

WYCLIFFE COLLEGE LIBRARY

3 1761 02867 7086

Digitized by the Internet Archive
in 2006 with funding from
Microsoft Corporation

<http://archive.org/details/origenhexapla02unknuoft>

ORIGENIS HEXAPLORUM

QUAE SUPERSUNT;

SIVE

VETERUM INTERPRETUM GRAECORUM

IN TOTUM VETUS TESTAMENTUM

FRAGMENTA.

POST FLAMINIUM NOBILIUM, DRUSIUM, ET MONTEFALCONIUM,

ADHIBITA ETIAM VERSIONE SYRO-HEXAPLARI,

CONCINNAVIT, EMENDAVIT, ET MULTIS PARTIBUS AUXIT

FRIDERICUS FIELD, A.A.M.

COLLEGII SS. TRIN. CANTAB. OLIM SOCIUS.

TOMUS II.

JOBUS — MALACHIAS.

AUCTARIUM ET INDICES.

OXONII:

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

M DCCC LXXV.

35

03

066

4960

45202830 ✓

J O B U S.

IN LIBRUM JOBI

MONITUM.

“IN colligendis libri Jobi variis interpretationibus et lectionibus, hi nobis codices manuscripti et editi auxilio fuere.

“Codex Colbertinus, num. 1952, recens quidem, sed ad antiqui et egregii exemplaris fidem descriptus, qui plura nobis suppeditavit, quam ceteri omnes MSS. Ibi asterisci et obeli notantur. [Hunc codicem ad Cap. v. 12 praedicat Montef., quasi exscriptum ex alio qui ad Tetrapla ipsa adornatus fuerat. Vide tamen nos ad Cap. ii. 9.]

“Codex Regius, num. 1896, membranaceus, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 2434, membranaceus, X saeculi, ubi omnia, quae possunt pictura exprimi, depictis imaginibus repraesentantur.

“Codex RR. PP. Oratorii in vico S. Honorati, membranaceus, X saeculi; commodante Viro doctissimo Jacobo le Long, Congregationis Oratorii Presbytero.

“Hieronymi versio libri Job, secundum editionem τῶν Ὁ hexaplaem, edita primo Tomo Operum Hieronymi a D. Joanne Martiano nostro. [Denuo edita post Vallarsium et Maffaeium a J. P. Migne in *Patrologiae* Tomo XXIX, pp. 61-114.]

“Nicetae Catena in Job [opera et studio Patricii Junii] cusa Londini anno 1637. [Graecorum Patrum, ex quorum scriptis Catena conflata est, praecipui sunt Olympiodorus, Polychronius, Didymus, Chrysostomus, Apolinarius.]

“Notae Editionis Romanae [anno 1587, a Flaminio Nobilio concinnatae, in quibus continentur ea, ut praefantis verbis utamur, quae, in libris manuscriptis reperta, vel ad indicandas antiquarum, tum lectionum, tum interpretationum varietates (sub scholii illas nomine, quod ipsarum incerta esset auctoritas, nonnunquam relatas) vel ad stabiliendam scripturam Vaticanam, et ejus obscuriores locos illustrandos pertinere visa sunt] et Drusii [Veterum interpretum Graecorum in totum V. T. Fragmenta, Arnhemiae, 1622.]”—
MONTEF.

Idem in *Praeliminaribus*, p. 63.—“In libro Jobi, praeter solitam sex columnarum operam, Origenes in editione τῶν Ὁ plurima mutila ex Theodotione, et aliquando ex aliis editionibus, asteriscis praepositis restauravit, et hiatus magnos resarcivit, ut ipse supra memorat. Septingentos vel octingentos versiculos [h. e. στίχους] ab Origene praedicto modo in locis ubi deerant repositos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Jobi sic restitutum Latine transtulit. . . Haec supplementa ex codice quodam Colbertino, et ex editione Hieronymi mutuamur. Praeterea lectiones veterum interpretum longe auctiores et emendatiores damus, quam Drusius ediderat.”

De Appendice sua ad hunc librum Parsonsus haec: “Continet antiquorum interpretum, Aquilae, Symmachi etc. fragmenta, ex codicum marginibus excerpta, adjectis etiam, quae ibidem conspiciuntur, scholiis. Ex amplissima vero harum reliquiarum silva, quam mihi obtulerunt codices fere duodecim notis et lectionibus marginalibus instructi, ea seligere quae vel *adhuc sunt inedita*, vel *digna quae denuo edantur*, non nihil prorsus erat negotii; nec me in tali materie vel nulla praetermisisse, vel utiliora semper descripsisse spondere audeo.” Codices quorum lectiones his conditionibus exscripsit Parsonsus, sunt fere hi:—

137. Codex Bibliothecae Ambrosianae Mediolani, signatus B. 73, membranaceus, saeculi fere X. Adjuncta est huic et duobus codd. subsequentibus, Catena PP. Graecorum.
138. Codex ejusdem Bibliothecae, M. 65, membranaceus, saeculi X.
139. Codex ejusdem Bibliothecae, A. 148, membranaceus, saeculi X.
161. Codex Bibliothecae Dresdensis, num. iii, saeculi XIV. Habet praeter textum Jobi, Proverb., Eccles. et Cant. Cant., lectiones Aquilae, Symmachi etc., scholia et lectiones in margine.
248. Codex Vaticanus, num. 346, bombycinus, circa saeculum XIV. Continet Prov., Eccles., Cant. Cant. et Jobum, omnes cum notis Origenianis in margine, nempe lectiones Aquilae, Sym. et Theodot.
249. Codex Vaticanus, Pii secundi, in Appendice signatus num. 1, membranaceus.
250. Codex Bibliothecae Electoralis Monachii, num. 148, bombycinus, saeculi XIV. Continet librum Jobi cum lectionibus Aquilae et aliorum; quae tamen maxima ex parte evanuerunt. Multa autem, quae apud alios codd. Aquilae, Symmacho, Theodotioni tribuantur, in hoc tanquam explicationes, sine auctoris nomine, leguntur.
252. Codex Bibliothecae Mediceae, num. xxvii, plut. viii, membranaceus, saeculi X, seu potius IX exeuntis. Continet hic codex (quem Jac. le Long *insignem*, Luc. Holstenius *incomparabilem* appellat) libros Jobi, Prov., Eccles. et Cant. Cant.; omnes grandioribus literis στιχρῶς exaratos. Abundat lectionibus margini adjectis, ex antiquis interpretibus Aq., Sym. et Theod. Neque desunt alia, sive variantes lectiones, sive correctiones, sive scholia, nullo auctoris nomine apposito. Omnia autem haec marginalia scripta literis sunt ad quadratam formam accedentibus exarata, idemque cum codicis textu aevum sapiunt.
255. Codex Vaticanus, num. 338, membranaceus, saeculi IX. Continet librum Jobi cum argumentis ad marginem Olympiodori, variis lectionibus Aquilae, Theod. et Sym., sive in marg., sive inter lineas, et scholiis diversorum Patrum.
256. Codex Vaticanus, num. 697, membranaceus, saeculi XII. Continet librum Jobi, scholiis diversorum Patrum adjectis.
258. Codex Vaticanus, num. 749, membranaceus, character. uncialibus exaratus circa saeculum IX, cum lectionibus aliorum interpretum, et Catena Patrum uncialibus pariter literis in circuitu descripta.
259. Codex Vaticanus, num. 230, membranaceus, saeculi XIII, cum sanctorum Patrum expositionibus.

Restat unus instar omnium, qui ad Hexaplorum reliquias augendas et corrigendas plurimum contulerit, Codex Syro-hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis, ab Henrico Middeldorpfio editus, ex apographo quem Matthias Norbergius anno 1778, dum Mediolani commoraretur, sua manu exscripserat. Jobi apographo bis usus est Editor; primum in libello, cui titulus: *Curae Hexaplares in Jobum, e Cod. Syriaco-hexaplati Ambrosiano-Mediolanensi, scripsit Henr. Middeldorpf*, Wratislaviae, 1847; deinde in majori opere: *Codex Syriaco-hexaplaris. Liber Quartus Regum e Cod. Parisiensi; Jesaias, Duodecim Prophetæ Minores, Proverbia, Jobus, Canticum, Threni, Ecclesiastes, e Cod. Mediolanensi edidit et commentariis illustravit Henr. Middeldorpf*, Berolini, 1835. In quo opere Middeldorpfius plurima non tam ipsius codicis, qui diligentissime et accuratissime exaratus est, quam apographi Norbergiani menda sagaciter deprehendit; alia aut non odoratus est, aut quasi insanabilia intacta reliquit. Quod ad textum pretiosissimi codicis attinet, exspectanda est editio ad ipsum archetypum expressa, omnibus numeris absoluta, interpunctione et punctis, quae vocantur, *diacriticis* munita, cujus particulam tantum, Threnos, Baruch, et Jeremiae Epistolam complectentem, edidit ANTONIUS CERIANI, Doctor Collegii Bibliothecae Ambrosianae, in *Monumentis Sacris et Profanis*, Tom. I, Fasc. I, Mediolani, 1861. Interea ne desideratissimi operis mora nostro incepto jacturam faceret, a Viro eruditissimo eodemque humanissimo facile impetravimus, ut lectiones marginales, maxime eas quae ad diversas Aquilae, Symmachi, Theodotionis versiones spectent, ad fidem codicis exigeret, corrigeret, expleret. Quantum vero utilitatis ex hac recensione nostro operi accesserit, nemini, opinamur, annotationem criticam vel cursim insipienti, dubium esse potest. Unum tenendum est: ubicunque, non monito lectore, Syriaca nostra a Middeldorpfianis vel apicem discedant, discrepantiam istam non tam negligentiae, (nisi quid in exscribendo humani passi fuerimus), quam majori diligentiae, nec tam nostrae, quam optimi adjutoris nostri, imputandam esse.

JOBUS.

CAPUT I.

1. אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ-עֻז. *Vir erat in terra Uz.* O'. *Ἀνθρωπὸς τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐσίτιδι.* 'A.Θ. *ἀνὴρ ἦν ἐν γῇ Οὗς.*¹
 אִיּוֹב שְׁמוֹ. *Jobus nomen ejus.* O'. *ᾧ ὄνομα Ἰώβ.*
 Θ. *Ἰώβ ὄνομα αὐτοῦ.*²
 תָּם. *Perfectus.* O'. *ἀληθινὸς, ἀμεμπτος.* 'A.Θ. *ἀπλοῦς.* Σ. *ἄμωμος.*³
3. וַעֲבַדְהָ רַבָּה מְאֹד. *Et famulitium multum valde.* O'. *καὶ ὑπηρεσία πολλή σφόδρα.* 'A. *καὶ δουλεία πολλή σφόδρα.* Σ. *καὶ οἰκετία πολλή σφόδρα.*⁴
 גְּדוֹל מִכָּל-בְּנֵי-רָם. *Magnus prae omnibus filiis orientis.* O'. *εὐγενὴς τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν.*
*"Ἄλλος" μέγας . . .*⁵ Σ. *μέγιστος πάντων τῶν ἀνατολικῶν.*⁶
4. אִישׁ יוֹמִי. *Unusquisque die suo.* O'. *καθ' ἐκάστην ἡμέραν.* 'A. *ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν.*⁷
5. הִקְיִפוּ. *Circumiverunt.* O'. *συνετελέσθησαν.*
*"Ἄλλος" ἤρξαντο.*⁸
 אִלְיָ קָטְאוּ בְּנֵי וַיְרִכּוּ אֱלֹהִים בְּלִבָּם. *Forsitan peccaverunt filii mei, et maledixerunt Deo in corde suo.* O'. *μήποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς θεόν.* 'A. *εἶπὼς ἡμαρτον οἱ υἱοί μου, καὶ ἠυλόγησαν θεὸν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν.*⁹
6. בְּנֵי הָאֱלֹהִים. *Filii Dei.* O'. *οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ.*
*"Ἄλλος" οἱ υἱοί θεοῦ.*¹⁰
 לְהִתְיַצֵּב. *Ut sisterent sese.* O'. *παραστήναι.*
 'A. Σ. *ὁμοίως.*¹¹
 עַל-יְהוָה. *Coram Jova.* O'. *ἐνώπιον τοῦ κυρίου.*
 'A. Σ. . . *τοῦ κυρίου.*¹²
 וַיָּבֹא גַם-הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם. *Et venit Satanas quoque in medio eorum.* O'. *καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν.* 'A. . . *καίγε Σατὰν ἐν μέσφ αὐτῶν.*¹³
 Θ. . . *καὶ ἀντικείμενος . . .*¹⁴

CAP. I. ¹ Sic Colb. ubi Oūs cum tenui spiritu, teste Montef. Nobilius: 'A. ἐν γῇ οὗς. Syro-hex. in marg. *ⲓⲟⲩⲁ*. Middelorpheus in *Curis Hexapl. ad Jobum*, p. 1, tentat *ⲓⲟⲩⲁ*, ἐν γωνίᾳ, frustra. "Codex ad *ⲓⲟⲩⲁ* apponit ΕΝΓΝΟΥC (sic). Ex corrupto Graeco videtur mihi orta lectio Syriaca."—*Ceriani*. ² Sic Codd. 161, 248. Syro-hex. in marg. sine titulo: *ⲓⲟⲩⲁ ⲙⲉⲓⲁⲥ*. ³ Nobil., Orat., Reg. unus. ⁴ Olympiodorus apud Nicetam, Orat., Reg. unus. ⁵ Sic Montef. Nobil. affert: Schol. *μέγας*. ⁶ Chrysost. apud Nicet., Orat., Reg. unus. ⁷ Montef. ex Reg. affert: "Ἄλλος" ἕκαστος κ. τ. εἰ. Eadem habent in marg.

sine titulo Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. Olymp.: *ἀλλήλους, φησιν, ἐκ διαδοχῆς συνεκάλουν, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν* οὕτω γὰρ 'Ακ. ἐξέδωκεν. ⁸ Schol. apud Nobil. Sine auctore afferunt Codd. 161, 248. ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Montef. Nobilio est scholium. Syro-hex. in marg. affert: *ⲓⲟⲩⲁ*. ¹¹ Syro-hex. ¹² Syro-hex. qui in textu quoque τοῦ κυρίου habet. ¹³ Nobil. et MSS. apud Montef. Hieron. Ed. Hex.: *et venit & equidem: διάβολος cum eis*. Ad τῷ διαβόλῳ (v. 7) Syro-hex. affert: *ⲓⲟⲩⲁ*. ¹⁴ Θ. *ἀντικείμενος*. Sic Nobil. et MSS. ut ante, etiam Cod. 248. Syro-hex. *ⲓⲟⲩⲁ ⲙⲉⲓⲁⲥ*.

8. עַל־עַבְדִּי. *Super servum meum.* Ο'. κατὰ τοῦ παιδὸς (alia exempl. θεράποντός¹⁵) μου. 'Α.Σ.Θ. ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου.¹⁶

בְּמִדּוֹ. *Par ei.* Ο'. κατ' αὐτόν. Alia exempl. ὁμοιος αὐτῷ.¹⁷

אִישׁ תָּם וְיֹשֶׁר וְיָא אֱלֹהִים. *Vir perfectus et rectus, timens Deum.* Ο'. ἄνθρωπος ἀμειπτος, ἀληθινός, θεοσεβής. ('Α.) ἀνὴρ ἀπλούς και εὐθὺς και φοβούμενος τὸν θεόν.¹⁸

9. אֲתִיְהֶה. *Jovae.* Ο'. ἐναντίον τοῦ κυρίου. Alia exempl. τῷ κυρίῳ.¹⁹

יָרָא . . . אֱלֹהִים. *Reveretur . . . Deum.* Ο'. σέβεται τὸν κύριον. 'Α. φοβείται τὸν θεόν.²⁰

11. אִם־לֹא עַל־פְּנֵיהֶם יְבָרְכָה. *Si non contra faciem tuam maledicet tibi.* Ο'. ἢ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. 'Α. ἢ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε.²¹

12. מֵעַם פְּנֵי יְהוָה. *E conspectu Jovae.* Ο'. παρὰ τοῦ κυρίου. Alia exempl. ἀπὸ προσώπου θεοῦ.²²

13. אָכְלִים וְשָׂתִים יֵין. *Comedebant et bibebant vinum.* Ο'. ✕ ἥσθιον και 4 ἔπινον οἶνον.²³

14. וּבִמְלָאָהּ בָּא אֶל־אִיּוֹב. *Et nuntius venit ad*

Jobum. Ο'. και ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς 'Ιώβ. 'Α. και [ἰδοὺ] ἄγγελος ἦλθε πρὸς 'Ιώβ.²⁴

15. וַתִּפְּלֵן שַׁבְּאִי. *Et irruerunt Sabaei.* Ο'. και ἔλθοντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες. 'Α. και ἔπεσε (s. ἐπέπεσε) Σαβά.²⁵ 'Ο 'Εβραῖος' και ἐπέπεσον οἱ Σαβαῖται.²⁶

וְאִנִּי לְבַדִּי לְהַגִּיד. *Et evasi tantum ego solus ad nuntiandum tibi.* Ο'. σωθεῖς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι. 'Ο 'Εβραῖος' ἐσώθην τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι.²⁷

16. עוֹד נֹה כְּדַבֵּר וְהָ בָּא. *Adhuc ille loquebatur, et hic venit.* Ο'. ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος. 'Α. Θ. ἔτι οὗτος ἐλάλει, και οὗτος ἦλθε.²⁸

וַיִּשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶלָה מִן־הַשָּׁמַיִם. *Ignis Dei cecidit de caelo.* Ο'. πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 'Α.Θ. πῦρ θεοῦ . . .²⁹ 'Αλλος' πῦρ παρὰ τοῦ θεοῦ κατηνέχθη.³⁰

וַתֹּאכְלֵם. *Et devoravit eos.* Ο'. κατέφαγεν. Σ. ἀπέκτεινεν.³¹

וְקָ. *Tantum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ἐκτός.³²

17. בְּשָׁדִיִּים שְׁבִי שְׁלֹשָׁה רֶאשֵׁי. *Chaldaei fecerunt tres turmas.* Ο'. οἱ ἱππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κε-

¹⁵ Sic Nicet., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Syro-hex. in marg. ¹⁸ Sic schol. apud Nobil. "Puto esse interpretamentum Aquilae."—*Drusius*. Montef. ('Α. Θ.) praemittit propter v. i. ¹⁹ Sic Cod. 253. Syro-hex. in marg. ²⁰ Nobil. quasi scholium affert, et sine auctore habent Codd. 161, 248. Sed Colb. et Reg. unus Aquilae tribuunt. ²¹ Sic Colb. et Reg. unus. Nobil. sine ἢ affert. Idem addit: ἢ φανερώς, ἀναισχύτως, quod scholiastae debetur. Glossa φανερώς est in marg. Cod. 161. ²² Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ²³ Hieron.: ✕ comedebant et: bibebant vinum: quae imperite Graeca fecit Montef.: ✕ ἔφαγον και 4 ἔπινον οἶνον. Imperfectum ἥσθιον est in Codd. 55, 68, 160, consentiente Syro in marg. ²⁴ Sic Colb., teste Montef., sed suspectum est ἰδοὺ. ²⁵ Colb. affert: 'Α. και ἐπέπεσε. Cod. 255: 'Α. ἔπεσε Σαβά. Nobil. quasi scholium affert:

ἐπέπεσε Σαβά. Tandem Syrus noster: ✕ ²⁶ Polychronius apud Nicet. et Reg. unus: ἀντὶ μέντοι τοῦ, ἔλθοντες οἱ αἰχμαλωτεύσαντες, ἐπέπεσον οἱ Σαβαῖται (Σαβαῖται Nicet.) ἔχει τὸ 'Εβραϊκόν, εἶπουν οἱ Σαρακηνοί. Colb. et Cod. 255: ὁ δὲ 'Εβραῖος, οἱ Σαβαῖται (Σαβαῖται Cod. 255) ἔχει, ἀντὶ τοῦ, οἱ Σαρακηνοί. ²⁷ Polychron., Reg. unus: τὸ δὲ, ἐσώθην ἐγὼ μόνος, και ἦλθον ἀπαγγεῖλαι σοι [quae est lectio Cod. Alex. et aliorum] ὁ 'Εβραῖος, ἐσώθην, ἔχει, τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι, μόνον. ²⁸ Sic Colb. Nobil. quasi scholium affert, et sine titulo Cod. 248. Minus probabiliter Cod. 255 legit: 'Α. ἔτι τούτο ἐλάλει, και οὗτος ἦλθεν. ²⁹ Sic Chrysost. apud Nicet. et Colb. Hieron.: ignis ✕ Dei. ³⁰ Sic scholium apud Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. Montefalconio videbatur esse Symmachi lectio. ³¹ Colb. ³² Syro-hex. hic et v. 17 in marg. habet: ✕ ³³ Sic sine asterisco v. 19. (Vocabulum Syr. pro Graecis πλὴν, ἀνεν, χωρὶς, ἐκτός ponitur; hic autem ἐκτός ante ἐγὼ μόνος legit Cod. 249. Aquilae vero ἐκτός pro 37 tribuitur Psal. xxxi. 6. Jerem. xxviii. 19.)

φαλὰς τρεῖς. 'Α. οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχάς.³³ "Αλλος τάγματα τρία.³⁴

18. שְׁתֵּי יַיִן. Et bibentes vinum. Ο'. καὶ πινόντων (X) 'Α. οἶνον.³⁵

19. רוח גדולה. Ventus magnus. Ο'. πνεῦμα μέγα. 'Α. ἀνεμος μέγας.³⁶

20. אֶת-מָעֵלוֹ. Pallium suum. Ο'. τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. 'Α. ἔνδυμα. . Σ. ἐφειστρίδα. . Θ. τὸν ἐπενδύτην. .³⁷

21. Ο'. — ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο. 4. Οὐ κείται ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ.³⁸

22. וְלֹא-נָתַן תְּפִלָּה לְאֱלֹהִים. Nec dedit insulsum Deo. Ο'. καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Σ. οὐδὲ ἡφρονεύσατο πρὸς τὸν θεόν.³⁹ 'Ο 'Εβραῖος' οὐκ ἐμέμψατο τῷ θεῷ.⁴⁰

CAP. II.

1. בְּנֵי הָאֱלֹהִים. Filii Dei. Ο'. οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. "Αλλος' οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ.¹

וְהִתְיַבַּח עַל-יְהוָה (in posteriore loco). Ut se sisteret coram Jova. Ο'. X 'Α. Θ. παραστήναι ἐναντίον τοῦ κυρίου.²

2. וַיֵּשֶׁב (in posteriore loco). Et dixit. Ο'. Vacat. Οἱ λοιποὶ καὶ εἶπεν.³

3. שָׁטָן. Satanae. Ο'. πρὸς τὸν διάβολον. "Αλλος' X πρὸς τὸν Σατανᾶν.⁴

וַיַּעֲדֵנוּ בְּחִזּוֹק בְּתַמָּתוֹ. Et adhuc adhaeret integritati suae. Ο'. ἔτι δὲ ἔχεται ἀκακίας. 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἔτι ἔχεται τῆς ἑαυτοῦ τελειότητος.⁵

וַיִּתְּנִי בּוֹ לִלְעוֹץ הָנֶם. Et incitasti me in eum, ut deglutiam eum sine causa. Ο'. σὺ δὲ εἶπας ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπολέσαι. 'Α. καὶ ἀνέσεισάς με ἐπ' αὐτῷ (s. ἐν αὐτῷ) τοῦ καταποντῖσαι αὐτὸν δωρεάν.⁶

4. וְעַד-עוֹר וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ יֵתֵן בְּעַד בָּשָׂרוֹ. Pellem pro pelle, et quicquid habet homo, dabit pro vita sua. Ο'. δέρμα ὑπὲρ δέρματος (alia exempl. add. πάντα s. καὶ πάντα) ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκτίσει. Σ. χρώτα ὑπὲρ χρωτὸς, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, προήσεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.⁷

5. אִם-לֹא הִפְצִיךָ יְיָ. Si non ad faciem tuam maledicet tibi. Ο'. ἢ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογῇ. 'Α. εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογῇ σε.⁸ 'Ο 'Εβραῖος' εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου βλασφημήσει σε.⁹

³³ Sic Colb. Nobil. scholium affert : Χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχάς [sic sine titulo Codd. 161, 248] et Aquilae tribuit : τάγματα τρία. Sed cum Colb. facit Olymp. : 'Α. οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν [καθ' ἡμῶν] τρεῖς ἀρχάς ; necnon Syro-hex. ܠܬܬܬܐܝܢܐ. ³⁴ Nobil. ut ante. Explicatoris esse videtur. Cod. 252 in marg. : Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχάς, ἀντὶ τοῦ, τάγματα τρία. ³⁵ Syro-hex. in marg. addit : ܠܬܬܬܐܝܢܐ. ³⁶ Colb., Reg. unus. ³⁷ Ibidem. Nobil. vero : Schol. ἔνδυμα. Θ. τὸν ἐπενδύτην. 'Α. ἐφειστρίδα.

"Lectio nostra asseritur ex Levit. viii. 7, ubi Aq. מְעִילוֹ vertit ἔνδυμα ; et ex 1 Reg. ii. 19. [et xxiv. 12.] ubi Sym. eandem vocem vertit ἐφειστρίδα."—Montef. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lix. 17. lxi. 10. Syrus hic affert : ܠܬܬܬܐܝܢܐ. ܬܬܬܐܝܢܐ, quod Graece sonat tam τὴν ἐφειστρίδα αὐτοῦ quam τὸ περιβάλλον αὐτοῦ. ³⁸ Colb., Cod. 255. Obelum habent Syro-hex. et Hieron. ³⁹ Nobil., Reg. unus, et sine nomine Cod. 252. ⁴⁰ Polychron., Colb., Regii duo.

CAP. II. ¹ Schol. apud Nobil. Sic Codd. 161, 248 in marg.

² "Haec notantur asterisco in versione Lat. sic : X ut staret

coram Domino. In Colb. autem in haec verba, ἐναντίον κυρίου, haec leguntur : 'Α.Θ. ὅσα ἡστέρισται οὐκ ἔστι τῶν Ο', ἀλλ' ἀφ' ἐτέρας ἐκδόσεως ἐπεισῆχθη, ὡς δὴ τοῦ 'Εβραϊκοῦ οὕτως ἔχοντος."—Montef. Haec, παραστήναι—κυρίου, desunt in Codd. 68, 249 ; et in Syro-hex. sub — (per errorem pro X) leguntur.

³ Colb. Hieron. : X et dixit. ⁴ Sic Syro-hex. in textu, et sine asterisco Cod. Alex., alius. ⁵ Sic Apollinarius in Colb. et Polychron. in Reg., Orat., Nobil. Posterior om. καὶ ἔτι.

⁶ Sic "omnes MSS.," teste Montef. Didymus apud Nobil. : τοῦτο 'Ακ. σαφέστερον ἐκδίδωκεν ἀνέσεισάς με ἐπ' αὐτῷ κ.τ.έ. Syro-hex. affert : (ἐν αὐτῷ) ܠܬܬܬܐܝܢܐ. ܬܬܬܐܝܢܐ.

⁷ Drusius suspicatur Aquilam edidisse ἀπολέσαι, et LXX καταποντῖσαι, quia hoc apud illos ponitur pro ܠܬܬܬܐܝܢܐ Psal. lv. 10. Thren. ii. 5. etc. Frustra. Vid. Hieron. ad Job. x. 8. Psal. xx. 9. xxxiv. 25. Jesai. xxv. 8. ⁸ Sic Nobil., Reg. unus et Orat. Post ἔχει, (ἀνὴρ) tacite assumisit Montef. In textu Syro-hex. πάντα habet. ⁹ Colb.

⁹ Reg. unus. Schol. in marg. Cod. 161 : τὸ εὐλογῇ σε ἀντὶ τοῦ ὑβρίσει' ὁ γοῦν 'Εβραῖος σαφῶς βλασφημήσει ἔχει.

6. אַנִּימָא דְּשֵׁרָא. *Animam ejus serva.* Ο'. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διαφύλαξον. Θ. τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἄψῃ.¹⁰
7. מֵאֵת פְּנֵי יְהוָה. *A conspectu Jonae.* Ο'. ἀπὸ τοῦ κυρίου. "Ἄλλος· ἀπὸ προσώπου (τοῦ κυρίου s. κυρίου).¹¹
8. בְּשֻׁחִין רָע. *Ulcere malo.* Ο'. ἔλκει πονήρῳ.¹² "Ἄλλος· ἐλέφαντι.¹³
9. וַיִּקַּח לוֹ. *Et cepit sibi.* Ο'. καὶ ἔλαβεν ✕ εἰναυτῷ.¹⁴
10. לְהַתְּנִיד בּוֹ. *Ad scalpendum se ea.* Ο'. ἵνα τὸν ἰχθῶρα ✕ Θ. αὐτοῦ ὁ ξύη.¹⁵ "Ο' Ἐβραῖος· κνᾶσθαι ἐν αὐτῷ.¹⁶
11. וַיֵּשֶׁב. *Et ipse sedebat.* Ο'. καὶ ἐκάθητο. "Α. Θ. (καὶ) αὐτὸς (ἐκάθητο).¹⁷
12. בְּתוֹךְ הָאֵפֶר. *In medio cineris.* Ο'. ἐπὶ τῆς κοπρίας. "Α. ἐντὸς τῆς σποδοῦ.¹⁸ Σ. ἐπὶ σποδοῦ.¹⁹
13. וַיֹּאמֶר לוֹ אֵתָּה. *Et dixit ei uxor.* Ο'. εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. "Α. Θ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή.²⁰ ÷ χρόνον δὲ πολλοῦ προβεβηκόςτος. "Οὐ κέται ἐν τῷ Ἐβραϊκῷ.²¹
14. עַד כִּי יִתְּקַף. *Adhuc tu adhaeres integritati tuae?* Ο'. μέχρι τίνος καρτερήσεις; Σ. ἔτι ἐμμένεις τῇ ἀπλότηγί σου;²²

15. בְּרַחֲמֵי דְּיָהּ. *Maledic Deo.* Ο'. εἰπόν τι ῥῆμα εἰς κύριον. Διπλῇ γραφῇ· εὐλόγησον θεόν.²³ "Ἄλλος· κατάρσασαι τὸν θεόν.²⁴
16. הַנְּבִלֹת. *Fatuorum.* Ο'. ἀφρόνων. "Α. ἀπορρεουσῶν.²⁵
17. הִנֵּה. *Hoc.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ταῦτα.²⁶
18. תְּמַנִּיתִי. *Themanita.* Ο'. ὁ Θαιμανῶν βασιλεύς. Σ. ὁ Θαιμανίτης.²⁷
19. שֻׁחִיתִי. *Suchita.* Ο'. ὁ Σανχέων τύραννος. Θ. (ὁ) Σωίτης.²⁸
20. נַמְאִיתִי. *Naamathita.* Ο'. ὁ Μιναιῶν βασιλεύς. Σ. (ὁ) Ναμαθίτης. Θ. (ὁ) Νωμαθίτης.²⁹
21. וַיִּנְיְעוּ יַחְדָּו לְבֹא לְנִדְרָם. *Et condixerunt simul ad veniendum ad condolendum ei et ad consolandum eum.* Ο'. καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδόν, τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. Σ. συνετάξαντο γὰρ ὁμοῦ ἐλθόντες συμπαθῆσαι αὐτῷ καὶ παραμυθῆσασθαι αὐτόν.³⁰
22. עַל-רִאשֵׁיהֶם הִשְׁמִימָם. *Super capita eorum in caelum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανόν.³¹
23. וַיָּשְׁבוּ אִתּוֹ. *Et sederunt cum eo in terra.* Ο'. παρεκάθισαν αὐτῷ ✕ εἰς τὴν

¹⁰ Regii duo et Cod. 258 Theodotioni ascribunt; Theodoretō (sic) Nobilius, Symmacho Drusius, Sym. et Theodotioni Montef.

¹¹ Syro-hex. in marg. + ܐܢܝܡܐ ܕܫܝܪܐ. Hieron.: ✕ a facie Domini.

¹² Schol. in marg. Cod. 161: πονήρῳ παροξυνόντως, ἵνα σημαίνῃ τὸ ἐπαχθὲς καὶ βαρὺ.

¹³ Colb. et Cod. 258 in marg. Ad verba ἔξω τῆς πόλεως (v. 8) Colb. notat: οὐκ εἰσὶν γὰρ ἐν πόλεσιν ὁμοδιαίτοι τοῖς ἄλλοις οἱ ἐλεφαντιῶντες. (τῶντες Montef.).

¹⁴ Sic sine asterisco Comp. et Codd. 161, 248. Hieron.: ✕ sibi.

¹⁵ Syro-hex. in marg. + ܐܕܝܢ ܐܝܢܐ. Hieron.: ✕ ipse.

¹⁶ Sic Nicet. ex Apolinario. "Ο' Ἐβρ. τὸ κνᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Sic Colb. ex Apolinario et Orat.—Montef.

¹⁷ Syro-hex. + ܐܕܝܢ ܐܝܢܐ. Hieron.: ✕ ipse.

¹⁸ Nobil. "In haec verba, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο, in Colb. notatur ad marginem, οὕτως ἦν πολὺς; quae verba quorsum spectent, non satis assequimur.—Montef.

¹⁹ Spectant ad praecedentia, ἵνα τὸν ἰχθῶρα ξύη; post quae Cod. 259 in textu, et Cod. 258 in marg. addunt: οὕτως ἦν πολὺς.

²⁰ Colb. et Cod. 255. Syro-hex. in

textu: — ἔξω τῆς πόλεως. χρόνῳ δὲ πολλοῦ προβεβηκόςτος, ὁ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· μέχρι τίνος καρτερήσεις; — λέγων· ἰδοὺ—συνέχουσιν· ὁ ἀλλὰ εἰπὸν κ.τ.ε.

²¹ "Colb. et Reg. unus.—Montef. Pro ἐμμένεις, quod edidit Montef., ἐμμένεις habet Catena MS. Jobi in Bibl. D. Marci n. 21, teste

Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 151.

²² "In Colb. sic habetur: Δ". γρ. εὐλόγησον θεόν. Illud vero Δ", ni fallor, significat Tetrappa, ubi scriptum habebatur.—Montef.

Nobis vero aliter persuasum est, nempe notam hanc nil nisi διπλῇ γραφῇ significare. Cf. ad Cap. viii. 22. Syro-hex.

in marg. sine auctore: + ܐܕܝܢ ܐܝܢܐ. Sic Codd. 161,

248 in marg. Nobil. affert: Schol. κατάρσασον (sic) τὸν θεόν.

²³ Nobil., Colb. Cf. Hex. ad Psal. xiii. 1. Prov. xvii. 22.

²⁴ Jerem. xvii. 11. Ezech. xiii. 3. Syro-hex. + ܐܕܝܢ ܐܝܢܐ.

²⁵ Colb. ²⁶ Colb. Cod. 255: Θ. ἰωίτης. ²⁷ Colb.

²⁸ Nobil. ²⁹ Syro-hex. + ܐܕܝܢ ܐܝܢܐ. Montef. affert: ✕ εἰς τὸν οὐρανόν; ex Hieron., ut videtur.

Polychron. apud Nicet.: τὰ δὲ βιβλία ἔχουσιν· καὶ ἀναβλέψαντες εἰς οὐρανόν.

γῆν.³³ 'Ο 'Εβραῖος· καὶ ἐκάθισαν παρ' αὐτὸν
ἐπὶ τῆς γῆς.³³

13. שִׁבְעַת לַיְלֹת. *Et septem noctes.* Ο'. ✕ καὶ
ἐπτά νύκτας.³⁴

וְאִין דָּבַר אֱלֹוִי דָּבַר. *Et nemo locutus est ad
eum verbum.* Ο'. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε ✕
Σ. Θ. πρὸς αὐτὸν λόγον.³⁵

CAP. III.

1. וַיִּקַּל. *Et exsecratus est.* Ο'. καὶ κατηράσατο.
Διπλῇ (γραφῇ)· ἐλοιδόρησεν.¹

2. וַיַּעַן יוֹב. *Et respondit Jobus.* Ο'. Vacat. ✕
'Α. Θ. καὶ ἀπεκρίθη 'Ιώβ.²

3. וַיִּלְכֶּה אֲמֵר הָרָה גִּבּוֹר. *Et nox quae dixit:
Conceptus est vir.* Ο'. καὶ ἡ νύξ ἐκείνη, ἣ
εἶπαν· ἰδοὺ ἄρσεν. 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σ. καὶ
ἡ νύξ ἐν ἣ ἐκυήθη ἄνθρωπος.³

4. הַיּוֹם הַזֶּה. *Dies illa.* Ο'. ἡ νύξ ἐκείνη. Σ. Θ.
ἡ ἡμέρα ἐκείνη.⁴

אַל-יִדְרֹשֶׁהּ. *Ne requirat eam.* Ο'. μὴ ἀναζη-
τήσαι αὐτήν. [Σ. μὴ ἀντιποιήσαιο αὐτῆς.]⁵
Schol. μὴ γένοιτο ἐν καταλόγῳ νυκτῶν.⁶

5. וַיִּנְאָלֶהָ. *Sibi vindicent (s. polluant) eam.* Ο'.
ἐκλάβοι δὲ αὐτήν. 'Α. μολύναι (αὐτήν). Σ. ἀν-

τιποιήσαιο αὐτῆς. Θ. ἀγχιστευσάτω αὐτήν.⁷

5. עָנָנִים. *Nubes.* Ο'. γνόφος. 'Α. νέφωσης. Σ.
ἀχλὺς. Θ. συννέφεια.⁸

יִבְעֲתֶהּ כְּמִירֵי יוֹם. *Terreant eam obscura-
tiones (s. quasi amaritudines) diei.* Ο'. κατα-
ραθείη (ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ, καταραχθείη· ἄλ-
λος, καὶ παραχθείη⁹) ἡ ἡμέρα. 'Α. καὶ ἐκθαμ-
βήσασαν αὐτήν ὡς πικραμμοὶ (ἡμέρας).¹⁰

6. לָפָהּ. *Cariat eam caligo.* Ο'. ἀπενέγ-
κοιτο αὐτήν σκότος. 'Α. . . σκοτομηνία.¹¹ Δι-
πλῇ γραφῇ· ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτήν (σκότος).¹²

אַל-יִחַד. *Ne gaudeat (s. ne adunetur).* Ο'. μὴ
εἴη. Σ. μηδὲ συναφθείη.¹³

אַל-יָבֵא כְּמִסְפָּר. *Non veniat in numerum.* Ο'.
μηδὲ ἀριθμηθείη. Πάντες· μὴ ἔλθοι . . .¹⁴

7. בְּלִמּוּד. *Solitaria.* Ο'. ὁδύνη. 'Ο 'Εβραῖος·
μεμονωμένη. Σ. ἐκβλητος.¹⁵

רִנְנָה. *Jubilum.* Ο'. εὐφροσύνη μὴδὲ χαρμονή.
'Αλλος· ἀγαλλίαμα.¹⁶

8. יִקְרְבוּ אֲהֲרֵי-יוֹם. *Maledicant ei qui diem exse-
cranitur.* Ο'. ἀλλὰ καταράσαιο αὐτήν ὁ κατα-
ρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην. 'Α. μὴ ὀνομά-
σασαν αὐτήν ἐπικαταρώμενοι ἡμέραν.¹⁷

וְהַיִּצְתִּירִים עֵרֶר לַיּוֹתָן. *Qui parati sunt susci-
tare Leviathan (s. serpentem majorem).* Ο'. ὁ

³³ Montef. et sine asterisco Cod. 249. Hieron.: ✕ *in terra.* ³³ Orat. Polychron.: τοῦτο ἐμφατικώτερον ἔχει ὁ 'Εβραῖος· φησὶ γάρ· καὶ ἐκάθισαν κ. τ. εἰ.

³⁴ Sic Syro-hex. in textu, cum scholio: "Non posita erant in exemplaribus Origenis (ܡܫܬܪܝܢܐ)." ³⁵ Syro-hex. .ל. ܗ. ܐ. ✕

ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ. Hieron.: ✕ *ad eum verbum.* Codd. 255, 258: Θ. Σ. πρὸς αὐτὸν λόγον.

CAP. III. ¹ Colb.: Δ'. ἐλοιδόρησεν. Cf. ad Cap. ii. 9.

² Syro-hex. ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ ✕ .ל. ܗ. ܐ. Cod. Alex., alius: καὶ ἀπεκρίθη 'Ιώβ. ³ Reg. unus. Nobil.: Σ. ἐν ἣ ἐκυήθη ἄνθρωπος.

⁴ Colb., Reg. unus. Cod. 255: Θ. Σ. ἡ ἡμέρα. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ· ἡ ἡμέρα.

⁵ Colb., Reg. unus. Sic diserte affirmat Montef. contra Nobil. et Drus. qui notam, Σ. ἀντιποιήσαιο αὐτῆς, ad v. 5 referunt.

⁶ Cod. 255. Sic "Αλλος apud Montef. qui Colb. appellat. Secundum Cat.

Nic. verba sunt Chrysostomi. ⁷ Nobil. ⁸ Nobil., Orat., Olymp. Montef. per errorem, ut videtur, notam hanc ad Hebr. ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ refert. Cum Nobil. facit Syro-hex.

ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ. (Vocab. ܐܠܐ deest in Lexicis; alterum pro σκοτασμός posuit Sym. Psal. lxxiii. 20. lxxxvii. 19.) ⁹ Colb. Cod. 253 habet καταραχθείη; Comp., Ald. et Cod. 256, καὶ παραχθείη. Syro-hex. in text. καὶ παραχθείη; in marg. autem, καταραθείη (ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ).

¹⁰ Nobil. Hieron.: ✕ *et conturbent eam quasi amaritudines diei.* ¹¹ Nobil., Olymp. ¹² Colb.: Δ. γρ. ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτήν (σκότος).—Montef. Cf. ad Cap. ii. 9. Syro-hex. sine auctore: ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ, h. e. ἀνατε-
λεῖ ἐπ' αὐτήν σκότος (Σ. ὄψος). ¹³ Nobil., Olymp., Colb., Orat. Eadem addunt in fine vers. Codd. 139, 147.

¹⁴ Syro-hex. ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ. "Pro ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ vitiose scripto edidi ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ, μὴ ἔλθοι."—Middeld. ¹⁵ Colb., Reg. unus.

Severianus apud Nobil.: ὁ Σ. ἐκβλητος εἶπεν, ὁ δὲ 'Εβρ. μεμονωμένη. Syro-hex. ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ.

¹⁶ Sic, pro χαρμονή, Schol. apud Nobil. et Cod. 248 in marg. ¹⁷ Sic Codd. 138, 255, et sine auctore 137. Eadem habet, sed anonyma, Syro-hex. ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ ܐܠܐ ܕܥܡ ܕܒܪܗܡ.

μέλλων τὸ μέγα κῆτος χειρώσασθαι.¹⁸ 'Α. οἱ παρεσκευασμένοι ἐξεγείραι Λευιαθάν. Σ. οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν Λευιαθάν. Θ. οἱ ἔτοιμοι ἐξυπνίσαι δράκοντα.¹⁹

9. יְרֵאֲרֹךְ לְאֵרֶךְ. *Expectet lucem, et non sit.* Ο'. ὑπομένειν, καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι. 'Α. προσμεῖναι εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἔστιν.²⁰ Σ. προσδοκηθεῖν φῶς, καὶ μὴ εἶη.²¹

14. הַבְּנִים חֲרִבּוֹת לְמוֹ. *Qui aedificant solitudines sibi.* Ο'. οἱ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ἑξίφειν. Σ. οἰκοδομησάντων ἐρείπια ἑαυτοῖς.²²

16. נִכְוִן. *Abditum.* Ο'. ἐκπορευόμενον. 'Α. Θ. κερκρυμμένον. Σ. κατοργυνέν.²³

וְכַלִּים לֹא-רָאוּ אֹרֹךְ. *Sicut parvuli non viderunt lucem.* Ο'. ὥσπερ νήπιοι οἱ οὐκ εἶδον φῶς. Θ. ἔμβρυον μὴ ἰδὼν φῶς.²⁴

17. חָדְלוּ רָגֵן. *Cessant a commotione.* Ο'. ἐξέκασαν (alia exempl. ἔπαυσαν s. ἐξέπαυσαν) θυμὸν ὀργῆς. 'Α. ἐπαύσαντο κλονήσεως.²⁵ Σ. ἐπαύσαντο σείοντες.²⁶ Θ. ἐκόπασαν ὀργῆς.²⁷

רָחַב. *Robore.* Ο'. τῷ σώματι. Οἱ λοιποὶ ἰσχυῖ.²⁸

18. יַחַד אֲסִירִים שְׂאֲנָהֶם. *Pariter vincti tranquillī sunt.* Ο'. ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι. 'Α. Θ.

ἅμα δέσμοι εὐθῆνησαν.²⁹ Σ. ὁμοῦ δεσμῶται ἀόχλητοι.³⁰

18. גָּשׁ. *Exactoris.* Ο'. φορολόγον. 'Α. εἰσπράσσοντος. Σ. ἐπαναγκαστοῦ.³¹

19. וְעֶבֶר חֶפְשִׁי כִּמְאֲדָנִי. *Et servus liber est a domino suo.* Ο'. καὶ θεραπῶν δεδοικῶς (alia exempl. οὐ δ.) τὸν κύριον αὐτοῦ. 'Α. Σ. καὶ δοῦλος (s. οἰκέτης) ἐλεύθερος ἀπὸ τοῦ κυρίου (s. δεσπότης) αὐτοῦ.³² Οἱ λοιποὶ ἐλεύθερος ἀπὸ τῶν κυρίων ἑαυτοῦ.³³

22. הִשְׁתַּחֲוִּים. *Qui laetantur.* Ο'. περιχαρεῖς. Θ. ἐχάρησαν.³⁴

23. לִבְנֵי אִשְׁרָדָרְכוֹ נִסְתָּרָה. *Viro cujus via abscondita est.* Ο'. (θάνατος) ἀνδρὶ ἀνάπαυμα. (ἀνδρὶ) ✕ Θ. οὐ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ.³⁵

וַיִּסֶּה אֱלֹהִים בְּעָרוֹ. *Et sepsit Deus circa eum.* Ο'. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ. Σ. ἀπέφραξεν ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ.³⁶

24. כִּי-לִפְנֵי יַחֲמִי אֶנְחָתִי תְּבָא. *Quia ante panem meum gemitus meus venit.* Ο'. πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἦκει. 'Α. ὅτι εἰς πρόσωπον ἄρτου μου στεναγμὸς μου ἐλεύσεται.³⁷

וַיִּתְּבִי בְּמִים שְׂאֲנִתִּי. *Et effunduntur sicut aqua rugitus mei.* Ο'. δακρύω δὲ ἐγὼ συνεχόμενος

18 Pro χειρώσασθαι Syro-hex. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ** dedit, cum scholio : "Quemadmodum ille, qui vincit hostem suum in bello, et tenet eum manu (**ܠܗܝܬܝܠܝܢ**)." 19 Nobil. Eadem in suo habuit Syro-hex. vertens : **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 20 Sie Cod. 252, ubi προσμεῖναι scriptum. 21 Nobil. Montef. autem : "Σ. προσδοκηθεῖν φῶς, καὶ μὴ εἶη ὑπομένειν ἐν σκότῳ. Sie lectionem plenam exhibent Orat. et Nicetas. Partem vero solam postreman affert Colb. : καὶ μὴ εἶη ὑπομένειν ἐν σκότῳ." Verba, ὑπομένειν ἐν σκότῳ, a Sym. abjudicanda esse recte censuit Kreyssigius. 22 Reg. unus. Colb. et Reg. alter οἰκοδομήσαντο habent. Montef. vero haec ad v. 15, οἱ ἐπηλῆσαν τοὺς οἰκοὺς αὐτῶν ἀργυρίου, perperam refert. 23 Symmachi lectionem affert Colb., quam Montef. ad **ܠܗܝܬܝܠܝܢ**, ἐκπρωμα, male apponit. Syro-hex. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. Middeld. vertit : 'Α. Θ. κατοργυνέν. Σ. κερκρυμμένον. Sed praeter testimonium Colbertini, Syr. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ** ponitur pro κατάργη Jerem. xiii. 7. Ezech. xxxix. 12 ; et **ܠܗܝܬܝܠܝܢ** pro κατάργη Amos ix. 2. 24 Colb. Illud ἔμβρυον est in

marg. Cod. 255. 25 Colb., Reg. unus. Pro κλονήσεως Nobil. habet κλονῆσαι, invito Syro-hex., qui affert : **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 26 Colb., Reg. unus. Syro-hex. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 27 Cod. 161 : ὁ δὲ Θ. ἀπὸ τοῦ ἐξέκασαν, ἐκόπασαν ὀργῆς, φησίν. Syro-hex. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. Montef. ex Colb., Reg., [et Olymp.] exscripsit : Θ. ἐκόπασαν ὀργῆς θυμόν. Idem est in Nobil. sub titulo Sym. Sed θυμόν e textu τῶν Ο' irrepsisse manifestum est. 28 Colb. Syro-hex. a Norbergio non exscriptus : **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 29 Sie Cod. 138. Nobil., Colb. : 'Α. ἅμα δ. εὐθῆνησαν. Cod. 255 : 'Α. ἅμα δ. εὐθῆνησαν. Syro-hex. in textu post αἰώνιοι addit : ✕ 'Α. Θ. εὐθῆνησαν (**ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**). Hieron. : ✕ abundaverunt. 30 Nobil., Colb. 31 Idem. 32 Syro-hex. ad codicem exactus : **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 33 Colb., Reg. unus. Syro-hex. Theodotioni tribuit : ἀπὸ τῶν κυρίων αὐτοῦ. 34 Syro-hex. **ܠܗܝܬܝܠܝܢ ܠܗܝܬܝܠܝܢ**. 35 Colb. 36 Olymp. apud Nobil., Orat., Reg. unus. 37 Nobil., Colb. Pronomen post στεναγμὸς deest apud Nobil. Montef. tacite μοι dedit.

12. וְאֵלַי דְּבַר יִגְנֹב. *Et ad me verbum furtim delatum est.* Ο'. εἰ δέ τι ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν λόγοις σου, — οὐθὲν ἂν σοι τούτων κακὸν ἀπῆντησε^{4,9}. Σ. πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλαλήθη λαθραῖως ὥς ἐν κλοπῇ.¹⁰

וַתִּקַּח אָזְנִי שִׁכּוֹץ מִנָּח. *Et suscepit auris meus prauitillium (s. susurrum) de eo.* Ο'. πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ οὗς ἐξαΐσια παρ' αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐδέξατο τὸ οὗς μου ψιθυριμὸν παρ' αὐτοῦ.¹¹

13. בְּשִׁעְפִּים מַחְשִׁיוֹנוֹת לַיְלָה. *In cogitationibus ex visionibus noctis.* Ο'. φόβῳ δὲ καὶ ἥχῳ νυκτερινῇ. 'Α. ἐν παραλλαγαῖς ἀπὸ ὁραματισμῶν νυκτός.¹² Σ. ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁραμάτων νυκτερινῶν.¹³

14. פֶּחַר קָרָאֲנִי. *Pavor occurrit mihi.* Ο'. φρίκη μοι συνήντησε. "Αλλος" ἀντιπνέει μοι ὁ φόβος.¹⁴

15. עַל-פָּנַי יַחֲלֶה. *Super faciem meam transiuit.* Ο'. ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν. ('Α.) διὰ τοῦ προσώπου μου ὤχετο.¹⁵

וַתִּסְמֹר שַׁעֲרַת בִּשְׂרִי. *Horruit crinis carnis meae.* Ο'. ἔφριξαν δέ μου τρίχες καὶ σάρκες. 'Ο Ἑβραῖος' καὶ ἔφριξαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου.¹⁶

16. וְלֹא-אֶכְרֶה. *Stetit, et non agnovi aspectum ejus.* Ο'. ἀνέστην, καὶ οὐκ ἐπέγνων' εἶδον. 'Α. ἔστην, καὶ οὐκ ἐπιγνώ-

σομαι...¹⁷ Σ. ἔστη τις, ὃν (fort. οὗ) οὐκ ἐγνώρισα τὸ εἶδος.¹⁸

16. אֲרָמָה וְקָרָא לִנְיָ. *Auram lenem et vocem audivi.* Ο'. ἀλλ' ἢ αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουον. Σ. ἡρεμίας φωνῆς ἤκουον.¹⁹

18. הֵן בְּעֵבְרִי לֹא יֵאֱמָן וּבַמְלֶאכִי וְשֵׁם תְּהִלָּה. *En! servis suis non credit, et angelis suis imputat stultitiam.* Ο'. εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. Σ. ὅρα, ἐν δούλοις αὐτοῦ ἀβελαιότης, καὶ ἐν ἀγγέλοις αὐτοῦ εὐρήσει ματαιότητα.²⁰

19. אֲנִי וְכָל-בְּתֵי-חֵרֶץ. *Etiā habitantes domos luti.* Ο'. τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας. Σ. πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς κατασκευοῦσιν οἰκίας πηλίνας.²¹

וְכָל-בְּעָרָה יִסְרָח. *Quarum in pulvere fundamentum est.* Ο'. ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἔσμεν. Σ. ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος.²²

21. הֲלֹא-נִסֶּעַ יְהִרָם בָּם. *Nonne aufertur praestantia (s. avelluntur funiculi) eorum in iis?* Ο'. ἐνεφύσθησε γὰρ αὐτοῖς, καὶ ἐξηράνθησαν. "Αλλος" συνεξῆρην τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.²³

וְיָמוּתוּ. *Moriuntur.* Ο'. ἀπώλοντο. "Αλλος" ἐξέλιπον.²⁴

וְלֹא בְחָכְמָה. *Et non in sapientia.* Ο'. παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν. Διπλῇ (γραφῇ) διὰ τὸ κ.τ.ε.²⁵

hex. Colb. subjungit: καὶ οἱ δυνατοὶ οὐκ εἰς διαδοχὰς παραπέμπονται. Ad seqq. σκύμμοι δὲ κ.τ.ε. Parsons. e Cod. 151 affert: 'Α. Θ. θῆρες καὶ οἱ δυνατοὶ οὐκ εἰς δ. παραπέμπονται. Schol. οὐδὲ γὰρ μεθ' ἐτέρων νομίζονται. Quae omnia ad explicationem potius quam ad interpretationem pertinent.
⁹ — οὐθὲν — ἀπῆντησε⁴. Sic, sed om. τούτων, Syro-hex.
¹⁰ Nobil., Colb., Regii duo et Orat. Reg. alter pro δὲ ἐλαλήθη, διελαλήθη habet. In Nobil. et Orat. deest ὥς.
¹¹ Nicet., Colb., Regii duo. Sic, sed om. παρ' αὐτοῦ, Nobil.
¹² Nobil. ¹³ Sic Colb., Reg. unus. Nobil.: Σ. ἐν ἐκπ. ἀπὸ ὁραμάτων μου νυκτερινῶν. Parsons. e Cod. 255 affert: Σ. ὅτ' (ὅταν Cod. 256) ἐνθυμηθῶ περὶ θεοῦ, πάντα μοι φοβερά φαίνεται. Sic, sed omisso titulo. Cod. 256. Est scholium ad v. 14 pertinens. ¹⁴ Colb. ¹⁵ Schol. διὰ τοῦ

προσώπου μου. Sic Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. Deinde Montef. ex Colb. affert: 'Α. ὤχετο. Postremo in marg. Cod. 252 legitur: ἃ (sic) διὰ τοῦ προσώπου ὤχετο. Cf. ad v. 16. ¹⁶ Colb. ¹⁷ Haec, ἔστην καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι, Symmacho tribuunt Nobil., Codd. 161, 248. Cod. 242: 'Α. ἔστιν (sic) καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι. Cod. 252: ἃ (sic) ἐστὶν καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι. ¹⁸ Colb., Reg. ¹⁹ Nobil., Cod. 248. ²⁰ Olymp., Colb. In priore ὅρα deest. ²¹ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. Apud Nobil. ἐν deest. ²² Ibidem. ²³ Schol. apud Nobil., Cod. 248, et, om. αὐτῶν, Cod. 161. ²⁴ Nobil. Colb.: Δπ'. ἐξέλιπον. Ad καὶ ἐξηράνθησαν Syro-hex. in marg. notat: καὶ ἐξέλιπον (ⲉⲕⲉⲗⲓⲡⲟⲛ). ²⁵ Colb.: Δπ'. διὰ τὸ κ.τ.ε.

CAP. V.

2. **כִּי לִאֲוִיל יוֹהֵר-כַּעֲשׂ**. *Nam stultum interficit ira.* Ο'. καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναίρει ὀργή. Θ. τὸν γὰρ ἄφρονα ἀναίρει ὀργή.¹

וְשֹׁתָהּ. *Et stolidum.* Ο'. πεπλανημένον δέ. 'Α. (καὶ) θελγόμενον. Σ. καὶ νήπιον.²

3. **וְנֶאֱקִיב נְדָרוֹ פְתָאֵם**. *Et exsecratus sum habitaculum ejus subito.* Ο'. ἀλλ' εὐθέως ἐβρώθη αὐτῶν ἡ δίαίτα. 'Α. καὶ κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα.³

4. **וְיִדְכָּאוּ**. *Et conterentur.* Ο'. κολαβρισθείσαν δέ.⁴ 'Α. καὶ ἐπιτριβήσονται. Σ. καὶ κατεκλάσθησαν. Θ. καὶ ταπεινωθήσονται (s. ταπεινωθήτωσαν).⁵

5. **אִשָּׁר מְסַעַם**. *Cujus messem.* Ο'. ἃ γὰρ ἐκείνοι συνήγαγον. "Αλλος" ἐθέρισαν.⁶

רָעֵב יֹאכֵל. *Famelicus comedet.* Ο'. δίκαιοι ἔδονται. 'Α. πεινῶν φάγεται.⁷ Σ. πεινῶντες φάγονται.⁸

וְאֶל-מִצְנֵים יִקְחֶהוּ. *Et de medijs spinis capiet eam.* Ο'. αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται. 'Α. αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσε-

ται. Σ. αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται.⁹

5. **וְיִשָּׁבְוּ מִיָּמִים חִילָם**. *Et absorbent sitibundi opes eorum* (s. *et inhiat exitium opibus eorum*). Ο'. ἐκσιφονισθείη αὐτῶν ἡ ἰσχὺς. 'Α. ἀφελ-
κύσαντο διφῶντες εὐπορίαν αὐτῶν.¹⁰ Σ. ἀναρ-
ροφήσαι διφῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν.¹¹

6. **כִּי לֹא-יֵצֵא מִעָפָר אָן**. *Quia non egreditur de pulvere calamitas.* Ο'. οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γῆς κόπος. Σ. οὐ γὰρ ἐξελεύσεται ἀπὸ κόνεως ὁδύνη.¹²

7. **וּבְנֵי רָשָׁה יִגְדִּירוּ עִוָּה**. *Et filii alitis* (s. *fulminis*, s. *prunae ardentis*) *alte volant.* Ο'. νεοσσοὶ δὲ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται. 'Α. καὶ υἱοὶ πτηνοῦ. . .¹³ Σ. τὰ τέκνα τῶν πετεινῶν ὑψοῦσι πτερὰ.¹⁴

10. **עַל-פְּנֵי אָרְצָה**. *Super faciem terrae.* Ο'. ἐπὶ τὴν γῆν. 'Α. ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.¹⁵

עַל-פְּנֵי חַוְצוֹת. *Super faciem platearum.* Ο'. ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν. 'Α. ἐπὶ πρόσωπον ἐξω-
τάτων.¹⁶

11. **יִשָּׁע**. *In salute.* Ο'. Vacat. Σ. εἰς σωτηρίαν s. ἐν σωτηρίᾳ.¹⁷

12. **יִרְרָה**. *Irritas facit.* Ο'. διαλλάσσοντα. 'Α.

CAP. V. ¹ "Unus" apud Montef. ² Nobil. et Codd. 248, 255. Colb.: 'Α. θελγόμενον καὶ νήπιον. Cod. 252: 'Α. θελγόμενον νήπιον. Reg. unus: 'Α. θελγόμεθα. ³ Nobil. et Codd. 161, 248, 255. Drusius mendose dedit αὐτοῦ, quod recepit Montef., invitis, ut ipse fatetur, omnibus. Symmacho hoc fragmentum tribuunt Olymp. et Cod. 259. Vulg.: *Et maledixi pulchritudini ejus statim.* ⁴ Olymp.: *κολαβρισθείσαν* τούτῳ, ἐπιτριβείσαν, ἐξευτελισθείσαν κόλαβρος γὰρ ὁ μικρὸς χοῖρος. Lex. Cyrill. Brem.: *κολαβρι-
σθείσαν, περιρραγείσαν, χλευασθείσαν.* Syro-hex. vertit *לִּישָׁבְוּ, dissipentur.* ⁵ "Olymp.: ἀνθ' οὗ ὁ μὲν 'Α., ἐπιτριβήσονται" ὁ δὲ Θ., κατεκλάσθησαν" ὁ δὲ Σ., ταπεινωθήτωσαν, ἐξέδωκαν. Aliud schol.: 'Α. καὶ ἐπιτριβήσονται. Θ. καὶ ταπει-
νωθήσονται. Σ. καὶ κατεκλάσθησαν."—Nobil. "Σ. καὶ ταπει-
νωθήσονται (ταπεινωθήτωσαν Orat.). Θ. καὶ κατεκλάσθησαν. Sic omnes praeter Drusium, qui Symmacho καὶ κατεκλάσθη-
σαν, et Theodotioni καὶ ταπεινωθήσονται tribuit."—Montef. Nos Drusium secuti sumus, maxime propter Syro-hex. qui
affert: *לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ.* Cf. ad

Cap. xix. 2. ⁶ "Schol. ἐθέρισαν."—Nobil. Syro-hex. in marg. *לִּישָׁבְוּ.* ⁷ Nobil. ⁸ Nobil., Polychron., Reg. unus. Colb. affert: *πεινῶντες φάγοντες* (sic). ⁹ Aquilae fragmentum afferunt Reg. unus et Colb., qui habet *ἐνοπλων.* Symmacho versio soli Nobilio debetur, et suspicione non vacat. ¹⁰ Nobil. Montef. post Drusium edidit αὐτοῦ, invito Syro-hex. qui affert: *לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ.* ¹¹ Nobil., Colb., qui διάνοιαν pro δύναμιν habet. Syro-hex. *לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ.* ¹² Nobil., Nicet. et "omnes." ¹³ Nobil.: 'Α. καὶ υἱοὶ πτήνους. "Colb.: πτηνοῦ οἶον γυμνός. Lege πτήνους οἶον γυπός."—Montef. Codd. 137, 255: 'Α. (Σ. Cod. 137) πτηνοῦ οἶον γυπός. Vix Graecum est πτήνους. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Colb., Reg. unus, et sine auctore Codd. 161, 248. Nobilio est scholium. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 43. ¹⁷ Syro-hex. *לִּישָׁבְוּ, לִּישָׁבְוּ.* Montef. ex Colb. *ἐν σωτηρίᾳ* dedit. Codd. 249, 254 *εἰς σωτηρίαν* addunt. Hieron.: *ἐν salutem.* (In editis Hieronymi puncta terminalia ad finem v. 12 prorogata sunt; quae res etiam Grabio fraudi fuit.)

τὸν ἀκυροῦντα.¹⁸ Σ. διαλύσει.¹⁹ Θ. διασκεδάσει s. διασκεδάζοντα.²⁰

13. וַעֲזַת נַפְתָּלִים וְנִמְרֹתָיִם. *Et consilium versutorum praecipitatur.* Ο'. βουλὴν δὲ πολυπλόκων ἐξέστησεν. Σ. βουλὴ δὲ σκολιὰ ταραχθήσεται.²¹

16. לְדַל. *Tenui.* Ο'. ἀδυνάτω. 'Α. ἀτόνω. Σ. πτωχῶ.²²

18. וַיִּחַבְּשֵׁ. *Et fasciis obligat.* Ο'. καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν. 'Α. καὶ μοτώσει. Σ. (καὶ) ἐπιδήσει.²³

19. בְּשֵׁשׁ צָרוֹת יִצְרֶלְךָ. *In sex angustiis eruet te.* Ο'. ἐξάκις ἐξ ἀναγκῶν σε ἐξελεῖται. 'Α. ἐν ἐξ θλίψεσι ρύσεται σε.²⁴

וּבְשֶׁבַע. *Et in septem.* Ο'. ἐν δὲ τῷ ἐβδόμῳ. 'Α. Θ. καὶ ἐν ἑπτά.²⁵

21. בְּשׁוֹט לְשׁוֹן תַּחֲבֹא. *In flagello linguae absconderis.* Ο'. ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει. Schol. σκεπάσεις γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ ἀντιλογίας γλώσσης.²⁶ Schol. ἀπὸ συκοφαντίας.²⁷

כְּמִשׁוֹר כִּי יָבוֹא. *A vastatione cum venerit.* Ο'. ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. 'Α. ἀπὸ προνομῆς ἐπερχομένων.²⁸

23. כִּי עִם-אֲבִנֵי הַשֶּׂדֶה בְּרִיתָהָ. *Quia cum lapidibus agri foedus tuum.* Ο'. Vacat. "Αλλος"

ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου.²⁹ "Αλλος" ✕ ὅτι πρὸς τοὺς λίθους τῆς χώρας ἔστα σοι συνθήκη (s. ἔξεις συνθήκην) 4.³⁰

23. וְהָיָה הַשֶּׂדֶה הַשֶּׂדֶה. *Et fera agri pacifica erit tibi.* Ο'. θῆρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι. "Αλλος" καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ εἰρηνεύσουσί σοι.²⁹

24. וְיָדַעְתָּ כִּי-שָׁלוֹם אֶחָד. *Et scies quod in pace sit tabernaculum tuum.* Ο'. εἴτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει σου ὁ οἶκος. "Αλλος" καὶ γνώσῃ ὅτι ἐν εἰρήνῃ τὸ σκηνώμα σου.³¹

וּבְשִׁיבִי וְלֹא יִלְחָצְנִי. *Et visitabis habitaculum tuum, et non peccabis.* Ο'. ἡ δὲ δίαίτα τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἀμάρτη. 'Α. καὶ ἐπισκέψῃ ὥραιότητά σου, καὶ οὐ διαμαρτήσῃ.³² "Αλλος" καὶ ἐπισκοπῇ τῆς ἐμπρεπείας σου . . .³³ "Αλλος" οὐ δυσπραγήσῃ.³⁴

26. אַצְרִישׁ. *Acervus mergitum.* Ο'. θημωνία ἄλωνος. "Αλλος" σωρός.³⁵

CAP. VI.

2. לֹא שָׁקוּל יִשְׁקָל כְּעֵשִׂי. *Utinam appendendo appenderetur ira mea.* Ο'. εἰ γάρ τις ἰσθῶν στήσαι μου τὴν ὀργήν. Σ. ὥς εἴθε ἔσταθμίζετό μου ἡ ὀργή.¹

3. עַל-כֵּן דְּבָרֵי לִּי. *Ideo verba mea absorpta (s.*

¹⁸ Sic, sed sine artic., Nobil., Colb., Reg. unus. Syro-hex. ۞ ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ. (Syr. ܕܚܕܐ plerumque vertit διασκεδάσει, interdum ἀκυροῦν, ut Matth. xv. 6 in versione utraque.) Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 10. ¹⁹ Colb., Reg. unus. Olymp.: Σ. διαλύοντα, invito Syro-hex. ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ. ²⁰ διασκεδάσει. Sic Colb., Reg. unus. Olymp.: Θ. διασκεδάζοντα. Syro-hex. ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ. h. e. διασκεδάζων s. διασκεδάζοντα. ²¹ Olymp. Interpretis nomen tacent Colb. et Codd. 161, 248. ²² Nobil. Colb. habet πτωχῶ tantum sine auctore. ²³ Nobil. Cod. 252 in marg.: μοτώσει καὶ ἐπιδήσει. ²⁴ Nobil. ²⁵ Idem. ²⁶ Colb. "Suspicio desumptum ex alio loco."—Montef. Est nota marginalis ex Psal. xxx. 21. ²⁷ Colb. Merum scholium est. ²⁸ Nobil., Polychron. et "omnes." ²⁹ "Haec quae sequuntur in aliquibus edd., non reperiuntur in LL. VV. qui collati sunt: ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ εἰρηνεύσουσί (εἰρηνεύσει Alex.) σοι."—

Nobil. Eadem leguntur in Ald., Cod. Alex. et Cod. 249, et Theodotionis esse videntur. ³⁰ Syro-hex. in textu: ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ. Idem in marg. notat: "Non positum est in Octaplis Origenis." Ad Syro-hex. proxime accedit Hieron.: ✕ quia cum lapidibus agri habebis foedus. Fortasse Symmacho debetur. Restat tertia interpretatio, ✕ ὅτι μετὰ λίθων ἀγροῦ συνθήκη σου, quam unicam affert Montef. notans: "Hunc versiculum cum asterisco affert [Hieron.] editio libri Job Latina, quia in LXX non legitur." Graeca, ut videtur, ipsius Montef. sunt. ³¹ Cod. 249 in continuatione. Sic Cod. Alex., sed σπέρμα pro σκηνώμα. ³² Nobil. (qui habet οὐ μὴ ἀμαρτήσῃ) et Reg. unus: ³³ Codd. Alex., 249 in continuatione. ³⁴ Montef. post Drusium Symmacho tribuit, sed Nobilio scholium est. ³⁵ Reg. unus.

temeraria) sunt. Ο'. ἀλλ', ὡς ἔοικε, τὰ ῥήματα μου ἐστὶ φάβλα. 'Α. ἐπὶ τούτῳ ῥήματά μου κατεπόθησαν.² Σ. διὰ τοῦτο οἱ λόγοι μου καταπίκροι.³ Θ. ... ἔγκοποι.⁴

4. קִי חֲצִי. Quia sagittae. Ο'. βέλη γάρ.⁵

יְעִי. Omnipotentis. Ο'. κυρίου. Τὸ 'Εβραϊκὸν καὶ Σ. σαδδαί.⁶

רוּחִי. Spiritum meum. Ο'. μου τὸ αἷμα. 'Α. πνεῦμά (μου). Σ. ἀναπνοή (μου). 'Αλλος' χόλος.⁷

5. הֲיִנְהָק פָּרָא עֲלִירֻשָּׁא. Numquid rudet onager ad herbam? Ο'. τί γάρ; μὴ διακενῆς κεκράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἡ τὰ σῖτα ζητῶν; Σ. μὴ στένει λιμῶ ὄναγρος παρούσης χλόης;⁸

וְהִיא מִיֻּגִיעַ. An mugiet. Ο'. εἰ δὲ καὶ ῥήξει φωνήν. Σ. ἡ μυκήσεται.⁹

6. הֲיִאֲכַל תִּפְל מִבְּלִי-מֶלַח. Numquid comedetur insipidum absque sale? Ο'. εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἀνευ ἁλός; Σ. μήτι βρωθήσεται ἀνάρτυτον τῷ μὴ ἔχειν ἄλα;¹⁰

8. תִּקְוָתִי. Expectationem meam. Ο'. τὴν ἐλπίδα μου. 'Α. ὑπομονήν.¹¹

9. יִתֵּר יָדוֹ. Solvat manum suam. Ο'. εἰς τέλος δέ. 'Α. Σ. ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα.¹²

10. וְהָיָה עוֹד נִחְמָתִי. Et erit adhuc consolatio mea. Ο'. εἴη δέ μου πόλις τάφος. 'Α. Θ. καὶ

ἔσται ἔτι παράκλησίς μου.¹³

11. וְיִמְדִּי קֶצֶי בִּרְאִיָּהִי. Et quis finis meus, ut prolongem animam meam? Ο'. ἡ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεται μου ἡ ψυχή; 'Α. καὶ τί τὸ τέλος μου, ὅτι μακροθυμήσω.¹⁴

15. יָחִי. Fratres mei. Ο'. οἱ ἐγγύτατοί μου. 'Αλλος' ἀδελφοί μου.¹⁵

כְּנָאִיק נְחָלִים. Sicut torrens convallium. Ο'. ἡ ὥσπερ κύμα.¹⁶

17. מִמְקוֹמָם. E loco eorum. Ο'. ὅπερ ἦν. 'Αλλος' ὅπου ἦν.¹⁷ 'Α. Σ. Θ. ἐκ τόπου. .¹⁸

19. הַבִּישׁוֹ אֶרְחֹת תִּמְאָה הָלִיכוֹת שָׁבָא קוֹרֵלָמוֹ. Respiciunt catervae Thema, commeatus Saba expectant eos. Ο'. ἴδετε ὁδοὺς Θαιμανῶν, ἀτραπὸς Σαβῶν οἱ διορῶντες. 'Ετερος' ἀποβλέπουσιν εἰς ὁδοὺς Θαιμάν, ὁδοιορίας Σαβὰ προσδοκῶσιν ἐαυτοῖς.¹⁹

לָמוֹ. Ο'. Vacat. Σ. Θ. αὐτοῖς s. ἐαυτοῖς.²⁰

21. כִּי-עַתָּה. Quia nunc. Ο'. ἀτὰρ δέ. 'Α. ὅτι νῦν. Θ. ἀλλὰ μὴν.²¹

25. כִּי-חֲדָשׁוֹת מִקְרָאֵי הַיָּמִים. Quam valida sunt verba justa. Ο'. ἀλλ', ὡς ἔοικε, φάβλα ('Αλλος' λυπηρά²²) ἀληθινοῦ ῥήματα. 'Α. τί ἐμοχθηρώθησαν λόγοι εὐθοῦς.²³

28. פְּנִיָּה. Respiciete in me. Ο'. Perplexa est sententia. ✠ Θ. σχολάσατέ μοι.²⁴

² Idem, qui ἐπὶ τοῦτο ῥ.μ. κατεπατήθησαν habet. Scripsimus κατεπόθησαν juxta conjecturam Drusii. Vid. Hex. ad Prov. xx. 25. ³ Nobil. et "omnes." ⁴ Nobil., Colb., Reg. unus. ⁵ Syro-hex. in marg. addit: ✠ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

h.e. διάπυρα (Dan. iii. 46) s. φλέγοντα (Sym. Psal. lvi. 5). Sic Montef. "S. σαδδαί. Schol. ἀντὶ τοῦ ἱκανοῦ."—Nobil. Colb.: ἀντὶ τοῦ κυρίου, σαδδαί κείται ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, ὃ ἐμυμνέσται ἱκανόν. Syro-hex. in marg.: "In exemplari Origenis ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

κυρίου σαδδαί positum, quod exponitur ἱκανοῦ." Vid. Hex. ad Exod. vi. 3. Ezech. i. 24. De Symmacho dubitari potest. ⁷ Colb., Reg. unus. Syro-hex.: 'Α. πνεῦμα. Σ. ἀναπνοή (μου). Vid. Hex. ad Eccles. iii. 19). Incerti χόλος ad ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

perlinere videtur. ⁸ Nobil., Olymp. et "omnes." ⁹ Reg. unus et Colb. Mendose adhuc editum: ἡ μυκήσεται. Cod. 256: εἰ δὲ καὶ ῥήξει εἰ μυκήσεται φωνήν (sic). ¹⁰ Nobil., Olymp. et "omnes." Montef. ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

alas dedit. ¹¹ Colb. Reg. unus: ἀπομονήν. Syro-hex. a Norbergio neglectus: ✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

Reg. unus: ἀπομονήν. Syro-hex. a Norbergio neglectus: ✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

✠ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴

29. אֶל-תְּהִי עוֹלָה. *Ne sit iniquitas.* Ο'. καὶ μὴ εἶη ἄδικον. 'Α. μὴ γίνῃσθε παρανομία.²⁵

CAP. VII.

1. הֲלֹא-צָבָא לְאִנּוֹשׁ עַל-אָרֶץ. *Nonne militia est homini super terra?* Ο'. πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς; 'Α. μήτι οὐ στρατεία τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς;¹

3. וַיִּלֹּחַת עֵינָי בְּנוֹלָה. *Et noctes molestiae assignaverunt mihi.* Ο'. νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομένοι μοί εἰσιν. 'Α. νύκτας κόπον ἡρίθμησάν μοι. Θ. καὶ νύκτας μοχθοῦ ἡρίθμησάν μοι.²

4. מָתַי אֶרְגֹּם. *Quando surgam?* Ο'. πότε ἡμέρα; ὡς δ' ἂν ἀναστῶ. 'Α. Θ. πότε ἀναστήσομαι;³

6. יָמַי. *Dies mei.* Ο'. ὁ δὲ βίος μου. Οἱ λοιποὶ αἱ ἡμέραι μου.⁴

7. יָמַי קָלוּ בְּכִי-אָרֶץ. *Dies mei velociores sunt radio textorio.* Ο'. ὁ δὲ βίος μου ἐστιν ἐλαφρότερος λαλιᾷς. 'Α. αἱ ἡμέραι μου ἡλαφρύνθησαν ὑπὲρ ὑφάσματος.⁵ Σ. αἱ ἡμέραι μου ταχύ-τεραι ὑφάσματος.⁶ Θ. αἱ ἡμέραι μου ἐταχύνθησαν ... ὑφάσματος.⁷

8. וַיִּכְלֶינִי בַּדֶּפֶק תִּקְוָה. *Et consumpti sunt defectu spei.* Ο'. ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι. Σ.

[αἱ ἡμέραι μου] ἀνηλώθησαν μὴ οὕσης ἐλπί-
δος.⁸

8. לֹא-תִשְׁתַּחֲוֶה עֵינִי רֹאִי. *Non intuebitur me oculus videntis me.* Ο'. Vacabat. ✕ [Α.] Θ. οὐ περιβλέψεται ὁ ὀφθαλμὸς ὀρώντός με.⁹ 'Α. οὐ διακρινεῖ με.¹⁰ Διπλῇ γραφῇ οὐκ ἀτενιεῖ.¹¹

9. עֵינָי בִּי וְאִנּוֹנִי. *Oculi tui in me, et non ego sum.* Ο'. Vacabat. ✕ [Α.] Θ. οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκέτι εἰμί.¹² 'Α. καὶ οὐχ ὑπάρχω.¹³

9. כָּלָה עָנָן וַיִּלָּךְ. *Consumpta est nubes, et abiit.* Ο'. ὥσπερ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ. Σ. καθάπερ ἀναλωθεῖσα νεφέλη ἀπαλλαγῆ-
σεται.¹⁴

11. גַּם. *Etiam.* Ο'. ἀτὰρ οὖν. 'Α. Θ. τοιγαροῦν.¹⁵
11. רוּחִי. *Spiritus mei.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. τοῦ πνεύματός μου.¹⁶

12. אֶשְׁתִּירָה בְּיַמֵּי נִפְשִׁי. *Querar in amaritudine animae meae.* Ο'. ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου - συνεχόμενος.¹⁷ Σ. διαλεχθῆσομαι τῷ πα-
ραπικρασμῷ τῆς ψυχῆς μου.¹⁸

12. אִם-תִּהְיֶינִי. *Aut celus.* Ο'. ἡ δράκων. 'Α. ἡ κῆτος.¹⁹

13. שָׂמְרִי. *Custodiam.* Ο'. φυλακὴν. 'Ο' Ἑβραῖος πόνους.²⁰

²⁵ Nobil.CAP. VII. ¹ Colb., Reg. unus. ² Syro-hex. .ל.+ חֲסָדָא וְחַסְדָּא לְאִנּוֹשׁ. ³ Nobil., Olymp. et "omnes." ⁴ Colb.+ חֲסָדָא וְחַסְדָּא לְאִנּוֹשׁ. ⁵ Syro-hex. + חֲסָדָא וְחַסְדָּא לְאִנּוֹשׁ. ⁶ Syro-hex. + חֲסָדָא וְחַסְדָּא לְאִנּוֹשׁ. ⁷ Syro-hex. + חֲסָדָא וְחַסְדָּא לְאִנּוֹשׁ.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.Pro ἐταχύνθησαν Syrus in apographo suo ἐπαχύνθησαν habuisse videtur. (Constructio per +, sequente ?, confirmatione eget; sed ita est in codice.) Post Symmachi fragmentum Colb. affert: Δ^π. γρ. δρομέως, idemque τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp. Syro-hex. in textu juxta apographum Norberg. habet λαλιᾷς δρομέως; sed in cod. δρομέως est lectio marginalis pro λαλιᾷς. Idem in textu habent Codd. Alex., 249, 257, e Cap. ix. 25, ut videtur, hue translatus.

Colb., sed delendum videtur Aquilae nomen. In Ed. Rom. τῶν Ο' legitur: οὐ περιβλ. με ὀφθ. ὀρώντός με. Syro-hex. in textu: ✕ οὐ περιβλέψεται (؟) με ὀφθ. ὀρώντός.

Hieron.: ✕ Non me cognosces oculus videntis. ¹⁰ Syro-hex. + لا تفحصني. ¹¹ "In Tetraplis [vid. ad Cap. ii. 6] legebatur οὐκ ἀτενιεῖ, ut notat Colb."—Montef.

Cod. Alex. habet, ουκ ατενει μοι; Cod. 249, ου κατανοι μοι.

¹² Colb., Syro-hex., Hieron. Pro οὐκέτι Syro-hex. et Cod. Alex. οὐκ habent.¹³ Syro-hex. + لا تفحصني. ¹⁴ Nobil., Nicet. et "tres MSS." apud Montef. Accedit Syro-hex. + لا تفحصني.¹⁵ Colb., Reg. unus. ¹⁶ Syro-hex. in textu. Idem in marg.: "Non positum est in exemplari Origenis." ¹⁷ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: "In alio exemplari (؟) est: ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ἐν πικρίᾳ ψυχῆς συνεχόμενος." Sic solus Cod. Alex.¹⁸ Nobil., Nicet. et "quatuor MSS." ¹⁹ ἄλλος ἢ κῆτος. Sic Montef. ex Colb. Syro-hex. + لا تفحصني.²⁰ Olymp. et "omnes."

13. תִּנְחַמְנִי. *Consolabitur me.* Ο'. παρακαλέσει με. Σ. παρηγορήσει με.²¹

יִשָּׂא בְּטִיחִי מִבִּשְׁבִּי. *Auferet de querela mea cubile meum.* Ο'. ἀνοίσω δὲ πρὸς ἐμαντὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ μου. Σ. κουφιέ με διὰ τῆς ἀδολεσχίας μου ἢ κοίτῃ μου.²² Θ. συμβαστάσει με ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου ἢ κοίτῃ μου.²³

15. וַתִּבְחַר בְּחֶנֶק נַפְשִׁי. *Et elegit strangulationem anima mea.* Ο'. ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχὴν μου. 'Α. καὶ αἰρεῖται ἀγχόνην ἢ ψυχῇ μου.²⁴

מָוֶת מַעֲבִיבוֹתִי. *Mortem prae ossibus meis.* Ο'. ἀπὸ δὲ θανάτου τὰ ὅστ'α μου. Σ. καὶ θάνατον διὰ τῶν ὀστέων μου.²⁵

16. מָאַתִּי. *Repudiavi.* Ο'. Vacat. ✕ ἀπωσάμην.²⁶

כִּי־הָבֵל יָמִי. *Quia vanitas sunt dies mei.* Ο'. κενὸς γάρ μου ὁ βίος. 'Α. ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου.²⁷ "Αλλος (Σ.). ἀτμός γὰρ αἱ ἡμέραι μου.²⁸

18. וַתִּתְקַדְּנִי לְבָקָרִים. *Et visites eum indies.* Ο'. ἢ ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ποιήσῃ ἕως τὸ πρῶτ'. 'Α. καὶ ἐπισκέπτῃ αὐτὸν πρῶτας.²⁹

לְרִגְעִים תִּבְחָנֵנִי. *Singulis momentis probabis eum.* Ο'. καὶ εἰς ἀνάπανσιν αὐτὸν κρινεῖς. 'Α. Σ. ἐν τοῖς αἰφνιδίοις ἐκδοκιμάξεις αὐτόν.³⁰

19. רָקִי. *Salivam meam.* Ο'. τὸ πτύελόν μου — ἐν ὁδύνῃ.³¹

20. מָה אַעֲשֶׂה. *Quid faciam?* Ο'. τί δυνήσομαι πράξει; 'Ο. 'Εβραῖος' τί σε ἐβλαψα;³²

לְמַפְגֵּעַ לִּי. *In occursum tibi.* Ο'. κατεντευκτὴν σου. Σ. ἐναντιοῦσθαί σοι.³³

לְמִשָּׂא. *In onus.* Ο'. φορτίον. Σ. βάρος.³⁴ Schol. φορτικός.³⁵

21. וַיִּשְׁחַרְחֵנִי וַיֹּאמְרֵי. *Et quaeres me mane, et non ego ero.* Ο'. ὀρβρίζων δὲ οὐκέτι εἰμί. Σ. κἂν ζητήσης με, οὐχ ὑπάρξω.³⁶

CAP. VIII.

2. רֵיחַ כָּבִיר. *Ventus vehemens.* Ο'. πνεῦμα πολὺ ῥῥημον. Θ. πνεῦμα βαρύτατον.¹

3. הֲיֵאל יַעֲרֵת מִשְׁפָּט. *Num Deus pervertet jus?* Ο'. μὴ ὁ κύριος ἀδικήσει κρίνων; 'Α. . . σκελίσει. . .² Σ. μὴ ὁ κύριος εἰς ἀδικον μεταστρέψει τὴν κρίσιν;³

וַיַּעֲרֵת דִּין. *Pervertet justitiam.* Ο'. τaráξει τὸ δίκαιον. Σ. εἰς ἀδικον μεταστρέφεται τὸ δίκαιον.⁴

6. וַיֵּשֶׁר אֶתָּה. *Et rectus tu.* Ο'. καὶ ἀληθινὸς ✕ 'Α. Θ. σί.⁵

בֵּית. *Habitaculum.* Ο'. δίαιταν. Θ. εὐπρέπειαν.⁶

9. יָמֵינוּ. *Dies nostri.* Ο'. ἡμῶν . . . ὁ βίος. Οἱ λοιποὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν.⁷

10. הֲלֹא־הֵם יוֹרֵדוּ יָאִמְרוּ לִּי. *Nonne hi doce-*

²¹ Sic Nicet. et "omnes MSS." Mendose Nobil. κατηγορήσει. ²² Syro-hex. נִשָּׂא לִּי חֵב בְּטִיחִי. ²³ Nobil., Nicet. et "MSS." ²⁴ Nobil., Nicet., Orat., Reg. unus. ²⁵ Nobil., Nicet. et "omnes." Syro-hex. in marg. : τὴν δὲ ψυχὴν μου ἀπὸ τοῦ σώματος. Sic Cod. 149, et cum μου in fine Cod. Alex.

²⁶ Sic Montef. ex Hieron., qui affert : ✕ repudi. Syro-hex. in marg. ✕ נִשָּׂא. ²⁷ Colb. et Orat. Aquilae tribuunt ; Nobil., Nicet. et Reg. unus Symmacho.

²⁸ Nobil. et "duo MSS." "Prior lectio est forte Aquilae ; posterior Symmachi."—Montef. ²⁹ Syro-hex. וַיִּתְקַדְּנִי. Eadem ὡς tribuit Montef. ex Reg. uno. Paulo aliter Codd. 137, 138 : 'Α. καὶ ἐπισκέπτῃ αὐτὸν ἕως πρῶτ'.

³⁰ Montef. affert : Σ. αἰφνιδίως ἐκδοκιμάξεις (ἀσεις Nobil.) αὐτόν. Sic Nobil. et "duo MSS." Syro-

hex. ad codicem correctus : הֲלֹא־הֵם יוֹרֵדוּ יָאִמְרוּ לִי. ³¹ Sic Syro-hex. Deest ἐν ὁδύνῃ in Ed. Rom., invitis Comp., Ald., Codd. Vat. et Alex., aliis.

³² Olymp., Colb., Reg. unus. ³³ Sic Codd. 138, 255. Syro-hex. ✕ לְמַפְגֵּעַ לִּי. ³⁴ Syro-hex. ³⁵ Sic Nobil. et sine titulo Codd. 161, 248 in marg. ³⁶ Syro-hex. ✕ לְמִשָּׂא. Montef. ex Reg. uno dedit : Σ. καὶ ζητήσεις με, καὶ οὐκέτι ὑπάρξω.

CAP. VIII. ¹ Nobil., Olymp. et "tres MSS." ² Colb., Reg. unus. ³ Cod. 252, qui Aquilae tribuit. ⁴ Nobil. Pro τaráξει, σκελίσει in marg. habet Cod. 250. ⁵ Syro-hex. in marg. Hieron. : ✕ es tu. ⁶ Colb., Reg. unus. Symmacho assignat Cod. 138. ⁷ Colb., Reg.

- bunt te, dicent tibi?* Ο'. ἡ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσι καὶ ἀναγγελοῦσι;⁸
10. וּמִלִּבּוֹ. *Et ex corde suo.* Ο'. καὶ ἐκ καρδίας. 'Α. Σ. Θ. αὐτῶν.⁹
11. וְשִׁנְאֵת־אֶחָו. *Num crescet ulva.* Ο'. ἡ ὑψωθήσεται βούτομον. 'Α. Σ. ἡ πληθυνθήσεται ἔλος.¹⁰ Θ. ἀχί.¹¹
12. עֲדָנוּ בְּאִבּוֹ לֹא יִקְטָה. *Dum adhuc in virore suo est, non decerpetur.* Ο'. ἔτι ὃν ἐπὶ ῥίζης, καὶ οὐ μὴ θερισθῇ. 'Α. ἔτι αὐτοῦ ἐν ὥρᾳ αὐτοῦ, οὐ περικλασθήσεται.¹²
- וְלִפְנֵי כָל-חֲצִיר יִבֵּשׁ. *Et ante omnes herbas arescet.* Ο'. πρὸ τοῦ πεινῆ πᾶσα βοτάνη οὐχὶ ξηραίνεται.¹³
14. וּבֵית עֶקְבִּישׁ מִבְּטָחוֹ. *Et domus araneae fiducia ejus.* Ο'. ἀράχνη δὲ αὐτοῦ ἀποβήσεται ἡ σκηνή. 'Α. . . ἡ πεποίθισις. Σ. . . ἡ ἐλπίς.¹⁴ "Ἄλλος" ἡ δὲ πεποίθισις αὐτοῦ ἀράχνη ἀποβήσεται.¹⁵
15. יִשְׁעַן עַל-בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲבֹד. *Innitetur domui suae, et non stabit.* Ο'. ἐὰν ὑπερέσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, οὐ μὴ στῇ. Σ. ἐρεισθήσεται ἐπ' οἶκον, καὶ οὐ στησεται.¹⁶
16. רַטֵּב הוּא לִפְרִי־שִׁטָּה. *Succosus ipse est in*

- conspectu solis.* Ο'. ὑγρὸς γάρ ἐστιν ὑπὸ ἡλίου. 'Α. ἐνικμὸς ἐστιν εἰς πρόσωπον ἡλίου.¹⁷
16. יוֹנְקָתוֹ. *Surculus ejus.* Ο'. ὁ ῥάδαμος αὐτοῦ. Σ. ὁ κλάδος αὐτοῦ. Θ. παραφυσὶς αὐτοῦ.¹⁸
17. עֵל-גִּל שֶׁשְׁשִׁיר. *Super acervum lapidum radices ejus.* Ο'. ἐπὶ συναγωγῇ λίθων. (Θ.) ἐπὶ βουνὸν ῥίζαι αὐτοῦ.¹⁹
- וּבֵית אֲבִנִים יִחוּה. *Locum lapidosum sentiet.* Ο'. ἐν δὲ μέσῳ χαλίκων ζήσεται. Σ. ἐπὶ πίνον γῇ φύεται.²⁰ "Ἄλλος" συμπλακίσηται.²¹
18. יִבְלַעְנוּ. *Absorbuerit eum.* Ο'. καταπίη. Σ. Θ. κυριεύσει.²²
20. הֵן-אֵל לֹא יִמְאֵת-הֵם. *Ecce! Deus non reprobabit integrum.* Ο'. ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσεται (Θ. οὐκ ἀπόσεται²³) τὸν ἄκακον. Schol. παρὰ τὸν ἀσεβῆ εἶη ἂν ὁ εὐσεβής.²⁴
- וְלֹא יִחוּק בִּיד־מַרְעִים. *Nec apprehendet manum maleficorum.* Ο'. πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται.²⁵ 'Α. οὐδὲ ἐπιλήψεται (s. κρατήσει) χειρὸς πονηρουμένων. Σ. οὐδὲ ὀρέξει χεῖρα κακουργοῖς. Θ. οὐδὲ ἀντιλήψεται χειρὸς πονηρουμένων.²⁶
21. תְּרוּעָה. *Jubilatione.* Ο'. ἐξομολογήσεως. 'Α. Θ. ἀλαλαγμοῦ.²⁷ Διπλῇ γραφῇ ἀγαλλιάσεως.²⁸

8 Syro-hex. in marg.: "In alio exemplari est: ἡ οὐκ αὐτοὶ σε διδάξουσι ῥήματα, καὶ ἐροῦσί (יְרֹוּסִי) σοι σύνεσις σοφίας;" Sic Cod. Alex. sed ἀναγγελοῦσι pro ἐροῦσι. Post ἀναγγελοῦσι add. σοι σύνεσις σοφίας Cod. 249. 9 Syro-hex. in marg. 10 Colb. Nobil. uni Symmacho tribuit. 11 Colb. 12 Colb. Particulam *et* non expressit Syro-hex. vertens: *כֹּחַ וְכֹחַ חַסְדוֹ לֹא נִלְכַּד*. 13 Syro-hex. in marg.: *ἐὰν δὲ μὴ πῆν, ξηραίνεται.* Duplicem lectionem habet Cod. Alex.: πρὸ τοῦ πεινῆ πᾶσαν βοτάνην, ἐὰν δὲ μὴ πῆν, ξηραίνεται. 14 Syro-hex. *וְלִפְנֵי כָל-חֲצִיר יִבֵּשׁ*. 15 Schol. apud Nobil. Sic sine titulo Codd. 161, 248 in marg. 16 Nobil., Olymp. et "omnes MSS." Aquilae auctori refert Syro-hex. *וְלִפְנֵי כָל-חֲצִיר יִבֵּשׁ*. 17 Nobil., Olymp., Reg. unus. Pro *ἐνικμὸς*, *ἀνικμὸς* habent Colb., Orat., Reg. alter, et Codd. 255, 259. 18 Nobil. et "duo MSS." 19 Schol. apud Nobil. Theodotionis esse videtur. Vid. Hex. ad Hos. xii. 11. 20 Cat. MS. Jobi apud Schleusner. *Opusc. Crit.* p. 153. Idem V. D.

in *Nov. Thesaur.* s. v. *πίων γῆ*, ad priorem versiculum hoc fragmentum refert. Equidem scholium esse crediderim. 21 Reg. unus. Videndum annon ad *יִבְלַעְנוּ*, *implicentur*, pertineat. 22 Sic Cod. 137. Cod. 138 affert: *Σ. ἔσται.* Θ. κυριεύσει. Hebr. *לָעַל* per *κυριεύειν* interpretatus est Sym. Jesai. liv. 5; Aq. Jerem. xxxi. 22. 23 Reg. 24 Reg. "Videtur esse scholium."—Montef. 25 Pro πᾶν δὲ δῶρον Syro-hex. in suo habuisse videtur πᾶσαν δὲ τιμὴν (*כָּל*); deinde post *δέξεται* addit: *כֹּחַ*. In Graecis libris nulla est varietas. 26 Symmachi fragmentum ex Colb. edidit Montef. Trium interpretum versiones affert Syro-hex. *וְלִפְנֵי כָל-חֲצִיר יִבֵּשׁ*. 27 Colb., Reg. unus. Didymus: οἱ ἄλλοι ἀλαλαγμοῦ. 28 "Colb. habet ad verbum γέλωτος, Δ". γρ. ἀγαλλιάσεως."—Montef. Pro *ἐξομολογήσεως* Cod. Alex. ἀγαλλιάσεως legit, idemque, teste Parsonsio, est in marg. Cod. 250, cum titulo, *διπλῇ γραφῇ* (sic). Cf. ad Cap. ii. 9.

22. אָהֶל. Tentorium. Ο'. δίαυτα. 'Α. σκέπη.
Σ. Θ. σκηνή.²⁰

CAP. IX.

3. לֹא יַעֲנֵנִי. Non respondebit ei. Ο'. οὐ μὴ
ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντείπῃ. ✕ Σ. Θ. οὐ
μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ.¹ Διπλὴ γραφή· οὐδ' οὐ
μὴ ἀντείπῃ.²

חֲמִשָּׁה. Mille. Ο'. Σ. χιλίων.³

4. וַיִּשְׁלֵם. Et salvus evadit. Ο'. ὑπέμεινεν. 'Α.
εἰρήνευσεν. Σ. διετέλεσεν.⁴

5. הַמַּעֲרִיִּים הָרִים לֹא יָדְעוּ. Transferens montes,
nec sciunt. Ο'. ὁ παλαιῶν ὄρη, καὶ οὐκ οἶδασιν.
Σ. ἐξαίρων ὄρη, καὶ ἀδηλοποιῶν αὐτά.⁵

6. יִתְפַּלְצִין. Contremiscent. Ο'. σαλεύονται. Οἱ
λοιποί· περιτραπήσονται.⁶

9. וְנִכְרְמָה הַחֲרִי תִּמְן. Et Pleiadas, et penetralia
austri. Ο'. καὶ 'Αρκτοῦρον καὶ ταμεῖα νότου.
'Ο' Εβραῖος· καὶ πάντα τὰ ἄστρον τὰ κυκλοῦντα
νότον.⁷

10. וְנִנְלְאוּת. Et mirabilia. Ο'. — ἐνδόξια τε⁸
καὶ ἐξάισια.⁸ 'Α. θαυμάσια. Θ. ὑπερμεγέθη.⁹

11. וְלֹא-אֶבִּין. Et non intelligam. Ο'. οὐδ' ὥς
ἐγνων. "Αλλος· οὐδέ ἐννόησω.¹⁰

12. הֵן יִרְחֹף. En! rapiet. Ο'. ἐὰν ἀπαλλάξῃ.
Σ. ἰδοὺ ἀναρπάσσει.¹¹

13. אֱלֹהִים לֹא-יִשְׁיב אַיִם. Deus non avertet iram

suam. Ο'. αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὀργήν. Σ.
τίς ὁ θεὸς οὐ ἀναπόμενος ἡ ὀργή;¹²

13. תִּתְּנוּ עִמִּי עֲדָרִים. Sub eo incurvantur
adjutores elationis. Ο'. ὑπ' αὐτοῦ ἐκάμψθησαν
κῆτη τὰ ὑπ' οὐρανοῦ. Σ. ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ
καμψθήσονται οἱ ἐπεριδόμενοι ἀλαζονείᾳ.¹³
'Ο' Εβραῖος· ὑπ' αὐτοῦ πάντα ἀπέλλυται.¹⁴

14. עִמּוֹ. Cum eo. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. ✕ μετ'
αὐτοῦ.¹⁵

15. אֲשֶׁר אִם-צִדִּיקְתִּי לֹא אַעֲנֶה. Qui si justus
fuero, non respondebo. Ο'. ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος,
οὐκ εἰσακούσεται μου. Θ. ὅστις εἰ δικαιοθῆ-
σομαι, οὐκ ἀποκριθήσεται μοι.¹⁶

לְמַשְׁכָּלִי. In jus me vocantem depre-
cabor. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. τοῦ κρίματος
αὐτοῦ δεηθήσομαι.¹⁷

16. קוֹלִי. Vocem meam. Ο'. μου. Θ. ✕ τῆς
φωνῆς μου.¹⁸

17. בְּשֻׁבְרִי. In turbine. Ο'. γνώφῃ. Σ. διὰ
καταιγίδος.¹⁹

הֵנָּה. Sine causa. Ο'. διακενήs. 'Α. Θ. δω-
ρεάν. Σ. ἀναίτιως.²⁰

19. לְכֹחַ חֲמִיץ. Secundum robur validus. Ο'.
ισχύει κράτει. Alia exempl. ἰσχύϊ κρατεί.²¹
Σ. ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταῖός ἐστι.²²

20. אִם-צִדִּיקְתִּי פִי יִרְשָׁעֵנִי. Si justus fuero, os
meum condemnabit me. Ο'. ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος,
τὸ στόμα μου ἀσεβήσῃ. Σ. ἐὰν δικαιοτέρος

²⁰ Colb., Reg. unus.

CAP. IX. ¹ Colb. Syro-hex. in textu habet: ὑπακούσει αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντείπῃ; in marg. autem: 'Α. Σ. Θ. οὐχ s. οὐ μὴ (לא). ² Cod. 250 in marg. affert: Διπ. γρ. οὐδ' οὐ μὴ. Colb. vero: Δτ. γρ. οὐδ' οὐ μὴ ἀντείπῃ. ³ "Sic unus Cod." — Montef. ⁴ Nobil., Nicet. et "omnes." ⁵ Idem, et sine auctore Cod. 256. Edebatur ἐξαίρων, invito Nicet. ⁶ Nobil. et sine titulo Codd. 161, 258 in marg. ⁷ Olymp., Colb. ⁸ Sic cum obelo Syro-hex., invito Hieron. ⁹ Colb. ¹⁰ Idem. Symmachi esse videtur. Cf. ad Cap. xxvi. 14. xxxvi. 29. ¹¹ Colb., Reg. unus. ¹² Σ. ὁ θεὸς κ.τ.λ. Sic Nobil., Olymp., Colb. (qui οὖν pro οὐ habet) et Orat. Tis accessit ex Syro-hex. ܐܠܗܝܡ ܠܐ ܝܫܒ ܐܝܡ. ¹³ Nobil., Olymp. et "omnes."

Colb. et Reg. unus habent ἀλαζονείαν.

¹⁴ Olymp. et "omnes." ¹⁵ Syro-hex. Hieron.: ✕ secum. "Α. Θ. μετ' αὐτοῦ. Colb., Reg. unus." — Montef. qui ad v. 13 incaute refert. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Colb. et sine asterisco Reg. unus. Sic Syro-hex. in textu sub ✕ 'Α. Hieron.: ✕ Judicium ejus rogabo. In exemplaribus τῶν Ο' omnibus hodie leguntur. ¹⁸ Sic Syro-hex. in marg.; in textu autem, ὅτι εἰσακίχοί μου. In Ed. Rom. legitur: ὅτι εἰσακ. μου τῆς φωνῆς; sed τῆς φ. om. Comp., Codd. Vat., Alex., alii. ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ "Α. Θ. καὶ δωρεάν. Sic Colb. et Reg. unus." — Montef. Olymp.: οἱ λοιποὶ ἀντὶ τοῦ διακενήs, ἀναίτιως ἐξέδωκαν, καὶ δωρεάν. ²¹ Sic Comp., Ald., Syro-hex. et codd. ²² Nobil., Polychron., Orat., Reg. unus. Reg. alter Theodotioni tribuit.

ferno, quid cognosces? O'. βαθύτερα δὲ τῶν ἐν ᾧδου, τί οἶδας; 'A. βαθύτερα (s. βαθύτεραι) ᾧδου, τί γνώσῃ;¹³

9. אֲרָכָה מֵאַרְץ מִדְּגָה וּרְחֹבָה מִיָּם. Longior est quam terra quoad mensuram ejus, et latior quam mare. O'. ἡ μακρότερα μέτρου γῆς, ἡ εὖρους θαλάσσης. 'A. μὴ καὶ στερέωμα ἕξω τῆς γῆς μετρήσεις, καὶ πλατύτερα θαλάσσης;¹⁴ Σ. Θ. . . καὶ πλατύτερον θαλάσσης.¹⁵

10. אִם-יִחְלָה יוֹסֵפִיר וְיִקְהֵל. Si invaserit, et conchuserit, et congregaverit. O'. ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ πάντα, ✕ Σ. ἡ συναγάγῃ καὶ ἐκκλησιάσῃς.¹⁶

12. יָאִישׁ נָבוֹב יִלְבֵּב. Et homo inanis corde (intellectu) privatus est (s. cordatus fil). O'. ἀνθρώπος δὲ ἄλλως νήχεται λόγοις. Σ. . . διακεκνήσθαι θρασύνεται.¹⁷

13. וּפְרֹשֶׁת אֵלָיו כְּפִי. Et expanderis ad eum volas tuas. O'. ὑπτιάσεις δὲ χεῖράς ✕ 'A. Σ. Θ. σου 4 πρὸς αὐτόν.¹⁸ 'A. ἐκπετάξεις . . .¹⁹ Σ. ἀπλώσεις πρὸς αὐτόν τὰς παλάμας σου.²⁰ Θ. ἐπέτασας . . .²¹

14. וְאַל-תִּשְׁכַּן בְּאֹהֶלֶיךָ עוֹלָה. Et ne habitare facias in tentoriis tuis iniquitatem. O'. ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω. 'A. μὴ σκηνοσάτω ἐν σκέπῃ σου παρανομία.²² Σ. Θ. μὴ σκηνοσάτω ἐν σκηνῇ σου παρανομία.²³

18. לְבַטֵּחַ תִּשְׁכַּב. Tuto quiesces. O'. ἀναφανεῖται σοι εἰρήνη. 'A. ἐν ἐλπίδι κοιμηθήσῃ.²⁴

20. וְיַיִר יִרְשָׁעִים תְּכַלֶּינָה. Et oculi impiorum deficiunt. O'. Vacat, sed mox post ἀπώλεια habet: ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακῆσονται.²⁵ Θ. ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκλείψουσιν.²⁶

מִפְּחַד-נַפְשׁ. Efflatio animae. O'. ἀπώλεια ✕ 'A. Σ. Θ. ψυχῆς.²⁷

CAP. XII.

2. וְעִמָּכֶם תָּמוּת חֻכְמָה. Et vobiscum morietur sapientia. O'. ἡ μεθ' ὑμῶν τελευτήσῃ σοφία. 'A. καὶ σὺν ὑμῖν τελειώματα σοφίας.¹ Σ. ἡ σὺν ὑμῖν ἡ τελειότης τῆς σοφίας.² Θ. . . ἀποθάνειται . . .³

7. וְתִרְה. Et docebit te. O'. ἐὰν σοι εἴπωσι. 'A. καὶ φωτίσει σοι. Σ. καὶ δηλώσει σοι.⁴

protulit Valekenær. Opusc. Tom. II. p. 181: πορείας θεοῦ πῶς ἂν ἐφίκοιο; ut haec ad praecedentia Hebraea, וְיִקְהֵל אֵלָיו (v. 7) aptentur. Certe ἐφίεται pro קָצָה Symmacho tribuitur Eccles. ix. 10. ¹³ Syro-hex. וְיִקְהֵל אֵלָיו. ¹⁴ Syro-hex. Aquilae continuat: וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. Tam lectionem ipsam quam scholium ei appositum, "Firmamentum terram vocat," exscribendo praeterlapsus est Norberg. Interpres, quisquis fuerit, non אֵלָיו, sed וְיִקְהֵל legisse videtur. ¹⁵ Syro-hex. וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. ¹⁶ Syro-hex. וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. Hujus lectionis, quae in cod. ad v. 9, ἡ μακρότερα κ.τ.ε., minus recte apposita est, particulam tantum, חֻכְמָה, quasi post πάντα inserendam affert Middeld. Verbum חֻכְמָה, quod nescimus an aliunde notum sit, per ἐκκλησιάζειν Graecum fecimus, secundum scholium codicis philologicum: חֻכְמָה חֻכְמָה. Hieronymi versio hexaplaris est: Quod si evertit omnia ✕ aut congregaverit: unde Montef. edidit: וְיִקְהֵל. ✕ ἡ συναγάγῃ. ¹⁷ Colb. "Schol. θρασύνεται."—Nobil. Sic Codd. 161, 248 in marg. ¹⁸ Sic Syro-hex. in textu. ¹⁹ Colb. et Reg. unus, qui ἐκπετάξεις

habet. ²⁰ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. ²¹ Nobil., Orat., Reg. alter. ²² Nobil., qui quasi scholion affert. Aquilae vindicat Montef. provocans ad Cap. viii. 22. ²³ Colb., Reg. unus. ²⁴ Nobil., Polychron., Orat., Reg. unus. Colb., Reg. alter, et Cod. 255 κοιμηθῆναι habent. Theodotoni tribuit Cod. 250. ²⁵ Sic Syro-hex., qui insuper addit: וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. Neque aliter Alex.: παρ' αὐτῶν γὰρ σοφία καὶ δύναμις. Hieron.: ✕ Oculi autem impiorum tabescent. ²⁶ Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Θ. οἱ ὀφθ. αὐτῶν ἐκλείψουσιν. Sic Reg. alter, ex Niceta, ut videtur. ²⁷ Sic Syro-hex. in textu. Hieron. sine asterisco: perditio est animae. Montef. ex Colb. edidit: ✕ 'A. Σ. Θ. ἡ γὰρ ἐλπίς αὐτῶν ἀπώλεια; quae hodie in LXX exstant.

CAP. XII. ¹ Sic Montef. ex Colb., ut videtur. Nobil. affert: 'A. τελειώματα σοφίας. Syro-hex. וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. ² Colb. ³ Syro-hex. וְיִקְהֵל אֵלָיו חֻכְמָה. Middeld. vertit: Σ. Θ. νεκρά (ἡ σοφία). Sed חֻכְמָה cum puncto est participium, et pro ἀποθάνειται ponitur. Symmachi nomen insititum videtur. ⁴ Reg. unus. Colb. habet φωτίσει et δηλώσει. Parsons. exscripsit e Codd. 138, 255: 'A. Θ. καὶ φωτίσει σε, καὶ δηλώσει σε (σοι?).

8. אִו שִׁחַ לְאַרְץ וְתָרָה. *Vel loquere terrae, et docebit te.* Ο'. ἐκδιήγησαι γῇ, ἐάν σοι φράσῃ. Σ. ἡ ὁμίλησον τῇ γῇ, καὶ μηνύσει σοι.⁵
- 8, 9. וַיִּסְפְּרוּ לָהּ דְּגֵי הַיָּם׃ מִי לֹא־יָדַע בְּגִלְגָּלָהּ. *Et narrabunt tibi pisces maris. Quis non scit in omnibus his, quia manus Jovae fecit haec?* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐξηγήσονται σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης. τίς οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεῖρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;⁶
10. כָּל־בֶּשָׂר־אִישׁ. *Omnis carnis hominis.* Ο'. παντὸς ✕ 'Α. κρέως ἄνθρώπου.⁷
11. הֲלֹא־אָזְנוֹ מִלִּין תִּבְחֶנָּה. *Nonne auris sermones probat?* Ο'. οὐς μὲν γὰρ ῥήματα διακρίνει. 'Α. Σ. Θ. μὴ οὐχὶ οὐς λαλῶν δοκιμάζει;⁸
- יָטַע־לִי. *Gustat sibi.* Ο'. γεύεται ✕ αὐτῷ (s. ἐαυτῷ).⁹
12. בְּיִשְׁשִׁים חֲכָמָה. *In veteribus est sapientia.* Ο'. ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία. 'Α. ἐν παλαιοῖς σοφία. Σ. ἐν μακροχρονήσασι σοφία.¹⁰
14. עַל־אִישׁ. *Super viro.* Ο'. κατ' ἀνθρώπων. 'Α. ἐπ' ἄνδρα.¹¹
16. וְתוֹשָׁה. *Et consilium.* Ο'. καὶ ἰσχὺς. Θ. καὶ σωτηρία.¹²
17. מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים שׁוֹלֵל. *Abducit consiliarios captivos.* Ο'. διάγων βουλευτὰς αἰχμαλώτους. 'Α. ἀπάγων συμβούλους λάφυρα. Σ. διάγων

- βουλευτικούς εἰς ἀβουλίαν.¹³
17. וְשִׁפְטֵי יְהוָה. *Et iudices stultos arguit.* Ο'. κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε. Σ. καὶ κριτὰς ἐξίστῳ.¹⁴
18. וַיֹּאסֶר אֶזְרוֹ בְּמַתְיָהֶם. *Et obligat cingulum in lumbis eorum.* Ο'. καὶ περιέδησε ζώνη ὀσφύας αὐτῶν. Σ. καὶ περιζωννύων αὐτοὺς σχοινίῳ κατὰ λαγόνων.¹⁵ ✕ Θ. καὶ περιέδησε ἄ.¹⁶
20. מִסִּיר שִׁפָּה לְנֶאֱמָנִים. *Aufert labium fidelibus.* Ο'. διαλλάσσων χεῖλη πιστῶν. Σ. περιτρέπων χεῖλη ἀπλανήτων.¹⁷
- וְיִטַּע וְיִקַּח. *Et sensum senum tollit.* Ο'. σύνεσιν δὲ πρεσβυτέρων ἔγνω. 'Α. . . λήψεται.¹⁸ Σ. καὶ ἐπιστήμην γερόντων ἀφαιρῶν.¹⁹
21. שׁוֹפָךְ בּוֹ עַל־יְדֵיבִים. *Effundit ignominiam super principes.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐκχέων ἀτιμίαν ἐπ' ἄρχοντας ἄ.²⁰
23. מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיִּבְרָךְ שִׁמְחַ לְגוֹיִם וַיַּהֲרֵם. *Crescere facit gentes, et perdit eas; expandit gentes, et reducit eas.* Ο'. Vacabat. ✕ 'Α. Θ. πλανῶν ἔθνη, καὶ ἀπολλύων αὐτὰ καταστρωννύων ἔθνη, καὶ καθοδηγῶν αὐτὰ.²¹
24. מִסִּיר. *Aufert.* Ο'. διαλλάσσων. 'Α. ἀφίστῳ. Σ. παρατρέπων. Θ. μεθιστῳ.²²
- עַם־הָאָרֶץ. *Populi terrae.* Ο'. γῆς. Οἱ Ι'. λαῶν (γῆς).²³

⁵ Colb., Reg. unus. ⁶ "Quae asteriscis notantur, ex Theodotione in textum LXX interpretum invecta sunt, ut notat Colb. his verbis: 'Εκ Θ. οἱ γ', i.e. tres στίχοι."—Montef. Sub ✕ leguntur in Hieron. et sub ✕ Θ. in Syro-hex. Apud Montef. καὶ in initio male abest. ⁷ Colb. Syro-hex. in marg. ✕ חֶסֶד ✕ חֶסֶד. Hieron.: omnis ✕ carnis : hominis. ⁸ Sic vertenda Syriaca: חֶסֶד חֶסֶד. Apud LXX pro οὐς olim exstabat νοῦς, quae lectio est Codd. Vat. et Alex. et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. in marg. ✕ חֶסֶד. Hieron.: ✕ sibi. ¹⁰ Nobil., Orat., Regii duo. ¹¹ Colb. ¹² Colb., Reg. unus. ¹³ Nobil., Nicet. (qui Symmacho ἔγων tribuit), Orat., Regii duo. Aquilae versionem confirmat Syro-hex. חֶסֶד חֶסֶד. ¹⁴ Syro-hex. ✕ חֶסֶד חֶסֶד. Montef. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. Θ. ἐξίστῳ. ¹⁵ Nobil., Olymp. et "omnes." ¹⁶ Syro-hex. in textu habet:

✕ Θ. καὶ περιέδησεν (יָסַר) ἄ τοὺς ζώνη ὀσφύων (יָסַר) αὐτῶν. E Cod. Alex. post Grabium incaute exscripsit Parsonsius: καὶ περιζωννύων αὐτοὺς ζώνη ὀσφύας αὐτῶν. Codex exhibet ζωνη ὀσφύος (sic); unde fortasse colligi potest, Seniores vertisse, καὶ περιζωννύων αὐτοὺς ζώνη ὀσφύος αὐτῶν, et περιέδησεν ex Theodotione invectum esse. Hieron. affert: ✕ *Et circumdedit balteo renes eorum* : . ¹⁷ Nobil., Olymp., Orat., Reg. unus. Consentit Syro-hex. ✕ حَسَدٌ حَسَدٌ. ¹⁸ Colb. Pro ἔγνω Cod. 249 ἀφίλετο habet. ¹⁹ Nobil., Olymp., Orat., Reg. unus. ²⁰ Sic Syro-hex. in textu, invito Hieron. ²¹ Sic sub ✕ 'Α. Θ. Syro-hex. in textu. Sub ✕ Θ. affert Montef. ex Colb., qui notat: 'Εκ Θ. οἱ δύο. ²² Olymp., Orat., Reg. unus. Colb. Aquilae tribuit ἀφίστησι. Nobil.: 'Α. Θ. μεθιστῳ. ²³ Syro-hex. ✕ حَسَدٌ حَسَدٌ. Hieron.: ✕ *populi : terrae*.

24. בְּתוֹהוּ לֹא-דֶרֶךְ. *In vastitate ubi non est via.* O'. ἐν ὁδῷ ἢ οὐκ ἤδεισαν. Σ. . . δι' ἀνοδίας.²⁴
25. וַיִּפְּצוּ. *Palpant.* O'. ψηλαφήσαισαν. "Αλλος' ψηλαφώντας.²⁵
- וַיִּתְּעוּ. *Et errare eos facit.* O'. πλανηθείσαν. "Αλλος' πλανωμένους.²⁶

CAP. XIII.

1. שָׁמְעָה אָזְנִי וַתִּבֶּן לִּי. *Audivit auris mea, et percepit illud.* O'. και ἀκήκοέ μου τὸ οὖς. Θ. ἀκήκοε τὸ οὖς μου, και συηκεν αὐτά.¹
2. כַּדְעִתְכֶם יַדְעֹתִי גַם-אֲנִי. *Secundum scientiam vestram et ego novi.* O'. και οἶδα ὅσα και ὑμεῖς ἐπίστασθε. Θ. κατὰ ἐπιστήμην ὑμῶν οἶδα και ἐγώ.²
- לֹא-נִפְּלֵ אֲנֹכִי מִכֶּם. *Non inferior sum ego vobis.* O'. και οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν.³ Σ. και οὐ καταδέσπερός εἰμι ὑμῶν.⁴ Θ. και οὐχ ἦσσαν (s. οὐκ ἐλάττων) ἐγώ εἰμι ὑμῶν.⁵
3. וַיַּחֲזֹק אֱלֹהִים-אֶל-אֲחִיפָּזַי. *Et arguere contra Deum*

volo. O'. ἐλέγχω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ἐὰν βούληται. "Αλλος' ἐὰν θέλοι, ἐλέγχω ὑμᾶς.⁶

4. מַעֲלֵלֵי שָׁקָר רַפְּאִי אֵלֶּיךָ לְכֶם. *Concinnatores mendacii, medici nihili omnes vos.* O'. ἰατροὶ ἄδικοι, και ἱαταὶ κακῶν πάντες Χ' Α. Θ. ὑμεῖς.⁷ 'Α. . . ἰατροὶ ἐπίπαστοι ὑμεῖς πάντες.⁸ Σ. προστίθεσθε ψεύσματι, και ἰατροὶ ἐπίπαστοὶ μου, [κατασκευάζοντες ἄλογα].⁹
5. יִתְּנִי לָכֶם לְחִכְמָה. *Et esset vobis ad sapientiam.* O'. και ἀποβήσεται ὑμῖν σοφία (alia exempl. εἰς σοφίαν). Σ. και νομισθήσεσθε φρόνιμοι.¹⁰
6. שְׁמַעֲנִי. *Audite, quaeso.* O'. ἀκούσατε Χ' ΔΕ.¹¹
7. הֲלֹאֵל לִּי דִבְרֵי. *Numquid Deo loquimini (per- versitatem)?* O'. πότερον οὐκ ἐναντι κυρίου λαλεῖτε; Σ. ἀρα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ λαλεῖτε;¹²
8. תִּשְׁאָלֵנִי וְתִשְׁאָלֵנִי. *Num vultum ejus accipietis?* O'. ἢ ὑποστελείσθε; Σ. ἀρα πρόσωπον αὐτοῦ ὑποστελείσθε;¹³ Θ. ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε;¹⁴ 'Ο 'Εβραῖος' δυσωπεῖσθε.¹⁵ Schol. ἀρα δύνασθε κρῦψαι αὐτόν;¹⁶

²⁴ Reg. unus. Cf. Hex. ad Psal. cvi. 40. ²⁵ Schol. apud Nihil et Codd. 161, 248 in marg. ²⁶ Ibidem.

CAP. XIII. ¹ Graece versa ex Syro-hex. מַעֲלֵלֵי שָׁקָר רַפְּאִי אֵלֶּיךָ לְכֶם. ² Ex eodem in continuatione: וַיִּפְּצוּ וַיִּתְּעוּ. ³ Ad verba και οὐκ Syro-hex. in marg. affert: νεώτερος ὑμῶν ὢν (Cod. Alex., 249: και γε νεώτερος ὑμῶν ὢν (ὢν om. Cod. Alex.) οὐκ εἰμι ἀσυνετώτερος ὑμῶν. Praeterea pro εἰμι ὑμῶν Syro-hex. habet: ὑμῶν εἰμι Χ' ἐγώ.⁴ ⁴ Reg. unus. ⁵ "Versio quae fertur LXX interpretum, και οὐκ ἀσ. εἰμι ὑμῶν, asterisco notatur in Ed. Latina Hieronymi, quia est forte Theodotionis."—Montef. Hieronymi versio est: *Et* Χ *quidem*: *ego non sum vobis insipientior*; quasi legisset, και Χ γε ⁶ οὐκ εἰμι κ.τ.ε. Praeterea Syro-hex. Theodotioni continuatur: וַיִּתְּעוּ. ⁷ "Colb. sine interpretis nomine."—Montef. Scholium esse videtur. ⁸ Syro-hex. in marg. וַיִּתְּעוּ Χ. ⁹ Syro-hex. וַיִּתְּעוּ. Graeca sunt Mideldorpfii, qui ea ad priorem clausulam, וַיִּתְּעוּ. male retulit. Cf. Hex. ad Psal. xcv. 5. ¹⁰ "Orat., Reg. unus, Nicetas [qui Polyehronium com-

pilavit] et Drusius. Colb. haec tantum Symmacho tribuit, και ἰατροὶ etc., quibus asteriscum praemittit. Drusius suspicatur illud, κατασκευάζοντες ἄλογα, esse Symmachi [immo Aquilae] vel Theodotionis: sed reclamant omnes MSS. et Editi."—Montef. Haec, προστίθεσθε ψεύσματι, ad Sym. pertinere nullus dubito, ctsi Hebraea aliter verterit iste interpres Psal. cxviii. 69: cetera suspicione non vacant. Verba, κατασκευάζοντες ἄλογα, explicationem esse potius quam aliam versionem Hebraeorum מַעֲלֵלֵי שָׁקָר crediderim. ¹⁰ Colb., Reg. unus. ¹¹ Sic Syro-hex. In LXX hodie legitur ἀκούσατε δέ, sed δέ om. Cod. Alex., alii. ¹² Colb. Statim pro וְ, O'. ἐναντι δὲ αὐτοῦ, Montef. ex Colb. ex-citavit: "Αλλος' ἐναντίον τῷ θεῷ (sic). ¹³ Sic Codd. 137, 255. Cod. 256 in textu legit: ἢ ὑποτελείσθαι (sic). ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε; ἀρα πρόσωπον αὐτοῦ ὑποτελείσθε (sic). ὑμεῖς δὲ κ.τ.ε. ¹⁴ Nobil. ex Olymp., Colb., Orat., Reg. unus, et Codd. 137, 255. In Cod. 137 male legitur ὑπολαμβάνετε. ¹⁵ Nobil. ex Olymp., Orat., Reg. unus. ¹⁶ [Σ.] ἀρα δύνασθε κ.τ.ε. "Colb. sine Symmachi nota; nam ex conjectura tantum Symmacho ascribitur."—Montef. Cod. 255 Aquilae ascribit, quod falsissimum esse nemo non videt. Scholium est ad verbum ὑποτελείσθε, et quidem Olympiodori in Cat. Nicet. p. 262.

9. הַטֹּב בְּיַחְקָר אֲתָכֶם. *Num bonum, ut inquirat vos?* Ο'. καλὸν γὰρ ἔαν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς. "Αλλος· μήτι ἀγαθὸν... "Αλλος· συμφέροι μοι γὰρ ἐξετασθῆναι ὑμᾶς.¹⁷
10. הֲכִיתִּי יְדֵי אֲתָכֶם. *Arguendo arguet vos.* Ο'. οὐδὲν ἤττον ἐλέγξει ὑμᾶς.¹⁹
11. הֲלֹא שָׂאתוּ תְבִיעַת אֲתָכֶם. *Nonne majestas ejus terribil vos?* Ο'. πότερον οὐχὶ δευνὰ αὐτοῦ στροβήσῃ ὑμᾶς;²¹ Σ. μὴ οὐχὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ πτοήσει ὑμᾶς;²² 'Ο 'Εβραῖος· ἔαν ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ταραχθήσεσθε.²³
12. זְכַרְתִּיכֶם. *Memoriae vestrae.* Ο'. ὑμῶν τὸ γαυρίαμα. Οἱ λοιποὶ· μνημόσυνον ὑμῶν.²⁴
13. וְאֶדְבַּרְהֶֽנִי. *Et loquar ego.* Ο'. ἵνα λαλήσω. * ἐγώ.²⁵
14. הֲיִקְשְׁלֵנִי. *En! occidet me.* Ο'. ἔαν με χερῶσεται. 'Α. ἰδοὺ δὴ με...²⁶
15. לֹא אֶחְיֶה. *Non sperabo* (s. *In eo*

sperabo). Ο'. ἐπεὶ καὶ ἥρκται. 'Α. αὐτὸν περιμενῶ (s. αὐτῷ σχολάσω).²⁷

16. תַּנְתִּים. *Tantum.* Ο'. ἡ μὴν. 'Α. πλὴν.²⁸
17. עֲנֵה לִּי בְּיָדֶיךָ. *Ecce! age, instrui judicium.* Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου. 'Α. ἰδοὺ δὴ ἔταξα κρίμα. Θ. ἰδοὺ δὴ προσέθηκα κρίμα.²⁹
18. כִּי־עַתָּה אֶחְרִישׁ וְאֶנָּע. *Quia nunc obmutescam et exspirabo.* Ο'. Vacabat. * Θ. ὅτι νῦν κωφεύσω καὶ ἐκλείψω.³⁰ 'Ο 'Εβραῖος· ἵνα μὴ λαλήσω.³¹
19. וְהָיָה שְׁנֵינוּ אֶל־תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי. *Verum duo ne facias mecum.* Ο'. δυεῖν δέ μοι χρήσῃ.³² 'Α. Θ. πλὴν δύο μὴ ποιήσῃς μετ' ἐμοῦ.³³ Σ. μόνα δὲ δύο μὴ ποιήσῃς ἐμοί.³⁴
20. אֲסַתֵּר לֹא מִפְּנֵיהֶ לָא אֶסְתֵּר. *Tunc a facie tua non abscondar.* Ο'. * τότε ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ κρυβήσομαι.³⁵ 'Ο 'Εβραῖος· οὐκ ἐκκλινῶ.³⁶
21. הָרַחֵק. *Procul amove.* Ο'. ἀπέχου. 'Α. Θ. μάκρυνον.³⁷
22. וְהִשְׁבֵּנִי. *Loquar, et responde mihi.* Ο'. λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀνταπόκρισιν. Οἱ λοιποὶ· λαλήσω, καὶ ἀποκρίνῃ μοι.³⁸
23. הֲעֵלָה נָדָה תַעְרֹץ. *Num folium propulsum concuties?* Ο'. ἡ ὥς φύλλον κινούμενον ὑπὸ

¹⁷ "Colb. Hoc postremum videtur esse scholion."—*Montef.* Illud, ni fallor, Aquilae est; hoc Symmachi.
¹⁸ Cod. 252. ¹⁹ Ante ἐλέγξει Syro-hex. in marg. infert * ὅτι, cum nota: "Hoc ὅτι ne apud unum quidem trium reliquorum (interpretum) positum est in Tetraplis." Apud Hieron. olim edebatur: *Hic nihilominus * quia: arguet vos.* Genuinum * *quia: temere delevit Vallarsius.* ²⁰ Nobil., Nicet., Orat.
²¹ In Ed. Rom. est, οὐχ ἡ δυνά αὐτοῦ, repugnante tam lingua, quae δύνῃ clamat, quam ipso Cod. Vat., ubi οὐχὶ δευνὰ αὐτοῦ scriptum. Syro-hex. 𐤒𐤓 𐤋. *معتدل*.
²² Nobil., Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. Consentit Syro-hex. 𐤋𐤒𐤓 𐤋𐤒𐤓. *معتدل*.
²³ Nobil., Polychron., Colb., Orat. Mira interpretatio. ²⁴ Colb. ²⁵ Sic Hieron. solus. ²⁶ Colb.
²⁷ Syro-hex. 𐤋𐤒𐤓 𐤋𐤒𐤓. *معتدل*.
²⁸ Idem: * 𐤋𐤒𐤓. ²⁹ Graece versa ex Syro-hex. *ἐγώ*.

³⁰ Sic Syro-hex. in textu. Hieron.: * *ut nunc obmutescam et desinam.* Totus v. 19 sub asterisco jacet in Cod. 248. ³¹ Olymp., Reg. unus. ³² Pro *χρήσῃ* est *χρεία* in Codd. Alex., 249, et Syro-hex. Cf. ad Cap. ix. 33. *Montef.* affert: *τὴν μοι χρεία*, ex Colb. ubi Δ^π. γρ. *χρεία*. Vid. nos ad Cap. ii. 9. ³³ Olymp., Colb., Regii duo. Adde Syro-hex. 𐤋𐤒𐤓 𐤋𐤒𐤓. *معتدل*.
³⁴ Syro-hex. 𐤋𐤒𐤓 𐤋𐤒𐤓. *معتدل*.
³⁵ Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron. In Syro-hex. et sex codd. οὐ abest. ³⁶ Olymp., Colb., Reg. unus. ³⁷ Colb., Reg. unus. Parsons. ex Cod. 248 affert: 'Α. ἀπάλλαξόν με τῆς παρούσης συμφορᾶς, τὴν τιμωρίαν ἀποστήσας χεῖρα, καὶ τὴν δικαιολογίαν μὴ εἰς ἀμαρτίαν λογίσῃ. Quod merum scholion est, non illud ineptum, modo pro *τιμωρίαν* rescribatur *τιμωρόν*. ³⁸ Olymp.

ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ; Σ. ἄρα φύλλον ἐκπίπτον
σὺ καταδυναστεύεις;³⁹

25. הַרְדֵּה. *Persequeris.* Ο'. ἀντίκεισαί μοι. 'Α.
περιδιώξεις.⁴⁰ Σ. διώκεις.⁴¹

27. וְתָשֶׁם בְּסַד רַגְלִי. *Et ponis in cippo pedes
meos.* Ο'. ἔθου δέ μου τὸν πόδα ἐν καλύματι.⁴²
'Α. καὶ ἔθukas ἐν ξυλοπέδῃ τὸν πόδα μου.⁴³
Σ. . . ὑπὸ ξύλον εἰρκτῆς τὸν πόδα μου.⁴⁴ Θ. . .
ἐν ταλαιπωρίᾳ τὸν πόδα μου.⁴⁵ "Ἄλλος" ἐν
ποδοκάκῃ.⁴⁶

וְעַל-שְׂרָשֵׁי רַגְלִי תַתְּחֶק. *Circa radices pedum
meorum effodisti (s. circumscribis).* Ο'. εἰς δὲ
ρίζας τῶν ποδῶν μου ἀφίκου. 'Ο 'Εβραῖος'
τὰ δὲ ἔχνη τῶν ποδῶν μου περιχαράττεις.⁴⁷

28. וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה. *Et ille tanquam putredo
veterascit.* Ο'. δὲ παλαιοῦται ἴσα ἀσκῶ. Σ.
τοῦ ὁμοίως σηπεδόνι παλαιουμένου.⁴⁸

CAP. XIV.

1. שְׁבַע-רָגְזוֹ. *Satiatus commotione.* Ο'. πλήρης
ὀργῆς. 'Α. πλήρης κλονήσεως.¹

4. מִי-יִתֵּן טָהוֹר כִּפְתָּיָא. *Quis dabit purum ex*

immundo? Ο'. τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ
ρύπου; 'Α. τίς δώσει καθαρὸν ἀπὸ μεμα-
σμένου;²

5. אֶתְּנֶה. *Penes te.* Ο'. παρ' αὐτοῦ. Σ. παρὰ
σοί.³

וְקִיְנָה. *Determinationes ejus fecisti.* Ο'.
εἰς χρόνον ἔθου. Σ. ὅρον αὐτοῦ ἔταξας.⁴

6. שְׂעָה. *Oculos averte.* Ο'. ἀπόστα. Θ. ἄνες.⁵

7. וַיִּוְנֶקְתוּ. *Et surculus ejus.* Ο'. καὶ ὁ ῥάδαμνος
αὐτοῦ. 'Α. Θ. ὁ κόρμος. Σ. καὶ αἱ παρα-
φυάδες αὐτοῦ.⁶

8. וּבַעֲפָר. *Et in pulvere.* Ο'. ἐν δὲ πέτρᾳ. 'Α.
ἐν χοί. Σ. ἐν τῇ γῇ. Θ. ἐν τῷ χώματι. 'Ο
'Εβραῖος' ἐν σποδιᾷ.⁷

9. וַיַּעֲשֶׂה קֶצֶיר. *Et faciet messem.* Ο'. ποιήσει
δὲ θερισμόν. 'Ο 'Εβραῖος' ποιήσει καρπόν.⁸

11. אֶל-יָמִים מְנִי-רֵם. *Defecit aqua de mari.*
Ο'. χρόνῳ γὰρ σπανίζεται θάλασσα. Σ. ὡς
ἐκρεῖ ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης.⁹

וְהָר. *Fluvius.* Ο'. ποταμός. 'Ο 'Εβραῖος'
χειμάρρους.¹⁰

12. עַד-בִּלְתִּי שָׁמַיִם לֹא יִקְרְעוּ. *Usque dum non
erunt caeli, non expergiscentur.* Ο'. ἕως ἂν

³⁹ Colb., Reg. unus. Etiam Syro-hex. **וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה**.
⁴⁰ Cod. 252.

⁴¹ Syro-hex. **וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה**.
⁴² Pro ἐν καλύματι Syro-
hex. habet **וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה**, h.e. ἐν κοιλώματι (cf. Cant. ii. 17 in
Syro-hex.) quae conjectura est Ernestii ad *Gloss. Sacr.*
Hesychii, p. 231.

⁴³ Nobil., Nicet., Colb., Orat., Reg.
unus. ⁴⁴ Colb., Orat., Reg. unus. ⁴⁵ Colb. ⁴⁶ Schol.
apud Nobil. Huc fortasse pertinet versio anonyma in
marg. Syro-hex. **וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה**, in cippo. Cf. ad Cap. xxxiii. 11.
"Has lectiones germanas esse non ambigimus. Aliae pro-
ponuntur, sed vitiatæ et mendosæ; nimirum in Ed. Rom.:
'Α. ὡς ἀπὸ ξύλον εἰρκτῆς. Σ. ἐν ταλαιπωρίᾳ. Regii duo et
Orat.: 'Ακ. δὲ καὶ Σύμ., ὁ μὲν, ἐν ταλαιπωρίᾳ, ὁ δὲ, ὑπὸ ξύλον
εἰρκτῆς. Unus tamen Reg. habet: ὡς ἀπὸ ξύλον εἰρκτῆς.
Nicetas vero ex Polychronio et Olympiodoro: 'Ακ. μὲν καὶ
Σύμ., ὁ μὲν, ἐν ταλαιπωρίᾳ, ὡς ὑπὸ ξύλον εἰρκτῆς' ὁ δὲ, ἐν ξυλο-
πέδῃ, ἐξέδωκεν."—Montef.

⁴⁷ Didymus apud Nobil.,
Polychron. apud Nicet., Orat., Regii duo. ⁴⁸ Colb.,
Reg. unus. Olymp.: ἦ, κατὰ τὸν Σύμ., ὁμοίως σηπεδόνι.

CAP. XIV. ¹ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. ² Colb.,
Reg. unus. ³ Colb., Reg. unus. ⁴ Colb., Reg. unus.

⁵ Colb., Reg. unus. ⁶ 'Α. Θ. ὁ κόρμος. "Sic Drus. [No-
bil. ex Polychronio]. Colb. autem: Οἱ λοιποὶ ὁ κόρμος."—
Montef. Codd. 137, 255: Οἱ λοιποὶ ὁ κόρμος καὶ αἱ παρα-
φυάδες. Tandem Cod. 252: Σ. καὶ παραφυάδες αὐτοῦ. ⁷ Po-
lychron.: 'Ο 'Εβραῖος, ἐν σποδιᾷ, ἔχει' 'Ακ. δὲ καὶ Θεοδ., ὁ μὲν,
ἐν χοί, ὁ δὲ, ἐν τῷ χώματι, εἴρηκε, συναθροῦντες καὶ αὐτοὶ τῷ
'Εβραϊκῶ. Symmachi lectionem afferunt Codd. 137, 255,
et sine nom. Cod. 138. ⁸ "Duo MSS." Polychron.:
πάνιν δὲ ὁ μὲν Ἑλληνικὸς, ποιήσει θερισμόν, ἀπὸ τοῦ τέλους εἴρη-
κεν' ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀπὸ τοῦ πράγματος, ποιήσει καρπόν. Haec
non cepit Montef., qui τῷ Ἑβραϊκῷ perverse tribuit, ἀπὸ τοῦ
πράγματος ποιήσει καρπόν, pro Hebraeis, **וְהוּא כְּרָקֵב יִבְלֶה**:
illum vero Ἑλληνικὸν de aliquo trium interpretum intel-
ligit, cum manifeste indicetur ipsa versio LXXvivalis.

⁹ "Sic [Polychron. et] omnes MSS. et Editi. Duo legunt
ἐκ θαλάσσης."—Montef. ¹⁰ Polychron. et "omnes MSS."
Nobil. quasi scholium affert.

21. לָמוּ. *Eis.* O'. Vacat. ✕ Σ. περὶ αὐτῶν.²¹

22. עָלָיו (in posteriore loco). *Super eo.* O'. Vacat.
'A. Θ. ἐπ' αὐτῷ.²²

CAP. XV.

2. הַחֵכֶם יַעֲנֶה רֵעֵת-רוּחוֹ. *Num sapiens respondebit scientiam venti?* O'. πότερον σοφὸς ἀποκρισιν δώσει συνέσεως πνεῦμα; 'A. μῆτι σοφὸς ἀποκρίνεται γνῶσιν πνεύματος; Σ. ἄρα σοφὸς ἀποκρίνεται περὶ γνώσεως πνεύματος;¹

וַיִּמְלֵא קָרִים בִּטְנִי. *Et replebit euro ventrem suum?* O'. καὶ ἐνέπλησε πόνον γαστρός; 'A. Θ. . . καύσωνος.² Σ. . . πνεύματος βιαιού γαστέρα αὐτοῦ;³

3. לֹא יוּעִיל בָּם. *In quibus nihil est utilitatis.* O'. οἷς οὐδὲν ὄφελος. ✕ 'A. Θ. ἐν αὐτοῖς.⁴

4. אַחֲ-אַתָּה תִּפְרֹר יָרָאָה. *Immo tu irritum facis timorem (Dei).* O'. οὐ καὶ σὺ ἀπειποιήσω φόβον; Θ. οὐ γὰρ σὺ παρητήσω φόβον;⁵

וַתִּגְרַע שִׁיחָה לִפְנֵי-אֵל. *Et diminuis meditationem coram Deo.* O'. συνετέλεσεν δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἔναντι τοῦ κυρίου. Σ. καὶ ἀνέδην

ὁμίλησας ἐναντία τῷ θεῷ.⁶

5. כִּי-יִאֲלָהּ. *Nam docet.* O'. ✕ ὅτι ἄνοχος εἶ.⁷
וַתִּבְחַר לְשׁוֹן עִרְוִימִים. *Et eligis linguam versutorum.* O'. οὐδὲ διέκρινας ῥήματα δυναστῶν.

Σ. καὶ ἐξελέξω γλῶσσαν πανούργον.⁸

7. הוּלָּה. *Formatus es.* O'. ἐπάγης. 'O' Εβραῖος συνελήφθης.⁹

8. הַבְּסוֹד אֵלֶיָּהּ תִּשְׁמַע. *Num arcanum Dei audisti?* O'. ἡ σύνταγμα ('A. ἀπόρρητα. Σ. ὁμίλιαν. Θ. μυστήριον¹⁰) κυρίου ἀκήκοας; ἡ συμβούλῃ σοι ἐχρήσατο ὁ θεός;¹¹

10. גַּם-שָׁב גַּם-יֹשֵׁב בְּנֹי בְּבִיר מֵאֲבִיהַ יָמִים. *Etiam canus, etiam velus inter nos sunt, gravior patre tuo diebus.* O'. Vacabat. ✕ Θ. καίγε πρεσβύτερος καίγε παλαιὸς ἐν ἡμῖν, βαρύτερος (Σ. πολυχρονιώτερος¹²) τοῦ πατρός σου ἡμέραις.¹³

12. מַה יִּקְחֶךָ לִבְךָ. *Quid capit te cor tuum?* O'. τί ἐτόλμυσεν ἡ καρδιά σου; Σ. Θ. τί ὅτι ἐπῆρε σε ἡ καρδιά σου;¹⁴

וַיִּחְזְקוּ עֵינָיו. *Et quid innuunt oculi tui?* O'. ἡ τί ἐπήνεγκαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου; 'Αλλος ἡ τί ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου;¹⁵

ut nihil omnino habeat Syrus, quod vocabulo קִרְיָהּ respondeat. Manifestum est verbum aliquod in Syriacis excidisse, idque in fine v. 14, non in principio v. 15, qui a **וְ** recte incipit. Hoc suppleto, locus conjectando verti potest: Σ. οὕτως προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρός (ἀπολήσεις) ἐνισχύων διαπαντός τὸν ἀπελθόντα, ἀνακαλῶν δὲ τὸ πρόσωπον ᾧ ἐξάπιστείλας. ²¹ Sic Syro-hex. in marg. et sine nomine Colb. Hieron.: *de iis.* ²² Sic Syro-hex. in marg. post ἐπένθησεν. Codd. Alex., 106, 249: ἐπ' αὐτῷ ἐπένθησεν. Hieron.: *super eum lucit.*

CAP. XV. ¹ Cod. 252. Montef. ex Colb. tantum affert: Σ. περὶ γνώσεως πνεύματος; unde praepositionem, quae abest a Cod. 252, assumimus. ² Codd. 138, 255. Cod. 137: 'A. καύσωνι. ³ Cod. 252. ⁴ Syro-hex. in textu: οἷς οὐκ ἔστιν ✕ 'A. Θ. ἐν αὐτοῖς ὄφελος. Hieron.: *quibus nihil proderit* ✕ *in eis.* ⁵ Nobil., Nicet., Colb., Regii duo.

⁶ Sic "omnes MSS. et Editi." [ἀνέδην. Sic Orat., Reg. unus. ἀνείδην Nicet., Colb. In Ed. Rom. est ἀνείδην, calamo correctum ex ἀνέδην.] ⁷ Syro-hex. in marg. ✕ ὅτι. Sic sine aster. Cod. 249 et Hieron. ⁸ Sic Codd.

137 (qui habet στόμα pro γλῶσσαν), 255. Montef. juxta Colb. et Reg. unum Theodotioni tribuit. Hieron.: *et elegisti linguam malorum.* "Totum comma hoc [v. 5] cum asterisco affertur in Syro-hex. (qui legit οὐδὲν διέκρινας ῥήμα δ.) sed abest nomen auctoris. E Theod. desumtum esse nequit, si Montef. recte ad hunc versum ex Theod. attulit fragmentum a textu Syr. diversum."—*Middeld.* ⁹ Olymp. et Polychron. et "omnes MSS." ¹⁰ Sic Nobil., Olymp. et "omnes." ¹¹ Sic Ed. Rom. Haec, ἡ συμβούλῃ σοι ἐχρήσατο ὁ θεός, desunt in Codd. Vat., Alex., aliis; nec in suo legit Syro-hex. "Est fortasse scholion, nisi sit Hebraei interpretis, qui liberiori modo vertere solet."—*Montef.* ¹² Nobil., Polychron. et "omnes."

¹³ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β. Sub ✕ habet Hieron. Syro-hex. in textu: ✕ Θ. ἰδοὺ καίγε πρ. καίγε π. ἐν ἡμῖν, ὅς βαρύτερός ἐστιν ἡμέραις τοῦ π. σ. ¹⁴ "Hunc locum [Polychron. apud] Nicet. et Crus. [ex Nobil.] uni Symmacho tribuunt; Colb. et alter codex Theodotioni et Symmacho."—*Montef.* ¹⁵ Sic "unus codex."

14. **מִדֹּד אִישׁוֹ.** *Quid est homo?* *Ο. τίς γὰρ ὦν βροτός;* *Θ. τί ἐστὶν ἄνθρωπος;*¹⁶
- וְכִי יִבְדֵּק יְלֹד אִשָּׁה.** *Et quod justus sit natus muliere.* *Ο. ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γεννητὸς γυναικός.* *Ἀ. Θ. καὶ ὅτι δικαιωθήσεται . . .* *ἽΟ Ἐβραῖος* καὶ πῶς δικαιωθήσεται γέννημα γυναικός;¹⁷
15. **הֵן בְּקִדְשֵׁי לֹא יֵאֱמִין וְשָׁמַיִם לֹא יִוָּנוּ.** *Ecce!* *in sanctis suis non credit, et caeli non sunt puri.* *Ο. εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς.* *Σ. ἰδοὺ ἐν ἁγίοις αὐτοῦ οὐδεὶς ἄτρεπτος, οὐδὲ οὐρανὸς ἄσπιλος.*¹⁸
16. **כַּיֵּן מִכֵּן.** *Quanto magis.* *Ο. ἕα δέ.* *Σ. πόσω μᾶλλον.*¹⁹
18. **וְלֹא כִּחְרוּ מֵאֲבוֹתָם.** *Et non celarunt a patribus suis.* *Ο. καὶ ἔκρυψαν πατέρες (alia exempl. πατέρας) αὐτῶν.* *Ἀ. καὶ οὐκ ἐκώλυσαν ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν.* *Σ. καὶ οὐκ ἠρνήσαντο ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν.* *Θ. καὶ οὐκ ἔκρυψαν ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν.*²⁰
20. **הוּא.** *Ipsē.* *Ο. Vacat.* *Ἀ. Σ. αὐτοὶ s. αὐτός.*²¹
- מִתְחַלֵּל.** *Cruciat̄ur.* *Ο. ἐν φροντίδι.* *Ἀ. ἐν ὁδύνη.* *Σ. ἀλαζονεύεται.* *Θ. ματαιοῦται.*²²
- וּמִסְפֵּר שְׁנִים נִצָּפְנוּ לְעֵינַי.** *Et numerus annorum qui absconditi sunt violento.* *Ο. ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυνάσσει.* *Σ. Θ. καὶ ἀριθμὸς ἐτῶν κεκρυμμένος ἰσχυρῶ.*²³
21. **שׂוֹדֵד.** *Vastator.* *Ο. ἡ καταστροφή.* *ἽΟ Ἐβραῖος* ἡ σκύλευσις.²⁴
22. **וְנִפְסוּ הוּא אֶל־יָחַד.** *Et prospectatus est ipse ad gladium.* *Ο. ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδήρου.* *Σ. προεσκοπεύθη γὰρ εἰς μάχαιραν.*²⁵
23. **יָוֵד.** *Vagus est.* *Ο. κατατέτακται δέ.* *— καταπίπτει δὲ εἰς ἐξάλειψιν —* *κατατέτακται δέ.*²⁶
25. **יִתְגַּבֵּר.** *Roborat se.* *Ο. ἐτραχηλίσεν.* *Θ. κατισχύσατο.*²⁷
26. **יָרוּץ אֵלָיו בְּצוּרָא.** *Currit in eum cum cervice.* *Ο. ἔδραμε δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ὕψει.* *Ἀ. Σ. Θ. ἔδραμε πρὸς αὐτὸν τραχήλῳ.*²⁸
- 26, 27. **עָלִי-בָסָל.** *Ο. Vacabat.* *✕ Θ. ἐν πάχει — ἐπὶ τῶν μηρίων.*²⁹
26. **בְּעֵבִי בְּבִי מִגִּבֹּרִי.** *Cum densitate dorsorum clypeorum suorum.* *Ο. Vacabat.* *✕ Θ. ἐν πάχει νώτω ἀσπίδος αὐτοῦ.* *Ἀ. αἰχῆνες θυρεῶν αὐτοῦ.*³⁰ *Schol. θαρρῶν τοῖς ἀμυντηρίοις αὐτοῦ.*³¹
27. **כִּי-נָפְסָה.** *Quia texit.* *✕ Θ. ὅτι ἐκάλυψε.* *Σ. ἐπεκαλύφθη γάρ.*³²
- פָּנָיו.** *Faciem suam.* *✕ Θ. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.* *ἽΟ Ἐβραῖος* τὴν καρδίαν αὐτοῦ.³³
- וַיַּעַשׂ פִּימָה עָלִי-בָסָל.** *Et fecit pinguedinem super humbo.* *✕ Θ. καὶ ἐποίησε περιστόμιον*

¹⁶ Nobil., Colb., Reg. unus. ¹⁷ Sic Nicet. et "omnes MSS." ¹⁸ Nobil., Nicet. et "omnes MSS." Hieron.: *Si in sanctis ✕ ejus: non est fides etc.* ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ Syro-hex. *וְלֹא כִּחְרוּ מֵאֲבוֹתָם.* *Græca Middeldorffii non mutamus.* Symmachi interpretationem ex Colb. et Reg. uno edidit Montef. ²¹ Syro-hex. affert: *וְלֹא כִּחְרוּ מֵאֲבוֹתָם.* Fortasse Aquilae tribuendum *αὐτοί*, quod ad *ἀσεβείς* pertinet; Symmachi autem *αὐτὸς* sc. *ἀσεβής*. ²² Nobil., Nicet. et "omnes." ²³ "Sic omnes: sed alii Symmachi, alii Theodotioni tribuunt."—Montef. Nobil. et Nicet. Symmachi adjudicant. Montef. insuper affert: *ἄλλος ἐν ὀλίγῳ δυναστεύουσιν*; sed unde exscripserit non declarat. Polychron. commentatur: *πλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δυναστεύσας,*

τέλος τιμωρία περιπίπτει. ²⁴ Nobil., Polychron. et "tres MSS." ²⁵ Nobil., Nicet. et "omnes." ²⁶ Syro-hex. *versum incipit: וְנִפְסוּ הוּא אֶל־יָחַד.* quae Graece expressit solus Cod. Alex. ²⁷ Colb. ²⁸ Syro-hex. affert: *וְנִפְסוּ הוּא אֶל־יָחַד.* Deinde Symmacho et Theodotioni Syriaca prorsus eadem tribuit. ²⁹ Colb.: *Ἐκ Θ. οἱ γ.* Tres versiculi asterisco notantur in Ed. Lat. Hieron., non in Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. *וְנִפְסוּ הוּא אֶל־יָחַד.* Versio Graeca prioris vocab. incerta est; sed *αἰχῆν* pro *ἄ* Aquilae tribuitur Ezech. i. 18, et prob. Psal. cxviii. 3. ³¹ "Colb.: ἄλλος θαρρῶν κ.τ.έ. Videtur esse scholion."—Montef. Scholium est Olympiodori. Vid. Cat. Nicet. p. 293. ³² Nobil., Nicet. et "omnes." ³³ Olymp., Colb.

ἐπὶ τῶν μηρίων. 'Α. Σ. καὶ ἐπάχυνε πιμελὴν
κατὰ τῆς ψῆας.³⁴ 'Ο 'Εβραῖος' πιμελὴν καὶ
διπλοῖδα.³⁵

30. חַיִּיבִשׁ. *Exsiccabit.* 'Α. μαράναι. 'Α. φλογεῖ.³⁶

תְּהִיבִשׁ. *Flamma.* 'Ο. ἀνemos. Σ. φλόξ.³⁷

32. לֹא רֵעֲנָה. *Non virescet.* 'Ο. οὐ μὴ πυκάσῃ.
'Α. Θ. οὐκ εὐθαλῆς.³⁸ Σ. οὐκ εὐθαλήσει.³⁹

34. בְּרֵעִית חֲנָה גְלִימוֹד. *Coetus enim impii erit
solitarius.* 'Ο. μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνα-
τος. 'Α. Θ. ὅτι συναγωγὴ ὑποκριτοῦ ἄκαρπος.⁴⁰ Σ.
ἐκκλησία δὲ ἐνόχου ἄκαρπος.⁴¹

35. הָרָה עֲמָל וְיֹלֵד אָנָּה. *Concipere laborem et
parere vanitatem.* 'Ο. ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται
ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενά. 'Α. συν-
λαβε (πόνον) καὶ ἔτεκεν ἀνωφελές.⁴²

CAP. XVI.

2. מְנַחֲמֵי עַמְל בְּלִבָּם. *Consolutores molestiae
estis vos omnes.* 'Ο. παρακλήτορες κακῶν
πάντες. 'Α. παρακλήτοι πόνων... Σ. παρη-
γοροῦντες πάντες ἐπαχθεῖς ἔστε. Θ. παρά-
κλητοι κόπων...¹

3. וְכֵן. *Finis.* 'Ο. τάξις. 'Α. τέλος. Σ. Θ. πέρας.²
[Διπλὴ (γραφὴ) παράταξις.]³

אֹה מְדִימִירְיָהּ בִּי תַעֲנֶה. *Aut quid te irritat*

ut respondeas? 'Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἡ τί
παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρίνῃ;⁴ Σ... ἵνα
(ἀποκρίνῃ).⁵

4. לֹא. *Si.* 'Ο. εἰ. 'Α. ὅφελον. Σ. εἴθε.⁶

וְלֹא יֵשׁ נַפְשִׁי אֶחָדָה תַּחַת נַפְשִׁי אֶחָדָה בְּמִלִּים. *Si esset
anima vestra pro anima mea, consociarem ad-
versus vos verbis, et motitarem super vos capite
meo.* 'Ο. εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀντὶ
τῆς ἐμῆς, εἴτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν βήμασι, κινήσω
δὲ καθ' ὑμῶν κεφαλὴν. Σ. εἴθε ὑμεῖς τοῖς
ἐμοῖς ὑπέκεισθε πάθεσιν, ἐτέροις προσεγενόμεν
ἀν ὑμῖν λόγοις, καὶ ἐκίνησα ἂν ἐφ' ὑμῖν τὴν
κεφαλὴν.⁷

5. מְרִיבִי. *Roborarem vos ore meo.*
'Ο. εἴη δὲ ἰσχυρὸς ἐν τῷ στόματί μου. Σ. καὶ
ἐπέρρωσα ἂν ὑμᾶς ἐν τῷ στόματί μου.⁸

6. לֹא יִשְׁפֹּחַ דָּמִי. *Non prohibebitur dolor meus.*
'Ο. οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα ✕ 'Α. Σ. Θ. μου.⁹
Σ. οὐκ ἐνδώσει ὁ πόνος μου.¹⁰

וְהִלֵּךְ מִנִּי. *Quid a me abibit?* 'Ο. τί
ἐλαττον τρωθήσομαι; Σ. τί μου ἀποχωρήσει;¹¹

7. הִפְלִינִי. *Fatigavit me.* 'Ο. κατὰκόπον με πε-
ποίηκε. Σ. ἐκόπωσέ με.¹²

8. וְתַקְּמִשְׁנִי לְעֵד הָיָה בִּי כְחָשִׁי בְּפִי יַעֲנֶה. *Et constrinxisti (s. corrugasti) me, quod in
testem fuit, et surrexit in me macies mea, in*

³⁴ Sic Nobil., Nicet., qui soli Symmacho tribuunt. Syro-
hex. affert: 'Α. Σ. καὶ ἐπάχυνε (חַיִּיבִשׁ) πιμελὴν (חַיִּיבִשׁ) κατὰ
τῆς ψῆας αὐτοῦ (חַיִּיבִשׁ). "Σ. καὶ ἐπάχυνε πιμελὴν
κατὰ ψῆας (juxta lumbos). Sic MSS. Unus tamen habet
κατὰ ψυχῆς, male."—Montef.

³⁵ Olymp. et "omnes." Olymp. enarrat: ὥστε καὶ διπλοῖδας ἔχειν ἐπὶ τῶν μηρῶν ἐκ
τῆς πολυσαρκίας. ³⁶ Syro-hex. חַיִּיבִשׁ. ³⁷ Codd.
138, 252, 255. Syro-hex. חַיִּיבִשׁ. ³⁸ Syro-
hex. חַיִּיבִשׁ. ³⁹ Cod. 252 affert: 'Α. οὐκ εὐθαλήσει.
ut et Syriaca sonare possunt. ⁴⁰ Nobil., Didym., Colb.
et Reg. unus. Cod. 161: Σ. οὐ μὴ εὐθαλήσῃ. Syro-hex.
חַיִּיבִשׁ. ⁴¹ Colb., Reg. unus. Syro-hex. חַיִּיבִשׁ. ⁴² Ubi חַיִּיבִשׁ
pro חַיִּיבִשׁ est correctio Middeldorffii a codice compro-
bata. ⁴³ Syro-hex. חַיִּיבִשׁ. ⁴⁴ Graeca sunt Middeldorffii.

⁴² "Sic [Nobil., Nicet. et]

omnes. Vox autem πόνον excidit; sed mox legitur in ver-
sione Aquilae Cap. xvi. 2."—Montef.

CAP. XVI. ¹ Nobil., Olymp. et "omnes." ² Montef.
ex Colb. edidit: Οἱ λοιποὶ πέρας. Sed Syro-hex. affert:
חַיִּיבִשׁ. ³ Cf. Hex. nostra ad Jessai.
ix. 7. ⁴ Colb. Δ. πάταξις. Sic mendose pro παράταξις,
ut liquidum videtur."—Montef. Lectio παράταξις non est
in libris. ⁵ Colb. Sub aster. habent Syro-hex. et
Hieron. ⁶ Colb. Vocabulum ἵνα ad חַיִּיבִשׁ perperam
refert Montef. ⁷ Olymp. et "omnes." ⁸ Chrysost.
apud Nobil. [Olymp. in Cat. Nicet.]: "Ετερος τῶν ἐρμη-
νευτῶν οὕτως ἐκδίδωκεν" εἰ (sic) ὑμεῖς κ.τ.έ. "Σ. εἴθε ὑμεῖς
κ.τ.έ. Sic omnes MSS."—Montef. ⁹ Olymp. et
"omnes." ¹⁰ Syro-hex. in textu. ¹¹ Nobil.,
Olymp., Colb., Reg. unus. ¹² Colb., Reg. unus.

¹² Ibidem.

22. שְׁנוֹת מִסְפָּר. *Anni numeri.* O'. ετη ἀριθμητά.
"Ἄλλος" τὸ πέρασ.²⁰

CAP. XVII.

1. רוּחִי תִבְלָה. *Spiritus meus corruptus est.* O'. ὀλέκομαι πνεύματι φερόμενος. "Ἄλλος" φονεύομαι τοῖς λογισμοῖς.¹
2. הִתְלִים. *Illusiones.* O'. Versio prorsus absona. Σ. παραλελόγισμαι.²
3. מִי־הוּא לְדִי יִתְקַע. *Quis est qui manū meae complodetur?* O'. Vacabat. ✕ Θ. τίς ἐστιν οὗτος; τῇ χειρὶ μου συνδεθήτω.³
- 4, 5. כִּי־לָבָם צִפְנֹתָ מִשְׁכְּלָ עַל־בֶּן לֹא תְרוּמִם; לְחֶלֶק יָגִיד רְעִים. *Nam cor eorum abscondisti ab intelligentia, propterea non extolles illos. In praedam qui annunciat socios.* O'. Vacabat. 'A. ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ ἐπιστήμης...⁴ ✕ Σ. Θ. ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ φρονήσεως, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσης αὐτούς· τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας.⁵ Σ... ῥηθήσεται κακοῖς.⁶
5. וְעֵינָי בְּנֵי תִבְלִינָה. *Et oculi filiorum ejus consumentur.* O'. ὀφθαλμοὶ δὲ ἐφ' υἱοῖς (alia ex-

empl. add. αὐτοῦ⁷) ἐτάκησαν. 'A... υἱῶν αὐτοῦ συντελεισθήσονται.⁸ Σ. Θ. ὀφθαλμοὶ δὲ τέκνων αὐτῶν ἐκλείψουσιν.⁹

6. לְמִשְׁלַל. *In proverbium.* O'. θρύλλημα. 'A. Σ. Θ. παραβολήν.¹⁰
 7. תִּבְלֶיָה. *Et caligat.* O'. πεπώρωνται. Oί λοιποὶ ἡμανρώθησαν.¹¹
 8. יִתְעַרְרֵנִי עַל־הַנֶּפֶשׁ. *Et innocens adversus impiū sese excitabit.* O'. δίκαιος δὲ ἐπὶ παρὰ νόμῳ ἐπανασταίη. Διπλῇ (γραφῇ)· δικαίῳ παράνομος ἐπανέστη.¹²
 9. וַיֵּאָחֶז צִדִּיק בְּדֶרֶכוֹ. *Et tenebit justus viam suam.* O'. σχοίη δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν. Θ. καὶ ἀντίκειται δίκαιος τῆς ἑαυτοῦ ὁδοῦ.¹³
 10. תְּשׁוּבוּ וּבֹאוּ נָא. *Revertimini et venite, quaeso.* O'. ἐρείδετε καὶ δεῦτε δῆ.¹⁴ 'A. Θ. ἐπιστράφητε...¹⁵
 12. לַיְלָה לְיוֹם יוֹשִׁימוּ. *Noctem in diem ponunt.* O'. Vacabat. ✕ 'A. Θ. νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκαν.¹⁶ Σ. νύκτα ὡς ἡμέραν ἐποίησαν.¹⁷
- אֹר לְרֹב מִצִּיְהוֹנָה. *Lux propinqua est a facie tenebrarum.* O'. Vacabat. ✕ Θ. φῶς ἐγγὺς ἀπὸ προσώπου σκότους.¹⁸ Σ. φῶς ἐγγὺς προσδόμενον ἀπὸ προσώπου σκότους.¹⁹

²⁰ Colb. "Est forte scholion."—Montef.

CAP. XVII. ¹ Colb. Praemittit in textu Cod. 256.
² Colb. ³ "Colb. habet: 'Εκ Θ. οἱ δ'. [sc. a τίς ἐστιν usque ad κακίας, v. 5.]... Post illud, 'Εκ Θ. οἱ δ'. subiecitur μὲν ἄ. quo significatur, ut puto, solum Theodotionem in primo versiculo haberi, μόνος πρὸς ἄ. Symmachum deinde indicat per secundo, tertio et quarto, hoc modo, ✕ C. ✕ ✕ ✕."—Montef. Idem in Praelimin. p. 69 post C. duo tantum asteriscos habet. "Certo certius est, alterum siglum, π, non πρὸς, sed Θεοδοτιῶν significare: sic vero enodantur omnes difficultates, e quibus se non potuit expedire ill. Hexaplorum instaurator, ut ingenue fatetur in Praeliminaribus, necnon in nota ad Cap. xxi. 21 hujus libri. Cf. infra Cap. xx. 23 et xxi. 21, 28."—Drach. In Ed. Lat. Hieron. asterisci quatuor versiculis praemittuntur, sed versiculus quartus usque ad voc. ἐτάκησαν extenditur. Syro-hex. habet: ✕ Θ. τίς ἐστιν—συνδεθήτω⁴. ὅτι καρδίαν—φρονήσεως, ✕ διὰ τοῦτο—κακίας⁴. ⁴ Syro-hex. ⁵ Sic Montef.

ex Colb. Fortasse Symmachi nomen non nisi ad priorem versiculum, ὅτι—φρονήσεως, pertinet. ⁶ Syro-hex. ⁷ Sic Syro-hex. in marg. ⁸ Syro-hex. ⁹ Colb., Reg. unus. ¹⁰ "Colb. legit 'A. Θ. Orat., Reg. unus Σ. Θ. Drusius [ex Polychron.] Oί λοιποί."—Montef. Syro-hex. ¹¹ Colb., Reg. unus, et Cod. 255. Cod. 252: ¹² Colb., praemisso siglo Δ". Est lectio Cod. Alex.: δικαίῳ γὰρ παρὰ νόμος ἐπανάστη. ¹³ Nobil., Olymp. et "MSS." ¹⁴ Syro-hex. in textu: ἐρίξετε (ἔθηκεν) ✕ καὶ δεῦτε δῆ⁴. Haec, καὶ δεῦτε δῆ, in marg. habet Cod. 250. ¹⁵ Colb. Syro-hex. ¹⁶ Sic Syro-hex. in textu. In hodiernis exemplaribus τῶν O' legitur: νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκαν (ἔθηκαν Cod. Alex. solus). Colb. notat: 'Εκ Θ. οἱ β, h.e. hic et sequens versiculus. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Colb. ¹⁹ Middel. vertit: Σ. φῶς ἐγγὺς πρὸς δοκίμον ἀπὸ προσώπου

14. לִשְׁחַת קָרָאתִי אָבִי אֶתָּה. *Putredini acclamavi, tu es pater meus.* Ο'. θάνατον ἐπεκαλεσάμην πατέρα μου εἶναι. 'Α. Θ. διαφθοράν [μου] ἐπεκαλεσάμην, πατήρ μου σύ.²⁰
- לָרְפוֹ. *Vermi.* Ο'. σαπρίαν. 'Α. σήπην.²¹
- Σ. Θ. σκωληκίσαι.²²
15. תִּקְוָתִי. *Spes mea.* Ο'. μου ἡ ἐλπίς. Οἱ λοιποί· ἡ ὑπομονή μου.²³
- וְיִשְׁרָנָה מִי יִשְׁרָנָה. *Et spem meam, quis spectabit eam?* Ο'. ἢ τὰ ἀγαθὰ μου ὄψομαι; Θ. καὶ τὴν ἐλπίδα μου τίς προνοήσει;²⁴
16. אִם-יַחַד עַל-עָפָר נִחַת. *Si simul super pulvere quies erit (s. in pulverem delabemur).* Ο'. Vacabat. ✕ ἢ ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα.²⁵

CAP. XVIII.

3. מַדּוּעַ. *Quare.* Ο'. διὰ τί [δέ].¹ "Αλλος· ἰνατί δέ.²
4. מַהֲרָה נִפְשִׁי בָאֶפֶס. *O discerpens animam suam in ira sua!* Ο'. κέχρηταί σοι ὄργη. Θ. διαρπάξων ψυχὴν αὐτοῦ ἐν θυμῷ αὐτοῦ.³
5. וְלֹא-יִגְדָּה שָׂרִיב אֵשׁוֹ. *Neque splendet flamma ignis ejus.* Ο'. καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. Σ. μέντοιγε καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ.⁴ Θ. οὐ λάμψει τὸ φῶς αὐτοῦ.⁵

6. אֹר חֲשֵׁה בְּאֶהָלוֹ. *Lux obtenebratur in tabernaculo ejus.* Ο'. τὸ φῶς αὐτοῦ σκότος ἐν διαίτῃ. "Αλλος· τὸ δὲ φῶς οὐ μακράν μοι σκότους.⁶
- וְנֵר. *Et lucerna ejus.* Ο'. ὁ δὲ λύχνος. Οἱ λοιποί· αὐτοῦ.⁷
7. וְתִשְׁלִיכֶהוּ עֲצָתוֹ. *Et projiciet eum consilium ejus.* Ο'. σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. Θ. καταρράξει αὐτὸν ἡ βουλή αὐτοῦ.⁸
9. יִתְקַח עָלָיו צָמִים. *Invaletet in eum laqueus (s. praedo, s. sitis).* Ο'. ✕ κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν διψῶντας.⁹
10. וּמִלְכָּדָתוֹ יַעֲלֶי נָתִיב. *Et decipula ejus super semitam.* Ο'. ✕ καὶ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐπὶ τρίβον (s. τρίβων).¹⁰
11. וְיִדְּבִקוּ בְּלִהָוִתוֹ הַתֵּרָסוֹת לְרַגְלָיו. *Undiquaque terrent eum terrores, et dissipant eum ad pedes ejus.* Ο'. κύκλῳ ὀλέσασιν αὐτὸν ὀδύναι πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν. 'Α. κύκλῳ ἐξέστησαν αὐτὸν ἀντιπαρξίαι, καὶ διεσκόρπισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Θ. . . διεσκόρπισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.¹¹ "Αλλος· πολλοὶ περὶ πόδας αὐτοῦ (ἐν λιμῷ στενῷ). "Αλλος· πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι (ἐν λιμῷ στενῷ).¹²
13. בְּכֹר מֵוֶת. *Primogenitus mortis.* Ο'. θάνατος. ✕ Σ. Θ. πρῶτος θάνατος.¹³
14. מִבְּאֶהָלוֹ. *A tabernaculo ejus.* Ο'. ἐκ διαίτης αὐτοῦ. Σ. Θ. σκηνῆς.¹⁴

σκότους. Verum videtur, etsi superfluum, προσδόκιμον, quod exspectatur; quod Syrus pro duobus vocabulis cepit. 20 Syro-hex. + אֶל-יָדָיו. 21 Colb., Reg. 22 Reg. Theodotoni, Colb. Symmacho tribuit. 23 Colb., Reg. 24 Iidem. 25 "Haec notantur asterisco in Ed. Lat. Hieron.—Montef. Etiam in Syro-hex.

CAP. XVIII. 1 Vocula abest a Comp., Cod. Vat., aliis, et Syro-hex. 2 Colb. 3 Nobil., Colb. Eadem versioni τῶν Ο' praemittit Cod. 106. 4 Colb., Orat. et Reg. unus, teste Montef. Potius crediderim particulam μέντοιγε ad Hebr. מֵ, immo, in initio commatis pertinere; reliqua autem ex versione τῶν Ο' male repetita fuisse. Ad ἀποβήσεται Syro-hex. in marg. affert σβεσθήσεται. 6 Colb., Orat., Reg. unus. 8 Reg. unus. 7 Colb. Montef. ad Hebr. וְנֵר, Ο'. ἐν αὐτῷ, refert, quod vix credibile est.

Lectio ὁ λύχνος αὐτοῦ est in solo Alex. 8 Nobil. et "omnes." 9 Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron. 10 Sic sub aster. Hieron., non Syro-hex. ἐπὶ τρίβων est in Codd. Vat., Alex., aliis, et Syro-hex. 11 Syro-hex. .ל. יָדָיו. 12 Syro-hex. + אֶל-יָדָיו. "Vocula ἀντιπαρξίαι [Anglice, non-entities] usi sumus pro Syr. מִתְּרָסוֹת, imaginationes falsae, quippe quod Aquilae sit vulgare pro Hebr. מִתְּרָסוֹת. Vid. Job. xviii. 14. xxvii. 20.—Middeld. Idem pro מִתְּרָסוֹת dedit, πρὸς ποσὶν αὐτοῦ; Rördamus vero ad Jud. iv. 10, κατὰ πόδας αὐτοῦ, invito, ni fallor, Syri nostri usu. 13 "Has lectiones mutuamur ex codd. et ex Niceta."—Montef. Prior est in Cod. 259; posteriorem habet Nicet. et Cod. Alex. 13 Colb., Reg. unus. Syro-hex. + אֶל-יָדָיו. Hieron.: ✕ matura : mors. 14 Reg. unus Symmacho, Colb. Theodotoni tribuit.

14. **וְתַצְעִידֶהוּ לְמֶלֶךְ בְּלָהוּת.** *Et deducet eum ad regem terrorum.* Ο'. σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτία βασιλικῇ. 'Α. καὶ ἐπιβήσεται αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἀνυπαρξία.¹⁵
- 15, 16. **תִּשְׁכֹּן—קִצְיָרוֹ.** *Habitabit in tentorio non suo, spargetur super habitaculum ejus sulphur. Inferne radices ejus arescent, et superne abscindetur ramus ejus.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ (alia exempl. ἐν σώματι αὐτοῦ¹⁶), κατασπαρῇσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ θείω. ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται, καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπесεῖται θερисμός αὐτοῦ.¹⁷
15. **תִּשְׁכֹּן בְּאֶהָלוֹ מִבְּלִי-לֹ.** "Αλλος κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξία.¹⁸ 'Ο 'Εβραῖος κατασκηνώσει ἐν σκηναῖς οὐκ αὐτοῦ.¹⁹
- יִזְרָה עַל-נַחְוֶהוּ גִפְרִית.** "Αλλος λικμηθήσεται ἐπὶ ὠραύτῃ αὐτοῦ θείον.²⁰
16. **קִצְיָרוֹ.** ✕ Θ. θερисμός αὐτοῦ. Σ. ἡ χαιίτη.²¹
17. **זִכְרֹ.** *Memoria ejus.* Ο'. τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ. "Αλλοι οἱ παῖδες αὐτοῦ.²²
- וְלֹא-יִשָּׁם לוֹ עַל-פְּנֵיהֶיָּהּ.** *Nec nomen erit ei super faciem plateae.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.

καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτέρω.²³ Σ. καὶ οὐκ ἔσται ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον ἀγορᾶς.²⁴

18. **וּבְמַחֲלֵל יִנְהֹוּ.** *Et ex orbe fugabunt eum.* Ο'. Vacat.²⁵
19. **לֹא נִזְן לוֹ וְלֹא-נֶכֶד בְּעַמּוֹ.** *Non filius ei erit, nec nepos in populo suo.* Ο'. οὐκ ἔσται ἐπίγονος ἐν λαῷ αὐτοῦ. 'Α. οὐ γονεῖς αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔγγονοι ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ.²⁶
20. **עַל-יְמֵימוֹ נִשְׁמָו אֶחָרָיִם.** *Super diem ejus stupebunt posteri.* Ο'. ἐπ' αὐτῷ ἐστέναξαν ἔσχατοι. 'Α. ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ ἀδμονήσουσιν ὕστεροι.²⁷

CAP. XIX.

2. **וּתְדַבְּרֵנִי בְּמַלְוִים.** *Et contundetis me verbis.* Ο'. καὶ καθαιρέτέ με λόγοις. 'Α. καὶ ἐπιτρίβετε με λυαῖς. Σ. καὶ καταθλάσεται με λόγοις. Θ. καὶ ταπεινώσεται με λόγοις.¹
3. **וְהָ עֶשְׂרֹן עֶמְצִים תִּכְלִימוּנִי.** *His decem vicibus pudore affectistis me.* Ο'. καταλαεῖτέ μου. Σ. Θ. τοῦτο δέκατον κατησχύνάτε με.²

¹⁵ Sic "omnes MSS." et Chrysost. apud Nicet., qui exponit: *τοντέστι, παρὰ τοῦ βασ. ἐπέλθοι αὐτῷ ἡ τῶν ὑπαρχόντων στέρσις.* ¹⁶ Sic Cod. Alex. et ἑτέρα ἀντίγραφα apud Olymp.

¹⁷ Hi quatuor versiculi siglo ✕ Θ. notantur in Syro-hex. Colb. notat: *Ἐκ Θ. οἱ Λ' (οἱ λοιποὶ ?),* teste Montef., qui de *tribus* tantum versiculis intelligit.

¹⁸ Olymp., qui modo exposuerat ἐν σώματι αὐτοῦ, μετὰ τῆς ἐσχάτης πειρίας, μηδὲν ἕτερον ἔχων ἢ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, pergīt: *ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ καὶ ὁ Θεοδ. συντρίχει, οὕτως εἰρηκῶς κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξία.* Frustra igitur Montef. suspicabatur, illud ἀνυπαρξία translatum huc fuisse ex versione Aquilae praecedentis versus; immo magis credibile est, Theodotionis nomen pro alterius interpretis, fortasse Aquilae, nomine substitutum esse. ¹⁹ Colb., Orat., Reg. unus et Olymp.

²⁰ Etiam hoc fragmentum Theodotioni vindicant Olymp. et Colb., repugnante Syro-hex. et ipso Colb., qui Theodotioni tribuunt versionem quae hodie LXXviralis est. Aquilam sapit ὠραύτης pro Hebr. נִזְרָה positum. ²¹ Colb. ²² Colb. Scholium esse videtur.

²³ Sic sub ✕ Θ. Colb. et Syro-hex. Hic autem habet ὑπάρχει eum Cod. Vat., aliis.

²⁴ Polychron. et "omnes." Reg. unus, οὐκ ἔστι. ²⁵ Mirum haec verba neque in versione LXXviralī, neque in Hexaplis versa esse. Complutensis ex ingenio, ut videtur, supplet: *καὶ ἀπὸ τῆς οἰκουμένης μετέκτισαν αὐτόν.* Vulg. *et de orbe transferet eum.*

²⁶ Polychron. apud Nicet., et "tres MSS." Montef. tacite edidit ἔγγονοι; Nicet., Nobil. et Drusius ἔγγονον habent.

²⁷ Nicet., Orat. et Reg. unus. Drusii emendationem ὕστεροι recipere non dubitavimus. Nicet. habet ὕστερον, neque aliter MSS., quantum ex silentio Montefalconii conjiicere licet. Idem mendose edidit αὐτῶν.

CAP. XIX. ¹ Cod. 252: 'Α. ἐπιτρίβετε. Σ. καταθλάσεται (sic). Reliqua conversa ex Syro-hex. qui affert: *وَمِنْهُمْ لَمَنْ هُوَ حَقُّهُ لَا يُلَاقِيهِ إِلَّا فِي الْحَبْلِ وَلَا حَقٌّ لَهُ لَا يُلَاقِيهِ إِلَّا فِي الْحَبْلِ.* Cf. ad Cap. v. 4. ² "Regius unus et Nicetas [Olymp.], melius quam ceteri et Drusius, qui habent *μοι*."—Montef. Immo Drus. *μου* habet.

4. מְשׁוּבָתִי. *Error meus.* Ο'. πλάνος. Οἱ λοιποὶ ἀγνόημα.³

5. וְתוֹכִיחוּ עָלַי חֲרָפְתִּי. *Et arguitis contra me opprobrium meum.* Ο'. ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνειδίζει. 'Α. Θ. καὶ ἐλέγχετε ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν μου.⁴

6. עֲבֹתִנִי. *Pervertil me.* Ο'. ὁ ταραξάς. 'Ο 'Εβραῖος' ἐπληξε.⁵

7. הֵן אֲנִיעֵק חֲמֹס וְלֹא אֲעֲנֶה. *Ecce! clamo violentiam, nec exaudior.* Ο'. ἰδού γελῶ ὀνειδίζει, οὐ λαλήσω. 'Α. ἰδού βοήσω ἐπ' ἐμὲ ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἐπακουσθήσομαι.⁶ Σ. ἐὰν κραυγᾶσω ἀδικούμενος, οὐκ εἰσακουσθήσομαι.⁷ Θ. ἰδού κράζω (s. κεκράξομαι) ἀδικῶς, καὶ οὐκ εἰσακουσθήσομαι.⁸

8. וְעַל-נִתְיֹבֹתַי. *Et super calles meos.* Ο'. ἐπὶ πρόσωπόν μου. Οἱ ἄλλον ἐπὶ δὲ ἀτραπούς μου.⁹

11. כַּצִּירִי. *Tanquam adversarios suos.* Ο'. ὥσπερ ἐχθρόν. Σ. (vel potius Schol.) τὸν αἰεῖ θεραπεύοντα.¹⁰

12. יַחַד יָבֹאוּ גִדְדֵירִי. *Simul venerunt turmae ejus.* Ο'. ὁμοθυμαδὸν δὲ ἦλθον τὰ πειρατήρια αὐτοῦ. 'Α. Θ. ὁμοθυμαδὸν ἦλθον πειραταὶ αὐτοῦ.¹¹ Σ. ὁμοῦ ἐπελθόντες οἱ λόχοι αὐτοῦ. Θ. . . μονόζωνοι αὐτοῦ.¹²

12. וַיִּסְלְּוּ עָלַי דֶּרֶכִּים. *Et straverunt adversus me viam suam.* Ο'. ἐπ' ἐμοὶ, ταῖς ὁδοῖς μου.

✕ Θ. καὶ ἡτοίμασαν (s. κατεσκευάσαν) ἄ ἐπ' ἐμοὶ (τὴν ὁδὸν αὐτῶν). Σ. Θ. . . ἐπ' ἐμοὶ τὴν ὁδὸν αὐτῶν.¹³

וַיַּחֲזֵק סָבִיב לְאַהֲלִי. *Et castrametatae sunt circa tabernaculum meum.* Ο'. ἐκύκλωσαν ἐγκάθετοι. Σ. Θ. καὶ παρενέβαλον κύκλῳ (s. περὶ) τῆς σκηνῆς μου.¹⁴

13. אָחֵי מִעָלַי הָרְחִיקוּ. *Fratres meos a me elongavit.* Ο'. ἀπ' ἐμοῦ ἀδελφοί μου ἀπέστησαν. 'Α. ἀδελφοί μου ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστησαν. Σ. τοὺς ἀδελφούς μου πόρρω ἐποίησαν ἀπ' ἐμοῦ.¹⁵

15. לִּי לִיָּוֶה. *Pro alieno reputant me.* Ο'. Vacat. ✕ εἰς ἀλλότριον ἐλογίσαντό με.¹⁶

וְנִכְרִי. *Peregrinus.* Ο'. ἀλλογενής. 'Α. Θ. ξένος.¹⁷

17. וַיַּחֲזִקוּ לִבִּי בְּמִנִּי. *Et preces meae (fastidio sunt) filiis uteri mei.* Ο'. προσεκαλούμην δὲ κολακέων νιούς παλλακίδων μου. Σ. . . νιούς παιδων μου.¹⁸

18. גַּם-עֵרְוִילִים מָאֲסוּ בִּי. *Etiam infantes (s. impii) despexerunt me.* Ο'. οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο. Θ. καίγε ἄφρονες ἀπώσαντό με.¹⁹

³ Olymp. et Reg. unus. ⁴ Nobil. et "duo MSS." Colb. : καὶ ἐλέγχεται ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν. ⁵ Olymp., Orat., Colb.

⁶ Sic Cod. 252. Superfluum videri potest ἐπ' ἐμὲ, sed confirmatur a Syro-hex. qui affert: **וְעַל-חֲמֹסִי**.

⁷ Olymp., Colb., Reg. unus, et Cod. 252. In Colb. est ἐπακουσθήσομαι. Syro-hex. **וְעַל-חֲמֹסִי**.

⁸ Syro-hex. **וְעַל-חֲמֹסִי**. ⁹ Colb. : Δπ. ἐπὶ δὲ ἀτραπούς μου. Reliqui MSS. et Olymp., ut in textu.

¹⁰ Sic Cod. 138, et sine nomine Cod. 137. Scholium esse videtur, ad voculam με pertinens. ¹¹ Syro-hex. **וְעַל-חֲמֹסִי**.

Sed Theodotioni vindicandum est μονόζωνοι. Vid. notam seq. ¹² Syro-hex. **וְעַל-חֲמֹסִי**.

Montef. e Polychron. et codd. affert: Σ. λόχοι αὐτοῦ. Θ. μονόζωνοι αὐτοῦ. Quae sine causa non nisi conjecturae Montefalconii deberi affirmat Middeld. in *Cursus Hex. ad Jobum*, p. 51.

¹³ Syro-hex. in textu: **וַיִּסְלְּוּ עָלַי דֶּרֶכִּים**. Idem in marg. **וַיִּסְלְּוּ עָלַי דֶּרֶכִּים**. Hieron.: ✕ et fecerunt per me viam suam; unde Montef. Graeca sua concinnavit: καὶ ἐποίησαν δι' ἐμοῦ τὴν ὁδὸν αὐτῶν. ¹⁴ Syro-hex. **וַיַּחֲזֵק סָבִיב לְאַהֲלִי**.

Hieron.: ✕ et circumdederunt tabernaculum meum; h. e. vertente Montef., καὶ περιέκυκλωσαν τὴν σκηνήν μου. Sed multo certiora sunt ea quae ex Syro-hex. eruimus. ¹⁵ Syro-hex. **וַיַּחֲזֵק סָבִיב לְאַהֲלִי**.

Hieron.: ✕ quasi alienum reputaverunt me. Graeca nostra habent in textu sine aster. Codd. 106, 249, 261. ¹⁶ Colb., Reg. unus.

¹⁷ Polychron. Montef. e Colb. affert: Σ. καὶ προσεκαλούμην κολακέων νιούς παιδων μου. Eodem teste, Reg. unus habet: προσεποιούμην etc. (†). Hieron.: invocabam + blandiens: *filios* ✕ uteri mei. ¹⁸ Polychron. et "tres codd."

19. מִתִּי סוּדִי. *Viri familiaritatis meae.* Ο'. οἱ ἰδόντες με. Σ. οἱ συνόμλοι μου.²⁰
20. בְּעוּרִי וּבִבְשָׁרִי דִבְקָה עִצָּמִי. *Cuti meae et carni meae adhaeret os meum.* Ο'. ἐν δέρματί μου ἑσάπησαν αἱ σάρκες μου. 'Α. ἐν δέρματί μου καὶ ἐν κρέα μου ἐκολλήθη τὸ ὅστούν μου.²¹
- Σ. Θ. τῷ δέρματί μου καὶ τῇ σαρκί μου ἐκολλήθη τὰ ὀστά μου.²²
- וְאֶתְמַלֵּטָה בְּעוֹר שְׁנִי. *Et eripui me cum cute dentium meorum.* Ο'. τὰ δὲ ὀστά μου ἐν ὀδοῦσιν ἔχεται. 'Α. καὶ ἐσώθην (s. διεσώθην) ἐν δέρματι τῶν ὀδόντων μου.²³
- Σ. καὶ ἐξέτιλλον τὸ δέρμα μου ὀδοῦσιν ἑμοῖς.²⁴ Θ. ἐγκατελείφθη ἀπὸ δέρματος τῶν ὀδόντων μου.²⁵
21. קָנִי. *Miseremini mei.* Ο'. ἐλεήσατέ με. 'Αλλος' ἐγγίσατέ μοι.²⁶
22. בַּעֲטֻבְרוֹל וְעִפְרָת. *In stylo ferreo et plumbo.* Ο'. ✕ ἐν γραφείῳ σιδηρῷ ✕ καὶ μολίβῳ. ✕ Θ. ἐν πλακί (s. πυξίῳ) σιδηρῷ καὶ μολιβδινῷ.²⁷
- לְעַד בְּצִוֵּר יַחַעְבּוּן. *In perpetuum in saxo sculperentur.* Ο'. ἡ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι. ✕ Θ. εἰς μαρτύριον.²⁸
25. גֹּאֲלִי חֵי וְאַחֲרָיוֹן עַל-עֶפֶר יָקוֹם. *Redemptor meus vivit, et postremum super pulvere stabit.* Ο'. ἀένανός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς. Θ. ὁ ἀγχιστεύς μου ξῆ, καὶ ἔσχατον

- ἐπὶ χρώματος ἀναστήσει.²⁹
26. עוֹרִי נִקְרָאֵת. *(Et quum post) cutem meam corroserint hoc (corpus meum).* Ο'. τὸ δέρμα (alia exempl. σῶμα) μου τὸ ἀναντλοῦν (alia exempl. ἀνατλῶν) ταῦτα.³⁰
27. בָּלוּ כְלִיתִי בַחֲקִי. *Consumuntur renes mei in sinu meo.* Ο'. πάντα δέ μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ. Θ. ἐξέλιπον οἱ νέφροι μου ἐν τῷ κόλπῳ μου.³¹
28. כִּי תֹאמְרוּ מַה-נִּרְדָּה-לּוֹ. *Quum dicitis, cur persequimur eum?* Ο'. εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, τί ἐροῦμεν ἔναντι αὐτοῦ; Σ. λέγετε δὲ, τί ἐστὶν ᾧ διώξομεν αὐτόν;³²
- וְהִשָּׁרַח דְּבַר נִמְצֵא-בִי. *Et radix causae inventa est in me.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ῥίζαν λόγου εὐρήσομεν ἐν αὐτῷ.³³ 'Ο' Ἑβραῖος' καὶ ἀμάρτημα λόγου...³⁴
29. גִּיּוֹרֵי לִפְנֵי מַפְנֵי-רֹחַב. *Timeate vobis a facie gladii.* Ο'. εὐλαβήθητε δὴ καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπι-καλύμματος. Σ. εὐλαβεῖσθε ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν μάχαιραν.³⁵
- לִמְעַן תִּדְעוּן שְׁדִין. *Ut sciatis quod iudicium erit.* Ο'. καὶ τότε γνώσονται ποῦ ἔστιν αὐτῶν ἡ ὕλη. 'Α. ὅπως γνῶτε ὅτι κρίσις. Σ. Θ. ὅπως γνῶτε ὅτι ἔστι κρίσις.³⁶

²⁰ Colb., Reg. unus. ²¹ "Sic omnes MSS. et Editi." —Montef. [κρέε edidit Montef., sed κρέα est in Polychron.] Sic Syro-hex., nisi quod ἐκολλήθη τὰ ὀστά μου (עִצָּמִי וּבִבְשָׁרִי) habet. ²² Syro-hex. ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ. ²³ Syro-hex. Aquilae continuat: ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ. ²⁴ Polychron. et "omnes." Syro-hex. Symmacho continuat: καὶ ἐξέτιλλον (ܠܥܬܡܠܬܐ) τὸ δέρμα ὀδοῦσιν ἑμοῖς. ("Verbum ܠܥܬܡܠܬܐ, evulsit, eradicavit, discepsit, apud Chaldaeos vulgare, in Lexicis Syriacis immerito omittitur. Videantur loca haec, in quibus respondet Gr. ἐκτίλλειν: Psal. li. 5. exl. 6 in marg. Eccles. iii. 2. Jerem. xxiv. 6. etc."—Middeld.) Fallitur ergo Schleusner. in *Nov. Thesaur.* s. v. ἐκτίλλειν: "Videtur haec versio Aquilae potius esse." ²⁵ Syro-hex. Theodotioni continuat: ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ. ²⁶ Colb., Reg. unus, teste Montef. Fortasse legendum, ἡγγίσατέ μοι, ut ad Hebr. בִּי נִקְרָאֵת referatur. ²⁷ Hieron.:

✕ in stylo ferreo: et plumbo. Non est Theodotionis, si fides habenda sit Syro-hex., qui in textu affert: ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ. ²⁸ Montef. ex Colb. et Hieron. edidit: ✕ εἰς μαρτύριον. Syro-hex. in textu: ἡ (in marg. Θ. εἰς μαρτύριον) ✕ ἐν πέτρῳ ✕ ἐγγλυφῆναι. ²⁹ Chrysost. apud Nicet., Colb., Reg. unus. ³⁰ Lectio σῶμα est in Codd. Alex., 254; ἀνατλῶν vel ἀναντλοῦν in Comp. et sex codd. Syro-hex. in textu: τὸ δ. μου τὸ ἀνατλῶν (ܠܥܬܡܠܬܐ) ταῦτα; in marg. vero: τὸ σῶμά μου τὸ ἀναντλοῦν (ܠܥܬܡܠܬܐ) ταῦτα. ³¹ Polychron. et "omnes." ³² Nicet., Orat., Reg. unus. ³³ Sic Syro-hex. in textu. Haec, quae hodie in LXX habentur, etiam Symmacho tribuunt Orat., Reg. unus. ³⁴ Nicet. et "omnes." ³⁵ Nicet., Colb., Reg. unus. Hieron.: Timeate et vos ✕ a gladio. ³⁶ Syro-hex. ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ ܠܥܬܡܠܬܐ ܒܥܘܪܝܐ. ³⁷ Montef. ex Colb. edidit: 'Α. Θ. ὅπως γνῶτε ὅτι ἔστι κρίσις; quod τοῖς λοιποῖς tribuit Olym.

CAP. XX.

- 3, 4. מוֹסֵר כָּל־מַעֲשֵׂי אֲשֶׁר עָשָׂה וְרוּחַ מִבִּינְתִּי יַעֲנֵנִי. *Castigationem ignominiae meae audio, et spiritus intelligentiae meae respondere facit me. Nonne hoc nosti a saeculo?* O'. Vacabat. ✕ Θ. παιδείαν ἐν-τροπῆς μου ἀκούσομαι, καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεται μοι. μὴ ταῦτα ἔγνωσ ἀπὸ τοῦ ἔτι;¹ Σ. . . (μὴ) τοῦτο οἶδα ἀπ' αἰῶνος;²
5. כִּי רִנְנַת שָׁעִים מִקְרֹב. *Quod jubilatio im- pium ex propinquo.* O'. εὐφροσύνη δὲ ἀσε- βῶν πτώμα ἐξάισιον. 'Ο 'Εβραῖος' ἡ γὰρ ἀγαλλίασις τῶν ἀσεβῶν πρὸς βραχύ. Σ. ὅτι εὐθηνία ἀσεβῶν ἐπ' ὀλίγον.³
- וְשִׂמְחַת חַנָּה עַד־רִנְנָה. *Et laetitia hypocritae ad momentum.* O'. χαρμονή δὲ παρανόμων ἀπώλεια. 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἡ χαρμοσύνη αὐ- τῶν πρὸς ῥοπήν. 'Α. καὶ εὐφροσύνη ὑποκριτοῦ ἕως ἀθρόου.⁴
6. שִׂאוּ. *Elatio ejus.* O'. αὐτοῦ τὰ δῶρα. 'Α. Σ. Θ. ἔπαρμα αὐτοῦ.⁵
- וְרִאשׁוּ. *Et caput ejus.* O'. ἡ δὲ θυσία αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ καὶ κεφαλὴ αὐτοῦ.⁶
- 9–13. Vid. notam.⁷
10. תִּשְׁבְּנָה אוֹנוֹ. *Reddent opes (s. dolorem, s.*

- iniquitatem) ejus.* O'. πυρσεύσαισαν ὀδύνας. 'Α. ἐπιστρέψουσιν . . . Σ. ἐποίουσιν . . .⁸
11. עֲלוּמוֹ. *Juventutis ejus.* O'. νεότητος αὐτοῦ. Σ. παραβάσεως . . .⁹
13. וְיִמְנְעָה. *Et cohibebit.* O'. καὶ συνάξει. 'Αλλος' καὶ συνέξει.¹⁰
14. מְרוֹרֵת פְּתָנִים בְּקֶרֶב. *Fel aspidum in inte- raneis ejus.* O'. Vacabat. ✕ Θ. χολή ἀσπί- δος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ.¹¹ 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἐγέ- νετο ἰδς ἀσπίδων ἐν ἐγκάτοις αὐτοῦ.¹²
15. חָלַל בָּלַע וַיִּקְנֶנּוּ. *Opes absorpsit, et revomet eas.* O'. πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθή- σεται. Σ. πλοῦτον κατέπιεν, ἀλλ' ἐξέμεσει αὐτόν.¹³
- וְיִשְׁבְּנוּ יָרֵשׁנוּ אֵל. *Ex ventre illius expellet eas Deus.* O'. ἐξ οἰκίας αὐτοῦ ἐξελκύσει αὐ- τὸν ἄγγελος. Οἱ λοιποὶ ἐκ γαστροῦ αὐτοῦ.¹⁴ Σ. ἐκ γαστροῦ αὐτοῦ ἐξελεῖται αὐτόν ὁ θεός.¹⁵ Θ. . . ὁ ἰσχυρός.¹⁶
16. רָאשֵׁי־פְתָנִים יִינֶק. *Venenum aspidum suget.* O'. θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν. Οἱ λοι- ποὶ χολὴν ἀσπίδων μυζήσει.¹⁷
17. בְּחֵלֵי דָבֶשׁ. *Torrentes mellis.* O'. νομάς μέ- λιτος. Σ. ῥέιθρα μέλιτος.¹⁸
18. כְּחֵיל. *Secundum vim.* O'. ὥσπερ στρίφνος. Aliud exempl. ὥσπερ στρῦχνον.¹⁹

CAP. XX. ¹ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ γ'. Secundum Montef. tertius versiculus est: μὴ ταῦτα ἔγνωσ ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτίθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; repugnante usu annotatoris Colb. Etiam Syro-hex. cuneolum post ἔτι ponit, sed verba ἀποκρίνεται μοι non Theodotioni, sed τοῖς ο' tribuit. Idem pro ἀπὸ τοῦ ἔτι habet مع منى, a principio. ² Syro-hex. واول منى مع حنانه. Montef. affert: Σ. ἀπ' αἰῶνος, ut Olymp., Colb., Orat. ³ Polychron., Colb., Reg. unus. ⁴ Idem. Pro χαρμοσύνη Polychron. χαρμονή habet. ⁵ Colb. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ ἔπαρμα (معصدا) αὐτοῦ. Idem in textu ✕ eis οὐρανὸν ⁶ habet. ⁶ Colb., Syro-hex. ⁷ In asteriseis ponendis auctores in diversa abeunt. Scilicet v. 9 Syro-hex. sub ✕ Θ., Hieron. et Cod. 248 sub ✕ habent, invito Montef. V. 10 sub ✕ habet solus Hieron. V. 11 sub ✕ est in Syro-hex., Hieron., Cod. 248, et Colb., quem imitatus est Montef. Totum v. 12 sub ✕ habent Hieron., Cod. 248,

et Montef. ex Colb.; sed Syro-hex. non nisi versiculum posteriorem, ✕ κρύψει—γλώσσαν αὐτοῦ ⁴. Tandem v. 13, ✕ οὐ (οὐ om. Colb., Hieron.) φέισεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκατα- λείψει αὐτήν ⁴, Cod. 248, et Montef. ex Colb. ⁸ "Sic omnes."—Montef., qui haec ad Hebr. ינעו, placabunt, O'. ὀλέσασαν, perperam refert, cum disertè testetur Chrysost. apud Nicet.: ἀντί γε μὴν τοῦ πυρσεύσαισαν ὀδύνας, ὁ μὲν 'Α. ἐπιστρέψουσιν, εἰπεν' ὁ δὲ Σ., ἐποίουσιν. ⁹ Sic Montef., omisso auctore. ¹⁰ Colb. Lectio συνέξει est in Cod. Alex., aliis, et Olymp. ¹¹ Colb., Syro-hex. ¹² Poly- chron., Colb., Orat. ¹³ Syro-hex. واول منى مع حنانه. ¹⁴ Olymp., Colb. ¹⁵ Syro-hex. واول منى مع حنانه. ¹⁶ Syro-hex. واول منى مع حنانه. ¹⁷ Olymp., Colb. Reg. unus: Σ. χολήν ἀσπίδων μυζήσειται. ¹⁸ Nicet., Colb., Reg. unus. ¹⁹ Sic Cod. Alex. Scholium in marg. Syro-hex., a Norbergio omissum: "In exemplari (معصدا) Cf. Ceriani ad

19. יְלִים. *Tenuēs. O' dūnatōn. Alia exempl. αδυνάτων.*²⁰

בֵּית וְלֹא יִבְנֶה. *Domum rapuit, et non aedificabit eam. O' dicitur δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔστησεν. Σ. οἰκίαν ἥρπασεν, καὶ οὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτήν.*²¹ Θ. οἰκίαν ἥρπασεν, ἀλλ' οὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτήν.²²

20. מַלֵּט לֹא בְּחִמּוֹדוֹ. *Cum desiderabili suo non eripiet sese. O' Vacabat. ✕ Θ. ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.*²³ Σ. σχῶν ἃ ἐπιθύμει οὐ διασώσει.²⁴

21. אֵין-שָׂרִיד לְאֶכְלָו. *Nihil est superstes voracitati ejus. O' Vacabat. ✕ Θ. οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ.*²⁵ Σ. οὐκ ἀπελίμπανεν ἐκ τῆς τροφῆς αὐτοῦ.²⁶

23. יְהִי לְמִלָּה בִטְנִי. *Erit ad implendum ventrem ejus. O' Vacabat. ✕ Θ. εἴ πως πληρώσαι γαστέρα αὐτοῦ.*²⁷

וְיִקְטֹר. *Et pluet. O' νίψαι. 'Α. καὶ ὑετίσαι.*²⁸ Σ. Θ. ἐπιβρέξει.²⁹

25. וּבִרְקָה מִמֶּרְתִּי יִהְיֶה עָלָי. *Et fulgor (gladii) de felle ejus ibit; super eum. O' ἀστρα (alia exempl. ἀστραπαί³⁰) δὲ ἐν διαίταις αὐτοῦ,*

περιπατήσαισαν ἐπ' αὐτῷ. 'Α. Θ. καὶ ἀστραπή ἀπὸ προσώπου (s. πικρίας) αὐτοῦ πορεύεσται ἐπ' αὐτόν.³¹

25. עָלָיו אֲמִים. *Super eum terrores. O' Vacabat. ✕ Θ. ἐπ' αὐτῷ φόβοι.*³²

26. כָּל־חֹשֶׁךְ טְמוֹן לְצִפְתּוֹ. *Omne tenebrarum genus reconditum in thesauris ejus. O' πᾶν δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομίνει. 'Α. Θ. ἀποκέρκρπται τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ.*³³

הָאֵשׁ לֹא-נִפָּח. *Vorabit eum ignis qui non sufflatur. O' κατέδετα αὐτὸν πῦρ ἄκαυστον (alia exempl. ἀσβεστον³⁴). 'Α. Θ. κατέδετα αὐτὸν πῦρ μὴ φυσηθέν.³⁵ Σ. . . ἀνευ φυσήματος.*³⁶

29. רָשָׁע מֵאֱלֹהִים. *Impii a Deo. O' ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου. Σ. ἀντιλογίας ἀπὸ θεοῦ.*³⁷

CAP. XXI.

2. וְהַחֲיוֹת וְהַבְּהֵמָה יִתְחַנְּנוּ. *Et sit hoc consolationes vestrae. O' ἵνα μὴ ᾗ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις. Σ. καὶ γενέσθω τοῦτο μεταβούλεμα ὑμῶν.*¹

Gen. xlvii. 6, p. 102) τῶν ὧν ὁ ^{CTPIΦNOC} (sic) dicitur; in exemplari vero alio ^{CTPYXNON} (sic).²⁰ Sic Syro-hex., Cod. Alex., alii. ²¹ Nobil. et "omnes." Syro-hex. ²² Syro-hex. Theodotioni eadem ac Symmacho tribuit, nisi quod pro οἰκοδομήσει, ἀνοικοδομήσει (ܐܝܬܝܗܢ ܒܝܢܐ). Vid. Prov. xxiv. 27. Hos. ii. 6. etc. in Syro-hex.) habet. ²³ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex. in textu. Hieron.: ✕ *In desiderio suo non salvabitur.* ²⁴ Polychron. et "omnes." ²⁵ Sic Syro-hex. in textu. In Colb. et Hieron. asterisco notatur versiculus. ²⁶ Colb., Reg. unus. Pro ἀπελίμπανεν Polychron. habet ἀπολείπει. ²⁷ In textu τῶν ὧν ὁ juxta Ed. Rom. legitur: εἴ πως εἰ πληρώσαι γ. αὐτοῦ. Vocula εἰ abest a libris plurimis, etiam a Syro-hex., qui habet: ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷

Montef. Cf. ad Cap. xvii. 3. ²⁸ Cod. 252. Syro-hex. ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

8. שְׂאוֹנִי. *Ferte me.* Ο'. ἀρατέ με. Σ. ἀνά-
σχεσθε. Θ. ὑπηνέγκατε.²

9. אַחֲרֵי דְבָרֵי תַלְעִי. *Et postquam locutus fuero
subsannabis.* Ο'. εἴτ' οὐ καταγελάσετε μου.
Σ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους μου στήσετε.³

10. הֲאֵנֹכִי לְאָדָם שִׁחִי. *Num quod ad me attinet,
ad hominem querela mea?* Ο'. τί γάρ; μὴ
ἀνθρώπου μου ἢ ἐλεγξίς; Σ. μὴ πρὸς ἄνθρωπον ἢ
λαλιά μου;⁴

11. וְאִם-מְדוּעַ לֹא-תִקְצֹר רוּחִי. *Et cur non ab-
breviaretur spiritus meus?* Ο'. ἢ διὰ τί οὐ
θυμωθῆσμαι; 'Α. Σ. ἢ διὰ τί οὐ κολοβοῦνται
τὸ πνεῦμά μου;⁵ Ο'. εἰ μὴ...⁶

12. הִשְׁמֹו. *Obstupescite.* Ο'. θαύμασετε.⁷ 'Α. ἐξα-
πορήθητε. Σ. ἀφθογοὶ γίνεσθε.⁸

13. עַל-פִּהּ. *Super os.* Ο'. ἐπὶ σιαγόνι. Οἱ λοιποὶ
ἐπὶ στόματι.⁹

14. וַיְבַהֲלֵנִי. *Et attonitus sum.* Ο'. ἐσπούδακα.
Σ. θορυβοῦμαι.¹⁰

8. שְׂאוֹנִי. *Semen eorum stabile est
coram ipsis.* Ο'. ὁ σπέρμας αὐτῶν κατὰ ψυχὴν.
Σ. . . διαμένει ἔμπροσθεν αὐτῶν.¹¹

9. לֹא יִנְעַל. *Non respuil.* Ο'. οὐκ ὠμοτόκησε.
'Α. οὐκ ἐξέβαλε. Σ. οὐκ ἐξέτρωσε.¹²

10. פָּרְתִי. *Juvenca ejus.* Ο'. ἐν γαστρὶ ἔχουσα.
'Α. δάμαλις αὐτοῦ.¹³

11. וְלֹא תִשָּׁבַל. *Et non abortitur.* Ο'. καὶ οὐκ
ἐσφαλε. Θ. . συνέλαβεν.¹⁴

12. וְיִשְׁלְחוּ בְּצֹאֵן עֲרִילֵיהֶם. *Emittunt tanquam
gregem parvulos suos.* Ο'. μένουσι δὲ ὡς πρὸ-
βατα αἰώνια. Σ. προβάλλονται ὡς ποίμνια τὰ
βρέφη αὐτῶν.¹⁵ [Ἄλλος· ταῖς ἐπιγοναῖς].¹⁶

13. עֲוֵגָב. *Organi.* Ο'. ψαλμοῦ. 'Α. ὄργανου.
Σ. κιθάρας.¹⁷

14. וּבִרְנֶנֶת שְׂאוֹל יַחְתִּי. *Et in momento ad in-
fernum descendunt.* Ο'. ἐν δὲ ἀναπαύσει ἄδου
ἐκοιμήθησαν. Σ. καὶ ταχέως ἄνθρωποι καὶ ἀβασά-
νιστοι εἰς ἄδην κατέρχονται.¹⁸

² Colb., Reg. unus. ³ Olymp. et "omnes." ⁴ Syro-
hex. + ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. ⁵ Cod.
252. Idem addit, οὐ μικροψυχῆσω, quod scholium esse
videtur. ⁶ Colb., Reg. unus. ⁷ Pro θαυμάσετε Comp.,
Ald. et codd. aut θαῦμα σχέτε, aut θαῦμα ἔχετε habent.
Syro-hex., ut videtur, θαῦμα ἔχετε (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ).
⁸ Nicet. et "omnes," uno excepto Regio, qui ad Sym.
habet ἀφθογοί. Parsonsii Codd. 137, 255: Σ. ἀφθογοί
γίνεσθε. Cod. 138: Σ. ἀφθωνοί γ. Cod. 259: Σ. ἀφθογοί
γ. Denique Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 158 ex Catena
MS. Jobi in Bibl. D. Marci n. 21 affert: Σ. ἀφθογοί (sic)
γίνεσθε, ἀναλογιζόμενοι τὰ κατ' ἐμέ; quae pro Hebr. וְיִשְׁמְוּ
posita esse contendit. Sed scriba compilavit Olymp.
ad loc., cujus verba sunt: κατ' ἐμέ δὲ κριτὴν ἐκεῖνόν φησιν
ἀναλογιζόμενοι τὰ κατ' ἐμέ θαυμάσατε κ.τ.ε.

⁹ Nicet. et
"omnes." ¹⁰ Olymp. et "omnes." Etiam Syro-
hex. + ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. ¹¹ Olymp. et "omnes."

¹² "Colb. et Reg. unus: 'Α. οὐκ ἐξέβαλε, οὐκ ἐξέτρωσε. Pa-
lam est primam esse Aquilae, secundam Symmachi."—
Montef. Nicetas: Σ. οὐκ ἐξέτρωσεν. Cod. 138: Σ. οὐκ
ἐξέβαλεν. Cod. 255: 'Α. οὐκ ἐξέβαλεν. Σ. οὐκ ἐξέτρωσεν.
Cod. 259: Σ. ἐξέτρωσεν. ¹³ Sic "omnes." ¹⁴ Syro-
hex. + ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. ¹⁵ Hieron.: et peperit. ¹⁶ Syro-hex.
+ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. Ad ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. in marg. codicis ascriptum ΠΡΒΑΛΛΟΝΤΑΙ (sic). Hieron.:

✠ *Et mittunt sicut (greges) infantes suos: et permanent
sicut reclusae oves eorum.* ¹⁶ Colb. Post αἰώνια Cod.

256 addit ταῖς ἐπιγοναῖς. Est autem, ut Semlerus monuit,
explicatio τοῦ αἰώνια, quae in Cat. Nicet. plenior exstat:
ταῖς ἐπιγοναῖς τὴν ἀθανασίαν μνημονεύει. ¹⁷ Colb., Reg.

unus. Codd. 252, 255: 'Α. ὄργανου. Codd. 137, 138:
'Α. ὄργανα. Σ. κιθάρας. Hieron.: ✠ organi. ¹⁸ Syro-
hex. affert: ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

+ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. Middeld. tentat: Σ. καὶ ταχέως (s. συντόμως,
s. κούφως) οὐκ ἄρρωστοι (s. οὐ κάμνοντες) neque ex cruciati εἰς
ἄδην κατέρχονται. Kreyssigius (in Addend. ad Schleusner.
Nov. Thes. T. V, p. 585) notam hanc e Catena Nicet.
p. 365 explicandam suscepit, ubi ex Origene notatur: ἀντὶ
τοῦ, μέχρι θανάτου ἀναπαυόμενοι καὶ εὐθυμῶντες, ἀβασάνιστοι εἰς
ἄδην κατέρχονται. Itaque Syriaca nostra Graece sic resti-
tuit: καὶ εξαίφνης εὐθυμῶντες καὶ ἀβασ. εἰς ἄ. κ.; ut verba
εὐθυμ. καὶ ἀβασ. ex Origene in Symmachi reliquias irrepse-
rint. Hoc verum esse potest, modo Graeca magis ad
veritatem versionis Syr. conformata fuerint; nam neque
εξαίφνης in ܡܠܟܐ, neque εὐθυμῶντες in ܡܠܟܐ ullo
modo latere potest. Vertimus: καὶ ταχέως ἄνθρωποι καὶ ἀβασά-
νιστοι κ.τ.ε. Parsons. e Cod. 255 exscripsit: Α. βασανιστοὶ εἰς
ἄ. κατέρχονται; ubi pro Α. βασανιστοὶ manifesto legendum ἀβασ-
άνιστοι. Obiter noto, in v. 14 post λέγει δὲ Syro-hex. in
marg. afferre δ' ἀσεβῆς, quod in textum Codd. III, 254 irrepit.

15. נִפְגַּעְבוּ — כִּוְה־שָׂדִי. O. Vacabat. ✕ Θ. τί
 ἱκανός — ἀπαντήσομεν αὐτῷ.¹⁹

כִּרְנַעְבְּרָנוּ. Ut serviamus ei. ✕ Θ. ὅτι δου-
 λεύσομεν αὐτῷ. Σ. ἵνα δουλεύσωμεν (αὐτῷ).²⁰

כִּי נִפְגַּע. Ut (precibus) occurramus. ✕ Θ.
 ὅτι ἀπαντήσομεν. Ἄλλος ἐὰν (ἀπαντήσω-
 μεν).²¹

17. אֵיִתִּם. Exitium eorum. O. ἡ καταστροφή αὐ-
 τῶν. Ἀ. ἐπικλυσμός αὐτῶν. Σ. ἡ διαφθορά
 αὐτῶν.²²

18. לִפְנֵי רִיחַ. Ante ventum. O. ὑπ' ἀνέμου.
 Alia exempl. πρὸ ἀνέμου.²³

סוּבָה. Turbo. O. λαίλαψ. Ἀ. συσσεισμός.
 Σ. καταιγίς.²⁴

19. אֱלֹהִים יִצְפֹּן לִבְנֵי אֹנִי. Deus recondit filiis
 ejus nequitiam ejus. O. ἐκλείπει υἱὸς τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Θ. ὁ θεὸς κατακρύψει τοῖς
 υἱοῖς αὐτοῦ ἀδικίας αὐτοῦ.²⁵

וְשָׁלַם אֵלָיו יְיָ. Retribuet ei, et cognoscel.
 O. Vacabat. ✕ Θ. ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν,
 καὶ γνώσεται.²⁶

20. כִּירוּ. Exitium suum. O. τὴν ἐαυτοῦ σφαγὴν.
 Σ. πτώσιν.²⁷

20. שְׂדֵי. Omnipotentis. O. κυρίου. Θ. τοῦ
 θεοῦ.²⁸

21. כִּי מִדֶּחַצְנוֹ בְּבֵיתוֹ אֶחָדָיו. Nam quid de-
 siderium ejus in domo sua post se? O. Va-
 cabat. ✕ Θ. ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ
 αὐτοῦ μετ' αὐτόν.²⁹ Σ. τί γὰρ χρήζει τῆς
 οἰκίας αὐτοῦ μετ' αὐτόν;³⁰

וּמִסְפָּר חֲדָשָׁיו חֲצָיו. Et quod ad numerum
 mensium ejus, abscissi sunt. ✕ Θ. καὶ ἀριθμοὶ
 μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν. Ἀ. ἡμισυέθησαν.³¹

22. הֲלֹאֵל יְלַמְּדֵנָהּ. Num Deum docebit (quis-
 priam) scientiam? O. πότερον οὐχὶ ὁ κύριός
 ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; Σ.
 μὴ τὸν θεὸν διδάξει τις ἐπιστήμην;³²

וְהוּא רָמִים יִשְׁפֹּט. Et ipse sublimes judicat.
 O. αὐτὸς δὲ φόνους διακρίνει. Ἀ. καὶ αὐτὸς
 ὑψηλοὺς κρινεῖ.³³ Οἱ λοιποὶ ὑψηλοὺς.³⁴

23. וְהָיָה יָמָו בְּעָצֶם תְּמוֹ בְּלֹא שְׁלָאֵן וְשָׁלִיו. Iste
 moritur in robore integritatis ejus, totus ipse
 tranquillus et quietus. O. Vacabat. ✕ Θ.
 οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀπλοσύνης αὐτοῦ,
 ὅλος δὲ εὐπαθὼν καὶ εὐθηνῶν.³⁵

בְּעָצֶם תְּמוֹ. Ἀ. ἐν ὁστέωσει ἀπλοσύνης αὐτοῦ.³⁶
 Οἱ λοιποὶ ἰσχυὼν ἄμωμος.³⁷

¹⁹ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β'. Syro-hex. praemittit ✕ Ἀ. Apud Hieron. versiculi asterisco notantur.

²⁰ Colb. Marg. Cod. 248: ✕ τίς ἐστιν ὁ ἱκανός, ἥτοι ὁ θεός, ἵνα δουλεύσωμεν αὐτῷ; ²¹ Colb. ²² Cod. 252. ²³ Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ✕ موبه. ²⁴ Cod. 252.

²⁵ Olymp., Colb., Reg. unus. ²⁶ Colb., Syro-hex. Hieron.: ✕ redde ei, et sciet. ²⁷ Olymp. et "omnes."

²⁸ Syro-hex. ²⁹ Syro-hex. in textu: ὅτι τὸ θ. αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ✕ Θ. μετ' αὐτόν. Sed Colb. praemisso asterisco, Ἐκ Θ. οἱ β'; h.e. hic et seq. versiculus. Auctoribus Syro et Cod. Alex. pro μετ' αὐτόν, quod in hodiernis τῶν Ὁ exemplaribus legitur, rescriptissimus μετ' αὐτόν. Hieron.: ✕

Quia nulla voluntas ejus in domo sua post eum. ³⁰ Syro-hex. ✕ ماله ص حلاه. Colb. sine nomine affert: τί γὰρ χρήζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Etiam Cod. 256 post μετ' αὐτόν subjungit: τίς γὰρ

χρήζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ. ³¹ Ἀ. Θ. ἡμισυέθησαν. "Sic omnes praeter Drusium, qui legit ἡμισυεθήσεται, minus recte."—Montef. Lectio ἡμισυεθήσεται fluxit ex Olymp.,

qui commentando ait: διαιεθήσεται γὰρ ὁ χρόνος αὐτοῦ τῆς ζωῆς, ἢ κατὰ Θ. καὶ Ἀ. ἡμισυεθήσεται. Syro-hex. versionem ἡμισυέθησαν soli Aquilae tribuit (✕ اصفاه. .). verius, ut videtur, si Theodotionis nomen duobus versiculis recte praeponeatur. Hieron.: ✕ licet numerus mensium ejus dimidiatus sit. ³² Olymp., Colb. ³³ Cod. 252.

³⁴ Colb. Syro-hex. ✕ ماله. Idem in marg. σοφούς habet, quae lectio est Cod. Alex., aliorum. ³⁵ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β'. Hieron. sub aster. habet; non ita Syro-hex. Pro ἀπλοσύνης Schleusner. ex Catena MS. laudat: Σ. ἀφροσύνης, quae lectio est Comp., Cod. Alex., aliorum, et Syro-hex. in marg. ³⁶ Syro-hex. .).

✕ ماله، ماله، ماله، cum scholio: ماله، ماله، ماله. Middeld. vertit: Ἀ. ἐν ὁστέῳ. Sed per formam ماله، quam non agnoscunt Lexica, Syrus expressit vocab. pro re nata effictum, ὁστέωσις, quod

Aquilae dubitanter vindicavit Schleusner. in Nov. Thes. s. v., necnon in Opusc. Crit. p. 350. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xl. 29. xli. 21. ³⁷ Colb.

19. וְלַעֲלֹמוֹ. *Et innocens subsannat eos.*
 Ο. ἀμειπτος δὲ ἐμυκθήρισεν ✠ αὐτούς.²² Θ.
 καὶ ἀθῶς ἐκεγέλασται αὐτούς.²³
20. אִם-לֹא נִבְחַד קִימָנוּ וַיִּתְּרֵם אִמְלָהּ אֵשׁ. *Si non succisa est substantia nostra (s. adversarius noster), et praestantiam eorum consumit ignis.* Ο. Vacabat. ✠ Θ. εἰ μὴ ἡφανίσθη ἡ ὑπόστασις αὐτῶν, καὶ καταλείμμα αὐτῶν καταφάγεται πῦρ.²⁴ Ἄλλος· εἰ μὴν ἡφάνισται...²⁵
22. תּוֹרָה. *Legem.* Ο. ἐξηγορίαν. Ἀ. νόμον.
 Σ. ἐξομολόγησιν.²⁶
24. אוֹפִיר — וְשִׁית. Ο. Vacabat. ✠ Θ. θήση ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρα χειμάρρου Σωφίρ.²⁷
- וּבְעוֹר נְחָלִים אוֹפִיר. *Et in petra torrentes Ophir.* ✠ Θ. καὶ ὡς πέτρα χειμάρρου Σωφίρ.
 Σ. καὶ ἐν τῷ ἀκροτόμῳ ὡς ὄχετους χρυσίου πρωτεύου.²⁸
28. וְהִגִּיר אֶמֶר וְקָם לָךְ. *Et decernes sermonem, et consistet tibi.* Ο. ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαιταν δικαιοσύνης. Θ. καὶ ὀριεῖς ῥῆμα, καὶ σταθήσεται σοι.²⁹
- 29, 30. כִּפְיָה — כִּי-הִשְׁפִּילוּ. Ο. Vacabat. ✠ Θ. ὅτι ἐταπείνωσεν — χερσί σου.³⁰
29. כִּי-הִשְׁפִּילוּ וְתֹאמַר גָּוָה. *Cum humiliatae*

*fuerint (viae tuae), dices, elatio! ❖ Θ. ὅτι
 ἐταπείνωσας σεαυτὸν, καὶ ἐρείς, ὑπερηφανεύ-
 σατο. Σ. ἂν ταπεινοφρονήσῃ τις, ἐρεῖ ἐαυτῷ
 εἰς δόξαν.³¹*

30. וְנִמְלֹט בְּכַף יָד. *Et eripietur propter puritatem manuum tuarum.* Ο'. καὶ διασώθητι ἐν καθααῖς χερσί σου. Σ. καὶ διαφεύξεται καθαρότητι χειρῶν ἑκάστος.³²

СЛР. XXIII.

- 3, 4. אָפּשטאַלן זיך צו אַרבעטן : *Usque ad stationem ejus : instruerem coram eo judicium.* Ο'. εἰς τέλος· εἵποιμι δὲ ἑαυτοῦ κρίμα. Σ. ἕως τῆς ἔδρας αὐτοῦ· προσθήσω ἔμπροσθεν αὐτοῦ κρίσιν.¹
5. מילים. *Verba.* Ο'. ἰάματα. 'Α. λαλίας. Σ. ῥήματα. Θ. λόγους.²
6. הַרְבֵּב־בִּי יָרִיב עִמּוֹי. *Num copria roboris contendere! tecum?* Ο'. καὶ³ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεται μοι. 'Α. μήτι ἐν πλήθει ἰσχύος δικασθῆσεται μετ' ἐμοῦ.⁴ Σ. . . διαδικάζεται μοι.⁵
- בִּי לֹא אֶהְיֶה וְשֵׁם בִּי. *Non, sed ipse poneret in me.* Ο'. εἴτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρήσεται. Σ. μόνον αὐτὸς μὴ ἐπιτιθέσθω μοι.⁶

²² Sic Syro-hex. Pronomen abest ab Ed. Rom. ²³ Syro-hex. ⲛⲓⲥⲱⲧⲉⲙⲁⲣⲏⲩⲟⲩ .l. Syr. ⲛⲓⲥⲱⲧⲉⲙ non cum Middeld. γελᾶσαι ἐπ' αὐτοὺς (ϫϭϭϭ) vertendum; sed aut καταγελάσει αὐτὸν (ut Job. v. 22. xxi. 3 in Syro-hex.) aut ἐκγελάσεται (s. ἐγγελάσεται) αὐτούς (cf. Psal. ii. 4 in Syro-hex.). Hic quidem (quod fugit Middeldorpfium) Parsonsius affert: "Θ. ἐγγελάσεται. Cod. 137. Θ. ἐκγελάσεται. Cod. 138." ²⁴ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Duo versuculi asteriscis notantur in Hieron., sed posterior tantum in Syro-hex. ²⁵ Colb. ²⁶ Olymp., Colb., Reg. unus. ²⁷ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Asterisco notant Syro-hex. et Hieron. ²⁸ Olymp. et "omnes." Syro-hex. affert: Σ. χρυσίον πρωτεύειν (ܡܨܠܚܬܐ). ²⁹ "Omnes." ³⁰ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ δ'. Habet quatuor στίχους sub ✕ Θ. Syro-hex. ³¹ Syro-hex. ⲛⲓⲥⲱⲧⲉⲙⲁⲣⲏⲩⲟⲩ edidi ⲛⲓⲥⲱⲧⲉⲙⲁⲣⲏⲩⲟⲩ. Vid. Syro-hex. Psal. cxxx. 2. [ubi pro ἑταπεινώσεσιν est

ἡσυχία καὶ ὑποταγή].—*Middeld.* "Codex neutrum habet, sed قَعْدَل. Bernstein. in Lexico ad Chrest. Kirschii affert: قُعْدَل s. قُعْل, *humilis, ignobilis, obscurus, infimus*. Pl. قُعْدَل, *humilis et obscura multitudo, plebs* . . . Ex his non audeo codicem errasse affirmare."—*Ceriani*. Forma قَعْدَل pro قَعْدَل exstat in Mus. Brit. MS. Add. 14,558, fol. 12 rect.; ubi pro Graecis, καὶ μὲν ταπεινὸν ὑποταγῆς (S. Chrysost. Opp. T. VII. p. 21 C) interpretes dedit, قَعْدَل. ³³ Nicet., Colb., Regii duo.

CAP. XXIII. ¹ Nicet., Orat., Regii duo. Middeld. e
 Syro-hex. affert: 'A. ἐμπροσθεν αὐτοῦ (فبعده); sed in
 cod. nota anonyma est. ² S. ῥήματα. Sic Nicet., Orat.,
 Regii duo. Syro-hex. affert: ³ ١. قللا. ⁴ Cod. 252. ⁵ Nicet.,
 Orat., Reg. unus. Alter Reg.: διαδοικαί με. ⁶ Nicet.
 et "omnes."

8. הָן כִּרְס אֶחָדָה וְאִינֶנִּי וְאֶחָדָה לֹא-אֶבִּין לוֹ.

En! ante eo, et non adest ipse; et retro, et non animadverto eum. O'. εἰ γὰρ πρῶτος (alia exempl. εἰς γὰρ πρῶτα⁷) πορεύσονται, καὶ οὐκέτι εἰμί· τὰ δὲ ἐπ' ἐσχάτοις τί οἶδα; Σ. ἰδοὺ ἔὰν προέρχωμαι αὐτὸν, ἀφανὴς ἐστίν· κὰν ἀκολουθῶ, οὐκ αἰσθήσομαι.⁸

9. אֶחָדָה—שְׂמִינִי. O'. Vacabat. ✕ Θ. ἀριστερὰ —δύομαι.⁹

10. בָּחַן־נִי בְּזָהָב אֵינִי. Quum probaverit me, sicut aurum exibo. O'. διέκρινε δέ με ὥσπερ τὸ χρυσίον ἐξελεύσομαι δέ. 'A. ἐδοκίμασέ με, ὥς χρυσίον ἐξελεύσομαι. Σ. ἐδοκίμασέ με, ὥς χρυσίον ἀπέβην. Θ. δοκίμασε με, ὥς χρυσίον ἐξελεύσομαι.¹⁰

11. בָּאִשְׁרוֹ אֶחָדָה רַגְלִי. Gressum ejus tenuit pes meus. O'. (ἐξελεύσομαι δὲ) ἐν ἐντάλμασιν αὐτοῦ ✕ Θ. ἐκράτησεν ὁ πούς μου.¹¹ A. ἐν ἴχνεσιν αὐτοῦ κατέσχευ (s. ἐπιδάβετο) ὁ πούς μου. Σ. ἐν εὐθύτητί μου ὑπέμεινε (s. ἐνέμεινε s. διέμεινε) ὁ πούς μου. Θ. ἐν ἴχνεσιν αὐτοῦ ἐκράτησεν ὁ πούς μου.¹²

על-כן כִּפְּנֵי אֶחָדָה אֶתְבֹּנֶן וְאֶפְתָּר כִּפְּנֵי.

Propterea ab ejus conspectu attonitus sum, perpendo et paveo ab illo. O'. διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ ἐσπούδακα, νοουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ.¹³ ✕ 'A. Θ. ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπουδασθῶ κατανοήσω, καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ.¹⁴

אֶחָדָה. Attonitus sum. O'. ἐσπούδακα. 'A. κατασπουδασθῶ. Σ. τετάραγμα.¹⁵

16. הִתְהַלְלִי. Consternavit me. O'. ἐσπούδασέ με. Σ. ἐθορύβησέ με.¹⁶

CAP. XXIV.

1. עֵתִים. Tempora. O'. ὥραι. 'A. Θ. καιροί.¹

לֹא-רָאוּ יָמָיו. Non viderunt dies ejus. O'. Vacat. ✕ οὐκ εἶδον ἡμέρας αὐτοῦ.²

2. וַיִּגִּדוּ. Transferunt. O'. ὑπερέβησαν. 'A. προσελάβοντο.³

⁷ Sic Syro-hex., Comp., Ald. et codd. ⁸ Olymp. et "omnes." Colb. mendose habet οὐκ αἰσθησώμαι.

⁹ Colb.: 'Ek Θ. αἱ β. Hieron. duos versiculos cum asterisco affert: posteriorem tantum cum ✕ Θ. Syro-hex.

¹⁰ Syro-hex. .ל. חֲפֵץ לִי, וְכֵן חֲפֵץ לִי. Montef. ex Colb. et Reg. uno edidit: 'A. ἐδοκίμασαν, quod ex Syro-hex. et Cod. 255 corrigendum. Cod. 138: 'A. ἐδοκίμασας.

¹¹ "✕ Θ. ἐκράτησεν ὁ πούς μου τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Haec asterisco notantur in Colb. Ed. Lat. Hieron.: ✕ Tenuit pes meus vias ejus."—Montef. Post αὐτοῦ add. ἐκράτησεν (ἐκράτησεν Cod. 249) ὁ πούς μου Codd. 249, 253, et Syro-hex. in marg. ¹² Syro-hex. in continuatione: .ל. חֲפֵץ לִי, וְכֵן חֲפֵץ לִי.

וְכֵן חֲפֵץ לִי, וְכֵן חֲפֵץ לִי. (Cod. 249) חֲפֵץ לִי, וְכֵן חֲפֵץ לִי. (Cod. 249) חֲפֵץ לִי, וְכֵן חֲפֵץ לִי.

¹³ In hodiernis τῶν O' exemplaribus haec, διὰ τοῦτο—ἐφρόντισα αὐτοῦ, pro v. 14 habentur, etsi Hebraeis prorsus dissimilia: deinde illa, ἐπὶ τούτῳ—ἐξ αὐτοῦ, pro versione LXXviri v. 15 venditantur. Alii vero cum Grabio rectius statuerunt, v. 14, qui Latine sonat: *Nam perficiet statutum meum* (id quod in me statuit), *et talia multa sunt cum eo*, tam in versione LXXviri, quam in ceterorum interpretrum reliquis prorsus desiderari; quaeque hodie in editis leguntur pro duplici interpretatione v. 15 habenda esse. ¹⁴ "Collertinus, praemisso asterisco, 'Ek τῶν Ἀκῶλα καὶ Θ. αἱ β. τετάραγμα. Illud autem τετάραγμα

videtur item esse Aquilae et Theodotionis, loco τοῦ κατασπουδασθῶ, quod hodie in versione τῶν O' legitur. Ed. Lat. Hieron. habet *turbabor*, et hos duos versic. asterisco notat."—Montef. Syro-hex. in textu affert: ✕ Θ. (non 'A. Θ.) ἐν τούτῳ (Cod. 249) ἀπὸ πρ. αὐτοῦ κατασπουδασθῶ (Cod. 249) κ. τ. εἰ. Cum vero κατασπουδασθῶ Aquilam prorsus referat (vid. Hex. ad 2 Reg. iv. 1. Psal. ii. 5. v. 3, 10), magis credibile est, τετάραγμα ad alium interpretem pertinere. Vid. not. seq. ¹⁵ "Syro-hex. .ל. חֲפֵץ לִי. Σ. τάρσσω. Syriac. verbum vitiose scriptum videtur; offendit enim activa forma participii."—Middeld. Defendi quidem potest .ל. חֲפֵץ, sensu intransitivo, *tumultuabor*, *θορυβήσω* (cf. Hex. ad Psal. ii. 1. lviii. 15). Quoniam vero in cod. diserte scriptum esse .ל. חֲפֵץ certior factus sum, non dubitavi lectionem anonymam τετάραγμα Symmacho vindicare. Praeterea notandum est, Nobilium ad ἐσπούδακα afferre: Schol. ἐθροίσθη καὶ ἐταράχθη (Cod. 248 in marg. addit: ἀγῶν τῆς πληγῆς τὴν αἰτίαν); necnon ad illa, κατασπουδασθῶ, κατανοήσω: Schol. ἀμυχανῶ καὶ κατανοῶν πτοῦμαι, quod et Cod. 248 in marg. habet. ¹⁶ Colb., Reg. unus, et Cod. 255.

CAP. XXIV. ¹ Colb., Reg. unus. ² Post ἀσεβείς δὲ Cod. 249 et Syro-hex. in marg. addunt: οὐκ εἶδον ἡμέρας αὐτοῦ. Sic Polychron. apud Nobil. Hieron. habet: ✕ *nescierunt dies ejus*; unde Montef. edidit: ✕ οὐκ οἶδαν τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. ³ Montef. edidit: O'. ὑπερέβησαν. 'A.

3. **חֲמֹר**. *Asinum*. Ο'. ὑποζύγιον. "Ἄλλος δὲ οὐν."⁴
4. **וַיִּשְׁבוּ אֲנִינֵיהֶם מִדֶּרֶךְ**. *Declinare faciunt inopes a via*. Ο'. ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Σ. παρέτρεψαν γὰρ πενήτων ὁδόν.⁵
- וַיִּחַדּוּ הָבֵאוּ עֲנִיָּאֲרָא**. *Simul abdunt se pauperes terrae*. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς.⁶ Σ. ὁμοῦ ἀφανεῖς ἐποίησαν πραεῖς γῆς.⁷
5. **פְּרָאִים**. *Onagri*. Ο'. ὄροι ✕ ἄγριοι.⁸
- בְּמִדְבָּר**. *In deserto*. Ο'. ἐν ἀγρῷ ὑπὲρ ἑμοῦ. 'Ο' Ἐβραῖος ἐπ' ἐρήμῳ.⁹
- וַיֵּצְאוּ מִשְׁהֵרָא בִּפְעֻלָּם מִשְׁהֵרָא לְטָרֵף**. *Egrediuntur ad opus suum, surgentes mane ad rapinam*. Ο'. ἐξελθόντες τὴν ἑαυτοῦ τάξιν (alia exempl. πρᾶξιν). 'Α. ἐξέρχονται ἐν κατέργῳ αὐτῶν, ὁρθρίζοντες εἰς ἄλῳσιν.¹⁰ Σ. προέρχονται εἰς ἐργασίαν αὐτῶν, ἐπορθρίζοντες θηρεύειν.¹¹
- וְעַרְבָּהּ לֹא לָחֶם לְנַעֲרִים**. *Solitudo est ei panis pro pueris*. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἡδύνθη αὐτῷ ἔρτος εἰς νεωτέρους.¹² Σ. ἡδὺς ἐκάστω αὐτῶν ἄρτος εἰς νεανίσκους.¹³
8. **מִזֶּרֶם הָרִים וּמִיָּבֵשׁ**. *Ab imbribus montium madesunt*. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἀπὸ ψεκᾶδων ὁρέων ὑγραίνονται.¹⁴
9. **וַיַּעַל עֲנִי יְחִבְלֵהּ**. *Et super pauperem pignus accipiunt*. Ο'. ἐκπεπτωκότα δὲ ἐταπεινώσαν.

- Σ. καὶ πτωχὸν ἠνεχύραζον.¹⁵
12. **וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר**. *Ex urbe homines gemunt*. Ο'. οἱ (alia exempl. om. οἱ) ἐκ πόλεως καὶ ἰδῶν οἰκῶν ἐξεβάλοντο. Σ. ἐκ πόλεως ἄνδρας στενάξει ἐποίησαν. Θ. ἐκ πόλεως ἄνδρες κεκράζονται.¹⁶
- וַיֹּאמֶר לֹא-יִשְׁעֵהוּ הָאֱלֹהִים**. *Et Deus non imputat (istis) absurditatem*. Ο'. αὐτὸς δὲ διὰ τί τούτων ἐπισκοπῇν οὐ πεποιήται; 'Α. καὶ θεὸς οὐ θήσει *curam*.¹⁷ Σ. ὁ θεὸς δὲ οὐκ ἐμπνέει (s. ἐνεργεῖ) μαρίαν.¹⁸ Θ. . . ἀφροσύνην.¹⁹
13. **וַיִּהְיוּ בְּמִדְבָּר-אֹר**. *Ipsi fuerunt inter eos qui rebellant in lucem*. Ο'. ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν. Σ. ἀλλ' αὐτοὶ γεγόνασιν ἀποστάται φωτός.²⁰
- 14-18. **וַיִּבְלֵהָ עַל-בְּנֵי-מִים**. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ νυκτὸς — ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος.²¹
15. **וַיִּתֵּן פָּנָיו וְעֵצָה**. *Et velamen faciei imponet*. ✕ Θ. καὶ ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο. Σ. σκέπαστρον προσώπου περιτιθέμενος.²²
- 16, 17. **וַיִּתְּנוּ לָמוֹ לֹא-יִדְעוּ אֹר: כִּי יַחְדָּו בָּקֶר**. *Ob-signaverunt sibi, nesciunt lucem: nam pariter mane ipsis umbra mortis, quia agnoscit quisque eorum terrores umbræ mortis*. ✕ Θ. ἐσφράγισαν ἑαυτοὺς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς: ὅτι ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τὸ πρῶτ' σκία θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ-

προσλαμβάνοντες, notans: "Sic unus. Reg. προσελάβοντο. Colbert. προσελάβον. Nicetas, προσλαμβάνοντες." Locus Olympiodori apud Nicet. est: καὶ ὅρια ὑπερβαίνοντες, ἡ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, προσλαμβάνοντες. Sed Cod. 256 post ἀρπάσαντες add. προσελάβοντο, quasi haec lectio non ad ἡ' ἔ' sed ad ἡ' ἔ', pascunt, aptanda sit. Et sic, ut videtur, Hieron.: *Gregem cum pastore rapientes* ✕ *paraverunt*.⁴ Colb., Reg. unus. ⁵ Olymp., Colb., Reg. unus. ⁶ Sic Colb., Syro-hex., non Hieron. ⁷ Olymp. et "omnes." ⁸ Hieron.: *asinī* ✕ *feri*. Syro-hex. in marg. + *חֲמֹר* ✕, h.e. ✕ ἄγριοι. Cf. Job. vi. 5. Jerem. xlviii. 6 in LXX et Syro-hex. In cod. vero index lectionis marg. est super *חֲמֹר*, ἐν ἀγρῷ. ⁹ Sic Nobil. pro Graecis, ὑπὲρ ἑμοῦ, et sic edidit Grabius. ¹⁰ Olymp. et "omnes." ¹¹ Cod. 252, ubi προσέρχονται scriptum. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvi. 18. Colb. vero et Reg. unus habent: Σ. ἐκπορεύονται. ¹² Sic Colb., Syro-hex., et sub

aster. Hieron. ¹³ Olymp. et "omnes." ¹⁴ Sic Colb., Syro-hex., et sub aster. Hieron. ¹⁵ Polychron. et "omnes." ¹⁶ Syro-hex. *هم من صيدا* *جند*. *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند*. ¹⁷ Syro-hex. *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند*. (Syro-hex. *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند* est pro σπονδῇ Mar. vi. 25 in Pesch.) ¹⁸ Sic (cum ἐμπνέει, quasi a *πνέω*) Colb. et Regii duo. Syrus vero: *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند*. (ἐνεργεῖ. Vid. Prov. xxi. 6. xxxi. 12. Jesai. xli. 4 in Syro-hex.) ¹⁹ Syro-hex. *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند*. ²⁰ Colb. et Regii duo. Consentit Syro-hex. *هم من صيدا* *جند* *هم من صيدا* *جند*. Ad οὐκ ἐπέγνωσαν Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 159 e Catena MS. affert: Σ. οὐ συνήκαν, quod ad Hebr. *לֹא יִדְעוּ* pertinere videtur. ²¹ "Hi novem versiculi asteriscis notantur in Colb., quemadmodum in Ed. Lat. Hieron." — Montef. Accedit Syro-hex., ubi ✕ Θ. praemittitur. ²² Olymp. et "omnes."

6. **אֶחָד מִיָּמִי**. Quanto minus. O'. εα δέ. Σ. πόσῳ μᾶλλον.⁹
וְבֶן-אָדָם תּוֹלֵעַ. Et filius hominis vermis.
 ※ Θ. καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκώληξ.¹⁰

CAP. XXVI.

3. **יְעִצְתִּי**. Consuluisti. O'. συμβεβούλευσαι. 'Α. Σ. συνεβούλευσας.¹
 5-11. **מְגַעַרְתּוֹ — הָרְפָאִים**. O'. Vacabat. ※
 Θ. μὴ γίγαντες — ἀπὸ τῆς ἐπιτιμῆσεως αὐτοῦ.²
 5. **הָרְפָאִים יְחֻלְלֵוּ בִּמְתַחַת מִיָּם וְשִׁנְיָהֶם**. Manes ipsi subtus tremunt, aquae et incolae earum.
 ※ Θ. μὴ γίγαντες μαιωθήσονται ὑποκάτωθεν ὕδατος καὶ τῶν γειτόνων αὐτῶν; 'Α. μήτι ραφαεὶμ ὠδίνουσιν ἀποκάτωθεν ὑδάτων, καὶ τῶν σκηνοῦντων αὐτά; Σ. μὴ θεομάχοι θορυβήσουσιν ὑπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ οἱ γειτνιώντες αὐτοῖς;³
 7. **עַל-יָהוּוּ**. Super inane. ※ Θ. ἐπ' οὐδέν. 'Α. ἐπὶ κενώματος.⁴
 8. **לֹא-יִבָּקֶע**. Non finditur. ※ Θ. οὐκ ἐρράγη.
 * Ἄλλος· οὐκ ἔρρανε.⁵

9. **פָּרְשָׁן עָלָיו עֲנָנוּ**. Expandit super eum nubem suam. ※ Θ. ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐτοῦ. [Ἄλλος· ἔθετο σκότος ἀπόκρυφον αὐτοῦ].⁶
 10. **חָק חָק**. Statutum velut circino definitum. ※ Θ. πρόσταγμα ἐγύρωσεν. Σ. ὅρον περιέγραψεν.⁷
 11. **יִרְפְּסוּ**. Contremiscunt. ※ Θ. ἐπετάσθησαν. 'Α. διεκινήθησαν. Σ. σπαίρουσιν.⁸
וַיִּתְמָחוּ. Et attoniti sunt. ※ Θ. καὶ ἐξέστησαν. Σ. (καὶ) θαμβοῦνται.⁹
 12. **כָּחַץ רֶחֶב**. Percutit superbiam. O'. ἔστρωται τὸ κήτος. Σ. συγκλᾶ ἀλαζονείαν.¹⁰
 13. **נָחֵשׁ בָּרֶחַ**. Serpentem fugacem. O'. δράκοντα ἀποστάτην. Σ. τὸν ὄφιν τὸν συγκλείοντα.¹¹
 14. **הָרְפָאִים — נִשְׁמָעֵבוּ**. ※ ἰδοὺ ταῦτα — ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ.¹²
וַיִּמְחַשׁ מִצָּרָהּ דָּבָר נִשְׁמָעֵבֻּ וְרַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבּוֹנֵן. Et quam tenuis susurrus verbi, quod de eo audivimus; et tonitru potentiae ejus quis intelligat? O'. ※ καὶ ἐπὶ ἱκμάδα λόγου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ. * σθένος δὲ βροντῆς αὐτοῦ τίς οἶδεν; Σ. τί δὲ ψιθύρισμα τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκούσομεν, ὅπου βροντὴν δυναστείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἐννοήσει;¹³

⁹ Cod. 255. Cf. Hex. ad Job. xv. 16. ¹⁰ Sic hodie LXX. Solus Syro-hex. Theodotioni tribuit.

CAP. XXVI. ¹ Colb. ² Colb.: 'Εκ Θ. οἱ αἱ. Montef. cuneolum ponit ad finem v. 10; sed Syro-hex. et Hieron. cum nobis faciunt. Neque aliter Grabius. ³ Integras versiones Aquilae et Symmachi partim ex Cod. 252, partim ex Syro-hex. conceinavimus. Montef. ex Colb. et Reg. affert tantum: 'Α. ραφαεὶμ. Σ. θεομάχοι... καὶ οἱ γειτνιώντες (γείτονες Nobil.) αὐτοῖς; sed Cod. 252 affert: καὶ σκηνούντων (sic) αὐτά. Deinde Syro-hex. **וְהָרְפָאִים יְחֻלְלֵוּ בִּמְתַחַת מִיָּם**. Cod. 252 Symmacho tribuit ea quae in textu nostro leguntur; sed ὑπὸ τῶν ὑδάτων, quod in hoc cod. aberat, ex Syro assumimus. ⁴ Cod. 255: 'Α. ἐπὶ κενώ-

ματος, ἀντὶ τοῦ, εἰς ἀπέραντον. Sic sine nom. interp. Codd. 137, 138. Montef. edidit: 'Α. ἐπὶ κενώματι. Ita Olymp. et, teste eodem, "omnes." ⁶ "Colb. Suspectum."—Montef. Est lectio Ald. et sex codd. ⁷ Colb. Est merum scholium ex Psal. xvii. 12 depromptum. ⁸ Olymp. et "omnes." ⁹ Montef. ex Nicet. et "omnibus" affert: 'Α. διεκινήθησαν. Syrus noster: 'Α. διεκινήθησαν (دعك). Σ. **وَيَضَعُ**, quod pro ἐπαίρουσιν positum esse confidenter affirmarim, nisi verbum Hebraicum sensum transitivum respuerit. Tandem in auxilium venit Cod. 252: 'Α. **دَعَكَ**. Σ. σπαίρουσιν. Egregie! Michaelis Supplem. p. 2262: "וַיִּרְפְּסוּ non, ut fieri solet, ad radicem רָפַץ referendum, sed ad רָפַץ, Arab. رَف, palpatum." Syrus autem pro **СПАЙРОУСИН** in apographo suo **ΕΠΑΙΡΟΥΣΙΝ** invenit. ¹⁰ Nicet. et "omnes." ¹¹ Olymp. et "omnes." ¹² Nicet. et "omnes." Cf. Hex. ad Jesai. xxvii. 1. ¹³ Sic sub asterisco solus Syro-hex. ¹⁴ Olymp. (qui **ὄταν** pro **ὅπου** habet), Colb., Orat.

CAP. XXVII.

1. וַיִּכְתֶּב אִיּוֹב שְׂפָתָיו שֵׁאת מִשְׁלוֹ. *Et addidit Job attollere parabolam suam.* Ο'. ἔτι δὲ προσθεῖς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ.¹ 'Α. καὶ προσέθηκεν Ἰὼβ ἄραι τὴν παραβολὴν αὐτοῦ.²
2. הִסְרִי מִשְׁפָּטִי. *Removit iudicium meum.* Ο'. δὲ οὕτω με κέκρικε. Σ. δὲ παρῆιδε τὴν κρίσιν μου.³
3. כִּי-כָל-עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי. *Quod omni tempore quo adhuc halitus meus in me est.* Ο'. εἰ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης. Σ. ὅτι μέχρις οὗ ἡ ἀναπνοή μου ἐν ἐμοί.⁴
5. לֹא-אֶסְרִי תִמְתִּי מִמֶּנִּי. *Non removebo integritatem meam a me.* Ο'. οὐ γὰρ ἀπαλλάξω μου τὴν ἀκακίαν μου. Σ. οὐκ ἐκστήσομαι τῆς ἀπλότητός μου.⁵
6. לֹא אֶרְפָּה. *Non dimittam eam.* Ο'. οὐ μὴν (alia exempl. μὴ) προῶμαι. Θ. οὐκ ἀφήσω.⁶
8. כִּי יִבְצֵעַ. *Quod quaestum fecerit.* Ο'. ὅτι ἐπέχει. Οἱ λοιποὶ ὅτι πλεονεκτεῖ.⁷

9. בִּי-תָבוֹא. *Cum advenerit.* Ο'. ἡ ἐπελθούσης. Οἱ λοιποὶ μὴ ἐπελθούσης.⁸
13. וְנָחַלַת עֲרִיצִים מִשְׁדֵּי יָקָחוּ. *Et hereditas quam violenti ab Omnipotente accipient.* Ο'. κτῆμα δὲ δυναστῶν ἐλεύσεται παρὰ παντοκράτορος ἐπ' αὐτούς. Σ. Θ. καὶ κληρονομία ἦν οἱ ἀκαμπεῖς παρὰ τοῦ ἱκανοῦ κομίζονται.⁹
17. יָקָי. *Innocens.* Ο'. ἀληθινόι. 'Α. Θ. ἀθῶοι. Σ. ἀναίτιοι.¹⁰
18. וַיִּכְרֹזָה עֲשָׂה נֵצֶר. *Et sicut tugurium quod fecit custos (ὁπωροφύλαξ).* Ο'. καὶ ὥσπερ ἀράχνη × Σ. ἀ συνετήρησε.¹¹
- 21-23. מִמְּקוֹמוֹ — יִשְׁאַחוּ. × Θ. ἀναλήψεται αὐτὸν — ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.¹²
21. קָרִים. *Eur s.* × Θ. καύσων. [Ἄλλος ὡς κονιορτός].¹³
23. וַיִּשֶׁבַע עָלֵימוֹ כְּפִימוֹ. *Complodet super illis volas suas.* × Θ. κροτήσῃ ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτῶν. 'Α. constipabit ἐπ' αὐτοὺς ταρσοὺς αὐτῶν.¹⁴ Σ. (?) ψοφήσουσιν ἐπ' αὐτοὺς ταῖς χερσὶν αὐτῶν.¹⁵
- וַיִּשְׁרָק. *Et sibilabit.* Ο'. καὶ συριεῖ. Σ. καὶ ἔκσυριεῖ.¹⁶

CAP. XXVII. ¹ Syro-hex. in textu habet: × Θ. ἔτι δὲ προσθεῖς κ.τ.έ., sed omisso cuneolo qui notet quousque vis asterisci se extendat. ² Olymp., Reg. unus. Montef. falso edidit ἄρας, a Drusio deceptus. Syro-hex. in marg. affert: Θ. ἄραι (ⲁⲣⲁⲓ). ³ Olymp., Colb., Orat., Reg. unus. ⁴ Colb. ⁵ Nicet. et "omnes." ⁶ Colb., Reg. unus. Ad v. 7, Ο'. ἀλλὰ εἶσαν οἱ ἐχθροὶ μου, Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 163 e Catena MS. affert: Σ. ἀπὸ λυγροῦ (ἀπὸ λυγροῦ) οἱ ἐχθροὶ μου, quod scholium est Olymp. in Cat. Nicet. p. 419. ⁷ Nicet., Colb., Reg. unus. Cod. 248: 'Α. καὶ Σ. πλεονεκτεῖ. ⁸ Colb. ⁹ "Sic omnes."—Montef. Olymp. habet κομίζονται. ¹⁰ Colb., Reg. unus. Cod. 250 in marg.: ἀθῶοι, ἀναίτιοι. ¹¹ Post ἀράχνη Colb. in textu add. ἀ συνετήρησεν, cum Ald. et libris nonnullis; deinde in marg. notat: × ἐκ τῶν Σ. Syro-hex. vero in textu affert: × ἀ συνετήρησεν. Hieron. sine asterisco: *quae servavit.* Loco horum verborum Cod. Alex. et duo alii habent, ὁ πλοῦτος αὐτοῦ. ¹² "Colbert. cum asteriscis: 'Εκ Θ. οἱ ε', id est, *Hi sex versus ex Theodotione.* Notantur item asteriscis in Ed. Lat. Hieronymi, sed asterisci quidam excidere."—Montef. Syro-hex. asteriscis

notat versiculos 1, 2, 3, et 6, exemptis his: ἐκ χειρὸς—χεῖρας αὐτῶν. ¹³ Sic Montef. ex Colb. Scholium esse videtur ad ea quae sequuntur, καὶ ἀπελεύσεται. ¹⁴ Syro-hex. ⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ. Middeldorpfius vertit: *coarctabit ἐπ' αὐτοὺς τὰ ἱγῆν αὐτῶν.* (Syr. ⲙⲁⲣⲁⲓ est pro ταρσὺς Jesai. i. 6, in fragmento Aquilae, qui hac voce uti solet pro Hebr. כַּף. Verbum ⲁⲣⲁⲓ significat *coarctavit, strinxit, inculcavit, constipavit*, auctore Castello, qui exempla non attulit. In Syro-hex. Jud. iii. 23 ponitur pro Graeco ἐσφῆρῶσε (τὰς θύρας). Cf. Hex. ad Jesai. ii. 6. In nostro loco pro ⲙⲁⲣⲁⲓ fortasse Aq. interpretatus est *συγκροτήσῃ*, quod vocab. Syrus *constipandi* potius quam *complodendi* sensu cepisse videtur.) ¹⁵ Cum fragmento Aquilae Syrus necit alius interpretis versionem, nullo intercedente spatio: ⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ. h.e. ψοφήσουσιν (Ezech. vi. 11. xxv. 6 in Syro-hex.) ἐπ' αὐτοὺς ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Sic recte Middeld. ¹⁶ Colb., Reg. unus. Sic sine nom. Codd. 255, 256, et 250 in marg. Syro-hex. in textu habet ⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ ⲙⲁⲣⲁⲓ, καὶ συριεῖ αὐτὸν, quae falsa lectio est Ald. et trium codd. Etiam Hieron.: et trahet eum.

CAP. XXVIII.

1. יִקְרָי. *Constant.* Ο. ὅθεν διηθεῖται. Οἱ λοιποὶ ὅθεν χωνευθῇ.¹
2. יִצְקֵן יָצוּק נְחוּשָׁה. *Et lapis funditur (ut fiat) aes.* Ο. χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται. 'Ο 'Εβραῖος' χαλκὸς δὲ ἀπὸ λίθων χωνεύεται.²
3. מֵוֶן. *Finem.* Ο. τάξιν. 'Α. τέλος. Σ. προ-
θεσμίαν. Θ. πέρας.³
- 3, 4. מַעֲסֵב—וְכָל-תְּכֵלִית. Ο. Vacabat. ✕
Θ. καὶ πᾶν πέρας—ἀπὸ κονίας.⁴
3. אָבֵן אֶפֶל יִצְלִמֹת. *Lapidem caliginis et um-
brae mortis.* ✕ Θ. λίθος σκοτία καὶ σκιά
θανάτου. 'Α. λίθος σκοτομήνης καὶ σκιά θα-
νάτου. Σ. λίθος ξόφος καὶ σκιά θανάτου.⁵
4. מַעֲסֵב נָחַל מֵי-בָר. *Rumpit canalem ex eo ubi
habitat (a superficie terrae).* ✕ Θ. διακοπή

- χειμάρρου ἀπὸ κονίας. 'Α. . . χειμάρρους ὅπου
κονία. Σ. διακοπή φάραγγος ὅπου κονία.⁶
4. נָעוּ. *Agitantur.* Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἐσαλεύ-
θησαν. Σ. ἐσείσθησαν s. ἐσαλεύθησαν.⁷
- 4-9. וְשִׁלַּח יָדוֹ—נָעוּ. Ο. Vacabat. ✕ Θ.
ἐσαλεύθησαν—ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ.⁸
6. לֹא יִעֲפַרְתָּ אֹרֶן. *Et glebae auri ei.* ✕ Θ. καὶ
χῶμα χρυσίου αὐτοῦ. 'Α. καὶ μόλιβος χρυσοῦς
αὐτοῦ. Σ. καὶ ὥσεὶ μόλιβος χρυσοῦς αὐτοῦ.⁹
10. בְּצִוְרוֹת יְאִירִים בָּקַע. *In petris rivos diffindit.*
Ο. δίνας (alia exempl. θίνας¹⁰) δὲ ποταμῶν
διέρρηξε. 'Α. In oclusis (s. rigidis) ρεῖθρα
διέσχισαν. Σ. τὰ ρεῖθρα coarctata τῶν ποταμῶν
διέσχισαν. Θ. τὰ ὀχυρώματα. . .¹¹
- יָנַן רְאִיתָהּ. *Vidit oculum ejus.* Ο. εἶδε μου
ὁ ὀφθαλμός. Οἱ λοιποὶ εἶδεν αὐτοῦ.¹²

CAP. XXVIII. ¹ Nicet. et "omnes." ² Ibidem.
³ Nicet., Orat., Reg. unus. ⁴ Sic Syro-hex. et sub
asteriscis Hieron. ⁵ E Cod. 252 exscripsit Parsons.:
'Α. λίθος σκοτομήνης καὶ σ. θ. Σ. λίθος σοφὸς καὶ σ. θ. Apud
Aquilam correximus λίθος pro λίθος, nisi quis praetulerit
λίθος σκ. καὶ σκιά θ. Symmacho autem pro σοφὸς indubi-
tante vindicavimus ξόφος, quod iste interpres posuit pro
אֶפֶל Psal. x. 2. xc. 6, necnon pro מִלֹּת Jesai. lix. 9.
⁶ Syro-hex. + مَعَالٍ + مَعَالٍ. Symmachii versio
debetur Cod. 252. Uterque pro מֵי, inquilinus, inter-
pretatus est מֵי, calx, κονία (Jesai. xxvii. 9). ⁷ Syro-
hex. + מַעֲסֵב. Middeld. refert hoc fragmentum
ad Hebr. מֵי, Ο. ἡσθήσαν; sed codex in fine versus addi
jubet. Verbum ἐσαλεύθησαν legitur in Ed. Rom., sed abest
a Codd. Vat., Alex., aliis. ⁸ "Colbertinus ad verbum
ἐσαλεύθησαν haec notat, praemisso asterisco: 'Ex Θ. τὸ ἡμι-
στίχιον, ὁμοίως καὶ οἱ θ. . . Hemistichium autem dicitur vox
ἐσαλεύθησαν, cujus versio Latina, commoti sunt, asterisco
signatur etiam in Edit. Lat. Hieronymi, ut et novem
[immo decem, ad finem v. 9] versiculi sequentes."—Montef.
In Syro-hex. abest vocab. ἐσαλεύθησαν, et v. 5 sine aste-
risco legitur; deinde pergit: ✕ τόπος σαπφείρου—ἐξέ-
τεινε χεῖρα αὐτοῦ.⁹ Syro-hex. + מַעֲסֵב. ¹⁰ Sic Comp., Cod.
Ephrem., alii. Ald. edidit: τὰ κοιλώματα τῶν ὑδάτων τὰς
σὺλγας (σὺλγας), θίνας. Sic, sed θίνας pro θίνας, Cod. 68.
Syro-hex. habet מַעֲסֵב, gurgites (θίνας); Hieron. ripas
(θίνας). ¹¹ Primum videamus quid ante nos Hexapla

afferant. Montef. edidit: בְּצִוְרוֹת. Ο. δίνας (ἀλλ. θίνας).
Θ. ὀχυρώματα. יְאִירִים. Σ. ρεῖθρα. Ο. ποταμῶν. Idem notat:
"Θ. ὀχυρώματα. Sic Regii duo, Orat. et Drusius. Ni-
cetas: Θ. ὀχυρώματα. Σ. ρεῖθρα; male. Nam versio illa
Symmachii ad sequentem vocem pertinet, ut in iisdem
MSS. indicatur, et res ipsa docet." Scilicet Nicetas
testatur: ἀντὶ δὲ τοῦ θίνας, Θ. μὲν ὀχυρώματα, Σ. δὲ ρεῖθρα
ἐξέδωκαν. Theodotioni ὀχυρώματα vindicant Cod. 161, 255,
259. Alius Cod. 250 in marg. habet: ὀχυρώματα, ρεῖθρα.
Syrus noster affert ea quae in contextu nostro partim
Graece, partim Latine pro virili representavimus. Syriaca
sunt: مَعَالٍ مَعَالٍ مَعَالٍ. Quod ad singulas voces
attinet, Syr. مَعَالٍ Castello est, obturavit, obstruxit, clausit,
unde مَعَالٍ, opertus, oclusus. Adverbium مَعَالٍ
commutatur cum Gr. στυβαρῶς Habac. ii. 6. Cum vero
Hebr. אַרְיָ Aquila decies vertit στερεός, non improbable est
eum in nostro loco scripsisse ἐν στυβαρῶσι sive ἐν στερεοῖς,
etsi στερεός aliis locis cum Syr. مَعَالٍ, et στυβαρῶς semel
(Ezech. iii. 6) cum مَعَالٍ permutatur. Sed nihil defi-
nimus. Symmachus vocab. בְּצִוְרוֹת (quasi a צָר, cohibuit)
per מַעֲסֵב, h. e. τὰ ρεῖθρα τὰ συνεχόμενα (s. στενοχω-
ρούμενα) interpretatus est; unde apparet, Montefalconium,
Drusii vestigiis insistentem, immerito Symmachii ρεῖθρα
ad יְאִירִים, quod interpres iste per τῶν ποταμῶν expressit,
retulisse. ¹² Sic Montef. sine nota. Lectio αὐτοῦ pro
μου est in Cod. Alex. et Hieron.

25. וַיִּמָּדֵן תֵּינָן בְּמִדָּה. *Et quum aquas libraret mensura.* O'. ὕδατος μέτρα. 'A. καὶ ὕδωρ ἐσταθμίσατο (s. ἐσταθμίσατο) ἐν καταμετρήσει. Σ. ὕδωρ δὲ ἐξίσωσε μέτρῳ.³¹
- 26, 27. וַיִּסְפָּרָה—וַיִּרְדָּה. O'. Vacabat. ✕ καὶ ὀδδν—καὶ ἐξηγήσατο αὐτήν.³²
26. לַחֲזוֹן קוֹלוֹת. *Fulguri tonitruum.* ✕ ἐν τινάγματι φωνάς (alia exempl. φωνῆς). 'A. Σ. εἰς κτύπον φωνῶν.³³
27. וַיִּקְרָא וַיִּסְפָּרָה. *Aptavit eam, quin et per-vestigavit eam.* O'. ἐτοιμάσας ἐξεχνίσας. Θ. διέταξεν αὐτήν καὶ ἐξηρεύνησεν αὐτήν.³⁴

САР. XXIX.

2. מִי־יִתְּנֵנִי כְּחִיָּקָה־לְיָמֵי אֱלֹהֵי יִשְׁמָרֵנִי. *Quis ponet me secundum menses antiquitatis, juxta dies quibus Deus me custodiebat?* Ο'. τίς ἄν με θείῃ κατὰ μήνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν ὧν με ὁ θεὸς ἐφύλαξεν; 'Α. Σ. τίς δὲψ με κατὰ τοὺς μῆνας τοὺς πρώτους, κατὰ τὰς ἡμέρας ὧς ὁ θεὸς ἐφύλασσέ με.¹
3. בָּהֶלֹו. *Quando splendebat.* Ο'. ὡς ὅτε ἡγῃε. Σ. ἔλαμπε.²
4. כְּאַשֶׁר הָיִיתִי בְיָמֵי חֶרְפִּי. *Sicut eram in diebus maturitatis meae.* Ο'. ὅτε ἤμην ἐπιβρίθων

- δοὺς.³ Σ. ὥσπερ ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου.⁴
4. בְּסוּד אֱלֹהֵי עָלִי אֲחֵלִי. *Cum esset familiare consortium Dei super tabernaculo meo.* Ο'. ὅτε ὁ θεὸς ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. Σ. ὅποτε περιέφρασεν ὁ θεὸς τὴν σκηνήν μου.⁵
5. סְבִיבוֹתַי נַעֲרֵי. *Cum circum me pueri mei essent.* Ο'. κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδες. [Ἄλλος· ἀγόμενοι ὑπ' ἐμοῦ.]⁶
8. נַעֲרִים. *Pueri.* Ο'. νεανίσκοι. Σ. Θ. νέοι.⁷
- קָמוּ עִמּוֹדוֹ. *Assurgebant et stabant.* Ο'. πάντες ἔστησαν. Σ. παρίσταντο.⁸
9. שְׂרִים. *Principes.* Ο'. ἄδρῳι δέ. Οἱ λοιποὶ οἱ ἄρχοντες.⁹
- 10, 11. וַתֵּשְׁבֵנִי וַתִּשְׁמְעֵנִי — וַיִּלְשְׁנֵנִי. Ο'. Vacabat. ✠ καὶ γλώσσα αὐτῶν — καὶ ἐμακάρισέ με.¹⁰
11. וַתִּעֲדֵנִי. *Et mihi testimonium dedit.* Ο'. ἔξέκλινε. Ἄ. Σ. ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ.¹¹
13. בְּרַבֹּת אוֹיֵב עָלַי תְּבֹא. *Benedictio pereuntis super me veniebat.* Ο'. Vacabat. ✠ Ἄ. Θ. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμέ ἔλθοι.¹² Σ. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμέ κατήντα.¹³
- וַיִּלֵּב אֶלְמָנָה אֲרֹנִי. *Et cor viduae jubilare feci.* Ο'. στόμα δὲ χήρας με εὐλόγησε. Θ. καὶ καρδίαν χήρας ἠψόφρανα.¹⁴

³¹ Nicet. et "omnes." ³² Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron., invito Colb. Cod. 248 habet: ✕ οὔτως ἰδὼν — ἐν τινάγματι φωνάς. ³³ Montef. affert e Nicet. et "om-

ἐν τινάγματι φωτός 4. ³³ Montef. affert e Nicet. et “omnibus.” Σ. εἰς κτύπον φωτῶν; Parsons. e Codd. 137, 138: ‘A. εἰς κτύπον φωτῶν. Syro-hex. tam in edito quam in cod. habet: **ⲙⲉⲧ ⲉⲩⲥ ⲙⲉⲧ ⲉⲩⲥ** ./. “A. εἰς ψόφον φωτῶν. Σ. ἱερὸς φωτῶν. Sed hoc Symmachī ἱερὸς potius ad **ⲙⲉⲧ** referendum est.”—*Middeld.* Graecum ψόφος pro **ⲙⲉⲧ** non est certum. Verbum **ⲉⲩⲥ** pro **ⲕⲣⲱⲩⲛⲉⲓ**, **ⲕⲣⲱⲩⲛⲉⲓ**, et compositis eorum usurpatur; nomen autem cum **ⲉⲩⲥ** est **ⲉⲩⲥⲕⲣⲱⲩⲛⲉⲓ** apud Sym. Ezech. iii. 13. In loco parallelo Job. xxxviii. 25 Hexapla dant: ‘A. εἰς κτύπον (Syr. **ⲉⲩⲥⲕⲣⲱⲩⲛⲉⲓ**) φωτῶν. Σ. εἰς ψόφον βροντῆς. ³⁴ Sic Olymp., Nobil., Drus. Montef. **ⲉⲩⲣⲉⲓⲛⲉⲣⲉⲛ** edidit, notans: “Sic omnes.”

CAP. XXIX. ¹ Sic Julian. apud Nicet. Colb. et Reg. unus priorem versiculum Aquilae et Symmacho, poste-

riorem Theodotioni tribuunt. ² Cod. 139. Montef.
ex Colb. et Reg. affert : ἄλλος ἔλαμπεν. ³ Syro-hex.

δδοῖς habet, cum scholio : "Justitia scilicet et abundantia opum (حكمة ووفرة)."

⁴ Olymp. et "omnes." Colb. et Reg. unus habent: ὅσοι
ὄντε ἡμην. ⁵ Olymp. et "omnes." Drusius ex Nobil.

κύριος pro θεὸς habet. ⁶ Colb. et Reg. unus. Est
scholium ex Olymp., cuius verba sunt: τοὺς δὲ παῖδας κατὰ

θεῖον ἐκτρέφων βούλημα, ἀγομένους ὑπ' ἐμοῦ κ.τ.έ. ⁷ Reg.
unus. Colb. autem deficit usque ad Cap. xxxi. ⁸ Reg.

unus, pro קמו an pro קמרו incertum. ⁹ Olymp. et
Rezi. ¹⁰ Sic sub aster. Syro-hex. solus. ¹¹ Nicet.

Orat., Regii. ¹² Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron.

¹³ Syro-hex. ܐܠܗܐ ܕܡܪܝܢܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ.

Montef. ex Nicet., Orat. et Regis avert tantummodo: 2.
κατήντα. ¹⁴ Olymp., Orat. et Regii. Eadem habet Cod.
250 in marg. sine nomine.

4. הַקְּמָצִים מִלִּדְּמַי עֲלֵי-שִׁחַ. *Decerpes halima* (plantas salsuginosas) *juxta virgulta*. O'. ol περικυκλῶντες ἄλιμα ἐπὶ ἡχοῦντι.⁷ 'A. περι- κλῶντες ἄλειμα ἐπὶ φυτοῖς.⁸ Σ. ἀποκνίζοντες φλοιοὺς φυτῶν.⁹
5. וְשֹׁשַׁן רִתְמִים לֶחֱמָם. *Et radix genistarum* *cibus eorum est*. O'. Perplexa sunt omnia. 'A. Θ. καὶ ῥίζας τῶν ῥαθαμῶν ἐσθίουσιν.¹⁰ Σ. καὶ ῥίζα ξύλων ἀγρίων ἢ σίτησις αὐτῶν.¹¹
6. בֵּין-רִשְׁתֵּיָם יִנְתְּקוּ. *Inter virgulta rudunt*. ✕ ἀναμέσον εὐήχων βοήσονται.¹² 'A. . . φυ- τῶν . . .¹³ Σ. μεταξὺ φυτῶν ἀγρίων ἡχοῦντες λιμῶδεις (s. λιμῶδεις).¹⁴
7. בְּלִי-שֵׁם. *Sine nomine*. O'. ἀτίμων. "Αλλοι ἀνώνυμων.¹⁵
8. נִנְיָתָם. *Cantilena eorum*. O'. κιθάρα αὐτῶν. Σ. μελωδία.¹⁶
9. רֶק. *Sputum*. O'. πτύελον. Σ. πτύοντες.¹⁷
- 10–13. וְרָסָן—נִתְיָבְתִּי. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ χαλινὸν—τρίβει μου.¹⁸
14. שָׁלְחוּ. *Laxarunt*. ✕ Θ. ἐξαπέστειλαν (alia exempl. ἐξαπέστειλεν). 'A. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁹
15. עַל-יְמִין פָּרַחַת קְיוּמוֹ. *Ad dextram meam pulli* (homines viles) *insurgunt*. ✕ Θ. ἐπὶ δεξιῶν βλαστοῦ ἐπανέστησαν. 'A. ἐπὶ δεξιῶν βλαστῶντος ἀνέστησαν.²⁰

12. אֲרָחוֹת אֵידָם. *Semitas pernicipis suae*. ✕ Θ. τρίβους ἀπωλείας. 'A. τρίβους ἐπιβλυσμοῦ.²¹
15. תְּהַרְהֵר כְּרוֹחַ נִדְבָתִי. *Persequitur sicut ventus nobilitatem meam*. O'. ὄχετό μου ἢ ἐλπίς ὥσπερ πνεῦμα. Σ. τὰ καταθύμιά μου δίκην ἀνέμου παρελθούστος.²²
16. וְכַעַב עָבְרָה יִשְׁעָתִי. *Et sicut nubes praeteriit salus mea*. O'. καὶ ὥσπερ νέφος ἡ σωτηρία μου. 'A. Θ. παρήλθεν.²³
17. לַלֵּלָה. *Noctu*. O'. νυκτί. "Αλλος νυκτός.²⁵
18. כִּפִּי כְתָנִתִּי יֹאֲרֵנִי. *Sicut os tunicae meae accingit me*. O'. Vacabat. ✕ Θ. ὥσπερ τὸ περιστόμιον τοῦ χιτῶνός μου περιέσχε με.²⁶
20. עֲמַדְתִּי וְתִתְנַבֵּן בִּי. *Steti, et consideras me*. O'. Vacabat. ✕ Θ. ἔστησαν [δὲ] καὶ κατε- νόησάν με.²⁷
22. וְתִמְלִגְנִי תִשְׁחֵךְ. *Et liquefacis me quoad rationem*. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἀτέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας.²⁸
24. אֵפֶךְ לֹא-בָעִי יִשְׁלַח-יְדֵי. *Interpretes in diversa abeunt*. L. Cappellus, quocum faciunt Angli: *Tantummodo in tumultum non mittet manum suam* (Deus). Rosenmuell. et Gesen.: *Sane*

⁷ Sic Ed. Rom. Pro περικυκλῶντες in Syro-hex. est **ⲉⲭⲩⲩⲉⲩⲁ** (περικλῶντες, ut Comp., Codd. 161, 248, 253), et pro ἄλιμα (bis) **ⲭⲩⲩⲩⲁ**, ἄλειμα, cum scholio: "**ⲭⲩⲩⲩⲁ** fortasse ἄλιμον (ⲭⲩⲩⲩⲁ) vocat." ⁸ Syro-hex. .**ⲉⲭⲩⲩⲁ**. (In loco Ezech. xvii. 22 pro **ⲉⲭⲩⲩⲁ** Aquila interpretatus est περικλῶσιν juxta Codd. 86, 88.) ⁹ Olymp., Orat., Regii duo. Hieron.: ✕ qui rodebant cortices arborum. Syrus per errorem Aquilae continuat: **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ**. ¹⁰ Syro-hex. **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ**. ¹¹ Olymp. et "omnes." Syro-hex. **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ**. ¹² Syro-hex. **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ** **ⲉⲭⲩⲩⲁ**, h. e. καὶ ῥίζας ξύλων ἀγρίων ἦν σ. αὐτῶν. ¹³ Codd. 138, 255. ¹⁴ Nicet. et "omnes." Sic Codd. 138, 139, 255; o quibus Cod. 138 habet τῶν pro φυτῶν, et Codd. 139, 255, Θ. pro Σ. Porro λιμῶδεις est in Nicet. et Montefalconianis praeter Reg.

unum; λιμῶδεις in Reg. et tribus Parsonsianis. ¹⁵ Reg. unus. Olymp. vero ad verba, ὄνομα καὶ κλέος ἐσβεσμένον ἀπὸ γῆς, explicat: ἀνώνυμοι καὶ ἄδοξοι ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁶ Codd. 137, 138, 139, 255. ¹⁷ Codd. 137, 138, 255. ¹⁸ Sic Syro-hex. solus. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Cod. 252. Syro-hex. affert: 'A. βλαστῶντος (**ⲉⲭⲩⲩⲁ**). ²¹ Olymp. et "omnes." ²² Cod. 259. Montef. ex "omnibus" [et Cod. 255] affert: Σ. τὰ καταθύμιά μου; sed ad **ⲉⲭⲩⲩⲁ** perperam refert. ²³ Syro-hex. **ⲉⲭⲩⲩⲁ**. ²⁴ Post ἡ σωτ. μου add. παρήλθεν Codd. III, 23, 254. Hieron.: et sicut nubes ✕ transiit: salus mea. ²⁵ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁶ Reg. unus. ²⁷ Syro-hex. et sub aster. Hieron. Syrus solus in textu habet περιέσχε με (**ⲉⲭⲩⲩⲁ**); in marg. autem περιέσχε με (**ⲉⲭⲩⲩⲁ**). In v. 19 pro ἤγησαι idem in marg. habet ἤγηται, quae lectio est Cod. Alex. ²⁸ Syro-hex. et sub aster. Hieron. In utroque δὲ abest. ²⁹ Idem.

nil, ubi manum ille extendit, valent preces.
Ο'. εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἑμαυτὸν χειρώ-
σασθαι (X χερῶσασθαι Syro-hex.). 'Α. πλὴν
οὐκ εἰς τὸ ἐκπορθῆσαι (s. ἐξανῶσαι) ἐξαποστείλει (χείρα).
Σ. ἀλλ' οὐκ ἐν ἰσχύϊ ἐξείνεντο χεῖρ. Θ. πλὴν οὐκ εἰκὴ
ἐξέτεινε χεῖρα.²⁹

26. כִּי טוֹב קְוִיתִי וַיָּבֹא רָע וַיִּחְלֶה לְאוּרָא. *Quum bonum sperarem, venit malum, et quum expectarem lucem, venit caligo.* Ο'.
ἐγὼ δὲ ἐπ' ἔχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντησάν μοι
μᾶλλον ἡμέραι κακῶν. Σ. ἀγαθὰ προσεδέχθ-
μην, ἦλθε δὲ κακά.³⁰

27. וַיִּמְעַן—יָמִיעַ. Ο'. Vacabat. X Θ. ἡ κοιλία
μου—ἡμέραι πτωχείας.³¹

וְלֹא-דָמוּ. *Et non siluerunt.* X Θ. καὶ οὐ
σιωπῆσεται. Σ. καὶ οὐκ ἐπαύσατο.³²

28. בְּלֹא חֶמֶד. *Sine sole.* (Alia exempl. בְּלֹא
חֶמֶד, sine ira.) Ο'. ἀνευ φιμοῦ. Σ. ἀθυ-
μῶν.³³

29. לְבָנוֹת יַעֲנָה. *Filiabus clamoris* (struthioni-

bus). Ο'. στρουθῶν. X Θ. θυγατέρων στρου-
θῶν.³⁴ Σ. στρουθοκαμήλων.³⁵

30. שָׁחַר מִנִּי. *Denigrata est desuper me.* Ο'.
ἐσκότῶται μεγάλως.³⁶ Οἱ λοιποὶ ἐμελάνθη
εἰς βάθος.³⁷

וַיַּעֲמִיחֶהָ מִנִּי-חָרֵב. *Et ossa mea exarsere-
runt prae ardore.* Ο'. τὰ δὲ ὀστᾶ μου X Θ.
συνεφρύνγη ἀπὸ καύματος.³⁸

31. לִאֲבָל. *In luctum.* Ο'. εἰς πένθος. Οἱ Γ'.
εἰς πένθος.³⁹

CAP. XXXI.

1-4. יִקְפּוֹר—בְּרִית. Ο'. Vacabat. X Θ. δια-
θήκην—ἐξαριθμήσεται.¹

1. וּמָה אֶתְבִּינֵן עַל-בְּתוּלָה. *Et quid considerabo
super virginem?* X Θ. καὶ οὐ συνήσω ἐπὶ
παρθένον. 'Α. καὶ τί κατανοήσω ἐπὶ παρθένον;
Σ. καὶ οὐδ' ἐνενόησα περὶ παρθένου.²

²⁹ Trium interpp. Graecorum versiones Syrus noster solus affert: *לֹא חֶמֶד* + *חֶמֶד* + *חֶמֶד*. 'Α. *חֶמֶד* + *חֶמֶד*. Middeld., qui ad Sym. *חֶמֶד* non agnoscit, tentat: 'Α. πλὴν μὴ εἰς τὸ ἐκπορθῆσθαι ἀποστείλλη. Σ. ἀλλὰ μὴ ἐν ἰσχύϊ ἐκείνηται ἡ χεῖρ. Θ. πλὴν μὴ εἰκὴ ἐκείνη χεῖρα. Nos paullo emaculatiores exhibemus. ³⁰ Chrys. apud Nicet., et Regii. Montef. edidit, ἦλθε δὲ μοι κακά, invito Niceta.

³¹ Sic Syro-hex. Grabijs asterisco notat. ³² Olymp., Orat., Reg. unus. Syro-hex. *חֶמֶד*. ³³ Montef. edidit: *חֶמֶד* (v. 29). Ο'. *σεῖρήνων*. Σ. *ἀθύμων*. Idem notat: "Reg. unus. Videtur autem esse vox corrupta. Forte *αἰθύνων*, *mergorum* vel *fulicarum*." Schleusner. (qui *ἀθύμων*, invito codice, scribit) in *Nov. Thes.* s. v. *ἀθύμος*, ad *בְּיָם* (v. 31) referendum esse putat. Semicro videbatur esse ipsum nomen Hebr. *חֶמֶד* Graece scriptum. Miror neminem coniecisse, Symmachum hac voce Hebraicum *חֶמֶד* (Comp. *ἀνευ θυμοῦ*, Pesch. *חֶמֶד*) exprimere voluisse. ³⁴ Syro-hex. in textu pro στρουθῶν affert: *חֶמֶד*. Cf. Hex. nostra ad Jerem. l. 39. Hieron.: *filiarum struthionum*. ³⁵ Olymp. et "omnes." Cf. Hex. ad Thren. iv. 3. ³⁶ Pro *ἐσκότῶται* in Codd. III, 23 est *μεμελάνωται*, et sic, ni fallor, Syro-hex., qui *חֶמֶד* vertit. Vid. Epist. Jerem. 21 in Syro-hex.

³⁷ Olymp. et "omnes." ³⁸ Sic Syro-hex., sed cuneolo post καύματος posito. Vocab. *συνεφρύνγη* (*חֶמֶד*). Vid. Psal. ci. 4. Ezech. xxiv. 10) ante ἀπὸ κ. add. 17 codd., post ἀπὸ κ. Codd. III, 23, 249. Montef. ex "uno" edidit: "ἄλλος" τὰ δὲ ὀστᾶ μου κατεφρύνγη ἀπὸ κ. ³⁹ Syro-hex. *חֶמֶד* (non, ut Middeld., *חֶמֶד*). Scilicet in quibusdam exempl. τῶν Ο' legebatur *εἰς πάθος*, ut nunc in Codd. 55, 68, 160, 252, et, praemisso *Διπ. γρ.*, in marg. Cod. 250.

CAP. XXXI. ¹ Sic Syro-hex. et sub aster. Cod. 248. Grabijs juxta Hieron. cuneolum ponit post ἀνομίαν (v. 3). ² Cod. 252 affert: 'Α. καὶ τί συνήσω ἐπὶ παρθένον. Montef. autem ex tribus codd. et Niceta: Σ. καὶ οὐδὲν ἐνενόησα (ἐνόησα Nobil., Drus.) περὶ παρθένου. Paullo aliter Syrus: *חֶמֶד* + *חֶמֶד* + *חֶמֶד*. Middeld., qui in *Curis Hexapl.* p. 82 Aquilae καὶ τί κατανοήσω rectissime tribuerat, postea ad normam codicis Holmesiani correxit: 'Α. καὶ τί συνήσω. Sed verbum κατανοεῖν pro Hebr. *חֶמֶד* posuit Aquila Job. xxiii. 15. xxxvii. 14. xxxviii. 18; idemque per *חֶמֶד* vertit Syro-hex. Job. xxx. 20. Psal. xciii. 9. cxli. 5, non ita, opinor, *συνείναι*. Nunc de Symmacho dicendum. Quid, quae, significat *חֶמֶד*? Middeld. silentio praeteriit, Syriaca vertens: Σ. καὶ οὐδὲν ἐνενόησα περὶ παρθένου. Primum indubitanter

5. עֲסֹאֵי. *Cum vanitate.* Ο'. μετὰ γελοιαστῶν.
Σ. Θ. μετὰ ματαιότητος.³
6. יִשְׁקָלֵנִי בְמֵאֲזֵי צֶדֶק. *Appendat me in bilanci-
bus justitiae.* Ο'. ἔσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δι-
καίῳ. 'Α. σταθμίσει με ἐν ζυγῷ δικαίῳ.⁴
7. אִם תִּפְּטָה. *Si deflexerit.* Ο'. εἰ ἐξέκλινεν.
[Σ. ἀντὶ τοῦ, καὶ γνώη.]⁵
8. וְהִצְמִיחַ יִשְׂרָשׁוּ. *Et germina mea eradicentur.*
Ο'. ἀρριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ γῆς. Σ. καὶ τὰ
ἔκγονά μου ἐκριζωθείη.⁶
9. אֲרִבְּתִי. *Insidiatus sum.* Ο'. ἐγκάθετος ἐγενό-
μην. 'Α. Σ. ἐνήδρευσα.⁷
10. תִּמְחַן. *Molat.* Ο'. ἀρέσαι. 'Ο 'Εβραῖος
ἀλέσαι.⁸
11. אֲסַרְבִּי. *Sprevi.* Ο'. ἐφαύλισα. 'Α. ἀπέρ-
ριψα. (Σ.) ὑπερεφρόνησα.⁹
12. בְּרַבֵּם עִמּוֹדִי. *Quum illi mecum contenderent.*
Ο'. κρινομένων αὐτῶν πρὸς μέ. 'Α. ἐν τῷ
δικάζεσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ.¹⁰
13. וְיָבִי־יָקָר מֶה אֲשִׁיבֶנּוּ. *Et quum visitaret,
quid ei responderem?* Ο'. ἐὰν δὲ καὶ ἐπι-
σκοπήν, τίνα ἀπόκρισιν ποιήσομαι; Σ. ἐὰν
ἐπιζητή, τί ἀποκρινοῦμαι αὐτῷ.¹¹
14. וַיִּכְנְנֵנוּ בְּרַחֲם אֹתוֹ. *Et formavit nos in utero
unus.* Ο'. γεγόναμεν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ.

- Σ. ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ.¹²
16. וְיָיִי. *Et oculos.* Ο'. τὸν ὀφθαλμόν. ["Αλ-
λος τοῖς δάκρυσιν.]¹³
17. וְלֹא-אָכַל יָתוֹם מִפִּי. *Et non comederit
pupillus ex eo.* Ο'. καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέ-
δωκα ✕ ἐξ αὐτοῦ.¹⁴
18. כִּי מְצַעְרִי—אֲנִיחָה. *Ο'. Vacabat.* ✕ Θ. ὅτι
ἐκ νεότητός μου—ὠδήγησα.¹⁵
19. וְיֵאֵין כְּסוֹת לְאֲבִי. *Et quod non esset operi-
mentum inopi.* Ο'. καὶ οὐκ ἡμφίασα αὐτόν.
✕ μὴ ἔχοντα περιβάλλον.¹⁶
20. אִם-לֹא בִרְכוּיִי תִלְצִי. *Si non bene precati
mihi sint humi ejus.* Ο'. ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ
εὐλόγησάν με. 'Α. καὶ οὐκ εὐλόγησάν με αἱ ὀσφύεις
αὐτοῦ.¹⁷
21. וּמִיָּנִי כִבְשִׁי יִתְחַמֵּם. *Et ex vellere agnorum
meorum calefaciebat se.* Ο'. ἀπὸ δὲ κουρᾶς
ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὦμοι αὐτῶν. Θ.
καὶ ἀπὸ κουρᾶς ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν.¹⁸
22. אֶל-יָתוֹם. *Adversus pupillum.* Ο'. ὀρφανῷ.
✕ 'Α. Θ. ἐπ' ὀρφανῷ.¹⁹ Σ. κατὰ ὀρφανῶν.²⁰
23. מָנִי. *Manum meam.* Ο'. χεῖρα. χεῖρα ✕ οἱ
Γ'. καὶ ὁ 'Εβραῖος μου.²¹
24. מִשְׁכָּכִי. *Ab humero suo.* Ο'. τῆς κλειδός.
Σ. τοῦ ἀκρωμίου. Θ. τοῦ ἀυχένος.²²

corrigo, ¹וְיָיִי ["Sic codex."—*Ceriani.*] quod pro vocē
ponitur Job. xx. 9. Prov. i. 2, 3. xix. 5; pro ἐνοσέιν Job. i. 5.
Jesai. xli. 20. et Sym. Psal. cxl. 4. Deinde verto: Σ. καὶ οὐδ'
ἐννόησα περὶ παρθένου. ² Reg. unus. Olymp. uni Sym-
macho tribuit. ³ Olymp. et "omnes." ⁴ "Sic Colb.
et Reg. unus. Nescio quid sibi velint."—*Montef.* Est
merum scholium, et, judice Schleusnero, ad יִשְׁקָלֵנִי (v. 6)
referendum. ⁵ Olymp. et "omnes." Syro-hex. eandem
versionem τοῖς λοιποῖς tribuit: ⁶וְיָיִי. ⁷ "Sic Colb.
et Reg. unus habent: 'Α. ἀπέρριψα ἢ ὑπερεφρόνησα.
Nobil.: Σ. ἀπέρριψα, perperam. Versionem ὑπερεφρόνησα
Symmachi esse putat *Montef.* ⁸ Cod. 252. ⁹ Olymp.
et "omnes." ¹⁰ Colb. et Reg. unus, teste *Montef.*, qui
ad Hebr. בְּרַחֲם refert. Olymp. vero: ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ
γεγόναμεν, τουτίστιν, ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ, κατὰ Σύμμαχον. Cod.
255 quasi scholium affert. Hieron.: et *fructus similititer*

in ventre. ¹¹ "Sic unus codex."—*Montef.* Cod. 249
in textu habet: *χῆρας δὲ τὸν ὀφθ. οὐκ ἐξέτηξα τοῖς δάκρυσιν.*
¹² Sic Syro-hex., Hieron. et Cod. 255, omnes sub asterisco.
¹³ Colb. affert: *Ὅμοιος ἐκ Θ. οἱ β'. Consentit Syro-hex., et
sine nom. interp. Hieron.* ¹⁴ Syro-hex. in marg. affert:
¹⁵וְיָיִי, cum nota: "Hoc non positum
erat in exemplari Origenis." Pro ἡμφίασα αὐτόν Cod. 23
habet *ἡμφίασμεν ἔχοντα περιβάλλον.* (Syriacum ¹⁶وְיָיִי est pro περιβά-
λουν Job. xxvi. 6. Jud. viii. 26.) Etiam Hieron. habet:
et non operui ✕ non habentem velamen. ¹⁷ Syro-hex.
¹⁸וְיָיִי. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰וְיָיִי. ²¹ Sic Syro-hex. in textu.
Cod. 23: ἐπ' ὀρφανῷ. ²² "Σ. κατὰ ὀρφανῶν. Sic omnes
MSS. ut est in Hebraeo. Nicet. et Drus. κατὰ ὀρφανῶν."
—*Montef.* Pluralis est in Codd. 248, 259. ²³ Sic
Syro-hex. in textu. Hieron.: *manum ✕ meam.* ²⁴ Olymp.
et "omnes."

22. תפול. *Cadat.* Ο'. ἀποσταίη. 'Α. πεσάτω.²³
23. וּמִשָּׁתָּתוֹ לֹא אֹכֵל. *Et prae maiestate ejus non valerem.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐχ ὑποίσω.²⁴ Σ. καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ...²⁵
24. אִם־שָׁמַיִתִי זָהָב כֶּסֶלִי. *Si posui aurum robur meum.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. εἰ ἔταξα χρυσίον εἰς χοῦν μοι.²⁶ Σ. εἰ ἡγησάμην χρυσίον ἀφοβίαν μου.²⁷
25. כְּבִיר. *Multum.* Ο'. ἀναριθμήτοις. Σ. ἐνδόξους.²⁸
27. וַיִּפְתֶּי בַּסֵּתֶר לְבִי. *Et seductum est in occulto cor meum.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ εἰ ἡπατήθη λάθρα ἡ καρδία μου.²⁹ 'Α. καὶ εἰ ἐθέλχθη ἐν ἀποκρυφῇ καρδία μου.³⁰ Σ. καὶ ἐπλανήθη κρύφα ἡ καρδία μου.³¹
- יָדִי לְפִי. *Et osculata est manus mea os meum.* Ο'. εἰ δὲ χεῖρά μου ἐπιθεῖς ἐπὶ στόματί μου ἐφίλησα. Σ. καὶ προσεκύνησεν ἡ χεῖρ μου περὶ τὸ στόμα μου.³²
29. וַיְהִי עֲרֹרָתִי כִּי־מָצְאוּ רַע. *Et excitavi me, quia invenit eum malum.* Ο'. καὶ εἶπεν ἡ καρδία μου, εὐγε. Σ. καὶ ἐπανέστην ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν κάκως.³³
31. אִם־לֹא אָמְרוּ. *Si non dixerunt.* Ο'. εἰ δὲ καὶ πολλάκις εἶπον. 'Α. εἰ μὴ εἶπον. "Ἄλλος" εἰ μὴ πολλάκις εἶπον.³⁴
31. מִתִּי אֹהֶלִי. *Viri tabernaculi mei.* Ο'. αἱ θεράπαιναι μου. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου.³⁴
- מִי־יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ לֹא נִשְׁבַּע. *Quis dabit de carne ejus? non satiabimur.* Ο'. τίς ἂν δώῃ ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ πλησθῆναι; Θ. τίς δώῃ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμπλησθησόμεθα.³⁴
32. גֵּר. *Peregrinus.* Ο'. ξένος. 'Α. προσήλυτος. Θ. ἐταῖρος.³⁵
- לָאֶרֶץ. *Ad viam.* Ο'. παντὶ ἐλθόντι. 'Α. ὁδοιπόρῳ.³⁶
35. מִי יִתֵּן־לִי שְׂמִיעַ לִי. *Utinam quis me audiat!* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. τίς δώῃ ἀκούοντά μου;³⁷
- Hebraea incerta sunt. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. χεῖρα δὲ κυρίου εἰ μὴ ἐδεδοίκειν.³⁸ Schol. μὴ ἐκτεῖναι αὐτὸν (s. αὐτὴν) κατὰ τινος.³⁹
39. בְּלִי־כֶסֶף. *Sine argento.* Ο'. ἀνευ τιμῆς. Οἱ λοιποὶ ἀνευ ἀργυρίου.⁴⁰
- וְנִפְשַׁ בְּעֻלְיָהּ הַפְחִיתִי. *Et animam dominorum ejus efflare feci.* Ο'. εἰ δὲ καὶ ψυχὴν κυρίου τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλύπησα. 'Α. καὶ τὴν ψυχὴν τῶν ἐχόντων αὐτὴν contristassem.⁴¹
40. תָּחַת חֲטָה יֵצֵא חֹחַ. *Pro tritico egrediatur spina.* Ο'. ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθω μοι κνίδη. Σ. ἀντὶ σίτου βλασθησάτω ἄκανος.⁴²

²³ Nobil. ²⁴ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex., qui in suo habuit λήματος (لحم), ut nunc Cod. 138. Hieron.: ✕ *et a pondere ejus non sustinebo.* ²⁵ Olymp. et "omnes." Nobil.: Σ. βάρος. ²⁶ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Pro εἰς χοῦν μου Montef. ex Nobil. affert: "Ἄλλος" ισχύν μου, quae est lectio Comp., Ald., et quorundam codd. ²⁷ Cod. 252. Montef. ex Nicet. et "omnibus" edidit: Σ. ἀφοβίαν μου; quod tamen ad בְּחִפְיָהּ perperam refert. ²⁸ Colb. ²⁹ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³⁰ Cod. 252, ubi ἐν ἀποκρυφῆς (sic) scriptum. ³¹ Idem. Montef. ex Olymp. et "MSS." affert: Σ. ἐπλανήθη, cum inutili conjectura, ἐπλανήθη. ³² "Sic [Nicet. et] omnes praeter Colb., qui habet προσεκίνησε et στόματός μου."—Montef. ³³ Olymp. et "omnes." ³⁴ "Has lectiones suis interpretibus ascriptas singulatim afferunt Colb. et Reg. unus. Nicetas autem et Drus. [cum Cod. 259] con-

fertim attulerunt sic: Οἱ λοιποὶ εἰ μὴ πολλάκις εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκ. μου, τίς δώῃ τῶν σ. αὐτοῦ, καὶ ἐμπλησθησόμεθα;" —Montef. ³⁵ Cod. 252. ³⁶ Idem. "Pro חֲטָה veteres omnes [LXX, Hieron., Chald., Syrus] legerunt חֲטָה, viatori."—Rosenmueller. ³⁷ Syro-hex. ad codicem correctus: ✕. Ed. Lat. Hieron.: ✕ *Quis mihi tribuat auditorem?* ³⁸ "Hunc locum asterisco notat Colb. et Ed. Lat. Hieron. [invito Syro-hex.]. Colb. vero hanc notam habet: μὴ ἐκτεῖναι αὐτὸν κατὰ τινος. Haec autem quo pertineant ignoro."—Montef. ³⁹ Cod. 139: Σ. μὴ ἐκτ. αὐτὸν κ. τινος. Sic, sed sine titulo, Codd. 137, 138, quorum hic αὐτὴν habet. Scholium esse videtur, sed incertae significationis. ⁴⁰ Colb., Reg. unus. ⁴¹ Syro-hex. חֲטָה. ⁴² Olymp., Orat., Reg. unus.

40. חָהָה. Ο'. κνήδη. 'Α. ἄκαν. Σ. ἄκανος. Θ. ἄκανθα.⁴³
נַפֶּלְלוּ. Napellus. Ο'. βάτος. Σ. ἀτελεσφόρητα.⁴⁴

CAP. XXXII.

1. הָיָה צַדִּיק בְּעֵינָיו. Quia ipse erat justus in oculis suis. Ο'. ἦν γὰρ Ἰὼβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. Σ. διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἐπ' αὐτῶν.¹
2. בֶּן-בְּרַחֵל. Ο'. ὁ τοῦ Βαραχὴλ. Οἱ λοιποὶ υἱὸς τοῦ Βαραχὴλ.²
רָם. Ram. Ο'. 'Ράμ. Σ. Συρίας.³
3. לֹא-מָצְאוּ מַעֲשֵׂהָ. Non invenissent responsionem. Ο'. οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα Ἰὼβ. Σ. . . ἐναντίον.⁴
וַיִּרְשְׁעוּ אֶת-אִיּוֹב. Et condemnassent Jobum. Ο'. καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι ἀσεβῆ.⁵
4. חָהָה אֶת-אִיּוֹב בְּרִבְרִים. Expectavit Jobum in sermonibus. Ο'. ὑπέμεινε δοῦναι ἀπόκρισιν Ἰὼβ. Σ. ἐπληξε τὸν Ἰὼβ λόγοις.⁶
- 4, 5. וָפֶה—כִּי זָקִיִּים. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ὅτι πρεσβύτεροι—ὀργῇ αὐτοῦ.⁷

5. וַיִּחַר אָפָיו. Et exarsit ira ejus. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ αὐτοῦ. Σ. . . θυμὸς αὐτοῦ.⁹
6. וְעֵי. Scientiam meam. Ο'. τὴν ἐμαντοῦ ἐπιστήμην. 'Α. Θ. γνώσιν. .¹⁰
8. אֵין רִוַּחְהִיא בְּאַנָּשׁ. Profecto spiritus est in homine. Ο'. ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς. Σ. ὅντως δὲ πνεῦμα θεοῦ ἐστιν ἐν ἀνθρώποις.¹¹
- תְּבִינֵם. Intelligentes eos facit. Ο'. ἐστὶν ἡ διδασκουςα ✕ 'Α. Θ. αὐτούς.¹²
11. הֵן הוֹחַלְתִּי לְדִבְרֵיכֶם. En! expectavi verba vestra. Ο'. ἐνωτίζεσθ' ἐμὸν τὰ ῥήματα. Alia exempl. ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν.¹³ Θ. ἰδοὺ ἐξεδεξάμην τοὺς λόγους ὑμῶν.¹⁴ (Σ.) ἰδοὺ ὑπέμεινα τοὺς λόγους ὑμῶν.¹⁵
- 11, 12. אֶזְכֹּר עַד-תְּבוֹנוֹתֵיכֶם עַד-תְּחִלָּתִי מִלֵּן. Auscultabam usque ad intelligentias vestras, usque dum scrutati essetis sermones, et usque ad vos considerabam. Ο'. ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντων (alia exempl. ἡνωτισάμην μέχρι συνείσεως ὑμῶν¹³), ✕ Θ. ἄχρισ οὐ ἐτάσθητε λόγους, καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω.¹⁶ Σ. ἡκρασάμην ἐφ' ὅσον ἐφρονεῖτε, ἐφ' ὅσον ἐξετάσετε λόγους, καὶ μέχρι τοῦ ἐφικέσθαι ὑμῶν ἐνερόν.¹⁷

⁴³ Cod. 252: 'Α. ἄκαν. Σ. ἄκανος. Theodotoni ἄκανθα tribuunt Olymp., Colb., Regius alter. Denique Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ. ἄκανθα (قحلا). ⁴⁴ Olymp. "Orat. vero haec habet: ἑτεροι δὲ οὕτως ἡρμήνευσαν οὐδὲ ἐπαχθῆς, φησι, ταῖς θεραπαινίδι γέγονα. Quae quo pertineant reperire non potui." Montef. Pertinent ad v. 31. Vid. Cat. Nicet. p. 478.

CAP. XXXII. ¹ Olymp. et "omnes." Montef. addit: "Ἄλλ. ἐαντῶν. Ἄλλ. ἐναντίον αὐτοῦ. Syro-hex. in textu: ἐναντίον αὐτοῦ; in marg. autem: ἐναντίον αὐτῶν. Hieron.: in conspectu suo. ² Colb. ³ Colb., Reg. unus, et Cod. 255. ⁴ Colb., Reg. unus. Num forte scholium ad ἀντίθετα? ⁵ Syro-hex. in marg.: καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι εὐσεβῆ (عبد صالح). Sic Cod. 23. Cod. Alex. a prima m. εὐσεβην (sic). ⁶ Sic "MSS." apud Montef. ⁷ Syro-hex. praeposit asteriscos quinque lineis, quarum ultima est, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ αὐτοῦ; sed deest cuneolus in fine. ⁸ Sic Colb. et sub aster. Hieron. ⁹ Colb. ¹⁰ Idem. Τοῖς λοιποῖς tribuit Orig. apud Nicet. ¹¹ Nicet. et "omnes." Sic

Codd. 255, 257, 259. ¹² Syro-hex. in textu. ¹³ Olymp.: "Ἔτερα ἀντίγραφα μετὰ τὸ, ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντων, ἔχει καὶ τοὺς τοὺς στίχους" ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν, ἡνωτισάμην ἄχρι συνείσεως ὑμῶν. Sic Codd. III, 23, nisi quod ἐνωτισάμην μέχρι σ. ὑ. in utroque legitur, et ἰδοὺ γὰρ ἤκουσα in Cod. 23. ¹⁴ Colb., Regii duo. Olymp.: Οἱ δὲ ἑτεροι ἐρμηνευταὶ οὕτως ἐκδεδώκασιν ἰδοὺ—ἐνερόν. ¹⁵ Hieron.: ✕ Ecce! patiens fui in verba vestra. Graeca conjectando fecimus, et Symmacho vindicavimus propter sequentia, ✕ et audire etc. Vid. not. 17. ¹⁶ Haec vulgo τοῖς Ο' tribuuntur; sed Syro-hex. inde ab ἄχρισ οὐ ad finem v. 12 ἐξ ὑμῶν omnia Theodotoni vindicat. Idem ἐρῶ γὰρ om. in textu, sed in marg. habet: ἐρῶ γὰρ. "Scholium (عنه جملتي). In multis exemplaribus (تسلا) ante ὑμῶν ἀκούοντων positum est ἀναγγελῶ (أناجلا) γὰρ. Non positum erat in Tetraplis (أناجلا). Lectio ἀναγγελῶ γὰρ reperitur in Cod. 55. ¹⁷ Colb., Reg. unus. Olymp. mendose affert: ἡκρασάμην ἐφ' ὅσον ἐξήραστητε λόγους κ. τ. ε. Symmachum vertisse videtur Hieron., omisso in fine

11. תִּקְרֶינָה. ✠ Θ. ἐτάσσητε. Ἀ. ἐξιχνιάσῃ.¹⁸

11, 12. תִּקְרֶינָה — יְדִתְּךָ. O. Vacabat.

✠ Θ. ἀχρὶς οὐ ἐτάσσητε — ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ἡμῶν.¹⁹

13–17. דְּעִי אֶת־מַלְאָכָי דְּעִי — יְדִתְּךָ. Deus exagitat eum, non vir. (14) Nec disposuit ad me verba, nec verbis vestris ei respondebo. (15) Consternati sunt, non responderunt ultra, abstulerunt ab eis verba. (16) Et expectavi quia non locuti sunt, quia steterunt, non responderunt ultra. (17) Respondebo etiam ego partem meam, ostendam scientiam meam et ego.

O. κυρίῳ προσθέμενοι. (14) ἀνθρώπῳ δὲ ἐπείτρεψατε λαλῆσαι τοιαῦτα ῥήματα. (15) ✠ Θ. ἐπιοθήθησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι, ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους. (16) ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλάλησα, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. (17) ὑπολαβὼν δὲ Ἑλλιοὺς λέγει πάλιν λαλήσω.²⁰ ✠ (Σ.) ὁ ἰσχυρὸς ἀπορρίψει αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀνὴρ, (14) οὐδὲ ἔταξε πρὸς μὲ λαλιάς, καὶ ἐν ῥήμασιν ἡμῶν οὐκ ἀποκριθῆσμαι αὐτῷ. (15) ἐπιοθήθησαν, οὐκ ἐποιούντο ἀποκρισιν ἔτι ἀπὴρθῆσαν (s. ἐξήρθησαν, s. ἀφῆρθησαν) ἀπ' αὐτῶν λαλιάς (16) καὶ ὑπέμεινα (s. ἀνέμεινα) ὅτι οὐκ ἐλάλησα, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἐποιούσαντο ἀποκρισιν ἔτι (17) ἀποκριθῆσμαι καὶ γὰρ τὸ μέρος μου (Σ. τὸ μέρος μου), ἀναγγεῖλδ τὴν γνώσιν μου καὶ γὰρ.²¹

ἐνεύουν· ✠ et audiui vestram prudentiam, usquequo discuteretis sermones, et donec intelligerem vos. ¹⁸ Colb., Reg. unus. Schleusner. in Opusc. Crit. p. 161 legendum censet ἐξιχνιάσσητε. ¹⁹ Colb.: ✠ Ἐκ Θ. οἱ δ'.

Montef. vero hos quatuor versiculos a καὶ μέχρι ἡμῶν incipit, et usque ad προσθέμενοι (v. 13) continuat, invito, quem nos secuti sumus, Syro.

²⁰ Haec, ἐπιοθήθησαν — οὐκ ἀπεκρίθησαν, quae hodie in LXX leguntur, Theodotioni sub asterisco ascribitur Colb. et Syro-hex. In Colb. vero versiculus postremus sic se habet: ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ὅτι ἀποκριθῶ ✠ Σ. τὸ μέρος μου. Post ἀπεκρίθησαν add. ὅτι ἀποκριθῶ καὶ γὰρ μέρος Ald. et 14 codd. ²¹ Nobile fragmentum interpretis nescio cuius ex margine Syro-hex., ut in apographo Norberg. exstat, versiculis tantum distinctis, exscribitur.

[Huic fragmento in codice, cum indice ad κυρίῳ προσθέμενοι lectorem referente, praemissa sunt verba, ولا تخلص, h. e. absona, quod de versione textuali praedicari videtur. In marg. autem inferiori cum eodem indice appositum est scholium: “In Tetraplis quidem legebatur ut in margine (لا تخلص ولا تخلص); in exemplari vero Eusebii et Pamphili, ut in textu (لا تخلص ولا تخلص).”]

✠ سَدَدُ لِي سِدَدٌ لِي سِدَدٌ لِي

✠ هَلَا تَحْبَسُ كَذِبًا مَقْضِيًّا

✠ مَقْضِيًّا وَتَحْبَسُ لَا مَقْضِيًّا لِي كَذِبًا

✠ وَتَحْبَسُ كَذِبًا مَقْضِيًّا مَقْضِيًّا

✠ لَا تَحْبَسُ كَذِبًا مَقْضِيًّا

✠ مَقْضِيًّا مَقْضِيًّا وَلَا تَحْبَسُ

✠ مَقْضِيًّا مَقْضِيًّا وَلَا تَحْبَسُ مَقْضِيًّا

✠ مَقْضِيًّا لِي لِي لِي مَقْضِيًّا

✠ مَقْضِيًّا لِي لِي لِي مَقْضِيًّا

✠ كَذِبًا وَتَحْبَسُ كَذِبًا مَقْضِيًّا

Middeldorpfius haec Graece quidem exprimere non ausus est: Latina ejus, male divisa et Syriacis parum accommo-

data, subjungam tamen. ✠ Tyrannus occupavit illum, non homo. Neque mihi verba opposuit; verbis vestris non obstitissem illi. Sermone improbo usi sunt. Responsum iterum iis abreptum. Expectavi ita ut nihil dicerem, propterea quod adstant; jam non amplius oppositionem faciunt. Et ego partes meas suscipiam, proferam et ego sententiam meam. Nam verborum plenus jam es sum prolaturus. Tantum addidit: “De auctore hujus interpretationis nil definiri potest.” Mirum profecto Criticum optationem non animadvertisse, Syriaca sua cum Latinis Hieronymi a Montef. allatis ad verbum fere convenire. Haec autem sunt: ✠ Dominus abjecit eum, et non vir. ✠ Necdum ad me locutus est: ✠ et in sermonibus vestris non respondebo ei. ✠ Obstupuerunt, non responderunt ultra: ✠ defecerunt ab eis sermones. ✠ Quia ergo expectavi, et non sunt loquuti, ✠ et steterunt, et non responderunt ultra: ✠ respondebo et ego partem meam, ✠ et annuntiabo scientiam meam. In versiculo primo Hebr. לִי סִדְדָּא סִדְדָּא, Graece ὁ ἰσχυρὸς, quod tralatitum est. Sed offendit verbum לִי, apprehendit, quod neque Hebraeo פָּלַג, fugavit, neque Hieronymiano abjecit commode aptari potest. Tentabam לִי, quod Syrus noster pro ἀπέρριψε posuit Psal. l. 13. lxx. 9, et saepius, nisi hoc ab לִי nimis remotum videretur. Ergo in medio relinquo. [Tardius certior factus sum, in codice scriptum exstare לִי, ἀπορρίψει.] Transeamus ad v. 4, ubi Middeld. jungens סִדְדָּא, cum praecedenti סִדְדָּא, de sermone improbo intellexit. Hebraica sunt, וְעַתָּה לֹא יִנָּחַם, quae luculenter expressit Hieron.: obstupuerunt, non responderunt ultra; nec deterius Theodotio: ἐπιοθήθησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι. Quid multa? Pro Syriacis وَتَحْبَسُ كَذِبًا מَقْضִיָּא fidenter corrigo וְעַתָּה לֹא יִנָּחַם [sic in cod.], ἐπιοθήθησαν, οὐκ ἐποιούσαντο. Ponitur לִי pro ἐπιοθήθη Job. xi. 16. xxiii. 15. Jesai. xxxi. 4, etc. Quae autem post

18. הִצְקִיתִי. *Coarctat me.* Ο. ὀλέκει γάρ με.
Σ. συγκαλεί με.²³
19. בָּנִין לֹא יִפְתָּח. *Tanquam vinum quod non
aperitur.* Ο. ὥσπερ ἀσκὸς γλεύκους ζέων
δεδεμένος. Σ. ὡς οἶνος νέος ἀδιάπνευστος.²³
20. אֶפְתָּח שִׁפְתֵי וְאֶעֱנָה. *Aperiam labia mea, et
respondebo.* Ο. ἀνοίξας τὰ χεῖλη Χ. ἀπο-
κριθῶ.²⁴

CAP. XXXIII.

2. בָּחֲבִי. *In palato meo.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἐν
τῷ *λάρυγγί μου.*¹
3. יֶשֶׁר. *Rectitudo.* O'. καθαρά. 'Α. Θ. εὐθεΐα.
Σ. ἀπλῆ.²
- רְעִיָּה. *Scientia.* O'. σύνεσις. 'Α. Θ. γνῶσις.³
4. רִּיחַ-אֵל. *Spiritus Dei.* O'. πνεῦμα θεῖον. Σ.
πνεῦμα θεοῦ.⁴
6. הִרְאֵנִי בְּכִפְיָהּ לְאֵל. *Ecce! ego secundum os*
(modulum) tuum erga Deum. O'. καὶ ἐγὼ
κατὰ σέ. Σ. ἄρα τοιοῦτός εἰμι οἷος σὺ, οὐκ
εἰμι θεός.⁵

7. $\text{O} \div \epsilon\kappa \tau\omicron\upsilon \alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon \delta\iota\eta\rho\tau\acute{\iota}\sigma\mu\epsilon\theta\alpha$. Οὐ κείται ἐν
 $\tau\hat{\omega}$ Ἑβραϊκῷ.⁶
7. תְּבַעֲתָהּ . *Consternabit te*. O . σε στροβήσει.
 A . ἐκθαμβήσει.⁷
8. $\text{אָה אָמַרְתָּ בְּאַזְנוֹי}$. *Profecto dixisti in aures
meas*. O . Vacabat. $\times$ A . Θ . πλὴν εἰπας
ἐν ὧσί μου.⁸
9. וְלֹא עָוֹן לִי . *Et non est iniquitas mihi*. O .
οὐ γὰρ ἡνόμησα. A . καὶ οὐκ ἀνομία μοι.⁹
10. לְאֹיִב לּוֹ . *Pro inimico sibi*. O . ὥσπερ ὑπε-
ναντίον $\times$ O Γ . αὐτῷ.¹⁰
11. בְּסֵפֶר . *In cippo*. O . ἐν ξύλῳ.¹¹
12. $\text{מִדְּבַר אֵלָיו רִיבוֹתָ בִּי כְלִדְבָרָיו}$ (s. רִיבוֹתָ)
 לֹא יַעֲדָה . *Quorsum adversus eum litigasti
(s. lites)? quia de omnibus factis suis non re-
spondebit*. O . λέγεις δέ, διὰ τί τῆς δίκης μου
οὐκ ἐπακήκοέ μου πᾶν ῥῆμα; A . τί οὖν πρὸς
αὐτὸν ἐδικάσω; ὅτι πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
οὐκ ἀποκρίνεται. Σ . τί οὖν αὐτῷ διαδικάζη;
πάντες γὰρ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀναντίρρητοι.¹² Θ .
ὅτι (s. τί) πρὸς αὐτὸν κρίσις, ὅτι πᾶσι τοῖς ῥήμασιν (s.
λόγοις) αὐτοῦ οὐκ ἀποκρίνεται.¹³

cuneolum leguntur, quaeque divinando vertit Middeld.: *nam verborum plenus jam ea sum prolaturus* (1), non sunt nisi scholium Syri interpretis: *“Ad illud, πλήρης γάρ εἰμι ῥημάτων* (v. 18), *junge haec.*” Restat quaestio, cuinam potissimum trium interpretum insigne hoc fragmentum tribuendum sit. Theodotionis esse non potest, quia hic, testibus Colb. et Syro, post ἐπτοήθησαν pergit: οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι· ἐπαλάωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους κ.τ.ε. quae hodie in versione LXXviralī leguntur. Versio tam scrupulosa est, ut Aquilae vindicari possit, si excipias locutionem ἀποκρίσιν ποιεῖσθαι pro ἡγῶν, quam vix admiserit istius interpretis unus. Superest igitur Symmachus, cui particulam τὸ μέρος μόνι discrete tribuit Colbertinus, quemque in vertendis vv. 11, 12 sectatus esse videtur Hieron. ²² Olymp., Colb., Regii duo. ²³ Nicet. et “omnes.” ²⁴ Montef. ex Colb. et Reg. edidit: *Θ. καὶ ἀποκριθῶ. Sic sub simplici aster. Syro-hex. et Codd. 249, 253.

CAP. XXXIII. ¹ Sic in textu sine aster. Cod. 23, alii. Syro-hex. ܡܫܝܚܐ ܡܫܝܚܐ. 2. Cf. Job. xxix. 9 in Syro-hex. Hieron.: ✱ in *guttur meo*. ² Colb., Reg. unus. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Sic Reg. unus, et sine nomine Colb. ⁶ Colb. Etiam Syrus obelo iugul.

⁷ Nobil., Colb., Reg. unus. ⁸ Sic Syro-hex. Colb. soli
Theodotioni tribuit. Hieron.: * *Verumtamen dixisti in*
auribus meis. ⁹ Syro-hex. † *ولا لا بعدهما*

¹⁰ Hieron.: *quasi contrarium* ✕ *sibi*. Huc pertinet, ni fallor, nota in marg. Syro-hex. in initio v. 11: Οἱ γ' αὐτῶν.

¹¹ Syro-hex. in marg.: "Hoc est, in cippo (حب)."

32 "Lectiones Aquilae et Symmachi sic omnes habent: ad Aquilam Drusus legit ἐκδύκασω, male."—Montef. 'Ἐκδύκασω est error Nobilii. Aquilae Montef. tribuit πρὸς αὐτὸν, sed αὐτὸν habent Olymp. et Syro-hex., cuius interpretatio haec est: . "Syriacum ."—Middeld. Reapse in cod. est . Apud Symmachum πρὶ τῷ interrogantis Syrus αὐτὸν s. διότι legisse videtur: Graecam autem locutionem ἀπὸ διὰ διὰδύκω ita vertit quasi esset πρὸς αὐτὸν διὰδύκω.

¹³ Syro-hex. **ܡܠܟܐ**, **ܡܠܬܐ**, **ܡܠܬܐ**. **ܡܠܬܐ**, **ܡܠܬܐ**, **ܡܠܬܐ**. Hic quoque **ܡܠܬܐ** in initio fragmenti pro interrogativo falso scriptum esse videtur.

14. כִּי־בִאֲחַת יְדְבֶר־אֱלֹהִים וּבִשְׁתֵּי לֹא יִשְׁוֶנָה. *Nam una vice loquitur Deus, et duabus vicibus, nec videt illud (homo).* O'. ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ✕ non considerabit illud.¹⁴ Σ. ὅτι ἅπαξ λαλήσει ὁ θεὸς, ἐκ δευτέρου οὐκ ἀκυρώσει αὐτόν.¹⁵
15. בְּחִלּוֹם חֲזוֹן לַיְלָה. *In somnio visionis noctis.* O'. ἐνύπνιον ἢ ἐν μελετῇ νυκτερινῇ. 'Α. ἐν ἐνυπνίῳ δραματισμοῦ νυκτός.¹⁶
- תַּרְדֵּמָה. *Sopor.* O'. δεινὸς φόβος. Θ. ἔκστασις.¹⁷
16. וּבִמְקָרָם יִחָתָם. *Et castigationem eorum ob-signat.* O'. ἐν εἰδεσι φόβου τοιούτοις αὐτοὺς ἐξεφόβησε. 'Α. καὶ ἐν παιδείᾳ αὐτῶν πλήξει αὐτούς.¹⁸
19. בְּבִמְכָאוֹב. *Per dolorem.* O'. ἐπὶ μαλακίᾳ. Σ. διὰ πόνου.¹⁹
- וְרֹב עֲצָמָיו אִתָּן. *Et multitudo ossium ejus robusta.* O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ πλήθος ὀστέων αὐτοῦ ἐνάρκησε.²⁰
20. וּנְפִשׁוֹ מִמַּבֵּל תֶּאֱרָה. *Et anima ejus cibum appetentiae.* O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρώσιν ἐπιθυμήσει.²¹
21. יָכַל. *Consumitur.* O'. ἕως ἂν σαπῶσιν. 'Ο 'Εβραῖος' ἕως ἂν ἐκλείψωσιν.²²
22. לַשַּׁחַת. *Ad foveam.* O'. εἰς θάνατον. Οἱ λοιποὶ εἰς διαφθοράν.²³

23. מַלְאַךְ מִלִּין. *Angelus interpres.* O'. ἄγγελοι θανατηφόροι.²⁴
25. וַיָּשׁוּב לַיָּמִי עֲלִמְיוֹ. *Revertetur ad dies adolescentiae suae.* O'. ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέντα ἐν ἀνθρώποις. 'Α. Θ. ἀποστρέψει εἰς ἡμέραν νεότητος αὐτοῦ.²⁵
26. וַיַּעֲתֶר אֶל־אֱלֹהֵי וַיְרַצְהוּ. *Deprecabitur Deum, et gratum habebit eum.* O'. εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον, καὶ δεκτὰ αὐτῷ ἔσται. Θ. δεηθήσεται τοῦ θεοῦ, καὶ εὐλογήσει αὐτόν.²⁶
- וַיֵּרָא פָּנָיו בְּתַרְעֵנָה. *Et videbit faciem ejus cum jubilo.* O'. εἰσελεύσεται προσώπῳ ἰλαρῷ (alia exempl. καθαρῷ²⁷) σὺν ἐξηγορίᾳ. 'Α. . . ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. . . ἐν ὑμνολογίᾳ. Θ. . . μετὰ ἐξομολογήσεως.²⁸
- לְאִנְשׁוֹ. *Homini.* O'. ἀνθρώποις. Οἱ λοιποὶ ἀνθρώπων.²⁹
- 28, 29. עַם־בָּרָךְ — נַפְשִׁי פָּרָה. O'. Vacabat. ✕ Θ. σῶσον ψυχὴν μου — μετὰ ἀνδρός.³⁰
29. יַעֲרֵל. *Operabitur.* ✕ Θ. ἐργάται. Σ. πράξει.³¹
- 29, 30. שְׁלֹשׁ עַם־בָּרָךְ: לְהַיָּשִׁיב בְּנֵי. *Bis terre cum viro: ut reducat animam ejus.* O'. ✕ Θ. ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός 4. καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου. Σ. δις τρίς πρὸς ἑκαστον, ὥστε μετακαλέσαι τὴν ψυχὴν μου.³²

¹⁴ Hieron. ¹⁵ Sic, sed αὐτῷ pro αὐτόν, Montef. ex Colb. et Reg. uno; sed priorem clausulam Colbertinus, posteriorem uterque sine nomine affert. Cod. 139: Σ. ὅτι ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐκ δευτέρου οὐκ ἀκυρώσει αὐτόν. Codd. 137, 138: ὅτι ἅπαξ λαλήσει ὁ κύριος, ἐκ δ. οὐκ ἀκ. αὐτῷ (αὐτῶν Cod. 137). ¹⁶ Montef. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. ἐν ἐνυπνίῳ ὁράματί μου νυκτός. Legendum esse δραματισμοῦ, et Aquilae, non Symmacho tribuendum, acute vidit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 162, ad Hex. ad Job. iv. 13 provocans. Cod. 138 affert: 'Α. ὁραματί μου νυκτός. ¹⁷ Colb. ¹⁸ Colb., Reg. unus. Statim ad verba v. 17, ἀποστρέφει ἀνθρώπον ἀπὸ ἀδικίας, Cod. 139 affert: 'Α. Σ. ἐπιστρέφει πρὸς (sic) τῆς τιμωρίας; Codd. 137, 138 sine titulo: ἐπιστρέφει πρὸς (πρὸ Cod. 137) τῆς τ. Est merum scholium. Olymp.: ἴσως γὰρ εἰ μὴ ἐπίστρεψε πρὸ τῆς τιμωρίας κ.τ.έ. ¹⁹ Colb.,

Reg. unus. ²⁰ Sic Colb. et Syro-hex. ²¹ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²² Colb., Reg. unus. ²³ Colb. ²⁴ Post haec verba Cod. 23 infert: οὐκ ἀποκρίνονται αὐτῷ; Hieron. vero: ✕ non respondebit ei. ²⁵ Colb., Reg. unus. Olymp.: Οἱ λοιποὶ ἐπιστρέφει κ.τ.έ. ²⁶ Olymp. et "omnes." ²⁷ Sic Comp., Cod. Alex., alii. Olymp. in textu habet καθαρῷ, notans: Οἱ λοιποὶ ἰλαρῷ. E contrario Syrus in textu affert — ἰλαρῷ, et in marg. καθαρῷ. ²⁸ Sic "omnes MSS." Olymp.: 'Α. Θ. ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. ἐν ὑμνολογίᾳ. Lectio μετὰ ἐξομολογήσεως quasi scholium affertur in Codd. 250, 255. ²⁹ Colb., Reg. unus. ³⁰ Sic Syro-hex. Colb.: ✕ Ἐκ Θ. οἱ δ'. Asterisco notant Cod. 248, et Hieron. ³¹ Cod. 255. ³² Olymp., Orat. et Regii duo. Codd. 255, 256, 259: Σ. ὥστε μετακαλέσαι τὴν ψ. μου.

30. לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִזִּישְׁתָּת לְאֹר בְּאֹר הַחַיִּים.
Ut reducat animam ejus a fovea, ad illustrandum eum luce viventium. O'. καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ ζωὴ μου ἐν φωτὶ αἰνῇ αὐτόν. (Θ.) τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ διαφθορᾶς, τοῦ φωτίσαι αὐτὸν ἐν φωτὶ ζώντων.³³

31-33. חֶכְמָה — הַחַיִּים. O'. Vacabat. ✕ Θ. κώφευσον — σοφίαν.³⁴

33. הַחַיִּים וְהָאֱלֹהִים חֶכְמָה. *Tace, et docebo te sapientiam.* ✕ Θ. κώφευσον, καὶ διδάξω σε σοφίαν.³⁵ Σ. σίγα, καὶ διδάξω σε φρόνησιν.³⁶

CAP. XXXIV.

2. מִלִּי. *Verba mea.* O'. μου. ✕ τὰ ῥήματα μου.¹

3, 4. מִהַיּוֹב — כִּי־אֶנִּי. O'. Vacabat. ✕ Θ. ὅτι οὐς — ὅτι καλόν.²

5. הִסִּיר מִשְׁפָּטִי. *Removit jus meum.* O'. ἀπήλλαξέ μου τὸ κρίμα. 'Α. ἀπέστησεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα. Σ. παρέτρεψεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα.³

6. עַל־מִשְׁפָּטִי אֶכְזָב. *Super judicium meum mentiar.* O'. ἐψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου. 'Α. Θ. καὶ περὶ τὴν κρίσιν μου ψεύσμαι.⁴

6, 7. בְּמִים — אָנֹכִי. O'. Vacabat. ✕ Θ. βίαιον — ὥσπερ ὕδαρ.⁵

6. בְּלִי־רָשָׁע. *Absque scelere.* ✕ Θ. ἀνευ ἀδικίας. Σ. ἀναιτίως.⁶

8. O'. — οὐχ ἁμαρτῶν οὐδὲ ἀσεβήσας.⁷
 עַם־אֲשֶׁר־רָשָׁע. *Cum hominibus improbis.* O'. μετὰ ✕ ἀνδρῶν ἀσεβῶν.⁸

9. כִּי־אָמַר לֹא יִסְכַּךְ־גִּבּוֹר בְּרִצְתוֹ עַם־אֱלֹהִים. *Quia dixit: Non proficit vir, quando sibi placet cum Deo.* O'. μὴ γὰρ εἴπῃς, ὅτι οὐκ ἔσται ἐπισκοπὴ ἀνδρὸς, καὶ ἐπισκοπὴ αὐτοῦ παρὰ κυρίου. Σ. . . οὐχὶ σωθήσεται ἀνὴρ; . . . Θ. οἱ εἶπεν, οὐ κινδυνεύσει ἀνὴρ ἐν τῷ εὐδοκίμῃσθαι αὐτὸν μετὰ θεοῦ.⁹

10. חָלָלָה לֵאלֹהִים מַרְשֵׁעַ יְשָׁדַי מִיַּעַל. *Absit a Deo improbitas, et ab Omnipotente iniquitas.* O'. μή μοι εἴη ἐναντὶ κυρίου ἀσεβήσαι, καὶ ἐναντὶ παντοκράτορος ταράξαι τὸ δίκαιον. Σ. ἀπείη τοῦ θεοῦ ἀνομία, καὶ τοῦ ἱκανοῦ ἀδικία.¹⁰

11. כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֶם־לּוֹ וְכִאֲרָה אִישׁ יִמְצָאֵנִי. *Quia opus hominis reddet ei, secundum viam viri faciet invenire eum.* O'. ἀλλ' ἀποδοῖ ἀνθρώπῳ καθὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἐν τριβῷ ἀνδρὸς εὐρήσει αὐτόν. Σ. καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐλέγξει αὐτόν.¹¹

³³ Post αἰνῇ αὐτόν Codd. Alex. et 23 haec addunt: ὑπολαβὼν δὲ Ἐλίου λέγει· ἀκούσατέ μου, σοφοί, ἐπιστάμενοι ἐνωπίζεσθαι τὸ καλόν· ὅτι εἴρηκεν Ἰωβ (Ἰωβ om. Cod. 23)· ἰδοὺ ταῦτα πάντα (πάντα ταῦτα idem) ἐργάται ὁ ἰσχυρὸς, ὁδοῦς τρεῖς (τρεις Codd.) μετὰ ἀνδρός· τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ διαφθορᾶς, τοῦ φωτίσαι αὐτὸν ἐν φωτὶ ζώντων. Eadem habet Syro-hex. in marg. Versio, cui in Hexaplis nostris locum assignavimus, est fortasse Theodotionis. ³⁴ Colb.: ✕ 'Εκ Θ. οἱ εἶ. Hi quinque versiculi asteriscis notantur in Syro-hex., et quatuor posteriores in Hieron. ³⁵ Deest σοφίαν in Ed. Rom., sed legitur in Cod. Alex., aliis, necnon in Syro-hex. ³⁶ Colb., Reg. unus.

CAP. XXXIV. ¹ Sic Syro-hex. et sine aster. Cod. 249. ² Colb.: ✕ 'Εκ Θ. οἱ εἶ. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³ Colb., Reg. unus. ⁴ Sic Colb. Olymp. Symmacho et Aquilae tribuit. ⁵ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Montef. juxta Colb. priorem tantum versiculum, βίαιον — ἀδικίας Theodotioni vindicat. ⁶ Colb. ⁷ Sic Syro-

hex. Montef. ex Colb. affert: Οὐχ ἁμαρτῶν, οὐ κείται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. ⁸ Sic Syro-hex. et Hieron. ⁹ Sic "omnes MSS." Olymp. vero monet: ἀναγνωστέον δὲ, τὸ μὲν τοῦ Θ. κατὰ ἀπόφασιν, τὸ δὲ τοῦ Σ. ἐν ᾗθει, καὶ κατὰ ἐρώτησιν. ¹⁰ Olymp. et "omnes." ¹¹ Colb., Reg. unus. Montef. edidit ἐπ' αὐτοφώρῳ, facite vertens, *in via publica* (ἐπ' αὐτῷ τῷ φόρῳ). Sed miramur neminem perspexisse, haec, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, ad posteriorem, non ad priorem clausulam pertinere; reliqua vero, ἐπ' αὐτοφ. ἐλέγξει αὐτόν, non Symmacho, sed scholiastae deberi. Olympiodorus: Σύμμαχος γὰρ ἐκδοῦς, ἀπείη — ἀδικία (v. 10), τοῦτο φησι· μὴ εἴποιμι τὸν θεὸν ἀκρίτους τι ποιεῖν κατὰ γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ (sic) ἐλέγξει αὐτόν. E quibus verbis si quis colligat, etiam haec, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν — συμβήσεται, Symmacho abjudicanda esse, nos quidem non vehementer repugnabimus. Hieron. vertit: *Quia reddit homini ✕ opus suum, et juxta viam suam unusquisque reperiet*·.

16. וְאַם-בִּינָה שְׁמָעָהּ-וְזֹאת. *Et si intelligere (est tibi), audi hoc.* O'. *ei δὲ* (Ed. Rom. *ἴδε*) *μὴ νουθετῇ, ἀκούε ταῦτα.* 'A. Σ. *ei μὴ συνιείς, ἀκούε.*¹²
17. הֲיֵשׁ שׁוֹנֵי מִשְׁפָּט יִתְבוֹשׁ. *Num etiam qui odio habet jus, ligabit?* O'. *ἴδε σὺ τὸν μισοῦντα ἄνομα, καὶ τὸν ὀλλύντα τοὺς πονηροὺς.* 'A. Σ. *ἀρα ὁ μισῶν κρίσιν ἐπιδήσει;*¹³
19. שְׂרִים. *Principum.* O'. *ἐντίμου.* Oί λοιποὶ *ἀρχόντων.*¹⁴
22. אֵין-חֹשֶׁךְ וְאֵין צִלְמֹת לְהִסְתַּר שָׁם פְּעִיל אָנֹן. *Non sunt tenebrae, neque umbra mortis, ut lateant ibi operantes iniquitatem.* O'. οὐδὲ ἔσται (alia exempl. *ἔστι*) τόπος, ✕ 'A. Θ. οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου, τοῦ κρυβῆναι τοὺς ποιούντας τὰ ἄνομα.¹⁵
23. כִּי לֹא עַל-אִישׁ יִשֶּׁם עַד. *Quia non super virum imponet amplius.* O'. Vacabat. ✕ Θ. *ὅτι οὐκ ἐπ' ἄνδρα θήσει ἔτι.*¹⁶ ✕ Σ. οὐ γὰρ ἐπ' ἀνθρώπῳ κείται ἔτι.¹⁷
- בְּמִשְׁפָּט אֱלֹהִים לֶחֱלֹץ. *Ut eat ad Deum in iudicium.* O'. ὁ γὰρ κύριος πάντας ἐφορᾷ. Θ. τοῦ προαχθῆναι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ἐν κρίματι.¹⁸
25. לֵכֶן יִכִּיר מַעֲבְדֵיהֶם וְהָפֹךְ לַיְלָה יִדְבָּאוּ. *Propterea quod cognoscit facta eorum, et convertet noctem, et conterentur.* O'. ὁ γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα, ✕ Θ. καὶ στρέψει νύκτα, καὶ ταπεινωθήσονται.¹⁹
26. בְּמָקוֹם רָאִים. *In loco videntium.* O'. ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον — *ἐχθροὶ* 4 αὐτοῦ.²⁰
- 28-33. לְהִבְיֹא — רַבֵּר. O'. Vacabat. ✕ Θ. τοῦ ἐπαγαγεῖν — *ἀάλησον.*²¹
29. וְהוּא יִשְׁקָט וְכִי יִרְשָׁע. *Et ipse sedabit, et quis perturbabit?* ✕ Θ. καὶ αὐτὸς ἡσυχίαν παρέξει, καὶ τίς καταδικάζεται; Σ. αὐτοῦ δὲ ἡρεμίαν διδόντος τίς κατακρινεῖ;²²
- וְעַל-גּוֹי. *Et super gentem.* ✕ Θ. καὶ κατὰ ἔθνους. Σ. περὶ ἔθνους.²³
31. כִּי אֶל-אֵל הָאִמֵּר נִשְׁאָתִי לֹא אֲחַבֵּל. *Quia (par est) ad Deum dici: Pertuli, non prave agam.* ✕ Θ. ὅτι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ὁ λέγων, εἴληφα, οὐκ ἐνεχυράσω. Σ. ὅτι πρὸς θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβον, οὐχ ἔξω ἀκαλύτως.²⁴
32. אַתָּה הֲרִינִי. *Tu doceto me.* ✕ Θ. σὺ δεῖξόν μοι. Σ. σὺ διασάφησόν μοι.²⁵

¹² Sic "MSS." Olymp. τοῖς λοιποῖς tribuit hoc et sequens fragmentum. Idem cum MSS., ut testatur Montef., haec, *ei μὴ συνιείς—ἐπιδήσει*, uno tenore legit, praeteritis verbis, *ἐνωρίζων φωνῇ ῥημάτων.*

¹³ Olymp. et "MSS." Idem in fine add. *eis ἴασι*, quod quasi scholium affert Nobil.

¹⁴ Nicet., Colb., Reg. unus. ¹⁵ Colb. et Cod. 255 notant: 'Ἐξ 'Ακυλά καὶ Θ. τὸ ἡμισυ καὶ ὁ ἕξῃς. Hieron.: *Neque erit locus, & et non est umbra mortis: ut latitent qui faciunt iniqua.* Syro-hex. in textu: *οὐδὲ ἔστι τόπος τοῦ κρυβῆναι κ.τ.ε.*; in marg. autem: 'A. Θ. οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου. Obscure Notae: "Notat autem Colbertinus, in textu hodierno, qualem repraesentat ille, non haberi plenam lectionem, ut ab Aq. et Theod. restituta fuerat. Nam legitur ibi, *οὐδὲ ἔστι* (vel *ἔσται*) *τόπος*, cum certum sit Aquilam et Theod. legisse, *οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου.*" Parsonsius e Codd. 137, 138, 139, 255, 256, scholium affert: *οὐκ ἐκ τοῦ καθ' ἐν* (ἐνα Cod. 255) *ὁφεται τὸ* (τὸν Codd. 137, 139) *δικαῖον.*

¹⁶ Sic Syro-hex. Hieron.: ✕ *quia non in homine positum est ultra*; quae Symmachi est versio. ¹⁷ Colb. Codd. 137, 139, 248, 255: Σ. οὐ γὰρ ἐπ' ἀνθρώπῳ (ἐπάνω Codd. 137, 139, et Olymp.) κείται ἔτι. Syro-hex.

¹⁸ Colb., Reg. unus. ¹⁹ Montef. juxta Colb. et Hieron. vv. 25-34, ab ὁ γνωρίζων ad μὴ τὸ ῥῆμα, quasi ex Theodotione in versionem LXXvirelem inductos, siglo ✕ Θ. notat. Neque aliter Grabijs, nisi quod post *ἀάλησον* (v. 33) *cuneolum* ponit. Nos Syrum secuti sumus, qui vv. 26, 27 sine asterisco affert; id quod Graeca cum Hebraeis conferenti magis probabile videbitur.

²⁰ Sic Syro-hex. Vox *ἐχθροὶ* abest ab Ed. Rom., sed Parsonsis. e Codd. 249, 252 affert: *ἐναντίον ἐχθροὶ αὐτοῦ.* ²¹ Sic Syro-hex. ²² Olymp. et "omnes." Syro-hex. *οὐκ ἐπ' ἄνδρα*. ²³ Reg. unus. ²⁴ Olymp. et "omnes." Praeterea Montef. ex Regio affert: "Ἄλλοι ὅτι μὴ τοιμὰ τις εἰπέιν τῷ ἰσχυροτέρῳ, ὅτι ἀδίκως εἴληφα τὰ ἐμά. Est scholium Olympiodori in Cat. Nicet. p. 508, ubi εἴληφας recte legitur. Scilicet commentator *ἐνεχυράσω* pro secunda persona aoristi medii cepit, quod Syro quoque nostro accidit, vertenti, *ἐνεχυράσω*, cum scholio: "Nempe tu (✕ *ἵνα*)". ²⁵ Olymp. et "omnes." Syro-hex. in scholio inedito haec habet: "Symmachus vero sic vertit: ὅτι πρὸς θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβον (sic), οὐχ ἔξω ἀκαλύτως, σὺ διασά-

plikat sermones. ❖ Θ. ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει. Σ. ὡς ἀνόητος (s. ἀναίσθητος) λόγους βαρεῖς ἐποιήσατο.¹⁶

CAP. XXXVI.

2. כְּתִיר. *Expecta.* Ο'. μέινον. Θ. ὑπόμεινον.¹

3. לְמַחֲזֹק. *A longinquo.* Ο'. μακράν. Σ. διὰ μακροῦ.²

4. כִּי־אֶמְנָם לֹא־שָׁקַר מְלִי. *Quia profecto non falsitas sermones mei.* Ο'. ἐπ' ἀληθείας, καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα. Σ. ὅτι ὄντως ἀψευδεῖς οἱ λόγοι μου. Θ. ὅτι ἀληθῶς οὐκ ἄδικοι οἱ λόγοι μου.³

תְּכִיבִים יְדֻעוֹת עִמָּךְ. *Integer scientiis tecum est.* Ο'. ἀδίκως συνιείς. Θ. ἄμωμοι γνώσεις μετὰ σοῦ.⁴

5-9. כִּי יִתְגַּבְּרוּ כְּבִיר פַּח — Ο'. Vacabat. ❖ Θ. δυνατὸς ἰσχυῖ — ὅτι ἰσχύουσιν.⁵

5, 6. כְּבִיר פַּח לִבִּי; לֹא יַחֲיֶה רָשָׁע. *Potens robore cordis, non vivificat impium.* ❖ Θ. δυνατὸς ἰσχυῖ καρδίας ἀσεβῇ οὐ μὴ ζωοποιήσῃ. Ἀ. ἀμύμονος ἰσχυῖ καρδίας, οὐ μὴ ζωοποιήσῃ ἀσεβῇ.⁶

9. וַיִּפְשַׁעְיָהֶם כִּי יִתְגַּבְּרוּ. *Et praevaricationes eorum quod invaluerint.* ❖ Θ. καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν ὅτι ἰσχύουσιν. Ἀ. . . ὅταν δυναμωθῶσιν. Σ. ὅτι κατεδυνάστευον κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.⁷

10. וַיִּגַּל אָזְנוֹם לְמוֹסֶר. *Et detegit aurem eorum*

ad correctionem. Ο'. ἀλλὰ τοῦ δικαίου εἰσακούσεται. Οἱ λοιποὶ καὶ ἀποκαλύψει τὸ οὖς αὐτῶν εἰς παιδείας.⁸

10, 11. בְּנִיעֵיכִים — וַיֵּאמֶר. Ο'. Vacabat. ❖ Θ. καὶ εἶπεν — ἐν εὐπρεπείας.⁹

10. כִּי־יִשׁוּבוּן. *Quod revertentur.* ❖ Θ. ὅτι ἐπιστραφήσονται. Σ. ἵνα μετανοήσωσιν.¹⁰

11. (s. וַיִּבְלֶה) וַיִּבְלֶה. *Absolvent (s. inveterabunt).* ❖ Θ. συντελέσουσι. Σ. παλαιώσουσιν.¹¹

בְּנִיעֵיכִים. *In jucundis.* ❖ Θ. ἐν εὐπρεπείας. ❖ Σ. μετ' εὐδοξίας.¹²

13. אֶמְכָּר — וַיִּנְפִּיר לִבִּי. Ο'. Vacabat. ❖ Θ. καὶ ὑποκριταὶ καρδίᾳ — ἔδησεν αὐτούς.¹³

וַיִּשְׁמוּ אֹזְנוֹ. *Apponunt (sibi) iram.* ❖ Θ. τάξουσιν θυμόν. Σ. ἐποίησαν ὀργήν.¹⁴

14. תָּמַת. *Morietur.* Ο'. ἀποθάνοι. Σ. θανατωθήσεται.¹⁵

וַיִּתְּנֵם בְּקִרְשֵׁים. *Et vita eorum inter sacerdos (cinaedos).* Ο'. ÷ ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκόμενη (alia exempl. add. εἴη¹⁶) ὑπὸ ἀγγέλων.¹⁷ Οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις τὸ ἡμιστίχιον.¹⁷

16. דָּשָׁן — וַיָּאֶף הַסִּיתָה. Ο'. Vacabat. ❖ Θ. καὶ προσεπιπάτησέ σε — πτόητος.¹⁸

וַיָּאֶף הַסִּיתָה. *Et etiam removit te.* ❖ Θ. καὶ προσεπιπάτησέ σε. Ὁ Ἑβραῖος καὶ προσέτι ἡπάτησέ σε. Ἄλλος καὶ πρὸς ἐπεί ἡπάτησέ σε.¹⁹

וַנַּחַת שְׁלֹחֶהָ. *Et demissio mensae tuae.* ❖

¹⁶ Olymp. legit ἀνόητος; Colb., Reg. unus, ἀναίσθητος.

CAP. XXXVI. ¹ Colb., Reg. unus. ² Idem.

³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Sic Syro-hex. Montef. juxta Colbertini notam, Ἐκ Θ. οἱ δ', cuneolum post εἰς θρόνον (v. 7) ponit; Grubius vero ad normam Ed. Lat. Hieron. singulos versiculos a δυνατὸς ἰσχυῖ ad ἐν εὐπρεπείας (v. 11) asteriscis notat. Sed diversitas styli Syrum hic optimum ducem esse clare ostendit. ⁶ Syro-hex. *مجلس*.

صحنه حسن. ⁷ Colb., Reg. unus. Olymp.: Σ. ὅτι κατεδυνάστευον. Reliqua, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, scholium esse videntur. ⁸ Colb., Reg. unus. Eadem leguntur in textu Cod. 147 post εἰσακού-

σεται, cum παιδείαν pro παιδείας. ⁹ Sic Syro-hex. Colb.: Ὁμοίως ἔκ Θ. οἱ δ'. ¹⁰ Colb., Reg. unus. ¹¹ Colb.

¹² Sic cum asterisco Colb. Montef. praeterea affert: Ἄλλος ἐν ἐνπραγίας, quae lectio est Aldi et codd. ¹³ Sic Syro-hex. et sub aster. Cod. 248, et Hieron. De Colbertino Montef. silet. ¹⁴ Colb., Reg. unus. ¹⁵ Colb.

¹⁶ Sic Codd. III, 23. Syro-hex. in marg. *و* *سوس*. ¹⁷ Colb. Obelum non agnoscit Syro-hex. ¹⁸ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ γ'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ¹⁹ Nobil. Syrus noster vertit: *و* *سوس* *حم* *سوس* *حم* *سوس*, h.e. ni fallor, καὶ πρὸς ἐπὶ ἡπάτησέ σε.

- Θ. καὶ κατέβη τράπεζά σου. Σ. καὶ θέσις
τῆς τραπέζης σου.²⁰
- 19, 20. תַּחֲתָּא—וְכָל. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ
πάντας—ἀντ' αὐτῶν.²¹
20. אֵל-תַּשְׁאֵף הַלַּיְלָה לְעֵלּוֹת עִמָּם תַּחֲתָּא. Ne
anhelus (cupias) noctem, quum abeunt gentes
sub se. ✕ Θ. μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, τοῦ
ἀναβῆναι λαοὺς ἀντ' αὐτῶν. Σ. μὴ προθυ-
μηθῇς νυκτὸς, ἐπαναβῆναι λαοὺς ἐπὶ τοῦ τόπου
αὐτῶν.²²
21. כִּי-עַל-יָדָה בְּחֶרֶת מַעֲנִי. Nam hoc elegisti prae
afflictione. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐπὶ τούτων
γὰρ ἐξέειλα ἀπὸ πτωχείας.²³ 'Α. ὅτι ἐπὶ τούτων
ἐξέλειψα ἀπὸ θλίψεως.²⁴ Σ. ἵνα ταύτην προκρίνῃς
πτωχείας.²⁵
23. מִי-פָקַד. Quis injunxit. Ο'. τίς δέ ἐστιν ὁ
ἐτάζων. Σ. ὃς ἐξετάσει.²⁶
- וְכִי-אָמַר. Et quis dixit. Ο'. ἡ τίς ὁ εἰπών.
'Α. ἡ τίς ἐρεῖ.²⁷
- 24, 25. חֲזָרוּ—אֲשֶׁר. Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
ὦν—εἶδεν ἐν αὐτοῦ.²⁸
25. אָנֹכִי יוֹבִיט מִרְחוֹק. Homo intuebitur e longin-
quo. Ο'. ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. Σ.
ἐκαστος ἀποβλέπων μακρόθεν.²⁹
26. הָאֵל-וְלֹא-חֲקָה. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἰδοὺ

ὁ ἰσχυρὸς—καὶ ἀπέραντος.³⁰

26. וְלֹא-יָדַע. Nec scimus. ✕ Θ. καὶ οὐ γνωσέ-
μεθα. Σ. ὑπὲρ τὴν γνώσιν ἡμῶν.³¹
- וְשָׁרִי. Annorum ejus. ✕ Θ. ἐτῶν αὐτοῦ.
'Αλλος· ὁδὼν αὐτοῦ.³²
27. וְיִקְוּ מִזֶּרֶק לֵאדָּו. Liquefaciunt pluviam pro
vapore ejus. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐπιχυ-
θήσονται ὑετὼς εἰς νεφέλην.³³
28. וְאֶשְׁרֵי-יָוֵל שִׁחָקִים. Quam stillant nubes. Ο'.
Vacabat. ✕ Θ. ρυήσονται παλαιώματα. Σ.
ἀτινα ρυήσονται ἐκ τοῦ αἰθέρος.³⁴
- וְיִרְעֻפוּ עַל-אָדָם רַב. Stillant super homines
multos. Ο'. ἐσκίασε δὲ νέφη ἐπὶ ἀμυθῆται
βροτῶ (alia exempl. ἐπὶ ἀμυθῆτων βροτῶν).
✕ Θ. γνωφωθήσονται ἐπ' ἀνθρώπους πολλοί.³⁵
- Ο'. — ὥραν ἔθετο—ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. Ὡς
οἱ οἱ δ' οὐ κείνται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, διὸ καὶ
ὠβελίσθησαν.³⁷
- 29-33. אֵף אֶם-יָבִין—אֵף עַל-עוֹלָה. Ο'. Va-
cabat. ✕ Θ. καὶ ἐὰν συνῇ—καὶ περὶ
ἀδικίας.³⁸
29. אֵף אֶם-יָבִין מִפְּרִשָּׁי-עָב. Insuper num in-
telligat (homo) expansiones nubis? ✕ Θ. καὶ
ἐὰν συνῇ ἀπέκτασις (alia exempl. ἀπεκτάσεις,
ἐπεκτάσεις, ἀπέκτασιν, ἐπέκτασιν) νεφέλης.

²⁰ Codd. 138, 255. Eadem habent sine auctore Colb., Reg. et Cod. 250. ²¹ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ γ'. Sic Syro-hex. Grabijs vero, auctore Hieron., non hos, sed alios tres versiculos, τοῦ ἀναβῆναι—ἀπὸ πτωχείας (v. 21) asterisco notat. ²² Sic Olymp. Montef. ex "omnibus" edidit ἐπὶ τόπους αὐτῶν. ²³ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁴ Syro-hex. אֵל. Graeca nota. ²⁵ Sic Cod. 139, et sine nomine Codd. 137, 138. Neque aliter Syrus: אֵל. ²⁶ "Σ. ἐξετάσει. Colb., Reg. unus."—Montef. Correximus ἐξετάσει. Nisi forte scripserit Sym. ἐπέταξε s. ἐπιτάξει. ²⁷ Colb., Reg. unus. ²⁸ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁹ Olymp. et "omnes." ³⁰ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Sic Syrus. Hieron. vero affert: ✕ Ecce Deus multus—super homines plurimos? (v. 28). ³¹ Sic Codd. 138, 255, et sine titulo 137, 139, 256. Est,

ni fallor, scholium Olympiodori, qui ait: διὰ τοῦτο ἔφη, ὅτι πολλὸς ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὑπὲρ τὴν γν. ἡμῶν. ³² "Sic unus."—Montef. Olymp.: τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἀριθμὸς ὁδῶν, ἔχει. Sic Syro-hex. et quinque codd. ³³ In textu Syro-hex. vv. 27, 28 sic leguntur: ἀρβηται δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ ✕ Θ. καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῶν (sic) εἰς νεφέλην. ρυήσονται παλαιώματα (cf. Hex. ad Cap. xxxviii. 37), γνωφωθήσονται ἐπ' ἀνθρώπους πολλοί. ³⁴ — ἐσκίασε δὲ—ἀπὸ σώματος. ³⁵ Olymp., Colb., Reg. unus. ³⁶ Sic Syro-hex., Hieron., Ald., Cod. Alex., alii. ³⁷ Haec, γνωφωθήσονται κ.τ.λ., leguntur in Syro-hex. ut supra, necnon in Cod. 23 ante ἐσκίασε δὲ. Syriaca sunt: אֵף אֶם-יָבִין חֲסִינָה. ³⁸ Colb. Syro-hex. ut supra. Ad haec, ὥραν ἔθετο κτήρην, Montef. affert: "Ἄλλος· μέτρα καὶ ὄρους. Sic sine titulo Codd. 137, 138, et praefixo Σ. Cod. 139. Quasi scholium affert Cod. 255. ³⁹ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Montef. ex Colb. affert: 'Εκ Θ. τὸ ἡμισίχων καὶ οἱ β'; h. e. ✕ Θ. καὶ ἐὰν συνῇ—ἡδὲ (v. 30).

'Α. ἐὰν συνῇ ἐκπετασμούς πάχους.³⁹ Σ. καὶ ἐννόησιν ἐκτείνειν νεφέλην.⁴⁰

29. קְתֹרֶת שְׁאוֹת. *Streptilus tentorii ejus*. ※ Θ. ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. Σ. ἐξ ἰσῆς ὡς σκηνήν.⁴¹

30. הֵן פָּרַשׁ עָלָיו אֵירוֹ. *En! extendit super ipsam (nubem) lumen suum*. ※ Θ. ἰδοὺ ἐκτενεῖ ἐπ' αὐτὸν (s. αὐτήν) ἡδῶ (ἡδῶ).⁴² 'Α. ἐκτείνει (s. ἐκτενεί) ἐπ' αὐτὴν φῶς αὐτοῦ.⁴³ Σ. ἐκπετάζει ἐπ' αὐτήν φῶς αὐτοῦ.⁴⁴ 'Ο 'Εβραῖος ἔχει, ὥρῳ.⁴⁵

שְׁרָשִׁי. *Radices*. ※ Θ. ριζώματα. 'Α. Σ. ρίζας.⁴⁶

31. כִּי־רָבָם. *Nam per illa*. ※ Θ. ἐν γὰρ αὐτοῖς. Σ. διὰ γὰρ αὐτῶν.⁴⁷

יִתֶּן־אֶחָל לְמִקְבִּיר. *Dat cibum ad copiam*. ※ Θ. δώσει τροφήν τῷ ἰσχύοντι. 'Α. . . τῷ παμπληθύνοντι.⁴⁸ Σ. παρέξει τροφήν παμπληθύν.⁴⁹

32. עַל־כַּפַּיִם. *Ab utraque manu*. ※ Θ. ἐπὶ χερσὼν. Σ. παλάμαις.⁵⁰

וַיַּזְוֵ עָלֶיהָ בְּמַפְסֵי. *Et injungit ei per interveniens quid*. ※ Θ. καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς

ἐν ἀπαντῶντι. Σ. καὶ ἐπιτάξει αὐτῷ ὥστε ἀπαντῆσαι.⁵¹

33. יָגִיד עָלָיו רֵעוֹ. *Annuntiat super eo cogitationem suam*. Aliter: *Nuntiat ei tonitru suum*. ※ Θ. ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φῶλον αὐτοῦ κύριος. 'Α. ἀναγγελεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ ἑταῖρφ αὐτοῦ.⁵² Σ. ἀπαγγελεῖ περὶ τούτου ἑταῖρφ αὐτοῦ.⁵³

מִקְנֶה אֶת־עוֹלָה. *Super pecude, etiam super eo quod ascendit (e terra)*. ※ Θ. κτήσις (s. κτήσεις) καὶ περὶ ἀδικίας. 'Α. κτήσεις καίτερ ἐπὶ παρανομίας.⁵⁴ Σ. ζῆλον περὶ ἀδικίας.⁵⁵

CAP. XXXVII.

1-5. נִפְלְאוֹת—אֶת־לְאוֹת. *O' Vacabat*. ※ Θ. καὶ ἀπὸ ταύτης—θαυμάσια.¹

1. לִבִּי יִחְדָּר אֶת־לְאוֹת. *Profecto ad hoc trepidat cor meum*. ※ Θ. καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου. 'Α. καίτερ ἐν τούτφ. . .² Σ. καὶ περὶ τούτων πτήσσει ἡ καρδία μου.³

וַיִּתֵּר. *Et subsiluit*. *O' καὶ ἀπερρύη*. 'Α. καὶ ἑλύθη. Θ. καὶ κατερείπει.⁴

³⁹ Cod. 252: 'Α. ἐὰν συνῇ ἐκπετασμούς. Paullo aliter Syrohex.: 'Α. ἐὰν συνῆς ἐκπετασμούς πάχους (سَمَكًا سَمَكًا). Idem in textu habet سَمَكًا سَمَكًا, ἐπέκτασιν s. ἀπέκτασιν. ⁴⁰ Cod. 252. ⁴¹ Idem in continuatione.

⁴² Syro-hex. in marg. affert: ΗΔΩ. (τὸ τόξον). Pro ἡδῶ, τὸ τόξον habent Codd. III, 23. Middeld. excitat Hesychii glossam: ἡδῶ, ἱρις, ἡγοῦν τόξον.

⁴³ Syro-hex. + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. ⁴⁴ Sic "omnes." Olymp. habet: Σ. ἐκπετάζει ἐπ' αὐτὸν τὸ φῶς αὐτοῦ. ⁴⁵ Schol. apud Nobil. ⁴⁶ Sic Montef. sine auctore. ⁴⁷ Nobil., Colb., Reg. unus. Syrus affert: + כַּתְּבֵם בְּיָדָם, h.e. διὰ γὰρ αὐτῶν, non, ut Middeld., ἐν γὰρ χερσὶν αὐτῶν. ⁴⁸ Cod. 252. ⁴⁹ Olymp. et "omnes." ⁵⁰ Colb., Reg. unus. ⁵¹ Olymp. et "omnes." Montef. addit: "Ἄλλος" ἀπαυτῆσαι. ⁵² Cod. 252. Syro-hex. + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. (s. /).

⁵³ Olymp. et "omnes," quibus addi possunt Codd. 161, 255, 257. In Cod. 259 est ἀναγγελεῖ pro ἀπαγγελεῖ. Minus probabiliter Syrus: Σ. ἀπαγγελεῖ περὶ ἑταίρου αὐτοῦ (s. /). + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. ⁵⁴ Syro-hex. (Aquila) continuat: + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. Middeld. vertit: κτίσεις σφόδρα ἐπὶ παρανομίας. Lectio κτίσεις pro κτήσεις est mendum apographi, quo usus est Syrus noster. Deinde Syr. + מ non est σφόδρα, sed καίτερ (e.g. Hebr. v. 8. 2 Pet. i. 12 in Pesch.). Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 1, 11. Eccles. iv. 14. Postremo quod affirmat Middeld., vocab. παρανόμοις neque Aquilae indoli, neque Hebr. עֲוֹלָה convenire, Syr. + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה non sonat παράνομος, sed παρανομία (Prov. v. 22. x. 27), quod cum Hebr. עֲוֹלָה commutavit iste interpretes Job. vi. 29. xi. 14. ⁵⁵ Olymp. et "omnes." Syro-hex. Symmacho continuat: + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה.

CAP. XXXVII. ¹ "Hi undecim versiculi, utpote ex Theod. desumta, asteriscis notantur in Colb., itemque in Ed. Lat. Hieron."—Montef. Eosdem Theodotioni continuat Syrus noster, exceptis Graecis, καὶ ἀπερρύη ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς (v. 1), quae extra asteriscos jacent, fortasse recte. Hieronymus nescio annon Symmachi versionem ante oculos habuerit. ² Syro-hex. + מְלָכִים. ³ Middeld. vertit: 'Α. σφόδρα ἀπὸ ταύτης. Sed cf. ad Cap. xxxvi. 33. ⁴ Olymp., Orat. ⁵ Cod. 252, qui κατερείπει habet.

52 Cod. 252. Syro-hex. + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. (s. /). ⁵³ Olymp. et "omnes," quibus addi possunt Codd. 161, 255, 257. In Cod. 259 est ἀναγγελεῖ pro ἀπαγγελεῖ. Minus probabiliter Syrus: Σ. ἀπαγγελεῖ περὶ ἑταίρου αὐτοῦ (s. /). + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. ⁵⁴ Syro-hex. (Aquila) continuat: + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה. Middeld. vertit: κτίσεις σφόδρα ἐπὶ παρανομίας. Lectio κτίσεις pro κτήσεις est mendum apographi, quo usus est Syrus noster. Deinde Syr. + מ non est σφόδρα, sed καίτερ (e.g. Hebr. v. 8. 2 Pet. i. 12 in Pesch.). Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 1, 11. Eccles. iv. 14. Postremo quod affirmat Middeld., vocab. παρανόμοις neque Aquilae indoli, neque Hebr. עֲוֹלָה convenire, Syr. + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה non sonat παράνομος, sed παρανομία (Prov. v. 22. x. 27), quod cum Hebr. עֲוֹלָה commutavit iste interpretes Job. vi. 29. xi. 14. ⁵⁵ Olymp. et "omnes." Syro-hex. Symmacho continuat: + וְכָל חַסְדֵּי יְהוָה.

2. שְׁמְעוּ שְׁמוֹעַ בְּרָחוּ קְלוֹ. *Audite audiendo fragorem vocis ejus.* ✠ Θ. ἀκουε ἀκοὴν ἐν ὄργῃ θυμοῦ κυρίου. 'Α. ἤκουσα ἀκοὴν ἐν κλονήσει φωνῆς αὐτοῦ.⁵

הִתְהַב. *Et murmur.* ✠ Θ. καὶ μελέτη. 'Α. καὶ φθογγή.⁶ Σ. ἡχος λόγου.⁷

3. וְיִשְׁרְחוּ. *Dirigit illud.* ✠ Θ. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. 'Α. ἐφοδεύσεις αὐτοῦ.⁸

עַל-כַּנְפֹּתַי. *Super alas.* ✠ Θ. ἐπὶ πτερύγων. Σ. ἀκρων.⁹

4. בְּקוֹל גְּאוּנוֹ. *Voce elationis suae.* ✠ Θ. ἐν φωνῇ ὑβρεως αὐτοῦ. 'Α. ἐν φωνῇ ὑπερφερείας αὐτοῦ.¹⁰ Σ. σὺν κτύπῳ (s. ψόφῳ) ἐνδοξασμοῦ αὐτοῦ.¹¹

וְלֹא יַעֲרֹב כִּי-יִשְׁמַע קוֹלָהּ. *Nec remoratur ea, quum audiat vox ejus.* ✠ Θ. καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτοὺς, ὅτι ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ.¹² Σ. καὶ οὐκ ἂν ἐξιχνιασθῇσεται ἀκουσθέντος τοῦ ψόφου αὐτῆς.¹³

5. עֲשֵׂה גְדֹלוֹת וְלֹא יַדַּע. *Faciens magna, nec*

scimus. Ο'. ἐποίησε γὰρ μεγάλα ἃ οὐκ ᾔδειμεν. "Ἄλλος" ποιῶν μεγάλα, καὶ οὐ γνωσόμεθα.¹⁴

6. כִּי לִשְׁלָג יֹאמַר. *Nam nivi dicit.* Ο'. 'Α. συντάσσων χιόνι. Οἱ λοιποὶ χιόνι ἐρεῖ.¹⁵

6, 7. וְהָיָה מָטָר—וְהָיָה מָטָר. Ο'. Vacabat. ✠ Θ. καὶ χειμῶν ὑετός—κατασφραγίζει.¹⁶

6. וְהָיָה מָטָר וְהָיָה מָטָר. *Et imbrum pluviae, et imbrum pluviarum roboris ejus.* ✠ Θ. καὶ χειμῶν ὑετός, καὶ χειμῶν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ. 'Α. καὶ ὄμβροι ὑετοῦ, καὶ ὄμβροι ὑετῶν κράτους αὐτοῦ.¹⁷ Σ. καὶ χειμῶν ὑετοῖς χεϊμάσει, ὄμβροις ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁸

7. בְּיַד-כָּל-אָדָם. *In manu omnis hominis.* ✠ Θ. ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώπου. "Ἄλλος" τὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου.¹⁹

9. כֹּפֶה. *Turbo.* Ο'. ὀδύναι. 'Α. συσσεισμός. Σ. Θ. καταγίς.²⁰

9, 10. וּמִמְזִרִים—וּמִמְזִרִים. Ο'. Vacabat. ✠ Θ. ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων—πάγος.²¹

⁵ Cod. 252. ⁶ Olymp. et "omnes." Cod. 252 affert: 'Α. φθογγή. Cod. 139: 'Α. Σ. φθογγή. Syro-hex. .ל. חססל. (Radix *بحم*, Lexicis ignota, ponitur pro *ἐφθόγγαστο* Amos i. 2.) ⁷ Cod. 252. Similiter Jerem. ix. 10, Hebr. *הִתְהַב*, lamentationem, Symmachus περιφράσει per ἡχος πίνθους. Sed contra assurgit Syrus, qui affert: *חססל חססל*, h.e. *ἔχνη λόγου*. In Graeco cod. *ἡχος* fortasse corruptum in *ἔχνος* (*חססל*), unde *חססל* factum. Hieron.: ✠ *et strepitum*. ⁸ Cod. 252 affert: 'Α. ἐφοδεύσει αὐτοῦ (sic). Legendum videtur aut ἐφοδεύσεις αὐτοῦ, aut ἐφοδεύσει αὐτό. Pro *וְיִשְׁרְחוּ*, *observator*, idem interpres ἐφοδεύων dedit Psal. v. 9. xxvi. 11. Montef. ex Colb. edidit: 'Α. ἐφεδρεύσεις αὐτοῦ, *sessiones ejus*, monens in Regio legi, ἐφεδρεύει εἰς αὐτό. Hieron.: *circuivi*. ⁹ Colb. Cod. 256 in textu: ἐπὶ πτερύγων ἀκρων. Hieron.: *in finibus*. Ad τὸ φῶς Cod. 248 in marg. affert: ἡ *prova* (sic), fortasse pro ἡ *aporra* (ἀπόρροια). ¹⁰ Montef. ex Olymp., Orat. et Regio uno affert: 'Α. ὑπερφερείας αὐτοῦ. Plenius Syro-hex. *חססל חססל חססל*, (ubi notandum vocab. compositum *חססל חססל* pro *ὑπερφέρεα*, alias *חססל*). ¹¹ Syro-hex. *חססל חססל חססל*, (Formam rariorem *חססל חססל*, cujus loco in apographo Norberg. est *חססל חססל*, *ὑπερφηανία*, divinando vertimus *ἐνδοξασμός* (*חססל חססל* Sym. Psal. xlv. 4), quod cum eodem Hebr. commutavit Sym. Psal. xlv. 5.) Hieron.: *in sonitu superbiae suae*. ¹² Ad ἀνταλλάξει

Syrus in marg. affert: "Alii interpretati sunt *חססל* (ἀνταλλάξει?)." ¹³ Sic "omnes." Olymp. ignorat *ἀν*. Hieron.: ✠ *et non poterit investigari cum audita fuerit vox ejus*. ¹⁴ Reg. unus. ¹⁵ Colb. et "alius." ¹⁶ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Asteriscum post *ὑετός* ponit Montef., invitis Syro-hex. et Hieron. ¹⁷ Syro-hex. *חססל חססל חססל*, (ubi notandum vocab. compositum *חססל חססל* pro *ὑπερφέρεα*, alias *חססל*). ¹⁸ "Sic MSS. Drusius [juxta Olymp.] legit *ὄμβρους*, male."—Montef. Eadem affert Syrus: *חססל חססל חססל*, (ubi notandum vocab. compositum *חססל חססל* pro *ὑπερφέρεα*, alias *חססל*). ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ "Α. συσσεισμοί. Sic Drusius [Nobil.]. At Colb. et Reg. unus habent *συγκλεισμός*. Iidem vero codices adjiciunt: Σ. Θ. καταγίς."—Montef. Monente Schleusnero scripsimus *συσσεισμός*. Vocabula *συγκλεισμός* et *συσσεισμός* permutantur 2 Reg. v. 24, ubi vid. Scharfenberg. Hic quidem *συγκλεισμός*, si genuinum est, ad *וְיִשְׁרְחוּ*, *frigus*, pertinere videtur, ad quod vocab. Olympiodorus tam *καταγίς* quam *συγκλεισμός* refert. Ejus verba sunt: "Ἦτοι γὰρ τοῦτο λέγει, ὅτι αἱ ἀπὸ τοῦ ψυχύου ὀδύναι, ὡς ἐκ ὁρσαντῶν τιῶν, ἐξ ἀποκρύφων ἐπέρχονται· ἀπὸ δὲ τῶν περάτων καὶ τῶν ἀκρων, ὁ *συγκλεισμός*, καὶ ἡ *καταγίς*, κατὰ τοὺς λοιποὺς, *ἐπεισιν*." ²¹ Sic sub ✠ Θ. Colb., invito Syro-hex. Hieron. posteriore tantum versiculum asterisco notat.

ἀπὸ νότου⁴¹. στερεώσεις μετ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα . . 'Α. . . αὐτὸς ἐστερέωσε τὸν οὐρανὸν εἰς τροπὰς.⁴¹ Σ. ἐξ ὕψους συνέσρη αὐτῷ ἐν τῷ στερεώματι εἰς αἰθέρα.⁴³

18. **וְהָיָה כְּרִיאַי מוֹצֵק.** *Firmas, ut speculum fusile.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἰσχυραὶ ὡς ὄρασις ἐπιχύσεως.⁴³ 'Α. ἐνισχύουσαι ὡς ὄρασις συγχύσεως.⁴⁴ Σ. ἰσχυραὶ ὀφθῆναι ἐπιχύσεσιν.⁴⁵

20. **אִם-אָמַר אִישׁ כִּי יִבְלַע.** *Si dixerit vir, sane absorbebitur.* Ο'. ἵνα ἄνθρωπον ἐστῇκως κατασιωπήσω. 'Αλλος' ἐὰν εἴπῃ, ἀνὴρ καταποθήσεται.⁴⁶

21. **בְּהִיר הוּא בִּשְׁתָּקִים.** *Splendens est in nubibus.* Ο'. τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς παλαιώμασιν. 'Α. τηλαυγής . . ἐν ῥοπαῖς.⁴⁷ Σ. συννεφέσει τὸν αἰθέρα.⁴⁸

וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּמְדָּוֵן. *Et ventus transiit et mundavit eas.* Ο'. ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφών. 'Α. καὶ πνεῦμα παρηγήθε καὶ ἐκαθάρισεν αὐτάς.⁴⁹

22. **וְהָב יָאֵתָה.** *Aurum (aureus splendor) veniet.* Ο'. νέφε χρυσαυγούντα. 'Α. Θ. χρυσὸν ἤξει.⁵⁰

עַל-אֱלֹהֵי נֹרָא הוּד. *Super Deum terribilis est majestas.* Ο'. ἐπὶ τοῖς μεγάλῃ ἡ δόξα καὶ τιμῇ. Σ. περὶ δὲ θεοῦ φοβερὸς αἶνος. Θ.

ἐπὶ τῷ θεῷ μεγάλῃ ἡ δόξα.⁵¹

23. **וְיָדַי לֹא-יָצָא.** *Omnipotentem (quod attinet), non invenimus eum.* Ο'. παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὐρίσκομεν ἄλλον. Σ. τὸν ἱκανὸν οὐκ ἐξευρίσκομεν.⁵²

וּמִשְׁפָּט וְרִב-צָדִיקָה לֹא יַעֲנָה. *Et iudicio et corpi iustitiae, non affliget.* Ο'. ὁ τὰ δίκαια κρίνων, οὐκ οἷε ἐπακούειν αὐτόν; 'Α. καὶ κρίσιν καὶ πλήθος δικαιοσύνης οὐ κακουχῇσει.⁵³

CAP. XXXVIII.

2. **בְּחֹשֶׁךְ יַעֲבֹד.** *Obscurans consilium.* Ο'. ὁ κρύπτων με βουλήν. Σ. σκοτεινὸς γνῶμη.¹

4. **אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדֵי-אָרֶץ.** *Ubi eras, quum terram fundarem?* Ο'. ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιῶν με τὴν γῆν; [Σ.] μὴ συμπαρῆς δημιουργοῦντι τῷ θεῷ τὸν κόσμον;²

5. **קָרָה.** *Lineam.* Ο'. σπαρτίον. 'Α. κανόνα. Σ. σχοινίον μέτρον.³

6. **בְּאֶרְצָהּ.** *Bases ejus.* Ο'. οἱ κρίκοι. 'Α. Θ. αἱ βάσεις αὐτοῦ. Σ. οἱ καταπήγες.⁴

7. **יַחַד.** *Simul.* Ο'. Vacat. 'Α. Θ. ἅμα.⁵

כָּל-בְּנֵי-אֱלֹהִים. *Omnes filii Dei.* Ο'. πάντες ἄγγελοι μου. 'Α. Θ. ἅμα υἱοὶ θεοῦ.⁶

⁴¹ Colb., Reg. unus. Drusius per errorem Symmacho tribuit. Lectionem alioquin suspectam diserte testatur Olympiodorus: ἀνθ' ὧν 'Α. ἐκδέδωκεν' αὐτὸς—εἰς τροπὰς, ἐνισχύουσαι κ.τ.έ. ὡς εἶναι τὸν νοῦν τοιοῦτον' αὐτὸς ἐκ παλαιῶν τὸ στερεῶμα κατεργάσατο ἰσχυρὸν καὶ στερεὸν ἐκ τῆς βευστῆς καὶ κεχυμένης φύσεως τῶν ὑδάτων.

⁴² Cod. 252, ubi mendose scriptum, συνέσει αὐτοῦ. Correximus ope Syri, qui affert: **וְהָב יָאֵתָה אֱלֹהֵי חֲסֵד חַסְדָּא חַלָּל.** *Pro* **עַל-אֱלֹהֵי** dixit Sym. Psal. lxxii. 23. lxxxviii. 22, 25.) Montef. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. εἰς αἰθέρα. ⁴³ Sic Syro-hex. Etiam praecedentem versiculum asterisco notat Hieron. vertens: ✕ *Firmabis cum eo caelos, qui aequaliter ad videndum fusi sunt.*

⁴⁴ Sic per continuationem Olymp., Colb., Reg. unus, et, ut videtur, Orat. ⁴⁵ Cod. 252, ubi *ἐπι χυσεσιν* scriptum. ⁴⁶ Colb. Eadem infert in textum post κατασιωπήσω Cod. 249. ⁴⁷ Montef. ex Reg. uno affert: 'Α. τηλαυγής; quae versio est τῶν Ο' juxta Codd. 23, 110, 147. Syro-hex. vero: 'Α. ἐν ῥοπαῖς (✕ **חַתְּחַל**).

⁴⁸ Syro-hex. **וְיָדַי לֹא-יָצָא.** Minus probabiliter Montef. ex Nobil.: Σ. συννεφέσει τὸν αἶρα. (Forma Palpel **חַתְּחַל**, quae in Lexicis non reperitur, redonanda videtur Syro nostro Gen. ix. 14, ἐν τῷ συννεφέει με; ubi scripturam codicis, **וְיָדַי לֹא-יָצָא**, fideliter, ut solet, expressit Editor.) ⁴⁹ Cod. 252, qui mendosum *καθαρῶσιν* habet. Syro-hex. **וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּמְדָּוֵן.** Hieron.: *et spiritus transiens emundabit eas.* ⁵⁰ Colb. ⁵¹ Nicetas et "MSS." ⁵² Nobil. ⁵³ Idem.

CAP. XXXVIII. ¹ "Sic [Niket. et] omnes praeter Reg. unum, qui habet: Σ. σκ. ἐν καρδίᾳ."—Montef. ² Sic Orat. et Reg. unus. Scholiastam magis quam interpretem sapit. ³ Olymp. et "omnes." Paulo ante Hieron.: ✕ *si nosti*, invito Syro. ⁴ Sic "omnes MSS." Olymp.: Οἱ δὲ ἄλλοι, αἱ βάσεις, οἱ καταπήγες. ⁵ Syro-hex. **כָּל-בְּנֵי-אֱלֹהִים.** ⁶ Sic "omnes MSS." Olymp.: Οἱ δὲ ἄλλοι, ἅμα υἱοὶ θεοῦ.

8. בָּנִחוּ. *In prorumpendo suo.* O'. ὅτε ἐμαί-
μασεν. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ὅτε ἐμαί-
ουτο.⁷ 'A. ἐν τῷ παλαίειν.⁸
9. בָּשׂוּמִי עֵנָן לְבִשׁוֹ. *In ponendo me nubem vesti-
mentum ejus.* O'. ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμ-
φίσιν. Σ. ὡς νεφέλη περιελίγησά αὐτήν.⁹
- וַעֲרַפֵּל חֲתָלָתִי. *Et caliginem fasciam ejus.* O'.
ὁμίχλη δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα. 'A. Θ. καὶ
γρόφον πλάνησεν (s. πλάνην) αὐτοῦ. Σ... ἐίλημα αὐτῷ.¹⁰
11. וְכֹא יִשֵּׁת בְּנֶאֱמָן גְּלִיָּהּ. *Et hic ponat (ter-
minum) contra elationem fluctuum tuorum.* O'.
ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεται σου τὰ κύματα.
Σ. ἕως ὧδε τετάχθω τὸ ἔπαρμα τῶν κυμάτων
σου.¹¹
12. וַיֵּדַעַת הַשְּׁחָר מְקוֹמוֹ. *Num scire fecisti auro-
rae locum suum?* O'. ἑωσφόρος δὲ εἶδε τὴν
ἐαυτοῦ τάξιν. 'A. Θ. ἐγνώρισας τῷ ὄρθρῳ
τόπον αὐτοῦ.¹²
13. בְּבִנְיֹת הָאָרֶץ. *Alas (extrema) terrae.* O'.
περύγων γῆς. Σ. ἄκρων γῆς.¹³
15. וַיִּבְצֹעַ. *Et prohibebitur.* O'. ἀφείλες δέ. Σ.
περιαيرهθήσεται.¹⁴
- תִּשְׁבֵּר. *Confringetur.* O'. συνέτριψας. 'A.
Σ. συντρίψει.¹⁵

16. עַד-בְּבָרִי. *Usque ad fontes maris.* O'. ἐπὶ
πηγὴν θαλάσσης. Σ. ἕως συνοχῆς πηγῆς.¹⁶
- וּבְחַקֵּר תְּהוֹם. *Et in pervestigatione abyssi.*
O'. ἐν δὲ ἰχνεσιν ἀβύσσου. 'A. ἐν ἐξιχνιασμῷ
ἀβύσσου.¹⁷
18. הֲתִבְנִיתָ. *Num intellexisti.* O'. νενουθέτησαι
δέ. 'A. μὴ κατενόησας. Σ. μὴ ἐνενόησας.
Θ. μὴ συνήκας.¹⁸
19. יִשְׁכֵּן. *Habitat.* O'. αὐλίζεται. 'A. Θ. σκηνοῖ.
Σ. ἡρμεῖ.¹⁹
20. נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ. *Semitas domus ejus.* O'. τρί-
βους αὐτῶν. Σ. ἀτραποὺς οἰκήσεως.²⁰
22. בָּרָד. *Grandinis.* O'. χαλάζης. Σ. κρυστάλ-
λου.²¹
24. אֹר. *Lux.* O'. πάχνη. 'A. Θ. φῶς.²²
- קָדִים. *Eurus.* O'. νότος. Σ. ἄνεμος.²³
25. מִי־פֶלַג לְשִׁטָּה הַעֲלָהּ. *Quis divisit inunda-
tioni aquaeductum?* O'. τίς δὲ ἡτοίμασεν
ὑετῷ λάβρῳ ῥύσιν; 'A. τίς διεῖλεν... 'A. Θ.
τίς διέστειλε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγωγόν;²⁴
- וְדֶרֶךְ לַחֲיוֹן קְלוֹת. *Et viam fulgetro vocum.*
O'. ὁδὸν δὲ κυδοιμῶν. 'A. καὶ ὁδὸν εἰς κτύπον
φωνῶν. Σ... εἰς ψόφον βροντῆς.²⁵

⁷ Olymp. Lectio ἐμαίοντο est in Codd. III, 23, 249. Syro-hex.: ἐμαίωθη (ܐܡܝܐܬܗ). ⁸ Nobil. ⁹ Sic Olymp. Colb. autem: Σ. ὡς νεφέλην π. αὐτῷ. Nobil. affert: 'A. πε-
ριελίγησά; et sic ex "uno" edidit Montef. Sed vix credi-
bile est Aquilam Hebraea sic vertisse. ¹⁰ Syro-hex.
+ ܠܐ ܡܥܬܝܠܐ ܡܥܬܝܠܐ ܡܥܬܝܠܐ + ܠܐ ܡܥܬܝܠܐ ܡܥܬܝܠܐ.
(In fragmento Symmachi pro ܠܐ Middeld. dedit κεφα-
λίδα, provocans ad Zach. v. 1. Psal. xxxix. 8, quae loca
ambigua sunt. E contrario ܠܐ est εἶλημα in Hex. ad
Psal. xxxix. 8. Jerem. xxxvi. 2, 14. Idem monet, pro
ܠܐ, fascia, Aq. Theod. legisse ܠܐ, cui cognata forma
ܠܐ, illusiones, reperitur Job. xvii. 2.) ¹¹ Olymp. et
"omnes." Sic sine nom. Cod. 257. ¹² Sic Colb.
Olymp. τοῖς λοιποῖς tribuit. ¹³ Cod. 257. ¹⁴ Reg.
unus. ¹⁵ Reg. unus Symmachi, Colb. Aquilae tribuit.
Ad hanc, βραχίονα δὲ ὑπερμεγάνων, Parsons. e Cod. 138 affert:
'A. τὸν ἀδίκως ἐκτενέμενον, quod merum scholium esse quivis
videt. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Idem. Parsons. e
Codd. 137, 138, 139, 255 affert: 'A. ἕως φόρον ῥιμάτων, quae

ad priorem versiculum potius pertinere videntur; neque
sic tamen expediri possunt. ¹⁸ Colb., Reg. unus. No-
bil. affert: 'A. μὴ συνήκας. Cod. 139: Σ. συνήκας. ¹⁹ 'A.
σκηνοῖ. Θ. ἡρμεῖ. Sic omnes MSS. Drusius [post Ni-
cet.]: Οἱ ἄλλοι σκηνοῖ, ἡρμεῖ.—Montef. Parsons. affert:
" 'A. Θ. σκηνοῖ. 138, 250, 255. Σ. ἡρμεῖ. 137, 138, 139,
255." Symmacho peculiare est ἡρμεῖν pro ܠܐ. Cf. Hex.
ad Job. xxxix. 28. Psal. xxxvi. 28. lxviii. 37. ²⁰ Nicet.
et "omnes:" etiam Cod. 259. ²¹ Nobil. ²² Sic
"MSS." Nobil. soli Aquilae tribuit. ²³ Reg. unus.
²⁴ " 'A. τίς διεῖλεν. Sic Drusius [Nobil.] qui postea habet:
Οἱ ἄλλοι τίς δὲ ἐστειλεν etc. Colb. et Reg. unus: 'A. Θ.
τίς δὲ ἐστειλεν etc."—Montef. Nicetas habet: Οἱ ἄλλοι
τίς δὲ κατέστειλε κ.τ.λ. Nos Schleusneri emendationem
διέστειλε pro δὲ ἐστειλε recepit. ²⁵ 'A. εἰς κτ. φωνῶν.
Σ. εἰς ψ. βροντῆς. Sic ex [Nobil. et] "omnibus" Montef.
Cod. 250 in marg.: εἰς κτύπον φωνῶν, ψόφον βροντῶν. Syro-
hex. + ܠܐ ܡܥܬܝܠܐ ܡܥܬܝܠܐ ܡܥܬܝܠܐ.

- 26, 27. מִצָּן דָּשָׁן — לְהַמְטִיר. O. Vacabat. ✕ Θ. τοῦ ὑετίσαι — ἐξοδὸν χλόης.²⁶
27. לְהַמְטִיר. Ad germinare faciendum. ✕ Θ. τοῦ ἐκβλαστήσαι. "Ἄλλος" ἐκβλαστήσει.²⁷
- מִצָּן. Egressum. ✕ Θ. ἐξοδόν. Σ. ἀνάφυσιν.²⁸
28. הֲיֵשׁ לְמִטֶּר אֵב. Num est pluviae pater? O. τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; 'Α. μήτι ἐστὶν ὑετῷ πατήρ; Σ. ἄρά ἐστιν ὑετῷ πατήρ;²⁹
29. יִקְרַח. Glacies. O. κρύσταλλος. 'Α. Θ. πάγος.³⁰
30. וּפְנֵי תְהוֹם יִתְלַכְדוּ. Et facies abyssi inter se cohaeret. O. πρόσωπον ἀσεβοῦς τίς ἐπηξέ; 'Ο 'Εβραῖος πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πηγνυται.³¹
31. הֲתִקְשֶׁר מַעְדְּנוֹת כִּימָה. Num ligabis vincula (s. delicias) Pleiadum? O. συνήκας δὲ δεσμὸν Πλειάδος; Σ. ἡ συνάψεις μόρια Πλειάδος;³²
32. תְּהִיָּא — תַּנְחֵם. O. Vacabat. ✕ Θ. δια-
νοΐξεις — ἄξεις αὐτά;³³
- תְּהִיָּא מְזֻרוֹת בָּעֵלָא. Num exire facies signa caelestia suo quodque tempore? ✕ Θ. δια-
νοΐξεις Μαζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ; Σ. ἡ ἀνα-
φύσεις τὰ σκορπισθέντα κατὰ καιρὸν αὐτοῦ
ἐκαστον;³⁴

32. וְעֵשׂ עַל-בְּנֵיהָ תַנְחֵם. Et Arcturum cum filiis ejus deduces eos. ✕ Θ. καὶ ἔσπερον ἐπὶ κέ-
μης αὐτοῦ ἄξεις αὐτά. 'Α. καὶ ἔσπερον ἐπὶ οἰκο-
δομῆς αὐτοῦ καθοδηγήσεις αὐτούς.³⁵
33. קְחָה. Statuta. O. τροπὰς. 'Α. ἀκριβείας.
Σ. διατάξεις. Θ. συντάγματα.³⁶
34. וְשִׁפְעָתַיִם. Et copia aquarum. O. καὶ
τρόμφῳ ὕδατος λάβρου. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὀρμῇ
ὕδατων.³⁷
35. בְּרָקִים. Fulgura. O. κερανοῦς. Οἱ λοιποὶ
ἀστραπὰς.³⁸
- וְהֵנּוּ. Ecce nos. O. τί ἐστί; 'Α. ἰδοὺ ἡμεῖς.³⁹
Σ. πάρεσμεν.⁴⁰
36. אוּ מִי־נָתַן לְשִׁכְנִי בִינָה. Aut quis dedit cordi
(s. τῷ φαινομένῳ) intelligentiam? O. ἡ ποι-
κλιτικὴν ἐπιστήμη. Σ. ἡ τίς ἔδωκε μεμωρα-
μένῳ ἔννοιαν;⁴¹
37. מִי־יִסְפֹּר שְׁחָקִים בְּחִכְמָה וְנִבְלִי שְׁמִיִּים מִי.
יִשְׁבִּיב. Quis enumerabit nubes cum sapien-
tia? et utres caeli quis inclinabit? O. τίς
δὲ ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφία, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν
ἐκκλινε; 'Α. τίς ἐξηγήσεται (s. διηγήσεται) ῥοπὰς σοφία;
καὶ ἀπορρέοντα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει;⁴² Σ. τίς ἀριθμήσει

²⁶ "Hi quatuor versiculi asteriscis notantur in Colb. [Cod. 248] et Ed. Lat. Hieron."—Montef. Sub ✕ Θ affert Syro-hex. ²⁷ Colb., Reg. unus. ²⁸ Montef. ex iisdem edidit: "Ἄλλος" ἀνάφυσιν. Symmacho lectionem tribuunt Codd. 139, 255. Cf. ad v. 32, et ad Cap. xiv. 14. ²⁹ Montef. edidit: 'Α. μήτις ἐστὶν ὕ. π. Σ. ἄρα ἐστὶν ὕ. π., notans: "Lectionem Aquilae habet Drusius; Symmachi vero MSS." Drus. post Nobil. habet: 'Α. Θ. μήτις ἄρα. Nos Syrum secuti sumus, qui affert: 'Α. Θ. μήτις ἄρα. Pro ὕ. π. interrog. μήτι habet Aq. Job. xxiii. 6. Jesai. vii. 13. ³⁰ Colb., Reg. unus. ³¹ "Nonnulli libri habent, τίς ἐπηξεν. [Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ³² Hieron.: quis tabefecit.] Schol. 'Ο 'Εβραῖος πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πηγνυται; unde aliqua Ed. [Comp.] habet: πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἐπηξεν. Sed magis Hebraeo responderet, si τίς ἐπηξεν legeretur."—Nobil. Ex sola Nobilii conjectura, ut videtur, Montef. edidit: "Ἄλλος" πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἐπηξεν; ³² Aquilae hoc frag-
mentum tribuit Nobil., Symmacho Olymp., Syro-hex. et

Colb., qui legit ei pro ἡ. Syro-hex. ³³ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³⁴ Nobil. et "omnes." Syrus affert: ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

τὸν αἰθέρα σοφίᾳ; ἢ ὄργανα οὐρανοῦ τίς συνθήσει;⁴³ Θ. τίς ἀριθμήσει παλαιώματα σοφίᾳ; καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει;⁴⁴

38. **בַּצֶּקֶת עָפָר לְמוֹצָק יִרְגָּבִים יִרְגָּבִים יִרְגָּבִים.** *Collique-scendo pulverem in massam fusilem, et ut glebae agglutinentur.* Ο'. κέχυται δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ λίθω κύβον. Ἀ. ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι γῆν καταχύσει, καὶ χερμάδες (s. χερμάδια) κολληθήσονται.⁴⁵ Σ. ὅταν κέχυται εἰς κόνιν γῆς ἐπί-χυσις, ἵνα βῶλοι γένωνται ἐν συγκολλήσει.⁴⁶ Θ. ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι γῆν καταχύσει, καὶ βῶλοι συγκολληθή-σονται.⁴⁷

39. **מָרָה.** *Praedam.* Ο'. βοράν. Σ. Θ. θήραν.⁴⁸

40. **קִי־יִשְׁחוּ.** *Quum subsidunt.* Ο'. δεδοίκασι γάρ. Ἀλλος· ὅτι φωλεύουσιν.⁴⁹

בְּסֶפֶר. *In umbraculo.* Ο'. ἐν ὕλαις. Schol. ἐν κούταις.⁵⁰

CAP. XXXIX.

1. **הִרְעַתָּ עֵת לָרֶחַ יַעֲלִי-סֵלַע.** *An nosti*

fluxio aquae, fluentum, flumen, auctore Bernsteinio in Lex. ad Chrestom. Syr. p. 537, qui nostrum locum non neglexit).

⁴³ Syro-hex. **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.** Montef. ex Colb. et Reg. uno edidit: Σ. ἢ ὄργανα οὐρανοῦ τίς συνθήσει; Sic Codd. 138, 255, et cum titulo Σ. Θ. Codd. 137, 139. Hieron.: * *et organa caeli in terram declinavit.* ⁴⁴ Syro-hex. **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.**

ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Nobil. affert: Σ. (corrigere Θ.) καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει (sic); ⁴⁵ Syro-hex. in continuatione: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.**

ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Middeld. tentat: ὅταν ἐκχέται γῆ καταχύσει, καὶ . . . καταλαμβάνονται; (quasi scriptum esset **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**, cujus tamen formae exemplum non habeo.) Pro **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ** legendum videtur **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Tum Syriaca ad verbum sonant: καὶ θυγατέρες χειρὸς κολληθήσονται; quae quomodo cum Hebraeis concilianda sint, non video.—Haec prius scripseram quam mihi in manus venerint literae A. Ceriani, quas nunc cum lectore communicabo. "Codex: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**, superscripto scholio characterē medio inter Estrangelum et Maroniticum: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Locutio **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Nostro est *ἐχειρίδιον* Jerem. l. 42.

Epist. Jerem. 15; sed ipse nosisis quam lata sit significatio hujus Syri idiomatis." Hujus scholii opus, incidit in vocabulum Aquilae, Homericarum formarum imitatori, bene

tempus parturitionis rupicaprarum? Ο'. Vacabat. Θ. ✕ εἰ ἔγνωσ καιρὸν τοκετοῦ τραγέλαφον πέτρας.¹ [Θ.] . . . νεβρῶν ἐν πέ-τρα.²

2. **ܬܪܦܘܪ ܝܪܝܚܝܢ ܝܪܝܚܝܢ ܝܪܝܚܝܢ.** *Numerasne menses quas implent?* Ο'. ἡρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν πλήρεις τοκετοῦ αὐτῶν. Σ. ἡρίθμησας δὲ σε-λήνας πληρῶσαι αὐτάς.³

3. **ܬܠܝܬܐ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ.** *Incurvant se, natos suos findere (prorumpere) faciunt.* Ο'. ἐξέ-θρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδιά ἔξω φόβου. Σ. Θ. ἐνδώσουσι τὰ παιδιά αὐτῶν, διασώσεις αὐτά.⁴

3, 4. **ܬܠܝܬܐ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ.** Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ὠδίνas δὲ—καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς.⁵

3. **ܬܠܝܬܐ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ ܝܠܕܝܢ.** *Dolores suos emittunt.* ✕ Θ. ὠδίνas δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς. Σ. ἃ ὠδί-νησαν ἀπολείπουσι.⁶

notum, χερμάς s. χερμάδιον, ita dictum secundum Grammaticos, quia manum tenentis implet. Sic Zonaras: χερμάδιον, ὃ χειροπλήθης λίθος, παρὰ τὸ τὴν χεῖρα πληροῦν. Conjecturam meam certo certiorē facit ipsius Aquilae usus, qui ad Deut. xxi. 21 pro Hebr. יָרִיבִים, Ο'. λιθοβολήσουσιν, teste Holmesii Cod. 108, χερμαδιούσιν interpretatus est.

⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.** Hic venit in auxilium Cod. 252: Ἀ. γῆς ἐπίχυσιν ἵνα βῶλοι γένωνται συγκολληθῆσαι; quae manifesto non Aquilae, sed Symmacho vindicanda sunt. ⁴⁷ Syro-hex. in continuatione: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.**

ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ⁴⁸ Colb., Reg. unus. ⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Schol. apud Nobil. Sic Codd. 161, 248 in marg.

CAP. XXXIX. ¹ Sic sub Θ. ✕ Syro-hex. (ubi in edito ante **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ** supplendum ex cod. **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**), et sub ✕ Hieron. ² "Colb. et Reg. unus, qui hoc scholium adjiciunt: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**."—Montef. ³ Nobil. ⁴ Codd.

137, 138, 255: Σ. ἐνδώσουσι κ.τ.έ. Cod. 139: Σ. ἐνδώσουσι τὰ π. αὐτῶν. Ἀ. διασώσεις αὐτά. Colb., Reg. unus: Θ. ἐνδώσουσι κ.τ.έ. Cod. 259, Reg. alter: Θ. ἐὰν δώσουσι κ.τ.έ. Orat.: Θ. ἐὰν δώσουσι κ.τ.έ. Postremo Nicetas ex Chrysost.: **ܘܫܝܬܐ ܕܠܐ ܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ** ἐὰν δώσουσι τὰ παιδιά αὐτῶν, διασώσεις αὐτά; ⁶ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ δ'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ⁶ Sic Olymp., Cod. 138, et

4. יְחַלְמוּ בְנֵיהֶם. *Robusti facti sunt filii earum.*
 ※ Θ. ἀπορρήξουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν. Σ. ἀποβάλλονται τὰ τέκνα αὐτῶν.⁷
5. יִרְבּוּ בָּבֶר. *Adolescunt in agro.* ※ Θ. πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι. Σ. πληθύνειν ἐν ἀγρίο-τητι.⁸
6. יֵצְאוּ וְלֹא-שָׁבוּ לָמוֹ. *Egrediuntur, nec redeunt ad eas.* ※ Θ. ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς. Σ. ἐξελθόντα οὐχ ὑποστρέψει πρὸς αὐτάς.⁹
7. עֲרֵבָה. *Desertum.* Ο'. ἔρημον. 'Α. ὁμαλὴν. Σ. ἀόκητον. Θ. ἀραβά.¹⁰
8. בֵּיתוֹ. *Domum ejus.* Ο'. δαίταν αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. οἶκον. ¹¹
9. וּמִשְׁכְּנֹתָיו מִלְּחָה. *Et habitacula ejus salsuginem.* Ο'. Vacabat. ※ Θ. καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἀλμυρίδα.¹² Σ. γῆν αὐτοῦ...¹³
10. נוֹגֵשׁ. *Exactoris.* Ο'. φορολόγον. 'Α. εἰσπράκτου.¹⁴
11. יִתּוֹר—יָדוּשׁ. Ο'. Vacabat. ※ Θ. κατασκέπτεται—ζητεῖ.¹⁵
12. בָּרִים. *Bubalus (s. oryx).* Ο'. μονόκερος. 'Α. ρινόκερος.¹⁶
13. אִם-יִשְׁדֹּךְ עֲמִיקִים אֶחָדָה. *Num occabit valles*

- post te.* Ο'. ἡ ἐλκύσει σου αὐλακὰς ἐν πεδίῳ. Σ. ἡ ὁμαλίσαι κοιλιάδας ἀκολουθῶν σοι.¹⁷
14. וְיַעֲזֹב. *Et derelinques.* Ο'. ἐπαφήσεις δέ. Θ. μὴ ἐγκαταλείψεις.¹⁸
15. הֲתִאֲמִין בּוֹ. *Num credes ei.* Ο'. πιστεύσεις δέ. Πάντες ※ αὐτῷ.¹⁹
16. יִשֵּׁב. *Reddet.* Ο'. ἀποδώσει. Σ. ἀποκαταστήσει.²⁰
17. יִתְקַח. *Comportabit.* Ο'. εἰσίοσει. Σ. συλλέξει. Θ. συνάξει.²¹
18. בְּנֵהֶרְנָנִים וְעַל-סָלָה. *Ala struthionum exsultat.* Ο'. πτέρυξ τερπομένων νεέλασσα. 'Α. πτερύγιον αἰνούντων συναναπλέκεται.²² Σ. πτέρον ἀγλαΐσμου περιφύεται.²³
- 19–20. וְלִרְבּוֹ—אִם-אֶבְרָהָה. Ο'. Vacabat. ※ Θ. ἐὰν συλλάβῃ—καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ.²⁴
21. אִם-אֶבְרָהָה תִּסְרֶדָה וְנִצָּה. *An ala ciconiae et pluma.* ※ Θ. ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα καὶ νέσσα. 'Α. αἰς ἐρωδίου καὶ ἱέρακος.²⁵ Σ. εἰ ἐναγκαλίσεται ὁ κύκνος πτίλους αὐτοῦ.²⁶
22. וְתִשְׁכַּח כִּי-רָגַל תּוֹרָה. *Et obliviscitur quod pes ea comprimet.* ※ Θ. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπιεῖ. 'Α. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς λιμήσει αὐτά. Σ. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς λιμήσει αὐτά.²⁷

(cum καταλείπουσιν pro ἀπολείπουσιν) Codd. 137, 139. Montef. ex Regiis duobus edidit: 'Α. Σ. ὠδήσαν, ἀπολείπουσιν. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 163: "Verba, ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς, videntur esse Theodotionis, qui ea posuerat pro verbis τῶν Ο', ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας, a librariis alienum in locum (v. 2 nempe) collocatis." In v. 2 pro ἔλυσας Cod. 157 habet ἐξαποστελεῖς. ⁷ Sic Montef. ex Colb. et Reg. uno, sed minus probabiliter ad Hebraea תִּכְבְּעֶנָּה יִלְיָהוּ (v. 3) refert. Cod. 255: Σ. ἀποβάλλονται. Codd. 137, 138, 139: Σ. ἀποβάλλονται. ⁸ Colb., Reg. unus. Pro ἀγρότητι, quae vox nulla est, correximus ἀγρίο-τητι. ⁹ Colb., Reg. unus. ¹⁰ Nobil. Codd. 250, 255: Σ. ἀόκητον. ¹¹ Codd. 250, 255: 'Α. Θ. οἶκον. Colb.: 'Α. Σ. Θ. οἶκον ἀόκητον. ¹² Sic Colb., Syro-hex. et sub aster. Hieron. ¹³ Reg. unus. ¹⁴ Sic Drusius. Nobil. affert: 'Α. ἐκπράκτου. Vid. Hex. ad Exod. v. 13. Ad vocab. ἀκούων Parsons. e Cod. 139 affert: Σ. ἀπολαβεῖν ἀφθύνως τῶν ἐπὶ γῆς; et sic sine auctore Codd. 137, 138. Est scholium manifestum. ¹⁵ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron., invito Montef. ¹⁶ Nicet., Reg. unus.

Cod. 256: ἀρινόκερος (sic). ¹⁷ Colb., Reg. unus. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. in marg. Apud Hieron. pro his, *et credes ei* ※ *quia* etc., corrigendum: *et credes* ※ *ei*: *quia* etc. ²⁰ Colb. ²¹ Idem. ²² Nobil., Orat., Reg. unus, qui omnes συναναπλέκει habent. Syro-hex. ./. ²³ Syrus videtur Graecum συναναπλέκεται vertisse, favente forma Hebraea. Versio totius v. Hieronymiana est: ※ *Penna struthionum mixta est alis herodionis et accipitris.* ²⁴ Nicet., Orat., Reg. unus. Paullo aliter Cod. 252: Σ. πτερύγιον ὠραῖσμου περιφύεται. ²⁵ Sic Syro-hex. Montef. juxta Colb. Theodotionis supplementum ab ὅτι ἀφήσει (v. 14) incipit; Hieron. vero α πτέρυξ (v. 13). ²⁶ Sic Codd. 248 (qui habet ἐρωδῖος), 252. Syro-hex. ./. ²⁷ Syro-hex. ./. Supplevimus *alīs* ex Hieron. modo allato. Montef. ex Reg. uno affert: 'Α. ἐρωδῖος. Polychron.: ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀσίδα πτηνὸν μέγιστον, πλὴν εὐθες, ἦν' Ἀκύλας ἐρωδῖον καὶ ἱέρακα ἐκδίδωκεν. ²⁸ Nobil. ²⁹ Syro-hex. ./. ³⁰ Eadem Symmacho tribuit, nisi ³¹ pro ³².

16. בְּנִיָּהּ. *Duriter tractat pullos suos.*
 ※ Θ. ἀπεσκήρυνε τὰ τέκνα ἑαυτῆς. [᾽Αλλος καταπονήσει τῇ νεοττοτροφίᾳ.]²⁸
17. וְשָׁחָהּ. *Oblivisci fecit eam.* ※ Θ. κατεσιώπησεν αὐτῇ. Σ. παρέλεν.²⁹
18. וְלֹא־חָלַק לָהּ בְּבִינָהּ. *Et non impertitus est ei intelligentiam.* ※ Θ. καὶ οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. Σ. καὶ οὐκ ἐνειμεν αὐτῇ σύνεσιν.³⁰
19. כָּצִית בְּמֶרֶס תְּמַרְיָא. *Quo tempore in altum sese extollit.* ※ Θ. κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώσει. Σ. πετομένη.³¹
20. רָעָמָהּ. *Tonitru.* Ο'. φόβον. Σ. κλαγγήν. Θ. χρεμετισμόν.³²
21. וַיִּפְחָהּ. *Terror.* Ο'. τόλμη. Σ. Θ. φόβος.³³
22. בְּעֵמֶק. *In valle.* Ο'. ἐν πεδίῳ. ᾽Α. Θ. ἐν κοιλάδι.³⁴
23. לְקִבְּרָתָנִי. *In occursum armorum.* Ο'. συναντῶν βασιλεῖ (alia exempl. βέλει³⁵). ᾽Α. Θ. εἰς ἀπάντησιν ὅπλου. Σ. εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων.³⁶
24. מִפְּנֵי־חֶרֶב. *A conspectu gladii.* Ο'. ἀπὸ σιδήρου. Σ. Θ. . . μαχαίρας.³⁷
25. לָהֶב. *Flamma.* Ο'. Vacat. Θ. φλόξ.³⁸

- 23, 24. בָּרַעַשׁ וַיִּרְדּוּ: (Flamma) *hastae et lanceae. Cum strepitu.* O'. τόξον καὶ μάχαιρα καὶ ὄργη. ✕ Θ. λόγχης καὶ ἀσπίδος σεισμῶ.³⁹
24. בָּרַעַשׁ וְרָגַז יִבְמָא-אַרְצָן. *Cum motione et concussionem sorbet terram.* O'. καὶ ὄργη ἀφανιεῖ τὴν γῆν. Σ. ἐν σάλῳ καὶ ὄργῃ ὥς καταπίων...⁴⁰
- וְלֹא יֶאֱמִין בִּי-קוֹל שׁוֹפָר. *Neque credit quod sonus tubae sit.* O'. καὶ οὐ μὴ πιστεύσει ἕως ἂν σημάνη σάλπιγξ. Σ. καὶ οὐ δηλωθήσεται ὑπὸ ἤχους σάλπιγγος.⁴¹
25. וַיִּמְרְחוּק יְרִיחַ מִלְחָמָה. *Et eminus odoratur pugnam.* O'. πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου. Σ. καὶ πόρρωθεν ἀλαλάζει πολεμικόν.⁴²
26. לְחִינֹן. *Versus austrum.* O'. ἀκίνητος ✕ κατορῶν τὰ πρὸς νότον.⁴³
28. עַל-שָׁן-סֵלַע וַיְהַלֵּן. *Petram inhabitat et pernoctat.* O'. καθεσθεις αὐλίζεται. 'A. Θ. ἐν πέτρᾳ...⁴⁴ Σ. ἐν πέτρᾳ ἡρεμῶν αὐλισθήσεται.⁴⁵
- עַל-שָׁן-סֵלַע וַיִּמְנוּדָה. *Super dentem rupis et arcis (s. arcem).* O'. Vacabat. ✕ Θ. ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφω.⁴⁶ 'A... καὶ ὄχυρώματος.⁴⁷

²⁸ Sic Montef. Nobilius quasi scholium recte affert. Pertinet autem ad verba ὥστε μὴ ἐαυτήν. Olymp.: ἀπο-σκληρύνασα τὴν περὶ τὰ τέκνα φυσικὴν στοργήν, ἵνα μὴ ἐαυτήν καταπονήσῃ νεοττοτροφούσα. ²⁹ "Omnes." Nescio an

Olympiodoro debeat: ἐπειδὴ, φησὶν, ἐσιώπησεν, ἀντὶ τοῦ, ἀνέσχε καὶ παρεῖλεν ἀπ' αὐτῆς ὁ θεὸς σοφίαν. ³⁰ Olymp. et

³¹ Colb., Reg. unus. Est scholium, ut videtur.

χρεμετισμόν. κλαγγήν. Olymp. Symmacho tribuit κραυγήν.

³³ Colb., Reg. unus. Montef. minus probabiliter ad היה refert. ³⁴ Colb., Reg. unus. Syro-hex.; 'A. Σ. Θ. ἐν

κοιλάδι (ܟܝܠܐܕܝܝܐ). ³⁵ Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex.

in marg. ♦ Olymp. legit βελει, notans: καθ' ἑτερα

quorum posterior Aquilae tribuit συνάντησιν. Olymp.: ἡ

κατὰ τοὺς λοιποὺς, εἰς ἀπ. ὄπλου, καὶ εἰς ἀπ. καταφράκτων.
³⁷ Colb., Reg. Nescio quid sibi velint Codd. 161. 248.

qui afferunt: Σ. ἡμῶνον. ³⁸ Syro-hex. ♦ ܡܕܢܐ .l.

* Syrus affert: .l. * حرمه و جمال و حسن و عفت : Synde

notat: "Non positum erat apud Origenem." Pro **ⲕⲉⲣⲥⲱⲥⲓⲁⲩ** Kreyszigius ingeniose coniecit **ⲕⲉⲣⲥⲱⲥⲓⲁⲩ**, et sic reapse codex. Eodem pertinere videtur Cod. 249, qui post **ⲙⲉⲕⲁⲣⲁⲛ** addit: **ⲗⲟⲕⲭⲭⲓ** (sic) **ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲓⲛⲓⲟⲥ ⲥⲱⲙⲓⲟⲥ**. Propter rationes autem grammaticas ordinem verborum mutavit Syrus. Totum v. sic vertit Hieron.: *Super ipsum autem gaudet arcus et gladius, ✠ lanceae hastaeque tremore.*

⁴⁰ Olymp. et "omnes." ⁴¹ Colb., Reg. unus. Kreyssig.
tentat δειλωθῆσεται. ⁴² "Reg. unus, qui habet ἀλαλάξω,

male."—*Montef.* Chrysost. apud Nicet.: ἀκούει, φησὶ, σάλ-
πιγγος, καὶ οἶδε τοῦ πολέμου τὸ σύνθημα, καὶ πόρρωθεν ἀλαλάζει

πολεμικόν. ⁴³ Hieron.: *immobilis* ✕ *et respiciens ad*
austrum. Conulam expunxit Vallarsius. invito Syro-

hex., qui sine aster. habet: ἀκ. καὶ καθορῶν (s. καὶ ὁρῶν)

κ. τ. ε. ⁴⁴ Syro-hex. a Norbergio omissus: .1. 7.
 ♦ حمح. ⁴⁵ Colb., Reg. unus. ⁴⁶ Sic Syro-

hex., qui καὶ ἀποκρίφων (هو مرفوض) legit. Hieron.: * in
summitate petrae et in caueis 47 Nobil. Colb.

summitate petrae et in caverna. Nobil., Colb.,
Reg. unus.

29. לְמַרְחֹק עֵינָיו יָבִיטוּ. O'. Vacabat. ✕ Θ. πρὸρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι.⁴⁸

30. יַעֲלֶה דָם. Sorbent sanguinem. O'. φύρονται ἐν αἵματι. 'A. ἐστομισμένοι...⁴⁹ Σ. καταρ-
ρῶσιν αἷμα.⁵⁰

וּבִאֲשֶׁר חָלְלִים שָׁם הוּא. Et ubi confossi, ibi illa (aquila). O'. οὐ δ' ἂν ὦσι τεθνεώτες παρα-
χρῆμα εὐρίσκονται. Σ. ὅπου δὲ σάρκες τετρω-
μένων πάρεισι.⁵¹

31, 32 (Hebr. xl. 1, 2). יָסֹר — יָעֵן. O'. Vaca-
bat. Θ. ✕ καὶ ἀπεκρίθη — ἐκκλίνει;⁵²

32 (xl. 2). הָרַב עַם-שִׂדִּי יָסֹר מוֹכִיחַ אֶלֶיָּהּ יַעֲנֶנָּה. Num contendens cum Omnipotente castigator (eius erit) ? arguens Deum respondeat ad illud. O'. Θ. ✕ μὴ κρίσιν μετὰ ἱκανοῦ ἐκκλίνει 4; ἐλέγχων δὲ θεὸν ἀποκριθήσεται αὐτήν. Σ. ἄρα ὁ δικαζόμενος πρὸς τὸν ἱκανὸν περιγενή-
σεται; διελεγχόμενος θεῷ ἀντιφθέγγεται τι;⁵³

34 (xl. 4). O'. ÷ τί ἐτι — ἀκούων τοιαῦτα;⁵⁴

הֵן קָלִי. Ecce! vilis sum. O'. οὐθὲν ὦν.
'A. ἰδοὺ ἡλαφρύνθη. Σ. ἰδοὺ κούφως ἐποίησα.⁵⁵

35 (xl. 5). אַחַת דְּבַרְתִּי וְלֹא אָנֹכָה וְשֵׁתִּים וְלֹא אֶחָד. Semel locutus sum, sed non respon-
debo; et bis, sed non addam. O'. ἅπαξ λελά-

ληκα, ἐπὶ δὲ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Σ. ὁ μὴ ἀναφθεγγαίμην. [ἃ ἐτόλμῃσα ὑπὸ ἀκακίας, μεταμανθάνω ὑπὸ παιδείας.]⁵⁶

CAP. XL.

3 (Hebr. 8). הָאֵף תִּפְרֹךְ מִשְׁפָּטִי תִרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן. Num etiam solves iudicium meum ?
damnavis me ut justificeris ? O'. μὴ ἀποποιοῦ
μου τὸ κρίμα. οἶει δέ με ἄλλως σοι κεχηρηματι-
κέναι, ἢ ἵνα ἀναφανῇς δίκαιος; Σ. μήτι καὶ
παρακυρώσεις κρίσιν μου; ἄδικον ποιήσεις με
ἵνα δικαιωθῇς;¹

4 (9). כְּאֵל לִּי. Tanquam Dei tibi. O'. κατὰ τοῦ
κυρίου. Σ. ὡς θεοῦ ὑπάρχης.²

5 (10). וְהָיָה דְּהָרָר. Et maiestatem et decorem.
O'. δόξαν δὲ καὶ τιμήν. Θ. εὐπρέπειαν καὶ
ὑψος (s. δόξαν).³

7 (12). רְאֵה כָּל-בָּהֶמָה. Intuere omnem elatum. O'.
ὑπερήφανον. 'A. Θ. ἰδοὺ πάντα...⁴

וְהָיָה רִשְׁעִים תִּחְתָּם. Et contere impios in
loco suo. O'. σήψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα.
'A. καὶ ἐπίρριπον...⁵ Σ. καταθλῶν ἀσεβεῖς
ἤττησον αὐτούς.⁶

⁴⁸ Sic Syrus, et sub aster. Hieron.

⁴⁹ Nobil.

⁵⁰ Colb., Reg. unus. ⁵¹ Idem. Sic Cod. 255, et prae-
fixo Σ. Θ. Cod. 256. ⁵² Sic sub Θ ✕ Syro-hex. solus.

⁵³ Olymp. et "omnes." Syrus bifariam affert: וְשֵׁתִּים וְלֹא אֶחָד.

וְלֹא אֶחָד וְשֵׁתִּים וְלֹא אֶחָד. ⁵⁴ Sie Grab.

juxta Hieron. Colb. + τί ἐτι ἐγὼ ἀποκρίνομαι (sic) 4 οὐ
κείται ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ. Syro-hex. — τί ἐτι — πρὸς ταῦτα 4;

⁵⁵ Nobil., qui ελαφρύνθη scribit. ⁵⁶ Montef. ex Colb.

et Reg. uno edidit: Σ. μὴ ἀνεφθεγγάμην ἃ ἐτόλμῃσα κ.τ.έ.
notans: "Sed haec interpretatio non consonat cum He-
braeo hodierno." Parsonsius affert: "Σ. ὁ μὴ ἀνεφθεγγάμην
ἃ ἐτόλ. ὑπὸ ἀκακίας, λαβεῖν μεταμανθάνω ὑπὸ π. Cod. 139. Sic,
sine λαβεῖν, Codd. 137, 138. Σ. ὁ μὴ ἀνεφθεγγάμην [ἀνα-
φθεγγάμην ?]. ἃ ἐτόλ. ὑπὸ ἀκ. λαβεῖν μεταμανθάνω μετὰ παιδων.
Cod. 256. Cod. 255 legit cum Montef." Verba quae in-
clusimus scholium esse videntur.

CAP. XL. ¹ Ex Nobil. et Drusio edidit Montef., sed καὶ
post μῆτι perperam omisit. Parsons. e Cod. 252 affert:
Σ. μῆτι καίπερ ἀκυρώσεις κρίσιν μου. 'A. ἄδικον κ.τ.έ. Unde

παρακυρώσεις pro —σες rescripsimus.

² Montef. pro He-

braeis לִּי כְּאֵל ex Colb., Reg. affert: Σ. ἀκυρώσεις
... ὡς θεοῦ ὑπάρχης. Vocab. ἀκυρώσεις ad v. 3 pertinere

videtur: pro ὑπάρχης autem fortasse legendum ὑπάρχει σοι.
Syrus noster in textu pro κατὰ τοῦ κυρίου habet ὡς θεοῦ

(וְשֵׁתִּים וְלֹא אֶחָד), apposito in marg. לִּי כְּאֵל, κατὰ κύριον,
ut Codd. III, 23. ³ Colb., Reg. unus. Pro ὑψος, δόξαν

habet Cod. 137. ⁴ Syro-hex. וְשֵׁתִּים וְלֹא אֶחָד.

Montef. ex Reg. affert: "ἄλλ. ἀρχέκακον. "Forte scholion."

⁵ Montef. ad Hebr. וְהָיָה רִשְׁעִים, deprime eum, affert: 'A. καὶ
ἀπόρριψον (ἄλλ. ἐπίστρεψον), notans: "'A. ἀπόρριψον. Colb.

et Reg. unus. Apud Drusium legitur ἐπίστρεψον." No-
bil., quem imitatus est Drusius, ad σήψον δὲ affert: 'A. ἐπί-

στρεψον, et sic, teste Parsonsio, Cod. 248. Sed idem Par-
sons. ad κρίψον δὲ (v. 8) exscripsit: 'A. καὶ ἐπίρριψον. Cod.

138. Σ. καὶ ἐπίρριψον. Codd. 137, 139; ubi in Hebr. est
וְהָיָה רִשְׁעִים, absconde eos. In re incerta mediam lectionem, καὶ
ἐπίρριψον, probavimus, et Hebraeo וְהָיָה רִשְׁעִים propter copulam

aptavimus. ⁶ Cod. 252.

quam ejus; Ο'. περιθήσεις δὲ φορβαίαν περὶ
ρίνα αὐτοῦ; 'Α. καὶ σχοινίους συνδήσεις τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ;²⁸

21 (26). הַתְּשִׁים אֲנָבִן בַּפֶּה. Num pones juncum
in nare ejus? Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἢ δῆσεις
κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ;²⁹

וְבַחוּהוּ תִקֵּב לַחִי. Et annulo perforabis max-
illam ejus? Ο'. ψελλίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ
χείλος αὐτοῦ; Θ. καὶ χαλινῷ τρήσεις σια-
γόνα αὐτοῦ;³⁰

22 (27). הַיְרַבֵּה אֵלַי תְּהִנְנִי אִם יִרְבֶּר אֵלַי. רַבּוֹת.
An multiplicabit ad te preces? num
loquetur tibi mollia? Ο'. λαλήσει δέ σοι
δεήσει, ἱκετηρία μαλακῶς; 'Ο 'Εβραῖος ἄρα
πληθυνεὶ πρὸς σὲ δεήσεις (s. ἱκετηρίας); ἄρα
λαλήσει πρὸς σὲ μαλακά;³¹

רַבּוֹת. Mollia. Ο'. μαλακῶς. 'Α. Θ. ἀπαλά.
Σ. πολλά.³²

23 (28). הַיִּכְרֵת. Numquid feriet (pactum). Ο'.
θήσεται δέ. Θ. μὴ διαθήσεται.³³

24 (29). הַתְּשִׁיחַ. An ludes. Ο'. παίξῃ δέ. Σ.
μὴ ἐμπαίξεις.³⁴

25 (30). יִכְרוּ עָלָיו חֲבֵרִים. Epulabuntur super eo
(s. insidius ei struent) socii? Ο'. ἐνσιτούνται
δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη; (. .) διαγωγίσονται αὐτὸν
κοινωνοί;³⁵

יִחַצְרוּהוּ בֵּין חֲבֵרָיו. Divident eum inter Ca-
nanaeos (negotiatores)? Ο'. μεριτεύονται δὲ
αὐτὸν Φοινίκων ἔθνη; 'Α. ἡμισεύουσιν αὐτὸν

μεταξὺ Χαναναίων; Σ. διαμερισθήσονται (s.
διαμερισθήσεται) μεταξὺ μεταβδλων; Θ. ἀγο-
ράσουσιν αὐτόν . . .³⁶

26 (31). הַתְּמִלֵּב בְּשִׁכְתוֹ עוּרִי. Num implebis mis-
silibus pellem ejus? Ο'. πᾶν δὲ πλῆστον συν-
ελθὼν οὐ μὴ ἐνέγκωσι βύρσαν μίαν οὐράς
αὐτοῦ. 'Α. μήτι πληρώσεις ἐν ἀναφορεῖσιν
δέρμα αὐτοῦ; Σ. μὴ πληρώσεις ἐν σκηναῖς
δέρμα αὐτοῦ;³⁷

וְבַצֵּל דָּגִים. Et in harragine piscium. Ο'.
καὶ ἐν πλοίοις ἀλιέων. Σ. καὶ ἐν ἰχθυοφό-
ροις.³⁸

27 (32). זָכֹר מִלְחָמָה אֶל-תּוֹכְחִי. Memento praelii,
ne addas. Ο'. μνησθεῖς πόλεμον τὸν γινό-
μενον ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γινέσθω.
'Α. μνησθητι πολέμου, μὴ προσθῇς.³⁹

CAP. XLI.

1. הֵן-תּוֹחַלְתּוֹ נִכְוָּה. Ecce! spes ejus mendax est.
Ο'. Versio absbna. 'Α. ἰδοὺ ἡ προσδοκία
αὐτοῦ διαψεύσεται.¹ Θ. ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ
διεψεύσατο.²

הֲגַם אֶל-מִרְאֵי וַיֵּט. Nonne vel ad conspectum
ejus prosternetur? Ο'. Versio absbna. Σ.
ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καταβαλεῖ.³

2. לֹא-אֶחָד כִּי יַעֲרֹנֵנִי. Non est quisquam ita
saevus, ut excitet eum. Ο'. οὐ δέδοικας ὅτι

²⁸ "Hunc versiculum Latine tantum [sine auctore] affert Drusius: A. et funibus colligabis linguam ejus."—Montef. Graeca, ut videtur, sunt ipsius Montef.

²⁹ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex. Hieron.: ✕ Sigillabis (si ligabis) etc. ³⁰ Olymp. et "omnes." ³¹ Schol. apud Nobil.

³² Montef. ex Colb. affert: 'Α. Θ. ἀπαλά. Reg. unus habet ἀπά. Syro-hex. ✕ هتلا. Post μαλακῶς add. πολλά Codd. 23, 254. ³³ Colb., Reg. unus.

³⁴ Idem. ³⁵ Sic Cod. 252. Aut legendum διαγωνί-
σονται, aut διαγωγίσθαι est Aquilae figmentum, a δια-
γωγή, oblectamentum. Utrumlibet eligas, αὐτῷ pro αὐτὸν
corrigendum videtur. ³⁶ Nobil. "Α. ἔως ἡμισεύ-
ουσιν κ.τ.έ. Sic Orat. et Reg. unus cum Drusio, qui non

habet ἔως. Secunda versio διαμερισθήσονται κ.τ.έ. etiam
Aquilae ascribitur a Drusio, sed est Symmachi."—Montef.
Etiam Nicetas et Nobil. damnant ἔως. Symmachi ver-
sionem confirmat Syrus, qui cum Bosio διαμερισθήσεται
habet: ✕ ه. مفسد حبله. ³⁷ Sic Cod. 252,
qui tamen Aquilae μήτι πληρώσης, et Symmacho μὴ πλη-
ρώσης tribuit. Drusius post Nobil. affert: Σ. μὴ πληρώσεις
σκηναῖς τὸ δέρμα αὐτοῦ; quem expilans Montef. σῶμα pro
δέρμα perperam scripsit. ³⁸ Nobil. ³⁹ Idem.

CAP. XLI. ¹ Cod. 252. ² "Omnes." Cod. 252:
Σ. ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. Olymp.: ἀντὶ γὰρ τοῦ, μηκέτι γινέσθω, ὁ
Θ. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ διεψεύσατο, ἐξέδωκεν ὁ δὲ Σ. ἀντὶ τοῦ, οὐχ
ἐωράκας αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς κ.τ.έ. ³ Olymp. et "omnes."

ἡτοίμασται μοι. 'Α. Θ. οὐδὲ μὴ ἀσπλαγχνήσω, ὅταν ἐξεγείρω αὐτόν.⁴

4. עָרְכוּ—לֹא־אֶחֱרִישׁ. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. οὐ σιωπήσομαι—τὸν ἴσον αὐτοῦ.⁵

בְּדִיר. Membra ejus. ✕ Θ. δι' αὐτόν. 'Α. περὶ αὐτοῦ.⁶

וְדִבֵּר גְּבוּרֹת רַחֵן עָרְכוּ. Et sermonem roborem, et gratiam structurae ejus. ✕ Θ. καὶ λόγον (s. λόγος, s. λόγῳ) δυνάμει ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτοῦ. 'Α... καὶ δωρήσεται τάξει αὐτοῦ.⁷ Σ. Verbum autem etiam valde potens non opponet se mihi.⁸

5. בִּכְפֶּל רָכְנוּ מִי יָבוֹא. In duplicaturam freni ejus quis ingreditur? Ο'. εἰς δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; Σ. εἰς ὑποδίπλωσιν φολίδος αὐτοῦ τίς ὑποδύσει;⁹

6. וָלֵתִי. Valvas. Ο'. πύλας. Οἱ λοιποὶ θύρας.¹⁰ סְבִיבוֹת שִׁנָּיו. Circuitus dentium ejus. Ο'. κύκλῳ ὁδόντων αὐτοῦ. Θ. περὶ τοὺς ὁδόντας (αὐτοῦ).¹¹

7. גִּבְיָתָהּ אֶפְיָקִי כִּגְגִים. Elatio ejus sunt robora sculorum. Ο'. τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαίαι. 'Α. σῶμα αὐτοῦ ὑπερεκχύσει θυρεῶν. Σ. ὑπερφρονεῖ προερχόμενος ἐν θυρεοῖς.¹²

8. קָגוֹר חוֹתָם צָר. Clausum est sigillo arcto. Ο'. σύνδεσμος δὲ αὐτοῦ ὥσπερ συμπίτης λίθος. ('Α.) ἀποκλείστω σφραγὶς στενή.¹³

8. אָחַד בְּאֶחָד יִגָּשׁוּ וְיִחַד לֹא־יָבֹא בִּינֵיהֶם. Alterum alteri juncta sunt, et ventus non veniet inter ea. Ο'. ✕ Θ. εἰς τοῦ ἐνὸς κολλῶνται.¹⁴ πνεῦμα ('Α. ἀναπνοή)¹⁵ δὲ οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. 'Α. Σ. εἰς τῷ ἐνὶ προσεγγίσουσιν, καὶ διάστημα οὐκ ἔσται...¹⁶

9. אִישׁ—יִתְפָּרְדּוּ. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἀνὴρ—ἀποσπασθῶσιν.¹⁷

וְאִישׁ בְּאֶחֱיוֹ יִדְבָּקוּ. Vir fratri suo adhaerebunt. ✕ Θ. ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθήσεται. 'Α. ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ προσκολληθήσεται.¹⁸

10. עֲשִׂישָׁתָיו תִּהְיֶה אֹר. Sternutationum ejus unaquaeque splendescere facit ignem. Ο'. ἐν πταρμῷ αὐτοῦ ἐπιφαύσκειται φέγγος. 'Α. πταρμὸς αὐτοῦ φέγγος πυρός.¹⁹

כַּעֲפַעֲשֵׁי שַׁחַר. Tanquam palpebrae aurorae. Ο'. εἶδος ἑωσφόρου. Οἱ λοιποὶ ὡς εἶδος ἑωσφόρου.²⁰

11. אֵשׁ בִּידֹרֵי אֵשׁ. Scintillae ignis. Ο'. ἐσχάται πυρός. Οἱ λοιποὶ δαλοὶ πυρός.²¹

13. נִפְשׁוּ גַחְלִים תִּלְהִיט. Halitus ejus carbones succendit. Ο'. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνθρακες. Σ. Θ... (ἀνθρακας) φλέξει.²²

14. רָאָבָה. Sollicitudo. Ο'. ἀπόλεια. 'Α. ἐκλίμια.²³

15. רָצוּק עָלָיו בְּלִימוֹט. Compactum est super

⁴ Colb., Reg. unus. Olymp. (in Cat. Nicet. p. 584, ubi ἀσπλαγχνήσω) τοῖς λοιποῖς tribuit.

⁵ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β', consentiente Hieron. Syro-hex.: ✕ Θ. οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν.

⁶ Reg. unus. ⁷ Reg. unus Aquilae tribuit, Colbertinus Symmacho.

⁸ Syro-hex. מִסִּבֹּתָיו אֶפְיָקִי. Mid-deld. vertit: Σ. λόγον δὲ καὶ αὐτὸν πολλῆς ἰσχύος οὐκ ἀντιστήσεις μοι. Tentabam: Σ. λόγος δὲ καὶ ὁ ὑπερίσχυρος οὐκ ἀντίκεισεται μοι. Parsons. vero ex Cod. 252 affert: Σ. λόγος δὲ ἱκανοῦ ἀδιάπτωτος. Ceterum neque οὐκ ἀντίκεισεται μοι, neque ἀδιάπτωτος ad Hebraea pertinere, sed potius explicatoris esse suspicio.

⁹ Olymp. et "omnes." ¹⁰ Colb.

Ad προνόπου Syrus noster in marg. affert: στόματος.

¹¹ Sic Olymp. et Codd. 137, 138, 139. Colb.: Οἱ λοιποὶ περὶ τοὺς ὁδόντας.

¹² Olymp., Colb., Reg. unus. "Sym-

machi lectionem pleniorē edimus."—Montef. Nimirum post θυρεοῖς addidit τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, ex male intellecto Olympiodori loco.

¹³ Sic Schol. apud Nobil. a Montefalconio praetermissum. Est genuinum, ni fallor, Aquilae fragmentum. Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 20. Job. xxviii. 15.

¹⁴ Versiculum Theodotiani vindicant Colb., Syro-hex. Grabius ex Hieron. edidit: ✕ εἰς ἐκ τοῦ ἐνὸς—οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν (v. 9).

¹⁵ Colb., qui habet ἀναπνοῆς.

¹⁶ Cod. 252. Aquilae nomen delendum videtur.

¹⁷ Sic Syro-hex. Posteriorē tantum versiculum asterisco notat Colb.

¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. ²⁰ Colb. ²¹ Idem.

Nobil. uni Aquilae ascribit. Fortasse versio erat, ὡς δαλοὶ

(רָאָבָה) πυρός. Vulg. sicut tēdas ignis.

²² Syro-hex. ²³ Hieron.: anima ejus carbones accendit.

²³ Nobil.

eum ut non dimoveatur. Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
καταχέει ἐπ' αὐτὸν, οὐ σαλευθήσεται.²⁴ Σ.
περικεχυμέναι αὐτῷ ἀκλινεῖς.²⁵

17. מִשְׁתּוֹ יִגְדְּרוּ אֵילִים. *Ab elatione ejus formi-*
dant fortes. Ο'. στραφέντος δὲ αὐτοῦ φόβος
θηρίοις. 'Α... ὑποσταλήσονται ἰσχυροί.²⁶ Σ.
ὑπὸ τῆς κινήσεως αὐτοῦ εὐλαβηθήσονται ἰσχυ-
ροί.²⁷

18. מִשְׁיָגְהוּ חֶרֶב בְּלִי תִקּוּם חֲנִית מִסֶּעַ וְשִׁרְיָה. *Ag-*
gredientis eum gladio, non consistet (gladius),
lancea protectionis (s. lancea, sagitta) et lorica.
Ο'. ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαί, οὐδὲν μὴ
ποιήσωσι δόρυ καὶ θώρακα.²⁸ Σ. καταλαβοῦσα
αὐτὸν μάχαιρα οὐχ ὑποστήσεται, ✕ οὐδὲ λόγ-
χης ἄρσις καὶ θώρακος.²⁹

19. לְתֶבֶן. *Pro palea.* Ο'. ἄχυρα. 'Α. Θ. εἰς
ἄχυρα. Σ. ὡς ἄχυρα.³⁰

20. לֹא-יִבְרִיחוּ בֶן-קֶשֶׁת. *Non fugabit eum filius*
arcus. Ο'. οὐ μὴ τρώσῃ αὐτὸν τόξον χάλκεον.
Σ. οὐ φυγαδεύσει αὐτὸν ἀνὴρ τοξότης.³¹

אֲבִי-רִגְלֵי. *Lapides fundae.* Ο'. πετροβόλον.
Οἱ λοιποὶ λίθους σφενδόνης.³²

21. כַּקֶּשֶׁת נִחְשְׁבוּ תוֹתַח. *Tanquam stipula repu-*

tatae sunt fustes. Ο'. Vacabat. ✕ 'Α. Θ. ὡς
καλάμη ἐλογίσθησαν σφύραι.³³ Σ. ὡς καλάμη
ἐλογίσθη αὐτῷ σφύρα.³⁴

21. לְרַעַע בִּירֹן. *Vibrationem jaculi.* Ο'. σεισμοῦ
πυρφόρου. 'Α... ἀσπίδος. Σ. σειομένον θυ-
ρεοῦ.³⁵

22. קִדְרֵי חֶרֶשׁ. *Acumina testae.* Ο'. ὀβελίσκοι
ὀξεῖς. 'Α. ὀξυντήρες ὀστράκων. Σ. Θ. σιδή-
ρια τέκτονος.³⁶

23. רִתְּיָה. *Fervefacit.* Ο'. ἀναζει. 'Α. καρχαλά-
σει.³⁷

בְּמִרְקָה. *Sicut vas unguentarium.* Ο'. ὥσπερ
ἐξάλειπτρον. 'Α... μυρεψητήριον. Σ. ὡς ἀνα-
βρασσομένην ἄρτυσιν.³⁸

24. יִשָּׁב תְּהוֹם לְיַבְיָה. Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
ἐλογίσατο ἄβυσσον ὡς περίπατον.³⁹

25. אֵין-עַל-עַרְבָּר מִשְׁלֵי. *Non est super terram*
comparatio (s. dominatio) ejus. Ο'. οὐκ ἔστιν
οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐτῷ. Σ. οὐκ ἔστιν
ἐπὶ χόος ἐξουσία αὐτοῦ.⁴⁰

הַעֲשֹׂי לְבִלְיָתָה. *Qui factus est defectu ter-*
roris (h. e. ut neminem timeret). Ο'. [✕ Θ.]
πεποιημένον ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
λων μου.⁴¹

²⁴ Sic Syro-hex., et sub aster. Cod. 248. ²⁵ Olymp. et "omnes." Hieron.: ✕ *circumfusae ei et immobiles.*

²⁶ Nobil. ²⁷ Olymp. (qui habet ἀπὸ τῆς κ.) et "omnes."

²⁸ Post δορ add. ἐπιρμένον Comp., Ald. et codd. plerique. Syro-hex. **מִסֶּעַ וְשִׁרְיָה**.

²⁹ Olymp. et "omnes." Cod. 255 habet: Σ. οὐδὲ λόγχης ἄρσις καὶ θώρακος. "Illud autem, οὐδὲ λόγχης κ.τ.ε. nomine Symmachi asterisco notatur in Colb., et in versionem LXX hexaplaem inductum fuerat."—Montef. Hieron.: *Si occurrerint ei lanceae, nihil facient ei ✕ hastae elevatio et thoracis.* ³⁰ Colb.

³¹ Colb., Orat., Reg. unus. ³² Olymp. (non πέτρους σφενδόνης, ut Nobil. et Drusius), Colb., Orat., Reg. unus. Pro πετροβόλον Syrus noster vertit **مِنْهَا طَلَق**, cum scholio: "Hoc est, σφενδόνη (محلول)." ³³ "Hic versicu-

lus, qui in LXX legitur, ex 'Α. Θ. cum asterisco notatur in Colbertino."—Montef. Neque Syro-hex., neque Hieron. asteriscum agnoscit. Ed. Rom. legit σφύρα (sic): sed Colb. et Syro-hex. cum Comp., Ald. et codd. σφύραι tuentur.

³⁴ Syro-hex. **וְהָיָה מִלִּי מִלִּי מִלִּי מִלִּי**. (Juxta Syri interpretis usum **مِلّٰل** sonaret ἐλογίσθη, et **سعد**

λελόγισται s. ἤγηται, quod posterius vocab. pro passivo perperam cepit idem vv. 20, 21, 23. Sed non crediderim Symmachum soloeccum ἤγηται αὐτῷ scripsisse; altera autem versio ἐλογίσθη αὐτῷ σφύρα in Codd. III, 23 reperitur.) ³⁵ Nobil. et "omnes." Cf. Hex. nostra ad Jerem. vi. 23. Olymp. affert: "Ετερος" σειομένον θυρεοῦ.

³⁶ Olymp. affert: 'Α. ὀξ. ὀστράκων. Θ. σιδήρια τέκτονος. Montef. edidit: 'Α. ὀξ. ὀστράκων. Σ. σιδήρια τέκτονος. Θ. σιδήριον τέκτονος, notans: "Lectiones Aquilae et Theod. habent quidam cum Drusio [immo Drusius Olympiodorum ad verbum exscripsit]: Symmachi Orat. et Reg. unus."

³⁷ Sic Nobil. et "tres MSS." Olymp.: 'Α. καρχαλάζει. Pro ἀναζει, ἀνακαχλάζει habet Cod. 256. ³⁸ Olymp. et

"omnes." Pro ἐξάλειπτρον Syro-hex. posuit **مِنْهَا**, cum scholio: "Vas quoddam ex quo aliquis ungat."

³⁹ Sic Colb., et sine nom. interp. Syro-hex. et Hieron.

⁴⁰ Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. ⁴¹ "Hic versiculus

Θ. cum asterisco notatur a Colbertino."—Montef. Non consentit Syrus, neque Hieronymus; nec Theodotionem interpretem sapit. Cf. Cap. xl. 14 in Graeco.

26. אֵת כָּל־גִּבְהַ יִּרְאֶה. *Omne altum videt.* Ο'. πάν ὑψηλὸν ὄρε. Θ. πάντα ὑπερήφανον ἐμβλέψεται.⁴²
 עַל־כָּל. *Super omnes.* Ο'. πάντων. 'Α. Θ. ἐπὶ (πάντων).⁴³
 כָּל־בְּנֵי־שָׁחַץ. *Omnes filios elationis.* Ο'. πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι. Σ. παντὸς βρομώδους.⁴⁴ Θ. . . υἱῶν βαναυσίας.⁴⁵

CAP. XLII.

2. וְלֹא־יִבְצֹר מִמּוֹד מִמּוֹדָה. *Et non prohibebitur a te cogitatio.* Ο'. ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. Οἱ ἄλλοι καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπὸ σοῦ ἐνθύμημα.¹
 3. בְּלִי־דַעַת לִכְן הִבְדֵּיתִי וְלֹא אֲבִין. *Absque scientia; propterea indicavi nec intelligebam.* Ο'. φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καὶ σὲ οἶεται κρύπτειν; τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ᾔδειν. Σ. . . ἔγνω, διὰ τοῦτο ἐλάλησα ἀνοήτως.²
 5. שָׁמַעְתִּיהָ וַעֲתָה יַעֲנֵי רִאֲתָהּ. *Audiui te, nunc autem oculus meus vidit te.* Ο'. ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἑώρακέ σε. Οἱ λοιποὶ ἤκουόν σε, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἑώρακέ σε.³
 6. עַל־כֵּן אָמַמָּא. *Propterea aversor (verba mea priora).* Ο'. διὸ ἐφαύλισα ἐμαντόν. Σ. διὰ τοῦτο κατέγων ἐμαντοῦ.⁴
 וְנִחַמְתִּי עַל־עֲפָר וְאֶפֶר. *Et poenitentiam ago*

super pulvere et cinere (sedens). Ο'. ἤγημαι δὲ ἐμαντόν γῆν καὶ σποδόν. 'Α. καὶ παρεκλήθην ἐπὶ χοῖ καὶ σποδῶ.⁵

7. חָרָה אַפִּי בָּהּ וּבְשָׁנִי בְּרֵעִיהָ. *Exarsit ira mea in te et in duos socios tuos.* Ο'. ἤμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου. Σ. ἀργίσθη ὁ θυμὸς μου σοὶ καὶ τοῖς δυσὶν ἐταίροις σου.⁶ Θ. ἐθυμώθη ἡ ὀργή μου ἐν σοὶ καὶ ἐν τοῖς δυσὶ φίλοις σου.⁷
 כִּי לֹא דִבַּרְתָּה אֵלַי נְכוֹנָה. *Quoniam non locuti estis ad me rectum.* Ο'. οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν. Σ. . . ὀρθῶς.⁸ Θ. οὐ γὰρ ἐλαλήσατε εὐθύτητα.⁹
 8. קְחוּ־לָכֶם. *Sumite vobis.* Ο'. λάβετε. Σ. Θ. ἱαντοῖς.¹⁰
 וְהִעַלִּיתֶם עֹלָה. *Et offeretis holocaustum.* Ο'. καὶ ποιήσει κάρπωσιν. 'Α. (καὶ) ἀναβιβάσετε ὀλοκαυτώματα.¹¹ 'Α. Θ. . . ὀλοκαύτωσιν. Σ. . . ἀναφοράν.¹²
 עַל־לָכֶם. *Pro vobis.* Ο'. περὶ ὑμῶν. 'Αλλος ὑπὲρ ὑμῶν.¹³
 כִּי אֶס־פָּנָי אֶשָּׂא. *Nam faciem ejus suscipiam.* Ο'. ✕ ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι.¹⁴ Οἱ ἄλλοι παραδέξομαι.¹⁵
 אֵלַי נְכוֹנָה. *Ad me rectum.* Ο'. ἀληθές. 'Α. Θ. πρὸς μέ. Σ. ἐπ' ἐμοῦ.¹⁶
 כַּעֲבָדִי אִיּוֹב. *Sicut servus meus Jobus.* Ο'. κατὰ τοῦ θεράποντός μου 'Ιώβ. Θ. καθὼς ὁ δοῦλός μου 'Ιώβ.¹⁷

⁴² Olymp. et "omnes." ⁴³ Syro-hex. Sic Cod. 249 in textu τῶν Ο'. ⁴⁴ Olymp. et Reg. unus. Alii habent βρομώδους, teste Montef. ⁴⁵ Olymp. et "omnes." Montef. vertit: *filiorum illiberalium*. Sed βαναυσία est *molities, eocordia*, teste Olympiodoro: *τουτέστιν, τῶν τὸν ἕγρον καὶ διαρρέοντα καὶ ἡδονικὸν μετιόντων βίον*. Cf. nos ad S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 167 E.

CAP. XLII. ¹ Olymp. et "omnes." ² Nobil. "Sine dubio legendum, οὐκ ἔγνω."—Montef. Aliter ἀνοήτως ad בְּלִי־דַעַת referri potest, quemadmodum eadem Hebraica transtulit, Sym. Job. xxxv. 16. Sed tunc legendum: ἀνοήτως; διὰ τ. ἐλάλησα ἃ οὐκ ἔγνω. ³ Olymp., Reg. unus. ⁴ Reg. unus. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. ⁷ Olymp. et Codd. 255, 259. Symmacho ascribit (cum ἐπὶ pro ἐν in 2do loco) Cod. 138.

⁸ Olymp., Colb., Reg. unus. ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. ✕ *لَا تَحْصُو*. Hieron.: ✕ *vobis*. ¹¹ Nobil. ¹² Olymp., Colb., Orat., Reg. unus. ¹³ "Colb. habet: Δ. ὑπὲρ ὑμῶν, i.e. *Tetrapla*, ut saepe dictum."—Montef. Est alia lectio, quae nunc legitur in Codd. 70, 252. Cf. ad Cap. ii. 9. ¹⁴ Sic sub asterisco Syro-hex. ¹⁵ Nicet. Montef. ex Colb. et "aliis" affert: Οἱ ἄλλοι πρόσωπον αὐτοῦ παραδέξομαι· εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτόν, ἀπόλεσα ἂν ὑμᾶς. ¹⁶ Syro-hex. post ἀληθές in marg. addit: ✕ *لَا تَحْصُو*. Montef. e Colb. affert: Σ. ἀληθές ἐπ' ἐμοῦ. (Sic Syrus noster Cap. xxxviii. 12, *مَحْصُو* pro ἐπὶ σοῦ dedit.) Cod. 249 in textu affert: πρὸς μὲ ἀληθές. Hieron.: ✕ *ad me: verum*. ¹⁷ Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Schol. ὡς ὁ δοῦλός μου 'Ιώβ.

9. הַשֹּׁחִי. *Suchita*. Ο'. ὁ Σαυχίτης. Σ. ὁ Σωί.
Θ. ὁ Σωίτης.¹⁸
- הַנַּעֲמָתִי. *Naamathita*. Ο'. ὁ Μιναιός. Σ.
Ναμαθίτης. Θ. Νομαθίτης.¹⁹
- וַיִּשֶׂא יְהוָה אֶת-פָּנָיו אֵיּוֹב. *Et suscepit Jova
faciem Jobi*. Ο'. καὶ ἔλυσε τὴν ἀμαρτίαν
αὐτοῖς διὰ 'Ιώβ. Σ. καὶ προσήκατο ὁ θεὸς τὸ
πρόσωπον 'Ιώβ.²⁰
10. וַיַּהֲרֹשֶׁב אֶת-שְׁבוֹת אֵיּוֹב בְּהַתְּפִלָּלוֹ בְּצַר. *Et Jova reduxit captivitatem Jobi,
postquam orasset pro socio suo*. Ο'. ὁ δὲ κύ-
ριος ἤψηξε τὸν 'Ιώβ. εὐχαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ
περὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Σ. καὶ ὁ κύριος ἐπέστρεψε
τὴν ἀποστρεφὴν τοῦ 'Ιώβ, ἐν τῷ προσεύχασθαι αὐτὸν
περὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ. Θ. κύριος ἐπεστράφη πρὸς
μετάνοιαν τὴν διὰ τοῦ 'Ιώβ, ἐν τῷ προσεύχασθαι αὐ-
τὸν περὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ.²¹
11. לְפָנִים. *Antea*. Ο'. ἐκ πρώτου. 'Α. εἰς πρόσ-
ωπον.²² Σ. πρίν. Θ. ἔμπροσθεν.²³
- וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ. *Et comederunt cum
eo panem in domo ejus*. Ο'. φαγόντες δὲ καὶ
πίοντες παρ' αὐτῷ. ✕ ἄρτον ἕνα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.²⁴
- וַיִּנְחֻמוּ. *Et consolati sunt*. Ο'. καὶ ἐθαύμασαν.

Σ. καὶ παρεμυθήσαντο.²⁵

11. עַל־הַרְעָה. *Super onne malum.* Ο'. ἐπὶ
 πᾶσιν. Σ. περὶ πάσης τῆς κακίας.²⁶
 אִישׁ קְשִׁיטָה אַחַת וְאִישׁ זָנֹב וְהָב אֶחָד.
Unusquisque numum unum, et unusquisque in-
aurem auream unam. Ο'. ἑκαστος ἀμνάδα
 μίαν, καὶ τετράδραχμον χρυσοῦ καὶ ἀσήμου
 (alia exempl. καὶ τετρ. χρυσοῦν ἀσημον). 'Α.
 Θ. . . ἐνώτιον χρυσοῦν ἔν.²⁷ Σ. δς μὲν νόμισμα
 ἔν, δς δὲ ἐπίρρινον ἐν χρυσοῦν.²⁸
12. בְּרִאשִׁיתוֹ. *Prae principio ejus.* Ο'. ἡ τὰ ἐμ-
 προσθεν.²⁹ Σ. Θ. ὑπὲρ τὰ ἐμπροσθεν.³⁰
14. יְמִימָה. *Jemimat.* Ο'. 'Ημέραν. 'Α. Σ.
 'Ιεμιμά.³¹
- קְצִיָּה. *Keziam.* Ο'. Κασίαν. Σ. Κισίαν,
 s. Κεσίαν.³²
- קֶרֶן הַשֹּׁד. *Keren-happuk.* Ο'. 'Αμαλθαίας
 κέρas. 'Α. Σ. Καρναφούκ.³³
16. Ο'. — τὰ δὲ πάντα ἔτη ἔζησεν, διακόσια τεσσα-
 ράκοντα (alia exempl. add. ὀκτώ). Οὐ κείται
 ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ.³⁴
- וַיָּרָא—דִּרְתָּ. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ εἶδεν
 —γενεάν.³⁵

•

¹⁸ Colb., Reg. unus. Codd. 250, 255: Θ. ὁ Σωτήρης. Cod. 138: Σ. ὁ Σωτήρης. ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ Nobil. et "omnes." ²¹ Syrus affert:

et "omnes." ²¹ Syrus affert: **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**.
ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ; **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**; **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**.
 (L) **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**; **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**; **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**.
 J. In Syriacis post Middeld.
 convertendis, praeter alias correctiones necessarias pro
εὐξαμένους αὐτοῦ bis dedi *ἐν τῇ προσεύχῃ αὐτὸν*, propter
 Hexapla Montefalconii, qui ex Colb. et Regio affert: Σ.
 (Σ. Θ. Colb.) *ἐν τῇ προσεύχῃ αὐτὸν*; etsi hoc fortasse
 Syriace magis sonaret: **ܐܚܝܢ ܕܥܡܗ**. ²² Cod. 248.

²³ Reg. unus. ²⁴ Syro-hex. in marg. **חסדא** * **חסדא**. Middeld. falso vertit: * **ἀριστον** ἕκαστος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ; notans: "Idem in uno cod. adjectitur." Nimirum post παρ' αὐτῶ Cod. 249 addit: **ἀριστον** ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ²⁵ Reg. unus. qui *alii interpretari* tribuit. Est

²⁶ Olymp. et "omnes." ²⁷ Olymp.
²⁸ Codd. 248, 255, 259. Pro ἐπιπύρον Cod. 248 mendosum
πυρίων legit. Montef. ex Olymp. affert: Σ. ἐπιπύρον. Cf.

Hex. ad Ezech. xvi. 12. ²⁹ Pro ἡ Syro-hex. in textu
dedit ο'; in marg. autem: "ἡ, hoc est, ἡμέρα." ³⁰ Colb.

³¹ Sic Nobil. Colbert. vero: 'A. *ἐνερμά*. Σ. *ἐνερμά*. Reg. unus: 'A. *ἰσσημά*. Σ. *ἐνερμά*. Syro-hex., qui in propriis nominibus Peschitam imitari solet, in textu habet *ܐܢܝܡܐ*; in marg. autem: 'A. *ἡμέραν* (*ܐܢܝܡܐ*). ³² Codd. 248,

252: Σ. Κισίαν. Nobil. affert: Schol. Κεσίαν; ubi *Schol.*
scribae error est pro Σ. Syrus noster in textu مرشد (sic ?
Pesch. مرشد) habet. ³³ "A. Σ. Καρραφούκ. Sic Dru-

siaus. Coll. autem *Καρναφίροιθ*; Reg. unus *Καρναφφίθ*.”—*Montef.* Immo Drusius exscripsit Nobil., qui affert: Schol. *Καρναφίρκ*. Codd. 137, 139 exhibent: 'Α. Σ. *Καρναφίθ*. Cod. 138: 'Α. Σ. *Καρναφ*: *φίθ* (sic). Cod. 252: 'Α. *Καρναφίρκ*. Συνο-*hex* in textu habet *Καρναφίρκ* (مركف).

et in marg.: Σ. ναφούκ (y²226). ³⁴ Sic Colb., ut videtur.
Reg. unus: Ο. κείται παρά τοῖς λοιποῖς. Montef. edidit:
Ο. τὰ δὲ πάντα ἔτη δ' ἔζησεν ψμ'. Οὐ κείται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ,
οὐδὲ παρά τοῖς λοιποῖς. ³⁵ "Hi duo versiculi asteriscis

notantur in Colb. et in Ed. Lat. Hieron."—*Montef.* Syrus
noster habet: * καὶ εἶδεν—ἡμερῶν 4.

17. שָׁבִי. Satur. Ο'. πλήρης. ἄλλος ἐμπε-
πλησμένος.³⁶

18. Ο'. — γέγραπται δὲ κ.τ.έ. Ἰστέον δὲ ὅτι
μεχρὶ τοῦ, πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν,
Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος ἐλθόντες, συνεπέ-
ραναν τὸ βιβλίον, ὡς δὴ τῷ Ἑβραϊκῷ ἀκο-

λουθοῦντες· ὁ δὲ Θεοδοτίων συμπεραίνει
τοῖς Ο'.³⁷

18. Ἐπιφὰς τῶν Ἡσαῦ υἱῶν. Ὁ δὲ Θεοδοτίων,
υἱὸς, ἐξέδωκεν, Ἰωσαφάτ.³⁸
Βαλδάδ. Πάλιν ὁ Θ. υἱὸς Ἀμμὼν τοῦ Χω-
βόρ.³⁹

³⁶ Nobil. affert: Schol. ἐμπεπλησμένος.

Olymp. et Orat. Quae sequuntur usque ad finem libri
obelis notantur in Ed. Lat. Hieron. Sic quoque Syrus
noster, nisi quod haec, καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς—ἤρξε χώρας,

³⁷ Sic

sine obelis affert, casu, ut videtur.

Post Ἐπιφὰς add. υἱὸς Σωφᾶν (Σωφάρ Cod. 23) Codd. III, 23.

³⁸ Sic Nicet.

³⁹ Sic Nicet. Idem additamentum exstat in Codd. III, 23,
ubi scriptum υἱὸς Ἀμμὼν (Ἀμμων Cod. 23) τοῦ Χωβάρ.

ADDENDA.

Cap. xxii. 20. κατάλειμμα] Sic Montef., sed reponendum
τὸ κατάλειμμα, ut in LXX. Syro-hex. in plurali, ܡܫܠܡܐ *,
teste A. C.

Cap. xxiv. 14-18. Syro-hex. affert: * Θ. καὶ νυκτὸς
ἔσται ὡς κλέπτῃς 4. καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ ἐφύλαξε σκότος,

* λέγων—ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος 4.

Cap. xxviii. 16. Pro ἐν ὄνυχι Syro-hex. habet ܐܢܝܢܐ,
et in marg. ONYXION.

Cap. xxix. 13. Syro-hex. praemittit * Ἀ. Θ, non * Θ,
teste A. C.

APPENDIX A.

PRAETER loca, quorum in Hexaplis nostris notitiam dedimus, haec, quae sequuntur,
in Cod. Ambrosiano obelo insignita sunt.

Cap. I. 1. — τις — ἀμεμπτος — πράγμα-
τος — 3. — θήλειαι — 5. — καὶ μόσχον —
τῶν ψυχῶν αὐτῶν — 6. ἡ ἡμέρα — αὕτη — καὶ
— ἰδοῦ — 7. — τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι — 8. ἀπὸ
— παντὸς — πονηροῦ — πράγματος — 9. — ἐναν-
τίον — 12. — δίδωμι — 14. — ἰδοῦ — αὐτῷ —
— θήλειαι — 16. — ἄγγελος — — πρὸς Ἰώβ —
17. — ἄγγελος — — πρὸς Ἰώβ — 18. — τῷ Ἰώβ —
19. — τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι — 20. — οὕτως — 21.
— αὐτός (—) —

Cap. II. 1. — ὥς — ἡ ἡμέρα — αὕτη — 2. — πά-
ρειμι — 3. — παντός — 10. — ἐμβλέψας — — τοῖς
συμβεβηκόσιν αὐτῷ — ✕ ἐναντίον — τοῦ θεοῦ (fort.
— ἐναντίον τοῦ θεοῦ). 11. — πρὸς αὐτόν — — βασι-
λεὺς — — τύραννος — — βασιλεὺς — 13. — δεινὴν —

Cap. III. 6. — εἰς ἡμέρας — μηνῶν. 7. — μὴδὲ
χαρμονή — 10. — μητρὸς μου — 16. — ἐκ μήτρας
μητρὸς —

Cap. IV. 2. — ῥημάτων — σου —

Cap. V. 1. — ἀγγέλων — 4. — ἡσόνων — 9.
— καὶ ἐξαΐσια — 26. — κατὰ καιρὸν θεριζόμενος —
— ἄλwanos —

Cap. VII. 2. — δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ — 16.
— ἵνα μακαθυμήσω —

Cap. VIII. 9. — ἐστιν —

Cap. IX. 10. — ἐνδοξά [non, ut in textu nostro
mendose exaratum est, ἐνδόξιά] τε — 17. — πε-
ποίηκε —

Cap. X. 1. — συνεχόμενος —

Cap. XI. 3. — εὐλογημένος — — ὀλιγόβιος — 14.
— ἀπὸ σοῦ — 20. τακῆσονται — παρ' αὐτῷ γὰρ
σοφία καὶ δύναμις — (Sic sine obelo Cod. III
solus.)

Cap. XII. 12. σοφία — εὐρίσκεται — (Sic sine
obelo Codd. III, 106, 261, Theodoret.)

Cap. XIII. 6. — τοῦ στόματός μου —

Cap. XIV. 4. — ἀλλ' οὐθεὶς — (fort. — ἀλλ' οὐ-
θείς).

Cap. XV. 23. — καταπίπτει δὲ εἰς ἐξάλειψιν —

Cap. XIX. 4. — ἐγὼ ἐπλανήθην — (per errorem,
ut videtur, pro — λαλῆσαι — ἐπὶ καιροῦ —, ut
apud Hieron.)

Cap. XXI. 22. — σύνεσιν καὶ —

Cap. XXIII. 12. — ἵνα — μὴ ἀποθάνω (fort.
— ἵνα μὴ ἀποθάνω —, quae verba non habentur nisi
in Codd. III, 249).

Cap. XXIV. 19. — ἐπὶ γῆς ξηρά —

Cap. XXV. 4. Vid. not. 5, ubi pro — corrigend-
um —

Cap. XXVII. 7. — ἡ καταστροφὴ —

Cap. XXIX. 17. — ἐκ — μέσου — δὲ (sic) τῶν ὁδόν-
των.

Cap. XXXI. 32. — παντί —

Cap. XXXII. 2. — τῆς Ἀνσίτιδος χώρας — (Pro
— in cod. est —) 7. — ὅτι οὐχ — — εἴτεσιν
— οὐκ — οἶδασιν.

Cap. XXXIII. 23. — ἐὰν νοήσῃ — πρὸς κούριον. — τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτοῦ δείξῃ. 27. — αὐτὸς ἐαυτῷ (absente metobelo).

Cap. XXXIV. 15. — ὅθεν καὶ ἐπλάσθη. 18. — ἀσεβής. 20. — ἀνδρός. 34. ἀκήκοέ — μου τὸ ῥῆμα (fort. μου — τὸ ῥῆμα).

Cap. XXXV. 2. — σὺ τίς εἶ;

Cap. XXXVI. 12. — βούλεσθαι. 22. — ἐστι.

Cap. XXXVIII. 1. — ὁ κύριος. 2. — ἐμὲ — κρύπτειν. 6. — ἐστιν. 17. — φόβῳ.

Cap. XLI. 11. — καίμεναι. 25. ὑπὸ τῶν ἀγγέλων — μου.

Cap. XLII. 3. — μεγάλα — ἠπιστάμην (fort. — μεγάλα καὶ θαυμάσια ἃ οὐκ ἠπιστάμην). 4. ἀκουσον — δέ. 7. — οὐδέν. 10. — διπλᾶ (𐤁𐤃𐤁, non, ut in edito, 𐤁𐤃𐤅. Vid. Exod. xvi. 22 in Syro-hex.). 11. — πάντα — πρὸς αὐτόν. — καὶ πιόντες. 16. — τὰ δὲ πάντα ἔτη ἔζησεν (𐤁𐤃𐤁, om. a Middeld.) διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ.

APPENDIX B.

IN Hieronymi versione hexaplari adhibenda, non animadvertimus exemplar Vallarsianum a J. P. Migne recusum plurimis locis emendari posse ex collatione textus Martianaei cum Codice Bodleiano 2426 (NE. F. 6. 7), quam olim instituit J. E. Grabe in *Dissertatione De Vitiis* etc. pp. 104–108. Hujus codicis ope, loca a nobis allata sic emaculanda sunt:—

Cap. VII. 8, not. 9. Pro *cognosces* in MS. est *cognoscit*.

IX. 23, not. 28. Adde: “Hieron.: *Quia nequam homines in magna morte PEREUNT* (sic in MS. pro *erunt*).”

XVI. 10, not. 18. Adde: “Hieron.: *Acriter percussit me* IN GENAS (sic in MS. pro *in genibus*).”

XXI. 11, not. 15. Pro *Et mittunt* in MS. est *Emittunt*.

19, not. 26. Pro *redde* in MS. est *reddet*.

XXIV. 5, not. 11. Adde: “Hieron.: *Suavis factus est* EI (sic in MS. pro *eis*) *panis in adolescentis*.”

XXVIII. 18, not. 25. Adde: “Hieron.: *Et* TRAHE (sic in MS. pro *trahes*) *sapientiam de occultis*.”

21, not. 28. Pro *volucrum* in MS. est *volucribus*.

XL. 10, not. 9. Pro *bestia quam* in MS. est *bestiae quas*.

21, not. 29. Pro *sigillabis* in MS. est *si ligabis*.

P S A L M I.

IN LIBRUM PSALMORUM

MONITUM.

“IN eruendis et emendandis Psalterii lectionibus hi libri tum manuscripti tum editi a nobis adhibiti sunt.

“Codex Reg. num. 1807, egregiae notae, X saeculi, cui prorsus similis in Vaticano exstat eadem manu scriptus; ita ut non modo paginae, sed etiam lineae singulae eadem voce desinant. [Vaticanus ille est, ut videtur, Parsonsii Cod. 264.]

“Codex Reg., num. 1876, X saeculi.

“Codex Reg., num. 1877, XI saeculi.

“Codex Reg., X saeculi, num. 1878, elegantissime descriptus cum depictis imaginibus.

“Codex Colbertinus, num. 646, recens.

“Codex alter Colbertinus, *στιχηρὸς*, sive distinctis versiculis exaratus, num. 5995, scriptus anno 1070.

“Codex Vaticanus, num. 754, X saeculi, unde sexdecim dumtaxat Psalmorum lectiones nancisci potuimus. [Ceterorum Psalmorum lectiones ex eodem codice exscripsit J. G. C. Adler, in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XIV, pp. 183–204. Codex est nitide exaratus: in mediis paginis est textus LXXviralis, literis cursivis scriptus, cui utrinque appositae sunt characteres unciali reliquorum interpretum versiones.]

“Codex Coislinianus, IX vel X saeculi.

“Codex alter Coislinianus, vetustus. [Hic est, ut conjicere licet, ‘Coislin. bombycinus, XIII vel XIV saeculi,’ quem Montef. alicubi memorat.]

“Codex tertius Coislinianus, X saeculi.

“Eusebius in Psalmos [i—cxviii] a nobis editus [in *Collectione Nova Patrum* etc., Tom. I, Parisiis], anno 1706.

“Hilarius in Psalmos unam tantum lectionem suppeditavit [ad Psal. lxxv. 15].

“Chrysostomus in Psalmos [iii—xii, xli, xliii—xliv, cviii—cxvii, cxix—cl] editus a Savilio [Tom. I, pp. 521–910] et Frontone Ducaeo [Tom. III, pp. 8–554; postea ab ipso Montefalconio, Tom. V, pp. 1–503]; manuscriptis etiam ad lectiones asserendas usi sumus.

“Hieronymus, maxime Epistola [CVI juxta Vallarsii numerationem] ad Sunniam et

Fretelam; itemque Breviarium ejusdem nomine editum [Opp. Tom. VII, pp. 821–1270, juxta edit. J. P. Migne].

“Theodoretus in Psalmos editus a Sirmondo [Parisiis, 1642; recentius vero a J. L. Schulzio, Halae, 1769 (Opp. Tom. I, pp. 601–1586)].

“Catena a Daniele Barbaro edita Latine in L Psalmos [Venet., 1569].

“Catena [s. Expositio PP. GG.] a Corderio edita in totum Psalterium [Antverp., 1643–1646].

“Agellius in Psalmos. [Romae, 1606. Opus eruditissimum, sive interpretationem et rem criticam spectes, sive excerpta amplissima e commentariis PP. GG. tunc temporis ineditis; quae partim ex Bibliotheca Vaticana, partim ex MSto Cardinalis Sirleti libro hausisse profitetur. Etiam in fragmentis Aquilae etc. describendis, non omnem eum a Nobilio pendere, insigne documentum est lectio *διεδηματίσαντο*, quam ad Psal. xxi. 13 ex Aquila profert; quaeque apud Nobilium et Eusebium a Montefalconio editum in *διεδειγματίσαντο* depravata est.]”—MONTEF.

SS. Patrum operibus a Montefalconio adhibitis annumeranda sunt Origenis Selecta in Psalmos (Opp. Tom. II, pp. 513–849); Eusebii Demonstratio Evangelica, ad Psalmos xxi, xl, liv, xc; et Epiphanius adv. Haereses, semel ad Psal. cxix. 3 advocatus.

Hieronymi versio juxta LXX interpretum editionem, quae *Gallicani Psalterii* nomine gaudet, a Montefalconio ne memorata quidem, (nam versio tam ab eo quam a nobis sub Hieronymi nomine passim laudata est ea quae in Divina Bibliotheca, quae dicitur, includitur, juxta Hebraicam veritatem elaborata) asteriscis et obelis munita est; illis quidem rarissimis, quippe quibus in hoc libro nullus fere locus esset; horum vero amplissima segete, cujus spicilegium tantum exhibet interpres Syro-hexaplaris. Nos autem, asteriscis diligenter notatis, obelos, quasi ad propositum nostrum minus pertinentes, et, ut nostra quidem opinio fert, maximam partem ab ipso Hieronymo, non ab Origene profectos, fere negleximus.

Nobilius in Notis ad hunc librum solito amplioribus praeter Chrysostomum et Theodoretum, scholia et interpretationum varietates in libris manuscriptis repertas affert, quae cum lectionibus Vaticani 754 supra memorati arcissimam cognitionem habere videntur.

E subsidiis quae antecessori nostro defuerunt, primum locum teneant lectiones a Parsonsio in Appendice ad hunc librum repositae, de quibus ipse ait: “Horum quidem [fragmentorum et scholiorum] messis forsitan exilior est quam pro mole collationum aliquis auguraretur; at satis tamen ampla pro numero codicum quibus suppeditantur; quoniam ex iis omnibus quos manu tractando nuper occupabar, vix duobus vel tribus plures eo nomine commendati venerunt, quod istiusmodi reliquiis, aut aliis quibuscunque notis criticis marginalibus fuerint instructi. Codices in quibus servantur lectiones Origenianae, sunt Vaticani 40 [Parsons. 273, olim Christinae Reginae Suecorum, charta bombycina, saeculi XIV, continens Psalmos cum Catena Patrum], 2057 [Parsons. 268, membranaceus, circa saec. XII, continens Psalmos cum Patrum expositionibus, itemque Cantica Vet. et Nov. Test.], et prae-

cipue 398 [Parsons. 264, membranaceus, continens Psalmos cum Catena Patrum, sed deficiens a Psal. liv. 15 usque ad Psal. lviii. 9]. Quodcunque igitur, vel ut antea ineditum, vel ob alias causas, notatu dignum esse videbatur, ex horum unoquoque excerptum pro more descripsi." Ceterum nescio quo casu, a Psal. xxiv usque ad Psal. xxxiv lectiones Cod. 264 tam numero quam pondere eas quae ad ceteros Psalmos universos ex eodem codice excerptae sunt, fere aequiparant.

Inter codices Psalmorum, qui versiones veterum interpretum in margine habent, Parsonsius non recensuit Cod. 13 (vel potius XIII), Bodleianum, signatum NEB. 2, 120, ex quo nonnullas lectiones in opere Montefalconiano non inclusas jampridem excerpterat P. J. Brunsius in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XIII, pp. 177-182; ubi idem V. D. e schedis Usserianis in eadem bibliotheca asservatis paucula eodem spectantia delibavit.

Specimen lectionum e duabus Catenis nuperrime in Bibliothecam Parisiensem ab oriente invectis in usum nostri operis humanissime excerptit EMMANUEL MILLER; unde unam Symmachi antea incognitam ad Psal. lxxxviii. 18 lucrati sumus.

Commentarii Eusebiani partem deperditam (Psal. cxix—cl) aliquatenus recuperare conatus est A. Maius in *Patrum Nova Bibliotheca*, Tom. IV, pp. 65-107, ubi excerpta quaedam hujus operis, non quidem contemnenda, sed quae ad Hexapla augenda nihil aut parum novae materiae suppeditant, e tribus Catenis ineditis concinnavit. Percucurrimus quoque S. Cyrilli Alexandrini Explanationem in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. III, pp. 144-434), Theodori Mopsuestensis Commentarium in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. VII, P. I, pp. 391-393), et Didymi Alexandri Commentarium in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. VII, pp. 131-311); pari eventu.

Euthymii Zigabeni Commentarios in Psalmos e Graeco in Latinum convertit, et Veronae anno 1560 edidit P. Saulus, Episcopus Brugnatisensis, cujus operis Montefalconius quoque hic illic mentionem facit. Graeci operis lectiones nonnullas a Matthaeio exscriptas, praesertim quae aliquid novi ex Aquila, reliquisque interpretibus suppeditare videbantur, Parsonsius in Appendice ad Psalmos condidit.

Versio Psalmorum Syro-hexaplaris prodiit Mediolani anno 1820, sub titulo: *Psalmi secundum Editionem LXX interpretum, quos ex Codice Syro-estrangelho Bibliothecae Ambrosianae Syriace imprimendos curavit, Latine vertit, notisque criticis illustravit Caietanus Bugatus, S. Th. I. V. et Collegii Ambrosiani Doctor*. Opus ab ipso conditore ad umbilicum perductum, quin prelo jam commissum, cum tamen non nisi post illius obitum lucem viderit, praefatione destitutum est, ita ut edendi conditiones a Versione Danielis ab eodem auctore anno 1788 edita petendae sint. Hae autem sunt: primum, ut textum Syriacum accuratissime ad codicem exprimat, retentis etiam, quae paucissima sunt, archetypi sui erratis; deinde, ut puncta tam *diacritica* quam ea quae ad membrorum interpunctionem inserviunt, exhibeat; denique, ut scholia omnia, in primis Aquilae, Symmachi et Theodotionis lectiones (quae quidem in Daniele rarius, in Psalmis vero frequentissime apparent) in ima paginarum ora subjungat. Has conditiones (si excipias scholia philologica non integra, sed cum delectu edita, et Patrum

PSALMI.

PSALMUS I.

1. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָדָף. *Beatitudines viri, qui non ambulat.* Ο'. μακάριος ἄνθρωπος οὐκ ἐπορεύθη. Ε'. Σ'. τέλειος ὁ νεώτερος ὁς οὐκ ἀπήλθεν.¹ "Ἄλλος" ἀμεμπτος ὁ ἄνθρωπος οὐ περιεπάτησεν (ἐν συνεδρίῳ παρανόμων).²

בְּעֵצָה רְשָׁעִים. *In consilio impiorum.* Ο'. ἐν βουλῇ ἀσεβῶν. 'Α. ἐν συνελεύσει ἀσεβῶν.³ Ε'. Σ'. ἐν βουλῇ ἀλλοτριῶν.⁴

וּבִמְשֹׁב לֵאִישׁ לֹא יָשָׁב. *Et in sede irrisorum non sedet.* Ο'. καὶ ἐπὶ καθέδρα λοιμῶν ('Α. Σ. Θ. χλευαστῶν⁵) οὐκ ἐκάθισεν. 'Α. καὶ ἐν καθέδρα χλευαστῶν ... Σ. καὶ ἐν καθέδρα ἐπιθετῶν οὐ κεκοινωνήκε.⁶ Ε'. Σ'. καὶ ἐπὶ καθέδρα παρανόμων οὐχ εὐρέθη.⁷

2. כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֻצּוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה. *At vero in legem Jovae est propensio ejus, et de lege ejus meditatur dies*

noctesque. Ο'. ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός. 'Α. Σ. Ε'. Σ'. ἀλλ' ἐν νόμῳ κυρίου βουλήματα αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φθέγγεται ἡμέρῃσιν καὶ νύκτα.⁸

3. יִהְיֶה כְּעֵץ שְׁתוּל. *Et erit sicut arbor plantata.* Ο'. καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον. 'Α. καὶ ἔσται ὡς ξύλον μεταπεφυτευμένον.⁹

עַל-פְּלִיגְרִימִים. *Super rivos aquarum.* Ο'. παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων. 'Α. ἐπὶ διαρίσιν ὑδάτων.¹⁰ Σ. εἰς τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων.¹¹

אֲשֶׁר פָּרָיו יִתֵּן. *Quae fructus suos reddit.* Ο'. ὁ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει. 'Α. Σ. ὁ καρπὸν αὐτοῦ δώη.¹²

וְעֵלְהוּ לֹא-יָבֹל. *Et folium ejus non marcescit.* Ο'. καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρησέται. 'Α. καὶ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποπεσείσεται.¹³

PSALM. I. ¹ Sic Vat. apud Montef. Nobil. E. E'. S'. prae-mittit. Parsons. affert: Ε'. Σ'. κατ' ἄλθε. ² Schol. apud Nobil. Vat. sine nomine affert: ἀμεμπτος ὁ ἄνθρωπος ὁς οὐκ ἐπε-ριεπάτησεν ἐν συνεδρίῳ παρανόμων. ³ "Unus" apud Montef. ⁴ Nobil. etiam Theodotioni tribuit, invito Euthymio, qui ait: "Vel aliter, consilium impiorum pro concilio et con-ventu intelligendum, quemadmodum Aq. et Theod. inter-pretati sunt." De Vat. suo silet Montef. ⁵ Syro-hex. ⁶ Nobil., Vat. Hieron. in Divina Bibliotheca: in cathedra derisorum. ⁷ Nobil., Vat. ⁸ "Cod. Vat. sic habet: 'Α. Σ. Ε'. Σ'. ἐν νόμῳ κυρίου φθέγγεται ἡμέρῃσιν καὶ νύκτα: ubi quae media intersunt, ob similitudinem praetermissis vi-detur."—Montef. V. D. non dixit unde media illa acces-

serint, neque nos dicere habemus. In vocem autem rarissimam ἡμέρῃσιν tot interpretes incidisse non credibile est. Syro-hex. tantummodo affert: 'Α. φθέγγεται (فثغغ). ⁹ "Sic unus Reg. ex Origene."—Montef. Hieron.: trans-plantatum. Syro-hex. in textu ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

4. לֹא-כֵן הַרְשָׁעִים. *Non sic impii.* Ο'. οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, ÷ οὐχ οὕτως. Τὸ δεύτερον, οὐχ οὕτως, παρ' οὐδενὶ κείται ἐν τῷ ἐξαπλῷ.¹⁴

פִּנְיָ. *Sicut gluma.* Ο'. ὡς ὁ χνοῦς. "Ἄλλος" ὡς κονιορτός.¹⁵

5. בְּעֵדָת. *In coetu.* Ο'. ἐν βουλῇ. 'Α. ἐν συναγωγῇ. Σ. ἐν συνελεύσει. Θ. ἐν συλλόγῳ.¹⁶

PSALM. II.

1. לָמָּה רָנְשׁוּ גוֹיִם. *Quare tumultuantur gentes.* Ο'. ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη. 'Α. ἰνατί ἐθоруβήσαν (s. ἐθоруβήθησαν) ἔθνη.¹ Σ. εἰς τί ἔθνη κυκᾶ.²

וְלִנְחֵמִים יִהְיוּ. *Et nationes moliantur vana?* Ο'. καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 'Α. καὶ φῦλα φθέγγεται κενώς;³

2. יִתְנַשְּׁבוּ מַלְכֵי-אֶרֶץ. *Consurgunt reges terrae.* Ο'. παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς. Σ. συνίστανται βασιλεῖς τῆς γῆς.⁴

וְרוֹיְנִים נֹסְדֵר-יַיָּהּ. *Et principes consultant*

pariter. Ο'. καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 'Α. καὶ filii mysterii ἐπαρρησιάζαντο ἄμα.⁵ Σ. καὶ ὑπαρχοὶ συσκέπτονται ὁμοθυμαδόν.⁶

3. יַעֲזֹב-וְיָחֻץ. *Et contra unctum ejus (regem).* Ο'. καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 'Α. καὶ κατὰ τοῦ ἡλειμμένου (αὐτοῦ).⁷

Ο'. ÷ διάψαλμα.⁸ Τὸ διάψαλμα παρὰ τοῖς Ο' κεῖται, οὐκέτι δὲ παρὰ Θεοδοτίωνι καὶ Συμμάχῳ.⁹

4. נִבְרַחְמָה. *Dirumpamus.* Ο'. διαρρήξωμεν. Σ. διακόψωμεν.¹⁰

עֲבִיחֵמוֹ. *Fumes eorum.* Ο'. τὸν ζυγὸν αὐτῶν. 'Α. Σ. laqueos eorum.¹¹

5. יוֹשֵׁב. *Qui sedet.* Ο'. ὁ κατοικῶν. 'Α. Θ. ὁ καθήμενος.¹²

וְיִלְעַג-לָמוֹ. *Subsannabit eos.* Ο'. ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. 'Α. μυχθήσει αὐτούς. Σ. καταγέλασει αὐτούς.¹³ Aliter: Σ. καταλήσει αὐτῶν.¹⁴

6. יִדְבֹּר. *Loquetur.* Ο'. λαλήσει. 'Α. ἐπιφθέγγεται.¹⁵

¹⁴ Nobil. et Regii duo. Origen. l. c. p. 532: Οὔτε τὸ 'Εβραϊκὸν ἀνεδιπλώσε τὴν λέξιν, οὔτε τῶν ἐρμηνευτῶν οὐδεῖς. Syro-hex. obelum non habet. ¹⁵ Vat. sine nomine. Parsons. e Cod. 179 affert: Schol. κονιορτός. ¹⁶ Nobil. Syro-hex. פִּנְיָ. Montef. ex Euseb., Theodoret., et "duobus MSS." edidit: 'Α. Θ. ἐν συναγωγῇ. Σ. ἐν συνελεύσει. Praeterea Montef. ex "altero MS." affert: Σ. ἐν ὁμίλῳ; necnon ex Colb. στιχηρῶς scripto lectionem anonymam, ἐν ὁδῷ; quae nihili esse videntur.

PSALM. II. ¹ Nobil., Theodoret. et Vat., qui omnes ἐθоруβήθησαν habent. Origen. l. c. p. 539: 'Α. ἐθоруβήθησαν. Σ. κυκᾶ. Alteram formam tuentur Cod. 264 in marg.: ἰνατί ἐθоруβήσαν ἔθνη, καὶ φυλαί (sic); et Origen. secundum Reg. unum. Etiam Syro-hex. affert: 'Α. ἐθоруβήσαν (עֲבָרָה, non עֲבִיחֵמוֹ). ² Nobil., Theodoret., Vat. Praeterea Nobil. affert: Schol. ἰπερηφανεύσαντο. ³ Nobil., Vat. Hieron.: ἐριθίς. Syrus vero affert: 'Α. Σ. καὶ φῦλα φθ. κενώς (לֹא-כֵן). Contra Origenis effatum: Τοῦτο δὲ παρατηρητέον, ὅτι οἱ μὲν Ο' καὶ ὁ Θεοδ. πάντα εἰς τὸν παρεληλυθότα χρόνον, 'Ακ. δὲ ἂ μὲν εἰς τὸν παρεληλυθότα, ἂ δὲ εἰς τὸν μέλλοντα, Συμ. δὲ πάντα εἰς τὸν ἐνεστηκότα ἑτάξαν. ⁴ Nobil., Vat. ⁵ Syro-hex. יַחֲזִיק. ⁶ Syro-hex. יַחֲזִיק. ⁷ Syro-hex. יַחֲזִיק. ⁸ Syro-hex. יַחֲזִיק. ⁹ Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹⁰ Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹¹ Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹² Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹³ Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹⁴ Syro-hex. יַחֲזִיק. ¹⁵ Syro-hex. יַחֲזִיק.

حَجَبًا. (Syr. حَجَبًا) fortasse sonat μύσται; certe חַבֵּי לֵא est μύστις Sap. Salom. viii. 4. Hebr. נִבְרַחְמָה Aquilae est ἐπαρρησιάζαντο Psal. xxx. 14. ⁶ Nobil., Vat. ⁷ Syro-hex. עֲבִיחֵמוֹ. Cf. Hex. ad 1 Reg. ii. 25. Dan. ix. 26. ⁸ Διάψαλμα est in Codd. III, 21, et sub obelo in Psalt. Gall. ⁹ Euseb. in Psalmos, p. 13. Idem ad vv. 3, 4 notat: πρὸς τοὺς πρῶτους στίχους τοὺς πρὸ τοῦ διαψάλματος ἡγοούμεθα τοὺς ἀποδιδοῦσθαι, h.e. respondere, ἀποδοῦναι, continere. Montef. vero perperam vertens, adjectos esse, praesentem notam hexapla rem post v. 4 rejectit. ¹⁰ Vat. ¹¹ Syro-hex. עֲבִיחֵמוֹ. Fortasse βρόχους αὐτῶν. Vid. Hex. ad Psal. cxxviii. 4. Jessai. v. 18. Ezech. iii. 25. (Βρόχος Syro nostro est בֶּחַל Prov. vii. 21; בֶּחַל Psal. cxxviii. 4. Prov. vi. 5; et בֶּחַל Prov. xxii. 25.) ¹² Syro-hex. יוֹשֵׁב. ¹³ Vat. Scripturam codicis μυχθήσει correxit Montef. Nomen μυχθισμός pro מַלְכֵי posuit Aq. Psal. cxxii. 4. Hos. vii. 16. ¹⁴ Syro-hex. יַחֲזִיק. Cf. ad Psal. lxxix. 7. Idem interp. λαλία (מַלְכֵי) pro מַלְכֵי adhibuit Ezech. xxii. 32. Fieri tamen potest, hanc Symmachi versionem ad v. 5, יַחֲזִיק, Ο'. λαλήσει πρὸς αὐτοῖς, pertinere. ¹⁵ Vat.

5. יִרְבֹּץ. Terrebit eos. O'. τaráξει. 'A. κατασπουδάσει.¹⁶

6. וְאֲנִי נִכְכַּתִּי מִלְכִּי. Ego autem unxi regem meum. O'. ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ. 'A. E'. καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην βασιλέα μου.¹⁷ Σ. κáγw ἔχρισα τὸν βασιλέα μου.¹⁸ Σ'. κáγw διέσωσα τὸν β. μου.¹⁹

7. קְהַל־הַדְּבָרִים. Narrabo de decreto. O'. διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. 'A. ἀναγγέλλων ἰσχυροῦ ἀκριβασμόν.²⁰ Θ. . . ἰσχυροῦ πρόσταγμα. Σ'. καταγγέλλων εἰς θεὸν διαθήκην.²¹

יְהוָה אָמַר מִלִּי בְנִי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְחָמְנִי. Jova dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. O'. κύριος εἶπε πρὸς με, υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 'A. κύριος εἶπε πρὸς με, τέκνον μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον ἔτεκόν σε.²²

9. תִּרְעָם. Conteres eos. O'. ποιμανεῖς αὐτούς. Σ. συντρίψεις (σ. συνθλάσεις) αὐτούς.²³

תִּנְרָם. Diffringes eos. O'. συντρίψεις αὐτούς. 'A. προσρήξεις αὐτούς.²⁴

10. וְעַתָּה מַלְכִּים הַשִּׁבְלִי. Et nunc, reges, intelligite. O'. καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε. 'A.

καὶ νῦν, βασιλεῖς, ἐπιστημώθητε.²⁵

11. וְשָׁקַח בֶּרֶךְ פִּי־אֲבִי. Osculamini filium, ne forte irascatur. O'. δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ. 'A. καταφιλήσατε ἐκλεκτῶς, μήποτε ὀργισθῇ.²⁶ Σ. προσκυνήσατε καθαρῶς, μήποτε ὀργισθῇ.²⁷ 'Αλλος· ἐπιλάβεσθε ἐπιστήμης.²⁸

וְיָאֵץ. Viam. O'. ἐξ ὁδοῦ ÷ δικαίας. Οὔτε ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ πρόσκειται, οὔτε ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐρμηνείαις τὸ δικαίας.²⁹

PSALM. III.

1. מְזִמֹּר. Canticum. O'. ψαλμός. Σ. ψδῆ.¹

2. רַבִּים קָמוּ עָלַי. Multi sunt insurgentes adversum me. O'. πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ. 'A. πολλοὶ ἐπανίσταντο ἐπ' ἐμέ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²

3. בְּאַל־הוָה. In Deo. O'. ἐν τῷ θεῷ. 'A. ἐν τῷ θεῷ. Σ. διὰ τοῦ θεοῦ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³

סֵלָה. Selah. O'. διάψαλμα. 'Εβρ. σέλ. 'A. ἀεί. Σ. Θ. διάψαλμα. Ε'. διαπαντός. Σ'. εἰς τέλος.⁴

4. מִן בְּצִדִּי. Clypeus es circa me. O'. ἀντιλήπτωρ μου εἰ. 'A. θυρεὸς περὶ ἐμέ.⁵

¹⁶ Nobil., Vat. Consentit Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A.

¹⁷ Nobil., Vat. "Colb. vero codex unus, καὶ ἐγὼ διεσάμην."—Montef. Unice verum est ἐδιασάμην, et sic Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. cum scholio: "Intexui (١٠٠٠٠٠), quemadmodum qui orditur telam (١٠٠٠٠٠)." Hieron.: orditus sum. Cf. ad Psal. cxxxviii. 13, et, si tanti est, nos in Otio Norwic. p. 22. ¹⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. ¹⁹ Nobil., Vat. Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. ²⁰ Sic scholium apud Nobil., et sine nomine Vat. Syro-hex. affert: 'A. ἀκριβασμόν (١٠٠٠٠٠).

²¹ Nobil., Vat. Cod. 264: ἡ Σ'. καταγγέλλων εἰς θεὸν διαθήκην ἰσχυροῦ πρόσταγμα. ²² Regii duo. Eusebius Aquilae ἔτεκον vindicat. ²³ Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. ²⁴ Nobil., Vat. Syro-hex. 'A. ²⁵ Nobil., Origen., Reg. unus, et sine nomine Vat. Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. Cf. ad Psal. xxxi. 8. cxviii. 99. ²⁶ Nobil., Vat. Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A. Pro ١٠٠٠٠٠ Bar Hebr. habet ١٠٠٠٠٠,

♦ ١٠٠٠٠٠. Hieron.: adorete pure. ²⁸ Sic sine titulo Colb. duo. Scholium esse videtur. Hesyichus: Δράξασθε παιδείας· ἐπιλάβεσθε παιδείας καὶ ἐπιστήμης. Parsons. tamen ex Bar Hebr. citat: Aq. [LXX?] apprehendite eruditionem (disciplinam), ne quando irascatur Dominus. ²⁹ Origen. Opp. T. II, p. 546. Obelus non est in Syro-hex.

PSALM. III. ¹ Syro-hex. in textu ١٠٠٠٠٠. Idem in marg.: Canticum (١٠٠٠٠٠). Σ. ψδῆ (١٠٠٠٠٠). Nobil. affert: Schol. [Σ.?] ψδῆ, καὶ δι' ὧν τῆς βίβλου ὁμοίως. Huc pertinet Origen. Selecta in Psalmos (Opp. T. II, p. 523): Κατὰ τὸν 'A. δι' ἀπάσης τῆς βίβλου, ἐν ὅσοις ἐπιγράφεται κατὰ τοὺς O' ψαλμοὺς, ἐν τοῖτοις μελῶδημα ἐκδιδόται· κατὰ δὲ τὸν Σ., ψδῆ ἡ ἄσμα. ² Vat. ³ Idem. ⁴ Nobil., Vat.: Θ. καὶ Σ. διάψαλμα· ἡ δὲ πεμπτῇ ἐκδοσίς, διαπαντός· καὶ δι' ὧν δὲ τῆς βίβλου ἐπὶ τοῦ διαψάλματος ὁμοίως ἐκδεδώκασιν. Ceterorum versiones ex Origene l. c. p. 515 collegisse videtur Montef. Cf. Hex. ad Psal. lxxiv. 4. lxxv. 4, 10. Habac. iii. 3. Hieron. passim: Semper. ⁵ Syro-hex. ♦ ١٠٠٠٠٠. 'A.

5. אֶקְרָא. *Clamabo.* Ο'. ἐκέκραξα. 'Α. καλέσω.
Σ. ἐβόησα. Θ. κεκραξομαι.⁶

וַיַּעֲנֵנִי. *Et exaudivit me.* Ο'. καὶ ἐπήκουσέ μου. 'Α. Ε'. Σ. καὶ ἐπακούσεται μου.⁷

מִיָּהרָה קָדְשִׁי כֶּלֶה. *De monte sanctitatis suae.*
Selah. Ο'. Σ. ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. διάψαλμα.
'Α. ἐξ ὄρους ἡγιασμένου αὐτοῦ. ἀεί.⁸

6. סִסְתֵּנִי. *Sustentat me.* Ο'. ἀντιλήψεται (alia
exempl. ἀντελάβετο⁹) μου. 'Α. στηρίσει με.¹⁰

7. מֵרַבְבוֹת עֵץ. *A myriadibus populi.* Ο'. ἀπὸ
μυριάδων λαοῦ. Θ. ἀπὸ πλήθους personarum,
s. praefectorum.¹¹

8. כִּי־יַהֲרִיחַ אֶת־כָּל־אֹיְבֵי לִחִי. *Quia percussisti*
omnes inimicos meos in maxilla. Ο'. ὅτι σὺ
ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι μα-
ταίως. 'Α. ὅτι ἐπάταξας συμπάντων ἐχθρῶν
μου σιαγόνα. Σ. ὅτι ἐπάταξας πάντας τοὺς
ἐχθροὺς μου κατὰ σιαγόνα.¹²

רְשָׁעִים. *Impiorum.* Ο'. ἀμαρτωλῶν. 'Α. ἀσε-
βῶν.¹³

9. כִּלָּה. Ο'. Vacat. ✠ διάψαλμα.¹⁴

✠

⁶ Vat. Syrus affert: 'Α. καλέσω (ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ). ⁷ Vat.

⁸ Vat. Nobil. affert: 'Α. ἡγιασμένου. Σ. ἁγίου ἑαυτοῦ.
Syr-hex. in textu habet διάψαλμα (ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ); in marg.
autem: ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. "Hebr. Salaisa Sion. Hellenista
nescio quis, qui vocem Hebr. Selah accipiendam esse voluit
de ejulatu (Graece salais) montis Sion, ex quo Dominus
exaudivit clamorem prophetae David... Vocem ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ,
Lexicographis prorsus ignotam, nos Graecae originis esse
autumamus, nempe a verbo σαλαΐζειν, lamentari, plangere,
et salais [potius, σαλαΐσμός], ejulatus, ploratus, deductam:
de quibus vide Hesych., Suid. et Etym. M., itemque Sal-
masium in notis ad Lampridium, *Historiae August. Scripto-
res*, p. 181.—Bugat. ⁹ Sic Cod. 210. Nobil.

appellat Justinum M., Paraphrasin Chald., Psalterium
Aethiop. et Arab. ¹⁰ Syro-hex. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ¹¹ Bar
Hebraeus a Brunio exscriptus in Eichhorn. *Repertorio*,
T. XIII, p. 184: ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. (In codice
quodam Musei Brit. olim legebatur ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ, sed nunc
a seriore manu ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ.) Lectionem incertam facit Syro-
hex., qui affert: ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ, consentiente etiam Cod. B.
Bugat. vertit, *adstantium*, s. *permanentium*, sed ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ
Noster commutare solet cum ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ, *προστάτης*, *προεστη*,
κῶς, *δεσπότης*, et sim. Syr. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ, *substantia, persona*,

PSALM. IV.

1. לְמִנְצַח בְּגִינוֹת כִּזְמוֹר לְדָוִד. *Praeentori in*
Neginoth (instrumento pulsatili) canticum Da-
vidi. Ο'. εἰς τὸ τέλος ἐν ψαλμοῖς ᾠδῇ τῷ
Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς μελωδῆμα
τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος διὰ ψαλτηρίων ᾠδῇ
τῷ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ.¹

2. יַעֲנֵנִי. *Exaudi me.* Ο'. εἰσήκουσέ μου. Οἱ
πάντες ἐπάκουσόν μου.²

וְיָחֵן. *Propitius sis mihi.* Ο'. οἰκτείρησόν με.
'Α. Θ. δώρησαι μοι.³

3. בְּנֵי־וִירִי. *Filii viri.* Ο'. υἱοὶ ἀνθρώπων. Σ.
Θ. υἱοὶ ἀνδρῶς.⁴

וְעַד־מָוֶה כְּבוֹדִי לְכִלָּה. *Usquequo gloria mea*
in ignominiam erit? Ο'. ἕως πότε βαρυ-
κάρδιοι; ἱνατί. 'Α. ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί μου
εἰς ἐπτολήν;⁵ Σ. ἕως πότε ἡ δόξα μου...⁶

4. יָדַעַו כִּי־הִפְלָה יְהוָה חֶסֶד לּוֹ. *Sed scitote*
quod segregavit (insignem fecit) Jova primum

✠

ponitur pro ὑπόστασις Jerem. xxiii. 22. Ezech. xix. 5. xxvi.
11. Neutra lectio contextui Hebraeo ita accommodata
est, ut altera alteri praeferatur. ¹² "Lectiones Aquilae
et Symmachi habet unus Regius."—Montef. Syrus affert:

ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. Euseb.:
Οὕτως τὸ 'Εβραϊκὸν οὐκ ἔχει, ματαίως, ἀλλὰ, σιαγόνα' οἱ δὲ Ο',
ματαίως, ἐξέδωκαν, ἡ κατὰ τὰ ἀρχαία ἀντίγραφα ἐτέρως ἐσχηκῶτα,
καθὰ φασὶ τινες τῶν 'Εβραίων, ἡ τῆς λέξεως τὸ εὐτελὲς ἀποφεύ-
γουτες. ¹³ Syro-hex. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ¹⁴ Hieron. in
Psalt. Gall., et sine aster. Cod. 23.

PSALM. IV. ¹ Sic Nobil., Vat. (qui τοῦ Δ. ad omnes
legit), et "alii codd." Euseb.: τοὺς δὲ τοιοῦτους ὕμνους ἡ
ψαλμοὺς, εἰς τὸ νίκος, Θ. ἐπέγραψεν, Σ. δὲ, ἐπινίκιος. Paulo
aliter Theodoret.: ἀπὸ τοῦ, εἰς τὸ τέλος, οὐ μὲν 'Α. καὶ ὁ Θ. τῷ
νικοποιῷ, ἡρμήνευσαν, οὐ δὲ Σ., ἐπινίκιος; consentiente Athanasio
in *Collect. Nov. P.P. GG.*, T. II, p. 76. His accedit Syro-hex.
ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. Nobil., Vat. Unus apud
Montef.: 'Α. καὶ οἱ λοιποὶ ἐπάκουσόν μου. Bar Hebr. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ.
ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. Syro-hex. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. ⁹ Syro-
hex. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. Cf. ad Psal. xxxvi. 26. 1. 3. ⁴ Vat.
⁶ Syro-hex. ⲕⲁⲗⲉⲥⲱ. Ex Euseb. et Colb. Montef. affert: 'Α. ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί
μου. "Schol. ἔνδοξοί μου, οἱ πάντες."—Nobil. ⁸ Euseb.

sum. Ο'. ✕ καὶ 4 γνῶτε ὅτι ἑθαυμάστωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ. "Ἄλλος· ἀλλὰ γνῶτε ὅτι ἑθαυμάστωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ.⁷

5. רְגֹזוּ וְהִלַּחְטִיחוּ אֲזֵנֵיכֶם בְּלִבְבְּכֶם עַל-מִשְׁכַּבְכֶּם. רְדֹפוּ סֶלָה. Contremiscite, et ne peccetis; dicite in corde vestro super cubili vestro, et tacele. Selah. Ο'. ὀργίξεσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. διάψαλμα. 'Α. κλονείσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· λέγετε ἐν καρδίαις ὑμῶν ἐπὶ κοιτῶν ὑμῶν, καὶ σιωπήσατε. ἀεί. Σ. ὀργίσθητε, ἀλλὰ μὴ ἀμάρτητε· διαλέχθητε ἐν καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν ἡσυχάσατε. διάψαλμα.⁸ Θ. . . σιωπάτε. διάψαλμα.⁹

6. בְּרַבָּה. Confidete. Ο'. ἐλπίσατε. "Ἄλλος· πεποιθατε.¹⁰

7. הִנֵּה. Attolle. Ο'. ἐσημειώθη. 'Α. Θ. ἔπαρον. Σ. ἐπίσημον ποίησον.¹¹

8. מַעַתָּה יְהִי רִגְזִי וְהִנֵּה יְהִי רִגְזִי. A quo tempore frumentum et mustum eorum multiplicata sunt. Ο'. ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου ÷ καὶ ἐλαίου 4 αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ καιροῦ χειμάτος . . .¹² Θ. In tempore uniuscuiusque

eorum frumenti et vini multiplicatorum.¹³

9. לְבָרֵךְ לְבַרְכָּתְךָ יְהוָה. Solus in fiducia habitare facis me. Ο'. κατὰ μόνas ἐπ' ἐλπίδι κατόρκισάς με. 'Α. κατ' ἰδίαν εἰς πεποιθήσιν καθίσεις με.¹⁴ Σ. . . ἐν πεποιθήσει κατοικίεις με.¹⁵

PSALM. V.

1. לְבָרֵךְ לְבַרְכָּתְךָ יְהוָה. Praecentori ad Nehiloth (tibiae) canticum Davidi. Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς κληρονομώσεως ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῦ ἀπὸ κληροδοσιῶν ψαλμὸς τοῦ Δαυίδ. Σ. ῥῶθ τοῦ Δαυὶδ ἐπινίκιος ὑπὲρ κληρουχῶν.¹

2. וְכִנְיִי. Verba mea. Ο'. τὰ ῥήματά μου. 'Α. τοὺς λόγους μου. Σ. Θ. τὰ ῥήματά μου.²

3. וְשִׁוְיִי. Clamoris mei. Ο'. τῆς δεήσεώς μου. 'Α. τῆς βοῆς μου.³

וְהִתְפַּלֵּל. Precabor. Ο'. προσεύξομαι. Οἱ λοιποὶ· εὐξομαι.⁴

4. בְּקֶרֶב יְהוָה יִתְפַּלֵּל. Mane dirigam ad te (verba mea), et expectabo (auxilium). Ο'. τὸ πρῶτ' παραστήσομαι σοι, καὶ ἐπόψομαι (alia exempl. ἐπόψει με⁵). 'Α. Σ. τὸ πρῶτ' τάξω σοι καὶ

⁷ "Eteros ἱρμηνεύτης apud Chrysost. Montef. ex uno cod. affert: "Ἄλλος· ἀλλὰ γνῶτε ὅτι ἑθαυμάστωσε. Apud LXX καὶ deest in Codd. 210, 288, et Theodoret; et asterisco notatur in Psalt. Gall.

⁸ "Has Aquilae et Symmachi lectiones mutuumur ex duobus Codd. Regiis."—Montef. Nobil. affert: 'Α. κλονείσθε. [Sic Euseb., et Origen. Opp. T. II, p. 561.] Σ. ὀργίσθητε, ἀλλὰ μή. Et mox: 'Α. ἡσυχάσατε. Syrus noster, sensum magis quam voces attendens, affert: 'Α. Σ. Θ. λαλεῖτε ἐν καρδίαις ὑμῶν ἐπὶ κοιτῶν ὑμῶν, καὶ σιωπήσατε (صَلُّوا عَلَى قُلُوبِكُمْ فِي سُبُوحِكُمْ).⁹ Sic Montef. sine auctore. ¹⁰ Nobil. ex Chrysost.: ἑτερός φησι, πεποιθατε (Montef. πεποιθετε, mendose). ¹¹ Nobil., qui ἔπαρον soli Aquilae tribuit. Sed Syro-hex.: ἑτερός φησι, πεποιθατε (Montef. πεποιθετε, mendose). ¹² Syro-hex. . . . Vertit Bugtate: a tempore decurrens. Cf. nos ad Hos. ii. 22, in Otio Norv. p. 68. Ceterum in hac versione trium interpp. vocabulum χειμα ad Aquilam solum pertinere manifestum est. Tres interpp. καιροῦ pro καρποῦ vertisse testatur Vat., notans:

Οἱ Γ' ὁμοίως, h.e. τοῖς Ο', qui, teste Origene (Opp. T. II, p. 574) ἀπὸ καιροῦ posuerunt. Syro-hex. tamen in textu habet, ἀπὸ καρποῦ. ¹³ Syro-hex. . . .

Gracea fortasse erant: Θ. ἐν καιρῷ ἐκάστον αὐτῶν σίτου καὶ οἴνου πληθυνόντων. ¹⁴ Nobil., Vat. Hieron.: specialiter securum habitare fecisti me. Aliam lectionem habuisse videtur Syro-hex. لا يمسك. h.e. 'Α. non adhaerentem κατοικίεις με. ¹⁵ Syro-hex. . . .

PSALM. V. ¹ Syro-hex. . . . (Pro κληρουχία Noster interpretatus est سبوا in Hex. ad Psal. lxxvii. 62. Jerem. iii. 19.) Montef. ex Vat. affert: 'Α. τῷ νικοποῦ. Σ. ἐπινίκιος. Deinde post Drusium falso citat: 'Α. Σ. Ο'. Θ. ὑπὲρ τῆς κληρονομώσεως ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ² Vat. ³ Syro-hex. . . . Vat. Nobil. affert: Οἱ λ. εὐχομαι. ⁶ Ita testatur Chrys., consentientibus Theodoret., Cod. Alex., aliis. Syro-hex. . . .

σκοπέσω (s. ἀποσκοπέσω).⁶ Θ. (τὸ πρωτὶ) ἐτομασθή-
σμαι...⁷

5. לֹא יֵגֶרֶךָ ע. Non habitabit tecum malus. Ο'.
οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος. 'Α. οὐ
προσηλυτεύσει σοι πονηρός.⁸

6. לֹא יִתְרָצְבוּ. Non stabunt. Ο'. οὐδὲ διαμενοῦσι.
'Α. Σ. οὐδὲ στήσονται.⁹

7. נֶאֱמָן. Nequitiam. Ο'. ἀνομίαν. 'Α. ἀνωφέ-
λειαν.¹⁰

7. וּמְרָמָה. Et fraudis. Ο'. καὶ δόλιον. 'Α. et
fraudentiae.¹¹

8. יִתְעַב. Abominatur. Ο'. βδελύσσεται. "Αλλος"
ἀποστρέφεται.¹²

8. אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הַיְּבִל־מִקְדָּשְׁךָ בִּירְאָתְךָ. Proster-
nam me in templo sanctitatis tuae in timore
tuo. Ο'. προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίον σου ἐν
φόβῳ σου. 'Α. προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἡγια-
σμένον σου ἐν φόβῳ σου. Σ. προσκυνήσω τῷ
ναφὶ τῷ ἁγίῳ σου ἐν φόβῳ σου.¹³

9. לִמְשַׁן שׁוֹרְרֵי. Propter inimicos meos. Ο'. ἕνεκα
τῶν ἐχθρῶν μου. 'Α. διὰ τοὺς ἐφοδεούντας

μοι. Σ. διὰ τοὺς ἀποθλίβοντάς με.¹⁴

9. הַיִּשָּׁר לִפְנֵי דְרָכְךָ. Dirige in conspectu meo
viam tuam. Ο'. κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν
ὁδόν μου (alia exempl. ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν
σου¹⁵). 'Α. κατεύθυνον εἰς πρόσωπόν μου ὁδόν
σου. Σ. ὁμάλison ἔμπροσθέν μου τὴν ὁδόν
σου.¹⁶

10. נְכוֹנָה. Sincerum. Ο'. ἀλήθεια. 'Α. ἐτομασία.¹⁷
קֶרֶבֶם הַיּוֹת. Intimum eorum scelera. Ο'. ἡ
καρδία αὐτῶν ματαία. 'Α. ἔντερον αὐτῶν ἐπί-
βουλون.¹⁸ Aliter: 'Α. Θ. ἐν τοῖς ἐντέροις (s. ἐγκά-
τοις) αὐτοῦ ἐπιβουλῇ. Σ. τὰ ἔντερα αὐτῶν perturba-
tores.¹⁹

11. לְשׁוֹנֵם יְהִלְקִין. Linguam eorum levem fa-
ciunt. Ο'. ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολοῦσαν.
'Α. (τὴν γλῶσσαν αὐτῶν) ῥύησουσιν.²⁰

11. הַאֲשִׁימָם אֱלֹהִים. Reos perage eos, Deus.
Ο'. κρίνον αὐτοὺς, ὁ θεός. 'Α. Σ. κατὰκρινον
αὐτοὺς, θεέ.²¹

12. מְרִי בְךָ. Rebelles sunt in te. Ο'. παρεπί-
κρανάν σε. 'Α. προσήρισαν ἐν σοί.²²

⁶ Syro-hex. + ܡܫܟܝܢ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Montef. ex Chrysost. affert: "Αλλος" καὶ σκοπήσω; ex Vat. autem: "Αλλος" καὶ ἀποσκοπέσω. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlviii. 19. ⁷ Syro-hex. + ܠܐ ܝܓܪܥ. Codex, ut videtur, notam hanc ad Hebr. יִתְעַב refert, minus probabiliter. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xl. 18. ⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. (Alias ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ pro παροικήσει, et ܝܬܪܥܒܘ s. ܝܬܪܥܒܘ pro προσηλυτεύσει ponere solet Syrus. Cf. Hex. nostra ad Psal. xiv. 1. Jerem. xlii. 15. xlv. 14.) ⁹ Syro-hex. ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Aliter Montef.: 'Α. Σ. Ο'. οὐδὲ διαμενοῦσι, auctore Vat., qui sic habet: Οὐ Ο'. οὐ Γ'. οὐδὲ διαμενοῦσι. ¹⁰ Syro-hex. + ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Cf. Hex. nostra ad Jerem. iv. 14. ¹¹ Syro-hex. + ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. (Syr. יִתְעַב) pro ἐμπκτήρισε Prov. xv. 5. Nomen ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ legitur in Hex. ad Prov. xlii. 1, ubi vide. Pro Hebr. מְרִי Aquilae usitatum est ἐπίθεσις s. ἐπιθεσία, quod Syro nostro ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ sonat.) ¹² Vat. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Sic Nobil., sed apud Aq. pronomen male abest. Syro-hex. affert: ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 11. ¹⁵ Ita testantur Theodoret. et Bar Hebraeus; et sic quinque codd. apud Parsons. ¹⁶ Nobil. et "tres

MSS." apud Montef. qui edidit: Ο'. Θ. κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου; nescio an ex iisdem libris, certe repugante Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret.: "Pro quo habetur in Graeco, κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου; quod nec LXX habent, nec Aquila, nec Symmachus, nec Theodotio; sed sola κοινή editio." Theodoret. affert: Σ. ὁμάλison. Syro-hex. + ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. ¹⁷ Syro-hex. ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Cf. ad Psal. l. 12. ¹⁸ "Sic unus cod. — Montef. ¹⁹ Syro-hex. affert: ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Graeca non satis expedita sunt. Pro Hebr. מְרִי Aquilae solenne est ἐπιβουλῇ, Syriace ܡܪܝ (cf. Hex. ad 4 Reg. xvii. 4. Psal. liv. 12), vel ܡܪܝ (cf. ad Psal. li. 4, 9. xc. 3); Symmacho autem ἐπείρα, ܡܪܝ (cf. ad Psal. xciii. 20. xcvi. 8). Vox ܡܪܝ, Bugato detrimentum, a rad. ܡܪܝ, nocuit, non legitur in Syro-hex., sed aequae ac ܡܪܝ sonare potest, ἐπιβουλῇ, ut ܡܪܝ s. ܡܪܝ ponitur pro ἐπιβουλος 1 Reg. xxix. 4, teste Masio. Pro ܡܪܝ Bugatus insidiosa dedit. ²⁰ Syro-hex. + ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. Bugatus vertit, inungent, s. emollient. Hieron.: levificant. Cf. nos ad Jerem. x. 5, in Otio Norvic. p. 40. ²¹ Syro-hex. + ܠܐ ܝܬܪܥܒܘ. ²² Vat.

12. יְרִנְּנִי. *Jubilabunt.* Ο'. ἀγαλλιᾶσονται. 'Α.
αἰνέσουσι.²³
עֲלֵמוֹ. *Et proteges eos.* Ο'. καὶ κατα-
σκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. 'Α. Σ. καὶ ἐπισκίσεις
αὐτούς.²⁴
יִשְׁבְּלוּ. *Exsultabunt.* Ο'. καυχήσονται. 'Α.
γαυριάσουσιν.²⁵
13. כְּצִנְחָה רְצוֹן תַּעֲטִינִי. *Tanquam scuto benevo-*
lencia circumdabis eum. Ο'. ὡς ὄπλῳ εὐδοκίας
ἐστεφάνωσας ἡμᾶς. 'Α. Σ. ἐν θυρεῷ εὐδοκίας
στεφανώσεις αὐτόν.²⁶

PSALM. VI.

1. לְמַנְצֵחַ בְּגִינוֹת. *Praecentori in Neginoth.* Ο'.
εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις. 'Α. τῷ νικοποῖῳ ἐν
ψαλμοῖς. Σ. ἐπινίκιος διὰ ψαλτηρίων. Θ.
εἰς τὸ νίκος ἐν ὕμνοις.¹
עַל־הַשְּׁמִינִית. *Super octavam* (vocem imam et
gravissimam). Ο'. ὑπὲρ τῆς ὀγδόης. 'Α. ἐπὶ
τῆς ὀγδόης. Σ. περὶ τῆς ὀγδόης.²
בְּזִמְרוֹ דָּוִד. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ. 'Α. μελῳδία τῷ Δαυίδ. Σ. ὥδῃ
τῷ Δαυίδ. Θ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.³
2. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַרְצֵנוּ. *Jova, ne in ira tua*
arguas me. Ο'. κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης
με. 'Α. κύριε, μὴ ἐν θυμῷ σου ἐλέγξης με.

Σ. κύριε, μὴ τῇ ὀργῇ σου ἐλέγξης με.⁴

3. אֵל-בְּחִימָתִי תִסְרְרֵנִי. *Neque in exandescencia*
tua castiges me. Ο'. μὴ δὲ τῇ ὀργῇ σου παι-
δεύσης με. 'Α. καὶ μὴ ἐν χόλῳ σου παιδεύσης
με. Θ. μήτε τῷ θυμῷ σου παιδεύσης με.⁵
4. הָרַחֵם. *Miserere mei.* Ο'. ἐλέησόν με. 'Α. δά-
ρησαί μοι.⁶
כִּי נִבְּחָלוּ. *Quoniam trepidant.* Ο'. ὅτι ἐτα-
ράχθη. 'Α. ὅτι κατεσπυδάσθη.⁷
5. זָכְרֵךְ. *Memoria tui.* Ο'. ὁ μνημονεύων σου.
'Α. μνήμη σου. Σ. ἀνάμνησίς σου.⁸
בְּשִׂוִּי. *In orco.* Ο'. Θ. ἐν δὲ τῷ ἄδῃ.⁹
6. יַשְׁתַּח. *Natare facio.* Ο'. λούσω. 'Α. πλυνῶ.¹⁰
אֶמְסֶה. *Dissolvo.* Ο'. βρέξω. 'Α. τήξω. Θ.
σήψω.¹¹
8. עָשָׂה כִּפְעֵם. *Collapsus est* (marcuit) *prae in-*
 indignatione. Ο'. ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ. 'Α.
ητχμώθη ἀπὸ παροργισμοῦ.¹² Σ. ἐφλέγμαινεν ἀπὸ
πικρασμοῦ.¹³
עָתָה בְּכָל-צוּרֵי. *Insenuit in omnibus adver-*
sariis meis. Ο'. ἐπαλαιώθη ἐν πᾶσι τοῖς
ἐχθροῖς μου. 'Α. μετῆρθην ἐν πᾶσιν ἐνδε-
σμοῦσί με. Σ. ἐτριβανώθη διὰ τοὺς θλί-
βοντάς με.¹⁴
9. אִנָּה. *Nequitiam.* Ο'. τὴν ἀνομίαν. 'Α. ἀνο-
φελές.¹⁵
11. יְבָהִלִּי בְּיָד. *Conturbabuntur valde.* Ο'. τα-

²³ Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. ²⁴ Idem: ܕܝܢܝܢܝܢ. ²⁵ Nobil., Vat. ܕܝܢܝܢܝܢ. ²⁶ Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. Idem: ܕܝܢܝܢܝܢ. Nobil. affert: 'Α. ܕܝܢܝܢܝܢ. et sic Vat. et Reg. unus. Deinde Reg. unus: Σ. ܕܝܢܝܢܝܢ. καλλίστην ἐτείχισας ἡμᾶς; quod, Montefalconio ipso iudice, merum scholium est e Chrysostomo desumptum.

PSALM. VI. ¹ Sic Montef. Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. ² Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. Aquilae continuat: ܕܝܢܝܢܝܢ. Symmacho autem: ܕܝܢܝܢܝܢ. Montef. affert: 'Α. Ο'. ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, non memorato auctore. ³ Sic Montef. Syro-hex. Aquilae continuat: ܕܝܢܝܢܝܢ. Idem Symmacho tribuit: ὥδῃ τοῦ (sic) Δ. ⁴ Vat. ⁵ Vat. Pro

ὄχλῳ, ut Montef. edidit, nos, praeunte Fischero in *Clavi Verss. GG.* p. 69, correximus ὄχλῳ, quod pro eodem Hebr. posuit Aq. Psal. lvi. 14. Jesai. li. 22. lix. 18. Ezech. iii. 14. ⁶ Vat. affert: "ΑΛΛ. δώρησαί μοι. " Videtur omnino Aquilae esse; nam sic vertit ille Psal. ix. 14, et alibi.—Montef. ⁷ Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. Cf. ad v. 11. ⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ܕܝܢܝܢܝܢ. ⁹ Vat. ¹⁰ Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. ¹¹ Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. ¹² Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. Montef. ex Nobil. et Vat. edidit: 'Α. ܕܝܢܝܢܝܢ (sic). Cf. ad Psal. xxx. 10. ¹³ Nobil., Vat. Syrus affert: ܕܝܢܝܢܝܢ. ¹⁴ Nobil., Vat. Syro-hex. ܕܝܢܝܢܝܢ. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Nobil.

ραχθείσαν ✠ 'Α. Σ. Θ. σφόδρα.¹⁶ 'Α. κατα-
σπουδασθείσαν σφόδρα.¹⁷

11. רָגַע. *Subito.* Ο. διὰ τάχους. 'Α. ἀθρόως. Σ.
ἐξαίφνης.¹⁸

PSALM. VII.

1. שָׁנִיו לְדָוִד אֶשְׁ-פָּר לַיהוָה עַל-דְּבָרֵי-כֹחַ.
בְּדִמְיִי. *Siggaion* (carmen dithyrambicum)
Davidi, quod cecinit Jovae super verba Chus
Benjaminitae. Ο. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὃν ᾄσε
τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσι υἱοῦ Ἰεμενεί.
'Α. ἀγρόημα τῷ Δαυίδ, ὃς ᾄσε τῷ κυρίῳ περὶ τῶν λόγων
Χουσι υἱοῦ Ἰεμενεί. Σ. Θ. ὑπὲρ ἀγροίας τοῦ Δαυίδ, ὃς
ᾄσε τῷ κυρίῳ περὶ τῶν λόγων Χουσι υἱοῦ Ἰεμενεί.¹
3. פָּרַק. *Dilacerans.* Ο. μὴ ὄντος λυτρουμένου.
Σ. *dilacerans.*²
4. בְּכַפִּי. *In manibus meis.* Ο. ἐν χερσί μου. 'Α.
ἐν ταρσοῖς μου.³
5. וְאַחֲלַצְהָ עֲצוּרֵי רִיקָם. *Et spoliavi (s. liberavi)*
adversantem mihi immerito. Ο. ἀποπέσοιμι

ἀρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. 'Α. καὶ ἐρρυ-
σάμην τοὺς ἐνδεσμοῦντάς με ματαίως. Σ. εἰ ἀνὴρ-
πασα τοὺς θλίβοντάς με ματαίως.⁴ Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.⁵

6. סֵלָה. *Selah.* Ο. διάψαλμα. 'Εβρ. σέλ. 'Α.
ἀέι.⁶

7. הִנָּשָׂא בְעֲבָרוֹת צוּרֵי. *Effer te propter indig-*
nationes adversariorum meorum. Ο. ὑψώ-
θητι ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου. 'Εβρ.
βεγαβράθ. 'Α. ὑψώθητι ἐν ἀνυπερθεσίαις
ἐνδεσμοῦντων με. Σ. . . ἐν χόλῳ τῶν θλιβόν-
των με. Θ. . . ἐν θυμῷ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου.⁷

8. מִשְׁפָּט. *Judicium.* Ο. ἐν προστάγματι. Σ.
ἐν κρίματι.⁸

8. אֲלָנִים. *Populorum.* Ο. λαῶν. 'Α. Σ. φυλῶν.⁹
9. תְּסִבְבֶּה. *Circumdet te.* Ο. κυκλώσει σε. Σ.
κυκλωσάτω σε.¹⁰

וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה. *Et super eam in altum*
revertare. Ο. καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπί-
στρεψον. 'Εβρ. οὐαλέα . . . 'Α. καὶ ἐπὶ ταύτη
εἰς ὕψος ὑπόστρεψον. Θ. καὶ ἐπάνω αὐτῆς εἰς
τὸ ὕψος ὑπόστρεψον.¹¹ Σ. καὶ ἐπάνω αὐτῆς . . .¹²

¹⁶ "Vat. habet: 'Ομοίως καὶ οἱ Γ'."—Montef. Deest σφό-
δρα in Comp., Ald. et codd. plurimis. Hieron. in Epist. ad
Sun. et Fret. 5: "Dicitis in Graeco *vehementer* non haberi.
Scio; sed hoc in editione vulgata. Ceterum in Hebraeo
habet *mod*, id est, *vehementer*; et omnes σφόδρα similiter
transtulerunt." ¹⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: 'Α.
καὶ κατασπουδασθείσαν (סִבְבָּה). ¹⁸ Vat. Nobil.
affert: 'Α. ἐξαίφνης. Schol. ἀθρόως. Syro-hex. חֶם.
Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 20.

PSALM. VII. ¹ Syro-hex.: חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה. Idem
Symmacho et Theodot. vindicat: חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה;
cetera ut Aquilae. Hunc manifestum testem secuti sumus,
posthabito Montefalconio, qui sine idoneis auctoribus edi-
dit: 'Α. ψαλμὸς ὑπὲρ ἀγροίας τῷ Δ. (hucusque ἄλλος apud
Chrysost.) ὃν ᾄσε τῷ κ. ὑπὲρ τ. λ. Αἰθίοπος υἱοῦ Ἰ. Σ. ἀγρόημα
τῷ Δ. (sic ἄλλος apud Chrysost.) ὃν ᾄσε τῷ κ. ὑπὲρ τ. λ. Χουσι
υἱοῦ Ἰ. Nobil. et Cod. 264 afferunt: Schol. Αἰθίοπος. De-
nique valeat quantum valeat Pseudo-Hieron. in Breviario:
A. *Pro ignoratione David, qui cecinit Domino pro verbis*
Aethiopsis. S. *Pro ignoratione David, quod cecinit Do-*
mino pro verbis Chusi filii Jemini. Cf. Hex. ad Habac.

iii. 1. ² Syro-hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה, Graece fortasse διασπῶν
(Jud. xiv. 6 in Syro-hex.) s. διασπαράττων. ³ Syro-hex.
חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה. ⁴ Syro-hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה.
Montef., de Symmacho tacens, ex [Nobil. et] Vat. affert:
'Α. εἰ ἀνὴρπασα τοὺς θλ. με ματαίως. Sed vid. ad v. 7.
⁵ Vat. ⁶ Nobil. Cf. ad Psal. iii. 3. ⁷ "Hae lectiones
prodeunt ex Drusio [Nobil.] et MSS. Drus. [Nobil.] et
Vat. habent, 'Α. ἐν ἀνυπερθεσίαις, quam lectionem firmat Hebr.
textus. Duo legunt, ἐν ἀνυπερθεσίᾳ."—Montef. Nobil.
ex Chrysost. affert: 'Εβρ. βεβαράθ (s. βεβράθ). "Ἄλλος
φησὶν: ἐν θυμῷ κ.τ.έ. "Eteros" ἐν ἀνυπερθεσίαις κ.τ.έ. "Eteros"
ἐν χόλῳ κ.τ.έ. Theodoret.: Σ. ἐν χόλῳ. Θ. ἐν θυμῷ. 'Α. ἐν
ἀνυπερθεσίᾳ. Tandem Syro-hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה.
Vide nos ad Thren. ii. 2, in *Olio Norvic.* p. 56.
⁸ Syro-hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה. Nobil. ex Chrysost. affert: "Ἄλλος"
ἐν κρίματι. ⁹ Syro-hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה. Hieron.:
tributum. ¹⁰ Sic "unus" apud Montef. Chrysost. ἄλλος
tribuit. ¹¹ Chrysost. sine nominibus interpretum, quae
Colbertino uni debentur. Montef. ad Aquilam edidit εἰς
τὸ ὕψος, et ad Theodot. ἐπάνω ταύτης, invito Chrys. ¹² Syro-
hex. חֶם וְעָלֶיהָ לְמִרוֹם שׁוֹבָה.

9. יְהוָה יִדִּין עַמִּים. *Jova judicabit populos.* Ο'. κύριος κρινεῖ λαούς. "Άλλος" κύριος δικάσει...¹³

יְצַדִּיק. *Secundum justitiam meam.* Ο'. Σ. Θ. κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου. 'Α. κατὰ τὸ δίκαιόν μου.¹⁴

וְכַתְּמִי עַלִי. *Et secundum integritatem meam super me.* Ο'. καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. 'Α. Σ. καὶ κατὰ τὴν ἀπλότητά μου τὴν ἐπ' ἐμοί.¹⁵

10. יִגְמְרֵנָּה רַע רָשָׁעִים. *Desinat tandem malum impiorum.* Ο'. συντέλεσθῶτὶ δὴ πονηρία ἀμαρτωλῶν. 'Α. ἀπαρτισθήσεται (s. ἀπαρτισθῆτω)...¹⁶ Σ. ἀπαρτισθῆτω κάκωσις κατὰ τῶν ἀσεβῶν.¹⁷

וְיִתְכַנֵּן צְדִיק. *Et stabilias justum.* Ο'. καὶ κατευθυनेῖ δίκαιον. 'Α. Σ. καὶ ἐδράσεις δίκαιον.¹⁸ Θ. καὶ κατευθυनेῖ δίκαιος.¹⁹

וְיִבְחַן לְבָבוֹת וּבְלִיָּו. *Et explorans corda et renes.* Ο'. ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς. Θ. ἐταστής καρδιῶν καὶ νεφρῶν.²⁰ "Άλλος" καὶ δοκιμάζων.²¹

10, 11. מִלִּפְנֵי יְהוָה צְדִיק: כִּגְבִי. *Deus justus. Cly-*

peus meus. Ο'. ὁ θεός. δικαία ἡ βοήθειά μου. 'Α... θυρεός μου.²³ Θ. ὁ θεὸς δίκαιος ὁ ὑπεραπιστάς μου.²³ Σ'. ὁ θεὸς δίκαιος...²⁴

12. וְעַתָּה בְּכָל־יְמֵי. *Irascens in omni die.* Ο'. μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν. 'Εβρ. ζωνὴ (fort. ζώμ).²⁵ 'Α. ἐμβριμώμενος κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. "Άλλος" ἀπειλούμενος...²⁶

13. וְיִשְׁוֶה יְשׁוּב חֶרְבוֹ לִפְנֵי. *Nisi se convertat, gladium suum acuet.* Ο'. ἐὰν μὴ ἐπιστραφήτε, τὴν ῥομφαλάν αὐτοῦ στιλβώσεται. 'Α. τῷ μὴ μετανοοῦντι τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀκονήσει.²⁷ Σ... τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀκονήσει.²⁸

וְיִתֵּן. *Telendit.* Ο'. ἐντέτεινε. "Άλλος" ἐκτενεῖ s. ἐντενεῖ.²⁹

14. לִדְלִקִּים. *Ardentes.* Ο'. τοῖς καιομένοις. 'Α. τοῖς ἐμπυριζομένοις.³⁰ Σ. εἰς τὸ καλεῖν.³¹

15. וַיִּחַל. *Peperit.* Ο'. ὠδύνησεν. 'Εβρ. ιεβάλ.³²

וַיִּלְדֵּשׁ עִמָּוֶל וַיִּלְדֵּשׁ. *Et concepit laborem, et peperit mendacium.* Ο'. συνέλαβε πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. 'Α... καὶ ἔτεκεν ψεύδος. Σ. καὶ κυήσας...³³

¹³ Chrysost. ¹⁴ Sic "tres codd." et Chrysost., qui ἄλλω tribuit. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 6: "Secundum justitiam meam. Pro quo habetur in Graeco, κατὰ τὴν δ. σου. Male, in Hebraeo enim SEDECI habet... Sed et omnes interpp. justitiam meam voce simili transulerunt."

¹⁵ Syro-hex. וְיִתְכַנֵּן צְדִיק. Nobil. affert: Σ. ἀπλότητά μου τὴν (τὴν casu om. Montef.) ἐπ' ἐμοί. Montef. nescio quo auctore Aquilae tribuit: καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμέ. ¹⁶ Syro-hex. וְיִגְמְרֵנָּה רַע רָשָׁעִים. Montef. ex "MSS." Aquilae tribuit lectionem τῶν Ο', συντέλεσθῶτὶ κ.τ.έ. ¹⁷ Sic Montef. ex "MSS." Apud Nobil. praepositio aberat, invito Syro, qui affert: וְיִגְמְרֵנָּה רַע רָשָׁעִים. ¹⁸ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. edidit: 'Α. καὶ ἐδράσεις δ. Σ. καὶ κατευθυनेῖ δ. Rectius, ut videtur, Syro-hex. וְיִתְכַנֵּן צְדִיק.

¹⁹ Nobil., qui minus bene habet: 'Α. Σ. Θ. καὶ κατευθυनेῖ δίκαιος ὡσαύτως δὲ καὶ Ὀριγένης ἐν τῇ ἐξηγήσει. ²⁰ Colb. unus. Chrysost.: "Άλλος" ὁ ἐταστής κ.τ.έ. ²¹ "Coislin. bombycinus, XIII vel XIV saeculi. Est, ut videtur, lectio Aquilae, qui וַיִּבְחַן ita solet vertere."—Montef. Chrysost.: ὅπερ ὁ ἄλλος εἶπε" δοκιμάζων. Syrus noster in marg. sine nomine affert: καὶ δοκιμάζων (וַיִּבְחַן). ²² Syro-hex.

וְיִתְכַנֵּן צְדִיק. ²³ Chrysost.: "Άλλος" ἐταστής κ. καὶ ν. ὁ θεὸς δίκαιος ὁ ὑ. μου. Montef. ex Colb. affert: Θ. ὁ θεὸς κριτής (!) δίκαιος ὁ ὑ. μου; quae tamen ad ν. 12, ὁ θεὸς κριτής δίκαιος καὶ ἰσχυρός, male refert. ²⁴ Colb. Sic ἕτερος apud Chrysost. ²⁵ "Coislin. bomb.: 'Εβρ. ζωνή. Lege ζώμ."—Montef. Chrysost.: "Ὁ δὲ 'Εβραῖος, ζώνη." ²⁶ Chrysost.: "Άλλος φησὶν ἐμβρ. κατὰ πᾶσαν ἡμέραν... καὶ ἄλλος ἀπειλούμενος. Montef. post Drusium ἀπειλούμενος Aquilae tribuit, maxime propter Ezech. xxi. 31, ubi pro וַיִּלְדֵּשׁ Hexapla dant: 'Α. ἀπειλῶν μου. Σ. ἐμβριμῶσιν μου. E contrario Syro-hex. diserte testatur: 'Α. ἐμβριμώμενος (וַיִּלְדֵּשׁ). Vid. Dan. xi. 30 in Syro-hex., et Joan. xi. 33 in versione utraque). ²⁷ Syro-hex. וְיִשְׁוֶה יְשׁוּב חֶרְבוֹ לִפְנֵי. Hieron.: Non convertenti etc. Fortasse est Symmachi. ²⁸ Vat. Chrysost.: "Ἐτερος δὲ φησὶ τὴν μ. αὐτοῦ ἀκονήσει. "Aliud schol.: Σ. ἀκονήσει."—Nobil. ²⁹ Chrysost. ³⁰ Syro-hex. in textu habet וַיִּלְדֵּשׁ; in marg. autem: וַיִּלְדֵּשׁ. ³¹ Nobil. Syro-hex. וַיִּלְדֵּשׁ. ³² Chrysost., Colb. unus. ³³ Chrysost. affert: "Άλλος" καὶ κυήσας. Et mox: "Άλλος" ψεύδος. Montef. ex tribus MSS., ut ait, Symmacho vindicat: καὶ κυήσας καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν; quae lectio vix vera esse potest.

5. תִּפְקֹנֵנוּ. *Visites eum.* Ο'. ἐπισκέπη αὐτόν.
"Ἄλλος' ἐπισκέψη αὐτόν.¹⁹

6. וַתַּחֲסֶרְהוּ מַעַט מֵאֱלֹהִים. *Et deficere fecisti eum paululum a Deo.* Ο'. ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. 'Εβρ. οὐθασρηοὺ μὰτ μελεωέιμ.²⁰ Οἱ Γ'. καὶ ἡλάττωσεις αὐτὸν βραχὺ (s. δλίγον) παρὰ θεόν.²¹

וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֶרְהוּ. *Et gloria et decore coronas eum.* Ο'. δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν. 'Α. (καὶ) δόξη καὶ ἀξιώματι στέψεις αὐτόν.²²

7. תִּמְשִׁילֹהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָהּ. *Dominari facies eum in operibus manuum tuarum.* Ο'. καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. 'Α. ἐξουσίσεις αὐτὸν ἐν ἔργῳ (fort. ἔργοις) χειρῶν σου.²³ Θ. ἐξουσιάζειν ἐποίησας αὐτὸν τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου.²⁴

8. בְּהֵמֹת שָׂדֵי. *Bestias campi.* Ο'. τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. 'Α. Σ. (τὰ κτήνη) τὰ ἄγρια.²⁵

10. מַה-אַדִּיר. *Quam magnificum.* Ο'. ὡς θαυμαστόν. 'Α. τί ὑπερμέγες.²⁶

PSALM. IX (Hebr. ix, x).

1. לִמְנִיֵּץ עֲלָמוֹת (עַל-מוֹת, Masora) לִבְנוֹ מְזִמּוֹר.

¹⁹ Chrysost. ²⁰ Idem. ²¹ Syro-hex. . . . Idem subjungit: . . . Montef. affert: 'Α. Σ. Θ. Ε'. βραχύ τι παρὰ θεόν. Σ'. δλίγον παρὰ θεόν; monens, codices in nominibus interpretum mire variare. ²² Colb. et sine nom. Cod. 273. Syro-hex. . . . Syro-hex. Aquilae continuat: . . . (חֲסִי) (חֲסִי). (Verbum ἐξουσιάζειν transitivo sensu gaudet Eccles. v. 18. vi. 2, ubi Syrus noster . . . vertit.) ²⁴ Colb. Sic ἄλλος apud Chrysost. ²⁵ Syro-hex. . . . Bugat. vertit, *agri*, quod Syriace sonaret . . . Chrysost. affert: "Ἄλλος' τὰ ἄγρια. ²⁶ Syro-hex. . . . Cf. ad Psal. xv. 3. lxxv. xcii. 4.

PSALM. IX. ¹ Vat. ² "Hasce varias tituli interpretationes afferunt quatuor MSS. cum tantillo discrimine." Sic Montef., qui tamen Nobilium ad litteram exscripsit, sic quod ad Sym. ἐπινίκιον pro ἐπινίκιος, et ad VI tam ed.

לָדָו. *Praecentori Almuth-labben canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Εβρ. ἀλμὺθ βέν.' 'Α. τῷ νικοποῖφ νεανιότητος τοῦ υἱοῦ μελόδημα τοῦ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ ᾄσμα τοῦ Δαυίδ. Θ. Ε'. τῷ νικοποῖφ ὑπὲρ ἀκμῆς τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Σ'. εἰς τὸ τέλος νεανιότητος τοῦ υἱοῦ. ²

2. מִרְבִּילֵּיָהּ. *Mirabilia tua.* Ο'. τὰ θαυμάσιά σου. Σ. τὰ τεράστία σου.³

3. וְאֶשְׂאֵלָה. *Et exsultabo.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσομαι. 'Α. Σ. καὶ γαυριάσω.⁴

וְכָנָם יִשְׁמַח. *Canam nomen tuum, Allis-sime.* Ο'. ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε. Σ. ᾄσω τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.⁵

4. בְּשׁוֹבֵי-אֹיְבֵי אֱחָוִי יִשְׁלַח וְיִאֲבֹדוּ מִפְּנֵיהֶּ. *Cum reversi fuerint inimici mei retrorsum, impingent et peribunt a facie tua.* Ο'. ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι ('Α. προσκόψουσι⁶) καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου. Σ. ἀναστραφέντων (s. ἀνατραπέντων) τῶν ἐχθρῶν μου [εἰς τὰ] ὀπίσω, καὶ προσκοψάντων καὶ ἀπολομένων ἐκ προσώπου σου.⁷

5. וְיִרְנִי. *Et causam meam.* Ο'. καὶ τὴν δίκην μου. "Ἄλλος' ὑπερεδίκασάς μου.⁸

νεανιότης (cf. ad Psal. cix. 3) pro νεανότης elidit. Uterque περὶ θανάτου sine artic. legit, invito Theodoro. Chrysost. affert: "Ἄλλος' ἐπινίκιον ὑπὲρ τοῦ θανάτου κ.τ.ε." "Ἄλλος' νεανιότητος τοῦ υἱοῦ. Origen. (Opp. T. II, p. 518) Aquilae ὑπὲρ τῆς νεότητος, et Symmacho ὑπὲρ τοῦ θανάτου vindicat. Denique Syro-hex.: 'Α. τῷ ν. νεανιότητος (. . .) τοῦ υἱοῦ μ. τοῦ Δ. Σ. ᾄσμα (. . .) τοῦ Δ. ἐπινίκιον (. . .) περὶ (. . .) τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ. Ad Θ. Ε'. Regius unus ὑπὲρ αἰκμῆς habet. ³ Syro-hex. . . . Cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 11. ⁴ Nobil. "Ἄλλος apud Chrysost.: καὶ γαυριάσω s. γαυριάσομαι. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ᾄσω (. . .), quod ad . . . pertinere videtur. ⁵ Theodoret., Reg. unus. Chrysost.: "Ἄλλος' ᾄσω τὸ ὄνομά σου. ⁶ Syro-hex. . . . ⁷ Chrysost., Theodoret. et Reg. unus. Chrysost. et Theodoret. ἀναστραφέντων legunt. Mox εἰς τὰ om. Chrysost. et duo codd. Theodoret. Copula ante προσκοψάντων (προκοψάντων Nobil., Montef.) abest a Chrysost. et Nobil. ⁸ Chrysost. Perperam Montef.

16. **דִּמְרָסָיו**. *Demersae sunt.* Ο'. ἐνέπαγγσαν. "Αλλος ἐβαπτίσθησαν.²⁵
בְּרֶשֶׁתוֹ. *In reti isto.* Ο'. ἐν παγίδι ταύτη. 'Α. Σ. ἐν τῇ σαγήνῃ ταύτῃ.²⁶
17. **נֹתוּם יִדְוָה מִשְׁפָּט עֲשָׂה**. *Notus est Jova, judicium fecit.* Ο'. γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν. "Αλλος ἐγνώσθη (κύριος) κρίμα ποιήσας.²⁷
מַנּוּיָו. *Manuum suarum.* Ο'. τῶν χειρῶν αὐτοῦ. 'Α. ταρσῶν αὐτοῦ.²⁸
רָשָׁע נִרְשָׁה. *Offendit improbus.* Ο'. συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. 'Α. σκολωθήσεται (s. σκανδαλισθήσεται) ὁ ἀσεβής.²⁹
הִגְּגִיִּן סֵלָה. *Higgaion Selah* (signum musicum). Ο'. φῶδὴ διαψάλματος. 'Εβρ. ἐγγαῶν σέλ.³⁰ 'Α. φδὴ ἀεί. Σ. μέλος διαψάλματος. Θ. φθογγὴ ἀεί. "Αλλος μελῶδημα ἀεί.³¹ Ε'. μελετῶν εἰς τοὺς αἰῶνας. Σ'. μελετῶν διαπαντός.³²
18. **יָשׁוּבוּ**. *Revertentur.* Ο'. ἀποστραφήτωσαν. 'Α. ἀναστρέψουσιν.³³
19. **כִּי לֹא לְעֶצֶם יִשְׁכַּח**. *Quia non in aeternum oblivioni tradetur.* Ο'. ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται. "Αλλος οὐ γὰρ εἰς τέλος [ἡ προσδοκία τῶν πράων] ἐπιλησθήσεται.³⁴
תִּקְוָת עֲנִיִּים. *Expectatio inopum.* Ο'. ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων. "Αλλος ἡ προσδοκία τῶν πράων.³⁵
20. **אַל-יִעָלֶה**. *Ne praevaleat.* Ο'. μὴ κραταιούσθω.

- "Αλλος μὴ θρασυνέσθω.³⁶
20. **עַל-פְּנֵיךָ**. *Coram facie tua.* Ο'. ἐνώπιόν σου. "Αλλος κατὰ πρόσωπόν σου.³⁷
21. **יְשִׁיב יְהוָה מוֹרָה (מוֹרָא) לְהָם**. *Constituē, Jova, doctorem (alia exempl. timorem) iis.* Ο'. κατὰστησον, κύριε, νομοθέτην ἐπ' αὐτοὺς. 'Α. θοῦ, κύριε, φόβημα αὐτοῖς. Σ. τάξον, κύριε, νόμον αὐτοῖς. Θ. κατὰστησον, κύριε, φόβον αὐτοῖς. Ε'. φόβημα.³⁸
- 22 (Hebr. x. 1). **לְעֵתוֹת בִּצְרָה**. *Ad tempora in angustia.* Ο'. ἐν ἐνκαίρῳ ἐν θλίψει. 'Α. εἰς καιρὸν θλίψεως. Σ. ἐν καιροῖς θλίψεως.³⁹
- 23 (x. 2). **יִדְלֶה**. *Incenditur.* Ο'. ἐμπυρίζεται. 'Α. ἐκκαίεται. Σ. φλέγεται.⁴⁰
יִתְפָּשׂוּ. *Comprehendentur.* Ο'. συλλαμβάνονται. 'Α. Σ. Θ. συλληφθήτωσαν, s. συλληφθήσονται.⁴¹
- 24, 25 (x. 3, 4). **כִּי-יִהְיֶה רָשָׁע עַל-תִּיאֲוֹת נִפְשׁוֹ וּבִצְעַ**. *Quoniam gloriatur improbus de desiderio animae suae, et rapaci benedicit, et contemnit Jovam.* Impius secundum fastum spiritus sui non requirit (Deum). Ο'. ὅτι ἐπαινέται ὁ ἁμαρτωλός ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται. παρῶντε τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός, κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. 'Α. ὅτι ὕμνησεν ἀσεβῆς ἐπὶ πόθῳ ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας διέσυρε κύριον. ἀσεβῆς κατὰ μέτεω-

²⁵ Chrysost. "Videtur esse Symmachi, qui vocem **יְבָרַב**, ἐβαπτίσθην vertit Psal. lxxviii. 3."—Montef. ²⁶ Syro-hex. **חַסְרָא**. Cf. ad v. 30. ²⁷ Chrysost. **חַסְרָא**. Sic ἄλλος ἀποδ. Est proculdubio Aquilae. Vid. ad Psal. vii. 4. lxxvii. 72. cxviii. 108. ²⁸ Syro-hex. **חַסְרָא**. ²⁹ Chrysost., Colb. **חַסְרָא**. ³⁰ Chrysost., Colb. **חַסְרָא**. ³¹ "Aquilae et Symmachi lectiones habent Vat., Colb. et Drusius [Nobil.]. Theodotionis vero Colb., ut et sequentem melῶδημα."—Montef. Chrysost.: "ἄλλος φθογγὴ ἀεί. ἄλλος μελῶδημα ἀεί. Syro-hex. Aquilae tribuit: **חַסְרָא**, quod non sonat φδὴ ἀεί, sed potius φθογγὴ ἀεί, coll. Hex. ad Psal. xviii. 15. Hieron. vertit: *Sonitus semper*. ³² Syro-hex. **חַסְרָא**. ³³ Colb., et sine nomine Chrysost. **חַסְרָא**.

³⁴ Chrysost. ³⁵ Idem. ³⁶ Chrysost., Euthym. Zigab. Montef. ex Corderio Aquilae vindicat, frustra. ³⁷ Chrysost. **חַסְרָא**. "Trium lectiones exhibent Vat., Colb. unus, atque Drusius [Nobil.]. Sed Colb. eam quae Theodotionis est Aquilae ascribit."—Montef. Chrysost.: "Ἐρεπὸς κατὰστησον, κύριε, φόβημα αὐτοῖς. Syro-hex.: 'Α. Ε'. φόβημα (חַסְרָא). Σ. νόμον. Nobil. insuper affert: "ἄλλος ἐπὶ λαμψαί; quod nescio quo pertineat. In fine v. διάψαλμα deest in Comp., Ald., et libris plurimis, invito Syro-hex. Psalt. Gall.: **Diapsalma**. ³⁸ Vat. Nobil.: 'Α. εἰς καιρὸν. Σ. ἐν καιροῖς θλ. ³⁹ Sic Nobil., Vat. Montef. edidit: 'Α. καίεται. al. ἐκκαίεται (sic). Scilicet hoc est scriptura Vaticani; illud error Drusii. ⁴¹ Syro-hex. **חַסְרָא**. Chrysost.: "ἄλλος συλληφθήτωσαν."

29 (x. 8). יֹשֵׁב בְּמִקְדָּרִים יְהִי. *Sedet in insidiis villarum in latibulis, ut interficiat innocentem.* Ο'. ἐγκάθεται ἐνέδρα μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφοις, τοῦ ἀποκτεῖναι ἀθῶν. 'Α... ἐνέδρα αὐλῶν...⁵⁴ Σ. ἐγκάθεται ἐνεδρεύων παρὰ τὰς αὐλὰς ἐν ἀποκρύφοις, ἀποκτείνει ἀνάτιον.⁵⁵ "Ἄλλος" ἐγκρύπτεται μετὰ δόλου.⁵⁶

עֵינָיו לְחִלְכָּה יִצְפֹּנוּ. *Oculi ejus adversus miserum insidiantur.* Ο'. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πέννητα ἀποβλέπουσιν. 'Α. (οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ) τὴν εὐπορίαν σου κρύψουσιν (s. συγκρύψουσιν).⁵⁷ Σ. ... εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου ...⁵⁸

30 (x. 9). בְּרֶצֶח. *In lustris.* Ο'. ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἐν τῷ περιφράγματι αὐτοῦ.⁵⁹

בְּרֶשֶׁתוֹ יִקְחוּ. *In trahendo eum in rete suo.* Ο'. ἐν τῷ ἐλκῦσαι αὐτὸν ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ. Σ. ἐλκύσας αὐτὸν ἐν τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ.⁶⁰ "Ἄλλος" ἐν ἐλκυσμῷ αὐτοῦ.⁶¹

31 (x. 10). וְיִשָּׁךְ וְנִפְל בְּעֵצֵיכֶם יִלְכְּאוּ. *Et contusus corruet, et incident in ungulas (s. catulos, s. fortes) ejus miseri.* Ο'. ταπεινώσει αὐτὸν, κύψει καὶ πεσεῖται, ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεύσαι τῶν πενήτων. 'Α. *Et frictum* κάμψει αὐτὸν, καὶ πεσεῖται...⁶² Σ. ὁ δὲ θλασθεὶς καμφθήσεται, ἐπιπεσόντος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τοῖς ἀσθενέσιν.⁶³

32 (x. 11). אֵל. *Deus.* Ο'. ὁ θεός. 'Α. Ε'. ἰσχυρός.⁶⁴

לְנֶצַח. *Prorsus.* Ο'. εἰς τέλος. 'Α. εἰς ἔκος.⁶⁵

33 (x. 12). קוּמָה יְהוָה אֵל. *Surge, Jona Deus.* Ο'. ἀνάστηθι, κύριε ὁ θεός. 'Α. Σ. ἀνάστηθι, κύριε ἰσχυρὸς μου.⁶⁶

וְנָשָׂה יָדִי. *Leva manum tuam.* Ο'. ὑψώθῃτω ἡ χεὶρ σου. "Ἄλλος" ἔπαρον τὴν χεὶρά σου.⁶⁷

34 (x. 13). אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִרְשָׁ. *Dicit in corde suo, non requies.* Ο'. εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ ζητήσει. "Ἄλλος" λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητήσει.⁶⁸

35 (x. 14). וְיִמְלֵךְ בְּעֵס תְּבִיט. *Vi-distis, nam tu molestiam et iram respicias.* Ο'. βλέπεις, ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς. 'Α. εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέπεις. Σ. ὁρᾷς, ὅτι σὺ μόχθον καὶ παροργισμὸν ἐποπτεύεις.⁶⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷⁰

לְתַת בְּיָדִי. *Ad tradendum in manum tuam.* Ο'. τοῦ παραδόναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου. 'Α. τοῦ δοῦναι ἐν χειρί σου.⁷¹ Σ. ἵνα δοθῶσιν (s. τεθῶσιν) εἰς χεῖράς σου.⁷²

עָלֶיךָ יַעֲזֹב הַלְכָּה. *Super te relinquit hoc miser.* Ο'. σοὶ ἐγκαταλείπεται ὁ πτωχός. 'Α. ἐπὶ σὲ καταλείπει...⁷³ Σ. σοὶ ἐγκατα-

⁵⁴ Vat. "Aquila et Sym. transtulerunt, αὐλὰς."—*Agellinus.*

⁵⁵ Nobil., Reg. unus et Vat. Montef. edidit περὶ τὰς αὐλὰς, et sic Nobil., favente Reg., qui legit περὶ τὰς πύλας. Sed Chrysost. testatur: "Ἄλλος" ἐνεδρεύων παρὰ τὰς αὐλὰς, accedente Vat. et Syro-hex., qui affert: Σ. παρὰ τὰς αὐλὰς (לְאֵילִי).⁶⁴ Coislin. unus. Fortasse scholium est.

⁵⁷ Syro-hex. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. Cf. Hex. ad Job. v. 5. Psal. xlvii. 14. ⁵⁸ Vat. ⁵⁹ Chrysost.

⁶⁰ Syro-hex. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐν τῇ σαγήνῃ. ⁶¹ Chrysost. ⁶² Syro-hex. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. Bugatus vertit: *et frictum incurvabit eum, et cadet.* ⁶³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. juxta marginem Savilii hanc versionem Aquilae tribuit, a cuius stylo prorsus abhorret. Rectius Syro-hex. Symmacho continuat, vertens: + מְחַיֵּי

מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. Ergo Syrus in suo habuit, μετὰ τῶν ἰσχυροτέρων αὐτοῦ. ⁶⁴ Syro-hex. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ.

⁶⁵ Vat. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. ⁶⁶ Syro-hex. + מְחַיֵּי נֶפֶשׁ. ⁶⁷ Chrysost. ⁶⁸ Coislin. bombycinus. ⁶⁹ "Lectioes Aquilae et Symmachi ex Vat., Regio uno, Theodoret, Corderio et Drusio. Vat. ad Aquilam habet ἰδεις."—*Montef.* Chrysost. ad Aquilam ἐπιβλέψεις habet, invitis Theodoret et Nobil. Ad Sym. Montef. πόνον pro μόχθον edidit, repugnantibus iisdem. ⁷⁰ Vat. ⁷¹ Chrysost. affert: "Ἄλλος" εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέψεις, τοῦ δοῦναι ἐν χειρί σου. Lectionem nostram Montef. silentio praeteriit. ⁷² Nobil., Vat., quorum hic τεθῶσιν habet. Chrysost. "Ἄλλος" ἵνα δοθῶσιν εἰς χ. σου. ⁷³ Vat.

λείπει ὁ ἀσθενὴς σου.⁷⁴ Θ. ἐπὶ σὲ καταλείπεται...⁷⁵

35 (x. 14). יְתוֹם אֶתְּהָ הָיִיתָ עוֹרֵר. *Pupillum tu fuisti adiuvans.* Ο'. ὀρφανῶ σὺ ἦσθα βοηθός. "Αλλος" σὺ ἐγένου. "Αλλος" σὺ ἔσῃ.⁷⁶ 'Α. Θ. Ε'. Σ'. βοηθῶν.⁷⁷

36 (x. 15). תְּדַרְשׁוּ־רַשָּׁעִי בְּלִיתֶמְצָא. *Si quaeras impietatem ejus, non invenies.* Ο'. ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ. 'Α. Σ. ἐκζητηθήσεται ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὐρεθῇ αὐτός.⁷⁸ Θ. ἐκζητηθήτω ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὐρεθῇ.⁷⁹

38 (x. 17). תְּכִין לְכֶם תִּקְשִׁיב אָזְנְךָ. *Confirmabis cor eorum, attentam reddes aurem tuam.* Ο'. τὴν ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχε τὸ οὖς σου. 'Α. ἐτοιμάσεις καρδίας αὐτῶν προσέχειν οὖς σου. Σ. τὴν πρόθεσιν τῆς καρδίας αὐτῶν ἡκροάσατο τὸ οὖς σου.⁸⁰

39 (x. 18). לְשֹׁפֵט יָתוֹם נִדְּךָ. *Ad judicandum pupillum et tenuem.* Ο'. κρῖναι ὀρφανῶ καὶ ταπεινῶ. 'Α. κρῖναι ὀρφανῶ καὶ τεθλασμένῳ.⁸¹

⁷⁴ Syro-hex. ܠܝܬܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. (Idem Graeca τῶν Ο' vertit: ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ.) Vat. affert: Σ. σοὶ ἐγκαταλείπει. ⁷⁵ Vat. ⁷⁶ Chrysost. ⁷⁷ Vat. Parsons. e Cod. 273 affert: "Ετερος" σὺ μόνος ὀρφανῶν καὶ πτωχῶν προστάτης. Scholium est ex Chrysost. (Opp. T. V, p. 111 E) assumptum. ⁷⁸ Theodoret., Nobil. et "tres MSS.," qui omnes Symmacho uni tribuunt. Syro-hex. vero: ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. Ex his corrigendus Bar Hebraeus apud Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 185, exscribente Brunzio: ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. (ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ) ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. ubi vocab. ܠܚܠܝ, Hebr. לָרִי, ad posteriorem versus clausulam secundum distinctionem Masoreticam, non ad priorem Aquilam traxisse notat Brunsius. ⁷⁹ Vat. Sic, addito in fine καὶ αὐτὸς, ἄλλος apud Chrysost. In textu autem LXXviralī post εὐρεθῇ Syro-hex. et Codd. III, 55 addunt δι' αὐτῆς. ⁸⁰ Duae versiones ἀλλω et ἄλλω tribuit Chrysost. Priorem Symmacho, posteriorem Aquilae ex Colbertino vindicat Montef., repugnante utriusque interpretis stylo. Quin et Theodoretus diserte testatur: τὴν δὲ ἐτοιμασίαν, τὴν πρόθεσιν ὁ Σύμмахος εἴρηκεν. Apud Aq.

fortasse reponendum, προσέχειν οὖς σου, ea constructione qua quis dicatur προσέχειν τὸν νοῦν. ⁸¹ Colb., et, tacito interprete, Chrysost.

PSALM. X (Hebr. xi).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד. *Praecentori Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ τοῦ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος τοῦ Δαυίδ. Θ. τῷ νικοποιῷ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

נוֹדִי הָרָכָם צִפּוֹר. *Confuge ad montes vestros, passer.* Ο'. μεταναστεύον ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθιον. 'Α. ἀναστατοῦ εἰς τὸ ὄρος ὡς πετεινόν (s. ὄρνειον). Ε'. μετακινου...²

2. כוֹנְנֵי הַצֵּף עַל־יָתֶר. *Aptaverunt sagittam suam super nervum.* Ο'. ἡτοιμάσαν βέλη εἰς φάρετραν. 'Α. Σ. ἡδρασαν βέλος αὐτῶν ἐπὶ τὴν νευράν.³ "Αλλος" εἰς βελοθήκην.⁴

לִירוֹת בְּמוֹ-אֶפֶס לְיִשְׂרָאֵל. *Ut jaculentur in caligine in rectos corde.* Ο'. Θ. τοῦ κατατοξεύσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθείς τῇ καρδίᾳ. Σ... ὡς ἐν ῥόμφ... Σ'. εἰς τὸ ἐπιδειῖναι τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς.⁵

3. כִּי הַשְׂתוֹת יִהְיוּ יְהִרְסוּן. *Quoniam fundamenta destruentur.* Ο'. ὅτι ἂ κατηρτίσω καθελὼν. 'Α. ὅτι οἱ θεμέλιοι καθαιρεθήσονται. Σ. ὅτι οἱ

Psalm. X. ¹ "Ex Colb. et Eusebio in Psalmos."—Montef. Pro τῷ Δ. Syro-hex. Aquilae vindicat τοῦ Δ. Cf. ad Psal. xv. i. xvi. i. Chrysost. et Euseb. 'Α. τῷ νικοποιῷ, tantum afferunt. ² Chrysost.: "Αλλος" ἀναστατοῦ εἰς τὰ ὄρη ὡς στρουθιον. "Αλλος" μετακινου. His lectionibus Montef. tacito auctore titulos 'Α. et Ε'. praemisit. Ad Aquilam emaculandum adhibuimus Syro-hex., qui affert: ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. (Syr. ܡܢܗ tam pro μεταναστεύον quam pro ἀναστατοῦ adhibet Noster.) ³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. Aut βέλη legit, aut βέλος quasi nomen multitudinis vertit. ⁴ Colb. στιχρῶς scriptus. Est scholium, ut videtur, vocis φάρετραν. ⁵ Nobil., Vat. Chrysost.: "Αλλος" ὡς ἐν ῥόμφ. Syro-hex. ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ ܕܢܝܚܝ. Montef. subjungit: "Αλλος" ἀσελῆνφ νυκτί; quod merum scholium est vocis σκοτομήνῃ. Sic Syrus noster tam hic quam ad Aq. Psal. xc. 6 σκοτομήνῃ vertit, ܠܚܠܝ ܡܢܗ ܡܫܠܐ.

5. **נַגְבִּיר**. *Robusti erimus*. Ο'. μεγαλυνοῦμεν. "Αλλος· δυναστεύομεν.⁶

לִבֵּנוּ אֶתְּנוּ מִי אֲדֹנָי לָנוּ. *Labia nostra nobiscum sunt; quis nobis dominus?* Ο'. τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν (alia exempl. παρ' ἡμῖν) ἐστι, τίς ἡμῶν κύριός ἐστι; 'Α. χεῖλη πάρεστιν ἡμῖν, τίς δεσπότης ἡμῶν;⁷ "Αλλος· σὺν ἡμῖν πάρεστι.⁸ "Αλλος· τίς κυριεύσει ἡμῶν;⁹

6. **מִיָּשָׁר עֲנִיִּים מֵאַנְקָת אֲבוֹיָם**. *Propter vastitatem afflictorum et propter gemitum inorum*. Ο'. ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων. 'Α. ἀπὸ προνομῆς πενήτων, ἀπὸ οἰμωγῆς πτωχῶν. Σ. διὰ κακοπάθειαν πτωχῶν, διὰ οἰμωγῇν πενήτων.¹⁰

אֲשִׁית בְּיָשָׁע יְפִיחַ לִּי. *Ponam in salute, in quem sufflat (invehitur)*. Ο'. θήσομαι ἐν σωτηρίῳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Σ. τάξω σωτήριον ἐμφανές.¹¹ "Αλλος· ἐν σωτηρίᾳ σου.¹²

7. **בְּעִלְיָ לֵאֲרֵץ**. *In officina in terram*. Ο'. δοκίμιον τῇ γῇ. 'Εβρ. βααλὶλ λάαρς.¹³ 'Α. χωροῦν τῇ γῇ.¹⁴

מִפֻּץ. *Fusum*. Ο'. κεκαθαρισμένον. 'Α. διυλισμένον.¹⁵

שִׁבְעִי. *Septuplum*. Ο'. ἐπταπλασίως. 'Α. ἐπτάκις.¹⁶

8. **הַשָּׂרִים**. *Servabis eos (s. ea)*. Ο'. φυλάξεις ἡμᾶς. 'Α. Θ. φυλάξεις αὐτά.¹⁷ "Αλλος· φυλάξεις αὐτούς.¹⁸

χελὶν λεία. Cf. Hex. ad Jos. xi. 17. Prov. v. 3. xxvi. 28. Jesai. xxx. 10. ⁶ Chrysost. ⁷ Nobil. ⁸ Chrysost.

⁹ Idem. ¹⁰ Nobil., Vat. Syrus noster tantum affert: 'Α. ἀπὸ προνομῆς (صع). ¹¹ Nobil., Theodoret, et sine nom. Chrysost. Apud Chrysost. et Theodoret. memoratur alia lectio ἐκφανές. Cf. ad Psal. ix. 26. Syrus noster affert: **لَا يَحْصِي عَدَمُا جَل**.

¹² Nobil. ¹³ Chrysost., qui βααλὶν habet. In Colb. est βααλιάρ. Hebraea enarrat Chrysost.: *τουτέστι, τὸ χωνεύομενον, τὸ ῥέον ἐν τῇ γῇ*; unde Montef. post Drusium extudit rotam hexaplaem: **הַיָּצ**. Ο'. πεπυρωμένον. "Αλλος· χωνεύομενον. ¹⁴ Nobil., Vat. Sic ἄλλος apud Chrysost. Hieron.: *separatum a terra*. ¹⁵ Nobil., Vat. Hieron.: *colatum*. ¹⁶ Syro-hex. **لَا يَحْصِي عَدَمُا جَل**. ¹⁷ Vat.

¹⁸ Chrysost.: "Αλλος· φυλάξεις αὐτούς. "Αλλος· φυλάξεις αὐτά.

8. **כִּן־דֹּר זוֹ לְעוֹלָם**. *A generatione hac in saeculum*. Ο'. ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. "Αλλος· ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ αἰωνίᾳ.¹⁹

9. **רָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלְכֵּן**. *Circumquaque impij ambulant*. Ο'. κύκλῳ οἱ ἄσεβεις περιπατοῦσιν. "Αλλος· περιπατήσουσιν. "Αλλος· κυκλῷ ἄσεβῶν ἐμπεριπατοῦσιν.²⁰

אֲרָם לִבֵּנוּ יָרֵם. *Quum exaltantur, vilitas (s. terror) est filiis hominum*. Ο'. κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 'Εβρ. χάρμ ζολλῶ (fort. ζολλῶθ) λεβνη ἀδάμ.²¹ 'Α. κατὰ τὸ ὕψος ἐνώνισμένοι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ὅταν ὑψωθῶσιν οἱ εὐτελεῖς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.²² Σ'. ἐξουθενήσας.²³

PSALM. XII (Hebr. xiii).

1. **לְמַנְצֵן מְזִמּוֹר דָּוִד**. *Praecentori canticum Davidi*. Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῦψ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ὧδῇ τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. **עַד־אֶנָּה יְהוָה הִשְׁתַּחֲוִי נַפְשִׁי**. *Usquequo, Jona, oblivisceris mei prorsus?* Ο'. ἕως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; 'Α. ἕως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; Σ. ἕως πότε, κύριε, ἐκλανθάνῃ μου εἰς τέλος;²

¹⁹ Chrysost. Parsons. e Cod. 273 affert: "Αλλος· φυλάξεις αὐτούς καὶ φυλάξεις αὐτά ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ αἰωνίᾳ. ²⁰ Chrysost. Vat. affert: Οἱ λοιποὶ περιπατήσουσι. ²¹ Chrysost.

²² Sic sine nominibus Chrysost. Versionum auctores ex Vat. profert Montef. Quod ad Symmachum attinet, consentit Syro-hex., qui affert: **لَا يَحْصِي عَدَمُا جَل**.

لَا يَحْصِي عَدَمُا جَل. ²³ Nobil. PSALM. XII. ¹ Reg. unus. Syro-hex. affert: **لَا يَحْصِي عَدَمُا جَل**. Chrysost.: "Αλλος· ἐπινίκιος ὧδῇ τοῦ Δ. "Αλλος· εἰς νίκος. ² Sic Montef. ex eodem Regio. Scrupulum injicit Chrysost., qui affert: "Αλλος· ἐκλανθάνῃ μου τέλος: necnon Parsons, qui ex Cod. 273 exscripsit: "Αλλος· ἐπιλανθάνῃ μου τέλος. "Αλλος· εἰς νίκος (ἀποστρέφεις). Pro **נַפְשִׁי** et **נַפְשִׁי** Aquilae proprium est εἰς νίκος. Vid. Hex. ad Psal. ix. 32. xliii. 24. Jerem. xv. 18.

2. עַד-אַנְהָ תִּסְתַּר אֶת-פְּנֵיהֶ כְּמִנִּי. *Usquequo abscondis faciem tuam a me?* O'. ἕως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; 'A. Σ. Θ. ἕως πότε κρύψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;³
3. אֲשִׁית עֲצוֹת. *Ponam consilia.* O'. θήσομαι βουλὰς. "Ἄλλος" τάξω γνώμας.⁴
- גִּדְוֹן בְּלִבִּי יִרְמֶה. *Dolorem in corde meo interdiu.* O'. ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁵ Σ. μέριμναν ἐν τῇ διανοίᾳ μου καθ' ἡμέραν.⁶
4. הַאֲרִירָה עֵינַי פֶּן-אֲשַׁן הַמּוֹת. *Illumina oculos meos, ne dormiam somnum mortis.* O'. φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁷
6. O'. ÷ και ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.⁴ Οὐκ ἔκειτο παρ' οὐδενὶ ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε ἐν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.⁸

PSALM. XIII (Hebr. xiv).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד. *Praeceptori Davidi.* O'. εἰς τὸ

τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ νικοποῦ τῷ Δαυίδ.¹

1. אָמַר בְּבָל. *Dixit insipiens.* O'. εἶπεν ἀφρων. 'A. εἶπεν ἀπορρέων.² Σ. ἵπτελεν (s. ἐνόμισεν)...³
- הִתְעִיבוּ עֲלֵי לֵלָה. *Abominabile fecerunt facinus.* O'. καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν. 'A. ἐβδελύξαντο ἐναλλαγὴν (s. ἐναλλαγμα).⁴
2. הִשְׁקִיָּה. *Prospectavit.* O'. διέκυνψεν. 'A. intuitus est.⁵
3. הֲפֹל סָר יַחַד. *Numquid omnis deflexit una?* O'. πάντες ἐξέκλιναν ἅμα. 'A. ἕκαστος ἀπίστη ἅμα.⁶
- O'. ÷ τάφος ἀνεωγμένος — τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.^{4,7}
4. הֲלֹא יָדְעוּ כָּל-פְּעֻלֵּי אָוֶן. *Nonne sciunt omnes operantes iniquitatem?* O'. οὐχὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν; 'A. μὴ οὐκ ἐπέγνωσαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι ἀνομήλεις; Σ. μὴ οὐ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;⁸
- אָכְלוּ לֶחֶם. *Comederunt panem.* O'. βρώσει ἄρτον. ('A.) ἔφαγον ἄρτον. Σ. Ε'. ὥσει ἄρτον.⁹

³ Vat., Reg. Chrysost. affert: "Ἄλλος" κρύπτεις. Nobil.: 'A. Σ. Θ. κρύψεις. ⁴ Chrysost. Symmachi esse videtur.

⁵ Nobil. ⁶ Nobil., Reg. unus. Sic ἄλλος apud Chrysost. Denique Syrus: **هو. من اجل حبله.** ⁷ Vat.

⁸ Scholium apud Nobil. et Vat. Hesychius monet, hunc versiculum lemnisco notandum esse, quod fecit Psalterii Gallicani conditor, invito Syro-hex.

PSALM. XIII. ¹ Syro-hex. **لحجج وملاي.** ² Montef. Hebraea sic dedit: **למנצח קומר לך.** Graeca autem trium interpretum eadem ac in titulo Psalmi praecedentis. ³ Reg. unus ad 1 Reg. xxv. 25 hanc notam habet: "Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ ε' ψαλμῷ καὶ τῷ νβ' εἰς τὸ, εἶπεν ἀφρων, νάβαλ κείται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, παρὰ δὲ Ἀκύλαν, ἀπορρέων.

⁴ Syro-hex. **هو. من اجل حبله.** Fortasse ἵπτελεν praefarendum est propter similem locum Eccles. x. 3, ubi pro **ספר** Sym. ἵπολαμβάνειν posuit. Cf. ad Psal. lxxiii. 8. ⁵ Syro-hex. **هو. من اجل حبله.** Cf. Hex. ad Psal. ix. 12. Jesai. lxxv. 4. ⁶ Syro-hex. **هو. من اجل حبله.** Fortasse ἀπέβλεψε. Vid. ad Psal. xxxiii. 6. ⁷ Syro-hex. **هو. من اجل حبله.** ⁸ Nobil. affert: Σ. ὥσει ἄρτον. E contrario Syro-hex.: **هو. من اجل حبله.** ⁹ Vaticanus [h. e. Vat. 754, non πολυβρύλητος

ille Vat. 1209, qui error est Brunsii in Kennicotti *Dissert. Gen.* p. 204: "Commata sublestae fidei Psal. xiv adsunt tantum in margine Codicis Vatic., teste Montfauc. in Hexaplis"] in haec verba, quae sunt ad marginem, et non in textu conscripta, haec notat: Οἰδαμοῦ κείται τῶν ψαλμῶν πόθεν δὲ ὁ ἀπόστολος εἰληφεν αὐτοὺς ζητητέον." — Montef. Sub obelis leguntur in Psalt. Gall.; Syro-hex. vero, quod mireris, sine nota distinctionis affert. Hieron. in Praefatione libri XVI Commentariorum in Jesaiam (Opp. T. IV, p. 668): "Denique omnes Graeciae tractatores, qui nobis eruditionis suae in Psalmos commentarios reliquerunt, hos versiculos veru annotant atque praetereunt, liquido confitentes in Hebraico non haberi, sed in editione vulgata, quae Graece κοινὴ dicitur, et in toto orbe diversa est." Fusius hanc quaestionem tractavit Jo. Theoph. Plüschke in libello cui titulus: *De Psalterii Syriaci Mediol. peculiari indole* etc. pp. 29–39. ⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus.

Nobil.: 'A. μὴ οὐκ ἐπέγνωσαν. Σ. μὴ γινώσκονται. Parsons. e Cod. 273: "Ἄλλος" μὴ οὐ (sic) ἔγνωσαν, μὴ οὐ γινώσκονται. ⁹ Nobil. affert: Σ. ὥσει ἄρτον. E contrario Syro-hex.: **هو. من اجل حبله.**

- 3, 4. **לִפְעֻלֹתָי לֹא מָצָאתִי בִלְיַעֲבָרִי**: *Non inveniētes (malum); cogitatio mea non transiit os meum: propter opera hominum.* *Ο'. καὶ οὐχ εὐρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία* ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. *Ἀ. Σ.* καὶ οὐχ εὐρες τὰς συνήσεις μου, ὅτι (οὐ) διήλθε τὸ στόμα μου κατὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων.⁷
4. **אֲנִי שִׁמְרֵתִי אֲדָרוֹת פְּרִיץ**. *Ego observavi vias violenti.* *Ο'. ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς.* *Σ.* ἐγὼ ἐφύλαξα μὴν ὁδοὺς παραβάτων.⁸
5. **תְּחַבֵּץ**. *Sustentando.* *Ο'. κατάρτισαι.* *Ἀ.* ἀντιλαβέσθαι. *Σ.* συγκράτησον. *Θ.* τελείωσον.⁹
7. **הַפְלֵה**. *Insignes fac.* *Ο'. θαυμάστωσον.* *Σ.* παραδόξασον.¹⁰
8. **כְּאִישׁוֹן בֵּת עֵין**. *Sicut pupillam filiam oculi.* *Ο'. ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.* *Ἀ.* ὡς κόρην θυγατέρα ὀφθαλμοῦ. (*Ἄλλος*) ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ *grae est.*¹¹ *Ἀ. Σ.* ὁμοίως τοῖς *Ο'.*¹²
9. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Qui violenter egerunt mecum.* *Ο'. τῶν ταλαιπωρησάντων με.* *Ἀ.* τῶν προνομευσάντων με.¹³
- אֲבִי בִנְפֶשׁ וְקִישׁוֹ עָלַי**. *Hostes mei contra animam circumdant me.* *Ο'. οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχὴν μου περιέσχον.* *Σ.* οἱ ἐχθροί μου περὶ ψυχῆς ἐκύκλωσάν με.¹⁴
10. **חָלְבִּמּוֹ קֶרְרִי**. *Adipem suum (cor pingue) clauserunt.* *Ο'. τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν.*

- Σ.* τῷ στέατι αὐτῶν ἀπεφράγησαν.¹⁵
10. **פִּימוֹ דְּבָרוֹ בְּגִמְחָתָא**. *Ore suo loquuntur superbe.* *Ο'. τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν.* *Σ.* τῷ στόματι αὐτῶν ἐλάλησαν ὑπερηφάνως.¹⁶
11. **אֲשִׁרְנִי עֵתָהּ כְּבִבּוֹנִי עֵינָיָהּ לְנִטּוֹתָא בְּאַרְצָא**. *Gressus nostros (quod attinet) nunc circumdant nos; oculos suos ponunt ad declinandum in terra.* *Ο'. ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῇ.* *Ἀ. . . τοῦ ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῇ.*¹⁷ *Σ.* μακαρίζοντές με παραχρῆμα περιεκύκλουν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔταξαν ἐτεροκλινεῖν ἐν τῇ γῇ.¹⁸
12. **דְּרִימּוֹ**. *Similitudo ejus.* *Ο'. ὑπέλαβόν με.* *Ἀ.* ὁμοίους αὐτῶν.¹⁹
- בְּכִפּוּר**. *Sicut leo juvenis.* *Ο'. ὥσει σκύμος.* *Ἀ.* ἄλλος σκύλαξ.²⁰
13. **וְהִיכִינִי פָנָי הַכְרִיעָהּ**. *Praeveni faciem ejus, prosterne eum.* *Ο'. πρόφθασον αὐτοῦς, καὶ ἀποσκέλισον αὐτοῦς.* *Ἀ.* πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, κάμψον αὐτόν. *Σ.* πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὅκλασον αὐτόν.²¹ *Θ.* ὁμοίως τοῖς *Ο'.*²²
- 13, 14. **חַרְבְּךָ מִכַּתִּים יָדְךָ**. *Gladio tuo: ab hominibus manus tuae.* *Ο'. ῥομφαία σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρὸς σου.* *Ἀ.* ῥομφαία (s. μάχαира) σου, ἀπὸ τεθηγμένων χειρὸς σου.²³ *Σ.* εἰς μάχαιράν σου. . .²⁴

⁷ Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Particula negans in secundo loco excidisse videtur.* ⁸ Sic Colb., Euseb. Nobil. et Regii duo: *Σ.* ὁδοὺς ἐφύλαξα μὴν παραβάτων. Syro-hex. affert: *Σ.* παραβάτων (*ἄλλος*). ⁹ "Trium lectiones exhibet Vaticanus."—*Montef.* Aquilae et Sym. versiones affert Nobil. ¹⁰ "Sic MSS."—*Montef.* ¹¹ Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ¹² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ¹³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ¹⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ¹⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ¹⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ¹⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ¹⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ¹⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ²¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ²³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177.

habet *ἐθεντο*, alter *ἐτάραξαν*, male."—*Montef.* *Montef.* edidit *περιεκύκλωσάν με*, invitis Nobil., Corder., Euseb., et Syro nostro, qui affert: *Σ.* ὁδοὺς ἐφύλαξα μὴν παραβάτων. *Pro ἔταξαν* stant Corder. et Theodoret.; Eusebii autem verba, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ αὐτῶν, φησὶν, *ἐθεντο κατ' ἐμοῦ τοῦ παρακλινέμεναι* με, non sunt Symmachi, sed ipsius auctoris in versionem τῶν *Ο'* commentantis. ¹⁹ Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁰ Coislin. unus. ²¹ Nobil., Vat. ²² Vat. ²³ Syro-hex. **וְזוֹ שִׁדְוֵנִי**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ²⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ²⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ²⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ²⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ³⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ³¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ³² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ³³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ³⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ³⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ³⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ³⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ³⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ³⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁴⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁴¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁴² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁴³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁴⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁴⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁴⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁴⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁴⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁴⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁵⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁵¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁵² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁵³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁵⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁵⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁵⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁵⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁵⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁵⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁶⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁶¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁶² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁶³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁶⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁶⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁶⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁶⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁶⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁶⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁷⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁷¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁷² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁷³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁷⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁷⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁷⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁷⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁷⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁷⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁸⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁸¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁸² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁸³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁸⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁸⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁸⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁸⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁸⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁸⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁹⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁹¹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁹² Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁹³ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁹⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁹⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁹⁶ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁹⁷ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ⁹⁸ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177. ⁹⁹ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **וְΖΟ ΣΙΔΩΝΙ**. *Cf. ad Psal. cxxxvi. 8.* ¹⁰⁰ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. *Cf. Schleusner. in Opusc. Crit.* p. 177.

14. יְהוָה מִמֶּתִים מִחֶלֶד קִלְקַם בַּחַיִּים. Jova, ab hominibus de mundo, quorum portio in vita. O'. κύριε, ἀπολύων (alia exempl. ἀπὸ ὀλίγων²⁶) ἀπὸ γῆς, διαμέρισον αὐτοὺς ἐν ζωῇ αὐτῶν. 'A. κύριε, ἀπὸ τεθηγκότων ἐκ καταδύσεως μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ.²⁶ Σ. κύριε, ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀπὸ ἐνδευκότων ἢ μερίς αὐτῶν ἐν ζῶσιν.²⁷

וַיִּצְרֵךְ הַמֶּלֶךְ בְּטָנִים יִשְׁבְּעוּ בָּנִים וְהִנְחִיו יְתֵרָם לְעוֹלָלָיִהֶם. Et thesauro tuo adimplēs ventrem eorum. Saturantur filii, et reponunt residuum suum parvulis suis. O'. καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστήρ αὐτῶν. ἐχορτάσθησαν υἱῶν (alia exempl. υἰῶν), καὶ ἀφήκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν. 'A. καὶ τῶν κεκρυμμένων σου πληρώσεις γαστέρας αὐτῶν ἐμπλησθήσονται [δὲ] υἱῶν, καὶ ἀφήσουσιν αὐτὰ περιουσίαν τοῖς βρέφεσιν αὐτῶν. Σ. καὶ τῶν ἀποθέτων σου πληρώσεις τὰς γαστέρας αὐτῶν. χορτασθήσονται υἱοὶ, καὶ ἀφήσουσι τὰ λείψανα αὐτῶν τοῖς νηπίοις αὐτῶν.²⁸

15. בְּהִקְיָן תְּמוּנָתָהּ. In evigilando imagine tua. O'. ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου. 'A. ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι ὁμοιώσεώς σου. Σ. ἐξυπνισθεὶς

τῆς ὁμοιώσεώς σου. Θ. ἐν τῷ ὀφθῆναι γὰρ τὴν δεξιάν σου.²⁹

PSALM. XVII (Hebr. xviii).

1. לְמַנְצֵחַ לְעַבְדְּ יְהוָה לְדָוִד. Praecentori servo Jovae Davidi. O'. εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ νικοποῦν τῷ δούλῳ κυρίου τῷ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιον τοῦ δούλου κυρίου τοῦ Δαυίδ.²
2. דִּלִּיגַם תֵּךְ. Diligam te. O'. ἀγαπήσω σε. 'A. Σ. Θ. ὁμοίως.³
3. סֶלְעִי. Petra mea. O'. στερέωμά μου. 'A. Σ. πέτρα μου.⁴
- אֱלֹהֵי צוּרִי. Deus meus, rupes mea. O'. ὁ θεός μου, βοήθός μου. 'A. ἰσχυρός μου, στερεός μου.⁵
- מִגְיָי. Clypeus meus. O'. ὑπερασπιστής μου. 'A. θυρεός μου.⁶
- מְלִלָּה. Laudandum. O'. αἰνῶν. 'A. Σ. ὑμνητὸν, αἰνετόν.⁷
- חֲבֵל־מָוֶת. Funes mortis. O'. ὡδίνες θανάτου. 'A. σχοινία θανάτου. Σ. τρώσεις.⁸

με ἀπὸ τοῦ σατάν, καὶ ἡ ῥομφαία σου ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς τῶν χειρῶν σου. ²⁵ Sic Comp., Ald., et codd. Psalt. Gall.: *a paucis*. Theodoretus in textu τῶν O' legit ἀπὸ ὀλίγων, sed in commentario παραπέμπων θανάτῳ, h.e. ἀπολύων, habet. Psalterium vetus, teste Nobilio, habet, *perdens*, ἀπολλύων, quod in uno codice Graeco se reperisse testatur Augustinus, quodque in apographo suo invenit Syrus noster, vertens: **صَحَابَ**. ²⁶ Sic Nobil., Euseb., et "omnes MSS." Syro-hex.: 'A. κύριε, ἀπὸ τῶν τεθηγκότων (**صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**) ἐκ καταδύσεως (**مُتَوَكِّلِينَ**) **صَحَابَ** vel **صَحَابَ**. Vid. ad Psal. xxxviii. 6. xlvi. 2. lxxxviii. 48) μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ. ²⁷ Sic "omnes MSS." et Euseb., qui ἀπὸ νεκρῶν sine artic. legit. Nobil. affert: Σ. κ. ἀπὸ τῶν ν. ἐνδευκότων ἢ μ. ἐν ζωῇ. ²⁸ "Lecti-ones Aquilae et Symmachi plenas mutuamur ex quatuor MSS. Agellius ad Sym. habet χορτασθήσονται δὲ υἱοὶ, simili-terque Euseb., Theodoret. et Drusius [sed hi omnes testes, χορτασθήσονται υἱοὶ, sine particula]. Sed Reg. unus habet υἱῶν, erasis prioribus: nam prima manu videtur habuisse υἱοὶ. Ad finem versiculi notat Vat.: 'A. Σ. Θ. τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις. At duo priores longe diversam interpreta- tionem habent, ut vides."—Montef. In textu τῶν O'

Syro-hex. legit υἱῶν, non υἱέων. In lectione Aquilae, quae Montefalconii testimonio tota inniti videtur, pro αὐτὰ περιουσίαν Fischerus in *Clavi Verss. GG.*, p. 73, tentabat τὴν περιουσίαν αὐτῶν. E Symmachi versione Euseb. affert, καὶ τῶν ἀποθέτων, et χορτασθήσονται—νηπίοις αὐτῶν; Syro-hex. autem: Σ. χορτασθήσονται υἱοὶ, καὶ ἀφήσουσιν (**صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**). ²⁹ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: **هَلْ هُوَ مَلِكٌ مِّنْ مَّلِكِينَ** **أَمْ هُوَ مَلِكٌ مِّنْ مَّلِكِينَ**? h.e. χορτασθήσονται ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι κ.τ.έ.

PSALM. XVII. ¹ Sic ex "duobus MSS." Montef., qui νικοποῦν sine articulo affert. Paulo aliter Syrus: 'A. τῷ νικοποῦν τοῦ δούλου κυρίου Δαυίδ (**مُتَوَكِّلِينَ** **صَحَابَ**). ² Euseb. ³ Vat., teste Adlero apud Eichhorn. *Repertor*. T. XIV, p. 184. ⁴ "Cod. unus, Reg. et Euseb."—Montef. Syro-hex. **صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**. ⁵ Syro-hex. **هَلْ هُوَ مَلِكٌ مِّنْ مَّلِكِينَ**. Cf. ad Psal. xxvi. 5. xxvii. 1. (Syr. **صَحَابَ** pro στερεός adhibet Noster Psal. xxxiv. 10, et ad Aq. Jerem. xlix. 19. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xviii. 14.) ⁶ Syro-hex. **صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**. ⁷ Syro-hex. **صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**. Cf. 2 Reg. xxii. 4 in LXX. ⁸ Syro-hex. **صَحَابَ** **مُتَوَكِّلِينَ**. Ad Sym. cf. ad Psal. lxxvi. 11.

16. אֲפִיקַי מִיָּם. *Alvei aquae.* O'. αὶ πηγαὶ τῶν ὑδάτων. 'A. ἐκχύσεις ὑδάτων.³⁰

מִנְשָׁמִית. *Prae flatu.* O'. ἀπὸ ἐμπνεύσεως. Σ. ἀπὸ ἐμφυσήματος.³⁰

17. יִשְׁלַח מִמֶּרֶם יְקַחֵנִי. *Misit (manum suam) de excelso, et accepit me.* O'. ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους, καὶ ἔλαβέ με. Θ. . . ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σωτηρίαν μου.³¹

יִמְשֵׁנִי. *Extraxit me.* O'. προσελάβετό με. 'A. operuit (s. circumdedit) me. Σ. exsuxit me.³²

19. בְּיוֹם-אִיִּדִי. *In die calamitatis meae.* O'. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου. Σ. ἐν ἡμέρᾳ ταλαιπωρίας μου.³³

20. לְמִרְחָב. *In spatiosum.* O'. εἰς πλατυσμόν. Σ. εἰς εὐρυχωρίαν.³⁴

כִּי חָפֵץ בִּי. *Quoniam complacuit in me.* O'. ὅτι ἠθέλησέ με. 'A. ὅτι ἐβουλήθη ἐν ἐμοί.³⁵

23. חֲקֵתִי לֹא-חֲסִיר מִנִּי. *Statuta ejus non moveo a me.* O'. τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστη-

σαν (alia exempl. ἀπέστησα³⁶) ἀπ' ἐμοῦ. 'A. ἀκριβασμούς αὐτοῦ οὐ μετέστησα ἀπ' ἐμοῦ.³⁷

25. וַיִּשָּׁב-יְהוָה לִי. *Et rependit Jova mihi.* O'. καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος. 'A. καὶ ἀποστρέψει (s. ἐπιστρέψει) μοι . . .³⁸

לְנֶגְדַּי עֵינָיו. *In conspectu oculorum ejus.* O'. ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Σ. τὴν ἀντικρὺ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.³⁹

26. עָם-בֶּנִינִי בְּחַסְדֶּךָ. *Cum benigno benignum te praestas.* 'A. O'. Θ. E'. μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ.⁴⁰ Σ. πρὸς ὁσίων ὁσίως πράξεις.⁴¹

עָם-גָּבֹר תָּמִים תִּתֶּמֶם. *Cum viro integro integre agis.* O'. καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔσῃ. Σ. καὶ μετὰ τοῦ κεχαριτωμένου χαριτωθήσῃ.⁴²

28. עָם-עֵנִי. *Populum afflictum.* 'A. λαὸν πένητα. Σ. λαὸν πρᾶον.⁴³

30. כִּי בְּךָ אֶרְצָה גִּדְדָה. *Nam per te incursavi in turmas.* O'. ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου. 'A. ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι εὖζωνος. Σ. ὅτι εἰς χεῖράς σου δραμοῦμαι ἀπὸ λόχου.⁴⁴ E' . . . fortis.⁴⁵

fulgure confecit, ἐκεραύνωσεν, quod Nostro est ܦܥܡܝ Jesai. xxx. 30. Omnino conferendus est Jerem. li. 34, ubi pro Hebr. ܪִמְסִי Syrus Aquilae tribuit ܪܡܫܐ, h.e. vertente Norbergio, *erosit me*; quo sensu de tinea dixit Ephr. Opp. T. II, p. 319, l. 28, et p. 391, l. 25, indicante Bernstein. in *Lex. ad Chrestom. Syr.* p. 79. Equidem nullus dubito quin utrobique Aquila dederit *ἐφαγεδαίνωσεν, consumsit*, ut pro eodem Hebr. interpretatus est Deut. vii. 23. i Reg. vii. 10. Posterior locus est: καὶ ἐβρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, ܪܡܫܐ; ubi in Hexaplis est: O'. συνεχύθησαν. "Αλλ. ἐφαγεδαίνωσαν. "Αλλ. ἐξέστῃσαν. Secundum Cod. 108 ἐξέστῃσαν ad Theodotionem pertinet; altera lectio sic emendanda videtur: 'A. ἐφαγεδαίνωσεν (αὐτοῖς).³⁰ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 12. Hieron. *effusiones aquarum.*

³⁰ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 10. ³¹ "Unus codex."—Montef. Glossam sapit, qualem Theodoret. affert: ἀντὶ τοῦ, πέπεικεν ἀπαντας ὡς οὐρανὸν μοι τὴν ἐπικουρίαν παρέσχε. ³² Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Graeca valde incerta sunt. Varie sonat ܡܥܬܐ, e.g. εἴλῃσε, περιεἴλῃσε, ἐνερύλιξε, ἐκύλῃσε, περιεκύλῃσε, et sim., quae ab Hebr. ܡܥܬܐ, *traxit*, aliena videntur: Symmachi autem ܡܥܬܐ, *suxit*,

semel, ni fallor, in hac versione obviam fit. Etiam Bar Hebr. affert: ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ, sed, teste Bernsteinio ad *Chrestom. Syr.* p. 163, ita ut ad ܡܥܬܐ, non ad ܡܥܬܐ, minus apte referatur. ³³ Nobil., Theodoret., et Colb. *στυχερῶς* scriptus. ³⁴ Euseb. ³⁵ Euseb. et "codex unus."

³⁶ Sie Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ³⁷ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ³⁸ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Cf. ad Psal. lxxviii. 5.

³⁹ Euseb. et Agellius. ⁴⁰ Regii duo. ⁴¹ Nobil. et iidem Regii. Eandem lectionem minus probabiliter Aquilae tribuit Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ⁴² Regii duo. Nobil. quasi scholium affert. ⁴³ Euseb. et "duo MSS." Syro-hex. affert: 'A. πρᾶον (ܡܥܬܐ).

⁴⁴ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. (Syriacum ܡܥܬܐ usitatus pro Graeco ἐνέδρα s. ἐνέδρον ponitur; quoties vero Symmacho pro Hebr. ܡܥܬܐ tribuitur, per λόχος vertendum esse contra Middeld. ad 4 Reg. vi. 23. xxiv. 2 vehementer contendo, maxime propter locum Job. xix. 12, ubi Syrus affert: Σ. ὁμοθυμαδὸν ἐπῆλθον ܡܥܬܐ αὐτοῦ; Hexapla autem diserte testantur: Σ. λόχοι αὐτοῦ.) ⁴⁵ Syro-hex. juxta Cod. A. affert: ܡܥܬܐ. Graece, ἐχύρμα. Sed Codd. B. et C. non ܡܥܬܐ, sed ܡܥܬܐ legunt, quod verius videtur.

30. אֲדַלֵּג שׁוּר. *Transilii murum.* Ο'. ὑπερβή-
σονται τείχος. Σ. ἐπιβήσονται τείχους.⁴⁶

31. אֲמַרְתָּ יְהוָה אֵשׁ. *Sermo Jovae igni pro-*
batus est. Ο'. τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμένα.
Σ. βῆσις τοῦ κυρίου δόκιμος.⁴⁷

33. חֵיל. *Robore.* Ο'. δύναμιν. 'Α. ἐπιόριαν.⁴⁸
תְּכִימִים. *Perfectam.* Ο'. ἄμωμον. 'Α. τέλειον.⁴⁹

34. מְשִׁיחַ רַגְלֵי כַּאֲיִלֹת. *Ponens pedes meos tan-*
quam cervarum. Ο'. ὁ καταρτιζόμενος τοὺς
πόδας μου ὥσει ἐλάφον. 'Α. Σ. ἐξισῶν (s. συν-
σῶν) τοὺς πόδας μου cum (pedibus) cervarum.⁵⁰
[Οἱ λοιποὶ ὥσει ἐλάφον.]⁵¹

יַעַל בְּכוֹתֵי עֵצִים. *Et super excelsa mea*
stare me facit. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἰστών
με. 'Α. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψώματά μου στήσεις
με.⁵² Σ. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ μου. . .⁵³

35. וַיִּנְחֹתָ קֶשֶׁת. *Et depressit (tetendit) arcum.*
Ο'. καὶ ἔθου τόξον. Σ. καὶ ἐδράξει ὡς τόξον.⁵⁴

36. כְּנִיף יִשְׁעָה. *Clypeum salutis tuae.* Ο'. ὑπερα-
σπισμὸν σωτηρίας μου.⁵⁵ Οἱ πάντες ὑπερα-

σπισμὸν σωτηρίας σου.⁵⁶ Σ'. ὑπερασπιστῆρα
τοῦ σωτήρός σου.⁵⁷

36. וַיַּעֲבֹדָהּ תַּרְבִּינִי. *Et benignitas tua multiplicavit*
me. Ο'. καὶ ἡ παιδεία σου ἀνάρθρωσέ με εἰς
τέλος. 'Α. Ε'. καὶ πραότης σου ἐπλήθυνέ με.⁵⁸
Σ. καὶ τὸ ὑπακούειν σοι αὐξήσει με.⁵⁹ Θ. καὶ
ἡ παιδεία σου αὐτὴ με διδάξει.⁶⁰

37. תַּרְחִיב. *Dilatasti.* Ο'. ἐπλάτυνας. Σ. εὐρυ-
χώρησας.⁶¹

וְלֹא מָעֵדוּ קַרְסָלֵי. *Et non vacillarunt tali*
mei. Ο'. καὶ οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἰχνη μου. Σ.
ἵνα μὴ σφαλῶσιν οἱ ἀστράγαλοι μου.⁶²

40. תַּכְרִיעַ קַמִּי. *Prostravisti eos qui adversus me*
insurrexerant. Ο'. συνεπώδισας πάντας τοὺς
ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμέ. 'Α. κάμψεις ἐπανε-
στηκότα μου.⁶³ Σ. σκάζειν ἐποίησας. . .⁶⁴

41. וְאֵיבֵי נַתַּתָּה לִּי עֶרְוָה. *Et hostes meos dedisti*
mihi quoad cervicem. Ο'. καὶ τοὺς ἐχθρούς
μου ἔδωκάς μοι νῶτον. 'Α. Σ. καὶ τῶν ἐχθρῶν μου
ἔδωκάς μοι αὐχένα.⁶⁵ 'Αλλος ὑποχειρίους.⁶⁶

⁴⁶ Syro-hex. + וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Cf. Hex. ad Soph. i. 9.
Bar Hebr. affert: + וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. ⁴⁷ Nobil.

⁴⁸ Syro-hex. + מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Cf. ad Psal. ix. 29.

⁴⁹ Euseb. ⁵⁰ Syro-hex. + וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Cf. ad Psal. ix. 29.
a nominativo ἐλαφίνης, hinnulus (vid. Hex. ad r Reg. xxiv.
3): Syrus autem τοῖς ἐλαφίνους, cervinis, in apographo in-
venerit. Hieron. vertit: coaequans pedes meos cervis.

⁵¹ Sic Montef. ex Epist. ad Sun. et Fret., ubi tamen
Hieron. tantummodo affirmat, omnes interpretes pluralem
numerus transtulisse. ⁵² Nobil., Vat. ⁵³ Vat.

⁵⁴ Syro-hex. + מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Syrus alter vertit:
+ וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי, et firmavit sicut arcum. ⁵⁵ Sic Ed.

Rom. et Syro-hex. In plurimis libris non abest; in uno
aut altero σου pro μου legitur. Adlerus ex Vat. affert:
ὑπερασπισμὸν σωτηρίας σου, et in marg.: 'Α. Σ. Θ. ὁμοῖος τοῖς
Ο'.

⁵⁶ "Sic duo MSS."—Montef. Hieron. in Epist.
ad Sun. et Fret. 9: "In Graeco vos legisse dixistis, τῆς
σωτηρίας μου. Sed in Hebraeo JESACHA, salutis tuae, sig-
nificat, non meae; quod et omnes interpretes transtul-
erunt."

⁵⁷ Sic Vat., teste Adlero. Nobil. affert: Σ.
ὑπερασπιστῆρα τὸν σωτήρᾱ μου. Montef. vero e "duobus
MSS." Σ. ὑπερασπιστῆρα σωτηρίας σου. ⁵⁸ Sic Montef.

ex Agellio, consentiente Didymo Alex. apud Mai. P.N. B.,

T. VII, P. II, p. 187. Euseb. Aquilae tribuit: καὶ πρῶ-
τητός σου ἐπλήθυνέ με, invito Syro-hex., qui affert: . . .

+ מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Hujus auctoritate Quintam ed.
cum Aquila consociavimus. ⁵⁹ Syro-hex. + וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי.

+ מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Cf. 2 Reg. xxii. 36 in LXX.
Montef. ex Euseb. [et Did. Alex. l. c.] edidit: Σ. καὶ τὸ
ὑπακούειν με αὐξήσει με. ⁶⁰ In versione τῶν Ο' hodie

legitur, καὶ ἡ π. σου ἀνάρθρωσέ με εἰς τέλος, καὶ ἡ π. σου αὐτὴ
με διδάξει; et sic Syro-hex. sine nota. Nobil. vero scho-
lium affert: τὸ, καὶ ἡ π. σου αὐτὴ με διδάξει, Θεοδωριῶνός ἐστιν,

ἀντὶ τοῦ, καὶ ἡ π. σου ἀνάρθρωσέν με εἰς τέλος, εἰρημένον τοῖς Ο'.
Psalt. Gall.: + in finem, et disciplina tua ipse docebit:.

⁶¹ Theodoret. ⁶² Syro-hex. et Bar Hebraeus: . . .
+ מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. (Pro Brunsius

ad Bar Hebraeum ἐκτραπῶσιν dedit, ad locum Hebr. xii. 15
in Pesch. provocans. Haud ineptum foret περιτραπῶσιν,

vocab. valde Symmachianum, et ab eo pro eodem Hebraeo
positum Psal. xxv. 1. Sed in duobus locis, ubi Syrus
noster exhibit, 2 Reg. xxii. 46, teste Masio in Syr.

Pecul., et 1 Esdr. iv. 27, in Graeco est σφαλῶσιν et ἐσφά-
λησαν.) ⁶³ Nobil. ⁶⁴ Syro-hex. + מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו.

+ מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Cf. ad Psal. xxxvii. 18. ⁶⁵ Syro-hex.

+ מַעֲשֵׂי מַלְאָכָיו. Cf. ad Psal. xxxvii. 18. ⁶⁶ Syro-hex.

duo. Nisi forte scholium sit.

41. אֲשַׁמְתִּים. *Silere eos feci.* Ο'. ἐξωλόθρευσας.
'Α. Σ. ἀφώνους ἐποίησα.⁶⁷
42. וְשִׁיעֵנוּ. *Vociferati sunt.* Ο'. ἐκέκραξαν. 'Α. Σ.
ἐπεκαλούντο.⁶⁸
43. כְּשִׁיט חוצות אֶרֶצְקָם. *Sicut lutum platearum*
effudi eos. Ο'. ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ
αὐτούς. 'Α. . . ἐξωτέρων (s. ἐξωτάτων) ἐκεκένωσα
αὐτούς.⁶⁹
44. תִּפְלֹטֵנִי מִיָּרִיבִי. *Eripis me a contentionibus.*
Ο'. ῥύσαι (alia exempl. ῥύση) με ἐξ ἀντιλο-
γιῶν. 'Α. διασώσεις με ἀπὸ δικασιῶν. Σ.
ῥύση με ἀπὸ ἀντιλογιῶν.⁷⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς
Ο'.⁷¹

יַעֲבֹדוּנִי. *Servierunt mihi.* Ο'. ἐδούλευσέ μοι.
'Α. Σ. ἐδούλευσάν μοι.⁷²

45. וְשָׁמַעַנִי לִי. *Obediverunt mihi.* 'Α. Σ. Θ'. ὑπή-
κουσέ μοι. Θ. Ε'. Σ'. ὑπήκουσάν μου.⁷³

בְּנֵי יִנְכָר. *Filii regionis peregrinae.* Ο'. υἱοὶ
ἀλλότριοι. 'Α. υἱοὶ τοῦ ξένου μου.⁷⁴

46. יָבִילוּ וַיִּחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם. *Conciderunt, et*
trepidaverunt e claustris suis. Ο'. ἐπαλαιώ-
θησαν, καὶ ἐχώλλαναν ἀπὸ τῶν τρίβλων αὐτῶν.
'Α. ἐκπεσούνται (s. ἀπορνήσονται), καὶ ὑποσταλήσονται
ἐκ τῶν συγκλεισμένων αὐτῶν.⁷⁵ Σ. ἀτιμωθήσονται (s.
ἀτιμασθήσονται), καὶ ἐντραπήσονται . . .⁷⁶ Σ'.

πεσούνται, καὶ ἐκμαγήσονται ἀπὸ ἐδράματος αὐτῶν.⁷⁷

47. וְיִבְרַךְ צִוְרִי. *Et benedicta sit rupes mea.* Ο',
καὶ πάντες· καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς μου.⁷⁸

48. הָיִל הַנּוֹתִין נְקָמָתִי לִי. *Deus, qui dat vin-*
dictas mihi. Ο'. ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις
ἐμοί. Σ. ὁ θεὸς ὁ παρασχὼν τιμωρίας ἐμοί.⁷⁹

וַיַּדְבֵּר עִמּוֹם תַּחְתִּי. *Et subegit gentes sub me.*
Ο'. καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ. Σ. καὶ ὑπο-
τάσσων λαοὺς ὑπ' ἐμέ.⁸⁰

49. מִפְּלֹטֵי מֵאֹיְבֵי. *Qui me eripit ex hostibus*
meis. Ο'. ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν ὀργίλων.
Πάντες· ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου.⁸¹

PSALM. XVIII (Hebr. xix).

1. לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד. *Praecentori canticum*
Davidi. Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
'Α. τῷ νικοποίῳ μελῳδῆμα τῷ Δαβίδ. Σ. ἐπι-
νίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαβίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς
τῷ Δαβίδ.¹

2. וַיַּנְעִשֶׂה יָדָיו. *Et opus manuum ejus.* Ο'. ποι-
ήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ. 'Α. καὶ ποίημα χειρῶν
αὐτοῦ. Σ. καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ.
Θ. ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ.²

⁶⁷ Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἀφώνους ἐποίησας (ولا ملا حجب). Adlerus e Vat. ex-
scripsit: Σ. ἀφώνους. Cf. ad Psal. c. 5. ⁶⁸ Syro-hex.
+ ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. Idem: ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. Ad Graecum ἐξωτάτων cf. Hex. nostra ad Jesai. li. 20.
Ezech. xxvi. 11. ⁷⁰ Nobil., Vat. et "quidam MSS."
Syo-hex. affert: ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ⁷¹ Vat. Coislin.
unus habet: Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ῥύση με ἐξ ἀντιλογιῶν.
⁷² Cod. Bodl. signatus NEB. 2. 120 (Parsons. 13). Vid.
Eichhorn. Repertor. T. XIII, p. 179. ⁷³ Coislin. Syro-
hex. in textu: ὑπήκουσάν μου (s. μοι). ⁷⁴ Syro-hex. ٥٥٥٥.
٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. Syro-hex. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. Ad ٥٥٥٥,
ὑποσταλήσονται, cf. ad Psal. xxxii. 8. Hieron.: defluent, et
contrahentur in angustis suis. ⁷⁶ Nobil., Reg. unus,
et Theodoret. Scriptura ἀτιμασθήσονται est in S. Cyril.
Alex. Explan. in Psalmos apud Mai. P. N. B., T. III, p. 204.
Alius Reg. et Nobil.: Σ. ἡτιμάσθησαν. ⁷⁷ Syro-hex. ٥٥٥٥.

٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. ٥٥٥٥. (Syria-
cum ٥٥٥٥ in Pael sonat, abstersit, abolevit, a fundamento
diruit, et cum Graeco ἐκμάσσειν commutatur Epist. Jerem.
vv. 13, 24 in Syro-hex.) ⁷⁸ "Duo MSS." ⁷⁹ Euseb.
⁸⁰ Idem. ⁸¹ "Duo MSS." Hieron. in Epist. ad Sun.
et Fret. 9: "In Hebraeo nihil aliud habet nisi hoc: Libe-
rator meus ab inimicis meis. Septuaginta autem, iracundis,
addiderunt." Immo LXX arce jungentes ٥٥٥٥, ver-
terunt ἐξ ἐχθρῶν ὀργίλων: deinde pro ٥٥٥٥, etiam ab
insurgentibus, posuerunt tantum, ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων.
In Psalt. Gall. legitur: + iracundis: ; * et: ab insur-
gentibus; nec dubitari potest, interpretes praeter LXX
copulam expressisse.

PSALM. XVIII. ¹ "Tituli interpretationes eruuntur ex
Cod. Colb., itemque ex Eusebio et Theodoretō."—Montef.
Euseb. affert: 'Α. τῷ ν. μελῳδῆμα. Σ. ἐπ. ᾠδὴ τοῦ Δ. Theo-
doret. nihil habet. Syrus affert: 'Α. Σ. τῷ νικοποίῳ psalmus
(٥٥٥٥) τοῦ Δαβίδ. ² Vat.

9. **פָּרָה**. *Pura*. Ο'. τηλαυγής. 'Α. ἐκλεκτή. Σ. καθαρά.²³
10. **מְהֻרָּה**. *Munda*. Ο'. ἀγνός. "Αλλος" ὁσιος.²⁴
12. **נִוְהַר בָּהֶם**. *Edoctus est illis*. Ο'. φυλάσσει αὐτά. 'Α. διακρίνει ἐν αὐτοῖς.²⁵
- עֵקֶב**. *Merces*. Ο'. ἀνταπόδοσις. Σ. *proventus*.²⁶
13. **שְׁגִיאוֹת**. *Errores*. Ο'. παραπτώματα. 'Α. ἀγνοίας.²⁷ Σ. ἀγνοήματα.²⁸
14. **גַּם מִזִּידִים חָשָׁה עֲבָדָה**. *Etiam a protervis abstrahere servum tuum*. Ο'. καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φείσαι τοῦ δούλου σου. 'Α. καίγει ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησον τὸν δοῦλόν σου.²⁹
- בְּשֹׁשֶׁבֶת**. *A delicto magno*. Ο'. ἀπὸ ἀμαρτίας μεγάλης. 'Α. ἀπὸ ἀθεότητος (s. ἀθείας) πολλῆς.³⁰
15. **יְהִינֹן**. *Et meditatio*. Ο'. καὶ ἡ μελέτη. 'Α. καὶ φθογῇ.³¹
- יְהִי צִרִי וְגִוְאֵלִי**. *Jona, rupes mea, et vindex meus*. Ο'. κύριε, βοηθέ μου, καὶ λυτρωτά μου. 'Α. κύριε, στερέέ μου, καὶ ἀγχιστεύων μου.³²

PSALM. XIX (Hebr. xx).

1. **לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד**. *Praecentori canticum Davidi*. Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α.

τῷ νικοποῖω μελῳδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ῥῥῆ τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. **יְשַׁבֵּחַ**. *Exaltet te*. Ο'. ὑπερασπίσαι σου. "Αλλος" προσταθεῖ σοι (fort. σου). "Αλλος" σκεπάσαι σε. "Αλλος" φυλάξαι σε.²
4. **כָּל-מִנְחָתֶיךָ**. *Omnium oblationum tuarum*. Ο'. πάσης θυσίας σου. 'Α. Σ. πάντων τῶν δώρων σου.³
- וְעֹלֹתֶיךָ יִדְשָׁנָה**. *Et holocaustum tuum pingue habeat* (s. in cinerem redigat). Ο'. καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου πιανάτω. Σ. καὶ τὴν ἀναφοράν σου πίονα ποιήσῃ.⁴ "Αλλοι" φαιδρυνάτω, στεασάτω.⁵
- כָּלֵה**. *Selah*. 'Ο 'Εβρ. σέλ. 'Α. ἀεί. Σ. Ο'. Θ. διάψαλμα. Ε'. διαπαντός. Σ'. εἰς τέλος.⁶
6. **יִרְנְנָה**. *Jubilabimus*. Ο'. ἀγαλλιασόμεθα. 'Α. αἰνέσομεν.⁷
- נָדְלָה**. *Vexilla erigemus*. Ο'. μεγαλυνθησόμεθα. 'Α. erimus propinqui.⁸ Σ. τάγματα τάγματα διαστελοῦμεν.⁹
7. **בְּיְמִינוֹ יִשֶׁע בְּבִיּוֹרֹת**. *Potentia salutis dexterarum suarum*. Ο'. ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐν ἰσχύι (s. δυνάμει) τῆς σωτηρίας τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.¹⁰

²³ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ²⁴ Coislin. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ²⁵ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ²⁶ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ²⁷ Syriacum sonat πρόσδοτος Prov. xxviii. 6. ²⁸ Coislin. unus. ²⁹ Euseb., Colb., Reg. unus. Syro-hex.: 'Α. ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησόν με τὸν δ. σου **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ³⁰ Syro-hex. et Bar Hebr. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Cum vero idem interpres alias pro **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה** posuerit (e.g. Psal. xxiv. 7. xxxi. i. Prov. xix. ii), crediderim hoc loco Syrum in apographo suo falsam scripturam **חַסָּה** pro **חַסָּה** invenisse. Eadem confusio est i Macc. xv. 16, **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה** (Cod. Alex. **חַסָּה**) **חַסָּה**. ³¹ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 2. Jesai. lix. ii. ³² Syro-hex. et Bar Hebraeus: **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Cf. ad Psal. xvii. 3.

PSALM. XIX. ¹ Montef. Syrus affert: **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**.

² "Coislin. Hae vero trium lectiones videntur esse 'Α. Σ. Θ. [seu potius glossae τοῦ ὑπερασπίσαι. Hesych.: ὑπερασπίω· ποιοῦσθαι]. Coislin. alius πολογίσθαι: est forte scholion [ad πιανάτω, v. 4? Sed vocabulum Graecitas ignorat]."—Montef. ³ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ⁴ "Sic unus codex. Alter [cum Cod. 264 et Theodoreto] legit **חַסָּה**, minus recte."—Montef. ⁵ Sic Montef. Nobilio scholium est, quod verius videtur. ⁶ Montef. Syrus affert: **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ⁷ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. ⁸ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Sic Noster vertere solet Graecum **παρεσόμεθα**, quod ab hoc loco alienum esse videtur. ⁹ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Bugat. vertit: **acies ordinatas (חַסָּה) segregabimus**. Cf. Hex. ad Cant. vi. 3. ¹⁰ Syro-hex. **חַסָּה** **חַסָּה** **חַסָּה**. Montef. ex Coislin. uno edidit: Σ. **ἐν δυναστείαις τῆς σωτηρίας ἡ δεξιᾶ**. Idem ex "uno cod." seu potius ex Agellio male intellecto, exscripsit: Σ. **παράδοξως**. Cf. ad Psal. lxxxix. 10.

8. **נִזְכָּר**. *Commemorabimus*. Ο. μεγαλυνθησόμεθα (alia exempl. ἐπικαλεσόμεθα¹¹). 'Α. Σ. Θ. *μνησθησόμεθα*.¹²
9. **וְנִתְעוֹרֵר**. *Et erectos nos sustinemus*. Ο. καὶ ἀνρθώθημεν. Σ. καὶ ὑπομένομεν.¹³
10. **יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ**. *Jova, serva (nos), rex exaudiet nos*. Ο. κύριε, σῶσον τὸν βασιλέα, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν. 'Α. Σ. κύριος σῶσει ἡμᾶς, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποκριθήσεται ἡμῖν.¹⁴

PSALM. XX (Hebr. xxi).¹

3. **וְאַרְשֶׁת שִׁפְתָיו בַּל-מַנְעֶתָ סֵלָה**. *Et petitionem labiorum ejus non denegasti*. Selah. Ο. καὶ τὴν δέησιν (alia exempl. θέλησιν²) τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Διάψαλμα. 'Α. καὶ τῷ κόπῳ τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐ μέμφῃ (s. μέμψῃ). *ἀεί*.³
5. **עוֹלָם וָעֶד**. *Saeculum et in perpetuum*. Ο. εἰς αἰῶνα αἰῶνος. 'Α. Θ. Ε'. εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι. Σ. καὶ εἰς ἀπέραντον.⁴ Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
7. **תִּחְיֶהוּ בְשִׂמְחָה אֶת-פִּיךָ**. *Exhilarasti eum laetitia vultus tui*. Ο. ἐφράνεις αὐτόν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. Σ. χαροποιήσεις αὐτόν ἐν εὐφροσύνῃ παρὰ τοῦ προσώπου σου.⁶

8. **בַּל-יִמוּט**. *Non commovebitur*. Ο. οὐ μὴ σαλευθῇ. 'Α. (οὐ μὴ) σφαλῇ.⁷
9. **תִּמְצֵא יָדְךָ לְכָל-אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצֵא שְׂנְאֶיךָ**. *Inveniet manus tua omnes hostes tuos; dextera tua inveniet eos qui oderunt te*. Ο. εὐρεθείῃ ἡ χεὶρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου, ἡ δεξιὰ σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. Σ. καταλήφεται ἡ χεὶρ σου πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, ἡ δεξιὰ σου εὕρησει τοὺς μισοῦντάς σε.⁸
10. **יִבְלַעֵם**. *Absorbebit eos*. Ο. συνταράξει αὐτούς. 'Α. Σ. καταποντιεῖ αὐτούς.⁹
12. **כִּי-רָבֹטוּ עָלֶיךָ רָעָה**. *Quia tenderunt contra te malum*. Ο. ὅτι ἐκλιναν εἰς σὲ κακά. Σ. ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ εἰς κακόν.¹⁰ Ε'. ἀν' ὧν ἐκλιναν...¹¹
- חֲשַׁבוּ מַזְמָדָה בַּל-וְיִכְלֶה**. *Cogitaverunt machinationem quam non possunt (perficere)*. Ο. διελογίσαντο βουλὴν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στησαι. 'Α... *superbiam*...¹² Σ. ἐλογίσαντο ἐννοίας ἀδυνάτους.¹³
13. **כִּי תִשְׂתַּמְּחוּ שָׁמַם בְּמִיתְרֶיךָ תִּכְנֹן עַל-פְּנֵיהֶם**. *Quoniam pones eos in humerum: in nervis tuis aptabis (sagittas tuas) contra facies eorum*. Ο. ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον, ἐν τοῖς περιλοιποῖς σου ἐτομάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν. 'Α.

¹¹ Sic Comp., Ald., cum libris plurimis, Theodoretō et Syro-hex. Montef. ex Daniele Barbaro affert: Θ. ἐπικαλεσόμεθα.

¹² Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. ¹³ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. ¹⁴ Bar Hebraeus: **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. Syro-hex. tantummodo affert: **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**.

PSALM. XX. ¹ In fronte Psalmi Montef. notam hexapleram, quae ad Psal. xix. i legitur, ad verbum revocat. Syrus affert: 'Α. τῷ νικοποῦ μὲλῳδῃ (ⲙⲉⲗⲟⲩⲁⲛⲓⲁ) τῷ Δαυὶδ. ² Nobil. Receipta lectio est in Codd. Vat., Alex., aliis. Pro altera stant Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et Psalt. Gall. ³ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. ⁴ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. In priore clausula ad verba ἔδωκας αὐτῷ Syro-hex. in marg. affert: οὐχ ὑστέρησας αὐτῷ (ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ), quae varians est pro οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Sic unus Mosq. apud Parsons. in Append. ⁵ Nobil., Vat.

⁶ Vat. ⁷ Sic Euseb. et Cod. 268. Montef. ex "MSS." edidit, μετὰ τοῦ προσώπου σου. Theodoret. affert: Σ. παρὰ

τῷ προσώπῳ σου. Tandem Parsons. ex Euthymio citat: ὁ Σὺμ. ἀπὸ τοῦ προσώπου σου.

⁸ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. Cf. ad Psal. xlv. 3, 7.

⁹ "Sic Theodoretus, duo MSS., et Drusius [Nobil.]. Unus codex habet πάντας τοὺς μισοῦντάς σε."—Montef. Apud Theodoret. πάντας edidit Schulz., notans abesse vocabulum a Cod. Aug. Cod. 268 mancam lectionem habet: Σ. καταλήφεται ἡ χ. σου πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.

¹⁰ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**. Cf. Hex. ad Job. ii. 3.

¹¹ Euseb. et "omnes MSS." Nobil. quasi scholium affert. Parsons. ex cod. quodam (268?) exscripsit: Σ. ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ κακά. Montef. monet, Agellium ad Psal. liv. 3 Symmacho tribuere, *συνεφράσαντο κατὰ σοῦ εἰς κακόν*, quod Fischero quoque in mentem venit.

¹² Montef., ex MSS., ut videtur.

¹³ Syro-hex. **ⲉⲙⲟⲩⲁⲛⲓⲁ**, Græce *ὑπερφανίαν*, quod alibi respondet Hebraeis **וְיָדָה**, **וְיָדָה**, et similibus; nusquam, ni fallor, τῷ **וְיָדָה**. Cf. ad Psal. cxxxviii. 20. Theodoret. et "omnes MSS."

ἔτι θήσεις αὐτοὺς ὦμον, ἐν τοῖς κάλοις σου ἐδράσεις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.¹⁴ Σ. ἔτι τάξεις αὐτοὺς ἀποστρόφους, τοῖς περιλειπομένοις σου ἐδράσεις κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.¹⁵

PSALM. XXI (Hebr. xxii).

1. **לְמַנְצָחַ עַל-אַיִלָּת הַשָּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד.** *Praecentori super cervam aurorae canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς ἐλάφου τῆς ὀρθρινῆς μελῶδημα τῷ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιος ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς ὀρθρινῆς ᾧδὴ τοῦ Δαυίδ.²
2. **יְהוָה יְהוָה.** *Deus meus, Deus meus.* Ο'. ὁ θεὸς ὁ θεός μου. 'Α. ἰσχυρέ μου, ἰσχυρέ μου.³ Σ. Θ. ὁ θεός μου, ὁ θεός μου.⁴
- לָמָּה עֲזַבְתָּנִי.** *Quare deseruisti me?* Ο'. ÷ πρόσχες μοι,⁴ ἵνατί ἐγκατέλιπες με; 'Α. ἵνατί ἐγκατέλιπες με;⁵ Πρόσχες μοι, οὐ πρόσκειται

ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς Ο'.⁶

2. **רִחֹק מִיְשָׁעֵי דְבָרֵי שְׁאֵינִי.** *Longinquus es a salute mea, et a verbis rugitus mei.* Ο'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου. 'Α. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου ῥήματα βρυχήματός μου.⁷ Σ. ἀφεστήκασιν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν ὀδυρμῶν μου.⁸ Θ. Ε'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῆς βοήσεώς μου.⁹ Σ'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν δεήσεών μου.¹⁰
3. **יְהוָה יִשְׁמָע וְלֹא יַעֲנֵנִי.** *Deus meus, clamo interdum, sed non respondes.* Ο'. ὁ θεός μου, κεκράξομαι ἡμέρας πρὸς σέ, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ. Σ. ὁ θεός μου, βοήσω ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ.¹¹
- יְלִי לַיְלָה וְלֹא-דוֹמָמָה.** *Et noctu, neque silentium est mihi.* Ο'. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. Σ. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ ἔστι σιγὴ μοι.¹² Οἱ λοιποὶ καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγὴ.¹³

¹⁴ "Aquilae plenam lectionem exhibet Coislin. unus."—*Montef.* Nobil.: 'Α. ἐν τοῖς κάλοις—αὐτῶν. Syrus affert: 'Α. ἐν τοῖς κάλοις (sic) σου ἐδράσεις ἐπ' ἐμέ πρόσωπον αὐτῶν (ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ); ubi pro ܐܘܪܐ rescribendum videtur **ܐܘܪܐ**.¹⁵ Nobil., Vat. Theodoret. et Colbert. στιχηρῶς scriptus θήσεις pro τάξεις exhibent. Syro-hex. affert: Σ. ἀποστρόφους (ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ).

PSALM. XXI. ¹ "Tituli lectiones ex MSS. eruimus."—*Montef.* Paulo aliter Syrus noster: 'Α. τῷ νικοποιῷ ἐπὶ τοῦ ἐλάφου τοῦ ὀρθρινοῦ (ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ) μελῶδημα τοῦ Δ. (Pro ܐܘܪܐ), cervus, Bar Hebraeus a Tullbergio editus affert ܐܘܪܐ, *auxilium*. Vid. Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 46.)² Montef. edidit: Σ. ἐπ. ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς, credo, ex male intellecto Eusebii loco, Dem. Evang. p. 492: Καὶ πρῶτον γε διαλάβομεν τὴν φάσκουσαν προγραφὴν, εἰς τὸ τέλος, (ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, τῷ νικοποιῷ, ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἐπινίκιος) ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως; ubi lunulae in editis absunt. Idem notat, Agellium habere: Σ. ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς ὀρθρινῆς. Ab utroque discedunt, sed huic propius accedunt Syrus noster et Bar Hebraeus, qui Symmacho continent: ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ, h.e. ὑπὲρ τῆς βοῆς τῆς ὀρθρινῆς (s. ἑωθινῆς); ubi βοῆς pro βοηθείας error est, ut videtur, ex compendio scripturae ortus. Nam Homerici cum βοητίος nollem cum Tullbergio Symmacho attribuer.

³ Sic "MSS.," et Euseb. Dem. Evang. p. 494, qui addit: τὸ δ' ἀκριβὲς ἐστίν, ἰσχύς μου, ἰσχύς μου. ⁴ Drus. et Montef.

⁵ Euseb. ibid. Obelum, quod mireris, non agnoscit Syro-hex.

⁶ "Hanc notam [omisso articulo τοῖς] eruimus ex duobus MSS."—*Montef.* Similia habet Euseb. ad Psalmos, p. 79.

⁷ Sic Euseb. Dem. Evang. p. 496. Pro ῥήματα βρ. μου Montef. edidit, οἱ λόγοι τοῦ βρ. μου. Syro-hex. tantummodo affert: 'Α. βρυχήματός μου (ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ). Theodoret.: 'Ιστίον δὲ, ὡς τῶν παραπτωμάτων οὐδὲς τῶν ἄλλων ἐρμηνευτῶν ἐμνημόνευσεν' ἀλλ' ὁ μὲν 'Α. βρυχήματός μου, ὁ δὲ Σ. ὀδυρμῶν μου, ὁ δὲ Θ. βοήσεώς μου. Hieron.: longe a salute mea verba rugitus mei.

⁸ Euseb. ibid. Montef. post ἀφεστήκασιν infert μακρὰν. Vat. affert: 'Α. (sic) ἀφεστήκασιν τῆς σωτηρίας μου. Syro-hex. ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.

⁹ Sic Montef. Theodoret.: Θ. βοήσεώς μου. Nobil.: Ε'. τῆς βοήσεώς μου.

¹⁰ Sic Montef. Nobil., Vat.: Σ'. τῆς δεήσεώς μου. Euseb. ibid. affert: μακρὰν—τῶν δ. μου, sed *Quintae*, non *Seatae* lectionem tribuit.

¹¹ Euseb. ibid. Montef. 'Α. Σ. praemittit, notans: "Sic in cod. Dem. Evang. Eusebii."

¹² Euseb. in continuatione. Pronomen accessit ex Syro-hex. ܐܘܪܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.

Montef. edidit: 'Α. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ ἔστι σιγὴ. Σ. Θ. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγὴ μοι. ¹³ Theodoret.

30. כָּל־יֹדְעֵי־אָרֶץ. *Omnes opulenti terrae.* Ο'. πάντες οἱ πόνες τῆς γῆς. 'Α. Σ. πάντες οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς.⁴⁹

לְפָנָיו יִכְרַעוּ כָּל־יֹדְעֵי עָר. *Coram eo incurvabunt se omnes descendentes ad pulverem.* Ο'. ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσούνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν. 'Α. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ κάμψουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς χοῦν. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς κόνιν.⁴⁹

וְנִפְשׁוֹ לֹא חָיָה. *Et animam suam vivam non conservabit.* Ο'. καὶ ἡ ψυχὴ μου αὐτῷ (ῶ) ζῇ. 'Α. . . αὐτῷ ζῇ. Σ. οὐ ἡ ψυχὴ ζήσει. Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ζῇ. Ε'. Σ'. Ζ'. ἡ ψυχὴ μου.⁵⁰

31. וְיַעֲבֹדֶנִּי. *Posteritas serviet ei.* Ο'. καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Σ. σπέρμα δὲ λατρεύσει αὐτῷ.⁵¹

וְיִסְפָּר לְאֹדֹנִי. *Annumerabitur Domino.* Ο'. ἀναγγελήσεται τῷ κυρίῳ. Σ. ἀναγραφήσεται ἐν βιβλίῳ τῷ κυρίῳ.⁵²

31, 32. יְבִאוּ וְיִגִּדוּ. *Generationi. Venient et annuntiabunt.* Ο'. γενεὰ ἡ ἐρχομένη

καὶ ἀναγγελοῦσι. 'Α. εἰς γενεὰν ἐλεύσονται καὶ ἀναγγελοῦσι.⁵³

32. כִּי עָשָׂה. *Quia peregit.* Ο'. ὃν ἐποίησεν ὁ κύριος. 'Α. Θ. ὅτι ἐποίησε.⁵⁴ Σ. ἣν ἐποίησε.⁵⁵

PSALM. XXII (Hebr. xxiii).

1. מְזִמֹּר לְדָוִד. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. μελῳδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. φῶδὴ τῷ Δαυίδ. Θ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. בִּנְיָאוֹת דָּשָׁן יִרְבִּיצֵנִי. *In pascuis graminis facit me accubare.* Ο'. εἰς τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. 'Α. ἐν ὠραιότητι πῶας κατέκλιέ (s. ἀνέκλιε) με.²

וְיִנְחֵלֵנִי. *Ducit me.* Ο'. ἐξέθρεψέ με. 'Α. διαβαστάξει με.³ Σ. ἐτημέλησέ με.⁴

3. נַפְשִׁי יוֹשֹׁבָה. *Animam meam reducit.* Ο'. τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψε. Σ. ἀνεκτήσατό με.⁵

וּבְמַעְגָּלַי. *In orbitis.* Ο'. ἐπὶ τρίβους. Σ. δι' ἀτραπῶν.⁶

4. בְּגִיאַ שְׁלֵמוֹת. *Per vallem umbrae mortis.* Ο'. ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου. Σ. διὰ φάραγγος σκεπομένης θανάτῳ.⁷

⁴⁹ Colb. Euseb. affert: Σ. οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς. Nobil.: 'Α. Σ. λιπαροί.

⁵⁰ "Aquilae et Symmachi lectiones sic plenas habent Colb. et Eusebius."—Montef. Ad Symmachum Euseb. ἅπαντες pro πάντες legit. Quod ad singulas voces attinet, Nobil. affert: Θ. κάμψουσιν. Σ. ὀκλάσουσιν; et mox: Θ. χοῦν. Σ. κόνι (sic). Vaticanus autem: Θ. κάμψουσιν. Θ. χοῦν. Tandem Syrus noster: 'Α. εἰς χοῦν (حَوْص). Σ. εἰς κόνιν (كُنْص). ⁵¹ Nobil., Colb. Symmachi lectionem affert etiam Euseb. ⁵² Idem. Adlerus ex Vat. exscripsit: Θ. καὶ τὸ σπέρμα μου. 'Α. σπέρμα δουλεύσει. Σ. ut supra.

⁵³ Syro-hex. ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ. ⁵⁴ Nobil., Vat. ⁵⁵ Vat. Cod. 264: 'Α. Σ. τί ἐποίησεν. ἣν ἐποίησεν.

PSALM. XXII. ¹ Montef. Syro-hex. affert: 'Α. μελῳδῆμα τοῦ Δ. ² Syro-hex. ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ. Montef. ex Nobilio minus probabiliter affert: 'Α. Σ. ἐν ὠραιότητι πῶας κατεσκήνωσέ με. ³ Syro-hex. ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ. Cf. ad Psal. xxx. 4. ⁴ Montef. edidit: Σ. ἀνεκτήσατό με; quod ad v. 3 recte refert Nobil. Syrus affert: ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ, quod Bugatus vertit, *subtraxit me*, sine sensu.

Pro ܕܝܢܐ Lexica praestant: *aversus est, subtraxit* (oculos), *conviniit, negligit, non curavit*. Graece διγυρῶν, παριδεῖν, ὑπεριδεῖν, et sim. sonat verbum; nomen autem ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ (Sym. ad Psal. lxxxix. 8. Ezech. xxxix. 26), et adverbium ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ (Jerem. xlvi. 10). Collatis quidem locis Psal. xxx. 4 (ubi in Hexaplis est: ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ. Ο'. διαθρήψει με. 'Α. διαβαστάξεις με. Σ. τημέλησει με) et Jessai. xl. 11 (ubi pro ܕܝܢܐ, Ο'. παρακαλέσει, Cod. 88 affert: Σ. τημέλησει. Θ. πρᾶως ἔξει (fort. ἄξει)), crediderimus in nostro quoque loco Symmachum eodem modo vertisse; Syrum autem interpretem vocabulum paulo reconditius τημελεῖν cum usitatore, sed contrariae notionis, ἀμελεῖν, imprudenter miscuisse. Nam sensum *parcendi* s. *curandi* in Syriaco ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ inesse, quod nos in *Otio Norvic.* p. 13 astruere conati sumus, veremur ut probari possit. ⁶ Nobil. ⁷ Idem. ⁸ Syro-hex. ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ. Bugatus apte confert Hex. ad Job. x. 21. Bar Hebr. affert: ܕܝܢܐ ܕܝܠܕܐ ܕܝܠܕܐ; quae minus recte verterat Brunsius, *in valle fossas*; alius autem V. D., ἐν φάραγγι σκυρῶ.

10. עֲבָרָא. *Exercituum.* Ο'. τῶν δυνάμεων. 'Α.
στρατιῶν.¹³
סָלָה. Ο'. ✕ διάψαλμα.¹⁴

PSALM. XXIV (Hebr. xxv).

1. דָּוִד. *Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. Σ.
Ε'. Σ'. τοῦ Δαυίδ.¹

נָפְשִׁי אָנֹכִי. *Animam meam levo.* Ο'. ἦρα τὴν
ψυχὴν μου. 'Α. παραπίπτω ψυχὴν μου. Σ.
προσπίπτω τὴν ψυχὴν μου.³

2. אֱלֹהֵי בְּרַחֲמֵי אֱלֹהֵי. *Deus meus, in*
te speravi, ne erubescam. Ο'. ὁ θεὸς μου, ἐπὶ
σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυρθεῖν. 'Α. θεέ μου,
ἐν σοὶ ἐπεποιθεῖν, μὴ αἰσχυρθεῖν.³

יַעֲלֻצוּ. *Exsultent.* Ο'. καταγελασάτωσαν. 'Α.
γαυριασθῶσιν. Σ. ἐπιχαρείσων.⁴

3. בְּכָל־קִנְיָהּ לֹא יִבְשׁוּ. *Etiam omnes qui ex-*
spectant te, non erubescant. Ο'. καὶ γὰρ
πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυρ-
θῶσιν. 'Α. Ε'. καίγε πάντες οἱ ὑπομένοντές
(s. προσδοκῶντές) σε οὐ καταισχυρθήσονται.
Σ. ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀποδεχόμενοι (fort.
προσδεχόμενοι) σε οὐ (μὴ) καταισχυρθῶσιν.⁵

יִבְשׁוּ הַבֹּגְדִים רֵיָּם. *Erubescant qui perfide*
(a Deo) defecerunt sine causa. Ο'. αἰσχυρθή-
τωσαν (alia exempl. add. ÷ πάντες) οἱ ἀνο-
μοῦντες διακενήσ. 'Α. αἰσχυρθείσων οἱ ἀθε-
τοῦντες... Σ. καταισχυρθείσων οἱ ἀθετοῦντες

εἰκῇ. Σ'. ... οἱ ἀποστατοῦντες...⁶

4. אֶרְחוּךָ לִמְדֵנִי. *Semitas tuas doceas me.* Ο'.
καὶ τὰς τρίβους σου διδάξόν με. Σ. καὶ τὰς
πορείας σου διδάξόν με.⁷ Σ'. τὰς μεθόδους
σου...⁸

5. בְּאֱמֶתֶךָ. *In veritate tua.* Ο'. ἐπὶ τὴν ἀλή-
θειάν σου. 'Α. ἐν ἀληθείᾳ σου. Σ. ἐν τῇ
ἀληθείᾳ σου.⁹

אֲחִיךָ יִקְוֶה. *Te exspecto quotidie.*
Ο'. καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. σὲ
ἀναμένω ὅλην τὴν ἡμέραν.¹⁰

7. וּפְשָׁעִי. *Et delictorum meorum.* Ο'. καὶ ἀγνοίας
μου. 'Α. καὶ ἀθεσιῶν μου. Σ. καὶ παραπτω-
μάτων μου.¹¹ Σ'. καὶ ἀσεβείας μου.¹²

בְּחַסְדֶּךָ וּבְרַחֲמֶיךָ. *Secundum benignitatem*
tua memento mei tu. Ο'. κατὰ τὸ ἐλεός σου
μνησθητί μου (alia exempl. addunt σύ). Σ.
κατὰ τὴν ἐλεημοσύνην σου μνημόνευσόν μου
σύ.¹³

לְמַעַן יִשְׂתַּי. *Propter bonitatem tuam.* Ο'. ἔνε-
κεν τῆς χρηστότητός σου. 'Α. Σ. διὰ τὴν
ἀγαθοσύνην σου.¹⁴

8. טוֹבֵיָּךְ. *Bonus et rectus.* Ο'. χρηστὸς καὶ
εὐθής. 'Α. Ε'. ἀγαθὸς... Σ. ἀγαθὸς καὶ
ἀπλοῦς.¹⁵

עַל־כֵּן יִוְרֶה חַטָּאִים בְּדַרְךָ. *Propterea insti-*
tuet peccatores in via. Ο'. διὰ τοῦτο νομοθε-
τήσῃ ἁμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ. 'Α. διὰ τοῦτο
φωτίσει ἁμαρτωλοὺς ἐν ὁδῷ. Σ. διὰ τοῦτο
ὑποδείξει ἁμαρτάνουσιν ὁδόν.¹⁶

¹³ Syro-hex. ✕ *وَحَبْلًا*. Hieron. l. c.: "Dominus
sabaotih, quod interpretatur Aquila, Dominus militiarum."
¹⁴ Psalt. Gall.

PSALM. XXIV. ¹ Sic Cod. 264, ubi Psalmus inscribitur,
Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. Ex Eusebianis, παρὰ τοῖς λοιποῖς
ἐρμηνευταῖς τοῦ Δαυὶδ προέγγραπται, male intellectis, Montef.
τοῖς λοιποῖς tribuit ψαλμὸς τοῦ Δ. ² Cod. 264. Sic
diserte testatur Parsonsius, sed nescio quid erroris hic
irrepsisse suspicor. ³ Cod. 264. ⁴ Idem. ⁵ Idem.
Montef. vero ex uno cod. affert: 'Α. οἱ προσδοκῶντές σε οὐ
μὴ καταισχυρθῶσι. ⁶ Cod. 264. Ad Symmachum εἰκῇ
pro ἐκεῖ emendavimus. Montef. ex Eusebio (οἱ λοιποὶ καὶ ἡ

Ε' ἐκδοσις, ἀποστατοῦντες, ἡρμηνεύκασιν) et Colb. edidit: 'Α. Σ.
Θ. Ε'. αἰσχυρθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες; sed Agellius testatur
tam ἀθετοῦντες quam ἀποστατοῦντες pro Hebraeo dici. In
contextu τῶν Ο' Hieron. affirmat vocab. πάντες sub veru
olim exstitisse, quod hodie non legitur nisi in Cod. Alex.
et uno alio. ⁷ Euseb., Colb. ⁸ Cod. 264. ⁹ Idem.
¹⁰ Colb. ¹¹ Nobil. et "alterum exemplar." ¹² Cod. 264.
¹³ Idem, sed pro μνημόνευσον mendose μὴ μνημονευσσον (sic).
¹⁴ Cod. 264. ¹⁵ Syro-hex.: 'Α. Σ. Ε'. ἀγαθός. Symmachi
lectionem pleniorē affert Cod. 264. ¹⁶ Colb. et Reg.
unus. Nobil. affert: 'Α. φωτίσει ἁμαρτωλοὺς; idem et Theo-
doret.: Σ. ὑποδείξει ἁμαρτάνουσιν ὁδόν.

1. **בְּתַמִּי**. *In integritate mea.* Ο'. ἐν ἀκακίᾳ μου.
'Α. ἐν ἀπλότῃ μου. Σ. ἐν ἀμωμότητι μου.²
Ε'. ἐν τῇ τελειότητι μου.³
- וּבִיהוּהָ בְּטַחְתִּי**. *Et in Iova fiduciam posui.*
Ο'. καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζω. 'Α. ἐν ΠΙΠΙ
πέποιθα. Σ. καὶ τῷ ΠΙΠΙ πέποιθα.⁴
- לֹא אֶמְצֵד**. *Non vacillabo.* Ο'. οὐ μὴ σαλευθῶ.
Alia exempli. οὐ μὴ ἀσθενήσω.⁵ 'Α. οὐκ ἀτο-
νήσω. Σ. οὐ περιτραπήσομαι. Σ'. οὐ μὴ
σαλευθῶ.⁶
3. **הִתְהַלַּכְתִּי בְּאֵמֶתָהּ**. *Et ambulavi in veritate*
tua. Ο'. καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
Σ. (καὶ) ἀνεστράφη ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.⁷
4. **וְעִם בְּעֵלְמִים**. *Et cum hominibus tectis*
(astutis). Ο'. καὶ μετὰ παρανομούντων. 'Α. *et*
*cum negligentibus, s. dissimulantibus.*⁸
6. **בְּבִקְיִי**. *In innocentia.* Ο'. ἐν ἀθώοις. 'Α. ἐν
ἀθωότητι.⁹ Σ. ἐν καθαρότητι.¹⁰
7. **לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל הַתּוֹדָה**. *Ad audire faciendum voce*
laudis. Ο'. τοῦ ἀκοῦσαι φωνῇν αἰνέσεως. Σ.
ἀκουστὴν ποιούντος ἐμοῦ τὴν μετὰ φωνῆς ἐξομολόγησιν.¹¹
- נִפְלְאוֹתֶיךָ**. *Mirabilia tua.* Ο'. τὰ θαυμασιά
σου. Σ. τὰ τεράστία σου.¹²

8. **בְּעֵינִי**. *Domicilium.* Ο'. εὐπρέπειαν. Σ. τὸ
ἀνάκτορον.¹³
9. **אַל-תְּלַחֵץ**. *Ne colligas.* Ο'. μὴ συναπολέσῃς.
'Α. μὴ συλλέξῃς.¹⁴
- עִם-אֲנִשֵּׁי דְמִים**. *Cum viris sanguinum.* Ο'.
μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων. Σ. μετὰ ἀνδρῶν μαι-
φόνων.¹⁵
10. **וְנֶמֶץ**. *Scelus.* Ο'. ἀνομίας. 'Α. ἔνοια.¹⁶
11. **וְהִנֵּנִי**. *Et miserere mei.* Ο'. καὶ ἐλέησόν με.
'Α. καὶ δώρησάι μοι.¹⁷
12. **בְּמִישׁוֹר**. *In rectitudine (s. in plano).* Ο'. ἐν
εὐθύτητι. Σ. ἐν ὁμαλῇ.¹⁸

PSALM. XXVI (Hebr. xxvii).

1. **דָּוִד**. *Davidi.* Ο'. τοῦ Δαυὶδ ÷ πρὸ τοῦ χρι-
σθῆναι. Ταύτην ἐν τῷ ἐξαπλῶ τὴν ἐπιγρα-
φὴν οὐχ εὖρον, ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις.¹
- אֹרִי וְיֹשֻׁעִי**. *Lux mea et salus mea.* Ο'. φω-
τισμός μου καὶ σωτήρ μου. 'Α. Σ. φῶς μου
καὶ σωτήριόν μου.²
- מִמֶּי אֵיךָ**. *A quo metuum?* Ο'. τίνα φοβη-
θήσομαι; 'Α. ἀπὸ τίνος φοβηθῶ;³

λοιποὺς πᾶσιν ἔρμηνευταῖς, κρίνουν με, κείται. 'Ἐνταῦθα οὖν, κρίνουν
μοι, κύριε, ἀντὶ τοῦ, δίκασον ἐμοὶ καὶ τοῖς Βαβυλωνίοις' ὅτι ἐγὼ
μὲν πάσῃ ἀκακίᾳ κέχρημαι εἰς αὐτοὺς, αὐτοὶ δὲ εἰς ἐμέ πάσῃ πο-
νηρίᾳ."—*Nobil.* ² *Nobil.*, Coislin. unus. Syro-hex.: 'Α.
ὅτι ἐγὼ ἐν ἀπλότῃ (ἰλ. **حَفِص**) μου. ³ Cod. 264 affert:
Θ. ἐν ἀπλότῃ μου. Ε'. ἐν τῇ τελ. μου. ⁴ Cod. 264. Ad
ΠΙΠΙ in Graecis codd. pro ΠΠΠ posito (quod redibit in
Hex. ad Psal. xxvi. 4, 8, xxvii. i. lxxi. 18) digna est quae
legatur Ceriani nota ad Gen. iv. 15 (*Monum. S. et P.*, T. II,
p. 106). Cf. Hex. ad Jesai. i. 2. ⁵ Sic Comp., Ald.,
Cod. Alex., alii. Syro-hex. **لَا أَمْسِدُ**. ⁶ *Nobil.*
Cod. 264 affert: 'Α. οὐ κατανόσω (sic). Σ. οὐ περιτραπή-
σομαι. ⁷ Syro-hex. et Bar Hebr. **וְעִם בְּעֵלְמִים**. **וְעִם**.
Oscitanter vertit Bugatus: *converterat in veritate tua.* Cf.
Sym. ad Gen. v. 24 juxta Cod. Mosq. et Syro-hex.
⁸ Syro-hex. **וְעִם בְּעֵלְמִים**. **וְעִם**. Latina sunt Bugati,
praeunte Castello, cui **وְעִם**, *dissimulans, incuriosus*,
sonat. Nescimus an scripserit Aquila, καὶ μετὰ τῶν παρο-
νόντων, s. ὑπερόντων. ⁹ *Nobil.* ¹⁰ Syro-hex. **וְעִם**.

וְעִם. ¹¹ Syro-hex. **وְעִם**. ¹² Syro-hex. **وְעִם**.
Eadem exscripsit Bar Hebraeus, rectius, ut videtur, Symmacho tribuens. ¹³ Syro-hex.
וְעִם. Cf. ad Psal. ix. 2. ¹⁴ *Nobil.*, Theodoret.
Montef. ex Regio uno, Coislin. et Theodoret, hanc notam
ad v. 6. **וְעִם**, Ο'. τὸ θυσιαστήριόν σου, falso refert; cum
Theodoretus discrete testetur: ἀντὶ τῆς εὐπρεπείας ὃ Σύμμαχος
ἀνάκτορον ἔθηκεν. Errorum detexit Schleusner. in *Opusc.*
Crit. p. 183, sed ante eum Bahrdtius. ¹⁵ Syro-hex.
וְעִם. ¹⁶ *Nobil.*, Theodoret. Syro-hex. affert:
Σ. **וְעִם**. ¹⁷ Syro-hex. **וְעִם**.
וְעִם. Cf. Hex. ad Prov. xxi. 27. Jerem. xiii. 27.
(Pro Graeco ἔνοια, Syrus noster nunc **وְעִם**, nunc (Prov.
v. 2. xvi. 22) **וְעִם** adhibere solet.) ¹⁸ Syro-hex.
וְעִם. Cf. ad Psal. iv. 2. ¹⁹ *Nobil.* et sine
nom. Cod. 264. Syro-hex. **וְעִם**. **וְעִם**.

PSALM. XXVI. ¹ Theodoret. Verba πρὸ τοῦ χρυσθῆναι
desunt in quinque libris, invito Syro-hex. ² Cod. 264.
³ Idem.

1. מִנִּימֶנְטוּ. *Munimentum.* Ο'. ὑπερασπιστής. 'Α. Ε'. κραταίωμα. Σ. σθένος.⁴
- מִמֵּי אֶרֶץ. *A quo ranebo?* Ο'. ἀπὸ τίνος δειλιάσω; 'Α. (ἀπὸ τίνος) πτοηθήσομαι; Σ. τίνα πτήξω;⁵
2. בִּקְרֹב עָלַי מַרְעִים לֵאמֹל אֶת-בִּשְׂרִי. *In appropinquando contra me malefactores ad devorandum carnem meam.* Ο'. ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμέ κακούντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου. Σ. ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμέ κακουργοὺς εἰς τὸ καταφαγεῖν τὰς σάρκας μου.⁶ 'Α. Ε'... πονηρευομένους...? 'Α... τὸ κρέας μου.⁸
- אֹיְבֵי. *Inimici mei.* Ο'. οἱ ἐχθροί μου. Σ. ἐναντίοι μου.⁹
- כָּשְׁלוּ וַנִּפְּלוּ. *Corruerunt et ceciderunt.* Ο'. ἡσθένησαν καὶ ἔπεσαν. 'Α. ἐσκανδαλώθησαν καὶ ἔπεσον. Σ. σφαλέντες ἔπεσον. Σ'. ἔρρυσαν καὶ πεπτώκεσαν.¹⁰
3. מִחֲמַד. *Exercitus.* Ο'. παρεμβολή. [Σ. πόλεμος ἐμπαράσκευος. "Αλλος" στρατόπεδον, παράταξις.]¹¹
- בּוֹאֵת אֲנִי בְיָמֶיךָ. *In hoc ego confido.* Ο'. ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Σ. ἐν τούτῳ ἄφοβός εἰμι.¹²
4. יֹשְׁבֵתִי. *Habitare me.* Ο'. τοῦ κατοικεῖν με. 'Α. τὸ καθῆσθαι με.¹³
- לְחַוֹּת בְּנֻעַם-יְיָוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. *Ad conspiciendum pulchritudinem Iovae, et ad visitandum regiam ejus.* Ο'. τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνό-

τητα κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ. 'Α. τοῦ δραματίζεσθαι ἐν εὐπρεπείᾳ κυρίου...¹⁴ Σ. ὅστε ὄρᾶν τὸ κάλλος ΠΙΠΙ, καὶ τοῦ ἐπισκοπεῖν ἐν ναῷ αὐτοῦ.¹⁵

5. כִּי יִצְפְּנִי בְּרֶכְנִי בְּיוֹם רָעָה בְּרִתִּי יִרְיֵנִי. *Nam abscondit me in tugurio suo in die malo, latitare me facit.* Ο'. ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου, ἐσκέπασέ με. 'Α. ὅτι συγκρύψει ἐν συσκιασμῷ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ ἀποκρύψει με. Σ. ἔκρυψαν γάρ με ἐν σκηνῇ, ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως ἐσκέπασάς με. Ε'. ὅτι σκεπάσει με ἐν σκέπη αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ... κρύψει με. Σ'... ἐν ἡμέρᾳ πολέμου σκεπάσει με.¹⁶

בְּסֶתֶר אֶהְיֶה בְּצוּר יְרוּכְמִי. *In latibulo tentorii sui, in petra exaltat me.* Ο'. ἐν ἀποκρίφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, ἐν πέτρᾳ ὑψώσέ με. 'Α. ἐν ἀποκρίφῳ σκέπης αὐτοῦ ἐν στερεῷ ὑψώσει με.¹⁷

6. הָעֵתָה יָרוֹם רֹאשִׁי עַל אֹיְבֵי כִּיבוֹתִי. *Et nunc elevabit caput meum super hostes meos circa me.* Ο'. καὶ νῦν ἰδοὺ ὑψωσε τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθροὺς μου ἐκύκλωσα. 'Α. (καὶ νῦν) ὑψωθήσεται ἡ κεφαλὴ μου ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς μου τοὺς κύκλῳ (s. περικύκλῳ) μου.¹⁸ Σ. καὶ νῦν ἐπήρην τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς μου τοὺς κύκλῳ μου. Ε'. καὶ νῦν ὑψωθῆτω ἡ κεφαλὴ μου ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς μου...¹⁹
- וְאֶזְבְּחָהּ בְּאֶהְיֶה. *Et sacrificabo in tentorio ejus.*

⁴ Cod. 264. Ad Aquilam cf. Scharfenberg, in *Animadv.* ad Jud. vi. 26. ⁵ Cod. 264. ⁶ Euseb., Colb. ⁷ Cod. 264. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ "Has lectiones exhibet Coisl. unus."—Montef. "Ex hoc loco, quo παράταξις incerto cuidam tribuitur, petita est glossa Suidae: Παράταξις πόλεμος ἐμπαράσκευος. Sic Kreyssig, *Symb.* I, p. 11."—Schleusner, in *Nov. Thes.* s. v. ἐμπαράσκευος. Nobis quidem magis credibile est, has omnes lectiones a glossatorum prava sedulitate profectas esse. ¹² Sic recte Syro-hex. ¹³ Cod. 264 mendose habet: Σ. οὐ φοβήσεται μοι ἐν τούτῳ. ¹⁴ Cod. 264. ¹⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. ¹⁶ Cod. 264 affert: 'Α. τοῦ

δραματίζεσθαι ἐν εὐπρεπείᾳ. ¹⁷ Sic Cod. 264. Montef. ex Nobilio edidit: Σ. τὸ κάλλος. Syro-hex. affert: ¹⁸ Cod. 264. ¹⁹ Lectiones quatuor interpretum juxta Cod. 264 ad litteram exscripsimus. Ad Aquilam post συγκρύψει supplendum videtur με, et pro ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἀπ. με legendum ἐν ἡμέρᾳ κακοῦ ἀπ. με. ¹⁷ Cod. 264. ¹⁸ Sic Montef. ex Regio uno. Theodoret. affert: 'Α. ὑψωθήσεται ἡ κ. μου. Nobilius: Οἱ λοιποὶ τοὺς κύκλῳ μου. Syro-hex.: 'Α. Σ. τοὺς κύκλῳ μου (سيفي). ¹⁹ Lectiones Symmachi et Vtae ed. mutuamur ex Cod. 264. Montef. affert: Οἱ λοιποὶ ὑψώσει τὴν κ. μου ἐπ' ἐχθροὺς μου τοὺς κ. μου.

Ο'. καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ. 'Α. καὶ
θυσιάσω ἐν σκέπῃ αὐτοῦ. Σ. θυσιάσω ἐν τῇ
σκέπῃ αὐτοῦ.²⁰

6. זָבַחִי. *Sacrificia*. Ο'. θυσίαν. 'Α. Σ. θυσίας.²¹

תְּרוּעָה. *Clangoris* (tubae). Ο'. ἀλαλαγμοῦ.
Alia exempl. αἰνέσεως; alia, αἰνέσεως καὶ ἀλα-
λαγμοῦ.²² Σ. μετὰ σημασίας.²³

וְאִשְׁרָה וְאִשְׁרָה. *Canam et psallam*. Ο'. ᾄσο-
μαι καὶ ψαλῶ. 'Α. Σ. ᾄσω καὶ μελωδήσω.²⁴

7. קוּלִי אֶקְרָא. (*Quum*) *voce mea clamavero*. Ο'.
τῆς φωνῆς μου ἧς ἐκέκραξα. 'Α. τῆς φωνῆς
μου λαλοῦντος. Σ. τὴν φωνὴν μου βοῶντος.
Ε'. τῆς φωνῆς μου κεκραξομαι.²⁵

וְיַחַדְנִי וְיַחַדְנִי. *Et miserere mei, et responde mihi*.
Ο'. ἔλῃσόν με, καὶ εἰσάκουσόν μου. Ε'. Σ'.
δώρησαί μοι, καὶ εἰσάκουσόν μου.²⁶

פָּנִי אָמַר לִבִּי בִקְשׁוּ פָנִי. *Tibi dicit cor meum,*
quaerite faciem meam. Ο'. σοὶ εἶπεν ἡ καρδία
μου, ἐξεζητήσα τὸ πρόσωπόν σου. 'Α... ἐζη-
τησαν πρόσωπά μου.²⁷ Σ. σοὶ προσελάλει ἡ
καρδία μου, σὲ ἐζητεῖ τὸ πρόσωπόν μου.²⁸ Ε'.
Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁹

שָׂפָה אֶת־פִּנְיָהּ יְהוָה. *Faciem tuam, Jona,*

quaero. Ο'. τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω.
'Α. πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω.³⁰ Σ. τὸ πρόσωπόν
σου, κύριε, ἐξεζητούν.³¹ Σ'. καὶ τὴν δόξαν σου,
ΠΙΠΙ, ζητήσω.³²

9. אֶל־תִּסְתָּר. *Ne abscondas*. Ο'. μὴ ἀποστρέψης.
'Α. Σ. μὴ ἀποκρύψης.³³

אֶל־תִּשְׁבֹּחַ עֲבָדֶךָ. *Ne declinare facias in ira*
servum tuum. Ο'. μὴ ἐκκλίνης ἐν ὀργῇ ἀπὸ
τοῦ δούλου σου. 'Α. μὴ κλίνης ἐν θυμῷ δού-
λόν σου.³⁴

עֲזָרְתִּי הָיְתָה. *Auxilium meum fuisti*. Ο'. βοή-
θός μου γενοῦ. 'Α. βοήθειά μου ἐγένου.³⁵

אֶל־תִּשְׁשֵׁנִי. *Ne deseras me*. Ο'. μὴ ἐγκατα-
λίπης (alia exempl. ἀποσκορακίσσης³⁶) με. 'Α.
μὴ ἑάσης με.³⁷ Σ. Ε'. μὴ ἀπορρίψης με.³⁸

10. יָצִיפֵנִי. *Recipit me*. Ο'. προσελάβετό με.
'Α. Σ'. συνέλεξέ με. "Αλλος" περιέλαβέ με.³⁹

11. הוֹרֵנִי יְהוָה דְּרֶכֶךָ. *Doce me, Jona, viam tuam*.
Ο'. νομοθέτησόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου. 'Α.
φώτισόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου.⁴⁰ Σ. ὑπὸδεξόν
μοι, κύριε, τὴν ὁδόν σου.⁴¹ Θ. φώτισόν με...⁴²

לְמַעַן שָׂרִי. *Propter oppressores meos*. Ο'.
ἐνεκα τῶν ἐχθρῶν μου. 'Α. διὰ τοὺς ἐφοδεύ-

²⁰ Sic Cod. 264. Montef. ex Regio uno affert: 'Α. καὶ
θύσω. Syro-hex. Aquilae et Symmacho continuat: καὶ
θύσω (s. θυσιάσω) ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ (וְעַל־הַמִּשְׁכָּן).

²¹ Syro-hex. in continuatione: + וְזָבַח. ²² Lectio αἰνέ-
σεως est in Codd. 184, 210. Sic Syro-hex. וְאִשְׁרָה וְאִשְׁרָה.
Alteram, αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ, tument Comp., Ald., et
libri plurimi.

²³ Cod. 264. Syro-hex. וְאִשְׁרָה. Bar Hebraeus notat, Aquilam et Symmachum
θυσίας tantummodo posuisse, non addito αἰνέσεως, quia Ju-
daicam mentem habebant.

²⁴ Cod. 264. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. In codice pro μοι est μου.
²⁷ Nobil. Syro-hex. וְיַחַדְנִי וְיַחַדְנִי. Sic Nobil. et Euseb.,
consentiente Syro-hex. וְיַחַדְנִי וְיַחַדְנִי. Cod. 264 minus pro-
babilius pariter αἰνέσεως et ἐξήγησε habet.

²⁸ "Codex unus." ²⁹ Nobil.: "V et VI editio, Theodotus ut VII [h.e. LXX.
Cf. ad Psal. xxiv. 17]." ³⁰ Syro-hex. Aquilae continuat:
+ וְיַחַדְנִי וְיַחַדְנִי.

³¹ Cod. 264. Syro-hex.: Σ. τὸ πρ. σου, κύριε, ἐξήτουν s. ἐξεζητούν (וְעַל־הַמִּשְׁכָּן).

³² Cod. 264. ³³ Idem. Syro-hex. + וְיַחַדְנִי.

³⁴ Cod. 264. Syro-hex. וְיַחַדְנִי (ἐν ὀργῇ) + וְיַחַדְנִי.

³⁵ Cod. 264. ³⁶ Sic Comp., Ald. et codd. Idem in suo habuisse videtur Syro-hex., vertens: + וְיַחַדְנִי, ne repellas me.

³⁷ Regii duo, Colb., Euseb. ³⁸ Idem et Nobil. habent: Σ. μὴ ἀπορρίψης με. Cod. 264
vero: Σ. Ε'. μὴ ἀπορ. με. Sic Syro-hex. + וְיַחַדְנִי.

Theodoretus: τὸ, μὴ ἀποσκορακίσσης με, μὴ ἀπορρίψης με, εἶπον
οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται. ³⁹ Syro-hex. et Bar Hebr. afferunt:
'Α. συνέλεξέ με (فعل). Cod. 264: Σ'. συνέλεξέ με...

περιέλαβέ με. ⁴⁰ Syro-hex. + וְיַחַדְנִי. Euseb. affert: 'Α. φώτισόν; Nobil., Theodoret. et "quidam
MSS.:" 'Α. Θ. φώτισόν με. Schleusner. in *Opusc. Crit.*

p. 184: "Aquilae versio φώτισόν με... sine dubio mendosa
est. Certe apud Euthym. laudatur versio Aquilae, doce
me." Graeca Euthymii sunt: ἀπὸ τοῦ νομοθέτησον, συντίθεισον
εἶπεν ὁ Ἀκύλας. Sed cf. ad Psal. xxiv. 12.

⁴¹ Theodoret. et "MSS." Syro-hex. + וְיַחַדְנִי.

⁴² Nobil., Theodoret.

οντάς με. Σ. διὰ τοὺς ἀποτειχίζοντάς με.⁴³
Ε'. Σ'. ἔνεκεν τῶν παραπικραίνοντων με.⁴⁴

12. אֶל-תְּהַנֵּנִי בִנְפֶשׁ צָרִי. Ne des me in animam (libidinem) adversarium meorum. Ο'. μὴ παραδῶς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με. Σ. μὴ ἐκδῶς με τῇ ψυχῇ τῶν ἐναντιῶν μου.⁴⁵

קָמוּרֵי. Surrexerunt in me. Ο'. ἐπανεστήσαν μοι. 'Α. ἀνέστησαν ἐν ἐμοί. Σ. ἀνέστησαν μοι.⁴⁶

12, 13. עֵדֵי-שָׁקָר וַיִּפֹּחַ חֶמְס׃ לִלְאָה. Testes falsitatis, et efflans injuriam. Nisi. Ο'. μάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἐαυτῇ. 'Α. μάρτυρες ψεύδους, καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία...⁴⁷ Σ. ψευδομάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐκφέροντες φησήματα ἄδिका...⁴⁸ Σ'. ...ἐξεφάνη ἀδικία...⁴⁹

13. הָאֵמַנְתִּי לְרִאיוֹת בְּטוֹב-יְהוָה. Credidi videre bonitatem Jovae. Ο'. πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου. 'Α. ἐπίστευσα τοῦ ἰδεῖν ἐν ἀγαθῷ κυρίου. Σ. ἐπίστευον ἰδεῖν τὴν ἀγαθοσύνην κυρίου.⁵⁰

14. חֲזַק וַיִּצְמִיץ לְבָבִי. Esto fortis, et roboretur cor tuum. Ο'. ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδιά σου. 'Α. ἐνισχύου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδιά σου. Σ. κρατύνου, καὶ στερεούσθω ἡ καρδιά σου.⁵¹

וַיִּתְּנִי. Et exspecta. Ο'. καὶ ὑπόμεινον. Σ. καὶ ἀνάμενε.⁵²

PSALM. XXVII (Hebr. xxviii).

1. אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא. Ad te, Jova, clamo. Ο'. πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα (alia exempl. κεκράξομαι¹). 'Α. ἐπὶ (σέ) ΠΙΠΙ καλέσω. Σ. ἐπὶ σέ ΠΙΠΙ ἐβόησα.²

בְּרִי. Petra mea. Ο'. ὁ θεός μου. 'Α. Ε'. στερέε μου. Σ. ὁ φύλαξ μου.³

אֶל-תְּהַרֵשׁ מִמֶּנִּי. Ne obmutescas a me. Ο'. μὴ παρασιωπήσης ἐπ' ἐμοί (alia exempl. ἀπ' ἐμοῦ). 'Α. μὴ κωφεύσης ἐξ ἐμοῦ.⁴ Σ. μὴ σιγήσης ἐξ ἐμοῦ.⁵

פְּתַח-פִּי וַיִּמְשְׁלֵנִי וְנִמְשְׁלֵנִי מִמֶּנִּי. Ne forte taceas a me, et assimiler descenditibus in foveam. Ο'. μήποτε παρασιωπήσης ἐπ' ἐμοί (alia exempl. ἀπ' ἐμοῦ), καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. 'Α. μήποτε σιγήσης ἐξ ἐμοῦ, καὶ παραβληθήσομαι μετὰ καταβαινόντων εἰς λάκκον.⁶ Σ. μὴ ἡσυχάσαντός σου ἀποθῇ μου, ὁμοιωθῶ τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.⁷ 'Αλλος εἰς βόθρον.⁸

2. שִׁמְעֵנִי קוֹל תַּחֲנוּנִי. Audi vocem supplicationis meae. Ο'. εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. 'Α. ἄκουσον φωνῆς δεήσεώς μου. Σ. εἰσάκουσον τὴν φωνὴν τῆς ἱκεσίας μου.⁹

בְּשִׁוְעִי אֶקְרָא. In vociferando me ad te. Ο'. ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ. 'Α. ἐν τῷ ἀναβοῇσαί με πρὸς σέ. Σ. λιτανεύοντός σε. Ε'. Σ'. ἐν τῷ κεκραγῆναι με πρὸς σέ.¹⁰

⁴³ Cod. 264. Cf. ad Psal. v. 9. liii. 7. lviii. 11. Dissentit Syrus noster, qui affert: 'Α. διὰ τοὺς ἀποτειχίζοντας με (هو؟ من؟). Σ. propter includentes me (هو؟ تحجب). Non negamus Syr. حجب pro τοῖς ἀποτειχίζοντας poni posse, coll. Hex. ad Psal. xci. 12; sed tum pro حجب aliud vocab. requiritur.

⁴⁴ Cod. 264, ubi mendose scriptum παραπικραίνοντων. ⁴⁵ Sic Cod. 264, qui Aquilae, Vtae et Vitae versionem τῶν Ο' tribuit. ⁴⁶ Cod. 264. Montef. ex Theodoro affert: 'Α. ἀνέστησαν μοι. ⁴⁷ Theodoret.: 'Ο δὲ 'Ακ. τοῦτο σαφέστερον εἴρηκεν ἀνέστησαν μοι μάρτυρες ψευδείς (ψεύδους Codd. 1, 2) καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδ. Montef. ex Colb. στιχρῶς scripto edidit: 'Α. μάρτυρες ψεύδους. Nobil. minus probabiliter affert: Σ. μ. ψευδεῖς, καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδ. Cf. ad Psal. ix. 26.

⁴⁸ Syro-hex. affert: Σ. ψευδομάρτυρες ἄ, καὶ ἐκφέροντες φ. (هو؟ وجمعهم نفسا). In fine ἄδिका supplevimus ex Cod. 264, qui mendose habet: Σ. ἄδικοι, καὶ ἐκφέροντες φ. ἄδिका. ⁴⁹ Cod. 264. ⁵⁰ Colb., Euseb. ⁵¹ Cod. 264. ⁵² Idem.

PSALM. XXVII. ¹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. قبل. ² Cod. 264. ³ Idem.

⁴ Idem. Syro-hex. لا اسمع ص. Nobil.: 'Α. μὴ κωφεύσης. ⁵ Euseb., Nobil. et Cod. 264. ⁶ Cod. 264, qui mendose habet παρακληθήσομαι. Cf. ad Psal. cxlii. 7. ⁷ Nobil., Colb. Cod. 264 habet: Σ. μὴ ἡσυχάσαντός σου ἐξ ἐμοῦ, ὁμοιωθῶ κ.τ.λ. ⁸ Coisl. unus. Sic Cod. 190 in marg. ⁹ Cod. 264. ¹⁰ Idem, qui Symmacho tribuit, λιτανευόντες (sic) σε.

2. בְּנִשְׂאֵי יָדַי אֶל־דִּבְרֵי קָדְשְׁךָ. In elevando me manus meas ad adytum sanctitatis tuae. Ο'. ἐν τῷ αἶρειν με χεῖράς μου εἰς ναὸν ('Α. Σ. χρηματιστήριον. Θ. θαβείρ¹¹) ἄγιόν σου. 'Α. ἐν τῷ αἶρειν χεῖράς μου πρὸς χρηματιστήριον ἡγιασμένον.¹²

3. אֶל־תְּמַשְׁכֵּנִי עִם־רָשָׁעִים וְעִם־פְּעֻלֵי אָן. Ne trahas me cum impiis et cum patrantibus pravitate. Ο'. μὴ συνελκύσης μετὰ ἀμαρτωλῶν τὴν ψυχὴν μου, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσης με. 'Α. μὴ ἐλκύσης (με) μετὰ ἀσεβῶν, καὶ μετὰ κατεργαζομένων ἀνοφελές. Σ. . . μετὰ παρανόμων, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν. Ε'. Σ'. . . μετὰ ἀσεβῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.¹³

דְּבָרֵי שְׁלוֹם. Loquentibus pacem. Ο'. τῶν λαλοῦντων εἰρήνην. Σ. τῶν λαλοῦντων εἰρηνικά.¹⁴

עִם־רֵעֵיהֶם וְרָעָה בְּלִבָּבָם. Cum proximis suis, sed malum in corde eorum. Ο'. μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν, κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. 'Α. μετὰ τῶν ἐταίρων αὐτῶν, καὶ κακίαν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν. Σ. παρὰ τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, ἀδικίαν δὲ ἐχόντων αὐτῶν. . .¹⁵

4. כַּפְעֵלָם. Juxta factum eorum. Ο'. κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Σ. κατὰ τὰς πράξεις αὐτῶν.¹⁶

כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. Juxta opus manuum eorum. Ο'. κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. 'Α. κατὰ ποιήματα χειρῶν. . .¹⁷

הָיֵשׁ גְּמוּלָם לָהֶם. Redde retributionem eorum ipsis. Ο'. ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς. 'Α. ἐπίστρεψον ἀμοιβὴν αὐτῶν αὐτοῖς.¹⁸ Σ. ἀνταπόδος αὐτοῖς πρὸς ὃ ἐποίησαν αὐτοί.¹⁹

5. כִּי לֹא יִבְיִנוּ אֶל־פְּעֻלֹת יְהוָה. Nam non attendunt ad opera Jovae. Ο'. ὅτι οὐ συνήκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου. 'Α. ὅτι οὐ συνίεσαν πρὸς κατεργασίαν. . . Σ. οὐ γὰρ συνήκαν τὰς πράξεις. . .²⁰

וְאֶל־מַעֲשֵׂה. Et ad opus. Ο'. καὶ εἰς τὰ ἔργα. 'Α. καὶ πρὸς ποιήσιν. Σ. οὐδὲ τὰ ἔργα. Ε'. καὶ εἰς τὰ ποιήματα.²¹

6. כִּי שָׁמַע קוֹל תְּהִלָּתִי. Nam exaudivit vocem supplicationum mearum. Ο'. ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. Θ. ἐπακούσας τῆς φωνῆς τῆς ἰκεσίας μου.²²

7. עָזִי וְקִגְגִּי. Fortitudo mea et clypeus meus. Ο'. βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου. 'Α. κράτος μου (καὶ) θυρεός μου. Σ. ἰσχύς μου ὑπὲρ κεφαλῆς μου.²³

8. בּוֹ בָטַח. In eum confidit. Ο'. ἐπ' αὐτῷ ἠλπισεν. 'Α. ἐν αὐτῷ πέποιθεν. Σ. αὐτῷ ἐπέποιθήσεν.²⁴

9. וַיִּעְלֵז לִבִּי. Et exsultat cor meum. Ο'. καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου. 'Α. καὶ ἡγαυριάσατο ἡ καρδιά μου.²⁵ Σ. καὶ ἡλαρύνθη ἡ καρδιά μου.²⁶ Θ. καὶ ἀνέθαλεν ἡ καρδιά μου.²⁷ Ε'. ἐκρατύνθη ἡ καρδιά μου.²⁸

10. וְהִתְהַלֵּלְתִּי בְּקִנְיִנִּי. Et e cantico meo celebrabo eum. Ο'. καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. 'Α. καὶ ἀπὸ ᾄσματος μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.²⁹ Σ. καὶ ἐν ᾠδαῖς μου ὑμνήσω αὐτόν.³⁰

11. וַיִּנְשָׂאֵם. Et extolle eos. Ο'. καὶ ἔπαρον αὐτούς. 'Α. καὶ ἔπαρον αὐτούς. Σ. καὶ ὕψωσον αὐτούς.³¹

¹¹ Nobil. Syro-hex. et Bar Hebraeus: לחלל לחלל. ¹² Cod. 264. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, ubi καὶ τὰ pro κατὰ mendose scriptum. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Colb. στιχηρῶς scriptus. ²⁰ Cod. 264. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Codex habet ἐπεπειθήσεν (sic). Cf. ad Psal. xxxii. 21. ²⁵ Euseb., Colb. Montef. post Nobil. ἡγαυριάσατο scripsit, utrumque bene. ²⁶ Nobil.,

Colb., Vat. Euseb. affert: Σ. ἀνθήσαι (ἀνθήσει Corder.) ἡ κ. μου. Sed pro ἡλαρύνθη stat Syrus noster: لعلل لعلل. ²⁷ Euseb. Cod. 264 affert: Θ. ἡ καρδιά μου. ²⁸ Euseb. ²⁹ Idem. Cod. 264 affert: 'Α. Ε'. καὶ ἀπὸ τοῦ ᾄσματος μου ἐξομ. σοι. Nobil.: 'Α. καὶ ἀπὸ ᾄσματος μου. ³⁰ Euseb., Cod. 264. Syro-hex. Symmacho continuat: לחלל לחלל לחלל לחלל. ³¹ Colb. duo. Syro-hex. affert: لعلل لعلل لعلل لعلل.

PSALM. XXVIII (Hebr. xxix).

1. **בְּזִמְרוֹ לְדָוִד.** *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμός τῷ Δαυίδ. 'Α. μελῳδῆμα τοῦ Δαυίδ. Σ. ᾠδή.¹
Ο'. ἐξοδίου (alia exempl. ἐξόδου) σκηνῆς. Οὐδὲ ταύτην εὖρον ἐν τῷ ἐξαπλῷ τὴν ἐπιγραφὴν, ἀλλ' ἐν τισιν ἀντιγράφοις.²
2. **הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים.** *Tribuite Jovae, filii Deorum.* (In quibusdam libris est אֱלִילִי, arietum, s. fortium.) Ο'. — ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ⁴, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν.³ Ε'. ... υἱοὺς ἰσχυρῶν. Σ'. ... υἱοὺς † κρατειλῶν (sic).⁴
3. **נָעָה.** *Et fortitudinem.* Ο'. καὶ τιμὴν. 'Α. καὶ κράτος. Σ. καὶ δύναμιν.⁵ Ε'. Σ'. καὶ ἰσχύϊν.⁶
4. **כְּבוֹד שְׁמוֹ.** *Gloriam nominis ejus.* Ο'. δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ εὐπρέπειαν ὀνόματος.⁷
5. **בְּהִרְרֵת קֹדֶשׁ.** *In decore sanctitatis.* Ο'. ἐν αὐλῇ ἁγία αὐτοῦ. 'Α. ἐν διαπρεπείᾳ ἡγιασμένη.⁸ Σ. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγία.⁹ Ε'. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου. Σ'. ἐν ὑπερηρμένη ἁγιότητι.¹⁰
6. **אֱלֹהֵי הַקְּבוֹד.** *Deus gloriæ.* Ο'. ὁ θεὸς τῆς δόξης. 'Α. Ε'. ὁ ἰσχυρός...¹¹
7. **בְּהִרְרֵת.** *In decore.* Ο'. ἐν μεγαλοπρεπείᾳ. 'Α.

- ἐν διαπρεπείᾳ. Σ. ἐν εὐπρεπείᾳ.¹²
8. **שָׁבַר.** *Frangit.* Ο'. συντρίβοντας. Σ. συγκατεάξοντας.¹³
9. **וַיִּרְקַח כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן.** *Et subsilire faciet eas sicut vitulum, Libanum.* Ο'. καὶ λεπυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον, τὸν Λιβάνον. 'Α. καὶ σκιρτώσει αὐτάς...¹⁴ Σ. καὶ ὀρχεῖσθαι ποιήσει αὐτὰς ὥσει μόσχον Λιβάνου.¹⁵ Ε'. καὶ σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὥσει μόσχον...¹⁶
10. **וַיִּשְׂרֶיץ.** *Et Sirionem.* Ο'. καὶ ὁ ἡγαπημένος. 'Α. Ε'. Σ'. καὶ Σεριῶν. Σ. καὶ τὸν Σαριῶν.¹⁷
11. **חָצַב.** *Diffindit.* Ο'. διακόπτοντος. 'Α. Ε'. excidentis.¹⁸ Σ. καταδιαρπύοντος.¹⁹
12. **יָחַל.** *Trepidare facit.* Ο'. συσσειόντος. 'Α. ὠδίνοντος. Σ. ἐκτοκίζοντος.²⁰
13. **יָחַל.** *Trepidare facit.* Ο'. συσσεισει. 'Α. ὠδινήσει. Σ. ἐκτοκίσει.²¹
14. **וַיִּלְוֶה אֵילָן.** *Parturire facit cervas.* Ο'. καταρτισομένου ἐλάφους. 'Α. ὠδίνοντος ἐλάφους. Σ. πληθύνοντος πεδία. Ε'. μαιουμένου ἐλάφους.²² Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³
15. **הִשָּׁחֵת.** *Denudat.* Ο'. ἀποκαλύψει. 'Α. ἀνασύρει. Σ. γυμνούντος.²⁴
16. **כָּלֹו אֶמָּר.** *Unusquisque dicens.* Ο'. πᾶς τις λέγει. 'Α. πᾶς αὐτός... Σ. πᾶσα ῥῆσις.²⁵

✠

✠

PSALM. XXVIII. ¹ Cod. 264 affert: 'Α. μελῳδῆμα. Σ. ᾠδή. Syro-hex. **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**. ² Theodoret., qui ἐξόδον legit, et sic fortasse Syrus noster, qui in textu habet **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**; in margine autem: "Hoc est, super die octava festi tentiorum." ³ Eusebius: Καὶ ταῦτά φημι κατὰ τὴν Ἑβραίων ἀνάμνησιν, καθ' ἣν οὐκ ἐκφέρεται τὸ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ· διὸ καὶ ἀβέλγισται παρὰ τοῖς Ο', ὡς μὴ κείμενον ἤτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἤτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς. ⁴ Cod. 264. ⁵ Nobil. ⁶ Cod. 264. ⁷ Schol. apud Nobil. Vat. affert: Οἱ λοιποὶ ὀνόματος. ⁸ Euseb. et "duo MSS." ⁹ Sic Cod. 264. Vat. sine titulo: εὐπρεπείᾳ. Montef. ex Euseb. et, "duobus MSS." edidit: Σ. ἐν διαπρεπείᾳ ἁγία, et ita quoque habet Agellius, invito Syro-hex., qui affert: **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**. ¹⁰ Syro-hex. **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**. Cf. ad v. 4. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. Cf. Hex. nostra ad Ezech. vi. 9. ¹⁴ Nobil. et "MSS." Syro-hex. **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**. ¹⁵ Syro-hex. **מִלְחָמָה מְשֻׁבָּה**. ¹⁶ Montef. post Nobilium affert: Σ. καὶ ὀρχεῖσθαι

ἐποίησεν αὐτάς. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Cod. 264, qui Symmacho ascribit, καὶ τῶν Σαριῶν. Montef. ex Eusebio affert: Οἱ λοιποὶ Σαριῶν. ¹⁸ Syro-hex. **חָצַב**. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Nobil. Theodoret., et "unus codex." Consentit Syro-hex. **חָצַב**. ²¹ Nobil., et "unus." ²² "Ex Drusio [Nobil.], et uno codice."—Montef. Ad Vtam Montef. maiuμένου edidit, invitis antecessoribus ejus. Ad Symmachum Vat. habet παιδία pro πεδία, concinente Syro nostro, qui affert: **חָצַב**. ²³ Nobil., h.e. τυποῦντος (s. ἐκτυπῶντος) παιδία. "Equidem ambigendum non puto, quin pro πεδία Syrus legerit παιδία. An vero pro πληθύνοντος legerit πλάσσοντος, fingentis, s. formantis, aliis discutiendum relinquo."—Bugat. Pro πεδία stat locus Psal. xli. 2, ubi pro Hebr. **צֶרֶם**, cervus, Vta aut Vta ed. vertit πεδίων. Quod ad alterum vocab. attinet, rejecto πλάσσοντος, quod Syrus noster constanter per **חָצַב** vertit, non habeo conjecturam probabilem, qua Syriaca cum Graecis componi possint. ²³ Nobil., Vat. ²⁴ Cod. 264, ubi Σ. γυμνούντας (sic). ²⁵ Cod. 264.

10. יָשָׁב לַמִּבּוֹל יְהוָה. *Jova ad diluvium sedit.*
 Ο'. κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικίει. 'Α.
 κύριος εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισεν.²⁶ Σ. κύριος
 περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκάθισεν.²⁷ Σ'. εἰς τὸν
 κατακλυσμὸν ἐπανεῖλθεν.²⁸

יָשָׁב. *Sedet.* Ο'. καθιέται. 'Α. καθεδεῖται.
 Σ. καθίσει.²⁹

11. בְּשָׁלוֹם. *In pace.* Ο'. ἐν εἰρήνῃ. Σ. διὰ
 εἰρήνης.³⁰

PSALM. XXIX (Hebr. xxx).

1. מְזִמּוֹר שִׁיר-תְּהִנֵּנֶת הַבַּיִת לְדָוִד. *Canticum car-*
men dedicationis domus Davidi. Ο'. εἰς τὸ
 τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου,
 τοῦ Δαυὶδ. 'Α. μελωδία ᾠδῆς... Σ. ᾠσμα
 ᾠδῆς ὑπὲρ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου, τοῦ Δαυὶδ.¹

2. כִּי דִלִיתִנִּי. *Nam hausisti me ex puteo* (libe-
 rasti me). Ο'. ὅτι ὑπέλαβές με. 'Α. (ὅτι)
 ἀνεβίβασάς με.² Σ. ὅτι ἀνιήσω με. Ε'. ὅτι
 ἐξείλω με. Σ'. ὅτι ἀντελάβου με.³

4. חַיִּיתִנִּי כִּי-רִדִּי-בֹר. *Vivificasti me, ne descen-*
derem in foveam. Ο'. ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν κατα-

βαιόντων (*juxta lectionem textualem* כִּי-רִדִּי)
 εἰς λάκκον. 'Α. ἐξώσας με ἀπὸ τοῦ κατα-
 βῆναί με εἰς λάκκον. Σ. ἀνεξώσας με τοῦ
 μὴ κατενεχθῆναί με εἰς λάκκον.⁴ Θ. ὁμοίως
 τοῖς Ο'.⁵

5. יִצְרֵנוּ. *Canite.* Ο'. ψάλατε. 'Α. μελωδῆσατε.
 (Σ.) ᾄδετε.⁶

יְהוָה לְיִזְכֹּר קְדָשׁוֹ. *Et celebrate memoriam*
sanctitatis ejus. Ο'. καὶ ἐξομολογείσθε τῇ
 μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ. 'Α. . . τῷ μνημο-
 σύμφ . . .⁷ Σ. καὶ ἐπαινείτε ἀναμνησκοντες
 τὸν ἁγίασμόν αὐτοῦ.⁸

6. כִּי רָגַע בָּצָפוֹ. *Nam momentum in ira ejus.*
 Ο'. ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. 'Α. ὅτι
 ἀθροισμὸς ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ.⁹ Σ. ὅτι ἐπ' ὀλι-
 γοστον ἡ ὀργὴ αὐτοῦ.¹⁰ Ε'. ὅτι συντέλεια ἐν
 τῷ θυμῷ αὐτοῦ.¹¹

חַיִּים בְּרַצוֹנוֹ. *Vita in benevolentia ejus.* Ο'. καὶ
 ζῶῃ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. 'Α. . . ἐν εὐδοκίᾳ
 αὐτοῦ.¹² Σ. ζῶῃ ἐν τῇ διαλλαγῇ αὐτοῦ.¹³

וְלִבְּקֶר רָחַם. *Sed mane ovatio.* Ο'. καὶ εἰς τὸ
 πρῶτ' ἀγαλλίασις. Σ. εἰς δὲ τὸν ὄρθρον ἀρετα-
 λογία.¹⁴

²⁶ Nobil. Syro-hex. ܕܠܝܬܝ. Pro ܕܠܝܬܝ
 Cod. B. ܕܠܝܬܝ, Cod. C. ܕܠܝܬܝ legit. ²⁷ Vat. Syro-hex. ܕܠܝܬܝ.
 † (Codd. B. et C. ܕܠܝܬܝ) ܕܠܝܬܝ. Montef. ex
 Nobiliori ἐπὶ pro περὶ habet. ²⁸ Cod. 264. ²⁹ Idem.

³⁰ Syro-hex. ܕܠܝܬܝ. Cod. 264 affert: Σ. διὰ
 εἰρήνης καὶ μετ' εἰρήνης.

PSALM. XXIX. 1 Syro-hex. ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ.
 † ܕܠܝܬܝ. Cod. 264 affert: 'Α. μελω-
 δία ᾠδῆς. Σ. ᾠσμα ᾠδῆς. Σ. ὑπὲρ ἐγκαινισμοῦ. κατ' εὐ-
 χαριστίαν ὡς ἐξομολογήσει. ² Nobil., Vat. Montef.
 insuper affert: 'Α. ἀνέσωσάς με, ex Regio uno [et Origen.
 Opp. T. II, p. 640]; et 'Α. ἀνενέωσάς με, ex Corderio.
 Posterius nihili esse videtur. ³ Cod. 264, qui ad Sym-
 machum mendose legit: ὅτι ἀναμνήσω με. Indubitanter
 correximus, ἀνιήσω, *hausisti ex puteo*, per metaph. *pro*
liberasti. Sic S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 613 D: κἀν ἐν
 κακίᾳ διατρίβων τύχη, οὐ περιοφθήσεται, ἀλλὰ ταχέως αὐτὸν ἀνι-
 μήσεται οἱ πάντα εἰδὼς θεός. Etiam Origenes l. c. in loco
 nostro exponendo ait: εὐχαριστεῖ τῶν τῷ θεῷ, ὅτι μὴ συνε-
 χήρησε τοῖς ἐχθροῖς ἐψησθῆναι αὐτοῦ τοῖς κακοῖς, ἀνιμήσατο δὲ

αὐτὸν ἀναλαβὸν τοῦ πτώματος. ⁴ Cod. 264, ubi mendose
 scriptum κατεναχθῆναι. Cf. ad v. 10. Montef. post Nobil.
 tantummodo affert: Σ. ἀνεξώσας με. ⁵ Nobil., Vat.

⁶ Cod. 264 affert: 'Α. μελωδῆσατε, ᾄδετε (sic). ⁷ Nobil.

⁸ Syro-hex. ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ. Cod. 264 affert: Σ. ἐπαινέτε. Nobil. autem: Σ. ἀνα-
 μνησκοντες τὸν ἁγίασμόν. ⁹ "Sic MSS. Drusius [Nobil.],
 'Α. ὁ ἀθροισμὸς, tantum."—Montef. Cf. ad Psal. vi. 11.

¹⁰ Cod. 264 habet: Σ. ὅτι ὀλιγοστον (sic) ὀργὴ αὐτοῦ.
 Emendavimus ἐπ' ὀλιγοστον, favente Syro-hex. ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ.

¹¹ Nobil. ¹² Cod. 264.
¹³ Syro-hex. in continuatione: ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ. Nobil.

affert: Σ. ἐν τῇ διαλλαγῇ. ¹⁴ Cod. 264. Pro ܕܠܝܬܝ Sym.
 usitate adhibet εὐφημία, a quo vocabulo ἀρεταλογία sensu
 non distare videtur. Sic in loco Sirac. xxxvi. 14 a nobis
 edito: πλῆσον Σιών ἀρεταλογίας σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν
 λαόν σου. Vocem ἀρεταλογία aliter cepit Syro-hex., qui
 affert: Σ. εἰς δὲ τὸν ὄρθρον ܕܠܝܬܝ. ܕܠܝܬܝ, *acceptio*
eloquii.

7. בְּשָׁלוֹ. *In tranquillitate mea.* Ο'. ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου. Σ. ἐν τῇ ἡρεμίᾳ μου.¹⁵

בִּלְאִי. *Non nutabo.* Ο'. οὐ μὴ σαλευθῶ. 'Α. (οὐ μὴ) σφαλῶ. Σ. (οὐ) περιτραπήσομαι.¹⁶

8. יְהוָה בְּרִצְוֹנָה הִצְמַדְתָּה לְהָרִי עִז. *Jova, in benevolentia tua constitueras monti meo robur.* Ο'. κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν. 'Α. κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ ὄρει μου δύναμιν.¹⁷ Σ. κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ προπάτορί μου κράτος.¹⁸ Σ'. . . ἔστησας τῷ ὄρει μου δύναμιν.¹⁹

הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ. *Abscondisti faciem tuam.* Ο'. ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου. 'Α. ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου.²⁰

8, 9. הֵייתִי בְּנֶהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל־יְהוָה. *Perturbatus fui. Ad te, Jova, clamabo, et ad Jovam misericordiam implorabo.* Ο'. καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος. πρὸς σέ, κύριε, κεκράζομαι, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Σ. ἐν τοῖς κακοῖς γενόμενος ἔλεγον· πρὸς σέ, κύριε, βοήσω, καὶ σὲ τὸν δεσπότην μου ἱκετεύσω.²¹

10. מִהִבְצֵעַ בְּרַמִּי בְּרַמִּי אֶל־שַׁחַת יְהוּדָה עָפָר. *Quid lucrum in sanguine meo,*

in descendendo me ad foveam? num celebrabit te pulvis? praedicabit veritatem tuam? Ο'. τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβῆναι με εἰς διαφθοράν; μὴ ἐξομολογήσεται σοι χοῦς, ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου; Σ. τί κέρδος ἐν τῷ αἵματί μου, κατενεχθέντος μου εἰς διαφθοράν; μὴ ἐξομολογήσεται σοι κόνις, ἢ ἀπαγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου;²²

11. שָׁמַע יְהוָה וְחַנּוּנִי. *Exaudi, Jova, et miserere mei.* Ο'. ἤκουσε κύριος, καὶ ἡλέησέ με. 'Α. ἄκουσαι . . καὶ δώρησαι . . Θ. ἄκουσον . . καὶ ἐλέησον . .²³

הָיָה. *Esto.* Ο'. ἐγενήθη. 'Α. Ε'. Σ'. γενοῦ. Σ. ἐγένου.²⁴

12. לְחֹרֶל. *In choream.* Ο'. εἰς χαράν. 'Α. Σ. Ε'. Σ'. εἰς χορόν. Θ. (εἰς) αὐλόν.²⁵

פָּתַחְתָּ שַׁקִּי. *Aperuisti (solvesti) saccum meum.* Ο'. διέρρηξας τὸν σάκκον μου. 'Α. περιέλυσας . . . Σ. ἀπέλυσας . .²⁶

13. לִמְעַן יִזְמְרָה כְּבוֹד לֵאלֹהִים. *Ut canat tibi gloria (cor meum), nec sileat.* Ο'. ὅπως ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ. 'Α. ὅπως μελωδήσῃ σοι δόξα, καὶ μὴ σιωπήσῃ.²⁷ Σ. ἵνα ᾄδῃ σε δόξα, καὶ μὴ παρασιωπήσῃ.²⁸ Θ. ἵνα ᾄδῃ σοι δόξα, καὶ μὴ ἀποσιωπήσῃ.²⁹

¹⁵ Nobil. Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ. ¹⁶ Cod. 264. Syro-hex. Symmacho continuat: ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ, quae verba non differunt ab iis quae in textu τῶν Ο' sonant, οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα. Cf. ad Psal. ix. 27. ¹⁷ Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ. Nobil. affert: 'Α. Ε'. τῷ ὄρει. Vat.: 'Α. Ε'. τῷ ὄρει (sic). Σ. τῷ προπάτορι. Origen. Opp. T. II, p. 642: 'Α. ἐν τῷ ὄρει μου, quod edidit Montef. Tandem Cod. 264: 'Α. ἔστησας τῷ ὄρει μου κράτος (sic). ¹⁸ "Symmachi lectio ex Drusio [Nobil.] cruitur, et ex MSS., quorum unus habet ἔστησα."

—Montef., qui τὸ κράτος edidit, repugnantibus Nobil. et Theodoret. Syro-hex. affert: Σ. ἔστησας τῷ προπ. ἡμῶν κράτος (ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ). ¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Nobil. ²¹ Euseb., Colb. ²² Idem. ²³ Idem. Syro-hex. et Bar Hebraeus: ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ. (Cf. ad Psal. xxxviii. 12. Alias pro χορὸς Noster adhibet ܕܥܝܢܐ et ܕܥܝܢܐ). ²⁴ Cod. 264. Has lectiones ad Hebr. ܠܐ ܕܥܝܢܐ, et cinastit me, Ο'. καὶ περιέλωσάς με, perperam refert Parsonsius. Cf. Hex. ad Jesai.

lii. 2, ubi haec, 'Α. περιλῦσαι. Σ. ἀπόλυσαι, non ad ܠܐ ܕܥܝܢܐ, qui error est Montefalconii, sed ad ܠܐ ܕܥܝܢܐ, juxta Curterium et Drusium pertinent. ²⁷ Cod. 264 habet: 'Α. ὅπως μελωδήσω σοι δόξαν, καὶ οὐ σιωπήσει. Correximus ad instar Syri nostri, qui affert: ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܠܗܝܐ. (Distinctio inter ܐܝܢܐ, cecinit, et ܐܝܢܐ, psallit, hic quidem negligitur: nam in textu est ܐܝܢܐ pro ψᾱλῃ; in marg. autem ܐܝܢܐ pro μελωδήσῃ. Similem confusionem notavit Bugatus ad Psal. xii. 6.)

²⁸ Nobil., Theodoret. (qui ἀποσιωπήσῃ habet), et "MSS." ²⁹ Colb. στιχηρῶς scriptus. Aliter Cod. 264, qui affert: Θ. Ε'. Σ'. καὶ οὐ μὴ σιωπήσει. Σ'. (sic) καὶ οὐ παύσεται. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος· οὐ μὴ μεταμεληθῶ. Ἄλλος· οὐ μὴ μεταγῶ; Theodoret. (Binas postremas lectiones sine interpretum nomine affert Agellius." Verba Agellii sunt: "Quidam alius interpretes vertit, καὶ οὐ μὴ μεταμεληθῶ . . . Et quidam antiquus Graecus interpres, qui inter Eusebii commentaria mixtus est, in eandem sententiam exponit, οὐ μὴ μεταγῶ." Utramque lectionem explicatoris potius

PSALM. XXX (Hebr. xxxi).

1. **לְמִנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד.** *Praecentori canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. Ε'. Σ'. τῷ νικοποῦ.¹ Σ. ἐπινίκιον ἄσμα τοῦ Δαυίδ.²
- Ο'. ἐκστάσεως. Οὔτε ἐν τῇ 'Εβραίων γραφῇ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἢ προγραφῇ περιέχει, ἐκστάσεως.³ Τὸ, ἐκστάσεως, μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ἄλλοις, προσέθηκε τις, ὡς ἔοικεν, διὰ τὸ λέγεσθαι, ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου.⁴
2. **בְּצִדְקָתְךָ.** *In justitia tua.* Ο'. ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου. Σ. ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου.⁵
- פְּלִיטִי.** *Eripe me.* Ο'. ῥύσαι με, καὶ ἐξελοῦ με. 'Α. Σ. διάσωσόν με.⁶
3. **מְהֵרָה יִצְּלֵנִי.** *Festinanter libera me.* Ο'. τάχυνον τοῦ ἐξελῆσθαι με. 'Α. ταχέως ῥύσαι με. Σ. Ε'. ταχὺ ἐξελοῦ με.⁷
- יְהִי לִי לְפֶתֶחַ.** *Esto mihi in petram propugnaculi.* Ο'. γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν. Σ. ἔσο μοι εἰς ἀκρότομον ἰσχυράν.⁸ Θ. γενοῦ μοι εἰς φύλακα κραταίωμα.⁹ Ε'. γενοῦ (s. ἔσο) μοι κατοικητήριον ἰσχυρόν.¹⁰
4. **כְּלֶעִי.** *Petra mea.* Ο'. κραταίωμά μου. 'Α. Σ. πέτρα μου.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²
- וּמִצְדִּיקְתִּי אַתָּה.** *Et arx mea tu es.* Ο'. καὶ καταφυγὴ μου εἶ σύ. 'Α. καὶ ὀχύρωμά μου σὺ.¹³

4. **וְתַנְחֵלְנִי.** *Et ducis me.* Ο'. καὶ διαθρέψεις με. 'Α. (καὶ) διαβαστάξεις με.¹⁴ Σ. καὶ τημελήσεις με.¹⁵
5. **מִרְשֵׁת זוּ מִתְּנִי לִי.** *E reti quod absconderunt mihi.* Ο'. ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἔκρυψάν μοι. 'Α. ἀπὸ δικτύου, τοῦτο ἔκρυψαν ἐν ἐμοί.¹⁶
- כִּי אַתָּה מְצִנִּי.** *Quia tu es munimentum meum.* Ο'. ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου, κύριε. Σ. ὅτι σὺ τὸ ἀήτητόν μου.¹⁷
- Ο'. κύριε. Τὸ, κύριε, οὔτε παρὰ τοῖς Ο', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔκειτο.¹⁸
6. **אֵל אֱמֶת.** *Deus veritatis.* Ο'. ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. Σ. ἰσχυρὲ ἀληθινὴν θεέ.¹⁹
8. **אֶשְׁחִיחַ בְּבִחְבְּדֶךָ.** *Laetabor de benignitate tua.* Ο'. εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἑλέει σου. Σ. ἱλαρεύσομαι ἐν τῇ χάριτί σου.²⁰
- אֲשֶׁר רָאִיתִי מִצָּרָתִי.** *Quod respexeris miseriam meam.* Ο'. ὅτι ἐπέιδες τὴν ταπείνωσίν μου. 'Α. ὅς εἶδες τὴν κακουχίαν μου. Σ. ὅτι εἶδες τὴν κάκωσίν μου. Ε'. ὅτι εἶδες τὴν πτωχείαν μου.²¹
- יָדַעְתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי.** *Agnovisti in angustiiis animam meam.* Ο'. ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου. 'Α. ἔγνωσ ἐν θλίψει ψυχὴν μου. Σ. Ε'. ἔγνωσ τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου. Θ. Σ'. ἔγνωκας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου.²²
9. **וְלֹא הִסְפַּרְתִּנִּי.** *Et non conclusisti (tradidisti) me.* Ο'. καὶ οὐ συνέκλεισάς με. Σ. καὶ οὐκ ἐξέκλινάς με.²³

quam interpretis esse crediderim. Sic Syrus noster in marg.: “καὶ οὐ μὴ καταφυγῶ; h.e. non paeniteat me (לֹא יִפְלֹא).”

PSALM. XXX. ¹ Cod. 264. ² Syro-hex. juxta Codd. B. et C. **וְהוּא יִצְּלֵנִי וְהוּא יִשְׁלֵם.** Vat. affert: 'Α. τῷ νικοποῦ. Σ. ἐπινίκιος. ³ Euseb. ⁴ Schol. apud Nobil. ⁵ Euseb. et “codex unus.” ⁶ Cod. 264. ⁷ Idem, qui duplicem lectionem affert: 'Α. ταχέως ἐξελοῦ με. ⁸ Sic Cod. 264. “Syrus noster: ἔσο μοι εἰς ὄρος (יִצְּלֵנִי) ἰσχυρόν. Nisi legendum **יִצְּלֵנִי**, quod pro ἀκρότομον posuit Noster Aq. Sym. Hos. ix. 13. Sym. Psal. lxx. 3.”—Haec olim scripsi in *Otio Norvic.* p. 14; nunc video Bar Hebraeum in Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 191, **יִצְּלֵנִי** legisse. Sic quoque Syro-hex. juxta Cod. C. ⁹ Cod.

264. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxx. 29. ¹⁰ Syro-hex. **וְהוּא יִצְּלֵנִי וְהוּא יִשְׁלֵם.** ¹¹ Nobil, Vat., Theodoret. ¹² Vat. ¹³ Cod. 264, qui affert: 'Α. καὶ ὁ. μου σὺ, καὶ καταφυγὴ (sic). ¹⁴ Collb. unus. Syro-hex. sine nom. affert: **וְהוּא יִצְּלֵנִי.** Sed Codd. B. et C. praemittunt **יְ.** ¹⁵ Nobil, Theodoret., et “omnes.” Cf. ad Psal. xxii. 2. ¹⁶ Cod. 264. ¹⁷ Syro-hex. **וְהוּא יִצְּלֵנִי.** Cf. ad Psal. lxxviii. 36. ¹⁸ Vat. ¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Idem. Syro-hex. affert: **וְהוּא יִצְּלֵנִי.** ²¹ Cod. 264. Apud Aquilam **εἶδες** pro **εἶδε** correximus. ²² Cod. 264. ²³ Idem.

10. חַנְּנִי יְהוָה כִּי צָרָלִי. *Miserere mei, Jova, nam angustia est mihi.* Ο'. ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι θλίβομαι. 'Α. δώρησαί μοι, κύριε, ὅτι στενόν μοι.²⁴

עֵשְׂתָה בְּכַעַס עֵינֵי. *Contabuit aegritudine oculus meus.* Ο'. ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου. 'Α. ἡνυχώθη ἐν παροργισμῷ ὁ ὀφθαλμός μου.²⁵ Σ. ἐθολώθη διὰ παροργισμὸν ὁ ὀφθαλμός μου.²⁶

11. כִּי כָלוּ בִיגוֹן חַיִּי. *Nam consumpta est maiore vita mea.* Ο'. ὅτι ἐξέλειπεν ἐν δόδυνῃ ἡ ζωή μου. 'Α. ὅτι ἐτελέσθησαν ἐν μερίμνῃ ζωή μου.²⁷ Σ. ἀνηλώθη γὰρ ἐν δόδυνῃ ἡ ζωή μου.²⁸

כָּשַׁל בְּעוֹנִי כְחִי. *Corruit in calamitate mea fortitudo mea.* Ο'. ἡσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου. 'Α. ἐσκανδαλώθη ἐν ἀνομίᾳ μου...²⁹ Σ... διὰ τὴν κάκωσίν μου ἡ ἰσχύς μου.³⁰ Θ. ἡσθένησεν ἐν ἀνομίᾳ μου...³¹

וַעֲצְמוּ עֲצָמוֹ. *Et ossa mea contabuerunt.* Ο'. καὶ τὰ ὀστά μου ἐταράχθησαν. 'Α. καὶ τὰ ὀστά μου ἡνυχώθη. Σ. καὶ τὰ ὀστά μου ἐρύω-
τίασαν.³²

12. מְכַל־צוּרֵי. *Prae omnibus hostibus meis.* Ο'. παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου. 'Α. ἀπὸ πάντων θλιβόντων με.³³ Σ. παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου.³⁴ Ε'. παρὰ πάντας τοὺς θλί-
βοντάς με.³⁵

בַּחוּץ. *Foris.* Ο'. ἔξω. Σ. ἐν ἀμφόδῳ.³⁶

12. נָהְרוּ בְּמִנִּי. *Aufugiunt me.* Ο'. ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. μετῆναστεύοντο ἐξ ἐμοῦ. Σ. ἀπε-
χώρουν ἀπ' ἐμοῦ.³⁷

14. כִּי שָׁמַעְתִּי דְּבַת רַבִּים בְּגוֹר מִסְּבִיב. *Nam audivi infamiam multorum; formido circumquaque.* Ο'. ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν πα-
ροικούντων ('Α. συστροφῆς³⁸) κυκλόθεν. Σ. ἤκουον γὰρ διαβολὴν πολλῶν, *congregationem in circuitu.*³⁹

יְהוָה יַחַד עֲלֵי. *In consultando eos una contra me.* Ο'. ἐν τῷ συναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ. 'Α. (ἐν τῷ) παρρησιάζασθαι... Σ. ὅποτε συσκέπτονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμέ. 'Αλλος' (ἐν τῷ) ἐπιβουλεύεσθαι.⁴⁰

מַחֲמִי. *Machinati sunt.* Ο'. ἐβουλεύσαντο. 'Α. ἐνενοήθησαν. Σ. ἐνεθυμούντο. Ε'. ἐκακογνω-
μόνουν.⁴¹

16. בְּיָדְךָ עֲתִי. *In manu tua sunt tempora mea.* Ο'. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κληροί μου. 'Α. Σ. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ καιροί μου.⁴² Θ. Σ. Ε'....
καιροί μου.⁴³

17. בְּחַסְדֶּךָ. *In misericordia tua.* Ο'. ἐν τῷ ἐλέει σου. Σ'. τὴν χάριν σου.⁴⁴

18. יִבְשׁוּ. *Erubescant.* Ο'. αἰσχυνθείσαν. Σ. κατααἰσχυνθήτωσαν.⁴⁵

יְדִמּוּ לְשָׂוִל. *Conticescant ad infernum.* Ο'.

²⁴ Syro-hex. *ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי*. Huc pertinere videtur locus Athanasii Nobil. affert: 'Α. ὅτι στενόν μοι. Euseb. et "MSS.:" 'Α. ὅτι στενὸν ἐμοί. Cf. ad Psal. lxxviii. 18. ²⁵ Euseb., Nobil., Colb. Montef. post Euseb. αὐχμώθη hic et v. 11 scripsit: ἡνυχώθη bis habet Nobil. ex correctione manu facta. Cf. ad Psal. vi. 8. ²⁶ Iidem et Theodoret. Syrus affert: *ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי*. ²⁷ Cod. 264. Sic Syro-hex. *ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי*. ²⁸ Cod. 264. Montef. ex Nobil. affert: Σ. ἀνηλώθη. ²⁹ Cod. 264. ³⁰ Euseb., Nobil. et "duo MSS." ³¹ Cod. 264. ³² Euseb., Nobil. et "duo MSS." Syro-hex. affert: 'Α. ἡνυχώθη (מִן מַעַל, quod ponitur pro ἐπελίωθη Thren. v. 10). Σ. ἐρύωτίασαν (מִן מַעַל. Vid. Middeld. ad Joel. i. 17; cujus exemplis adde מִן מַעַל, eṛōs, Sym. Psal. xxxviii. 12. Hos. v. 12). ³³ Cod. 264. Montef. ex Nobil. affert: 'Α. παρὰ πάντων. ³⁴ Syro-hex. *ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי*.

ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי. Huc pertinere videtur locus Athanasii Alex. T. I, p. 1049, a Schleusnero excitatus: οὕτω γὰρ λέγει καὶ 'Ακύλας' παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου ἐγενήθη ὄνειδος. ³⁵ Cod. 264. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Nobil.

³⁹ Syro-hex. *ל. מִן מַעַל לִּי חֲסִידִי*. ⁴⁰ Cod. 264. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem. ⁶¹ Idem. ⁶² Idem. ⁶³ Idem. ⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Idem. ⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Idem. ⁹⁴ Idem. ⁹⁵ Idem. ⁹⁶ Idem. ⁹⁷ Idem. ⁹⁸ Idem. ⁹⁹ Idem. ¹⁰⁰ Idem. ¹⁰¹ Idem. ¹⁰² Idem. ¹⁰³ Idem. ¹⁰⁴ Idem. ¹⁰⁵ Idem. ¹⁰⁶ Idem. ¹⁰⁷ Idem. ¹⁰⁸ Idem. ¹⁰⁹ Idem. ¹¹⁰ Idem. ¹¹¹ Idem. ¹¹² Idem. ¹¹³ Idem. ¹¹⁴ Idem. ¹¹⁵ Idem. ¹¹⁶ Idem. ¹¹⁷ Idem. ¹¹⁸ Idem. ¹¹⁹ Idem. ¹²⁰ Idem. ¹²¹ Idem. ¹²² Idem. ¹²³ Idem. ¹²⁴ Idem. ¹²⁵ Idem. ¹²⁶ Idem. ¹²⁷ Idem. ¹²⁸ Idem. ¹²⁹ Idem. ¹³⁰ Idem. ¹³¹ Idem. ¹³² Idem. ¹³³ Idem. ¹³⁴ Idem. ¹³⁵ Idem. ¹³⁶ Idem. ¹³⁷ Idem. ¹³⁸ Idem. ¹³⁹ Idem. ¹⁴⁰ Idem. ¹⁴¹ Idem. ¹⁴² Idem. ¹⁴³ Idem. ¹⁴⁴ Idem. ¹⁴⁵ Idem. ¹⁴⁶ Idem. ¹⁴⁷ Idem. ¹⁴⁸ Idem. ¹⁴⁹ Idem. ¹⁵⁰ Idem. ¹⁵¹ Idem. ¹⁵² Idem. ¹⁵³ Idem. ¹⁵⁴ Idem. ¹⁵⁵ Idem. ¹⁵⁶ Idem. ¹⁵⁷ Idem. ¹⁵⁸ Idem. ¹⁵⁹ Idem. ¹⁶⁰ Idem. ¹⁶¹ Idem. ¹⁶² Idem. ¹⁶³ Idem. ¹⁶⁴ Idem. ¹⁶⁵ Idem. ¹⁶⁶ Idem. ¹⁶⁷ Idem. ¹⁶⁸ Idem. ¹⁶⁹ Idem. ¹⁷⁰ Idem. ¹⁷¹ Idem. ¹⁷² Idem. ¹⁷³ Idem. ¹⁷⁴ Idem. ¹⁷⁵ Idem. ¹⁷⁶ Idem. ¹⁷⁷ Idem. ¹⁷⁸ Idem. ¹⁷⁹ Idem. ¹⁸⁰ Idem. ¹⁸¹ Idem. ¹⁸² Idem. ¹⁸³ Idem. ¹⁸⁴ Idem. ¹⁸⁵ Idem. ¹⁸⁶ Idem. ¹⁸⁷ Idem. ¹⁸⁸ Idem. ¹⁸⁹ Idem. ¹⁹⁰ Idem. ¹⁹¹ Idem. ¹⁹² Idem. ¹⁹³ Idem. ¹⁹⁴ Idem. ¹⁹⁵ Idem. ¹⁹⁶ Idem. ¹⁹⁷ Idem. ¹⁹⁸ Idem. ¹⁹⁹ Idem. ²⁰⁰ Idem. ²⁰¹ Idem. ²⁰² Idem. ²⁰³ Idem. ²⁰⁴ Idem. ²⁰⁵ Idem. ²⁰⁶ Idem. ²⁰⁷ Idem. ²⁰⁸ Idem. ²⁰⁹ Idem. ²¹⁰ Idem. ²¹¹ Idem. ²¹² Idem. ²¹³ Idem. ²¹⁴ Idem. ²¹⁵ Idem. ²¹⁶ Idem. ²¹⁷ Idem. ²¹⁸ Idem. ²¹⁹ Idem. ²²⁰ Idem. ²²¹ Idem. ²²² Idem. ²²³ Idem. ²²⁴ Idem. ²²⁵ Idem. ²²⁶ Idem. ²²⁷ Idem. ²²⁸ Idem. ²²⁹ Idem. ²³⁰ Idem. ²³¹ Idem. ²³² Idem. ²³³ Idem. ²³⁴ Idem. ²³⁵ Idem. ²³⁶ Idem. ²³⁷ Idem. ²³⁸ Idem. ²³⁹ Idem. ²⁴⁰ Idem. ²⁴¹ Idem. ²⁴² Idem. ²⁴³ Idem. ²⁴⁴ Idem. ²⁴⁵ Idem. ²⁴⁶ Idem. ²⁴⁷ Idem. ²⁴⁸ Idem. ²⁴⁹ Idem. ²⁵⁰ Idem. ²⁵¹ Idem. ²⁵² Idem. ²⁵³ Idem. ²⁵⁴ Idem. ²⁵⁵ Idem. ²⁵⁶ Idem. ²⁵⁷ Idem. ²⁵⁸ Idem. ²⁵⁹ Idem. ²⁶⁰ Idem. ²⁶¹ Idem. ²⁶² Idem. ²⁶³ Idem. ²⁶⁴ Idem. ²⁶⁵ Idem. ²⁶⁶ Idem. ²⁶⁷ Idem. ²⁶⁸ Idem. ²⁶⁹ Idem. ²⁷⁰ Idem. ²⁷¹ Idem. ²⁷² Idem. ²⁷³ Idem. ²⁷⁴ Idem. ²⁷⁵ Idem. ²⁷⁶ Idem. ²⁷⁷ Idem. ²⁷⁸ Idem. ²⁷⁹ Idem. ²⁸⁰ Idem. ²⁸¹ Idem. ²⁸² Idem. ²⁸³ Idem. ²⁸⁴ Idem. ²⁸⁵ Idem. ²⁸⁶ Idem. ²⁸⁷ Idem. ²⁸⁸ Idem. ²⁸⁹ Idem. ²⁹⁰ Idem. ²⁹¹ Idem. ²⁹² Idem. ²⁹³ Idem. ²⁹⁴ Idem. ²⁹⁵ Idem. ²⁹⁶ Idem. ²⁹⁷ Idem. ²⁹⁸ Idem. ²⁹⁹ Idem. ³⁰⁰ Idem. ³⁰¹ Idem. ³⁰² Idem. ³⁰³ Idem. ³⁰⁴ Idem. ³⁰⁵ Idem. ³⁰⁶ Idem. ³⁰⁷ Idem. ³⁰⁸ Idem. ³⁰⁹ Idem. ³¹⁰ Idem. ³¹¹ Idem. ³¹² Idem. ³¹³ Idem. ³¹⁴ Idem. ³¹⁵ Idem. ³¹⁶ Idem. ³¹⁷ Idem. ³¹⁸ Idem. ³¹⁹ Idem. ³²⁰ Idem. ³²¹ Idem. ³²² Idem. ³²³ Idem. ³²⁴ Idem. ³²⁵ Idem. ³²⁶ Idem. ³²⁷ Idem. ³²⁸ Idem. ³²⁹ Idem. ³³⁰ Idem. ³³¹ Idem. ³³² Idem. ³³³ Idem. ³³⁴ Idem. ³³⁵ Idem. ³³⁶ Idem. ³³⁷ Idem. ³³⁸ Idem. ³³⁹ Idem. ³⁴⁰ Idem. ³⁴¹ Idem. ³⁴² Idem. ³⁴³ Idem. ³⁴⁴ Idem. ³⁴⁵ Idem. ³⁴⁶ Idem. ³⁴⁷ Idem. ³⁴⁸ Idem. ³⁴⁹ Idem. ³⁵⁰ Idem. ³⁵¹ Idem. ³⁵² Idem. ³⁵³ Idem. ³⁵⁴ Idem. ³⁵⁵ Idem. ³⁵⁶ Idem. ³⁵⁷ Idem. ³⁵⁸ Idem. ³⁵⁹ Idem. ³⁶⁰ Idem. ³⁶¹ Idem. ³⁶² Idem. ³⁶³ Idem. ³⁶⁴ Idem. ³⁶⁵ Idem. ³⁶⁶ Idem. ³⁶⁷ Idem. ³⁶⁸ Idem. ³⁶⁹ Idem. ³⁷⁰ Idem. ³⁷¹ Idem. ³⁷² Idem. ³⁷³ Idem. ³⁷⁴ Idem. ³⁷⁵ Idem. ³⁷⁶ Idem. ³⁷⁷ Idem. ³⁷⁸ Idem. ³⁷⁹ Idem. ³⁸⁰ Idem. ³⁸¹ Idem. ³⁸² Idem. ³⁸³ Idem. ³⁸⁴ Idem. ³⁸⁵ Idem. ³⁸⁶ Idem. ³⁸⁷ Idem. ³⁸⁸ Idem. ³⁸⁹ Idem. ³⁹⁰ Idem. ³⁹¹ Idem. ³⁹² Idem. ³⁹³ Idem. ³⁹⁴ Idem. ³⁹⁵ Idem. ³⁹⁶ Idem. ³⁹⁷ Idem. ³⁹⁸ Idem. ³⁹⁹ Idem. ⁴⁰⁰ Idem. ⁴⁰¹ Idem. ⁴⁰² Idem. ⁴⁰³ Idem. ⁴⁰⁴ Idem. ⁴⁰⁵ Idem. ⁴⁰⁶ Idem. ⁴⁰⁷ Idem. ⁴⁰⁸ Idem. ⁴⁰⁹ Idem. ⁴¹⁰ Idem. ⁴¹¹ Idem. ⁴¹² Idem. ⁴¹³ Idem. ⁴¹⁴ Idem. ⁴¹⁵ Idem. ⁴¹⁶ Idem. ⁴¹⁷ Idem. ⁴¹⁸ Idem. ⁴¹⁹ Idem. ⁴²⁰ Idem. ⁴²¹ Idem. ⁴²² Idem. ⁴²³ Idem. ⁴²⁴ Idem. ⁴²⁵ Idem. ⁴²⁶ Idem. ⁴²⁷ Idem. ⁴²⁸ Idem. ⁴²⁹ Idem. ⁴³⁰ Idem. ⁴³¹ Idem. ⁴³² Idem. ⁴³³ Idem. ⁴³⁴ Idem. ⁴³⁵ Idem. ⁴³⁶ Idem. ⁴³⁷ Idem. ⁴³⁸ Idem. ⁴³⁹ Idem. ⁴⁴⁰ Idem. ⁴⁴¹ Idem. ⁴⁴² Idem. ⁴⁴³ Idem. ⁴⁴⁴ Idem. ⁴⁴⁵ Idem. ⁴⁴⁶ Idem. ⁴⁴⁷ Idem. ⁴⁴⁸ Idem. ⁴⁴⁹ Idem. ⁴⁵⁰ Idem. ⁴⁵¹ Idem. ⁴⁵² Idem. ⁴⁵³ Idem. ⁴⁵⁴ Idem. ⁴⁵⁵ Idem. ⁴⁵⁶ Idem. ⁴⁵⁷ Idem. ⁴⁵⁸ Idem. ⁴⁵⁹ Idem. ⁴⁶⁰ Idem. ⁴⁶¹ Idem. ⁴⁶² Idem. ⁴⁶³ Idem. ⁴⁶⁴ Idem. ⁴⁶⁵ Idem. ⁴⁶⁶ Idem. ⁴⁶⁷ Idem. ⁴⁶⁸ Idem. ⁴⁶⁹ Idem. ⁴⁷⁰ Idem. ⁴⁷¹ Idem. ⁴⁷² Idem. ⁴⁷³ Idem. ⁴⁷⁴ Idem. ⁴⁷⁵ Idem. ⁴⁷⁶ Idem. ⁴⁷⁷ Idem. ⁴⁷⁸ Idem. ⁴⁷⁹ Idem. ⁴⁸⁰ Idem. ⁴⁸¹ Idem. ⁴⁸² Idem. ⁴⁸³ Idem. ⁴⁸⁴ Idem. ⁴⁸⁵ Idem. ⁴⁸⁶ Idem. ⁴⁸⁷ Idem. ⁴⁸⁸ Idem. ⁴⁸⁹ Idem. ⁴⁹⁰ Idem. ⁴⁹¹ Idem. ⁴⁹² Idem. ⁴⁹³ Idem. ⁴⁹⁴ Idem. ⁴⁹⁵ Idem. ⁴⁹⁶ Idem. ⁴⁹⁷ Idem. ⁴⁹⁸ Idem. ⁴⁹⁹ Idem. ⁵⁰⁰ Idem. ⁵⁰¹ Idem. ⁵⁰² Idem. ⁵⁰³ Idem. ⁵⁰⁴ Idem. ⁵⁰⁵ Idem. ⁵⁰⁶ Idem. ⁵⁰⁷ Idem. ⁵⁰⁸ Idem. ⁵⁰⁹ Idem. ⁵¹⁰ Idem. ⁵¹¹ Idem. ⁵¹² Idem. ⁵¹³ Idem. ⁵¹⁴ Idem. ⁵¹⁵ Idem. ⁵¹⁶ Idem. ⁵¹⁷ Idem. ⁵¹⁸ Idem. ⁵¹⁹ Idem. ⁵²⁰ Idem. ⁵²¹ Idem. ⁵²² Idem. ⁵²³ Idem. ⁵²⁴ Idem. ⁵²⁵ Idem. ⁵²⁶ Idem. ⁵²⁷ Idem. ⁵²⁸ Idem. ⁵²⁹ Idem. ⁵³⁰ Idem. ⁵³¹ Idem. ⁵³² Idem. ⁵³³ Idem. ⁵³⁴ Idem. ⁵³⁵ Idem. ⁵³⁶ Idem. ⁵³⁷ Idem. ⁵³⁸ Idem. ⁵³⁹ Idem. ⁵⁴⁰ Idem. ⁵⁴¹ Idem. ⁵⁴² Idem. ⁵⁴³ Idem. ⁵⁴⁴ Idem. ⁵⁴⁵ Idem. ⁵⁴⁶ Idem. ⁵⁴⁷ Idem. ⁵⁴⁸ Idem. ⁵⁴⁹ Idem. ⁵⁵⁰ Idem. ⁵⁵¹ Idem. ⁵⁵² Idem. ⁵⁵³ Idem. ⁵⁵⁴ Idem. ⁵⁵⁵ Idem. ⁵⁵⁶ Idem. ⁵⁵⁷ Idem. ⁵⁵⁸ Idem. ⁵⁵⁹ Idem. ⁵⁶⁰ Idem. ⁵⁶¹ Idem. ⁵⁶² Idem. ⁵⁶³ Idem. ⁵⁶⁴ Idem. ⁵⁶⁵ Idem. ⁵⁶⁶ Idem. ⁵⁶⁷ Idem. ⁵⁶⁸ Idem. ⁵⁶⁹ Idem. ⁵⁷⁰ Idem. ⁵⁷¹ Idem. ⁵⁷² Idem. ⁵⁷³ Idem. ⁵⁷⁴ Idem. ⁵⁷⁵ Idem. ⁵⁷⁶ Idem. ⁵⁷⁷ Idem. ⁵⁷⁸ Idem. ⁵⁷⁹ Idem. ⁵⁸⁰ Idem. ⁵⁸¹ Idem. ⁵⁸² Idem. ⁵⁸³ Idem. ⁵⁸⁴ Idem. ⁵⁸⁵ Idem. ⁵⁸⁶ Idem. ⁵⁸⁷ Idem. ⁵⁸⁸ Idem. ⁵⁸⁹ Idem. ⁵⁹⁰ Idem. ⁵⁹¹ Idem. ⁵⁹² Idem. ⁵⁹³ Idem. ⁵⁹⁴ Idem. ⁵⁹⁵ Idem. ⁵⁹⁶ Idem. ⁵⁹⁷ Idem. ⁵⁹⁸ Idem. ⁵⁹⁹ Idem. ⁶⁰⁰ Idem. ⁶⁰¹ Idem. ⁶⁰² Idem. ⁶⁰³ Idem. ⁶⁰⁴ Idem. ⁶⁰⁵ Idem. ⁶⁰⁶ Idem. ⁶⁰⁷ Idem. ⁶⁰⁸ Idem. ⁶⁰⁹ Idem. ⁶¹⁰ Idem. ⁶¹¹ Idem. ⁶¹² Idem. ⁶¹³ Idem. ⁶¹⁴ Idem. ⁶¹⁵ Idem. ⁶¹⁶ Idem. ⁶¹⁷ Idem. ⁶¹⁸ Idem. ⁶¹⁹ Idem. ⁶²⁰ Idem. ⁶²¹ Idem. ⁶²² Idem. ⁶²³ Idem. ⁶²⁴ Idem. ⁶²⁵ Idem. ⁶²⁶ Idem. ⁶²⁷ Idem. ⁶²⁸ Idem. ⁶²⁹ Idem. ⁶³⁰ Idem. ⁶³¹ Idem. ⁶³² Idem. ⁶³³ Idem. ⁶³⁴ Idem. ⁶³⁵ Idem. ⁶³⁶ Idem. ⁶³⁷ Idem. ⁶³⁸ Idem. ⁶³⁹ Idem. ⁶⁴⁰ Idem. ⁶⁴¹ Idem. ⁶⁴² Idem. ⁶⁴³ Idem. ⁶⁴⁴ Idem. ⁶⁴⁵ Idem. ⁶⁴⁶ Idem. ⁶⁴⁷ Idem. ⁶⁴⁸ Idem. ⁶⁴⁹ Idem. ⁶⁵⁰ Idem. ⁶⁵¹ Idem. ⁶⁵² Idem. ⁶⁵³ Idem. ⁶⁵⁴ Idem. ⁶⁵⁵ Idem. ⁶⁵⁶ Idem. ⁶⁵⁷ Idem. ⁶⁵⁸ Idem. ⁶⁵⁹ Idem. ⁶⁶⁰ Idem. ⁶⁶¹ Idem. ⁶⁶² Idem. ⁶⁶³ Idem. ⁶⁶⁴ Idem. ⁶⁶⁵ Idem. ⁶⁶⁶ Idem. ⁶⁶⁷ Idem. ⁶⁶⁸ Idem. ⁶⁶⁹ Idem. ⁶⁷⁰ Idem. ⁶⁷¹ Idem. ⁶⁷² Idem. ⁶⁷³ Idem. ⁶⁷⁴ Idem. ⁶⁷⁵ Idem. ⁶⁷⁶ Idem. ⁶⁷⁷ Idem. ⁶⁷⁸ Idem. ⁶⁷⁹ Idem. ⁶⁸⁰ Idem. ⁶⁸¹ Idem. ⁶⁸² Idem. ⁶⁸³ Idem. ⁶⁸⁴ Idem. ⁶⁸⁵ Idem. ⁶⁸⁶ Idem. ⁶⁸⁷ Idem. ⁶⁸⁸ Idem. ⁶⁸⁹ Idem. ⁶⁹⁰ Idem. ⁶⁹¹ Idem. ⁶⁹² Idem. ⁶⁹³ Idem. ⁶⁹⁴ Idem. ⁶⁹⁵ Idem. ⁶⁹⁶ Idem. ⁶⁹⁷ Idem. ⁶⁹⁸ Idem. ⁶⁹⁹ Idem. ⁷⁰⁰ Idem. ⁷⁰¹ Idem. ⁷⁰² Idem. ⁷⁰³ Idem. ⁷⁰⁴ Idem. ⁷⁰⁵ Idem. ⁷⁰⁶ Idem. ⁷⁰⁷ Idem. ⁷⁰⁸ Idem. ⁷⁰⁹ Idem. ⁷¹⁰ Idem. ⁷¹¹ Idem. ⁷¹² Idem. ⁷¹³ Idem. ⁷¹⁴ Idem. ⁷¹⁵ Idem. ⁷¹⁶ Idem. ⁷¹⁷ Idem. ⁷¹⁸ Idem. ⁷¹⁹ Idem. ⁷²⁰ Idem. ⁷²¹ Idem. ⁷²² Idem. ⁷²³ Idem. ⁷²⁴ Idem. ⁷²⁵ Idem. ⁷²⁶ Idem. ⁷²⁷ Idem. ⁷²⁸ Idem. ⁷²⁹ Idem. ⁷³⁰ Idem. ⁷³¹ Idem. ⁷³² Idem. ⁷³³ Idem. ⁷³⁴ Idem. ⁷³⁵ Idem. ⁷³⁶ Idem. ⁷³⁷ Idem. ⁷³⁸ Idem. ⁷³⁹ Idem. ⁷⁴⁰ Idem. ⁷⁴¹ Idem. ⁷⁴² Idem. ⁷⁴³ Idem. ⁷⁴⁴ Idem. ⁷⁴⁵ Idem. ⁷⁴⁶ Idem. ⁷⁴⁷ Idem. ⁷⁴⁸ Idem. ⁷⁴⁹ Idem. ⁷⁵⁰ Idem. ⁷⁵¹ Idem. ⁷⁵² Idem. ⁷⁵³ Idem. ⁷⁵⁴ Idem. ⁷⁵⁵ Idem. ⁷⁵⁶ Idem. ⁷⁵⁷ Idem. ⁷⁵⁸ Idem. ⁷⁵⁹ Idem. ⁷⁶⁰ Idem. ⁷⁶¹ Idem. ⁷⁶² Idem. ⁷⁶³ Idem. ⁷⁶⁴ Idem. ⁷⁶⁵ Idem. ⁷⁶⁶ Idem. ⁷⁶⁷ Idem. ⁷⁶⁸ Idem. ⁷⁶⁹ Idem. ⁷⁷⁰ Idem. ⁷⁷¹ Idem. ⁷⁷² Idem. ⁷⁷³ Idem. ⁷⁷⁴ Idem. ⁷⁷⁵ Idem. ⁷⁷⁶ Idem. ⁷⁷⁷ Idem. ⁷⁷⁸ Idem. ⁷⁷⁹ Idem. ⁷⁸⁰ Idem. ⁷⁸¹ Idem. ⁷⁸² Idem. ⁷⁸³ Idem. ⁷⁸⁴ Idem. ⁷⁸⁵ Idem. ⁷⁸⁶ Idem. ⁷⁸⁷ Idem. ⁷⁸⁸ Idem. ⁷⁸⁹ Idem. ⁷⁹⁰ Idem. ⁷⁹¹ Idem. ⁷⁹² Idem. ⁷⁹³ Idem. ⁷⁹⁴ Idem. ⁷⁹⁵ Idem. ⁷⁹⁶ Idem. ⁷⁹⁷ Idem. ⁷⁹⁸ Idem. ⁷⁹⁹ Idem. ⁸⁰⁰ Idem. ⁸⁰¹ Idem. ⁸⁰² Idem. ⁸⁰³ Idem. ⁸⁰⁴ Idem. ⁸⁰⁵ Idem. ⁸⁰⁶ Idem. ⁸⁰⁷ Idem. ⁸⁰⁸ Idem. ⁸⁰⁹ Idem. ⁸¹⁰ Idem. ⁸¹¹ Idem. ⁸¹² Idem. ⁸¹³ Idem. ⁸¹⁴ Idem. ⁸¹⁵ Idem. ⁸¹⁶ Idem. ⁸¹

- καὶ καταχθίησαν εἰς ἄδου. 'Α. Σ. σιωπησά-
τωσαν εἰς ἄδου.⁴⁶
19. עֲתָק. *Protervitatem*. Ο'. ἀνομίαν. 'Α. μέ-
ταρσιν.⁴⁷
20. מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר-עָפַנְתָּ לִּי רִמְיָה. *Quam*
magnum est bonum tuum, quod abscondisti
timentibus te. Ο'. ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς
χρηστότητός σου, κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φο-
βουμένοις σε. 'Α. Σ. τί πολὺ τὸ ἀγαθόν σου,
δ' ἔκρυψας ἀπόθετον τοῖς φοβουμένοις σε.⁴⁸
Θ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁹
21. פָּעִלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. *Parasti*
eis qui in te fiduciam ponunt coram hominibus.
Ο'. ἐξεργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ ἐναντίον
τῶν νίων τῶν ἀνθρώπων. Σ. εἰργάσω τοῖς
προσδοκῶσιν (σε) ἀντίκρυσ. . .⁵⁰
22. מִרְכָּבֵי אֵישׁ. *A conjunctionibus virorum*. Ο'.
ἀπὸ παραχθῆς ἀνθρώπων. Σ. ἀπὸ παραδειγμα-
τισμοῦ ἀνθρώπων.⁵¹
- בְּרִצְנָה. *In tugurio*. Ο'. ἐν σκηνῇ. Σ. ἐν σκέπη.⁵²
- מִרִּיב. *A contentione*. Ο'. ἀπὸ ἀντιλογίας.
'Α. ἀπὸ δικασίας.⁵³
23. בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הַפְּלִיא חֶסֶדוֹ לִי בָּעִיר מְצִוֹר. *Benedictus*
Jova, nam mirabilem fecit gratiam
suam mihi in urbe munitionis. Ο'. εὐλογητὸς
κύριος, ὅτι ἐθανάστωσε τὸ ἔλεος (Θ. τὸ χά-
ρισμα. Ε'. ὅσιον⁵⁴) αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς
('Α. armata⁵⁵). Σ. εὐλογητὸς κύριος ὁ παρα-
δοξάσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐμοὶ ὡς ἐν πόλει περι-
πεφραγμένη.⁵⁶

23. וְאֲנִי אֲמִרְתִּי בַּחֲפוּי. *Ego autem dixi in tre-*
pidando me. Ο'. Θ. ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκ-
στάσει μου. 'Α. καὶ ἐγὼ εἶπον ἐν θαμβήσει
μου. Σ. ἐγὼ δὲ εἶπον ἐν τῇ ἐκπλήξει μου.⁵⁷
- נִגְדֹתַי מִנֶּגְדְּעֵינִי. *Excisus sum a conspectu*
oculorum tuorum. Ο'. ἀπέρριμμαι ἀπὸ προσώ-
που τῶν ὀφθαλμῶν σου. Σ. ἐξεκόπην ἐξ ἔμ-
προσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ε'. ἐκβέβλημαι
ἀπέναντι τοῦ ὀφθαλμοῦ σου.⁵⁸
- בְּשִׁוְעֵי אֵלַי. *In vociferando me ad te*. Ο'.
ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. 'Α. ἐν ἀνα-
βοήσει μου. . . Σ. ἐπικαλουμένου σε.⁵⁹
24. נֶזֶר יְדֻתָּהּ. *Fidelitates custodiens est*
Jova. Ο'. ÷ ὅτι ἄληθείας ἐκρήτει κύριος.
'Α. πιστοὺς διατηρεῖ κύριος. Σ. πίστεις φυ-
λάσσει κύριος.⁶⁰
25. חֲזַקוּ וְיִצְחָקוּ. *Confortamini, et roboret sese*.
Ο'. ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιοῦσθω. 'Α. ἐνισχύ-
εσθε, καὶ καρτεροῦσθω. Σ. κρατύνεσθε, καὶ
στερεοῦσθω.⁶¹
- כָּל-הַיֹּחֲזֵקִים לְיְהוָה. *Omnes qui expectatis*
auxilium Jovae. Ο'. πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ
κύριον. 'Α. πάντες οἱ περιμένοντες τὸν κύριον.⁶²
Σ. Ε'. . . προσδοκῶντες. . .⁶³

PSALM. XXXI (Hebr. xxxii).

1. לְדָוִד מְשֻׁבֵּל. *Davidi (carmen) didacticum*. Ο'.
συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ Δαυὶδ ἐπιστή-
μονος.¹

⁴⁶ Sic Nobil. Euseb. affert: 'Α. Σ. σιωπήσας εἰς ἄδην. Vat.: 'Α. Σ. σιωπήσας. Cod. 264: 'Α. Σ'. σιωπήσας εἰς ἄδην.
⁴⁷ Syro-hex. ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ. Cf. Hex. ad Jesai. xxiii. 18.
⁴⁸ Sic Vat., Theodoret. "Duo MSS." et Nobil. Symmacho soli tribuunt. Certe illud ἀπόθετον Symmacho, non Aquilae, debetur. Cf. ad Psal. xvi. 14.
⁴⁹ Nobil., Vat. ⁵⁰ Cod. 264. ⁵¹ Idem. ⁵² Nobil. Syrus affert: ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ. Cf. Job. xxiv. 8 in Syro-hex. ⁵³ Cod. 264. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Syro-hex. ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ.
⁵⁶ "Sic quatuor MSS., Theodoret. et Drusius [Nobilus]."—Montef. Eusebius ὁ παραδείξας pro ὁ παραδοξάσας affert, quod scribae imputandum est; nam in commentando alterum exprimit. Pro ἐμοὶ Agellius ἐν

ἐμοὶ habet.

⁵⁷ "Sic MSS. Drusius [Nobil.] vero Aquilae et Symmachi lectionem habet; alii etiam Theodotionis."—Montef. ⁵⁸ Cod. 264. ⁵⁹ Idem.

⁶⁰ Idem. Ad Sym. ⲡⲓⲥⲧⲉⲓⲥ pro ⲡⲓⲥⲧⲉⲓ correximus. Cf. ad Psal. xi. 2. Syrus vero, concinentibus tribus ejus codd. ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ; quod Aquilae versionem referre videtur. In textu τῶν Ο' Syro-hexaplarum, metobelus post κύριος male rejicitur, notante Bugato. ⁶¹ Cod. 264. ⁶² Syro-hex. ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ.
⁶³ Cod. 264. Cod. 264 affert: 'Α. οἱ περιμένοντες. ⁶³ Cod. 264.

PSALM. XXXI. ¹ Syro-hex. et Bar Hebr. ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ.
ⲉⲩⲧⲁⲣⲥⲓⲛ. Cf. ad Psal. xlv. i.

1. אֲשֶׁרִי נְשִׁי־פֶשַׁע. *Beatitudines absoluti a crimine.* Ο'. μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι. 'Α. μακάριος ὁ ἡρμένος ἀθεσίας. Σ. μακάριος οὐ ἀφηρέθη ἡ ἀθεσία. Ε'. μακάριος οὐ ἀφηρέθησαν αἱ ἀσεβείαι. Σ'. μακάριος οὐ ἐπελήθησθ' ἡ ἀμαρτία.²

כָּכֹי חֲטָאָה. *Operti quoad peccata.* Ο'. καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι. "Αλλος" καὶ ὁ ἐπεσκεπασμένος ὁ φλ(ήματα).³

2. עָוֹן. *Iniquitatem.* Ο'. ἀμαρτίαν. 'Α. Σ. Θ. Ε'. ἀνομίαν.⁴

וְאֵין בְּרוּחוֹ רִמְיָה. *Et non est in ejus spiritu dolus.* Ο'. οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι (Ο'. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. πνεύματι⁵) αὐτοῦ δόλος ('Α. κατεπίθεσις⁶). Σ. καὶ οὐκ ἔχει ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλον.⁷

3. כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְלִי עֲצָמִי בַשֹּׁאֲנָתִי כָל־הַיּוֹם. *Cum conticui, marcuerunt ossa mea rugitu meo toto die.* Ο'. ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστέα μου ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν. 'Α. ὅτι ἐκώφευσα, κατετρίβη τὰ ὀστέα μου ἐν βρυχήματί μου...⁸ Σ. ὅτι ἀπεσιώπησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστέα μου ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι πᾶσαν ἡμέραν.⁹ Θ. ὅτι ἐκοπίασα.¹⁰ Ε. ἐπλανήθη...¹¹

4. נִהְפָּךְ לְשֹׁךְ בְּחִרְבוֹנֵי קֶץ. *Versus est succus*

meus in siccitates aestatis. Ο'. ἐστράφη ἐν ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγήναι ἀκανθαν. 'Α. ἐστράφη εἰς προνομήν μου ἐν ἐρημώσει θερεία.¹² Σ. μετεστράφη μοι εἰς διαφθοράν ὡς καύσος θερινόν.¹³ Θ. ἐστράφη [εἰς ταλαιπωρίαν] εἰς τὰ ὀπίσω ἢ ὀπώρα ἐν ἐρημία μου.¹⁴ Ε'. ἐστράφη εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐρημωθῆναι ὀπώραν.¹⁵ Σ'. ἐστράφη ἡ ἀμαρτία ὡς θήλασμα μου, ὡς καύσωνες καύματος πολλοῦ.¹⁶

5. אֶמְצֵי לַיהוָה אֲחֵרֵתִי אֲחֵרֵתִי. *Dixi, confitebor delicta mea Jovae.* Ο'. εἶπα, ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου ('Α. ἀθεσίαν μου¹⁷) τῷ κυρίῳ. Σ. *Dixi, confitebor in justitiam meam Domino.*¹⁸

וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֲוֹן חֲטָאִי. *Et tu abstulisti iniquitatem peccati mei.* Ο'. καὶ σὺ ἀφήκας τὴν ἀσεβείαν τῆς καρδίας μου. 'Α. καὶ σὺ ἦρας ἀνομίαν ἀμαρτίας μου.¹⁹ Σ. ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἀνομον ἀμαρτίαν μου.²⁰ Θ. καὶ σὺ ἀφήκας τὴν ἀνομίαν τῆς ἀμαρτίας μου.²¹

6. עֲלֹזֹתַי יִתְפַּלֵּל כָּל־יְהוֹסֵד אֵלָיָה לֵּעַת מִצָּא רַק. *Propter hoc suppliciter orabil omnis pius ad te in tempore inveniendi; tantum (quod attinet) ad inundationem aquarum magnarum, ad eum non*

² Cod. 264. Ad Vitam ed. pro ἐπλήσθη rescripsimus ἐπελήσθη, cum respectu ad Hebr. הִשָּׁב, oblitus est. ³ Cod. 264, sine nom. interpretis, fortasse Aquilae.

⁴ Syro-hex. ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ. ⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 19: "Pro quo in Graeco vos legisse dicitis, ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, quod solus Symmachus posuit. Alioquin et LXX interpretes, et Theodotion, et Quinta et Sexta editio, et Aquila, et ipsum Hebraicum, in spiritu ejus, habet, quod Hebraice dicitur BRUCHO. Sin autem esset, in ore ejus, scriberetur, BAFIO." Syro-hex. ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

⁶ Cod. 264. Cf. ad Psal. cxix. 3. ⁷ Cod. 264. ⁸ Euseb., Nobil. et "MSS." Syro-hex. vero affert: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ.

⁹ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

¹⁰ Cod. 264. Cf. ad Psal. cxix. 3. ¹¹ Cod. 264. ¹² Euseb., Nobil. et "MSS." Syro-hex. vero affert: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ.

¹³ Cod. 264. ¹⁴ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

¹⁵ Cod. 264. ¹⁶ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

¹⁷ Cod. 264. ¹⁸ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

¹⁹ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

²⁰ Nobil. et Cod. 264. ²¹ Cod. 264. ²² Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), cum scholio: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ.

¹² Cod. 264. (In loco Dan. vii. 25, ubi Ed. Rom. τοὺς ἁγίους ὑψίστου παλαιώσει (ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ), in Comp. et aliis planāse legitur.) ¹³ Sic Montef. ex Drusio et "MSS." Nobil. ἐστράφη scribit.

¹⁴ Nobil. et "MSS." Syro-hex. ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ. ¹⁵ Cod. 264, ubi delendum videtur eis ταλαιπωρίαν. Montef. affert: Ο'. Θ. ἐστράφη—ἀκανθαν.

¹⁶ Nobil. et "MSS." Syrus noster affert: ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ. Itaque ὀπώρα non vertit.

¹⁷ Cod. 264, qui in fine habet πολλῶν. Mutavimus ex Syro-hex. ܐܝܢ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ ܠܥܥܘܢܐ.

¹⁸ Cod. 264, mendose legit: 'Α. ὁσίων μου, quod Parsonsius ad ὁσίων refert. Cf. ad v. 1. ¹⁹ Agellius. ²⁰ Nobil. et "MSS."

²¹ Nobil. et Cod. 264. ²² Montef. ex Euseb. edidit, τὴν ἀσεβείαν τῆς ἀμαρτίας μου. Vat. habet, τὴν ἀνομίαν τῆς ἀμ. μου, quod et Montefalconio in mentem venit.

²³ Cod. 264. ²⁴ Nobil. affert: Θ. καὶ σὺ ἀφήκας ἀμαρτίαν τῆς ἀσεβείας μου.

- pertingent.* Ο'. ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σέ πᾶς ὁσιος ἐν καιρῷ εὐθέτω (Ε'. εὐρισκομένῳ. Σ'. εὐρέσεως αὐτοῦ²²). πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὕδατων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιούσι. 'Α. ... εἰς καιρὸν εὐρέσεως αὐτοῦ, ἐκτὸς τοῦ κλῦσαι ὕδατα πολλὰ πρὸς αὐτὸν οὐ καταντήσουσιν.²³ Σ. περὶ τούτου προσεύξεται πᾶς ὁσιός σοι καιρὸν εὐρῶν, ὥστε ἐπικλύζοντα ὕδατα πολλὰ πρὸς αὐτὸν μὴ ἐγγίσει.²⁴
7. אַתָּה לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי. *Tu latibulum mihi es, ab angustiiis defendis me.* Ο'. σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιχοῦσης με. 'Α. ... ἀποκρυφή μοι, ἀπὸ θλίβοντος διατηρήσεις με. Ε'. ... ἀπὸ θλίβοντος φυλάξεις με.²⁵
- רָצִי פִּלְטָה תְּסִבְבֵּנִי. *Cantionibus liberationis circumdas me.* Ο'. τὸ ἀγαλλιάμά μου, λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με. 'Α. αἰνεσίς μου, διασώζων περικυκλώσεις με.²⁶
8. אֶרְדִּימָה לְךָ דֶּרֶךְ יוֹם וָלַיְלָה. *Erudiam te, et monstrabo tibi viam qua ambules.* Ο'. συνεντιώ σε, καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἣ πορεύσῃ. 'Α. ἐπιστημώσω σε, καὶ φωτίσω σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἣ πορεύσῃ.²⁷ Σ. συνεντίσω σε, καὶ ὑποδείξω σοι ὁδὸν ἣν δόδῃσεις.²⁸
- אֵינִי עֹלֶיךָ עֵינִי. *Consilium dabo (et dirigam) in te oculum meum.* Ο'. ἐπιστηριῶ ἐπὶ σέ τοὺς ὀφθαλμούς μου. 'Α. βουλευέσμαι ἐπὶ σέ...²⁹ Σ. βουλευέσμαι περὶ σοῦ τῷ ὀφθαλμῷ μου.³⁰

9. אֵין דְּבִין. (Quibus) non est intellectus. Ο'. οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις. Σ. ἀνόητοι.³¹

בְּמַתְנֵי-וְרֶסֶן עָדִיו לְבָלֹם בַּל קָרֹב אֵלָיו. *Cujus ornatus (s. maxilla) freno et capistro compescendus est, ne accedat ad te.* Ο'. ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἀγξαι τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ. 'Α. Σ. δι' ἐμβολῆς κημοῦ καὶ χαλινοῦ κατακόσμησιν αὐτοῦ περιστρέψαι, οὐ μὴ ἐγγίση πρὸς σέ.³² Σ. ... περιθέσεως, ἵνα μὴ ἐγγίση πρὸς σέ.³³ Ε'. καὶ οὐκ ἐγγίει.³⁴

10. רַבִּים מְכָאֻבִּים לְרָשָׁי. *Multi dolores impio.* Ο'. πολλὰ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ. 'Α. (πολλὰ τὰ) ἀλγήματα τοῦ ἀσεβοῦς. Σ. (πολλὰ) καταπονῆσεις τοῖς παρανόμοις.³⁵

11. וְגִילֵה. *Et exsultate.* Ο'. καὶ ἀγαλλιᾶσθε. Ε'. καὶ ἀλαλάξατε.³⁶

וְיִהְיֶה רִנְנוֹ. *Et jubilate.* Ο'. καὶ κανχᾶσθε. 'Α. καὶ αἰνοποιήσατε. Σ. καὶ εὐφημεῖτε.³⁷

PSALM. XXXII (Hebr. xxxiii).

1. Ο'. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις καὶ παρὰ τοῖς τρισίν. Ε'. Σ'. τῷ Δαυίδ.¹
- וְגִילֵה. *Jubilate.* Ο'. ἀγαλλιᾶσθε. 'Α. αἰνεῖτε. Σ. εὐφημεῖτε.²

²² Cod. 264. ²³ Idem. ²⁴ Euseb., Theodoret., Nobil. (qui ὑπὲρ τούτου habet). In duobus posterioribus soi abest. Syro-hex. a καιρὸν εὐρῶν incipiens, affert: **הוּא**. **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח**. Haec a Graecis non recedunt, sed Syrus intellexisse videtur, quasi scriptum fuisset, ὥστε τὸν ἐπικλύζοντα κ.τ.ε. ²⁵ Cod. 264. Syro-hex. **וְהוּא**. **אֶחָד מִשְׁכָּח**. ²⁶ Cod. 264. ²⁷ "Lectionem Aquilae mutuamur ex MSS. Apud Drusium [Nobil.] omittitur ταύτη."—Montef. Syro-hex.: 'Α. Ε'. ἐπιστημώσω σε (**וְהוּא**). Usitate ponitur pro ἀλέγω, s. νοθετήσω, et h.l. in textu τῶν Ο' pro συμβιβῶ. Sed cf. ad Psal. ii. 10) καὶ φωτίσω σε (**וְהוּא**). ²⁸ Euseb., Nobil. "Unus legit *συνεντίσεις*. Alius postea *διδείεις*, alius *δδείεις*."—Montef. ²⁹ Cod. 264. ³⁰ Euseb., Nobil. et "duo MSS." Syrus affert: **וְהוּא**. **אֶחָד מִשְׁכָּח**.

³¹ Cod. 264. ³² Syro-hex. **הוּא**. **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח** **אֶחָד מִשְׁכָּח**. Quae sic conjectando verterim: 'Α. Σ. δι' ἐμβολῆς κημοῦ καὶ χαλινοῦ ἐπιστρέψαι, οὐ μὴ ἐγγίση πρὸς σέ. Sed haec manca esse videntur, cum nihil iis insit quod τῷ ἰγῷ respondeat. Hic in auxilium venit Cod. 264, qui affert: 'Α. κατὰ κόσμησιν (fort. κατακόσμησιν) αὐτοῦ περιστρέψαι, οὐ μὴ ἐγγίση πρὸς σέ. ³³ Cod. 264. Haec quoque hiulca videntur. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. In cod. est *καταπονῆσεις* (sic). ³⁶ Idem. ³⁷ Nobil. et "MSS." Syro-hex. affert: 'Α. et *laudate* (**וְהוּא**). Cf. ad Psal. xxxii. 1.

PSALM. XXXII. ¹ Nobil., Vat. Similia habet Euseb. ² Nobil. Regius unus et Theodoret.: *πανταχὺ τὸ ἀγαλλιᾶσθε, ὁ μὲν Ἀκύλας, αἰνεῖτε, ὁ δὲ Σύμμαχος, εὐφημεῖτε, ἡρμηνεύουσιν.*

1. יְשִׁירִים נֶאֱמָרָה תְּהִלָּה. *Rectos decet laudatio.* O'. τοῖς εὐθέσι πρέπει αἶνεσις. 'A. τοῖς εὐθέσιν ὠραιοῦται ὕμνησις.³
2. בְּנִבְלָ עֶשְׂרִי זִמְרָה. *In nablio decachordo psallite ei.* O'. ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ. 'A. ἐν νάβλα δεκάδος ψάλατε (αὐτῷ).⁴
3. הִיטִיבוּ נַפְלָה. *Benefacite pulsare.* O'. καλῶς ψάλατε. 'A. ἀγαθύνετε ψάλατε.⁵ Σ. ἐπιμελῶς ψάλατε.⁶
4. בְּתִרְעָה. *Cum clangore.* O'. ἐν ἀλαλαγμῷ. 'A. Σ. μετὰ σημασίας.⁷
5. כָּל־מַעֲשָׂהוּ. *Omne opus ejus.* O'. πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. 'A. πᾶν ποίημα (αὐτοῦ).⁸
6. צְדִיקָה. *Justitiam.* O'. ἐλεημοσύνην. 'A. Ε'. δικαιοσύνην.⁹
7. חֶסֶד. *Gratia.* O'. τοῦ ἐλέους. Ε'. τῆς χάριτος.¹⁰
8. גָּעִשׁוּ. *Facti sunt.* O'. ἐστερεώθησαν. 'A. ἐποιήθησαν. Σ. ἐγένοντο.¹¹
9. רִיחַ. *Spiritu.* O'. τῷ πνεύματι. Σ. τῇ πνοῇ.¹²
10. כָּל־צְבָאָם. *Omnis exercitus eorum.* O'. πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. 'A. πᾶσα στρατιά αὐτῶν.¹³ Σ. (πᾶσα) ἡ διακόσμησις αὐτῶν.¹⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁵ Σ'. πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.¹⁶
11. כָּנָס כִּנְדָּר מִי הָיִים. *Colligit quasi cumulum aquas*

12. *maris.* O'. συνάγων ὥσει ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης. 'A. ἀπέθετο ὡς χύμα...¹⁷ Σ. συνήγαγεν ὡς ἐν ἀσκῷ ὕδατα τῆς θαλάσσης.¹⁸ Ε'... ὡς σαρὸν...¹⁹
13. יִירָאוּ מִיָּהוָה כָּל־הָאָרֶץ. *Timent Jovam omnis terra.* O'. φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ. 'A. φοβηθήσονται τὸν κύριον (s. ἀπὸ τοῦ κυρίου) πᾶσα ἡ γῆ.²⁰
14. מִכְּנֻז יִגְדְּרוּ. *Eum reveereantur.* O'. ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν. 'A. ἀπ' αὐτοῦ δὲ ὑποσταλήσονται.²¹ Σ... εὐλαβείσθωσαν.²²
15. הוּא צִוָּה וַיַּעֲבֹד. *Ipse jussit, et stetit.* O'. αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν. 'A... ἐνετείλατο, καὶ ἔστησαν. Σ. αὐτοῦ προστάξαντος ἔστηκεν.²³
16. הִפְרִיר. *Irritum facit.* O'. διασκεδάζει. 'A. ἡκύρωσε.²⁴
17. הִנִּיחַ. *Ad nihilum redigit.* O'. ἀθετεῖ δέ. 'A. μετήγαγε. Σ. ἀνατρέπει δέ. Ε'. ἀκυροῖ δέ.²⁵
18. O'. ÷ καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. Σ'... λογισμοὺς ἀρχόντων.²⁶
19. יָבִיט. *Stabit.* O'. μένει. 'A. Ε'. στήσεται. Σ. διαμενεῖ.²⁷
20. מִשְׁמַיִם הַבַּיִת יִהְיֶה רָאָה. *De caelo intuetur Jova, et aspicit.* O'. ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ

³ Euseb. Montef. post Nobil. ἡ ὕμνης edidit. ⁴ Syro-hex. et Bar Hebr. ⲛⲁⲃⲗⲁ ⲛⲁⲃⲗⲁ ⲛⲁⲃⲗⲁ. ⁵ Cod. 264. ⁶ "Unus codex." ⁷ Idem cod. et Nobil.: Σ. μετὰ σημασίας. Syrus autem: 'A. μετὰ σημασίας (ⲛⲁⲃⲗⲁ). Cf. ad Psal. xxvi. 6. xlii. 6). ⁸ Cod. 264. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Nobil. ¹² Cod. 264. ¹³ Nobil., Vat. Cod. 264 affert: 'A. πᾶσα ἡ σ. α. ¹⁴ Nobil., Vat., Cod. 264. Syro-hex. ⲛⲁⲃⲗⲁ ⲛⲁⲃⲗⲁ. ¹⁵ Nobil., Vat. ¹⁶ Cod. 264, qui praeterea affert: Ε'. πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν, ἥτοι ἡ διακόσμησις. ¹⁷ Vat. affert: Σ. συνήγαγε. 'A. ἀπέθετο. Hoc rectius videtur quam quod legitur in Corderii Cat. PP. GG., T. I, p. 567: 'O δὲ 'Ακύλας τὸ συνάγων καὶ τίθει, συνήγαγε καὶ ἀπέθετο εἶπεν, ἐπὶ παρακειμένου χρόνου. Deinde Cod. 264, et Syro-hex.: 'A. ὡς χύμα (ⲛⲁⲃⲗⲁ). ¹⁸ Nobil., Vat. Syrus affert: ⲛⲁⲃⲗⲁ. ¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Syro-hex. ⲛⲁⲃⲗⲁ ⲛⲁⲃⲗⲁ. ²¹ 'A. ὑποσταλήσονται. Sic Theo-

doret. et "duo MSS." Syrus Aquilae continuat: ⲛⲁⲃⲗⲁ ⲛⲁⲃⲗⲁ. (Syr. ⲛⲁⲃⲗⲁ, subtraxit se metu, apte respondet Graeco ὑποστῆλλεσθαι, quod non fugit Bernsteinium in Lex. ad Chrestom. Syr. p. 452. Perperam Montef. ὑποσταλήσονται, coarceantur, vertit.) ²² Nobil., Euseb., Theodoret. ²³ Cod. 264: Σ. αὐτοῦ προστάξαντος ἔστηκεν. 'A. καὶ ἔστησαν. Vat. mendose affert: Σ. αὐτοῦ προστάξαντος. 'A. ἐνετείλατο (sic). ²⁴ Cod. 264. Cf. Hex. ad Job. v. 12. ²⁵ Cod. 264. Ad Aquilam cf. ad Psal. xc. 10, ubi pro Hebr. ⲛⲁⲃⲗⲁ, obtinget, a radice ⲛⲁⲃⲗⲁ, idem interpres posuit μεταχθήσεται. Syrus hic affert: ⲛⲁⲃⲗⲁ. ⲛⲁⲃⲗⲁ. quod Symmachi magis quam Aquilae versionem exprimere videtur, siquidem ⲛⲁⲃⲗⲁ cum ἀνατρέπειν commutatur Prov. x. 3. xxi. 14. Nisi forte cogitandum sit de duabus Aquilae versionibus, μετήγαγε et ἡκύρωσε, quorum posterius pro Hebr. ⲛⲁⲃⲗⲁ edidit Aq. Num. xxx. 9. ²⁶ Cod. 264. ²⁷ Idem.

κύριος, εἶδε. Σ. ἐξ οὐρανοῦ ἐποπτεύων κύριος ὁρᾷ.²⁸

14. מִכְּכֹחַ יֹשְׁבֵי בֵּיתָא. *De sede habitationis suae.* Ο'. ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ. 'Α. ἀπὸ ἐδράσματος καθέδρας αὐτοῦ. Σ. ἀπὸ ἐδραίας (s. ἑδρας) κατοικίας αὐτοῦ.²⁹

הַשִּׁגְיָה אֶל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. *Prospicit ad omnes incolae terrae.* Ο'. ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. 'Α. ἐπέκυψε παρὰ πάντας καθημένους τὴν γῆν.³⁰

15. הַיָּצִיר יָחַד לִבָּם. *Qui format pariter cor eorum.* Ο'. ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν. 'Α. ὁ πλάσσων ἅμα καρδίας αὐτῶν.³¹ Σ. ὁ πλάσσων κατὰ μόνας ἐκάστην καρδίαν αὐτῶν.³²

16. בְּרִבְבֵּיחַל. *In multitudine roboris.* Ο'. διὰ πολλὴν δύναμιν. 'Α. ἐν πλήθει εὐπορίας.³³

גְּבוּר לֹא-יִנָּצֵל בְּרִבְבֵּיחַל. *Fortis non eripitur multitudine potentiae.* Ο'. καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. 'Α. καὶ δυνατὸς (s. δυνάστης) οὐ ῥυσθήσεται...³⁴ Σ. οὐδὲ ἀνδρείος διαφεύξεται διὰ πλήθος (fort. πλήθους) ἰσχύος αὐτοῦ.³⁵

17. שָׁקֶר. *Falsitas.* Ο'. ψευδής. Σ. ἀπιστος.³⁶

וּבְרִבְבֵּי חֵיל לֹא יִמָּלֵט. *Et multitudine roboris sui non liberabit.* Ο'. ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. Σ. διὰ γὰρ πλήθους ἰσχύος αὐτοῦ οὐ διασώσεται.³⁷ Σ'. ἐν πλήθει εὐπορίας αὐτοῦ οὐ περισώσεται.³⁸

18. לְמַיְחֲלִים לְחַקְדּוֹ. *Ad expectantes gratiam*

ejus. Ο'. τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ'. τοὺς πεποιθότας τῇ χάριτι αὐτοῦ.³⁹

19. וּלְחִיּוֹתָם בָּרֶעֱב. *Et ad sustentandum eos in fame.* Ο'. καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ. 'Α. καὶ τοῦ ζῶσαι αὐτούς... Σ. καὶ διασῶσαι αὐτοὺς καὶ διατρέφειν ἐν λιμῷ. Ε'. καὶ διασῶσαι αὐτούς...⁴⁰

20. חָתָה. *Expectavit.* Ο'. ὑπομένει. 'Α. Σ'. παρεδόκησε. Σ. ἀναμένει.⁴¹

21. בְּמִחְנֵי. *Fiduciam posuimus.* Ο'. ἠλπίσαμεν. 'Α. ἐπεποιθήσαμεν. Σ. ἐπεποιθαμεν.⁴²

22. בְּאַשְׁרֵי וְחַלְנוּ לָךְ. *Quemadmodum speramus in te.* Ο'. καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ. 'Α. καθὰ περιεμείναμεν σε. Σ. δν τρόπον προσεδόκησαμεν σε.⁴³

PSALM. XXXIII (Hebr. xxxiv).

1. לְדָוִד בְּשִׁנְאוֹתָיו אֶת-טַעְמוֹ מִלֶּפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיִּנְחֵשׂוּ. *Davidi, quando commutavit saporem (rationem) suum coram Abimelech, et expulit eum, et abiit (David).* Ο'. τῷ Δαυιδ, ὅποτε ἡλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον 'Αβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπήλθεν. 'Α. Ε'. τοῦ Δαυιδ, ὅτε ἡλλοίωσε τὸ γεῦμα αὐτοῦ εἰς πρόσωπον 'Αβιμέλεχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ ἀπήλθεν.¹ Σ. τοῦ Δαυιδ, ὅποτε μετεμόρφωσε τὸν τρόπον τὸν ἑαυτοῦ ἔμπροσθεν 'Αβιμέλεχ, καὶ ἐκβαλὼν αὐτὸν ἀπηλλάγη.²

²⁸ Cod. 264. ²⁹ Euseb., Nobil., qui Symmacho ἀπὸ ἑδρας κατοικίας αὐτοῦ tribuunt. "Alii habent ἐδραίας, quam lectionem praeponendam putamus."—Montef. ³⁰ Cod. 264. Mendum codicis ἐπέκυψε corripit Parsonsius. ³¹ Syro-hex. + וְיָצִיר לְבָבָא חֲסֵם. ³² Euseb. et "codex unus." E contrario Nobil., Vat. habent: 'Α. Ε'. ἅμα. Σ. ὁμοῦ; Cod. autem 264: Ε'. ὁ πλάσας ὁμοῦ.

³³ Cod. 264. ³⁴ Syro-hex. affert: + וְיָצִיר לְבָבָא חֲסֵם. Cod. 264: 'Α. Ε'. οὐ ῥυσθήσεται. ³⁵ Regius unus. Nobil. affert: Σ. διὰ γὰρ πλήθος; quod ad v. 17 pertinet. ³⁶ Cod. 264. ³⁷ Idem. Vat. affert: Σ. διὰ γὰρ πλήθους.

³⁸ Cod. 264. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Sic Cod. 264. Pro παρεδόκησε, quod vix reperitur, scribendum videtur aut προσεδόκησε, aut ἐκαπαδόκησε (Aq. Psal. cxxix. 5).

⁴² Cod. 264. ⁴³ Idem. In codice est περιεμείναμεν σοι.

PSALM. XXXIII. ¹ Euseb., Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. τὸ γεῦμα αὐτοῦ (וְיָצִיר לְבָבָא חֲסֵם). ² Euseb. affert: Σ. τοῦ Δαυιδ—'Αβιμέλεχ. Syro-hex. וְיָצִיר לְבָבָא חֲסֵם.

וְיָצִיר לְבָבָא חֲסֵם. Minus probabiliter Nobil.: Σ. μεμόρφωσε τὸν τρόπον αὐτοῦ.

3. תִּתְהַלֵּל. *Gloriabitur.* Ο'. ἐπαινεθήσεται. 'Α. καυχήσεται.³
4. סִמּוּל. *Simul.* Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτό. 'Α. ὁμοθυμαδόν.⁴
5. וּמִכָּל-מְגוּרֹתַי הִצִּילָנִי. *Et ex omnibus pavoribus meis eripuit me.* Ο'. καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν (alia exempl. θλίψεων⁵) μου ἐρρύστατό με. 'Α. (καὶ) ἀπὸ πασῶν συστροφῶν (μου) ἀνερρύστατό με.⁶ Σ. καὶ ἐκ πασῶν τῶν περιστάσεών μου ἐξέλειτό με.⁷ Ε'. . . τῶν παροικιῶν μου . . .⁸
6. הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָחְרוּ. *Respiciunt ad eum et exhalantur.* Ο'. προσέλθατε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίσθητε. 'Α. ἀποβλέψατε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίσθητε.⁹
10. בְּמַחְסוֹר. *Inopia.* Ο'. ὑστέρημα. Σ. ἔνδεα.¹⁰
11. כְּפִירִים רָשׁוּ. *Leunculi egent.* Ο'. πλούσιοι ἐπτώχευσαν. 'Α. Ε'. σκύμιοι ἠγορήθησαν.¹¹
15. וְנִרְדְּהוּ. *Et persequere illam.* Ο'. καὶ διώξον αὐτήν. Σ. καὶ σπείδσον ἐν' αὐτήν.¹²
23. בּוֹ. *In eum.* Ο'. ἐπ' αὐτόν. 'Α. ἐν αὐτῷ. Σ. Θ. ἐπ' αὐτῷ.¹³
- PSALM. XXXIV (Hebr. xxxv).
1. לָדָוִד. *Davidi.* Ο'. τῷ Δαβὶδ. 'Α. Σ. τοῦ Δαβὶδ.¹
1. לִיטִיגָה יוֹנָה אֶת-יָרִיבִי. *Litiga, Jona, cum litigatoribus meis.* Ο'. δίκασον, κύριε, τοὺς ἀδικούντάς με. 'Α. δίκασαι, κύριε, τοῖς δικαζομένοις μου.²
2. שָׁנָה. *Scutum.* Ο'. θυρεοῦ. Σ. κονταρίου.³
3. וְהָרַק חֲנִית וְסֶגֶר לְפָרָאֵת רִדְפִי. *Et exerce lanceam, et occlude (viam) in occursum persecutorum meorum.* Ο'. ἔκχεον βρομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξ' ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. 'Α. Σ. Θ. Ε'. καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον ἐξ' ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με.⁴
5. דִּוְחָה. *Impellens.* Ο'. ἐκθλίβων. 'Α. προωθών.⁵
7. בִּיחָזֶק שְׁחַת מְגוּרֹתַי וְרָשָׁתָם. *Quoniam immerito absconderunt mihi foveam retis sui.* Ο'. ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν. Σ. ὅτι ἀναιτίως⁶ κατέκρυψάν μοι διαφθορὰν δικτύων αὐτῶν.⁶
- חָזַק חֶפְרוֹ לִנְפִישִׁי. *Immerito foderunt (foveam) animae meae.* Ο'. μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχῇ μου. 'Α. ἀναιτίως διέρρηξαν τὴν ψυχῇ μου. Σ. ἀναιτίως ὑπώρριξαν τὴν ψυχῇ μου.⁷ Aliter: 'Α. δωρεὰν ὥρριξαν τὴν ψυχῇ μου.⁸
8. לֹא יָדַע. *Non cognoscat.* Ο'. ἦν οὐ γινώσκουσι. 'Α. οὐ γινώσκοντι. Σ. δ' μὴ οἶδεν.⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁰
- בְּשׂוֹאָה יַפֹּל-בָּהּ. *Cum pernicie incidat in illud.* Ο'. καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ. 'Α. ἐν συντριμμῷ πεσείται (s. πεσέτω) ἐν αὐτῷ.¹¹

PSALM. XXXIV (Hebr. xxxv).

1. לְדָוִד. *Davidi*. Ο'. τῷ Δαβίδ. 'Α. Σ. τοῦ
Δαβίδ.¹

³ Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 592. ⁴ Nobil.

⁶ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܥܳܠܳܐ.

⁶ "Unus codex." ⁷ "Alter codex, et Drusius [Nobil]."

—*Montef.* Syrus, ni fallor, affert: Σ. τῶν περισπασμῶν

(بقاعل) *μov.* Vid. Eccles. ii. 26. v. 13 in Syro-hex.

⁸ Syro-hex. ܕܚܕܐ, ܕܚܕܐ ܕܚܕܐ. ⁹ Syro-hex. ܕܚܕܐ.

† οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν. Nobil. affert: 'A. ἀποβλέψατε.

¹⁰ Syro-hex. $\diamond$ ܐܢܝܢܐ , ܐܢܝܢܐ . ¹¹ Idem: ܐܢܝܢܐ .

12 Idem: *

¹³ Nobil., Vat.

PSALM. XXXIV. ¹ Sic "MSS." Nobil.: 'Α. τοῦ Δαυίδ.

² Syro-hex.

³ Cod. 100 in marg. Huius vocabuli meminit Eustath.

p. 164 l. 8. quasi ὑποκοριστικῶς effectum a κυρτὸς εἶδος ὁροῦτος.

p. 1641, 8, quasi *θηροσκοπικῶς* emictum a *κοῦρος*, eiusdem *δοῦρος*,
quod ipsi pro Hebr. *קורס* posuerunt LXX Ezech xxxix 9

Nisi forte pro ξ $\kappa\epsilon\tau\alpha\gamma\acute{o}\nu$ rescribendum $\sigma\kappa\epsilon\tau\alpha\gamma\acute{o}\nu$ quod

glossema est in marg. Cod. 281. Hesych. ἀσπίς, ὄπλον
πολεμικόν, τὸ σκουτάριον. ⁴ Sic Nobil., Vat., Reg. unus.

Syro-hex. affert: * **ܡܝܪܐ ܚܕܬܐ**.⁶ Syro-hex.

† Sic Euseb. Nobil. affert: Σ.

ἀνατίως ὠρυξάν μοι δ. δ. αὐτῶν. ⁷ "Sic Euseb. Drusius

[Nobil.] vero Symmachi solum lectionem affert. Duo

MSS. [pecnon aliud scholium apud Nobil.] ad Sym. ha-

bent: ἀνατίως διέρορξαν κ.τ.έ. Nempe Symniachum pro

Aquila posuerunt."—*Montef.* Cod. 268, et sine nom.

Cod. 264: Σ. ἀνατίως ὑπώρουσαν. Aquilae versio est valde

Cod. 204: 2. *Paulus Vinogradus*. Aquinae versio est valde suspecta: nam nec Eusebius istius interp. meminit, et

Syro-hex. si quid video, affert: 'Α. δωρεὰν ὥρουσαν (s. ὑπώ

Syro-nex., si quid video, avert. A. *εσπας εσπας* (S. *εσπας*): non *διδουσαν*, quod Syro nostro est **عس**) τὴν

puxan; non dixerunt, quia Syro nostro est ܡܢܝܢ, ἡ
ἐκ τῆς τοῦ μου (* ܡܢܝܢ ܕܝܚܐ ܡܠܟܐ).⁸ Syro-hex.

⁹ Nobil Vat. affert: 'A. οὐ γινώσκοντι. ¹⁰ Vat.

¹¹ Syro-hex. **جسمنا زعم** *Jaṣmanā zaʿma*.

12. תַּחַת טוֹבָה. *Pro beneficio.* O'. ἀντὶ καλῶν.
'A. ἀγαθοσύνης. Σ. ἀγαθοῦ. Θ. ἀγα-
θῶν.¹²

שָׂכּוּל לִנְפִשִּׁי. *Orbitalem animae meae.* O'.
καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου. 'A. ἀτέκνωσιν
τῇ ψυχῇ μου.¹³ Σ. ἀντεστραμμένα κατὰ τῆς
ψυχῆς μου.¹⁴

13. וַיֵּאֱנִי בַחֲלוֹתַי לְבוּשִׁי שָׁק. *Et ego, cum illi
male habebant, vestis mea saccus.* O'. ἐγὼ δὲ
ἐν τῷ αὐτοῦ παρενοχλεῖν μοι ἐνεδυόμην σάκκον.
'A. καὶ ἐγὼ ἐν ἀρρωστίᾳ αὐτῶν, ἐνδυοίς μου
σάκκος. Σ. ἐμοῦ δὲ ἐν ταῖς ἀρρωστίαις αὐτῶν
τὸ ἐνδυμα σάκκος.¹⁵ Θ. Ε'. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ
παρενοχλεῖσθαι αὐτούς...¹⁶

תָּשׁוּב. *Revertatur.* O'. ἀποστραφήσεται.
Σ. ὑπέστρεψεν.¹⁷

14. כִּרְעָה קָרָא לִי הַתְּלֵכָתִי. *Ac si proximus, ac
si frater mihi fuisset, incessi.* O'. ὡς πλη-
σίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον οὕτως εὐρήσονται.
Σ. ὡς πρὸς ἑταῖρον, ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνε-
στράφη.¹⁸

כְּאֶבֶל-אֵם קָרָא שְׁחֹתִי. *Ut qui luget matrem
pullatam incurvabar.* O'. ὡς πενθὼν καὶ σκυ-
θρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. 'A. ὡς πένθος

μητρός...¹⁹ Σ. ὡς πενθὼν ὁμομήτριον σκυθρω-
πῶς ἐκύφη.²⁰

15. וּבִצְלָעַי שָׁכְמוּ וּנְאֻפָּסוּ. *Sed in claudicatione
mea laetati sunt et convenerunt.* O'. καὶ κατ'
ἐμοῦ εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν. 'A. καὶ
ἐν σκασμῷ μου ὑψφράνθησαν καὶ συνελέγησαν.
Σ. σκάζοντος δέ μου ὑψφραίνοντο καὶ ἡθροί-
ζοντο. Ε'. καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου ὑψφράν-
θησαν...²¹

וַיִּדְּתֵנִי אֲדֵרֶתִי. *Convenerunt
adversus me perculientes (lingua), et non cog-
novi.* O'. συνήχθησαν ἐπ' ἐμέ μάλιστα, καὶ
οὐκ ἔγνων. Σ. συνήγοντο κατ' ἐμοῦ πληκται,
καὶ οὐκ ᾔδειν.²²

וַיִּקְרְעוּ וְלֹא-דִבְרוּ. *Proscindunt (dictis), et non
silent.* O'. διεσχίσθησαν, καὶ οὐ κατενύγησαν.
'A. ἔρρηξαν, καὶ οὐκ εἰσώπησαν.²³ Σ. ἀπορ-
ρήξαντες οὐκ ἠρέμουν.²⁴

16. בַּחֲנִפִּי לַעֲגִי מַעְגַּל הָרַק עָלַי שְׁנִימוֹ. *Cum pro-
fanis sannionibus placentiae (parasitis) frendent
contra me dentibus suis.* O'. ἐπέirasάν με,
ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμὸν, ἔβρυξαν ἐπ'
ἐμέ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. Σ. ἐν ὑποκρίσει
φθέγμασι πεπασμένοις ἔπριον κατ' ἐμοῦ ὀδόν-
τας αὐτῶν.²⁵

¹² Nobil., Vat. Sed in hoc scriptum: 'A. ἀγαθοσύνην.

¹³ Nobil. et "duo MSS."

¹⁴ "Σ. ἀντεστραμμένα, et in alio cod. ἀντεστραμμένα κατὰ τῆς ψ. μου. Eusebius autem ἀντεστραμμένα."—Nobil. Montef. ex Euseb. et Colb. edidit ἀντεστραμμένα. Vat. habet συναντεστραμμένα. Syro-hex., ut videtur: Σ. ἀντεστραμμένα (חֲסִיבִּי, retributiones) κατὰ τῆς ψ. μου.

¹⁵ Euseb. et "MSS." Aquilae lectionem affert etiam Nobil. Syro-hex. utriusque interp. versiones conjunxit: חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי. Hinc ad Sym. copulam, quae in Hexaplis aberat, assumimus.

¹⁶ Euseb., Nobil. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. Cod. 264 in marg. sine nom.: ὡς πρὸς ἑταῖρον, ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνестρεφόμεν. Pro ἀνестράφη stat Syrus noster, qui affert: 'A. Σ. ὡς πρὸς ἕτερον (חֲסִיבִּי), ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνестράφη (חֲסִיבִּי). ¹⁹ Syro-hex. חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי, hanc cum prioribus, ὡς πρὸς ἑταῖρον κ.τ.ε. conjungit. Vat. autem ea discrete Symmacho tribuit, ut et Syro-hex., qui affert: חֲסִיבִּי (σκυθρωπός) חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי.

²⁰ Sic sine nom. interp. Nobil., Montef. Cod. 264 haec cum prioribus, ὡς πρὸς ἑταῖρον κ.τ.ε. conjungit. Vat. autem ea discrete Symmacho tribuit, ut et Syro-hex., qui affert: חֲסִיבִּי (σκυθρωπός) חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי, חֲסִיבִּי.

²¹ Euseb., Nobil., Colb. Posterior σκασμῷ pro σκασμῷ perperam scribit. Syro-hex. Symmacho continuat: חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי, h.e. καὶ ἐν σκασμῷ μου ὑψφραίνοντο. (In fine Cod. C. addit חֲסִיבִּי.) ²² Theodoret., Reg. unus. Nobil. et Syro-hex.: Σ. πληκται (חֲסִיבִּי). Bar Hebraeus: 'A. Σ. πληκται, καὶ οὐκ ᾔδειν. ²³ Nobil. et "MSS." Syro-hex. חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי. ²⁴ Sic Nobil., et sine nom. Cod. 264. Euseb. et Colb. habent ἀπορρήσαντες, Vat. autem ἀπορήσαντες. Denique Syro-hex. חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי, h.e. vertente Bugato, ἀπορρεύσαντες οὐκ ἠρέμουν. Nobis quidem Syriaca sonare videntur, ἀπὸ βέντων οὐκ ἠρέμουν. ²⁵ Euseb., Colb. Pro φθέγμασι Nobilius ῥήμασι habet, quod deterius est. Cf. Hex. ad Hos. vii. 16. Idem memorat variantem inutilē ἐπηγρίον pro ἔπριον. Syro-hex. affert: חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי, Ad חֲסִיבִּי חֲסִיבִּי, cf. Hex. nostra ad Jerem. xxiii. 15. Obscurum, nec Lexicographis notum, חֲסִיבִּי (in Cod. C.) חֲסִיבִּי scriptum) Bugatus dubitanter vertit, familiaribus, a verbo

17. **יִאֲדָנִי בְּמָה תִּרְאֶה.** *Domine, quousque aspicies?*
 Ο'. κύριε, πότε ἐπόψῃ; Οἱ λοιποὶ· κύριε,
 πόσα ὄψῃ;²⁶
יְחִידָתִי. *Solitariam meam (animam meam).*
 Ο'. τὴν μονογενῆ μου. 'Α. τὴν μοναχὴν μου.
 Σ. τὴν μονότητά μου.²⁷
18. **בְּעַם עָצוּם אֶהְיֶה.** *In populo numero laudabo te.* Ο'. ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. 'Α. ἐν
 λαῷ ὅσπερινῷ αἰνέσω σε.²⁸ Σ. ἐν λαῷ παμ-
 πληθεὶ αἰνέσω σε.²⁹
19. **שֹׂנְאֵי חַיִּים.** *Qui me oderunt immerito.* Ο'. οἱ
 μισοῦντές με δωρεάν. 'Α. ἔχθραῖνόντες με
 ἀναίτιως.³⁰
- יִקְרְבִּי עֵין.** *(Ne) nictent oculis.* Ο'. καὶ δια-
 νεύοντες ὀφθαλμοῖς. 'Α. κνίζοντες ὀφθαλμῶ.³¹ Σ.
*Non respicient in me.*³²
20. **כִּי לֹא שְׁלוֹם יִדְבְּרוּ וְעַל רִגְעֵי אַרְצָן דִּבְּרוּ.**
מִרְמוֹת יַחֲשָׁבוּ. *Etenim non pacem loquuntur,*
et contra quietos terrae verba fraudum cogi-

tant. Ο. ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ ἐπ' ὀργῇ δόλους διελογίζοντο (alia exempli. καὶ ἐπ' ὀργὴν γῆς ἐλάλουν, δόλους δὲ διελογίζοντο³³). Ἀ. . . καὶ ἐπὶ ἀθρόα γῆς ῥήματα ἐπιθεσιῶν λογίζονται.³⁴ Σ. οὐ γὰρ εἰς εἰρήνην λαλοῦσιν, ἀλλὰ περὶ συναρπαγῆς ἐν τῇ γῇ λόγους δολίου λογίζονται.³⁵ Ε'. ὅτι οὐκ εἰρήνην λαλοῦσι, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ γῆς ῥήματα δόλια λογίζονται.³⁶

21. הָאָהָהָהָהָהָ. *Eja, eja*. Ο'. εὐγε, εὐγε. 'Α.
 àà, áá.³⁷
22. אֶל־תִּתְּרֹשׁ. *Ne sileas*. Ο'. μὴ παρασιωπήσης.
 'Α. μὴ κωφεύσης.³⁸ Σ. μὴ ἡσυχάσης.³⁹
23. הַעֲיִרָהּ הַקִּקְיָהּ. *Expergisere et evigila*. Ο'.
 ἐξεγέρθητι, κύριε, καὶ πρόσχες. 'Α. ἐξεγέρθητι
 καὶ ἀνάστηθι.⁴⁰
24. לִי־רִי. *Ad litem meam*. Ο'. εἰς τὴν δίκην
 μου. Σ. εἰς τὴν δικαιοσύνην μου.⁴¹
24. שְׁפִטֵּנִי. *Judica me*. Ο'. κρινόν με. 'Α. δι-
 κασόν μοι.⁴²

ܕܚܒܐ, s. ܕܚܒܐ, domesticum fecit, suum fecit, sibi vindicavit (Gr. οικειώσθαι), ex quo fit verbale ܕܚܒܐܐܢܐ, domesticus. Sed difficile est intelligere, si παλασμένους ante oculos habuerit Syrus, cur non proprio vocab. ܕܚܒܐܐܢܐ verterit. Ceterum Symmachum hic imitatus est Hieron. vertens: in simulatione verborum fictorum. ²⁶ Euseb. Syro-hex. ܕܚܒܐܐܢܐ ܕܚܒܐܐܢܐ ܕܚܒܐܐܢܐ. ²⁷ Euseb., Theodoret., Vat. (Vat. scribit: 'A. μονομάχην μου. Cf. ad Psal. xxi. 2 i.). Syro-hex. ܕܚܒܐܐܢܐ ܕܚܒܐܐܢܐ ܕܚܒܐܐܢܐ. ²⁸ "Euseb. et MSS."—Montef. Euseb. affert: 'A. δοτεῖν, τοιτέστιν, ἰσχυρῶ; et sic Nobil. et Codd. 264, 268. Syro-hex. ܕܚܒܐܐܢܐ ܕܚܒܐܐܢܐ. ²⁹ "Duo codd." et Theodoret. Nobil.: Σ. παμπληθεῖ. ³⁰ Reg. unus. Euseb.: 'A. ἀναρίαι. ³¹ "Syrus noster, vertente Bugato, affert: 'A. maesti oculo (ܕܚܒܐܐܢܐ?). Parsonsii Cod. 268 haec habet: 'Ακύλ. καὶ νειματι δίστυραν ὀφθαλμῶν τὰ τοῦτον παιδείματα; quae non tam pro ipsis istius interpretis verbis, quam pro explicatione eorum habenda esse quis videt. Etiam hoc posito, haereo in vocabulo ܕܚܒܐܐܢܐ, quod cum ܕܚܒܐܐܢܐ, διαστροφες (cf. ad Jerem. l. 45) permutandum esse suspicor."—Haec olim scripsi in Otio Norvic. p. 14. Serius me docuit Vir harum literarum peritissimus, R. L. Bensly, Syriacum ܕܚܒܐܐܢܐ non verendum esse maesti, sed verecantes; Aquilam vero in locis Prov. vi. 13. xvi. 30 pro ܕܚܒܐܐܢܐ, κνίειν posuisse.

Suidas: κνίζων, αἰτιατικῇ, λυπῶν ἢ τέμνων. Priori sensu cepit interpretes Syrus. ³² Syro-hex. **ه. لا يبالى حسد**.
³³ Sic Cod. 184, quocum ad literam conspirat Syro-hex.
 Schol. apud Nobil. et Cod. 264: Τὸ γῆς ἐλαδων, ἰσθῆραι
 παρὰ τοῖς Ο', ἐν δὲ τοῖς ἀπλοῖς ἀντιγραφῶσι οὐ κεῖται. In Psalt.
 Gall. habetur: *Et in iracundia ✽ terrae loquentes : dolos*
cogitantur; unde sua finxit Grubius: καὶ ἐπ' ὀργῇ ✽ γῆς
 λαλοῦντες **4**, δόλους διελογίζονται; quae in nullo Graeco libro
 leguntur. ³⁴ Nobil., et "unus codex," qui λογίζονται
 scribunt. Mutavimus e Syro nostro, qui eadem Graeca in
 sua habuit, sed aliter cepit, vertens: **ه. قلا مبع**
✽ بعجم **103**; **ه. مبع**, h. e. *et super verba re-*
pentina terrae illusionum cogitantur. ³⁵ Nobil., et
 idem codex. Cod. 264 sine nom. interp. corrupte legit:
 οὐ γὰρ εἰς ῥήματα λαλοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς συνάραγμα ἐν γῇ κ. τ. ε.
 Accurate Syro-hex. **ه. لا حبل مصلد**.
ه. لا حبل مصلد **104**; **ه. لا حبل مصلد**
³⁶ Nobil., et "unus codex." ³⁷ Syro-hex. **ه. لا حبل مصلد**.
 Cf. ad Psal. xxxix. 16. ³⁸ Syro-hex. **ه. لا حبل مصلد**.
 Cf. ad Psal. xxvii. 1. ³⁹ Nobil. ⁴⁰ Syro-hex. **ه. لا حبل مصلد**.
ه. لا حبل مصلد.
⁴¹ Nobil. Pro δικαιῶσι, quod hic
 non quadrat, legendum videtur διακίαν, s. διαδικασίαν. Sci-
 licet hoc pertinere videtur lectio Cod. 264: **Σ. διὰ δικασίαν**
 (διαδικασίαν), quam ad Hebr. **דִּיכָרָה** (v. 24) affert Parsonsus.
 Cf. ad Psal. liv. 10. ⁴² Cod. 264: **Α. δικασόν μου** (sic).

ἐπὶ τόπον αὐτοῦ. Σ. καὶ κατανοήσεις περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ.¹⁴

12. מִכִּי יִשְׁחַדּוּק וְהִרָק עָלָיו שָׁנָיו. *Machinatur impius adversus justum, et frendet contra eum dentibus suis.* Ο'. παρατηρήσεται ὁ ἁματωὺς τὸν δίκαιον, καὶ βρῦξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Σ. ἐννοεῖ ὁ ἀσεβῆς περὶ τοῦ δικαίου, καὶ βρῦχει κατ' αὐτοῦ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ.¹⁵

13. יְהוָה יִשְׂחַקְלֹו. *Dominus ridet illum.* Ο'. ὁ δὲ κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν. Σ. καὶ ὁ κύριος καταγελάσει αὐτοῦ.¹⁶

14. יִשְׂרִי-דְרֶיָּה. *Rectos viae.* Ο'. τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. 'Α. Σ. . . τῇ ὁδῷ.¹⁷

16. רַבִּים. *Plurimorum.* Ο'. πολύν. 'Α. Σ. πολ-
λῶν.¹⁸

17. סוּמִיָּה. *Sustentat.* Ο'. ὑποστηρίζει. Σ. ἀντι-
λαμβάνεται.¹⁹

18. יוֹדֵעַ יְהוָה יוֹמִי תְּמִימִים. *Novit Jova dies integrorum.* Ο'. γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς ('Α. Σ. Θ. τὰς ἡμέρας²⁰) τῶν ἀμώμων. Σ. προοῖδεν ὁ κύριος τὰς ἡμέρας τῶν ἀμώμων.²¹

19. רָעִבּוֹן. *Famis.* Ο'. λιμοῦ. 'Α. σιτοδείας.²²

20. כִּי רָשָׁעִים יִאֲבִדוּ. *Nam impii peribunt.* 'Α. Σ. Ο'. ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται.²³

וְאִיְמִי יְהוָה. *Et inimici Jovae.* Ο'. οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου. 'Α. Σ. καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου.²⁴

20. כִּי־קָר פְּרִים. *Sicut pretiosum (pingue) ovium.*

Aliter: *Sicut decus (gramen) pratorum.* Ο'. ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι. 'Α. ὡς τιμὴ ἀμῶν (s. ἀρνῶν).²⁵ Σ. . . ὡς μονοκέρωτες.²⁶

22. מְבֻרָכָיו. *Benedicti ejus.* Ο'. οἱ εὐλογοῦντες αὐτόν. Σ. οἱ εὐλογημένοι ὑπ' αὐτοῦ.²⁷

וּמְקַלְלָיו. *Et maledicti ejus.* Ο'. οἱ δὲ κατα-
ρώμενοί αὐτόν. 'Α. Σ. οἱ δὲ καταραθέντες ὑπ'
αὐτοῦ.²⁸

23. יְתִרְכּוּ יַחְפֵּץ. *Et viae ejus favet.* Ο'. καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει (alia exempl. add. σφό-
δρα²⁹). Σ. καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εὐδοκεῖται.³⁰

25. נָעַר הָיִיתִי גַם זָקְנִיתִי. *Puer fui, etiam senui.* Ο'. νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ ἐγήρασα. Σ. νέος ἐγενόμην, ἀλλὰ καὶ ἐγήρασα.³¹

26. כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלֵּךְ. *Quotidie miseretur et dat mutuū.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανείζει. 'Α. ὅλην τὴν ἡμέραν δωρεῖται καὶ δανείζει.³²

27. וְשָׁנָן לְעוֹלָם. *Et habita in saeculum.* Ο'. καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα ÷ αἰῶνος. Σ. καὶ ἡρε-
μήσεις εἰς αἰῶνα.³³

28. יְסִידָיו. *Pios suos.* Ο'. τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. 'Ἄλλος' τοὺς ἀγνοὺς αὐτοῦ.³⁴

נִכְרַת. *Excindetur.* Ο'. ἐξολοθρευθήσεται. Σ. ἐξαρθήσονται.³⁵

¹⁴ Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ¹⁵ Collb. unus. ¹⁶ Collb. duo.

¹⁷ Syro-hex. et Bar Hebr. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ.

¹⁸ Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ.

²¹ "Sic Euseb. et MSS. Drusius [Nobil.] vero, προοιδε κύριος."—Montef.

²² Syro-hex. juxta Cod. A. Aquilae tribuit ܠܬܘܠܡܐ, quod ipsum vocab. in textu τῶν Ο' pro λαμοῦ posuit. Idem habet Cod. C., sed superscripto Graeco ΔCITΩΔΙΑC (sic). Cum vero scriba hujus cod. saepe confundat Δ et Α, vix dubium esse potest, sub hac scriptura latere notam hexaplares: 'Α. σιτοδείας. ²³ Reg. unus, Coislin.

²⁴ Theodoret. 'Ακ. δὲ καὶ ὁ Σὺμ. ἀντὶ τοῦ, δὲ, τὸν, καὶ, σύνδεσμον τεθεικότες, τοὺς αὐτοὺς ᾔδειξαν ἁμαρτωλοὺς, καὶ τοῦ κυρίου ἐχθροὺς.

²⁵ Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ²⁶ Idem: ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Hieron. vertit: *gloriantes ut monocerotes.*

²⁷ Nobil.

²⁸ Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Nobil. affert tantummodo: Σ. ὑπ' αὐτοῦ; unde Montef. post Drusium edidit: Σ. καταρώμενοι ὑπ' αὐτοῦ.

²⁹ Sic Syro-hex., Cod. Alex., alii. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 21: "In Graeco volet nimis vos legisse dicitis; quod additum est, nec apud quenquam habetur interpretum."

³⁰ Nobil. "Corderius legit εὐδοκῆται."—Montef. Fortasse ex Euthymio, qui ait: 'Ο Σὺμ. δὲ, ἀντὶ τοῦ θελήσει, εὐδῶσει εἶπεν. Sed cf. ad Psal. cxlvi. 10.

³¹ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἀλλὰ καὶ. Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ.

³² Euseb., Nobil. ³³ Euseb. Nobil. affert: Σ. καὶ ἡρεμήσεις. Syro-hex. ܠܬܘܠܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ, fort. διηλεκῶς, s. εἰς τὸ διηλεκές.

Montef. ex Euseb. mendose edidit: Σ. καὶ ἡρ. εἰς αἰῶνα αἰῶνος. ³⁴ Coislin. Cf. ad Psal. xi. 2.

³⁵ Nobil., Vat.

31. **לֹא תִמְעַד אֲשָׁרָיו.** *Non nutabunt gressus ejus.* Ο'. καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ. 'Α. οὐκ ἀτονήσει (s. ἀσθενήσει)...³⁶ Σ. καὶ οὐ περιτραπήσεται τὰ ὑπορθοῦντα αὐτῶν.³⁷

32. **נִצְפָה.** *Speculatur.* Ο'. κατανοεῖ. Σ. περισκοπεῖ.³⁸

33. **וְלֹא יִרְשָׁעֵנּוּ בִּפְשָׁעוֹ.** *Nec impium eum declarabit, cum judicat eum.* Ο'. οὐδὲ μὴ καταδικάσαι αὐτὸν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ. 'Α... ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν.³⁹ Σ. οὐδὲ καταδικάσει κρίνοντον.⁴⁰

35. **רָאִיתִי רֶשַׁע עָרִיץ וּמִתְעַרָּה כְּאֹרֶחַ רֵעֵן.** *Vidi impium praepotentem, et dilatantem se sicut arbor indigena viridis.* Ο'. εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερφυόμενον, καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. 'Α... κατισχυρεύμενον, καὶ corroboratum ὡς αὐτόχθων εὐθαλής.⁴¹ Σ... καὶ ὡς ἐν δρυμὶ ὁ αὐτόματος ἀνατείλας εὐθαλής.⁴² Σ'. εἶδον ἀσεβῆ καὶ ἀναιδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐτόχθων περιπατῶν ἐν δικαιοσύνῃ.⁴³

36. **וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ.** *Et transivit, et ecce! non fuit.* Ο'. καὶ παρηλθον, καὶ ἰδὼν οὐκ ἦν. Σ. παρελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐφάνη ὅτι οὐκ ἔστι.⁴⁴

37. **שָׁמְרֵתָם יְרָאָה וְשָׂר כִּי־אֲחֲרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם.** *Custodi integritatem, et vide rectum; nam sunt reliquiae (posteritas) viro pacis (s. nam postrema viri pax).* Ο'. φύλασσε ἀκακίαν, καὶ ἴδε εὐθύτητα: ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπου εἰρηνικῷ. 'Α... ὅτι ἔσχατον ἀνδρὶ εἰρήνῃ.⁴⁵ Σ. φύλασσε ἀπλότητα, καὶ ὄρα εὐθύ: ὅτι ἔστι μέλλοντα ἀνθρώπου εἰρηνικῷ.⁴⁶

38. **וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרֵית רָשָׁעִים כְּנִתְתָּה.** *Peccatores autem perduntur pariter; posteritas impiorum excindetur.* Ο'. οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτό: τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσονται. 'Α... καὶ ἔσχατον ἀσεβῶν ἐκκοπήσεται.⁴⁷ Σ. οἱ δὲ ἀθετοῦντες ἐξαλειφθήσονται ὁμοῦ: τὰ ἔσχατα τῶν ἀνόντων ἐκκοπήσεται.⁴⁸

39. **כְּעִוְיָם.** *Munimentum eorum.* Ο'. καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἔστιν. 'Α. καὶ ἰσχύς αὐτῶν.⁴⁹

PSALM. XXXVII (Hebr. xxxviii).

1. **בְּזִמְרוֹ לְדָוִד.** *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. 'Α. μελῶδημα τοῦ Δαυιδ.¹

³⁶ Syro-hex. **لَا تَتَقَسَّمْ.** Cf. ad Psal. xxv. 1.

³⁷ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** H. Schol. ἡ 'S' ἔκδοσις οὕτως εἶχεν: εἶδον κ.τ.ε. Eadem habet Vat., nisi quod ἀσεβῆ ἀναιδῆ sine copula legit. Paulo aliter Syrus noster: **س'.** εἶδον ἀναιδῆ (**مستعبر**) ἀντιποιούμενον (**مستعبر**, gloriantem) καὶ ἐστώτα ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐθέντης (**مستعبر**) περὶ πάντων (**مستعبر**) ἐν δικαιοσύνῃ. Ubi per πάντων est falsa lectio, ut videtur, pro περιπατῶν.

³⁸ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** Hieron. vertit: *Vidi impium robustum, et fortissimum sicut indigenam viventem.* (Pro **ل'.** Aquila dedit κατισχυρεύμενος Psal. lxxxv. 14, et fortasse Jerem. xx. 11. Deinde Syriacum **ל'.** sonat αὐτόχθων Jerem. xiv. 8, et, teste Masio, Jos. vii. 33. Ad εὐθαλής cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xvii. 10.)

³⁹ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** Locutio Syriaca **وَلَا يَقْبَلُ** pro Græco αὐτόματος reperitur in Syro-hex. Job. xxiv. 24, et Philox. Mar. iv. 28. Act. Apost. xii. 10. Bugatus minus recte vertit, *qui est de ea*, h. e. *indigena*, quo sensu ponitur

وَلَا يَقْبَلُ Exod. xii. 19 in Syro-hex. ⁴³ Nobil. affert: Schol. ἡ 'S' ἔκδοσις οὕτως εἶχεν: εἶδον κ.τ.ε. Eadem habet Vat., nisi quod ἀσεβῆ ἀναιδῆ sine copula legit. Paulo aliter Syrus noster: **س'.** εἶδον ἀναιδῆ (**مستعبر**) ἀντιποιούμενον (**مستعبر**, gloriantem) καὶ ἐστώτα ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐθέντης (**مستعبر**) περὶ πάντων (**مستعبر**) ἐν δικαιοσύνῃ. Ubi per πάντων est falsa lectio, ut videtur, pro περιπατῶν.

⁴⁴ Syro-hex. in continuatione: **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** (Pro **ل'.** Sym. εφάνη adhibet Gen. xxxiii. 1. Exod. iv. 6. Amos vii. 7.)

⁴⁵ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** Nobil. affert: 'Α. ἔσχατον. ⁴⁶ Euseb. et "MSS." Nobil. affert: Σ. φύλασσε—μέλλοντα. "Euseb. et duo MSS. habent ἀνθρώπου εἰρηνικῷ; duo autem alii MSS. ἀνδρὶ εἰρηνικῷ."—Montef. Cod. 268 affert: Σ. φύλασσε ἀπλότητα, καὶ ἴδε εὐθύτητα. ⁴⁷ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** Nobil. affert: Σ. τὰ ἔσχατα. 'Α. καὶ ἔσχατον. ⁴⁸ Theodoret. et "duo MSS." Priorem clausulam affert Nobil.

⁴⁹ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ لَكُمْ لَيْفٍ.** Cf. Hex. ad Jud. vi. 26.

PSALM. XXXVII. ¹ Syro-hex. **وَلَا يَقْبَلُ**

3. דִּמְסַּאֵם בִּי. *Demissae sunt in me.* Ο'. ἐνεπάγ-
σαν μοι. 'A. *firmatae sunt in me.*² Σ. καθί-
κοντό μου.³

וַתִּנְחַת. *Et descendit.* Ο'. καὶ ἐπεστήριξας.
Schol. ἐπέθηκας, ἐπεσκέπασας.⁴

4. כְּחֶם. *Sanitas.* Ο'. ἰασις. 'A. ὁλοκληρία.⁵

מִפְּנֵי זַעַמְךָ. *Propter indignationem tuam.* Ο'.
ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου. 'A. Σ. ἀπὸ
προσώπου τῆς ἐμβριμῆσεώς σου.⁶

מִפְּנֵי חַטֹּאתַי. *Propter peccatum meum.* Ο'.
ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Σ. διὰ τὰς
ἁμαρτίας μου.⁷

6. נִבְקָוּ. *Sanie diffiunt.* Ο'. καὶ ἐσάπησαν. Σ.
καὶ ἐτάκῃσαν.⁸

7. קָרַר הַלְכָתִּי. *Atratus incedo.* Ο'. σκυθρωπάζων
ἐπορευόμεν. Σ. σκυθρωπὸς περιεπάτουν.⁹

8. בִּי-רִכְכְּלִי מָלְאוּ נֶקֶלָה. *Nam ilia mea plena
sunt adustionis.* Ο'. ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐπλήσθη
ἐμπαιγμῶν. Alia exempl. ὅτι αἱ ψύαι (s. ψόαι)
μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων.¹⁰ 'A. ὅτι αἱ

λαγόνες μου ἐπληρώθησαν ἀτιμίας.¹¹ Σ. ὅτι
αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν ἀτιμίας.¹² Σ. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο' (αἱ ψύαι μου).¹³

9. נִפְגַּלְתִּי וְנִדְבִיתִי עַד-מְאֹד. *Debilitatus et con-
tritus sum valde.* Ο'. ἐκακώθην καὶ ἐταπει-
νώθην ἕως σφόδρα. 'A. ἐξένησα καὶ συνετρίβην
ἕως σφόδρα.¹⁴ Σ. ὀλιγοψύχησα (s. ἐλεποψύχησα)
καὶ συνεθλάσθην ἕως σφόδρα.¹⁵

לִבִּי מִנְהִימַת לִבִּי. *Rugio prae fremitu cordis
mei.* Ο'. ὠρμήμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας
μου. 'A. ἐβρυχώμην ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρ-
δίας μου.¹⁶

11. סִבְחָהּ. *Circuivit (palpitavit).* Ο'. ἐταράχθη.
'A. ἐρρέβετο.¹⁷

יְגִסֵּהֶם אִין אִתִּי. *Etiam eorum non est mecum.*
Ο'. οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Σ. οὐδὲ αὐτὸ οὐκ ἔστι
μετ' ἐμοῦ.¹⁸

12. אֶחָבִי וְרֵעִי מִנְּגֵד נִגְעִי וְעֵצְמוֹ. *Amici et so-
dales mei stant e regione plagae meae.* Ο'. οἱ
φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου
ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Σ. οἱ φίλοι καὶ οἱ

² Syro-hex. + ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. ³ Drusius: "Σ. καθί-
κεταί (sic) μου. Transcripsi ex Basilio, Homilia in hunc
Psalmum. Apud interpretem Euthymii legitur, *attigerunt*
[apud ipsum Euthymium a Bongiovanni editum, *καθή-
κοντο*]." Pro *καθίκεται*, quod non Graecum est, scripsimus
καθίκοντο. Locum S. Basilii frustra indagavimus. ⁴ Vat.
Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 700 affert: 'A. καὶ ἐπί-
θηκας. ⁵ Syro-hex. + ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. Cf. Hex. nostra
ad Jesai. i. 6. ⁶ Euseb., Nobil. Syrus affert: ܠܠܐܠܝܗܐ. Cf.
Hex. nostra ad Jerem. xv. 17. ⁷ Euseb., Drusius. ⁸ Syro-hex. + ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ.

⁹ Drusius. Reg. unus habet *περιεπάτουν*, correctum ex
ἐπάτουν. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-
hex. in textu habet, *αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν*; in marg.
autem, *ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ*, *lumbi mei*. ¹¹ Montef. ex "MSS."
et Nobil. edidit: 'A. ὅτι ἐπληρ. αἱ λ. μου ἀτιμίας. Cod. 268
affert: ὅτι αἱ λ. μου ἐπληρ. ἀνομίας. Vat.: 'A. λαγόνες μου.

¹² Nobil. affert: Σ. ὅτι αἱ ψ. μου ἐπλήσθησαν (Montef. post
Drusium edidit ἐμπλήσθησαν, et in *Corrigendis ἐνεπλήσθη-
σαν*) ἐμπαιγμάτων, ἦτοι ἀτιμίας. "Unus Reg. ἦτοι ἀτιμίας,
quod est quasi scholion ex Aquilae versione desumptum:
quamobrem has voces, ἦ ἀτιμίας, ex Symmachi loco ex-

punximus."—Montef. Nos ἐμπαιγμάτων expunximus, quasi
ex versione τῶν Ο' derivatum. Etiam Vat. habet: 'A. Σ.
ἀτιμίας. Minus probabiliter Euthym.: τὰς ψόας δὲ, *λαγόνες*
εἶπεν ὁ Σ. ¹³ Vat. ¹⁴ Syro-hex. ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ.

+ ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. Syrus noster, monente
Bugato, pro ἐξένησα mendose legit ἐξένησα, cui, suadente
contextu, passivum sensum tribuit. Hebr. אַחֵב Aquila
ἐξένησε vertit Gen. xiv. 26, ubi recte Syro-hex. + ܠܠܐܠܝܗܐ.
Hieronimus, Aquilam exprimens, vertit: *evigilavi et af-
flictus sum nimis*. ¹⁵ Syro-hex. ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ.

+ ܠܠܐܠܝܗܐ. Plenius Bar Hebraeus: ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ.
+ ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. Brunsius vertit: Σ. ἐλε-
ποψύχησα καὶ συνεθλήθην (!) ἕως σφόδρα, provocans ad Gen.
l. c., ubi Hexapla dant: Σ. ἐλεποψύχησε. Sed Syro-hex.
ad eundem locum affert: + ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ; et Grae-
cum ὀλιγοψύχησε, Psal. lxxvi. 4. Nostro est ܠܠܐܠܝܗܐ. Nec
tamen in nostro loco ἐλεποψύχησα plane reprobamus.

¹⁶ "Sic MSS. et Drusius [Nobil.]. Duo codd. habent
ἐβρυχώμην [Euthym. βρυχων]."—Montef. Syro-hex. affert:
+ ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. ¹⁷ Syro-
hex. + ܠܠܐܠܝܗܐ ܠܠܐܠܝܗܐ. Hieron. fluctuabat. Vid. Rördam ad
Jud. ix. 4, et nos ad Psal. cxviii. 110, 176. ¹⁸ Vat.

ἐταῖροί μου ἐξεναντίας ἐν τῇ πληγῇ μου ἀντέ-
στησαν.¹⁹

12. וְקָרְבִי מִרְחֹק עָמְדִי. *Et propinqui mei e longinquo consistunt.* Ο'. καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρόθεν ἔστησαν. Σ. καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρὰν ἔστησαν.²⁰

13. וְיָבִישׁוּ. *Et laqueos ponunt.* Ο'. καὶ ἐξεβιά-
ζοντο. 'Α. καὶ ἐγένοντο σκῶλα. Σ. *et erant ad-
versus.*²¹

14. וְהָרְשִׁי רָעָתִי דְּבָרוֹ הָיוֹת. *Et quaerentes malum meum loquuntur scelera.* Ο'. καὶ οἱ ζητούντες τὰ κακά μου ἐλάλησαν ματαιότητος. 'Α. ... κακίαν μου ...²² Σ. (καὶ οἱ) ἐζητούντες τὰ κακά μου *verba insubsistentia.*²³

15. וְאֵין בְּפִי תוֹכַחַת. *Et non habenti in ore suo reprehensiones.* Ο'. καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Σ. ... διὰ στόματος αὐτοῦ ἐλέγχειν.²⁴

16. וְהִחַלְתִּי. *Expectavi.* Ο'. ἤλπισα. 'Α. προσε-
δόκων.²⁵

17. עָלַי הִגְדִּילוּ. *Contra me sese efferunt.* Ο'. ἐπ' ἐμέ ἔμεγαλορρημόνησαν. Σ. κατεμεγαλύ-
νοντό μου.²⁶

18. בְּיָמַי לִלְעָלַע כְּנֹךְ. *Nam ego ad claudicationem (lapsum) paratus sum.* Ο'. ὅτι ἐγὼ εἰς μά-
στιγας ἔτοιμος. 'Α. ὅτι ἐγὼ εἰς πλευρὰν παρεσκεύ-

ασμαι.²⁷ Σ. ὅτι ἐγὼ εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύ-
ασμαι.²⁸

18. וּמִכְאֹבִי נָנִי. *Et dolor meus coram me.* Ο'. καὶ ἡ ἀλγῆδών μου ἐνώπιόν μου. Σ. καὶ ἡ κατα-
πόνησίς μου ἐξεναντίας μου.²⁹

19. מִכְּפֹשְׁתִּי. *Propter peccatum meum.* Ο'. ὑπὲρ
τῆς ἁμαρτίας μου. 'Α. ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου.³⁰

20. חַיִּים עָצְמוֹ. *Vivunt, et robustantur.* Ο'. ζῶσι,
καὶ κεκραταίνονται ὑπὲρ ἐμέ. Σ. ζῶντες ὑπερ-
ισχύουσιν.³¹

21. וְשָׁנִינִי תַחַת רִדְפִי טוֹב. *Adversantur mihi pro eo quod consector bonum.* Ο'. ἐνδιέ-
βαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην. 'Α.
Σ. ἀντέκειντό μοι, ἀπὸ τοῦ σπεύσαι εἰς ἀγαθοσύνην
μοι.³² Οἱ λοιποὶ ἀγαθοσύνην.³³

22. וְהִשְׁפָּח. *Propera.* Ο'. πρόσχες. Οἱ λοιποὶ
σπεύδουσιν.³⁴

PSALM. XXXVIII (Hebr. xxxix).

1. לְמַנְצֵחַ לִידִיתוֹן מְזִמּוֹר לְדָוִד. *Praeentori tῶ
Idithun canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τῷ
'Ιδιθὺν ᾠδὴ τῷ Δαβίδ. 'Α. τῷ νικοποῖφ ὑπὲρ
'Ιδιθὺν μελῳδῆμα τοῦ Δαβίδ. Σ. ἐπινίκιος
ὑπὲρ 'Ιδιθὺν ᾠδὴ τοῦ Δαβίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος
ὑπὲρ 'Ιδιθὺν ᾠδὴ τῷ Δαβίδ.¹

¹⁹ Theodoret. Montef. e duobus Regiis edidit: οἱ φ. μου καὶ ἐταῖροί μου κ.τ.έ. Nobil. affert: Σ. οἱ φ. καὶ ἐτ. μου ἐξ ἐναντίας τῇ πλ. μου ἔστησαν. ²⁰ Reg. unus. ²¹ Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲉⲛⲁⲛⲁⲛⲧⲓⲁⲥ ⲉⲛ ⲧⲉⲓ ⲡⲗⲏⲕⲉ ⲙⲟⲩ ⲉⲛⲁⲛⲁⲛⲧⲓⲁⲥ.

Symmacho fortasse tribuendum, καὶ ἐναντιούντο. ²² Nobil. affert: 'Α. κακίαν μου, κακὸν μου. "Forte, 'Α. κακίαν μου. Σ. κακὸν μου."—Drusius. ²³ Syro-hex. ⲙⲁⲧⲁⲗⲟⲣⲣⲉⲙⲟⲛⲉⲥ.

Nescio an Symmachus scripserit, ῥήματα ἀνυπόστατα. Cf. nos ad Job. iv. 11. Nomen ὑπόστασις Nostro est ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ Psal. xxxviii. 6. Jud. vi. 4, etc. ²⁴ Vat. Cod. 264 Aquilae tribuit. ²⁵ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ.

²⁶ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. ²⁷ "Sic Colb. unus, melius quam Drusius [Nobil.] καταμεγαλύνονται."—Montef. ²⁸ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ.

²⁹ Nobil. affert: Σ. εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύασμαι. Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. ³⁰ Syro-

hex. in continuatione: ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. Cf. ad Psal. xxxi. 10. De Syriaco ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ vid. Bugat. ad Psal. xv. 4, et Middeld. ad Thren. i. 18. ³¹ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ.

³² Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. ³³ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. ³⁴ Syro-hex. ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ.

Sic Parsonsii Cod. 13 in marg.: ση (σημείωσον) ἐνταῦθα προσθεῖον. ³⁵ "Sic unus codex. Coislin. vero hanc notam habet: 'Ἀρετῆς καὶ Ο'. Θ. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνην. Εὐσέβιος καὶ Δ. δικαιοσύνην."—Montef.

In fine hujus v. Syro-hex. in textu subjungit: ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. Sic Parsonsii Cod. 13 in marg.: ση (σημείωσον) ἐνταῦθα προσθεῖον. ³⁶ "Sic unus codex. Coislin. vero hanc notam habet: 'Ἀρετῆς καὶ Ο'. Θ. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνην. Εὐσέβιος καὶ Δ. δικαιοσύνην."—Montef.

In fine hujus v. Syro-hex. in textu subjungit: ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. Sic Parsonsii Cod. 13 in marg.: ση (σημείωσον) ἐνταῦθα προσθεῖον. ³⁷ "Sic unus codex. Coislin. vero hanc notam habet: 'Ἀρετῆς καὶ Ο'. Θ. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνην. Εὐσέβιος καὶ Δ. δικαιοσύνην."—Montef.

In fine hujus v. Syro-hex. in textu subjungit: ⲙⲁⲥⲁⲗⲁ ⲙⲟⲩ. Sic Parsonsii Cod. 13 in marg.: ση (σημείωσον) ἐνταῦθα προσθεῖον. ³⁸ "Sic unus codex. Coislin. vero hanc notam habet: 'Ἀρετῆς καὶ Ο'. Θ. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνην. Εὐσέβιος καὶ Δ. δικαιοσύνην."—Montef.

2. אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְּרַנִּי מִחַטָּא בְּלִשְׁוִי. *Dixi, custodiam vias meas, ne peccem lingua mea.*

Ο'. εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσση μου. Σ. εἶπον, φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου, μὴ ἁμαρτεῖν διὰ τῆς γλώσσης μου.² Θ. . . τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν ἐν γλώσση μου.³

מִחֲסוֹם לִפִּי אֲשַׁמְרָה. *Servabo ori meo caristrum.* Ο'. ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν. 'Α. Σ. φυλάξω τὸ στόμα μου φιμῶ.⁴

בְּעוֹד רֶשַׁע לִנְגְּדִי. *Dum adhuc impius coram me.* Ο'. ἐν τῷ συστήναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. 'Α. Σ. ἔτι ὄντος ἀσεβοῦς ἐξεναντίας μου.⁵

3. נִחַלְתִּי דְּבִיחָהּ דְּחַשִׁיתִי כְּטוֹב. *Obmutui silentio, conticui de bono.* Ο'. ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν. 'Α. ἡλαλήθην, σιωπῇ ἐσίγησα ἀπὸ ἀγαθοῦ.⁶ Σ. ἄλαλος ἐγενόμην, σιγῇ ἐσιωπήθην, μὴ ὧν ἐν ἀγαθῷ.⁷

נִנְעָר. *Commotus est.* Ο'. ἀνεκαινίσθη. 'Α. Σ. ἀνεταράχθη.⁸

4. חֲסִי-לִפִּי בִּקְרָבִי בִּהְיִי תְּבִיעַר־אֵשׁ. *Incaluit cor meum intra me; in fervore meo exarsit ignis.*

Ο'. ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ. Σ. ἐξεθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου ἐν τῷ ἀναπολεῖν με ἀνεκαύμην πυρί.⁹

6. הִנֵּה נִתְּתָה יָמִי. *Ecce! palmos dedisti dies meos.* Ο'. ἰδοὺ παλαιὰς (alia exempl. παλαισταῖς¹⁰) ἔθου τὰς ἡμέρας μου. Σ. ἰδοὺ ὡς σπιθαμὰς ἔδωκας τὰς ἡμέρας μου.¹¹

הַחֲלִדִּי כְּאַיִן נִגְדִּי. *Et aevum meum tanquam nihil coram te.* Ο'. καὶ ὑπόστασις μου ὥσει οὐθὲν ἐνώπιόν σου. 'Α. καὶ κατὰδυσίς μου ὡς οὐκ ἔστιν ἐναντίον σου.¹² Σ. καὶ ἡ βίωσίς μου ὡς οὐδὲν ἀντικρύς σου.¹³

אֵךְ כֹּל-הָבָל כֹּל-אָדָם נָצַב. *Certe universa vanitas est omnis homo consistens.* Ο'. πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. 'Α. . . πᾶς ἄνθρωπος ἐστηλωμένος.¹⁴ Σ. μόνον γὰρ ἀτμὸς πᾶς ἄνθρωπος ἐστώς.¹⁵

סֵלָה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. εἰ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. διαπαντός. Σ'. εἰς τέλος.¹⁶

7. יִתְהַלֵּךְ-אִישׁ. *Ambulat homo.* Ο'. διαπορεύεται ἄνθρωπος. Σ. ἀναστρέφεται ἄνθρωπος.¹⁷

pro ἰπέρ 'Ιδισθὸν habet τοῦ 'Ιδισθῶ. Ad Symmachum pro ἐπινίκιον, quod est in Eusebio, Vat. affert ἐπινίκιος. Schol. apud Nobil.: οἱ λοιποὶ ἰπέρ 'Ιδισθὸν. ² Euseb. ³ Vat. ⁴ Symmachi versionem afferunt Nobil., Euseb. Eandem Aquilae, non Symmacho, tribuit Syro-hex. ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܝܢ. ⁵ Sic sub Symmachi nomine Euseb. Syro-hex. autem: ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ ܕܝܕܝܢ. ⁶ Vat.: 'Α. ἡλαλήθην. Coll. στιχηρὸς scriptus mendose affert: 'Α. σιωπῆς σιγῆς ἀπὸ ἀγαθοῦ. Correxuit Montef. ⁷ Euseb. Vat. affert: Σ. ἄλαλος ἐγενόμην. Syro-hex. ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ ܕܝܕܝܢ. ⁸ Syro-hex. ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ. ⁹ Nobilius affert: Σ. ἀνεταράχθη. Montef. pro Hebraeis נִנְעָר, et dolor meus commotus est, Symmacho continuat καὶ ἀνεταράχθη, Eusebium auctorem falso appellans. ¹⁰ Theodoret. Montef. edidit ἐνεκαύμην, notans: "Ita Symmachi lectionem efferunt MSS. Duo autem Colbertini [et unus codex Theodoretii] habent ἀναπολεῖν pro ἀναπολεῖν." Nobil. ex Chrysostomo affert: Σ. ἐν τῷ ἀναπολεῖν με ἐνεκ. πυρί. Tandem Syro-hex.: Σ. quum recor-

darer (ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ ܕܝܕܝܢ. Suidas: ἀναπολεῖ, ἀναμνησεται) ἀνεκαύμην πυρί (ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ). ¹⁰ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. "In libro Vaticano utrumque est; sed prior scriptura est παλαιὰς, postea additum fuit στ."—Nobil. De recentiore scriptura silet Maius. Syro-hex. in textu habet ܠܝ, palmos. ¹¹ Euseb., Theodoret., et Chrysost. apud Nobil. Syro-hex.: Σ. ὡς σπιθαμὰς (ܠܝ). Cf. Middeld. ad Thren. ii. 20). Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 721, pro σπιθαμὰς, σπιθαμαῖας habet. ¹² Euseb. (qui καὶ ἡ kar. affert), Nobil. et "duo MSS." Consentit Syro-hex. ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ. ¹³ Euseb., Theodoret., Nobil. et "duo MSS." ¹⁴ Euseb., Nobil. ¹⁵ Sic Montef. Nobil. affert: Σ. ἀτμὶς. Σ. ἐστώς. Euseb.: Σ. πᾶς ἄνθρωπος ἐστώς. Tandem Syro-hex.: 'Α. Σ. μόνον γὰρ ἀτμὸς (ܠܝ) πᾶς ἄνθρωπος ἐστώς (ܠܝ), quod etiam ἐστηλωμένος sonare potest. Cf. ad Psal. xlv. 10). ¹⁶ Sic Montef. Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat, ܠܝ ܥܕܬܐ ܕܝܕܝܢ, quod pro ἀεὶ ponitur Jesai. xlii. 14. ¹⁷ Vat.

7. יִהְיֶה לִּי. *Strepunt.* Ο'. ταρασσεται. Σ. συνη-
χῇσει.¹⁸

יִצְבֹּר. *Cumulat.* Ο'. θησανρίζει. 'Α. συνέχασεν.¹⁹

כִּי-אִסְרָם. *Quis colliget ea.* Ο'. τίνι συνάξει
αὐτά. 'Α. Θ. τίς συλλέξει αὐτά.²⁰ Σ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²¹

8. וְעַתָּה מִה-קְוִייתִי אֲדֹנָי תוֹחֲלֵתִי לָהּ הִיא. *Et*
nunc quid exspecto, Domine? spes mea in te
ipsa. Ο'. καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ
κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασις μου παρὰ σοί ἐστιν.
'Α. . . ἡ παραδοκία μου μετὰ σοῦ.²² Σ. νῦν
οὖν τί προσδοκῶ, δέσποτα; ἡ ἀναμονή μου εἰς
σέ ἐστιν.²³

9. מִכָּל-פְּשָׁעֵי הַיָּלִינִי חֲרַפְתָּ נָבָל אֶל-תְּשִׁימֵנִי. *Ab*
omnibus delictis meis libera me, opprobrium
insipientis ne ponas me. Ο'. ἀπὸ πασῶν τῶν
ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὄνειδος ἄφρονι ἔδωκάς
με. 'Α. . . ὄνειδος ἀπορρέουντι μὴ θῆς με.²⁴
Σ. ἀπὸ πασῶν τῶν ἀθεσιῶν μου ἐξελοῦ με,
ἐπονείδιστον ἄφρονι μὴ τάξεως με.²⁵ Ε'. . .
ὄνειδος ἄφρονι μὴ δῶς με.²⁶

10. נִאֲלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח-כִּי אֶתָּה עָשִׂיתָ. *Ob-*
mutui, non aperui os meum; tu enim fecisti.
Ο'. ἐκωφώθην, καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με. 'Α. ἡλαλήθην. . .²⁷
Σ. ἀλαλος ἐγενόμην, οὐκ ἀνοίξω στόμα μου

σὺ γὰρ ἐποίησας.²⁸

11. נִגְעָה מִתְגַּרְתִּי יָדִי. *Plagam tuam; a conten-*
tione manus tuae. Ο'. τὰς μαστιγὰς σου ἀπὸ
τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου. 'Α. Σ. τὴν ἀφῆν σου,
a contentione τῆς χειρός σου.²⁹

12. עֲלִי-פֶן. *Ob iniquitatem.* Ο'. ὑπὲρ ἀνομίας.
Σ. δι' ἀδικίαν.³⁰

וְתָמַם כְּעֶשֶׂת חֲמוּרוֹ. *Et dissolvīs sicut tineam*
desiderabile ejus. Ο'. καὶ ἐξέτexas ὡς ἀράχνην
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἔθηκας ὡς σκνίπα τὰ
ἐπιθυμητὰ αὐτοῦ.³¹ Σ. καὶ διαλύεις ὡς εὐρώτα
τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτοῦ.³² 'Ἄλλος ἀνήλωσας.
'Ἄλλος ἐταπείνωσας.³³

וְהָבַל כָּל-אָדָם. *Verumtamen vanitas est*
omnis homo. Ο'. πλὴν μάτην ÷ ταρασσεται ÷
πᾶς ἄνθρωπος.³⁴ 'Α. πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρω-
πος.³⁵ Σ. μόνον ἀτμός πᾶς ἄνθρωπος.³⁶

סֵלָה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. Ε'. *canti-*
*lena.*³⁷

13. אֶל-תִּתְחַרֵּשׁ. *Ne sileas.* Ο'. μὴ παρασιωπήσης.
'Α. μὴ κωφεύσης.³⁸ Σ. μὴ παρακούσης.³⁹ Θ.
μὴ παρασιωπήσης.⁴⁰

כִּי גֵר. *Nam peregrinus.* Ο'. ὅτι πάροικος.
'Α. ὅτι προσήλυτος.⁴¹

14. הִשָּׁע מִמֶּנִּי וְאֶבְלֵנָה. *Respice a me, et exhi-*

¹⁸ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.* Cf. ad Psal. xlv. 4.

¹⁹ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.* Cf. Hex. ad Exod. viii. 14.

²⁰ Nobil. ²¹ Vat. ²² Sic "MSS." Theodoret.: τὴν
δὲ ὑπόστασιν Ἀκύλας παραδοκίαν ἔφηκεν.

²³ Euseb. Nobil. καὶ νῦν pro νῦν οὖν habet. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἡ ἀνα-
μονή (הַחֵסֶד) μου εἰς σέ ἐστιν.

²⁴ Euseb., Nobil. Syro-hex.: 'Α. Σ. (dele Σ.) ἀπορρέουντι (הוֹרְרִים) μὴ θῆς με.

²⁵ Euseb., Nobil. ²⁶ Euseb. ²⁷ Vat. affert: 'Α. ἡλα-
λώθην (sic). Cf. ad v. 3. ²⁸ Euseb., Nobil. Prior habet
ἀνοίξεις. Montef. male edidit τὸ στόμα μου.

²⁹ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד וְהוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.* Vocab.

הוֹסִיף Bugatus vertit contentio, et sic Hieron. Castell.
affert: *הוֹסִיף*, irritatio, Sap. xvii. 9 [ubi pro surigmos
nescio an Syrus surigmos invenerit].

³⁰ Nobil. ³¹ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד וְהוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.* Ad
הוֹסִיף, σκνίψ, vid. Exod. viii. 16 in Syro-hex.

³² Nobil. Consentit Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד*

הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.

³³ Colb. στιχηρῶς scriptus.

³⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 22: "Et dicitis vos
in Graeco non invenisse, conturbatur. Sed et hoc in LXX
sub veru additum est."

Deest ταρασσεται in Comp., Ald.,
Cod. Alex., aliis; sed legitur in Syro-hex. sine obelo.

³⁵ "Sic unus codex."—Montef. Suspecta versio. Cf. ad
v. 6.

³⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: *הוֹסִיף*
הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.

³⁷ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.* Sic Syrus noster Psal. xliii. 9. xlv. 7. xlix. 6. lxxiv. 4.
lxxv. 4. Syr. *הוֹסִיף* respondet Graeco χορὸς in Hex. ad

Psal. xxix. 12. Hic fortasse est ἔσσμα (Origen. Opp. T. II,
p. 522: ἐν οἷς τὰ διαψάσματα φέρεται, ἐν τοῖτοις ὁ 'Ακ. ἀπὸ τοῦ
διαψάσματος πεποιήκει, ἔσσμα), vel etiam ὑπακοή, *responsio*,
Gallice *refrain*, ab *חָל*, ὑπακούειν. Sed haec nimis in-
certa sunt.

³⁸ Vat. ³⁹ Nobil., Vat. ⁴⁰ Vat.

⁴¹ Syro-hex. *הוֹסִיף לִי אֶת-הַחֵסֶד.*

7. אָזְנוֹיִם כְּרִיתָ לִּי. *Aures fodisti (aperuisti) mihi.*
 O'. σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. 'Α. ὅτια δὲ
 ἔσκαψάς μοι. Σ. ὅτια δὲ κατεσκεύασάς μοι.
 O'. Θ. Ε'. Σ'. ὅτια δὲ κατηρτίσω μοι.¹²

8. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Tunc dixi.* O'. τότε εἶπον. Σ.
 ὅτε εἶπον.¹³

9. בְּמִגְדַּל סֵפֶר. *In volumine libri.* O'. ἐν κεφα-
 λίδι βιβλίου. 'Α. ἐν εἰλήματι βιβλίου. Σ.
 ἐν τῷ τεύχει τοῦ ὀρισμοῦ σου.¹⁴ Ε'. ἐν τόμφ
 βιβλίου.¹⁵

10. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Volui, et lex tua*
in medio viscerum meorum. O'. ἡβουλήθην,
 καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς καρδίας (alia
 exempli. κοιλίας¹⁶) μου. 'Α. Θ. . . καὶ τὸν νόμον
 σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. Σ. προεθυμή-
 θην τὸν νόμον σου ἔνδοθεν τῶν ἐγκάτων μου.¹⁷

11. בְּנִיבְנוּתְךָ. *Benignitatem tuam.* O'. τὸ ἐλεός σου.
 Σ. τὴν χάριν σου.¹⁸

12. לְקֶחֱלֶיךָ. *In coetu frequenti.* O'. ἀπὸ συνα-

γωγῆς πολλῆς. 'Α. Θ. ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ.
 Σ. ἐν πληθύνει.¹⁹

13. בְּנִיבְנוּתְךָ. *Benignitas tua.* O'. τὸ ἐλεός σου. Σ.
 ἡ χάρις σου.²⁰

14. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Custodiunt me.* O'. ἀντελάβοντό μου.
 Σ. περιφρασσέτω με.²¹ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²²

15. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Et non possum videre.*
 O'. καὶ οὐκ ἠδυνάσθην τοῦ βλέπειν. Θ. ὥστε
 μὴ δύνασθαι βλέπειν.²³

16. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Velis.* O'. εὐδόκησον. "Ἄλλος" θέλη-
 σον.²⁴

17. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Ad auxilium meum propere.*
 O'. εἰς τὸ βοηθησαί μοι πρόσχες. 'Α. εἰς τὸ
 βοηθησαί μοι σπεύσον.²⁵

18. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Pudebant et erubescant.* O'.
 καταισχυνθείσαν καὶ ἐντραπήσαν. Σ. ἐν-
 τραπήσαν καὶ ἀσχημονήσaiεν.²⁶

19. וְיִצְרְחוּ מִיִּי. *Auferre eam.* O'. τοῦ ἐξᾶραι αὐ-
 τήν. 'Α. τοῦ συσσύραι αὐτήν.²⁷

quoque lectionem Eusebianam in suo habuisse videtur
 Syrus noster, vertens: *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*.¹² Sic Montef. ex
 Coislin. "In commentariis Graecis legitur: ὅτια δὲ μοι
 κατηρτίσω. Scholion: ὅτια δὲ ἔσκαψάς μοι. ὅτια δὲ κατε-
 σκεύασάς μοι."—*Nobil.* Syro-hex. in textu: *וְיִצְרְחוּ*
מִיִּי. Idem in marg. affert: *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*.¹³

Coislin. "Omnes interpretes (אֲשֶׁר) *aures*
dixerunt, et in Hebraeo אָזְנוֹיִם." ¹⁴ *Nobil.*,
 Coislin. "Sic Montef., notans: "Hic variant MSS.
 et Editi. Nam tres MSS. illud ἐν εἰλήματι κ.τ.έ. Aquilae
 pariter et Symmacho tribuunt. [Etiam Theodoret. ad
 loc., et Didymus Alex. apud Mai. *P.N.B.*, T. VII, P. II,
 p. 220: τὴν κεφαλίδι, εἰλημα εἰρήκασιν Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος.]. . .
 Eusebius [?] autem utrique, Aquilae nempe et Symmacho,
 suam peculiarem utriusque ascribit, qualem nos edimus;
 quem sequuntur aliquot MSS. etiam ex iis qui priorem
 lectionem attulerant." *Nobil.* affert: 'Α. ἐν εἰλήματι. Σ.
 ἐν τῷ τεύχει κ.τ.έ., cui adstipulantur Syro-hex. et Bar He-
 braeus: *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*.¹⁵

Ad Symmachum cf. Hex. nostra ad Ezech. ii. 9.
¹⁶ Syro-hex. et Bar Hebr. afferunt: *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*.
 Syriacum *وְיִצְרְחוּ מִיִּי*, *quinternio chartarum, quinque foliis*
constans (cf. Ceriani in *Monum. S. et P.*, T. II, p. 115)
 nescio an recte *τόμος* (וְיִצְרְחוּ, Jesai. viii. i, et Sym. ad

Jerem. xxxvi. 2) verterim. Certe *Nobil.* hic affert: "Ἄλ-
 λος" ἐν τόμφ.¹⁶ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii.

Syro-hex. *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 23:
 "In medio cordis mei. Pro quo in Graeco reperisse vos
 dicitis, in medio ventris mei, quod et in Hebraeo sic
 scriptum est, BATTHOCH MEAI. Sed propter euphonium
 apud Latinos, in corde, translatus est; et tamen non
 debemus subtrahere quod verum est."¹⁷ "Lectionem
 Aquilae habet unus codex; Symmachi Eusebius."—*Montef.*
 Ad Sym. Syrus affert: Σ. προεθυμήθην (וְיִצְרְחוּ מִיִּי); *Nobil.*
 autem: Σ. τὸν ἐγκάτων μου.¹⁸ *Nobil.* Hieron.
 Theodoret. et "MSS., quorum duo habent ἐν πλήθει.
¹⁹ Syro-hex. *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*.²⁰ *Nobil.* Syro-hex.
 affert: Σ. περιφρασσέωσάν με (וְיִצְרְחוּ מִיִּי).²¹ Vat.
²² Idem. Colb. σιχηρῶς scriptus. Vat. in marg.
 habet: ἑλθόντων, ἐπιθύμησον.²³ "Unus codex." Hieron.
 in Epist. ad Sun. et Fret. 23: "In adiutorium meum
 respice. Pro quo in Graeco reperisse vos dicitis, σπεύσον,
 id est, festina. Sed apud LXX πρόσχες, id est, respice,
 scriptum est." Lectionem σπεύσον videre est in Cod.
 Alex. et aliis, necnon in versione Syro-hex.²⁴ Euseb.
 ad loc.: "Ἐντρέπονται δὲ καὶ ἀσχημονοῦσιν" οὕτως γὰρ ἐξέδωκεν
 ὁ Σύμμαχος" οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ δικαίου, ἐπειδὴν κ.τ.έ.
 Dan. Barbarus ex Symmacho affert, *pudebant*.²⁵ Syro-
 hex. *וְיִצְרְחוּ מִיִּי*. Cf. Hex. ad i. Reg. xii. 25.

15. **רָעָתִי**. *Malum meum*. Ο'. μοι κακά. 'Α. κα-
κίαν μου. Σ. κάκωσίν μου.²⁸
16. **יִשְׁכַּחוּ עַל-עַקְבִּי בַּשָּׂתָם**. *Obstupescant propter
pudorem suum*. Ο'. κομισάσθωσαν παραχρήμα
αἰσχύνην αὐτῶν. 'Α. ἀφανισθεῖσαν ἐπὶ πτέρυναν
αἰσχύνης αὐτῶν.²⁹
- הָאֵמְרִים לִי הָאֵחָה הָאֵחָה**. *Qui dicunt mihi:
Eja, eja*. Ο'. οἱ λέγοντές μοι, εὖγε, εὖγε. 'Α.
... ἀά, ἀά. Σ. οἱ λέγοντες περὶ ἐμοῦ, εὖγε,
εὖγε.³⁰

PSALM. XL (Hebr. xli).

1. **לְמַנְצֵחַ בְּמִזְמֹר לְדָוִד**. *Praecentori canticum
Davidi*. Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
'Α. τῷ νικοποιῷ μελωδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπι-
νίκιος ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ.¹
2. **אַשְׁרֵי מְשִׁכִּיל אֶל-דָּל**. *Beatitudines attendantis
ad tenuem*. Ο'. μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν
÷ καὶ πένητα. Τὸ, πένητα, οὔτε ἐν τῷ
'Εβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς
ἐμφέρεται.²
- בְּיוֹם רָעָה**. *In die malo*. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ.
Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως.³
3. **יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחְיֶהוּ**. *Jova custodiet eum, et
vivificabit eum*. Ο'. κύριος φυλάξει αὐτὸν,
καὶ ζῆσαι αὐτόν. 'Α. Θ. κύριος φυλάξει αὐ-
τόν, καὶ ζωώσει αὐτόν. Σ. κύριος φυλάξει

- αὐτόν, καὶ περισώσει αὐτόν.⁴
3. **יְאִשֵּׁר בְּאֶרֶץ**. *Beatus erit in terra*. Ο'. καὶ
μακαρίσαι αὐτόν ἐν τῇ γῇ. Σ. μακαριστὸς
ἔσται ἐν τῇ γῇ.⁵
- וְאֵל-הַתְּהַדְּוָה בְּנֶפֶשׁ אִיְבֹי**. *Et non trades eum
animae (libidini) inimicorum ejus*. Ο'. καὶ μὴ
παραδοῖ αὐτόν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ. 'Α. . .
ἐν ψυχῇ ἐχθροῦ (αὐτοῦ). Σ. καὶ οὐκ ἐκδώσει
αὐτόν εἰς ψυχὰς ἐχθρῶν (αὐτοῦ). Θ. . . εἰς
ψυχὴν . . .⁶
4. **יְיָהּ יִסְעֶנִּי**. *Jova suffulciat eum*. Ο'. κύριος
βοηθήσαι αὐτῷ. 'Α. Θ. κύριος βοηθήσει αὐτῷ.⁷
5. **אֲנִי אֶמְרֵתִי יְיָהּ הִנֵּנִי רָפָאָה בְּנֶפֶשׁ כִּי-יִחַטְאֵתִי**.
לִי. *Ego dixi, Jova, miserere mei; sana ani-
mam meam, quia peccavi in te*. Ο'. ἐγὼ εἶπα,
κύριε, ἐλέησόν με, ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι
ἥμαρτόν σοι. Σ. ἐμοῦ λέγοντος, κύριε, οἴκτει-
ρόν με, ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, καὶ εἰ ἥμαρτόν
σοι.⁸
6. **אֲוִיבֵי יִאֲמְרוּ רַע לִי כִּמְתִי וְאָבַד שְׁמוֹ**.
*Inimici mei dicebant malum de me: Quando
morietur, et peribit nomen ejus?* Ο'. οἱ ἐχθροί
μου εἶπαν κακά μοι· πότε ἀποθανεῖται, καὶ
ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ; Σ. οἱ ἐχθροί μου
ἔλεγον περὶ ἐμοῦ κακά· πότε ἀποθάνῃ, καὶ
ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;⁹
7. **וְאִם-בָּא לְרִאוֹת שְׁמִי יִדְבֵּר לְבִי וְקִיץ-אָנֹן לֹא**.
יֵצֵא לְחוּץ יִדְבֵּר. *Et si venerit ad visendum
(me), vanum loquetur cor ejus: colliget ini-*

²⁸ Nobil. ²⁹ Syro-hex. **וְאֵל-הַתְּהַדְּוָה בְּנֶפֶשׁ אִיְבֹי**.
+ **וְאֵל-הַתְּהַדְּוָה**. ³⁰ Euseb.: 'Απ' ὧν ὁ 'Ακύλας ἡρμήνευσεν,
ἀά, ἀά, αὐτῇ συγχερσάμενος οὕτως ἔχουσα τῇ 'Εβραϊκῇ φωνῇ . . .
κατὰ δὲ τοὺς Ο', καὶ τὸν Σύμμαχον φήσαντα· οἱ λέγοντες περὶ
ἐμοῦ, εὖγε, εὖγε. Nobil. minus bene affert: Σ. ἀά, ἀά. Cf.
ad Psal. xxxiv. 21.

PSALM. XL. ¹ Sic Montef. Syro-hex. affert: 'Α. τῷ
ν. μ. τοῦ Δ. (—ο—). ² Euseb. Obelo jugulat Psalt.
Gall., invito Syro-hex. Montef. ex Corderio affert: Σ.
μακάριος ὁ ἐνωῶν ἃ προσῆκε περὶ τῶν πένητων. Quae scho-
liastae deberi quis videt. ³ Euseb., Theodoret. et
Reg. unus. ⁴ "Hae lectiones prodeunt ex Euthymio,
Eusebio et Dan. Barbaro."—Montef. Integram Sym-
machi lectionem habet Euseb. Nobil. affert: 'Α. καὶ ζωώ-

σαι. Σ. καὶ περισώσει αὐτόν. Euthymius: 'Ακύλας δὲ καὶ
Θεοδ. οὐ τὸ εὐκτικὸν εἶδος, ἀλλὰ τὸ τοῦ μέλλοντος ἐπὶ τῶν ῥη-
θέντων ἐκεδδάκασιν· οἷον διαφυλάξει, καὶ ζήσει, καὶ τὰ τοιαῦτα.
⁵ Euseb. et "MSS." Nobil. affert: Σ. μακαριστὸς ἔσται.
⁶ Symmachi lectionem affert Euseb. Nobil.: 'Α. ἐν ψυχῇ
ἐχθροῦ. Θ. εἰς ψυχὴν. Σ. ψυχᾶς. Cod. 264: 'Α. ἐν ψυχῇ.
Θ. εἰς ψυχὰς. Σ. ἐν ψυχᾶς. Postremo Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ.
ἐν ψυχῇ, s. εἰς ψυχὴν (حسب). ⁷ "Sic MSS. et Drus-
sius."—Montef. ⁸ Ex Euseb. Dem. Evang. p. 446, ubi
Gaisfordius edidit οἰκτεῖρσον, male. Cf. ad v. 11. Nobil.
affert: Σ. ἐμοῦ λέγοντος. Theodoret.: ἐπιστημῆρασθαι δὲ προσ-
ῆκει, ὥς ὁ Σ. οὐκ εἶπεν, ὅτι ἥμαρτόν σοι, ἀλλὰ, καὶ εἰ ἥμαρτόν
σοι. ⁹ Euseb. ibid. Nobil. et Vat. habent: Σ. ἔλεγον
κατὰ περὶ ἐμοῦ.

quilitatem sibi, egredietur foras, loquetur. Ο'. καὶ εἰ εἰσπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ· συνήγαγεν ἀνομίας ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλάλει. 'Α. (καὶ) ἐὰν ἔλθῃ τοῦ ἰδεῖν, εἰκὴ λαλήσει...¹⁰ Σ. καὶ εἰσερχόμενος ἐπισκοπήσαι, μάταια ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ, ἥθροizen ἀδικίαν ἑαυτῇ· ἐξερχόμενος δὲ ἔξω κατελάλει.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

8. יְחַד עָלַי יִתְלַחֶשׁ כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִּי. *Inter se contra me mussitabant omnes odio habentes me, contra me cogitabant malum mihi.* Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροὶ μου, κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι. Σ. ὁμοθυμαδὸν ἐψιθύριζον κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ μισοῦντές με, περὶ ἐμοῦ ἐνοοῦντες κακά μοι.¹³

9. דְּבַר־בְּלִיעַל יִגְוֶה בּוֹ. *Verbum nequam infusum est ei.* Ο'. λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ. 'Α. Ε'. λόγος ἀποστασίας ἐκκεχυμένος εἰς αὐτὸν.¹⁴ Σ. λόγος παράνομος ἐκκέχυτο ἔνδον αὐτῶν.¹⁵

וְאִשׁ שָׁכַב לֹא־יֹסִיף לָקוּם. *Et qui decumbit, non addet surgere.* Ο'. μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστήναι; 'Α. καὶ ὅς ἂν κοιμηθῇ, οὐ προσθήσει τοῦ ἀναστήναι.¹⁶ Σ. καὶ πεσὼν οὐκέτι ἀναστήσεται.¹⁷

10. גַּם־אִישׁ שָׁלֹמִי אֶשְׁר־צָרָתִי בּוֹ. *Etiam vir pacis meae, cui fidebam.* Ο'. καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἠλπισα. 'Α. Θ. καί γε ἀνὴρ εἰρήνης μου, ᾧ ἐπεποιθήσα.¹⁸ Σ. ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ὃς εἰρήνέυε μοι, ᾧ ἐπεπολθην.¹⁹

אֹכֵל לֶחֶם לִחְיִי הִגְדִּיל עָבָה. *Comedens panem meum magnificavit contra me calcaneum.* Ο'. ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερίσμα.²⁰ Σ. συνεσθίω μοι ἄρτον ἐμὸν, κατεμεγαλύνθη μου ἀκολουθῶν.²¹

11. יִתְהַדָּה יְהוָה חֲנִנִי וְהִקְלִיטֵנִי וְאֶשְׁלֶמְהָ לָּהֶם. *Tu autem, Iova, miserere mei, et erige me, ut rependam iis.* Ο'. σὺ δέ, κύριε, ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς. Σ. σὺ δέ, κύριε, οἰκτειρόν με, καὶ ἀνέγειρόν με, ἵνα ἀνταποδώσω αὐτοῖς.²²

12. בּוֹאֵת יְדַעְתִּי כִּי־תִפְסַחַת בִּי כִי לֹא־יָרִיעַ אֹיְבִי. *In hoc agnovi quod faveas mihi, quia non jubilat inimicus meus de me.* Ο'. ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρὸς μου ἐπ' ἐμέ ('Α. ἐπ' ἐμοί. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³). Σ. διὰ τοῦτο γινώσκειται ὅτι θελήσεις με, ἐὰν μὴ καταλάβῃ ὁ ἐχθρὸς μου ἐπ' ἐμέ.²⁴

¹⁰ Nobil., Vat. Montef., auctore Martiano, edidit tantum: 'Α. καὶ ἐὰν ἔλθῃ τοῦ ἰδεῖν. ¹¹ Euseb. Dem.

Evang. pp. 466, 469. In priore loco Euseb. ἐπισκέψασθαι pro ἐπισκοπήσαι citat, et sic edidit Montef. Nobil., Vat. affert: Σ. καὶ εἰσερχόμενος ἐπισκοπήσαι, μάταια λαλεῖ. Cod. 264: Σ. τοῦ κατασκοπεῖν (sic). Deinde Euseb. utrobique habet, ἥθροizen ἀδ. ἑαυτῇ; quem negligenter exscripsit Montef., ἥθροizen (sic) ἀδ. ἑαυτῷ. Restat Syrus, qui ad καὶ ἐλάλει affert: Σ. καὶ κατελάλει (סוֹא יִלְלֵהוּ). Cf. Bugat. ad Psal. xliii. 17. ¹² Vat. Montef. affert: Θ. Ε'. Σ'. καὶ εἰ (εἰσπορεύετο κ.τ.ε.). Vocula ei deest in Comp., Ald., Syro-hex., et libris plurimis. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 24:

"Et dicitis quod si in Graeco non sit positum: cum manifestissime et in Hebraeo, et in cunctis interpretibus scriptum sit, et LXX transtulerint, καὶ εἰ εἰσπορεύετο τοῦ ἰδεῖν."

¹³ Euseb. ibid. ¹⁴ Syro-hex. מַלְאֵךְ וְשֹׁנְאֵי עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִּי. ¹⁵ Euseb. Dem. Evang. p. 466. ¹⁶ Sic Euseb. Dem. Evang. p. 469, a Montef. praetermissus. Paulo aliter Nobil., Vat., et Cod. 264: 'Α. ὅς κοιμηθῇ κ.τ.ε.

Syrus Aquilae et Vtae continuat: מִבְּמַחְלֵי הַיָּדָיִם; quod Graece sonare potest, καὶ ὡς ἱκομήθη κ.τ.ε. ¹⁷ Euseb. Dem. Evang. p. 466. Pro οἰκτείρει ἀναστήσεται iidem tres οὐκ ἐπαναστήσεται. Sed cum Eusebio facit Syrus noster: מִבְּמַחְלֵי הַיָּדָיִם.

¹⁸ Theodoret. Euseb. in Comment. ad loc. tantummodo affert: 'Α. ἐπεποιθήσα. ¹⁹ Euseb. in Comment., neonon in Dem. Evang. p. 466; et Theodoret. Syrus affert: Σ. ἐπεπολθην (אֶשְׁפֹּלְתִּי). ²⁰ Sic Montef., quoniam auctore incertum. Euseb. in Comment.: 'Αντί δὲ τοῦ, πτερίσμα, παρὰ τοῖς Ο' εἰρημένον, ἡ 'Εβραϊκὴ ἀνίγνωσις, πτέρων, περιέχει. Οὕτως οὖν δουλεύσας τῷ 'Εβραϊκῷ ὁ 'Ακ. ἐξέδωκεν. ²¹ Sic Euseb. in Comment. Idem in Dem. Evang. p. 466 ἀκολουθῶς scripsit. Nobil. affert: Σ. κατεμεγαλύνθη μου ἀκολουθῶν. Integram lectionem, ut nos edidimus, exscripsit Syrus noster: מִבְּמַחְלֵי הַיָּדָיִם לְחֵם לִחְיִי הִגְדִּיל עָבָה.

²² Euseb. Dem. Evang. p. 466. ²³ Vat. ²⁴ Euseb. ibid., ubi tamen με et ἐπ' ἐμὲ absunt, et καταλάβῃ λήσῃ sine suspensio editum. Audiamus Schleusnerum in

5. אֶלֶּה אֲזַכֵּרָה וְאֶשְׁכַּח עָלַי נַפְשִׁי. *Horum recordor, et effundo in me animam meam.* Ο'. ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμέ τὴν ψυχὴν μου. Σ. ταῦτα ἀναπολῶν διέχεα ἐπ' ἐμαυτὸν (τὴν ψυχὴν μου).⁹

כִּי אֶעְבֵּר בַּסֶּף אֲדִידִם עֲרִיבִית אֱלֹהִים. *Nam transibam cum multitudine, incedebar iis ad aedem Dei.* Ο'. ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκη- νῆς θουμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. 'Α. ὅτι ἐλεύσομαι ἐν συσκήφῳ, προβιβάζων αὐτοὺς ἕως οἴκου τοῦ θεοῦ.¹⁰ Σ. ὅτι ἐξελεύσομαι εἰς τὴν σκηνὴν, διαβασταχθῆσομαι ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.¹¹

בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הִמְנוֹן חוֹגֵג. *Cum voce jubilationis et gratiarum actionis, turbae festum agentis.* Ο'. ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως, ἥχου ἑορταζόντων. 'Α. ἐν φωνῇ αἰνέσεως καὶ εὐχαριστίας ὄχλου ἑορτάζοντος.¹² Σ. μετὰ φωνῆς εὐφημίας καὶ ἐξομολογήσεως πλήθους πανηγυρίζοντων.¹³

6. עָלִי מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶיחַי בְּנַפְשִׁי וְתַהְבֵּי עָלִי. *Cur depressa es, anima mea, et strepis apud me?* Ο'. ἵνατί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχὴ μου; καὶ ἵνατί συνταρσσεις με; 'Α. τί κατακύντεις, ψυχὴ μου, καὶ ὀχλάσεις ἐπ' ἐμέ;¹⁴ Σ. τί κατακάμπτη, ἡ ψυχὴ

μου; καὶ τί θορυβῇ κατ' ἐμοῦ;¹⁵

7. הוֹדִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲדִנָּה וְשׁוֹעוֹת פִּנִּי. *Spera in Deum, quia adhuc celebrabo eum, salutes faciei meae.* Ο'. ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ✠ ἐτι ¹⁶ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου. 'Α. ἀνάμεινον τὸν θεόν, ὅτι (ἐτι) ὁμολογήσομαι αὐτῷ ταῖς σωτηρίαις τοῦ προσώπου αὐτοῦ.¹⁷ Σ. ἀνάμεινον τὸν θεόν, ὅτι διηνεκῶς ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τὰς σωτηρίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ.¹⁸

פָּנֵי וְאֵלֹהֵי (פָּנֵי : אֵלֹהֵי Masora). *Faciei meae, et Deus meus.* Ο'. τοῦ προσώπου μου, ὁ θεός μου. 'Α. (τοῦ) προσώπου αὐτοῦ, θεός μου. Σ. Θ. (τοῦ) προσώπου αὐτοῦ, ὁ θεός μου. Ε'. τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ θεός μου. Σ'. προσώπου αὐτοῦ, καὶ θεός μου.¹⁹

עָלִי נַפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־כֵּן אֲזַכֵּרָה מֶמָּרְץ יִרְדָּן. *In me anima mea dejecta est, propterea quod tui recordor de terra Jordanis et de Hermon de monte pusillo.* Ο'. πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαι σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου, καὶ Ἑρμωνιεὺ μ' ἀπὸ ὄρους μικροῦ. 'Α... κατακύν- ψει...²⁰ Σ. ἐπ' ἐμέ ἡ ψυχὴ μου κατατή- κεται, ὅταν ἀναμιμνήσκωμαί σου ἀπὸ γῆς Ἰορ-

⁹ "Sic MSS. et Drusius."—Montef. Nobil. affert: Σ. ἀναπολῶν.

¹⁰ Sic Theodoret. juxta Cod. 3; nam textus ejus offert: 'Α. ἐξελεύσομαι ἐν σ. παραβιβάζων κ.τ.έ. Etiam Nobil.: 'Α. ἐν συσκήφῳ παραβιβάζων κ.τ.έ. Syro-hex. ܡܕܐ ܕܠܐ ܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ. Scilicet hic interpres Symmacho tribuit, quae Aquilae propria sunt, et vice versa. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 322: "Sunt qui legant ܡܕܬܬܐ in Piel, ducebam eos, nec spernenda haec scriptura, quamquam facilius. Ita Aq. προβιβάζων." Hieron. *tacebo* (ܡܕܬܬܐ).¹¹ Euseb. Nobil. affert: Σ. διαβασταχθῆσομαι (*gestabor per multitudinem*) ἕως τοῦ οἴκου. Mendose Cod. 264: Σ. διαβὰς σταθῆ- σομαι ἕως τ. ο. τ. θ. Syro-hex. (ἐλεύσομαι) ܡܕܐ ܕܠܐ ܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ ܕܡܥܬܪܐ. ¹² Euseb., Theodoret., Nobil. Syrus affert: 'Α. μετὰ φωνῆς εὐφημίας (ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ); quod Symmachi est. Cf. ad Psal. cxxv. 2, 5.

¹³ Euseb., Nobil. Syro-hex. ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ. ¹⁴ Syro-
ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ, h.e. πλήθους ἑορταζόντων, ut videtur.

hex. ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ. Nobil. affert: 'Α. τί κατακύντεις; Ad ὀχλάσεις cf. Hex. ad Psal. lviii. 7, 15. Jerem. iv. 19. (Syr. ܕܠ ܕܠ usitate com- mutatur cum Graecis ὀχλεύει, ἐνοχλεύει, παρενοχλεύει; sed in loco Prov. vii. 11 pro ὀχλάζουσα Noster ܕܠܐܕܝܬܐ dedit.)
¹⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. τί κατατήκη; Cf. ad vv. 7, 12. Sed pro κατακάμπτη stat Syro-hex. ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ. ¹⁶ Sic Psalt. Gall., invitis libris Graecis. ¹⁷ Syro-hex. Aquilae continuat: ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ. Nobil. affert: 'Α. ἀνάμεινον τ. θ. ὅτι διηνεκῶς ὁμολ. αὐτῷ. Sed vix credibile est, tam Aquilam quam Symmachum ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ pro ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ vertisse. Reliqua, ταῖς (non, ut Montef., ταῖς δὲ) σωτηρίαις τ. π. α., Eusebio debentur. ¹⁸ Euseb. Syro-hex. Sym- macho continuat: ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ. ¹⁹ Vat. ²⁰ Syro-hex. ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ ܡܕܬܬܐ.

δάνον, καὶ ἀπὸ Ἑρμωνιέμ, ὄρους μικροτάτου.²¹
 Ε΄... ταπεινῶνται...²²

8. תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרָה. *Fluctus ad fluctum vocat ad vocem cataractarum tuarum.* Ο΄. ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου. Σ. ἄβυσσος ἄβυσσφ ἀπήντα ἀπὸ ἥχου τῶν κρουῶν σου.²³

9. כָּל-מַשְׁבְּרִיה וְגִלְיָה עָלַי עָבְרוּ. *Omnnes fractiones (fluctus) tuae et undae tuae super me transierunt.* Ο΄. πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμέ διήλθον. Ἀ. πάντες οἱ συντριμμοὶ σου...²⁴ Σ. πᾶσαι αἱ καταγίδες σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπάνω μου παρήλθον.²⁵

9. יוֹכֵם יְצִנָּה יְהוָה חֶסֶדוֹ. *Interdium mandabit Jova benignitatem suam.* Ο΄. ἡμέρας ἐντελείται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ. καθ' ἡμέραν ἐντελείται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ.²⁶

10. וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עָמִי. *Et noctu canticum ejus tecum erit.* Ο΄. καὶ νυκτὸς δηλώσει παρ' ἐμοί. Ἀ. καὶ ἐν νυκτὶ ἄσμα αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ.²⁷ Σ. καὶ κατὰ νύκτα ᾠδὴ παρ' αὐτοῦ.²⁸

10. סֵלִעִי. *Petrae meae.* Ο΄. ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ἀ. Σ. πέτρα μου.²⁹

לָמָּה קָרָר אֵלַי בְּלִחַץ אוֹיֵב. *Quare atratus*

eo in oppensione inimici? Ο΄. ἵνατί σκυθρωπάων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου; Σ. ἵνατί σκυθρωπὸς περιπατῶ θλίβοντος ἐχθροῦ;³⁰

11. בְּצִעְבֻּרֵי בְּצִעְבֻּרֵי. *Cum contritione in ossibus meis.* Ο΄. ἐν τῷ καταθλάσθαι τὰ ὀστᾶ μου. Ἀ. ἐν τῷ φονεύσαι με ἐν ὀστέοις μου.³¹ Σ. ὡς σφαγὴν διὰ τῶν ὀστέων μου.³² Θ. ἐν τῷ συνθλάσθαι τὰ ὀστᾶ μου.³³

12. מַה-תִּשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וּמַה-תִּתְּחַמֵּי עָלַי. *O ut v. 6. Ἀ. τί κατακύπτεις... Σ. τί κατατήκη, ἡ ψυχὴ μου; καὶ τί θορυβῇ κατ' ἐμοῦ;³⁷*

12. כִּי-עוֹד אוֹרְבוּ. *O. ὅτι ἐτι ἐξομολογήσονται αὐτῷ.*

12. וְשׁוּעַת פְּנֵי. *O. Θ. ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου.³⁹ Alia exempl. σωτήριον τοῦ προσώπου μου.⁴⁰*

וְאֵלֶּי. *O. καὶ ὁ θεός μου.⁴¹*

PSALM. XLII (Hebr. xliii).

1. Ο΄. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.¹

²¹ Euseb., Theodoret. Syrus affert: *هو من فجعنا*.
²² Syro-hex. *هو من فجعنا*.

²³ Euseb., Theodoret., Nobil. Pro ἀπήντα Euseb. ἀπαντᾷ habet, invito Syro-hex. *هو من فجعنا*.
²⁴ Syro-hex. *هو من فجعنا*.
²⁵ Euseb., Theodoret. Nobil. affert: Ἀ. οἱ συντριμμοὶ σου.

²⁶ Euseb., Theodoret. Nobil.: Σ. αἱ καταγίδες σου. Syro-hex. (ἐν' ἐμέ) *هو من فجعنا*.
²⁷ Euseb. Nihil. affert: Ἀ. τί κατακύπτεις; Σ. τί κατατήκη; Plenius Syro-hex. *هو من فجعنا*.
²⁸ Nihil. affert: Ἀ. τί κατακύπτεις; Σ. τί κατατήκη; Plenius Syro-hex. *هو من فجعنا*.

²⁹ Euseb., Nobil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (*هو من فجعنا*).
³⁰ Euseb. Nihil. Syro-hex. vero: Ἀ. ἐν τῷ φονεύσαι με (*هو من فجعنا*).
³¹ Nihil. Syro-hex. vero: Ἀ. ἐν τῷ φονεύσαι με (*هو من فجعنا*).
³² Euseb. Nihil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (*هو من فجعنا*).
³³ Euseb. Nihil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (*هو من فجعنا*).
³⁴ Sic Comp., Ald., Cod. Alex.,

alii. Syro-hex. *هو من فجعنا*. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 25: "Qui tribulant me. Pro quo vos invenisse dixistis, οἱ ἐχθροί μου, id est, inimici mei; cum et apud LXX scriptum sit, οἱ θλίβοντές με, et apud Hebraeos sororal." ³⁵ Syro-hex. *هو من فجعنا*.
³⁶ Euseb. ad Psal. vi. 8. Montef. Aquilae continuat: ὡς σφαγὴν με οἱ ἐχθροί μου; de auctore nihil certi afferens.

³⁷ Nihil. affert: Ἀ. τί κατακύπτεις; Σ. τί κατατήκη; Plenius Syro-hex. *هو من فجعνα*.
³⁸ Sic Syro-hex. et Psalt. Gall., invitibus libris Graecis. "Dicitis, adhuc, in Graeco non inveniri. Quod sub asterisco additum est."—Hieron. ibid.

Montef. Aquilae vindicat, ὅτι ἐτι ἐξομολ. αὐτῷ, sed vereor ne sine idoneo auctore. ³⁹ Coislin. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Eandem lectionem Aquilae tribuit Montef. ⁴¹ Syro-hex. *هو من فجعνα*. Rectius, ut videtur, Psalt. Gall. *et: Deus meus.*

PSALM. XLII. ¹ Vat. Obelo notat Psalt. Gall.

'Ανεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις ὁ ψαλμὸς, διὸ οὐδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς ἐπιγραφὴν ἔχει.²

1. שְׁפִטֵּנִי. *Judica me.* Ο'. κρῖνόν με. Σ. κρῖνόν μου.³

וְרִיבָה רִיבִי. *Et litiga litem meam.* Ο'. καὶ δίκασον τὴν δίκην μου. Σ. καὶ ὑπερδίκησον τῆς δίκης μου.⁴

מֵאִישׁ מְרִמָּה וְעוֹלָה תְּפַלְּמֵנִי. *A viro fraudis et iniquitatis libera me.* Ο'. ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥύσαι με. Ἀ. ἀπὸ ἀνδρὸς ἐπιθέσεως καὶ παρανομίας διασώσεις με.⁵

2. מִנִּימֵנִי. *Munimenti mei.* Ο'. κραταίωμα μου. Σ. σωτηρία μου. Ἀλλος· ισχύς μου.⁶

בְּלַחֲץ אוֹיֵב. *In oppressione inimici.* Ο'. ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου. Ἀ. ἐν προσθλίψει ἐχθροῦ. Θ. ἐν τῷ ἐκθλίβειν ἐχθρόν.⁷

3. שְׁלַח-אוֹרְךָ וְאֶמְתָּה הָמָּה יְנַחֲנֵנִי וְיִבְאֹנֵנִי אֵל-הַרְקִיבָה וְאֵל-הַשְׁבִּיבָה. *Mitte lucem tuam et veritatem tuam; illae ducant me, adducant me ad montem sanctum tuum et ad tabernacula tua.* Ο'. ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου αὐτά με ὠδήγησαν, καὶ ἡγαγόν με εἰς ὅρος ἁγίων σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Ἀ. Σ. Θ. Ε'. ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὠδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον σου καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου.⁸

וְאֶבְאֶה אֶל-מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים אֶל-לֵאל שְׁמַחַת גִּילִי. *Et introibo ad altare Dei, ad Deum laetitiae exsultationis meae; et celebrabo te cum cithara.* Ο'. καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ. Σ. ἵνα ἔλθω πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὴν εὐφροσύνην τῆς εὐθυμίας (σ. εὐθηνίας) μου, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι μετὰ ψαλτηρίου.⁹

אֱלֹהִים אֱלֹהֵי. *Deus, Deus meus.* Ο'. ὁ θεὸς ὁ θεός μου. Ἀ. θεέ [μου] θεέ μου. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. ὁ θεός μου ὁ θεός μου.¹⁰

5. מַה-שִּׁתְּחוּחֵי נַפְשִׁי וְמַה-תְּהַבִּי עָלַי. *Ut Psal. xli. 6. Σ. τί καταρρέεις, ψυχή μου; καὶ τί θορυβεῖς ἐπ' ἐμέ;*¹¹ Ε'. (τί) ταπεινοῦσαι...¹²

וְהוֹדִילִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אֶדְגֶּנָּה וְשׁוֹנֵת כִּי-אֶלְהִי. *Ἀνάμεινον τὸν θεόν...¹³ Σ. ἀνάμεινον τὸν θεόν, εἰσαι γὰρ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, τῇ σωτηρίᾳ τοῦ προσώπου μου, καὶ τῷ θεῷ μου.¹⁴*

PSALM. XLIII (Hebr. xliiv).

1. לְמִנְיַח לְבְנֵי-קָרַח מִשְׁבִּיל. *Praeceptorum filiis Core (carmen) didacticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν [ψαλμός].¹ Ἀ.

² Euseb., qui insuper notat: ἀλλὰ καὶ ὅτι μέρος ἔοικεν εἶναι τοῦ πρὸ αὐτοῦ, δεδῆλωται ἕκ τε τῶν ὁμοίων ἐν ἀμφοτέροις λόγοις, καὶ ἐκ τῆς ἐμφεροῦς διανοίας. ³ Idem. ⁴ Idem. Nobil. affert: Σ. καὶ ὑπερδίκησον. Agellius et Vat. ὑπερνίκησον, male. Cf. ad Psal. cxviii. 154. ⁵ Syro-hex. ⁶ Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ⁸ Syro-hex. ⁹ Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. ¹² Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex.

Ἀ. ἀπὸ — παρανομίας. ⁶ Coisl. *Alius fortasse est Aquila.* Cf. Hex. ad Jud. vi. 26. ⁷ Vat. Cod. 264 affert: Ἀ. ἐν τῷ προσθλίψει ἐχθρόν. Symmachi versionem e Psal. xli. 10 repetit Montef. ⁸ "Sie unus ex Colbertinis, qui tres tantum priores interpp. commemorat. Theodoretus vero ait οἱ λοιποὶ [immo οἱ ἄλλοι]. Agellius demum hanc versionem Vtae etiam editioni tribuit."—*Montef.* Vat. affert: Σ. ἅτινα ὠδηγήσει με καὶ ἄξει με. Ἀ. Ε'.

εἰσαζούσ με (sic). ⁹ Theodoret., Reg. unus, et Colb. στιχηρῶς scriptus. Syrus affert: ¹⁰ Vat. ¹¹ Euseb. Paulo aliter Syro-hex.: Σ. τί κατέρρευσας (ψυχή) ψυχή μου; καὶ τί ἐθαυρήσας (ἐπ' ἐμέ; Nobil. affert: ¹² Nobil. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. τῆς σωτηρίας τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ θεός μου (Cod. C. habet ¹⁵ Syro-hex. In textu LXXviri Syro-hex. affert: ¹⁶ Syro-hex. vero: quoniam adhuc confitebor; et mox: et: Deus meus.

PSALM. XLIII ¹ Vox ψαλμός est in Ed. Rom. et Syro-hex., sed abest a Comp., Ald., et libris plurimis. Euseb.:

PSALM. XLIII ¹ Vox ψαλμός est in Ed. Rom. et Syro-hex., sed abest a Comp., Ald., et libris plurimis. Euseb.:

- τῷ νικοποιῶ τῶν υἱῶν Κορὲ ἐπιστήμης. Σ.
ἐπινίκιος τῶν υἱῶν Κορὲ σύνεσις.³
2. בְּיָמַי קִדְּשׁ. *In diebus antiquitatis.* Ο'. ἐν ἡμέ-
ραις ἀρχαίαις. 'Α. ἐν ἡμέραις ταῖς ἀρχῇθεν.
'Αλλος' ἐν ἡμέραις ταῖς πρίν.³
3. תָּרַע לְאַיִמִּים. *Male fecisti populis.* Ο'. ἐκά-
κωσας λαούς. 'Α. ἐκάκωσας φύλα.⁴
- וְתִשְׁלַח. *Et emisisti eos.* Ο'. καὶ ἐξέβαλες
αὐτούς. 'Α. καὶ ἐξαπέστειλας αὐτούς. Σ. καὶ
ἐξήλασας αὐτούς.⁵
4. בְּחַרְבּוֹ. *Gladio suo.* Ο'. ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐ-
τῶν. 'Αλλος' ἐν τῇ μαχαίρᾳ αὐτῶν.⁶
- וְיָאֵר. *Et lux.* Ο'. καὶ ὁ φωτισμός. 'Αλλος'
καὶ τὸ φῶς.⁷
5. אֲנִי הָיִיתִי מֶלֶךְ אֶתְּהִי. *Tu ipse rex meus es,*
Deus. Ο'. σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ
θεὸς μου. 'Α. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς μου, θεέ μου.⁸
Σ. σὺ εἶ βασιλεὺς μου, ὁ θεός.⁹ Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.¹⁰
- וְיָעֲבֹד יְשׁוּעָתִי יַחְדָּה. *Praecipe salutes Jacobi.*
Ο'. ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας 'Ιακώβ. Σ.
ἐντελεῖται περὶ τῆς σωτηρίας 'Ιακώβ.¹¹
6. צִבְּרֵינוּ. *Adversarios nostros.* Ο'. τοὺς ἐχθρούς

- ἡμῶν. 'Αλλος' τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.¹²
6. נִבְּוּ. *Conculcabitur.* Ο'. ἐξουδενώσομεν. 'Α.
Σ. συμπατήσομεν.¹³ 'Αλλος' κατακρατήσο-
μεν.¹⁴
7. תִּבְטָחַנִּי. *Fiduciam pono.* Ο'. ἐλπῶ. 'Αλλος'
πέποιθα.¹⁵
8. כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ. *Quoniam servasti nos.* Ο'. ἔσω-
σας γὰρ ἡμᾶς. 'Αλλος' ὅτι ἔσωσας ἡμᾶς.¹⁶
9. הַלְלוּ אֶת־יְהוָה. *Deum laudabimus*
quotidie. Ο'. ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεθσόμεθα ὅλην
τὴν ἡμέραν. 'Α. ἐν τῷ θεῷ καυχησόμεθα...
Σ. τὸν θεὸν ὑμνοῦμεν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν.¹⁷
- וְלֵעוֹלָם. *In aeternum.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα. Θ.
δι' αἰῶνος.¹⁸
- וְלֵסֶלַח. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. cantilena.¹⁹
10. תִּרְדֹּף־נִי. *Adeo repudiasti.* Ο'. νυνὶ δὲ ἀπόσω.
(Α.) καίπερ ἀπόσω. (Σ.) ἀλλὰ πρὸς τούτοις
ἀπεβόλον. 'Αλλος' καίγῃ ἀπόσω.²⁰
- וְלֹא־תֵצֵא בְּבִצְרוֹתֵינוּ. *Et non egredieris in*
exercitibus nostris. Ο'. καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν
ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν. Σ. καὶ οὐ προέρχῃ ἐν
τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν.²¹
11. תִּשְׁיָבֵנוּ יְחִידָה. *Et non egredieris in*
exercitibus nostris. Ο'. καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν
ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν. Σ. καὶ οὐ προέρχῃ ἐν
τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν.²¹

'Αλλ' οὐδὲ οἱ προκείμενοι λόγοι ψαλμὸν κατὰ τὴν προγραφὴν περιέ-
χουσιν, οὐδὲ φῶδον, οὐδὲ ὕμνον, οὐδὲ τι τῶν τοιούτων. ² Vat.

Syro-hex. affert: Σ. ἐπινίκιος τοῖς υἱοῖς Κορὲ σύνεσις. Cf.
ad Psal. xli. 1. ³ Chrysost.: 'Αλλος ἐρμηνεύτης φησιν' ἐν

ἡμ. ταῖς πρίν. 'Αλλος' ταῖς ἀρχῇθεν. Proculdubio hic est
Aquila. Cf. ad Psal. lxxvii. 34. lxxvii. 2. cxviii. 152.

⁴ "Αλλος' ἐκάκωσας φύλα. Sic Reg. unus."—Montef.
Syro-hex. ⁵ Nobil. et Regii duo.

⁶ Chrysost. ⁷ Idem. ⁸ Vat. ⁹ S. Cyril. Alex.
apud Mai. P. N. B., T. III, p. 312. Vat. affert: Σ. σ'. σὺ

εἶ βασιλεὺ (sic) μου ὁ θεός. Euseb.: Σ. σὺ ὁ β. μου, ὁ θ.
¹⁰ Vat. ¹¹ Euseb., Theodoret., Cyril. Alex., Nobil.

¹² Chrysost. Cf. ad Psal. vii. 5, 7. ¹³ Nobil. Syro-
hex. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Chrysost.: 'Ἄλλος ἐρμηνεύτης

ἔλεγε, κατακρατήσομεν' τὴν κατὰ κράτος νίκην, τὴν χωρὶς ἀγωνίας
παράταξιν.. δεικνύς. Sic edebatur ante Montef., qui ex
ingenio, ut videtur, καταπατήσομεν rescripit. ¹⁶ Chry-

stost. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Euseb.: 'Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεθσόμεθα
ὁ. τ. ἡμέραν' ἢ κατὰ τὸν 'Ακ., ἐν τῷ θεῷ καυχησόμεθα' ἢ κατὰ τὸν

Σ., τὸν θεὸν ὑμνοῦμεν' ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῷ ὄνοματι κ. τ. ε. ;
quae imperite tractat Montef. Etiam Schleusner. in *Opusc.*
Crit. p. 196, Aquilae pariter ac Symmacho tribuit verba
ὅλην τὴν ἡμέραν. Theodoretus vero Symmacho diserte vin-
dicat κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, et Chrysost. affert: 'Αλλος' τὸν θεὸν
ὑμνοῦμεν κατὰ π. ἡ. Ceterum non magni faciendum scho-
lium Euthymii Zigab., quod mutilum edidit Parsonsius:
Τὸ, ἐπαινεθσόμεθα, καυχησόμεθα, εἶπεν ὁ Σύμ. . . τὸ δὲ, ὅλην
τὴν ἡμέραν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν ὁ 'Ακ. ἐκδίδωσι πανταχοῦ' ὁ
δὲ Σύμ., καθ' ὅλην τὴν ῥωήν. Cf. ad Psal. lv. 3, 6. lxx. 8, 15.
lxxii. 14. ¹⁸ Vat. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Idem. Cf.

ad Psal. xxxviii. 12. (In Cod. C. pro ²¹ habetur
Chrysost. affert: 'Αλλος' αἰε. ²² Sic sine
nominibus Chrysost. ' Ad Aq. cf. nos ad Job. xxxvi. 33.
Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 15. lxxviii. 39. cii. 12.

²³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Nobil. affert: Σ. καὶ οὐ προσ-
έρχῃ (sic) ἐν τ. σ. ἡμῶν. Euseb.: Σ. τοῖς στρατ. ἡμῶν.
Etiam Syrus noster: ²⁴ Minus
probabiliter Euthym.: Σ. καὶ οὐ συνεέρχῃ τ. σ. ἡ.

19. לֹא-נִסְחָר אַחֲרָי לִבִּנוּ. *Non recessit retro cor nostrum.* Ο'. καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν. Σ. οὐδὲ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.⁴³ "Ἄλλος" οὐκ ἀπεχώρησε. "Ἄλλος" [καὶ] οὐκ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.⁴⁴

וְתַת אֲפָשָׁנוּ כִּמְי אֲרָחָה. *Nec declinavit gressus noster a semita tua.* Ο'. καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου. Ἐβρ. οὐαθέτ ἀσουρευοῦ μενὶ δραχ.⁴⁵ Σ. οὐδὲ μετεκλίθη τὰ ὑπορθοῦντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.⁴⁶ Aliter: Σ. καὶ ἐξέκλιναν τὰ διαβήματα (s. βήματα) ἡμῶν ἀπὸ τῶν τριβῶν σου.⁴⁷ Ε'. καὶ οὐκ ἐξέκλιναν τὰ διαβήματα ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.⁴⁸

20. כִּי דִיתִינוּ בְּמָקוֹם תַּנִּים. *Quoniam contrivisti nos in loco draconum.* Ο'. ὅτι ἐταπεινώσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως. Ἀ. ὅτι συνέτριψας ἡμᾶς ἐν τόπῳ σειρήνων. Σ. ὅτι συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τόπῳ ἀοικήτῳ.⁴⁹

וְתָבִים עָלֵינוּ בַּיָּלְמוֹת. *Et operuisti nos umbra mortis.* Ο'. καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιά θανάτου. Ἀ. καὶ ἐπεκάλυψας ἡμᾶς ἐν σκιά θανάτου.⁵⁰ Σ. Ε'. καὶ ἐπεπώμασας ἡμῖν σκιὰν θανάτου.⁵¹

22. יִחְקֹר. *Explorabit.* Ο'. ἐκζητήσει. Ἀ. ἐξιχνιάσει. Σ. ἐξερευνήσει.⁵² Θ. ἐκζητήσει.⁵³

22. תַּעֲלֶמֶת לֵב. *Recondita cordis.* Ο'. τὰ κρύφια τῆς καρδίας. Ἀ. τὰς παραβάσεις τῆς καρδίας.⁵⁴

23. הִוְרַגְנוּ. *Occidimur.* Ο'. θανατούμεθα. Οἱ λοιποὶ τεθνήκαμεν.⁵⁵

כָּל-הַיּוֹם. *Quotidie.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἀ. Θ. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο', πᾶσαν ἡμέραν.⁵⁶

24. לָמָּה תִישָׁן אֲדֹנָי. *Quare obdormis, Domine?* Ο'. ἵνατί ὑπνοῖς, κύριε; Σ. ἵνατί ὡς ὑπνῶν εἶ, δέσποτα;⁵⁷

הֲקִיֵּץ אֶל-תְּנִיחַ לָנוּ. *Expergiscere, ne rejicias (nos) perpetuo.* Ο'. ἀνάσθητι, — καὶ 4 μὴ ἀπόσῃ εἰς τέλος.⁵⁸ Σ. ἐξύπνισον, καὶ μὴ ἀποβάλλῃ εἰς τέλος.⁵⁹ Ἀ. Ε'. ἐξεγέρθητι.⁶⁰ "Ἄλλος" ἐξυπνίσθητι.⁶¹ Ἀ. εἰς ὕκος.⁶²

25. לָמָּה-פָּנִיךָ תַסְתִּיר. *Quare faciem tuam abscondis?* Ο'. ἵνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις (Ἀ. κρύπτεις⁶³); Σ. ἵνατί τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις;⁶⁴

תִּשְׁכַּח עֵינֵינוּ וְלִחְצֵנוּ. *Oblivisceris afflictionis nostrae et oppressionis nostrae.* Ο'. ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν. Σ. ἐπιλανθάνῃ τῆς κακώσεως (s. κακουχίας) ἡμῶν καὶ θλίψεως.⁶⁵ "Ἄλλος" τῆς κακίας ἡμῶν.⁶⁶

⁴³ Euseb. ⁴⁴ Chrysost., qui posteriori interp. continuat, καὶ οὐκ ἔκλινε βήματα ἡμῶν. ⁴⁵ Chrysost.

⁴⁶ Theodoret. affert: Σ. οὐ μετεκλίθη κ.τ.ε. Euseb.: Σ. οὐδὲ μετεκλίθη (sic) τὰ ὑπ. ἡμᾶς. Chrysost.: "Ἄλλος" οὐδὲ μετεκλίθη κ.τ.ε. Cf. ad Psal. xxxvi. 31. Solus Cod. 264 Aquilae tribuit: οὐδὲ μετεκλίθη (sic) τὰ ὑπ. ἡμᾶς. ⁴⁷ Syro-hex.

† *معه مع مخلص*. Symmachi nomen cum alio, fortasse Vtae ed., commutandum videtur.

⁴⁸ Coislun. unex. Alius Regius, qui οὐκ ἐξέκλινας, habet.

⁴⁹ Sic Syro-hex. *مهمم كم حوملا*. ⁵⁰ *مهمم كم حوملا*. Euseb. et Nobil., quos secutus est Montef., Aquilae vindicant: ὅτι συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τ. δ.; quae illius interpretis esse jure negat Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. ἀοικήτος. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἀοικήτω.

"Ἄλλος" ἐν τόπῳ σειρήνων. (Ad κακώσεως in LXX Parsons. affert: "Syr. Bar Hebr. colaphizationis [h. e. مهمم كم حوملا].") In Syro-hex. habetur *مهمم كم حوملا*, διαπονημάτων (cf. ad Psal.

xv. 4). Cum Graeco κάκωσις Noster *مهمم كم حوملا* et *مهمم كم حوملا* commutare solet, monente Bugnt. ad loc.) ⁵⁰ Nobil.

Vat. affert: Ἀ. καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς ἐν σ. θ. ⁵¹ Euseb.

Aquilae [Symmacho] continuat: καὶ ἐπεπώμασας ἡμῖν σ. θ. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐπώμασας (sic) ἡμᾶς. Nobil., Vat. et Cod. 264: Ε'. καὶ ἐπεπώμασας ἡμῖν. Denique Syrus noster: *مهمم كم حوملا*. Cf. Sym. ad Psal. lxxviii. 16. cxxxix. 10. ⁵² Nobil.

⁵³ Syro-hex. *مهمم كم حوملا*. ⁵⁴ *مهمم كم حوملا*. ⁵⁵ Cod. 264:

Οἱ λοιποὶ τεθνήκασιν (sic). ⁵⁶ Vat. ⁵⁷ Nobil., et sine nom. Chrysost. Eusebius ὡς ὁ ὑπνῶν legit. ⁵⁸ Sic

Psalt. Gall. Minus bene Syro-hex. in utroque cod.: — καὶ μὴ ἀπόσῃ εἰς τέλος 4. ⁵⁹ Euseb.

⁶⁰ Vat. ⁶¹ Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐξυπνίσθητι. "Ἄλλος" ἐξυπνίσσον.

⁶² Syro-hex. *مهمم كم حوملا*. ⁶³ Syro-hex. *مهمم كم حوملا*.

⁶⁴ Euseb. ⁶⁵ Euseb., qui κακώσεως habet.

Nobil., Vat.: Σ. κακουχίας. ⁶⁶ Chrysost.

26. כִּי שָׁחָה לַעֲפָר נַפְשִׁי. *Nam depressa est ad pulverem anima nostra.* Ο'. ὅτι ἐταπεινώθη (Σ. κατεκάμφθη) εἰς χοῦν ἢ ψυχὴ ἡμῶν. 'Α. ὅτι κατέκυνψεν ἕως τῆς γῆς ἢ ψυχὴ ἡμῶν.⁶⁷

27. קוּמָה עֲזָרְתָה לָּנוּ וַיִּפְּנוּ. *Surge in auxilium nobis, et redime nos.* Ο'. ἀνάστα, κύριε, βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς. "Αλλος" στήθι ἀντιλαμβάνομενος ἡμῶν, καὶ ῥύσαι ἡμᾶς.⁶⁸

לְמַעַן חַסְדֶּךָ. *Propter bonitatem tuam.* Ο'. ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. 'Α. Σ. διὰ τὸ ἐλεῶς σου.⁶⁹

PSALM. XLIV (Hebr. xlv).

1. לְמַנְצֵחַ עַל-שִׁשְׁיִים לְבָנֵי-נָחַךְ מִשָּׁכִיל שִׁיר. *Praecentori super Sosannim filiis Core (carmen) didacticum, carmen deliciarum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾧδῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. 'Εβρ. ἄλ σωσανείμ . . . ἰδιωθ.¹ 'Α. τῷ νικοποιῶ ἐπὶ τοῖς κρίνοις τῶν υἱῶν Κορὲ ἐπιστήμονος, ᾄσμα προσφιλείας.² Σ. ἐπινίκιον

ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν τῶν υἱῶν Κορὲ, συνέσεως ᾄσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν.³ Θ. εἰς τὸ νίκος ὑπὲρ τῶν κρίνων . . . τοῖς ἡγαπημένοις.⁴

2. רָחַשׁ לִבִּי דְבַר טוֹב. *Ebullit cor meum verbum bonum.* Ο'. ἐξηρεύετο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν. Σ. ἐκινήθη ἡ καρδία μου λόγῳ ἀγαθῷ.⁵ "Αλλος" ἐξείρπυσεν . . .⁶

אֲמַר מְעַשִּׂי. *Dico ego opera mea.* Ο'. λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου. 'Α. Σ. ἐξαγγελῶ τὰ δικαιώματά μου. Θ. . . τὰ ποιήματά μου.⁷

לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מְהִיר. *Lingua mea stylus scribae expediti.* Ο'. ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου. 'Α. ἡ γλῶσσά μου σχοῖνος γραμματέως ταχυνού.⁸ Σ. ἡ γλῶσσά μου ὡς γραφεῖον γραφέως ταχυνού.⁹

3. נִפְתַּח מִבְּנֵי אָדָם. *Pulcher fuisti prae filiis hominum.* Ο'. ὥραϊος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 'Α. κάλλει ἐκαλλιώθης (s. ἐκαλλωπίσθης) ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Σ. κάλλει καλὸς εἶ παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.¹⁰ Ε'. κάλλει ὥραιώθης παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.¹¹

⁶⁷ Syro-hex. + ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. Nobil. affert: 'Α. κατέκυνψεν. Σ. κατεκάμφθη. ⁶⁸ Chrysost.

⁶⁹ Nobil. Syrus affert: ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

PSALM. XLIV. ¹ Chrysost. Savilius ἄλ σωσανείμ edidit. Pro ἰδιωθ Montef. ἰδιωθ scripsit; Hieron. ἰδιωθ.

² Nobil. Chrysost. affert: "Αλλος" τῷ ν.—Κορὲ; et mox: "Αλλος" ἐπ. ᾄσμα πρὸς φιλίας (sic). Euseb.: 'Α. ἐπὶ τοῖς κρίνοις.

Tandem Syro-hex.: 'Α. τῷ νικ. ἐπὶ τοῖς κρίνοις (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ) τῶν υἱῶν Κ. ἐπιστήμονος (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ) ᾄσμα πρὸς φιλίας (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ). Scripsimus cum Nobil. et Montef. una voce προσφιλείας, etsi puriorem Graecitatem aut προσφιλείας aut πρὸς φιλίας postulare non nescimus. ³ Sic Nobil., et sine nom. Chrysost. Euseb.: Σ. ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν.

Hieron. in Epist. LXV ad Principiam: "Symmachus more suo inmanifestus, triumphum pro floribus, interpretatus est." Syro-hex.: Σ. ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἄ. (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ) τῶν υ. Κ., συνέσεως ᾄσμα εἰς τὸν ἄ. (ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ). ⁴ Montef. affert: Θ. εἰς τὸ νίκος ᾧδῃ τοῖς ἡγαπημένοις; τοῖς υἱοῖς Κορὲ, συνέσεως ᾄσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν; vereor ne ingenio nimis indulgens. Nam primum Theodoret. affirmat: τοὺς δὲ ἀλλοιωθησομένους ὁ μὲν Σ. ἄνθη κέκληκεν 'Α. δὲ καὶ ὁ Θ. κρίνα.

Deinde τοῖς ἡγαπημένοις non cum עַל-שִׁשְׁיִים, sed cum יְדִית commutandum esse diserte testatur Chrysost., qui ait:

"Αλλος" τοῖς ἡγαπημένοις" ὁ δὲ 'Εβραῖος 'ἰδιωθ φησιν. Verum est, Montefalconium ad tituli lectiones praeter Euseb., Drus., et Hieron., etiam ad "MSS." provocare; sed, more suo, quia sint codices, aut quid singuli afferant, ne verbo quidem monuit. ⁵ Euseb., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. + ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

⁶ Chrysost. ⁷ Euseb.: Τοῦτ' γάρ, φησὶ, τὰ ἔργα μου διαγγεσμαι ἢ κατὰ τὸν 'Α. καὶ τὸν Σ., τὰ δικαιώματά μου ἐξαγγελῶ.

Etiam Cod. 264 affert: 'Α. Σ. δικαιώματά μου. Θ. ποιήματά μου. In contrariam partem Vat. noster: 'Α. Σ. τὰ ποιήματά μου; cui aliquatenus accedit Agellius: "Opera autem carmen hoc vocat, itaque clarius Sym. vertit, τὰ ποιήματά μου, poemata mea; sed idem pro verbo, dico, posuit ἐξαγγελῶ." Chrysost. affert: "Αλλος" τὰ ποιήματά μου. ⁸ Euseb.

Nobil. affert: 'Α. σχοῖνος. Syro-hex. ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. ⁹ Euseb., et sine nom. Chrysost. Apud Euseb. autem ὡς male abest. Syro-hex. ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

¹⁰ Euseb., qui ad Aquilam ἐκαλλιώθης habet. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlv. 20. Nobil. affert: 'Α. κάλλει ἐκαλλωπίσθης ἀπὸ υ. ἄ. [sic sine nom. Chrysost.].

Σ. κάλλει καλὸς εἶ. Etiam Vat.: 'Α. κάλλει ἐκαλλωπίσθης.

Cf. Hex. ad Cant. iv. 10. ¹¹ Colbert. unus.

3. הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַיָּהּ. *Diffusa est gratia in labiis tuis.* O'. ἐξεχύθη χάρις ἐν χεῖλεσί σου. "Αλλος" ἀνεχύθη χάρις τοῖς χεῖλεσί σου.¹²

עֶלְיוֹן. *Propterea.* O'. διὰ τοῦτο. "Αλλος" ἐπὶ τούτῳ.¹³

4. הַגִּיר חֶרֶבָה עַל-יָדֶךָ גְּבוּר. *Accinge te gladio tuo super femur, heros.* O'. περιζῶσαι τὴν βομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ. Σ. περίθου ὡς μάχαιράν σου ἐπὶ τοῦ μηροῦ σου ἐν ἀνδρείᾳ.¹⁴ "Αλλος" ζῶσαι μάχαιράν σου ἐπὶ μηρόν...¹⁵

הַהֵדָה וְהַהֵדָה. *Splendore tuo et maiestate tua.* O'. τῇ ὠραιότητι σου καὶ τῷ κάλλει σου. 'Α. ἐπιδοξότητι σου καὶ διαπρεπείᾳ σου.¹⁶ Σ. τὸν ἔπαινον σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου.¹⁷ "Αλλος" ἡ δόξα σου καὶ ἡ εὐπρέπειά σου.¹⁸

5. הַהֵדָה שָׁלֵחַ רֶנֶב. *Et in maiestate tua felix esto, vehitor.* O'. καὶ ἔντευνον, καὶ κατευνοδοῦ, καὶ βασιλεύε. Σ. καὶ ἐν τῷ ἀξιώματι σου πρόκοπτε καὶ ἀκολούθει.¹⁹

רֶנֶב עַל-דִּבְרֵי-אֱמֶת וְעֵנְהָ צֶדֶק. *Vehitor propter veritatem et mansuetudinem iustitiae.* O'. βασιλεύε ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραύτητος καὶ δικαιοσύνης. 'Α. ἐπίβηθι ἐπὶ λόγῳ ἀληθείας καὶ πράττης δικαίας.²⁰

5. וְתוֹרָה נִרְאֹת יְמִינֶךָ. *Et docebit te terribilia dextera tua.* O'. καὶ ὁδηγήσει σε θανμαστῶς ἡ δεξιὰ σου. 'Α. καὶ φωτίσει σε (s. σοι) ἐπιφοβὰ ἡ δεξιὰ σου.²¹ Σ. καὶ ὑποδείξει σοι φοβερὰ ἡ δεξιὰ σου.²²

6. הַצִּיָּה שְׁנוֹנִים. *Sagittae tuae acutae.* O'. τὰ βέλη σου ἡκονημένα, δυνάτε.²³

בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ. *In cor hostium regis.* O'. ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως. "Αλλος" κατὰ καρδίας οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως.²⁴ Σ. κατὰ καρδίας τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.²⁵

7. כִּסֵּיךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד. *Solium tuum, Deus, est saeculi et aeternitatis.* O'. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς αἰῶνα αἰῶνος. 'Α. ὁ θρόνος σου, θεέ, εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι.²⁶ Σ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, αἰώνιος καὶ ἔτι.²⁷ Θ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.²⁸

שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְט מַלְכוּתָהּ. *Sceptrum rectitudinis est sceptrum regni tui.* O'. ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 'Α. σκῆπτρον εὐθύτητος σκῆπτρον τῆς βασιλείας σου.²⁹

9. אֶהְבֵּת צֶדֶק וְתִשְׁנֶא רִשְׁעַ עַל-כֵּן מִשְׁחָה אֱלֹהִים. *Dilexisti iustitiam, et odisti impietatem: propterea unxit te*

¹² Chrysost.

¹³ Idem.

¹⁴ Syro-hex. **ܡܡܢ ܡܡܢ**.

ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ. Chrysost. affert: "Αλλος" περίθου ὡς μ. σ. ἐπὶ τοῦ μηροῦ (non, ut Montef. edidit, περίθου τὴν μ. σ. ἐπὶ μηροῦ, omissa particula ὡς, cuius ope παχύτητα νόματα mitigare solet hic interpres).

¹⁵ Chrysost.

¹⁶ Chrysost. affert: "Αλλος" ἐπιδοξότητι (non, ut Nobil., Drus., Montef. perperam exscripserunt, ἐπὶ δοξότητι) κ.τ.έ. Tam ἐπιδοξότης quam διαπρεπεία Aquilam interpretem arguunt. Cf. Hex. ad Psal. ciii. i. Ezech. vii. 7.

¹⁷ Sic sine nomine Chrysost. Syrus Symmacho continet: **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**. Cf. ad Psal. xciv. 6.

¹⁸ Coislin. bombycinus. ¹⁹ Syro-hex. **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**. Chrysost. affert: "Αλλος" πρόκοπτε. Ad καὶ ἔντευνον Cod. A. affert: **ܡܡܢ ܡܡܢ**, quod in Cod. C. rectius abest.

²⁰ Syro-hex. **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**. ²¹ Syro-bex. Aquilae continuat: **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**.

Chrysost. affert: "Αλλος" καὶ φωτίσει σε ἐπὶ φοβερὰ ἡ δεξιὰ σου.

Schlesner. in *Nov. Thes.* s. v., ἐπιφοβερὰ (ἐπιφόβερα), vocabulum non Graecum, corrigit. Ad ἐπιφοβὰ, quod nos edidimus, cf. Hex. ad 2 Reg. vii. 24. Jesai. lxiv. 3.

²² Chrysost. sine nom. Syro-hex. **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**.

²³ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 27: "Pro quo in Graeco legisse vos dicitis: *acutae, potentissime*. Sed hoc male, et de superiori versiculo additum est."

²⁴ Chrysost. Montef. ex Nobil. et Coislin. affert: 'Α. Σ. κατὰ καρδίας κ.τ.έ. ²⁵ Syro-hex.: **ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**.

²⁶ Euseb. Hieron. in Epist. LXV ad Principiam: "Unde et Aquila **ΕΛΟΙΜ** verbum Hebraicum, non nominativo casu, sed vocativo interpretatur, dicens θεέ."

²⁷ Nobil. et "MSS." Sic ἄλλος apud Chrysost. Theodoret.: Σ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, αἰώνιος.

²⁸ Montef. ex Martianaeo.

²⁹ Montef. ex Drusio, qui Eusebium auctorem nominat. Locus est Dem. Evang. p. 181. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. σκῆπτρον (**ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ ܡܡܢ**).

Deus, Deus tuus, oleo laetitiae prae sodalibus tuis. Ο'. ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου ('Εβρ. 'Ελωείμ 'Ελωάχ³⁰) ἔλαιον ἀγαλλιᾶσως ('Εβρ. σασών³¹) παρὰ τοὺς μετόχους σου. 'Α. ἡγάπησας δίκαιον, καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον χαρᾶς ἀπὸ ἐταίρων σου. Σ. . . ἐλαίῳ ἀγλαί-μου παρὰ τοὺς ἐταίρους σου.³²

9. מִרְרָה וְכָל בְּגָדֶיהָ. *Myrrha et xyraloë et casia omnia vestimenta tua.* Ο'. σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου. 'Α. σμύρνα καὶ ἀλὼθ κασία πάντα τὰ ἱμάτιά σου.³³ Σ. . . εἰς τὸν ἱματισμόν σου.³⁴

מִבְּרֵיתֶיךָ. *Ex palatiiis dentis (eburneis).* Ο'. ἀπὸ βάρων ἐλεφαντίνων. 'Α. ἀπὸ ναῶν ὀδόντος.³⁵ Σ. ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων.³⁶

כִּנְיֵי חֲמִשָּׁה. *Fides (concentus musici. Vid. Psal. cl. 4. "Aliorum interpretationes, quibus כִּנְיֵי*

est vel Armenia, vel magis quam ego, vix memoratu dignae sunt."—Gesen.) laetificant te. Ο'. ἐξ ὧν ἠψφρανάν σε. 'Α. ἐξ ἰμοῦ ἠψφρανάν σε.³⁷ Σ. ὅθεν εὐφρανάν σε.³⁸

10. בְּיָקָרִים. *In pretiosis tuis.* Ο'. ἐν τῇ τιμῇ σου. Σ. ἐν τῷ τιμᾷ σε.³⁹ "Ἄλλος" ἐν τοῖς ἐνδόξοις σου.⁴⁰

אֲדַלֵּת רֵגְלִי בְּחֶסֶד אֹפִיר. *Adstat regina ad dexteram tuam (ornata) auro Ophir.* Ο'. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρυσῷ ÷ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη.⁴¹ 'Α. ἐστηλώθη σύγκοιτος [ἐκ δεξιῶν σου] ἐν βάμματι 'Ωφείρ.⁴² Σ. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν χρυσῷ πρωτείῳ.⁴³ Θ. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν διαδήματι χρυσῷ ἐκ Σουφείρ.⁴⁴ Ε'. παλλακὴ.⁴⁵ Σ'. βασίλισσα.⁴⁶ Ε'. Σ'. ἐν χρυσῷ 'Ωφείρ.⁴⁷

12. וְיִתְחַבֵּץ. *Et concupiscet.* Ο'. ὅτι ἐπεθύμησεν. "Ἄλλος" ἵνα ἐπιθυμήσῃ.⁴⁸

³⁰ Chrysost., Euseb. ³¹ Chrysost. ³² "Lectiones Aquilae et Symmachi partim ex Eusebio in Psalmos, partim ex MSS. mutuamur."—Montef. Euseb. ad loc. affert: 'Α. ἐμίσησας (sic) δικαιοσύνην (sic), καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα; et mox: 'Α. ἐλαίῳ (s. ἔλαιον) χαρᾶς. Σ. ἐλαίῳ (s. ἔλαιον) ἀγαλλισμοῦ; et p. r.: ἀλλ' ὁ αὐτός 'Ακ., ὁ νῦν θεὸς εἰρηνικῶς, προῖον ἐξῆς δεύτερον εἰρηνμένου τοῦ 'Ελωείμ, ἐν τῷ, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός, οὐκέτι θεὸς ἠρμήνευσεν, ἀλλὰ θεός, εἰπὼν' ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου. Etiam Hieron. in Epist. supradicta ait: "Quod satis miror, cur Aq. non, ut coeperat in primo versiculo, vocativo casu interpretatus sit, sed nominativo, bis nominans Deum, qui supradictum unxerit Deum." Idem tamen Eusebius in Dem. Evang. p. 181, Arianizans, ut cum Theologus loquar, disertè tradit, Aquilam juxta Hebraea veritatē vertisse: ἡγάπησας δίκαιον, καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα' ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε, ΘΕΕ, ὁ θεός σου ἔλαιον χαρᾶς ἀπὸ ἐταίρων σου. (Sic enim ex uno cod., suadente, immo jubente loci contextu, restituit Gaisfordius.) Ad Sym. Theodoretus affert: Σ. παρὰ τοὺς ἐταίρους σου; Syro-hex. autem: ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Chrysost. affert: "Ἄλλος" πάντα τὰ ἱμάτιά σου. ³⁴ Syro-hex. ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Chrysost.: "Ἄλλος" εἰς τὸν ἱματισμόν σου. ³⁵ Euseb. et "tres MSS." Syrus Aquilae continuat: ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁶ Theodoret.: 'Α. Σ. ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων.

Syro-hex. Symmaecho continuat: ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Chrysost.: "Ἄλλος [Σ.] φησὶν" ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων, ὅθεν εὐφρανάν σε. ³⁷ Syrus Aquilae continuat: ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁸ Chrysost. ³⁹ Sic Montef. Sine nom. affert Chrysost. ⁴⁰ Chrysost. ⁴¹ Euseb. ad loc.: Τὸ δέ, περιβεβλημένη καὶ πεποικιλμένη, οὔτε ἐν τῇ 'Εβραϊκῇ ἀναγνώσει, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς φέρεται διὸ ὠβελίσται. Psalt. Gall. + *circumdata varietate*. ⁴² Sic Montef. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐστηλώθη. Hieron. ibid., et Vat.: 'Α. σύγκοιτος, pro quo Agellius legit σύγκοιτος. Nobil.: 'Α. ἐν βάμματι 'Ωφείρ; quod Hieronymo est, in tinctura Ophir. Denique lectionem integram sic vertit Syrus: ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Quo auctore Aquilae restitutum videtur ἐν τῇ δεξιᾷ σου, s. εἰς τὴν δεξιάν σου. ⁴³ Sic Montef. Hieron. et Vat. afferunt: Σ. παλλακὴ. Nobil.: Σ. ἐν χρυσῷ πρωτείῳ; Hieron. in auro primo. Cf. Hex. ad Job. xxii. 24. xxviii. 16. Tandem Syro-hex. ܟܝܢܝܬܐ ܕܚܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ⁴⁴ Montef. Hieron. ibid.: "LXX, Theod. et Sexta reginam interpretati sunt." Nobil. affert: Ε. ἐν διαδ. χρ. ἐκ Σουφείρ; et sic ἄλλος apud Chrysost. ⁴⁵ Hieron., Vat., Syro-hex. ⁴⁶ Hieron., Vat. ⁴⁷ Hieron.: "Aquila, Quinta et Sexta editio, in tinctura, vel in auro Ophir," unde Montef. perperam edidit: Ε'. Σ'. ἐν βάμματι 'Ωφείρ. Syrus autem, ut jam vidimus, Quintae tribuit, ἐν χρυσῷ πρωτείῳ. ⁴⁸ Chrysost.

12. **יְיָ הוּא אֱלֹהֵינוּ**. *Ipse enim est Dominus tuus.*

Ο. ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου. Σ. αὐτός γὰρ κύριός σου.⁴⁹

וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי. *Tu vero adora eum.* Ο. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ (θυγατέρες Τύρου). 'Α. Θ. καὶ προσκύνησον αὐτῷ. Σ. καὶ προσκύνει αὐτῷ.⁵⁰

13. **וּבִתְצַר בְּמַנְיָחָהּ**. *Et filiam Tyri (quod attinet) cum munere.* Ο. θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις.⁵¹ 'Α. (καὶ) θυγάτηρ ἰσχυροῦ ἐν δώροις. Aliiter: 'Α. καὶ θυγάτηρ Σόρ.⁵² Σ. ἡ δὲ θυγάτηρ ἡ κραταὶά δῶρα οἶσει.⁵³ Θ. Ε'. θυγάτηρ Τύρου (s. Σόρ). Σ'. θυγάτηρ Σόρ.⁵⁴ ['Ἄλλος' θυγάτηρ κρατίστη.]⁵⁵

יִחָלוּ. *Deprecantur.* Ο. λιτανεύουσιν. Θ. τιμήσουσι.⁵⁶

14, 15. **מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוֹשָׁה: לְרִקְמֹת**. *Ex ocellatis auri vestimentum ejus. Vestibus acupictis.* Ο. ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. Σ. διὰ συσφιγκτήρων χρυσῶν ἡμφιεσμένη ποικίλα.⁵⁷ ('Α.) . . ἔνδυσαι αὐτῆς εἰς ποικιλτά.⁵⁸

15. **רְעוּתֶיהָ**. *Sociae ejus.* Ο. αἱ πλησίον αὐ-

τῆς. Ε'. αἱ φίλαι.⁵⁹

15. **כּוֹבְחוֹת**. *Adducentur.* Ο. ἀπενεχθήσονται. 'Ἄλλος' ἀκολουθήσουσιν. 'Ἄλλος' ἀπενεχθήσονται.⁶⁰

16. **תְּבִיאֶנָּה**. *Introducentur.* Ο. ἀχθήσονται. 'Α. Σ. εἰσελεύσονται.⁶¹

17. **תַּחַת אֲבֹתַי יְהוּי בְנֵיהֶּ**. *Pro patribus tuis erunt filii tui.* Ο. ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησάν σοι υἱοί. 'Α. ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἔσονται σοι υἱοί. Σ. ἀντὶ πατέρων ἐγένοντο υἱοί σου.⁶²

18. **אֶנְיָרָה שְׁמִי בְּכָל־דֶּרֶךְ עַל־כֵּן עֲלִיָּה**. *Commemorabo nomen tuum in omni generatione et generatione; propterea populi laudabunt te in saeculum et perpetuum.* Ο. μνησθήσονται (alia exempl. μνησθήσομαι) τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ· διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. 'Α. Σ. Θ. ἀναμνήσω τὸ ὄνομά σου καθ' ἐκάστην γενεάν· διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηρκῶς.⁶³ 'Ἄλλος' ἐπὶ τούτῳ λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι.⁶⁴

⁴⁹ Theodoret., et sine nom. Chrysost.

qui ad Sym. αὐτὸν in textu habet. Chrysost. affert: "Ἄλλος" καὶ προσκύνει αὐτῷ; Nobil.: Σ. καὶ προσκύνησον αὐτῷ; Vat., Colb.: Σ. προσκύνει. Denique Syro-hex.: Σ. καὶ προσκύνῃσεις αὐτῷ (ܐܠܗܐܝܢܐ).

⁵¹ Syro-hex. in textu: καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ * θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις 4. Alia exempl. Graeca habent: καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ, καὶ θυγάτηρ Τύρου ἐν δ.

⁵² Syro-hex. ܐܠܗܐܝܢܐ ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ. Aliter Nobil., Vat.: 'Α. Θ. Σ'. καὶ θυγάτηρ Σόρ. Ab utroque discedit Hieron. ibid.: "Aquila enim, et LXX, et Theod., et Quinta editio *Tyrum* interpretati sunt; Sexta verbum Hebraicum posuit sor."

⁵³ Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Articulum ante κραταὶά ex Vat. et Syro-hex. assumimus. Hieron.: "Sym. κραταῖαν, id est, fortissimam."

⁵⁴ Vid. not. 51. ⁵⁵ Montef., qui ad Martianeum lectorem remittit. Scilicet ante Martian. apud Hieron. pro κραταῖαν edebatur κρατίστην.

⁵⁶ Montef. ad Hebr. ܝܚܠܐ affert: Θ. τιμήσουσι, ad Eusebium auctorem falso provocans. Rectius Drusius ad ܝܚܠܐ notat: "Th.

honorabunt. Euthym." Graeca Euthymii sunt: ἡ τιμήσουσιν, ὡς Θ. εἶπεν. Sed videtur scholium esse Chrysostomi, qui commentatur: Τί ἐστι, λιτανεύουσι; τιμήσουσι, δοξάζουσιν οἱ μεγάλοι καὶ ἡγήτορες νῦν.

⁵⁷ Syro-hex. ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ. Chrysost. affert: "Ἄλλος" διὰ συσφιγκτήρων κ.τ.ε. Bar Hebr. eadem Syriaca affert, sed minus probabiliter Aquilae tribuit. (Pro ܕܝܠܐ Cod. C. ܕܝܠܐ exhibet. Vid. Bugat. in Annot. ad loc.)

⁵⁸ Scholium apud Nobil. et Cod. 264 in marg. Est Aquilae, ni fallor, qui ܕܝܠܐ per ἔνδυσαι interpretatus est Psal. xxxiv. 13. lxviii. 12.

⁵⁹ Nobil. ⁶⁰ Chrysost. ⁶¹ Syro-hex. ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ. ⁶² Euseb. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἔσονται σοι υἱοί σου. Syro-hex.: Σ. ἔσονται υἱοί σου (ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ).

⁶³ "Sie MSS. et Drusius [Nobil., qui ἀναμνήσω dedit]. Unus autem codex ad Symmachi versionem κατά πάσαν ponit pro καθ' ἐκάστην."

Montef. Chrysost. ἀλλὰ tribuit, omisso εἰς αἰῶνα. Vat. affert: 'Α. Σ. ἀναμνήσω. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Hieron. ibid.: "Quod nos interpretati sumus, confitebuntur tibi, Sym. transtulit, laudabunt te." ⁶⁴ Chrysost.

PSALM. XLV (Hebr. xlii).

1. לְמִנְצַח לְבִנְיָרַח עַל-עֲלֻמוֹת שִׁיר. *Praecentori filiis Core super Alamothe canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμός. 'Α. τῷ νικοποῖφ τῶν υἱῶν Κορὲ ἐπὶ νεανιοτήτων μελόδημα. Σ. ἐπινίκιον τῶν υἱῶν Κορὲ ὑπὲρ τῶν αἰωνίων φδῆ.¹
2. בְּצִרּוֹת נִמְצָא מָאֵד. *In angustis repertus est valde.* Ο'. ἐν θλίψεσι ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. 'Α. Σ. . . εὐρέθη σφόδρα. "Αλλος" ἐν θλίψεσιν εὐρισκόμενος.²
3. בְּהִמְרִי אֶרֶץ. *In mutando terram.* Ο'. ἐν τῷ ταρασσέσθαι τὴν γῆν. 'Α. Σ. ἐν τῷ ἀλλάσσεσθαι τὴν γῆν.³
- וּבְמֹוֹת הָרִים. *Et in movendo se montes.* Ο'. καὶ μετατίθεσθαι ὄρη. 'Α. καὶ ἐν τῷ σφάλλεσθαι τὰ ὄρη. Σ. καὶ ἐν τῷ κλίνεσθαι τὰ ὄρη. Ε'. . . σαλεύεσθαι.⁴
4. יִתְּכֻוּ יַחְמְרוּ מִיַּמֵּי יַרְעִשׁוּ-הָרִים בְּנִבְאָתוֹ. *(Etiamsi) fremant, exaestuent aquae ejus, contremiscant montes prae elatione ejus.* Ο'. ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι ('Α. Ε'. Σ'. ὑπερφανία⁵) αὐτοῦ. Σ. ἡχούντων καὶ θολου-

μένων τῶν ὑδάτων αὐτῶν, καὶ σειομένων ὕδατων ἐν τῷ ἐνδοξασμῷ αὐτοῦ.⁶

4. סֵלָה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. Ε'. *cantilena.*⁷
5. נָהַר פְּלִינְיוּ יִשְׁמְחוּ עִירָאֲלֵהֶי. *Fluvium (quod attinet) rivi ejus laetificavit civitatem Dei.* Ο'. τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα ('Εβρ. φαλαγαῦ⁸) εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ. 'Α. Σ. τοῦ ποταμοῦ αἱ διαίρεισεις εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ.⁹
- קָדַשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיּוֹן. *Sanctum habitaculorum Altissimi.* Ο'. ἡγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. Σ. τὸ ἅγιον τῆς κατασκηνώσεως τοῦ ὕψιστου.¹⁰
6. לִפְנֹת בָּקָר. *In inclinando (appropinquando) mane.* Ο'. τῷ προσώφ. Alia exempl. τὸ πρὸς πρωῒ πρωῒ.¹¹ 'Α. τῷ νεύσαι πρωῒαν.¹² Σ. *confirmando* περὶ τὸν ὄρθρον.¹³ Θ. τῷ πρωῒ πρωῒ.¹⁴
7. הָבוּ גֵוִים. *Fremuerunt gentes.* Ο'. ἐταράχθησαν ἔθνη. 'Α. Σ. συνήχθησαν ἔθνη.¹⁵
- מֹטָא מַמְלָכוֹת. *Mota sunt regna.* Ο'. ἐκκλιναν βασιλείαι. 'Α. ἐσφάλγησαν βασιλείαι. Σ. περιετράπησαν βασιλείαι.¹⁶

PSALM. XLV. ¹ Colb. unus. [Pro ὑπὲρ τῶν υ. ex Chrysost. ἐπὶ υ. rescripsimus.] Nobil. affert: 'Α. νεανιοτήτων. Σ. τῶν αἰωνίων. Chrysost.: "Αλλος" τῷ νικ. τῶν υ. Κορέ. "Αλλος" ἐπὶ νεοτήτων (unus νεανιοτήτων) ἔσμα. Tandem Syro-hex.: 'Α. τῷ νικ. τῶν υ. Κορέ. Σ. ἐπινίκιον (s. ἐπινίκιος) τῶν υ. Κ. ὑπὲρ τῶν αἰωνίων φδῆ (سَلَامٌ عَلَى الْعَالَمِينَ). ² Syro-hex. + جَدَا فَي. Syrus, ut videtur, mendosam lectionem εὐρέθης σφόδρα secutus est. Chrysost. affert: "Αλλος" ἐν θλ. εὐρισκόμενος. Nobil.: "Scholion. Οἱ λοιποὶ" εὐρέθη εὐρισκόμενος" (h. e. εὐρέθη vel εὐρισκόμενος). ³ Syro-hex. + جَدَا فَي. Nobil. affert: 'Α. σφάλλεσθαι. Ε'. σαλεύεσθαι. Vat. et Cod. 264 addunt: Σ. κλίνεσθαι. Syro-hex. in continuatione: καὶ ἐν τῷ σφάλλεσθαι (فَيَج). ⁴ Cf. ad v. 7) τὰ ὄρη. ⁵ Nobil. ⁶ Sic Euseb., nisi quod pro ἐνδοξασμῷ, παραδοξασμῷ habet, calami lapsu; nam statim subiungit: ἐνδοξασμὸς δὲ ἦν τοῦ σωτήρος κ. τ. ε. Chrysost. (quem secuti sunt Nobil., Montef.) oīmittit αὐτῶν post ὕδατων. Syrus αὐτῶν utrobique legit, vertens: مَحْمُودٌ لِحَسْبِ قَدَرِهِ.

+ جَدَا فَي. Syro-hex. + جَدَا فَي. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁷ Syro-hex. + جَدَا فَي. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁸ Chrysost. ⁹ Euseb. et Colb. duo. Theodoret. et Colb. στιχηρῶς scriptus etiam Theodotioni tribuunt. Chrysost. affert: "Αλλος" διαίρεισεις. Nobil.: Ε'. διαίρεισεις. Syro-hex.: 'Α. Σ. διαίρεισεις (فَيَج). ¹⁰ Euseb., Nobil., et sine nom. Chrysost. Colb. unus habet τῆς σκηνώσεως. ¹¹ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. + جَدَا فَي. ¹² Nobil., et sine nom. Chrysost. Syro-hex.: 'Α. τῷ ν. πρωῒ (s. πρωῒας) (فَيَج). ¹³ Syro-hex. + جَدَا فَي. (Num forte τῷ ἀνακτᾶσθαι? Pro ἀνακτῶμενος Noster حَتَّى posuit ad Sym. Thren. i. 16.) Chrysost. affert: "Αλλος" περὶ τὸν ὄρθρον. ¹⁴ Vat. ¹⁵ Syro-hex. + جَدَا فَي. Chrysost.: "Αλλος" συνήχθησαν ἔθνη. Nobil. affert: "Schol. "Αλλος" συνήχθησαν ἔθνη; et in alio libro, "Αλλος" συνήχθη ἔθνη." ¹⁶ Nobil.: 'Α. ἐσφάλγησαν. Σ. περιετράπησαν. Euseb.: Σ. περιετράπησαν βασιλείαι. Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: + جَدَا فَي.

7. בָּתַן בְּקוֹלוֹ תְּמוּגָה אָרָץ. *Edidit vocem suam, liquefacta est terra.* Ο'. ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ, ἐσαλεύθη ἡ γῆ. 'Α. . . *eversa est terra.*¹⁷ (Σ.) διδόντος φωνὴν αὐτοῦ διελύθη (ἡ γῆ). Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸

9. מַפְעִילוֹת יְהוָה. *Facinora Jovae.* Ο'. τὰ ἔργα τοῦ κυρίου. 'Α. κατεργάσματα κυρίου. Σ. (ἅ) διεπράξατο κύριος.¹⁹

יְשַׁרְשֵׁם שְׂמוֹת בְּאֶרֶץ. *Quas posuerit desolationes in terra.* Ο'. ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς. 'Α. ὅσους ἔθηκεν ἀφανισμούς. . .²⁰ Ali- ter: 'Α. ὅσας ἔθηκεν demonstrationes ἐπὶ τῆς γῆς.²¹ Σ. ἃς ἐποίησεν abolitiones ἐπὶ τῆς γῆς.²²

10. כִּשְׁבִית. *Cessare faciens.* Ο'. ἀνταναίρων. 'Α. καταπαύων.²³ 'Αλλος ἀφανίζων.²⁴

יְקַצִּי. *Et praescidit.* Ο'. καὶ συγκλάσει (alia exempl. συνθλάσει). 'Αλλος συνέκλασε.²⁵

עָנְלָהּ יְרֵחַר בָּאֵשׁ. *Currus comburit igne.* Ο'. καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. 'Α. Σ. ἀμάξας ἐμπρήσει ἐν πυρί.²⁶ 'Αλλος ἄρματα κατακαύσει ἐν πυρί.²⁷

11. הִרְפוּ יְדֵי. *Desistite et agnoscite.* Ο'. σχο-

λάσατε καὶ γνῶτε. 'Εβρ. οὐαρφου οὐαδου.²⁸ 'Α. ἰάθητε καὶ γνῶτε.²⁹ Σ. ἐάσατε ἵνα γνῶτε.³⁰

12. קָלָה. Ο'. Vacat. ✕ διάψαλμα.³¹

PSALM. XLVI (Hebr. xlvii).

1. מְזִמֹּר לְבְנֵי-רֵכָב לְמִנְחָה. *Praecentori filiis Core canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ ψαλμός. 'Α. τῷ νικοποῖφ τῶν υἱῶν Κορὲ μελωδῆμα. Σ. . . φῶς τῶν υἱῶν Κορὲ ἄσμα.¹

2. תְּקַעְרֹבָה. *Plaudite manu.* Ο'. κροτήσατε χεῖ- ρας. 'Αλλος χεῖρ.²

הֲרִיעֵנו לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רֶנָּה. *Acclamate Deo voce jubili.* Ο'. ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλ- λιάσεως. Σ. σημάνατε (τῷ θεῷ) ἐν φωνῇ εὐφημίας.³ 'Αλλος εὐφημήσατε. . .⁴

4. עַמִּים. *Populos.* Ο'. λαοὺς. Σ. βασιλεῖς.⁵

לְאֻמִּים. *Nationes.* Ο'. ἔθνη. 'Α. φύλα.⁶

5. אֶת-יִרְכָּתֵנוּ יְרִשָׁנוּ. *Hereditatem nostram.* Ο'. τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 'Α. τὴν κληρονομίαν ἡμῶν. Σ. τὴν κληρουχίαν ἡμῶν.⁷

¹⁷ Syro-hex. ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Syriacum vocab. commutatur cum Graecis καθήρηθη, ἀνετράπη, κατηράχθη, et sim. Hieron. juxta Aquilam vertit: *prostrata est terra.*

¹⁸ Vat. ¹⁹ Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 200: "Male omissa est a Montefalconio sequens nota hexaplaris, quam e *Catena PP. GG.*, T. I, p. 872, ἀντὶ δὲ τοῦ τέρατα, 'Ακύλας κατεργάσματα, ὁ Σύμμαχος, ἃ διεπράξατο, ita restituo: ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Ο'. ἃ ἔθετο τέρατα. 'Α. . . κατεργάσματα. Σ. ἃ διεπράξατο." Fallitur. Nam Cod. 264 diserte affert: 'Α. κατεργάσματα κυρίου. Σ. διεπράξατο κύριος. Praeterea Aquila pro ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ interpretatus est Prov. viii. 22.

²⁰ Vat. Cf. Hex. ad Jerem. ii. 15. iv. 7. ²¹ Syro-hex.

ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Syriacum ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ, Bugato ostentum (?), ponitur pro ἐνδείξις Rom. iii. 25 in Philox., et pro ἀνάδειξις apud Lagarde *Reliq. Juris Eccles.* p. 15, quae vocabula Hebraicum ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ, res stupendas, languide reddunt. ²² Syro-hex.

ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ (Cod. C. ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ). Ad ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ (κατάργησις? Ponitur pro ἀθέτησις Heb. vii. 18 in Philox.) cf. Hex. nostra ad Thren. i. 7. ²³ Syro-hex.

ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. ²⁴ Colb. στιχηρῶς scriptus. ²⁵ Chry-

sost. ²⁶ Syro-hex. (Cod. C. ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ) sost. ²⁷ Coisl. bombeycinus. ²⁸ Chrysost.

ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Syro-hex. ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Chrysost. affert: "Ἄλλος ἰάθητε καὶ γνῶτε. ³⁰ Sic ἄλλος apud Chrysost. Syrus affert: ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ; pro ἐάσατε, ut videtur, mendosam scrip- turam ἄσατε vertens. Montef. addit: "Ἄλλος ἰάσθητε; quae est var. lect. pro ἰάθητε in exemplaribus Chrysostomi.

³¹ Psalt. Gall. Sic sine aster. Codd. 27, 262.

PSALM. XLVI. ¹ Syrus affert: ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Euseb. ad loc.: Δοκεῖ μοι τὰ τῆς προ- γραφῆς ἐσφαλμένους ἔχειν οὐ γὰρ ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ, ἀλλὰ τοῖς υἱοῖς Κορὲ, ἡ τῶν υἱῶν Κορὲ ἐχρὴν ἐπιγεγράφθαι κατὰ τὰς ἐμπροσθεν ἐπιγραφάς. Οἱ γὰρ λοιποὶ ἐρμηνευταὶ καὶ τὸ 'Εβραϊκὸν ὁμοίως ἔχουσι τοῖς ἐμπροσθεν. . . Ψαλμός δὲ ἀπλῶς εἴρηται, ἡ μελωδῆμα, ἡ ἄσμα κατὰ τοὺς λοιπούς. ² Chrysost. ³ Chrysost.: "Ἐτερός φησι: σημάνατε ἐν φωνῇ εὐφημίας. Est proculdubio Symmachus. ⁴ Nobil. et Reg. unus. ⁵ Theodoret. Versio suspecta. ⁶ Syro-hex. ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ. Syrus ad ⲛⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ ⲛⲁⲥⲁⲗⲁ; sed cf. ad Psal. xliii. 3. ⁷ "MSS. et Euseb."—Montef. Euseb.: Οἱ λοιποὶ, τὴν κληρονομίαν ἡμῶν, ἡ τὴν κληρουχίαν ἡμῶν, ἐκδεδώκασι.

5. דָּעַס יַעֲקֹב אֲשֶׁר-אֶהֱבָה סֵלָה. *Decus Jacobi, quem diligit. Selah.* Ο'. τὴν καλλονὴν Ἰακώβ, ἣν ἡγάπησεν, διάψαλμα. Ἀ. τὸ ὑπερ-
φερὲς Ἰακώβ, ὃ ἡγάπησεν αὐτ. Σ. τὸν ἐνδοξασμὸν
Ἰακώβ... Ε'. τὸ καύχημα Ἰακώβ...⁸

6. בְּתִרְרָעָה. *Cum júbilo.* Ο'. ἐν ἀλαλαγμῷ. Ἀ.
διὰ σημασίας.⁹

7. מְרִירָה. *Canite.* Ο'. ψάλατε. Σ. ᾄσατε.¹⁰

8. מְרִירָה מְשִׁכִּילָה. *Canite (carmen) didacticum.* Ο'.
ψάλατε συνετῶς. Ἀ. Σ'. ψάλατε ἐπιστημόνως.¹¹

9. עַל-גִּוִּים. *Super gentes.* Ο'. ἐπὶ τὰ ἔθνη.
Ἀλλος ἐπάνω τῶν ἔθνων.¹²

10. נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. *Prin-*
cipes populorum adiungunt se populo Dei Abra-
hami. Ο'. ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ
τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ. Ἐβρ. ἔμ' Ἐλωὶ Ἀβραάμ.¹³
Ἀ. ἐκουσισζόμενοι...¹⁴ Σ. ἄρχοντες λαῶν ἡθροί-
σθησαν, λαὸς τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ. Θ. ἄρχοντες
λαῶν συνήχθησαν, λαὸς τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ.¹⁵

11. כִּי לְאַלְהִים מְגִי־רָאָץ מֵאֵד נֶעְלָה. *Nam Dei*
sunt clypei terrae, plurimum exaltatus est. Ο'.
ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρ-
θησαν. Ἀ. ὅτι τοῦ θεοῦ θυρεοὶ γῆς σφόδρα

ἀνεβιβάσθησαν. Σ. Θ. ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ ὑπερα-
σπισμοὶ τῆς γῆς. Ε'. ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς.¹⁶

PSALM. XLVII (Hebr. xlviii).

1. שִׁיר מְזִמֹּר לְבָנֵי-יִרְכָּה. *Canticum psalmi filius*
Core. Ο'. ψαλμὸς φδῆς (alia exempl. φδῆ
ψαλμοῦ) τοῖς υἱοῖς Κορέ — δευτέρᾳ σαββά-
του.¹ Σ. ᾄσμα ψαλμῶν τῶν υἱῶν Κορέ.²

2. מְהִלָּה. *Laudatus.* Ο'. αἰνετός. Οἱ λοιποὶ
ὑμνητός.³

3. יָפֶה נוֹף מְשִׁיב כָּל-הָאָרֶץ. *Pulcher elatione,*
gaudium totius terrae. Ο'. εὐρίζων (alia ex-
empl. εὐρίζω⁴) ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς.
Ἀ. καλῷ βλαστήματι, χάρματι πάσης τῆς
γῆς.⁵ Σ. ἀπ' ἀρχῆς ἀφορισμένῳ ἀγαλίσματι
πάσης τῆς γῆς.⁶ Θ. εὐρίζω. Ε'. εὐκλάδω.⁷

4. הַר-צִיּוֹן יִרְכָּה. *Mons Sionis, latera sep-*
trionis. Ο'. ὄρη Σιών τὰ πλευρὰ (Ἀ. Σ.
Ε'. οἱ μῆροί⁸) τοῦ βορρᾶ. Ἐβρ. ἄρ σιών
ἱερχθῇ σαφούν.⁹

5. אֱלֹהִים בְּאַרְמֻנֹתָיָהּ נֹדַע לְמִשְׁבָּב. *Deus in*
palatiis ejus notus est pro refugio. Ο'. ὁ θεὸς

⁸ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Euseb. affert: Ἀ. τὸ ὑπερφερὲς Ἰ. Σ. τὸν ἐνδοξασμὸν Ἰ. Ε'. τὸ καύχημα Ἰ. "Theodoret.: Ἀ. τὸ ὑπερήφανον Ἰακώβ."—Montef. Sed idem Theodoret. paulo post τὸ ὑπερφερὲς bis habet. Parsons. ad τὴν καλλονὴν ex Cod. 264 affert: Ἀ. καὶ ἡ Σ. ἡμῶν τὰς αἰνέσεις (I).⁹ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Cf. ad Psal. xxxii. 3. ¹⁰ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Cod. 264 affert: Ἀ. Σ'. ἐπιστημόνως. Vat.: Ἀ. Σ. ἐπιστημόνως. ¹² Chrysost. et Cod. 273. Cod. 264: Σ. ἐπὶ τῶν ἔθνων ἐκάθισεν. Vat.: Ἀ. Θ. ἐκλάδισεν (sic). ¹³ Chrysost. ¹⁴ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Cf. ad Cant. Cant. vi. 11. vii. 1. ¹⁵ Euseb. Idem subiungit: Διὰ τί δὲ οἱ Ο', μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ, εἰρήκασιν; Ἐπεὶ δὲ ἡ Ἑβραϊκὴ φωνὴ τοῖς αὐτοῖς στοιχείοις γράφει τὸ, μετὰ, καὶ τὸ, λαός, εἴρηται γὰρ, ἂν ἐλωίμ. "Has interpretationes exhibent duo MSS."—Montef. Theodoret. affert: Ἀ. θυρεοί. Σ. Θ. ὑπερασπισμοί. Nobil., Vat.: Ἀ. θυρεοί. Ε'. ὑπερασπισμοί (οἱ περασμοὶ mendose Vat.). Denique Syrus noster: ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Idem affert: Σ. ὑπερασπισμοί (I). Cf. ad Psal. lxxxiii. 12.

PSALM. XLVII. ¹ Sic cum obelo Syro-hex. et Psalt. Gall., qui φδῆ ψαλμοῦ legunt. ² Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Euseb. ³ Euseb. ⁴ Sic Comp., Ald., eum libris plurimis, invito Syro-hex., qui ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ, dilatans, habet. Chrysost.: εὐ ὤζων, τουτίστι, καλῶς ὤζων, καλῶς πηγνός κ. τ. ε. Psalt. Gall. fundatur. ⁵ Nobil., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Aquilam imitatus est Hieron.: specioso gemitui, gaudio etc. ⁶ Nobil., et sine nom. Chrysost., qui in marg. ἀπαρχὴ habet. Syro-hex. (ἐπ' ἀρχῆς) ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. (Ad ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ.) (sic in Cod. A.; in Cod. C. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ) ἀφορισμένος, quo sensu usui magis consentaneum foret ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ, cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 9. Alio loco, quem mihi indicavit Ceriani, Hos. iv. 14 in marg., in Cod. Ambrosiano est ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ, non, ut Norberg. edidit, ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ; sed Cod. Mus. Brit., Add. 14,668, cum edito facit.) ⁷ Nobil., Vat. ⁸ Syro-hex. ܐܠܗܝܢ ܕܥܡܝܢܐ. Nobil. affert: Ε'. οἱ μῆροί. Chrysost. cum Coisl. bombycino: Ἀλλος ὄρη Σιών οἱ μῆροί τοῦ β. Integram Symmachi lectionem affert Cod. Bodl. N.E.B. 2. 120: Σ. ὄρη Σιών οἱ μῆροί τοῦ β., μητρόπολις τοῦ βασιλ. τοῦ μ. ⁹ Chrysost.

13. כִּסְרוּ מִגְדָּלֶיהָ. *Numerate turres ejus.* O'. διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. 'Α. ψηφίσατε πύργους αὐτῆς. Σ. ἀριθμήσατε τοὺς πύργους αὐτῆς.³¹ "Ἄλλος" ἐπαινέσατε...³²
14. שִׁיתוּ לְבַבְכֶּם לְחִילָהּ. *Ponite cor vestrum ad anlemurale ejus.* O'. θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς. 'Α... εἰς εὐπορίαν αὐτῆς.³³ Σ. τάξτε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς.³⁴
- פִּסְגוּ אֶרְמְבוֹתֶיהָ. *Dissecate (perambulate) palatia ejus.* O'. καὶ καταδιέλθετε τὰς βάρεις αὐτῆς. Σ. διαμετρήσατε τὰ βασίλεια αὐτῆς.³⁵
- לְדֹר אַחֲרָיו. *Generationi posteræ.* O'. εἰς γενεὰν ἐτέραν. Σ. γενεᾷ μεταγενεστέρα.³⁶
15. הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל-מוֹת. *Ipsæ ducet nos usque ad mortem.* O'. αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας (עַלְמוֹת). 'Α. αὐτὸς ὁδηγήσει ἡμᾶς, et super mortem renovabit. Aliter: 'Α... ἀθανασία.³⁷ Σ... εἰς τὸ διηνεκές.³⁸

PSALM. XLVIII (Hebr. xlix).

1. לְמַנְצֵחַ לְבִנְיָקֶרַח מִזְמֹר. *Praecentori filiis*

³¹ Euseb. Syro-hex. utramque interpretationem conjunxit: 'Α. Σ. *numerate* (حسب) *turres ejus.* ³² Chrysost. ³³ Nobil. affert: 'Α. εἰς εὐπορίαν. Syro-hex. .{. حَسَبَ السَّيَالِ وَبُحَا. Cf. ad Psal. ix. 29. ³⁴ Euseb. Nobil. affert: Σ. εἰς τὸν περίβολον. Syro-hex. .{. حَسَبَ. Euseb., Nobil. Agellius tentat *διαμερίσατε*, invito Syro-hex., qui Symmacho continuat: حَسَبَ مَعْنَاهُ. ³⁵ Nobil., et sine nom. Chrysost. (non, ut Montef., ἐν γ. μ.). Syrus affert: Σ. *novissimæ* (سَلَم). Huc pertinere videtur Parsonsii nota ad ἐν τοῖς πύργοις (v. 13): "Sym. ultima. Syr. Bar Hebr." ³⁷ Syro-hex. .{. يَوْمَ نَهْزِلُ فِي سَحَابٍ حَسْبَ سَبِيلِ. Mira interpretatio, seu potius enarratio, quæque a stylo istius interp. plane abhorret. Rem per se satis obscuram perplexiorem facit altera interpretatio, quam primus, ut videtur, protulit Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 250, et post eum Lightfoot. in *Hor. Hebr. et Talmud. ad Act. Apost.* etc. p. 280. Exstat in Talm. Hieros. Moed katon fol. 83, 2: חרנם עקילם אתנסיא עולם שאין בו מות, h. e. "Aquila interpretatus est (nempe vocem *Hebraea* ἐλמות, Psal. xlviii. 15) *ἀθανασία*, hoc est, *mundus* in quo *non* est *mors*." Quod si sumamus Aquilam dedisse, αὐτὸς ὁδηγήσει

Core canticum. O'. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. 'Α. τῷ νικοποῦ τῶν υἱῶν Κορὲ μελαβδημα. Σ. ἐπινίκιος τῶν υἱῶν Κορὲ φῶδῃ. Θ. εἰς τὸ νίκος...¹

2. שְׁמַעְזֹאת. *Audite hoc.* O'. ἀκούσατε ταῦτα. "Ἄλλος" ἀκούσατε τοῦτο.²
- יִשְׁבִּי חֶלְךָ. *Qui habitatis mundum.* O'. οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην ('Εβρ. ὁλδ). 'Α. Σ. οἱ κατοικοῦντες τὴν κατὰδυσιν.³ "Ἄλλος" τὴν ἐγκατὰδυσιν. "Ἄλλος" τὴν κατὰδυσιν.⁴
3. גַּם-בְּנֵי אָדָם גַּם-בְּנֵי-אִישׁ יַחַד. *Etiā filii hominis, etiā filii viri, simul.* O'. οἱ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ἡ τε ἀνθρωπότης, προσέτι δὲ καὶ οἱ υἱοὶ ἐκάστου ἀνδρὸς, ὁμοῦ.⁵
4. תְּהִיָּה לִבִּי תְבוּנוֹת. *Et meditatio cordis mei (proferet) intelligentias.* O'. καὶ ἡ μελέτη ('Εβρ. οὐαγ(θ⁶) τῆς καρδίας μου σύνεσιν ('Α. φρόνησιν. Σ. Θ. σύνεσιν⁷). "Ἄλλος" καὶ μυνύρσει ἡ καρδιά μου σύνεσιν.⁸
5. אֶשָּׂה לְמַשָּׁל אָזְנִי. *Inclinabo ad parabolam aurem meam.* O'. κλινῶ εἰς παραβολὴν ('Εβρ.

ἡμᾶς εἰς ἀθανασίαν (s. ἐπιφωνηματικῶς, ἀθανασία¹), tunc tenendum, Syrum nostrum aut per periphrasin, eamque satis incommo- dam, contra morem suum vertisse, aut diversam Aquilæ interpretationem, καὶ ἐπὶ θάνατον ἀναπέσσει (s. ἀνα- καινίσκει) ante oculos habuisse. Unum addam; in duobus aliis locis (Psal. ix. i. xlv. i) ubi in Hebraeo est מְנַחֵם, Aquila νεανιότης interpretatus est. ³⁸ Nobil. Cf. ad Psal. xxxvi. 27.

PSALM. XLVIII. ¹ "Ex duobus Regiis."—Montef. Vat. habet: Θ. Σ. τῶν υἱῶν. Aquilæ versionem affert Syro-hex. ² Chrysost. ³ Euseb. Syrus affert: .{. حَسَبَ. Cf. ad Psal. xvi. 14. ⁴ Chrysost., qui et Hebraeam vocem Graecis literis affert. ⁵ Euseb., Theodoret., quorum ille καὶ προσέτι καὶ υἱοὶ, hic autem καὶ προσέτι υἱοὶ legit. Nobiscum faciunt Chrysost. et Syrus noster, qui minus probabiliter tam Aquilæ quam Symmacho continuat: .{. لَمَعَالِ. لَمَعَالِ. لَمَعَالِ. لَمَعَالِ. ⁶ Chrysost. ⁷ Vat. Montef. e Coisl. edidit: 'Α. O'. E'. S'. συνέσεις. Σ. Θ. σύνεσιν. ⁸ Chrysost. Edita S. Patris exemplaria inter μυνύρσει et μηνύσει fluctuant, sed μυνύρσει ipse enarrat, ἔσεται, ψαλμόν τινα ἐρεῖ πνευμα- τικόν.

λαμασά⁹⁾ τὸ οὗς μου. "Αλλος κλινῶ παρα-
βολῇ τὸ οὗς μου.¹⁰

5. בְּכִנּוּר. Cum cithara. Ο'. ἐν ψαλτηρίῳ. "Αλ-
λος ἐν κιθάρα. "Αλλος διὰ ψαλτηρίου.¹¹

יְהִי אֵינִי. Aenigma meum. Ο'. τὸ πρόβλημά μου.
'Εβρ. ἰδαθεί.¹² 'Α. αἰνιγμά μου.¹³

6. לָמָּה אֵינִי. Quare timeam. Ο'. ἵνατί φοβοῦ-
μαι. 'Α. εἰς τί φοβηθήσομαι.¹⁴

רַע בְּיָמַי. In diebus malis. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ πο-
νηρᾷ. Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως.¹⁵ "Αλλος ἐν
ἡμέραις πονηροῦ. "Αλλος κακοῦ. 'Ο δὲ Σύ-
ρος ῥά.¹⁶

יְעִין עֲקָבִי. Iniquitas insidantium mihi
circumdat me. Ο'. ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου
κυκλώσει με. 'Εβρ. ἀὼν ἀκουσβαεὶ ἰσουβ-
βουνέ.¹⁷ Σ. ἡ ἀνομία τῶν ἰχνέων μου. . .¹⁸

7. יִתְהַלְלִי. Gloriantur. Ο'. καυχώμενοι. "Αλλος
ἀλαζονεύόμενοι.¹⁹

8. אָח לֹא-פָדָה וַיִּפְדֶּה אִישׁ. Fratrem non redi-
mendo redimit vir. Ο'. ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται,
λυτρώσεται ἄνθρωπος; - Σ. ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται,
ἴνα (s. ὅπως) λυτρώσεται ἀνὴρ.²⁰

9. יִקְרַב פְּדִיּוֹן. Et pretiosum est redemptionis pre-
tium. Ο'. καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως.
["Αλλος καὶ ἀντὶλυτρον].²¹

9, 10. וַיִּחְיֶה לְעֹלָם יְחִידָה. Et cessa-
bit in saeculum, et vivet adhuc in perpetuum.

Ο'. καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται
εἰς τέλος. 'Α. καὶ ἐπαύσατο εἰς αἰῶνα, καὶ
ζήσεται εἰς νίκος.²² Σ. ἀλλὰ παυσάμενος τῷ
αἰῶνι τούτῳ, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει.²³ Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴ Ε'. καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς νίκος.²⁵

10, 11. לֹא יִרְאֶה הַשֵּׁחַת: כִּי יִרְאֶה הַכְּנִיָּים וְיָמוּתוּ. Non videbit foveam (sepulcrum).
Nam videt sapientes morientes. Ο'. ὅτι οὐκ
ὄψεται καταφθοράν. ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνή-
σκοντας. Σ. οὐκ ὄψεται τὴν διαφθοράν. ὅταν
βλέπῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας.²⁶

11. יַחַד בְּסִיל וּבְעַר יִאָבְדוּ. Simul stultus et
brutus pereunt. Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ
ἄνους ἀπολούνται. Σ. ὁμοῦ ἀνόητος καὶ ἀμα-
θὴς ἀπολούνται.²⁷

יְחִלָּם. Opes suas. Ο'. τὸν πλοῦτον αὐτῶν.
Θ. (τὴν) ἰσχὺν (αὐτῶν).²⁸

12. קָרֵב (קְרָבָם) בְּתִימֵי לְעוֹלָם מְשֻׁנָּהִים. (s. קְרָבָם)
לְדֹר וָדֹר. Intimum (s. sepulcrum) eorum do-
mus eorum in saeculum, habitationes eorum in
generationem et generationem. Ο'. — καὶ οἱ
τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκη-
νώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. 'Α. τὸ
ἐντὸς αὐτῶν οἰκίαι (s. οικίας) αὐτῶν εἰς αἰῶνα, . . . εἰς γενεὰν
καὶ γενεάν.²⁹ Σ. τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς
αἰῶνα, τὰς κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. . .³⁰

⁹ Chrysost. ¹⁰ Idem. ¹¹ Coislin. ¹² Chrysost.

¹³ Syro-hex. וַיִּפְדֶּה אִישׁ וַיִּחְיֶה. Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 2. Chrysost.: "Αλλος ἀνιγμά μου. ¹⁴ Vat., qui φοβηθήσωμαι habet.

¹⁵ Agellius. Vat.: Σ. κακώσεως. Syro-hex. affert: Σ. ἐν ἡμέραις πονηροῦ (יְחִידָה). Fortasse Aquilae est versio. ¹⁶ Chrysost. ¹⁷ Idem. ¹⁸ " Sic duo

Regii ex Origene [Opp. T. II, p. 719].—Montef. Nobil. affert: Σ. τῶν ἰχνέων μου. Syro-hex. וַיִּחְיֶה אִישׁ. ¹⁹ Chrysost.

²⁰ Syro-hex. וַיִּחְיֶה אִישׁ. ²¹ " Coislin. unus, qui addit ἀνα-
κλητικόν.—Montef. Lectio suspecta. Cod. 281 ad voc.

ἐξέδασμα (v. 8) in marg. affert, ἀντὶλυτρον. ²² Nobil. Cyril. Alex. (Mai. P. N. B., T. III, p. 343), et sine nom.

Chrysost. Origen. l. c.: 'Α. καὶ ἀνεπαύσατο εἰς τὸν αἰῶνα, κ.τ.έ. ²³ Cyril. Alex. Sic Montef., sed cum Nobilio solo ἀεὶ pro εἰς αἰῶνα edidit. Pro ἀλλὰ παυσάμενος Chrysost.

et Origen. l. c. ἀναπαυσάμενος habent. Paulo aliter Euseb.: Σ. ἀλλὰ π. τῷ αἰῶνι, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει (ὁ τοιοῦτος); cui aliquatenus accedit Syro-hex. וַיִּחְיֶה אִישׁ. ²⁴ Vat. ²⁵ Cyril.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ²⁶ Vat. ²⁷ Cyril.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ²⁸ Vat. ²⁹ Syro-hex.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ³⁰ Syro-hex.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ³¹ Syro-hex.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ³² Syro-hex.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ³³ Syro-hex.

αἰῶνι, οὗτος εἰς αἰῶνα διατελέσει. Sed legendum videtur, ³⁴ Syro-hex.

12. קָרְאוּ בְשִׁמּוֹתַי עַל־אֲדָמָתָם. Vocaverunt nominibus suis super terras. Ο'. ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν ('Εβρ. ἀληθαδωθ³¹). 'Α. ἐκάλεσαν ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν ἐπὶ χθόνας.³² Σ. ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνομασίαν αὐτῶν τὰς γαίας.³³ Θ. ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ γαιῶν αὐτῶν.³⁴
13. בִּלְיָלַיִן. Non pernoctabit. Ο'. οὐ συνήκε. Σ. οὐκ ἀνίσθησεται.³⁵
14. וְהָיָה דֶרֶכָם כְּסֶלֶךְ לָמוֹ. Haec via eorum spes eis. Ο'. αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς. 'Α. τοῦτο ὁδὸς ἀνοσίῃας αὐτοῖς.³⁶ Σ. αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἀνοσίῃας αὐτοῖς.³⁷
- וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְעוּ כִלָּה. Et posteriorum os eorum approbant. Selah. Ο'. καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογήσουσιν. διάψαλμα. 'Α. . . δραιοῦνται αἶς.³⁸ Σ. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς λόγον αὐτῶν εὐδοκῆσουσιν. .³⁹ "Ἄλλος" θελήσουσιν.⁴⁰
15. כַּצֵּאֵן לְשֹׂאֵל שְׂתוֹ. Sicut oves in inferno positi sunt. Ο'. ὡς πρόβατα ἐν ᾧ ἔθεντο. Σ. ὡς βοσκήματα ἄδου ἔταξαν ἑαυτούς.⁴¹ 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο' (ἔθεντο).⁴²
- מָוֶת יִרְעֶם. Mors pascet (s. depascet) eos. Ο'. θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς. Σ. θάνατος νεμήσει αὐτούς.⁴³
- וַיִּדְרֹגוּ. Et dominabuntur in eos. Ο'. καὶ

κατακυριεύσουσιν αὐτῶν. 'Α. (καὶ) ἐπικρατήσουσιν (αὐτῶν). Σ. (καὶ) ὑποτάξουσιν αὐτούς.⁴⁴ Θ. καταχθίσονται.⁴⁵

15. וְיִיָּרֶם לְבָלוֹת שֹׂאֵל מִן־הָלוֹ. Et figura eorum consumetur in orco ab habitaculo quod sibi. Ο'. καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾧ ἔκ τῆς δόξης αὐτῶν. 'Α. καὶ χαρακτηριστὴρ αὐτῶν κατατρίψαι ἄδην ἐκ κατοικητηρίου αὐτῶν. Σ. τὸ δὲ κρατερὸν αὐτῶν παλαιώσει ᾧ ἀπὸ τῆς οἰκήσεως τῆς ἐντίμου αὐτῶν.⁴⁶
18. לֹא־יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ. Non descendet post eum gloria ejus. Ο'. οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. 'Α. οὐδὲ συγκαταβήσεται ὀπίσω αὐτοῦ δόξα αὐτοῦ. Σ. οὐδὲ συγκαταβήσεται ἀκολουθοῦσα αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.⁴⁷ 'Α. Θ. Ε'. Σ. ἀκολουθοῦσα.⁴⁸
19. כִּי־יִשְׁפָּטוּ בְּחַיָּוִי יִרְדֶּה בִּיְהוֹיָדָבִיב לְ. Nam (quamvis) animae suae in vita sua benedixerit, et laudaverint te (alii) quando tibi benefeceris. Ο'. ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεται σοι ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ. 'Α. Ε'. ὅτι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογῇ. .⁴⁹ Σ. ἀλλὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ᾧ ἔην αὐτὸν εὐλογῇ, λέγων ἐν ἑαυτῷ, ἐπαινέσουσι σε ἔαν καλῶς ποιήσῃς σεαυτῷ.⁵⁰

³¹ Chrysost. ³² Nobil. affert: 'Α. ἐκάλεσαν ἐν ὀνόματι κ. τ. ε. Correximus ὀνόμασιν ex Syro-hex., qui Aquilae continuat: καλοῦσιν (s. καλέσουσιν, כִּלְּעוּ) ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν ἐπὶ χθόνας (כְּסֶלֶךְ). ³³ Sic Montef. ex Agellio. Cf. ad Psal. lxvii. 5. Chrysost. in continuatione: ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνόμασιν αὐτῶν τὰς γ. ³⁴ Nobil. ³⁵ Syro-hex. כִּלְּעוּ . ³⁶ Coislin. unus. ³⁷ Reg. unus. Nobil. affert: Σ. ἀνοσία ; unde fortasse corrigendum ἀνοία αὐτοῖς. ³⁸ Syro-hex. כִּלְּעוּ . Hieron.: et post eos juxta os eorum current. SEMPER. ³⁹ Reg. in continuatione. Syrus legisse videtur: Σ. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς κατὰ λ. α. εὐδ. (כִּלְּעוּ). ⁴⁰ Montef. ex Regio, ut videtur. ⁴¹ Euseb., Theodoret., quorum hic πρόβατα pro βοσκήματα affert. Syro-hex. כִּלְּעוּ . Idem in textu pro πρόβατα כִּלְּעוּ habet. ⁴² Vat. affert: Θ. καταχθίσονται.

Σ. ἔταξαν ἑαυτούς. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. Sed Theodotionis lectio ad Hebr. וַיִּדְרֹגוּ pertinet. ⁴³ Theodoret. ⁴⁴ Euseb., qui Aquilae tribuit ἐνὶ κρατήσουσιν. "Suspiceo illud ἐνὶ invecum esse pro καὶ vel ἐτι."—Montef. Correximus ἐπικρατήσουσιν. Cf. Hex. ad Gen. i. 26. Psal. lxvii. 28. Deinde apud Euseb. edebatur: Σ. ὑποτάξουσιν αὐτοῖς. Syro-hex. affert: כִּלְּעוּ . ⁴⁵ Nobil. ⁴⁶ Euseb., qui ad Sym. in fine αὐτοῦ habet. Nobil. affert: 'Α. χαρακτηριστὴρ κ. τ. ε. Σ. τὸ κρατεῖον αὐτῶν παλαιώσει ᾧ ἀπὸ τῆς δόξης. Euseb. et "tres MSS." κρατερόν tuentur. Syro-hex. כִּלְּעוּ . ⁴⁷ Regii duo. ⁴⁸ Vat. ⁴⁹ Syro-hex. כִּלְּעוּ . Montef. o Regiis duobus edidit: 'Α. ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογῇ. Altera lectio Hebraeo propior. ⁵⁰ Regii duo, quorum unus ἐπαινέσει habet. Theodoret. affert:

8. וְעֹלֹתֶיךָ לִנְגְדִי תָמִיד. *Et holocausta tua quae sunt coram me jugiter.* Ο'. τὰ δὲ ὀλοκαυτώματα σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Σ. οὐδὲ αἱ ἀναφοραὶ πρόκεινται μοι ἐνδελεχείῃ.¹⁹
9. עֲתוּרִים. *Hircos.* Ο'. χιμάρους. Alia exempl. τράγους.²⁰ 'Α. Σ. Ε'. κερεϊνούς.²¹
10. כִּי־לִי כָל־חַיֹּת־יָעַר בְּהֵמוֹת בְּהַר־יְאֶלֶף. *Mihi enim est omnis bestia silvae, jumenta in montibus mille.* Ο'. ὅτι ἐμὰ ἐστὶ πάντα τὰ θηρία τοῦ ὄρους (alia exempl. τοῦ ἀγροῦ²²), κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. 'Α. ὅτι ἐμοὶ πᾶν ζῶον τοῦ ὄρους, κτήνη ἐν ὄρεσι χιλίων.²³
11. וְיוֹי שְׂרִי עִמָּדִי. *El fera agri mecum.* Ο'. καὶ ὠραιότες ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. 'Α. καὶ παντοδαπὰ (fort. παντοδαπία) χώρας μετ' ἐμοῦ. Σ. (καὶ) πληθός... Ε'. καὶ ὄναγρος ἄγριος μετ' ἐμοῦ ἐστίν.²⁴
13. אַבְרִירִים. *Taurorum.* Ο'. ταύρων. 'Α. δυναστῶν.²⁵
14. וְבַח לְאֱלֹהִים תּוֹדָה. *Sacrifica Deo gratiarum actionem.* Ο'. θύσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως. 'Α. θύσον τῷ θεῷ εὐχαριστίαν.²⁶
16. קָנִי. *Statuta mea.* Ο'. τὰ δικαιώματά μου. 'Αλλος' τὰ προστάγματά μου.²⁷

17. וְתַשְׁלֵּה. *El abjecisti.* Ο'. καὶ ἐξέβαλες. 'Α. Σ. καὶ ἔρριψας.²⁸
19. שָׁלַחַת בְּרָעָה. *Misisti in malum.* Ο'. ἐπλεόνασε κακίαν. 'Α. ἀπίστευλας (s. ἐξἀπίστευλας) ἐν κακίᾳ.²⁹
20. תָּתִן־דָּפִי. *Dedisti perniciem* (s. infamiam). Ο'. ἐτίθεις σκάνδαλον. 'Α. Ε'. ἰδιῶς ψόγον.³⁰
21. הָיִיתָ־אֵהָיָה כְּמוֹתִי. *Existimasti me esse tui similem.* Ο'. ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαι σοὶ ὅμοιος. 'Α. ὑπέλαβες ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιος σοί. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³¹ Σ. ἐνόμισας ἔσσεσθαι με ὡς σέ.³² ["Ἄλλος' ἀνομοις"]³³
- וְאָעֲרַכָּה לְעֵינֶיךָ. *El ordinabo* (scelera tua) ante oculos tuos. Ο'. καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου. 'Α. et demittam te in oculos tuos.³⁴ Θ. καὶ στοιβάσω...³⁵
22. בִּינִירְנָה. *Intelligite, quaesio.* Ο'. σύνετε δὴ. 'Αλλος' νοήσατε δὴ.³⁶
- וְלֹא־אֶחְרָף. *Ne discernam.* Ο'. μήποτε ἀρπάσῃ. 'Α. Σ. μήποτε θηρεύσω (s. ἀγρεύσω).³⁷
23. וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַכֶּנִּי. *Sacrificans laudem honorabit me.* Ο'. θυσία αἰνέσεως δοξάσει με. 'Α. Σ. θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με.³⁸

19 Syro-hex. *ولا مذهبك مذهبك*. (Ad πρόκεινται cf. ad Psal. xxxv. 2. Ad ἐνδελεχείῃ cf. ad Psal. l. 5.)²⁰ "Sic MSS. [et Schol. apud Nobil.] Ed. autem Rom. χιμάρους."—Montef. Lectionem τράγους non affert Parsonsus, nisi ex Chrysost. Opp. T. VI, p. 9 B; sed ita legisse videtur Syrus noster, vertens, *κτιν*.²¹ Nobil. affert: 'Α. Σ. Ε'. κερεϊνούς. Cod. 264: 'Α. Σ. Ε'. κριούς. Cf. nos ad Psal. lxxv. 15. Jerem. l. 8.²² Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii, invito Syro-hex. Cod. 264 affert: Οἱ Γ'. ἀγροῦ. Rectius Vat.: Οἱ Γ', καὶ οἱ Ο'. ὄρους.²³ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*. Bugatus vertit, *in montibus mille*; sed nobiscum facit Hieron., qui Hebraea vertit, *in montibus millium*.²⁴ Agellius ad loc.: "Non longe diversus est ab hac interpretatione (ἀραιότες ἀγροῦ) Aquila, cum dixerit, *παντοδαπὰ χώρας, varium agri proventum*, quem B. Hieron. imitatus edidit, *et universitas agri mecum est*; neque item Sym., qui vertit *πληθος, copiam agri*; itaque eleganter Apollinarius, *ἀνθοφόρου ὄλβου ἀρούρης*." Pro *παντοδαπὰ* rependum videtur *παντοδαπία*, quod cum eodem Hebraeo permutavit Aq. Jesai. lxxvi. 11; vel *παντοδαπὸν*, quod eidem tri-

buitur in Hex. ad Psal. lxxix. 14. Conjecturam nostram confirmat Syrus, cuius nota est: *كل حيوان في الجبل* (*varietas*) *كل حيوان في الجبل*. Ad Vtam ed. Bar Hebr. habet *كل حيوان في الجبل*, quod eodem redit.²⁵ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*. Cf. ad Psal. xxi. 13.²⁶ Agell. affert: 'Α. εὐχαριστίαν. Coisl. bombycinus: 'Α. θύσον τ. θ. εὐχαριστίας.²⁷ Montef. Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*.²⁸ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*.²⁹ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*.³⁰ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*.³¹ Vat. Nobil. notat: "Th. ut VII (h.e. LXX). 'Α. ὑπέλαβες ἐσόμενος κ.τ.ε." Unde perperam Montef.: 'Α. Θ. Ζ'. ὑπέλαβες ἐσόμενος κ.τ.ε. Cf. ad Psal. l. 1.³² Nobil., Colb. unus. Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*.³³ Sic Montef., tacito auctore.³⁴ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل*. Bugatus vertit: *et ordinabo te in oculos tuos*; invita, ni fallor, lingua. Syr. *كل حيوان في الجبل*, κατὰξω, καταβιβάζω, καθελῶ, et sim., qua ratione cum Hebraeo conciliandum sit, non constat.³⁵ Nobil.³⁶ Coisl. unus.³⁷ Syro-hex. *كل حيوان في الجبل* (Cod. C. *كل حيوان في الجبل*).³⁸ Theodoret. et Reg. unus: Σ. θυσιάζων—σωτήριον θεοῦ. Syro-hex. affert: *كل حيوان في الجبل*.

23. וְשֵׁם יְהוָה אֲרָאנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים. *Et qui ponit*
(curat) *viam, ostendam ei salutem Dei.* O'.
καὶ ἐκέῖ ὁδὸς ἣ δέξω αὐτῷ τὸ σωτήριον θεοῦ.
Σ. καὶ τῷ εὐτάκτως ὁδεύοντι δέξω σωτήριον
θεοῦ.³⁹

PSALM. L (Hebr. li).

1. לְמִנְצֵחַ מִזְמוֹר לְדָוִד. *Praecentori canticum Da-*
vidi. O'. eis τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'A.
τῷ νικοποιῷ μελῳδῆμα τοῦ Δαυίδ.¹
2. בַּת־שֶׁבַע. *Bathseba.* O'. Βηρσαβέε. 'A. Θ.
Βεθσαβέθ. Σ. ὁμοίως τοῖς O'.²
3. חֲנִי אֱלֹהִים פַּחַדְךָ. *Miserere mei, Deus, se-*
cundum bonitatem tuam. O'. ἐλέησόν με, ὁ
θεὸς, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. 'A. δώρησαί
μοι, θεέ, κατὰ ἔλεόν σου. Σ. ὀκτειρόν με, ὁ
θεὸς, κατὰ τὸ ἔλεός σου. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³
4. הַרְבֵּה בְּבִסִּי. *Multiplicando (multum) lava me.*
O'. ἐπιπλεῖον πλυνόν με. Σ. πολλάκις πλυνόν με.⁴
5. תָּמִיד. *Semper.* O'. διαπαντός. Σ. ἐνδελεχώς.⁵
6. לִמְעַן תִּצְדַּק בְּדִבְרֶךָ. *Ut justus sis in loquendo*
te. O'. ὅπως ἂν δικαιοθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου.
Σ. ἕνεκεν τοῦ δικαιοθῆναι σε ἐν τοῖς λόγοις σου.⁶
- תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ. *Purus sis in judicando te.* O'.
καὶ νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 'A. ὑπερ-
κριθῇς. Σ. νικᾶν κρίνοντα.⁸ Θ. νικήσης. ⁹

"Αλλος νικήσais. ¹⁰

7. הֵן-בְּעֶוְוֹן חוֹלַלְתִּי וּבְחַטָּא תַחֲמִנִי אִמִּי. *En!*
in iniquitate genitus sum, et in peccato con-
cepit me mater mea. O'. ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις
συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ
μήτηρ μου. Σ. (ἰδοὺ) εἰς ἀδικίαν ὠδινήθην,
καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκύησέ με ἡ μήτηρ μου.¹¹
"Αλλος ἐγέννησεν.¹²
8. הַפְּצֵת. *Desideras.* O'. ἡγάπησας. 'A. ἐβου-
λήθης. Σ. θέλεις.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁴
- בְּרִצְתָּ. *In occulto.* O'. τὰ κρύφια. "Αλλος
τὰ ἄγνωστα.¹⁵
- תּוֹדִיעֵנִי. *Scire facies me.* O'. ἐδήλωσάς μοι.
"Αλλος ἐφανέρωσάς μοι.¹⁶
10. תִּשְׁמְעֵנִי שִׁשְׁוֹן רִשְׁמִי תִּגְלִיגְהָ עֵצְמוֹת דְּבִיתָּ. *Audire facies me gaudium et laetitiam;*
exultabunt ossa quae confregisti. O'. ἀκουτιέις με
ἀγαλλιάσιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται
ὅστ᾽ ἀτεταπεινωμένα. Σ. ἀκουστὴν ποιήσόν
μοι εὐθυμίαν καὶ εὐφροσύνην, ἱλαρυνθήτω ὅστ᾽
ἀσυνέθλασας.¹⁷
11. סִתְהָר. *Absconde.* O'. ἀπόστρεψον. Σ. κρύ-
ψον.¹⁸
12. בָּרָא. *Crea.* O'. κτίσον. 'A. ἀνάκτισον.¹⁹
- וְרוּחַ יְיָ. *Et spiritum firmum.* O'. καὶ
πνεῦμα εὐθές ('A. Ε'. ἔτοιμον, ἢ ἱτοιμασμένον. Σ.
ἰδραῖον²⁰). "Αλλος καὶ πνεῦμα ἀληθές.²¹

³⁹ Theodoret., Reg. unus. Syrus minus probabiliter Aquilae tribuit, vertens: *سلاسله وحدها ناز* *سلاسله*.
+ *سلاسله وحدها*.

PSALM. L. ¹ Syro-hex. ² Vat. Nobil.: "Symmachus ut VII (LXX). Aquila, Theodotio, Βεθσαβέθ." Nobilium non ceperunt Drus., Montef., qui notant: 'A. Σ. Θ. Ζ'. Βηρ-
σαβέθ (Montef. ex ingenio Βηρσαβέε). ³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: *فمحمدا*. ⁴ Syro-hex. *فمحمدا*. ⁵ "Ita MSS."—
Montef. ⁶ Syro-hex. *فمحمدا*. (Praetulimus ἕνεκεν τοῦ δ. σε, non ὅτι δικαιοθήσῃ, vel ὡς
δικαιοθῇς, propter alteram clausulam, νικᾶν κρίνοντα. Sic
Dan. ii. 30 iuxta LXX, pro Graecis, ἕνεκεν τοῦ δηλωθῆναι τῷ
Βασίλει, Noster dedit, *فمحمدا*.) ⁷ No-
bil. Versio suspecta. Drusius: 'A. ὑπερκριθῇς; quod

merum mendum esse videtur.

⁸ Nobil. Syro-hex. Symmacho continuat: *فمحمدا*. ⁹ Nobil. ¹⁰ Coislin. unus. ¹¹ Euseb. et Colb. unus. Theodoret. affert: Σ. ἐκύησε. Syro-hex. *فمحمدا*. *فمحمدا* (ἐν ἁμαρτίᾳ) Euthym.: τὸ γὰρ ἐκίσσησεν, ἐγέννησεν εἶπεν ὁ Σύμμαχος. ¹² Colb. στιχηρῶς scriptus, et Coislin. unus. ¹³ Nobil., Vat. ¹⁴ Vat. ¹⁵ Coislin. unus. Fortasse est scholium. ¹⁶ Idem Coislin. ¹⁷ "Primam versus partem ex Colb. uno mutuamur; alteram vero ex altero στιχηρῶς scripto."—Montef. Correximus συνέθλασας pro συνέθλασεν ex Hebr. et Syro-hex., qui affert: *فمحمدا*. ¹⁸ Syro-hex. *فمحمدا*. Cf. ad Psal. xii. 2. ¹⁹ Coislin. unus. ²⁰ Syro-hex. et Bar Hebr. *فمحمدا*. *فمحمدا*. Cf. ad Psal. lvi. 8. ²¹ Alter Coislin.

- PSALM. LI (Hebr. lii).

1. לְמַנְצֵחַ מְשָׁבִיל לְדָוִד. *Praecentori (carmen) didacticum Davidi.* O'. εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ νικητοῦ ἐπιστήμονος Δαυίδ.¹
2. אֲחִימֶלֶךְ. *Ahimelech.* O'. Ἀβιμέλεχ. 'A. Ἀεμέλεχ. Σ. Θ. Ἀχμέλεχ.²
3. בּוֹנִית. *Bonitas.* O'. ἀνομίαν. 'A. E'. ὀνειδος.³ כָּל־הַיּוֹם. *Omnī die.* O'. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. καθ' ἐκάστην ἡμέραν.⁴
4. תַּחֲשַׁב הַיּוֹת. *Injurias meditatur.* O'. ἀδικίαν ἐλογίσατο. 'A. ἐπιβουλὰς λογίζεται.⁵ Θ. . . ἐφθέγγατο.⁶
5. שָׁקַר. *Mendacium.* O'. ἀδικίαν. 'A. ψεύδος.⁷
6. אֶהְבֵּת כָּל־דְּבָרֵי־בִלְע. *Diligis omnia verba de-*

1911

vorationis (exitii). Ο'. ἡγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ. Σ. ἡγάπησας πάντας λόγους εἰς τὸ καταπιεῖν.⁸

7. לְנֶצַח. In perpetuum. Ο'. εἰς τέλος. 'Α. εἰς νίκος.⁹

יִחַדְךָ וַיִּסְחָךָ מֵאֶהָל וְשָׂרְשְׁךָ מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה.

Terrebit te, et evellet te e tentorio, et eradicabit te e terra viventium. Selah. Ο'. ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματος, καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων. διάψαλμα. 'Α. πτοήσει σε, καὶ ἐκτιλεῖ σε ἀπὸ σκέπης, καὶ ἐκρίζώσει σε ἐκ γῆς ζώντων, ἀέι.¹⁰ Σ. καθελεῖ σε, καὶ ἀποξύνει σε ἀπὸ τῆς σκηπῆς σου, καὶ ἐκρίζώσει σε ἐκ γῆς ζώντων εἰς ἀέι.¹¹

8. וְיִשְׂחָקוּ. Et de illo irridebunt. Ο'. καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσονται. 'Α. καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσουσιν. Σ. καὶ ταῦτα γελάσουσιν. Ε'. καὶ ἐπ' αὐτὸν ἐπιγελάσουσιν.¹²

9. הָיָה חֲבֵר לֹא יָשִׁים. En! vir qui non posuit. Ο'. ἰδοὺ ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἔθετο. 'Α. ἰδοὺ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἔθετο. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³

יָצָו. Roboravit se. Ο'. καὶ ἐνεδυναμώθη. 'Α. ἐκραταιώθη. Σ. ἐνισχυρίσατο.¹⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁵

בְּבִהְיוֹתָ. In injuria sua. Ο'. ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐν τῇ ἐπιβουλῇ αὐτοῦ.¹⁶

10. וְיֵאֵנִי כְנוֹת רֵעִן בְּבֵית אֱלֹהִים. At ego sicut olea virens in domo Dei. Ο'. ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. Σ. ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία εὐθαλῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ.¹⁷

11. שְׁמֶךָ כִּי-טוֹב נִגְדָּר חֲסִידֶיךָ. Nomen tuum, quia bonum est coram piis tuis. Ο'. τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου. Σ. ὅτι ἀγαθὸν τὸ ὄνομά σου ἀντικρὺς τῶν ὁσίων σου.¹⁸ "Ἄλλος" τῶν ἀγνῶν σου.¹⁹

PSALM. LII (Hebr. liii).

1. לְמַנְצֵחַ עַל-מַחֲלַת מְשִׁכִּיל לְדָוִד. Praecentori super citharam (carmen) didacticum Davidi. Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Μαελεθ συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ ἐπὶ χορείᾳ ἐπιστήμονος Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον διὰ χοροῦ περὶ συνέσεως τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ὑπὲρ τῆς χορείας συνέσεως τοῦ Δαυίδ. Ε'. ὑπὲρ τῆς χορείας.¹

2. הִשְׁחִיתוּ וַהֲתַעֲבִיבוּ עוֹלָם. Corruperunt, et abominabilem fecerunt iniquitatem. Ο'. διέφθειραν, καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις. Σ. διεφθάρησαν, καὶ βδελυρίαν ἐπετίθενσαν μετὰ ἀδικίας.² Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο' (διέφθειραν).³

3. כָּלֹו כִּג יִחַדוּ בְּאַחֲרָיו. Unusquisque eorum deflexit, una corrupti sunt. Ο'. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἡχρειώθησαν. 'Α. πᾶς αὐτὸς ἀπεστράφη, ἅμα συνεπλάκησαν (s. περιεπλάκησαν).⁴

4. אֲכָלוּ עֲמִי אֲכָלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא כָרְאוּ. Comedentes populum meum, sicut comedunt panem, Deum non invocant. Ο'. οἱ κατεσθίνοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου, τὸν θεὸν οὐκ ἐπεκαλῆσαντο. 'Α. Θ. κατεσθίνοντες (s. ἐσθίνοντες) τὸν λαόν μου ἔφαγον ἄρτον, τὸν θεὸν οὐκ ἐπικαλούμενοι.⁵

⁸ Colb. unus. Syrus noster affert: Σ. εἰς τὸ καταπιεῖν (حَسَبَ وَحَسَبَ). ⁹ Syro-hex. + חֲסִידֶיךָ.

¹⁰ Syro-hex. + מִיִּי מִיִּי מִיִּי. ¹¹ Montef. ex Chrysostomo, ut ait, loco non memorato. ¹² Cod. 264. ¹³ Vat.

¹⁴ Nobil. ¹⁵ Vat. ¹⁶ Syro-hex. + חֲסִידֶיךָ. ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Coislin. unus.

PSALM. LII. ¹ Sic Montef., ex Eusebio, ut ait. Ad Aquilam Δαυίδ pro τοῦ Δ. juxta Syro-hex., et ad Theod. τοῦ Δ. pro τῷ Δ. rescripsimus. Euseb. affert: ὁ μὲν 'Α. ἐπὶ

χορείᾳ ἡρμηνευσεν· ὁ δὲ Σ. διὰ χοροῦ· ὁ δὲ Θ. ὑπὲρ τῆς χορείας, καὶ ἡ Ε' ἔκδοσις ὁσαύτως. Et mox: διὰ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἡρμηνευταῖς, τοῦ Δ. ἐπιγέγραπται. Theodoret.: Σ. διὰ χοροῦ. Syro-hex. + חֲסִידֶיךָ. ² Euseb. Vat. affert: Σ. διεφθάρησαν. ³ Nobil., Vat. ⁴ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי. ⁵ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי. ⁶ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי. ⁷ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי. ⁸ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי. ⁹ Syro-hex. + אֲכָלוּ עֲמִי.

10. בָּלַע אֲדָנִי פֶלֶג לְשׁוֹנִי כִּי־רָאִיתִי חָמָס וְרִיב. בְּעִיר. Degluti, Domine, divide linguam eorum; vidi enim violentiam et rixam in urbe. O'. καταπόντισον, κύριε, καὶ καταδίελε τὰς γλῶσσας αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει. Σ. καταποθῆναι ποίησον, δέσποτα, [καὶ] ἀσύμφωνον ποίησον τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ὅτι ἐθεώρησα βίαιον ἀδικίαν καὶ διαδικασίαν ἐν τῇ πόλει.¹⁴
11. יוֹמִם וְלַיְלָה יִסְבָּבָה עַל־חֻמֹּתֶיהָ וְאָנֹן וְעַמָּל בְּבִקְרָבָה. Dies noctesque circumeunt eam super muris ejus, et iniquitatis ac molestia sunt in medio ejus. O'. ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει ('Α. κυκλοῦντα¹⁵) αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς, ἀνομία καὶ πόνος ('Α. καὶ ἀνοφέλεια (s. ἀνοφέλεις) καὶ κόπος¹⁶) ἐν μέσῳ αὐτῆς. Σ. ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλοῦντα αὐτῆς τὰ τείχη, ὀδύνην καὶ ταλαιπωρίαν ἔνδον αὐτῆς.¹⁷
12. הָיוּת בְּקִרְבָּהּ וְלֹא־יָמִישׁ מִרְחֹבָהּ תָּדָּ וּמִרְמָה. Pravitates in medio ejus, nec recedit a platea ejus oppressio et dolus. O'. καὶ ἀδικία ('Α. ἐπισουλῇ¹⁸), καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος ('Α. ὄφλημα καὶ ἐπίθεσις¹⁹). Σ. ἐπηρείας ἔνδον αὐτῆς, ἀχώριστον ἀπὸ τῶν πλατειῶν αὐτῆς ζημίαν καὶ ἐπίθεσιν.²⁰
- cum illis, dum vertit ex eodem Reg., ἐξαίφνης ἐποίησα ἂν τὴν ἔκφυζιν [sic edidit Montef.] κ.τ.έ. Et ita intelligendus est Hieron., ubi ait in Epist. ad Sun. et Fret. [31]: 'Sed sciendum quod pro διανοήσυχια Aq. et Sym. et Theod. et Quinta ed. interpretati sunt, ἀπὸ πνεύματος, id est, a spirítu, et in Hebraeo scriptum sit מְרֻבָּא; omnisque sensus ita apud eos legatur: Festinabo ut solver a spirítu tempestatis et turbínis.'—Montef. Euseb. affert: Σ. ἐξαίφνης ἂν ἐποίησα τὴν ἔκφυζιν μου ἀπὸ πνεύματος ἐπαίροντος. ¹⁴ Ex Eusebio, qui καταποντισθῆναι et ἀδικασίαν habet. "Colbert. unus καταποθῆναι, perperam; alter στιχηρῶς scriptus, καταποθῆναι; quae lectio non spernenda."—Montef. Etiam Syrohex. καταποθῆναι in suo habuit, vertens: ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ Cf. Hex. nostra ad Thren. ii. 8. Deinde pro ἀδικασίαν, quae vox non alibi fertur, ex Catena PP. GG., Tom. II, p. 49 διαδικασίαν assumimus. Cf. ad Psal. xxxiv. 23. ¹⁶ Syrohex. in textu habet κυκλώσουσαν (ϰϰϰϰϰϰ); in marg. autem: 'Α. κυκλοῦντα (ϰϰϰϰϰϰ). ¹⁵ Syrohex. ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰

- [“Ἄλλος κόπος καὶ δόλος.”]²¹
13. כִּי לֹא־אֵיִב יְהִרְפֵּי וְאִשָּׁא לֹא־מִשְׁנָאִי עָלַי. הִתְגַּדִּיל וְאִשְׁתַּר מִמֶּנִּי. Non enim hostis probris affecit me, et sustinuissem; non odio habens me sese extulit contra me, et abscondissem me ab eo. O'. ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἂν καὶ εἰ δὲ μισῶν ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ. Σ. οὐ γὰρ ἐχθρὸς προσηγλάκισέ με, ἵνα βαστάξω οὐδὲ διὰ μίσους μοι (f. μου) ἐπ' ἐμὲ ἐμεγάλυνε πτερινισμόν, ἵνα κρύβωμαι αὐτόν.²²
14. וְהִתְקָה אֲנֹשׁ כְּעַרְפִּי אֶלְוִפִּי וּמִדַּעִי. At tu, homo secundum aestimationem mei (quem mihi ipsi equiparabam), familiaris meus et notus meus. O'. σὺ δὲ, ἀνθρώπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωστὲ μου. Σ. ἀλλὰ σὺ, ἀνθρώπε ὁμότροπός μοι, συνήθης καὶ γνώριμός μοι.²³
15. אֲשֶׁר יָחַדוּ נִמְתִּיק סוּד בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ. בְּרִגְשָׁא. Qui una dulce reddebamus colloquium, in domo Dei ambulabamus in turba. O'. ὅς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανας ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐπορεύθην ἐν ὁμοιοῖα. 'Α. οἱ ὁμοῦ ἐγλυκάναμεν ἀπόρρητον. . . ²⁴ Σ. οἵτινες ἐκοινωνολογούμεθα γλυκεῖαν ὁμιλίαν, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἀνεστρεφόμεθα συνδίαίτουμένοι.²⁵

- ♦ ¹⁷ Euseb. Cf. ad Psal. v. 6. lv. 8. Nobil. affert: Σ. ὀδύνη καὶ ταλαιπωρία. ¹⁸ Syrohex. ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ Euseb. in Comment. p. 236, ubi ὁμοίτροπος editum. Idem vero ibid. p. 229: οὗτε γὰρ Σαούλ ἰσόψυχος αὐτοῦ ἦ φίλος, ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, ὁμότροπος ἦν; et in Dem. Evang. p. 472: σὺ δὲ, ἀνθρώπε ὁμότροπέ μοι. Nobil. affert: Σ. ἀλλὰ σὺ ἀνθρώπος ὁμότροπος, καὶ συνήθης μοι καὶ γνώριμος. Denique Syrohex. ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

10. אָז יָשׁוּבוּ אוֹיְבֵי אַחֲרֵי בָיִם אֶקְרָא. *Tunc convertentur retrorsum hostes mei, die quo invocavero.* Ο'. ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροὶ μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαι σε. Σ. τότε ἀποστραφήσονται οἱ ἐχθροὶ μου ὀπίσω, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαι σε.²⁰ 'Α. Σ. Θ. Ε'. τότε (ἐπιστρέψουσιν).²¹

יְהִי-יְרַעַתִּי בִּי-אֱלֹהִים לִי. *Hoc scio, quia Deus est mihi.* Ο'. ἰδοὺ ἔγνω ὅτι θεός μου εἰ σύ. Σ. οἶδα ὅτι ἔστι θεός μοι.²² 'Ο 'Εβραῖος, Ε'. ὅτι θεός μοι ἐστι.²³

11. בְּאַלְהִים אֶהְיֶל דְּבַר בִּיהוָה אֶהְיֶל דְּבַר. *In Deo laudabo verbum, in Jona laudabo verbum.* Ο'. ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον. 'Α. ἐν θεῷ καυχῆσομαι ῥῆμα, ἐν κυρίῳ ὑμνήσω λόγον.²⁴ Σ. τὸν θεὸν ὑμνολογήσω, διὰ τοῦ θεοῦ ὑμνοποιήσομαι λόγον.²⁵

12. בְּאַלְהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא מִהִי-יַעֲשֶׂה אָדָם לִי. *In Deo confisus sum, non timebo quid faciat homo mihi.* Ο'. ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Σ. τῷ θεῷ πέποιθα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.²⁶

13. עָלֵי אֱלֹהִים נִדְרֶיךָ אֵשְׁלֵם תּוֹדֹת לָךְ. *Super me, Deus, vota tua, reddam gratiarum actiones tibi.* Ο'. ἐν ἐμοί, ὁ θεός, αὐ εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου. Σ. ἀναδέχομαι, θεε, ἃ ἠψάμην,

ἀποδώσω αἰνέσεις σοι.²⁷

14. לְהַתְּלֵךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בָּאוֹר הַחַיִּים. *Ad ambulandum coram Deo in luce viventium.* Ο'. τοῦ εὐαρεστήσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώοντων. Σ. ὥστε δδεύειν ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ διὰ φωτὸς τῆς ζωῆς.²⁸ 'Αλλος' εὐαρεστήσω.²⁹

PSALM. LVI (Hebr. lvii).

1. לְמַנְיַח אֶל-תַּשְׁחַת לְדָךְ מִכְתָּם בְּבִרְחוֹ מִצִּיָּן-שָׁאוּל בְּמַעְרָה. *Praecentori, Ne perdas, Davidi scriptum (carmen), quando fugit a facie Sauli in speluncam.* Ο'. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. Σ. ἐπινίκιον περὶ τοῦ, μὴ διαφθείρης, τοῦ Δαυὶδ τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου ('Α. ταπεινὸν τελείου), ἥνικα ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου Σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον.¹

2. חַנּוּנִי אֱלֹהִים חַנּוּנִי. *Miserere mei, Deus, miserere mei.* Ο'. ἐλέησόν με, ὁ θεός, ἐλέησόν με. 'Α. δώρησαί μοι, θεε, δώρησαί μοι.²

אֶחָסֶה. *Confugiam.* Ο'. ἐλπῶ. Σ. εὐθαρσῶ.³

עַד-יַעֲבִיר הַוֹּת. *Donec transierit pernicies.* Ο'. ἕως οὐ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. 'Α. ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ἐπιβουλὴ. Σ. ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ ἐπηρεαστής.⁴

Nobil. et Syro-hex. (ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ) correximus. Idem paulo ante: ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ, h. e. τὰ ἔνδον μου ἐξηριθμήσας σύ; non, ut Nobil., Theodoret., et Cod. 268: Σ. τὰ ἔνδον μου ἐξηριθμήσας σοι. Et mox: ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. Nobil. affert: Σ. ἔθου—ἐξαριθμῆς. ²⁰ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. Symmacho continuat: ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. Nobil. affert: Σ. ἔθου—ἐξαριθμῆς. ²⁰ Euseb., Reg. unus. ²¹ Nobil. ²² Euseb., Reg. unus. ²³ Syro-hex. ²⁴ Nobil. ²⁵ Euseb., Reg. unus. Montef. qui Regium quoque unum appellat, edidit: 'Α. ἐν τῷ θ. κ. ρ., ἐν τῷ θεῷ ὑμ. λόγον; invito Euseb. ²⁶ Euseb., Reg. unus. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Euseb.: Σ. ὡς τὸ δδεύειν κ. τ. ε. Correximus ope Syri nostri, qui affert: ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς.

²⁹ "Colbert. στιχηρῶς scriptus."—Montef. Est lectio Comp., Ald., et librorum plurimorum pro Vaticana, τοῦ εὐαρεστήσαι.

PSALM. LVI. ¹ Syro-hex. ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ. Euseb. affert: 'Α. ταπεινὸν τελείου. Σ. τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου. ² Syro-hex. et Bar Hebr. ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ. Cf. ad Psal. lx. 5. ³ Syro-hex. ܡܫܝܚܝܡܢ ܡܫܝܚܝܡܢ. Theodoret. Ad Aquilam Theodoret. legit, ἕως οὐ παρέλθῃ; ad Sym. Euseb. ἐπηρεαστής sine artic. Nobil. affert: 'Α. ἡ ἐπιβουλὴ. Σ. ὁ ἐπηρεαστής. Syro-hex. ܡܫܝܚܝܡܢ. (Interpres Philox. Matth. v. 44 pro ἐπηρεάζοντες habet ܡܫܝܚܝܡܢ.)

4. דְּבָרֵי כָזָב. *Qui loquuntur mendacium.* Ο'. ἐλά-
λησαν ψευδῆ. Σ. οἱ λαλοῦντες ψευδῆ.⁶
5. כְּמִרְפָּתָן חֲרֹשׁ יֶאֱזָנוּ. *Instar aspidis sur-
dae, quae obturat aurem suam.* Ο'. ὥσει
ἀσπίδος κωφῆς, καὶ βουούσης τὰ ὦτα αὐτῆς.
Σ. ὡς ἀσπίδι κωφῇ, βουούσῃ ὥτιον αὐτῆς.⁷
6. אֲשֶׁר לֹא-יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחֲשֵׁי. *Quae non
audit vocem incantantium.* Ο'. ἥτις οὐκ εἰσα-
κούσεται φωνὴν ἐπαδόντων ('Α. Θ. ὁμοίως τοῖς
Ο'. Σ. ψιθυρίζοντων⁸). Σ. ἵνα μὴ ἀκούσῃ
φωνὴν ψιθυρίζοντων.⁹ "Αλλος· ἐπασιδῶν. "Αλ-
λος· φαρμακῶν.¹⁰
7. חֹזֵר הַבְּרִים מִחֶפֶז. *Fascinatoris fascinationum
periti.* Ο'. φαρμάκου τε (alia exempl. φαρμα-
κουταί¹¹) φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. 'Α.
ἐπαείδειν ἐπασιδῆν σεσοφισμένον.¹² Σ. ἐπα-
στοῦ ἐπφδᾶς σεσοφισμένου.¹³ Θ. φαρμάκου
φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. Ε'. φαρμακεύ-
ουσα φαρμακοῦς... Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴
8. יִתְהַלְכֵּם כְּמִדְּמוּיִם יִתְהַלְכֵּם לָמוֹ. *Liquescent sicut
aquae quae decurrunt sibi ipsis.* Ο'. ἐξου-
δενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον. Σ.
διαλυθήτωσαν ὡς ὕδωρ παρερχόμενον ἑαυτῶ.¹⁵
9. יִרְדֵּךְ חֶצְוֹ כְּמוֹ יִתְהַלְלֵךְ. *Intendat sagittas suas*

- quasi praecisae (sine cuspidē) sint.* Ο'. ἐντε-
νέϊ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὐ ἀσθενήσουσιν. Σ.
ὁ τείνων τὸ τόξον αὐτοῦ θορυβηθήτω ὡς τὰ
θρυπτόμενα.¹⁷
9. כְּמוֹ שֶׁבִּלְיָל תִּמְסַ יִתְהַלֵּךְ אֶשֶׁת בְּלִיחוֹ. *Sicut limax liquefactione abili, abor-
tuum mulieris, non vident solem.* Ο'. ὥσει
κηρὸς ὁ τακεῖς ἀνταναيرهθῶσονται, ἔπρεσε πῦρ,
καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. 'Α. ὁμοίως γῆς ἐν-
τέρφω τακὲν πορευέται, ἔκτρωμα γυναικὸς οὐ μὴ
ὀραματισθῶσιν ἥλιον.¹⁸ Σ. ὥσπερ ἐλ χόριον
διαλυθὲν διαφωνέϊ, ἡ ἔκτρωμα γυναικὸς, ἵνα μὴ
ἰδῶσιν ἥλιον.¹⁹ Θ. ὥσει κηρὸς τακεῖς ἀντα-
ναيرهθῶσεται, ὡς ἔκτρωμα γυναικὸς οὐκ εἶδεν
ἥλιον.²⁰
10. בְּצִרְס וְבִינוּ כִּירְתִּיכֶם אֲמַד כְּמוֹ-חֵי כְּמִדְּחִירֹן. *Priusquam persentiscant ollae ves-
trae rhamnum, sic vinum, sic ardorem (arden-
tem) turbine rapiet eum.* Ο'. πρὸ τοῦ συνιέναι
τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὥσει ζῶντας,
ὥσει ἐν ὀργῇ καταπίεται ('Α. λαυλαπίσει. Θ.
καταπίεται²¹) ὑμᾶς. Σ. πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν αἱ
ἀκανθαὶ ὑμῶν, ὥστε γενέσθαι ῥάμνος, ἐτι ζῶντα
ὡς ὀλξήθρον λαυλαψ ἀρεῖ.²²
11. יִשְׁמַח צִדִּיק בִּיְהוָה נִקְּם פְּעָמָיו יִרְחֹץ בַּדָּם. *Laetabitur justus, cum viderit ulti-
onem; gressus suos lavabit in sanguine im-*

⁶ Nobil. Syrus affert: *هو. انفسه؟ مصحح*.
* (ψευδῶς) *هو. انفسه؟ مصحح*. ⁷ Euseb. ⁸ Nobil. Syrus vero:
'Α. Σ. ψιθυρίζοντων (*هو. انفسه؟ مصحح*). ⁹ Euseb. ¹⁰ Coisl. in.
unus. ¹¹ Sic a 2^a manu Cod. Vat., alii. Syro-hex.
هو. انفسه؟ مصحح, fascinando fascinata. ¹² Nobil.
¹³ Idem. Euseb. affert: Σ. ἐκάστον (sic) ἐπφδαῖς σεσοφισμέ-
νου. Theodoret.: Σ. ἐπασιδῶν (sic) ἐπφδαῖς σεσ. Vat. ἐπασιδῶν-
ται (sic) ἐπφδαῖς σεσ. Postremo Syro-hex. *هو. انفسه؟ مصحح*,
هو. انفسه؟ مصحح, h. e. ut videtur, ἐπφδαῖς ἐπφδαῖς
σεσοφισμένης, juxta Hieronymi versionem, nec incantatoris
incantationes callidas. (Justin. M. in Apol. II. 6 jungit,
ἐποικιστῶν καὶ ἐπφδαῖς καὶ φαρμακευτῶν.) ¹⁴ Nobil., Vat.
¹⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. *هو. انفسه؟ مصحح*. ¹⁶ Euseb.
"Regius unus habet διαλυθήσονται."—Montef. Syro-hex.
هو. انفسه؟ مصحح *هو. انفسه؟ مصحح*.

¹⁷ Euseb. Syro-hex. *هو. انفسه؟ مصحح*.
هو. انفسه؟ مصحح. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem.
Mendose Euseb.: ὡς περιχωρίον διαλυθὲν διαφωνέϊ ἔκτρωμα
κ.τ.έ. Syro-hex. *هو. انفسه؟ مصحح*. *هو. انفسه؟ مصحح*, h. e. ὥσπερ ἐλ χωρίον
διαλυθὲν, διαφωνέϊ ἔκτρωμα κ.τ.έ. ²⁰ Nobil. Montef. edi-
dit: ὥσει κηρὸς ὁ τακεῖς κ.τ.έ. ²¹ Nobil. Pro λαυλαπίσει,
quod edebatur, correximus λαυλαπίσει. Cf. Hex. ad Psal.
xlix. 4. Jesai. liv. 11. ²² Euseb., Theodoret., Nobil.
Euseb. affert: πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν κ.τ.έ. Theodoret.: ὥστε γ.
ῥάμνον (hoc Nobil.) ἐτι ζῶντας (sic Reg. unus) κ.τ.έ. Vat.:
πρὶν αὐξηθῶσιν κ.τ.έ. Idem Regius: πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν.
Alius Reg. ἀρεῖ pro ἀρεῖ habet. Syro-hex. Symmacho
continuat: *هو. انفسه؟ مصحح*. *هو. انفسه؟ مصحح*. (In fine
pro λαυλαψ ἀρεῖ Syrus legisse videtur εἰσαπτε.)

9. וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם. *Et tu, Iona, deridebis eos, subannabis omnes gentes.* Ο'. καὶ σὺ, κύριε, ἐκγελάσῃ αὐτοὺς, ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Σ. σὺ δέ, κύριε, καταγελάσεις αὐτῶν, ἐπιφθέγγῃ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν.⁹

11. אֶלְדִּי חֲסִדִּי מִן־מִנִּי. *Deum meum (quod attinet), benignitas ejus praeveniet me.* Ο'. ὁ θεός μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με. Ἄλ-λος ὁ ἔφορός μου τὸ ἔλεος αὐτοῦ σκεπάσει με.⁹

יִרְאֵנִי בְּשׂוֹרְרִי. *Videre me faciet (interitum) oppressorum meorum.* Ο'. δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου. Σ. ἐπιδεῖν ποιήσει με τοῖς ἀπο-τειχίζουσίν με.¹⁰

12. פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עָמִי. *Ne obliviscantur populares mei.* Ο'. μήποτε ἐπιλάθωνται τοῦ νόμου σου (Ἄ. Θ. λαοῦ μου). Σ. μήποτε ἐπιλάθωνται ὁ λαός μου.¹¹

הַיְגִיעֵמוּ בְּחִילָה יְהוֹרִידֵמוּ מִגִּנְנִי אֲדֹנִי. *Com-move eos in fortitudine tua, et deturba eos, clypeus noster, Domine.* Ο'. διασκόρπισον αὐ-τοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ καταγάγε αὐτοὺς, ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε. Σ. ἀναστάτωσαν αὐτοὺς τῇ δυνάμει σου, καὶ κάθελε αὐτοὺς, ὑπερασπιστὰ ἡμῶν κύριε.¹²

13. חַטָּאת־פִּימוּ דְּבַר־שִׁפְתֵימוּ. *Peccatum oris eorum, verbum labiorum eorum.* Ο'. ἁμαρτίαν στόματος αὐτῶν, λόγον χειλέων αὐτῶν. Σ. τῇ ἁμαρτίᾳ τοῦ στόματος αὐτῶν, τῷ λόγῳ τῶν χειλέων αὐτῶν.¹³

יִלְכְּדוּ בְּגִאֲוָנָם וּמִצָּלָה וּמִנְחָשׁ יִסְפְּרוּ. *Et capiantur in fastu suo, et propter maledictiones et propter mendacia quae enarrant.* Ο'. καὶ συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται. Σ. συλ-ληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν, ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντες.¹⁴

14. כֹּלֶה בְּחֵמָה כֹּלֶה וַאֲיֵמוֹ. *Consume in furore, consume, ut non sint.* Ο'. συντέλειαι, ἐν ὀργῇ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν. Ἄ. τέλεσον ἐν χόλῳ, τέλεσον, καὶ οὐχ ὑπάρξουσιν.¹⁵ Σ. συντέλεσον ἐν θυμῷ, ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ᾧσιν.¹⁶

לְעַד סֶלָה וְעַד סֶלָה. *Usque ad fines terrae. Selah.* Ο'. Θ. τῶν περάτων τῆς γῆς. διά-ψαλμα. Ἄ. εἰς πέρατα τῆς γῆς ἀεί. Σ. εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.¹⁷

15. יִשְׁבּוּ לְעֶרֶב יְהִימוּ כְּכֶלֶב יוֹסֻבָּבוּ עִיר. *Et revertentur ad vespem, fremunt sicut canis, et circuibunt civitatem.* Ο'. ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώ-σουσι πόλιν. Ἄ... ὀχλάσουσιν ὡς κύων...¹⁸

⁹ Euseb., qui pro ἐπιφθέγγῃ, ἐπιφράζει habet. Mendum, quod suspicabatur Montef. in vocab. ἐπιφράξεις (sic), ex *Catena P.P.GG.*, T. II, p. 160 correxit Bahrdtius, rescribendo ἐπιφθέγγῃ. Consentit Syrus noster: *هو الله يفرحهم*. Cf. Hex. ad Hos. vii. 16, ubi pro ὁ ἐπιφθέγγαντο Syrus habet *هو الله يفرحهم*.

¹⁰ Sic unus Regius, qui interpretem tacet. Videtur esse Vtae, vel Vitae, vel VIImae, quae liberiori interpretandi genere concinnatae sunt.—Montef. ¹¹ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم*.

¹² Montef. e duobus MSS. edidit: Ἄ. Θ. μήποτε ἐπιλάθωνται τοῦ λαοῦ σου. Σ. μήποτε ἐπιλάθωνται ὁ λαός μου τοῦ νόμου σου. Nobil. affert: Ἄ. Θ. λαοῦ μου. Σ. ἐπιλάθωνται ὁ λ. σου τοῦ ν. σου. Cod. 264: Ἄ. Θ. ἀντιλαμβανόμενος (!) λαοῦ μου. Σ. ἐπιλάθωνται (sic) ὁ λαός μου. Syro-hex. in textu habet, μή-ποτε ἐπιλάθωνται τοῦ ὀνόματός σου; in marg. autem: Ὁ Ἑβρ. ἔ. utique *populum meum* (*هو الله يفرحهم*). Σ. μήποτε ἐπιλάθωνται (*هو الله يفرحهم*) ὁ λαός μου. Hieron. in Epist. ad Sun. et

Fret. 33: “Ne occidas eos, ne quando obliviscantur *populi tui*. Pro quo in Graeco scriptum est, *legis tuae*; sed in LXX et in Hebraeo non habet, *populi tui*, sed, *populi mei*, et a nobis ita verum est.” ¹² Theodoret., Nobil. Collb.

unus pro *kádele* habet *katágage*, male. Euseb. affert: Σ. ἀναστάτωσαν αὐτοὺς τῇ δ. σου. Syro-hex.: Σ. ἀναστάτωσαν (*هو الله يفرحهم*) αὐτοὺς, καὶ κάθελε (*هو الله يفرحهم*) αὐτοὺς τῇ δυνάμει σου.

¹³ Theodoret. Euseb. affert: Σ. ἁμαρτία τ. σ. αὐτῶν, καὶ τῷ λόγῳ κ.τ.έ. Syro-hex. *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم*.

¹⁴ Euseb., Theodoret., Nobil. et Cod. 268; e quibus Theodoret. et Cod. 268 legunt et distinguunt: λαλοῦντας συντέλεσον ἐν θυμῷ κ.τ.έ. Syrus affert: Σ. ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντες (*هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم*).

¹⁵ Euseb., a Montef. praetermissus. ¹⁶ Euseb., Theodoret., Nobil. et Cod. 268. Syro-hex. Symmacho continuat: *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم* *هو الله يفرحهم*.

¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Euseb. Montef. nescio unde, edidit: Ἄ. ἀνακαμπέτωσαν ἑσπέραν, ὀχλάσουσιν ὡς κύων, περιερχόμενοι

Σ. ἀνακαμπέτωσαν ἐσπέρας, θορυβείτωσαν ὡς κύνες, περιερχόμενοι πόλιν.¹⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰

16. **הִמָּה יִנְיִעֲנוּ לְאֶלֶל אֶס-לָא יִשְׁבְּעוּ וְיָלִינוּ.** *Ipsi vagabuntur ad edendum, si non saturati fuerint, et (famelici) pernoctaverint (s. et murmurabunt).* Ο'. αὐτοὶ διασκορπίσθονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσιν. 'Α. αὐτοὶ σαλευθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν μὴ ἐμπλησθῶσι, καὶ γογγύσωσι.²¹ Σ. ῥεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσιν.²²
17. **וְאֶרְנֵן לְבֹקֶר חֲסִדָּה.** *Et praedicabo in mane benignitatem tuam.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρωῒ τὸ ἑλεός σου. Σ. καὶ ὑμνήσω κατ' ὄρθρον τὸ ἑλεός σου.²³

PSALM. LIX (Hebr. lx).

1. **לְמַנְיֵץ עַל-שִׁשְׁנָן עֲדוּת מִכְתָּם לְדָרֵךְ לְלִמָּד.** *Praecentori super Susan testimonii, scriptum (carmen) Davidi ad docendum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι εἰς στηλογραφίαν τῷ Δαυὶδ εἰς διδασχὴν. 'Α. τῷ νικοποιῷ ἐπὶ κρίνων μαρτυρίας ταπεινοῦ τελείου τοῦ Δαυὶδ...¹ Σ. ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν μαρτυρία τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου τοῦ Δαυὶδ εἰς διδασχὴν.²

πόλιν (ῥεμβόμενοι). Quae ex Symmacho interpolata esse quivis videt. ¹⁹ Euseb. (qui pro ἐσπέρας, εἰς ἡμέραν habet), Theodoret., Nobil., Vat. Montef. nullo, ut videtur, auctore εἰς ἐσπέραν edidit. Syrus affert: **هــمـ يـجـمـعـونـ لـيـقـلـلـ وـيـسـبـعـونـ لـيـلـنـ**.

²⁰ Nobil., Vat. ²¹ Cod. 264. Nobil., Vat. tantum afferunt: 'Α. ἐὰν μὴ ἐμπλησθῶσι. ²² Euseb., Theodoret., Nobil. Syro-hex. **هــمـ لا يـجـمـعـونـ لـيـلـنـ** **هــمـ لا يـجـمـعـونـ لـيـلـنـ**. Mendose Cod. 268: Σ. ἵνα μὴ ἀχόρταστοι εὐρεθῶσιν. ²³ Euseb. Syro-hex.: Σ. ὑμνήσω κατ' ὄρθρον (لـيـلـنـ).

PSALM. LIX. ¹ Montef. ex Euseb. et ex uno Regio edit: 'Α. τῷ νικ. τοῖς ἀλλοτριωθησομένοις ἐπὶ κρίνων ταπεινοῦ κ.τ.έ., omisso μαρτυρίας, quod Euseb. diserte agnoscit, et assumpto, nescio quo auctore, τοῖς ἀλλοτριωθησομένοις, quod ex versione LXXviralis τοῖς ἀλλοιωθησομένοις huc migrasse

2. **בְּחִצּוֹתַי אֶת-אֲרָם נִהַרְסוּ וְאֶת-אֲרָם צִוְּבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיֵּךְ אֶת-אֲדוֹם בְּגִיא־מֶלַח שְׁנִים עָשָׂר אֶלְף.** *Quum bellum gereret cum Mesopotamia et cum Syria Soba; et reversus est Joab, et percussit Idumaeos in valle salis duodecim millia.* Ο'. ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας, καὶ τὴν Συρίαν Σοβάλ· καὶ ἐπέστρεψεν 'Ιωάβ, καὶ ἐπάταξε τὴν φάραγγα (alia exempl. τὸν 'Εδὼμ ἐν τῇ φάραγγι) τῶν ἁλῶν, δώδεκα χιλιάδας. Σ. ὁπότε ἐμπρήσας τὴν Συρίαν τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τὴν Συρίαν Σωβάλ, [καὶ] ἀνέστρεψεν, καὶ ἐπάταξε τὸν 'Εδὼμ ἐν τῇ φάραγγι τοῦ ἁλὸς, δώδεκα χιλιάδας.³

3. **אֶלֹהִים וְנִחַתְנוּ פְּרִצָּנוּ.** *Deus, rejecisti nos, dirupisti nos.* Ο'. ὁ θεὸς, ἀπόσω ἡμᾶς, καὶ καθείλες ἡμᾶς. Σ. ὁ θεὸς, ἀπεβάλου ἡμᾶς, καὶ διέκοψας ἡμᾶς.⁴

אֶרְאֵה תִשְׁבֵּב לִנִּי. *Iratus es, reficies nos.* Ο'. ἀργίσθης, καὶ ὤκτειρσας ἡμᾶς. 'Α. θυμωθεὶς μετέστρεψας ἡμᾶς.⁵ Σ. ὠργίσθης, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς.⁶ Ε'.... καὶ περιεκύκλωσας ἡμᾶς.⁷

4. **הִרְעִשְׁתָּהּ.** *Concussisti.* Ο'. συνέσεισας. Σ. *discerpisti.*⁸

כִּי-רָמְדָה. *Nam vacillat.* Ο'. ὅτι ἐσαλεύθη. 'Α. ὅτι ἤρθη (s. ἐπήρθη).⁹

videtur. Cf. ad Psal. lxxix. r.

² Euseb., qui εἰς ἀδοχὴν perperam scribit. Hic quoque Montef. post Nobil. et Drusium μαρτυρία omisit.

³ Euseb. Pro ἐμπρήσας Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 215 ἐνέπρησας corrigit, incuria, opinor, pro ἐνέπρησε. Cum vero Joabi nomen, casu an ex proposito, tacerit Sym., potius delendum videtur καὶ ante ἀνέστρεψεν, ut Davidi ipsi Idumaeorum clades vindicetur, juxta narrationem sacram, 2 Reg. viii. 13.

⁴ Euseb., et Origen. Opp. T. II, p. 737. "Sic Colbert. unus; alter vero Colbert. ἔκοψας."—Montef. ⁶ Euseb., Origen., Nobil. et duo Regii. ⁷ Euseb. affert: 'Ε. καὶ περιεκύκλωσαν (sic) ἡμᾶς; sed paulo post, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς. Correximus περιεκύκλωσας. ⁸ Syro-hex. **هــمـ يـجـمـعـونـ لـيـلـنـ**. Vox Syriaca commutatur cum ἔρρηξε, ἔσχισε, et sim. Vid. Job. xxxi. 37. Jesai. xxxvi. 22. Ezech. xxxviii. 20 in Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **هــمـ يـجـمـعـونـ لـيـلـنـ**.

5. הִשְׁקִיתֵנוּ יְיָ מִיַּיִן. Potare fecisti nos vinum titubationis. Ο'. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξως. 'Α. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον καρώσεως.¹⁰ Σ. . . οἶνον σάλου.¹¹

6. נִתְּנָה לִירֵאָה נָס לְהַתְנוֹסָס מִפְּנֵי קֶשֶׁט. Destisti timentibus te vexillum ad elevandum se (s. ad conjiciendum se in fugam) propter veritatem. Ο'. ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. 'Α. ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σύσσημον, τοῦ σημειοῦσθαι ἀπὸ προσώπου βεβαιότητος. Σ. ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείον, εἰς τὸ ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τοξέυματος.¹²

8. אֱלֹהִים דָּבַר בְּקִרְשׁוֹ. Deus locutus est in sanctitate sua. Ο'. ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῇ ἀγίῳ αὐτοῦ. 'Α. ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῇ ἡγιασμένῳ αὐτοῦ.¹³

8. אֶעֱלֶה אֶחֱלֶקָה שָׁן. Exsultabo, dividam Sicheem. Ο'. ἀγαλλιάσομαι, καὶ διαμεριῶ Σίκιμα. 'Α. γαυριάσομαι . . . Σ. γαυριάσω, καὶ διανεμήσω Σίκιμα.¹⁴

9. וַיַּעֲמֵק רִכּוֹת אֲמִיד. Et vallem Succoth dimittiar. Ο'. καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηנῶν διαμετρήσω. 'Α. (καὶ) κοιλάδα συσκιασμῶν καταμετρήσω.¹⁵

9. מָעוֹז רֹאשִׁי. Robur capitis mei. Ο'. κραταί-

ωσις τῆς κεφαλῆς μου. Σ. ἰσχύς τῆς ἀρχῆς μου.¹⁶

9. יְהוּדָה כְּהֹרֶקִי. Judas est legislator meus. Ο'. 'Ιούδας βασιλεὺς μου. 'Α. 'Ιούδας ἀκριβαστής μου.¹⁷ Σ. 'Ιούδας προτάσσων ὁ ἐμός.¹⁸ Θ. 'Ιούδας ἀκριβαζόμενός μου.¹⁹

10. מוֹאֵב סִיר רִחְצִי. Moab olla lotionis meae. Ο'. Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. 'Α. Μωὰβ λέβης λουτροῦ μου.²⁰ Σ. Μωὰβ λέβης ἀμεριμνίας μου.²¹ 'Ο Σύρος· κάδος τῆς πλύσεώς μου.²² Aliter: 'Ο Σύρος· λεκάνη τῆς καταπατήσεώς μου.²³

עַל-אֶדְוֹם אֶשְׂלִי. Super Edom proijciam calceum meum. Ο'. ἐπὶ τὴν 'Ιδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου. Σ. ἐπὶ τὴν 'Ιδουμαίαν ἐπιβήσομαι τῷ ὑποδήματί μου.²⁴

עָלַי פָּלְשֶׁת הַתְּרוּעָה. De me, O Philistaea, clamorem ede. Ο'. ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν. 'Α. ἐπ' ἐμὲ Φυλιστιαία ἡταιρήσατο. Θ. ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφίλιασαν.²⁵

11. עִיר מְצוֹר. In urbem munitam. Ο'. εἰς πόλιν περιοχῆς. 'Α. . . πολιρκίας.²⁶ Σ. εἰς πόλιν πεφραγμένην (s. περιπεφραγμένην).²⁷

12. הֲלֹא-אַתָּה אֱלֹהִים וְנִתְּנָנוּ לָא תֵּינָא אֱלֹהִים. Nonne tu, Deus, rejecisti nos? et non egredieris, Deus, cum exercitibus nos-

¹⁰ Theodoret. et unus Regius. Apud S. Athanas. Opp. T. I, p. 1101 pro οἶνον legitur οἶνω. Euseb. affert: 'Α. οἶνον καρώσεως. Nobil.: 'Α. καρώσεως. Syro-hex. . . .
¹¹ Euseb. Nihil. et Syro-hex.: Σ. σάλου (סלון).
¹² Euseb. Syro-hex. affert: 'Α. βεβαιότητος (בביות). Σ. τοξέυματος (טוקימות).
¹³ Euseb. Syrus affert: 'Α. συσκιασμῶν (סוקיאסμων).
¹⁴ Euseb., Colb. unus. Syro-hex. . . .
¹⁵ Idem. Parsons. e Cod. 268 affert: Σύμ. ὁ πρόμαχος μου, ex interpretatione, ut videtur. Sic Theodoret.: ἀντὶ δὲ τῆς κεφαλῆς μου, ὁ Σύμ. ἀρχῆς μου τέθεικε· ἀντὶ τοῦ, πρόμαχον αὐτὸν ὡς πάλαι καταστήσω.
¹⁶ Euseb., Nobil., Vat.
¹⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: Σ. ἀκριβῆς (אכריב) μου. Est Theodotionis, ut videtur.
¹⁸ Nobil., Vat. Nihil. subjungit: "Ceteri, ut LXX." Rectius Vat.: (Θ.) τὰ ἐξῆς ὁμοίως τοῖς Ο'.

²⁰ Euseb., Theodoret. (qui τοῦ λουτροῦ habet), Nobil. Syro-hex.: 'Α. Ε'. λουτροῦ (לטרון) μου.
²¹ Euseb., Nobil. Syro-hex.: Σ. ἀμεριμνία μου (אמרימניה). Cf. ad Psal. cvii, 10.
²² Theodoret. Nihil. affert: 'Ο Σύρος· κάδος πλύσεώς (sic) μου.
²³ Sic Montef., ex Agellio, ut videtur, qui Theodoretum auctorem falso appellat. Nihil. tantum affert: Aliud schol. ὁ Σύρος· λεκάνη.
²⁴ Euseb. Syro-hex. sine titulo: . . .
²⁵ Hieron.: super Idumaeam incedam calceamento meo.
²⁶ Euseb., et "duo codd." Syrus affert: . . .
²⁷ Hieron.: mihi Palaestina foederata est.
²⁸ Syro-hex. . . .
²⁹ Euseb. et Theodoret.: Σ. πεφραγμένην. Nihil.: Σ. πόλιν περιπεφραγμένην. Syro-hex. . . .

tris? Ο'. οὐχὶ σὺ, ὁ θεός, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός, ὁ ἀποβαλλόμενος ἡμᾶς, καὶ μὴ προσελθὼν ἐν ταῖς στρατεύσεσιν ἡμῶν;²⁸

13. הַבְּרֹד־לָנוּ עֲזָרָת מִצָּר וְשׁוּא תְּשׁוּעָת אֲדָם. *Da nobis auxilium ex angustiiis, nam vana est salus hominis.* Ο'. δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως ('Α. ἀπὸ θλίβοντος²⁹), καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. Σ. δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, ματαία γὰρ σωτηρία ἀνθρώπου.³⁰
14. יָבוֹס. *Conculcabit.* Ο'. ἐξουδενώσει. 'Α. Σ. συμπατήσει.³¹

PSALM. LX (Hebr. lxi).

1. לְמַנְצֵחַ עַל-בְּגִינַת דָּוִד. *Praecentori super Neginah Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων τοῦ Δαυίδ.¹
3. מְקַיֶּה הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אֲרָא. *A fine terrae ad te clamabo.* Ο'. ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα. 'Α. ἀπὸ τελευταίου τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐπικαλέσομαι. Σ. ἀπὸ περάτων τῆς γῆς σὲ ἐπικαλοῦμαι. Ε'. ἀπὸ περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ κεκράξομαι.²
- בְּעִמְטָה לְבִי. *Dum languescit cor meum.* Ο'. ἐν τῷ ἀκηδιασῇ τὴν καρδίαν μου. Σ. ἐν τῷ ἀδημονεῖν τὴν καρδίαν μου.³
- 3, 4. בְּצִוְרֵירוֹם מִמֶּנִּי תִנְחֵנִי: כִּי-רֵחִית מִחֶסֶד לִי. *In rupem quae elevatur prae me, duces me; quia fuisti refugium mihi,*

turris fortitudinis a facie inimici. Ο'. ἐν πέτρᾳ ὑψώσας με, ὠδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. 'Α. ἐν στερεῷ ὑψώθητι παρ' ἐμέ, καθοδηγήσεις με ... πύργος κράτους ... Σ. ὅταν στερεὸς κατεπαίρεται μου, ὀδηγήσεις με' ἐγένου γὰρ ἀφοβία μου, πύργος ὑψηλός (s. ὄχυρός) ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.⁴

5. אֲגִנְרָה בְּאֶהְלָה עוֹלָמִים. *Commorabor in tentorio tuo perpetuo.* Ο'. παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου ('Α. ἐν σκέπῃ σου⁵) εἰς τοὺς αἰῶνας. Σ. παροικήσω ἐν τῇ σκηνῇ σου δι' αἰῶνος.⁶
- אֶחְסֶה בְּסִתְרִי כְּנִפְתָּה. *Confugiam in latibulo alarum tuarum.* Ο'. σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. 'Α. ἐλπίσω ἐν ἀποκρύφῳ πτερύγων σου.⁷ Σ. εὐθαρσῆσω ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου.⁸
6. כִּי-אַתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לְדַרְרִי. *Nam tu, Deus, exaudisti vota mea.* Ο'. ὅτι σὺ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου. 'Α. ὅτι σὺ, ὁ θεός, ἤκουσας τῶν εὐχῶν μου. Σ. σὺ γὰρ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου.⁹
- 7, 8. יָמִים עַל-יְמֵי-מֶלֶךְ תִּסְתָּה שְׁנוֹתָיו כְּמוֹדֶר. *Dies diebus regis adjicies; anni ejus erunt secundum generationem et generationem: sedebit perpetuo coram Deo.* Ο'. ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Σ. ἡμέρας ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως προσθήσεις, ἔτη αὐτοῦ ἐφ' ὅσον γενεὰ καὶ γενεὰ οἰκήσει αἰωνίως ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ.¹⁰

²⁸ Euseb. Syrus affert: Σ. καὶ μὴ προσελθὼν (לֹא יִבְּרֹחַ). ²⁹ Syro-hex. מִן הַצָּר. Bugatus vertit, *de angustia*; sed cf. ad Psal. xxxi. 7. ³⁰ Theodoret., et "MSS." Nobil. affert: Σ. ματαία γάρ. Aliter Euthym.: Σ. σὺ δὸς ἡμῖν β., ματαία γὰρ ἡ παρὰ ἀνθρώπου σ.

³¹ Syro-hex. מִן הַצָּר. Cf. ad Psal. xliii. 6.

PSALM. LX. ¹ Syro-hex. מִן הַצָּר מִן הַצָּר. ² Euseb. ³ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐν τῷ ἀδημονεῖν τὴν κ. μου (מִן הַצָּר מִן הַצָּר). ⁴ Euseb., qui Symmachi versionem bis adducit, prima vice ὑψηλός,

altera vero ὄχυρός legendo. Syro-hex. tam Aquilae quam Symmacho continuat: ὅταν στερεὸς κατεπαίρεται (s. κατεπαίρηται) μου, ὀδηγήσεις με' ἐγένου γὰρ ἀφοβία μοι. Syriace: מִן הַצָּר מִן הַצָּר מִן הַצָּר מִן הַצָּר. ⁵ Syro-hex. מִן הַצָּר. ⁶ Hera- cleota in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 197. ⁷ Cod. 264. ⁸ Heracliota in continuatione. Cod. 264 affert: Σ. εὐθαρσῆσω τῇ σκέπῃ τῶν πτ. σου. ⁹ Euseb. ¹⁰ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. affert: Σ. ἐφ' ὅσον γενεὰ καὶ γενεὰ οἰκήσει (מִן הַצָּר מִן הַצָּר מִן הַצָּר).

8. חָסֵד וְאֱמֶת מִן יִצְחָקוֹ. *Gratiam et veritatem fac eum tueantur.* Ο'. ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει αὐτῶν; 'Α. ἔλεος καὶ ἀλήθεια διατηρήσουσιν αὐτόν.¹¹ Σ. ἔλεος καὶ ἀλήθεια περιφράξει αὐτόν.¹² Ε'. Σ'. ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἀπὸ σοῦ φυλάξουσιν αὐτόν.¹³
9. לְשַׁלְּמִי יוֹם יוֹם. *Ut reddam vota mea per singulos dies.* Ο'. τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. Σ. ἀποδιδούς τὰς εὐχάς μου καθ' ἐκάστην ἡμέραν.¹⁴

PSALM. LXI (Hebr. lxii).

1. לְפָנֶיךָ עַל־יְדִיתוֹן מִזְמֹר לְדָוִד. *Praeentori super Idithum canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθὸν ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῖω περὶ τοῦ Ἰδιθὸν μελωδῆμα τοῦ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιος διὰ Ἰδιθὸν, ᾧδῃ εἰς Δαυίδ.²
2. אֵךְ אֶל־אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נָתַשִׁי. *Profecto ad Deum (dirigitur) silentium (exspectatio) animae meae.* Ο'. οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγέσεται ἡ ψυχὴ μου; Σ. πλὴν πρὸς τὸν θεόν ἡρμεῖ ἡ ψυχὴ μου.³
3. אֵךְ־הָרֹאץ צִוִּי. *Profecto ipse petra mea.* Ο'.

καὶ γὰρ αὐτὸς θεὸς μου. Σ. μόνος γὰρ αὐτὸς κραταίωμα (μὸν).⁴

3. אֶל־מְאֹד רַבָּה. *Non movebor multum.* Ο'. Ε'. οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον. 'Α. (οὐ) σφαλίσσομαι πολλήν.⁵
4. עַד־נֶחֱזֶה תְּהוֹתָיו עַל־אִשׁוֹ. *Quousque irruit in virum?* Ο'. ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἀνθρώπον; 'Α. ἕως τίνος ἐπιβουλεύετε...⁶ Σ. ἕως τίνος ματαιοπονήσετε ἐπ' (s. κατ') ἀνδρός;⁷
5. בְּקִיר נִטְיִי גֵרָר הִתְקוּיָה. *Quasi paries inclinans et murus subversus.* Ο'. ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὁσμένῳ. Σ. ὡς τοίχος ἐσφαλμένος, καὶ ὡς φραγμὸς ὁσθείς.⁸
5. אֵךְ מִשְׁפָּתָיו יַעֲזֹב לְהַדִּיחַ יָרֵצוּ כִּבֹּב. *Utique ex dignitate ejus deliberant depellere eum, diligunt mendacium.* Ο'. πλὴν ('Αλλος ὁμως⁹) τὴν τιμὴν μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι, ἔδραμον ἐν δίψει. Σ. πλὴν (s. ὁμως) ἀπάραντες ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι συνευδόκησιν ἐν ψεύσματι.¹⁰ 'Αλλος πλὴν (s. ὁμως) ἀπὸ ἐπάρσεως (s. ἐπάρματος) μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι...¹¹
6. מֵדֹבָר. *Mendacium.* Ο'. ἐν δίψει.¹² 'Α. ἐν διαψεύσματι. Σ. ἐν ψεύσματι. Ε'. ἐν ψεύδει. 'Ετέρα ἐκδοσις ἐν δόλῳ.¹³
6. דְּרִמִּי. *Sile.* Ο'. ὑποτάγηθι. 'Α. σίγησον.¹⁴

¹¹ Euseb. Syro-hex. *ܐܝܬܝܢ ܕܥܡܝܢܐ ܕܡܝܬܐ ܕܕܐܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Symmacho, non Aquilae, tribuunt S. Athanas. (Opp. T. I, p. 1254), et Cod. 268. ¹² Euseb., Reg. unus, et Cod. 264; itemque Colb. unus, qui habet περιφράξουσιν. ¹³ Euseb. ¹⁴ Euseb., Reg. unus. Montef. edidit, καθ' ἡμέραν.

PSALM. LXI. ¹ "Duo MSS. et Eusebius."—Montef. Euseb. affert: 'Α. περὶ τοῦ Ἰδιθούμ. Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Montef. bis edidit Ἰδιθὸν, invito Euseb. ² Euseb., Theodoret., Nobil. (qui Ἰδιθὸν habet), Vat. ³ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. ⁴ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlviii. i. ⁵ Euseb. ⁶ Idem. Hieron. *insidiarum*. ⁷ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Euseb. affert: Σ. ἕως τίνος ματαιοπονήσετε; ⁸ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*.

ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ. Sic oscitantur edidit Bugatus, vertens: *Sicut paries effossus* etc. Sed pro *ܕܠܕܘܕ*, quae, ni fallor, vox nulla est, tres codd. *ܕܠܕܘܕ* habent (Pesch. *ܕܠܕܘܕ*), a *ܕܠܕܘܕ*, *declinavit*, quod cum Graeco σφάλειν commutavit Noster Job. xviii. 7. ⁹ Coisl. unus. ¹⁰ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Bugat. vertit: *Verumtamen quum sublearent, cogitaverunt repellere beneplacitum, quia (vel ut) simul in mendacio*. Sed arcte jungendum *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*, Graece fortasse συνευδόκησις, ut apud Sym. ad Psal. lxiii. 2 *συσκεψις* sonat *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. ¹¹ Syro-hex. sine nom. interp.: *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. ¹² Euseb. notat: Σφάλμα τι γραφικὸν γεγενῆαι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα συνίβη χρόνοις, ὥστε ἀντὶ τοῦ, ἐν ψεύδει, ἐν δίψει γεγραφέναι. Solus Syro-hex. ἐν ψεύδει (*ܕܠܕܘܕ*) legit. ¹³ Euseb. ¹⁴ Syro-hex. *ܕܠܕܘܕ ܕܕܐܘܕ*. Cf. ad Psal. xxxvi. 7.

τῆς Ἰδουμαίας (alia exempl. Ἰουδαίας). Σ. φῶδ' τοῦ Δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἰουδα.¹ Ἄ. Σ. Ἰουδα. Θ. Ἰδουμαίας.³

2. אֱלֹהִים אֱלֹהִים. Deus, Deus meus. Ο'. ὁ θεός, ὁ θεός μου. Ἄ. Σ. θεὸς ἰσχυροῦ μου.³

לָהּ שִׁיבִית. Sitivit te. Ο'. καὶ οἱ λοιποὶ ἐδίψησέ σοι. Alia exempl. ἐδίψησέ σε.⁴

בְּמִדָּה לָהּ בְּשָׁרָה. Desiderio confecta est in te caro mea. Ο'. ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. Ἄ. ἐπετάθη σοι ἡ σάρξ μου.⁵ Σ. ἰμείρεται σου ἡ σάρξ μου.⁶ Θ. ποσαχῶς (σοι) ἡ σάρξ μου.⁷ Ε'. πολλαχῶς.⁸

בְּאַרְצָה יְבֵשָׁה וְעֵינָה בְּלִרְמִים. In terra sicca et languescente absque aqua. Ο'. ἐν γῇ ⁴⁹ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνδρῳ. Σ. ὡς ἐν γῇ διψάδι καὶ ἐκλύσει, μὴ ὑπάρχοντος ὕδατος.¹⁰

3. כֵּן בִּקְדֵשׁ חַיִּיתָה לְרֵאוֹת עֵינִי. Sic in sanctuario spectavi te, ad videndum potentiam tuam. Ο'. οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου. Σ. οὕτως ἐν τῷ ἁγιάσματι τὸ ὄραμα (s. ἡ ὄρασις), τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου.¹¹

6. הַשָּׂבֵעַ. Satiabitur. Ο'. ἐμπλησθήσεται. Σ. ἐμπίπταται.¹²

וְשִׁפְתֵי רִנְנוֹת יְהִלְלוּ. Et labiis jubilorum laudabit os meum. Ο'. καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ ὄνομά σου (alia exempl. τὸ στόμα

μου¹³). Σ. καὶ διὰ χειλέων εὐφύμων ὑμνήσει αὖ τὸ στόμα μου.¹⁴

7. אֶחָד-וְיָדְעִיךָ. Dum recordeor tui super stratum meum. Ο'. εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου. Σ. ἀναμνησκόμενός σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου.¹⁵

בְּאַשְׁמֹרֶת אֶהְיֶה בָּךְ. In vigiliis meditor de te. Ο'. ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ἄ. ἐν φυλακαῖς φθέγγομαι ἐν σοί.¹⁶ Σ. καθ' ἐκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε.¹⁷

8. וּבְגִל בְּנִפְיָה אֶרְנֶן. Et in umbra alarum tuarum jubilabo. Ο'. καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πετερίγων σου ἀγαλλιάσομαι. Σ. καὶ σκεπόμενος ἐν ταῖς πτέρυξίν σου ἀνευφήμουν.¹⁸

10. לְשׁוֹנֵה יִבְקֹשׁוּ בְּנִפְשִׁי. Ad perniciem quaerunt animam meam. Ο'. εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου. Σ. ἀρπάσαι (s. διαρπάσαι) ἠθέλησαν.¹⁹

12. יִתְהַלַּל כָּל-הַשָּׂבֵעַ בּוֹ. Laudabitur omnis qui jurat per eum. Ο'. ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. Ἄ. καυχήσεται (πᾶς) ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ.²⁰

שָׁקָר. Mendacium. Ο'. ἄδικα. Ἄ. Σ. ψευδῆ.²¹

PSALM. LXIII (Hebr. lxiv).

1. לְקִנְיָנִי בְּזִמְרוֹ לְדָוִד. Praeceptorum canticum

PSALM. LXII. ¹ Syro-hex. ² Vat. ³ Syro-hex. ⁴ Sic Comp., Ald., et codd. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 37: "Sitivit tibi anima mea. Pro quo in Graeco sit: Sitivit [in] te anima mea. Sed in Hebraeo non habet ATTHA, quod significat, te; sed LACH, quod ostenditur, tibi: quod et omnes interpretes transtulerunt." Vat. affert: Θ. ἐδίψησεν μ[ε] Ἰ. Ἄ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁶ Euseb. Theodoret., Nobil.: Ἄ. ἐπετάθη. ⁶ Vat. Montef. ex Eusebio edidit: Σ. ἰμείρεται σε ἡ σ. μ. Theodoret., Nobil.: Σ. ἰμείρεται. Syro-hex. ⁷ Vat. affert: Θ. πῶς ἀπλῶς (ποσαπλῶς) ἡ σ. μ. Theodoret., Nobil. et Cod. 268: Θ. ποσαχῶς. Cod. 264: Θ. πολλαχῶς. Diserte Euthym.: τὸ ποσαπλῶς, ποσαχῶς ἐξέδωκεν ὁ Θ. ⁸ Syro-hex. ⁹ Sic cum aster. Psalt. Gall. ¹⁰ Euseb. Pro eo quod ede-

batur διψάδει, διψάδι vel διψῶδει rescribendum esse monuit Schleusner. in Nov. Thes. s. v. Syro-hex. Symmacho continuat: ¹¹ Syro-hex. ¹² Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Euseb., ubi se abest. Syro-hex. ¹⁵ Euseb., Reg. unus. Theodoret., Nobil., et "duo MSS." habent ἀναμνησκομαι, invito Syro-hex., qui affert: ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb., Theodoret. Colb. unus, ἐμελέτων εἰς σέ. Syro-hex. affert: Ἄ. Σ. καθ' ἐκάστην φ. ἐμελέτων σε ¹⁸ Euseb., Theodoret., Nobil., quorum duo posteriores εὐφήμουν legunt. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Euseb. ²¹ Syro-hex.

Davidi. O'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
'A. τῷ νικοποιῷ μελῳδῆμα τῷ Δαυίδ.¹

2. שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי כִפְחָד אוֹיֵב תַּעֲר. **יְיָ**. Audi, Deus, vocem meam in loquela mea, a terrore hostis serves vitam meam. O'. εἰσάκουσον, ὁ θεὸς, τῆς προσευχῆς (alia exempl. φωνῆς²) μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν μου ('A. διατηρήσεις τὴν ψυχὴν μου). Σ. εἰσάκουσον, ὁ θεὸς, τῆς φωνῆς μου προσλαλοῦντος, ἀπὸ ἐκπλήξεως ἐχθροῦ περιφράξεις τὴν ζωὴν μου.³

3. תַּסְתִּירֵנִי כִסּוֹד מַרְעִים מִרְגֵּשֶׁת פְּעִלִי אָנֹן. **Ο**c-cultes me a secreto malignorum, a turba operantium iniquitatem. O'. ἐσκέπασάς (alia exempl. σκέπασόν⁴) με ἀπὸ συστροφῆς ('A. ἀπορρήτου. Σ. σκέψεως⁵) πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων ἀδικίαν. Σ. κρύψεις με ἀπὸ συσκέψεως κακοῦργων, ἀπὸ κυκλήσεως ἐργαζομένων ἀδικίαν.⁶

4. כַּחַבֵּד. **S**icut gladium. O'. ὡς ῥομφαίαν. Οἱ λοιποὶ ὡς μάχαιραν.⁷

דִּרְכוּ הָצֵם דָּבָר מֵר. **T**endunt sagittam suam, verbum amarum. O'. ἐνέτειναν τόξον πρᾶγμα πικρὸν. 'A. . . ῥῆμα πικρὸν.⁸ Σ. ἐπλήρωσαν τὸ τόξον αὐτῶν λόγῳ πικρῷ.⁹ Θ. . . λόγον πικρὸν.¹⁰

5. בְּמִסְתָּרִים. **I**n absconditis. O'. ἐν ἀποκρύφοις. Σ. κρυφῇ.¹¹

תָּם. **I**ntegrum. O'. ἀμωμον. 'A. ἀπλοῦν.¹²

פְּתָאָם. **S**ubito. O'. ἐξάπινα. 'A. παραχρῆμα.¹³

6. תְּחִיבֵנִי לְמַו דְּבָר רַע יִסְפְּרֵי לְטַמֹּן מוֹקְשִׁים. **O**bfirmant sibi verbum malum, consultant ad occultandum laqueos. O'. ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρὸν, διηγῆσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας. Σ. ἐκράτουναν (ἑαυτοῖς) λόγον πονηρὸν, εἰσηγήσαντο κρύψαι παγίδας.¹⁴

7. יִשְׁפְּטֵנוּ הַפֶּשַׁח מִקְּשֵׁי רָקִיב אִישׁ וְלֵב. **E**xcogitant pravitates; consummantinus (inquiunt) inventum excogitatum, et intimum viri, et cor profundum. O'. ἐξηρένησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερενήσει προσελεύσεται ἄνθρωπος, καὶ καρδία βαθεῖα. 'A. . . σκαλεύσει σκαλευόμενοι, (καὶ) ἔγκατον ἀνδρὸς καὶ καρδία βαθεῖα.¹⁵ Σ. ἐξηρένησαν ἐξερενήματα σύμπαντες ἐξερενήσει ἐξερενήσει μὲν ἐξ ἔγκατων αὐτοῦ ἕκαστος καὶ καρδίας βαθείας.¹⁶ Θ. . . ἐξερευνῶντες ἐξερενήσει. ¹⁷ διάνοια ἀνδρὸς καὶ καρδία βαθεῖα.¹⁸

8. יִירָם אֱלֹהִים יְחַן כְּתָאָם הֵי כִּנּוּתָם. **S**ed jaculabitur in eos Deus; sagitta subitanea erunt plagae eorum. O'. καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός βαλὼν νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν.

PSALM. LXIII. ¹ Syro-hex. **יְיָ חֲכֵם וְהוֹדוּ מַלְאָכָיו**.
+ **וְיִשְׁמַע**. ² Sic Comp., Ald., Syro-hex., et codd. Vat. in textu habet φωνῆς μου, cum nota: Οἱ O'. προσευχῆς μου.
³ Symmachi lectionem affert Euseb., notans: Οὐ γὰρ ὡς περὶ παρρηγιότων, ἀλλ' ὡς περὶ μελλόντων τὰ ὅλα εἴρηται καὶ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς ὁμοίως. Syro-hex. affert: 'A. Σ. διατηρήσεις τὴν ψυχὴν μου **יְיָ חֲכֵם**. ⁴ Sic Comp., Ald., et codd. Syro-hex. **וְיִשְׁמַע**. ⁵ Origen. Opp. T. II, p. 744. ⁶ Euseb., qui συσκέψων habet. Lectionem συσκέψεως, non σκέψεως, disertè testatur Syrus: **وَمِنْ**.
+ **وَيَكْتُمُ**. ⁷ Euseb. ⁸ Theodoret., Nobil. ⁹ Euseb., Nobil. (qui τόξον sine artic. habet). Theodoret.: Σ. ἐπλήρωσαν τόξον αὐτῶν λόγον πικρὸν (Codd. i et ii, λόγον πικρῷ). Syrus affert: Σ. λόγῳ πικρῷ (**وَيَكْتُمُ**). ¹⁰ Theodoret., Nobil. ¹¹ Iidem, et "cod. unus." ¹² Origen. l. c., Euseb. ¹³ Syro-hex.

+ **وَيَكْتُمُ**. ¹⁴ Theodoret. et "MSS." Nobil., Euthym.: Σ. εἰσηγήσαντο. ¹⁵ Nobil. affert: 'A. σκαλεύσει σκαλευόμενοι; et mox: 'A. ἕκ. ἀνδρὸς καὶ κ. β. Montef. post Drusium σκαλευόμενος edidit; et mox, tacito auctore, καρδὴν βαθεῖαν. Vat. vero: 'A. σκαλεύσει ἐσκαλευμένη (sic). ¹⁶ Graeca ad literam fecimus Syriaca: **وَيَكْتُمُ**.
وَيَكْتُمُ. Montef. membratim attulit: Σ. ἐξερενήσαν ἀνομίας σύμπαντες, ex Eusebio. Deinde: Σ. ἐξερενήσαν (ex emendatione Drusii pro ἐξερευνῶντες) ἐξερενήσει, quam versionem non Symmacho, sed Theodotioni vindicat Nobil. Postremo: Σ. ἐξ ἔγκατων ἕκαστος καὶ καρδίας βαθείας, ex Nobilio, apud quem copula male abest. Vat. mendose affert: Σ. σύμπαντος ἐξερενήσαντος. ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Nobil. Montef. ex Colb. edidit: Θ. καὶ διάνοιαν ἀνδρὸς καὶ καρδίαν βαθεῖαν (κατατοξεύσει ὁ θεός).

Ἄ. καὶ ρόιξῃσι αὐτοὺς ὁ θεὸς, βέλη παρα-
 χρήμα ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν.¹⁹ Σ.
 ἀκοντίσει οὖν αὐτοὺς ὁ θεός· βέλος αἰφνίδιον
 ἔσονται αἱ πληγαὶ αὐτῶν.²⁰ Θ. καταπορεύσει
 αὐτοὺς ὁ θεός. . .²¹

9. ויכַשְׁיִלְהוּ עָלֵימוּ לְשׁוֹנָם. *Et impingere facient*
in semetipsoz linguam suam. Ο' καὶ ἐξουθέ-
 νησαν αὐτὸν (*alia exempl.* καὶ ἐξησθένησαν
 ἐπ' αὐτοὺς²²) αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. 'Α. καὶ
 ἐσκανδαλίσαν αὐτὴν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι
 αὐτῶν.²³ Σ. καὶ παίσουσι καθ' ἑαυτῶν ταῖς
 γλώσσαις αὐτῶν.²⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', καὶ
 ἐξησθένησαν αὐτόν.²⁵

9, 10. יִתְנַחְדּוּ כָּל־רֵאִיָּה בָם: וַיִּירָאוּ כָּל־אָדָם. וַיִּגִּידוּ פֶּעַל אֱלֹהִים. *In fugam se conjiciendi omnes qui viderint eos; et timebunt omnes homines, et annuntiabunt opus Dei.* Ο΄ ἐπαράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς· καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ. Σ. τακήσονται (s. κατατακήσονται) πάντες οἱ ὀρώντες αὐτούς· καὶ ὄντως πάντες ἄνθρωποι ἀναγγελοῦσι τὰς πράξεις τοῦ θεοῦ.²⁶

PSALM. LXIV (Hebr. lxx).

1. לְמַנְצֵחַ מְזֻמֹּר לְדָוִד שִׁיר. *Praecentori canticum Davidi carmen.* Ο΄. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς

τῷ Δαυὶδ ✠ ψόῃ. Σ. ἐπινίκιον ἄσμα cantici τοῦ
 Δαυιδ.¹ Ἐν ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις πρόσκειται
 ψόῃ Ἱερεμίον καὶ Ἰεζεκιὴλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς
 παροικίας, ὅτε ἐμελλον ἐκπορεύεσθαι. Ταῦτα
 οὐτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐτε οἱ ἄλλοι ἐρμηνευ-
 ταὶ, οὐτε οἱ Οἱ ἐν τῷ ἐξαπλῷ.²

2. לָהּ דְּמִיָּה תְּהִלָּה אֲגִידִים בְּצִיּוֹן. Tibi (debetur)
expectatio, laus, Deus, in Sione. Ὁ. σοὶ πρόπει
 ὕμνος, ὁ θεὸς, ἐν Σιών. Ἀ. σοὶ σιωπῶσα αἰνεῖς,
 θεέ, ἐν Σιών.³

3. שְׁמַע תְּפִלָּה עֲרִידָה כָּל־בָּשָׂר וְבָאֵו. *Qui audis orationem, ad te omnis caro veniet.* Ὁ εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πάντα σὰρξ ἦξει. Ἀ. Ἐ. ὁ εἰσακούων προσευχῆς ἕως πάσης σαρκὸς ἦξει.⁴

4. **דְּבָרֵי עֲוֹנֹת גְּבָרֹוּ מִי.** *Verba iniquitatum praevaluerunt mihi.* Ο'. λόγοι ἀνόμενων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς. Ἀ. λόγοι ἀνομιῶν ἐδυνατώθησαν παρ' ἐμέ. Σ. λόγοι ἀνομιῶν κατεδυνάστευσάν μου. Ε'. . . ἐκραταιώθησαν ἐντὲρ ἐμέ.⁵ Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

5. יִשְׁבֵּן. *Habitabit.* Ο. κατασκηνώσει. Ἀ. σκη-
νώσει. Σ. κατασκηνώσει γάρ. Θ. κατοικήσει.⁷
קֹדֶשׁ הַיְּבִלָּה. *Templi tui sancti.* Ο. ἅγιος ὁ
ναός σου. Ἀ. ναοῦ ἁγίου σου.⁸

7. מִכֵּין הָרִים בְּכֹחוֹ. *Stabiliens montes robore suo.*
 Ο'. ἐτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχυρί σου. Σ. ὅς
 ἤδρασας ὄρη τῇ δυνάμει αὐτοῦ.⁹

[illegible]

²² Sic Comp., Ald., Syro-hex., Psalt. Gall., cum libris plurimis. ²³ Nobil., Vat. ²⁴ Nobil., Vat., quorum

[illegible]

PSALM. LXIV. ¹ Syro-hex. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ.
 † Symmachi, non Aquilae, esse quivis videt. In
 textu LXXviri Psalt. Gall. habet **canticum*; Syro-hex.
 * ܩܕܝܫܐ. ² Theodoret. ³ Syro-hex.
ܩܕܝܫܐ ܩܕܝܫܐ ܩܕܝܫܐ ܩܕܝܫܐ. Bugat.

vertit: *Tibi laus silet* etc. Hieron.: *Tibi silet* (s. *silens*)
laus etc. ⁴ Syro-hex. ܬܒܝܢܐ ܠܐܝܬܐ ܕܡܪܝܚܐ.

♦ *حما حما حما*. ⁶ Sic Montef., notans:

“Lectionem Aquilae habent MSS. et Drusius; Symmachi Eusebius, Theodoret. et Drusius. Sed ipsi legunt ἀνόμων. Coislin. autem unus ἀνομίου, recte.” Drusius post Nobil. affert: ‘Α. ἐδυναμώθησαν παρ’ ἐμέ. Σ. κατεδυνάστευσάν μου (me Vat.). Ε’. ἔκρατ. ὑπὲρ ἐμέ. Eadem habet Vat. Theodoret.: Σ. λόγῳ ἀνόμων κατεδυνάστευσάν με. Euseb. tantummodo affert: Σ. κατεδυνάστευσαν. ⁶ Vat. ⁷ Idem.

8 Syro-hex. *ܕܡܚܝܪܐ ܕܡܚܝܪܐ*. 9 Nobil., Vat.
 " Sic Regius unus ex Didymo, Agellius et Drusius [No-
 bil.]. Theodoret. vero habet *ἰσθαῖον*; cuius lectionem
 confirmare videtur Euthym., qui sic vertit: *Quod vero ait,*
praeparans, Sym. dixit stabiliens. *Subintelligitur autem*

13. יִרְעֻפוּ נְאוֹת מִדְבָּר. *Stillant pascua deserti.*
Ο'. πλανθήσεται τὰ ὄρη τῆς ἐρήμου. 'Α. γνο-
φωθήσονται τὰ ὠραία τῆς ἐρήμου. Σ. ὀμιχλω-
θήσονται αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου.²⁷

14. לְבָשׁוּ כְרִים הַצֵּאן וַעֲמִקִּים יַעֲרֹפּוּ-בָר יִתְרֹעֲעוּ
אֶת-יִשְׂרָאֵל. *Vestita sunt pascua gregibus, et
valles opertae sunt frumento, conclamant et
cantant.* Ο'. ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβά-
των, καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνούσι σίτον (Σ. τὴν
τροφὴν. Θ. σίτον²⁸), κεκραύζονται, καὶ γὰρ
ὕμνησουσιν. 'Α. ἐνδύσεται ἄγνους (s. ἄρνας) ποιμνία,
καὶ κοιλάδες δευτερογονήσουσιν ἐκλεκτὸν, ἔταιρισθήσονται
καὶ συμφωνήσουσιν.²⁹

PSALM. LXV (Hebr. lxvi).

1. לְמַנְצֵחַ שִׁיר מְזִמֹּר. *Praecentori carmen can-
tici.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ᾠδὴ ψαλμοῦ ÷ ἀναστά-
σεως⁴. Οὐδὲ ταύτην τὴν προσθήκην τὸ 'Εβραϊ-
κὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, οὐδὲ οἱ Ο'
ἐν τῷ ἔξαπλῳ.¹ 'Α. τῷ νυκοπίῳ ᾠδῃ μελωδήματος.²
הִרְיֵעִי. *Acclamate.* Ο'. ἀλαλάξατε. "Ἄλλος"
σημάνετε. "Ἄλλος" κροτήσατε.³

2. שִׁמּוּ כְבוֹד תְּהִלָּתוֹ. *Ponite gloriam laudem
ejus.* Ο'. δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ. 'Α. θέτε

δόξαν ὕμνησει αὐτοῦ. Σ. τάξατε εἰς τιμὴν
τὸν ὕμνον αὐτοῦ.⁴ Θ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

3. יִכְתָּשׁוּ לְךָ. *Mentientur (simulabunt) tibi.* Ο'.
ψεύσονται σε. 'Α. ἠρνήσαντό (σε).⁶

4. כָּל-הָאֶרֶץ יִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִמְרָר-לְךָ יוֹמָרוּ שְׂמָחָה.
*Omnis terra prosternet se tibi, et canet tibi,
canel nomen tuum.* Ο'. πᾶσα ἡ γῆ προσκυν-
σάτωσάν σοι, καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν
τῷ ὀνόματί σου. Σ. πάντες οἱ ἐπὶ γῆς προσκυ-
νήσουσί σοι, μελωδοῦντές σοι ᾄσουσι τὸ ὄνομα
σου.⁷ 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. σοί.⁸

5. לֵכֵן יִרְאוּ מַפְעָלֶיךָ אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה עַל-
אֲדָם. *Venite et videte opera Dei, formi-
dabilis actione super filios hominis.* Ο'. δεῦτε
καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ φοβερὸς ἐν βου-
λαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ἔλθετε
καὶ ἴδετε πράξεις τοῦ θεοῦ, φοβερὰ μηχανή-
ματα ὑπὲρ υἱῶν ἀνθρώπων.⁹ Θ. . . φοβερὸς ἐν
βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.¹⁰

6. הִפָּךְ יָם לַיַּבֵּשָׁה בְּנָהָר יַעֲבְרוּ בְּרִגְלָהּ. *Convertit
mare in aridam; per fluvium transierunt pede.*
Ο'. ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν,
ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί. Σ. μετέβαλε
τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν, ποταμὸν διέβησαν
ποδί.¹¹

posito, **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**, fortasse Graece dicas πυκνονόφεια, quae tamen notio ab Hebraeo aliena esse videtur. Deinde **לְחַסְמָה**, ejus loco Lexica dant **לְחַסְמָה**, derivatur ab **חַסַּם**, ὀμίχλη, Job. xxxviii. 9. Amos iv. 13. Joel. ii. 2.)
²⁷ Montef. post Nobil. affert: Σ. γνωφωθήσεται (-σονται Nobil.) κ.τ.ε. "Ἄλλος" ("Aliud scholium."—Nobil.) ὀμιχλωθή-
σονται κ.τ.ε. Sed Agellius habet: 'Α. γνωφωθήσονται. Σ. ὀμιχλωθήσονται; et Heracleota in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 264: 'Α. γνωφωθήσονται. Σ. ὀμιχλωθήσονται αἱ ν. τῆς ἐρή-
μου. Etiam Syro-hex. affert: 'Α. γνωφωθήσονται (**ܠܚܦܝܬܐ**).
²⁸ Nobil. affert: 'Α. ἐκλεκτὸν. Θ. σίτον. Σ. τροφήν (τὴν τροφήν Euseb.).
²⁹ Syro-hex. (Cod. B. **ܠܚܦܝܬܐ**). (Cod. C. **ܠܚܦܝܬܐ**)
ܠܚܦܝܬܐ **ܠܚܦܝܬܐ**. (Pro **ܠܚܦܝܬܐ** **ܠܚܦܝܬܐ**)
ܠܚܦܝܬܐ, Bugato *regenerabit*, tentavimus δευτερογονήσουσιν, α δευτερογονήσουσιν, quod cum Hebr. **וַיַּעֲמִי** commutavit Sym. Gen. xxx. 42. Ad *ἐταιρισθήσονται* cf. ad Psal. cvii. 10, ubi pro Hebr. **וַיַּעֲמִי**, *acclamabo*, Aquila dedit *συνεταιρισθή-
σομαι*, quod Syro nostro est **ܠܚܦܝܬܐ** **ܠܚܦܝܬܐ**.) Aquilam hic

imitatus est Hieron.: *Vestientur agnis greges, et valles plenae erunt frumento, coaequabuntur, et canent.*

PSALM. LXV. ¹ Theodoret. ² Syro-hex. **ܠܚܦܝܬܐ**.
♦ (Cod. C. **ܠܚܦܝܬܐ** **ܠܚܦܝܬܐ**) **ܠܚܦܝܬܐ**. ³ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xcvi. 1. Prior interpres, ni fallor, est Symmachus. Vid. ad Psal. lxxx. 2. ⁴ Euseb., Vat. Ad Aquilam Euseb. *δότε affert*, invito Vat.
⁵ Vat. ⁶ Montef. ex Corderio. ⁷ "Sic MSS., quorum unus habet τῷ ὀνόματί σου. Ita quoque [sc. ut MSS.] Theodoret. et Coislin. unus, qui non habet [habent] σοι post μελωδοῦντες."—Montef. Euseb. et Euthym. afferunt: Σ. πάντες οἱ ἐπὶ γῆς. Nobil.: Σ. πάντες οἱ ἐν τῇ γῇ πρ. σοι, μελ. σοι ᾄσουσι τὸ ὄν. σου. ⁸ Vat. ⁹ Euseb. Theodoret. et Nobil. habent: Σ. φοβερά μ. ὑπὲρ υἱῶν ἀνθρώπων. Minus probabiliter Heracleota in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 285: Σ. φοβερά μηχανώμενος ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν δ.; necnon Euthymius: ἐν μηχαναῖς ἐξέδωκεν δ Σύμμαχος.
¹⁰ Theodoret., ejus codices pro ὑπὲρ, παρὰ et ἐπὶ exhibent.
¹¹ Euseb., S. Athanas. (Opp. T. I, p. 1111), Theodoret. (qui

7. מִשַׁל בְּנִבְיָרְתּוֹ עוֹלָם. *Dominans fortitudine sua in aeternum.* Ο. τῷ δεσπόμενῳ ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. Ἀ. τῷ ἐξουσιάζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ δι' αἰῶνος.¹²

עֵינָיו בְּגוֹמֵם הַצִּיִּינָה הַסּוֹרְרִים אֶל־יְרוּמוֹ לְמוֹ. *Oculi ejus gentes observant, contumaces ne efferantur sibi.* Ο. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν οἱ παραπικραίνοντες (Ἀ. ἀφιστάμενοι. Θ. ἐκκλίνοντες¹³) μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Σ. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τὰ ἔθνη ἐπισκοπεύουσιν οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούσθωσαν ἑαυτούς.¹⁴

8. הִשְׁמִיעֵנִי קוֹל הַתְּהִלָּה. *Et auditam facite vocem laudis ejus.* Ο. καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ. Σ. (καὶ) ἀκουστήν ποιεῖτε τὴν φωνὴν τοῦ ὕμνου αὐτοῦ.¹⁵

9. הָשֵׁם נִפְשֵׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא־נָתַן לָמוֹט רַגְלֵנוּ. *Qui posuit animam nostram in vita, et non dedit in vacillationem pedes nostros.* Ο. τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζωὴν, καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου. Σ. τάξαντος τὴν ψυχὴν ἡμῶν εἰς ζωὴν, καὶ μὴ δόντος σφαλῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁶ Οἱ λοιποὶ πάντες τὴν

ψυχὴν ἡμῶν... τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁷ Ἄλλος εἰς μετακίνησιν τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁸

11. הִבְאִתָּנוּ בְּמִצְרָה. *Induxisti nos in rete.* Ο. εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. Ἀ. εἰσήγαγες ἡμᾶς ἐν ὀχυρώματι. Σ. εἰσήγαγες ἡμᾶς ἐντὸς πολιορκίας. Ε'. εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς περιοχὴν.¹⁹

שָׁמָּה מוֹעֵקָה בְּמַתְיָנִי. *Posuisti pressionem (onus grave) in lumbis nostris.* Ο. ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν. Ἀ. ἔθukas τρισμὸν ἐν τῷ νώτῳ ἡμῶν. Σ. ἔθukas κύκλωσιν τῇ ὀσφύϊ ἡμῶν.²⁰

12. לְרֵוִיָּה. *In abundantiam.* Ο. εἰς ἀναψυχὴν. Σ. εἰς εὐρυχωρίαν.²¹ Ἄλλος εἰς ἀνάπανσιν. Ἄλλος εἰς παραμυθίαν.²²

14. אֶפְרָצְנִי שִׁפְתַּי. *Quae aperuerunt (prolocuta sunt) labia mea.* Ο. ἃς διέστειλε τὰ χεῖλη μου. Σ. ἃς ἤνοιξε τὰ χεῖλη μου.²³

15. אֶעֱשֶׂה בָקָר עִם־עֲתוּדִים סֶלָה. *Sacrificabo boves cum hircis. Selah.* Ο. ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων. διάψαλμα. Ἀ. Σ. ποιήσω βόας (s. μόσχους) μετὰ ἐρίφων ἀέι.²⁴ Οἱ λοιποὶ τράγων καιρίων.²⁵

θάλασσαν sine artic. habet). Euthym.: Ὁ μέντοι Σύμ. ἐτήρησε τὸν χρόνον· ἐξέδωκε γὰρ, ὁ μεταβαλὼν τ. θ., καὶ πάλιν, ποταμὸν διέβησαν.¹² Euseb.

¹³ Theodoret., Nobil.
¹⁴ Euseb., Origen. Theodoret. affert: Σ. οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς.

¹⁵ Euseb. affert: Σ. ἐξάκουστον ποιεῖτε κ. τ. ε. Nobil.: Σ. ἀκουστήν ποιεῖτε. Theodoret.: Σ. ἀκουστήν (ἀκουστήν Cod. 1) ποιήσατε. Codd. 264, 268: Σ. ἀκουστήν ποιήσατε. Tandem Syro-hex.

سَمِعُوا. (Codd. B. et C. سَمِعُوا). Cf. ad Psal. l. 10.

¹⁶ Euseb. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus.

¹⁹ Euseb. Syro-hex. affert: هُوَ. هُوَ. هُوَ. *Induxisti nos in obsidionem.*

²⁰ Euseb. Symmachi versionem confirmat Syro-hex. هُوَ. هُوَ. هُوَ. *Hieron. vertit: Introduxisti nos in obsidionem.*

²¹ Euseb. Syro-hex. هُوَ. *Aquilam secutus est Hieron., vertens: posuisti stridorem in dorso nostro.*

²² Coislin. unus. ²³ Colb. στιχηρῶς scriptus.

²⁴ Syro-hex. هُوَ. هُوَ. هُوَ. *Hilarium in Psalmos, p. 185: Con-*

firmat autem spiritalis intelligentiae sensum aliorum con-

sonans sibi et concors translatio, qui pro χιμάρους (sic), τράγους καιρίους transtulerunt. Τράγοι καιριοὶ autem significantur, qui ex ipso tempore editi sunt: χιμάρροι autem, quos hiems genuit. Mirum sane videatur, si omnes reliqui interpretes τράγοι καιριοὶ verterint. Quid enim affinitatis habeat vox illa καιριοὶ cum Hebraica אֵילִים? [Immo vox Hebr. est אֵילִים, cui affinis est יָחַד (s. יָחַד), promptus, paratus, futurus, qui sensus a Graeco καιρίος non longe diversus est. Certe pro יָחַד, futura, Aq. καιρίως posuit Deut. xxxii. 35.] Eusebius vero legit καὶ ἔρημοι, quae versio corrupta haud dubie est. Aquila, Sym. et Quinta Psal. xlii. 9 hircum [יָחַד] κερεῖνόν vocant, unde fortassis suspicio oriatur, καιριοὶ et καὶ ἔρημοι substitutos fuisse pro κερεῖνοι; immo vix aliam lectionem admittam.]—Montef. Verba Eusebii sunt: Χίμαροι δὲ οἱ ἀργενεῖς, καὶ τῷ καιρῷ τοῦ χειμῶνος γεγεννημένοι εἰεν ἂν διὰ τὰς τοὺς λοιποὺς ἔρημνυτάς, καὶ ἔρημοι, ὡς τὸν τοῦ διαγωμὸς καιρὸν ἐκφυγόντες, ὠνομάσθησαν: ubi pro vitiosa lectione καὶ ἔρημοι, non κερεῖνοι, sed καιριοὶ, vel, si mavis, καιρίμοι (cf. Hex. ad Levit. xvi. 21, ubi pro Hebr. אֵילִים, ὁ ἀνθρώπου ἐτόλμου, in marg. Codd.

17. אֲלִי פִּי־קָרָאתִי וְרוּמִם תַּחַת לְשׁוֹנִי. *Ad ipsum ore meo clamavi, et exaltatus fuit sub lingua mea.* O'. πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα, καὶ ὕψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Σ. αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐπεκαλεσάμην, καὶ ὕψωθη παραχρῆμα ἡ γλῶσσά μου.²⁶

18. אֲנִי אֶם־רְאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אָזְנִי. *Iniquitatem si intuitus sum (cum delectatione) in corde meo, non exaudiet Dominus.* O'. ἀδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσάτω κύριος. 'Α. ἀνωφελὲς ἰδὼν (fort. εἰ ἰδὼν) ἐν καρδίᾳ μου, οὐκ εἰσακούσεται κύριος.²⁷ Σ. ἀδικίαν εἰ προεῖδον ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακούσῃ κύριος.²⁸

19. אֲנִי שְׁמַע אֱלֹהִים. *Sed profecto exaudiat Deus.* O'. διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ θεός. 'Α. ἄρα εἰσήκουσε θεός. Θ. Σ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁹

PSALM. LXVI (Hebr. lxvii).

1. לַמְנַצֵּחַ בְּגִיטָה מְזִמֹּר שִׁיר. *Praeentori in Neginoth canticum carminis.* O'. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ (alia exempl. ψαλμὸς ᾠδῆς¹). Σ. ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίου καλλιᾶς.²

2. יֵאָר פָּנָיו אֲתֵנּוּ. *Illustrat faciem suam nobis-*

cum. O'. ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Alia exempl. add. καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.³ Τὸ ἐπιλεγόμενον ἐξῆς, καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς, μὴ κείμενον μήτε ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, μήτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς, ἀναγκαίως ὠβελίσται.⁴

5. יִרְנְנִי. *Et jubilabunt.* O'. καὶ ἀγαλλιᾶσθωσαν. 'Α. καὶ αἰνέσουσι. Σ. καὶ εὐφημεῖωσαν.⁵

7. אֶרֶץ נָתַנָּה יְבוּלָהּ. *Terra dedit proventum suum.* O'. γῇ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Σ. γῇ δώσει τὴν φορὰν αὐτῆς.⁶

8. מִיָּסִי. *Fines.* O'. τὰ πέρατα. "Αλλος" τὰ τέλη.⁷

PSALM. LXVII (Hebr. lxviii).

1. לַמְנַצֵּחַ לְרֵךְ מְזִמֹּר שִׁיר. *Praeentori Davidi canticum carminis.* O'. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ᾠδῆς. 'Α. τῷ υἱοποιῷ τοῦ Δαυὶδ μελωδία ᾠσματος.¹

3. רְשָׁעִים. *Impii.* O'. οἱ ἁμαρτωλοί. Οἱ ἄλλοι πάντες ἑρμηνευταί, καὶ ὁ 'Εβραῖος, καὶ ὁ Σύρος" ἀσεβεῖς.²

5. כִּלְי לְרֵכֶב בְּעֶרְבֹת. *Complanate (viam) ei qui vehitur per deserta.* O'. ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότῃ ἐπὶ δυσμῶν. 'Α. ἀποσκοποῖσατε...³ Σ. καταστρώσατε [ὁδὸν] τῷ ἐποχουμένῳ ἐν τῇ ἀοικήτῳ.⁴

Coislin. et Lips. est καίριμον, πλανητεύοντος) sensum postulare quivis videt. Praeterea in loco Deut. xxxii. 14, ubi Montef. ex Coislin. κερεῖνῶν edidit, in cod. est 'Α. ριμων, quae scriptura si una syllaba augenda est, facilius foret καίριμων quam κερεῖνῶν reponere. His perpensis, erunt fortasse qui a Schleusneri sententia, etiam in Hex. ad Psal. xlix. 9 pro κερεῖνῶς (sic apud Nobil.), vocabulo vix aliunde noto, rescribendum esse καίριους [s. καίριμους], non abhorrebunt. In alteram tamen partem restat locus difficilis Jerem. l. 8, posthac, Deo favente, a nobis expendendus. ²⁶ Euseb., Theodoret., Nobil. et "tres MSS."

Syro-hex. ²⁷ Colb. unus. Pro ἰδὼν Schleusner. legendum censuit et ἰδὼν. ²⁸ Colb. στιχῶς scriptus, Theodoret., et S. Cyril. Alex. apud Mai. P. N. B., T. III, p. 379 (ubi ὑπακούσῃ editum). (Theodoret. in textu ἐν τῇ κ. μου legit; sed τῇ abest a Cod. i. Deinde μὴ εἰσακούσῃ μου

Cod. 2; μὴ εἰσακουσάτω μου Cod. i.) Syro-hex. affert: Σ. εἰ προεῖδον (فَعَبَدَ نَارًا). ²⁹ Vat., qui, teste Adlero, habet: 'Α. ἄρα εἰσήκουσεν θεὸς φωνήν.

PSALM. LXVI. ¹ Syro-hex. in textu: ² Syro-hex. ³ Syro-hex. ⁴ Euseb.

⁵ Syro-hex. ⁶ Idem. ⁷ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xcvii. 3.

PSALM. LXVII. ¹ Syro-hex. ² Theodoret. Syro-hex. in textu: ³ Euseb., Nobil. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lvii. 14. ⁴ Sic ex MSS., Theodoret, Eusebio et Drusio [Nobil.], qui postremus omittit ὁδόν.

⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xcvii. 3.

PSALM. LXVII. ¹ Syro-hex. ² Theodoret. Syro-hex. in textu: ³ Euseb., Nobil. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lvii. 14. ⁴ Sic ex MSS., Theodoret, Eusebio et Drusio [Nobil.], qui postremus omittit ὁδόν.

⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xcvii. 3.

PSALM. LXVII. ¹ Syro-hex. ² Theodoret. Syro-hex. in textu: ³ Euseb., Nobil. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lvii. 14. ⁴ Sic ex MSS., Theodoret, Eusebio et Drusio [Nobil.], qui postremus omittit ὁδόν.

10. גִּשְׁשׁ נְדָבוֹת. *Pluviam largitatum (largam).*
Ο'. βροχὴν ἐκούσιον. 'Α. ὄμβρον ἐκούσιον.
Σ. ὑετὸν ἐκούσιον.²³

תִּבְיָה. *Spargebas.* Ο'. ἀφοριεῖς. 'Α. Θ. ἀφο-
ριεῖς.²³

נִחַלְתָּהּ וְנִלְאָה אֶתָּה כִּנְיֹנְתָּהּ. *Possessionem
tuam, eamque fessam, tu stabilisti eam.* Ο'.
τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἡσθένησε, σὺ δὲ κα-
τηρητίστω αὐτήν. 'Α. τὴν κληροδοσίαν σου καὶ
μεμοχηγκύϊαν, σὺ ἡδρασας αὐτήν.²⁴ Σ. . . ἦν
ἐξεπὸνῃσας καὶ ἡδρασας.²⁵

11. בְּטוֹבָתָהּ. *Per bonitatem tuam.* Ο'. ἐν τῇ
χρηστότητί σου. Οἱ λοιποὶ διὰ τῆς ἀγαθω-
σύνης σου.²⁶

12. אֲדִנִּי יְתֵן-אֶמְרָהּ הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רַב. *Dominus
dedit carmen (epinicium), laeta nuntiantes (mu-
lieres) exercitui magno.* Ο'. κύριος δώσει ῥῆμα
τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ. Σ. κύ-
ριος ἔδωκε ῥήσεις εὐαγγελιζομένην στρατιᾷ
πολλῇ.²⁷

13. מְלָכֵי צָבָאוֹת יִדְּוֹן יִדְּוֹן. *Reges exercituum
fugerunt, fugerunt.* Ο'. ὁ βασιλεὺς τῶν
δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, ✠ τοῦ ἀγαπητοῦ.
Σ. βασιλεῖς τῶν στρατιῶν ἡγαπήθησαν, ἀγα-

πητοὶ ἐγένοντο.²³

13. וְנִיחָהּ בֵּית הַתְּחִלָּה שָׁלָל. *Et habitatrix domus
(materfamilias) partitur spolia.* Ο'. καὶ ὥραι-
δῆτη τοῦ οἴκου διελέσθαι σκύλα. 'Α. καὶ ὥραι-
δῆτης οἴκου μερίζεται (s. μερίσεται) λάφυρα.²⁹ Σ.
καὶ ἡ δίαίτα τοῦ οἴκου διανέμει λάφυρα.³⁰

14. אִם-תִּשְׁכַּבְּוּ בֵּין שְׂפָתַיִם. *Si recubueritis inter
caulas (s. canales, s. chytropodas).* Ο'. ἐὰν
κοιμηθῇτε ἀναμέσον τῶν κλήρων. 'Α. Σ. . .
μεταξὺ τῶν ὀρίων.³¹ Σ. ἐὰν ἀναπέσῃτε μεταξὺ
τῶν κλήρων.³²

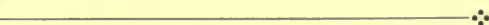
וְאֶבְרֹתֶיהָ בִּירְקָה חָרִיץ. *Et pennae ejus
pallore auri.* Ο'. καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν
χλωρότητι χρυσίου. Σ. τὰ δὲ μέλη αὐτῆς
χλωρίζοντα χρυσίῳ πρωτεύει.³³

15. בָּפֶרֶשׁ שִׁדֵּי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג בְּצִלְמוֹן. *Cum
dispersisset Omnipotens reges in ea, albescebat
ut nix in Salomone.* Ο'. ἐν τῷ διαστέλλειν τὸν
ἐπουράνιον βασιλεῖς ✠ Θ. ἐπ' αὐτῆς ³⁴ χιο-
νωθῇσονται ἐν Σελμών (Θ. ἐν σκιᾷ ³⁵). 'Α.
ἐν τῷ ἀνοίγειν (s. διανοίγειν) τὸν ἱκανὸν βασιλεῖς ἐν αὐτῇ,
χιονώσει ἐν Σελμών.³⁶ Σ. ὅποτε κατεμέριζεν ὁ
ἱκανὸς βασιλεύειν αὐτήν, ὡς χιονισθεῖσα ἦν
Σελμών.³⁷

²² Suidas s. v. ἐκούσια, indicante J. C. G. Ernesti in *Gloss. Sacr.* p. 40. ²³ Vat. ²⁴ Euseb., qui τὴν (pro καὶ) μεμοχθ. legit. Theodoret. affert: 'Α. καὶ μεμοχθ. σὺ ἡδρασας. ²⁵ Euseb. Montef. post Theodoret. ἦν ἐξεπὸνῃσας καὶ ἡδρασας edidit. Syro-hex. affert: Σ. ἦν ἐξεπὸνῃσας, ἡδρασας (لَحْدَتٌ وَفَعِبَتْ هَلَا). (Ad مَفْع conferendum est لَحْدَتٌ, διαπόνημα, in Hex. ad Psal. xv. 4.) ²⁶ Montef., qui Drusium testem falso appellat. ²⁷ Euseb. Theodoret. ad Nobil. pro εὐαγγελιζομένη, τοῖς εὐαγγελιζομένοις habent.

²⁸ Montef. edidit: Σ. β. τῶν στρατιωτῶν κ.τ.έ. notans: "Sic Euseb., Theodoret., [Nobil.] et duo MSS. Euseb. habet, ἡ ἀγαπητοὶ ἐγένοντο." Immo Euseb. legit στρατιῶν; Theodoret. autem in textu στρατιῶν, cum var. lect. στρατιωτῶν. Syrus juxta Cod. A. habet لَحْدَتٌ, τῶν δυνάμεων, quae versio est LXXviralis; sed Codd. B. et C. وَفَعِبَتْ, τῶν στρατιῶν, exhibent. Propter Eusebii lectionem, ἡ ἀγ. ἐγένοντο, Schleusner. suspicatur haec verba non a Symmacho proflixisse, sed meram interpretationem praecedentis ἡγαπήθησαν continere. Sed agnoscit ea Syrus, cujus nota mox exscribenda est. (In textu τῶν Ο', τοῦ ἀγα-

πητοῦ semel tantum habent Comp., Ald., et pars codicum. Psalt. Gall. affert: *Rex virtutum ✠ dilecti* :.) ²⁹ "Reg. unus ex Theodoro."—Montef. Theodorus in *Catena P.P. GG.*, T. II, p. 349 affert: 'Α. καὶ ὥραυτῆρος οἴκου μερίσεται λάφυρα. Hieron.: et pulcritudo domus dividet spolia. ³⁰ Reg. unus, Theodoret., Nobil., quorum duo posteriores διανέμει legunt. Symmachii versionem v. 13 integram affert Syro-hex. (Cod. C. فَعَلَا فَعَلَا). ³¹ Syro-hex. سَحَابٌ مَقْلَى (سَحَابٌ مَقْلَى). ³² "Euseb., et Reg. unus ex Theodoro, qui legit ἀναμέσον pro μεταξὺ."—Montef. ³³ Reg. unus affert: Σ. καὶ τὰ μέλη αὐτῆς. Plenius Syro-hex. سَحَابٌ مَقْلَى. Cf. Hex. ad Job. xxii. 24. Psal. xlv. 11. ³⁴ Coislin. unus, et Vat. Deest ἐπ' αὐτῆς in Cod. 279. ³⁵ Nobil., Vat. سَحَابٌ مَقْلَى. ³⁶ Syro-hex. سَحَابٌ مَقْلَى. ³⁷ Euseb.

16. הַרְאֵלִים הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן.

Mons Dei, mons Basan, mons gibborum (cacumini-
minibus abundans), *mons Basan*. Ο'. ὄρος
τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον.
Σ. ὄρος θεοῦ ὄρος εὐτροφίας, ὄρος ὑψηλότατον,
ὄρος εὐτροφίας.³⁸

17. לָמָּה תִּרְצֶדֶן הָרִים בְּגִבֻּנִים הָהָר חִמָּד אֱלֹהִים.

Quare invidiose observatis, montes gibborum, montem quem desideravit Deus ut habitaret in eo; etiam Jova habitabit in aeternum. Ο'. ἰνατί ὑπολαμβάνετε, ὄρη τετυρωμένα, τὸ ὄρος δ' εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ; καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος ('Α. Ε'. εἰς νίκος.³⁹). 'Α. εἰς τί ἐρίζετε, ὄρη ὠφρυωμένα; τὸ ὄρος δ' ἐπεθύμησεν ὁ θεὸς τοῦ καθίσαι αὐτό...⁴⁰ Σ. εἰς τί περισπουδάζετε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά; τὸ ὄρος ὅπερ ἐπόθησεν ὁ θεὸς εἰς τὸ κατοικεῖν ἐν αὐτῷ, καὶ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος.⁴¹ Θ. ἰνατί δικάζεσθε (s. ἐρίζετε)... περὶ τούτου τοῦ ὄρους...⁴²

18. רָכַב אֱלֹהִים רֶבְתִּים אֶלְמֵי שָׁמַיָּא. *Currus Dei sunt duae myriades, millia iterationis*. Ο'. τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες ἐύθηνούντων. 'Α... *vociferantium*.⁴³ Σ. ὅχρησις τοῦ θεοῦ μυριάδων, χιλιάδες ἡχούντων.⁴⁴19. לָקַחְתִּי. *Accepisti*. Ο'. ἔλαβες. Σ'. ἡγόρασας.⁴⁵19. וַיֵּאָף סוֹרְרִים לְשָׁן. *Et contumaces quoque ad habitandum*. Ο'. καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνώσαι. 'Α. καίπερ ἀπειθεῖς τοῦ κατασκηνώσαι.⁴⁶ Σ. ἔτι καὶ ἐν ἀπειθοῦσι κατασκηνώσαι.⁴⁷20. וַיַּעַמְ-לָנוּ הָאֵל יֵשׁוּעַתָּנוּ סֵלָה. *(Si quis) onus imponit nobis, Deus salus nostra. Selah*. Ο'. καὶ κατενοδάσει ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν. διάψαλμα. 'Α. βασιτάσει ἡμᾶς ἰσχυρὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἀεὶ.⁴⁸ Σ. βασιτάσει ἡμᾶς θεὸς ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν...⁴⁹21. הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת וַיְלִיחֵנוּ אֶדְנֵי לְמוֹת. *Deus nobis est Deus ad salutes, et Jovae Domino sunt mortis exitus* (liberationes). Ο'. ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τοῦ κυρίου ✕ κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου. Σ. ὁ θεὸς ἡμῶν θεὸς εἰς σωτηρίαν, καὶ τοῦ κυρίου τοῦ δεσπότου αἱ εἰς θάνατον ἐξοδοί.⁵⁰22. קָדַךְ שַׁעַר מִתְּהִלָּה בְּאַשְׁמִי. *Verticem pilorum ambulantis in delictis suis*. Ο'. κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. Σ. κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν ταῖς πλημμελείαις αὐτῆς.⁵¹23. אָמַר אֶדְנֵי מִבְּשֵׁן אֲשִׁיב מִמַּצְלוֹת יָם. *Dixit Dominus: Ex Basan reducam, reducam ex profundis maris*. Ο'. εἶπε κύριος' ἐκ Βασάν ἐπιστρέψω, ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης.

³⁸ Euseb. Syrus affert: Σ. εὐτροφίας κ.τ.ε. (לְעוֹפִיָּה וְעוֹפִיָּה וְעוֹפִיָּה).
³⁹ Syro-hex. ✕ חִמָּד. ⁴⁰ Montef. edidit ὠφρυωμένα et mox καθῆσαι αὐτῷ pro τοῦ καθίσαι αὐτό, notans:

"Lectioem Aquilae sic exhibent Drusius et Reg. unus [et Vat.]. Duo alii habent καθῆσαι ἐν' αὐτό." Drusius post Nobil. tantummodo habet: 'Α. εἰς τί ἐρίζετε, ὄρη ὠφρυωμένα; Theodoret. affert: 'Α. εἰς τί ἐρίζετε, ὄρη ὠφρυωμένα; τὸ ὄρος δ' ἐπ. ὁ θ. τοῦ καθίσαι ἐν' αὐτό. Llectionem τοῦ καθίσαι αὐτό assumimus ex Catena in Bibliothecam Parisiensem nuper inducta, quae στηρίζε pro εἰς τί ἐρίζετε mendose legit. Syro-hex. ✕ חִמָּד חִמָּד חִמָּד.

⁴¹ Euseb., ubi περισπουδάξεται scriptum. Nobil., Vat.: Σ. εἰς τί περισπουδάζετε; ⁴² Montef. edidit: Θ. ἰνατί ἐρίζετε περὶ τ. τ. ὄρους, ad Theodoret. ad Ezech. xxxiv. 13 provocans. At Theodoret. l. c. diserte legit δικάζεσθε. Vat.

tamen affert: Θ. ἰνατί ἐρίζετε; ⁴³ Syro-hex. ✕. Graece verterim ἡχούντων, nisi hoc ad Symmachum per aliam formam, ✕, expressisset Noster.

⁴⁴ Euseb. Syrus affert: Σ. μυριάδων χιλιάδες ἡχούντων (חִלָּה וְחִלָּה). ⁴⁵ Syro-hex. ✕. Theodoret., Reg. unus, et Nobil.

⁴⁶ Theodoret., Reg. unus, et Nobil. ⁴⁷ Euseb.

⁴⁸ Syro-hex. ✕. Hieron.: portabit nos Deus salutis nostrae. ⁴⁹ Syro-hex. ✕. Euseb. vero: Σ. τοῦ σωτήρος ἡμῶν.

⁵⁰ Euseb. In textu LXXviraliter alterum κυρίου est in Comp., Ald., et codd., invito Syro nostro. Psalt. Gall.: et Domini ✕ Domini: exitus mortis. ⁵¹ Euseb., Nobil. "Duo MSS. διαπορευομένην pro ἀναστρεφομένην."

Montef. Syrus affert: Σ. ἔντριχον (חִלָּה).

Σ. εἶπε κύριος· ἀπὸ Βασάν ἐπιστρέψαι ποιήσω, ἀναστρέψαι ποιήσω ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης.⁵²

24. לְמַעַן תִּמְחַץ רֶגֶלְךָ בְּדָם לִשׁוֹן כְּלָבִיךָ מֵאֵיבִיבֶיךָ
Ut agiles pedem tuum in sanguine ;
lingua canum tuorum ex hostibus ex unoquoque
eorum (bibet). O'. ὅπως ἂν βαφῆ ὁ πούς σου
ἐν αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν
παρ' αὐτοῦ. Σ. ὅπως συγκατέαίξῃ ὁ πούς σου
μετὰ αἵματος, καὶ λάψῃ ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν
*σου ἀπὸ ἐκάστου τῶν ἐχθρῶν σου.*⁵³

25. רָאוּ הַלְיוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הַלְיוֹת אֵלֵי מֶלֶכִּי.
 בְּקֶדֶשׁ. *Viderunt incessus tuos, Deus, incessus Dei mei regis mei in sanctuario.* Ο'. ἐθεωρήθησαν αἱ πορείαι σου, ο θεός, αἱ πορείαι τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ. Οἱ λοιποὶ ἐθεώρησαν τὰς πορείας σου, ο θεός, (τὰς) πορείας τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως μου . . .⁵⁴ Σ. ἐθεώρουν τὰς ὁδοὺς σου, ο θεός, τὰς

ὁδοὺς τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἁγίου.⁵⁶

26. קָדְמוּ שָׂרִים אַחֵר נִגְנִים. *Praecesserunt can-*
tores, post eos fidicines. Ο. προέφθασαν ἀρ-
 χοντες ἐχόμενοι ψαλλόντων. Σ. προέφθασαν οἱ
 φῆδοι ὀπίσω ψάλλοντες.⁵⁶ "Ἄλλος ἀκόλουθα ταῖς
 μελωδοῖς.⁵⁷

28. **שֵׁם בִּנְיָמִן זְעִיר רִדָּם.** *Ibi est Benjamin pusillus dominans in eos.* Ο'. ἐκεῖ Βενιαμὴν νεώτερος ἐν ἐκστάσει. Ἀ. ἐκεῖ Βενιαμὴν βραχὺς ἐπικρατῶν αὐτῶν.⁵⁸ Σ. ὅπου Βενιαμὴν ὁ μικρότατος . . .⁵⁹ Θ. . . παιδευτὴς αὐτῶν.⁶⁰ Ε'. παιδεύων ἢ διδάσκων.⁶¹

שָׂרֵי יְהוּדָה וְגִמְתָּם. *Principes Judae et ca-*
terra eorum. Οἱ ἀρχοντες Ἰουδα ἡγεμόνες
 αὐτῶν. Σ. . . προμαχούντες αὐτῶν.⁶² Εἰ, καὶ ἀρ-
 χοντες Ἰουδα κρατοῦντες τὰ διαδύματα τῆς βασιλείας.⁶³

29. יְיָהּ אֱלֹהֶיךָ עֲזָרָה עֲזָרָה אֱלֹהִים זֶה פָּעִלְתָּ לָנוּ.
Praecepit Deus tuus, robur tuum; confirma,

⁵² " Sic [εἶπε κ. ἀπὸ B. ἐπιστρέψω, καὶ ἀναστρέψαι κ. τ. ἔ.] Euseb. et quidam MSS., quorum unus habet, ἀπὸ B. ἐπιστρέψαι καὶ ἀναστρέψαι ποιήσω."—Montef. Theodoret. huiusce: Σ. εἶπε κύριος ἀπὸ B. ἐπιστρέψω, ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης; sed Codd. i et 2 pro ἐπιστρέψω habent ἐπιστρέψαι ποιήσω, omissa, ut videtur, propter homoeoteleuton altera clausula, ἀναστρέψαι ποιήσω. Ceterum Euseb., qui hic εἶπε κύριος Symmacho tribuit, paulo ante dixerat: Οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα ᾄδῃ τρίτον [v. 20, 21, 23] ὁ μέχρις ἄδον καταβὰς, καὶ διεξέδους θανάτου πεποιημένος κύριος, διὰ τῶν παρ' Ἑβραίων κοινῶς γραφομένων στοιχείων [יְהוָה] ὠνόμασται· διότι ὁ σύμμαχος δεσποτῆν ἡρμήνευσεν αὐτόν. Hoc parum caute dictum ne quis ad alios locos trahat (quod Schleussner in *Opusc. Crit.* p. 250 accidit), tenendum est non nisi in v. 21, ubi conjunctim ponitur יְהוָה הֵיךְ, Symmachum Hebr. יְהוָה per δεσποτῆν extulisse, probari posse. Certe in vv. 12, 23 hujus Psalmi, ipso Eusebio teste, κύριος, non δεσποτῆς, interpretatus est.

⁶⁹ Euseb., Theodoret., Nobil. Duo posteriores ὅπως ἀν
συχ. habent; Vat. et Coislin. unus, ὁπως κατὰξῆ; alius
apud Montef., ἔως ἀν συχ. Syro-hex. juxta Cod. B. et C.:
وحتى حم واصل اءاءه واصل (Cod. A.)
وحتى اصل وقصم حم ملس مع جلاص
وحتى اصل وقصم حم ملس مع جلاص

⁶⁴ "Sic unus. [Symmacho aliam versionem vindicat Syrohex.] Vide et Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. [41]."—Montef. Hieron. ait: "*Viderunt ingressus tui, Deus; pro quo in Graeco scriptum sit: Visti sunt ingressus tui, Deus.* In Hebraeo ita habet, רָאוּ אֲלִיחֹתָח; quod

Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt: *Viderunt iūneta tui, Deus* . . . licet et in LXX et in 'Εξαπλόις ita repererim, *θεωῶνσαν αἱ ποταμὶ σου, ὁ θεός*; et pro eo quod est *θεδω-ρσαν*, h. e. *viderunt*, in multis codd. habet *θεωρήσαν*; quod et obtinuit consuetudo." Ex hodie existentibus libris Graecis ne unus quidem *θεωῶνσαν* habet, uti nec versio Syro-hex.⁵⁵ Syro-hex. ܕܝܢܐ ܕܝܢܐ ܕܝܢܐ.

ⲕⲟⲩⲓⲛ. ⲁⲩⲉⲧⲁⲓⲛ ⲛⲓⲛⲁⲓⲛ ⲛⲓⲛⲁⲓⲛ (Cod. C. ⲕⲟⲩⲓⲛ)
Montef. ex Coislin. affert: "Ἄλλος αἰ ὁδοί." ⁵⁶ Syro-hex.

هـ. فَمَدَّ مَقْبِلَهُ (Graece οὐ φέδο, 4 Reg. xi. 14) ⁵⁷ Montef. affert: 'Α. ὀπίσω ψαλ-
 ۞ جَعَلَ ذَا مَضْتَم

λότων. Σ. ἀκόλουθα ταῖς μελφοῖς; notans: “Α. ἐπίσω ψαλ-
λότων. Sic Regius unus ex Theodoro, qui haec *Symmacho*
tribuit.” Ergo Aquilae nomen praemisit Montef. propter
Nobil, qui affert: Σ. ἀκόλουθα ταῖς μελφοῖς. Pro Σ., aut
εἰ, aut Schol. rescribendum videtur. ⁶⁸ Euseb. (qui δ

♦ (1,000). Nobil. falso affert: 'Α. νεώτερος κρατῶν αὐτῶν.

⁶⁰ Euseb. Montef. pro *ἁπλου* edidit *ἐκεί*. ⁶¹ Euseb.,
Theodoret., Nobil. ⁶² Euseb. ⁶³ Syro-hex. *هو. فم. صم.*

ⲕⲉⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛ. Cf. ad Psal. lxxiii. 22. (In loco Sap. Salom. xviii. 21 pro προεμάχησε in Pesch. est ⲁⲗⲁⲗⲁⲛⲁⲛⲁⲛ.)

Bugat. male vertit, *primi procliantes in eos* (ܐܘܠܝܬܐ ܕܡܪܝܢܐ, s. ܐܘܠܝܬܐ). ⁶³ Syro-hex. ܐܘܠܝܬܐ ܕܡܪܝܢܐ ܐܘܠܝܬܐ ܕܡܪܝܢܐ. Conferri potest Hieronymi versio, *in purpura sua*.

2. כִּי בָאוּ מִיָּם עַד-נַפְשִׁי. *Nam venerunt aquae usque ad animam.* Ο'. ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου. Σ. ὅτι ἐπῆλθεν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου.²

3. מְבַעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעְכָּד בְּתַיִת בְּמַעְמַקֵּי-מִיָּם. *Demersus sum in coeno profundum, et non est statio; veni in profunda aquarum, et flumen obruit me.* Ο'. ἐν-πάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις ἡλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταγίγισ καταπόντισέ με. Σ. ἐβαπτίσθην εἰς ἀπεράν-τους καταδύσεις, καὶ οὐκ ἔστι στάσις· εἰσῆλθον εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων, καὶ ῥέιθρον ἐπέκλυσέ με.³ 'Α... καὶ ῥοὺς ἐπέκλυσέ με.⁴

4. נָהַר גְּרוּנִי. *Arefactum est guttur meum.* Ο'. ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου. 'Α. ἐξηράνθη φάρυγξ μου.⁵

כָּלֹו עֵינַי מִיַּחַל לְאֱלֹהֵי. *Tabescunt oculi mei, dum exspecto Deum meum.* Ο'. ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν θεόν μου. 'Α. ἐτετέλεσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου περι-μένοντες τὸν θεόν (μου).⁶ Σ... προσδοκῶντες τὸν θεόν μου.⁷

5. שָׁנְאִי הָעָם. *Qui oderunt me immerito.* Ο'. οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Σ. οἱ μισοῦντές με ἀναι-τίως.⁸

וְאִשָּׁר לֹא-גִזַּלְתִּי וְאִזְנוֹ אֲשִׁיב. *Quae non rapueram, tunc reddebam.* Ο'. ἃ οὐχ ἥρπασα, τότε ἀπε-τίννουν. 'Α. ἃ (s. ὅσα) οὐκ ἐβιασάμην, τότε ἐπέστρεφον.⁹

6. אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאַנְלִיתִי. *Deus, tu nosti stultitiam meam.* Ο'. ὁ θεός, σὺ ἔγνωσ τὴν ἀφροσύνην μου. Σ. ὁ θεός, σὺ οἶδας τὴν ἀπει-ρίαν μου.¹⁰

7. אַל-יִבְשׁוּ בִי קִנְיָה. *Ne pudefiant per me qui sperant in te.* Ο'. μὴ αἰσχυνθείσων ἐπ' ἐμέ οἱ ὑπομένοντές σε. Σ. μὴ καταισχυνθείσων ἐπ' ἐμοὶ οἱ προσδοκῶντές σε.¹¹

אֲדֹנָי יְהוָה עֲבָאֹות. *Domine Jona exercituum.* Ο'. κύριε (alia exempl. κύριε, κύριε) τῶν δυνά-μεων. 'Α. κύριος ὁ θεός στρατιῶν. Σ. κύριε θεὲ τῶν δυνάμεων. Θ. κύριε ὁ θεός τῶν δυνά-μεων.¹²

אֶל-יִפְּלֹמוּ בִי מִבְּקָשֵׁי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *Ne pudore afficiantur per me qui quaerunt te, Deus Israelis.* Ο'. μὴ ἐντραπείσων ἐπ' ἐμέ οἱ ζη-τοῦντές σε, ὁ θεός τοῦ 'Ισραῆλ. Σ. μὴ ἀσχη-μονήσαιεν ἐπ' ἐμέ οἱ ἐκζητοῦντές σε, θεὲ τοῦ 'Ισραῆλ.¹³

8. כָּסַתָּה כְּלִמָּה פָּנַי. *Operuit ignominia faciem meam.* Ο'. ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. Σ. ἐκάλυψεν ἀσχημῶνσεις τὸ πρόσωπόν μου.¹⁴

9. אֶכְלִיתִנִּי. *Consumpsit me.* Ο'. κατέφαγέ με. Σ. κατηνάλωσέ με.¹⁵

10. וְנִאֲכַבְהָ בָשׂוֹם נַפְשִׁי וְתָהִי לְחִרְפוֹתַי לִי. *Et flevi, in jejuniō erat anima mea; et factum est in opprobria mihi.* Ο'. καὶ συνέκαμψα ἐν νηστεία τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνει-δισμοὺς ἐμοί. 'Α. καὶ ἔκλαυσα ἐν νηστεία

κρίνων. Σ. ἰνὲρ τῶν ἀνθῶν. ² Euseb. Montef. edidit ἕως τῆς ψ. μ. ³ Euseb., et Regii duo. Theodoret. affert: Σ. ἐβα-πτίσθην—στάσις. Syro-hex. **خَصَبٌ جَحْشٌ** (Pro **خَصَبٌ**, *habitaui* (Cod. C. primo **خَصَبٌ** vel **خَصَبٌ**, deinde a 1ma manu **خَصَبٌ**), Bugatus legendum vidit **خَصَبٌ**, *ἐβαπτίσθην*.) Idem affert: **خَصَبٌ** vel **خَصَبٌ**.

⁴ Euseb. ⁵ Syro-hex. **خَصَبٌ** vel **خَصَبٌ**. ⁶ Euseb. ⁷ Syro-hex. **خَصَبٌ** vel **خَصَبٌ**. ⁸ Euseb. ⁹ Montef. Pro **خَصَبٌ** Montef. **خَصَبٌ** oscitanter edidit. ¹⁰ Montef. dedit: ἃ οὐκ ἐβ. τότε ἀπέστρεφον, notans: "Sic Euseb.,

Drus., et Colb. unus." Immo Euseb. ἐπέστρεφον, non ἀπέ-στρεφον legit; Drusius autem, praeceunte Nobil., ὅσα οὐκ ἐβ. τότε ἐπέστρεφον. Cf. ad Psal. xxvii. 4. Syro-hex. affert: **خَصَبٌ** vel **خَصَبٌ** (omisso τότε. ¹⁰ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἀπειρίαν.

¹¹ Euseb. Montef. ἐπ' ἐμέ edidit. ¹² Nobil. Sym- machi lectionem affert Euseb. ¹³ Euseb. ¹⁴ Idem, qui τὸ πρόσωπον αὐτοῦ perperam legit. "Unus codex habet ἀσχημῶσιν."—Montef. Sic Nobil., necnon Heracliota in *Catena P.P.GG.*, T. II, p. 391. ¹⁵ Theodoret., Origen. Opp. T. II, p. 756.

ψυχὴν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὄνειδισμοὺς ἐμοί.
Σ. καὶ κλαίουσι μετὰ νηστείας τὴν ψυχὴν μου
ἐγένετο εἰς ὄνειδος ἐμοί.¹⁶

12. **וְנָתַתִּי לִּי שָׂק וְנָתַתִּי לִּי שָׂק.** *Et feci vestimentum meum saccum, et factus sum eis in proverbium.* Ο'. καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. 'Α. καὶ ἔδωκα ἔνδυσίν μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Σ. καὶ τάσσω τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.¹⁷

13. **וְשִׁיחוּ בִּי וְיִשְׁעוּ שְׁעַר וְיִגְנוּנוֹת שׁוֹתֵי שָׂקָר.** *Confabulantur de me qui sedent ad portam, et cantilena (factus sum) potantium temetum.* Ο'. κατ' ἐμοῦ ἡδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον. 'Α. ὠμίλουν ἐν ἐμοί καθήμενοι πύλῃ, καὶ ψαλμοὶ πινόντων μέθυσα. Σ. διηγούντό με καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ ἔψαλλον με οἱ πίνοντες μέθυσα.¹⁸

14. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹן אֱלֹהִים.** *Ego autem, oratione mea est ad te, Jova; sit tempus benevolentiae, Deus.* Ο'. ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ, κύριε, καιρὸς εὐδοκίας, ὁ θεός. 'Α. καὶ ἐγὼ προσευχή μου σοι, κύριε. . .¹⁹ Σ. ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχή σοι, κύριε, καιρὸς διαλλαγῆς, ὁ θεός.²⁰ Θ. ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχή πρὸς σέ, κύριε. . .²¹

15. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹן אֱלֹהִים.** *Neque demersus sim.* Ο'. ἵνα μὴ ἐμπαγῶ. Σ. *ut non submergar.*²²

16. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹן אֱלֹהִים.** *Neque claudat super me puteus os suum.* Ο'. μὴδὲ συσχετῶ ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ. 'Α. μὴδὲ στεφανασάτω. . .²³ Σ. μὴδὲ ἐπιπωμασαι μοι φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.²⁴

18. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹן אֱלֹהִים.** *Quia angustiae sunt mihi, cito exaudi me.* Ο'. ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. 'Α. ὅτι στενὸν μοι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου.²⁵

20. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** *Inimici mei.* Ο'. οἱ θλίβοντές με. 'Α. ἐνδεσμοῦντές με.²⁶

21. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** *Opprobrium fecit cor meum, et male affectus sum.* Ο'. ὄνειδισμὸν προσεδόκησεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ ταλαιπωρίαν. 'Α. ὄνειδισμὸς συνέτριψε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἀπεγνώστην. Σ. ὄνειδισμὸς κατέαξε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἠνιώμην.²⁷

וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ. *Et expectavi ad commiserandum, et non erat; et consolantes, et non inveni.* Ο'. καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε, καὶ παρακαλοῦντα, καὶ οὐχ εὖρον. 'Α. . . εἰς σαλεύοντα, καὶ οὐκ ἔστιν. . .²⁸ Σ. καὶ ἀνέμενον συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε, καὶ παρηγοροῦντα, καὶ οὐχ ἠύρισκον.²⁹

22. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** *Et dederunt in cibum meum herbam amaram, et in siti mea potum dederunt mihi acetum.* Ο'. καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Σ. καὶ

¹⁶ Euseb. Syrus affert: **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** ¹⁷ Euseb., qui ad Aquilam ἔδωκεν, manifeste errore, legit.

¹⁸ Euseb. Syrus affert: **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** ¹⁹ Nobil., qui προσευχῇ scribit. Montef. edidit ἡ προσευχή. ²⁰ Theodoret., Nobil. Euseb. affert: Σ. καιρὸς διαλλαγῆς. ²¹ Nobil.

²² Syro-hex. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** Fortasse, ἵνα μὴ καταδύσωμαι. Nomen **וְנָתַתִּי** Graece sonat κατάδυσις in Hex. ad Psal. xxxviii. 6. lxviii. 3. ²³ Syro-hex. ad μὴδὲ καταπίεω affert: **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** "Haec lectio non ad verba, neque absorbent, referenda est, sed ad sequentia, neque

claudat [sic Codd. B. et C.], docente Hieronymo, qui ita vertit ex Aquila postremum hoc hemistichium: *neque coronet* [quasi legisset **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.**] *super me puteus os suum.*" —Bugat. ²⁴ Euseb. ²⁵ Idem. Cf. Hex. ad i Reg. xxviii. 15. Psal. xxx. 10. Syrus affert: 'Α. Σ. ὅτι στενὰ μοι **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** ²⁶ Syro-hex. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** Cf. ad Psal. vi. 8. ²⁷ Euseb. Utramque versionem coalescere fecit Syro-hex. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** (Pro **וְנָתַתִּי** Bugat. conj. **וְנָתַתִּי**, et sic Cod. C.) ²⁸ Syro-hex. **וְנָתַתִּי לִּי יְהוָה יֵת רִצּוֹΝ.** ²⁹ Euseb. Montef. ἀνέμενον mendose exscripsit.

PSALM. LXIX (Hebr. lxx).

1. לִמְנַצֵּחַ לְדָוִד הַחֲנִינִי. Praeceptorum Davidi ad revocandam memoriam. O'. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν, ÷ εἰς τὸ σῶσαί με κύριον Δ. Τούτο ἐν ἐνίοις μὲν ἀντιγράφοις εὑρον, ἐν ἐνίοις δὲ οὐ· πλὴν οὔτε παρὰ τῷ 'Εβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐρίσκεται.¹ 'Α. τῷ νικοποῦ τοῦ Δαυὶδ τοῦ ἀναμνησκέιν.²
2. אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֹזְרֵתִי חוֹשֶׁה. Deus, ad liberandum me, Jona, ad auxilium meum festina. O'. ὁ θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου ÷ πρόσχες Δ. Alia exempl. add. κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεύσον.³
3. מִבְּקִשֵּׁי נַפְשִׁי. Quaeerentes animam meam. O'. οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου. 'Α. οἱ ζητοῦντες ψυχὴν μου. Σ. Θ. οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου.⁴
- יִסְגּוּ אַחֲרָי ויִבְלֹמוּ. Cedant retro, et pudore afficiantur. O'. ἀποστραφείσαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταισχυνθείσαν. Σ. ἀποστραφήσαν, ἵνα ἀκολουθήσῃ ἡ αἰσχύνῃ αὐτῶν.⁵
4. הָאֵף הָאֵף. Eja, eja. O'. εὐγε, εὐγε. 'Α. ἀά, ἀά.⁶
6. אֱלֹהִים חוֹשֶׁה לִּי. Deus, succurre mihi cito. O'. ὁ θεός, βοήθησόν μοι. Σ. Deus, subito effundere pro me.⁷
- אַל־תִּתְּאָחֵר. Ne cuncteris. O'. μὴ χρονίσῃς. Σ. μὴ βραδύνῃς.⁸

PSALM. LXX (Hebr. lxxi).

1. O'. ÷ τῷ Δαυὶδ (alia exempl. add. ψαλμός¹) υἱῶν 'Ιωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων Δ (alia exempl. add. ἀνεπίγραφος παρ' 'Εβραίοις²).
3. לְבָנוֹר מְעֹן לְבֹא תָמִיד צִוִּיתָ לְחֹשֵׁינִי. In petram domicilii ad veniendum (confugiendum) semper; mandasti servare me. O'. εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν, καὶ εἰς τόπον ὄχυρὸν τοῦ σῶσαί με. Σ. εἰς ἀκρότομον ἰσχυρὰν, ὥστε προσφυγεῖν ἐνδελεχῶς· ἐνετειλά τοῦ σωθῆναι με.³
- בְּיַסְלֵעִי וּמִצְדֹּתַי אֶתָּה. Quoniam rupes mea et arx mea es tu. O'. ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. 'Α. ὅτι πέτρα μου καὶ ὄχυρώμα μου (σύ). Σ. ὅτι πέτρα μου καὶ καταφυγή μου σὺ εἶ.⁴
4. וְרוֹמִיץ. Et violenter agentis. O'. καὶ ἀδικούντος. Σ. et nocentis.⁵
5. תִּקְוָתִי. Spes mea. O'. ἡ ὑπομονή μου. Σ. ἡ προσδοκία μου.⁶
6. עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְעֵי אִמִּי אֶתָּה גִּוִּי בָּהּ. תְּהִלָּתִי תָמִיד. Tibi innixus sum ab utero, e visceribus matris meae tu eductor (s. benefactor) meus; in te laus mea semper. O'. ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρὸς, ἐκ κοιλίας μητρὸς μου σύ μου εἶ σκεπαστής· ἐν σοὶ ἡ ὑμνησίς μου διαπαντός. Σ. σοὶ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρὸς, ἀπὸ τῶν ἐνδοσθίων τῆς μητρὸς μου

PSALM. LXIX. ¹ Nobil. ex Theodoret. Psalt. Gall.: ✱ (sic) eo quod salvum me fecit Dominus: . Sine obelo affert Syro-hex. ² Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. ³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. fere omnes. Psalt. Gall.: + intende: Domine, ad adiuvandum me festina. ⁴ Sic Vat., qui addit: O'. οἱ ζητοῦντές μου τὴν ψυχὴν. ⁵ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. ⁶ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. (Cod. C. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ). Cf. Sym. ad Job. xxiii. 8. Ezech. xxix. 6. ⁷ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. Cf. ad Psal. xxxix. 16. ⁸ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. Latina sunt Bugati. Forma ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ, quantum sciamus, non fertur in Lexicis. ⁹ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ.

PSALM. LXX. ¹ Sic Comp., Ald., Theodoret., cum libris plurimis. Syro-hex.: εἰς τὸ τέλος ψαλμός τῷ Δ. Psalt. Gall.: + Psalmus David, filiorum Jonadab, et priorum captivorum: . ² Sic Comp., Ald., Theodoret., alii, invito Syro-hex. ³ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. Cf. ad Psal. xxx. 3, ubi in Hebraeo est ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ, in petram propugnaculi, quod hic quoque in quibusdam exemplaribus reperitur. ⁴ Euseb. ⁵ Syro-hex. ܠܚܝܬܝ ܠܕܐܒܝܝܬܝ. Graeca vox incerta est. Cf. nos in Olio Norvic. p. 46. ⁶ "Ex duobus MSS. Regiis."—Montef. Idem ex iisdem affert: "Ἄλλος" ὁ ὑπερασπιστής; quod ab hoc loco alienum esse videtur.

σὺ ἐπειδὲς με· εἰς σὲ ἡ ἀναμονή μου ἐνδε-
λεχώς.⁷

7. כְּמוֹפֶת הַיָּיִתִי לְרַבִּים וְאַתָּה מִחֲסִי־עוֹ. Quasi
prodigium fui multis; tu vero refugium meum
robustum. Ο'. ὥσει τέρας ἐγενήθην τοῖς πολ-
λοῖς, καὶ σὺ βοηθὸς κραταῖος. Σ. ὥσει τέρας
ἐγενόμην τοῖς πολλοῖς, σὺ δὲ πεποιθήσῃς μου
ισχυρά.⁸

8, 9. יִפְּלֵא פִי תְהִלָּתְךָ כְּלַהֲיוֹם תִּפְאָרְתְּךָ: אֵל-
תִּשְׁלִיכֵנִי לְיֵת וְזָקָךָ. Impleatur os meum
laude tua, quotidie splendore tuo. Ne projicias
me in tempore senectutis. Ο'. πληρωθήτω τὸ
στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν
σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.
μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρους. Σ. πλη-
σθεῖη τὸ στόμα μου αἶνον σου κατὰ πᾶσαν
ἡμέραν· ἐν τῇ εὐπρεπείᾳ σου μὴ ἀποβάλης με
καίρῳ γήρους.⁹

9. אֶל-תִּעְזָבֵנִי. Ne derelinquas me. Ο'. μὴ ἐγκα-
ταλίπῃς με. Σ. μὴ καλύψῃς (s. κατακαλύψῃς, s.
συγκαλύψῃς) με.¹⁰

10. לִי. De me. Ο'. ἐμοί. Σ. περὶ ἐμοῦ.¹¹
וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי. Et insidiantes animae meae. Ο'.
καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχὴν μου. 'Α. (καὶ)
οἱ παρατηροῦντες...¹² Σ. καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες τὴν
ψυχὴν μου.¹³

13. וְכִשְׁוֹ יִכְלוּ שֹׁמְרֵי נַפְשִׁי. Pudore afficiantur,
consumentur adversarii animae meae. Ο'.
αἰσχυρῶνθῃσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδια-
βάλλοντες τὴν ψυχὴν μου. Σ. κατααἰσχυ-
ρῶνθῃσαν, ἀναλωθῇσαν οἱ ἀντικείμενοι τῇ

ψυχῇ μου.¹⁴

14. יְהוָה יְעַל-כָּל-תְּהִלָּתְךָ. Et augebo omnem
laudem tuam. Ο'. καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν
τὴν αἶνεσίν σου. 'Α. καὶ προσθήσω ἐπὶ πάσας
ὑμνήσεις σου. Σ. καὶ προσθήσω τοῖς ὕμνοις
σου.¹⁵

15. יִסְפֹּר. Narrabit. Ο'. ἐξαγγελεῖ. Σ. διηγῇ-
σεται.¹⁶

כְּלַהֲיוֹם תְּשׁוּעָתְךָ. Quotidie salutem tuam.
Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Σ.
κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου.¹⁷

כִּי לֹא יָדַעְתִּי סְפֹרוֹת. Quia non novi numera-
tiones. Ο'. ὅτι οὐκ ἔγνων πραγματείας (alia
exempl. γραμματείας¹⁸). Σ. οὐ γὰρ οἶδα ἐξα-
ριθμήσαι.¹⁹

16. אֲבוֹא בִּבְרוֹת אֲדֹנָי. Introibo in (recensebo)
facinora Domini. Ο'. εἰσελεύσομαι ἐν δυνα-
στείᾳ κυρίου. Σ. ἐλεύσομαι ἐν δυναστείᾳ
κυρίου.²⁰

יְהוָה אֲזַכִּיר נִצְחָתְךָ לְבָרְךָ. (Domini) Jovae;
commemorabo justitiam tuam solius. Ο'. κύριε,
μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου. 'Α. Σ.
κύριε, ἀναμνήσω τὰ δικαιώματά σου μόνου.²¹

17. אֱלֹהִים לְמִדַּתִּי. Deus, docuisti me. Ο'. ἐδί-
δαξάς με, ὁ θεός. Alia exempl. ὁ θεός μου, ἃ
ἐδίδαξάς με.²² 'Α. Θεέ, ἐδίδαξάς με. Σ. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.²³

אֲנִיד. Annunciabo. Ο'. ἀπαγγελῶ. Σ. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴

19. אֱלֹהִים עַד-מָרוֹם אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ גְּדֻלוֹת. Deus,

⁷ Euseb. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Theodoret. affert:
Σ. καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Euthym.: καὶ οὐκ ἀπαξ ὑμνήσω, ἀλλὰ
διαπαντὸς τὴν μ. σου· οὕτω γὰρ τὸ, ὅλην τ. ἡ., ἡρμηνεύσεν ὁ Σ.
Sed cf. ad Psal. xliii. 9. ¹⁰ Syro-hex. لا انقلب. ¹¹ Syro-hex. لا انقلب.

¹² Syro-hex. لا انقلب. ¹³ Euseb. ¹⁴ Theodoret.,
Nobil., qui καὶ ἀναλωθῇσαν habent, et sic edidit Montef.
In duobus Theodoretii codd. καὶ abest. Euseb. affert: Σ.
οἱ ἀντικείμενοι τ. ψ. μ. Syro-hex. لا انقلب. ¹⁵ Euseb.
Cod. C. لا انقلب. ¹⁶ "MSS." ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Sic Comp., Ald.,
Theodoret. et codd. Syro-hex. γραμματείας (لا خطا).
Psalt. Gall. litteraturam. ¹⁹ Theodoret., Nobil.
Syro-hex. لا اعرف. ²⁰ Theo-
doret. Montef. edidit, ἐν δυνάμει κυρίου, ex MSS., ut
videtur. Syrus Symmacho continuat: εἰσελεύσομαι (لا اجد).
²¹ Syro-hex. لا اعرف. ²² Sic Comp., Ald., Syro-hex., et codd. In Theodoretō ἃ
abest. ²³ Nobil. ²⁴ Vat.

PSALM. LXXI (Hebr. lxxii).

1. לְשֹׁלֹמֹה. *Salomoni.* Ο'. εἰς Σαλωμών. Οἱ λοιποὶ τοῦ Σολομώντος.¹
4. וַיִּרְכָּא עוֹשֶׁק. *Et conteret oppressorem.* Ο'. καὶ ταπεινώσει συκοφάντην. Σ. καὶ συνθλάσει συκοφάντην.²
5. וַיִּרְאֶה עִם-שָׁמַשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ. *Venerabuntur te cum sole et coram luna.* Ο'. καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, καὶ πρὸ τῆς σελήνης. 'Α. . . σὺν ἡλίῳ, καὶ εἰς πρόσωπον τῆς σελήνης.³ Σ. φοβηθήσονται σε ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος, καὶ ἔμπροσθεν τῆς σελήνης.⁴ Ε'. . . ὁ λαὸς τοῦ ἡλίου. . .⁵
6. יֵרֵד בְּמָטֶר עַל-גִּנוֹ. *Descendet quasi pluvia super detonsum (pratrum).* Ο'. καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον. 'Α. [καὶ] καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ κουράν. Σ. καταβήσεται ὡς δρόσος ἐπὶ πόκον. Οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταὶ ὁμοίως.⁶
7. כִּרְבִּיבִים וְרוּחַ אֲרָץ. *Sicut guttae, irrigationes terrae.* Ο'. καὶ ὡσεὶ σταγόνες στάζουσai (alia exempl. καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἢ στάζουσαι⁷) ἐπὶ τὴν γῆν. Οἱ λοιποὶ ψεκάδες.⁸
7. יִפְרֹחַ-בְּיָמָיו צִדִּיק וְרַב שָׁלוֹם. *Florebit in diebus ejus justus, et multitudo pacis.* Ο'. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, καὶ πληθὸς εἰρήνης. 'Α. βλαστήσει ἐν ἡμέραις αὐτοῦ δίκαιος, καὶ πληθὸς εἰρήνης. Σ. ἀνήσει ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δίκαιος. . .⁹

7. עַד-בְּלִי יָרֵחַ. *Usquedum non sit luna.* Ο'. ἕως οὐ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. 'Α. ἕως οὐ μὴ ᾗ σελήνη.¹⁰ Σ. ἕως παλαιώσεως τῆς σελήνης.¹¹
8. מִנְּחֶרֶת. *A fluvio.* Ο'. ἀπὸ ποταμοῦ. Alia exempl. ἀπὸ ποταμῶν. 'Α. Οἱ Ο'. ἀπὸ ποταμοῦ.¹²
9. לִפְנֵי יוֹרְעוּ צִיִּים. *Coram eo incurvabunt se deserticolae.* Ο'. ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσούνται Αἰθίοπες. 'Α. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ κάμψουσιν Αἰθίοπες. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσιν Αἰθίοπες.¹³
10. מַלְכֵי שָׁבָא וְסַבְא. *Reges Sabaeorum et Aethi-
orum.* Ο'. βασιλεῖς 'Αράβων καὶ Σαβὰ. 'Α. Σ. βασιλεῖς Σαβὰ καὶ Σαβὰ.¹⁴
11. אֲשֶׁר יָקְרִיבוּ. *Dona afferent.* Ο'. δῶρα προσάξουσι. Σ. φόρον προσοίσουσιν.¹⁵
12. כִּי-יִשְׁבֹּחַ אֲבִיוֹן כַּשֹּׁנֶה. *Quia servabit pauperem clamantem.* Ο'. ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου. Σ. ὅτι ἐξελεῖται πένητα οἰμώζοντα.¹⁶
14. מִתּוֹת וּבְחִיבֹת וְיָגַל בְּפֶשַׁם. *Ex oppressione et violentia redimet animam eorum.* Ο'. ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 'Α. ἐξ ὀφλήματος καὶ ἀδικίας ἀγχιτεύσει τὴν ψυχὴν αὐτῶν.¹⁷
15. וַיִּיקֶר דָּמָם בְּעֵינָיו. *Et pretiosus erit sanguis eorum in oculis ejus.* Ο'. καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. 'Α. καὶ τιμηθήσεται (s. τιμωθήσεται) τὸ αἷμα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς

PSALM. LXXI. ¹ Euseb. ² Syro-hex. **ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. ³ Syro-hex. affert: 'Α. σὺν ἡλίῳ (**ܡܢ ܕܢܝܚܐ**). Euseb. autem: 'Α. καὶ εἰς πρ. τῆς σ. ⁴ Nobil. Montef. addit διαμενεῖ, ad Euseb. provocans, qui affert: Σ. καὶ ἔμπροσθεν τῆς σ. διαμενεῖ. Sed διαμενεῖ ad commentatorem, non ad interpretem pertinet. Syro-hex. sine nom. interpretis: **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**, h. e. φοβηθήσονται σε ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος. ⁵ Syro-hex. **ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. ⁶ Euseb. ⁷ Sic Comp., Ald., et codd. Syro-hex. in textu: **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. Idem in marg.: **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. ⁸ Euseb. ⁹ Idem. Syrus affert: **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ** (βλαστήσει). ¹⁰ Apud Euseb. legitur: ἕως οὐ ᾗ (sic) σελήνης; unde Montef. soloece edidit: ἕως οὐ (sic) ἡ σελήνη, provocans ad

Hieronymi versionem, *donec non sit luna*. Etiam Syrus affert: **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. Tandem in schedis Usserianis apud Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 181 reperimus: 'Α. ἕως οὐ μὴ ᾗ σ. ¹¹ Euseb. Sic Syro-hex. **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. Bar Hebr. affert: Σ. παλαιωθήσεται s. παλαιωθῇ (**ܡܢ ܕܢܝܚܐ**), quocum conspirat Cod. Bodl. N. E. B. 2. 120, qui affert: Σ. ἕως παλαιωθήσεται ἡ σ. ¹² Nobil. ¹³ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. ὀκλάσουσιν (**ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**). ¹⁴ Euseb. ¹⁵ Syro-hex. **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. Cf. ad Psal. lxxvii. 30. ¹⁶ Euseb. Syrus ad πτωχὸν affert: Σ. οἰμώζοντα (**ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**). ¹⁷ Syro-hex. **ܡܢ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܕܢܝܚܐ**. Cf. nos in *Olio Norvic.* p. 47.

αὐτοῦ.¹⁸ Σ. καὶ τίμιον ἔσται τὸ αἷμα αὐτῶν
ἐνώπιον αὐτοῦ.¹⁹ Θ. καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα
αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.²⁰

15. אָמֵן. אָמֵן. Οἱ τῆς Ἀραβίας. Σ. τοῦ ἀπὸ Σαβά.
Οἱ λοιποὶ Σαβά.²¹

16. יְהִי כְפֶת־בַּר בְּאֶרְץ בְּרָאשׁ הָרִים. Erit abundan-
tia (s. manipulus) frumenti in terra in ca-
cumine montium. Οἱ. ἔσται στήριγμα ἐν τῇ
γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων. Σ. ἔσται ἵχνος τροφῆς
ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων.²²

יִרְעַשׂ כְּלִבְנוֹן פְּרִי. Perstrepet sicut Libanus
fructus ejus. Οἱ. ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν
Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ. Σ. διαπρέψει ὡς
Λίβανος καρπὸς αὐτοῦ.²³

17. יְהִי שְׁמוֹ. Erit nomen ejus. Οἱ. ἔστω τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ÷ εὐλογημένον. Α. Σ. ἔσται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. Οἱ. Θ. ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ.²⁴ Τδ,
εὐλογημένον, παρ' οὐδενὶ κείται, οὔτε ἐν τῷ
ἐξαπλῷ, οὔτε παρ' Ἑβραίοις.²⁵

לְפָנֵי-שֶׁמֶשׁ יוֹן שָׁמוֹ. In conspectu solis sobo-
lescet nomen ejus. Οἱ. πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Α. Σ. eis πρόσωπον ἡλίου γεννη-
θήσεται ὄνομα αὐτοῦ.²⁶

18. בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Benedictus
Jova Deus, Deus Israelis. Οἱ. εὐλογητὸς κύριος

ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Ἑβρ. βαροῦχ ΠΙΠΙ
ἐλωεῖμ ἐλωεῖ Ἰσραήλ. Α. Σ. Οἱ. Θ. Εἴ. Σ.
εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς (ὁ θεὸς) Ἰσραήλ.²⁷

19. אָמֵן וְאָמֵן. Amen et amen. Οἱ. γένοιτο, γέ-
νοιτο. Α. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως.
Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν.²⁸

20. כָּלוּ תַפְלֻת דָּוִד בְּרִי-יִשָּׁי. Consummatae sunt
orationes Davidis filii Isai. Οἱ. ἐξέλιπον οἱ
ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Α. ἐτελέσθη-
σαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί.²⁹ Σ. ἐπε-
τελέσθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. Θ.
Εἴ. ἀνεκεφαλαιώθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ
Ἰεσσαί.³⁰

PSALM. LXXII (Hebr. lxxiii).

1. מְכוֹרֵר אֲסָפִי. Canticum tῶ Asaph. Οἱ. ψαλμὸς
τῷ Ἀσάφ. Α. μελωδία τοῦ Ἀσάφ.¹

אֵלֹהִים לְבָרִי לְבָרִי. Profecto
bonus est Israeli Deus, mundis corde. Οἱ. ὡς
ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ Ἰσραήλ, τοῖς εὐθέσι καρδίᾳ.
Σ. πλὴν ὄντως ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ Ἰσραήλ, τοῖς
καθαροῖς τὴν καρδίαν.²

2. כָּאֵן שֶׁפָּכוּ אֲשָׁרֵי. Propemodum effusi (lapsi)
s nt gressus mei. Οἱ. παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη

¹⁸ Euseb. Nobil., Vat. afferunt: Α. καὶ τιμωθήσεται κ. τ. ε.,
quod ab Aquilae indole non alienum videtur. Syro-hex.
eidem continuat: ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ.
¹⁹ Euseb. Vat. affert: Σ. καὶ τιμωθήσεται κ. τ. ε. Cod. 264:
Σ. καὶ τιμωθήσεται τὸ αἷμα ἐνώπιον αὐτοῦ. ²⁰ Vat. et
Cod. 264, quorum hic τὸ ὄνομα αὐτοῦ legit. ²¹ Euseb.
affert: Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ Α. Σ. Θ. Σαβά. Theodoret.: Ἀντὶ τῆς

Ἀραβίας Σαβά τθεῖκασιν οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταί. Montef. edidit:
Τὸ Ἑβρ. καὶ Α. Σ. Θ. δοθήσεται αὐτῷ ἀπὸ (sic) τοῦ χρυσίου τῆς
Σαβά, ex Drusio et Euseb., ut ait; sed Drusius tantum-
modo habet: Α. Σ. Θ. δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρ. τῆς Σαβά;
quae lectio est τῶν ο, substituendo Σαβά pro Ἀραβίας.
Syro-hex. affert: ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ. ²² Syro-hex.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ. ²³ "Sic unus codex."—Montef. ²⁴ Coislin.
unus. ²⁵ Theodoret., Nobil. ²⁶ Syro-hex.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ. ²⁷ Colb.
στικηρῶς scriptus, ubi ὁ θεὸς excidisse videtur. Hieron. in

Epist. ad Sun. et Fret. 43: "Dicitis in Graeco bis
Deus non haberi; cum in Hebraeo sit, et apud LXX."

²⁸ Syro-hex. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ. ²⁹ Euseb., Theodoret.: Α. πεπιστωμένως, πεπιστω-
μένως. Nobil.: Α. πεπιστευμένως, πεπιστευμένως. Deinde
Euseb.: Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν. Cf. ad Psal. xl. 13. ³⁰ Catena
ab Usserio descripta apud Eichhorn. Repertor. T. XIII,
p. 182. Syro-hex. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ. ³¹ Bar Hebr. pro ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ
habet ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ, quod eodem reddit. Etiam Origen. O. p. T. II, p. 521
affert: Α. ἐτελέσθησαν προσευχαὶ Δ. ³² Euseb. Origen.
l. c. affert: Σ. ἐπετελέσθησαν πρ. Δ. Εἴ. ἀνεκεφαλαιώθησαν πρ.

Δ. Catena Usserii ad Symmachi lectionem notat: ὅπερ οἱ
ἄπτεροι ἔξωθεν παραγεγράφθα νομίζουσι: τὸ δὲ Ἑβραϊκὸν καὶ αἱ
λοιπαὶ ἐρμηνεῖαι σαφῶς δηλοῦσιν ὅτι μέρος ἐστὶ τοῦ ψαλμοῦ.

PSALM. LXXII. ¹ Syro-hex. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ.

² Euseb. Syrus affert: ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ.

τὰ διαβήματά μου. Σ. παρ' οὐδὲν ἐλύθη τὰ
ὑπορθοῦντά με.³

4. **לֹא יֵשׁוּן הַחַיּוֹת לְמוֹתָם.** *Nam non sunt vincula*
(dolores) *in morte eorum.* **Ο.** *ὅτι οὐκ ἔστιν*
ἀνάδυσσις ἐν τῇ θανάτῳ αὐτῶν. **Α.** *(ὅτι) οὐκ*
*εἰσὶν δυσπάθειαι τῇ θανάτῳ αὐτῶν.*⁴ **Σ.** *ὅτι*
*οὐκ ἐνεθυμούντο περὶ θανάτου αὐτῶν.*⁵

וּבְרִיּוֹתָיִם. *Et pingue est corpus eorum.* Ο'.
καὶ στερέωμα ἐν τῇ μᾶστιγι αὐτῶν. Σ. στερεὰ
γὰρ ἦν τὰ πρόπυλα αὐτῶν.⁶

5. בַּעֲמֹל אֲנֹשׁ אֵינֵיהֶם יִתְּסֶם-לָא יִנְגְעוּ. *In*
uerumna hominis non sunt illi, et cum homini-
bis non percutiuntur. Ο'. ἐν κόποις ἀνθρώ-
 πων οὐκ εἰσὶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγιω-
 θήσονται. Ἀ. ἐν πόνοι ἀνθρώπων...⁷ Σ.
 ἐν ταλαιπωρίᾳ ἀνδρὸς οὐκ ἐγένοντο, οὐδὲ μετὰ
 ἀνθρώπων ἐπλήσσοντο.⁸ Θ. ἐν μέσῳ ἀνθρώ-
 πων...⁹

6. לָכֵן עָנְתָמוּ בְּאַרְהָ יַעֲזֹב־שִׁית חָמָס לָמוּ. *Ideo cingit eos torquis instar superbia, tegit (quasi) veste violentia eos.* Ο'. διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία, περιέβαλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν. Σ. διὰ τοῦτο ἐν θησαυροῖς αὐτῶν ὑπερηφανίαν ἡμφιάσαντο, ἀποθήκας ἐξ

ἀδικίας ἔχοντες.¹⁰

7. מִן־הַמֶּלֶךְ יֵצֵא. *Prodit ex adipē oculus*
eorum. Aliter: *Prodit e corde scelus eorum*
 (יֵצֵא־מִן). Ο. ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ
 ἀδικία αὐτῶν. Ἀ. ἐξῆλθον ἀπὸ στέατος ὀφθαλ-
 μοὶ αὐτῶν.¹¹ Σ. προέπιπτον ἀπὸ λιπαρότητος
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. Aliter: Σ. ἐξήεσαν ἀπὸ
 λίπους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.¹²

עָבְרוּ בַּמְשָׁלוֹת לֵב. *Transgrediuntur cogitationes cordis.* Ο'. διήλθον εἰς διάθεσιν καρδίας. Ἀ. παρήλθον σκοπιάς καρδίας.¹³ Σ. παρέβαινον τὰ φαινόμενα τῇ καρδίᾳ.¹⁴

8. יִמְיוֹ ויִדְבְּרוּ בְּרַע עֲשָׂה מִמּוֹת יִדְבְּרוּ. Sub-
sannant, et loquuntur in malitia oppressionem,
ex alto loquuntur. Ο'. διενόηθησαν, καὶ ἐλά-
λησαν ἐν πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλη-
σαν. 'Α. . . συκοφαντῖαν ἐξ ὕψους λαλοῦντες.¹⁵ Σ.
καταμωκώμενοι ἐλάλουν ἐν πολλῇ συκοφαντίᾳ,
τοῦ ὕψους κατελάλουν.¹⁶

9. שְׁתוּ בִשְׂמִימִם פִּיָּהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּנְלֶלָהּ בְּאַרְץ. *Po-*
nunt in caelo os suum, et lingua eorum am-
bulat per terram. Ο΄. ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ
στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διήλθεν
ἐπὶ τῆς γῆς. Σ. ἔτασσον εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα

³ Theodoret., Nobil. "Reg. unus ex Anonymo ad Sym. legit, παρ' ἀλγίων."—*Montef.* Alterum tuetur Syrus: *هو. حرمه لا حد. جلا قسح بحس. لا قسح*. Cf. ad Psal. xxxvi. 31. ⁴ Theodoret., Nobil. In

Cf. ad Psal. xxxvi. 31. ⁴ Theodoret., Nobil. In *Catena PP. GG.*, T. II, pp. 490, 499 Aquilae tribuitur, ὅτι οὐκ ἔστι δυσπάθεια. ⁵ Euseb., Theodoret., quorum hic

⁶ Euseb., Nobil. "Colbert. et Reg. unus,

ⲉⲩⲉⲃⲉⲛ, ⲛⲟⲃⲓⲗ. "Colbert. et Reg. unus,
 ⲥⲣⲁⲡ ⲛⲁⲣ ⲛⲓⲛ ⲁⲓⲛⲁⲣⲉⲛ, ⲙⲓⲛⲁⲣ ⲣⲉⲥⲧⲉ."—Montef. Etiam
 Syrus ḡap̄ ap̄noscit, Symmacho continuans: ⲛⲉⲩⲉⲃⲉⲛ
 ⲛⲉⲩⲉⲃⲉⲛ ⲛⲉⲩⲉⲃⲉⲛ ⲛⲉⲩⲉⲃⲉⲛ. Symmachum imi-
 tatus est Hieron.: *Quod non recogitaverint de morte sua,*
et firma sunt vestibula eorum. ⁷ Vat. ⁸ Euseb.

Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἐν ταλαιπωρίᾳ κ.τ.έ. (ܡܫܠܗ
ܕܥܝܢܐ). لا ٠٠٠٠. فلا حم حقيما فحسم ٠٠٠٠.

⁹ Nobil., Vat. ¹⁰ Euseb. affert: Σ. ὑπερηφανίαν κ.τ.έ.

Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ
ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ. ¹¹ Euseb., Colb. unus. ¹² Euseb. et

"MSS.": Σ. προέπιπτον κ.τ.έ. Nobil. vero: Σ. προέπιπτον
 από λ. οφθαλμῶν αὐτῶν. Prorsus aliter Origen. Opp. T. II,
 p. 763: ἐξέσαν ἀπὸ λίπους οἱ ὀφθαλμοί, κατὰ Σύμμαχον (ubi
 ἐξέσαν est mendum scribae usitatissimum pro ἐξέσαν, non
 pro ἐξίσαν, qui error est Schleusneri in *Opusc. Crit.* p. 232).
 Syrus noster, qui Symmachi versionem vv. 7, 8 uno tenore
 exscripsit, affert: **فلم يصب من مصله** ὁπότε ἐξέσαν, non λίπος
 . . . **فلم يصب**; ubi **فلم يصب** Graecum λιπαρῶς, non λίπος
 (**فلم يصب** Cf. Sym. ad Psal. lxiv. 12), et **فلم يصب**
 evadebant (ἐκόνει Prov. xi. 8; ἀπέβρα Jud. ix. 21) **πρό-**
πιπτον potius quam ἐξέσαν, refertur verbum. Nihil mora-
 mur Euthymii dictum: ἐξέλκεται, ἀντὶ τοῦ ἐξήλθεν οὕτω
 γὰρ ὁ Σύμ. εἶπεν. ¹³ Sic Montef., qui Eusebium auctorem

14 Euseb., Nobil. Syro-hex. حَضَم
15 Syro-hex. ح. ص.

16 Euseb. Syro-

hex. ⲉϥ ⲛⲓⲙⲁⲩⲟⲩ ⲡⲏⲧⲱⲗⲟⲩ. Syrus ἐξ ὕψους, s. ἐκ τοῦ ὑψους
legisse videtur, quod paene necessarium est.

αὐτῶν, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν περιεπάτει ἐν τῇ γῇ.¹⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸

10. וַיִּמְרֵי מַלְאָא וַיִּצְיֵי לָמוּ. *Et aquae plenitudinis sorbentur ab iis.* Ο'. καὶ ἡμέραι πλήρεις εὐρεθήσονται ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ διαδοχὴ πλήρης εὐρεθήσεται ἐν αὐτοῖς.¹⁹

11. וְאָמְרוּ אֵיכָה יִדְעֵאל. *Et dicunt: Quomodo sciret Deus?* Ο'. καὶ εἶπαν· πὼς ἔγνω ὁ θεός; 'Α. καὶ εἶπαν· πὼς ἔγνω ἰσχυρός,²⁰ Σ. οἱ δὲ ἔλεγον· πὼς ἔγνω ὁ θεός;²¹ Θ. καὶ ἐροῦσι· πὼς ἔγνω ἰσχυρός;²²

וַיֵּשׁ דַּעָה בְּעֵלְיִן. *Et esset scientia in Altissimo?* Ο'. καὶ εἰ ἔστι γνώσις ἐν τῷ ὑψίστῳ; Σ. (καὶ) εἰ ἔστιν ἐπίγνωσις τῷ ὑψίστῳ;²³

13. אֶדְ-רִיק וְיִתִּי לִבִּי. *Profecto frustra mundavi cor meum.* Ο'. ÷ καὶ εἶπα· ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου. 'Α. πλὴν κενῶς ἐκαθάρισα τὴν καρδίαν μου.²⁴ Σ. ἴσως οὖν ἀγὼ μάτην ἐκάθαρα τὴν ψυχὴν μου.²⁵ Θ. πλὴν εἰς κενὸν ἐδικαίωσα τὴν ψυχὴν μου.²⁶

וַיֹּאֲרֶץ בְּנִקְיִן כְּפִי. *Et lavi in innocentia manus meas.* Ο'. καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου. Σ. καὶ ἐνιπτόμην ἐν ἀναμαρτησίᾳ τὰς χεῖράς μου.²⁷

14. וַיֹּאדֵי נְגִיעַ כְּלִ-הֵיוֹם וְתוֹכַחְתִּי לִבְקָרִים. *Et*

tamen sum percussus omni die, et castigatio mea singulis matutinis erat. Ο'. καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ ἑλεγχός μου εἰς τὰς πρωίας. Σ. καὶ διετέλεσα μυκτηριζόμενος καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ ἑλεγχόμενος καθ' ἕκαστον ὄρθρον.²⁸

15. אִם-אֶמְרֵתִי אֶסְפְּרָה כְּמוֹ הַזֶּה דֹּר בְּיָהּ. *Si dicerem: Loquar ita, en! generationem filiorum tuorum perfide desererem.* Ο'. εἰ ἔλεγον, διηγῆσομαι οὕτως, ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἡσυνθέτηκα (alia exempl. ἡσυνθέτηκας²⁹). 'Α. (fort. Σ.) Θ. εἰ ἔλεγον, διηγῆσομαι τοιαῦτα, ἰδοὺ τὴν γενεάν τῶν υἱῶν σου ἐγκατέλιπον.³⁰

16. וַיֹּאחֲזֶבָה לְדַעַת וְאָח עַמִּי הוּא בְּעֵינַי. *Et meditabar ut hoc intellerem, labor erat in oculis meis.* Ο'. καὶ ὑπέλαβον τοῦ γινῶναι τοῦτο, κόπος ἔστιν ἐναντίον μου. 'Α. (fort. Σ.) Θ. καὶ εἰ ἐλογιζόμην ἐπιγινῶναι, τοῦτο μόχθος ἐφαίνετό μοι. Σ. (fort. 'Α.) καὶ ἐλογιζόμην γινῶναι τοῦτο...³¹

17. עַד-אֲבֹא אֶל-מִקְדָּשִׁי-אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרֵיתָם. *Donec ingressus sum sanctuaria Dei, animum adverti ad exitum eorum.* Ο'. ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ ἀγιαστήριον τοῦ θεοῦ, συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα. Σ. ἕως εἰσέλθω εἰς τὰ ἀγιάσματα τοῦ θεοῦ, συνετισθῶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν.³²

¹⁷ Euseb., qui περιπατήματα pro περιεπάτει legit. Quod nos edidimus, habent Agell., Vat. Etiam Syrus affert: 'Α. Σ. περιεπάτει (ספספס) ἐν τῇ γῇ.¹⁸ Vat.

¹⁹ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ. Ad vocab. ⲙⲉⲗⲁ idem notat: ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ, h.e.

"Quemadmodum quum quis accipit hereditatem vel dominationem ab antecessoribus suis." Quae explanatio ad Graecum διαδοχὴ optime quadrat. Porro in versione Philox. Act. vii. 45 pro διαδεξάμενοι interpres dedit ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ.²⁰ Vat., Cod. 264.

²¹ Theodoret. Vat. pro ἔγνω, οἶδεν affert.²² Vat., Cod. 264.

²³ Theodoret., cuius codex unus ἐν τῷ ὑψίστῳ legit.²⁴ Vat. et Colb. στιχρῶς scriptus. Nobil.: 'Α. ἐκαθάρισα.

²⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἴσως οὖν. Θ. πλὴν. Vat.: Σ. ἴσως οὖν ἐγὼ μ. ἐκ. τὴν καρδίαν μου. Catena PP. GG., T. II, p. 503: Σ. ἴσως οὖν μ. ἐκάθηρα τὴν κ. μου. Tandem Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲁ.

ⲙⲉⲗⲁ. ²⁶ Vat. ²⁷ Euseb. ²⁸ Idem. Syrus affert: ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ. ⲙⲉⲗⲁ. (ὅλην τὴν ἡμ.). Idem sine nom. interp. ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ.

²⁹ Sic Ald., Theodoret., et codd. Alii vitiose ἡσυνθέτηκας, vel ἡσυνθέτηκας, ut Syro-hex., qui in textu habet ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ, et in marg. ΣΥΝΤΕΘΗΚΑΣ.³⁰ Syro-hex. ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ.

³¹ Syro-hex. iisdem continuat: ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ. Haec cum Graecis Symmachi, quae apud Euseb. et Nobil. leguntur, accuratissime conspirant. Deinde idem affert: Σ. καὶ ἐλογιζόμην γινῶναι τοῦτο (ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ ⲙⲉⲗⲁ). Itaque tantum non certum est, Aquilae et Symmachi nomina a Syro invicem permutata esse.³² Euseb.

Auctor apud Catenam PP. GG., T. II, p. 505 ἕως οὐ et εἰς τὰ ἔσχα. αὐτῶν habet.

18, 19, 20. אַךְ בַּחֲלָקוֹת הַשָּׁמַיִם לְמֹו הַפְּלִאָתָם
 לְמִשְׁמֹאוֹת: אֵיךְ הָיוּ לְשִׁמְחָה בְּכָנֶעַץ סָפֹו תַמֹּו
 מִן-בְּלָחוֹת: פְּרֹסֶפְטוֹ in
*lubricis (locis) ponis eos, praecipitas eos in
 ruinas. Quomodo facti sunt in desolationem
 subito! defecerunt, consumpti sunt subita per-
 nicie! Sicut somnium post evigilandum. Οἱ
 πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς, κατέ-
 βαλες³³ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι. πῶς ἐγένοντο
 εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπινα ἐξέλιπον, ἀπόλωντο διὰ
 τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. ὥσει ἐνύπνιον ἐξεγειρο-
 μένου. Σ. ὄντως ἐν ὀλίσῳ ἔταξας αὐτοὺς,
 κατέβαλες αὐτοὺς εἰς ἀφανισμούς. ... ἐξάφνης
 ἐξέλιπον, ἀνηλώθησαν ὥς οὐχ ὑπάρχοντες. ὥς
 ὄνειρον ἐξυπνίσαντι.³⁴*

21. **כִּי יִתְחַצֵּץ לְבָבִי וְכִלְיֹתַי אֲפָתָנִין.** *Nam excorbatum est cor meum, et in renibus meis confossus sum.* Ο'. ὅτι ἠυφράνθη (alia exempl. ἑξακαύθη³⁵) ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροὶ μου ἡλλοιώθησαν. Ἀ. ὅτι ἐτυροῦτο καρδία μου, καὶ νεφροὶ μου παραξύνοντο.³⁶ Σ. συνεστέλλετο δὲ ἡ καρδία μου, καὶ ἐντὸς τῶν νεφρῶν μου διελεγόμην ἀντιλέγων.³⁷

וְאֵנִי-בַּעַר וְלֹא אֶדְעַ בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ : 22, 23.
וְאֵנִי תַמִּיד עִמָּךְ. *Et ego bardus, et non intel-*

ligebam; (instar) bestiarum fui tecum. Ego tam-
en semper tecum. Ο'. καὶ γὰρ ἐξουδενωμένος, καὶ
οὐκ ἔγνωρ κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοί. καὶ γὰρ
διαπαντὸς μετὰ σοῦ. Ἄ. καὶ γὰρ ἀσύνετος, καὶ
οὐ γνώσομαι . . .³⁸ Σ. ἤμην δὲ ἀνεπιστήμων,
καὶ μὴ εἰδώς κτηνώδης διετέλεσα παρὰ σοί.
καὶ σὺν ἡμην σὺ διαπαντός.³⁹

24. בַּעֲצָתָהּ תִּהְיֶינִי וְאַחֵר כְּבוֹד תִּקְחֶינִי. *Consilio tuo duces me, et postea cum gloria suscipies me.* Ο'. ἐν τῇ βουλῇ σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. Σ. τῇ συμβουλίᾳ σου ὡδήγησάς με, καὶ ὕστερον τιμὴ διεδέξατό μου.⁴⁰

25. מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעַמָּךְ לֹא־תִפְתָּחֵנִי בְּאַרְץ. *Quis mihi est in caelo? et sicut te non delector (ulla re) in terra.* Ο'. τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠέλθησα ἐπὶ τῆς γῆς; Ἀ. τίς μοι ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἐβουλήθην ἐν τῇ γῇ.⁴¹ Σ. τίς μοι ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἠθέλησα ἐν τῇ γῇ.⁴²

28. כָּל־מַעֲשֵׂי־יָדְךָ. *Omnia opera tua.* Ο. πά-
 σας τὰς αἰνέσεις σου ÷ ἐν ταῖς πύλαις τῆς
 θυγατρὸς Σιών ⁴³ Ἀ. πάσας τὰς ἀγγελίας
 σου. ⁴⁴

³³ Schol. apud Nobil. et Vat.: 'Εν τῷ τετρασελίδῳ, κατέλαβες, εἶχεν ἀντὶ τοῦ, κατέβαλες; ἀλλὰ μήποτε σφάλμα ἐστίν· οἱ γὰρ λοιποὶ, κατέβαλες, λέγουσιν. In versione Syro-hex. pro , *asustulisti*, corrigendum videtur , *dejecisti*, κατέβαλες. ³⁴ Euseb., et Reg. unus apud Montef. qui

κατ'ἄλλας. ³⁴ Euseb., et Reg. unus apud Montef., qui *ὄνειρος* edidit. Idem V. D. non animadvertit, in versione Symmachi excidisse vocabula, πῶς ἐγένοντο εἰς ἀφανισμόν, vel similia, propter homocoteleuton, ut videtur. Syrus

tantummodo affert: Σ. εἰς ἀφανισμούς (لَحْدَقِسْ). ³⁶ Sic
Comp., Ald., et codd. Syro-hex. ܠܚܕܩܝܣܝܢ. ³⁶ Syro-hex.
ܠܚܕܩܝܣܝܢ. Ad posteriori vocab. varietas notatur: ܠܚܕܩܝܣܝܢ.
♦ ܠܚܕܩܝܣܝܢ, h. e. ἅ. πῦρ καπνίζόμενον; quae diversam scrip-
turam ܠܚܕܩܝܣܝܢ representat. Etiam Hieron. vertit: *et*
lumbi mei velut ignis fumigans. ³⁷ Euseb. Syro-hex.

[illegible]

ad Psal. ciii. 22. ³⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. Cf. Hex. ad Prov. xxx. 2. Parsonsii Cod. 13 in marg. habet: καὶ ἐγὼ ἀσύνητος, καὶ οὐ γινώμαι (sic). ³⁹ Euseb., qui κτηνωδὸς

ἀνύστεος, καὶ οὐ γινώμαι (sic).³⁹ Euseb., qui κτηνώδως
legit. Theodoret., Nobil.: Σ, ἤμην δὲ ἀνεπιστήμηον, καὶ μὴ
εἰδώς. Syro-hex. Symmacho continuat: *ܟܕ ܠܡܝܢ ܕܥܬܝܪܐ*
ܕܥܘܨܐ (κτηνώδης) *ܚܿܦܿܢܿܗ ܕܢܒܿܝܐ ܕܝܫܿܪܐܐܝܝܐ*
ܕܥܩܿܒܐ (ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ προφήτου Ἰσααίου τοῦ υἱοῦ
Ἀβραάμ) *ܕܥܬܿܝܪܐ ܕܥܪܿܚܐ ܕܥܪܿܚܐ ܕܥܪܿܚܐ* (διετίλσσα Jerem. xx. 18).

⁴⁰ Euseb. Copula accessit ex Syro-hex. ܡܠܟܐ. ⁴¹ Nobil. ⁴² Reg. unus. Syro-

hex. affert: Σ, καὶ μετὰ σοῦ κ.τ.ε. (حاصو لا زحيد حواحل).
⁴³ Euseb.: Μὴ κείμενον δὲ ἐν τῷ Ἐβραϊκῷ, μηδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς
 ἑρμηνευταῖς, τὸ, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θ. Σιών, παρὰ μόνους δὲ τοῖς
 Ο' φερόμενον, ὡφέλιστα διὰ τὸ καὶ περιττὸν εἶναι. ⁴⁴ Hieron.

in Epist. ad Sui. et Fret. 45: "*Ut annuntiem omnes praedicationes tuas.* Pro quo vos in Graeco legisse dixistis, *ῥὰς ἀντίσας σου*, id est, *laudes tuas.* Et sciendum quod in Hebraeo MALOCHOCHAN (MALOCHOTHACH) scriptum habet, quod Aq. ἀγγελίας σου, id est, *nuntios tuos*; LXX, *ῥὰς ἐπαγγελίας σου*, id est, *praedicationes tuas, vel promissa,*

PSALM. LXXIII (Hebr. lxxiv).

1. מִשְׁכִּיל לְאַשָּׁף. (Carmen) didacticum τῷ Asaph.

Ο'. συνέσεως τῷ Ἀσάφ. Ἀ. ἐπιστημοσύνης τοῦ Ἀσάφ.¹

לָמָּה אֱלֹהִים זָנְחָהּ לְנֶצַח. Quare, Deus, rejecisti (nos) in perpetuum? Ο'. ἰνατί ἀπόσω, ὁ θεός, εἰς τέλος; Ἀ. εἰς τί, θεέ, ἀπόσω εἰς νίκος;² Σ. ἰνατί, ὁ θεός, ἀπεβάλου...³ Θ. ἰνατί... ἀπόσω εἰς τέλος;⁴

יַעֲשֶׂן אַפָּה בְּצֶאֱן מִרְעִיתָהּ. Fumat ira tua contra gregem pascui tui? Ο'. ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Ἀ. Σ. καπνίζεται (s. καπνισθήσεται) ὁ θυμός σου ἐν ποιμνίοις...⁵

2. גָּאַלְתָּ שִׁבְטְ נַחֲלֶתָהּ. Redemisti virgam hereditatis tuae. Ο'. Ἀ. ἐλυτρώσω βάβδον κληρονομίας σου.⁶ Σ. ἐλυτρώσω σκήπτρον κληρονομίας σου.⁷ Ε'. σαβάτ. φυλήν.⁸

הֲרִיעִינוּ זֶה שִׁבְטָהּ בּוֹ. Montis Sionis hujus in quo habitasti. Ο'. ὅρος Σιών τοῦτο ὃ κατεσκήνοσας ἐν αὐτῷ. Σ. καὶ ἡγάγες εἰς τὸ Σιών ὅρος τὸ ἅγιόν σου τοῦτο.⁹

3. הֲרִימָה פַּעֲמֶיךָ לְמַשָּׂאוֹת נַצַּח. Attolle gressus tuos ad vastationes continuas. Ο'. ἔπαρον τὰς

χεῖράς σου ἐπὶ τὰς υπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Σ. τὸ ὕψωμα τῶν ποδῶν σου ἤφανίσθη εἰς νίκος.¹⁰

3. בִּקְדָּשׁ. In sancto. Ο'. ἐν τοῖς ἁγίοις σου. Ἀ. ἐν ἡγιασμένῳ. Σ. Θ. ἐν τῷ ἁγίῳ.¹¹ Ε'. ἐν τῷ ἁγίῳ ὡς ἐν Ἱερουσαλήμ.¹²

שָׁאֲנוּ בְּקֶרֶב מוֹעֲדָה בְּקֶרֶב יוֹרְרֶיהָ. Rugierunt adversarii tui in medio (loci) conventus tui. Ο'. καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Ἀ. ἐβρυχήσαντο οἱ πολέμιοί σου ἐν μέσῳ τῆς συνταγῆς σου.¹³ Σ. ἐμυκήσαντο οἱ ἐνθεσμοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς σου.¹⁴

שָׂמוּ הַחֹתָם אֹתוֹת: יָדַע בְּמַבְיָא לְמַעַל. Posuerunt signa sua in signa: videbatur quasi qui tollit sursum (securus). Ο'. ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω. Ἀ. ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα ἐγνώσθη ὡς εἴσοδος εἰς ἄνω.¹⁵ Σ. ἔθηκαν τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώριμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω.¹⁶ Θ. ἔθηκαν τὰ σημεῖα σημεῖα, καὶ γνωσθήτω ὡς εἴσοδος ὑπεράνω.¹⁷

5, 6. בְּסִבְבָּהּ יַעֲצֵן קִרְדָּמוֹת: וַעֲתַת פְּתוּחֶיהָ יָחַר. In densis arborum

interpretati sunt: licet et laus, et praedicatio unum utrumque significat." Hodie quidem in universis τῶν Ο' exemplaribus habetur πάσας τὰς αἰνέσεις σου. Solus Grabijs τὰ ἀπαγγέλματά σου edidit, Agellii, ut videtur, auctoritate fretus, qui diserte affirmat, in Vaticano probatissimo cod. legi ἀπαγγέλματα.

PSALM. LXXIII. ¹ Syro-hex. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

Cf. ad Psal. lxxvii. i. Pro ἐπιστήμων Syrus noster posuit in titulis Psal. xxxi, xlv, etc. juxta versionem Aquilae.

² Vat. Montef. post Nobil. edidit: Ἀ. τί, θεέ, κ.τ.ε. In Catena PP. GG., T. II, p. 522 male affertur: Ἀ. εἰς τί, ὁ θεός, ἀπεβάλου εἰς νίκος; ³ Vat. Cf. ad Psal. xliii. io. ⁴ Vat. ⁵ Syro-hex. ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

Syrus: ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

secures. Et nunc sculpturas ejus pariter ascia et malleis contundunt. Ο'. ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίνας ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν. Σ. ἐν ἀρμένιοις ξυλίνους ἀξίνας. νῦν δὲ καὶ τὰς πύλας αὐτῆς ὁμοῦ ἐν μοχλοῖς καὶ δικράνοις κατέρριψαν.¹⁸

7. שְׁלַחוּ בָאֵשׁ מִקֶּדֶשׁ. *Miserunt in ignem sanctuarium tuum.* Ο'. ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγίαστήριόν σου. 'Α. ἐξαπέστειλαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριον (s. ἁγίασμά) σου.¹⁹

8. אָמְרוּ בִלְבָבם בְּיָד יָדָם. *Dixerunt in corde suo: Saeviamus in eos pariter.* Ο'. εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ὑπέλαβον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὁμοῦ.²⁰

שָׂרְפוּ כָל-מִוְעֵדֵי-יְהוָה בָּאָרֶץ. *Combusserunt omnia loca sacra Dei in terra.* Ο'. δεῦτε, καταπαύσωμεν (πάσας) τὰς ἐορτὰς κυρίου ἀπὸ τῆς γῆς. 'Α. ἐνέπρησαν πάσας τὰς συναγωγὰς ἰσχυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς.²¹ Σ. ἐνεπύρισαν (s. ἐνέπρησαν) πάσας τὰς συναγὰς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ γῇ (s. εἰς τὴν γῆν).²² Θ. ἐνεπύρισαν (s. ἐμπυρίσωμεν) πάντας καιροὺς ἰσχυροῦ ἐν τῇ γῇ.²³ Ε'. κατέκαυσαν. Σ. κατακαύσωμεν.²⁴

9. אֶת-חֹתָמוֹנוּ. *Signa nostra.* Ο'. τὰ σημεῖα ἡμῶν

(alia exempl. αὐτῶν²⁵). Ο'. 'Α. Σ. Θ. τὰ σημεῖα ἡμῶν.²⁶

9. וְלֹא-הָיָה עִדְיָנוּ. *Nec est apud nos qui sciat quousque.* Ο'. καὶ ἡμᾶς οὐ γινώσεται ἔτι. Σ. οὐδὲ ἐν ἡμῖν γινώσκων ἕως τίνος;²⁷

10. יִפְּצֵהוּ. *Spernet.* Ο'. παροξυνεῖ. Σ. προσηλακίσει.²⁸

יִפְּצֵהוּ. *In perpetuum.* Ο'. εἰς τέλος. 'Α. Σ. εἰς νίκος.²⁹

11. מִקְרֶב חֵיקִי כָלֵה. *E medio sinus tui consume.* Ο'. ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος. Σ. Ε'. ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου συντέλειον αὐτούς.³⁰

13. יָמָה כְּיָמָה בְּיָדָהּ. *Tu fidisti fortitudine tua mare.* Ο'. σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν. Σ. σὺ διεσκέδασας τῇ ἰσχύϊ σου τὴν θάλασσαν. Θ. σὺ διέσθησας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.³¹

שָׁפַרְתָּ רִאשֵׁי תַנִּינִים עַל-הַמַּיִם. *Fregisti capita monstrorum marinorum in aquis.* Ο'. σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. 'Α. συνέτριψας κεφαλὰς κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.³²

14. אֶת-רִאשֵׁי רֵעִי לֵוְיָתָן. *Tu confregisti capita Leviathan.* Ο'. σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς

¹⁸ Euseb. Montef. ex eodem edidit, ἀξίνας τῶνδε, καὶ τὰς πύλας αὐτῶν (oscitanter pro αὐτῆς). "Loco τὴν δὲ [immo τῶνδε] conjicio legendum esse νῦν δέ."—Schleusner. Accedit Syro-hex., qui Symmacho continuat: חֲסִידֵי חַיִּים. deinde affert: חֲסִידֵי חַיִּים (νῦν δὲ) חֲסִידֵי חַיִּים. Nobil., Vat.: Σ. ἐν ἀρμένιοις (sic) ξυλίνους.

¹⁹ Syro-hex. חֲסִידֵי חַיִּים. Idem: חֲסִידֵי חַיִּים. Nihil. Cf. ad Psal. xiii. 1. Eadem habet Vat., excepto ἀπὸ pro ἐπὶ. Mendose Cod. 264: 'Α. ἐνέπρισαν (sic) πάσας ἰσχυρὰς ἀπὸ τῆς γῆς. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 46: "In Hebraeo scriptum est, SARPHU CHOL MOEDAU EL BAARES, quod Aq. et Sym. verterunt, ἐνεπύρισαν [Erasmus et Victor. ἐνέπρησαν] πάσας τὰς συναγωγὰς [idem ἐορτὰς] τοῦ θεοῦ, id est, incenderunt omnes solemnitates Dei in terra."

²⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: חֲסִידֵי חַיִּים (συναγὰς) חֲסִידֵי חַיִּים. Cf. ad Psal. lxxiv. 3. Vat. et Cod. 264: Σ. (Ε'. pro Σ. Cod. 264) ἐνέπρησαν πάσας τὰς συναγωγὰς τοῦ θεοῦ εἰς

γῆν. ²³ Nobil., Vat. Hieron. ibid.: "Theodotion quoque ἐμπυρίσωμεν [alii ἐνεπύρισαν, unus ἐνέπρισαν] vertit, id est, succendamus." ²⁴ Hieron., Nobil., Vat.

²⁵ Sic Ald., Syro-hex., et codd. ²⁶ Nobil. Coislin. unus Vtam ed. addit. ²⁷ Syro-hex. חֲסִידֵי חַיִּים. (ἕως τίνος) חֲסִידֵי חַיִּים. ²⁸ Nobil. Reg. unus pro-

πηλακίσει. ²⁹ Syro-hex. חֲסִידֵי חַיִּים. ³⁰ Syro-hex. חֲסִידֵי חַיִּים. ³¹ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. σὺ διε-

σκέδασας (חֲסִידֵי חַיִּים). ³² Montef. ex "Euseb. et MSS." affert: 'Α. συνέτριψας τὰς κ. τῶν δρακόντων ἐπὶ τῶν ὑδ. Σ. συνέτριψας τὰς κ. τῶν κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδ. Eusebius in Com-

ment. ad loc. prorsus silet. Nobil. affert: Σ. κητῶν. Vat.: Σ. σὺ συνέτριψας κεφαλὰς κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδ. Sed praeter absentiam articularum κῆτος pro ἰσχυρὴ Aquilam magis quam Sym. interpretem refert. Vid. Hex. ad Jesai. xxvii. 1. li. 9. Quin et Syrus affert: 'Α. κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων (חֲסִידֵי חַיִּים).

τοῦ δράκοντος. 'Α. σὺ συνέθλασας κεφαλὰς
Λευιαθάν.³³

14. לְעַם לְצִיּוֹן. *Populo deserticolis.* Ο'. λαοῖς
τοῖς Αἰθίοψιν. 'Α. λαφ' τοῖς ἐξελευστομένοις.
Θ. (λαφ') τῷ ἐσχάτῳ. Ε'. (λαφ') τῷ ἐξεληλυ-
θότι.³⁴

15. מַעְיָן וְנַחַל. *Fontem et torrentem.* Ο'. πηγὰς
καὶ χειμάρρους. 'Α. Σ. Θ. πηγὴν καὶ χεί-
μαρρον.³⁵ Ο'. Ε'. πηγὴν...³⁶

אַתָּה הוֹבִשְׁתָּ נְהִירוֹת אֵיתָן. *Tu exsiccasti
fluvios perennitatis.* Ο'. ✕ σὺ ἐξήρανας ποτα-
μοὺς Ἡθάμ. 'Α... ποταμοὺς στερεοῦς.³⁷ Σ.
σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς ἀρχαίους.³⁸

16. אַתָּה הַכִּינֹת מְאֹר וְשֶׁמֶשׁ. *Tu parasti lumen
et solem.* Ο'. σὺ κατηρτίσω ἥλιον καὶ σελή-
νην (alia exempl. φαῦσιν καὶ ἥλιον³⁹). 'Α. σὺ
ἡτοίμασας φωστήρα καὶ ἥλιον. Σ. σὺ διέ-
ταξας φωστήρα καὶ ἥλιον. Θ. σὺ ἡτοίμασας
φῶς καὶ ἥλιον. Ε'. σὺ κατηρτίσω φῶτα καὶ
ἥλιον. Σ'. σὺ κατηρτίσω σελήνην καὶ ἥλιον.⁴⁰

17. הִצַּבְתָּ. *Constituisti.* Ο'. ἐποίησας. 'Α. Θ.
ἐστήλωσας. Σ. ἔστησας.⁴¹

אֶסְתַּתֵּם וְחֵרַף. *Aestatem et hiemem.* Ο'. θέρος

καὶ ἔαρ. 'Α. Σ. θέρος καὶ ψῦχος. Ε'. τὸ θέρος καὶ
τὸν χειμῶνα.⁴²

18. זָכְרוּתָא. *Memento hujus.* Ο'. μνήσθητι ταύ-
της [τῆς κτίσεώς σου]. Σ... ταῦτα. Ε'.
μνήσθητι τούτων (s. ταῦτα).⁴³

19. נַפְשִׁי תוֹרִי. *Animam turturis tui.* Ο'. ψυχὴν
ἐξομολογούμενὴν σοι. Σ. (ψυχὴν) ἣν ἐδίδαξας
τὸν νόμον.⁴⁴

חַיַּת עֲנִיִּיךָ אַל-תִּשְׁכַּח. *Vitae miserorum tuo-
rum ne obliviscaris.* Ο'. τῶν ψυχῶν τῶν πενή-
των σου μὴ ἐπιλάβῃ. Σ. τῆς ζωῆς ἣν ἐκάκωσας μὴ
ἐπιλάβῃ.⁴⁵

20. בְּרִמְלָא אֵי מַחְשֵׁי-אֶרֶץ נֹאת חֶמֶס. *Nam plena
sunt tenebricosa terrae habitaculis violentiae.*
Ο'. ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτωμένοι τῆς γῆς
οἰκων ἀνομιῶν. 'Α. ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκο-
τισμένα γῆς ὠραιότητων ἀδικίας. Σ. ὅτι ἐπλή-
σθησαν τοῦ σκοτασμοῦ τῆς γῆς αἱ δαίαιτα (s. κατοικήσεις)
ἐν αἷς ἀδικεί.⁴⁶

22. קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה וְנָר הַרְפֹּתָהּ מִנֵּר. *Surge, Deus, litiga litem
tuam; memento probrī tui ab insipiente quo-
tidie.* Ο'. ἀνάστα, ὁ θεὸς, δίκασον τὴν δίκην
σου, μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ

³³ Sic Symmacho (Aquilae) continuat Vat. Nobil. affert: Schol. Λευιαθάν. Syro-hex. autem: ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

³⁴ Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Euseb. affert: 'Α. τοῖς ἐξελευστομένοις. Θ. τῷ ἐσχάτῳ. Ε'. τῷ ἐξεληλυθότι.

³⁵ Drusius. Euthym.: Πληθυντικῶς δὲ ἄμφω, κατὰ συνήθειαν τῆς Ἑβραϊδὸς διαλέκτου· ὁ γὰρ Σ. καὶ 'Α. ἐνικῶς ἐξέδωκαν.

³⁶ Nobil., Vat.: Οἱ Ο'. ἢ Ε'. πηγὴν. Syro-hex. in textu habet πηγὴν καὶ χειμάρρους; in marg. autem: πηγὰς.

³⁷ Euseb. Nobil. affert: 'Α. στερεοῦς (sic). Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

³⁸ Theodoret. Euseb., Nobil.: Σ. ἀρχαίους. Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Theodotionis versio videtur esse ea quae hodie in Ed. Rom. legitur, sed, teste Maio, a Vaticano archetypo abest; quamque asterisco notant Psalt. Gall., et Syro-hex. juxta Cod. B.

³⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret. et codd. Syro-hex. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Psalt. Gall.: auroram et solem.

⁴⁰ Sic Vat., plenius quam Hexapla edita. Nobil. affert: Σ'. σελήνην καὶ ἥλιον. 'Α. φωστήρα καὶ ἥλιον. Θ. φῶς καὶ ἥλιον. Euseb.: 'Α. σὺ ἡτοίμασας κ. τ. ε. Syro-hex.: 'Α. σὺ διέταξας (١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠) φωστή-

ras (١٠. ١٠) καὶ ἥλιον; quae Symmachi est versio. Montef. Vtae ed. tribuit lectionem quam Vtae esse affirmant Nobil., Vat.

⁴¹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

⁴² Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Euseb.: ἀντὶ δὲ τοῦ, ταύτης, ταῦτα ὁ Σ. ἡρμήνευσεν. Syro-hex. Vtae ed. continuat: ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

⁴³ Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Hieron. vertit: animam eruditam lege tua.

⁴⁴ Syro-hex. ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. Syro-hex. affert: ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

⁴⁵ Syro-hex. affert: ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. (σκοτασμοῦ. Cf. ad Psal. lxxxvii. 19) ✕. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠. ١٠.

Montef. post Nobil. tantummodo affert: Σ. ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκοτισμένα γῆς (non τῆς γῆς, ut Montef.). ὠραιότητων ἀδικίας. Ex hac versione, quae ad Aquilam proculdubio pertinet, ἀδικίας pro ἀνομιῶν, quae Syri lectio est, assumimus. (Pro קָוָה, in plur. קָוָה, Aq. interpretatus est ὠραιότης Job. v. 24. Psal. xxii. 2. lxvii. 3. Prov. xxiv. 15; Sym. vero aut διατα, ut in duobus posterioribus locis, aut κατοικήσεις, ut Jerem. x. 25. l. 19.)

ἄφρονος ὄλην τὴν ἡμέραν. Σ. στήθι, ὁ θεός, προμάχῃ σου τῆς μάχης σου, καὶ μνημόνευσον τοῦ ὀνείδους σου παρὰ ἄφρονος τοῦ διὰ πάσης ἡμέρας.⁴⁷

23. אֶל-תִּשְׁכַּח קוֹל צְרִיחַ שָׁאוֹן קְרִיחַ עוֹלָה תִּמְיֹר. Ne obliviscaris vocis hostium tuorum; strepitus insurgentium contra te ascendit jugiter. Ο'. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου (Α'. τῶν ἐνδεδυμένων σε.⁴⁸ Σ'. τῶν ἐχθρῶν σου⁴⁹)· ἡ ὑπερηφάνια τῶν μισούντων σε ἀναβαίη (Α'. ἀνέβη. Θ. ἀναβήτω⁵⁰) διαπαντός πρὸς σέ. Σ. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν πολεμίων σου, ἧχου τῶν ἀνθεστηκότων σοι μέχρι σου ἀναβαίνοντος ἀδιαλείπτως.⁵¹

PSALM. LXXIV (Hebr. lxxv).

1. לְמִנְצֵחַ אֶל-תִּשְׁכַּח מְזִמּוֹר לְאַסָּף שִׁיר. Prae-centori, Ne perdas, canticum τῷ Asaph carmen. Ο'. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Ἀσάφ. Σ. ἐπινίκιος περὶ ἀφθαρσίας ψαλμὸς τοῦ Ἀσάφ.¹
2. וְקָרֹב שְׁמִי סִפְרוּ נִפְלְאוֹתַי. Et propinquum

est nomen tuum; enarrant (homines) mirifica tua. Ο'. καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου διηγῆσθαι [πάντα] τὰ θαυμάσιά σου.² Σ. ὅτι ἐγγὺς τὸ ὄνομά σου τοῦ ἐξηγηθῆσαι αὐτὸ ἔκκα (α. περί) τῶν τεραστίων σου.³

3. כִּי מוֹעֵד מוֹעֵד. Cum accipero tempus constitutum. Ο'. ὅταν λάβω καιρόν. Α'. ὅταν λάβω συνταγήν. Σ. ὅταν λάβω τὴν συναγωγήν.⁴
- אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. Ego recta judicabo. Ο'. ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ. Σ. ἐγὼ τοὺς εὐθείς κρινῶ.⁵
4. וְכָל-יִשְׂרָאֵל יִתְּחוּ. Diffiunt (metu) terra et omnes incolae ejus. Ο'. ἐτάκη ἡ γῆ, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. Σ. συσταθή-σεται ἡ γῆ σὺν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν.⁶
- אֲנִי תִּבְנִיתִי עַמּוּדָתָהּ. Ego ad libellam disposui columnas ejus. Selah. Ο'. ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς. διάψαλμα (Ἐβρ. ἀμουδᾶ σέλ). Α'. ἐγὼ ἐσταθμισάμην τοὺς στύλους αὐτῆς ἀεί. Σ. ἐγὼ ἠδρασα τοὺς στύλους αὐτῆς. διάψαλμα. Θ. . . διάψαλμα. Ε'. ἐγὼ εἰμι ὃς ἠτοίμασα τοὺς στύλους αὐτῆς ἀεί. Σ'. ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς διαπαντός.⁷
5. אֲמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אֶל-תִּהְיוּ וְלַרְשָׁעִים אֶל-.

⁴⁷ Euseb. Syrus affert: Σ. προμάχῃ σου τῆς μάχης σου (אֶל-תִּשְׁכַּח מְזִמּוֹר). ⁴⁸ Syro-hex. אֶל-תִּשְׁכַּח מְזִמּוֹר. Cf. Hex. ad Psal. vi. 8. vii. 5. etc. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 46: "Inimicorum tuorum; pro quo in Graeco τῶν ἱκετῶν σου, id est, deprecantium te, scriptum dicitis. In Hebraeo autem SORARACH legitur, quod Aquila, hostium tuorum, Symmachus, bellantium contra te, LXX et Sexta ed., inimicorum tuorum, interpretati sunt." Hieronymi, ut videtur, solius auctoritate, Montef. post Martianaem lectionem recepit: Α'. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἐχθρῶν σου. ⁴⁹ Hieron. ⁵⁰ Agellius. ⁵¹ Euseb. Pro ἧχου ex marg. Eusebii ἧχου recepinus. Deinde ante nos edebatur, μέχρις οὗ ἀναβαίνοντος, nulla syntaxi, pro quo μέχρις οὗ ἀναβαίνοντος imperite conjecit Montef. Syro-hex. affert: Σ. τῶν πολεμίων σου (וְכָל-יִשְׂרָאֵל).

PSALM. LXXIV. ¹ Euseb., Theodoret. "Theodoret., Agellius et Reg. unus, τῷ Ἀσάφ."—Montef. Syrus affert: אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. ² Vox párra abest a Syro-hex., Psalt. Gall., et Codd. 210, 282. ³ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. ⁴ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. ⁵ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. ⁶ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. ⁷ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל.

⁴ Syro-hex. אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. Euseb. affert: Α'. ὅταν λάβω συνταγὰς. Σ. ὅταν λάβω τὴν συναγωγήν. Nobil., et Graecus anonymus ab Agellio laudatus: Α'. συνταγὰς. Σ. συνταγήν. Denique Theodoret. et Cod. 268: Α'. Σ. ὅταν λάβω συναγωγήν. Similis est confusio in Hex. ad Psal. lxxiii. 3, 8. ⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: אֲנִי מִיִּשְׁרָאֵל. Bugatus vertit, ego recta judicabo, contra linguam. ⁶ Euseb., et Reg. unus ex Theodoro. Schleusner. in Nov. Thes. s. v.: "Montef. male reddidit, constabietur terra; potius, constitabitur, una insurget . . . Aliquando opinabar, συσταθή-σεται legendum esse." Si sincerum est συσταθήσεται, nihil nisi coagmentabitur, firmiter constituetur, significare potest; qui sensus, etai Hebraeo fere contrarius, cum iis quae sequuntur apte cohaeret. Non male tamen haberet συσταθή-σεται, metu se contrahet. Cf. ad Psal. lxxii. 21. ⁷ Symmacho versio Eusebio debetur; ceteras exhibet Origen. Opp. T. II, p. 515. Ad vocab. διάψαλμα Syro-hex. affert: Α'. cantilena (חֲבִלָּה). Σ'. διαπαρτός (חֲבִלָּה).

βιβλίῳ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὕτε ἐν τῷ
ὀκτασελίδῳ.³

3. בְּשָׁלֵם. *In Salem.* Ο'. ἐν εἰρήνῃ. 'Η 'Εβραϊκὴ
λέξις καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Σαλήμ.³

4. שֶׁבַר רִשְׁפֵּי שָׁחַת. *Ibi confregit fulmina*
(sagittas) arcus. Ο'. ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη
τῶν τόξων. Σ. ἐκεῖ συντρίψει τοὺς οἰωνοὺς, τὰ
τοξεύματα.⁴

חַבֵּר וְחֶרֶב וְכִלְחָמָה סֶלָה. *Scutum et gladium*
et bellum. Selah. Ο'. Θ. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν
καὶ πόλεμον. διάψαλμα ('Εβρ. οὐμαλαμὰ σέλ).
'Α. θυρεὸν καὶ μάχαιραν καὶ πόλεμον, ἀεί.
Σ. ἀσπίδα καὶ μάχαιραν καὶ πόλεμον. διά-
ψαλμα. Ε'. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον,
ἀεί. Σ'. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν (s. μάχαιραν) καὶ
πόλεμον, εἰς τέλος.⁵

5. נְאוֹר אֶתָּה אֲדִיר מִתְרִירֶיךָ. *Illustris tu es,*
magnificus prae montibus praedae (latronum).
Ο'. φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὁρέων αἰωνίων.
'Α. φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὁρέων ἀλώ-
σεως.⁶ Σ. ἐπιφανὴς εἶ, ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὁρέων
θήρας.⁷ Θ. φοβερός εἶ, θαυμαστὸς ἀπὸ ὁρέων
καρπύμων.⁸

6. אֲשֶׁתִּוְלָלוּ אֲבִירֵי לֵב. *Spoliati sunt fortes corde.*
Ο'. ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ.
Σ. ἐσκυλεύθησαν οἱ ὑπερήφανοι τὴν καρδίαν.⁹

6. כָּל-אֲנָשִׁיחַיִל יְדִיחָם. *Omnes viri strenui manus*
suas. Ο'. πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου
(‘Α. Σ. οἱ ἰσχυροὶ¹⁰) ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Σ.
πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροὶ τὰς χεῖρας
αὐτῶν.¹¹

7. מִמְּעֲרַתָּה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נָדָם וְרָכַב וַיִּסָּד. *Ab*
increpatione tua, Deus Jacob, sorpitus (attonitus)
fuit et currus et equus. Ο'. ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς
σου, ὁ θεὸς 'Ιακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες
τοὺς ἵππους. 'Α. ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, θεὸς
'Ιακώβ, κατεφέρετο καὶ ἄρμα καὶ ἵππος.¹² Σ.
ἀπὸ ἐμβριμῆσεώς σου, θεὸς 'Ιακώβ, ἐκαρώθη καὶ
ἄρμα καὶ ἵππος.¹³

8. אֶתָּה נֹרָא אֶתָּה וְיִמְיֶעֱמֹד לְפָנֶיךָ מִיָּא אֶפָּ. *Tu*
terribilis es, tu, et quis stabit coram te ex
tempore irae tuae? Ο'. σὺ φοβερός εἶ, καὶ
τίς ἀντιστήσεται σοι ἀπὸ τῆς ὀργῆς σου (alia
exempl. σοι; ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου¹⁴); Σ.
σὺ φοβερός εἶ, καὶ τίς ὑποστήσεται τὸ πρόσωπόν σου ὅτε
ἰθυμώθης;¹⁵

9. הַשְׁמִיעָה דִּין. *Fecisti ut audiretur iudicium.*
Ο'. ἡκούτισας κρίσιν. Σ. ἀκουστὴν ποιήσεις
τὴν κρίσιν.¹⁶

10. כָּל-עֲגִירֵי-אָרֶץ סֶלָה. *Omnes mansuetos terrae.*
Selah. Ο'. πάντας τοὺς πραεῖς τῇ καρδίᾳ.
διάψαλμα. 'Εβρ. ἀνίη ἄρς σέλ. 'Α. πάντας

² Schol. apud Nobil. Theodoret.: τὴν δὲ 'Ασσυρίου
προσθήκην οὐχ εὖρον ἐν τῷ ἐξαπλῷ, ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις.

³ Euseb. ⁴ Syro-hex. + *אֶתְּךָ חֶרֶב*. Cf.
ad Psal. lxxvii. 48. Idem ad ὄπλον κ.τ.ε. notat: Σ. τὰ το-
ξεύματα, τὴν ἀσπίδα, καὶ τὸν τόξον (*חֶרֶב אֶתְּךָ*
אֶתְּךָ).

⁵ Origen. Opp. T. II, p. 515, quem
compilavit Hieron. in Epist. XXVIII ad Marcellam.
Aliam Symmachi lectionem affert Syrus modo laudatus,
qui pro ἀεί Aquilae vindicat *אֶתְּךָ*. Cf. ad Psal.
xxxviii. 12. ⁶ Nobil., Vat. ⁷ Theodoret. Pro

ἐπιφανὴς εἶ codex unus ἐπιφανήσκει habet, quod et Syrus
legisse videtur, vertens: *אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ*. *אֶתְּךָ*.
אֶתְּךָ אֶתְּךָ. (Vox ὑπερμεγέθης hic Syriace effertur,
אֶתְּךָ אֶתְּךָ, elatior in magnitudine; sed in
Hex. ad Psal. viii. 10. xcii. 4. *אֶתְּךָ*, s. *אֶתְּךָ*.)
Parum probabiliter Nobil., Vat.: Σ. φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς
ἀπὸ ὁ. ⁸ Nobil., Vat. ⁹ Syro-hex. Symmacho

continuat: *אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ*. Euseb. affert: Σ.
ὑπερήφανοι τὴν κ.

¹⁰ Syro-hex. *אֶתְּךָ*.
¹¹ Theodoret., Nobil., et S. Athanas. Opp. T. I, p. 1137,
indicante Schleusnero.

¹² Montef. edidit: 'Α. ἀπὸ
ἐμβριμῆσεως (om. σου) κ.τ.ε. notans: "Sic MSS. Duo
tamen ad Aquilam habent, ἀπὸ ἐπιτιμῆσεως κ.τ.ε." Sic
etiam Vat., et Catena PP. GG., T. II, p. 565. Cf. Hex. ad
Deut. xxviii. 20. Nobil. affert: 'Α. κατεφέρετο. ¹³ No-
bil., Vat., sed hic pro θεὸς, ὁ θεὸς legit. Euseb. Symmacho
vindicat ἀπὸ ἐμβριμῆσεως, et ἐκαρώθησαν (s. ἐκαρώθη). Syro-
hex. *אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ*, h. e. ἐκαρώθησαν
(vid. Jerem. li. 39 in Syro-hex.) καὶ ἄρμα καὶ ἵππος (non
ἵπποι. Vid. Schaaf. Lex. Syr. p. 551).

¹⁴ Sic Comp.,
Ald., et codd. Singularis est Syro-hex. legendo, σοι πρὸ
προσώπον σου; ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου.

¹⁵ Syro-hex. *אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ*.
¹⁶ Vat. Nobil. affert: Σ. ἀκουστὴν ποιήσεις.

4. דָּוִר אֲחֵרֹן. *Generationi posterae.* O'. εἰς γενεὰν ἑτέραν. "Ἄλλος" ἀκολουθοῦσαν.⁵
5. וַיִּקַּם עֲדוּת בְּיַעֲקֹב. *Et constituit praeceptum in Jacobo.* O'. καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν Ἰακώβ. Σ. καὶ ἔστησε διαμαρτυρίαν τῷ Ἰακώβ.⁶
6. דָּוִר אֲחֵרֹן. *Generatio postera.* O'. γενεὰ ἑτέρα. Σ. (γενεὰ) ἑσχάτη.⁷
- וַיְסַפֵּר. *Et narrabunt.* O'. καὶ ἀπαγγελοῦσι. 'A. Σ. καὶ διηγῇσονται.⁸
7. מַעֲלָלֵי. *Operum.* O'. τῶν ἔργων. Σ. τῶν περινοιών.⁹
8. דָּוִר סוֹרֵר וּמֵרֵב. *Generatio contumax et rebellis.* O'. γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Σ. γενεὰ ἀπειθής καὶ προσερίζουσα.¹⁰
- דָּוִר לֹא-יִהְיֶה לְבָרָא וְלֹא-נֶאֱמָנָה אֶת-אֱלֹהֵי רַחֲמֵי. *Generatio quae non direxit cor suum, nec fidus erat Deo spiritus ejus.* O'. γενεὰ ἥτις οὐ κατεύθυνεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστάθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Σ. γενεὰ ἀπροαίρετος τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀβέβαιος πρὸς τὸν θεὸν τῷ πνεύματι τῷ ἑαυτῆς.¹¹
13. וַיִּצֵּב. *Et consistere fecit.* O'. ἔστησεν. 'A. Σ. στήσας (s. στηλώσας).¹²
- כְּמוֹ-יָד. *Tanquam cumulum.* O'. ὥσει ἀσκόν.

E'. sicut molem quadratam.¹³

15. וַיִּבְנֶה אֲרִים בְּמִדְבָּר. *Fidit petras in deserto.* O'. διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ. 'A. ἔσχισε πέτρας ἐν ἐρήμῳ.¹⁴
17. לְמִרּוֹת עֲלִיּוֹן בְּצִיָּה. *Ad resistendum Altissimo in deserto.* O'. παρεπύκρναν τὸν ὑψίστον ἐν ἀνδρῳ. 'A. τοῦ προσερίσαι ὑψίστῳ ἐν ἀβάτῳ. Σ. φιλονεικεῖν τῷ ὑψίστῳ ἐν δίψει.¹⁵
20. שָׁר. *Carnem.* O'. τράπεζαν. 'A. Σ. κρέα.¹⁶
21. וַיִּתְעַבֵּר. *Et iratus est.* O'. καὶ ἀνεβάλετο. 'A. καὶ ἀνυπερβήτησεν. Σ. καὶ ἐχολώθη.¹⁷
24. וַיִּדְּבֶן-שִׁמְיִם נֶתֶן לָמוֹ. *Et frumentum caeli dedit iis.* O'. καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. Σ. καὶ πυρὸν οὐράνιον παρέσχεον αὐτοῖς.¹⁸
25. לֶחֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ. *Cibum principum comedit unusquisque.* O'. ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. 'A. ἄρτον δυναστῶν ἔφαγεν ἄνθρωπος. Θ. Ε'. ἄρτον δυναστῶν...¹⁹
26. וַיִּשְׁלַח קָדִים בְּשָׁמַיִם וַיַּנְהִי בָעָזוֹ תִּימֹן. *Proficiisci jussit eorum in caelis, et adduxit in fortitudine sua austrum.* O'. ἀπήγε νότον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ (alia exempl. δυνάμει) αὐτοῦ λίβα. ('A.) ὥρμησε καύσωνα...²⁰

pariter ac Symmacho ἀνομβρήσω tribuitur in Catena PP. GG., T. II, p. 632... In eadem Catena praepositio ἐξ ante ἀρχῆθεν, et, ut equidem opinor, recte, prorsus omittitur."—Schleusner. Fallitur. Nimirum apud istum interpretem τῷ κῶς constanter respondet ἀρχῆθεν; hic autem, ubi in Hebraeo est קָדִים בְּשָׁמַיִם, pro sua ἀκριβολογία et Homerocarum formarum affectatione ἐξ ἀρχῆθεν posuit. ⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. ⁶ Euseb. Pro ἔστησε Nobil. et Catena PP. GG., T. II, p. 619 ἀνέστησε habent. Ambigue Syro-hex. ⁷ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Aquila et Sym. narrabunt, transtulerunt." ⁸ Syro-hex. ⁹ Colb. στιχηρῶς scriptus. ¹⁰ Euseb. ¹¹ Sic Bugat. Syro-hex. ¹² Sic Bugat. Syro-hex. ¹³ Sic Bugat. Syro-hex. ¹⁴ Euseb. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Euseb. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Euseb.

♦ ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

Σ. ὃς ἤρεν εὐρον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ νότον.²¹

27. וְכַחֵל יַמִּים עוֹף כָּנָף. *Et sicut arenam marium volatile alatum.* Ο'. Σ. καὶ ὡσεὶ ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά.²²

28. וַיִּפֹּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו. *Et cadere fecit in medio castrorum ejus, circa habitacula ejus.* Ο'. καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνομάτων αὐτῶν. Σ. καὶ ἐπέβαλεν ἔνδον εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνῶν (αὐτῶν).²³

29. וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וַתֵּאָתֶמֶת יְבֵאָהֶם. *Et comederunt, et saturati sunt valde, et desiderium eorum attulit iis.* Ο'. καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἡνεγκεν αὐτοῖς. Σ. καὶ φαγόντες ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἡνεγκεν αὐτοῖς.²⁴

30. לֹא-יָרִו מִתְאַוָּתָם עוֹד אֶחָלָם בְּפִיהֶם. *Non recesserant a desiderio suo, adhuc esca eorum erat in ore eorum.* Ο'. οὐκ ἔστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν, ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὕσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Σ. οὐκ ἀπέστησαν τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν, ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὕσης ἐν τοῖς ὁδοῦσιν αὐτῶν.²⁵

31. וַיָּאֶף אֱלֹהִים עַלָּה בָהֶם. *Et ira Dei ascendit*

in eos. Ο'. καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτούς. Σ. ὀργὴ οὖν θεοῦ ἐπῆλθεν αὐτοῖς.²⁶

31. וַיִּהְרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם. *Et occidit pinguedines (nitidos et robustos) eorum.* Ο'. καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν (alia exempl. πλείοσιν)²⁷ αὐτῶν. 'Α... ἐν λιπαροῖς αὐτῶν.²⁸ Σ. καὶ ἀπέκτεινε τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν.²⁹ Ο'. Θ. Ε'... ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν.³⁰ Σ'... τὸ πλῆθος αὐτῶν.³¹

וַיַּבְחִירֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּרִיעַ. *Et delectos Israelis prostravit.* Ο'. καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ 'Ισραὴλ συνεπόδισεν. Σ. καὶ τοὺς νεανίσκους τοῦ 'Ισραὴλ ὥκλασεν.³²

33. וַיִּכְלֵ-בְהֶלַּל יְמֵיהֶם וַשְׁנוֹתָם בְּבִהְלָה. *Et consumpsit in vanitate dies eorum, et annos eorum in terrore.* Ο'. καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς. 'Α. καὶ συνετέλεσεν ὡς ἄτμὸν τὰς ἡμέρας αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν κατέσπευσεν.³³

35. וַיֹּאֶל עֲלֵיוֹן גְּאֻלָּם. *Et Deus altissimus redemptor eorum.* Ο'. καὶ ὁ θεὸς ὁ ὑψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστι. 'Α... ἀγχιστεύς αὐτῶν.³⁴ Σ... ὁ ὑψιστος ὑπερεμάχησεν αὐτῶν.³⁵

36. וַיִּרְתְּחוּ בְּפִיהֶם. *Et lactaverunt eum ore eorum.* Ο'. καὶ ἡγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Σ. καὶ ὡς παραλογιζόμενοι αὐτὸν ὑπελάμβανον (s. φοντο) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.³⁶

facit Syro-hex., qui affert: 'Α. καύσωνα (مَصْلَا). Cf. Hex. ad Job. xv. 2. Psal. xlvii. 8. Etiam ὥρμησε usu transitivo, et, ut ita dicam, Pielico, eundem interpretem sapit.

²¹ Euseb. Syro-hex. ad Hebr. קִיץ affert: * ܡܠܥܥܬܐ, h. e. Σ. (ventum) australem (νότιον?), quod ad קִיץ potius pertinere videtur. ²² Euseb. ²³ Idem. ²⁴ Idem.

²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd.; etiam Vat., teste Maio. ²⁸ Nobil.

²⁹ Euseb. Nobil.: Σ. τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν. Syro-hex. male affert: 'Α. τοὺς λιπαρωτέρους (ܡܠܥܥܬܐ). Nec magis Euthymio credendum: τὸ δέ, ἐν τοῖς πλείοσιν, ὁ μὲν Σ., ἐν τοῖς πίοσιν, ἐξέδωκεν' ὁ δέ 'Α., ἐν τοῖς λιπαροῖς.

³⁰ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: 'Et occidit pingues eorum. Sic habet et in Hebraeo, hoc est, BAMESHEM, quod Aquila interpretatus est, ἐν λιπαροῖς αὐτῶν;

Sym., τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν; LXX, et Theod., et Quinta, ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν. Quod quidam non intelligentes, pro πίοσιν putaverunt scriptum πλείοσιν."³¹ Cod. 264.

³² Euseb. ³³ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. καὶ συνετέλεσαν ὡς ἄ. τ. ἔ. αὐτῶν (ܡܠܥܥܬܐ ܡܠܥܥܬܐ).

³⁴ Syro-hex. ad צִדִּים affert: 'Α. ὁ ἀγχιστεύς (ܡܠܥܥܬܐ). Cf. Ruth iv. 3, 6 in Syro-hex.) αὐτῶν. Lectio Aquilae, non Symmacho, tribuenda videtur pro Hebraeo מְלָכִים.

³⁵ Reg. unus, et Nobil., qui ὑψιστος sine artic. habet.

³⁶ Syro-hex. ܡܠܥܥܬܐ ܡܠܥܥܬܐ. Versio liberior quam vel Symmacho moris est, nisi sumatur, hunc interpretem a notione Dei ἀνθρωποπαθοῦς, v. c., qui fraude circumveniri posset, quam longissime abhorrere. Vid. D. Abr. Geiger in Jüdische Zeitschrift etc. p. 45.

37. לֹא-נִכְנָח. *Non firmum erat.* Ο'. οὐκ εὐθεία.
'Α. οὐχ ἡδρασμένη.³⁷

38. הוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן לֹא-יִשְׁחִית וְהַרְבֵּה
לְהָשִׁיב אָפָּו לֹא-יַעֲרִי כָל-חַמְתּוֹ. *Ipsa vero
misericors condonavit iniquitatem, et non per-
didit; et multum remisit iram suam, nec sus-
citavit omnem furorem suum.* Ο'. αὐτὸς δέ
ἐστὶν οἰκτίρων, καὶ ἱλάσεται ταῖς ἀμαρτίαις
αὐτῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ καὶ πληθυνεῖ τοῦ
ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκκαύ-
σει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Σ. (καὶ) αὐτὸς
ἐλεήμων, ἐξιλιάσκων ἀμαρτίας, καὶ μὴ διαφθεί-
ρων· καὶ ἐπὶ πολλὴ ἀπέστρεψε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ,
καὶ οὐ διηγείρειν ὄλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ.³⁸

39. הוֹלֵךְ. *Abiens.* Ο'. πορευόμενον. Σ. ἀπαλ-
λαττόμενον.³⁹

40. יִמְרֹחוּ בַּמִּדְבָּר. *Restiterunt ei in deserto.*
Ο'. παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 'Α.
προσήρισαν αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ.⁴⁰

41. הִתְוּוּ. *Irritaverunt.* Ο'. παρώξυναν. 'Α.
*transire fecerunt.*⁴¹

42. לֹא-יִזְכְּרוּ אֶת-יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר-פָּדָם מִיָּדָיו. *Non
recordati sunt manum ejus, diem quo redemit
eos ab adversario.* Ο'. οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς
χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ

χειρὸς θλίβοντος. Σ. οὐκ ἀνεμιμνήσκοντο τὴν
χεῖρα αὐτοῦ, τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐρρύσατο αὐτοὺς
ἐκ τοῦ θλίβοντος.⁴²

43. אֲשֶׁר-עָשָׂה בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשִׂיחַ-
זֵן. *Qui fecit in Aegypto signa sua, et pro-
digia sua in agro Zoan.* Ο'. ὡς ἔθετο ἐν Αἰ-
γύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ
ἐν πεδίῳ Τάνεως. Σ. τοῦ ποιήσαντος τὰ ση-
μεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ,
ἐν πεδίῳ Τάνεως.⁴³

44. וַיַּחֲוֶה לָהֶם יְהוָה דָּמָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ. *Et
convertit in sanguinem rivus eorum, et fluentia
eorum ne biberent.* Ο'. καὶ μετέστρεψεν εἰς
αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ὀμβρήματα
αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. 'Α. . . καὶ τὰς καταρ-
ροῖας αὐτῶν ἵνα μὴ πίωσιν.⁴⁴ Σ. τοῦ μεταβα-
λόυτος εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
ρεῖθρα αὐτῶν ἵνα μὴ πίωσιν.⁴⁵

45. יִשְׁלַח בָּהֶם עָרֹב וַיִּאֲכַלְם וַיַּצְרִיעַ תַּשְׁחִיתֵם. *Immisit in eos muscam caninam (s. muscarum
mixturam), et comedit eos, et ranam, et per-
didit eos.* Ο'. ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνὸς
μυῖαν ('Α. πάμμικτον. Ε'. *mixturam*⁴⁶), καὶ
κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ βάτραχον, καὶ διέφθει-
ρεν αὐτούς. Σ. τοῦ ἐπιτέμψαντος αὐτοῖς κυνὸς

³⁷ Syro-hex. ۞ ܠܐ ܢܚܢܚ. ³⁸ Euseb. Theodoret., Nobil. afferunt: Σ. καὶ ἐπὶ πολλὴ—τὸν θυμὸν αὐτοῦ.

³⁹ Syro-hex. ܠܐ ܢܚܢܚ. Cf. ad Psal. xxxiii. i. (Sic ܠܐ ܢܚܢܚ, ἀππλάττοντο, Act. Apost. xix. 12 in Philox.)

⁴⁰ Syro-hex. ܠܐ ܢܚܢܚ. ⁴¹ Euseb. Idem.

⁴² Syro-hex. ܠܐ ܢܚܢܚ. Euseb.: *θεν* καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν, ἡ κατὰ τὸν 'Ακύλαν, αἱ κατάρροαι αὐτῶν, ἡ κατὰ τὸν Σ., τὰ ρεῖθρα αὐτῶν, μετεβάλλετο εἰς αἷμα. ⁴⁵ Euseb.

⁴⁶ Montef. ex Drusio affert: 'Α. πάμμυϊαν. Idem ad Exod. viii. 21 edidit: 'Α. παμμύϊαν (sic). Fons hujus lectionis est Hieronymi dictum in Epist. ad Sun. et Fret. 86: "Κυνόμυϊα, non ut Latini interpretati sunt, *musca canina* dicitur per ὁ Graecam litteram; sed juxta Hebraicam intelligentiam per διφθγγον debet scribi αῖ, ut sit *κυνόμυϊαν*, id est, *omne muscarum genus*. [Immo *κυνόμυϊα*, sicuti incidit, est vulgaris scribae lapsus pro *κυνόμυϊα*. Vid. Scharfenberg. in *Animadv.* ad Exod. viii. 21.] Aquila

παμμύϊαν [sic edebatur ab Erasmo usque ad Martianaum], id est, *omnimodam muscam*, interpretatus est." Pro παμμύϊαν, seu potius πάμμυϊαν, (quod non ex codicum lectione, sed ex Erasmi ingenio, Graeca vocabula, more suo, ad Hieronymi Latina tenere aptantis, profluxisse credibile est) Martianeus edendum curavit πάμμικτον, *omnimodam mixturam*, quod de *muscis* intellexit Hieron. (In MS. Bodl., Canon. Lat. Pat. lxxxviii, invenimus πάμμικτον.) Ad nostrum locum Syrus commode affert: ܐܘ ܥܪܒ ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ. Bugatus vertit: A. *omnigenam muscam*. Vta, *muscam*; sed haec notio vocis Syriacae non nisi conjecturis incertis inniti videtur; et idem V. D. ad Psal. civ. 31, ubi Aquilae tribuitur ܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ, rectius interpretatus est, *omnigena mixtura*, h. e. πάμμικτον. Restat locus archetypus Exod. viii. 21, ad quem pro *κυνόμυϊα*. ⁴⁷ Syrus noster in marg. affert: ܐܘ ܥܪܒ ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ubi ad Aquilam olim exstittisse ܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ probabiliter conjecit Ceriani.

τησαν (alia exempl. ἡθέτησαν⁶³). Οἱ πάντες
καὶ ἡσυνθέτησαν.⁶⁴

57. בְּנִשְׁתָּ רִמְיָה. *Ut arcus deceptionis.* Ο'. εἰς
τόξον στρεβλόν. 'Α. ὡς τόξον ἐπιτίσας. Σ.
ὡς τόξον ἀσθενές.⁶⁵

58. בְּכַמּוֹתָם. *In sacellis suis.* Ο'. ἐπὶ τοῖς βου-
νοῖς αὐτῶν. 'Α. ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτῶν.⁶⁶

59. וַיִּתְעַבֵּר. *Et iratus est.* Ο'. καὶ ὑπερέειδε.
'Α. καὶ ἀνυπερθέτησεν.⁶⁷ Σ. καὶ ἐχολώθη.⁶⁸

וַיּוֹמַם מְאֹד בִּישְׂרָאֵל. *El reprobavit valde*
Israel. Ο'. καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν
'Ισραήλ. Σ. καὶ ἀπεδοκίμασε σφόδρα τὸν
'Ισραήλ.⁶⁹

60. וַיִּשְׁט מִשְׁכַּן שִׁלֹּ. *Et repudiavit tabernaculum*
Silo. Ο'. καὶ ἀπόσωτο τὴν σκηνὴν Σηλῶμ.
Σ. καὶ ἀπέριψε τὴν σκῆνωσιν τὴν Σηλῶμ.⁷⁰

וַיִּצֵּל שָׁנָּה בְּאֶרֶץ. *Tentorium quod collocavit*
inter homines. Ο'. Θ. σκῆνωμα ÷ αὐτοῦ 4 οὐ
κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.⁷¹ Σ. καὶ τὴν
σκῆνωσιν τὴν ἰδρυθείσαν ἐν ἀνθρώποις.⁷²

61. עֹזוֹ. *Robur ejus.* Ο'. τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. 'Α.
τὸ κράτος αὐτῶν.⁷³

וְהִפְאִירוֹתָ. *Splendorem ejus.* Ο'. τὴν καλλο-
νὴν αὐτῶν. 'Α. Ε'. τὸ καύχημα (s. τὴν καύχισιν)
αὐτῶν.⁷⁴

62. וַיִּסְגֵּר לְחַרֵּב עַמּוֹ. *Et tradidit gladio populum*
suum. Ο'. καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν
λαὸν αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐξέδωκεν εἰς μάχαιραν
τὸν λαὸν αὐτοῦ.⁷⁵

וַיִּבְנֶה לָתוֹ הִתְעַבֵּר. *Et in hereditatem suam*
iratus est. Ο'. καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
ὑπερέειδε. Σ. καὶ κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐχολώθη.⁷⁶

63. לֹא הָלַל. *Non celebratae sunt (epithalamiis).*
Aliter: Non lamentatae sunt. Ο'. οὐκ ἐπέν-
θησαν (alia exempl. ἐπενθήθησαν⁷⁷). 'Α. οὐχ
ὀμνήθησαν. Σ. Θ. Ε'. οὐκ ἐπηνέθησαν. Σ'.
ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷⁸

64. וְאֵל מִנְתִּי לֹא תִבְיָנָה. *Et viduae ejus non*
fleverunt. Ο'. καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθή-
σονται. Σ. καὶ αἱ χηρευθεῖσαι αὐτῶν οὐκ
ἐκλαυσαν.⁷⁹

65. כִּגְבוֹר מִתְרוֹן מִיַּיִן. *Tanquam heros victus a*
vino. Ο'. 'Α. ὡς δυνατὸς κεκραipaληκῶς (alia
exempl. καὶ κεκραipaληκῶς⁸⁰) ἐξ οἴνου. Σ. ὡς
δυνατὸς διαλαλῶν ἐξ οἴνου.⁸¹

66. נָתַן יָדוֹ אֶתְרוֹ. *Et percussit hostes suos re-*
trorsum. Ο'. καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
εἰς τὰ ὀπίσω. 'Α. καὶ ἐπληγξε θλίβοντας αὐτὸν
ὀπίσω. Σ. καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐναντίους αὐτῶν
ὀπίσω. Θ. καὶ ἐπάταξε τοὺς θλίβοντας αὐτὸν
ὀπίσω.⁸²

⁶³ Sic Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex.
וַיִּשְׁט. ⁶⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50:

"*Et non servaverunt pactum.* Scio quod pactum non
habeat in Hebraeo; sed quando omnes voce simili trans-
tulerunt, ἡσυνθέτησαν, et apud Graecos συνθήκη pactum dicitur,
ex uno verbo significatur, non servaverunt pactum;
licet LXX ἡθέτησαν posuerint."

⁶⁵ Syro-hex. וַיִּשְׁט. ⁶⁶ "In
libro, De locis Hebraicis, Bama Aquila semper ὑψηλὸς red-
dit."—Drusius. ⁶⁷ Euseb. ⁶⁸ Colb. στιχηρῶς

scriptus. Syro-hex. וַיִּשְׁט. Cf. ad v. 21. ⁶⁹ Eu-
seb. Syro-hex. Symmacho continuat: וַיִּשְׁט. ⁷⁰ Euseb.

⁷¹ Reg. unus. ⁷² Euseb. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Syro-hex. וְהִפְאִירוֹתָ. ⁷⁵ Euseb.

⁷⁶ Syro-hex. וַיִּסְגֵּר לְחַרֵּב עַמּוֹ. ⁷⁷ Montef. ex Eusebio male intellecto Sym-
macho tribuit versionem quae est τῶν Ο'. ⁷⁸ Sic

Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex. וַיִּסְגֵּר לְחַרֵּב עַמּוֹ.

⁷⁸ Nobil. (qui ὑμνήσθησαν habet), Vat. Euseb. assert: 'Α.
οὐχ ὑμνήσθησαν (sic). Σ. οὐκ ἐπηνέθησαν. Idem vero
enarrat: Οὐκ ἐτί μετὰ ὕμνων καὶ ἐπαίνων συνθήκας ταῖς γα-
μουμέναις παρεδίδοντο ἀνδράσι, κατὰ τὴν τῶν λοιπῶν ἱρμηνίαν,
κ.τ.ε. Denique Syro-hex. וַיִּסְגֵּר לְחַרֵּב עַמּוֹ. ⁷⁹ Euseb.,
Reg. unus. Syro-hex. assert: Σ. οὐ κλαύσονται (sic). ⁸⁰ Sic Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex. מִיַּיִן. ⁸¹ Euseb.,
cum nota marginali, ΚΑΙ ΚΕΚΡΕΠΑΛΗΚΩΣ (sic). Mire
Parsonsius: "Syr. Bar Hebr. *tanquam potens caupo* (!)."

⁸² Euseb. Syro-hex. וְאֵל מִנְתִּי לֹא תִבְיָנָה. (Notandus est hic usus verbi תִּבְיָנָה de intempestiva loqua-
citate, unde nomen תִּבְיָנָה, Prov. xxiii. 29; ἀδολοσχία,
Hex. ad Job. vii. 13. Locus noster Lexicographus fugit,
praeter Bernsteinium, qui *desipuit*, ad Graecum διαλαλῶν
non satis accommodate vertit.) ⁸³ Cod. 264.

69. **וַיִּבֶן כְּמִוְרָמִים מִקִּדְשׁוֹ.** *Et aedificavit sicut excelsa (caeli) sanctuarium suum.* Ο'. καὶ ῥοδόδησεν ὡς μονοκεράτων τὸ ἅγιασμα αὐτοῦ. 'Α. καὶ ῥοδόδησεν ὁμοίως ὑψηλοῖς ἅγιασμα αὐτοῦ. Σ. καὶ ῥοδόδησεν ὡς τὰ ὑψηλὰ τὸ ἅγιασμα αὐτοῦ.⁸³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁴

כְּאַרְצֵי יִסְדָּה לְעוֹלָם. *Instar terrae, quam fundavit in aeternum.* Ο'. ἐν τῇ γῇ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὡς τὴν γῆν ἣν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα.⁸⁵

70. **וַיִּקְחֶהוּ מִכַּבְלָאֵת צֶאֱן.** *Et arcessivit eum de caulis ovium.* Ο'. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. 'Α. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐξ ἀγελῶν ποιμνίων. Σ. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐπαύλειων (s. manδρῶν) τῶν βοσκημάτων.⁸⁶

71. **מֵאַחֶר עֲלֹת הַבָּיֹא.** *A tergo lactantium adduxit eum.* Ο'. ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν. 'Α. ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἐν γαστρὶ ἐχόντων ἔλαβεν αὐτόν.⁸⁷ Σ. ἀκολουθοῦντα ἐγκύμοσιν ἤγαγεν αὐτόν.⁸⁸

72. **כִּתְּם לְבָבְוּ וּבִתְבוּנוֹת כְּפִיו יִנְחֶם.** *Secundum integritatem cordis sui, et in intelligentiis manuum suarum duxit eos.* Ο'. ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ συνέσει (alia exempl. ἐν ταῖς συνέσεσι⁸⁹) τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν

αὐτούς. 'Α. κατὰ τὴν ἀπλότητα τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν φρονήσεσι ταρσῶν αὐτοῦ καθωδήγησεν αὐτούς.⁹⁰ Σ. κατὰ τὴν ἀπλότητα τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ φρονήσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτούς.⁹¹ Θ. . . καὶ ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν (αὐτοῦ) ὠδήγησεν αὐτούς.⁹²

PSALM. LXXVIII (Hebr. lxxix).

1. **הַקִּדְשׁ מִמִּוֹרָא.** *Canticum τῷ Asaph.* Ο'. ψαλμὸς τῷ 'Ασάφ. Σ. ῥῆθ' τοῦ 'Ασάφ.¹

וַיֵּיכְלוּ אֱלֹהֵי בָא. *Deus, ingressi sunt.* Ο'. Θ. ὁ θεός, ἦλθον. 'Α. Σ. Σ'. ὁ θεός, ἦλθον.²

וַיֵּיכְלוּ. *In rudera.* Ο'. εἰς ὀπωροφυλάκιον. 'Α. εἰς λιθολογίαν (s. λιθόριον). Σ. εἰς δρυμούς.³

2. **תִּתְּנֶהּ-לָהֶם.** *Cadavera.* Ο'. τὰ θνησιμαῖα. Σ. τοὺς πεπτωκότας.⁴

וַיִּתְּנֵם. *Piorum tuorum.* Ο'. τῶν ὁσίων σου. 'Αλλος τῶν ἀγνῶν σου.⁵

4. **לַעֲבָד.** *Subsannatio.* Ο'. μυκτηρισμός. Σ. ψιθυρισμός.⁶

5. **לְעַבְדָּךָ.** *Perpetuo.* Ο'. εἰς τέλος. 'Α. εἰς νίκος.⁷

7. **וַיִּתְּנֵם.** *Habitationem ejus.* Ο'. τὸν τόπον

⁸³ Euseb. Nobil. affert: 'Α. ὑψηλῶς. Σ. ὡς τὰ ὑψηλά. Cod. 264: 'Α. ὑψηλῶς. Syro-hex.: 'Α. Σ. ὡς τὰ ὑψηλά (ܡܝܠܝܐ).

⁸⁴ Nobil. ⁸⁵ Euseb., Theodoret., Nobil., Reg. unus. ⁸⁶ Syro-hex. ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ. ⁸⁷ Montef. edidit: ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ.

'Α. ἀπὸ ὀπισθεν λοχευομένων ἤγαγεν αὐτόν. Σ. ἀκολουθοῦντα κ.τ.έ., notans: "Sic MSS. Regii et Drusius." Sed Drusius post Nobil. affert: Σ. ἀκολουθοῦντα κ.τ.έ. 'Α. τῶν ἐν γαστρὶ ἐχόντων. Etiam Vat.: Σ. τῶν ἐγκυμένων. 'Α. τῶν ἐν γ. ἐχόντων.

⁸⁸ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ. ⁸⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Non habet, ἐν τῇ συνέσει, ut scribitis, numero singulari, sed ἐν ταῖς συνέσεσι, quod intelligentias sonat, sicut habetur in Hebraeo BATHABUNOTH."

⁹⁰ Euseb. Nobil. affert: 'Α. καὶ ἐν φρονήσει. Coisl. unus: 'Α. Σ. ἐν τῇ φρονήσει. Coisl. alius: 'Α. Σ. Σ. ἐν τῇ φρονήσει. ⁹¹ Montef. ex Eusebio edidit: Σ. κατὰ τὴν ἀπ. τῆς κ. αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν

καθαρίτητα τῶν χ. αὐτοῦ ὡδ. αὐτοῦ. Sed locutio, κατὰ τὴν καθαρίτητα τῶν χ. αὐτοῦ, ex alio loco, Psal. xvii. 21, adscita esse videtur. Correximus ex Coisl. inanis modo laudatis. ⁹² Nobil. Minus probabiliter Heracleota in Catena PP. GG., T. II, p. 630: 'Αντὶ δὲ τοῦ, ἐν συνέσει, 'Ακ., εὐφρόνησει (ἐν φρονήσει) Σὺμ., ἐν ταῖς συνέσεσι Θεοδ., ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ.

PSALM. LXXVIII. ¹ Syro-hex. ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ. ² "Coisl. inanis duo, quorum unus 'Α. Σ. tantum habet." Montef. ³ Euseb. Hieron. vero in Epist. ad Sun. et Fret. 51: "Ceterum in Hebraeo LXX scriptum habet, quod Aquila vertit λιθόριον [in MSS. etiam λιθόριον], id est, acervum et cumulum lapidum, quibus vineae et agri purgari solent." Syro-hex. habet: 'Α. in acervum (ܡܝܠܝܐ).

Σ. εἰς δρυμούς (ܡܝܠܝܐ). Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxvi. 18. Mich. i. 6. iii. 12. ⁴ Syro-hex. ܡܝܠܝܐ. ⁵ "Codex unus." Cf. ad Psal. xi. 2. ⁶ Syro-hex. ܡܝܠܝܐ. ⁷ Idem: ܡܝܠܝܐ.

- αὐτοῦ. 'Α. (τὸ) ὥραϊον αὐτοῦ. Σ. (τὴν) καλ-
λονην αὐτοῦ. Θ. (τὴν) εὐπρέπειαν αὐτοῦ.⁸
8. **בָּהֵר יִקְדָּמוּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ כִּי יָרָדְנוּ מֵאֵר.** *Cito*
praeveniant nos misericordiae tuae, nam at-
tenuali sumus valde. Ο'. ταχὺ προκαταλα-
βέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου, ὅτι ἐπτωχεύ-
σαμεν σφόδρα. Σ. τάχυνον, προκαταλαβέτω
ἡμᾶς τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἡττονήσαμεν σφόδρα.⁹
9. **עַל־דְּבַר כְּבוֹד.** *Propter gloriam.* Ο'. ἔνεκα τῆς
δόξης. 'Α. Ε'. διὰ τὸν λόγον (τῆς δόξης).¹⁰
10. **לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם.** *Quare dicunt gentes?*
Ο'. μήποτε εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι. Οἱ ἄλλοι
εἰς τί λέγει τὰ ἔθνη;¹¹

PSALM. LXXIX (Hebr. lxxx).

1. **לְמַנְצָא אֶל־שִׁנְיָם יְדוּת לְאַסָּף מִזְמֹר.** *Prae-*
centori super Sosannim testimonii tῶ Asaph
canticum. Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιω-
θησομένων μαρτύριον τῶ 'Ασάφ, ψαλμὸς [ὑπὲρ
τοῦ 'Ασσυρίου]. 'Α. τῶ νικοποῦ ὑπὲρ τῶν κρί-
νων μαρτυρίας τοῦ 'Ασάφ μελῶδημα.¹ Σ. . . ὑπὲρ
τῶν ἀνθῶν μαρτυρία. .²
2. **הַאֲזִינָה.** *Ausculata.* Ο'. πρόσχες. 'Α. Σ.
ἐνωτίζου.³
- הָגַד כְּצֹאן יוֹסֵף.** *Qui ducis tanquam gregem Jose-*
phum. Ο'. ὁ ὀδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν 'Ιωσήφ.
'Α. . . ὡς ποίμνιον 'Ιωσήφ. Σ. . . ὡς ποίμνια
τὸν 'Ιωσήφ.⁴ Θ. ὁ καθοδηγῶν ὡσεὶ πρόβατον
τὸν 'Ιωσήφ.⁵

- 2, 3. **יִשָּׁב הַכְּרִבִּים הוֹפִיעָה: לִפְנֵי אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה.** *Qui insides cherubim, epende. Coram*
Ephraim et Benjamin et Manasse. Ο'. ὁ καθή-
μενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, ἐναντίον
'Εφραὶμ καὶ Βενιαμὶν καὶ Μανασσῆ. 'Α. κα-
θήμενε τοῖς χερουβὶμ, ἐπιφάνηθι εἰς πρόσωπον
'Εφραὶμ καὶ Βενιαμὶν καὶ Μανασσῆ.⁶
5. **תַּשְׁבֵּעַ.** *Fumabis (irasceres).* Ο'. ὀργίξῃ. 'Α. Σ.
καπνίσσεις.⁷
- עֲמָה.** *Populi tui.* Ο'. τοῦ δούλου σου. 'Α. Σ. Θ.
τοῦ λαοῦ σου.⁸
6. **הִאֲכִלְתָּם לֶחֶם דִּמְעָה וַתִּשְׁקְמוּ בִדְמָעוֹת שֶׁלֵּישׁ.**
Cibus eos pane lacrymarum, et rigas eos lacry-
mis modiatim (largissime). Ο'. ψωμείς ἡμᾶς
ἄρτον δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν
ἐν μέτρῳ ('Α. τρισσός, σ. τρισσός⁹). Σ. ἐψώμισας
ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ ἐπότισας ἡμᾶς μετὰ
δακρύων μέτρῳ.¹⁰
7. **מְדוֹן.** *Contentionem.* Ο'. εἰς ἀντιλογίαν. Σ.
διὰ μάχης.¹¹
- וַיֹּאבִיבוּ יְלֵעֲגֹר לִמּוֹ.** *Et hostes nostri subsannant*
sibi. Ο'. καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτηρίσαν
ἡμᾶς. Σ. καὶ οἱ μισούντες ἡμᾶς καταλαλοῦσιν ἀκω-
λύτως.¹²
10. **פָּרִיתִּי לְפִיָּה.** *Purgasti (terram) coram ea.* Ο'.
ὠδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς. Σ. ἀπεσκεύασας
ἔμπροσθεν αὐτῆς.¹³
- וַתַּשְׂרֵשׁ שְׂרָשֶׁיהָ.** *Et egit radices suas.* Ο'.
καὶ κατεφύτευσας τὰς ρίζας αὐτῆς. Σ. καὶ
ἐρριξοβόλησας τὰς ρίζας αὐτῆς.¹⁴

⁸ Theodoret., Nobil., Regii duo. Syro-hex. .
+ .
⁹ Euseb. Syrus affert: Σ. ὅτι ἡττονή-
σαμεν (ܡܢܬܢܝܢܐ).
¹⁰ Syro-hex. .
¹¹ Nobil., Reg. unus. Theodoret.: Οἱ δὲ
ἄλλοι ἐμνηνεύται ὡς γεγενημένοι τοῦτο εἰρήκασιν· εἰς τί λέγει τὰ
ἔθνη; Syrus affert: 'Α. Σ. Ε'. εἰς τί ἐρεῖ (ܠܡܬܝܢܐ).
PSALM. LXXIX. ¹ Syro-hex. .
+ .
Euseb. affert: 'Α. ὑπὲρ
τῶν κρίνων (non ἐπὶ κρίνων, ut Montef. edidit) μαρτυρία. Cf. ad
Psal. lxxix. 1. In textu τῶν Ο' haec, ὑπὲρ τοῦ 'Ασσυρίου, desunt in
Syro-hex. et Psalt. Gall. ² Euseb. ³ Syro-hex. .

•
⁴ Nobil., Vat. ⁵ Euseb. Nobil., Vat.: Θ. ὡσεὶ
πρόβατον 'Ιωσήφ. ⁶ Euseb. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. εἰς
πρόσωπον (ܡܠܦܢܐ). ⁷ Syro-hex. + .
⁸ Euseb. ⁹ Syro-hex. + .
Exod. xiv. 7 in Syro-hex. ¹⁰ Euseb. Theodoret.:
Οἱ ἄλλοι ἐψώμισας κ.τ.ε., quod ad verba praeterita ἐψώμισας
et ἐπότισας pertinere videtur. Etiam Euthym.: 'Ακῶλας δὲ
καὶ Σ. ἐψώμισας καὶ ἐπότισας εἶπον. ¹¹ Nobil. "Sic
Reg. unus ex Theodoro, Theodoretus editus, et Drusius."
—Montef. Theodoretus editus nil habet. ¹² Syro-hex.
+ .
¹³ Euseb. ¹⁴ Idem.

6. **עֲדוֹת בְּיוֹסֶפֶה שָׁמוּ.** *Praeceptum in Josepho posuit illud.* Ο'. μαρτύριον ἐν τῷ 'Ιωσήφ ἔθετο αὐτόν. Σ. μαρτυρίαν διὰ τοῦ 'Ιωσήφ ἔταξεν αὐτό.⁷

בְּצֵאתוֹ עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם. *Quum exiret (Deus) contra terram Aegypti.* Ο'. ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτόν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 'Α. Σ. ἡνίκα ἐξῆλθεν εἰς γῆν Αἰγύπτου.⁸

7. **הַיָּסְרוֹתַי מִסָּבֶל שְׁכָמִי כַּפּוֹי מִדּוֹד תַּעֲבֹרֵנָה.** *Removi ab onere humerum ejus, manus ejus a corbe (bajulatorio) discesserunt.* Ο'. ἀπέστη-σεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ, αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν. 'Α. ἀπέστησα ἀπὸ βασταγάματος ὧμον αὐτοῦ...⁹ Σ. παρεῖλον ἀπὸ βασταγμοῦ τὸν ὧμον αὐτοῦ, αἱ χεῖρες αὐτοῦ κοφίνου ἀπηλλάγησαν.¹⁰

8. **אָעֲנֶנָּה בְּכֶתֶר רַעַם.** *Exaudi te in latibulo tonitruui.* Ο'. ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος. 'Α. ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ βροντῆς.¹¹ Σ. ἐπήκουσά σου διὰ κρυφαίας βροντῆς.¹²

עַל-מִי מִרִּיבָה. *Ad aquas contentionis.* Ο'. ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας. Σ. ἐπὶ ὕδατος τῆς Μερρᾶς. Aliter: Σ. τῆς μάχης.¹³

10. **לֹא-יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר.** *Non erit in te Deus alienus.* Ο'. οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος. 'Α. οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχυρὸς ἀλλότριος. Σ. μὴ ἔστω ἐν σοὶ θεὸς ξένος.¹⁴

וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר. *Et non adorabis*

Deum peregrinum. Ο'. οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ. Σ. μὴδὲ προσκυνήσης θεῷ ψευδί.¹⁵

12. **וְלֹא-שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא-אָבָה לִּי.** *Et non audivit populus meus vocem meam, et Israel non obtemperavit mihi.* Ο'. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ 'Ισραὴλ οὐ προσέσχε μοι. Σ. οὐχ ὑπήκουσε δὲ ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ 'Ισραὴλ οὐκ ἐπέισθη μοι.¹⁶

13. **וְאִשְׁלַחְהוּ בְּשָׁרֵירוֹת לִבָּם וְלֹכֻ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם.** *Et dimisi eum in pervicacia cordis sui, ut sequerentur consilia sua.* Ο'. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτούς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. 'Α. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτὸν ἐν σκολιότητι καρδίας αὐτοῦ, πορεύσονται ἐν βουλεύμασιν αὐτῶν.¹⁷ Σ. ἀφήκα οὖν αὐτοὺς τῇ ἀρεσκείᾳ τῆς καρδίας αὐτῶν, ὁδεύειν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν.¹⁸

14. **לֵי.** *Utinam.* Ο'. εἰ. 'Α. Σ. ὅφελον (s. εἴθε).¹⁹

15. **בְּמַעַשׂ אוֹיְבֵיהֶם אֲנִינִיעַ וְעַל-צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי.** *Brevi inimicos eorum depressissem, et adversus hostes eorum vertissem manum meam.* Ο'. ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπεινώσω, καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου ('Α. χεῖράς μου. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' ²⁰). Σ. ἐν ὀλιγίστῳ ἂν ἐχθροὺς αὐτῶν ἤττησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους αὐτῶν ἀνέστρεψα ἂν τὴν χεῖρά μου.²¹

⁷ Euseb. ⁸ Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹ Idem: **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. κοφίνου ἀπηλλάγησαν (**وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**). ¹¹ Euseb., qui notat: καὶ ἡ Ε' ἐκδοσις ὁμοίως. ¹² Theodoret. affert: Σ. ἐπ. σε διὰ κρ. βροντῆς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ τὴν βρόντησιν ὁμοίως τεθείκασιν. In Catena Parisiensi invenimus: Σ. ἐπ. σου διὰ κρυφίας βρ. Syrus affert: 'Α. Σ. διὰ βροντῆς κρυφαίας (s. ἀποκρύφου) (**وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**). ¹³ "Sic Colbert. στιχηρῶς scriptus. Cur autem Symmachus κρυφίᾳ expresserit Μερρᾶς, non difficile est augurari: nempe illam aquam habuit pro ea quae ἡρῆ vocatur Exod. xv. 23."—Montef. Lectio τῆς Μερρᾶς valde suspecta

est, praesertim cum Syrus noster afferat: **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. Idem ad Ezech. lviii. 28 Symmacho tribuit **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**, ἀντιλογίας. ¹⁴ Euseb. Dissentire videtur Syro-hex., qui habet: 'Α. ξένος (**وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**). ¹⁵ Colb. στιχηρῶς scriptus: Σ. μὴδὲ πρ. θεῷ ἄλλοτρίῳ. Corteximus ex Syro-hex., qui affert: Σ. ψευδί (**وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**). ¹⁶ Euseb. Syro-hex. affert: **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷ Nobil. Theodoret. affert: 'Α. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐν σκ. κ. αὐτῶν, κ. τ. ἑ. Codd. 264, 268: 'Α. ἐξαπέστειλα αὐτὸν (αὐτοὺς Cod. 268) ἐν σκ. καρδίας. ¹⁸ Euseb., Theodoret., Nobil. Syrus affert: Σ. ἐν τῇ ἀρεσκείᾳ (**وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**). ¹⁹ Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰ Vat. ²¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ³⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁴⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁵⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁶⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁷⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁸⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ⁹⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁰⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹¹⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹²⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹³⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁴⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁵⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁶⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁷⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁸⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ¹⁹⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁰⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²¹⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²²⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²³⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁴⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁵⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁶⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷¹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷² Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷³ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁴ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁵ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁶ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁷ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁸ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁷⁹ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁸⁰ Euseb. Syro-hex. **وَجَعَلَ لِيُؤْمِنَ**. ²⁸¹ Euseb. Syro-hex.

16. **מִשְׁפָּאֵי יְהוָה יִכְחָשְׁלוּ.** *Osores Jovae simulascent ei.* Ο'. οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἀ. μισοποιοῦντες κύριον ἀρνήσονται αὐτόν.²² Σ. μισοποιοὶ κυρίου. οἱ ψευδάμενοι αὐτῷ.²³

וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם. *Et fuisset tempus (felicitas) eorum in aeternum.* Ο'. καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ἀλλ' ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.²⁴

PSALM. LXXXI (Hebr. lxxxii).

1. **אֱלֹהִים נָצַב בְּעֵדֶת-אֱלֹ בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט.** *Deus surrexit in concilio Dei, in medio deorum (regum) judicat.* Ο'. ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοῦ διακρινεῖ. Ἀ. θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ ἰσχυρῶν, ἐν ἐγκάτῳ κύριος κρινεῖ. Σ. ὁ θεὸς κατέστη ἐν συνδῶθ θεοῦ, ἐν μέσοις θεοῦ (fort. θεοῖς) κρίνων.¹
3. **דָּל וְיָתוֹם.** *Pauperem et pupillum.* Ο'. ὀρφανὸν καὶ πτωχόν. Ἀ. ἀραιῷ καὶ ὀρφανῷ. Σ. ἀτόνῳ καὶ ὀρφανῷ. Θ. πτωχὸν καὶ ὀρφανόν.²
5. **יָמוּתוּ כָּל-מוֹסְכֵי אָרֶץ.** *Vacillant omnia fundamenta terrae.* Ο'. σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Σ. περιτραπήσεται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς.³
7. **אִנּוּן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וַיִּחָדֶר הַשָּׂרִים תִּפְלוּ.** *Profecto sicut homo (vulgaris) moriemini, et sicut unus principum cadetis.* Ο'. ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. Σ. οὕτως δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθανεῖσθε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πεσεῖσθε.⁴

8. **קִרְבָּה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִּנְהַל.** *Surge, Deus, judica terram, quoniam tu possessionem habes in omnibus gentibus.* Ο'. ἀνάστα, ὁ θεὸς, κρίνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. Σ. στήθι, ὁ θεὸς, κρίνων τὴν γῆν σὺ γὰρ κληρουχήσεις πάντα τὰ ἔθνη.⁵

PSALM. LXXXII (Hebr. lxxxiii).

1. **שִׁיר מְזִמֹּר לְאַסָּף.** *Carmen cantici τῷ Asaph.* Ο'. ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Ἀσάφ. Σ. ᾠσμα cantici τοῦ Ἀσάφ.¹
2. **וְאַל-תִּשְׁקָט.** *Neque quiescas.* Ο'. μὴδὲ καταπαύνης. Ἀ. (καὶ) μὴ καθυσχάσης.² Σ. (καὶ) μὴ ἡρεμήσης.³
3. **כִּי-הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְהַמְיוֹן וּמִשְׁפָּאֵיךָ נִשְׂאוּ רָאשׁ.** *Quia ecce! inimici tui tumultuantur, et osores tui extollunt caput.* Ο'. ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἤχησαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἤραν κεφαλὴν. Ἀ. ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ὥκλασαν, καὶ μισοποιοῦντές σε ἤραν κεφαλὴν. Σ. ἰδοὺ γὰρ οἱ ἐχθροί σου συνηχούσιν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἐπαίρουν κεφαλὴν.⁴
4. **עַל-עֵצְמָה יַעֲרִימוּ כֹד וְיִתְיַעֲצוּ עַל-צַפְנִיָּךָ.** *Contra populum tuum callidum faciunt consilium, et consultant contra absconditos tuos.* Ο'. ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργέσαντο γνώμην, καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἀγίων σου. Σ. κατὰ τοῦ λαοῦ σου πανούργως ἰμλοῦσι, καὶ συμβουλευνόνται κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου. Ἀ... κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου.⁵

♦ **לִסְכֵּן.** Scilicet vitiosam scripturam ἦτοσα pro ἦτησα interpretatus est. ²² Nobil., et sine pronom. Theodoret. ²³ Euseb., Theodoret. ²⁴ Theodoret.

• PSALM. LXXXI. ¹ Euseb. Syro-hex. affert: Ἀ. ἰσχυροῦ (ܐܝܨܚܪܐ). Nobil.: Ἀ. ἐν ἐγκάτῳ. ² Nobil., qui ad Sym. cum Cod. 264 mendose legit ἀτόνῳ. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἀτόνῳ (ܐܬܘܢܐ). Cf. ad Psal. lxxviii. 8). ³ Montef. ex Corderio. Cf. ad Psal. ix. 27. xxix. 7. Absurde Euthym.: τοῦτο ὁ Σ. οὕτως ἐξέδωκεν ταραξὺ τὴν γῆν

διὰ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ. ⁴ Theodoret. affert: Σ. ὑμεῖς δὲ ὡς κ.τ.ε. Nobil.: Σ. ὡς ἄνθρωποι κ.τ.ε. Correximus e Catena Paris. modo laudata. ⁵ Montef. ex Corderio.

PSALM. LXXXII. ¹ Syro-hex. ܐܠܗܝܡ ܐܝܬܐܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ² Euseb. ³ Theodoret., Nobil. Euseb. mendose affert: μὴ ἡρεμήσης. ⁴ Euseb. Nobil. affert: Σ. συνηχούσιν ἀπὶ τοῦ, συμφωνοῦσιν. ⁵ Nobil. Theodoret. affert: Σ. κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου. Ἀ. κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου. Οὕτω καὶ ὁ Θεοδοσίω. Syro-hex. ܐܠܗܝܡ ܐܝܬܐܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.

5. אָמְרוּ לָנוּ וְנַכְחִידֵם מִבָּיָה. *Dicunt: Venite et deleamus eos, ne sint gens.* Ο'. εἴπαρ δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους. Σ. λέγουσι· συνέλθετε, ἀφανεῖς ποιήσωμεν, μὴ ὥσιν ἔθνος.⁶

7. וְהָרִים. *Et Agareni.* Ο'. καὶ οἱ Ἀγαρηνοί. Σ. καὶ οἱ ἐξ Ἀγάρ.⁷

8. פְּלִשְׁתִּים. *Philistaea.* Ο'. καὶ ἀλλόφυλοι. Ἀ. Σ. Φυλιστιαία.⁸

9. גַּם־אַשּׁוּר. *Etiam Assyria.* Ο'. καὶ γὰρ καὶ Ἀσσοῦρ. Ἀ. Θ. καί γε Ἀσσοῦρ. Σ. ἐτι καὶ Ἀσσοῦρ.⁹

נָלְוָה עִמָּם. *Adjunxit se illis.* Ο'. συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν. Ἀ. συνετίθειτο (s. συνέκειτο) αὐτοῖς.¹⁰

וְהָיוּ זְרוּעַ לְבָנֵי־לוֹת. *Fuerunt auxilio filiis Lot.* Ο'. ἐγενήθησαν εἰς ἀντίληψιν τοῖς υἱοῖς Λώτ. Ἀ. ἐγένοντο βραχίων τοῖς υἱοῖς Λώτ.¹¹ Σ. ἐγένοντο σύμμαχοι τοῖς υἱοῖς Λώτ.¹²

11. נִשְׁמְדוּ בַעֲיַד־אָרָר הָיוּ דִמְן לְאֶדְמָה. *Deleti sunt in En-Dor, fuerunt stercus terrae.* Ο'. ἐξωλοθρεύθησαν ἐν Ἀενδῶρ, ἐγενήθησαν ὥσει κόπρος τῇ γῇ. Ἀ. ἐξετρίβησαν ἐν Ἀενδῶρ, ἐγενήθησαν κόπριον τῆς χθονός.¹³

13. אֵת נְאֻתָּה. *Domicilia.* Ο'. τὰ θυσιαστήριον. *Alia exempl.* τὰ ἀγιαστήριον.¹⁴ Σ. (τὴν) δίαίταν.¹⁵

16. וּבְסוּפָתֶיךָ תִּבְהַלֵּם. *Et turbine tuo perterrefacies eos.* Ο'. καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ταραΐξεις αὐτούς. Σ. καὶ ἐν τῇ λαλιᾷ σου ἐπέιξεις αὐτούς.¹⁶

17. פְּנֵיהֶם. *Facies eorum.* Ο'. τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Ἀ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Θ. πρόσωπα.¹⁷

18. יִרְחָו. *Erubescant.* Ο'. ἐντραπήτωσαν. Σ. καταρρηγύνονται.¹⁸

19. כִּי־אֵתָהּ שָׁמָּה יְהוָה. *Quod nomen tuum ipsius, Jona.* Ο'. ὅτι ὄνομά σοι κύριος. Ἀ. Σ. Θ. (ὅτι) σοὶ ὄνομα, κύριε.¹⁹

PSALM. LXXXIII (Hebr. lxxxiv).

1. לְמַנְצֵחַ עַל־הַתְּהִיָּת לְבְנֵי־קֶרַח מְזִמֹּר. *Praecentori super Gittith filiis Core canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. Ἀ. τῷ νικοποῦ ἐπὶ τοῦ ληνοῦ τῶν υἱῶν Κορὲ μελωδῆμα.¹

4. גַּם־עֶפְרוֹר מִצֶּאֱחָה בֵּית יִדְרֹר קָן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָהּ. *Etiam passer invenit domum, et hirundo nidum sibi, ubi ponat pullos suos.* Ο'. καὶ γὰρ στρουθῖον εὔρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὸν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς. Ἀ. καί γε ὄρνεον εὔρεν οἶκον, καὶ στρουθὸς νοσσιὰν αὐτῷ, οὗ ἔθετο νεοσσούς αὐτῆς.²

אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ. *Altaria tua.* Ο'. τὰ θυσιαστήριά σου. Ἀ. σὺν τοῖς θυσιαστήριοις σου.³

6. אֲשֶׁר־יָאֵדָם עוֹדְלוֹ בָּךְ. *Beatus homo cuius robur in te.* Ο'. μακάριος ἀνὴρ οὗ ἐστὶν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ. Σ. μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἰσχύων ἐν σοί.⁴

חַלָּה? בְּחַלָּה מַחֲלִים. *Idem subjungit: Ἀ. κατὰ τῶν συγκεκρυμένων σου (חַלָּה) חֲלִים (חַלָּה) Hebraeo propius.* ⁶ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁷ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. ⁸ Euseb., qui Φυλιστιαία scribit. Syrus affert: Ἀ. Φυλιστιαίοι (חַלָּה). ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. ¹¹ Euseb. Montef. mendose edidit βράχιον. ¹² Euseb. Colb. στιχηρῶς scriptus pro σύμμαχοι praeferit συμμετοχοι. ¹³ Nobil. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. חַלָּה. ¹⁵ Theodoret., Nobil. Cf. ad Psal. lxxiii. 20.

¹⁶ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. Cf. ad Psal. lxx. 24. ¹⁹ Nobil. affert: Schol. OI O', OI Γ'. σοὶ ὄνομα, κύριε. In textu LXXviri pro κύριος in quibusdam libris est κύριε.

PSALM. LXXXIII. ¹ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. ² Regio duo, Nobil. Hic autem οἶκον casu omisit. Theodoret. affert: Ἀ. καί γε ὄρνεον εὔρεν ἑαυτῷ οἶκον, καὶ στρουθῖον νοσσιὰν αὐτῷ. ³ Syro-hex. חַלָּה? חַלָּה. ⁴ Idem: חַלָּה? חַלָּה. ⁵ h 2

6. מְסֻלֹת בְּלִבָּבָם. *Viae* (ad sanctuarium) in corde eorum. Ο'. ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Σ. τῆς τρίβου σου οὐσης αὐτοῖς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.⁶

7. עֲבְרִי בַּעֲמֹק הַבְּנָא מַעַן יִשְׁתַּחֲוּוּ. *Transeunt per vallem fletus, fontem ponunt eam.* Ο'. διέθετο εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλανθμῶνος, εἰς τὸν τόπον ὃν ἔθετο.⁶ 'Α. παρερχόμενοι ἐν κοιλάδι τοῦ κλανθμοῦ πηγὴν θήσονται αὐτήν.⁷ Σ. ἦν παροδεύων κοιλάδα ἔκλαιεν, πηγὴ τάζεται.⁸

8. גַּם-בְּרִכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. *Etiam beneficiis teget (eam) pluvia prima.* Ο'. καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν ('Α. πρῶϊμος. Σ. ὁ ὑποδείκτης. Ε'. ὁ φωτίζων. Σ'. ὁ διδάσκων⁹). Σ. ἀλλὰ καὶ εὐλογίας περιβαλεῖ ὁ ὑποδείκτης.¹⁰

9. יֵלְכוּ מִחֵיל אֶל-חֵיל. *Eunt a robore ad robur.* Ο'. πορεύονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν. Σ. ὁδεύουσιν ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν.¹¹

10. יִרְאֶה אֶל-אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן. *Sistit se (unusquisque) Deo in Sione.* Ο'. ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών. 'Α. ὀφθήσεται ἰσχυρὸς θεὸς ἐν Σιών.¹² Σ. . . πρὸς τὸν θεὸν ἐν Σιών.¹³

11. סֵלָה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. cantilena.¹⁴

12. מִגִּגְנִי רָאָה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָה. *Clypeus noster, vide, Deus, et intueri faciem uncti tui.* Ο'. ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἴδε, ὁ θεός, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. 'Α. θυρεὶ ἡμῶν, ἴδε, θεέ, καὶ ἐπίστρεψον πρό-

σωπον ἡλειμμένον σου. Σ. ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἴδε, ὁ θεός, καὶ πρόσβλεψον τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.¹⁵

13. כִּי שָׁמַשׁ וַיִּגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים. *Quia sol et clypeus est Jona Deus.* Ο'. ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος, ὁ θεός. 'Α. ὅτι ἡλιος καὶ θυρεὸς κύριος ὁ θεός.¹⁶ Σ. ἡλιον γὰρ καὶ ὑπερασπισμὸν κύριος ὁ θεός.¹⁷ Θ. ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεός.¹⁸ Ε'. ὅτι ἡλιος καὶ σκεπαστὴς κύριος ὁ θεός.¹⁹

14. לִהְיוֹתִים בְּתַמִּים. *Ambulantibus in integritate.* Ο'. τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακίᾳ ('Α. Σ. Ε'. ἐν τελειότητι²⁰). Σ. τοῖς ὁδεύουσιν ἐν τελειότητι.²¹

15. יְהוָה יַבְּאֹתָ. *O. κύριε τῶν δυνάμεων.* 'Α. κύριε στρατιῶν.²²

PSALM. LXXXIV (Hebr. lxxxv).

1. לִמְנִצֵּחַ לְבְנֵי-קֶרַח מִזְמֹר. *Praeentori filiis Core canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. Σ. ἐπινίκιος τῶν υἱῶν Κορὲ ψδῆ.¹

2. סֵלָה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. cantilena.²

3. אֲסַפֵּת כָּל-עֲבָרְתָּהּ. *Abstulisti omnem indignationem tuam.* Ο'. κατέπανσας πᾶσαν τὴν ὀργήν σου. 'Α. συνέλεξας πᾶσαν ἀνθρωπεσίαν σου.³

4. וְהִפְרָה. *Et irritam fac.* Ο'. καὶ ἀπόστρεψον. Σ. καὶ διάλυσον.⁴

⁶ Syro-hex. . . .

⁶ Sic Syro-hex., Theodoret., et Schol. apud Nobil. Vulgo interpungunt: ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο. εἰς τὴν κοιλάδα κ.τ.ε.

⁷ Euseb. Syro-hex. . . .

⁸ Euseb. affert: Σ. παροδεύων κ.τ.ε. Nos Kreyssigii conjecturam, παροδεύων, recepimus, consentiente Syro nostro, qui Symmacho continuat: . . .

⁹ Euseb. Hieron. doctor. ¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: . . .

¹¹ Euseb. ¹² Idem. ¹³ Syro-hex. . . .

¹⁴ Idem: . . . Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Nobil. affert: 'Α. ἡλιος

κ.τ.ε. Euseb.: 'Α. ὅτι ἔλεος καὶ θυρεὸς κ.τ.ε. Syro-hex. . . .

¹⁷ Nobil. Syro-hex.: Σ. ἡλιον γὰρ καὶ ὑπερασπισμὸν . . .

¹⁸ Nobil., Vat. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Syro-hex. . . .

²¹ Euseb. ²² Montef. post Drusium contra Aquilae usum nominativum pro vocativo edidit. Cf. Hex. ad Psal. xxiii. 10. Jesai. i. 9.

PSALM. LXXXIV. ¹ Syro-hex. . . .

² Idem: . . . ³ Idem: . . .

⁴ Idem: . . . Sic in Cod. A., qui hic unicus est; sed pro . . .

monente etiam Bugato, quem exscripsimus in *Otio Norwic.* p. 56. Cf. ad Psal. vii. 7. ⁵ Syro-hex. . . .

9. אֲשָׁמְעָה מִן־יִרְבֵּר הָאֵל יְהוָה. Audiam quid loquatur Deus Jona. Ο'. ἀκούσομαι τί λαλήσει ÷ ἐν ἐμοί 4 κύριος ὁ θεός. 'Α. ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ ἰσχυρὸς κύριος. Σ. ἀκούσω τί λαλήσει ὁ θεὸς κύριος. Θ. ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ θεὸς κύριος.⁵

וְאֶל־רִיבֵי. Et ad rios suos. Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. "Αλλος· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγνοῦς αὐτοῦ.⁶

וְאֶל־יִשׁוּבוּ לִכְסֶלֶה. Et ne revertantur ad stultitiam. Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν. 'Α. Σ. ἵνα μὴ ἀποστραφῶσω (s. ἐπιστρέψωσω) εἰς ἀφροσύνην.⁷

13. הַבּוֹנִי. Bonum. Ο'. χρηστότητα. Σ. τὸν ἀγαθόν.⁸

14. צֶדֶק לִפְנֵי יְהוָה וְשֵׁם לְרַגְלֵי. Justitia ante eum ibit, et ponet in via gressus ejus. Ο'. δικαιοσύνη ἐναντὶον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Σ. δικαιοσύνη ἐκάστω προελεύσεται αὐτὸν, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τοὺς πόδας αὐτοῦ.⁹ Aliter: Σ. ... τὰς καταβάσεις αὐτοῦ.¹⁰

PSALM. LXXXV (Hebr. lxxxvi).

1. וְיָחַד לְבָבִי לְיְהוָה. Oratio Davidi. Ο'. προσευχὴ τῷ

Δαυίδ. 'Α. Σ. προσευχὴ τοῦ Δαυίδ.¹

2. אֲנִי רִחֻם. Pius ego sum. Ο'. δσιός εἰμι. "Αλλος· ἀγνός ἐγώ.²

3. בְּרִי־אֶלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־יְמֵי־הַיּוֹם. Nam ad te clamo quotidie. Ο'. ὅτι πρὸς σέ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. ὅτι πρὸς σέ βοῶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν.³

5. טוֹב וְרַחֵם. Bonus et condonans. Ο'. χρηστὸς καὶ ἐπιεικής. 'Α. Θ. ἀγαθὸς καὶ ἱλαστής. Σ. ... καὶ ἀφίων.⁴

7. אֶקְרָא בִּי תַעֲנֵנִי. Invocabo te, quia exaudies me. Ο'. ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι εἰσήκουσάς μου. 'Α. ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσεις μου.⁵ Σ. ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσῃ μου.⁶

11. הוֹרֵנִי יְהוָה דְּרֶכֶךָ אֶהְלֵךְ בְּאֵמֶתֶךָ. Doce me, Jona, viam tuam, ambulabo in veritate tua. Ο'. ὁδήγησόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. 'Α. φώτισόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου, περιπατήσω ἐν ἀληθείᾳ σου. Σ. ὑπόδειξόν μοι, κύριε, τὴν ὁδὸν σου, ἵνα ὁδέωσω τῇ ἀληθείᾳ σου.⁷

וְיָחַד לְבָבִי לְיְהוָה. Unum fac cor meum, ut revereatur nomen tuum. Ο'. εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου, τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.⁸ 'Α. μονάχωσον τὴν καρδίαν μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Σ. ἔνωσον τὴν καρδίαν μου εἰς φόβον τοῦ ὀνόματός σου.⁹

⁵ Nobil., Vat. Ad Theodotionem Montef. perperam editit κύριος ὁ θεός. ⁶ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xxxvi. 28.

⁷ Syro-hex. ⁸ ⁹ Euthym. Zigab. ad loc.: "Ορα πῶς ὁ Δαυὶδ προσαγορεύει ὅτι ὁ μὲν πατήρ δώσει τοῖς ἀνθρώποις τὸν ὕδον αὐτοῦ, ὅς ἐστι χρηστότης· οὐδεὶς γὰρ ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός· καὶ γὰρ ὁ Σὺμ. τὸν ἀγαθὸν εἶπεν. ¹⁰ Euseb. ¹¹ Syro-hex. ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

⁸ Euthym. Zigab. ad loc.: "Ορα πῶς ὁ Δαυὶδ προσαγορεύει ὅτι ὁ μὲν πατήρ δώσει τοῖς ἀνθρώποις τὸν ὕδον αὐτοῦ, ὅς ἐστι χρηστότης· οὐδεὶς γὰρ ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός· καὶ γὰρ ὁ Σὺμ. τὸν ἀγαθὸν εἶπεν. ⁹ Euseb. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³

14. **וְיָדִים.** *Superbi.* Οἱ παράνομοι. Οἱ λοιποὶ πάντες ὑπερήφανοι.¹⁰

וְעֵצֵי בְּקָשׁוֹ בְּקָשׁוֹ. *Et coetus violentorum quaerunt animam meam.* Οἱ καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐξήγησαν τὴν ψυχὴν μου. Ὁ Α. καὶ συναγωγὴ κατισχυρευομένων... Σ. καὶ συναγωγὴ ἀνυποστάτων ἐξήγησε τὴν ψυχὴν μου.¹¹

16. **תְּנוּחָה עֲדָה לְעֶבְדְּךָ.** *Da robur tuum servo tuo.* Οἱ δὲς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου. Σ. δὲς ἰσχὺν παρὰ σοῦ τῷ δούλῳ σου.¹²

PSALM. LXXXVI (Hebr. lxxxvii).

1. **לְבָנִי-קֶרַח מִזְמוֹר שִׁיר.** *Filiis Core canticum carminis.* Οἱ τοῖς υἱοῖς Κορέ ψαλμὸς ᾠδῆς. Ὁ Α. Σ. τῶν υἱῶν Κορέ...¹ Σ. τῶν υἱῶν Κορέ ψαλμὸς ᾠματος.²

יְסוּדוֹתָיו בְּהַרְרֵי-קָדְשׁ. *Fundamentum ejus est in montibus sanctitatis.* Οἱ οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ὁ Α. θεμελιώσις αὐτοῦ ἐν ὄρεσιν ἡγιασμένους.³

2. **מִכָּל מִשְׁכְּנֹתָיו.** *Prae omnibus tabernaculis.* Οἱ ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα. Ὁ Α. ἀπὸ πασῶν σκηνῶν (σ. σκηνώσεων).⁴

3. **בְּךָ.** *De te.* Οἱ περὶ σοῦ. Ὁ Α. ἐν σοί.⁵

4. **אֲנֻמְרָה רַחֵב וּבְבֶל לְיָדַי.** *Annumerabo Rahab (Aegyptum) et Babylonem cultoribus meis.* Οἱ. μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ Βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσίν με. Ὁ Α. ἀναμνήσω ὁρμήματος καὶ Βαβυλῶνος τοὺς γινώσκοντάς με. Σ. ἀναμνήσω ὑπερηφανίαν καὶ Βαβυλῶνα τοῖς εἰδόσι με.⁶

הִנֵּה פִלְשֶׁת וְצֹר עַם-כּוּשׁ וְהָ יִלְדֶּשׁ. *Ecce! Philistaea et Tyrus cum Aethiopia; iste natus est ibi.* Οἱ. καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ ἡ λαὸς Αἰθιοπῶν, οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐκεῖ. Ὁ Α. ἰδοὺ Φυλιστιαία καὶ Τύρος μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. Σ. ἰδοὺ Φυλιστιαῖοι καὶ Τύρος μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ.⁷

5. **וְלִצְיוֹן יֵאָמָר אִישׁ וְאִשׁ לְדִבְרָהּ וְהוּא יִכְוֹנֶנָּה.** *Et Sioni dicetur: Vir et vir (qui libet) natus est in ea, et ipse stabiliet eam Altissimus.* Οἱ. μήτηρ Σιών (alia exempl. μὴ τῇ Σιών⁸) ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη (ἐγεννήθη) ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὑψιστος. Ὁ Α. καὶ τῇ Σιών λεχθήσεται, ἄνθρω καὶ ἄνθρω ἐτεχθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐδράσει αὐτήν. Ὁ Σ. περὶ τε Σιών λεχθήσεται καθ' ἕκαστον, ἄνθρωπος οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἥδρασεν αὐτήν ὁ ὑψιστος.¹⁰

¹⁰ Euseb. Syro-hex. affert: Ὁ Α. Σ. ὑπερήφανοι (خفعل).

¹¹ Euseb. Syrus affert: Σ. ἀνυποστάτων (لا محسبات) = ἀνυπομονήτων Exod. xviii. 18 in Syro-hex.).¹² Euseb., Nobil.

PSALM. LXXXVI. ¹ Euseb., Nobil. ² Syro-hex.

ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ (Cod. B. ⲉⲃⲉⲛⲓ).

³ "MSS. et Drusius [Nobil.]"—Montef. Minus probabiliter *Catena P.P. GG.*, T. II, p. 769: Ὁ Α. ἐν ὄρεσιν ἡγιασμένους. Ab utroque discedit Syro-hex.: Ὁ Α. θ. αὐτοῦ ἐν ὄρει αὐτοῦ ἡγιασμένους (ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ).

⁴ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ. Idem: ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

⁵ Idem: ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

⁶ Colb. στιχηρῶς scriptus. Euseb. affert: Ὁ Α. ἀναμνήσω ὄρ.

καὶ B. Σ. ἀναμνήσω ὑπ. καὶ B. Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ. Symmachus imitatus est Hieron.: *Commemorabo superbiae et Babylonis scientibus me.*

⁷ Euseb. Syrus affert: ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ (Φυλιστιαῖοι).

ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

ⲉⲃⲉⲛⲓ. Euthym.: τὸ δὲ ἐγεννήθησαν, ἐτάχθησαν (ἐτέχθησαν) ἐξέδωκεν ὁ Α. κ., ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Σ. μ.

⁸ In omnibus libris Graecis est μήτηρ Σιών, sed Coislin. apud Montef. Nobil., Vat. hanc notam habent: Μήτηρ Σιών. τὸ ρ κατὰ προσθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν Οἱ ἐν τῇ τετρασελίδῳ ἐν δὲ τῇ ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ (Nobil. μήτηρ) Σιών, ἦγον διὰ τοῦ ῥῶ. Syro-hex. in textu habet μήτηρ Σιών; sed in marg. ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ. ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ. h.e. Οἱ Οἱ. μὴ τῇ Σιών; Etiam Psalt. Gall.: *Numquid Sion.* ⁹ Euseb. Nobil., Vat.: Ὁ Α. καὶ τῇ Σιών.

¹⁰ Sic Euseb. in Comment. p. 541, omisso tantum δὲ post αὐτός. Idem p. 538 minus probabiliter affert: Σ. περὶ δὲ Σ. λ. καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον, αὐτὸς ἐτέχθη ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἥδρασεν αὐτήν. Longius a via aberravit Nobil.: Σ. περὶ δὲ Σ. λ. ἄνθρω καὶ ἄνθρω ἐτέχθη (etiam Vat.: Σ. λ. ἄνθρω καὶ ἄνθρω ἐτέχθη) ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἥδρασεν αὐτήν ὁ ὑψιστος. Tandem Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ ⲉⲃⲉⲛⲓ.

ⲉⲃⲉⲛⲓ, h.e. λεχθήσεται καθ' ἕκαστον, ἄνθρωπος οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ.

13. הַיּוֹדֵעַ. Num cognoscetur. Ο'. μὴ γνωσθήσεται.
Σ. ἢ γνωσθήσεται.¹⁹

14. וְאֵיךְ אֵלֶיךָ יְהוָה שָׁוַעַתִּי וּבִבְקָרְךָ תִּפְקְדֵנִי. Ego autem ad te, Jova, clamavi, et mane precatio mea praeveniet te. Ο'. ἀγὼ πρὸς σέ, κύριε, ἐέκραξα, καὶ τὸ πρωὶ ἢ προσευχή μου προφθάσει σε. Σ. ἐμοῦ δὲ πρὸς σέ, κύριε, ἢ οἰμωγή, καὶ κατ' ὄρθρον ἢ προσευχή μου προφθάνει σε.²⁰

15. לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי. Quare, Jova, rejicis animam meam? Ο'. Θ. Ἰνατί, κύριε, ἀπωθεῖς τὴν προσευχήν μου; 'Α. εἰς τί, κύριε, ἀπόση ψυχὴν μου; Σ. Ἰνατί, κύριε, ἀποβάλλῃ τὴν ψυχὴν μου;²¹

16. עָנִי אֲנִי וְנוֹעַ מִזֶּעַר נַפְשִׁי אֶמָּוֶה. Miser ego sum, et moriens a juventute, pertuli terrores tuos. Ο'. πτωχός εἰμι ἐγὼ, καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθείς δὲ ἐταπεινώθην. Σ. πτωχὸς ὦν καὶ ἐκλείπων ἀπὸ νεότητος, ἀνέλαβον τὸν φόβον σου.²²

16, 17. עָלַי עָבְרוּ הַרְוֵנִי בַעֲוִיּוֹתַי. Consilii inops sum. Super me transierunt irae tuae, terrores tui exsciderunt me. Ο'. καὶ ἐξηπορήθην. ἐπ' ἐμέ διηλθον αἱ ὀργαί σου, καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με. 'Α... ἐπ' ἐμέ παρήλθον αἱ ὀργαί σου... Σ. πρὸς τούτοις δι' ἐμοῦ παρώδυσαν αἱ ὀργαί σου, αἱ ἐκπλήξεις σου κατεσιώπησάν με.²³

18. סְבִיבוֹי כַּמִּים כָּל־הַיּוֹם הַקִּפוּי עָלַי יַחַד. Circumdant me sicut aqua tota die, cingunt me simul. Ο'. ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ, ὅλην τὴν

ἡμέραν περιέσχον με ἅμα. Σ. περιηλθόν με ὡς ὕδατα, πᾶσαν τὴν ἡμέραν περιεκύκλωσάν με.²⁴

19. הִרְחַקָה מִמֶּנִּי אֹהֶב רָע מִיָּדַי מִחֹשֶׁךְ. Amovisti a me amicum et socium, noti mei sunt tenebrae. Ο'. ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον (alia exempl. add. καὶ πλησίον²⁵), καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ τλαιπωρίας. Σ. μακρὰν ἐποίησας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ ἐταῖρον, καὶ τοὺς γνωστούς μου σκοτασμέν.²⁶

PSALM. LXXXVIII (Hebr. lxxxix).

1. אֵתָן הָאֲזַחַתִּי. T̃h Ethan Esrachitae. Ο'. Αἰθὰμ τῷ Ἰσραηλῆτῃ. Ἄλλος Αἰθὰμ τῷ Ζαραῖτῃ.¹ Ἄλλος Αἰθὰν τῷ Ἐζραῖτῃ.²

2. בְּנֵפֶשׁ יְהוָה עוֹלָם בְּרַחֲמֵי יְהוָה. Beneficia Jovae perpetuo capiam. Ο'. τὰ ἐλέη σου, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἄσονται. 'Α. ἔλεος κυρίου αἰῶνα ἄσονται. Σ. τὰ ἐλέη κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ἄσω. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³

3. בִּרְחַמֵּי יְהוָה. Nam dixi: In perpetuum. Ο'. ὅτι εἶπας, εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Ε'. ὅτι εἶπα... Σ. Θ. ὅτι εἶπον.⁴

בְּהִימָה כִּי־אֶמְנָתָהּ. Caelos (quod attinet) confirmabis veritatem tuam in illis. Ο'. ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Σ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐδρασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου.⁵

4. לְבַחֲרִי. Electo meo. Ο'. τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. Οἱ λοιποὶ πάντες· τῷ ἐπιλέκτῳ μου.⁶

¹⁹ Euseb., Reg. unus. ²⁰ Theodoret., et Colb. στιχηρὸς scriptus. Nobil. affert: Σ. ἐμοῦ δὲ—οἰμωγή. ²¹ Nobil.

²² Euseb. Post ἐκλείπων interpungit Syro-hex. ²³ Euseb. Syrus affert: Σ. κατεσιώπησάν με (עלמס). ²⁴ Euseb. Alii libri [Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Psalt. Gall., Cod. Alex., alii] habent φίλον καὶ πλησίον. Schol. τὸ πλησίον οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ παρὰ τοῖς Ο', οὔτε παρὰ Θ.—Nobil. Ex hoc scholio, quod etiam Vat. habet, Drusius notam hexaplarem fecit: 'Α. Σ. φίλον

καὶ πλησίον. Montef. vero exhibet: 'Α. φίλον καὶ πλησίον.

²⁵ Colb. στιχηρὸς scriptus. Syrus affert: Σ. καὶ ἐταῖρον, κ. τ. ἄ. (سحب). ²⁶ Euseb. Scholium apud Nobil.

PSALM. LXXXVIII. ¹ Scholium apud Nobil. ² Euseb.

Nobil., Vat. ³ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. ⁴ Euseb. ⁵ Euseb. ⁶ Euseb.

Theodoret., Euthym.: Σ. ἐδρασθήσεται. In fine lectionis LXXviralis Psalt. Gall. affert: + (corrigere ✕) in eis.

⁶ Euseb. Syro-hex. ⁷ Euseb.

5. ער-עולם אֶכֶן וְנִתִּי לְרִדְדוֹר כְּסָאָה. *Usque in aeternum confirmabo semen tuum, et aedificabo in generationem et generationem thronum tuum.* Ο'. ἕως τοῦ αἰῶνος ἐτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου. Σ. ἕως τοῦ αἰῶνος ἐτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς ἑκάστην γενεὰν τὸν θρόνον σου.⁷

6. אֶת-אֱמוּנָתָהּ בְּהֶל קְדָשִׁים. *Etiam fidem tuam in coetu sanctorum.* Ο'. καὶ τὴν ἀληθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων. 'Α. Σ. καί γε τὴν πίστιν σου...⁸ Θ. καί γε τὴν πίστιν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.⁹

7. כִּי מִי בִשְׁחַק יַעֲרֹף לִיהוָה יְדַמָּה לִיהוָה בְּבָנָי. *Nam quis in caelo comparabit se Jovae? similis est Jovae in filiis deorum?* Ο'. ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ; καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; Σ. τίς γὰρ ἐν αἰθέρι ἀντιπαραθήσει τῷ κυρίῳ; ἔξι-σάσει τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεῶν;¹⁰

8. אֵל יַעֲרֹץ בְּסוֹד-קְדָשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל-כָּל-רִבּוֹ. *Deus terribilis in consensu sanctorum magno, et venerandus super omnes qui sunt circa eum.* Ο'. ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ¹¹ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερός ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ. 'Α. ἰσχυρὸς κατισχυρευόμενος ἐν ἀπορρήτῳ ἁγίων, πλήθος [πλήθος] καὶ ἐπί-φοβος ἐπὶ πάντας κύκλῳ αὐτοῦ. Σ. θεὸς ἀήτ-τητε ἐν ὁμιλίᾳ ἁγίων πολλῇ, καὶ ἐπίφοβος ἐν πᾶσι τοῖς περὶ σεαυτόν.¹²

9. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

10. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

11. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

12. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

13. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

14. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

15. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

16. אֶתָּה מוֹשִׁיל בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא בְּלִי אֶתָּה. *Thou dominaris superbiae maris; ubi attolunt se fluctus ejus, tu eos pesciscis.* Ο'. τὸν δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρ-σει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταστέλλεις αὐτήν.¹³

⁷ Euseb. ⁸ Syro-hex. ⁹ Theodoret. ¹⁰ Theodoret., Colb., quorum hic θεοῦ habet. Apud Euseb. et Nobil. mutila est lectio: Σ. τίς γὰρ ἐν α. ἀντ. τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ (θεῶν Nobil.). Tandem Syrus affert: Σ. θεῶν (ἰσῶν). (In textu LXX virali καὶ τίς deest in Comp., Ald., Theodoret., Psalt. Gall., Cod. Alex., aliis. Syro-hex. in textu habet καὶ τίς; in marg. ἡ τίς.)

¹¹ Syro-hex. in textu juxta Cod. A. (invito Cod. B.) ἐν βουλαῖς (ἰσῶν). Idem in marg.: ἐν coetu (ἰσῶν). ¹² Euseb. Syro-hex. affert: ἰσῶν, ἰσῶν; quasi in suo habuisset: Σ. θεὸς ἀήττητε (s. θεὸς ἀήττητος) ἐν ὁμιλίᾳ ἁγίων, πολὺς. Nisi

legendum cum Cod. B. ἰσῶν, ἰσῶν, ἰσῶν, ἰσῶν.

¹³ Syro-hex. ἰσῶν, ἰσῶν, ἰσῶν, ἰσῶν.

¹⁴ Euseb. In fine αὐτὰ assumimus ex Catena PP. GG., T. II, p. 827, et Syro-hex., qui affert: ἰσῶν, ἰσῶν. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Euseb., Theodoret. Nobil. affert: 'Α. βορρᾶν καὶ δεξιάν. Σ. εἰς β. καὶ εἰς δ. Θ. τὸν β. καὶ νότον. ¹⁷ Euseb. Theodoret. affert: 'Α. αἰνέσουσι. Σ. εὐφημήσουσι. Syro-hex. ἰσῶν, ἰσῶν.

¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Euseb., Theodoret., Nobil., Reg. unus. Syrus affert: Σ. invincibilitas (ἰσῶν, ἰσῶν). Cf. ad Psal. xxx. 5. ²¹ Euseb.

16. יָרֵעִי תְרוּעָה. *Qui noverunt clangorem.* Ο'. δ γινώσκων ἀλαλαγμόν. Σ. δ γινώσκων σημασίαν.²³
17. כָּל-הַיּוֹם. *Quotidie.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. πᾶσαν ἡμέραν.²³
18. כִּי־תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אַתָּה. *Quia gloria roboris eorum tu es.* Ο'. ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σὺ εἶ. Σ. ὅτι ἀγλαΐσμα ἀήτητον αὐτῶν εἶ σὺ.²⁴
20. בְּחֻזֹּן. *In visione.* Ο'. ἐν ὁράσει. 'Α. Σ. δι' ὁράσεως.²⁵
- לְחֶסֶדְךָ. *Pio tuo.* Ο'. τοῖς υἱοῖς σου. Πάντες τοῖς ὁσίοις σου. Σ'. τοῖς προφήταις σου.²⁶
- שְׂוִיִּתִּי עֵזֶר עַל-גִּבּוֹר הַיְּמִינִי בְּחֹר מַעַם. *Posui auxilium super heroa, exaltavi electum e populo.* Ο'. ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατὸν, ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐπέθηκα ἀντίληψιν ἀνδρείῳ, ὕψωσα ἐπίλεκτον ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου.²⁷
- 22-25. אֲשֶׁר יָדִי תִכּוֹן עִמּוֹ אֶת-יְרוּעִי תִאֲמָצְנוּ : לֹא-יִשְׁאֵי אֹיִבִּי בּוֹ וּבֶן-עֹלָהּ לֹא יַעֲנֶנּוּ : וּכְתוּרִי מִפְּנֵי צָרָי וּמִשְׁנֵאֵי אֶהָוָה : וְאֶמְצְנִי נְחֻשְׁתִּי עִמּוֹ. *Cum quo manus mea firma erit, etiam brachium meum roborabit eum. Non exactoremaget inimicus in eum, et filius iniqui-*

tatis non affliget eum. Sed profligabo a facie ejus hostes ejus, et osores ejus percutiam. Et veritas mea et favor meus erit cum eo. Ο'. ἡ γὰρ χεὶρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίον μου κατισχύσει αὐτόν. οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι (Ο'. Σ. οὐ κακώσει. Θ. οὐ κακουχήσει²⁸) αὐτόν. καὶ συγκόψω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισούντας αὐτόν τροπώσομαι. καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ. Σ. ἡ δεξιὰ μου βεβαίως συνέσται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίον μου στερεώσει αὐτόν. οὐκ ἐξαπατήσει αὐτὸν ἐχθρὸς, οὐδὲ υἱὸς ἀδικίας κακώσει αὐτόν. ἀλλὰ καὶ συγκόψω ἀπὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοὺς μισούντας αὐτόν, καὶ τοὺς κακοποιούντας αὐτόν πατάξω. ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ ἡ χάρις μου συνέσται αὐτῷ.²⁹

28. עֲלִיּוֹן לְמַלְכֵי-אֶרֶץ. *Supremum regibus terrae.* Ο'. ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς. 'Α. ὑψιστον τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.³⁰ Σ. ἀνώτατον τῶν βασιλέων τῆς γῆς.³¹
30. יְשֻׁמִּתִּי לְעֵד וְנִסְאוֹ כִּימֵי שָׁמַיִם. *Et perpetuam in perpetuum semen ejus, et thronum ejus sicut dies caelorum.* Ο'. καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα ÷ τοῦ αἰῶνος ὁ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.

Aliter Euthym.: ὁ μὲν 'Α. ἐξέδωκε' δ. καὶ κρίσις βάσις τοῦ θ. σου, ὁ δὲ Σ., ἔδρασμα. Sed cum Eusebio consentit Syro-hex.: 'Α. ἔδρασμα (ܐܕܪܫܡܐ). Σ. βάσις (ܒܥܫܝܡܐ). Cf. ad Psal. xxxii. 14. xcvi. 2. ²² Euseb. Syrus affert: Σ. σημασίαν (ܚܡܐܝܬܐ). ²³ Euseb. ²⁴ Catena Parisiensis, ubi ἀήτητον τὸν αὐτῶν scriptum. Cf. Hex. ad Prov. xix. 11. ²⁵ Syro-hex. ܐܬܝܬܝܢ ܥܡܝܐ ܕܥܝܢܐ. Theodoret. affert: Σ. τότε ἐλάλησας δι' ὁράσεως τοῖς υἱοῖς σου. ²⁶ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 57: "Sanctis tuis. Pro quo in Graeco, filiis tuis, invenisse vos dicitis. Sed sciendum quod in Hebraeo LAASIDACH habet, quod omnes τοῖς ὁσίοις σου, id est, sanctis tuis, transtulerunt; et sola Sexta editio, prophetis tuis, interpretata est, sensum magis quam verbum exprimens. Et in Κοινη tantum pro sanctis, filiis reperi." Ubi Vallarsius: "Hexapla et veteres [Hieronimi] edd. ἁγίοις pro ὁσίοις habent, quod verius videtur." Immo ἁγίος pro Hebr. חֲסִיד ne unus quidem interpres Graecus

dixit, sed omnes constanter ὁσίος. Error veterum edd. fraudi fuit Montefalconio, qui "ex MSS. et Hieron." notam hexaplaem sic constituit: 'Α. Ο'. τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς ἁγίοις σου (Ο'. υἱοῖς σου). Σ. τότε ἐλάλησας δι' ὁράσεως τοῖς ἁγίοις σου. Σ'. τοῖς προφήταις σου. In apparatu Parsonsiano nullus codex τοῖς ἁγίοις σου, unus (Cod. 175) τοῖς ὁσίοις σου, alius (Cod. 264) in marg. affert: γρ. τοῖς ὁσίοις σου. 'Α. Σ. Ε'. οὕτως καὶ (καὶ compendiose scriptum vix differt a siglo S') τοῖς προφήταις σου. ²⁷ Euseb. Pro ἀνδρῶν, ut in Euseb. legitur, Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 242 certissime correxit ἀνδρείῳ. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 16. Jesai. iii. 2. Ezech. xxxii. 12. Amos ii. 16. (In textu LXXviri Syro-hex. habet ܥܡܝܐ ܕܥܝܢܐ, h. e. ἐπὶ δυνατοῦ, ut videtur, invitis libris Graecis: idem in marg. ܥܡܝܐ.) ²⁸ Nobil., Vat. ²⁹ Euseb. ³⁰ Theodoret. Nobil. Apud Theodoret. παρὰ ante τοῖς β. ex uno cod. perperam assumsit Schulzius. ³¹ Euseb., Theodoret., Nobil.

- Σ. καὶ ποιήσω διηνεκὲς τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ.³²
32. קְהָתִי. Statuta mea. Ο'. τὰ δικαιώματά μου. Ἄλλος· ἀκριβάσματα. Ἄλλος· προστάγματα.³³
33. וּבְגַנְעִים. Et plagis. Ο'. καὶ ἐν μάστιγι. Ἄ. Σ. καὶ ἐν ἀφαίς.³⁴
34. וְלֹא יִשְׁקַר בְּאֵמֹנִי. Nec mentiar in fide mea. Ο'. οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου. Ἄ. (καὶ) οὐ ψεύσομαι... Σ. (καὶ) οὐ παραβήσομαι...³⁵
36. בְּקִדְשִׁי. Per sanctitatem meam. Ο'. ἐν τῷ ἁγίῳ μου. Ε'. κατὰ τοῦ ἁγιασμοῦ μου.³⁶
38. כִּי־יָרֵחַ יִבְנוֹן עוֹלָם. Sicut luna stabilis erit in perpetuum. Ο'. καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὡς ἡ μὴν ἑδραία αἰωνίως μενεῖ.³⁷
- יְדֵעִי. Et testis. Ο'. καὶ ὁ μάρτυς. Σ. (καὶ) ὁ διαμαρτυρούμενος.³⁸
39. וְנִתְּנָה וְנִתְּנָה וְנִתְּנָה. Tu vero rejecisti et sprevisisti. Ο'. σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξουδένωσας. Σ. σὺ δὲ αὐτὸς ἀπεβάλου καὶ ἀπεδοκίμασας.³⁹
- וְהָיָה עִם־מִשְׁחִי. Iratus es uncto tuo. Ο'. ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου. Ἄ. ἀνπερβήτησας μετὰ ἡλειμμένου σου.⁴⁰ Σ. ἐχολώθης πρὸς τὸν χριστόν σου.⁴¹
40. נִאֲרָתָה בְּרִית עֲבָדֶיךָ. Detestatus es pactum servi tui. Ο'. κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου. Σ. εἰς καταρὰν ἔδωκας τὴν συνθήκην τοῦ δούλου σου.⁴²
41. מְחֻתָּה. Ruinas. Ο'. δειλίαν. Σ. ἥττημα.⁴³
43. צִרְיוֹ. Hostium ejus. Ο'. τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Ἄ. θλιβόντων αὐτόν. Σ. τῶν θλιβόντων αὐτόν. Ἡ Σ' μόνῃ· τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.⁴⁴
45. הִשְׁבַּת מִשְׁהָרוֹ. Cessare fecisti splendorem ejus. Ο'. κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν. Ἄ. dimisisti καθαρισμὸν αὐτοῦ.⁴⁵ Σ. ἀπέπανσας τὴν καθαρότητα αὐτοῦ.⁴⁶
46. יְמֵי עֲלֻזָּתוֹ. Dies juventutis ejus. Ο'. τὰς ἡμέρας τοῦ θρόνου (alia exempl. χρόνου⁴⁷) αὐτοῦ. Ἄ. ἡμέρας νεότητος αὐτοῦ.⁴⁸ Σ. νεότητος αὐτοῦ.⁴⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵⁰
- וְעָלְוִי. Operuisti eum. Ο'. κατέχεας αὐτοῦ. Σ. περιέβαλες αὐτόν.⁵¹
47. וְעָלְוִי. Quousque, Jona, abscondes te penitus? Ο'. ἕως πότε, κύριε, ἀποστρέψῃς εἰς τέλος; Ἄ. ἕως πότε, κύριε, ἀποκρυβήσῃς εἰς νίκος;⁵² Σ. ἕως τίνος, κύριε, ἀποκρυβήσῃς εἰς τέλος;⁵³
- וְהָיָה עִם־מִשְׁחִי. Iratus es uncto tuo. Ο'. ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου; Σ. φλεγθήσεται ὡς πῦρ ὁ θυμὸς σου;⁵⁴
48. וְהָיָה עִם־מִשְׁחִי. Memento, quod ad me

³² Euseb., Regii duo. Syro-hex. affert: Σ. ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ (ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ). ³³ Coisl. unus. Cf. ad Psal. xxxv. 7. ³⁴ Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ³⁵ Theodoret., Nobil. Montef. edidit: Ἄ. οὐ ψεύσομαι τὰς ἐπαγγελίας, notans: "Unus codex. Sed haec interpretatio non videtur Aquilae esse; immo potius scholion aliquid incerti." Scholium plenius affert Cod. 264: Ἄ. οὐ ψεύσομαι τὰς ἐπαγγελίας μου, οὐ παραβήσομαι τὰς συνθήκας, ἀλλὰ δείξω τῶν ὑποσχέσεων τὴν ἀλήθειαν. ³⁶ "Reg. unus ex Apolinario."—Montef. ³⁷ Euseb. ³⁸ Theodoret., Nobil. et "duo codd.," quorum unus διαμαρτυράμενος habet. ³⁹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ⁴⁰ Euseb., ubi mendose legitur ὑπερβήτησας. Cf. ad Psal. lxxvii. 21, 59. ⁴¹ Euseb.,

Theodoret., Nobil. Syrus Symmacho continuat: ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ⁴² Theodoret., Nobil. Montef. διαθήκην pro συνθήκην negligenter exscripsit. Cod. 268: Σ. τὴν συνθήκην. ⁴³ Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. Vox Syriaca commutatur cum ἥττημα Jesai. xxxi. 8. Cf. ad v. 14. ⁴⁴ Vat. Idem notat: Ἐν τῷ τετρασελίδῳ οὕτως (sc. τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ)· ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, θλιβόντων αὐτόν. ⁴⁵ Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ⁴⁶ Theodoret., Nobil., Reg. unus. "Duo Regii habent κατέλυσας."—Montef. ⁴⁷ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Psalt. Gall., Cod. Alex., alii. ⁴⁸ Nobil., Vat. ⁴⁹ Nobil. Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ⁵⁰ Vat. ⁵¹ Syro-hex. ܡܫܠܐ ܕܝܡܝܐ ܕܥܡܠܐ. ⁵² Euseb. ⁵³ Euseb., Theodoret., Nobil. ⁵⁴ Theodoret., Nobil.

attinet, quae (quam fluxa) sit vita. Ο' μνήσθητι τίς ἡ ὑπόστασίς μου. 'Α. μνήσθητι μου ἐκ καταδύσεως.⁵⁵ Σ. μνήσθητι τί εἰμι ζῶν' πρὸς ἡμέραν (σ. ἐφήμερος) εἰμί.⁵⁶

48. כָּל-בְּנֵי-אָדָם. Omnes filios hominum. Ο'. ✠ πάντας ἁ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁵⁷

49. סֵלָה. Selah. Ο'. διάψαλμα. 'Α. cantilena.⁵⁸

50. אֲיֵה. Ubi. Ο'. 'Α. Σ. ποῦ ἔστι. Θ. ποῦ εἰσὶ.⁵⁹

51. שְׁאֵתִי בְּחֵיקִי כָּל-רֵבִים עִמִּים. Porto in sinu meo omnes multos populos. Ο'. οὐ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἔθνων. 'Α. αἶροντός μου ἐν κόλπῳ πάσας ἀδικίας λαῶν.⁶⁰ Σ. ἐβάστασα ἐν τῷ κόλπῳ μου παμπολλῶν ἔθνων.⁶¹

52. אֲשֶׁר חָרְפוּ עֲקֻבוֹת מַשִּׁיחָה. (Convicia) quibus conviciati sunt vestigia uncti tui. Ο'. οὐ ἀνέιδισαν τὸ ἀντάλλαγμα ('Α. Θ. Ε'. τὰ ἔχνη) τοῦ χριστοῦ σου. Σ. οὐ ἀνέιδισαν τὰ ἔχνη τοῦ χριστοῦ σου.⁶² Aliter: Σ. Θ. δὲν ἀνέιδισαν...⁶³

53. אָמֵן וְאָמֵן. Amen et amen. Ο'. γένοιτο, γέ-

νοιτο. 'Α. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως.⁶⁴ Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν.⁶⁵

PSALM. LXXXIX (Hebr. xc).

1. אָתָּה הָיִיתָ. Tu factus es. Ο'. ✠ σὺ ἁ ἐγενή-
θης.¹

בְּדֹר דֹּר. In generatione et generatione. Ο'. ἐν
γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Σ. ἐν ἐκάστη γενεᾷ.²

2. בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲלִיל אֶרֶץ וְתֵבֵל. Prius-
quam montes nati sint, et creaveris terram et
orbem. Ο'. πρὸ τοῦ ὅρη γεννηθῆναι (alia ex-
empl. ἐδρασθῆναι³), καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν
καὶ τὴν οἰκουμένην. 'Α. Σ. πρὶν ὅρη τεχθῆναι,
καὶ ὠδινθῆναι γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην.⁴

אָתָּה אֱלֹהִים. Tu es Deus. Ο'. σὺ εἶ. μὴ (ἀπο-
στρέψης). Οἱ πάντες· σὺ εἶ, ὁ θεός.⁵

3. תִּשָּׁב אִנּוֹשׁ עַד-רֶדְכָּא. Redigis hominem in pul-
verem. Ο'. (μὴ) ἀποστρέψης ἄνθρωπον εἰς
ταπείνωσιν. Σ. ἀνατίμψεις ἄνθρωπον ἕκαστον εἰς
κατάρκισιν contritionis.⁶

⁵⁵ Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל. Cf. ad Psal. xvi. 14. (Syr. סַחַל, fissura, ponitur pro καταδύσει 3 Reg. xv. [13] teste Masio in Syrorum Pecul. s. v.) Hieron.: memento mei de profundo.

⁵⁶ Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל. ⁵⁷ Sic cum aster. Psalt. Gall. Deest πάντας in Psalt. Rom. et quinque eodd. Solus Syro-hex. habet, τοὺς υἱοὺς πάντων τῶν ἀνθρώπων.

⁵⁸ Syro-hex. ✠ חֲסִידָא. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁵⁹ Coisl. unus. ⁶⁰ Euseb. Hieron.: omnes iniquitates populorum.

⁶¹ Theodoret., Nobil. Minus probabiliter Euseb.: Σ. ἐβάστασα ἐν τῷ κ. μου πάντων τῶν ἔθνων. Euthym. notat: τὸ ὑπέσχον ὁ μὲν 'Α. ἦρα, ὁ δὲ Σ. ἐβάστασα, ἐξέδωκεν. Tandem Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל. h.e. Σ. ὅτι ἦρα ἐν τῷ κόλπῳ μου πάσας ἀδικίας λαῶν [τούτων]. Est, ut videtur, Aquilae versio, cui pronomen אֲנִי e versu sequenti male adhaeret.

⁶² Montef. edidit: 'Α. Σ. Θ. οὐ ἀνέιδισαν κ. τ. εἰ, notans: "Hanc lectionem Eusebius uni Symmacho tribuit; Theodoretus [omisso οὐ] Aquilae et Theodotioni; unus Regius Symmacho et Theodotioni."—Montef. Nobil. affert: Σ. τὰ ἔχνη. Syro-hex.: Σ. Ε'. τὰ ἔχνη (חֲסִידָא) τοῦ χριστοῦ σου.

⁶³ Cod. 268. Aquila fortasse bis interpretatus est, οὐ ἀνέιδισαν.

⁶⁴ Sic Euseb., omissa

copula. Theodoret. affert: 'Α. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως. Cf. ad Psal. xl. 13.

⁶⁵ Euseb. Copulam omisit Montef. Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל.

PSALM. LXXXIX. ¹ Sic Psalt. Gall. Pronomen abest a libris omnibus et Syro-hex.

² Euseb., Nobil. et "MSS." Euthym. notat: ἀπὸ τοῦ, ἐν πάσῃ γ, οὕτως γὰρ καὶ ὁ Σ. ἐξέδωκεν.

³ Sic Origen. et Cyril. Alex. apud Parsonsium. Hieron. in Epist. CXL ad Cyprian. 6: "LXX: Antequam montes firmarentur." Etiam Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל. (Cod. B. emendatius ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל.) ⁴ Euseb. "Hieron. vero ad Cyprianum et Codex Græceus Colbert. haec omnibus aliis interpretibus tribuere videntur."—Montef. Hieronymi verba sunt: "Illud autem quod et Hebraicum habet, et omnes alii interpretes: Antequam montes nascerentur, et parturiretur terra."

⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 58: "Tu es Deus. Et dicitis quod in Græco non sit Deus. Quod apud eos esse manifestum est. Nam et Hebraicum habet, et omnes alii interpretes, et LXX similiter transtulerunt: ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ, ὁ θεός."

⁶ Syro-hex. ✠ אֲנִי מִן-מַעְיִן סַחַל. Bugatus vertit: rejicies hominem unumquemque ad condemnationem contritionis.

ἐπετάσθη.¹⁹ Σ. ἡμετέρας γὰρ ἀφ' ὧν ἐκπε-
ταννύμεθα.²⁰ Θ. ὅτι ἐπῆλθε πρᾶπτης, καὶ
παυδευθὴσόμεθα.²¹ Ε'. ὅτι ἐπῆλθε σπουδῇ, καὶ ἀνη-
λώθημεν (s. ἐξελίπομεν).²²

11. מִי־יֹדֵעַ עוֹ אַפְּךָ וְכִי־רָאִיתָ עֲבָרָתִי. Quis
novit potentiam irae tuae? et secundum timo-
rem tuum indignationem tuam? O'. τίς γινώ-
σκει τὸν κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ τοῦ
φόβου τοῦ θυμοῦ σου (ἐξαριθμήσασθαι); Σ.
τίς οἶδε τὴν ἰσχὺν τοῦ θυμοῦ σου, καὶ κατὰ
τὸν φόβον σου τὴν ὀργήν σου;²³

12. לְמִנּוֹת יְמִינִי כִּן הִדְגַּע וְנִבְיֵא לְבַב חֲכָמָה. Numerare dies nostros sic ostende nobis, ut
inferamus cor sapiens. O'. ἐξαριθμήσασθαι.
τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον, καὶ τοὺς πε-
παιδευμένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ. 'Α. ἀριθμῆσαι
ἡμέρας ἡμῶν οὕτως σήμανον (s. γνώρισον), καὶ οἴσομεν καρ-
δίαν σοφίας.²⁴ 'Α. Σ. Ε'. dies nostros sic ostende,
ut veniamus corde sapienti.²⁵

13. שׁוּבָה יְהוָה עַד־מָתִי וְהִנֵּחַם עַל־עַבְדֶּיךָ. Con-
verte te, Jova, usquequo? et misereat te ser-
vorum tuorum. O'. ἐπιστρέψον, κύριε, ἕως
πότε; καὶ παρακληθῆτι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
Σ. ἐπιστράφητι, κύριε, ἕως πότε; παρακληθῆτι
ἐπὲρ τῶν δούλων σου.²⁶

14. שְׁבַעֲנִי בִּבְקֶרֶס חֲסִידָךָ וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־

נְיִינִי. Satia nos mane favore tuo, et jubila-
bimus et laetabimur omnibus diebus nostris.
O'. ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωὶ τοῦ ἐλέους σου, καὶ
ἡγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν. ἐν πάσαις
ταῖς ἡμέραις ἡμῶν (εὐφρανθήμεν). 'Α. καὶ
οἱ ἄλλοι. ἐμπλησον ἡμᾶς ἐν πρωῒ ἐλέους σου,
καὶ αἰνέσομεν καὶ εὐφρανθήσόμεθα ἐν πάσαις
ἡμέραις ἡμῶν.²⁷ Σ. χόρτασον ἡμᾶς ὀρθρινοῦ
ἐλέους σου, ἵνα ὑμνήσωμεν καὶ εὐφρανώμεθα
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν.²⁸

15. שְׂמַחְנוּ כִּימֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָצָה. Laetifica nos secundum dies quibus afflicisti
nos, annos in quibus vidimus malum. O'. εὐ-
φρανθήμεν (alia exempl. εὐφράνθημεν²⁹) ἀνθ'
ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἶδο-
μεν κακά. Σ. εὐφρανον ἡμᾶς πάσας ἡμέ-
ρας ἅς ἐκάκωσας ἡμᾶς, ἔτη ἐν οἷς εἶδομεν
κακά.³⁰

16. יִרְאָה אֶל־עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּה יְהוָה עַל־בְּנֵיהֶם. Conspicuum fiat servis tuis opus tuum, et splen-
dor tuus filiis eorum. O'. καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς
δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου, καὶ ὁδηγῇ
σου τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Σ. φανήτω παρὰ τοῖς
δούλοις σου τὰ ἔργα σου, καὶ τὸ ἀξιοπρεπές
σου ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.³¹

17. יְהִי נָעַם אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ

¹⁹ Nobil., Vat. (Rarius vocab. διεπλάσεν, q. d. trans-
propinquavit, non opus est cum διεπλάσεν commutare.)
Aliter Hieron. ibid. 14: "Satisque miramur quid volue-
rit verbum Hebraicum ais LXX, Theod., et Sexta ed.
transferre mansuetudinem; cum Aq., Sym., et Quinta ed.
festinationem, et repente, celeriterque transtulerint." Ubi
festinatio (σπουδῇ) fortasse ad posteriorem et accuratiorem
Aquilae recensionem referenda est. In priore enim וְנִשְׁמַחָה,
non וְנִשְׁמַחָה, interpretata est.

²⁰ Euseb., Nobil., Vat. Hieron. ibid.: Σ. succidimus (fort. succidimur) enim re-
pente, et avolamus. Syro-hex. ܡܫܝܚܝܢܐ. Ubi notandum est, tam Syrum quam
Latinum interpretem ἐκπετανύμεθα eodem sensu quo ἐκπε-
τάμεθα cepisse.

²¹ Nobil., Vat. ²² Syro-hex. ܡܫܝܚܝܢܐ. Graeca nostra non
sunt certa, sed Syriaca nullo modo conciliari possunt cum
Hieronimo, qui affert: Ε'. quoniam transivimus celeriter, et
dissolvimur. ²³ Theodoret., Nobil. et "MSS." ²⁴ Syro-

hex. ܡܫܝܚܝܢܐ. ²⁵ Hieron. ibid. 16. ²⁶ Euseb.

²⁷ Theodoret. notat: 'Ο χρόνος ἐνῆλλαται παρὰ τοῖς O'. ὁ γὰρ
'Ακύλας καὶ οἱ ἄλλοι οὕτως εἰρήκασιν (Nobil. οἱ γὰρ λοιποὶ εἰρή-
κασιν): ἐμπλησον κ.τ.λ. Nobil. legit ἐν τῇ πρωῒ, et mox ἐν
πάσαις ταῖς ἡμέραις. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ αἰνέσομεν
(ܡܫܝܚܝܢܐ).

²⁸ Euseb., apud quem ἵνα ὑμνήσωμεν sine
sensu editum. Semlerus ὑμνῶσωμεν reponere jussit, invita
lingua. Cf. ad Psal. lviii. 17. ²⁹ Sic Syro-hex., Cod.

Alex., alii. In Ed. Rom. legitur εὐφρανθήμεν, sed calamo
confossum; nec agnoscit Cod. Vat. a Maio descriptus.

³⁰ Euseb. Syro-hex. ܡܫܝܚܝܢܐ. Quasi
in Graeco legisset: Σ. εὐφρανον ἡμᾶς, ὁ θεός, ὅσας (s. πόσας)
ἡμέρας ἐκάκωσας κ.τ.λ. ³¹ Euseb. Post τὸ ἀξιοπρεπές
supplevimus σου, et in fine αὐτῶν pro ἡμῶν correximus,
auctore Syro-hex., qui affert: ܡܫܝܚܝܢܐ ܡܫܝܚܝܢܐ ܡܫܝܚܝܢܐ.

כֹּנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּנְנָה. *Et sit gratia Iovae Dei nostri super nos, et opus manuum nostrarum stabili super nos, et opus manuum nostrarum stabili illud.* Ο'. καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς (alia exempl. addunt: καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον³²). Σ. καὶ ἔστω τὸ κάλλος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπάνω ἡμῶν, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐδραΐα ποιήσον ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὴν πράξιν τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐπιτέλεσον.³³

PSALM. XC (Hebr. xci).

1. Ο'. ÷ αἶνος ὥδῃς τῷ Δαβὶδ ♣. ἀνεπίγραφος ὁ ψαλμός.¹

יֹשֵׁב בְּכִתְרֵי אֲלִישִׁי. *Qui sedet in latibulo Altissimi.* Ο'. ὁ κατοικῶν ἐν βοθηαίᾳ τοῦ ὑψίστου. 'Α. Ε'. ὁ καθήμενος ἐν ἀποκρύφῳ ὑψίστου. Σ. ὁ κατοικῶν ὑπὸ σκέπην τοῦ ὑψίστου.²

בְּצֵל שְׁדֵי יְתָרְלֵן. *In umbra Omnipotentis commorabitur.* Ο'. ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ ÷ τοῦ οὐρανοῦ ♣ αὐλισθήσεται. 'Α. ἐν σκιᾷ ἱκανοῦ

αὐλισθήσεται.³ Σ. ὑπὸ σκιὰν τοῦ ἱκανοῦ νυκτερεύων.⁴

2. אֱלֹהֵי אֲבֹתָי. *Deus meus, confidam in eo.* Ο'. ὁ θεός μου, ἐλπιδῶ ἐπ' αὐτόν. 'Α. ὁ θεός (fort. θεέ) μου, πεποιθήσω ἐν αὐτῷ. Σ. ὁ θεός μου, καὶ εὐθαρσῆσω ἐν αὐτῷ.⁵

3. מְדַבֵּר חַיֹּת. *A peste perniciosi.* Ο'. καὶ ἀπὸ λόγου παραχόδους. 'Α. ἀπὸ θανάτου ἐπιβουλῆς.⁶ Σ. ἀπὸ λόγου ἐπηρείας.⁷

4. בְּאַבְרֵתִי יִצָּדֵק לִי. *Pennis suis proteget te.* Ο'. ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι. Σ. ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι.⁸

תִּתְחַפֵּי. *Confugies.* Ο'. ἐλπιείς. Σ. ἀμεριμνήσεις.⁹

זֶנֶב וְכִתְרָה אֲמָתִי. *Scutum et clypeus est veritas ejus.* Ο'. ὅπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. 'Α. (fort. Σ.) ὡς πανοπλία καὶ περιφέρεια ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.¹⁰

5. מַפְחֹד לַלַּיְלָה. *A ravnore noctis.* Ο'. ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ. 'Α. ἀπὸ πτόησεως νυκτός.¹¹

6. מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהִי. *A peste quae in caligine incedit.* Ο'. ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει. 'Α. ἀπὸ ῥήματος ἐν σκοτομήνῃ περιπατούντος. Σ. οὐδὲ λοιμὸν ζόφῳ ὀδεύοντα.¹²

³² Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii, invito Syro-hex. ³³ Euseb. Syrus affert: Σ. ἐδραΐα ποιήσον ὑπὲρ ἡμῶν (مَعْقِلًا خَدْمِ سَلَفِ).

PSALM. XC. ¹ Euseb. Hic et sequens obelus est in Psalt. Gall., non in Syro-hex. ² Euseb. Syro-hex. affert: ♣ יְהִי חַסְדִּי וְנֶאֱמָר לִי, Graece, ni fallor, ὁ καθήμενος ἐν σκέπῃ; nam ἀποκρύφον constanter sonat מְדַבֵּר. Etiam Heracliota in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 874: 'Α. Σ. ὑπὸ σκέπην τοῦ ὑψίστου. Nihilominus Aquilam ἐν ἀποκρύφῳ vertisse certo certius est. Cf. ad Psal. lx. 5. ³ Euseb. affert: 'Α. ἐν σκέπῃ ἱκανοῦ αὐλισθήσεται. Sed Heracliota l. c. testatur Aquilam ἐν σκιᾷ, non ἐν σκέπῃ scripsisse. Neque aliter Cod. 264: 'Α. ἐν σκιᾷ δὲ τοῦ ἱκανοῦ. ⁴ Euseb. ⁵ Idem. ⁶ Syro-hex. ♣ מְדַבֵּר בְּאֶפֶס, h. e. vertente Bugato, a detrimento mortis. Non tamen crediderim, Syrum in Graeco legisse ἀπὸ ἐπιβουλῆς θανάτου, sed inversionem, quae ei videbatur, verborum Graecorum imitari noluisse. Agellius, nescio quo auctore: "Symmachus λόγον ἐπηρείας, verbum insultationis; Aquila λόγον

ἐπιβουλῆς, sermonem insidiosum, transtulit." Cf. ad Psal. li. 4. lvi. 2. xciii. 20. ⁷ Nobil. affert: Σ. ἐπηρείας. Theodoret.: τὸν δὲ παραχόδῃ λόγον, ἐπηρείας λόγον ὁ Σ. εἶρηκεν. Euthym.: τὸν δὲ παραχόδῃ λ. ἐπηρεαστικὸν λ. ἐξέδωκεν ὁ Σ., τουτέστι, συκοφαντικόν. Denique S. Ambros. Offic. I, 4: "Sym. irritationis verbum dixit, alii perturbationis." ⁸ Syro-hex. ♣ מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהִי. Cf. ad Psal. lxxvii. 14. ⁹ Agellius. Syro-hex. ♣ מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהִי. Cf. ad Psal. xxxv. 8. ¹⁰ Colb. στιχρῶς scriptus. Montef. περιφορεία (sic) tacite edidit. Particula mitigandi ὡς Symmachum potius quam Aquilam auctorem prodit. ¹¹ Syro-hex. ♣ מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהִי, h. e. ἀπὸ πτόησεως νυκτός. Sed non credibile est Aquilam Hebraicum מְדַבֵּר per πτόησις vertisse. Syrum hic, ni fallor, falsa lectio, πτόησεως pro πτοήσεως, in errore induxit. Graecum προείσθαι pro προήσθαι posuit idem interpretes Psal. xxvi. i. lli. 6. lxxvii. 53. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxx. 5. ¹² Euseb. Syro-hex. vero: ♣ מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהִי, h. e. ab exterminatore ἐν σκοτομήνῃ (cf. ad

6. מִקֶּצֶב יָשׁוּב זָהָרִים. *A lue quae vastat meridie.* Ο'. ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμνίου μεσημβρινοῦ. 'Α. ἀπὸ δηγμοῦ δαιμονίζοντος μεσημβρίας.¹³ Σ. οὐ συγκύρημα δαιμονιώδης μεσημβρίας.¹⁴

7. מִלָּתֶךָ. *A latere tuo.* Ο'. ἐκ τοῦ κλίτους σου. 'Α. Σ. ἐκ τοῦ πλαγίου σου.¹⁵

9. קִי-אַתָּה יְהוָה בְּחֹסֶיךָ עָלִינוּ שְׁמֹתָ מַעֲוֹנָה. *Quoniam tu, Jova, refugium meum es, Altissimum posuisti habitaculum tuum.* Ο'. ὅτι σὺ, κύριε, ἡ ἐλπίς μου, τὸν ὑψιστον ('Εβρ. ἐλιὼν¹⁶) ἔθου καταφυγὴν σου. 'Α. ὅτι σὺ, κύριε, ἐλπίς μου, ὑψιστον ἔθηκες οἰκητήριόν σου.¹⁷ Σ. σὺ γάρ, κύριε, ἀφοβία μου, ὑψίστην ἔθου τὴν οἰκὴσίν σου.¹⁸ Ε'. ὅτι σὺ, κύριε, ἐλπίς μου, τὸν ὑψιστον ἔθου καταφυγὴν σου.¹⁹

10. לֹא-תֵאָחַז אֵלַי רָעָה וְיָנַע לֹא-יִקְרַב בְּאַחֶיךָ. *Non obtinget tibi malum, et plaga non appropinquabit tabernaculo tuo.* Ο'. οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακὰ, καὶ μάλιστα οὐκ ἐγγίει τῷ σκηνώματί σου. 'Α. οὐ μεταχθήσεται πρὸς σὲ κακία, καὶ ἀφή οὐκ ἐγγίει ἐν σκέπῃ σου.²⁰ Σ. οὐ κατισχύσει σου κακὸν, οὐδὲ ἀφή ἐγγίσει τῇ σκηνῇ σου.²¹

11. כִּי מִלְּאֲכָוִי יִצְוֶה לָךְ לִשְׁמֶרָה בְּכָל-דַּרְכֶּיךָ. *כי מל'אכ'ו יצ'וה לך לש'מר'ה בכל-ד'ר'כ'ך.*

Quia angelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Ο'. ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. 'Α. ὅτι ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται τοῦ φυλάξαι σε ἐν πάσαις ὁδοῖς σου.²² Σ. ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, φυλάσσειν σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου.²³

12. עַל-כַּפֵּים יִשְׁאוּנֶךָ פְּרִתְגוֹה בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ. *Super manibus portabunt te, ne offendant in lapidem pes tuus.* Ο'. ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 'Α. ἐπὶ ταρσῶν ἀροῦσί (σε), μήποτε προσκόψῃ ἐν λίθῳ ὁ πούς σου. Σ. ἐπὶ χειρῶν βαστάσουσί σε, ἵνα μὴ προσπαίῃ (fort. προσπταίσις) ἐν λίθῳ ποδὶ σου.²⁴

13. עַל-שִׁחַל וְפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמַס כִּפִּיר וְתַנִּין. *Super leone et aspidē incedes, conculcabis leonem juvenem et draconem.* Ο'. ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. Σ. ἐπὶ suffodientem arenam καὶ ἀσπίδα πατήσεις, ἔρψει ἐπὶ λέοντα ὀλοθρεύοντα καὶ δράκοντα.²⁵

14. כִּי בִי חֶשֶׁק. *Quoniam mihi adhaesit.* Ο'. ὅτι ἐπ' ἐμέ ἤλπισε. Σ. ὅτι πρὸς μέ ὥρμησε.²⁶

Psal. x. 2) περιπατοῦντος. Syr. **ܡܫܬܬܬܐ** ponitur pro ὀλοθρευτῆς 1 Cor. x. 10 in utraque versione; pro διαφθεῖρων, ut videtur, in Hex. ad Jerem. vi. 28; etiam pro λοιμός, corruptor, Hos. vii. 5. Hic quidem crediderim Aquilam vertisse ἀπὸ λοιμοῦ, a peste, quod Syrus de homine pestilenti cepisse videtur. ¹³ Nobil. Hieron.: a morsu insanientis meridie. Cf. Hex. nostra ad Hos. xiii. 14.

¹⁴ Sic Vat., teste Adlero, qui particulam οὐ delendam censet; et Nobil., qui sine negatione affert; male uterque. Magis culpandus est Montef., qui ex Corderio edidit: Σ. ἀπὸ συγκυρήματος δαιμονιώδους μεσημβρίας. ¹⁵ Euseb. Theodoret., Nobil.: 'Α. Σ. ἐκ πλαγίου σου. Syro-hex. **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Cf. Gen. vi. 17 in Syro-hex. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb., qui in Comment. p. 597 habet ἔθηκε κατοικητήριόν (s. οἰκητήριόν) σου; sed in Dem. Evang. p. 436, ἔθηκε οἰκητήριόν σου. ¹⁸ Euseb. in Comment.: Σ. σὺ γάρ, θεὸς (bis κύριε), ἀφοβία μου, ὑψ. ἔθου τὴν κατοικησίν (bis οἰκὴσίν) σου. Idem in Dem. Evang. l. e.: Σ. σὺ γάρ,

κύριε, ἀφοβία μου, ὑψ. ἔθου τὴν οἰκὴσίν σου. Syrus affert: **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ** (κύριε) **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Idem, qui in Dem. Evang. l. c. pro κακία, κακὰ male affert. Syro-hex. **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**, h. e. 'Α. οὐ κατισχύσει σου κακόν; quae Symmachi est lectio. ²¹ Euseb. utrobique.

²² Idem. Pro τοῦ φυλάξαι σε in Comment. legitur σε φυλάξαι. Deinde in Dem. Evang. ταῖς ὁδοῖς cum articulo scriptum. ²³ Idem. In Comment. αὐτοῦ abest; in altero opere pro φυλάσσειν eitur τοῦ διαφυλάξαι. ²⁴ Euseb. in Comment. p. 597, qui locus Montefalconium fugit. Pro προσπαίῃ legendum videtur προσπταίσις, aut certe προσπαίσις. ²⁵ Syro-hex. **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Ad λέων ὀλοθρεύων, hic et Pal. ciii. 21, cf. Jerem. ii. 30 in LXX et Syro-hex. Serpens qui arenam suffodit (cf. Deut. xxxii. 24 in Pesch.) est fortasse ψαμμοδύτης, s. ἀμμοδύτης. ²⁶ Syro-hex. **ܡܝܢ ܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**.

PSALM. XCI (Hebr. xcii).

1. **מְזִמּוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת.** *Canticum carminis in die sabbati.* O'. ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. Σ. ψσμα ψαλμοῦ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου.¹
4. **עַל-עֶשְׂרֵי וְעַל-נְבֵל עַל הַצִּיֹּן בְּכִנּוֹר.** *Super decachordo et super nabllo, super Higgaion cum cithara* (s. ad strepitum citharae). O'. ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρα. Σ. διὰ δεκαχόρδου καὶ ναύλας, διὰ μελωδίας ἐν κιθάρα.²
6. **מְאֹד עֲמְקוֹ מִחֻשְׁבֵּיתֶיךָ.** *Valde profunda sunt consilia tua.* O'. σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου. 'Α. Θ. . . ἐβαθύνθησαν . . . Σ. σφόδρα βαθεῖς οἱ διαλογισμοί σου.³
7. **אִישׁ-בָּעֵר.** *Vir stupidus.* O'. ἀνὴρ ἄφρων. Σ. ἀνὴρ ἀνόητος.⁴
8. **בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב.** *Cum germinant impii instar herbae.* O'. ἐν τῷ ἀνατεῖλαι τοὺς ἀμαρτωλοὺς ὥσει χόρτον. Σ. ἐν τῷ βλαστήσαι ἀσεβεῖς ὅμοια χόρτῳ.⁵
- וְיִצְּצוּ כָל-פְּעֻלֵי אֹן.** *Et florent omnes facientes iniquitatem.* O'. καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 'Α. Σ. καὶ ἤνθησαν . . .⁶

Σ. καὶ ἐν τῷ ἀνθῆσαι πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀδικίαν.⁷

11. **בִּלְחֵי בִשְׁכֹן רֵעֵנִי.** *Perfusus sum oleo recente.* O'. καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλέφ (alia exempl. ἐλαίφ⁸) πίνον. Σ. ἡ παλαιώσις μου ὡς ἐλαία εὐθαλής.⁹
12. **נִתְבַּטַּעַי בְּשׂוֹרֵי.** *Et intuebitur (cum voluptate) oculus meus insidiatores meos.* O'. καὶ ἐπέιδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου. Τδ' Εἰβρ. Σ. Θ. καὶ ἐπόνθηται ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἀποτειχίζουσί με.¹⁰
14. **שְׁתוּלִים.** *Plantati.* O'. πεφυτευμένοι. Οἱ ἕτεροι μεταφυτευθέντες.¹¹
15. **עוֹד יִנּוּבֹן בְּשִׁיבָה רְשָׁנִים וְרֵעֵנִים יְהִי.** *Adhuc pullulabunt in senectute, pingues et virides erunt.* O'. τότε πληθυνθήσονται ἐν γῆρῃ πίνον, καὶ εὐπαθούντες ἔσονται. 'Α. ἔτι γεννηματίζοντες ἐν πολιᾷ πίνονες . . .¹² Σ. ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες, πίνονες καὶ εὐθαλεῖς ἔσονται.¹³ Θ. ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες πίνονες . . .¹⁴ Ε'. ἔτι γεννηματίζουσιν . . . S'. ἔτι πληθυνθήσονται . . .¹⁵
16. **לְחִיגִיד כִּי-יִשָּׂר יְהוָה צִוִּי וְלֹא-עֲלָתָהּ בּוֹ.** *Ad indicandum quod justus est Jova petra mea, et non est iniquitas in eo.* O'. τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐθὴς κύριος ὁ θεός μου, καὶ οὐκ ἔστιν

PSALM. XCI. ¹ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד**. ² Cod. 264. ³ Theodoret., Nobil. ⁴ Cod. 264. ⁵ Cod. Bodl. N E B. 2. 120, a. Brunzio exscriptus, in margine, a bibliopega misere truncato, affert: Συμ . . . εντω . . . στησ . . . σεβο . . . μοια . . . τωκαι . . . σε . . . τεσ . . . τερ . . . μεν . . . φει . . . Brunsius notat: "Lacunas, posito quod in apographo meo nonnullae literae male delineatae sint, sic expleo: Συμμάχον' ἐν τῷ βλαστήσαι ἀσεβεῖς ὁμοίως τῷ χόρτῳ, καὶ ἤνθησαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι ἀνοφέλειαν." Codicem nos denuo inspiciendum curavimus; quo facto, apparet Brunzii apographum accuratissime descriptum esse, nisi quod syllaba secunda in σεβο, et siglum kai post τω, pro certo explicari non possunt. In priore clausula Brunsum fere secuti sumus; in posteriore, reprobata ejus lectione, aliam substituere non ausi sumus; praesertim cum Symmachi versionem satis probabilem suppeditet Syrus noster. ⁶ Theodoret., Reg. unus, et Cod. 264.

Nobil. affert: 'Α. ἤνθησαν. ⁷ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד**. ⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ⁹ Theodoret., Nobil. Montef. male praemittit kai. Syro-hex. **וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד**. ¹⁰ Colb. στιχηρῶς scriptus. Theodoret. affert: Τδ, ἐπέιδε, καὶ ὁ Σ. καὶ ὁ Θ. καὶ αὐτὸς ὁ 'Εβραῖος ἐπόνθηται εἰρηκεν. Syro-hex.: Σ. καὶ ἐπόνθηται (וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד); et Σ. ἐν τοῖς ἀποτειχίζουσιν με (וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד). Cf. ad Psal. xxvi. 11. liii. 7. lviii. 11. ¹¹ Nobil. Syro-hex.: 'Α. Ε'. μεταπεφυτευμένοι (וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד). Hieron. transplantati. Cf. ad Psal. i. 3. ¹² Nobil., Vat. Pro πίνονες Montef. falso edidit πίνον. ¹³ Theodoret., qui pergit ἀναγγελλόντες κ.τ.λ. E contrario Nobil., Vat. et Cod. 264 habent: Σ. ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γῆρῃ πίνονες. Litem quodammodo dirimit Syro-hex., qui affert: 'Α. Σ. ἔτι καρποφορήσουσι (וְהָיָה כְּמִשְׁכָּח חֶסֶד). Cf. ad Psal. lxi. 11. ¹⁴ Nobil., Vat. ¹⁵ Idem.

ἀδικία ἐν αὐτῷ. Σ. ἀπαγγέλλοντες ὅτι ὁρθὸς κύριος ὁ περιφράσσων με, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.¹⁶

PSALM. XCII (Hebr. xciii).

1. Ο'. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Τὸ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἔξαπλῳ, οὐδὲ παρ' Εὐσεβίῳ.¹
2. נָכוֹן כִּסֵּאֲךָ מֵאֵן מֵעוֹלָם אָמֵן. Firmum est solium tuum inde a longo tempore, ab aeterno es tu. Ο'. ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Σ. ἑδραῖος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπ' αἰῶνος σὺ εἶ.²
3. קוֹלִם. Vocem suam. Ο'. φωνὰς αὐτῶν. Οἱ Ο'. Ἀ. φωνήν. Θ. Οἱ λοιποὶ φωνάς.³
- יִשְׁאוּ נְהֵרוֹת דְּכָנִים. Tollunt flumina collisionem (fragorem) suam. Ο'. ἄρουσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν 4.⁴ Ἀ. ἐπήρθη ποταμῶν βάθη αὐτῶν.⁵
4. מַגְנִיפִּים מְשִׁבֵּרִים. Magnifici sunt fluctus maris. Ο'. θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης. Ἀ. ὑπερμεγέθεις συντριμμοὶ θαλάσσης.⁶
- אֲדִיר בְּמִרוֹם יְהוָה. Magnificus est in excelso Jova. Ο'. θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος. Ἀ. ὑπερμεγέθης ἐν ὑψει κύριος.⁷
5. עֵדוּתְךָ נֶאֱמָנוּ מֵאֵר. Testimonia tua fida sunt

valde. Ο'. τὰ μαρτύριά σου ἐπιστάθωσαν σφόδρα. Σ. αἱ μαρτυρίαι σου praestantes sunt σφόδρα.⁸

PSALM. XCIII (Hebr. xciv).

1. Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυιδ τετραδὶ σαββάτου. Ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ', καὶ Ε', καὶ Σ'.¹
- הוֹפִיעַ. Cum splendore appareas. Ο'. ἐπαρρησίασατο. Ἀ. καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιφάνηθι.²
4. יִתְאֲמְרוּ. Efferunt se. Ο'. ἄλλήσουσι.³
6. אֶלְמֶנָה וְגֵר יִהְיֶה וְיִתְמִים יִרְצָחוּ. Viduam et peregrinum interficiunt, et pupillos occidunt. Ο'. χήραν καὶ ὀρφανὸν ἀπέκτειναν, καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν. Θ. χήραν καὶ ὀρφανοὺς ἐφόνευσαν, καὶ προσήλυτον ἐκάκωσαν.⁴
8. בְּנֵינוּ בְּעֵרִים. Intelligite, bruti. Ο'. σύνετε δὴ, ἄφρονες. Ο'. Θ. σύνετε δὴ, ἀνοήτοι.⁵
- תְּשִׁיבִיל. Prudenter agetis. Ο'. φρονήσατε. Ἀ. ἐπιστημωθήσεσθε.⁶
9. יִבִּיט. Intuebitur. Ο'. κατανοεῖ. Σ. ὁψεται.⁷
13. שִׁחַת. Fovea. Ο'. βόθρος. Ἀ. Σ. διαφθορά.⁸
15. פִּירֵעֲדָרֶק יִשׁוּב מִשְׁפָּט וְאֶחָדוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל. Quia ad justitiam convertet se iudicium, et post illud omnes recti corde. Ο'. ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψῃ εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ἀ. Θ. . . καὶ ὅτι οὖν

¹⁶ Theodoret. Syrus affert: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ.
ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ.

PSALM. XCII. ¹ Theodoret. ² Colb. στιχηρῶς scriptus. Syro-hex. affert: Σ. ἑδραῖος (ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ). Cf. ad Psal. lvi. 8. ³ Nobil., Vat. ⁴ Sic sine aster. Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall.: * elevaverunt flumina fluctus suos: Syro-hex. in textu affert: * ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ; h. e. * ἄρουσιν οἱ ποταμοὶ attritiones αὐτῶν 4; cum scholio: "Attritiones dicuntur ab eo quod atterunt aquae (ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ)." (Masius in Syrorum Pecul. affert: "ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ, excavare, atterere, ut gutta perpetua lapidem.") ⁶ Nobil. Syro-hex. affert: Σ. ἐπήρθη κ.τ.λ. (ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ). ⁸ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ. ⁷ Theodoret. ⁸ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ.

ⲉⲃⲉⲛ. Montef. ex uno cod. affert: Σ. αἱ μαρτυρίαι σου.

PSALM. XCIII. ¹ Schol. apud Nobil. In textu LXXviri post σαββάτου add. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις Theodoret., Syro-hex., cum libris paucis. ² Theodoret. Montef. ex duobus codd. affert: Ἀ. Σ. Θ. Ε'. Σ'. ἐπιφάνηθι.

Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ, cum scholio: "ἐπιφάνηθι, nempe tu." ³ Sic cum aster. Psalt. Gall. ⁴ Nobil.

⁶ "Coislin., qui indicare videtur LXX ex Theodotionis editione sic emendatos fuisse in Hexaplis."—Montef.

⁸ "Ἄλλος" ἐπιστημωθήσεσθε. Idem Coislin. Videtur esse Aquilae, qui ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ [Psal. xxxi. 8, sed ἐπιστημωθῆσαι, ut h. l., Psal. ii. 10. cxviii. 99] vertere solet."—Montef. ⁷ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ. ⁸ Idem: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱⲩⲁ.

αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.⁹ Σ. ὅτι ἔως τοῦ δικαίου ἐπιστρέψει, καὶ κρίσις ὅπως αὐτοῦ. . .¹⁰

16. מִי־יִקְוֶה לִי עִם־מְרֻעִים מִי־יִתְצַב לִי עִם־פְּעָלִי אֲנִי. Quis auxiliabitur mihi (pugnanti) cum improbis? quis adstabit mihi cum facientibus iniquitatem? Ο'. τίς ἀναστήσεται μοι ἐπὶ πονηρομένους; ἢ τίς συμπαραστήσεται μοι ἐπὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν; 'Α.Θ. τίς ἀναστήσεται μοι. . .¹¹ Σ. τίς ἀναστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς κακοῦργους; τίς ἐνστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς ἐργάτας ἀδικίας;¹²
18. יִכְעֲרֵנִי. Fulcit me. Ο'. ἐβοήθει μοι. Σ. dimisit me.¹³
19. בָּרַב שְׂרָעָפִי בְּקִרְבִּי תִנְחַמְוִיהָ יִשְׁעֲשְׂעוּ נַפְשִׁי. In multitudine cogitationum mearum in animo meo, consolationes tuae demulcent animam meam. Ο'. κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὁδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ παρακλήσεις σου ἡγάπησαν (alia exempl. εὐφραναν¹⁴) τὴν ψυχὴν μου. Σ. ἐν τῷ πλῆθει τῶν διαλογισμῶν (s. ἐνθυμήσεων) τῶν ἐντὸς μου, αἱ παρακλήσεις σου ἔτερπον τὴν ψυχὴν μου.¹⁵
20. הִתְחַבְּרָה כְּפֶא הַזֹּאת יֵצֵר עִמָּל עַל־יְרֹחַק. Num consociabitur tibi solium perditionum, machinans aerumnas contra legem? Ο'. μὴ συμ-

προσέσται σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ προστάγματι; 'Α. μὴ μεθέξει σου θρόνος ἐπιβουλῆς, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ ἀκριβασμῶν;¹⁶ Σ. μὴ συναφθήσεται σοι θρόνος ἐπηρείας, ὁ πλάσσων ταλαιπωρίαν κατὰ προστάγματος;¹⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸ Ε'. μὴ συνισωθήσεται σοι. . .¹⁹

21. יִגְדֹּדוּ עַל־נַפְשִׁי צִדִּיק יְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ. Conglobantur (s. irruunt) adversus animam justī, et sanguinem innocentem damnant. Ο'. θηρεύουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῶον καταδικάζονται. Σ. οἱ ἐνεδρεύοντες ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῶον κατακρίνοντες.²⁰
22. לְצֹר מִחֲסִי. Pro petra refugii mei. Ο'. εἰς βοήθην ἐλπίδος μου. Σ. ὡς πέτρα εἰς ἀφοβίαν μου.²¹
23. אֶת־אֲוִנֵם. Iniquitatem eorum. Ο'. τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Ε'. Σ'. τὰς ὁδύνας αὐτῶν.²²
- וּבִרְעָתָם יִצְמִיתֵם. Et in malitia eorum exscindet eos. Ο'. καὶ (alia exempl. add. κατὰ²³) τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφανιεῖ αὐτούς. Τδ' Εβρ. καὶ οἱ πάντες ἐν τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν. . .²⁴
- יִצְמִיתֵם (in posteriore loco). Ο'. Vacat. ✕ ἀφανιεῖ αὐτούς.²⁵

⁹ Theodoret., et Coll. στιχηρῶς scriptus. Nobil. affert: 'Α. Θ. καὶ ὅπως μου. Catena PP. GG. T. II, p. 929: 'Α. Θ. καὶ ὅπως αὐτοῦ. Non magni facienda est lectio Cod. 264: 'Α. καὶ Θ. οἱ ἐγγίζοντες αὐτὸν (sic) οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ κ. ¹⁰ Syro-hex. וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. ¹¹ Nobil. ¹² "Regii duo [et Nobil.], quorum unus habet ἀντιστήσεται; et Theodoretus, qui pro ἐργάτας habet ἐργαζομένους, ut et Coislin. unus."—Montef. Syrus affert: Σ. ὑπὲρ ἐμοῦ (סֶלֶב). ¹³ Syro-hex. וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall. laetificaverunt. Syro-hex. וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. ¹⁵ Syro-hex. וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. Ad ἔτερπον cf. Sym. ad Psal. cxviii. 143. ¹⁶ Nobil., Vat. "Duo Regii, Drusius ac Theodoretus, qui ad Sym. legit προστάγματα."—Montef. Immo Theodoret. non modo legit κατὰ προστάγματος, sed enarrat, οἱ ἐναντίον τοῖς ὑπὸ σὺ προστεταγμένοι τὴν ψήφον ἐκφέροντες, κ.τ.ε. ¹⁷ Theodoret., Nobil., Vat. Catena Paris. altera legit, πλάσσω (sine

artic.) τ. κατὰ πρόσταγμα. Syro-hex. Symmacho continuat: וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. Unde apparet eum mendosam scripturam συνοφθῆσεται in suo invenisse. Cf. ad Psal. cxviii. 63. Cod. 268 affert: Σ. μὴ συνοφθῆσεται σοι. Cod. 264: Σ. μὴ συναφθῆτω σοι. ¹⁸ Nobil., Vat. ¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Syro-hex. in continuatione: וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. ²¹ Idem: וְיִכְעֲרֵנִי חֲסִידִי. ²² Montef. ex Corderio. ²³ Sic Comp., Ald., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ²⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 60: "In Graeco dicitis non esse praepositionem in; sed legi, malitiam eorum disperdet. Sciendum autem, quod in Hebraeo et in cunctis interpretibus positum sit: in malitia eorum disperdet eos. Si autem voluerimus legere, malitiam eorum disperdet, id quod in LXX sequitur in fine versiculi, eos, et superfluum erit, et vitiosum." ²⁵ Psalt. Gall.: ✕ disperdet illos:.

3. **פִּינֵס**. *Fines*. Ο'. τὰ πέρατα. "Αλλος' τὰ τέλη.⁷
4. **הִרְעִינוּ**. *Vociferamini*. Ο'. ἀλαλάξατε. Σ. ση-
μάνατε. "Αλλος' κροτήσατε.⁸
- עֲרֻמְפִּיטֵי**. *Erumpite*. Ο'. ἄσατε. 'Α. Δαρύνθητε.⁹
- רִבְּנוּ**. *Jubilate*. Ο'. ἀγαλλιᾶσθε. 'Α. αἰνείτε.
Σ. εὐφημεῖτε.¹⁰
5. **וְקִיֹּל וְקִיֹּל בְּכִנּוֹר וְקִיֹּל**. *Cithara et voce cantus*. Ο'.
ἐν κιθάρα καὶ φωνῇ ψαλμοῦ. 'Α. Σ. διὰ κιθάρας
καὶ φωνῆς *cantici*.¹¹
7. **וְיִשְׁבִּי בַּיָּם וּמִלְאָה הַיָּם וּמִלְאָה הַיָּם**. *Fremat
mare et plenitudo ejus, orbis et qui habitant
in eo*. Ο'. σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλή-
ρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες
αὐτήν. Σ. ἡχείτω ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι
αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐ-
τήν.¹²
- 8, 9. **וְרִנְנוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי-בָרָא**. *Jubilent coram
Jona, quia venit*. Ο'. ἀγαλλιάσονται, ὅτι ἦκει.
Alia exempl. ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου
κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἦκει.¹³ Σ. εὐφημήσουσιν
ἐμπροσθεν κυρίου...¹⁴

PSALM. XCVIII (Hebr. xcix).

1. Ο'. ÷ ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ 4. 'Ανεπίγραφος παρ'
'Εβραίοις.¹
- וְרִנְנוּ**. *Contremiscant*. Ο'. ὀργιζέσθωσαν. 'Α.
κλονείσθωσαν. Σ. φοβείσθωσαν.²
3. **וְרִנְנוּ**. *Celebrent*. Ο'. ἐξομολογήσασθωσαν. 'Α.

Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐξομολογήσασθωσαν. Σ.
ὁμολογήτωσαν.³

4. **וְרִנְנוּ מִלְּךְ מַלְכֵּנוּ**. *Et gloriam regis (cele-
brent) qui jussu diligit*. Ο'. καὶ τιμὴ βασιλέως
κρίσιν ἀγαπᾷ. 'Α. καὶ κράτος βασιλέως κρί-
σιν ἡγάπησεν. Σ. ἰσχύϊ (δ) βασιλεὺς τοῦ
κρίματος ἀγαπᾷ.⁴
6. **וְרִנְנוּ**. *Exaudivit eos*. Ο'. εἰσήκουεν (*alia ex-
empl. add. αὐτῶν*). Σ. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.
'Α. ἐπακούσεται αὐτῶν. Σ'. ἐπήκουσεν...⁵
8. **וְרִנְנוּ עַל-עֵלִילֵהוּ**. *Et ulciscens facinora eo-
rum*. Ο'. καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ ÷ πάντα 4 τὰ ἐπι-
τηδεύματα αὐτῶν. Σ. καὶ ἐκδικος ἐπὶ ταῖς
ἐπιτηρείαις αὐτῶν.⁷

PSALM. XCIX (Hebr. c).

1. **וְרִנְנוּ לְתוֹדָתָא**. *Canticum in gratiarum actionem*.
Ο'. ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν. 'Α. μελόδημα εἰς
εὐχαριστίαν.¹
- וְרִנְנוּ**. *Vociferamini*. Ο'. ἀλαλάξατε. Σ. ση-
μάνατε. "Αλλος' κροτήσατε.²
2. **וְרִנְנוּ**. *Cum júbilo*. Ο'. ἐν ἀγαλλίσει. 'Α.
ἐν αἰνέσει. Σ. μετ' εὐφημίας.³
3. **וְרִנְנוּ עִמּוֹ וְרִנְנוּ עִמּוֹ** (ק' ר' ו'). *Ipse fecit nos, et non (et ipsius
sumus) nos; populus ejus, et grex pascuae
ejus*. Ο'. αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς,
λαὸς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.

⁷ Coislin. unus. Cf. ad Psal. lxxi. 8. ⁸ Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. Montef. ex Coislin. affert: "Αλλος' σημάνατε. "Αλλος' κροτήσατε. Cf. ad Psal. xciv. 2. ⁹ Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. Symmachi, non Aquilae, esse videtur, coll. Hex. ad Jesai. xlix. 13. lii. 9. lv. 12. ¹⁰ "Sic unus codex."—Montef. Cf. ad Psal. xxxii. i. ¹¹ Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. Fortasse Aquilae μελωδίας, Symmacho φῶδης tribuendum. Cf. ad Psal. lxiv. i. lxvi. i. lxxx. 3. ¹² Theodoret. Nobil. affert: Σ. ἡχείτω — αὐτῆς. Colb. στιχηρῶς scriptus habet ἡχιστάω. ¹³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. Pro ὅτι ἦκει, Montef. ex Drusio affert: Οἱ λοιποὶ ὅτι ἔρχεται.

¹⁴ Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. Cf. ad Psal. xxxii. i.

PSALM. XCVIII. ¹ Euseb. ² Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. ³ Vat. **וְרִנְנוּ**. Ad Aquilam cf. ad Psal. lxxvi. 17. ⁴ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. κράτος (κ' ρ' ο'). ⁵ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ⁶ Nobil. ⁷ Theodoret., Reg. unus. Nobil. quasi scholium affert. Syro-hex.: Σ. ἐπὶ ταῖς ἐπιτηρείαις αὐτῶν (וְרִנְנוּ עִמּוֹ).

PSALM. XCIX. ¹ Syro-hex. **וְרִנְנוּ**. ² Idem: **וְרִנְנוּ**. Coislin. affert: "Αλλος' κροτήσατε. "Αλλος' σημάνατε. Cf. ad Psal. xcvi. 4. ³ Theodoret., Nobil. et Regii duo.

'A... καὶ αὐτῷ ἡμεῖς ἐσμεν...⁴ Σ. αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς οὐκ ὄντας, λαὸς αὐτοῦ...⁵

4. **אֱמוּנָתוֹ**. *Fides ejus*. Ο'. ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. Σ. ἡ πίστις αὐτοῦ.⁶

PSALM. C (Hebr. ci).

1. **לְדָוִד כְּזִמְרוֹ**. *Davidi canticum*. Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Ενία τῶν ἀντίγραφων ἔχει, τετραδὶ σαββάτου· πλὴν οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο' εὑρηται.¹

1, 2. **אֶשְׁכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים**. *Psallam. Attendam ad viam integram*. Ο'. ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ. Σ. μελωδήσω, ἐννοήσω ὁδὸν ἁμωμον.² Ἄλλος· ἀμέμπτῳ.³

4. **לִבְּךָ עָקָשׁ**. *Cor perversum*. Ο'. καρδία σκαμβή. [Ἄλλος· καρδία στρεβλή. Ἄλλος· καρδία διεστραμμένη].⁴

5. **אֶשְׁכִּיחַ**. *Ad silentium redigam* (exscindam).

Ο'. ἐξεδίκων. Σ. κατεσιώπων (s. ἀπεσιώπων).⁵

5. **אֶלְתִּים וְרִחַב לֵבְבִי אֶתוֹ**. *Elatum oculis et latum (tumidum) corde, eum non possum (ferre)*. Ο'. ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον. Σ. ἰψήλῳ ὀφθαλμοῖς καὶ... καρδίᾳ, τοῦτον οὐκ ἠνεχόμην.⁶

8. **לְבָקְרִים אֶשְׁכִּיחַ כָּל-יְשָׁרֵינוּ**. *Singulis matutinis exscindam omnes impios terrae*. Ο'. εἰς τὰς πρωῆας ἀπέκτενον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς. Σ. πρωῇ (s. πρωῆας) ἀφόνους ἐποιοῦν πάντας τοὺς παρὰνομους...⁷

PSALM. CÍ (Hebr. cii).

1. **תַּפְּלָה לַעֲנִי בִי-יַעֲזֹב מְחַלְּשִׁי יְהוָה יִשְׁעִי**. *Precatio afflicti, quando languescit, et coram Jova effundit querelam suam*. Ο'. προσευχῇ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. Σ. προσευχῇ τῷ πτωχῷ, ἐν τῷ ἀθυμεῖν αὐτὸν, καὶ ἐμπροσθεν κυρίου ἐκχέειν τὴν λογοποιῶν αὐτοῦ.¹

⁴ Syro-hex. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. ⁵ Theodoret., Nobil.: Σ. αὐτὸς — οὐκ ὄντας. Syro-hex. affert: Σ. οὐκ ὄντας λαὸς αὐτοῦ (**لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**). Montef. ex Eusebio edidit: Σ. αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς οὐκ ὄντας· ἡμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ; notans: "Sed haec interpretatio non mendii suspicione vacat. Coislin. unus habet: 'Εν ἄλλῳ· καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ." In textu τῶν Ο' pro λαὸς αὐτοῦ alia exemplaria (Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii) habent, ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ. Haec autem, ἡμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ π. χειρὸς αὐτοῦ, non esse Symmachi, sed ex Psal. xciv. 7 perperam huc traducta manifestum est. Cum genuinis Symmachi, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς οὐκ ὄντας, conferri potest Jarchii enarratio: *Ipse Deus nos fecit, dum adhuc non eramus*. ⁶ Syro-hex. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**.

PSALM. C. ¹ Schol. apud Nobil. Similia habet Theodoretus. ² Theodoret., Nobil. et "duo MSS."

³ Montef., fortasse ex Coislin. Cf. ad Psal. cxviii. 1.

⁴ Montef. ex Coislin. uno. Non sunt aliorum interpretum, sed mera interpretamenta vocis rarioris σκαμβή. Vat. affert: σκαμβή· στρεβλή, διεστραμμένη. ⁵ Syro-hex. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. Cf. ad Psal. liii. 7. lxxxvii. 17.

⁶ Idem: **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**.

⁷ **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. "Inter exteras voces incertae signifi-

cationis recensendum puto vocab. **لَا يَدْرِي**, quod semel occurrit in hoc Psalterio, cum in Codice nostro, tum apud Abulpharagium, teste Brunio, quodque a Graeco στάσις (Syr. **لَا يَدْرِي**), *seditio*, derivatum conjicio, et *seditionem* verto, donec alii meliora protulerint."—Bugat. In *Otio Norvic.* p. 20 tentabam **لَا يَدْرِي**, στασιώδη.

⁷ Syro-hex. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. Montef. affert: Σ. ἀφόνους ἐποιοῦν, notans: "Ita Reg. unus ex Hesychio. Forte ἀφανείς ἐποιοῦν." Conjecturam inutilem refellit tam primaria vocis Hebr. notio, quam versio Syri nostri hic et Psal. xvii. 41.

PSALM. CÍ. ¹ Syro-hex. **لَا يَدْرِي سَبْعَ لَيَالٍ**. Montef. ex Chrysostomo affert: Σ. ἀθυμεῖ, notans: "Aliter ἀθυμᾷ [ἀθυμᾷ?]. Sic lectionem Symmachi exhibet Eusebius." Idem ex Eusebio edidit: Σ. τὴν λογοποιῶν αὐτοῦ. De Chrysostomo nihil habeo compertum; Eusebii autem commentatio haec est: Πᾶς τοιγαροῦν τῷ θεῷ ἀνακείμενος, πτωχεύων ἐν τοῖς τοῦ βίου πράγμασι, παρὰ δὲ θεῷ πλουτῶν, ἀκηδιά λυπούμενος, ἢ ἀθυμᾷ, κατὰ τὴν τοῦ Συμμάχου ἐρμηνείαν, κατέχεται, ἐπὶ τῇ τῶν πολλῶν κακίᾳ καὶ ἀπωλείᾳ. Ubi ἀθυμᾷ perperam pro verbo cepisse videtur Montef. Symmachum vero ad h. l. ἀθυμεῖν posuisse, diserte testatur Agellius, notans: "Graecus auctor, ὅταν ἀκηδιάσῃ, *quomodo anxius fuerit*, sic exponit, ὅταν εἰς ἀπό-

26. לְפָנִים הָאָרֶץ יִכְרֹת וּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם שָׁמַיִם. *Olim terram fundasti, et opus manuum tuarum sunt caeli.* Ο'. κατ' ἀρχὰς τὴν γῆν ÷ σὺ, κύριε 4, ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου ÷ εἰσιν 4 οἱ οὐρανοί. Σ. ἐν προσώποις τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργον τῶν χειρῶν σου οἱ οὐρανοί.¹⁹
27. הִמָּה יֵאָבְדוּ וְאִתָּה תַעֲזֹב. *Ipsi interibunt, tu autem perstas.* Ο'. αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις ('Α. στήση. Σ. Θ. διαμενεῖς²⁰). Σ. τὰ ἐν αὐτοῖς ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμενεῖς.²¹
- וְכָל־עַם כַּכֵּן יִבְלֶי וְכָל־בְּגָדֵי תַחֲלִיפִים יִחַלְפוּ. *Et ii omnes sicut vestis veterascent, sicut vestimentum mutabis eos, et mutabuntur.* Ο'. καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγῇσονται. Σ. καὶ πάντα ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡς ἔνδυμα ἀλλάξεις αὐτὰ, καὶ ἀλλαγῇσονται.²²
28. וְשָׁנֹתַי לֹא יִתְמֹו. *Et anni tui finem non habebunt.* Ο'. καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. Σ. καὶ ἔτη σου οὐ τελειώσουσιν.²³
29. יִשְׁכְּנוּ. *Habitabunt (secure).* Ο'. κατασκηνώσουσι. Σ. διαρῃθήσονται.²⁴
- לְפָנֶיךָ יָבֹן. *Coram te permanebit.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται. 'Α. εἰς πρόσωπόν σου ἐτοιμασθήσεται.²⁵ Σ. . . διαμενεῖ.²⁶

PSALM. CII (Hebr. ciii).

1. דָּוִד. *Davidi.* Ο'. τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ Δαυίδ.¹

1. קָרְבִי. *Interiora mea.* Ο'. τὰ ἐντός μου. Σ. τὰ ἔγκατά μου.²
2. כָּל־בְּנוֹלָיו. *Omnia beneficia ejus.* Ο'. πάσας τὰς αἰνέσεις (alia exempl. ἀναποδόσεις³) αὐτοῦ. Σ. πάσας τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ.⁴
3. הַסִּלֵּחַ. *Qui condonat.* Ο'. τὸν εὐιλατεύοντα. 'Α. τὸν ἱλασκόμενον. Σ. τὸν ἀφιέντα. Θ. τὸν ἱλατεύοντα.⁵
4. הַגְּוָלָה. *Qui redimit.* Ο'. τὸν λυτρούμενον. 'Α. τὸν ἀγχιστεύοντα.⁶
- רַחֲמִים. *Misericordia.* Ο'. οἰκτιρμοῖς. 'Α. Σ. οἰκτιρμοῖς. Ο'. Θ. οἰκτιρμῶ.⁷
5. הַשְׂבִּיעַ. *Qui satiat.* Ο'. τὸν ἐμπιπλῶντα. 'Αλλος' κορεννύντα.⁸
- עֲזָרְךָ. *Aetatem tuam* (s. os tuum, s. animum tuum). Ο'. τὴν ἐπιθυμίαν σου. 'Α. Ε'. τὸν κόσμον σου.⁹ Σ. τὴν ἐπιμονήν σου.¹⁰
6. עֲשֻׁקִים. *Oppressis.* Ο'. τοῖς ἀδικουμένοις. 'Α. Σ. τοῖς συκοφαντουμένοις.¹¹
7. עֲלִילוֹתָיו. *Facinora sua.* Ο'. τὰ θελήματα αὐτοῦ. 'Α. ἐναλλαγὰς αὐτοῦ.¹² Σ. τὰς βουλὰς (s. ἐνθυμῆσεις) αὐτοῦ.¹³
14. זָכֹר. *Recordatus.* Ο'. μνήσθητι. Alia exempl. ἐμνήσθη.¹⁴ Ο'. Θ. μνήσθητι. Σ. μνημονεύων.¹⁵
16. כִּי רִיחַ עֲבָרְדֹּבוֹ וְאִי־נֶנְנִי. *Quia ventus pertransiit eum, et non est.* Ο'. ὅτι πνεῦμα διήλθεν ('Α. παρήλθεν¹⁶) ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ

tione: + *אֵלֶּיךָ הִלְכָה כָּל־הָאָרֶץ וְהַשָּׁמַיִם*.
¹⁹ Syro-hex. *הַשָּׁמַיִם הִלְכָה לְאֵלֶּיךָ כָּל־הָאָרֶץ*.
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.²⁰ Vat. ²¹ Syro-hex. *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
 Bugatus minus recte vertit: *qui in semetipsis peribunt*, etc. ²² Idem: .
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
 Theodoret. affert: Σ. καὶ πάντες (Cod. Aug. πάντα) ὡσεὶ (Cod. bis ὡς) ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον (Cod. ἔνδυμα) ἀλλάξεις αὐτοὺς (Cod. αὐτὰ), καὶ ἀλλαγῇσονται. ²³ Vat.
²⁴ Syro-hex. + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
²⁵ Idem: *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
²⁶ Theodoret., Nobil.
 PSALM. CII. ¹ Syro-hex. + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
² Idem: .
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*. Hieron. *viscera mea*.
 Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
⁴ Theodoret., Euthym., Nobil., Reg. unus. Syro-hex. .

+ *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.⁵ Vat. ⁶ Syro-hex.
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.⁷ Nobil., Vat. ⁸ Coll. *συχρηρῶς scriptus*.
⁹ Syro-hex. + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
 Graeca potius vertenda erant *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*; Hieron. *ornamentum tuum*.
¹⁰ Syro-hex. + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
 Bugatus vertit, *expectationem tuam*. Dubitanter admisimus τὴν ἐπιμονήν σου, *perseverantiam tuam*, ut *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה* ad *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*, *perpetuitas*, referatur. Syro nostro ἐπίμονος est *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה* apud Sym. ad Deut. xxviii. 59, treste Masio in *Syrorum Pecul*.
¹¹ Syro-hex. + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
¹² Idem: .
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*. Cf. ad Psal. ix. 12. ¹³ Idem: .
 + *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
¹⁴ Sic Comp., Ald., Theodoret., Psalt. Gall., Cod. Alex., alii. Ambigue Syro-hex. *וְהַשָּׁמַיִם מִתְּחִלָּה*.
¹⁵ Nobil. ¹⁶ Montef. ex Regio uno affert: 'Α. τότε οὐχ ὑπάρξει, quae lectio valde suspecta est. Equidem credi-

ὑπάρξει. Σ. ὅτι πνεῦμα διέρχεται αὐτὸν, εἴτα οὐχ ὑπάρχει.¹⁷

17. וְיָדָקְתָּ. *Et justitia ejus.* Ο'. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ. [Σ. ἀνταπόδοσις.]¹⁸

PSALM. CIII (Hebr. civ).

1. Ο'. ÷ τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ Δαυίδ.¹

מִאֵד מַגְנָה לְהוֹיָהּ. *Jona Deus meus, magnus factus es valde.* Ο'. κύριε ὁ θεός μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα. Σ. κύριε ὁ θεός μου, μέγας εἶ σφόδρα.²

הוֹדוּ וְהִרְרֵהוּ. *Splendorem et majestatem induisti.* Ο'. ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν (alia exempl. μεγαλοπρέπειαν³) ἐνεδύσω. 'Α. ἐπιδοξόγηται καὶ διαπρέπειαν. . Σ. ὕμνον καὶ εὐδοξίαν ἡμφιάσω. Θ. . . μεγαλοπρέπειαν. .⁴

2. יְרִיעָה. *Aulaeum.* Ο'. δέριν. "Αλλος. δέρμα.⁵

4. אֵשׁ לֹהֶט. *Ignem flammantem.* Ο'. πῦρ φλέγον. 'Α. πῦρ λάβρον. Σ. πυρίνην φλόγα.⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷

5. עַל-מְכוּנֶיהָ. *Super bases ejus.* Ο'. ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς. 'Α. Σ. Σ'. ἐπὶ τῆς ἑδρας αὐτῆς.⁸

6. תְּהוֹם כְּלָבֶשֶׁת בְּסִיתָהּ. *Abyssus tanquam vestimento operuisti eam.* Ο'. ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. 'Α. Θ. ἄβυσσον ὥσει

ἐνδυμα περιέβαλες αὐτήν.⁹

11. יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים מִמָּגֶר. *Frangunt (sedant) onagri silim suam.* Ο'. προσδέξονται θναγροὶ εἰς δίψαν αὐτῶν. Σ. ἀνακτήσεται θναγρος δίψαν αὐτοῦ.¹⁰

12. מִבֵּין יִתְרַקֵּל. *E medio frondium edunt vocem.* Ο'. ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. 'Α. ἀπὸ μεταξὺ τῶν κλάδων δώσουσι φωνήν.¹¹

14. מִצִּיּוֹן תִּצְיֵר לֶבְהֶמָּה וְעֵשֶׂב לְעֵבֶדֶת הָאֱמָרָה. *Germinare faciens gramen pecori, et olus in usum hominis, ad educendum panem de terra.* Ο'. ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς. Σ. ἐκβλαστῶν χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ ἐκφῦσαι τροφὴν ἀπὸ γῆς.¹²

15. וַיִּין יִשְׁמַח בְּבִבְהֶמָּה וְשֹׂאֵל הַחַיָּה פְּנִים מִשֶּׁמֶן. *Et vinum quod lactificat cor hominis, ad splendere faciendum faciem ejus magis quam oleum, et panem qui cor hominis fulcit.* Ο'. καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, τοῦ ἰλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει. Σ. καὶ οἶνον εὐφραίνειν καρδίαν ἀνθρώπου, στίλβειν πρόσωπον τῷ ἐλαίῳ, καὶ ἄρτον καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.¹³

derim Montefalconium in Regio suo invenisse, sed non intellexisse, scholium quod ex Graeco anonymo protulit Agellius: 'Εν αὐτῷ, τίς; δηλονότι τῷ σώματι' τούτῳ γὰρ καὶ τὸν χόρτον ἀπέκασεν. "Οταν τοῖνυν τὸ ἐν αὐτῷ πνεῦμα διέλθῃ, τουτέστι, παρέλθῃ καὶ ἀποπηγῇ, οὕτω γὰρ ὁ 'Ακύλας ἐκέδωκεν, τότε οὐχ ὑπάρξει. ¹⁷ Theodoret., Colb. unus. ¹⁸ Montef. ex Eusebio [Euthymio?]. Drusius ex Euthymio affert: "Justitia dixit pro retributione bonorum operum [Graece, ἀμοιβή τῶν κατ'ορθομμάτων]; ad hunc enim sensum Sym. transulit."

PSALM. CIII. ¹ Syro-hex. ܕܡܥܝܢܐ. Idem in textu habet: Τῷ Δαυίδ ἐπὶ τῆς κοσμοποιίας (ܕܡܥܝܢܐ ܕܡܥܝܢܐ), ὅτι ταῦτα ἡμῖν ἐποίησα (ܕܡܥܝܢܐ ܕܡܥܝܢܐ). ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Huic proxime accedit lectio Cod.

156: ἐπὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, ὅτι ταῦτα ἡμῖν ἐποίησεν τῷ Δαυίδ. ² Theodoret., Reg. unus. Nobil.: Σ. μέγας εἶ.

³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii, invito Syro-hex.

⁴ Nobil. Symmachi lectionem agnoscit Theodoret.

⁵ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁶ Nobil., Vat.

⁷ Vat. ⁸ Theodoret., Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁹ Theodoret.

Reg. unus apud Montef. αὐτὸν habet. Syro-hex.

affert: 'Α. ὥσει ἐνδυμα περιέβαλες αὐτήν (ܕܡܥܝܢܐ ܕܡܥܝܢܐ).

¹⁰ Theodoret., Nobil. ¹¹ Syro-hex. ܕܡܥܝܢܐ ܕܡܥܝܢܐ.

¹² Theodoret., Reg. unus. Montef. edidit ἐκβλαστάνων, fortasse ex Agellio. ¹³ Unus

Reg. et Theodoret., qui postremus legit πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ.

Regius vero postea habet ἄρτος. —Montef.

16. יְהִי יָרֵךְ. *Arbores Jovae.* Ο. τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. 'Ο Έβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ξύλα τοῦ κυρίου.¹⁴

17. אֲשֶׁר-אֵשׁ צִפְרִים יִנְגְנוּ בְּתֵיחַ בְּרוֹשִׁים בֵּיתָה. *Ubi aves nidificant; ciconiam (quod attinet) cupressi sunt domus ejus.* Ο. ἐκεῖ στρουθία ἐννοσεύουσιν, τοῦ ἐρωδιού ἡ οἰκία ἡγείται αὐτῶν. 'Α. ἐκεῖ ὄρεα νοσεύουσιν, ἐρωδιῷ ἐλάται οἶκος αὐτῷ.¹⁵ Σ. ὅπου στρουθία ἐννοσεύει, τῷ ἱκτίνι βόρατον οἴκησις.¹⁶ Ε'. ἐρωδιῷ ἡ ἄρκυθος οἶκος αὐτοῦ.¹⁷ Σ'... τῷ ἱκτίνι αἱ κυπάρισσοι *ad nidificandum*.¹⁸

18. לְשִׁפְנִים. *Muribus montanis.* Ο. τοῖς χοιρογρυλλίοις. *Alia exempl. τοῖς λαγωαῖς.*¹⁹ 'Α. χοιρογρυλλίοις. Σ. Ε'. τοῖς χοιρογρυλλίοις. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', λαγωαῖς.²⁰

19. יָדַע מְבוֹאוֹ. *Novit occasum suum.* Ο. ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἔγνώρισε τὴν εἴσοδον αὐτοῦ.²¹

20. תִּרְכַּשׁ. *Prorepat.* Ο. διελεύσονται. 'Α. κυνηθῶσονται.²²

21. הַנְּפִירִים שְׂאֵי לְטָרֶף. *Leones juvenes rugientes ad praedam.* Ο. σκύμνοι ὠρυόμενοι ἄρπάσαι. Σ. λόντες ὀλοθρεύοντες βρυχώμενοι περὶ θύρας.²³

22. וַתֵּרָח הַשֶּׁמֶשׁ וַתִּפְּרֹץ. *Oritur sol, evanescunt.* Ο. ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συναχθήσονται (Σ. ὑποχωρήσουσι²⁴). Σ. ἐν ἀνατολαῖς ἥλιος συσταλήσονται.²⁵

24. הָיָיוּ. *Possessionibus tuis.* Ο. τῆς κτίσεώς σου. Οἱ ἄλλοι τῆς κτήσεώς σου.²⁶

25. מְגָדוֹל וְרָחֵב יָדַיִם. *Magnum et spatiosum duabus manibus (in utramque partem).* Ο. ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος ✕ χερσίν. 'Α. (ἡ μεγάλη) καὶ πλατεία χερσίν. Οἱ λοιποὶ ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν.²⁷

26. יִהְיֶה לָּנוּ. *Eunt.* Ο. διαπορεύονται. 'Α. περιπατεῖ.²⁸

¹⁴ Euseb., Theodoret. Nobil. affert: V et VI edit. et Σ. τοῦ κυρίου. Θ. 'Α. τοῦ πεδίου κυρίου. "Nescio quid sibi velit Coislin., qui ad vocem τοῦ πεδίου notat in margine: Ο. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. τοῦ ἰσχυροῦ."—Montef. Proculdubio legendum τοῦ κυρίου.

¹⁵ Euseb., Theodoret., et, omisso ἐκεῖ, Nobil. Syrus affert: 'Α. ἐρωδιῷ ἐλάται οἶκος αὐτοῦ (עֵלָתַי בְּבֵיתוֹ). Idem notat: "ἐλάται arbores sunt excelsae."

¹⁶ Theodoret., Nobil. (qui βόρατ exhibet). Cf. Hex. ad Cant. Cant. i. 17. Jesai. lx. 13. Montef. pro ὅπου edidit ἐκεῖ, nescio an ex duobus quos appellat Regis. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 65: "Pro herodio, quod in Hebraeo dicitur ASIDA, Symmachus ἱκτῖνα [al. ἱκτῖν] id est, *milvum* interpretatus est... Unde et Sexta editio manifestius interpretata est: *milvo cupressi ad nidificandum*. Pro abietibus autem et *cupressis* in Hebraeo ponitur BARUSIM, quod magis *abietes* quam *cupressos* significat."

¹⁷ Syro-hex. חֲסִידִים בְּבֵיתָה. Ad חֲסִידִים cf. ad Psal. cxix. 4. Montef. affert: "Ἄλλος" ἡ ἄρκυθος.

¹⁸ Hieron. ut supra. Montef. affert: "Ἄλλος" αἱ κυπάρισσοι. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. τοῖς χ. καὶ τοῖς λ. (חֲסִידִים וְלֵאָלִים), ut apud S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 727 D ante nos edebatur.

²⁰ Vat. Hieron. vero ibid.: "Petra refugium herinaceis. Pro quo in Hebraeo positum est SPHANIM, et omnes χοιρογρυλλίους voce simili

transtulerunt, exceptis LXX, qui *lepores* interpretati sunt."

²¹ Syro-hex. הָיָיוּ מְבוֹאוֹ. Hieron. *moventur.*

²² Syro-hex. הָיָיוּ מְבוֹאוֹ. Hieron. *moventur.*

²³ Syro-hex. הָיָיוּ מְבוֹאוֹ. Hieron. *moventur.*

²⁴ Nobil. ²⁵ Syro-hex. הָיָיוּ מְבוֹאוֹ. Hieron. *moventur.*

²⁶ "Apud Theodoret. in textu legitur κτήσεως, in explanatione autem, οἱ δὲ ἄλλοι ἐρμηνεύται κτίσεως τεθείκασι; et videtur altero loco legendum κτίσεως, altero κτήσεως."—Nobil.

²⁷ Hieron. ibid.: "Dicitis in Graeco *manibus* non haberi, et ego novi; sed ex Hebraico et Theodotionis editione in LXX sub asterisco additum est. Denique et in Hebraeo ita scriptum, ZE HAIAM GADOL VARAB IDAIM, quod Aquila sic interpretatus est, ἀλλὰ καὶ πλατεία χερσίν; et omnes interpp. αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν."

²⁸ Sic edidit Vallarsius, notans vocem αὐτὴν pro amplo et spatioso loco apud Graecos bonae notae scriptores usurpatam inveniri. Quod nobis quidem non satisfacit; immo potius crediderimus αὐτὴ ex μεγάλῃ, quod pro לִיָּהּ non potuit non ponere hic interpres, ortum esse.

²⁹ Nobil., Vat.

26. לִי־לֵוִיָּתָן. *Leviathan. O' δράκων. 'A. Λευιαθάν.²⁰*
 לִי־לֵוִיָּתָן. *Ludere in eo (mari). O' ἐμπαί-
 ζειν αὐτῷ ('A. Σ. αὐτῇ³⁰).*
28. תִּפְתָּח יָדְךָ וְיִשְׂבָּעוֹן טוֹב. *Aperis manum tuam,
 saturantur bono. O' ἀνοίξαντος δέ σου τὴν
 χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότη-
 τος. 'A. ἀνοίξεις χεῖρά σου, ἐμπλησθήσονται
 ἀγαθοῦ. Σ. ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρά σου, χορ-
 τασθήσονται ἀγαθῶν. Θ. ἀνοίξαντός σου τὴν
 χεῖρα, πλησθήσονται ἀγαθοσύνης. 'H S' μόνῃ
 καὶ οἱ O'. τὰ σύμπαντα.³¹*
34. שִׁירִי. *Carmen meum. O' ἡ διαλογὴ μου.
 'A. ὁμιλία μου. Σ. ἡ διάλεξις μου.³²*

PSALM. CIV (Hebr. cv).

1. קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ. *Invoke nomen ejus. O' καὶ
 ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Σ. κηρύσσετε...¹
 "Ἐτερος ἐρμηνευτής" καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνό-
 ματι αὐτοῦ.²*
3. הִתְהַלְלִי. *Gloriamini. O' ἐπαινεῖσθε. 'A. καυ-
 χᾶσθε.³*
5. מִשְׁפָּטֵי. *Judicia. O' τὰ κρίματα. "Ἄλλος"
 ἀκριβάσματα. "Ἄλλος" προστάγματα.⁴*
6. עֲבָדֵי. *Servi ejus. O' δούλοι αὐτοῦ. 'A. Σ.
 δούλου αὐτοῦ.⁵*
8. לְאַלְפֵי דֹר. *Ad mille generationes. O' εἰς*

- χίλιας γενεάς. 'A. εἰς χιλιὰς γενεῶν.⁶*
16. כָּל-מִטְּהָרָה. *Omnem baculum (fulturam)
 rapis. O' πᾶν στήριγμα ἄρτου. 'A. Σ. πᾶσαν
 βακτηρίαν ἄρτου.⁷*
18. בָּרָךְ בְּהָךְ נַפְשִׁי. *In ferrum ingressa est
 anima ejus. O' σίδηρον διήλθεν ἡ ψυχὴ
 αὐτοῦ. Σ. εἰς σίδηρον ἦλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.⁸*
20. מְשִׁיל עַמִּים. *Dominator populorum. O' ἄρ-
 χων λαῶν (alia exempl. λαοῦ⁹). 'A. Σ. ὁμοίως
 τοῖς O'. Θ. λαοῦ.¹⁰*
22. לְאַחֵר שָׂרֵי בְּנֵי־שָׁן. *Ad vinciendum principes
 ejus pro anima (libidine) sua. O' τοῦ παι-
 δεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν. 'A.
 τοῦ δῆσαι ἄρχοντας αὐτοῦ κατὰ ψυχὴν αὐτοῦ.¹¹*
27. שָׂמְרוּ. *Fecerunt inter eos. O' ἔθετο ἐν
 αὐτοῖς. 'A. Σ. ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς.¹²*
28. וְלֹא מְרוּ אֶת-דְּבָרָיו. *Et non restiterunt verbis
 ejus. O' καὶ (alia exempl. ὅτι) παρεπρίκρναν
 τοὺς λόγους αὐτοῦ.¹³ 'A. καὶ οὐ προσήρισαν
 τοῖς λόγοις αὐτοῦ.¹⁴ Σ. καὶ οὐκ ἠπειθήσαν...
 Θ. Ε'. καὶ οὐ παρεπρίκρναν... S'. ὁμοίως
 τοῖς O'.¹⁵*
29. נִימָת. *Et occidit. O' καὶ ἀπέκτεινε. 'A.
 Σ. καὶ ἐθανάτωσε. Θ. S'. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶*
31. עָרַב. *Musca canina. O' κυνόμεννα. 'A. πάμ-
 μκτος.¹⁷*
34. וְיִלֵּךְ וְאֵין מִסְפָּר. *Et locusta, et non erat*

²⁰ Syro-hex. *ל. חסא. 'A. Agellius. '31 Nobil.*
 Vat. Montef. perperam exscripsit: Σ. Θ. ἀνοίξαντός σου τὴν
 χ. πλησθήσονται ἀγαθοσύνης. ³² Sic Theodoret., non, ut
 Montef. negligenter exscripsit: 'A. ὁμιλία μου. Σ. διαλογὴ
 μου. Syrus affert: *ל. חסא. 'A. חסא. 'A. Cf. ad Psal.*
 exli. 3. (Syr. *ל. חסא* ponitur pro μελέτη Psal. xviii. 13.
 xxxviii. 4; pro ἀδολεσχία Psal. liv. 2; nusquam alias, quod
 sciamus, pro διαλέξις.)

PSALM. CIV. ¹ Euseb., Theodoret., Nobil. ² Euseb.
³ Euseb., Theodoret., Nobil. Syro-hex. *ל. חסא. 'A. 'A.*
⁴ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xxxv. 7. ⁵ Syro-hex. *ל. 'A.*
⁶ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ⁷ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
⁸ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ⁹ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
¹⁰ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹¹ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
¹² Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹³ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
¹⁴ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹⁵ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
¹⁶ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹⁷ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*

Montef. ex uno affert: "Ἄλλος" βακτηρίαν. ⁸ "Reg. unus,
 Theodoretus, et Drusius [Nobil.]"—Montef. In textu
 Theodoreti legitur διήλθεν. ⁹ Sic Comp., Ald., Theo-
 doret., Syro-hex., alii. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Syro-hex. *ל. 'A.*
¹² Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹³ Syro-hex. in textu, καὶ οὐ
 παρεπρίκρναν. Idem in marg. siue titulo: καὶ οὐ παρεπρίκρ-
 ναν (οὐδὲν: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹⁴ Syro-hex. *ל. 'A.*
¹⁵ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.* ¹⁶ Nobil.,
 et Coislin. habent: 'A. καὶ οὐ προσήρισαν. ¹⁷ Nobil.,
 Coislin. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Hieron. in Epist. ad Sun. et
 Fret. 86. Syro-hex. *ל. חסא. 'A. 'A.* ²⁰ Cf. ad Psal.
 lxxvii. 45, ubi *ל. חסא. 'A. 'A.* ²¹ Idem: *ל. חסא. 'A. 'A.*
 explicat *ל. חסא*, quod pro βακτηρία ponitur 4 Reg. iv. 29.
 Montef. πάνμκτον sistit.

30. **הַפָּגַעָה**. *Plaga*. Ο'. ἡ θραύσις. Σ. ἡ πληγή.¹⁷
 33. **וַיִּבְטֵא בִשְׁפָתָיו**. *Et temere locutus est labiis suis*. Ο'. καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ. 'Α. (καὶ) διέκρινεν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ.¹⁸ Σ. . . διαστολὴν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ.¹⁹
 Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰
 38. **וְהָאֶרֶץ הָאֵרָצָה**. *Et polluta est terra sanguine*. Ο'. καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἷμασιν. 'Α. καὶ incidit in furorem ἡ γῆ ἐν αἷμασιν.²¹

PSALM. CVI (Hebr. cvii).

2. **גָּאֲוִלִּי יְהוָה**. *Redempti a Jova*. Ο'. οἱ λευ-
 τρωμένοι ὑπὸ κυρίου. 'Α. οἱ ἀγχιστευθέντες τῷ
 κυρίῳ.¹
 4. **בְּיַשְׁמוֹן**. *In deserto*. Ο'. ἐν ἀνύδρῳ. 'Α. Σ.
 ἐν ἀβάτῳ.²
 8. **וַיִּבְרָא אוֹתוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם**. *Et mirabilia ejus in filios hominum*. Ο'. καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. καὶ τὰ τεράστια αὐτοῦ τὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.³
 9. **נִפְשָׁא אַוִּידָם**. *Animam avidam*. Ο'. ψυχὴν κενήν. Σ. (ψυχὴν) διψῶσαν.⁴
 10. **וְצִלְמוֹת**. *Et umbra mortis*. Ο'. καὶ σκιὰ θανάτου. 'Α. Σ. Θ. Σ'. καὶ σκιᾶς . . . Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
 11. **נִפְצְוּ**. *Spreverunt*. Ο'. παρώξυναν. 'Α. διέ-
 σπραν.⁶

12. **וַיִּשְׁלַח**. *Corruerunt*. Ο'. ἡσθένησαν. 'Α. ἰσκανθα-
 λώθησαν.⁷
 15. **וַיִּבְרָא אוֹתוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם**. *Et mirabilia ejus in filios hominum*. Ο'. καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. καὶ τὰ τεράστια αὐτοῦ τὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁸
 17. **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελά-
 βετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκα-
 κουχήθησαν.⁹
 22. **וַיִּזְבְּחוּ וּבָחִי תִדְתָּ**. *Et sacrificient sacrificia gratiarum actionis*. Ο'. καὶ θυσάτωσαν αὐτῷ θυσίαν αἰνέσεως. 'Α. καὶ θυσάτωσαν θυσίαν εὐχαριστίας.¹⁰
 23. **יְהִים**. *In mare*. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο', εἰς θάλασσαν.¹¹
 29. **וַיִּשְׁבֹּתוּ בְּרִמְחָה**. *Subsistere fecit procellam in silentium*. Ο'. καὶ ἐπέταξε τῇ κατα-
 γίδι, καὶ ἔστη εἰς αὐραν. 'Ο 'Εβραῖος' ἔστησε τὴν καταγίδα αὐτοῦ . . .¹² 'Α. ἀναστήσει λαίλαπα εἰς αὐραν. Σ. στήσαντος αὐτοῦ τὴν κατα-
 γίδα εἰς γαλήνην. Θ. καὶ ἔστησε τὴν κατα-
 γίδα αὐτῶν εἰς αὐραν.¹³
 32. **וַיִּרְמְזוּ בְּקֶלֶל עַם**. *Et extollant eum in coetu populi*. Ο'. ὑψώσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκ-
 κλησίᾳ λαοῦ. Σ. ὑψώσάτωσαν αὐτὸν διὰ λόγων . . .¹⁴

ex Corderio edidit: 'Α. ἐξευμένισατο. Sed eandem lectionem Colb. στιχηρῶς scriptus sine nomine affert.

¹⁷ Theodoret., Nobil., Regii duo. ¹⁸ Reg. unus. Nobil., Vat.: 'Α. διέκρινεν.

¹⁹ Montef. ex eodem Regio edidit: Σ. διαστολὴν κ. τ. ε. "Scripserat sine dubio διέστειλεν, ut LXX habent, aut ἔδωκε [potius ἐποίησε] διαστολὴν."—Schleusner.

²⁰ Vat. ²¹ Syro-hex. **וְהָאֶרֶץ הָאֵרָצָה**. *Et polluta est terra sanguine*. Ο'. καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἷμασιν. 'Α. καὶ incidit in furorem ἡ γῆ ἐν αἷμασιν. Σ. καὶ incidit in furorem ἡ γῆ ἐν αἷμασιν.

PSALM. CVI. ¹ Syro-hex. **וְהָאֶרֶץ הָאֵרָצָה**. *Et polluta est terra sanguine*. Ο'. καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἷμασιν. 'Α. καὶ incidit in furorem ἡ γῆ ἐν αἷμασιν. Σ. καὶ incidit in furorem ἡ γῆ ἐν αἷμασιν.

³ Theodoret., Reg. unus. Nobil. affert: Σ. καὶ τὰ τεράστια,

⁴ Syro-hex. **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

⁵ Vat. ⁶ Syro-hex. **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

⁷ Idem: **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

⁸ Idem: **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

⁹ Syro-hex. **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

¹⁰ Didymus Alex. apud Montef., et Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 281. Theodoret. affert: 'Α. θυσίαν εὐχαριστίας. Nobil.: 'Α. εὐχαριστίας.

¹¹ Vat. ¹² Syro-hex. **וְהָיוּ מִדְּרָגָה**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

¹³ Nobil. ¹⁴ Syro-hex. **וְהָיוּ ΜΙΔΡΑΓΑ**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἄφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.

34. לְמַלְחָה. *In terram salsam.* Ο'. εἰς ἄλμην.
'Α. Σ. εἰς ἀλμυρίδα.¹⁵

36. וַיִּכְוְנוּ. *Et fundaverunt.* Ο'. καὶ συνεστήσαντο. Σ. καὶ ῥυτίσθησαν.¹⁶

עִיר. *Urbem.* Ο'. πόλεις. 'Α. Σ. Ο'. πόλιν.¹⁷

38. לֹא יִמְעֹט. *Non minuet.* Ο'. οὐκ ἐσμικρυνε. *Alia exempl.* οὐκ ἐσμικρύνθη.¹⁸ 'Α. οὐκ ὀλιγώσει. Σ. οὐκ ὀλίγα ἐποίησεν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁹

39. וַיִּמְעֹטוּ וַיִּשְׁחֻ וַיַּעֲרָר רֶגֶל וַיִּגְוּ. *Et minuti sunt et depressi propter vexationem malam et maerorem.* Ο'. καὶ ὀλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὁδύνης. Σ. (καὶ) ὀλιγώθησαν καὶ κατεφθάρησαν ἀπὸ συνοχῆς κακῆς καὶ ταλαιπωρίας.²⁰

40. וַיִּתְּעַם בְּתַהוֹ לֹא-דֶרֶךְ. *Et oberrare fecit eos in vastitate ubi non est via.* Ο'. καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ. 'Α. Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς...²¹ Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς ἐν ματαιότητι δι' ἀνοδίας.²²

41. וַיִּשְׁגֵּב אֶבְיֹן מַעֲוִי. *Et tutum praestitit miserum ab afflictione.* Ο'. καὶ ἐβοήθησε πένητι ἐκ πτωχείας. 'Α. καὶ ὑπερπαρεῖ πτωχὸν ἐκ

πενίας.²³ Σ. καὶ ὀχυρώσει πένητα ἀπὸ κακώσεως.²⁴

41. וַיַּשְׁם כַּצֵּאֵן כַּצֵּאֵן. *Et fecit sicut gregem familias.* Ο'. καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατριάς. 'Α. καὶ θήσει ὡς ποίμνιον συγγενείας.²⁵ Σ. καὶ τάξει ὡς ποίμνην συγγενείας.²⁶

PSALM. CVII (Hebr. cviii).

1. שִׁיר מְזִמֹּר לְדָוִד. *Carmen cantici Davidi.* Ο'. ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. 'Α. Σ. Θ. ᾠσμα ψαλμοῦ ('Α. μελωδήματος) τῷ Δαυίδ.¹

9. מְחַקֵּי. *Legislator meus.* Ο'. βασιλεὺς μου. 'Α. definitor meus.²

10. מוֹאֵב קִיר רִחֲצִי. *Moab olla lotionis meae.* Ο'. Μωάβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. 'Α. Ε'. Μωάβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου. Σ. ἔσται ὁ Μωάβ λέβης ἀμεριμνίας μου.³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴

עָלֵי פִלְשְׁתִּי אֶתְרוּעַע. *Super Philistaeam jubila bo.* Ο'. ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.⁵ 'Α. ἐπὶ Φυλιστιαίους συνεταίρισθόσμαι. Ε'. ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐντιμωθήσονται.⁶

¹⁵ Syro-hex. ♦ *ܠܡܠܚܬܐ*. Vid. Job. xxxix. 6 in Syro-hex. ¹⁶ Idem: ♦ *ܠܡܠܚܬܐ*. ¹⁷ Nobil. Lctionem πόλιν quasi ex LXX affert Origen. Opp. T. IV, p. 400.

¹⁸ Sic Cod. 142. Syro-hex. *ܠܡܠܚܬܐ*. Psalt. Rom.: *non sunt minorata.* ¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Idem.

²² Montef. ex duobus Regiis [et Theodoretum] affert: Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς ἐν ματαιότητι διανόας. In voce διανόας mendum latet, quod tam ipsum Theodoretum quam editores ejus fugisse videtur. Collato tamen loco Job. xii. 24, ubi pro *ܠܡܠܚܬܐ* Hexapla Symmacho tribuunt δι' ἀνοδίας, etiam h. l. reponendum esse ἐν ματαιότητι δι' ἀνοδίας quivis videt. Neque aliter in suo apographo invenit Syrus, qui affert: ♦ *ܠܡܠܚܬܐ ܠܡܠܚܬܐ*. ²³ Theodoret., Nobil. Montef. ex "MSS." minus probabiliter affert: 'Α. καὶ ὑπερπαίρει κ.τ.ε. Cf. Hex. ad Psal. ix. 10. cxxxviii. 6. ²⁴ Euseb., Nobil. ²⁵ Euseb., Theodoret. ²⁶ Euseb.

Nobil. affert: Σ. καὶ τάξει ὡς ποίμνιαν τῶν συγγενείας.

PSALM. CVII. ¹ Syro-hex. *ܠܡܠܚܬܐ*. ² Idem: ♦ *ܠܡܠܚܬܐ*. In loco parallelo Psal. lix. 9, necnon Jud. v. 14, pro eodem Hebraeo

Aquila ἀκριβοστάς adhibet, quod cum Syr. *ܠܡܠܚܬܐ*, definitior, (δριστής?) vereor ut commutari possit. ³ Euseb.

Nobil. affert: 'Α. λουτροῦ μου. Σ. ἀμεριμνησίας μου. Syro-hex.: 'Α. Θ. (sic) τοῦ λουτροῦ μου (*ܠܡܠܚܬܐ*). Σ. ἀμεριμνία μου (*ܠܡܠܚܬܐ*). Cf. ad Psal. lix. 10. ⁴ Nobil.

⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 69: "Mihi alienigenae amici facti sunt. Pro quo in Graeco invenisse vos dicitis, ὑπετάγησαν, hoc est, *subditi sunt*. Sed hoc in quinquagesimo nono scriptum est; in praesenti autem ita apud omnes invenimus translatore, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφίλιασαν [Nobil. notat: "S. vero Hieron. in Epist. ad Sun. legit, ἐφιλώθησαν. Atque in libro quodam manuscripto ad ὑπετάγησαν adjunctum est ἐφίλιασαν." In quatuor edd. Erasmi habetur ἐφίλωσαν; in tribus Mariani ἐφιλώθησαν. Tandem Martianaes ἐφίλιασαν edidit. In MS. Bodl. Canon. Pat. Lat. lxxxviii, scriba indoctus exaravit, ἐμοὶ ἀλλοφύλοι φαιασαν], id est, *amici facti sunt*; quod Hebraice dicitur *ETHROE*." Cf. ad Psal. lix. 10. ⁶ Euseb., Colb. unus. Syrus vero affert: 'Α. *ܠܡܠܚܬܐ* *ܠܡܠܚܬܐ* *ܠܡܠܚܬܐ*. Pro *ܠܡܠܚܬܐ* legendum videtur

11. עיר מבצר. *In urbem munitam.* Ο'. εἰς πόλιν περιοχῆς. Σ. . . περιπεφραγμένην.⁷

12. וְזָחַתָּנוּ וְזָחַתָּנוּ. *Nonne, Deus, rejectisti nos?* Ο'. οὐχὶ σὺ, ὁ θεὸς, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεὸς, ὁ ἀποβαλόμενος ἡμᾶς.⁸

וְלֹא-תִצָּחַ אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתָיו. *Et non egredieris, Deus, cum exercitibus nostris?* Ο'. καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεὸς, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Σ. καὶ οὐ προελθὼν, θεέ, ἐν ταῖς στρατεύσεσιν ἡμῶν.⁹

PSALM. CVIII (Hebr. cix).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד מִזְמֹר. *Praecentori Davidi canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ. 'Α. τῷ νικοποῖ τῷ Δαβὶδ μελῶδημα.¹

אֱלֹהֵי תְהַלֵּתִי אֱל-תִהְרֹשׁ. *Deus laudationis meae, ne sileas.* Ο'. Θ. ὁ θεὸς, τὴν αἰνέσιν μου μὴ παρασιωπήσῃς. 'Α. θεέ ὑμνήσεώς μου, μὴ κωφεύσῃς. Σ. ὁ θεὸς ὑμνήσεώς μου, μὴ σιγήσῃς.²

4. תַּחַת-אֲהַבְתִּי וְשָׁטְנוּנִי וְאֲנִי תַפְלָה. *Pro amore meo adversantur mihi; ego tamen preces (totus in precibus) sum.* Ο'. ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, ἐνδιεβαλλόν με· ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. 'Α. Σ. ἀντὶ τῆς ἀγάπης μου ἀντίκειται μοι, καὶ ἐγὼ εἰμι προσυχῶ.³

6. וְשָׁטָן. *Et adversarius.* Ο'. καὶ διάβολος. 'Α. καὶ ἀντικείμενος.⁴

10. מִמְּרֹבֹתֵיהֶם. *E vastatis locis suis.* Ο'. ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Οἱ λοιποί: ἐκ τῶν ἐρειπίων (αὐτῶν).⁵

11. וַיִּקָּשׁ נֶשֶׁף לְכָל-אִשָּׁר-לוֹ. *Laqueos inficiat fenerator omnibus opibus ejus.* Ο'. ἐξερευνησάτω δανειστῆς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ. Σ. συγκρούσαι πράκτωρ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ.⁶

12. מִיֵּשׁ לֹ-יְהוֹ-לוֹ. *Non sit ei qui protrahat favorem.* Ο'. μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήπτωρ. 'Αλλος· μὴ ἴστω αὐτῷ τηρῶν (s. διατηρῶν) χάριν.⁷

13. אַחֵר. *Alter.* Ο'. μιᾶ. 'Α. Σ. ἐτέρᾳ.⁸

14. אֶל-יְהוָה. *Apud Jovam.* Ο'. ἐναντι κυρίου. 'Α. Σ. ἀπὸ (s. ὑπὸ) κυρίου.⁹

16. וַיִּנְכָּח לִבָּב. *Et dejectum corde.* Ο'. καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ. 'Α. Σ. καὶ πεπληγμένον τῇ καρδίᾳ.¹⁰

18. כְּמִדּוֹ. *Sicut vestem suam.* Ο'. ὡς ἱμάτιον. Σ. ὡς ἐνδυμα πρὸς τὸ μέτρον αὐτοῦ.¹¹

20. וְזֹאת פְּעֻלַּת שְׂמִנִּי. *Haec merces erit adversarium meorum.* Ο'. τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με. Σ. τοῦτο τὸ ἀνταπόδομα (s. αὐτῇ ἢ ἀνταπόδοσις) τῶν ἀντικειμένων μοι.¹² Οἱ λοιποί: τῶν ἀντικειμένων.¹³

سُحِبَ، aut certe سُوِّدَ. Cf. ad Psal. lxiv. 14). Idem subjungit: 'O Έβρ. facti sunt amici (سُحِبَ سَوِيح).¹

² Didymus Alex. apud Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 283. Montef. ἀποβαλόμενος προ ὁ ἀποβαλόμενος edidit, notans: "Sic Regii duo ex Didymo." Nobil. affert: Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. ³ Nobil. Montef. post

Drusium προσελθὼν edidit, invito Syro. Theodoret. affert: Σ. καὶ μὴ προσελθὼν, θεέ, ἐν τοῖς στρατεύμασιν (ταῖς στρατεύσεσιν Cod. 1) ἡμῶν. Syro-hex. لا نفع لك. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. Syro-hex. سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

PSALM. CVIII. ¹ Syro-hex. سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

TOM. II.

μον. Θ. ut LXX. Cod. 264 sine nom. interp.: ὁ θεὸς ὑμνήσας μου. ³ Syro-hex. سُوِّدَ سَحِبَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. Cf. ad Psal. xxxvii. 21. ⁴ Idem: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. ⁵ Nobil.

⁶ Euseb., Theodoret. Nobil. affert: Σ. συγκρούσαι πράκτωρ. In sequenti versiculo Grabijs ex Psalt. Gall. scripsit:

✠ καὶ 4 διαρρασάτωσαν; et copula deest in Cod. 55. ⁷ Syro-hex. in marg. sine titulo: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. ⁸ Idem: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. ⁹ Idem: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. Cf. Hex. ad Prov. xvii. 22. ¹¹ Idem: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός. ¹² Idem: سُوِّدَ. 'Α. Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.

سُحِبَ. Theodoret., Nobil.

22. **קָלַל**. *Vulneratum est.* Ο'. τετάρακται. 'Α. *τέρωται* (s. ἐκκεκέντηται).¹⁴

24. **וּבְשָׁרִי כָחַשׁ מִשָּׁמֶן**. *Et caro mea deficit a pinguedine.* Ο'. καὶ ἡ σὰρξ μου ἡλλοιώθη δι' ἔλαιον. Σ. καὶ ἡ σὰρξ μου ἡλλοιώθη ἀπὸ (s. ὑπὸ) ἀνηλειψίας.¹⁵

31. **מִשְׁפָּטֵי נַפְשִׁי**. *A damnantibus animam ejus.* Ο'. ἐκ τῶν καταδικόντων ('Α. ἀπὸ κρινόντων. Σ. ἀπὸ τῶν κρινόντων. Θ. ἐκ διωκόντων. Ε'. ἐκ τῶν δικαζομένων. Σ'. ἐκ τῶν διωκόντων¹⁶) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἀπὸ τῶν κρινόντων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.¹⁷

PSALM. CIX (Hebr. cx).

1. **לְאֹדֹנִי**. *Domino meo.* Ο'. τῷ κυρίῳ μου. Σ. τῷ δεσποτῇ μου.¹

שֵׁב לְיָמִינִי. *Sede ad dextram meam.* Ο'. κάθου ἐκ δεξιῶν μου. Σ. προσδόκησον τὴν δεξιάν μου.²

2. **יְיָהּ בְּקֶרֶב אֹיְבָיו**. *Dominare in medio inimicorum tuorum.* Ο'. κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. 'Α. ἐπικράτει ἔνεκα τῶν ἐχθρῶν σου. Σ. σὺ δὲ παίδευε ἔνδον τοὺς ἐχθρούς σου. Ε'. κατακυριεύσον... Σ'. κατακυριεύσεις...³

¹⁴ Syro-hex. **וְיָמִינִי**. ¹⁵ Theodoret. (qui ἀναλειψίας minus legitimam scripturam habet), Nobil. Hic autem ὑπὸ habet, quemadmodum Theodoret. juxta Cod. r. Syro-hex. **וְיָמִינִי לְאֹדֹנִי**. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. **וְיָמִינִי לְאֹדֹנִי**.

PSALM. CIX. ¹ Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 250: "Nota hac, quae est ex Eusebii Comment. p. 357 desumpta, augenda sunt Hexapla." Locus Eusebii ambiguus est, et Symmachi lectio incerta. Cf. ad Psal. lxvii. 23. ² Syro-hex. **וְיָמִינִי לְאֹדֹנִי**. Cf. Hex. nostra ad Jerem. iii. 2. Hos. iii. 3. ³ Nobil., Vat. Syrus affert: 'Α. Σ. σὺ δὲ—ἐχθρούς σου (**וְיָמִינִי לְאֹדֹנִי**). ⁴ Vat. ⁵ Cod. 264, qui εὐπορίας habet. ⁶ Idem. Consentit Syro-hex. **וְיָמִינִי לְאֹדֹנִי**. ⁷ Cod. 264. ⁸ Reg. unus, et Cod. 264, qui ἡγιασμένος habet. ⁹ Reg. idem, qui, teste Montefalconio, duplicem Symmachi versionem

Θ. κατακυριεύσεις ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.⁴

3. **עֲמִיךָ נִדְבַת בְּיוֹם חֵילֶךָ**. *Populus tuus erit promptitudines (promptissimus) in die militiae tuae.* Ο'. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου. 'Α. μετὰ σοῦ ἐκουσιασμοὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐπορίας σου.⁵ Σ. ὁ λαὸς σου ἡγεμονικοὶ ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἰσχύος σου.⁶ Ε'. μετὰ σοῦ ἐκουσιασμοὶ ἐν ἡμέρᾳ δυνάμεώς σου.⁷

בְּחֹרֵי (בְּחֹרֵי) סִמְלֵי. *In ornamentis (s. montibus) sanctitatis.* Ο'. ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. 'Α. ἐν διαπρεπείαις ἡγιασμέναις.⁸ Σ. ἐν ὄρεσιν ἁγίοις.⁹ Θ. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου.¹⁰ Ε'. ἐν δόξῃ ἁγίων.¹¹

מִמְּךָ מֵהַיּוֹתָ לְיָלֶדְתָּ. *Ex utero aurora tibi (procedit) ros juventutis tuae.* Ο'. ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε. 'Εβρ. μηρὲμ μεσσαὰρ λακτάλ ἱελεδεχέθ (ἱελεδεθέχ).¹² 'Α. ἀπὸ μήτρας ἐξωρθρισμένης σοι δρόσος παιδιότητός σου.¹³ Σ... ὡς κατ' ὄρθρον σοι δρόσος ἡ νεότης σου.¹⁴ Θ. ἐκ μήτρας ἀπὸ πρωῇ (σοι δρόσος) νεότητός σου.¹⁵ Ε'. ἐκ μήτρας ἀπὸ ὄρθρου σοι δρόσος ἡ νεότης σου.¹⁶ Σ'. ἐκ γαστρὸς ζητήσουσί σε, δρόσος νεανικότητός σου.¹⁷

4. **וְיָהּ וְלֹא יִנָּחַ**. *Juravit Jova, et non*

habet, ἐν ὄρεσιν ἁγίοις, et ἐν δόξῃ ἁγίων. Sed Cod. 264 affert: Σ. ἐνόρες (sic) ἁγίοις. Ε'. ἐν δόξῃ ἁγίων. Denique Syro-hex. Symmacho continuat: **וְיָהּ וְלֹא יִנָּחַ**. ¹⁰ Montef. ex Regio suo affert: Θ. Ε'. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου. Chrysost.: "Erepos" ἐν ἁγίῳ εὐπρεπείᾳ. ¹¹ Cod. 264. Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹² Epiphani. adv. Haeres. Lib. II (Opp. T. II, p. 611). ¹³ Epiphani., Euseb., Nobil., qui posterior legit ἐξωρθρισμένου. Agellius autem ex Eusebio nondum edito ἐξ ὠρθρισμένου exscripsit. ¹⁴ Euseb., Nobil. Epiphani. vero: Σ. ὡς κατ' ὄρθρον δρόσου ἡ ν. σ. Syro-hex. Symmacho continuat: **וְיָהּ וְלֹא יִנָּחַ**. ¹⁵ Epiphani. ¹⁶ Epiphani., Euseb., Nobil. (qui ἐπὶ ὄρθρου habet), Agell. (qui Septimae ascribit) ex Eusebio. Pro ἡ νεότης σου Euseb. editus habet νεότητός σου; Epiphanius, ἐν νεότητί σου. ¹⁷ Epiphani., ex quo Montef. male exscripsit νεανιότητος. Cf. ad Psal. ix. i.

penitebit eum. Ο'. ὁμοσε κύριος, καὶ οὐ μετα-
μεληθήσεται. Σ. διωμόσατο κύριος, καὶ οὐ
μεταμέλει.¹⁸

4. עַל־דְּבָרָי. *Secundum rationem.* Ο'. κατὰ τὴν
τάξιν. 'Α. Σ. κατὰ λόγον.¹⁹

6. מְלֵא גֵוִיּוֹת. *Implebit (gentes) cadaveribus.* Ο'.
πληρώσει πτώματα. 'Α. Σ. . . ὡς φάραγες.²⁰

PSALM. CX (Hebr. cxi).

1. הַלְלוּ יָהּ. *Laudate Jah.* Ο'. ἀλληλούϊα. Aliud
exempl. ἀλληλούϊα ÷ τῆς ἐπιστροφῆς Ἀγγαίου
καὶ Ζαχαρίου 4.¹

בְּסוּד. *In consensu.* Ο'. ἐν βουλῇ. 'Α. in sup-
plicatione.² Σ. ἐν δουλῇ.³

2. לְכָל־חַפְצֵיהֶם. *Quaesita ab omnibus
diligentibus ea* (s. *secundum omnia desideria
eorum*). Ο'. ἐξεζητημένα ("Ἄλλος" ἐξηκριβο-
μένα, s. ἡκριβομένα⁴) εἰς πάντα τὰ θελήματα
αὐτοῦ. 'Α. [et] scrutata ab omnibus qui com-
placuerunt sibi in iis.⁵ Σ. scrutata ἐν πάσῃ τῇ
χρείᾳ αὐτῶν.⁶

3. הוֹדֵר יְהוָה פָּעָלָו. *Splendor et majestas est opus*

ejus. Ο'. ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ
ἔργον αὐτοῦ. Σ. ἔπαινος καὶ ἀξίωμα ἡ ἐργασία
αὐτοῦ.⁷

5. צִבּוּם דָּתִי. *Cibum dedit timentibus eum.*
Ο'. τροφήν ('Α. Θ. θήραν⁸) ἔδωκε τοῖς φοβου-
μένοις αὐτόν. Σ. θήραν ἔδωκε τοῖς φοβουμέ-
νοῖς αὐτόν.⁹

יִזְכָּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. *Memor erit in aeternum
foederis ejus.* Ο'. μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
διαθήκης αὐτοῦ. Σ. μνημονεύων αἰωνίου συν-
θήκης αὐτοῦ.¹⁰

PSALM. CXI (Hebr. cxii).

1. הַלְלוּ יָהּ. Ο'. ἀλληλούϊα. Alia exempl. ἀλ-
ληλούϊα ÷ τῆς ἐπιστροφῆς Ἀγγαίου καὶ Ζα-
χαρίου 4.¹

בְּמִצְוֹתָיו יִצְחָק. *Praeceptis ejus delectatur
valde.* Ο'. ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει
σφόδρα. Σ. ὡς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ θέλει σφόδρα.²

3. הוֹן. *Opes.* Ο'. δόξα. 'Α. Σ. ὑπαρξίς.³

יָצַד יְהוָה. *Justitia ejus.* Ο'. ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ.
"Ἐτερος" ἡ ἐλεημοσύνη αὐτοῦ.⁴

¹⁸ "Sic MSS. duo."—Montef. Aut scribendum, καὶ οὐ
μεταμελεῖ, quam formam Sym. admisisse videtur ad Hos.
xiv. 1; aut, quod magis placet, utroque loco supplendum
αὐτῷ. ¹⁹ Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ²⁰ Idem:
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. Hieron. vertit: implevit valles.
"Quidam auctor Graecus pro ruinas videtur valles legisse,
puto quia sic aliquis interpres verterat, πληρώσει φάραγ-
γας."—Agell.

PSALM. CX. ¹ Sic Syro-hex. solus. Cf. ad Psal. cxi. 1.
² Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. (Fortasse ἐν ἱκερίᾳ. Syr.
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ponitur pro ἱκέτης Psal. lxxiii. 23. Mal. iii. 14.
Pro ἱκεσία (Prov. xviii. 23) et ἱκετήρια (Job. xl. 22) aliam
formam ⲛⲓ ⲛⲓ adhibet Noster.) ³ Syro-hex. ⲛⲓ.
ⲛⲓ. Cf. ad Psal. liv. 15. lxxxviii. 8. Brunsius ex
Bar Hebr. falsam scripturam ⲛⲓ, in numero, affert.

⁴ Chrysost.: "Ἄλλος" ἐξηκριβομένα; et paulo post: Τί δέ
ἐστιν, ἐξεζητημένα κ.τ.έ.; Ἑκριβομένα, φησὶ, καθάπερ καὶ ἕτερος
ἐρμηνευτής εἶπε, παρεσκευασμένα, ἀπηρτισμένα, κ.τ.έ. Ex quibus

male intellectis Montef. post Nobil. et Agell. affert: "Ἄλλος"
ἐξηκριβομένα. "Ἄλλος" παρεσκευασμένα. ⁵ Bar Hebraeus
apud Parsons. in Append. Brunsius ex eodem affert: ⲛⲓ.

⁶ Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ⁷ Sic
ἕτερος apud Chrysost. Non dubitanter Symmacho tribui-
mus, coll. Hex. ad Psal. xlv. 4. ⁸ Sic Montef. ex
Drusio et "MSS." ⁹ Theodoret. Nobil. affert: Σ.

θήραν. Syro-hex. et Bar Hebr.: 'Α. Σ. θήραν (ⲛⲓ).
¹⁰ Theodoret., et Colb. στιχηρῶς scriptus. Nobil. αἰώνιον

mendose legit.
PSALM. CXI. ¹ Sic Syro-hex., Psalt. Gall. et Rom., et
codd., quorum nonnulli ἐπιγραφῆς pro ἐπιστροφῆς habent.
² Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ³ Idem:
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ⁴ Chrysost. Opp. T. V, p. 280 D:
"Ἐτερός φησιν" ἡ ἐλεημοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
"Ἦτοι τὴν ἀρετὴν τὴν καθόλου φησὶν ἐνταῦθα . . ἢ ὡς ἕτερος
ἐρμηνευτής ἔφη, τὴν φιλανθρωπίαν, τὸν ἔλεον λέγει. Haec non

5. טוב־איש חֲזִין וּמִלֵּה יִכְלֹל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט.

Felix est vir qui miseretur et mutuum dat, tuetur causas suas in iudicio. Ο'. χρηστός ἀνὴρ ὁ οἰκτεῖρων καὶ κυχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει. Σ. ἀγαθὸς ἄνθρωπος χαριστικός καὶ κυχρῶν, οἰκονομῶν τὰ πράγματα αὐτοῦ μετὰ κρίσεως.⁵

7. מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא. *Nuntium tristem non timebit.* Ο'. ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶ "Ἄλλος" ἀγγελίαν κακὴν οὐ φοβηθήσεται.⁷

נָכוֹן לְבוּ בְּיָהוּהָ. *Firmum est cor ejus, confidens Jovae.* Ο'. ἐτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζει ἐπὶ κύριον. Σ. ἐδραία ἡ καρδία αὐτοῦ, ἀμέριμνος ἐν κυρίῳ.⁸

PSALM. CXII (Hebr. cxiii).

1. הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. *Laudate, servi Jovae, laudate nomen Jovae.* Ο'. αἰνεῖτε, παῖδες ('Εβρ. ἀβδῆ. 'Α. Σ. Θ. δοῦλοι. 'Ο Σύρος ὁμοίως¹), κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. 'Α. Σ. ὑμνεῖτε, δοῦλοι, κύριον, ὑμνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.²3. עַד־מְבֹאֵר. *Usque ad occasum ejus.* Ο'. μέχρι δυσμῶν. 'Α. Σ. καὶ μέχρι (s. ἔως) εἰσόδου αὐτοῦ.³

PSALM. CXIII (Hebr. cxiv, cxv).

1. מֵעַם לֵצֵן. *Ex populo barbare loquenti.* Ο'. ἐκ λαοῦ βαρβάρου. 'Α. ἀπὸ λαοῦ ἑτερογλώσσου. Σ. ἐκ λαοῦ ἀλλοφώνου.¹2. הֵי־תָהּ יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ. *Factus est Juda sanctitas ejus.* Ο'. ἐγενήθη 'Ιουδαία ἀγίασμα αὐτοῦ. Σ. ἐγενήθη 'Ιουδαία εἰς ἀγίασμα αὐτοῦ.²5. בַּה־לִּי. *Quid tibi est.* Ο'. τί σοι ἐστὶ.³7. מְלִכִּי אֶדְוֶן חֹלִי אֶרֶץ. *A facie Domini contremisce, terra.* Ο'. ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ('Α. Σ. ὠδῆσεν) ἡ γῆ. 'Α. ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου ὠδῆσεν ἡ γῆ.⁴8. הִהֲפִי הַצִּיּוֹר אֲגָם־מַיִם. *Qui convertit rupem in stagnum aquarum.* Ο'. τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὕδατων. Σ. τοῦ μεταβαλόντος τὴν πέτραν εἰς ἕλος ὑδάτων.⁵9 (Hebr. cxv. i). Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς μόνοις διηρήται ὁ ψαλμὸς, καὶ ἐπεγέγραπτο ριδ'.⁶עַל־חֲסִדָּהּ. *Propter gratiam tuam.* Ο'. ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. "Ἄλλος" διὰ τὸ ἔλεος σου.⁷12 (cxv. 4). עֲצִבְיָהֶם. *Simulacra idolorum eorum.* Ο'. τὰ εἰδῶλα τῶν ἑθνῶν. 'Α. διαπονήματα αὐτῶν.⁸

intellexit Montef., qui post Nobilium et Drusium affert: "Ἄλλος" ἐλεημοσύνη αὐτοῦ. "Ἄλλος" φιλανθρωπία αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Psal. cv. 3. ⁵ Reg. unus. Theodoret.: Σ. ἀγαθὸς χαριστικός κ.τ.έ., omisso ἄνθρωπος. Nobil.: Σ. ἀγαθὸς ἀνὴρ χαριστικός κ.τ.έ. Chrysost. affert: "Ἐτερος" οἰκονομῶν κ.τ.έ. Etiam Cod. 264: Σ. μετὰ κρίσεως. Non audiendus igitur Euthym. ad loc.: "Ἡ εὐ διαθήσει τὰ κατ' αὐτὸν πράγματα μετὰ διακρίσεως" οὕτω γὰρ ὁ Σύμ. ἐξέδωκεν. ⁶ "Unus."

⁷ Chrysost. ⁸ Euseb., Nobil. Theodoret.: Σ. ἐδραία.

PSALM. CXII. ¹ Theodoret. ² Euseb. ³ Syro-hex. + ܡܠܟܐ ܕܥܪܝܢܐ. Cf. ad Psal. xlix. i.

PSALM. CXIII. ¹ Euseb. Syrus affert: 'Α. Σ. ἑτερογλώσσου (ܠܝܬܐ ܠܝܬܐ). Pro ἀλλοφώνου minus probabiliter ἀλλοφύλου Symmacho tribuunt Agell., et Catena Parisiensis altera. ² Syro-hex. ܝܫܘܥ ܝܫܘܥ. ³ Asteriscus est in Psalt. Gall., qui affert: *Quid est tibi*. Mox pro καὶ σὺ (s. σοι) Syrus

in marg. affert: ἡ σοί. ⁴ Montef. affert: 'Α. ὠδῆσάτω, notans: "Euseb. et codex unus habent ὠδῆσάτω. Drusius [Nobil.] ὠδῆσάτο. Alius mendose ὠδῆσάτω." Parsons.: "'Α. ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ [leg. τοῦ κυρίου, s. κυρίου] ὠδῆσεν ἡ γῆ. Sic Cod. 264. Cod. 268 cum Hexaplis ὠδῆσάτο." Soloeum ὠδῆσάτο nihil moramur. Eusebii locus est: Nūn δὲ τὸ πᾶν στοιχείον τῆς γῆς κινεῖσθω καὶ σαλευέσθω, μᾶλλον δὲ, κατὰ τὸν Ἀκύλαν, ὠδῆσάτω. Unde utrum commentator iste ad Aquilam ὠδῆσάτω an ὠδῆσεν legerit, pro certo affirmari non potest. Nos quidem ὠδῆσεν praetulimus propter Syro-hex., qui affert: ܡܠܟܐ ܕܥܪܝܢܐ. ⁵ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܕܥܪܝܢܐ. ⁶ (cf. Exod. ii. 3. vii. 19 in Syro-hex.) ܠܝܬܐ. Nobil. affert: Σ. τοῦ μεταβαλόντος. ⁷ Vat. Pro scriptura codicis *delierat*, *diherat* correximus. ⁸ Chrysost. ⁸ Montef., qui Theodoretum testem falso appellat. Auctor est Drusius, qui ad Hieron. in Epist. XXXIV ad

PSALM. CXVII (Hebr. cxviii).

5. **עָנַנִי בְּמִרְחָב יָהּ.** *Exaudivit me in amplo spatio Jah.* Ο'. καὶ ἐπήκουσέ μου εἰς πλατυσμόν. Σ. καὶ ἐπήκουσέ μου εἰς εὐρυχωρίαν.¹
10. **כִּי אֶמְלֹךְ.** *Quia excidam eos.* Ο'. ✠ ὅτι ἡμνᾶμεν αὐτούς.² 'Α. ὅτι ἡμνᾶμεν αὐτούς.³ Σ. . διέθρυνσα αὐτούς.⁴
11. **סִבְּוִי גַם-סִבְּוִי.** *Circumdederunt me, etiam circumdederunt me.* Ο'. κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με. Σ. ἐκύκλωσάν με, καὶ πάλιν περιεκύκλωσάν με.⁵
12. **דָּעֲבוּ כַּאֲשֶׁר קָרְעִים.** *Extincti sunt sicut ignis spinarum.* Ο'. καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις. 'Α. Σ. καὶ ἀπεσβέσθησαν ὡς πῦρ ἀκανθῶν.⁶
14. **עָזִי וְחִמְרֵתִי יָהּ.** *Robur meum et carmen est Jah.* Ο'. ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος. Σ. κραταιά μου καὶ αἰνεσίς (s. εὐφημία) μου ὁ κύριος.⁷
15. **יְמִין יְהוָה עָשָׂה חֵיל.** *Dextera Jovae facit fortitudinem.* Ο'. ✠ δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.⁸
16. **רוֹמְמָהּ.** *Exaltata.* Ο'. ὑψώσε με. "Ἄλλος" ὑψίστη.⁹
22. **לְרֹאשׁ פִּנָּה.** *In caput anguli.* Ο'. εἰς κεφα-

λὴν γωνίας. Σ. ἀκρογωνιαίος.¹⁰

23. **יָמָא יְהוָה הֵיחָא הָאָה נִפְלְאָתָא בְּעֵינֵינוּ.** *A Jova factum est hoc, ipsum est mirabile in oculis nostris.* Ο'. παρὰ κυρίον ἐγένετο ✠ αὕτη.¹¹ καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. 'Α. . αὕτη ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Σ. παρὰ κυρίον ἐγένετο τοῦτο, αὐτὸ παράδοξον ἐφάνη ἡμῖν.¹²
25. **אֲנָא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא אֲנָא יְהוָה הַצִּלְתָּהּ.** *Obsecro, Jova, salva nunc; obsecro, Jova, prospera nunc.* Ο'. ὦ, κύριε, σῶσον δὴ ὦ, κύριε, εὐδόσωσον δὴ. 'Εβρ. ἀννά ἀδωναί ὠσιννά ἀννά ἀδωναί ἀσλιαννά.¹³ 'Α. Σ. Θ. Ε'. ὦ δὴ, κύριε, σῶσον δὴ ὦ δὴ, κύριε, εὐδόσωσον δὴ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴
26. **בְּרִיךְ הָבָא בְּשֵׁם יְהוָה.** *Benedictus qui venit in nomine Jovae.* Ο'. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.¹⁵ 'Εβρ. βαροῦχ ἀββαῖμ ἀδωναί.¹⁶
27. **אֶסְרִיתָה עַד-רַגְלֵיךָ הַמִּצֵּבִים.** *Ligate festum (victimam) funibus usque ad cornua altaris.* Ο'. συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἔως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. 'Εβρ. ἀσρον ἀγ βααβεθθίμ . . .¹⁷ 'Α. δῆσατε ἑορτὴν ἐν πιμελέσιν . . .¹⁸ Σ. συνδήσατε ἐν

in libris omnibus. Idem ad v. 8 sub asterisco affert clausulam, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι, quae in omnibus testibus legitur, excepto Psalt. Rom.

PSALM. CXVII. ¹ "Sic Reg. unus ex anonymo [fortasse ex Didymo. Vid. Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 290]." —Montef. Cf. ad Psal. xvii. 20. In fine versiculi Psalt. Gall. addit: ✠ *Dominus*; in vitis libris Graecis. ² Psalt. Gall. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 74: "Dicitis, quia, in Graecis codd. non inveniri; sed in Latinis sub asterisco legendum est." ³ Catena Paris. ⁴ Nobil., Reg. unus. ⁵ Nobil. ex Theodoret. ⁶ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐσβέσθησαν, s. ἀπεσβέσθησαν (وَحْدًا). ⁷ Syro-hex. ✠ حَمَلًا حَمَلًا. ⁸ Sic sub aster. Psalt. Gall. ⁹ Syro-hex. sine titulo: ✠ حَمَلًا حَمَلًا. ¹⁰ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ✠ حَمَلًا حَمَلًا. ¹¹ Sic sub aster. Psalt. Gall. ¹² Nobil. affert: 'Α. παρὰ κυρίον — ἐφάνη ἡμῖν. Σ. αὕτη ἐστὶ — ἡμῶν. Nos nomina interpretum invertimus, suadente, seu potius jubente utri-

usque scriptoris indole. Nunc autem videmus, Didymum Alex. apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 293 afferre: Σ. παρὰ κυρίου κ.τ.ε., omisso tamen in fine ἐφάνη. Ad ἐφάνη ἡμῖν cf. Hex. ad Psal. lxxii. 16. ¹³ Sic Montef. ex Origene in Matth. (Opp. T. III, p. 747). ¹⁴ Hieron. in Epist. XX ad Damasum: "In Hebraeo legitur, ΑΝΝΑ ΑΔΟΝΑΙ ΟΣΙΑΝΝΑ, ΑΝΝΑ ΑΔΟΝΑΙ ΑΣΛΙΑΝΝΑ . . . Quod Aquila, Symmachus, Theodotus et Quinta editio, ne quid in Latino mutare videamur, ita exprimunt: ὦ δὴ, κύριε κ.τ.ε. Sola Sexta editio cum interpretibus LXX ita congruit, ut ubi ceteri posuerunt ὦ δὴ, illi scripserint ὦ." ¹⁵ Hieron. ibid. ¹⁶ Origen. ibid. Hieron.: "BARUCH ABBA BASEM ADONAI." ¹⁷ Sic Montef. ex Corderio. Chrysost. affert: ἑσρον ἀγ βαὰδ ὀθθίμ. ¹⁸ Euseb., Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. affert: ✠ حَمَلًا حَمَلًا. h. e. *ligate festum in funibus*; cum nota: "Funes appellat intestina pinguedine (حَمَلًا) vineta, et non habentia fimum."

πανηγύρει πυκάσματα ἕως τῶν κεράτων τοῦ
θυσιαστηρίου.¹⁰ Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰

28. Ο'. ÷ ἐξομολογήσομαι σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου,
καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. Οὔτοι οἱ β'
στιχοὶ οὐκ ἔκειντο ἐν τῷ τετρασελίδῳ παρ'
οὐδενί, οὔτε παρὰ τοῖς Ο', οὔτε εἰς τὸ Εὐσε-
βίου.²¹

PSALM. CXVIII (Hebr. cxix).

1. תְּמִימִי. *Integri.* Ο'. ἄμωμοι. "Ἄλλος" ἄμεμ-
πτοι.¹
2. נֹצְרֵי עֲדָתִי. *Qui observant praecepta ejus.* Ο'.
οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. 'Α. Σ. Ε'.
οἱ διατηροῦντες διαμαρτυρίας αὐτοῦ.²
וַיִּרְשׁוּ. *Quaerunt eum.* Ο'. ἐκζητήσουσιν αὐ-
τόν. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. ἐκζητοῦντες..³
5. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. *Utinam dirigantur viae meae.*
Ο'. ὄφελον κατευθυνθεῖσαν αἱ ὁδοί μου. Σ.
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μου κατηνύθησαν αἱ ὁδοί μου.⁴
7. אֲחֻדָּה. *Gratias agam tibi.* Ο'. ἐξομολογήσομαι
σοι. Σ. εὐχαριστήσω σοι.⁵
8. שְׁתַּחֲוֶה. *Statuta tua.* Ο'. τὰ δικαιώματά
σου. 'Α. τὰ προστάγματά σου.⁶

9. בְּמָה יִצְרֶה עַר אֶת-אֶרְחוֹ. *Quomodo puram
conservabit adolescens viam suam?* Ο'. ἐν τίνι
κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; Σ. ἐν
τίνι λαμπρυνεῖ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;⁷
10. אֶל-תִּשְׁוֶי. *Ne aberrare facias me.* Ο'. μὴ
ἀπόσῃ με. 'Α. μὴ ἀγνοηματίσῃς με.⁸
15. בְּפַרְשֵׁי אֶשְׁתַּחֲוֶה וּבְאַיִתָּה אֶרְחֹתַי. *In man-
datis tuis meditabor, et respiciam vias tuas.*
Ο'. ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχήσω, καὶ κατα-
νοήσω τὰς ὁδοὺς σου. Σ. ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου διη-
γούμην, καὶ ἐξηγούμην τὰς ὁδοὺς σου.⁹
17. גָּמַל עַל-עֲבֹדָה. *Benefacias servo tuo.* Ο'.
ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου. Σ. ἐεργέτησόν με τὸν
δούλόν σου.¹⁰
18. מִפְּלִאוֹת מִתּוֹרָתָה. *Mirabilia ex lege tua.* Ο'.
τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. Σ. τεράστια
ἐκ τοῦ νόμου σου.¹¹ 'Α. Θ. Ε'. Σ'. θαυμάσια..¹²
19. גֵּר. *Peregrinus.* Ο'. πάροικος. 'Α. προσήλυτος.¹³
20. נִקְרָה בְּפִשִּׁי לְתַאֲבָה. *Comminuta est anima
mea desiderio.* Ο'. ἐπεπόθησεν ἡ ψυχὴ μου
τοῦ ἐπιθυμῆσαι. Σ. τελεία ἦν ἡ ψυχὴ μου θέ-
λουσα.¹⁴ 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐπεπόθησεν. Θ.
Ε'. Σ'. ἐπεποιθήσεν.¹⁵
21. תִּשְׁוֶי. *Qui aberrant.* Ο'. οἱ ἐκκλίνοντες.
Σ. οἱ ῥεμβέζονοι.¹⁶

¹⁰ Euseb., et sine nom. Chrysost. Montef. insuper
affert: "Ἄλλος" θύσατε θυσίαν. "Ἄλλος" στεφανώματα καὶ κλά-
δους ἀνάψατε τῷ ναφ; ex male intellecta Chrysostomi ena-
ratione: Τί δέ ἐστι, συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάουσι;
Κατὰ μὲν τὸν Ἐνα ἑορμηνεύει (Aquilam), θύσατε θυσίας λιπαράς
κατὰ δὲ τὸν ἕτερον (Symmachum), στεφανώματα καὶ κλάδους
ἀνάψατε τῷ ναφ. Ubi itidem Montef.: "Hae interpreta-
tiones Quintae fortassis et Sextae editionum sunt [!]." Veram loci Chrysostomi rationem jampridem perspexerat
Drusius, et ante eum Agellius. ²⁰ Vat. ²¹ Nobil.,
Vat., et, omisso παρ' οὐδενί, Cod. 264.

PSALM. CXVIII. ¹ Coislín. unus. Cf. ad Psal. c. 2.
² Syro-hex. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. Ad Syr. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ³ Vat.
⁴ Syro-hex. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ⁵ Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ⁶ Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ⁷ Nobil., Coislín. unus.
Reg. unus διὰ τίνος pro ἐν τίνι habet. ⁸ Syro-hex. in

marg. sine nom.: Ne facias me ignarum (אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי); quibus, deficientibus Hexaplis, neque auctorem,
neque Graeca pro certo aliquis aptare potuisset. Sed felici-
tate evenit, quod Parsonsus ex Cod. 268 exscripserit:
'Α. μὴ ἀγνοηματίσῃς (sic) με. Corrigendum ἀγνοηματίσῃς, et
vocabulum ἀγνοηματίσῃς (quod non magis prodigiosum quam
δραματίσῃς, διαδραματίσῃς, ἐπιστημονίσῃς, reliqua ejusdem farra-
ginis, quae istius interpretis κακοζήλια debentur) Lexicis
addendum. ⁹ Syro-hex. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. Cf. ad vv. 23, 27. (Pro
בְּפַרְשֵׁי Symmachus interpretatus est ἐποπτεύειν Psal. ix. 35.
xxxii. 13, quod cum Syriaco אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי, ἐρμηνεύειν, et sim., conciliari nequit.) ¹⁰ Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ¹¹ Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ¹² Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ¹³ Syro-hex. אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ¹⁴ Idem: אֲחֻלֵּי יַנְבִּי וַיִּנְבִּי דְרַבִּי. ¹⁵ Nobil., Vat.: Σ. τελεία ἦν. ¹⁶ Nobil., Vat. ¹⁶ Syro-

22. **נִצְרַתִּי**. *Observavi*. Ο'. ἐξέζητησα. 'Α. Σ. διετήρησα.¹⁷
23. **עֲבֹדָה יִשְׁרָאֵל בְּחֶפְזָה**. *Servus tuus meditabitur in statulis tuis*. Ο'. ὁ δὲ δοῦλός σου ἡδολεσχείει ἐν τοῖς δικαιομασί σου. 'Α. δοῦλός σου ὁμιλήσει ἐν ἀκριβασμοῖς σου. Σ. ὁ δοῦλός σου διηγούμενος τὰ προστάγματά σου. Ε'. ὁ δοῦλός σου ἀδολεσχήσει ἐν τοῖς ἀκριβάσμασί σου.¹⁸
24. **שְׂעִשְׂעִי**. *Oblectatio mea*. Ο'. μελέτη μου ἔστι. Σ. τέρψις μου.¹⁹
- אֲנִשְׂאֵי עֲצָתִי**. *Viri consilii mei*. Ο'. καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιοματά σου. 'Α. ἄνδρες βουλῆς μου. Σ. ὡς ἄνδρες ὁμογνώμονές μου. Ε'. ἄνδρες τῆς βουλῆς μου.²⁰
25. **חֲרִנִּי**. *Refocilla me*. Ο'. ζήσόν με. 'Α. σῶσόν με.²¹
26. **דִּרְבִּי כִפְרֹתִי**. *Vias meas narravi*. Ο'. τὰς ὁδούς μου ἐξηγγεῖλα. Σ. τὰ διαβήματά μου ἐξηγίμουν.²²
27. **וְאֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. *Et meditor in mirabilibus tuis*. Ο'. καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμαστοῖς σου. Σ. ἵνα διηγῶμαι τὰ παράδοξά σου.²³
- "Αλλος· καὶ μεριμνήσω...²⁴
28. **נִפְתָּה אַנְיָמָא מִתְּרִיבָה**. *Stillat anima mea prae maerore*. Ο'. ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκη-
- dias*. 'Α... *a sollicitudine*.²⁵ Σ. κατέσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ μελέτης.²⁶ Ε'. Σ'. ἔσταξεν ἡ ψυχὴ μου...²⁷
29. **דִּרְבִּי שְׁקָרָהּ הִסֵּר מִמֶּנִּי**. *Viam mendacii amove a me*. Ο'. ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. ὁδὸν ψεύδους ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ. Σ. ὁδὸν ψευδῆ περίελε ἀπ' ἐμοῦ.²⁸
- וְתוֹרַתְךָ חֲנִנִּי**. *Et legem tuam gratificare mihi*. Ο'. καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με. 'Α. Σ. τὸν δὲ νόμον σου δώρησαί μοι.²⁹
30. **אֲמוּנָה**. *Fidei*. Ο'. ἀληθείας. 'Α. Σ. Ε'. πίστεως.³⁰
- וְשִׁוִּיתִי**. *Propono (mihi)*. Ο'. οὐκ ἐπελαθόμην. Σ. προέταξα.³¹
32. **בִּי תִדְרֹב**. *Quum dilataveris*. Ο'. ὅταν ἐπλάτυνας. Σ. ὅτι ἐυρυχώρησας.³²
33. **הוֹרֵנִי**. *Doce me*. Ο'. νομοθέτησόν με. 'Α. Θ. φώτισόν (με). Σ. ὑπόδειξόν (μοι).³³
35. **כִּי־יִבֹרַח חֶפְצִי**. *Nam ea delector*. Ο'. ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. 'Α. ὅτι ἐν αὐτῇ ἐβουλήθην. Θ. Σ'. ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Ε'. ὅτι ἐν αὐτῇ... Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁴
39. **אֶשְׁרֵי יִגְרַתִּי**. *Quod metui*. Ο'. ὃν ὑπόπτεισα. 'Α. Θ. ὃν ὑπεστάλην. Σ. ὃν εὐλαβοῦμαι.³⁵
40. **הִנֵּה תַחֲבֹתִי**. *Ecce! desidero*. Ο'. ἰδοὺ ἐπεθύμησα. Σ. ἰδοὺ ὑπερεπεθύμησα.³⁶

hex. + **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Cf. ad Psal. lviii. 16. cxviii. 118. ¹⁷ Syro-hex. + **נִפְתָּה**. ¹⁸ "Hæc prædeunt ex Coisliniano IX vel X sæculi. Notandum autem est, ubi vox **נִפְתָּה** etiam **מִשְׁפָּח** occurrit, in altero Coisliniano notari in margine, **ἀκριβασμα, πρόσταγμα**; si in plurali, **ἀκριβάσματα, προστάγματα**."—Montef. Montef. edidit: 'Α. ὁ δὲ δοῦλός σου κ.τ.έ., invita Catena Parisiensis. ¹⁹ Syro-hex. **חֲרִנִּי**. (Syr. **חֲרִנִּי**). *Peculio*; pro *διάρτης* Prov. xviii. 22; pro *χαρμονῇ* Job. iii. 7. xx. 5. Cf. ad vv. 70, 92, 143.) ²⁰ Aquilae lectionem exhibet Catena Paris.; ceteras Coislin. supra dictus. Syro-hex. Symmacho continet: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. ²¹ Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Cf. Hex. ad Ezech. iii. 18. Nisi forte in utroque loco Symmacho tribuenda sit lectio. Cf. ad vv. 88, 149. ²² Syro-hex. **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. ²³ Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**.

אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי. ²⁴ Colb. στιχρηῶς scriptus. ²⁵ Syro-hex. **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. ²⁶ Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Reg. unus ex Origene affert: Σ. κατέσταξεν ἡ ψυχὴ μου, quod ab Heraclæota in *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 416 Aquilae quoque tribuitur. ²⁷ Idem Reg. ex Origene. ²⁸ Euseb. ²⁹ Syro-hex. **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Cf. ad Psal. iv. 2. ³⁰ Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. ³¹ Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Cf. ad Psal. xvii. 37. ³² Idem: **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. ³³ Theodoret., Euthym., Nobil. et "codex unus." ³⁴ Nobil., Vat. Montef. minus accurate exscripsit: Θ. Ε'. Σ'. ὅτι ἐν αὐτῇ ἠθέλησα. ³⁵ Theodoret., Nobil. et Reg. unus. *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 403 affert: Σ. ὃν ὑπεστάλην. Syro-hex.: 'Α. Ε'. (sic) ὃν ὑπεστάλην (**אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**). Vid. Act. Apost. xx. 20, 27 in Philox. ³⁶ Syro-hex. **אֶשְׁחָח בְּנִפְלְאוֹתַי**. Cf. ad v. 174.

- 'Α. ἔσκαλλόν μοι ὑπερήφανοι βρόχους... Σ. ὑπάρυξαν μοι ὑπερήφανοι ὑπόγεια, ἃ οὐ κατὰ τὸν νόμον σου. Ε'. ὠρυξάν μοι ὑπερήφανοι βοθύνους...⁶⁶
86. אֱמוּנָה. *Fides*. Ο'. ἀλήθεια. Σ. διαμένοντα.⁶⁷
88. רִפּוּץ. *Refocilla me*. Ο'. ζήσόν με. Σ. σῶσόν με.⁶⁸
90. אֱמוּנָתָה. *Fides tua*. Ο'. ἡ ἀλήθειά σου. 'Α. Σ. ἡ πίστις σου.⁶⁹
91. עֲבָדֶיךָ. *Servi tui*. Ο'. δοῦλα σά (alia exempl. σου⁷⁰). 'Α. δοῦλα σά. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷¹
92. שִׁשְׁשִׁי. *Oblectatio mea*. Ο'. μελέτη μου ἔστι. 'Α. Σ. τέρψις μου ἔστι.⁷²
93. לֹא-שָׁכַחְתִּי פְקֻדֹתַי. *Non obliviscar praeceptorum tuorum*. Ο'. οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιοματιῶν σου. 'Α. οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν προσταγμάτων σου. Σ. οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν ἐντολῶν σου.⁷³
95. יָרִי. *Insidiati sunt*. Ο'. ὑπέμειναν. Σ. Θ. προσεδόκησαν.⁷⁴
96. לֹכַל-הַתְּכֵלָה רֵאִיתִי קִץ רַחֲבָה מְבֹרָתָהּ מֵאֵד. *Omnis perfectionis vidi finem; latum est mandatum tuum valde*. Ο'. πάσης συντελείας εἶδον πέρας· πλατεία ἡ ἐντολή σου σφόδρα. 'Α. τῇ πάσῃ τελέσει εἶδον πέρας...⁷⁵ Σ. πάσης κατασκευῆς εἶδον πέρας· εὐρύχωρος ἡ ἐντολή σου σφόδρα.⁷⁶
98. בְּיָ לְעוֹלָם הָיָא-לִי. *Nam in aeternum ipsum est mihi*. Ο'. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐμή ἐστιν.

- 'Α. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα αὕτη μοι. Σ. διὸ εἰς τὸν αἰῶνα αὕτη μοι. Θ. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα μοι.⁷⁷
99. מְכַל-מַלְּאֲכֵי הַשָּׁמַיִם. *Prae omnibus docentibus me prudens factus sum*. Ο'. ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνήκα. 'Α. ἀπὸ πάντων τῶν διδασκόντων ἐπιστημώθη.⁷⁸
100. מִקְנֵי יָדַי אֶתְּבוֹנִין בִּי פְקֻדֹתֶיךָ יְיָ. *Prae senibus sapio, quia praecepta tua servo*. Ο'. ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνήκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. 'Α. ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων κατανοήσω, ὅτι προστάγματά σου διετήρησα.⁷⁹ Σ. γερόντων συνετώτερος ἐγενόμην, ὅτι τὰς παραρνήσεις σου διετήρησα.⁸⁰ Θ. ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνήκα, ὅτι τὰ προστάγματά σου ἐφύλαξα.⁸¹ Ε'. ἀπὸ πρεσβυτέρων κατανοήσω, ὅτι προστάγματά σου ἐφύλαξα.⁸²
101. רַגְלִי רִגַּלְתִּי. *Retineo pedes meos*. Ο'. ἐκώλυσα (alia exempl. ἐκώλυσας⁸³) τοὺς πόδας μου. 'Α. εἴρξα πόδας μου. Θ. Ε'. Σ'. ἐκώλυσα... Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁴
103. מֶלֶךְ. *Prae melle*. Ο'. ὑπὲρ μέλι. Σ. ὡς μέλι.⁸⁵
105. דְּבָרְךָ. *Verbum tuum*. Ο'. ὁ νόμος (alia exempl. λόγος⁸⁶) σου. 'Α. ῥῆμά σου. Σ. νόμος σου. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁷
106. נִשְׁבַּעְתִּי. *Juravi*. Ο'. ὥμοσα. 'Α. Σ. ὥμοσα. Θ. ὁμώμεκα.⁸⁸
109. נַפְשִׁי בְּכַף תְּמִיד. *Anima mea in manu mea est perpetuo*. Ο'. ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς χερσὶ

⁶⁶ Nobil. Codd. 264, 268: Σ. ὑπάρυξαν μοι ὑπερήφανοι ὑπόγεια (ἀδόλεσχαι Cod. 264). Symmachi lectionem pleniorē affert Syro-hex. **סַעֲוָה כִּי מַעְמַל חֲסָדִים** (*foveas*). Ad Vtam ed. Cod. 268 habet βοθύνους, sed Cod. 264 βόθρους. ⁶⁷ Syro-hex. **מַעְמַלִּים**. ⁶⁸ Idem: **מַעְמַלִּים**. Cf. ad v. 25. ⁶⁹ Idem: **מַעְמַלִּים**. ⁷⁰ Sic Codd. 55, 156, 183. ⁷¹ Nobil. ⁷² Syro-hex. **מַעְמַלִּים**. Cf. ad v. 70. ⁷³ Coislin. 48. ⁷⁴ "Theodoret. [Nobil.], et duo Regii. Corderius etiam Aquilae ascribit."—Montef. Paulo ante ad v. 94, *ὅς ἐστιν ἐγὼ*, Parsons, e Cod. 268 affert: Σ. *ὅς ἐστιν* (fort. *ὅς*

ἐπίδας) προσδοκῶν εὐρεθῶ; quae scholium esse videntur. ⁷⁵ Vat. Nobil. affert: 'Α. *τῇ πάσῃ τελέσει*. Montef. tacite edidit: 'Α. *τῇ πάσῃ συντελέσει*. ⁷⁶ Theodoret., Vat., Regii duo. Nobil. affert: Σ. *πάσης κατασκευῆς*. Syro-hex. **מִכָּל מַעְמַלִּים**. ⁷⁷ Nobil. **מִכָּל מַעְמַלִּים**. ⁷⁸ Syro-hex. **מִכָּל מַעְמַלִּים**. ⁷⁹ Coislin. 48. ⁸⁰ Reg. unus. Cf. ad Psal. ii. 10. ⁸¹ Coislin. 48, ut videtur. Montef. Θ. Ε'. **מִכָּל** (sic) prae-mittit. ⁸² Sic sub titulo Θ. Ε'. Reg. unus, ut videtur. ⁸³ Sic Cod. 55. Vet. Lat. *prohibuisti*. ⁸⁴ Nobil., Vat. ⁸⁵ Syro-hex. **מִכָּל מַעְמַלִּים**. ⁸⁶ Sic Syro-hex., Psalt. Gall. et Rom. ⁸⁷ Vat. ⁸⁸ Idem.

σου (alia exempl. μου⁸⁹) διαπαντός. 'Α. ψυχὴ μου ἐν τασφ̄ μου ἐνδελεχῶς. Σ. ἡ ψυχὴ μου μετὰ χεῖράς μου διαπαντός.⁹⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐν ταῖς χερσὶ μου. Ε'. . . ἐν χειρὶ μου.⁹¹

109. וְתִרְחֹק לֹא שָׁכַחְתִּי. *Et legis tuae non oblitus sum.* Ο'. καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. 'Α. καὶ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.⁹²

110. לֹא תִעָרֵי. *Non aberro.* Ο'. οὐκ ἐπλανήθην. 'Α. οὐκ ἐρρεβόμην.⁹³

112. לְעוֹלָם עָקֵב. *In aeternum usque ad finem.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν. Σ. εἰς μισθοποδοσίαν αἰώνιον.⁹⁴

113. דִּבְטִי. *Dubitatores.* Ο'. παρανόμους. 'Α. διαφόρους.⁹⁵ Σ. παραβάτας.⁹⁶

116. כְּאִמְרָתְךָ. *Secundum verbum tuum.* Ο'. κατὰ τὸ λόγιόν σου. 'Α. τῷ ῥήματί σου. Σ. Θ. (κατὰ) τὸν λόγον σου.⁹⁷

118. כָּל־שֹׁגִים יִתְקַדְּךָ בִּי־שָׁקֵר תִּרְמִיתָם. *Contemnis omnes aberrantes a statutis tuis,*

quia vanus est dolus eorum. Ο'. ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιώματων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. 'Α. ἀπεσκολόπισας πάντας τοὺς ἀποστρεφόμενους ἀπὸ ἀκριβασμῶν σου, ὅτι ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν. Σ. ἀπήλεγξας (fort. ἀπέλεγξας) πάντας τοὺς βεβωμένους ἀπὸ τῶν προσταγμάτων σου, ματαία γὰρ πᾶσα ἡ δολιότης αὐτῶν. Θ. Ε'. ἐξουδένωσας πάντας τοὺς πλανωμένους ἀπὸ τῶν ἀκριβασμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐπιθύμημα αὐτῶν.⁹⁸

119. כָּל־רָשָׁעִי־רָחֵק (s. חֲשָׁבָה). *(Quasi) scorias amoves (s. reputas) omnes improbos terrae.* Ο'. παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς τῆς γῆς. 'Α. στέμφυλα διελογίσω πάντας ἀσεβεῖς τῆς γῆς. Σ. σκωρίαν ἐλογίσω πάντας παρανόμους (τῆς γῆς). Θ. Ε'. εἰς οὐδὲν διέκοψας (πάντας) τοὺς ἀσεβεῖς τῆς γῆς.⁹⁹

120. כִּי־בָשָׁר מִפְּחָדְךָ בָּשָׁרִי. *Horret prae timore tuo caro mea.* Ο'. καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας μου. 'Α. ἡλῶθη ἀπὸ πτοήσεώς

❖

❖

⁸⁹ Sic Codd. III, 140, 156, et Syro-hex. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 75: "In Graeco legisse vos dicitis, *Anima mea in manibus tuis semper*. Sed sciendum, et apud Hebraeos, et apud LXX, et omnes alios interpretes scriptum esse, *in manibus meis* . . . quod Hebraice dicitur BACHAFFI."

⁹⁰ "Drusius [Nobil.]. Vocem ἐνδελεχῶς ad Aquilam, et διαπαντός ad Symmachum adjicit Coislin. 48."—Montef. Praeterea ex Origene Opp. T. II, p. 809 correximus ad Aquilam ψυχὴ μου pro ἡ ψ. μ., et ad Symmachum μετὰ χεῖρας pro μετὰ χεῖρα, praecunte Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 252.

⁹¹ Nobil. Syro-hex.: 'Α. Σ. Ε'. ἐν χειρὶ μου. Origen. l. c. affert: Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.
⁹² Origen. ibid. ⁹³ Syro-hex. + لا فتن لا. Cf. ad Psal. xxxvii. 11. ⁹⁴ Idem: لا فتن لا. Idem: لا فتن لا.

⁹⁵ Bugatus vertit: *in retributionem mercedis aeternam*, quasi scriptum esset لا فتن لا, quod verum puto. Pro μισθοποδοσία Hebr. ii. 2 etc. interpres Philox. posuit لا فتن لا. Montef. quidem ex uno cod. affert: Σ. δι' ἀνταπόδοσιν, quod sine titulo legitur in marg. Cod. 268, et merum scholium esse videtur.

⁹⁶ Syro-hex. + لا فتن لا. Bugatus vertit, *immutantes* (μεταβαλλοντας), sed tunc, ni fallor, scribendum erat, puncto

superimposito, لا فتن لا.

+ لا فتن لا.

⁹⁷ Nobil.

⁹⁸ Idem: .

⁹⁸ Idem, qui ἀπεσκολόπησας perperam scribit. Cf. ad Psal. lxvii. 5. "Has omnes lectiones mutuamur ex Drusio et ex Regio uno, qui postremus extremam partem versionis Aquilae Quintae tribuit, sic: Ε'. οἱ ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν."—Montef. Pro ἀπὸ ἀκριβασμοῦ, ut ante nos edebatur, Aquilae suum tribuimus, ἀπὸ ἀκριβασμῶν σου. Pro ἀπήλεγξας Agellius putat Symmachum scripsisse ἀπέλεγξας, *elegisti tanquam lapides e via, et abiecasti*. Favet huic conjecturae Syrus noster, qui hoc vocabulum ex Symmachi versione excerptit, vertens, *abiecasti*. Scilicet Graecum ἀπολέγειν interdum *eligendi* notione gaudet, uti hic cepisse videtur Syrus: usitatus autem *rejiciendi* et *repudiandi*, quo sensu a Symmacho positum est. Idem affert: Σ. ματαία — αὐτῶν (ματαία αὐτῶν).
⁹⁹ Nobil., qui σκορίαν scribit, notans in alio cod. legi σκαωρίαν, *malum consilium*. "Drusius, Regii duo, et Theodoretus."—Montef. Theodoret. affert tantum: Σ. σκαρίαν. Θ. εἰς οὐδέν. Syro-hex. + لا فتن لا. Hieron. vertit: *Quasi scoriam computasti* etc.

σου ἡ σάρξ μου.¹⁰⁰ Aliter: 'Α. ἔφριξεν...¹⁰¹
Σ. ὀρθοτριχεῖ ὑπὸ φόβου σου ἡ σάρξ μου.¹⁰²
Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁰³

121. עֲשִׂיתִי דִּיּוּקִי. Feci iudicium. Ο'. ἐποίησα κρίμα. 'Α. Ε'. Σ'. ἐποίησα κρίσιν. Σ. ἐποίησα τὰ κρίματά σου.¹⁰⁴

בְּלִתְּנִיחִי לְעֹשֶׂקִי. Ne committas me opprimentibus me. Ο'. μὴ παραδῶς με τοῖς ἀδικοῦσί με. 'Α. μὴ ἀφῆς με τοῖς συκοφαντοῦσί με.¹⁰⁵

122. עֲרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב. Sponde pro servo tuo in bonum. Ο'. ἔνδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀγαθόν. 'Α. Θ. ἐγγύησαι... Σ. ἀνάδεξάι με εἰς ἀγαθὸν τὸν δοῦλόν σου.¹⁰⁶

123. כָּלוּ. Consumpti sunt. Ο'. ἐξέλιπον. Σ. consummati sunt.¹⁰⁷

126. יָעִת לְעֹשׂוֹת לִיהוָה. Tempus est agendi Jovae. Ο'. καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ. Σ. καιρὸς πρᾶξαι τῷ κυρίῳ.¹⁰⁸ "Ἄλλος" καιρὸς κατορθώσεως, κύριε.¹⁰⁹

הִפְּרוּ תוֹרָתְךָ. Fregerunt legem tuam. Ο'. διεσκέδασαν τὸν νόμον σου. 'Α. ἠκύρωσαν τὸν νόμον σου. Σ. ὅταν διασκεδαννύουσι τὸν νόμον σου. Ε'. Σ'. διεσκέδασαν...¹¹⁰

127. וַיִּכְפֹּץ. Et prae auro purgato. Ο'. καὶ τοπά-

ζιον. Σ. καὶ χρυσίον πρωτεύον.¹¹¹

129. וַיִּזְכֹּר. Oboervat ea. Ο'. ἐξηρεύνησεν αὐτά. Σ. συνεφώνησεν ἐπ' αὐτοῖς.¹¹²

130. פָּתַח. Declaratio. Ο'. ἡ δῆλωσις. Σ. ἡ πύλη (s. θύρα).¹¹³

136. פָּלְגוּ מַיִם יְרֵדוּ עֵינַי. Rivos aquarum (de-mittendo) deflunt oculi mei. Ο'. διεξόδους ὑδάτων κατέβησαν (Ε'. ἔρρευσαν, s. ἔρρυσαν)¹¹⁴ οἱ ὀφθαλμοί μου. Σ. διαιρέσεις ὑδάτων κατέδυναν οἱ ὀφθαλμοί μου.¹¹⁵

עַל לֹא־שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ. Propter eos qui non servant legem tuam. Ο'. ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου. Σ. περὶ τῶν μὴ φυλασσόντων τὸν νόμον σου.¹¹⁶

139. מִפְּתִיחַי כָּזָבִיתִי. Conficit me zelus meus. Ο'. ἐξέτηξέ με ὁ ζῆλός σου. 'Α. ἐξώλεσέ με ὁ ζῆλός σου (fort. μου). Σ. ἀπεσιώπησέ με ἡ ζῆλωσις μου.¹¹⁷

141. עֲנִיר אֲנִי וְיָבוֹה. Parvus ego sum et contemptus. Ο'. νεώτερος ἐγώ εἰμι καὶ ἐξουθενωμένος. Σ. μικρὸς ἐγώ εἰμι καὶ εὐκαταφρόνητος.¹¹⁸

143. צָרָה וְצָרָה מִכּוֹתֶיהָ שָׁנְעִי. Tribulatio et angustiae invenerunt me; mandata tua sunt delectatio mea. Ο'. θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με· ἐντολαί σου μελέτη μου. 'Α. θλιμὸς καὶ συνοχή εὐρόν με· αἱ

¹⁰⁰ Nobil., Vat. ¹⁰¹ Syro-hex. ♦ לִי ./, quod ad repetitam Aquilae editionem pertinere videtur. ¹⁰² Nobil. Vat. habet: Σ. ὀρθοτριχεῖ ὑπὸ φόβου ἡ σ. μ., invito Syro nostro, qui affert: ♦ וּמִלֵּךְ מִלֵּךְ וְיָדָהּ מִיָּדָהּ. Cf. nos in Otio Norvic. p. 63. ¹⁰³ Nobil., Vat. Montef. post Drusium perperam edidit: Θ. καθήλωσεν ἐκ τοῦ φ. σου ἡ σάρξ μου. ¹⁰⁴ Nobil. ¹⁰⁵ Euseb. et duo Regii. In Catena PP. GG., T. III, p. 478 Symmacho quoque tribuitur. ¹⁰⁶ Theodoret. et Reg. unus. Nobil. affert: 'Α. Θ. ἐγγύησαι. Σ. ἀνάδεξαι. Syro-hex. ♦ וְעָרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב. ¹⁰⁷ Idem: ♦ חֲסִידֶיךָ. Cf. ad v. 81. ¹⁰⁸ Sic Montef., notans: "Male Drusius [Nobil.] κράξαι." Syro-hex. affert: ♦ וְיָכַח וְיָכַח וְיָכַח. ubi Bugatus: "Sym.: Tempus est quaerendi Dominum. Quaerendi, inquam, seu clamandi ad Dominum, Gr. κράξαι, uti edidit Drusius, non πρᾶξαι, uti placuit Montefalconio." At כא cum sensu clamandi Nostrum posuisse

prorsus incredibile est. Si κράξαι in archetypo invenerit, pro כא omnino rescribendum כא. Emendatam lectionem πρᾶξαι agnoscit Origen. Opp. T. II, p. 811. ¹⁰⁹ Montef. e Corderio. ¹¹⁰ Nobil. affert: Σ. ὅταν διασκεδαννύουσι τ. ν. σ. 'Α. ἠκύρωσαν' τὰ δὲ ἄλλα ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. καὶ Σ'. διεσκέδασαν. Origen. l. c. Symmacho tribuit, ὅτι σκεδαννύουσι τ. ν. σ., invito Syro nostro, qui eidem continuat: ♦ וּמִלֵּךְ מִלֵּךְ. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος" ὅτι διεσκόρπισαν, tacito auctore. ¹¹¹ Syro-hex. ♦ וּמִלֵּךְ מִלֵּךְ. Cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 2. ¹¹² Idem: ♦ בְּלִתְּנִיחִי לְעֹשֶׂקִי. ¹¹³ Idem: ♦ וַיִּזְכֹּר. ¹¹⁴ Idem: ♦ וַיִּזְכֹּר. ¹¹⁵ Origen. Opp. T. II, p. 812. ¹¹⁶ Reg. unus, et Origen. l. c. ¹¹⁷ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. (corrige Σ.) ἀπεσιώπησέ με (חֲסִידֶיךָ). Cf. ad Psal. liii. 7. exlii. 12. ¹¹⁸ Syro-hex. ♦ וְיָכַח וְיָכַח וְיָכַח. Cf. Jerem. xlix. 15 in Syro-hex.

- ἐντολαί σου ἀπόλαυσίς μου.¹¹⁹ Σ. θλίψεις καὶ ἐγκαθήσεις κατέλαβόν με· αἱ δὲ ἐντολαί σου ἑτερπύν με.¹²⁰ Θ. θλίψις καὶ στενοχωρία εὐρόν με· αἱ ἐντολαί σου τερπνότης μου.¹²¹
147. קָדַמְתִּי בַנֶּשֶׁף וְאַשְׁמַעְתִּיהָ לְדַבְרֶיהָ יְהוָה. *Mane surgo in diluculo, et vociferor; exspecto promissa tua.* Ο'. προέφθασα ἐν ᾠρίᾳ καὶ ἐκέκραξα, εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Σ. ὠρρίζον ἐγειρόμενος ὡς ἔτι σκότος, καὶ ἠυχόμεν, τοὺς λόγους σου ἀναμένων (s. προσδοκῶν).¹²²
148. אֲשֶׁמְרוֹת. *Vigilias.* Ο'. πρὸς ὄρθρον. Σ. ἐν φυλακῇ.¹²³
149. הִינִי. *Refocilla me.* Ο'. ἤσόν με. 'Α. ζώωσόν με. Σ. ἀναζώωσόν με. Θ. ἤσόν με.¹²⁴
150. קָרְבוּ רִדְפֵי. *Appropinquant qui sectantur (scelus).* Ο'. προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με. Σ. ἔσπευσαν οἱ διώκοντές με.¹²⁵
152. קָרָם דְּעֵתִי מִיַּעַרְתִּיהָ. *A prisco tempore novi de praeceptis tuis.* Ο'. κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυριῶν σου. 'Α. ἀρχῆθεν ἔγνων ἀπὸ τῶν μαρτυριῶν σου. Σ. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἔγνων ἀπὸ τῶν μαρτυριῶν σου.¹²⁶
154. לִיטִיגָה לִיטֵם. *Litiga litem meam.* Ο'. κρίνον τὴν κρίσιν μου. 'Α. δίκασαι δικασίαν μου.

- Σ. ὑπερδίκησον τῆς δίκης μου. Θ. δίκασον τὴν δίκην μου.¹²⁷
154. גָּדַלְנִי. *Redime me.* Ο'. λύτρωσαί με. 'Α. ἀγχίστειυσόν με.¹²⁸
156. כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חִינִי. *Secundum judicia tua refocilla me.* Ο'. κατὰ τὸ κρίμα σου ἤσόν με. 'Α. κατὰ κρίσεις σου ζώωσόν με.¹²⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³⁰
158. בְּגֵדִים. *Perfide agentes (in Deum).* Ο'. ἀσυνετοῦντας. 'Α. Θ. Σ'. ἀσυνθετοῦντας. Σ. Ε'. ἀθετοῦντας.¹³¹
- וְאַתְקִרְטִיבָהּ. *Et fastidio afficior.* Ο'. καὶ ἐξετρίβην. 'Α. et vexabar.¹³²
163. שָׁקַר שְׁנֵאתִי. *Mendacium odi.* Ο'. ἀδικίαν ἐμίσησα. 'Α. Σ. ψεῦδος ἐμίσησα.¹³³
- אֶדְרֹג. *Diligo.* Ο'. Ε'. ἡγάπησα.¹³⁴
164. שִׁבְעִי. *Septies.* Ο'. ἐπτάκις. ['Ἄλλου· πλειστακίς.]¹³⁵
- הוֹלֵלְתִּי. *Laudo te.* Ο'. ἤνεσά σε. 'Α. Σ. ὕμνησά σε.¹³⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³⁷
165. תּוֹרַתְךָ. *Legem tuam.* Ο'. Θ. τὸν νόμον σου.¹³⁸
166. עָשִׂיתִי. *Facio.* Ο'. ἡγάπησα. 'Α. Σ. ἐποίησα.¹³⁹

¹¹⁹ Origen. Opp. T. II, p. 814. Montef. ex Coislin. 48 affert tantum: 'Α. θλιμύς—εὐρόν με. ¹²⁰ Euseb., ubi male abest son. Origen. l. c. affert: Σ. θλίψεις καὶ κακώσεις κ. τ. ε. *Catena PP. GG.*, T. III, p. 491: Σ. θλίψεις καὶ ἐγκαθήσεις. Tandem Syro-hex. ܐܬܝܬܝܢ ܡܥܬܝܬܝܢ. (Syr. ܡܥܬܝܬܝܢ commutatur cum ἀκηδία Psal. cxviii. 28. Jesai. lxi. 3; necnon cum ἀθυμία I Reg. i. 6, teste Masio in *Syrorum Peculio*; ܡܥܬܝܬܝܢ autem cum ἀκηδιᾷ, διανοητικῶν etc., etiam cum ἀποκατεῖν Jerem. xv. 9. Tandem in loco Prov. iii. 11 pro nota hexaplari, Ο. μὴ ἐγκαθήσεις, Syrus noster affert: ܡܥܬܝܬܝܢ ܠܐ ܠܐܬܝܬܝܢ, quae eadem lectio esse videtur.) ¹²¹ Sic Montef., ex Colbertino, ut videtur.

¹²² Syro-hex. ܡܥܬܝܬܝܢ ܠܐ ܡܥܬܝܬܝܢ. ܡܥܬܝܬܝܢ ܡܥܬܝܬܝܢ ܠܐ ܡܥܬܝܬܝܢ. In Graecis nostris quaedam non satis explorata sunt; sed firmiter tenemus ὡς ἔτι σκότος, eleganter dictum, ut ὡς ἔτι καιρός, et similia. Cf. nos ad S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 458 D. ¹²³ Syro-hex. ܡܥܬܝܬܝܢ. ¹²⁴ Nobil.

¹²⁵ Idem. Syro-hex. affert: Σ. ἔσπευσαν ܡܥܬܝܬܝܢ. ¹²⁶ Coislin. 48. ¹²⁷ Idem. Cf. ad Psal. xlii. 1. ¹²⁸ Montef. e Corderio. ¹²⁹ Nobil., Vat. ¹³⁰ Vat. ¹³¹ Nobil. ¹³² Syro-hex. ܡܥܬܝܬܝܢ ܡܥܬܝܬܝܢ. Cf. ad Psal. cxxxviii. 21. (Vox Syriaca significat, *difficilem se praeuulsi, gravatus est, aegre tulit*, ab ܡܥܬܝܬܝܢ, *difficilis*, δύσκολος; et cum Graecis δυσκολῶναι, δυσχεραίνειν optime consonaret; nec male cum ἀσχάλλειν, quocum commutatam eam vidimus ad Psal. lxxvi. 7.) ¹³³ Coislin. unus. ¹³⁴ "Coislin. alter."—Montef. Nisi forte ad v. 166 pertineat. ¹³⁵ Montef. ex Theodoret. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 253: "Verba Theodoretis sunt haec: τινὲς τὸ ἐπτάκις πλειστακίς ἡρμηνεύσαν; ubi per τινὲς non auctores versionum Graecarum V. T., sed interpretes Psalmorum, quibus Theodoretus in commentario suo conscribendo usus est, intellexisse mihi videtur." ¹³⁶ Nobil., Vat. ¹³⁷ Vat. ¹³⁸ Idem. ¹³⁹ Syro-hex. ܡܥܬܝܬܝܢ.

170. תַּחֲנִיתִי. *Supplicatio mea.* Ο'. τὸ ἀξιώμά μου. 'Α. δέησις μου. Σ. ικεσία μου.¹⁴⁰

171. תִּבְעֵנָה. *Ebulliunt.* Ο'. ἐξερεύξαιτο. Σ. ἐξερεύονται (s. ἐξερεύονται).¹⁴¹

173. בְּחֵרֵי. *Elegi.* Ο'. ἤρετισάμην. 'Α. Θ. ἐξελέξάμην. Σ. εἰλόμην.¹⁴²

174. תִּצְרֵנִי. *Desidero.* Ο'. ἐπεπόθησα. 'Α. ἐξειχόμεν. Σ. ὑπερεπεθύμησα.¹⁴³ Θ. Ε'. Σ'. ἐπεπόθησα.¹⁴⁴

176. תִּפְעִיתִי כֶּשֶׁה אֶבֶר. *Oberro sicut ovis perdita.* Ο'. ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός. 'Α. ἔρρεμβόμεν *sicut pecus expulsum.*¹⁴⁵

PSALM. CXIX (Hebr. cxx).

1. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. *Carmen ascensionum* (s. *graduum*). Ο'. ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν. 'Α. Σ. εἰς τὰς ἀναβάσεις.¹ Θ. ᾄσμα τῶν ἀναβάσεων.²

2. קִשְׁפֵּי-שָׁקֶר. *A labio mendaci.* Ο'. ἀπὸ χειλέων ἀδίκων. 'Α. Σ. ἀπὸ χειλούς ψευδούς.³

3. מַה-יִתֵּן לָךְ וּמַה-יִּסִּי לָךְ לִשְׁוֹן רִמְיָה. *Quid dat tibi, et quid auget tibi lingua dolosa?* Ο'. τί δοθείη σοι, καὶ τί προστεθείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; 'Α. τί ὀφέ σοι, καὶ τί προσθείη σοι γλῶσσα κατεπιθέσεως;⁴ Σ. τί παρέξει σοι, ἢ τί προσθήσει σοι γλῶσσα δολία;⁵

4. הִצִּי גְבוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחְלֵי רֶתְמִים. *Sagittae herois aculae cum carbonibus genistarum.* Ο'. τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἡκουημένα σὺν τοῖς ἀνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. 'Α. ... σὺν ἀνθρακίαις ἀρκευθίναίς.⁶ Σ. (τὰ) βέλη τοῦ δυνατοῦ ἡκόνηται μετὰ ἀνθράκων ἑστοιβασμένων.⁷

5. אֹוֶה-לִּי כִּרְגֵרְתִּי מִשֶּׁשׁ. *Vae mihi! quod commoror apud Mesech.* Ο'. οἶμοι ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη. 'Α. ὦ ἐμοὶ ὅτι προσηλύτευσα

¹⁴⁰ Origen. (Opp. T. II, p. 817), Euthym. Cf. ad Psal. xxvii. 2. Colb. unus affert: 'Ἄλλος δέησις. ¹⁴¹ Syro-hex. **ه. نَحْم**.

¹⁴² Theodoret., Nobil., Regii duo.

¹⁴³ Nobil., Vat. Cf. ad v. 40. Syro-hex. in textu habet, **بَحَدَّ (نَحَدَّ) بَحَدَّ**, *dilexit anima mea*; in marg. autem: Σ. ἐπεπόθησεν (**بَحَدَّ**), quod pro varia lectione, potius quam pro Symmachi versione habendum esse videtur.

¹⁴⁴ Sic Montef. Nobil. affert: Θ. Ε'. Σ'. ἐπεπόθησα (sic). Vat.: Ε'. Θ'. ἐπεποίθησα (sic). Σ'. ἐπεπόθησα (sic).

¹⁴⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. **فَعَلَا وَهَبَ لِي خَفَا**. Ad ἔρρεμβόμεν cf. ad v. 110. Reliqua fortasse sonant, ὡς βόσκημα ἐκδιωκόμενον (s. ἐξελαυνόμενον); sed formae **فَعَلَا** exempla desidero.

PSALM. CXIX. ¹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. vero: 'Α. Σ. ᾄσμα τῶν ἀναβάσεων (**مَسَمَدٍ وَهَمَسَدٍ**). ² Theodoret., Nobil. Montef. addit: "Ἄλλος ὥδῃ τῆς ἀναβάσεως, notans: "Has lectiones mutuamur ex duobus Regiis et Theodoro."

³ Syro-hex. **ه. مَحَدَّ**.

⁴ Sic ὁ ἕτερος apud Chrysost., cuius in editis exemplaribus κατ' ἐπιθέσεως scriptum, invitis tam Chrysostomi codd. quam Nobilio ad h. l. Etiam Syrus affert: 'Α. γλῶσσα κατ' ἐπιθέσεως (**لِسَانِي**).

⁵ Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. affert: Σ. τί παρέξει (**لِي**). Vid. Job. xxxiv. 29. Jesai. vii. 13 in Syro-hex.)

σοι, καὶ τί προσθήσει σοι; ⁶ Sic ἕτερος apud Chrysost.

⁷ Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. affert: Σ. τί παρέξει (**لِي**). Vid. Job. xxxiv. 29. Jesai. vii. 13 in Syro-hex.)

Nobil. Aquilae tribuit, consentiente Syro-hex. **ح. مَسَدٍ**.

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **وְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **وְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

مَسَدٍ. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **مَسَدٍ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro *ἐσχάρα* Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.)

⁷ Chrysost., qui *ἐτέρω* tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος" βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.λ. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martiano, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **ه. ح. مَسَدٍ مَسَدٍ**.

Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **مَسَدٍ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **مَسَدٍ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **وְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח מִן הַמַּדְלָא**;

quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **מַסָּה**, *congestit, coaceravit*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἑστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος, habet **مَسَدٍ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἡτοιμασμένα αὐτῇ, deceptus, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἑτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12, 133: **وَمَسَدٍ**.)

ἐν μακρυσμῷ.⁸ Σ. οἶμοι ὅτι παροικῶν παρείλ-
κυσα.⁹

6. שָׁלוֹם שׁוֹנָא נְפְשִׁי עִם שְׂכֵנִי-לָהּ נִפְשִׁי עִם. *Satis diu habitavit sibi anima mea cum iis qui ode-
runt pacem.* Ο'. πολλὰ παρόκησεν ἡ ψυχὴ
μου· μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην (ἡμην
εἰρηνικός). Σ. ἐπὶ πολλὸ ἐγένετο γειτιῶσα ἡ ψυχὴ μου
τοῖς μισοῦσιν εἰρήνην.¹⁰

7. אֲנִי-שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הָמָּה לְמַלְחָמָה. *Ego pax
(vir pacis) sum; sed quaecunque dixerō, illi ad
bellum (vertunt).* Ο'. ἡμην εἰρηνικός· ὅταν
ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν. 'Α. . .
ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς εἰς πόλεμον.¹¹ Σ. ἐγὼ μὲν
εἰρηνικός, ἡνίκα ἂν ἐλάλουν, αὐτοὶ δὲ πολεμικός.¹² Θ.
ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολεμοῦσαν με.¹³

PSALM. CXX (Hebr. cxxi).

1. שִׁיר לַמַּעֲלוֹת. *Carmen ascensionum.* Ο'. ὥδῃ
τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων.¹ 'Αλ-
λος· ἄσμα εἰς τὰς ἀναβάσεις.²

אֲשָׁא עֵינֵי אֶל-הַהָרִים מֵאֵן יְבוֹא עֵזְרִי. *Tollo
oculos meos ad montes, unde venit auxilium
meum.* Ο'. ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ
ὄρη, ὅθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου. 'Αλλος· αἶρω

ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη· πόθεν ἤξει ἡ βοή-
θειά μου;³

3. אֶל-יְהוָה לְמוֹט רַגְלִי. *Non dabit in vacillationem
pedem tuum.* Ο'. μὴ δῶξς εἰς σάλον τὸν πόδα
σου. 'Α. μὴ δῶξς εἰς σφαλμὸν πόδα σου. Σ.
μὴ δῶξς περιτραπῆναι . . . Θ. μὴ δῶξς εἰς
σάλον . . .⁴

5. עַל-יַד יְמִינִי. *Ad manum dexteram tuam.* Ο'.
ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. 'Ετερος· παρὰ τὴν
χεῖρα τὴν δεξιάν σου.⁵

6. יַכְכָּה. *Percutiet te.* Ο'. συγκαύσει σε. 'Α. Σ.
πλήξει (s. πατάξει) σε.⁶

8. יְהוָה יִשְׁמְרֵנָּה וְיִבְרָאָהּ. *Jova custodiet egres-
sum tuum et ingressum tuum.* Ο'. κύριος φυ-
λάξει τὴν εἰσόδον σου καὶ τὴν ἐξοδόν σου. 'Α.
κύριος φυλάξει ἐξοδόν σου καὶ εἰσόδον σου.
Σ. κύριος φυλάξει τὴν προέλευσίν σου καὶ τὴν
εἰσόδον σου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.

PSALM. CXXI (Hebr. cxxii).

1. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד. *Carmen ascensionum Da-
vidi.* Ο'. ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν (τοῦ Δαυὶδ¹).
'Α. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων τοῦ Δαυὶδ.²

שִׁמְחֵנִי בְּאֵמָרִים לִי בֵּית יְהוָה גִּלְגֵּל. *Laetor*

⁸ 'Αλλος apud Chrysost. Aquilae lectionem esse per-
spexit Drusius. Cf. ad Psal. v. 5. xiv. i. lv. i. ⁹ Chry-
sost. ἐτέρω, Drusius probabiliter Symmacho tribuit. (Pro
ὡ ἐμοῖ (cf. Hex. nostra ad Jesai. xxiv. 16) et οἶμοι Savilius
bis ὦμοι edidit.) ¹⁰ Syro-hex. **ܐܡܢ ܐܝܬܐ ܡܢ ܗܝܪܝܢ**. Ad **ܐܡܢ ܐܝܬܐ**, γειτιῶσα,
cf. Hex. ad Job. xxvi. 5. ¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex.
ܐܡܢ ܐܝܬܐ ܡܢ ܗܝܪܝܢ. Nobil. mendose affert:
Σ. ὅτε (ὅτε ex ingenio supplevit Montef.) ἐλάλουν αὐτοῖς πο-
λεμικός. ¹³ Nobil. Ex ἐπολεμοῦσαν Montef. male fecit
ἐπολέμηση. Praeter has lectiones aliam incerti interp.
affert Chrysost.: καὶ ὅτε ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν.

PSALM. CXX. ¹ Syro-hex. **ܐܡܢ ܐܝܬܐ ܡܢ ܗܝܪܝܢ**.
² Chrysost. ³ Idem. ⁴ Nobil., qui ad Aquilam πόδας
σου habet. Syro-hex. affert: Σ. περιτραπῆναι (**ܠܚܬܪܡܝܢ**).
Cf. ad Psal. lxxv. 9. ⁵ Chrysost. Montef. ex Corderio,

ut videtur, affert: "Αλλος· παρὰ τὴν χ. τὴν δ. σου παραστή-
σεταί σοι. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 254: "In ver-
sione incerti interp. in Hexaplis Montef. post παραστήσεταί
σοι addenda sunt, vel ex *Catena PP.* GG., T. III, p. 530
verba, *συμμαχία βοηθείας*; vel *σύμμαχος βοηθός* e Commen-
tario Didymi ibid. p. 533." Haec omnia e Chrysostomi
enarratione derivata esse videntur, qui post lectionem,
παρὰ τὴν χ. τὴν δ. σου, pergit: παραστάτης, φησὶν, ἔσται σου,
σύμμαχος, βοηθός. Eandem, ni fallor, originem habet Mon-
tefalconii nota hexaplaris: "קִּי. Ο'. σκέπη σου. Σ. βοηθός
σου. Reg. unus ex Chrysostomo." ⁶ Syro-hex. **ܐܡܢ ܐܝܬܐ**.
⁷ Vat. Montef. ex Drusio [Chrysost.] et
duobus Regiis affert tantummodo: "Αλλος· τὴν προσέλευσίν
(sic) σου. Cf. ad Psal. xviii. 7. lxiv. 9.

PSALM. CXXI. ¹ Sic Syro-hex. solus. ² Idem: **ܐܡܢ ܐܝܬܐ ܡܢ ܗܝܪܝܢ**.
³ Idem: **ܐܡܢ ܐܝܬܐ ܡܢ ܗܝܪܝܢ**.

quum dicunt mihi: Domum Jonae eamus. O'.
εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον
κυρίου πορευσόμεθα. "Ετερος· εὐφράνθην εἰ-
πόντων μοι· εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἤλθομεν.³

2. עֲמֻדֹת הַיּוֹרְדָּן בְּשַׁעְרֵיהֶן יִרְוּשָׁלַם. Stantes
erant pedes nostri in portis tuis, Jerusalem.
O'. ἐστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
σου (A. Σ. ἐν ταῖς πύλαις σου⁴), 'Ιερουσαλήμ.
"Ετερος· ἔστησαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
σου, 'Ιερουσαλήμ.⁵

3. יִרְוּשָׁלַם הַבְּנוּיָהּ פִּיעֵר. Jerusalem, quae resti-
tuta es ut civitas. O'. 'Ιερουσαλήμ οἰκοδομου-
μένη ὡς πόλις. A. Σ. 'Ιερουσαλήμ τὴν οἰκο-
δομουμένην ὡς πόλιν.⁶

יְהוָה יִתְּנֶה לָּהּ יְיָ. Quae juncta sibi est invicem.
O'. ἦς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. συνά-
φειαν ἔχουσιν ὁμοῦ.⁷

4. שָׁשׁוּ עָלָיו שְׁבָטִים. Quorsum ascendunt tribus.
O'. ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί. A. ἐκεῖ
[γὰρ] ἀνέβησαν σκηπτρα.⁸

לְיִשְׂרָאֵל יְעִידֹת. Ex praecepto Israeli (dato).
O'. μαρτύριον τῷ 'Ισραήλ. Σ. ἐκκλησία τῷ
'Ισραήλ.⁹

5. לְבֵית דָּוִד. Domus Davidis. O'. ἐπὶ οἶκον
Δαυίδ. "Ετερος· τοῦ οἴκου Δαυίδ.¹⁰

6. שָׁאֵלוּ שְׁלוֹם יִרְוּשָׁלַם. Salutem apprecamini tñ
Jerusalem. O'. ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην

τὴν 'Ιερουσαλήμ. Σ. ἀσπάσαθε τὴν 'Ιερου-
σαλήμ.¹¹

6. וְשָׁלוֹם יִרְוּשָׁלַם. Salvi sint qui diligunt te. O'.
καὶ εὐθνήναι τοῖς ἀγαπῶσί σε. (A.) εὐπαθή-
σαισαν ἀγαπῶντές σε.¹² Σ. ἡρεμήσουσιν οἱ
ἀγαπῶντές σε.¹³

7. וְיְהוָה יִתְּנֶה לָּהּ שָׁלוֹם. Sit salus in antemurali tuo.
O'. γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου.
'Α. . . ἐν προτειχίσματί σου.¹⁴ Σ. εἴη εἰρήνη
ἐν τῷ περιβόλῳ σου.¹⁵ "Αλλος· γένοιτο, ἡ
γενήσεται.¹⁶

וְתַרְנוּמָתָהּ שָׁלוֹם. Tranquillitas in palatiis
tuis. O'. καὶ εὐθνήναι ἐν ταῖς πυργοβάρεσι
σου. Σ. ἡσυχία ἐν τοῖς βασιλείοις σου.¹⁷ "Αλ-
λος· εὐπάθεια. "Αλλος· ἡρεμία.¹⁸

8. אֶבְרַחְמָהּ שָׁלוֹם בָּךְ. Age! apprecabor salu-
tem tibi. O'. ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
Σ. λαλήσω δὴ εἰρήνην ἐν σοί.¹⁹

9. אֶבְקֶשָׁהּ. Quaeram. O'. ἐξεζητήσα. Σ. ἐκζη-
τήσω.²⁰

PSALM. CXXII (Hebr. cxixii).

1. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. Carmen ascensionum. O'. φῶδῃ
τῶν ἀναβαθμῶν. A. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων.¹

2. עַד שִׁוְחַנֵּנוּ. Donec misereatur nostri. O'. ἕως

³ Chrysost. ⁴ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Deinde
Grabius juxta Psalt. Gall. pingit *'Ιερουσαλήμ.

⁵ Chry-
sost. priori interpreti continuat. ⁶ Syro-hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Chrysost. affert:
"Ετερος· τὴν οἰκὸν, ὡς πόλιν. Theodoret., Nobil.: Σ. 'Ιερου-
σαλήμ τὴν οἰκὸν, ὡς πόλιν. ⁷ Theodoret., Nobil. Syro-
hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Parsons. ex Eu-
thymio affert: Schol. καθ' ἑτερον ἐρμηνευτήν· ἦς ἡ συνάφεια
ὁμοῦ. ⁸ "Unus codex." Chrysost.: "Ετερος· ἐκεῖ ἀνέβησαν
σκηπτρα. ⁹ Syro-hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹⁰ Chry-
sost. a Montefalconio praetermissus. ¹¹ Theodoret.
Sic ἑτερος apud Chrysost. Syro-hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹² Sic ἑτερος apud Chrysost. juxta ed. Savil.
Montef. ad Chrysost. εὐπαθήσαισαν edidit; in Hexaplis vero
εὐπαθήσαισαν, male praemisso καί. Cf. Hex. ad Job. iii. 26.

¹³ Theodoret. Chrysost. affert: "Ετερος· ἡρεμήσουσιν. Syro-
hex. Symmacho continuat: + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹⁴ Vat. Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Montef. ex Chry-
sost. affert: "Αλλος· ἐν τῇ πρὸς. σου. ¹⁵ Theodoret. Vat.:
Σ. ἐν τῇ π. σου. Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Chrysost.:
"Αλλος· ἐν τῇ π. σου. ¹⁶ Euthym. ¹⁷ Theodoret.
Chrysost. affert: "Ετερος· ἐν τοῖς β. σου. Syro-hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹⁸ Chrysost. Suspectae
fidei est Montefalconii lectio: "Αλλος· ἐν ταῖς βασιλείαις σου;
necnon Euthymii testimonium: "Ετερος δέ φησιν· καὶ πλοῦ-
τος ἐν τοῖς βασιλείοις σου· ἄλλος δέ· ἐν τοῖς περιβάλοις σου.

¹⁹ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Chrysost. affert: "Αλλος· λαλήσω εἰρήνην ἐν σοί. ²⁰ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ.

¹³ Theodoret. Chrysost. affert: "Ετερος· ἡρεμήσουσιν. Syro-
hex. Symmacho continuat: + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹⁴ Vat. Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Montef. ex Chry-
sost. affert: "Αλλος· ἐν τῇ πρὸς. σου. ¹⁵ Theodoret. Vat.:
Σ. ἐν τῇ π. σου. Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Chrysost.:
"Αλλος· ἐν τῇ π. σου. ¹⁶ Euthym. ¹⁷ Theodoret.
Chrysost. affert: "Ετερος· ἐν τοῖς β. σου. Syro-hex. ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. ¹⁸ Chrysost. Suspectae
fidei est Montefalconii lectio: "Αλλος· ἐν ταῖς βασιλείαις σου;
necnon Euthymii testimonium: "Ετερος δέ φησιν· καὶ πλοῦ-
τος ἐν τοῖς βασιλείοις σου· ἄλλος δέ· ἐν τοῖς περιβάλοις σου.

¹⁹ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ. Chrysost. affert: "Αλλος· λαλήσω εἰρήνην ἐν σοί. ²⁰ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ.

PSALM. CXXII. ¹ Syro-hex. + ܠܝܘܢܐ ܕܝܘܢܐ.

οὐ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς. Ἀ. Σ. ἕως οὐ δωρήσῃται ἡμῖν.³

3. פִּירֵב שְׂבַעְנוּ בּוֹ. Quia multum saturati sumus contemptu. Ο'. ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Σ. ὅτι πολὺν ἐχορτάσθημεν ἐξευτελισμόν.³

4. רַבַּת שְׂבַעְהָ לָהּ נִפְשָׁנוּ הַלֵּעַג הַשְּׂאֲנָנִים הַבּוֹחַ לְהַנְיֹנִים. Multum saturata est sibi anima nostra subsannatione fastuosorum, contemptu superbiorum. Ο'. ἐπὶ πλεον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνούσι, καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις. Ἀ. πολλὰ ἐνεπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν τοῦ μυχθισμοῦ τῶν εὐθηνούντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων (s. ὑπερφερέων).⁴ Σ. πολλῶν ἐχορτάσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐπιπαλύντων τῶν εὐθηνούντων, ἐξευτελιζόντων τῶν ὑπερηφάνων.⁵

PSALM. CXXIII (Hebr. cxxiv).

1. לִיֹּי יְהוָה שְׁהֵי לָנוּ. Nisi Jova fuisset pro nobis. Ο'. εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν. Ἀ.

εἰ μὴ κύριος δς ἐγένετο ἡμῖν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.

4. אֲנִי הַמֵּים שֹׁטְפוֹנִי נִחְלָה עֵבֶר עַל-נִפְשָׁנוּ. Tunc aquae obruissent nos, torrens superasset animam nostram. Ο'. ἄρα τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντισεν ἡμᾶς, χεῖμαρρον διήλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. Ἀ. . . χεῖμαρρος διήλθεν ἐπὶ ψυχῆς ἡμῶν.² "Ετερος" τότε ἂν τὰ ὕδατα παρέκλυσεν ἡμᾶς, ὡς φάραγξ παρελθόντα κατὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν.³ Σ. . . ὡς χεῖμαρροι παρελθόντα κατὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν.⁴

5. אֲנִי עֵבֶר עַל-נִפְשָׁנוּ הַמֵּים הַיִּירֹנִים. Tunc superassent animam nostram aquae exaestuant. Ο'. ἄρα διήλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. "Ετερος" τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι.⁵

PSALM. CXXIV (Hebr. cxxv).

1, 2. כְּהַר־צִיּוֹן לֹא-יָמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַם. Sicut mons Sionis, qui non vacillat, sed in aeternum perstat. Jerusalem. Ο'. ὡς ὄρος Σιών,

² Syro-hex. ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. ³ Origen. Opp. T. II, p. 822, ex schedis Grabii. ⁴ Reg. unus, et Origen. ut ante, quorum uterque τοῦ μυχθισμοῦ τῶν ὀνειδίζοντων habet. Chrysost. affert: "Ἄλλος" τοῦ μυχθισμοῦ (μοχθισμοῦ Sav.) τῶν ὑπερφερέων. "Ἄλλος" ἐξουδενώσεως αὐτῶν εὐθηνούντων. Sed Montef. ad loc. notat: "Duo MSS.: "Ἄλλος δέ" τοῦ

μοχθισμοῦ τῶν ὀνειδίζοντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων." Summae suspitioni obnoxia est lectio ὀνειδίζοντων, quam nullus unquam interpres Graecus cum Hebr. נִפְשָׁנוּ commutavit. Commode igitur in auxilium venit Syrus noster, qui affert: Ἀ. τοῦ μυχθισμοῦ (cf. ad Psal. ii. 4) τῶν εὐθηνούντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων (ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ). Nihil. tantummodo habet: Ἀ. πολλὰ ἐνεπλήσθη. ⁵ Origen, Theodoret., Nihil. Sic ετερος apud Chrysost. Horum testium primus et tertius καὶ ἐξευτελιζόντων legit, repugnante Syro nostro, qui affert: ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. ⁶ Origen, Theodoret., Nihil. Sic ετερος apud Chrysost. Horum testium primus et tertius καὶ ἐξευτελιζόντων legit, repugnante Syro nostro, qui affert: ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ.

PSALM. CXXIII. ¹ Sic Vat., accuratius quam Nihil., qui affert: Σ. εἰ μὴ κύριος δς ἐγένετο ἡμῖν (ἐν ἡμῖν mendose Montef.). ² Syro-hex. ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. ³ Hieron. in Comment. in Ezech. xlvii. 5: "Et quomodo

scriptum est... Torrentem pertransiit anima nostra? Sed facile solvitur, si sciamus pro hoc scriptum esse in Hebraeo: *Torrentis pertransiit animam meam.*" ³ Chrysost. Symmachi manum prodere videtur mitigatio per particulam ὡς. ⁴ Syro-hex. ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. (Antecedens τὸ ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ, quod transiit, est, ni fallor, quod interdu cum verbo singulari constituitur. Vid. Hoffmanni Gram. Syr. p. 351. Minus recte vertit Bugatus: *quasi torrentes pertransientes (ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ) animam nostram.*) ⁵ Chrysost. Syro-hex. Symmacho continuat: ܐܢܝ ܥܒܪ ܥܠ ܢܦܫܐ. Graece, ὅτε παρήλθον τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι (s. τὰ ὑπερήφανα, ut vertit Bugat.). Montef. affert: Ἀ. τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι. Σ. Θ. τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι; tantum notans: "Has lectiones sic exhibet Martianaeus." Pro τὰ ὑπερήφανα stat Pseudo-Hieron. in Breviario: "Verbū ἀνυπόστατον apud Graecos ambiguum est, et potest sonare, quod (non) subsistat, et quod intolerabile sit... Pro quo et Aq. et Sym. et Theod. et omnes interpretes pari voce consentiunt, *superbas aquas, et arrogantes, pro ἀνυπόστατον transferentes.*"

οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν
'Ιερουσαλήμ. Σ. ὡς τὸ ὄρος Σιών ἀπερί-
τρεπτον, εἰς τὸν αἰῶνα οἰκούμενον περὶ 'Ιερου-
σαλήμ.¹

2. וַיְהִי כִּי יִסָּבֵב יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל. Et Jova circum populum
suum. Ο'. καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐ-
τοῦ. "Ἄλλος" κύριος δὲ περὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.²

3. כִּי לֹא יָנֻחַ שִׁבְטֵי הָרֶשָׁע. Nam non residebit
scepterum improbitatis. Ο'. ὅτι οὐκ ἀφήσει
[κύριος] τὴν ῥάβδον τῶν ἀμαρτωλῶν. Σ. ὅτι οὐκ
ἀσπαύσεται (s. ἐπαναπαύσεται) ἡ ῥάβδος τοῦ παρανόμου.³

לִמְעַן לֹא-יִשְׁלַח יְהוָה יְדָיָם בְּעֹלֵתָהּ. Ne extendant justi ad iniquitatem manus suas.
Ο'. ὅπως ἂν μὴ ἐκτεινῶσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνο-
μίαις χεῖρας αὐτῶν. "Ἄλλος" διὰ τοῦτο οὐκ
ἐκτεινόντων οἱ δίκαιοι εἰς ἀνομίαν χεῖρας αὐ-
τῶν.⁴

4. הַיִּטְבָּהּ. Benefac. Ο'. ἀγάθυνον. "Ἄλλος" ἀγα-
θοποιήσον.⁵

5. אֶעֱקֹל קְלֹחֹתָם. Ad vias tortuosas suas. Ο'. εἰς
τὰς στραγγαλιάς. 'Α. διαπλοκάς. Σ. εἰς τὰς
σκολιοτήτας αὐτῶν. Θ. διεστραμμένα.⁶

PSALM. CXXV (Hebr. cxxvi).

1. בָּשׁוּב יְהוָה אֶת-שִׁיבֹתַי צִיּוֹן הֵייוּ כְּחִלָּמִים.
Cum reduceret Jova captivitatem Sionis, fui-
mus sicut somniantes. Ο'. ἐν τῷ ἐπιστρέψαι

κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών, ἐγενήθημεν ὥσει
παρακεκλημένοι ('Εβρ. χαωλεμίμ. Οἱ ἄλλοι
ὥσει ἐνυπνιαζόμενοι'). "Ἄλλος" ὅταν ἐπι-
στρέψῃ κύριος τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών, ἐσθ-
μεθα παρακεκλημένοι.²

2. רִישׁוֹ. Risu. Ο'. χαρᾶς. 'Α. Σ. γέλωτος.³
רָנָה. Jubilatione. Ο'. ἀγαλλιάσεως. 'Α. Ε'.
ἀνέσεως. Σ. εὐφημίας.⁴

הָיָה יְהוָה עִם-יִשְׂרָאֵל. Praeclare egit
Jova cum illis. Ο'. ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ
ποιῆσαι μετ' αὐτῶν ('Α. Ο'. Θ. μετὰ τούτων⁵).
Σ. μεγάλη ἐποίησε κύριος εἰς αὐτούς. 'Α. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

4. כַּמַּיִקִּים בְּנָגֶב. Sicut torrentes in austro. Ο'.
ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ. 'Α. ὡς καταρ-
ροίαις... Σ. ὡς ὀχετοὺς ἐν τῷ νότῳ. Ε'. ὡς
ἀφείσεις...⁷

5. הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ. Qui serunt in
lacrymis, in júbilo metent. Ο'. οἱ σπείροντες
ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι. Σ. ὅπου
(s. οὐ) οἱ σπείροντες μετὰ δακρύων, μετ' εὐφημίας θεριοῦσι.⁸

6. הָלֹךְ יִלְךְ וּבָכָה נִשָּׂא מִשֶּׁשֶׁת-הַזֶּרַע בֶּא-יִבָּא.
הלך ויבכה נשא משש הזרע בא-יבא. Eundo it et flendo,
portans tractionem (sparsionem) seminis; veni-
endo venit cum júbilo, portans manipulos suos.
Ο'. πορευόμενος ἐπορευόντο καὶ ἔκλειον, βάλ-
λונτες (alia exempl. αἴροντες⁹) τὰ σπέρματα
αὐτῶν ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει,

PSALM. CXXIV. ¹ Chrysost. affert: "Ετερος: ἀπερίτρεπτον κ.τ.ε. Pleniorem lectionem sub nomine Symmachi ex Agellio assumpsit Montef. Cf. ad Psal. xcv. 10. cxx. 3.

² Chrysost. ³ Syro-hex. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

¹ Chrysost. Cod. 268 corrupte: "Ετεροι ἰμηνενται ὥσπερ οἱ πιαζόμενοι (sic). Syro-hex.: 'Α. Σ. Ε'. ὥσει ἐνυπνιαζόμενοι (سبوا نأب مجمل).² Chrysost. "Suspicor hio παρακεκλημένοι ex LXX mendose desumptum esse pro ἐνυπνιαζόμενοι. Nam Pseudo-Hieron. ait: Pro

consolati, omnes pariter editiones, somniantes, transtule-
runt."—Montef. Eleganter Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 71: Συμφώνως οἱ πάντες φασιν ἐγενήθημεν ὡς ἐνυ-
πνιαζόμενοι, ἀλλ' (fort. ὅναρ ἀλλ') οὐχ ὕπαρ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν
φανταζόμενοι. ³ Syro-hex. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

¹ Chrysost. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

¹ Chrysost. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

¹ Chrysost. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

αἵροντες τὰ δράγματα αὐτῶν. Σ. ὁσ πορευόμενος ἐπορεύετο κλαίων, φέρων ἑλκυσμὸν σπέρματος, ἐρχόμενος ἦξει ἐν αἰνέσει (s. ψῆῃ), αἵρων τὰ δράγματα αὐτοῦ.¹⁰ Ε'. πορευόμενος πορεύεται καὶ κλαίων, βαστάζων ἐπαγγελίαν σπέρματος...¹¹

PSALM. CXXVI (Hebr. cxxvii).

1. שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְשִׁלֹּמֹה. *Carmen ascensionum Salomoni.* Ο'. ψδῃ τῶν ἀναβαθμῶν (alia exempl. add. τοῦ Σολομῶν'). 'Α. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων Salomonis.²
2. שָׁוְיָ לָכֶם מְשִׁיבֵי קוֹם מִזְחֲרֵי שָׁבָת. *Vanum vobis est, bene mane surgentibus, tarde sedentibus.* Ο'. εἰς μάτην ὑμῖν ἐστι τὸ ὀρθρίζειν ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι. 'Α. εἰκῇ ὑμῖν ὀρθρίζουσιν ἀνίστασθαι, βραδύνουσι καθῆσθαι.³ Σ. μάταιον ὑμῖν ἐξ ὀρθρου ἀνίστασθαι μετὰ τὸ

οἰκῆσαι.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵ Ε'. εἰκῇ ὑμῖν ἐστι τοῖς ὀρθρίζουσιν (s. οἱ ὀρθρίζοντες) ἀνίστασθαι, βραδύνουσι (s. βραδύνοντες) καθῆσθαι.⁶

3. לֶחֶם הָעֵצִים. *Panem laborum.* Ο'. ἄρτον δδύνης ('Εβρ. ἀσεβείν'). 'Α. ἄρτον διαπονημάτων. Σ. ἄρτον κακοπαθοῦμενον. Θ. Ε'. ἄρτον εἰδῶλων. Σ'. ἄρτον πλάνης.⁸
4. יִתָּן יְהוָה. *Ita dat.* Ο'. ὅταν δῶ. 'Α. Σ. Ε'. οὕτως δώσει.⁹
5. שָׂר פְּרִי הַבֶּטֶן. *Praemium est fructus uteri.* Ο'. ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστροῦ. "Ετερος" μισθὸς ὁ καρπὸς τῆς γαστροῦ.¹⁰
6. בְּנֵי הַיְּעֹרִים. *Ita sunt filii juventutis.* Ο'. οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμένων. 'Α. οὕτως υἱοὶ ἐφηβίων.¹¹ Σ. οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς νεότητος.¹² Θ. (ὡς βέλῃ ἐν χειρὶ δυνατοῦ) οὕτως υἱοὶ νεότητος.¹³ Σ'. υἱοὶ μου ἡκοημένοι.¹⁴ "Ετερος"

¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
¹¹ Idem: וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.

PSALM. CXXVI. ¹ Sic Syro-hex. cum Theodoro et paucis lxxx. ² Syro-hex. וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
³ Nobil., Vat. Chrysost. affert: "Ετερος" βραδύνουσι καθῆσθαι. Syro-hex. וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
⁴ Nobil., et Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 73. Nobil. in fine habet *eis τὸ οἰκῆσαι*; Euseb. autem, *eis τὸ οἰκῆσαι ἢ eis τὸ ὑμνήσαι* (ὑμνήσαι?). Correximus e Syro-hex., qui affert: וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
⁵ Syro-hex. וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
⁶ Postrema verti possunt, *χρονίζουσι τοῦ καθῆσθαι*, quam lectionem anonymo interpreti tribuit Chrysost.

⁷ Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 73: Τὸ 'Εβραϊκὸν τὸ ἀσεβεῖν (sic) ἔχει, ὅπερ καὶ ἐν ἑτέροις εἰδῶλων ἐρμηνεύεται.
⁸ Hieron. in Epist. XXXIV ad Marcellam: "Unde ad Hebraeum recurrens, inveni pro *pane doloris* scriptum, *LEEM AASABIM*, quod Aq. interpretatus est, *ἄρτον τῶν διαπονημάτων*, id est, *panem elaborationum*; Sym. ἄρτον κακοπαθοῦμενον, quod exponitur, *panem aerumnosum*; Quinta ed. et Theod., qui in ceteris cum LXX translatoribus facit, *panem idolorum*; Sexta, πλάνης, id est, *erroris*." Nobil., Vat. afferunt: Θ. Σ. εἰδῶλων. Σ'. πλάνης; ubi pro Σ. corrigendum Ε'. Syro-hex.: Σ. κακοπαθοῦμενον (εἰδῶλων). Σ'. πλάνης (εἰδῶλων). Ε'. εἰδῶλων (εἰδῶλων).

Cf. nos ad Psal. xv. 4, ubi κακοπαθοῦμενον oscitanter scripsimus. ⁹ Syro-hex. וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם.
¹⁰ Chrysost. Montef. edidit: 'Α. ὥστε υἱοὶ ἐφηβίων. Graeca sunt sui ipsius, ut videtur, pro Latinis Hieronymi, qui l. c. ait: "Ubi nos habemus, *sicut filii excussorum*, ibi legitur, *CHEN BNE ANNAURIM*, quod Aquila interpretatus est, *sicut filii pubertatum*, Sym. et Theod., *sicut filii juventutis*, Sexta, ἡκόνες νοῦ, quod nos dicere possumus, *exacuti sensus*." Ubi manifestum est, particulam *sicut* non ὥστε, sed οὕτως sonare. Pro ἐφηβίων vero, aut ἐφηβίων, aut saltem ἐφηβίων scribendum esse, quivis videt.
¹² Montef. de suo, ut videtur: Σ. ὥστε υἱοὶ νεότητος. Nobil., Vat. afferunt: Σ. τῆς νεότητος. Syro-hex. וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם וְהָיָה לְכָל חַיָּיִם. In Catena autem *PP. GG.*, T. III, p. 578 tam Symmacho quam Theodotioni tribuitur νεανότητος.
¹³ Theodoret., qui addit: κατὰ ταύτην δὲ καὶ ὁ Ἀκ. καὶ ὁ Σύμ. ἡρμήνευσαν.
¹⁴ Versio Sextae ad hunc diem ex incerta lectione Hieronymi tota pendebat. Montef. affert: Σ'. ἀκόνες νοῦ (al. ἡκοηθέντες νοῦ); utrumque barbare. Posteriori scripturam ex Drusio mutuatus est, qui veteres Hieronymi editiones exscripsit. Tandem Martianeus, ex MS. Regio, ut ait, ἀκόνες νοῦ edidit. Codices, ut videtur, inter ἀκόνες, ἐκόνες, ἐκόνες, ἐκόνες fluctuant, unde Veronenses editores ἡκόνες νοῦ, ex adjectivo ἡκόνης (!) ejusdem formae ac νεκονῆς (= νεωστὶ ἡκοημένοι), *novi conatu*, ut eorum verbis utamur, *expiscati sunt*. At νεκονῆς non ex νέος et ἡκόνης, sed ex νέος et ἀκόνη formari, nemo ignorat. Praeterea codices, qui in priore vocabulo tantum fluctuant, in posteriore νοῦ (quod ad Hieronymi *sensus* reddendum extusum esse non

νιοὶ τῶν πεδητῶν.¹⁵

5. אִשְׁרֵי הַנֶּכֶד אֲשֶׁר מָלֵא אֶת־אֲשָׁפְתוֹ מִחֶם. *Beatus vir, qui impleverit pharetram suam iis.* O'. μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. 'A. Σ. μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐπλήρωσε τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. Θ. μακάριος ἀνὴρ ὃς πληρώσει τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν.¹⁶

בִּשְׁעַר. *In porta.* O'. ἐν πύλαις. S'. ἐν κρίσει.¹⁷

PSALM. CXXVII (Hebr. cxxviii).

1. אִשְׁרֵי כָל־יִרְאָה. *Beatus omnis qui timet.* O'. μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι. 'A. Σ. μακάριος πᾶς ὁ φοβούμενος.¹

הַהֹלֵךְ. *Qui ambulat.* O'. οἱ πορευόμενοι. 'A. ὁδεύων.²

2. יָגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכַל אֶשְׁרִיָּה וְטוֹב לָךְ. *Laborem volarum tuarum quia comedes, beatus tu, et bonum erit tibi.* O'. τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται. 'A. κόπον ταρσῶν σου ὅτι φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ ἀγαθόν σοι.³ Σ. κόπον χει-

ρῶν σου ἐσθίων, μακάριος ἔσῃ, καὶ καλῶς σοι ἔσται.⁴ Θ. κόπον χειρῶν σου ὅτι φάγεσαι, μακάριος εἶ...⁵

3. פְּרִיָּה. *Fructifera.* O'. εὐθηνούσα. Σ. εὐκαρπός.⁶ בִּירְכָתִי בֵּיתִי. *In penetralibus domus tuae.* O'. ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου. Σ. ἐν τοῖς ταμείοις τοῦ οἴκου σου.⁷ 'A. ἐν τοῖς μηροῖς... 'Αλλος' ἐν τοῖς ἐσωτάτοις...⁸

5. וְיִרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. *Et videas in prosperitate Jerusalem.* O'. καὶ ἴδεις τὰ ἀγαθὰ 'Ιερουσαλήμ. 'Αλλος' καὶ ὅρα ἐν ἀγαθοῖς 'Ιερουσαλήμ.⁹

6. וְיִרְאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלֹם עַל־יִשְׂרָאֵל. *Et videas filios filiorum tuorum, et salutem super Israel.* O'. καὶ ἴδεις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου εἰρήνην ἐπὶ τὸν 'Ισραήλ. 'Αλλος' καὶ ἴδε τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, εἰρήνην ἐπὶ τὸν 'Ισραήλ.¹⁰

PSALM. CXXVIII (Hebr. cxxix).

1. רַב־תּ. *Multum.* O'. πλεονάκεις. Σ. παμπληθεῖς.¹

2. גַּם לֹא־נִבְּלוּ לִי. *Sed non praevaluerunt mihi.* O'. καὶ γὰρ οὐκ ἡδυνήθησάν μοι. 'Ετερος'

immerito suspiceris) omnes consentire, non facile crediderimus. Certe in unico quem nobis inspicere contigerit libro (Bodl., Canon. Pat. Lat. cxx), uno vocabulo exaratum est, εκωνωνωνού (sic). Dum igitur hae lites componentur, nihil commodius videbatur, quam Syri nostri vestigiis insistere, qui peropportune affert: **قَالَ يَحْيَى**. o. **حَيْتَلَا**, h. e. S'. υἱοὶ μου ἡγονημένοι; quod, filii mei exacuiti sensus,vertere nil vetat. ¹⁵ Chrysost. Schleusner. infeliceiter tentat, υἱοὶ τῶν παιδευτῶν. ¹⁶ Montef. ex Regio uno. Nobil. affert: 'A. Σ. ἀνὴρ. Chrysost.: 'Ετερος' μακάριος ὃς πληρώσει τὴν φ. αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. Hieron. l. c.: "In sequenti versu, exceptis LXX, qui aliter transtulerunt, et in Hebraeo, et in cunctis editionibus ita reperi: *Beatus vir, qui replevit pharetram suam ex ipsis.*" Denique Syro-hex. 'A. Σ. E'. τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν (**مِنْهُمْ**).

¹⁷ Syro-hex. **حَبِلَا**. o. **حَبِلَا**. ¹ Syro-hex. **حَبِلَا**. ² Idem: **حَبِلَا**. ³ Sic Montef. ex Regio uno, ut videtur. Nobil.: 'A. κόπον ταρσῶν σου. Σ. κόπον χειρῶν σου. Syro-hex. affert: 'A. κόπον χειρῶν σου εἰ φάγεσαι (**لَا تَكُنْ لِي إِحْسَنًا**), quae versio ad Theo-

dotionem pertinere videtur. Psalt. Gall.: *Labores manuum tuarum quia manducabis.* ⁴ Sic Montef., qui ὁ ἐσθίων perperam dedit. Theodoret. affert: Σ. κόπον χειρῶν σου ἐσθίων. Syro-hex.: Σ. E'. χειρῶν σου. Hieron. in Epist. XXXIV ad Mareellam: "Symmachus, Quintaque ed. transtulerunt, *manuum tuarum.*" Euthym.: *Τῶς μὲν οὖν καρποὺς τὰς χεῖρας ἐνόησαν... ἐρμηνεύοντες ὅτι τοὺς πόνους τῶν χειρῶν σου δρίψῃ, κερδανίς, μηδενὸς καλῶντος* οὕτω γὰρ 'Ακ. καὶ Σύμ. ἐξεδεδάκεισαν. Denique Parsons. e Cod. 268 exscripsit: Σ. κόπον χ. σου ἐσθίοντας εἶναι. δηλονότι καὶ οἱ O' καρποὺς κ.τ.έ. (Corrige ex Theodoro: ἐσθίων ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ οἱ O' καρποὺς κ.τ.έ.) ⁶ Montef. Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 74: Οἱ λοιποὶ: κόπον χειρῶν.

⁶ Syro-hex. **حَبِلَا**. Idem interpres **حَبِلَا**. ⁷ Syro-hex. **حَبِلَا**. Idem: **حَبِلَا**. ⁸ Idem: 'A. ἐν τοῖς μηροῖς (**حَبِلَا**). Chrysost. affert: 'Αλλος' ἐν τοῖς μηροῖς. 'Αλλος' ἐν τοῖς ἐσωτάτοις. ⁹ Chrysost. Syro-hex. in textu: καὶ ἴδεις ἐν ἀγαθοῖς 'Ιερ. ¹⁰ Chrysost. **حَبِلَا**. ¹ Syro-hex. **حَبِلَا**.

PSALM. CXXVIII. ¹ Syro-hex. **حَبِلَا**.

4. **לְעַפְּצֵי תְנוּמָה.** *Palpebris meis dormitationem.* Οὐ καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν, + καὶ ἀνάπασιν τοῖς κροτάφοις μου.⁴ Οὗτος δὲ στίχος οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ. Παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ ἀντὶ τοῦ, τοῖς βλεφάροις μου, ἔκειτο, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμὸν ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ παρὰ μόνους τοῖς Ο' ἔκειτο ὠβελισμένον.⁴
6. **בְּשָׂדֵי.** *In agris.* Ο'. ἐν τοῖς πεδίοις. 'Α. Σ. ἐν χώρᾳ. Ε'. ἐν ἀγρῷ.⁵
7. **לְמִשְׁכְּנֹתָיו.** *In habitacula ejus.* Ο'. εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Σ. εἰς τὴν σκηνώσιν αὐτοῦ.⁶
- לְהַדִּם רַגְלָיו.** *Ad scabellum pedum ejus.* Ο'. εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. 'Α. Σ. τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ.⁷
8. **עֹזִי.** *Roboris tui.* Ο'. τοῦ ἀγιάσματός σου. 'Α. Σ. τοῦ κράτους σου.⁸ "Ἐτερος" τῆς ἰσχύος σου. "Ἄλλος" τοῦ κράτους σου.⁹
9. **יִלְבָּשׁוּ.** *Induant.* Ο'. ἐνδύσονται. "Ἐτερος" ἀμφιεσθήτωσαν. "Ἄλλος" ἐνδυσάσθωσαν.¹⁰
10. **אַל-תִּשֶׁב פְּנֵי מַשְׁיְחָה.** *Ne repellas faciem uncti tui.* Ο'. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. 'Α. μὴ ἐπιστρέψῃς πρόσωπον χριστοῦ σου. Σ. μὴ ἀποστραφῇς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. Θ. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον χριστοῦ σου.¹¹
15. **יִיְדֶה בָרֶךְ אֲבִירָה.** *Cibum ejus benedicendo*

benedicam. Ο'. τὴν θήραν (alia exempl. χήραν¹²) αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω. 'Α. ἐπιστισμὸν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω.¹³ Σ. τὴν σίτησιν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω.¹⁴ Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁵

16. **יִרְנְנוּ יְרִיבָיו.** *Jubilando jubilabunt.* Ο'. ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. 'Α. αἰνέσει αἰνέσουσιν. Σ. εὐφημοῦντες εὐφημήσουσι.¹⁶

18. **יָנִיר.** *Diadema ejus.* Ο'. τὸ ἀγίασμά μου. 'Α. ἀφόρισμα αὐτοῦ.¹⁷ Σ. ὁ ἀγιασμός αὐτοῦ.¹⁸ "Ἄλλος" τὸ ἀφωρισμένον αὐτοῦ.¹⁹

PSALM. CXXXII (Hebr. cxxxiii).

1. **לְדָוִד.** Ο'. ✕ τῷ Δαυίδ.¹
- הִנֵּה מַחְשָׁב וּמַחְשָׁבִים.** *Ecce! quam bonum et quam jucundum.* Ο'. ἰδοὺ δὴ τί καλὸν, ἢ τί τερπνόν. "Ἄλλος" ἰδοὺ τί ἀγαθόν, καὶ τί καλόν.²
2. **בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל-הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל-הַזָּקָן וְעַל-הָאָזְנוֹן.** *Sicut oleum eximium super caput, descendens super barbam, barbam Aaronis, quod (s. quae³) descendit super oram vestium ejus.* Ο'. ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν 'Ααρὼν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὦαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. 'Α. ὡς ἔλαιον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς κεφα-

⁴ Nobil., Vat. Syro-hex. sine obelo affert: ἡ ἀνάπασιν κ.τ.έ. ⁵ Nobil. E contrario Syrus affert: 'Α. ἐν ἀγρῷ (حقل). ⁶ Syro-hex. + حَصَبًا. ⁷ Idem: + حَصَبًا. Cf. Psal. xeviii. 5 in Syro-hex. ⁸ Idem: + حَصَبًا. ⁹ Chrysost. ¹⁰ Idem. ¹¹ Nobil., Vat. Ad Aquilam Nobil. habet τὸ πρ. τοῦ χρ. σου, ut recens manus correxerit in Vat. Ad Theodotionem Nobil. affert τοῦ χρ. σου, et sic ex corr. Vat. ¹² Lectio χήραν (Psal. Gall. et Rom. viduam) hodie legitur in Cod. Alex., et paucis aliis, invito Syro-hex. Hieron. in Quaest. Hebr. in Genes. (Opp. T. III, p. 369): "Verbum SEDA, quod hic (Gen. xlv. 21) omnes ore consono ἐπιστισμὸν, id est, cibaria, vel sitarcia interpretati sunt, in Psalterio quoque habetur. Ubi enim nostri legunt, Viduam ejus benedicens benedicam... in Hebraeo habet SEDA, id est, cibaria ejus." ¹³ Nobil. Chrysost.: "Ἐτερος" τὸν ἐπισ-

τισμὸν. ¹⁴ Theodoret., Nobil. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. αἰνέσει αἰνέσουσιν (حَمْدًا مَحْمُودًا). ¹⁷ Syro-hex. + حَصَبًا. Chrysost.: "Ἄλλος" ἀφόρισμα αὐτοῦ. ¹⁸ Nobil. Syro-hex. + حَصَبًا. ¹⁹ Chrysost. Schleusner. in Opus. Crit. p. 255: "Si fides habenda est anonymo commentatori in Catena P.P. GG., T. III, p. 616, Hebraicum יָנִיר ab incerto interp. per τὸ κέρας αὐτοῦ translatum est." Commentator est Chrysost., qui ait: τὸ ἀγίασμα ἕτερος τὸ κέρας εἶπεν; ubi legendum videtur ἐτέρως, aliter. Cf. v. 17. PSALM. CXXXII. ¹ Psal. Gall. ✕ David: "Sic sine aster. Cod. Alex. et Syro-hex. ² Chrysost. Interpres est Aquila, ut videtur. ³ Sic Rosenmueller., alii, invito Syro-hex., qui scholium habet: "De unguento dicit, et non de barba."

λῆς, καταβαῖνον ἐπὶ τὸν πώγωνα, τὸν πώγωνα
'Ααρὼν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων
αὐτοῦ.⁴ Σ. ὡς τὸ μύρον τὸ κάλλιστον ἐπὶ κε-
φαλῇ, καταρρέον ἐπὶ πώγωνα τὸν 'Ααρὼν, τὸ
καταρρεύσαν ἐπὶ τὴν ὄαν τῶν περιμέτρων ἐν-
δυμάτων αὐτοῦ.⁵ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

PSALM. CXXXIII (Hebr. cxxxiv).

2. קָדֶשׁ. *Ad sacrarium.* Ο'. εἰς τὰ ἅγια. Σ.
ἁγίως. "Ἄλλος" ἡγιασμένως. "Ἄλλος" ἡγια-
σμένα.¹

PSALM. CXXXIV (Hebr. cxxxv).

3. כִּיטוֹב. *Quia bonus est.* Ο'. ὅτι ἀγαθός. "Ἀλ-
λος" ὅτι χρηστός.¹

כִּי נָעִים. *Quia jucundum est.* Ο'. ὅτι καλόν.
'Α. ὅτι εὐπρεπές. Θ. ὅτι ἡδύ. Σ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²

4. יִשְׂרָאֵל לְסֻכָּלוֹ. *Israel in peculium suum.*
Ο'. 'Ισραὴλ εἰς περιουσιασμόν ἑαυτοῦ. Σ. καὶ
τὸν 'Ισραὴλ εἰς ἐξάιρετον ἑαυτοῦ.³

5. כִּי יִהְיֶה כִּיגְדוֹל יְדֵי יְדֵי. *Quia ego novi
quod magnus est Jona.* Ο'. ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα
ὅτι μέγας ὁ κύριος. "Ἄλλος" οἶδα γὰρ ὅτι μέ-
γας ὁ κύριος.⁴

7. מִן הָאָרֶץ. *Qui ascendere*

facit nubes ab extremitate terrae. Ο'. ἀνάγων
νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς. "Ἄλλος" ἀναβι-
βάζων. "Ἄλλος" ἀνασπᾶ ἀπ' ἄκρων. "Ἄλλος"
ἐκ τελέσματος.⁵

7. מִן הָאָרֶץ. *Educens.* Ο'. ὁ ἐξάγων. 'Α. Ε'. Σ'.
ἐξάγων. Σ. προφέρων. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

מִן הָאָרֶץ. *E thesauris suis.* Ο'. ἐκ θησαυρῶν
αὐτοῦ. Οἱ Γ'. Ε'. Σ'. αὐτῶν.⁷

12. יִשְׂרָאֵל. *Israeli.* Ο'. 'Ισραήλ. Ο'. Οἱ Γ'.
τῷ 'Ισραήλ.⁸

13. זִכְרֶךָ. *Memoria tua.* Ο'. καὶ τὸ μνημόσυνόν
σου. "Ἄλλος" ἡ ἀνάμνησίς σου.⁹

18. כִּימֹתֶם יְהוָה עֲשִׂיהֶם. *Similes iis sunt qui
faciunt ea.* Ο'. ὅμοιοι αὐτοῖς γέγοντο οἱ ποι-
οῦντες αὐτά. Σ. ὡς αὐτὰ γέγοντο οἱ ποιοῦντες
αὐτὰ, (καὶ πᾶς ὁ πεποισθὼς αὐτοῖς).¹⁰

כֹּל אֲשֶׁר-בִּטְחָ בְּךָ. *Omnis qui confidit eis.*
Ο'. καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. 'Α.
πᾶς δς πέποιθεν ἐπ' αὐτοῖς. Σ. πᾶς ὁ πεποι-
θὼς αὐτοῖς. Θ. καὶ πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ'
αὐτά. Ε'. πᾶς δς ἐλπίζει ἐπ' αὐτοῖς. Σ'. πᾶς
ὁ ἐλπίζων ἐπ' αὐτά.¹¹

PSALM. CXXXV (Hebr. cxxxvi).

6. לְרוֹנֵה עַל-הַמַּיִם. *Expandenti terram
super aquas.* Ο'. τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ
τῶν ὑδάτων. "Ἄλλος" τῷ πιλῆσαντι τὴν γῆν
παρ' ὕδασι.¹

⁴ Nobil., Vat. Theodoret. affert: 'Α. στόμα ἐνδυμάτων.
Syro-hex.: 'Α. Σ. ὡς ἔλαιον ἀγαθόν (כֶּסֶף חֲסִידִים).
Idem: 'Α. ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων αὐτοῦ (כֶּסֶף חֲסִידִים).
⁵ Nobil., Vat. In fine Vat. habet, τῶν
περιμέτρων αὐτοῦ ἐνδ. αὐτοῦ; Nobil. vero, τῶν περιμέτρων
αὐτοῦ, notans: Alius, ἐνδυμάτων αὐτοῦ. Verba ἐνδυμάτων
αὐτοῦ ne pro mera glossa habeamus, vetat Syrus noster,
qui affert: Σ. τῶν περιμέτρων ἐνδυμάτων αὐτοῦ (כֶּסֶף חֲסִידִים).
⁶ Nobil.

PSALM. CXXXIII. ¹ Syro-hex. כֶּסֶף חֲסִידִים. Chry-
sost. affert: "Ετερος" ἁγίως. "Ἄλλος" ἡγιασμένως. Montef.
addit: "Ἄλ. ἡγιασμένα, ex Regio, ut videtur.

PSALM. CXXXIV. ¹ Chrysost. ² Nobil., Vat. Chry-
sost.: "Ἄλλος" ὅτι εὐπρεπές. "Ἄλλος" ὅτι ἡδύ. Montef. Aquilae

tantum lectionem habet. Minus probabiliter Syro-hex.:
Σ. ὅτι εὐπρεπές (כֶּסֶף חֲסִידִים). Cf. ad Psal. xv. 6, 11.
³ Theodoret. ⁴ Reg. unus. ⁵ Chrysost. Pro ἀνασπᾶ
scribi potest ἀνασπῶν ex *Catena PP. GG.*, T. III, p. 635.
Praeterea Montef. ex MSS., ut videtur, affert: "Ἄλ. τε-
λεσματος; quam lectionem a praecedenti, "Ἄλλος" ἐκ τελέσματος,
fluxisse recte opinatur Kreyssigius. ⁶ Sic Nobil., quem
male exscripsit Montef.: 'Α. Ο. Θ. Ε'. Σ'. ὁ ἐξάγων. ⁷ No-
bil. ⁸ Nobil., Vat. ⁹ Chrysost. Est fortassé
Symmachi. Cf. ad Psal. vi. 6. ¹⁰ Euseb. apud Mai.
P. N. B., T. IV, p. 81. ¹¹ Nobil.

PSALM. CXXXV. ¹ Chrysost. "Reg. autem unus ex
Chrysost. habet τῷ πιλῆσαντι. Coislin. 48 hanc lectionem
Symmacho tribuit."—Montef. Cod. 268 et duo Chry-

9. וְצִפְּרִית. *Et diffringet.* Ο'. καὶ ἐδαφιεῖ. Σ. *et mactabit.*¹³

PSALM. CXXXVII (Hebr. cxxxviii).

1. לְדָוִד. *Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. Θ. τῷ Δαυίδ. Παρὰ Ἀ. καὶ Σ' ἀνεπίγραφος.¹

נִגַּד אֱלֹהִים אֲנֹמָה. *In conspectu Dei* (s. angelorum) *canam tibi.* Ο'. καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ἀ. Ε'. ἐναντι θεῶν μελωδήσω σοι.² Σ. ἐναντίον θεῶν ἄσω σοι.³ Ἄλλος· παρρησίᾳ, ὁ θεὸς, ἄσω σε.⁴

2. עַל-חַסְדְּךָ וְעַל-אַמְתְּךָ. *Propter gratiam tuam et propter veritatem tuam.* Ο'. ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Σ. περὶ τοῦ ἐλέους σου καὶ τῆς ἀληθείας σου.⁵

כִּי-הִגְדַּלְתָּ עַל-כָּל-שֵׁמָּה אֲמַרְתָּה. *Quoniam magnum fecisti super omnem famam tuam verbum tuum.* Ο'. ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἁγίον σου. Σ. ἐμεγάλυνας γὰρ ὑπὲρ πάντα τὰ ὀνόματά σου τὴν ῥῆσίν σου.⁶ Ἀ. Ε'. . . τὸ ὄνομά σου τὸ λόγιόν σου.⁷

3. בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי. *Die quo invocavi (te), tunc exaudivisti me.* Ο'. ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Σ. ἐν ᾗ ἂν

ἡμέρᾳ ἐπεκαλεσάμην σε, ἐπήκουσάς μου.⁸ Θ. . . εἰσάκουσόν μου.⁹

3. תִּתְּרֵנִי בִּנְפִשִּׁי. *Alacrem fecisti me in anima mea robore.* Ο'. πολυνώρησες με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου. Ἀ. πλατύνεις . . .¹⁰ Σ. συνέστης (s. συνέστησας) τῇ ψυχῇ μου δυνάμει (s. δυνάμεις).¹¹

5. וַיִּשְׂרֵי בְּדַרְכֵי יְהוָה. *Et content in viis Iovae.* Ο'. καὶ ᾤσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου. Ἄλλος· καὶ ᾤδέτωσαν τὰς ὁδοὺς κυρίου.¹²

6. וַיִּגְבְּהוּ כַּמְרֵק יוֹדֵעַ. *Et fastuosum e longinquo agnoscit.* Ο'. καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἀ. καὶ ἐπηρμένον μακρόθεν γινώσκει.¹³ Σ. καὶ τοὺς ὑψηλοὺς. . .¹⁴ Ἄλλος· καὶ μετέωρον.¹⁵

7. אֶם-אֵלֶּיךָ בָּקָב יָרָה תַּחֲנִי עַל אֶף אֹיְבֵי תַשְׁלַח. *Si ambulavero in medio angustiarum, refocillabis me; adversus iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et servabit me dextera tua.* Ο'. ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με· ἐπ' ὄργην ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιὰ σου. Σ. ἐὰν πορευθῶ διὰ μέσον θλίψεως, περσώσώ με· κατὰ τῆς ἀναπνοῆς τῶν ἐχθρῶν μου ἐκτενεῖς χεῖρά σου, καὶ σώσει με ἡ δεξιὰ σου.¹⁶

¹³ Syro-hex. ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ. *Lectio non sollicitanda videtur, etsi multo aptius foret ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ.* Cf. Hex. nostra ad Psal. ii. 9. Jerem. xlviii. 12. li. 20.

PSALM. CXXXVII. ¹ Nobil. ² Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. ex uno Regio Aquilae vindicat. Syro-hex. ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ. ³ Montef. ex eodem Regio. Nobil. affert: Schol. Ἐτερος· ἐναντίον θ. ἄσω σοι.

⁴ Chrysost. juxta ed. Bened. Savil. θεὸς pro ὁ θεὸς legit. Praeterea Montef. ex Nobil. affert: Ἄλλος· παρρησίᾳ σε, quae falsa est lectio pro παρρησίᾳ ἄσω σε; et, Ἄλλος· ἐναντι ἱερέων, juxta scholium Chrysostomi a Nobilio exscriptum: κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἔκδοσιν (sc. ἐναντι θεῶν) θεοὺς τοὺς ἱερέας καλεῖ. ⁵ Cod. 268, et Euseb. apud Mai. P.N.B., T. IV, p. 84. ⁶ Sic ἕτερος apud Chrysost. Est Symmachi, teste Syro-hex., qui affert: Σ. ὑπὲρ πάντα (ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ).

⁷ Syro-hex. ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ. ⁸ Sic Chrysost. affert: Ἄλλος· τὸ λόγιόν σου. ⁹ Sic

ἄλλος apud Chrysost. Vat. affert: Σ. ἐπήκουσάς μου. ¹⁰ Vat. ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ. Hieron. dilatabis.

¹¹ Theodoret. affert: Σ. συνέστης τῆς ψυχῆς μου δυνάμει· πολλῆς με, φησὶν, ἐπικουρίας καὶ προνοίας ἡξίωσας. Chrysost.: Ἄλλος· συνέστης (Nobil. συνέστησας) τῇ ψυχῇ μου δυνάμει. Montef. ex Regio uno edidit: Σ. συνέστησας τῇ ψυχῇ μου δυνάμει μου, monens Regium alterum ex Chrysost. habere, συνέστη τὴν ψυχὴν μου δυνάμει. Cod. 268 habet: Σ. σύνες τῇ ψυχῇ μου δυνάμει; cui non absimilis est lectio Cod. Aug. Theodoretī a Schulzio commendata: σύνες τῇ τῆς ψυχῆς μου δυνάμει. ¹² Chrysost. (Ad ol βασιλεῖς, v. 4, Parsons. ex Bar Hebraeo affert: Aq. Dii; quae lectio ad v. 1 pertinere videtur.) ¹³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. Aquilae tribuit. ¹⁴ Syro-hex. ܡܢ ܠܗܝܠܝܢ.

¹⁵ Chrysost. ¹⁶ Nobil., qui ἐχθρῶν μου sine artic. habet; et Euseb. apud Mai. P.N.B., T. IV, p. 85, qui διὰ μέσης θλίψεως legit. Chrysost. affert: Ἐτερος· κατὰ τῆς ἀναπνοῆς

8. יְהִי יְגֻמְרִי בְּעָרִי. *Jona perficiet pro me.* O'. κύριε, ἀνταποδώσεις ὑπὲρ ἐμοῦ. 'A. Σ. κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. 'Αλλος' συντελέσει.¹⁷

אַל-תִּרְחַק. *Ne deseras.* O'. μὴ παρίδῃς. Σ. μὴ ἀφῆς. Ε'. μὴ ἀνῆς. 'A. Σ'. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸

PSALM. CXXXVIII (Hebr. cxxxix).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד מְזֻמֹּר. *Praecentori Davidi canticum.* O'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Εν ἐνόις ἀντιγράφοις πρόσκειται Ζαχαρίου εἰς τὴν διασποράν. Τοῦτο οὔτε παρὰ τῷ 'Εβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς O', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὗρον ἐρμηνευταῖς.¹ Σ. ἐπνίκιος τοῦ Δαυὶδ *canticum*.²

2. לִרְעִי. *Cogitationem meam.* O'. τοὺς διαλογισμούς μου. Σ. τὴν γνώμην (s. βουλὴν) μου.³

3. אֶרְחִי וְרַבְעִי וְרִיתִי. *Semitam meam et cubationem meam eventilasti (explorasti).* O'. τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοινὸν μου ἐξιχνίασας. Σ. τὴν πορείαν μου καὶ τὴν κοίμησίν μου ἐξιχνίασας.⁴ Aliter: Σ. τὴν ὁδὸν μου...⁵ Θ. τὴν τρίβον μου καὶ τὴν ὁδὸν μου ἐξιχνίασας.⁶

וְדַרְכֵּי. *Vias meas.* O'. 'A. Σ. Ε'. Σ'. ὁδούς μου. Θ. τρίβους μου.⁷

4. מִלֵּךְ. *Verbum.* O'. λόγος ἄδικος. Alia exempl. δόλος.⁸ 'A. λαλιά. Σ. ἑτερολογία. Θ. δόλος. Ε'. ὁμοίως τοῖς O'.⁹ Σ'. δόλος.¹⁰

5. אַחֹר וְקִדְמָה. *A tergo et ante.* O'. τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαία. 'A. Σ. τὰ ὀπισθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν.¹¹

וְצִרְתִּי. *Obsides me.* O'. ἐπλασάς με. Σ. ἐτύπωσάς (s. ἐξετύπωσάς) με.¹²

6. מִפְּלִי'יָה דַעַת מִפְּנֵי. *Mirabilis est scientia prae me.* O'. ἐθανμαστώθῃ ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ. Σ. ὑπερβάλλει με ἡ γνώσις σου.¹³ 'Ετερος τὸ γινώσκει σε ἑμεγαλύνθη ὑπὲρ ἐμοῦ.¹⁴

7. נִשְׁבָּה. *Sublimis est.* O'. ἐκραταιώθη. 'A. ὑπερεπήρηθη.¹⁵

8. לֹא-אֶחְזֹק. *Non praevaléo ei.* O'. οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. 'A. οὐ δυνήσομαι αὐτήν. Σ. πρὸς ἣν οὐ δύνωμαι. Θ. Ε'. Σ'... πρὸς αὐτήν.¹⁶

9. אֶצְרָעָה. *Si straveró.* O'. ἐὰν καταβῶ. 'A. Σ. 'Εβρ. Ε'. ἐὰν στρώσω.¹⁷

10. אֶשָּׂא כְנָפַי-שִׁשְׁרִי. *Si sumpsero pennas aurorae.* O'. ἐὰν ἀναλάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὀρθόν (alia exempl. κατ' ὄρθρον).¹⁸ 'A. ἐὰν λάβω πτέρυγας ὀρθρινάς.¹⁹

11. אֶשְׁכְּנֶה. *Habitavero.* O'. καὶ κατασκηνώσω.

τῶν ἐχθρῶν μου ἐκτενείς; et mox: "Ἄλλος' καὶ σώσει με ἡ δ. σου. Cod. 268: "Ἄλλος' ἐκτενείς. ¹⁷ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

ܐܠܝܢ. Nobil. Symmacho continuat: κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Chrysost. affert: "Ετερος' ἐπιτελέσει. "Ἄλλος' συντελέσει. Cf. ad Psal. lvi. 3. ¹⁸ Vat.

PSALM. CXXXVIII. ¹ Theodoret. Haec, Ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ (sic), habentur in Cod. Alex., aliis, invito Syro-hex.

² Syro-hex. ܐܠܝܢ. ³ Idem: ܐܠܝܢ. ⁴ Idem: ܐܠܝܢ. (Ad πορείαν cf. Sym. ad Psal. xxiv. 4. Syriacum ܐܠܝܢ pro Graeco ἐκοιμήθῃ satis notum est; sed nomen ܐܠܝܢ exemplis caret.) ⁵ Nobil. Vat. affert: Σ. καὶ τὴν ὁδὸν μου. Ad Theodotionis lectionem pertinere videtur. ⁶ Theodoret. ⁷ Nobil. Syro-hex. in textu habet τρίβους.

⁸ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Syro-hex., cum libris plurimis. ⁹ Nobil., Vat. Chrysost. affert: "Ἄλλος' ἑτερολογία. Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁰ Hieron. in Epist. ad

Sun. et Fret. 92: "Quia non est sermo in lingua mea. Pro quo in Graeco legisse vos dicitis, Quia non est dolus in lingua mea; quod solum Sexta editio interpretata est. Ceterum et apud LXX, et apud omnes interpretes, et ipsum Hebraicum, vel λαλιὰν, vel λόγον, id est, *eloquium*, et *verbum*, scriptum habet." Quo auctore Montef. Theodotioni λόγος, non δόλος, vindicavit. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

¹² Idem: ܐܠܝܢ. ¹³ Idem: ܐܠܝܢ. Syro-hex.: Σ. ὑπερβάλλει με ἡ γνώσις σου. Pseudo-Hieron. in Breviario: Sym. *praetergre-*

ditur me scientia tua. ¹⁴ Euthym. ¹⁵ Sic *Ετερος* apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Cf. ad Psal. ix. 10. cvi. 41. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁹ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

¹⁰ Nobil. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹² Idem: ܐܠܝܢ. ¹³ Idem: ܐܠܝܢ. ¹⁴ Euthym. ¹⁵ Sic *Ετερος* apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Cf. ad Psal. ix. 10. cvi. 41. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁹ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

¹⁰ Nobil. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹² Idem: ܐܠܝܢ. ¹³ Idem: ܐܠܝܢ. ¹⁴ Euthym. ¹⁵ Sic *Ετερος* apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Cf. ad Psal. ix. 10. cvi. 41. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁹ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

¹⁰ Nobil. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹² Idem: ܐܠܝܢ. ¹³ Idem: ܐܠܝܢ. ¹⁴ Euthym. ¹⁵ Sic *Ετερος* apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Cf. ad Psal. ix. 10. cvi. 41. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ܐܠܝܢ. ¹⁹ Syro-hex. ܐܠܝܢ.

'Α. σκηνώσω. Σ. καταμείνω. Θ. ὁμοίως τοῖς
Ο'.²⁰

10. גַּם-שֵׁשׁ יָדָה תִּנְחֵנִי וְתִאָחֲזֵנִי יְמִינָהּ. *Etiam ibi manus tua ducit me, etprehendit me dextera tua.* Ο'. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου. Σ. ἔτι ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου.²¹

11. וְאִמְרִי אֶת-תְּנֵיבֵי יְשַׁכְנֵי. *Quod si dixerō: Certe tenebrae conterent (s. obscurabunt) me.* Ο'. καὶ εἶπα ἄρα σκότος καταπατήσῃ με. Σ. ἐὰν δὲ εἶπω ἴσως σκότος ἐπισκεπάζει με.²² "Ἄλλος" σκότος καλύψει με.²³

וְלִילָה אִנֹּר בִּיעֲרֵנִי. *Etiam nox est lux circa me.* Ο'. καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου. 'Α. καὶ νύξ φῶς περὶ ἐμέ.²⁴ Σ. ἀλλὰ καὶ νύξ φωτεινὴ περὶ ἐμέ.²⁵

12. גַּם-חֹשֶׁךְ לֹא-יִחְשֹׁךְ מִמֶּנִּי וְלִילָה בְּיוֹם יֵאִיר. *Etiam tenebrae non obscurae sunt a te, sed nox sicut dies lucet.* Ο'. ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ, καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται. Σ. οὔτε σκότος σκότινόν ἔσται ὑπὲρ σέ, ἀλλὰ καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φανεῖ.²⁶

"Ἐτερος" παρὰ σοί.²⁷

12. כְּחֹשֶׁךְ כְּאֹרָה. *Tenebrae et lux similes sunt.* Ο'. ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Σ. ὁμοιον τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.²⁸

13. תַּחֲשִׁיבֵנִי בִבְטֵן אִמִּי. *Texuisti me in utero matris meae.* Ο'. ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου. 'Α. ἐδιάσω με ἐν γαστρὶ μητρός μου.²⁹ Σ. ἀπήρτισάς με ἐν γαστρὶ μητρός μου.³⁰ Ε'. ἐχώνυσάς με ἐκ γαστρὸς μητρός μου.³¹

14. מִלְאִים מְרָאִים. *Mirabilia.* Ο'. θαυμάσια. Σ. παράδοξα. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²

15. לֹא-נִכְחַר עֲצָמִי מִמֶּנִּי אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בְּסִתְרָךְ. *Non absconditum fuit corpus meum a te, quando factus sum in oculo, et variegatus sum in inferioribus terrae.* Ο'. οὐκ ἐκρύβη τὸ ὅστούν μου ἀπὸ σοῦ, δ' ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτω τῆς γῆς. 'Α. οὐκ ἐπεκαλύφθη ὅσά μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποίησθην ἐν ἀποκρύφῳ, ἐποικίλθην ὡς ἐν κατωτάτῳ τῆς γῆς.³³ Σ. οὐκ ἔλαθέ σε ἡ κραταίωσίς μου, ἣν ἐποίησθην ἐν τῷ κρυπτῷ, ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.³⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁵ "Ἄλλος" οὐκ

²⁰ Nobil., qui καταμείνω habet. Chrysost.: "Ἄλλος" καταμείνω.

²¹ Duo Regii. Chrysost.: "Ἄλλος" ἔτι ἐκεῖ. ²² Nobil., Theodoret. (qui περισκεπάζει in textu habet), et sine nom. Chrysost. Particulam δὲ e Syro-hex. assumpsimus, qui affert: *הוּא לֹא יִחְשֹׁךְ מִמֶּנִּי כִּי יִשְׁכַּח מִלְּפָנָיו*. Prorsus aliter Cod. 268: Σ. ἐὰν εἶπω σκότος εἰκότως ἐπισκιάσει με. (In textu LXXviralii Syro-hex. habet σκότος καταπατήσω (אֲשֶׁר?), altera lectione מִמֶּנִּי in marginem ablegata.)

²³ Chrysost. ²⁴ Nobil. ²⁵ Theodoret., Nobil. Chrysost. affert: "Ἐτερος" νύξ φωτεινὴ περὶ ἐμέ. Syro-hex. Symmacho continuat: *וְלִילָה אִנֹּר בִּיעֲרֵנִי*. Denique Pseudo-Hieron. in Breviario: Sym. et nox lux circum me sedet. (Dele sedet, natum e proximis, Sed et sequentes etc.)

²⁶ Theodoret., Nobil., quorum hic σκότος per incuriam omittit; ille autem in textu φανείται, ut edidit Montef. legit. Chrysost. affert: "Ἐτερος" ἀλλὰ καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φανεῖ. Syro-hex. Symmacho continuat: *וְלִילָה אִנֹּר בִּיעֲרֵנִי*. (φανεῖ) ²⁷ Chrysost. ²⁸ Sic ἕτερος apud Chrysost., a Montefalconio praetermissus. Syro-hex. Symmacho continuat: *וְלִילָה אִנֹּר בִּיעֲרֵנִי*, omisso αὐτῆς.

²⁹ Syro-hex. *וְאִמִּי אֶת-תְּנֵיבֵי יְשַׁכְנֵי*. Cf. ad Psal. ii. 6. Hieron.: *orsusque es me etc.* ³⁰ Syro-hex. *וְאִמִּי אֶת-תְּנֵיבֵי יְשַׁכְנֵי*. Cf. ad Psal. cxviii. 73.

³¹ Pseudo-Hieron. in Breviario: "Quinta editio ita transtulit: *conflasti me de ventre matris meae.*" Syro-hex. affert: Ε'. ἐχώνυσάς με (אֲשֶׁר). ³² Nobil. ³³ Theodoret. Pro ὡς ἐν κατωτάτῳ Montef. edidit ἐν τοῖς κατωτάτοις, notans: "Ita MSS. et Drusius, qui Graeca Symmacho, eorundemque versionem Latinam Aquilae tribuit, lapsus, ut videtur, graphico." Scilicet Drusius affert: "Sym. ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς. Aq. effectus fui sicut in infima parte terrae." Ubi Latina versio est Theodoretī, cuius Graeca tunc temporis non ferebantur. Nec tamen dissimulandum est, lectionem ἐν τοῖς κατωτάτοις Aquilam, alteram vero Symmachum magis sapere. Chrysost. affert: "Ἐτερος" οὐκ ἐπεκαλύφθη τὰ ὅσά μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποίησθην ἐν ἀποκρύφῳ. ³⁴ Nobil. Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. οὐκ ἔλαθέ σε ἡ κραταίωσίς μου, ἣν ἐποίησθην (וְאִנֹּר בִּיעֲרֵנִי); item: 'Α. Σ. ἐποικίλθην ἐν τοῖς κ. τῆς γῆς (וְלִילָה אִנֹּר בִּיעֲרֵנִי). ³⁵ Nobil.

ἐλαθέ σε ἡ δύναμίς μου, ἡ τὰ ὀσᾶ μου, ἀπὸ σοῦ, ὅτι καὶ ἐποιήθην ἐν κρυφῇ, ἐξικονίσθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.³⁶

16. מַסַּם יִנְפֹרֵם מַעַם מַעַם עֵינַי. *Massam informem meam viderunt oculi tui.* Ο'. ἀκατέργαστόν μου (alia exempl. τὸ ἀκατέργαστόν σου³⁷) εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου (μου). 'Α. ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου.³⁸ Σ. ἀμόρφωτόν με προεἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου.³⁹

וְכָל יְמֵי כְתָבִי בְּסֵפֶר. *Et in libro tuo omnes (dies mei) scripti sunt.* Ο'. καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται. 'Α. καὶ ἐπὶ βιβλίον σου πᾶσι γεγραμμένοις.⁴⁰ Σ. σὺν τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ σου πᾶσι γεγραμμένοις.⁴¹

יָמִים יִצְרֹן וְלֹא חָדָה בָּהֶם. *Dies qui praefiniti sunt, quum nondum unus eorum (exstisset).* Ο'. ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐθεις ἐν αὐτοῖς. 'Α. ἡμέραι κτίζονται, καὶ οὐ μία ἐν αὐταῖς.⁴² Σ. ἡμέρας πλασσομένοις οὐκ ἐνδεούσης οὐδεμίας.⁴³ Θ. ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐδεις ἐν αὐτοῖς.⁴⁴

17. מִיְּחִי כְּמִי כְּמִי. *Mihi autem quam pretiosae sunt cogitationes tuae!* Ο'. ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου. 'Αλλος' τίμιοι ἐγένοντο οἱ ἐταῖροί σου.⁴⁵ 'Αλλος' καὶ ἐμοὶ τί ἐτιμήθησαν...⁴⁶

כְּמִי עֲצֻמָּה רַבָּה. *Quam numerosa est summa earum!* Ο'. λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ ('Α. Ε'. οἱ πένητες⁴⁷) αὐτῶν. 'Α... αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν ἐκραταιώθησαν.⁴⁸ Σ. τί παμπληθεῖς αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν.⁴⁹ Θ. ἐκραταιώθησαν οἱ πένητες αὐτῶν.⁵⁰

18. וְעֵינַי עָנָה. *Expergiscor, et adhuc ego tecum.* Ο'. ἐξηγέρθην, καὶ ἐτι εἰμι μετὰ σοῦ. Σ. ἐξυπνώσω, καὶ εἰς αἶε ἔσομαι μετὰ σοῦ.⁵¹ 'Αλλος' ἐξυπνώσω (s. ἐξυπνίσω), καὶ εἰς αἶε ἔσομαι παρὰ σοί.⁵²

19. וְאִלֶּיךָ אֶבְרֹא. *Si occideris, Deus, impius.* Ο'. ἐὰν ἀποκτείνης ἀμαρτωλοῦς, ὁ θεός. 'Α. ἐὰν κτείνης, θεός (fort. θεέ), ἀσεβῆ. Σ. ἐὰν κτείνης, ὁ θεός, παραβάτην (s. παραβάτας).⁵³

³⁶ Chrysost. juxta ed. Bened. Apud Sav. ἡ abest. Ex his, ἐξικονίσθην κ.τ.ε., quae penitus neglexit Montef., conjecerimus Quintae editionis integram lectionem esse. Nam Syrus noster diserte testatur: Ε'. ἐξικονίσθην (ܡܝܚܝܬܝܢ). Cf. Exod. xxi. 22 in LXX. Hieronymi versio est: *Non sunt operata ossa mea a te, quibus factus sum in abscondito, imaginatus sum in novissimis terrae.* ³⁷ Sic Codd.

Vat., Alex., Euseb. in Praep. Evan. p. 774, et Vet. Lat. ³⁸ Nobil., Reg. unus. ³⁹ Theodoret. Nobil. affert: Σ. ἀμόρφωτόν μου εἶδον κ.τ.ε. Chrysost.: 'Ετερος' ἀμόρφωτόν με εἶδον (sed mox προεἶδον) κ.τ.ε. Cum Theodoro facit Syrohex. ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ. ⁴⁰ "Reg. unus." Lectio suspecta. ⁴¹ Theodoret., Nobil., Chrysost. Syrohex. affert: Σ. πάντες οἱ ἐν τῇ βίβλῳ σου γεγραμμένοι (ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ). Montef. ex Regio, ut videtur, πᾶν ἐγγεγραμμένους edidit. ⁴² Syrohex. ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ. Nobil. affert: 'Α. καὶ οὐ μία ἐν αὐταῖς (non αὐτοῖς, ut Drus. et Montef.). Hieron.: *Dies formati sunt, et non est una in eis.*

⁴³ Theodoret., Chrysost. Montef. ex Nobilio πλασθησομένων edidit. Idem post ἐνδεούσης, αὐτοῖς inseruit, fortasse ex MSS.; ita enim in marg. Savilius. Pseudo-Hieron. in Breviario affert: Sym. *dies quibus formati sunt, ne una*

quidem ex eis deest. Tandem Syro-hex. ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ. Ergo ἡμέρας pro μεθ' ἡμέρας sumpsit Syrus interpres, post πλασσομένων interpungens. Integram Symmachi lectionem sic enarrat Chrysost.: 'Αμόρφωτόν με εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τουτέστι, μηδέπω λαβόντα τύπον, ἐτι πλαττόμενον, ἐτι ὑφαινόμενον' καὶ οὕτω με εἶδον σαφῶς, ὡς ἐκείνον τὸν μεμορφωμένον, ὡς ἐκείνον τὸν τετυπωμένον, ὡς ἐκείνον τὸν πεπληρωμένον, καὶ οὐδεμίας ἡμέρας ἐτι δεόμενον πρὸς τὴν ἀπάρτισιν. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Chrysost.

⁴⁶ Nobil. *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 697 supplet οἱ ἐταῖροί σου. Pro hac lectione Montef. affert: 'Αλλος' καὶ ἐμοὶ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου; fortasse ex MSS. ⁴⁷ Syrohex. ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ. ⁴⁸ Montef. ex Regio uno, ut videtur. Lectio valde suspecta. ⁴⁹ Sic allos apud Chrysost. Minus probabiliter Montef.: Σ. παμπληθεῖς μοι ἦσαν αἱ κ. αὐτῶν. Syrohex. affert: Σ. αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν (ܡܝܚܝܬܝܢ ܡܝܚܝܬܝܢ). ⁵⁰ Theodoret. ⁵¹ Nobil., Vat. ⁵² Chrysost. Haec lectio non diversa esse videtur a praecedenti, in qua παρὰ σοὶ pro μετὰ σοῦ rescribendum.

Theodoret. affert: Σ. ἐξυπνίσω, καὶ αἶε ἔσομαι παρὰ σοί. ⁵³ "Sic Reg. unus."—Montef. Chrysost. affert: 'Ετερος' παραβάτην.

19. וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מִנִּי. *Et viri sanguinum, recedite a me.* Ο'. ἄνδρες αἱμάτων, ἐκκλίνετε ἀπ' ἐμοῦ. Σ. ἄνδρες μαιφόννοι, ἀπονεύσατε ἀπ' ἐμοῦ.⁶⁴
20. אֲשֶׁר יִמְרוּרָהּ לְמִצְחָהּ נְשׂוּאָה עֲרִידָהּ. *Qui dicunt te (nomen tuum) ad scelus; efferunt (nomen tuum) ad mendacium hostes tui.* Ο'. ὅτι ἔρείς (s. ἔρεις) εἰς διαλογισμὸν (alia exempl. ὅτι ἐρίσται ἔστε εἰς διαλογισμοὺς⁶⁵), λήφονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου. 'Α. ὅτι ἀντιλέξουσὶ σοι εἰς ἀπέννοιαν, ἦραν εἰς εἰκὴ ἀντί-ζηλοί σου.⁶⁶ Σ. οἵτινες ἀντελάλησάν σοι διαλογισμῶ, ἐπήρθησαν ματαιῶς οἱ ἐναντίοι σου.⁶⁷ Θ. ὅτι ἐρίσουσὶ σοι εἰς διαλογισμὸν...⁶⁸ Ε'. ὅτι παρεπύκρναν σε ἐν κακοβουλίᾳ...⁶⁹
21. אֲתִקְוֶיט. *Fastidio afficior.* Ο'. ἐξετηκόμην. 'Α. ἐλυπούμην. Σ. vexabar.⁶⁰
22. שְׂרַעְפֵּי. *Cogitationes meas.* Ο'. τὰς τρίβους μου. Σ. τὰς ὁρμάς (s. τὰ ὁμήματά) μου.⁶¹

PSALM. CXXXIX (Hebr. cxl).

1. לְמַנְעֵחַ מִזְמוֹר לְדָוִד. *Praecentori canticum David.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυίδ ψαλμός.

'Α. τῷ ἱεροποιῶ μελόδημα τοῦ Δαυίδ.¹

3. כָּל-יוֹם. *Omnī die.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. κατὰ πᾶσαν ἡμέραν.²
4. חֲמַת עֲשׂוֹר. *Venenum aspidis.* Ο'. ἰὸς ἀσπίδων. 'Α. ἰὸς βασιλίσκου.³
8. עֹז. *Robur.* Ο'. δύναμις. 'Αλλος κράτος.⁴
בְּיוֹם נִשְׁק. *In die telorum (pugnae).* Ο'. ἐν ἡμέρᾳ πολέμου. Σ. (in die) aggressionis.⁵
9. אֶל-תִּתֵּן יְהוָה מַחְיֵי רָשָׁע. *Ne concedas, Jova, desideria impiorum.* Ο'. μὴ παραδῶς με, κύριε, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἀμαρτωλῶ. 'Α... ἐπιποθήματα ἀσεβοῦς.⁶ Σ. μὴ δῶς, κύριε, τὰς ἐπιθυμίας τοῦ παρανόμου.⁷
- יִרְכּוּ אֶל-תִּתֵּן יְרֻחוֹ. *Propositum ejus ne evenire facias, (ne) efferentur.* Ο'. διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μήποτε ὑψωθῶσιν. Σ. ἐβουλεύσαντο, μὴ ἀποβαίῃς, ἵνα μὴ ἐπαρθῶσι.⁸ 'Αλλος μὴ ἀποβαίῃ, μήποτε ὑψωθῶσι.⁹
10. רָא רִמְסֵי עֵמָל שְׂפָתַי וְיִסְדּוּמוֹ. *(Quod attinet ad) agmen circumdantium me, calami labiorum suorum operiat eos.* Ο'. ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων

⁶⁴ Nobil. ⁶⁵ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., cum libris plurimis. Syro-hex. *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. ⁶⁶ Nobil., Vat., Reg. unus. Alter Reg. pro ἦραν εἰς εἰκὴ Aquilae tribuit ἐπήρθησαν ματαιῶς, quod ad Symmachi lectionem pertinet. (Vox ἀπέννοια (q. d. ἀπ-έννοια, *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*, a ἦ et *אֲנִי*, *אֲנִי*, Aq. ad Prov. xxi. 27), nullo modo sollicitanda est. Immo fortasse restituenda haec vox eidem interpreti ad Psal. xx. 12, ubi pro *אֲנִי* Syrus noster *superbiam* (*אֲנִי*) Aquilae tribuit, fortean pro Graeco ἀπέννοια, quod in locum rarioris ἀπέννοια irreperat.) ⁶⁷ Nobil., Vat. Pro οἱ ἐναντίοι σου alter Reg. οἱ ἐχθροί σου habet, invito Syro-hex., qui affert: *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. ⁶⁸ Chrysost.: "Ἄλλος" οἵτινες ἀντελάλησάν σοι διαλογισμὸν (sic). ⁶⁹ Nobil. Paulo aliter Vat., teste Adlero, et Agellius: Θ. ὅτι ἐρίσει εἰς διαλογισμὸν, λήφεται καὶ τὰ ἐξῆς ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁶⁰ Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Alter Regius hanc versionem Symmacho tribuit, ex confusione siglorum E et C. Euthym.: "Οἱ ἐρίσται ἔστε εἰς διαλογισμοὺς" ὅτι μάχιμοι ἔστε καὶ φιλόνοικοι ἐν

διαλογισμοῖς, ἐν κακοβουλίαις, ὥς ἑτερος ἐξέδωκε. ⁶⁰ Syro-hex. *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. Cf. ad Psal. cxviii. 158. ⁶¹ Idem: *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. ⁶² Theodoret. ⁶³ Syro-hex. *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. ⁶⁴ Chrysost. ⁶⁵ Syro-hex. *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. Cf. Hex. nostra ad Thren. v. 10. (Verbum *אֲנִי* commutatur cum Graecis ἐπέρχεσθαι, ἐφοδεῖν, ἐπιβαίνειν, ἐπιχειρεῖν etc. Nomen *אֲנִי* ponitur pro ἐπιχειρήσεις in marg. Philox. ad Act. xii. 2.) ⁶⁶ Nobil. Montef. affert: 'Α. μὴ δὸς (sic), κύριε, τὰ ἐπιπ. ἀσεβοῦς, ex Regiis duobus, ut ait. ⁶⁷ Theodoret., qui addit: ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Θ. καὶ ὁ Ἀκούας. Syro-hex. *אֲנִי וְאַנְשֵׁי דָמִים*. ⁶⁸ Reg. unus. Vid. not. seq. ⁶⁹ Sic Nobil. ex Chrysostomo, ubi hodie in libris impressis legitur aut ἀποβαίῃ, aut ἀποβαίῃς. Montef. vero in Hexaplis tam apud Symmachum, quam apud incertum interpretem μὴ ἀποβαίῃς edidit. Nobis quidem μὴ ἀποβαίῃς vix Graecum esse videtur; et apud utrumque interpretem μὴ ἀποβαίῃ (nempe τὸ βούλευμα αὐτῶν) legendum.

δταν εύεργετήσης με.¹² "Αλλος" οτι εύεργέ-
τησας με.¹³

PSALM. CXLII (Hebr. cxliii).

1. **לְהַמְנוֹרָה**. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμός
τῷ Δαυίδ, ÷ ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς κατεδίωκεν 4.
'Εν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὗρον, ὅτε αὐτὸν ἐδίωκεν
'Αβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ οὔτε δὲ παρὰ τῷ
'Εβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς
ταύτην εὗρηκα τὴν προσθήκην.¹

בְּפִתְחֵי. *In fide tua.* Ο'. ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
'Α. ἐν τῇ βεβαιότητί σου. Σ. ἐν τῇ πίστει
σου.²

4. **רוּחִי עָלַי**. *Et languescit apud me*
spiritus meus. Ο'. καὶ ἡκηδίασεν ἐπ' ἐμέ τὸ
πνευμά μου. 'Α. καὶ περιειλείτο ἐπ' ἐμέ ἡ
ψυχή μου.³

5. **הִתְמַחְתִּי בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ**. *Meditor omnia opera tua.*
Ο'. καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
'Α. καὶ ἐμελέτησα πάσας τὰς πράξεις σου.⁴

הִתְמַחְתִּי בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ. *De opere manuum tua-*
rum commentor. Ο'. ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν
σου ἐμελέτων. Σ. τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου
διεάλουν.⁵

6. **לְהַמְנוֹרָה**. *Sicut terra siliens ad te.*
Ο'. ὡς γῆ ἀνδροῦ σοι. 'Α. ὡς γῆ διψῶσα
πρὸς σέ.⁶ Σ. ὡς γῆ ἐκλυομένη.⁷

7. **אֶל־תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִפָּנַי**. *Ne abscondas faci-*
em tuam a me. Ο'. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
σου ἀπ' ἐμοῦ. "Αλλος" μὴ κρύψῃς τὸ πρόσω-
πόν σου ἀπ' ἐμοῦ.⁸

וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יְרֵדֵי בֹר. *Ne assimiler descen-*
dentibus in foveam. Ο'. καὶ ὁμοιωθῆσομαι τοῖς
καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. 'Α. καὶ παραβλη-
θῆσομαι μετὰ τῶν καταβαίνοντων εἰς λάκκον.⁹

8. **בְּבֹקֶר**. *Mane.* Ο'. τὸ πρωῒ. "Αλλος" ἐξ ὄρ-
θρου.¹⁰

10. **בְּיִשְׁוֹר**. *In terram planam.* Ο'. ἐν τῇ
(s. γῇ) εὐθείᾳ. Σ. διὰ γῆς ὁμαλῆς.¹¹

11. **בְּצִדְקָתְךָ**. *In justitia tua.* Ο'. ἐν τῇ δικαιο-
σύνῃ σου. Σ. ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου.¹²

12. **תִּצְמִית**. *Excindes.* Ο'. ἐξολοθρεύσεις. 'Α.
ἐξολέσεις. Σ. σιωπήσεις (s. ἀποσιωπήσεις).¹³

PSALM. CXLIII (Hebr. cxliv).

1. **לְדָוִד**. *Davidi.* Ο'. Τῷ Δαυίδ ÷ πρὸς τὸν
Γολιάδ 4. 'Εν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων τῇ ἐπι-

¹² Theodoret., Nobil. Chrysost.: "Ετερος" στεφανώσονται
κ.τ.έ. Vat. affert: Σ. στεφανώθησονται δίκαιοι, ὅτι εύεργέτησάς
με' δταν εύεργετήσεις με; ubi duae lectiones coaluerunt.
¹³ Nobil.

PSALM. CXLII. ¹ Theodoret. In textu LXXviri κατε-
δίωκει soloecce habet Ed. Rom., καταδίωκει Cod. Vat. a
Maio descriptus, κατεδίωξεν Cod. Alex. Psalt. Gall. affert:
+ quando persequeretur eum filius ejus. Syro-hex. sine
obelo: **וְהָיָה בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ**. ² Sic
Montef. ex Regio uno. Chrysost. affert: "Ετερος" ἐν τῇ
π. σου. "Αλλος" ἐν τῇ β. σου. Posterior est Symmachi ad
Psal. xxxv. 6. ³ Sic *εἶτερος* apud Chrysost. Montef.
ex Regio Symmacho tribuit, repugnante Syro-hex., qui
affert: **וְהָיָה בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ**. Cf. ad Psal. cxli. 4. Sed
suspecta est lectio ἡ ψυχῇ μου. ⁴ Reg. unus, et sine
nom. Chrysost. Nostro quidem iudicio lectio Symmachum
magis sapit. ⁵ "Regius unus, qui habet ἐμελέτων pro
διεάλουν. Drusius, qui nomen interpretis tacet, habet
διεάλουν."—Montef. Fallitur; Drusius enim post Nobil.

tantum affert: "Αλλος" τὰ ἔργα τῶν χ. σου. Etiam Chry-
sost. ἐμελέτων habet. Non tamen mutavimus propter Psal.
lxxvi. 4, ubi vide. ⁶ Sic sine nom. Chrysost. Montef.
ex Regio edidit: Σ. ἡ ψ. μου ὡς γῆ διψῶσα πρὸς σέ. At
Syro-hex. **וְהָיָה בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ**. ⁷ Idem: **וְהָיָה בְּכָל־פְּעֻלֶיךָ**.
(Bugatus vertit: *sicut terra ardens*,
qui sensus valde incertus est. Pro **וְהָיָה** Sym. interpretatus
est *ἐκλυόμενος* (Syro-hex. **וְהָיָה**) Prov. xxv. 25; et
ἐκλυσος (**וְהָיָה**) Psal. lxii. 2. Quod vero ad vocem
Syriacam attinet, pro Graecis, *καὶ ἐκλύσῃ σε*, Jerem. xii. 5,
Noster **וְהָיָה** dedit.) ⁸ Chrysost. ⁹ "Unus
codex." Cf. ad Psal. xxvii. 1. ¹⁰ Chrysost. ¹¹ Sic
ἄλλος apud Chrysost. "Hanc interpretationem Symmacho
tribuit Reg. unus, sed est Aquilae."—Montef. Non cre-
diderim. Cf. Hex. ad Deut. iii. 10. Psal. xxv. 12. Aquilae
ἡ ὁμαλὴ est **וְהָיָה**, non **וְהָיָה**. ¹² Reg. unus, et sine
nom. Chrysost. ¹³ Reg. unus. Syrus affert: Σ. ἀποσιω-
πήσεις (**וְהָיָה**). Cf. ad Psal. liii. 7. cxviii. 139.

γραφῇ προσκείμενον εἶδρον, πρὸς τὸν Γολιάθ· οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε μὴν παρὰ τοῖς Ο' εἶδρον ἐν τῷ ἑξαπλῷ.¹

2. הָרַךְ עִמִּי תַחְתִּי. Qui conculcat populos sub me. Ο'. ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.
'Α. ὁ στρώσας τοὺς λαοὺς ὑπ' ἐμέ.²

3. מַה-אָדָם וְהָרַעְהוּ. Quid est homo, quod animum advertis ad eum? Ο'. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ; 'Α. τί ἄνθρωπος, καὶ γνώση αὐτόν;³ Σ. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι γνωρίζη αὐτῷ; Aliter: Σ. ὅτι γνωρίζεις αὐτόν.⁴

4. אָדָם לְהָבֵל דָּמָה. Homo halitui (s. vanitati) similis est. Ο'. ἄνθρωπος ματαιότητι ὁμοιώθη. Θ. ἄνθρωπος ἀτμίδι ὁμοιώθη. Σ. ἀτμῷ.⁵

5. הִטְשִׁימָה וְתָרַךְ גַּע בְּהָרִים וְיַעֲשֶׂנוּ. Inclina caelos tuos, et descende; tange montes, et fumigabunt. Ο'. κλῖνον οὐρανοὺς σου, καὶ κατάβηθι· ἄψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθήσονται. "Ἄλλος· κλιναντός σου οὐρανοὺς, καὶ καταβάντος, καὶ ἀψαμένου τῶν ὀρέων, ἑκαπνίσθησαν.⁶

7. בְּנֵי-נֶגֶר. Filiorum regionis peregrinae. Ο'. υἱὸν ἀλλοτρίων. 'Α. . . ἀπηλλοτριωμένων.⁷

12. יִאֲשֶׁר בְּנֵינוּ. Ut sint filii nostri. Ο'. ὧν οἱ υἱοί. 'Α. Σ. Ε'. ἵνα ᾧσιν οἱ υἱοὶ ἡμῶν.⁸

מְגֵדִילִים. Educati. Ο'. ἰδρυμένα (alia exempl.

ἰδρυμένα⁹). 'Α. μεμεγαλυμένα. Σ. ἡύξημένα.¹⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹

12. בְּנוֹתֵינוּ כְּנוֹתֵי מַחְטָבוֹת. Filiae nostrae sicut columbae angulares (pulcre) excisae. Ο'. αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέναι. 'Α. . . ὡς ἐπιγώνια διεσκεδασμένα.¹² Σ. αἱ θυγατέρες ἡμῶν ὡς γωνία κεκοσμημένα.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

13. מְנוּיִנוּ מִלֵּאִים מְפִיקִים מִן-אֶלֶן. Promptuarium nostra plena, suppeditantia a specie ad speciem (cujusvis speciei). Ο'. τὰ ταμεία αὐτῶν πλήρη, ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. 'Α. αἱ ἀποθήκαι ἡμῶν (πλήρεις) ὑπερεκχεόμεναι ἐκ τούτου εἰς τοῦτο.¹⁵ Σ. τὰ ταμεία ἡμῶν. . .¹⁶

נֹאֲנֵנוּ מֵאֲלִפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוֹצוֹתֵינוּ. Oves nostrae millia parientes, (immo) in myriadas auctae in vicis nostris. Ο'. τὰ πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα, πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν. 'Α. Σ. τὰ ποίμνια ἡμῶν γνόμενα ἐν χιλιάσι καὶ μυριάσιν ἐν τοῖς ἀμφοδοῖς ἡμῶν.¹⁷

14. אֲלִפֵּינוּ מְרֻבָּלִים. Boves nostrae gravidae. Ο'. οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς. 'Α. Σ. (οἱ βόες) ἡμῶν σιτευτοὶ (s. σιτιστοί).¹⁸

אֵין פָּרַץ וְאֵין יִצְאָת וְאֵין יָצוּחַ בְּרַחֲבֵינוּ. Nulla clades, et nulla emigratio, et nullus clamor in plateis nostris. Ο'. οὐκ ἔστι κατὰπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ διέξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν (alia exempl. πλατείαις¹⁹) αὐτῶν.

PSALM. CXLIII. ¹ Theodoret. ² Syro-hex. **סוֹ. אֵל. יָגֵבֵד חֲקֻלָּא אִסְמֵאב.** ³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae, sed minus bene Montef. e duobus Regiis edidit: 'Α. τί ἐστὶν ἄνθρωπος κ.τ.έ. ⁴ Montef. ex iisdem Regiis edidit: Σ. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι γνωρίζεις αὐτόν; Nobil. affert: Σ. γνωρίζεις αὐτόν. Chrysost.: "Ἐτερος" ὅτι γνωρίζεις αὐτόν. "Rectius, si quid video, legitur apud Heracliotam in Catena PP. GG., T. III, p. 767: ὅτι γνωρίζη αὐτῷ."—Schlesner. Praeterea Theodoretus diserte testatur: ἀπὸ τοῦ ἐγνώσθης, γνωρίζη ὁ Σύμμαχος ἡρμηνεύσεν. ⁵ Theodoret. Chrysost. affert: "Ἐτερος" ἀτμῷ. Syro-hex.: 'Α. Σ. ἀτμῷ (**חֲחֻמָּה**). ⁶ Chrysost. et Reg. unus, qui habet **ἐκαπνίσθη**. ⁷ Syro-hex. **יִאֲשֶׁרֵם. אֵל. יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. Cf. Hex. ad Mal. ii. 11. ⁸ Syro-hex. **יִאֲשֶׁרֵם. אֵל. יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. ⁹ Sic Codd. Vat. (teste Maio), Alex., alii,

invito Syro-hex., qui **יִצְאָת** vertit. ¹⁰ Nobil., Vat. ¹¹ Vat. ¹² Nobil., Vat. Scriptura ἐπιγώνια est mendum Drusii, quem secuti sunt Montef., Bahrdt. Syro-hex. affert: 'Α. ὡς ἐπὶ γωνίαν (**יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**). Pro διεσκεδασμένα Schleusnerus reponendum censet διεσκεδασμένα, confusione satis frequenti. ¹³ Syro-hex. **יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. Cf. Hex. nostra ad Zach. ix. 15. Nobil., Vat.: Σ. κεκοσμημένα. ¹⁴ Vat. ¹⁵ Syro-hex. **יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. ¹⁶ Idem: **יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. ¹⁷ Idem: **יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. ¹⁸ Idem: **יָגֵבֵד חֲחֻמָּה**. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Psalt. Gall. et Rom., et codd., invito Syro-hex. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐν ταῖς ἐπ. αὐτῶν. Euthym.: καθ' ἑτερον ἐρμηνεύτην, ἐν ταῖς ἐπ. αὐτῶν.

Σ. οὐκ ἔστι διακοπή, οὔτε ἐκφορὰ, οὔτε κωκυτὸς ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν.²⁰

15. **אֲשֵׁרֵי הָעַם שְׂכָרָה לוֹ.** *Beatitudines populi, cuius talia sunt.* Ο'. ἐμακάρισαν τὸν λαὸν ὃ ταυτὰ ἐστι. 'Α. Σ. μακάριος ὁ λαὸς ὃς ἐστι τοιαῦτα.²¹

PSALM. CXLIV (Hebr. cxlv).

1. **הַתְּהִלָּה לַיהוָה.** *Hymnus Davidi.* Ο'. αἶνεσις τοῦ Δαυίδ. *Alia exempl. αἰνέσεως τῷ Δαυίδ.*¹ 'Α. ὕμνησις τοῦ Δαυίδ. Σ. ὕμνος τοῦ Δαυίδ. Θ. αἰνέσεως τῷ Δαυίδ.²
- לְעוֹלָם וָעֶד.** *In aeternum et perpetuo.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. "Αλ-λος" εἰς αἰῶνα διηνεκῶς.³ 'Α. εἰς ἔτι. Σ. διηνεκῶς.⁴
3. **חֶקֶר.** *Investigatio.* Ο'. πέρας. Σ. ἐξιχνιασμός.⁵ "Αλλος" ἐξεύρεσις.⁶
4. **דֹּר וָדֹר.** *Generatio generationi.* Ο'. γενεὰ καὶ γενεά. Σ. γενεὰ πρὸς γενεάν.⁷
5. **יְהוָה בְּבוֹד הוֹדוֹ וּבְלֹא תִיָּה אֲשִׁיחָה.** *Majestatem gloriae splendoris tui, et verba mirabilium tuorum meditabor.* Ο'. καὶ τὴν μεγα-λοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἀγιωσύνης σου λα-λήσουσι, καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγῶνται. "Αλλος" ὠραιότητα τοῦ ἐπαίνου σου, καὶ τοὺς

λόγους τῶν παραδόξων σου διηγῶνται.⁸ "Αλ-λος" τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τοῦ ἐπαίνου σου...⁹

6. **וְהַלֹּתִיךָ בַּפִּתְיוֹתֶיךָ.** *Et magna facinora tua patiar.* Ο'. καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου δι-ηγῶνται. 'Α. καὶ μεγαλῶσύναν σου διηγῶ-σομαι αὐτάς. Θ. καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγῶσομαι αὐτήν. Σ. . . καταλέξω αὐτήν. Ε'. . . διηγησόμεθα. Σ'. . . ἀριθμήσομεν.¹⁰
7. **טוֹבָה.** *Bonitatis tuae.* Ο'. τῆς χρηστότητός σου. "Αλλος" ἀγαθωσύνης σου.¹¹
- וְיִדְבַּקְךָ יְיָ.** *Et iustitiam tuam celebrabunt* Ο'. καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται. Σ. καὶ τὰς ἐλεημοσύνας σου εὐφημήσουσιν.¹²
9. **לְכָל.** *Universis.* Ο'. τοῖς ὑπομένουσι. Οἱ λοι-ποί τοῖς σύμπασι.¹³
13. Ο'. ÷ πιστὸς κύριος ἐν (alia exempl. add. πᾶσι) τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.¹⁴ 'Ωβέλισται δὲ τὸ, πιστὸς κύριος, δι' ὅλου τοῦ στίχου, μήτε παρ' 'Εβραίοις φερομέ-νου, μήτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς.¹⁵
14. **הִתְכַּוְּעוּ.** *Incurvatos.* Ο'. τοὺς κατερραγμέ-νους. Σ. incurvatos.¹⁶
16. **לְכָל-חַי רֵצוֹן.** *Omne quod vivit beneficio.* Ο'. πᾶν ζῶον εὐδοκίας. Σ. πάντα ζῶντα βοπι- tatis.¹⁶

²⁰ Nobil. Theodoret. affert: Σ. οὔτε διακοπή, κ.τ.έ. Cod. 268: Σ. οὔτε διακοπή, κ.τ.έ. οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ εἶπον. Tandem Syro-hex. (διακοπή) **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** (ἀλολυγμός?) **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** (ἐξοδος?) **חַסְדִּי וְחַסְדִּי**.²¹ Idem in continuatione: **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** **חַסְדִּי וְחַסְדִּי**.

PSALM. CXLIV. ¹ Sic Ald., Cod. Alex., alii, et Syro-hex. ² Vat. Nobil. affert tantum: 'Α. ὕμνησις τοῦ Δ. Syro-hex.: 'Α. ὕμνησεως (ἡμῶν) τοῦ Δ. Agellius vero: Σ. ὕμνος τῷ Δ. ³ Chrysost. Cf. ad Psal. xlv. 18. ⁴ Euseb. apud Mai. *P.N.B.*, T. IV, p. 96. ⁵ Syro-hex. **חֶקֶר**. ⁶ Chrysost., Reg. unus. ⁷ Syro-hex. **חֶקֶר** **חֶקֶר** **חֶקֶר**. ⁸ Chrysost. Pro τοῦ ἐπαίνου, τῶν ἐπαίνων affert Heracleota in *Catena PP.GG.*, T. III, p. 783. ⁹ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 268, qui addit: καὶ τοὺς λόγους τῶν παραδόξων σου διηγῶνται. ¹⁰ Nobil.

¹¹ Chrysost. Est Aquilae, ut videtur. Montef. post Nobil. articulum praemittit, invito Chrysost. ¹² Sic sine nom. Chrysost. Montef. recte Symmacho tribuit.

¹³ Sic in textu τῶν Ο' Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Syro-hex., Psalt. Gall. et Rom., et codd. "Τοῖς ὑπομένουσι. Sic quoque est in Psalterio Aethiopico: ceteri vero libri habent τοῖς σύμπασι; ceterae item translationes."—Nobil. ¹⁴ Scholium apud Nobil. Obelus est in Psalt. Gall., non in Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. **חַסְדִּי וְחַסְדִּי**. Graece possissem τοὺς κατακεκυφέντας, nisi hoc potius sonaret, **חַסְדִּי וְחַסְדִּי**. Desideratur participium praeteriti, fortasse τοὺς κατακεκυφέντας, s. συγκεκυφέντας. ¹⁶ Syro-hex. **חַסְדִּי וְחַסְדִּי** **חַסְדִּי וְחַסְדִּי**. Ad vocab. **חַסְדִּי**, Graece fortasse ἀρεσκίας, scholium subiungitur: **חַסְדִּי**, τῆς πρὸς τὸν θεόν (ἡμῶν) **חַסְדִּי**.

18. לְכָל יִשְׁרָאֵל יִקְרָאוּ. *Omnibus qui invocant eum.*
Ο'. ✕ πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν 4.¹⁷

PSALM. CXLV (Hebr. cxlvi).

1. הַלְלוּ יְהוָה. *Laudate Jah.* Ο'. Ἀλληλούϊα.
÷ Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου 4. Ἐν ἐνόιis ἀντι-
γράφοis πρόσκειται, Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου
τοῦτο δὲ οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ
τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο'
εὐρον ἐν τῷ ἐξαπλῷ.¹
3. שֵׁן לֹא תִשְׁעָץ. *In quo non est auxilium.*
Ο'. οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἄλλος τῷ οὐκ
ἔχοντι σῶσαι.² Ἄλλος οὐκ ἔχοντι σωτη-
ρίαν.³
4. יָשָׁב. *Redit.* Ο'. καὶ ἐπιστρέψει. Ἀ. Θ. ἀπο-
στρέψει.⁴
- וָמָר. *Pereunt.* Ο'. ἀπολούνται. Ἀ. Σ. Ε'.
Σ'. Ο'. ἀπώλοντο.⁵
- עֲשֵׂתָהּ. *Cogitationes ejus.* Ο'. οἱ διαλογισμοὶ
αὐτῶν. Ἄλλος αἱ προθέσεις αὐτοῦ.⁶
7. לֶחֶם. *Panem.* Ο'. τροφήν. Ἀ. ἄρτον.⁷
8. פָּתַח. *Aperit (caecos).* Ο'. σοφοῦ. Ἀ. ἀνοίγει.
Ε'. φωτίζει.⁸
9. יְעִיד. *Confirmat.* Ο'. ἀναλήψεται. Ἀ. ἀνα-
κτάται.⁹

PSALM. CXLVI (Hebr. cxlvii. 1—11).

1. הַלְלוּ יְהוָה בְּיִשְׁרָאֵל. *Laudate Jah, quoniam
bonum est psallere.* Ο'. Ἀλληλούϊα. ÷ Ἀγ-
γαίου καὶ Ζαχαρίου 4. αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι
ἀγαθὸν ψαλμός. Ἀ. . . ἀγαθὸν ἐγκώμιον.¹ Σ.
ἀλληλούϊα, ὅτι ἀγαθὸς ψαλμός. Θ. αἰνεῖτε
τὸν ἸΑ'.² Ἄλλος ἀλληλούϊα, ὅτι καλὸν
ὥδῃ (τῷ θεῷ).³
- הָיָה נֶחֱמָה. *Quia jucundum est;
decens est hymnus.* Ο'. (τῷ θεῷ ἡμῶν) ἡδυν-
θείη ✕ πρέπει 4 αἰνεσις.⁴
2. בִּנְיָה. *Aedificans.* Ο'. οἰκοδομῶν. Σ. οἰκοδο-
μήσει.⁵
- וָדַח. *Expulsos.* Ο'. τὰς διασποράς. Ἀ. Σ.
τοὺς ἐξωσμένους.⁶
3. שְׁבִירִי. *Contritos.* Ο'. τοὺς συντετριμμένους.
Σ. τοὺς κεκλασμένους.⁷
- וּמַחֲבִישׁ לְעַצְבוֹתָם. *Et fasciis obligans dolores
eorum.* Ο'. καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα αὐ-
τῶν. Ἀ. καὶ μοτῶν ὀδύνας αὐτῶν.⁸ Σ. καὶ ἐπιδε-
σμῶν τὰ κατάγματα αὐτῶν.⁹ Ἄλλος τὰ κατ-
εαγμένα αὐτῶν.¹⁰
4. לְכָל שְׁמוֹת יְקָרָא. *Omnibus eis nomina vocat.*
Ο'. καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν. Ἄλλος
τοῖς πᾶσιν ὀνόματα καλῶν. Ἐτερος (Σ.). πάν-
τας αὐτοὺς ὀνομαστὶ καλέσει (s. καλῶν).¹¹

¹⁷ Sic cum asterisco Psalt. Gall. Clausula deest in Psalt. Rom. et paucis testibus.

PSALM. CXLV. ¹ Theodoret. ² Chrysost. ³ "Reg. unus ex Chrysostomo (?)."—Montef. ⁴ Nobil. Montef. edidit: Ἀ. Θ. ἀποστρέψει, qui error est Drusii. ⁵ Schol. apud Nobil. ⁶ Chrysost. ⁷ Syro-hex. ✕ חֲסֵדָא. ⁸ Idem: ✕ מְחַיֶּה. ⁹ Syro-hex. ✕ מְחַיֶּה. Chrysost. affert: "Ἄλλος φωτίζει." ¹⁰ Syro-hex. ✕ מְחַיֶּה. "Puto hic Aquilam pro Symmacho positum fuisse."—Bugat. Cf. ad Psal. cxlvi. 6. Cod. B. ab Ambrosiano non discedit.

PSALM. CXLVI. ¹ Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 101. Syro-hex. affert: ✕ מְחַיֶּה. Cf. Hex. nostra ad Jesai. li. 3. ² Theodoret. Aliter Euthym., et Euseb. ibid.: Σ. ἀλληλούϊα, ὅτι ἀγαθὸν ὥδῃ. Praeterea Euseb. affert: Ε'. αἰνεῖτε τὸν Ἰά. ³ Chrysost. ⁴ Syro-hex. in marg.

✕ حِلَال. Psalt. Gall.: *Deo nostro sit jucunda ✕ decoraque: laudatio.* ⁶ Nobil., Reg. unus. ⁶ Syro-hex. ✕ حَتْمًا. ⁷ Nobil. affert: Σ. τοὺς ἐξωσμένους. Chrysost.: "Ἐτερος δὲ ἐρμηνευτῆς, ἀντὶ τοῦ, οἰκοδομῶν, οἰκοδομήσει, τὰς δὲ διασποράς, τοὺς ἐξωσμένους, εἶπε." ⁷ Nobil. ⁸ Syro-hex. ✕ حَزَنَ مَلَأَهُ. Cf. Hex. ad Job. v. 18. Jesai. xxx. 26. lxi. 1. ⁹ Euseb. ibid.: Σ. ὁ ἰώμενος τοὺς ἐκλασμένους (sic) τὴν καρδίαν, καὶ ἐπιδεσμῶν κατάγματα αὐτῶν. Montef. ex Regio uno affert: "Ἄλλος τὰ κατάγματα αὐτῶν. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxi. 6. ¹⁰ Chrysost. ¹¹ "Sic Drusius [ex Chrysost.] et Reg. unus, qui in postrema etiam lectione habet καλῶν."—Montef. Posterior lectio est Symmachi, teste Syro nostro, qui affert: Σ. καὶ πάντας αὐτοὺς ὀνομαστὶ καλεῖ (s. καλέσει) (✕ مَحَلَّةً).

6. מְעִידֵי. *Confirmans.* Ο'. ἀναλαμβάνων. Σ.
ἀνακτῶμενος.¹²

7. וְנָנוּ לַיהוָה בְּתוֹרַת זִמְרוֹ לְאַלְהֵינוּ בְּכָנֹר.
*Canite Jonae in gratiarum actione, psallite Deo
nostro in cithara.* Ο'. ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν
ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ.
'Α. καταλέξατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐχαριστίᾳ, μελω-
δήσατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ.¹³ Σ. καταλέ-
ξατε τῷ κυρίῳ ἐξομολόγησιν, μελωδήσατε τῷ
θεῷ ἡμῶν διὰ λύρας.¹⁴

8. גֶּרֶן. *Gramen.* Ο'. χόρτον. 'Α. βοτάνην.¹⁵
Ο'. ÷ καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων.¹⁶

10. שִׁפְיָ. *Delectatur.* Ο'. θελήσει. 'Α. βούλεται.
Σ. εὐδοκεῖται. Θ. Ε'. Σ'. θελήσει.¹⁷

11. אִישׁ הַיְּמִינִים לְחַסְדֵּי הַיְּמִינִים. *Iis qui expectant mi-
sericordiam ejus.* Ο'. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐλπί-
ζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 'Αλλος' τοῖς ἀνα-
μνηοῦσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ.¹⁸

PSALM. CXLVII (Hebr. cxlvii. 12-20).

1 (12). הַלְלִי אֶת־יְהוָה. *Lauda Deum tuum.* Ο'.
αἰνεῖ τὸν θεόν σου. 'Α. ὕμνει θεόν σου. Σ.
αἰνεῖ τὸν θεόν σου. Θ. ὕμνει τὸν θεόν σου.¹

2 (13). בְּרִיחֵי. *Repagula.* Ο'. Σ. τοὺς μοχλοὺς.
'Α. Θ. . .²

2 (13). בִּין־בֵּין. *In medio tui.* Ο'. ἐν σοί. Σ. ἐντός σου.³

5 (16). כְּפֹר כְּפֹר. *Pruinam quasi cinerem.* Ο'.
ὀμιχλὴν ὥσει σποδόν. 'Εβρ. χεφὸρ χαέφερ.⁴
'Α. πάχην. . .⁵ Σ. δρόσον πεπηγμένον. . .⁶

6 (17). לְפָנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֹד. *Coram frigore ejus
quis consistet?* Ο'. κατὰ πρόσωπον ψύχους
αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; 'Α. εἰς πρόσωπον
ψύχους αὐτοῦ τίς στήσεται; Σ. κατὰ πρόσω-
πον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;⁷

8 (19). דְּבָרָ. *Verbum ejus.* Ο'. τὸν λόγον αὐτοῦ.
'Α. ῥῆμα αὐτοῦ. Θ. Σ'. τὸν λόγον αὐτοῦ. Ε'.
λόγον αὐτοῦ.⁸

יְקָ. *Statuta ejus.* Ο'. δικαίωματα. 'Α. ἀκρι-
βασμούς. Σ. προστάγματα.⁹

9 (20). לֹא־פָעַל כֵּן. *Non fecit sic.* Ο'. οὐκ ἐποί-
ησεν οὕτως. 'Αλλος' ὁμοία.¹⁰

PSALM. CXLVIII.

2. כָּל־צִבְיֹון. *Omnes exercitus ejus.* Ο'. πᾶσαι
αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. 'Α. Σ. πᾶσαι αἱ στρατιαὶ
αὐτοῦ.¹

3. הַלְלִיחוּ כָּל־כּוֹכָבֵי אֹר. *Laudate eum, omnes
stellae lucidae.* Ο'. αἰνεῖτε αὐτὸν, πάντα τὰ
ἀστρα καὶ τὸ φῶς. Σ. ὑμνεῖτε αὐτὸν πάντες
ἀστέρες φωτός.²

¹² Theodoret., Nobil. Syrus affert: ♦ مَصْمَعًا. Cf. ad Psal. cxlv. g. Chrysost.: Τί ἐστιν, ἀναλαμβάνων; 'Ανακτῶμενος, διαβαστάζων. ¹³ Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 102. Montef. e duobus Regiis affert: 'Α. καταλαλάετε. . . ψάλατε τῷ θ. ἡμῶν ἐν κ. Ad καταλέξατε cf. Hex. ad Num. xxi. 17. Jerem. xxv. 30. li. 14. ¹⁴ Euseb. ibid., et Regii duo. Chrysost. affert: "Ἄλλος' καταλέξατε. 'Ἄλλος' διὰ λύρας. Syro-hex.: Σ. μελωδήσατε κ.τ.ε. (يَدِينُ لِحَمْدِ مَلِكِ).

Praeterea Montef. ex iisdem Regiis affert: "Ἄλλος' προκατάρχασθε, quae non nisi interpretatio τοῦ ἐξάρξατε videtur. ¹⁵ Syro-hex. ♦ مَصْمَعًا. ¹⁶ Psalt. Gall. Obelum non agnoscit Syro-hex. ¹⁷ Nobil. Ad Symmachum cf. ad Psal. xxxvi. 23. ¹⁸ Chrysost. Syro-hex. ♦ مَصْمَعًا. ¹⁹ Nobil. Syrus affert: "Ἐτερος δὲ φησι' κατὰ πρ. καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; Nobil. quasi ex Chrysost. affert: "Ἐτερος' εἰς πρ. ψύχους τίς στήσεται; ⁸ Nobil., qui insuper notat: "In aliquibus libris est, τὸ λόγιον αὐτοῦ." Hoc de v. 8 verum est; non ita de v. 7, ad quem lectiones Aquilae et ceterorum vulgo referunt. ⁹ Reg. unus. Chrysost.: "Ἐτερος' ἀκριβασμούς. "Ἄλλος' προστάγματα. ¹⁰ Chrysost.

PSALM. CXLVIII. ¹ Sic *ēteros* apud Chrysost. Symmacho tribuunt Nobil. et duo Regii. Syrus affert: 'Α. στρατιαὶ αὐτοῦ (قِيَمَاتِهِ).

² Theodoret. Montef. negligenter exscripsit: αἰνεῖτε αὐτὸν π. οἱ ἀστέρες φ. Chrysost.: "Ἐτερος' ἀστέρες φωτός. Syro-hex.: 'Α. Σ. ἀστέρες φωτός (مَصْمَعًا قِيَمَاتِهِ). ³ Ex Vat. exscripsit Adlerus: Παρὰ τοῖς Ο' καὶ Σ. τοὺς μοχλοὺς ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ· παρὰ δὲ 'Α. καὶ Θ. τοὺς μοχλοὺς (sic). ⁴ Syro-hex. ♦ مَصْمَعًا. ⁵ Chrysost. juxta ed. Bened. (Savil. χεφὸρ χαέφερ. Morell. καφὸρ χαέφερ). Montef. ex duo-

bus Regiis affert: Τὸ 'Εβρ. χαφείρ. ⁶ Syro-hex. ⁷ ♦ مَصْمَعًا. ⁸ Regii duo, et sine nom. Chrysost. Syro-hex. ♦ مَصْمَعًا. ⁹ "Lectiones Aquilae et Symmachi exhibent duo Regii."—Montef.

¹⁰ "Ἐτερος δὲ φησι' κατὰ πρ. καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; Nobil. quasi ex Chrysost. affert: "Ἐτερος' εἰς πρ. ψύχους τίς στήσεται; ⁸ Nobil., qui insuper notat: "In aliquibus libris est, τὸ λόγιον αὐτοῦ." Hoc de v. 8 verum est; non ita de v. 7, ad quem lectiones Aquilae et ceterorum vulgo referunt. ⁹ Reg. unus. Chrysost.: "Ἐτερος' ἀκριβασμούς. "Ἄλλος' προστάγματα. ¹⁰ Chrysost.

PSALM. CXLVIII. ¹ Sic *ēteros* apud Chrysost. Symmacho tribuunt Nobil. et duo Regii. Syrus affert: 'Α. στρατιαὶ αὐτοῦ (قِيَمَاتِهِ). ² Theodoret. Montef. negligenter exscripsit: αἰνεῖτε αὐτὸν π. οἱ ἀστέρες φ. Chrysost.: "Ἐτερος' ἀστέρες φωτός. Syro-hex.: 'Α. Σ. ἀστέρες φωτός (مَصْمَعًا قِيَمَاتِهِ).

σάλπιγγος. 'Α. ἐν ἀλαλαγμῷ κερατίνης.⁶ Σ. δι' ἥχου κερατίνης.⁷

3. בְּנַבְלִי וְכִנּוֹר. *In nablo et cithara.* Ο'. ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρα. 'Α. ἐν ναύλῳ καὶ λύρα.⁸ Σ. διὰ ναύλας (s. νάβλας) καὶ λύρας.⁹

4. בְּכִנּוֹרִים וְעָגָב. *In chordis et organo.* Ο'. ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανῳ. 'Α. ἐν χορδαῖς καὶ ὄργάνοις.¹⁰

Σ. διὰ χορδῶν καὶ κιθάρας.¹¹ 'Α. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

5. בְּצִלְצְלִי תְרוּעָה. *In cymbalis clangoris.* Ο'. ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ. Σ. ἐν κυμβάλοις σημασίας.¹³

6. כָּל הַנֶּפֶשׁ. *Omnis anima.* Ο'. πᾶσα πνοή. 'Αλλος' πᾶσα ἀναπνοή.¹⁴

⁶ Syro-hex.: 'Α. Σ. ἐν ἀλαλαγμῷ κερατίνης (ܠܟܠܟܝܢܐܝܬܐ).⁷ Nobil., Regii duo, et sine nom. Chrysost.

⁸ Nobil. "Legendum νάβλαφ. Duo Regii habent ἐν αὐλῷ, alius Reg. ἐν αὐλῃ (l. ἐν ναύλῳ)."—Montef.⁹ Sic sine nom. Chrysost. Syro-hex. affert: ܕܡܢ ܠܗܠܐ ܡܡܠܚܐ. Cf. ad Psal. lxxx. 3. xci. 4. cxlvi. 7.

¹⁰ Regii duo.

¹¹ Sic ἄλλος apud Chrysost. Est proculdubio Symmachi.

¹² Vat. ¹³ Nobil.: Σ. σημασίας. Chrysost.: "Ἄλλος' ἐν κυμβ. σημασίας. Fortasse Symmachus scripsit: διὰ κυμβάλων σημασίας. Montef. ex duobus Regiis affert: Σ. ἐν σημασίας. ¹⁴ Chrysost.

ADDENDA.

MONITUM in Psalmos, p. 85. Praeter versionem Euthymii Zigabeni Latinam, usi sumus ipso opere Graeco, a Bongiovanni in Tomo IV Operum Theophylacti (Venet. 1754-1763) typis (quod nos aequae ac Parsonsium et alios VV. DD. fugerat) evulgato.

Psal. i. i. Origen. Opp. T. I, p. 25: 'Is δὲ τὸν ἄνδρα, ὡς φανερόν ἐκ τοῦ, ἐσθὴ αἰς, ὅπερ ἐστὶ, μακάριος ἀνὴρ. Immo, μακάριος ὁ ἀνὴρ, testante Eusebio in Eclog. Prophet. p. 68: Τὸ δὲ ἐπιδεδεγμένον τῆς ἐκδοχῆς παρίστην ἢ κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ἐντευξίς ἐπιτετηρημένως οὕτως ἔχουσα, μακάριος ὁ ἀνὴρ, μετὰ τῆς ἄρθρου προσθήκης.

Psal. v. 10, not. 19. Exemplis adde ܡܡܠܚܐ, ἐπιβουλευεῖν, Prov. xvii. 26 in Syro-hex., ubi mendose editum ܡܡܠܚܐ.

Psal. ix. i. Aquilae et Symmachi lectiones testatur Euseb. in Eclog. Prophet. p. 75, qui et lectionem Hebraicam pleniorē affert: λαμανασσὴ ἀλμανὸθ βέν μασμωρὰ Δαυὶδ.

Psal. xv. 6. Cod. Nanianus XXIII affert: 'Α. σχοινία ἐπέπεσόν μοι ἐν τοῖς ἐντροπέσιν. Σ. σχοινίσματα ἐνέπεσόν μοι ἐν τοῖς καλλίστοις. Vid. Graeci Codd. MSS. apud Nanios Patricios Venetos, Bonon. 1784.

Psal. xxi. 17, not. 33. Aquilae lectionem a nobis leviter suspectam testatur etiam Euseb. in Eclog. Prophet. p. 86:

Οὔτοι δὲ καὶ ὥρυσαν οὐ μόνον τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόδας· ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, ἤσχυναν, φήσαντα, ἤσχυναν χεῖράς μου καὶ πόδας μου.

Psal. xxi. 19. Nota hexaplaris nostra ex eodem Eusebio ibid. p. 87 sic refingenda est: ܠܚܝܬܝ ܕܠܝܬܝ ܕܠܝܬܝ ܕܠܝܬܝ ܕܠܝܬܝ ܕܠܝܬܝ. Distribuerunt vestimenta mea inter se, et de veste mea sortiti sunt. Ο'. διμερίσαντο τὰ ἱμάτια μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. 'Α. μερίσουσιν ἱματίον μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ ἔνδυσίν μου βαλοῦσι κλῆρον. Σ. διενέμονται τὰ ἱμάτια μου ἑαυτοῖς, καὶ περὶ ἐσθῆτός μου ἐλάγχανον.

Psal. xxxiv. 26. ܬܗܝ ܕܝܬܝ. Qui laetantur de malo meo. Ο'. οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου. Σ. οἱ εὐφραυνόμενοι τῇ κακώσει μου. Sic Cod. Bodl. N E B. 2. 120.

Psal. xlv. 3. Lectio ἐπὶ τούτῳ Aquilae est. Cf. Hex. ad Job. vi. 3. xxiii. 15. Cant. Cant. i. 3.

Psal. lxxxvii. 19. Schleusner. in Nov. Thes. s. v. σκοτασμός: "Hieronymus e Symmacho vertit: *Notos meos abstulisti.*" Verisimilius est Hieronymum Aquilam imitatum esse, qui pro Hebr. ܐܝܬܝܬܝ (sic) ὑπεξαίρεσθαι posuit Job. xxi. 30.

Psal. cxv. 4. ܐܝܬܝܬܝܢ ܠܝܬܝܢ. 'Εβρ. ὡς ἰσυνῶθ ἑσά. Sic Origen. Opp. T. I, p. 25.

P R O V E R B I A.

IN LIBRUM PROVERBIORUM

MONITUM.

“**M**ULTO majorem in Proverbia lectionum silvam, a Petro Morino collectam, edidit Flaminius Nobilius, quam in ceteros Scripturae Sacrae libros, quia videlicet praestantiores codices in hanc Scripturae partem, quam in ceteras, Romae suppetebant. Iis vero lectionibus augendis et emendandis sequentes codices et libri nobis usui fuere.

“Codex Regius, num. 1890, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 2435, XII circiter saeculi.

“Codex Regius, num. 2436, bombycinus, X vel XI saeculi. Est Procopii sophistae Christiani opus.

“Hieronymi locus Comment. in Epist. ad Ephesios [Tom. IV], p. 381 [allatus ad Cap. xi. 16].

“Codex Regius, num. 2940, bombycinus, recens. Ejusdem Procopii.

“Codex Regius, num. 199°, X circiter saeculi. Est similiter Procopii.”—MONTEF.

Regiorum suorum in amplificando aut emendando apparatu hexaplari vix ullum usum fecit Montefalconius; sed tantummodo ad primam cujusque capitis lectionem hujusmodi notulam appinxit: “Haec, aliaeque omnes hujus capitis lectiones, ex Ed. Romana [Nobilio] et ex Drusio prodeunt.”

Parsonsus in Appendice ad hunc librum sic praefatus est: “Continet aliorum interpretum reliquias, ex codicum marginibus compilatas, necnon scholia identidem adjecta. Harum lectionum fontes praecipui sunt Codex Dresdensis iii, Vaticanus 346, et Mediceus xxvii, plut. viii, in catalogo nostro 161, 248, et 252; quarum vero cum ampla messis apud Montefalconium exstitit, non mirum est si pauca hic inveniuntur, quae, vel ob novitatem, vel ob alias causas, denuo edenda putabam.” Praeter codices memoratos, quorum notitiam

dedimus in Monito ad Jobum, p. 2, non praetereundus est insignis codex hexaplaris, a Parsonsio in Praefatione ad Jobum sub numero 23 (vel potius XXIII, nam ex uncialibus est) descriptus, qui, quamvis lectionibus Aquilae et ceterorum destitutus sit, ad textum Syro-hexaplarem confirmandum et illustrandum maximum momentum habet. Ejus autem descriptio est:—

23. Codex Bibliothecae S. Marci Ducalis Venetae, signatus numero 1, antiquissimus, literis uncialibus descriptus. Continet Jobum a Cap. xxx. 9 ad finem, Proverbia, Ecclesiastam, Cant. Cant., Sapientiam Salomonis et Siracidae, Hoseam cum reliquis Prophetis minoribus, et Jesaiam, cum asteriscis, qui, quoties recurrunt, in annotatione nostra memorantur.

Quod igitur ad testes Graecos attinet, post Nobilii segetem solito uberiores, tenuissimum spicilegium nobis relictum fuisset, nisi peropportunam opem tulisset versionis Syro-hexaplaris conditor, qui, more suo, plurima Aquilae, Symmachi, Theodotionis, et Quintae editionis fragmenta margini suo allevit; quorum alia lectiones prius cognitae confirmant aut emaculant; alia vero Hexaplorum studiosis prorsus nova et inedita se offerent, nisi quis ea in Middeldorpfii textu et commentariis, debita accuratione neque descripta neque Graecitate donata, indaganda suscipiat. Nos autem in hoc libro, ut in antecedentibus, Ceriani nostri studio et sudori debemus, quod quantum ad lectiones marginales, et, ubi occasio erat, ad ipsum Syri interpretis contextum attinet, veram codicis scripturam etiam ad minutissimum apicem exhibere potuerimus. Praeterea cum satis constet Proverbiorum versionem LXXviralem tam transpositionibus distractam, quam interpolationibus e duplici interpretatione ortis infectam esse, operae pretium videbatur, in hac parte nostri operis non modo asteriscos, quos semper diligenter notavimus, verum etiam obelos, qui verba a reliquis interpretibus non allata expungunt, ad unum omnes prout in codice exarati sunt repraesentare. Atque hoc quidem ante nos praestandum suscepit Middeldorpfius; sed praeterea quod hic illic invitus peccaverit, illud in universum male ei successit, quod pro duabus obeli formis (⚭) et (ς), unam tantum (↯), quae in codice non est obelus, sed merus index ad lectionem marginalem ablegans, pingendam curaverit. Hujus autem discriminis observationem ad controversiam de usu et valore signorum Origenianorum dirimendam in primis pertinere quivis videt.

PROVERBIA.

CAPUT I.

1. מִשְׁלֵי. *Proverbia.* Ο'. παροιμίας. 'Α. παραβολαί.¹
2. לְהִבִּין אִמְרֵי בִינָה. *Ad intelligendum verba intelligentiae.* Ο'. νοῆσαι τε λόγους φρονήσεως. (Οἱ λοιποὶ συνέσεως²). Σ. ἐννοεῖν ῥήσεις συνετάς.³
3. לְקַחַת מוֹסֵר הַשֵּׁל. *Ad accipiendum institutionem prudentiae.* Ο'. δέξασθαι τε στροφὰς λόγων, νοῆσαι τε. 'Α. τοῦ λαβεῖν παιδείαν ἐπιστήμης. Σ. . . παιδείαν φρονήσεως.⁴
4. צֶדֶק. *Justitiam.* Ο'. δικαιοσύνην — ἀληθῆ⁵. Κατὰ δὲ τὸ 'Εβραϊκὸν καὶ τοὺς λοιποὺς οὗ κείμεναι τὸ ἀληθῆ.⁶
5. וּבְשִׁפְט וּבְשִׁרִים. *Et judicium et rectitudines.* Ο'. καὶ κρίμα κατενθύνειν. Οἱ λοιποὶ κρίσειν καὶ εὐθύτητα.⁹
6. מְלִיצָה. *Dictum argutum.* Ο'. σκοτεινὸν λόγον. 'Α. Θ. ἐρμηνείαν. Σ. πρόβλημα.¹⁰
7. יִרְאַת יְהוָה. *Timor Jonae.* Ο'. φόβος κυρίου. "Ἄλλος" θεοῦ.¹¹
8. אֶל-הַשֵּׁשׁ. *Stulti.* Ο'. ἀσεβεῖς. 'Α. Σ. Θ. ἀφρονες.¹²
9. כִּי לְחֵית חֵן הֵם לְרֹאשָׁהּ. *Ne rejicias.* Ο'. μὴ ἀπόσῃ. Σ. (μὴ) ἀπωθοῦ.¹³
10. כִּי לְחֵית חֵן הֵם לְרֹאשָׁהּ. *Nam corolla (s. ac-*

CAP. I. ¹ Nobil. ² Reg. unus ex Procopio: τοῦτο καὶ οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύουσι σαφηνίζουσιν ἐκδεδοκότες οὐ φρονήσεως, ἀλλὰ συνέσεως λόγους. ³ Nobil. ⁴ Idem. ⁵ Regii duo. Obelus est in Syro-hex. ⁶ "Sic Reg. unus ex Origene. Illi autem reliqui legisse videntur מִשְׁלֵי, vel ob vocis affinitatem ita verterunt, ut saepe contingit." — *Montef.* Immo מִשְׁלֵי et מִשְׁלֵי idem sunt vocabulum. ⁷ Nobil. Syro-hex. in textu pro ἀκάκοις (لَحْمَاء) legit נְהִיּוֹת. ⁸ Nobil. ⁹ Syro-hex. א. מ. א. ¹⁰ "A. Σ. Θ. consilium, Gr. ut videtur, ἐννόημα. [Cf. ad Cap. xii. 5.] Sed מִשְׁלֵי [sic in apographo Norbergiano] mutare debebam in אֶל-הַשֵּׁשׁ." — *Middeldorff.* Nullo modo sollicitandum erat אֶל-הַשֵּׁשׁ, gubernatio, a אֶל-הַשֵּׁשׁ, πηδάλιον, Act. Apost. xxvii. 40.

Cf. Lagarde *Anmerkungen zur Griech. Uebers. der Proverben*, p. 76. Praeterea Syrus noster scholium philologicum habet: מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי. (Locutionem מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי, notent ii qui ad Hom. Od. X, 32, et Pind. Nem. VI, 94 πόδα νηὸς de gubernaculo intelligunt. Schol. Pind. l. c.: Πόντος μὲν νεὸς τὸ πηδάλιον τὸ δὲ κύμα τὸ παρά τῃ πηδάλῳ ἐλισσόμενον δοκεῖ (fort. δονεῖ) καὶ ταρασσεί τὸν ἐκάστον θυμὸν.) Graecum vocabulum διακώσεις posuisses, quod pro eodem Hebraeo interpretatus est Aq. Job. xxxvii. 12, nisi hoc per מִשְׁלֵי loco dicto vertisset Noster. ¹⁰ Regii tres et Nobil., qui uni Aquilae ascribit ἐρμηνείαν. ¹¹ Nobil., qui quasi scholium affert. ¹² Nobil. Syro-hex. א. מ. א. ¹³ Codd. 161, 248.

22. עֲדַמְתִּי פְתִים תִּהְיֶה חֲבִיבִי. *Quousque, stolidi, diligetis stoliditatem?* Ο'. ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι ἔχωνται τῆς δικαιοσύνης, οὐκ αἰσχυνοῦσιν. 'Α. ἔως πότε, νῆπιοι, ἀγαπᾶτε νηπιότητα.³¹

וְכִסְיִלִּים וְשִׁנְאֵי דַעַת. *Et stulti odio habebunt scientiam.* Ο'. ἀσεβεῖς γενόμενοι ἐμίσησαν αἴσθησιν. 'Α. καὶ ἀσύνετοι. . γινώσκουσιν.³² Σ. καὶ ἀνόητοι μισήσουσι γινώσκουσιν.³³

23. תִּשְׁבֹּן לְתוֹכְחָתִי. *Convertimini ad reprehensionem meam.* Ο'. καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχους. Σ. ἐπιστράφητε ἐπὶ τὸν ἐλεγχόν μου.³⁴

אֲפִיעַד לָכֶם רִחִי. *Effundam in vos spiritum meum.* Ο'. προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. 'Α. Θ. ἀναβλύσω ὑμῖν πνευμά μου.³⁵

24. מָנִי. *Manum meam.* Ο'. λόγους. 'Α. Σ. Θ. χεῖρά μου.³⁶

25. וְהִפְרַעְוּ. *Et spreveritis.* Ο'. ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ('Αλλος' ἐποίησατε)³⁷. Σ. Θ. καὶ διεσκεδάσατε.³⁸

לֹא אֲבִיתִים. *Noluistis.* Ο'. ἡπειθήσατε. *Alia exempl.* οὐ προσέχετε.³⁹

26. בְּאֵיֶדְכֶם. *In exitio vestro.* Ο'. τῇ ὑμετέρᾳ ἀπωλείᾳ. 'Α. ἐπιβλυσμῷ. Σ. συνταγῇ.⁴⁰

אֶלְעֵי. *Subsannabo.* Ο'. καταχαροῦμαι δέ. 'Α. Σ. Θ. μυκτηριῶ.⁴¹

27. כְּסוּפָה. *Sicut turbo.* Ο'. ὁμοίως καταγίδι. 'Α. . . συσσεισμῷ.⁴²

וְצָרָה. *Et angustiae.* Ο'. καὶ πολιορκία. 'Α. ἐπίχσις. Θ. κατάσπευσις.⁴³

28. אֶנִּי יִקְרָאֵנִי. *Tunc invocabunt me.* Ο'. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσῃσθέ με. 'Αλλος' τότε ἐπικαλέσονται με.⁴⁴

29. תִּהְיֶה כִּי־שִׂנְאוּ. *Eo quod oderunt.* Ο'. ἐμίσησαν γάρ. Σ. Θ. ἀνθ' ὧν ἐμίσησαν.⁴⁵

וְיִרְאֵת יְהוָה. *Et timorem Domini.* Ο'. τὸν δὲ λόγον τοῦ κυρίου. *Alia exempl.* τὸν δὲ φόβον κυρίου.⁴⁶ 'Αλλος' τὴν δὲ θεοσέβειαν.⁴⁷

30. לֹא־חָבֹו. *Noluerunt.* Ο'. οὐδὲ ἤθελον. 'Α. Σ. Θ. οὐκ ἐξεδέξαντο.⁴⁸

וְנִסְפֵּרוּ. *Spreverunt.* Ο'. ἐμυκτήριζον δέ. 'Α. διέσυραν. Σ. Θ. παρώξυναν.⁴⁹

31. וּבְמִצְוֵיתֵיהֶם. *Et consiliis suis.* Ο'. καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας. 'Α. βουλευμάτων. Σ. Θ. διαβουλιῶν.⁵⁰

32. כִּי מִשּׁוֹבֵת פְּתִים תִּהְיֶה. *Nam defectio stolidorum interficiet eos.* Ο'. ἀνθ' ὧν γὰρ ἡδίκουν νηπίους, φονευθήσονται.⁵¹ Σ. ὅτι ἀποστροφὴ νηπίων ἀνελεῖ αὐτούς.⁵²

וְשִׁלּוֹת כְּסִילִים תִּהְיֶה. *Et securitas stultorum perdet eos.* Ο'. καὶ ἐξετασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ. 'Α. Σ. καὶ εὐθηνία ἀφρόνων ἀπολεῖ αὐτούς.⁵³

33. וְשָׁכַן בְּטָה. *Habitabit tuto.* Ο'. κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. 'Αλλος' ἀναπαύσεται ἐν εἰρήνῃ πεποιθώς.⁵⁴

Cap. I. 4. — νέφ. 7. — ἀρχὴ σοφίας — εὐσέβεια δὲ εἰς θεόν. 12. — δὲ. ibid. — ἐκ γῆς.

³¹ Nobil. ³² "Unus codex." ³³ Nobil. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem, qui tanquam scholium affert. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ⁴⁰ Nobil. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxx. 12. Jcrem. xlv. 21. Symmachii συνταγῇ, si sana est lectio, Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. de constitutione Dei, vel interitu a Deo decreto intelligit. ⁴¹ Nobil. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Eidem est scholium. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Sic Comp., Ald., Cod. 23, alii, cum Syro-hex. ⁴⁷ Schol. apud Nobil. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Idem, qui Aquilae διέσυρον

tribuit. Syro-hex. affert: 'Α. διέσυραν (דאסא). Cf. Hex. ad Psal. ix. 24. cvi. 11. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. in marg. habet: ἀνθ' ὧν γὰρ ἡδίκουν κ.τ.ε.; in textu autem: ⁵² ⁵³ ⁵⁴ Schol. apud Nobil. Idem est in marg. Cod. 248. Citat Clem. Alex. p. 449: ἀναπαύσεται ἐπ' εἰρήνης (ἐπ' εἰρήνῃ p. 632) πεποιθώς. Cf. ad Cap. iii. 23.

13. — δὲ 4. 17. — δίκτυα πτερωτοῖς 4. 18. 𐤓 𐤇
δὲ καταστροφή — κακή 4.⁵⁵

CAP. II.

2. 𐤊𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Ut attendere facias ad sapientiam* (aurem tuam). Ο'. ὑπακούσεται σοφίας. 'Α. Σ. Θ. τοῦ προσέχειν τῇ σοφίᾳ.¹

𐤊𐤊𐤍. *Inclines*. Ο'. καὶ παραβαλεῖς. 'Α. ἀνακλινεῖς.²

3. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Intelligentiae*. Ο'. τὴν σοφίαν. ('Α.) σύνεσιν. (Σ.) φρόνησιν.³

𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Et prudentiae dederis vocem tuam*. Ο'. καὶ τῇ συνέσει δῶς (Σ. ὑψώσεις⁴) φωνήν σου, 𐤋 τὴν δὲ αἰσθησιν ζητήσης μεγάλην τῇ φωνῇ 4.⁵

4. 𐤋𐤊𐤍𐤏𐤍𐤏. *Et sicut thesauros* (subterraneos). Ο'. καὶ ὡς θησαυρούς. Σ. Θ. τὰ ἀπόκρυφα.⁶

6. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Ex ore suo*. Ο'. καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. Ε'. ἀπὸ στόματος (αὐτοῦ).⁷

8. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Viam*. Ο'. ὁδούς. Alia exempl. ὁδόν.⁸

9. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Orbitam* (viam). Ο'. ἄξονας. 'Α. καμπτούς. Σ. ἐπικυλισμούς.⁹

10. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *In cor tuum*. Ο'. εἰς σὴν διάνοιαν. 'Α. Σ. Θ. καρδίαν.¹⁰

𐤋𐤊𐤍𐤏. *Jucunda fuerit*. Ο'. καλὴ εἶναι δόξη. 'Α. εὐπρεπήσει.¹¹

11. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Prudentia*. Ο'. ἔννοια δὲ ὅσια. 'Α.

Σ. Θ. φρόνησις.¹²

12. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Perversitales*. Ο'. μηδὲν πιστόν. "Αλλος" διεστραμμένα.¹³

15. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Tortuosae*. Ο'. σκολιαί. Σ. σκαμβαί. Θ. στρεβλαί.¹⁴

𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Et perversi in orbitis suis*. Ο'. καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν. 'Α. καὶ θρυλοῦσιν ἐν καμπαῖς αὐτῶν. Θ. καὶ μυκτηρίζουσιν ἐν τοῖς ἐπικυλισμοῖς αὐτῶν.¹⁵

16. 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *A muliere aliena, ab extranea quae leves facit sermones suos*. Ο'. ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης. Σ. ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας, ἀπὸ ξένης ἧς οἱ λόγοι ὀλισθηροί.¹⁶

17. 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Amicum*. Ο'. διδασκαλίαν. 'Α. ἡγεμόνα. Σ. μάθησιν. Θ. ἡγούμενον.¹⁷

𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Pacti Dei sui*. Ο'. διαθήκην θείαν. 'Α. Σ. Θ. . . θεοῦ.¹⁸

18. 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Nam inclinata est ad mortem domus ejus*. Ο'. ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς. Σ. ὥρισεν . . . "Αλλος" ἔκνυε γὰρ εἰς θάνατον οἶκος αὐτῆς.¹⁹

𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Et ad manes*. Ο'. καὶ παρὰ τῷ ἄδῃ μετὰ τῶν γηγενῶν. 'Α. Σ. (μετὰ) ῥαφαί. Θ. Ε'. (μετὰ) τῶν γιγάντων.²⁰

𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏. *Orbitae ejus*. Ο'. τοὺς ἄξονας αὐτῆς. 'Α. καμπάς. Σ. ὁδούς. Θ. κυλισμούς.²¹ "Αλλος" αἱ τροχιαὶ αὐτῆς.²²

⁵⁵ Syro-hex.

CAP. II. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Nobil. affert: Scholion. σύνεσιν, φρόνησιν. Cf. ad Cap. iv. 1. ⁴ Codd. 161, 248. ⁵ Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Jaegero iudice, est genuina interpr. LXXviralis versio, qui locutionem διδόναι φωνῆν bis (Cap. i. 20. viii. 1) quasi consulto declinavit. ⁶ Nobil. ⁷ Syro-hex. 𐤋𐤊𐤍𐤏.

𐤋𐤊𐤍𐤏. Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. στόματος. ⁸ "In aliis libris est ὁδόν [sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii], et scholion ὁδούς."—Nobil. ⁹ Nobil. Hebr. 𐤋𐤊𐤍𐤏. Aquilae est καμπή Cap. ii. 18. iv. 11, 26. v. 6. ¹⁰ Nobil.

¹¹ Sic post Drusium Montef. Nobil. scribit: 'Α. εὐπρεπώσει. Legi possit etiam εὐπρεπήσει, coll. Hex. ad Psal.

exl. 6. ¹² Nobil. ¹³ Syro-hex. in marg. habet μηδὲν πιστόν; in textu autem 𐤋𐤊𐤍𐤏, διεστραμμένα, quae lectio est Cod. 23. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. Aquilam fortasse respexit Hieron. vertens: *et infames gressus eorum*. Nam θρύλημα est *malus rumor* Job. xvii. 6. ¹⁶ Nobil.

¹⁷ Idem. Lectio Symmachi est in textu Cod. 23, et fortasse in Syro-hex., qui 𐤋𐤊𐤍𐤏 habet. ¹⁸ Nobil.

¹⁹ Idem. Hic quoque lectionem Symmachi in textu habent Syro-hex., et Cod. 23. ²⁰ Syro-hex. 𐤋𐤊𐤍𐤏.

𐤋𐤊𐤍𐤏. Cf. ad Cap. ix. 18. ²¹ Nobil.

²² Idem quasi scholium affert. Syro-hex. in textu habet 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏, αἱ τροχιαὶ αὐτῆς, quae est lectio Codd. 23, 109, 252; in marg. autem: 𐤋𐤊𐤍𐤏 𐤋𐤊𐤍𐤏, καὶ τοὺς ἄξονας αὐτῆς.

10. **רִמְּפֵנִי**. *Rumpent se.* Ο'. ἐκβλύζωσιν. "Αλ-
λος· ὑπερεκβλύζωσιν.¹⁸
11. **אַל-תִּמְאַס**. *Ne rejicias.* Ο'. μὴ ὀλιγώρει.
Σ. μὴ ἀποδοκιμάσῃς. (Θ.) μὴ ἀπωθήσῃς.¹⁹
- וְאַל-תִּקַּץ**. *Et ne taedio afficiaris.* Ο'. μὴ δὲ
ἐκλύου. 'Α. μὴ γογγύσῃς.²⁰ Σ. μὴ ἐγκακῇσῃς.²¹
12. **יִדְּכֵי**. *Castigat.* Ο'. ἐλέγχει. Alia exempl.
παιδεύει.²²
- וְכַבֵּ**. *Et sicut pater.* Ο'. μαστιγοῖ δέ. Οἱ
λοιποὶ ἐλέγξει.²³
13. **יִפְדֵּק**. (Qui) *impetrat.* Ο'. δὲ εἶδε. "Αλλος·
ἔσχευ.²⁴
15. Ο'. τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ. Alia exempl. τοῖς
ἐφαπτομένοις αὐτῇ.²⁵
17. **כָּל-נְתִיבוֹתֶיהָ**. *Omnēs semitae ejus.* Ο'. πᾶσαι
αἱ τρίβου αὐτῆς. "Αλλος· πάντες οἱ ἄξονες
αὐτῆς.²⁶
19. **יִהְיֶה**. *Jona.* Ο'. ὁ θεός. "Αλλος· ὁ κύριος.²⁷
20. **בְּדַעְתָּהּ**. *Scientia ejus.* Ο'. ἐν αἰσθήσει. "Αλ-
λος· ἐν γνώσει.²⁸
- רֹמֶם**. *Rorem.* Ο'. δρόσους. "Αλλος· δρόσφ.²⁹
22. **חַיִּים לְנַפְשָׁהּ**. *Et erit vita animae tuae.*
Ο'. ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχὴ σου. "Αλλος· ἵνα ὡσι ζωῇ
τῇ ψυχῇ σου.³⁰
23. **לְבָבְךָ**. *Secure.* Ο'. πεποιθὼς ἐν εἰρήνῃ. Alia
exempl. πεποιθώς.³¹
25. **אַל-תִּירָא מִפְּתָח מַעְבְּרָה**. *Ne timeas terricu-
lum repentinum.* Ο'. καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτό-
ησιν ἐπελθοῦσαν. Οἱ λοιποὶ ἐὰν πτοηθῇς, οὐ
φοβηθήσῃς.³²
26. **וְשָׂמֵר**. *Et custodiet.* Ο'. καὶ ἐρείσει. "Αλ-
λος· καὶ τηρήσει.³³
- מִלְכָּךְ**. *A captura.* Ο'. ἵνα μὴ σαλευθῇς.
"Αλλος· ἵνα μὴ ἀγρευθῇς.³⁴
28. **אַל-תֹּאמַר לְרַעְיָךְ וְשָׁב וּמָחָר אֶתֶּן**. *Ne dicas socio tuo: Vade et revertere,
et cras dabo; quum sit penes te.* Ο'. μὴ εἴπῃς·
ἐπαυελθὼν ἐπάνηκε, αὐριον δώσω, δυνατοῦ σου
ὄντος εὖ ποιεῖν. "Αλλος· μὴ εἴπῃς· πορεύου καὶ
ἐπάνηκε, καὶ αὐριον δώσω, ὅτε δύνασαι εὖ ποιεῖν.³⁵
30. **אַל-תִּרְיֵב**. *Ne contendas.* Ο'. μὴ φιλεχθρή-
σῃς. 'Α. μὴ δικάζου.³⁶
31. **וְאַל-תִּבְחַר**. *Neque eligas.* Ο'. μὴ δὲ ζηλώσῃς.
"Αλλος· μὴ δὲ ζήλου.³⁷

Cap. III. 7. — παντός 4. 15. — οὐκ ἀντιτάξεται

— τοῖς ἐφαπτομένοις (marg. ἐγγίζουσιν) αὐτῇ 4.
16. — ἐκ τοῦ στόματος — ἐπὶ γλώσσης αὐτῆς (sic)
φορεῖ 4. 22. — ἔσται δὲ — ὁστέους 4.³⁸

¹⁸ Nobil., qui tanquam scholium affert. ¹⁹ Nobil.
affert: 'Α. μὴ ἀποδοκιμάσον. Σ. μὴ ἀπωθῇς; utrumque so-
loece. Praeterea pro Hebr. **אַל-תִּמְאַס** Aquilae solenne est ἀπο-
ρίπτειν, Symmacho ἀποδοκιμάζεν, Theodotioni ἀπωθεῖσθαι.
Cum igitur Syrus praebeat: Σ. μὴ ἀποδοκιμάσῃς (**אַל-תִּמְאַס**),
hoc indubitanter Symmacho vindicavimus. De Theodo-
tione non ita certa res est; nam et Parsons, affert: Σ. μὴ
ἀποθήσῃς Cod. 161. Σ. μὴ ἀποθῇς (sic) Cod. 248; quorum
neutrum Graecum est. Tandem revocavimus formam ἀπο-
θήσῃς, rariorem quidem, sed non plane rejectitiam, quam
Theodotioni interpreti assignavimus. ²⁰ Syro-hex. .לִּי.
4. **לִּי אֶפְדֵּק**. ²¹ Idem: 4. **לִּי אֶפְדֵּק**. Cf. Hex.
ad Psal. cxviii. 143. Nobil. affert: Θ. μὴ δὲ ἐγκακῇσῃς; sed
ἐγκακῇν pro Hebr. **קִי** ter reperitur in Hexaplis (Gen.
xxvii. 46. Num. xxi. 5. Jesai. vii. 16), et ubique Symmachi
est. ²² Nobil. Syro-hex. in textu παιδεύει (**יִדְּכֵי**), in
marg. ἐλέγχει (**יִדְּכֵי**) affert. ²³ Syro-hex. **יִדְּכֵי**.
4. **יִדְּכֵי**. ²⁴ Nobilio scholium est. Syro-hex. in textu

habet ἔσχευ (**יִפְדֵּק**). ²⁵ Sic Cod. 23, et Syro-hex. in
textu (**יִפְדֵּק**). Idem in marg. 4. **יִפְדֵּק**.
²⁶ Sic Cod. 23 in textu. Nobil. affert: Schol. οἱ ἄξονες.
²⁷ Sic Syro-hex. in textu; idem in marg. ὁ θεός. Lectio
ὁ κύριος est in marg. Cod. 161. ²⁸ Schol. apud Nobil.
²⁹ Idem. Quatuor codd. habent δρόσφ; tres alii cum
Syro-hex. δρόσον. ³⁰ Sic Syro-hex. in textu. Cod. 23:
ἵνα ἡ ζωὴ ἡ ψυχὴ σου (sic). ³¹ Sic Syro-hex., et Cod. 23.
³² Nobil. affert: Schol. Οἱ λοιποὶ ἐὰν κ. τ. ε.; sed vix potest
esse interpretatio. ³³ Schol. apud Nobil. Est lectio
Codd. 23, 297, et Syro-hex. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic
in textu Syro-hex., et Cod. 23. ³⁵ Syro-hex. in marg.
sine nom.: **וְשָׁב וּמָחָר אֶתֶּן**. Quae sensum declarandi
causa adjecta esse opinatur Middeld. (In textu pro δυνατοῦ
σου ὄντος Syrus habet **וְשָׁב וּמָחָר אֶתֶּן**, non, ut Middeld.
edidit, **וְשָׁב וּמָחָר אֶתֶּן**.) ³⁶ Nobil. ³⁷ Schol. apud
Nobil. Sic in textu Codd. 23, 252. ³⁸ Syro-hex.

CAP. IV.

1. **בִּינָה**. *Intelligentiam*. Ο'. έννοιαν. 'Α. σύνεσιν. Σ. φρόνησιν.¹
3. **יָחִיד**. *Unicus*. Ο'. αγαπώμενος. 'Α. Σ. Θ. μονογενής.²
4. **וַיְרִנִי**. *Et docebat me*. Ο'. και ἐδίδασκόν με. 'Α. (και) ἐφώτιζόν με.³
- יִתְמֹד־דְּבָרִי לְבָבִי**. *Teneat verba mea cor tuum*. Ο'. ἐρειδέτω ὁ ἡμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν. Σ. κατεχέτω λόγους μου (καρδία σου).⁴
- שְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחַיֶּה**. *Observa praecepta mea, et vive*. Ο'. φύλασσε ἐντολάς. 'Α. Σ. Θ. και ζήθι.⁵
5. **קָנָה חֲכָמָה קָנָה בִּינָה אֶל-תִּשְׁכַּח**. *Acquire sapientiam, acquire intelligentiam, ne obliviscaris*. Ο'. ✕ κτήσει σοφίαν, κτήσει σύνεσιν Δ, μη ἐπιλάθῃ.⁶
- וְאַל-תֵּיט מֵאֲמַרְרֵי**. *Neque declines a verbis oris mei*. Ο'. μηδὲ παρίδης ('Α. Σ. Θ. ἐκ-κλίνης⁷) ῥήσιν ἐμοῦ στόματος. ✕ μηδὲ ἐκ-κλίνης ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου Δ.⁸
6. **וְתִשְׁמְרֶהָ**. *Et custodiet te*. Ο'. και ἀνθέξεται σου. 'Α. Σ. Θ. και φυλάξει σε.⁹
7. **רֵאשִׁית חֲכָמָה קָנָה חֲכָמָה וּבְכֹל-קִנְיָנָה קָנָה**. *Principium sapientiae (est hoc): acquire sapientiam, et in omni acquisitione tua*

acquire intelligentiam. Ο'. Vacat. Πάντες ✕ ἀρχὴ σοφίας, κτήσει σοφίαν, και ἐν πάσῃ κτήσει σου κτήσει σύνεσιν Δ.¹⁰

8. **סֶלְסֶלָה**. *Effer eam*. Ο'. περιχαράκωσον αὐτήν. 'Α. ἀνάλαβε αὐτήν. Σ. βάσταξε αὐτήν.¹¹
9. **תְּפָאֶרֶת**. *Decoris*. Ο'. τρυφῆς. 'Α. αὐχέσεως. Σ. δόξης. Θ. ωραιότητος.¹²
11. **הִרְתֵּיהָ**. *Docui te*. Ο'. διδάσκω σε. 'Α. ὠδή-γησά σε.¹³
- בְּמִוְגְלֵי-יָשָׁר**. *In orbitis recti*. Ο'. τροχιαῖς ὁρθαῖς. 'Α. ἐν καμπαῖς εὐθύτητος. Σ. ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ.¹⁴
12. **לֹא-יִצְרֵהָ**. *Non coarctabitur*. Ο'. οὐ συγκλει-σθήσεται. 'Α. (οὐ) στενωθήσεται.¹⁵ Σ. μη θλι-βήσεται.¹⁶
- לֹא תִכְשֹׁל**. *Non offendes*. Ο'. οὐ κοπιάσεις. 'Α. (οὐ) σκανδαλισθήσῃ.¹⁷
14. **וְאַל-תֵּאָשֶׁר בְּרַחֲךָ רָעִים**. *Et ne incedas in via malorum*. Ο'. μηδὲ ζηλώσης ὁδοὺς παρα-νόμων. 'Α. Θ. (μηδὲ) μακαρίσης ὁδοὺς πονη-ρῶν.¹⁸
15. **וְיַעֲבֹר**. *Et praeteri*. Ο'. και παράλλαξον. 'Α. Σ. Θ. (και) πάρελθε.¹⁹
16. **וַיִּגְנֹלָה שְׁנָתָם**. *Et raptus est somnus eorum*. Ο'. ἀφήρηται ὁ ὕπνος αὐτῶν (alia exempl. ὁ ὕπνος ἀπ' αὐτῶν). Οἱ λοιποὶ ὁ ὕπνος αὐ-τῶν.²⁰

CAP. IV. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Syro-hex. in textu: ✕ φύλασσε ἐντολάς μου, και ζήθι (sine cuneolo). Post ἐντολάς add. μου και ζήθι (sic) Cod. 23; μου και ζήση (ἐξήση Cod. 297) Codd. 295, 297. Post εἰς σὴν καρδίαν add. και ζήθι Cod. 254. ⁶ Sic Syro-hex., nisi quod cuneolum post μη ἐπιλάθῃ habet. Sed verba μη ἐπιλάθῃ in hodiernis τῶν Ο' exemplaribus leguntur. Cum Syro-hex., absentibus, ut passim fit, signis Origenianis, consentiunt Codd. 23, 295, 297. Post μη ἐπιλάθῃ add. κτήσει σοφίαν, κτ. σύνεσιν, μη ἐπιλάθῃ Comp., Codd. 68, 106, 252, 254. Eadem post ῥήσιν ἐμοῦ στόματος infert Cod. Alex., et sub aster. Codd. 161, 248. Hieron. in Epist. LII ad Nepotianum: Posside sapientiam, posside intelligentiam; ne obliviscaris, et ne declinaveris a verbis oris mei. ⁷ Nobil. Syrus ad ἐκκλίνης in marg. ascribit:

Πάντες. ⁸ Sic Cod. 101, et sine aster. Cod. 248. Syrus habet: — μηδὲ παρίδης ῥ. ἐμοῦ στόματος Δ, ✕ μηδὲ ἐκκλίνης ἀπὸ ῥ. στ. μου Δ. ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: Πάντες. Eadem habent Codd. 161 (sed post περιλάβῃ v. 8), 248, et sine aster. Codd. III, 23, alii. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. Pro αὐχέσεως Montef. in Lexico Graeco κανήσεως reponendum censet, coll. Hex. ad Prov. xix. 11. Sed in loco Jesai. lii. 1 pro Hebr. תְּפָאֶרֶת בְּנִי Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. τὰ ἱμάτια τῆς αὐχέσεως (αὐλήσεως Cod. 88) σου; mendose uterque pro αὐχέσεως. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 161, 248. Nobil. assert: Schol. στενωθήσεται. ¹⁶ Nobil. Codd. 161, 248: Σ. τριβήσεται, minus probabiliter. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. Theodotionis nomen incaute omisit Montef. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syrus noster in textu: ἀφήρηται γὰρ (sic Cod. 109) ὁ

17. לֶחֶם. *Panem.* Ο'. σίτα. 'Α. ἄρτον.²¹
וַיִּין חֲמִים יִשְׁתּוּ. *Et vinum iniquitatum bibunt.* Ο'. οἶνον δὲ παρανόμῳ μεθύσκονται. 'Α. Σ. καὶ οἶνον ἀδικιῶν πίνονται.²²

18. כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר. *Quasi lux splendoris, magis magisque lucens.* Ο'. ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουν. Θ. ὡς φῶς φέγγους, πορευόμενον καὶ φωτίζον.²³

עַד-נֶכֶן הַיּוֹם. *Usque ad stabile diei* (tempus meridianum, σταθερὰ μεσημβρία). Ο'. ἕως κατορθώση ἡ ἡμέρα. 'Α. (ἕως) ἐτοιμῆς ἡμέρας. Σ. (ἕως) ἐδραίας ἡμέρας. Θ. ἕως ἐτοιμασίας ἡμέρας.²⁴ Ε'. ἐτοιμασίας.²⁵

19. בְּמַה יִכְשְׁלוּ. *In quid offendant.* Ο'. πῶς προσκώπτουσιν. Σ. ἐν τίνι ἀσθενήσουσιν.²⁶

20. הִט. *Inclina.* Ο'. παράβαλλε. 'Α. Σ. Θ. κλῖνον.²⁷

21. אַל-יָלִינוּ מֵעֵינֶיךָ. *Ne recedant ab oculis tuis.* Ο'. ὅπως μὴ ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαὶ σου.²⁸ Σ. μὴ παραρρησάτωσαν ἐξ ὀφθαλμῶν σου. Θ. μὴ χλευασθήτωσαν ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.²⁹

23. מְכַל-מִשְׁמֶר. *Prae omni custodia.* Ο'. πάσῃ φυλακῇ. 'Α. Θ. ἀπὸ παντὸς φυλάγματος.³⁰

תּוֹצֵאוֹת חַיִּים. *Exitus* (fontes) vitae. Ο'. ἑξ ὁδοῦ ζωῆς. Σ. προελεύσεις (ζωῆς).³¹

24. הָרֵם. *Remove.* Ο'. περίελε. 'Α. ἀπόστη-
σον.³²

עֲקֹשׂוֹת פֶּה. *Perversitatem oris.* Ο'. σκολιὸν στόμα. 'Α. Θ. στρεβλότητα στόματος.³³

24. הָרֵם מִפֶּה. *Amove a te.* Ο'. μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. 'Α. Σ. Θ. μάκρυνον (ἀπὸ σοῦ).³⁴

25. לִנְכַּח יְבִיטוּ. *Recta ante se spectent.* Ο'. ὀρθὰ βλέπείτωσαν. 'Α. Θ. εὐθυνέτωσαν κατεναντίον. Σ. εἰς τὸ εὐθύ...³⁵

26. פְּלֵם מְעַגֵּל רִגְלָהּ. *Complana orbitam pedis tui.* Ο'. ὀρθὰς τροχιάς ποίει σοῖς ποσί. 'Α. ὁδοποίει καμπὴν ποδῶν σου. Σ. διατήρησον... τοῖς ποσί σου.³⁶

יָכֵן. *Stabiles sint.* Ο'. κατεύθυνε. 'Α. Σ. Θ. ἐτοίμαξε.³⁷

27. מַר. *A malo.* Ο'. ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Οἱ λοι-
ποὶ ἀπὸ κακῶν.³⁸

Cap. IV. 10. — ἴνα σοι — βίου. 21. αἱ
πηγαὶ ὡς τῆς ζωῆς σου, φύλασσε. 27. σὸν πῶς
ἀπὸ κακῶν (sic). — ὁδοὺς γὰρ — προάξει. 39

CAP. V.

1. הִתְיַחֵזְתִּי הִט. *Prudentiae meae inclina aurem tuam.* Ο'. ἑμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Θ. τῇ φρονήσει μου κλῖνον τὸ οὖς σου.¹

2. יָדַעַת. *Et scientiam.* Ο'. αἴσθησις δέ. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) γνῶσιν.²

3. אֲנִי. *Alienae.* Ο'. γυναικὸς πόρνης. 'Α. Σ. Θ. ἀλλοτρίας.³

הֵקֵל מִשְׁמֶן זָהָב. *Et levius est oleo palatum ejus.* Ο'. ἢ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα. Σ. Θ. καὶ λείος ὑπὲρ ἔλαιον φάρυγγε αὐτῆς.⁴

ὑπὸς ἀπ' αὐτῶν (sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii); in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁ ὑπὸς αὐτῶν. ²¹ Nobil. ²² Idem.

²³ Idem. ²⁴ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. ἐτοιμῆς (مستعدة). Σ. ἐδραίας ἡμέρας (مستعدة). Θ. Ε'. ἐτοιμασίας (مستعدة). ²⁵ Syro-hex. ²⁶ Nobil.

Syro-hex. in textu, πῶς προσκώπτουσιν (مستعدة), et in marg. ἐν τίνι προσκώπτουσιν, quae lectio est Codd. 23, 106, 252. ²⁷ Nobil. ²⁸ Syro-hex. αἱ πηγαὶ ὡς τῆς ζωῆς σου. ²⁹ Nobil.

³⁰ Idem. ³¹ Nobil. affert: Σ. προελεύσεις. Cod. 252 in marg.: προελεύσεις (sic). Cf. Hex. ad Exod. xxi. 8. Psal. lxiv. 9. cxx. 8. ³² Nobil. ³³ Idem. ³⁴ Idem.

³⁵ Idem. ³⁶ Idem. Ad Symmachum supplendum videtur τρίτον. Vid. ad v. 11. ³⁷ Nobil. ³⁸ Syro-hex. in textu, ἀπὸ κακῶν (من حبال); in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, ἀπὸ κακῶν. ³⁹ Syro-hex.

CAP. V. ¹ Nobil. Syro-hex. in textu habet: ὡς ἑμοῖς δέ λ. (s. τοῖς δέ ἑμοῖς λ.) παράβαλλε σὸν οὖς, τῇ φρ. μου κλῖνον τὸ οὖς σου. Pro ἑμοῖς δέ λ. π. σ. οὖς Codd. 23, 252 habent: τῇ δέ φρ. μ. κλῖνον τὸ οὖς σου. ² Nobil. ³ Idem.

⁴ Idem. Ad ἢ πρὸς καιρὸν Syro-hex. in marg. scholium affert: ἢ εἰς χάριν ἑταιροῦσα (من اجله). Similem explanationem dedit Clem. Alex. Paed. III, 11: ἢ πρὸς χάριν λαλοῦσα λιπαίνει σὸν φάρυγγα; ex quo loco male

4. **כְּמַרְהָ בַלְעֵנָה.** *Amarum sicut absinthium.* Ο'. πικρότερον χολῆς. 'Α. . . ὡς ἀψίνθιον.⁵
5. **כְּמוֹת.** *Ad mortem.* Ο'. μετὰ θανάτου. ['Αλλος μετ' ὁδύνης.]⁶
6. **כְּמַעְגְלֵתֶיהָ.** *Orbitae ejus.* Ο'. αἱ τροχιαὶ ('Α. καμπαί. Σ. ἐπικυλισμοί⁷) αὐτῆς.
7. **אַל-תִּסְוּרוּ.** *Ne recedatis.* Ο'. μὴ ἀκύρους ποιήσης. 'Α. μὴ ἀπόστητέ.⁸
9. **פְּרִיתֵיהֶן לְאַחֲרֵים הַיּוֹד.** *Ne des aliis vigorem tuum.* Ο'. ἵνα μὴ πρὸς ἄλλοις ζῶῃν σου. Σ. μήποτε δὴ ἐτέρῳ τὴν δόξαν σου.⁹
- וּשְׁנֵתָ.** *Et annos tuos.* Ο'. καὶ σὸν βίον. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) τὰ ἔτη σου.¹⁰
10. **נִכְרִי.** *Alieni.* Ο'. ἀλλοτρίων. Θ. ξένου.¹¹
11. **וְנִהְמָתָ.** *Et gemas.* Ο'. καὶ μεταμεληθήσῃ. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) στενάξεις.¹²
- בְּכִלּוֹת.** *Postquam contabuerint.* Ο'. ἡνίκα ἂν κατατριβάσι. Σ. ἐν τῷ ἐκλείπειν.¹³
12. **נִסְרֵי.** *Sprevit.* Ο'. ἐξέκλινεν. Θ. παρῶξενεν.¹⁴
13. **וְלֹא.** *Neque.* Ο'. οὐκ. Οἱ λοιποὶ οὐδέ.¹⁵
- מוֹרִי.** *Instituentium me.* Ο'. παιδεύοντός με. 'Α. Σ. Θ. φωτίζόντων (με).¹⁶
- וְלִמְלִמֵּי.** *Et docentibus me.* Ο'. καὶ διδάσκοντός με. *Alia exempl.* καὶ διδάσκοντί με.¹⁷
- Οἱ λοιποὶ καὶ τοῖς διδάσκούσι με.¹⁸
- הַטִּינִי.** *Inclinavi.* Ο'. παρέβαλλον. 'Α.

Σ. Θ. ἐκλίνα.¹⁹

14. **כְּמַעֲט הָיִיתִי.** *Parum abfuit quin fuerim.* Ο'. παρ' ὀλίγον ἐγενόμην. 'Α. ὡς ὀλίγον ἐγενόμην. Schol. ἐν βραχυτάτῳ.²⁰
15. **כִּמְבוֹרָה.** *E cisterna tua.* Ο'. ἀπὸ σὼν ἀγγείων. 'Α. Σ. Θ. ἐκ λάκκου σου.²¹
16. **רְפֵזִי כְּמַעְגְלֵתֶיהָ חוּצָה.** *Redundent fontes tui foras.* Ο'. μὴ (*alia exempl. om.* μὴ²²) ὑπερεκχείσθω — σοι 4 ὕδατα (*alia exempl. add.* ξέω²³) ἐκ τῆς σῆς πηγῆς. 'Α. [μὴ] διασκορπίσθωσαν αἱ πηγαὶ σου ξέω.²⁴
18. **בְּרִוּהָ.** *Benedicta.* Ο'. σοι ἰδία. 'Α. Σ. Θ. εὐλογημένη.²⁵
19. **הַחֲבִיבִים.** *Deliciarum.* Ο'. φιλίας. Σ. ἀγάπης.²⁶
- וְנִשְׁלַתְּ-חֵן.** *Et ibex femina gratiae.* Ο'. καὶ πῶλος σὸν χαρίτων. Σ. Θ. καὶ ἑλαφος χάριτος.²⁷
- וְיִרְוֶה מַמְּאֵהָ.** *Mammæ ejus inebrient te.* Ο'. ἡ δὲ ἰδία (*alia exempl. φιλία*²⁸) — ἡγείσθω σου καὶ 4 συνέστω σοι. 'Α. τιτθοὶ αὐτῆς μεθυσκέτωσάν (σε).²⁹ Σ. μαστοὶ δὲ αὐτῆς. . .³⁰
21. **נֶחֱמָ.** *Coram.* Ο'. ἐνώπιον. Σ. Θ. κατέναντι.³¹
- כְּמַעְגְלֵתֶיהָ.** *Orbitas ejus.* Ο'. τὰς τροχιάς ('Α. καμπάς. Σ. ἐπικυλισμούς³²) αὐτοῦ.
22. **עֲוֹנוֹתָיו.** *Iniquitates ejus.* Ο'. παρανομίαι. 'Α. Σ. Θ. ἀνομίαι.³³

intellecto χάριν pro καὶρόν temere in textum intulit Græbius. ⁶ Nobil. ⁶ Sic Montef. Nobil. quasi scholium affert; et sic Cod. 248. "Hoc, cum aliis non paucis codicum scholiis, in Hexaplis τῷ ἄλλῳ ascribitur."—Parsons. ⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Nobil. et Cod. 248. Drusius tacite edidit δὲ pro δὴ, quem imitatus est Montef. ¹⁰ Nobil. Syro-hex. in textu habet, καὶ τὰ ἔτη σου; in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, καὶ τὰ ἔτη σου. ¹¹ Syro-hex. + **וְלֹא**. ¹² Nobil. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Cf. ad Cap. i. 30. ¹⁵ Syro-hex. + **וְלֹא**. ¹⁶ Syro-hex. + **וְלֹא**. ¹⁷ Sic Cod. 23, alii. Syro-hex. + **וְלֹא**. ¹⁸ Syro-hex. + **וְלֹא**. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Nobil., Cod. 248. Parsons. e Codd. 161, 252 affert: 'Α. ὡς ὀλίγον ἐγενόμην. ἐν (ὡς ἐν Cod. 252) βραχυτάτῳ. ²¹ Nobil.

Mox ad ἀπὸ σὼν φρεάτων idem affert: Schol. ἰδύτων. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, alii, invito Syro-hex. Origen. Opp. T. II, p. 311: "Et non supereffundantur tibi aquæ extra tuum fontem. Quamvis in aliis exemplaribus legerimus: et effundantur tibi etc." ²⁴ Nobil. Particulam negantem a librariis e textu LXX virali additam esse recte opinatur Drusius. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex. + **וְלֹא**. ²⁷ Nobil. ²⁸ Sic Cod. 23. Nobil. affert: Schol. φιλία. Syro-hex. in textu: ἡ δὲ φιλία (φ. + **וְלֹא**) — ἡγείσθω σου καὶ 4 συνέστω σοι; in marg. autem: ἡ δὲ ἰδία σου (φ. + **וְלֹא**). ²⁹ Nobil. ³⁰ Syro-hex. + **וְלֹא**. ³¹ Nobil. ³² Idem. ³³ Idem.

22. וַיִּבְחַלְוּ חַטָּאתוֹ יִתְמָךְ. *Et funibus peccati sui tenebitur.* Ο'. σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. 'Α. καὶ ἐν σχοινοῖς ἁμαρτίας αὐτοῦ... Σ... συλληφθήσεται.³⁴

23. בְּאֵין מוֹסֵר. *In defectu castigationis.* Ο'. μετὰ ἀπαιδεύτων. Σ. διὰ ἀπαιδευσίαν.³⁵ Θ. ἐν τῷ μὴ εἶναι παιδείαν.³⁶

וַיִּבְרַב אֲוִלָּתוֹ יִשְׁנָה. *Et in multitudine stultitiae suae errabit.* Ο'. ἐκ δὲ πλῆθους τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη, καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην. Σ... ἀφροσύνης αὐτοῦ πλανηθήσεται.³⁷

Cap. V. 2. ∞ αγαθὴν 4. 3. — μὴ — γυναικί 4. 16. εἰς δὲ — σὰς 4 πλατείας. 19. — ὁμιλεῖτω σοι 4.³⁸

CAP. VI.

1. לְרֵעִי. *Pro amico tuo.* Ο'. σὸν φίλον. 'Α. εἰταῖρον. Σ. Θ. πλησίον.¹

תִּתְּנֶנָּה לְרֵעִי. *Si comploseris pro peregrino manus tuas.* Ο'. παραδώσεις σὴν χεῖρα ἔχθρῳ. "Αλλος· ἐνέπηξας εἰς ἄλλωσιν χεῖρά σου.²

נִלְכְּדָה בְּאִמְרֵי פִי. *Illoqueatus es verbis oris tui, captus es verbis oris tui.* Ο'. παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χεῖλη, καὶ ἀλίσκεται χεῖλεσιν (alia exempl.

ρήμασιν³) ἰδίου στόματος. Σ. ἐπαγιδεύθης ἐν ῥήμασι στόματός σου, καὶ ἑάλως ἐν ῥήμασιν...⁴

3. לֵךְ. *Vade.* Ο'. ἴθι. 'Α. Σ. Θ. πορεύου.⁵

וְרָב. *Urge.* Ο'. παρόξυνε. Σ. Θ. παρόρμησον.⁶

רֵעִי. *Amicum tuum.* Ο'. τὸν φίλον σου. "Αλλος· πολίτην.⁷

4. וַיִּנְדָּם. *Et dormitationem.* Ο'. μὴδὲ ἐπινυστάξης. 'Α. Σ. Θ. νυσταγμὸν.⁸ Schol. καὶ ἐξεγέρθητι.⁹

5. מִיַּד יָקָר. *E manu aucupis.* Ο'. ἐκ παγίδος. Σ. ἐκ χειρὸς ἱξευτοῦ.¹⁰

6. לֵךְ. *Vade.* Ο'. ἴθι. 'Α. Σ. Θ. πορεύου. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹

וְיָחַם. *Et sape.* Ο'. καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος. Οἱ λοιποὶ· καὶ σοφίσθητι.¹²

7. שֹׁמֵר. *Inspector.* Ο'. τὸν ἀναγκάζοντα. 'Α. Θ. ἐκβιαστήν. Σ. γραμματέα.¹³

וּבִשָּׁל. *Dominator.* Ο'. μὴδὲ ὑπὸ δεσπότην (aliud exempl. ἐπιστάτην¹⁴) ὦν.

8. אָגַדָּה בְּקִצְרִי מִאֲמָלָה. *Colligit in messe cibum suum.* Ο'. πολλήν τε ἐν τῷ ἀμνητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν. 'Α. συστρέφει ἐν θερσιμῷ βρώματα αὐτοῦ.¹⁵ Σ. συνάγει ἐν ἀμνητῷ τὰ δέοντα αὐτοῦ.¹⁶

Ο'. — ἡ πορεύθητι — προήχθη 4.¹⁷

³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Nobil. ad verba, καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην, affert: Σ. Θ. ἐν τῷ μὴ εἰδέναι παιδείαν, quae Montefalconio merum scholium continere, Drusio autem ad priorem clausulam referenda esse videntur. Hoc verius, ut tamen soli Theodotioni tribuatur lectio. Praeterea pro εἰδέναι, εἶναι correximus, quae vulgaris est confusio. ³⁷ Nobil. ³⁸ Syro-hex.

CAP. VI. ¹ Nobil. ² Nobil. quasi scholium affert; sed proculdubio est alius interpretis, fortasse Symmachi. Hebr. עָרַף, ἐνέπηξε interpretati sunt LXX Jud. iii. 21. ³ Sic Comp., Codd. 147, 252, 297, et Syro-hex., qui in marg. notat: Οἱ λοιποὶ· χεῖλεσιν. ⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Syrus vero: 'Α. Θ. ἰνέα (نَعَا). ⁷ Schol. apud Nobil. ⁸ Nobil., qui ad וְנָדָם, ὕπνον, minus probabiliter refert. Syro-hex. in textu habet וְנָדָם, νυσταγμούς; nisi forte ἐπινυστάξεις, quae est Schleusneri conjectura, in suo invenerit. ⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. ¹¹ Syro-hex. Nobil. affert: 'Α. Θ. πορεύου. ¹² Syro-hex. و

وَالْمَحْصُولُ. ¹³ Nobil. ¹⁴ Syro-hex. in textu ἐπιστάτην (مُسَدِّد), in marg. δεσπότην (مُسَدِّد) habet. ¹⁵ Scholium apud Nobil. Aquilae nomen praemittunt Codd. 161, 248. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Sic sub obelo Syro-hex. (Pro ἐργασίαν σεμνήν (Ambros. venerabilem, Hieron. castum) Syrus affert فَدَحَسَا وَسَمَلَا (non, ut Middeld. ait, omisso ὦς), h. e. ἐργασίαν ἀμνητὴν (ποθεινήν Prov. vi. 8, αἶρετήν Prov. xvi. 16, ἐρωμένην i Esdr. iv. 24, ἐπιπόθητον Philip. iv. i in utraque versione); non σεμνήν (مَسْمُومَة, Prov. viii. 6. xv. 26). Deinde pro ποιεῖται Syro-hex. et Codd. 23, 252 habent ἐμπορεύεται (مُتَمَرِّدَة). Mox ad προσφέρονται, vescuntur (cf. nos ad S. Chrysost. in Matth. T. III, p. 120) Lagarde apposite indicavit locum Athenaei II, 26: Καὶ τῶν Πυθαγορικῶν δὲ τροφή ἦν ἄρτος μετὰ μελιτος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, τοὺς προσφερομένους αὐτὰ αἰεὶ ἐπ' ἀρίστη λέγων ἀνόςτους διατελεῖν. Locis SS. Patrum a Schleusnero aliisque appellatis tandem addo S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 498 A: Οὐχ ὁράτε τὴν μελισσαν, ὅτι ἐναποθνήσκει τῷ κέντρῳ;

- στρεβλότητες...³⁰
14. מְדִינִים. *Lites*. Ο'. παραχάς. "Άλλος ἀντιδικίας.³¹
15. פְּתָאִים. *Subito*. Ο'. ἐξαπίνης. 'Α. παραχρήμα. Σ. ἄφνω.³²
16. יְהוָה. Ο'. ὁ θεός. *Alia exempl. ὁ κύριος.*³³
- וְשִׁבְעַת הַמַּעֲבֹת (תוֹעֵבֹת ק') נִפְשׁוּ. *Et septem sunt abominabiones (abominatio) animae ejus.* Ο'. συντρίβεται δὲ δι' ἀκαθαρσίαν ψυχῆς. 'Α. Θ. Ε'. καὶ ἐπτά βδελύγματα ψυχῆς αὐτοῦ.³⁴ Σ. καὶ ἐπτάς βδελυγμα (s. προσόχισμα) αὐτοῦ.³⁵
17. עֵינַיִם רְמוֹת. *Oculi elati*. Ο'. ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ ('Α. Σ. ὑψηλός). Σ. ὀφθαλμοὶ ὑψηλοὶ (s. μετέωροι). Θ. Ε'. μετέωροι (s. ὑψηλοὶ).³⁶
- דָּם נִקְיָה. *Sanguinem innocentem*. Ο'. αἷμα δικαίου ('Α. ἀθῶον. Σ. ἀνάτιον).³⁷
18. מְהֵרָה לָרוֹץ לַמַּעַל. *Festinantes currendo ad malum*. Ο'. ἐπισπεύδοντες κακοποιεῖν. 'Α. Σ. Θ. ταχύνοντες δραμεῖν εἰς κακίαν.³⁸
19. יָפִית. *Efflat*. Ο'. ἐκκαίει. Σ. Θ. ἐκφαίνει.³⁹
- מְדִינִים. *Lites*. Ο'. κρίσεις. "Άλλος ἀντιδικίας.⁴⁰
21. קָשְׁיָם. *Alliga ea*. Ο'. ἄφασαι δὲ αὐτούς. 'Α. Θ. σύνδησον.⁴¹
- עַל לִבְּךָ. *Cordi tuo*. Ο'. ἐπὶ σῇ ψυχῇ. "Άλλος· καρδία.⁴²

corde machinatur malum.) ³¹ Nobil. Est alius interpretis, et, ut videtur, Aquilae. Cf. ad Cap. xvi. 28.

³² Nobil. ³³ "In aliis libris [Comp., Ald., Cod. Alex. alii, et Syro-hex.] est δ κύριος, et Schol. δ θεός."—³⁴ Nobil.

³⁴ Syro-hex. $\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$ Eadem affert Nobil. sub titulo 'A. Σ. Θ. ³⁵ Syro-hex.

$\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$ Lectio anonyma, καὶ ἔξδομον βδελυκτὸν αὐτῶν, affertur a Tischendorfio in *Notit. Cod. Sin.* p. 86.

³⁶ Syro-hex. affert: $\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$ Eidem interpreti Jesai. v. 15 $\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$ μετέωροι sunt $\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$ Nobil. affert: 'A. Σ. ἰψήλοισι.'

³⁷ Nobil. ³⁸ Idem. (Post κακοποιῖν Ald., Codd. 23, 68, alii, add. ἐξολοθρευθήσονται. Syro-hex. $\alpha. \beta. \gamma. \delta. \epsilon. \zeta. \eta. \theta. \iota. \kappa. \lambda. \mu. \nu. \xi. \omicron. \pi. \rho. \sigma. \tau. \upsilon. \phi. \chi. \psi. \omega.$)

³⁹ Nobil. ⁴⁰ Schol. apud Nobil. Cf. ad v. 14.

⁴¹ Nobil. ⁴² Schol. apud Nobil. Est lectio Codd. 23, 252, et Syro-hex., qui alteram in marg. affert.

21. עֲנֵדָם. *Alliga ea.* Ο'. καὶ ἐγκλοῖωσαι. Σ.
σφιγξόν.⁴³

22. תְּנַחֶה אֶתָּה. *Deducet te.* Ο'. ἐπάγου αὐτήν,
καὶ μετὰ σοῦ ἔστω. 'Α. Σ. Θ. ὁδηγεῖτω σε.⁴⁴

תְּהַרְגֵנִי. *Et cum experefactus fueris.* Ο'.
ἵνα ἐγειρομένῳ. "Αλλος" ὡς δ' ἂν διεγερ-
θῇς.⁴⁵

23. וְתוֹרָה אֹר. *Et lex est lux.* Ο'. νόμου καὶ
φῶς. 'Α. Σ. Θ. καὶ νόμος φῶς.⁴⁶

תּוֹכַחֲתֵי מוֹסֵר. *Redargutiones disciplinae.* Ο'.
καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία. 'Α. Σ. Θ. ἔλεγχος
παιδείας.⁴⁷

24. מַיִשָּׁת רַע. *A muliere mali (mala).* Ο'. ἀπὸ
γυναικὸς ὑπάνδρου. 'Α. . . ἑταίρου σου. Θ. . .
πόρνης.⁴⁸ "Αλλος" τοῦ φίλου σου.⁴⁹

מִחֻלָּתָה לְשׁוֹן נְרִיָּה. *A blanditie linguae pere-*
grinae. Ο'. καὶ ἀπὸ διαβολῆς γλώσσης ἄλλο-
τρίας. Σ. Θ. ἀπὸ λειογλώσσου ξένης.⁵⁰

25. אַל-תַּחְמוֹד יִפְתָּה בְּלִבְּךָ. *Ne concupiscas pul-*
critudinem ejus in corde tuo. Ο'. μὴ σε νι-
κήσῃ κάλλους ἐπιθυμία. 'Α. Σ. Θ. μὴ ἐπιθυ-
μήσῃς κάλλους αὐτῆς ἐν καρδίᾳ σου.⁵¹

וְאַל-תִּקְחָהּ. *Neque capiat te.* Ο'. μηδὲ ἀγρευ-
θῇς. "Αλλος" μηδὲ ἔλῃ σε.⁵²

27. הֲיִנְחֹתָהּ אִישׁ. *Num auferat quis.* Ο'. ἀποδήσει
τις. 'Α. Σ. Θ. μὴ ὑποθύψῃ ἀνὴρ.⁵³

28. עַל-הַפְּרֻנִּים. *Super prunas.* Ο'. ἐπ' ἀνθράκων

πυρός. Οἱ λοιποὶ ὡσαύτως.⁵⁴

29. הִבָּה. *Qui venit.* Ο'. ὁ εἰσελθὼν (aliud exempl.
ὁ εἰσερχόμενος). Θ. Ε'. ὁ εἰσελθὼν.⁵⁵

וְהוֹרַע אֶת-אִשׁוֹ. *Ad uxorem socii sui.* Ο'.
πρὸς γυναῖκα ὑπανδρον. 'Α. Θ. . . ἑταίρου αὐ-
τοῦ. Σ. Ε'. . . τοῦ πλησίον αὐτοῦ.⁵⁶

30. לֹא-יַבְזוּ וְנֹחַז. *Non despiciunt furem.* Ο'. οὐ
θαυμαστὸν ἔαν ἄλῳ τις κλέπτων. 'Α. οὐκ
ἐξουδενώσουσι τὸν κλέπτην. Σ. οὐκ ἐξευτε-
λίσουσιν. . .⁵⁷

בְּפִשׁוֹ כִּי יִרְעַב. *Animam suam, cum esurierit.*
Ο'. τὴν ψυχὴν πεινῶν. Alia exempl. ψυχὴν
πεινώσαν.⁵⁸ "Αλλος" ψυχὴν αὐτοῦ, ὅταν πει-
νάσῃ.⁵⁹

32. נָאִישׁ אֶת-הַפֶּסֶל. *Qui adulterium facit*
cum muliere est carens corde. Ο'. ὁ δὲ μοιχὸς
δι' ἔνδειαν φρενῶν. 'Α. . . γυναῖκα στερεῖται
καρδίας.⁶⁰

33. יִמְצָא וְקִלְוִן יִמְצָא. *Verbera et dedecus inveniet.*
Ο'. ὁδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει. Σ. μά-
στιγα καὶ ὕβριν εὕρησει.⁶¹

34. בְּיוֹם נָקָם. *In die vindictae.* Ο'. ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως ('Α. Σ. Θ. Ε'. ἐκδικήσεως⁶²).

35. לֹא-יִשְׁפֹּךְ פָּנָיו כְּלִפְרוֹן. *Non respiciet ullum*
pretium redemptionis. Ο'. οὐκ ἀνταλλάσσεται
οὐδενὸς λύτρου τὴν ἔχθραν. Θ. οὐ λήψεται
πρόσωπον πάσης λυτρώσεως.⁶³

⁴³ Nobil. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Schol. apud Nobil. Syro-
hex. in textu habet, ἵνα ὡς ἂν ἐγερθῇς, s. ἵνα ὡς ἐγερθῇς
(אֲנִי וְאַתָּה וְכָל הָעָם). Posterior lectio est Cod. 252.

⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Schol. apud
Nobil. Syro-hex. in textu habet, ἀπὸ γυναικὸς τοῦ φίλου
σου; in marg. autem: γυναικὸς ὑπάνδρου (אִשְׁתְּךָ וְאִישְׁךָ).
Cf. ad v. 29. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Idem. ⁵² Schol.
apud Nobil. Syro-hex. pingit: οὐκ ἀγρευθῇς σοὶς ὀφθαλ-
μοῖς, quae desunt in Codd. 23, 252. ⁵³ Nobil. Pro
vitiosa scriptura ὑποθύψῃ, ὑποθύψῃ primus edidit Drache.

⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Syro-hex. in
textu habet, ὁ εἰσερχόμενος (הַבָּה וְהוֹרַע); in marg. autem:
Θ. Ε'. ὁ εἰσελθὼν (הַבָּה וְהוֹרַע). ⁵⁷ Nobil., qui de Vta ed.

tacet. Syrus in textu habet, πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον
αὐτοῦ; in marg. autem: γυναῖκα ὑπανδρον (אִשְׁתְּךָ וְאִישְׁךָ).
Idem affert: 'Α. Θ. ἑταίρου αὐτοῦ (אִשְׁתְּךָ וְאִישְׁךָ). Σ. Ε'. ὡς
οἱ Ο'. (Secundum usum Syri nostri ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

⁶⁰ Nobil. ⁶¹ Idem. ⁶² Syro-hex. ⁶³ Syro-hex. ⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Syro-hex. ⁶⁶ Syro-hex. ⁶⁷ Syro-hex. ⁶⁸ Syro-hex. ⁶⁹ Syro-hex. ⁷⁰ Syro-hex. ⁷¹ Syro-hex. ⁷² Syro-hex. ⁷³ Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. ⁷⁵ Syro-hex. ⁷⁶ Syro-hex. ⁷⁷ Syro-hex. ⁷⁸ Syro-hex. ⁷⁹ Syro-hex. ⁸⁰ Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. ⁸² Syro-hex. ⁸³ Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. ⁸⁵ Syro-hex. ⁸⁶ Syro-hex. ⁸⁷ Syro-hex. ⁸⁸ Syro-hex. ⁸⁹ Syro-hex. ⁹⁰ Syro-hex. ⁹¹ Syro-hex. ⁹² Syro-hex. ⁹³ Syro-hex. ⁹⁴ Syro-hex. ⁹⁵ Syro-hex. ⁹

35. תְּרַבֶּה-שְׂחָד. *Etiam si multiplicaveris dona.*
 O'. πολλῶν δῶρων. 'A. . . δωροκοπία.⁶⁴

Cap. VI. 3. — δὲν ἐνεγνήσω 4. II. — ἡ δὲ ἐνδεια
 ὥσπερ ἀνὴρ (marg. δρομεὺς) κακὸς ἀπαυτομολήσει 4.
 33. עַל עַל εἰς τὸν αἰῶνα 4.⁶⁵

CAP. VII.

1. וּמִצְוֹתַי. *Et praecepta mea.* O'. τὰς δὲ ἐμὰς
 ἐντολάς (aliud exempl. γνώμας). Πάντες τὰς
 ἐντολάς.¹

2. תָּחִי. *Et vive.* O'. καὶ βιώσεις. 'A. Σ. Θ.
 καὶ ζήῃ.²

כְּאַיִשׁוֹן. *Tanquam pupillam.* O'. ὥσπερ κόρας.
 O' λοιποὶ ὡσαύτως.³

3. קָשֶׁר. *Alliga ea.* O'. περίθου δὲ αὐτούς. 'A.
 σύνδεσον. Σ. Θ. ἀφαιψαι.⁴

כְּתִיבָם. *Inscribe ea.* O'. ἐπιγράψον. 'Αλλος
 ἀπόγραψαι.⁵

עַל-לֵחַ. *In tabulam.* O'. ἐπὶ τὸ πλάτος. 'A.
 Σ. Θ. ἐπὶ πλακός.⁶ E'. ἐπὶ τοῦ στήθους.⁷

לִבָּה. *Cordis tui.* O'. τῆς καρδίας σου. Σ. τοῦ
 στήθους.⁸

4. אֲחֹתִי אָתָּה. *Soror mea es tu.* O'. σὴν ἀδελ-
 φὴν εἶναι. 'A. Σ. Θ. ἀδελφή μου εἶ σου.⁹

וּבֹדַע לְבִינָה תִקְרָא. *Et familiarem tuam intel-*
ligentiam voca. O'. τὴν δὲ φρόνησιν γινώριμον

περιποιήσαι σεαυτῷ. 'A. Θ. καὶ γνωστὴν τὴν
 σύνεσιν καλέσεις.¹⁰

5. אֲמַרְיָהּ הַחֲלִיקָה. *Quae verba sua blanda facit.*
 O'. ἐὰν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλληται.
 Θ. ἥς ῥήματα αὐτῆς ὀλισθηρά.¹¹

6. עֵבֶר בְּשׁוֹק. *Transeuntem per plateam.* O'.
 παραπορευόμενον ✕ 'A. Θ. ἐν ἀγορᾷ 4.¹²

אֶצֶל פְּנֵה. *Iuxta angulum ejus.* O'. παρὰ γω-
 νίαν. Alia exempl. ἐν γωνία.¹³

7. שִׁית זִוְיָה. *Habitu meretricis.* O'. εἶδος
 ἔχουσα πορνικόν. 'A. θέσιν πόρνῃς. Σ. τάξιν
 πόρνῃς.¹⁴

8. הַמִּידָה הִיא וְכִרְרֶת. *Strepera est ea et re-*
fractaria. O'. ἀνεπετρωμένη δὲ ἐστὶ καὶ ἀσω-
 τος. 'A. ὀχλάζουσα ἐστὶ καὶ ἀφισταμένη. Σ.
 φλύαρὸς ἐστὶ καὶ ἀφεστηκυῖα.¹⁵

9. הִעֲזָה פְּיָהּ וַתֹּאמֶר לוֹ. *Obfirmavit faciem*
suam, et dixit ei. O'. ἀναιδεῖ δὲ προσώπῳ
 προσεῖπεν αὐτῷ. Σ. ἐτόλμησε πρόσωπον αὐ-
 τῆς, καὶ εἶπε. Θ. ἡναιδεύσατο ἐν προσώπῳ
 αὐτῆς. . .¹⁶

10. לִקְרֹאתָהּ. *In occursum tui.* O'. εἰς συνάντησιν
 σοι. 'A. Θ. εἰς ἀπάντησιν σου.¹⁷

11. כִּרְבֻדִּים רִבְרִיתִי. *Stragulis stravi.* O'. κει-
 ρίαις τέτακα. 'A. Θ. περιστρώμασι περιέ-
 στρωσα.¹⁸

וּבְחִטּוֹת אֶטֶן מִצְרִים. *Striatas filo Aegypti.*
 O'. ἀμφιτάποις ('A. Θ. pictis¹⁹) δὲ ἔστρωκα

⁶⁴ Nobil. Cf. Hex. ad Deut. x. 17. ⁶⁵ Syro-hex.

CAP. VII. ¹ Solus Syro-hex. in textu habet, τὰς ἐμὰς
 γνώμας (חַכְמָה). Vid. Prov. ii. 16. Psal. lxxxii. 3
 in Syro-hex.). Idem in marg. חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה.

² Nobil. ³ Syro-hex. חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה.

⁴ Nobil. ⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg.

⁶ Syro-hex. in textu habet, ἐπὶ πλακός; in marg. autem:

'A. Σ. Θ. ὡσαύτως, ἐπὶ πλακός. ⁷ Syro-hex. חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה.

Idem affert anonymam lectionem, ἐπὶ τὸ πλάτος (חַכְמָה).

⁸ Nobil. Cf. ad Cap. iii. 3. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem.

¹¹ Nobil., Cod. 248. ¹² Syro-hex. in textu: חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה.

¹³ Syro-hex. in textu: חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. ¹⁴ Nobil.

Sic Comp., Ald., Cod. 68, alii. Nobil. addit: Schol. παρὰ

γωνίαν. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה.

✕ חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. Nobil. affert: 'A. σχολάζουσα. 'A. ἀφισταμένη. Σ. ἀφιστη-

κυῖα. (Pro σχολάζουσα, ὀχλάζουσα certissime correxit Dru-

sus ad Jerem. iv. 19, et sic lectio anonyma apud Tischend-

dorf. in *Nobil. Cod. Sin.* p. 87. Cf. nos in Hex. ad

Psal. xli. 6, ubi de Syriaco quoque vocab. monuimus.

Symmachi חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. Middeld. dubitanter vertit, *delirans*,

a חַכְמָה, *evagatus est mente, effutivit.* Interpres vero

Philox. ad 1 Tim. v. 13 pro φλύαροι חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. dedit.

Hieron. vertit: *garrula et vaga.*) ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-

hex. חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. Cod. 161 in marg.: εἰς ἀπ. σου.

¹⁸ Nobil. ¹⁹ Syro-hex. ad חַכְמָה. חַכְמָה. חַכְמָה. (in marg.

τοῖς ἀπ' Αἰγύπτου. Θ. διαγεγραμμένοι (fort. διαγεγραμμένοις) ζωγραφίαν Αἰγύπτου.²⁰

17. נִפְתִּי. *Aspersi*. Ο'. διέρραγκα. Θ. ἐκαλλώπισα.²¹

18. נִרְחָה דְּרִים. *Inebriemur blanditiis amatoris*. Ο'. ἀπολαύσωμεν φιλίας. 'Α. Σ. Θ. μεθυσθώμεν τιθῶν.²²

נִתְעַלְסָה בְּאַהֲבִים. *Fruamur amoribus*. Ο'. δεῦρο καὶ ἐγκυλισθώμεν ἔρωτι. 'Α. Θ. συμπεριπλακώμεν ἐν ἀγάπαις.²³

20. צִרְוֹר הַכֶּסֶף. *Fasciculum argenti*. Ο'. ἔνδεσμον (alia exempl. βαλάντιον) ✕ 'Α. Θ. ἀργυρίου. 'Α. Θ. ἔνδεσμον.²⁴

לְיוֹם הַכֶּסֶף. *Die plenilunii*. Ο'. δι' ἡμερῶν πολλῶν. 'Α. εἰς ἡμέραν πανσελήνου. 'Αλλος' ἐν ἡμέρᾳ εὐσήμου.²⁵

21. הִשְׁתָּה. *Pellexit eum*. Ο'. ἀπεπλάνησε δὲ αὐτόν. 'Α. ἤγξεν. Σ. ἐξέκλινε.²⁶

רַב לִקְחָה. *Multitudine sermonis sui*. Ο'. πολλῇ ὁμιλίᾳ. Θ. ἐν πληθεί δομάτων.²⁷

תִּדְרִינֶנּוּ. *Seduxit eum*. Ο'. ἐξώκειλεν. 'Α. Σ. Θ. ἔξωσεν.²⁸

22. פְּתָאם. *Subito*. Ο'. κεκρωθεῖς. 'Α. παραχρημα. Σ. Ε'. ἐξαίφνης.²⁹

וְכַעֲסֵם אֶל-מוֹסֵר אֱוִיל. *Et sicut compes (maleficus compeditus) ad castigationem stulti*.

Ο'. καὶ ὥσπερ κύων ἐπὶ δεσμούς· ἢ ὥς ἔλαφος. Σ. (καὶ ὥς) σκιρτῶν ἐπὶ δεσμῶν ἀφρων.³⁰

23. עַד יִפְּלֹחַ חֵץ כְּבִירוֹ. *Donec findat sagitta jecur ejus*. Ο'. τοξεύματι πεπληγὸς εἰς τὸ ἥπαρ. Θ. ἕως διαπαρῇ βέλος ἥπατι αὐτοῦ.³¹

וְלֹא יָדַע. *Et nescit*. Ο'. οὐκ εἰδώς. 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἔγνω. Σ. Ε'. ὥς οἱ Ο'.³²

25. אֶל-תַּחַת בְּנִתְיָבְתִּיהָ. *Ne oberres in semitis ejus*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς.³³

26. רַב־מְנוּסִים כָּל-הַרוֹגֵיהָ. *Et numerosi sunt omnes occisi ejus*. Ο'. καὶ ἀναριθμητοὶ εἰσιν οὓς πεφόνευκεν. Σ. Θ. ἰσχυροὶ πάντες...³⁴

Cap. VII. 2. — υἱέ, τίμα—ἄλλον. 19. — ἐν οἴκῳ μου (sic).³⁵

CAP. VIII.

1. הִלֵּאל-הַכְּמָה תִּקְרָא וְתִבְיָנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ. *Nonne sapientia clamat, et prudentia edit vocem suam?* Ο'. σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακούσῃ. Θ. ἰδοὺ ἡ σοφία κεκραάεταί, καὶ ἡ σύνεσις δώσει φωνὴν αὐτῆς.¹ Οἱ λοιποὶ δώσει φωνὴν αὐτῆς.²

3. מְבוֹא פְתָחִים. *Ad introitum ostiorum*. Ο'. ἐν δὲ εἰσόδοις. Θ. εἴσοδον θυρῶν.³

ΑΜΦΙΤΑΠΟΙΣ affert: ❖ ל. חֲסִידָיו. Middeld. minus probabiliter vertit: 'Α. Θ. ζωγράφους, provocans ad Ezech. xxiii. 14, ubi pro ἐξωγραφημένοι Noster interpretatus est ❖ חֲסִידָיו. Equidem conferre malim חֲסִידָיו, avis ꝑicta, Jerem. xii. 9 in Pesch., ubi חֲסִידָיו (non חֲסִידָיו), Bernsteinio auctore, est participium pass. formae Pael, Graece fortasse διαγεγραμμένοι.²⁰ Nobil., qui διαγεγραμμαι scribit. Montef. post Drusium tacite διαγεγραμμένοι edidit.

²¹ Nobil. ²² Idem. ²³ Idem. Post μακράν (v. 19) Cod. 260 infert: συμπλακώμεν ἐν ἀγαπήσεσιν.

²⁴ Nobil. ad ἔνδεσμον affert: Schol. βαλάντιον. Idem est in marg. Cod. 161. Hodie legitur in textu LXXviri ἔνδεσμον ἀργυρίου; sed Syro-hex. habet, βαλάντιον (صبا) ✕ 'Α. Θ. ἀργυρίου; et in marg.: 'Α. Θ. ἔνδεσμον (سج).

²⁵ Nobil. Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 4. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Consentit Syrus

noster, cui debetur lectio Vtae ed.: ❖ חֲסִידָיו. ³⁰ Nobil. ³¹ Idem, qui διαπαρῇ habet.

Montef. διαπαρῇ tacite edidit. Sed ne sic quidem lectio sana esse videtur.

³² Syro-hex. in textu καὶ οὐκ οἶδεν (וְלֹא יָדַע) habet; in marg. autem: ❖ חֲסִידָיו.

³³ Syro-hex. in textu: ❖ חֲסִידָיו. "In ceteris libris sequitur, καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς."—Nobil. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Lectionem satis insignem silentio praeferunt Drusius, et qui in hac parte operis totus ab eo pendet, Montef.

³⁴ Nobil. Montef. per incuriam edidit: Σ. Θ. ἀναρ. εἰσιν. Ο'. ἰσχυροὶ πάντες.

³⁵ Syro-hex.

CAP. VIII. ¹ Nobil. ² Syro-hex., qui in textu pro ὑπακούσῃ habet ❖ חֲסִידָיו, ἐπακολουθήσῃ, ut Cod. 161 in marg.

³ Nobil.

- χώρας (Οἱ λοιποὶ γῆν⁴¹) καὶ ἀοικήτους. 'Α. Σ. πρὶν ἢ ἐποίησε γῆν καὶ ἐξόδους.⁴²
27. בְּהִנָּהוּ. *Quum fundaret.* Ο'. ἡνίκα ἡτοίμαζε. Σ. (ἡνίκα) ἡδραζε. Ε'. ὡς οἱ Ο'.⁴³
- בְּחִקּוֹ חוּג עַל-פְּנֵי תְהוֹם. *Quum describeret circulum super faciem abyssi.* Ο'. καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων. 'Α. Θ. ἐν τῷ ἀκριβάξειν γῦρον ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου.⁴⁴ Σ. Ε'. ἡνίκα...⁴⁵
28. שָׁחִקִים. *Nubes.* Ο'. νέφη. 'Α. βροχάς. Σ. αἰθέρα.⁴⁶
- תְּהוֹם. *Abyssi.* Ο'. τῆς ὑπ' οὐρανόν. 'Α. Σ. ἀβύσσου.⁴⁷
29. בְּשׂוֹמְרוֹ לֵאמֹר לֹא יַעֲבֹר-פָּנָיו. *Quum poneret mari terminum suum, ut aquae non transgrederentur jussum ejus.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐν τῷ τιθέναι αὐτὸν τῇ θαλάσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ, καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται στόμα αὐτοῦ.⁴⁸ Σ. . . τὸν λόγον αὐτοῦ.⁴⁹
30. אֹפִיפֶךְ. *Opifex.* Ο'. ἀρμόδυσσα. 'Α. τιθηνουμένη. Σ. Θ. ἐστηριγμένη.⁵⁰
- לִשְׂחָקָהּ. *Ludens.* Ο'. εὐφραίνομην. 'Α. Σ. Θ. παίζουσα.⁵¹
- לְפָנָיו. *Coram eo.* Ο'. ἐν προσώπῳ αὐτοῦ. Σ. Θ. ἐνώπιον αὐτοῦ. Ε'. ὡς οἱ Ο'.⁵²
31. וְשִׂשְׁעֵי. *Et deliciae meae.* Ο'. καὶ ἐνευφραίνετο. Ε'. καὶ ἐν τῇ διαρτήτῃ αὐτοῦ.⁵³
- 32, 33. וְאֶשְׁרֵי דְרָבִי וְשִׁמְרוֹ מִכָּסֶּר הַחֲבֹמֹו. *שמעו מוכר החבמו: שמעו דרבי אשרי.*

- וְאֶל-הַפָּרְעֵי. *Et felices sunt qui vias meas custodiunt. Audite disciplinam, et sapite, et ne rejiciatis eam.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ μακάριοι οἱ ὁδοὺς μου φυλάξουσιν (σ. οἱ ὁδοὺς μου φυλάσσοντες). ἀκούσατε παιδείαν (σ. σοφίαν), καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε.⁵⁴
34. מְזוּזֹת פֶּתָחַי. *Postes ostiorum meorum.* Ο'. σταθμούς ἐμῶν εἰσόδων. Θ. φλιάς θυρῶν μου.⁵⁵
35. בִּי מִצְאֵי מִצְאֵי הָיִים. *Nam qui invenit me, invenit vitam.* Ο'. αἱ γὰρ ἐξοδοὶ μου ἐξοδοὶ ζωῆς. 'Α. Σ. Θ. ὁ γὰρ εὕρων με, εὕρησει ζωήν.⁵⁶
- וְיִפְקֶה רְצוֹן מִיְדוּדָה. *Et impetrat favorem a Jova.* Ο'. καὶ ἐτοιμάζεται θέλησις παρὰ κυρίου. Σ. καὶ ἀρύεται εὐδοκίαν παρὰ κυρίου.⁵⁷
36. חָכַם נַפְשׁוֹ. *Injuriam facit animae suae.* Ο'. ἀσεβοῦσιν εἰς τὰς ἐαυτῶν ψυχάς. 'Α. Σ. ἀδικεῖ ψυχὴν αὐτοῦ.⁵⁸

Cap. VIII. 21. — ἀγαθῶν. ἐὰν — ἀριθμῆσαι.

34. — καὶ ἄνθρωπος — φυλάξει.⁵⁹

CAP. IX.

1. חָצְבָה. *Excidit.* Ο'. καὶ ὑπήρεισε. 'Α. Σ. ἐλατόμησε.¹
2. עָרְבָה. *Instruxit.* Ο'. ἡτοίμασατο. 'Α. παρέταξεν. Σ. προσέθηκεν. Θ. ἐστοίβασεν.²
3. נַעֲרִיתֶיהָ. *Ancillas suas.* Ο'. τοὺς ἐαυτῆς δού-

⁴¹ Syro-hex. ⁴² Nobil. ⁴³ Syro-hex. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. ⁵² Nobil. ⁵³ Syro-hex. ⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Nobil. ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Nobil. ⁵⁹ Syro-hex.

⁵⁰ Nobil. Syrus affert: ⁵¹ Nobil. ⁵² Syro-hex. ⁵³ Idem: ⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Syro-hex. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Syro-hex.

lous. 'A. παιδίσκας. Σ. κοράσια. Θ. νεά-
νιδας.³

3. עַל־בְּפִי כְרָתִי. Super dorsa excelsorum
(locorum) urbis. Ο'. μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος
— ἐπὶ κρατῆρα, λέγουσα. 'A. ἐπὶ ὕψεων ...
Σ. Θ. ... πλόεως.⁴

4. סְתִידִי. Stolidus. Ο'. ἄφρων. Σ. νήπιος.⁵
לִי. Ei. Ο'. Vacat. ✕ αὐτοῖς.⁶

6. עֲזַבְתִּי כְּתִידִי. Relinquitte stoliditatem, et
vivete. Ο'. ἀπολείπετε ἀφροσύνην, ἵνα εἰς τὸν
αἰῶνα βασιλεύσητε. 'A. Σ. Θ. καταλίπετε
ἀφροσύνην, καὶ ζήσεσθε.⁷

יִנְאֲשֶׁרִי בְּדֶרֶךְ בִּינָה. Et incedite in via intelli-
gentiae. Ο'. καὶ κατορθώσατε ἐν γνώσει σύνε-
σιν. 'A. Σ. καὶ κατευθύνθητε ἐν ὁδῷ συνέ-
σεως.⁸

7. לִי. Irrisorem. Ο'. κακούς. Σ. Ε'. λοιμόν.
Θ. χλευαστήν.⁹

וּמִכִּיחַ לְרָשָׁע מוֹמוֹ. Et qui arguit impium,
macula ejus (maculam sibi parat). Ο'. ἐλέγχων
δὲ τὸν ἀσεβῆ μωμῆσεται ἑαυτὸν. Ὡς οἱ γὰρ
ἐλέγχοι τῷ ἀσεβεῖ μώλωπες αὐτῷ.¹⁰

8. וַיֵּאֱהָבֵנִי. Et amabit te. Ο'. καὶ ἀγαπήσει σε,
ὥς ἄφρονα, καὶ προσθήσει τοῦ μισῆσαί σε.¹¹

✕

³ Nobil. ⁴ Idem. Obelus est in Syro-hex. ⁵ Idem.

⁶ Syro-hex. in textu. ⁷ Cod. 248. Nobil. affert: 'A. Σ. Θ. καταλίπετε. Pro ἵνα — βασιλεύσητε Syro-hex. habet, καὶ ζήσατε (سبح), pergens: — καὶ ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα βιώσῃτε (حيو), B10CHTE), καὶ κατορθώσατε ἐν γν. σύνεσιν. 'A. Haec autem, ἵνα βιώσῃτε, post φρόνησιν inferunt Comp., Ald., Codd. III, 23, alii. ⁸ Nobil. Post σύνεσιν duplex versio, καὶ ὁρθῇ ὁδῷ φρονήσατε παιδείαν, legitur in Cod. 248, et in marg. Cod. 161. ⁹ Syro-hex. حصل. ¹⁰ Idem. ¹¹ Sic sub

ω Syro-hex. "In plerisque libris [Ald., Codd. 23, 68, aliis] haec sequuntur: οἱ γὰρ κ. τ. εἰ. Scholion: Οὗτος ὁ στί-
χος οὐ κείται οὔτε ἐν τοῖς λοιποῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο'."—Nobil.

¹¹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 254. Cod. Alex., alii: καὶ ἀγαπήσει σε, ἀσοφον, καὶ μισήσει σε. ¹² Nobil. ¹³ Idem. Post — κακὰ. 'A. (sic) Syro-hex. in marg. affert: υἱὸς πεπαι-
δευμένος σοφὸς ἔσται, τῷ δὲ (καὶ τῷ Syro-hex.) ἄφρονι διακῶφ
χρήσεται. Eadem habent Cod. 23, alii, ex Cap. x. 4, ubi
itidem Hebraea vacant, huc relata. ¹⁴ Syro-hex. in

12. הִלֵּלְתִּי. Si vero irriseris. Ο'. ἐὰν δὲ κακὸς
ἀποβῇς. Σ. καὶ λοιμὸς γένη.¹²

לְבַדְךָ תִּשָּׂא. Tu solus feres. Ο'. μόνος [ἀν]
ἀντλήσεις — κακὰ. 'A. Σ. Θ. μόνος βαστάξεις.¹³
Ο'. — δς ἐρείδεται — ἀκαρπία. 'A. 'Ως οἱ
'Εβραῖοι καὶ οἱ λοιποί.¹⁴

13. מִן — מִשָּׁתִּי. Ο'. γυνή — αἰσχύνην. 'Ως
οἱ 'Εβραῖοι καὶ οἱ λοιποί.¹⁵

16. מִי־סְתִידִי. Quisquis stolidus est. Ο'. δς ἐστὶν
ὕμῶν ἀφρονέστατος. Σ. Ε'. τίς νήπιος.¹⁶

18. מַנֶּסֶת. Manes. Ο'. γηγενεῖς. 'A. Ε'. ρα-
φαεῖν. Σ. θεομάχοι. Θ. γίγαντες.¹⁷

בְּבִצְבָּתִי שְׂאֵלֵי קְרָאִי. In profundis orci sunt
conviviae ejus. Ο'. καὶ ἐπὶ πέταυρον ἔδου
συναντᾷ. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐπὶ τοῖς βαθέσι τοῦ
ἔδου οἱ κλητοὶ αὐτῆς.¹⁸

Ο'. οὕτως γὰρ διαβήση ὕδωρ ἀλλότριον. Alia
exempl. add. καὶ ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλό-
τριον.¹⁹

Cap. IX. 2. — εἰς κρατῆρα. 'A. 10. — τὸ δὲ (sic)
γῶναι — ἀγαθὴς. 'A. 12. — καὶ τοῖς πλησίον. 'A.
18. — ἀλλὰ ἀποπήδησον, μηδὲ (sic) χρονίσῃς ἐν τῷ
τόπῳ αὐτῆς (sic), μηδὲ ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα (sic)
πρὸς αὐτήν. οὕτω γὰρ διαβήση ὕδωρ ἀλλότριον, καὶ
ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλότριον. ἀπὸ δὲ — ἔτη. 'A.²⁰

✕

marg. ✕ חַיִּים חַיִּים חַיִּים. Idem in textu
ποιμανεῖ pro ποιμαίνει habet, et sub asteriscis, non sub obelis,
verba quae in Hebraeo desiderantur, repraesentat. Aliae
difficultates, e quibus Middeldorpius expedire se non posse
fatetur, revera nullae sunt. Nam siglum (in cod. III)
tam in textu quam in margine, non Tres interpretes signi-
ficat, sed, uti nos certiores fecit Ceriani noster, ex usu
codicis est merus index, ut (sic) in initio v. seq., ubi
nota marginalis prorsus eadem est. ¹⁵ Syro-hex.

¹⁶ Idem: ✕ حبل حبل حبل. ¹⁷ Nobil., qui 'A.
pro 'A. E. affert. Syro-hex. حبل حبل حبل. ✕ حبل حبل حبل. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 5.
Psal. lxxxvii. 11. ¹⁸ Nobil. Syrus affert: Οἱ λοιποὶ
καὶ ἐπὶ τοῖς βαθέσι (حبل حبل). Regius unus apud
Montef. ex Procopio: τὸ δὲ, ἐπὶ πέταυρον ἔδου, οἱ λοιποί, ἐν
βαθέσιν, εἴπον. ¹⁹ "In nonnullis libris [Cod. Alex., aliis,
et Syro-hex.] haec sequuntur, quae in uno libro sunt sub
asterisco."—Nobil. ²⁰ Syro-hex.

CAP. X.

1. **כְּשִׁלִי שְׁלֹמֹה**. *Proverbia Salomonis*. O'. Vacat.
Aliud exempl. αὐτὸν Σαλωμώνος.¹
2. **רָשָׁע**. *Impietatis*. O'. ἀνόμους. 'A. ἀσεβείς.
Σ. παρανόμων. Θ. Ε'. ἀσεβείας.²
3. **לֹא יִרְעִיב**. *Non sinit esurire*. O'. οὐ λιμοκτο-
νήσει. Σ. Θ. οὐ λιμαγχονήσει.³
נֶפֶשׁ צַדִּיק. *Animam justī*. O'. ψυχὴν δικαίαν.
Οἱ λοιποὶ δικαίον.⁴
4. **Ⲭ** υἱὸς πεπαιδευμένος — χρῆσεται **ⲥ**. 'Ως ὁ
'Εβραῖος καὶ ὡς οἱ λοιποί.⁵
5. **אִגֵּר בְּנֵן מִשְׁכִּיל**. *Qui colligit in aestate
filius prudens est*. O'. διεσώθη ἀπὸ καύματος
υἱὸς νοήμων. 'Ως ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί.⁶
Σ. συνάξας ἐν ἀμνητῷ υἱὸς φρόνιμος.⁷
בֶּן מִבִּישׁ. *Filius pudefaciens*. O'. υἱὸς παρά-
νομος. 'A. (υἱὸς) αἰσχύνης.⁸
6. **הַמָּס**. *Violentia*. O'. πένθος ἄωρον. 'A. Σ.
ἀδικίαν. Θ. ἀρπαγὴν.⁹
7. **צַדִּיק**. *Justi*. O'. δικαίον. Οἱ λοιποὶ δικαίον.¹⁰
לְבָרָכָה. *Benedictioni*. O'. μετ' ἐγκωμίων. 'A.
εἰς εὐλογίαν.¹¹
8. **רִירֵב**. *Putrescet*. O'. σβέννυται. 'A. Σ. σαπῇ-
σεται.¹²
9. **יִלְכֵּט**. *Praeceptum*. O'. ὑποσκελισθήσεται.
'A. δαρήσεται. Σ. βασανισθήσεται. Θ. φυ-
ρήσεται.¹³
10. **בְּתוֹם**. *In integritate*. O'. ἀπλῶς. 'A. Σ. (ἐν)
ἀπλότητι.¹⁴

✠

CAP. X. ¹ Syro-hex. in textu: ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ.
² Idem: ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ.
³ Nobil. ⁴ Syro-hex. ⁵ Sic sub
asterisco (non, ut Middeld. edidit, sub ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ; nam ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ, cum
una lineola perpendiculari super ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ, est index ad marginem
lectorem ablegans) Syro-hex., qui in marg. notat:
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. ⁶ Syro-hex. (In
textu Middeld. dedit ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ; sed γ, cum quatuor lineolis
super ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ, indicī tantum inservit.) ⁷ Nobil.
⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Nobil.
¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Syro-hex. ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ.
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem.

9. **בְּחִיָּה**. *Tuto*. O'. πεποιθώς. 'A. ἀμερίμνος (α.
ἀμέριμνος). Ε'. ὡσαύτως, πεποιθώς.¹⁵
וּמַעֲרֵץ. *Qui autem pervertit*. O'. ὁ δὲ δια-
στρέφων. Σ. (ὁ δὲ) στρεβλῶν.¹⁶
11. **פִּי צַדִּיק**. *Os justī*. O'. ἐν χειρὶ δικαίου. 'A.
Σ. στόμα (δικαίου).¹⁷
12. **מִדְּנִים**. *Rixas*. O'. νεῖκος. Σ. Θ. μάχας.¹⁸
וְעַל כָּל-פִּשְׁעֵים תִּכְסֶּה אֱהָבָה. *Sed super om-
nia delicta operit amor*. O'. πάντας δὲ τοὺς
μὴ φιλονεικούντας (alia exempl. ἀδικούντας)¹⁹
καλύπτει φιλία ('A. Σ. ἀγάπη²⁰). 'A. Θ. καὶ
ἐπὶ πάσας ἀθεσίας (Σ. ἀδικίας. Ε'. ἀδικίας) καλύψει
ἀγάπη.²¹
13. **בְּשִׁפְתָּי נְבוֹן תִּמְצֵא חֲכָמָה**. *In labiis intelli-
gentis invenitur sapientia*. O'. δς ἐκ χειλέων
προφέρει σοφίαν. 'A. Σ. Θ. ἐν χεῖλεσι σοφοῦ
εὐρεθήσεται σοφία.²²
וְהַשֵּׁבֶט לִגְוִי חֲסִידֵי. *Sed virga erit dorso in-
sipientis*. O'. ῥάβδος τύπτει ἄνδρα ἀκάρδιον.
Θ. καὶ ῥάβδος ἐν νώτῳ ὑστερουμένῳ καρδίας.²³
14. **חֲכָמִים יִצְפְּנוּ דַעַת**. *Sapientes abscondunt scien-
tiam*. O'. σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν. 'A. . .
συγκρύψουσι γνώσιν.²⁴
אֱוִילִים. *Stulti*. O'. προπετοὺς. 'A. Θ. Ε'.
ἄφρονος. Σ. ἀσεβοῦς.²⁵
15. **יְרוּשָׁלַם**. *Urbs roboris sui*. O'. πόλις ὀχυρὰ
Ⲭ Πάντες αὐτῷ **ⲥ**.²⁶ Θ. (πόλις) κράτους αὐ-
τοῦ.²⁷
מַחֲתָת. *Pavor*. O'. συντριβὴ δέ. Σ. δειλία.²⁸
דָּלִים. *Pauperum*. O'. ἀσεβῶν. Alia exempl.
ἀσθενῶν.²⁹ 'A. Θ. ἀραιῶν. Σ. Ε'. πτωχῶν.³⁰

✠

¹⁵ Idem. "Unus Reg. ex Procopio habet: ἀντὶ τοῦ νεῖκος
οἱ λοιποὶ, ἀντιδικίας. Qui ἀντιδικίας vertit est fortasse Aquila,
ut infra Cap. xix. 13."—Montef. ¹⁶ Schol. apud Nobil.
Syro-hex. in marg. ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. Est lectio
Cod. 23. ²⁰ Nobil. ²¹ Syro-hex. ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ.
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. ²² Nobil. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Syro-hex. ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ.
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. ²⁶ Syro-hex. in textu:
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ. ²⁷ Nobil.
²⁸ Nobil. affert: Schol. δειλία ἀσεβῶν. Est Symmachi, ut
videtur. Cf. ad v. 29. ²⁹ Sic Cod. 23. Syro-hex.
ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ. ³⁰ Syro-hex. ⲕⲁⲓⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲥⲁⲓ.

16. תְּבוּיָאָה. *Quaestus*. Ο'. καρποί. 'Α. Σ. Θ. γενήματα. Ε'. γενήματα.³¹
17. אֲרֵץ לְחִיִּים שׁוֹמֵר מִסֶּר. *Semita ad vitam est qui custodit disciplinam*. Ο'. ὁδὸς δικαίας ζωῆς φυλάσσει παιδεία. Σ. τρίβος εἰς ζωὴν φυλάσσόντων παιδείαν.³² Θ. τρίβος εἰς ζωὴν τοῖς φυλάσσουσιν παιδείαν.³³ "Αλλος· ὁδὸς ζωῆς φυλάσσει ἀκάκους.³⁴
- וְעֹבֵד תּוֹכַחַת מִתְּעָה. *Qui autem deserit reprehensionem errat*. Ο'. παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται. 'Α. Σ. Θ. ὁ δὲ ἐγκαταλιμπάνων ἐλέγχους...³⁵ Θ. καὶ ὁ ἀφίεις ἐλέγχους πλανᾶται.³⁶
18. שֶׁפְּתֵי-שָׁקָר. *Labia mendacii*. Ο'. χεῖλη δέ-καia. 'Α. Θ. (χεῖλη) ψεύδους. Σ. (χεῖλη) ἀδικα.³⁷
- וְהָיָה. *Infamiam*. Ο'. λοιδορίας. 'Α. Θ. ψόγον. Σ. Ε'. ἔχθραν.³⁸
19. פֶּשַׁע. *Delictum*. Ο'. ἁμαρτίαν. Σ. παράπτωμα.³⁹
20. נִבְחָר. *Praestantissimum*. Ο'. πεπυρωμένος. 'Α. Σ. ἐκλεκτός.⁴⁰
- וְנִמְעָט. *Perpaucum*. Ο'. ἐκλείψει. 'Α. ὡς ὀλίγον. Σ. εὐτελής. Θ. ὡς μικρόν.⁴¹
21. יָרְעוּ רַבִּים. *Pascunt (erudiant) multos*. Ο'. ἐπίσταται ὑψηλά. 'Α. ποιμαίνουνσι πολλούς.⁴²
- וְנִמְוָה. *Per insipientiam moriuntur*. Ο'. ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν. 'Α. ἐν ἐνδείᾳ καρδίας ἀποθανοῦνται.⁴³
22. הִיא דִּית. *Illa ditat*. Ο'. ἐπὶ κεφαλὴν

δικαίου αὕτη πλουτίζει.⁴⁴ 'Α. Σ. Θ. αὕτη πλουτίζει.⁴⁵

22. וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִצָּב. *Nec addit molestiam cum ea*. Ο'. καὶ οὐ μὴ προστεθῇ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ. Θ. καὶ οὐ προσθήσει κόπον (s. πόνον) μετ' αὐτῆς.⁴⁶
23. כִּשְׁחָץ לְכִסִּיל עֲשׂוֹת וְחָם. *Quasi jocus est stulto patrare scelus*. Ο'. ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά ('Α. Θ. Ε'. ἀνομίαν. Σ. κηλῖδα⁴⁷). 'Α. ὡς γέλως τῷ ἀνοήτῳ ποιῆσαι ἀνομίαν.⁴⁸
25. וְשָׁרֵץ. *Imprius*. Ο'. ἀσεβής. Οἱ λοιποὶ ὡς οἱ Ο'.⁴⁹
- וְיָדִיק יְסוֹד עֲזָלָם. *Et justus est fundamentum sempiternum*. Ο'. δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. Θ. ὁ δὲ δίκαιος θεμέλιος αἰώνιος.⁵⁰
28. תּוֹכַחַת צַדִּיקִים. *Spes justorum*. Ο'. ἐγγυρο-νίζει δικαίους. 'Α. παραδοκία.. Σ. ὑπομονή.. Θ. προσδοκία δικαίων.⁵¹
29. מִנִּימֶנְטוּם יְהוָה. *Munimentum est integro via Jovae*. Ο'. ὀχύρωμα ὁσίου φόβος (Οἱ λοιποὶ· ὁδὸς⁵²) κυρίου. 'Α. δικαίωμα (fort. κραταίωμα) τῷ ἀπλῷ ὁδὸς κυρίου.⁵³ Σ. Θ. κραταίωμα τῷ τελείῳ (ὁδὸς κυρίου).⁵⁴ "Αλλος· τῷ ἀκάκῳ.⁵⁵
- וְרַחֲמֵי. *Pavor*. Ο'. συντριβή. Σ. δειλία.⁵⁶
30. בִּלְיָמוֹת. *Non vacillabit*. Ο'. οὐκ ἐνδώσει. 'Α. οὐ μὴ σφαλῇ. Σ. Θ. οὐ σαλευθήσεται.⁵⁷
31. צַדִּיק. *Justi*. Ο'. δικαίον. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, δικάιον.⁵⁸

Ad אֲרֵץ in codice apposita est Graeca vox ΑΡΕΩΝ (sic). Cf. Hex. nostra ad Psal. lxxxi. 3. Jerem. xxxix. 10.
³¹ Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. γενήματα (sic). Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ³² Nobil. ³³ Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁴ Schol. ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁵ Nobil. ³⁶ Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁷ Nobil. ³⁸ Nobil. affert: 'Α. Θ. ψόγον. Plenius Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ³⁹ Nobil. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Verba, ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, quae a v. 6 petita sunt, absunt a Cod. 23 et Syro-hex. In Cod.

Alex. αὕτη πλουτίζει non habetur. ⁴⁵ Syro-hex. in textu: ܠܐ ܕܥܝܢܐ (αὕτη) ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ⁴⁶ Syro-hex. ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܠܐ ܕܥܝܢܐ. ⁴⁷ Idem: ܠܐ ܕܥܝܢܐ ܠܐ ܕܥܝܢܐ. In textu pro κακά Cod. 23 et Syro-hex. ἀσεβήματα (ܠܐ ܕܥܝܢܐ) habent. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Idem. ⁵² Pro φόβος solus Syro-hex. in textu offert ὁδὸς (ܠܐ ܕܥܝܢܐ), cum nota: Οἱ λοιποὶ ὁσαύτως. ⁵³ Cod. 248. Nobil. affert: 'Α. τῷ ἀπλῷ. ⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ "Alius interpres."—Nobil. ⁵⁶ Nobil. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Syro-hex. in marg. affert: δικάιον. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, δικάιον.

31. תַּהֲפֻזוֹת. *Perversitatum.* O'. ἀδίκων. 'A. Θ. *perversi.* Σ. E'. στρεβλῶν.⁶⁰

32. נִרְעִין. *Norunt.* O'. ἀποστάζει. *Alia exempl.* ἐπίσταται.⁶⁰ 'A. Θ. E'. γνῶσκονται.⁶¹

תַּהֲפֻזוֹת. *Perversitates.* O'. ἀποστρέφεται. *Alia exempl.* καταστρέφεται.⁶² 'A. Θ. στρεβλά.⁶³

Cap. X. 8. — σκολιάζων 4. 26. — βλαβερόν 4.

32. — ἀνδρῶν 4.⁶⁴

CAP. XI.

1. מֵאֲזוּזֵי מֶרְמָה. *Bilances fraudis.* O'. ζυγοὶ δόλιοι. 'A. Σ. ζυγία ἐπιθέσεως.¹

שָׁלֵם. *Integrum.* O'. δίκαιον. 'A. τέλειον. Σ. πλήρες.²

2. וְאֵת-צְנוּעִים חֶכְמָה. *Sed cum modestis sapientia.* O'. στόμα δὲ — ταπεινῶν 4 μελετᾷ σοφίαν. Σ. παρὰ δὲ τοῖς ἐπιμελέσει σοφία.³ Θ. καὶ μετὰ ἐπεικῶν σοφία.⁴

3. תַּמַּת יִשְׂרָאֵל וְסֻלָּה בְּגֵדִים יִשְׂרָאֵל. *Integritas rectorum ducit eos; sed pravitas perfidorum perdit eos.* O'. ἀποθανὼν δίκαιος ἔλιπε μετὰ-μελον, — πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπίχαρτος ἀσεβὼν ἀπώλεια 4.⁵ ✕ Θ. τελειότης εὐθέων ὀδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθετούντων προνομεύσει αὐτούς 4.⁶

4. לֹא-יִוָּעֵל הוֹן עֲבָרָה וְיִדְקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת.

⁶⁰ Syro-hex. (qui in textu habet ἀδίκων): ♦ .ל. א. פסל. (Ad פסל cf. Bickell in *Glossario ad S. Ephraemi Carm. Nisib.* p. 42.) ⁶⁰ Sic Codd. 23, 252. Syro-hex. נִרְעִין. Nobil. quasi scholium affert.

⁶¹ Syro-hex. ♦ .ל. א. נִרְעִין. Nobil.: 'A. Θ. γνῶσκονται.

⁶² Sic Codd. 103, 106, alii. Nobilio est scholium. Syro-hex. in marg. ♦ .ל. א. פסל. ⁶³ Syro-hex. ♦ .ל. א. פסל.

⁶⁴ Syro-hex.

CAP. XI. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem. Obelus est in Syro-hex. ⁴ Nobil., Cod. 248, et (cum Σ. pro Θ.) Cod. 161. Syrus affert: ♦ .ל. א. פסל. סח. סח. סח. סח.

⁵ Obelus est in Syro-hex., qui hunc et sequentes versiculos sic disponit: ✕ Θ. τελειότης—προνομεύσει αὐτούς 4. οὐκ ὠφελήσει—ἀπὸ θανάτου. ἀποθανὼν—ἀπώλεια 4. ⁶ Syro-hex.

Non prosunt opes in die irae; sed justitia liberat a morte. O'. Vacat. ✕ οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, δικαιοσύνη δὲ ρύσεται ἀπὸ θανάτου.⁷

5. וּבִרְשָׁעוֹ יִפֹּל רָשָׁע. *Sed per improbitatem suam cadit improbus.* O'. ἀσεβεία δὲ περιπίπτει ἀδικία. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐν ἀσεβείᾳ αὐτοῦ πεσεῖται ὁ ἀσεβής.⁸

6. יִשְׂרָאֵל. *Rectorum.* O'. ἀνδρῶν ὀρθῶν. 'A. Σ. Θ. εὐθέων.⁹

וּבְדַחַת בְּגֵדִים יִלְכְּדוּ. *Sed in nequitia perfidorum capiuntur (ipsi).* O'. τῇ δὲ ἀπωλείᾳ (*alia exempl.* ἀβουλία; *alia, ἀσεβείᾳ*¹⁰) αὐτῶν ἀλίσκονται παράνομοι. 'A. Σ. Θ. ἐν δὲ τῇ ἀδικίᾳ οἱ ἀδικούντες συλληφθήσονται.¹¹

7. תוֹחֶלֶת. *Spes.* O'. καύχημα. Θ. προσδοκία.¹²

8. מִצָּרָה נִחְלָץ. *Ex angustia liberatur.* O'. ἐκ θήρας ἐκδύνει. Σ. ἐκ θλίψεως ἐρρύσθη.¹³

רָשָׁע. *Improbos.* O'. ὁ ἀσεβής. Καὶ οἱ λοιποὶ ὁ ἀσεβής.¹⁴

9. בֶּפֶה הָיָה יִשְׁחָתוּ רֵעֵהוּ. *Ore impius perdit amicum suum.* O'. ἐν στόματι ἀσεβῶν παγίς πολιταῖς. 'A. Σ. Θ. ἐν στόματι ὑποκριτῆς διαφθείρει τὸν πλησίον αὐτοῦ.¹⁵

וּבִדְעָתָם יִדְּיָקִים יִחְלָצוּ. *Scientia autem justi liberantur.* O'. αἴσθησις δὲ δικαίων εὐθόδος. 'A. καὶ ἐν γνώσει δίκαιοι ρυσθήσονται.¹⁶

in textu. Sic sub simplici aster. Codd. 23, 248, 252, et sine aster. Cod. Alex., alii. Pro εὐθέων, quod ediderunt Nobil. et Montef., Codd. 106, 157, 297 εὐθείων habent. Cf. ad v. 11. ⁷ Sic sub aster. iidem tres codd. Syrus sine aster. affert, et καὶ δικ. pro δικ. δέ. ⁸ Nobil. Syro-hex. affert: Θ. καὶ ἐν ἀσεβείᾳ αὐτοῦ πεσεῖται; et ad ἀδικία (in lectione, ἀσεβείᾳ δὲ π. ἀδικία): Οἱ λοιποὶ ὁ ἀσεβής. ⁹ Nobil., ubi εὐθείων scriptum. ¹⁰ "In aliis libris [Comp., Ald., Cod. Alex., aliis] est ἀβουλία. Procopius legit ἀσεβεία, et Schol. ἀσεβεία αὐτῶν."—Nobil. Syro-hex. in textu habet ἀβουλία (♦ .ל. א. פסל); in marg. autem, ἀσεβεία (♦ .ל. א. פסל). ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem.

¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Nobil., qui ἐποκρινῶν habet. Drusii emendatio est ὑποκριτής. ¹⁶ Nobil.

10. תַּעֲלֵץ קָרָה. *Exsultat civitas*. Ο'. κατώρθωσε πόλιν. Σ. ἀγαλλιάσονται πόλεις. Θ. εὐφρανθήσονται.¹⁷
וּבְאַבְרָם רָשָׁעִים רָחָה. *Et in perditione improborum est jubilum*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα.¹⁸
11. בְּבִרְכַּת יִשְׂרָאֵל תָּרוּם קָרָה. *Per benedictionem rectorum exaltatur civitas*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις.¹⁹
תִּהְרָם. *Diruitur*. Ο'. κατεσκάφη. 'Α. Σ. Θ. καθαιρεθήσεται.²⁰
12. בָּז. *Qui despicit*. Ο'. μυκτηρίζει. 'Α. Σ. Θ. ἐξουθενεῖ.²¹
13. הוֹלֵךְ רָכִיל. *Obtrectator*. Ο'. ἀνὴρ δίγλωσσος. 'Α... διάβολος. Σ... δόλιος.²²
סֹד. *Arcanum*. Ο'. βουλὰς. 'Α. ἀπόρρητον. Σ. μυστήριον.²³
וְנֶאֱמָן־רֶחֶם. *Qui autem fidelis animi est*. Ο'. πιστὸς δὲ πνοῇ. 'Α. Σ... πνεύματι.²⁴
רֶחֶם. *Celat rem*. Ο'. κρύπτει πράγματα. Σ. σκέπει λόγους.²⁵
14. בָּאֵין תַּחְבֻּלוֹת וּפְלָעַם. *In defectu gubernationum corruiit populus*. Ο'. οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα. Θ. ἐν ἀνοησίᾳ πεσεῖται λαός.²⁶
בְּרַב יוֹעֵץ. *In multitudīne consiliariorum*. Ο'. ἐν πολλῇ βουλῇ. Σ. Θ. (ἐν) πολυβούλῳ.²⁷
15. וְשֹׂנֵא תוֹקְעִים בּוֹטֵחַ. *Qui autem odit spon-*
- dentes, securus (vivit)*. Ο'. μισεῖ δὲ ἤχον ἀσφαλείας. Σ. ὁ δὲ μισὼν ἐμπαγὰς πέποιθεν. Θ. καὶ μισῶν παριδευθῆναι πεποιθήσει.²⁸
16. אִשָּׁתָּהּ חֵן תִּתֶּמְךָ כְּבוֹד. *Mulier gratiae (gratiosa) assequitur gloriam*. Ο'. γυνὴ εὐχάριστος ('Α. Σ. Θ. χάριτος²⁹) ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν. Σ. (γυνὴ) ἀγαθὴ ἀνβέξεται δόξης.³⁰
וְעֲרִיעִים יִתְכַּבְּרוּ עֹשֶׂר. *Et potentes assequuntur divitias*. Ο'. οἱ δὲ ἀνδρείοι ἐρείδονται πλούτῳ. Θ. διακόπτοντες ἐπιλήψονται πλούτου.³¹
17. גִּמְלָה נָפְשׁוֹ. *Benefacit sibi ipsi*. Ο'. τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ. 'Α. Θ. ἀμβίβεται... Σ. εὐεργετὶ ψυχὴν αὐτοῦ.³²
וְעֵכָר שָׂאָרוֹ. *Qui autem affligit carnem suam*. Ο'. ἐξολλύει δὲ αὐτοῦ σῶμα. Σ. ταρασσει δὲ οἴκους ἑαυτοῦ.³³
19. וּמִרְדָּף רָעָה לְמוֹתוֹ. *Et qui sectatur malitiam, ad mortem suam (tendit)*. Ο'. διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον. 'Α. Σ. Θ. καὶ καταδιώκων κακίαν εἰς θάνατον αὐτοῦ.³⁴
20. עֲקֹשֶׁת־לֵב. *Perversi corde*. Ο'. διεστραμμέναι ὁδοί. 'Α. Σ. Θ. στρεβλοκάρδιοι.³⁵
וְרִצּוֹנוֹ. *Sed deliciae ejus*. Ο'. προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ. 'Α. Θ. εὐδοκία... Σ. θέλημα δὲ αὐτοῦ.³⁶
21. לֹא־יִנָּקָה רָע. *Non impunis erit malus*. Ο'. οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται (alia exempl. add. κακῶν³⁷). 'Α. ὡς οἱ Ο', κακῶν.³⁸

¹⁷ Nobil. ¹⁸ Sic sub aster. Cod. 23, et *alius liber* apud Nobil. Theodotionis nomen e Syro-hex. accessit, qui in textu affert: ✕ Θ. ἐν ἀγαθοῖς—ὑψωθήσεται πόλις 4.
¹⁹ Idem. ²⁰ Nobil. Syro-hex. in textu κατασκαφήσεται; in marg.: Οἱ λοιποὶ καθαιρεθήσεται (وَحُفَّتْ). ²¹ Nobil.
²² Idem. Ad Aquilam cf. Hex. nostra ad Jerem. vi. 28.
²³ Nobil. ²⁴ Idem. ²⁵ Nobil. affert: Σ. σκοπεῖ λόγους. Montef. probabiliter conjecit σκέπει. Cf. ad Cap. xii. 16.
²⁶ Nobil. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. Pro Hebraeo עֲרִיעִים, *infingentes*, Sym. vocabulum formae insolentis posuit ἐμπαγὰς, quod ab ἐμπήγαις, *infusiones*, sensu non distare videtur. Vulgo vertunt *laqueos* (πάγας). ²⁹ Hieron. in Comment. ad Ephes. (Opp. T. VII, p. 641): "Unde et in Proverbiis puto ita scriptum: γυνὴ εὐχάριστος ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, mulier

grata suscitāt viro gloriam, pro eo quod est *gratiosa*. Videremur vim facere Scripturae, et *gratias agentem* mulierem pro *gratiosa* audacter accipere, nisi et ceterae editiones nostrae opinioni congruerent. Aquila enim et Theod. et Sym. ita posuerunt, γυνὴ χάριτος, id est, *mulier gratiosa*, et non εὐχάριστος, quod ad actionem pertinet gratiarum." ³⁰ Nobil. Propius ab Hieron. abest Syrus noster, qui Symmacho tribuit (عَفَا لَهَا), quod non cum Middeld. εὐχάριστος (عَفَا لَهَا), sed εὐχαρις sonare putarim. ³¹ Nobil. ³² Idem. ³³ Idem. Pro οἴκους Schleusner. tentat οἰκείους, non male. ³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 68, alii, et Syro-hex. ³⁸ Syro-hex.

21. וְנֹרַע יַדְיָקִים נִמְלֵט. *Sed posteritas justorum servabitur.* Ο'. ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πιστόν. 'Α. καὶ σπέρμα δικαίων περισωθήσεται.³⁹
22. אָנְנִי אָזְבִּיב. *Annulus aureus.* Ο'. ὥσπερ ἐνώτιον ✕ χρυσοῦν.⁴⁰
23. אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם. *Mulier pulcra, a qua recessit sapor.* Ο'. οὕτως γυναικὶ κακόφρωνι κάλλος. Σ. Θ. γυνὴ καλὴ καὶ κακόφρων.⁴¹
24. אֵשׁ מִפֶּה. *Est qui largiter dat.* Ο'. εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπείροντες. 'Α. Σ. ἔστι σκορπίζων.⁴² 'Α. Σ. Θ. . . σκορπίζοντες.⁴³
25. אֵשׁ מִפֶּה. *Et qui parcat (pecuniae).* Ο'. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες.⁴⁵ 'Α. Σ. ὁ δὲ φειδόμενος.⁴⁶
26. מִיֶּשֶׁר אֶף-לִמְחִסּוֹר. *Plus justo, tantummodo ad egestatem.* Ο'. ἔλαττονούνται. Θ. ἀπὸ εὐθύτητος εἰς ὑστέρημα.⁴⁷
27. תִּשְׁן. *Pinguetiet.* Ο'. πᾶσα ἀπλῇ. 'Α. Σ. Θ. πιαυθήσεται.⁴⁸
28. וְיִמְרָה גַם-חֲוִיָּהּ. *Et qui rigat, etiam ipse rigabitur.* Ο'. ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐσχήμων. Σ. ὁ δὲ μέθυστος καίγει αὐτὸς πρωϊνός.⁴⁹
29. מִכֶּנֶן בָּר יִקְבְּהוּ לְאִים. *Qui prohibet frumentum, maledicit ei populus.* Ο'. ὃς ὁ συνέχων (alia exempl. συνάγων⁵⁰) σίτον, ὑπολείπειτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι.⁵¹ 'Α. . . καταράσσονται

αὐτὸν φυλαί.⁵¹ Σ. ὁ κωλύων (σίτον) λαοκατάρατος. Θ. ὁ κωλύων (σίτον) δημοκατάρατος.⁵²

30. מִשְׁבִּיר. *Vendit.* Ο'. τοῦ μεταδιδόντος. 'Α. Θ. πιπράσκοντος. Σ. παλυντός.⁵³
31. שֹׁחַר טוֹב יִבְקֹשׁ רָצוֹן. *Qui sectatur bonum, quaerit gratiam.* Ο'. τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ χάριν ἀγαθῇ. 'Α. ὀρθρισμὸς ἀγαθοῦ ζητεῖ εὐδοκίαν.⁵⁴ 'Αλλος ζητεῖ δεκτόν.⁵⁵
32. בְּעֶשְׂרוֹ. *Divitiis suis.* Ο'. ἐπὶ πλούτῳ ✕ Πάντες αὐτοῦ.⁵⁶
33. וְנִכְנַעְלָה יַדְיָקִים וְיָפְחוּ. *Sed tanquam folium virens justi florebit.* Ο'. ὁ δὲ ἀντιλαμβανόμενος δικαίων οὗτος ἀνατελεῖ. Σ. ὡς θαλλὸς δίκαιοι βλαστήσουσιν.⁵⁷
34. עֲבַר בֵּיתוֹ. *Qui conturbat domum suam.* Ο'. ὁ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ. 'Α. Σ. Θ. ταράσσων οἶκον (αὐτοῦ).⁵⁸
35. פְּרִי יַדִּיק עֵץ חַיִּים. *Fructus justi est arbor vitae.* Ο'. ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς. 'Α. Σ. Θ. καρποὶ δικαίου ξύλον ζωῆς.⁵⁹
- Cap. XI. 16. + πλούτου ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται.⁶⁰
- CAP. XII.
1. אִתְּבַר דְּעֵת. *Diliget scientiam.* Ο'. ἀγαπᾷ

³⁹ Nobil. ⁴⁰ Syro-hex., superscripto in rasura a prima m. **אָנְנִי אָזְבִּיב**, h. e. Πάντες. "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. 23, 68, aliis] est ἐνώτιον χρυσοῦν."—Nobil. ⁴¹ Nobil. ⁴² Montef. Nobil. affert: Schol. ἀπόλλυται, ἀπέρχεται. Syro-hex. in marg. **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם** (ἀπέρχεται). ⁴³ Syro-hex. **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ "In plerisque libris est, οἱ συνάγοντες τὰ ἀλλότρια."—Nobil. Syro-hex. in textu: οἱ συνάγοντες ὡς τὰ ἀλλότρια.⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Sic Codd. 103, 253, 254. Syro-hex. **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**. Hanc clausulam obelo inflexo transfixit Syrus noster, pergens: **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**, h. e. Middeldorpfio interprete, ὁ συνέχων σίτον οὐκ ἔστιν ἐξ ἔχλου. Absurde! Pro **אִשָּׁה** certissima correctio est **אִשָּׁה**, maledictus [et sic

reapse codex], unde evadit sententia, ὁ συνέχων σίτον δημοκατάρατος. Hujusmodi additamentum exstat in Codd. 23, 161, 252, (in posteriore sub ✕), ὁ τιμιουλκῶν σίτον δημοκατάρατος; quin et Theodotionis versio laudatur, ὁ κωλύων σίτον δημοκατάρατος; neque tamen κωλύων neque τιμιουλκῶν Syrus habuisse videtur, sed συνέχων. ⁵¹ Syro-hex. **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**. Nobil. affert: 'Α. καταράσσονται αὐτόν. ⁵² Nobil. affert: Σ. Θ. ὁ κωλύων. Σ. λαοκατάρατος. Θ. δημοκατάρατος. Syro-hex., ni fallor: Σ. λαοκατάρατος (**אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**). ⁵³ Nobil. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. **אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתָּ מַעַם**. ⁵⁶ ΔΕΚΤΟΝ. ⁵⁷ Syro-hex. Pronomen ἑαυτοῦ (s. αὐτοῦ) est in Comp., Cod. 23, aliis. ⁵⁸ Nobil. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem. ⁶⁰ Syro-hex.

- αἰσθησιν ('A. Σ. Θ. γνώσιν¹). "Αλλος ἀγαπηθήσεται.²
2. מִיְהוּדָה רָצוֹן יִפְקֶי רָצוֹן. *Bonus impetrat favorem a Iova.* Ο'. κρείσσων ὁ εὐρὼν χάριν παρὰ κυρίῳ. 'Α. ἀγαθὸς ὑπερεκχέει εὐδοκίαν παρὰ κυρίου.³
- מַחֲמֹת. *Machinationum.* Ο'. παράνομος. "Αλλος φρόνιμος.⁴
3. לֹא-יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע. *Non consistet homo per impietatem.* Ο'. οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐξ ἀνόμου. 'Α. Σ. (οὐχ) ἐτοιμασθήσεται ἄνθρωπος ἐν ἀσεβείᾳ.⁵
- רֹאשׁ צְדִיקִים בְּלִי-יָמוֹת. *Radix autem justorum non movebitur.* Ο'. αἱ δὲ ρίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται. Σ. . . οὐ σαλευθήσεται.⁶
4. אִשָּׁת חֵיל עֲמַרְתָּ בְּעֶלְהָ. *Mulier strenua est corona mariti sui.* Ο'. γυνή ἀνδρεία (Σ. εὐπορίας. Θ. ισχύος⁷) στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Σ. Ε'. γυνή . . . τῷ ἀνδρὶ στέφανος.⁸
5. מַחְבְּלוֹת רָשָׁעִים. *Consilia impiorum.* Ο'. κυβερνώσι δὲ ἀσεβείς. Θ. καὶ ἐννοήματα ἀσεβῶν.⁹
6. אֲרִיבְדָם. *Insidiari sanguini.* Ο'. δόλιοι ✕ Σ. εἰς αἷμα.^{4, 10} 'Α. Θ. ἐνεδρεύουσιν εἰς αἷμα.¹¹
- יֹשְׁרִים. *Rectorum.* Ο'. ὀρθῶν. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.¹²
8. לְפִי שָׁכְלוּ יְהִלֶּל-אִישׁ. *Pro ratione intelligentiae suae laudabitur vir.* Ο'. στόμα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός. Σ. κατὰ τὴν φρό-

νησιν αὐτοῦ ἐπαινεθήσεται ἀνὴρ.¹³

8. יְהִי לְבוֹ. *Erit contemptui.* Ο'. μυκτηρίζεται. 'Α. ἔσται εἰς ἐξουδένωσιν. Σ. (ἔσται) εἰς καταφρόνησιν.¹⁴
9. נִקְלָה וְעָבֵד לוֹ. *Vilis, sed cui est servus.* Ο'. ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ. Σ. ἄτιμος καὶ δουλεύων ἑαυτῷ.¹⁵
- כִּמְתַּכְּבֵּד. *Quam qui se ipsum honorat.* Ο'. ἡ τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθείς. Σ. ἡ δοξαζόμενος.¹⁶
10. יוֹדֵעַ. *Novit.* Ο'. οἰκτείρει. 'Α. Σ. Θ. γινώσκει.¹⁷
- וְרוֹחֵמִי. *Sed viscera.* Ο'. τὰ δὲ σπλάγχνα. 'Α. καὶ οἱ οἰκτιρμοί.¹⁸
11. וְיִהְיֶה רִיקִים. *Qui autem sectatur levitia.* Ο'. οἱ δὲ διώκοντες μάταια. 'Α. Θ. . . κενά. Σ. ὁ δὲ ἐπισπεύδων εἰς ἀπραγίαν.¹⁹
12. צְדִיקִים. *Iustorum.* Ο'. τῶν εὐσεβῶν. Οἱ λοιποὶ τῶν δικαίων.²⁰
13. בַּפֶּשַׁע שֶׁפְּתִיחַ מוֹקֵשׁ רָע. *In improbitate labiorum est laqueus malus.* Ο'. δι' ἁμαρτίαν χειλῶν ἐμπίπτει εἰς παγίδας. 'Α. δι' ἀθεσίαν χειλῶν σκῶλον κακόν.²¹
- וַיֵּצֵא מִצִּדִּיק. *Egreditur autem ex angustia justus.* Ο'. ἐκφεύγει (alia exempl. ἐξολισθάνει²²) δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος. 'Α. Ε'. καὶ ἐξελεύσεται ἐκ θλίψεως δίκαιος. Σ. καὶ ἐκφεύγεται . . .²³
14. וְגִבּוֹל יְדֵי-אָדָם. *Et actio manuum hominis.* Ο'. ἀνταπόδομα δὲ χειλῶν (alia exempl. χεί-

CAP. XII. ¹ Nobil. ² Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³ Nobil. ⁴ Cod. 161 in marg. ⁵ Nobil. ⁶ Codd. 161, 248. Cod. 161 in marg. habet: αἱ δὲ ρίζαι τῶν ἀσεβῶν (εὐσεβῶν) ἐν οὐρανῶμασι; quae a v. 12 huc translata sunt. Nobil. tamen ad δικαίων notat: Schol. εὐσεβῶν; necnon ad ἐξὺλφ (v. 4): Schol. ἐν οὐρανῶμασι. Easdem lectiones quasi ex alio interp. affert Montef. ⁷ Nobil. Lectio εὐπορίας Aquilam magis quam Symmachum refert. ⁸ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ. Ubi in fine lineae excidit, ut videtur, vocabulum quod τῷ respondet. ⁹ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. ¹⁰ Syro-hex. in textu. ¹¹ Plerique libri [Comp., Codd. 23,

68, alii] habent δόλιοι εἰς αἷμα.—Nobil. ¹² Nobil. ¹³ Idem. Edebatur ἐλθείων. Syro-hex. in textu habet εὐθέων (ܐܝܬܐ ܕܥܝܠܐ), cum nota: Καὶ οἱ λοιποὶ εὐθέων. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Syrus in textu ποιμαίνει (ܥܠܐ) habet; in marg. autem, οἰκτείρει (ܥܠܐ), cum nota hexaplati: Πάντες γινώσκει. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. ²⁰ Syro-hex. "Schol. τῶν δικαίων, quod est in nonnullis libris."—Nobil. ²¹ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ. ²² Sic Codd. 23, 68, 252. Ald. ἐξολισθάνει. Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ. ²³ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ ܕܥܝܠܐ.

- ρῶν²⁴⁾ αὐτοῦ. 'Α. Σ. καὶ ἀμοιβὴ χειρῶν αὐτοῦ.²⁵
14. יָשׁוּב. *Redibit.* Ο'. δοθήσεται. Alia exempl. ἀνταποδοθήσεται. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, ἀνταποδοθήσεται.²⁶
15. לְשִׁמְעַ לְעֵצָה. *Sed qui obtemperat consilio.* Ο'. εἰσακούει δὲ συμβουλίας. Σ. ὁ δὲ ἀκούων βουλῆς.²⁷
16. יָדַע בְּעָסוֹ. *Cognoscitur iracundia ejus.* Ο'. ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ. Σ. δηλώσει θυμὸν αὐτοῦ.²⁸ Θ. γνωρίσει...²⁹
- יָכַסָּה קִלְיוֹן. *Sed qui tegit ignominiam.* Ο'. κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν. Σ. ὁ δὲ σκέπων ἀτιμίαν αὐτοῦ. Θ. καὶ καλύπτων ὕβριν.³⁰
17. יָפִיחַ אֱמוּנָה יְגִיד צָדִיק. *Qui proloquitur veritatem indicat justitiam.* Ο'. ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος. Σ. ἐκφαίνων πίστιν ἀπαγγέλλει δικαιοσύνην.³¹
- יָעֵד שְׁקָרִים מִמֶּנּוּ. *Sed testis mendaciorum dolum (indicat).* Ο'. ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. 'Α. . . ἐπίθεσις. Σ. μάρτυς ψευδὴς δόλος.³²
18. יֵשׁ בּוֹמָה מְדַקְרוֹת חֶרֶב. *Est qui effudit quasi confossiones gladii.* Ο'. εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι μάχαιραι. Σ. . . ὥσπερ κέντημα . . . Θ. ἔστι πεποιθὼς ἐν κεντήματι μαχαίρας.³³
19. תָּכֹן לְעַד. *Consistet in perpetuum.* Ο'. κατορθοῖ μαρτυρίαν. 'Α. Σ. Θ. ἐτοιμασθήσεται εἰς ἔτι.³⁴
- יַעֲרֹא אֶחָד. *Sed dum innuo (ad unum momen-*

- tum). Ο'. μάρτυς δὲ ταχύς. Schol. θυμώδης.³⁵
20. מַכִּינָנְתִּים מַלְוִים. *Machinantium malum.* Ο'. τεκταινομένου κακά. 'Α. Σ. Θ. τεκταινόντων...³⁶
- הִלְיִינִי שְׁלֹם מִחֶמְדָּה. *Sed suadentibus pacem laetitia (evenit).* Ο'. οἱ δὲ βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται (Σ. εὐφραίνονται³⁷). 'Α. Θ. (τοῖς) συμβουλεύουσιν...³⁸ "Ἄλλος" τοῖς δι συμβουλεύουσιν εἰρήνην εὐφροσύνη.³⁹
22. אֱמוּנָה. *Veritatem.* Ο'. πίστεις. 'Α. Θ. Ε'. πίστιν.⁴⁰
- רְצִינָה. *Delectatio ejus.* Ο'. δεκτὸς παρ' αὐτῶ. 'Α. Σ. Θ. εὐδοκία (αὐτοῦ).⁴¹
23. עָרוֹם. *Callidus.* Ο'. συνετός. "Ἄλλος" πανούργος.⁴²
- כָּסָה דַעַת. *Tegit scientiam.* Ο'. θρόνος αἰσθησεως. Σ. καλύψει γνῶσιν.⁴³
- תְּלִיכָה אֵלֶּיךָ. *Praedical stultitiam.* Ο'. συναντήσεται ἀραῖς. 'Α. Θ. καλέσει ἀφροσύνην.⁴⁴
24. יְדֵי הַמְּשֹׁלִים יִמְשְׁלוּ. *Manus sedulorum im-*
perabit. Ο'. χεῖρ ἐκλεκτῶν κρατήσεται εὐχερῶς. 'Α. (χεῖρ) συντεμνόντων . . . Σ. (χεῖρ) πλουσίαν ἐξουσιάσει. Θ. (χεῖρ) ἀνδρείων κυριεύσει.⁴⁵
- לְמַס. *Ad tributum (operam servam).* Ο'. ἐν προνομή. 'Α. Σ. εἰς φόρον.⁴⁶
25. רָחֵק בְּלִבִּי יִשְׁתַּחֲוֶה. *Sollicitudo in corde viri deprimit illud.* Ο'. φοβερὸς λόγος καρδίαν ταρασσεί ἀνδρὸς δικαίου (alia exempl. καρδίαν ἀνδρὸς ταρασσεί⁴⁷). Θ. μέριμνα ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς κατίσχει αὐτόν.⁴⁸

²⁴ Sic Codd. 23, 157, et Syro-hex.

²⁵ Nobil. Montef. pro 'Α. Σ. incaute edidit 'Α. Σ. Θ.

²⁶ Syro-hex. in textu (ut Codd. 23, 106) ἀνταποδοθήσεται (אֲנִיכִי). Idem in marg.: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως. ²⁷ Nobil. ²⁸ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. ²⁹ Nobil. ³⁰ Idem.

³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. Montef. alii interp. tribuit. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem.

³⁸ Nobil. affert: 'Α. Θ. συμβουλεύουσιν (sic). Pertinet fortasse ad versionem anonymam statim exhibendam.

³⁹ Syro-hex. sine auctore affert: כֹּסֶם וְיָעַר אֶחָד. Est Aquilae aut Theodotionis, ut videtur.

(Pro βουλόμενοι Cod. 23 habet βουλευόμενοι, quod Syriace sonaret مَحْلُصٌ, non مَحْلُصٌ.) ⁴⁰ Syro-hex. ./. ♦ مَحْلُصٌ. ⁴¹ Nobil. ⁴² Schol. apud Nobil., et Cod. 248 in marg. Sic Syro-hex. in textu (سَحْلُ).

⁴³ Nobil. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem.

⁴⁷ Sic Codd. 23, 252, et Syro-hex., qui in marg. notat: Πάντες ὁμοίως. Hoc significat, ut videtur, omnes interpretes vocab. δικαίου abesse jubere. ⁴⁸ Nobil. Pro κατίσχει, quod ante nos edebatur, scripsimus κατίσχει, quod saltem Graecum est, etsi poeticum. Schleusnerus in Nov. Thes. s. v. praefert κατισχει αὐτόν, quod aliquando depri-

26. יִתֵּר מִרְעֵהוּ צַדִּיק. *Ducit socium suum justus.*

Aliter: *Praestantior est socio suo justus.* O'. ἐπιγνώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται.⁴⁰ 'A. περισσεύων τὸν πλησίον αὐτοῦ δίκαιος.⁵⁰

O'. — ἀμαρτάνοντας δὲ καταδιώξεται κακά 4.⁵¹ Τοῦτον τὸν στίχον ὅλως οὐ μέμνηται 'Ωριγένης, εὐρέθη δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις· οὔτε γὰρ παρὰ τοῖς O', οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς κείται.⁵²

Cap. XII. II. — ὅς ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβῇ (حلاوة) — ἀτιμίαν 4. 13. — ὁ βλέπων — ψυχάς 4.⁵³

CAP. XIII.

1. בֶּן חָכָם. *Filius sapiens.* O'. υἱὸς πανούργος ('A. Σ. Θ. σοφός¹).

יִלְיָ. *Irrisor autem.* O'. υἱὸς δέ. 'A. Θ. καὶ ἐπώθετης.²

2. חֲכָמָה. *Injuriam.* O'. ὁλοῦνται ἄωροι. Θ. ἀρπαγῇσονται.³

3. מוֹתָהָרָהּ לָהּ. *Ruina erit ei.* O'. ποθήσει ἑαυτὸν. Θ. αἰσχύνῃ αὐτοῦ.⁴

4. מִתְאַהָרָהּ וְאֵין נִשְׂבֵּר עָלָהּ. *Cupit, et non (satiatur) anima ejus, piger.* O'. ἐν ἐπιθυμίαις ἔστί πᾶς ἀεργός. Σ. ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐ θέλει ὀκνηρός.⁵

הִתְשֵׁן. *Pinguescet.* O'. ἐν ἐπιμελείᾳ. Σ. πιανθήσονται.⁶

5. דְּבַר-שָׁקָר. *Verbum mendax.* O'. λόγον ἄδικον. 'A. Σ. Θ. (λόγον) ψευδῆ.⁷

וְדִרְפִּיר. *Et turpiter agit.* O'. καὶ οὐχ ἔξει παρρησίαν. 'Αλλος καὶ ἀτιμασθήσεται.⁸

6. צִדְקָה תִּשְׁמֹר הַצֶּדֶק. *Justitia tuetur integritatem viae.* O'. Vacat. ✕ δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους ὁδῶ (s. ἐν ὁδῶ).⁹

וְהַשְׁפֵּת הַחַטָּאת. *Sed improbitas dejecit peccatum (peccatores).* O'. Vacat. ✕ τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαυλοὺς ποιεῖ ἀμαρτία 4. Σ. ἀδικία δὲ ἐπισπάσεται ἀμαρτίαν.¹⁰

7. מִתְרַוֵּשֵׁשׁ. *Pauperem se simulans.* O'. καὶ εἰσὶν οἱ ταπεινούντες ἑαυτούς. Σ. πτωχεύοντες. Θ. πτωχοφανής.¹¹

8. כֶּפֶר. *Pretium redemptionis.* O'. λύτρον. 'A. Σ. Θ. ἐξίλασμα.¹²

לֹא-שָׁמַע גְּעָרָה. *Non audit increpationem.* O'. οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν ('A. Σ. Θ. ἐπιτίμησιν¹³).

10. בְּרֶגֶץ-בִּזְיוֹן יִתֵּן מִצָּה. *Tantum per fastum gignit quis rixam.* O'. κακὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά. 'A. Σ. Θ. ἐν υπερηφανίᾳ δώσει μάχην.¹⁴

וְאֵת-נוֹעֲצִים חֲכָמָה. *Sed cum iis qui consilium admittunt est sapientia.* O'. οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί. Θ. καὶ ἐν συμβουλευομένοις σοφία.¹⁵

11. הֵן מִתְבַּל וְיָמַעַט. *Opes ex vanitate minuuntur.*

mere sonare sibi suasit. Nobis quidem non displiceret κατισχεῖ, emaciat, vel etiam κατισχεῖ (ut ισχαίνω et ισχαίω, ισχαλέος et ισχαλέος), modo de usu harum formarum satis constaret.

⁴⁰ Post ἔσται (quae vox abest a Syro-hex. et Cod. 23) add. αἱ δὲ γνώμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικεῖς Ald., Codd. III, 68, alii, et sub asterisco Cod. 252, invito Syro-hex. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. sub asterisco affert, per errorem, ut videtur, pro ὀβελο. ⁵² Schol. apud Nobil., et Cod. 248 in marg. In Origen. Opp. T. III, p. 9 idem scholium ad verba ἑαυτοῦ φίλος ἔσται adjungitur. ⁵³ Syro-hex.

CAP. XIII. ¹ Nobil. ² Syro-hex. ۱. ۱. ۱. (Middeld. vertit, καὶ χλευαστής, quod alias Syro nostro est ۱. ۱. ۱. (e. g. Hex. ad Psal. i. i. Prov. ix. 7). Pro ۱. ۱. ۱.

semel reperitur ἐπιθέτης in Hex. ad Psal. i. i., quae lectio Syriace non exstat; sed ۱. ۱. ۱. pro ἐπίθετος frequentat Noster.) ³ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert.

⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Nobil., Cod. 248. ⁷ Syro-hex. ۱. ۱. ۱. ⁸ Schol. apud Nobil.

⁹ "In plerisque libris παρρησίαν haec sequuntur: δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους [alia exempl. add. ὁδῶ, s. ἐν ὁδῶ], τοὺς δὲ — ἀμαρτία, quae in uno libro [Codd. 161, 248] sub asterisco habentur."—Nobil. Syrus affert: δικαιοσύνη φυλάξει ἀκάκους ✕ ὁδῶ (s. ἐν ὁδῶ) 4, τοὺς δὲ — ἀμαρτία.

¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. Ad οὐχ ὑφίσταται idem (et Cod. 161 in marg.) affert: Schol. οὐ φέρει, quod Montef. alii interpreti tribuit. ¹⁴ Nobil.

¹⁵ Idem.

- Aliter: *Opes habitu citius evanescent.* *Ο' ὑπαρξίς ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάσσωσιν γίνεται.* 'Α. ὑπαρξίς ἀπὸ ματαιότητος ἐλιγνώσεται. *Σ. Ε'.* ὑπαρξίς ὑπερσπουδαζομένη ἐλάσσωσιν γίνεται. *Θ.* πλοῦτος ἀπὸ ἀτμοῦ (s. ἀτιμίδος) ἐλαττωθήσεται.¹⁶
12. *Spes dilata aegrum facit cor.* *Ο'.* κρείσσωσιν ἐναρχόμενος βοηθῶν καρδίᾳ. 'Α. ἐλπίς ἐκτεταμένη ἀρρωστία καρδίας.¹⁷
- תַּאֲוָה בָּאָה.* *Desiderium eveniens.* *Ο'.* ἐπιθυμία ἀγαθή. 'Α. πόθος ἐρχόμενος. *Σ. Θ. Ε'.* ὡς οἱ *Ο'.*¹⁸
13. *Qui spernit verbum (admonitionem) perdetur sibi.* *Ο'.* ὃς καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθήσεται (alia exempl. καταφθαρθήσεται)¹⁹ ὑπ' αὐτοῦ. *Σ.* ὁ καταφρονῶν λόγου διαφθείρει (s. διαφθερεῖ) ἐαυτόν.²⁰
- יִשָּׁלֵם.* *Rependetur.* *Ο'.* ὑγιαίνει. 'Α. *Σ. Ε'.* εἰρηνεύει.²¹
14. *Ad effugiendum laqueos mortis.* *Ο'.* ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος θανέϊται. *Σ. Θ.* τοῦ ἐκκλίνειν ἀπὸ σκανδάλων θανάτου.²²
16. *Expandit.* *Ο'.* ἐξεπέτασεν. 'Α. *Σ.* ἀναπτύξῃ.²³
16. *Stultitiam.* *Ο'.* κακίαν. 'Α. *Σ. Θ.* ἀφροσύνην.²⁴
17. *Nuntius improbus.* *Ο'.* βασιλεὺς θρασὺς. 'Α. *Σ. Θ.* ἄγγελος ἀσεβής.²⁵
- וְיָצִיר אֱמֻנָתוֹ מִיָּדָיו.* *Sed legatus fidelis est recreatio.* *Ο'.* ἄγγελος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. 'Α. καὶ ὁμηρὸς πίστεως ἱστίς.²⁶ *Σ.* ἀπὸ στολος δὲ πιστὸς ἱστίς.²⁷ *Θ.* καὶ φύλαξ πιστὸς ἱστίς.²⁸ *Ε'.* ὁμηρὸς δὲ πίστεως ἱστίς.²⁹ Ἄλλος ἄγγελος δὲ πίστεως ἰώμενος.³⁰
18. *Paupertas et ignominia erunt ei qui respuit disciplinam.* *Ο'.* πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρείται παιδεία. *Σ.* πενία καὶ ἀτιμία διαλύει παιδείαν.³¹
- וְכָבֵד.* *Honorabitur.* *Ο'.* δοξασθήσεται. Ἄλλοι εὐφρανθήσεται, σοφισθήσεται.³²
19. *Sed abominatio stultorum est recedere a malo.* *Ο'.* ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως. 'Α. βδέλυγμα δὲ ἀνοήτων ἀποστήναι ἀπὸ κακοῦ.³³ *Ε'.* βδέλυγμα δὲ ἀσυνέτη ἀποστήναι ἀπὸ κακοῦ. 'Α. *Θ.* ὁμοίως, βδέλυγμα.³⁴
20. *Sapientibus.* *Ο'.* σοφοῖς. Πάντες ὡσαύτως, σοφοῖς.³⁵

¹⁶ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. (= ἐπισπουδαζομένη in textu) *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Nobil. tantummodo affert: 'Α. ἀπὸ ματαιότητος; reliqua Graeca satis explorata sunt, si excipias rarius vocabulum ὑπερσπουδαζομένη, cuius loco Middeld. dedit μάλλον (*וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*).¹⁷ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Middeld. ex apographo suo male edidit *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*, vertens, ἐκτενοῦσα (sic). In textu Syrus legisse videtur: κρείσσωσιν ἐναρχόμενος (Cod. Vat. ἐν ἀρχομένους) βοηθεῖν καρδίᾳ (*וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*).¹⁸ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Cf. Hex. ad Psal. ix. 24. Idem ad ἀγαθὴ in marg. habet ἐρχομένη (*וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*).¹⁹ Nobil. affert: Schol. καταφθαρθήσεται. Est lectio Cod. 23, et Syro-hex, qui *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים* habet.²⁰ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Idem: *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Nobil. affert: 'Α. *Σ.* εἰρηνεύει.

²² Nobil. Montef. post Drusium falso edidit σκανδάλων. Syro-hex. ad θανέϊται in marg. affert πεσείναι (*וְהָיָה*), quae lectio est Cod. 147.²³ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Parsons. e Cod. 252 affert: 'Α. *Σ.* ἀνέπτυσεν. Cf. 4 Reg. xix. 15. Ezech. xli. 21 in Syro-hex.²⁴ Nobil.²⁵ Idem.²⁶ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Nobil. affert: 'Α. *Σ.* ὁμηρὸς πίστεως ἱστίς.²⁷ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Ad ἀπὸστολος cf. Hex. ad Jesai. xviii. 2.²⁸ Nobil. Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*.²⁹ Syro-hex.³⁰ Sic Montef. Nobil. affert: Schol. πίστεως ἰώμενος. Sic Syrus noster in textu, *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*; in marg. autem: σοφὸς ῥύσεται αὐτόν.³¹ Nobil.³² Cod. 161 in marg. Prior lectio est in textu Cod. 252.³³ Nobil.³⁴ Syro-hex. *וְהָיָה הַחֵן כְּהַחֲסִידִים*. Idem in textu affert: βδέλυγμα δὲ ἀσεβῶν.³⁵ Syro-hex.

20. יִחְכֵּם. *Sapiens erit.* Ο'. σοφὸς ἔσῃ (alia exempl. ἔσται). "Αλλος" σοφισθήσεται.³⁶

רָעָה. *Qui delectatur.* Ο'. ὁ δὲ συμπορευόμενος. "Αλλος" ὁ δὲ συρρεμβόμενος.³⁷

יִרְעַץ. *Depravabitur.* Ο'. γνωσθήσεται. 'Α. Θ. κακωθήσεται. Σ. κακουργηθήσεται.³⁸

22. יִנְחִיל. *Hereditare facit.* Ο'. κληρονομήσει. "Αλλος" κληροδοτήσει.³⁹

יִפְנוּ. *Recondita est.* Ο'. θησαυρίζεται. Σ. πεφυλάκται.⁴⁰

יֹחֵזֵק. *Peccatoris.* Ο'. ἀσεβῶν. 'Α. τοῦ ἁμαρτάνοντος. Σ. Θ. Ε'. ἁμαρτωλοῦ.⁴¹

23. רַב־אֶכָּל נֵיר רָאִישִׁים. *Multitudo cibi est novale pauperum.* Ο'. δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ ἔτη πολλά.⁴² Θ. μέγας ἐσθίει νέωμα ἐνδῶν. Ε'. πτωχῶν.⁴³

24. שִׁחֲרוּ מוֹסֵר. *Studiosae quaerit ipsam castigationem.* Ο'. ἐπιμελῶς παιδεύει. "Αλλος" ὀρθρίζει αὐτῷ παιδεύει.⁴⁴

לִשְׂבֹּעַ נַפְשִׁי. *Ad satietatem animae suae.* Ο'. ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. "Αλλος" ἐμπιπλησι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ.⁴⁵

יִבְטֵן. *Venter autem.* Ο'. ψυχαὶ δέ. "Αλλος" κοιλίαι.⁴⁶ 'Α. Σ. Θ. Ε'. κοιλία.⁴⁷

Cap. XIII. 2. φάγεται ω υἱὸς Δ ἀγαθός. 9. — ψυχαὶ — ἐλεοῦσι Δ . 12. — τοῦ ἐπαγγελλομένου — ἄγοντος Δ . ω δίκαιος οἰκτερίζει καὶ κυχρᾷ Δ . δένδρον (om. γάρ). 13. — υἱὸν δολίῳ

— ἡ ὁδὸς αὐτοῦ Δ . 15. ω τὸ δὲ ἐπιγινῶνα (אֲחִיכָּה) — ἀγαθὸς Δ . 22. ω ἀνὴρ Δ .⁴⁸

CAP. XIV.

2. בְּיָשָׁרוֹ. *In officio suo.* Ο'. ὀρθῶς. 'Α. Σ. Θ. ἐν εὐθύτητι (αὐτοῦ).¹

3. חֶטֶר גְּאֻהָה. *Virga superbiae.* Ο'. βακτηρία ὑβρεως. Θ. ῥαβδίον υπερηφανίας.²

תְּשִׁמְרֵם. *Custodit eos.* Ο'. φυλάσσει αὐτούς. "Αλλος" ἰᾶται (αὐτούς).³

4. בְּאֵין אֱלֵפִים יָבוֹס בְּרַב־תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר. *Ubi non sunt bovcs, praesepe est vacuum; sed*

coria proventuum est in robore bovis. Ο'. οὐ μὴ εἰσὶ βόες, φάτναι καθαραὶ· οὐ δὲ πολλὰ γεννήματα, φανερά βοδὸς ἰσχύς. 'Α. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας φατνιάζεται [γέννημα] ἐκλεκτόν... Σ. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας φάτνης γέννημα, καὶ πλήθος γεννημάτων ἐν ἰσχυῖ μόσχου. Θ. ἐν ἰσχυῖ βοῶν φατνευθήσεται γέννημα, καὶ πλήθος γεννημάτων ἐν δυνάμει ταύρου.⁴

5. וַיִּפֶּחַ. *Efflat autem.* Ο'. ἐκκαίει δέ. 'Α. Σ. Θ. ἐκφαίνει.⁵

6. בְּקָשָׁה לֵץ חֲקֹמָה וְאֵין. *Quaerit irrisor sapientiam, et non est.* Ο'. ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς, καὶ οὐχ εὐρήσεις. 'Α. ἐζήτησε χλευαστὴς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν. Σ. ἐζήτησε λοιμὸς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν.⁶

7. יִדַּעַת. *Sed scientia.* Ο'. αἴσθησις δέ. 'Α. Σ. Θ. γνώσις.⁷

³⁶ Schol. apud Nobil. Sic Comp., Codd. 68, 161. Lectio σοφὸς ἔσται est in Ald., Cod. Alex., aliis, et Syro-hex.

³⁷ "In nonnullis libris [Comp., Cod. Alex., aliis] est συρρεμβόμενος, et Schol. συμπλανώμενος." — Nobil.

³⁸ Nobil. ³⁹ Sic Syro-hex. in textu, et Cod. 161 in marg. Nobilio est scholium. ⁴⁰ Nobil. ⁴¹ Syro-hex. in textu habet τῶν ἁμαρτανόντων (שִׁנְיָהּ); in marg. autem: .ל.

⁴² Pro δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ Syrus noster habet: (in marg. יִבְטֵן) יִבְטֵן יִבְטֵן יִבְטֵן, h.e. ἀπλοὶ ἀπολαύσουσιν ἐν πλούτῳ (ut Cod. 161 in marg.), s. ἀπλοὶ ἀπολαύσουσι πλούτου. (Cf. Prov. vii. 18 in Syro-hex.) ⁴³ Syro-hex. יִבְטֵן יִבְטֵן יִבְטֵן. Graeca sunt Middel-

dorpfii, et certissima. In sequenti versiculo Syro-hex. in textu habet ἔνοι δέ (יָבֹס), ut Cod. 161 in marg.; in marg. autem, ἄδικοι δέ. ⁴⁴ Schol. apud Nobil.

⁴⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ⁴⁶ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 161 in marg., et Syro-hex. in textu (in marg. ψυχαί). ⁴⁷ Syro-hex. יִבְטֵן יִבְטֵן יִבְטֵן. ⁴⁸ Syro-hex.

Cap. XIV. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Schol. apud Nobil., et Codd. 161, 252 in marg. ⁴ Nobil., qui γέννημα ubique scribit, ut in textu LXXviri Codd. Vat., Alex. In lectione Aquilae γέννημα e reliquis interpp. irrepsisse probabiliter colligit Schleusnerus. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. ⁷ Idem.

6. **לְבָבוֹן**. *Intelligenti*. Ο'. παρὰ φρονίμοις. Πάν-
τες⁹ παρὰ συνετοῖς.⁹
לָקֵל. *Levis est*. Ο'. εὐχερής. Θ. κούφη.⁹
7. **וּבְלִי-דַעַתָּה**. *Et in quo non novisti*. Ο'. ὅπλα
δὲ αἰσθήσεως. 'Α. Θ. καὶ οὐ μὴ γνῶς.¹⁰
8. **מְרֻמָּה**. *Dolus*. Ο'. ἐν πλάνῃ. 'Α. Θ. ἐπίθεις.
Σ. δόλος.¹¹
9. **אִשָּׁם יִלְיִץ אִשָּׁם**. *Stultorum (quisque) irridet
culpam*. Ο'. οἰκία παρανόμων ὀφειλήσουσι
καθαρισμόν. 'Α. Θ. ἄφρονες χλευάζει πλημμέ-
λεια. Σ. ἄφρονες ἐκχλευάζουσι πλημμέλειαν.¹²
וּבֵין יְשָׁרִים רָצוֹן. *Sed inter rectos est benevo-
lentia*. Ο'. οἰκία δὲ δικαίων δεκταί. Σ. καὶ
ἀναμέσον εὐθέων εὐδοκία.¹³
10. **לֵב יוֹדַע מֵרַחֵם נַפְשׁוֹ**. *Cor novit amaritudinem
animae suae*. Ο'. καρδία [ἀνδρός] αἰσθητικῇ,
λυπηρὰ ψυχῇ αὐτοῦ.¹⁴ 'Α. Θ. καρδία γινώσκει
πικρίαν ψυχῇ αὐτοῦ.¹⁵
וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא-יִתְעַרְבֵּר. *Et in laetitia ejus
non immiscebit se alienus*. Ο'. ὅταν δὲ εὐφραί-
νηται, οὐκ ἐπιμίγνυται ὕβρει. Σ. καὶ ἐν τῇ
εὐφροσύνῃ αὐτῆς οὐ συμμιγῆσεται ἀλλοτρίοις.¹⁶
12. **וְאַחֲרֵיהָ**. *Sed exitus ejus*. Ο'. τὰ δὲ τελει-
ταῖα αὐτῆς. 'Α. Θ. ἔσχατα αὐτῆς.¹⁷
דֶּרֶךְ-יָמוֹת. *Viae mortis*. Ο'. ἔρχεται εἰς πυθ-
μένα ᾄδου. 'Α. Σ. Θ. ὁδόν. ¹⁸
13. **גַּם-בְּשִׂחֶק וְכִא-בִלָּב**. *Etiam in risu dolet cor*.
Ο'. ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη.¹⁹
'Α. Θ. καίγε ἐν γέλωτι ὀδυνηθήσεται καρδία.²⁰ Σ. ἀλλὰ
καίγε ἐν γέλωτι πονέσει καρδία.²¹
13. **וְאַחֲרֵיהָ תֵּיטֵן**. *Et exitus ejus, lac-
titiarum, est maestitia*. Ο'. τελευταῖα δὲ χαρὰ
(alia exempl. χαρὰς) εἰς πένθος ἔρχεται. Θ.
καὶ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ χαρμονὴ ἀνθρώπου.²² "Ἄλλος" τὰ
δὲ ἔσχατα αὐτῆς εὐφροσύνῃ κακῇ.²³
14. **כֹּסֶף לֵב**. *Aversus corde*. Ο'. θρασυκάρδιος.
Σ. βαρυμωροκάρδιος (?).²⁴
15. **פְּתִי**. *Stolidus*. Ο'. ἄκακος. 'Α. θελγόμενος.
Σ. νήπιος.²⁵
וְיָבִין לִאֲשָׁרוֹ. *Attendit ad gressum suum*. Ο'.
ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. 'Α. συνήσει τὸ βῆμα
αὐτοῦ.²⁶
16. **מִתְעַבֵּר וּבִטָּח**. *Superbit et securus est*. Ο'.
αὐτῷ πεποιθὼς μίγνυται ἀνόμῳ. Θ. ἀναβαλ-
λεται καὶ πέποιθε.²⁷ Ε'. διαβαίνει καὶ ἐπιζει.²⁸
17. **קֶצֶר-אַפִּים**. *Brevis narium (praeceps ad iram)*.
Ο'. ὀξύθυμος. 'Α. Σ. ἄφρων.²⁹
וְאִישׁ מִזְמוֹת יִשָּׂא. *At vir machinationum
odio habetur*. Ο'. ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ
ὑποφέρει. Σ. (ἀνὴρ δὲ) συμβουλευτικὸς...
Θ. (ἀνὴρ δὲ) διαβουλιῶν μισηθήσεται.³⁰
18. **נָחִלּוּ**. *Nanciscuntur*. Ο'. μεριούνται. 'Α. Σ.
Θ. ἐκληρονόμησαν.³¹
אִתְּלָה. *Stultitiam*. Ο'. κακίαν. "Ἄλλος" ἀφρο-
σύνην.³²
- וְכִתְּיֵרוּ דַעַתָּה**. *Coronantur scientia*. Ο'. κρατή-
σουσιν αἰσθήσεως. 'Α. ἀναμενοῦσι γνῶσιν.
Θ. στεφθήσονται γνῶσιν.³³
20. **גַּם-לְרֵעֵהוּ**. *Etiam amico suo*. Ο'. φίλοι. 'Α.
Θ. καίγε ἑταῖρῳ αὐτοῦ.³⁴

⁸ Syro-hex. **חַסֵּדָה**. ⁹ Nobil.
¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. Symmachi versionem non affert
Montef. ¹² Nobil. ¹³ Idem, qui εὐθείων habet.
¹⁴ Vox ἀνδρός abest a Cod. 23. Syrus legisse videtur:
καρδίας αἰσθητικῆς (**חַסֵּדָה**) κ.τ.ε. ¹⁵ Nobil.
affert: 'Α. Θ. γινώσκει κ.τ.ε. Syro-hex.: 'Α. Θ. καρδία γινώ-
σκει (**חַסֵּדָה**). ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Nobil.
²⁰ Particulam negantem non agnoscit Syro-hex. ²¹ Syro-
hex. **וְגַם-בְּשִׂחֶק וְכִא-בִלָּב**. ²² Nobil.
²³ Syro-hex. **וְגַם-בְּשִׂחֶק וְכִא-בִלָּב**. In
textu χαρὰς habent Comp., Ald., Codd. III, 23, alii, et
Syro-hex. ²⁴ Schol. apud Nobil. ²⁵ Codd. 161, 248.

Pro θρασυκάρδιος, βαρυκάρδιος habent Cod. 297, et Cod. 252
in marg. ²⁶ Nobil. ²⁷ Montef. ex Reg. uno sine
suspicionem exseripsit: 'Α. συνήσει τὸ βοήθημα αὐτοῦ. "In-
epte legit **וְיָבִין**."—Schleusner. Correxι βῆμα in *Otio Nor-
vic*. p. 33. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxvi. 6. ²⁸ Syro-
hex. **וְיָבִין לִאֲשָׁרוֹ**. (Syr. **וְיָבִין**) commutatur cum
ἀνεβαλετο Psal. lxxvii. 21, ubi idem est Hebr.) ²⁹ Syro-
hex. **וְיָבִין לִאֲשָׁרוֹ**. ³⁰ Nobil. "Locus sus-
pectus."—Drus. ³¹ Idem. ³² Schol.
apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³³ Nobil. ³⁴ Syro-
hex. **וְיָבִין לִאֲשָׁרוֹ**.

22. הָלוּא יָהֵעַ. *Nonne errant.* Ο'. πλανώμενοι.
'Α. μήτι οὐ πλανηθήσονται. Θ. ἰδοὺ πλανη-
θήσονται.³⁵

23. בְּכָל-עֵצָב יְהִי מוֹתָר. *In omni labore est quæstus.* Ο'. ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνεστι πε-
ρισσόν. 'Α. . . πόνος ἐστὶ περισσόν.³⁶

24. עֲטָרֹת חֲכָמִים עֲשָׂרָם. *Corona sapientum sunt divitiæ eorum.* Ο'. στέφανος σοφῶν πανούρ-
γος. 'Α. Θ. (στέφανος σοφῶν) πλούτος αὐτῶν.³⁷

אִוְלָת כְּסִילִים אִוְלָת. *Stultitia stultorum est stultitia.* Ο'. ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακή.
Σ. ἡ δὲ ἀμαθία ἀνόητων ἀφροσύνη.³⁸

25. מִיָּמָה. *Dolus.* Ο'. ✕ μάρτυς 4 δόλιος.³⁹

27. יִרְאַת יְהוָה. *Timor Jonæ.* Ο'. πρόσταγμα
κυρίου. Πάντες* φόβος.⁴⁰

מְמוֹקְשֵׁי. *A laqueis.* Ο'. ἐκ παγίδος. Σ. Θ.
Ε'. ἐκ σκανδάλων.⁴¹

28. בְּרִבְעָם. *In multitudo populi.* Ο'. ἐν πολλῷ
ἔθνεϊ. 'Α. Σ. Θ. ἐν πλήθει λαοῦ.⁴²

וּבְאֵפֶס. *Sed in defectu.* Ο'. ἐν δὲ ἐκλείψει.
Σ. (ἐν δὲ) σπάνει.⁴³

29. יִקְצֹר־רוּחַ. *Sed brevis spiritu (impatiens).* Ο'.
ὁ δὲ ὀλιγόψυχος. *Αλλος* μικρόψυχος.⁴⁴

30. קִנְיָאָה. *Invidia.* Ο'. καρδία αἰσθητική. 'Α.
Σ. Θ. ζήλος.⁴⁵

31. חֲרָה. *Probatio afficit.* Ο'. παροξύνει. 'Α. Σ.
ὠνειδισε. Θ. ἐβλασφήμησε.⁴⁶

וּמִכְבֹּדוֹ חֵן אָבִיו. *Sed honorat eum qui miseretur pauperis.* Ο'. ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν

ἐλεεῖ πτωχόν. Σ. δοξάζει δὲ αὐτὸν ὁ ἐλεῶν
πένθητα.⁴⁷

32. יִדְחָה. *Detruditur.* Ο'. ἀπωσθήσεται. *Αλ-
λος* ἀπολείται. *Αλλος* ἐξωσθήσεται.⁴⁸

יִדְחָה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק. *Confidit autem (Deo) in morte sua justus.* Ο'. ὁ δὲ πεποιθὼς τῇ ἑαυ-
τοῦ οὐσιότητι δίκαιος. 'Α. Σ. Θ. πέποιθεν ἐν
τῷ θανάτῳ ἑαυτοῦ δίκαιος.⁴⁹ *Αλλος* ὁ δὲ πεποι-
θὼς ἐπὶ κύριον τῇ οὐσιότητι αὐτοῦ δίκαιος.⁵⁰

33. בְּלֵב נָבוֹן מְהִיחַ חֲכָמָה. *In corde intelligentis residet sapientia.* Ο'. ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς
σοφία. 'Α. Θ. (ἐν καρδίᾳ) συνετοῦ ἀναπαύ-
σεται (σοφία).⁵¹

תְּנוּצָה. *Nota fit.* Ο'. οὐ διαγινώσκεται. 'Α.
Θ. οὐ γινώσκεται.⁵²

34. חֲסִידִים לְפָנָיו. *Sed probum nationum est peccatum.* Ο'. ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἀμαρ-
τίαι. Σ. ὄνειδος δὲ λαοῖς ἀμαρτίαι.⁵³

35. רִצּוֹן. *Delectatio.* Ο'. δεκτός. 'Α. Σ. Θ. εὐ-
δοκία.⁵⁴

וְעִבְרָתוֹ תְּהִי מַבִּישׁ. *Sed ira ejus erit in turpiter agentem.* Ο'. τῇ δὲ ἑαυτοῦ εὐστροφία
ἀφαιρείται ἀτιμίαν. Θ. καὶ θυμὸς αὐτοῦ καταί-
σχύνων.⁵⁵

Cap. XIV. 14. αὐτοῦ — κατορθώσει 4 ἀνὴρ ἀγα-
θός. 22. — οὐκ ἐπίστανται — ἀγαθοῖς 4.⁵⁶

CAP. XV.

1. מְעֻנָּה רַךְ. *Responsio lenis.* Ο'. ἀπόκρισις δὲ

³⁵ Cod. 161. Theodotionis lectionem affert Nobil.
³⁶ Syro-hex. ✧ חַסְדָּא לְכָל חַסְדָּא. Pro חַסְדָּא

libenter legerimus. ³⁷ "In plerisque libris est, στέφανος σοφῶν πλούτος αὐτῶν. Schol. 'Α. Θ. πλούτος αὐτῶν."—Nobil. Syro-hex. in textu habet πλούτος αὐτῶν; in marg. autem: Πάντες ὁμοίως. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic

Syro-hex. In libris Graecis non legitur μάρτυς. ⁴⁰ "In aliquibus libris est φόβος."—Nobil. Sic Syro-hex. in textu, cum nota: Πάντες ὁμοίως. ⁴¹ Syro-hex. ✧ חַסְדָּא

✧ חַסְדָּא. Nobil. affert: Σ. Θ. σκανδάλων. ⁴² No-
bil. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Schol. apud Nobil. ⁴⁵ Nobil.

⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Sic Montef. Nobil. affert:

Schol. ἀπολείται. ἐξωσθήσεται. Syro-hex.: Πάντες* ἀπωσθή-
σεται (✧). Lectio ἀπολείται est in Cod. 23, aliis.

⁴⁹ Nobil. ⁵⁰ Syro-hex. in marg. (non praemisso ✧, ut Middeld. edidit) ✧ חַסְדָּא לְכָל חַסְדָּא. "Ex ratione qua codex scribit scholia, et ratione indicis, est lectio varians, puto, non scholium; vel etiam lectio anonyma."—Ceriani. Post πεποιθὼς add. ἐπὶ κύριον Ald., Cod. 23, alii. ⁵¹ Nobil.

Syro-hex. in textu: ἐν κ. ἀγαθῇ ἀναπαύσεται (✧). σοφία; in marg. autem: Πάντες ὁμοίως. ⁵² Nobil.

⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Syro-hex.

- ὑποκρίπτουσα. Σ. (ἀπόκρισις) ἀπαλή. Θ. ἀποκρινόμενοι τρυφερῶς.¹
1. וְדַבַּר יָצַב. Sed verbum doloris. Ο'. λόγος δὲ λυπηρὸς ('Α. σκληρὸς. Σ. θρασύς. Θ. πονικός²).
2. יִבְרַע. Ebullit. Ο'. ἀναγγέλλει. 'Α. Σ. ἀναβλύει.³
4. מְרִפָּא לְשׁוֹן. Mansuetudo linguae. Ο'. ἱασίς γλώσσης. 'Α. προσηγνής γλώσσα.⁴
5. יִתְצַן. Spernit. Ο'. μυκτηρίζει. ('Α.) διασύρει.⁵
- תּוֹכַחַת. Correptionem. Ο'. ἐντολὰς. 'Α. ἐλέγχους.⁶
6. Ο'. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὁλόρριζοι ἐκ γῆς ἀπολοῦνται. "Ἄλλος· λογισμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκρίζωθήσονται."⁷
7. יִתְּרוּ דַעַת. Dispergunt scientiam. Ο'. δέδεκται αἰσθήσει. Σ. φυλάσσουνσι γνῶσιν.⁸
- לֹא-כֵן. Non ita. Ο'. οὐκ ἀσφαλεῖς. "Ἄλλος· οὐχ οὕτως."⁹
8. יוֹשְׁרִים. Rectorum. Ο'. κατευθυνόντων. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.¹⁰
- רִצּוֹנוֹ. Deliciae ejus. Ο'. δεκταὶ παρ' αὐτῷ. "Ἄλλος· στήσονται."¹¹
10. מִיּוֹכַר רַע לְעֵיבָא אֲרָח. Castigatio mala erit relinquenti semitam. Ο'. παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων. "Ἄλλος· (παιδεῖα) πονηρὸν τῷ καταλιπόντι ὁδόν."¹²
11. וְיָאֵשׁ. Orcus. Ο'. ἄδης. Πάντες ὁμοίως.¹³
- נִגַּד יְהוָה. Coram Jona. Ο'. φανερά παρὰ τῷ κυρίῳ. Σ. ἐνώπιον (κυρίου). Θ. ἐναντίον (κυρίου).¹⁴
- כִּי הָיָה. Quanto magis. Ο'. πῶς οὐχὶ καί. Πάντες ὁμοίως.¹⁵
12. לִצֵּן. Irrisor. Ο'. ἀπαίδευτος. Σ. λοιμός.¹⁶
13. רוּחַ נִכְאָה. Spiritus est afflictus. Ο'. πνεῦμα 4 σκυθρωπάζει.¹⁷
14. יִרְעָה אִוְלֵת. Delectatur stultitia. Ο'. γνώσεται κακά. Σ. ποιμαίνει ἀνομίαν.¹⁸
15. כָּל-יְמֵי עֲנִי רָגִים וְטוֹב-לֵב מִשִּׁתָּה תָּמִיד. Omnes dies miseri sunt mali; sed bonus (hilaris) corde est convivium perpetuum. Ο'. πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέχονται κακά· οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι διαπαντός. Σ. πᾶσαι αἱ ἡμέραι τοῦ πτωχοῦ πονηραί· ὁ δὲ εὐθυμῶν ὡς ἐν πότῳ διαπαντός.¹⁹
16. בְּיִרְאַת. Cum timore. Ο'. μετὰ φόβου. Πάντες· ἐν φόβῳ.²⁰
- מִאֲוֶרָר רַב וּמְהוֹמָה בּוֹ. Quam thesaurus magnus et perturbatio in eo. Ο'. ἡ θησαυροὶ μεγάλοι μετὰ ἀφοβίας (alia exempl. ἀσεβείας²¹). Θ. ὑπὲρ θησαυρὸν μέγαν καὶ ἀχορτασίαν (s. ἀπληστίαν).²²
17. אֲרֵחַת יֶרֶק. Portio oleris. Ο'. ξενισμὸς μετὰ λαχάνων. Alia exempl. ξενισμὸς λαχάνων.²³ Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴

CAP. XV. ¹ Nobil. Pro ὑποκρίπτουσα Syrus interpretatus est **محملا**, mitis, lenis, notans: Πάντες ὁμοίως. ² Nobil. ³ Idem. Syro-hex. affert: **يضر**. Cf. ad v. 28. ⁴ Nobil. ⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Est Aquilae, ut videtur, coll. Hex. ad Psal. ix. 24. cvi. 11. Prov. i. 30. Jesai. lii. 5. ⁶ Nobil. Syro-hex. in textu habet **محقلا** (s. **محقلا**), notans: Πάντες ὁμοίως. ⁷ Schol. apud Nobil., et Cod. 23 in textu. Vet. Lat. apud Parsons.: *Cogitationes impiorum eradicabuntur*. Syro-hex. in textu: — ἐν πλ. δικαιοσύνη ἰσχύς πολλή· λογισμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκρίζωθήσονται⁴. Idem in marg. habet: οἱ δὲ ἀσεβεῖς — ἀπολοῦνται. ⁸ Nobil. ⁹ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ¹⁰ Nobil., qui **ευθείων** scribit. ¹¹ Schol. apud Nobil., et Cod. 161

in marg. ¹² Schol. apud Nobil. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Sic Syro-hex., Cod. 23, et sine aster. Codd. 103, 252, 253. ¹⁸ Nobil. (Ad αἰσθησιν Syro-hex. in marg. affert, ἀγαθὰ (**يخجل**); et ad γνώσεται, ζητήσει (**يخجل**). Lectio **يخجل** est in Cod. 23, aliis.) ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Sic Codd. 23, 252, et Syro-hex. ²² Syro-hex. **محملا** (Pro Hebr. **מְהוֹמָה** Amos iii. 9 Symmacho vindicat Syrus noster **محملا**, h. e. φαγεθαισας, s. ἀχορτασίας, judice Middeld. Illud Aquilae est Deut. xxviii. 10. Ezech. vii. 7; hoc Symmachi Deut. xxviii. 10. Syr. **محملا** usitatus sonat *πλεονεξία*, sed hoc cum **يخجل**, non cum **מְהוֹמָה** commutari solet.) ²³ Nobil. Est lectio Cod. Alex., aliorum. ²⁴ Syro-hex.

17. וְאַהֲבָה־שָׁם. *Et amor ibi.* Ο'. πρὸς φιλίαν καὶ χάριν. Οἱ λοιποὶ (καὶ) ἀγάπη (ἐκεῖ).²⁵
 מִשּׁוֹר אֲבוֹס. *Quam bos saginatus.* Ο'. ἡ παράθεσις μύσχων. *Alia exempl.* ἡ μύσχος ἀπὸ φάτινης.²⁶ 'Α. Θ. ὑπὲρ βοῦν σιτευτόν. Ε'. ἡ βουὶ σιτευτός.²⁷
18. וְנִצָּה. *Concitat.* Ο'. παρασκευάζει. 'Α. ἐρεθίζει. Σ. ἀγγρίζει.²⁸
19. דֶּךָ עֵצֶל כְּמִשְׁכַּת חֶרֶק. *Via pigri est instar sepi spinæ.* Ο'. ὁδοὶ ἀεργῶν ('Α. Θ. ὀκνηρῶν²⁹) ἐστρωμένοι ἀκάνθαις. Σ. ὁδοὶ ὀκνηροῦ ὥσπερ φραγμὸς ἐξ ἀκάνθης.³⁰
 וְיָשִׁיר. *Rectorum.* Ο'. ἀνδρείων. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.³¹
20. בּוֹזָה. *Despicit.* Ο'. μυκτηρίζει. Σ. ἐκφανλίζει.³²
21. אֲנִילָת שְׂמֻחָה לְחֶסֶר־לֵב. *Stultitia est voluptas carenti corde.* Ο'. ἀνοήτου τριβίῳ ἐνδεεῖς φρενῶν. Σ. ἀφροσύνη χαρὰ τῷ ἐνδεεῖ καρδίας.³³
22. הָפֵר מַחֲשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד. *Irrita sunt consilia sine deliberatione.* Ο'. ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια. Θ. διασκεδάζονται λογισμοὶ μὴ ὄντος συμβουλίου.³⁴
 וְרַב־יַעֲצִים תִּקּוּם. *Sed in multitudine consiliariorum persistit.* Ο'. ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐν πληθῇ συμβουλευόντων στήσεται.³⁵
26. מְדֻרִים. *Munda.* Ο'. ἀγνῶν. Σ. ἀγναί. Θ. καθαραί.³⁶
27. עֲכַר בֵּיתוֹ. *Conturbat domum suam.* Ο'. ἐξόλυσιν ἐαυτόν. "Αλλος" ταραάσει οἶκον αὐτοῦ.³⁷
 בּוֹצֵעַ בָּצַע. *Qui sectatur lucrum iniquum.* Ο'. ὁ δωρολήπτης. Σ. ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν.³⁸
 וַיָּחַי. *Vivet.* Ο'. σώζεται. *Alia exempl.* ζήσεται.³⁹ 'Α. Θ. Ε'. ὁμοίως (ζήσεται).⁴⁰
28. יִבְרִי. *Ebullit.* Ο'. ἀποκρίνεται. 'Α. Σ. Θ. ἀναβλύζει.⁴¹
29. וַיִּשְׁמַע. *Audit.* Ο'. ἐπακούει. ✕ κρείσσων δλίγη λήψις — τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁴²
30. מְאֹר־עֵינִים. *Lumen oculorum.* Ο'. θεωρῶν ὀφθαλμὸς — καλὰ. 'Α. φωστὴρ ὀφθαλμῶν. Σ. φωτισμὸς (ὀφθαλμῶν).⁴³ 'Ως ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί.⁴⁴
 תִּתְּשֵׁן. *Pinguet facit.* Ο'. πιαίνει. "Αλλος" λιπαίνει.⁴⁵
31. אֵין שְׁמִיעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוִן. *Auris audiens correptionem vitæ in medio sapientum commorabitur.* Ο'. Vacat. ✕ οὐς ἀκοῦον ἐλέγχους ζωῆς, ἐν μέσῳ σοφῶν αὐλισθήσεται.⁴⁶ 'Α. Σ. Θ. Ε'. ὁμοίως.⁴⁷
32. קוֹנָה לֵב. *Acquirat cor (intellectum).* Ο'. ἀγαπᾷ ψυχὴν αὐτοῦ. "Αλλος" κτᾶται φρόνησιν.⁴⁸ Πάντες" καρδιαν.⁴⁹
33. וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנֶה. *Et ante honorem est modestia.* Ο'. ✕ καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ.⁵⁰ Σ. Θ. καὶ ἔμπροσθεν δόξης πραύτης.⁵¹ "Αλλος" προπορεύεται δὲ ταπεινοῖς δόξα.⁵²

²⁵ Reg. unus. ²⁶ Sic Codd. 23 (ubi ἡ μύσχος), 252, 295. Syro-hex. וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס. ²⁷ Syro-hex. וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס. ²⁸ Nobil. affert: Θ. ὑπὲρ βοῦν σιτευτόν. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Cod. 248. Pro καρδίας legebatur φρενῶν, auctore Nobilio. ³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Schol. apud Nobil. Videtur esse Symmachi, coll. Hex. ad Cap. xi. 17. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Idem: וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס. Cf. ad v. 2. ⁴² Idem, qui ad κρείσσων in marg. notat: 'Ως ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί. ⁴³ Nobil. ⁴⁴ Syro-hex., qui in textu καλὰ obelo jugulat. ⁴⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Cod. 23 in textu: λεπτεν (sic). Ambigue Syro-

hex. ⁴⁶ Nobil. e nonnullis libris [et Ald.] affert: ὁ εἰσακούων κ.τ.ε., quem secure imitatus est Montef. Pro ὁ εἰσακούων Cod. 253 recte habet οὐς ἀκοῦον (Syro-hex. וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס); mendose autem Codd. 23, 103 οὐς ἀκοῦον. Asteriscum e Syro-hex. assumimus. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. in textu: וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס. Cod. 297 ante ἀγαπᾷ infert κτᾶται φρόνησιν; ejus loco Cod. 161 in marg. male scribit καταφρονησιν. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Sic Syro-hex. sub asterisco, ejus vis usque ad finem Cap. xvi. i extenditur. Pro αὐτῇ, ut in Ed. Rom. legitur, αὐτῷ est in Syro-hex., Cod. Alex., aliis. ⁵¹ Nobil. Syro-hex. וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס (καὶ προάγει δόξα) וְיָשִׁיר מִשּׁוֹר אֲבוֹס. ⁵² Sic in textu post αὐτῇ (s. αὐτῷ) Cod. Alex., alii, et sub aster. Codd. 161, 248.

26. עַל-יִשָּׁר. *Propter rectitudinem.* Ο'. δικαίοις.
'Α. ἐπὶ εὐθύτητι.³⁸

27. חוֹשֵׁה אֲמָרָיו יוֹדֵעַ דַּעַת. *Qui cohibet verba sua est sciens scientiam.* Ο'. δὲ φείδεται ῥῆμα πρόσθαι σκληρὸν, ἐπιγινώσκων. 'Α. . . ἐπιστήμων. Σ. ὁ κρίπτων ῥήσεις (s. ῥήματα) αὐτοῦ γινώσκει γινώσκων.³⁹

28. גַּם אֱוִיל מַתְרִישׁ חֶכֶם יַחֲשֹׁב. *Etiam stultus, cum tacet, sapiens reputatur.* Ο'. ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται. 'Α. Σ. καίγε ἄφρων κωφεύων σοφὸς λογισθήσεται.⁴⁰ Θ. Ε'. . . ἄφρων κωφεύων, σοφία λογισθήσεται αὐτῷ.⁴¹

אִם שָׁפְתָיו נָבִין. *Qui obturat labia sua, intelligens est.* Ο'. ἐνεδν δέ τις ἐαυτὸν ποιήσας δόξει φρόνιμος εἶναι. 'Α. Θ. βύων . . .⁴² Ε'. φιμῶν χεῖλη αὐτοῦ συνετός.⁴³

Cap. XVII. 4. ψεδέσιν. τοῦ πιστοῦ ὁλος ὁ κόσμος (לֵב, legendum pro לֵב) τῶν χρημάτων, — τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός 4. 16. — δὲ ὑψηλὸν — κακά 4. 17. — τούτου — γεννῶνται 4. 21. * υἱὸς δὲ — αὐτοῦ 4.⁴⁴

CAP. XVIII.

1. לְתַהֲנָה. *Ad desiderium.* Ο'. προφάσεις. 'Α. Σ. εἰς ἐπιθυμίαν.¹

2. לֹא יִתְפַּח כִּסִּיל בְּתַבִּינָה. *Non delectatur stolidus intelligentia.* Ο'. οὐ χρεῖαν ἔχει σοφίας ἐνδεὲς φρονῶν. 'Α. οὐ βουλήσεται ἀνόητος ἐν φρονήσει.²

3. בָּבוֹא רָשָׁע בָּנֶגְדָבוֹ. *Cum venit impius, venit etiam contemptus.* Ο'. ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ ἔλθειν ἀσεβῆ, ἦλθε καὶ ἐξουδένωσις.³

4. דְּבָרֵי פִי. *Verba oris.* Ο'. λόγος ἐν καρδίᾳ. "Ἄλλος λόγος (ἐν) στόματι.⁴

נַחַל נָבֵעַ מִקְוֵה חַכְמָה. *Rivus scaturiens est fons sapientiae.* Ο'. ποταμὸς δὲ ἀναπηδύει καὶ (alia exempl. ἀναπηδῶν⁵) πηγὴ ζωῆς ('Α. φλέψ σοφίας. Σ. Θ. πηγὴ σοφίας⁶). 'Α. Σ. . . ἀναβλύζων . . . Θ. Ε'. χείμαρρος ἀνομβρῶν πηγὴ σοφίας.⁷

5. שָׂאת פָּנַי. *Excipere personam (temere favere).* Ο'. θαυμάσαι πρόσωπον. 'Α. Σ. Θ. λαβεῖν (πρόσωπον).⁸

6. בְּרִיב. *In litem.* Ο'. εἰς κακά. 'Α. ἐν δικασίᾳ. Σ. εἰς μάχην.⁹

7. מִתְהַרְסָה. *Ruina.* Ο'. συντριβή. 'Α. Σ. Θ. πτήξις.¹⁰

מוֹקֵשׁ. *Laqueus.* Ο'. παγίς. 'Α. Σ. Θ. σκῶλον.¹¹

8. דְּבָרֵי נִרְנָן נִמְתְּלִימִים יִרְדּוּ חֲדָרֵי-בֶטֶן. *Verba susurrionis sunt sicut buccellae quae avidè deglutuntur; illa autem descendunt in penetralia ventris.* Ο'. ὀκνηροὺς καταβάλλει φόβος, ψυχὰι δὲ ἀνδρογυνῶν πεινάσουσιν. Σ. λόγοι γογγυστοῦ ὡς ἀκίριοι, αὐτοὶ δὲ φθάνουσιν ἔσω τῆς κοιλίας.¹²

9. מִתְרַפֵּה. *Qui remissum se praebeat.* Ο'. ὁ μὴ ἰόμενος αὐτόν (s. ἐαυτόν). 'Α. ναχελεύόμενος. Σ. στραγγευόμενος. Θ. ἀνειμένος.¹³

³⁸ Nobil. ³⁹ "Α. ἐπιστήμων. Alius interpres: γινώσκει γινώσκων."—*Nobil.* Parsons. e Codd. 161, 248 affert: 'Α. ἐπιστήμων γινώσκει γινώσκων. Tandem Syro-hex. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

⁴⁰ Nobil. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Nobil. ⁴³ Nobil. alii interpreti tribuit. Syrus vero: 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

⁴⁴ Syro-hex. ⁴⁵ Nobil. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem.

⁴⁸ Nobil. affert: Schol. λόγος στόματι. Syro-hex. in textu:

601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

⁶ Sic Ald., Cod. 23, alii. Syro-hex. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

⁷ Nobil. ⁸ Nobil. affert: 'Α. Σ. ἀναβλύζων. Syro-hex. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 89

10. מְגִלָּה. *Turris roboris*. Ο'. ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος. 'Α. Θ. πύργος κράτους.¹⁴ 'Αλλος' ἐκ μεγέθους ἔργων.¹⁵
שם. *Nomen*. Ο'. ☒ φανερόν 4 ὄνομα.¹⁶
בְּיָרֵיזוּ צִדִּיק וְנִשְׁבָּב. *In eam confugit justus, et in alto (tutus) est*. Ο'. αὐτῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῷ δραμεῖται δίκαιος, καὶ ἀρθήσεται.¹⁷
11. הֵן עֲשִׂיר קְרִית עֵיזו. *Opes divitis sunt urbs roboris sui*. Ο'. ὑπαρξίς πλουσίου ἀνδρός πόλις ὀχυρά. 'Α. Θ. ὑπαρξίς πλουσίου πόλις μακρά.¹⁸ Σ. . . ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁹
12. וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנֶה. *Et ante honorem est modestia*. Ο'. καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται. Σ. Θ. καὶ ἔμπροσθεν δόξης πρατῆς.²⁰
14. רִיחַ אִישׁ וְכַלְכַּל מַחְלָהוּ. *Spiritus viri sustinet morbum ejus*. Ο'. θυμὸν ἀνδρός πρᾶννει θεράπων ☒ φρόνιμος 4. 'Α. Θ. πνεῦμα ἀνδρός διοικήσει ἀρρωστίαν αὐτοῦ.²¹
וְרִיחַ נִכְאָה מִי יִשְׁאָנָה. *Sed spiritum afflictum quis feret eum?* Ο'. ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑπόσει; Θ. καὶ πνεῦμα πεπληγμένον τίς βαστάσει αὐτό;²²
15. יִקְנֶה דַּעַת. *Acquirat scientiam*. Ο'. κτᾶται αἴσθησιν. Σ. κτήσεται γνῶσιν.²³
דַּעַת (in fine). Ο'. ἐννοίαν. 'Α. Σ. Θ. γνῶσιν.²⁴
17. בְּרִיבוּ. *In lite sua*. Ο'. ἐν πρωτολογία. Σ. ἐν κρίσει αὐτοῦ.²⁵
18. וְשָׁבִית הַגֹּרֶל. *Cessare facit sors*. Ο'. παύει σιγήρως (alia exempl. κληρως²⁶).

¹⁴ Nobil. ¹⁵ *Alius interpres* apud Nobil. ¹⁶ Syro-
hex. ܡܨܝܠ ܕܡܨܝܠ ܕܡܨܝܠ. Pro *ῥωμα* in Cod. 23, aliis, est
φανερὸν τὸ ῥωμα. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Syro-hex. ܐܢܝܢ.
ܐܢܝܢ ܐܢܝܢ ܐܢܝܢ ܐܢܝܢ. “*Syr.* ܐܢܝܢ
vitiose scriptum esse videtur; ad Hebr. ܐܢܝܢ omnino per-
tinet nequit.”—*Middeld.* Codex tamen tuetur ܐܢܝܢ.
¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. In textu asteriscum
exhibet Syro-hex. ²² Nobil. Pro *βασιλῆαι* Montef. per
incuriam scripsit *ἡποισαι*. Etiam Cod. 28 affert: ὁ βα-
σιλῆαι αὐτοί. ²³ Nobil. Cod. 248: Σ. γνῶσεται γνῶσι;
et sic sine auctore Cod. 161 in marg. ²⁴ Nobil.

25 Idem. 26 Idem. Sic Ald., Cod. 23, alii. Syro-hex. **ⲫⲁ**. 27 Nobil. Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. 28 Nobil. 29 Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, alii. Syro-hex. **ⲫⲁⲛⲁⲛⲁ**. 30 Nobil. 31 Idem, qui γενήματα scribit. **ⲫⲣⲟ ⲉⲙⲙⲉⲗⲟⲥⲥⲓⲥⲉⲧⲁⲓ** Symmacho vindicandum videtur **ⲫⲣⲟⲁⲥⲁⲥⲥⲓⲥⲉⲧⲁⲓ**. Cf. Hex. ad Psal. exxii. 3. 32 Nobil. 33 Schol. apud Nobil. Syro-hex. in prior loco, **ⲓⲛⲁⲓⲕⲁ — ⲫⲣⲟⲥⲧⲁⲛ** 4; in posteriore autem in textu **ⲓⲛⲁⲓⲕⲁ ⲫⲣⲟⲥⲧⲁⲛ**, in marg. **ⲁⲃⲁⲃⲛ** affert. 34 Schol. apud Nobil. 35 Nobil. 36 Sic sub simplici aster. Cod. 23 (qui **ⲗⲁⲗⲉⲓ** pro **ⲗⲁⲗⲓⲥⲉ** habet), et sine aster. Codd. 103, 106.

10. **כִּי-לְעֶבֶד מִשָּׁל בָּשָׂרִים**. *Quanto minus servo dominari in principes.* Ο'. καὶ ἐὰν οἰκέτης ἀρξηται μεθ' ὑβρεως δυναστεύειν. Θ. οὐδὲ δούλῳ ἐξουσιάζειν ἀρχόντων.¹⁸ Οἱ λοιποὶ δεσπότης, δυνάστης.¹⁹
11. **שֵׁכַל אָדָם הָאֵרִיזָה אִפּוֹ**. *Intelligentia hominis differt iram ejus.* Ο'. ἐλέημων ἀνὴρ μακροθυμεῖ. 'Α. Θ. φρόνησις ἀνθρώπου μακροθυμία αὐτοῦ.²⁰
- עֲלֵ-פֶשַׁע יִעֲבֹר תְּפִאֲרָתוֹ**. *Et gloria ejus est praeterire delictum.* Ο'. τὸ δὲ καύχημα αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις. 'Α. καὶ αὐχῆσις αὐτοῦ παρέρχεται ἐπὶ ἀθεσίᾳ.²¹ Σ. καὶ ἀγλαΐσμα αὐτοῦ ὑπερβαίνειν ἀδίκημα.²² Schol. δικαίου καύχημα τιμωρήσασθαι παρανόμους.²³
12. **נִחַם**. *Fremitus.* Ο'. βρυγμῶ. 'Αλλος' στεναγμῶ.²⁴
- רָצוֹנוֹ**. *Favor ejus.* Ο'. τὸ ἰλαρὸν αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. εὐδοκία.²⁵
13. **חֹלִית**. *Calamitates.* Ο'. αἰσχύνη. 'Α. Θ. ἐπιβολή. Σ. ὁδύνη.²⁶
- וְדָלָה מִיָּד מְדִינָה אִשָּׁה**. *Et stillicidium trudens (continuum) sunt rixae mulieris.* Ο'. οὐχ ἀγναὶ εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἐταίρας. 'Α. καὶ σταγετὸς σύντομος ἀντιδικία γυναικὸς.²⁷ Σ. καὶ σταγόνες κατασπεύδουσαι μάχαι γυναικός.²⁸
14. **אִשָּׁה מְשַׁכֵּלֶת**. *Mulier intelligens.* Ο'. — ἀρμόζεται ᾧ γυνὴ ἀνδρί. 'Α. Θ. (γυνή) ἐπιστήμων. Σ. (γυνή) συνετή.²⁹
15. **עֲזָלָה תִּפְּסֵל תְּרִימָה**. *Pigritia injicit soporem.*

- Ο'. δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον. 'Α. . . καταφοράν. Σ. Θ. ὀκνηρία ἐπιβάλλει ἔκστασιν.³⁰
16. **יָמוּת**. *Moriatur.* Ο'. ἀπολείται. *Alia exempl. θανείται.*³¹
17. **וְהָמָלוּ יִשְׁלֶם-לוֹ**. *Et retributionem ejus reppendet ei.* Ο'. κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. Σ. Θ. κατὰ τὸ ἀνταπόδομα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ.³²
18. **וְאַל-תִּקְמִיתוּ אֶל-תַּשָּׁא נַפְשָׁךְ**. *Et ad necandum eum ne attollas animum tuum (ne appetas).* Ο'. εἰς δὲ ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ σου. 'Α. καὶ πρὸς τὸ θανατῶσαι αὐτὸν μὴ ἄρης ψυχὴν σου.³³
19. **גָּדֹל-חֲמָה**. *Qui magnae iracundiae est.* Ο'. κακόφρων ἀνὴρ. Θ. μεγαλόθυμος.³⁴
- כִּי אִם-תִּצְיֵל יַעֲזֹר תּוֹסֶה**. *Nam si (poenae) subtraxeris, etiam amplius addes.* Ο'. ἐὰν δὲ λοιμυῇται, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει. 'Α. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέλῃς ('Αλλος' ῥύση), καὶ ἔτι προσθήσει.³⁵
20. **שָׁמַע עֵצָה וְקִבַּל מוֹסֶר**. *Audi consilium, et accipe disciplinam.* Ο'. ἄκουε, νύξ, παιδείαν πατρός σου. Σ. ἀκούων βουλῆς ἐπιδέξεται παιδείαν.³⁶
- בְּאַחֲרֵיתָהּ**. *In postero tempore tuo.* Ο'. ἐπ' ἐσχάτων σου. *Alia exempl. ἐπὶ γήρως σου.*³⁷
23. **וְשָׂבַע יָלִין בֶּל-יִפְקֹד רַע**. *Et satur commorabitur, non afficietur malo.* Ο'. ὁ δὲ ἀφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις οὗ οὐκ ἐπισκοπεῖται

¹⁸ Cod. 248. Montef. post Nobil. ἀρχοντι edidit. Syro-hex. **כִּי לְעֶבֶד מִשָּׁל בָּשָׂרִים**.

¹⁹ Nobil. Syro-hex. in textu habet: καὶ ἐὰν οἰκέτης ἀρξη μεθ' ὑβρεως δεσπότης αὐτοῦ. Sic, sed om. αὐτοῦ, Cod. 23, alii. ²⁰ Nobil. ²¹ Nobil., qui καύχησις (sic) scribit.

Montef.: καὶ καύχησις. Cf. ad Cap. iv. 9. Cod. 252 in marg. sine auctore: καύχησις — ἐπὶ ἀθεσίαν. "Cod. 248 legit cum Hexaplis."—Parsons. Tandem Syro-hex. **אִשָּׁה מְשַׁכֵּלֶת** (παρέρχεται) **אִשָּׁה מְשַׁכֵּלֶת**.

²² Nobil. Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 18. Cod. 252 in marg. continuat: καὶ ἀγλαΐσις αὐτοῦ κ. τ. ε. ²³ Nobil.

²⁴ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in textu, **נִחַם**.

²⁵ Nobil. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. Pro σύντομος

N. Fullero in *Miscell.* SS., III, 9 Aquila scripsisse videtur σύντονος. ²⁸ Nobil. ²⁹ Idem. Obelus est in Syro-

hex. ³⁰ Nobil. ³¹ Sic Syro-hex., Cod. 23, et Cod. 161 in marg. Cod. 252 in marg.: ἀποθανείται. ³² Nobil.

³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem affert: 'Α. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέ-

λῃς ῥύση καὶ ἔτι πρ., notans: "Illud autem ῥύση altera est interpretatio." ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Cod. 23, alii.

Syro-hex. in textu, **וְשָׂבַע יָלִין**; in marg. autem: **וְשָׂבַע יָלִין**.

γνώσις. Ἄλλος [πλανώμενος] καὶ ἐμπλησθεὶς αὐλισθήσεται ἀνευ ἐπισκοπῆς πονηρᾶς.³⁸

24. יָדוֹ בַּצִּלְחָת. *Manum ejus in patina.* Ο'. εἰς τὸν κόλπον (Ἄ. μασχάλην. Σ. μάλην³⁹) αὐτοῦ χεῖρας.

יָשִׁיבָהָ. *Retrahit eam.* Ο'. προσενέικη (s. προσενέγκη⁴⁰). *Alia exempl. προσαγάγη.*⁴¹

25. סְתִיד. *Stolidus.* Ο'. ἄφρων. Ἀ. θελγόμενος.⁴²
דַּעַת. *Scientiam.* Ο'. αἴσθησιν. Ἀ. Σ. Θ. γνώσιν.⁴³

26. יִדְרִיחַ. *Expellit.* Ο'. ἀποθούμενος. Ἀ. ἀποδιδράσκων.⁴⁴

27. יִתְּלֵבִי. *Desine, mi fili.* Ο'. υἱὸς ἀπολείπόμενος. Οἱ λοιποὶ σχόλασον, νιέ μου.⁴⁵

28. עֵד בְּלֹעַל. *Testis nequam.* Ο'. ὁ ἐγγνώμενος παῖδα ἄφρονα. Ἀ. Θ. μάρτυς παράνομος.⁴⁶

יִלְוִין כְּשֶׁפֶט. *Deridet jus.* Ο'. καθυβρίσει δικαίωμα (alia exempl. νόμον⁴⁷). Ἀ. Θ. χλευάσει κρίσιν.⁴⁸

יִבְלַע. *Deglutit.* Ο'. καταπίεται. Ἀ. Θ. καταποντιέει.⁴⁹

אָו. *Iniquitatem.* Ο'. κρίσεις. Σ. ἀνομίαν.⁵⁰

29. לִלְצִים. *Irrisoribus.* Ο'. ἀκολάστοις. Ἀ. χλευασταῖς. Σ. λοιμοῖς.⁵¹

וּבְמַחְלָמוֹת לָגוֹ קְסִילִים. *Et percussiones dorso stultorum.* Ο'. καὶ τιμωραὶ ὁμοίως ἄφροσιν.

Σ. σφυροκοπαίαι... Θ. (καὶ) συγκλάσεις νύμφ ἀνοήτων.⁵²

Cap. XIX. 7. — ἀνὴρ δὲ — σωθήσεται 4. 14. — παῖσί 4. 21. ἡ δὲ βουλή τοῦ θεοῦ (sic) κρατήσῃ (sic) ∞ εἰς τὸν αἰῶνα 4.⁵³

CAP. XX.

1. לִצְיָן. *Irrisor est vinum.* Ο'. ἀκόλαστον οἶνος. Ἀ. Θ. χλευαστῆς (οἶνος). Σ. λοιμὸς (οἶνος).¹ Ἄλλος ἀπαιδευσία οἶνος.²

וְכֵל־שָׂהָה בּוֹ לֹא יָחֶבֶם. *Et quisque titubans ex eo non sapit.* Ο'. πᾶς δὲ ἄφρων τοιοῦτοις συμπλέκεται. *Alia exempl. πᾶς δὲ ὁ λυμαινόμενος οὐκ ἔσται σοφός.*³ Θ. καὶ πᾶς ὁ πλανώμενος ἐν αὐτῷ οὐ σοφισθήσεται.⁴

2. נִיחַ. *Rugitus.* Ο'. θυμοῦ. Ἄλλος βρυγμοῦ.⁵
מִתְעַבֵּר. *Qui irascitur in eum.* Ο'. ὁ δὲ παροξύνων αὐτόν (alia exempl. add. καὶ ἐπιμυγνύμενος⁶). Ἀ. Σ. Θ. ὑπερβαίνων.⁷

3. שָׁבַת מִרִּיב. *Abstinentia a rixa.* Ο'. ἀποστρέφεισθαι λοιδορίας. Ἀ. καθίσαι ἀπὸ ἀντιδικασίας. Σ. ἀποχωρῆσαι ἀπὸ ἀηδίας.⁸

יִתְגַּבֵּר. *Exacerbatur.* Ο'. συμπλέκεται. Ἀ. ἐξυβρισθήσεται. Σ. ἀποκαλυφθήσεται.⁹

4. וְאִין בְּקִצְרִי יִשְׁאַל לֹא יַחֲרֹשׁ יָגֵל. *Propter hiemem piger non arat; rogabit in*

³⁸ Schol. apud Nobil. "Est Aquilae aut Theodotionis, ut quidem videtur."—Montef. Inclusimus πλανώμενος, quae alia lectio est. Syro-hex. in textu: ὁ δὲ πλανώμενος (marg. ὁ δὲ ἄφροτος) αὐλισθήσεται ἐν τόποις οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ ὁ αἰώνιος (וְהָאֵלֹהִים בְּעֵדָה בְּעֵדָה מִלִּפְנֵי הָאֵלֹהִים). Vet. Lat. ex MS. Sangerm.: *Nam qui sine timore esse habitat in locis quae non videntur aeternis.*

³⁹ Nobil. Syro-hex. in textu: ✕ χεῖρας αὐτοῦ⁴ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ. ⁴⁰ Sic Cod. Vat., teste Maio. ⁴¹ Nobil. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. ⁴² Nobil. ⁴³ Idem.

⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Syro-hex. in marg., Cod. 23, et Cod. 161 in marg. ⁴⁸ Nobil.

⁴⁹ Idem affert: Ο'. καταπίεται κρίσεις. Ἀ. Θ. νόμον καταπίεται. καταποντιέει (sic). "Vox νόμον haud dubie corrupta est pro ἀνόνων [Hebr. רִשְׁעִים]. Reliqua vero sic intelligenda, ut

Aq. καταπίεται, Theod. autem καταποντιέει verterit."—Montef. Lectio νόμον ad Hebr. כְּשֶׁפֶט pertinere videtur. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem. ⁵³ Syro-hex.

CAP. XX. ¹ Nobil. ² Schol. apud Nobil. ³ Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 161, 248, 253. Syro-hex. et Cod. 23: πᾶς δὲ ὁ συμμυγνύμενος (וְהַלְוִיִּם) τοιοῦτοις (τοιοῦτοις Cod. 23) οὐκ ἔσται (ἔστι Cod. 23) σοφός. Denique Codd. III, 252 (sub aster.), 254, 296: πᾶς δὲ ὁ συμμυγνύμενος (συμμενόμενος Codd. III, 296; συμμυγν. τοιοῦτοις Cod. 254) οὐκ ἔσται σοφός. ⁴ Syro-hex. וְהַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם. ⁵ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 254, et Cod. 161 in marg. "Videtur esse Aquilae, qui ita vertit Psal. xxxvii. 9."—Montef. ⁶ Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 161, 248. Ambrosius: *Sed qui stimulat illum et admiscetur.* ⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Idem.

- messe, at non erit. Ο'. *ὀνειδίζομενος ὀκνηρὸς* (aliud exempl. *ἄφρων*¹⁰) οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ δανειζόμενος σίτον ἐν ἀμνητῷ. Σ. διὰ ψυχὸς ὀκνηρὸς οὐκ ἀροτριάσει, καὶ αἰτήσεται ἐν ἀμνητῷ, καὶ οὐχ εὐρήσει.¹¹
6. **יִמְצָא כִּי**. *Quis inveniat?* Ο'. ἔργον εὐρεῖν. 'Α. Σ. Θ. τίς εὐρήσει;¹²
8. **יִפְרֹץ**. *Dispergit.* Ο'. οὐκ ἐναντιοῦται. Θ. *λικμῶ*.¹³
9. **מִי־יֹאמַר לִבִּי טָהוֹר מִחַטָּאתַי**. *Quis dicet: Purgavi cor meum, mundus sum a peccato meo?* Ο'. τίς καυχῆσεται ἀγνήν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παρρησιάζεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Σ. τίς ἐρεῖ, ἐλάμπρυνα τὴν καρδίαν μου, κεκαθάρισμαι ἀπὸ ἁμαρτίας μου;¹⁴
10. **תוֹעֵבָה**. *Abominatio.* Ο'. ἀκάθαρτα. Πάντες βδελύγματα.¹⁵
11. **גַּם בְּמַעֲלָלָיו**. *Etiam in operibus suis.* Ο'. καὶ ὁ ποιών αὐτά. ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ. Alia exempl. *καὶ οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἐν αὐτοῖς συμποδισθήσονται* 4. καίγε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ.¹⁶
- יִתְגַּבֵּר נַעַר**. *Agnoscendum se praebeet puer.* Ο'. συμποδισθήσεται νεανίσκος. Σ. ἐπιγνωρισθήσεται νέος.¹⁷
11. **אִם־יָשָׁר וְאִם־יָחָד**. *An purum et an rectum sit opus ejus.* Ο'. μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεία ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Θ. εἰ λαμπρὰ καὶ εὐθὺς ἐργασία αὐτοῦ.¹⁸
13. **שֹׁנֵה פְתִילֵי־רֹשׁ**. (Ne ames) *somnium, ne pauper fias.* Ο'. καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. Σ. ὕπνον, ἵνα μὴ ἀπορηθῇς.¹⁹
- 14–19. **לֹא תַתְעַרְבַּ רַע**. Ο'. Vacat. ✕ Θ. *πονηρὸν, πονηρὸν, ἐρεῖ ὁ κτώμενος, καὶ πορευθεὶς τότε καυχῆσεται.* (15) ἔστι χρυσὸς καὶ πλήθος ἑσωτάτων, καὶ σκευὸς τίμιον χεῖλη γνώσεως. (16) λάβε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ὅτι ἐνεγυῆσατο ἀλλότριον, καὶ περὶ ξένης ἐνεχύρασον αὐτόν. (17) ἡδύνθη ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους, καὶ μετὰ τοῦτο πληρωθήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ ψηφίδος. (18) λογισμοὶ ἐν βουλῇ ἐτοιμασθήσονται, καὶ ἐν κυβερνήσει ποιεῖ πόλεμον. (19) ἀποκαλύπτων μυστήριον πορεύεται δόλω, καὶ ἀπατῶντι χεῖλη αὐτοῦ μὴ συναναμίγῃ. 4.²⁰
20. **בְּאִשּׁוֹן חֹשֶׁךְ**. *In pupilla tenebrarum* (in mediis tenebris). Ο'. αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. Σ. ἐν σκοτομύγῃ.²¹
21. **נִתְחַלָּה מְבַהֵלֶת בְּרַאשׁוֹנָה**. *Opes festinanter comparatae in principio.* Ο'. μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις. Σ. Θ. κληρονομία σπουδαζομένη γνωσθήσεται στερρῶς.²²

¹⁰ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: *ὀκνηρός*.

¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Sic codex quidam (fort. 161) apud Parsons. cum scholio: ταῦτα οὐχ ὡς ἀδυνάτου ὄντος, ἀλλὰ σπανίου τοῦ τοιοῦτου εὐρίσκεισθαι. Post v. 9 in Syro-hex. sequuntur vv. 20, 21, 22, ut in exemplaribus Graecis, sed praemisso signo ✕ —, cum nota marginali: 'Ὡς ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ; quae nota repetitur ad initium v. 10. ¹⁵ Syro-hex. **חַסְדֵּי שִׁבְתֵּי** 4.

¹⁶ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 23. ¹⁷ Nobil. In textu LXX virali Maius affert: *συμποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ ὁσίου κ.τ.ε.* Syro-hex.: *συμποδισθήσεται ὡς νεανίσκος* 4. *νεανίσκος μετὰ ὁσίου κ.τ.ε.* Cod. 23: *συμποδισθήσεται ἀνήρ, νεανίσκος μετὰ ὁσίου κ.τ.ε.* ¹⁸ Nobil. Ad μετὰ ὁσίου Syro-hex. in marg. notat: Σ. Θ. Ε'. ὁμοίως. ¹⁹ Nobil.

²⁰ Haec, quae silentio praeterierunt Hexaplorum conditores, leguntur in Codd. 23, 149, 253, 260, et sub ✕ Θ. in Syro-hex. (Ad v. 15 pro *ἑσωτάτων* in Syro-hex. est **אֵל**?)

חֹשֶׁךְ; sed pro **חֹשֶׁךְ** legendum videtur aut **חֹשֶׁךְ**, coll. Job. xxviii. 18 in Syro-hex., aut **חֹשֶׁךְ**, ut pro plurali habet Assemani in *Bibl. Orient.* p. 361, monente Ceriani. Ad v. 16 Middeld. dedit *ἐνεχύρασον*, ut Cod. 23; sed Syrus juxta Hebraeam veritatem et Codd. 253, 260 imperativum **חֹשֶׁךְ** venditat. Ad v. 17 Codd. 149, 253, 260 pro *μετὰ τοῦτο πληρωθήσεται* vitiosum *μεταπληρωθήσεται* habent, invitis Syro-hex. et Cod. 23. Ad v. 18 Cod. 23 minus probabiliter affert *λογισμὸς et ἐτοιμασθήσεται*; sed *κυβερνήσει* pro *κυβερνήσει* juxta Hebr. **תְּחַלָּה** ex hoc cod. assumpsimus. In textu Syro-hex. Middeld. edidit **חֹשֶׁךְ**. "Uno puncto addito," inquit Lagarde ad h. l., "fit pluralis." Codex reapse **חֹשֶׁךְ** 4.) ²¹ Nobil.

²² Codd. 161, 248, qui *στερρῶς* scribunt. Nobil. tantum affert: Σ. Θ. *κληρονομία σπουδαζομένη*. Fortasse haec, *γνωσθήσεται στερρῶς*, aliunde invecta sunt.

23. תועבת. Abominatio. Ο'. βδέλυγμα. 'Ως δ' Ἐβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²³
24. נָקֵר. Viri. Ο'. ἀνδρῖ. Πάντες ἀνδρός.²⁴
25. מוֹקֵשׁ אָדָם יֵלַע קֶדֶשׁ. Laqueus hominis est, si temere proloquitur sacrum (votum). Ο'. παγὶς ἀνδρὶ ταχύ τι τῶν ἰδίων ἀγιάσαι. 'Α. σκῶλον ἀνθρώπου καταπίεται ἡγιασμένος.²⁵
27. נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם. Lucerna Jovae est spiritus hominis. Ο'. φῶς ('Α. Σ. Θ. λύχνος. *Ἄλλος λαμπτήρ²⁶) κυρίου πνοή ἀνθρώπων. Θ. λύχνος κυρίου πνοή ἀνδρός.²⁷
28. יִצְרֹר-מֶלֶךְ. Custodiunt regem. Ο'. φυλακὴ βασιλεί. 'Α. Σ. διατηρήσουσι (βασιλεία).²⁸
29. כֹּחַם. Robur eorum. Ο'. σοφία. 'Α. Σ. Θ. ἰσχύς αὐτῶν.²⁹
- יָהָר. Ornatus. Ο'. δόξα. Θ. εὐπρέπεια.³⁰
- שִׁיבָה. Canities. Ο'. πολιά. 'Α. Σ. Θ. πολιά.³¹
30. חֲבֻרֹת פִּצְעַת תְּמָרִיק בָּרַע. Vibices vulneris sunt abstersio (emendatio) in malo homine. Ο'. ὑπόπια καὶ συντρίμματα συναντᾷ κακοῖς. 'Α. Θ. μώλωπες τραυμάτων...³² Σ. τραῦμα μώλωπος ἀποσμήξει κακίαν.³³
- Cap. XX. 10. — καὶ μέτρα διςσά 4.³⁴

CAP. XXI.

1. פְּלִגְרִימִים לְבִמְלֶךְ בֶּן-יְהוָה. (Sicut) rivi

aquarum est cor regis in manu Jovae. Ο'. ὥσπερ ὀρμὴ ὕδατος, οὕτως καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ. 'Α. Σ. Θ. διαιρέσεις ὑδάτων καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ κυρίου.¹ Ε'. ὑδραγωγὸι...²

1. עַל-כֵּל-אֶשֶׁר יַחְפֹּץ יִשְׁנֶה. Ad omne quod vult inclinatur illud. Ο'. οὐ ἐὰν θέλων νεύσαι, ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν. Ε'. ἐφ' ὃ ἐὰν θέλῃ κλίνει αὐτήν.³
2. תִּבְחַן. Examinat. Ο'. κατευθύνει. Σ. Θ. ἐτοιμάζει.⁴
3. נִבְחָר. Eligendum est. Ο'. ἀρεστά. 'Α. Θ. ἐκλεκτόν.⁵
4. נֵר יִשְׁעִים. Lucerna impiorum. Ο'. λαμπτήρ δὲ ἀσεβῶν. Πάντες λύχνος ἀσεβῶν.⁶
5. מַחֲשָׁבוֹת חֲרוּץ אֶחָד-לְמוֹתָר וְכָל-אֶחָד לְמַחֲסֹר. Consilia seduli nonnisi ad quaesitum (tendunt); omnis vero festinus nonnisi ad egestatem. Ο'. Vacat. ✕ Θ. λογισμοὶ συντέμνοντος πλὴν εἰς περισσίαν, καὶ πᾶς ἐπισπουδάζων πλὴν εἰς ὑστέρημα 4.⁷
6. פֶּעַל אֲצִירוֹת בְּלִשׁוֹן שֹׁקֵר הֶבֶל נְדָה מִבְּקִשֵּׁי מוֹת. (Μοῦκῆς). Opus (congerendorum) thesaurorum cum lingua fallaci est halitus evanescentes quaequentium mortem (s. laqueorum mortis). Ο'. ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσση ψεύδει, μάταια διώκει (alia exempl. add. καὶ ἔρχεται⁸) ἐπὶ παγίδας θανάτου. Σ... ζητῶν

²³ Syro-hex. (Siglum (in cod. ^{III}) est index lectionis. Cf. ad Cap. ix. 12.) ²⁴ Sic in marg. Syrus, qui in textu legit ἀνθρώπου.

²⁵ Nobil. ²⁶ Nobil., qui ceteris λαμπτήρ tribuit. Syro-hex. ad φῶς in marg. notat: λύχνος. Deinde ad πνοή Nobil. affert: Schol. πνεῦμα. ²⁷ Syro-hex. + ²⁸ Nobil.

²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. Syrus, qui in textu ³² Idem. ³³ Syro-hex. ³⁴ Idem.

habet, in marg. notat: Οἱ λοιποὶ ὅσαίτως. Sed ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. Syrus, qui in textu ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem. ⁶¹ Idem. ⁶² Idem. ⁶³ Idem. ⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Idem. ⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Idem. ⁹⁴ Idem. ⁹⁵ Idem. ⁹⁶ Idem. ⁹⁷ Idem. ⁹⁸ Idem. ⁹⁹ Idem. ¹⁰⁰ Idem. ¹⁰¹ Idem. ¹⁰² Idem. ¹⁰³ Idem. ¹⁰⁴ Idem. ¹⁰⁵ Idem. ¹⁰⁶ Idem. ¹⁰⁷ Idem. ¹⁰⁸ Idem. ¹⁰⁹ Idem. ¹¹⁰ Idem. ¹¹¹ Idem. ¹¹² Idem. ¹¹³ Idem. ¹¹⁴ Idem. ¹¹⁵ Idem. ¹¹⁶ Idem. ¹¹⁷ Idem. ¹¹⁸ Idem. ¹¹⁹ Idem. ¹²⁰ Idem. ¹²¹ Idem. ¹²² Idem. ¹²³ Idem. ¹²⁴ Idem. ¹²⁵ Idem. ¹²⁶ Idem. ¹²⁷ Idem. ¹²⁸ Idem. ¹²⁹ Idem. ¹³⁰ Idem. ¹³¹ Idem. ¹³² Idem. ¹³³ Idem. ¹³⁴ Idem. ¹³⁵ Idem. ¹³⁶ Idem. ¹³⁷ Idem. ¹³⁸ Idem. ¹³⁹ Idem. ¹⁴⁰ Idem. ¹⁴¹ Idem. ¹⁴² Idem. ¹⁴³ Idem. ¹⁴⁴ Idem. ¹⁴⁵ Idem. ¹⁴⁶ Idem. ¹⁴⁷ Idem. ¹⁴⁸ Idem. ¹⁴⁹ Idem. ¹⁵⁰ Idem. ¹⁵¹ Idem. ¹⁵² Idem. ¹⁵³ Idem. ¹⁵⁴ Idem. ¹⁵⁵ Idem. ¹⁵⁶ Idem. ¹⁵⁷ Idem. ¹⁵⁸ Idem. ¹⁵⁹ Idem. ¹⁶⁰ Idem. ¹⁶¹ Idem. ¹⁶² Idem. ¹⁶³ Idem. ¹⁶⁴ Idem. ¹⁶⁵ Idem. ¹⁶⁶ Idem. ¹⁶⁷ Idem. ¹⁶⁸ Idem. ¹⁶⁹ Idem. ¹⁷⁰ Idem. ¹⁷¹ Idem. ¹⁷² Idem. ¹⁷³ Idem. ¹⁷⁴ Idem. ¹⁷⁵ Idem. ¹⁷⁶ Idem. ¹⁷⁷ Idem. ¹⁷⁸ Idem. ¹⁷⁹ Idem. ¹⁸⁰ Idem. ¹⁸¹ Idem. ¹⁸² Idem. ¹⁸³ Idem. ¹⁸⁴ Idem. ¹⁸⁵ Idem. ¹⁸⁶ Idem. ¹⁸⁷ Idem. ¹⁸⁸ Idem. ¹⁸⁹ Idem. ¹⁹⁰ Idem. ¹⁹¹ Idem. ¹⁹² Idem. ¹⁹³ Idem. ¹⁹⁴ Idem. ¹⁹⁵ Idem. ¹⁹⁶ Idem. ¹⁹⁷ Idem. ¹⁹⁸ Idem. ¹⁹⁹ Idem. ²⁰⁰ Idem. ²⁰¹ Idem. ²⁰² Idem. ²⁰³ Idem. ²⁰⁴ Idem. ²⁰⁵ Idem. ²⁰⁶ Idem. ²⁰⁷ Idem. ²⁰⁸ Idem. ²⁰⁹ Idem. ²¹⁰ Idem. ²¹¹ Idem. ²¹² Idem. ²¹³ Idem. ²¹⁴ Idem. ²¹⁵ Idem. ²¹⁶ Idem. ²¹⁷ Idem. ²¹⁸ Idem. ²¹⁹ Idem. ²²⁰ Idem. ²²¹ Idem. ²²² Idem. ²²³ Idem. ²²⁴ Idem. ²²⁵ Idem. ²²⁶ Idem. ²²⁷ Idem. ²²⁸ Idem. ²²⁹ Idem. ²³⁰ Idem. ²³¹ Idem. ²³² Idem. ²³³ Idem. ²³⁴ Idem. ²³⁵ Idem. ²³⁶ Idem. ²³⁷ Idem. ²³⁸ Idem. ²³⁹ Idem. ²⁴⁰ Idem. ²⁴¹ Idem. ²⁴² Idem. ²⁴³ Idem. ²⁴⁴ Idem. ²⁴⁵ Idem. ²⁴⁶ Idem. ²⁴⁷ Idem. ²⁴⁸ Idem. ²⁴⁹ Idem. ²⁵⁰ Idem. ²⁵¹ Idem. ²⁵² Idem. ²⁵³ Idem. ²⁵⁴ Idem. ²⁵⁵ Idem. ²⁵⁶ Idem. ²⁵⁷ Idem. ²⁵⁸ Idem. ²⁵⁹ Idem. ²⁶⁰ Idem. ²⁶¹ Idem. ²⁶² Idem. ²⁶³ Idem. ²⁶⁴ Idem. ²⁶⁵ Idem. ²⁶⁶ Idem. ²⁶⁷ Idem. ²⁶⁸ Idem. ²⁶⁹ Idem. ²⁷⁰ Idem. ²⁷¹ Idem. ²⁷² Idem. ²⁷³ Idem. ²⁷⁴ Idem. ²⁷⁵ Idem. ²⁷⁶ Idem. ²⁷⁷ Idem. ²⁷⁸ Idem. ²⁷⁹ Idem. ²⁸⁰ Idem. ²⁸¹ Idem. ²⁸² Idem. ²⁸³ Idem. ²⁸⁴ Idem. ²⁸⁵ Idem. ²⁸⁶ Idem. ²⁸⁷ Idem. ²⁸⁸ Idem. ²⁸⁹ Idem. ²⁹⁰ Idem. ²⁹¹ Idem. ²⁹² Idem. ²⁹³ Idem. ²⁹⁴ Idem. ²⁹⁵ Idem. ²⁹⁶ Idem. ²⁹⁷ Idem. ²⁹⁸ Idem. ²⁹⁹ Idem. ³⁰⁰ Idem. ³⁰¹ Idem. ³⁰² Idem. ³⁰³ Idem. ³⁰⁴ Idem. ³⁰⁵ Idem. ³⁰⁶ Idem. ³⁰⁷ Idem. ³⁰⁸ Idem. ³⁰⁹ Idem. ³¹⁰ Idem. ³¹¹ Idem. ³¹² Idem. ³¹³ Idem. ³¹⁴ Idem. ³¹⁵ Idem. ³¹⁶ Idem. ³¹⁷ Idem. ³¹⁸ Idem. ³¹⁹ Idem. ³²⁰ Idem. ³²¹ Idem. ³²² Idem. ³²³ Idem. ³²⁴ Idem. ³²⁵ Idem. ³²⁶ Idem. ³²⁷ Idem. ³²⁸ Idem. ³²⁹ Idem. ³³⁰ Idem. ³³¹ Idem. ³³² Idem. ³³³ Idem. ³³⁴ Idem. ³³⁵ Idem. ³³⁶ Idem. ³³⁷ Idem. ³³⁸ Idem. ³³⁹ Idem. ³⁴⁰ Idem. ³⁴¹ Idem. ³⁴² Idem. ³⁴³ Idem. ³⁴⁴ Idem. ³⁴⁵ Idem. ³⁴⁶ Idem. ³⁴⁷ Idem. ³⁴⁸ Idem. ³⁴⁹ Idem. ³⁵⁰ Idem. ³⁵¹ Idem. ³⁵² Idem. ³⁵³ Idem. ³⁵⁴ Idem. ³⁵⁵ Idem. ³⁵⁶ Idem. ³⁵⁷ Idem. ³⁵⁸ Idem. ³⁵⁹ Idem. ³⁶⁰ Idem. ³⁶¹ Idem. ³⁶² Idem. ³⁶³ Idem. ³⁶⁴ Idem. ³⁶⁵ Idem. ³⁶⁶ Idem. ³⁶⁷ Idem. ³⁶⁸ Idem. ³⁶⁹ Idem. ³⁷⁰ Idem. ³⁷¹ Idem. ³⁷² Idem. ³⁷³ Idem. ³⁷⁴ Idem. ³⁷⁵ Idem. ³⁷⁶ Idem. ³⁷⁷ Idem. ³⁷⁸ Idem. ³⁷⁹ Idem. ³⁸⁰ Idem. ³⁸¹ Idem. ³⁸² Idem. ³⁸³ Idem. ³⁸⁴ Idem. ³⁸⁵ Idem. ³⁸⁶ Idem. ³⁸⁷ Idem. ³⁸⁸ Idem. ³⁸⁹ Idem. ³⁹⁰ Idem. ³⁹¹ Idem. ³⁹² Idem. ³⁹³ Idem. ³⁹⁴ Idem. ³⁹⁵ Idem. ³⁹⁶ Idem. ³⁹⁷ Idem. ³⁹⁸ Idem. ³⁹⁹ Idem. ⁴⁰⁰ Idem. ⁴⁰¹ Idem. ⁴⁰² Idem. ⁴⁰³ Idem. ⁴⁰⁴ Idem. ⁴⁰⁵ Idem. ⁴⁰⁶ Idem. ⁴⁰⁷ Idem. ⁴⁰⁸ Idem. ⁴⁰⁹ Idem. ⁴¹⁰ Idem. ⁴¹¹ Idem. ⁴¹² Idem. ⁴¹³ Idem. ⁴¹⁴ Idem. ⁴¹⁵ Idem. ⁴¹⁶ Idem. ⁴¹⁷ Idem. ⁴¹⁸ Idem. ⁴¹⁹ Idem. ⁴²⁰ Idem. ⁴²¹ Idem. ⁴²² Idem. ⁴²³ Idem. ⁴²⁴ Idem. ⁴²⁵ Idem. ⁴²⁶ Idem. ⁴²⁷ Idem. ⁴²⁸ Idem. ⁴²⁹ Idem. ⁴³⁰ Idem. ⁴³¹ Idem. ⁴³² Idem. ⁴³³ Idem. ⁴³⁴ Idem. ⁴³⁵ Idem. ⁴³⁶ Idem. ⁴³⁷ Idem. ⁴³⁸ Idem. ⁴³⁹ Idem. ⁴⁴⁰ Idem. ⁴⁴¹ Idem. ⁴⁴² Idem. ⁴⁴³ Idem. ⁴⁴⁴ Idem. ⁴⁴⁵ Idem. ⁴⁴⁶ Idem. ⁴⁴⁷ Idem. ⁴⁴⁸ Idem. ⁴⁴⁹ Idem. ⁴⁵⁰ Idem. ⁴⁵¹ Idem. ⁴⁵² Idem. ⁴⁵³ Idem. ⁴⁵⁴ Idem. ⁴⁵⁵ Idem. ⁴⁵⁶ Idem. ⁴⁵⁷ Idem. ⁴⁵⁸ Idem. ⁴⁵⁹ Idem. ⁴⁶⁰ Idem. ⁴⁶¹ Idem. ⁴⁶² Idem. ⁴⁶³ Idem. ⁴⁶⁴ Idem. ⁴⁶⁵ Idem. ⁴⁶⁶ Idem. ⁴⁶⁷ Idem. ⁴⁶⁸ Idem. ⁴⁶⁹ Idem. ⁴⁷⁰ Idem. ⁴⁷¹ Idem. ⁴⁷² Idem. ⁴⁷³ Idem. ⁴⁷⁴ Idem. ⁴⁷⁵ Idem. ⁴⁷⁶ Idem. ⁴⁷⁷ Idem. ⁴⁷⁸ Idem. ⁴⁷⁹ Idem. ⁴⁸⁰ Idem. ⁴⁸¹ Idem. ⁴⁸² Idem. ⁴⁸³ Idem. ⁴⁸⁴ Idem. ⁴⁸⁵ Idem. ⁴⁸⁶ Idem. ⁴⁸⁷ Idem. ⁴⁸⁸ Idem. ⁴⁸⁹ Idem. ⁴⁹⁰ Idem. ⁴⁹¹ Idem. ⁴⁹² Idem. ⁴⁹³ Idem. ⁴⁹⁴ Idem. ⁴⁹⁵ Idem. ⁴⁹⁶ Idem. ⁴⁹⁷ Idem. ⁴⁹⁸ Idem. ⁴⁹⁹ Idem. ⁵⁰⁰ Idem. ⁵⁰¹ Idem. ⁵⁰² Idem. ⁵⁰³ Idem. ⁵⁰⁴ Idem. ⁵⁰⁵ Idem. ⁵⁰⁶ Idem. ⁵⁰⁷ Idem. ⁵⁰⁸ Idem. ⁵⁰⁹ Idem. ⁵¹⁰ Idem. ⁵¹¹ Idem. ⁵¹² Idem. ⁵¹³ Idem. ⁵¹⁴ Idem. ⁵¹⁵ Idem. ⁵¹⁶ Idem. ⁵¹⁷ Idem. ⁵¹⁸ Idem. ⁵¹⁹ Idem. ⁵²⁰ Idem. ⁵²¹ Idem. ⁵²² Idem. ⁵²³ Idem. ⁵²⁴ Idem. ⁵²⁵ Idem. ⁵²⁶ Idem. ⁵²⁷ Idem. ⁵²⁸ Idem. ⁵²⁹ Idem. ⁵³⁰ Idem. ⁵³¹ Idem. ⁵³² Idem. ⁵³³ Idem. ⁵³⁴ Idem. ⁵³⁵ Idem. ⁵³⁶ Idem. ⁵³⁷ Idem. ⁵³⁸ Idem. ⁵³⁹ Idem. ⁵⁴⁰ Idem. ⁵⁴¹ Idem. ⁵⁴² Idem. ⁵⁴³ Idem. ⁵⁴⁴ Idem. ⁵⁴⁵ Idem. ⁵⁴⁶ Idem. ⁵⁴⁷ Idem. ⁵⁴⁸ Idem. ⁵⁴⁹ Idem. ⁵⁵⁰ Idem. ⁵⁵¹ Idem. ⁵⁵² Idem. ⁵⁵³ Idem. ⁵⁵⁴ Idem. ⁵⁵⁵ Idem. ⁵⁵⁶ Idem. ⁵⁵⁷ Idem. ⁵⁵⁸ Idem. ⁵⁵⁹ Idem. ⁵⁶⁰ Idem. ⁵⁶¹ Idem. ⁵⁶² Idem. ⁵⁶³ Idem. ⁵⁶⁴ Idem. ⁵⁶⁵ Idem. ⁵⁶⁶ Idem. ⁵⁶⁷ Idem. ⁵⁶⁸ Idem. ⁵⁶⁹ Idem. ⁵⁷⁰ Idem. ⁵⁷¹ Idem. ⁵⁷² Idem. ⁵⁷³ Idem. ⁵⁷⁴ Idem. ⁵⁷⁵ Idem. ⁵⁷⁶ Idem. ⁵⁷⁷ Idem. ⁵⁷⁸ Idem. ⁵⁷⁹ Idem. ⁵⁸⁰ Idem. ⁵⁸¹ Idem. ⁵⁸² Idem. ⁵⁸³ Idem. ⁵⁸⁴ Idem. ⁵⁸⁵ Idem. ⁵⁸⁶ Idem. ⁵⁸⁷ Idem. ⁵⁸⁸ Idem. ⁵⁸⁹ Idem. ⁵⁹⁰ Idem. ⁵⁹¹ Idem. ⁵⁹² Idem. ⁵⁹³ Idem. ⁵⁹⁴ Idem. ⁵⁹⁵ Idem. ⁵⁹⁶ Idem. ⁵⁹⁷ Idem. ⁵⁹⁸ Idem. ⁵⁹⁹ Idem. ⁶⁰⁰ Idem. ⁶⁰¹ Idem. ⁶⁰² Idem. ⁶⁰³ Idem. ⁶⁰⁴ Idem. ⁶⁰⁵ Idem. ⁶⁰⁶ Idem. ⁶⁰⁷ Idem. ⁶⁰⁸ Idem. ⁶⁰⁹ Idem. ⁶¹⁰ Idem. ⁶¹¹ Idem. ⁶¹² Idem. ⁶¹³ Idem. ⁶¹⁴ Idem. ⁶¹⁵ Idem. ⁶¹⁶ Idem. ⁶¹⁷ Idem. ⁶¹⁸ Idem. ⁶¹⁹ Idem. ⁶²⁰ Idem. ⁶²¹ Idem. ⁶²² Idem. ⁶²³ Idem. ⁶²⁴ Idem. ⁶²⁵ Idem. ⁶²⁶ Idem. ⁶²⁷ Idem. ⁶²⁸ Idem. ⁶²⁹ Idem. ⁶³⁰ Idem. ⁶³¹ Idem. ⁶³² Idem. ⁶³³ Idem. ⁶³⁴ Idem. ⁶³⁵ Idem. ⁶³⁶ Idem. ⁶³⁷ Idem. ⁶³⁸ Idem. ⁶³⁹ Idem. ⁶⁴⁰ Idem. ⁶⁴¹ Idem. ⁶⁴² Idem. ⁶⁴³ Idem. ⁶⁴⁴ Idem. ⁶⁴⁵ Idem. ⁶⁴⁶ Idem. ⁶⁴⁷ Idem. ⁶⁴⁸ Idem. ⁶⁴⁹ Idem. ⁶⁵⁰ Idem. ⁶⁵¹ Idem. ⁶⁵² Idem. ⁶⁵³ Idem. ⁶⁵⁴ Idem. ⁶⁵⁵ Idem. ⁶⁵⁶ Idem. ⁶⁵⁷ Idem. ⁶⁵⁸ Idem. ⁶⁵⁹ Idem. ⁶⁶⁰ Idem. ⁶⁶¹ Idem. ⁶⁶² Idem. ⁶⁶³ Idem. ⁶⁶⁴ Idem. ⁶⁶⁵ Idem. ⁶⁶⁶ Idem. ⁶⁶⁷ Idem. ⁶⁶⁸ Idem. ⁶⁶⁹ Idem. ⁶⁷⁰ Idem. ⁶⁷¹ Idem. ⁶⁷² Idem. ⁶⁷³ Idem. ⁶⁷⁴ Idem. ⁶⁷⁵ Idem. ⁶⁷⁶ Idem. ⁶⁷⁷ Idem. ⁶⁷⁸ Idem. ⁶⁷⁹ Idem. ⁶⁸⁰ Idem. ⁶⁸¹ Idem. ⁶⁸² Idem. ⁶⁸³ Idem. ⁶⁸⁴ Idem. ⁶⁸⁵ Idem. ⁶⁸⁶ Idem. ⁶⁸⁷ Idem. ⁶⁸⁸ Idem. ⁶⁸⁹ Idem. ⁶⁹⁰ Idem. ⁶⁹¹ Idem. ⁶⁹² Idem. ⁶⁹³ Idem. ⁶⁹⁴ Idem. ⁶⁹⁵ Idem. ⁶⁹⁶ Idem. ⁶⁹⁷ Idem. ⁶⁹⁸ Idem. ⁶⁹⁹ Idem. ⁷⁰⁰ Idem. ⁷⁰¹ Idem. ⁷⁰² Idem. ⁷⁰³ Idem. ⁷⁰⁴ Idem. ⁷⁰⁵ Idem. ⁷⁰⁶ Idem. ⁷⁰⁷ Idem. ⁷⁰⁸ Idem. ⁷⁰⁹ Idem. ⁷¹⁰ Idem. ⁷¹¹ Idem. ⁷¹² Idem. ⁷¹³ Idem. ⁷¹⁴ Idem. ⁷¹⁵ Idem. ⁷¹⁶ Idem. ⁷¹⁷ Idem. ⁷¹⁸ Idem. ⁷¹⁹ Idem. ⁷²⁰ Idem. ⁷²¹ Idem. ⁷²² Idem. ⁷²³ Idem. ⁷²⁴ Idem. ⁷²⁵ Idem. ⁷²⁶ Idem. ⁷²⁷ Idem. ⁷²⁸ Idem. ⁷²⁹ Idem. ⁷³⁰ Idem. ⁷³¹ Idem. ⁷³² Idem. ⁷³³ Idem. ⁷³⁴ Idem. ⁷³⁵ Idem. ⁷³⁶ Idem. ⁷³⁷ Idem. ⁷³⁸ Idem. ⁷³⁹ Idem. ⁷⁴⁰ Idem. ⁷⁴¹ Idem. ⁷⁴² Idem. ⁷⁴³ Idem. ⁷⁴⁴ Idem. ⁷⁴⁵ Idem. ⁷⁴⁶ Idem. ⁷⁴⁷ Idem. ⁷⁴⁸ Idem. ⁷⁴⁹ Idem. ⁷⁵⁰ Idem. ⁷⁵¹ Idem. ⁷⁵² Idem. ⁷⁵³ Idem. ⁷⁵⁴ Idem. ⁷⁵⁵ Idem. ⁷⁵⁶ Idem. ⁷⁵⁷ Idem. ⁷⁵⁸ Idem. ⁷⁵⁹ Idem. ⁷⁶⁰ Idem. ⁷⁶¹ Idem. ⁷⁶² Idem. ⁷⁶³ Idem. ⁷⁶⁴ Idem. ⁷⁶⁵ Idem. ⁷⁶⁶ Idem. ⁷⁶⁷ Idem. ⁷⁶⁸ Idem. ⁷⁶⁹ Idem. ⁷⁷⁰ Idem. ⁷⁷¹ Idem. ⁷⁷² Idem. ⁷⁷³ Idem. ⁷⁷⁴ Idem. ⁷⁷⁵ Idem. ⁷⁷⁶ Idem. ⁷⁷⁷ Idem. ⁷⁷⁸ Idem. ⁷⁷⁹ Idem. ⁷⁸⁰ Idem. ⁷⁸¹ Idem. ⁷⁸² Idem. ⁷⁸³ Idem. ⁷⁸⁴ Idem. ⁷⁸⁵ Idem. ⁷⁸⁶ Idem. ⁷⁸⁷ Idem. ⁷⁸⁸ Idem. ⁷⁸⁹ Idem. ⁷⁹⁰ Idem. ⁷⁹¹ Idem. ⁷⁹² Idem. ⁷⁹³ Idem. ⁷⁹⁴ Idem. ⁷⁹⁵ Idem. ⁷⁹⁶ Idem. ⁷⁹⁷ Idem. ⁷⁹⁸ Idem. ⁷⁹⁹ Idem. ⁸⁰⁰ Idem. ⁸⁰¹ Idem. ⁸⁰² Idem. ⁸⁰³ Idem. ⁸⁰⁴ Idem. ⁸⁰⁵ Idem. ⁸⁰⁶ Idem. ⁸⁰⁷ Idem. ⁸⁰⁸ Idem. ⁸⁰⁹ Idem. ⁸¹⁰ Idem. ⁸¹¹ Idem. ⁸¹² Idem. ⁸¹³ Idem. ⁸¹⁴ Idem. ⁸¹⁵ Idem. ⁸¹⁶ Idem. ⁸¹⁷ Idem. ⁸¹⁸ Idem. ⁸¹⁹ Idem. ⁸²⁰ Idem. ⁸²¹ Idem. ⁸²² Idem. ⁸²³ Idem. ⁸²⁴ Idem. ⁸²⁵ Idem. ⁸²⁶ Idem. ⁸²⁷ Idem. ⁸²⁸ Idem. ⁸²⁹ Idem. ⁸³⁰ Idem. ⁸³¹ Idem. ⁸³² Idem. ⁸³³ Idem. ⁸³⁴ Idem. ⁸³⁵ Idem. ⁸³⁶ Idem. ⁸³⁷ Idem. ⁸³⁸ Idem. ⁸³⁹ Idem. ⁸⁴⁰ Idem. ⁸⁴¹ Idem. ⁸⁴² Idem. ⁸⁴³ Idem. ⁸⁴⁴ Idem. ⁸⁴⁵ Idem. ⁸⁴⁶ Idem. ⁸⁴⁷ Idem. ⁸⁴⁸ Idem. ⁸⁴⁹ Idem. ⁸⁵⁰ Idem. ⁸⁵¹ Idem. ⁸⁵² Idem. ⁸⁵³ Idem. ⁸⁵⁴ Idem. ⁸⁵⁵ Idem. ⁸⁵⁶ Idem. ⁸⁵⁷ Idem. ⁸⁵⁸ Idem. ⁸⁵⁹ Idem. ⁸⁶⁰ Idem. ⁸⁶¹ Idem. ⁸⁶² Idem. ⁸⁶³ Idem. ⁸⁶⁴ Idem. ⁸⁶⁵ Idem. ⁸⁶⁶ Idem. ⁸⁶⁷ Idem. ⁸⁶⁸ Idem. ⁸⁶⁹ Idem. ⁸⁷⁰ Idem. ⁸⁷¹ Idem. ⁸⁷² Idem. ⁸⁷³ Idem. ⁸⁷⁴ Idem. ⁸⁷⁵ Idem. ⁸⁷⁶ Idem. ⁸⁷⁷ Idem. ⁸⁷⁸ Idem. ⁸⁷⁹ Idem. ⁸⁸⁰ Idem. ⁸⁸¹ Idem. ⁸⁸² Idem. ⁸⁸³ Idem. ⁸⁸⁴ Idem. ⁸⁸⁵ Idem. ⁸⁸⁶ Idem. ⁸⁸⁷ Idem. ⁸⁸⁸ Idem.

- θάνατον. Θ. ὁ ἐργαζόμενος θησαυροὺς ἐν γλώσση ψεύδει ἀτμὸς φερόμενος...⁹
7. שִׁדְרִישְׁעִים יְגוּרִים. *Injuria impiorum abripit eos.* Ο'. δλεθρος ἀσεβῶν ἐπιξενωθήσεται. 'Α. προνομὴ ἀσεβῶν κατασπάσει αὐτούς.¹⁰
9. גָּג. *Tecti.* Ο'. ὑπαίθρου. 'Α. Σ. Θ. δώματος.¹¹
- מִאִשְׁת מְדוֹנִים וְבֵית חָקֵר. *Prae muliere rixarum et domo societatis.* Ο'. ἡ ἐν κεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ. Σ. Θ. ἡ μετὰ γυναικὸς μαχίμης καὶ οἴκου ἐταιρικοῦ.¹²
10. נִפְשָׁה רָשָׁע אִתְּהֶרָע לֹא יִחַן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ. *Animus impij desiderat malum; non invenit gratiam in oculis ejus amicus ejus.* Ο'. ψυχὴ ἀσεβοῦς οὐκ ἐλεθθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ψυχὴ ἀνόμου ἐπόθησε πονηρόν· οὐκ ἐλεήσει ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸν πλησίον αὐτοῦ.¹³
11. יִחְכֵּם-פְּתִי. *Sapiens fit stolidus.* Ο'. πανουργότερος γίνεται ὁ ἄκακος. Σ. σοφισθήσεται ὁ νήπιος.¹⁴
12. מִסָּלָה רָשָׁעִים לָרַע. *Dejecit (Jova) impios in malum.* Ο'. καὶ φανλίζει ἀσεβεῖς ἐν κακοῖς. Σ. ὑποσκελίζει ἀσεβεῖς εἰς κακόν.¹⁵
14. יִכְפֹּה-אֵף. *Subigit iram.* Ο'. ἀνατρέπει ὀργάς. Σ. σβέσει ὀργήν.¹⁶
15. וּמִחֶמֶה לְפַעֲלִי אֵן. *Sed consternatio erit operantibus iniquitatem.* Ο'. ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργοις. Σ. Θ. καὶ δειλία τοῖς ἐργαζομένοις ἀνομίαν.¹⁷
16. רַמְיָאִים. *Manium.* Ο'. γιγάντων. 'Α. ῥαφαεῖν. Σ. θεομάχων.¹⁸
17. אִישׁ מְחֶסוֹר. *Vir egenus.* Ο'. ἀνὴρ ἐνδεής. Σ. ἐνδεήσεται ἀγαθῶν.¹⁹
- אִתְּבַּב יַיִן וְשָׁמֶן לֹא יַעֲשֶׂיר. *Qui diligit vinum et oleum non dives fiet.* Ο'. φιλῶν οἶνον καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. 'Α. Σ. Θ. ἀγαπῶν οἶνον καὶ ἔλαιον οὐ πλουτήσει.²⁰
18. כֶּפֶר. *Pretium redemptionis.* Ο'. περικάθαρμα. 'Α. Σ. Θ. ἐξίλασμα.²¹
- רָשָׁע. *Impius.* Ο'. ἄνομος. 'Α. Σ. Θ. ἀσεβής. 'Αλλος' ἄδικος.²²
- וְתַחַת יֹשְׁבִים בּוֹיָד. *Et loco rectorum erit praevaricator.* Ο'. Vacat. 'Αλλος' καὶ ἀντὶ εὐθέων ἀσύνθετος.²³ Σ. Ε'. ἄδικος.²⁴
19. מְדוֹנִים וְרֵעַם. *Rixarum et iracundiae.* Ο'. μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀργίλου (Σ. θυμώδους²⁵). Aliud exempl. θυμώδους καὶ μαχίμου.²⁶ Σ. μαχίμης καὶ ὀργίλου.²⁷
20. וְכִסְלִי אָדָם יִבְלֵעֵנּוּ. *At stultus homo devorat illud.* Ο'. ἀφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται (alia

Codd. III, 23, alii, et Syro-hex. ⁹ Nobil. ¹⁰ Idem.

Pro κατασπάσει, ἐπισπάσει per incuriam edidit Montef.

¹¹ Nobil. ¹² Idem. Syro-hex. affert: **חַם** **וְ** **לֹא** **יִחַן** **בְּעֵינָיו** **רֵעֵהוּ**. Idem in textu cum

חַם **וְ** **לֹא** **יִחַן** **בְּעֵינָיו** **רֵעֵהוּ**. Idem in textu cum

Codd. 23, 252 ἀδίκας (ἁδικίας) legit. ¹³ Nobil.

Syro-hex. in textu affert: **ψυχὴ ἀσεβοῦς** **⌘** **Σ** **ἐπιθυμῆσει** (ἡ) **πληροῦν** **οὐκ** **ἐλεθθήσεται** **δὲ** **ὑπ'** **οὐδενὸς** **τῶν** **παριόντων** **ἀνθρώπων**; fere ut sine nota hexaplari Codd. 23,

106. ¹⁴ Nobil. Codex quidam apud Parsons. minus

probabiliter Aquilae tribuit. ¹⁵ Nobil. Idem ad kap-

dias affert: Schol. **ψυχάς**; quae lectio est Codd. 23, 106,

260, et Syro-hex. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem.

Syro-hex. affert: **חַם** **וְ** **לֹא** **יִחַן** **בְּעֵינָיו** **רֵעֵהוּ**. Cf. ad Cap. ix. 18. Nescio unde ediderit Montef.: Σ. παρὰ θεομάχου.

¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. **וְ** **לֹא** **יִחַן** **בְּעֵינָיו** **רֵעֵהוּ**. Nobil. affert:

חַם **וְ** **לֹא** **יִחַן** **בְּעֵינָיו** **רֵעֵהוּ**. Nobil. affert:

'Α. Σ. Θ. οὐ πλουτήσει. ²¹ Nobil. (Syro-hex. in textu

habet **ἐξίλασμα** (ἀλλαγμα, ἀντάλλαγμα, semel ἐξίλασμα Psal.

xlvi. 7); in marg. autem: 'Α. Σ. Θ. **λύτρον** (ῥέσμο).

Nec tamen Syri nostri usus tam certus est, ut non **ἐξίλασμα**

in hoc loco pro ἐξίλασμα stare possit, et **ἐξίλασμα** pro περι-

κάθαρμα (ut **ἐξίλασμα** pro cognato περιφήμα Tobit

v. 19); praesertim cum ad **ἐξίλασμα** in marg. pingatur

Graeca vox ΠΕΡΙΚΑΘΑΡΜΑ, cui supponitur Syriaca **ܡܚܕܐ**,

stultitia, nescio an errore proclivi pro **ܡܚܕܐ**, contempti-

bilitas. Cf. Interpp. ad 1 Cor. iv. 13.) ²² Nobil.

Syro-hex. in textu pro **ἄνομος** habet **παράνομος**, ut Cod. 23,

alii. ²³ Sic in textu Cod. 23, alii, quorum duo **ἀσύνθετος**,

omnes **εὐθέων** habent. Etiam Syro-hex. in textu sine

aster. **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ**, καὶ ἀντὶ εὐθέων **perfidus**, h. e. ὅτι

videtur, **ἀσύνθετος**, quod tamen usitatus **ܡܚܕܐ** sonat.

²⁴ Syro-hex. **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ**. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex.

in textu. Idem in marg. affert: **μαχίμου** καὶ **γλωσσώδους**

καὶ **ὀργίλου**. ²⁷ Syro-hex. **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ** **ܡܚܕܐ**.

Hanc autem lectionem in textu exhibent Codd. 23, 149,

252, 260.

exempl. καταποντιοῦσιν²⁹ αὐτόν. 'Α. Θ. ἀφρων
δὲ ἀνὴρ καταποντιεῖ αὐτόν.²⁹

21. **רַחֵם יְהוָה צְדִיקָה.** *Qui seclatur justitiam.* Ο'. ὁδὸς
δικαιοσύνης. 'Α. Σ. Θ. διώκων δικαιοσύνην.³⁰

יִמְצָא. *Inveniet.* Ο'. εὐρήσει. "Ἄλλος" θη-
σαυρίζει.³¹

22. **עִיר גְּבוּרִים עָלָה חָקָם.** *Urbem fortium scandit
sapiens.* Ο'. πόλεις ὀχυράς (alia exempl. πό-
λεως ὀχυράς³²) ἐπέβη σοφός. 'Α. Σ. Θ. πόλιν
δυνατῶν ἀνέβη σοφός.³³ Πάντες δυνατῶν.³⁴

24. **יָד יְהוָה יָבִיר.** *Superbus et inflatus.* Ο'. θρασὺς
καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζών. 'Α. Σ. ὑπερήφανος
ἀλαζών.³⁵

עוֹשֶׂה בְּעֶבְרַת יָדוֹן. *Qui agit cum redundantia
superbiae.* Ο'. ὅς δὲ μνησικακεῖ παράνομος.
Σ. πράσσω ἐν ὀργῇ ὑπερήφανος.³⁶

25. **תַּחֲנוּן עֵצָל תְּמִיתוֹ.** *Desiderium pigri occidit
eum.* Ο'. ἐπιθυμία ὀκνηρὸν ἀποκτείνουσιν
("Ἄλλος" καταβάλλουσιν³⁷). Σ. Θ. ἐπιθυμία
ὀκνηροῦ θανατῶσει αὐτόν.³⁸

27. **אֵךְ כִּי-בִזְמָה וּבִיָּאֵנוּ.** *Quanto magis si cum
consilio pravo offerat illud.* Ο'. καὶ γὰρ παρα-
νόμως προσφέρουσιν αὐτάς. 'Α. αἰπερ ὅτι
ἐννοία οἷσει αὐτόν.³⁹

28. **לִנְצַח יְדִבֵּר.** *In perpetuum loquetur.* Ο'. φυ-
λασσόμενος λαλήσει. 'Α. Σ. Θ. εἰς νίκος
πορεύεται.⁴⁰

29. **הִעֲזוּ אִישׁ רִשְׁעוֹ בַּפִּתְיוֹ.** *Obfirmat vir impius
vultum suum.* Ο'. ἀσεβὴς ἀνὴρ ἀναιδῶς ὑφί-
σταται προσώπῳ. Θ. ἐκραταίωσεν ἀνὴρ ἀσε-
βης πρόσωπον αὐτοῦ.⁴¹

29. **יָכִין (יָבִין) קִי.** *Dirigit (s. intelligit).* Ο'. συνιέι.
'Α. Σ. ἐτοιμάσει.⁴²

30. **לְנֹד יְהוָה.** *Contra Jovam.* Ο'. πρὸς τὸν
ἀσεβῆ. 'Α. Σ. Θ. κατέναντι κυρίου.⁴³

Cap. XXI. 14. — ἐγείρει ἰσχυρόν 4.⁴⁴

CAP. XXII.

1. **נִבְחָר.** *Eligendum est.* Ο'. αἰρετώτερον. 'Α.
Θ. ἐκλεκτόν.¹

2. **רָשׁ.** *Et pauper.* Ο'. καὶ πτωχός. Alia ex-
empl. καὶ πένης.²

נִפְגְּשׁוּ. *Occurrunt sibi invicem.* Ο'. συνήντησαν
(alia exempl. ἀπήντησαν³) ἀλλήλοις. Οἱ λοι-
ποὶ ὁμοίως.⁴

3. **רָאָה רָעָה וַיִּסְתֵּר.** *Videt malum, et abscondit
se.* Ο'. ἰδὼν πονηρὸν τιμαρούμενον κραταιῶς
αὐτὸς παιδεύεται. 'Α. Θ. εἶδε κακίαν, καὶ
ἐνεκρύβη.⁵

4. **עָקֵב עֲנֹהָ יִרְאַת יְהוָה.** *Mercēs modestiae et
timoris Jovae.* Ο'. γενεὰ σοφίας φόβος κυρίου.
Σ. ὕστερον πραΰτητος φόβος κυρίου.⁶

5. **יָרַח.** *Longe recedit.* Ο'. ἀφέξεται. 'Α. Σ.
Θ. μακρυνθήσεται.⁷

6. **חָנֹךְ לַעֲרַל עַל-פִּי דִרְגּוֹ גַם כִּי-יִזְקֶן לֹא-יִסּוֹר.**
בְּמִצְחָה. *Imbue puerum secundum viam ejus;
etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Ο'.
Vacat. ✕ Θ. ἐγκαινισμὸς νέου κατὰ τὴν ὁδὸν
αὐτοῦ, καί γε ὅταν γηράσῃ, οὐκ ἀποστήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.⁸

7. **וְעָבַד לֹהֵא לְאִישׁ מִלֵּוָּה.** *Et servus est qui*

²⁸ Schol. apud Nobil., et sic in textu Syro-hex. ²⁹ Syro-hex. **יָכִין יָבִין קִי.** ³⁰ Nobil.

³¹ Schol. apud Nobil. ³² Sic Ald., Cod. 23, alii, et Syro-hex. ³³ Nobil. ³⁴ Syro-hex. **יָכִין יָבִין קִי.** Mox οἱ ἀσεβεῖς abest a Syro-hex., et Cod. 23. ³⁵ Syro-hex. (qui in textu om. καὶ αὐθάδης): **יָכִין יָבִין קִי.**

³⁶ Nobil. Cod. 252 in marg. affert: **יָכִין יָבִין קִי.** (sic) ὑπερήφανος. ³⁷ Alius interpres apud Nobil. Sic Cod. 161 in marg. ³⁸ Nobil. ³⁹ Idem. Pro ἐννοία, quod edebatur, scripsimus ἐννοία.

⁴⁰ Nobil. ⁴¹ Idem.

⁴² Idem. ⁴³ Idem. Sic in textu Cod. 23, alii. Syro-hex. affert: **יָכִין יָבִין קִי.** ⁴⁴ Syro-hex.

CAP. XXII. ¹ Nobil. ² Sic Codd. 109, 253, 297. Syro-hex. in marg. **יָכִין יָבִין קִי.** ³ Sic Codd. 23, 252, et Cod. 161 in marg. Syro-hex. **יָכִין יָבִין קִי.**

⁴ Syro-hex. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Sic sine aster. Codd. 23, 149, 253, 260. Syro-hex. in textu: **יָכִין יָבִין קִי.**

יָכִין יָבִין קִי. **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.** **יָכִין יָבִין קִי.**

mutuum accipit viro qui mutuum dat. Ο'. καὶ οἰκέται ἰδίοις δεσπόταις δανειοῦσιν. Σ. Θ. καὶ δοῦλος δανειζόμενος ἀνδρὶ δανείζονται.⁹

8. **וְזָרַע עֵרְלָה יִקְצֹרֶנָּה.** *Qui serit improbitatem metet aeternam.* Ο'. ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά. 'Α. . . ἀνωφελές. Σ. ὁ σπείρων ἀνομίαν θερίσει ἀδικίαν. Θ. ὁ σπείρων ἀδικίαν θερίσει ἀνομίαν.¹⁰

וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ יִכְלָה. *Et virga irae ejus parata est (imminet ei).* Ο'. πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει. Σ. καὶ ῥάβδος μησικακούντος ἑαυτῷ ἐκλείψει.¹¹

9. **הוּא יְבָרַךְ.** *Is benedicetur.* Ο'. εὐλογεῖ ὁ θεός. Alia exempl. ἀγαπᾷ ὁ θεός.¹²

10. **לִי.** *Irrisorem.* Ο'. λοιμόν. 'Α. Σ. Θ. χλευαστήν.¹³

וְיָדוֹן. *Contentio.* Ο'. νεῖκος. Σ. Θ. μάχη.¹⁴

11. **בְּהָרָבִיב.** *Munditiam cordis.* Ο'. ὀσίας καρδίας. 'Α. Θ. καθαράς. Σ. ἀγνάς.¹⁵

הָיוּ שְׂפָתָיו רִיעָדוֹ מִלֵּךְ. *(Propter) gratiam labiorum ejus amicus ejus est rex.* Ο'. χεῖλεσι ποιμαίνει βασιλεὺς. 'Αλλος' χάρις χειλέων, ἑταῖρος αὐτοῦ βασιλεὺς.¹⁶

12. **דַּעַת.** *Scientiam.* Ο'. αἴσθησιν. 'Α. Σ. Θ. γνῶσιν.¹⁷

13. **אֶרְצָה.** *Occidar.* Ο'. φονευταί. 'Α. Σ. Θ. φονευθήσομαι.¹⁸

14. **פִּי זָרוֹת.** *Os alienarum mulierum.* Ο'. στόμα

παρανόμου ('Α. Θ. ἀλλοτρίας¹⁹).

14. **שֹׁפֵן.** *In eo.* Ο'. εἰς αὐτόν. 'Α. Σ. Θ. ἔκει.²⁰ Ο'. εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ—σκολιᾶς καὶ κακῆς. Alia exempl. **שֹׁפֵן** εἰσὶν ὁδοὶ ὄρθαι πορεύεσθαι ἀνδρὶ, ὁ δὲ ἀσεβῆς ὁδὸς θανάτου καὶ ἀπωλείας φιλεῖ **4.** — εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ—σκολιᾶς καὶ κακῆς **4.**²¹

15. **קָשְׁיוּהָ בְּלִב.** *Affixa est cordi.* Ο'. ἐξήπται καρδίας. Σ. ἐνδέδεται. . 'Α. Σ. Θ. ἐν καρδίᾳ.²²

16. **לְהַרְבִּיב.** *Ad multiplicandum sibi (ut rem suam augeat).* Ο'. πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ (alia exempl. add. κακά²³). Σ. τοῦ πληθύναι ἑαυτῷ.²⁴

וְיִתֵּן לְעָשִׂיר אֶת מֶחְסָרוֹ. *Dabit diviti tantummodo ad egestatem.* Ο'. δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Σ. δώσει πλουσίῳ διόλου ὑστέρημα.²⁵ Θ. Ε'. δίδωσι (s. δώσει) πλουσίῳ πλὴν εἰς ὑστέρημα.²⁶

18. **יִבְנוּ.** *Parata erunt.* Ο'. εὐφρανοῦσί (alia exempl. εὐθυνοῦσί²⁷) σε. 'Α. Σ. Θ. ἐτοιμασθήσονται.²⁸

19. **וְהִרְצֵיתִיךָ הַיּוֹם אֶת־הַיּוֹם.** *Ostendi tibi hodie, etiam tibi.* Ο'. καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν ὁδὸν σου (alia exempl. τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; alia, τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ²⁹). 'Α. Σ. γνωστὴν ἐποίησά σοι ζωὴν. . .³⁰

- 20, 21. **בְּמַעֲשֵׂי דַעַת וְכֶשֶׁף:** *In consiliis et scientia, ut ostenderem tibi veritatem.* Ο'. εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν ἐπὶ τὸ

⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. ¹¹ Syro-hex. **וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ יִכְלָה.** Syriacae **וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ יִכְלָה.** Middeldorpffio τοῦ μησικακόν, nescio an recte verterim, μησικακούντος ἑαυτῷ. Supra Cap. xxi. 24 pro Graecis, ὅς δὲ μησικακεῖ, Syrus dedit, **וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ יִכְלָה.** ¹² "εὐλογεῖ ὁ θεός. Sic in uno alio libro margini adscriptum est; in ceteris libris est, ἀγαπᾷ ὁ θεός."—Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 106, alii. Haec, **ἀνδρα**—συντελέσει, absunt a Syro-hex., et Cod. 23. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Est certe alius interpretis, fortasse Aquilae. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. **וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ יִכְלָה.** Libenter legerimus **וְיִשְׁבֹּט עֲבֹרְתוֹ**, ἀλλοτρίων. ²⁰ Nobil. ²¹ Sic

Syro-hex., et sine notis Origenianis Codd. 23, 254. In fine Syrus non agnoscit καὶ κακῆς. ²² Nobil. ²³ "In plerisque libris [Comp., Ald., Codd. III, 23, aliis] est τὰ ἑαυτοῦ κακά."—Nobil. Sic Syro-hex. ²⁴ Syro-hex. **וְיִתֵּן לְעָשִׂיר אֶת מֶחְסָרוֹ.** ²⁵ Nobil. Syro-hex. **וְיִתֵּן לְעָשִׂיר אֶת מֶחְסָרוֹ.** Parsons. e Codd. 161, 248 exscripsit: Σ. δώσει πλουσίῳ διόλου ὑστέρημα' κατὰ τοῦ ἐλάττονος δίδωσιν ἀφορμὰς κακοποιίας. Posteriora quasi scholium recte affert Nobil. ²⁶ Syro-hex. **וְיִתֵּן לְעָשִׂיר אֶת מֶחְסָרוֹ.** ²⁷ Sic Syro-hex., et Cod. 23. ²⁸ Nobil. ²⁹ "In nonnullis libris [et Syro-hex.] est τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Procopius vero legit τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ."—Nobil. ³⁰ Nobil.

πλάτος τῆς καρδίας σου.³¹ διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον. 'Α. Θ. εἰς βουλὰς καὶ εἰς γνῶσιν, τοῦ γνωρίσαι σοι ἀλήθειαν.³²

21. אֱמַת אֱמִירָה וְקִשְׁתָּ. Veritatem verborum veritatis. Ο'. ἀληθῆ λόγον, καὶ γνῶσιν ἀγαθὴν ὑπακούειν. 'Α. . . λόγους ἀληθείας.³³

יִשְׁלַחְךָ. Iis qui miserunt te. Ο'. τοῖς προβαλλομένοις σοι. 'Α. Θ. τῷ ἀποστειλαντί (σε).³⁴

22. אֶל-תִּגְדֹּל-לְךָ. Ne diripias tenuem. Ο'. μὴ ἀποβιάζου πένητα. Σ. μὴ ἀρπάξης πτωχόν.³⁵

23. בִּיְרִיחָהּ יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת-קַבְעֵיהֶם נָפַץ. Quia Jova agel causam eorum, et spoliabit spoliantes eos anima. Ο'. ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν κρίσιν, καὶ ῥύσῃ σὴν ἀσυλον ψυχὴν. 'Α. ὅτι κύριος δικάσει (s. δικάσεται) τὴν δίκην αὐτοῦ, καὶ καθηλώσει τοὺς καθηλώσαντας αὐτόν.³⁶ Σ. . . καὶ κολάσεται τοὺς κολαζόμενους ψυχὴν αὐτοῦ.³⁷

24. אֶל-תִּתֵּב. Ne contrahas amicitiam. Ο'. μὴ ἴσθι ἐταῖρος. Σ. μὴ φιλιάσης.³⁸

לֹא תִבּוֹא. Ne verseris. Ο'. μὴ συναυλίζου. 'Αλλος' μὴ εἰσέλθῃς.³⁹

25. מִוֶּקֶץ. Laqueum. Ο'. βρόχους. 'Α. σκῶλον. Σ. σκάνδαλον.⁴⁰

29. יִהְיֶה. Ignobilibus. Ο'. ἀνδράσι νωθροῖς. Θ. σκοτεινοῖς.⁴¹

Cap. XXII. 9. — τὴν μέντοι ψυχὴν τῶν κεκτῆ- μένων ἀφαιρεῖται. 17. ὡ καὶ ἄκουε ἐμῶν λόγων (sic) 4.⁴²

CAP. XXIII.

2. תְּשִׁמְתָּ שִׁכִּין בְּלִעָה. Et pone cultrum ad guttur

tuum. Ο'. καὶ ἐπίβαλλε τὴν χεῖρά σου. 'Α. καὶ θήσεις μάχαιραν ἐν καταπόσει σου. Θ. (καὶ) θήσεις μάχαιραν τῷ λάρυγγί σου.¹

3. וְהָיָה לֶחֶם זָנוּבִים. Nam est panis fraudum. Ο'. ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς. 'Α. Θ. καὶ αὐτὸς ἄρτος ψευσμάτων.²

4. אַל-תִּיגֵב מְבִינְתָּהּ לְהַעֲשִׂיר. Ne labores ut dives fias, ab intelligentia tua desiste. Ο'. μὴ παρεκτείνου πένης ὧν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐννοίᾳ ἀπόσχου. 'Α. μὴ κοπία τοῦ πλουτήσαι, ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου παῦσαι.³ Θ. . . ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου παῦσαι.⁴

5. יָעוּף הַפֶּשֶׁם. Volabit in caelum. Ο'. καὶ ὑποστρέψει εἰς τὸν οἶκον τοῦ προεστηκότος αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. καὶ πετασθήσεται εἰς τὸν οὐρανόν.⁵

6. עֵין עַל-עֵין. Ejus qui mali oculi est (invidi). Ο'. ἀνδρὶ βασκάνῳ. 'Αλλος' πονηροφθάλμῳ.⁶

לְמַעַן תִּבְּרֶה. Cupedias ejus. Ο'. τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐδεσμάτων.⁷

7. כִּי כְמוֹ-שַׁעַר בְּנֶפֶשׁ. Nam sicut aestimat (cogitat) in animo suo. Ο'. ὅν τρόπον γὰρ εἴ τις καταπίοι τρίχα. Σ. . . εἰκάζων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.⁸

10. אַל-תִּפְּג. Ne transferas. Ο'. μὴ μεταθῇς. Σ. μὴ μετακινήσης.⁹

11. בִּי-גִּבּוֹרָהּ הָיָה וְהָיָה. Nam vindex eorum est fortis, ille agel. Ο'. ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύριος κραταῖός ἐστι, καὶ κρινεῖ. 'Α. Σ. Θ. ἀγχιστεὺς αὐτῶν ἰσχύων, αὐτὸς δικάσεται.¹⁰

12. חֵן-חֵן. Scientiae. Ο'. αἰσθήσεως. 'Α. Σ. Θ. γνώσεως.¹¹

³¹ Haec, ἐπὶ τὸ πλάτος τ. κ. σου, om. Codd. 23, 106, et Syro-hex. in textu. ³² Syro-hex. ܐܠܗܐ ܕܥܡܐܢܐ.

³³ Idem: ܐܠܗܐ ܕܥܡܐܢܐ. ³⁴ Idem: ܐܠܗܐ ܕܥܡܐܢܐ.

³⁵ Idem in textu om. καὶ γνῶσιν α. ὑπακούειν.

³⁶ Nobil. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. Copula ante καθηλώσει assumpta ex Cod. 252, qui δικάσεται habet. Hieron. vertit: et configet eos qui confixerunt animam ejus.

³⁹ Nobil., Cod. 248. Sic, sed E' pro Σ., Cod. 252. ⁴⁰ Nobil.

⁴¹ Idem. ⁴² Cod. 161 in marg. ⁴³ Syro-hex.

CAP. XXIII. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Nobil., Codd. 248, 252. In fine παῦσαι, quod aberat, assumptum ex Cod. 252. ⁴ Nobil. ⁵ Nobil., Cod. 248. Cod. 252 mendose affert: Σ. Θ. καὶ σκεπασθήσεται εἰς τ. οὐρ. ⁶ Schol.

apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ⁷ Nobil., Cod. 252. ⁸ Nobil.

⁹ Sic Cod. 161. Nobil., Cod. 248: (μὴ) μετακινήσης.

"Scripsi μετακινήσης, sensu ita postulante, cum in Ed. Rom. reperissem μετακινήσης."—Drusius. Cf. Deut.

xix. 14 in LXX. Montef. incredibili negligentia μὴ μετακινήσης edidit. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem.

13. **לֹא יָמוּת.** *Non morietur.* Ο'. οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Πάντες ὁμοίως.¹²
16. **וְהִעֲלֹנָה כְּלִיזֹתַי בְּדִבְרֵי שִׁפְתֵּיךָ מִיִּשְׁרָיִם.** *Et exsultabunt renes mei, cum loquentur labia tua recta.* Ο'. καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἐμὰ χεῖλη, ἐὰν ὀρθὰ ('Α. εὐθέα¹³) ᾧσι. Σ. καὶ γαυριάσουσιν οἱ νεφροί μου ἐν τῷ λαλεῖν τὰ χεῖλη σου εὐθῇ.¹⁴
18. **לֹא תִכָּרֵת.** *Non succidetur.* Ο'. οὐκ ἀποστήσεται. 'Α. Σ. οὐκ ἐξολοθρευθήσεται.¹⁵
19. **שְׁמִיע־אָתָּה בְּנִי.** *Audi tu, fili mi.* Ο'. ἄκουε ✕ σὺ ὧ, υἱέ ✕ μου ὧ.¹⁶
- וְיָאִשֶׁר בְּדֶרֶךְ.** *Et dirige in via.* Ο'. καὶ κατεύθυνε ἐννοίας. 'Α. Σ. Θ. . . ἐν ὁδῷ.¹⁷
20. **בְּזִלְזִי בְּשֵׁר לְמוֹ.** *Inter eos qui prodigi sunt carnis sibi.* Ο'. μὴδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορασμοῖς. Θ. ἐν συμβολοκοποῦσι κρέας ἐν ἑαυτοῖς.¹⁸
21. **זִוְלָל.** *Prodigus.* Ο'. πορνόκοπος. 'Α. Σ. Θ. συμβολοκόπος.¹⁹
- וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ נֹמָה.** *Et pannos induere facit dormitatio.* Ο'. καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ βακώδη πᾶς ὑπνώδης. 'Α. καὶ ῥήγματα ἐνδύσει (s. ἀμφιάσει) νυσταγμός.²⁰
23. **אֲמַתְּ קָנָה וְאַל-תִּמְכֹּר חֲכָמָה וּמוֹסֵר וּבִינָה.** *Veritatem eme, et ne vendas, sapientiam et doctrinam et intelligentiam.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀποδῶ, σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν ὧ.²¹
24. **יִוִּלֵּד הָכֶם יִשְׁמָח בּוֹ.** *Et qui genuit sapientem, laetabitur in eo.* Ο'. ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ε'. ὁ γεννῶν σοφὸν καὶ εὐφρανθήσεται (s. χαρήσεται) ἐν αὐτῷ.²²
26. **תִּרְצְנָה (תִּשְׂרְנָה ק').** *Delectentur (s. observent).* Ο'. τηρέτωσαν. Σ. θελήσάτωσαν.²³
27. **בִּי-שִׁוְחָה עֲמוּקָה זִוְנָה.** *Nam fovea profunda est meretrix.* Ο'. πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος. Σ. ὅτι ὄρυγμα βαθὺ πόρνη.²⁴
- נִבְרִיָּה.** *Aliena.* Ο'. ἀλλότριον. Σ. ἀλλοτρία. Θ. ξένη.²⁵
28. **וּבֹנֵדִים בְּאֶרֶס תּוֹסִיף.** *Et impius inter homines auget.* Ο'. καὶ πᾶς παράνομος ἀναωθήσεται. Θ. καὶ ἀσυνθετοῦντας ἐν ἀνθρώποις ἀπαλλάξει.²⁶
29. **הָכֶם.** *Sine causa.* Ο'. διακενήs. 'Α. Σ. Θ. δωρεάν.²⁷
- חֲכָלָלוֹת.** *Caligatio (s. rubor).* Ο'. πελιδνοί. 'Α. κατάκοροι. Σ. χαρποῖ.²⁸
30. **לְבָאִים לְחַקֹּר מִמֶּסֶךְ.** *Iis qui veniunt ad explorandum mixtum (vinum).* Ο'. οὐ τῶν ἱχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται; Θ. οὐ τοῖς ἐξερχομένοις τοῦ ἐξερευνῆσαι κεράσματα;²⁹
33. **תִּתְפַּכּוּת.** *Perversitates.* Ο'. σκολιά. Σ. στρεβλά.³⁰
34. **וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב.** *Et eris sicut dormiens.* Ο'. καὶ κατακείσῃ. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔσῃ ὥσπερ κοιμώμενος.³¹

¹² Syro-hex., qui in textu legit **לֹא יָמוּת**, fortasse οὐκ ἀποθάνειται, quae lectio est Cod. 23.

¹³ Nobil., qui εὐθεία habet.

¹⁴ Nobil., Codd. 248, 252; e quibus Cod. 248 habet ἀγαυριάσουσιν, quod tantundem est; Cod. 252 autem mendose μετριάσουσιν.

¹⁵ Nobil.

¹⁶ Sic Syro-hex., et sine asteriscis Cod. 23.

¹⁷ Nobil.

¹⁸ Idem.

¹⁹ Idem.

²⁰ Syro-hex. **וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ**.

²¹ Nobil.

²² Syro-hex. **וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב**, quod cum ῥήγματα commutavit Noster Amos vi. 11.) Idem in textu tantum habet, **וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב**, absente, ut in Codd. 23, 252, 254, καὶ βακώδη.

²³ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Cod. 23, et alii decem; qui tamen omnes, praeunte

Nobilio, καὶ μὴ ἀπόσῃ legunt, uno excepto Cod. 253, ubi καὶ μὴ ἀποδῶs (sic) scriptum.

Syro-hex. **וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב**, et ne vendas, Graece, καὶ μὴ ἀποδῶ. Lagarde tentat, καὶ μὴ παλιγγίης; Middeld. sine suspitione lectionem codicum, καὶ μὴ ἀπόσῃ, accipit.

²⁴ Syro-hex. **וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב**.

²⁵ Nobil.

²⁶ Idem.

²⁷ Idem.

²⁸ Nobil. affert: 'Α. καθαροί. Σ. χαρποῖ. Pro καθαροί indubitanter emendavimus κατάκοροι, nigri (cf. Villoison ad *Novam Vers. Gr.* etc. p. 95). Vid.

Hex. nostra ad Gen. xlix. 12.

²⁹ Nobil. Montef. τοῦ ἐρευνῆσαι tacite edidit, invitis antecessoribus ejus.

³⁰ Nobil.

³¹ Idem.

35. הַכּוֹנֵי בַל־חַלְתִּי. *Percutiunt me, nec doleo.* Ο'. ἐρείς δέ, τύπτονσί με, καὶ οὐκ ἐπόνεσα. Σ. Ε'. ἐπληξάν με, ἀλλ' οὐκ ἐπόνεσα.³²
- הַלְמוֹנִי. *Contundunt me.* Ο'. ἐνέπαιξάν μοι. Θ. ἀνεκρότησάν με.³³
- יִפְרֹץ. *Expergiscar.* Ο'. ὄρθρος ἔσται. 'Α. Σ. Θ. ἐξυπνισθήσομαι.³⁴
- Cap. XXIII. 31. — ἀλλὰ ὀμιλεῖτε ἀνθρώποις (om. δίκαιοις), καὶ ὀμιλεῖτε ἐν περιπάτοις 4.³⁵

CAP. XXIV.

4. וּבִדְעָתָה. *Et scientia.* Ο'. μετὰ αἰσθήσεως. 'Α. Σ. (καὶ) ἐν γνώσει.¹
5. מְאִמְצֵץ פָּחַ. *Corroborat vim (suam).* Ο'. γεωργίον μεγάλον. Σ. ὥσπερ κράτος ἰσχύος.² "Αλλος" ὑπὲρ κραταῖδον ἰσχύϊ.³
6. וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ. *Et salus est in multitudine consiliariorum.* Ο'. βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. Σ. Θ. καὶ σωτηρία ἐν πολυβούλῳ.⁴
7. רָאמוֹת לְאִוִּיל חֲכָמוֹת בְּשַׁעַר לֹא יִפְתָּח־פִּיהוּ. *Ardua est stulto sapientia, in porta non aperit os suum.* Ο'. σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ ἐν πύλαις σοφῶν· σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ στόματος κυρίου. Ε'. *Oblectatio* ἄφρονι σοφία, ἐν πύλῃ οὐκ ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ.⁵
9. וְיִפְתָּח חֲסָדוֹת חַטָּאת. *Consilium stultitiae est peccatum.* Ο'. ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἀμαρτίας. 'Α. Θ. ἔννοια ἀφροσύνης ἀμαρτία.⁶

9. וְתוֹעֵבַת לְאָדָם לֵץ. *Sed abominatio homini est irrisor.* Ο'. ἀκαθαρσία δὲ ἀνδρὶ λοιμῶ. Σ. καὶ βδελύγμα ἀνθρώποις λοιμὸς.⁷
10. הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה. *Si animum abjeceris in die angustiae.* Ο'. ἐμολυνθήσεται ἐν ἡμέρᾳ κακῇ. 'Α. νοχελεινόμενος... Σ. στραγγεῦσθαι ἐν ὥρᾳ θλίψεως. Θ. ἐξελύθη...⁸
11. הַצֵּל לְקַחֵם לַמָּוֶת. *Liberare eos qui ducuntur ad mortem.* Ο'. ῥῥσαι ἀγομένους εἰς θάνατον. Σ. σωσον ἐλημμένους εἰς θάνατον.⁹
12. לֹא-יִדְעֶנּוּ יָהּ. *Non novimus hunc.* Ο'. οὐκ οἶδα τοῦτον. *Alia exempl.* οὐκ οἶδα τοῦτον, ὡ καὶ αὐτὸς με οὐ γινώσκει 4.¹⁰
- יְהִי לָבוֹת הוֹאִי־בִין. *Nonne qui examinat corda ipse intelliget?* Ο'. γινώσκει ὅτι κύριος καρδίας πάντων γινώσκει. 'Α. μήτι οὐχὶ ὁ σταθμίζων καρδίας αὐτὸς συνήσει;¹¹
- יִצֵּר בְּפִיָּךְ. *Qui custodit animam tuam.* Ο'. ὁ πλάσας ποιοῦν πᾶσιν. 'Α. Θ. διατηρῶν ψυχὴν σου.¹²
15. אַל-תִּהְיֶה רָשָׁע לְיָהוּ יָדִיד. *Ne insidieris, improbe, habitationi iusti.* Ο'. μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῇ νομῇ δίκαιων. 'Α. Θ... εἰς βραιότητα δίκαιον. Σ. μὴ ἐνεδρεύσῃς ἀσέβειαν εἰς δίκαιαν δίκαιον.¹³
17. בִּנְפֹל אוֹיְבֶךָ. *Cum ceciderit inimicus tuus.* Ο'. ἐὰν πέσῃ ὁ ἔχθρός σου. Σ. Ε'. ὁμοίως.¹⁴
- אַל-תִּגַּל לְבָבְךָ. *Ne exsullet cor tuum.* Ο'. μὴ ἐπαίρων. 'Α. Σ. Θ. (μὴ) ἀγαλλιάσθω ἡ καρδία σου.¹⁵

³² Syro-hex. ³³ Nobil. ³⁴ Idem. Montef. post Drusium ἐξυπνισθήσομαι edidit. ³⁵ Syro-hex.

CAP. XXIV. 1 "Schol. ἐν γνώσει."—Nobil. Cod. 248 affert: Σ. ἐν γνώσει. Praeterea ex Cod. 252 Parsons. exscripsit: 'Α. ἐν γνώσει, quod ad בְּתִבְיָנָה (v. 3) perperam refert; ad וְיִפְתָּח חֲסָדוֹת vero: Σ. ἐν σωφροσύνῃ, quod nescio an ad וְיִעָץ (v. 5) pertineat. ² Nobil, Cod. 248. ³ Cod. 252 affert: Σ. ὑπὲρ κραταῖδον ἰσχύϊ (sic). ⁴ Nobil. ⁵ Syro-hex. ⁶ Nobil. ⁷ Idem. ⁸ Idem. Cf. ad Cap. xviii. 9. (Ad Symmachum Nobil. στραγγεῦσθαι habet,

quae scriptura non plane rejectitia est; quin recepit eam Rōrdam ad Jud. xix. 8. Cf. nos in *Collatione ad V. T. juxta LXX Interpret.*, p. 163.) ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Syro-hex., et sine obelo Codd. 23, 106 (qui οὗτος habet). ¹¹ Nobil., Codd. 161 (qui μαρτίζων pro σταθμίζων mendose habet), 248. "Reg. unus ex Procopio hanc lectionem affert: μήτι ὁ σταθμίζων καρδίας οὐ γινώσκει."—Montef. Paulo aliter Didym. Alex. apud Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 57: 'Α. Θ. μήτι ὁ στ. καρδίας αὐτὸς οὐ συνήσει; Σ. (immo Schol.) ὅτι οὐδὲ δημοσία ἐπιτήρησις σωφρονίζει τὸν ἄφρονα. ¹² Nobil. ¹³ Idem. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Nobil.

18. פְּרִי־רָאָה יִהְיֶה וְרַע בְּעֵינָיו. *Ne videat Jona, et displiceat ei.* Ο'. ὅτι ὀψεται κύριος, καὶ οὐκ ἄρσει αὐτῷ. Σ. μήποτε ἴδῃ κύριος, καὶ μὴ ἄρσει ἐνώπιον αὐτοῦ.¹⁶

וְהָשִׁיב מַעְלָיו אִפּוֹ. *Et convertat ab eo iram suam* (in te). Ο'. καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. Σ. . . ἀπάνωθεν αὐτοῦ ὀργὴν αὐτοῦ.¹⁷

19. אֶל־תִּתְחַר בְּמַרְעִים. *Ne exardescas propter maleficos.* Ο'. μὴ χαίρει ἐπὶ κακοποιοῖς. 'Α. Θ. μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις.¹⁸

אֶל־תִּקְנֵא. *Ne invidias.* Ο'. μὴδὲ ζήλου. Σ. μὴ παρερεθίζου.¹⁹

20. לִיר. *Lucerna.* Ο'. λαμπτήρ. 'Α. Σ. Θ. λύχνος.²⁰

21. אֶת־יְהוָה בְּנִי. *Jonam, mi fili.* Ο'. τὸν θεὸν, υἱέ. Aliud exempl. τὸν κύριον, υἱέ Χ μου.²¹

אֶל־תִּתְעַרְב. *Ne societatem ineas.* Ο'. (μὴ) ἀπειθήσης. "Αλλος" (μὴ) ἐπιμύγνυσσ.²²

22. שְׁנֵיהֶם. *Utriusque eorum.* Ο'. ἀμφοτέρων. Πάντες ὁμοίως.²³

Ο'. — Χ λόγον φυλασσόμενος — ἐξ ἀνθρώπων.²⁴

23. גַּם־אֵלֶּיהָ. *Etiam haec.* Ο'. ταῦτα δέ. 'Ως ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²⁵

לְחֻכְמֵיהֶם הִכָּרְתִּים. *Sapientibus; intueri per-*

sonam. Ο'. τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν, — αἰδεῖσθαι ἢ πρόσωπον. "Αλλος" αἰσχύνεσθαι.²⁶ 'Α. Σ. Θ. ἐπιγινώσκειν.²⁷

26. שִׁפְתָּיִם יִשָּׁק מִשְׁבֵּי דְּבָרִים נְחִים. *Labia osculatur qui respondet verba recta.* Ο'. χεῖλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους ἀγαθοῦς. Θ. χεῖλεσι καταφιληθήσεται ἀποκρινόμενος ὀρθὰ ῥήματα.²⁸

27. לְיַעֲרֶיךָ בִּשְׂדֶּה. *Et para illud in agro tibi.* Ο'. καὶ παρασκεύαζον εἰς τὸν ἀγρόν. Σ. Ε'. καὶ φρόντισον ἐν ἀγρῷ σου.²⁹

28. אֶל־תְּהִי. *Ne sis.* Ο'. μὴ ἴσθι. 'Α. Σ. Θ. μὴ γίνου.³⁰

וְהִתְחַיֵּית. *Et num decipies.* Ο'. μὴδὲ πλατύνου. "Αλλος" ἀπατῶν.³¹

32. לָקַחְתִּי מוֹסֵר. *Accepi institutionem.* Ο'. τοῦ ἐκλέεσθαι (alia exempl. καὶ ἐξελεξάμην.³²) παιδεῖαν. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἑλαβον.³³

33. מַעַשׂ שְׁנוֹת מַעַשׂ תְּנוּמוֹת מַעַשׂ חֶבֶק יָדִים. *Paulum somnorum, paulum dormitationum, paulum complicationis manuum ad cubandum.* Ο'. ὀλίγον νυστάζω (alia exempl. νυστάσεις³⁴), ὀλίγον δὲ καθυπνώ (s. καθυπνοῖς, s. καθυεύδεις³⁵), ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζομαι (s. ἐναγκαλίζῃ³⁶) χερσὶ στήθῃ. 'Α. ὀλίγον ὑπνοῖς, ὀλίγον δὲ νυσταγμοῖς, ὀλίγον περιλήψονται (s. ἐναγκαλί-

¹⁶ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Nobil. affert: Schol. ἵνα μὴ ἴδῃ; et sic Syro-hex. in textu, et Cod. 161 in marg. Montef. oscitanter edidit: Σ. ἵνα μὴ ἴδῃ κύριος. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem.

²⁰ Idem. ²¹ Sic Syro-hex. in textu. Idem in marg.: τὸν θεόν. Pronomen est in Codd. 23, 253. ²² Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, et Syro-hex. (ܡܠܟܐ).

²³ Syro-hex. ²⁴ Schol. apud Nobil.: 'Ἐντεῦθεν ἐξήλλακται ἡ θέσις τῶν μεταξύ, καὶ μετὰ τὰ πρὸς τῷ τέλει πρὸ τοῦ, γυναικα ἀνδρείαν (Cap. xxxi. 10), ταῦτα ἐφέρετο. In Syro-hex. haec, λόγον φυλασσόμενος — ἐξ ἀνθρώπων, quae vulgo notantur Cap. xxix. 27. xxx. 1-14, hoc loco sub obelo et asterisco leguntur, praeposito indice ܡܠܟܐ, cui in margine respondet nota hexaplaris: 'Ως ὁ Ἑβραῖος καὶ ὡς οἱ λοιποί. Cf. ad Cap. ix. 12. xx. 23. Mox ad ἐξ ἀνθρώπων (Cap. xxx. 14) Nobil. et Syro-hex. scholium habent: 'Εως ὅδε τὰ ἐξηλλαγμένα, καὶ

(καὶ om. Syro-hex.) ἐντεῦθεν δὲ τοῖς προάγουσιν ἡκολουθεῖν (Syro-hex. ܡܠܟܐ, ἀκολουθεῖν). ²⁵ Syro-hex., praeposito indice ܡܠܟܐ cum una lineola.

²⁶ "Alius interp. αἰσχύνεσθαι."—Nobil. Montef. perperam exscripsit αἰσχυνεῖσθαι. Syro-hex. in textu habet ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ, pro αἰσχύνεσθαι αὐ αἰδεῖσθαι incertum. ²⁷ Nobil. ²⁸ Idem.

²⁹ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Nobil. affert: Σ. καὶ φρ. ἐν ἀγρῷ. ³⁰ Nobil., Cod. 248. ³¹ Schol. apud Nobil. Parsons. e Cod. 161 affert: 'Α. Σ. Θ. μὴ γίνου ἀπατῶν. ³² Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, Syro-hex., et in marg. Cod. 161. ³³ Syro-hex. ܡܠܟܐ.

³⁴ Schol. apud Nobil. Sic Codd. 23, 253, 296, et Syro-hex. ³⁵ Nobil. affert: Schol. καθυπνοῖς. Altera lectio καθευδεις est in Codd. 23, 296. Syro-hex. ܡܠܟܐ.

³⁶ Sic Codd. 23, 253. Syro-hex.: ἐναγκαλίζῃ (ܡܠܟܐ).

σονται) χερσὶ τοῦ κοιμηθῆναι.³⁷ 'Α. Σ. Θ. τοῦ κοιμηθῆναι.³⁸

34. כְּתִתְחַלֵּךְ. Grassator. Ο'. προπορευομένη. Alia exempl. προσπορευομένη.³⁹ Θ. ὁδοπῆρος.⁴⁰

כְּאִישׁ מְגִן. Quasi vir clypei (armatus). Ο'. ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Πάντες ἀνὴρ.⁴¹ 'Α. Σ. ἀσπίδος.⁴²

Cap. XXIV. 27. — καὶ πορεύου κατόπισθέν μου.⁴³

CAP. XXV.

1. גַּם-אֵלֶּיךָ מִשְׁלֵי שְׁלֵמָה אֲשֶׁר הֶעֱתִיקוּ אֲנָשִׁי הַזֶּה. Etiam haec sunt proverbialia Salomonis, quae transcripserunt viri Hezechie. Ο'. αὐταὶ αἱ παιδείαι ('Α. Θ. παραβολαί. Σ. Ε'. παροιμιαί') Σαλωμώντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐξεγράψαντο (Σ. Θ. ἐπαλαίωσαν²) οἱ φίλοι 'Εζεκίου. 'Α. καίγε αὐταὶ παραβολαί (Σαλωμώντος), ἃς μετήρην ἄνδρες 'Εζεκίου. Σ. καὶ ἐτι αὐταὶ παραβολαί...³

מֶלֶךְ-יְהוּדָה. Regis Judae. Ο'. τοῦ βασιλέως τῆς 'Ιουδαίας. Οἱ λοιποὶ τοῦ βασιλέως 'Ιούδα.⁴

2. חֲקֹר דָּבָר. Investigare rem. Ο'. τιμᾶ πράγματα (alia exempl. πρόσταγμα, s. προστάγματα⁵). 'Α. Σ. ἐξιχνιάσει ῥῆμα.⁶ Σ. Θ. ῥῆμα.⁷

3. לְעֵמֶק. Quoad profunditatem. Ο'. βαθεῖα. 'Α. εἰς βάθος.⁸

אִין חֲקֹר. Impervestigabile est. Ο'. ἀνεξέλε-

κτος. 'Α. ἀνεξέταστος. Σ. ἀνεξερεύνητος.⁹

4. הָבֵהוּ כִּינִים מִכֶּקֶף. Separa scorias ab argento. Ο'. τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον. Σ. κάθαιρε γίγαρτα ἐξ ἀργυρίου.¹⁰

5. הָבֵהוּ. Tolle. Ο'. κτείνε. 'Α. Θ. ἀπέλασον.¹¹ וְיִכְוֶן. Et confirmabitur. Ο'. καὶ κατορθώσει. 'Α. Σ. καὶ ἐδρασθήσεται. Θ. (καὶ) ἐτοιμασθήσεται.¹²

6. אַל-תַּעֲמֹד. Ne stes. Ο'. μηδὲ... ὑφίστασο. 'Α. Σ. Θ. (μὴ) ἐπιστήσ.¹³

7. מִהִשְׁפִּילָהּ. Quam ut deprimant te. Ο'. ἢ ταπεινώσαι σε. 'Α. τοῦ ταπεινωθῆναι. Σ. ἢ ἵνα καταβῇ. Θ. ὑπὲρ τοῦ ταπεινωθῆναι. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

7, 8. אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ : אַל-תַּעֲנֵא לְרֹב מִיָּהָר. (Coram principe) quem viderunt oculi tui. Ne prodeas ad litigandum cito. Ο'. ἂ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου λέγε. μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως. Σ. ἂ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, μὴ ἐξενέγκης εἰς πληθὸς ταχύ.¹⁵ 'Α. Θ. . . μὴ ἐξέλθης εἰς δικασίαν ταχέως.¹⁶

9. רִיבֶךָ רִיב אֶת-יָדֶךָ. Litem tuam age cum amico tuo. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. δικασίαν σου διακάζε ἐν εἰρήρ σου.¹⁷

10. תְּשׁוּבָה לֹא תִשָּׁב. Et infamia tua non recedat. Ο'. ἢ δὲ μάχη σου καὶ ἡ ἔχθρα οὐκ ἀπέσται. Θ. καὶ ὁ ψόγος σου οὐκ ἀποστραφήσεται.¹⁸

11. כֶּקֶף בְּמִשְׁכֵּיֹת. Figuris argenteis (ornata).

³⁷ Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל מַלְכָּא חֲתַל מַלְכָּא חֲתַל. Cf. Hex. ad Cap. vi. 10. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic Cod. 23. Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל. ⁴⁰ Syro-hex. (qui ad מַלְכָּא minus probabiliter lectionem refert) מַלְכָּא חֲתַל. ⁴¹ Idem: מַלְכָּא חֲתַל. ⁴² Syro-hex. Est duplex interpretatio Hebraei מַלְכָּא חֲתַל, momente Jaegero. Post v. 34 in Syro-hex. sequitur Cap. xxx. 15-33. xxxi. 1-9, ut in LXX, sub ✕ —.

CAP. XXV. ¹ Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל. ² Idem. ³ Codd. Ad מַלְכָּא חֲתַל appicta est Graeca vox ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ. ⁴ Nobil. (In textu ad αὐταὶ αἱ παιδείαι sub indice מַלְכָּא Syrus notat: 'Ως ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ; scilicet quod ad ordinem textus

Hebraei attinet.) ⁴ Syro-hex., cui 'Ιουδαία est מַלְכָּא חֲתַל. Idem scholium affert: מַלְכָּא חֲתַל מַלְכָּא חֲתַל, h. e. ὥς ὡδε: εἴτα τὸ τέλος (Nobil. addit παροιμίας). ⁵ Lectio πρόσταγμα est in Ald., Syro-hex. in marg., aliis. Alteram tuentur Cod. Alex., et a 2da m. Vat., necnon Procop. apud Nobil. ⁶ Nobil., qui ῥήματα habet. ⁷ Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל. ⁸ Nobil. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Parsons. e Codd. 161, 248 affert: Σ. κάθαιρε γὰρ τὰ (sic) ἐξ ἀργυρίου. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxii. 18 (= Otium Norvic. p. 61). ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Syro-hex. מַלְכָּא חֲתַל. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem.

Aliter: *In calathis argenteis*. Ο'. ἐν ὀρμίσκῳ σαρδίου. Σ. Θ. ἐν περιβλήτοις ἀργυρίου.¹⁹

11. דָּבָר דִּבְרָ עַל-אֶפְרוּי. *Verbum dictum in temporibus suis* (s. *super totis suis*). Ο'. οὕτως εἰπεῖν λόγον. 'Α. Θ. λαλῶν ῥήμα ἐπὶ ἀρμόζουσιν αὐτῷ. Σ. λαλῶν λόγον ἐν καιρῷ αὐτοῦ.²⁰

12. נָזַם וְהָבַח לִי-כֶתֶם. *Inauris aurea et monile obryzi*. Ο'. εἰς ἐνώτιον χρυσοῦν καὶ σάρδιον πολυτελές δέδεται. 'Αλλος' ἐνώτιον χρύσειον καὶ πίνωσις χρυσοῦ.²¹

13. כַּצִּנֹּת שֶׁלֵּג בְּיוֹם קָצִיר. *Sicut frigus nivis in die messis*. Ο'. ὥσπερ ἔξοδος χιόνος ἐν ἀμνητῷ κατὰ καῦμα ὠφέλει. 'Α. ὡς ψυχὸς χιόνος ἐν ἡμέρᾳ ἀμνητοῦ.²²

14. נִיְנִיּוּ לְשִׁלְחִי. *Nuntius fidelis mittentibus eum*. Ο'. οὕτως ἄγγελος πιστὸς τοὺς ἀποστειλαντας αὐτόν. Πάντες ὁμοίως' ἄγγελος πιστὸς τῷ ἀποστειλαντι αὐτόν.²³

14. דְּבִמְתַּת-שָׁקָר. *De dono mendacii*. Ο'. ἐπὶ δόσει

ψευθεῖ. Σ. . . ἀδίκῳ.²⁴

15. לָשׁוֹן רֵכֶךְ. *Lingua mollis*. Ο'. γλῶσσα δὲ μαλακή. 'Α. (γλῶσσα) ἀπαλή.²⁵

16. מֶלֶךְ מַצִּיחָה. *Mel invenisti*. Ο'. μέλι εὐρών. *Alia exempl. add. νιέ μου*.²⁶

17. הָקֵר רַגְלְךָ מִבַּיִת רֵעֶךָ. *Rarum fac pedem tuum* (eumque cohibe) *a domo amici tui*. Ο'. σπάνιον εἰσαγε σὸν πόδα πρὸς σεαυτοῦ φίλον. Σ. ὑπόστειλον [φίμωσον] πόδα σου ἀπὸ οἴκου ἐταίρου σου.²⁷

18. אֵין-שִׁבְעָה. *Ne fastidiat te*. Ο'. μήποτε πλησθéis σου. 'Α. Θ. . ἐμπλησθῇ σου.²⁸

19. מַלְּעֵץ וְחֶרֶב וְחַיִּים. *Malleus et gladius et sagitta acuta*. Ο'. ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα ἀκιδωτόν (*alia exempl. ἀκηλίδωτον*²⁹). Θ. ἀκοντισμὸς καὶ μάχαιρα καὶ βέλος ἡκονημένων.³⁰ Οἱ λοιποὶ' ἡκονημένοι.³¹

20. דֵּן. *Dens*. Ο'. ὁδός. *Alia exempl. ὁδοῦς*.³² Πάντες ὡς ὁ 'Εβραῖος, ὁδοῦς.³³

¹⁹ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. Ε'. ἐν περιβλήτοις ἀργυρίου (ܡܥܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ). Cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 7, ubi in cod. est ܡܥܬܝܬܐ. ²⁰ Nobil. Syro-hex.

in textu pro his, οὕτως εἰπεῖν λόγον, habet: ✕ ὁ λαλῶν ῥήματα ἐπὶ ἀρμόζουσιν αὐτῷ (ܡܥܬܝܬܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ). Sic, sed λαλῶν ῥήμα pro ὁ λ. ῥήματα, sine aster. Cod. 23.

²¹ Schol. apud Nobil. Vox πίνωσις incertae explicationis est. Bochart. in *Hieroz.* II, 45, p. 489, de *pinnæ vellere* intelligit, quasi interpres pro *לח* scriptum invenisset *לח*, idque cum voce Talmudica similis *soni* *לח* commutasset; hoc autem nomine Hebraeos τὸ πίνωσιν *ἔριον* designare affirmat, h. e. *pinnæ*, conchæ margaritiferae generis, *lanam*, quam aurei coloris esse testatur S. Basil. in Hexaëm. VII (Opp. T. I, p. 68 E): Πόθεν τὸ χρυσοῦν *ἔριον* αἱ πίναι τρέφουσιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀνθοβάφων μέχρι νῦν ἐμίμησται; Bocharti vestigiis aliquatenus insistit Letronne in *Diario Journal des Savans*, m. Augusti 1833, p. 512, qui in papyro temp. Euergetæ II, inter res pretiosas a servo fugitivo ablatas, legisse sibi visus est literarum ductus *IIINAC* I, h. e. *pinnas decem*, quas non de ipsis conchis, sed de *margaritis pinnivinis* exponit, in auxilium vocans interpretem nostrum anonymum, apud quem πίνωσιν *χρυσῶν* nihil nisi *annulum aureum* in quo *margarita includitur* designare contendit. Sed hæc omnia vereor ne procul absint a vero. Nam ut

concedamus πίναν de ipsa gemma interdum poni, et scripturam πίναν habere quo se tueatur (e.g. Etym. M. p. 672, 43: Πινότηρης' ὁ τὴν πίναν τηρῶν, ἤγουν ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ), ipsa vocis nostræ forma derivationem ejus quasi digito indicat, nempe a πίνος, πινῶα, πίνωσις. Πίνος autem cum derivativis constat non semper de *sordibus* dici, sed modo de prunorum et uvarum recenter carptarum *florido colore*, modo de *robigine* illa antiquitatis, quæ veterum artificum opera non tam deturpare quam commendare putabatur. Tum vero πίνωσις χρυσοῦ ad litteram sonaret *robiginatio* (venia sit voci) *aurea*; quomodo. quisquis *לח* verterit (quem quidni credamus Aquilam esse, more suo non tam ad loci sensum, quam ad singularum vocum proprietatem attendentem), eum cognatam vocem *לח* (Ezech. xxiv. 6) respexisse credibile est.

²² Syro-hex. .
²³ Idem: .
²⁴ Nobil. affert: 'Α. ἀπλή, sive ἀπαλή.
²⁵ Syro-hex. in marg. . Post εὐρών add. νιέ Codd. 23, 254.

²⁶ Nobil. Vocab. φίμωσον nescio an alii interpreti tribuendum.

²⁷ Syro-hex. .

²⁸ Syro-hex. .

²⁹ Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex. .

³⁰ Cod. 252.

³¹ Nobil. Syro-hex. . (In codice male exaratum est .)

³² Sic Syro-hex., Cod. Alex., et Cod. 161 in marg.

³³ Syro-hex.

4. גַּם-אַתָּה. *Etiam tu.* O'. Vacat. 'A. Θ. E'.
καὶ σὺ.⁷
5. כְּאַוִּלְתּוֹ. *Secundum stultitiam ejus.* O'. κατὰ
τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ. Πάντες ὁμοίως (πρὸς
τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ).⁸
6. מִקֶּצֶד רַגְלִים. *Qui abscidit pedes.* O'. ἐκ τῶν
ὀδῶν αὐτοῦ. Alia exempl. ἐκ τῶν ἑαυτοῦ πο-
δῶν. Σ. E'. ὁμοίως τοῖς O' (ποδῶν).⁹
7. דְּלִיּוֹ שָׁקִים מִפֶּסַח וּמִשָּׁל בְּפִי כְסִילִים. *De-
pendent (quasi inutile pondus) crura a claudo;
ita est proverbium in ore stultorum. Aliter:
Auferte crura... et proverbium... O'. ἀφελού
πορείαν σκελῶν, καὶ παρανομίαν (alia exempl.
παροιμίαν¹⁰) ἐκ στόματος ἀφρόνων. Σ. ἐξέλι-
πον κνήμαι ἀπὸ χωλοῦ, καὶ παραβολὴ ἐν στό-
ματι...¹¹ Πάντες· παραβολὴ ἢ παροιμία.¹²*
9. חוּחַ עֵלָה. *Spina quae sublata est.* O'. ἄκανθαι
φύονται. 'A. Θ. ἄκανθα ἀνέβη.¹³
10. וְשָׁר כְּסִיל וְשָׁר עֲבָרִים. *Qui autem conducit
stultum, et qui conducit praetereuntes (paria
faciunt). O'. (πάσα) σὰρξ ἀφρόνων· συντρι-
βεται γὰρ ἡ ἔκστασις αὐτῶν. Σ. καὶ ὁ φράσ-
σων ἄφρονα, ἐμφράσσει ὄργας αὐτοῦ. Θ. καὶ
φιμῶν ἄφρονα, φιμοῖ χόλους.¹⁴*
11. כְּסִיל שׁוֹנָה בְּאוִלְתּוֹ. *Stultus qui iterat (per-
git) in stultitia sua. O'. οὕτως ἄφρων τῇ
ἑαυτοῦ κακίᾳ — ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ
ἀμαρτίαν. 'A. Θ. ἀνόητος· δευτέρων ἐπὶ*

ἀφροσύνη αὐτοῦ.¹⁵

14. עַל-צִירָה. *Super cardinem suum.* O'. ἐπὶ τοῦ
στρόφιγγος. 'A. ἐπὶ στροφία αὐτῆς.¹⁶
15. בְּצִלְחָת. *In patina.* O'. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ.
'A. Σ. Θ. ἐν τῇ μάλλῃ.¹⁷
16. גִּלְאַח. *Piget eum.* O'. οὐ δυνήσεται. 'A. Θ.
ἐμόχθησεν. Σ. ἀπενάρκησεν.¹⁸
17. אֶל-פִּי. *Ad os suum.* O'. ἐπὶ στόμα. Alia
exempl. εἰς τὸ στόμα. 'A. Θ. E'. εἰς τὸ στόμα
αὐτοῦ.¹⁹
16. מְשַׁבְּעָה מְשִׁיבֵי טַעַם. *Quam septem respon-
dentes rationem (prudenter). O'. τοῦ ἐν πη-
σμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν. Σ. ὑπὲρ ἑπτὰ
ἀποκρινομένους γνώμην.²⁰ Θ. ὑπὲρ ἑπτὰ ἀποκρι-
νομένους γεῦμα.²¹*
17. מְחִיצִין בְּאוֹנֵי-כָלָב עֵבֶר מִתְעַבֵּר עַל-רִיב לֹא-
לֵי. *Sicut prehensens aures canis, ita est
praeteriens qui ira exardet de rixa non sua.
O'. ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου (Σ. ὥτιον. Θ.
ὥτων²²) κυνὸς, οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίας
κρίσεως. E'. παραπορεύεται καὶ ἐπιλαμβάνεται ὥτιον
κυνὸς ὁ παραβαίνων κρίσιν τὴν οὐχ ἑαυτοῦ.²³*
18. כְּמַתְלִילָה. *Sicut insanus.* O'. ὥσπερ οἱ ἰώ-
μενοι. 'A. κακοηθιζόμενος. Σ. πειρώμενοι.²⁴
19. אִישׁ רָמָה. *Vir qui decipit.* O'. πάντες οἱ
ἐνεδρεύοντες. Σ. ἀνὴρ δολιῶν.²⁵
O'. ὅταν δὲ ὀραθῶσι (alia exempl. φωραθῶσι²⁶).

affert Nobil. ⁷ Syro-hex. ⁸ Idem, qui in textu
לְחַד, pro ratione (κατὰ, Gen. xlvii. 12; ἀνάλογον, Sym.
Eccles. vii. 15), non, ut Middeld. edidit, לְחַד habet. Cre-
diderim tamen eum pro, non κατὰ, vertisse, cum haec sit
lectio Comp., Ald., Codd. III, 23, 106, aliorum; qui omnes
in v. 4 vicissim κατὰ pro πρὸς legunt, ut Syrus noster
⁹ "Procopius legit ποδῶν."—Nobil. Sic Codd. 106, 252,
253, 261, et Syro-hex., qui in marg. affert: Σ. E'. ὁμοίως
τοῖς O'. ¹⁰ Sic Cod. 253, et Syro-hex. (فلال).
¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. + لَمْ يَلْ / فلال. ¹³ Idem: فلال.
Vid. Hex. ad Cap. xxv. i. ¹⁴ Idem: فلال. ¹⁵ Nobil.
+ هَج. ¹⁶ Nobil. "Non difficile est ad divinandum,
Symmachum legisse: כִּי כְסִיל כִּי עֲבָרִים. Sic enim
כִּי כִי legitur Psal. lxi (lxii). 12, ubi tamen additum est כִּי."—

Dathius. Hieron. vertit: et qui imponit silentium stulto,
iras mitigat. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem.
¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. in textu, + لَحْدَا / لَحْدَا; in
marg. autem: + لَحْدَا / لَحْدَا. ²⁰ Nobil.
²¹ Syro-hex. + مَحْضٍ مَحْضٍ / مَحْضٍ, ap-
pictis Graecis, ΑΠΟΚΡΙΝΟΜΕΝΟΥ (sic) ΓΕΥΜΑ. ²² No-
bil. ²³ Syro-hex. + مَحْضٍ مَحْضٍ / مَحْضٍ. ²⁴ Nobil. affert: 'A. κα-
κοηθιζόμενοι (sic). Σ. πειρώμενοι, notans: "Nonnulli libri
habent πειρώμενοι." Sic Ald., Cod. 23, alii. Syro-hex.
(+ مَحْضٍ مَحْضٍ / مَحْضٍ). Idem affert: 'A. κακοηθιζόμενος (مَحْضٍ
مَحْضٍ). ²⁵ Nobil. ²⁶ Procop. apud Nobil. Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex.
+ مَحْضٍ مَحْضٍ.

20. **בְּנֵי אֵשׁ יִכְבְּדוּ אֵשׁ.** *Ubi ligna non amplius suppetunt, exstinguitur ignis.* Ο'. ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ. Σ. μὴ ὄντων ξύλων ἀποσβεσθήσεται πῦρ.²⁷

נִרְיָן. *Susurro.* Ο'. δίδυμος. 'Α. τονθρυστής. Σ. δόλιος. Θ. γογγυστής.²⁸

21. **לְחַרְרִיב.** *Ad accendendum litem.* Ο'. εἰς παραχρῆν μάχης. 'Α. Θ. ἀναξᾶναι δικασίαν.²⁹

22. **דְּבָרֵי נִרְיָן כְּמַחְלָהִים.** *Verba susurronis sunt sicut buccellae quae avidè deglutiuntur.* Ο'. λόγοι κερκώπων μαλακοί. 'Α. λόγοι (s. ῥήματα) τονθρυστοῦ γοητικοί (s. γοητικά). Σ. λόγοι γογγυστοῦ ἐν παρέργῳ. Θ. λόγοι ἐνθυμίου ὡς ἐξαπλούμενοι.³⁰ Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.³¹

יִרְדּוּ. *Descendunt.* Ο'. τύπτουσιν. 'Α. Σ. Θ. κατέβησαν.³²

חֲרִירִי. *In penetralia.* Ο'. εἰς ταμιεῖα. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.³³

בֶּטֶן. *Ventris.* Ο'. σπλάγχχνων. 'Αλλος κοιλίας.³⁴

23. **שִׁפְתֵּיהֶם דֹּלֵקִים.** *Labia ardentia (affectu).* Ο'. χεῖλη λεία ('Α. Θ. καίόμενα, Σ. φλεγόμενα³⁵).

רָע. *Malum.* Ο'. λυπηράν. *Alia exempl. πονηράν.*³⁶

24. **בִּשְׂפָתָיו יִכְבֵּר שׁוֹנֵא.** *Labiis suis dissimulat osor.* Ο'. χεῖλεσι πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ἔχθρός. 'Α. Σ. Θ. ἐν χεῖλεσιν αὐτοῦ ἐπιγνωσθήσεται μισῶν.³⁷

מִרְמָה. *Fraudem.* Ο'. δόλους. 'Α. ἐπίθεσιν.³⁸

25. **בְּלִבּוֹ.** *In corde ejus.* Ο'. ἐν τῇ ψυχῇ (*alia*

exempl. καρδίᾳ³⁹) αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ο' (ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ).⁴⁰

26. **הַתִּנְיָן בְּמִשְׁחָן תִּגְלֶה רָעוּתוֹ בְּקֶלֶה.** *Tegitur odium simulatione; sed manifesta fiet malitia ejus in coetu.* Ο'. ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίστησι δόλον, ἐκκαλύπτει δὲ τὰς αὐτοῦ ἀμαρτίας εὐγνωστος ἐν συνεδρίοις. Σ. καλύπτων μῖσος διὰ λήμματα, ἀποκαλυφθήσεται κακία αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ.⁴¹

27. **יִפֹּל בָּהּ שֹׁחַת בֶּה יִפֹּל.** *Qui fodit foveam in eam cadet.* Ο'. ὁ ὀρύσσων βόθρον ('Α. Σ. διαφθοράν⁴²) τῷ πλησίον ἐμπροστίται εἰς αὐτόν. Θ. ὁ ἐξορύσσων (s. ἀνασκάπτων) βόθρον εἰς αὐτόν ἐμπροστίται.⁴³

28. **קֶלֶךְ.** *Blandum.* Ο'. ἀστεγον. 'Α. Σ. Θ. λεῖον.⁴⁴

מִדְּחָה. *Lapsum.* Ο'. ἀκαταστασίας. Σ. ὀλίσθημα.⁴⁵

Cap. XXVI. 11. — ἀναστρέψας — χάρις 4.

25. ἄν σου δέχται — ὁ ἐχθρὸς ἱκετεύων (sic) με-
γάλη 4 τῇ φωνῇ.⁴⁶

CAP. XXVII.

1. **יּוֹם.** *Dies.* Ο'. ἡ ἐπιούσα. 'Α. Σ. Θ. ἡμέρα.¹

2. **נִזְכָּרִי.** *Alienus.* Ο'. ἀλλότριος. 'Α. Σ. ξένος.²

4. **אִזְכָּרִיּוּת חֶמֶד.** *Crudelitas est ira.* Ο'. ἀνε-
λεήμων θυμός. Σ. κατακνίζων θυμός.³

וְיָמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה. *Sed quis consistat coram zelotypia?* Ο'. ἀλλ' οὐδὲν ὑφίσταται ζήλος. Θ. καὶ τίς στήσεται κατὰ πρόσωπον ζήλωτοῦ; 4 'Αλλος

²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. Paulo aliter Syro-hex.: Θ. γογγυστοῦ (ܡܠܝܟܐ). Ε'. δόλιος (ܡܠܝܟܐ). ²⁹ Nobil.

³⁰ Nobil., qui ad Theodotionem duplicem scripturam scripturam ἐνθυμίου et ἐνθυμίου habet. Syro-hex. affert: ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ. (ГОИТИКА) ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ.

³¹ Syro-hex. ³² Nobil. ³³ Syro-hex. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ³⁵ Nobil.

³⁶ Idem. Sic Ald., Syro-hex. ³⁷ Nobil. ³⁸ Idem, a Montef. praetermissus, et Cod. 248. ³⁹ Sic Comp.,

Cod. Alex., alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Nobil.

⁴² Idem. ⁴³ Syro-hex. ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ. (Ad Syriacum ܡܠܝܟܐ, effodit, cf. Psal. vii. 16. Prov. xxix. 22 in Syro-hex.) ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Syro-hex.

CAP. XXVII. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem.

Suspecta lectio. Schleusnerus tentat κατακνίζων, ut ad sequens ܡܠܝܟܐ, inundatio, referatur, non male. ⁴ Syro-hex.

ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ ܡܠܝܟܐ.

- τίς δὲ ὑποστήσεται κατὰ πρόσωπον . . .⁵ Ἄλλος· ζῆλος τῶν ἀμφοτέρων χαλεπώτερος.⁶
5. מֵאֲהָבָה מְסֻתָּה. *Quam amor absconditus.* Ο'. κρυπτομένης φιλίας. Σ. ἡ φιλία κεκρυμμένη.⁷
6. וְנִצְתָּרוֹת. *Sed crebra* (Hieron. *fraudulenta*). Ο'. ἐκούσια. Ἀ. ἱκετικά. Σ. Θ. τεταραγμένα.⁸
7. וְנִפְשׁ רָעָבָה. *Sed animam famelicam* (quod attinet). Ο'. ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ. Οἱ λοιποὶ πεινώσῃ.⁹
8. נִוָּד. *Qui vagatur.* Ο'. ὅταν ἀποξενωθῇ. Σ. μετακινούμενος.¹⁰
9. וּמִתְקַ רֵעִהוּ מֵעֵצֶת נֶפֶשׁ. *Et suavis qmici ejus prae ligno odoris.* Ο'. καταρρηγνυται δὲ ὑπὸ συμπτωμάτων ψυχῇ. Ἀ. καὶ γλυκαίνει ἑταῖρον αὐτοῦ βουλῇ ψυχῆς.¹¹
10. בְּיוֹם אֵיָהָה. *In die calamitatis tuae.* Ο'. ἀτυχῶν. Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς σου. Θ. . . ἐπαγωγῆς (σου).¹²
- וְשִׁכְן. *Vicinus.* Ο'. φίλος. Οἱ λοιποὶ γείτων.¹³
11. וְאֶשְׁכַּח חֶרְפִּי דָבָר. *Et respondebo ei qui me probris afficit.* Ο'. καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους λόγους. Σ. καὶ ἀποκριθῆσμαι τῷ ὀνειδισάντι με ῥῆμα.¹⁴
13. כִּי־עָרַב יָר. *Cum sporonderit quis pro alieno.* Ο'. παρηλθε γὰρ ὕβριστής. Ἀ. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ ὅτι ἐνεγυῆσατο ἀλλότριον.¹⁵
- וְיַבֵּד נִכְרִיָּה תְּבִלָּהָה. *Et (cum quis sporon-*

- derit) *pro muliere extranea, pignus exige ab eo.* Ο'. ὅστις τὰ ἀλλότρια λυμάνεται. Ἀ. Θ. καὶ περὶ ξένης ἐνεχυράσατε αὐτόν.¹⁶
15. אִשָּׁת מְדֻנִּים. *Mulier rixarum.* Ο'. γυνὴ λοιδόρος. Σ. (γυνὴ) μαχίμη.¹⁷
16. צִפְנִיָּה צִפְרָהּ וְשִׁמֶן יְקָרָה. *Abscondentium* (cohibentium) *eam* (unusquisque) *abscondit ventum, et unguentum dexteræ ejus clamat* (odore se prodit). Ο'. βορέας σκληρὸς ἄνεμος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιός καλεῖται. Ἀ. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ κεκρυμμένος βορέας ἄνεμος, καὶ ἔλαιον δεξιᾶς αὐτοῦ καλέσει.¹⁸
18. נָצַר. *Qui custodit.* Ο'. ὃς φυτεύει. Ἀ. Σ. διατηρῶν. Θ. φυλάττων.¹⁹
21. כּוֹר. *Fornax.* Ο'. πύρωσις. Ἄλλος· χωνετήριον.²⁰
22. אִם־תִּכְתּוֹשׁ אֶת־הָאֵוִיל בְּמִכְתֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הָרִיפּוֹת. *Si contuderis stultum in mortario in medio contusorum granorum pistillo.* Ο'. ἐὰν μαστιγοῖς ἄφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίου ἀτιμάζων. Ἀ. Θ. ἐὰν κόπτης τὸν ἄφρονα ἐν δλμῳ ἐν μέσῳ ἐμπτισσομένων ἐν ὑπέρφ.²¹
23. פָּנִי. *Aspectum.* Ο'. ψυχάς. Ἀ. Σ. Θ. πρόσωπα.²²
- שִׁית. *Adverte.* Ο'. καὶ ἐπιστήσεις. Ἀ. Θ. θοῦ. Σ. τάξον.²³
27. לֶלֶחֶם בֵּיתָה. *Ad cibum domus tuæ.* Ο'. καὶ εἰς τὴν ζώην σὼν θεραπόντων. Ἀ. εἰς ἄρτον οἴκου σου. Σ. Θ. εἰς τὰ δέοντα τοῦ οἴκου σου.²⁴

⁵ Nobil. ⁶ Est scholium, ut videtur, et sic Nobil.
⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Syro-hex. in textu habet ψυχῇ δὲ ἐν ἐνδεῖα, cum Ald., Cod. 23, aliis; in margine autem: Πάντες· πεινώσῃ (מַעֲרָה). ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem.
¹² Idem. Praeterea Martianaeus ex Hieron. exhibet: Ἀ. (μὴ εἰσελθῆς) ὁ ἄγροκος; quae lectio Montefalconio merito suspecta fuit. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. Mendose Cod. 161: Σ. καὶ ἀποθῆσμαι τῷ ὀνειδισάντι μέριμνα. ¹⁵ Nobil. Syro-hex. + וְיַבֵּד חֶסֶד + וְיַבֵּד חֶסֶד. Ceterum ἐνεγυῆσατο pro ἐνεγυῆσατο rescripsimus juxta monitum Lobeckii ad Phryn. p. 155. Cf. Hex. ad Gen. xlv. 32. Prov. xx. 16. ¹⁶ "Aq. et Theod. addunt ex Hebraico: καὶ περὶ ξένης κ.τ.ε."—Nobil. Sinceram lectionem corruptit

Montef. legens ἐνεχυράσατο. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Nobil., qui ἔλαιον pro ἔλαιον scribit. Syro-hex. ad priorem versiculum affert: + וְיַבֵּד חֶסֶד + וְיַבֵּד חֶסֶד. + ad posteriorem vero: + וְיַבֵּד חֶסֶד + וְיַבֵּד חֶסֶד (ΕΛΕΟΣ) + וְיַבֵּד חֶסֶד. In fine versus Syrus addit: + וְיַבֵּד חֶסֶד + וְיַבֵּד חֶסֶד. Middeld. notat: "ο ἄνεμος βορέας ἐξεγείρει (nam pro + וְיַבֵּד legendum (עֲבָד) + וְיַבֵּד) + וְיַבֵּד"; quae e Cap. xxv. 23 huc translata sunt." Scilicet non animadvertit V. D., in Codd. 23, 254 post καλεῖται legi: βορέας ἄνεμος ἐκαθαίρει νέφη; unde evadit longe facillior correctio, + וְיַבֵּד. [Sic codex.] ¹⁹ Nobil. ²⁰ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ²¹ Nobil., qui δλμῳ pingit. Ad הָרִיפּוֹת cf. Hex. ad 2 Reg. xvii. 19. ²² Nobil. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Montef.

27. **וְהַיְיִם לַנְּעוּרוֹתֶיהָ.** *Et ad victum puellis tuis.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ ζωὴν τοῖς κορασίοις σου ²⁶ 4.
Σ. . . τῶν κορασίων σου.²⁶

Cap. XXVIII. 8. — δουλοῦται 4. 11. ἵνα εὐφραίνῃται μου (sic) ἡ καρδία, καὶ ἀποστρέψον ἐπὶ νεοιδί-
στους λόγους 4. 14. μεγάλη τῇ φωνῇ τὸ πρωτὶ 4. πρὸς χάριν (כבוד) 4, καταρῳμένου.
20. — βδέλυγμα κυρίῳ στηρίζων (יָסַד) ὀφθαλμὸν
— γλώσση 4. 21. — καρδία — γνώσιν 4.²⁷

CAP. XXVIII.

2. **רָבִים שָׂרֵיהֶם.** *Multi sunt principes ejus.* Ο'. κρίσεις ἐγείρονται. 'Α. Θ. πολλοὶ ἄρχοντες αὐτῶν.¹

3. **גִּבּוֹר רֶשֶׁת וְעֵשֶׂק דָּלִים.** *Vir pauper et opprimens tenues.* Ο'. ἀνδρείος ('Α. Θ. Ε'. ἀνὴρ) ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχοῦς. 'Α. Θ. ἀνὴρ ἄπορος καὶ συκοφαντῶν πτωχοῦς.²

מָטָר כַּחַף וְיָאִין לָחֶם. *Est pluvia radens, et deficit panis.* Ο'. ὥσπερ ὑετός λάβρος καὶ ἀνωφελής. 'Α. Σ. Θ. . . ἀνεσχηκῶς καὶ οὐκ ἔστιν ἄρτος.³

5. **כָּל דְּבָרֵינוּ.** *Intelligunt omnia.* Ο'. συνήσουσιν ἐν παντί. Οἱ λοιποὶ πάντα.⁴

6. **חֹזֶק בְּתָמוֹ.** *Qui vivit in integritate sua.* Ο'. πορευόμενος ἐν ἀληθείᾳ. 'Α. Σ. Θ. περιπατῶν ἐν ἀπλότῃ αὐτοῦ.⁵

7. **נֹצֵר.** *Qui observat.* Ο'. φυλάσσει. Σ. ὁ φυλάσσει.⁶

7. **וְרֵעָה וּזְלִילִים.** *Sed qui delectatur prodigis.* Ο'. δς δὲ ποιμαίνει ἄσωτιαν. 'Α. Θ. καὶ νέμουν συμβολοκότους.⁷

9. **הוֹרָה.** *Legem.* Ο'. νόμον. Σ. νόμον.⁸

עֲבֹרָתוֹ תוֹעֵבָה. *Etiam precatio ejus est abominatio.* Ο'. καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐβδέλυται. 'Α. Σ. Θ. καίγε προσευχὴ αὐτοῦ βδέλυγμα.⁹

10. **יְחַלְּטוּ יְחִיִּים.** *Sed integri possidebunt bonum.* Ο'. οἱ δὲ ἄνομοι διελεύσονται ἀγαθὰ, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά. 'Α. Θ. (καὶ) οἱ ἄνομοι κληροδοτήσονται ἀγαθόν.¹⁰ Σ. καὶ οἱ τέλειοι κληρονομήσουσιν ἀγαθόν.¹¹ "Αλλος" οἱ δὲ ἄνομοι διελοῦνται ἀγαθὰ.¹²

11. **בְּעֵינָיו.** *In oculis suis.* Ο'. παρ' ἑαυτοῦ. "Αλλος" ἐν ὀφθαλμοῖς ἑαυτοῦ.¹³

יַחְקִי. *Perspicit eum.* Ο'. καταγνώσεται αὐτοῦ. 'Α. Θ. ἐξιχνιάσει (αὐτόν).¹⁴

13. **וּמוֹרָה.** *Qui vero confitetur.* Ο'. ὁ δὲ ἐξηγουμένος. 'Α. Θ. ὁμολογῶν. Σ. ἐξαγορεύων.¹⁵

יָרַח. *Misericordiam consequetur.* Ο'. ἀγαπηθήσεται. Σ. εὐδοθήσεται.¹⁶

14. **וּבְמִקְשָׁה לְבֹ.** *Sed qui obfirmat cor suum.* Ο'. ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν. Θ. καὶ ὁ σκληρύνων τὴν καρδίαν αὐτοῦ.¹⁷

16. **נָגִיד חֶסֶר תְּבוּנוֹת.** *Princeps qui caret intelligentia.* Ο'. βασιλεὺς ἐνδεὴς προσδόων. Σ. ἡγούμενος [ἢ δυνάστης] ἐνδεὴς συνέσεων.¹⁸

ex Nobilio male intellecto edidit: Σ. εἰς τὰ δέοντα τῶν κο-
ράσιων σου. Θ. εἰς τὰ δέοντα τοῦ οἴκου σου. ²⁶ Syro-hex., et
sine aster. Codd. 149, 253. ²⁶ Nobil. ²⁷ Syro-hex.

CAP. XXVIII. ¹ Nobil. ² Idem. Pro ἀνδρείος Syro-
hex. in textu affert ἀνὴρ; in marg. autem: 'Α. Θ. Ε'. ὁμῶς.
³ Nobil. In principio supplendum videtur ὑετόν. Cf.
Amos iv. 7 in LXX. ⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Syro-
hex. 4. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

λοῦνται, invito Syro nostro. (Pro κληροδοθήσονται, quae vox
nulla est, scribendum videtur κληροδοτήσονται, tam hic
quam ad Jesai. lviii. 13, ubi pro Hebr. נָחַץ Cod. 88 affert:
'Α. κληροδοθήσονται. Σ. Θ. κληρονομήσει. Nisi forte futurum
med. κληροδοτήσονται in usu fuisse sumamus. Cf. Hex.
nostra ad Jerem. xii. 13.) ¹¹ Syro-hex. 4. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922.

28. וּבְאֲבָרָם. *Cum vero pereunt.* Ο'. ἐν δὲ τῇ ἐκείνων (Θ. αὐτῶν) ἀπωλείᾳ. Σ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁶

Cap. XXVIII. 17. ✕ (fort. —) παῖδενε—παρὰ νόμῳ.⁴⁷

CAP. XXIX.

1. וְשִׁבְרֵי יִצְחָק יִפְּאֵר. *Perdetur, et non erit sanatio.* Ο'. φλεγομένου αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἰασις. 'Α. Θ. συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἔστιν ἰασις ✕ αὐτοῦ.⁴¹

2. בְּרַבּוֹת צִדִּיקִים. *Cum magni fiunt justi.* Ο'. ἐγκωμιαζομένων δικαίων. 'Α. ἐν τῷ πληθύνει δικαίους.³

3. רָעָה זִוְנוֹת. *Qui delectatur scortis.* Ο'. δς δὲ ποιμαίνει πόρνas. 'Α. νέμων πόρνas.³

4. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת. *Sed vir munerum (munera amans).* Ο'. ἀνὴρ δὲ παράνομος. 'Α. Θ. . . ἀφαιρεμάτων.⁴

5. גִּבֹּר מַחֲלִיק. *Vir qui levem facit (linguam suam).* Ο'. δς παρασκευάζεται. 'Α. καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὴρ λειαίνων.⁵

עַל-פְּעֻמּוֹ. *Contra pedes ejus.* Ο'. τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. Σ. πρὸς τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Ε'. ἐπὶ τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁶

6. בִּפְשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ. *In defectione viri mali est laqueus.* Ο'. ἀμαρτάνοντι ἀνδρὶ μεγάλην παγίς. 'Α. ἐν ἀμαρτίᾳ ἀνδρὸς παρανόμου πρὸς κρουσίς. Σ. ἐν ἀδικίᾳ ἀνδρὸς πονηρὸν (fort. πονηροῦ) σκάνδαλον.⁷

8. וְאִישׁ לִצְוֹן. *Viri irrisationis.* Ο'. ἄνδρες ἄνομοι. *Alia exempl. ἄνδρες λοιμοί.⁸*

וְיִפְחִי. *Sufflant (incendunt).* Ο'. ἐξέκαυσαν. Σ. ἐθύμασαν.⁹

10. וְאִישׁ דָּמִים יִשְׁאֲרָתָם. *Viri sanguinum odierunt integrum.* Ο'. ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισοῦσιν δσιον. 'Α. Θ. Ε'. ἄνδρες αἱμάτων μισήσουσιν ἀπλοῦν.¹⁰

וְיִבְקֹשׁוּ. *Quaerunt.* Ο'. ἐκζητήσουσι. Σ. ἐπιζητήσουσι.¹¹

11. וְיִשְׁבֹּחֵהוּ. *Retrorsum compescit eum (spiritum).* Ο'. ταμιεύεται κατὰ μέρος. Σ. ἐπ' ἐσχάτων καταπραίνει αὐτόν.¹²

12. כָּל-מִשְׁרָתוֹ רָשָׁעִים. *Omnes ministri ejus sunt improbi.* Ο'. πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν (alia exempl. οἱ ὑπηρέται αὐτοῦ)¹³ παράνομοι. Πάντες (πάντες) οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ ἀσεβεῖς.¹⁴

13. וְרֵשׁ וְאִישׁ תְּקִיכִים נִפְגְּשׁוּ. *Pauper et vir oppressionum sibi invicem occurrunt.* Ο'. δανειστοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόντων. "Ἄλλος" ἐλθόντων ἐπὶ τὸ αὐτό.¹⁵ Σ. Ε'. πτωχὸς καὶ ἀνὴρ ὀφειλέτης (s. χρεωφειλέτης) συνήτησαν.¹⁶

וְיִהְיֶה עֵינֵי שִׂיחָהּ. *Illustrat (exhilarat) oculos amborum illorum Jova.* Ο'. ἐπισκοπήν ἀμφοτέρων ποιεῖται ὁ κύριος. 'Α. Σ. Θ. φωτίζων ὀφθαλμοὺς ἀμφοτέρων ὁ κύριος.¹⁷

14. לְעַד. *In perpetuum.* Ο'. εἰς μαρτύριον. 'Α. εἰς ἔτι. Σ. εἰς ἀεί. "Ἄλλος" εἰς αἶωνα.¹⁸

וְיִבָּן. *Firmabitur.* Ο'. κατασταθήσεται. 'Α. Θ. Ε'. ἐτοιμασθήσεται. Σ. ἐδραστήσεται.¹⁹

hex. in textu ad ܠܥܠܡܝܢ (non, ut Middeld., ܠܥܠܡܝܢ) appingit. CTENAZOYCIN. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Idem.

CAP. XXIX. ¹ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ² Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. συντριβήσεται. ³ Nobil. ⁴ Idem. ⁵ Nobil., Cod. 248. ⁶ Sic e Cod. 252 exscripsit Parsons, sed ad ἀνὴρ παράνομος (v. 4) perperam retulit. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ ἀνὴρ λειαίνων (ܠܥܠܡܝܢ). Cf. Hex. nostra ad Jesai. xli. 7. ⁷ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ⁸ In nonnullis libris [Comp., Codd. III, 23, aliis, et Syro-hex.] est λοιμοί, et Schol. ἄνομοι.—*Nobil.*

⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. Cf. ad Cap. xxv. 5.

ܠܥܠܡܝܢ. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. Cod. 23: οἱ ὑπηρέται οἱ ὑπ' αὐτόν. Nobil. affert: Schol. ὑπηρέται. ¹⁴ Syro-hex. in marg. affert: ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ, sine puncto post ܐܝܬܝܢ; sed super hanc lectionem habetur scholium: ܐܝܬܝܢ (ἐρμηνεύται) ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. λειτουργοὶ αὐτοῦ. ¹⁵ Schol. apud Nobil. Ambigue Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ¹⁶ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. ܐܝܬܝܢ ܠܥܠܡܝܢ ܠܥܠܡܝܢ. Cf. ad Cap. xxv. 5.

15. וְנָעַר מִשְׁלָּחָה. *Sed puer dimissus (sibi) relictus*.
Ο. παῖς δὲ πλανώμενος. 'Α. . . ἐξαποστελλόμενος. Σ. νέος δὲ ἀφειμένος.²⁰

מִמָּוֶה. *Matrem suam*. Ο. γονεῖς αὐτοῦ. 'Αλλος' μητέρα αὐτοῦ.²¹

17. מִצִּדִּים. *Delicias*. Ο. κόσμον. Σ. Θ. τρυφάς.²²

18. בְּאֵין חֲוִין יִפְרַע עֵם. *Ubi non est visio (revelatio divina), dissolutus fit populus*. Ο. οὐ μὴ ὑπάρξῃ ἐξηγητῆς ἔθνη παρανόμῳ. 'Α. οὐκ ὄντος ὁραματισμοῦ ἀποσκεδασθήσεται λαός.²³

21. יְהִיָּה מָנוֹן. *Erit conditio filii (s. gemitus)*. Ο. ὀδυνθήσεται ἐφ' ἑαυτῷ. Σ. ἔσται γογυσμός.²⁴

22. יִגְרֶה מִדִּון. *Excitat litem*. Ο. ἐγείρει (alia exempl. ὀρύσσει²⁵) νεῖκος. Σ. ἐρεθίζει μάχην.²⁶ ('Α.) ἐρεθίζει ἀντιδικίαν.²⁷

וּבְעַל חֶקֶה רַב־פְּשִׁיעַ. *Et dominus irae (homo praefervidus) multus est sceleris*. Ο. ἀνὴρ δὲ ὀργίλος ἐξώρυσεν ἁμαρτίαν. Alia exempl. praemittunt: ὁ ἀνὴρ δὲ ἐπεικῆς ἐκόιμῃσεν ἁμαρτίαν.²⁸ Θ. καὶ ὀξύθυμος πολὺς ἐν ἀβυσσῷ.²⁹

23. גַּאֲוִית אָדָם תַּשְׁפִּילֵנּוּ. *Fastus hominis deprimet eum*. Ο. ὕβρις ἀνδρα ταπεινοῖ. Οἱ λοιποὶ ὑπερφηφάνια ἀνδρὸς (s. ἀνθρώπου) ταπεινώσει αὐτόν.³⁰

וְשִׁפְל־רִיחַ יִתְחַבֵּד בָּבוֹד. *Sed demissus spiritu assequetur honorem*. Ο. τοὺς δὲ ταπεινόφρονas ἐρεῖδει δόξῃ κύριος. Alia exempl. τοὺς δὲ ταπεινόφρονas ἐγείρει δόξα.³¹ Σ. Θ. ὁ ταπεινὸς τῷ πνεύματι...³² 'Ἄλλος' καὶ ταπεινόφρων

ἀντιλήφεται δόξης.³³

24. עִם-זֶנֶב. *Cum fure*. Ο. κλέπτῃ. 'Α. μετὰ κλέπτου.³⁴

25. חֶרֶת אָדָם. *Timor hominum*. Ο. φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἀνθρώπων. 'Α. θάμβος ἀνθρώπου.³⁵

Cap. XXIX. 25. φοβηθέντες ἀνθρώπων ✕ (fort. —) καὶ αἰσχυνθέντες ✕ ὑπεσκελισθησαν — εὐφρανθήσεται. — ἀσέβεια — σωθήσεται ✕.³⁶

CAP. XXX.

1-14. Ο. — ✕ τάδε λέγει — ἐξ ἀνθρώπων ✕.¹

1. הַנֶּבֶר. *(Dictum) illius viri*. Ο. (τάδε λέγει) ὁ ἀνὴρ. Πάντες ὁμοίως.²

לְאִיתְיָאֵל וְאֵבֶל. *Ithieli et Ucalo*. Ο. τοῖς πιστεύουσιν θεῷ, καὶ παύομαι. 'Α. τῷ 'Εθιήλ, καὶ τέλεσον. Θ. τῷ 'Εθιήλ, καὶ δυνήσομαι.³

2. בִּי בָעַר אֲבִי מֵאִישׁ. *Sane bardus ego sum prae viro*. Ο. ἀφρονέστατος γάρ εἰμι ἀπάντων ἀνθρώπων. 'Α. ἀσύνητος ἐγὼ εἰμι παρὰ ἄνδρα.⁴

4. יוֹרֵד. *Et descendit*. Ο. καὶ κατέβη. 'Α. Σ. (καὶ) κατήνεγκεν.⁵

מִי אֶסְקֶה-רִיחַ בְּחִפְיוֹ. *Quis collegit ventum in pugnis suis?* Ο. τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ; 'Α. τίς συνέλεξε πνεῦμα ἐν θανάροις; Σ. τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν τοῖς δραξίν;⁶

צָרָר. *Colligavit*. Ο. συνέστρεψεν. Θ. ἐνέδησεν.⁷

20 Nobil. Syro-hex. affert: .ל. וְחַפְּזִי; .ס. 21 Schol. apud Nobil. Sic Syro-hex. in textu. 22 Nobil. 23 Nobil., Cod. 248. Cod. 252: 'Α. Ε'. οὐκ ὄντος κ.τ.ε. 24 Nobil. 25 Idem. Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ὀρίξει (سعد). 26 Nobil. 27 Syro-hex. in marg. sine nom.: .כני 28 Nobil. 29 Syro-hex. in marg. sine nom.: .חבל. Immo alius interpretis sunt, et quidem Aquilae, ut videtur. Cf. ad Cap. xvi. 28. xxviii. 25. 30 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 31 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 32 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 33 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 34 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 35 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 36 Syro-hex. in textu: .ס. חבל. 37 Syro-hex. in textu: .ס. חבל.

hex. .ל. ס. חבל. 30 Nobil. Syro-hex. affert: .ל. ס. חבל. 31 Sic Cod. 23, et Syro-hex. 32 Syro-hex. .ס. חבל. 33 Scholium apud Nobil. 34 Nobil. 35 Syro-hex. .ל. ס. חבל. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxx. 5. 36 Syro-hex. CAP. XXX. 1 Syro-hex. Cf. ad Cap. xxiv. 22. 2 Syro-hex. 3 Nobil. 4 Idem. Cf. Hex. ad Psal. lxxii. 22. 5 Nobil. 6 Idem. (Vox θίναρ, vola manus, nota vel ex Homero Il. V, 339; sed θίναρον nescio an alibi legatur.) 7 Nobil.

4. **מִי הָקִים כָּל-אַרְצֵי-אֶרֶץ.** *Quis constituit omnes fines terrae?* Ο'. τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς γῆς; 'Α. καὶ οἱ λοιποί: τίς ἔστησε πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς;⁸

מָה שֵׁמוֹ וּמָה שֵׁם-בְנוֹ. *Quodnam est nomen ejus, et quodnam nomen filii ejus?* Ο'. τί ὄνομα αὐτῷ, ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; 'Α. Θ. τί ὄνομα αὐτῷ, καὶ τί ὄνομα τῷ υἱῷ αὐτοῦ;⁹ 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ λοιποί: τῷ υἱῷ αὐτοῦ.¹⁰

כִּי תָעַד. *Si nosti.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἵνα γνῶς.¹¹ "Αλλος" ὅτι γνῶσση.¹²

5. **מִיָּן הוּא.** *Clypeus est.* Ο'. ὑπερασπίζει. "Αλλος" ὑπερασπιεῖ.¹³

בִּלְחֵסִים בּוֹ. *Confidentibus ei.* Ο'. τῶν εὐλαβουμένων. "Αλλος" φοβουμένων.¹⁴

7. **אַל-תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּיָמַי אֶמּוּת.** *Ne deneges ea mihi antequam moriar.* Ο'. μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Σ. καὶ οἱ λοιποί: μὴ κωλύσης ἀπ' ἐμοῦ πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.¹⁵

8. **שָׁוְיָ.** *Vanitatem.* Ο'. μάταιον λόγον. 'Α. εἰ-καϊότητα.¹⁶

הִמְרִינִי לֶחֶם הָקִי. *Comedere fac me panem demensi mei.* Ο'. σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη. 'Α. ... ἄρτον ἀκριβασμῶν μου. Σ. διάταξόν μοι διαίταν ἱκανήν.¹⁷

9. **יְהוָה מִי יִהְיֶה, וְיִבְרַח שְׁמִי וְיִמְרָתִי מִי יִהְיֶה.** *Et abnegem (Deum), et dicam: Quis est Jova?* Ο'. ψευδὴς γένωμαι, καὶ εἶπω, τίς με ὀρέ; 'Α. Σ. καὶ ἀρνήσωμαι, καὶ εἶπω, τίς ἐστι κύριος;¹⁸

9. **וְיִפְרֹא נַפְשִׁי.** *Et ne pauper flam.* Ο'. ἢ πενηθείς. Alia exempl. ἢ πενόμενος; alia, ἢ πένης γενηθείς.¹⁹

אֵלָי. *Dei mei.* Ο'. τοῦ θεοῦ. Πάντες' τοῦ θεοῦ μου.²⁰

10. **אַל-תִּלְשֵׁן.** *Noli calumniari.* Ο'. μὴ παραδῶς. Σ. μὴ διαβάλλῃς. Θ. μὴ καταλαλήσῃς.²¹

וְאַפְנִיחַ. *Et poenas des.* Ο'. καὶ ἀφανισθῇς. 'Α. Σ. Θ. καὶ πλημμελήσῃς.²²

12. **וּמִצִּיבֹתָיו לֹא יִרְחַץ.** *Sed a sordibus suis non lota est.* Ο'. τὴν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν. Θ. καὶ ἀπὸ ῥύπου οὐκ ἀπελούσατο.²³

14. **מִצִּלְחָתָא.** *Cultri.* Ο'. τομίδας. 'Α. Σ. Θ. κατεσθιούσας.²⁴

עֲנִיִּים. *Miseros.* Ο'. τοὺς ταπεινοὺς. Alia exempl. τοὺς ἀσθενεῖς.²⁵

15-XXXI. 9. Ο'. — ✕ τῇ βδέλλῃ — πένητα καὶ ἀσθενῇ. 'Ως δ' Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²⁶

15. **בָּנוֹת הַבַּיִת שְׁתֵּי.** *Duae filiae (clamantes): Da! da!* Ο'. τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώμεναι. Σ. δύο θυγατέρες, φέρε, φέρε.²⁷

שְׁלֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבַּעַה. *Tria sunt quae non satiantur.* Ο'. καὶ αἱ τρεῖς αὗται οὐκ ἐνεπίμπασαν αὐτήν. 'Α. Σ. Θ. τρία δέ ἐστιν ἃ οὐ πλησθήσεται.²⁸

לֹא-יִמְרֹוּ הֵן. *Non dicunt: Satis!* Ο'. οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν, ἱκανόν. 'Α. Σ. Θ. οὐκ εἶπαν, ἀρκεῖ.²⁹

⁸ Nobil. ⁹ Euseb. in Comment. in Psalmos, p. 403.

¹⁰ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. Θ. Ε'. τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ¹¹ "In plerisque libris post τοῖς τέκνοις αὐτοῦ sequitur ἵνα γνῶς."—Nobil. Sic Comp., Cod. Ephraem., alii, et Syro-hex. ¹² Schol. apud Nobil. Cod. 161 in marg.: ὅτι γνῶσει. ¹³ Schol. apud Nobil. ¹⁴ Idem. Sic Codd. 23, 296, et Syro-hex. ¹⁵ Nobil. Cod. 161

affert: Σ. μὴ κωλύσης ἀπ' ἐμοῦ. Cod. 248: Σ. καὶ οἱ λοιποί: μὴ κ. ἀπ' ἐμοῦ. Syro-hex. in textu, μὴ ἀφέλῃς ἀπ' ἐμοῦ (om. χάριν), et sic Cod. 23. Idem in marg.: Πάντες' μὴ κωλύσης (لا يول). ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. Prior lectio est in Codd. 23, 106; posterior in Ald., aliis. ²⁰ Syro-hex. in textu, τοῦ θεοῦ μου; in marg.

autem: Πάντες ὁμοίως.

²¹ Nobil.

²² Idem.

²³ Codex (161 an 248?) apud Parsons. Nobil. quasi scholium affert. Montefalconio videbatur Aquilae esse, coll. Hex. ad Exod. xxxii. 25. Cf. etiam Hex. nostra ad Jesai. xxviii. 8. xxx. 22. ²⁴ Nobil. ²⁵ Idem. Sic Comp., Ald., Cod. Ephraem., alii, et Syro-hex. ²⁶ Sic Syro-hex., interpositis, ut in textu LXX virali Graeco, Cap. xxiv. 23-34. Idem ad τῇ βδέλλῃ indicem π cum quatuor lineolis appingit; in marg. autem sub eodem indice: 'Ως δ' Ἑβρ. καὶ οἱ λοιποί. ²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. Syro-hex. in textu affert: καὶ αἱ τρεῖς αὗται ἐνεπίμπασαν αὐτήν. οὗ τρία δέ ἐστιν ἃ οὐ πλησθήσεται 4. ²⁹ Nobil.

16. וְעֵצֶר רַחֵם. *Et conclusio uteri.* Ο'. καὶ ἔρως
γυναικός. 'Α. καὶ ἐποχὴ μήτρας. Σ. καὶ συν-
οχὴ μήτρας.⁸⁰
17. אֶרֶץ לֹא־שָׂבָעָה מִיָּם וְאֵשׁ לֹא־אֲמָרָה הִיא. *Terra quae non satiatur aqua, et ignis qui non
dicit: Satis!* Ο'. καὶ γῆ οὐκ ἐμπιπλάμενη
ὑδατος, καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν, ἀρκεῖ.
Θ. γῆ οὐκ ἐνεπλήσθη ὑδατος, καὶ πῦρ οὐκ εἶπεν, ἀρκεῖ.⁸¹
18. נֶחֱלָאֵי כִמְנִי. *Ardua (intellectu) sunt prae me.*
Ο'. ἀδύνατά μοι νοῆσαι. 'Α. ἐθανμαστώθη-
σαν...⁸³ Σ. ἀδυνατοῦντα...⁸⁴
19. בְּשָׁמַיִם. *In caelis.* Ο'. πετομένον. "Αλλος
ἐν οὐρανῷ.⁸⁵
20. דֶּרֶךְ הַדָּג. *Via serpentis.* Ο'. ὁδοὺς ὄφεως.
'Α. Σ. Θ. ὁδόν...⁸⁶
21. דֶּרֶךְ הַגֵּבֶר בְּעֵלְמָה. *Via viri in virgine.* Ο'.
ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. 'Α. Θ. ὁδόν...
Σ... ἐν νεανίδι.⁸⁷
22. אָכַלָה וּמָחַתָּה פִּיהָ. *Comedit, et tergit os
suum.* Ο'. ἢ ὅταν πράξει, ἀπονιψαμένη. 'Α.
Σ. Θ. καὶ οἱ λοιποί. ὥσει φαγούσης καὶ ἀπονι-
ψαμένης στόμα αὐτῆς.⁸⁸
23. וְתַחַת אַרְבַּע. *Immo sub quatuor.* Ο'. τὸ δὲ
τέταρτον. Σ. τὰ δὲ τέσσαρα.⁸⁹
24. מִתְּבַעַל כִּי תִבְעַל. *Sub exosa (muliere)
quando fit uxor.* Ο'. καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν
25. תִּבְעַל אֶת־אִישׁ אֶת־אֶת־אִישׁ. *Quando expulerit dominam
suam.* Ο'. ἐὰν ἐκβάλῃ ('Α. Σ. Θ. κληρονο-
μήσῃ⁴¹) τὴν ἑαυτῆς κυρίαν.
26. חֲכָמִים מִחֲכָמִים. *Sapientia sapientiam edocta.*
Ο'. σοφώτερα τῶν σοφῶν. Θ. σοφία σεσο-
φισμένα.⁴²
27. וַיִּשְׁכְּמוּ. *Et tamen collocant.* Ο'. οἱ ἐποίησαντο.
Σ. ἔταξαν.⁴³
28. חֲצִיץ בְּלוֹ. *Divisi (agmine partito) omnes ii.*
Ο'. ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος εὐτάκτως. Σ. ὡς
ψηφὶς πᾶσα.⁴⁴
29. תִּתְפֶּשׂ. *Prehendit.* Ο'. ἐρειδόμενος. Θ. ἐλ-
λαμβανόμενος.⁴⁵
30. בְּהִיכָלִי. *In palatiis.* Ο'. ἐν ὀχυρώμασι. 'Α.
Σ. Θ. (ἐν) ναοῖς.⁴⁶
31. מִשְׁבֵּי לֶכֶת. *Quae pulcre incedunt.* Ο'. δὲ καλῶς
διαβαίνει. 'Α. Θ. ἀγαθύνοντα πορεύειν.⁴⁷
32. וְלֹא־יִשׁוּב מִפְּנֵי־כָל. *Nec avertit se a facie
cujuscunque.* Ο'. ὅς οὐκ ἀποστρέφεται, οὐδὲ
καταπητήσσει κτήνος. 'Α. Σ. Θ. .. ἀπὸ προσώ-
που παντός.⁴⁸
33. וַיִּזְרִי מַתְּנִים אוֹתִיָּשׁ וּמָלָךְ אֶלְקֹוֹם עִמּוֹ. *Succinctus lumbis (bellator equus (Bochart.);
gallus (Hieron.); canis leporarius, λαγωσκίων
(Kimchi, Gr. Venet.)) aut hircus, et rex quocumque
est populus (populo suo stipatus).* Ο'. καὶ

³⁰ Nobil. ³¹ Syro-hex. in textu post ὕδατος legit: καὶ πῦρ δ' οὐκ εἶπεν, ἀρκεῖ. Idem in marg. affert: لا حرج لا هجدة ولا حرجة ولا حرجة ولا حرجة. Middeld. vertit: Θ. γῆ οὐκ ἐμπλήταται [immo ἐνεπληρήσθη] ὕδατος, καὶ πῦρ οὐκ εἶπεν, ἀρκεῖ [δ' οὐκ ἔλεγον οὐδέ λέγουσιν]. Idem notat: "Ultima haec verba Theodotionis esse nequeunt: a glossatore quodam originem duxisse videntur, ideoque cancellis circumscribenda duxi." Si Graece vertenda essent haec verba, praetulerim: δ' οὐκ εἶπον, οὐκ ἐροῦσιν. Scholium videtur esse causam indicans, curnam verba praeterita οὐκ ἐνεπλήσθη et οὐκ εἶπεν pro futuris posuerit δ' παροιμιαστῆς. Ad haec, οὐ μὴ εἰπωσιν, Nobil. affert: Schol. οὐκ εἶπεν. ³² Nobil. ³³ Idem.

³⁴ Codd. 161, 248. Nobil. *alii interpreti* tribuit. ³⁵ Schol.
apud Nobil. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem. ³⁸ Cod. 252.
Eadem habent, absente *στόμα αὐτῆς*, Nobil., Cod. 248.
Syro-hex. in textu affert: *أفانها* *أفانها* *أفانها*; hoc
est, ni fallor, *ἡς φαγοῦσης καὶ ἀπονιφάμενης*. Idem in marg.
totidem verbis Syriacis, sed addito in fine *أفانها*. 'A. e. *ἡ*
φαγοῦσης καὶ ἀπονιφάμενης στόμα αὐτῆς. ³⁹ Nobil.
⁴⁰ Idem. ⁴¹ Codd. 161, 248, 252. ⁴² Nobil.
⁴³ Idem. Ad vocab. *χοιρογράλλιος* Montef. affert: "Ἄλλ. *εἶδος*
λχβός, *ἥτοι οἱ λαγωοί, ἡ οὐ καλούμενοι οἰστροί*. Est scholium
apud Nobil. ⁴⁴ Nobil. Cf. ad Cap. xx. 17, ubi in
Hebraeo est *יָצַף*, *glarea*. ⁴⁵ Nobil. ⁴⁶ Idem.
⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem.

ἀλέκτωρ ἐμπέριπατῶν θηλείαις εὐψυχος, καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου⁴⁹, καὶ βασιλεὺς δημιουργῶν ἐν ἔθνει. Ἄ. Θ. ἀλέκτωρ (s. ἀλεκτρυνῶν) νώτου, ἢ τράγος, καὶ βασιλεὺς . . . Ε'. ἀλέκτωρ ὁσφύος, ἢ τράγος, καὶ βασιλεὺς ἀναστάς (s. ὁς ἀνίστη) ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ.⁵⁰ Σ. περιεσφιγμένους τὴν ὁσφύν.⁵¹

32. אִם-נִבְלַתְּ בְּהִתְנַשֵּׂא. Si stulte egisti efferendo te. Ο'. ἐὰν πρόη σεαυτὸν ἐν εὐφροσύνῃ. Θ. εἰ ἡφρόνησας ἐν τῷ ἐπαίρεισθαι.⁵²

וְאִם-יָמַתְּ יָדְךָ. Et si mala meditatus es (in aliquem), manum ad os (tace). Ο'. καὶ ἐκτέλης τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης, ἀτιμασθήσῃ. Ἄ. Θ. καὶ ἐὰν ἐνοήθῃς χεῖρα εἰς στόμα.⁵³

33. וַיִּמְצֵא נָסִי וַיִּמְצֵא דָם וַיִּצֵּא יָדָיו. Et compressio nasi elicit sanguinem, et compressio irae elicit rixam. Ο'. ἐὰν δὲ ἐκπείξης μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα· ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους, ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. Ἄ. Θ. καὶ ἐκμύζησις μυκτῆρων ἐξοίσει αἷμα, καὶ ἐκμύζησις θυμοῦ ἐξοίσει κρίσιν.⁵⁴

CAP. XXXI.

1. דְּבָרֵי לֵמְוִאל. Verba Lemuelis. Ο'. οἱ ἐμοὶ λόγοι εἰρήνται ὑπὸ θεοῦ. Ἄ. ῥητὰ Λαμμουῦν.

Σ. λόγοι Ἰαμουήλ. Θ. ῥήματα Ῥεβουήλ.¹

1. אֶפְתָּא. Effatum. Ο'. χρηματισμός. Ἄ. ἄρμα. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ λῆμμα.²

2. מַה-בָּרִי. Quid, mi fili? Ο'. τί, τέκνον, τηρήσεις; τί ῥήσεις θεοῦ; Alia exempl. τί, τέκνον; — τί ῥήσεις θεοῦ³;

3. חֵילְךָ. Robur tuum. Ο'. σὸν πλοῦτον. Σ. τὴν ἰσχύν σου.⁴

וְדַרְכֶּיךָ. Et vias tuas. Ο'. καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον. [Ἄ. Σ. Θ. τὰ σὰ χρήματα.]⁵

לְמַחֲוֹת מַלְכִּין. Corruptricibus regum. Ο'. εἰς ὑστεροβουλίαν. Θ. εἰς μεταμέλειαν.⁶

5. וַיִּשָּׂא מִלֵּךְ-בְּנֵי-עֲנִי. Et mulier causam omnium filiorum afflictionis. Ο'. καὶ ὀρθὰ κρίναι οὐ μὴ δύνανται τοὺς ἀσθενεῖς. Ἄ. Θ. Ε'. καὶ ἀλλοιώσει κρίσιν πάντων νῶν πένητος.⁷

6. תִּתֵּן-יַיִן לְמִיָּה וְיִוֵּן לְאֹהֶבֶת. Date tementum pereunt, et vinum amarum animo. Ο'. δίδοτε μέθην τοῖς ἐν λύπαις, καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις. Ἄ. Θ. δίδον μέθην τῷ ἀπολλυμένῳ, καὶ οἶνον τοῖς πικροῖς ψυχῇ.⁸ Σ. τῷ ἀπολλυμένῳ.⁹

7. וַיִּשָּׂא וַיִּשְׂכַּח רִישׁוֹ. Bibat, et obliviscatur paupertatis suae. Ο'. ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς πενίας. Ἄ. Θ. πιέτω, καὶ ἐπιλήσεται τῆς ἐνδείας αὐτῶν.¹⁰

⁴⁹ Origen. Opp. T. III, p. 10: Τρίτος ὁ τράγος, κατὰ μόνους τοὺς Ο', ἡγούμενος αἰπολίου.

⁵⁰ Syro-hex. אִם-נִבְלַתְּ בְּהִתְנַשֵּׂא. (ἀλέκτωρ NOTOY (sic) אִם-נִבְלַתְּ בְּהִתְנַשֵּׂא. Nobil. affert: Ἄ. Θ. ἀλεκτρυνῶν νώτῳ (sic).

⁵¹ Nobil. affert: Σ. περιεσφιγμένους τὴν ὁσφύν. "Forte melius περιεσφιγμένους."—Montef. Parsons. e marg. Cod. 252 exscripsit: περιεσφιγμένους τὴν ὁσφύν, sine nomine interp.

⁵² Nobil. ⁵³ Syro-hex. in textu pro μετὰ μάχης, εἰς τὸ στόμα σου (חֵסֶד) habet. Idem in marg. אִם-נִבְלַתְּ בְּהִתְנַשֵּׂא. Nobil. affert: Θ. καὶ ἐνοήθῃς χεῖρα εἰς στόμα.

⁵⁴ Syro-hex. in textu post αἷμα pergit: ἔξελκε (חַס) λόγους, καὶ ἐξελεύσονται κρίσεις (om. καὶ μάχαι), inuitis libris Græcis. Idem in marg. אִם-נִבְלַתְּ בְּהִתְנַשֵּׂא. Nobil. affert: Θ. καὶ ἐνοήθῃς χεῖρα εἰς στόμα.

Middeld. vertit: Compressio καὶ ἐκμύζησις κ.τ.έ. Equidem crediderim vocab. חֵסֶד ad praecedentem vocem Hebraeam חֵסֶד pertinere; sed quid

significet, plane ignoro. Ceteram lectionem, sed mutilam, sic exhibet Nobil.: Ἄ. καὶ ἐκμύζησις θυμοῦ ἐξοίσει αἷμα.

CAP. XXXI. ¹ Nobil. ² Nobil., ubi ἄρμα pro ἄρμα scriptum. ³ Sic Syro-hex.; τηρήσεις om. etiam Cod. 23.

⁴ Nobil. ⁵ Idem. Drusius opinatur lectionem ad חֵילְךָ pertinere, certe non ad חֵילְךָ. Fortasse est mera interpretatio vocis βίον. Cf. ad v. 14. (In textu καὶ τὸν σὸν βίον tantummodo vertit Syro-hex.)

⁶ Nobil. Scholiastae, non interpretis, esse videtur. Lex. Cyril. MS. Brem.: Ὑστεροβουλίαν μεταμέλειαν, μετάνοιαν. Syro-hex. in textu habet אֶפְתָּא אֶפְתָּא, quod cum μεταμέλεια et μετάνοια commutatur.

⁷ Syro-hex. אֶפְתָּא אֶפְתָּא. Nobil. affert: Ἄ. Θ. καὶ ἀλλοιώσει κρίσιν νῶν πένητος. ⁸ Syro-hex. אֶפְתָּא אֶפְתָּא. Nobil. affert: Ἄ. Θ. καὶ ἀλλοιώσει κρίσιν νῶν πένητος.

⁹ Nobil. אֶפְתָּא אֶפְתָּא. ¹⁰ Syro-hex. in continuatione: אֶפְתָּא אֶפְתָּא. Nobil. affert: Ἄ. Θ. καὶ ἀλλοιώσει κρίσιν νῶν πένητος.

7. **וְעָמְלוֹ**. *Et aerumnas suas*. Ο'. καὶ τῶν πόνων. Σ. (καὶ τῶν) κόπων αὐτῶν.¹¹

8. **לֹא־לֶאֱלֹף**. *Muto*. Ο'. λόγῳ θεοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἀλάλῳ.¹²

אֶל-דִּין כָּל-בְּנֵי חַלּוֹן. *Ad (agendum) causam omnium filiorum derelictionis (orphanorum)*. Ο'. καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς. Σ. εἰς κρίσιν πάντων υἱῶν ἀποχοιμένων.¹³

9. **עָנִי**. *Miserum*. Ο'. πένητα. 'Αλλος πτωχόν.¹⁴

10. Ο'. γυναικα κ.τ.έ. 'Ὡς ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.¹⁵

11. **וְהִשְׁלָל**. *Et lucro*. Ο'. ἡ τοιαύτη καλῶν σκύλων. 'Αλλος λαφύρων.¹⁶

12. **כָּל יְמֵי חַיִּיהָ**. *Omnes dies vitae ejus*. Ο'. πάντα τὸν βίον (alia exempl. χρόνον). 'Α. Σ. Θ. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς.¹⁷

13. **דִּרְשָׁהּ**. *Tractat*. Ο'. μηρυομένη. Alia exempl. ἐυραμένη.¹⁸ 'Α. Σ. Θ. ἐζήτησεν.¹⁹

וְחָפְצָהּ. *Cum oblectatione*. Ο'. εὐχρηστον. 'Α. Θ. ἐν βουλῇ. Σ. ἐν θελήματι.²⁰

14. **הֵיְתָהּ**. *Est*. Ο'. ἐγένετο. 'Α. Ε'. ὁμοίως.²¹

תָּבִיא לֶחֶמָהּ. *Adducit panem suum*. Ο'. συνάγει δὲ αὐτὴ τὸν βίον. Alia exempl. συνάγει [δὲ] αὐτῆς τὸν πλοῦτον.²²

15. **לֵיָלָה**. *Dum adhuc nox est*. Ο'. ἐκ νυκτῶν. 'Α. Σ. Θ. ἔτι οὐσης νυκτός.²³

חָק. *Pensum*. Ο'. ἔργα. Θ. σύνταξιν. Σ. πρόσταγμα.²⁴

17. **מִתְנִיָּהּ**. *Lumbos suos*. Ο'. τὴν ὀσφὺν αὐτῆς. 'Α. Θ. τὸν νῶτον.²⁵

וְהִתְאַמָּץ. *Et roborat*. Ο'. ἥρεισε. 'Α. Θ. (καὶ) ἐκατέρωσε. Σ. (καὶ) ἐκραταίωσε.²⁶

18. **סָקְרָהּ**. *Quaestus suos*. Ο'. τὸ ἐργάζεσθαι. 'Α. Σ. Θ. ἐμπορία (αὐτῆς).²⁷

לֹא-יִכְבֶּה. *Non exstinguitur*. Ο'. καὶ οὐκ ἀποσβέννυται. Οἱ λοιποί· οὐκ ἀποσβεσθήσεται (s. οὐ σβεσθήσεται).²⁸

19. **וְיָדֶיהָ... וְכַפֶּיהָ**. *Manus suas... et volas suas*. Ο'. τοὺς πῆχεις αὐτῆς... τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς. Alia exempl. τὰς χεῖρας αὐτῆς... τοὺς δὲ πῆχεις αὐτῆς.²⁹ Πάντες ὁμοίως.³⁰

בְּכִישׁוֹר. *Ad verticillum fusi* (Gr. Venet. εἰς σφόνδυλον). Ο'. ἐπὶ τὰ συμφέροντα. 'Α. Σ. Θ. ἀνδρεία.³¹

וְתִכְבוּ. *Prehendunt*. Ο'. ἐρείδει. 'Αλλος ἐκράτῃσι.³²

20. **וְיָדֶיהָ**. *Et manus suas*. Ο'. καρπὸν δέ. Πάντες· τὸν καρπὸν τῆς χειρός.³³

21, 22. **כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְבֶשֶׁת שָׁנִים: מְרִבְדִים עֲשָׂתָהּ**. **לָהּ שֵׁשׁ וְאַרְבָּעִים לְבוּשָׁה**. *Quia omnis domus ejus vestita est coccineis* (Hieron. duplicibus, h. e. שָׁנִים). *Stragulas facit sibi, byssus et purpura sunt vestimentum ejus*. Ο'. πάντες γὰρ οἱ παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσὶ (alia exempl. ἐνδιδύσκονται³⁴). δισσὰς χλαίνας ('Α. Θ. περιστρώματα. Σ. ἀμφιτάπους³⁵) ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύ-

¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Schol. apud

Nobil. ¹⁵ Sic Syro-hex. cum indice α, superimpositis quinque lineolis, ut non cum Middeldorpio de Quinto interprete cogitandum sit. Abhine autem Syrus cuique versui praeponit alphabeti litteram minio pictam, ut in Threnis a Ceriani editis. ¹⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. "Videtur esse Aquilae, qui sic solet vertere."—Montef. ¹⁷ Nobil. Syro-hex. **וְהָיָה כֵּן**. (In textu lectio χρόνον, quae Nobilio est scholium, est in Codd. 106, 252, et Syro-hex.)

¹⁸ Alius interp. apud Nobil. Sic Cod. 23, et Syro-hex. **וְהָיָה כֵּן**. ¹⁹ Nobil. Syro-hex. **וְהָיָה כֵּן**. ²⁰ Nobil. ²¹ Syro-hex. **וְהָיָה כֵּן**. ²² "Nonnulli libri [Cod.

Alex.] habent, συνάγει δὲ αὐτῆς τὸν πλοῦτον; et Schol. βίον." —Nobil. In Comp., Codd. 23 (qui βίον habet?), 68, 106, alii, et Syro-hex. legitur, (μακρόθεν) συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον. ²³ Nobil. ²⁴ Idem, qui haec ad Hebr. **וְהָיָה כֵּן**, Ο'. βρώματα, perperam refert. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem.

²⁷ Idem. ²⁸ Syro-hex. **וְהָיָה כֵּן**. ²⁹ Sic Codd. III, 23, 106, alii, et Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Nobil., qui ἀνδρεία habet. ³² Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³³ Syro-hex. in textu habet **וְהָיָה כֵּן**; in marg. autem: **וְהָיָה כֵּן**. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic in textu Codd. **וְהָיָה כֵּן**. ³⁵ Nobil.

ἀπὸ καρπῶν χειλέων ('Α. Σ. Θ. χειρῶν⁵³)
αὐτῆς.

31. מַעֲשֵׂיהָ בְּשַׁעֲרֶיהָ יִהְיֶה לָּהּ. Et laudent eam in
portis (in foro) opera ejus. Ο'. καὶ αἰνεῖσθω

ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. 'Α. καὶ ὑμνήσουσιν
αὐτὴν ἐν πύλαις ποιήματα αὐτῆς. Σ. αἰνεῖτω
τὰ ἔργα αὐτῆς . . .⁵⁴

Cap. XXXI. 30. — γυναικὸς ♣.⁵⁵

⁵³ Nobil. Syro-hex. in textu habet, ἀπὸ καρπῶν χειρῶν
αὐτῆς; in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως. ⁵⁴ Nobil. In
fine libri Codd. 23, 106, 253, 254 addunt: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρὸς

πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύονται, καὶ κατορθώσουσιν αὐτῇ τὸν
αἰῶνα τῶν αἰώνων. Sic sub obelo inflexo Syro-hex.
⁵⁵ Syro-hex.

ADDENDA.

Cap. xv. 18. Lexica V. T. praebent: 'Αγρίω, *irrito*, *con-*
cito; nullo alio exemplo. Sed vera scriptura est ἀγγρίω,
vocabulum bene Graecum, ad stylum fortasse familiarem
pertinens, a Passovio et imitatoribus ejus penitus omissum.
Glossae dant: 'Αγγρίω, *irrito*; ἀγγρισμός, *irritatio*; ἀγγρι-
στης, *irritator*. Etym. M.: 'Αγγρίειν ἐρεθίζειν, ὑφαιρέσθαι(?).
Idem: 'Αγγρίας τοὺς ἐρεθισμούς· οἱ δὲ τὰς ἀνίας οἱ δὲ συνή-
θως ἀπὸ τοῦ ἀγγρίεσθαι.

Cap. xviii. 21. In Vajikra rabba Sect. 33 init. legitur:
מֵוֶת וְחַיִּים בִּיד לְשָׁן תְּרֻמָּה עֵקֶלס מִצִּטְרָא מְכִירִין
et vita sunt in manu linguae, interpretatus est Aquila

μύστρο μάχαιραι;" cochlearia scilicet, quia cochleari sumi-
mus cibum, quo vita nostra conservatur; cultri, quia
culter, sive gladius, est instrumentum occidendi. Vid.
Wolf. in *Biblioth. Hebr.* T. III, p. 893; Buxtorf. in *Lex.*
Chald. et Talmud. p. 1241. Argute inventum! sed Aqi-
lam Hebraea ita vertisse quis sanus crediderit?

Cap. xxv. 11. In Beres. rabba Sect. 93 legitur, Aquilam
proselytum Hebraea בְּמַלְכוּת זָהָב תְּפִיחֵי transtulisse
בְּכַסֵּף דְּרָהָב בְּנו דִּסְקֶרִין רַבִּסָּף; h. e. *Poma aurea in scutellis*
(δισκαρίους) *argenteis*. Vid. Wolf. *ibid.*; Buxtorf. *ibid.*
p. 560.

ECCELESIASTES.

IN LIBRUM ECCLESIASTAE

MONITUM.

“COLLIGENDIS restaurandisque Ecclesiae lectionibus, hi maxime libri cum manuscripti tum editi subsidio fuere.

“Codex Regius, num. 1890, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 199°, membranaceus, X saeculi. Est Olympiodori.

“Codex Regius, num. 2435.

“Codex Regius, num. 2436, bombycinus, XI saeculi, qui est Procopii.

“Codex item alius Olympiodori.

“Hieronymi Commentarius in Ecclesiasten [Opp. Tom. III, pp. 381-498. Auctor in Praefatione ad Commentarium ait: *Hoc breviter admonens, quod nullius auctoritatem secutus sum; sed de Hebraeo transferens, magis me LXX interpretum consuetudini coaptavi: in his dumtaxat, quae non multum ab Hebraicis discrepabant. Interdum Aquilae quoque, et Symmachi, et Theodotionis recordatus sum, ut nec novitate nimia lectoris studium detererem, nec rursum contra conscientiam meam, fonte veritatis omisso, opinionum rivulos consecarer.*”]—MONTEF.

Codices, e quibus Parsonsus ad librum Ecclesiae lectiones nonnullas adhuc ineditas exscripsit, sunt iidem tres, quorum in Monito ad Proverbia mentionem fecimus.

Versio demum Syro-hexaplaris, a Middeldorpio ad apographum Norbergianum elaborata, deinde in nostri operis gratiam ad ipsum archetypum summa accuratione exacta, lectionum, quibus nobis apparatus huius libelli hexaplarum ampliare contigit, praecipuam partem suppeditavit.

ECCLESIASTES.

CAPUT I.

1. קְהִלָּת. *Concionatoris.* O'. ἐκκλησιαστοῦ. 'A. κωλέθ.¹
2. הַבֵּל הַבָּלִים. *Vanitas vanitatum.* O'. ματαιότης ματαιότητων. Oī λοιποὶ ἄτμος ἄτμίδων (s. ἄτμῶν).²
- הַבֵּל הַבָּלִים הַבָּל. *Vanitas vanitatum, omnia sunt vanitas.* O'. ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης. 'A. Θ. ἄτμῖς ἄτμίδων (s. ἄτμος ἄτμῶν), τὰ πάντα ἄτμῖς (s. ἄτμος).³
3. מַה-יִּתְּרוֹן לָאָדָם. *Quid lucri est homini?* O'. τίς περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ; 'A. Σ. τί πλεόν ἀνθρώπῳ;⁴
- עָמָלָו שְׂוֵעָמָל. *Labore suo quo laborat.* O'. μὲχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ. 'A. κόπῳ ᾧ ἐκοπί-ασεν.⁵
4. תְּהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֲמֶתָ. *Terra autem in per-*

- petuum stat.* O'. καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκε. Σ. γῆ αἰώνιος ἔστηκε.⁶
5. וְהָרָח. *Et oritur.* O'. καὶ ἀνατέλλει. 'A. καὶ ἀνέτειλε. Σ. καὶ ἀνατέλλει.⁷
- וְהָאֵלֶּה. *Anhelat (festinat).* O'. ἔλκει. 'A. εἰσ-πνεῖ. Σ. Θ. ἐπαναστρέφει.⁸
6. הוֹלֵךְ אֶל-דְּרוֹם וְסוּבָב אֶל-צִפּוֹן סוּבָב בָּיָב הַרְרָה. *It ad austrum, et circuit ad septentrionem; circuit, circuit, it ventus, et ad circuitus suos redit ventus.* O'. πορεύεται πρὸς νότον, καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν κυκλοῖ κυκλῶν ('A. κυκλῶν κύ-κλον. Θ. ὁμοίως τοῖς O'⁹), πορεύεται τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα. Σ. *Vadit (καταντᾷ) ad meridiem, et circumit ad boream; perambulans vadit ventus, et per quae circumierat, revertitur ventus.*¹⁰

CAP. I. ¹ Codd. 161, 248. Knobel. in *Comment. ad Eccles.* p. 3 nescio quo errore לְהָלֵךְ ab Aquila συναθροιστήν reddi affirmat. ² Hieron.: "In Hebraeo pro *vanitate vanitatum* ABAL ABALIM scriptum est, quod, exceptis LXX interpretibus, omnes similiter transtulerunt, ἄτμος ἄτμίδων, sive ἄτμῶν." Nobil. affert: Scholion. Oī λοιποὶ ἄτμος ἄτμῶν. Montef. distinxit: 'A. ἄτμῖς ἄτμίδων. Σ. ἄτμος ἄτμῶν; quod probari nequit. Tandem Syro-hex. ad ματαιότης notat: 'A. Σ. Θ. ἄτμος, s. ἄτμῖς (ܐܬܡܝܬܐ); et ad ματαιότητων: Σ. ἄτμοῦ, s. ἄτμίδος (ܐܬܡܝܬܐܝܬܐ). ³ Syro-hex. ܐܬܡܝܬܐܝܬܐ. ⁴ Nobil. ܐܬܡܝܬܐܝܬܐ. ⁵ Idem. ⁶ "Unus codex."—Montef. Nobil. affert: Σ. αἰώνιος. ⁷ Syro-hex. in textu legit, καὶ ἀνέτειλε (ܐܬܡܝܬܐ);

in marg. autem: ܐܬܡܝܬܐܝܬܐ. ⁸ Hieron.: "Pro eo autem, quod Vulgatam ed. sequentes posuimus, *ad locum suum ducit*, in Hebraeo habet ΣΟΕΡΗ, quod Aq. interpretatur *εἰσπνεῖ*, id est, *aspirat*; Sym. vero et Theod., *recurrat*." Nobil. affert: 'A. εἰσπνεῖ, non ex Hieronymo edito; nam ante Martianaum contra auctoritatem omnium MSS. legebatur *προσπνεῦσε*. Symmachi lectio Graeca ἐπαναστρέφει veremur ne conjecturalis sit; certe auctorem ejus nescimus. ⁹ Syro-hex. ܐܬܡܝܬܐܝܬܐܝܬܐ. ¹⁰ Codd. 161, 248 habent: 'A. κύκλον κύκλον, quibus ducibus Middeld. Syriaca vertit, κυκλοί κύκλον, quasi abesset ܐܬܡܝܬܐ. ¹¹ Hieron. Nobil. affert: Σ. καταντᾷ.

7. אֵינֶנּוּ מָלֵא. *Non est plenum.* Ο'. οὐκ ἔστιν ἐμπλημένῃ. Σ. οὐ πλημμυρεῖ.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

אֶל-מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת. *Ad locum quo flumina eunt, illuc ea redeunt ad eundem.* Ο'. εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χεῖμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³ Σ. εἰς τὸν τόπον ἀφ' οὗ οἱ ποταμοὶ πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἀναστρέφουσιν.¹⁴

8. יָגִעִים. *Fatigantur.* Ο'. ἔγκοποι. 'Α. κοπιῶσιν. Σ. κοπῶδεις.¹⁵

לֹא-יִוָּכַל אִישׁ לְדַבֵּר. *Non potest vir loqui.* Ο'. οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ λαλεῖν. Σ. ἀδύνατόν ἐστιν ἄνθρωπον ἐκνικῆσαι λέγοντα.¹⁶

מְשֻׁמָּע. *Audiendo.* Ο'. ἀπὸ ἀκροάσεως. Alia exempl. τοῦ ἀκοῦσαι.¹⁷

9. מִזֶּה-שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמִזֶּה-שֶׁנֶּעֱשֶׂה הוּא שֶׁיִּעָשֶׂה. *Quod fuit, id est quod futurum est; et quod factum est, id est quod fiet.* Ο'. τί τὸ γεγονὸς, αὐτὸ τὸ γενησόμενον καὶ τί τὸ πεποι-
ημένον, αὐτὸ τὸ ποιηθισόμενον. Σ. ὁ προάγον ἐστίν, αὐτὸ τὸ ἐσόμενον καὶ ὁ προσεγέμετο, αὐτὸ ἐστὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι.¹⁸ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁹

חֲדָשׁ. *Novum.* Ο'. πρόσφατον. 'Α. Σ. καινόν.²⁰

10. יֵשׁ דְּבַר שִׁיאֵמַר רֵאשִׁיטָה חֲדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה. *Vanitas et captatio venti.*

לְעֵלְמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְפָּנָיו. *Esto aliquid de quo dicat (aliquis): Vide hoc, novum est; jamdudum fuit in saeculis quae fuerunt ante nos.* Ο'. ὅς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστὶν ἤδη ὡς αὐτὸ ²¹ γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. Σ. ἀρα ἔστι τι ὃ ἐρεῖ τις, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστὶ καὶ ἤδη ἐγι-
νέτο ἐν τῷ αἰῶνι τῷ πρὸ ἡμῶν.²²

11. עִם שִׁיחֵיו לְאַחֲרָה. *Apud eos qui erunt in posterum.* Ο'. μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Σ. παρὰ τοῖς ἐσομένοις μετὰ ταῦτα.²³

13. וְנָתַתִּי אֶת-לִבִּי. *Et applicui cor meum.* Ο'. καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου. Σ. καὶ προσέθηκα (ἐν τῇ καρδίᾳ μου).²⁴

לְתוֹר. *Ad explorandum.* Ο'. τοῦ κατασκέ-
ψασθαι. 'Α. ἐξερευνῆσαι.²⁵

הוּא עֲנֵנוּ רַע נָתַן אֱלֹהִים לְבָנִי הָאָדָם לְעִנּוּת בּוֹ. *Hoc est negotium molestum quod dedit Deus hominibus ad exercendum se in eo.* Ο'. ὅτι περισπασμόν ('Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. ἀσχολίαν²⁶) πονηρὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Σ. τὴν ἀσχολίαν τὴν πονηρὰν ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἀσχολεῖσθαι πρὸς αὐτήν.²⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁸

14. הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ. *Vanitas et captatio venti.*

¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. ¹³ Idem. ¹⁴ Nobil., qui καὶ ἐκεῖ legit, invito Syro-hex. qui affert: *הוּא כְּבָרָא*. ¹⁵ Nobil. *הוּא כְּבָרָא* (sic). ¹⁶ Idem. Sic sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. affert: Σ. ἀδύνατόν ἐστιν ἄνθρωπον ἐκνικῆσαι *(הוּא כְּבָרָא)*. ¹⁷ Cod. 252: Οἱ Ο'. τοῦ ἀκοῦσαι. Sic in textu Cod. 23. ¹⁸ Syro-hex. *הוּא כְּבָרָא*. ¹⁹ Nobil. affert: Σ. τὸ ἐσόμενον [sic Cod. 248]; et in fine: Σ. τὸ μέλλον ἔσεσθαι. Reliqua Graeca ex conjectura constituimus. (In textu scripturimus τί τὸ γεγονός, sine interrogatione; et sic Syro-hex. *הוּא כְּבָרָא*. Cf. nos in *Prolegom. ad V. T. juxta LXX Interpp.* p. xxv.) ²⁰ Nobil. ²¹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 23. ²² Nobil. affert: Σ. ἀρα ἔστι τι ὃ ἐρεῖ τις; et in fine: Σ. πρὸ ἡμῶν.

Hieron.: "Apertius hoc Sym. transtulit: *Putasne est qui possit dicere: vide, hoc novum est? et jam factum est in saeculo quod fuit ante nos.*" Quasi legisset, ἀρα ἔστι τις ὃς ἐρεῖ, ἴδε κ.τ.λ. ²³ Nobil. Hieron. vertit: *Et proposui in animo meo.* ²⁴ Nobil. Syro-hex. *הוּא כְּבָרָא*. ²⁵ Hieron.: "Verbum ANIAN Aq., LXX et Theod. περισπασμόν similiter transtulerunt, quod in *distentionem* Latinus interpres expressit.... Sym. vero ἀσχολίαν, id est, *occupationem*, transtulit." ²⁶ Syro-hex. *הוּא כְּבָרָא* (sic) *הוּא כְּבָרָא*. ²⁷ Ad *חַבְלָא* (δύμλια Prov. vii. 21. Sym. ad Psal. liv. 14. lxxxviii. 8) cf. ad Cap. v. 13. Nobil. affert: Σ. ἀσχολίαν; et mox: Σ. ἀσχολεῖσθαι. Cod. 252 in marg. habet ὅτι ἀσχολίαν, et τοῦ ἀσχολεῖσθαι. ²⁸ Syro-hex.

Ο'. ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. 'Α. Θ. ἀτμός καὶ νομὴ ἀνέμου. Σ. ἀτμός καὶ βόσκησις ἀνέμου.²⁰

15. לְהִמְנוֹת לֹא-יֻכַּל הַחֲסִדִּים. *Et defectus non potest numerari.* Ο'. καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται ἀριθμηθῆναι. Σ. (καὶ) ὑστέρημα μὴ δυνάμενον ἀναπληρῶσαι ἀριθμόν.³⁰ Θ. καὶ τὰ ὑστεροῦντα οὐ δύνανται *numerari calculo*.³¹

16. דְּבַרְתִּי אֲנִי עִם-לִבִּי לְאָמֹר. *Locutus sum ego cum corde meo, dicendo.* Ο'. ἐλάλησα ἐγὼ ἐν (τῇ) καρδίᾳ μου ('Α. Σ. μετὰ τῆς διανοίας μου³²) τῷ λέγειν. 'Α. ἐλάλησα ἐγὼ μετὰ τῆς καρδίας μου, λέγων.³³

וְהוֹדֵפֶתִי חֲכָמָה. *Et amplam mihi comparavi sapientiam.* Ο'. καὶ προσέθηκα σοφίαν. Σ. καὶ ὑπερέβαλον σοφία.³⁴

עַל כָּל-אֲשֶׁר-רָחַק. *Super omnem qui fuit.* Ο'. ἐπὶ πάντων οἱ ἐγένοντο. 'Αλλος· ἐπὶ παντὶ τῷ γνησίῳ.³⁵

17. וְהִתְנַחֵם לִבִּי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת. *Et applicui cor meum ad sciendum sapientiam et scientiam.* Ο'. ✕ καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γινῶναι σοφίαν καὶ γινῶσιν.³⁶

הִלָּלֹת. *Insaniam.* Ο'. παραβολάς. 'Α. πλάνας. Θ. παραφοράς (s. περιφοράς).³⁷

17. וְהוֹדֵפֶתִי חֲכָמָה. *Quod etiam hoc est captatio venti.* Ο'. ὅτι καί γε τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος. (Σ.) ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι νομὴ ἀνέμου.³⁸

18. רַב-בְּעֵצ. *Multum aegritudinis.* Ο'. πλήθος γνώσεως. 'Α. Θ. (πλήθος) θυμοῦ. Σ. (πολλή) ὀργή.³⁹

מְכָאֹיֵב. *Dolorem.* Ο'. ἀλγῆμα. 'Α. βάσανον.⁴⁰

CAP. II.

1. הָבֵל. *Vanitas.* Ο'. ματαιότης. 'Α. ἀτμός.¹

2. לִשְׁחֹק אֶמְרוּתִי מְהֻלָּל. *Risui dixi: Insanus es.* Ο'. τῷ γέλῳτι εἶπα περιφοράν. 'Α... πλάνησις. Σ. τὸν γέλῳτα εἶπον θόρυβον. Θ... περιφοράν.²

מַה-זֶּה עֹשֶׂה. *Quid hoc facis?* Ο'. τί τοῦτο ποιεῖς; Σ. τί αὐτὴ ποιεῖ; Θ... ποιεῖ.³

3. תִּרְתִּי בִלְבִי לְמַשֹּׁךְ בֵּין אֶת-בָּשָׂרִי. *Indagavi in corde meo, ut protraherem (curarem) vino carnem meam.* Ο'. καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου ἐλκύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου. 'Α. Σ. καὶ ἐνοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου.⁴ 'Α.

²⁰ Nobil. affert: 'Α. ἀτμός καὶ νομὴ ἀνέμου. Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ. νομὴ ἀνέμου (وَمِنْهُ نَوْمٌ). His accessit Hieron.: "Rooth Aq. et Theod. νομὴν, Sym. βόσκησιν transtulerunt. LXX autem interpretes non Hebraeum sermonem expressere, sed Syrum, dicentes προαίρεσιν." Interpres Graeco-Venetus non male ἔφεσις ἀνέμου vertit.

³⁰ Nobil. Syro-hex. affert: Σ. μὴ δυνάμενον κ. τ. ε. (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصِيَ).³¹ Syro-hex. (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصِيَ). Graeca expleri possunt, ἀριθμηθῆναι ψήφῳ, vel uno vocabulo ψηφισθῆναι.³² Nobil.

³³ Syro-hex. (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصِيَ).³⁴ Nobil., qui ὑπερέβαλλον scribit. ³⁵ Syro-hex. in marg. (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصِيَ).³⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. II, III, 23, 252, 254. In Ed. Rom. haec leguntur post ἐν Ἱερουσαλὴμ (v. 16), invito Cod. Vat.

³⁷ Nobil., qui παραφοράς habet. Syro-hex. affert: (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصِيَ). (Syr. فَوَسَلٌ ponitur pro περιφορά ἐν τῇ κ. μ. ³⁸ Nobil.

affert: Schol. ὅτι πρὸς, [insuper. Cf. ad Cap. vii. 23. ix. 1] τοῦτό ἐστι v. d. Montef. a Drusio deceptus edidit: "Ἄλλος· ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος."³⁹ Syro-hex.

✕ (وَمِنْهُ نَوْمٌ).⁴⁰ Nobil. Syro-hex. in marg. sine nom. (وَمِنْهُ نَوْمٌ).

CAP. II. ¹ Nobil. Syro-hex. (وَمِنْهُ نَوْمٌ).² Aquilae et Sym. lectiones testatur Nobil. Syro-hex. affert: (وَمِنْهُ نَوْمٌ). et ad περιφοράν: (وَمِنْهُ نَوْمٌ). Hieron.: "Ubi nos amentiam legimus, in Hebraeo habet מוֹלַל, quod Aq. πλάνησις, id est, errorem, Sym. θόρυβον, hoc est, tumultum, interpretati sunt. LXX vero, et Theod., sicut in pluribus locis, ita et in hoc quoque concordant, et transtulerunt περιφοράν."³ Montef. ex Nobil. edidit: Σ. τί αὐτὴ ποιεῖς; Syro-hex. in textu habet ποιεῖς (וְהוֹדֵפֶתִי חֲכָמָה); in marg. autem: Σ. Θ. ποιεῖ (וְהוֹדֵפֶתִי חֲכָמָה).⁴ Nobil., Cod. 248. Cod. 252: Σ. διενόηθην ἐν τῇ κ. μ.

12. **כִּי כֹה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרַי הַמֶּלֶךְ.** *Quid enim (faciet) homo, qui venturus est post (me) regem?* *Ο'. ὅτι τίς ἄνθρωπος ὃς ἐπελεύσεται ὅπισω τῆς βουλῆς;* *'Α. . . ὃς εἰσελεύσεται ὀπίσω τοῦ βασιλέως;*³⁰ *Σ. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα παρακολουθήσῃ βουλῇ;*³¹ *Θ. . . ὃς ἐλεύσεται ὀπίσω τοῦ βασιλέως;*³²
- אֵת אֲשֶׁר-כָּבַר עֲשׂוּהוּ.** *Id quod jam fecerunt.* *Ο'. τὰ ὅσα ἐποίησεν αὐτήν. Θ. σὺν τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτήν.*³³
13. **מִן-הַסְּכֵלִית.** *Prae stultitia.* *Ο'. ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην (Σ. ἀμαθίαν³⁴).* *'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.*³⁵
14. **הוֹלֵךְ.** *Ambulat.* *Ο'. πορεύεται. Θ. πορεύεται.*³⁶
- שֶׁמֶקֶרָה אֶחָד יִקְרָה אֶת-כָּלם.** *Quod sors una accidet omnibus illis.* *Ο'. ὅτι συνάντημα ἐν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. Σ. ἀπάντημα τὸ αὐτὸ ὁμοίως ἐν ἀπαντήσῃ πᾶσιν αὐτοῖς.*³⁷
15. **וְלָמָּה חָכְמָתִי.** *Cur ergo sapiens factus sum?* *Ο'. καὶ ἵνατί ἐσοφισάμην; Σ. καὶ εἰς τί μοι ἡ σοφία μου;*³⁸ *Θ. καὶ εἰς τί. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.*³⁹
16. **זִכְרוֹן.** *Memoria.* *Ο'. ἡ μνήμη. Σ. μνημόσυνον*

- (s. μνεία). *'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.*⁴⁰
17. **וְשִׂנְאָתִי.** *Itaque odio habui.* *Ο'. καὶ ἐμίσησα ὡς ἐγὼ.*⁴¹
- כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשֶׂה.** *Quia displicebat mihi opus quod fit.* *Ο'. ὅτι πονηρὸν ἐπ' ἐμὲ τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον. Σ. κακὸν γάρ μοι ἐφάνη τὸ ἔργον τὸ γινόμενον.*⁴²
18. **שָׂאֲנִי עִמָּל.** *Quem ego laboro.* *Ο'. ὃν ἐγὼ κοπιῶ (alia exempl. μοχθῶ⁴³).* *'Α. Θ. ὃν κοπιῶ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.*⁴⁴
- שִׂיְהִיָּה אַחֲרַי.** *Qui erit post me.* *Ο'. τῷ γινόμενῳ (alia exempl. γεννησομένῳ⁴⁵) μετ' ἐμέ. Θ. τῷ γινόμενῳ μετ' ἐμέ.*⁴⁶
19. **וְיִשְׁלַט.** *Et dominabitur.* *Ο'. καὶ εἰ ἐξουσιάζεται. 'Α. (καὶ) κυριεύσει.*⁴⁷ *Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.*⁴⁸
- שֶׁעָמַלְתִּי.** *In quo laboravi.* *Ο'. ὃ ἐμόχθησα. Σ. εἰς ὃν ἐμόχθησα.*⁴⁹
- וְשֶׁחֲבַמְתִּי.** *Et in quo sapiens fui.* *Ο'. καὶ ὃ ἐσοφισάμην. 'Α. Θ. ὁμοίως.*⁵⁰
20. **וְרָבִבְתִּי.** *Et converti me.* *Ο'. καὶ ἐπέστρεψα. Σ. (καὶ) περιήχθην.*⁵¹
- לְיָאֵשׁ.** *Ad desperare faciendum.* *Ο'. τοῦ ἀποτάξασθαι. 'Αλλος τοῦ ἀποκαμῆν.*⁵²

³⁰ Syro-hex. **כִּי כֹה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרַי הַמֶּלֶךְ.** ³¹ Montef. post Nobilium Aquilae tribuit lectionem, *τί δὲ ὁ ἄνθρωπος κ.τ.ε.*, quam nos rectius, ni fallimur, Symmacho vindicavimus. Praeterea Nobil. notat: "S. Hieronymus: *qui possit ire post regem*;" unde Montef. oscitanter effecit: *Σ. qui possit ire post regem.*

³² Syro-hex. **אֵת אֲשֶׁר-כָּבַר עֲשׂוּהוּ.** ³³ Syro-hex. **אֵת אֲשֶׁר-כָּבַר עֲשׂוּהוּ.** "Dubium est, utrum Syr. habuerit in textu *βασιλέως* (**בְּבַלְא**) an *βουλῆς* (**בְּבַלְא**); nam abest punctum diacriticum."—Middeld. Codex habet **בְּבַלְא**, apposita Graeca voce *ΒΑΣΙΛΕΥΣ* (sic). ³⁴ Syro-hex. Theodotioni continuat: **חֲכָמִי וְכָבִידִי.** Prior pars lectionis, *σὺν τὰ ὅσα*, est in Comp., Codd. 68, 161, 248, 252; posterior in Comp., Codd. III, 248. Ceterum hic quoque Montef. ex male intellecta Nobilii nota quasi ex Hieron. affert: *Σ. ante factorem suum.*

³⁵ Syro-hex. ³⁶ Idem in marg. **וְלָמָּה חָכְמָתִי.** ³⁷ Cod. 252. ³⁸ Nobil.

³⁹ Syro-hex., qui Theodotioni tribuit: **וְלָמָּה חָכְמָתִי.** Minus recte Middeld.: *Θ. καὶ ὡς τί. Cf. Hex. ad Psal. viii. 3. (In fine v. 15 Syro-hex. solus addit: *ὡς καὶ ἰδοὺ**

καίγε τοῦτο ματαιότης 4.)

וְיִשְׁלַט.

⁴¹ Syro-hex. Pronomen est in Codd. 106, 261.

⁴² Nobil.

⁴³ Sic Comp., Cod. Alex.,

alii. Syro-hex. **וְיִשְׁלַט.**

⁴⁴ Syro-hex. **וְיִשְׁלַט.**

וְיִשְׁלַט.

⁴⁵ Sic Comp., Codd. Alex., Ephraem., 23, alii.

⁴⁶ Syro-hex. in textu: **וְיִשְׁלַט.** ⁴⁷ Nobil. Syro-hex. in textu

habet **וְיִשְׁלַט.** καὶ ἐξουσιάζεται, s. ἐξουσιάζεται; in marg. autem:

וְיִשְׁלַט. ⁴⁸ Syro-hex.

⁴⁹ Nobil. affert: *Σ. εἰς ὃν.* Cod. 161 in marg. sine nom.:

εἰς ὃν ἐμόχθησα. ⁵⁰ Syro-hex.

⁵¹ Nobil.

⁵² Sic

Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. (Syro-hex. in

textu pro ἀποτάξασθαι τὴν καρδίαν (s. τῇ καρδίᾳ) μου habet,

וְיִשְׁלַט. ⁵³ Middeld. Sic tamen codex. Tentabam **וְיִשְׁלַט.**

τοῦ ἀποκαμῆν τὴν καρδίαν μου, a radice **וְיִשְׁלַט.** ⁵⁴ taedui

(transposito Olaf, ut **וְיִשְׁלַט.** pro **וְיִשְׁלַט.** Hebr. xii. 3); sed

vereor ne forma Ethpe. vel Ethpa. hujus verbi auctoritate

destituta sit.)

21. וּבְכַשְׁרוֹן. *Et in successu prospero.* Ο'. καὶ ἐν ἀνδρείᾳ (Σ. γοργότῃ⁵³).
 שְׁלֵא עָמַל-בּוֹ. *Qui non laboravit in eo.* Ο'. φ. οὐκ ἐμδχθησεν ἐν αὐτῷ. 'Α. δε οὐ μοχθεῖ ἐν αὐτῇ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵⁴
 יִתְּנֶנּוּ. *Dabit eum.* Ο'. δώσει αὐτῷ. Πάντες δώσει αὐτόν.⁵⁵
 רָעָה. *Malum.* Ο'. πονηρία. Σ. κάκωσις.⁵⁶
 22. כִּי מְהֵרָה. *Quid enim superest.* Ο'. ὅτι γίνεται. Σ. ὅτι γὰρ περιγέγονεν.⁵⁷
 23. כְּבֹאֲבִים וְכָעַם. *Dolores, et aegritudo.* Ο'. ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ. ('Α.) βάσανος, καὶ θυμός.⁵⁸
 24. אִין-טוֹב בָּאָדָם שִׂיאָבֵל וְשִׂתָּה. *Non est bonum in homine, quod comedat et bibat.* Ο'. οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, δ (alia exempl. πλην δ⁵⁹) φάγεται καὶ δ πίεται. Σ. φαγεῖν (s. τοῦ φαγεῖν). Θ. δ ἐσθίει.⁶⁰
 יְרַחֵם אֶת-נַפְשׁוֹ. *Et frui faciat animam suam.* Ο'. καὶ δ (alia exempl. om. δ⁶¹) δεῖξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. 'Α. καὶ δ δεῖξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.⁶²
 בְּעֵבְלֹו. *In labore suo.* Ο'. ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. Σ. ἀπὸ κόπου αὐτοῦ.⁶³
 25. יָרוּשׁ. *Festinet (genio indulgeat?).* Ο'. πίεται. Alia exempl. φέισεται.⁶⁴ 'Α. Σ. ὡσαύτως, φέισεται. Θ. πίεται.⁶⁵
 26. שְׂטוֹב לְפָנָיו. *Qui bonus est coram eo.* Ο'. τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Σ. (τῷ) ἀρέσαντι αὐτῷ.⁶⁶

26. עֲנִין. *Negotium.* Ο'. περισπασμόν. Σ. ἀσχολίαν.⁶⁷
 לְכַלֵּס וּלְכַנּוּס. *Ad colligendum et coacervandum.* Ο'. τοῦ προσθεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν. 'Α. τοῦ συλλέγειν καὶ τοῦ συναγαγεῖν. Σ. ἀθροῖσαι καὶ ἀποθέσθαι.⁶⁸
 לָתֵת לְטוֹב לְפָנָי הָאֱלֹהִים. *Ut tradat ei qui bonus est coram Deo.* Ο'. τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. Σ. ἵνα δοθῇ ἐκείνῳ φ. ἀρέσει τῷ θεῷ.⁶⁹

CAP. III.

1. לְכָל זֶמַן. *Cuique rei est tempus certum.* Ο'. τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος. Σ. παντὸς ὥρα.¹
 לְכָל-עֵשֶׂה. *Cuique negotio.* Ο'. τῷ παντὶ πράγματι. Σ. πάσης χρείας.²
 2. לְעֵוֶל. *Evellendi.* Ο'. τοῦ ἐκτίλαι. Σ. ἐκριξῶσαι.³
 3. לְהַשְׁלִיךְ. *Ahjiciendi.* Ο'. τοῦ βαλεῖν. 'Αλλος ρίψαι.⁴
 4. לְאַהֲבָה. *Amandi.* Ο'. τοῦ φιλεῖν. 'Α. ἀγαπᾶν.⁵
 5. הָאָדָם. *Hominum.* Ο'. τῶν ἀνθρώπων. Alia exempl. τοῦ ἀνθρώπου.⁶ 'Α. Θ. τῶν ἀνθρώπων. Σ. ὡς οἱ Ο'.⁷
 6. יָפֶה בְּעֵתוֹ. *Pulcrum in tempore suo.* Ο'. καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. Σ. καλὸν ἕκαστον ἐν καιρῷ ἰδίῳ.⁸

⁵³ Schol. apud Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. "Est haud dubie Symmachi, ut Cap. iv. 4."—Montef.
⁵⁴ Syro-hex. + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁵⁵ Idem: ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁵⁶ Reg. unus. ⁵⁷ Nobil. Cf. Cod. III, Ephraem, alii. ⁵⁸ Reg. sine nom. interp. Nobil. Cf. ad Cap. i. 18. Idem ad θυμοῦ affert: Schol. μόχθον. ⁵⁹ Sic Codd. 23, 106, 254. In Comp., Ald., Codd. 147, 154, aliis est ei μὴ δ. Hieron.: nisi quod comedat. Syro-hex. in marg. ܠܐ ܠܐ ܠܐ. (ἐν ἀνθρώπῳ Cod. 23) ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁶⁰ Syro-hex. + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁶¹ Sic Ald., Codd. 23, 147, alii, et Syro-hex. ⁶² Syro-hex. + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁶³ Nobil.

⁶⁴ Syro-hex. in textu ܠܐ ܠܐ ܠܐ. Hieron. parcat. ⁶⁵ Syro-hex. + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. Nobil. affert: 'Α. φέισεται. Σ. ἀναλώσει; quorum posterius ad Hebr. לֶאֱכֹל pertinere videtur. ⁶⁶ Nobil. ⁶⁷ Idem. Syro-hex. in marg. sine nom. affert: + ܠܐ ܠܐ, quod pro Graeco διατριβῇ ponitur Prov. xii. 11. ⁶⁸ Nobil. Syro-hex. affert: + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁶⁹ Nobil.

CAP. III. ¹ Nobil. ² Idem. Pro πράγματι in marg. Cod. 252 est βοσκήματα. ³ Nobil. ⁴ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ⁵ Nobil. ⁶ Sic Codd. III, 106, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. + ܠܐ ܠܐ ܠܐ. ⁸ Nobil. Syro-hex. in textu habet, καλὸν ἐν καιρῷ αὐτοῦ; in marg. autem: καλὰ

11. גַּם אֶת-הָעֹלָם. *Etiam mundum.* Ο'. καίγε σύμπαντα τὸν αἰῶνα. *Alia exempl. καίγε σὺν τὸν αἰῶνα.*⁹

מִבְּלִי אִשָּׁר לֹא-יִמָּצֵא הָאָדָם. *Ita ut non inveniat homo.* Ο'. ὅπως μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος. 'Α. ὥς οὐχ εὕρῃσει ἄνθρωπος.¹⁰

14. יִהְיֶה. *Erit.* Ο'. ἔσται. Σ. διαμενεῖ.¹¹

עָלָיו... וּמִמֶּנּוּ. *Super illud... et ab illo.* Ο'. ἐπ' αὐτῷ... καὶ ἀπ' αὐτοῦ. *Alia exempl. ἐπ' αὐτῶν... καὶ ἀπ' αὐτῶν.*¹² 'Α. Θ. ἐπ' αὐτοῦ... καὶ ἀπ' αὐτοῦ.¹³

15. וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת-נַפְשׁוֹ. *Et Deus requirit quod propulsum est (quod abiit).* Ο'. καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν διωκόμενον. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴ Σ. ὁ δὲ θεὸς ἐπιζητήσει (s. ἐκζητήσει) ὑπὲρ τῶν ἐκδιωκομένων.¹⁵

16. מְקוֹם הַצֶּדֶק. *Locum justitiae.* Ο'. τόπον τοῦ δικαίου ('Α. δικαιοσύνης¹⁶).

17. לְכָל-חַפֵּץ. *Cuique negotio.* Ο'. τῷ παντὶ πράγματι. Σ. πάσης χρείας.¹⁷

18. לְבַרֵּם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת. *Ut exploret eos Deus, et videat.* Ο'. ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ τοῦ δεῖξαι. 'Αλλος τοῦ ἐλέγξει αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ τοῦ δεῖξαι αὐτοῖς.¹⁸

19. מִקְרָה. *Sors.* Ο'. συνάντημα. Σ. σύμβαμα.¹⁹
וְרוּחַ אֶחָד לְכָל. *Et spiritus unus omnibus.*

Ο'. καὶ πνεῦμα ἐν τοῖς πᾶσιν. Σ. καὶ ἀναπνοὴ ὁμοία πᾶσιν.²⁰

19. וְכִוְנָתָהּ הָאָדָם מִן-הַבְּהֵמָה אֵין. *Et praestantia hominis prae bestia nulla est.* Ο'. καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτήνος; οὐδέν. Σ. καὶ τί πλεόν ἄνθρωπος κτήνους;²¹ Θ. καὶ τίς περισσεῖα τῷ ἀνθρώπῳ...²²

20. הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל-מְקוֹם אֶחָד. *Omnia eunt ad locum unum.* Ο'. τὰ πάντα (alia exempl. add. πορεύεται²³) εἰς τόπον ('Α. πρὸς τόπον. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'²⁴) ἓνα.

מִן-הָעֶפֶר. *Ex pulvere.* Ο'. ἀπὸ τοῦ χοός. Σ. (ἀπὸ) τῆς γῆς.²⁵

22. כִּי מִי יִבְיֹאֲנִי לִרְאוֹת בְּכֶה שְׂחִיחָה אֶחָדִי. *Nam quis adducat eum, ut videat id quod futurum est post eum?* Ο'. ὅτι τίς ἄξει (Θ. ἔξει²⁶) αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἐὰν γένηται μετ' αὐτόν; Σ. τί γὰρ αὐτόν ἄξει θεάσασθαι τὰ ἐσόμενα μετὰ ταῦτα;²⁷

CAP. IV.

1. אֶת-כָּל-הַצָּרוֹת. *Omnes oppressiones.* Ο'. συμ-πάσας τὰς συκοφαντίας. Σ. (πάντας) τοὺς συκοφαντούμενους.¹

דְּמִצָּת. *Lacrymas.* Ο'. δάκρυον. Σ. δάκρυα.²

מִנְחָם. *Qui consoletur.* Ο'. παρακαλῶν. Σ. παρηγορῶν. 'Αλλος παραμυθούμενος.³

ἐν καιρῷ αὐτῶν, cum notula: Πάντες ὁσαύτως. "Ex ratione indicis putarem secundam notam indicare omnes legisse ut in textu, non ut in marg."—*Ceriani.* ⁹ Sic Comp., Codd. III, 147, 154, alii. Syro-hex. **לְכָל חַפֵּץ**, et in marg. CYN TON AIONA. Montef. edidit: 'Α. καίγε σὺν τὸν αἰῶνα, ex male intellecto Olympiodori scholio: καίγε σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν. τὸ σὺν ἰδιῶμά ἐστίν 'Εβραϊκόν, παρερριμμένως κείμενον ἐν τῇ 'Εβραϊκῇ φωνῇ.

¹⁰ Nobil. Sic Syro-hex. in marg. sine nom. interpretis: **לְכָל חַפֵּץ**. ¹¹ Nobil. ¹² Sic Comp., Ald., Codd. III, 23 (qui ἐπ' αὐτοῖς habet), 106, 147, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Nobil. Syro-hex. **לְכָל חַפֵּץ**. Ubi Syr. **לְכָל חַפֵּץ**, vindicabit, non tam ἐπιζητήσει, quam ἐκζητήσει sonare videtur. Cf. Gen. ix. 5. Ezech. xxxiii. 6, 8 in Syro-hex. ¹⁶ Nobil., qui lectionem ad **מִקְרָה** minus probabiliter refert. ¹⁷ Idem,

qui Aquilae tribuit. Sed cf. ad v. 1.

¹⁸ Schol. apud Nobil. et Cod. 248. "In Cod. 252 e regione horum in marg. scriptum est: οὐ κείται παρ' 'Εβραίοις—τοῦ ἐλέγξει αὐτοὺς ὁ θεός. Σ. καὶ τοῦ δεῖξαι αὐτοῖς."—*Parsons.* ¹⁹ Nobil., Codd. 161, 248. Syro-hex. **לְכָל חַפֵּץ**. Mendose Cod. 252: Σ. σύμβολα. ²⁰ Nobil. Syro-hex. **לְכָל חַפֵּץ**. ²¹ Nobil. ²² Idem. Sic Codd. 23, 253 in textu. ²³ Sic Comp., Codd. III, 106, alii, et Syro-hex., qui in marg. notat: 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex.: Θ. ἔξει αὐτόν (**לְכָל חַפֵּץ**). ²⁷ Nobil. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, *Ut videat id quod futurum est post ipsum*, apertius interpretatus est Symmachus, dicens: *Ut videat ea quae futura sunt post haec.*"

CAP. IV. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem: Σ. παρηγορῶν, παραμυθούμενος.

13. **טוב ילד מסכן ורחם ממלך זמן וחסר.** *Melior est puer pauper et sapiens, rege sene eoque stolido.* *Ο'. ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς ὑπὲρ βασιλεία πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα.* *Σ. Melior est puer pauper cum sapientia rege sene et insipiente (fort. ἀνοήτου).³⁰*
- אשר לא ידע להזהר עוד.** *Qui nescit admonitionem admittere amplius.* *Ο'. ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ προσέχειν (Ἀ. Σ. Θ. τοῦ φυλάσασθαι³¹)* *ἔτι.* *Ἀ. ὃς οὐ γνώσεται τοῦ φυλάσασθαι.³²* *Σ. qui nescit praecavere vicissitudinem.³³*
14. **בִּרְמִיבִית הַסּוֹרִים יֵצֵא לְמִלָּךְ כִּי גַם בְּמִלְכוּתוֹ.** *Nam e domo captivorum exit ad regnandum, etiamsi in regno suo natus est pauper.* *Ο'. ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται τοῦ βασιλεῦσαι, ὅτι καίγε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγενήθη (alia exempl. ἐγεννήθη³⁴) πένης.* *Σ. ὁ μὲν γὰρ ἐκ φυλακῆς ἐξῆλθε βασιλεύσαι· ὁ δὲ καίπερ βασιλεὺς γεννηθεὶς ἠπορήθη.³⁵*
15. **רְאִיתִי אֶת-כָּל-הַחַיִּים הַמְּהֻלָּכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ.** *Vidi omnes vivos qui degunt sub sole adhaerere puero secundo, qui succedet ei.* *Ο'. εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπατοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου (Σ. παιδὸς³⁶) τοῦ δευτέρου, ὃς στήσεται ἀντ' αὐτοῦ.* *Σ. Vidi omnes*

viventes qui gradiuntur sub sole cum adolescente secundo, qui surrexerit pro eo.³⁷

16. **אִי-יָדָע לְכָל-הָעַם לְכָל-הַיּוֹרָה לְפָנֵיהֶם גַּם.** *Non est finis omni populo, omnibus ante quos erat (ille puer secundus rex constitutus); etiam posteri non laetabuntur in eo.* *Ο'. οὐκ ἔστι περασμὸς τῷ παντὶ λαῷ, τοῖς πᾶσιν οἱ ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν καίγε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται ἐπ' αὐτῷ.* *Ἀ. οὐκ ἔστι τέλος τῷ παντὶ λαῷ...³⁸* *Σ. Infinitus omnis populus, qui fuit ante utrumque; et posteri non laetabuntur in eo.³⁹*

כִּי-גַם-זֶה הָבֵל וְרֵעִיו רִחַ. *Nimirum et hoc vanitas est, et captatio venti.* *Ο'. ὅτι καίγε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.* *Σ. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀτμός καὶ βόσκησις ἀνέμου.⁴⁰*

17. **כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ.** *Quando ibis.* *Ο'. ἐν ᾧ ἐὰν πορεύῃ.* *Alia exempl. ἐν τῷ πορεύεσθαι.⁴¹* *Θ. ὁμοίως (ἐν τῷ πορεύεσθαι).⁴²*

וְקָרֹב לְשִׁמְעַ. *Et accede ad audiendum.* *Ο'. καὶ ἐγγὺς τοῦ ἀκούειν.* *Ἀ. καὶ ἐγγίξε ὥστε ἀκούειν.⁴³*

מִתַּחַת הַכְּסִילִים נָח. *Magis quam ad offerendum stultorum sacrificium.* *Ο'. ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου.* *Ἀ. Θ. δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία.⁴⁴* *Ἄλλος (ὑπὲρ) τὸ δοῦναι ἀφροναὶς θυσίαν.⁴⁵*

³⁰ Hieron. Priora Graece sic exhibet Montef.: *κρείσσων παῖς πένης μετὰ σοφίας*; ex ingenio, ut videtur. (Syro-hex. in textu habet ὑπὲρ πρεσβύτερον (s. πρεσβύτερον); in marg. autem: *فَضْلًا مِمَّا*.) ³¹ Syro-hex. *ل. ه. ا.* ³² Nobil. *لجلى.* ³³ Hieron. ³⁴ Sic Cod. 157, et Syro-hex., qui in marg. affert: *ἐγεννήθη ἐνδεής (ν. γ. γ.)*. ³⁵ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Hieron.: *Alter enim exit (s. exivit) de carcere ad regnandum; alter vero, cum esset rex natus, paupertate oppressus est.* Syro-hex. affert: *هو من خرج من حبس الى عرش بعد له ضعف.* ³⁶ Nobil. *ل. ه. ا.* ³⁷ Hieron. ³⁸ Nobil. *ل. ه. ا.* ³⁹ Hieron. ⁴⁰ Hieron.: *Sed et hoc aura et pastio venti.* Graeca sumpsimus ex lectione ejusdem interp. ad Cap. i. 14. ⁴¹ Sic Codd. 23, 253. Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴² Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴³ Nobil. *ل. ه. ا.* ⁴⁴ Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. *ل. ه. ا.* Codd. 23, 253 in textu: *ὑπὲρ τὸ δοῦναι ἀφροναὶς θυσίαν* (Cod. 253 add. σου).

Syro. *ف. ه. ا.* respondet τῷ ἀπορίσθαι cum sensu *dubandi*, non, ut hic, *indigendi*. Tum *ل. ه. ا.* est participium passivum verbi inusitati *ن. γ. γ.*, in Ethpeel *ن. γ. γ.*, quod ἠπορήθη dubitante vertimus in Hex. ad Psal. xxxiii. 11. Hic autem ad *ل. ه. ا.* Syrus ipse appinxit *ἠπορήθη*. ³⁶ Nobil. ³⁷ Hieron. ³⁸ Nobil. *Ad περασμὸς (ل. ه. ا.)* Syrus in marg. affert *τέλος (ل. ه. ا.)*. ³⁹ Hieron. Montef. tentat: *Σ. ἀπειρος πᾶς ὁ λαός...* ⁴⁰ Hieron.: *Sed et hoc aura et pastio venti.* Graeca sumpsimus ex lectione ejusdem interp. ad Cap. i. 14. ⁴¹ Sic Codd. 23, 253. Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴² Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴³ Nobil. *ل. ه. ا.* ⁴⁴ Syro-hex. *ل. ه. ا.* ⁴⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. *ل. ه. ا.* Codd. 23, 253 in textu: *ὑπὲρ τὸ δοῦναι ἀφροναὶς θυσίαν* (Cod. 253 add. σου).

10. וימה־בְּשֶׁרֶן לְבַעְלֶיהָ כִּי אִם־רְאוּת עֵינָיו. *Quid ergo commodi (redundat) in possessorem ejus, praeter aspectum oculorum ejus?* Ο'. καὶ τί ἀνδρεία τῷ παρ' αὐτῆς; ὅτι ἀρχὴ τοῦ ὁρᾶν

כִּי שֶׁגָּגָה הִיא. *Quod error sit.* Ο΄, ὅτι ἀγνοιά

فعلها، ومما فعلها.

7. **לֹא תִמְלֵא**. *Non expletur.* Ο'. οὐ πληρωθήσεται.
Θ. οὐ χορτασθήσεται.⁷

8. **כִּי מִדִּיּוֹתֶיךָ**. *Quid enim est emolumentum.* Ο'.
ὅτι ✠ 'Α. Θ. τίς 4 περισσεΐα.⁸ Σ. τί οὖν
περισσόν.⁹

מִדִּלְעֵי. *Quid pauperi.* Ο'. διότι (alia ex-
empl. διὰ τ¹⁰) ὁ πένης. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς
Ο'.¹¹ Σ. τί δὲ τῷ πτωχῷ.¹²

9. **טוֹב מְרִאִה עֵינַיִם מִהֲלֶךְ-נַפֶּשׁ**. *Melior est
aspectus oculorum quam divagatio animae.* Ο'.
ἀγαθὸν ὄραμα ὀφθαλμῶν ὑπὲρ πορευόμενον
ψυχῇ. Σ. βέλτιον προβλέπειν ἢ ὀδεύειν αὐ-
ταρσείᾳ.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

וְרֵעִית רֵיחַ. *Et captatio venti.* Ο'. καὶ προαί-
ρεσις πνεύματος. 'Α. Θ. καὶ νομὴ ἀνέμου.
Σ. καὶ κάκωσις πνεύματος.¹⁵

10. **עִם שְׁדֵמָתֶיךָ מִמֶּנּוּ**. *Cum eo qui fortior est
quam ille.* Ο'. μετὰ τοῦ ἰσχυροτέρου (alia
exempl. ἰσχυροῦ¹⁶) ὑπὲρ αὐτόν.

CAP. VII.

1 (Hebr. vi. 11, 12). **כִּי מִיּוֹדֶעַ**. *Quid enim est emolumentum.* Ο'.
ὅτι ✠ 'Α. Θ. τίς 4 περισσεΐα.⁸ Σ. τί οὖν
περισσόν.⁹

אֲחֵרֵי תַחַת הַשָּׁמַשׁ. *Quid emolumentum est
homini? Nam quis scit, quid bonum sit ho-
mini in vita, numero dierum vitae vanae ejus,
et quos transigit sicut umbram? quia quis
indicabit homini, quid futurum sit post eum
sub sole? Ο'. τί περισσόν (alia exempl. τίς
περισσεΐα) τῷ ἀνθρώπῳ; ὅτι τίς οἶδεν ἀγαθὸν
τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ, ἀριθμὸν ζωῆς ἡμερῶν
ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν αὐτὰ ἐν σκιά.
ὅτι τίς ἀναγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὁπίσω
αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον; Σ. τί περισσόν τῷ ἀνθρώπῳ;
τίς γὰρ οἶδεν ὁ συμφέρει τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ
ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς ματαιότητος αὐτοῦ, ἵνα ποιῇ αὐτόν
(σκέπη); ὅτι οὐδὲ εἰς ἐρεί τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὁπίσω
αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον.¹*

2 (vii. 1). **טוֹב שֵׁם מִשְׁמֶן טוֹב**. *Melius est nomen
(bonum) oleo bono.* Ο'. ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ
ἐλαίου ἀγαθόν. Σ. βέλτιον ὄνομα ἀγαθόν ὑπὲρ
μύρον εὐώδες.²

הַיּוֹלֵד. (Die) *quo quis natus est.* Ο'. γεννή-
σεως ✠ 'Α. αὐτοῦ.³

3 (2). **כָּל-הָאָדָם**. *Omnis hominis.* Ο'. παντὸς ἀν-
θρώπου. 'Α. . . ἀνθρώπων. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴

יָתֵן אֶל-לִבּוֹ. *Immittet in cor suum.* Ο'. δώσει
[ἀγαθόν] εἰς καρδίαν αὐτοῦ.⁵ Σ. προσέξει τῇ
διανοίᾳ.⁶

Graeca nostra in textu post ἀναπαύσεις addit Cod. 254.
Codd. 23, 253 post ὑπὲρ τοῦτον inferunt: οὐδὲ ἐπειράθη
κ.τ.ε. Ad ἐπειράθη cf. Sym. ad Cap. viii. 5. Hieron.:
neque cognovit distantiam boni et mali.⁷ Codd. 248,

252, quorum hic scholium addit: οἷος εἰς τόπον ἕνα πορεύ-
σονται.⁸ Syro-hex. in textu: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

CAP. VII. ¹ Syro-hex. **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

161, alii.⁹ Nobil.¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex.
¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: **וְיָתֵן אֶל-לִבּוֹ**. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106,

3 (2). **בִּי-בָרַע פָּנִים וַיֵּשֶׁב לֵב.** *Nam per tristitiam faciei hilare fit cor.* Ο'. *ὅτι ἐν κακίᾳ* ('Α. Θ. *κακώσει*') προσώπου ἀγαθυνθήσεται. ✕ 'Α. Θ. *καρδία* 4.⁸ Σ. *Per tristitiam vultus melior fiet animus.*⁹

5 (4). **וְלֵב.** *Sed cor.* Ο'. καὶ καρδία. ✕ Οἱ Γ. καὶ 4 *καρδία* δέ.¹⁰

7 (6). **כִּי נָקוּל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר בֶּן שֹׁחֵק.** *Nam sicut sonitus spinarum sub olla, sic est risus stulti.* Ο'. ✕ *ὅτι* 4¹¹ *ὡς φωνή ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτως* ✕ Σ. καὶ 4¹² *γέλως τῶν ἀφρόνων* (Σ. *ἀπαιδεύτων*¹³). Σ. *διὰ γὰρ φωνῶν ἀπαιδεύτων ἐν δεσμοτηρίῳ γίνεταί τις*.¹⁴

8 (7). **יְהוּלָּל.** *Stultum reddit.* Ο'. περιφέρει. 'Α. *πλάνησει.* Σ. *θορυβήσει*.¹⁵

וַיֹּאבֵד אֶת-לֵב מִתְּנָה. *Et perdit cor (intellectum) donum.* Ο'. καὶ ἀπόλλυσι τὴν καρδιαν εὐγενείας (*alia exempl. εὐτονίας*¹⁶) αὐτοῦ. 'Α. Θ. *... εὐτονίας αὐτοῦ.* Σ. *... μάθανα, τουτέστι, δῶρον*.¹⁷

9 (8). **טוֹב אַחֲרֵית דְּבַר מֵרֵאשִׁיתוֹ.** *Melior est finis rei quam initium ejus.* Ο'. *ἀγαθὴ* (Σ. *βέλτιον*). 'Α. Θ. *ὁμοίως τοῖς* Ο' 18) *ἐσχάτῃ λόγων*

ὑπὲρ ἀρχὴν αὐτοῦ. Σ. *βέλτιον τέλος λόγου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ*.¹⁹

9 (8). **מִנְבְּחָ רִיחַ.** *Quam elatus spiritu.* Ο'. *ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύματι.* Σ. *... ὑψηλοκάρδιον*.²⁰

10 (9). **בְּרוּחְךָ לִנְעוּם.** *Spiritu tuo ad irascendum.* Ο'. *ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι.* Σ. *διὰ λόγων σου παροργίσαι*.²¹

כָּעַם. *Ira.* Ο'. *θυμός.* Σ. *ὀργή*.²²

11 (10). **מָה הִיא.** *Quid est.* Ο'. *τί ἐγένετο.* 'Α. *διὰ τῆς*.²³

כִּי לֹא מִחֲכָמָה. *Neque enim cum sapientia.* Ο'. *ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ.* Σ. *οὐ γὰρ φρονίμως*.²⁴

13 (12). **כִּי בָצַל הַחֲכָמָה בָּצַל הַכֶּסֶף.** *Nam in tutela sapientiae (sumus) in tutela argenti.* Ο'. *ὅτι ἐν σκιά αὐτῆς ἡ σοφία, ὡς σκιά ἀργυρίου.* Σ. *ὅτι ὡς σκέπει σοφία, ὁμοίως σκέπει τὸ ἀργύριον*.²⁵

וַיִּתְּרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה מִתְּנָה בַעֲלֶיהָ. *Et praestantia scientiae est, (quod) sapientia bene valere facit possessores suos.* Ο'. καὶ περισσεΐα γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς. (Σ.) ἡ σοφία διασώσει τοὺς ἔχοντας αὐτήν.²⁶

in Hexaplis.—Parsons. Fallitur. Error est Bahrdtii, cui nimium fidere solet Parsonsius.)⁷ Nobil. affert:

'Α. *κακώσει.* Syro-hex.: Θ. *κάκωσις* (ܡܚܕܡܐ).

⁸ Sic Syro-hex. Deest *καρδία* in Cod. Vat., teste Maio, sed casu, ut videtur.

⁹ Hieron. ¹⁰ Syro-hex. Lectio *καρδία* δέ est in Cod. 23; καὶ *καρδία* δέ in Cod. 252.

¹¹ Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 23, 106, alii.

¹² Syro-hex., qui ad *οὕτως* in marg. notat: 'Α. Θ. *ὁμοίως τοῖς* Ο'.

¹³ Syro-hex. *ܡܠܐ ܕܝܢܐ.* ¹⁴ Nobil. affert: Schol. *διὰ γὰρ φωνῶν ἀπ.* (non *τῶν ἀπ.* ut Montef. post Drusium edidit) κ. τ. εἰ.

Contenderimus scholium esse hujus aut praecedentis versus, nisi diserte affirmarit Hieron.:

"Symmachus pro eo quod nos posuimus, *Quia sicut vox spinarum sub olla, sic risus stulti*, ... ait: *Per vocem enim imperitorum vinculis quispiam colligatur*."

Etiam sic vix credibile est, Symmachum Hebraea tam clara adeo per-

verse interpretatum esse, praesertim cum juxta Syrum nostrum idem interpres posteriorem clausulam sic ver-

terit: *οὕτως καὶ γέλως τῶν ἀπαιδεύτων.* In contrariam partem

Schleusnerus monet, vocem *כִּי* in lingua Chald. et Syr.

de *vinculis et carcere* adhiberi. ¹⁵ Nobil. Paulo aliter

Syro-hex.: 'Α. Σ. *πλάνησει* (ܡܠܝܬܐ). Θ. *θορυβήσει* (ܡܠܝܬܐ).

¹⁶ Sic Codd. III, 161, 248, alii. Syro-hex. *ܡܠܝܬܐ*.

¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod LXX et Aq. et Theod. interpretati sunt, *perdit cor εὐτονίας αὐτοῦ*, id est,

fortitudinis, sive vigoris ejus, Sym. ait, *et perdit cor*

MATTHANA, id est, donum, tam verbum Hebraicum quam

interpretationem ejus copulans." ¹⁸ Syro-hex. Idem

mox ad *ἀγαθόν* notat: 'Α. Θ. *ὁμοίως*. ¹⁹ Nobil.

²⁰ Idem. ²¹ Idem, qui addit: Schol. *ἐπὶ στόματι σου*.

²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Sic Syro-hex.

ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ.

ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ ܡܠܝܬܐ ܕܝܢܐ.

Paulo aliter Nobil. et Cod. 252 in

marg.: Σ. *ὅτι σκέπει σοφία ὡς σκέπει τὸ ἀργύριον.* Cum Syro

tamen facit Hieron.: "Sym. more suo manifestius inter-

pretatus est, dicens: *Quomodo protegit sapientia, similiter*

protegit pecunia. ²⁶ Quasi scholium affert Nobil. Cf.

ad Cap. v. 10. Pro *כִּי* Sym. interpretatus est *διέσωσε*

14 (13). ראה את-מעשה האלהים כי מי יוכל |

לתקן את אשר עתו. *Respice opus Dei; nam quis potest rectum facere quod ille incuravit?* Ο'. ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὅτι τίς δυνήσεται κοσμήσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν; Σ. *Disce (fort. κατάμαθε) opera Dei, quia nemo poterit corrigere, quod ille imminuit (fort. ἐκόλασεν).*²⁷

15 (14). ביום טובה יהיה בטיב נפיו רעה ראה. |

In die bono esto in bono (animo), sed in die malo respice (hoc). Ο'. ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῇθι (Σ. ἔσο. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο')²⁸ ἐν ἀγαθῷ, καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ κακίας. Σ. *In die bono esto in bono; diem vero malum intueri.*²⁹

גם את-זה לעמת-זה עשה האלהים על- |

דברת שלא ימצא האדם את-ריו מאומה. *Etiam hunc juxta illum facit Deus, ideo ut ne inveniat homo post se quidquam.* Ο'. [ἴδε] καίγε σὺν τούτῳ συμφώνως τοῦτο (alia exempl. καίγε τοῦτο σύμφωνον τούτῳ³⁰) ἐποίησεν ὁ θεὸς περὶ λαλιάς, ἵνα μὴ εὕρῃ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ οὐδέν. Σ. καὶ γὰρ τοῦτο ἀνάλογον τούτου ἐποίησεν ὁ θεὸς, τοῦ μὴ εὕρεῖν ἄνθρωπον κατ' αὐτοῦ μέψιν.³¹

16 (15). הבלי. Vanitatis meae. Ο'. ματαιότητός |

μον. 'Α. ἀτμου μου.³²
 בצדק. *Per justitiam suam.* Ο'. ἐν δικαιοφ |

αὐτοῦ. 'Α. ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ. Σ. τῇ δικαιο-

σύνη αὐτοῦ.³³

16 (15). ויש רשע מאריך ברעתו. *Et est improbus qui diu vivit in malitia sua.* Ο'. καὶ ἔστιν ἀσεβῆς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. 'Α. . . μακρόνων ἐν πονηρίᾳ αὐτοῦ.³⁴ Σ. καὶ ἔστιν ἄδικος μακρόβιος διὰ τὴν κακίαν (s. πονηρίαν) αὐτοῦ.³⁵

17 (16). הרבה. Multum. Ο'. πολύ. Σ. πλέον.³⁶
 למה תשומם. *Quare te ipsum perderes?* Ο'.
 μήποτε ἐκπλᾶγῃς. Σ. ἵνα μὴ ἀδημονῇς πε-
 ρισσῶς.³⁷

18 (17). בלא עתה. *Non tuo tempore.* Ο'. ἐν οὐ
 καιρῷ σου, 'Α. πρὸ τοῦ καιροῦ σου.³⁸

19 (18). אל-תנח. *Ne remittas.* Ο'. μὴ μιάνης.
 'Α. Σ. μὴ ἀφῇς. Θ. μὴ ἀνῇς.³⁹

כי-ירא אלהים יצא את-נקלם. *Nam qui timet Deum evadet ex his omnibus.* Ο'. ὅτι φοβου-
 μένοῖς (alia exempl. ὅτι φοβούμενος, s. ὅτι ὁ
 φ.⁴⁰) τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα. Σ. ὁ
 γὰρ φοβούμενος τὸν θεὸν διεξελεύσεται τὰ
 πάντα.⁴¹ 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ὅτι ὁ φο-
 βούμενος κ. τ. ε.)⁴²

20 (19). תעז לחרק. *Roborat sapientem.* Ο'. βοη-
 θήσει τῷ σοφῷ. 'Α. ἐνισχύσει τὸν σοφόν.⁴³

22 (21). גם לכל-הדברים אשר ידברו אל-תתן.
 לפה. *Etiam ad omnia verba quae dicuntur ne applies cor tuum.* Ο'. καίγε εἰς πάντας
 λόγους οὓς λαλήσουσιν [ἀσεβεῖς]⁴⁴ μὴ θῇς

Psal. xxxii. 19. Jerem. xlix. 11. ²⁷ Hieron. Pro ὃν ἂν ὁ θ. διαστρέψῃ Cod. 252 in marg. affert: ὃν (fort. δ) ἐκόλασεν. ²⁸ Syro-hex. Nobil. affert: Σ. ἔσο. ²⁹ Hieron.

³⁰ Sic Comp., Codd. III (qui τούτο bis habet), 147, 157, alii. Deest ἴδε in Codd. 23, 106, 261. Syro-hex.: καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακίας ἴδε. καίγε τοῦτο σύμφωνον τούτῳ τοῦτο (Codd. 23, 253: κ. τούτο τούτῳ σ. τούτο) ἐποίησε κ. τ. ε. ³¹ Nobil. Hieron. Symmacho continuat: Siquidem hoc simile huic fecit Deus, ut non inveniret homo quod contra eum quereretur. Tertius testis adest Syro-hex.

בשם ה' אלהים לא נעם דבא. (Falsus est Middeld. vertens: καὶ γὰρ τούτῳ ἀνάλογον τοῦτο κ. τ. ε. Deinde Syrus ὑπὲρ τοῦ μὴ εὕρεῖν perspicuitatis causa expressisse videtur.) ³² Cod. 252. ³³ Syro-hex. + אלהים, אלהים. Nobil. affert: Σ. τῇ

δ. αὐτοῦ. ³⁴ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. + אלהים, אלהים. ³⁵ Syro-hex. + אלהים, אלהים. Nobil. affert: Alius interpres μακρόβιος. ³⁶ Nobil.

Syro-hex. + אלהים. ³⁷ Nobil. ³⁸ Sic sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. + אלהים. ³⁹ Syro-hex. + אלהים. Nobil. affert: Schol. μὴ ἀνῇς. Cod. 253 in textu habet, μὴ ἀφῇς; et Cod. 161 in marg. μὴ ἀνῇς. Hieron.: ne dimittas. ⁴⁰ Sic Cod. III, 23, 147, alii, et Syro-hex. Hieron.: quoniam qui timet Deum egredietur ad omnia. ⁴¹ Nobil.

Cod. 252 in marg.: ὁ γὰρ φ. τ. θ. διελεύσεται τὰ π. ⁴² Syro-hex. ⁴³ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Deest ἀσεβεῖς in Comp., Codd. III, 23, aliis, et Syro-hex.

καρδίαν σου. Σ. ἀλλὰ μηδὲ πᾶσι τοῖς λαλου-
μένοις παράσχῃς τῇ καρδίᾳ σου.⁴⁵

22 (21). מַלְכִּי־לֵךְ. *Maledicentem tibi.* Ο'. καταρω-
μένου σε. Σ. λοιδοροῦντός (σε).⁴⁶

23 (22). בְּיָמַי גַּם-פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע לִבִּי. *Nam
eliam vicibus multis novit cor tuum.* Ο'. ὅτι
πλειστάκις πονηρεύσεται σε, καὶ καθόδους πολ-
λὰς κακώσει καρδίαν σου.⁴⁷ (Σ.) ὅτι πρὸς
πλεονάκις καιροῦ πονηρεύσεται καρδίᾳ σου.⁴⁸

וְאַשֶׁר גַּם-אַתָּה קָלַלְתָּ אֲחֵרִים. *Quod tu quoque
maledixeris aliis.* Ο'. ὅτι ὡς καί γε σὺ κατη-
ράσω ἑτέρους. Σ. . καὶ σὺ ἐλοιδόρησας ἄλ-
λους.⁴⁹

24 (23). כָּל-זֶה נִסִּיתִי בְּחַכְמָה. *Omne hoc tentavi
per sapientiam.* Ο'. πάντα ταῦτα ἐπείρασα
ἐν σοφίᾳ. Σ. . τούτων ἐπείραθην ἐν σοφίᾳ.⁵⁰

אָמַרְתִּי אֲחֻכְמָה. *Dixi: Sapiens ero.* Ο'.
εἶπα, σοφισθήσομαι. Σ. ὑπέλαβον σοφὸς γε-
νέσθαι.⁵¹

25 (24). מִי יִמְצָאֵנִי. *Quis inveniet illud?* Ο'. τίς
εὕρησει αὐτό (alia exempl. αὐτήν⁵²); 'Α. Θ.
(τίς) εὕρησει αὐτό;⁵³ Σ. οὐδεὶς. . .⁵⁴

26 (25). וְלִבִּי לִדְעָה וְלִתּוֹר וּבִקֵּשׁ. *Converti me ego et cor meum, ad sciendum et
ad explorandum et ad quaerendum.* Ο'. ἐκύ-
κλωσα ('Α. περιώδενσα⁵⁵) ἐγὼ καὶ ἡ καρδιά
μου, τοῦ γινῶναι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι (Σ.
καὶ διαθῆρσαι⁵⁶) καὶ τοῦ ζητῆσαι. Σ. *Per-*

*transivi universa sensu meo, scire et discere et
investigare.*⁵⁷

26 (25). וְחִשְׁבֹּן. *Et rationem.* Ο'. καὶ ψῆφον.
'Α. Σ. καὶ λογισμόν.⁵⁸

וְהוֹלָלוֹת. *Insaniam.* Ο'. καὶ περιφοράν. 'Α.
πλάνας.⁵⁹ Σ. ἐννοίαν θορυβώδη.⁶⁰

27 (26). וּבְמִצָּאֵנִי. *Et invenio.* Ο'. καὶ εὕρισκω
ἐγὼ αὐτήν, καὶ ἐρῶ. *Alia exempl. καὶ εὕρισκω
— αὐτήν*⁶¹

מֵר. *Amarum.* Ο'. πικρότερον. 'Α. Σ. Θ.
ὁμοίως.⁶²

מִצְוִיִּים. *Retia.* Ο'. θήρευμα. 'Α. παγίδες (s.
παγιδεύματα).⁶³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶⁴

וְאֶסְרוֹרִים יְדָיָהּ. *Vincula sunt manus ejus.* Ο'.
δεσμός εἰς χεῖρας αὐτῆς. 'Α. *Vinctae sunt
manus ejus.*⁶⁵ Σ. . αἱ χεῖρες (αὐτῆς).⁶⁶

טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. *Qui Deo placet.* Ο'.
ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. Σ. ἀρεστὸς
τῷ θεῷ.⁶⁷

וְיִלְכֹךְ יְהוָה. *Sed qui peccat capitur ea.*
Ο'. καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ.
Σ. ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἀλώσεται. . .⁶⁸

28, 29 (27, 28). אַחַת לְאַחַת לְמַעַן חֲשָׁבוֹן : אֲשֶׁר. *Unum ad
alterum (ponendo) ad inveniendum rationem.*
Quod adhuc quaerit anima mea, neque inveni.
Ο'. μία τῇ μὲν τοῦ εὕρεῖν λογισμόν (Πάντες
λογισμόν⁶⁹). ὃν ἐπεζητήσεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ

❖

❖

⁴⁶ Nobil. ⁴⁸ Idem. ⁴⁷ "Hic duae versiones simul junctae repraesentantur: prima, quae est τῶν Ο' ὅτι πλει-
στάκις πονηρεύσεται σε [σε om. Syro-hex.] καρδίᾳ σου; altera
vero, ὅτι καὶ καθόδους πολλὰς κακώσει καρδίαν σου. Hanc vero
postremam Aquilae esse putamus; nam ea quae ex Ed. Rom. profertur, suspecta prorsus est, nec Aquilam sapit.
Haec contra secundum Aquilae morem concinnata est, siquidem ille עַם perpetuo vertit καθόδους; et alioquin
multa ex Aquila in textum Ecclesiastis τῶν Ο' invecta sunt."—Montef. Post πλειστάκις, καιροῦ inferunt Codd. 23,
253, 254. ⁴⁸ Nobil. affert: 'Α. ὅτι πρὸς κ. τ. ε. Videtur
potius Symmachi esse, qui πρὸς, *insuper*, cum עַם commu-
tare solet. Cf. ad Cap. i. 17. ⁴⁹ Nobil. ⁶⁰ Idem.
qui ἐπείρασθην scribit. Cf. ad Cap. viii. 5. ⁵¹ Idem.

⁵² Sic Ald., Codd. 147, 157, alii. Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*.

⁵³ Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*. ⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ Idem.

⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Hieron. Pro *discere* Palat. alter cum Vati-
cano legunt *disserrere*. Ad Graecum *διαθῆρσαι* aptius ha-
beret *dispicere*. ⁵⁸ Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*. Nobil.

affert: 'Α. λογισμόν. Cf. ad v. 28. ⁵⁹ Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*.

⁶⁰ Nobil., Cod. 248. ⁶¹ Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*. Cf. ad Cap. i. 17.

⁶² Idem., Cod. 248. ⁶³ Syro-hex. *נִמְצָאֵנִי*. quod in fine v. 26

exhibet Middeld.) Haec, καὶ ἐρῶ, desunt in Comp., Ald.,

Codd. III, 106, 147, aliis. ⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Idem:

נִמְצָאֵנִי. Cod. 252 in marg. sine nom.: *παγιδεύματα*.

⁶⁶ Syro-hex. ⁶⁷ Hieron. ⁶⁸ Nobil. ⁶⁹ Idem.

⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Hieron.: "ESEBON quippe, quod omnes

14. אָשֶׁר מָגִיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים. *Quibus advenit secundum opus improborum.* Ο'. ὅτι φθάνει ἐπ' αὐτοὺς ('Α. εἰς αὐτοὺς²⁹) ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν. Σ. οἷς συμβαίνει κατὰ τὰ ἔργα τῶν παρανόμων.³⁰

וְיֵשׁ רָשָׁעִים שְׂמִיגִיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הַצְדִּיקִים. *Et sunt improbi, quibus advenit secundum opus justorum.* Ο'. καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. Σ. καὶ εἰσὶ παράνομοι, οἷς συμβαίνει ὡς πράξει κατὰ τὰ ἔργα τῶν δικαίων.³¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²

הַבֶּל. *Vanitas.* Ο'. ματαιότης. Σ. ἀπορον.³³

15. וְהוּא יִלְוֶנוּ. *Nam hoc adhaerebit ei.* Ο'. καὶ αὐτὸ συμπροσέσται αὐτῷ. 'Α. . . συνεῖσργεται αὐτῷ.³⁴ Σ. ὁ μόνον συμπροσέσται αὐτῷ.³⁵ Θ. . . . συμπορεύεται αὐτῷ.³⁶

16. כְּאַשֶׁר נָתַתִּי. *Postquam applicuisssem.* Ο'. ἐν οἷς ἔδωκα. Σ. διδ' ἔταξα.³⁷

וְהַעֲנִין. *Negotium.* Ο'. περισπασμόν. Σ. ἀσχολίαν.³⁸

17. וְרֵאִיתִי אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוֹכֵל. *Et vidi omne opus Dei, quod non possit homo invenire opus quod peragitur.* Ο'. καὶ εἶδον συμπαντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ δύνησται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τῷ ποίημα τὸ πεποιημένον. Σ. καὶ κατέμαθον ὅτι πάντων τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ οὐ δύναται ὁ ἄνθρωπος ἐξευρεῖν οὐδὲ ἐν ἔργον πρᾶσσόμενον.³⁹

וְהָגִם. *Quinetiam.* Ο'. καίγε. Θ. ὁμοίως.⁴⁰

17. (Hebr. ix. 1.) כִּי אֶת-כָּל-דְּוֶה נָתַתִּי אֶל-לִבִּי. וְלָבוֹר אֶת-כָּל-דְּוֶה. *Nam haec omnia immisi in cor meum, et ad explorandum haec omnia.* Ο'. ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου, καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Σ. *Omnia haec statui* (fort. ἔταξα) *in corde meo, ut venttilare universa.*⁴¹

CAP. IX.

1. אָשֶׁר הַצְדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵּיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים. *Quod justi et sapientes et opera eorum in manu Dei sunt.* Ο'. ὡς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ. Σ. *Quia et justi et sapientes* ('Α. Σ. ὅτι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοί¹) *et opera eorum in manu* ('Α. Σ. ὁμοίως, ἐν χειρὶ²) *Dei sunt.*³

1, 2. גַּם-אַהֲבָה גַּם-שִׂנְאָה אֵין יוֹדַע הָאָדָם הַכֹּל. *Tam amorem quam odium ignorat homo; omnia sunt ante faciem eorum.* *Omnia.* Ο'. καίγε ἀγάπην καίγε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ✕ 'Α. ὁ ἄνθρωπος⁴ τὰ πάντα πρὸ προσώπου αὐτῶν, ματαιότης. Σ. πρὸς τε δὲ οὐ φιλίαν οὐδὲ ἔχθραν ἐπίσταται ὁ ἄνθρωπος, τὰ πάντα ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀδελᾶ.⁵

2. הַכֹּל כְּאַשֶׁר לִפְלִ מְקָרָה אַחֶר לַצְדִּיק וְלָרָשָׁע. *Omnia sicut omnibus (eveniunt); eventus unus est justo et improbo.* Ο'. ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσι· συνάντημα ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀσεβεῖ.

²⁹ Syro-hex. in textu, πρὸς αὐτοὺς; in marg. autem: *ל. חסם*.³⁰ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Ex hoc autem cod. παρανόμων pro ἀσεβῶν assumpsimus, consentiente Syro-hex., qui affert: *ל. חסם*.³¹ Nobil., Cod. 252. Syro-hex. in continuatione: *ל. חסם חסם חסם*.³² Syro-hex. Nobil. *ל. חסם חסם חסם*.³³ Syro-hex. Nobil. *ל. חסם חסם חסם*.³⁴ Syro-hex. *ל. חסם חסם חסם*.³⁵ Nobil., Codd. 161, 248, 252 (qui μόνον habet). Drusii errorem, οὐ μόνον pro ὁ μόνον, fideliter expressit Montef. Syro-hex. affert: Σ. προσέσται αὐτῷ *ל. חסם*.³⁶ Syro-hex. *ל. חסם*.³⁷ Nobil. *ל. חסם*.³⁸ Idem. *ל. חסם*.³⁹ Idem.

⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Hieron. CAP. IX. ¹ Syro-hex., qui in textu habet, ὅτι ὡς οἱ δ. καὶ οἱ σ. ² Syro-hex. Idem in textu, *ל. חסם* (ἐνώπιον τοῦ θεοῦ Cod. 253); in marg. autem: ἐν χειρὶ. ³ Hieron. ⁴ Syro-hex. In textu τῶν Ο' hodierno legitur ὁ ἄνθρωπος; sed Ald. et duo codd. ὁ ἄνθ. (s. ἄνθ.) ante εἰδὼς habent. ⁵ "Haec prodeunt ex Ed. Rom. et ex MSS. duobus Regiis, qui Olympiodorum referunt."—Montef. Nobil. et Codd. 161, 248, 252 afferunt: Σ. πρὸς τε (πρὸς τι Cod. 161, προσέτι Cod. 252. Cf. Hex. ad Psal. xlviii. 3) δι—ὁ ἄνθρωπος. Hieron. Symmacho continuat: *Et in super neque amicitias neque inimicitias scit homo; sed omnia coram eis incerta.*

Σ. (ἀδῆλα), propterea quod omnibus eveniunt similia (Σ. ἅπαντα ὁμοία⁶) justo et injusto.⁷

3. כָּל אֲשֶׁר יֵנֶשֶׁה בְּכָל. In omnibus quae fiunt. O'. ἐν παντὶ πεποιημένῳ. Σ. ἐν πᾶσι τοῖς συμβαίνουσι.⁸

וְגַם לֵב בְּנִי-הָאָדָם מִלֵּא-רַע וְהוֹלִילוֹת בְּלִבָּם בְּחַיֵּיהֶם. Quinetiam cor filiorum hominum impletur malitia, et insaniam est in corde eorum in vita eorum. O'. καὶ γὰρ καρδία νῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ, καὶ περιφέρεια (Ἄ. πλάνη. Σ. αὐθάδεια⁹) ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν. Σ. Sed et cor filiorum hominum repletur malitia et procacitate juxta cor eorum in vita sua.¹⁰

וְאַחֲרָיו אֶל-הַמֵּתִים. Et post illud ad mortuos (abeunt). O'. καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς τοὺς νεκρούς. Σ. τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῶν εἰς νεκρούς.¹¹

4. כִּי-יָמִי אֲשֶׁר יִבְרַח אֶל כָּל-הַחַיִּים. Nam quis est qui electus (exemptus a morte) sit? Omnibus viventibus. O'. ὅτι τίς ὃς κοινῶνεί (juxta lectionem marginalem (יְחִי) πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας; Σ. τίς γὰρ εἰς αἰὲ διατελέσει ζῶν;¹²

כִּי-לִכְלֹב חַי הוּא טוֹב מִן-הָאַרְיָה הַמֵּת. Nam cani vivo melius est quam leoni mortuo. O'. ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Σ. (ὅτι) κυνὶ ζῶντι βέλτιόν ἐστιν ἢ λέοντι τεθνηκότι.¹³

5. שָׂכָר. Merces. O'. μισθός. Σ. ἐπικαρπία.¹⁴

7. בְּשִׂחוֹתָהּ. Cum laetitia. O'. ἐν εὐφροσύνῃ. Σ. μετ' εὐφροσύνης.¹⁵

כָּבָר. Jam. O'. ἤδη. Ἄ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶

רָצָה. Delectatur. O'. εὐδόκησεν. Σ. ἐξήτασεν.¹⁷

8. לְבָנִים. Candida. O'. λευκά. Ἄ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸

אַל-יִחָסֵר. Ne deficiat. O'. μὴ ὑστερησάτω. Σ. οὐ μὴ διαλιπέτω.¹⁹

9. רְאֵה חַיִּים. Vide (fruere) vitam. O'. καὶ ἴδε ζώην. Σ. ἀπόλαυσον ζωῆς.²⁰

כָּל יְמֵי הַבָּלָה. Omnibus diebus vanitatis tuae. O'. Vacat. Alia exempl. πάσας τὰς ἡμέρας ματαιότητός σου.²¹ Ἄ. πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀτμοῦ σου.²²

10. הִמָּצָא. Invenerit. O'. ἂν εὔρη. Σ. ἐφίκαται.²³

11. הַמְרוֹץ. Cursus. O'. ὁ δρόμος. Σ. τὸ φθάσαι δρόμον.²⁴

הַמִּלְחָמָה. Bellum. O'. ὁ πόλεμος. Σ. τὸ κρατῆσαι πολέμου (s. πολέμῳ).²⁵

לְחַכְמִים. Sapientibus. O'. τῷ σοφῷ. Alia exempl. τοῖς σοφοῖς.²⁶ Ἄ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁷

לָחֶם. Panis. O'. ἄρτος. Σ. πορίσαι τροφήν.²⁸

וְגַם לֹא לְיֹדְעִים הֵן. Neque etiam scientibus

⁶ Nobil. (a Montef. praetermissus), Codd. 248, 252.

⁷ Hieron. ⁸ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg.

⁹ Nobil. ¹⁰ Hieron. ¹¹ Syro-hex. ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸

† ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸

Hieron. in continuatione: Quis enim potest in sempiternum perseverare vivens? ¹³ Nobil. ¹⁴ Cod. 252.

¹⁵ Nobil., qui ad verba ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ lectionem refert.

¹⁶ Syro-hex. Vox ἤδη abest a Codd. III, 106, 155, aliis.

¹⁷ Nobil. Montef. tentat ἐξήγησεν. ¹⁸ Syro-hex.

¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Sic Comp., Ald., Codd. 23,

157, alii, et Syro-hex. ²² Nobil. ²³ Idem. Syro-hex. affert: Σ. compos est (σφμα). ²⁴ Montef. post

Nobilium Symmachi lectionem ad verba, οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, refert. Syro-hex. ad haec, τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, notat: ²⁵ Nobil., Cod. 248,

Montef., ut ante, ad haec, οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος, refert. Rectius Syro-hex. ad unicum vocem, ὁ πόλεμος, affert: ²⁶ Sic Comp., Codd. III,

23, 106, 157, alii, et Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Nobil. Montef. ad verba, οὐ τῷ σοφῷ ἄρτος, male refert.

Syro-hex. ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

[soloece pro περιποιήσασθαι] τροφήν. Montef. male πορίσαι edidit. Cf. Prov. vii. 4. xxii. 9 in Syro-hex.—Middeld. Fallitur. Verbum πορίσαι non legitur in Bibliis Graecis; sed incidimus in πορίζω in Synopsi Exodi (S. Chrysost. Opp. T. VI, p. 327 B), ejus loco Syrus noster ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

favor. Ο'. καίγε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις.
Σ. οὐδὲ ταῖς τέχναις εὐμορφία.²⁹

11. יָקָרָהּ. *Accidit.* Ο'. συναντήσεται. Σ. συγκυρήσει.³⁰

12. תָּמַר-תָּמַר. *Tempus suum.* Ο'. τὸν καιρὸν αὐτοῦ. Σ. τὴν εὐκαιρίαν αὐτοῦ.³¹

רָעָה (in priore loco). *Malo.* Ο'. κακῶ. 'Α. πονηρῶ.³² Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³³

תִּקְחוּן. *Quae capiuntur.* Ο'. τὰ θηρεύμενα. "Αλλος τὰ συλλαμβανόμενα.³⁴

עֲלֵיהֶם. *Super eos.* Ο'. ἐπ' αὐτούς. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁵

13. וְהָיָה הָיָה אֵלַי. *Et magna erat apud me.* Ο'. καὶ μεγάλη ἐστὶ πρὸς μέ. 'Α... παρ' ἐμοί. Σ. καὶ μεγάλη δοκεῖ μοι.³⁶ Aliter: 'Α. Θ. δοκεῖ μοι.³⁷

14. (fort. מִצֻּדִים) מִצֻּדִים. *Munitiones.* Ο'. χάρakas. Σ. ἀποτείχισμα.³⁸

16. בְּוִיָּה. *Contempta.* Ο'. ἐξουδενωμένη. Σ. κατεφρονήθη.³⁹

17. בְּנִחָת מִשְׁמָעִים מִזְעָקָה מִשְׁלָל בְּכִסְיִים. *Cum quiete audiuntur magis quam clamor imperantis inter stultos.* Ο'. ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑπὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις. Σ. μετὰ προσηκίας... μάλλον ἢ κραυγὴ ἐξουσιαζόντος ἐν ἀνοήτοις.⁴⁰

18. מְבִלִּי קָרָב. *Instrumentis belli.* Ο'. σκεύη

πολέμου. 'Α. (σκεύη) πολεμικά.⁴¹

18. טוֹבָה רַבָּה. *Bona multa.* Ο'. ἀγαθωσύνην πολλήν. Σ. ἀγαθὰ πολλά.⁴²

CAP. X.

1. מוֹת יִבְאֵשׁ יִבִּיעַ שָׁמַן רֶקֶה. *Muscae mortuae foetere et putrescere faciunt unguentum pigmentarii.* Ο'. μυῖαι θανατοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου ἡδύσματος. Σ. μυῖων θάνατος σήψει ἐλαιον εὐώδες μυρεψοῦ.¹ 'Α. μύρον.²

מַעַץ. *Parva.* Ο'. μεγάλην. Σ. κἀν μικρά. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³

3. וְגַם-בְּרֶחַק יִבְרַח הָלַךְ לְבֹרַחַר. *Quinetiam in via cum stultus incedit, corde suo caret.* Ο'. καίγε ἐν ὁδῶ ὅταν ἄφρων πορεύηται, καρδιά αὐτοῦ ὑστερήσει. Σ. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ὁδῶ ὁ ἄφρων περιπατῶν ἀνόητος.⁴

וְאָמַר לִפְנֵי כָל הוּא. *Et dicit omnibus quod sit stultus.* Ο'. καὶ ἂ λογίζεται (Σ. ἂ ὑπολαμβάνει⁵) πάντα ἀφροσύνη ἐστίν. Σ. suspicatur (ὑπολαμβάνει) de omnibus quia stulti sunt.⁶

4. אִם-רָחַק הַמֹּשֶׁל תַּעֲלֶה עָלָיו מְקוֹמָהּ אֵל-תֵּבָה. *Si spiritus (ira) imperantis exarduerit contra te, locum tuum ne deseras.* Ο'. ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιαζόντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ, τόπον σου μὴ ἀφῇς. Σ. (ἐὰν πνεῦμα) ἀρχοντικὸν ἐπέλθῃ σοι, τοῦ τόπου σου μὴ ἐκστῇς.⁷

²⁹ Syro-hex. ♦ ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

³⁰ Nobil. ³¹ Idem. Syro-hex. ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

♦ ܡܠܐ. ³² Nobil. ³³ Syro-hex. ³⁴ Sic in textu τῶν Ο' Cod. 253. Cf. Hex. ad Cant. Cant. ii. 15.

³⁵ Syro-hex. ³⁶ Nobil. ³⁷ Syro-hex. ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

♦ ܡܠܐ. ³⁸ Nobil. Syro-hex. ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ. ³⁹ Nobil. ⁴⁰ Sic Codd. 161, 248, nullo hiatu. Nobil. quasi scholium affert; Montef. incerto interpreti tribuit. (In omnibus προσηκίας scriptum.) Syro-hex. affert: ♦ ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

⁴¹ Nobil. ⁴² Idem.

CAP. X. ¹ "Sic Ed. Rom. et Drusius [Nobil.], qui hunc locum quasi scholion afferunt. Sed non dubito esse Symmachi. Vid. supra Cap. vii. 2."—Montef. Sic sine nom. Cod. 253, qui μυρεψοῦ εὐώδες inverse habet. Montefalconii conjecturam confirmat Syro-hex., qui affert: ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

♦ ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

² "Reg. unus ex Olympiodoro haec notat: ἔλαιον σκευαστῶν τὸ μύρον, ὡς καὶ Ἀκύλας ἐξέδωκεν."—Montef. ³ Syro-hex. solus in textu habet μικράν; in marg. autem: ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

♦ ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ. ⁴ Cod. 252. Hieron.: ♦ ܡܠܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ ܡܥܬܐ.

♦ Denique Sym. ita interpretatus est: Sed et in via stultus cum ambulat, ipse insipiens suspicatur de omnibus quia stulti sunt." ⁶ Nobil., Codd. 248, 252. Delendum videtur pronomen, a textu LXX virali male repetitum.

Montef. oscitanter dedit: Σ. ἂ ὑπολαμβάνεται. ⁶ Hieron. ⁷ Nobil. affert: Σ. ἀρχοντας ἐπέλθῃ σοι—ἀμαρτήματα πολλά.

Cod. 248: Σ. ἀρχοντας ἐπέλθῃ σοι. Codd. 252, et, ut videtur, 161: Σ. ἀρχοντικὸν ἐπέλθῃ σοι, quod sincerius videtur. Cf. Hex. ad Jesai. xxxii. 8. Hieron. Symmacho tribuit:

Si spiritus principis irruerit tibi, de loco tuo ne recedas.

4. לֹא יִרָע. *Non serit.* Ο'. οὐ σπείρει. *Alia exempl. οὐ σπερεί.*⁶ 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως (οὐ σπερεί).⁷

5. בְּאִשְׁרֵי אֵינָהּ יָדַעַתְּ מַה־דֶּרֶךְ הָרִחַק. *Quemadmodum nescis quatenam sit via venti.* Ο'. ἐν οἷς οὐκ ἔστι γινώσκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος. 'Α. ἐν ᾧ οὐκ εἰ σὺ εἰδώς...⁸ Σ. ἐπει μὴ οἶδας πότε παρέσται ὁ ἄνεμος.⁹

6. בְּבֹקֶר. *Mane.* Ο'. ἐν τῷ πρωί. Σ. πρωΐμον.¹⁰ וְלַעֲרֹב אַל־תִּנְחַח יָדְךָ. *Et vespere ne remittas manum tuam.* Ο'. καὶ ἐν ἑσπέρᾳ μὴ ἀφέτω ἡ χεὶρ σου. Σ. ἀλλὰ καὶ ὄψιμον, [καὶ] μὴ καταλιμπανέτω ἡ χεὶρ σου.¹¹

וְיָכֵן. *Bene cedet.* Ο'. στοιχήσει. 'Α. εὐθετήσει. Σ. εὐρήσει.¹²

8. כִּי אִם־שָׁנִים הָרַבָּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכָל־שָׁנָה. *Nam si multos annos vixerit homo, in illis omnibus laetetur.* Ο'. ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται. Σ. *Si annis multis vixerit homo, et in omnibus his laetatus fuerit* (καὶ διὰ πάντων εὐφρανθήσεται).¹³

וְיִזְכֹּר אֶת־יָמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי־הָרַבָּה יִהְיֶה. *Sed recordetur dierum tenebrarum, quod multi erunt.* Ο'. καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅτι πολλὰ ἔσονται. 'Α. (καὶ) μεμνήσθω τῶν ἡμερῶν...¹⁴ Σ. *Recordari debet et dies* (καὶ

ἀναμνησθήτω τῶν ἡμερῶν) *tenebrarum, quia multae erunt.*¹⁵

8. כָּל־שָׂבָא הָבָל. *Omne quod venit est vanitas.* Ο'. πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης. Σ. ἐν αἷς ἀπάσαις ἐλεύσεται τὸ μὴ εἶναι.¹⁶ Θ. πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἀτμός (s. ἀτμός).¹⁷

9. וְיִטְיֶבָה. *Et benefaciat tibi.* Ο'. καὶ ἀγαθυνάτω σε. Σ. καὶ ἐν ἀγαθῷ ἔστω.¹⁸

לִבָּהּ. *Cordis tui.* Ο'. καρδίας σου ('Α. Σ. Θ. ὁμοίως)¹⁹ ὡς ἄμωμος.²⁰

10. בְּעֵם. *Aegritudinem.* Ο'. θυμόν. 'Αλλος παρρησιμόν.²¹

CAP. XII.

1. עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה. *Antequam veniant dies mali.* Ο'. ἕως ὅτου μὴ ἔλθωσιν αἱ ἡμέραι τῆς κακίας. Σ. πρὶν ἔλθειν τὰς ἡμέρας τῆς κακώσεώς σου.¹

וְאֵין־לִי בָהֶם הַפֶּן. *Non est mihi in iis oblectatio.* Ο'. οὐκ ἔστι μοι ἐν αὐτοῖς θέλημα. 'Α. οὐκ ἔστιν (μοι) ἐν αὐτοῖς πᾶγμα. Σ. οὐ χρήζω αὐτῶν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²

2. עַד אֲשֶׁר לֹא־תִחְשַׁךְ. *Antequam obscuretur.* Ο'. ἕως οὐ μὴ σκοτισθῇ. 'Α... σκοτάση.³ Σ. πρὶν σκοτάσαι.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

וְשָׁבוּ הָעָבִים אַחֵר הַגֶּשֶׁם. *Et redeant nubes post pluviam.* Ο'. καὶ ἐπιστρέψουσιν τὰ νέφη

⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, 106, 147, alii, et, ut videtur, Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ⁸ Nobil. ⁹ Sic Cod. 161, et Syro-hex., qui affert: *וְיָכֵן*. *Pro* πότε παρέσται Cod. 252 legit, πότε ἔσται; et Cod. 248, πότερον ἔσται. Tandem Nobil.: Σ. μὴ οἶδας πότερον παρέσται ὁ ἄνεμος. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem. Cod. 252 in marg. uno tenore legit: πρωΐμον ἀλλὰ καὶ ὄψιμον μὴ καταλιμπανέτω. ¹² Nobil. Syro-hex. affert: *וְיָכֵן*. *Pro* στοιχήσει Codd. 106, 261 εὐθετήσει, Codd. 23, 253 εὐθετεί in textu habent. ¹³ Latina sunt Hieronymi, Graeca Nobilii. Syro-hex. affert: (immo *וְיָכֵן*). ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Hieron. Cod. 252 affert: Σ. ἐμνήσθη τῶν ἡμερῶν. Syro-hex.: 'Α. Σ. καὶ ἀναμνησθήτω (*וְיָכֵן*). In textu pro μνησθήσεται est *וְיָכֵן* τῶν ἡμερῶν. ¹⁶ Cod. 252. Syro-hex. *וְיָכֵן*.

וְיָכֵן. Hieron. Symmacho continuat: *et in quibus omnibus veniet esse desinere.* ¹⁷ Syro-hex. *וְיָכֵן*. ¹⁸ Nobil. Syro-hex. *וְיָכֵן*. ¹⁹ Syro-hex. in marg. *וְיָכֵן*. ²⁰ Sic cum obelo inflexo Syro-hex. *Deest* καρδίας σου in Codd. II, 68. ²¹ Sic in textu Cod. 253. Videtur esse Aquilae aut Symmachi lectio.

CAP. XII. ¹ Nobil. Syro-hex. *וְיָכֵן*. ² Idem: *וְיָכֵן*. ³ Idem: *וְיָכֵן*. ⁴ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁵ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁶ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁷ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁸ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁰ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹¹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹² Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹³ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁴ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁵ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁶ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁷ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁸ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ²⁰ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ²¹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*.

CAP. XII. ¹ Nobil. Syro-hex. *וְיָכֵן*. ² Idem: *וְיָכֵן*. ³ Idem: *וְיָכֵן*. ⁴ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁵ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁶ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁷ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁸ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ⁹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁰ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹¹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹² Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹³ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁴ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁵ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁶ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁷ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁸ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ¹⁹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ²⁰ Nobil. affert: *וְיָכֵן*. ²¹ Nobil. affert: *וְיָכֵן*.

ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ. Σ. καὶ πάλιν ἀναστρέψαι
τὰς νεφέλας μετὰ τὸν ὑετόν.⁶

3. וְהִתְעֲוִתוּ אַנְשֵׁי הַחֵיל. Et incurvabuntur viri
robore. Ο'. καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς
δυνάμεως. 'Α. καὶ πλαυθήσονται...⁷ Σ. καὶ
διαφθαρεῶσιν οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροί.⁸

וּבָקְעוּ הַמִּלִּיטִים. Et cessabunt molitrices. Ο'.
καὶ ἡργησαν αἱ ἀλήθουσai. Σ. καὶ ἀργηθῶσιν
(s. καταργηθῶσιν) αἱ μύλαι.⁹

וְהָרְאוּת בַּחַרְבוֹת. Spectantes per fenestras. Ο'.
αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς. Σ. αἱ ὁράσεις διὰ
τῶν ὀπῶν.¹⁰

4. בְּשִׁפְלָה קוֹל. Cum submissior erit sonus. Ο'.
ἐν ἀσθενείᾳ φωνῆς. Σ. ἀχρειωθείσης τῆς
φωνῆς.¹¹

וְיִקְוֶה לְקוֹל הַצִּפּוֹר. Et surget ad vocem pas-
seris. Ο'. καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ
στρουθίου. Σ. καὶ παύσεται φωνὴ τοῦ στρου-
θίου.¹²

4. וְיִשְׁחוּ כָּל-בְּנוֹת הַשָּׁר. Et deprimentur omnes
filiae cantionis. Ο'. καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι
αἱ θυγατέρες τοῦ ἄσματος. 'Α. καὶ κλιθή-
σονται πάντα τὰ τῆς ᾠδῆς.¹³

5. וְגַם מִנְבֶּה יִירָאוּ חֲתָתִים בְּדָרָה וְיִימָאן הַשָּׁקֶר. Etiam quod altum est timebunt, et terrores in
via erunt, et florebit (s. spernetur) amygdala.
Ο'. καὶ εἰς τὸ ὕψος (alia exempl. καίγε ἀπὸ
ὑψους¹⁴) ὀψονται, καὶ θάμβοι ('Α. τρόμφ
τρομήσουσιν¹⁵) ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθήσῃ τὸ
ἀμύγδαλον. Σ. Super haec etiam de excelsio
videbunt, et error erit in via, et obdormiet
vigilans.¹⁶

וְיִתְפֶּר הָאֲבִיזָה. Et irrita fiet capparitis (cujus
bacca et appetitum cibi provocare, et ad Ve-
nerem instigare dicitur). Ο'. καὶ διασκεδασθῇ
ἡ κάππαρις. 'Α. καὶ καρπεύσει ἡ κάππαρις.¹⁷
Σ. καὶ διαλυθῇ ἡ ἐπίγονος.¹⁸

כִּי-יִהְיֶה הָאָדָם אֶל-בֵּית עֲלָמוֹ וְסִבְבוּ בְּשׁוֹן

⁶ Cod. 252. ⁷ Hieron.: "Peribunt, sive, ut Aq. transtulit, errabunt." ⁸ Nobil. Hieron.: "Viri vero fortitudinis, sive fortes, ut interpretatus est Sym." Syrus tamen affert: Σ. καὶ διαφθ. οἱ ἄνδρες τῆς ἰσχύος (سلاحيين).

⁹ Nobil. et Cod. 248 afferunt: Σ. καὶ ἀργηθῶσιν οἱ μύλοι. Cod. 252: Σ. καὶ καταργηθῶσιν αἱ μύλαι. Pro αἱ μύλαι, dentes molares, stat Syro-hex., vertens: ܡܠܚܝܢ. Cf. Job. xxix. 17. Psal. lvii. 7 in Syro-hex. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem. ¹² Cod. 252.

¹³ Nobil. Codd. 161, 248 minus bene habent: 'Α. καὶ κλεισθήσονται κ.τ.ί. ¹⁴ Sic Comp., Codd. III, 23, 106, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Nobil.

¹⁶ Hieron.: "Symmachus nescio quid in hoc loco sentiens, multo aliter interpretatus est. Ait enim: Super haec etiam de excelsio videbunt, et error erit in via, et obdormiet vigilans, et dissolvetur spiritus fortitudo. Ibit enim homo in domum aeternitatis suae, et circumdabunt in platea plangentes. Cujus interpretationem [Apolinarius] Laodiceus secutus, nec Judaeis placere potest, nec Christianis: dum et ab Hebraeis procul est, et sequi LXX interpretes dedignatur." (Pro error, veterem lectionem terror revocavit Vallarsius, ut ipse fatetur, contra fidem omnium codd., tam suorum, quam Martianaei.) ¹⁷ Cod. 248.

¹⁸ Nobil., Codd. 248, 252. Nunc de Syro nostro videntur, ejus notam, ܡܠܚܝܢ, Middeld. vertit: Σ. καὶ διαλυθῇ ἡ ἐπίγονη (proles), provocans ad Amos vii. 1,

ubi ἐπίγονη ἀκρίδων Syrus vertit, ܦܥܝܠ. Sed formam ܦܥܝܠ libentius verterim ἡ ἐπίγονος, ac si Syrus pro ΕΠΙΓΟΝΟΣ in suo apographo mendosum ΕΠΙΓΟΝΟΣ invenerit. [Reapse in codice ad Syriacae Symmachi appietia sunt Graeca, ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΕΤΑΙ ἡ ΕΠΙΓΟΝΟΣ.] Vox ἐπίγονος in hoc loco Criticos valde exereuit, quorum conjectationes, ne dicam hallucinationes, exseribere supersedeo. Equidem non video cur tantopere offendat ἡ ἐπίγονος, si sumatur Symmachum non τὸ ἀπαξ λεγόμενον, הָאֲבִיזָה, sive concupiscentiam, sive capparin, sed הָאֲבִיזָה, miseram, hic legisse. Cf. Gesen. in Thes. Ling. Hebr. p. 13. Unum addam, hoc vocabulum semel tantum in Bibliis Graecis reperiri, nempe in fragmento ejusdem interp. ad locum illustrem Jesai. liii. 3, ἀνὴρ ἐπίγονος καὶ γρωστός νόσφ. (Aliis fortasse magis arridebit sententia D. Abr. Geigeri, qui in Diario Jüdische Zeitschrift etc. T. I, p. 57 ait: "In Eccles. xii. 5 הָאֲבִיזָה vertit Symmachus, καὶ διαλυθῇ ἡ ἐπίγονη, ut recte interpretatus est Syro-hex. ܡܠܚܝܢ... Hanc significationem vocis Hebraeae, concupiscentiam Veneris, sive vim genitalem, praebet etiam Midrasch. ad loc.: וְזו הַתְּהוֹמָה הַמְּטַלָּה שְׁלוֹם בֶּן אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, h. e. concupiscentia quae pacem inter virum et uxorem ejus injiciat." Idem V. D. in literis ad me datis hodie commendat ἡ ἐπίγονος, eodem sensu, qui tamen vereor ut cum usu linguae ullo modo conciliari possit. Nam ἐπίγονος, ut vel accentus docet, passivam vim habet, et nihil sonare potest nisi,

הַסּוֹפְרִים. Nam abit homo ad domum sempiternam suam, et circumcumbunt in platea plangentes. Ο'. ὅτι ἐπορεύθη δ' ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. Σ. Ibit enim homo in domum aeternitatis suae, et circumcumbunt in platea plangentes.¹⁹

6. עַד אֲשֶׁר לֹא-יִרְחַק (וְיִרְחַק ק) חֶבֶל הַכֶּסֶף. Antequam auferatur (s. rumpatur) funiculus argenteus. Ο'. ἕως ὅτου μὴ ἀνατραπῇ τὸ σχοινίου τοῦ ἀργυρίου. Σ. καὶ πρὶν ἢ κοπῆναι ἀπὸ σχοινίου τοῦ ἀργυρίου.²⁰

וְתִרְצַן גְּלִיל הַזָּהָב וְתִשָּׁבֵר. Et conteratur lampas aurea, et confringatur. Ο'. καὶ συντριβῇ τὸ ἀνθέμιον τοῦ χρυσίου, καὶ συντριβῇ. 'Α. καὶ δράμη λύτρωσις τοῦ χρυσίου...²¹ Σ. καὶ θλασθῇ τὸ περιφερὲς (τὸ χρυσοῦν), καὶ συνθραυσθῇ.²² Θ. καὶ δράμη ἢ χελώνη ἢ χρυσή...²³

7. וְיָשָׁב. Et redeat. Ο'. καὶ ἐπιστρέψῃ. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.²⁴

8. הֶבֶל הַבָּלִים. Vanitas vanitatum. Ο'. ματαιότης ματαιότητων. 'Α. ἀτμός ἀτμίδων.²⁵

9. וְיִתֵּר. Et praeterquam. Ο'. καὶ περισσόν. Σ. (καὶ) ὑπερβάλλον.²⁶

לָפִיד. Docuit. Ο'. ἐδίδαξε. 'Α. Σ. ἐδίδαξε.²⁷

אֶת-הָעָם. Populum. Ο'. σὺν τὸν ἄνθρωπον

('Α. Σ. λαόν²⁸).

9. וַיִּזְן חֶקֶר תְּקֵן מִשְׁלִים. Et perpendit, et scrutatus est, recte disposuit proverbialia. Ο'. καὶ οὓς ἐξιχνιάσεται κόσμιον παραβολῶν. 'Α. καὶ ἡνωτίσато, καὶ ἡρεύνησε, καὶ κατεσκεύασε παροιμίας.²⁹

10. בָּקֶשׁ קִהָּלָה. Quaesivit concionator. Ο'. ἐξήτησεν ἐκκλησιαστής. [Σ. κατεσκεύασε παροιμιαστής].³⁰

וְדִבְרֵי-חַיִּים. Verba delectationis. Ο'. λόγους θελήματος. 'Α. λόγους χρείας. Σ. (λόγους) χρειώδεις.³¹

וְנִכְתָּבוּ יָשָׁר. Et scripta sunt recte. Ο'. καὶ γεγραμμένοι εὐθύτητος. 'Α. καὶ συνέγραψεν ὀρθῶς.³²

11. כִּנְרָבָנוֹת. Sicut stimuli. Ο'. ὡς τὰ βούκεντρα. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³³

וְנִטְוִיעִים. Alte infixi. Ο'. πεφυτευμένοι. Alia exempl. πεπυρωμένοι.³⁴ 'Α. πεφυτευμένοι. Σ. Θ. πεπηγότες.³⁵

וּבְעֵלֵי אֲסָפוֹת. (Verba) dominorum congregationum. Ο'. παρὰ τῶν συνθεμάτων. 'Α. παρὰ τῶν συνταγμάτων. Σ. παρὰ τῶν συναχθέντων. 'Αλλος. συναντημάτων.³⁶

is qui posterius natus est.) Restat Hieronymus, qui post verba, et obdormiet vigilans, praeterita clausula, καὶ παχυνθῇ ἡ ἀκρίς, Symmacho continuat: et dissolvitur spiritus fortitudo; quae neque cum Hebraeis, neque cum Symmachi Graecis convenire videntur. ¹⁹ Hieron. ²⁰ Nobil.

²¹ Cod. 252. Syro-hex. ²² Cod. 252. Syro-hex. ²³ Syro-hex. ²⁴ Cod. 252. Syro-hex. ²⁵ Nobil. ²⁶ Idem. ²⁷ Syro-hex. in textu habet ²⁸ Cod. 252. Codd. 23, 253 in textu: καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν σὺν τὸν λαόν. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

affert: Σ. καὶ ἐλαβῇ τὸ περιφερὲς [hucusque Cod. 248] καὶ συνθραυσθῇ. Emendatus Cod. 252: Σ. καὶ θλασθῇ τὸ π., accedente etiam Syro-hex. ²¹ Cod. 252. Syro-hex. ²² Cod. 252. Syro-hex. ²³ Syro-hex. ²⁴ Cod. 252. Syro-hex. ²⁵ Nobil. ²⁶ Idem. ²⁷ Syro-hex. in textu habet ²⁸ Cod. 252. Codd. 23, 253 in textu: καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν σὺν τὸν λαόν. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

²⁷ Syro-hex. in textu habet ²⁸ Cod. 252. Codd. 23, 253 in textu: καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν σὺν τὸν λαόν. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

autem: ²⁸ Cod. 252. Codd. 23, 253 in textu: καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν σὺν τὸν λαόν. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

affert: 'Α. ἡνωτίσато καὶ ἡρεύνησε. Cod. 252: 'Α. καὶ ἡρεύνησεν καὶ κατεσκεύασε παροιμίας. Codd. 106, 261 in textu habent: καὶ ἡνωτίσато καὶ ἡρεύνησε καὶ κατεσκεύασε παραβολάς, καὶ οὓς κ.τ.έ. ³⁰ Nobil., Cod. 248. Lectio valde suspecta, immo plane inepta, a praecedenti Aquilae versione perperam repetita. ³¹ Nobil. et Cod. 248 afferunt: 'Α. χρείας. Schol. χρειώδεις. Cod. 252 Symmacho tribuit χρειώδεις. Tandem Syro-hex. ³² Nobil. Sic in textu Codd. 23, 253. Syro-hex. autem: Σ. συνέγραψεν ὀρθῶς (Διότι οὕτως ἔστιν ὀρθόν). ³³ Syro-hex. ³⁴ Sic Ald., Codd. III, 106, 147, alii, invito Syro-hex., qui ³⁵ Nobil. affert: 'Α. καὶ Θ. πεφυτευμένοι. πεπηγότες. Syrus autem: Σ. πεπηγότες (Μετὰ). ³⁶ Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. ³⁹ Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Syro-hex. ⁴³ Syro-hex. ⁴⁴ Syro-hex. ⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Syro-hex. ⁵² Syro-hex. ⁵³ Syro-hex. ⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Syro-hex. ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Syro-hex. ⁵⁹ Syro-hex. ⁶⁰ Syro-hex. ⁶¹ Syro-hex. ⁶² Syro-hex. ⁶³ Syro-hex. ⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Syro-hex. ⁶⁶ Syro-hex. ⁶⁷ Syro-hex. ⁶⁸ Syro-hex. ⁶⁹ Syro-hex. ⁷⁰ Syro-hex. ⁷¹ Syro-hex. ⁷² Syro-hex. ⁷³ Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. ⁷⁵ Syro-hex. ⁷⁶ Syro-hex. ⁷⁷ Syro-hex. ⁷⁸ Syro-hex. ⁷⁹ Syro-hex. ⁸⁰ Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. ⁸² Syro-hex. ⁸³ Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. ⁸⁵ Syro-hex. ⁸⁶ Syro-hex. ⁸⁷ Syro-hex. ⁸⁸ Syro-hex. ⁸⁹ Syro-hex. ⁹⁰ Syro-hex. ⁹¹ Syro-hex. ⁹² Syro-hex. ⁹³ Syro-hex. ⁹⁴ Syro-hex. ⁹⁵ Syro-hex. ⁹⁶ Syro-hex. ⁹⁷ Syro-hex. ⁹⁸ Syro-hex. ⁹⁹ Syro-hex. ¹⁰⁰ Syro-hex. ¹⁰¹ Syro-hex. ¹⁰² Syro-hex. ¹⁰³ Syro-hex. ¹⁰⁴ Syro-hex. ¹⁰⁵ Syro-hex. ¹⁰⁶ Syro-hex. ¹⁰⁷ Syro-hex. ¹⁰⁸ Syro-hex. ¹⁰⁹ Syro-hex. ¹¹⁰ Syro-hex. ¹¹¹ Syro-hex. ¹¹² Syro-hex. ¹¹³ Syro-hex. ¹¹⁴ Syro-hex. ¹¹⁵ Syro-hex. ¹¹⁶ Syro-hex. ¹¹⁷ Syro-hex. ¹¹⁸ Syro-hex. ¹¹⁹ Syro-hex. ¹²⁰ Syro-hex. ¹²¹ Syro-hex. ¹²² Syro-hex. ¹²³ Syro-hex. ¹²⁴ Syro-hex. ¹²⁵ Syro-hex. ¹²⁶ Syro-hex. ¹²⁷ Syro-hex. ¹²⁸ Syro-hex. ¹²⁹ Syro-hex. ¹³⁰ Syro-hex. ¹³¹ Syro-hex. ¹³² Syro-hex. ¹³³ Syro-hex. ¹³⁴ Syro-hex. ¹³⁵ Syro-hex. ¹³⁶ Syro-hex. ¹³⁷ Syro-hex. ¹³⁸ Syro-hex. ¹³⁹ Syro-hex. ¹⁴⁰ Syro-hex. ¹⁴¹ Syro-hex. ¹⁴² Syro-hex. ¹⁴³ Syro-hex. ¹⁴⁴ Syro-hex. ¹⁴⁵ Syro-hex. ¹⁴⁶ Syro-hex. ¹⁴⁷ Syro-hex. ¹⁴⁸ Syro-hex. ¹⁴⁹ Syro-hex. ¹⁵⁰ Syro-hex. ¹⁵¹ Syro-hex. ¹⁵² Syro-hex. ¹⁵³ Syro-hex. ¹⁵⁴ Syro-hex. ¹⁵⁵ Syro-hex. ¹⁵⁶ Syro-hex. ¹⁵⁷ Syro-hex. ¹⁵⁸ Syro-hex. ¹⁵⁹ Syro-hex. ¹⁶⁰ Syro-hex. ¹⁶¹ Syro-hex. ¹⁶² Syro-hex. ¹⁶³ Syro-hex. ¹⁶⁴ Syro-hex. ¹⁶⁵ Syro-hex. ¹⁶⁶ Syro-hex. ¹⁶⁷ Syro-hex. ¹⁶⁸ Syro-hex. ¹⁶⁹ Syro-hex. ¹⁷⁰ Syro-hex. ¹⁷¹ Syro-hex. ¹⁷² Syro-hex. ¹⁷³ Syro-hex. ¹⁷⁴ Syro-hex. ¹⁷⁵ Syro-hex. ¹⁷⁶ Syro-hex. ¹⁷⁷ Syro-hex. ¹⁷⁸ Syro-hex. ¹⁷⁹ Syro-hex. ¹⁸⁰ Syro-hex. ¹⁸¹ Syro-hex. ¹⁸² Syro-hex. ¹⁸³ Syro-hex. ¹⁸⁴ Syro-hex. ¹⁸⁵ Syro-hex. ¹⁸⁶ Syro-hex. ¹⁸⁷ Syro-hex. ¹⁸⁸ Syro-hex. ¹⁸⁹ Syro-hex. ¹⁹⁰ Syro-hex. ¹⁹¹ Syro-hex. ¹⁹² Syro-hex. ¹⁹³ Syro-hex. ¹⁹⁴ Syro-hex. ¹⁹⁵ Syro-hex. ¹⁹⁶ Syro-hex. ¹⁹⁷ Syro-hex. ¹⁹⁸ Syro-hex. ¹⁹⁹ Syro-hex. ²⁰⁰ Syro-hex. ²⁰¹ Syro-hex. ²⁰² Syro-hex. ²⁰³ Syro-hex. ²⁰⁴ Syro-hex. ²⁰⁵ Syro-hex. ²⁰⁶ Syro-hex. ²⁰⁷ Syro-hex. ²⁰⁸ Syro-hex. ²⁰⁹ Syro-hex. ²¹⁰ Syro-hex. ²¹¹ Syro-hex. ²¹² Syro-hex. ²¹³ Syro-hex. ²¹⁴ Syro-hex. ²¹⁵ Syro-hex. ²¹⁶ Syro-hex. ²¹⁷ Syro-hex. ²¹⁸ Syro-hex. ²¹⁹ Syro-hex. ²²⁰ Syro-hex. ²²¹ Syro-hex. ²²² Syro-hex. ²²³ Syro-hex. ²²⁴ Syro-hex. ²²⁵ Syro-hex. ²²⁶ Syro-hex. ²²⁷ Syro-hex. ²²⁸ Syro-hex. ²²⁹ Syro-hex. ²³⁰ Syro-hex. ²³¹ Syro-hex. ²³² Syro-hex. ²³³ Syro-hex. ²³⁴ Syro-hex. ²³⁵ Syro-hex. ²³⁶ Syro-hex. ²³⁷ Syro-hex. ²³⁸ Syro-hex. ²³⁹ Syro-hex. ²⁴⁰ Syro-hex. ²⁴¹ Syro-hex. ²⁴² Syro-hex. ²⁴³ Syro-hex. ²⁴⁴ Syro-hex. ²⁴⁵ Syro-hex. ²⁴⁶ Syro-hex. ²⁴⁷ Syro-hex. ²⁴⁸ Syro-hex. ²⁴⁹ Syro-hex. ²⁵⁰ Syro-hex. ²⁵¹ Syro-hex. ²⁵² Syro-hex. ²⁵³ Syro-hex. ²⁵⁴ Syro-hex. ²⁵⁵ Syro-hex. ²⁵⁶ Syro-hex. ²⁵⁷ Syro-hex. ²⁵⁸ Syro-hex. ²⁵⁹ Syro-hex. ²⁶⁰ Syro-hex. ²⁶¹ Syro-hex. ²⁶² Syro-hex. ²⁶³ Syro-hex. ²⁶⁴ Syro-hex. ²⁶⁵ Syro-hex. ²⁶⁶ Syro-hex. ²⁶⁷ Syro-hex. ²⁶⁸ Syro-hex. ²⁶⁹ Syro-hex. ²⁷⁰ Syro-hex. ²⁷¹ Syro-hex. ²⁷² Syro-hex. ²⁷³ Syro-hex. ²⁷⁴ Syro-hex. ²⁷⁵ Syro-hex. ²⁷⁶ Syro-hex. ²⁷⁷ Syro-hex. ²⁷⁸ Syro-hex. ²⁷⁹ Syro-hex. ²⁸⁰ Syro-hex. ²⁸¹ Syro-hex. ²⁸² Syro-hex. ²⁸³ Syro-hex. ²⁸⁴ Syro-hex. ²⁸⁵ Syro-hex. ²⁸⁶ Syro-hex. ²⁸⁷ Syro-hex. ²⁸⁸ Syro-hex. ²⁸⁹ Syro-hex. ²⁹⁰ Syro-hex. ²⁹¹ Syro-hex. ²⁹² Syro-hex. ²⁹³ Syro-hex. ²⁹⁴ Syro-hex. ²⁹⁵ Syro-hex. ²⁹⁶ Syro-hex. ²⁹⁷ Syro-hex. ²⁹⁸ Syro-hex. ²⁹⁹ Syro-hex. ³⁰⁰ Syro-hex. ³⁰¹ Syro-hex. ³⁰² Syro-hex. ³⁰³ Syro-hex. ³⁰⁴ Syro-hex. ³⁰⁵ Syro-hex. ³⁰⁶ Syro-hex. ³⁰⁷ Syro-hex. ³⁰⁸ Syro-hex. ³⁰⁹ Syro-hex. ³¹⁰ Syro-hex. ³¹¹ Syro-hex. ³¹² Syro-hex. ³¹³ Syro-hex. ³¹⁴ Syro-hex. ³¹⁵ Syro-hex. ³¹⁶ Syro-hex. ³¹⁷ Syro-hex. ³¹⁸ Syro-hex. ³¹⁹ Syro-hex. ³²⁰ Syro-hex. ³²¹ Syro-hex. ³²² Syro-hex. ³²³ Syro-hex. ³²⁴ Syro-hex. ³²⁵ Syro-hex. ³²⁶ Syro-hex. ³²⁷ Syro-hex. ³²⁸ Syro-hex. ³²⁹ Syro-hex. ³³⁰ Syro-hex. ³³¹ Syro-hex. ³³² Syro-hex. ³³³ Syro-hex. ³³⁴ Syro-hex. ³³⁵ Syro-hex. ³³⁶ Syro-hex. ³³⁷ Syro-hex. ³³⁸ Syro-hex. ³³⁹ Syro-hex. ³⁴⁰ Syro-hex. ³⁴¹ Syro-hex. ³⁴² Syro-hex. ³⁴³ Syro-hex. ³⁴⁴ Syro-hex. ³⁴⁵ Syro-hex. ³⁴⁶ Syro-hex. ³⁴⁷ Syro-hex. ³⁴⁸ Syro-hex. ³⁴⁹ Syro-hex. ³⁵⁰ Syro-hex. ³⁵¹ Syro-hex. ³⁵² Syro-hex. ³⁵³ Syro-hex. ³⁵⁴ Syro-hex. ³⁵⁵ Syro-hex. ³⁵⁶ Syro-hex. ³⁵⁷ Syro-hex. ³⁵⁸ Syro-hex. ³⁵⁹ Syro-hex. ³⁶⁰ Syro-hex. ³⁶¹ Syro-hex. ³⁶² Syro-hex. ³⁶³ Syro-hex. ³⁶⁴ Syro-hex. ³⁶⁵ Syro-hex. ³⁶⁶ Syro-hex. ³⁶⁷ Syro-hex. ³⁶⁸ Syro-hex. ³⁶⁹ Syro-hex. ³⁷⁰ Syro-hex. ³⁷¹ Syro-hex. ³⁷² Syro-hex. ³⁷³ Syro-hex. ³⁷⁴ Syro-hex. ³⁷⁵ Syro-hex. ³⁷⁶ Syro-hex. ³⁷⁷ Syro-hex. ³⁷⁸ Syro-hex. ³⁷⁹ Syro-hex. ³⁸⁰ Syro-hex. ³⁸¹ Syro-hex. ³⁸² Syro-hex. ³⁸³ Syro-hex. ³⁸⁴ Syro-hex. ³⁸⁵ Syro-hex. ³⁸⁶ Syro-hex. ³⁸⁷ Syro-hex. ³⁸⁸ Syro-hex. ³⁸⁹ Syro-hex. ³⁹⁰ Syro-hex. ³⁹¹ Syro-hex. ³⁹² Syro-hex. ³⁹³ Syro-hex. ³⁹⁴ Syro-hex. ³⁹⁵ Syro-hex. ³⁹⁶ Syro-hex. ³⁹⁷ Syro-hex. ³⁹⁸ Syro-hex. ³⁹⁹ Syro-hex. ⁴⁰⁰ Syro-hex. ⁴⁰¹ Syro-hex. ⁴⁰² Syro-hex. ⁴⁰³ Syro-hex. ⁴⁰⁴ Syro-hex. ⁴⁰⁵ Syro-hex. ⁴⁰⁶ Syro-hex. ⁴⁰⁷ Syro-hex. ⁴⁰⁸ Syro-hex. ⁴⁰⁹ Syro-hex. ⁴¹⁰ Syro-hex. ⁴¹¹ Syro-hex. ⁴¹² Syro-hex. ⁴¹³ Syro-hex. ⁴¹⁴ Syro-hex. ⁴¹⁵ Syro-hex. ⁴¹⁶ Syro-hex. ⁴¹⁷ Syro-hex. ⁴¹⁸ Syro-hex. ⁴¹⁹ Syro-hex. ⁴²⁰ Syro-hex. ⁴²¹ Syro-hex. ⁴²² Syro-hex. ⁴²³ Syro-hex. ⁴²⁴ Syro-hex. ⁴²⁵ Syro-hex. ⁴²⁶ Syro-hex. ⁴²⁷ Syro-hex. ⁴²⁸ Syro-hex. ⁴²⁹ Syro-hex. ⁴³⁰ Syro-hex. ⁴³¹ Syro-hex. ⁴³² Syro-hex. ⁴³³ Syro-hex. ⁴³⁴ Syro-hex. ⁴³⁵ Syro-hex. ⁴³⁶ Syro-hex. ⁴³⁷ Syro-hex. ⁴³⁸ Syro-hex. ⁴³⁹ Syro-hex. ⁴⁴⁰ Syro-hex. ⁴⁴¹ Syro-hex. ⁴⁴² Syro-hex. ⁴⁴³ Syro-hex. ⁴⁴⁴ Syro-hex. ⁴⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁴⁹ Syro-hex. ⁴⁵⁰ Syro-hex. ⁴⁵¹ Syro-hex. ⁴⁵² Syro-hex. ⁴⁵³ Syro-hex. ⁴⁵⁴ Syro-hex. ⁴⁵⁵ Syro-hex. ⁴⁵⁶ Syro-hex. ⁴⁵⁷ Syro-hex. ⁴⁵⁸ Syro-hex. ⁴⁵⁹ Syro-hex. ⁴⁶⁰ Syro-hex. ⁴⁶¹ Syro-hex. ⁴⁶² Syro-hex. ⁴⁶³ Syro-hex. ⁴⁶⁴ Syro-hex. ⁴⁶⁵ Syro-hex. ⁴⁶⁶ Syro-hex. ⁴⁶⁷ Syro-hex. ⁴⁶⁸ Syro-hex. ⁴⁶⁹ Syro-hex. ⁴⁷⁰ Syro-hex. ⁴⁷¹ Syro-hex. ⁴⁷² Syro-hex. ⁴⁷³ Syro-hex. ⁴⁷⁴ Syro-hex. ⁴⁷⁵ Syro-hex. ⁴⁷⁶ Syro-hex. ⁴⁷⁷ Syro-hex. ⁴⁷⁸ Syro-hex. ⁴⁷⁹ Syro-hex. ⁴⁸⁰ Syro-hex. ⁴⁸¹ Syro-hex. ⁴⁸² Syro-hex. ⁴⁸³ Syro-hex. ⁴⁸⁴ Syro-hex. ⁴⁸⁵ Syro-hex. ⁴⁸⁶ Syro-hex. ⁴⁸⁷ Syro-hex. ⁴⁸⁸ Syro-hex. ⁴⁸⁹ Syro-hex. ⁴⁹⁰ Syro-hex. ⁴⁹¹ Syro-hex. ⁴⁹² Syro-hex. ⁴⁹³ Syro-hex. ⁴⁹⁴ Syro-hex. ⁴⁹⁵ Syro-hex. ⁴⁹⁶ Syro-hex. ⁴⁹⁷ Syro-hex. ⁴⁹⁸ Syro-hex. ⁴⁹⁹ Syro-hex. ⁵⁰⁰ Syro-hex. ⁵⁰¹ Syro-hex. ⁵⁰² Syro-hex. ⁵⁰³ Syro-hex. ⁵⁰⁴ Syro-hex. ⁵⁰⁵ Syro-hex. ⁵⁰⁶ Syro-hex. ⁵⁰⁷ Syro-hex. ⁵⁰⁸ Syro-hex. ⁵⁰⁹ Syro-hex. ⁵¹⁰ Syro-hex. ⁵¹¹ Syro-hex. ⁵¹² Syro-hex. ⁵¹³ Syro-hex. ⁵¹⁴ Syro-hex. ⁵¹⁵ Syro-hex. ⁵¹⁶ Syro-hex. ⁵¹⁷ Syro-hex. ⁵¹⁸ Syro-hex. ⁵¹⁹ Syro-hex. ⁵²⁰ Syro-hex. ⁵²¹ Syro-hex. ⁵²² Syro-hex. ⁵²³ Syro-hex. ⁵²⁴ Syro-hex. ⁵²⁵ Syro-hex. ⁵²⁶ Syro-hex. ⁵²⁷ Syro-hex. ⁵²⁸ Syro-hex. ⁵²⁹ Syro-hex. ⁵³⁰ Syro-hex. ⁵³¹ Syro-hex. ⁵³² Syro-hex. ⁵³³ Syro-hex. ⁵³⁴ Syro-hex. ⁵³⁵ Syro-hex. ⁵³⁶ Syro-hex. ⁵³⁷ Syro-hex. ⁵³⁸ Syro-hex. ⁵³⁹ Syro-hex. ⁵⁴⁰ Syro-hex. ⁵⁴¹ Syro-hex. ⁵⁴² Syro-hex. ⁵⁴³ Syro-hex. ⁵⁴⁴ Syro-hex. ⁵⁴⁵ Syro-hex. ⁵⁴⁶ Syro-hex. ⁵⁴⁷ Syro-hex. ⁵⁴⁸ Syro-hex. ⁵⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁵⁰ Syro-hex. ⁵⁵¹ Syro-hex. ⁵⁵² Syro-hex. ⁵⁵³ Syro-hex. ⁵⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁵⁶ Syro-hex. ⁵⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁵⁸ Syro-hex. ⁵⁵⁹ Syro-hex. ⁵⁶⁰ Syro-hex. ⁵⁶¹ Syro-hex. ⁵⁶² Syro-hex. ⁵⁶³ Syro-hex. ⁵⁶⁴ Syro-hex. ⁵⁶⁵ Syro-hex. ⁵⁶⁶ Syro-hex. ⁵⁶⁷ Syro-hex. ⁵⁶⁸ Syro-hex. ⁵⁶⁹ Syro-hex. ⁵⁷⁰ Syro-hex. ⁵⁷¹ Syro-hex. ⁵⁷² Syro-hex. ⁵⁷³ Syro-hex. ⁵⁷⁴ Syro-hex. ⁵⁷⁵ Syro-hex. ⁵⁷⁶ Syro-hex. ⁵⁷⁷ Syro-hex. ⁵⁷⁸ Syro-hex. ⁵⁷⁹ Syro-hex. ⁵⁸⁰ Syro-hex. ⁵⁸¹ Syro-hex. ⁵⁸² Syro-hex. ⁵⁸³ Syro-hex. ⁵⁸⁴ Syro-hex. ⁵⁸⁵ Syro-hex. ⁵⁸⁶ Syro-hex. ⁵⁸⁷ Syro-hex. ⁵⁸⁸ Syro-hex. ⁵⁸⁹ Syro-hex. ⁵⁹⁰ Syro-hex. ⁵⁹¹ Syro-hex. ⁵⁹² Syro-hex. ⁵⁹³ Syro-hex. ⁵⁹⁴ Syro-hex. ⁵⁹⁵ Syro-hex. ⁵⁹⁶ Syro-hex. ⁵⁹⁷ Syro-hex. ⁵⁹⁸ Syro-hex. ⁵⁹⁹ Syro-hex. ⁶⁰⁰ Syro-hex. ⁶⁰¹ Syro-hex. ⁶⁰² Syro-hex. ⁶⁰³ Syro-hex. ⁶⁰⁴ Syro-hex. ⁶⁰⁵ Syro-hex. ⁶⁰⁶ Syro-hex. ⁶⁰⁷ Syro-hex. ⁶⁰⁸ Syro-hex. ⁶⁰⁹ Syro-hex. ⁶¹⁰ Syro-hex. ⁶¹¹ Syro-hex. ⁶¹² Syro-hex. ⁶¹³ Syro-hex. ⁶¹⁴ Syro-hex. ⁶¹⁵ Syro-hex. ⁶¹⁶ Syro-hex. ⁶¹⁷ Syro-hex. ⁶¹⁸ Syro-hex. ⁶¹⁹ Syro-hex. ⁶²⁰ Syro-hex. ⁶²¹ Syro-hex. ⁶²² Syro-hex. ⁶²³ Syro-hex. ⁶²⁴ Syro-hex. ⁶²⁵ Syro-hex. ⁶²⁶ Syro-hex. ⁶²⁷ Syro-hex. ⁶²⁸ Syro-hex. ⁶²⁹ Syro-hex. ⁶³⁰ Syro-hex. ⁶³¹ Syro-hex. ⁶³² Syro-hex. ⁶³³ Syro-hex. ⁶³⁴ Syro-hex. ⁶³⁵ Syro-hex. ⁶³⁶ Syro-hex. ⁶³⁷ Syro-hex. ⁶³⁸ Syro-hex. ⁶³⁹ Syro-hex. ⁶⁴⁰ Syro-hex. ⁶⁴¹ Syro-hex. ⁶⁴² Syro-hex. ⁶⁴³ Syro-hex. ⁶⁴⁴ Syro-hex. ⁶⁴⁵ Syro-hex. ⁶⁴⁶ Syro-hex. ⁶⁴⁷ Syro-hex. ⁶⁴⁸ Syro-hex. ⁶⁴⁹ Syro-hex. ⁶⁵⁰ Syro-hex. ⁶⁵¹ Syro-hex. ⁶⁵² Syro-hex. ⁶⁵³ Syro-hex. ⁶⁵⁴ Syro-hex. ⁶⁵⁵ Syro-hex. ⁶⁵⁶ Syro-hex. ⁶⁵⁷ Syro-hex. ⁶⁵⁸ Syro-hex. ⁶⁵⁹ Syro-hex. ⁶⁶⁰ Syro-hex. ⁶⁶¹ Syro-hex. ⁶⁶² Syro-hex. ⁶⁶³ Syro-hex. ⁶⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁶⁵ Syro-hex. ⁶⁶⁶ Syro-hex. ⁶⁶⁷ Syro-hex. ⁶⁶⁸ Syro-hex. ⁶⁶⁹ Syro-hex

12. עֲשׂוֹת. *Conficere.* Ο'. τοῦ ποιῆσαι. 'Α. Σ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁷

13. סוף. *Finem.* Ο'. τέλος. Σ. Θ. περασμόν.³⁸
נִשְׁמָע. *Audiamus.* Ο'. ἀκουε. 'Α. Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο' (ἀκούετε).³⁹

שְׁמֹר. *Observe.* Ο'. φύλασσε. "Αλλος" φύ-
λαξαι.⁴⁰

כִּי-הָאָדָם כָּל-הָאָדָם. *Nam hoc est omnis homo.*
Ο'. ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρωπος. Σ. . . πᾶς ὁ

ἄνθρωπος.⁴¹ "Αλλος" τοῦτο γὰρ ὅλος ὁ ἄν-
θρωπος.⁴²

14. כִּי-תַעֲשֶׂה כָּל-מַעֲשֶׂה. *Quia omne opus.* Ο'. ὅτι
σύμπαν τὸ ποίημα. Σ. πᾶσαν γὰρ πράξιν.⁴³
Θ. (ὅτι) πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου.⁴⁴

עַל כָּל-מַעֲשֶׂה אֶם-טוֹב אֶם-רָע. *Propter omne
occultum, sive bonum sive malum.* Ο'. ἐν παντὶ
παρεωραμένῳ, ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν. Σ.
περὶ παντὸς παροραθέντος, ἐὰν τε ἀγαθὸν, ἐὰν
τε κακόν.⁴⁵

των. συναντημάτων. Cod. 252: 'Α. συνταγμάτων. Syro-hex.
iusuper affert: Θ. ἀόρατοι (لا يرى); quod quo pertineat
incertum est. Middeld. ad παρεωραμένῳ (v. 14) refert.
³⁷ Syro-hex. ³⁸ Idem: * * * * *³⁹ Syro-hex.
in textu habet ἀκούετε (ἀκούεται Codd. 23, 253); in marg.
autem: 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁰ Schol. apud Nobil.
Sic in textu Codd. 106, 147, alii.⁴¹ Syro-hex. * * *
* * * * *, omnino ut in textu.⁴² Schol. apud
Nobil. ⁴³ Nobil., qui minus probabiliter Aquilae

tribuit. Syro-hex.: Σ. πᾶσαν πράξιν (لا يرى * * * * *).
⁴⁴ Syro-hex. * * * * *. ⁴⁵ Nobil.
Codd. 161, 248: Σ. ἐν παντὶ περὶ παντὸς παροραθέντος. Cod.
252 sine nom.: περὶ παντὸς παροραθέντος. Hieron.: "Sym-
machus et LXX interpretati sunt, *de omni contempto*, vel
certe *de omni ignorato*, quod etiam de otioso verbo, et
non voluntate, sed ignorance prolato, reddidit simul
rationem in die iudicii."

CANTICUM CANTICORUM.

IN CANTICUM CANTICORUM

MONITUM.

“HIS libris manuscriptis atque editis usi sumus in variis Hexaplorum lectionibus colligendis et emendandis.

“Codice Regio, num. 1890, X saeculi, membranaceo.

“Cod. Reg., num. 199°, X saeculi, membranaceo. Est Procopii, fuitque olim Archiepiscopi Rhemensis, Caroli Mauricii Tellerii.

“Cod. Reg., num. 2435.

“Cod. Reg., num. 2436, bombycino, XI saeculi.

“Cod. Reg., num. 2940, bombycino, recente, qui continet Procopium in Cantica. [Procopii opus tandem publici juris fecit A. Maius in *Classicis Auctoribus*, Tom. IX, pp. 257-430, sub titulo: Προκοπίου Χριστιανού σοφιστοῦ εἰς τὰ ἄσματα τῶν ἁσμάτων ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομή ἀπὸ φωνῆς Γρηγορίου Νύσσης καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Ὡριγένους τε καὶ Φίλωνος τοῦ Καρπαθίου, Ἀπολιναρίου, Εὐσεβίου Καισαρείας, καὶ ἐτέρων διαφόρων, ἡγουν Διδύμου, τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, Θεοδωρήτου καὶ Θεοφίλου.]

“Origene in Cantica, et Ejusdem Philocalia. [Canticum Canticorum explanare bis aggressus est Origenes: primum in *Parvo*, qui dicitur, *tomo*, cujus segmentum etiamnum fertur Philocaliae capite septimo (Opp. Tom. III, p. 11), ubi tamen Hexaplorum nulla mentio; deinde in prolixiore commentario, in decem tomos distributo, in quo, teste Hieronymo, *primum LXX interpretes, deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, magnifice aperteque disseruit*. Hujus quidem operis prologus et tres priores tomi cum particula quarti Latine exstant, Rufino interprete, (Opp. Tom. III, pp. 23-94), sed ita recocti et coarctati, ut lectiones veterum interpretum Graecorum ab Hieronymo commendatas frustra in eis requiras; immo a Rufino consulto omissas esse nullus dubito. Graeci archetypi selectas portiones, quae Aquilae et ceterorum lectiones nonnullas exhibent, in opere suo supra memorato servavit Procopius; ex quo ea quae ad Origenem pertinent recudenda suscepit J. P. Migne in *Supplemento ad Origenis Exegetica* (Opp. Tom. VII, pp. 253-288), praemonens: ‘Haec scholia, qualia ab illustrissimo Maio

exscripta sunt, ipsi nos protulimus, mendis scilicet non semel insanabilibus deturpata.' Scilicet nesciebat V. D., haec ipsa scholia a seipso post Ruaeum jamdudum edita esse in Tomo suo tertio, partim in notis ad Rufini versionem, partim ad calcem ejusdem; *idque multo emendatius quam in exemplari Maiano leguntur**.]

"Hieronymi Editione postrema [Martianaei] in Cantica [Opp. Tom. III, pp. 499-532, juxta edit. Vallarsii].

"Theodoreto in Cantica [Opp. Tom. II, pp. 1-164].

"Lectionibus Romanae Editionis et Drusii."—MONTEF.

Parsonsus in Appendice ad hunc libellum lectiones pauculas adhuc ineditas e Codd. 161, 248, 252 exscripsit. Alias ex codice quodam celeb. Matthaei excerptas edidit Vir doctus anonymus in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XVI, pp. 249-257; quae cum iis quas Flaminius Nobilius jampridem collegerat, magna ex parte consentiunt.

Subsidiorum agmen claudit Versio Syro-hexaplaris, post Middeldorpfii curas ad ipsum codicem denuo exacta, emendata, et novis lectionibus non parvi momenti amplificata, studio Ceriani nostri, qui partes suas ad ceteros quoque V. T. libros emaculandos et explendos humanissime pollicitus est.

* E. g. ad Cap. iv. 2 Maius dedit: *Διδυμεύουσαι δὲ ἄλλως, διὰ τὸ διπλὸν τῆς νοήσεως τῆς τερητῆς καὶ πνευματικῆς.* "Forte τῆς τερητῆς."—*Migne*. Immo τῆς τε ῥητῆς, ut jam a Ruao editum.—Ad Cap. ii. 3: *Υἱὸς δὲ, ἢ τοὺς ἐταίρους λέγει, οὗς*

παρθέει τοῦ νυμφίου ξύλοι ἀκάρποι παρείκασεν, ἢ τοὺς ἀλοτρίους αὐτοῦ. Sic Maius. Pro παρθέει Ruaei textus offert *παρὰ θέας*. Sed fortasse verior lectio est *παρθέσει, in comparatione.*

CANTICUM CANTICORUM.

CAPUT I.

2. כִּי־טוֹבִים. *Quia bona.* Ο'. ὅτι ἀγαθοί. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹
3. שָׁמֶן תִּזְרַק שָׁמָּה עַל־כֵּן עַל־מֹת אֲהִיבָהּ. *Un-
guentum effusum est nomen tuum; propterea
puellae amant te.* Ο'. μύρον ἔκκενωθὲν ὄνομά
σου· διὰ τοῦτο νεάνιδες ἡγάπησάν σε. 'Α.
ἐλαιον ἐκχεόμενον ὄνομά σου· ἐπὶ τοῦτ' αὖ νεάνιδες ἡγάπησάν
σε. Ε'. ἐλαιον ἐκχεόμενον . . . ὄνομά σου· διὰ τοῦτο νεά-
νιδες ἡγάπησάν σε.²
4. מִשְׁכְּנִי אַחֲרַיָּה נִרְצָה. *Trahe me; post te cur-
remus.* Ο'. εἰλκυσάν σε· ὀπίσω σου εἰς ὁσμὴν
μύρων σου δραμοῦμεν. 'Α. ἔλκυσόν με, ὀπίσω
σου τρέχουμεν. Ε'. εἰλκυσάς με ὀπίσω σου· εἰς ὁσμὴν
μύρων σου δραμοῦμαι.³ Σ. ἔλκε με . . .⁴ Θ. . .
τρέχουμεν.⁵
- יְהִי־יָי. *Introduxit me.* Ο'. εἰσήνεγκέ με. Σ.
εἰσαγαγέτω με.⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷
4. יְהָרִי. *In conclavia sua.* Ο'. εἰς τὸ ταμεῖον
αὐτοῦ. 'Α. εἰς τὰ ταμεία . . .⁸ Ε'. εἰς τοὺς κοιτώ-
νας . . .⁹ Σ. εἰς τὰ ἀπόκρυφα τὰ ἐσώτερα . . .¹⁰
- נִגִּילָה. *Exsultabimus.* Ο'. ἀγαλλιασώμεθα. Σ.
ἰλαρευσώμεθα.¹¹
- נִזְכִּירָה דְּרֵיהּ מִיָּין. *Praedicabimus amores tuos
prae vino.* Ο'. ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ
οἶνον. Ε'. μνησθήσομαι ὀμλίας σου ἀληθοῦς.¹²
- מִישָׁרִים אֲהִיבָהּ. *Recti (s. sincere) diligunt te.*
Ο'. εὐθύτης ἡγάπησέ σε. 'Α. εὐθείαι ἡγάπησάν
σε. Σ. εὐθεῖς εἰσιν οἱ ἀγαπῶντές σε. Ε'. ἀλη-
θῆς ἡ σοφία σου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³
5. שְׁחֹרָה. *Nigra.* Ο'. μέλαινα. Schol. εὐπρε-
πής.¹⁴
- יְרוּשָׁלַם. Ο'. 'Ιερουσαλήμ. *Alia exempl. 'Ισ-
ραήλ*¹⁵

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Idem: ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
(In lectione Vtae ed. hactenus inedita, verba superflua,
quomodo Graece sonent, non habeo
dicere.) ³ Syro-hex. Aquilae continuat: ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Quinto autem interp.: ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
(Middeld. tacite
scribit ܡܥܬܐ, quod verius esse videtur; sed in cod. est
ܡܥܬܐ.) ⁴ Nobil., Mat.: Ἄ. ἐλκυσόν με. Σ. ἔλκε με.
⁶ Syro-hex. affert: Θ. ἀντὶ τοῦ δραμοῦμεν, τρέχομεν (ܡܥܬܐ
ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ). τὰ δὲ ἑτέρα (ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ), et
characterē medio ab alto ad intra ad latus marginalium:
ܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ, quibus cavit ne ܡܥܬܐ ad sub-

intellectum **ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ**, ἐκδοθείς, traheretur) ὁμοίως τοῖς Ο'.
⁸ Nobil., Mat. ⁷ Syro-hex. ⁸ Idem: 'A. ἀντὶ τοῦ,
 τὸ ταμείον, τὰ ταμεία (**ܬܡܝܐ ܬܡܝܐ ܕܥܝܠܐ**) τὰ δὲ
 ἔτερα ὁμοίως τοῖς ἔσῳ (**ܥܝܠܐ ܥܝܠܐ**). ⁹ Idem: 'E. εἰς
 τοὺς κούρας (**ܬܡܝܐ ܬܡܝܐ**): τὰ ἔτερα ὁμοίως τοῖς Ο'.
¹⁰ Idem: **ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ**. ¹¹ Nobil., et sine
 nom. Mat. ¹² Syro-hex. **ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ**.
¹³ Idem: **ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ**. **ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ**.
ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܝܠܐ. Nobil., Mat. tantummodo habent: Σ. οἱ εὐθείς
 οἱ ἀγαπῶντες σε. ¹⁴ Nobil., Mat., Cod. 248. Cod. 252
 affert: 'A. εὐπενής. Fortasse ad **ܡܠܟܘܬܐ**, Ο'. καλή, lectio per-
 tinet. ¹⁵ Sic Cod. 68, et Syro-hex. in marg, qui addit:
ܕܥܝܠܐ 'ἱερουζαλήμ.

5. קֶדָר. *Kedar*. Ο' Κηδάρ. Σ. σκοτασμός.¹⁶
 כִּירְיעוֹת. *Sicut aulaea*. Ο' ὡς δέρρεις. 'Α.
 Σ. (ὡς) σκηναί.¹⁷
6. שִׁשְׁפִּנְתִּי. *Quia adussit me*. Ο' ὅτι παρέβλεψέ
 με. 'Α. ὅτι συνέκασέ με. Σ. (ὅτι) παρενέ-
 βλεψέ με. Θ. (ὅτι) περιέφρυξέ με.¹⁸ *Aliter* :
 Σ. ὅτι καθήψατό μου.¹⁹ Ε'. (ὅτι) ἔφρυξέ (s. συνέ-
 φρυξέ) με.²⁰ Σ'. (ὅτι) παρέβλεψέ με.²¹
- בְּנֵי אִמִּי. *Filii matris meae*. Ο' υἱοὶ μητρός
 μου. Θ. υἱὸς μητρός μου. Οἱ λοιποὶ ὡς
 οἱ Ο'.²²
- יִרְדּוּבִי. *Ira exarserunt in me*. Ο' ἐμαχέ-
 σαντο ((Θ.) ἐμαχέσατο) ἐν ἐμοί. Σ. διεμαχέ-
 σαντό μοι.²³
- שָׁמְנִי נִטְרָה אֶת־הַכְרָמִים. *Constituerunt me cus-*
todem vinearum. Ο' ἑνετό ((Θ.) ἑθετό) με
 φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσιν. Σ. κατεστάθην
 φύλαξ ἀμπελώνων.²⁴
- כְּעֵמֶת. *Sicut velata (meretrix)*. Ο' ὡς περι-
 βαλλομένη. 'Α. (ὡς) ἐκβεβλημένη (s. ἀποελυμένη).²⁵
 Σ. (ὡς) ῥεμβομένη.²⁶
8. יֵצֵא־לְךָ בְּעֶקְבֵי הַצֵּאִן. *Egredere tibi in vestigiis*

- ovium*. Ο'. ἔξελθε σὺ ἐν πτέρναις τῶν ποι-
 μνίων. 'Α. ἔξελθε σεαυτῇ...²⁷ Σ. ἔξελθοῦσα
 πορεύου σὺ κατὰ τὰ ἵχνη τῶν ποιμνίων.²⁸ Ε'.
 ἔξελθέ σοι ὅπισθεν τῶν ποιμνίων σου. Θ. ἔξελθε σύ...²⁹
8. עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים. *Juxta tabernacula pas-*
torum. Ο'. ἐπὶ σκηνώμασι τῶν ποιμένων. Σ.
 παρὰ τὰς σκηνὰς τῶν ποιμένων.³⁰
9. רַעֲיָתִי. *Amica mea*. Ο'. ἡ πλησίον μου. 'Α.
 φίλη μου. Σ. ἑταίρα μου.³¹
10. נָאוֹת. *Pulcræ sunt*. Ο'. τί ὠραιώθησαν.
 Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²
- בְּתוֹרִים. *In ordinibus (gemmarum)*. Ο'. ὡς
 τρυγνός. Σ. ἐν κοσμήμασιν.³³
11. תוֹרֵי זָהָב. *Ordines aureos*. Ο'. ὁμοιώματα
 χρυσοῦ. Σ. περίβλεπτα χρυσία. Ε'. στρε-
 πτοῦ (fort. στρεπτοῦς) χρυσοῦ.³⁴
- עַם נִקְדָּוֹת הַכֶּסֶף. *Cum punctis argenteis*. Ο'.
 μετὰ στιγματῶν τοῦ ἀργυρίου. Σ. (μετὰ) ποι-
 κιλμάτων...³⁵ Ε'. ἐν κέγχροις...³⁶ Σ'. μετὰ
 ῥαντῶν...³⁷
12. עֶד-שָׁהֲמֶלֶךְ בְּמִסְבּוֹ. *Dum rex est in tricli-*
nio suo. Ο'. ὥς οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει

¹⁶ Cod. 252. Theodoret. : Κηδάρ, ὁ ἱερμηνεύεται σκοτασμός.
 S. Hilar. in Psal. cxix. 5 : "CEDAR enim, secundum He-
 braicam linguam, id est quod nobiscum pronuntiatur, ob-
 scurationis." ¹⁷ Nobil., Mat. ¹⁸ Ibidem. Syro-hex.
 affert : 'Α. συνέκασέ με (سكس). ¹⁹ Theodoret.
²⁰ Syro-hex. + مکس. ²¹ Idem : + مكس. ²² Nobil., Mat.
 Apolinarius in Catena apud Mai. C. A., T. IX, p. 266 :
 'Ενικῶς γὰρ ἐξέδωκεν ὁ Σ. εἰπὼν υἱὸς μητρός μου ἐμαχέσατο ἐν
 ἐμοί : ἑθετό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσι. Ubi pro Σ. repo-
 nendum videtur Θ. ²⁴ Nobil., Mat. ²⁵ Syro-hex.
 + مكس. Cf. Ezech. xlv. 22 in Syro-hex., et
 Matth. v. 32 in utraque versione. ²⁶ Nobil., Mat. (qui
 ῥεμβόμενοι habet), Theodoret. Syro-hex. + مكس. ²⁷ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. ²⁸ Nobil., Mat. Syro-hex. + مكس. ²⁹ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. ³⁰ Nobil., Mat. Syro-hex. + مكس. ³¹ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. ³² Nobil., Mat. Syro-hex. + مكس. ³³ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. ³⁴ Nobil., Mat. Syro-hex. + مكس. ³⁵ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. ³⁶ Nobil., Mat. Syro-hex. + مكس. ³⁷ Nobil., Mat.
 Syro-hex. + مكس. Nobil. affert :

Alius interpres : ἔξελθε σὺ ὀπισθεν ; et sic sine titulo Mat.
 Mox ad τῶν ποιμένων Nobil. affert : Schol. ποιμνίων σου,
 quod huc potius pertinere videtur. ³⁰ Nobil., Mat.
³¹ Syro-hex. : 'Α. ἀπὸ τῆς πλησίον μου, φίλη μου (سكس).
 τὰ δὲ ἑτέρα (cf. ad v. 4. Perperam Middeld. *Aliae*
versiones) ὡς οἱ Ο'. Σ. ἑταίρα μου (سكس). Cf. ad
 v. 15. ³² Syro-hex. ³³ Cod. 252. Nisi forte refe-
 rendum sit haec lectio ad בְּתוֹרִים in torquibus, Ο'. ὡς ὁμί-
 σκοι. (In textu τρυγνός pro τρυγνός habent Codd. II, III,
 68, 252, invito Syro-hex.) ³⁴ Nobil., Mat. ³⁵ Ibidem,
 et Cod. 248. Cod. 252 affert : Σ. ποικιλμάτων. ἐν κέγχροις.
 μετὰ ῥαντῶν. Syro-hex. + مكس. ³⁶ Nobil.,
 Cod. 248. Syro-hex. affert : Ε'. guttae (σταγόνες, ψεκάδες)
 argenti (سكس). ³⁷ Nobil. affert : Alius inter-
 pres : μετὰ ῥαντῶν. Sic sine titulo Codd. 248, 252.
 Syro-hex. + مكس. h. e. s. laminarum, auctore Cas-
 tello, qui provocat ad hunc ipsum locum, ubi Pesch. ح.
 مكس. Sed *aspersit* est quoque participium pas-
 sivum verbi *aspersit*, ideoque lectioni incerti inter-
 pretis, μετὰ ῥαντῶν, satis apte respondet.

αὐτοῦ. Ἀ. ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ.
Σ. . . ἐν ἀναπαύσειν . . .³⁸

12. נִתַּן רִיחוֹ. *Dat odorem suum.* O'. ἔδωκεν
ὁσμὴν αὐτοῦ. 'A. ἔδωκεν ὁσμὴν αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ
ὡς οἱ O'.³⁹

13. צִרְוֹר הַמֶּר. *Fasciculus myrrhae*. Ο'. ἀπό-
 δεσμος τῆς στακτῆς. 'Α. Σ. ἀπόδεσμος (s. δεσμός,
 s. ἔνδεσμος) σμύρνης.⁴⁰

לִי. *Dilectus meus mihi*. Ο'. ἀδελφιδός μου ἐμοί. Ἀ. πατράδελφός μου ἐμοί.⁴¹ Σ. ὁ ἀγαπητός μου ἐμοί.⁴² Ε'. ὁ ἐταῖρός μου .⁴³

Ἰζ. *Pernoctabit.* Ο'. αὐλισθήσεται. Σ. ἀ-
λιζόμενος.⁴⁴

14. הַפָּפָר. *Cypri.* Ο'. τῆς κύπρου. Ε'. κύπρι-
 νος.⁴⁵

עֵין גֶּדִי. *En-gedi*. Ο. Ἐνγαδδί. Σ. τοῖς
Ἐνγαδδί.⁴⁶

15. הַנָּהָר יִפְּהָר רַעֲיָתִי הִנֵּה יִפְּהָר עֵינֶיךָ יוֹנִים. *En! tu formosa es, amica mea, en! tu formosa es, oculi tui (sicut oculi) columbarum.* Ο. ἰδοὺ εἶ καλὴ, ἡ πλῆσιόν μου (Ἄ. φίλη μου. Σ.

ἐταίρα μου⁴⁷⁾, ἰδὸν εἰ καλὴ· ὀφθαλμοὶ σου
περιστεραί. Ἄ. ἰδὸν σὺ καλὴ, φίλη μου, ἰδὸν εἰ
καλὴ· ὀφθαλμοὶ σου περιστερῶν.⁴⁸⁾ Θ. ἰδὸν εἰ καλὴ, ἡ
πλησίον μου, ἰδὸν εἰ καλὴ· ὀφθαλμοὶ σου ἀσθενέστεροι.⁴⁹⁾

16. **וְהָיָה**. *Etiam suavis*. Ο'. καίγε ὠραῖος.
S'. καίγε τερπνός.⁵⁰

רַעֲנָנָה. *Virens* est. Ο'. σύσκιος. Ἀ. εὐθα-
λήs.⁶¹

17. לַחֲמִימֵנוּ. *Laquearia nostra*. Ο'. φατνώματα
 ἡμῶν. Σ. αἱ φατνώσεις. ⁵² Ε'. οἱ στρω-
 τήρες. ⁵³

בְּרוֹתִים. *Cupressi*. Ὁ. κυπάρισσοι. Ἀ. βο-
ράτιναι.⁵⁴ Σ. βόρατα.⁵⁵

CAP. II.

1. תְּבַנְיָה הַשָּׂרוֹן. *Rosa* (aliis *lilium*; aliis *narcissus*; aliis *colchicum autumnale*) *Saronis*. Ο'. ἄνθος τοῦ πεδίου. Ἀ. καλύκωσις τοῦ Σαρῶν.¹

הַעֲמָקִי. *Convallium*. Ο'. τῶν κοιλάδων. Ε'.
τοῦ πεδίου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²

³⁸ Nobil., Mat. ³⁹ Syro-hex. ܐܩܘܠܐ ܕܥܡܢܐ. ⁴⁰ Nobil. afert: 'A. ἀπό-
δεκτος σμύρνης. Mat.: Σ. ἀπόδεκτος σμύρνης. Ad Aquilam
Montef. tentat ἀπόδετος, quod non est Graecum. Syro-
hex. tam Aquilae quam Symmacho tribuit: ܐܩܘܠܐ ܕܥܡܢܐ.
Theodoret: Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ Σ. καὶ οὐ 'A. σμύρναν τὴν στακτήν
ἀνομάσσειν. ⁴¹ "Sic MSS."—Montef. Origen. Scholia

in Cant. Cant. (Opp. T. VII, p. 260 ed. Migne): τοῦ δὲ Ἀκύλα ἐκδεδωκότος πατράδελφον, λεκτέον πατέρα εἶναι τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας τὸν πάλαι λαόν. Syro-hex. in marg. nota: "Pro ἀδελφίδας μου (Aquila vertit) πατράδελφός (ἱσθῆμι) μου εἶμ' ἐγώ."⁴² Nobil. affert: Σ. [A. pro Σ. Mat.] ἀ ἀνα-

⁴³ Nobil., Mat. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem.

⁴⁶ *Iidem.* ⁴⁷ *Iidem.* ⁴⁸ Syro-hex. .

مَعْنَا الْبَلَدِ وَنَحْوَهُ وَكُنْ هَا الْبَلَدُ مَعْنَا الْحَقِ
لَا هَا الْبَلَدُ مَعْنَا الْإِذَا ٤٩ Idem: مَعْنَا الْوَلَدِ وَنَحْوِهِ

من حجاب و یا افساف معنای. حجاب و افساف
⁵⁰ Nobil, Mat. ⁵¹ Ibidem. ⁵² Ibidem, عسقم.

et Cod. 252. ⁸³ Syro-hex. affert: ✠ 𐤀𐤁𐤁. 𐤀. Vox
Lexicographis ignota. "Ita reapse et codex. Occurrit
vox in Adleri *Vers. Syr.* p. 122, ad Luc. xxii, 52, ubi

متعل: فلتا قهلا حكا
Vox **فكلس** occurrit Jesai. xxx. 17, ὡς ἰσθός (**فكلس**) ἐπ' ὄρους, ubi in marg. scholium : **فكلس**, **فكلس** **فكلس**.
Cf. et White in *Vers. Philox.* T. I, p. 620, ubi **متعل** expli-
catur per **فكلس**. Addo in codice Rich Musi Brit.
fol. 128 vel 129, in explicatione locorum Peschito haberi:
فكلس **فكلس** **فكلس** (Cant. Cant. i. 17) **فكلس** **فكلس**.—
Ceriani. Haec satis superque voculam defendunt contra
Middeldorpfium, qui ait: "Videtur Hebr. **בריתם** esse,
omisso ב, quod male praefixum esse putavit interpres."
Quod vero ad Graecam vocem attinet, Parsonsius e Cod.
252 exscripsit: Σ. αὶ φανώσεis. οἱ σωτῆρες (sic). Βόρρα; ;
quorum postremum ad Hebr. **בריתם** manifesto referendum.
Restat lectio, οἱ σωτήριτες, qui, interprete Suida, sunt τὰ
μικρά δοκίδια τὰ ἐπάνω τῶν δοκῶν τιθέμενα. Cf. Vales, ad Har-
pocrat. p. 176. Quidni igitur credamus, hanc lectionem
quasi in medio jacentem Quintae editioni vindicandam
esse, eandemque sub Syriaco vocabulo cognatae signifi-
cationis **לויס** latere?
⁶⁴ Nobil., Mat., Codd. r6r, 248.

⁵⁵ Sic sine nom. Cod. 252 modo laudatus. Cf. Hex. ad Psal. ciii. 17.

CAP. II. ¹ Nobil., Mat. ² Syro-hex. + .α.

2. הַחֲרוֹסִים. *Spinas.* Ο'. ἀκανθών. 'Α. ἀκάνων.³
רַעֲיָתִי. *Amica mea.* Ο'. ἡ πλησίον μου. 'Α.
φίλη. Ε'. ἀγαπητή.⁴
3. דִּלֶּקְטֻס מֵי. *Dilectus meus.* Ο'. ἀδελφιδός μου. Σ.
ὁ ἀγαπητός μου.⁵
בְּצֵלוֹ חֲמוּמֵי. *In umbra ejus cupiui.* Ο'. ἐν
τῇ σκιά αὐτοῦ ἐπεθύμησα. Σ. ὑπὸ τὴν σκέπην
αὐτοῦ ἐπεθύμησα.⁶
וְפִרְיֹו. *Et fructus ejus.* Ο'. καὶ καρπὸς αὐτοῦ.
'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷
לְחֻכִּי. *Palato meo.* Ο'. ἐν λάρυγγί μου. Σ.
τῷ φάρυγγί μου.⁸
4. אֶל-בֵּית הַיַּיִן. *Ad domum vini (convivii).* Ο'.
eis οἶκον τοῦ οἴνου. Σ. eis τὸν οἴνωνα.⁹
וְדָגְלוֹ עָלַי אֲהָבָה. *Et vexillum ejus super me
est amor.* Ο'. τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην. 'Α.
ἔταξεν ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην.¹⁰ Σ. ἐπισωρεύσατέ
μοι ἀγάπην.¹¹
5. סִמְכֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת. *Fulcite me libis.* Ο'. στη-
ρίσατέ με ἐν μύροις. Σ. ἐπανακλίνατέ με
οἰνάνθη.¹² 'Α. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³
- וְרַפְּרוּנִי בְּתַפְרוֹחִים. *Recreate me malis.* Ο'. στοι-
βάσατέ με ἐν μήλοις. Σ. περικυκλώσατέ (s.
περικυλίσατέ) με μῆλα.¹⁴
- כִּי-חֹלִית אֲהָבָה אֲנִי. *Nam aegra amore ego
sum.* Ο'. ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ. Σ. τέ-

τρωμαι γὰρ φίλτρῳ.¹⁵

6. תְּחַבְּרֵנִי. *Amplectitur me.* Ο'. περιλήψεται με.
Σ. περιπλεκέσθω μοι.¹⁶
7. וְהִשְׁבַּעְתִּי אֶתְנֶכְם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבְאוֹתָיו. *Obtestor vos, filiae Jerusa-
lem, per capreas aut per cervas campi.* Ο'.
ᾠρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐν δυνά-
μεσι καὶ ἐν ἰσχύεσσι τοῦ ἀγροῦ. 'Α. Σ. Ε'.
ᾠρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐν δορ-
κάσει ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας (Σ. τοῦ ἀγροῦ).¹⁷
Aliter: Ε'. ἐν δυνάμει καὶ ἐν ἰσχύϊ.¹⁸
- וְהִמְצִיאוּ אֶת-הַעֲרִירִי וְהִמְצִיאוּ. *Ne excitetis, neve ex-
pergefaciatis.* Ο'. ἐὰν ἐγείρῃτε (Σ'. ἐὰν ἐξυ-
πνίσῃτε)¹⁹ καὶ ἐξεγείρῃτε. "Αλλος" μὴ ἐγεί-
ρῃτε μηδὲ ἐξεγείρῃτε.²⁰
- עַד שֶׁתִּהְיֶה. *Donec ei libererit.* Ο'. ἕως οὗ
θελήσῃ. "Αλλος" ἕως ἂν.²¹
8. דִּלֶּקְטִי מֵי. *Dilecti mei.* Ο'. ἀδελφιδοῦ μου. 'Α.
πατραδέλφου μου. Σ. ἀγαπητοῦ μου. Θ. Ε'.
ὁμοίως τοῖς Ο'.²²
- הִנֵּה-יָחִיד בָּא מְדַלֵּג עַל-הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל-
הַגְּבוּעוֹת. *Ecce! iste venit saliens super
montes, subsiliens super colles.* Ο'. ἰδοὺ οὗτος
ἔκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς
βουνούς. Σ. ἰδοὺ οὗτος ἔρχεται βαίνων κατὰ
τῶν ὀρέων, διαπηδῶν κατὰ τῶν βουνῶν.²³

³ Mat. Cf. Hex. nostra ad Job. xxxi. 40. Jesai. xxxiv. 13.
⁴ Nobil. Mat. affert: 'Α. φίλη. Σ. ἀγαπητοί (sic). ⁵ No-
bil., Mat. Cf. ad Cap. i. 13. ⁶ Nobil., Mat., quorum
hic επιθυμία (μου?) pro ἐπεθύμησα legit. Syro-hex. ܐܡܝܬܐ.
⁷ Syro-hex. ܐܡܝܬܐ. ⁸ Nobil.,
Mat. ⁹ Nobil. ¹⁰ "Unus Regius, qui est Pro-
copii."—Montef. Sic Apolinarius apud Mai. C. A., T. IX,
p. 290. ¹¹ Nobil., Mat. ¹² Nobil. affert: Σ. ἐπανα-
κλινετέ με ἐν ἄνθει. Mat.: Σ. ἐπανακλίνατέ με ἐν ἄνθῃ (sic).
"Unus Procopii codex Reg. versionem Symmachi sic
effert: ἐπανακλίνατέ με οἰνάνθη [sic Origen. apud Mai. ibid.
p. 292], similiterque alter Regius codex."—Montef. Pro
οἰνάνθη stat Syrus noster, qui affert: Σ. germinibus vitis
(ܕܡܝܬܐ ܕܝܬܐ); οἰνάνθην vero esse ferunt τὴν πρῶτην
ἔκφυσιν τῆς ἀμπέλου. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Reg. unus
affert: Σ. περικυκλώσατέ με μῆλα. Nobil.: Schol. περικυ-

κλώσατέ με. Mat.: Σ. περικυκλώσατέ με. Syro-hex. ܐܡܝܬܐ.
¹⁵ ܐܡܝܬܐ. In contrariam partem Reg. unus et
Mai. l. c., uterque ex Origene: Σ. περικυλίσατέ με μῆλα.
¹⁶ Sie Regii duo Procopii codd. Syro-hex. ܐܡܝܬܐ.
¹⁷ ܐܡܝܬܐ. Origen. apud Mai. l. c.: τέτρωμαι
γὰρ φίλτρῳ, φησί, κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἀπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ βέλους,
κατὰ τὸν Ἡσαΐαν (xlix. 2). Mendose Nobil., Mat.: Σ. τετρω-
μένη γὰρ φ. ¹⁸ Nobil., Mat. ¹⁹ Reg. unus Procopii,
Cod. 252 (qui 'Α. Σ. Οἱ λοιποὶ, praemittit), et Philo apud
Mai. ibid. p. 295. Syro-hex. affert: Σ. ἐν δορκάσει καὶ ἐν
ἐλάφοις τοῦ ἀγροῦ (ܕܡܝܬܐ ܕܝܬܐ). 'Α. τῆς χώρας
(ܕܝܬܐ). ²⁰ Syro-hex. ܐܡܝܬܐ. ²¹ Nobil. ad ἐξεγεί-
ρῃτε affert: Schol. ἐξυπνίσῃτε. ²² Reg. unus ex Procopio.
²³ Schol. apud Nobil. ²⁴ Syro-hex. Nobil., Mat.: Σ. ἀγα-
πητοῦ μου. Οἱ λοιποὶ πατραδέλφου μου. ²⁵ Theodoret.

9. לַעֲפָר הָאֵילִים. *Hinnulo cervorum.* Ο' νεβρώ
ἐλάφων. 'Α. τῷ πάλῳ τῶν ἐλάφων.²⁴

בְּיַחְרֹרְתִי. *E cancellis.* Ο' διὰ τῶν δικτύων.
'Α. δικτυωτῶν. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁵

10. עָנָה. *Respondit.* Ο' ἀποκρίνεται. Σ. φθεγξά-
λενος.²⁶

וַיֹּאמֶר לִי. *Et dixit mihi.* Ο' καὶ λέγει μοι.
Σ. εἰπὼν μοι.²⁷

11. עָבַר. *Praeteriit.* Ο' παρήλθεν. Σ. διεπέ-
ρασεν.²⁸

12. עֵת הַזְמִיר הִגִּיעַ. *Tempus putationis (s. can-
tillationis) advenit.* Ο' καιρὸς τῆς τομῆς ('Α.
κλαδεύσεως) ἔφθακεν. Σ. (καιρὸς) τῆς κλα-
δεύσεως ἤγγικεν.²⁹

13. חֲתָמָה. *Maturavit.* Ο' ἐξήνεγκεν. 'Α. προέ-
βαλεν. Σ. ἐξέθηλεν.³⁰

וְהַגִּפְנִים כִּמְדָּר. *Et viles sunt flores (in flore).*
Ο' αἱ ἀμπέλαι κυπρίζουσιν. Σ. καὶ τῶν ἀμπέ-
λων ἡ οἰνάνθη.³¹

14. בְּתִגְרוֹי הַסֵּלַע. *In refugii petrarum.* Ο' ἐν
σκέπη τῆς πέτρας. Σ. ἴσω τῆς ἐξοχῆς τῆς πέτρας.³²

בְּסִתְרָה. *In latebris.* Ο' ἐχόμενα. 'Α. ἐν
ἀποκρύφους.³³

אֶת-קוֹלֶךָ. *Vocem tuam.* Ο' τὴν φωνήν σου.
'Αλλος τοὺς λόγους σου.³⁴

15. לָחֹזֶיךָ. *Capite nobis.* Ο' πιάσατε ἡμῖν.
Σ. συλλάβετε ἡμῖν.³⁵

וְשִׁעִי וְשִׁעֵי. *Vulpes, vulpes.* Ο' ἀλώπεκας.
Ο' καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἀλώπεκας, ἀλώπε-
κας.³⁶

קְטַנִּים כְּחֻבָּיִם. *Parvas quae vastant.* Ο'.
μικροὺς ἀφανίζοντας (Σ. Ε'. διαφθείροντας³⁷).
'Α. μικροὺς ἀφανίζοντας. Οἱ λοιποὶ ὡς οἱ Ο'.³⁸

רִמָּה. *In flore sunt.* Ο' κυπρίζουσαι. Σ.
ἐξανθοῦσι.³⁹

16. וְאֵנִי לוֹ הָרְעָה בְּשׂוֹשָׁנִים. *Et ego illius, qui
pascit inter lilia.* Ο' καὶ αὐτῷ ὁ ποιμαίνων
ἐν τοῖς κρίνοις. Σ. καὶ αὐτοῦ τοῦ ποιμαί-
νοντος τὰ ἄνθη.⁴⁰ Ἄλλος (Σ') ὁ νεμόμενος
ἐν τοῖς κρίνοις.⁴¹

17. עַד שִׁפְחָה. *Donec spiret.* Ο' ἕως οὗ δια-
πνεύσῃ. 'Α. ἕως κοπάσῃ.⁴²

וְנָכְסוּ הַצִּלְלִים. *Et fugiant umbrae.* Ο' καὶ
κινηθῶσιν αἱ σκιαί. Σ. καὶ κλιθῶσιν αἱ
σκιαί.⁴³

עַל-הָרִי בְּתָר. *Super montes dissectionis (ab-
ruptos).* Ο' ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. 'Α...
Βαθὴρ. Σ. ... τοῦ Βαθὴρ.⁴⁴ Θ. ἐπὶ τὰ ὄρη θυμια-
μάτων.⁴⁵ Ε'... διχοτομημάτων.⁴⁶ Σ'... μαλα-
(βά)θρο(υ).⁴⁷

²⁴ Nobil., Mat. Syro-hex. + חסלא ואלא. ²⁵ Syro-hex. + חסלא. Middeld. falso vertit: 'Α. δικτύων (חסלא). Cf. Ezech. xli. 16 in Syro-hex. ²⁶ Nobil., Mat.

²⁷ Syro-hex. + חסלא. ²⁸ Nobil., Mat. ²⁹ Idem. Theodoret.: 'Α. Σ. κλαδεύσεως.

³⁰ Cod. 252. Nobil. affert: 'Α. προέβαλεν. Mat., Codd. 161, 248: 'Α. προέβαλεν. ³¹ Nobil., Mat. Cf. ad v. 5.

³² Syro-hex. + חסלא. (Syr. חסלא cum ἐξέχεσθα 3 Reg. vii. [29], teste Masio in *Syroorum Pecul.*) ³³ Regii duo, et Apolin. apud Mai. C. A., T. IX, p. 308.

³⁴ Schol. apud Nobil., et sine titulo Mat. ³⁵ Cod. 252, et sine nom. Nobil., Mat., et Cod. 248. ³⁶ Sic Cod. 253, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. notat: "Secundum

Origenem, et LXX, et omnes reliquos similiter bis ἀλώπεκας." ³⁷ Mat. Nobil.: Σ. διαφθείροντας. ³⁸ Syro-hex., qui etiam in textu ἀφανίζοντας (חסלא) habet.

³⁹ Syro-hex. + חסלא. Cf. Jesai. xxvii. 6. Nah. i. 4 in Syro-hex. ⁴⁰ Nobil., Mat. (sine τοῦ), et Regius unus. Nilus apud Mai. ibid. p. 314: 'Ο δὲ Σύμμαχος πεποιηκὸς, ὁ ποιμαίνων τὰ ἄνθη, ἔδειξεν κ. τ. ἐ. Cf. ad Cap. vi. 2. Minus probabiliter Theodoret.: 'Ο δὲ Σ. φησὶν, οἱ ποιμαίνοντες ἄνθη, ὡς εἶναι δηλονότι αὐτοὺς τοὺς ποιμαίνοντας ἄνθη. ⁴¹ Schol. apud Nobil., et sine nom. Mat. Cf. ad Cap. vi. 2. ⁴² Nobil., et sine nom. Cod. 252. Mendose Mat.: 'Α. ἕως κοπάσῃ. Cf. ad Cap. iv. 6. ⁴³ Nobil., Mat., qui subjungit ἡμέρα. Cod. 252 in marg. κληθῶσιν habet. ⁴⁴ Syro-hex. + חסלא. ⁴⁵ חסלא. Mat. affert: 'Α. ἀββαθάρ. ⁴⁶ Regii duo, et Origen. apud Mai. ibid. p. 316. Syro-hex. affert: + חסלא. ⁴⁷ Syro-hex. + חסלא. "Fortasse legendum חסלא, eversio-num."—Middeld. "Lectionem codicis hoc sollicitat Middeld. Verbum חסלא est pro διχοτομῶ Exod. xxix. 17 in Syro-hex.; et חסלא ibidem pro διχοτομημάτων, qua voce eandem Hebr. ac in Cant. reddit Anon. [et Aq.] in Hex. ad Jerem. xxxiv. 19."—Ceriani.

CAP. III.

3. הַשְּׁמֵרִים הַסְּבָבִים. *Custodes qui circumeunt.*
 O'. οἱ τηροῦντες οἱ κυκλοῦντες. 'A. οἱ φυλάσσοντες... Σ. οἱ φύλακες οἱ περιοδεύοντες.¹

4. וְלֹא אֶרְפְּנוּ. *Nec dimisi eum.* O'. καὶ οὐκ ἀφῆκα (alia exempl. ἀφήσω²) αὐτόν. 'A. E'. καὶ οὐκ ἀνήκα (s. εἶασα) αὐτόν.³ Σ. οὐκ ἀνήσω (αὐτόν).⁴

5. בַּצִּבְאוֹת אִו בְּאֵילֹת הַשָּׂדֶה. *Per capreas aut per cervas campi.* O'. ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. Οἱ λοιποὶ κατὰ τῶν δορκάδων καὶ κατὰ τῶν ἐλάφων τοῦ ἀγροῦ.⁵ E'. ἐν δορκάκι καὶ ἐν ἐλάφοις.⁶

6. כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן מִקְמָרֶת. *Sicut columnae fumi suffumigatae.* O'. ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμιάμενη. 'A. ὡς ὁμοίωσις καπνοῦ ἀπὸ θυμιάματος.⁷ Σ. ὡς ἀναθυμιάσις καπνοῦ.⁸

אַבְבָּת. *Pulvere.* O'. κοινορῶν. 'Αλλος· χνοός.⁹

8. אִישׁ חֶרְבוֹ. *Unusquisque (habet) gladium suum.*
 O'. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ. 'A. ἀνδρὸς μάχαιρα αὐτοῦ.¹⁰

כִּפְחוֹת בַּלַּיְלוֹת. *Propter terrorem in noctibus.*
 O'. ἀπὸ θάμβους ἐν νυκτί. 'A. ἀπὸ πτοήσεως ἐν νυκτί.¹¹ Σ. διὰ φόβους νυκτερινούς.¹² E'. ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ.¹³

10. מִקְרָבֹו אֶרְבֵּן. *Sedile ejus (fecit) purpuram.*
 O'. ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρά. Σ. παραπέτασμα αὐτῷ... E'. ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύρας.¹⁴

תֹּכוֹ רֵצֵוּ. *Medium ejus tessellatum.* O'. ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον. E'. τὸ μέσον αὐτοῦ ἐψηφολόγησεν.¹⁵

11. יֵצְאוּנָה וְרֵאיוּנָה בְּבֵית צִיּוֹן. *Egredimini et spectate, filiae Sionis.* O'. θυγατέρες Σιών, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε. Alia exempl. ἐξέλθατε καὶ ἴδετε, ✕ θυγατέρες Σιών¹⁶

Cap. III. 1. — ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου.¹⁷

.. Ubi litera o, ut solet, Sextum interpretem indicat, cujus lectio Syriace non ponitur. Nunc de Graeco videntur. Fertur quidem vox μάθρον, *foeniculum*, quam et μάθρον interdum scriptam reperias, quae tamen ab hoc loco aliena esse videtur. Sed ex μάθρον, una syllaba ejusdem vocalis auctiore, fit μάθβαθρον, *malobathrum*, sive arbor (Plin. Nat. Hist. XII, 1: *Dat et malobathron Syria, arborem folio convoluta, arido colore, ex quo exprimitur oleum ad unguenta*), sive *calamus* (Arrian. Peripl. Maris Erythr. 16: *ἐξινιάσαντες καλάμους τοὺς λεγομένους ΠΕΤΡΟΥΣ*), sive *folium* tantum (Dioscor. I, 11: *Μαλάβαθρον ἔστιν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρδου φύλλον, πλανώμενον ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὁσμὴν ἐμφερείας... ἴδιον γὰρ ἐστὶ γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικαῖς τέλμασι, φύλλον δὲ ἐπιτυχήμενον ὕδατι*). De origine nominis ambigitur; sed quicquid de priore vocis parte statuendum sit, tantum non certum est βάθρον esse nomen plantae Indicum, ab Arriano πέτρος, ab hodiernis rerum orientalium descriptoribus *betel, belle, betre*, diversimode scriptum. Haec autem nomina cum Hebraeo חֶרֶב fere consona esse, non est quod moneamus. Videant igitur eruditi, num anonymus interpres noster, modo lectio ejus recte a nobis posita sit, veram vocis Hebraeae significationem unus omnium perspexerit. Certe interpretatio vulgaris, quae Bocharti est, *montes scissionis*, ita dicti propter ῥωμοὺς et χάσματα, h. e. *terrae scissuras*, quae fiunt imbrum violentia, nec per se valde probabilis est, nec cum

loco parallelo Cap. viii. 14, ubi diserte memorantur חֶרֶב בְּצִמִּים, *montes aromatum feraces*, debitam cognationem habet. Quod vero ad codicis scripturam attinet, admissa falsa lectione, ἐπὶ τὰ ὄρη μαλάθρον, facile accidere potuit, ut Syrus interpres in casu recto ponendo, ut in vocabulo ei prorsus ignoto, *μαλαθρος* potius quam *μαλαθρον* eligeret, pro quo *μαλαθρος* est calamus lapsus omnium notissimus.

CAP. III. 1 Nobil., Mat. 2 Sic Codd. III, 161, alii, et Syro-hex. 3 Syro-hex. 4 Cod. 252. Apud Nobil. et Cod. 248 scholium est.

5 Nobil., Mat. 6 Syro-hex. 7 Theodoret., qui eandem lectionem Symmacho tribuit.

8 Syro-hex. 9 Schol. apud Nobil. et Mat. De forma secundi casus χνοός vid. Lobeck. ad Phryn. p. 453. (Ad κοινορῶν Middeld. notat: "Syr. Alibi est ; fortasse h. l. ita legendum." In codice est in marg. KONIOPTΩN.)

10 Nobil., Mat., Cod. 248. Cod. 252 affert: 2. ἀνδρὸς μ. αὐτοῦ. 11 Sic Mat. Codd. 248, 252: 'A. ἀπὸ πτ. ἐν νυκτί. Nobil.: 'A. ἀπὸ πτοήσεως. 12 Nobil., Mat., Cod. 252. Syro-hex. 13 Syro-hex. 14 Idem: 15 Nobil., Mat. Syro-hex. 16 Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 106, 155, alii. 17 Syro-hex.

8. אִמָּנָה. *Amanae*. Ο'. πίστεως. 'Α. 'Αμανά.²⁰
כְּמִיעֵנוֹת. *E lustris*. Ο'. ἀπὸ μανδρῶν. 'Α. (ἀπὸ)
κατοικητηρίου.²¹

9. לְבַבְתִּי לְבַבְתִּי. *Vulnerasti cor meum...*
vulnerasti cor meum. Ο'. ἐκαρδίωσας ἡμᾶς...
ἐκαρδίωσας ἡμᾶς. Σ. ἐθάρσυνάς με... ἐθάρ-
συνάς με.²² Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. ὁμοίως
τούτοις.²³

בָּצֻרָה עֵנֶק כִּצְיֹנָה. *Una catenula de collulo*
tuo (dependente). Ο'. ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχή-
λων σου.²⁴ 'Α. ἐν ἐνὶ πλοκάμφῳ ἀπὸ τραχήλου
σου.²⁵ Σ. δι' ἐνὸς τῶν ὀρμίσκων τοῦ τραχή-
λου σου.²⁶ 'Α. Σ. Ε'. τραχήλου. Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²⁷

10. פִּלִּי. *Pulcri sunt*. Ο'. ἐκαλλιώθησαν. 'Α. ἐκαλ-
λωπίσθησαν. Σ. ὠραιώθησαν.²⁸

כִּיָּין. *Prae vino*. Ο'. ἀπὸ οἴνου. Σ. ὑπὲρ
οἴνου.²⁹

11. נֶפֶת. *Favum*. Ο'. κηρίον. 'Α. γλυκασμόν.
Σ. μέλι.³⁰

13. פְּרִדִּים רְמוֹנִים. *Paradisus malorum punicarum*.
Ο'. παράδεισος ✕ Πάντες ροῶν.³¹

כְּגִדִּים. (Cum fructibus) *praestantissimis*. Ο'.
ἀκροδρύων. Σ. ὀπωρῶν.³²

14. וַיִּחְלֹלֶת. *Et xylaloë*. Ο'. ἀλώθ. 'Α. καὶ
ἀλόθ.³³ Σ. καὶ θυμίαμα.³⁴

15. נָלִים. *Fluenta*. Ο'. ροιζοῦντος. Ε'. ρέοντων.³⁵

16. יִנְלוּ. *Fluant*. Ο'. ρευσάτωσαν. 'Α. ρύη-
τωσαν.³⁶

CAP. V.

1 (Hebr. iv. 16). מִנְיָרִי. (Fructus) *praestantissimos*
ejus. Ο'. ἀκροδρύων αὐτοῦ. 'Α. Σ. ὀπωρῶν.¹

(v. 1). אֶבְלֵי יַעֲרִי. *Comedi mel* (e favo sponte
defluens) *meum*. Ο'. ἔφαγον ἄρτον μου. Σ.
ἐνεμήθην τὸν δρυμόν μου.²

רְעִים. *Socii*. Ο'. πλησίοι (alia exempl. οἱ πλη-
σίον). 'Α. Σ. ἑταῖροι.³

דִּילִים. *Dilecti*. Ο'. ἀδελφοί. 'Αλλος ἀδελ-
φιδό.⁴

2. תְּמָתִי. *Integra mea*. Ο'. τελεία μου. Σ. ἡ
ἀκεράλα μου.⁵

לֵילִי. רִכְסִי נֹכְתִים. *Guttis noctis*. Ο'. ψεκᾶδων νυ-
κτός. 'Α. Σ. νυκτερινῶν.⁶

4. וּבְצֵי הֶמָּה. *Et viscera mea fremuerunt*. Ο'.
καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη. Σ. (καὶ) τὰ ἔντερά
μου ἐταράχθη.⁷ Θ. ... ἐθερμάνθη.⁸

5. עַל כַּפּוֹת. *Super manubria*. Ο'. ἐπὶ χεῖρας.
'Αλλος ἐπὶ θύρας.⁹

6. הִמָּק עֵבֶר. *Vertit se, praeteriit*. Ο'. παρήλθε.
'Α. ἔκλινεν, παρήλθεν. Σ. ἀπονεύσας πα-
ρήλθεν.¹⁰

²⁰ Nobil., Mat. ²¹ Idem. ²² Theodoret. affert: Σ. ἐθάρσυνας. Mat.: Σ. ἐθάρσυνάς με. ἐθάρσυνάς με. "Vta editio: ἐθάρσυνάς με. ἐθάρσυνας."—Nobil. ²³ Syro-hex. ²⁴ Idem in textu: ἐν μιᾷ, ἐν θέματι (חֶמְעָה) τραχήλου (sic Comp., Codd. III, 106, alii) σου. ²⁵ Nobil., Mat. Syro-hex. ²⁶ Nobil., Mat. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Nobil., Mat., et sine nominibus Cod. 252. ²⁹ Nobil., Mat. ³⁰ Idem. ³¹ Syro-hex. in textu: παράδεισοι (sic Ald., Codd. 147, 157) πάντες ✕ ροῶν. ³² Nobil., Mat. Syro-hex. ³³ Nobil., Mat. ³⁴ Idem. ³⁵ Nobil., Mat. ³⁶ Idem. ³⁷ Nobil., Mat. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem ad ἀδελφοί afferunt: 'Α. Σ. ἑταῖροι. ἀδελφιδόι (sic). ⁴⁰ Idem sine nom., ut supra. Est lectio Comp., Codd. 157, 252. Cod. 297, et Syro-hex.: ἀδελφιδόι μου. ⁴¹ Cod. 252. Syro-hex. ⁴² Nobil., Mat. Syro-hex. ⁴³ Nobil., Mat. ⁴⁴ Theodoret. ⁴⁵ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. ⁴⁶ Nobil., Mat. (qui ad Syn. ἀπονεύ-σαντι legit).

quasi significet, *maxilla tua*, vel *os tuum*." ³² Nobil., Mat. ³³ Nobil. affert: 'Α. καὶ ἀλώθ (sic). Mat., Codd. 61, 248: 'Α. καὶ χλόθ (sic). Cf. Hex. ad Psal. xlv. 9. ³⁴ Nobil., Mat. Montef. subjungit: "ἄλλος κινάμων, nescio quo auctore. ³⁵ Nobil., Mat. (qui Σ. pro Ε'. habet). ³⁶ Idem. ³⁷ Nobil., Mat. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem ad ἀδελφοί afferunt: 'Α. Σ. ἑταῖροι. ἀδελφιδόι (sic). ⁴⁰ Idem sine nom., ut supra. Est lectio Comp., Codd. 157, 252. Cod. 297, et Syro-hex.: ἀδελφιδόι μου. ⁴¹ Cod. 252. Syro-hex. ⁴² Nobil., Mat. Syro-hex. ⁴³ Nobil., Mat. ⁴⁴ Theodoret. ⁴⁵ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. ⁴⁶ Nobil., Mat. (qui ad Syn. ἀπονεύ-σαντι legit).

6. נִפְשִׁי יָצָא בְּדָבָר. *Anima mea exiit, dum loqueretur.* Ο'. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. Σ. ψυχή μου ἐξῆρχετο λαλοῦντος αὐτοῦ.¹¹

7. פָּצְעוּנִי. *Vulneraverunt me.* Ο'. ἐτραυματίσάν με. 'Α. ἐμολώπισάν με.¹²

אֶת-רִדְדִי. *Velum meum.* Ο'. τὸ θέριστρόν μου. 'Αλλος' τὸ κάλυμμά μου.¹³

10. צִי. *Candidus.* Ο'. λευκός. Σ. λαμπρός.¹⁴ דָּגוּל. *Vexillatus* (instar vexilli eminentis). Ο'. ἐκλελοχισμένος. 'Α. ἐκλελεγμένος. Σ. ἐπὶ-λεκτός.¹⁵

מִרְבָּבָה. *E myriade.* Ο'. ἀπὸ μυριάδων. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ἀπὸ μυριάδος). Ε'. ἀπὸ μυριάδων.¹⁶

11. כָּתֵם פֶּז. *Aurum purgatum.* Ο'. χρυσίον Κεφάζ. 'Α. λιθέα τοῦ χρυσίου.¹⁷ Σ. ὡς λίθος τίμιος.¹⁸ Aliter: Σ. χρυσίον.¹⁹ Aliter: Σ. ἐπίσημος λίθος χρυσίου (s. χρυσολίθους).²⁰ Θ. ἐπίσημος ἐν χρυσίῳ.²¹ Ε'. ἐπίσημος χρυσῷ.²² Σ'. λιθίδια (s. λιθάρια) καὶ χρυσίον.²³

תְּלַתְלִים. *Spathae palmarum.* Ο'. ἐλάται. 'Αλλος' ὡς ἐλάται.²⁴

12. מַיִקִּי מֵיִם. *Rivos aquarum.* Ο'. πληρώματα ὑδάτων. 'Α. ἐκχύσεις.²⁵

13. כְּעָרֵיִת. *Sicut areola.* Ο'. ὡς φιάλαι. 'Α. Σ. (ὡς) πρασιαί.²⁶

13. מִיֹּר עֵבֶר. *Myrrham destillantem.* Ο'. σμύρναν πλήρη. 'Α. . ἐκλεκτήν (s. ἐπίλεκτον). Σ. . πρωτεία.²⁷

14. מִמְלֵאִים בְּתִשְׁשִׁי. *Impleti chrysolitho.* Ο'. πεπληρωμένοι θαρσίς. Σ. πλήρεις ὑακίνθων.²⁸ Ε'. Σ'. . χρυσολίθων.²⁹

15. שֵׁ. *Marmoris.* Ο'. μαρμάρينوι. 'Α. Θ. πάρινοι.³⁰

בְּחֹר בְּאַרְזִים. *Praestans sicut cedri.* Ο'. ἐκλεκτὸς ὡς κέδροι. Σ. νεανίσκος ὡς κέδρος.³¹

17 (Hebr. vi. 1). אָבִיִּית. *Abiit.* Ο'. ἀπῆλθεν. 'Α. ἐπορεύθη. Σ. ἀνεχώρησεν.³²

Cap. V. 8. — ἐν ταῖς δυνάμεσι — τοῦ ἀγροῦ 4.

12. ἐπὶ πληρώματα — ὑδάτων 4, λελουσμένοι ἐν γάλακτι, καὶ καθήμεναι ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων (sic).³³

CAP. VI.

1 (2). לְעֵרֵיִת. *Ad areolas.* Ο'. εἰς φιάλας. 'Α. Σ. εἰς πρασιάς.¹

לְרֵעוֹת. *Ad pascendum.* Ο'. ποιμαίνειν. 'Α. Σ. Σ'. τοῦ νέμεσθαι.²

2 (3). הָרֹעֶה בִּשְׂוֵשָׁנִים. *Qui pascit inter lilia.* Ο'. ὁ ποιμαίνειν ἐν τοῖς κρίνοις. Σ. ὁ ποιμαίνων τὰ ἀνθη.³ Σ'. τῷ νεμομένῳ ἐν τοῖς κρίνοις.⁴

¹¹ Nobil., Mat. ¹² Nobil. (qui non Graecum ἐμολώπησαν affert), Mat. ¹³ Schol. apud Nobil., Mat. ¹⁴ Nobil., Mat., et sine nom. Cod. 252. ¹⁵ Ibidem. Syro-hex. in textu *electus*. ¹⁶ Syro-hex., qui in textu ἀπὸ μυριάδος habet.

¹⁷ Nobil., Mat. Suidas: Λιθέας πολυτέλειαν (Diod. Sic. I, 46) τὰς λιθέας λεγομένας. Syro-hex. affert: *electus*. ¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Nobil., Mat.

²⁰ Syro-hex. *electus*. Cf. ad v. 14. ²¹ Nobil., Mat., quorum prior minus probabiliter ἐπίσημοι habet. ²² Theodoret. ²³ Syro-hex. *electus*.

²⁴ Mat. in marg. sine nom. Fortasse est Symmachi, qui particulam mitigativam assumere amat. ²⁵ Nobil., Mat. ²⁶ Syro-hex. *electus*.

²⁷ Nobil., Mat. afferunt: 'Α. πρασιαί. Cf. ad Cap. vi. 1.

²⁸ Nobil., Mat., quorum hic ἐκλεκτήν, ille

ἐπίλεκτήν (sic) legit. Syro-hex. *electus*. ²⁹ Nobil., Mat. (qui ὑακίνθων legiti). Syro-hex. affert: Σ. πλήρεις (i.e. *electus*). Idem in marg. ad τρυφῆναι sine nom. affert: *electus*, cum scholio: *electus*.

³⁰ Syro-hex. *electus*. Cf. Hex. nostra ad Dan. x. 6. Nobil. affert: Σ'. χρυσολίθων. Mat.: Σ'. χρυσολίθων. ³¹ Nobil., Mat. ³² Cod. 252.

³³ Nobil., Mat. Syro-hex. affert: *electus*. In v. 12 obelo jugulandum erat non prius ὑδάτων, sed posterius, quod legitur in Ald., Codd. 23, 147, aliis, invito Hebraeo.

CAP. VI. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex. *electus*. Cf. Hex. ad Psal. xli. 2. ² Nobil., Mat. ³ Theodoret.

⁴ Nobil., Mat.

- 3 (4). תְּרִיחָה. *Sicut Thirza* (delectatio). Ο΄. ὡς εὐδοκία. ᾿Α. κατ' εὐδοκίαν.⁶ Σ. (ὡς) εὐδοκῆτη.⁶ Θ. (ὡς) εὐδοκῶ.⁷ Ε΄. ἕως εὐδοκῶ.⁸
- תְּרִיחָה כְּנִדְגָלוֹת. *Terribilis sicut vexillatae* (cohortes). Ο΄. θάμβος ὡς τεταγμένοι. Σ. ἐπίφοβος ὡς τάγματα παρεμβολῶν.⁹
- 4 (5). מִבְּנֵי. *A conspectu meo*. Ο΄. ἀπεναντίον μου. ᾿Α. ἀπὸ κατέναντί μου.¹⁰
- שְׁבָלֵי. *Quae discumbunt*. Ο΄. αἱ ἀνεφάνησαν. *Alia exempli. αἱ ἀνέβησαν*.¹¹
- 5 (6). שֵׁנֶיךָ הַדֶּנְתִּים. *Dentes tui sunt sicut grex ovium*. Ο΄. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων. ᾿Α. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν προβάτων. Σ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν ἀμνάδων.¹²
- Ο΄. ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον. ᾿Α. . . τῆς κόκκου. ᾿Αλλος· ὡς νῆμα κόκκινον.¹³
- Ο΄. καὶ ἡ λαλιά σου ὥραία. Σ. (καὶ) διάλεξις σου καλῇ.¹⁴
- 6 (7). מִבְּעַד לְצִמְתֶּךָ. *Pone velum tuum*. Ο΄. ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου. Σ. σκεπόμεναι καλύμματι.¹⁵
- 8 (9). תָּמַתָּ. *Integra mea*. Ο΄. τελεία μου. Σ. ἡ ἀκεραία μου.¹⁶
- וַיִּלְלֻהָ. *Et laudaverunt eam*. Ο΄. καὶ αἰνέουσιν αὐτήν. ᾿Α. Σ. καὶ ἐπήνεσαν (αὐτήν).¹⁷
- 9 (10). הִנֵּשְׁקָהָ. *Quae prospectat*. Ο΄. ἡ ἐκκύπτουσα. ᾿Αλλος· (ἡ) ἀναβαίνουσα.¹⁸
- בָּרָה. *Pura*. Ο΄. ἐκλεκτή. Σ. καθαρὰ.¹⁹
- תְּרִיחָה כְּנִדְגָלוֹת. *Terribilis sicut vexillatae* (cohortes). Ο΄. θάμβος ὡς τεταγμένοι. Σ. ἐπίφοβος μετὰ στίφους.²⁰ Ε΄. ἐπιφανῆς ὡς μεγαλυνόμεναι.²¹ Σ΄. καταπληκτική ἐν μεμεγαλυμμέναις.²² ᾿Αλλος· ὡς ἐπιφάνεια.²³
- 10 (11). לִרְאוֹת בְּבִצֵּי הַחֵל. *Ad intuendum virores vallis*. Ο΄. ἰδεῖν ἐν γεννῆμασι τοῦ χειμάρρου. Σ. καταμαθεῖν τὰς ὁπώρας τῆς φάραγγος.²⁴ ᾿Αλλος· ἰδεῖν τὸν καρπὸν τῶν χειμάρρων.²⁵
- 11 (12). לֹא יָדַעְתִּי בְּשֵׁי שְׂמִתֶּי. *Nescio (quomodo) anima mea reddiderit me*. Ο΄. οὐκ ἔγνω ἡ ψυχὴ μου, ἔθετό με. ᾿Α. οὐκ ἔγνω ἡ ψυχὴ μου . . . Σ. οὐκ οἶδα, ἡ ψυχὴ μου ἠπόρησέ με.²⁶

⁶ Nobil., Mat., Cod. 248. ⁷ Ibidem. Syro-hex. .ܡܝܢܐ.
ܡܝܢܐ. ⁸ Syro-hex. .ܡܝܢܐ. Cod. 252

affert: Θ. ὁς εὐδοκῶ. ⁸ Nobil., Mat., Cod. 248.

⁹ Nobil., Mat. Montef. παραμβολῆς negligenter exscripsit,

notans: "Duo Regii alteram lectionem Symmacho tri-
bunt, nempe: *θάμβος ὡς τεταγμέναι παρατάξεις*." Origenes
apud Mai. *C. A.*, t. IX, p. 391: "Ὁ δὲ Σύμ., οὐ (corrige *ὡς*
ex Origen. Opp. T. III, p. 99) *τεταγμέναι παρατάξεις*: *θάμβος*
γὰρ εἰσιν ὡς *τάγμα* (corr. *τάγματα*) *παραμβολῶν τοὺς πολεμίους*
ἐκπλήττοντα. Sed cum Nobilio amice conspirat Syrus
noster: *سماحه لم يقبل* *سماحه*. Cf. ad v. g.
10 Nobil., Mat. ¹¹ "In quibusdam libris [Comp., Ald.,

Codd. 147, 157, aliis, invito Syro-hex.] est αὐτὸν ἀνέστησαν, et Schol. ἀνέστησαν.—*Nobil.* ¹² "Duo Regij."—*Montef.*

Nobil., Mat.: Σ. τῶν ἀμνάδων. Origen. apud Mai. ibid.

p. 394: κατὰ δὲ τὸν Ἀκ. καὶ Σ., ὁδόντες σου ὡς αἱ τῶν πρ., ἡ, τῶν ἀμνάδων. ¹³ Nobil. affert: Schol. ὡς νῆμα κ. Ἀ. τῆς

κόκκου. Deterius Mat.: 'Α. ὡς ν. κ. Σ. τῆς κ. Cf. ad Cap. ix 2 ubi Hebraea leguntur Graeca exstant in libris

iv. 3, ubi Hebraea leguntur. Graeca exstant in libris
omnibus, et in Syro-hex. sine obelo. ¹⁴ Nobil., Mat.,

Codd. 248, 252. ¹⁶ Nobil., Mat. Cf. ad Cap. iv. 3.

[illegible]

ad וַיֵּאֱמָרוּ, O'. καὶ μακαριοῦσιν αὐτήν, lectionem referunt.

¹⁸ Schol. apud Nobil. ¹⁹ Syro-hex. $\diamond$ وَجَل .

²⁰ Nobil. Mat. affert : Σ. ἐπίφοβος μετὰ στυφῆς (sic) ὥς ἐπι-

φάνεια. Syro-hex.: Σ. ἐπίφοβος (ܐܦܝܚܐܒܐ). "Unus Reg.
habet: Σ. ὡς τεταγμένοι παρατάξεις, ut supra."—Montef.

²¹ Nobil., Mat., quorum hic μεγαλυνομένη habet, invito Syrohex., qui affert : ✠ |ܡܥܠܝܢܐܬܐ|ܡܥܠܝܢܐܬܐ. ²² No-

bil., Mat. Syro-hex. affert: ܐܠܗܐ ܕܡܪܝܢܐ .ܐ.
Ubi pro ܐܠܗܐ .ܐ. *monti* (cf. Mar Jacob. *Scholia* etc.

p. 27, qui jungit, **ⲕⲟⲓⲛⲁⲛⲟ ⲙⲉⲛⲧⲁⲛⲟ** (ἐχθροὶ αἰσθητοὶ καὶ νοητοὶ) legendum videtur **ⲙⲉⲛⲧⲁⲛⲟ ⲉⲃⲉⲛⲟ** *etiam*

²³ Nobil. ²⁴ Nobil., Mat. Montef. ex Regio
una edidit: S. (2) (2') (2'') 45' i. i. i.

uno edidit: Σ. κατέβη (Ο. κατέβην) καταμαθεῖν κ.τ.έ., invito Hebraeo. Origen. apud Mai. *C. A.*, T. IX, p. 404 enarrat:

ἡ κατὰ Σύμ., κατέβη μαθεῖν (καταμαθεῖν Opp. T. III, p. 100) εἰ
ἡ φάρυγξ (φάραγξ *ibid.*) τοῦ βίου ὁπώρας ἔχει. ²⁵ Nobil.,

et sine titulo Mat. ²⁶ Nobil., Mat. Theodoret.: Σ. ἡ
 ψυχὴ μου ἠπώρησέ με. Syro-hex. affert: Σ. οὐκ οἶδα, ἡ ψυχὴ

(لا نبحا) (يا فعلا) (مك) (μou).

11 (12). שְׁמַתִּי מִרֶכֶב עִמִּי נָדִיב. *Reddiderit me* (tanquam) *currus comitum principis*. Ο'. ἔθετό με ἄρματα Ἀμιναδάβ. 'Α. . . ἄρματα λαοῦ ἐκουσιαζομένου [ἄρχοντος].²⁷ Σ. ἡ πόρθησέ με ἀπὸ ἄρμάτων λαοῦ ἡγουμένου.²⁸ Ε'. ἔθου με εἰς ἄρματα λαοῦ ἡγουμένου.²⁹ Θ. . . λαοῦ μου ἐκουσιαζομένου.³⁰

12 (vii. 1). שׁוּבִי הַשּׁוֹלְמִית. *Revertere, re-* *vertere, Sulammitis*. Ο'. ἐπίστρεφε, ἐπίστρεφε, ἡ Σουναμίτις. 'Α. ἐπίστρεφε, ἐπίστρεφε, εἰρηνεύουσα.³¹ Σ. . . ἡ ἐσकुλευμένη.³² Ε'. . . εἰρηνεύουσα.³³

נִחַנְתִּי. *Spectemus te*. Ο'. ὀψόμεθα ἐν σοί. ('Α.) δραματισθόμεθα.³⁴

CAP. VII.

1 (2). בְּשׁוֹלְמִית מִיְּהוֹדָה. *Cur spectetis Sulam-* *mitidem?* Ο'. τί ὄψεσθε ἐν τῇ Σουναμίτιδι; 'Α. τί δραματισθήσεσθε ἐν εἰρηνεύουσῃ;¹ Σ. . . τὴν ἐσकुλευμένην.²

בְּמַחֲלֵת הַמְּחֻנִּים. *Tanquam choream duorum* (saltantium) *agminum*. Ο'. ἡ ἐρχομένη ὡς χοροὶ τῶν παρεμβολῶν. Σ. ἐν τρώσεσι τῶν παρεμβολῶν.³ 'Αλλος διερχομένην ὡς χορὸν τῶν παρεμβολῶν.⁴

1 (2). נָדִיב. *Principis*. Ο'. Ναδάβ. 'Α. ἀρχοντος.⁵ *Aliter*: 'Α. ἐκουσιαζομένου.⁶ Σ. ἡγεμόνος.⁷

חֶמְקִי. *Ambitus*. Ο'. ρυθμοί. 'Α. (s. Σ.) σύν-
δεσμοί.⁸

מְעַשֵּׂה יָדָיו אָמֵן. *Opus manuum artificis*. Ο'.
ἔργον ✕ Πάντες χειρῶν ✕ τεχνίτου.⁹

2 (3). עֶרְבַת. *Acervus*. Ο'. θημωνία. Σ. ὡς
σωρός.¹⁰

4 (5). בְּרִכּוֹת. *Piscinae*. Ο'. ὡς λίμναι. Σ. (ὡς)
κολυμβήθραι.¹¹

בְּהֶשְׁבֵּן. *In Hesbon*. Ο'. ἐν Ἑσεβών. 'Α. ἐν
ἐπιλογισμῷ.¹²

בַּת־רַבִּים. *Bath-rabbim*. Ο'. θυγατρὸς πολλῶν.
Σ. θυγατέρων πλήθους.¹³

דַּמַּשֵּׁק. *Damasci*. Ο'. Δαμασκού. 'Α. ἀπο-
βλήτων.¹⁴

5 (6). תִּלְתָּ רֹאשִׁי אֶת־צִנְחִי מִלֶּךְ אֶת־רֶגְלִי מִן־בְּרִיחִים. *Et coma capitis tui est tanquam purpura: rex* *captus est in canalibus* (cincinnis). Ο'. καὶ πλόκιον ('Α. Σ. ἐμπλόκιον¹⁵) κεφαλῆς σου ὡς πορφύρα βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς. 'Α. . . ὡς πορφύρα βασιλέως δεδεμένου βερα-
τεῖμ.¹⁶ Σ. καὶ ἡ διακόσμησίς σου ὡς πορφύρα βασιλέως περιδεδεμένη εἰλήμασι.¹⁷

6 (7). אֶת־הַבָּהָה בְּתַעֲנוּגִים. *O amor, in deliciis*. Ο'.

²⁷ Theodoret. Opp. T. II, p. 134: Διδάσκει δὲ ὡς ἐν τῷ ταῦτα ποιῶν, καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῖς ἄλλοις προσφέρειν ἀνθρώποις, ἄρμασιν Ἀμιναδάβ περιέπεσαν, ἡ ὡς ὁ Σ. ἡρμήνευσεν, ἄρμασι λαοῦ τοῦ ἡγουμένου, ἡ ὡς ὁ 'Α., ἄρμασι λαοῦ ἱκούσ. ἀρχοντος. Ubi casus tertius ἄρμασι ad nexum orationis pertinet, non ad ipsas interpretum lectiones. Montef. tamen dedit: 'Α. ἄρμασι κ.τ.έ. ²⁸ Theodoret. Opp. T. II, p. 136. Montef. ex altero Theodoreti loco edidit: Σ. ἄρμασι λαοῦ τοῦ ἡγ. ²⁹ Nobil. (qui ἄρμα legit), Mat. Syro-hex. affert: Σ. [immo Ε'.] ἔθου με εἰς ἄρματα λ. ἡγ. (ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ ܕܠܐܘܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ). ³⁰ Syro-hex. ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ ܕܠܐܘܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.

³¹ Theodoret, Reg. unus. Nobil., Mat.: 'Α. ἡ εἰρηνεύουσα. Origen. apud Mai. ibid. p. 405: 'Ακ. καὶ ἡ Ε' ἔκδοσις τὸ Σου-
λαβίτις (sic) ἐξέδωκαν, εἰρηνεύουσα γάρ. ³² Nobil., Mat., Origen. ³³ Reg. unus ex Procopio. ³⁴ Schol. apud Nobil., Mat. Cf. ad Cap. vii. 1.

CAP. VII. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex., qui solus in textu habet ὀψόμεθα, in marg. affert: 'Α. τί ὄψεσθε ἐν τῇ Σουναμίτιδι

(ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ ܕܠܐܘܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ); ubi aut 'Α. delendum, ut sit alia lectio, aut pro eo scribendum Θ. ² Nobil., Mat.

³ Idem in continuatione. ⁴ Idem quasi scholium affert. ⁵ Theodoret. Cf. ad Cap. vi. 11. ⁶ Cod. 252. Syro-hex. ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ. Nobil. quasi scholium affert. ⁷ Nobil., Mat., Theodoret. Cod. 252 affert: Σ. ἡγεμόνος Ἐνάδ (sic). Syro-hex. ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ. ⁸ Cod. 252 affert: 'Α. σύνδεσμοι. Syro-hex. autem: ܡܥܬܐ ܠܥܪܡܐܬܐ. Cf. Job. xli. 6 in Syro-hex. ⁹ Sic Syro-hex. in textu. Vox χειρῶν habetur in Comp., Ald., Codd. III, 23, 106, 147, aliis. ¹⁰ Nobil., Mat. ¹¹ Idem. ¹² Theo-
doret.: ὁ Ἀκ. ἀντὶ τοῦ Ἑσεβών ἐπιλογισμὸν τίθεικε. ¹³ No-
bil., Mat. ¹⁴ Mat., Codd. 161, 248. ¹⁵ Cod. 252. Sic sine nom. Mat., Cod. 161.

¹⁶ Cod. 252, et sine nom. Mat., Cod. 248. Nobil. affert: Schol. δεδεμένη βερατεῖμ. ¹⁷ Cod. 252. Nobil., Mat. (qui βασιλικὴ pro βασιλέως legit), et Cod. 248 (qui περιδεδεμένους habet) quasi scholium affe-
runt. Fortasse verba, καὶ ἡ διακόσμησίς σου, ad explicationem

ἀγάπη, ἐν τρυφαῖς σου. 'Α. θυγάτηρ τρυφῶν. "Αλλος ἀγαπητὴ ἐν σπατάλαις.¹⁹

7 (8). וְזֹאת קוֹמָתוֹ. Haec statura tua. Ο'. τοῦτο μέγεθος σου. 'Α. αὕτη ἀνάστασις σου. Σ. αὕτη ἡλικία σου.¹⁹

8 (9). אֶחָת בְּסִנְיָו. Prehendam ramos ejus. Ο'. κρατήσω τῶν ὕψων αὐτοῦ. 'Α. κρατήσω τῶν ἐλατῶν αὐτοῦ.²⁰ Σ. τῶν βαῖων (αὐτοῦ).²¹

9 (10). הוֹלִיךְ לְרוּדֵי לְמִישְׁרַיִם. Quod defluit dilecto meo recta (blande). Ο'. πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῶ μου εἰς εὐθύτητα. Σ. ἀρμόζων τῷ ἀγαπητῷ μου εἰς εὐθύτητα.²²

דֹּבֵב שִׁפְתֵי יְשֵׁנִים. Perreptans labia dormientium. Ο'. ἱκανούμενος χεῖλεσί μου καὶ ὁδοῦσιν. 'Α. . . χεῖλεσι καὶ ὁδοῦσι. Σ. προστιθέμενος χεῖλεσι . . .²³

12 (13). אִם-פִּלְלָהּ. Si pullulaverit. Ο'. εἰ ἡνθησεν. 'Α. Σ'. εἰ ἐβλάστησεν.²⁴

הִנְנִי. Floruerint. Ο'. ἡνθησαν. 'Α. ἡνοιξαν.²⁵

13 (14). הַיָּשִׁימִים גַּם-יְשֵׁנִים. Tam recentes quam veteres. Ο'. νέα πρὸς παλαιά, ✠ Σ. ὅσα ἔδωκέ μοι ἡ μήτηρ μου ✠.²⁶

לִךְ שָׁכַנְתִּי. Recondidi tibi. Ο'. ἐτήρησά σοι. 'Α. Σ. ἀπέκρυψά σοι.²⁷

CAP. VIII.

1. כִּי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי. Quis dabit te sicut fratrem

mihi? Ο'. τίς δόξῃ σε, ἀδελφιδέ μου; 'Α. τίς δώσει σε ὡς ἀδελφὸν ἐμοί;¹

1. וְיִשְׁקֶנֶה בְּחוּץ אֶחָדֶיךָ. Ut inveniam te foris, et deosculer te. Ο'. εὐρουσά σε ἕξω φιλήσω σε. Σ. ἵνα εὐρουσά σε ἕξω φιλήσω σε.² Ε'. εἰρήσω σε ἐν ἀγρῷ, φιλήσω σε.³ "Αλλος" εὐρήσω σε ἐν ἀγορᾷ, φιλήσω σε.⁴

וְלֹא-יִבְזוּ לִי. Et non despiciant me. Ο'. καίγε οὐκ ἐξουδενώσουσί μοι. Σ. καὶ μηδεὶς ἐξευτελίσῃ με. Ε'. καὶ οὐκέτι μυκτηρίσουσί με.⁵

2. תִּלְמְדֵנִי. Docebis me. Ο'. — καὶ εἰς ταμεῖον τῆς συλλαβούσης με ✠ διδάξεις με ✠.⁶

מִיַּין הַרְחַק. De vino condituræ. Ο'. ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ. Σ. . . ἡρτυμένου.⁷

4. Ο'. ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. Alia exempl. ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ.⁸ "Αλλος" ἐν ταῖς δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας.⁹

5. בְּן-הַמִּדְבָּר. E deserto. Ο'. λευκανθισμένη. Οἱ λοιποί. ἐκ τῆς ἐρήμου.¹⁰

כִּתְּלֵנִי. Inniça. Ο'. ἐπιστηριζόμενη. Σ'. ἐπεριδομένη.¹¹

בְּתַת הַתַּפַּח עוֹרְרֵנִי. Sub illa malo incitavi te. Ο'. ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. 'Α. ὑποκάτω τοῦ μῆλου ἐξήγειρά σε. Σ. ὑπὸ τὴν μηλέαν . . .¹²

pertinent, ut Symmachi lectio sit: καὶ τὸ ἐμπλόκιον τῆς κεφ. σου ὡς πορφύρα κ. τ. ε. ¹⁹ Nobil., Mat. Lectio anonyma est Symmachi, ut videtur, coll. Hex.^a ad Eccles. ii. 8.

¹⁹ Nobil., Mat., Cod. 248. Duo posteriores ἀνάπανσις pro ἀνάστασις legunt. ²⁰ Theodoret. ²¹ Nobil., Mat.

²² Idem. Syro-hex. affert: ✠ וְזִנְיָם חֲסִידָא ✠.

²³ Nobil., Mat. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Sic Syro-hex. in textu, invitis Hebraeo et Graeco edito. Eadem tamen leguntur in Codd. 23, 253, absente nota hexaplati. ²⁷ Nobil., Mat.

CAP. VIII. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex. וְכִי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי. ² Nobil., qui addit: Alius interp. ἐν ἀγρῷ. Mat. affert: Σ. ἵνα εὐρουσά σε φιλήσω σε ἐν ἀγρῷ. Ab utroque discedit Syro-hex. וְכִי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי; h. e. ni fallor: Σ. ὅπου εὐρουσά σε ἐν

ἀγρῷ καταφιλήσω σε. ³ Syro-hex. וְכִי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי.

✠ וְכִי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי. ⁴ Nobil., et sine titulo Mat. ⁵ Syro-hex.

✠ וְכִי יִתֶּנָּה כְּאָח לִי. Ad Symmachum cf. Hex. nostra ad Psal. cxxii. 4. Zech. iv. 10. Minus probabiliter Nobil., Mat.: 'Α. οὐκέτι μυκτηρίσουσί (s. μυκτηριούσι) με. Σ'. καὶ μηδεὶς ἐξευτελίξῃ με. ⁶ Sic Syro-hex.

Ed. Rom. tantummodo habet, καὶ εἰς ταμεῖον τῆς συλλαβούσης με; sed Ald., Codd. 23, 147, 157, 159 addunt, διδάξεις με. ⁷ Nobil., Mat. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, alii tantum non omnes, et sine obelo Syro-hex.

⁹ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. Cf. ad Cap. ii. 7. ¹⁰ Syro-hex. ✠ בְּנֵי-הַמִּדְבָּר. "Schol. adjungit ἐκ τῆς ἐρήμου."—Nobil. Sic Mat. in marg. Solus Comp. pro λευκανθισμένη, ἀπὸ ἐρήμου legit, ex ingenio, ut videtur. ¹¹ Nobil., Mat. ¹² Idem. Ad

-

μένη) ἐν κήποις, ἐξέδωκεν ὁ δὲ Σ., ἡ κατοικοῦσα (ὁ δὲ Σ.,

13. מְקַשְׁבִּים. *Attendant.* Ο'. προσέχοντες. Σ. | 14. רִשְׁמִים. *Aromaticum.* Ο'. [τῶν] ἀρωμάτων.
 ἀκροώμενοι.³³ | Σ. ἡδυσμάτων.³³

καθημένη Opp. T. III, p. 104) ὡς λέγεσθαι τὰ πρῶτα πρὸς τὴν
 νύμφην καθήμενην παρὰ τοῖς ἰδίοις καρποῖς. Minus probabiliter
 Nobil, Mat.: Σ. οἱ καθήμενοι. ³³ Syro-hex. ܡܥܬܐ.

ܡܥܬܐ. Nobil, Mat. sine nom. afferunt: ἀκροῶνται.
³³ Schol. apud Nobil, Mat.

J E S A I A S.

IN LIBRUM JESAIÆ

MONITUM.

“VETERUM interpretum lectiones in Jesaiam bene multas nondum observatas repræsentamus; prius editas passim restituimus, ope MSS. et Edd. quorum catalogus subjicitur.

“Codex RR. PP. Jesuitarum [Collegii Ludovici Magni; olim Renati Marchali, nunc Romæ in Vaticano, teste Parsonsio, cujus est Cod. XII], VIII circiter sæculi, cujus specimen dedimus in *Palaeographia Graeca* [p. 224]; estque egregiae notae, unciali caractere descriptus cum accentibus et spiritibus a prima manu [‘a posteriore, ut videtur, manu.’—*Parsons.*]. Qui complectitur omnes Prophetas, nempe duodecim minores primum, deinde quatuor majores, cum variis lectionibus veterum interpretum in margine, et notis Hexaplorum in textu, praecipue autem in Jesaia, Jeremia, et Ezechiele; nam in reliquis paucula observantur. Eo olim usus est Joannes Curterius, qui Procopii in Jesaiam Commentarium passim mutilum edidit, et Graecum Jesaiae textum ad hujus MS. fidem publicavit, additis etiam notis marginalibus et variis interpretum lectionibus, ut in eodem codice exprimebantur. Verum in lectione saepe lapsus est, ut monetur in Notis infra. Ejusdem codicis, rogante Eminentissimo Card. d’Estrées, nobis ad dies quatuor dumtaxat copiam fecerunt RR. PP. Jesuitae; indeque multa ad Jeremiam et Ezechielem excerptimus. Lapsus Curterii non paucos sarcivimus, majorem in eo operam posituri, si per tempus licuisset. [Cf. Montefalconii *Palaeogr. Gr.* p. 225; Blanchini *Vindiciae Script. Canon.* p. clviii; Stroth in *Eichhornii Repertorio* etc., Tom. VIII, p. 189.]

“Codex Reg., num. 1935, olim 189I, X sæculi, membranaceus, initio mutilus; incipit enim a Cap. xxvi. 12. Est Catena in Jesaiam.

“Codex Reg., num. 2437, X sæculi, membranaceus. Est item Catena.

“Codex Reg., num. 1892, bombycinus, XII sæculi. Est Catena in omnes Prophetas.

“Codex alius Reg., XIII sæculi, qui incipit a Cap. xxv, desinit in Cap. xli.

“ Lectiones Codicis Barberini [Parsons. Cod. 86] ad Capp. xxvii, xxviii Jesaiae, a Briano Waltono cusae [in Bibl. Polygl. Tom. VI, p. 131].

“ Codex vetustissimus Sangermanensis Commentariorum Hieronymi in Jesaiam. [Montef. ad Cap. i. 22 ait: ‘Codex noster VIII vel IX saeculi, Langobardicis literis scriptus, qui Graeca ut plurimum accurate repraesentat.’]

“ Eusebii Commentarii in Jesaiam [in *Collectione Nova Patrum* etc., Tom. II, pp. 347–593], et Ejusdem Demonstratio Evangelica [Parisiis, 1628].

“ Basilius in Jesaiam, cujus Commentarius ad Cap. xvi tantum pertingit [Opp. Tom. I, pp. 378–617].

“ Hieronymus in Jesaiam [Opp. Tom. IV, pp. 1–832], et Ejusdem Epistola ad Damasum [XVIII juxta Vallarsium, Opp. Tom. I, pp. 45–64, ubi exponit visionem Cap. vi. 1–8].

“ Theodoretus in Jesaiam [Opp. Tom. II, pp. 165–402].

“ Procopius in Jesaiam, editus a Joanne Curterio [Parisiis, 1580, ex unico exemplari, eoque multis in locis mutilo et corrupto].

“ Augustinus de Doctrina Christiana, Cyrillus Alexandrinus, Philastrius Brixienis, [Epiphanius], in aliquot locis.”—MONTEF.

Parsonsius hunc librum duplici Appendice instruxit. Prior continet lectiones veterum interpretum, maxime e Cod. XII supra memorato, aut ineditas, aut minus emendate editas, pauculas e Cod. 93 (Mus. Brit. i. D. ii), plures et majoris momenti inde a Cap. xxviii e Cod. 86, qui est notissimus Cardinalis Barberini, a Waltono in *Prolegom. ad Bibl. Polygl.* IX, 42 descriptus. Continet Jesaiam, Jeremiam, Ezechielem, et Prophetas minores, scriptus caractere antiquo, sed ligato, cum lectionibus marginalibus ex Aquila, Symmacho, et Theodotione.—Altera Parsonsii Appendix pro titulo habet: “Collatio Codicis Chisiani III (Holmes. 88) cum Ed. Rom. ad librum Jesaiae. Notandum est lectiones eas, quibus cum Cod. Chisiano II (Holmes. 87) consentit, necnon quae in Montefalconii Hexaplis inveniuntur, esse omissas.” Codex est membranaceus, transcriptus, ut videtur, anno 880, characteribus non uncialibus, sed majusculis et minusculis. Continet quatuor Prophetas majores cum Baruch et Habacuc. Margini adscriptas habet versiones Aquilae et ceterorum, quas quidem in priore operis parte (Capp. i—xxvii) rariores exhibet Parsonsius; a Cap. xxviii vero ad finem libri adeo ampla est horum fragmentorum ex uno codice collectio, ut omnes undequaque prius corrasas lectiones tam numero quam pondere facile exsuperet. Tantam autem materiam, ad hunc diem in vasto et paucis parabili thesauro Oxoniensi infructuose reconditam, in lucem protraxisse, et in usus studiosorum hominum quotidianos cogisse, nostri operis non contemnendum meritum erit.

Praeter codices memoratos alii fere undecim sunt, si non hexaplares, certe recensionem a textu LXXviri genuino recedentem, et partim quidem ad Hebraeum archetypum accommodatam, partim vero perspicuitatis, vel etiam merae concinnitatis causa mutatam, miro consensu prae se ferentes. In catalogo Holmes-Parsonsiano numerantur 22, 36, 48, 51, 62,

90, 93, 144, 147, 233, 308; quibus ad summam aggregant se Chrysostomus, Theodoretus, et lectiones anonymae hic illic in margine versionis Syro-hexaplaris, caractere medio inter Estranghelum et Maroniticum (cf. Ceriani in *Monum. S. et P.*, Tom. I, p. vii) exaratae. Hanc recensionem cum Luciana unam eandemque esse opinatur Ceriani, quam quidem in Prophetis exhibent Codd. 22, 36, ceteri supra memorati; in Pentateucho autem et libris historicis Codd. 19, 82, 93, 108, cum Chrysostomo et Complutensi in quibusdam locis. Ejusdem recensionis sunt fragmenta Jesaiae Syra hactenus inedita (Cap. xxviii. 3—17. xlii. 17—xlix. 18. lxi. 11—23), quae exstant in foliis 74—87 Codicis Mus. Brit., “Addit. MSS. 17,106;” quaeque versionis cura Philoxeni episcopi Mabugensis confectae* tribuit Ceriani, qui proximo anno, ut per literas nos certiores fecit, tam ea quam alia paris materiae fragmenta publici juris facturus est.

De Codice Syro-hexaplati Ambrosiano (nobis A.), qui in hoc libro lectionibus marginalibus multo paucioribus quam in ceteris tam editis quam edendis instructus est, hoc tantum monendum: unius folii 188 (Cap. xlix. 1—l. 4) marginem esse truncatum, ut tamen reliquiae ejus hic illic supersint. Quae autem desiderantur optime supplet alter codex (C.), qui est Viri honorabilis Roberti Curzon. Hujus collationem fecit anno proxime praeterito, dum in Anglia commoraretur, Ceriani noster; quem de eo propriis verbis audire disserentem, lectoribus nostris haud ingratum fore pro certo habemus. Sic igitur ille per literas 30 Julii 1867 datas:—

“C. Codex Hon. Roberti Curzon, caractere Estranghelo, membranaceus. Altus est ex *metrica* mensura centim. 27, latus 18. Novem quinternionibus constabat, sed nunc deest primus quinternio, complectens Capitula, et Cap. i. 1—iv. 4 ܠܘܕܝܢܝܬܝܢ inclusive. Est saeculi VIII, atque manu diversa ab ea ceterorum codicum Syro-hexaplarium Bibliothecae Ambrosianae, Musei Britannici, et Bibliothecae Imperialis Parisiensis, licet in litera P scribenda in Graecis vocibus cum Codice 4 Regum Parisiensi conveniat, ut ductum addat P. Codex vix cedit correctione Codici Ambrosiano, sed quod opportunum maxime accidit, ex ejus conditione apparet independentem esse ab immediato archetypo Codicis Ambrosiani. Cum vero vix discrepet ab eo, et solum in rebus secundariis, magni momenti testimonium praebet pro fide qua textus Pauli Telensis conservatus fuerit in utroque libro. Uterque tamen, nisi erro, ex Jacobi Edesseni tractatione de erroneo ܠܘܕܝܢܝܬܝܢ pro Graeco IIHHH, hujus correctionem recepit, ut utique mutaret in ܠܘܕܝܢܝܬܝܢ, cui saepe C. addidit Graecum HEHE, quod illi uni proprium... Ceterum gratiae maximae agenda Hon. Roberto Curzon, qui intercedente Doctore Antonio Panizzi, emerito Directori Musei Britannici, mihi liberaliter concessit codicem conferendum cum meo apographo Codicis Ambrosiani; quam collationem ut perficerem officia sua contulerunt etiam Doctores Carolus Rieu et Guilelmus Wright, uterque a MSS. Musei Britannici.”

* Hujus versionis mentionem facit Syrus noster in etc., Tom. III, p. 175 sq. parum fideliter descripto, a Mid-deldorpfo vero penitus omisso. Vide nos ad loc.

Gregorii Bar Hebraei Scholia in Jesaiam edidit Otto F. Tullberg, Upsalae, 1842; quae tamen lectiones hexaplares nullas suppeditant.

Quod reliquum est, de opere Montefalconiano a P. L. B. Drach Parisiis 1857-1863 cum accessionibus quibusdam repetito unum hic incidit monendum. Scilicet Vir doctus ad Jesaiam, Jeremiam, ceterosque prophetas, lectiones nonnullas ex annotatione critica Lamberti Bosii ad *V. T. ex Versione LXX Interpretum*, Franeq., 1709, excerptas, pro genuinis Aquilae et ceterorum reliquiis sine suspitione venditavit. Et primum quidem eas in notas tantum recondidit; postea vero audacior factus inde a Cap. lvii in textum inferre non dubitavit, ad v. 13 istius cap. monens: "Graeca Symmachi hujus stichi et proxime sequentis, quae ignorabant Drusius et Montef., nobis suppeditavit L. Bos; et hic adjecimus." Ignorabant sane, et ignorare debebant; nam dictae lectiones non sunt nisi Hieronymi Latinae a viro quodam docto Graecitate donatae; quod cuivis unum tantummodo locum, Cap. xl. 14, adeunti sponte patebit. Falsarius autem iste non Bosius erat, qui linguam magis callebat quam ut ἀνέχων pro ἀνεχόμενος, Cap. i. 14, poneret; sed, ni fallimur, Editor anonymus Bibliorum Graecorum Francofurti anno 1597 excusorum, cujus scholia a se compilata esse Bosius profitetur.

JESAIAS.

CAPUT I.

1. עַל־יְהוּדָה וְיִירוּשָׁלַם. *De Juda et Jerusalem.*

Ο'. κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Ἱερουσαλήμ.

Σ. περὶ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. Θ. κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ.¹

בְּיָמֶי. *In diebus.* Ο'. ἐν βασιλείᾳ. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἡμέραις.²

2. יְהוָה. *Jova.* Ο'. κύριος. IIIII.³

יְדַלְתִּי. *Educavi.* Ο'. ἐγέννησα. Σ. Θ. ἐξέθρεψα.⁴

3. עַמִּי. *Populus meus.* Ο'. καὶ ὁ λαός με. 'Α. Θ. (ὁ λαός) μου.⁵

4. כְּבֹד. *Onustus.* Ο'. πλήρης. Σ. βεβαρημένον.⁶

זֶרַע מְרִיעִים. *Genus maleficorum.* Ο'. σπέρμα πονηρόν. Οἱ Ι'. (σπέρμα) πονηρευομένων.⁷

בְּנֵים מִשְׁחִיתִים. *Filii perditæ agentes.* Ο'. υἱοὶ ἄνομοι. Οἱ λοιποὶ υἱοὶ διαφθείροντες.⁸

CAP. I. ¹ Hieron.: "Pro eo quod nos ex Hebræo ver-
timus, *super Judam et Jerusalem*, LXX et Theod. inter-
pretati sunt, *contra Judæam et Jerusalem*. Sym. more
suo manifestus, *de Juda et Jerusalem*, ut nec prospera,
nec adversa velit titulo demonstrari." Eusebii lectio, Σ.
ὑπὲρ τῆς Ἰουδαίας κ.τ.δ. a Montef. huc temere relata, per-
tinet ad Cap. ii. i. ² Sic tacite Montef. Syro-hex. .ל. *ל. חסד*.

³ "Sic ad vocem κύριος annotare ad
marginem solet MS. RR. PP. Jesuitarum, quando scilicet
יהוה in Hebræo legitur. Hoc modo nominis τετραγράμμου
literæ Hebraicæ figurantur."—*Montef.* Syrus noster
Graecum IIIII passim in hoc libro per *o-o* offert, sed in
aliis extra Jesaiam locis (de quibus vid. Ceriani in *Monum.*
S. et P., T. II, p. 110) per *o-o*, semel (Exod. xxix. 11)
appicto Graeco, interdum praeposito *o* vel *o*. Error
duplensis I pro diversis literis Hebraeis inde ortus esse
videtur, quod in MSS. litera Yod interdum ita producatur,
ut *o* Vav fere aequalis sit. Syrus igitur interpretes, qui
o-o posuerit, Graecam scripturam fideliter imitatus est;
qui autem in *o-o* mutaverit, is literas Hebraeas callebat
quidem, sed aut veram nominis יהוה scripturam ignorabat
(quæ Ceriani esse sententia), aut errorem archetypi sui
corrigere noluit.—"Codex C. hic mutilus est, sed ipse
quoque semper habet *o-o*, excepto Cap. lv. 7, ubi
Cod. A. in marg. primo *o-o*, deinde *o-o*, Cod. C.

in marg. *o-o*; ut appareat alibi correxisse, cum
seorsim *o-o* occurrebat, hic vero, ubi in unam lectionem
coalescebat cum voce praecedenti, intactum reliquisse.
Ceterum saepissime hic codex lectioni *o-o* subjecit
Graecas literas HEHE (sic) H pro I sumpto, ut factum
etiam in systemate vocalium Syrarum ex Græco, propter
obtinentem Graeci H pronuntiationem."—*Ceriani*. Ut
chartæ parcamus, usum constantem tam Codicis Jes.
quam interpretis Syro-hex. hic semel monuisse sufficiat.

⁴ Curter. e Cod. Jes. Hieron.: "*Filios genui et exaltavi.*
Pro quo Sym. et Theod. ita verterunt: *Filios enutriti et*
exaltavi." ⁵ Curter., qui per incuriam ad *me* in verbis,
Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, refert. Hinc Montef. perverse
affert: 'Α. Θ. Ἰσραὴλ δέ μου οὐκ ἔγνω. Hieron.: "*Israel*
non cognovit, populus meus non intellexit." Pro quo soli
LXX transtulerunt: *Israel autem me non cognovit, et*
populus me non intellexit." ⁶ Syro-hex. *o-o*.

"Οἱ λοιποὶ βεβαρημένοι, supple *o-o*. Ex Curterio."—
Montef. Immo Curter. βεβαρημένοι sine titulo affert.

⁷ Hic quoque Curter. e Cod. Jes. *πονηρευομένων* sine indice
affert; sed diserte testatur Montef. ipsum codicem Οἱ Ι'.
præfixum habere. Hieron.: "LXX pro *semine nequam,*
semen pessimum; quod ceteri sequentes, Hebraicum *ME-*
REIM interpretati sunt, *pessimorum.*" ⁸ Hieron.:

"Reliqui consona voce dixerunt, *fili corrupti,* id

4. עָזְבוּ אֶת־יְהוָה נִאֲצוּ אֶת־קְדוֹשׁ. *Dereliquerunt Jonam, spreverunt Sanctum.* Ο'. εγκατελίπατε τὸν κύριον, καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον. Σ. κατέλιπον τὸν κύριον, διέσυρον (fort. διέσυραν) τὸν ἅγιον.⁹

נָזְרוּ אָחוֹר. *Recesserunt retrorsum.* Ο'. Vacat.

✠ 'A. Σ. Θ. ἀπηλλοτριώθησαν εἰς τὰ ὀπίσω.¹⁰

5. קִרָּה. *Defectionem.* Ο'. ἀνομίαν. Θ. ἔκκλισιν.¹¹

לְחִלִּי. *In aegritudine.* Ο'. εἰς πόνον. 'A. (εἰς) ἀρρώστημα. Σ. (εἰς) νόσον.¹²

6. מִצְּהַר־רֶגֶל. *A planta pedis.* Ο'. ἀπὸ ποδῶν.

'A. ἀπὸ ταρσοῦ ποδός. Σ. Θ. ἀπὸ ἰχνους ποδῶν.¹³

אֵין־בּוֹ מָחַם. *Non est in eo sanitas.* Ο'. Vacabat.

✠ 'A. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὀλοκληρία.¹⁴

Σ. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὑγίης.¹⁵

פָּצַע וַתְּבוֹרָה וּמִכָּה מַרְיָה לֹא־זָרוּ וְלֹא חָבְשׁוּ

וְלֹא רָכְבָּהּ בִּשְׂמֹן. *Vulnus et vibex et plaga*

recens; non sunt expressa, nec obligata, nec

emollitum est (vulnus) oleo. Ο'. οὕτε τραῦμα,

οὕτε μῶλωψ, οὕτε πληγὴ φλεγμαίνουσα· οὐκ

ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι, οὕτε ἔλαιον, οὕτε κα-

ταδέσμως. 'A. . . μύτωσιν . . .¹⁶ Σ. ἀλλὰ τραῦμα καὶ μῶλωψ καὶ πληγὴ κρούσματος, οὕτε σφιγγομένη, οὕτε ἐπιδεννομένη, οὕτε ἀπαλυνόμενη ἑλαίῳ.¹⁷

9. צָבָאוֹת. Ο'. σαβαώθ. 'A. στρατιῶν. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.¹⁸

10. תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ. *Legem Dei nostri.* Ο'. νόμον θεοῦ. Οἱ Γ'. νόμον θεοῦ ἡμῶν.¹⁹

11. שָׂבַע־תִּי. *Satur sum.* Ο'. πλήρης εἰμί. 'A. Σ. ἐμπέπλησμαι.²⁰

13. קָרָא מִקְרָא לֹא־אוּכַל. *Convocationem concionis non possum ferre.* Ο'. καὶ ἡμέραν μεγάλην ('A. κλητὴν) οὐκ ἀνέχομαι. Σ. κλητὴν ἐπικλησιν οὐκ ἀνέξομαι. Θ. κλητὴν ἐπικλητον οὐκ ἀνέχομαι.²¹

14. לְטַרַח. *In molestiam.* Ο'. εἰς πλησμονήν. 'A. Σ. Θ. εἰς ἐνόχλησιν.²²

נִלְאִיתִי נֶשֶׁא. *Taedet me tolerare.* Ο'. οὐκέτι ἀνήσω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. 'A. laboravi sustinens.²³ Σ. ἐκοπώθην ἱασκόμενος.²⁴

est, διαφθείροντες, qui naturae bonum suo vitio perdiderunt.”⁹ Theodoret. ¹⁰ Curter. affert: ✠ 'A.

ἀπηλλοτρ. εἰς τὰ ὀπίσω. S. Basil. et Theodoret. Theodotioni lectionem tribuunt. Denique Syro-hex. א. א. .

✠ א. א. א. Eadem sub aster. habent Codd. 22, 48, et sine aster. Comp., Ald., Codd. 36, 51, alii.

¹¹ “Eκκλινιν ex Latino factum; nam Hieron. ait Theodotionem vertisse, declinationem.”—Montef. Recte. Cf. Hex. ad Jerem. xxviii. 16.

¹² Curter. Huc referenda videtur lectio Syri nostri: ✠ א. א. א. quae ad vocab. א. א. א. (v. 6) in codice appicta est. Verum vidit (ante nos in *Otio Norvic.* p. 31) Bernstein. in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, T. IV, p. 200.

¹³ Syro-hex. א. א. א. Cf. Hex. ad Psal. xxxvii. 4. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxvii. 23. Curter. post ἀπὸ in marg. affert: Σ. Θ. ἰχνους. Praeterea Parsons. e Cod. 93 exscripsit: Θ. Σ. ἀπὸ ἰχνους ποδῶν.

¹⁴ Syro-hex. in marg. ✠ א. א. א. Cf. Hex. ad Psal. xxxvii. 4. Clausula legitur in Ed. Rom., sed deest in Codd. III, 26, 49, aliis, et Syro-hex. Habet in marg. Cod. XII, et in textu sub aster. Cod. 48.

¹⁵ Theodoret., Procop. ¹⁶ Hebraea א. א. א. Hieron.

vertit, nec curata medicamine, notans: “Quod Aq. inter-

pretatus est μύτωσιν, linteola videlicet, quae ad exsiccandam saniem, et purulentias extrahendas injiciuntur vulneribus.” Cf. Hex. ad Job. v. 18. Jesai. xxx. 26. lxi. 1.

¹⁷ Theodoret. Procop. affert: Σ. ἀλλὰ τρ. καὶ μ. καὶ πληγὴ, τραύματος οὐ σφιγγομένου, οὐδὲ ἐπιδεννομένου, οὐδὲ ἀπαλυνομένου ἑλαίῳ. Unde haec, οὕτε ἐπιδεννομένη, quae aberant, in lectione Theodoreti supplevimus. (Formam insolentiorē ἐπιδέννομαι pro ἐπιδέομαι ne scribae imputemus, prohibet Philoxeni Glossa: Ὑποδέννομαι, calceor.)

¹⁸ Curter., qui στρατεῖαν habet. ¹⁹ Idem. Syro-hex. א. א. א. νόμον θεοῦ ὑμῶν (sic).

²⁰ Curter. Syro-hex. א. א. א. Ad vocab. א. א. א. Curter. affert: 'A. κλητὴν. Θ. ἐπικλητον; Syro-hex. vero: 'A. κλητὴν (א. א. א.). Σ. ἐπικλησιν (א. א. א.).

²² Curter. Syro-hex. affert: א. א. א. ²³ Hieron.

Montef. tentat: 'A. ἐκοπίασα ὑπομένων. “Aquilae Graeca genuina exhibet L. Bos: κεκοπίακα ἀνέχων.”—P. L. B. Drach. Vide nos in *Monito*. Aquila, ni fallor, interpretatus est, ἐκοπίασα φέρειν (s. ὑποφέρειν). Cf. Hex. ad Jerem. xv. 6. xx. 9.

²⁴ Curter. Hieron.: “Sym. ἐκοπώθην ἱασκόμενος, quod est, defeci miserans.” Syro-hex. א. א. א.

א. א. א.

16. **הִלְלוּ הָרֶצֶץ**. *Desinite male agere.* Ο'. παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν. Σ. παύσασθε πονηρεύμενοι.²⁵

18. **לָכֶרֶץ**. *Agile, quales.* Ο'. καὶ δεῦτε ❖ Οἱ Ἰ'. **דָּף** 4.²⁶

עֲשֵׂי רֶחֱלִים. *Si fuerint rubra tanquam coccus.* Ο'. ἐὰν δὲ ὥσιν ὡς κόκκινον. Σ. ἐὰν δὲ πυρραὶ ὥσιν ὡς κόκκινον.²⁷

21. **יָלִין**. *Commorabatur.* Ο'. ἐκοιμήθη. Σ. ἡλίστο.²⁸ 'Α. Θ. αὐλισθήσεται.²⁹

22. **אַרְגֶּנְטוֹן**. *Argentum tuum.* Ο'. τὸ ἀργύριον ὑμῶν. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἀργύριόν σου.³⁰

מִיּוֹדֵי מַיִם. *Vinum tuum dilutum est aqua.* Ο'. οἱ κάπηλοι σου μίσγουσι τὸν οἶνον ὑδάτι. 'Α. συμπόσιόν σου...³¹ Σ. *Vinum tuum mixtum est aqua.*³²

23. **סוֹרְרִים**. *Contumaces.* Ο'. ἀπειθοῦσι. 'Α. ἀφιστάμενοι.³³ Σ. ἀπειθεῖς. Θ. ἐκκλίνοντες.³⁴

כָּלֹו אֹהֲבִים. *Ii omnes amantes.* Ο'. ἀγαπῶντες. 'Α. πᾶς αὐτὸς ἀγαπῶν. Σ. ἅπας ἀγαπᾷ. Θ. πᾶς τις ἀγαπᾷ.³⁵

שְׂלָמִים. *Remuneraciones.* Ο'. ἀνταπόδομα. Σ. ἀμοιβάς.³⁶

23. **אֶלְמָנָה**. *Viduæ.* Ο'. χηρῶν. 'Α. Σ. Θ. χήρας.³⁷

24. **יְהוָה צְבָאוֹת**. Ο'. κύριος σαβαώθ. 'Α. κύριος στρατιῶν. Σ. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων.³⁸

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. *Fortis Israelis.* Ο'. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες Ἰσραήλ. Οἱ λοιποὶ ὁ δυνάστης τοῦ Ἰσραήλ.³⁹

25. **כֶּבֶר סִגְרִי**. *Et eliquabo tanquam chrysocolia scorias tuas.* Ο'. καὶ πυρώσω (alia exempl. add. σε⁴⁰) εἰς καθαρὸν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω. 'Α. καὶ πυρώσω ὡς ἐκλεκτὸν στέμφυλὰ σου.⁴¹ Σ. καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὴν σκωρίαν σου. Θ. καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὸ γιγαρτώδες σου.⁴²

בְּדִילָה. *Stanna tua.* Ο'. ἀνόμους ἀπὸ σοῦ. Οἱ λοιποὶ κασσίτερόν (σου).⁴³

26. **שָׁפַר**. *Restituam.* Ο'. ἐπιστήσω. 'Α. ἐπανάστησω. Σ. Θ. ἀποκαταστήσω.⁴⁴

27. **יְשִׁירָה בְּצִדְקָה**. *Et (cives) ejus ad frugem reversi per justitiam.* Ο'. ἡ ἀίχμαλωση αὐτῆς, καὶ (alia exempl. add. ❖ ἡ ἀποστροφή αὐτῆς) **דָּף** 4⁴⁵ μετὰ ἐλεημοσύνης (Οἱ λοιποὶ δικαιοσύνης)⁴⁶.

29. **יִבְשׁוּ**. *Pudore afficientur.* Ο'. αἰσχυνθήσονται. Θ. καταισχυνθήσονται. 'Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁷

²⁵ Syro-hex. ❖ **וְעָשִׂי רֶחֱלִים**. Curter. affert: Σ. *πονηρεύμενοι*.²⁶ Curter. ²⁷ Idem, ubi *pyrai* scriptum. ²⁸ Sic Cod. Jes., testibus Montef. et Parsons. Mendose Curter.: Σ. *κλίστο*. Praeterea Parsons. e Cod. 24 affert: Σ. *ἡλίστο*.²⁹ Hieron.: "Verbum Hebraicum JALIN, pro quo LXX transtulerunt *dormiuit*, et *requieuit* et *requiescet*... significat; unde et Aq. et Theod. quasi de futuro dicunt."³⁰ Syro-hex. **יָלִין**.³¹ Hieron. Cf. Hex. ad Deut. xxi. 20. Hos. iv. 18. ³² Hieron. ³³ Idem: "Pro *recedentibus* Aq. *recedentes*, Sym. *declinantes* interpretatus est." Pro *recedentes* Graece posuimus *ἀφιστάμενοι*, coll. Hex. ad Psal. lxv. 7. lxvii. 7. ³⁴ Curter. ³⁵ Idem. ³⁶ Montef. ex Hieron., qui ait: "Pro *retributionibus* Symmachus *vicissitudines* vel *ultiones* interpretatus est."³⁷ Syro-hex. **וְשָׁלַם**.³⁸ Curter. affert: Σ. Θ. *χίρας*. Sic in textu Codd. III, XII, 23, 26, alii. ³⁹ Theodoret. ⁴⁰ Hieron.: "Pro *fortis Israel*, quod omnes similiter transtulerunt, soli LXX nescio quid volentes posuerunt: *Vae fortis Israel*." Montef.

indubitanter edidit: Οἱ λοιποὶ ἰσχυρὸς Ἰσραήλ. Sed pro **יְהוָה צְבָאוֹת** Aquilam saltem magis sapit *δυνάστης*; et post **אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**. Codd. 36, 48, alii, cum Theodoreto inferunt: ὁ δυνάστης τοῦ Ἰσραήλ. ⁴⁰ Sic Comp., Codd. III, XII (teste Curterio), 22, 24, 26, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Curter. affert: 'Α. καὶ πυρώσω εἰς ἐκλεκτὸν στ. σου, quod ex Syro-hex. **וְעָשִׂי**.⁴² Hieron. Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 119. Ezech. xxii. 18. Minus probabiliter Euseb. in Comment. ad loc. Aquilae vindicat lectionem quae Theodotionis est, concinente aliquatenus Procopio, ejus verba sunt: 'Ο Σ. μὲν εἶπε, εἰς καθαρὸν τὴν σκωρίαν σου' ὁ δὲ 'Α., τὸ γιγαρτώδες σου. ⁴³ Curter., Nobil. Syro-hex. affert: Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (εἰς καθαρὸν). ⁴⁴ Procop. ⁴⁵ Syro-hex. **וְעָשִׂי**.⁴⁶ Curter. affert: Σ. Θ. ἀποκαταστήσω. ⁴⁷ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 23, 301, invito Syro-hex. ⁴⁸ Procop. ⁴⁹ Curter.

29. מֵאֵילִים. *Propter quercus* (s. *terebinthos*). Ο'. ἀπὸ τῶν εἰδώλων (alia exempl. ἐπὶ τοῖς εἰδώλοις⁴⁸) αὐτῶν. Οἱ Γ'. ἀπὸ τῶν εἰδώλων.⁴⁹

מִהֲרֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֲחֻזָּה. *Propter hortos quos dilexistis*. Ο'. ἐπὶ τοῖς κήποις (Οἱ Γ'. ἀπὸ τῶν κήπων⁵⁰) & ἐπεθύμησαν. "Ἄλλος" (ἐπὶ τοῖς) γλυπτοῖς αὐτῶν ἐφ' οἷς αὐτοὶ ἐποίησαν.⁵¹

30. מֵאֵילָה. *Sicut terebinthus*. Ο'. ὡς τερέβινθος. Οἱ λοιποὶ ὥσπερ δρύς.⁵²

31. לְזַעֲרָה. *Sicut stupa*. Ο'. ὡς καλάμη στιππύου. Σ. (εἰς) ἀποτίναγμα.⁵³

לְיִצְיֹון וְיִבְעֹור. *Sicut scintilla; et comburentur*. Ο'. ὡς σπινθήρες, καὶ κατακαυθήσονται. 'Α. Σ. εἰς σπινθήρα, καὶ ἀναφθήσονται.⁵⁴

שְׁנֵיהֶם. *Ambo eorum*. Ο'. οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί. 'Α. δύο αὐτοί. Σ. ἀμφότερα. Θ. ἀμφότεροι.⁵⁵

CAP. II.

1. עַל־יְהוּדָה וְיִירוּשָׁלַם. *De Juda et Jerusalem*. Ο'. περὶ τῆς 'Ιουδαίας καὶ περὶ 'Ιερουσαλήμ. Σ. ὑπὲρ τῆς 'Ιουδαίας καὶ ὑπὲρ 'Ιερουσαλήμ.¹

2. נִכְנֹן יִהְיֶה הָרַ בְּיַד־יְהוָה. *Statutus erit mons*

domus Jonae. Ο'. ἐμφανὲς τὸ ὄρος κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ. 'Α. (ἐτοιμον ἔσται) ὄρος οἴκου κυρίου. Σ. Θ. ἐτοιμον ἔσται τὸ ὄρος τοῦ οἴκου κυρίου.²

3. עֲצִים רַבִּים. *Populi multi*. Ο'. ἔθνη πολλά. 'Α. Σ. Θ. λαοὶ πολλοί.³

אֶל־הָרַ. *Ad montem*. Ο'. εἰς τὸ ὄρος. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.⁴

4. לֹא־יִשָּׂא. *Non tollet*. Ο'. καὶ οὐ λήψεται. Θ. καὶ οὐ μὴ ἄρῃ.⁵

וְלֹא־יֵלְדוּ. *Neque discent*. Ο'. καὶ οὐ μὴ μάθωσιν. Σ. οὐδέ.⁶

5. Ο'. καὶ νῦν. *Alia exempl. καὶ νῦν σύ.*⁷

6. נִמְשַׁתָּה. *Rejecisti*. Ο'. ἀνήκε. 'Α. εἰσας. Σ. ἀπέρριψας. Θ. ἀνήκας.⁸

וּבְיָדֵיהֶם נִבְרָרִים יִשְׁפִּיקוּ. *Et cum filiis alienorum manus complodunt*. Ο'. καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγενήθη αὐτοῖς. Σ. *Et cum filiis alienis applausuerunt*.⁹

9. וְאַל־תֵּשָׂא לָהֶם. *Et non ignoscas iis*. Ο'. καὶ οὐ μὴ ἀνήσω αὐτούς. 'Α. (καὶ) οὐ μὴ ἀνῆς αὐτοῖς. Σ. καὶ μὴ ἀφῆς αὐτοῖς.¹⁰ Θ. . . αὐτοῖς.¹¹

12. וְשָׁפַל. *Et deprimetur*. Ο'. καὶ ταπεινωθήσονται

⁴⁸ Sic Codd. III, 22, 24, 26, alii, et Syro-hex. Curter. in textu: ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. ⁴⁹ Curter. ⁵⁰ Cod. Jes., teste Montef. Praetermisit Curterius. ⁵¹ Curter. in marg. sine titulo. Syro-hex. in marg. char. medio:

גִּלְגָּלִים (גִּלְגָּלִים) (גִּלְגָּלִים). In Codd. 22, 36, alii, duplex est lectio: καὶ ἀισχυθήσονται ἐπὶ τοῖς γλ. αὐτῶν, ἐφ' οἷς αὐτοὶ ἐποίησαν, καὶ ἀισχυθήσονται ἐπὶ τοῖς κήποις κ. τ. έ. ⁵² Procop. ⁵³ Hieron.: "Pro favilla, ἀποτίναγμα interpretatus est Sym.; quando stupa petitur, et quicquid sordium habet, projicitur." Cf. Hex. ad Jud. xvi. 9. ⁵⁴ Curter. e Cod. Jes. affert: 'Α. Σ. εἰς σπινθήρα καὶ ἀνάφθῃσιν, silente Parsonsio. Pro ἀνάφθῃσιν, quae vox nulla est, fidenter emendavimus ἀναφθήσονται. ⁵⁵ Curter., qui ΔΥC pro ΔΥO legit.

CAP. II. ¹ Euseb. in Dem. Evang. pp. 66, 68. Hieron. ait Synmachum transtulisse, pro *Juda et Jerusalem*. ² "Sic habet Cod. Jes.: Θ. Σ. ἐτοιμον ἔσται τὸ ὄρος τοῦ οἴκου θεοῦ. 'Α. ὄρος οἴκου κυρίου. Curter. vero sic legerat: 'Α. Σ.

ἐτοιμον ἔσται τὸ ὄρος τοῦ οἴκου κυρίου."—Montef. "Cod. XII: Θ. Σ. τὸ ὄρος τοῦ οἴκου κυρίου. Proculdubio igitur lapsus est, non Curterius, sed ipse Montefalconius, qui Codicem Jes. τοῦ οἴκου θεοῦ legere affirmat."—Parsons. Idem e Cod. 88 affert: 'Α. Σ. ἐτοιμον ἔσται τῷ ὄρει κυρίου. ³ Curter., Codd. XII, 93. Syro-hex. ⁴ Curter., Cod. 88. ⁵ Curter. Sic in textu Codd. 24, 49, 239, 306, et Syro-hex. (سواء). ⁶ Curter. Idem in textu habent Codd. 22, 36, alii. ⁷ Procop. ⁸ Hieron.: "Sym.: *Et cum filiis alienis applausuerunt* [συνεκρότησαν?]. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 23]. Pro quo scriptum est in Hebraeo, *iesphicu*, quod Hebraei interpretantur, *ἐσφηνώθησαν*, et nos vertimus, *adhaeserunt*." ⁹ Procop. ¹⁰ Ad αὐτοῖς (سوا) Syro-hex. affert: ¹¹ Curter., Cod. XII in marg. Curter. ad αὐτοῖς (sic) affert: 'Α. Σ. Θ. αὐτοῖς.

ται. 'Α. Σ. καὶ ταπεινωθήσεται. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

13. עֵץ כָּל-אֲלֹנֵי. *Et super omnes quercus.* Ο'. καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου. 'Α. (καὶ ἐπὶ πάσας) δρύας. Σ. Θ. (καὶ ἐπὶ πάσας) βαλάνους.¹³

14. עֵץ כָּל-הָהָרִים הַרְמִים. *Et super omnes montes excelsos.* Ο'. καὶ ἐπὶ πᾶν ✠ Οἱ Γ'. ὑψηλὸν 4 ὄρος.¹⁴

16. תַּרְשִׁישׁ. *Tarsis.* Ο'. θαλάσσης. Οἱ λοιποὶ Θαρσίς.¹⁵

17. רִישׁ. *Fastus.* Ο'. ὕβρις. "Ἄλλος ὕψος (s. τὸ ὕψος).¹⁶

20. בַּיּוֹם. *In die.* Ο'. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ.¹⁷

תַּלְפִּירָתוֹ. *Talpis.* (Masora legi jubet, לְחַפְּרֵי פְרוֹת, *in foramina murium.*) Ο'. τοῖς ματαίοις. 'Α. ὀρυκτοῖς (s. ὀρύκταις). Σ. τοῖς ἀκάργοις. Θ. φαρφαρώθ.¹⁸

22. חֲדָלוּ לָכֶם מִן-הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי-בָמָּה נִחְשָׁב הוּא. *Desistite vobis ab homine, in cujus naso spiritus est; nam cuius rei aequiparandus est ille?* Ο'. Vacat. ✠ 'Α.

(s. Οἱ λοιποὶ) παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ἀναπνοῇ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ, ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη αὐτός 4;¹⁹

Cap. II. 10. — καὶ νῦν 4. — ὅταν—τὴν γῆν 4.²⁰

CAP. III.

1. מִשְׁעָן וּמִשְׁעָן. *Fulcrum et fulturam.* Ο'. ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσιν. 'Α. ἔρεισμα καὶ ἔρεισμών. Σ. στήριγμα καὶ στήριγμών.¹

2. גִּבּוֹר. *Heroa.* Ο'. γίγαντα — καὶ ἰσχύοντα 4.² 'Α. δυνατόν. Σ. ἀνδρείον. Θ. δυνάστην.³

עֶקֶל. *Hariolum.* Ο'. στοχαστήν. Οἱ λοιποὶ μάντι.⁴

3. חֲרָשִׁים חֲרָשִׁים. *Et callidum artium mechanicarum (s. magicarum).* Ο'. καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα. 'Α. et sapientissimum artificum (τεχνιτῶν).⁵

וְנִבְּוֶן. *Et peritum incantationis.* Ο'. καὶ συνετὸν ἀκροατήν. 'Α. καὶ συνετὸν ψιθυρισμῶ. Σ. (καὶ συνετὸν) ὁμιλία μυστικῇ. Θ. (καὶ συνετὸν) ἐπωδῇ.⁶

4. תַּעֲלִילִים. *Puerilia (ludibria).* Ο'. Θ. ἐμπαίκεται. 'Α. ἐναλλάτται.⁷

¹² Cod. Jes., teste Montef. Mendose Curter.: 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τε οἱ Ο'. ταπεινωθήσεται. (Idem pro ὁμοίως τοῖς Ο' semper male scribit ΟΜΩΣ ΤΕ Ο'. Vide Montef. ad Cap. i. 29.)

¹³ Hieron. ¹⁴ Curter. Sic sine nota hexaplari Ed. Rom., sed ὑψηλὸν om. Codd. III, XII, 26, 106, alii, et Syro-hex. In Comp., Codd. 22, 36, aliis legitur: καὶ ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλόν.

¹⁵ Hieron.: "Pro Tharsis, quod omnes similiter transtulerunt, soli LXX mare interpretati sunt." Cf. Hex. ad Dan. x. 6.

¹⁶ Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ⲛⲟⲩⲁⲩ.

¹⁷ Curter. ¹⁸ Hieron.: "Pro talpis, quas nos interpretati sumus, LXX vana, Aq. ὀρυκτά [al. ὀρύκτας], Sym. infructuosa, Theod. ipsum verbum Hebraicum PHARPHAROTH." (Veteres Hieronymi edd. ὀρυγὰς habent, Martianaeus ὀρυκτάς. Montefalconii Sangerm., et Reg. 3756, ὀρυκτά; Sangerm. alius, ορυκσα; Colbert. 2628, oricta; unus tantum Colbert., orictas.)

¹⁹ Curter. Hieron.: "Hoc praetermisere LXX, et in Graecis exemplaribus ab Origene sub asterisco de editione Aquilae additum est, quod in Hebraeo ita legitur: HEDALU

LACHEM MEN AADAM ASER NASAMA BAAPHPHO CHI BAMA NESAB HU. Ubi nos diximus, excelsus reputatus est ipse, Aq. interpretatus est, in quo reputatus est iste." Scholium in marg. Syro-hex.: "Haec verba asterisco signata (ⲛⲁⲥⲁⲃⲁⲃⲁⲃⲁ) posita sunt in Hebraeo et apud reliquos, haud vero etiam apud LXX (ⲛⲁⲥⲁⲃⲁⲃⲁ)." Similiter S. Basil. Opp. T. I, p. 447 D: 'Εν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς κοινῆς ἐκδόσεως οὐ κεῖται τοῦτο, ἀλλ' ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ κείμενον, ἐκ τῶν λοιπῶν μετεκομίσθη.

²⁰ Syro-hex. CAP. III. ¹ Euseb., Procop. ² Obelus est in Syro-hex. ³ Curter., Procop. Syro-hex. affert: ⲛⲁⲥⲁⲃⲁⲃⲁ.

⁴ Hieron.: "Omnes interpretati sunt divinum, exceptis LXX, qui pro hoc conjectorem transtulerunt." ⁵ Hieron. Cf. Hex. ad Hos. viii. 6.

⁶ Curter., qui μυστικαὶ pro μυστικῇ scribit. Liberius, ut solet, Hieron.: "Pro quo LXX interpretati sunt, prudentem auditorem; Theod. prudentem incantatorem; Aq. prudentem susurratorem; Sym. prudentem eloquii mystici." ⁷ Idem: "LXX et Theod. illisores interpretati sunt; Aq. ἐναλλάκτας, qui se mutant, et turpitudinis exerceant vices." Cf. ad Cap. lxvi. 4.

20. בְּתֵי הַנֶּפֶשׁ. *Olfactoriola*. O'. Lectio incerta.
'A.²²

22. הַמַּעֲשָׂוֹת. *Pallia*. O'. μεσπορφυρα. Σ. ἀναβδαια.²³

23. הַרְרִירִים. *Vela tenuia*. O'. θέριστρα — κατὰ κλιτα *4*.²⁴ Σ. σπαθαρικά.²⁵

24. פִּתְיִיל. *Fascia pectorali*. Aliter: *Veste variegata* (פִּתְיִיל) et *festiva* (גִּיל). O'. τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσπορφύρου. 'A. ζώνης ἀγαλλιᾶσεως. Σ. στηθοδεσμίδος. Θ. φθιγῶ.²⁶

24, 25. מִתֵּיחַ בְּחָרֵב יָפְלוּ. *Stigma inustum* (כִּי pro פִּי) *loco pulcritudinis*. *Vir tui gladio cadent*. O'. καὶ ὁ υἱός σου ὁ κάλλιστος, ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρα πεσείται. 'A. ὅτι ἀντὶ κάλλους ἄνδρες σου ἐν μαχαίρα πεσοῦνται.²⁷ "Ἄλλος ταυτά σοι ἀντὶ καλλωπισμοῦ σου.²⁸

25. בְּמַלְחָמָה. *In praelio*. O'. μαχαίρα πεσοῦνται. Οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ.²⁹

Cap. III. 6. — λέγων *4*. 10. — δῆσωμεν *4*. 13. ἀλλὰ νῦν — καταστήσεται εἰς κρίσιν κύριος *4* (fort. — ἀλλὰ νῦν *4* καταστήσεται κ. τ. ἐ.).³⁰

CAP. IV.

1. בְּיוֹם הַהוּא. *In die illa*. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.¹

2. לְבָדִי וְלִכְבוֹד. *In decus et gloriam*. O'. ἐν βουλῇ μετὰ δόξης. 'A. Θ. εἰς δύναμιν καὶ δόξαν.²

4. וְאֶת־דַּמִּי יִרְשָׁלַם. *Et culpram profusi sanguinis Jerusalem*. O'. καὶ τὸ αἷμα ✕ Οἱ Γ'. 'Ιερουσαλήμ *4*.³

5. וְשָׁן וְנֵיחַ. *Et fumum, et splendorem*. O'. καὶ ὡς καπνοῦ καὶ φωτός. 'A. Σ. Θ. καὶ καπνὸν καὶ φέγγος.⁴

²² Lightfoot. in Append. ad *Hor. Hebr. in Epist. I ad Corinth.* p. 280: "[Talmud Hieros.] Schabb. fol. 8, 2: חתם עקילס חתם עקילס, Aquila reddit (נפש) בתי נפש, Jesai. i. 20) *στομοκήρια*." Rectius, si quid video, Vir eruditus P. L. B. Drach vocabulum *אסתמוכירא* ad *אסתמוכא*, *στόμαχος*, refert, etsi vix crediderim pro *estomukiria* (sic) Aquilae vindicandum esse *στομάχου κείρια*, quae Drachii est conjectura secundum expositionem Aruch ad loc.: דבר דבר שנתן על בית הנפש, *res quae datur super thoracem*. Aliam scripturam *אסתמוכיא* citat Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 160, Graece periclitans *στομαχία*. ²³ Hieron.: "*Mutatoria autem et pallia, quae significantius Symmachus transtulit ἀναβδαια*."

²⁴ S. Basil. Opp. T. I, p. 469 C: τὸ, κατὰ κλιτα, οὐδὲ ἐκδεδοκασιν οἱ λοιποὶ διὰ καὶ ὠβελίσται. Syro-hex. in textu: ܐܠܗܝܡ — ܐܠܗܝܡ. (Epitheton κατὰ κλιτα ambiguum est. S. Basil. l. c. enarrat: ἃ δὲ νῦν διαβάλλει ὁ λόγος, θέριστρα λέγεται, τὰ ἐν τῷ κατακλίνεσθαι δι' ὑπερβολὴν τρυφῆς ταῖς κλίναις ἐπιβαλλόμενα. Syrus noster, ni fallor, de vestibus mollibus s. *impudicis* intellexit; quo sensu Syrus interpres (Mus. Brit. Addit. MSS. 14,558) S. Chrysostomi in Matth. Hom. II (Opp. T. VII, p. 27 C) pro *αἰσχρολογία* dixit ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ; et (p. 29 C) locutionem, μέλη πορνικὰ καὶ κατακλυσμένα, per ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ circumscripsit.)

²⁵ Curter. Vocabulum ignoratur aequae ac *σπαθαρίσκος*, quod legitur in Hex. ad Gen. xxxviii. 14 pro Hebr. חֲשִׁי, O'. θέριστρον. Syro-hex. affert: ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ, h. e. vertente Middeldorpfio, *vestes aestivas geminas* (θέριστρα διδυμα), quod vereor ne

potius Syriace sonet, ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ. Non tamen dissimulandum est, etiam Hebr. חֲשִׁי de *velo duplicato*, duobus scilicet ex partibus, *antica* et *postica*, constante, a Lexicographis interpretatum esse.

²⁶ Hieron.: "*Pro fascia pectorali, quam interpretatus est Sym., LXX tunicam μεσπορφύραν, id est, clavatam purpura, transtulerunt; quod Aq. cingulum exsultationis expressit; Theod. ipsum verbum Hebraicum ΠΗΤΗΓΙΛ posuit.*" Graecum *στηθοδεσμός*, quod nos Symmacho vindicavimus, pro eodem Hebraeo posuerunt LXX Jerem. ii. 24.

²⁷ Curter. ad καὶ ὁ υἱός σου e Cod. Jes. affert: Οἱ γ' στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ πεντασελίδῳ, οὐδὲ Ὀριγένης ἐξηγούμενος ταύτων ἐμνήσθη. 'A. ὅτι ἀντὶ κάλλους ἄνδρες σου ἐν μαχαίρα πεσοῦνται. Montef., qui Curterii menda, στοίχοι et NA. ΟΤΙ ΑΥΤΙ ΚΑΜΟΥΣ (sic), exemit, alia de suo induxit, Aquilae tribuens, ὅτι ἀντὶ κάλλους σου οἱ ἄνδρες σου ἐν μ. π. Accurate, ut solet, Syrus noster: ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ.

²⁸ Haec, quae alius interpretis, fortasse Theodotionis, esse videntur, leguntur post σάκκος (v. 24) in Cod. Jes., et, absente σου, in Codd. 22, 36, aliis, et Chrysost. (Opp. T. VI, p. 46 A). Syro-hex. in marg. sine nom. ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ.

²⁹ Syro-hex. in marg. ³⁰ Syro-hex.

CAP. IV. ¹ Sic post γυναῖκες inferunt Codd. 22, 36, 48, alii, invito Syro-hex. ² Euseb. in Dem. Evang. p. 69.

³ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 24, 36, alii, et Syro-hex. ⁴ Curter.

6. יוֹחֵם. *Interdiu.* O'. Vacat. Alia exempl. *ἡμέρας.*⁵

CAP. V.

1. לְיַמִּינִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמִי. *Cantabo nunc dilecto meo canticum dilecti mei de vinea ejus.* O'. ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου ('A. πατραδέλφου μου¹) τῷ ἀμπελῶνι μου ('A. Θ. ἀμπελῶνι αὐτοῦ. Σ. εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ²). Σ. ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ μου ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.³

בָּרֶם הָיָה לִירִידִי בְּקֶרֶן בֶּן-שֶׁמֶן. *Vinea erat dilecto meo in cornu (vertice collis) filio pinguitudinis (fertilissimo).* O'. ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι (Οἱ Γ'. ὁμοίως⁴) ἐν τόπῳ πλούνι. Σ. ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ μου ἐν κέρατι ἐν μέσῳ ἐλαιῶν.⁵

2. שִׁירָךְ. *Vite generosiori.* O'. σωρήκ. Σ. ἐκλεκτήν.⁶ 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁷

וַיַּעַשׂ בְּאֵשִׁים. *Et produxit uvas labruscas.* O'. καὶ ἐποίησεν ἀκάνθας. 'A. καὶ ἐποίησε σαπρίας. Σ. ἐποίησε δὲ ἀτελῇ. Θ. ἐποίησε δὲ ἀκάνθας.⁸

3. שְׁפֹטֵם. *Judicate, quaeso.* O'. κρίνατε ✕ Οἱ Γ'. δῆ⁹.

4. כְּדֹרֶעַ. *Quare.* O'. διότι. 'A. τί οὖν. Σ. Θ. τί ὅτι.¹⁰

5. אֶדְרִיעָהּ. *Indicabo utique.* O'. ἀναγγελέω ✕ Οἱ Γ'. δῆ^{4.11}.

וְאֶשְׂרֵאֲנִי עֲשֶׂה. *Quid ego faciam.* O'. τί ✕ ἐγὼ⁴ ποιήσω.¹²

6. שִׁיֵּת. *Spinae.* O'. ἄκανθαι. Οἱ πάντες ὁμοίως.¹³

7. צְבָאוֹת. *O'. σαβαώθ.* 'A. Σ. στρατιῶν. Θ. τῶν δυνάμεων.¹⁴

מִשָּׁפָה. *Effusio (sanguinis).* O'. ἀνομίαν. 'A. dissipatio.¹⁵

8. עַד אֶפְסָם מְקוֹם. *Donec non amplius locus sit.* O'. ἕως τοῦ πλησίον ἀφέλωνται τι. 'A. ἕως πέρατος τόπου. Σ. ἕως τοῦ μὴ εἶναι τόπον. Θ. ἕως τοῦ μὴ ὑπάρχειν τόπον.¹⁶

וְהוֹשְׁבֵיהֶם לְבִדְכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. *Et habitare facti estis vos soli in medio terrae.* O'. μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς; Σ. ἄρα κατοικήσεσθε μόνοι ὑμεῖς ἐν τῇ γῇ;¹⁷

10. בָּת. *Batum.* O'. κεράμιον. Οἱ λοιποὶ βάτον.¹⁸

11. מִשְׁשִׁימִי בִּבְקָר. *Surgentibus multo mane.* O'. οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ. Θ. ὁμόως.¹⁹

⁵ Sic Codd. 22, 36, 48, alii.

CAP. V. ¹ Hieron. Vid. Hex. ad Cant. Cant. i. 13.

² Curter. Syro-hex. in marg. *חַבְלָא חַבְלָא*. Middeld. vertit: "Vocabulum Hebraicum ... et Aquila τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ interpretati sunt;" quasi excidisset nomen alius interpretis. Sed Cod. C. cum Ambrosiano conspirat, et Syriacum *ܡܠܨܐ* non sonat, interpretati sunt, sed ediderunt, ἐξέδωκαν. Cf. Bugat. ad Dan. p. 167. Equidem verterim: Τὸ ῥήγν' τὸ 'Εβραϊκὸν καὶ 'Ακύλας κ. τ. εἰ.

³ Theodoret. ⁴ Curter. ⁵ Hieron.: "Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. Hoc juxta Hebraicum Theod. et Aq. transtulerunt; Sym. autem more suo manifestius: Vinea facta est dilecto meo in cornu in medio olivarum."

⁶ Curter., Nobil. Hieron.: "Vineam Sorec, quam solus Sym. electam interpretatus est." Idem affirmat, Sorec a quibusdam καλλίκαρπον interpretari.

⁷ Curter., Syro-hex. ⁸ Curter. affert: Σ. Θ. ἐποίησε δέ. Hieron. vero: 'A. sapriās. Σ. ἀτελῇ. O'. Θ. ἀκάνθας.

⁹ Curter. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 88, alii. Syro-hex. in marg. *ܐܡܪܐ ܐܡܪܐ*.

¹⁰ Curter. ¹¹ Idem. Sic in textu Cod. 48, et sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ¹² Curter. Syro-hex. *ܐܡܪܐ ܐܡܪܐ*. Pronomen est in Ed. Rom., sed abest a Codd. III, XII, 24, 26, aliis.

¹³ Hieron.: "Omnes voce simili spinas interpretati sunt." Hoc significat, opinor, omnes aut ἄκανθαι, aut ἄκανθα, quod legitur in Comp., Ald., Codd. III, XII, aliis, posuisse.

¹⁴ Curter., qui στρατειῶν habet. Syro-hex. affert: *ܐܡܪܐ ܐܡܪܐ*. Mox post οἶκος 'Ισραὴλ add. ἐστὶν Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 41, alii, et sub obelo Syro-hex.

¹⁵ Hieron. Drusius tentat διασκίδαις; Bielius διασκεδασμός. Non male haberet διασκορπισμός.

¹⁶ Curter. Post ἀφέλωνται τι Codd. 22, 36, 48, 51 in textum inferunt, ἕως τοῦ μὴ ὑπ. τόπον. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, usque ad terminum loci, LXX transtulerunt, ut auferatis proximo; Sym. et Theod., donec deficiat, vel non sit locus."

¹⁷ Theodoret. Aut κατοικήσεσθε, aut κατοικήσετε legendum videtur.

¹⁸ Hieron. ¹⁹ Curter., qui ad τὸ πρωῒ notam refert. Ad ἐγειρόμενοι potius pertinere videtur, cujus loco ceteros interpretes ὀρβρίζοντες edidisse credibile est.

11. **שִׁכָּר**. *Temetum*. Ο'. σίκερα. 'Α. Σ. μέθυσμα.²⁰
12. **הָיָה כְּנֹר וְנָבֵל הָיָה חֲלִיל וְזֶיֶן כִּשְׁתִּיָּהֶם**.
Et erit cithara et nablum, tympanum et tibia et vinum convivia eorum. Ο'. μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίων καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουνσι. "Ἄλλος" καὶ ἐγένετο κιθάρα καὶ νάβλα καὶ τύμπανον καὶ αὐλὸς καὶ οἶνος πτότοι αὐτῶν.²¹
14. **פִּתְּיָה לְבִי-חֵק**. *Os suum sine termino*. Ο'. τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλιπεῖν. Οἱ Γ'. τὸ στόμα αὐτοῦ . . .²²
- וְיָרֵד**. *Et descendet*. Ο'. καὶ καταβήσονται. 'Α. Σ. Θ. καὶ καταβήσεται.²³
- וְעָלָו בָּהּ**. *Et exsultans in ea*. Ο'. καὶ οἱ λοιμοὶ αὐτῆς, ✕ Σ. Θ. καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ.²⁴
16. **בְּמִשְׁפָּט**. *In iudicio*. Ο'. ἐν κρίματι. 'Α. Ο'. ἐν κρίσει. Σ. Θ. ἐν κρίματι.²⁵
17. **וַיֵּרֶוּ כְּבָשִׂים כְּדִבְרֵם וַחֲרֹבוֹת מַחִים גָּרִים**
וְיֹאכְלוּ. *Et pascentur agni sicut in pascuo suo, et terras vastatas medullorum (divitum) peregrini comedent*. Ο'. καὶ βοσκοθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦροι, καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φάγονται. Σ. καὶ νεμηθήσονται οἱ ἄμνοι . . . αὐτῶν τὰ δὲ ἔρρημα τῶν

- παρὰνῶμων πάροικοι φάγονται.²⁶
18. **הוּי מִשְׁכִּי הָעוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׂוָא וְנִעְבּוֹת הַעֲנָלָה**
הַמִּטָּה. *Vae trahentibus iniquitatem funiculis nequitiae, et velut funibus playgroundi peccatum*. Ο'. οὐαὶ οἱ ἐπισπώμενοι τὰς ἀμαρτίας (Σ. τὰς) ἀνομίας. 'Α. Θ. τὴν ἀνομίαν²⁷) ὡς σχοινίῳ μακρῷ (Οἱ λοιποὶ ματαιώτητος²⁸), καὶ ὡς ζυγοῦ ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας. Σ. οὐαὶ οἱ ἔλκοντες τὰς ἀνομίας ὡς σχοινίῳ ματαιώτητος, καὶ ὡς βρόχῳ τῆς ἀμάξης τὴν ἀμαρτίαν.²⁹
19. **כְּמִשְׁחָה**. *Opus ejus*. Ο'. ἂ ποιήσῃ ∞ ὁ θεός 4.³⁰
20. **הוּי הָאֶמְרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע**. *Vae dicentibus malum bonum, et bonum malum*. Ο'. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν. 'Α. *Vae qui dicit (fort. dicunt) malo: Bonus es; et bono: Malus es*.³¹
23. **כְּמִנִּי**. Ο'. Vacat. Alia exempl. ἀπ' αὐτοῦ.³²
25. **עַל-כֵּן**. *Propterea*. Ο'. καί. Σ. Θ. διὰ τοῦτο.³³
- וַיִּרְדּוּ**. *Et contremuerunt*. Ο'. καὶ παρῶξυνθη. 'Α. καὶ ἐκλονήθησαν.³⁴ Σ. Θ. καὶ ἐταράχθη.³⁵
- וְאַפּוֹ**. *Ira ejus*. Ο'. ὁ θυμὸς αὐτοῦ. Οἱ Γ'. ὁμοίως αὐτοῦ.³⁶
- וְיָדוּ**. *Manus ejus*. Ο'. ἡ χεὶρ ✕ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4.³⁷
- 'Α. ἡ χεὶρ αὐτοῦ.³⁸

²⁰ Theodoret. Hieron. affert: 'Α. Σ. ebrietatem. Schol. apud Nobil.: Τὸ σίκερα οἱ λοιποὶ ἱρμηνεύει μέθυσμα ὀνόμασαν. Verba sunt Eusebii in Comment. ad v. 22.

²¹ Sic sine nom. Curter. Est, ut videtur, Aquilae, vel Aquilae et Symmachi. Cf. Hex. ad Psal. lvi. 9. lxxx. 3.

²² Curter. affert: Οἱ Γ'. τὸ στόμα αὐτοῦ. Οἱ Ο'. τὸ στόμα τοῦ. Scilicet αὐτοῦ olim aberat a textu τῶν Ο', ut nunc abest a Codd. 109, 302.

²³ Syro-hex. ܐܠܗܐ ܐܝܬܐ ܠܗ. (Post καταβήσονται add. εἰς αὐτὸν Codd. 22, 36, alii.)

²⁴ Curter. in marg. post αὐτῆς inferri jubet: ✕ Σ. Θ. καὶ ὁ ἀγ. ἐν αὐτῇ. Syro-hex. in marg. ܐܝܬܐ ܠܗ. Duplex lectio est in libris plurimis; Comp. solus pro καὶ οἱ λ. αὐτῆς habet καὶ ὁ ἀγ. ἐν αὐτῇ.

Cod. 22 affert: Σ. Θ. λοιμοὶ αὐτῆς καὶ ὁ ἀγαλλιάμενος (sic) ἐν αὐτῇ. Procop. enarrat: Λοιμοὶ τε, πάντες οἱ διδάσκοντες πονηρὰ λόγους, ἡ τῷ πρὸς ἀμαρτίαν ἐρεθισμῷ ἀγαλλιῶται δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ γῆνῃ ὁ κατὰ σάρκα ζῶν Ἰουδαίος.

²⁵ Sic Curter. Hodie apud LXX ἐν κρίματι legitur in libris omnibus, excepto Cod. 88, et fortasse Syro-hex.

²⁶ Procop. "Curter. in marg. scribit, [ισσ.] κατὰ τάξιν, nec monet

an lectio haec in cod. suo dubie jaceat, an vero ex conjectura restituatur."—Montef.

²⁷ Curter. Lectionem Aquilae et Theodotionis ad הַשָּׂוָא refert Montef., invito Curterio. Etiam Syro-hex. pro הַשָּׂוָא in textu habet τὴν ἀμαρτίαν; in marg. autem: 'Α. Σ. Θ. τὰς ἀνομίας (ܠܠܗܘܬܐ).

²⁸ Hieron.: "Juxta Hebraicum et omnes alios interpretes appellantur, funiculi vanitatis."

²⁹ Procop. Syro-hex. in textu duplicem versionem habet οἱ ἐπισπώμενοι καὶ ἔλκοντες (ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ).

³⁰ Syro-hex. juxta Cod. A. (In Cod. C. deest ∞ ὁ θεός 4.) Sic sine obelo Codd. 22, 62, alii. Plenior lectio, κύριος ὁ θεός, est in Codd. 36, 51.

³¹ Hieron. Sic Codd. 22, 48, alii.

³² Curter. affert: Ο. διὰ τοῦτο. Syro-hex.: Σ. διὰ τοῦτο.

³³ Curter., Procop. Hieron.: 'Α. commoti sunt. Syro-hex. ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ.

³⁴ Hieron.: Θ. Σ. turbati sunt. Pronomen abest a Codd. III, XII, aliis.

³⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. VII, 22, 23, alii.

³⁶ Cod. 88.

26. וְשָׁקַע. *Et sibilabit.* Ο'. καὶ συριεῖ. 'Α. Σ. (καὶ) συρίσει. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁹

לֹא. *Ei.* Ο'. αὐτούς (s. αὐτοῖς). Οἱ Γ'. αὐτῶ.⁴⁰

27. אֵין עֲנָה. *Non erit languescens.* Ο'. οὐ πεινάσουσιν. Σ. οὐκ ἐκλυθήσονται.⁴¹

לֹא יִבְזֹז. *Nec labans.* Ο'. οὐδὲ κοπιήσουσιν. Σ. οὐ προσκόψουσιν.⁴²

נַעֲלִיו. *Calceorum ejus.* Ο'. τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν. 'Α. Σ. ὑποδήματος. . Θ. τοῦ ὑποδήματος αὐτοῦ.⁴³

28. פְּרָסוֹת. *Ungulae.* Ο'. οἱ πόδες. Οἱ λοιποὶ αἱ ὀπλαί.⁴⁴

כְּסוּפָה. *Sicut turbo.* Ο'. ὡς καταγίς. 'Α. ὡς συσσεισμός.⁴⁵

29. לוּ שָׂאָהָה. *Rugitus ei.* Ο'. ὀργιῶσιν. Alia exempl. ὀρμῶσιν.⁴⁶ 'Α. βρύχχημα αὐτῶ. Σ. Θ. ὠρυγμα αὐτοῦ.⁴⁷

30. וַיִּנְהֹם עָלָיו. *Et fremet super eum.* Ο'. καὶ βοήσει δι' αὐτούς. Σ. (καὶ) ἡχῇσει ἐπ' αὐτοῦ. Θ. καὶ βοήσεται ἐπ' αὐτόν.⁴⁸ Aliter: Σ. καὶ καλῆσει αὐτούς.⁴⁹

Cap. V. 13. — τὸν κύριον. 30. — κυμαινούσης.⁵⁰

CAP. VI.

1. וַיָּרָא אֶת-הָאֱרֶזִי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא. *Et*

vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elatum. Ο'. Σ. εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνον ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένον.¹

1. וַיִּשְׁלִי מִלְאִים אֶת-הַיְיָוָה. *Et lacinae ejus implebant templum.* Ο'. καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. Σ. Θ. καὶ τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἐπλήρουν τὸν ναόν.²

2. לוּ שִׁרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל. *Seraphim stabant juxta eum.* Ο'. καὶ σεραφῖμ εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ ("Ἄλλοι ἐπάνω αὐτοῦ"). Σ. σεραφείν ἐστῶτα ἐπάνωθεν (αὐτοῦ).⁴

וַיִּכְסֶה. *Velabat.* Ο'. κατεκάλυπτον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

פָּנָיו. *Faciem suam.* Ο'. τὸ πρόσωπον. Σ. τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ.⁶

5. אֹי-לִי כִי-נִדְמִיתִי כִי אִישׁ מִמַּא-שְׁפָתַיִם אֲנִי. וּבִתְתִּי עַם-מִמָּא שְׁפָתַיִם אֲנִי יֹשֵׁב. *Vae mihi! nam pereo; quia vir immundus labiis ego sum, et in medio populi immundi labiis ego habito.* Ο'. ὦ τάλας ἐγὼ, ὅτι κατανένυγμα (Οἱ λοιποὶ ἐσιώπησα). ὅτι ἄνθρωπος ὢν, καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ. Σ. οἶμοι ὅτι ἐσιώπησα· ἀνὴρ γὰρ ἀκάθαρτος χεῖλεσιν ἐγὼ, καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκαθάρτου χεῖλεσιν ἐγὼ οἰκῶ.⁸

6. וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן-הַשְּׁרָפִים. *Et volavit ad me*

³⁹ Curter., qui οὐρίσει habet. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Syro-hex. ♦ لا يحدف. Cf. Hex. ad Psal. lxii. 2. Prov. xxv. 25. ⁴² Idem: ♦ لا يلامح. ⁴³ Curter.

⁴⁴ "Curterius: Οἱ Ο'. αἱ ὀπλαί. Notat scilicet lectionem τῶν Ο' hexaplaem diversam ab ea quae ἐν τῇ κοινῇ legebatur."—*Montef.* Potius crediderimus pro Ο' legendum esse ἁ (λοιποί). Cf. ad Cap. vi. 5. ix. 3. lxii. 1. Syro-hex., qui in textu καὶ οἱ πόδες habet, in marg. affert: Οἱ λοιποὶ καὶ αἱ ὀπλαί (לויפוא). ⁴⁵ Curter. Syro-hex. ♦ لا يحدف. ⁴⁶ Sie Comp., Codd. III, VII, XII, 23, 24, 26, alii. Syro-hex. in utroque cod. يحدف, a radice ܚܦܝ, cujus forma Pael ܚܦܝ ponitur pro ἀλείραι Jesai. xxxv. 6 in Syro-hex. ⁴⁷ Curter. ⁴⁸ Idem.

⁴⁹ Syro-hex. ♦ لا يحدف. "Σ. καὶ ἡχῇσει αὐτούς. De verbo ܚܦܝ [potius ܚܦܝ] vid. Jesai. xvi. 11. 4 Reg. xxi. 12. Jerem. xix. 3."—*Middeld.* In priore loco est ܚܦܝ, ἡχῇσει

(ή καρδία); in posterioribus ܚܦܝ, ἡχῇσει (τὰ ὄτα); quae cum ܚܦܝ a ܚܦܝ, invitavit (cf. 2 Sam. xiii. 23 in Pesch.), nihil commune habent. Si Symmachi est lectio, pro Σ. apud Curterium legi potest 'Α. ⁵⁰ Syro-hex.

CAP. VI. ¹ Procop. ² Curter. affert: Θ. καὶ τὰ πρὸς π. αὐτοῦ ἐπλήρουν τ. ν. Procop.: Σ. καὶ τὰ πρὸς π. αὐτοῦ ἐπλήρουν (sic) τ. ν. Hieron.: Θ. Σ. *Et ea quae sub pedibus ejus erant, implebant templum.* Tandem Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ καὶ τὰ πρὸ ποδῶν (لويفوا) αὐτοῦ ἐπλήρουν τ. ν. Ad τὰ πρὸς ποδῶν cf. Ruth iii. 4 in LXX. ³ Hieron.

⁴ Procop. ⁵ Syro-hex. ⁶ Procop. ⁷ Syro-hex. ♦ لا يحدف. "Curterius notat ex Cod. Jes.: Οἱ Ο'. ἐσιώπησα; scilicet in edit. τῶν Ο' hexaplaari."—*Montef.* Cf. ad Cap. v. 28. ⁸ Theodoret. Procop. affert: Σ. οἶμοι ὅτι ἐσιώπησα.

unus de seraphim. Ο'. καὶ ἀπεστάλη πρὸς μὲ ἐν τῶν σεραφίμ. 'Α. Θ. καὶ ἐπετάσθη πρὸς μὲ ἐν τῶν σεραφίμ. Σ. καὶ ἐπετάσθη πρὸς μὲ εἰς τὸν σεραφίμ.⁹

6. וּבִידוֹ רִצָּה בְּמִלְחָמִים לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. Et in manu ejus lapis candens, quem forcipibus sumpserat de altari. Ο'. καὶ ἐν τῇ χειρὶ ✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ ⁴10 εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. 'Α. Σ. καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ψῆφος ἐν λαβίσι, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. Θ. καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ψῆφος ἐν λαβίδι, ὃν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου.¹¹

7. וַיִּנֵּעַ עַל-פִּי. Et tetigit os meum. Ο'. 'Α. Θ. καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου. Σ. et detulit ad os meum.¹²

הִנֵּה נָנַע נֶחַל עַל-שִׁפְתֶּיךָ וּפִיךָ עֲנָה וְחַטָּאתֶךָ תִּכְפֹּר. Et tetigit hoc labia tua, et recedet iniquitas tua, et peccatum tuum expiabitur. Ο'. ἰδοὺ ἤψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ. 'Α. ἰδοὺ ἤψατο οὗτος τῶν χειλέων σου, καὶ ἀποστήσεται ἡ ἀνομία σου, καὶ ἡ ἁμαρτία σου ἐξέλυσθήσεται. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως.¹³

8. אֶת-מִי אֶשְׁלַח. Quem mittam? Ο'. τίνα ἀποστείλω; 'Α. Σ. Θ. τὸν τίνα (ἀποστείλω);¹⁴

וּמִי יֵלֶךְ-לָנוּ. Et quis ibit nobis? Ο'. καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; 'Α. Σ. Θ. καὶ τίς πορεύσεται ἡμῖν;¹⁵

הֲנִי שְׁלָחִי. Ecce! ego, mitte me. Ο'. ἰδοὺ

ἐγὼ εἰμι ἀποστείλόν με. 'Α. Θ. ἰδοὺ πάρειμι, ἀποστείλόν με. Σ. ἰδοὺ ἀποστείλόν με.¹⁶

10. הָעָם הָזֶה וְאֹנְיֵי הַכְּבֹד וְעֵינֵי הַשֹּׁעַ פְּרִי-רָאָה. Populi hujus, et aures ejus hebetes, et oculos ejus obline; ne videat oculis, et auribus audiat, et corde intelligat, et resipiscat, et (quis) medeatur ei. Ο'. τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσονται αὐτούς. Σ. ὁ λαὸς οὗτος τὰ ὦτα ἐβάρυνε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἔμυσε, μήπως ἴδῃ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ὤσιν ἀκούῃ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ συνῇ, καὶ ἐπιστραφῇ, καὶ ἰαθῇ.¹⁷

12. וְיִרְחַק יְהוָה אֶת-הָאָדָם. Et procul amoverit Jona homines. Ο'. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θεὸς τοὺς ἀνθρώπους. Σ. (καὶ) μακρὰν ποιήσει κύριος τοὺς ἀνθρώπους.¹⁸

13. הֲיִתָּה לְבָעֵר כְּאֵלֶּה וְכֵאלֶּן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכָתָּ בָם מִצִּבְתָּ בָם. Et erit ad exterminandum, sicut terebinthus et sicut quercus, quarum in caesione truncus in eis (superstes est). Ο'. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβινθος (Οἱ ἄλλοι: ὡς δρύς¹⁹) καὶ ὡς βάλανος, ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς. Σ. καὶ πάλιν ἔσται εἰς κατα-

⁹ Hieron. in Epist. XVIII ad Damasum, 17: "Aq. et Theod.: Et volavit ad me unum de seraphim; Sym.: Et volavit ad me unus de seraphim."

¹⁰ Sic Syro-hex. in textu. Pronomen est in Codd. 24, 36, 48, aliis. ¹¹ Hieron. ibid. 18: "Aq. et Theod.: Et in manu ejus calculus in forcipe, quem acceperat de altari; Sym.: Et in manu ejus calculus in forcipibus, quem sumpserat de altari." Idem vero in Comment. ad loc.: "Et in manu sua tenet calculum, quem juxta LXX et Theod. forcipe, juxta Aq. et Sym., qui Hebraicum sunt secuti, forcipibus apprehendit." Et hoc verius videtur. (In Graecis Montefalconii ψῆφος pro ἄνθραξ correximus, auctore Hieron., qui ait: "Calculus iste, qui a solis LXX ἄνθραξ, id est, carbunculus, interpretatur.") Ad verba τῶν Ο', ὃν τῇ λα-

βίδι, Curter. notat: Οἱ Γ'. ὁμοίως.

¹² Hieron. in Epist. ad Dam. 18.

¹³ Hieron. ibid. 19: "Aq.: Ecce tetigit hic labia tua, et recedet iniquitas tua, et peccatum tuum propitiabitur. Ceteri interpretes in Aquilae verba consentiunt." Graeca nostra sunt.

¹⁴ Syro-hex. in textu habet ¹⁵ حَسْبُ; in marg. autem: ¹⁶ لَئِنْ لَمْ يَكُنْ. Lectio τὸν τίνα ἀποστείλω est in Codd. 48, 62. Silente Curterio, Parsons. e marg. Cod. XII affert: τὸν ἀποστείλω.

¹⁷ Hieron. ibid. 20: "Aq., Theod. et Sym.: Et audivi vocem Domini dicentis: Quem mittam? et quis ibit nobis?"

¹⁸ Hieron. ibid. 21: "Aq. et Theod.: Ecce! adsum, mitte me; Sym. Ecce! mitte me." Graeca sunt Montefalconii.

¹⁹ Theodoret. ²⁰ Euseb., Procop., Nobil., et Reg. unus apud Montef., qui solus ὁ κύριος legit. ²¹ Procop.

βόσκησιν, ὡς δρύς καὶ ὡς βάλανος, ἥτις ἀπο-
βαλοῦσα [τὰ φύλλα] ἴσταιται μόνη.²⁰

13. **וְרַע קֶרֶשׁ מִצְבָּתָהּ**. *Semen sanctum est truncus ejus*. O'. Vacat. 'A. σπέρμα ἅγιον στήλωσις αὐτῆς. Σ. σπέρμα ἅγιον ἡ στάσις αὐτῆς.
✠ Θ. σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς.²¹

CAP. VII.

1. **אֲרָם**. *Syriae*. O'. 'Αράμ. 'A. Σ. Συρίας.¹
2. **כְּנוֹעַ עֲצֵי-רִיחַ מְבַיְרִימָה**. *Sicut agitantur arbores silvae a vento*. O'. ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σαλευθῆ. 'A. ὡς σαλεύεται ξύλα δρυμοῦ ἐκ προσώπου ἀνέμου.²
3. **כְּנוֹם**. *Fullonis*. O'. τοῦ κναφέως. Oί Γ'. ὁμοίως.³
4. **וְהָשִׁיב וְהָשָׁקֵט**. *Cave tibi et quiesce*. O'. φύλαξαι τοῦ ἡσυχάσαι. 'A. φύλαξαι καὶ ἡσύχαζε.⁴ Σ. φύλαξαι καὶ ἡσύχασον.⁵ Θ. πρόσχες καὶ ἡσύχασον.⁶
5. **יֵעַן כִּי-יָצִיעַ עֲלֶיךָ אֲרָם רָעָה וּבְנֵי-רֹמְלָהּ**. *Eo quod consilium inierit contra te Syria malum, Ephraim et filius Romeliae, dicentes*. O'. ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλήν πονηράν ✠ Θ. 'Εφραϊμ καὶ οὗτος 'Ρωμελίον.⁷ περὶ σοῦ, λέγοντες.

6. **וְנִבְּקֶנְמָה**. *Et exrugnemus eam*. O'. ἀποστρέψομεν αὐτούς. 'A. (καὶ) ἀποσχίσωμεν αὐτήν.⁸

8. **אֲרָם**. *Syriae*. O'. 'Αράμ. 'A. Σ. Συρίας.⁹

9. **שָׁמָר**. *Samaria*. O'. Σομόρων. 'A. Σ. Σαμάρεια.¹⁰

אִם לֹא תִאֱמִינִי כִּי לֹא תִאֱמִינִי. *Si fidem non habebitis, certe stabiles non eritis*. O'. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνήτε. Σ. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐ διαμενεῖτε. Θ. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδ' οὐ μὴ πιστευθήητε.¹¹

11. **וְשֵׁא-לְךָ אִתּוֹ מַעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַיֵּמָּה**. *Pete tibi signum a Jova Deo tuo; profundum fac et pete* (s. ad orcum), vel altum fac sursum. O'. αἰτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίῳ θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος. 'A. ἐπερώτησον σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, μετεώρισον εἰς ὕψος.¹² Σ. αἰτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου (τοῦ) θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, καὶ ὕψωσον ἄνω.¹³ Θ. αἰτησαι σεαυτῷ (σημεῖον) παρὰ κυρίῳ τοῦ θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, ὕψωσον ἄνω.¹⁴

12. **וְלֹא-תִסְבֶּה אֶת-יְהוָה**. *Et non tentabo Jovam*. O'. οὐδὲ μὴ πειράσω ✠ τὸν κύριον. Πάντες ὁμοίως.¹⁵

13. **שָׁמַעְתִּי בֵּית דָּוִד**. *Audite quae so, domus*

²⁰ Procop. (qui τὰ φύλλα non agnoscit), Theodoret.
²¹ Curter. affert: ✠ Θ. σπέρμα κ.τ.ε. Procop.: Θ. μὲν γὰρ ἔφη, τὸ (sic) σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς· ὁ δὲ 'A. στήλωσις ἔφην· ὁ δὲ Σ., ἡ στάσις αὐτῆς. Hieron.: "Quod diximus, *Semen sanctum erit quod steterit in ea*, vel juxta Aquilam, *Semen sanctum erit germen ejus*, in LXX interpretationibus non habetur, sed de Hebraico et Theodotionis editione ab Origene additum." Idem testantur S. Basil. et Procop. Theodotionis lectionem in textu habent Comp., Ald., Codd. 22, 23 (sub aster.), 36, 48, alii. Mendose Cod. 88: Θ. σπέρμα ἅγιον τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Syro-hex. in marg. sine nom. affert: **וְהָשִׁיב וְהָשָׁקֵט**; sed pro **וְהָשָׁקֵט**, φυτὸν, s. φύτευμα, Cod. C. habet **וְהָשָׁקֵט**, quod cum Graeco ὑπόστασις commutatur.

CAP. VII. ¹ Curter. Syro-hex. affert: **וְהָשָׁקֵט**.

² Sic Parsons, e Cod. XII. Curterio anonyma est lectio.

³ Curter. ⁴ Theodoret. ⁵ Theodoret., Procop.

⁶ Procop. Paulo aliter Theodoret.: Θ. πρόσχε καὶ ἡσύχαζε.

⁷ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, alii. Syro-hex. in marg. **וְהָשָׁקֵט**. Sequentia, περὶ (alii κατὰ) σοῦ λέγοντες, desunt in Ed. Rom. et Cod. Vat., sed leguntur in Comp., Ald., Syro-hex., et libris fere omnibus. ⁸ Curter. ⁹ Curter., Syro-hex.

¹⁰ Ibidem. ¹¹ Theodoret. Hieron. affert: "Sym.: *Si non credideritis, non permanebitis*."

¹² Euseb. Procop. et Nobil. afferunt: 'A. β. εἰς ἄδην, μ. εἰς ὕψος. Ante μετεώρισον, copulam ἢ desiderat Montef., repugnantibus testibus.

¹³ Euseb., qui τοῦ omittit, et in fine cum Nobil. ἢ εἰς ὕψος ἄνω legit. Procop. vero: Σ. β. εἰς ἄδην, καὶ ὕψωσον ἄνω.

¹⁴ Euseb. Procop., Nobil.: Θ. βάθυνον κ.τ.ε. ¹⁵ Hieron.: "Omnes similiter transtulerunt, non tentabo Dominum." Articulus cum asterisco accessit ex marg. Curterii.

νεις, ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.
Σ. ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ, ἀφ' ἧς σὺ ἐγκα-
κεῖς, ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.
Θ. ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ, ἣν σὺ βδελύσση,
ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.²⁵

17. לְמִיּוֹם סוּר־אַפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה. *Ex quo die recessit Ephraim a Juda.* Ο'. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφείλεν Ἐφραΐμ ἀπὸ Ἰούδα. Ἀ. Σ. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπέστη Ἐφραΐμ ἀπὸ Ἰούδα.²⁶

18. יִשְׁרָה. *Sibilabit.* Ο'. συριεί. Ἀ. συρῖσει.²⁷
אֲשֶׁר בְּקִצָּה יֵאָרִי כִּיְרִים. *Quae sunt in ex- tremitate fluviorum Aegypti.* Ο'. δ κυριεύσει μέρος ποταμοῦ Αἰγύπτου. Σ. Θ. δ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ Αἰγύπτου.²⁸

לְבָבוֹרָה. *Api.* Ο'. τῇ μελίσση. Ὁ Ἐβραῖος καὶ ὁ Σύρος σφηκί.²⁹

19. וְבָאוּ. *Et venient.* Ο'. καὶ ἐλεύσονται. Ἀ. Θ. ὁμοίως. Σ. καὶ ἥξουσιν.³⁰

וְנִחוּ. *Et considebunt.* Ο'. Vacat. Ἀλλος

καὶ ἀναπαύσονται.³¹

19. וּבְכָל הַצִּבְעִיּוֹת. *Et in omnibus vepretis.* Ο'. καὶ εἰς τὰ σπήλαια. Ἀλλος καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ.³²

20. בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֶבְרִי נָהָר. *Novacula con- ductionis (conductitia) in regionibus transfluvialibus.* Ο'. ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμισθωμένῳ (alia exempl. τῷ μεμεθυσμένῳ³³ (וְהַשְּׂכִירָה)); alia aliter³⁴) πέραν τοῦ ποταμοῦ. Ἀ. ὁμοίως τοῖς Ο' (μεμεθυσμένῳ). Θ. μεμισθωμένῳ.³⁵ Σ. τοὺς μεμισθωμένους τοὺς ἐν τῷ πέραν τοῦ πο- ταμοῦ.³⁶

וְהָיָה מֶלֶךְ אַשּׁוּר. *Rege Assyriae.* Ο'. βασιλέως Ἀσσυρίων. Ἀ. ἐν βασιλείᾳ Ἀσσυρίων. Θ. ἐν τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων.³⁷

וְגַם חֲתֻבָּהּ. *Et etiam barbam.* Ο'. ✕ ἐτι καὶ τὸν πάγωνα.³⁸

22. יֵאָכֵל חֲמָצָה בִּי. *Comedet butyrum, quia.* Ο'. Vacat. ✕ Πάντες φάγεται βούτυρον, ὅτι³⁹

²⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 318. Curter. affert: Ἀ. σιγχανεῖς (sic). Θ. βδελύσση. Syro-hex.: Ἀ. Θ. βδελύσση (حَبَّ). Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5.

²⁶ Theodoret., et "unus codex." ²⁷ Curter. ²⁸ Theo- doret.: Ἀντὶ τοῦ, αἱ κυριεύσουσι μέρους [quae lectio est in Comp., Codd. 22, 24, aliis, et Euseb.] ποταμοῦ Αἰγύπτου, αἱ κυριεύσουσιν ὃ ἐστιν ἐν μέρει π. Αἰγ., ὃ Θεοδοσίῳ ἐῖρηκεν οὕτω δὲ καὶ ὁ Σύμμαχος. Ubi verba male repetita, αἱ κυριεύσουσιν, exsulare jussimus. Praeterea desideramus ἡ ἐστιν, sc. νύκτα, ut in Cod. 23 pro νύκτα scriptum. ²⁹ "Sie unus."—Montef. Ex Chrysost., ut videtur, qui ait (Opp. T. VI, p. 86 A): Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἐβραῖος, ὧς φασιν, οὐ λέγουσι, με- λίσσας, ἀλλὰ, σφῆκας. ³⁰ Curter. ³¹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 24, 36, alii, et Syro-hex. Eadem post πάντες inferunt Codd. III, XII, alii. ³² Haec, καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ, in fine v. 19 inferunt Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 24, alii, et Syro-hex. ³³ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 26, alii. ³⁴ E. g.: τῷ μεγάλῳ καὶ μεμεθυσμένῳ Codd. III, 24, 36, alii; τῷ μεγ. τῷ μεμεθυσμένῳ Cod. XII; τῷ μεγ. τῷ μεμισθωμένῳ Euseb. in Dem. Evang. p. 320. Syro-hex. in textu habet, τῷ μεμισθωμένῳ (مِمِثْوَمِنَ); in marg. autem char. med.: (τῷ) μεγάλῳ καὶ μεμεθυσμένῳ (لِئَوִס לַב).

Euseb. in Comment. ad loc.: τῷ ξυρῷ τῷ μεγ. καὶ μεμε- θυσμένῳ... παρ' ἐτέρῳ δὲ ἀντὶ τοῦ, μεμεθυσμένῳ ξυρῷ, μεμισθω- μένῳ εὐρηται. Procop.: Μεμεθυσμένῳ δὲ λέγει ξυρῷ, τῇ μαχαίρᾳ

ἀφειδῶς τε χειροῦ, καὶ πληρουμένη τῶν πιπτόντων τοῦ αἵματος. Τινὲς δὲ, ὡς τοῦ ῥητοῦ, φασὶ, μεμισθωμένῳ ἐχοντος, δυνάμιν τινα μισθοφορικὴν ἀποδείκνυσι, τὴν μέλλουσαν (τὴν) τῶν Ἀσσυρίων βασιλείαν ψιλοῦν. ³⁵ Curter., qui in textu μεμεθυσμένῳ habet, in marg. affert: Ἀ. ὁμοίως. Θ. μεμισθωμένῳ. Sed contra assurgit Syrus noster, qui in marg. notans: Ἀ. ὁμοίως τοῖς Ο', in textu, ut vidimus, τοῖς Ο' tribuit μεμισθω- μένῳ. Equidem crediderim similitudinem, quam Aquilae Syrus vindicat, non in uno vocabulo μεμισθωμένῳ positam esse, sed in totius clausulae structura, quam ad versionem τῶν Ο' potius quam Symmachi, quam statim subjungit, accedere affirmat. Scilicet integra ejus nota est: Ἀ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. τοὺς μεμισθωμένους (τοὺς) ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ.

³⁶ Curter. Alterum τοὺς assumpsimus ex Syro-hex. ه. حَمِيٍّ؟ حَمِيٍّ؟ حَمِيٍّ. ³⁷ Nobil. Euseb. in Dem. Evang. p. 322 affert: Θ. ἐν τῷ β. Ἀσσυρίων (sic) ὁμοίως δὲ καὶ Σύμμαχος. ³⁸ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 26, alii, invito Syro-hex. ³⁹ Curter. affert: ✕ Π. φάγεται βούτυρον. Codd. 22, 48 in textu habent ✕ φάγεται β. ὅτι, et sic sine aster. Syro-hex., et Euseb. in Dem. Evang. p. 321. Paulo ante, ubi in Ed. Rom. excusum πειὶν γάλα, testibus a Parsonio pro ποιεῖν γάλα allatis addendi sunt Syro-hex., et Cod. Vat. a Maio descriptus.

23. יְהִי כָל־מָקוֹם. *Erit omnis locus.* O'.
 ※ Πάντες ἔσται 4 pās tópos.⁴⁰

24. בְּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת. *Instructi sagittis et arcu.* O'.
 μετὰ βέλους καὶ τοξέυματος. 'Α. ἐν βέλεσι
 καὶ ἐν τόξῳ.⁴¹

Cap. VII. 4. — ὅταν γὰρ — ἰάσονται 4.⁴²

CAP. VIII.

1. גְּלִיץ גְּדוֹל. *Tabulam magnam.* O'. τόμον
 — καινοῦ μεγάλου 4 (alia exempl. τόμον καινὸν
 μέγαν¹). 'Α. κεφαλὶδα μεγάλην. Σ. τεύχος
 μέγα.² (Θ.) διφθέρωμα (μέγα).³

2. אֲוִרִיָּה הַכֹּהֵן. *Uriam sacerdotem.* O'. τὸν
 Οὐρίαν ※ Οἱ Γ'. τὸν ἱερέα 4.⁴

4. אֶת־חֵיִל. *Opes.* O'. ※ τὴν 4 δύναμιν.⁵
 לְפָנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר. *Coram rege Assyriae.* O'.
 ἐναντὶ βασιλέως Ἀσσυρίων. 'Α. εἰς πρόσω-
 πον βασιλέως Ἀσσυρίων.⁶

5. עוֹד לֵאמֹר. *Iterum, dicens.* O'. εἶτι ※ Σ. Θ.
 λέγων 4.⁷

6. מַצָּה. *Reprobavit.* O'. μὴ βούλεσθαι. Σ. ἀπε-
 δοκίμασεν.⁸

הַשִּׁלֹּחַ. *Siloa.* O'. τοῦ Σιλωάμ. Οἱ Γ'. ὁμοίως,
 Σιλωά.⁹

6. רֶזִין. *Rezin.* O'. Ῥασίν. Οἱ Γ'. Ῥασίν.¹⁰

7, 8. יִגָּיַץ — הִתְהַלֵּךְ. O'. — καὶ περιπατήσει —
 συντελέσασθαι τι 4.¹¹

8. רָחֵב. *Latitudinis.* O'. τὸ πλάτος. Οἱ Γ'.
 ὁμοίως.¹²

9. רָעוּ עִמִּים חֲתוּ וְהִאֲזִינוּ לְחַתּוּ וְהִאֲזִינוּ לְחַתּוּ. *Irascimini, populi, et confringimini, et auribus percipite, omnes longinqui terrae; accingite vos, et confringimini; accingite vos, et confringimini.* O'. γνῶτε ("Ἄλλος ἀσθενήσατε. Ἄλλος confringimini¹³), ἔθνη, καὶ ἡτᾶσθε, ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυρότεροι ἡτᾶσθε· ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσῃτε, πάλιν ἡττηθήσεσθε. Οἱ Γ'. συναθροίσθητε, λαοί, καὶ ἡτᾶσθε, καὶ ἐνωτίσασθε, πάντα τὰ πόρρωθεν τῆς γῆς· περιζώνουσθε καὶ ἡτᾶσθε, καὶ πάλιν ζώνουσθε καὶ ἡτᾶσθε.¹⁴

10. עֲזוּ עִצָּה וְהָפֵךְ דְּבָרִי דְּבָרִי וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֱלֹהִים. *Consulite consilium, et irritum fiet; loqui- mini verbum, et non stabit: quia nobiscum Deus.* O'. καὶ ἢν ἂν βουλευθήσθε βουλὴν, διασκεδάσει — κύριος 4· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσῃτε, οὐ μὴ ἐμείνῃ ἐν ὑμῖν· ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός ('Α. Θ. ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ ἰσχυρός¹⁵). Οἱ Γ'. βουλευ-
 σεσθε βουλὴν, καὶ διασκεδασθήσεται· λαλή-

⁴⁰ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22 (sub aster.), 36, 48, alii.

⁴¹ Curter. Cod. 88 affert: 'Α. ἐν βέλεσι καὶ ἐν τόξῳ.

⁴² Syro-hex.

CAP. VIII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 22, 36, alii, necnon Euseb. in Comment., et in Dem. Evang. p. 328, ubi Gaisfordius e Cod. P. καινοῦ μεγάλου temere suffecit. Cf. ibid. pp. 331, 334. Hieron.: "LXX interpretati sunt, *librum novum et magnum*." (Obelus est in Syro-hex. in utroque codice, cum cuneolo post μέγαλου.) ² Curter.

³ Euseb. in Comment.: λαβεῖν ἑαυτῷ τόμον καινὸν μέγαν, ἢ τεύχος, ἢ διφθέρωμα, ἢ κεφαλὶδα, κατὰ τοὺς λοιπούς.

⁴ Curter. in marg. Syro-hex. in textu: אֶת־חֵיִל. ⁵ Curter.

⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 331. ⁷ Curter. in marg. affert: אֶת־חֵיִל. Syro-hex. juxta Cod. A. אֶת־חֵיִל. Sic cum aster. Cod. C.

⁸ Procop.

⁹ Curter.

¹⁰ Idem, qui in textu habet Ῥασσών, quae lectio est Cod. Alex. In Vati-

cano est Ῥασσών.

¹¹ Hieron.: "Hoc quod in LXX legitur: *Et ambulabit super omnem murum vestrum, et auferet de Judaea hominem, qui possit caput levare, aut forte aliquid facere*, in Hebraico non habetur, et in Graecis codicibus veru jugulante confossum est." Obelus non est in Syro-hex. Revera Graeca τῶν Ο' non tam superflua quam absونا sunt.

¹² Curter.

¹³ Hieron.: "Pro congregamini, (sive infirmamini [cf. Hex. nostra ad Jerem. xi. 16] et confringimini, ut interpretati sunt alii), LXX posuerunt, *scitote* . . . propter RES et DALETH similitudinem."

¹⁴ Theodoret.: Σαφέστερον δὲ οἱ τρεῖς ἡμῖνενσαν τὸ χωρίον τοῦτο· συναθροίσθητε κ.τ.έ. "Dicendum erit, Theodoretum hic trium simul interpretationem afferre, neglecta quarundam vocum discrepantia, quod saepissime contigisse jam passim vidimus."—Montef. Versio est, ut videtur, Symmachi. Vid. ad v. 10.

¹⁵ Curter. (In textu LXX virali obelus est in Syro-hex.)

σετε λόγον, καὶ οὐ στήσεται μεθ' ἡμῶν γὰρ ὁ θεός.¹⁶

11. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלֵי בְּחֻקֹּת הַיָּד וְיִסְרֵנִי. מַלְכֵּת בְּרַחֲמֵי הָעַם-הַזֶּה לְאַמֹּר. *Quia sic dixit Jova ad me, quum inualesceret manus (Dei super me), et hortaretur me, ne ambularem in via populi hujus, dicens. O'. οὕτω λέγει κύριος τῇ ἰσχυρᾷ χειρὶ ἀπειθοῦσι τῇ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγοντες. Σ. εἶπε κύριος πρὸς με ὡς ἐν κράτει τῆς χειρὸς, καὶ ἀπέστησέ με μὴ πορεύεσθαι τῇ ὁδῷ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγων.*¹⁷

12. לֹא-תִאֲמְרוּן קֶשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר-יֹאמַר הָעַם הַזֶּה. קֶשֶׁר. *Ne vocetis conjurationem omne quod vocat populus iste conjurationem. O'. μήποτε εἴπωσι σκληρόν πᾶν γὰρ ὁ ἐὰν εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος, σκληρόν ἐστι. Σ. οὐκ ἐρέετε, ἄνταρσις, πᾶν ὁ ἐὰν εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος, ἄνταρσις.*¹⁸

13. אֶת-יְהוָה. O'. ✕ 'A. Θ. τὸν κύριον.¹⁹ בְּבִאוֹת. O'. Vacat. ✕ Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.²⁰

14. וְלִאֲבֹן נִנְחָה וְלִבְנוֹר מְכֻשׁוֹל לְשֵׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָח וְלִמְקוֹשׁ לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם. *Et in lapidem percussiois et in petram offensionis duabus domibus Israelis, in rete et in laqueum habitanti Jerusalem. O'. καὶ οὐχ ὡς λίθον προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδὲ ὡς πέτρας πτώματι οἱ δὲ οἶκοι Ἰακώβ ἐν παγίδι, καὶ ἐν κοιλιάσματι ('A. εἰς σκῶλον. Σ. Θ. εἰς σκάνδαλον²¹) ἐγκαθήμενοι ἐν Ἱερουσαλὴμ. 'A. καὶ εἰς λίθον προσκόματος, καὶ εἰς στερεὸν σκάνδαλον τοῖς δυσὶν οἴκοις Ἰσραὴλ...²² Σ. εἰς*

λίθον προσκόματος καὶ εἰς πέτραν πτώματος τοῖς δύο οἴκοις Ἰσραὴλ, εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον τῶν οἰκούντων Ἱερουσαλὴμ.²³ Θ. καὶ εἰς λίθον προσκόματος καὶ εἰς πέτραν πτώματος τοῖς δυσὶν οἴκοις...²⁴

15. בְּשָׁלוּ. *Offendunt. O'. ἀδυνατήσουσι. 'A. σκανδαλωθήσονται. Σ. προσκόψουσιν.*²⁵

וְנִבְקְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ. *Et irretientur, et capientur. O'. καὶ ἐγγιούσι, καὶ ἀλώσονται — ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ. Σ. καὶ παγιδευθήσονται, καὶ συλληφθήσονται.*²⁶

- 16, 17. צֹר תַעֲתֶהּ תְּתוֹם תוֹרָהּ בְּלִמְדִּי: וְחֻבִּיתִי לִי. לִיְהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִרְיָתִי לוֹ. *Colliga oraculum, obsigna legem in discipulis meis. Et praestolabor Jovam qui abscondit faciem suam a domo Jacobi, et exspectabo eum. O'. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ· μενῶ (Θ. ὑπομενῶ²⁷) τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέψαντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. 'A. ἐνδύσον μαρτύριον, σφράγισον νόμον ἐν διδασκοῖς μου. καὶ προσδέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἀποκρύβοντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ ὑπομενῶ αὐτόν. Σ. δῆσον μαρτύριον, σφράγισον νόμον ἐν τοῖς διατάγμασί μου. καὶ προσδοκήσω τὸν κύριον τὸν κρύβοντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ ἀναμενῶ αὐτόν.*²⁸

18. הִנֵּה אֲנִי הַיּוֹלִידִים אֲשֶׁר נִתְּנָלִי יְהוָה. לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מִעַם יְהוָה. לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מִעַם יְהוָה. *Ecce! ego, et nati*

¹⁶ Theodoret. in continuatione. ¹⁷ Procop. ¹⁸ Idem. Apud Montef. οὗτος casu excidit. Hieron. affert: Σ. ἄνταρσις. ¹⁹ Curter. ²⁰ Idem. Syro-hex. in textu: τὸν κύριον τῶν δυνάμεων.

²¹ Theodoret.: ἐν κοιλιάσματι, ἢ σκῶλῳ κατὰ τὸν Ἀκύλον, ἢ σκανδάλῳ κατὰ τοὺς ἄλλους. Curter. affert: 'A. εἰς σκῶλον.

²² Cod. XII a Parsonsio exscriptus. Curter. affert: 'A. καὶ εἰς στερεὸν — Ἰσραὴλ.

²³ Procop. Curter. affert: 'A. Σ. Θ. τοῖς δυσὶν οἴκοις.

²⁴ Curter. Parsons. ex eodem cod. affert: Θ. καὶ εἰς πέτρας πτώματος. ²⁵ Theodoret. Montef. per incuriam edidit: 'A. σκανδαλισθήσονται. Cf. Hex. ad Psal. xxv. 2. xxx. 11.

²⁶ Procop. Idem subjungit: τὸ δὲ, ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ, περιττόν, καὶ ἄβελισται. Obelo jugulat Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Euseb. in Dem. Evang. p. 450. Curter. affert: 'A. ἐνδύσον μ., σφράγισαι ν. ἐν διδασκοῖς μου. Procop.: Τὸν πρῶτον στίχον ὁ Σ. οὕτως ἐξέδωκεν δῆσον μ., σφράγισαι τὸν ν. ἐν τοῖς διδασκοῖς μου' οἷς καὶ τὰ Ἀκύλου συνάδει. Theodoret.: Σαφέστερον διὸ οἱ τρεῖς ἡμηνεύσασιν δῆσον τὸ μ., σφράγισον ν. ἐν διδασκοῖς μου. Unde suspicetur aliquis, Symmachum διδάγμασι, non διατάγμασι, dedisse.

quos dedit mihi Jova, in signa et in typos in
Israele a Jova exercituum, qui habitat in monte
Sionis. Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παῖδια ἃ μοι
ἔδωκεν ὁ θεός· καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κα-
τοικεῖ ἐν τῷ ὄρει Σιών. Οἱ λοιποὶ ἰδοὺ ἐγὼ
καὶ τὰ παῖδια ἃ δέδωκέν μοι ὁ κύριος, εἰς σημεῖα
καὶ εἰς τέρατα ἐν Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου τῶν
δυνάμεων τοῦ κατοικοῦντος ἐν ὄρει Σιών.²⁹

19. יִרְשׁ. *Implorabit.* Ο'. ἐκζητήσουσι. Ἀ. Θ.
ἐκζητήσει.³⁰

21. וְעָבַר בָּהּ נֶקֶשָׁה וְרָעָב וְהָיָה כִּי-יָרָעַב יִתְקַצֵּף.
*Et transibit per eam (terram) duriter tractatus
 et esuriens; et fiet, cum esurierit, graviter
 irascetur.* Ο'. καὶ ἥξει ἐφ' ὑμᾶς σκληρὰ
 λιμὸς, καὶ ἔσται ὥς ἂν πεινάσῃτε, λυπηθή-
 σεσθε. Σ. καὶ παρελεύσεται ἐξ αὐτοῦ ἑσκαν-
 δαλισμένος, καὶ πεινάσει· ἔσται δὲ ὅταν πει-
 νάσῃ καὶ παροξυνθῇ.³¹

וְקִלְקַל בְּמִלְכּוֹ. *Et exsecrabitur regem suum.*
 Ο. καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἀρχοντα. Ἀ. Θ.
 καὶ καταρὰ ἔσται ἐν τῷ βασιλείᾳ αὐτοῦ.³² Σ.
 καὶ καταράσεται βασιλέα ἐαυτοῦ.³³

וְבִאֲרָחָהּ. *Et deum suum.* Ο' καὶ τὰ πάτρια (alia
exempl. *πάταρχα.* 'Εβρ. βελοαυ³⁴). 'Α. Θ. καὶ
ἐν θεοῖς αὐτοῦ.³⁵ Σ. (καὶ) *πάτραρχα* εἰδωλα.³⁶

Cap. VIII. 2. — πιστοὺς ἀνθρώπους 4. 6. — ἐφ' ὑμῶν 4.³⁷

CAP. IX.

1 (Hebr. viii. 23). הָרָאשׁוֹן הַקָּל אֶרֶצָה זְבֻלֹן וְאֶרֶץ נַפְתָּלִי
 נִפְתָּלִי וְהַחֲתוּרִים הַנִּבְנִיד דָּרָה הַיָּם עֵבֶר
 הַיַּרְדֵּן. (In tempore) priore ignominia affecta
 terram Zabulon et terram Naphtali, et in pos-
 tero illustrabit viam maris trans Jordanem.
 Ο'. τοῦτο πρῶτον πῖε· ταχὺ — ποίει ὁ χάραξ
 Ζαβουλὼν ἡ γῆ Νεφθαλίμ, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
 τὴν παραλίαν ('Α. Θ. ὁδὸν θαλάσσης¹) καὶ
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ ὁ
 πρῶτος ἐτάχυνε γῆν Ζαβουλὼν καὶ γῆν Νε-
 φθαλεὶμ, καὶ ὁ ἔσχατος ἐβάρυνεν ὁδὸν τὴν
 κατὰ θάλασσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου.²

גליל הגויים. *Circulum (regionem) gentium.* O'.
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. 'A. θίνες τῶν ἐθνῶν.
Σ. ὄριον τῶν ἐθνῶν.³

3 (ix. 2). הַרְבֵּיתָ הַגּוֹי לֹא (לוֹ ק') הַגְדִּילָתָּ.
 מַגְנָתָּ. *Multam facis gentem, non (s. ei)*
magnam facis laetitiam. Ο'. τὸ πλείστον
 (Θ. πληθός⁴) τοῦ λαοῦ ὁ κατήγαγες (Οἱ λοι-
 ποί· οὐκ ἐμεγάλυνας⁵) ἐν εὐφροσύνῃ σου. Σ.

²⁹ Procop. affert : Οἱ λοιποὶ ἰδού — ἐν Ἰσραήλ. Theodoret. : Οἱ Γ'. ἰδού — Σιών : sed pro his, ἀ δέδεωκέ μοι ο ε κ., hic habet, ἀ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Curter. affert : Θ' Α. ἔδωκέ μοι. Σ'. Α. (sic) ὁμοίως τοῖς Ο'.
³⁰ Curter. ³¹ Procop.
³² Curter. Montef. ex eodem falso exscripsit καταρᾷσται pro καταρὰ ἔσται, repugnante, quod ad Theodotionem attinet, Syro-hex., qui affert : ܡܢ ܕܥܠܝܬܐ ܕܚܘܒܝܢ ܕܗܝܬܐ .I. Minus probabiliter Theodoret. (non Curter., qui error est Montefalconii) : Οἱ Γ'. καὶ καταρᾶται ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ.
³³ Procop. in continuatione. ³⁴ Theodoret. : "Ενια δὲ τῶν ἀντιγράφων [Cod. 93] πάταρχα ἔχει· καὶ αὕτη η διάνοια καὶ τῇ Ἑβραϊῶν σύμφωνος, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐμνηνευταῖς· τὸ γὰρ παταρχῆ [ܩܕܝܫܐ] Σύρον μὲν ἔστιν ὄνομα· σημειοῖται δὲ τῇ Ἑλλάδι φωνῇ τὰ ἑδώλα· ταῦτα δὲ ὁ Ἑβραῖος βελδοῦ καλεῖ.
³⁵ Idem : Οἱ Γ'. καταρᾶται ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν θεοῖς αὐτοῦ. Syro-hex. Theodotioni continuat : ܕܡܨܪܝܝܬܐ.
³⁶ Curter. Ab hac lectione non discedere videtur Syro-hex., qui affert : ܕܡܨܪܝܬܐ ܕܥܠܝܬܐ ܕܚܘܒܝܢ ܕܗܝܬܐ vel juxta Cod. C. ܩܕܝܫܐ.

١٠٤٠), si sumatur eum *πάτερarcha* quasi synonymum cum
πάτρια habuisse. Alio quidem loco (Cap. xxxvii. 38) idem
 verba, τὸν *πάτερarchon* αὐτοῦ, dilucidius interpretatus est,
 ١٠٤٠, ١٠٤٠, ١٠٤٠. ³⁷ Syro-hex.

CAP. IX. ¹ Syro-hex. in textu حَجَب —; in marg. autem: هَجَل؟ هَجَل. l. "Cod. unus notat Aquilam et Theod. habuisse ὁδὸν θαλάσσης."—Montef. Post Νεφθαλὶμ verba ὁδὸν θαλάσσης in textum inferunt Codd. III, XII, 24, 26, alii. ² Procop. p. 153: κατὰ δὲ Σύμμαχον, φ' ἠκολούθησαν οἱ λοιποὶ ὁ πρῶτος κ.τ.έ. ³ Idem. Hieron.: "Pro Galilæa gentium Aq. θίνας gentium, Sym. terminos gentium, interpretati sunt." ⁴ Curter. Syro-hex. .l. هَجَل. ⁵ Curter. affert: OI O'. [immo OI λοιποὶ (^A), teste Parsonsis] οὐκ ἐμεγαλυνες. Syro-hex. هَجَل. هَجَل. لا هَجَل. Hieron.: "Pro eo quod LXX dixerunt, deduxisti in lætitia, alii interpretati sunt, magnificasti."

18. וְכִבְדּוֹ יַעֲרֹ וְכִרְמֻלּוֹ כִּנְפֶשׁ וְעֵד-בֶּשֶׂר יִכְלֶה. Et gloria silvae ejus et hortuli ejus ab anima usque ad carnem consumetur, et erit sicut cum contabescit aeger. Ο'. αποσβεσθήσεται τὰ ὄρη, καὶ οἱ βουνοὶ, καὶ οἱ δρυμοὶ, καὶ καταφάγεται ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύγων ἀπὸ φλογὸς καιομένης. Σ. καὶ ἡ δόξα τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ Καρμήλου αὐτοῦ, ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκὸς ἀναλωθήσεται καὶ ἔσται ὡς τετμημένος φεύγων.¹⁸
19. וְשָׂאָר עֵץ יַעֲרֹ מִקְסַר יְהוָה יִנְעַר יִכְתָּבֵם. Et residuum arborum silvae ejus numerus (parvus) erit, et puer conscribet eas. Ο'. καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀπ' αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον ('Α. παῖς. Σ. παιδίον. Θ. παιδάριον¹⁹) γράψει αὐτούς. Σ. τὰ δὲ ἐπιλοιπα τῶν ξύλων τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ ἀριθμῶ ἔσονται, καὶ παιδίον γράψει αὐτά.²⁰
21. יָשׁוּב. Revertetur. Ο'. καὶ ἔσται. Alia exempl. καὶ ἀναστρέψει.²¹
22. עֵמֶץ. Populus tuus. Ο'. ὁ λαός. Θ. ὁ λαός σου.²²
23. אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος. Alia exempl. ὁ θεός.²³ Οἱ Γ'. ✕ κύριος (κύριος) τῶν δυνάμεων. 'Α. στρατιῶν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴
- צְבָאֵר כָּל-הָאָרֶץ. In medio universae terrae. Ο'. ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλη. Σ. Θ. ἐν μέσῳ πάσης τῆς γῆς.²⁵

24. אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. κύριος 4 σαβαώθ.²⁶
- בְּשֶׁבֶט יִכְבֶּה וּבַמַּטֵּהוּ יִשְׂאֵל-עָלָהּ בְּרֶךְ מִצְרַיִם. Virga percutiet te, et baculum suum levabit super te in via Aegypti. Ο'. ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε πληγὴν γὰρ ἐπάγω ('Α. ἀρεῖ. Σ. Θ. ἐπαρεῖ²⁷) ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν Αἰγύπτου. Σ. ἐν ῥάβδῳ πλήξει σε, καὶ τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐπαρεῖ ἐπὶ σέ διὰ τὴν ὁδὸν Αἰγύπτου.²⁸
26. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. ὁ θεός. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων.²⁹
- בְּצִוֵּר עוֹרֵב. In petra Oreb. Ο'. ἐν τόπῳ θλίψεως. 'Α. ἐν πέτρᾳ ὀρήθ. Σ. ἐν σοῦρ Χωρήθ. Θ. ἐν σοῦρ ὀρήθ.³⁰
27. יִחַבֵּל עַל. Et excutietur jugum. Ο'. καὶ καταφθαρήσεται ὁ ζυγός. Θ. (καὶ) διαφθαρήσεται κλοιός.³¹
28. בְּמִגְרֹן. Per Migron. Ο'. εἰς Μαγγεδώ. 'Α. Σ. κατὰ τὸ 'Εβραϊκόν, Μαγρών. Θ. Μαγγεδών.³²
29. גִּבְעֵ מִלּוֹן לָנוּ. Geba est diversorium ubi pernoctant. Ο'. καὶ ἤξει εἰς 'Αγγαί. 'Α. αὐλιστήριον. Σ. αὐλισμός. Θ. κατὰ λυμα.³³
30. צִוְּלִי קוֹלֶךָ. Acutam fac vocem tuam. Ο'. Vacat. ✕ χρεμέτισον φωνήν σου. 'Α. ³⁴צִוְּשָׁה. Laisa. Ο'. Λαϊσά. Alia exempl. ἐν

¹⁸ Procop. Euseb. affert : Σ. Καρμήλου. ¹⁹ Curter., qui in textu habet, παιδίον μικρόν, cum Comp., Ald., Codd. 22, 24, 36, aliis. Syro-hex. affert : 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁰ Procop. Parsons. e Cod. 88 affert : Σ. παιδίον μικρόν γράψει. ²¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ²² Curter. Syro-hex. ut ante : ²³ Curter. Syro-hex. ut ante : ²⁴ Curter., qui in textu habet, κύριος τῶν δυνάμεων ; in marg. autem ad κύριος, ²⁵ "Unus codex." ²⁶ Syro-hex. in marg. ²⁷ "Curter. : 'Α. ἀρεῖ. Ο'. Σ. ἐπαρεῖ. Scilicet LXX sic habuerunt in edit.

hexaplati."—Montef. Immo pro Ο'. Σ. Cod. XII habet Θ. Σ., teste Parsonsio. ²⁸ Procop., Theodoret., quorum prior om. σε, et posterior πατάξει pro πλήξει, et ἐπάγει pro ἐπαρεῖ legit. ²⁹ Syro-hex. Cod. Jes. in textu habet, κύριος ὁ θεός ; et in marg. ✕ Θ. τῶν δυνάμεων. ³⁰ Symmachi lectionem testatur Procop. Hieron. : "Pro petra, quod juxta Hebraicum interpretatus est Aq. Sym. et Theod. ipsum verbum posuerunt Hebraicum, SUB OREB." ³¹ Curter. ³² Idem. "Cod. 88 : εἰς Μαγών, ut videtur."—Parsons. ³³ Curter. ³⁴ Idem. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 62, alii. Sic, sed φωνῇ pro φωνήν, Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

Σά.³⁵ Θ. Λείς. 'Α. (fort. Σ.) Λαίς. 'Α. καὶ τὸ 'Εβραϊκὸν ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁶

33. פְּרֹנְדֵם. *Frondem.* Ο'. τοὺς ἐνδόξους. 'Α. κεράμιον. Σ. Θ. ληνόν.³⁷

וְהַגְבֵּרִים יִשְׁפְּלוּ. *Et elati deficiuntur.* Ο'. καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται. 'Α. Σ. καὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁸

CAP. XI.

1. חֶמֶר. *Surculus.* Ο'. ῥάβδος. 'Α. ῥάβδιον.¹
כִּנְזָה. *E stirpe.* Ο'. ἐκ τῆς ῥίζης. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ κορμοῦ.²

גֶּרְמֵן. *Germen.* Ο'. ἄνθος. 'Α. ἀκρέμων. Σ. Θ. βλαστός.³

3. וְהָיָה כְּמִשְׁפָּחַת עֵינָיו וְכִמְרָאָה לְאֶחָד מֵעֵינָיו. *Neque secundum visionem oculorum suorum judicabit, neque secundum auditum aurium suarum jus dicet.* Ο'. οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει. Σ. οὐ τῇ ὁράσει τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ κρινεῖ, οὐδὲ τῇ ἀκοῇ τῶν ὠτῶν αὐτοῦ ἐλέγξει.⁴

4. וְהָיָה כְּמִשְׁפָּחַת עֵינָיו וְכִמְרָאָה לְאֶחָד מֵעֵינָיו. *Et jus dicet in rectitudine miseris (s. mansuetis) terrae.* Ο'. καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς. 'Α. καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοῖς πραέσι τῆς γῆς. Σ. καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς πτωχοὺς τῆς γῆς.

Θ. καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.⁵

5. וְהָיָה צֶדֶק אֶזְרָא וְיִשְׁתַּחֲוֶה אֶזְרוֹר מִתְּנִי וְהָאֵמוּנָה אֶזְרוֹר חֲלִצִי. *Et erit justitia cingulum lumborum ejus, et fides cingulum renium ejus.* Ο'. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένος τὴν ὄσφυν αὐτοῦ, καὶ ἀληθεία εἰλημένος τὰς πλευράς. Σ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη περίζωμα τῆς ὄσφους αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις περίζωμα τῶν λαγόνων αὐτοῦ.⁶

7. וְהָיָה רֶבֶךָ וְהָיָה יָרֵבְצָהּ וְהָיָה יָרֵבְצָהּ וְהָיָה יָרֵבְצָהּ. *Et vacca et ursus pascentur, simul recubabunt catuli eorum.* Ο'. καὶ βοὺς καὶ ἄρκος ἅμα βοσκηθήσονται, καὶ ἅμα τὰ παῖδια αὐτῶν ἔσονται. 'Α. Θ. καὶ δάμαλις (καὶ ἄρκος) νεμεθήσονται ὁμοῦ, κατακλιθήσονται παῖδια αὐτῶν. Σ. καὶ βοὺς καὶ ἄρκτος βοσκηθήσονται ὁμοθυμαδόν, κατακλιθήσονται τὰ παῖδια αὐτῶν.⁷

8. כַּבְּקָר. *Sicut bos.* Ο'. ὡς βοῦς. 'Α. ὡς βουκόλιον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸

10. וְהָיָה עֵמֶד לְיָם וְהָיָה עֵמֶד לְיָם. *Quae stabit in vexillum populi.* Ο'. καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἔθνων. 'Α. δς ἀνίσταται εἰς σύσσημον λαῶν. Σ. δς ἀνίσταται (εἰς) σύσσημον τῶν ἐθνῶν.⁹

11. מְקַחָהּ. *Requies ejus.* Πάντες ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ.¹⁰

12. כְּבוֹד. *Gloria.* Ο'. τιμή. 'Α. Σ. δόξα.¹¹

13. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֶדְנִי שְׁבִית יְדוֹ. *Et in die illa augumentabitur dominus sedem suam.*

³⁵ Sic Codd. II, III, XII (qui in marg. Λαί habet), alii. (Pro ἐπακούσεται in priore loco Syro-hex. in marg. char. med.: ἐπάκουσον (مَحْكُومٌ), quae lectio est Codd. 22, 36, 48, aliorum.) ³⁶ Curter. ³⁷ Hieron.: "Verbum Hebraicum PHURA, quod Aquila κεραμίον (Vat. κεραμίδιον) interpretatus est, Theod. Symmachusque verterunt ληνόν. . . LXX autem pro torculari, novum sensum inferentes, gloriosos interpretati sunt." ³⁸ Cod. 88. Mendose Curter.: 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ μ. τ. ὅμως τε Ο'; quod fraudi fuit Montefalconio.

CAP. XI. ¹ Procop. ² Euseb., Procop., Hieron. ³ Hieron. ad loc.: "Pro flore, qui Hebraice dicitur NESER, Aq., Sym. et Theod. germen transtulerunt." Idem ad Cap. xiv. 19: "Quoniam hoc ipsum verbum supra Cap. xi. 1. . . LXX florem, Theod. germen, Aq. ἀκρέμωνα, id est, virgultum, interpretati sunt." Cf. ad Cap. lx. 21. ⁴ Pro-

cop. ⁵ Curter. Procop. affert: Σ. ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι πτωχοὺς γῆς. (In Codd. 22, 36, 48, aliis, v. 4 sic legitur: ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ ταπεινῶ κρίσει, καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς; ubi Cod. 22 ✕ ἐν δικαιοσύνῃ cum aster. habet, teste Grabio *De Vitiis* etc. p. 119.) ⁶ Procop.

⁷ Curter. mendose affert: 'Α. Θ. καὶ δαμαλία (sic) νεμηθ. ὁμοῦ κατακλιθήσονται π. αὐτῶν. Θ. (sic) καὶ βοὺς καὶ ἄρκτος βοσκηθήσονται (non βοσκήσονται, ut Montef.) ὁμοῦ. κατακλιθήσονται τ. π. αὐτῶν. Pro δαμαλία Montef. correxit δάμαλις καὶ ἄρκος, sed ὁμοῦ intactum reliquit, et κατακλιθήσονται, clauduntur, in utroque loco perperam rescipsit. ⁸ Curter. affert: 'Α. Θ. ὡς βουκόλιον ὁμοῦ τε Ο'. Correximus ex Parsonio, qui e Cod. XII exscripsit: Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁹ Procop. Ad Symmachum εἰς tacite supplevit Montef. ¹⁰ Hieron.

¹¹ Procop.

וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל.

Et fiet in die illa, iterum extendet Dominus secunda vice manum suam ad redimendum residuum populi sui, quod superstes erit ab Assyria. Ο'. καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, προσθήσει ὁ κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλωσαι τὸ καταλειφθὲν ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων. Ἀ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, προσθήσει κύριος δεύτερον τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κτήσασθαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὃ ὑπολειφθήσεται ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων.¹² Σ. . . προσθήσει κύριος ἐκ δευτέρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ κτήσασθαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. . .¹³ Θ. . . τοῦ κτήσασθαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ [δ ἂν καταλιπῇ ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων].¹⁴

11. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. *Et ab insulis maris.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ✕ καὶ ἀπὸ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης.¹⁵

14. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. *Edom et Moab missio (praeda) manus eorum.* Ο'. καὶ Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ Μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν. Ἀ. Ἰδουμαία καὶ Μωὰβ ἀποστολὴ χειρὸς αὐτῶν. Σ. Ἐδὼμ καὶ Μωὰβ ἔκτασις χειρὸς αὐτῶν. Θ. Ἰδουμαία (καὶ Μωὰβ) ἔκτασις χειρὸς αὐτῶν.¹⁶

15. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. *Et devovebit Jona linguam (sinum) maris Aegypti.*

Ο'. καὶ ἐρημώσει κύριος τὴν θάλασσαν Αἰγύπτου. Ἀ. Σ. Θ. καὶ ἀναθεματίσει κύριος τὴν γλῶσσαν θαλάσσης Αἰγύπτου.¹⁷

Cap. XI. 6. ἀμα — βοσκηθήσονται.¹⁸

CAP. XII.

1. וְיִשְׂרָאֵל. *Celebrabo te.* Ο'. εὐλογῶ σε. Ἀ. Σ. Θ. ἐξομολογήσομαί σοι.¹

2. וְיִשְׂרָאֵל. *Salus mea, confidam.* Ο'. σωτήρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι. Θ. σωτήρ μου, ἐλπιδῶ.²

וְיִשְׂרָאֵל. *Jah Jona.* Ο'. ✕ Πάντες ἸΑ' κύριος.³

CAP. XIII.

2. וְיִשְׂרָאֵל. *Super montem levem (nudum).* Ο'. ἐπ' ὄρους πεδινού. Ἀλλος ἐπ' ὄρους νεφάδους.¹

וְיִשְׂרָאֵל. *Vocem iis.* Ο'. τὴν φωνὴν αὐτοῖς (alia exempl. add. μὴ φοβείσθε). Οἱ Ι'. (τὴν) φωνὴν αὐτῶν.²

וְיִשְׂרָאֵל. *Agitate manum, ut ingrediantur ostia procerum.* Ο'. παρακαλεῖτε τῇ χειρὶ, ἀνοίξατε, οἱ ἄρχοντες. Ἀ. ἐξάρατε χεῖρα, (καὶ) εἰσελθέτωσαν ἀνοίγματα ἐκουσισαζομένων.³ Σ. κινήσατε χεῖρα, καὶ ἐξελεθέτωσαν θύρας. . .⁴ Θ. ἀφορίσατε χειρὶ. . .⁵

¹² Euseb. in Dem. Evang. p. 75. Procop. affert: Ἀ. προσθήσει — τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; et sic Euseb. in Comment., cum ζηλωσαι pro κτήσασθαι. Pro τοῦ κτ. τὸ ὑπ. Nobil. κτήσασθαι ὑπόλειμμα habet.

¹³ Euseb. in Comment., et Nobil. (qui τοῦ ζηλωσαι pro κτήσασθαι legit). Procop. affert: Σ. ἐκ δευτέρου.

¹⁴ Euseb. in Dem. Evang. p. 76: Ἀνθ' οὗ συμφώνως ὁ Ἀκ. καὶ Θεοδ., τοῦ κτήσασθαι, φησι, τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὃ ἂν καταλιπῇ (sic) ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν πολεμίων ἔθνων. Ubi omnia post τοῦ λ. αὐτοῦ ad Eusebii seriem pertinere crediderim.

¹⁵ Sic Cod. 23 (absente τῶν), et sine aster. Codd. 36, 48 (sub —), alii.

¹⁶ Curter., qui ἔκτασις bis legit. Correxerit Drusus.

¹⁷ Euseb. in Comment. Hieron.: “Desolabit igitur, sive interficiet, hoc est ἀναθεματίσει, ut Theod., Aq. et Sym. transtulerunt.”

¹⁸ Syro-hex.

CAP. XII. ¹ Curter. Syro-hex. . .

² Curter.

³ Idem: ✕ ΙΑ' (sic). Cf. Hex. ad Psal. lxvii. 5.

CAP. XIII. ¹ S. Basil. Opp. T. I, p. 575 A: Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἑτέραν ἔκδοσιν ἀναγινώσκουμεν, ἐπ' ὄρους νεφάδους, δηλὸν ὅτι τὸ ὕψος ἑτέρῳ λόγῳ παρίστησι.

² Sic ex Curterio edidit Montef. Scilicet Curter. in textu τὴν φ. αὐτοῖς. μὴ φοβείσθε habet; in marg. autem: Οἱ Ι'. φωνὴν αὐτον (sic). Minus probabiliter Parsons. e textu Cod. XII excerpit τὴν φωνὴν αὐτῶν; e marg. autem: Οἱ Ι'. μὴ φοβείσθε. Verba superflua, μὴ φοβείσθε, tuentur Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii. Syro-hex. in marg. . .

³ Curter. e Cod. Jes. affert: Ἀ. ἐξάρατε (sic) χεῖρα, καὶ εἰσελθέτωσαν (sic) ἂ. ἑ. Parsons. ex eodem sine nom.: ἐξάρατε χειρὶ, εἰσελθέτωσαν ἂ. ἑ.

⁴ Procop., Nobil., quorum prior ἐξελεθέτωσαν legit. Drusus mavult εἰσελθέτωσαν.

⁵ Curter., Parsons.

3. אֲנִי צִוִּיתִי לְמַקְדִּשִׁי בָּם קָרָאתִי בְּבוֹרֵי לְאִפִּי. עֲלֵיוּ בְּאֹתָיו. *Ego mandata dedi sanctificatis meis, etiam vocavi heroas meos ad iram meam, exsultantes fastus mei.* Ο'. ἐγὼ συντάσσω, καὶ ἐγὼ (alia exempl. add. ἄγω αὐτοὺς ἡγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ⁶) ἄγω αὐτοὺς γίγαντες ('Α. Σ. δυνατοὺς⁷) ἔρχονται πληρῶσαι τὸν θυμὸν μου, χαίροντες ἅμα καὶ ὑβρίζοντες. 'Α. ἐγὼ ἐντειλάμην τοῖς ἡγιασμένοις μου, καί γε ἐκάλεσα δυνατοὺς μου τῷ θυμῷ μου ἀγαυιωμένους ὑπερηφανείας μου.⁸ Σ. . . ἐν τῷ δοξασμῷ μου. Aliter: Σ. . . χαίροντας τῇ ὕβρει μου.⁹ Θ. καί γε ἐκάλεσα τοὺς γίγαντάς μου. . .¹⁰
4. מִמְּלָכוֹת. *Regnorum.* Ο'. βασιλέων. Οἱ Γ'. βασιλειῶν.¹¹
5. יְהוָה וְכָל יֵצֶבוֹ. *Jova et instrumenta irae ejus.* Ο'. κύριος καὶ οἱ ὀπλομάχοι αὐτοῦ. Σ. κύριος καὶ σκευὴ ὀργῆς αὐτοῦ.¹²
8. וְנִבְהָלוּ יִירִים. *Et terrebuntur, tormenta.* Ο'.

ταραχθήσονται οἱ πρέσβεις. Θ. ταραχθήσονται, περιοχαί.¹³

8. יְחִילֹן. *Doloribus torquēbuntur.* Ο'. συμφορᾶσουσιν. Οἱ Γ'. ὠδινήσουσιν.¹⁴
9. וְעִבְרָה וְהָרֹן אָף. *Et iracundia et aestus irae.* Ο'. θυμοῦ καὶ ὀργῆς. Θ. μῆνιδος καὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ.¹⁵
10. כְּסִילֵיהֶם. *Oriones eorum.* Ο'. καὶ ὁ 'Ωρίων — καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ οὐρανοῦ. 'Α. Θ. χισιλείμ. Σ. τὰ ἄστρα αὐτῶν.¹⁶
- אֹרֶם. *Lucem suam.* Ο'. τὸ φῶς ✕ αὐτῶν.¹⁷
- וְהָיָה בְּצֵאתוֹ. *Sol in egrediendo ejus.* Ο'. τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος. Σ. Θ. (ὁ) ἥλιος ἐν τῇ ἑξέδῳ αὐτοῦ.¹⁸
11. גָּאוֹן. *Superbiam.* Ο'. Θ. ὕβριν.¹⁹
12. פֹּז. *Obrizum.* Ο'. τὸ χρυσίον τὸ ἄπυρον. 'Α. κίρρον.²⁰
- כֶּתֶם אוֹפִיר. *Aurum Ophir.* Ο'. ὁ λίθος ὁ ἐν Σουφίρ. 'Α. σπῖλωμα 'Ωφείρ.²¹

⁶ "Haec suppletur in marg. Cod. Vat. a 2da manu." — *Mai.* Sic Codd. III, XII, 24, 26, 49, et Syro-hex. Post συντάσσω add. ἡγιασμένοι εἰσὶ Codd. 22, 36, 48, alii. ⁷ Euseb., Procop., Theodoret. ⁸ Curter. et Parsons. e Cod. Jes. Pro ἐγὼ ἐντειλάμην, quod ex conjectura Montefalconii recepinus, teste utroque, in codice est (ἐκονσιαζομένων) σιωῶν ἐντειλάμην, et in fine sub alio indice ὑπερηφανείας (sic) μου; sed καὶ ἐκάλεσα est mendum Curterii. ⁹ Duas lectiones affert Curterius. Posteriorem Theodotioni tribuendam censet Montef. Parsons. e Cod. XII affert: Σ. ἐν τῷ δοξασμῷ μου; sed e Cod. 88: Σ. χαίρονται (sic) τῇ ὕβρει μου. "Ἄλλος" τῆς ὑπερηφανείας μου. ¹⁰ Euseb., Nobil. Hieron. p. 236: "Nomen autem *gigantum*, pro quo in Hebraeo GEBORIM, id est, *fortium*, positum est, LXX et Theod. in similitudinem fabularum vertere gentilium, sicut et Sirenas, et Titanas, et Arcturum, Hyadas, et Orionem nominant, quae apud Hebraeos aliis appellantur vocabulis." ¹¹ Curter. ¹² Curter., et Parsons. e Codd. XII, 88, qui omnes mendose habent: κύριος κύριος σκευὴ ὀργῆς αὐτοῦ. Sed ὀργῆς pro ὀργῆς Montefalconii negligentiae imputandum. ¹³ Theodoret. ¹⁴ Curter. affert: Οἱ Γ'. ὀδικήσουσιν (sic). Cod. 88: Οἱ Γ'. ἀδικήσουσιν. Correxuit Montef. ¹⁵ Curter. Syro-hex. in textu: (καὶ) praemittunt Codd. 87, 91, 104) μῆνιδος (מִנִּיד) θυμοῦ καὶ ὀργῆς. ¹⁶ Hieron. p. 239: "Pro eo quod nos interpretati sumus, *splendor earum*,

haud dubium quin stellarum, Aq. et Theod. ipsum verbum posuerunt Hebraicum CHISILEEM; pro quo LXX *Orionem* transtulerunt, addentes de suo, et *omnis ornatus caeli*, quod obelo [sic in Syro-hex.] praenotandus est." Idem p. 172: "Verbum Hebraicum CHISILE LXX 'Ωρίωνα transtulerunt; Hebraeus, quo ego praeceptore usus sum, *Arcturum* interpretatus est. Nos generaliter sequentes Symmachum *stellam* (al. *stellas*) diximus." Cf. Hex. ad Amos v. 8. ¹⁷ Curter., Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁸ Curter. Syro-hex. *הָיָה בְּצֵאתוֹ*. ¹⁹ Hieron. p. 241: "Verbum Hebraicum גָּאוֹן, quod perspicue *arrogantiam* et *superbiam* sonat, Theod. et LXX semper *injuriā* transtulerunt, sensum magis quam verbum exprimentes." ²⁰ Idem ibid.: "Tunc pretiosior erit vir auro, quod Hebraice dicitur PHAZ, et Aq. interpretatus est κίρρον [h. e. *coloris rufi in pallidum inclinantis*], quod coloris optimi atque sanguinei est." Cf. Hex. ad Prov. viii. 19. ²¹ Hieron. ibid., ubi σπῖλωμα editum. (Ad σπῖλωμα, *macula*, adsciscendum est Syriacum *ܦܠܬܐ*, *maculavit*, quod cum Graeco ἐσπῖλωσε commutavit uterque interpres Jac. iii. 6. Jud. 23. Ad 'Ωφείρ cf. Hex. ad Psal. xlv. 10, et nos in *Prolegom.* ad V. T. juxta LXX Interpp. p. xvii.)

13. אֲרָגְנָא שָׁמַיִם. *Caelos contremiscere faciam.*
Ο. ὁ γὰρ οὐρανὸς θυμωθήσεται. 'Α. οὐρανὸς
κλονήσω. Σ. οὐρανὸν ταραξώ. Θ. οὐρανὸν
θυμώσω.²²

14. וְאִין כִּקְבֵּץ נִשְׁאָל לְעִמּוֹ יִפְנוּ וְאִין לֹא-אֲרָצוֹ יִנְסוּ.
*Et non erit qui congreget; unusquisque
ad populum suum convertent se, et unusquisque
ad terram suam fugient.* Ο. καὶ οὐκ ἔσται ὁ
συνάγων ὥστε ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀποστραφῆναι, καὶ ἄνθρωπος εἰς τὴν χώραν
ἑαυτοῦ διώξεται. 'Α. καὶ οὐκ ἔστιν ἀθροίζων
ἀνὴρ πρὸς λαὸν αὐτοῦ νέουσσι, καὶ ἀνὴρ πρὸς
γῆν αὐτοῦ φεύγονται.²³

15. יִתְקַן. *Confodietur.* Ο. ἡττηθήσεται. Οἱ Γ'.
ἐκκεντηθήσεται.²⁴

17. וְשֵׁרֶשֶׁתְּ חֶקֶדְרָא לֹא יִחְשְׁבוּ וְהָבָא לֹא יִחְפְּצוּ.
*Qui argentum non aestimant, et auro non de-
lectantur.* Ο. οἱ ἀργύριον οὐ λογίζονται, οὐδὲ
χρυσίον χρεῖαν ἔχουσι. 'Α. οἱ ἀργύριον οὐ
λογίζονται (fort. λογίσονται), καὶ χρυσίον οὐκ
εὐδοκῆσουσιν (ἐν αὐτῷ).²⁵

20. וְלֹא-יִהְיֶה שָׁם עֲרָבִי. *Neque tentorium figet ibi
Arabs.* Ο. οὐδὲ μὴ διέλθωσιν αὐτὴν Ἀραβες.
Σ. οὐδὲ σκηνοποιήσει ἐκεῖ Ἀραφ.²⁶

21. זִיזִי. *Zizim (bestiae deserticolae).* Ο. θηρία.
Οἱ λοιποὶ σιείν.²⁷

וּבְמִלְאָא בְּתֵיחָא אֲחִי. *Et implebunt domus
eorum ululae (s. ululatus).* Cf. Gesen. in
Thes. Ling. Hebr. p. 1164). Ο. καὶ ἐμπλησθή-
σονται αἱ οἰκίαι ἥχου ('Α. φωνῶν. Σ. ὥχέιμ.
Θ. ἥχων.²⁸).

בְּנֹת יַעֲנָה. *Struthiones.* Ο. σειρήνες. 'Α.
Σ. στρουθοκάμηλοι. Θ. θυγατέρες στρουθῶν.²⁹

שְׁעִירִים. *Daemones silvestres.* Ο. Σ. δαιμό-
νια. 'Α. τριχιῶντες. Θ. ὀρθοτριχοῦντες.³⁰

22. אִיִּים. *Canes aurei (Schakals).* Ο. ὀνοκέν-
ταυροι. Οἱ λοιποὶ ἰείν.³¹

תַּנִּים. *Canes feri.* Ο. ἐχίνοι. Πάντες σει-
ρήνες.³²

בְּחִינֵי עֲנָה. *In palatiis deliciarum.* Ο. ἐν
τοῖς οἴκοις αὐτῶν. "Ἄλλος" ἐν τοῖς ναοῖς τῆς
σπατάλης αὐτῆς.³³

²² Curter. (Pro θυμωθήσεται in Codd. 22, 36, aliis, est σαλευθήσεται.) ²³ Curter., Cod. 88. Pro ἀθροίζων Curter. αυροίζων, Cod. 88 λυριζων mendose scribunt. ²⁴ Curter., Procop. Sic in textu Codd. 22, 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ܐܘܪܝܐ. ²⁵ Curter. ²⁶ Procop.

²⁷ Procop.: διὰ τε τῶν θηρίων τὸ ἀγνωστον, τὴν Ἑβραϊκὴν θέντες λέξιν, σιείν, οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκδεδώκασι. Euseb. σιείν habet. Hieron. p. 174: "SIRM, quod soli LXX bestias transtulerunt." Idem p. 245: "Pro quibus Aq. et Sym. et Theod. ipsum verbum Hebraicum posuerunt SIRM." Cf. ad Cap. xxxiv. 14. ²⁸ Hieron. p. 174: "Et replebuntur, inquit, domus, ut nos diximus, draconibus; ut Aq. transtulit, typhonibus, ut Sym. OHIM, ipsum verbum Hebraicum exprimens; LXX vero et Theod. clamores, vel sonitus interpretati sunt." Idem p. 245 similia habet, quibus confusus Montef. Aquilae vindicat τυφόνων, notans: "Curterius φώνων, perperam." Sed τυφῶνες inter bestias deserticolas improprie recensentur; et praeter Curterium a Parsonso confirmatum, Cod. 88 affert: 'Α. φωνῶν; et Syro-hex.: 'Α. clamores, s. strepitus (ܠܗܘܝܬ). Hieronymo igitur, ut videtur, non libris Graecis, error imputandus est. ²⁹ Syro-hex. ܐܘܪܝܐ ܕܥܢܐ. Curter. affert: 'Α. Σ. στρουθοκάμηλοι. Procop., Euseb., Theodoret.:

Οἱ λοιποὶ στρουθοκάμηλοι. Cf. ad Cap. xliii. 20. ³⁰ Montef. post Curterium edidit: 'Α. τριχιῶνται. Θ. ὀρθοτριχοῦνται. Sed utrunque vocabulum Graecitas ignorat. Proculdubio legendum: 'Α. τριχιῶνται. Θ. ὀρθοτριχοῦνται; vel potius τριχιῶντες, ὀρθοτριχοῦντες. Procop.: τοῖτους δέ, φασί, τριχιῶντας 'Ακύλας ὠνόμασε. Est qui praeferat τριχιῶνες, a nomine τριχιῶν; sed hoc quoque rejectitum videtur. Nominativus est τριχιῶν a verbo τριχάω, quod legitur in Hex. ad Deut. xxxii. 17. Sic Levit. xvii. 7 pro Hebr. ܐܪܝܝܬܐ in Hexaplis affertur: 'Α. Σ. τοῖς τριχίωσι. Θ. τοῖς σσειρείμ. Infra Cap. xxxiv. 14 Hexapla dant: 'Α. Σ. τριχιῶν. Θ. ὀρθοτριχῶν. In praesenti loco Syrus habet: 'Α. τριχιῶντες (ܐܪܝܝܬܐ). Θ. ὀρθο-τριχοῦντες (ܐܪܝܝܬܐ ܥܡܪܐ), erecti pilum. Cf. Hex. ad Ezech. xxxii. 10). Tandem Hieron. p. 245: "Pilosos autem, qui dicuntur Hebraice SIRM, Theod. erectis et stan- tibus pilis interpretatus est; Sym. et LXX daemones transtulerunt." ³¹ Hieron. p. 175: "Pro ululis omnes ipsum verbum Hebraicum IHM, soli LXX onocentaurus transtulerunt." Euseb. et Procop. σιείν mendose scribunt. Cf. ad Cap. xxxiv. 14. ³² Curter., Euseb. Syro-hex. ܐܘܪܝܐ ܕܥܢܐ. ³³ Codd. 22 (sub ✕, ut videtur), 36, 48, alii, in textu: ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τῆς σπατάλης αὐτῆς. Proculdubio ex alio interprete,

22. וְקָרֹב לָבוֹא עֵתָהּ וְיָמֶיהָ לֹא יִמָּשְׁכוּ. *Et prope est ut veniat tempus ejus, et dies ejus non protrahentur.* O'. ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, ✕ Θ. καὶ ἡμέραι αὐτῆς οὐ μὴ ἐφελ-
κυσθῶσι 4.³⁴

Cap. XIII. 5. — θεμελίον 4. 14. — οἱ καταλε-
λειμμένοι 4. — πλανώμενον 4.³⁵

CAP. XIV.

1. הַיָּר. *Peregrinus.* O'. ὁ γειώρας. Oἱ λοιποὶ
ὁ προσήλυτος.¹

2. וְהִתְנַחֲלוּ בֵּית-יִשְׂרָאֵל. *Et possidebunt eos domus Israelis.* O'. καὶ κατακληρονομήσουσι,
καὶ πληθυνθήσονται. "Ἄλλος" καὶ καταδιε-
λύνται αὐτοὺς οἱ υἱοὶ 'Ισραήλ.²

4. הַמִּשָּׁל. *Carmen irrisorium.* O'. τὸν θρῆνον.
'A. Σ. Θ. τὴν παραβολήν.³

וְאָמַרְתָּ. *Et dices.* O'. Vacat. Alia exempl.
καὶ ἔρείς ÷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκέκινῃ 4.⁴

מִרְהָבָה. *Aurum faciens (exigens).*⁵ O'. ὁ ἐπι-
σπουδαστής. 'A. λιμός.⁶

6. מַכָּה. *Percutiens.* O'. πατάξας. 'Ωριγένους
ἐπάταξε.⁷

8. בְּרוֹשִׁים. *Cupressi.* O'. τὰ ξύλα — τοῦ Λιβάν-
νου 4. Σ. αἱ πίτνες.⁸

9. רָגְזָה. *Commotus est.* O'. ἐπικράνθη. 'A.
ἐκλονήθη. Σ. ἐσαλεύθη.⁹

לְקִרְאָתָא בּוֹאֵה. *In occursum adventus tui.* O'.
συναντήσας σοι, ✕ ἐρχομένου σου 4.¹⁰

עֵינֶיךָ לְךָ רָפְאִים. *Excitat tibi manes.* O'.
συνηγέρθησάν σοι πάντες οἱ γίγαντες. 'A.
Θ. ἐξῆγειρέν σοι ραφαίμ.¹¹

11. וְיִמְכְסֶהָ. *Et tegumenta tua.* O'. καὶ τὸ κατα-
κάλυμμα ✕ Oἱ πάντες σου 4.¹²

12. הַיֵּל בֶּן-שָׁחַר. *Lucifer, fili aurorae.* O'. ὁ
ἑωσφόρος ὁ πρῶτ' ἀνατέλλων. 'A. ὁλοῦζαν υἱὸς
ἔρθρου.¹³

15. אֶל-יַרְבֵּית-בֹּר. *Ad latera foveae.* O'. καὶ
εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς. 'A. Θ. (εἰς) μηρὸς
λάκκου.¹⁴

16. מְרַבֵּי הָאָרֶץ. *Tremefaciens terram.* O'. ὁ
παροξύνων τὴν γῆν. 'A. ὁ κλονῶν τὴν γῆν.
Σ. ὁ ταραξάς (τὴν γῆν). Θ. ὁ παροργίζων
(τὴν γῆν).¹⁵

fortasse Symmacho. Cf. Hex. ad Eccles. ii. 8. ³⁴ Sic
Cod. XII, teste Parsonsio, qui asteriscum non praemittit.
Curter. affert: ✕ Θ. αἱ ἡμέραι αὐτῶν κ.τ.ε. Cod. 88: Θ.
✕ καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῶν κ.τ.ε. Tandem Syro-hex. ܠܝܡܝܗܘܢ ܠܝܡܝܗܘܢ. Etiam in Comp., Ald., et codd.
inter ἡμέραι et αἱ ἡμέραι, αὐτῆς et αὐτῶν variatur. Hieron.
p. 244: "Quod sequitur, *וְיָמֶיהָ* non protrahentur,
asteriscis notandum est, quia de Theodotione addita sunt."
³⁵ Syro-hex.

CAP. XIV. ¹ Euseb., Procop. Curter. affert: Oἱ O'.
προσήλυτος. Cf. ad v. 17. ² Haec in textum post πλη-
θυνθήσονται inferunt Codd. 22, 36, alii. ³ Hieron. p. 247.
⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, 36, alii, et Syro-
hex. Obelus (↯) est in Codd. 22, 48. ⁵ Gesen. in
Thes. Ling. Hebr. p. 322: "Nonnullae versiones antiquae
... legisse videntur *מִרְהָבָה*, *oppressio*, quod ipsum exstat
in edit. Thessalon. 1600; et quae lectio et facilitate sua et
parallelismo (cf. Jesai. iii. 5, ubi verba *וְיָמֶיהָ* et *וְיָמֶיהָ* similiter
sibi respondent) ita commendatur, ut nescio an alteri prae-
ferenda sit." ⁶ Hieron. p. 249: "Pro tributo Aq. famem
interpretatus est." ⁷ Curter. ⁸ Euseb. Obelus est

in Syro-hex. ⁹ Curter. Syro-hex. ܠܝܡܝܗܘܢ ܠܝܡܝܗܘܢ. ¹⁰ Sic Cod. 22, et sine aster. Codd. 36,
48 (sub obelo), alii. ¹¹ Curter. Parsons. ex eodem cod.
sine nom. affert: ἐξῆγειρέ σοι ραφαίμ; e Cod. 88 autem:
'A. Σ. Θ. ἐξηγερε. εν σοι ρομφαία (sic). Euseb.: οἱ κατὰ τοὺς
λοιποὺς ἐρμηνευτὰς ραφαίμ. Syro-hex. ܠܝܡܝܗܘܢ ܠܝܡܝܗܘܢ. ¹² "Cod. Jes. sic habet ad marg.: Oἱ Π. κατα φῖ σου; id
est, *Omnes secundum Origenem habent sov.* Ibi Curterius
κατὰ φ habet, et in hac nota passim labitur."—Montef.
Pronomen in nullo cod. deest; sed pro κατακάλυμμα Theo-
doret. et sex codd. κάλυμμα habent, Cod. Jes. κατάλειμμα,
Codd. 93, 106, (quibus accedit Syro-hex. ܠܝܡܝܗܘܢ ܠܝܡܝܗܘܢ)
κατάλυμα. ¹³ Hieron. p. 251: "Pro *Lucifero*, qui He-
braice dicitur *ELIL*, Aq. transtulit, *ululantem aurorae
filium.*" ¹⁴ Curter. Syro-hex. affert: ܠܝܡܝܗܘܢ ܠܝܡܝܗܘܢ.
✕ Ergo Syrus in apographo suo μέρος pro μηρὸς
reperit. Idem mendum occupavit Comp. et libros plu-
rimos 4 Reg. ix. 23, ubi LXX: *μηρὸς* ('*יָרֵךְ*') τοῦ Λιβάνου.
¹⁵ Curter. Theodoret. affert: 'A. ὁ κλονήσας τ. γ. Σ. ὁ τα-
ράξας τ. γ.

17. כְּמִדְבָּר. *Sicut desertum.* O'. ἔρημον. Πάν-
τες ὡς ἔρημον.¹⁶

וְעָרֵי. *Et urbes ejus.* O'. καὶ τὰς πόλεις
✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4.¹⁷

וְיָסִירָם. *Captivos ejus.* O'. τοὺς ἐν ἐπαγωγῇ.
Οἱ λοιποὶ δεσμίους. Οἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ 4.¹⁸

בְּיָתָהּ. *Domum.* O'. Vacat. ✠ εἰς τὰς οἰκίας
αὐτῶν (s. ἐαυτῶν) 4.¹⁹

18. אִישׁ. *Unusquisque.* O'. ἄνθρωπος. 'A. Θ.
ἀνὴρ. Σ. ἕκαστος.²⁰

19. כִּנְנֵר. *Quasi surculus.* O'. ὡς νεκρός. 'A.
ὡς ἰχθὺς. Σ. ὡς ἔκτρωμα. Θ. ὡς βλαστός.²¹

וְאֶל-אֲבָיִיבוֹ. *In lapides foveae.* O'. εἰς
ἄβου. Σ. εἰς θημλία λάκκου.²²

19, 20. כִּפְצֵר מוֹבֵם: לֹא-יִתְחַד אִתָּם בְּקְבוּרָה. *Sicut cadaver conculcatum: non conjunctus eris
cum iis in sepultura.* O'. ὃν τρόπον ἱμάτιον
ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρὸν, οὕτως
οὐδὲ σὺ ἔση καθαρός. 'A. ὡς πῶμα συμπεπατη-
μένον...²³ Σ. *Etiam cum his qui occiduntur
in bello, non mereberis habere consortium sepul-
turae.*²⁴

20. זֶרַע מְרִעִים. *Genus maleficorum.* O'. σπέρμα
πονηρὸν. Οἱ λοιποὶ σπέρμα ποιηρευομένων.²⁵

21. אֲבֹתָם. *Patrum eorum.* O'. τοῦ πατρὸς αὐ-

τῶν (alia exempl. σου²⁶). 'A. Σ. (τῶν) πατέ-
ρον αὐτῶν. Θ. (τοῦ) πατρὸς αὐτοῦ.²⁷

21. וּמָלְאוּ פְּנֵי-יָתִיבֵל עָרֵי. *Et impleant faciem
orbis urbibus.* O'. καὶ ἐμπλήσωσι τὴν γῆν
πολέμων (alia exempl. πόλεων²⁸). 'A. καὶ πλη-
ρώσουσι πρόσωπον οἰκουμένης πόλεων. Σ. καὶ
πληρώσουσι τὸ πρόσωπον τῆς οἰκουμένης πό-
λεων. Θ. καὶ πληρώσωσι πρόσωπον τῆς οἰκου-
μένης πόλεων.²⁹

22. יִהְיֶה לִּי כְּבָבֶל שֵׁם. *Et exscindam Babylonis
nomen.* O'. καὶ ἀπολῶ αὐτῶν ('A. Σ. τῆς
Βαβυλῶνος³⁰) ὄνομα.

25. בְּאַרְצִי. *In terra mea.* O'. ἐπὶ τῆς γῆς τῆς
ἐμῆς. 'A. ἐν γῇ μου. Σ. Θ. ἐν τῇ γῇ μου.³¹

וְיַעַל שְׁכֵמוֹ. *Ab humero ejus.* O'. ἀπὸ τῶν
ὤμων (alia exempl. add. αὐτῶν³²).

28. הַמֶּלֶךְ. *Rex.* O'. ὁ βασιλεύς. Οἱ Γ'. ὁμοίως.³³

29. נָחָשׁ. *Serpentis.* O'. ὄφεως. Alia exempl.
ὄφεων.³⁴ Οἱ Γ'. ὁμοίως (ὄφεως).³⁵

31. כִּזְצַפֹּן. *Ab aquilone.* O'. ἀπὸ βορρᾶ. Οἱ Γ'.
ὁμοίως.³⁶

בְּכִמְוָעָיו. *In agminibus ejus.* O'. Vacat. Alia
exempl. ἐν τοῖς συντεταγμένοις αὐτοῦ.³⁷

32. מְלִאֲכֵי. *Nuntiis.* O'. βασιλεῖς. 'A. Θ. βα-

¹⁶ Hieron. p. 254: "Juxta Hebraicum praeter LXX omnes alii transtulerunt, *quasi desertum.*" ¹⁷ Ed. Rom.: καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ. Sed αὐτοῦ deest in Codd. XII (teste Parsonsio), 26, 41, alii, et Syro-hex., qui in marg. habet: ✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ.

¹⁸ Curter. affert: Οἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ. O'. δεσμίους; ubi Montef. suspicatur mendum. Scilicet in codice est O' α', ut exscriptis Parsonsius. Cf. ad Cap. v. 28. Notula autem, Oἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ, fortasse ad lectionem praecedentem spectat. Syro-hex. affert: Οἱ λοιποὶ δεσμίους (الاهمدين), sine αὐτοῦ. ¹⁹ Sic Codd. 23, 88, et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ²⁰ Curter. Syro-hex. ✠ 36 36 36.

²¹ Hieron. p. 255: "Projectus est autem quasi *sanies*, quae Hebraice dicitur NESER, quam Aq. ἰχθῶρα interpretatus est, tabem videlicet et *puedorem*; quem Sym. ἔκτρωμα, id est, *abortivum*, LXX *mortuum*, Theod. *germen.*" Idem p. 179 pro כִּנְנֵר תִּנְעָב Aquilae tribuit, *quasi sanies polluta.*

²² Idem p. 256: "*Fundamenta* autem *laci*, pro *lapidibus lacu* interpretatus est Sym." ²³ Idem ibid.: "*Sicut*

cadaver putridum, sive, ut Aq. transtulit, *conculcatum.*"

²⁴ Idem p. 179. Priora, *Etiam cum his* etc. pro Hebraeis כִּבְבֵי חֶבֶל, *transfossi gladio* (v. 19), posita esse videntur.

²⁵ Idem p. 258: "Pro *semine pessimo*, quod LXX transtulerunt... *ceteri semen pessimorum* interpretati sunt." Cf. ad Cap. i. 4. ²⁶ Sic Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in textu. ²⁷ Curter. ²⁸ Sic Codd. 23, 109, alii, et Hieron. Syro-hex. in textu habet πολέμων (פולח); sed in marg.: Οἱ Γ'. ὁμοίως, quod manifesto ad alteram lectionem πόλεων spectat. ²⁹ Curter. Ad Theodotionem mendosum πληρωθῶσι correximus. ³⁰ Idem. Syro-hex. in marg. ✠ 36 36 36.

³¹ Curter. In textu pro ἐπὶ, ἀπὸ bis habent Codd. III, XII, 24, 26, alii, et Syro-hex. in marg. ³² Sic Comp., Codd. 22, 23, 24, alii, et Syro-hex. ³³ Curter. "Hoc comma integrum habet sub ✠ Cod. 22."—Parsons. ³⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 51, alii. ³⁵ Curter. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Codd. 22, 36, 48 (sub obelo), alii.

σιλεις (s. βασιλεῦσι). Σ. ἄγγελοι (s. ἄγγε-
λοις).³⁸

Cap. XIV. 4. πῶς — ἀναπέπνυται 4 (per errorem,
ut videtur, pro — ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4). 17. —
ὄλην 4. 20. — χρόνον 4. 26. — κύριος 4. 31. —
πόλεων 4.³⁹

CAP. XV.

1. מִוָּאֵב מִשָּׁמַיִם. *Vaticinium in Moab.* Ο'. τὸ ῥῆμα
τὸ κατὰ τῆς Μωαβίτιδος. 'Α. ἄρμα Μωάβ.
Σ. Θ. λῆμμα Μωάβ.¹

מִוָּאֵב עַר. *Ar Moab.* Ο'. ἡ Μωαβίτις. 'Α.
Σ. πόλις (Μωάβ). Θ. 'Αρ (Μωάβ).²

3. וּבְרַחֲבֵיהֶן. *Et in plateis ejus.* Ο'. καὶ ἐν ταῖς
ρύμαις αὐτῆς. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐν ταῖς πλα-
τείαις αὐτῆς.³

4. אֶלְעָלָה. *Eleale.* Ο'. 'Ελεαλή. Οἱ Γ'. ὁμοίως.⁴
חֲבִי. *Accincti.* Ο'. ἡ ὀσφύς. 'Α. ἔξωμοι.
Σ. εὐζωνοί.⁵

5. כִּי מַעְלָה הִלְחִית בְּבִנֵּי יַעֲלָהּ בּוֹ כִּי דָרָה. *Quia clivum Lu-
hith cum fletu ascendet; quia per viam Horo-
naim clamorem interitus suscitabunt.* Ο'. ἐπὶ
δὲ τῆς ἀναβάσεως Λουεὶθ, πρὸς σὲ κλαίοντες
ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ 'Αρωνιέμ ('Α. 'Ωρωναίμ).

³⁸ Hieron. p. 263: "Pro nuntiis, id est, angelis, quos
solut Sym. transtulit, omnes reges interpretati sunt, verbi
ambiguitate decepti."³⁹ Syro-hex.

Cap. XV. ¹ Drusius. Hieron. p. 265: Σ. Θ. *Assumptio
Moab.* Cf. ad Cap. xxx. 6. ² Hieron. ibid.: "Pro AR,
quod solus Theod. ita posuit, ut legitur in Hebraeo, Aq.
et Sym. *urbem* interpretati sunt, non considerantes quod
inter AIN et RES, elementa Hebraica, JOD litteram non
haberet."³ Curter. In textu LXX virali hodie legitur,
καὶ ἐν ταῖς πλ. αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ρ. αὐτῆς; sed prior clausula
abest a Codd. II (a 1ma manu), 23, 36, 48, aliis, et Syro-
hex. ⁴ Curter., qui in textu habet *ἐλάλησεν* cum Codd.
III, XII, aliis, in marg. affert: 'Ελεαλή. Οἱ Γ'. ὁμοίως.

⁵ Hieron. p. 186: "Verbum Hebraicum ELUSE, pro quo
Aq. *ἐξώμους*, id est, *exspeditos*, et *exsertis humeris*, Sym.
accinctos interpretatus est."⁶ Hieron. De locis He-
braicis (Opp. T. III, p. 162): "Aroniim, juxta Isaiaem,
viae nomen est, in visione contra Moab; pro quo Aq.

Σ. 'Ωρωνιέμ⁶). βοᾷ σύντριμμα καὶ σεισμός.
('Α.) ὅτι ἀναβάσει (s. ἀναβάσεως) τῆς Λουεὶθ
ἐν κλανθμῷ ἀναβήσεται ἐν αὐτῷ· ὅτι ὁδῷ 'Ωρω-
ναίμ κραυγὴν συντριμμὸν (fort. συντριμμοῦ)
ἐξανεγερούσιν.⁷

6. בְּרִיבָהּ הִצִּיחַ בְּלָהּ. *Quia aruit gramen, con-
sumpta est.* Ο'. καὶ ὁ χόρτος αὐτῆς ἐκλείψει.
Alia exempl. καὶ ξηρανθήσεται, καὶ ὁ χόρτος
αὐτῆς πᾶς ἐκλείψει.⁸

8. הִצִּיחַ. *Clamor.* Ο'. ἡ βοή. Οἱ Γ'. ἡ κραυγή.⁹
לֵלְלָהּ (in fine). *Ululatus ejus.* Ο'. Vacat.
✱ δολοιγμὸς αὐτῆς.¹⁰

9. דִּימֹן. *Dimon.* Ο'. Δειμών. Διμὼν ὁμοίως οἱ
Γ', καὶ τὸ 'Εβραϊκόν.¹¹

אֲדָמָה. *Regionis.* Ο'. 'Αδαμά. 'Α. Σ. χθονός.
Θ. τῆς γῆς.¹²

Cap. XV. 3. — καὶ κόπτεσθε 4.¹³

CAP. XVI.

1. הָרַ בְּתַצִּיּוֹן. *Montem filiae Sionis.* Ο'. τὸ ὄρος
✱ θυγατρὸς 4 Σιών.¹

2. הָרַחַב כְּעוֹף-נֶיזָר כֹּן מַשְׁלָה תְּהִינָהּ בְּנוֹת מוֹאָב. *Et fiet, sicut avis vaga, nidus ex-
cussus, erunt filiae Moab.* Ο'. ἔση γὰρ ὡς

Oronaim posuit, et Sym. *Orannim.*" ⁷ Cod. Jes. sine
nomine, exscribentibus Curterio et Parsonsio, quorum pos-
terior ἀναβάσεως habet. Cf. Hex. ad Jerem. xlviii. 5. Pro
συντριμμὸν Montef. συντριμμὸν conjecit, duce Hieronymo,
qui Hebraea vertens, *clamorem contritionis* interpretatus
est. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ⁹ Curter.

¹⁰ Idem. Sic sine aster. Comp., Ald. (qui δολιγμῶτος
habet), Codd. XII, 22, 48, alii. Syro-hex. in marg. char.
med.: δολιγμοῦ αὐτῆς (دولة). ¹¹ Curter.,
qui in textu *ῥεμὼν* habet. Syro-hex. in textu (رعمون);
in marg. autem: ✱ رعمون. ¹² Euseb. De locis Hebr.
affert: 'Αδαμά. 'Α. Σ. Θ. χθονός τῆς γῆς. Rectius Hieron.
(Opp. T. III, p. 162): "Adama in Isaia, pro quo Aq. et
Sym. *humum*, Theod. *terram* interpretantur."¹³ Syro-
hex., et sub — Cod. 48.

Cap. XVI. ¹ Deest θυγατρὸς in Codd. III, XII, 26, 41,
aliis. Curter. affert: θυγατρὸς ὁμοίως οἱ Γ'. Asteriscum
de nostro approximus.

πετεινοῦ ἀνιπταμένου νοσοῦς ἀφρημένος ἔση, θυγάτηρ Μωάβ. ᾿Α. καὶ ἔσται ὡς πετεινὸν μεταναστεύον, (νοσιῶ) ἐξαπασταλμένη ἔσονται θυγατέρες Μωάβ.³

2, 3. מַעֲבֹרֹת לְאַרְנֹן: הִבִּיאוּ יַעֲצָה. Ad transitus Arnon. Afferte consilium. ᾿Ο. ἔπειτα δὲ, ᾿Αρνῶν, πλείονα βουλευού. ᾿Α. διαβάσεις τοῦ ᾿Αρνῶν, φέρετε βουλὴν. Θ. αἱ διαβάσεις ᾿Αρνῶν, φέρετε βουλὴν.³

3. נִוְרַד אֶל-תְּנַגְלִי. Vagantem ne prodas. ᾿Ο. ἐξέστησαν, μὴ ἀχθῆς. Σ. ἀνάστατον μὴ ἀποδώξης. Θ. μεταναστεύοντα μὴ ἀποκαλύψης.⁴

4. הָיִי-סֵתֶר לְמוֹ. Esto latibulum iis. ᾿Ο. ἔσονται σκέπη ὑμῖν. ᾿Α. γίνου ἀποκρυβὴ αὐτοῖς.⁵

כָּלָה תָּד. Peracta est vastatio. ᾿Ο. Lectio incerta. ᾿Αλλος συνετελέσθη ταλαιπωρία.⁶

בְּיַד הָאָרֶץ. E terra. ᾿Ο. ἀπὸ τῆς γῆς. Σ. Θ. ἐκ τῆς γῆς. ᾿Α. ὁμοίως τοῖς ᾿Ο.⁷

5. וְהוּבֵן בְּחֶסֶד נְסָא. Et stabilietur per gratiam solium. ᾿Ο. καὶ διορθωθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος. ᾿Α. καὶ ἐτοιμασθήσεται ἐν ἐλέφθρόνος. Θ. καὶ ἐτοιμασθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος.⁸

6. גָּא מְאֹד גִּבְרָתוֹ וְגִבְרָתוֹ יַעֲבֹרֶתוּ. Superbus est

valde: superbiam ejus, et fastum ejus, et iracundiam ejus. ᾿Ο. ὑβριστὴς σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν ἐξῆρα, ✕ Θ. καὶ ἡ ὑbris αὐτοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ.⁹ Σ. ὑπερήφανος σφόδρα κατὰ τὸ ἔπαρμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.¹⁰

6. לֹא-כֵן בְּדִיר. Vanitatem magniloquentiae ejus. ᾿Ο. οὐχ οὕτως ἡ μαντεία σου. Σ. οὐχ οὕτως οἱ βραχίονες αὐτοῦ.¹¹

7. לְאִשִּׁישִׁי קִיר-תְּרָשֶׁת תִּהְיֶה. Propter fundamenta (ruinas) Kir-hareseth gemetis. ᾿Ο. τοῖς κατοικοῦσι δὲ Σέθ (alia exempl. Δεσέθ¹²) μελετήσεις. ᾿Α. τοῖς πολυχρόνιοις μου τοίχῳ ὁστράκου μελετήσατε. Σ. τοῖς εὐφραينوμένοις ἐν τῷ τείχει τῷ ὁστρακίνῳ φθέγγασθε. Θ. τοῖς αὐχμώδεσιν...¹³

אֶת-נַפְתָּיִם. Prorsus afflicti. ᾿Ο. καὶ οὐκ ἐντραπήση. Alia exempl. ἡχοῦσιν ὁδνηρὸν μέλος. ἐντραπήσεται (τὰ πεδία).¹⁴

8. שְׂרָמוֹת. Arva. ᾿Ο. τὰ πεδία. ᾿Α. ἀρουραι. Σ. κλήματα. Θ. ἀγροὶ θανάτου.¹⁵

שְׁלֹחֹתֶיהָ. Propagines ejus. ᾿Ο. οἱ ἀπεσταλμένοι ✕ ᾿Α. Σ. ἀπ' αὐτῆς.¹⁶

עָבְרוּ יָם. Transierunt mare. ᾿Ο. διέβησαν γὰρ

³ "Curter. ex Cod. Jes. Sed in edito Curterii vox νοσιῶ desideratur."—Montef.

⁴ Theodoret. Curter., qui in Aquilam τῶν ἀρνῶν habet.

⁵ Curter., qui in textu μὴ ἀπ' ἀρχῆς cum Codd. III, XII, 24, 26, aliis, legit, in marg. affert: μὴ ἀχθῆς. Θ. μὴ ἀποκαλύψης. Σ. μὴ ἀποδώξης. Syro-hex. in textu cum Codd. 88, 93, μὴ ἀχθῆσθῆς (لا اأخضع); in marg. autem: μὴ παραχθῆς (لا أجمع).

⁶ "Sic Curter. sine interpretis nomine. Suspicio esse Aquilae."—Montef. Syro-hex. affert: ١٠٥٥ ١٠٥٥.

⁷ Sic in textu post ἡ συμμαχία σου Codd. III, 49, 106. Fortasse est Symmachi. Cf. Hex. ad Jesai. li. 19. Jerem. xx. 8.

⁸ Curter. in marg. post ἐξῆρα affert: ✕ καὶ ἡ ὑbris κ.τ.λ. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii. Ad ἐξῆρα Syro-hex. in marg. habet: ١٠٥٥ ١٠٥٥. (Cod. C. 1 ✕) 1.

⁹ Hieron.: "LXX: Contumeliosus est valde; superbiam ejus, et injuria ejus, et furor, non sicut divinatio tua." ¹⁰ Curter. ¹¹ Procop. ¹² Sic Codd. 41, 49, alii. Syro-hex. ١٠٥٥. "Putem legisse

LXX interpretes תְּרָשֶׁת, et Graece vertisse Δεσέθ. Arabs: Et incolis Hadeseth contritio."—L. Bos. Pro Σέθ, τοίχον ὁστράκινον legunt Codd. 22, 36, 48, alii. Hieron.: "Quod autem in LXX positum est, habitatoribus Deseth, in Hebraico non habetur; sed pro hoc legitur ARES, quod testam, sive coctum laterem significat." ¹³ Curter. Cf. Hex. ad Jerem. xlviii. 31. (Pro שְׁלֹחֹתֶיהָ Theodotio videtur legisse לְעִשְׂתֵּיהָ. Cf. Hex. ad Psal. vi. 8. xxx. 10.) ¹⁴ Sic Codd. 22 (expuncto ὁδνηρὸν), 36, 48, alii. Scholium esse videtur ad μελετήσεις (exercitationes?). ¹⁵ Curter. Ad Sym. non sollicitandum κλήματα, quod Schleusnero mendosum videbatur pro κλίματα. Cf. Deut. xxxii. 32 in LXX. ¹⁶ Curter. affert: ✕ ᾿Α. Μ. (sic) ἀπ' αὐτῆς. "᾿Α. μ. [cf. Hex. ad Job. xvii. 3] ἀπ' αὐτῆς. XII. Eadem Symmacho quoque adscribit Cod. 22."—Parsons. Pro ᾿Α. Μ. Montef. tacite edidit ᾿Α. Σ. Syro-hex. in marg. ١٠٥٥ ١٠٥٥. (Cod. C. 1 ✕) 1. Lectio, οἱ ἀπ. ἀπ' αὐτῆς, est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, aliis.

9. **נְעֻזְבַּת הָרָשׁ וְהָאֲמִיר.** *Ut rudera in silvis et cacuminibus.* Ο'. ὃν τρόπον κατέλιπον οἱ Ἀμορραῖοι καὶ οἱ Εὐαῖοι. Ἀ... ὄστρακον καὶ ἔμῖρ. Σ... ὄρυμς καὶ ἄμῖρ. Θ... ἄρς καὶ ἔμῖρ.⁵
10. **נִמְעֵי נְעֻמִּים.** *Plantationes amoenas.* Ο'. φύ-
τευμα ἄπιστον. Ἀ. Θ. φυτεῖας καλὰς. Σ. φυτεῖας
ἀγαθὰς.⁶
11. **בְּיוֹם נַחֲלָה (נַחֲלָה).** *In die occupationis.*
Aliter: *In die aegri (vulneris).* Ο'. ἥ ἂν
ἡμέρα κληρώσῃ. Ἀ. Σ. ἐν ἡμέρα κληρονομίας.⁷
וְכָאֵב אֲנֹשׁ. *Et doloris insanabilis.* Ο'. καὶ
ὡς πατὴρ ἀνθρώπου. Ἀ. Θ. καὶ ἀλγήσει ἄνθρωπος.⁸
13. **כְּשִׁשְׁאֹן מִיָּם רַבִּים.** *Sicut strepitus aquarum multarum.* Ο'. ὡς (alia exempl. add. ἡχος⁹)
ὑδατος πολλοῦ.
וְגֵעַר בּוֹ וְנָם כְּמִרְחָק. *Sed increpabit eum, et
fugiet procul.* Ο'. καὶ ἀποσκορακίει αὐτὸν, καὶ
πόρρω αὐτὸν διώξεται. Ἀ. καὶ ἐπιτιμήσει ἐν
αὐτῷ, καὶ φεύξεται μακράν. Σ. καὶ ἐμβριμή-
σεται αὐτῷ, καὶ φεύξεται πόρρω.¹⁰
- הָרִים.** *Montium.* Ο'. λιμνώντων. Σ. Θ.
ὀρέων.¹¹
14. **לְעֵת עָרֵב.** *In tempore vespertino.* Ο'. πρὸς
ἑσπέραν. Σ. Θ. τὸ πρὸς ἑσπέραν.¹²

14. **אֵינְנִי.** *Non est.* Ο'. καὶ οὐκ ἔσται ✕ ἐτι 4.¹³

CAP. XVIII.

1. **הוּי אָרָץ צִלְעַל כְּנָפִים אֲשֶׁר מֵעֶבֶר לְנַהַר־רִמְבָּא.**
*Heus! terra stridoris alarum, quae est trans
flumina Aethiopiae.* Ο'. οὐαὶ γῆς πλοίων πτέ-
ρυγες (Ἀ. σκιά σκιά πτερύγων. Θ. naves¹) ἐπέ-
κεινα ποταμῶν Αἰθιοπίας. Σ. οὐαὶ γῆς ὁ ἡχος
πτερωτῶς, ἡ πέραθεν ποταμῶν Αἰθιοπίας.²
2. **הַשְׁלִיחַ בֵּינָם יִירֵם וּבְנִלְ-רִגְמָא.** *Quae mittis per
mare legatos, et in vasis (navigiis) papyri.* Ο'.
ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσῃ ὄμηρα, καὶ ἐπι-
στολὰς βιβλίνας. Ἀ. ὁ ἀποστέλλων ἐν θα-
λάσῃ πρεσβυτάς, καὶ ὁ σκεύσει βιβλίου.³
Σ. ἀποστέλλων ἀποστόλους ἐν θαλάσῃ, καὶ
διὰ σκευῶν παπυρίνων.⁴ Θ... ὄμηρα, καὶ ἐν
σκεύεσι παπύρου.⁵
- לְכֹ.** *Ite.* Ο'. πορεύονται γάρ. Οἱ λοιποὶ
πορεύεσθε.⁶
- מִן־הָרִים וְהָאֵלֶּה.** *Ab eo et ultra.* Ο'. τίς αὐτοῦ
ἐπέκεινα; Σ. μεθ' ὃν οὐκ ἔστιν ἐπέκεινα.⁷
- אֲשֶׁר־בִּזְאוּ הָרִים.** *Cujus flumina diripiunt.* Ο'.
νὺν οἱ ποταμοί. Alia exempl. οὐ διήρπασαν
οἱ ποταμοί.⁸

⁵ Hieron. p. 196: "Miror pro aratris et acervis frugum voluisse Aquilam interpretari, *testam et Emir*; Symmachum, *silvam et Amir*; LXX, *Amorrhaeos et Evaeos*. Solus Theod. Hebraicum verbum posuit, *Ars et Emir*, quod apud eos emendatius legitur, *HORES et AMIR*, ad i. *vomeris et acervi segetum*." Ad Sym. cf. Hex. ad i. Reg. xliii. 15.
⁶ Hieron. p. 282: "Plantationem fidelem, sive, ut Aq. et Theod. interpretati sunt, *pulcram*; aut, ut Sym., *bonam*." Idem p. 283: "Miretur quispiam, cur pro *plantationibus pulcris et bonis*, quod Aq. et Theod. ac Sym. interpretati sunt, nos *fidelem plantationem* dixerimus. Verbum Hebr. NEEMANIM, si per ALEPH literam scribatur, *πιστοὺς*, id est, *fideles*, sonat; si vero per AIN, et dicatur *neamenim, pulcrum* significat." ⁷ Idem p. 282: "Pro eo quod nos juxta Aq. et Sym. et LXX interpretati sumus, *in die hereditatis*... legi potest in Hebraico, *in die pessima*." ⁸ Idem ibid.: "Pro eo quod Aq. et Theod. interpretati sunt, *et dolebit homo*, nos, docti ab Hebraeis, pro *homine*, qui lingua eorum dicitur *ENOS*, interpretati sumus *ANUS*, id

est, *graviter*." ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Euseb., Nobil. Procop. affert: Ἀ. ἐπιτιμήσει ἐν αὐτῷ. Σ. ἐμβριμήσεται. ¹¹ Curter. ¹² Idem. ¹³ Cod. 88, et sine aster. Codd. 49, 90, 144. Codd. 62, 147: καὶ οὐκ ἐτι ἔσται.

CAP. XVIII. ¹ Hieron. p. 285: "Aquila pro *cymbalo, umbram alarum* interpretatus est." Idem p. 197: "Verbum Hebraicum SELSEI, quod Sym. *sonitum*, Theod. *naves* interpretati sunt, et nos in *cymbalum* vertimus, Aq. bis *umbram* transtulit." ² Euseb. (qui *πτερυγος* pro *πτερωτῶς* habet), Procop. Nobil. affert: Σ. ἡχος πτερωτῶς. ³ Euseb., qui *πρεσβύτας* scribit. Curter. affert: Ἀ. *πρεσβυτάς*, καὶ ἐν σκ. β. Nobil.: Σ. (sic) ὁ ἀποστέλλων ἐν θ. *πρεσβυτάς*. Tandem Syro-hex.: Ἀ. *πρεσβυτάς* (ܡܠܝܚܐ). Ἀ. Σ. ἐν σκεύεσι βιβλίου (ܡܠܝܚܐ). ⁴ Euseb. affert: Σ. ἀποστέλλων ἀποστόλους ἐν θ. Curter.: Σ. ἀποστόλους, καὶ διὰ σκ. παπ. ⁵ Curter. ⁶ Procop. Praeterea Montef. affert: Θ. *πορεύονται*, tacito auctore. ⁷ Euseb., Procop., Nobil. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Cf. ad v. 7.

- in eos. Ο'. καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύουσιν αὐτῶν. 'Α. καὶ βασιλεὺς κεκραταιωμένος βασιλεύσει ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ βασιλεὺς σκληρὸς ἐξουσίασει αὐτῶν.¹⁰ Θ. καὶ βασιλεὺς ἰσχυρὸς κυριεύσει αὐτῶν.¹¹
4. הָאֲדֹנָי. Dominus. Ο'. Vacat. Alia exempl. δ δεσπότης.¹²
5. וַיִּשְׁתַּחֲוֶיֶם מִיָּם וּמִיָּבֵשׁ. Et arescet aqua de mari (Nilo). Ο'. καὶ πίνονται οἱ Αἰγύπτιοι ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν. 'Α. καὶ ἀναποθήσεται ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης. Σ. καὶ ἀφανισθήσεται . . .¹³
7. נִדְּרָה. Disruptum. Ο'. ἀνεμόφθορον. Alia exempl. ἐν ἀνεμοφθορίᾳ.¹⁴
9. פֶּשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת. Lina pectinata. Ο'. τὸ λίνον τὸ σχιστόν (Σ. κτενιστόν¹⁵).
10. וְהָיוּ שְׂתֵּתֶיהָ מִדְּבָאִים. Et erunt columnae (nobiles) ejus confractae. Ο'. καὶ ἔσονται οἱ ἐργαζόμενοι (alia exempl. διαλογιζόμενοι; alia, διαζόμενοι¹⁶) αὐτὰ ἐν ὁδῷ. 'Α. . . αἱ ἀποθῆκαι αὐτῆς τεταπεινωμένοι. Θ. . . ταπεινὰ αὐτῆς τεταπεινωμένα.¹⁷
13. וְהָתְעוּ. Et errare fecerunt. Ο'. καὶ πλανήσουσιν. Οἱ Γ'. ἐπλάνησαν.¹⁸
14. מִכָּל-מַעֲשֵׂהוּ. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. τὴν 4 Αἰγυπτῶν.¹⁹ In omni opere ejus. Ο'. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν (Οἱ Γ'. αὐτῆς²⁰).
15. אֶרֶץ-פַּלְמָה וְאֶרֶץ-יִשְׁמָךְ. Palma et junceus. Ο'. [καὶ] ἀρχὴν καὶ τέλος. 'Α. συγκύπτοντα καὶ στρεβλύντα. Σ. ἀρχὴν καὶ τέλος. Θ. κεφὰ καὶ ἀγμόν.²¹
17. חֲלָה. In terrorem. Ο'. εἰς φόβητρον. 'Α. εἰς γύρωσιν.²² יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ σαβαώθ 4.²³ עָלָיו. Contra eum. Ο'. ἐπ' αὐτήν. 'Αλλος ✕ ἐπ' αὐτούς 4.²⁴
18. מִכָּל-מַעֲשֵׂהוּ. Ο'. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ. Οἱ Γ'. ἐν γῇ . . .²⁵ וְנִשְׁבָּעוּ. Et jurantes. Ο'. καὶ ὀμνύντες. Οἱ Γ'. καὶ ὀμνύουσαι.²⁶ יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κυρίου ✕ σαβαώθ 4.²⁷ עִיר הָהָר. Urbs eversionis. (Sic Masora, sed praestare videtur lectio הַהָר, solis.) Ο'. πόλις ἀσεδέκ. 'Α. Θ. (πόλις) Ἀρές. Σ. (πόλις) ἡλίον.²⁸

¹⁰ Euseb. in Comment. (quocum facit Nobil.), necnon in Dem. Evang. p. 299. Ad Aquilam in priore loco legitur βασιλεύσει αὐτῶν, in posteriore ἐξουσίασει ἐν αὐτοῖς. Idem in posteriore loco Symmacho tribuit βασιλεὺς ἰσχυρὸς.

¹¹ Euseb. in Comment., Nobil. ¹² Sic Codd. 22, 48, 51, alii. ¹³ Euseb., Procop., Nobil. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii, et Cyril. Alex. Opp. T. II, p. 209. Syro-hex. in textu habet مَحْدَح, appicto Graeco ANEMO-ΦΘΟΡΟΝ; in marg. autem char. med. حَمْدَح. ¹⁵ Curter.

¹⁶ Lectio διαλογιζόμενοι, quae in Codd. Alex. et Jes. reperitur, non est, ut videtur, nisi falsa scriptura alterius διαζόμενοι, quam prae se ferunt Codd. 26, 49, 106, 301, ejusque glossa esse videtur ἐργαζόμενοι. Rosenmueller, ad loc., de lectione διαζόμενοι ne somnians quidem: "Ego, auctore Koppio, וְהָיוּ שְׂתֵּתֶיהָ, teatores ejus, Aegypti, legere malle, a תַּחַץ, quod conferendum cum Syriaco מַלְאֵל, laxuist [edui-saro, Quod. xvi. 13], Chald. [et Hebr.] שְׂתֵּי, stamen . . . Hunc sensum jam perspexerunt Alexandrini, dum vertunt: καὶ ἔσονται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ (sc. λίνον καὶ βύσσον) ἐν ὁδῷ." ¹⁷ Curter. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem.

²¹ Hieron. p. 294: "Pro principio et fine, quod et Sym. et LXX transtulerunt, Theod. more suo ipsa verba Hebraica

posuit, CHEPHPHA et AGMON, quod Aq. interpretatus est, incurvum [fort. συγκύπτοντα, s. συγκεκυφῶτα, Syriace ܡܚܚܦܐ, Luc. xiii. 11] atque perversum; in incurvo senes intelligi volens, in perverso lascivientes pueros." Idem p. 205: "AGMON Aq. transtulit στρεβλύντα, id est, qui nihil recte agit, sed omne perversum, ut puerum significaret."

²² Idem p. 206: "Pro festivitate in Hebraico legitur אֶסְגָּא . . . quod significantius Aq. transtulit γύρωσιν, cum aliquis pavidus et tremens circumfert oculos." ²³ Curter. Deest σαβαώθ in Codd. III, XII, aliis. ²⁴ Cod. 88. Cod. Jes. in textu ἐπ' αὐτούς habet. ²⁵ Cod. XII, a Curterio praetermissus. Syro-hex. affert: (Cod. C. ✕ ܡܥܠܐ).

²⁶ Syro-hex. in textu habet, καὶ ὀμνύντες, s. ὀμνύοντες (ܡܥܠܐ); in marg. autem: Οἱ Γ'. καὶ ὀμνύουσαι (ܡܥܠܐ). Pro ὀμνύντες Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii, habent ὀμνύουσαι (non ὀμνύουσι, qui error est Parsonsii). Minus probabiliter Curter. in marg. affert: Οἱ Γ'. ὀμνύοντες.

²⁷ Curter. Deest σαβαώθ in Codd. III, XII, 26, 41, aliis. Syro-hex. in marg. ✕ ܡܥܠܐ. (In v. 19 post κυρίῳ (Syro-hex. κύριος) Codd. 22, 36 alii add. σαβαώθ.) ²⁸ Curter., Cod. 88. Euseb. affert: Σ. ἡλίον. Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ. ܡܥܠܐ.

20. מוֹשִׁיעַ. *Servatorem*. Ο'. ἄνθρωπον δς σώσει αὐτούς. 'Α. Σ. Θ. σωτήρα [ὅπερ ἐρμηνεύεται 'Ιησοῦς].²⁹

21. וְעִבְדוּ זֶבַח. *Et offerent sacrificium*. Aliter: *Et colent* (Deum) *sacrificio*. Ο'. καὶ ποιήσουσι θυσίας ('Α. θυσία. Σ. θυσίαν³⁰).

וְיִמְחָה. *Et fertum* (s. *ferto*). Ο'. Vacat. ✕ 'Α. καὶ δώρφ. ³¹

22. וְנָגַף וְרָפוּא. *Percutiendo et sanando*. Ο'. πληγῇ, καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει. Θ. θραύσει καὶ ἰάσει.³²

24. וְלִאֲשׁוּר. *Et Assyriis*. Ο'. καὶ ἐν τοῖς 'Ασσυρίοις. Οἱ λοιποὶ καὶ 'Ασσοῦρ.³³

25. וְיַבְנֶיֶה יְדֵי אֲשׁוּר. *Et opus manuum mearum Assyrii*. Ο'. καὶ ὁ ἐν 'Ασσυρίοις. Alia exempl. καὶ ἔργον χειρός μου ἐν 'Ασσυρίοις.³⁴

Cap. XIX. 4. — ἀνθρώπων. ³⁵ 17. ἦν κύριος σαβαώθ — βεβούλευται ἐπ' αὐτήν (Cod. C. — βεβούλευται ἐπ' αὐτήν). 18. ἡ μία — πόλις. ³⁵

CAP. XX.

1. תַּרְתָּן. *Tartan*. Ο'. Τανάθαν. Αἷα exempl. Θαρθάν.¹

סַרְגֹּן. *Sargon*. Ο'. 'Αρνά. 'Α. Θ. Σαραγών. Σ. Σαργών.²

2. וְנִעְלָה. *Et calceamentum tuum*. Ο'. καὶ τὰ σανδάλια ('Α. Σ. ὑποδήματά³) σου.

2. וַיַּעַשׂ. *Et fecit*. Ο'. καὶποίησον. 'Α. καὶ ἐποίησεν.⁴

4. וְהָאֲ-גָלוּת כּוֹשׁ. *Et deportatos Aethiopiae*. Ο'. καὶ Αἰθίοπων. Σ. καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν.⁵

5. וְהָיוּ רִגְשׁוּ כִּכְוֹשׁ מִכְּבֹּט. *Et consternati erunt et erubescunt propter Aethiopiam spem eorum*. Ο'. καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες ἐπὶ τοῖς Αἰθίοψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες. Θ. (καὶ ἡττηθήσονται) καὶ κατααἰσχυνθήσονται ἀπὸ Αἰθιοπίας ἐλπίδος αὐτῶν.⁶

6. בְּיוֹם הַהוּא. *In die illa*. Ο'. Vacabat. ✕ Οἱ Ι'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ⁷

CAP. XXI.

1. מִדְּבַר-יָם. *Deserti maris*. Ο'. τῆς ἐρήμου ✕ Οἱ Ι'. θαλάσσης.¹

2. הַבּוֹיָגַר בּוֹיָגַר הַשְׂוִידַר שׂוִידַר. *Raptor rapit, et vastator vastat*. Ο'. ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ, ὁ ἀνομῶν ἀνομεί. Σ. ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖται, καὶ ὁ ταλαιπωρίζων ταλαιπωρεῖ.²

עָלִי עֵילָם צוּרֵי מִדְּבַר. *Ascende, Elam; obside, Media*. Ο'. ἐπ' ἐμοὶ οἱ 'Ελαμίται, καὶ οἱ πρέσβεις τῶν Περσῶν (Οἱ λοιποὶ, καὶ τὸ 'Εβραϊκόν· Μῆδοι³). Σ. ἀνάστηθι, 'Ελάμ· πολιορκεῖτε, Μῆδοι.⁴

3. גִּצְיֹנִי. *Distortus sum*. Ο'. ἡδίκησα. Aliud exempl. ἡκηδίασα.⁵

²⁹ Curter., Cod. 88. Etiam Syro-hex. affert: .ל. .ס. .י. .א. .ב. .ג. .ד. .ה. .ו. .ז. .ח. .ט. .י. .כ. .ל. .מ. .נ. .ס. .פ. .צ. .ק. .ר. 415: Τοῦτον δὲ οὐκ αὐτὸν προῖον ἐξῆς ὁ λόγος ἄνθρωπον σωτήρα ἀπεκάλεσε, φήσας· καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς κύριος ἄνθρωπον δς σώσει αὐτούς. Πάλιν γοῦν κἀναυθα τὸ 'Εβραϊκόν, καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς κύριος σωτήρα, δς σώσει αὐτούς, ἔχει.

³⁰ Curter. Ad Aquilam supplendum, καὶ λατρεύσουσι. ³¹ Curter. Minus bene Cod. 88: 'Α. καὶ δῶρα. Ad θυσίαν (sic) Syro-hex. in marg. char. med. .א. .ב. .ג. .ד. (καὶ) δῶρον, quae lectio est Codd. 24, 36, 48, aliorum.

³² Curter. (In textu ἰάσει in priore loco om. Comp., Ald., Codd. 24, 91, alii; in posteriore Codd. III, XII, 22, 24, 36, alii, et Syro-hex.) ³³ Procop. ³⁴ Sic Codd. 22, 36, 48, alii.

³⁵ Syro-hex.

CAP. XX. ¹ Sic Curter. in marg., et Cod. 88. Syro-hex. in textu habet .ל. .א. .ב. , et in marg. .א. .ב. .ג. .ד. .ה. .ו. .ז. .ח. .ט. .י. .כ. .ל. .מ. .נ. .ס. .פ. .צ. .ק. .ר. ² Cur-

ter. Cod. 88 affert: 'Α. Θ. Σαραγών. ³ Curter.

⁴ Idem. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 24, alii. ⁵ Syro-hex. .א. .ב. .ג. .ד. .ה. .ו. .ז. .ח. .ט. .י. .כ. .ל. .מ. .נ. .ס. .פ. .צ. .ק. .ר. Sic sine nom. Cod. XII in marg.

⁶ "Θ. καὶ κατααἰσχυνθήσονται κ.τ.λ. Sic MS. Jes. Curterius legit, καὶ αἰσχυνθήσονται."—Montef. In textu LXXviri affert: καὶ ἡττηθήσονται αἰσχυνθέντες. Cf. ad Cap. viii. 9. xxxi. 4. ⁷ Sic sine aster. Curter. Syro-hex. .א. .ב. .ג. .ד. .ה. .ו. .ז. .ח. .ט. .י. .כ. .ל. .מ. .נ. .ס. .פ. .צ. .ק. .ר. Haec desunt in Comp., Codd. III, XII, 24, 26, 41, aliis, et Syro-hex.; et sub aster. leguntur in Cod. 48.

CAP. XXI. ¹ Syro-hex. in marg. .א. .ב. .ג. .ד. .ה. .ו. .ז. .ח. .ט. .י. .כ. .ל. .מ. .נ. .ס. .פ. .צ. .ק. .ר. Curter. in marg.: ✕ θαλάσσης. Procop.: τὸ δὲ 'Εβραϊκόν καὶ οἱ λοιποὶ τὸ, θαλάσσης, προσέθηκαν. Theodoret.: ἔρμηνον θάλασσαν τὴν Βαβυλῶνα καλεῖ. ² Theodoret., Nobil. Cf. ad Cap. xxxiii. i. ³ Procop. ⁴ Idem. ⁵ Sic Cod. 93. Est fortasse alius interpretis.

Cap. XXI. 9. τὰ ἀγάλματα — αὐτῆς 4.²⁵

CAP. XXII.

1. **וַיֵּצֵא חַיִּים מִן הַחֲמִשִּׁים**. *Vaticinium in vallem visionis.*
Ο'. τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος Σιών. 'Α... ὀραματισμοῦ.¹ Σ. Θ. λῆμμα φάραγγος ὀράσεως.²
וַיֵּצֵא. *Tandem.* Ο'. νῦν. 'Α. καίπερτοι.³
2. **עָלְיָהּ**. *Civitas superbiens.* Ο'. Vacat.
⊗ Θ. ἡ πόλις ἡ γαυριῶσα 4.⁴
מֵתֵי מִלְחָמָה. *Mortui in bello.* Ο'. νεκροὶ πολέμων (alia exempl. πολέμου). 'Α. Θ. πολέμων. Οἱ Ο'. πολέμφ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
3. **וַיִּדְּרוּ**. *Fugerunt.* Ο'. πεφεύγασι. Σ. ἀνεστατώθησαν. Θ. μετεκινήθησαν.⁶
יַחַד מִקֶּשֶׁת. *Simul a sagittariis.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἅμα ὑπὸ τόξου.⁷
וַיִּדְּרוּ. *Vincti sunt simul.* Ο'. Vacat.
⊗ Θ. ἐδέθησαν ὁμοθυμαδόν 4.⁸
6. **וַיִּדְּרוּ**. *Cum curribus hominum et equitibus.* Ο'. καὶ ἀναβάται ἀνθρώποι ἐφ'

ἵππους. 'Α. ἐν ἄρματι ἀνθρώπων ἱππέων.⁹
Θ. σὺν ἀναβάταις ἀνθρώπων ἱππεῦσι.¹⁰

7. **מִבְּחַרְיִם**. *Lectissimae valles tuae.* Ο'. αἱ ἐκλεκταὶ φάραγγές σου. 'Α. ἐκλογαὶ κοιλάδων σου. Σ. Θ. αἱ ἐκλεκταὶ κοιλάδες σου.¹¹
9. **וַיֵּרֶד עִירֵי דָוִד**. *Et rupturas urbis Davidis vidistis quod multae sunt.*
Ο'. καὶ ἀνακαλύψουσι τὰ κρυπτά τῶν οἰκῶν τῆς ἄκρας Δαυὶδ, καὶ εἶδον ὅτι πλείους εἰσὶ. Σ. καὶ τὰ ῥήγματα οἴκου Δαυὶδ ὤψεσθε ὅτι ἐπληθύνθη.¹²
10. **וַיִּשְׁלַח בְּתֵי יְרוּשָׁלַם**. *Et domos Jerusalem numerastis.* Ο'. καὶ ὅτι καθείλοσαν τοὺς οἴκους Ἱερουσαλήμ. Σ. καὶ τοὺς οἴκους Ἱερουσαλήμ ἡριθμήσατε.¹³
11. **וַיַּעֲשׂוּ**. *Fecistis.* Ο'. καὶ ἐποίησατε. Σ. Θ. καὶ ἐποίησατε.¹⁴
- מִרְחוֹק**. *A longinquo tempore.* Ο'. Vacat.
⊗ Θ. πόρρωθεν 4.¹⁵
14. **וַיִּדְּרוּ**. *Vincti sunt.* Ο'. Vacat. ⊗ 'Α. Θ. εἶπεν κύριος κύριος τῶν δυνάμεων 4.¹⁶

Codd. III, XII, 24, 26, alii, et fortasse Syro-hex., qui in marg. affert: Θ. ὅτι κύριος ὁ θ. Ἰσρ. ἐδάλυσεν. ²⁵ Syro-hex.

CAP. XXII. ¹ Parsons. e Cod. XII affert: 'Α. ὄραμα τισπιρίου (sic); in qua lectione, a Curterio non memorata, latere videtur vocab. ὀραματισμοῦ, quod pro חַיִּים Aquilae solenne est. Cf. Hex. ad Job. xxxiii. 15. ² Curter. Syro-hex. affert: **וַיִּדְּרוּ**. ³ Hieron. p. 310: "In Hebraeo habet ΑΡΗΡΗΘ, quod nos interpretati sumus, *nunc quoque*, et Aquila, volens Hebraicum servare idioma, posuit καίπερτοι." ⁴ Curter. e marg. Cod. Jes. affert: ⊗ ἡ π. γαυριῶσα (Parsons. ἀγαυριῶσα). Codd. 22, 23, 36, 48, alii, in textum inferunt: ἡ π. ἡ (ἡ om. Cod. 22) γαυριῶσα. Hieron.: *urbs exultans*. Tandem Syro-hex. **וַיִּדְּרוּ**. ⁵ Sic Cod. XII (qui in textu habet πολέμου), teste Parsonsio. Curter. affert: 'Α. Θ. πόλεμος; cetera ut Parsons. Syro-hex. in textu, πολέμφ (**וַיִּדְּרוּ**). Sic Cod. C.; Cod. A., ut Middeld., (**וַיִּדְּרוּ**); in marg. autem: 'Α. Θ. πολέμου (**וַיִּדְּרוּ**). Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁶ Procop. ⁷ Sic Codd. 48, 62, alii. Hieron. p. 311: "*Cuncti principes tui fugerunt simul, dureque ligati sunt.* In hoc loco LXX interpretes secuti sumus, quia non multum ab Hebraico distat in sensu. Ceterum ut verbum ex verbo de Hebraeo transferam, ita

apud eos legitur: *Omnes primates tui migraverunt simul, ab arcu ligati sunt*; quam editionem et alii interpretes secuti sunt." ⁸ Curter. Eadem post πεφεύγασι add. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. (Cod. C. L ⊗) **וַיִּדְּרוּ**. ⁹ Curter. ¹⁰ Sic Parsons. e Cod. XII, emendatius quam Curter., qui exscripsit: Θ. συνεπιβάται ἀνθρώπων ἱππέων. ¹¹ Curter. ¹² "Sic unus codex sine interpretis nomine."—Montef. Procopius, qui ῥήματα mendose legit, Symmachum auctorem nominat, monente Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 342. ¹³ Procop.: "Ἐπειδὴ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ὕδωρ μὴ νομίσαντες ἀρκέσειν αὐτοῖς ὥς δὴ πλείους ἰπάρχοντων Ἰουδαίους, ἐστοχάσαντο δὲ τὰς οἰκίας κατὰ Σύμμαχον ἀριθμήσαντες, τὸ τῆς ἀρχαίας κολυμβήθρας ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν μετοχετεύσαντες, κ.τ.έ. Unde Montef. post Drusium imperite effecit: Σ. καὶ οἰκίας Ἱερ. ἀριθμήσαντες. Quod nos edidimus inseritur in Codd. 22 (sub ⊗, teste Grabio), 36, aliis, ante lectionem LXXviralem, καὶ καθείλον (sic) τοὺς οἴκους Ἱερ. ¹⁴ Curter. Deinde Montef. post Drusium Symmacho tribuit ipsius Procopii verba, καὶ τὸ τῆς ἀρχαίας — μετοχετεύσαντες. ¹⁵ Syro-hex. **וַיִּדְּרוּ**. Curter. affert: ⊗ πόρρωθεν (sic). Cod. 48 in textu: ⊗ πόρρωθεν; et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁶ Curter. Montef. edidit: Σ. Θ., quia Aquila semper στρατιῶν praefert.

15. פֶּה אֲמַר אֶרְנִי יְהוָה יִצְבְּאוֹת. Ο'. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. Alia exempl. καὶ εἶπε κύριος σαβαώθ πρὸς μέ.¹⁷ Θ... λέγει κύριος τῶν δυνάμεων.¹⁸

בֹּא. Ingredere. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. εἰσελεθε 4.¹⁹

אֶל-הַסֵּבֶן הַזֶּה. Ad ministrum (regis) istum. Ο'. εἰς τὸ παστοφόριον. 'Α. πρὸς τὸν σκηνοῦντα... Σ. (πρὸς) τὸν σκηνοποιούντα...²⁰ Θ. ad Socen istum.²¹

שֶׁבְנָא. Sebna. Ο'. Σομᾶν. Οἱ Γ'. ὁμοίως.²²

17. אָנְדְּרָא. Viri. Ο'. ἄνδρα. Πάντες ὁμοίως.²³

19. וּבְמַעְמָדָה. Et de statione tua. Ο'. καὶ ἐκ τῆς στάσεώς ("Ἄλλος τάξεώς"²⁴) σου.

יִהְיֶה. Deturbabit te. Ο'. Vacat. Alia exempl. καθελεῖ σε.²⁵

21. וַיִּבְרֹךְ. Et balteum tuum. Ο'. καὶ τὸν στέφανον ✕ Οἱ Γ'. σου 4.²⁶

אֶדְרִיגְמָא. Adstringam ei. Ο'. κατὰ κράτος. Alia exempl. καὶ τὸ κράτος.²⁷ Θ. καὶ κραταιώσω αὐτόν.²⁸

22. וְנִתְחַי בְּמַתְחַ בֵּית-דָּוִד עַל-שִׁכְמֹו וּפְתַח וְאֵין. וְנִתְחַי בְּמַתְחַ בֵּית-דָּוִד עַל-שִׁכְמֹו וּפְתַח וְאֵין.

כִּנֹּר וְסֵנֶר וְאֵין פֶּתַח. Et imponam clavem domus Davidis humero ejus; et aperiet, et non erit qui claudat; et claudet, et non erit qui aperiat. Ο'. καὶ δώσω τὴν δόξαν Δαυὶδ αὐτῷ, καὶ ἄρξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων.²⁹ ✕ 'Α. Θ. καὶ δώσω τὴν κλεῖδα οἴκου Δαβὶδ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποκλείων καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων.³⁰ Σ. καὶ ἐπιθήσω...³¹

23. יָחַד. Paxillum. Ο'. ἄρχοντα. Πάντες πάσσαλον.³²

24. הַצִּמְצִימִים הַיְּפִיעוֹת. Germina et propagines viliores. Ο'. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. 'Α. σααῖμ καὶ σεφώθ. Σ. τὰ ἔκγονα καὶ τοὺς συμμικτούς.³³

כָּל כְּלִי הַקֶּטָן מִכְלִי הָאֲגָנֹת. Omnia vasa parva a vasis laborum. Ο'. Vacat. ✕ Θ. πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μικρὸν ἀπὸ σκεύους τῶν ἀγανῶθ 4.³⁴

25. הַיָּחַד. Paxillus. Ο'. ὁ ἄνθρωπος. Πάντες ὁ πάσσαλος.³⁵

וְנִכְרַת. Et delebitur. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐξολοθρευθήσεται 4.³⁶

¹⁷ Sic Cod. 26, et Syro-hex. in marg. char. medio.

¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Curter. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. affert: ²⁰ Euseb., Procop., Nobil. Quae autem Montef. quasi ex Hieronymo affert: "Aq. ad degentem in tabernaculo; Sym. tabernaculorum opificem;" non sunt Hieronymi, sed mera Eusebii Latina. ²¹ Hieron. p. 224: "Pro quo sequens Hebraica veritate Theod. ait: Ingredere ad Socen istum, quod interpretari potest, aequum et rectum, ut scilicet κατὰ ἀντίφρασιν, iniquus intelligatur et pravus."

²² Curter., Syro-hex. ²³ Hieron. p. 318: "Sicut transferri solet GEBER, quod omnes virum interpretati sunt."

²⁴ Syro-hex. in marg. char. med. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex., ut ante: ²⁶ Curter. Pronomen est in libris omnibus. ²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 26, alii.

²⁸ Curter. ²⁹ Haec est, ut videtur, vera lectio LXXviralis, quam intemperatam servant Codd. XII, 24, 198, 306, et Syro-hex. In editis subjungitur: καὶ δώσω αὐτῷ τὴν κλ. οἴκου Δ. ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποκλείων καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων. Sic Ed. Rom., sed in archetypo ejus, teste Maio, haec, καὶ δώσω

— ὁ ἀποκλείων, non habentur. Praeterea in Comp., Ald., Codd. 41, 87, aliis, prior clausula, καὶ δώσω τὴν δόξαν — ὁ ἀντιλέγων, posteriori postponitur. Postremo in Codd. 22, 48, 51, aliis, v. 22 sic legitur: καὶ δώσω τὴν δόξαν — ὁ ἀντιλέγων ✕ (sic Cod. 22) καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐδεὶς κλείσει καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων. ³⁰ Curter. Syro-hex. tantum affert: 'Α. Σ. Θ. καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων (سلسل).

³¹ Curter. In ceteris, ut videtur, cum Aq. et Theod. consentit Sym. ³² Hieron. Vid. ad v. 25. ³³ Hieron. p. 319: "Vasorum diversa genera, pro quibus Aq. interpretatus est sasaïm et sephoth, quod Sym. vertit, nepotes atque commixtos." ³⁴ Curter. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 24, alii. Syro-hex. mendose affert: Θ. πᾶν τὸ σ. τὸ μ. ἀπὸ σκευῶν τῶν ἀγανῶθ (כלי קטן מכלי גדול). Hieron. ibid.: "A vasis craterarum, pro quibus Theod. aganoth posuit."

³⁵ Hieron. p. 320: "Pro paxillo, qui Hebraice dicitur JATHED, et ab omnibus similiter effertur, soli LXX supra principem, hic hominem interpretati sunt." ³⁶ Curter. Haec, καὶ ἐξολοθρευθήσεται, leguntur in Ed. Rom., sed absunt a Codd. III, XII (teste Curterio), 24, 26, aliis. In Comp. est καὶ ἀπολείσται (soloece pro ἀπολείται) i Hieron.

14. תַּרְשִׁישׁ. *Tarsis*. Ο'. Καρχηδόνος. - Οἱ λοιποὶ Θαρσεῖς.¹⁴

15. מֶלֶךְ אֶחָד. *Regis unius*. Ο'. βασιλέως. Οἱ Ι'. ἐνός.¹⁵

לְצֹר. *Tyro*. Ο'. Τύρος. Οἱ Ι'. Τύρως.¹⁶

17. עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה. *Super faciem humi*. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.¹⁷

18. וְהָיָה סַחָרָהּ וְאֶחָדָהּ קָדָשׁ לַיהוָה. *Et erit quaestus ejus et merces ejus res sacra Jovae*. Ο'. καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἄγιον κυρίῳ. 'Α. καὶ ἔσται ἐμπόριον αὐτῆς καὶ μίσθωμα ἡγιασμένον τῷ κυρίῳ.¹⁸

לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יִחְסָן. *Non recondetur, ad non coacervabitur*. Ο'. οὐκ αὐτοῖς συναχθήσεται. Alia exempl. add. οὐδὲ ἀποτεθήσεται εἰς ἐνθήκην.¹⁹

כִּי לִישָׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה סַחָרָהּ לְאָכֹל. *Sed habitantibus coram Jova erit quaestus ejus, ad comedendum ad satietatem, et in vestimentum splendidum*. Ο'. ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου πᾶσα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆναι, καὶ εἰς συμβολὴν μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. 'Α. . τοῖς καθημένοις εἰς τὸ πρόσωπον κυρίου ἔσται ἐμπόριον αὐτῆς, τοῦ φαγεῖν εἰς πλησμονὴν (καὶ) εἰς ἔσθησιν μετάρσεως. Σ. τοῖς γὰρ κατοικοῦσιν ἐνώπιον κυρίου ἔσται ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν εἰς πλησμονὴν, καὶ περι-

βαλέσθαι εἰς τὸ παλαιῶσαι. Θ. . . καὶ περιβαλέσθαι εἰς παλαιώσιν.²⁰

CAP. XXIV.

1. פָּנֶיהָ. *Faciem ejus*. Ο'. τὸ πρόσωπον αὐτῆς. 'Αλλος· τὰ ὅρια αὐτῆς.¹

וְהִפְיץ. *Et disperget*. Ο'. καὶ διασπερεί. 'Α. Θ. καὶ διασκορπίσει.²

2. כְּעֶבֶד בְּאֲדֹנָיו. *Ut servus, sic dominus ejus*. Ο'. καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος. 'Α. ὡς ὁ δούλος, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.³

בְּנִשְׂא נִשְׂא בֹ. *Ut fenerator, sic is cui fenori dat*. Ο'. καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ὁ ὀφείλει. Σ. ὡς ὁ ἀπαιτῶν, οὕτως ὁ ἀπαιτούμενος.⁴

3. אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה. *Verbum hoc*. Ο'. ταῦτα. Θ. τὸ ῥῆμα τοῦτο.⁵

4. נִבְּלָה (bis). *Marcel*. Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. κατερρίφη.⁶

5. וְהָאֶרֶץ חֲתָחָה וְחָתָח יִשְׁבֶּיהָ. *Et terra polluta est sub incolis suis*. Ο'. ἡ δὲ (γῆ) ἠνόμεσε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν. Σ. ἡ γῆ ἐφονοκτονήθη ὑπὸ τῶν κατοικούντων αὐτήν.⁷

וְעָבְרוּ. *Transgressi sunt*. Ο'. παρήλθοσαν. Alia exempl. παρέβησαν.⁸

וְהָפְּרוּ. *Ruperunt*. Ο'. Vacat. Οἱ Ο'. ✕ διεσκέδασαν.⁹ 'Α. ἠκύρωσαν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁹

חֲסֵה, חֲסֵה, et חֲסֵה) eis σιεῖμ (Cod. A. חֲסֵה, appposito Graeco, CHMA. Cod. C. חֲסֵה); deinde in textu quasi ex versione LXXviri, ἔστησαν ἐπ' αὐλῆς αὐτῆς (sic); postremo in marg. sine nom. et char. medio: ✕ ἔξῃ-γεραν βάρεis αὐτῆς. ¹⁴ Hieron. in Comment. ad Ezech. xxvii. 12. ¹⁵ Curter. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Curter. Sic in textu Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Curter., Syro-hex. in marg. Deest in Comp., Codd. III, 24, 26, 49, aliis, et Syro-hex. ¹⁸ Procop. ¹⁹ Sic Codd. 22 (sub ✕, teste Grabio), 36, 48 (sub ✕), alii. Vox ἐνθήκη est Symmachi ad Gen. xli. 36. ²⁰ Procop. Ad Symmachum Montef. negligenter exscripsit, ἐνώπιον κυρίῳ ἔσται ἐμπόριον αὐτῆς.

(In textu Syro-hex. pro חֲסֵה (in Graeco eis συμβολὴν) reponendum ex utroque cod. חֲסֵה.)

CAP. XXIV. ¹ Curter. E contrario Parsons. affert: "τὰ ὅρια αὐτῆς (marg. ut in Ed.) XII." ² Nobil. Euseb.: 'Α. Θ. καὶ διασκορπίσει. ³ Curter. ⁴ Idem. Paulo aliter Syro-hex.: Σ. ὁ ἀπαιτῶν ὡς ὁ ἀπαιτούμενος (חֲסֵה וְחֲסֵה). ⁵ Curter., Syro-hex. ⁶ Curter. (bis). Ad priorem locum Syro-hex. in marg. (sub ✕ in Cod. C.) חֲסֵה. Codd. 22, 36, alii, bis in textu, καὶ κατερρίφη. ⁷ Procop. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 41, alii. Curter. in textu παρέβησαν, in marg. παρήλθον (ut Codd. 22, 36, alii) habet. ⁹ Curter. Vox διεσκέδασαν sine aster. legitur in Codd. 22, 36, 48, aliis, et Syro-hex.

lores. Ο'. οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. ✠ Θ. καὶ ἀθεσίαν ἀθετούντων ^{4,27}

19. רַעֲיָה הַתְּרַעֲצָה הָאָרֶץ פֹּר הַתְּפִירָה אָרֶץ מוֹט הַתְּמוֹטָה אָרֶץ. *Fractione fracta est terra, commotione contrita est terra, commotione commota est terra.* Ο'. παραχῆ παραχθήσεται ἡ γῆ, καὶ ἀπορία ἀπορηθήσεται ἡ γῆ. Θ. θραύσει θραυσθήσεται ἡ γῆ, καὶ διασκεδάσει διασκεδασθήσεται (ἡ) γῆ, κλινομένη κλιθήσεται ἡ γῆ. ²³

20. בֹּעַ תְּנוּעַ אָרֶץ פֶּשְׁכֹּר וְהַתְּנוּדָה בְּמִלּוּגָה. וְכֵבֶד עָלֶיהָ פֶּשְׁעָה וְנִפְלָה וְלֹא-תוֹסִיף קוֹם. *Titubatione titubabit terra sicut ebrius, et vacillabit sicut lectus pensilis; et grave erit super eam delictum ejus, et cadet, et non resurget.* Ο'. ἔκλινειν ὡς ὁ μεθύων καὶ κραιπαλῶν, καὶ σεισθήσεται ὡς ὁπωροφυλάκιον ἡ γῆ· κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία, καὶ πεσείται, καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστήναι. Θ. σάλψα λυθήσεται ἡ γῆ ὡς ὁ μεθύων, καὶ σεισθήσεται ὡς ὁπωροφυλάκιον· καὶ καταβαρυνθήσεται ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία αὐτῆς, καὶ πεσείται, καὶ οὐ προσθήσει ἀναστήναι. ²⁰

21. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּפְקֹד. *Et fiet in die illa, puniet.* Ο'. καὶ ἐπάξει. ✠ 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ⁴ (ἐπάξει). ³⁰

21. בְּיָרֹם. *In alto.* Ο'. Vacat. ✠ ἐν τῷ ὕψει ^{4,31} עַל-הָאֲדָמָה. *Super terram.* Ο'. Vacat. Σ. Θ. ἐπὶ τῆς γῆς. ³²

22. וְאִשְׁפוּ אֶסְפָּה אִסִּיר עַל-בּוֹר וְסָגְרוּ עַל-מִסְגָּר. *Et congregabuntur congregatione vincetorum in fovea, et claudentur in claustrum.* Ο'. καὶ συνάξουσιν ✠ συναγωγὴν αὐτῆς ^{4,33} εἰς δεσμοτήριον, καὶ ἀποκλείουσιν εἰς ὄχρωμα. Σ. καὶ ἀθροισθήσονται ἀθροισμὸν δεσμίου εἰς λάκκον, καὶ συγκλεισθήσονται εἰς συγκλεισμὸν. ³⁴ יָמִים. *Dierum.* Ο'. γενεῶν. "Ἄλλος" ἐτών. ³⁵

23. וְהָפְרָה הַלְבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה. *Et erubescet luna, et pudore afficietur sol.* Ο'. καὶ τακῆσεται ἡ πλίνθος, καὶ πεσείται τὸ τεῖχος. Σ. καὶ ἐντραπήσεται ἡ σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ³⁶

בְּהָרֵי צִיּוֹן. *In monte Sionis.* Ο'. ἐκ Σιών. Alia exempl. ἐν ✠ τῷ ὄρει ⁴ Σιών. ³⁷

CAP. XXV.

1. אֱמֶן. *Veritas.* Ο'. γένοιτο. 'Α. πεπιστωμένως. Σ. πίστει. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ¹

3. יִכְבְּדוּהָ. *Honorabunt te.* Ο'. εὐλόγησέ σε. Οἱ λοιποὶ δοξάσουσί σε. ²

5. בְּחֶרֶב בְּצִיּוֹן שְׂאוֹן יָרִים תִּכְנִיעַ חֶרֶב בְּצִלָּהּ עָב.

²⁷ Curter., qui post ἀθετοῦντες inserere jubet. Sic in textu Codd. 23, 109, 302, 305, et sine copula Codd. 22, 36, 48, alii. Syro-hex. in marg. ⲉⲙⲉⲛ ⲛⲓⲙⲉⲛ. ²⁸ Curter. Clausulam, κλινομένη κλιθ. ἡ γῆ, in textum incerto loco inferunt Codd. 22, 51, alii. ²⁹ Curter. in continuatione. Haec, σάλψα σαλευθ. ἡ γῆ (ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ), in textu post ἔκλινειν sine aster. habet Syro-hex., accedentibus Codd. XII, 23, 88, 109, 302, 305, et, praemisso kai, Codd. 22, 36, aliiis. ³⁰ Curter. Syro-hex. in marg. ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 41, 87, alii. Solus Cod. 88 καὶ ante ἐπάξει repetit. ³¹ Sic Codd. 22 (sub ✠, teste Grabio), 36, 48 (sub ⲛ), alii. ³² Syro-hex. in marg. Sic in textu Codd. 23, 48, 62, alii. ³³ Haec, συναγωγὴν αὐτῆς, desunt in Comp., Codd. III, 41, 49, aliiis, et Syro-hex., qui in marg. affert: ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ (Cod. A. ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ) ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ. ³⁴ Procop. ³⁵ Sic Cod. XII in marg., teste Parsonsio.

Syro-hex. in marg. char. med. ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ. ³⁶ Procop., qui subjungit: καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τὰ ὅμοια· ἅπερ οἱ Ο' συνεκάλυνψαν, ὡς "Ἕλλησιν ἐκδιδόντες τὴν γραφὴν, διὰ τὸ ἀπεμφαῖνον (incongruentiam) τῆς λέξεως. Verius Hieron.: "Pro labana, id est, luna, LXX interpretati sunt laterem, qui Hebraice dicitur LEBENA [לִבְנָה], verbi ambiguitate decepti. Rursum pro HAMMA, id est, calore, per quem intelligitur sol, posuerunt murum, qui Hebraice dicitur HOMA [חֹמָה]." Haec autem, καὶ ἐντραπήσεται κ.τ.λ., Curter. in marg. sine nom. affert, quasi post τὸ τεῖχος inserenda, ut in Comp., Ald., Codd. 36, 48, 51, aliiis, leguntur. Tandem Syro-hex. ad κατῆσεται (ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ) in marg. habet: ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ ⲉⲥⲁⲗⲫⲥ, praemisso scholio: "Haec pro iis quae posthac scripta sunt apud LXX." ³⁷ Curter. Sic sine aster. Syro-hex. Lectio ἐν Σιών est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, aliiis.

CAP. XXV. ¹ Curter. ² Euseb., Procop.

9. וַיִּשְׁעָנֵנוּ יְהוָה יְהוָה קִרְיָנוּ לוֹ. *Et servabit nos; hic est Jova, confisi sumus in eo.* O'. Vacabat.

✠ Σ. Θ. καὶ σώσει ἡμᾶς· οὗτος κύριος, ὑπε-
μείναμεν αὐτῷ.¹⁵

וְנִשְׂמַחָהּ בִּישׁוּעָתָהּ. *Et laetabimur in salute ejus.* O'. ✠ 'A. Θ. καὶ εὐφρανθησόμεθα ἅ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν.¹⁶

10. וְנָדַשׁ מוֹאָב תַּחֲתָיו כְּהַדִּישׁ מִתְּבֵן בְּמִי. וְנִדְּרַשׁ (בְּמִי ק) מִדְּמִנָּה. *Et conculcabitur Moab in loco suo, sicut conculcatur stramen in aqua fime (s. in fime).* O'. καὶ καταπατηθήσεται ἡ Μωαβίτις ✠ ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς.¹⁷ ὃν τρόπον πατοῦσιν ἄλωνα ἐν ἀμάξις (alia exempl. ἐν ἀμητῷ¹⁸). Σ. καὶ ἀλοήσομεν τὴν Μωὰβ ὑποκάτω αὐτῆς, ὡς ἀλοήτῳ ἀχύρου, ὡς πηλόν.¹⁹

11. וַפָּרַשׁ יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כְּאֶשֶׁר יִפְרֹשׁ הַשָּׁחַ לְשָׁחוֹת. *Et expandet manus suas in medio ejus, quem-admodum expandit natans ad natandum.* O'. καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον καὶ αὐτὸς ἐταπεινώσει τοῦ ἀπολέσαι. "Ἄλλος" (καὶ) ἐξαπλώσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καθὼς ἀναπλώσαι ὁ λουόμενος εἰς τὸ κολυμβῆσαι.²⁰

12. וּמִבְצָר חֲמֹתֶיהָ הֵשָׁח. *Et munitionem altam murorum tuorum deprimet.* O'. καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ τοίχου ταπεινώσει.

Σ. καὶ τὸ ὄχύρωμα τοῦ ὕψους τῶν τειχῶν σου κόψει.²¹

12. לְאַרְץ עַד-פֶּצֶר. *In terram usque ad pulverem.* O'. ἕως τοῦ ἐδάφους. Alia exempl. add. ἕως κόνεως.²²

CAP. XXVI.

1. בְּיוֹם הַהוּא יִשְׂרָאֵל הַשִּׁירִיהוּהָ בְּאַרְץ יְהוּדָה עִיר. *In die illa cantabitur canticum hoc in terra Judae: Urbs valida nobis est, salutem ponet (Deus) muros et antemurale.* O'. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄσσονται τὸ ἄσμα τοῦτο ἐπὶ γῆς τῆς Ἰουδαίας· ἰδοὺ πόλις ἰσχυρὰ, καὶ σωτήριον — ἡμῶν.¹ θήσει τὸ τεῖχος καὶ περίτειχος. 'A. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄσθήσεται τὸ ἄσμα τοῦτο ἐν γῇ Ἰούδα· πόλις κράτους ἡμῖν, σωτήριον...² Σ... πόλιν ἰσχυρὰν ἔχομεν... καὶ στερέωμα.³

2. פָּתְחוּ שַׁעֲרֵיכֶם וְיָבֵא גוֹי-צְדִיק שִׁמְרֵי אֱמֻנָה. *Aperite portas, ut ingredietur gens justa, servans fidelitates.* O'. ἀνοίξατε πύλας, εἰσελθέτω λαὸς φυλάσσων δικαιοσύνην, καὶ φυλάσσων ἀλήθειαν. 'Εβρ. φθόου σααρείμ, οὐῖαβῶ γωῖ σαδικ, σωμῆρ ἐμμουνείμ.⁴ 'A. ἀνοίξατε πύλας, (καὶ) εἰσελθέτω ἔθνος δίκαιον, φύλαττον πίστιν.⁵

3. יִפְּרֹשׁ סִמְכָהּ תִּצַּר שְׁלֹם שְׁלֹם כִּי בְּהָ בְּטִיחַ.

15 Curter. Haec, καὶ σώσει — αὐτῷ, desunt in Comp., Codd. III, 26, 49, aliis. Syro-hex. in textu habet, καὶ σώσει ἡμᾶς; in marg. autem: *וְיָשִׁיעַ אֶת חֵם*.¹⁶ Haec absunt a Cod. Jes., qui in marg. habet: ✠ καὶ εὐφρ. ἐπὶ τῇ σ. ἡμῶν. In Comp., Codd. 87, 91, aliis, locus sic legitur: ἐπὶ τῇ σ. ἡμῶν καὶ εὐφρανθησόμεθα. Syro-hex. in textu habet, ἐπὶ τῇ σ. ἡμῶν; in marg. autem: *וְיָשִׁיעַ אֶת חֵם*.¹⁷ Sic Codd. 22 (sub ✠, teste Grabio), 36, 48 (sub —), aliis.¹⁸ Sic Cod. 88. Syro-hex. *וְיָשִׁיעַ אֶת חֵם*.¹⁹ Nobil. Procop. affert: Σ. ἀλοήσομεν.²⁰ Curter. sine nom. Montef. tacite edidit: Σ. καὶ ἐξαπλώσει... καθὼς ἀναπλώσει (sic) κ.τ.λ. Codd. 22, 36, alii, post τὰς χεῖρας αὐτοῦ in textu LXX virali addunt: ὡς ἄπλοῖ ὁ λουόμενος εἰς τὸ κολυμβῆσαι.²¹ Procop.

²² Sic Codd. 22, 36, alii. Ex alio interp., ut videtur, non Theodotione, qui χῶμα pro עָפָר ponere solet.

CAP. XXVI. ¹ Sic Syro-hex., et sine obelo Comp.,

ТОМ II.

Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii. Idem in marg. ὄχυρὰ (ἰσχυρὰ) pro ἰσχυρὰ, cum Comp., Codd. III, XII, 41, 49, aliis.² Curter. sine nom. affert: τῇ ἡμ. ἐκείνῃ ἀσπύεται (sic) τὸ ἄσμα τ. ἐν γῇ Ἰούδα· πόλιν κράτους αὐτοῦ. Emendatius Euseb., Nobil.: κατὰ δὲ τὸν Ἀκίλαν (Euseb. Σύμμαχον) πόλις κράτους ἡμῖν σωτήριον.³ Euseb., Nobil. (qui Eusebium Emisenum auctorem nominat): κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, ἐροῦσιν οἱ ἄδοντες (sic Nobil.; Euseb. ἐροῦσι δὲ ἄδοντες) τὸ ἄσμα· πόλιν ἰσχυρὰν ἔχομεν. Perperam vero tam Nobil. quam Montef. Eusebii verba, ἐροῦσιν οἱ ἄδοντες τὸ ἄσμα, Symmacho vindicant. Deinde Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, antemurale, Sym. firmamentum interpretatus est."⁴ Epiphan. adv. Haeres. Lib. III (Opp. T. I, p. 919). Sphalmata manifesta, οὐναβῶτων pro οὐῖαβῶ γωῖ, et ἐμμουνείω pro ἐμμουνείμ (Hieron. ΕΜΜΥΝΙΜ) post Dion. Petavium correxit Montef.⁵ Epiphan.

γίγαντες οὐ μὴ ἀναστήσωσι· διὰ τοῦτο ἐπεσκέψω καὶ συνέτριψα αὐτοὺς, καὶ ἐξωλόθρυσας πᾶσαν τὴν μνημὴν αὐτῶν.²⁴ Θ. οἱ νεκροὶ οὐ μὴ ζωοποιήσωσιν . . . πᾶν τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.²⁵

15. יִסְפֶּת לְגוֹי נִבְרָה. *Addidisti populo, illustrem te praestitisti.* Ο'. πρόσθεσ κακὰ τοῖς ἐνδόξοις. Οἱ λοιποὶ προσέθηκας τῷ ἔθνει ἐν ᾧ ἐδοξάσθης.²⁶

יִרְחֶק כָּל-עֲצוּמֵי-אֶרֶץ. *Elongasti omnes terminos terrae.* Ο'. ✕ Θ. ἐμάκρυνας πάντα τὰ πέρατα ᾧ τῆς γῆς.²⁷

17. מִפְּנֵי יְהוָה. *Coram te, Jova.* Ο'. ÷ τῷ ἀγαπητῷ σου ✕, διὰ τὸν φόβον σου, κύριε. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ προσώπου σου, κύριε.²⁸

18. בַּל-נַעֲשֶׂה. *Non fecimus.* Ο'. ἐποίησαμεν. *Alia exempl. δ' ἐποίησας.*²⁹

וּבַל-יִפְּלוּ יוֹשְׁבֵי תֵבֶל. *Et non ceciderunt (partu in lucem editi sunt) habitatores orbis.* Ο'. [οὐ πεσοῦμεθα], ἀλλὰ πεσοῦνται [πάντες] οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.³⁰

19. יִחְיֶה מֵתוֹ. *Vivent mortui tui.* Ο'. ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ ✕ σου ✕. 'Α. ζήσονται οἱ τεθνεώτες σου. Σ. Θ. ζήσονται οἱ νεκροὶ σου.³¹

יִצְרָה. *Expergiscimini.* Ο'. καὶ ἐγερθήσονται. Οἱ λοιποὶ ἐξυπνισθήσονται.³²

וְיִרְנָה. *Et jubilate.* Ο'. καὶ εὐφρανθήσονται. 'Α. καὶ αἰνέουσιν. Σ. καὶ ἀγαλλιάσονται. Θ. καὶ ἀλαλάξουσιν.³³

וְיָשְׁכּוּ בַּפֶּלֶא. *Habitanes in pulvere.* Ο'. οἱ ἐν τῇ γῇ. "Ἄλλος" οἱ ἡσυχάζοντες . . .³⁴

וְיָפֵא. *Manes.* Ο'. τῶν ἀσεβῶν. 'Α. ῥαφαεὶμ. Σ. γίγαντας (s. γιγάντων).³⁵

21. יְהוָה. Ο'. ✕ κύριος ✕.³⁶

מִמְקוֹמוֹ. *De loco suo.* Ο'. ἀπὸ τοῦ ἀγίου. Οἱ Ι'. ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ.³⁷

וְיִשְׁבּוּ עַל-יִשְׁבֵּי-הָאָרֶץ. *Ad puniendum iniquitatem habitatoris terrae in eo.* Ο'. ἐπάγει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς

ter. affert: 'Α. ἀποθήσκοντες — ῥαφαίμ. Θ. οὐ μὴ ἀναστῶσιν οἱ νεκροὶ κ.τ.λ., ubi Θ. post ἀναστῶσιν legendum. Deinde Euseb., Theodoret., Nobil.: 'Α. Θ. πᾶν τὸ μν. αὐτῶν. ²⁴ Hieron.: "Symmachus more suo manifestius: *Mortui non vivificabunt, gigantes non suscitabunt: propterea visitasti et contrivisti eos, et disperdidisti omnem memoriam eorum.*" Graeca nostra sunt, exceptis extremis, quae testantur Euseb., Theodoret., Curter., Nobil. Syro-hex. ܠܗܝܬܝܢ ܕܡܝܬܝܢ. ²⁵ Curter., ut supra: Θ. οὐ μὴ ἀναστῶσιν οἱ νεκροὶ, οὐ μὴ ζωοποιήσωσι. Οἱ Δ. ὁμῶς τε Ο'. Parsons. vero ex eodem cod. descripsit: Θ. οἱ νεκροὶ οὐ μὴ ζωοποιήσωσιν. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁶ "Drusius [Nobil.] et MSS. nostri."—Montef. Nobil. ex Eusebio [Emiseno?] affert: τὰ μὲν κακὰ οὐτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς, οὐτε ἐν τῇ 'Εβραϊκῇ ἀναγνώσει εὐρομεν" κατὰ δὲ τοὺς ἐρμηνευτάς, προσέθηκες — ἐδοξάσθης, ἔφηται. ²⁷ Curter. in marg.: ✕ ἐμάκρυνας πάντα τὰ πέρατα. Syro-hex. ܠܗܝܬܝܢ ܕܡܝܬܝܢ. ²⁸ Post τῆς γῆς add. ἐμάκρυνας — τῆς γῆς Codd. 23, 109, 302, 305, quos secutus est Hieron. ²⁹ Hieron.: "Hoc quod LXX addiderunt, *sic facti sumus dilecto tuo, pro quo ceteri transtulerunt, sic facti sumus a facie tua, Domine*, obelo prae-notandum est." ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. 48, 51, alii. Syro-hex. in textu habet ἐποίησαμεν; in marg. autem: δ' ἐποίησας, cum scholio: "Non

positum erat apud Origenem." ³⁰ Hacc, οὐ πεσοῦμεθα, desunt in Codd. II, III, 23, 198, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ܠܗܝܬܝܢ ܕܡܝܬܝܢ. Deinde πάντες abest a Comp., Codd. III, XII, 22, 24, 26, aliis. ³¹ Euseb., Procop., Nobil., et "omnes MSS." In textu ✕ σου assumptum ex Curterio. ³² Euseb.: ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐγερθήσονται, οἱ λοιποὶ (exceidit vox) ἡρμήνευσαν, ὡς κοιμηθέντων αὐτῶν, οὐχὶ δὲ τεθνεώτων . . . διὸ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτάς ἐξυπνισθήσεσθαι (Nobil. ἐξυπνισθήσονται) οἱ ἐν τοῖς μνημείοις . . . εἰρηται. ³³ Euseb. et Procop.: ἀγαλλιάσονται, ἡ αἰνέουσιν κατὰ τὸν 'Α., ἡ ἀλαλάξουσιν κατὰ τὸν Θ. Montef. ex Reg. uno, Euseb. et Procopio, ut ait, perperam edidit: 'Α. καὶ αἰνέουσιν οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Σ. καὶ ἀγαλλ. οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Θ. καὶ ἀλαλ. οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Ceterum tam in hac quam in praecedenti lectione tribus interpretibus formas imperativas tribuere nil vetat. ³⁴ Codd. 62, 93 in textu: οἱ ἡσυχάζοντες ἐν τῇ γῇ; et sic Constit. Apost. V, 7. Symmachi fortasse est lectio. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 19. ³⁵ Cf. ad v. 14. Hieron.: "Pro RAPHAEL soli LXX impiores transtulerunt." ³⁶ Sic sub aster. Cod. 23. Deest vox in Syro-hex. juxta Codd. A., B., tam in textu quam in scholio apposito. ³⁷ "Α. Σ. Ο'. Θ. ✕ ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ex Curterio et MSS."—Montef. Curter. tantummodo affert: Οἱ Ι' ὁμοίως, ἀπὸ. Post ἀγίου add. τόπου Codd. 22, 51, alii.

αὐτήν ἐμελέτησεν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ τῷ σκληρῷ ἐν ἡμέρα καύσωνος.¹³

9. יִצְרָר. *Expiabitur*. Ο'. ἀφαιρεθήσεται. 'Α. Σ. Θ. ἐξίλασθήσεται.¹³

כָּל־פְּרִי הָאָרֶץ הָרֶמֶת. *Omnis fructus removendi peccatum ejus*. Ο'. ἡ εὐλογία αὐτοῦ, ὅταν ἀφέλωμαι τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. πᾶς ὁ καρπὸς, τοῦ περικαιρηθῆναι τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ.¹⁴

כִּנְפָצִים. *Disjectos*. Ο'. κατακεκομμένους. 'Α. προσετραγμένους. Σ. λελεπτοκοπημένους. Θ. ἐκτετιναγμένους.¹⁵

אֲשֵׁרִים. *Astartes simulacra*. Ο'. δένδρα. 'Α. Σ. Θ. ἄλση.¹⁶

חֲמֻנִים. *Solis simulacra*. Ο'. εἰδωλα. 'Α. Σ. Θ. τεμένη.¹⁷

10. כִּי עִיר בְּצֻרָה בְּדָר נָהָה מְשֻׁלָּח וְנִעָבַר כְּמִדְבָּר. שָׁם יִרְעָה עֵגֶל וְשָׁם יִרְבֹּץ וְכֻלָּה סְעִפֶיהָ. *Civitas enim munita solitaria erit, domicilium dimissum et derelictum instar deserti; ibi pasceatur vitulus, ibique recubabit, et consumet ramos ejus*. Ο'. τὸ κατοικοῦμενον ποίμνιον ἀνειμένον ἔσται, ὡς ποίμνιον καταλειμμένον καὶ ἔσται πολλὸν χρόνον εἰς βόσκημα, καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται [ποίμνια]. Σ. πόλις γὰρ ὠχυρωμένη μόνη καλῇ ἀφείται, καὶ ἐγκαταλείπεται ὡς ἔρημος· ἐκεῖ νεμεθῆσεται μόσχος, καὶ ἐκεῖ κοιτασθήσεται, καὶ ἀναλώσει τοὺς κλάδους αὐτῆς.¹⁸

11. בִּיבֶשׁ קִצְיֵיהָ תִשְׁבְּרֶנָּה. *Arefactae frondes ejus confringentur*. Ο'. καὶ μετὰ χρόνον οὐκ ἔσται

ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ ξηρανθῆναι. Σ. ἐν τῷ ξηρανθῆναι τὸν θερισμὸν αὐτῆς συντριβήσονται.¹⁹

11. נָשִׁים מְאִירֹת מֵאֵת בָּאֵת. *Mulieres venientes accendent eas*. Ο'. γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε. 'Α. γυναῖκες ἐρχόμεναι φωτίζουν αὐτήν. Σ. γυναῖκες ἐρχόμεναι καὶ δηλοῦσαι αὐτήν.²⁰ Θ. (γυναῖκες ἐρχόμεναι) δηλοῦσαι αὐτῇ.²¹

12. יִחַבֵּט. *Fuste excutiet*. Ο'. συμφράξει. *Alia exempl.* συρράξει.²² 'Α. Σ. Θ. ραβδίσει.²³

מְשֻׁבָּח עַד־נַחַל מִצְרַיִם. *A fluente fluminis (Euphratis) usque ad torrentem Aegypti*. Ο'. ἀπὸ τῆς διώρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως 'Ρινοκορούρων (Οἱ λοιποὶ ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου²⁴). Σ. ἀπὸ τοῦ ρείθρου ποταμοῦ ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου.²⁵

13. תִּשְׁפֹּךְ. *Tuba*. Ο'. τῇ σάλπιγγι. 'Α. Σ. Θ. ἐν κερατίνῃ.²⁶

CAP. XXVIII.

1. הִוִּי עֲצֶרֶת גְּאֻנָּה. *Vae coronae superbiae*. Ο'. οὐαί τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως. Οἱ λοιποὶ οὐαί τῷ στεφάνῳ τῆς ὑπερηφανίας.¹

יִשְׁכְּרִי. *Ebriorum*. Ο'. οἱ μισθωτοί. 'Α. Σ. Θ. (οἱ) μεθύοντες.²

יִצִּי. *Flori*. Ο'. τὸ ἄνθος. 'Αλλος· τὸ ὥραιον.³

כְּבִי תִפְאֶרֶתָּה. *Splendoris gloriae ejus*. Ο'. ἐκ τῆς δόξης. 'Αλλος· ✕ δύναμις δόξης αὐτοῦ.⁴

עַל־רִאשָׁא. *Super caput*. Ο'. ἐπὶ τῆς κορυφῆς. 'Αλλος· κεφαλῆς.⁵

¹³ Cod. Barber. ¹⁵ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Procop. In textu ποίμνια abest a Comp., Codd. II, III, XII, 22 (a 1ma manu), 23, 26, alii. ¹⁹ Idem in continuatione, subjungens: οἷς καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν συμφωνεῖ. ²⁰ Euseb., Procop., Nobil., et "duo MSS." apud Montef., qui ad Aquilam φωτίζουν αὐτήν. ²¹ Cod. Barber. affert: 'Α. φωτίζουν αὐτήν. Θ. δηλοῦσαι αὐτῇ. ²² Sic Cod. 23, et "AA. LL." apud Nobil. ²³ Curter., Cod. Barber. Cf. ad Cap. xxviii. 27. Procop. vero: συμφράξει, ὅπερ πατάξει

ἡρμήνευσαν οἱ λοιποί. ²⁴ Euseb. affert: Οἱ λοιποὶ ἔσω (mendose pro ἕως) τοῦ χ. Αἰγ. Cod. Barber.: 'Α. Σ. Θ. τοῦ χ. Αἰγ. ²⁵ Procop., qui subjungit: ὅπερ ἰσοδυναμοῦσι καὶ οἱ λοιποί. ²⁶ Cod. Barber.

CAP. XXVIII. ¹ Euseb., Regii duo. ² Cod. Barber. Hieron.: "Ceteri, ebrios; soli LXX mercenarios transulerunt." ³ Cod. Barber., et Cod. 309 in marg.

⁴ Curter., et Parsons. ex marg. Cod. XII. Montef. ex Curterio affert: ✕ αὐτοῦ. ⁵ Cod. Barber.

1. גִּיא־שְׁמָנוֹס. Vallis pinguitudinum. Ο' τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. 'Α. φάραγος λιπαρῶν. Σ. φάραγος πισοτήτων. Θ. φάραγος πιόνων.⁶

יְהִלְמִי יַיִן. Percussorum vino. Ο' οἱ μεθύοντες ἀνευ οἴνου. 'Α. οἱ καταηλασμένοι οἴνω. Σ. οἱ πεπλανημένοι ὑπὸ οἴνου. Θ. οἱ κατανευγμένοι οἴνω.⁷

2. לְאֹדֵי. Ο' κυρίου. "Αλλος· παρὰ κυρίου.⁸
כְּזֶרֶם סִיחִי. Sicut imber grandinis. Ο' ὡς χαλαζα καταφερομένη. "Αλλος· ὡς ἐντίναγμα χαλάζης.⁹

שִׁעָר הָעֵצִים. Procella exitiosa. Ο' οὐκ ἔχουσα σκέπη, βία καταφερομένη. "Αλλος· καταιγὶς κυκλώσα.¹⁰

3. תְּרַמְכְּנָה. Conculcabuntur. Ο' καταπατηθήσεται. 'Α. Θ. ὁμοίως.¹¹

גִּבּוֹרִים. Superbiae. Ο' τῆς ὕβρεως. 'Α. Σ. τῆς ὑπερηφανίας.¹²

שְׂכֹרִים. Ebriorum. Ο' οἱ μισθωτοί. Θ. (οἱ) μεθύοντες.¹³

4. כִּבְבִּינָה. Sicut ficus praecox. Ο' ὡς πρόδρομος σύκου. 'Α. ὡς πρωτογέννημα. Θ. ὥσπερ πρόωμος.¹⁴

בִּטְרָם מִן הַמֶּשֶׁם. Ante messem. Ο' Vacat. Σ. πρὸ τοῦ θέρους.¹⁵

5. וְלִצְפִּירָתָא תְּהָאָהָה. Et in diadema splendoris. Ο' ὁ πλεκεῖς τῆς δόξης. 'Α. Θ. καὶ εἰς πλέγμα τῆς δόξης. Σ. καὶ εἰς κιδارين δοξάσμα-
τος.¹⁶

6. בְּשִׁפְטֵי דִּיכְרִי. Et in spiritum judicii. Ο' καταλειφθήσονται ἐπὶ πνεύματι κρίσεως. Οἱ Γ'. καὶ εἰς πνεῦμα κρίσεως.¹⁷

לִיּוֹשֵׁב עַל-הַמִּשְׁפָּט. Sediti ad iudicium. Ο' ἐπὶ κρίσιν. 'Α. Σ. Θ. ✕ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς κρίσεως.¹⁸

וְלִגְבוּרָהּ מִשִּׁיבִי מִלְחָמָה שָׁעָה. Et in fortitudinem iis qui reducunt bellum in portam. Ο' καὶ ἰσχὺν κωλύοντων (alia exempl. κωλύων) ἀνελεῖν. Σ. (καὶ) εἰς δύναμιν ἀποστρέφουσιν ἀπὸ πολέμου... Θ. καὶ εἰς κράτος ἀποστρέφουσι πόλεμον ἀπὸ πύλης.¹⁹

7. וּבִשְׂכָר. Et per temetum. Ο' διὰ τὸ σίκερα. Οἱ λοιποὶ μέθυσμα.²⁰

וְשָׁב (in secundo loco). Titubant. Ο' ἐξέστησαν. 'Α. ἠγνόησαν. Σ. ἐταράχθησαν.²¹

מִן-הַשְּׂכָר. Prae temeto. Ο' ἀπὸ τῆς μέθης. 'Α. (ἀπὸ) τοῦ μεθύσματος.²²

וּבְלִילִיָּהּ בָּרָאָהּ פָּקַד. In visione, vacillant in (sella) judiciali. Ο' τουτέστι φάσμα. Σ. ἐν ὁράσει διέλυσαν κρίσιν. Θ. ἐν τῇ μέθῃ ἠσω-
τεύθησαν ὑπερόγκως.²³

⁶ Euseb., Nobil., Reg. unus, et Cod. Barber., qui solus ad Aquilam λιπαρῶν habet; in ceteris est ῥιπαριῶν. Montef. per incuriam λιπαριῶν edidit. ⁷ Cod. Barber. Non opus est cum Clerico Aquilae formam Atticam κατεληλα-
μένοι vindicare, multo minus κεκλασμένοι. Cf. Hex. ad Psal. cxl. 5. ⁸ Cod. 88. In Codd. 36, 48, aliis, duplex exstat lectio, παρὰ κυρίου ὁ θυμὸς κυρίου. ⁹ Cod. Barber. (non ἐκτίναγμα, ut male exscripsit Montef.). Aquilae esse videtur, coll. Hex. ad Cap. xxxii. 2. ¹⁰ Idem. ¹¹ Curter. ¹² Syro-hex. + ¹³ Cod. Barber. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem, qui ad Hebr. כִּבְבִּינָה male refert. ¹⁶ Sic Montef., non memorato auctore. Cod. Barber. affert: 'Α. ὡς πλέγμα. Σ. καὶ εἰς κ. δ. ¹⁷ Curter. ¹⁸ Cod. Barber.: 'Α. Σ. Θ. καὶ εἰς πν. κρ. τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς κρ. Curter. in marg. affert: ✕ τῷ καθημένῳ. ¹⁹ Cod. 88. Montef. e Cod. Barber. edidit: Σ. ὡς (eis Cod.) δύναμιν ἀποστρέφουσιν

(-φουσιν Cod.) ἀπὸ π. Θ. καὶ ὡς (eis Cod.) κράτος ἀποστρέ-
φουσι (-φουσι Cod.) π. ἀπὸ πύλης. (In textu κωλύων est in Codd. II, III, 41, 49, aliis, et Syro-hex. Hieron.: et fortitudinem retans interficere.) ²⁰ Euseb. Cod. Barber. uni Aquilae tribuit. Hieron.: "Aquila ebrietatem transulit." Cf. ad Cap. v. 11. ²¹ Cod. Barber. ²² Idem. Post μέθης Syro-hex. add. τοῦ σίκερα, ut Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii. Hieron.: propter ebrietatem sicerae. ²³ Cod. Barber. "Hic Theodotio vel ex רור vocem ראה derivavit, vel omnino metaphorice interpretatus est."—Montef. Schleusner quidem lectio ἐν τῇ μέθῃ ad בְּשִׁפְטֵי, et ἡσωτεύθησαν ad שָׁב vel שָׁפּ pertinere videtur, ὑπερόγκως exornandi causa assumpto. Sed ὑπερόγκως commutatur cum derivativis a שָׁפּ Deut. xxx. 11. Thren. i. 10. Dan. xi. 36; et in nostro loco ὑπερόγκως cum שָׁפּ discrete necit Hieron., Hebraea vertens: "(Nesciunt) videntem, ignoraverunt iudicium, sive MIRABILITER."

8. כִּי כָל־חַיִּים מְלֵאִים קִיָּא מְלֵאִים מִכֶּלֶךְ־שָׁרָא. כִּי מִקֶּרֶם.

Quia omnes mensae repletae sunt vomitu sordidum (sordido), ut non sit locus. O'. Versio prorsus absona: ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν, αὕτη γὰρ ἡ βουλή ἐνεκα πλεονεξίας. 'A. Σ. Θ. ὅτι πᾶσαι αἱ τράπεζαι ἐπληρώθησαν ἐμετοῦ, ὥστε μὴ ὑπάρχειν τόπον.²⁴

חַיִּים קִיָּא. 'A. ἐμετοῦ ῥύπον. Σ. ἐμετοῦ. Θ. ἐμετοῦ δεισαλίας.²⁵

9. חַיִּים. *Scientiam. O'. κακά. Οἱ λοιποὶ ἐπιστήμην.²⁶*

11. כִּי בִלְעֵגִי עָפָה וּבִלְשׁוֹן אֲחֵרָה יְדַבֵּר אֱלֹהֵי־הָהָה. *Nam per (populos) barbari sermonis et per linguam alienam loquatur ad populum hunc. O'. διὰ φαυλισμὸν χειλίων, διὰ γλώσσης ἐτέρας, ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τούτῳ. Aquilae*

versio sensu non differt ab ea quam protulit Apostolus, 1 Cor. xiv. 21: ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χερίσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ.²⁷ Σ... (διὰ) γλώσσης ἀλλοίας...²⁸

12. עֲנֵה לִי תַחֲנִי. *Et haec est requies. O'. καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα. 'A. καὶ αὕτη ἡ ἀνάψυξις. Σ. καὶ αὕτη ἡ ἡρεμία. Θ. καὶ οὗτος ὁ ἀγνισμός.²⁹*

13. מַדְבָּר לְמַדְבָּר. *Mandatum ad mandatum, mandatum ad mandatum. O'. θλίψις ἐπὶ θλίψιν. 'Εβρ. σαυλασαῦ σαυλασαῦ.³⁰ Σ. ἐντολὴ οὐκ ἐντολή... Θ. δεισαλία εἰς δεισαλίαν...³¹*

קוֹל לְקוֹל. *Regula ad regulam, regula ad regulam. O'. ✕ προσδέχου, προσδέχου 4,*

²⁴ Cod. Barber. ²⁵ Hieron.: "Miror autem quid voluerit Theodotus, ut pro verbo Hebraico quod dicitur cisoa, pro quo Aq. interpretatus est, vomitum sordidum [cf. ad Cap. xxx. 22], et Sym. tantum vomitum, ille diceret ἐμετὸν δυσάλιας, id est, vomitum dysalīae, quod verbum ubi apud Graecos lectum sit, invenire non potui, nisi forte novae rei novum finxerit nomen. Siquidem et apud Hebraeos compositum est, quia vomitus dicitur ci, et sola, sordes. Quicquid igitur nauseam facit et vomitum, δυσάλια appellari potest." Scripsimus δεισαλίας, Bosio obsequentes, quem vide ad v. 13. ²⁶ Hieron.: "Quod autem verbum Hebraicum dea, quod omnes verterunt, scientiam, soli LXX malu interpretati sunt, error perspicuus est."

²⁷ Origen. in Philocalia p. 35: 'Ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Ἡσαίου προφητεία νόμος παρὰ τῷ ἀποστόλῳ λέγεται, φάσκοντι· 'Εν τῷ νόμῳ γέγραπται· ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χερίσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακουσέσθαι μου, λέγει κύριος. Εἶρον γὰρ τὰ ἰσοδυναμοῦντα τῇ λέξει ταύτῃ ἐν τῇ τοῦ Ἀκύλου ἑρμηνείᾳ κείμενα. Hieron.: "Leginus in Apostolo: In aliis linguis, et in labiis aliis loquar populo huic, et nec sic exaudient me, dicit Dominus. Quod mihi videtur juxta Hebraicum de praesenti sumptum capitulo." Idem in sequentibus, de Aquila prorsus silens, tantummodo ait, Symmachum, Theodotionem et LXX de hoc loco diversa sensisse. ²⁸ Cod.

88. In fine hujus v. Syro-hex. in textum infert, ἐν γλώσσῃ ἐτέρῃ, fortasse ex alio interprete. ²⁹ Cod. Barber., ubi ἡρεμία et ἀγνὸς exaratum. Ad ἡρεμία cf. Sym. ad Cap. xxxiv. 14. Pro ἀγνὸς Semlerus correxit ἀγνισμός, quod cum Hebr. עֲנֵה commutatur Jerem. vi. 16 in LXX. (Pro σύντριμμα Codd. 22, 36, alii, σύνταγμα venditant.) ³⁰ Epi-

phan. adv. Haeres. Lib. III (Opp. T. I, pp. 78, 79): "Ἄλλοι δὲ τὸν Κανλαυκαὺ ὡσαύτως δοξάζουσιν, ἀρχοντά τινα τοῦτον οὕτω καλοῦντες, φαντασιάζειν φιλοτιμούμενοι τοὺς ἀπείρους διὰ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐκπλήξεως, καὶ ἐπιπλάστου τῆς τοῦ ὀνόματος βαρβαρωνυμίας... Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Κανλαυκαὺ τίς τῶν γνωσκόντων οὐ καταγέλασεν;... Κανλαυκαὺ γὰρ ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ γέγραπται, λῆξις τινε οὖσα ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὁράσει, ἔνθα λέγει· Θλίψιν ἐπὶ θλίψει, ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν προσδέχου. Ὡς καὶ αὐτὰ τὰ Ἑβραϊκὰ ῥήματα τελευτήτα ἐνταῦθα παραθήσομαι αὐταῖς λέξεσιν, ὥς ἔστι γεγραμμένον. Τὸ γὰρ σαυλασαῦ σαυλασαῦ ἐρμηνεύεται, θλίψιν ἐπὶ θλίψιν, κανλαυκαὺ (sic) κανλαυκαὺ, ἐλπίς ἐπ' ἐλπίδι, ζηρησὰμ ζηρησὰμ, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν προσδέχου. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus: Manda, remanda; manda, remanda; exspecta, reexspecta; exspecta, reexspecta; modicum ibi, modicum ibi, in Hebraeo sic scriptum est: SAU LASAU, SAU LASAU; CAU LACAU, CAU LACAU; ZER SAM, ZER SAM. ³¹ "Symmachi et Theodotionis lectiones habet idem Barberinus, ubi [pro δυσάλια] legitur δεισαλία, mendose."—Montef. Sed audiamus Bosium in Proleg. Cap. III, quem expilavit Vallarsius ad Hieron. in Comment. ad loc.: "Theodotio vertit, δεισαλία εἰς δεισαλίαν. Sic enim legendum est, uti etiam exhibuimus. Apud Hesychium est: Δίσαλα, ἀκαθαρσία; sed recte monuit Martinus, legendum esse δυσάλια. Est a δῖσα, quod Suidae est ἡ κόπρος, cui item δεισαλία sunt κοπρώδη. In versione Theodotionis corrupte olim legabatur δυσάλια, quod crucem fixit Hieronymo... Sed deceptus fuit doctissimus Pater prava lectione, legens δυσάλια pro δεισαλία." Scriptura deterior δυσάλια redibit ad Cap. xxx. 22.

- ἐλπὶς ἐπὶ ἐλπίδι.³² 'Εβρ. καυλακαῦ, καυλα-
καῦ.³³ Θ. ἐμετὸς εἰς ἐμετόν. . .³⁴
13. פֶּשַׁע וְעִיר פֶּשַׁע וְעִיר. *Paululum hic, paululum illic.* Ο'. ἔτι μικρόν, ἔτι μικρόν. 'Εβρ. ζηρ-
σὰμ ζηρσάμ.³⁵
14. אֲנָשִׁי לְצִוָּן. *Homines irrisionis.* Ο'. ἄνδρες τε-
θλιμμένοι. 'Α. χλευασμοῦ. Σ. χλευασταί.³⁶
15. כְּרִית. *Foedus.* Ο'. διαθήκην. Σ. συνθήκην.³⁷
הֶוְהָ. *Pactum.* Ο'. συνθήκας. 'Αλλος κατα-
φυγήν.³⁸
- שִׁוֵּת שׁוֹמֵת. *Flagellum inundans.* Ο'. καταγίς
φερομένη. 'Α. Σ. μάστιξ κλύζουσα. Θ. κατα-
κλυσμός φερόμενος.³⁹
- כָּזָב. *Mendacium.* Ο'. 'Α. Σ. Θ. ψεύδος.⁴⁰
16. יִסַּד. *Fundans.* Ο'. ἐμβάλλω εἰς τὰ θεμέλια.
'Α. Σ. Θ. θεμελιῶν.⁴¹
- אָבֶן בְּחֶן. *Lapidem probationis.* Ο'. λίθον
πολυτελῆ. 'Α. Σ. Θ. λίθον δόκιμον.⁴²
- מוֹסַד מוֹסַד. *Fundationis fundatae.* Ο'. εἰς
τὰ θεμέλια αὐτῆς ✕ τεθεμελιωμένον.⁴³
- יְחִישׁ לֹא יְחִישׁ. (Cui) *qui confisus fuerit, non trepide fugiet.* Ο'. καὶ ὁ πιστεύων (alia
exempl. add. ἐπ' αὐτῷ⁴⁴) οὐ μὴ καταισχυνοῦθῇ.
Οἱ λοιποὶ ὁ πιστεύων οὐ σπεύσει.⁴⁵
17. לָקֵן. *In regulam.* Ο'. εἰς ἐλπίδα. 'Α. Θ. εἰς
μέτρον.⁴⁶ Σ. εἰς σπάρτον.⁴⁷
- וַיַּדְקָה לְמִשְׁקָלָהּ. *Et iustitiam in pendicu-*
- lum. Ο'. ἡ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς.
'Α. Σ. Θ. καὶ δικαιοσύνη εἰς στάθμιον (Σ. εἰς
διάβητον. Θ. εἰς σήκωμα).⁴⁸
17. וַיִּצְהַר בְּרֶדְךָ מִבְּרֶדְךָ כִּנְבֻּי וְסִתְרֶךָ מִיִּם וְשִׁשְׁפִּי. *Et auferet grando perfugium mendacii, et latibulum aquae inundabunt.* Ο'. καὶ οἱ πεποιθότες μάτην
ψύδουσι ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς καταγίς. Θ.
καὶ ταραῖε χαλάζα ἐλπίδα ψεύδους, καὶ σκέπη
(fort. σκέπη) ὕδατος κατακλύσαι (fort. κατα-
κλύσει).⁴⁹
18. וְיִכָּרֶס בְּרִיתְכֶם. *Et abolabitur foedus vestrum.*
Ο'. μὴ καὶ ἀφέλῃ ὑμῶν τὴν διαθήκην. Σ. καὶ
ἐξαλειφθήσεται ἡ συνθήκη ὑμῶν.⁵⁰
- שׁוֹט. *Flagellum.* Ο'. καταγίς. 'Α. μάστιγες.⁵¹
19. כִּי-בִבְקָר בִּבְקָר. *Quia singulis matutinis.* Ο'.
✕ Σ. ὅτι κατὰ 4 πρωὶ πρωῒ.⁵²
- וּבְלֵילָה. *Et in nocte.* Ο'. καὶ ἐν νυκτί. 'Α.
Θ. ὁμοίως. Σ. (καὶ) νυκτός.⁵³
- וְרַק-וְנִיעָה. *Tantum terrori est.* Ο'. ἐλπὶς πο-
νηρά. 'Α. ἐκτὸς βρασμός. Σ. μόνον σεισμός.
Θ. πλὴν κίνημα.⁵⁴
- 19, 20. הָבִין שְׂמוֹעָה: כִּי-יִצְעַר הַמֵּצֵעַ מִבְּשִׁתְּךָ. *Intelligere doctrinam. Quia brevius est stratum quam ut quis se extendat, et tegumentum angustius quam ut quis se involvat.* Ο'. μάθετε ἀκούειν στενο-
χωρούμενοι. οὐ δυνάμεθα μάχεσθαι ('Αλλος
ἀνελεσθαι⁵⁵), αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν τοῦ ὑμᾶς

³² Sic Codd. XII, 23, et sine aster. Codd. 36, 109, 302, 305. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **سَلْ سَلْ** ✕. Fortasse est Symmachi, qui pro יְחִישׁ, Job. xxx. 26, προσε-
δεχόμεν habet. ³³ Epiph., Hieron. ³⁴ Cod. Barber. Cum Theodotione facit Peschita, pro יִסַּד, **سَلْ** (سَلْ),
et pro יִסַּד, vomitus (سَلْ) vertens. ³⁵ Epiph.
³⁶ Cod. Barber. ³⁷ Idem. Sic in textu Cod. 24.
³⁸ Cod. Barber. ³⁹ Idem. Hieron.: "Verbum He-
braicum sort Aq. et Sym. flagellum, LXX tempestatem
interpretati sunt." ⁴⁰ Hieron.: "CHASAB omnes men-
dacium transtulerunt." ⁴¹ Cod. Barber., ubi θεμελιῶν
pictum. ⁴² Idem. ⁴³ Cod. XII in marg., teste Par-
sionio. Codd. 22, 48, alii: θεμέλιον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς.
⁴⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, alii. Syro-hex. in
marg. char. med. ✕ **سَلْ**. ⁴⁵ Euseb., Curter. ⁴⁶ Cod.

Barber. Cod. 88 affert: 'Α. Θ. εἰς μέτρα. Cf. ad Cap. xxxiv.
11, 17. ⁴⁷ Cod. 88. Ad σπάρτον, notum vel ex adagio, πρὸς
τὴν σπάρτον τὸν λίθον ἄγειν, Parsons frustra tentat σπαρίον.
⁴⁸ Cod. Barber. ⁴⁹ Idem, qui male habet ὕδατος pro
ψεύδους.—Montef. Pro κατακλύσαι (non καταλύσαι, ut male
exscripsit Montef.) idem probabiliter corrigit κατακλύσει.
Cf. ad v. 15. ⁵⁰ Cod. Barber. ⁵¹ Idem. ⁵² Curter.,
et sub simplici aster. Cod. 88. Syro-hex. in marg.: (Cod.
C. ✕) 'Α. Σ. ὅτι. In textu praemittunt ὅτι Codd. 22, 23, 36,
alii. ⁵³ Curter. ⁵⁴ Cod. Barber. ⁵⁵ Cod. 88.
Hieron.: "Porro quod in LXX legitur: *Discite audire
qui tribulati estis: non possumus pugnare, ipsi autem
inferni sumus, ut congregemur* [τῷ ἡμᾶς σ., ut Comp.,
Codd. II, III, 24, 49, alii], quem sensum habeat, et quo-
modo cum superioribus copuletur, penitus ignoro."

συναχθῆναι. Σ. σύνεσις ἀκοῆς· ἐκολοβώθη γὰρ ἡ στρωμνὴ ὥστε μὴ ἀναπνεῖν, καὶ ἡ σκηνὴ (στενὴ) ἐγένετο εἰς τὸ μὴ εἰσελθεῖν.⁶⁰ Θ. συνῆκεν ἀκοή· ὅτι ἐκολοβώθη τὸ ὑπόστρωμα τοῦ διαλυθῆναι, καὶ ἡ διάσις στενὴ τοῦ μὴ συναχθῆναι (s. συναφθῆναι).⁶⁷

21. יְהוָה יָקוּם בְּהַר פֶּרַזִּים כִּי. Nam sicut in monte Perazim (dispersionum) surget Jona. Ο'. ὥσπερ ὁρος ἀσεβῶν ἀναστήσεται κύριος. 'Α. ὥς ὅρει διακοπῶν... Σ. Θ. (ὥσπερ) ἐν τῷ ὅρει τῶν διακοπῶν ἀναστήσεται κύριος.⁶⁸

וְלִעֲבֹד עֲבָדְתוֹ נִכְרִיהָ עֲבָדְתוֹ. Et ad operandum opus suum, inauditum est opus ejus. Ο'. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτριῶς χρῆσται, καὶ ἡ σαπρία (alia exempl. πικρία⁶⁹) αὐτοῦ ἀλλοτρία. 'Α. καὶ τοῦ δουλεῦσαι δουλείαν αὐτοῦ, ξένη ἡ δουλεία αὐτοῦ. Σ. Θ. καὶ ἐργάσασθαι τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, ἀμαρτία (fort. ἀλλοτρία) ἡ ἐργασία αὐτοῦ.⁶⁰

22. אַל-תִּהְיוּצִי. Nolite irrisores agere. Ο'. μὴ εὐφρανθεῖτε. 'Α. (μὴ) χλευάζετε.⁶¹

מוֹסְרֵיכֶם. Vincula vestra. Ο'. ὥμυν οἱ δεσμοί. 'Α. Θ. πέδαι...⁶²

כִּי-נִכְלָה וְנִחְרָצָה. Excidium enim et (poenam) decretam. Ο'. διότι συντετελεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα. 'Α. συντέλειαν γὰρ

καὶ συντομήν.⁶³

22. מֵאֵת יְהוָה יִהְיֶה נִכְלָה. Ο'. παρὰ κυρίου
✠ Ol Γ'. κυρίου 4 σαβαώθ.⁶⁴

24. הַכֹּל הַיּוֹם יִתְּרֶשׁ הָאֲרֶץ. Num tota die arat arator. Ο'. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν (alia exempl. μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν⁶⁵); 'Α. Σ. Θ. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν;⁶⁶

לִּירוֹעַ יִפְתַּח וַיִּשְׂרַח אֶרְצָהּ. Ad aerendum? aperit et occat humum suam. Ο'. ἡ σπόρον προετοιμάσει πρὶν ἐργάσασθαι τὴν γῆν; Σ. εἰς τὸ σπεῖραι ὑποσχῆσαι καὶ βωλοκοπήσει;⁶⁷

25. יְהוֹפִיעַ קִצָּה. Tunc spargit nigellam. Ο'. τότε σπεῖρει μικρὸν μελάνθιον. 'Α. καὶ διασκορπίσει μελάνθιον.⁶⁸

נִסְמֵן וְנִסְמֵן. Designatum (in loco designato), et speltam. Ο'. ✠ καὶ κέγχρον 4, καὶ ξάν. 'Α. Θ. ὁμοίως.⁶⁹

26. וַיִּסְרוּ לְמִשְׁפָּט אֱלֹהֵי. Et instituit eum ad rectam rationem, Deus ejus. Ο'. καὶ παιδεύθησεν κρίματι ('Α. τῷ κρίματι. Σ. Θ. εἰς κρίμα⁷⁰) θεοῦ σου. Σ. καὶ παιδεύσει αὐτὸν εἰς κρίμα ὁ θεὸς αὐτοῦ.⁷¹

27. כִּי לֹא בְּחִרְצוֹ יִדְּשׁ גִּנְחָה. Non enim tribulo tritatur nigella. Ο'. οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαίρεται τὸ μελάνθιον. 'Α. (ὅτι) οὐκ

⁶⁰ Cod. Barber. Montef. pro ὥστε μὴ ἀναπνεῖν negligenter exseripsit εἰς τὸ μὴ ἀναπνεῖν, perperam vertens, ut non deciderat, pro, 'ut non accumbat. Deinde post σκηνή vox στενὴ casu excidisse videtur.

⁶⁷ Cod. Barber., qui συναφθῆναι (sic) habet. Praeterea edebatur κηδιάσις, quae vox nulla est. Lexica quidem V. T. afferunt verbum κηδιάω, curam gero, e Sirac. xxii. 13, καὶ μὴ κηδιάσης ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ; sed falsa est lectio pro ἀκηδιάσης. Pro κηδιάσις levissima mutatione κηδαιακίς, h. e. καὶ ἡ διακίς, et orditio, edidimus, secundum conjecturam nostram in Otio Norvic. p. 23 propositam. Cf. ad Cap. xxx. i. ⁶⁸ Curter., qui pro διακοπῶν in utraque lectione mendose habet διακοπτων. Montef. vero Aquilae διακοπῶν, Symmacho et Theod. διακοπτῶνων tribuit, etsi fatetur in Cod. Barber. plane legi: 'Α. Σ. Θ. διακοπῶν. Etiam Syro-hex. affert: ✠ ܕܝܚܕܝܐ ܕܝܚܕܝܐ ܕܝܚܕܝܐ. Praeterea in textu LXXviri Cod. 22, 36, alii, post ἀσεβῶν inferunt: ὥσπερ

ἐν τῷ ὅρει τῶν διακοπῶν; unde ὥσπερ, quod aberat, assumpsimus.

⁶⁹ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron. amaritudo.

⁶⁰ Cod. Barber. Pro ἀμαρτία Semlerus non male tentat ἀλλοτρία.

⁶¹ Cod. Barber. ⁶² Idem. ⁶³ Idem. ⁶⁴ Curter. Syro-hex. in marg. ✠ ܕܝܚܕܝܐ ܕܝܚܕܝܐ.

⁶⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii. Alia lectio est in Codd. 36, 48, aliis: μέλλει ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν. Prior videtur esse vera manus LXXviri, in cujus locum irrepsit versio Aquilae et ceterorum, tam in exemplari Vaticano, quam, quod mireris, in Syro-hex.

⁶⁶ Curter. ⁶⁷ Cod. Barber., qui habet ὑποσχῆσαι et βωλοκοπήσει. ⁶⁸ Curter. In textu μικρὸν abest a Cod. 88, et Syro-hex.

⁶⁹ Curter. Hieron.: et milium, et viciam. In textu deest καὶ (καὶ om. Cod. Vat.) κέγχρον in Comp., Codd. III, 26, 41, aliis, necnon in Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: ✠ ܕܝܚܕܝܐ ܕܝܚܕܝܐ.

⁷⁰ Curter. ⁷¹ Procop.

ἐν συντέμνοντι ἀλοηθήσεται μελάνθιον. Θ. οὐ γὰρ τριβόλῳ...⁷²

27. **וְיִחַץ**. *Excutietur*. Ο'. τινάσσεται (s. ἐκτινάσσεται). "Άλλος" ραβδισθήσεται.⁷³

27, 28. **וְכִמְן בַּשֶּׁבֶט**: *Et cuminum baculo*. *Panis (triticum) tritatur*. Ο'. τὸ δὲ κύμινον (alia exempl. add. βακτηρίᾳ⁷⁴) μετὰ ἄρτου βρωθήσεται. 'Α. Σ. Θ... ἐν σκήπτρῳ ἄρτου λεπτοκοπηθήσεται.⁷⁵ Aliter: Σ. κύμινον δὲ ἐν βακτηρίᾳ ἄρτος δὲ λεπτοκοπηθήσεται.⁷⁶

28. **כִּי לֹא לִנְצַח אֶדְוֶשׁ יְדִישְׁנִי וְהַיָּמִים גְּלִלָה**. *Quia non in perpetuum triturando triturat eum, nec impellit rotas currus sui, nec equis ejus comminuit eum*. Ο'. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ [εἰμι] ὑμῖν ὀργισθήσομαι, οὐδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσῃ ὑμᾶς. Σ. Θ. ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος (Σ. εἰς τὸν αἰῶνα) ἀλοῶν ἀλοήσει αὐτὸν, οὐδὲ ταραῖται τροχὸς ἀμάξης αὐτοῦ, οὐδὲ ταῖς ὀπλαῖς αὐτοῦ λεπτυνεῖ αὐτόν.⁷⁷

29. **וְגִסְוֹתָא מַעַם יְהוָה יִצְבֹּאות יִצְאָה הַפְּלִא עֲצָה**. *Etiam hoc a Jova exercituum exit; mirabile facit consilium, magnam facit sapientiam*. Ο'. καὶ ταῦτα παρὰ κυρίου σα-

βαῶθ ἐξῆλθε τὰ τέρατα, βουλευσασθε, ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. 'Α... θαυμαστώσαι βουλὴν, μεγαλῦναι εὐνόμιαν.⁷⁸ Σ. καίγε τοῦτο παρὰ κυρίου δυνάμεων ἐξῆλθε· παρεδόξασε βουλὴν, ἐμεγάλυνε σωτηρίαν.⁷⁹ Θ... ἐξῆλθε τὸ θαυμάσιον, ἐμεγάλυνεν ἰσχύν.⁸⁰

CAP. XXIX.

1. **אֲרִיאל אֲרִיאל**. Ο'. Ἀριήλ, ✕ 'Α. Σ. Θ. Ἀριήλ **41** **קִרְיַת חֶזֶק דָּוִד**. *Civitas ubi tentorium posuit David*. Ο'. πόλις ἣν ἐπολέμησε Δαυίδ. 'Α. πολίχην βιοτεύσῃς (s. παρεμβλήσῃς) Δαυίδ.² Σ. πόλις παρεμβολῆς Δαυίδ. Θ. πόλις περιχαράκσεως Δαυίδ.³

וְסָפָה. *Addite*. Ο'. συναγάγετε γεννήματα. 'Α. *subtractus est*.⁴

וְיִקְרְפוּ הַגִּים. *Festa in orbem eant*. Ο'. φάγεσθε, φάγεσθε γὰρ σὺν Μωάβ. "Άλλος" ἔορται συγκρουσθήσονται.⁵

2. **וְהַצִּיּוֹתִי לְאֲרִיאל וְהִתְחָה תִּתְחָה לִּי כְּאֲרִיאל**. *Attamen obsidione premam Ariel, et erit tristitia et maeror; sed erit mihi instar Ariel*. Ο'. ἐκθλίψω γὰρ Ἀριήλ, καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἔμολ.

⁷² Cod. Barber. (non, ut Montef., οὐκ ἐν τῷ συντέμνοντι).

⁷³ Idem. Cf. ad Cap. xxvii. 12. ⁷⁴ Sic Codd. 22 (ubi ἐν β.), 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **حسد**.

⁷⁵ Waltonus e Cod. Barber. exscripsit: 'Α. Σ. Θ. βακτηρία ἐν σκ. ἄρτου λεπτῷ κοπηθήσεται. Rectius Parsons. ex eodem cod. affert: 'Α. Σ. Θ. ἐν σκ. ἄρτου λεπτῷ κοπ. Tandem Montef. ex Procopio restituit λεπτοκοπ. Cf. ad Cap. xxvii. 9.

⁷⁶ Procop., qui subjungit: τὸ ἄρτος ἀντὶ τοῦ σίτος εἰπών.

⁷⁷ Procop. Cod. Barber. et Cod. 88 afferunt: Σ. ἀλλ' οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀλοῶν κ. τ. εἰ. In fine pro λεπτυνεῖ in Cod. Barber. est οὐ λ.

⁷⁸ Cod. Barber. (qui θαυμασώσαι habet), et Cod. 88. E priore Montef. oscitanter exscripsit: 'Α. ἐθαν-

μαστώσαι βουλὴν, μεγαλῦναι σωτηρίαν. Ad εὐνομίαν cf. Hex. ad Prov. viii. 14.

⁷⁹ Procop., qui pro ἐξῆλθε παρεδόξασε mendose affert ἐξῆλθε πάλας, ἔδωξα. Codd. 86, 88: Σ. παρεδόξασε κ. τ. εἰ.

⁸⁰ Codd. 86, 88, quorum posterior ἐμεγάλυνον habet. Ante ἐμεγάλυνεν excidisse videtur βουλῇ.

CAP. XXIX. ¹ Syro-hex. in marg. **אֲרִיאל** ✕ **אֲרִיאל**. Cod. XII, teste Parsonsio: Οἱ Γ'. Ἀριήλ. Cod. 86: Σ.

'Αριήλ, Ἀριήλ πόλις. Minus probabiliter Montef., auctore Hieronymo (Opp. T. III, p. 162), affert: 'Α. Σ. λέων θεοῦ. Euseb. tantum ait: ἐρμηνεύσθαι δέ φασιν τὸ 'Αριήλ, λέων θεοῦ.

² Euseb.: Τὸ δὲ, πόλις ἣν ἐπολέμησε Δ., οὐ φασιν εἰρῆσθαι ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν Ἀκύλαν, πολίχην βιοτεύσεως Δ., ἥτοι παρεμβλήσεως. Sic, sed supposito παρεμβλήσεως pro βιοτεύσεως, Procop., et duo MSS. Regii. Hieron.: "Pro

civitate... Aq. interpretatus est πολίχην, h. e. oppidulum, s. viculum." Cf. ad Cap. xxvi. 5.

³ Hieron.: "Quodque sequitur, quam expugnabit David, pro quo interpretatus est Sym., castrum David, et Theod., circumvallatio David, in Hebraeo legitur HANA, quod eruditissimus Hebraeorum

habituaculum significare voluit." ⁴ Idem: "Additus est annuus ad annum, sive subtractus [fort. ὑψηρέθη, s. ἀφηρέθη], ut interpretatus est Aquila." Scilicet Aquila vertit

וְסָפָה, defecerunt. ⁵ Cod. 88. Eadem post ἐναντιον inferunt Codd. 22 (sub ✕, teste Grabio), 36, alii. Procop.: Φασὶ δὲ τὸ, φάγεσθε γὰρ σὺν Μ., μὴ κείσθαι κατὰ τὸ Ἑβραϊκόν,

μηδὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς.

- ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπισεν. Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κατάρξῃρος.²³
8. תְּבִינָה. Turba. Θ'. ὁ πλοῦτος. 'Α. ὁ ὄχλος. Θ. τὸ πλῆθος.²⁴
9. הַשְׂעִינֵנוּ וְהַשְׂעִינֵנוּ. Oblectate vos, et caeci estote. Aliter: Caecos agite, et excaecamini. Θ'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀπατήθητε καὶ ὑπεραπατήθητε.²⁵ ✕ Σ. ἐξαπατήθητε καὶ ἀπατᾶσθε.²⁶
- שָׂכָרוּ וְלֹא-יִין נָעוּ וְלֹא שָׂכָרוּ. Inebriantur, sed non vino; titubant, sed non temeto. Θ'. καὶ κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα, οὐδὲ ἀπὸ οἴνου. Alia exempl. καὶ μεθύσθητε οὐκ ἀπὸ οἴνου, καὶ κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα.²⁷ ✕ Θ. . . κινούμενοι, καὶ οὐ σικέρα.²⁸
10. תִּרְדֵּמָה. Soporis. Θ'. κατανύξεως. 'Α. καταφοράς. Σ. καρώσεως. Θ. ἐκστάσεως.²⁹
- הָחֳיוֹם קָפָה. Vates operuit. Θ'. οἱ ὄρωντες τὰ κρυπτά. 'Α. τοὺς ὄρωντας ἐκάλυψεν.³⁰
11. הַסֵּפֶר הַחֲתוּם. Libelli sigillati. Θ'. τοῦ βιβλίου τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου. Οἱ Γ'. ὁμοίως.³¹
- קָרָא. Lege, quaeso. Θ'. ἀναγνώθι ✕ Οἱ Γ'. δῆ.³²
13. בְּפִי. Ore suo. Θ'. Vacabat. ✕ Οἱ Γ'. ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.³³
- כְּבֹדֵי. Honorant me. Θ'. τιμῶσί με. 'Α. Σ. Θ. ἐδόξασάν με.³⁴
13. וְהָיוּ יְרֵאָתָם אֵתִי מִצִּיּוֹת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה. Et sic pietas eorum erga me praeceptum hominum doctrina traditum. Θ'. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ διδασκαλίας. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγένετο τοῦ (fort. τὸ) φοβεῖσθαι αὐτοὺς ἐμὲ ἐντολὴ ἀνθρώπων διδακτῇ.³⁵
14. מִרְיָהּ אֶת-הָעַם-הַזֶּה הִפְלִיָּהּ וְהִפְלִיָּהּ אֶת-הָעָם. Mirifice agere cum hoc populo, mirabiliter valde. Θ'. τοῦ μεταθεῖναι τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ μεταθήσω αὐτούς (alia exempl. add. μεταθέσει³⁶). Σ. παραδοξάσαι τὸν λαὸν τοῦτον παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως.³⁷
15. הַפְּכָנָם. O perversitatem vestram. Θ'. ἡ ἡμεῖς ποιούμεν. Θ. τὰς στροφὰς ὑμῶν.³⁸
17. מְעַט מִזֶּר. Parum modicum. Θ'. μικρὸν ✕ Θ. βραχύ.³⁹
- לְחֶרְמֶל. In hortulum. Θ'. ὡς τὸ ὅρος τὸ Χέρμελ. 'Α. Σ. εἰς Κάρμηλον.⁴⁰
18. וְכַמְּאֵל וּכְחֹשֶׁךְ עֵינָי עוֹרִים תִּרְאֶינָה. Et e caligine et tenebris oculi caecorum videbunt. Θ'. καὶ οἱ ἐν τῷ σκότει, καὶ οἱ ἐν τῇ ὀμίχλῃ· ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄψονται. 'Α. Σ. Θ. Tenebras et caliginem oculi caecorum videbunt.⁴¹
19. וְיִכְפְּרוּ עֵצָיו. Et augebunt afflicti. Θ'. καὶ ἀγαλλιάσονται πτωχοί. 'Α. Σ. Θ. καὶ προσθήσουσι πραεῖς.⁴²
- אֲבִיָּי. Egeni. Θ'. οἱ ἀπηλπισμένοι. 'Α. πτωχοί. Θ. ἐνδεεῖς.⁴³

²³ Cod. 88. Cf. Num. xi. 6 in LXX. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Curter. Syro-hex. in marg. char. med. + ܐܢܝܢܐ ܐܢܝܢܐ ✕ Cf. ad Cap. lxi. 12. ²⁷ Sic Cod. 22, 36, alii, qui insuper addunt: οὐδὲ ἀπὸ οἴνου κινούμενοι. ²⁸ Curter. Syro-hex. char. med. + ܐܢܝܢܐ ܐܢܝܢܐ. Fortasse lectio Theodotionis integra erat: κραιπαλῶντες (s. μεθύσθίντες) καὶ οὐκ οἴνω, κινούμενοι κ. τ. εἰ. ²⁹ Nobil. affert: Θ. ἐκστήσεως (sic). 'Α. καταφοράς. Hieron.: "Pro sororis spiritu, LXX compunctionem, Theod. mentis excessum, Aq. καταφοράν, id est, gravem somnium, interpretatus est." Aliter Codd. 86, 88: 'Α. καταφοράς. Θ. καρώσεως. Σ. ἐκστάσεως. Sed נִרְדָּמָה cum ἐκαρῶθαι commutavit Sym. Jud. iv. 21. Psal. lxxv. 7; et תִּרְדֵּמָה cum κάρος Gen. ii. 21. xv. 12. ³⁰ Cod.

88. ³¹ Curter. Pronomen τούτου deest in Codd. II, 22, 36, aliis, et Syro-hex. ³² Curter. Sic sine aster. Syro-hex., Cod. 88. ³³ Curter., et Syro-hex. in marg. In LXX hodie legitur, ὁ λαὸς οὗτος ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν; sed haec, ἐν τῷ στ. αὐτοῦ καὶ ἐν, non leguntur in Codd. III, XII, 26, 49, aliis. In Syro-hex. et Cod. 301 verba, ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, desunt. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem. ³⁶ Sic Cod. 22 (in marg. a 1ma m.), 36, 48, alii. ³⁷ Codd. 86, 88, quorum prior παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως, posterior autem παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως habet. ³⁸ Cod. 88, qui ἡμῶν habet. ³⁹ Curter. affert: ✕ Θ. βραχύ. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Hieron. Legerunt וְכַמְּאֵל וּכְחֹשֶׁךְ אֲבִיָּי. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Idem.

19. בְּקֶדֶשׁ יִשְׂרָאֵל יִגִּילוּ. *In Sancto Israelis exultabunt.* Ο'. ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἀγίῳ Ἰσραὴλ ἀγαλλιάσονται.⁴⁴

20. פְּרִיץ. *Praepotens.* Ο'. ἀνομος. 'Α. Σ. Θ. καταδυναστεύων.⁴⁵

וְנִכְלָה לָנוּ וְנִכְרַתִּי כָּל-שִׁקְרֵי אָנוּ. *Et confectus est irrisor, et deleti sunt omnes invigilantes iniquitati.* Ο'. καὶ ἀπόλετο ὑπερήφανος ('Α. Σ. Θ. χλευαστῆς⁴⁶), καὶ ἐξωλοθρεύθησαν ✕ Οἱ Γ'. πάντες⁴⁷ οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ. Σ. καὶ ἀνηλώθησαν χλευάζοντες, καὶ ἐξεκότησαν πάντες οἱ (ἀγρυπνοῦντες) εἰς ἀδικίαν.⁴⁸

21. מְחַטְיֵא אֲרָם בְּרֶבֶר. *Reum agentes hominem propter verbum.* Ο'. καὶ οἱ ποιοῦντες ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. Σ. ἐξαμαρτάνοντες ἀνθρώπους ἐν λόγῳ.⁴⁹

וַיִּטּוּ בְּתַהוֹ צִדִּיק. *Et detrudunt mendaciis justum.* Ο'. ὅτι ἐπλαγίσαν ἐπ' ἀδίκους δίκαιον. Οἱ Γ'. ὁμοίως, δίκαιον.⁵⁰ Σ. καὶ ἐκκλίνοντες ματαίοις τὸ δίκαιον.⁵¹

22. אֲשֶׁר פָּדָה אֶת-אַבְרָהָם. *Qui redemit Abrahamum.* Ο'. ὃν ἀφώρισεν ἐξ Ἀβραάμ. Σ. ὁ λυτρωσάμενος τὸν Ἀβραάμ.⁵²

וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְרֹו. *Nec jam facies ejus pallescet.* Ο'. οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ. Σ. . . διατραπήσεται. Θ. οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐντραπήσεται.⁵³

23. כִּי בְרָאתוֹ יִלְדֵּיו מֵעֵשָׂה יְדִי בִקְרֹבוֹ יִקְדִּישׁוּ. *Et quia filios suos ex Esau eduxit, et in sanctificatione sua.* Ο'. οὐαὶ τέκνα ἀποστάται, λέγει κύριος. ('Α.) ὁ υἱὸς ἀφιστάμενος, φησὶ κύριος.¹

opera manuum mearum, in medio sui, sanctificabunt nomen meum; et sanctificabunt Sanctum Jacobi, et Deum Israelis timebunt. Ο'. ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου, δι' ἐμέ ('Α. Σ. ἐν μέσῳ αὐτοῦ⁵⁴) ἀγιάσουσι τὸ ὄνομά μου, καὶ ἀγιάσουσι τὸν ἅγιον Ἰακώβ, καὶ τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ φοβηθήσονται ('Α. κατισχύουσιν. Σ. Θ. κραταιώσουσιν⁵⁵). Σ. ἀλλ' ὅταν ἴδῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἔργα χειρῶν μου, ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ἀγιάζοντα τὸ ὄνομά μου, καὶ ἀγιάσουσι τὸν ἅγιον Ἰακώβ, καὶ τὸν θεὸν Ἰσραὴλ κραταιώσουσι.⁵⁶ Θ. ὅτι ἐν τῷ ἰδεῖν . . .⁵⁷

24. וַיִּדְעוּ תַחֲיִי-רוּחַ בִּינָה וְרוּגְזִים יִלְמְדוּ-לָהֶם. *Et scient errantes spiritu intelligentiam, et murmurantes discent doctrinam.* Ο'. καὶ γινώσκονται οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, οἱ δὲ γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν ('Α. λῆψιν. Σ. παιδείαν. Θ. ἐπιδοχήν⁵⁸). Σ. καὶ μαθήσονται (fort. γνώσκονται) οἱ πεπλανημένοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, καὶ γογγυσταὶ μαθήσονται παιδείαν.⁵⁹

Cap. XXIX. 11, 12. — ἀναγνῶναι — εἰς χεῖρας ἀνθρώπου ✕ (per errorem pro: 11. — ἀναγνῶναι ✕. 12. — εἰς χεῖρας ἀνθρώπου ✕). 24. — καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσai (Cod. C. τῶν ψελλιζόντων) — εἰρήνην ✕.⁶⁰

CAP. XXX.

1. הוּא בְּנִים סוֹרְרִים וְאֵם-יְהוָה. *Vae filiis contumacibus, inquit Jova.* Ο'. οὐαὶ τέκνα ἀποστάται, λέγει κύριος. ('Α.) ὁ υἱὸς ἀφιστάμενος, φησὶ κύριος.¹

⁴⁴ Cod. 88, sed mendose scriptum: 'Α. Σ. Θ. ἔναι τῷ Ἰσρ. ἀγαλλ. Ad ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης Cod. Jes. in marg. affert: ✕ εὐφρανθήσονται. Deinde post εὐφροσύνης idem in marg. addit: ✕ καὶ Ἰσραὴλ; unde Grabius textum sic constituit: καὶ οἱ ἀπηλπ. τῶν ἀνθρ. ✕ καὶ Ἰσραὴλ ✕ ἐμπλησθ. εὐφροσύνης; inuitis libris. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Curter.

⁴⁸ Procop. affert: Σ. καὶ ἀνηλώθησαν — πάντες οἱ εἰς ἀδικίαν ἐξαμαρτάνοντες κ. τ. ε.; ubi excidisse videtur ἀγρυπνοῦντες. ⁴⁹ Procop. ⁵⁰ Curter. ⁵¹ Cod. 88. ⁵² Procop. ⁵³ Theodotionis lectionem affert Curter.

Cod. 88: Σ. διατραπήσεται. Θ. ἐντραπήσεται. ⁵⁴ Cod. 88.

⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Procop. Pro ἀγιάζονται (τὸ ὄν. μου), ut apud Procopium legitur (operarum, ni fallor, culpa; nam in Latinis est sanctificantes), Montef. post Drusium tacite edidit ἀγιάσονται, invita lingua. ⁵⁷ Curter. ⁵⁸ Cod. 88, qui Aquilae λῆμψιν tribuit. Cf. Hex. ad Prov. xvi. 23.

⁵⁹ Procop. ⁶⁰ Syro-hex. Ad v. 24 Hieron. ait: "Quodque sequitur, et lingue albulientes discent loqui pacem, obelo prænотandum est."

CAP. XXX. ¹ Curter. sine nom. affert. Cf. ad Cap. i. 23.

1. מִסְכָּה לִכְסֹף. *Fundere fusionem* (foedus inire).
Ο'. καὶ συνθήκας. 'Α. Θ. τοῦ διάσασθαι δί-
ασμα.²
2. וְלִחְסוֹת בְּצֵל מִצְרַיִם. *Et ad confugiendum in*
umbra (tutelam) *Aegypti*. Ο'. καὶ σκεπασθῆ-
ναι ὑπὸ Αἰγυπτίων. 'Α. Σ. καὶ τοῦ ἐλπίσαι
ἐν σκιᾷ. . Θ. καὶ τοῦ ἐλπίσαι ἐν σκέπῃ. .³
4. שָׂרֵיו. *Principes ejus*. Ο'. ἀρχηγοὶ ✕ Οἱ Γ'.
αὐτοῦ.⁴
- מַלְאָכָיו. *Nuntii ejus*. Ο'. ἄγγελοι ✕ Οἱ Γ'.
αὐτοῦ.⁵
- 4, 5. כֻּלָּם יָגִיעוּ; חָנֵּם. *Ad Hanes pervenerunt*.
Omnes. Ο'. μάτην ✕ Οἱ Γ'. πάντες ✕ κο-
πιάσουσι.⁶
6. מִשָּׂא בַהֲמוֹת נַגְבִּי. *Vaticinium in jumenta* (s.
hippopotamos) *austri*. Ο'. ἡ ὄρασις τῶν τετρα-
πόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 'Α. ὄραμα κτηνῶν
λιβός. Σ. λῆμμα κτηνῶν νότου. Θ. . . κτη-
νῶν νότου.⁷
- בְּאַרְצָן צָרָה וְצוּקָה. *In terra afflictionis et an-*
gustiarum. Ο'. ἐν τῇ θλίψει καὶ τῇ στενο-

- χωρίᾳ. 'Α. Σ. Θ. ἐν γῇ θλίψεως καὶ στενο-
χωρίας.⁸
6. וְשָׂרָף כְּעוֹפֵף. *Et draco* (serpens urens, πρηστήρ)
volans. Ο'. καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετομένων.
'Α. (καὶ) ἐμπρηστής ἐκπετάμενος.⁹ Σ. καὶ
βασιλίσκος ἐκλύων.¹⁰ Θ. καὶ † ἐκ κρύφων
πετόμενος.¹¹
- עֲרִירִים. *Pullorum asinorum*. Ο'. ὄνων. Πάν-
τες ✕ πῶλων.¹²
- חֵילֵיהֶם. *Opes suas*. Ο'. Vacat. ✕ θησαν-
ρὸς αὐτῶν.¹³
- וְעַל-דִּבְשֵׁת גִּבְמֵלִים. *Et super gibbum camelorum*.
Ο'. καὶ καμήλων. Θ. καὶ ἐπ' ὤμων (καμή-
λων).¹⁴
- עַל-עֵץ לֹא-יִוְעִילוּ. *Ad populum qui non pro-*
derit eis. Ο'. πρὸς ἔθνος δ' οὐκ ὠφελήσει
αὐτούς. Alia exempl. add. εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ
εἰς αἰσχύνην καὶ ὀνειδος.¹⁵ Θ. ἐπὶ λαὸν μὴ
ὠφελούντα.¹⁶
7. וּמִצְרַיִם הֶבֶל רִיק יִצְוֶרָה. *Et Aegyptus frustra*
et vane auxiliabitur. Ο'. Αἰγύπτιοι μάταια

² Cod. 88. Hieron. Hebraea vertit: *et ordiremini telam*. Cf. Hex. ad Jud. xvi. 13. Psal. ii. 6. Jesai. xxviii. 20.

³ Cod. 88. ⁴ Curter., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

⁵ Idem. ⁶ Curter. ⁷ Cod. 88 affert: 'Α. ὄραμα (fort. ἄρμα, coll. Hex. ad Jesai. xv. 1. Mal. i. 1) κτηνῶν λιβός. Euseb.: Σ. λῆμμα κτηνῶν νότου. Procop.: 'Αντί τοῦ, ἡ ὄρασις, λῆμμα Σύμμαχος φησιν' ἀντί δέ, τῶν τετραπόδων κ.τ.έ., κτηνῶν νότου, πάντες ἐξέδωκαν. Montef. "ex Euseb. et Procop." edidit: 'Α. ἄρμα κτ. ν. Σ. Θ. λῆμμα κτ. ν. ⁸ Cod. 88.

⁹ Idem. In cod. est ἐκπρηστής, non male; sed ἐμπρηστής pro ἰσῆρ Aquilae tributur Deut. viii. 15. Hieron.: "Pro regulo volante, quem LXX *genimina aspidum volantium* transtulerunt, in Hebraico ἐμπρηστής dicitur et *volans* (fort. *evolans*), quem nos appellare possumus *comburentem*, et Hebraice vocatur SARAPH."

¹⁰ Idem. Si vera est lectio, interpres כְּעוֹפֵף non ad עֵר, *volare*, sed ad עָרָה, *langere*, retulisse videtur. ¹¹ Idem. Pro εκ κρύφων, quod manifesto vitiosum est, paene affirmarim interpretem dedisse ἐκρύφων.

Nam primum, in loco Jesai. xiv. 29 pro Hebraeis, כְּעוֹפֵף שָׂרָף, Hieron. in versione habet, *et semen ejus absorbens volucrem*; in commentario autem: "De aspidibus exiunt *serpentes volantes* [quae versio est

τῶν Ο', ὅφεις πετάμεναι], sive, *qui absorbant volucres*." Deinde, quicquid de usu biblico statuatur, certum est tam Talmudicum שָׂרָף (vid. Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 2531) quam Syriacum ܫܪܦ (vid. Hex. ad Job. v. 5) *sorbendi vim* habere. Quod reliquum est, respecto Hieronymi loco, erit fortasse qui praeferat, καὶ ἐκρύφων πετόμενον.

¹² Hieron.: "Ubi nos interpretati sumus, *portantes super humeros jumentorum*, pro *jumentis* omnes similiter transtulerunt πῶλους, id est, *pullos asinorum*."

¹³ Curter., qui in textum post ἔφερον inferre jubet. Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii: οἱ ἔφερον ἐπὶ ὄνων θησαυροῦς αὐτῶν. Syro-hex. autem ad Hebr. מְצִרְוֹתָם lectionem refert, post καμήλων in marg. notans: ✕ ܡܥܬܪܐ ܕܥܝܪܐ.

¹⁴ Curter. inter ἐπὶ et ὄνων in marg. infert: ✕ Θ. ὤμων; quo auctore Grabius edidit, ἐπ' ✕ ὤμων ✕ ὄνων, pro Hebraeis עֲרִירִים עַל-כֶּתֶף. Sed Syrus noster ad καὶ ἐπὶ καμήλων in marg. affert: Θ. καὶ ἐπ' ὤμων (ܡܥܬܪܐ ܕܥܝܪܐ), quocum conspirant Codd. 23, 109, 302, 305, qui diserte legunt, καὶ ἐπ' ὤμων καμήλων.

¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, VIII, XII, 26, 41, alii. Eadem habet Syro-hex. in marg. char. med., e v. 5 male repetita. ¹⁶ Curter.

καὶ κενὰ ὠφελήσουσιν ὑμᾶς. Θ. καὶ Αἴγυπτος
μάταια καὶ κενὰ βοηθήσουσιν.¹⁷

7. יָרַב הֵם שָׁבַת. *Insolentia, hi (hoc est) desidia.*

Ο'. ὅτι ματαία ἡ παράκλησις ὑμῶν αὕτη. Ἀ.
 ὄρμημα . . . Σ. *ταραχαί* (s. *ταραχή*) εἰσι κα-
 τοικεῖν. Θ. *πλάτος* . . .¹⁸

8. עַל-לִי. *Super tabulam.* O'. ἐπὶ πτυχίου. Σ.
ἐπὶ πτυχι (s. πτυχήs).¹⁹

ἱερῶν. *Insculpe illud.* O'. Vacat. Alia exempl.
 ἐγχαράξον αὐτά.²⁰ 'A. ✕ ἀκρίβωσον . . Θ.
 ✕ διάγραψον . .²¹

לְיָוִם אַחֲרָיו. *In tempus posterum in perpetuum.* Ο'. εἰς ἡμέρας ταῦτα καιρῷ. Ἀ. Σ. Θ. εἰς ἡμέραν ἐσχάτην εἰς μαρτύριον.²²

9. מָרִי. *Contumax*. Ο'. ἀπειθής. 'Α. προσεριστήs. Θ. παραπικραίνων.²³

בַּחֲשִׁים. *Mendaces.* Ο΄. ψευδεῖς. Ἄ. ἀρνηταί.²⁴

10. לִרְאִים. *Videntibus.* Ο'. τοῖς προφήταις. Ἀ.
(τοῖς) ὁρῶσι. Σ. Θ. (τοῖς) βλέπουσι.²⁵

וְלֹהוּיִם לֹא-תִחֲזוּ-לָנוּ נְכוֹחֹת. *Et vatibus:*
Nolite vaticinari nobis ea quae recta sunt.
 Ο'. καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρώσι, μὴ λαλεῖτε
 ἡμῖν (alia exempl. add. ὁρθῶς²⁶). Σ. καὶ τοῖς
 ὁρώσι, μὴ ὁράτε ἡμῖν ὁρθῶς.²⁷

דְּבַר-לָנוּ חֲלֻקֹת חַיִּי מִדַּתְלוֹת. *Loquimini nobis blanditias, vaticinamini illusiones.* O'. ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε καὶ ἀναγγέλλετε ἡμῖν

ἐτέραν πλάνησιν. Ὁ. Θ. λαλήσατε ἡμῖν ὀλι-
σθηρὰ (Θ. ὀλισθήματα), δραματίσθητε παρα-
λογισμούς.²⁸ Σ. λαλήσατε ἡμῖν λεία, ὁρᾶτε
ἡμῖν πλάνας.²⁹

11. סורו מִצִּדְקָתְךָ הַיּוֹם מִגְּאֻלַּת הַשְּׁבִיתוֹת מִפְּנֵי.

Ἰσραὴλ. Recedite de via, declinate de semita; amovete e respectu nostro Sanctum Israelis. Ο'. καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον, καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ Ἰσραὴλ. Σ. ἀπόστητε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ τρίβον, παύσατε ἐκ προσώπου ἡμῶν τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ.³⁰

12. לָכֵן כֹּה אָמַר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. Ο'. ✠ δια τοῦτο
τάδε λέγει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ 4.³¹

בַּעֲשָׁק וּבְלוֹ. *In oppressione et perversitate.*
 Ο. ἐπὶ ψεύδει, καὶ ὅτι ἐγόγγυσας. Σ. Θ.
*Super contradictione et superbia.*³²

13. **רִפְּרָה**. *Sicut ruptura*. Ο'. ὡς τεῖχος. 'Α. Σ.
Θ. ὡς διακοπή.³³

14. מִיָּקוֹד. *De foco.* O'. Vacat. Alia exempl.
ἀπὸ καύστρας.³⁴

וְלִחְשׁוֹף מִיִּם מִבְּנָה. *Et ad hauriendum aquam de cisterna.* Ο'. καὶ ἐν ᾧ ἀποσυρεῖς (alia exempl. ἀποσυρεῖς³⁵) ὕδωρ μικρόν. 'Α. τοῦ ἀναστῆραι ὕδωρ ἀπὸ βοθύνου.³⁶

15. פִּי. O'. Vacat. ✕ Oī Γ'. δτι 4.³⁷

¹⁷ Curter. in continuatone. ¹⁸ Hieron.: "*Superbia tantum est; quiesce. Pro quo nescio quid volentes LXX interpretes transtulerunt. quoniam vana est consolatio vestra hæc. Porro Sym. interpretatus est, rapaxai (Vat. rapaxi) εἰς κατοικεῖν, id est, tumultus sunt ut habitent. Verbum Hebr. REEB Aquila ὄρμημα, id est, impetum et superbiam, Sym.urbationem, LXX vanitatem, Theod. latitudinem interpretati sunt.*" ¹⁹ Hieron. In Vat. est

indudem interpretati sunt.” ¹⁹ Hieron. In Vat. est ἐνι πρυγῆς. ²⁰ Sic Codd. 2 2 (qui εἰσάραρον habet), 36, alii. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. ²³ Idem. Parsons. exscripsit: “Θ. παραπικρασ-, ut videtur.” Est proculdubio compendium scribendi pro παραπικραίνων. Cf. Hex. nostra ad Ezech. ii. 5. 7. xii. 2. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem.

²⁶ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ²⁷ Procop. ²⁸ Cod. 88.

Sic Cod. 86, nisi quod Aquilae *ἀλίσθημα* ascribit. ²⁹ Pro-
cop. in continuatione. ³⁰ Idem. ³¹ Curter. Haec

hodie leguntur in exemplaribus omnibus, exceptis Cod. 147,
et Syro-hex., qui posterior ea in marg. char. med. habet.
³² Hieron. ³³ Cod. 88. ³⁴ Sic Codd. 22 (sub ✕, teste

Grabio), 36, alij. Cf. Theodoret. Opp. T. II, p. 663.
³⁶ Sic (s. *ἀπορεύεις*) Comp., Codd. 104, 106, alij. Syro-
 hex. ܐܬܝܬܝܠ. "Verbum simplex ܐܬܝܬܝܠ desideratur in
 Lexicis, etsi derivata adsint."—*Middlel.* "In Cod. Vat.,
 de quo Wiseman in *Horis Syr.* p. 255, ad Jesaiae locum
 in textu est ܐܬܝܬܝܠ [= *ἀτεύει* Jesai. xxviii. c. xxx. 28;
καταρεύειν Dan. xi. 10 in Syro-hex.], in marg. ܐܬܝܬܝܠ ܐ."

—*Ceriani*. ³⁶ Curter. Cod. 88 affert: 'Α. ἀναστῆσαι, ἀντημῆσαι (ἀντληῆσαι). ³⁷ Curter., Syro-hex.

15. בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּשְׁעֲנוּ בְּחֶשֶׁק וּבְבִטָּחָה תִּהְיֶה. *In conversione et requie salvi eritis, in quiete et fiducia erit fortitudo vestra.* Ο'. ὅταν ἀποστραφῆς στενάξῃς, τότε σωθήσῃ, καὶ γνώσῃ ποῦ ἦσθα· ὅτε ἐπεποιθεῖς — ἐπὶ τοῖς ματαίοις ♣, ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐγενήθη. Σ. ἐν μετανοίᾳ καὶ ἀναπαύσει σωθήσῃς καὶ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἐν ἐλπίδι ἔσται ἡ δύναμις ὑμῶν.³⁸

17. אֶלֶף אֶחָד מִפְּנֵי עֲצֵרֶת אֶחָד. *Mille unum coram increpatione unius (fugiet).* Ο'. χίλιοι διὰ φωνὴν ἐνὸς φεύγονται. Οἱ Γ'. χιλιάς μία ἀπὸ προσώπου ἐπιτιμήσεως ἐνός.³⁹

בְּתֵרֶן עַל־רֹאשׁ הָהָר וְכֵנֶס עַל־הַגִּבְעָה. *Sicut pertica in vertice montis, et sicut vexillum in colle.* Ο'. ὡς ἰστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημάλιαν φέρων ἐπὶ βουνού. 'Α. Θ. . . ὡς σημείον ἐπὶ βουνόν.⁴⁰ Σ. ὡς ἰστὸς ἐπάνω ὄρους, καὶ ὡς ἰστὶον ἐπὶ βουνού.⁴¹

18. לְחִנְנֶכֶם. *Ut propitius sit vobis.* Ο'. τοῦ οἰκτερῆσαι ὑμᾶς. 'Α. δωρήσασθαι ὑμῖν.⁴²

כָּל־חֹרֶבִי לוֹ. *Omnnes qui expectant eum.* Ο'. οἱ ἐμμένοντες ἐπ' αὐτῷ. Σ. (πάντες) οἱ ὑπομένοντες αὐτόν.⁴³

19. עֵץ בְּצִיּוֹן. *Populus in Sione.* Ο'. λαὸς — ἄγιος ♣ ἐν Σιών.⁴⁴

בִּירוּשָׁלַם בְּכֹי לֹא־תִבְכֶּה. *In Jerusalem; flendo non flebis.* Ο'. καὶ 'Ιερουσαλήμ κλαυθμῷ

✕ οὐκ ♣ ἔκλαυσεν.⁴⁵ 'Α. Σ. . . οὐ κλαύσεις.⁴⁶ Σ. 'Ιερουσαλήμ, κλαυθμὸν οὐ κλαύσεις. Θ. ἐν 'Ιερουσαλήμ κλαυθμὸν οὐ κλαυθήσεται.⁴⁷

19. חֲנוּן יִהְיֶה. *Miserans miserabitur tui.* Ο'. ἐλέησόν με (alia exempl. add. ἐλεῶν⁴⁸) ἐλεήσει σε.

לְקוֹל יַעֲקֹב בְּשִׁמְעָתָהּ עֲנֵה. *Ad vocem clamoris tui; simulac audierit, respondebit tibi.* Ο'. τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς σου ἡνίκα εἶδεν, ἐπήκουσέ σου. Σ. πρὸς τὴν φωνὴν τῆς βοῆς σου, καθὼς ἂν ἀκουσθῇ, ἀκούει σου.⁴⁹

20. מִים לַחֵץ. *Aquam vexationis.* Ο'. ὕδωρ στενόν. 'Α. Σ. Θ. ὕδωρ στενοχωρίας.⁵⁰

22. וְנִטְמָאתָ. *Et profanabitur.* Ο'. καὶ μιανεῖς. Alia exempl. καὶ ἐξαρεῖς.⁵¹

כִּמוֹ דָּתָהּ צֵא. *Sicut menstruatium (vestimentum); arage!* Ο'. ὡς ὕδωρ ἀποκαθημένης, καὶ ὡς κόπρον. 'Α. ὁμοίως ταλαιπώρου ρύπου. Σ. (ὡς) ἀφεδρον. . . Θ. (ὡς) ὀδυνηρὰν δεισαλίαν.⁵²

23. דִּשָּׁן. *Pinguis.* Ο'. πλῆσμονή. 'Α. Σ. Θ. πίων.⁵³

מִקְרִיךְ. *Pecus tuum.* Ο'. σου τὰ κτήνη. 'Α. Σ. Θ. ἡ κτησίς σου.⁵⁴

24. בָּלִיל חֲמִיץ. *Farraginem salsam.* Ο'. ἄχυρα ἀναπεποιημένα. 'Α. Σ. Θ. ἀλίκμητα.⁵⁵

25. וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשְׁאָה פְּלָגִים יִבְלֶה־מִים. *Et*

³⁸ Procop., qui καὶ ἐν ἡρεμίᾳ casu omisit. Supplevimus e Cod. 88, ubi καὶ ἐν ἐρημίᾳ communi errore scriptum. Praeterea hic codex μεθήσῃς pro σωθήσῃς, et in fine αὐτῶν pro ὑμῶν minus bene exhibet. (In textu obelus est in Syro-hex.)³⁹ Curter. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Procop., qui ἰστία pro ἰστίων habet. Cod. 88 affert: Σ. ἰστίων. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvii. 7. ⁴² Cod. 88, ubi ἡμῖν scriptum. ⁴³ Euseb., Procop. Cod. 22, 36, alii: πάντες οἱ ὑπ. αὐτόν. ⁴⁴ Sic Syro-hex. Procop.: τὸ δέ, ἄγιος, οὐ πρόσκειται παρ' Ἑβραίοις, οὔτε κατὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἄλλων. ⁴⁵ Curter. Sic sine aster. Codd. 23, 24, 88, alii, et Syro-hex., qui in marg. notat: "Τὸ, οὐκ, non est in aliis exemplaribus." Procop.: τὸ Ἑβραϊκόν, οὐκ ἔκλαυσεν, ἔχει. ⁴⁶ Curter. ⁴⁷ Euseb. Procop. affert: Σ. οὐ κλαύσεις. Θ. οὐ κλαυθήσεται. Curter. vero: Θ. οὐ κλαύσετε.

Montef. post Nobil. pro κλαυθμὸν bis edidit κλαυθμῷ, invito Euseb. ⁴⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, ex alio interprete, ut videtur. ⁴⁹ Procop. In Euseb. et "MSS." non legitur πρὸς, quod in textum τῶν Ο' inferunt Codd. 22, 36, alii. ⁵⁰ Cod. 88. ⁵¹ Sic Comp., Codd. III, XII (qui μιανεῖς in marg. habet), 26, 41, alii. Syro-hex. مَلْحَمَة, quod Middel-dorpffio καὶ ἐξαρεῖς sonat. Sed rectius, ut videtur, Cod. C. مَلْحَمَة, καὶ μιανεῖς. ⁵² Cod. 88, qui ad Theod. scripturam δυσολίαν tuetur. Cf. ad Cap. xxviii. 13. Pro

מִשָּׁ, egredere, LXX מִשָּׁ, excrementa, Aq. et Theod. מִשָּׁ, sordes, interpretati sunt. Cf. ad Cap. xxviii. 8. Symmachi ἀφεδρος est purgatio menstrua mulierum, et in LXX ponitur pro מִשָּׁ Levit. xii. 2. ⁵³ Cod. 88. ⁵⁴ Idem, ubi mendose scriptum κτῖος. ⁵⁵ Idem. Pro ἀναπεποιημένα Syro-hex. habet مِلْحَمَة, mixtum.

super omnem collem editum rivi, ductus aquarum. Ο'. καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ διαπορεύμενον. Σ. καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ ἐπληρούμενον διαίρεσεις ἀγωγῶν ὑδάτων.⁶⁰

25. בְּיוֹם הַרְגָּה רַב בְּנִפְלֵל מִגְּדֹלָם. *In die occisionis magnae, cum ruent turrets.* Ο'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολλοὶ, καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. 'Α. ἐν ἡμέρᾳ ἀποκταμένου πολλοῦ, ἐν τῷ πεσεῖν μεγαλυνομένους.⁶¹ Σ. ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς πολλῆς, ἐν τῷ πεσεῖν μεγάλους.⁶²

26. אֹרֶךְ לְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֶמֶד. *Lux lunae sicut lux solis.* Ο'. τὸ φῶς τῆς σελήνης ('Α. λευκῆς) ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ('Α. θερμῆς).⁶³

כְּאֹרֶךְ שִׁבְעַת הַיָּמִים. *Sicut lux septem dierum.* Ο'. Vacat. ✕ ὡς τὸ φῶς τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν.⁶⁴

חֲבֹשׁ. *Alligaverit.* Ο'. ἰσθται. 'Α. μοτώσει. Σ. Θ. ἐπιδήσει.⁶⁵

27. בָּא מִמְּרוֹקָק. *Venit de longinquo.* Ο'. ἔρχεται διὰ χρόνου. Οἱ Γ'. ἔρχεται μακρόθεν.⁶⁶

בְּעֵר אָפוּ. *Ardens furor ejus.* Ο'. καίμενος θυμός. Σ. φλεγόμενος θυμός αὐτοῦ.⁶⁷

וְכַבֵּד מִשְׁאָה שִׁפְתָּיו מִלֵּא וְעַם וְלִשְׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ אֲכָלָת. *Et vehementia incendii; labia ejus plena sunt indignationis, et lingua ejus quasi ignis devorans.* Ο'. μετὰ δόξης τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, λόγιον ὀργῆς πλήρες, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ (αὐτοῦ) ὡς πῦρ ἔδεται. Θ. καὶ βαρὺ τὸ λῆμμα αὐτοῦ τὰ χεῖλῃ αὐτοῦ ἐνεπλήσθη ἐμβριμῆσεως, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ

ὡς πῦρ ἐσθίων.⁶⁸

28. כְּנַחֲלִי. *Velut torrens.* Ο'. ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι. 'Α. Σ. Θ. ὡς χειμάρρους.⁶⁹

יִחְצֶה לְהִנָּפֶה גוֹיִם. *Dividet, ad huc illuc agilandum gentes.* Ο'. καὶ διαιρεθήσεται, τοῦ ταραῖσαι ἔθνη. Σ. φθάνον, ἀφορίσαι ἔθνη.⁷⁰

29. הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקִיעֹת. *Canticum erit vobis, sicut nocte in qua celebratur festum.* Ο'. μὴ διαπαντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι, καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὰ ἁγία μου διαπαντὸς, ὥσει ἑορτάζοντας. 'Α. Σ. τὸ ἄσμα ἔσται ὑμῖν ὡς νύξ ἁγιαζομένης ἑορτῆς.⁷¹ Θ. ἀφείλεν, καὶ ἔσται ὑμῖν ὡς νύξ τοῦ ἁγιασθῆναι ἑορτήν.⁷²

צִוֵּר. *Rupem.* Ο'. τὸν θεόν. 'Α. στερεόν. Σ. κραταῖον. Θ. φύλακα.⁷³

30. וְלֹהֵב אֵשׁ. *Et in flamma ignis.* Ο'. καὶ φλογὸς ✕ πυρός.⁷⁴

31. כִּי־מִקוֹל. *Nam per vocem.* Ο'. διὰ γὰρ τῆς φωνῆς. 'Α. Θ. ὅτι ἀπὸ φωνῆς. Σ. ἀπὸ γὰρ φωνῆς.⁷⁵

יִיחַ. *Consternabitur.* Ο'. ἡττηθήσονται. Alia exempl. πτοηθήσονται.⁷⁶

32. וּבִזְנִוֹת. *Et cum citharis.* Ο'. καὶ κιθάρας. Σ. ψαλτηρίον.⁷⁷

וּבִמְלַחֲמוֹת הַנְּהוּפָה. *Et cum praeliis tumultus.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐν πολέμοις ἀφορισμοῦ.⁷⁸

33. כִּי־עָרוּף מִתְּבוּלֵי תַפְתָּה. *Nam paratum est dudum Tophet (locus sacrificiorum detestabilium).* Ο'. σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατηθήσῃ (alia exempl. ἀπατηθήσῃ⁷⁹). 'Α. ὅτι

⁶⁰ Procop. ⁶¹ Idem. ⁶² Euseb., Procop. ⁶³ Hieron.: "Miror quomodo in praesenti loco verba Hebraica LABANA et HAMMA, quae Aq. interpretatur *albam* et *calorem* ... supra [Cap. xxiv. 23] idem LXX *laterem* et *murum* transtulerint." ⁶⁴ Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, invito Syro-hex. ⁶⁵ Cod. 88. Montef. ex Procopio minus intellecto affert: 'Α. Θ. ὅταν ἰσθται κύριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ⁶⁶ Curter., Euseb., et "tres MSS." ⁶⁷ Curter. ⁶⁸ Cod. 88. ⁶⁹ Idem.

⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem, qui vñ pro νύξ habet. ⁷² Idem.

Scilicet pro יִהְיֶה הַשִּׁיר Theod. interpretatus est יִהְיֶה הַשִּׁיר.

⁶⁹ Idem. Ad Theodotionem cf. Hex. ad Psal. xxx. 3.

⁷⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ⲉⲛⲓⲁⲓⲁⲓ. Ad φλογὸς Curter. in marg. affert πυρός. Codd. 109, 302 in textu: καὶ φλ. πυρός. ⁷¹ Curter. Cod. 24 in textu: ἀπὸ γὰρ φ.

⁷² Sic Codd. 109, 302, fortasse ex alio interprete. ⁷³ Cod. 88. ⁷⁴ Curter. Syro-hex. in marg. ⲉⲛⲓⲁⲓⲁⲓ.

⁷⁵ Idem. Sic in textu Codd. 22, 23 (uterque sub ✕), 36, alii. ⁷⁶ "Ceteri autem libri partim ἀπατηθήσῃ [sic Comp., Codd. 40, 308. Cf. Jerem. xx. 7, 10] habent, quod

τεταγμένη ἀπὸ χθὲς Θόφθ.⁷⁶ Σ. προητοίμα-
σται γὰρ ἀπὸ χθὲς ὁ Θαφὲθ αὐτῆς.⁷⁷ (Θ.)
ὅτι ἡτοίμασται πρὸ ἡμερῶν ὁ Θαφὲθ αὐτῆς.⁷⁸

33. בְּ-הָיָה לְמֶלֶךְ הַרְחֵב הָעֵמִיק הַרְחֵב מִדְּרָתָהּ.

*Idque etiam regi instructum est; longum latum-
que fecit illud; rogas ejus.* Ο'. μὴ καὶ σοὶ
ἡτοιμάσθῃ βασιλεῦν; φάραγγα βαθείαν, ξύλα
κείμενα. Θ. καί γε αὕτη τῷ βασιλεῖ ἡτοιμάσθη·
ἐβάθυνεν, ἐπλάτυνεν τὴν πυρὰν αὐτῆς.⁷⁹

נִשְׁמַת. *Flatus.* Ο'. ὁ θυμός. 'Α. Σ. Θ. ἡ
πνοή.⁸⁰

CAP. XXXI.

1. וְעַל פָּרָשִׁים. *Et in equitibus.* Ο'. καὶ ἐφ' ἵπ-
ποις. Σ. Θ. καὶ ἱππεύσιν.¹

2. פֹּעֲלֵי אָוֶן. *Operantium iniquitatem.* Ο'. αὐτῶν
τὴν ματαίαν. Σ. ἐργαζομένων ἀνομίαν.²

3. וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא-רוּחַ. *Et equi eorum caro,
et non spiritus.* Ο'. ἵππων σάρκας, καὶ οὐκ
ἐστι βοήθεια. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὅτι ἵπποι σάρκες,
καὶ οὐ πνεῦμα.³

וְכָשֶׁל עֲזָר. *Et corruet adjutor.* Ο'. καὶ κοπιά-
σουσιν οἱ βοηθοῦντες. Σ. Θ. καὶ ἀσθενήσῃ
ὁ βοηθός.⁴

וְנָפֵל עֲזָר. *Et cadet adjutus.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ
πεσεῖται ὁ βοηθούμενος 4.⁵

4. מְלֹא רְעִים מְקוֹלָם לֹא יִחַת וַיִּמְחֹזְקוּ לֹא יִעָצְרוּ. *Multitudo pastorum; a voce eorum non
consternatur, et a strepitu eorum non depri-
mitur.* Ο'. ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ, καὶ ἠττηθήσαν, καὶ τὸ πλήθος τοῦ
θυμοῦ ἐποτήθησαν. Σ. πληρώματος ποιμένων
ἀπὸ φωνῆς αὐτῶν οὐχ ἠττηθήσεται, οὐδὲ ἀπὸ
πλήθους αὐτῶν οὐχ ὑποταγῆσεται.⁶ Θ. πλήρη
ποιμένων· καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν οὐ μὴ
ἠττηθῇ, καὶ ἀπὸ πλήθους αὐτῶν οὐ μὴ ὑπο-
ταγῇ.⁷

לְעֵצָה. *Ad militandum.* Ο'. ἐπιστρατεύσαι. Σ.
παρατάξασθαι.⁸

5. כְּצִפְּרִים עֹפּוֹת. *Sicut aves volantes.* Ο'. ὡς ὄρ-
νεα πετόμενα. Σ. ὡς στρουθίων πετομένων.⁹

וְנָגְנָה. *Protegendo.* Ο'. ὑπερασπιεῖ. In aliis
exempl. vacat.¹⁰ 'Α. θυρεῶν. Σ. Θ. ὑπερα-
σπίζων.¹¹

פָּרְסוּ. *Parcendo.* Ο'. καὶ περιποιήσεται. Alia
exempl. καὶ ὑπερβήσεται.¹² 'Α. Σ. Θ. ὑπερ-
βαίνων.¹³

6. שׁוּבוּ לְאִשְׁרֵי הָעֵמִיק מִכֶּרֶךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. *Con-
vertimini ad eum, a quo tam profunde defece-
runt filii Israelis.* Ο'. ἐπιστράφητε, οἱ τὴν βα-
θείαν βουλὴν βουλευόμενοι καὶ ἀνομον ✕ Οἱ
Γ'. υἱοὶ Ἰσραήλ 4.¹⁴ Σ. μετανοήσατε, ὡς ἐβα-
θύνετε παραβῆναι, οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.¹⁵

confirmatur auctoritate S. Hieronymi [*decipieris*], partim
ἀθετηθήσῃ. — *Nobil.* Posteriorem lectionem ignorat Par-
sons.

⁷⁶ Cod. 88: 'Α. ὅτι ταγμένη (sic) αὐτῷ Χθεσθόφθ.

Pro αὐτῷ correximus ἀπό. ⁷⁷ Parsons. e Cod. 88 sine

suspicionē exscript: Σ. πρ. γὰρ ἀπὸ Χθεσθαφὲθ αὐτῆς.

⁷⁸ Vid. not. seq. ⁷⁹ Cod. 88. Codd. 22 (sub ✕), 36,

alii, post βαθείαν inferunt: ὅτι ἡτοιμάσται πρὸ ἡμερῶν ὁ Θαφὲθ

αὐτῆς· καί γε αὕτη — τὴν πυρὰν αὐτῆς. ⁸⁰ Cod. 88.

CAP. XXXI. ¹ Cod. 88. ² Idem. ³ Idem, qui

σάρκας habet. ⁴ Idem. Cod. 86 mendose affert: Σ. Θ.

ἀσθενεῖ ὁ βοηθεῖς (sic). ⁵ Curter., et sine aster. Cod. 23.

Syro-hex. in marg. char. med. 𐤒𐤍 (Cod. C. 𐤒𐤍 ✕) 𐤒𐤍

𐤒𐤍. Codd. 22, 36, alii: καὶ πεσόνται οἱ βοηθούμενοι.

⁶ Procop. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. [ἕως ἂν] πληρώματος ποι-
μένων.

⁷ Curter., qui ὑπεταγη (sic) mendose habet.

⁸ Cod. 88. (In fine hujus v. Syro-hex. ἐπὶ τὰ ὄρη αὐτῆς in
marg. habet; in textu autem ἐπὶ τὰ ὄρη αὐτῆς, ut Codd. 88,

106.) ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Sic Comp., Codd. III, VIII,

XII (in textu), 26, alii. ¹¹ Curter. Ad Aquilam cf.

ad Cap. xxxviii. 6. ¹² Sic Codd. 22 (qui περιβήσεται

habet), 36, alii. ¹³ Hieron.: "Pro transeunte in He-
braico PHASE, in tribus praeter LXX interpretibus ὑπερ-

βαίνων ponitur." ¹⁴ Curter. In textu τῶν ὁ hodierno

υἱοὶ Ἰσραήλ om. Codd. III, VIII, 24, 26, alii. Cod. 88

post ἐπιστράφητε infert ✕ υἱοὶ Ἰσραήλ, et sic Syro-hex.

in marg. char. med. ¹⁵ Procop. Hieron.: "Converti-

mini, O filii Israel; sive, ut Sym. transtulit: Agite poeni-

tentiam, qui profundo consilio atque peccato a Domino

recessistis."

7. יִמְאָסוּן. *Rejicient.* Ο'. ἀπαρνήσονται. *Alia exempl. ἀφαιρούνται, s. ἀφελούνται.*¹⁶ 'Α. ἀπορρίψουσι. (*Aliter: 'Α. ἀρνήσονται.*) Σ. ἀποβαλούνται.¹⁷

יִמְאָסוּן אִישׁ אֶלִּילֵי כֶסֶף וְאֶלִּילֵי הָבָה. *Rejicient unusquisque idola sua argenti, et idola sua auri.* Ο'. ἀπαρνήσονται οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα ('Α. τὰ ἐπίπλαστα. Σ. τὰ εἰδωλα¹⁸) αὐτῶν τὰ ἀργυρᾶ, καὶ ✕ τὰ χειροποίητα¹⁹ τὰ χρυσᾶ. Θ. ἀπώσονται ἀνὴρ τὰ εἰδωλα τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ τὰ εἰδωλα τοῦ χρυσοῦ αὐτοῦ.²⁰

נִפְּחָ. *In peccatum.* Ο'. Vacat. *Alia exempl. ἀμαρτίαν.*²¹ ✕ 'Α. ἀμάρτημα²².

8. לְחִם. *In angariam.* Ο'. εἰς ἡττημα. 'Α. Σ. Θ. εἰς φόρον.²³

9. וְסִלְעוֹ מִפְּגוֹר יַעֲבֹר וְחָתוּ מִכֶּסֶף שָׂרוֹן נָחֵם. *Et rupem (arcem) ejus prae timore praeteribit, et consternabuntur a vexillo principis ejus, inquit Jona.* Ο'. πέτρα γὰρ περιληφθήσονται ὡς χάρακι, καὶ ἡττηθήσονται· ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται. τάδε λέγει κύριος. Σ. πέτρα αὐτοῦ ἡ φοβερὰ παρελεύσεται, καὶ ἡττηθήσονται (φυγῇ) οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, φησὶ κύριος.²⁴

אֶשֶׁר-אֵוִר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתִנּוֹר לוֹ בִּירוּשָׁלַם. *Cui ignis est in Sione, et furnus ei in Jerusalem.*

Ο'. μακάριος ὃς ἔχει ἐν Σιών σπέρμα, καὶ οἱ κείους ἐν Ἱερουσαλήμ. 'Α. Θ. φῶς αὐτῷ ἐν Σιών, καὶ κλίβανος αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ. Σ. ἔχει πῦρ ἐν Σιών, καὶ κλίβανον ἐν Ἱερουσαλήμ.²⁵

CAP. XXXII.

1. הֵן לְדָךְ יִמְלֹךְ-מֶלֶךְ. *Ecce! secundum justitiam regnabit rex.* Ο'. ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. Σ. συμφώνως τοῖς ἄλλοις ἰδοὺ εἰς δικαιοσύνην βασιλεύσει βασιλεὺς.¹

וּלְשָׂרִים מְשָׁפָה יִשָּׁר. *Et ad principes (quod attinet) secundum judicium principatum tenebunt.* Ο'. καὶ ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσιν. Οἱ λοιποὶ· καὶ ἄρχοντες εἰς κρίμα ἄρξουσιν.²

2. הָיָה-אִישׁ כְּמַחְבֵּא-רוּחַ וְסֶתֶר וָרֶם. *Et erit vir sicut latibulum a vento, et receptaculum ab imbre inundante.* Ο'. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδατος φερομένου. 'Α. καὶ ἔσται ἀνὴρ ὡς κρύπτων πνεῦμα, καὶ ἀποκρυφὴ ἐντινάγματος.³ Σ. καὶ ἔσται ἀνὴρ ὡς ἀποκρυφὴ ἀπὸ πνεύματος καὶ λαίλαπος.⁴

בְּצִיּוֹן. *In loco arido.* Ο'. ἐν Σιών. 'Α. ἐν διψαλέφ. Σ. ἐν ἀνδρίᾳ.⁵ Θ. ἐν Σιών.⁶

כַּצֶּל שֶׁל-פֶּתֶל. *Sicut umbra petrae magnae.*

¹⁶ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, necnon in marg. Cod. Jes.; posterior in Codd. 41, 51, 109, 302, et Syro-hex.

¹⁷ Curter. affert: 'Α. ἀποκρίψουσι. Σ. ἀποβαλούνται. (Perperam Montef.: Σ. ἀποκαλούνται, et in Latinis: s. *revocantur.*) Pro ἀποκρίψουσι Kreyszigius probabiliter correxit ἀπορρίψουσι, coll. Hex. ad Job. xxxi. 13. Psal. xxxv. 5. lii. 6. Deinde Cod. 88, qui in textu ἀφαιρούνται habet, in marg. affert: 'Α. ἀρνήσονται. Σ. ἀποβαλούνται.

¹⁸ Cod. 88. Cf. Hex. ad Psal. xc. 5. ¹⁹ Deest τὰ χ. in Comp., Codd. III, VIII, XII, 24, 26, aliis. Curter. in marg. affert: ✕ χειροποίητα.

²⁰ Curter. affert: Θ. *απώσonte* (sic; non, ut Montef. exscripsit, ἀπώσoν) ἀνὴρ τὰ εἰδωλα αὐτοῦ (leg. τοῦ) ἀργυρίου αὐτοῦ κ.τ.ε. Nescio quid sibi velit Cod. 88: Θ. ἀπώσονται Ἀσσύριοι.

²¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. אֶשֶׁר-אֵוִר ✕.

²² Curter., et in textu sine aster. Cod. 23. ²³ Cod. 88.

²⁴ Procop. Voculam φυγῇ, quae apud Procopium casu excederat, assumpsimus e Codd. 22, 36, aliis, qui in textu pro his, καὶ ἡττηθήσονται — κύριος, habent: ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται, καὶ ἡττηθ. φυγῇ οἱ ἀρχ. αὐτοῦ, λέγει κύριος.

²⁵ Euseb., Procop., Nobil. Iidem codd. in continuatione: ὁ ἔχων πῦρ ἐν Σ., καὶ κλίβανος αὐτῷ ἐν Ἰ., ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται· τάδε λέγει κύριος. Hieron.: "Pro igne, quem solus interpretatus est Sym., Aq. et Theod. *lumen* translulerunt."

CAP. XXXII. ¹ Procop. ² Euseb., Procop., Nobil.

³ Procop., et "tres MSS." ⁴ Euseb., Procop., et "tres MSS.," quorum unus legit ἀποκρυβῇ.

⁵ Cod. 88. ⁶ Hieron.: "Verbum Hebraicum . . . BASAION, quod dicitur in *siti*, sive in *siccitate*, et in *invio*, LXX et Theod. in *Sion* interpretati sunt; pro SAION, id est, *siti*, legentes SION."

Ο'. ὡς ποταμὸς φερόμενος ἔνδοξος. Σ. ὡς
σκιά πέτρας ἰσχυρᾶς.⁷

3. וְלֹא תִשְׁעִינָה עֵינֵי רְאִים. *Et non illiti (exca-*
cati) erunt oculi videntium. Ο'. καὶ οὐκέτι
ἔσσονται πεποιθότες ἐπ' ἀνθρώποις. Σ. καὶ οὐκ
ἀμυνωθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὁρώντων.⁸

4. וְלִבְבִי נִמְהָרִים יִבֵּן לְדַעַת. *Et cor temerarium*
intelliget ad sciendum. Ο'. καὶ ἡ καρδία τῶν
ἀσθενούντων (᾿Α. Θ. ταχυνόντων. Σ. ἀνοή-
των⁹) προσέξει τῷ ἀκούειν (alia exempl. τῷ
(s. τοῦ) νοεῖν¹⁰). Σ. καὶ ἡ καρδία τῶν ἀνοή-
των προσέξει τοῦ ἀκούειν.¹¹

וְלִבִּירִי שִׁחוֹת. *Loqui perspicua.* Ο'. λαλεῖν εἰρή-
νην. Σ. λαλεῖν τρανά.¹²

5. וְלִכְנִילִי לֹא יֵאָמֵר שׁוֹעֵר. *Et fraudulentum non*
dicetur liberalis. Ο'. καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσιν
οὐ ὑπηρεταί σου, σίγα. ᾿Α. καὶ τῷ σκευαστῇ
οὐ κληθήσεται μεγιστάν.¹³ Σ. οὐδὲ τῷ δολίῳ
βηθήσεται σωτήρ.¹⁴ Θ. καὶ τῇ χήρᾳ οὐ βηθή-
σεται ἔπαρσις.¹⁵

6. וְעֲשֶׂה אָנֹכִי. *Faciet iniquitatem.* Ο'. μάταια νοή-
σει. Σ. Θ. ποιήσει ἀδικίαν.¹⁶

וְעָשׂוֹת הָקָה. *Facere impietatem.* Ο'. τοῦ συν-
τελεῖν ἄνομα. ᾿Α. Σ. Θ. τοῦ ποιῆσαι ὑπό-
κρισιν.¹⁷

וְלִהְרִיק. *Vacuum facere.* Ο'. τοῦ διασπείραι.
Alia exempl. τοῦ διαστρέψαι.¹⁸

וְיַחֲרִיר. *Faciet ut desiit.* Ο'. κενὰς ποιήσει.

᾿Α. ὑστέρησας. Σ. Θ. ἐλάττωσας.¹⁹

7. יַעֲזֵב. *Consilia capit.* Ο'. βουλεύσεται. Οἱ Γ'.
ἐβουλεύσατο.²⁰

8. וְנִדְבִיב יַעֲזֵב יְהוָה עַל־נְדִיבוֹת יָקוֹם. *Sed*
nobilis nobilia consilia capit, et ipse in nobili-
bis persistit. Ο'. οἱ δὲ εὐσεβεῖς συνετὰ ἐβου-
λεύσαντο, καὶ αὕτη ἡ βουλή μενεῖ. Σ. ἀρχων
δὲ ἀρχοντικά βουλεύσεται, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἡγε-
μόνων ἀναστήσεται.²¹

9. שְׁאֵינָנוּ. *Secure viventes.* Ο'. πλούσιαι. Οἱ
λοιποὶ εὐθηνοῦσαι.²²

וְקִמָּה. *Surgite.* Ο'. ἀνάστητε. Οἱ Γ'. δὴ 4.²³

וּבְמִחוֹת. *Confidentes.* Ο'. ἐν ἐλπίδι. Οἱ λοι-
ποὶ πεποιθυῖαι.²⁴

וְאִמְרָתִי. *Eloquium meum.* Ο'. λόγους μου. ᾿Α.
λόγιόν μου. Σ. τὰς ῥήσεις μου. Θ. τὰ ῥή-
ματά μου.²⁵

10. וְהָקָה בְּלִי יְבוֹא. *Collectio (pomorum) non ve-*
niet. Ο'. πέπανται, οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ᾿Α. συλ-
λογὴ οὐ μὴ ἔλθῃ. Σ. ἐκωλύθη ἵνα μὴ ἔλθῃ.²⁶

11. וְשִׁנְנוּ. Ο'. Vacat. Οἱ Γ'. αἱ εὐθηνοῦσαι.²⁷

וְהִנָּה בְּמִחוֹת. *Contremiscite, confidentes.* Ο'.
λυπήθητε, αἱ πεποθυῖαι. ᾿Α. κλονηθήσονται
πεποθυῖαι. Σ. παραχθήσεσθε, ἀμέριμοι. Θ.
παραχθήσονται αἱ πεποθυῖαι.²⁸

וְהָעֵרָה. *Et nudate vos.* Ο'. γυμναὶ γένεσθε. Σ.
nudamini.²⁹

⁷ Cod. 88.

⁸ Procop. affert: Σ. οὐκ ἂμ. οἱ ὀφθ. αὐτῶν.

Emendavimus e Codd. 62, 147, qui post ἀνθρώποις addunt: καὶ οὐκ ἂμ. οἱ ὀφθ. τῶν (τῶν om. Cod. 62) ὁρώντων.

⁹ Cod. 88.

¹⁰ Sic Cod. 22, 36, alii.

¹¹ Procop., qui pro ἀνοήτων lapsus scribat, ut videtur, ἀκούοντων habet. Cf. ad Cap. xxxv. 4.

¹² Procop.

¹³ Codd. 86, 88, quorum posterior pro μεγιστάν, μαστιγων habet. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 197.

¹⁴ Idem.

¹⁵ Idem. Mendosum χειρὶ pro χήρᾳ est in Cod. 86, et βύθησεται pro βηθήσεται in Cod. 88. Pro שׁוֹעֵר Theodotus vertisse videtur נִשְׁוֵר, coll. Hex. ad Psal. lxxxviii. 10; sed χήρα pro בְּיָלִי expedire nequeo.

¹⁶ Cod. 88.

¹⁷ Idem.

¹⁸ "Syro-hex. ܐܝܬܝܢܐ, per-

toῦ διαστρέφειν ψυχὰς in Syro-hex. est ܐܝܬܝܢܐ ܐܝܬܝܢܐ.

¹⁹ Cod. 88.

²⁰ Curter.

²¹ Procop. affert: Σ. ἀρχων δὲ ἀρχοντικά β., καὶ ἡγεμὼν ἀναστήσεται. Cod. 86 vero: Σ. ἀρχων δὲ ἀρχοντί καὶ β., καὶ αὐτοὶ ἐπὶ ἡγεμόνων. Montef.

priorem imitatus est; nos lectionem ex utroque conflata recepimus. Etiam Procop. pluralem ἡγεμόνων agnoscere videtur, enarrans: ὁ γὰρ δίκαιος βασιλεὺς ἡγεμόνας ἡμῖν τοῖς ἀποστόλοις δεδωρηται.

²² Procop.

²³ Curter. Sic sine aster. Codd. 24, 88, et Syro-hex.

²⁴ Procop.

²⁵ Curter.

²⁶ Idem.

²⁷ Syro-hex. in marg. ܐܝܬܝܢܐ.

ܐܝܬܝܢܐ. Ante ἔκστητε Codd. 22, 23, 36, alii, εὐθηνοῦσαι (s. εὐθυνοῦσαι) inferunt.

²⁸ Cod. 88, qui Symmacho tribuit παραχθήσεσθαι ἀνέριμοι (sic).

²⁹ Hieron.: "Et confundimini, pro quo Sym. interpretatus est, nudamini."

11. וְתִגְרָה עַל-חֻצִּים. *Et accingite vos (sacco) super lumbos.* Ο'. περιζώσασθε τὰς ὀσφύας. 'Α. καὶ ζώσασθε ἐπὶ ὀσφύας.³⁰

12. עַל-שָׂדֵי. *Propter agros.* Ο'. ἀπὸ ἀγροῦ. 'Α. ἐπὶ... Σ. Θ. περὶ...³¹

עַל-גִּפְסֵן פְּרִיָּה. *Propter vitem fructiferam.* Ο'. καὶ ἀμπέλου γεννήματος. 'Α. ἐπὶ ἀμπέλῳ αὐξητικῇ. Σ. περὶ ἀμπέλου πολυφύδρου.³²

13. עַל אֲדָמַת עֵמִי. *Super humum populi mei.* Ο'. ἡ γῆ τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ μου.³³

קִרְיָה עֲלִיּוּהָ. *Civitatis superbientis.* Ο'. πόλις πλουσία. Σ. πόλις γαυριώσα.³⁴

14. תְּהוֹמָן. *Tumultus.* Ο'. πλοῦτον. 'Α. ὄχλος. Σ. Θ. πληθός.³⁵

עֶפְלָב נִתָּן. *Clivus (s. Ophel) et turris speculatoria.* Ο'. οἶκους ἐπιθυμήματος. Σ. σκότος καὶ ἐξερεύνησιν.³⁶

מִרְעֵה עֲדָרִים. *Pascuum gregum.* Ο'. βοσκήματα ποιμένων. 'Α. νομή ἀγελῶν.³⁷

15. רוּחַ מִמְּרוֹם. *Spiritus de excelso.* Ο'. πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ. Σ. ἀνάψυξις ἐξ ὑψους.³⁸

וְהָיָה מִדְּבָר לְכִרְמָל. *Et erit (mutabitur) desertum in hortulum.* Ο'. καὶ ἔσται ἔρημος ὁ Χέρμελ. Σ. καὶ ἔσται ἡ ἔρημος εἰς Κάρμηλον.³⁹

16. וְיָשָׁן. *Et habitabit.* Ο'. καὶ ἀναπαύσεται. 'Α. Σ. Θ. καὶ κατασκηνώσει.⁴⁰

17. וְעִבְדָּתָהּ הַצִּדִּיקָה שְׁקֵט וְנִיחָה עַד-עוֹלָם. *Et opus (fructus) justitiae erit quies et securitas usque in saeculum.* Ο'. καὶ κρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαισιν, καὶ πεποιθότες ἕως τοῦ αἰῶνος. 'Α. καὶ δουλεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Σ. καὶ ἡ λατρεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Θ. καὶ ἡ δουλεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ ἐλπίς ἕως (αἰῶνος).⁴¹

18. וּבְכִשְׁבָּנוֹת מִבְּמַחֲסִים. *Et in habitaculis securis.* Ο'. καὶ ἐνοικήσῃ πεποιθώς. "Αλλος" καὶ ἐν πόλεσιν ἀμεριμνίας.⁴²

19. וּבְרַב בְּרֶחַת הַיַּעַר וּבִשְׁפָלָה הַשָּׁפַל הָעֵיר. *Et grandinabit in descensu (ruina) silvae, et dejectione dejecta erit urbs.* Ο'. ἡ δὲ χάλασα ἐὰν καταβῇ, οὐκ ἐφ' ὑμᾶς ἦξει· καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πεποιθότες, ὥς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ. 'Α. Σ. καὶ χάλασα ἐν τῇ καταβάσει τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἐν τῇ ταπεινώσει ταπεινωθήσεται ἡ πόλις.⁴³

CAP. XXXIII.

1. הָיָה שְׂדֵה לֹא שָׂדֵה וּבִגְדָה לֹא-בִגְדָה. *Ubi desieris esse vastator, vastaberis; ubi perferceris rapere, raptionem agent in te.* Ο'. οὐαὶ τοῖς ταλαιπωροῦσιν ὑμᾶς, ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποιεῖ

³⁰ Curter. ³¹ Idem. Prior lectio est in Codd. 22, 41; posterior in Comp., Codd. III, 24, 49, aliis. ³² Procop. ³³ Idem. ³⁴ Idem; sed quonam casu πόλις efferatur incertum. ³⁵ Cod. 88. ³⁶ Cod. 88,

qui scripturam Alexandrinam ἐξερεύνησιν habet. Hieron.: "Quod in Hebraeo dicitur OPHEL et BEEN, quas Hebraei duas turres in Jerusalem fuisse arbitrantur... quarum prior interpretatur tenebrae, sive nubium, quod usque ad nubes erigeret caput; altera probamentum et firmitas, sive ut Sym. vertit, inquisitio, eo quod in contemplando culmine ejus oculi fallerentur."

³⁷ Cod. 88. Procop. affert: 'Α. ἀγελῶν. ³⁸ Procop. ³⁹ Euseb., Nobil. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔσται ἡ ἔρημος ὡς ὁ Χέρμελ. ⁴⁰ Cod. 88.

⁴¹ Codd. 86, 88, excepta clausula ἕως αἰῶνος. Curter. affert: 'Α. Σ. καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Θ. καὶ ἐλπίσεως (ἐλπίς ἕως). Unde Montef. Theodotioni imperite tribuit: καὶ ἐλπίσεως ἕως αἰῶνος. ⁴² Codd. 22 (sub X), 36, alii, post εἰρήνης addunt: καὶ ἐν π. ἀμεριμνίας. Est, ni fallor, alius interpretis, fortasse Symmachi. Cf. ad v. 11. ⁴³ Cod. 86.

Eadem habet Cod. 88, sed male inserto ε. ante ταπεινωθήσεται ἡ π. Montef. affert: 'Α. ἐν πεδινῇ. Σ. ἐν κοιλάδι, appellans Euseb. De locis Hebraicis: Σεφλά ἐν 'Hσαῖα. 'Α. πεδινῇ. Σ. κοιλάς. καὶ εἰσέτι νῦν Σεφλά καλεῖται· αὕτη ἐστὶ πᾶσα ἡ περὶ τὴν 'Ελευθερόπολιν χώρα πρὸς Βορρᾶν καὶ δυσμάς. Cum vero nomen Σεφλά (שֶׁפְּלָא) apud Jesaiam non legatur, fortasse pro 'Hsaia corrigendum 'Ihsoi.

ταλαιπώρους, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς οὐκ ἀθετεῖ· ἀλῶσονται οἱ ἀθετοῦντες, καὶ παραδοθήσονται, καὶ ὡς σῆς ἐφ' ἱματίου, οὕτως ἡττηθήσονται. Σ. οὐαὶ ὁ ταλαιπωρίζων, αὐτὸς δὲ μὴ ταλαιπωρηθεῖς, καὶ ὁ ἀθετῶν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀθετηθεῖς· ὅταν συντελέσης ταλαιπωρίζων, ταλαιπωρηθήσῃ, καὶ ὅταν κοπίσῃς ἀθετῶν, ἀθετήσουσί σε.¹

1. שׂוֹדֵר. 'Α. προνομεύων. Σ. Θ. ταλαιπωρίζων.²
2. הַנִּנִּי. *Propitius sis nobis.* Ο'. ἐλέησον ἡμᾶς. 'Α. δώρησαι ἡμῖν. Σ. οἰκτείρησον (ἡμᾶς).³

יְהִי זְרַעַם לְבַקְרֵי. *Esto brachium eorum singulis matutinis.* Ο'. ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν. 'Α. γίνου βραχιῶν αὐτῶν ἐκ πρωίας. Θ. ἐγένοντο τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὰς πρωίας.⁴

3. מִקּוֹל הַמּוֹן נָדְדוּ עִמּוֹ. *A strepitu multitudinis fugerunt populi.* Ο'. διὰ φωνὴν τοῦ φόβου ('Α. ὄχλου. Σ. ἀμών. Θ. πλήθους⁵) ἐξέστησαν λαοί. 'Α. Θ. ἀπὸ φωνῆς ὄχλου (Θ. πλήθους) ἀνεχώρησαν λαοί.⁶

מִרְמַמְתָּה נִפְצוּ גוֹיִם. *Ab elatione tua dispersae sunt gentes.* Ο'. ἀπὸ τοῦ φόβου σου, καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη. Σ. ἀπὸ τοῦ ὑψωθῆναί (σε) διεσπάρησαν (τὰ ἔθνη).⁷

4. כְּמִשַּׁח גִּבְרִין. *Ad instar discursitationis locustarum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ὡς ἀπὸ τῶν βοθῶνων.⁸

יְהִי אֲמוֹנֶת עֲתִידָהּ הָסֵן יִשְׁנֶנָּה חֲכָמַת דָּרֶעַת. *Et erit securitas temporum tuorum abundantia salutis, sapientiae et scientiae; timor Jonae ipse erit thesaurus ejus.* Ο'. ἐν νόμῳ παραδοθήσονται, ἐν θησαυροῖς ἡ σωτηρία ὑμῶν, ἐκεῖ (alia exempl. ἦκει) σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια πρὸς τὸν κύριον· οὗτοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης. Σ. ἡ πίστις τοῦ καιροῦ σου, πλοῦτος σωτηρίας, σοφία καὶ γνῶσις· φόβος κυρίου αὐτὸς ὁ θησαυρὸς σου.⁹

7. הֵן אֲרָאֵלִים יַעֲרֹקוּ חֶצֶף. *Ecce! heroes eorum clamant foris.* Ο'. ἰδού δὴ ἐν τῷ φόβῳ ὑμῶν οὗτοι φοβηθήσονται — οὓς ἐφοβεῖσθε βοήσονται ἀφ' ὑμῶν.¹⁰ 'Α. ἰδὸν ὁραθήσομαι αὐτοῖς, βοήσω (fort. ἐβόησαν) ἑκτενῶς. Σ. ἰδὸν ὁφθήσομαι αὐτοῖς, ἔκραξαν ἑκτενῶς. Θ. ἰδὸν ὁφθήσομαι αὐτοῖς, ἐβόησαν ἑκτενῶς.¹¹

מְלִאֲכֵי שְׁלוֹם מֵרַ יִבְכְּיוּ. *Nuntii pacis amare flent.* Ο'. ἄγγελοι ἀποσταλήσονται, πικρῶς κλαίοντες, παρακαλοῦντες εἰρήνην (alia exempl. ἀξιούντες εἰρήνην, πικρῶς κλαίοντες¹²). 'Α. Θ. ἄγγελοι εἰρήνης πικρῶς κλαύσονται.¹³ Σ. ἄγγελοι εἰρήνης πικρῶς ἔκλαυσαν.¹⁴

9. אֲבַל אֲמַלְלָהּ. *Luget, languet.* Ο'. ἐπένησεν. Alia exempl. ἐπένησεν, ἡσθένησεν.¹⁵

קָמַל הָיָה. *Emarcuit; factus est.* Ο'. ἔλη ἐγένετο. 'Α. † ἐλυδεώθη. . Σ. Θ. ἀρχεῖος. .¹⁶

CAP. XXXIII. ¹ Procopii lectionem ad litteram exhibemus, nisi quod κοπίσῃς pro manifesto errore κοπίσῃ emendavimus. Montef. vero, eundem exscribens, non modo ταλαιπωρηθῆς pro ταλαιπωρηθεῖς, sed ἀθετήσῃς (sic), cum inuiti conjectura ἀθετηθῆς, pro ἀθετηθεῖς edidit. ² Cod. 88.

³ Idem. ⁴ Idem, qui ad Theod. affert: ἐγένοντο ἐγενήθη τὸ σπέρμα κ.τ.έ. ⁵ Cod. 86. Cod. XII affert: Σ. καὶ τὸ

ἔβρ. ὅμ. 'Α. ὄχλου. Θ. πλήθους. Hieron.: "A voce enim angeli, quem Sym. ita ut in Hebraeo scriptum est, translulit AMUX, quem Hebraei Gabrielem autumant, et habere etymologiam populi, fugit Assyrius." ⁶ Procop.

⁷ Idem. Codd. 22, 36, alii, post ἐξέστησαν λαοί pergunt: καὶ (✕ Cod. 88) ἀπὸ τῆς ὑψώσεώς σου διεσπάρησαν τὰ ἔθνη.

⁸ Curter., et sine aster. Codd. 23 (22?), 36, 48, alii. Detetius Syro-hex.: ✕ Θ. ὡς ἀπὸ τῶν βοῶνων (أَلَا هَـ يَـ بَـ),

quae lectio est Codd. 62, 147.

⁹ Procop., qui in textu ἦκει habet, ut Codd. II, 23, 109, 302, et Hieron. ¹⁰ Sic sub obelo Syro-hex. Pro βοήσονται, φοβηθήσονται legunt Comp., Codd. III, XII (in textu), 22, 24, 36, alii, invito Syro-hex.

¹¹ Procop., a Montefalconio oscitanter exscriptus. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. Θ. ὁφθήσομαι αὐτοῖς, ἐβόησαν ἑκτενῶς. Hieron.: "Verbum Hebraicum ARELLAM, pro quo Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt, apparebo eis, extremam syllabam dividendes, et legentes, ARE LAHEM, Hebraei significare angelos arbitrantur." ¹² Sic Codd. 22, 24, 26, alii.

¹³ Curter., Procop., quorum hic Theodotioni, ille Aquilae tribuit. ¹⁴ Procop. Cod. 88 in continuatione: ('Α. Σ. Θ.) ἄγγελοι εἰρήνης πικρῶς κλαύσονται.

¹⁵ Sic sine aster. Syro-hex., et Cod. 88. Ad ἐπένησεν Curter. affert: 'Ομοίως οἱ Γ'. ¹⁶ Cod. 88. Pro vitioso

9. **בָּשָׂן נֶעַר**. *Decutit (folia) Basan*. Ο'. φανερὰ ἔσται ἡ Γαλιλαία. 'Α. Σ. Θ. ἐξετινάχθη Βασάν.¹⁷
11. **קִשְׁ תַּלְוֵי קֶשֶׁת רִחֲקָם**. *Concipientis foenum, parietis stipulam; spiritus vester*. Ο'. νῦν ὄψεσθε, νῦν αἰσθηθήσεσθε (alia exempl. αἰσχυνθήσεσθε¹⁹), ματαία ἔσται ἡ ἰσχύς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. 'Α. συλλήψεσθε αἰθάλην... Σ. κηύσεσθε φλόγα... Θ. γαστρὶ λήψεσθε σπουδῇ τέξεσθε καλάμην, τὸ πνεῦμα ὑμῶν.¹⁹
12. **עֲמִים**. *Populi*. Ο'. ἔθνη. Πάντες λαοί.²⁰
14. **תַּנְפִּים**. *Imprios*. Ο'. τοὺς ἀσεβεῖς. 'Α. Σ. Θ. τοὺς ὑποκριτάς.²¹
15. **דְּבַר**. *Loquens*. Ο'. λαλῶν. Οἱ Γ'. λαλεῖ.²²
- מַעֲשֵׂקוֹת בְּבָצַע**. *Lucrum oppressionum*. Ο'. ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν. 'Α. Σ. Θ. πλεονεξίαν καὶ σκοφαντίαν.²³
- אֹחֲזִים**. *Oblutans*. Ο'. βαρύνων. 'Α. Σ. Θ. βύων.²⁴
- עֵינָיו**. *Oculos ejus*. Ο'. ὀφθαλμοὺς ☒ αὐτοῦ 4.²⁵
- בָּרַע**. *Malum*. Ο'. ἀδικίαν. Σ. κακόν.²⁶
16. **וְהוּא מְרֹמִים יֵשֶׁן מִצְדֹּת קְלָעִים מִשְׁגָּבוֹ**. *Ipsa excelsa habitabit, arces petrarum erunt refugium ejus*. Ο'. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέτρας ἰσχυράς. 'Α... ὄχυράματα (πετρῶν)... Σ. Θ. ... περιochaί πετρῶν τὸ ὕψωμα

- αὐτοῦ.²⁷ Σ. αὐτὸς ἐν ὑψηλοῖς κατασκηνώσει, ὡς περιochaί πετρῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ.²⁸
17. **יִפְיֹו**. *In decore ejus*. Ο'. μετὰ δόξης. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ.²⁹
18. **אַיָּה כָּתֵב**. *Ubi est scriba?* Ο'. ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; 'Α. Σ. ... ὁ γραμματεὺς;³⁰
- לָקַח**. *Ponderans (collector tributorum)*. Ο'. οἱ συμβουλευόντες. 'Α. ὁ σταθμίζων. Σ. Θ. ὁ διασταθμίζων.³¹
- בְּרֹמֵי אֶת־הַמִּגְדָּלִים**. *Numerans turres*. Ο'. ὁ ἀριθμῶν τοὺς τρεφομένους (alia exempl. συστρεφομένους³²). 'Α. ὁ ψηφίζων τοὺς μεγαλυνομένους ('Α. Θ. μεμεγαλυμένους).³³ Σ. ὁ ἀριθμῶν τοὺς ἐκτετραμμένους.³⁴
19. **אֶת־עַם נֹעַז לֹא תִרְאֶה עַם עֲמָקוֹ שָׁפָה**. *Populum durum non videbis, populum profundi labii, ne audias, barbare loquentem lingua*. Ο'. μικρὸν καὶ μέγαν λαὸν, ὃ οὐ συνεβουλευέσαστο, οὐδὲ ἦδει βαθύφονον, ὥστε μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφωτισμένους. Σ. τὸν λαὸν τὸν ἀναιδῆ, οὐκ ὄφει λαὸν βαρὺν χεῖλεισιν, ὥστε μὴ ἀκούειν διάλεκτον γλώσσης.³⁵ 'Α. ... ἐτερόγλωσσον.³⁶
20. **יְהִי צִיּוֹן כְּרִית מוֹעֲדֵנִי**. *Respice Sionem, civitatem solemnitatibus nostrae*. Ο'. ἰδοὺ Σιών ἡ πόλις, τὸ σωτήριον ἡμῶν. 'Α. ὁραματίσθητι Σιών, πόλις ἑορτῶν... Σ. Θ. ἴδε Σιών, πόλις

ἐλυσεῖθαι olim tentabam ἐλυμῶθαι, in paludem cessit (cf. ad Cap. xxxv. 7); nunc autem propendeo in sententiam, par lectionum non ad **כָּתֵב**, sed ad **לָקַח** pertinere, et Aquilae restituendum esse ὠλιώθη, quod cum eodem Hebraeo ipse commutavit Jerem. xiv. 2. Non tamen dissimulandum est, Procopium lectionem ἀρχεῖος ad ἔλῃ ἐγένετο diserte retulisse in loco corrupto, qui sic legendus est: ὁ Σαρὼν εἰς ἔλῃ, φησὶν, ἐγένετο, ἡ ἀρχεῖος, τῆς ἐξ ἀκανθῶν ἐμπλησθεῖσα θρασύτητος.

¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, 23, 62, alii. Syro-hex. **אֲחֻזָּה**. ¹⁹ Cod. 88. Ad Aquilam pro αἰσχυν ex ingenio rescripsimus αἰθάλην. Hieron. Hebraea vertit: concipientis ardorem.

²⁰ Procop. ²¹ Cod. 88. ²² Curter. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Cod. 88. Origin. Opp. T. III, p. 120: *oblutans*. ²⁵ Cod. 88. Sic sine aster. Ald., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

²⁶ Cod. 88. ²⁷ Idem. ²⁸ Euseb., Procop., Nobil.

²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Sic Ald., Codd.

III, XII, 26, 41, alii. Syro-hex. in marg. **חַלְמִי** **וְיִפְיֹו** **בְּרֹמֵי** **אֶת־הַמִּגְדָּלִים**. ³³ Prior lectio est in Cod. 88, posterior in Curter.

³⁴ Procop. Curter. assert: Σ. ἐκτετραμμένους.

³⁵ Procop. Idem enarrat: ἀναιδείς καλῶν τοὺς ταῖς αὐτῶν διδασκαλίαις ἐκτετραμμένους (fort. ἐντεθ.), οἱ οὐκ ὄφονται τὸν βαρὺν λαὸν τοῖς χεῖλεισιν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκούσουσιν, ἀσύνετοι ὄντες διαλέκτου γλώττης. Curter. assert: Σ. οὐκ ὄφει λ. β. ἐν χ. Mendose Cod. 88: 'Α (sic). τὸν ἀναιδῆ τῇ ὄφει λαὸν βραχὺν χεῖλεισιν.

³⁶ Cod. 88 assert: 'Α. διάλεκτον γλώσσης. Σ. ἐτερόγλωσσον. Sed ἐτερόγλωσσος cum **הִפְיֹו** **עֲמָקוֹ** commutavit Aquila Jessai. xviii. 11, et cum cognato **עֲמָקוֹ** Psal. cxlii. 1.

τῶν ἀγίων ἡμῶν.³⁷ Aliter: 'A. . . τῶν συνταγῶν ἡμῶν. Σ. . . τῶν ἐορτῶν.³⁸

20. **נָחָה שְׂכֵנֵי אֱהָל בְּלִי-יָעֵן.** *Habitationem tranquillam, tentorium quod non migrat.* Ο'. πῶλις πλουσία, σκηναὶ αἱ οὐ μὴ σεισθῶσιν. Σ. Θ. κατοίκησιν εὐθυρίας, σκηνὴν ἀμετάθετον.³⁹

לְנֶצַח. *In sempiternum.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. 'Α. Θ. εἰς νίκος. Σ. εἰς τέλος.⁴⁰

21. **כִּי אִם-שָׁם אֶרֶץ יְהוָה לָנוּ מְקוֹם-נְהָרִים. וְאֵרֶץ רַחְבִּי יָדַי בְּלִי-תֵלֶךְ בּוֹ אֲנִי-שֵׁיט וְצִי יֵאָדָר לֹא יַעֲבֹרָנוּ.** *Quin immo ibi magnificus erit Jova nobis, locus fluviorum et canalium latorum utrinque; non intrabit eum navis acturaria, et triremis magna non transibit eum.* Ο'. ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν, τόπος ὑμῖν ἔσται, ποταμοὶ καὶ διώρυγες πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι· οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδὸν, οὐδὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαῦνον. 'Α. . . οὐ μὴ πορευθῇ ἐν αὐτῇ ναὺς κώπης, καὶ τριήρης ὑπερμεγέθης οὐ διαβήσεται αὐτό. Σ. ἐκεῖ κραταιὸς ἡμῖν κύριος, τόπος ποταμῶν, διώρυγες εὐρύχωροι, ὅπου μὴ πορευθῇ πλοῖον κωπηλάτου, οὐδὲ ἐν-τολὴ κραταιοῦ διαπεράσει αὐτόν.⁴¹

22. **מְחַקְקֵנוּ.** *Legislator noster.* Ο'. ἀρχων ('Α. Θ. ἀκριβαστής⁴²) ἡμῶν.

23. **נִמְשְׁוּ בְּלִי-פָרָשׁוֹ גַם בְּלִי-חֲזָקוֹ בְּיָדֵינוּ. אֵין חֲזָק עַד-שָׁלַל מִרְבָּה.** *Lazati sunt funiculi tui, non firmant receptaculum mali sui, non expandunt vexillum: tum dividetur praeda spoliū multi.* Ο'. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου,

ὅτι οὐκ ἐνίσχυσαν. ✠ Οἱ Γ'. οὕτως⁴³ ὁ ἱσθός σου ἔκλινεν, οὐ χαλάσει τὰ ἱστία, οὐκ ἀρείσημεῖον ('Α. Σ. Θ. σύσσημον⁴⁴), ἕως οὗ παραδοθῇ εἰς προνομήν· τοῖνυν πολλοί. 'Α. . . τότε ἐμερίσθη σκύλα λαφύρων πολλῶν.⁴⁵ Σ. ἐξερρίφη τὰ σχοινία σου, ὥστε μὴ κρατεῖν οὕτως ὁ ἱσθός αὐτῶν, ὥστε μὴ ἀπλώσαι ἱστίον· τότε δένειμεν ἕως σκύλων πολλῶν.⁴⁶

23. **בְּחֶסֶד בָּנוּ.** *Claudi diripient praedam.* Ο'. χῶλοι προνομήν ποιήσουσι. 'Α. χῶλοι διήρπασαν διάρπασμα.⁴⁷

24. **וְבִלִּי-יֹאמַר.** *Nec dicet.* Ο'. καὶ οὐ μὴ εἴπωσι. *Alia exempl.* καὶ οὐ μὴ εἴπη.⁴⁸

נָשָׁה. *Ablata est.* Ο'. ἀφέθη. Σ. ἥρθη.⁴⁹

Cap. XXXIII. 4. — μικροῦ καὶ μεγάλου 4. 19. — τῷ ἀκούοντι 4. 21. — οὐδὲ πορεύσεται 4.⁵⁰

CAP. XXXIV.

1. **לְפֹפִי.** *Populi.* Ο'. ἀρχοντες. 'Α. Θ. φυλαί. Σ. λαοί.¹

וְהִשְׁמִיעוּ. *Attendite.* Ο'. Vacat. ✠ προσέχετε 4.²

2. **עַל-כָּל-צִבְעָנָם.** *Super omnem exercitum eorum.* Ο'. ἐπὶ ✠ 'Α. Σ. πάντα 4³ τὸν ἀριθμὸν ('Α. στρατιάν. Σ. Θ. δύναμιν⁴) αὐτῶν.

וְהָרִימוּ. *Devovit eos.* Ο'. τοῦ ἀπολέσαι αὐτούς. 'Α. Σ. Θ. ἀναθεματίσαι . . .⁵

3. **וַיַּעֲלֶה בָאֶשׁ.** *Ascendet foetor eorum.* Ο'. καὶ ἀναβήσεται αὐτῶν ἡ ὁσμὴ. Σ. ἀναβήσεται ἡ δυσωδία . . .⁶

³⁷ Procop. Curter. edidit: ὅρα, μαρίσθητι, errore manifesto. ³⁸ Cod. 88 affert: 'Α. ὁραματιστήριον τῶν συνταγῶν ἡμῶν. Σ. τῶν ἐορτῶν. Θ. ἐορταστήριον. Verum videtur τῶν συνταγῶν, coll. Hex. ad Psal. lxxiii. 4, 8. lxxiv. 3; de ceteris quid statuendum sit non liquet. ³⁹ Cod. 88, ubi mendose scriptum, κατοικησαι ευθυνας. Ad κατοίκησεις cf. Hex. ad Jerem. x. 25. l. 19. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Procop. Ad Aquilam pro αὐτὸ Montef. tacite edidit αὐτόν. ⁴² Cod. 88.

⁴³ Curter. affert: 'Α. ✠ Οἱ Γ'. οὕτως. Syro-hex. in marg. ✠ **וְהָיָה**. ⁴⁴ Cod. 88 mendose affert: 'Α. Σ. Θ. συσσησιμον. Cf. ad Cap. xi. 10. ⁴⁵ Cod. 88, qui μερίσθη

habet. ⁴⁶ Procop. ⁴⁷ Cod. 88, ubi διάρπασμα scriptum.

⁴⁸ Syro-hex. in marg. ✠ **וְהָיָה**. Sic Comp., Codd. III, XII (in textu), 24, 49, alii. ⁴⁹ Cod. 88.

⁵⁰ Syro-hex.

CAP. XXXIV. ¹ Cod. 88, qui Symmacho λαὸς tribuit.

² Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Post ἀρχοντες Syro-hex. in marg. affert: 'Α. προσέρχεται (**וְהָיָה**), vitiose pro προσέχετε. ³ Syro-hex. in marg. **וְהָיָה**.

⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. ⁶ Nobil. Euseb. affert: Σ. καὶ ἀναβ. ἢ δ. In textu τῶν Ὁ δυσωδία pro ὁσμῇ habet Cod. 24.

3. וְנִמְסוּ. *Et liquescent.* Ο'. καὶ βραχῆσεται. 'Α. Θ. (καὶ) τακῆσεται. Σ. (καὶ) ἀπαλυνθήσεται.⁷

4. וְנִמְקוּ כָּל-עֲבָרַי הַשָּׁמַיִם. *Et contabescet omnis exercitus caelorum.* Ο'. Vacabat. ✠ Οὐ Ι'. καὶ τακῆσονται πᾶσαι αὐτῶν δυνάμεις τῶν οὐρανῶν.⁸ 'Α. Σ. Θ. . . αὐτῶν στρατιῶν τοῦ οὐρανοῦ.⁹

וְכָל-עֲבָרַי יָבוֹל כִּנְבֵּל עֲלֵה מִנְּקָן וְכִנְבֵּל מִתְאַחֵה. *Et omnis exercitus eorum decidet, ut decidit folium de vite, et ut (folium) decidens de ficu.* Ο'. καὶ πάντα τὰ ἄσπρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου, καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς. 'Α. καὶ πᾶσα στρατιὰ αὐτῶν ἀπορρεῖ, ὡς ἀπορρεῖ φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς. Σ. καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ πεσεῖται, ὡς πίπτει φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς.¹⁰

5. וְ. Ο'. Vacat. ✠ Οὐ Ι'. ὅτι.¹¹

6. מִדָּם כְּרִים וְעֵתְרוֹת. *De sanguine agnorum et hircorum.* Ο'. ✠ ἀπὸ αἵματος τράγων καὶ ἀμνῶν.¹² ✠ Σ. ἀπὸ αἵματος ἀρνῶν καὶ τράγων.¹³

וְכָל-רֵמֶשׂ אֲרִיִּים. *Renum arietum.* Ο'. τράγων καὶ κριῶν. 'Α. Σ. Θ. νεφρῶν κριῶν.¹⁴

7. בִּזְמִים. *Bubali.* Ο'. οἱ ἄδριοι. 'Α. ῥιμίμ. Σ. μονοκέρωτες.¹⁵

7. וְיָרִים עִם-אַבְיָרִים. *Et juvenet cum tauris.* Ο'. καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι. 'Α. καὶ δαμάλεις μετὰ δυναστῶν. Σ. καὶ μύσχοι μετὰ κραταιῶν. Θ. καὶ ταῦροι μετὰ ἰσχυρῶν.¹⁶

וְיָרִים. *Pulvis eorum.* Ο'. Vacat. ✠ Θ. τὸ χῶμα αὐτῶν.¹⁷

וְיָרִים. *Impinguabitur.* Ο'. ἐμπλησθήσεται. 'Α. πιανθήσεται. Θ. λιπανθήσεται.¹⁸

8. לְרִיב. *Ad causam agendam.* Ο'. κρίσεως. 'Α. τῆς δικασίας. "Ἄλλος" τῆς ἐκδικήσεως.¹⁹

9. וְיָרִים. *Torrentes ejus.* Ο'. αὐτῶν φάραγγες αὐτῆς. 'Α. χεῖμαρροι.²⁰

10. מְדוֹר לְדוֹר תִּהְיֶה. *A generatione in generationem vasta erit.* Ο'. εἰς γενεὰς αὐτῆς ἐρημωθήσεται. Οὐ Ι'. (ἀπὸ γενεὰς) εἰς γενεὰν ἐρημωθήσεται.²¹

וְיָרִים. *In perpetuitatem perpetuitatum.* Ο'. καὶ εἰς χρόνον πολύν. 'Α. εἰς νίκος νικέων. (Θ.) εἰς ἔσχατα ἐσχάτων.²²

וְיָרִים. *Non est qui transeat per eam.* Ο'. Vacat. ✠ Θ. οὐκ ἔστιν ὁ παραπορευόμενος ἐν αὐτῇ.²³

11. וְיָרִים. *Et possidebunt eam.* Ο'. Vacat. Ἄψα exempl. καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ.²⁴ 'Α. Σ. Θ. καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν.²⁵

⁷ Cod. 88. ⁸ Curter. Haec, quae hodie in LXX leguntur, desunt in Comp., Codd. III, XII, 24, 26, aliis. Syro-hex. in marg. affert: *וְיָרִים עִם-אַבְיָרִים*. Euseb.: *μη κείμενον δὲ ἐν τῇ τῶν Ο' ἐρμηνείᾳ τὸ τακῆσονται κ.τ.ε., μετὰ ἀστερίσκων ἐκ τῆς τῶν Λοιπῶν ἐρμηνείας προσετέθη.* ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Euseb., et ex eo Nobil. Cod. 88 affert: 'Α. πᾶσα ἡ (sic) στρατιὰ αὐτῶν. Σ. Θ. πᾶσα ἡ δύναμις. ¹¹ Curter. Syro-hex. in marg. *וְיָרִים*. Particula est in Comp., Cod. 23. ¹² Sic Syro-hex. in textu. Clausula deest in Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis, qui post *ἐπαύνησεν* ἀπὸ στέατος tantummodo ἀρνῶν inferunt. Euseb.: *τῶν μὲν ἀμνῶν, ἡ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνεύεται, ἀρνῶν, σημαίνοντων κ.τ.ε.* ¹³ Curter. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem, qui δαμάλεις, μύσχος et ταῦρος habet. Cf. Hex. ad Psal. xxi. 13. ¹⁷ Syro-hex. in marg. *וְיָרִים*. Inter καὶ et ἀπὸ τοῦ στέατος Cod. 22, 36, aliis, inferunt ὁ χοῦς, Cod. 23 τὸ

χῶμα, Codd. 109, 302, 305 τὸ χῶμα αὐτῶν. Duplicem, vel potius triplicem lectionem venditat Cod. 88: *וְיָרִים* ὁ χοῦς, καὶ τὸ χῶμα αὐτῶν λιπανθήσεται, καὶ ἀπὸ τοῦ στ. αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Cod. 88 affert: 'Α. τῆς δικασίας. τῆς ἐκδικήσεως. ²⁰ Cod. 88. ²¹ Curter. affert: Οὐ Ι'. εἰς γ. ἐρημωθήσεται. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀπὸ γ. εἰς γ. ἐρημωθήσεται. ²² "Α. Θ. εἰς νίκος ν. καὶ εἰς ἔσχατα εἰ. Sic MS. Jes., quod omisum fuerat a Curterio. Suspicio autem illud, εἰς ν. ν., esse Aquilae, et εἰς εἰ. εἰ. Theodotionis."—*Montef.* Verba, καὶ εἰς χρόνον πολύν (μακρὸν Cod. 88), non leguntur in Codd. III, XII (in textu), 24, 26, 106. ²³ Curter. Syro-hex. in marg. *וְיָרִים*. Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐκ ἔστιν (s. ἔσται) ὁ παραπ. (s. πορευόμενος) δι' αὐτῆς. ²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III (qui κατοικήσουσιν habet), XII, 23, 24, 26, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ κατοικήσει ἐν αὐτῇ. ²⁵ Cod. 88.

11. קַלָּת. *Pelecanus*. Ο'. ὄρνεα. 'Α. Σ. Θ. πελε-
κάνοι.²⁶

יִשְׁכְּנִיבָהּ. *Habitabunt in ea*. Ο'. κατοική-
σουσιν ἐν αὐτῇ.²⁷ Θ. καὶ κατοικήσουσιν ἐν
αὐτῇ.²⁸

וְנִשְׂתָּה. *Et extendet*. Ο'. καὶ ἐπιβληθήσεται.
Σ. Θ. (καὶ) ἐκταθήσεται.²⁹

קִרְתָּהּ וְאַבְנֵי-בָהָהּ. *Lineam vastitatis et pon-
dera (perpendicularum) vacuitatis*. Ο'. σπαρτίον
γεωμετρίας ἐρήμων. 'Α. μέτρον κενού καὶ λίθοι
οὐδενός. Σ. μέτρον ἀφανισμού καὶ λίθοι συγχύ-
σεως. Θ. μέτρον κενώσεως καὶ λίθοι οὐδενώ-
σεως.³⁰

12. חֲרִיץ. *Nobiles ejus*. Ο'. οἱ ἄρχοντες αὐτῆς.
'Α. Σ. Θ. οἱ ἐλεύθεροι. ³¹

יִקְרְאוּ. *Vocabunt*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καλέ-
σουσι.³²

וְכָל-שָׂרֵיהֶּ. *Et omnes principes ejus*. Ο'. καὶ
✕ Οἱ Γ'. πάντες.³³ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς.

אֲפֹס. *Non amplius*. Ο'. εἰς ἀπώλειαν. 'Α.
εἰς πέρας. Θ. ὀλίγοι.³⁴

13. סִרְיִים קְמוֹשׁ וְחֹחַ. *Spinae, urtica et spina*.
Ο'. ἀκάνθινα ξύλα, ✕ καὶ κνίδαι, καὶ ἄκα-
νοι.³⁵ 'Α. Σ. Θ. ἄκανθαι, καὶ κνίδες, καὶ
ἄκανες.³⁶

בְּמִבְצָרֶיהָ. *In munitionibus ejus*. Ο'. καὶ εἰς τὰ

ὀχυρώματα αὐτῆς. 'Α. ἐν διάρμασιν (αὐτῆς).³⁷

13. תַּיִם. *Canum ferorum*. Ο'. σειρήνων. Σ.
δρακόντων.³⁸

לְבָנוֹת יַעֲנָה. *Struthionibus*. Ο'. στρουθῶν.
'Α. Σ. στρουθοκαμήλοις.³⁹

14. צִיִּים אֶת-אֵיִים וְשָׂעִיר עַל-יָרֵעֵהוּ יִקְרָא. *Zijim
(occurrent) canibus aureis, et daemon silvestris
ad socium suum clamabit*. Ο'. δαιμόνια ὀνο-
κενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς τὸν ἑτε-
ρον. 'Α. Σ. Θ. σιεῖμ τοῖς ἰεῖμ, καὶ τριχῶν
πρὸς ἑταῖρον αὐτοῦ (Θ. καὶ ὀρθοτριχῶν ἐπὶ τὸν
πλησίον αὐτοῦ)⁴⁰ καλέσει.⁴¹

אֶת-שָׂם הַרְגֵּיעָה לִילִית וּמִצָּאָהּ לָהּ מָנוֹחַ.

*Quin ibi quietemaget lamia, et inveniet sibi
requiem*. Ο'. ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι,
εὐρόντες αὐτοῖς ἀνάπασιν. 'Α. ἐκεῖ ἀνέψυξεν
λιλιθ, καὶ εὗρεν ἑαυτῇ ἀνάπασιν.⁴² Σ. ἐκεῖ
ἠρέμησεν λαμία. . .⁴³

15, 16. אֶת-שָׂם נִקְבְּצוּ דְּיוֹת אִשָּׁה רַעוּתָהּ; דִּשּׁוּ. *Quin ibi congregabuntur vultures, una-
quaeque cum socia sua. Quaerite in libro Iovae,
et legite; ne una ex illis desiderabitur*. Ο'.
ἐκεῖ συνήντησαν ἑλαφοί, καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα
ἀλλήλων. (alia exempl. add. ὅς ἐκ βιβλίου
κυρίου ἀνακαλέσουσιν, καὶ εἰς αὐτῶν οὐ δια-
φωνήσεται⁴⁴) ἀριθμῶ παρήλθον, καὶ μία αὐτῶν

²⁶ Cod. 88 in continuatione.

²⁷ Haec desunt in

Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 49, aliis. ²⁸ Curter.

Syro-hex. ²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem,

qui ad Aquilam canon habet. Cf. Hex. ad Gen. i. 2.

³¹ Idem. ³² Curter. Syro-hex. in marg. ³³ Idem.

³⁴ Idem. ³⁵ Post ὅ γὰρ βασιλεῖς αὐτῆς (sic) Curter. in

textu edidit: καὶ (✕ πάντες in marg.) οἱ ἄρχοντες (καὶ add.

Parsons.) μεγιστᾶνες αὐτῆς. Syro-hex. in textu, καὶ οἱ μεγ.

(αὐτῆς) αὐτῆς; in marg. autem: ✕ Οἱ Γ'. καὶ πάντες.

³⁶ Cod. 88. ³⁷ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 62, 147.

In aliis ejusdem recensiois libris est κνίδες pro κνίδαι, et

ἄκανοι (s. ἄγχανοι) pro ἄκανες. ³⁸ Cod. 88, ubi pro

ἄκανες vitiose scriptum ἄκανες. Cf. Hex. ad Job. xxxi. 40.

³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem affert: 'Α. Σ. στρουθο-

καμήλοι (sic). Cf. ad Cap. xiii. 21. xliii. 20. ⁴² Curter.

Cf. ad Cap. xii. 21. ⁴³ Cod. 88 mendose affert: 'Α. Σ.

Θ. σὺμ τοῖς σιέμ (sic; sed cf. ad Cap. xiii. 22), καὶ τοῖς

χίων (sic) πρὸς ἕτερον αὐτοῦ κάλεσει. Correximus eum ex
loco parallelo, tum ex Curterio, qui affert: 'Α. Σ. καὶ τρι-
χῶν. 'Α. πρὸς ἕτερον (ἑταῖρον) αὐτοῦ. Hieron.: "Et occur-
rent sibi in ea, juxta LXX diversa daemonum phantasmata,
sive, ut omnes alii juxta Hebraicum transtulerunt, siim et
iim, onocentauri, et pilosi, et lamia, quae gentiliū fabulae
et poetarum figmenta describunt." ⁴² Curter., qui

ἑαυτὴν habet. Syro-hex. ⁴³ Curter., qui ἠρέμησαν scribit.

⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Curter., qui ἠρέμησαν scribit.

Syro-hex. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem.

Syro-hex. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem.

Syro-hex. ⁵² Idem. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem.

Syro-hex. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Idem.

Syro-hex. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem.

Syro-hex. ⁶¹ Idem. ⁶² Idem. ⁶³ Idem.

Syro-hex. ⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem.

Syro-hex. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem.

Syro-hex. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem.

Syro-hex. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem.

Syro-hex. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem.

Syro-hex. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem.

Syro-hex. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem.

Syro-hex. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem.

οὐκ ἀπόλετο. 'Α. ἐκεῖ ἰκτίνες ἡθροίσθησαν, γυνὴ ἑταίραν αὐτῆς ἐκζητήσατε ἀπὸ βιβλίου κυρίου, καὶ ἀνάγνωτε μία ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἐνεποδίσθη. Σ. ἐκεῖ ἰκτίνες ἡθροίσθησαν, ἐκάστη τὴν ἑταίραν αὐτῆς ἐπεζήτησαν ἐκ βιβλίου κυρίου, καὶ καλέσουσι μία αὐτῶν οὐκ ἔλαθεν. Θ. ἐκεῖ ἰκτίνες ἡθροίσθησαν, ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἐζητήσατε (fort. ἐκζητήσατε) ἀπὸ βιβλίου κυρίου, καὶ ἀνάγνωτε μία αὐτῶν οὐκ ἔλαθεν.⁴⁵

17. **לְהֵם בָּקֵן**. *Iis lineæ*. Ο'. βόσκεισθαι. 'Α. Σ. Θ. αὐταῖς ἐν μέτρῳ.⁴⁶

יִשְׁכְּנוּ. *Habitabunt*. Ο'. ἀναπαύσονται. 'Α. Σ. Θ. κατασκηνώσουσιν.⁴⁷

CAP. XXXV.

1. **עֲרֵבָה**. *Desertum*. Ο'. ἔρημος. Σ. ἄβατος.¹

רֹזָה. *Rosa*. Ο'. κρίνον. 'Α. καλύκωσις.²

2. **פִּלּוּל תְּפִלָּה**. *Pullulando pullulabit*. Ο'. καὶ ἐξανθήσει, ✕ καὶ ὑλοχαρήσει.³

אֶת גִּילַת יְרֵנָה. *Etiam cum exultatione et jubilo*. Ο'. τὰ ἔρημα τοῦ 'Ιορδάνου. Σ. καί γε ἀγαλλωμένῃ καὶ αἰνούσῃ.⁴

הַדֶּר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרֹן הֵפִיחַ יָרֵאוּ כְּבוֹד־יְהוָה. *Decor Carmeli et Saronis; ipsi videbunt gloriam Jonæ*. Ο'. καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Καρμήλου, καὶ ὁ λαὸς μου ὀψεται τὴν δόξαν κυρίου. 'Α. διαπρέπεια τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ Σαρῶν αὐ-

τοῖ ὀψονται δόξαν κυρίου. Σ. εὐπρέπεια τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ πεδίου· αὐτοὶ ὀψονται τὴν δόξαν κυρίου. Θ. ὠραιότης τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ Σαρῶν· αὐτοὶ (s. οὗτοι) ὀψονται τὴν δόξαν Κυρίου.⁵

3. **רִמְצוּ**. *Roborate*. Ο'. Vacat. 'Α. καρτερώσατε. Σ. κρατύνετε. Θ. κραταιώητε.⁶

4. **אָמְרוּ לַחֲמִירֵי-לֵב**. *Dicite timidis corde*. Ο'. παρακαλέσατε, οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ. 'Α. εἶπατε τοῖς ταπεινοῖς τῇ καρδίᾳ. Σ. εἶπατε τοῖς ἀνόητοις. Θ. εἶπατε τοῖς ταχυκαρδίοις.⁷

יָבוֹא גִקְרָם יְבוֹא. *Ultio veniet*. Ο'. κρίσιν ἀνταποδίδωσι. Θ. ἐκδίκησιν.⁸

5. **תִּפְתָּחוּ**. *Aperientur*. Ο'. ἀκούσονται. 'Α. Σ. Θ. ἀνοιχθήσονται.⁹

6. **וְיִתְרֵן**. *Et jubilabit*. Ο'. τρανὴ δὲ ἔσται. 'Α. (καὶ) αἰνέσει.¹⁰

בְּעֲרֵבָה. *In deserto*. Ο'. ἐν γῇ διψώσῃ. 'Α. (ἐν) ὁμαλῇ. Σ. (ἐν) ἀβάτῳ.¹¹

7. **לְאִגָּם**. *In lacum*. Ο'. εἰς ἔλη. 'Α. εἰς λίμνην.¹²

תַּנִּים. *Canum ferorum*. Ο'. ὀρνέων. 'Α. Σ. σειρήνων.¹³

חֲצִיר לָקָה. *Gramen cum canna*. Ο'. ἐπαύλεις καλάμουν. Οἱ Ι'. κάλαμον.¹⁴

8. **וְאִילִים לֹא יִתְעוּ**. *Et stulti non errabunt*. Ο'. οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύονται ἐπ' αὐτῆς, καὶ

⁴⁵ Cod. 88, a Parsonsio sine interpunctione descriptus. Idem ad Aq. *εταῖραν* pro *ἑταίραν*, et ad Theod. *αυτης αυτων* (sic) pro *αὐτῶν* affert. Ad *ἐνεποδίσθη* (רָחַקָה?) Sic *ἐμποδοστάτης* pro *עוֹבֵר* i Paral. ii. 7 in LXX) cf. ad Cap. xl. 26.

⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem.

CAP. XXXV. ¹ Cod. 88. Cf. ad v. 6. Montef. e Lexicis affert: 'Α. ὁμαλῇ. Σ. πεδινῇ (al. πεδιάς). ² Cod. 88 mendose affert: 'Α. καὶ λυκωσις. Cf. ad Cant. Cant. ii. 1. Hieron.: "Quae nunc florebit in *lilium*, sive, ut significantius expressit Aquila, καλύκωσις, quam nos tumentem rosam, et necdum foliis dilatatis possumus dicere." ³ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. 88: ✕ καὶ ὑποχαρήσει (sic). Ad καὶ ἐξανθήσει Nobil. affert: "Severus, καὶ ὑλοχαρήσει;" quam notulam Montef. ad καὶ ἀνθίστω (v. 1) male traxit.

⁴ Cod. 88. ⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 301. Sym-

machi lectionem integram, et Theodotionis partem priorem affert Nobil. Curter. notam habet: Κάμηλος καὶ Σαρῶν τόπος (corrigere ex Euseb. l. c. τόποι) τῶν ἀλλοφύλων. ὠραιότης τοῦ K. καὶ τοῦ Σ. οὗτοι (sic) ὀψονται τὴν δ. τοῦ (sic) κ. Hieron.: "Loca uberrima atque campestria, quae appellantur *Saron*, pro quibus Sym. interpretatus est *campos*."

⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Cod. 88. Minus probabiliter Cod. 86:

'Α. εἶπατε τοῖς ἀνόητοις τῇ καρδίᾳ. Σ. Θ. εἶπατε τοῖς ταχυκαρδίας (sic). Cf. ad Cap. xxxii. 4. ⁸ Cod. 88. ⁹ Idem.

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, qui ad Aq. *ομαλῇ* habet. Cf. ad Cap.

xli. 19. li. 3. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter., qui

in textu legit, ἐπαύλεις καλάμουν ποιμνίου. Syro-hex. in textu ἐπαύλεις ποιμνίων, in marg. καλάμουν habet. Hieron. τοῖς Ο' tribuit: *et caulae gregum*.

οὐ μὴ πλανηθῶσι. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἄφρονες οὐ
πλανηθήσονται.¹⁵

9. חַיִּיתֵי פִּרְיָא. *Et ferocissima bestiarum.* Ο'.
οὐδὲ τῶν πονηρῶν θηρίων. 'Α. καὶ ἄφετος
ζώων. Σ. κακὸν θηρίον. Θ. καὶ λοιμὸς θη-
ρίων.¹⁶

יְגָאִילִים. *Redempti.* Ο'. λελυτρωμένοι. 'Α. Σ.
ἡγχιστευμένοι. Θ. ἐρρυσμένοι.¹⁷

10. יִשְׁבוּן. *Revertentur.* Ο'. καὶ ἀποστραφήσονται.
'Α. Σ. Θ. ἐπανακάμψουσιν.¹⁸

שִׁמְחָה. *Laetitia.* Ο'. εὐφροσύνη. Aliud ex-
empl. σωτηρία.¹⁹

Cap. XXXV. 10. *ο* ἐπὶ γὰρ — καταλήψεται
αὐτούς.²⁰

CAP. XXXVI.

2. כְּבֹד מְבֹרָךְ. *Cum copia magna.* Ο'. μετὰ δυνά-
μεως πολλῆς. 'Α. ἐν εὐπορίᾳ βαρεῖα.¹

הַבִּרְכָּה הָעֲלִיּוֹנָה בְּמַסְלַת שְׂדֵה כּוֹסֵם. *Pisci-
nae superioris in via publica agri fullonis.* Ο'.
τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ
τοῦ κναφέως. 'Α. Σ. . . ὑψηλῆς ἐν ἀνεσκολο-
πισμένῃ χώρας γναφέως.²

3. הַמְּנַיִר. *Historiographus.* Ο'. ὁ ὑπομνηματο-
γράφος. 'Αλλος· ὁ ἀναμνησκων.³

4. אָמְרוּ אֶל-הוֹקֵהוּ. *Dicite, quaeso, Heze-*

chiae. Ο'. εἴπατε 'Εζεκία. 'Α. Σ. Θ. (εἴπατε)
δὴ πρὸς ('Εζεκίαν).⁴

5. אֲנִי-בְרִיחַ לִפְנֵי הַיָּדָיו וְגִבּוֹרָה עֵצָה שְׂפָתַי. *Tan-
tummodo sermo labiorum (stolidus) est: Con-
siliium et robur ad bellum (est mihi).* Ο'. μὴ
ἐν βουλῇ καὶ λόγοις χειλέων παράταξις γίνε-
ται; 'Α. Σ. Θ. πλὴν (s. πλὴν γε) λόγος χει-
λέων (βουλῇ) καὶ δύναμις εἰς πόλεμον.⁵

6. אִישׁ יִפְסֹךְ אִישׁ עָלָיו. *Cui si innixus fuerit
homo.* Ο'. ὡς ἂν ἐπιστηρισθῇ ✕ ἀνὴρ 4 ἐπ'
αὐτήν.⁶

וְגִבּוֹרָה. *Et perforabit eam.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
καὶ τρήσει αὐτήν.⁷

לְכָל-הַבֹּטְחִים. *Omnibus qui confidunt.* Ο'. καὶ
πάντες οἱ πεποιθότες. 'Α. Σ. Θ. πᾶσι τοῖς
πεποιθόσιν.⁸

7. אֵלֵי. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. πρὸς μέ 4.⁹
הֲלוֹא הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר הַזִּקְקָהוּ אֶת-בְּמִתּוֹ
וְאֶת-מִזְבְּחֵי וַיֹּאמֶר לְיִהוּדָה וְלִירוּשָׁלַם
לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּ. *Nonne ipse est
cujus abstulit Hezechias sacella et altaria, et
dixit Judae et Jerusalem: Ante altare hoc
adorabitis?* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. ✕ οὐκ
αὐτός ἐστιν οὐ ἀφείλεν 'Εζεκίας τὰ ὑψηλὰ
αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν τῷ
'Ιούδα καὶ τῇ 'Ιερουσαλὴμ· ἔμπροσθεν (s. κατὰ
πρόσωπον) τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνή-
σατε;¹⁰

¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Cod. 88, qui affert: Σ. κακὸν θη-
ρίον. καὶ λοιμὸς θηρίων (sic). Pro יִרְיָ לויμὸς adhibet Theod.
Ezech. vii. 22, testibus Codd. 86, 88. ¹⁷ Cod. 88, qui
ἐρρυσμένοι scribit. Cf. ad Cap. li. 10. ¹⁸ Cod. 88.

¹⁹ Sic Cod. Jes. in textu, teste Curterio, et εὐφροσύνη in
marg. Minus probabiliter Parsons. ad εὐφροσύνη αἰώνιος
notat: "σωτηρία αἰώνιος (marg. ut in Ed.) XII." ²⁰ Syro-
hex. Collatis Hebraeis, locus sic fortasse pingendus: *ο* ἐπὶ
γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἀνεοῖς καὶ 4 ἀγαλλίαμα κ. τ. ἐ.

CAP. XXXVI. ¹ Cod. 88. ² Idem, qui ἀνεσκολο-
πισμένης habet. ³ Sic sine nom. Curter. Syro-hex. in
marg. 4. ⁴ Sic LXX in loco parallelo 4 Reg. xviii. 18, necnon Aq. ad 2 Reg. viii. 16. ⁵ Syro-hex. 4.
4. ⁶ Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. ⁷ Cod. 88 vitiose affert: 'Α. Σ. Θ. πλὴν γέλω

χειλεων καὶ δ. εἰς π. In loco 4 Reg. xviii. 20 LXX verte-
runt: πλὴν λόγος χειλέων β. καὶ δ. εἰς π. ⁸ Sic sine aster.
Ed. Rom. Cod. XII, teste Parsonsio: *ὡς ἂν ἐπ' αὐτήν ἐπι-
στηρισθῇ*, cum ✕ ἀνὴρ in marg. Syro-hex. in textu: *ὡς*
ἂν (4) (4) (4) ἐπ. ἐπ' αὐτήν; in marg. autem char.
med. post *ὡς*, infertur: 4. ⁹ Curter. Syro-hex. in
Codd. III, XII, 24, 26, alii. ¹⁰ Curter. Syro-hex. in
marg. char. med. 4. Haec, καὶ τρήσει (alia
exempl. τρηπήσει) αὐτήν, desunt in Codd. III, XII, 24, 26,
alii. ¹¹ Cod. 88. ¹² Curter., et sine aster. Syro-hex.
Sic in textu Ald., Codd. 22, 36, alii. ¹³ Cod. 88. Sic
sub simplici aster. Syro-hex. in marg. char. med., cum
κατὰ πρόσωπον (4) pro ἔμπροσθεν, et προσκυνή-
σετε pro προσκυνήσατε. Eandem lectionem in textum in-
ferunt Codd. XII (teste Curterio), 23, 41, alii, qui omnes

8. הַתְּעַרְבָּ. Sponsione contende, quaeso. O'.
μῆχθητε. A. Σ. Θ. δὴ.¹¹

9. וַיֹּאמֶר תִּשָּׁב אֶת פִּי פַחַת אַחֵר עַבְדִּי אֲדָנִי.
הַקִּטְנִים. Et quomodo repelles praefectum
provinciae vel unum e servis domini mei mini-
mis? O'. καὶ πῶς δύνασθε ἀποστρέψαι εἰς
πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν. ἐνδς τῶν δούλων
τοῦ κυρίου μου τῶν μικρῶν.¹² Σ. καὶ ὑπο-
στήσῃ τὸ πρόσωπον ἀρχontos ἐνδς τῶν δούλων
τοῦ κυρίου μου τῶν μικρῶν.¹³

10. לְהַשְׁחִיתָהּ. Ad vastandum eam. O'. πολε-
μῆσαι αὐτήν. A. Σ. Θ. διαφθεῖραι (αὐτήν).¹⁴
יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֶה אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
וְהַשְׁחִיתָהּ. Jova dixit ad me: Ascende in ter-
ram hanc, et vasta eam. O'. Vacabat. A. Oī
I'. κύριος εἶπε πρὸς μέν ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν
ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.¹⁵

11. וַיֹּאמֶר... אֶל-רַב־שָׂקָה. O'. καὶ εἶπε — πρὸς
αὐτόν. Oī I'. A. Oī I'. πρὸς Παβσάκην.¹⁶
לִי-דַבֵּר. Loquere, quaeso. O'. λάλησον. A.
Σ. Θ. δὴ.¹⁷

הָעָם אֲשֶׁר עַל-הַחוֹמָה. Populi qui est super
murum. O'. τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῇ τείχει.
Alia exempl. — τῶν ἀνθρώπων. τῶν ἐστηκό-
των ἐπὶ τῇ τείχει.¹⁸

12. וְלֹא-כָל אֶת-חֲרָאֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת-שִׁינֵיהֶם. Ut
comedant stercora sua, et bibant urinam suam.

O'. ἵνα φάγωσι. A. Σ. Θ. τὴν.¹⁹ κόπρον,
καὶ πῶσιν οὖρον. A. Σ. Θ. αὐτῶν.²⁰ A.
Σ. τοῦ φαγεῖν τὰ ἀφροδεύματα αὐτῶν (Marg.
בְּצוֹתָם), καὶ πῖνιν τὸ ὕδωρ τῶν ποδῶν αὐτῶν
(Marg. מִימֵי רַגְלֵיהֶם).²¹

13. שְׁמָעוּ. Audite. O'. ἀκούσατε. A. δὴ.²²

17. כְּאַרְצֵכֶם. Similem terrae vestrae. O'. ὡς ἡ
γῆ ὑμῶν. Σ. κατὰ τὴν γῆν (ὑμῶν).²³

אַרְץ לֶחֶם. Terram panum. O'. καὶ ἀρτων.
Σ. γῆν (ἀρτων).²⁴

18. יְסִית. Seducat. O'. ἀπατάτω. A. Σ. ἀνα-
σεΐσει.²⁵

21. כִּי-מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הִיא. Quia mandatum regis
erat. O'. διὰ τὸ προστάζει τὸν βασιλέα. A.
Σ. Θ. ἐντολὴ γὰρ τοῦ βασιλέως ἦν.²⁶

לֹא תַעֲנֶהוּ. Ne respondeatis ei. O'. μηδένα
ἀποκριθῆναι (alia exempl. add. αὐτῷ).²⁷

22. קְרוּעֵי בְגָדִים. Scissis vestibus. O'. ἐσχισμένοι
τοὺς χιτῶνας. A. Σ. Θ. διερρηχότες τὰ ἱμά-
τια.²⁸

Cap. XXXVI. 22. — τῆς δυνάμεως.²⁹

CAP. XXXVII.

2. אֶת-אֱלִיקָם. O'. A. Oī I'. τὸν Ἐλῖακίμ.¹

וְאֲשֶׁר-עַל-הַבֵּית. Qui erat super domum. O'.
τὸν οἰκονόμον. A. Θ. τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου.²

κατὰ πρόσωπον tuentur. Alia lectio est Codd. 22 (sub X),
36, aliorum: καὶ μὴν οὗτός ἐστιν δς (s. οὗ) περιέλειν. Έξ.—
τῇ ἱερ., κατὰ πρόσωπον τοῦ θ. τ. προσκυνεῖτε (προσκυνήσετε
Cod. 22).¹¹ Curter. Syro-hex. in marg. ۞ ܡܠܝܢ.
¹² Cod. 88 (qui κυρίου sine artic. habet), et sine aster.
Codd. 22, 36, alii. ¹³ Procop., qui ὑποστήσει habet.
Cod. 88 in textu: καὶ πῶς υποστῇ (sic) εἰς πρόσωπον τῶν
τοπαρχῶν ἐνδς κ. τ. ε. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Curter., quem
negligenter excriscens Montef. πρὸς τὴν γῆν edidit. Syro-
hex. in marg.: A. Σ. Θ. κύριος εἶπε — αὐτήν. Clausula deest
in Codd. III, XII, 26, 86, 88, 106. ¹⁶ Syro-hex. ܡܠܝܢ ܕܥܡܐ.
A. Σ. Θ. δὴ. Sie sine aster. Comp., Ald., et codd.,
qui inter πρὸς Παβσ., πρὸς Παψ., et πρὸς τὸν Παψ. fluctuant.
In textu obelus est in Syro-hex. ¹⁷ Curter. Syro-hex.
in marg. char. med. ܡܠܝܢ. Lectio λάλησον δὴ est in

Comp., Ald., Codd. 24, 87, aliis. ¹⁸ Sic Syro-hex., et
sine obelo Comp., Ald., Codd. XII, 22 (ubi ἵστηκ. sine
artic.), 23, 36, alii. Pro τῶν ἵστηκ., τῶν καθημένων est in
Codd. III, 24, 26, aliis. ¹⁹ Curter. ²⁰ Idem.
Syro-hex. in marg.: Σ. Θ. (Cod. C. X. A. Σ. Θ.) αὐτῶν.
²¹ Codd. 86, 88, quorum prior mendose habet ἀφροδεύματα.
²² Sic Cod. XII in marg., invito Hebraeo. Syro-hex. in
marg.: Oī I'. δὴ. ²³ Cod. 88. ²⁴ Syro-hex. in marg.
ܡܠܝܢ ܕܥܡܐ. Post οὖρον Cod. XII in marg. infert γῆν.
²⁵ Cod. 88. Cf. Hex. ad Job. ii. 3. ²⁶ Cod. 88.
²⁷ Sic Codd. VIII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁸ Cod. 88.
Sic LXX in loco parallelo, 4 Reg. xviii. 37. ²⁹ Syro-
hex.

CAP. XXXVII. ¹ Curter. Sic Comp., Codd. 86, 87,
alii. ² Cod. 88.

2. זְקֵנֵי. Seniores. Ο'. πρεσβυτέρους. 'A. γέρον-
tas.³
4. אִוְלִי יִשְׁמַע. Fortasse audiet. Ο'. εισακούσαι.
Alia exempl. εἴπως εισακούσεται.⁴
- יְהוָה. Ο'. Vacat. 'A. Σ. Θ. ὁ κύριος αὐτοῦ.⁵
- וְהוֹכִיחַ בְּדִבְרָיִם. Et puniet eum propter verba.
Ο'. καὶ ὀνειδίζειν λόγους. Σ. . διὰ τῶν λόγων.
Θ. . ἐν λόγοις.⁶
- הַנִּשְׁאַרִית הַנִּמְצְאָה. Pro parte residua quae
superest. Ο'. περὶ τῶν καταλειμμένων τού-
των. Σ. Θ. περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρεθέν-
τος.⁷
6. אֲשֶׁר גָּדְפוּ בְּעֵרִי מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֹהְבֵי. Quibus con-
viciali sunt pueri regis Assyriae me. Ο'. οὐδ
ὠνειδίσαν με οἱ πρέσβεις βασιλέως Ἀσσυρίων.
'A. Σ. Θ. οὐδ ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βα-
σιλέως Ἀσσυρίων (ἐμέ).⁸
7. נָתַן. Dabo. Ο'. ἐμβάλλω. 'A. Σ. Θ. δίδωμι.⁹
- רִמּוֹרֶם. Rumorem. Ο'. ἀγγελίαν. 'A. Σ. Θ.
ἀκοήν.¹⁰
- וְשָׁב. Et revertetur. Ο'. ἀποστραφήσεται. Σ.
(καὶ) ὑποστρέψει.¹¹
8. אֶת-מֶלֶךְ אַשּׁוּר. Ο'. τὸν βασιλέα ✕ 'A. Θ.
'Ασσυρίων.¹²
8. לְבָנָה. Ο'. Λοβνάν. Οἱ Γ'. Λαβανά.¹³
- כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ. Quod castra moverat de Lachis.
Ο'. ὅτι ✕ 'A. Σ. Θ. ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχείς καὶ 4
(ἐξῆλθε).¹⁴
9. וַיִּשְׁמַע. Et audivit. Ο'. Vacat. 'A. Σ. Θ. καὶ
ἤκουσε.¹⁵
- לְהִלָּחֵם. Ut pugnet. Ο'. πολιορκῆσαι. 'A. Σ.
Θ. πολεμήσαι.¹⁶
10. אַתָּה. Tu. Ο'. Vacat. ✕ σύ.¹⁷
11. הִנֵּה אַתָּה. Ecce! tu. Ο'. σύ. ✕ 'A. Σ.
Θ. ἰδοὺ σύ.¹⁸
- לְכָל-הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם. Omnibus terris ad
delendum eas. Ο'. πᾶσαν τὴν γῆν ὡς ἀπώ-
λεσαν. 'A. πᾶσαις ταῖς γαίαις τοῦ ἀναθεμα-
τίσαι αὐτάς.¹⁹
- וְאַתָּה תִּנְצֵל. Et tu eripiaris? Ο'. Vacabat.
✕ 'A. Σ. Θ. καὶ σὺ ῥυσθήσῃ.²⁰
12. וּבְנֵי-עֵדֶן אֲשֶׁר בְּתֵלֶשָׁר. Et filios Eden, qui
erant in Telassar. Ο'. αἱ εἰσιν ἐν χώρα Θεε-
μάθ. Σ. Θ. καὶ υἱοὺς Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασ-
σάρ.²¹
13. הֵנָּה וְיָנָה. Ena et Iva. Ο'. Ἀναγουγάνα.
'A. Ἀνὲ καὶ Γαυά. Σ. ἀνεστάτωσε καὶ ἑτα-
πείνωσε.²²

³ Cod. 88. ⁴ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii. Cf. 4 Reg. xix. 4 in LXX. Est alius interpretis, ut videtur, fortasse Aquilae. ⁵ Syro-hex. in marg. Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg. sub ✕), 22, 23, 36, alii. ⁶ Cod. 88. ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86, 88, quorum prior τοῦ βασιλέως habet. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² In LXX hodie legitur, τὸν β. Ἀσσυρίων πολιορκούντα; sed Codd. XII, 24, 49, 86, 106, 198, 306 πολιορκούντα τὸν β., omisso Ἀσσυρίων, habent. Syro-hex. in textu, τὸν β. πολιορκούντα; in marg. autem: 'A. Θ. Ἀσσυρίων. Curter. e Cod. Jes. affert: τὸν (marg. ✕ 'A. Θ. βασιλέα) Ἀσσυρίων πολιορκούντα, repugnante Parsonsio. ¹³ Curter. ¹⁴ Idem. Haec hodie leguntur in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 49, alii. Syro-hex. in textu, καὶ ἤκουσεν (v. 9) ὅτι ἐξῆλθε (יָצָא), non, ut Middeld., (יָצָא); in marg. autem: Οἱ Γ'. ✕ ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λ. ¹⁵ "Unus" apud Montef., qui ad וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח, Ο'. καὶ ἀκούσας — ἀπέστρεψε 4 (sic sub obelo Syro-hex.) καὶ ἀπέστειλεν, lectionem refert. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 36,

alii. ¹⁸ Curter. Syro-hex. ✕ יָנָה ✕ (Inter δ et ἐποίησαν Curter. in marg. infert: ✕ 'A. σὺν; unde Montef. post Drusium improbabiler edidit: 'A. Σ. Θ. ἡ συνεποίησαν. Pertinet fortasse ad וְיָנָה (v. 12). ¹⁹ Codd. 86, 88, quorum hic γαῖς (sic?) pro γαίαις, uterque autem αὐταῖς pro αὐτάς habet. ²⁰ Curter. Syro-hex. in marg. .ל. ה. .ל. ✕ .ל. .ל. .ל. .ל. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex. ²¹ Cod. 86. Ad Θεεμάθ (תֵּלֶשָׁר) Syro-hex. in marg. char. med. ✕ תֵּלֶשָׁר. ²² Montef. in Hex. ad 4 Reg. xviii. 34: "Euseb. De locis Hebraicis, ubi sic legitur: Ἀναθουσαῦ, ἐν Ἡσαῖα. 'A. ἀνεστάτωσαν καὶ ἑταπείνωσαν' καὶ ἐν Βασιλείαις. Ubi legendum: Ἀναγουγάνα [vel Ἀναγουγάνα, ut apud Jesaiam Cod. Vat., teste Maio] ἐν Ἡσαῖα. 'A. Ἀνὲ καὶ Γαυά. Σ. ἀνεστάτωσαν κ.τ.ε.; ut quadret ad versionem Hieronymi [Opp. T. III, p. 163], quae sic habet: 'Aneugava: et hujus Isaias meminit, quam Aq. transtulit, Ane et Gava . . . Sym. vero, sollicitavit et humiliavit."

14. וַיִּקְרָאָהוּ וַיַּעַל בֵּית יְהוָה. *Et legit eum, et ascendit in domum Jovae.* O'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου.²³

הוֹקֵרָהּ. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. Ἐκείας.²⁴

17. הִטָּה יְהוָה אָזְנוֹהָ. *Inclina, Jova, aurem tuam.* O'. Vacabat. ✕ Θ. κλίνον, κύριε, τὸ οὖς σου.²⁵

פָּקַח יְהוָה עֵינָהּ. *Aperi, Jova, oculos tuos.* O'. Vacabat. ✕ ἀνοιξον, κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς σου.²⁶

וּשְׁמַע אֶת כָּל־דְּבָרֶי. *Et audi omnia verba.* O'. ✕ καὶ ἀκουσον σύμπαντας.²⁷ τοὺς λόγους.

19. אֶת־אֱלֹהֵיהֶם. *Deos eorum.* O'. τὰ εἰδὼλα αὐτῶν. 'A. Σ. Θ. τοὺς θεοὺς αὐτῶν.²⁸

וַיִּאֲבֹדוּ. *Et perdiderunt eos.* O'. καὶ ἀπόσαντο (alia exempl. ἀπόλεσαν²⁹) αὐτούς.

22. לְעֵנָה. *Subsannavit.* O'. ἐμυκτήρισε. Σ. ἐχλεύασε.³⁰

אֶחָרָהּ רֹאשׁ הַנִּינִיָּה. *A tergo tuo caput motitavit.* O'. ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε. Σ. ὅπισθὲν σου κεφαλὴν ἐκίνησε.³¹

23. אֶת־מִי. *Quem.* O'. τίνα. Alia exempl. τὸν τίνα.³²

וַיִּגְדַּפֶּה. *Et conviciatus es.* O'. καὶ παρώξυνας. Oί λοιποί· καὶ ἐβλασφήμησας.³³

24. בְּיַד עֲבָדָי. *Per servos tuos.* O'. ὅτι δι' ἀγγέλων. 'A. Σ. Θ. . . δούλων σου.³⁴

24. קִוְיָת. *Proceritatem.* O'. τὸ ὕψος. 'A. τὸ ἀνάστημα. Σ. Θ. τὸ μέγεθος.³⁵

מִבְּחַר בְּרוֹשָׁיו. *Lectissimas abietes ejus.* O'. καὶ τὸ κάλλος τῆς κυπαρίσσου. 'A. τὰ ἐκλεκτὰ τῶν ἐλατῶν. Σ. τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρκεύθων. Θ. τὴν ἐκλογὴν τῶν βραθέων.³⁶

קָצוּ יַעַר בְּרִמְלֹו. *Extremilitatis ejus, silvam hortuli ejus.* O'. μέρους τοῦ δρυμοῦ. 'A. τοῦ τελευταίου αὐτοῦ. . . Σ. Θ. τοῦ ἄκρου αὐτοῦ, εἰς τὸν δρυμὸν τοῦ Καρμήλου (αὐτοῦ).³⁷

25. אֲנִי קָרַתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם וְאֶחָרָב בְּבֶהֱפָעָמִי כֹל יְאֹוֲרִי כִּצּוֹר. *Ego fodi, et bibi aquam; et siccabo planta pedum meorum omnes canales Aegypti.* O'. καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἡρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος. Σ. ἐγὼ ὤρυξα, καὶ ἔπιον ὕδωρ, καὶ ἡρήμωσα ἐν ἵχνει ποδὸς μου πάντας ποταμούς συνεχομένους.³⁸

26. נָצִים. *(Rudera) disjecta.* O'. καὶ οἰκοῦντας. 'Αλλ. ὑψηλά.³⁹

27. קְצֵרֵי־יָד. *Breves manu (impotentes).* O'. ἀνῆκα τὰς χεῖρας. 'A. Σ. κόλοβοι χερσίν. Θ. ἀσθενεῖς χερσίν.⁴⁰

עֵשֶׂב שָׂדֶה. *Herba agri.* O'. Vacat. 'A. χλόη χώρας. Σ. Θ. χόρτος ἀγροῦ.⁴¹

וַיִּרַק דְּשָׁא חֲצִיר גִּגֹּת וּשְׂדֵמָה לְפָנֵי קִמָּה. *Et viror graminis, herba tectorum, et uredo ante culmos.* O'. ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δομάτων, καὶ ὡς ἀγρωστis ✕ ἀφανίζομένη πρὸ τοῦ τελε-

²³ Curter. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, aliis. Syro-hex. in marg.: .(סוּמַסוּ) סוּמַסוּ (Cod. C. X). .סוּמַסוּ. ²⁴ Curter., et Syro-hex. .סוּמַסוּ. ²⁵ Sic Syro-hex. in marg., et sub aster. Cod. XII in marg. Clausula deest in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 26, 41, aliis. ²⁶ Sic Cod. XII in marg. Haec desunt in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 26, 41, aliis, et Syro-hex. ²⁷ Cod. XII in marg., teste Parsonsio: ✕ καὶ ἀκουσον σύμπαντας. Curter. in textu habet, καὶ ἀκουσον πάντας τοὺς λ., et sic Comp., Ald., Codd. 23, 24, alii, et Syro-hex. ²⁸ Cod. 88. ²⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, VIII, XII, 22, 23, 24, alii. ³⁰ Cod. 88.

³¹ Procop. ³² Sic Comp., Codd. 22, 48, 51, alii. Cf. ad Cap. vi. 8. ³³ Procop. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem. Cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xix. 23. Ad scripturam ἀνάστημα cf. nos in *Prolegom.* ad V. T. *juxta LXX Interpp.*, p. xxii. ³⁶ Codd. 86, 88. Procop.: τὰς δὲ κυπαρίττους ὁ μὲν 'Ακ. ἐλάτας, ὁ δὲ Σύμ. ἀρκεύθους ἐξέδωκεν; unde Montef. lectiones extudit: 'A. ἐλάτας. Σ. ἀρκεύθους. O'. τῆς κυπαρίσσου αὐτοῦ (sic). 'Αλλ. κυπαρίσσους. Cf. ad Cap. xli. 19. ³⁷ Codd. 86, 88. Procop. affert: Σ. εἰς ὕψος τοῦ ἄκρου αὐτοῦ, εἰς τὸν δ. τοῦ Kap. αὐτοῦ. ³⁸ Procop. ³⁹ Cod. 88. Parsonsii notula satis obscura haec est: "ἔθνη] 'Αλλ. ὑψηλά. O'. ἐνοικοῦντας." ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Curter.

σφορηθῆναι ⁴². Σ. καὶ χλωρὰ βοτάνη, χλόη
δαμάτων, ἥτις ἠφάνισε πρὸ τοῦ τελεσφορη-
θῆναι. ⁴³

28. שִׁבְתֶּךָ. *Sessionem tuam.* Ο'. τὴν ἀνάπασίν
σου. 'Α. Σ. Θ. καθέδραν (σου). ⁴⁴

29. וְשִׁמְתִּי חֲרִי בְּאַףְּךָ. *Et insolentia tua.* Ο'. καὶ ἡ πικρία
σου. 'Α. Θ. καὶ ἡ εὐθηνία σου. Σ. καὶ ἡ
ἀλαζονεία σου. ⁴⁵

בְּאַזְנוֹי. *In aures meas.* Ο'. πρὸς μέ. Σ. εἰς
τὰ ὦτά μου. ⁴⁶

בְּאַףְּךָ. *Ponam ergo annulum
meum in nares tuas.* Ο'. καὶ ἐμβαλῶ φιμόν
(Α. Θ. ψέλλιον. Σ. κρίκον ⁴⁷) εἰς τὴν ῥινά
σου. Σ. καὶ δώσω κρίκον εἰς τὸν μυκτῆρά
σου. ⁴⁸

30. קִרְפִּית. *Fru mentum ex superioris anni granis
effusus proveniens.* Ο'. ἀ ἔσπαρκας. Οἱ λοι-
ποὶ αὐτόματα. ⁴⁹

שִׁחִים. *Id quod anno tertio sponte provenit.*
Ο'. τὸ κατάλειμμα. 'Α. Θ. αὐτοφυῆ. Σ. ἀπὸ
δένδρων. ⁵⁰

31. פְּלִיטַת בֵּית־יְהוּדָה. *Residuum domus Judae.*
Ο'. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Alia exempl. add. εἰς διά-
φευξιν. ⁵¹

32. פְּלִיטָה. *Qui evaserunt.* Ο'. οἱ σωζόμενοι. Θ.
σωτηρία. ⁵²

33. וְלֹא־יִרְהָץ שָׁם חֵץ. *Et non jacies ibi sagittam.*
Ο'. οὐδὲ μὴ βάλλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος. 'Α. καὶ
οὐ μὴ ροιζήσῃ ἐκεῖ βέλος. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ
τοξεύσει ἐκεῖ βέλος. ⁵³

33. וְלֹא־יִרְהָץ חֵץ. *Et non occurret ei clypeus.*
Ο'. οὐδὲ μὴ ἐπιβάλλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν. 'Α.
Σ. Θ. (οὐδὲ μὴ) προφθάσῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεός. ⁵⁴

וְלֹא־יִשְׁפֹּף עָלֶיהָ סֶלֶלָה. *Et non aggeret con-
tra eam aggerem.* Ο'. οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ'
αὐτὴν χάρακα. 'Α. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἐκχεεῖ ἐπ'
αὐτὴν πρόσχωμα. ⁵⁵

34. וְלֹא־יָעִיר הָעִיר לָא יְבוֹא. *Et in urbem
hanc non ingreditur.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐ μὴ εἰσέλθῃ. ⁵⁶

35. וְלִבְנֵן דָּוִד עֲבָדֵי. *Et propter Davidem servum
meum.* Ο'. καὶ διὰ Δαυιδ τὸν παῖδά μου.
Οἱ λοιποὶ καὶ διὰ Δαυιδ τὸν δοῦλόν μου. ⁵⁷

37. וַיָּשָׁב. *Et reversus est.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ
ἀπέστρεψε. ⁵⁸

וַיָּשָׁב. *Et habitavit.* Ο'. καὶ ὤκησεν. 'Α. καὶ
ἐκάθισεν. Σ. καὶ ἔμενεν. ⁵⁹

38. אֱלֹהֵיו. *Dei sui.* Ο'. τὸν πάτταρχον αὐτοῦ.
Alia exempl. θεοῦ (s. τοῦ θεοῦ) αὐτοῦ. ⁶⁰

הִקְרִיזוּ. *Percusserunt eum.* Ο'. ἐπάταξαν αὐ-
τόν. 'Α. ἐπληξαν (αὐτόν). ⁶¹

אֶרֶץ אֲרָרַט. *In terram Ararat.* Ο'. εἰς Ἀρ-
μενίαν. 'Α. Σ. Θ. εἰς γῆν Ἀραρέθ. ⁶²

Cap. XXXVII. 3. — καὶ ὀνειδισμού ⁴. 18. —
ὄλην ⁴. 21. — ἤκουσα ⁴. ⁶³

CAP. XXXVIII.

1. לְמִיתָה. *Ad moriendum.* Ο'. ἕως θανάτου. 'Α.
τοῦ ἀποθανεῖν. Σ. Θ. εἰς θάνατον. ¹

(sic). ⁶⁶ Curter. Haec desunt in Codd. III, XII, 24,
26, aliis, necnon in Syro-hex. Notam Curterii ad verba,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ — ταύτην (v. 33), incaute refert Montef.
⁶⁷ Procop. ⁶⁸ Cod. XII in marg., teste Parsonsio.

Curter. edidit: καὶ ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς καὶ ἀπέστρεψε κ. τ. ε.,
quae lectio est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, aliis, et
Syro-hex. ⁶⁹ Cod. 88. ⁶⁰ Sic Comp., Ald. (adscripto
πάτταρχον αὐτοῦ), Codd. 87, 91, aliis. Syro-hex.: θεοῦ αὐτοῦ
— τὸν πάτταρχον αὐτοῦ ⁴. ⁶¹ Cod. 88. ⁶² Idem.
⁶³ Syro-hex.

CAP. XXXVIII. ¹ "Euseb. et tres MSS., qui habent:
Οἱ λοιποὶ εἰς θάνατον."—Montef.

⁴² Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
⁴³ Codd. 86, 88, quorum prior mendose habet, ἠφάνισε
πρὸ τοῦ τελεσφορηθῆναι. (Pro וְשִׁמְתִּי חֲרִי בְּאַףְּךָ, uredo, Symmachus le-
gisse videtur וְשִׁמְתִּי חֲרִי בְּאַףְּךָ, quae destruxit. Cf. Hex. ad Jerem.
xlvii. 5.) ⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. Procop. affert: Σ.
ἡ ἀλαζονεία σου εἰς τὰ ὦτά μου. ⁴⁶ Procop. ⁴⁷ Cod. 88.
⁴⁸ Procop. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Idem. Hieron.: "Anno
autem secundo, juxta Sym., pomis vescere." ⁵¹ Sic
Codd. 22, 36, alii. Pro פְּלִיטָה Symmachus διάφευξις adhi-
bet Jerem. xxv. 35. ⁵² Cod. 88, qui affert: Θ. σωτηρία
(sic). ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. Hieron. Hebraea vertit:
nec occurrabit eam clypeus. ⁵⁵ Cod. 88, ubi πρόσχωμα

1. מַנְדָּא לְבֵיתָהּ. *Manda familiae tuae.* Ο'. τάξαι περὶ τοῦ οἴκου σου. 'Α. Θ. ἐντεταίη τῷ οἴκῳ σου.²
2. לֹא תַחְיֶה. *Non vives.* Ο'. οὐ ζήσῃ. 'Α. οὐχ ὑγιάζῃ.³
3. אֲנִיָּה יְהוָה. *Obsecro, Jova.* Ο'. Vacat. ✕ Οὐ Γ'. ὦ δὲ κύριε 4.⁴
4. זָכְרֶנָּה. *Memento, quaeso.* Ο'. μνήσθητι ✕ δὲ 4.⁵
5. בְּלֵב שָׁלֵם. *Corde integro.* Ο'. ἐν καρδίᾳ ἀληθινῇ (alia exempl. τελεία⁶).
6. הַטוֹב. *Quod bonum est.* Ο'. τὰ ἀρεστά. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἀγαθόν.⁷
7. אֶת-תְּפִלָּתְךָ. *Orationem tuam.* Ο'. τῆς προσευχῆς σου. "Αλλος" τὴν δέησίν σου.⁸
8. עַל-יְמֵיךָ חִמֹּשׁ עֶשְׂרִי שָׁנָה. *Super dies tuos quindécim annos.* Ο'. πρὸς τὸν χρόνον σου δεκαπέντε ἔτη. 'Α. ἐπὶ ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτος. Σ. ταῖς ἡμέραις σου πεντεκαίδεκα ἔτη. Θ. ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη.⁹
9. אֲנִיָּלָה. *Eruam te.* Ο'. ῥύσομαι σε. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. ἐξελοῦμαι σε.¹⁰ Θ. σώσω σε.¹¹
10. וְגִנֹּנִי. *Et protegam.* Ο'. καὶ ὑπερασπιῶ. 'Α. (καὶ) θυρώσω.¹²
11. אִשְׁרַי דָּבָר. *Quod locutus est.* Ο'. Vacat. ✕ δ' ἐλάλησεν 4.¹³
12. הִנְנִי מָשִׁיב. *Ecce! ego redire faciam.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἰδοὺ ἐγὼ στρέψω 4.¹⁴
13. אֶת-צֵל הַמַּעְלֹת. *Umbram graduum (gnomonis).* Ο'. τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. umbram linearum.¹⁵
14. בְּמַעְלֹת אֶחָז. *In gnomone Ahaz.* Ο'. τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου (alia exempl. add. "Αχαζ¹⁶) τοῦ πατρὸς σου. Σ. ἐν ὥρολογίῳ "Αχαζ.¹⁷
15. אֶחָרָנִית. *Retrorsum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. εἰς τὰ ὀπίσω.¹⁸
16. וַתֵּשֶׁב הַשָּׁמֶשׁ עַשְׂרַ מַעְלֹת בְּמַעְלֹת יְרֵדָה. *Et rediit sol decem gradus in gnomone, quos descenderat.* Ο'. καὶ ἀνέβη ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς, οὓς κατέβη ἡ σκιά. 'Α. Θ. καὶ ἀπεστράφη ὁ ἥλιος...¹⁹ Σ. καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἥλιος δέκα ὥρας διὰ τῶν βαθμῶν ὧν κατέβη.²⁰
17. כִּמְתָב. *Scriptum.* Ο'. προσευχή. Οἱ λοιποὶ γραφή.²¹
18. יְהוָה. *Ο'. τῆς 'Ιουδαίας.* Οἱ Γ'. 'Ιούδα.²²
19. בְּיָחֶלְתָּ. *Cum aegrotaverat.* Ο'. ἡνίκα ἐμαλακίσθη. 'Α. Θ. ἐν τῷ ἀρρωστήσῃ αὐτόν.²³
20. וַיָּחִי. *Et convaluerat.* Ο'. καὶ ἀνέστη. 'Α. Θ. (καὶ) ἔζησεν. Σ. καὶ ὑγίανεν.²⁴
21. מִחֲלֵי. *Ex aegritudine sua.* Ο'. ἐκ τῆς μαλακίας αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας (αὐτοῦ).²⁵

² Cod. 88. ³ Idem. ⁴ Curter., et sine aster. Comp., Codd. 91, 97, alii. Cf. Hex. ad Psal. cxvii. 25. ⁵ Curter. Sic sine aster. Syro-hex. ⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁷ Cod. 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Curter. ¹¹ Syro-hex. ۱. ۱. Cod. 88 affert: "Αλλ. σώσω σε, quae lectio est in Codd. III, XII, 24, 26, aliis. ¹² Cod. 88: 'Α. θυρώσω (sic). Cf. ad Cap. xxxi. 5. ¹³ Cod. XII in marg., teste Paronsio. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. in marg. Haec hodie leguntur in libris omnibus, excepto Cod. 88. ¹⁵ Hieron.: "Datur autem signum, ut sol decem gradibus revertatur, quos nos iuxta Sym. in lineas et horologium vertimus." ¹⁶ Sic Codd. 22 (ubi "Αχαζ scriptum), 36, alii. ¹⁷ Cod. 86. Symmachi

integram lectionem ita affert L. Bos: στρέψω τὴν σκιὰν τῶν γραμμῶν, ἡ κατέβη ἐν ὥρολογίῳ "Αχαζ."—Drach. Vide nos in Monito. ¹⁸ Sic in textu post ἀποστρέψω Codd. 22, 48, alii. ¹⁹ Cod. 88, qui ἀπεστράφη habet. Rectius in textu Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀπεστράφη ὁ ἥλιος. ²⁰ Codd. 86, 88, quorum uterque mendose habet, διὰ τὸν βαθμῶν ὧν κατέβη. Hieron. Hebraea vertit: Et reversus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. ²¹ Hieron.: "Miror quomodo soli LXX pro scriptura, orationem posuerint, cum oratio THEPHELLATH dicatur, et non MACHTHAB, quae in praesenti loco scribitur." ²² Syro-hex. ۱. ۱. ²³ Cod. 88. ²⁴ Idem, qui ὑγίανεν scribit. ²⁵ Idem. Pro μαλακίας Codd. 22, 36, alii, ἀρρωστίας habent.

10. בְּדָמִי יָמִי. *In quiete* (s. *excisione*, s. *meridie*) *dierum meorum*. Ο'. ἐν τῷ ὕψει ('Α. Σ. Θ. *in infirmitate*, s. *silentio*²⁶) τῶν ἡμερῶν μου. Σ. ἐν τῷ κατασιγηθῆναι τὰς ἡμέρας μου.²⁷ Οἱ ἕτεροι ἐν ἡμίσει τῶν ἡμερῶν μου.²⁸
- הָאֵלָהִי. *Vadam*. Ο'. *Vacat*. Alia exempl. πορεύσομαι (ἐν πύλαις ἄδου).²⁹
11. לֹא-אֶחְיֶה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. *Non videbo Jah Jah in terra viventium*. Ο'. οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ✕ 'Α. ζώντων.³⁰ 'Α. Θ. οὐκ ὄψομαι 'ΙΑ' 'ΙΑ' ἐν γῇ ζώντων. Σ. οὐκ ὄψομαι κύριον...³¹
- לֹא-אֶחְיֶה עַד-עֵשְׂרִינְיָבִי חָדָל. *Non aspiciam hominem amplius inter habitatores orci*. Ο'. οὐκέτι μὴ ἴδω ἄνθρωπον ✕ Θ. ἔτι μετὰ κατοικούντων.³² ἐξέλειπεν. 'Α. Σ. Θ. οὐκ ἐμβλέψω ἄνθρωπον ἔτι μετὰ κατοικούντων.³³
- 11, 12. חָדָל: דִּוְרֵי. *Orci. Habitatione mea*. Ο'. ἐξέλειπεν ἐκ τῆς συγγενείας μου. 'Α. ἐπαύσατο γενεά μου. Θ. ἐξέλειπεν ἡ γενεά μου.³⁴
12. כְּאֶהְיֶה רֹעֵי קְפָרְתִּי. *Quasi tentorium pastorale; conuolvi*. Ο'. ὥσπερ ὁ σκηνὴν καταλύων πῆξας.

'Α. ὡς σκέπη ἑταῖροί μου † συνέπησαν. Σ. ὡς σκηνὴν ποιμένων † συνεπέσθη. Θ. ὡς σκηνὴ οἱ φίλοι μου, ἐστενώθη.³⁵

12. כְּאֶהְיֶה חַיִּי מְדֻלָּהּ. *Ut textor, vitam meam, a licio me abscondet*. Ο'. ὡς ἰσθὸς τὸ πνευμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο, ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν. 'Α. ὡς ὑφαίνων ζωὴν μου, ἀπὸ ἀντίου αὐτῆς ἐκτέμνει με. Σ. ὡς ὑφάντης τὴν ζωὴν μου, ἀπὸ καταρτισμοῦ ἐξέτεμέν με. Θ. ὡς ὑφαίνων ἡ ζωὴ μου, ἀπὸ συνεργῶν αὐτῆς ἐξέτεινεν.³⁶

מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תְּשִׁלֵּנִי. *De mane usque ad vespem conficis me*. Ο'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην. 'Α. Σ. Θ. ἀφ' ἡμέρας ἕως νυκτὸς ἐπληρώσέ με.³⁷

13. שִׁנִּיתִי עַד-בֹּקֶר כְּאֶרֶי. *Composui (animum meum) usque ad mane; sicut leo*. Aliter: *Assimilavi me usque ad mane leoni*. Ο'. ... ἕως πρωτὶ ὡς λέοντι. Θ. ἐτέθην ἕως πρωτὶ ὡς λέων.³⁸
14. כְּסֹס עֲגוּר. *Sicut hirundo garriens*. Aliter: *Sicut hirundo et grus*. Ο'. ὡς χελιδόν. 'Α. ὡς ἵππος ἀγούρ. Σ. ὡς χελιδὼν ἐγκεκλεισμένη. Θ. (ὡς) σὺς ἀγούρ.³⁹

²⁶ Hieron.: "In dimidio dierum meorum, sive, ut Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt, in infirmitate et silentio dierum meorum, pro quo LXX excelsum interpretati sunt, ob literae similitudinem RAME pro DAME legentes." ²⁷ Cod. 88. ²⁸ Regius unus ex Cyrillo: Οἱ γε μὴν ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν, ἐν ἡμίσει τῶν ἡμερῶν μου, ἐκδεδώκασιν. Quinam sint οἱ ἕτεροι ambiguitur, quandoquidem Aq. Sym. Theod. aliter interpretati sunt, et Vtae, Vitae aut VIIinae ed. apud Jesaiam nullum vestigium exstat. ²⁹ Sic in textu Cod. XII, teste Curterio. E contrario Parsons. affert: ἐν πύλαις ἄδου καταβήσομαι (marg. πορεύσομαι) XII. ³⁰ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ܠܐ ܐܚܝܝܬܝ ܕܝܗ ܝܗܐ. Vox legitur in Ed. Rom., sed deest in Codd. III, XII, 24, 26, aliis. Subjungitur in LXX versio duplex, οὐκέτι μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ γῆς, quam ignorant Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii, cum Hieron. et Syro-hex. ³¹ Cod. 86. Pro iā iā in cod. mendose scriptum iama. ³² Curter. Syro-hex. in marg. affert: ✕ ܠܐ ܐܚܝܝܬܝ ܕܝܗ ܝܗܐ. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Curter., qui Theodotioni ἐξέλειπεν tribuit. Hieron. Hebraea vertit: *Non aspiciam hominem ultra et*

habitatorem quietis (חָדָל). *Cessavit* (חָדָל) *generatio mea*. Idem in Commentario: "Quietis. Quod nos olim propter verbi ambiguitatem sequenti versiculo junxeramus; sermo enim Hebraicus HOLED, si legatur aut scribatur, EDEL, *requiem*; si ELED, *occidentem sonat*." Cf. Hex. ad Psal. xlviii. 2. ³⁵ Sic Cod. 88 a Parsonsio exscriptus, nisi quod ἑταῖροί μου pro ἑτεροί μοι correximus. Varie tentari possunt συνέπησαν et συνεπέσθη, quae τῷ ἀπαξ λεγομένῳ פֶּקַד, *convoluit*, s. *convolutus est*, respondent. Ad scripturam quidem proxime accedunt συνέπασαν et συνεπαίσθη, a συμπαίω; ad notionem vero radicis Hebraeae פֶּקַד, *contractus est*, magis appositae sunt συνέσπασαν (s. συνέσπασα), et συνεσπάσθη, quorum posterius cum Syr. مَجَم commutatur Thren. v. 10. Sed ne sic quidem haec Symmachi lectio cum sequenti recte componitur. Theodotionis ἐστενώθη non sollicitandum videtur. ³⁶ Cod. 86, qui ad Aquilam ὡς ὑφμενων (pro quo Parsons. minus probabiliter ὡς ὑφασμένων tentat) et ἐκτεμνηται habet. Etiam Theodotionis lectio vix sana esse videtur. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Cod. 88. ³⁹ Hieron.: "Pro pullo *hirundinis*, sive *hirundine*, ut LXX transtulerunt, in Hebraico scriptum est, SUS AGOR, quod

14. **פִּיבִּיבָהּ**. *Pipiebam.* Ο'. φωνήσω. 'Α. ὀρνίσω. Σ. τρίσω. Θ. στρουθίσω.⁴⁰

דָּלוּ עֵינַי לְמִרוֹם יְהוָה. *Languebant oculi mei sursum, Jova.* Ο'. ἐξέλιπον γάρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον. 'Α. ἡραιώθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς ὕψος, κύριε.⁴¹

15. **מִדֶּבֶר אֲדַבֵּר וְאֶמְרָלִי יְהוָה עֲשֵׂה אֲדַבֵּר כָּל־שְׁנוֹתַי עַל־מַר בְּפִשִּׁי**. *Quid dicam? Et dixit mihi, et ipse praestitit. Lente incedam omnes annos meos propter amaritudinem animae meae.* Ο'. Vacat. . . . ✕ Θ. αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ἐποίησε καθοδήγησιν πάντας ἐνιαυτούς μου ἐπὶ πικρίαν ψυχῆς μου.⁴²

16. **אֲדַנִּי עָלֵיהֶם יְהוָה וְלִכְלֶבְהֶן חַיִּי רַחֲמֵי**. *Domine, super illis (beneficiis) vivitur, et in singulis istorum est vita spiritus mei.* Ο'. κύριε, περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι, καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν. 'Α. κύριε, ἐν' αὐτοῖς ζήσονται, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ζωὴ πνεύματός μου.⁴³

וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲיֵנִי. *Et convalescere et vivere facies me.* Ο'. καὶ παρακληθεὶς ἔζησα. 'Α. καὶ σωφρονίσεις με, καὶ ζωώσεις με. Σ. Θ. καὶ ἀνέθαλås με, καὶ ζωώσεις με.⁴⁴

17. **הִנֵּה לְשָׁלוֹם מִרְלִי מֵר**. *Ecce! in salutem (versa est) amaritudo mihi, amaritudo.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἰδοὺ εἰς εἰρήνην πικρία μοι. . . .⁴⁵

'Α. Σ. Θ. ἰδοὺ περὶ τῆς εἰρήνης μου πικρὸν ἐμοί, πικρὸν.⁴⁶

17. **וְאַתָּה חֶשְׁתָּ בְּפִשִּׁי מִשְׁחַת בְּלִי**. *Et tu summo amore amplexus es animam meam (et extraxisti eam) ex fovea perditionis.* Ο'. εἶλον γάρ μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται. Σ. σὺ δὲ εὐδὲ κησας τὴν ψυχὴν μου μὴ διαφθεῖραι.⁴⁷

18. **כִּי־לֹא שָׂאוֹל תּוֹדָה מוֹת יְהוָה**. *Quia non orcus celebrat te, mors laudat te.* Ο'. οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾧδου αἰνέσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες ἐλογήσουσί σε. 'Αλλος· οὐδὲ γὰρ ὁ ᾧδης αἰνέσει σε, οὐδὲ ὁ θάνατος εὐλογήσει σε.⁴⁸

לֹא־יִשְׁפְּרוּ יוֹדֵדֵיבּוֹר אֶל־אַמְתָּךְ. *Non exspectant descendentes in foveam veritatem tuam.* Ο'. οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾧδου τὴν ἐλεημοσύνην σου. 'Α. οὐ προσδοκῆσουσιν οἱ καταβαίνοντες εἰς λάκκον. . . . Σ. . . οἱ καταβαίνοντες εἰς λάκκον τὴν ἀληθειάν σου.⁵⁰

19. **הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל־אַמְתָּךְ**. *Hodie; pater filiis notam faciet veritatem tuam.* Ο'. ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἢ ἀναγγελοῦσι (alia exempl. τοῦ ἀναγγεῖλαι⁵¹) τὴν δικαιοσύνην σου. Σ. σήμερον πατὴρ νίοις γνωρίσει περὶ τῆς ἀληθείας σου.⁵²

20. **יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי**. *Jova ad servandum me (promptus est).* Ο'. θεὲ τῆς σωτηρίας μου. Σ. κύριε, σῶσόν με.⁵³

וְגִבִּינֹתַי נִגְנָן. *Et cantus fidium meos pulsa-*

interpretatus est Aq. *equus Agor*, Theod. *sis AGOR*. . . Sym. autem ita transtulit, *sicut hirundo inclusa* [ἐγκλεισθεῖσα nonnemo] *sic cantabo*. Cod. 88 notulam affert: 'Α. Σ. Θ. ἀγοῦ ἐγκλεισμένη; quae Hieronymi ope sic legi potest: 'Α. Θ. ἀγοῦρ. Σ. ἐγκλεισμένη. (Ad Sym. conferri potest Targ.: *sicut hirundo capta* (וְהִנֵּה) *et picipiens*.) Cf. Hex. ad Jerem. viii. 7. ⁴⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. x. 14. ⁴¹ Codd. 86, 88: 'Α. ὠραιώθησαν (sic) οἱ ὀφθ. μου (μου om. Cod. 88) κ.τ.έ. Correximus ἡραιώθησαν in *Olio Norvic*. p. 49. Cf. Hex. ad Jerem. xxxix. 10. ⁴² Curter. Cod. 23 affert: καὶ εἶπα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς—ψυχῆς μου. Syro-hex. in marg.: ✕ οὕτως (כֵּן) καὶ αὐτὸς ἐποίησε καθοδήγησιν (וְהָדָה) κ.τ.έ. Hieron. tantum affert: *et ipse fecit*. ⁴³ Codd. 86, 88, quorum prior σου pro μου

habet. ⁴⁴ Idem. Ad Aquilam Cod. 86 σωφρονέις legit, Cod. 88 σωφρονήσεις. Ad Sym. prius με abest a Cod. 88. ⁴⁵ Curter. Syro-hex. in marg. **וְהִנֵּה אֶל־אֱמִתְּךָ**. ⁴⁶ Cod. 88, qui εἰμι pro ἐμοί habet. Cod. 86 affert: Θ. ἰδοὺ περὶ τ. εἰρ. μου π. ἐμοί, π. ⁴⁷ Cod. 88. Cod. 86 affert: Σ. οὐδὲ εὐδ. τὴν ψ. μ. μὴ διαφθεῖρας. ⁴⁸ Curter. sine nom. interp. Syro-hex. eandem lectionem in marg. affert, praemittens: "In aliis editionibus (وְהִנֵּה) ⁴⁹ Cod. 88. ⁵⁰ Curter. Sic in textu Codd. 62, 147, 308. Syro-hex. sine nom. **וְהִנֵּה אֶל־אֱמִתְּךָ**. Cod. XII in marg.: ⁵¹ Syro-hex. in marg. **וְהִנֵּה אֶל־אֱמִתְּךָ**. ⁵² Cod. 88. Minus emendate Cod. 86: Σ. σῆμ. παρ' νίοις γνωρισθήσεται περὶ ἀλ. σου. ⁵³ Codd. 86, 88.

bitus. Ο'. καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου. Σ. καὶ ψαλμοὺς ἡμῶν ψαλοῦμεν.⁵⁴

20. **על-בית**. *In domo*. Ο'. κατέναντι τοῦ οἴκου. Σ. ἐν τῷ οἴκῳ.⁵⁵

21. **על-פִּסְתִּין**. *Super ulcus*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐπὶ τὸ ἔλκος 4.⁵⁶

Cap. XXXVIII. 12. — κατέλιπον — ζωῆς μου 4.

21. — πρὸς 'Εφεκίαν 4.⁵⁷

CAP. XXXIX.

1. **כִּי הָלָה**. *Quod aegrotasset*. Ο'. ὅτι ἐμαλακίσθη. 'Α. ὅτι ἡρρώσθησεν. Σ. ὅτι ἡσθένησε.¹

וַיִּחַן. *Et convaluisse*. Ο'. καὶ ἀνέστη (alia exempl. add. ἐκ τῆς μαλακίας²). 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐνίσχυσεν.³

2. **אֶת-בֵּית נְחֹתָה**. *Domum aromatum* (s. gazophylacium). Ο'. τὸν οἶκον τοῦ νεχωθᾶ. 'Α. Σ. τὸν οἶκον τῶν ἀρωμάτων.⁴

וְאֶת-הַבְּשָׂמִים. *Et aromata*. Ο'. καὶ τῆς στακτῆς. 'Α. Σ. καὶ τὰ ἡδύσματα.⁵

וְאֶת הַשָּׁמֶן הַטוֹב. *Et unguentum optimum*. Ο'. καὶ τῶν θυμιαμάτων, καὶ τοῦ μύρου. 'Α. καὶ σὺν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἀγαθῷ.⁶

בָּלִי. *Armorum ejus*. Ο'. τῶν σκευῶν τῆς γάλης. 'Α. Σ. Θ. (τῶν σκευῶν) αὐτοῦ.⁷

לֹא-הָיָה דָּבָר. *Non erat res*. Ο'. καὶ οὐκ ἦν

οὐθέν. 'Α. οὐκ ἦν ῥῆμα. Σ. οὐκ ἦν ῥητόν.⁸

2. **וּבְכָל-רִמְשָׁתוֹ**. *Et in omni principatu suo*. Ο'. Vacabat. ✕ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ 4.⁹

4. **לֹא-הָיָה דָּבָר**. Ο'. καὶ οὐκ ἔστιν. 'Α. Θ. . . ῥῆμα. Σ. . . πρᾶγμα.¹⁰

6. **בָּאִים**. *Veniunt*. Ο'. ἔρχονται. Alia exempl. add. λέγει κύριος.¹¹

7. **וְיִשָּׂאוּ מִמֶּנִּי**. *Qui prodibunt ex te*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. οἵτινες ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ 4.¹² Alia exempl. τῶν ἐξερχομένων ἀπὸ σοῦ.¹³

וְהָיוּ כְּרִיסִים. *Et erunt eumuchi*. Ο'. καὶ ποιήσουσι σπάδοντας. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι.¹⁴

8. **וְאֵמֶת**. *Et veritas*. Ο'. καὶ δικαιοσύνη. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἀλήθεια.¹⁵

CAP. XL.

1, 2. **נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יְאֹמַר אֱלֹהֵינוּ**: **דְּבַר עַל-יְיָ**. *Consolamini, consolamini populum meum, dicit Deus vester*. *Benigne alloquimini Jerusalem*. Ο'. παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ θεός — ἱερεῖς 4, λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἱερουσαλὴμ. Σ. παρηγορεῖτε, παρηγορεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ θεὸς ὑμῶν παραμυθήσασθε τὴν καρδίαν Ἱερουσαλὴμ.¹

⁵⁴ Mendose Cod. 88: Σ. καὶ ψ. ὑμῶν ψαλοῦμαι. ⁵⁵ Idem.

⁵⁶ Curter. affert: ✕ ἐπὶ τὸ ἔλκος, et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron.: "Nam et Aquila, Symmachusque et Theod. ἔλκος interpretati sunt." In fine hujus v. pro καὶ ὑγίης ἔση solus Syro-hex. καὶ ὑγίαισε σε (ܡܫܚܐ) habet, silente Middeldorpfio. ⁵⁷ Syro-hex.

Cap. XXXIX. ¹ Cod. 88. ² Sic Codd. 22, 36, alii. ³ Cod. 88.

⁴ Curter., Procop. Syro-hex. in textu: **ܠܐ ܗܝܬ ܕܒܪܐ**. Hieron.: "Ostenditque eis juxta LXX domum nechotha, pro qua Sym. transtulit aromatum suorum." ⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem.

⁹ Curter., et sine aster. Syro-hex. in marg. Deest clausula in Comp., Codd. II, III, XII, 26, 41, alii. ¹⁰ Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐκ ἔστιν πρᾶγμα. ¹¹ Sic Comp.,

Codd. III, 26, 36, 49, alii, invito Hebraeo. Cod. 88 affert: "Ἄλλ. λέγει κύριος. ¹² Curter. (non ἐλεύσονται, ut Montef.), et sine aster. Codd. 23, 109, 302, 305. ¹³ Sic

Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. **ܡܥ ܠܗܝܬ ܕܒܪܐ** + **ܡܥ**. ¹⁴ Cod. 88. Cf. 4 Reg. xx. 18 in LXX. Historici, non prophetae, locum exscripsit Cosmas Indicopleusta apud Schleusnerum in *Opusc. Crit.* p. 347, ejus

"insignis lectionis diversitas" omnino nulla est. ¹⁵ Codd. 86, 88.

Cap. XL. ¹ Procop.: Τὸ δέ, ἱερεῖς, ὡς μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὠβελισται παρὰ τοῖς Ο'. [Sic Syro-hex., Hieron., Codd. 24, 48.] 'Ο γοῦν Σύμ. φησὶ παρηγορεῖτε — Ἱερουσαλὴμ — ᾗ καὶ συνεφώγησαν οἱ λοιποί. Hieron., qui **ܡܥܝܬܐ**, *populus meus*, interpretatus est, notat: "Juxta interpretes ceteros

2. צָבָאָה. *Militia* (calamitas) ejus. Ο' ἡ ταπεινωσις ('Α. στρατεία. Σ. Θ. δύναμις²) αὐτῆς.
 3. נִרְצָה. *Quod soluta est*. Ο' λένυται. Σ. δτι ἐξιλιάσθη.³
 4. קָוָה. *Clamantis*. Ο' βοῶντος. 'Α. καλοῦντος.⁴
 5. פָּוָה. *Purgate*. Ο' ἐτοιμάσατε. 'Α. Θ. ἀποσκευάσατε. Σ. εὐτρεπίσατε.⁵
 6. יִשְׂרוּ בְעֶרְבָה מִסְלָה לְאַלְהֵינוּ. *Rectam facite in deserto viam aggestam Deo nostro*. Ο' εὐθείας ποιείτε (alia exempl. add. διὰ τῆς ἀβάτου⁶) τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Σ. ὁμαλίσατε ἐν ἀβάτῳ ὁδὸν τῷ θεῷ ἡμῶν.⁷
 7. יִנָּח. *Effretur*. Ο' πληρωθήσεται. 'Α. ἐπαρθήσεται. Σ. ὑψωθήτω.⁸
 8. הָעֵקֶב. *Loca clivosa*. Ο' — πάντα⁹ τὰ σκολιά. 'Α. τὸ περικαμπές.⁹
 9. לְבִקְעָה. *In vallem*. Ο' εἰς πεδιά. Alia exempl. εἰς ὁδοὺς λείας.¹⁰ 'Α. Σ. Θ. εἰς πεδῖον, ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹
 10. נִגְלָה. *Revelabitur*. Ο' ὁφθήσεται. 'Α. Σ. Θ. ἀποκαλυφθήσεται.¹²
 11. נֶכְלִי-חֲדָרָה. *Et omnis decor ejus*. Ο' καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου. 'Α. Σ. Θ. καὶ πᾶν τὸ ἔλεος αὐτῆς.¹³

- 7, 8. : כִּי רוּחַ יְהוָה נִשְׁבָּה בּוֹ אֶנְךָ הָעֵיר הַזֶּה. *Quia spiritus Jovae flavit in eum; profecto gramen est populus*. *Exarescit gramen, emarcescit flos*. Ο' Vacat. ✕ Σ. Θ. δτι πνεῦμα κυρίου ἐπνευσεν εἰς αὐτό ἀληθῶς χόρτος ὁ λαός. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, ἐξέπεσε τὸ ἄνθος.¹⁴ 'Α. . . πράσον ὁ λαός. ἐξηράνθη πράσον, ἀπέρρευσε ἀνθος.¹⁵
 8. וְדָבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוֹם לְעוֹלָם. *Verbum autem Dei nostri stabit in aeternum*. Ο' τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἡμῶν στήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.¹⁶
 9. עַל-הַר-צִיּוֹן עֲלִי-לָךְ מְבַשֶּׁרֶת צִיּוֹן הַרִימִי בִפְנֵי. *Super montem excelsum ascende tibi, quae laeta annuntias, Sion (s. Sioni); attolle potenter vocem tuam, quae laeta annuntias, Jerusalem (s. τῇ Jerusalem)*. Ο' ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ εὐαγγελιζόμενος (Οἱ λοιποὶ ἡ εὐαγγελιζομένη¹⁷) Σιών ὑψώσον τῇ ἰσχυί τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος (Οἱ λοιποὶ ἡ εὐαγγελιζομένη) Ἱερουσαλήμ. 'Α. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι σεαυτῇ, εὐαγγελιζομένη Σιών καὶ ἔπαρον ἰσχυρῶς τὴν φωνήν (σου), εὐαγγελιζομένη Ἱερουσαλήμ.¹⁸

jubentur alii, ut populum Dei et Jerusalem pariter consolentur; juxta Hebraicum ipsi praecipitur populo, ut consoletur." ² Cod. 88. ³ Idem. ⁴ Procop. ⁵ Cod. 88, qui εὐτρεπίσατε scribit. ⁶ Sic Codd. XII (in marg.), 62, 144, 147, 308. Curter. in marg. affert: διὰ τῆς σαββάτου (sic). ⁷ Procop. ⁸ Cod. 88, qui Aquilae ἐπαρθήσατε tribuit. ⁹ Cod. 88. Cf. Hex. ad Hos. vi. 8. Syro-hex. in textu: πάντα — τὰ σκολιά⁴, obelo male posito. ¹⁰ Sic Ald., Codd. III, XII (in textu, πεδιά in marg.), 26, 36, alii. Syro-hex. in marg. لا سلا + قدام. Cod. 88: "Ἄλλ. εἰς ὁδοὺς λ. ¹¹ Curter. ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter., qui ἐξηράνθη χόρτος sine artic. habet, invitit testibus ceteris. Codd. 86, 88 exhibent: 'Α. Σ. Θ. ✕ δτι πν. (om. κυρίου) ἐπνευσεν εἰς (ἐν Cod. 88) αὐτόν ἀληθῶς κ.τ.ε. Eadem fere in textu habent Codd. 23, 109, 302, 305; necnon, cum ὁμοίως χόρτῳ pro χόρτος in priore loco, Codd. 22, 36, alii. Euseb. in Comment. ad Psalmos, p. 275, allata lectione τῶν Ο', pergit: οἱ δὲ προφήται κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς προστίθησι λέγων

ἀληθῶς χ. ὁ λαός· ἐξηράνθη ὁ χ., ἐξέπεσε τὸ ἄνθος. Tandem Hieron.: "Hoc quod asteriscis notatur: *Quia spiritus Dei flavit in eo; vere foenum est populus: aruit foenum, cecidit flos*, ex Hebraico et Theodotionis editione additum est. Ex quo manifestum est, vel a LXX praetermissum, vel paulatim scriptorum vitio abolitum; dum et prior et sequens versus finitur in *flore*." Syro-hex., quod mireris, lectionem hiulecam tacite imitatus est. ¹⁶ Procop., ubi πρὸς ὃν pro πράσον bis editum. Correxerit Drusius, notans: "הָעֵיר autem *porrum* significare docet locus qui est Num. xi. 5, ubi Graeci πράσον reddunt... Noli dubitare de emendatione mea. Res est, non conjectura. Non Apollo unquam melius divinavit." Minus ingenue Montef. notat: "'Α. πράσον ὁ λαός. Procopius." ¹⁸ Procop. ¹⁷ Hieron.: "Porro Hebraicum et ceteri interpretes ponunt genere feminino, ut dicant, *quae evangelizas Sion*, et, *quae evangelizas Jerusalem*, quod verbum juxta Graecos ambiguum est, ut possumus accipere, vel eam quae nuntiat, vel eam cui nuntiatur." ¹⁸ Procop., qui addit: καὶ οἱ λοιποὶ

10. וְרָעוּ. *Et brachium ejus.* Ο'. καὶ ὁ βραχίον
✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4.¹⁹

מְשָׁלָה. *Dominans sibi.* Ο'. μετὰ κυρίας.
'Α. ἐξουσιάζων αὐτῷ. Σ. ἐξουσιάζει αὐτός.
Θ. ἐκυριεύσεν αὐτῷ.²⁰

וְרָעוּ. *Cum eo, et merces ejus*
coram eo. Ο'. μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔργον ἐναν-
τίον αὐτοῦ. 'Α. σὺν αὐτῷ, καὶ κατεργασίαν
αὐτοῦ εἰς πρόσωπον (αὐτοῦ).²¹

11. וְרָעוּ. *Gregem suam pascet.* Ο'. ποι-
μανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Σ. τὴν ἀγέλην αὐτοῦ
ἐβόσκει.²²

וְרָעוּ. *In brachio suo.* Ο'. καὶ τῷ βραχίονι
αὐτοῦ. Θ. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ.²³

מְלֵאִים. *Agnellos.* Ο'. ἀρνάς. 'Α. ἀρνία.²⁴

וְרָעוּ. *Et in sinu suo portabit.* Ο'. καὶ
✠ 'Α. Σ. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάσει 4.²⁵

וְרָעוּ. *Ducet.* Ο'. παρακαλέσει. Σ. τημελή-
σει. Θ. πραέως ἔξει (fort. ἄξει).²⁶

12. מִי-מָדַד בְּשִׁעְלוֹ מִים. *Quis mensuravit in vola*
sua aquas? Ο'. τίς ἐμέτρησε τῇ χειρὶ ✠ Οἱ
Γ'. αὐτοῦ 4.²⁷ τὸ ὕδωρ; 'Α. τίς ἐμέτρησε λιχάδι
αὐτοῦ ὕδατα;²⁸

וְרָעוּ. *Et*
caelum spithama examinavit, et mensus est tri-

entali pulverem terrae? Ο'. καὶ τὸν οὐρανὸν
σπιθαμῇ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρακί; 'Α. Σ. Θ.
(καὶ τὸν οὐρανὸν) ἐν σπιθαμῇ ἡτοίμασε, καὶ
ἐμέτρησεν ἐν τρίτῳ ('Α. ἐν τρισσῷ. Σ. ἐν
τρίτῳ²⁹) τὴν γῆν;³⁰

12. בְּלִבָּא. *In libra.* Ο'. σταθμῷ. Σ. ἐν ροπή.
Θ. ἐν διαστάσει.³¹

וְרָעוּ. *Colles.* Ο'. τὰς νάπας. 'Α. Σ. Θ.
βουνούς.³²

13. מִי-תִּתֵּן אֶת-רִירָא יְהוָה. *Quis examinavit spi-*
ritum Jonae? Ο'. τίς ἔγνω νοῦν κυρίου; 'Α.
(τίς) ἔσταθμήσατο πνεῦμα κυρίου;³³ Σ. τίς
ἡτοίμασε πνεῦμα κυρίου;³⁴

וְרָעוּ. *Et (quis erat) vir con-*
silii ejus, qui ei indicaret? Ο'. καὶ τίς αὐτοῦ
σύμβουλος ἐγένετο, ὃς συμβιβᾷ αὐτόν; Σ. *et*
*virum consilii ejus quis ostendit ei?*³⁵ Θ. καὶ
ἀνὴρ βουλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγνώρισει αὐτόν;³⁶

14. אֶת-מִי נֹעֵץ וְיִבְיָהוּ וְיִלְמְדוּהוּ בְּאֶרֶץ מִשְׁפָּט. *Cum*
quo deliberavit, et (quis) intelligere fecit eum,
et docuit eum in semita judicii? et docuit eum
scientiam, et viam intelligentiae ostendit ei?
Ο'. ἡ πρὸς τίνα συνεβουλεύσατο, καὶ συνεβί-
βασεν αὐτόν; ἡ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἡ
ὁδὸν συνέσεως τίς ἔδειξεν αὐτῷ; Σ. μετὰ

δὲ συμφώνως ὡς πρὸς ἔμφυχον τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Σιών
ἀποτεινόνται. Parsons. c Cod. 88 exscripsit: Σ. ἰσχυρός;
quam lectionem ad ὃ εὐαγγελιζόμενος perperam refert.
¹⁹ Curter. Pronomen est in Codd. 22, 36, aliis. ²⁰ Cod.
88, qui ad Theod. αὐτὸ scribit. ²¹ Idem. Cf. Hex. ad
Psal. xxvii. 5. ²² Euseb., Reg. unus. ²³ Syro-hex.
✠. סִסְלָא. Sic Cod. A., et sine copula Cod. C.
Pro סִסְלָא edebatur סִסְלָא. ²⁴ Procop. ²⁵ Curter.
Sic in textu Codd. 22 (sub aster.), 36, alii. ²⁶ Cod. 88.
²⁷ Curter. Syro-hex. in marg. ✠. סִסְלָא. Sic sine aster.
Codd. 36, 48, alii. ²⁸ Hieron.: "Aq. transtulit: *Quis*
mensus est minimo digito aquas? Hoc enim lixas sonat;
ut scilicet non tota manu, sed parvo digito, quem vulgo
gustatorem vocant, omnis aquarum vastitas ponderetur."
Ad quem locum Vallarsius: "Maluit Montef., quod et
vulgati ante Martianaenae praeferebant, lixas; sic enim
gustator, sive index digitus appellatur. Verum MSS.

omnes, quos et nos et laudati Benedictini consuluerunt,
pari consensu habent lixas, quae vox minimam manus
mensuram notat, pollice atque indice explicatis." ²⁹ Hie-
ron.: "Pro *pugillo*, quem in comprehensione terrae LXX
transtulerunt, in Hebraico scriptum est SALIS, quem Sym.
τρίτον, Aquila τριῶμων interpretati sunt; et nos, ut mani-
festius faceremus, in *tres digitos* vertimus." Vallars. ad loc.:
"In Vatic. ΤΡΙΣΩΜΑ; in Sangerm. autem MS. [et Bodl.
Laud. 455] ΤΡΙΣΣΩΜ, teste Montef., qui merito suspiciatur
vocem τριῶμων cubare in mendo." Ex ΤΡΙΣΣΩΜ facile
emergit ΤΡΙΣΣΩΝ, quod pro סִסְלָא posuit Aq. Psal. lxxix. 6.
³⁰ Cod. 88, qui pro καὶ ἐμέτρησεν mendose legit κύριος ἐμέ-
τρησεν. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. Cf. Hex.
ad Job. xxviii. 25. ³⁴ Hieron.: "Pro quibus Sym.
interpretatus est: *Quis paravit spiritum Domini, et vi-*
rum etc." Graeca sunt Montefalconii. ³⁵ Hieron.
³⁶ Cod. 88.

τίνος ἐβουλεύσατο, καὶ συνέντισεν αὐτὸν, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν ὁδὸν κρίσεως; ('Α. Σ. Θ.) καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν γνῶσιν, καὶ ὁδὸν φρονήσεως ἐγνώρισεν αὐτόν;³⁷

15. הֵן אִיִּים בְּרֶקַח יוֹטֵל. *Ecce! insulas quasi pulvisculum tollit. Aliter: Ecce! insulae sunt quasi pulvisculus qui attollitur.* 'Α. ὡς στέλος λογισθήσονται. 'Α. . . ὡς λεπτὸν βαλλόμενον. Σ. Θ. . . *sicut doc quod decedit.*³⁸ Aliter: 'Α. Σ. Θ. ἰδοὺ νῆσοι ὡς λεπτὸν ἀποπίπτουσιν.³⁹

17. נִחְשְׁבֵרְלוּ. *Reputantur ei.* 'Ο'. ἐλογίσθησαν
⌘ Οἱ Γ'. αὐτῷ⁴⁰

18. וְכִמּוֹדֵי מִתְעַרְבְּרֵי. *Et quam similitudinem comparabitis ei? 'Ο'. καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; 'Α. καὶ τί ὁμοίωμα τάξετε αὐτῷ; Σ. καὶ τί ὁμοίωμα παρασκευάσετε. . . Θ. καὶ τί ὁμοίωμα ἐτοιμάσετε. . .*⁴¹

19. הִפְסֵל נֶסֶךְ. *Simulacrum sculptile fundit.* 'Ο'. μὴ εἰκόνα ἐποίησε. 'Α. μὴ γλυπτὸν ἐχώνευσε.⁴²

21. מֵרֵאשׁ. *Ab initio.* 'Ο'. ἐξ ἀρχῆς. Σ. ἀπὸ κεφαλῆς.⁴³

22. הַיֹּשֵׁב עַל-חֹג. *Qui sedet super orbem.* 'Ο'. ὁ κατέχων τὸν γύρον. 'Α. Σ. Θ. ὁ καθήμενος ἐπὶ τὸν γύρον.⁴⁴

הַנּוֹטֵה בְּרֶקַח שָׁמַיִם. *Qui extendit sicut pannum tenuem caelos.* 'Ο'. ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν

οὐρανόν. 'Α. Σ. Θ. ὁ ἐκτείνας ὡς λεπτὸν οὐρανόν.⁴⁵

22. כְּאֹהֶל. *Sicut tentorium.* 'Ο'. ὡς σκηνήν. 'Α. ὡς σκέπην.⁴⁶

23. שָׁפְטֵי אֶרֶץ כְּתֹרֵה עֶשֶׂה. *Judices terrae quasi inanitatem facit.* 'Ο'. ἀρχειν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν ἐποίησεν. 'Α. καὶ κριτὰς γῆς εἰς κένωμα (ἐποίησεν).⁴⁷

24. נָשַׁף בָּהֶם. *Sufflat in eos.* 'Ο'. ἐπνευσεν ἐπ' αὐτούς. 'Α. ἐφύσησεν ἐπ' αὐτούς [ἀνεμος].⁴⁸

כִּקְשׁ. *Quasi stipulam.* 'Ο'. ὡς φρύγανα. 'Α. Θ. ὡς καλάμην.⁴⁹

25. וְאִנְּךָ. *Et par ero.* 'Ο'. καὶ ὑψωθήσομαι. 'Α. (καὶ) ἐξισωθήσομαι. Σ. Θ. καὶ ἰσωθήσομαι.⁵⁰

26. בָּרָא. *Creavit.* 'Ο'. κατέδειξε. 'Α. Σ. Θ. ἔκτισε.⁵¹

בְּמִסְפָּר צְבָאִים. *Per numerum exercitum eorum.* 'Ο'. κατ' ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἐν ψήφῳ τὴν στρατιὰν αὐτῶν.⁵²

כִּרְבּ אֲנִים וְאִמְצִין כַּח אִישׁ לֹא יַעֲדָר. *Prae magnitudine virium, et (quia est) fortis robore; quisque non desideratur.* 'Ο'. ἀπὸ πολλῆς δόξης, καὶ ἐν κράτει ἰσχύος [αὐτοῦ], οὐδὲν σε ἔλαθε. Σ. Θ. (ἀπὸ) πλήθους δυνάμεως καὶ κράτους ἰσχύος, ἀνὴρ οὐκ ἐνεποδίσθη.⁵³

27. לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וְיִרְדָּבָר יִשְׂרָאֵל. *Curnam*

³⁷ Cod. 86 assert: Σ. μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήνησεν αὐτόν, καὶ ἔδ. αὐτόν ὁδὸν κρίσεως; 'Α. Σ. Θ. ὁδὸν φρ. ἐγνώρισεν αὐτόν. Cod. 88: Σ. μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήνησεν αὐτόν ὁδὸν κρίσεως; 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔδ. αὐτόν γνῶσιν. Pro συνήνησεν indubitanter correximus ἐβουλεύσατο, adstipulante Hieron., qui Symmachi continuat: *Cum quo inivit consilium, deditque ei intelligentiam, et docuit eum viam iudicii, et instruxit eum scientiam, et iter prudentiae monstravit ei?* (In loco Dan. x. 14 pro συνετίσας Ald. habet συναντήσας.) "Symmachi versionem Graece v. 13 addidimus ex Lamberto Bos, qui etiam exhibet ejusdem versionem v. 14 his verbis: *σὺν τίνι ἐβουλεύσατο, καὶ ἐννοίαν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτόν τὴν ὁδὸν κρίσεως;*"—Drake. Vide nos in Monito. ³⁸ Hieron.: "Insulae quaque quasi salina reputantur; sive ut Sym. et Theod. ipsum ponentes Hebraicum, *sicut doc quod*

decedit; pro quo Aq. λεπτὸν βαλλόμενον transtulit. Aiunt autem Hebraei hoc verbo significari *tenuissimum pulverem.*" ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. 2.2, 36, alii. ⁴¹ Cod. 88, qui Theodotioni tribuit ἐτοιμάσατε. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Codd. 86, 88. ⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem, qui pro κένωμα vitiosum σκῆνωμα habet. Cf. Hex. ad Gen. i. 2. Job. xxvi. 7. ⁴⁸ Cod. 88. In textu LXXviri post ἐπ' αὐτούς add. ἀνεμος Codd. 2.2, 36, alii. ⁴⁹ Cod. 88, ubi καλάμη scriptum. ⁵⁰ Curter., qui ἰσωθήσομαι pro ἰσώθησομαι edidit. Hieron. *exaequabor.* Syro-hex. et Cod. 88 in textu habent, καὶ ἰσωθήσομαι (יִסְוָהוּ); prior autem in marg. char. med.: ὑψωθήσομαι. ⁵¹ Cod. 88. ⁵² Idem. ⁵³ Codd. 86, 88, quorum posterior πλήθος habet. Ad ἐνεποδίσθη cf. ad Cap. xxxiv. 16.

- dicis, Jacobe, et loqueris, Israel? Ο'. μὴ γὰρ εἴπῃς, 'Ιακώβ, καὶ τί ἐλάλησας, 'Ισραήλ; Σ. διὰ τί λέγεις, 'Ιακώβ, καὶ λαλεῖς, 'Ισραήλ;⁵⁴
28. אָנוֹן יָדַעְתָּ אִם־לֹא שָׁמַעְתָּ. *Annon nosti, annon audivisti?* Ο'. καὶ νῦν οὐκ ἔγνων; εἰ μὴ ἤκουσας; Σ. μὴ οὐκ ἔγνων; ἢ οὐκ ἤκουσας;⁵⁵
- לֹא יָיֵא. *Non defatigatur.* Ο'. οὐ πεινάσει. Οἱ λοιποὶ οὐκ ἐξελύθη.⁵⁶
29. וְלֹאִין אֲנִים עֲצֻמָּה וְרִבָּה. *Et cui nullae sunt vires, robur auget.* Ο'. καὶ τοῖς μὴ ὀδυνώμενοις λύπην. 'Α. καὶ οἷς οὐκ εἰσὶ λύπαι, ὁστέωσιν πληθύνων. Σ. καὶ τοῖς ἀδυνάτοις κράτος πληθύνων.⁵⁷
30. כְּשׁוֹל וְכֹשֶׁל. *Corruendo corruent.* Ο'. ἀνίσχυες ἔσονται. 'Α... σκανδαλισθήσονται. Σ. Θ... ἀσθενήσουσι.⁵⁸
- CAP. XLI.
1. הַחֲרִישִׁי אֵלַי אִיִּים. *Tacete mihi, insulae.* Ο'. ἐγκαινίσετε πρὸς μὲ, νῆσοι. 'Α. Θ. κωφεύσατε πρὸς μὲ, νῆσοι. Σ. δουλεύσατε ἐπ' ἐμοῦ, νῆσοι.¹ Aliter: 'Α. Θ. κωφεύσατε... Σ. σιωπήσατε...²
- וְלִאֲמִים. *Et nationes.* Ο'. οἱ γὰρ ἄρχοντες. Σ. (καὶ) ἔθνη.³
- לִבְשִׁפְטָא נִקְרָבָה. *Ad iudicium appropinquemus.* Ο'. τότε κρίσιν ἀναγγελιάτωσαν. 'Α. Σ. Θ. εἰς κρίσιν ἐγγίσωμεν.⁴
2. וַיִּתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. *Tradidit coram eo gentes?* Ο'. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν. 'Α. Σ. Θ. ἔδωκε κατὰ πρόσωπον (Σ. ἔμπροσθεν) αὐτοῦ ἔθνη.⁵
- וַיִּרְ. *Subigere fecit.* Ο'. ἐκστήσει. Θ. παιδεύσει.⁶
- כְּעָפָר. *Quasi pulverem.* Ο'. εἰς γῆν. Οἱ Γ'. ὡς χοῦν.⁷
- וְנִפְּ. *Propulsam (vento).* Ο'. ἐξωσμένα. Θ. ἐξωσούμενα.⁸
3. לֹא יָבוֹא. *Non incessit.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. οὐχ ἦξει.⁹
4. עָשָׂה. *Operatus est.* Ο'. ἐνήργησε. 'Α. Σ. Θ. ἐργάσατο.¹⁰
- וְקָרָא הַדְּרוֹת מִרְאֵשׁ. *Qui vocat generationes a principio.* Ο'. ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. Θ. ὁ καλῶν τὰς γενεὰς ἐξ ἀρχῆς.¹¹
- וְאֶת־אַחֲרֵינִי. *Et cum posteris.* Ο'. καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα. Θ. (καὶ) τοῖς ἐσχάτοις.¹²
5. קְצוֹתַי. *Extremitates.* Ο'. τὰ ἄκρα. 'Α. τὰ τελευταῖα.¹³
- וַיִּחְרְדוּ. *Contremuerunt.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐξέστησαν.¹⁴
- וַיִּאֲחִיזוּ. *Appropinquaverunt et venerunt.* Ο'. ἤγγισαν καὶ ἦλθον ἅμα. 'Α. ἤγγισαν καὶ ἦκασιν.¹⁵
6. אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאֶת־חֵבְרוֹ יִאֲחֹז. *Unusquisque socium suum adjuvit, et fratri suo dixit.* Ο'. κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ βοηθήσαι, καὶ ἐρεῖ. 'Α. ἀνὴρ σὺν

⁵⁴ Procop., qui addit: καὶ οἱ λοιποὶ συμφώνως. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כְּכֹסֶם לְכָל הָאֲדָמָה**. ⁵⁵ Cod. 88. ⁵⁶ Procop.: ἀντὶ δὲ τοῦ, οὐ κοπιᾷσει, οὐκ ἐξελύθη, φασὶν οἱ λοιποὶ. Lectionem non ad οὐδὲ κοπιᾷσει, sed ad οὐ πεινάσει pertinere jure suspicatus est Drusius. Cf. Hex. ad Jerem. li. 58. ⁵⁷ Cod. 88, qui ad Aq. πληθύνω exhibet. Ad ὁστέωσιν cf. Hex. ad Job. xxi. 23. ⁵⁸ Curter.

CAP. XLI. ¹ Procop. Euseb. enarrat: παρακελεύεται δῆτα ταῖς νήσοις, κατὰ Θεοδοσίωνα, κωφεύειν καὶ σιγᾶν; unde Montef. perperam distinxit: 'Α. κωφεύσατε... Θ. σιγήσατε... ² Codd. 86, 88. ³ Procop.: ἄνω δὲ τοὺς ὑπομένοντας κύριον τὴν ἰσχὴν ἀλλάξειν εἰπὼν, ἐνταῦθα λέγει, ἄρχοντες, ἦγουν ἔθνη, ἀλλαξάτωσαν ἰσχὴν, κατὰ Σύμμαχον. ⁴ Codd. 86,

88. ⁵ Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. ἔδωκε — ἔθνη. Curter. affert: Θ. κατὰ πρ. αὐτοῦ. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ⁶ Cod. 88.

⁷ Curter. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Sic in textu sine aster. Codd. 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter. (Syro-hex. in marg. affert: ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς (**וְהָיָה מֵעַתָּה**); in textu autem, **וְהָיָה מֵעַתָּה**, a principio factorum.)

¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. in marg. **וְהָיָה מֵעַתָּה**. Hieron. *obstupuerunt*. Pro *ἐξέστησαν* Codd. 109, 302, 305 *ἐξεπλάγησαν* (καὶ ἤγγισαν) habent, quae Aquilae aut Symmachi lectio esse potest. Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 33. ¹⁵ Curter.

ἐταίρω αὐτοῦ βοηθήσουσι, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ εἶπεν.¹⁶

6. פִּזְחָה. *Forti sis animo.* Ο'. Vacat. 'Α. ἐνισχύου.
Σ. ἰσχυε. Θ. ἀνδρίζου.¹⁷

7. וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת-צִרְיָה מִבְּחֶלֶק פְּטִישׁ אֶת-הוֹלֵךְ
אִמֹּר לְדָבֶק טוֹב הוּא. *Et confortavit
faber (lignarius) aurificem, is qui levigat malleo
eum qui tundit incudem, dicens de ferrumina-
tione: Bona est.* Ο'. ἰσχυσεν ἀνὴρ τέκτων,
καὶ χαλκεὺς τύπτων σφύρῃ, ἅμα ἐλαύνων. ποτὲ
μὲν ἐρεῖ σύμβλημα καλὸν ἐστίν. 'Α. καὶ ἐνί-
σχυσε τέκτων σὺν πυρωτῇ, λειαινὼν σφύρῃ σὺν
κατελαύνοντι κάθοδον, λέγων· τῇ κόλλῃ ἀγα-
θὸν ἐστίν.¹⁸ Σ. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ τέκτων τὸν
πυρωτὴν, λειαινὼν σφύρῃ τὸν ἀκμονευτὴν, λέ-
γων· εἰς κόλλησιν καλὸν ἐστίν.¹⁹ Θ. καὶ ἐνί-
σχυσε τέκτων τὸν χαλκέα, λειαινὼν ἄκμονι τὸν
σφυροκόπον, λέγων· τῇ κόλλῃ ἀγαθὸν ἐστίν.²⁰
וַיְחַזֵּקָהּ. *Et firmavit illud.* Ο'. ἰσχύρωσαν
αὐτά. Θ. καὶ ἐνίσχυσεν αὐτό.²¹

8. וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי. *Tu vero, Israel, mi serve.*
Ο'. σὺ δέ, 'Ισραήλ, παῖς μου. Οἱ λοιποὶ· σὺ
δέ, 'Ισραήλ, δοῦλέ μου.²²
וְרֵעֵ אַבְרָהָם אֹהֲבֵי. *Semen Abrahami amici mei.*
Ο'. σπέρμα 'Αβραὰμ, δν ἡγάπησα. 'Α. σπέρμα
'Αβραὰμ ἀγαπητοῦ μου. Σ. σπέρμα 'Αβραὰμ
τοῦ φίλου μου.²³

9. מִקְצֵוֹת. *Ab extremitatibus.* Ο'. ἀπ' ἄκρων.
'Α. . τελευταίου. Σ. . περάτων.²⁴

9. וּמִצִּיְדֵי. *Et a lateribus ejus.* Ο'. καὶ ἐκ τῶν
σκοπιῶν ('Α. ἀπεσπασμένων. Σ. ἀγκώνων.
Θ. πλευρῶν²⁵) αὐτῆς.

עַבְדִּי אַתָּה. *Servus meus tu es.* Ο'. παῖς μου
εἶ. Οἱ λοιποὶ· δοῦλε.²⁶

מִצְרִיתֶיךָ. *Abjeci te.* Ο'. ἐγκατέλιπόν (Σ. ἀπε-
δοκίμασα. Θ. ἀπωσάμην²⁷) σε.

10. תִּסְתַּלֵּחַ. *Sustentabo te.* Ο'. ἡσφαλισάμην
σε. 'Α. Σ. Θ. ἀντελαβόμην σου.²⁸

יְדֵי צִדְקָי. *Justitiae meae.* Ο'. τῇ δικαίᾳ μου. Σ.
τῆς δικαιοσύνης μου.²⁹

11. אֲנִשִּׁי רִיבֶךָ. *Viri litis tuae.* Ο'. πάντες οἱ
ἀντίδικοί σου. 'Α. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες ἀντίδικοί
σου.³⁰

12. מִצָּרֶיךָ. *Rixae tuae.* Ο'. οἱ παροινήσουσιν εἰς
σέ. 'Α. τῆς ἀηδίας σου.³¹ Θ. τῆς μάχης σου.³²

13. אֲנִי יְהוָה הָלְהִיךָ. *Ο'. ἐγὼ* ✕ *Οἱ Γ'. κύ-
ριος* 4 *ὁ θεός σου.*³³

13, 14. אֶל-תִּירָא אֲנִי עֲרִיתֶיךָ : אֶל-תִּירָאִי. *Noli timere, ego adjuvabo te :
noli timere, vermis Jacobe.* Ο'. μὴ φοβοῦ,
✕ *Οἱ Γ'. ἐγὼ ἐβοήθησά σοι μὴ φοβοῦ, σκώ-
λη* 4 *'Ιακώβ.*³⁴

14. מִתִּי יִשְׂרָאֵל. *Viri Israelis.* Ο'. ὀλιγοστούς
'Ισραήλ. 'Α. τεθνεώτες 'Ισραήλ. Σ. ἀριθμὸς
'Ισραήλ. Θ. νεκροὶ 'Ισραήλ.³⁵

קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. *Ο'.* ✕ *Οἱ Γ'. ὀλιγος* 4 *'Ισραήλ.*³⁶

✕

✕

¹⁶ Curter., qui σὺν ἐτέρῳ αὐτοῦ habet. ¹⁷ Cod. 88.
¹⁸ Idem, qui συγκατελαύνοντι pro σὺν κατ. habet. Cf. ad
Cap. xxviii. 1. Ad πυρωτῇ cf. Hex. ad Jerem. vi. 29. Ad
formam Homericam λειαινὼν cf. Hex. ad Prov. xxix. 5.
Pro מַצֵּב, incus, gressus, vicis, Aquilae solenne est κάθοδος.
Vid. Hex. ad Exod. xxxiv. 24. 1 Reg. iii. 10. 3 Reg.
xxii. 16. ¹⁹ Cod. 88. Vox ἀκμονευτῆς Lexicographis
commendanda. ²⁰ Cod. 88 affert: Θ. καὶ ἐνίσχυσε τέκτων
το χαλκὸν καὶ αλειανὼν ἀκμονιτὸν (sic) σφ. κ.τ.ε. Si quid
video, ad χαλκὸν corrector appinxit KEA s. KAIA, unde
postea effectum καὶ α(λειανῶν). Curter. affert: Θ. Σ. (in
cod. 'Α. Θ.) τῇ κόλλῃ ἀγαθὸν ἐστίν. Σ. εἰς κόλλησιν ἐστίν (sic).
Theodoret. vero: Οἱ Γ'. εἰς κόλλησιν καλὸν ἐστίν. ²¹ Cod.
88. (In fine v. 7 Syro-hex. in marg. affert: ✕ μὴ φοβοῦ,

σκώληξ 'Ιακώβ, ὀλιγοστούς 'Ισραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι; quae ad
v. 14 pertinere manifestum est.) ²² Procop. ²³ Eu-
seb., qui lectionem Aquilae mutilam citat: σπέρμα ἀγα-
πητόν μου. Nobil. affert: Σ. σπ. 'Αβραὰμ τοῦ φ. μου. 'Α.
σπέρμα ἀγαπητοῦ μου. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem. Procop.
affert: Σ. τῶν ἀγκώνων. ²⁶ Procop. ²⁷ Cod. 88.
²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem,
qui bis habet μου pro σου. ³² Idem. ³³ Curter.
³⁴ Curter., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex.
in marg. ✕ لا تخف لا ابيك لا تخف. Hieron.:
“Hoc quod posuimus, ego adjuvi te: noli timere, vermis
Jacob, in LXX non habetur.” Procop.: τὸ δέ, ἐγὼ — 'Ια-
κώβ, οὐ κείται παρὰ τοῖς Ο'. ³⁵ Procop. ³⁶ Curter.
Syro-hex. in marg. ✕ لا تخف لا ابيك لا تخف. Codd. 22, 36, alii:

15. בַּעַל פִּיטוֹת. *Duas acies habens.* Ο'. πριστη-
ροειδείς. 'Α. ἔχοντα στόμα στομάτων.³⁷ Σ.
ἐστομωμένον. Θ. ἀμφήκη.³⁸

16. הַנְּשָׁאִים וְרוּחַ הַתְּהוֹם. *Ventilabis eos, et ventus
tollet eos.* Ο'. καὶ λικμήσεις, καὶ ἄνεμος λή-
φεται αὐτούς. 'Α. λικμήσεις αὐτούς, καὶ ἄνε-
μος ἀρεί αὐτούς. Σ. Θ. λικμήσεις αὐτούς, καὶ
ἄνεμος λήφεται αὐτούς.³⁹

סַעָרָה. *Turbo.* Ο'. καταιγίς. 'Α. λαίλαψ.⁴⁰

יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוֹשׁ בְּהִנּוּחַ בְּהִנּוּחַ. *Exsultabis in
Jona, in Sancto Israelis.* Ο'. εὐφρανθήσῃ
✠ ἐν κυρίῳ.⁴¹ ἐν τοῖς ἀγίοις Ἰσραήλ. 'Α.
ἀγαλλιάσῃ ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀγίῳ
Ἰσραήλ.⁴²

גִּלְיָהּ. *Gloriaberis.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσονται.
'Α. Θ. καυχήσῃ. Σ. ἐπαυνεθήσῃ.⁴³

17. הָעֲנִיִּים וְהָאֲבִיּוֹנִים מִבְּקִשֵּׁים מִים וְאֵין.
Miseri et pauperes quaerunt aquam, et non est. Ο'.
(καὶ ἀγαλλιάσονται) οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐνδεεῖς
ζητήσουσι γὰρ ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔσται. Οἱ λοι-
ποὶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐνδεεῖς ζητήσουσιν (Θ.
ζητούντες) ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔσται (Θ. ἔστιν).⁴⁴

18. לְאִמֵּי מַיִם. *In stagnum aquarum.* Ο'. εἰς
ἐλῃ ✠ Οἱ Γ'. ὑδάτων.⁴⁵

אֶרֶץ יְצִיָּה לְמוֹצְאֵי מִים. *Terram aridam in
scaturigines aquarum.* Ο'. τὴν διψῶσαν γῆν
ἐν ὑδραγωγοῖς. 'Α. (γῆν) ἄβατον εἰς διεξ-
δους (ὑδάτων). Σ. . . εἰς ἐκβολὰς (ὑδάτων).⁴⁶

19. בְּמִדְבָּר. *In deserto.* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ.
ἐν τῇ ἐρήμῳ.⁴⁷

שִׁשְׁפִּי. *Acaciam.* Ο'. καὶ πύξον (?). Σ. ἀκαρ-
πον ξύλον. Θ. ἀκανθαν.⁴⁸

וְיֵצֶן שִׁמְן. *Oleastrum.* Ο'. Lectio incerta. Σ.
καὶ ξύλον ἐλαίου.⁴⁹

אֲשִׁים בְּעֶרְבָה בְּרֹשׁ תְּדַרְךָ וְיִתְאַשּׁוּר יְחִדּוֹ.
*Ponam in deserto cupressum (Hieron. abietem),
ilicem (Hieron. ulmum), et cedrum procerum
(Hieron. buxum) simul.* Ο'. θήσω εἰς τὴν
ἀνυδρον γῆν κέδρον καὶ πύξον, μυρσίνην καὶ
κυπάρισσον καὶ λεύκην. 'Α. θήσω ἐν ὁμαλῇ
ἐλάτῃ, θαδαὰ καὶ θασσὺν ὁμοῦ. Σ. . ἐν τῇ
ἀβάτῳ κυπάρισσον, πετελέαν καὶ πύξον ἐπὶ τὸ
αὐτό. Θ. θήσω ἐν τῇ ἀραβᾷ βραθυ, δαὰρ καὶ
θασσὺν ἄμα.⁵⁰

ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσρ. ³⁷ Cod. 88, a Parsonio exscriptus: 'Α. *εχοντας τομας τοματων* (sic). Cf. Hex. ad Psal. cxlix. 6.
³⁸ Cod. 88 affert: Σ. Θ. *ἐστομωμένον ἀμφήκη* (sic). ³⁹ Cur-
ter. affert: Θ. Σ. *ὁμοίως τοῖς* Ο'. *λικμήσεις κ.τ.έ.* 'Α. *λικμήσεις*
κ.τ.έ. ⁴⁰ Idem. Syro-hex. *حاصلا*. ⁴¹ Sic
Syro-hex., Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 48, alii.

⁴² Curter. ⁴³ Idem, qui *ἐπαυνεθήσῃ* scribit. ⁴⁴ Pro-
cop.: *ὠβελίσται δὲ τὸ ἀγαλλιῶσονται* [invito Syro-hex.]. *παρὰ*
γὰρ τοῖς λοιποῖς εἴρηται· οἱ πτωχοὶ—*ἔσται*. Curter. affert:
Θ. *οἱ πτ. καὶ οἱ ἐνδ. ζητούντες ὕ, καὶ οὐκ ἔστιν*. ⁴⁵ Curter.
Syro-hex. in marg. *هنا*. *هنا*. Hodie vox legitur
in LXX, sed abest a Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis.

⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. Hieron.: "SETTA
... quam *spinam* Theodotio transtulit." Ad Sym. cf. Hex.
ad Jerem. xvii. 6. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Curter. e Cod. Jes.

exscripsit: 'Α. Σ. ἐν τῇ ἀβάτῳ κυπάρισσον, πετελέαν (sic) καὶ
πύξον. 'Α. ἐλάτῃ; unde Montef. *perperam* effecit: 'Α. ἐν
τῇ ἀβάτῳ ἐλάτῃ καὶ πετελέαν καὶ πύξον. Σ. ἐν τῇ ἀβάτῳ κυπά-
ρισσον, πτ. καὶ πύξον. Rectius Syrus noster Symmacho
soli ascribit: ἐν τῇ ἀβάτῳ (حاصلا) κυπάρισσον
(لعلل), πετελέαν (فهلل), ΠΤΕΛΕΑC (sic) καὶ πύξον
(محلا). Idem testatur Cod. 86, afferens: Σ. θήσω ἐν

τῇ ἀβάτῳ κυπ., πετελέαν καὶ πύξον ἐπὶ τὸ αὐτό. Pro Hebr.
עֲרַבְיָה Aquila constanter adhibet ἡ ὁμαλῇ; e.g. Psal. cxxxvi.
2. Jesai. li. 3. Jerem. xvii. 6. xxxix. 4. lii. 7, praeter loca
in Lexicis citata. Porro hujus loci versionem ejus inte-
gram nobis servavit idem Cod. 86: 'Α. θήσω ἐν ὁμαλῇ ἐλά-
τῃ, θαδαὰ καὶ θασσὺν ὁμοῦ; quocum conspirat Hieron.
ad Jesai. ix. 13: "Aut juxta Aquilam, *abietem, thadaar et
thaassur*." Restat Theodotio, de quo Hexapla prorsus
silent. Cod. 86 affert: Θ. θήσω ἐν τῇ ἀραβᾷ βραθυδαὰ καὶ
θασσὺν ἄμα; Syrus autem, vertente Middeld.: ✠ Θ. θήσω εἰς
τὴν γῆν (حاصلا) βραθυ δαὰρ (هنا هنا), Codd. A., B.; sed
delendum esse alterum ο recte vidit Middeld. καὶ θασσὺν
(in codd. est هاهنا, ex confusione scripturarum ΘΑΑ et
ΘΑΑ) ἄμα. Theodotionem Hebr. עֲרַבְיָה per γῆ reddidisse,
etiam absente teste Graeco, non facile crediderim. Hujus
vero auctoritate nemo dubitabit in Syriacis حاصلا pro
حاصلا corrigere. Vid. Theod. ad Job. xxxix. 6. Jesai. li. 3.
Amos vi. 14. [Reapse حاصلا non حاصلا habet codex
uterque.] Theodotionis lectionem in textum post λεύκην
inferunt Codd. 22, 23, 36, alii, qui inter βραθυδαὰ, βραν-
δαὰ, βραδαὰ, et θασσὺν, θασσὺν, θασσὺν, vacillant.

fusionem qui fidunt sculptilibus. Ο'. αἰσχύνθητε αἰσχύνῃν, οἱ πεποιθότες ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς. Σ. αἰσχυνθήσονται (Ἀ. αἰσχυνθήτῳσαν. Θ. καταἰσχυνθήτῳσαν) αἰσχύνῃν οἱ πεποιθότες τοῖς γλυπτοῖς.²⁵

19. **מִי עֵינִר כִּי אִם-עֲבָדִי חָרָשׁ כְּבִלְאִי אֲשֶׁלָּהּ.** *Quis est caecus, nisi servus meus? et surdus sicut nuntius meus? quem misi? quis caecus sicut (Deo) peracatus? et caecus sicut servus Jonae?* Ο'. καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ οἱ παῖδές μου, καὶ κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; ✕ Θ. τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπεσχηκὼς²⁶; καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. Σ. καὶ τίς τυφλὸς εἰ μὴ ὁ δοῦλός μου, καὶ κωφὸς ὡς ὁ ἀγγελὸς μου; τίς τυφλὸς ὡς ὁ τέλειος, καὶ κωφὸς ὡς ὁ δοῦλος κυρίου;²⁷

20. **רְאִיתָ רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמַר פֶּקֶד אֲזִנִּים וְלֹא יִשְׁמַע.** *Vidisti multa, sed non attendis (ad ea); aperiendo aures, sed non audiet.* Ο'. εἶδετε περιονάκεις, καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε· ἡνοιγμένα τὰ ὦτα, καὶ οὐκ ἤκούσατε. Σ. εἶδες πολλὰ, καὶ οὐ φυλάξεις· ἀνεφγμένα τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀκούσεις.²⁸

21. **יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן יִדְּגַל יִדְּגִיל תִּהְיֶה יְהוָה.** *Jova voluit propter justitiam suam; magnificavit legem, et illustrem reddidit.* Ο'. κύριος ὁ θεὸς ἐβουλεύσατο ἵνα δικαιωθῇ, καὶ μεγαλύνῃ αἶνεσιν. Σ. κύριος ἠθέλησεν ἵνα δι-

καίωσῃ αὐτὸν, μεγαλύναι νόμον καὶ θαυμάσαι.²⁹

23. **יִקְשִׁיב וְיִשְׁמַע.** *Attendet et audiet.* Ο'. εἰσακούσατε. Alia exempl. προσέξει καὶ εἰσακούσεται.³⁰

25. **וְיָצִיחַ מִלְחָמָה.** *Et robur belli.* Ο'. καὶ κατῆσχυσεν αὐτοὺς πόλεμος. Ἀ. καὶ κραταίωσιν πολέμου. Σ. Θ. καὶ κράτος πολέμου.³¹

וְיִתְלַחֵם. *Et succendit eum.* Ο'. καὶ οἱ συμφλέγοντες αὐτούς. Θ. καὶ συνεφλόγισεν αὐτούς.³²

וְיִתְעַרְבוּ. *Et combussit eum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀνήφθη ἐν αὐτοῖς.³³

Cap. XLII. 10. — δοξάζετε τὸ ὄνομα αὐτοῦ³⁴. 16. ποιήσω — αὐτοῖς³⁵ τὸ σκότος. 21. κύριος — ὁ θεὸς³⁶ ἐβούλετο (sic). 24. τοῖς προνομεύουσιν — αὐτόν³⁷.³⁴

CAP. XLIII.

2. **לֹא תִבְרָה.** *Non adureris.* Ο'. οὐ μὴ κατακαυθῇς. Ἀ. οὐ καύσουσί σε. Σ. οὐ κατακαύσουσί σε¹. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²

3. **וּסְבָא.** *Et Sabam.* Ο'. καὶ Σοήνην. Οἱ λοιποὶ καὶ Σαβά.³

7. **וְיִלְבְּבוּרִי בְּרִאֲתִי.** *Et in gloriam meam creavi eum.* Ο'. ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου κατεσκεύασα αὐτόν. Οἱ λοιποὶ (καὶ) εἰς τὴν δόξαν μου ἔκτισα αὐτόν.⁴

²⁵ Procop. ²⁶ Syro-hex. in textu: **יִדְּגִיל יִדְּגִיל**. ✕. **יִדְּגִיל יִדְּגִיל**. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 36, 48, alii. Cod. XII, edente Curterio, in textu habet, τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπεσχηκὼς; Parsonsius vero e marg. ejus exscripsit: ✕ τίς τυφλὸς ὡς ἀφεστηκὼς (sic); cui accedit Cod. 90: τίς τ. ὡς ὁ ἀφεστηκὼς; (Syr. **יִדְּגִיל יִדְּגִיל**, qui *removit se*, tam ὁ ἀπεσχηκὼς quam ὁ ἀφεστηκὼς sonare posse videtur, modo illud ad intransitivum *ἀπέχειν, distare, abesse*, referas, aliter ac Hieron., qui clausulam vertit: *quis caecus nisi qui recepit*?) ²⁷ Procop. In fine κυρίον pro μου est emendatio Schleusneri in *Opusc. Crit.* p. 351. ²⁸ Procop. Pro αὐτῷ Montef. post Drusium corrigiit σου. Equidem praetulerim, καὶ οὐ μὴ ἀκούσει (s. ἀκούσῃ). ²⁹ Procop.

³⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. *εἰσακούσεται* tantum habet. ³¹ Curter. ³² Idem. ³³ Haec in fine v. post ψυχὴν inferunt Codd. 36, 48, alii. Cod. 86 in marg.: καὶ ἀνήφθη ἐν αὐτῷ. Additamentum non agnoscunt Syro-hex., Hieron. ³⁴ Syro-hex. In v. 21 obelus est in Cod. C., invito Cod. A.

CAP. XLIII. ¹ Curter. Syro-hex. affert: **וְיִלְבְּבוּרִי**. Drusius has lectiones ad Hebr. **וְיִלְבְּבוּרִי** applicat, fortasse recte, sed invitis testibus. ² Syro-hex. Curter. autem paulo ante ad *μετὰ σοῦ εἰμι* notat: Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ³ Procop., Hieron. Syro-hex. in marg. char. med. **וְיִלְבְּבוּרִי**. ⁴ Procop.

9. אֲשִׁמְעֵנוּ. *Audire facient nos.* O'. τίς ἀναγγελεῖ (alia exempl. ἀκουσά ποιήσει⁵) ὑμῖν; Σ. Θ. ἀκουτισάτωσαν ἡμᾶς.⁶
10. וְיִצְדְּקוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיִאֱמְרוּ אִמְתָּ. *Et justificentur, et audiant, et dicant: Vere.* O'. καὶ δικαιοθήτωσαν, ✕ καὶ ἀκουσάτωσαν⁴, καὶ ἐπιάτωσαν ἀληθῆ.⁷
11. אֲנִי אֲנִי. *Ego sum, ego sum.* O'. ἐγώ. Alia exempl. ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι.⁸
12. אֲנִי הַנְּדִי. *Ego annuntiavi.* O'. ✕ Oī Γ'. ἐγώ ὁ ἀνήγγεिला.⁹
13. וְהִשְׁמַעְתִּי. *Et audire feci.* O'. ὠνείδισα. Oī λοιποὶ καὶ ἡκούτισα.¹⁰
14. אֲנִי הוּא. *Ego ipse sum.* O'. Vacat. Alia exempl. ἐγώ εἰμι.¹¹
15. בְּרִיחִים. *Fugitivos.* O'. φεύγοντας. Θ. ισχυρούς.¹²
16. בַּנְיֹוֹת. *In navibus.* O'. ἐν πλοίοις. "Αλλος ἐν ναυσί.¹³
17. אֲנִי יְהוָה הַקֹּדֶשׁ בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ הַכֶּבֶד. *Ego sum Jova Sanctus vester, creator Israelis, rex vester.* O'. ἐγώ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν, ὁ καταδείξας Ἰσραὴλ βασιλεία ὑμῶν. Σ. ἐγώ κύριος ὁ ἅγιος ὑμῶν, κτιστὴς Ἰσραὴλ, βασιλεὺς ὑμῶν.¹⁴

18. כִּי. *Sic.* O'. ✕ Oī Γ'. ὅτι⁴ οὐτως.¹⁵
19. אַל-תִּבְנְנוּ. *Ne consideretis.* O'. μὴ συλλογίσσθε. Σ. μὴ ἐννοεῖσθε.¹⁶
20. הִנְנִי. *O'. ✕ Oī Γ'. ὅτι⁴ ἰδὸν ἐγώ.¹⁷*
21. תְּרַדְעִיהָ. *Cognosceat eam.* O'. γνῶσεσθε ✕ Σ. αὐτά⁴.¹⁸
22. תִּפְגֹּעַ. *Canes feri.* O'. 'Α. Σ. σειρήνες. Θ. θεννίν.¹⁹
23. וּבְנֹת יַעֲזָה. *Et struthiones.* O'. καὶ θυγατέρες στρουθῶν. Oī λοιποὶ καὶ στρουθοκάμηλοι.²⁰
24. תְּהַלֵּלִי. *Laudem meam.* O'. τὰς ἀρετάς μου. Σ. τὸν ὕμνον μου.²¹
25. לֹא-אֲתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב. *Et non me invocasti, Jacobe.* O'. οὐ νῦν ἐκάλεσά σε, Ἰακώβ. 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἐμέ ἐκάλεσας, Ἰακώβ.²² Σ. οὐδὲ ἐμέ ἐκάλεσας, Ἰακώβ.²³
26. כִּי-יִגְעַתְּ בִּי. *Adeo ut laborasses in me (colendo).* O'. οὐδὲ κοπιᾶσαι σε ἐποίησα. Σ. ἐκοπιᾶθης δὲ εἰς ἐμέ.²⁴ Oī ἄλλοι ὅτι ἐκοπίαςας ἐν ἐμοί.²⁵
27. לֹא-הִבְרִיתָ לִּי. *Non adduxisti mihi.* O'. οὐκ ✕ Oī Γ'. ἤνεγκάς⁴ μοι.²⁶
28. לֹא-הִעֲבִדְתִּי. *Non fatigavi te.* O'. 'Α. οὐκ ἐδούλωσά σε. Σ. Θ. οὐ κατεδουλωσάμην σε.²⁷

⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁶ Curter. Syro-hex. in marg. char. med.: ἡ τὰ ἐξ ἀρχῆς ἀκουσάτωσαν ἡμᾶς (نَعْبِدُ). ⁷ Syro-hex. in textu: ✕ καὶ ἀκουσάτωσαν⁴, δικαιοθήτωσαν, καὶ εἰπ. ἀληθῆ. In LXX hodie habetur lectio quam posuimus, absente asterisco; sed verba καὶ ἀκουσάτωσαν desunt in Comp., Codd. XII, 97; et post ἀληθῆ leguntur in Codd. III, 26, 41, aliis. ⁸ Sic Codd. 22 (ubi semel ἐγώ εἰμι), 36, 48, alii. ⁹ Curter., Syro-hex. in marg. Pronomen deest in Codd. III, XII, 23, 26, aliis. ¹⁰ Euseb., Procop. ¹¹ Sic Codd. 22, 48, alii. ¹² Hieron.: "Et detraxi omnes vectes ejus, qui Hebraice appellantur BARIHIM, et quos Theod. fortes interpretatus est." Theod. vertisse videtur בְּרִיחִים, pingues, qui ab eo ισχυροὶ audiunt Dan. i. 15. Cf. ad Cap. xxvii. i. ¹³ Curter. sine nom. affert. Ad ἐν πλοίοις (vel juxta codd. ad καὶ ἐπεγερῶ) Syro-hex. in marg. duplicem lectionem habet: ἐν πλοίοις ἐν πλοίοις (בְּתַלְתַּל בְּתַלְתַּל), invitis libris Graecis. Idem paulo ante ad ἐνεκεν ὑμῶν in marg. affert: καὶ τοῦτο (ס)

יָוֵה), quod quo pertineat obscurum. ¹⁴ Procop., a Montef. oscitanter exscriptus: ἐγώ κ. ὑμῶν ὁ ἅγιος, καὶ κτιστὴς κ.τ.ε. ¹⁵ Curter. Syro-hex. in textu: א. ה. א. ✕. ס. ס. Sic sine aster. Codd. 109, 302, 305, et Hieron. ¹⁶ Procop. ¹⁷ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ א. ה. ס. Particula est in Codd. 109, 302, 305. ¹⁸ Syro-hex. in marg. ✕ א. ה. ס. In LXX hodie habetur, γνῶσεσθε αὐτά; sed pronomen deest in Cod. 88, et Syro-hex. ¹⁹ Hieron.: "Pro draconibus, quos solus Theod., ut in Hebraico scriptum est, appellavit THANANNIM, reliqui sirenas interpretati sunt." Curter. affert: Θ. θεννίν. Cf. ad Cap. xiii. 22. ²⁰ Euseb., Theodoret., Procop., Reg. unus. Curter. et Syro-hex.: 'Α. στρουθοκάμηλοι (سَحَاب). Cf. ad Cap. xiii. 21. ²¹ Procop. ²² Curter. ²³ Procop. ²⁴ Euseb., Procop., Nobil. (qui ἐκοπιᾶσθης scribit). ²⁵ Procop. ²⁶ Syro-hex. in marg. ✕ א. ה. ס. Praeter Syrum nostrum ἤνεγκας deest in Codd. II, III, 26, 49, aliis. ²⁷ Curter.

24. הוֹגַעַתִּי. *Defatigasti me.* Ο'. προέστης μου.
'Α. Σ. ἐκόπωσάς με. Θ. ἔκκοπόν με ἐποί-
ησας.²⁸

25. אֶנֶכִּי אֶנֶכִּי הוּא. *Ego, ego ipse.* Ο'. ἐγὼ εἰμι,
ἐγὼ εἰμι ✕ Οἱ Γ'. αὐτός.²⁹

לְמַעַנִּי חַטֹּאתַי. *Propter me, et peccata tua.*
Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἔνεκεν ἐμοῦ, καὶ τὰς
ἀμαρτίας σου.³⁰

26. לִישָׁפֶט יָחַד. *Litigemus una.* Ο'. καὶ κριθώ-
μεν ✕ 'Α. Σ. ἄμα.³¹

27. חָטָא. *Peccavit.* Ο'. Vacat. ✕ ἡμαρτον.³²
וְכַלְּמֵי. *Et interpretes tui.* Ο'. καὶ οἱ ἀρ-
χοντες ('Α. Σ. ἐρμηνεῖς³³) ὑμῶν.

28. לְגַדְוִפִּים. *In convicia.* Ο'. εἰς ὀνειδισμὸν.
Οἱ λοιποὶ εἰς βλασφημίαν.³⁴

Cap. XLIII. 10. — καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει κύριος
ὁ θεός.³⁵ (Corrige: — καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει κύ-
ριος — ὁ θεός.)³⁵

CAP. XLIV.

2. יֵשׁוּרֵן. *Et Jesurun.* Ο'. καὶ (δ) ἡγαπημένος
'Ισραήλ. Οἱ λοιποὶ εὐθύτατος, s. εὐθής.¹

²⁸ Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Mendose Cur-
ter.: 'Α. Σ. Θ. ἐκόπωσάς με. Σ. 'Α. ἔκκ. ἐποίησάς με. Procop.
affert: ἐν γὰρ ταῖς σαῖς ἀμαρτίαις προέστης μου, ἥ κατὰ τοὺς λοι-
ποὺς, ἐν ἀμαρτίαις σου ἐκάλεσάς (sic) με. ²⁹ Curter. Sic
sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex.
in marg. + ܐܢܝ ܐܢܝ. ³⁰ Curter. Syro-hex. in marg. char.
med. + ܠܡܥܢܝ ܚܬܐܬܝ (Cod. C. ✕). Haec
hodie in LXX habentur, nisi in Codd. III, XII, 26, 41,
alii. ³¹ Cod. XII in marg.: ✕ ἄμα. Syro-hex. ܐܡܐ.
+ ܠܡܥܢܝ. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36,
alii. ³² Cod. XII in marg. Sic sine aster. Comp., Ald.,
Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Hieron. peccaverunt.
³³ Procop. ³⁴ Idem. ³⁵ Syro-hex.

CAP. XLIV. ¹ Hieron.: "Alio nomine Israellem vocat;
ISURUN enim verbum Hebraicum ceteri εὐθύτατον, sive εὐθής,
id est, *rectissimum* et *rectum* interpretati sunt: soli LXX
dilectissimum, jungentes de suo, *Israel*." In LXX δ ἡγα-
πημένος abest a Codd. 88, 90, 144. ² Sic Cod. Jes.,
teste Curterio, et Syro-hex. in marg. char. med. Hieron.

3. כִּי. Ο'. ὅτι. Alia exempl. ἔτι.² 'Α. Σ. ὅτι.³
וּבְרַכְתִּי. *Et benedictionem meam.* Ο'. καὶ τὰς
εὐλογίας μου. 'Α. (καὶ) εὐλογίαν μου. Σ. Θ.
καὶ τὴν εὐλογίαν μου.⁴

5. יִקְרָא. *Invocabit.* Ο'. βοήσεται. Σ. κληθή-
σεται.⁵

יָד. *Manui suae* (s. *manu sua*). Ο'. Vacabat.
✕ 'Α. Σ. χειρὶ αὐτοῦ.⁶

7. וַיְאָדֶּר. *Et annuntiet illud.* Ο'. Vacabat. ✕
καὶ ἀναγγεῖλάτω.⁷

מִשּׁוּמֵי. *Ex quo constitui.* Ο'. ἀφ' οὗ ἐποίησα
(alia exempl. ἔταξα⁸). Σ... ἐποίησα.⁹

8. אַל-תִּפְתְּרוּ. *Ne paveatis.* Ο'. μὴ παρακαλύ-
πτεσθε. Θ. μὴ θαμβεῖσθε.¹⁰

וְאַל-תִּהְיוּ. *Neve stupeatis.* Ο'. Vacabat. ✕
Θ. μηδὲ πλανᾶσθε.¹¹

9. וַיִּעֲדֵיהֶם הָמָּה בִּלְיָרְאָא וּבִלְיָדְעָא לְמַעַן יִבְשּׁוּ.
*Et testes eorum ipsi non vident nec sciunt, ut
confundantur.* Ο'. ἀλλὰ αἰσχυνθήσονται. ✕
Θ. καὶ μάρτυρες αὐτῶν εἰσιν, οὐκ ὀψονται καὶ
οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσι.¹²

10. מִיִּצְרָאֵל וּפְסַל נֶחֱסַד לְבַלְתִּי הוֹעִיל. *Quis
finxit Deum, et sculptile conflavit, quod nihil*

adhuc. ³ Curter. ⁴ Idem. ⁵ Procop. Sic in
textu Codd. 239, 306.

⁶ Curter. affert: ✕ 'Α. Σ. χεῖρα
αὐτοῦ; sed Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ χεῖρ
αὐτοῦ, concinente Syro-hex. ܠܝ ܚܝܪܐ. In LXX
hodie legitur χεῖρ αὐτοῦ, sed invitis Codd. III, XII, 26, 49,
alii, et Syro-hex. ⁷ Sic Cod. XII in marg., teste Par-
sonsio. Clausula deest in Codd. III, XII, 26, 49, aliis.
⁸ Sic Codd. XII, 88, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. ܐܡܐ.
¹⁰ Cf. Hex. ad Deut. vii. 15. ¹¹ Curter. Syro-
hex. ܠܝ ܠܝ ܠܝ ܠܝ. Cf. Hex. ad Psal. lii. 6. Pro μὴ
παρακαλύπτεσθε Codd. 239, 306 habent: μὴ θαμβεῖσθε, μηδὲ
παρακ. (s. *katak.*) ¹² Curter. affert: ✕ Θ. μὴ πλανᾶσθε;
sed Parsons. e marg. Cod. XII excitat: ✕ μηδὲ πλανᾶσθε.
Neque aliter Syro-hex. ܠܝ ܠܝ ܠܝ ܠܝ (Cod. C. ✕).

In textu LXXviri hodie habetur μηδὲ πλανᾶσθε, repugnan-
tibus Codd. III, XII, 26, 41, aliis. ¹³ Curter. Haec,
καὶ μάρτυρες αὐτῶν εἰσιν — πάντες οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυ-
νήσονται, in textum post ὠφέλησει αὐτοὺς inferunt Comp.
(om. *εἰσιν*), Ald. (om. *πάντες*), Codd. 22, 23, 36, alii.

prosiit? Ο'. οἱ πλάσσοντες θεὸν, καὶ γλύφοντες — πάντες 4¹³ ἀνωφελῇ. ✕ Θ. τίς πλάσει ἰσχυρὸν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῇ;¹⁴

11. *Ecce! omnes socii ejus confundentur.* Ο'. καὶ πάντες ὅθεν ἐγένοντο ἐξηράνθησαν. ✕ Θ. ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται 4¹⁵

Et fabri ipsi sunt ex hominibus. Ο'. καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων. "Ἄλλος" τέκτονες γάρ εἰσιν ἀπὸ ἀνθρώπων.¹⁶

12. *In prunis ardentibus.* Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ἐν ἀνθραξί 4¹⁷

Et malleis fingit illud. Ο'. καὶ ἐν τερέτρῳ ἔστησεν αὐτό. 'Α. καὶ ἐν σφύραις ἔπλασεν αὐτό. Σ. καὶ ἐν τερέτρῳ ἐρύθμωσεν αὐτό. Θ. . . ῥυθμιεῖ αὐτό.¹⁸

13. *Delineat illud stilo (s. rubrica), parat scalpris (s. run-*

cinis). Ο'. ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέτρῳ, καὶ ἐν κόλλῃ ἐρύθμωσεν αὐτό. ✕ 'Α. καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι, ἐποίησεν αὐτὸ ἐν περιγωνίοις 4¹⁹

14. *Caedit sibi cedros, et sumit ilicem et quercum, et deligit sibi inter arbores silvae.* Ο'. ἔκοψεν ✕ 'Α. Θ. ἑαυτῷ κέδρους (Οἱ Γ'. κέδρους²⁰), καὶ ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν, καὶ ἐκατέρωσεν αὐτῷ 4²¹ ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ.

Pinum. Ο'. ✕ πίνυν 4²²

15. *Facit illud sculptile, et procumbit ei.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν, καὶ κάμπτει αὐτοῖς 4²³

16. *Assat assatum.* Ο'. ὀπτήσας. ✕ Οἱ Γ'. ὥπτησεν ὀπτόν 4²⁴

17. *Procumbit ei.* Ο'. Vacat. ✕ κάμπτει αὐτῷ 4²⁵

¹³ Sic cum obelo Syro-hex. Vox deest in Codd. III, XII (in textu), 26, 49, aliis.

¹⁴ Curter., qui πλάσσει habet. Alterum e marg. Cod. XII exscripsit Parsons.

¹⁵ Curter. Theodotioni continuat: ἰδοὺ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ. Casu omisimus πάντες e Parsonsio restituimus; in fine autem αἰσχυνθήσονται (αἰσθήσονται Codd. 86, 88) e Codd. 22, 36, aliis, assumptum.

¹⁶ Haec in fine v. post αἰσχυνθήσαν ἅμα inferunt Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Curter., et in textu post εἰργάσατο αὐτὸ sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 48, alii. Syro-hex. in marg. ✕ 4¹⁷.

¹⁸ Curter., qui ad Sym. ἐρύθμωσεν habet. Post τερέτρῳ Codd. 22, 36, alii, in textum inferunt, ἐρύθμισεν (s. ἐρύθμωσεν) αὐτὸ καί.

¹⁹ Curter. Eadem in textu post μέτρῳ addunt Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii; sed pro περιγωνίοις aut περιγωνίσκοις aut παραγωνίσκοις habent. Syro-hex. in textu post μέτρῳ infert, καὶ ἐμόρφωσεν αὐτό (μορφώσ); deinde in marg. affert: ✕ 'Α. ἐν παραγραφίδι (γραφίδι) ἐποίησεν αὐτό, καὶ κάμπτει αὐτῷ (καμπτεῖ αὐτῷ); cum scholio ad 4¹⁹ (Zach. ix. 15): 4¹⁹ 4²⁰ 4²¹ 4²² 4²³ 4²⁴ 4²⁵ 4²⁶ 4²⁷ 4²⁸ 4²⁹ 4³⁰ 4³¹ 4³² 4³³ 4³⁴ 4³⁵ 4³⁶ 4³⁷ 4³⁸ 4³⁹ 4⁴⁰ 4⁴¹ 4⁴² 4⁴³ 4⁴⁴ 4⁴⁵ 4⁴⁶ 4⁴⁷ 4⁴⁸ 4⁴⁹ 4⁵⁰ 4⁵¹ 4⁵² 4⁵³ 4⁵⁴ 4⁵⁵ 4⁵⁶ 4⁵⁷ 4⁵⁸ 4⁵⁹ 4⁶⁰ 4⁶¹ 4⁶² 4⁶³ 4⁶⁴ 4⁶⁵ 4⁶⁶ 4⁶⁷ 4⁶⁸ 4⁶⁹ 4⁷⁰ 4⁷¹ 4⁷² 4⁷³ 4⁷⁴ 4⁷⁵ 4⁷⁶ 4⁷⁷ 4⁷⁸ 4⁷⁹ 4⁸⁰ 4⁸¹ 4⁸² 4⁸³ 4⁸⁴ 4⁸⁵ 4⁸⁶ 4⁸⁷ 4⁸⁸ 4⁸⁹ 4⁹⁰ 4⁹¹ 4⁹² 4⁹³ 4⁹⁴ 4⁹⁵ 4⁹⁶ 4⁹⁷ 4⁹⁸ 4⁹⁹ 4¹⁰⁰ 4¹⁰¹ 4¹⁰² 4¹⁰³ 4¹⁰⁴ 4¹⁰⁵ 4¹⁰⁶ 4¹⁰⁷ 4¹⁰⁸ 4¹⁰⁹ 4¹¹⁰ 4¹¹¹ 4¹¹² 4¹¹³ 4¹¹⁴ 4¹¹⁵ 4¹¹⁶ 4¹¹⁷ 4¹¹⁸ 4¹¹⁹ 4¹²⁰ 4¹²¹ 4¹²² 4¹²³ 4¹²⁴ 4¹²⁵ 4¹²⁶ 4¹²⁷ 4¹²⁸ 4¹²⁹ 4¹³⁰ 4¹³¹ 4¹³² 4¹³³ 4¹³⁴ 4¹³⁵ 4¹³⁶ 4¹³⁷ 4¹³⁸ 4¹³⁹ 4¹⁴⁰ 4¹⁴¹ 4¹⁴² 4¹⁴³ 4¹⁴⁴ 4¹⁴⁵ 4¹⁴⁶ 4¹⁴⁷ 4¹⁴⁸ 4¹⁴⁹ 4¹⁵⁰ 4¹⁵¹ 4¹⁵² 4¹⁵³ 4¹⁵⁴ 4¹⁵⁵ 4¹⁵⁶ 4¹⁵⁷ 4¹⁵⁸ 4¹⁵⁹ 4¹⁶⁰ 4¹⁶¹ 4¹⁶² 4¹⁶³ 4¹⁶⁴ 4¹⁶⁵ 4¹⁶⁶ 4¹⁶⁷ 4¹⁶⁸ 4¹⁶⁹ 4¹⁷⁰ 4¹⁷¹ 4¹⁷² 4¹⁷³ 4¹⁷⁴ 4¹⁷⁵ 4¹⁷⁶ 4¹⁷⁷ 4¹⁷⁸ 4¹⁷⁹ 4¹⁸⁰ 4¹⁸¹ 4¹⁸² 4¹⁸³ 4¹⁸⁴ 4¹⁸⁵ 4¹⁸⁶ 4¹⁸⁷ 4¹⁸⁸ 4¹⁸⁹ 4¹⁹⁰ 4¹⁹¹ 4¹⁹² 4¹⁹³ 4¹⁹⁴ 4¹⁹⁵ 4¹⁹⁶ 4¹⁹⁷ 4¹⁹⁸ 4¹⁹⁹ 4²⁰⁰ 4²⁰¹ 4²⁰² 4²⁰³ 4²⁰⁴ 4²⁰⁵ 4²⁰⁶ 4²⁰⁷ 4²⁰⁸ 4²⁰⁹ 4²¹⁰ 4²¹¹ 4²¹² 4²¹³ 4²¹⁴ 4²¹⁵ 4²¹⁶ 4²¹⁷ 4²¹⁸ 4²¹⁹ 4²²⁰ 4²²¹ 4²²² 4²²³ 4²²⁴ 4²²⁵ 4²²⁶ 4²²⁷ 4²²⁸ 4²²⁹ 4²³⁰ 4²³¹ 4²³² 4²³³ 4²³⁴ 4²³⁵ 4²³⁶ 4²³⁷ 4²³⁸ 4²³⁹ 4²⁴⁰ 4²⁴¹ 4²⁴² 4²⁴³ 4²⁴⁴ 4²⁴⁵ 4²⁴⁶ 4²⁴⁷ 4²⁴⁸ 4²⁴⁹ 4²⁵⁰ 4²⁵¹ 4²⁵² 4²⁵³ 4²⁵⁴ 4²⁵⁵ 4²⁵⁶ 4²⁵⁷ 4²⁵⁸ 4²⁵⁹ 4²⁶⁰ 4²⁶¹ 4²⁶² 4²⁶³ 4²⁶⁴ 4²⁶⁵ 4²⁶⁶ 4²⁶⁷ 4²⁶⁸ 4²⁶⁹ 4²⁷⁰ 4²⁷¹ 4²⁷² 4²⁷³ 4²⁷⁴ 4²⁷⁵ 4²⁷⁶ 4²⁷⁷ 4²⁷⁸ 4²⁷⁹ 4²⁸⁰ 4²⁸¹ 4²⁸² 4²⁸³ 4²⁸⁴ 4²⁸⁵ 4²⁸⁶ 4²⁸⁷ 4²⁸⁸ 4²⁸⁹ 4²⁹⁰ 4²⁹¹ 4²⁹² 4²⁹³ 4²⁹⁴ 4²⁹⁵ 4²⁹⁶ 4²⁹⁷ 4²⁹⁸ 4²⁹⁹ 4³⁰⁰ 4³⁰¹ 4³⁰² 4³⁰³ 4³⁰⁴ 4³⁰⁵ 4³⁰⁶ 4³⁰⁷ 4³⁰⁸ 4³⁰⁹ 4³¹⁰ 4³¹¹ 4³¹² 4³¹³ 4³¹⁴ 4³¹⁵ 4³¹⁶ 4³¹⁷ 4³¹⁸ 4³¹⁹ 4³²⁰ 4³²¹ 4³²² 4³²³ 4³²⁴ 4³²⁵ 4³²⁶ 4³²⁷ 4³²⁸ 4³²⁹ 4³³⁰ 4³³¹ 4³³² 4³³³ 4³³⁴ 4³³⁵ 4³³⁶ 4³³⁷ 4³³⁸ 4³³⁹ 4³⁴⁰ 4³⁴¹ 4³⁴² 4³⁴³ 4³⁴⁴ 4³⁴⁵ 4³⁴⁶ 4³⁴⁷ 4³⁴⁸ 4³⁴⁹ 4³⁵⁰ 4³⁵¹ 4³⁵² 4³⁵³ 4³⁵⁴ 4³⁵⁵ 4³⁵⁶ 4³⁵⁷ 4³⁵⁸ 4³⁵⁹ 4³⁶⁰ 4³⁶¹ 4³⁶² 4³⁶³ 4³⁶⁴ 4³⁶⁵ 4³⁶⁶ 4³⁶⁷ 4³⁶⁸ 4³⁶⁹ 4³⁷⁰ 4³⁷¹ 4³⁷² 4³⁷³ 4³⁷⁴ 4³⁷⁵ 4³⁷⁶ 4³⁷⁷ 4³⁷⁸ 4³⁷⁹ 4³⁸⁰ 4³⁸¹ 4³⁸² 4³⁸³ 4³⁸⁴ 4³⁸⁵ 4³⁸⁶ 4³⁸⁷ 4³⁸⁸ 4³⁸⁹ 4³⁹⁰ 4³⁹¹ 4³⁹² 4³⁹³ 4³⁹⁴ 4³⁹⁵ 4³⁹⁶ 4³⁹⁷ 4³⁹⁸ 4³⁹⁹ 4⁴⁰⁰ 4⁴⁰¹ 4⁴⁰² 4⁴⁰³ 4⁴⁰⁴ 4⁴⁰⁵ 4⁴⁰⁶ 4⁴⁰⁷ 4⁴⁰⁸ 4⁴⁰⁹ 4⁴¹⁰ 4⁴¹¹ 4⁴¹² 4⁴¹³ 4⁴¹⁴ 4⁴¹⁵ 4⁴¹⁶ 4⁴¹⁷ 4⁴¹⁸ 4⁴¹⁹ 4⁴²⁰ 4⁴²¹ 4⁴²² 4⁴²³ 4⁴²⁴ 4⁴²⁵ 4⁴²⁶ 4⁴²⁷ 4⁴²⁸ 4⁴²⁹ 4⁴³⁰ 4⁴³¹ 4⁴³² 4⁴³³ 4⁴³⁴ 4⁴³⁵ 4⁴³⁶ 4⁴³⁷ 4⁴³⁸ 4⁴³⁹ 4⁴⁴⁰ 4⁴⁴¹ 4⁴⁴² 4⁴⁴³ 4⁴⁴⁴ 4⁴⁴⁵ 4⁴⁴⁶ 4⁴⁴⁷ 4⁴⁴⁸ 4⁴⁴⁹ 4⁴⁵⁰ 4⁴⁵¹ 4⁴⁵² 4⁴⁵³ 4⁴⁵⁴ 4⁴⁵⁵ 4⁴⁵⁶ 4⁴⁵⁷ 4⁴⁵⁸ 4⁴⁵⁹ 4⁴⁶⁰ 4⁴⁶¹ 4⁴⁶² 4⁴⁶³ 4⁴⁶⁴ 4⁴⁶⁵ 4⁴⁶⁶ 4⁴⁶⁷ 4⁴⁶⁸ 4⁴⁶⁹ 4⁴⁷⁰ 4⁴⁷¹ 4⁴⁷² 4⁴⁷³ 4⁴⁷⁴ 4⁴⁷⁵ 4⁴⁷⁶ 4⁴⁷⁷ 4⁴⁷⁸ 4⁴⁷⁹ 4⁴⁸⁰ 4⁴⁸¹ 4⁴⁸² 4⁴⁸³ 4⁴⁸⁴ 4⁴⁸⁵ 4⁴⁸⁶ 4⁴⁸⁷ 4⁴⁸⁸ 4⁴⁸⁹ 4⁴⁹⁰ 4⁴⁹¹ 4⁴⁹² 4⁴⁹³ 4⁴⁹⁴ 4⁴⁹⁵ 4⁴⁹⁶ 4⁴⁹⁷ 4⁴⁹⁸ 4⁴⁹⁹ 4⁵⁰⁰ 4⁵⁰¹ 4⁵⁰² 4⁵⁰³ 4⁵⁰⁴ 4⁵⁰⁵ 4⁵⁰⁶ 4⁵⁰⁷ 4⁵⁰⁸ 4⁵⁰⁹ 4⁵¹⁰ 4⁵¹¹ 4⁵¹² 4⁵¹³ 4⁵¹⁴ 4⁵¹⁵ 4⁵¹⁶ 4⁵¹⁷ 4⁵¹⁸ 4⁵¹⁹ 4⁵²⁰ 4⁵²¹ 4⁵²² 4⁵²³ 4⁵²⁴ 4⁵²⁵ 4⁵²⁶ 4⁵²⁷ 4⁵²⁸ 4⁵²⁹ 4⁵³⁰ 4⁵³¹ 4⁵³² 4⁵³³ 4⁵³⁴ 4⁵³⁵ 4⁵³⁶ 4⁵³⁷ 4⁵³⁸ 4⁵³⁹ 4⁵⁴⁰ 4⁵⁴¹ 4⁵⁴² 4⁵⁴³ 4⁵⁴⁴ 4⁵⁴⁵ 4⁵⁴⁶ 4⁵⁴⁷ 4⁵⁴⁸ 4⁵⁴⁹ 4⁵⁵⁰ 4⁵⁵¹ 4⁵⁵² 4⁵⁵³ 4⁵⁵⁴ 4⁵⁵⁵ 4⁵⁵⁶ 4⁵⁵⁷ 4⁵⁵⁸ 4⁵⁵⁹ 4⁵⁶⁰ 4⁵⁶¹ 4⁵⁶² 4⁵⁶³ 4⁵⁶⁴ 4⁵⁶⁵ 4⁵⁶⁶ 4⁵⁶⁷ 4⁵⁶⁸ 4⁵⁶⁹ 4⁵⁷⁰ 4⁵⁷¹ 4⁵⁷² 4⁵⁷³ 4⁵⁷⁴ 4⁵⁷⁵ 4⁵⁷⁶ 4⁵⁷⁷ 4⁵⁷⁸ 4⁵⁷⁹ 4⁵⁸⁰ 4⁵⁸¹ 4⁵⁸² 4⁵⁸³ 4⁵⁸⁴ 4⁵⁸⁵ 4⁵⁸⁶ 4⁵⁸⁷ 4⁵⁸⁸ 4⁵⁸⁹ 4⁵⁹⁰ 4⁵⁹¹ 4⁵⁹² 4⁵⁹³ 4⁵⁹⁴ 4⁵⁹⁵ 4⁵⁹⁶ 4⁵⁹⁷ 4⁵⁹⁸ 4⁵⁹⁹ 4⁶⁰⁰ 4⁶⁰¹ 4⁶⁰² 4⁶⁰³ 4⁶⁰⁴ 4⁶⁰⁵ 4⁶⁰⁶ 4⁶⁰⁷ 4⁶⁰⁸ 4⁶⁰⁹ 4⁶¹⁰ 4⁶¹¹ 4⁶¹² 4⁶¹³ 4⁶¹⁴ 4⁶¹⁵ 4⁶¹⁶ 4⁶¹⁷ 4⁶¹⁸ 4⁶¹⁹ 4⁶²⁰ 4⁶²¹ 4⁶²² 4⁶²³ 4⁶²⁴ 4⁶²⁵ 4⁶²⁶ 4⁶²⁷ 4⁶²⁸ 4⁶²⁹ 4⁶³⁰ 4⁶³¹ 4⁶³² 4⁶³³ 4⁶³⁴ 4⁶³⁵ 4⁶³⁶ 4⁶³⁷ 4⁶³⁸ 4⁶³⁹ 4⁶⁴⁰ 4⁶⁴¹ 4⁶⁴² 4⁶⁴³ 4⁶⁴⁴ 4⁶⁴⁵ 4⁶⁴⁶ 4⁶⁴⁷ 4⁶⁴⁸ 4⁶⁴⁹ 4⁶⁵⁰ 4⁶⁵¹ 4⁶⁵² 4⁶⁵³ 4⁶⁵⁴ 4⁶⁵⁵ 4⁶⁵⁶ 4⁶⁵⁷ 4⁶⁵⁸ 4⁶⁵⁹ 4⁶⁶⁰ 4⁶⁶¹ 4⁶⁶² 4⁶⁶³ 4⁶⁶⁴ 4⁶⁶⁵ 4⁶⁶⁶ 4⁶⁶⁷ 4⁶⁶⁸ 4⁶⁶⁹ 4⁶⁷⁰ 4⁶⁷¹ 4⁶⁷² 4⁶⁷³ 4⁶⁷⁴ 4⁶⁷⁵ 4⁶⁷⁶ 4⁶⁷⁷ 4⁶⁷⁸ 4⁶⁷⁹ 4⁶⁸⁰ 4⁶⁸¹ 4⁶⁸² 4⁶⁸³ 4⁶⁸⁴ 4⁶⁸⁵ 4⁶⁸⁶ 4⁶⁸⁷ 4⁶⁸⁸ 4⁶⁸⁹ 4⁶⁹⁰ 4⁶⁹¹ 4⁶⁹² 4⁶⁹³ 4⁶⁹⁴ 4⁶⁹⁵ 4⁶⁹⁶ 4⁶⁹⁷ 4⁶⁹⁸ 4⁶⁹⁹ 4⁷⁰⁰ 4⁷⁰¹ 4⁷⁰² 4⁷⁰³ 4⁷⁰⁴ 4⁷⁰⁵ 4⁷⁰⁶ 4⁷⁰⁷ 4⁷⁰⁸ 4⁷⁰⁹ 4⁷¹⁰ 4⁷¹¹ 4⁷¹² 4⁷¹³ 4⁷¹⁴ 4⁷¹⁵ 4⁷¹⁶ 4⁷¹⁷ 4⁷¹⁸ 4⁷¹⁹ 4⁷²⁰ 4⁷²¹ 4⁷²² 4⁷²³ 4⁷²⁴ 4⁷²⁵ 4⁷²⁶ 4⁷²⁷ 4⁷²⁸ 4⁷²⁹ 4⁷³⁰ 4⁷³¹ 4⁷³² 4⁷³³ 4⁷³⁴ 4⁷³⁵ 4⁷³⁶ 4⁷³⁷ 4⁷³⁸ 4⁷³⁹ 4⁷⁴⁰ 4⁷⁴¹ 4⁷⁴² 4⁷⁴³ 4⁷⁴⁴ 4⁷⁴⁵ 4⁷⁴⁶ 4⁷⁴⁷ 4⁷⁴⁸ 4⁷⁴⁹ 4⁷⁵⁰ 4⁷⁵¹ 4⁷⁵² 4⁷⁵³ 4⁷⁵⁴ 4⁷⁵⁵ 4⁷⁵⁶ 4⁷⁵⁷ 4⁷⁵⁸ 4⁷⁵⁹ 4⁷⁶⁰ 4⁷⁶¹ 4⁷⁶² 4⁷⁶³ 4⁷⁶⁴ 4⁷⁶⁵ 4⁷⁶⁶ 4⁷⁶⁷ 4⁷⁶⁸ 4⁷⁶⁹ 4⁷⁷⁰ 4⁷⁷¹ 4⁷⁷² 4⁷⁷³ 4⁷⁷⁴ 4⁷⁷⁵ 4⁷⁷⁶ 4⁷⁷⁷ 4⁷⁷⁸ 4⁷⁷⁹ 4⁷⁸⁰ 4⁷⁸¹ 4⁷⁸² 4⁷⁸³ 4⁷⁸⁴ 4⁷⁸⁵ 4⁷⁸⁶ 4⁷⁸⁷ 4⁷⁸⁸ 4⁷⁸⁹ 4⁷⁹⁰ 4⁷⁹¹ 4⁷⁹² 4⁷⁹³ 4⁷⁹⁴ 4⁷⁹⁵ 4⁷⁹⁶ 4⁷⁹⁷ 4⁷⁹⁸ 4⁷⁹⁹ 4⁸⁰⁰ 4⁸⁰¹ 4⁸⁰² 4⁸⁰³ 4⁸⁰⁴ 4⁸⁰⁵ 4⁸⁰⁶ 4⁸⁰⁷ 4⁸⁰⁸ 4⁸⁰⁹ 4⁸¹⁰ 4⁸¹¹ 4⁸¹² 4⁸¹³ 4⁸¹⁴ 4⁸¹⁵ 4⁸¹⁶ 4⁸¹⁷ 4⁸¹⁸ 4⁸¹⁹ 4⁸²⁰ 4⁸²¹ 4⁸²² 4⁸²³ 4⁸²⁴ 4⁸²⁵ 4⁸²⁶ 4⁸²⁷ 4⁸²⁸ 4⁸²⁹ 4⁸³⁰ 4⁸³¹ 4⁸³² 4⁸³³ 4⁸³⁴ 4⁸³⁵ 4⁸³⁶ 4⁸³⁷ 4⁸³⁸ 4⁸³⁹ 4⁸⁴⁰ 4⁸⁴¹ 4⁸⁴² 4⁸⁴³ 4⁸⁴⁴ 4⁸⁴⁵ 4⁸⁴⁶ 4⁸⁴⁷ 4⁸⁴⁸ 4⁸⁴⁹ 4⁸⁵⁰ 4⁸⁵¹ 4⁸⁵² 4⁸⁵³ 4⁸⁵⁴ 4⁸⁵⁵ 4⁸⁵⁶ 4⁸⁵⁷ 4⁸⁵⁸ 4⁸⁵⁹ 4⁸⁶⁰ 4⁸⁶¹ 4⁸⁶² 4⁸⁶³ 4⁸⁶⁴ 4⁸⁶⁵ 4⁸⁶⁶ 4⁸⁶⁷ 4⁸⁶⁸ 4⁸⁶⁹ 4⁸⁷⁰ 4⁸⁷¹ 4⁸⁷² 4⁸⁷³ 4⁸⁷⁴ 4⁸⁷⁵ 4⁸⁷⁶ 4⁸⁷⁷ 4⁸⁷⁸ 4⁸⁷⁹ 4⁸⁸⁰ 4⁸⁸¹ 4⁸⁸² 4⁸⁸³ 4⁸⁸⁴ 4⁸⁸⁵ 4⁸⁸⁶ 4⁸⁸⁷ 4⁸⁸⁸ 4⁸⁸⁹ 4⁸⁹⁰ 4⁸⁹¹ 4⁸⁹² 4⁸⁹³ 4⁸⁹⁴ 4⁸⁹⁵ 4⁸⁹⁶ 4⁸⁹⁷ 4⁸⁹⁸ 4⁸⁹⁹ 4⁹⁰⁰ 4⁹⁰¹ 4⁹⁰² 4⁹⁰³ 4⁹⁰⁴ 4⁹⁰⁵ 4⁹⁰⁶ 4⁹⁰⁷ 4⁹⁰⁸ 4⁹⁰⁹ 4⁹¹⁰ 4⁹¹¹ 4⁹¹² 4⁹¹³ 4⁹¹⁴ 4⁹¹⁵ 4⁹¹⁶ 4⁹¹⁷ 4⁹¹⁸ 4⁹¹⁹ 4⁹²⁰ 4⁹²¹ 4⁹²² 4⁹²³ 4⁹²⁴ 4⁹²⁵ 4⁹²⁶ 4⁹²⁷ 4⁹²⁸ 4⁹²⁹ 4⁹³⁰ 4⁹³¹ 4⁹³² 4⁹³³ 4⁹³⁴ 4⁹³⁵ 4⁹³⁶ 4⁹³⁷ 4⁹³⁸ 4⁹³⁹ 4⁹⁴⁰ 4⁹⁴¹ 4⁹⁴² 4⁹⁴³ 4⁹⁴⁴ 4⁹⁴⁵ 4⁹⁴⁶ 4⁹⁴⁷ 4⁹⁴⁸ 4⁹⁴⁹ 4⁹⁵

23. **הִרְעִי**. *Jubilate*. Ο'. σαλπίζατε. Οἱ λοι-
ποὶ ἀλαλάξατε.²⁶

וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר. *Et in Israele gloriosum se
exhibet*. Ο'. καὶ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται. Οἱ
λοιποὶ καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται.²⁷

24. **עָשָׂה**. *Qui facit*. Ο'. ὁ συντελών. Οἱ λοι-
ποὶ ὁ ποιήσας.²⁸

28. **הָאֵמַר לְכוּרֶשׁ רַעִי**. *Qui dicit de Cyro: Pas-
tor meus*. Ο'. ὁ λέγων Κύρῳ φρονεῖν. Σ. ὁ
λέγων Κύρῳ, ποιμὴν μου.²⁹

וְהִקְבֵּל תְּנוּכָה. *Et templum fundabitur*. Ο'. καὶ
τὸν οἶκον τὸν ἁγίον μου θεμελιώσω. Σ. ὁ δὲ
ναὸς θεμελιωθήσεται.³⁰

Cap. XLIV. 11. — καὶ κωφοὶ ἄ. καὶ στυγιάτωσαν
— ἄμα ἄ. 14. ὁ ἐφύτευσε — κύριος, καὶ ἄ ὑπέτος.
23. — τὸν Ἰσραὴλ ἄ.³¹

CAP. XLV.

4. **בְּשִׁמְךָ**. *Nomine tuo*. Ο'. τῷ ὀνόματί σου (alia
exempl. μου¹). Οἱ Γ' σου.²

5. **וּלְתִי אֵין אֱלֹהִים**. *Praeter me non est Deus*.
Ο'. πλὴν ἐμοῦ ✕ οὐκ ἔστι ἄ θεός.³

אֶחָאֲרֶיךָ. *Accinxi te*. Ο'. Vacabat. ✕ Σ. Θ.
ἐνίσχυσά σε ἄ.⁴

6. **וּמִמַּעֲרָבָה**. *Et ab occidente*. Ο'. καὶ οἱ ἀπὸ
δυσμῶν ✕ Σ. Θ. αὐτοῦ ἄ.⁵

Codd. 23, 87, alii. Codd. 22, 36, alii, supplemt, καὶ προσ-
πίπτει αὐτῷ. Syro-hex. in marg. char. med.: ✕ *procidit
ei* (مَحْرَم). ²⁶ Procop. Montef. ad 27 per-
peram refert, monente Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 352.
²⁷ Procop. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Hieron.: "*Pastor
meus es*, sive, ut LXX transtulerunt, *ut sapiat*. ... Ver-
bum enim Hebraicum roi, si per RES literam legamus,
intelligitur *pastor meus*; si per DALETH, *sciens*, vel *intelli-
gens meus*." ³⁰ Procop. ³¹ Syro-hex.

CAP. XLV. ¹ Sic Codd. II, III, XII, 26, 49, alii, et
Syro-hex. ² Curter. ³ Sic Cod. XII in marg., et
sine aster. Comp., Codd. 91, 309, et Syro-hex. ⁴ Syro-
hex. in marg. ✕ **אֶחָאֲרֶיךָ**. Curter. mendose
affert: ✕ Θ. ἐνίσχυσας. Haec, ἐνίσχυσά σε, hodie habentur
in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis.
⁵ Curter., qui post ἁλίον loco alieno inferri jubet. Syro-
hex. post δυσμῶν in marg. affert: ✕ **אֶחָאֲרֶיךָ**. Sic

9. **הוֹי רֵב אֶת-יָצָרָי**. *Vae contententi cum fictore
suo*. Ο'. ποῖον βέλτιον κατεσκεύασα ὥς πηλὸν
κεραμίδι. Ἀ. ὁ δικάζόμενος σὺν πλάσσοντι
αὐτόν.⁶ Σ. οὐαὶ ὁ ἀντιλέγων πρὸς τὸν πλά-
σαντα αὐτόν.⁷ Θ. οὐαὶ ὁ κρινόμενος μετὰ τοῦ
πλάσσοντος αὐτόν.⁸

תִּקְרַשׁ אֶת-חֲרָשֵׁי אֲדָמָה. *Testa inter testas terrae*.
Ο'. μὴ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριάσει τὴν γῆν; Θ.
ἀροτριῶν τοὺς ἀροτριάοντας τὴν γῆν.⁹

10. **הוֹי אֲמִיר**. *Vae dicenti*. Ο'. ✕ οὐαὶ ἄ ὁ
λέγων.¹⁰

מַה-תּוֹלִיד. *Quid gignis?* Ο'. τί γεννήσεις;
Σ. τί ἐγέννησας;¹¹

11. **עַל-פְּעִל**. *Et de opere*. Ο'. καὶ περὶ τῶν
ἔργων. Θ. (καὶ) περὶ τῆς ἐργασίας.¹²

13. **וְכָל-דֶּרֶכָיו הוּא-יִבְנֶנָּה עִירִי**. *Et omnes
vias ejus complanabo; ille aedificabit civitatem
meam*. Ο'. καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ εὐθείαι·
οὗτος οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου. Σ. καὶ πᾶ-
σας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ εὐθύνῳ, καὶ οὗτος οἰκοδο-
μήσει τὴν πόλιν μου.¹³

14. **וְגִיעַ מִצְרַיִם**. *Quaestus Aegypti*. Ο'. ἐκοπίασεν
Αἴγυπτος. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ κόπος
Αἰγύπτου.¹⁴

וַיַּעֲבְרוּ וְאֶלֶיךָ. *Transibunt, et coram te*. Ο'. Va-
cabat. ✕ Θ. καὶ διαβήσονται πρὸς σέ ἄ.¹⁵

sine aster. Codd. 22, 51, alii. ⁶ Curter. affert:

Ἀ. μὴ δικάζόμενος κ. τ. ε. Correximus ex Parsonsii MSS.

⁷ Procop. ⁸ Curter. Hieron.: "Quid sibi

autem velint LXX, qui . . transtulerunt: *Quid melius feci
quam lutum figuli?* scire non valco; nisi forte Theodo-
tionis sequar editionem, qui pro hoc posuit: *Vae ei qui
contentid contra factorem suum*." Ante μὴ ἐπεί ο ἡ πηλὸς

Ald., Codd. 36, 62, alii, inferunt: οὐαὶ ὁ κρινόμενος μετὰ
τοῦ πλάσσαντος αὐτόν. ⁹ Procop. Hieron. Theodo-
tionis continuat: *arans arantes terram*. ¹⁰ Cod. XII in

marg., teste Parsonsio. Sic sine aster. Comp., Codd. 22,
36, alii, et Syro-hex. Hieron.: *Vae qui dicit*. ¹¹ Pro-
cop. ¹² Curter. ¹³ Euseb., Reg. unus. Nobil.

affert: Σ. καὶ πᾶσας — εὐθύνῳ. ¹⁴ Euseb. in Dem. Evang.
p. 228. ¹⁵ Curter. Syro-hex. in marg. **וַיַּעֲבְרוּ**.

Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et
Syro-hex.

14, 15. אֵין בְּךָ אֱלֹהִים עַד וְאֵין עִד וְאֵין מוֹשִׁיעַ
אֶתְּךָ אֱלֹהִים מִכְּתַתְּרָא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ

Sane in te est Deus, et nemo est amplius, non est praelerea Deus. Profecto tu es Deus occultans se, Deus Israelis, salvator. Ο'. ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεὸς ἔστι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σου· σὺ γὰρ εἶ θεός, καὶ οὐκ ἤδειμεν, ὁ θεὸς τοῦ 'Ισραὴλ σωτήρ. 'Α. πλὴν ἐν σοὶ ἰσχυρὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν παρὰ σοί· θεὸς ἄρα ἰσχυρὸς ἀποκρυπτόμενος, θεὸς 'Ισραὴλ σώζων. Σ. μόνον ἐν σοὶ θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι, οὐδ' ὑπάρχει θεός· ὄντως σὺ θεὸς κρυφαῖος, θεὸς 'Ισραὴλ σώζων.¹⁶ Θ. πλὴν ἐν σοὶ ἰσχυρὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυφαῖος, θεὸς ('Ισραὴλ) σώζων.¹⁷

16. הָרָשִׁי יִצְרִים. *Artifices idolorum.* Ο'. ÷ ἐγκατα-
νίξεσθε πρὸς μὲ, νήσοι.¹⁸

18. יִצְרָה. *Finxit eam.* Ο'. ✕ ἐπλασεν αὐτήν.¹⁹

19. הִרְוִי בִקְשׁוֹנִי. *Frustra quaerite me.* Ο'. μά-
ταιον ζητήσατε. Σ. ματαίως ζητήσατέ με.
Οἱ ἄλλοι· κενὸς ζητήσατέ με.²⁰

20. הִתְנַחֲשׁוּ יַחְדָּו פְּלִיטֵי הַגּוֹיִם. *Accedite simul, superstites gentium.* Ο'. βουλεύσασθε ἅμα, οἱ σωζόμενοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. Σ. προσεγγίσατέ μοι, οἱ διαπεφευγότες τῶν ἐθνῶν.²¹

23. בִּי נִשְׁבַּעְתִּי יִצָּא. *Per me juravi, exiit.* Ο'.
κατ' ἑμαυτοῦ ὁμνῶ, εἰ μὴ (alia exempl. εἰ μὴν;
alia, ἡ μὴν²²) ἐξελεύσεται. 'Α. Θ. ὁμοίως (εἰ
μὴν).²³

24. רָעוּ. *Et robur.* Ο'. καὶ δόξα. Σ. καὶ ἰσχύς.²⁴

Cap. XLV. 1. ÷ ὁ θεός.⁴ 5. ÷ ὁ θεός.⁴ 6. ÷ ὁ θεός.⁴ 7. ÷ ὁ ποιῶν. ÷ ὁ θεός.⁴ 11. ὅτι ÷ οὗτω.⁴ λέγει κύριος ÷ ὁ θεός.⁴ 13. ÷ βασιλέα.⁴ 14. ÷ σαβαώθ.⁴ 21. ἐγὼ κύριος (sic) ÷ ὁ θεός.⁴ 26. ÷ τῶν νιῶν 'Ισραὴλ.⁴ (fort. ÷ τῶν νιῶν.⁴ 'Ισραὴλ²⁵).

CAP. XLVI.

1. נָבּוֹ. *Nebo.* Ο'. Ναβώ. Alia exempl. Δαγών.¹
'Α. Θ. Ναβώ. Σ. Νεβούς.²

הָיוּ עֲצֵיבֹתָם לַחֲיָה. *Fuerunt simulacra eorum bestiis (imposita).* Ο'. ἐγένετο τὰ γλυπτά αὐτῶν εἰς θηρία. Σ. ἐγένετο τὰ εἰδωλα αὐτῶν ζώοις ἔκδοτα.³

6. אִל. *Deum.* Ο'. χειροποίητα. 'Α. Θ. ἰσχυρόν.
Σ. θεόν.⁴

11. קָרָא מִמִּזְרַח עֵיט מִמִּצְרָיִם מִצְרָיִם אִישׁ מִצְרָיִם. *Vocans ex oriente avem rapacem, e terra longinqua virum consilii mei.* Ο'. καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν περὶ ὧν βεβούλευμαι. Οἱ λοιποὶ καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ὄρνιν, ἀπὸ γῆς πόρρωθεν ἄνδρα βουλῆς μου.⁵

אֶת־דְּבָרִי. *Et locutus sum.* Ο'. ✕ Σ. καίγε.⁴
ἐλάλησα.⁶

אֶת־אֲבִיבִי. *Et adducam illud.* Ο'. καὶ ἡγα-
γον. ✕ Σ. καίγε.⁴ (ἡγαγον).⁷

¹⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 226. Procop. affert: 'Α. ἰσχυρὸς; et paulo post: Ο'. οὐκ ἤδειμεν. 'Α. ἀποκρυπτόμενος. Σ. Θ. κρυφαῖος. ¹⁷ Procop.: Θ. πλὴν ἐν σοὶ — πλὴν αὐτοῦ. Euseb. ibid.: 'Ο δὲ Θ., διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυφαῖος θεὸς σώζων. Idem paulo post: ἀντὶ δὲ τοῦ, πλὴν σου, πλὴν αὐτοῦ ὁ Θ. πεποισμέν. ¹⁸ Hieron.: + *Innovamini ad me, insulae*. Obelus non est in Syro-hex. ¹⁹ Sic Cod. XII in marg. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, invito Syro-hex. ²⁰ Procop. ²¹ Idem. ²² Prior lectio est in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 62, 86; posterior in Codd. 26, 36, aliis, et Euseb. in Dem. Evang. p. 58. ²³ Curter. ²⁴ Procop. ²⁵ Syro-hex.

26, alii; quam lectionem enarrant Euseb., Procop. Syro-hex. in textu habet Ναβώ; in marg. autem char. med. Δαγών. Hieron.: "Sive iuxta LXX *Dagon*, qui tamen in Hebraico non habetur." ² Curter. Syro-hex. affert: Σ. Νεβούρ (نابور). 'Α. Θ. ὁμοίως, Ναβώ. ³ Procop. ⁴ Curter. ⁵ Procop. ⁶ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 91, alii. ⁷ Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 87, 91, alii. Syro-hex. juxta Cod. A. in marg. affert: ✕ Σ. καίγε, cum notula quae in Cod. C. rectius ad — *ἡγαγον αὐτὸν κ.τ.ε.* appingitur: "Non positum est in Hebraeo, neque in LXX."

11. Ο'. — ἤγαγον αὐτὸν, καὶ εὐδῶσα (alia exempl. ἐποίησα) τὴν ὁδὸν αὐτοῦ 4.⁸
12. אֲבִירֵי לֵב. *Contumaces corde.* Ο'. οἱ ἀπολω-
λεκότες τὴν καρδίαν. Σ. οἱ σκληροκάριοι.⁹
13. לֹא תִרְחָק. *Non procul abest.* Ο'. Vacat.
✕ Θ. οὐ μὴ μακρυνθῇ 4.¹⁰
- וְיִשׁוּעִי. *Et salus mea.* Ο'. καὶ τὴν σωτη-
ρίαν τὴν παρ' ἐμοῦ. 'Α. καὶ σωτηρία μου.
Σ. ἡ σωτηρία μου. Θ. τὸ σωτήριον .¹¹
- וְנָתַתִּי בְיָמֶיךָ יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה. *Et*
dabo in Sione salutem, Israeli gloriam meam.
Ο'. δέδωκα ἐν Σιών σωτηρίαν τῷ 'Ισραὴλ εἰς
δόξαμα. Σ. δώσω ἐν Σιών σωτήριον, καὶ τῷ
'Ισραὴλ δέξαν.¹²

Cap. XLVI. 1. — κοπιῶντι 4. 6. — οἱ συμβαλλό-
μενοι 4 (— ٢٠٠٠ ٢٠٠٠ ٢٠٠٠). 10. — πρὶν
γενέσθαι 4.¹³

CAP. XLVII.

1. שְׁבִי לְאַרְצְךָ אִין-דָּפִא. *Sede in terra, non est*
solum. Ο'. κάθισον εἰς τὴν γῆν. Alia ex-
empl. εἰσελθε εἰς τὸ σκότος.¹ ✕ 'Α. Θ. κά-
θισον εἰς τὴν γῆν, οὐκ ἔστι θρόνος 4.²

⁸ Haec, quae e Cap. xlviii. 15 male illata sunt, desunt
in Comp., Codd. 36, 48, aliis, et Hieron. Obelo notantur
in Syro-hex., qui ἐποίησα habet, ut solus Cod. 88. ⁹ Pro-
cop. Ad ἀκούσατέ μου κ. τ. ε. Curter. notat: Θ. ὁμοίως.
¹⁰ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36,
alii, invito Syro-hex. ¹¹ Curter. ¹² Procop.
¹³ Syro-hex., qui ad v. 10 notat: "Hic obelus non positus
est apud Hebraeos, neque apud LXX."

CAP. XLVII. ¹ Sic Codd. III, XII, 26, 106, alii.
Syro-hex. in textu vacat, sed in marg. char. med. habet:
κάθισον εἰς τὸ σκότος. ² Curter. affert: ✕ κάθισον εἰς τὴν
γῆν, κ. τ. ε. Syro-hex. ١٠٠٠ ١٠٠٠ ١٠٠٠. h. e. ✕ 'Α. Θ. κάθισον, εἰσελθε εἰς τὴν γῆν, κ. τ. ε.
Lectio Codd. 22, 36, aliorum, sic habet: κάθισον (Cod. 36
add. εἰσελθε) εἰς τ. γ., οὐκ ἔστι θρ., εἰσελθε εἰς τὸ σκ. ³ Hie-
ron.: "In eo ubi nos interpretati sumus, *denuda turpitu-*
dinem tuam, pro quo LXX transtulerunt, *revela operimen-*
tum, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, *samthech*;
Aq. *semmathech*; Sym. τὸ σιωπηλὸν σου, quod nos expri-

2. רִיבְתִּי צִמְחָה. *Retege velum tuum.* Ο'. ἀποκά-
λυσαι τὸ κατακάλυμμά σου. 'Α. .σεμμαθέχ.
Σ. .τὸ σιωπηλὸν σου. Θ. .σαμβέχ.³ Aliter:
Σ. κάλυσαι τὰ ὄτα (σου).⁴
3. וְלִיּוֹנִים וְלִיּוֹנִים וְלִיּוֹנִים. *Ultionem sumam,*
et non parcam homini. Ο'. τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ
λήψομαι, οὐκέτι μὴ παραδῶ ἀνθρώποις. 'Α. .
καὶ οὐκ ἀπαντήσω ἀνθρώπῳ.⁵ Σ. ἐκδίκησίν
σου λήψομαι, καὶ οὐκ ἀντιστήσεται μοι ἀν-
θρώπος.⁶
4. גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה. *Redemptor noster Jova.* Ο'. (Alia
exempl. praemittunt εἶπεν, alia λέγει⁷) ὁ ῥυσά-
μενός σε κύριος. 'Α. ἀγχιστεύων ἡμῶν κύ-
ριος.⁸
5. דּוֹמָם. *Tacens.* Ο'. κατανενυγμένη. Σ. σιω-
πῶσα.⁹
- וְדָבַר מִלְּכֹת. *Dominam regnorum.* Ο'. ἰσχύς
βασιλείας. Σ. δέσποιναν βασιλειῶν.¹⁰
6. חֲלֵלְתִי יַרְדֵּנִי. *Profanavi hereditatem meam.*
Ο'. ἐμίανας (alia exempl. ἐμίανα¹¹) τὴν κλη-
ρονομίαν μου. 'Α. Σ. ἐβεβήλωσα . . . Θ. ἐβε-
βήλωσαν τὸν κληρον.¹²
10. הִיא שֹׁדְבָתְךָ הִיא יְדַעְתְּךָ. *Sapientia tua*
et scientia tua ipsa seduxit te. Ο'. γνῶθι, ἡ

mere possumus, *taciturnitatem tuam.* Quod quidem et
in Cant. Cant. legimus, ubi sponsae pulcritudo describitur;
ad extremum infert, *absque taciturnitate tua*; nolentibus
qui interpretati sunt transferre nomen, quod in sancta
Scriptura sonaret turpitudinem." Sponte apparet, Sym-
machum hanc vocem a דּוֹמָם, *siluit*, deduxisse, quod Seniori-
bus quoque accidit ad Cant. Cant. iv. 1, 3. vi. 6. ⁴ Pro-
cop. "Haec Symmachi versio nec cum Hebraeo, nec cum
Hieronimi loco quadrare potest."—*Montef.* Pro τὰ ὄτα
Semlerus tentat τὰ ὠτα, Doederleinus τὴν ὠαν, infelicitèr
uterque. ⁵ Curter. ⁶ Procop., qui ἐν ἐμοί pro μοι
habet. Curter. affert: Σ. καὶ οὐκ ἀντιστήσεται μοι ἀνθρώπος.
⁷ Prior lectio est in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, et Hieron.;
posterior in Syro-hex., et Cod. XII in marg. ⁸ Procop.
⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII,
41, 91, 104. Syro-hex. in textu ἐμίανα, in marg. ἐμίανας
habet. ¹² Curter., qui Theodotioni τὴν κληρον (sic)
tribuit.

σύνεσις τούτων ζεται, καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ αἰσχύνῃ. Σ... καὶ ἡ γνώσις σου αὐτὴ ἐξηπάτησέ σε.¹³

12. אֲוִלִי תַעְרֹצִי. *Fortasse terrorem incuties.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. εἴ πως δυνήσῃ ἰσχύσαι.¹⁴

13. יַעֲמִידוּן הַבְּרִי יוֹשִׁיעַךְ. *Stent modo, et salvent te, qui caelum dissecant (astrologi).* Ο'. στήτωσαν δὲ, καὶ σωσάτωσάν σε οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ. Σ. Θ. στήτωσαν δὲ, καὶ σωσάτωσάν σε οἱ οἰωνοσκόποι τοῦ οὐρανοῦ.¹⁵

15. סְתָרֶיךָ מִנְעִירֶיךָ אִישׁ לְעַבְרֹךְ תָּעוּ אֵין מוֹשִׁיעֶךָ. *Negotiatores tui inde a pueritia tua unusquisque recta ante se erraverunt, non est qui salvet te.* Ο'. ἐν τῇ μεταβολῇ ἐκ νεότητος, ἀνθρώπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ οὐκ ἔσται σωτηρία. Οἱ λοιποὶ οἱ ἔμποροι σου ἀπὸ νεότητός σου, ἕκαστος εἰς τὸ πέραν ἑαυτοῦ ἐπλανήθησαν, ἐξ ὧν οὐδεὶς εὔρηται σοὶ σωτήρ. Σ... διὸ οὐκ ἔστιν ὁ σῶζων σε.¹⁶

CAP. XLVIII.

1. וּמִמֵּי יְהוּדָה. *Et ex aquis Judae.* Ο'. καὶ ἐξ ✕ Σ. Θ. ὕδατος.¹ Ἰούδα.¹

4. מִדַּעְתִּי. *Cum scirem.* Ο'. γνώσκω. Σ. Θ. διὰ τὸ γνῶναί (με).²

6. הַשְׁמַעְתִּיךָ דְּחִשּׁוֹת. *Audire feci te nova.* Ο'.

✕

¹³ Procop. ¹⁴ Curter. Sic sine aster. Ald., Codd. 23, 87, alii; et, praemisso καὶ, Codd. 36, 48, alii. Syro-hex. affert: ✕ ܠܠܬܝܢܐ ܠܠܬܝܢܐ ܠܠܬܝܢܐ. (sic) ܠܠܬܝܢܐ. Hieron.: "Pro eo quoque quod nos juxta Sym. et Theod. interpretati sumus: *Stent et salvent te augures caeli, LXX manifestius transulerunt: Stent et salvam te faciant astrologi caeli.*" ¹⁶ Procop. Pro εὔρηται Montef. post Drusium εὔρηθη male exscripsit.

CAP. XLVIII. ¹ Curter. affert: ✕ Θ. ὕδατος. Syro-hex. in marg.: ✕ Σ. Θ. καὶ ἐξ ὕδατος. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron.: "*Et de aquis, inquit, Juda existis, σεμνοτερῶς* [Martianaeus, quem secuti sunt recentiores, σεμνοτερῶς (sic) edidit, notans: "Hoc modo legi oportet ex MSS. exemplaribus, non σεματικώτερον cum editis libris... Codices MSS. corrupte (f) legunt CEMNOTIPETIOC (sic)"] *aquas* vocans pro *semine*." ² Curter. ³ Idem. ⁴ Idem. Sic sine aster. Comp., Codd. 22,

ἀλλὰ ἀκουστά σοι ἐποίησα τὰ καινά. 'Α. Θ. ἡκούτισά σε καινά.³

7. וְלֹא שָׁמַעְתָּ. *Et non audisti ea.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά.⁴

12. מְקִרָאִי. *Vocatus meus.* Ο'. ὃν ἐγὼ καλῶ. 'Α. κλητέ μου. Σ. ὁ κλητός μου.⁵

אַנְיָרְהוּנִי. *Ego ipse sum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐγὼ εἰμι.⁶

אֲנִי רִאשׁוֹן אֲנִי אֲחִיר. *Ego primus, etiam ego novissimus.* Ο'. ἐγὼ εἰμι πρῶτος, καὶ ἐγὼ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα. Οἱ λοιποὶ ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐγὼ ἔσχατος.⁷

13. שָׁמַיִם. *Caelos.* Ο'. τὸν οὐρανόν. Οἱ ἄλλοι τοὺς οὐρανοὺς.⁸

קָרָא נִי. *Voco ego.* Ο'. καλέσω ✕ Οἱ Γ'. ἐγὼ.⁹

14. מִי בָהֶם הָיָה אֲתֵּלֵךְ אֶת־הַיָּדָה וְהָבֹי יַעֲשֶׂה. *Quis inter eos annuntiavit haec? Jona amat eum, faciet voluntatem ejus.* Ο'. τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε ταῦτα; ✕ Οἱ Γ'. κύριος.¹⁰

ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου. 'Α. τίς ἐν αὐτοῖς ἀπήγγειλε ταῦτα; κύριος ἡγάγησεν αὐτόν... Σ. τίς αὐτῷ ἀπήγγειλε ταῦτα; ὃν κύριος ἡγάγησεν, ποιήσει τὸ θέλημα αὐτοῦ.¹¹

15. אֲנִי אֲנִי. *Ego, ego.* Ο'. ἐγὼ ✕ Οἱ Γ'. ἐγὼ.¹²

✕

23, 36, alii. ⁶ Procop. ⁷ Syro-hex. in marg., indice super πρῶτος posito. ⁸ Idem. ⁹ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ܠܝܢܐ ܠܝܢܐ ܠܝܢܐ. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 91, alii. ¹⁰ Syro-hex. in marg. ✕ ܠܝܢܐ ܠܝܢܐ. Sic sub aster. Euseb. in Eclog. Prophet. p. 205, et sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii. ¹¹ "Sic unus Reg. ex Apolinario, et Procopius."—Montef. Apolinarii lectio exstat in Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 129. Ad Aquilam pro ἐν ἀνθρώποις, ut in Procopio et Apolinario legitur, Nobil. et Cod. 88 recte exhibent ἐν αὐτοῖς. Ad Sym. Montef. juxta Apolinarium correxit αὐτῷ pro αὐτοῖς, et ἡγάγησεν pro ἀγάγησεν, ut apud Procopium exstat. Hieron.: "Juxta Symmachum, qui interpretatus est: *Quis ei annuntiavit haec? quem Dominus dilexit, qui facit voluntatem ejus in Babylone.*" ¹² Syro-hex. in marg. ✕ ܠܝܢܐ ܠܝܢܐ.

17. מְלִמְךָ לְהוֹצִיל. *Docens te proficere.* O'.
δέδειχά σοι. *Alia exempl. add. εἰς ὠφέλειαν.*¹³

19. כַּמְעוֹתָיו. *Ut lapilli ejus.* Aliter: *Ut (propagines) viscerum ejus.* O'. ὡς ὁ χούς τῆς γῆς. OI Γ'. ὡς αἱ κέγχροι αὐτῆς.¹⁴

22. אֵין שָׁלוֹם אֶצֶר יְהוָה לְרָשָׁעִים. *Non est pax, dicit Jova, impiis.* O'. οὐκ ἔστι χαίρειν, λέγει κύριος, τοῖς ἀσεβέσιν. OI Γ'. οὐκ ἔστιν εἰρήνη, εἶπε κύριος, τοῖς ἀσεβέσιν.¹⁵

Cap. XLVIII. 17. ἐγώ — εἰμι 4 κύριος (sic) ὁ θεός σου. 21. — καὶ πῖεται 4 ὁ λαός μου (fort. — καὶ πῖεται ὁ λαός μου 4).¹⁶

CAP. XLIX.

1. שָׁמְעוּ אֵיִים אֵלַי יְהִקְשִׁיבוּ לְאַמִּים מְרָחוֹק. *Audite, insulae, me, et attendite, populi remoti.* O'. ἀκούσατέ μου, νῆσοι, καὶ προσέχετε, ἔθνη· διὰ χρόνου πολλοῦ (Oι λοιποὶ ἔθνη μακρόθεν¹). Σ. ἀκούσατέ μου, νῆσοι, καὶ ἀκροάσασθε, ἔθνη, μακρόθεν.²

מִבְטֵן רֶחֱמַי. *Ab utero vocavit me.* O'. Vacat. *Alia exempl. ἐκ γαστρὸς ἐκάλεσέ με.*³

2. הִסְתַּיְרֵנִי. *Abscondidit me.* O'. ἔκρυψέ με. *Alia exempl. ἐσκέπασέ με.*⁴

5. וַיִּשְׂרָאֵל לֹא (לו ק') יִאֲסָף. *Et Israel non (s. ei)*

congregabitur. O'. καὶ Ἰσραὴλ συναχθήσεται. 'Α. καὶ Ἰσραὴλ αὐτῷ συναχθήσεται. Σ. Θ. καὶ Ἰσραὴλ οὐ συναχθήσεται.⁵

6. לִי עֶבֶד. *Mihi servus.* O'. παιδὰ μου. Oι λοιποὶ δούλον μου.⁶

וַיִּתְּנֵהָ לְאוֹר גּוֹיִם. *Et dedi te in lucem gentium.* O'. ἰδοὺ δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν. Oι λοιποὶ ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν.⁷

7. לְבוֹד-נַפְשׁ לְמַתְעֵב גּוֹי לְעֶבֶד מַשְׁלִים. *Ad contemptum ab hominibus (s. quoad animum), ad eum qui abominationi est genti, ad servum dominantium.* O'. τὸν φανλίζοντα (Oι Γ'. ἐξουθενημένον⁸) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν δούλων τῶν ἀρχόντων. Θ. *Ei qui despicit animam, qui abominationi est genti, qui servus est principum.*⁹

וַיִּבְחַרְהָ. *Ut eligat te.* O'. καὶ ἐξελέξαμην σε. Σ. ὃς ἐξελέξατό σε.¹⁰

8. וַיִּצְּרֵנִי. *Et formavi te.* O'. ✕ καὶ ἔπλασά σε 4.¹¹

לְהִקְיֵם אֶרֶץ לְהַנְחִיל בְּחִלּוֹת שִׁמְמוֹת. *Ad instaurandum terram, ad distribuendum possessiones desolatas.* O'. τοῦ καταστήσαι τὴν γῆν, καὶ κληρονομήσαι κληρονομίας ἐρήμους (Oι Γ'. ἡφανισμένας¹²). Σ. ἀνεγείραι τὴν γῆν, καὶ κληροδοτῆσαι κληροδοσίας ἡφανισμένας.¹³

¹³ Sic Codd. 22, 36, 48, alii.

¹⁴ Curter. (non, ut Montef., οἱ κέγχροι). Procop.: τὸ δὲ, χούς τῆς γῆς, κέγχροι γῆς ἐξέδωκαν οἱ λοιποί.

¹⁵ Cod. XII, teste Parsonsio.

¹⁶ Syro-hex.

Cap. XLIX. ¹ Procop. ² Idem, qui ἀκροάσθε habet. Euseb. vero: Σ. ἀκούσατέ μου, ν., καὶ ἀκροάσασθε, ἔθνη. Parsons. e Cod. 88 exscripsit: Θ. ἀκροάσατε (sic?). ³ Sic Procop., Codd. 86, 88. Eadem, subjuncto καί, habent Codd. 22, 36, alii. Hieron.: *De ventre vocavit me.*

⁴ Sic Codd. III, XII (in textu), 41, alii, necnon Euseb. in Dem. Evang. p. 52. ⁵ Hieron.: "*Et Israel non congregabitur*, id est, non revertetur ad Dominum. Satisque miror quomodo vulgata editio [LXX] fortissimum contra Judaeorum perfidiam testimonium alia interpretatione subverterit, dicens: *Congregabor, et glorificabor coram Domino*; cum Theod. et Sym. nostrae interpre-

tationi congruant. De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguae Hebraicae, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Pharisaeorum perversa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, *et Israel ei congregabitur*, hoc est, Deo."

⁶ Procop. ⁷ Idem. Sic in textu Comp., Codd. III, 26, 49, alii. Textus vulgaris interpolatus est ex v. 8. (In textu τέθεικα pro δέδωκα habent Comp., Codd. III, XII (cum δέδωκα in marg.), 23, 26, 41, alii, et Syro-hex.)

⁸ Theodoret. ⁹ Hieron., qui notat: "Quod manifeste Christi personae convenit... Cui interpretationi Aquila consensit, et ex parte LXX, licet in eo mutaverint sensum, et tenuaverint, quod pro *gente*, *gentes*, et pro *servo*, *servos* interpretati sunt."

¹⁰ Procop. ¹¹ Sic Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Clausula abest a Codd. III, XII, 26, 49, aliiis. ¹² Curter. ¹³ Procop.

9. הַגִּלּוֹ. *Ostendite vos.* Ο'. ἀνακαλυφθῆναι. Alia exempl. ἀνακαλύφθητε.¹⁴
10. יִצְמָאוּ. *Sitient.* Ο'. διψήσουσιν. Alia exempl. διψάσουσιν. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο', διψάσουσιν. Σ. Θ. διψήσουσιν.¹⁵
12. סִינִיָּם. *Sinensium.* Ο'. Περσῶν. Οἱ λοιποὶ Σινείμ.¹⁶
13. וְגִילִי אָרָץ. *Et exsulta, terra.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. 'Α. ἀγαλλιώ, γῆ. Σ. Θ. εὐφραίνου, γῆ.¹⁷
- וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. *Erumpant montes in jubulum.* Ο'. ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην. 'Α. κελαδήσατε, ὄρη, αἶνεσιν. Σ. ἰλαρευθήσεται ὄρη ἐπὶ πᾶσιν.¹⁸
15. מִיִּרְחָם. *Ut non misereatur.* Ο'. τοῦ μὴ ἐλεῆσαι. Σ. ὥστε μὴ οἰκτιρεῖσαι. Θ. τοῦ μὴ οἰκτεῖραι.¹⁹
16. הֵן עַל-נַפְשִׁים חַקְתִּיךָ. *Ecce! super volis delinnavi te.* Ο'. ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφηκα. 'Α. ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ταρσῶν ἡκρίβωσά σε. Σ. . . ἐστήριξά σε. Θ. . . διεχάραξά σε.²⁰
18. בְּעֶרְי. *Tanquam ornamentum.* Ο'. ✕ ὡς κόσμον.²¹
19. כִּי עֲתָה. *Quia nunc.* Ο'. ✕ ὅτι 4 νῦν.²²
21. גִּלְהָ וְסִנְיָרָה. *Exsul et expulsa.* Ο'. Vacat.

- ✕ Θ. πάροικος καὶ ἐκκεκλεισμένη 4.²³
22. בְּחִיָּה. *In sinu.* Ο'. ἐν κόλπῳ. Οἱ λοιποὶ ἐν ἀγκάλας.²⁴
23. וְיִשְׂרֹתֵיהֶם מִיִּנְקוּתֵיהֶם. *Et feminae principes eorum lactatrices tuas.* Ο'. αἱ δὲ ἀρχουσαι αὐτῶν τροφοὶ σου. Σ. καὶ ἀρχουσαι αὐτῶν γαλουχήσουσί (σε).²⁵
- וְיִשְׂרֹתֵיהֶם לֹא-יִבְשׁוּ קוֹי. *Cui qui confidunt non pudent.* Ο'. καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ ὑπομένοντές με. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ προσδοκῶντές με.²⁶
24. וְהִנֵּה מִגְבוּר מִלְּקוֹחַ וְאִם-שָׁבִי יִדְּיָךְ יִמְלֹט. *Num tolletur a forti praeda? aut captivi justi evadent?* Ο'. μὴ λήψεται τις παρὰ γίγαντος σκυῖλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύῃ τις ἀδίκως (Τὸ 'Εβραϊκόν' δικαίως²⁷), σωθήσεται; 'Α. Θ. . . καὶ εἰ αἰχμαλωτίζων δίκαιον περισωθήσεται;²⁸ Σ. μὴ ληφθήσεται παρὰ δυνατοῦ λήψις; ἡ αἰχμαλωσία δικαίου διασωθήσεται;²⁹
25. כִּי-כֵן. *Quia sic.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4 οὕτως.³⁰
- וְגַם-שָׁבִי גְבוּר יִקַּח וְיִמְלֹקוּ עֲרִיצָה. *Etiam captivi fortis tollentur, et praeda praepotentis evadet.* Ο'. ἐὰν τις αἰχμαλωτεύσῃ γίγαντα, λήψεται σκυῖλα λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχύοντος σωθήσεται. Σ. Sed et captivitas fortis auferetur, et rapina horribilis salva erit.³¹

¹⁴ Sic Codd. 22, 36, 41, alii, et Hieron. Syro-hex. in marg. ✕ (Sic Cod. C. In Cod. A. a Cap. xlix. 1 ad Cap. l. 4 membrana abscissa lectiones marginales tantum non perierunt.)

¹⁵ Curter., qui Aquilae tribuit διψάσουσιν (sic). Lectio διψάσουσιν est in Cod. Vat., teste Maio, fortasse aliis. ¹⁶ Hieron.: "In Hebraeo legitur SINIM, quod LXX Persarum interpretati sunt. Ceteri ita ut in Hebraeo legitur expresserunt Sinim." ¹⁷ Curter.

¹⁸ Procop. Ad Sym. Montef. oscitanter exscripsit Δαπεύονται. ¹⁹ Curter. ²⁰ Procop. ²¹ Sic Cod. XII in marg. Syro-hex. in textu, ✕, obelo pro asterisco male picto. Deest ὡς κόσμον in Codd. III, 26, 49, aliis. Pro ὡς κόσμον ἐνδύση Codd. 22, 36, alii, ἐνδύση ὡς στολὴν venditant. ²² Sic Cod. XII in marg. Deest ὅτι in Comp., Codd. II, III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex.

²³ Curter., qui ἐγκεκλ. scribit. Pro ἐκκεκλ. stant Codd. XII (in marg. sub aster., teste Parsonsio), 22, 23, 36, alii. Scriptura ἐγκεκλ. est in Comp., Ald., Codd. 62, 90, aliis. Syro-hex. in marg.: Θ. ἐγὼ δὲ πάροικος καὶ ἐγκεκλεισμένη (✕). ²⁴ Procop. ²⁵ Reg. unus, Eusebius et Drusius [Nobil.].—Montef. Eusebii locus est: Διὸ τροφὴ (fort. τροφαί) αὐτῆς ὀνομάσθησαν, ἡ κατὰ τὸν Σύμμαχον, γαλοῦχοι, φήσαντα, καὶ ἀρχουσαι αὐτῶν γαλουχήσουσι (sine σε). Unde suspicetur aliquis, Symmachum dedisse γαλοῦχοι σου; sed nihil mutandum. ²⁶ Curter. In textu οἱ ὑπομ. με deest in Codd. III, XII (in textu), 26, 49, aliis. Hieron.: qui exspectant me. ²⁷ Euseb., Procop. ²⁸ Cod. XII, teste Parsonsio. Curter. affert: 'Α. Θ. καὶ ὁ αἰχμ. δ. περισωθήσεται (non, ut Montef., σωθήσεται). ²⁹ Curter. ³⁰ Idem. Particula deest in Codd. III, XII, 22, 26, 36, aliis, et Hieron. Syro-hex. in marg. ³¹ Hieron. Symmacho יִנְיָשׁ est ἀκαταμήγυτος Ezech. xxviii. 7. xxx. 11; ἀννόςτατος Job. xxvii. 13. Psal. lxxxv. 14.

26. וַיֵּדְעוּ. *Et scient.* Ο'. καὶ αἰσθανθήσεται.
Alia exempl. καὶ γινώσεται.³²
Cap. XLIX. 12. ἤξουσιν — ἐρχονται 4 (sic). 18.
περιθήσεις αὐτοὺς — ὡς κόσμον 4 νύμφης (sic). 19.
— ἀπὸ σοῦ 4.³³

CAP. L.

1. אִי זֶה סֵבֶר. *Ubi est hic libellus?* Ο'. ποῖον τὸ
βιβλίον; Alia exempl. ποῖον τοῦτο βιβλίον;¹
Σ. ποῖον τὸ βιβλίον; 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'
(ποῖον τοῦτο βιβλίον).²
אִי מִי מְנֹשִׁי אֲשֶׁר-מִכְרָתִי אֶתְכֶם לֹ
creditorum meorum est, cui vos vendidi? Ο'.
הִי תִּנִּי יְחַבֵּרֶנִּי * Θ. τῶν πρασσόντων με, φ 4
πέπρακα ὑμᾶς * Θ. αὐτῶ 4;³ 'Α. . τίνι ὑπό-
χρεως ὦν . . αὐτῶ;⁴
2. מַדּוּעַ בָּאתִי. *Quare veni?* Ο'. τί ὅτι ἦλθον;
'Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο' (διότι ἦλθον). Θ. τί ὅτι
ἦλθον;⁵
הֵן בְּגַעַרְתִּי אֶחָרִיב יָם אֲשֶׁם נְהִירוֹת מִדְּבָר.
Ecce! increpatione mea exsiccō mare, reddo
flumina desertum. Ο'. ἰδὸν τῶ ἐλεγμῶ (alia
exempl. τῇ ἀπειλῇ⁶) μου ἐξερημώσω τὴν θά-
λασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους. Σ. ἰδὸν
ἐν τῇ ἐπιτιμῇ μου ἐξήρανα θάλασσαν, ἐποί-
ησα ποταμοὺς ἐρημον.⁷

4. לְרַעַת לָעוֹת אֶת-יַעֲקֹב דָּבָר. *Ut sciam subvenire*
fesso verbis. Ο'. τοῦ γινῶναι (alia exempl. add.
ἐν καιρῷ⁸) ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. 'Α. τοῦ
γινῶναι τοῦ ὑποστηρίσκειν . . . Σ. τοῦ γινῶναι
ὁμιλίαν . . .⁹
וַיַּעֲרִי בִּבְקָר בִּבְקָר. *Excitat singulis matutinis.*
Ο'. ἐθῆκέ μοι (s. με) πρωῒ (alia exempl. πρωῒ
πρωῖ¹⁰). Σ. ἐθῆκέ μοι πρωῒ + γυρῶ.¹¹
בִּבְקָר יַעֲרִי לִי אֶזְנִי לְשִׁמְעִי. *Mane excitat mihi*
aurem ut audiam. Ο'. . . προσέθηκέ μοι ὥτιον
ἀκούειν. 'Α. ἐν πρωῒ ἐξεγερεῖ μοι ὥτιον τοῦ
ἀκούειν.¹²
9. וַיַּעֲזֵר-לִי. *Auxiliabitur mihi.* Ο'. βοηθήσει μοι.
'Α. Σ. Θ. βοηθεῖ μοι.¹³
עַשׂ יֶאֱכַלְם. *Tinea comedet eos.* Ο'. καὶ (alia
exempl. add. ὥς¹⁴) σῆς καταφάγεται ὑμᾶς. 'Α.
ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁵ Σ. εὐρὺς καταφάγεται . . Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁶
11. לְמַעַן יִשְׁכַּב בְּדוֹלֵר. *In dolore cubabitis.* Ο'. ἐν
λύπῃ κοιμηθήσεσθε. 'Α. εἰς διαπόνησιν .¹⁷
Σ. ἐν ὁδῶν κοιμηθήσεσθε.¹⁸

CAP. LI.

1. הַצִּבְתָּם. *Ex qua excisi estis.* Ο'. ἦν ἐλατομή-
σατε. Σ. ὅθεν ἐλατομήθητε.¹ Θ. ἐξ ἧς ἐλα-
τομήθητε.²

³² Sic Codd. 22, 48, alii. Hieron.: *et sciet.* Haec
desunt in Ald. et Syro-hex.

³³ Syro-hex.

CAP. L. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio),
36, 41, alii, et Syro-hex. ² Curter. ³ Idem. Sic
sine asteriscis Comp. (qui om. φ), Ald. (cum aut̄ pro
αὐτῶ), 87 (idem), 91 (idem), alii. Syro-hex. affert: Θ. τῶν
πρασσόντων (فَعَّ يَفْعَلُ). Hieron.: *aut cui creditori*
et exactori meo vendidi vos? ⁴ Syro-hex. حَبَسَ.
* مِ سَد *; et sub alio indice: * حَبَسَ. Codd. 22,
36, alii: ἡ τίνι ὑπόχρεως ὦν πέπρακα ὑμᾶς; ⁵ Curter.
Lectio διότι ἦλθον est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36,
alii, et Syro-hex. Hieron.: *quia veni.* ⁶ Sic Codd.
III, XII (in textu), 26, 49, alii. Hieron.: *comminatione*
mea. ⁷ Procop. ⁸ Sic Codd. III, 26, 86, alii.
Cod. 88: τοῦ γινῶναι * καιρῶν * ἡνίκα κ.τ.ε. ⁹ Curter.
Hieron. Hebraea vertit: *ut sciam sustentare etc.* ¹⁰ Sic

Comp., Ald., Codd. XII, 22, 51, 67, 82, alii, et Syro-hex.
Cod. 88 affert: * ἔθῆκέ με πρωῒ νοεῖν πρωῒ.

¹¹ Procop.:
'Ο δὲ Σύμμαχος, ἔθῆκέ μοι πρωῒ γυρῶ (sic), φησὶν' ὁ δὲ 'Ακύλας,

ἐν πρωῒ ἐξεγερεῖ κ.τ.ε. Ad γυρῶ in marg. scriptum: γρ.
γῶσιν, probante Schleusnero, qui lectionem ad Hebraea,
ἐν πρωῒ ἔγερει, parum probabiliter refert. Pro
γυρῶ reponendum videtur πρωῒ.

¹² Procop.

¹³ Cur-

ter. e Cod. Jes., qui in textu habet βοηθεῖ μοι, ut Codd. III,
22, 26, 36, alii; in marg. autem: Οἱ Ο'. βοηθήσει μοι.
Σ. 'Α. Θ. βοηθεῖ.

¹⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII,
26, 36, alii, Syro-hex., Hieron. ¹⁵ Procop.
Curter. Hieron.: "Pro tinea in praesenti loco Sym. *rubiginem*,
Aq. *vermem* interpretati sunt." Cf. Hex. nostra ad Hos.
v. 12. ¹⁷ Procop. ¹⁸ Euseb. Procop.: Σ. ἐν ὁδῶν.

CAP. LI. ¹ Cod. 88. ² Sic in textu sine nom.
Codd. 22, 36, alii. Curter. affert: Θ. ἐξ ἧς ἐλατομήθητε, καὶ

1. וְאֵל-מַקְבֵּת בּוֹר. *Et ad cavernam foveae.* Ο'.
καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου. 'Α. (καὶ) πρὸς
ἐκκοπήν. . Σ. (καὶ) εἰς τὴν τρυμαλιάν. ³ Θ.
καὶ εἰς τὴν ὄπην τοῦ λάκκου.⁴

מִקְבֵּת. *Ex qua effossi estis.* Ο'. ὃν ὠρύξατε.
Σ. ὅθεν ἐξεκολλάφθητε.⁵ Θ. ὅθεν ἐξεκόπητε.⁶

3. כִּי־עֵדֶן וְיַעֲרֵבְתָּהּ כְּגִן־יְהוָה. *Sicut Eden, et desertum ejus sicut hortum Jovae.* Ο'. ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμὰς αὐτῆς ὡς παράδεισον κυρίου. 'Α. ὡς τρυφερὰν, καὶ ὁμαλὴν αὐτῆς ὡς κῆπον (κυρίου). Σ. . . καὶ τὴν ἄβατον αὐτῆς ὡς παράδεισον (κυρίου). Θ. ὡς κῆπον τρυφῆς, καὶ τὴν ἀραβὰ αὐτῆς ὡς κῆπον (κυρίου).⁷

מִנְּחָה. *Cantus.* Ο'. αἰνέσεως. 'Α. ἐγκωμίου.
Σ. ψαλμοῦ. Θ. ᾠδῆς.⁸

4. לְאֹמִי. *Populus meus.* Ο'. οἱ βασιλεῖς. 'Α. Σ.
φύλον μου. Θ. γένος μου.⁹

5. וְיִרְעִי עַמִּים וְשִׁפְטוּ. *Et brachia mea populum judicabunt.* Ο'. καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἔθνη ἐλπιούσιν. 'Α. Σ. καὶ βραχιόνι μου ἔθνη κρινούσιν. Θ. καὶ τῷ βραχίονί μου λαοὶ κριθήσονται.¹⁰

6. נִמְלְחוּ. *Discussientur.* Ο'. ἐστερεώθη. 'Α. ἡλί-

σθησαν. Σ. ἀλίσουσιν.¹¹

6. תְּבִלָּה. *Veterascet.* Ο'. παλαιωθείσεται. 'Α.
κατατριβήσεται.¹²

7. וּבִגְדֵיהֶם. *Et propter convicia eorum.* Ο'. καὶ
τῷ φαλισμῷ αὐτῶν. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ τῶν
βλασφημιῶν αὐτῶν.¹³

9. עֹרִי יִרְעֵנִי וְרֹעִי יְהוָה. *Expergiscere, expergiscere, indue fortitudinem, brachium Jovae!* Ο'. ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ÷ 'Ιερουσαλὴμ! καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου. Οἱ λοιποὶ ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ἔνδυσαι κράτος, βραχιῶν κυρίου.¹⁴

יְמֵי דְרֹרֹת עוֹלָמִים. *Sicut in diebus antiquitalis, generationibus temporum remotissimorum.* Ο'. ὡς ἐν ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν, εἰς γενεὰς αἰῶνων.¹⁵

9, 10. הֲלוֹא אֲתֵּי-הִיא מִמַּחְבֵּת רֶחֶב מִחוֹלָלֶת. *Nonne tu illud es quod cecidit monstrum marinum (Aegyptum), quod confodit draconem? Nonne tu illud quod exsiccavit.* Ο'. οὐ σὺ εἶ ☒ Θ. ἡ λατομήσασα πλάτος, διαλύσασα δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ¹⁶ ἡ ἐρημουσα ('Αλλος' ξηρά-

εἰς τὴν ὄπην τοῦ λάκκου ὅθεν ἐξεκόπητε. 'Α. Σ. ὁμοίως τὰ τούτων ἐχόμενα. ³ Procop. ⁴ Curter. ⁵ Cod. 88, ubi

mendose scriptum ἐξεπολάσθητε. ⁶ Curter. Cod. 88

affert: "Ἄλλος" ἐξ οὗ ὠρύχθητε; quae lectio est in Codd. 22, 36, aliis. ⁷ Codd. 86, 88, qui ad Aquilam αὐτῇ scribunt.

⁸ Cod. 88. ⁹ Idem affert: 'Α. Σ. φύλον μου. Θ. γένος μου. Parsons. corrigit γένους, et ad Hebr. עַמִּים, Ο'. ἔθνων, refert. Nobiscum facere videtur Hieron.: "Pro tribu,

quam nos interpretati sumus, Theod. *gens*, Sym. *gentem*, LXX *reges* transtulerunt." Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. ii. i. xliii. 3. cxlviii. ii. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Hieron.: "Et in Hebraico dicitur: *Caeli sicut fumus liquescent*, sive juxta Aquilam et Sym., *commineventur*, in nihili et in salis modum conterentur et evanescent; quorum prior dixit ἡλίσθησαν [HAICΘHCAN. Sic expresse Cod. Ambros. a Vallarsio advocatus. Vetust lectio, *μειωθήσεται*, non libris, sed Erasmi ingenio debetur. Montef. vero e Cod. Sangermanensi, qui NNCCNAN, et duobus Regiis, qui NHCHCAN et NECHCAN habent, Aquilae vindicavit ἡλῶθησαν, *triturati sunt*, quod cum *sale* nihil commune habet. Quin-

etiam Sangermanensem scripturam ab ἡλίσθησαν vix hilum distare manifestum est], alter ἀλίσουσιν [Erasmus dividendo edidit ἀλώσονται. Idem Ambrosianus AAAAHCOYCIN, Sangerm. et Regii ANCOYCIN; unde Montef. et Vallarsius Symmacho ἀλίσουσιν concorditer tribuerunt: quam tamen formam *salis morem imitari*, ut Montef. autumat, vel *in modum salis evanescere*, ut Vallarsius, sonare posse, equidem non facile crediderim]; quod a comminatione et deliquio salis ἐνυμολογίαν trahere manifestum est. Pro quo miror quid dicere voluerint LXX, *caelum sicut fumus firmatum* est: si enim firmitas pro robore accipitur, quomodo fumo quod firmum est comparatur? ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Euseb. a Nobilio excitatus: 'Η προσθήκη τοῦ 'Ιερουσαλὴμ οὔτε ἐν τῇ 'Εβραϊκῇ ἀναγνώσει, οὔτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς φέρεται, ἀλλὰ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν' ἐξεγείρου — κυρίου. Hieron.: "Nomen *Jerusalem*, quod hic a LXX additum est, nec in Hebraeo habetur, nec ullus trium interpretum posuit; unde obelo praenotandum est." ¹⁵ Codd. 86, 88, quorum prior habet: κατὰ τ. ἡμέρας ἔμπροσθεν γενεὰς αἰῶνων. ¹⁶ Curter., qui διαρρήξασα pro διαλύσασα habet,

- νασα¹⁷). 'Α. οὐχὶ σὺ εἶ ὁ λατομήσας ὄρημα, ὡς (fort. ὁ) διανομήσας κήτος; . . .¹⁸ Σ. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα ἀλαζονείαν, τραυματίσασα δράκοντα; . . .¹⁹
10. גְּאֹרְלִים. *Redempti*. Ο'. ῥυομένοις. Alia exempl. ἔρρυσμένοις.²⁰
11. וְשׁוּבוֹן. *Revertentur*. Ο'. ἀποστραφήσονται. 'Α. ἐπιστραφήσονται.²¹
- וְשִׂינ. *Gaudium*. Ο'. αἶνεσις. "Ἄλλος ἀγαλλίας.²²
- וְשִׂינ. *Laetitia*. Ο'. εὐφροσύνη. 'Α. Θ. χαρά. Σ. ἀγαλλίαμα.²³
- וְסו. *Fugient*. Ο'. ἀπέδρα. 'Α. Σ. φεύξονται.²⁴
12. הוּא. Ο'. Vacat. ✕ Πάντες αὐτοὶ 4.²⁵
- וְנִנְחָמְכֶם. *Consolans vos*. Ο'. ὁ παρακαλῶν σε. Σ. ὁ παρηγορῶν σε.²⁶
- וְיִרְאָה. *Quae es tu*. Ο'. τίς οὖσα. Alia exempl. τίνα ἐλαβηθεῖσα.²⁷ 'Α. τίς σύ. Σ. τίς εἶ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁸
13. וְנִשְׂתַּחֲוֶה שְׁמִי. *Qui extendit caelum*. Ο'. τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανόν. 'Α. Σ. Θ. τὸν ἐκτείναντα . . .²⁹
- וְפָנִי. *A facie*. Ο'. τὸ πρόσωπον. 'Α. Θ. ἀπὸ προσώπου.³⁰

13. בִּנְיָן לְהַשְׁחִית. *Dirigit (sagittam) ad perendum*. Ο'. ἐβουλεύσατο τοῦ ἀραῖ σε. 'Α. ἐτάχυνεν . . . Σ. Θ. ἡτοιμάσθη τοῦ διαφθεῖραι.³¹
14. מְהֵרָה יֵצֵא לְפָנֶיךָ וְלֹא-יָמוּת לְשַׁחַת וְלֹא-יָחֵסר. *Festinat incurvatus (vinctus) solvi, nec morietur in fovea (s. ad sepulcrum), nec deficiet panis ejus*. Ο'. ἐν γὰρ τῷ σώζεσθαί σε οὐ στήσεται, οὐδὲ χρονιεῖ, ✕ Θ. καὶ οὐ θανατώσει εἰς διαφθοράν, καὶ οὐ μὴ ὑστερήσῃ ὁ ἄρτος αὐτοῦ 4.³² Σ. ταχὺ (s. ταχέως) ἤδη ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐ θανέται εἰς διαφθοράν . . .³³
15. וְאֶתְּסֵם דְּבָרִי בְּפִיךָ וְיִבְרָא יְדִי כְּפִיתְךָ לְנִמְעַ. *Et posui verba mea in ore tuo, et in umbra manus meae texi te, ad figendum caelos, et ad fundandum terram, et ad dicendum Sioni: Populus meus es tu*. Ο'. θήσω τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς χειρὸς μου σκεπάσω σε, ἐν ᾗ ἔστησα· τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν, καὶ ἐρεῖ Σιών (alia exempl. καὶ ἐρῶ τῇ Σιών³⁴). λαός μου εἶ σύ. 'Α. *Posui verba mea in ore tuo, et in umbra manus meae protegi te, ut plantes caelos, et fundes terram, et tu eipēin tῇ Σιών λαός μου (σύ)*. Σ. *Ponam verba mea in ore tuo, et*

accedentibus Comp., Codd. 91, 97, 104, 228, 309. In contrariam partem, praeter Codd. 23, 87, 109, 302, 305, Parsonsius e Cod. XII exscripsit: Θ. ✕ ἡ λατ. πλάτος, διαλύσασα ὄρ. οὐ σὺ εἶ. Consentit Syro-hex., qui in marg. affert: וְנִשְׂתַּחֲוֶה שְׁמִי (καὶ διαλύσασα) וְנִשְׂתַּחֲוֶה שְׁמִי. ✕ Hieron. tanquam e LXX affert: *Nonne tu es quae excoidisti latitudinem, dissolvisti draconem?* ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Cod. 86, 88, quorum hic ὡς διανομήσας, ille ὡς διανομήσας habet. Cum neutra vox alibi legatur in Bibliis Graecis, praetulimus διανομήσας, ut μηδὲν non a κλέψ, sed a κλέψ, torqueri, circumagi, interpretis derivasse censetur. Ad ὄρημα cf. ad Cap. xxx. 7. ¹⁹ Cod. 86, 88. Ad ἀλαζονείαν cf. Hex. ad Job. ix. 13. xxvi. 12. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος" οὐ σὺ εἶ ἡ κατακόψασα ἀλαζονείαν, (ἡ) καταστρώσασα δράκοντα, quae lectio est Codd. 36, 62, aliorum, etiam a Nobilio memorata. ²⁰ Sic Codd. 22, 48, alii. Cf. ad Cap. xxxv. 9. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. Pro αἶνεσις, lectio duplex, ἀγαλλίας καὶ αἶνεσις,

est in Codd. XII, 26, 36, aliis. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Curter., et sine aster. Syro-hex. in marg. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 62, 87, alii. ²⁶ Cod. 88. ²⁷ Sic Codd. III, XII, 26, 49, alii. ²⁸ Curter. in marg. affert: 'Α. τίς σύ. Σ. τίς εἶ. Ο'. τίς οὖσα. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Curter. Eadem sine aster. in textu habent Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, e quibus ὑστερήσῃ ὁ ἄρτος pro ὑστερήσει ἄρτος emaculavimus. Syro-hex. in marg. וְנִשְׂתַּחֲוֶה שְׁמִי. ✕ Hieron.: "Illud autem quod supra dicitur: *Et non occidet in corruptionem, et non deficiet panis ejus*, de Theodotionis editione ex Hebraico additum est." ³³ Hieron.: "Symmachus in eo loco, ubi nos diximus, *Cito veniet gradiens ad aperiendum, et non interficiet usque ad internecionem*, ita interpretatus est: *Cito infernus aperietur, et non morietur in corruptionem*." ³⁴ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

*in umbra manus meae protegam te, in qua plantavi caelum, et fundavi terram, καὶ εἰς τὸ εἰπεῖν τῇ Σιών λαός μου εἶ.*³⁵

17. אֶת-כּוֹס הַחַמָּה אֶת-קַבְעֶת כּוֹס הַמַּרְעָלָה. *Poculum irae ejus, calicem poculi titubationis bibisti, exsuxisti.* Ο'. τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως, τὸ κόνδου τοῦ θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας (Οἱ Γ'. ἐξεστράγγισας³⁶). Σ. τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ, τὸν κρατῆρα τοῦ σπαργαμοῦ . . καὶ ἐξεστράγγισε.³⁷

כּוֹס קַבְעֶת. 'Α. ἔκπωμα . . Σ. κρατῆρα ποτήριον. Θ. κόνδου ποτήριον.³⁸

הַמַּרְעָלָה. Ο'. τῆς πτώσεως. 'Α. καρώσεως. Σ. τοῦ σπαργαμοῦ. Θ. (τοῦ) σάλου.³⁹

18. אֵין-מִנְהֵל לָהּ. *Non est qui leniter ducat eam.* Ο'. καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν ('Α. διαβαστάζων. Σ. παρηγορῶν⁴⁰) σε. Σ. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ παρηγορῶν αὐτήν.⁴¹

מִתְּחִיב. *Quiprehendat.* Ο'. ὁ ἀντιλαμβανόμενος. 'Α. Σ. Θ. (ὁ) ἐπικρατῶν.⁴²

גִּדְּלָהּ. *Educavit.* Ο'. ὕψωσας. 'Α. ἐμεγάλυνας. Σ. Θ. ἐξέθρεψας.⁴³

19. קָרְאִיתִי. *Contigerunt tibi.* Ο'. ἀντικείμενά σοι. 'Α. Σ. τὰ συναντήσαντά σοι.⁴⁴

הַשָּׂדֶה וְהַשָּׂדֶה. *Vastatio et destructio.* Ο'.

πτῶμα καὶ σύντριμμα. Σ. ἡ ταλαιπωρία καὶ ἡ συντριβή.⁴⁵

20. בְּנִיךָ עָלְפוּ שָׁכְבוּ. *Filii tui deliquium passi sunt, occubuerunt.* Ο'. οἱ υἱοί σου οἱ ἀπορούμενοι ('Α. ἐρριπτάσθησαν⁴⁶) οἱ καθέδοντες. Σ. οἱ υἱοί σου ἐπορεύθησαν ἀγόμενοι.⁴⁷

כָּל-חַצְוֹתָיו. *In compitiis omnium platarum.* Ο'. ἐπ' ἄκρου πάσης ἐξόδου. 'Α. ἐν κεφαλῇ πάντων ἐξωτάτων.⁴⁸ Σ. ἐπ' ἀρχῆς πάντων ἀμφόδων.⁴⁹

כִּתּוֹב מְכַמֵּר. *Sicut oryx (s. bubalus) irritatus.* Ο'. ὡς σευτλίον ἡμέψθον. 'Α. ὡς ὄρυξ ἡμφιβλῆστρευμένος. Σ. ὡς ὄρυξ ἐν ἀμφιβλήστρῳ. Θ. ὡς ὄρυξ συνειλημμένος.⁵⁰

נִנְיָ-לְהִי. *Increpatione Dei tui.* Ο'. ἐκκελυμένοι διὰ κυρίου τοῦ θεοῦ. Θ. ἐπιτιμήσεως θεοῦ σου.⁵¹

21. תִּאֲזַן נְאֻמִּי. *Audi, quaeso, hoc.* Ο'. ἀκουε ✕ Σ. Θ. τοῦτο.⁵²

22. וְהִלֵּךְ. Ο'. ὁ θεὸς ✕ Οἱ Γ'. σου.⁵³

עֲמֹ. *Causam aget populi sui.* Ο'. ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ. 'Α. δικάσεται λαφ (s. τὸν λαὸν) αὐτοῦ.⁵⁴ Σ. ὑπερμαχῆσει τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.⁵⁵

לְחִלָּה. *Sustuli.* Ο'. εἰληφα. 'Α. ἔλαβον. Σ. ἦρα.⁵⁶

³⁵ Hieron.: "In eo quoque loco, ubi nos juxta Hebraicum et Aquilam vertimus: *Posui verba mea . . et dicas ad Sion: Populus meus es tu, ille (Sym.)* sic translulit: *Ponam verba mea . . et ut dicam Sion: Populus meus es tu.*" Graeca mutila affert Curter. ³⁶ Hieron.: "Quod tres uno indicavere sermone, ἐξεστράγγισας."

³⁷ Procop., ubi post σπαργαμοῦ excidisse videtur ἐπικ. Hieron.: "De κόνδου ejus, quem Sym. craterem interpretatus est." ³⁸ Parsons, e Cod. 88 exscripsit: 'Α. ἐκπτῶμα (sic). Σ. κρατηραποτήριον. Θ. κονδοποτήριον. Cf. ad v. 22. Compositum κονδοποτήριον nescio an retinendum sit. Gesen. in *Theas. Ling. Hebr.* p. 1191: "כּוֹס קַבְעֶת, calix poculi, q. d. Becherkelch, calix potatorius."

³⁹ Cod. 88 affert: Θ. σάλου. Hieron. ad v. 22: "Calicem soporis et ruinae, sive juxta Sym. et Theod., lacerationis et commotionis." Versionem, *soporis*, καρώσεως, ad Aquilam pertinere, recte vidit Montef. Cf. Hex. ad Psal. lix. 5. ⁴⁰ Cod. 88.

⁴¹ Procop. in continuatione. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Idem.

⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Procop.

⁴⁸ Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. ἐν κ. πάντων τῶν ἐξωτάτων ἀμφόδων. ⁴⁹ Procop., apud quem ἀμφιβλήστρου pro ἀμφόδων mendose editum. Cod. 88 affert: Σ. ἐμφόδων (sic).

⁵⁰ Curter., Procop. Syro-hex. affert: (OPYE) ܡܫܝܚܐ. Hieron.: "Pro beta semicocta reliqui interpretes, *orygem captum* et *illaqueatum* transtulerunt, qui Hebraice dicitur תְּחֹ . . . pro quo LXX Syra lingua opinati sunt תְּחֹרֶת [ܬܚܝܬ], quae dicitur beta."

⁵¹ Cod. 88. ⁵² Curter. Syro-hex. in marg. ܠ. ܡܫܝܚܐ. ⁵³ Idem.

⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem. ⁶¹ Idem. ⁶² Idem. ⁶³ Idem. ⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Idem. ⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Idem. ⁹⁴ Idem. ⁹⁵ Idem. ⁹⁶ Idem. ⁹⁷ Idem. ⁹⁸ Idem. ⁹⁹ Idem. ¹⁰⁰ Idem.

⁶¹ Cod. 88. ⁶² Curter. Syro-hex. in marg. ܠ. ܡܫܝܚܐ. ⁶³ Idem.

⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Idem. ⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Idem. ⁹⁴ Idem. ⁹⁵ Idem. ⁹⁶ Idem. ⁹⁷ Idem. ⁹⁸ Idem. ⁹⁹ Idem. ¹⁰⁰ Idem.

⁶¹ Cod. 88. ⁶² Curter. Syro-hex. in marg. ܠ. ܡܫܝܚܐ. ⁶³ Idem.

22. אֶת-קַבְעַת כּוֹס הַמָּוִי. *Calicem poculi irae meae.* O'. τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου. 'A. ἔκπομα ποτήριον χόλου μου. Σ. κρατῆρα ποτήριον...⁵⁷

23. וְשִׁמְתִּיהָ בְּיַד מוֹכֵהָ. *Et ponam eum in manum affligentium te.* O'. καὶ δώσω ('A. Σ. Θ. θήσω⁵⁸) αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας. — τῶν ἀδικησάντων σε⁵⁹ καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε ('A. τῶν ἑδραφίζόντων σε. Σ. (τῶν) ἀποικισάντων σε⁶⁰). Σ. καὶ θήσω αὐτὸ εἰς χεῖρας τῶν ἀποικισάντων σε.⁶¹

וְדֹרְסִי. *Dorsum tuum.* O'. τὰ μέσα σου. Alia exempl. τὰ μετάφρενά σου.⁶² 'A. σῶμά σου. Σ. τὸν νῶτόν σου. Θ. ὁμοίως τοῖς O', τὰ μέσα σου.⁶³

וְכַוְצִי. *Et quasi plateam.* O'. ἔξω. Σ. (καὶ) ὡς πάροdon.⁶⁴

Cap. LI. 4. ἀκούσατέ μου, — ἀκούσατε⁴, λαός μου. 5. — ὡς φῶς⁴. II. — καὶ λύπη⁴.⁶⁵

CAP. LII.

1. בְּגָדֵי תְּכָאִרְתָּהּ. *Vestes decoris tui.* O'. τὴν δόξαν σου. 'A. τὰ ἱμάτια τῆς αὐχίσσεώς σου.¹ Σ. Θ. τὰ ἱμάτια τῆς δόξης σου.²

עֵרָל וְטִמְאָ. *Praepuliatius et immundus.* O'. ἀπερίτμητος καὶ ἀκάθαρτος. 'A. ἀκράβυστος καὶ μεμιασμένος.³

2. הַתְּנַעֲרִי מֵעָפָר. *Excute te de pulvere.* O'. ἐκτίναξαι τὸν χοῦν. 'A. ἐκτινάχθητι ἀπὸ χοός.⁴

וְהִתְפַּתְחִי. *Solve tibi.* O'. ἔκδυσαι. Alia exempl. ἔκλυσαι, s. ἔκλυσον.⁵ 'A. περιλυσαι. Σ. ἀπόλυσαι. Θ. διάλυσον.⁶

3. הִתְנַחֵל. *Redimemini.* O'. λυτρωθήσεσθε. 'A. ἀγγιστευθήσεσθε.⁷

4. כִּי כֹה. O'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι⁴ οὕτως.⁸

וְהָיָה. O'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. θεός σου⁴.

בְּרִאשִׁית. *In principio.* O'. τὸ πρότερον. Σ. ἐν ἀρχῇ.¹⁰

וְאַשּׁוּר בָּאֵסָּ עָשָׂקוּ. *Et Assyria sine causa oppressit eum.* O'. καὶ εἰς Ἀσσυρίους βία ἤχθησαν. Σ. καὶ Ἀσούρ ἔνεκεν οὐδενὸς ἐσυκοφάντησεν αὐτόν.¹¹

5. וְעַתָּה מַה-לִּי יְהוָה. *Et nunc quid mihi est hic? inquit Jona.* O'. καὶ νῦν τί ἐστε ὦδε; τάδε λέγει κύριος. 'A. καὶ νῦν τί μοι ὦδε; φησὶ (κύριος). Σ. Θ. καὶ νῦν τί μοι ὦδε; λέγει κύριος.¹²

כַּשְׂלִי וְהִלְחִי. *Dominatores ejus ululant (triumphant).* O'. θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε. 'A. οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτοῦ παρανομοῦσιν (Aliter: 'A. *flebunt*).¹³ Σ. οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτοῦ ὀλολύζουσιν.¹⁴ Θ. οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ὀλολύζουσιν.¹⁵

⁵⁷ Cod. 88 affert: 'A. ἔκπομα (sic) κ.τ.έ. Σ. κρατῆρα. ποτήριον (sic). Hieron.: "Et condy, pro quo et in hoc loco Sym. craterem interpretatus est." Cf. ad v. 17. ⁵⁸ Cod.

88. Alia lectio, καὶ ἐμβαλὼ αὐτὸ, est in Codd. III, XII, 26, alii, et Syro-hex. in marg. ⁵⁹ Sic Syro-hex. Clausula, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, deest in Codd. 87, 97, alii. Cod.

Vat. pingit: + καὶ δώσω — τῶν δὲ. σε⁴, teste Maio. ⁶⁰ Cod. 88. ⁶¹ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 355. ⁶² Sic Codd. III, XII, 26, 49, alii, invito Syro-hex. ⁶³ Curter. ⁶⁴ Cod. 88. ⁶⁵ Syro-hex.

CAP. LII. ¹ Codd. 86, 88, quorum hic αὐχίσσεως, ille αὐχίσσεως habet, mendose uterque. Cf. Hex. ad Prov. iv. 9. ² Cod. 86. ³ Cod. 88. ⁴ Idem. ⁵ Lectio ἐκλυσαι est in Codd. II, 88, 109, 302, 305, et in marg. Cod. XII. Alteram ἔκλυσον habent Codd. 22, 36, alii. Hieron. *solve*.

⁶ Curter. Montef. ad הַתְּנַעֲרִי oscitanter refert. Cf. Hex. ad Psal. xxix. 12. ⁷ Cod. 88, ubi mendose scriptum ἀγγιστευθήσεσθε. ⁸ Syro-hex. in marg., et sine aster.

Comp., Ald., Codd. 23, 41, alii. ⁹ Curter. ¹⁰ Curter. ¹¹ Curter. ¹² Curter. ¹³ Procop. affert: 'A. ἐξουσιάζοντες. Codd. 86 (qui 'A. s. praemittit), 88: 'A. οἱ ἐξ. αὐτοῦ παρανομοῦσιν. Hieron., qui Hebraea vertit, *dominatores ejus inique agunt*, enarrat: "Ut autem ista paterentur, dominatores eorum ac magistri *inique egerunt*; qui juxta Sym. et Theod. *ululabant*, juxta Aq. *flebunt*, cum tormentis traditi fuerint" (Pro Hebr. הִלְחִי, *insolens*, LXX παράνομος et παρανομῶν transtulerunt Psal. v. 6. lxiv. 5.) ¹⁴ Procop. ¹⁵ Codd. 86, 88. Procop. affert: Θ. ἄρχοντες.

5. וְתָמִיד בְּלִי-הַיּוֹם שְׁמִי מְנַאץ. *Et perpetuo tota die nomen meum spernitur.* Ο'. δι' ὑμᾶς διαπαντός τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται — ἐν τοῖς ἔθνεσιν ^{4,16} 'Α. (καὶ) ἐνδελεχῶς πᾶσαν ὥραν τὸ ὄνομά μου διασύρεται. ¹⁷ Σ. διαπαντὸς ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται. ¹⁸
6. לָכֵן בְּיוֹם הַהוּא. *Propterea in die illa.* Ο'. ❖ Οἱ Γ'. διὰ τοῦτο ⁴ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ¹⁹
7. מִהֲנָאוּ עַל-הַהָרִים רָגְלֵי מִבְּשֵׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מִבְּשֵׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אִמֹּר לַעֲיּוֹן מִלֵּךְ הַלְהִי. *Quam pulcri sunt super montes pedes laeta nuntiantis, proclamantis pacem, nuntiantis bonum, proclamantis salutem, dicentis ad Sionem: Regnat Deus tuus!* Ο'. ὡς ὥρα (alia exempl. ὥραισι ²⁰) ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοῇν εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθὰ, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω τὴν σωτηρίαν σου, λέγων Σιών, βασιλεύσει σου ὁ θεός. 'Α. τί ὥραιώθησαν ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες εὐαγγελιζομένου, ἀκουτίζοντος εἰρήνην, εὐαγγελιζομένου ἀγαθόν, ἀκουτίζοντος σωτηρίαν, λέγοντος τῇ Σιών ἐβασίλευσεν ὁ θεός σου. ²¹ Σ. τί ἐμπρεπείς ἐπὶ τῶν ὀρέων πόδες εὐαγγελιζομένου, ἀκουστὴν ποιούντος εἰρήνην, εὐαγγελιζομένου ἀγαθὰ, ἀκουστὴν ποιούντος σωτηρίαν, λέγοντος τῇ Σιών ἐβασίλευσεν ὁ θεός σου. ²² Θ. ὡς ἐμπρεπείς... ²³

8. קוֹל צִפְרֵי נְשֵׂאוֹ קוֹל יְחִדּוֹ יִרְנְנוּ בִּי עֵין בְּעֵין. *Vox speculatorum tuorum! tollunt vocem simul, jubilant, quia oculo ad oculum vident.* Ο'. ὅτι φωνὴ τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσονται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται. 'Α. (φωνή) σκοπευτῶν σου... ²⁴ Σ. φωνὴ τῶν σκοπῶν σου, ἐπήρην φωνήν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰνέσουσιν, ὀφθαλμοφανῶς γὰρ ὄψονται. ²⁵ Θ. φωνὴ τῶν σκοπῶν σου ἐπήρε φωνήν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαλλιάσονται, ὅτι ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄψονται. ²⁶
9. בָּשׁוּב יְהוָה צִיּוֹן. *Cum reduxerit Jova Sionem.* Ο'. ἡνίκα ἂν ἐλεήσῃ κύριος τὴν Σιών. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ ἐπιστρέφει κύριον (τὴν Σιών). ²⁷
9. עֲרֻמְּפִיטֵי יְחִידּוֹ יִרְנְנוּ יְחִידּוֹ יִרְנְנוּ. *Erumpite, jubilate simul, loca vastata Jerusalem.* Ο'. ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα Ἱερουσαλήμ. 'Α. κελαθήσατε, αἰνέσατε... ²⁸ Σ. ἱλαρύνητε καὶ ἀγαλλιάσθε ὁμοῦ, τὰ ἔρημα Ἱερουσαλήμ. ²⁹
10. הִשָּׁק. *Consolatus est.* Ο'. ἡλέησε. 'Α. παρέκάλεσεν. Σ. παρεμυθίσαστο. ³⁰
11. עֲמֹד. *Populum suum.* Ο'. αὐτήν. Alia exempl. τὸν λαὸν αὐτοῦ. ³¹
10. הִשָּׁק. *Nudavit.* Ο'. καὶ ἀποκαλύψει. Σ. Θ. ἀπεκάλυψεν. ³²
12. עֲדָה. *Fines.* Ο'. ἄκρα. 'Α. πέρατα. ³³

¹⁶ Sic cum obelo Syro-hex. Procop.: κατὰ τοὺς λοιποὺς οὐ πρόκειται τῷ, τὸ δ. μου βλασφημεῖται, τὸ, ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁷ Cod. 88. Pro ὥραν fortasse legendum ἡμέραν. ¹⁸ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 356. ¹⁹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 91, alii. Montef., qui Curterium non inespexit, ad לָכֵן in initio v. perperam refert. ²⁰ Sic Codd. 22 (corr. ex ωραι), 36, alii. Syro-hex. in textu: + (sic) ὡς ὥραισι (هل هراي); non, ut Middeld. vertit, τί ὥραιώθησαν. Cf. Cant. Cant. i. 10 in Syro-hex.) ἐπὶ τῶν ὀρέων πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοῇν εἰρήνης ⁴. ὡς ὥρα (Hr), ver., appositio scholio: "Ver hoc loco tempus Nisan vocat" ἐπὶ τῶν ὀρέων, κ. τ. ε. (cum ποιήσει in textu, et ποιήσω in marg.). Idem ad + ὡς ὥραισι in marg. notat: "Non positum est in Hebraeo, neque in LXX." ²¹ Euseb. in Dem. Evang. p. 304. Curter. mutilo affert: 'Α. τί ὥρ. ἐπὶ τ. ὁ πόδες εὐαγγελιζομένου ἀγαθόν, ἀκούτ. σωτηρίαν. Pro τῇ Σιών Montef. per incuriam exscripsit ἐν Σιών.

²² Euseb. ibid. Procop. affert: Σ. τί ἐμπρεπείς — σωτηρίαν, sed pro ἀκουστὴν in priore loco ἀκοῇν habet. Mendose Curter.: Σ. τί ἐμπρεπίζεις. ²³ Curter., Procop. Hieron.: "Ὁρα autem, id est, hora, juxta LXX, et ambiguitatem sermonis Graeci, aut tempus significat, aut pulcritudinem... Sed haec superflua sunt; et speciosi magis pedes Christi vel Apostolorum accipiendi, quod, praeter LXX, omnes similiter transtulerunt, Paulo [Rom. x. 15] eorum interpretationem probante." ²⁴ Curter. ²⁵ Euseb. ibid., et Procop., qui ἐπήρην (sic), omisso φωνήν, habet. Curter. affert: Σ. Θ. τῶν σκοπῶν σου. ²⁶ Euseb. in Comment., et Nobil. Procop.: ἀπὶ δὲ τοῦ ὀφθαλμοφανῶς, οἱ λοιποὶ φασιν, ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμῷ ὄψονται. ²⁷ Cod. 88. Procop. affert: Σ. ἐν τῷ — Σιών. ²⁸ Cod. 88, qui mendose scribit ανεσσετε (sic). ²⁹ Procop. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Sic Codd. 22, 36, alii. ³² Curter. ³³ Cod. 88.

10. אֶלְהִינִי. O'. τοῦ θεοῦ ἡμῶν. OI Γ'. ἡμῶν.³⁴
11. הִבְרִי. *Purgate vos.* O'. ἀφορίσθητε. 'A. ἐκλεκτώθητε.³⁵
12. כִּי לֹא בַחֲפוּזִין. *Non enim in trepidatione.* O'. ὅτι οὐ μετὰ παραχῆς. 'A. ὅτι οὐκ ἐν θαμβήσει.³⁶ Σ. † ἐκθαμβεῖτε. Θ. † θορυβεῖτε.³⁷
- תִּלְכֹּן. *Abibitis.* O'. πορεύσεσθε. Σ. ἀπελεύσεσθε. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³⁸
- מִצֶּמֶתְכֶּם. *Qui agmen vobis claudit.* O'. ὁ ἐπισυνάγων ('A. συλλέγων³⁹) ὑμᾶς.
13. יִשְׁכִּיל עַבְדִּי. *Prosperē ager servus meus.* O'. συνήσει ὁ παῖς μου. 'A. ἐπιστημονισθήσεται δοῦλός μου. Σ. . δοῦλός μου.⁴⁰
- וְנִשָּׂא וְנִבְה. *Et efferetur, et sublimis erit.* O'. καὶ δοξασθήσεται, ✕ OI Γ'. καὶ μετεωρισθήσεται 4.⁴¹ 'A. Σ. Θ. (καὶ) ἐπαρθήσεται, καὶ μετεωρισθήσεται.⁴²
14. כַּאֲשֶׁר שָׁמְכוּ. *Quemadmodum obstupuerunt.* O'. ὃν τρόπον ἐκστήσονται. Θ. ὃν τρόπον ἐθαύμασαν.⁴³
- מֵרְאֵהוּ וְתֵאֵר. *Aspectus ejus, et forma ejus.* O'. τὸ εἶδος σου, καὶ ἡ δόξα σου. 'A. ὄρασις αὐτοῦ, καὶ μορφή αὐτοῦ.⁴⁴
- מִבְּנֵי אָדָם. *Prae filiis hominum.* O'. ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Σ. παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁴⁵
15. יִזָּה. *Asperget (expiabit).* Aliter: *Easilire (prae admiratione) faciet.* O'. θαυμάσσονται. 'A. Θ. ραντίσει. Σ. ἀποβαλεῖ.⁴⁶

15. יִקְפְּצֵנִי. *Occludent.* O'. συνέξουσιν. 'A. συντελέσουσιν.⁴⁷
- Cap. LII. 1. ἐξεγείρου ÷ Σιών 4.⁴⁸

CAP. LIII.

1. עַל־מִי. *Super quem.* O'. ✕ 'A. Θ. ἐπὶ 4 τίνι.¹
2. וַיַּעַל בְּיוֹנֵק לְפָנָיו וַיִּשְׁרֹשֶׁר מֵאֶרֶץ צִיָּה. *Et surrexit sicut surculus coram eo, et sicut radix de terra ariditatis.* O'. ἀνηγγείλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ. 'A. καὶ ἀναβήσεται (s. ἀναρρηθήσεται) ὡς τιθηνιζόμενον (s. τιθιζόμενον, s. τιτθιζόμενον) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς ἀβάτου.² Σ. (καὶ) ἀνέβη ὡς κλάδος ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς διψώσῃς.³ Θ. καὶ ἀναβήσεται ὡς θηλάζον ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ.⁴
- לֹא-תֵאֵר לוֹ לֹא הָדָר וְנִרְאָהוּ וְלֹא-מִרְאָה וְנִחְמְדוֹ. *Non erat forma ei, nec decus; et vidimus eum, et non erat aspectus, ut desideraremus eum.* O'. οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ δόξα ('A. διαπρέπεια⁵) καὶ εἶδομεν αὐτὸν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος. Σ. οὐκ εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ ἀξίωμα, ἵνα εἰδῶμεν αὐτὸν, οὐδὲ θεωρία, ἵνα ἐπιθυμήσωμεν αὐτόν.⁶
3. נִבְּה וְחָרַל אִישִׁים. *Despectus est, et destitutus ab hominibus.* O'. ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀτιμον, καὶ ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ἐξοδενωμένος καὶ ἐλάχιστος ἀνδρῶν.⁷

³⁴ Syro-hex. in marg. Idem in textu ἡμῶν habet, invitis libris Graecis. Pronomen deest in Codd. III, 26, 49, aliis. ³⁵ Cod. 88 affert: 'A. ἐκλεκτόθητε (sic). Cf. Hex. ad Psal. ii. 11. lxiv. 14. ³⁶ Cod. 88. Pro ἐκθαμβήσεται scripsimus ἐν θαμβήσει, coll. Hex. ad Exod. xii. 11. Deut. xvi. 3. ³⁷ Idem. Lectiones non expedit. ³⁸ Curter. in marg., qui in textu habet πορεύεσθε. ³⁹ Cod. 88.

⁴⁰ Procop. ⁴¹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Procop. ⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. Pro ραντίσει in cod. παρῃσει scriptum. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Hieron.: "Rursum et in hoc loco nomen Sion, ut superius, a LXX additum est, et idcirco jugulatum veru."

❖

❖

CAP. LIII. ¹ Curter. Paulo aliter Syro-hex. in marg.: ✕ 'A. Σ. ἐπὶ. ² Procop., et Euseb. in Dem. Evang. p. 97, qui posterior ἀναρρηθήσεται (= ἀνακρυχθήσεται, *renuntiabitur*, quod non videtur hujus loci), et τιθιζόμενον habet. Curter. affert: 'A. ὡς τιθιζόμενον. Hieron.: "Pro *sipienti* Aq. interpretatus est *invia*." ³ Procop. Hieron.: "Pro *virgulto* Sym. *ramum* interpretatus est." ⁴ Euseb. ibid. Procop. affert: Θ. ἀναβ. ὡς θηλάζον; Curter.: Θ. ὡς θηλάζον. ⁵ Cod. 88. ⁶ Procop., qui αὐτὸ post εἰδῶμεν habet, non male. Pro ἐπιθυμήσωμεν Montef. post Drusium ἐπιθυμηθῶμεν negligenter exscripsit. ⁷ Procop. in continuatione.

ἀδικίαν τοῦ λαοῦ μου πληγὴ αὐτοῖς. Θ. ὅτι ἀπετμήθη ἀπὸ γῆς ζώντων, ἀπὸ ἀθεσίας τοῦ λαοῦ μου ἤψατο αὐτῶν.²¹

9. וַיִּתֵּן אֶת-יִרְמְיָהוּ. *Et destinavit (destinatum erat) cum impiis.* Ο'. καὶ δώσω (Οἱ Γ'. δώσει²²). τοὺς πονηροὺς. Σ. καὶ δώσει τοὺς ἀσεβεῖς.²³

10. וַיַּכּוּ אֶת-הַחֵלִי. *Contundere eum, aegrum fecit eum.* Ο'. καθαρῖσαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. Σ. † ἐλέησαι αὐτὸν ἐν τῷ τραυματισμῷ.²⁴

וַיִּשׂוּ אֶת-נַפְשׁוֹ. *Anima ejus.* Ο'. ἡ ψυχὴ ὑμῶν. 'Α. Σ. Θ. (ἡ) ψυχὴ αὐτοῦ.²⁵

וַיַּחֲזֵק יְהוָה בְּיָדוֹ וַיַּצְלֵחַ. *Et voluntas Jovae in manu ejus feliciter procedet.* Ο'. καὶ βούλεται κύριος ✕ Οἱ Γ'. ἐν χειρὶ αὐτοῦ²⁶ ἀφελεῖν. Σ. καὶ θέλημα κυρίου ἐν χειρὶ αὐτοῦ εὐδο- ῶσεται.²⁷

11. וַיִּרְאֶה יִשְׁבָּע בְּרִצְוֹתָיו. *Videbit, et satiabitur; per scientiam suam.* Ο'. δεῖξαι αὐτῷ φῶς, καὶ πλάσαι τῇ συνείσει. 'Α. Σ. Θ. ὄψεται, ἐμπλη- σθήσεται (Σ. χορτασθήσεται²⁸) ἐν τῇ γνώσει αὐτοῦ.²⁹

וְעַבְדִּי. *Servus meus.* Ο'. εὖ δουλεύοντα. Σ. λατρεύοντα.³⁰

וַיַּעֲזֹבֵם הוּא וַיִּשְׁלַח. *Et iniquitates eorum ipse portabit.* Ο'. καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνόσει ('Α. βαστάσει. Θ. ὑπήνεγκεν³¹). Σ. καὶ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν αὐτὸς ὑπενέγκει.³²

12. שָׁלַל. *Praedam.* Ο'. σκυλα. 'Α. λάφυρα.³³

12. וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Eo quod.* Ο'. ἀνθ' ὧν. 'Α. ὅτι.³⁴ נִמְנָה וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Et cum delinquentibus numeratus est.* Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογί- σθη ('Α. Σ. ἡριθμήθη³⁵). Θ. καὶ τῶν ἀσεβῶν ἀπέσχετο.³⁶

וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Tulit.* Ο'. ἀνήνεγκε. 'Α. ἤρεν. Σ. Θ. ἀνελάβετο.³⁷

וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Et pro delinquentibus inter- cessit.* Ο'. καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρε- δόθη ('Αλλος' κατέδραμεν³⁸). Σ. (καὶ) τοῖς ἀθετοῦσιν ἀντέστη.³⁹

CAP. LIV.

1. וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Jubila, sterilis quae non peperit.* Ο'. εὐφράνθητι, στείρα ἡ οὐ τίκτουςα. Σ. Laetare, sterilis quae non peperisti.¹

וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Erumpe in jubulum, et hinni (clama).* Ο'. ῥῆξον καὶ βόησον ✕ καὶ τέρ- που². 'Α. κελάδει αἶνεσιν, καὶ χρεμέτισον.³ Σ. ἱλάρυνον ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ χρεμέτισον.⁴ Θ. ῥῆξον εὐφροσύνην, καὶ τέρπου.⁵

וְהָיָה כִּי-יִשְׁבָּע. *Filii solitariae prae filiis maritalatae.* Ο'. τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. Σ. Θ. (οἱ υἱοὶ τῆς) ἡφανισμένης ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπάνδρου.⁶

²¹ Procop. Nescio an verius Cod. 88: 'Α. ὅτι ἀπετμ. ἀπὸ γ. ζ., ἀπὸ ἀθεσίας λαοῦ μου ἤψατο αὐτῶν. Σ. Θ. ἀπετμ. ἐκ γ. ζ., διὰ τὴν ἀθεσίαν τ. λ. πληγὴ αὐτός (sic). (In textu LXXviri pro ἤψατο, ἥκει est in Codd. 62, 90, aliis, et Syro-hex. in marg.) ²² Theodoret. ²³ Procop. ²⁴ Codd. 86, 88. Pro ἐλέησαι, quod plane absonum est, nescio an scripserit Sym. ἀλῆσαι. ²⁵ Cod. 88. ²⁶ Curter., Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Procop. ²⁸ Curter. ²⁹ Codd. 86, 88. Curter. affert: 'Α. Θ. ἐμπλ. ἐν τῇ γν. αὐτοῦ. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem. ³² Procop. Ad formam ὑπενέγκω cf. Hex. ad Psal. liv. 24. ³³ Cod. 88. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. Cf. ad Cap. xlviii. 3.

CAP. LIV. ¹ Hieron.: "Sym. hunc locum ita interpretatus est: Laetare, sterilis quae non peperisti; gaude in exsultatione, et hinni, quae non parturisti: plures enim filii dissipatae, magis quam ejus quae erat sub viro. A quo Theod. et Aq. praeter pauca verba non discrepant." ² Curter. (Parsons. e marg. Cod. XII affert: ✕ τέρπου.) Sic sine aster. Codd. 23, 36, 48, alii. ³ Curter., qui χρεμέτισιν male exaravit. ⁴ Procop., qui Aquilae tribuit; Symmacho vero, κελάδει αἶνεσιν, probante Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 358. Sed praeter Latina Hieronymi cf. ad Cap. xlix. 13. lii. 9. lv. 12. ⁵ Procop., Curter. ⁶ Cod. 88, ubi mendose scriptum ὑπέρανδρου. Procop.: ἀπὸ δὲ τοῦ ἐρήμου, ἡφανισμένης ἔφησε Σύμμαχος.

2. אֶת־אֹהֶל־ךָ. *Tentorii tui.* Ο'. τῆς σκηνῆς σου. 'Α. σκέπης (σου).⁷

וַיִּרְוּעוּת מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יָמֹו. *Et aulae tabernaculorum tuorum extendant.* Ο'. καὶ τῶν αὐλαίων σου πῆξον. 'Α. Σ. Θ. καὶ τὰς δέρρεις τῆς σκηνῆς σου ἑκταθῆσαν.⁸

מִיתְרֶיךָ. *Funiculos tuos.* Ο'. τὰ σχοινίσματα σου. 'Α. Σ. τοὺς κάλους σου. Θ. τὰ περισσά σου.⁹

חֲזִקִי. *Firma.* Ο'. κατίσχυσον. Σ. ἀσφάλισαι.¹⁰

3. תִּפְרֹץ. *Diffundes te.* Ο'. ἐκπέτασον. Σ. διακόψεις. Θ. λυθήσῃ.¹¹

נִשְׁמֹות. *Desolatas.* Ο'. ἡρημωμένας. 'Α. Σ. ἡφανισμένας.¹²

4. לֹא תִזְכְּרֶיךָ עוֹד. *Non recordaberis amplius.* Ο'. οὐ μὴ μνησθήσῃ. ❖ Οἱ Γ'. ἔτι 4.¹³

5. בַּעֲלֶיךָ. *Maritus tuus.* Ο'. κύριος. 'Α. ἔχει σε. Σ. κυριεύσει σου.¹⁴

וְגֹאֲלֶךָ. *Et redemptor tuus.* Ο'. καὶ ὁ ῥυσάμενός σε. 'Α. (καὶ) ἀγχιστεύσων.¹⁵

6. כִּי־נָאֲשָׂה. *Quia ut mulierem.* Ο'. οὐχ ὡς γυναῖκα. 'Α. ὅτι ὡς (γυναῖκα). Σ. ὡς γὰρ (γυναῖκα).¹⁶

וַיַּעֲצִיבֶתָ רוּחַ. *Et afflictam spiritu.* Ο'. καὶ ὀλιγόψυχον. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) κατώδυνον πνεύματι.¹⁷

7. אֶתְקַבְּלֶךָ. *Congregabo te.* Ο'. ἐλέησω σε. 'Α. Σ. ἀθροίσω σε. Θ. συνάξω (σε).¹⁸

8. בִּשְׂשׂוֹף קִנְיָה. *In effusione irae.* Ο'. ἐν θυμῷ μικρῷ. Σ. ἐν ἀτόμῳ ὀργῆς. Θ. πρὸς ὀλίγον.¹⁹

9. בִּיָּמֵי (בִּימֵי) נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרָה מִיָּנַח עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקֶּנֶחַ אֶל־ךָ. *Quia aquae (s. Sicut dies) Noachi hoc est mihi; sicut juravi ne inundent aquae Noachi amplius terram, sic juravi ne irascar tibi, neve increpem te.* Ο'. ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ Νῶε τοῦτό μοι ἐστὶ· καθότι ὥμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῇ, μὴ θυμωθήσεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου. 'Α. ὡς αἱ ἡμέραι Νῶε αὕτη μοι, ὅ ὥμοσα ἀπὸ τοῦ παραγαγεῖν ὕδατα (Νῶε ἔτι) ἐπὶ τὴν γῇν, οὕτως ὥμοσα ἀπὸ (τοῦ) παροξυνθῆναι ἐπὶ σοί, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιτιμῆσαι ἐν σοί.²⁰ Σ. ὡς αἱ ἡμέραι Νῶε τοῦτό μοι, ὡς ὥμοσα μὴ ἐπελθεῖν ὕδωρ Νῶε ἔτι ἐπὶ τὴν γῇν, οὕτως ὥμοσα μὴ ὀργισθῆναι σοι, μηδὲ ἐπιτιμῆσαι σοι.²¹ Θ. κατὰ τὰς ἡμέρας Νῶε τοῦτό μοι, ὅτι ὥμοσα μὴ ἐπαγαγεῖν ὕδωρ Νῶε (ἔτι) ἐπὶ τὴν γῇν, οὕτως ὥμοσα τοῦ μὴ ὀργισθῆναι ἐπὶ σέ, καὶ τοῦ μὴ ἐπιτιμῆσαι ἐν σοί.²²

10. כִּי הָהָרִים יִמְוֹשׁוּ וְהַגְּבֻעֹת תִּמְוֹשֶׁינָה וְחִסְדִּי מֵאֲתָתָה לֹא־יִמְוֹשׁ וּבְרִית שְׁלֹמִי לֹא תִמְוֹשׁ. *Montes enim recedent, et colles nutabunt; sed gratia mea a te non recedet, et foedus pacis meae non nutabit, dixit qui tui miseretur Jova.* Ο'. τὰ ὄρη μεταστήσεσθαι, οὐδ' οἱ βουνοὶ σου μετακινήσονται· οὕτως οὐδὲ τὸ παρ' ἐμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης σου (alia exempli μου) οὐ μὴ μεταστή· εἶπε γὰρ ἰλεώς σοι, κύριε (Οἱ Γ'. εἶπεν (ὁ) οἰκτεῖρας σε κύριος²³). 'Α. ὅτι τὰ ὄρη ἀναχωρήσουσιν, καὶ οἱ βουνοὶ σφα-

⁷ Cod. 88. ⁸ Idem, nulla post σου distinctione facta. Codd. 36, 41, alii: καὶ τὰς δέρρεις τῶν αὐλαίων σου πῆξον. Sic, nisi τῶν αὐλαίων, Comp., Ald. Hieron.: et pelles aulaeorum tuorum fige. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, qui Theodotioni λυθήσῃ tribuit. ¹² Idem. Procop. affert: Σ. ἡφανισμένας, non, ut Montef. exscripsit, Σ. καὶ πῶλες ἤφ. κατοικιοῦσι. ¹³ Syro-hex. in marg. Vocula, quae hodie legitur in LXX, abest a Codd. III, XII, 26, 49, aliis, Hieron., Syro-hex. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Idem, ubi αγχιστεῖνον scriptum. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, qui scripturam deterioreν κατώδυνον tuetur. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Idem. Symmachum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: in momento indignationis. Theodotionis lectio non ad שֶׂשֶׂף, sed ad שֶׂשֶׂף, momentum, a LXX non verum, pertinere videtur. Cf. Hex. ad Psal. xxix. 6. ²⁰ Codd. 86, 88, qui exhibent lacunas a nobis expletas. ²¹ Procop. Pro ὥμοσα in secundo loco edebatur ὥμοσάμην, contra linguam. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. Θ. κατὰ τὰς ἡμέρας Ν. τοῦτό μοι, καθότι ὥμοσα μὴ ἐπελθεῖν ὕδωρ Ν. ἔτι ἐπὶ τὴν γῇν, οὕτως ὥμοσα μὴ ὀργισθῆναι σοι, μηδὲ ἐπιτιμῆσαι ἐν σοί. ²² Curter. ²³ Idem.

λήσονται· καὶ ἑλεός μου παρὰ σοῦ οὐκ ἀναχωρήσει...²⁴ Σ. τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται, καὶ οἱ βουνοὶ παραχθήσονται· τὸ δὲ ἑλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀποστραφήσεται, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης μου ἀνακληθήσεται, εἴπεν ὁ οἰκτεῖρων σε κύριος.²⁵ Θ. τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται... τὸ δὲ ἑλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐ σαλευθήσεται...²⁶

11. **לֹא נִחַם בְּעֵבְרָה**. *Tempestate jactata, solatio destituta.* Ο'. ἀκατάστατος οὐ παρεκλήθης. 'Α. λαίλαπισμένη... Σ. καταγισθησομένη... Θ... παρηγορημένη.²⁷

הִנֵּה אֲנִי מֵרִיץ בַּפֶּה אֲבִיבִי. *Ecce! ego ropam in stibio (ceu calce) lapides tuos.* Ο'. ἰδὺ ἐγὼ ἐτοιμάζω σοι ἀνθρακα τὸν λίθον σου. 'Α. ἰδὺ (ἐγὼ) κατακλίνω ἐν στίμμει τοὺς λίθους σου.²⁸ Σ. ἰδὺ ἐγὼ συντίθῃμι στίμμει τοὺς λίθους σου.²⁹ Θ. ἰδὺ ἐγὼ εἰμι ἐμβάλλω ἐν στίμμει τοὺς λίθους σου.³⁰

12. **רִבְדֹּר**. *Rubinum.* Ο'. ἴασπιν. Σ. καρχηδόνιον.³¹

וְשַׁעְרֶיךָ לְאֲבִיבֵי אֲרָחָה. *Et portas tuas lapides carbunculi.* Ο'. καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυστάλλου. 'Α... λίθους τρυπανισμού. Σ. (καὶ) τὰς πύλας σου λίθους γλυφῆς.³² Θ... γλυφῆς.³³

- 16, 17. **וְהָיָה בְּיָמֵי שָׁלוֹם וְיָמֵי מִלְחָמָה**

וְאֲנִי בְּרָאִיתִי מִשְׁחִית לְחַיִּל : כָּל-כְּלִי יוֹצֵר

Fabrum qui sufflat ignem prunarum, et producit telum in opus suum; et ego creavi vas-tatorem ad perdendum. Omne telum quod formatum est. Ο'. οὐχ ὥς χαλκεὺς φυσῶν (X Ol Γ'. ἐν πυρὶ³⁴) ἀνθρακας, καὶ ἐκφέρων σκευὸς εἰς ἔργον, ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι. πᾶν σκευὸς σκευαστόν ('Α. πλασσόμενον. Σ. πεπλασμένον. Θ. κεραμέως³⁵). 'Α. Σ. Θ. τέκτονα φυσῶντα ἐν πυρὶ ἀνθρακας, καὶ ἐκφέροντα (σκευὸς εἰς) ἔργον (αὐτοῦ)· καὶ ἐγὼ ἔκτισά [σε] διαφθεύοντα τοῦ ἐκφθεῖραι(.) πᾶν σκευὸς πλασσόμενον.³⁶

17. **וְכָל-לָשׁוֹן תִּקְוֶה-אֶתְּךָ לְמִשְׁפָּחָה**. *Et omnem linguam, quae surrexerit contra te in judicio.* Ο'. καὶ πᾶσα φωνὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σέ (Σ. ἀνθισταμένη σοι³⁷) εἰς κρίσιν. Θ. καὶ πᾶσα γλῶσσα ἀναστήσεται μετὰ σοῦ εἰς κρίσιν.³⁸

וְתִרְשָׁעֶיךָ. *Reum declarabis.* Ο'. πάντας αὐτοὺς ἡττήσεις. 'Α. καταδικάσεις.³⁹

וְעַבְדֵי יְהוָה. *Servorum Jovae.* Ο'. τοῖς θεραπεύουσιν κύριον. 'Α. Σ. Θ. τοῖς δούλοις (κυρίου).⁴⁰

וְיָדָרְקֶתָ מֵאֲתֵי. *Et justitia eorum a me (instituta).* Ο'. καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι δίκαιοι. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτῶν παρ' ἐμοί.⁴¹

²⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. ²⁵ Procop. in continuatione. Codd. 86, 88 Symmacho et Theodotioni continuant: τὰ γὰρ ὄ. σαλευθήσονται, καὶ οἱ β. κλιθήσονται (cf. Hex. ad Psal. liv. 23)· τὸ δὲ ἑλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐπι-(fort. οὐ μετα-)κινήσεται. ²⁶ Curter. in continuatione. ²⁷ Cod. 88 affert: 'Α. λαίλαπισμένη (sic). Σ. καταγισθησομένη (sic). Θ. παρηγορημένη. Has tres lectiones Parsonsius ad ἑλεός σοι (v. 10) perperam applicat. ²⁸ Procop., qui ter στίμμι scribit. ²⁹ Euseb., Procop., Nobil., quorum prior στίμμι, postremus στίμμις (sic) habet. ³⁰ Euseb.: Θ. ἰδὺ ἐγὼ εἰμι ἐμβάλλω ἐν στίμμῃ τοὺς λ. σ. Correximus ad Procopium, qui affert: Θ. ἐμβάλλω ἐν στίμμι. Nobil. ex Theodoretto affert: Θ. ἰδὺ ἐγὼ ἐμβάλλω ἐν στίμμι τ. λ. σ. Hieron.: "Ubi nos diximus, *sternam per ordinem lapides tuos*, in Hebraico scriptum est *בַּרְהִינֻחַ*, quod omnes praeter LXX similiter transtulerunt, *sternam in stibio lapides tuos*, in similitudinem compae mulieris, quae oculos pingit

stibio, ut pulcritudinem significet civitatis." ³¹ Procop. Hieron.: "Et ubi nos *jaspidem*, sequentes LXX, diximus, in Hebraico scriptum est *chodchod* [cf. Hex. ad Ezech. xxvii. 16], quod solus Sym. *χαλκηδόνιον* transtulit." ³² Procop. Falsus est Montef., qui ait: "Procopius ad Sym. habet γλύφους, Hieron. γλυφῆς." ³³ Hieron.: "Pro crystallo quoque, in cujus loco apud Hebraeos *ecda* legitur, Sym. et Theod. *sculpturae*, id est, γλυφῆς, Aq. *τρυπανισμού* posuit; quod verbum foratarum caelatarumque gemmarum sensum sonat." ³⁴ Curter., Syro-hex. in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ³⁵ Curter. ³⁶ Cod. 88, ubi *φυσῶντα* mendose scriptum. Porro quaedam excidisse videntur, quae a nobis restituta sunt. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Curter. Pro *eis τὰ σοῦ*, quod ante nos edebatur, ex Parsonsii MSS. rescripsimus μετὰ σοῦ. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem.

7. וְאֵלֵינוּ. *Et ad Deum nostrum.* O'. Vacat.

✠ Σ. Θ. καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν 4.²⁵

קִי־רַבָּה לְסִלּוֹת. *Quia multum condonabit.* O'.
 ὅτι ἐπὶ πολλὴ ἀφήσει τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. 'A.
 ὅτι πληθυνεῖ τοῦ ἰάσασθαι (fort. ἰλάσασθαι).
 Σ. πολλὸς γάρ ἐστιν ἀφίεναι.²⁶

8. מִכִּשְׁבוֹתַי. *Consilia mea.* O'. αὶ βουλαί μου.
 'A. Σ. Θ. οἱ διαλογισμοί μου.²⁷

9. גָּבוּהוּ. *Alti sunt.* O'. ἀπέχει. 'A. ἔμετεω-
 ρίσθη. Σ. Θ. ὑψώθη.²⁸

10. וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב. *Et illuc non redit.* O'. καὶ
 οὐ μὴ ἀποστραφῇ. Σ. . . ὑποστρέψῃ.²⁹

וְהִתְמַיְיִתָּה. *Et germinare facit eam.* O'. καὶ
 ἐκβλαστήσῃ. 'A. (καὶ) γεννηματίσει αὐτήν.
 Σ. καὶ βλαστήσῃ αὐτήν ποιήσει.³⁰

לֹא־בָל. *Comedenti.* O'. εἰς βρῶσιν. 'A. Σ.
 Θ. τῷ ἐσθίου.³¹

11. לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רִיקָם. *Non redibit ad me re
 infecta.* O'. οὐ μὴ ἀποστραφῇ ✠ Σ. Θ. πρὸς
 μὲ κενόν 4.³²

עָשָׂה. *Faciet.* O'. τελεστή. 'A. Σ. Θ. ποιή-
 σει.³³

וְהִתְמַיְיִתָּה אֶשֶׁר שָׁלַחְתִּי. *Et prospere perficiet
 id ad quod misi illud.* O'. καὶ εὐδώσω τὰς
 ὁδοὺς σου, καὶ τὰ ἐντάλματά μου. 'A. (καὶ)
 κατευθύνῃ . . . Σ. Θ. (καὶ) κατορθώσει ὅσα
 ἀπέστειλα αὐτόν.³⁴

12. בְּשָׁלוֹם. *In pace.* O'. ἐν χαρᾷ. 'A. Σ. Θ.
 ἐν εἰρήνῃ.³⁵

12. תִּבְּלוּ. *Deducimini.* O'. διδαχθήσεσθε. Alia
 exempl. διαχθήσεσθε.³⁶ Σ. Θ. ὁδηγηθήσεσθε.³⁷

וְיִפְצְחוּ בְּפָנֵינוּ. *Erumpent coram vobis.* O'.
 ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς. 'A. κελαδή-
 σουσιν . . . Σ. ἰλαρεύσονται ἔμπροσθεν ὑμῶν.³⁸

קָב. *Manu.* O'. τοῖς κλάδοις. 'A. ταρσῶ.
 Σ. Θ. χεῖρί.³⁹

13. תַּחַת הַצִּפְרֵי בְּרֹשׁ תַּחַת הַקִּרְפָּה. *Tachath
 ha-citri. Pro vepreto succrescet cupressus,
 et pro urtica succrescet myrtus.* O'. καὶ ἀντὶ
 τῆς στοιβῆς ('A. Θ. κονύζης⁴⁰) ἀναβήσεται
 κυπάρισσος ('A. ἐλάτη. Σ. Θ. βραθὺ⁴¹), ἀντὶ
 δὲ τῆς κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. Σ. ἀντὶ
 στοιβῆς ἀναβήσεται βραθὺ, ἀντὶ δὲ κνιδὸς ἀνα-
 βήσεται μυρσίνη.⁴²

וְיִכָּר. *Excindetur.* O'. ἐκλείψει. 'A. Σ.
 Θ. ἐξολοθρευθήσεται.⁴³

Cap. LV. 3. — ἐν ἀγαθοῖς 4.⁴⁴

CAP. LVI.

1. קִרְבָּה יְשׁוּעָתִי. *Quia propinqua est salus
 mea.* O'. ἤγγικε γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Σ.
 ἔγγυς γὰρ ἡ σωτηρία (μου).¹

לָבוֹא. *Ut veniat.* O'. παραγίνεσθαι. 'A. Σ.
 Θ. τοῦ ἔλθεῖν.²

וְיִדְּקָתִי. *Et justitia mea.* O'. καὶ τὸ ἔλεός μου.
 Οἱ λοιποί· καὶ ἡ δικαιοσύνη μου.³

2. יִחַוֶּיק. *Quo adhaeret.* O'. ὁ ἀντεχόμενος. Σ.
 (ὁ) ἀσφαλιζόμενος.⁴

in textu pro ἐπὶ legitur πρὸς in Comp., Codd. 22, 23, 36,
 alii, et Syro-hex. in marg.)²⁵ Syro-hex. in
 marg. sine aster. Sic in textu Comp., Ald., Codd. XII
 (teste Curterio), 22, 23, 48, alii. Parsons. e marg. Cod. XII
 affert: ✠ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν.²⁶ Codd. 86, 88. Cf. Hex.

ad Psal. xxiv. 11. Ad 2 Paral. vi. 30 inter δάση et ἰάση
 fluctuant libri tam editi quam scripti.²⁷ Cod. 88.

²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐ μὴ ἀπο-
 στρέψῃ ἐκεῖ.³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem. ³² Curter., et
 sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in
 marg. ✠ *וְהִתְמַיְיִתָּה אֶשֶׁר שָׁלַחְתִּי*.³³ Cod. 88.

³⁴ Codd. 86, 88.

³⁵ Cod. 88.

³⁶ Sic Codd. 22

(ex corr.), 93, 193, 308, invito Syro-hex. Hieron. *deduce-*
*mini.*³⁷ Cod. 88.

³⁸ Idem. Cf. ad Cap. xlix. 13.
 liv. 1. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Hieron.: "στοιβῇ juxta Sym. et
 LXX in Hebraeo dicitur NESUS, quem Aq. et Theod. κο-
 νύζην interpretati sunt . . . Ubi autem LXX transtulerunt
 κονίση [immo κόνυς], quae in Hebraico dicitur SARPHOD,
 Sym. vertit, *urticam*."⁴¹ Cod. 88. Cf. ad Cap. xli. et

⁴² Euseb., Procop. Ad κονύζης in versione LXXviral Cod.
 88 affert: "ἄλλ. κνιδος." ⁴³ Cod. 88. ⁴⁴ Syro-hex.

CAP. LVI. ¹ Cod. 88. ² Idem. Parsons. dedit τοῦ
 ἔλκεῖν. ³ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.*
 p. 359. ⁴ Cod. 88. Cf. ad v. 6.

2. מַחֲלֵלָה. *Ne profanet illud.* Ο'. μὴ βεβηλοῦν.
 'A. ἀπὸ τοῦ βεβηλοῦν αὐτό.⁵
 וְשָׁמֹר. *Et custodit.* Ο'. καὶ διατηρῶν. 'A. Σ.
 Θ. (καὶ) φυλάσσων.⁶
3. בֶּן־חֲנָנִי. *Alienigena.* Ο'. ὁ ἀλλογενής. 'A.
 (υἱὸς) ἀπεξενωμένος. Σ. (υἱὸς) ἀλλότριος.⁷
 חֲנֻלָּה. *Qui adjunxit se.* Ο'. ὁ προσκείμενος.
 Θ. (ὁ) προσκολληθείς.⁸
 יֹאמַר הַבֵּל יְבִדְלֵנִי. *Dicens: Segregando se-*
gregabil me. Ο'. ✕ Θ. λέγων ἀφορισμῶ 4⁹
 ἀφοριεῖ με ἄρα. 'A. διαχωρίζων διαχωρίσει
 με. Σ. χωρισμῶ χωρίσει με. Θ. ἀφορισμῶ
 ἀφοριεῖ με.¹⁰
4. יִרְכָּה. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4 τὰδε.¹¹
5. יְד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת. *Monumentum et*
nomen praestantius filiis et filiabus. Ο'. τόπον
 ὀνομαστὸν, κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων. Οἱ
 λοιποὶ: χεῖρα καὶ ὄνομα βέλτιον υἱῶν καὶ θυ-
 γατέρων.¹²
 שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת. *Nomen*
sempiternum dabo ei, quod non excindetur.
 Ο'. ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλεί-
 ψει ('A. ἐξολοθρευθήσεται. Σ. Θ. ἐξαρθή-
 σεται¹³). Οἱ λοιποὶ: ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐ-
 τοῖς δ' οὐκ ἐξαρθήσεται.¹⁴
6. חֲנֻלָּה. Ο'. τοῖς προσκείμενοις. Σ. τοῖς προσ-
 κολλωμένοις.¹⁵
 לְשִׁרְתָּהּ. *Ad ministrandum ei.* Ο'. δουλεύειν
 ('A. Σ. Θ. λειτουργεῖν¹⁶) αὐτῇ.
 וּבִחְזִיקִים בְּבִרְתִּי. *Et adhaerentes foederi meo.*
- Ο'. καὶ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου. 'A.
 Σ. ἀσφαλιζομένους τὴν διαθήκην μου.¹⁷
7. לְרִצּוֹן. *Ad delectationem erunt.* Ο'. δεκταί.
 'A. εἰς εὐλογία.¹⁸
8. נִדְחִי. *Expulsos.* Ο'. τοὺς διεσπαρμένους. 'A.
 Σ. Θ. (τοὺς) ἐξωσμένους.¹⁹
9. כָּל־חַיָּתוֹ... כָּל־חַיָּתוֹ. *Omnes bestiae (bis).*
 Ο'. πάντα τὰ θηρία (bis). 'A. πᾶν ζῶον αὐ-
 τοῦ... πάντα τὰ ζῶα αὐτοῦ.²⁰
- שָׂדֵי. *Agri.* Ο'. τὰ ἀγρια. 'A. χώρας. Σ. τοῦ
 ἀγροῦ.²¹
10. עֲפִירִים. *Speculatores ejus sunt caeci.* Ο'.
 ἴδετε ὅτι ἐκτετύφλωνται. 'A. σκοπευταὶ αὐτοῦ
 τυφλοί. Σ. Θ. οἱ σκοποὶ αὐτοῦ τυφλοί.²²
- לֹא יָדְעוּ כָלָם. *Nescierunt; omnes.* Ο'. οὐκ
 ἔγνωσαν (alia exempl. add. πάντες;²³ alia,
 φρονήσαι πάντες;²⁴ alia, φρόνησιν πάντες²⁵).
 Σ. ἀνῆτοι (πάντες).²⁶
- אֶלְמִים. *Muti.* Ο'. ἐνεοί. 'A. μογιᾶλοι.
 Σ. Θ. ἄλαλοι.²⁷
- הָיוּ שֹׁכְבִים אֶחְדָּי לָנוּם. *Delirantes, decum-*
bentes, amantes dormitare. Ο'. ἐνυπνιαζόμενοι
 κοίτην, φιλοῦντες νυστάξαι. 'A. φανταζόμενοι,
 κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάξαι. Σ. ὁραμα-
 τισταί, κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάξαι.²⁸
- עֲזִירֵי־נַפֶּשׁ. *Vehementes appetitu.* Ο'. ἀναιδεῖς
 τῇ ψυχῇ. Θ. ἱταμοί...²⁹
- שִׂבְעָה. *Satietaatem.* Ο'. πλησμονήν. 'A. ἐμ-
 πλησθῆναι.³⁰

⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem, qui Aquilae tribuit
 απογενόμενος (sic). Cf. ad Cap. lxi. 10. ⁸ Idem.
⁹ Curter., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii.
 Syro-hex. in marg. ۞ ܠܗ ܡܢ ܥܡܐ ܕܡܢ ܥܡܐ (Cod. C. ✕).
¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter., et sine aster. Comp., Codd. 22,
 36, alii. Syro-hex. in marg. ۞ ܠܗ ܡܢ ܥܡܐ ܕܡܢ ܥܡܐ (Cod. C. ✕).
¹² Procop. (In textu post ὀνομαστὸν Cod. 88 infert: ✕
 καὶ ὄνομα ἀγαθόν; et sic sine aster. Codd. 62, 90, alii.)
¹³ Cod. 88, ubi minus probabiliter scriptum ἐπαρθήσεται.
¹⁴ Procop. ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Pro
 διαθήκην juxta usum binorum interpretum requiritur συν-

θήκην. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Procop.
²¹ Cod. 88. ²² Procop. Cod. 88 affert: 'A. Σ. Θ. οἱ
 σκοποὶ αὐτοῦ τυφλοί. ²³ Sic Comp., Codd. XII (teste
 Parsonsio), 23, 87, alii. Syro-hex.: οὐ γινώσκονται πάντες.
 Huc pertinere videtur nota Curterii ex marg. Cod. Jes.:
 Οἱ Γ'. ὁμοίως. Idem tamen in textu edidit, οὐκ ἔγνωσαν
 φρονήσαι πάντες. ²⁴ Sic Codd. III, 26, 106, alii.
²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Cod. 88. ²⁷ Idem. Pro-
 cop. affert: 'A. μογιᾶλοι. Σ. ἄλαλοι. ²⁸ Procop. Mon-
 tef. incaute edidit: 'A. Θ. φανταζόμενοι κ.τ.ε. ²⁹ Cod. 88.
³⁰ Idem.

1. כִּי־מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצִּדִּיק. Quod a conspectu mali aufertur justus. O'. ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. 'A. ὅτι ἀπὸ προσώπου τῆς κακίας συνελέγη ὁ δίκαιος.⁵ Σ. Θ. ἔμπροσθεν γὰρ τῆς κακίας συνάγεται ὁ δίκαιος.⁶

2. יָבוֹא שָׁלוֹם וְנִחָו עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם הָלֵךְ נִכְחוֹ. Ingreditur pacem, requiescunt in cubilibus suis, qui ambulat e regione sui (viam suam rectam). O'. ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ τοῦ μέσου. 'A. ἐλθέτω ἐν εἰρήνῃ, ἀναπαυσάσθωσαν ἐπὶ κοιτῶν αὐτῶν, πορευόμενοι (fort. πορευόμενος) ὁρθότῃ αὐτοῦ.⁷ Σ. Θ. εἰσελθέτω εἰρήνῃ, ἀναπαυσάσθωσαν ἐπὶ τὰς κοίτας αὐτῶν ὁ πορευόμενος ἀντικρὺς αὐτοῦ.⁸

3. קָרְבוּ. Appropinquate. O'. προσαγάγετε. 'A. Σ. ἐγγίσατε. Θ. προσαγάγητε.⁹

בְּנֵי עֲנִיָּה. Filii hariolae. O'. υἱοὶ ἀνομοι. Σ. (υἱοὶ) κληδονίζόμενοι.¹⁰ Θ. υἱοὶ ὠνεῖα.¹¹

וְתוֹנָה. Et ejus quae scortata est. O'. καὶ πόρνης. Σ. καὶ πορνεύσας.¹²

4. תַּרְחִיבוּ. Diducitis. O'. ἡνοίξατε. 'A. Σ. Θ. ἐπλατύνετε.¹³

וְתִרְכִּיּוֹ. Exseritis. O'. ἐχαλάσατε. 'A. Σ. ἐμηκύνετε.¹⁴

5. תַּחַת כָּל־עֵץ רֶעֶן. Subter omnem arborem viri-

dem. O'. ὑπὸ δένδρα δασέα. 'A. Σ. Θ. ὑποκάτω παντὸς ξύλου εὐθαλοῦς.¹⁵

5. תַּחַת סַעְפֵּי הַפְּלִיעִים. Subter fissuras petrarum. O'. ἀναμέσον ✕ 'A. ἀκρων 4 τῶν πετρῶν.¹⁶

6. בְּחִלְקֵי־נַחַל הַלֵּוֹךְ. Cum levoribus (lapidibus glabris) torrentis est pars tua. O'. ✕ καὶ ταῖς μερίσι φάραγγος¹⁷ ἔκλειν σου ἡ μερίς. Θ. ἐν μερίσι φάραγγος ἡ μερίς σου.¹⁸

7. הָעֵלִית מִנְחָה. Obtulisti fertum. O'. καὶ τοῖς ἀνήμεγκας θυσίας. Σ. ἀνεβίβασας δῶρον [πρόσφορον (fort. προσφορὰν) καταπαύσεως].¹⁹

8. הָעֵל אֵלַי אֲנִי. Num de his me consolabor? O'. ἐπὶ τούτοις οὐκ ὀργισθήσομαι; 'A. Σ. Θ. μὴ ἐπὶ τούτοις παρακληθήσομαι;²⁰

9. נִשָּׂא. Elatum. O'. μετέωρον. 'A. Σ. Θ. ἐπηρμένον.²¹

10. שָׁמַתְּ מִשְׁכְּבֶךָ. Posuisti cubile tuum. O'. ἐκεῖ σου ἡ κοίτη. 'A. Σ. Θ. ἔθηκας τὴν κοίτην σου.²²

11. עָלִית לְזִבְחִי. Ascendisti ad sacrificandum sacrificium. O'. ἀνεβίβασας ✕ θυσιάσαι 4 θυσίας [σου].²³ 'A. Σ. Θ. ἀνέβης θυσιάσαι θυσίαν.²⁴

12. וְאָחַר הָדַלְתָּ דִּבְמוֹתָהּ. Et pone januam et postem. O'. καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς

⁵ Cod. 88 in continuatione. Ad ἀδικίας Syro-hex. juxta utrumque codicem in marg. affert: 'A. Σ. πλεονεξία (πλεονεξία), appositio scholio inedito: πλεονεξία, ἡ ἐν τοῖς καλοῖς (πλεονεξία). Middeld. putat, lectionem pertinere ad v. 17. ⁶ Codd. 86, 88 in continuatione. ⁷ Cod. 88 in continuatione.

⁸ Codd. 86, 88 in continuatione, quorum posterior συνέλθετω, et ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν exhibet. ⁹ Curter.

¹⁰ Cod. 88. Hieron.: "Vos autem accedite huc, filii auguratricis... Pro iniquitate, sive iniquorum, quod LXX transtulerunt, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, ὠνεῖα, quod nos juxta Sym. in auguratricem vertimus." In Hexaplis a se editis notat P. B. Drach ad loc.: "Prave scripserunt editores operum S. Hieronymi, et post eos Montef., 'in auguratricem' pro 'inauguratricem.' Symmachi porro vocem Graecam ἐνοικονιστρίαν, quam ignorarunt Drusius et Montef., et nos inseruimus textui nostro, supeditavit nobis L. Bos in notis." Fallitur. Nam Hieron.

indubitate scripsit auguratricem, non inauguratricem; et vox ἐνοικονιστρία non modo non est Symmachi, sed ne Graeca quidem. Vide nos in Monito. ¹¹ Hieron.

¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Curter., et sine aster. Codd. 23, 36. Syro-hex. in marg. ✕ 4. ¹⁷ Curter., et sine aster. Cod. 23.

Codd. 22, 36, alii, post πετρῶν in textum inferunt, ἐν ταῖς μερίσι τῆς φ. ¹⁸ Cod. 88, qui ἐν μερίσι scribit. Syro-hex. in marg.: ✕ Θ. καὶ ἐν μερίσι (πλεονεξία) φάραγγος (Cod. C. πλεονεξία; Cod. A. πλεονεξία). ¹⁹ Cod. 88. Verba inclusa ex glossatore profecta esse videntur, originem vocis מִנְחָה a radice נח, quiescere, inscite repentente. Cf. Hex. ad Lev. xiv. 10.

²⁰ Cod. 88, et sine titulo Cod. 86 in marg. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. ²³ Curter., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Pronomen deest in Codd. II, III, XII, 23, 26, aliis. ²⁴ Cod. 88.

- θύρας σου. 'Α. (καὶ ὀπίσω) τῆς θύρας καὶ τῆς πασάδος. Σ. . . (καὶ) τῆς φλιάς.²⁵
8. **וַתַּעֲלֵי גְלוֹת מִצִּיּוֹן**. *Nam seorsim a me relexisti te, et ascendisti.* Ο'. φων ὅτι ἂν ἀπ' ἐμοῦ ἀποστῆς, πλεῖον τι ἔξεις; 'Α. Σ. Θ. ὅτι ἀπ' ἐμοῦ ἀπωκίσθης, καὶ ἀνέβης.²⁶
- וַתְּרַחֲבֵת מִשְׁכְּבֶךָ וַתְּבָרֶת לָךְ מִקְהָ**. *Dilatasti cubile tuum, et pacta es tibi (pretium) ab iis.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐπλάτυνας τὴν κοίτην σου, καὶ διέθουσαντὴν (s. σαντῇ) παρ' αὐτῶν.²⁷
- וַתִּדְּלֶק מִשְׁכְּבֶךָ יַד חַוִּית**. *Dilexisti concubitus eorum in loco quem delegisti.* Ο'. ἡγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ. Οἱ λοιποὶ ἡγάπησας τὴν κοίτην αὐτῶν...²⁸ "Ἄλλος... χεῖρα εἶδες."²⁹
9. **וַתִּשְׂרֵי לְפָנֶיךָ בַּשָּׁמֶן**. *Et profecta es ad regem cum oleo.* Ο'. Versio prorsus absona. "Ἄλλος" καὶ ἑκοσμῆθης τῷ βασιλεὶ ἐν ἑλαίῳ.³⁰
- וַתְּרַבֵּי רֶקְחֶיךָ וַתִּשְׁלַח צִיּוֹת מִצִּיּוֹן**. *Et multiplicasti pigmenta tua, et misisti nuntios tuos in longinquitum.* Ο'. καὶ πολλοὺς ἐποίησας ('Α. Σ. Θ. καὶ ἐπλήθυνας³¹) τοὺς μακρὰν ἀπὸ σοῦ ('Α. συνθέσεις σου. Σ. τὰ μυρεψιά σου. Θ. μυρεψούς σου³²), καὶ ἀπέστειλας πρέσβεις ὑπὲρ τὰ ὄριά σου ('Α. Σ. Θ. ἕως εἰς μακρὰν³³). Σ. . . καὶ ἐπλήθυνας τὰ μυρεψιά σου,
- ἀπέστειλας ὁμηρὰ σου ἕως μακρὰν.³⁴
9. **וַתִּשְׁפִּילֵי עֲדָרֶיךָ**. *Et humiliasti te usque ad ortum.* Ο'. καὶ (alia exempl. add. ἀπέστρεψας (s. ἐπέστρεψας) καὶ³⁵) ἐταπεινώθης ἕως ἄδου. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐταπεινώθης ἕως (ἄδου).³⁶
10. **וַתִּבֶּן מַצָּתָא וַתִּבֶּן חֵיט**. *Vitam (vigorem) manus tuae invenisti.* Ο'. ἐνισχύουσα, ὅτι ἔπραξας ταῦτα. Σ. ζῶν τῆς χειρὸς σου εὖρες.³⁷
- וְלֹא חֵלִית**. *Non doluisti.* Ο'. οὐ κατεδεήθης μου. 'Α. οὐκ ἐλιτάνευσας. Σ. οὐκ ἐτρώθης.³⁸
11. **וְאַחֲרָיָה**. *Anxie times.* Ο'. εὐλαβηθείσα. 'Α. Θ. μεριμνήσασα. Σ. ὑποπτεύσασα.³⁹
- וְלֹא אֲנִי מְחַשֵּׁב וְיָמְעוֹל**. *Nonne ego taceo etiam a saeculo?* Ο'. καὶ ἐγὼ σε ἰδὼν παρορῶ, ✕ καὶ ἐγὼ εἰμι ὁ ἀπ' αἰῶνος⁴⁰ 'Α. Σ. . .⁴¹
- וְיָמְעוֹל אֶת־יָמִי לֹא תִירָא**. *Etiam a saeculo, et me non times.* Ο'. καὶ ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης. 'Α. διέμεινες δὲ ἐξ αἰῶνος ἀφοβος καὶ ἀνευλαβής.⁴²
12. **וְיָצִיחֶךָ**. *Iustitiam tuam.* Ο'. τὴν δικαιοσύνην σου (alia exempl. μου⁴³). Οἱ Γ'. ὁμοίως (σου).⁴⁴
- וְאַתָּה מַעֲשֵׂיךָ**. *Et opera tua.* Ο'. καὶ τὰ κακά ('Α. ποιήματα. Σ. Θ. ἔργα⁴⁵) σου.
- וְלֹא יוֹצִיחֶךָ**. *Et non proderunt tibi.* Ο'. ἃ οὐκ ὠφελήσει (alia exempl. ὠφελήσουσί⁴⁶) σε. Οἱ Γ'. ὠφελήσει.⁴⁷

²⁵ Cod. 88.²⁶ Codd. 86, 88.²⁷ Curter, qui in

fine par' αὐτοῦ habet, repugnantibus libris Graecis, et Syrohex. Hic autem in marg. affert: **וְלֹא חֵלִית** ✕ (σαντῇ, s. σαντῇ) **וְלֹא חֵלִית** (διέθου, s. ἔθου) **וְלֹא חֵלִית** ✕ Codd. 22, 23, 36, alii, ἔθου, non διέθου, omnes habent; major autem eorum pars σαντῇ, non σαντῇ. Cod. 88 in marg. affert: "Ἄλλ. ἐπλάτυνας τὴν κ. σ., καὶ διέθουσαντῇ παρ' αὐτῶν." ²⁸ Procop.

²⁹ Cod. 88 in continuatione: ἡγάπησας κοίτην αὐτῶν χεῖρα εἶδες, καὶ ἑκοσμῆθης κ.τ.έ. ³⁰ Idem, qui pergit: καὶ ἐπλήθυνας τὰς μυρεψίας (sic) σου, quod Symmachi esse videtur. Hieron. Hebraea vertit: et ornasti te regi unguento. ³¹ Curter.

³² Idem. ³³ Procop. ³⁴ Prior lectio est in Comp., Codd. III, 26, 49, aliis; posterior in Ald., Codd. XII, 41.

³⁵ Curter. ³⁶ Cod. 88. ³⁷ Idem. Procop. affert: 'Α. οὐκ ἐλιτάνευσας. ³⁸ Cod. 88.

³⁹ Cod. 88, et sine aster. Codd. 62, 86 (sine ὁ), alii.

⁴⁰ Cod. 88, et sine

sum qui, juxta Sym. et Aquilam, semper tacui peccata tua; et scelera quaecunque faciebas, quasi non viderem, dissimulatione nexlexi." Habes sensum tantummodo, non ipsam duumvirorum lectionem, quae sic constituenda videtur: 'Α. Σ. Nonne ego sum tacens et negligens (οὐκ ἐγὼ σιωπῶν καὶ παρορῶν. ⁴² Ex Procopio [qui ANEY ΛΑΒΗΣ habet]. Melius βλάβης. Haec porro omnia Aquilae non sunt, sed aliis versionibus intermixta videntur. "Montef. Procop. ait: 'Ο δὲ Ἀκύλας, ἀντὶ τοῦ, τίνα φοβηθεῖσα ἐφείσω με, διέμεινες δὲ, φήσιν, ἀφοβος καὶ ἀνευλαβής (VV. DD. certatim corrigunt ἀνευλαβής): δακνὺς ὡς εἰ καὶ ποτὲ θεοσεβείῳ ἐδοξας ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ τότε τὴν ἐπαγγελίαν ἐφείσω. Lectionem sinceram esse crediderim, sed Symmacho, non Aquilae, auctori tribuendam. ⁴³ Sic Codd. III, XII (a 1ma manu), 22, 36, 41, alii, et Syrohex.

⁴⁴ Curter. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Sic Ald., Codd. III, XII,

26, 41, alii. ⁴⁷ Curter. ad ὠφελήσουσι affert: Οἱ Γ'. οἱ

13. **וַיִּזְלַח קַבְרֵיֶיךָ**. *Liberent te catervae tuae* (idolorum). *O'*. ἐξελεσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου. *'A.* ῥυσάσθωσάν σε τὰ συναντήματά σου.⁴⁸ *Σ.* ἐξελεσθωσάν σε αἱ συναγωγαί σου.⁴⁹
- הָבֵל**. *Halitus*. *O'*. καταίγεις. (*'A.*) ματαιώτης. *Σ.* ἀτμός.⁵⁰
- וְיִחְלֶקְנָהּ בִּי יְהוָה**. *Qui autem confusus fuerit mihi, possidebit terram*. *O'*. οἱ δὲ ἀντεχόμενοι μου κτήσονται (*'A.* κληροδοτηθήσονται. *Σ.* Θ. κληρονομήσει⁵¹) γῆν. *'A.* *Σ.* Θ. ὁ δὲ πεποισθὼς ἐν ἐμοί...⁵² *Σ.* *Qui autem confidit in me, possidebit terram*.⁵³
- וַיִּירֶשׁ הָר קָדְשִׁי**. *Et hereditabit montem sanctitatis meae*. *O'*. καὶ κληρονομήσουσι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. *Σ.* *Et hereditate consequetur montem sanctum meum*.⁵⁴
14. **וְאָמַר סִלְחֵנוּ פְּנֵי־רַחֲמֶיךָ**. *Et dicet: Aggerite, aggerite, purgate viam*. *O'*. καὶ ἐρουσιν καθαρῖσατε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδοῦς. *'A.*... ἀποσκολοπίσατε, ἀποσκεύασατε. ⁵⁵ *Σ.* καὶ ἐρεῖ· ὁδοποιήσατε, σχολάσατε...⁵⁶ *Θ.*... ἐξάρατε, σκεύασατε...⁵⁷
- מִכְשָׁל**. *Offensionem*. *O'*. σκῶλα. *'A.* σκάνδαλον. *Σ.* πρόσκομμα.⁵⁸
15. **וְ**. *O'*. Vacat. ✕ *Οἱ Γ'*. ὅτι 4.⁵⁹

15. **וְיִרְחֹץ לֵב נִרְנָאִים**. *Et refocillare cor concusorum*. *O'*. Vacat. ✕ καὶ ζωῶσαι καρδίας τεθλασμένas 4.⁶⁰
16. **לִיטִיגָבֹו**. *Litigabo*. *O'*. ἐκδικήσω — ὑμᾶς 4. *'A.* *Σ.* Θ. δικάσομαι.⁶¹
- לְנֶצַח**. *In perpetuum*. *O'*. διαπαντός. *'A.* εἰς νίκος. *Σ.* εἰς τέλος.⁶²
- וַיִּנְעֹט**. *Deficiet*. *O'*. ἐξελεύσεται. *'A.* περιελήσεται. *Σ.* Θ. περιβαλεῖ.⁶³
- וַיִּנְפְּשֵׁתָּ**. *Et animae*. *O'*. καὶ πνοὴν — πᾶσαν 4. *'A.* *Σ.* Θ. (καὶ) ἀναπνοήν.⁶⁴
17. **בִּצְעָו כְּצַפְתִּי**. *Avaritiae ejus iratus sum*. *O'*. βραχὺ τι ἐλύπησα αὐτόν. *'A.* *Σ.* Θ. πλεονεξίας αὐτοῦ ὥργισθην.⁶⁵
- שׁוֹכֵב**. *Refractarius*. *O'*. στυγνός. *'A.* *Σ.* Θ. ἐπιστράφω.⁶⁶
- בְּדַרְךָ לְבֹו**. *In via cordis sui*. *O'*. ἐν ταῖς ὁδοῖς ✕ τῆς καρδίας 4 αὐτοῦ.⁶⁷
18. **וְאֶנְדַּחְתִּי**. *Et ducam eum*. *O'*. καὶ παρεκάλεσα (*'A.* καθοδήγησα⁶⁸) αὐτόν.
- 18, 19. **וְיִלְגְּעֵנִי יָבֹוּ מִבֹּרֵאֵי הַיָּבֵשׁ**. *Et lugentibus ejus*. *Creo proventum labiorum* (gratiarum actiones). *O'*. Vacat. *'A.* *Σ.* καὶ τοῖς ποθεινοῖς αὐτοῦ, κτίζων καρπούς. ⁶⁹ *Θ.* καὶ τοῖς παθεινοῖς αὐτοῦ, κτίζων καρπὸν χειλέων.⁷⁰

O'. ὠφελήσει. ⁴⁸ Cod. 88. ⁴⁹ Procop. Hieron.: "Sym. transtulit: *Eruant te synagogae tuae*." ⁵⁰ Cod. 88 affert: (Anon.) ματαιότης. *Σ.* ἀτμός (sic). Cf. Hex. ad Job. vii. 16. ⁵¹ Cod. 88, qui Aquilae tribuit κληροδοθήσονται. Cf. Hex. ad Prov. xxviii. 10. Sed series postulat κληροδοτηθήσεται. ⁵² Cod. 88. ⁵³ Hieron. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Cod. 88. Cf. Hex. ad Psal. lxvii. 5. Jesai. xl. 3. ⁵⁶ Idem. Cf. Hex. ad Mal. iii. 1. Hieron. Symmacho continuat: *Et dicet: Rectam viam facite*; unde nonnemo edidit: *Σ.* καὶ ἐρεῖ· εὐθείαν ὁδὸν ποιεῖτε. ⁵⁷ Cod. 88. Cf. ad Cap. lxii. 10. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Curter., et Syro-hex. in marg. ⁶⁰ Sic Cod. XII in marg., et in textu sine copula Cod. 88. Syro-hex. in textu: **וְיִרְחֹץ לֵב נִרְנָאִים**. In aliis libris legitur, καὶ ζ. κ. τεθλασμένον (s. συντεθλασμένον). ⁶¹ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex. et Cod. 88. ⁶² Cod. 88. ⁶³ Hieron.: "Spiritus quoque meus, qui ex me egredietur, sive qui, juxta Hebraicum, Aq., Sym., et Theod., cuncta circumdat (hoc enim significat περιελήσεται et περιβαλεῖ) vegetator est omnium." Ad quem locum Vallarsius: "Falso hactenus

pro duobus hisce verbis, quae vetustior Ambrosianus codex uncialibus literis ita pingit, ΠΕΡΙΕΛΙΛΗΘΗΣΕΤΑΙ et ΠΕΡΙΒΑΛΛΕΙ (sic), unum tantummodo, quod Erasmus divinando fecit, obtinuerat, περιελύσεται, et in nupera quoque Hexaplorum editione istud obruditur, perinde ac si eodem illo tres usu interpretes sint." Scilicet Montef. post Drusium ediderat: *'A.* *Σ.* Θ. περιελύσεται; pro quo Doederlinius περιελήσεται conjectura assecutus erat. Proculdubio Aquilae vindicandum περιελήσεται, Theodotioni autem περιβαλεῖ, coll. Hex. ad Job. xxiii. 9. Psal. cxlii. 4. Utri vero horum Symmachus adjungendus sit, pro certo definire nequit. ⁶⁴ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex. ⁶⁵ Cod. 88. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Curter., et in textu sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg.: *Οἱ Γ'*. (Cod. C. ✕) τῆς καρδίας αὐτοῦ. ⁶⁸ Cod. 88. ⁶⁹ Syro-hex. in marg. **וְיִלְגְּעֵנִי יָבֹוּ מִבֹּרֵאֵי הַיָּבֵשׁ**. Pro ποθεινοῖς, quod in suo invenit Syrus, verisimile est Aquilam et Sym. cum Theodotione dedisse παθεινοῖς. Cf. Hex. ad Job. xxix. 25. ⁷⁰ Sic sine nom. interp. Codd. 23, 62; quorum ille post παράκλησιν, hic autem post ἀληθινῇ

20. וְהַשְׂפִּיעִים כִּים נִגְרָשׁ כִּי הַשְׂקָט לֹא יִכָּל.

Impii autem sunt instar maris vehementer impulsī, quod quiescere nequit. Ο'. οἱ δὲ ἄδικοι κλυδωνισθήσονται ('Α. Σ. Θ. ὡς θάλασσα ἐμβράσσουσα⁷¹), καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. Σ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὡς θάλασσα ἐκβρασσομένη, ἡσυχάσαι γὰρ οὐ δυνήσονται.⁷²

וַיַּשְׂפִּיעוּ מִיָּמֵיו רֶשֶׁת׃ *Et ejiciunt aquae ejus lutum et caenum.* Ο'. Vacat. 'Α. καὶ ἐκβράσσει ὕδατα αὐτῆς καταπάτημα καὶ πηλόν.⁷³ Σ. καὶ ἐκβρασθήσονται παρὰ τὰ ὕδατα αὐτῆς [καὶ] καταπάτημα καὶ πηλός.⁷⁴ ✠ Θ. καὶ ἀποβάλλεται τὸ ὕδωρ αὐτῆς καταπάτημα καὶ πηλός.⁷⁵

Cap. LVII. 11. — εἰς τὴν διάνοιάν σου (sic), οὐδέ 4.

17. — καὶ 4 ἀπέστρεψα. 19. — οὖσι 4.⁷⁶

CAP. LVIII.

1. בְּגִרְוֹ. *In gutture* (pleno ore). Ο'. ἐν ἰσχύϊ. 'Α. Σ. Θ. ἐν βρόγχῳ.¹

כְּשֹׁפָר. *Sicut tuba.* Ο'. ὡς σάλπιγγι. 'Α. ὡς κερατίνῃ. Σ. Θ. ὡς κερατίνης.²

פְּשָׁעָם. *Delictum eorum.* Ο'. τὰ ἁμαρτήματα ('Α. ἀθεσίας. Σ. ἀσεβείας. Θ. ἀδικίας³) αὐτῶν.

2. אֲשֶׁר-צִדְקָה עָשָׂה. *Quae justitiam fecerit.* Ο'.

✠

lectionem infert. Alii post ἀληθινὴν add. καὶ τοῖς ποθεινοῖς (s. ποθητοῖς) αὐτοῦ κ. τ. εἰ. Singulariter Cod. 88 post παράκλησιν infert: Θ. παθεινοῖς αὐτοῦ σὺν βρώσιν χειλέων ἀληθινὴν (sic) ὁ κτείζων (sic) κ. χ.; ubi haec, σὺν βρώσιν χειλέων, ad aliam versionem Hebraeorum יִבְ שִׁפְתָּי pertinere possunt. ⁷¹ Cod. 88, ubi ἐμβράσσουσα exaratum. Fortasse praeferat aliquis ἐκβράσσουσα, licet ἐμβράσσειν hodie legatur in Hex. ad Gen. xl. 6. Post ἄδικοι Codd. 22, 36, alii, ὡς θ. ἀναβρασσομένη inferunt. ⁷² Procop. ⁷³ Idem.

Cod. 88 affert: 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐκβρύσσει (sic) τὰ ὕδατα αὐτῆς κ. καὶ π. ⁷⁴ Procop. ⁷⁵ Curter., qui ὕδωρ sine artic. affert, invitis Codd. 22, 23, 36, aliis, qui in textu habent: ὅτι (καὶ πρό ὅτι Cod. 23) ἀποβάλλεται (ἀπεβάλλετο Cod. 22; ἀποβαλείται Cod. 62) τὸ ὕ. αὐτῆς κ. καὶ πηλόν (πηλός Cod. 23). Tandem Syro-hex. ܕܠܐ ܡܠܚܐ (sic codd.) ܕܠܐ ܡܠܚܐ.

✠ ὁ 4 δικαιοσύνην πεποιηκός.⁴

3. לָמָּה. *Quare.* Ο'. τί ὅτι. 'Α. εἰς τί. Σ. διὰ τί. Θ. ἰνατί.⁵

עֲנִינוּ. *Affliximus.* Ο'. ἐταπεινώσαμεν. 'Α. ἐκακουχήσαμεν.⁶

וְכָל-עֲבֹדָתְכֶם תִּגְבְּשׁוּ. *Et omnes labores vestros exigitis.* Aliter: *Et omnes operarios vestros adigitis.* Ο'. καὶ πάντας τοὺς ὑποχείριους ('Α. διαπονήματα⁷) ὑμῶν ὑπονύσσετε. Σ. Θ. καὶ πάντας τοὺς ὀφειλέτας (s. χρεωφειλέτας) ὑμῶν ἀπαιτεῖτε.⁸

4. הֵן. *Ecce!* Ο'. εἰ. ✠ Οἱ Γ'. ἰδοὺ.⁹

לְרִיב. *Ad litem.* Ο'. εἰς κρίσεις. 'Α. εἰς δικασίας. Σ. εἰς δίκην. Θ. εἰς κρίσιν.¹⁰

בְּאַגְרוֹתָיִם. *Pugno improbitatis.* Ο'. πυγμαῖς ταπεινόν. 'Α. ἐν γρόνθῳ ἀσεβείας.¹¹

לֹא-תַצְמוּ. *Non jejunatis.* Ο'. ἰνατί μοι νηστεύετε. 'Α. Σ. Θ. οὐ νηστεύετε.¹²

5. עָנֹת. *Affligere.* Ο'. ταπεινοῦν. 'Α. κακούχεῖν. Σ. κακοῦν.¹³

בְּאַגְנֵן. *Sicut juncum.* Ο'. ὡς κρίκον. 'Α. (ὡς) στρεβλόν.¹⁴

רִאשׁוֹ. *Caput suum.* Ο'. τὸν τράχηλόν σου. 'Α. Σ. Θ. τὴν κεφαλὴν (αὐτοῦ).¹⁵

זֶם יוֹם רְצוֹן לַיהוָה. *Jejunium, et diem delectationis Jovae.* Ο'. νηστεῖαν, ✠ Σ. Θ. καὶ

✠

ܕܠܐ ܡܠܚܐ; h. e. καὶ perdet (ἀποβαλεῖ!) τὸ ὕδωρ αὐτῆς κ. καὶ πηλός. ⁷⁶ Syro-hex.

CAP. LVIII. ¹ Cod. 88, ubi mendose scriptum βρόγχῳ.

² Curter. Hieron.: "Juxta Sym. et Aq. guttur suum vertat in buccinam, quae Hebraice dicitur SOPHAR, quam κερατίνῃ, id est, corneam, interpretati sunt." ³ Cod. 88.

⁴ Curter. ⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem affert: Σ. ὑπαίτερε (sic). Hieron.: "Quodque sequitur juxta LXX, et omnes subiectos vobis compungitis, sive affligitis, melius Theod. et Sym. transtulerunt, quos nos in hoc loco secuti sumus, et omnes debitores vestros repetitis." ⁹ Curter., Syro-hex., et in textu sine aster. Cod. 23. Vocula ei deest in Comp., Codd. XII, 23, 41, aliis, et Syro-hex.

¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem.

¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem.

ἡμέραν 4¹⁶ δεκτὴν ✠ τῷ κυρίῳ 4¹⁷ 'Α...
εὐδοκίαν (τῷ κυρίῳ).¹⁸

6. מוֹטָהּ הַיָּדוֹת הַרְצָבוֹת רָשָׁע הַיָּמִינִי. *Sol-
vere vincula improbitatis, decutere nodos jugi.
Ο'. ἀλλὰ λυε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε
στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων ('Α. er-
roris (σφαλμοῦ). Σ. declinationis (ἐκκλίσεως).
Θ. κλοιοῦ¹⁹). Σ. διάλυε στραγγαλιὰς ἀσε-
βείας, διάλυε δεσμούς ἐκκλίσεως. Θ. λυε
στραγγαλιὰς ἀσεβείας, διάλυε συνδέσμους
κλοιοῦ.²⁰*

וְיָשַׁלְתָּ רִצְוֵיָם חֲפָזִים. *Et dimittere vexatos
liberos. Ο'. ἀπόσπελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέ-
σει. 'Α. (καὶ) ἀπόλυε τεθραυσμένους ἐλευθέ-
ρους.²¹*

וְכָל-מוֹטָהּ הַיָּמִינִי. *Et omne jugum dirumpatis.
Ο'. καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. 'Α..
σφαλμόν... Σ. (καὶ πᾶσαν) συγγραφὴν ψευδῇ
dirumpe. Θ. κλοιὸν διασπᾶσαι.²²*

7. כִּירוּדִים. *Errabundos. Ο'. ἀστέγους. 'Α. ἀστα-
τούντας. Σ. ἀναστάτους. Θ. μεταναστάτους.²³*

מִבְשָׂרְךָ. *A carne tua. Ο'. ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ
σπέρματός σου. 'Α. ἀπὸ τῆς σαρκός σου.²⁴*

8. מָנָה. *Sicut mane. Ο'. πρώϊμον. 'Α. ὡς ὄρ-
θος. Σ. ὡς πρωΐα.²⁵*

וְנִחְמָה מְהֵרָה מִיָּדְךָ. *Et sanatio tua cito
germinabit. Ο'. καὶ τὰ λάματά σου ταχὺ ἀνα-
τελεῖ. 'Α. καὶ ἡ οὐλή σου ταχὺ ἀναφύσεται.²⁶*

9. וְרָחַקְתָּ מִתּוֹכִי מוֹטָהּ שֶׁל אֶצְבָּע וְדִבְרֵי אָנֹן. *Si remouebis de medio tui jugum, pro-
tendere digitum, et loqui iniquitatem. Ο'. ἐὰν ἀφέλῃς
ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον, καὶ χειροτονίαν, καὶ ῥήμα
γογγυσμοῦ. 'Α... σφαλμόν, ἀποστέλλοντα
δάκτυλον, καὶ λαλοῦντα ἀνοφελές.²⁷ Σ. Θ.
ἐὰν ἀφέλῃς ἐκ μέσου σου κλοιὸν, ἐκτείνοντα
δάκτυλον, καὶ λέγοντα ἄδικον.²⁸*

10. וְתִקַּח לְרֵעִי מִן הַבֶּרֶךְ. *Et exprompseris esurienti
alimentum tuum. Ο'. καὶ ὄψς πεινῶντι τὸν
ἄρτον — ἐκ ψυχῆς 4 σου. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὑπερ-
εκχεεῖς πεινῶντι ψυχὴν σου.²⁹*

וְנָצַח. *Afflictam. Ο'. τεταπεινωμένην. 'Α. κε-
κακουχημένην.³⁰*

11. בְּצִיְחוֹת מְבָשָׂר. *In locis apricis (aridis) ani-
mam tuam. Ο'. καθάπερ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ
σου. 'Α. ἐν λαμπηδόνι ψυχὴν σου. Σ. Θ.
ἐν λαμπρότητι τὴν ψυχὴν σου.³¹*

¹⁶ Curter., et, teste Parsonsus, Codd. XII, 93. Syro-hex. in marg. ✠ ܡܢܗ ܕܥܝܢ ܕܡܢܗ.

¹⁷ Syro-hex. in marg. ✠ ܡܢܗ ܕܥܝܢ ܕܡܢܗ. Lectio plena, ηστέϊαν καὶ ἡμέ-
ραν δ. τῷ κ., est in Codd. 22, 23, 36, aliis.

¹⁸ Cod. 88.

¹⁹ Hieron., ut infra ad v. 9.

²⁰ Codd. 86, 88, quorum prior pro ἐκκλίσεως, ἐκ ἀσσεκλίσεως (sic) habet. Uterque autem priori lectioni Aquilae nomen praemittit, repugnante Hieron.

²¹ Cod. 88.

²² Sic emaculandus videtur Cod. 88, qui affert: 'Α. ὀφθαλμόν συγγραφὴν ψευδῇ (sic). Σ. Θ. κλοιὸν διασπᾶσαι. Hieron.: "LXX transtulerunt, et omnem scripturam iniquam conscinde; quod Sym. transtulit, et omnem cautionem falsam dirumpe."

Nonnemo tentat: Σ. καὶ πᾶν συνάλλαγμα ψευδὲς διάρρηξον.

²³ Cod. 88, qui Aquilae ἀστατούντας (sic) tribuit.

²⁴ Cod. 88.

²⁵ Idem.

²⁶ Hieron.: "Pro quo Aquila, verbum de verbo exprimens, posuit: et cicatrix vulneris tui cito obdu-
cetur." Ad οὐλή cf. Hex. ad Jerem. viii. 22. Nonnemo Latina vertit: 'Α. καὶ ἡ οὐλή τοῦ τραύματός σου ταχὺ ἐπούλω-
θήσεται; nos Hebraea pressius secuti sumus.

²⁷ Cod. 88.

Procop. ait: Τινὲς δὲ τὸ τῆς χειροτονίας ῥῆτὸν οὕτως ἐκθέμενον: ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον, ἐκτείνοντα δάκτυλον, καὶ λαλοῦντα

ἀνοφελές, ἐπήγαγον; ubi trium interpretum lectiones con-
fuse jacent. Montef. tamen edidit: 'Α. ἐὰν ἀφέλῃς ἄ. σ. σύν-
δεσμον, ἐκτείνοντα δ. καὶ λ. ἀνοφελές; tantummodo notans,
σύνδεσμον huc irrepisse ex versione Symmachi, legendum-
que esse ex Hieron. πλάνην [immo σφαλμόν], vel quid
simile. Hieronymi locus est: "Verbum Hebraicum מוֹטָה,
quod in Jeremia [xxvii. 2] torques ferrea interpretatur,
in praesenti capitulo bis legitur. In eo enim loco ubi
supra juxta LXX diximus: Dissolve obligationes violentarum
commutationum, pro uno verbo מוֹטָה sciamus eos
posuisse violentas cautiones, pro quibus Aq. errorem, Sym.
declinationem, Theod. κλοιὸν, id est, torquem, transtulerunt.
Rursum in praesenti loco ubi nos vertimus: Si abstuleris
de medio tui catenam, et pro catena LXX σύνδεσμον, id
est, colligationem, sive vinculum, transtulerunt; Aq., sicut
supra, errorem interpretatus est; Sym. in Theodotionis
scita concedens, torquem posuit." Idem paulo post: "Et
χειροτονίαν, pro qua tres alii interpretes voce consona, exten-
tum digitum transtulerunt."

²⁸ Curter. affert: Σ. Θ. ἐὰν — δάκτυλον. Cod. 88: Σ. Θ. κλοιὸν — ἄδικον.

²⁹ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex.

³⁰ Idem.

³¹ Idem.

11. יִחְלִי. *Alacria reddet.* Ο'. πλανήσεται.
'Α. ἐξαλείται. Σ. ῥύεται (fort. ῥύσεται). Θ.
περικαθαριεῖ.³³

מִיָּנָה מִיָּנָה. *Fons aquarum.* Ο'. πηγή. ❖ ΟΙ
Γ'. ὕδατος. ❖. ³³ 'Α. Σ. Θ. ἕξοδος ὕδατος.³⁴

וְיִשְׁבֹּר מִיָּמִינוֹ. *Cujus non deficient
aquae.* Ο'. ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ. Alia ex-
empl. add. καὶ τὰ ὁσὰ σου ὡς βοτάνη ἀνα-
τελεῖ, καὶ πλανησεται, καὶ κληρονομήσουσι
γενεὰς γενεῶν.³⁵

12. וְקָרָא לָהּ יָרֵחַ וְקָרָא לָהּ יָרֵחַ. *Suscitabis; et
vocabitur tibi, Sartor rupturæ.* Ο'. ❖ 'Α.
Σ. ἀναστήσεις. ❖. ³⁶ καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φρα-
γμῶν. 'Α. ἀναστήσεις' καὶ καλέσει σοι περι-
φράκτην διακοπῆς.³⁷ Σ. ἀνεγείρεις' καὶ κλη-
θήσῃ τειχίζων διακοπῇ.³⁸ Θ. ἀναστήσεις'
καὶ καλέσει σε οἰκοδόμον διακοπῆς.³⁹

וְשָׁבַת נְתִיבוֹת לְשָׁבַת. *Restituens vias ad
habitandum.* Ο'. καὶ τὰς τρίβους σου ἀνα-
μέσον παύσεις. 'Α. ἐπιστροφῶν ἀτραπὸς τοῦ
καθῆσθαι. Σ. ἀποκατιστῶν τρίβους εἰς τὸ
οἰκεῖσθαι.⁴⁰ Θ. . . τοῦ οἰκεῖσθαι.⁴¹

13. וְקָרָא לְשָׁבַת עֵנָב לְקָדוֹשׁ. *Et vocaveris sab-
batum delicias, sanctum.* Ο'. καὶ καλέσεις τὰ
σάββατα τρυφερά, ἁγία. Θ. καὶ καλέσεις τὸ
σάββατον τρυφήν ἁγίαν.⁴²

מְבָרָךְ. *Honorandum.* Ο'. Vacat. ΟΙ Γ'.
δεδοξασμένα.⁴³

וְרִבְרַתָּ. *Et honoraveris eum.* Ο'. Vacat. Alia
exempl. καὶ δοξάσεις αὐτά.⁴⁴

וְלֹא תַּעֲשֶׂה מְצִוֹת דְּרָכֶיךָ. *Ut non facias
vias tuas, ut non invenias voluntatem tuam.*
Ο'. Versio plane absona. Θ. τοῦ μὴ ποιεῖν
τὰς ὁδοὺς σου, μηδὲ εὐρίσκειν τὸ θέλημά σου.⁴⁵

14. וְהָיָה תִּתְנַבֵּן. *Tunc oblectabis te.* Ο'. καὶ ἔσῃ
πεποιθώς. 'Α. Σ. Θ. τότε ἐντρυφήσεις.⁴⁶

וְהִיָּבְתִּי. *El invehi faciam te.* Ο'. καὶ ἀνα-
βιβάσει σε. Θ. (καὶ) ἐπικαθίσω σε.⁴⁷

עַל-בְּמִיתִי. *Super loca edita.* Ο'. ἐπὶ τὰ
ἀγαθά. 'Α. Σ. Θ. (ἐπὶ) τὰ ὕψη.⁴⁸

Cap. LVIII. 3. — λέγοντες. ❖. 6. — λέγει κύ-
ριος. ❖. 12. — γενεαῖς γενεῶν (sic). ❖. 14. —
ταῦτα. ❖.⁴⁹

³³ Cod. 88. Pro *ἐξαλείται*, *exultabunt* (ossa tua), for-
tasse reponendum *ἐξελείπει*. Hieron. Hebraea vertit: *et
ossa tua liberabit.* ³⁴ Curter. ad πηγή ἦν in marg. affert:
❖ ΟΙ Γ'. ὕδατος ἤσ. Syro-hex. in marg. ❖ ܡܢ ܗܝܝܬ ܡܝܢ ܗܝܝܬ. ❖.
³⁴ Cod. 88. ³⁵ Sic Ald., Codd. III, 26, 49, alii, cum
Cyrillo et Procopio. Hieron.: "Quod in Alexandrinis
exemplaribus in principio hujus capituli additum est: *Et
adhuc in te erit lavus mea semper*; et in fine: *Et ossa tua
quasi herba orientur, et pinguescent, et hereditate posside-
bunt in generationem et generationes*, in Hebraico non
habetur, sed ne in LXX quidem emendatis et veris exem-
plaribus; unde obelo prae-notandum est." Interpolatio, *Et
adhuc* etc., quantum sciamus, in hodiernis exemplaribus
non habetur; alterius versiculus prior, καὶ τὰ ὁσὰ σου ὡς
βοτάνη ἀνατελεῖ, tam in Hebraico quam in Graeco legitur
Cap. lvi. 14. ³⁶ Curter. Syro-hex. ❖ ܡܢ ܗܝܬ ܡܝܢ ܗܝܬ. ❖.
Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁷ Hieron.: "In
Hebraico legitur, *Et vocabitur in te GODER PHERES*, quod
Aquila interpretatus est, *περιφράκτης διακοπῆς*, quod nos
possumus juxta sensum dicere, *qui se opponit Dei ira-
cundiae saevienti.*" Vetus Hieronymi lectio, ab Erasmo
usque ad Martianeum propagata, est *πεφράκτισμα χολῆς*;
eujus loco Montef. e codd. suis protulit, *ΠΕΦΡΑΠΗΧΑΙΑ-*

ΚΟΗC, ΠΗΦΡΗΠΙΕCΝΑΚΟΠΗC, et similes sordes, notans:
"Ultimam vocem esse *διακοπῆς*, ut habet etiam Sym., non
dubitamus... primam vero vocem, *ΠΕΦΡΑΠΗC*, ne con-
jectura quidem restituere audeamus, usque adeo vitiatā
est." Tandem Vallarsio ex Ambrosiano cod., in quo literis
uncialibus scriptum est *ΠΕΡΙΦΡΑΚΤΗΧΑΙΑΚΟΠΗC*, veram
scripturam, quae nunc primum in Hexaplis locum suum
obtinet, eruere contigit. Ne quid vero dubitationis re-
lictum sit, Cod. 88 disertè affert: 'Α. καὶ (sic) ἀναστήσεις
❖ καὶ καλέσει σοι περιφράκτην. ³⁸ Cod. 88 affert: Σ. ἀνε-
γείρεις ❖ καὶ κληθήσῃ τειχίζων (sic) δ. Procop.: Σ. κληθήσῃ
τειχίζων διακοπῇ. Hieron.: "Denique Sym. transtulit,
mutum opponens cadenti." ³⁹ Cod. 88 affert:
Θ. ἀναστήσεις καὶ ❖ καλέσει κ. τ. ε. ⁴⁰ Idem, qui ad Aq.
ἐπιστροφῶν (sic) habet. (Proculdubio interpreti nostro
obversabatur Homericum (Il. xvii, 486), *θεοὶ ἐπιστροφῶσι
πολλῆς*.) Curter. affert: 'Α. τοῦ καθῆσθαι. Σ. εἰς τὸ οἰκεῖσθαι.
⁴¹ Curter. ⁴² Cod. 88, ubi καλέσει scriptum. ⁴³ Syro-
hex. in marg. ❖ ܡܢ ܗܝܬ ܡܝܢ ܗܝܬ. ❖. Sic in textu Codd.
22, 23, 36, alii. ⁴⁴ Sic Codd. 22 (non 23), 36,
alii. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem, qui ἐπικα-
θίσω habet. ⁴⁸ Idem affert: 'Α. Σ. τὰ ὕψη. Θ. ὕλη (sic).
⁴⁹ Syro-hex.

CAP. LIX.

1. **הֵן לֹא־קָצְרָה**. *Ecce! non brevis facta est.* O'. μὴ οὐκ ἰσχύει. 'A. Σ. ἰδοὺ οὐκ ἐκολοβώθη. Θ. ἰδοὺ οὐκ ἡσθένησεν.¹
2. **עֲוֹנוֹתֵיכֶם חָרִיו מִבְּדִילִים**. *Pravitates vestrae separaverunt.* O'. τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διίστῶσιν. 'A. αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ἦσαν διαχωρίζουσαι. Θ. . . αὐτὰ διίστῶσιν.²
- הִסְתַּרְוּ**. *Absconderunt.* O'. ἀπέστρεψε. Θ. ἀπέκρυψεν.³
3. **שָׁקָר**. *Mendacia.* O'. ἀνομίαν. 'A. Σ. ψεῦδος.⁴
4. **עַל־תְּהוּ**. *Inanitati.* O'. ἐπὶ ματαίοις. 'A. κενὰ μάτην.⁵
- שָׁוְא**. *Vanum.* O'. κενά. 'A. εἰκῇ. Σ. μάταια.⁶
- הָרָו עָמָל**. *Concipiendo aerumnam.* O'. κύουσι πόνον. Θ. ἐν γαστρὶ ἔλαβον κόπον.⁷
5. **בָּקְעוּ**. *Fiderunt.* O'. ἔρρηξαν. 'A. ἔσχισαν.⁸
- הָאָכַל מִבְּרִייתָם וּמֹת**. *Qui comederit de ovibus eorum, morietur.* O'. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὧν αὐτῶν φαγεῖν. Οἱ λοιποὶ ὁ ἐσθίων ἐκ τῶν ὧν αὐτῶν ἀποθανέεται.⁹
- וְהִוְוִרָה הַבֶּקַע אֶפְשָׁה**. *Et contritum (ovum) fin-ditur in viperam.* O'. συντρίψας οὐρίον εὔρε, καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον. 'A. καὶ τὸ θαλφθὲν ἐσχίσθη ἔχιδνα. Σ. τὸ δὲ συνεστραμμένον ἀπορραγὲν ἔστα ἀσπίς. Θ. τὸ θαλφθὲν ἐρ-
ραγῇ ἀσπίς.¹⁰

6. **וּפָעַל חָמָס בְּכַפֵּיהֶם**. *Et opus injuriarum est in manibus eorum.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἔργον ἀδικίας ἐν χερσὶν αὐτῶν.¹¹
7. **לָרָע**. *Ad malum.* O'. ἐπὶ πονηρίαν. 'A. Σ. Θ. εἰς κακόν.¹²
- וַיִּמְהָרוּ לְשַׁפֵּף דָם נָקִי**. *Et festinant ut effundant sanguinem innocentem.* O'. ταχινοὶ ἐκ-
χέαι αἷμα ✕ Θ. ἀναίτιον.¹³ 'A. Σ. καὶ
ταχύνουσιν ἐκχέαι αἷμα (ἀναίτιον).¹⁴
- אִנְיָ**. *Improbitalis.* O'. ἀπὸ φόνων. Alia ex-
empl. ἀφρόνων.¹⁵ 'A. ἀνοφελούς. Σ. ἀνομίας.
Θ. ἀδικίας.¹⁶
8. **לֹא יָדְעוּ** (in priore loco). *Nesciunt.* O'. οὐκ
οἶδασιν. Alia exempl. οὐκ ἔγνωσαν.¹⁷
- עָקְשׁוּ לָהֶם**. *Perverterunt sibi.* O'. διεστραμ-
μέναι. 'A. Θ. ἐσκαμβώθησαν. . . Σ. ἐσκολιώ-
θησαν αὐτοῖς.¹⁸
- כָּל הָרָה בָּהּ לֹא יָדַע שְׁלֹמֹה**. *Omnis qui calcat eam ignorat pacem.* O'. ὅς διαδεύουσι, καὶ οὐκ
οἶδασιν εἰρήνην. Σ. πᾶς ὁ πατὼν αὐτὴν οὐκ
ἔγνων εἰρήνην.¹⁹
9. **עַל־כֵּן רָחַק מִפְּנֵי מִצְוֵה לֹא תִשְׁגִּנוּ צִדְקָה**. *Propterea longe abest iudicium a nobis, et non assequetur nos justitia: expectamus lucem, et ecce! tenebrae.* O'. διὰ τοῦτο ἀπέστη ἡ κρίσις ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη· ὑπομει-
νάντων αὐτῶν φῶς, ἐγένετο αὐτοῖς σκότος. Σ.

CAP. LIX. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88, ubi ad Aq. ἡμῶν scriptum. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. Cf. ad v. 13. ⁸ "Cod. 88: 'A. ἔσχισαν (sic) forsā ἔκυσαν)."—Parsons. Immo ἔσχισαν legendum esse quivis videt. ⁹ Euseb., Procop. ¹⁰ Procop. Hieron.: "Et quod confotum est, erumpet in regulum . . . sive juxta Sym. et Theod., aspiderem. Aquila autem viperam posuit, pro qua in Hebraico legitur EPHEE." ¹¹ Curter. Syro-hex. in marg. **סִחָרְךָ וְהָאָכַל**. ¹² Cod. 88. ¹³ Curter. ¹⁴ Codd. 22, 23, 36, alii, in textum inferunt: καὶ ἔργον ἀδικον ἐν χ. αὐτῶν. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Curter. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem.

ταχινοὶ ἐκχέαι αἷμα ἀναίτιον" οἱ λοιποὶ γὰρ οὕτως ἐξέδωκαν. ¹⁵ Sic Comp., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, necnon Euseb. in Dem. Evang. p. 59. Hieron. *stultorum*. Syro-hex. in marg. char. min. **וְהָאָכַל**. Ceterum nescimus quid statuendum sit de notula Nobili: "Quidam διαλογισμοὶ ἀποφωλίων." Nam talis lectiuncula a nemine alio, quantum sciamus, memoratur; et vox Homerica, ἀποφώλιος, vanus, vilis, Hesychio μάταιος, ἀδόκιμος, εὐτελής, exquiritior videtur quam ut scholastae tribui possit. ¹⁶ Curter. ¹⁷ Sic Codd. III, XII (in marg., teste Curterio), 26, 88, 106, alii, et Syro-hex. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem.

διὰ τοῦτο μακρὰν ἐγένετο κρίσις ἀφ' ἡμῶν, καὶ οὐ καταλήφεται ἡμᾶς δικαιοσύνη· προσδοκῆ-
σομεν εἰς φῶς, καὶ ἰδοὺ σκότος.²⁰

9. בַּחֲסִינִים. In caligine. Ο'. ἐν ὁμίᾳ. 'Α. ἐν σκοτασμοῖς. Σ. ἐν ζόφῳ. Θ. ἐν σκοταίς.²¹

הִלְכִּי. Ambulamus. Ο'. περιεπάτησαν. Οἱ Γ'. περιπατήσομεν.²²

10. הַחֲסִינִים. Palpamus. Ο'. ψηλαφήσουσιν. Σ. διαψηλαφήσομεν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³

הַחֲסִינִים. Ο'. ψηλαφήσουσι. 'Α. ψηλαφήσομεν.²⁴
Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁵

כְּשֶׁלְנוּ בְּצִהְרִים כְּנֶשֶׁת בְּצִהְרִים. Offendimus
in meridie quasi in crepusculo, in arvis pingui-
bus (s. inter homines pingues). Ο'. καὶ πεσοῦν-
ται ἐν μεσημβρίᾳ ὡς ἐν μεσονυκτίῳ . . Σ.
προσκόνφομεν ἐν ἀορασίᾳ ὡς ἐν σκότῳ, ἐν
ἀφανισμῷ.²⁶

11. הַגִּזְיִים הִגְהָה. Et quasi columbae mur-
murando murmuramus. Ο'. καὶ ὡς περιστερὰ
ἄμα πορεύονται. 'Α. (καὶ) ὡς περιστερὰ
φθογγῇ φθεγξόμεθα. Σ. Θ. (καὶ) ὡς περιστερὰ
μελέτῃ μελετήσομεν.²⁷

הַגִּזְיִים. Expectamus. Ο'. ἀνμεΐναμεν. 'Α. Θ.
ὑπεμείναμεν. Σ. προσδοκήσομεν.²⁸

12, 13. וְיִדְעֻנָּם : פָּשַׁע וְכַחַשׁ בִּיהְוָה. Novimus eas.
In delinquendo et abnegando Jonam. Ο'. ἔγνω-
μεν. ἡσεβήσαμεν καὶ ἐψευδάμεθα ✕ 'Α. Θ.
ἐν ΠΙΠΙ 4.²⁹ 'Α. . . (καὶ) ἀρνήσασθαι ἐν

κυρίῳ. Σ. ἔγνωμεν ἀδικεῖν καὶ ψεύδεσθαι κατὰ
κυρίου.³⁰

13. מֵאִתְּךָ. A (sequendo) post. Ο'. ὅπισθεν.
Alia exempl. ἀπὸ ὀπισθεν.³¹ Οἱ Ο'. ὀπισθεν.
'Α. ἀπ' ὀπισθεν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²

וְהָרָה. Concipiendo. Ο'. ἐκύομεν. Θ. ἐν γαστρὶ
ἐλάβομεν.³³

14. מִשְׁפָּחָהּ אֶחָדָה. Et conversum est retro
judicium. Ο'. καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν
κρίσιν (alia exempl. τὴν καρδίαν³⁴).

מִשְׁפָּחָהּ בְּרָחוּב. Quia offendit in platea
veritas. Ο'. ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν ἡ ἀλήθεια. 'Α. (ὅτι) ἐσκανδαλώθη ἐν
πλάτει ἀλήθεια.³⁵

15. וְהָיָה מִשְׁפָּחָהּ וְכָרַח מֵרַע. Et
facta est veritas (res) desiderata, et qui rece-
dit a malo praeclara patet. Ο'. καὶ ἡ ἀλήθεια
ἦρται, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ συνιέ-
ναι. 'Α. καὶ ἐγένετο ἡ ἀλήθεια λανθάνουσα,
καὶ ἀφιστάμενος ἀπὸ κακοῦ λαφυρούμενος. Σ.
καὶ ἐγένετο ἡ ἀλήθεια ἐπιλείπουσα, καὶ ὁ
ἐκκλίνων ἀπὸ κακοῦ πολιορκούμενος. Θ. καὶ
ἐγένετο ἀλήθεια ὑπερωραμένη, καὶ ὁ ἐκκλίνων
ἀπὸ κακοῦ σκυλεύεται.³⁶

16. וְתַשֵּׁעַ לוֹ יָרֵעוּ. Et opem tulit ei brachium
ejus. Ο'. καὶ ἡμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι
αὐτοῦ. "Αλλοι· καὶ ἔσωσεν αὐτῷ βραχίον
αὐτοῦ.³⁷

וְיָדָקְתָּ הִיא מִכְנֶתְהָ. Et justitia ejus ipsa

²⁰ Procop. Ad προσδοκήσωμεν (sic) in marg. pietum: γρ. προσεδόκησαμεν. ²¹ Cod. 88. ²² Curter. ²³ Idem.

²⁴ Syro-hex. ۞ ܠܡܥܬܐ. ²⁵ Idem. E contrario Procopius ad v. 9 affirmat: καὶ τοῦτο δὲ τὸ ῥήθη, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀπὸ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου λαοῦ (h. e. in prima, non in tertia persona) ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. ²⁶ Codd. 86, 88, qui προσκόνφομεν habent. ²⁷ Procop. Paulo ante pro בִּיהְוָה, Ο'. ὡς ἄρκος, Montef. edidit: "Αλλοι· ὡς ἄρκος ἀτεκνονμένη, e loco Eusebii male intellecto, qui in Comment. ad loc. scripserat: καὶ ἐν ἄλλοις δὲ εἰρηται, ὡς ἄ. ἀτεκνονμένη. Vid. Schleusner. in Opusc. Crit. p. 360. ²⁸ Cod. 88.

²⁹ Curter. Syro-hex. in marg.: 'Α. Θ. ἐν κυρίῳ. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁰ Procop. Ad Sym.

Montef. oscitanter exscripsit ἀδικον, et κατὰ κύριον. Cod. 88 affert: Σ. ἀδικεῖν καὶ ψεύδεσθαι. ³¹ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii. ³² Cod. XII in marg., teste

Parsonsio in schedis. Curter. affert: Οἱ Ο'. ὀπισθεν. 'Α. ἀπὸ ὀπισθεν. Σ. Θ. (sic). ³³ Cod. 88. ³⁴ Sic Cod. 88, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med. ܠܡܥܬܐ.

³⁵ Cod. 88 mendose habet: 'Α. ἐσκανδαλίθη (sic) ἐν παντί (sic) ἄλ. Pro כָּרַח, platea, Aquila כְּרִי, latitudo, expressit. ³⁶ Codd. 86, 88. Ad Theod. Cod. 86 ὑπερωραμένη, Cod. 88 ὑπερωραμένη (sic) exhibet. Symmachi lectionem in contextum post συνίνα inferunt Codd. 36, 62, alii. ³⁷ Procop.: 'Απὶ δὲ τοῦ, καὶ ἡμύνατο αὐτοὺς τῷ βρ. αὐτοῦ, τινὲς ἐκθέμενοι, καὶ ἔσωσεν αὐτῷ βραχίον αὐτοῦ, ἐπιγγαγον.

sustentavit eum. Ο'. καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίσατο (Οἱ λοιποὶ ἐπεστηρίσατο³⁸). Θ. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἀντελάβετό μου.³⁹ Ἄλλοι καὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπεστηρίσατο.⁴⁰

- 17, 18. יִלְבַּשׁ בְּגָדֵי נָקִים הַלְבַּשְׁתָּ וַיַּעַט כִּמְעִיל 17, 18. קִנְיָהּ: כְּעַל הַמְּלֹחֹת כְּעַל יִשְׁלֵם חֲכֹה לְצִירוֹ גְּמוּלָה לְאִיְיָו גְּמוּלָה לְיִשְׁלֵם. *Et indu-tus est vestes ultionis pro vestitu, et vestivit se quasi pallio zelo. Prout sint actiones, ita re-pendet, iram adversariis suis, retributionem inimicis suis; insulis retributionem rependet.* Ο'. καὶ περιβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως, καὶ τὸ περιβάλαιον αὐτοῦ (alia exempl. καὶ τὸ περιβάλαιον ζήλον⁴¹), ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν, ὅνεις τοῖς ὑπεναντίοις (alia exempl. add. αὐτοῦ, ἄμναν τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ, ταῖς νήσοις ἀπόδομα ἀποτίσει⁴²) ✕ Σ. Θ. ταῖς νήσοις ἀνταπόδομα ἀνταποδώσει⁴³. Ἀ. καὶ ἐνεδύσατο ἱμάτιον ἐκδικίας ἐνδυσιν, καὶ ἀνεβολέσατο ὡς ἐνδυμα ζήλον ὡς ἐπὶ ἀμοιβᾶς, ὡς ἐπὶ ἀποδώσει χόλου τοῖς θλίβουσιν, ἀμοιβὴν τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ, ταῖς νήσοις ἀμοιβὴν ἀποδώσει.⁴⁴ Σ. καὶ ἐνεδύσατο ἱμάτια ἐκδικήσεως ἐνδυμα, καὶ περιεβάλετο ὡς περιβάλαιον ζήλον ὡς περὶ ἀνταπόδοσιν, ὡς ἐπὶ τὸ ἀποτίσαι θυμὸν τοῖς θλίβουσιν

αὐτὸν, τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ ἀνταπόδομα, ταῖς νήσοις ἀνταπόδομα ἀποτίσει.⁴⁵ Θ. καὶ ἐνεδύσατο ἐκδικίας ἐνδυμα, περιεβάλετο ὡς ἐπιδύτην ζήλον ὡς ἐπ' ἀνταποδόσεων, καθὼς ἐπαποτίσαι θυμὸν τοῖς ἐναντίοις αὐτοῦ, ἀνταπόδομα τοῖς ἔχθροῖς, ταῖς νήσοις ἀπόδομα ἀποτίσει.⁴⁶

19. כִּי־יָבֹא בְּנֵהָרָא צָר רִוְחַ יְהוָה נִקְרָה בּוֹ. *Nam veniet sicut fluvius coarctatus, quem ventus Jovae propellit.* Ο'. ἤξει γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ÷ ἤξει μετὰ θυμοῦ.⁴⁷ Ἀ. ὅτι ἐλεύσεται ὡς ποταμὸς στενὸς, πνεῦμα κυρίου σύσσημον ἐν αὐτῷ.⁴⁸ Σ. ἤξει ὡς ποταμὸς θλίβων, τὸ πνεῦμα κυρίου ἐπέγει.⁴⁹ Θ. ἤξει γὰρ ὡς ποταμὸς πολιορκητῆς, πνεῦμα κυρίου ἐσημειώθη ἐν αὐτῷ.⁵⁰

20. וְכָא לְצִיּוֹן יִבָּרֵךְ. *Et veniet Sioni redemptor.* Ο'. καὶ ἤξει ἐνεκεν Σιών ὁ ῥυόμενος (Ἀ. ἀγχιστεύων. Σ. Θ. ἀγχιστεύς⁵¹). Ἀ. καὶ ἐλεύσεται τῇ Σιών ἀγχιστεύων. Σ. καὶ ἤξει τῇ Σιών ἀγχιστεύων.⁵²

וְלִשְׁבֵּי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נָקָה יְהוָה. *Et recedentibus ab iniquitate in Jacobo, inquit Jova.* Ο'. καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ, ✕ Σ. εἶπε κύριος.⁵³ Ἀ. καὶ τοῖς ἀποστρέψασιν ἀθεσίαν ἐν Ἰακώβ... Σ. καὶ τοῖς ἀποστρέ-

³⁸ Procop. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Procop.: Καὶ πάλω, ἀντὶ τοῦ, καὶ τῇ ἐλ. αὐτοῦ (sic) ἐστηρίσατο, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπεστηρίσατο, τὸ ῥητὸν εἰπόντες, ἐπήγαγον. ⁴¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Deest αὐτοῦ in Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii, neenon in Syro-hex. et Hieron.

⁴² Sic Cod. 22, 36, alii. ⁴³ Curter., qui ἀνταπόδομα scribit. Syro-hex. in marg. ⁴⁴ Cod. 86, 88. Pro ἐνδυσιν Cod. 86 ἀμοιδας scriptum. In fine ἀπολύσειν habet Cod. 86. Uterque autem ἀνεβολέσατο ab ἀναβολέσθαι tuetur, quae vox Lexicis addenda; nisi forte rescribendum ἀνεβολαῖσατο, ex ἀναβολαῖον (cf. ad Cap. Ixi. 3) ab ipso interprete pro re nata effectum.

⁴⁵ Idem, qui ἀνταπόδωσιν, et (bis) ἀνταπόδομα habent. Pro ὡς περὶ αὐτ. Cod. 88 ὥσπερ αὐτ. affert. ⁴⁶ Idem, qui ἀνταπόδομα et ἀπόδομα habent. Praeterea in Cod. 86 ἐπιδύταν, in Cod. 88 ἐπεδύτην scriptum, pro quibus formam magis Graecam ἐπεδύτην rescripsissemus, nisi

ἐπιδύτης exstisset apud Theod. ad Ezech. xxvi. 16. Denique inter ἐπ' ἀνταποδόσεων (Cod. 86), et ἀνταποδόσεων (Cod. 88), ut et inter ἐπαποτίσαι (Cod. 86), et ἀποτίσαι (Cod. 88), eligendum erat. ⁴⁷ Sic cum obelo Hieron., invito Syro-hex. Procop. ait: ὀργῆς δὲ καὶ θυμοῖ οὗτε τὸ Ἑβραϊκόν, οὗτε οἱ λοιποὶ μέμνηται.

⁴⁸ Procop., qui στενὸς praetermittit, et εὐατῶ pro ἐν αὐτῷ habet. Codd. 86, 88: Ἀ. στενὸς (στενοὶ Cod. 86) πνεῦμα (om. κυρίου) σύς. ἐν αὐτῷ. Hieron.: "Sive, ut Aq. transtulit, quasi flumen angustum, spiritus Domini signaculum ejus. Aut Theod., quasi fluvius oppugnans, spiritus Domini signatus est in eo." ⁴⁹ Procop. Minus bene Codd. 86, 88: Σ. θλίβων πνεῦμα ἐπάγει.

⁵⁰ Procop. Codd. 86, 88: πολιορκητῆς, πν. (om. κυρίου) ἐσημ. ἐν αὐτῷ.

⁵¹ Cod. 88. ⁵² Procop. Hieron.: "Sive juxta Hebraicam proprietatem, qui propinquus est Sion, et de Israel stirpe generatus sit; hoc enim GORL, id est, ἀγχιστεύς, sonat."

⁵³ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

ψασιν ἀσέβειαν ἐν Ἰακώβ, (εἶπε κύριος).⁵⁴
Aliter: Σ. Θ. καὶ τοῖς ἀποστρέφουσιν ἐξ ἀδικίας...⁵⁵

21. בְּרִיתִי. *Foedus meum.* Ο'. ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη. Οἱ λοιποὶ ἡ συνθήκη μου.⁵⁶

וּכְמִי יֹרַע יֹרֵעַ מִן הָאֵמָּה. *Et de ore prolis prolis tui, dixit Jova.* Ο'. εἶπε γὰρ κύριος. Οἱ Γ'. καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματος τοῦ σπέρματός σου, φησὶ κύριος.⁵⁷

Cap. LIX. 17. — καὶ περιέθετο 4.⁵⁸

CAP. LX.

1. קָמִי אֲרִי קִרְבָּא אֲרִי. *Surge, illucesce, quia venit lux tua.* Ο'. φωτίζου, φωτίζου, ÷ Ἱερουσαλήμ 4, ἥκει γάρ σου τὸ φῶς. 'Α. ἀνάστηθι, φωτίζου, ὅτι ἦλθε φῶς σου.¹

עָלֶיךָ. *Super te orta est.* Ο'. Vacabat.
✕ Οἱ Γ'. ἐπὶ σέ ἀνατέταλκεν.³

2. כִּי. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4.³

עֲרַפֵּל. *Caligo.* Ο'. γνόφος. Σ. γνόφος ἄδου.⁴

וְיִרָא. *Orietur.* Ο'. φανήσεται. 'Α. Σ. ἀνατελεῖ. Θ. ἀναλάμψει.⁵

3. לְגִיָּה וְרִיחָה. *Ad splendorem ortus tui.* Ο'. τῇ λαμπρότητι ✕ Οἱ Γ'. τῆς ἀνατολῆς 4 σου.⁶

4. כָּלֵם נִקְבְּצוּ. *Omnes isti congregant se.* Ο'.
✕ Οἱ Γ'. πάντα 4 συνηγμένα τὰ τέκνα σου.⁷

עַל-צֵד הַתְּאֵמָנָה. *Super latere (in ulnis) gestabuntur.* Ο'. ἐπ' ὤμων ἀρθῆσονται. 'Α. ἐκ πλαγίου τιθνηθήσονται.⁸

5. וְנִתְהַרְתָּ. *Et exhilaraberis.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ χαρήσῃ 4.⁹

וְנִתְחַבֵּב. *Et dilatabitur.* Ο'. καὶ ἐκστήσῃ. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) πλατυνθήσῃ.¹⁰

בְּיָדֶיךָ עֲלֵי הַיָּם וְיָם חֵיל גּוֹיִם. *Quia transferentur ad te divitiae maris, opes gentium.* Ο'. ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σέ πλοῦτος θαλάσσης, καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. Σ. ὅταν ἐπιστραφῇ ἐπὶ σέ τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ δύναμις τῶν ἐθνῶν.¹¹

6. נִשְׁפָּץ. *Agmen.* Ο'. ἀγέλαι. 'Α. πλήμμυρα. Σ. χύμα. Θ. συστροφῇ.¹²

עֵיפָה. *Epha.* Ο'. Γαιφά. Alia exempl. Γαιφάρ.¹³ Οἱ Γ'. Γαιφά.¹⁴

7. וְשִׁרְתֶּנִּי. *Famulabuntur tibi.* Ο'. ἥξουσι. 'Α. Σ. Θ. λειτουργήσουσί (σοι).¹⁵

אֲשֶׁר-עָלָה. *Ascendent.* Ο'. ἀνενεχθήσεται. Θ. offerent se.¹⁶

עַל-רֵצוֹן. *Cum favore.* Ο'. δεκτά. 'Α. εὐδοκία. Σ. Θ. ἐπίδεκτα.¹⁷

⁵⁴ Procop. ⁵⁵ Cod. 88 affert: Σ. Θ. ἀγχιστεύς, καὶ τοῖς ἀποστρέφουσιν ἐξ ἀδ. Fortasse est solius Theodotionis. ⁵⁶ Hieron.: "Hoc foedus meum cum eis, sive pactum, ut omnes alii transtulerunt, aut testamentum, ut posuere LXX." ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Minus plene Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. Ο'. ✕ (Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. sine aster.) καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τοῦ σπέρματός σου. Codd. 51, 62, 90, 93 in contextu legunt: καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπ. τοῦ σπ. σου, εἶπε κύριος. ⁵⁸ Syro-hex.

CAP. LX. ¹ Procop., qui addit: καὶ Σύμμαχος ὁμοίως, καὶ τὸ Ἑβραϊκόν. Mox idem ait: φωτίζου, Ἱερουσαλήμ ἡ κατὰ τοὺς ἄλλους, ἀνάστηθι, φωτίσθητι. Vocem Ἱερουσαλήμ obelo jugulat Hieron., non ita Syro-hex. ² Syro-hex. in marg. ✕ 7. (Cod. C. 7.) Verba, ἐπὶ σέ ἀνατέταλκεν, hodie leguntur in libris Graecis omnibus. ³ Syro-hex. Curter. in marg. ✕ 4. Sic

sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. Procop.: ἐπὶ δὲ σέ ἀνατελεῖ κύριος, κατὰ τοὺς λοιπούς. ⁶ Curter., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ (Cod. A. 7.) ⁷ Curter., et sine aster. Cod. 23. Syro-hex.: καὶ ἴδε τὰ τέκνα σου (in marg. ✕ Οἱ Γ'. πάντα) συνηγμένα. Alio ordine Comp., Codd. 62, 90, alii: συνηγ. πάντα τὰ τ. σου. ⁸ Cod. 88. ⁹ Syro-hex. in marg. ✕ 8. Curter. affert: ✕ Θ. καὶ χαρίσῃ. Rectius Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ χαρήσῃ. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Procop. ¹² Cod. 88. Lectio χύμα in cod. obscura est. ¹³ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 41, alii. In Codd. 22, 36, alii, Gefâr scriptum. Etiam Hieron. Gefâr. ¹⁴ Curter. Mox post οἴσουσι Ald., Codd. III, 26, 41, alii inferunt, καὶ λίθον τίμουν. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ 15. ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Hieron.: "Veniant et offerantur, sive juxta Theodotionem, offerant se [se deest in uno cod.] sacrificium Domino." ¹⁷ Cod. 88.

7. תִּפְאָרְתִּי. *Splendoris mei.* Ο. τῆς προσευχῆς μου. Θ. (τῆς) δόξης μου.¹⁸

אֶרְנֹב. *Ornabo.* Ο. δοξασθήσεται. Σ. καύχημα ποιήσω.¹⁹

8. אֵלֶּה. *Hi.* Ο. οὗδε. 'Α. Σ. οὗτοι.²⁰

אֶל-אַרְבָּתֵיהֶם. *Ad cancellos suos.* Ο. σὺν νοσσοῖς ἐπ' ἐμέ. 'Α. εἰς καταράκτας αὐτῶν. Σ. Θ. εἰς θυρίδας αὐτῶν.²¹

9. לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. *Nomini Jovae Dei tui, et Sancto Israelis.* Ο. καὶ διὰ τὸ ὄνομα κυρίου τὸ ἅγιον, καὶ διὰ τὸ τὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραὴλ (ἐνδοξον εἶναι). Οἱ Γ'. τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ σου, καὶ τῷ ἁγίῳ 'Ισραήλ.²²

10. בְּרֵי יֶנֶר. *Filii regionis peregrinae.* Ο. ✕ Οἱ Γ'. υἱοὶ ἄλλογενεῖς.²³ 'Α. υἱοὶ ἀπεξενωμένοι. Σ. Θ. υἱοὶ ἀλλότριοι.²⁴

בְּרִצּוֹנִי. *In beneplacito meo.* Ο. διὰ ἔλεον. 'Α. Θ. ἐν τῇ εὐδοκίᾳ μου. Σ. ἐν τῇ διαλλαγῇ μου.²⁵

רַחֲמִיתִךָ. *Misertus sum tui.* Ο. ἡγάπησά σε. 'Α. Σ. Θ. ὥκτειρήσά σε.²⁶

11. תָּמִיד. *Perpetuo.* Ο. διαπαντός. 'Α. ἐνδελεχῶς.²⁷

13. בְּרוֹשׁ הַיָּדָר וְתִאֲשֹׁר יָחִיד. *Cupressus, ilex, et cedrus procerus simul.* Ο. ἐν κυπαρίσσω καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ ἅμα. 'Α. ἐλάτῃ, θαδαὰρ καὶ θαασοὺρ ὁμοῦ.²⁸ Σ. βόρατον καὶ πύξος

καὶ πεύκῃ ὁμοῦ.²⁹ Θ. βραθὺ, θαὰρ (s. θαδαὰρ) καὶ θαασοὺρ ἅμα.³⁰

13. וּמְקוֹם רַגְלֵי אֲנִכְד. *Et locum pedum meorum honabo.* Ο. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. καὶ τὸν τόπον τῶν ποδῶν μου δοξάσω.³¹

14. שָׁחוּחַ. *Submissi.* Ο. δεοικότες. Σ. Θ. κύφοντες.³²

וְהִתְשַׁחֲוִי עַל-פְּנוֹת רַגְלֶיךָ כֹּל-מִנְאֲצִיךָ. *Et prosternent se ad plantas pedum tuorum omnes contemtores tui.* Ο. — καὶ παροξυνάντων σε.³³ ✕ Οἱ Γ'. καὶ προσκυνήσουσιν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντές σε.³⁴

עִיר יְהוָה. *Urbs Jovae.* Ο. πόλις. Alia exempl. add. κυρίου.³⁵

15. עוֹבֵר. *Qui pertransiret.* Ο. ὁ βοηθῶν. 'Α. Σ. παρερχόμενος. Θ. παράγων.³⁶

לְגִאֲוֹן. *In decus.* Ο. ἀγαλλίαμα. 'Α. εἰς ὑπερηφανίαν. Σ. εἰς ὑπεροχήν. Θ. εἰς ἀγαυρία.³⁷

16. וְהָיָה מַלְכִים תִּינִקִּי. *Et uber regum suges.* Ο. καὶ πλοῦτον βασιλέων φάγεσαι. 'Α. Σ. Θ. καὶ μασθὸν βασιλέων θηλάσεις.³⁸

וְהָגָאֲלִי. *Et redemptor tuus.* Ο. καὶ ἐξαιρούμενός σε. 'Α. (καὶ) ἀγχιστεύς σου.³⁹

17. פְּקָדְתֶּךָ. *Praefecturam tuam.* Ο. τοὺς ἄρ-

¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Hieron.: "Juxta Sym. et Theod., *ad fenestras suas*; juxta Aq., *ad cataractas suas*." ²² Curter. ²³ Syro-hex. in marg. ✕. قِلَی. h.e. υἱοὶ (ἄλλογενῶν), quae lectio est Codd. 62, 90, 144. Pro υἱοὶ ἄλλογενεῖς stant Codd. 36, 48, 51, 93. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem, ubi oikείρησα scriptum. ²⁷ Idem. ²⁸ Cod. 88 corrupte affert: 'Α. ελατῇ θαὰρ καὶ θαασομὸν. Aquilae manum restituiumus ex loco parallelo Cap. xli. 19, et Hieronymo, qui affert: "Abietem et buxum et pinum, sive juxta LXX, *cyparissum et pinum et cedrum*, aut juxta Aq., *abietem, thaadaor* (sic) *et thaassur*, vel juxta Theod., *brats* (MS. Sangerm. *brati*), *thadaor et theassur* (sic)." ²⁹ Cod. 88. Ad βόρατον cf. Hex. ad Psal. ciii. 17. Cant. Cant. i. 17. ³⁰ Cod. 88 mendose affert: Θ. βραθνελαὰρ καὶ θαλασσαρομα. Cf. ad

Cap. xli. 19. ³¹ Curter. Sic sine aster. Codd. 22 (qui δοξάσαι habet), 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. .ל. חֶסֶד. ✕. חֶסֶד. Hieron.: ✕ *et locum pedum meorum glorifico*:. ³² Cod. 88. (In loco Job. xxii. 29 pro עֵינַי וְעֵינֶיךָ, *demissus oculis*, Theod. vertit κύφοντα ὀφθαλμοῖς, quod sine causa sollicitavit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v.) ³³ Sic sub obelo Syro-hex. Hieron.: + *et irritaverunt te*; et adorabunt etc. ³⁴ Curter. In fine *se* assumpsimus ex libris Graecis, Hieron., et Syro-hex., qui in marg. affert: Σ. Θ. καὶ προσκυνήσουσιν — οἱ παροξυνόντες (sic) *σε* (وְהִתְשַׁחֲוִי). ³⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex. ³⁶ Cod. 88. ³⁷ Idem, qui Aquilae tribuit, εἰς ὑπερηφανεα (sic). ³⁸ Idem. ³⁹ Idem.

χοντάς σου. 'Α. ἐπίσκεψίν σου. Σ. Θ. τὴν ἐπισκοπὴν σου.⁴⁰

17. **נִגְשִׁיךְ**. *Exactores tuos*. Ο'. τοὺς ἐπισκόπους σου. 'Α. Θ. πράκτοράς σου. Σ. ἐπιστάτας σου.⁴¹

18. **וְקָרָאתָ שְׁמוֹתַי עַל הַמְּרוֹסִים**. *Et vocabis salutem muros tuos*. Ο'. ἀλλὰ κληθήσεται σωτήριον τὰ τείχη σου. 'Α. Σ. καὶ συναντήσῃ σωτηρία τοῖς τείχεσί σου.⁴²

לְהַלְלָתְךָ. *Laudem*. Ο'. γλύμμα. 'Α. ὕμνησις. Σ. αἶνεσις. Θ. καύχημα.⁴³

19. **וְלִנְגָּה הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר**. *Et ad fulgorem (quod attinet) luna non lucem praebebit tibi*. Ο'. οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σου — τὴν νύκτα. 'Α. καὶ τῷ φέγγει σελήνη οὐ φωτίσει.⁴⁴

לְהַתְּפָאֶרְתְּךָ. *In splendorem tuum*. Ο'. δόξα σου. 'Α. καύχημά (σου).⁴⁵

20. **לֹא יִסָּרֶךָ**. *Non auferetur*. Ο'. οὐκ ἐκλείψει. 'Α. (οὐ) συλλεγήσεται. Σ. Θ. (οὐ) συναχθήσεται.⁴⁶

וְשִׁלְמוּ. *Et completi erunt*. Ο'. καὶ ἀναπληρωθήσονται. 'Α. (καὶ) ἀπαρτισθήσονται.⁴⁷

21. **נִצָּר כְּמִצְרַיִם**. *Sarculus plantationum mearum*. Ο'. φυλάσσω τὸ φύτευμα. 'Α. ἀκρέμων... Σ. Θ. βλαστὸς φυτείας μου.⁴⁸

22. **הַמִּיְעָר**. *Minimus*. Ο'. ὁ ἐλάχιστος. 'Α. βραχύς. Σ. νέος.⁴⁹

22. **אֲצַדֵּק אֶת-יִשְׂרָאֵל**. *Accelerabo istam (rem)*. Ο'. συνάξω αὐτούς. 'Α. ἐπισπεύσω αὐτήν.⁵⁰

CAP. LXI.

1. **יָצָן**. *Propterea quod*. Ο'. οὐ ἔνεκεν. 'Α. Σ. διότι. Θ. ἀνθ' ὧν.¹

וְיָחַד יְהוָה. *Unxerit Jona me*. Ο'. ἔχρισε με. ✕ κύριος. 'Α. Θ. ἡλειψέ με (κύριος).³

וְעָנִים. *Afflictis*. Ο'. πτωχοῖς. "Ἄλλος ταπεινοῖς."⁴

לְתַבְשֵׁל. *Ad obligandum*. Ο'. ἰάσασθαι. 'Α. τοῦ μοτῶσαι. Σ. ἐπιδησαι. Θ. καταδῆσαι.⁵

וְלִיְבוֹר. *Libertatem*. Ο'. ἄφεσιν. 'Α. ἄδειαν.⁶

וְלִיְבוֹר. *Et vincitis apertionem (carceris)*. Ο'. καὶ τυφλοῖς ('Α. Σ. Θ. τοῖς δεδεμένοις?) ἀνάβλεψιν ('Α. διάβλεψιν. Σ. ἀπόλυσιν. Θ. διανοξιν).⁷

2. **שָׁנֵת-רִצּוֹן לַיהוָה**. *Annum benevolentiae Jonae*. Ο'. ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν (Οἱ λοιποὶ εὐδοκίας).⁹

וְקָנִים. *Ultionis*. Ο'. ἀνταποδόσεως. Σ. Θ. ἐκδικήσεως.¹⁰

וְלִאֱלֹהֵינוּ. *Deo nostro*. Ο'. Vacat. ✕ τῷ θεῷ ἡμῶν.¹¹

3. **לָתֵת לָהֶם**. *Dare iis*. Ο'. Vacat. ✕ δοῦναι αὐτοῖς.¹²

⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. Hieron. Hebraea vertit: *et occupabit balus muros tuos*. ⁴³ Cod. 88. Procop. affert: 'Α. ὕμνησις. Σ. αἶνεσις. ⁴⁴ Cod. 88. In textu τὴν νύκτα obelo jugulat Syro-hex. ⁴⁵ Cod. 88.

⁴⁶ Idem, qui mendose affert: 'Α. συλλογίσηται. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 15. Syro-hex. juxta Cod. C.: οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἡλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλείψει. Idem juxta Cod. A.: οὐ γὰρ δ. σοι (in marg. ὁ ἡλιος), καὶ ἡ σ. σοι (in marg. οὐκ) ἐκλείψει. ⁴⁷ Cod. 88, qui ἀπαρτηθήσονται habet. Suidas: ἀπαρτήσαι, τὸ κρεμάσαι· ἀπαρτίσαι δέ, τὸ τελειῶσαι. ⁴⁸ Cod. 88. Pro ἀκρέμων (cf. ad Cap. xi. 1) Parsons, affert: 'Α. κρεμν (sic), ut videtur. In textu pro τὸ φύτευμα Codd. 62, 90, alii, habent τὸ βλάστημα τῆς φυτείας μου. ⁴⁹ Cod. 88.

⁵⁰ Idem.

CAP. LXI. ¹ Cod. 88.

² Curter., et Euseb. in

Eclog. Prophet. p. 228. Sic sine aster. Codd. 62, 90.

³ Cod. 88. ⁴ Ad πτωχοῖς (حَقَمًا) Curter., et Syro-hex. in marg. char. med. afferunt: ταπεινοῖς (حقما).

⁵ Cod. 88. Hieron.: "Sive juxta Sym. et Theod., *ad alliganda vulnera peccatorum*." Unde nonnemo lectionem finxit: Σ. Θ. δῆσασθαι τὰ τραύματα ἁμαρτωλῶν. ⁶ Cod. 88.

Cf. Hex. ad Jerem. xxxiv. 8. Montef. ex silentio Hieronymi temere colligit, tres interpretes pariter ac LXX vertisse, κρυῖναι αἰχμαλώτους ἀφῆσιν. ⁷ Cod. 88. ⁸ Idem.

Hieron.: "*Caecis ut videant, vel clausis apertionem*," quod manifestius interpretatus est Sym., *vincitis solutionem*."

⁹ Procop. Pro κυρίου Syro-hex. habet τῷ κυρίῳ, et sic Cod. XII in marg. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter., Cod. 88, Euseb. ibid., et Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd.

22, 23, 48, alii. ¹² Curter. Pronomen αὐτοῖς (sine

3. פִּאָר. *Tiamam*. Ο'. δόξαν. 'Α. Θ. στέφανον.¹³
שֶׁמֶן שִׁשׁוֹן. *Oleum gaudii*. Ο'. ἀλειμμα εὐφρο-
σύνης. 'Α. ἔλαιον χαρᾶς. Σ. ἔλαιον ἀγαλ-
λιάσεως.¹⁴

הַבְּשֵׁי תְהִלָּה תַּחַת רֹחַ קְדָה. *Vestimentum gloriae pro spiritu languente*. Ο'. καταστολήν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας. 'Α. ἀναβό-
λαιον ὑμνήσεως ἀντὶ πνεύματος ἀμαυροῦ. Σ.
περιβόλαιον ὑμνήσεως ἀντὶ πνεύματος ἀμαυροῦ.
Θ. περιβόλαιον καυχήματος ἀντὶ πνεύματος
ἀμαυροῦ.¹⁵

וְקָרָא לָהֶם. *Et vocabitur iis*. Ο'. καὶ κληθή-
σονται ✕ 'Α. Θ. αὐτοῖς.¹⁶

אֵילֵי הַצֶּקֶק. *Terebinthi justitiae*. Ο'. γενεαὶ
δικαιοσύνης. 'Α. Σ. Θ. ἰσχυροὶ τοῦ δικαίου.¹⁷

לְהַתְּפִיֵּא. *Ad illustrandum se*. Ο'. εἰς δόξαν.
Σ. τοῦ δοξασθῆναι.¹⁸

4. עוֹלָם. *Antiquitatis*. Ο'. αἰώνας. Σ. δι' αἰώ-
νος.¹⁹

שְׁמֹמֹת רִאשִׁימִים יְקוּמֶי. *Ruinas majorum in-
staurabunt*. Ο'. ἐξηρημαζόμενας πρότερον (Α.
πρώτων. Σ. Θ. ἀρχαίων²⁰) ἐξαναστήσουσι. Σ.
ἀφανισμοῦ ἀρχαίων ἀνεγερῶσιν.²¹

וְהִשְׁקִי. *Renovabunt*. Ο'. καινιοῦσι. Σ. καινο-
ποιήσουσιν.²²

5. וּבְנֵי יֶכָר אֲגַרְיָכִם. *Et filii regionis peregrinae
erunt agricolae vestri*. Ο'. καὶ ἀλλόφυλοι ἀγο-
τήρες. 'Α. Θ. . . γεωργοὶ ὑμῶν. Σ. υἱοὶ δὲ
ξένων βοηλάται.²³

6. מִשְׁרָתִי אֶלְהִינִי יֹאמַר לָכֶם. *Ministri Dei nostri,
dicetur vobis*. Ο'. λειτουργοὶ θεοῦ ✕ Οἱ Ἰ.
ἡμῶν, βηθήσεται ὑμῖν.²⁴

חֵיל. *Opes*. Ο'. ἰσχύν. 'Α. εὐπορίαν.²⁵

וּבִנְבוֹדָם הִתְנַמְרוּ. *Et in gloriam eorum substi-
tuentur*. Aliter: *Et gloria eorum gloriabimini*.
Ο'. καὶ ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε.
'Α. καὶ ἐν δόξῃ αὐτῶν πορφυρωθήσεσθε.²⁶ Σ. . .
στηρνιασατε. Θ. . . ὑψωθήσεσθε.²⁷

7. תַּחַת בִּשְׁתֶּכֶם מִשְׁנָה וּבְלִמָּה יִרְנֹו חֶלְקֶם. *Pro
pudore vestro duplum erit, et pro ignominia
celebrabunt portionem suam* (Jovam). Ο'. Va-
cat. ✕ Θ. ἀντὶ τῆς αἰσχύνῃς ὑμῶν διπλῆς
καὶ ἐντροπῆς ἀγαλλιάσονται μερὶς αὐτῶν.²⁸

וְלִכֹּן בְּאַרְצָם מִשְׁנָה יִירָשׁוּ. *Propterea in terra
sua duplum possidebunt*. Ο'. οὕτως ἐκ δευτέ-
ρας κληρονομήσουσι τὴν γῆν. 'Α. Σ. Θ. διὰ
τοῦτο ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἐκ δευτέρου (κληρονομή-
σουσιν).²⁹

8. מִשְׁפָּט. *Judicium*. Ο'. δικαιοσύνην. 'Α. κρίμα.³⁰

רָפִין. *Rapinam*. Ο'. ἀρπάγματα. 'Α. βίαν.³¹

δοῦναι) legitur in Ed. Rom., sed abest a Comp., Codd. III,
XII, 26, 41, aliis. ¹³ Cod. 88. Cf. ad v. 10. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Codd. 86, 88, qui ad Aq. mendose habent πν. ἀμαρτύρον.
Cf. ad Cap. xlii. 3. Ad eundem Cod. 88 pro ὑμνήσεως,
ὑμνήσεν exhibet. ¹⁶ Curter. Syro-hex. in marg. .ל. .י.

♦ .סלד. ¹⁷ Cod. 88 mendose affert: 'Α. Σ. Θ. αὐτοὶ
(αὐτοῖς) ἰσχυροὶ τοῦ λαοῦ (sic). Montef. ex Procopio edidit:
Σ. ἰσχυροί. Hieron.: "Vel juxta Hebraicum ELE, per ex-
tensam utramque syllabam, fortes." ¹⁸ Cod. 88.

¹⁹ Idem. ²⁰ Cod. XII. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Cod. 88.

²³ Idem. ²⁴ Curter. Syro-hex. in textu habet, λει-
τουργοὶ θεοῦ βηθήσεται ὑμῖν (βῆθ. ὑμῖν in marg. habet Cod. C.);
in marg. autem, post θεοῦ inferendum: ✕ 'Α. ἡμῶν (sic).

Haec, ἡμῶν (sic) β. ὑμῖν, leguntur in Comp. (cum ἡμῶν),
Ald. (cum ἡμῶν et ἡμῖν), Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, aliis.

²⁵ Procop. ²⁶ Hieron.: "Et pro superbia gloriae inter-
pretatus est Aq., καὶ ἐν δόξῃ αὐτῶν πορφύρα ἐνδύσεσθε, id est,
purpura vestiemini; ut insigne regii decoris ostenderet."

Pro πορφύρα ἐνδύσεσθε, quae locutio a stylo istius inter-
pretis plane abhorret, Cod. 88 genuinam Aquilae manum
affert: 'Α. πορφυρωθήσεσθε. ²⁷ Cod. 88. ²⁸ Curter.,
et sub simplici asserit. Cod. 23, ex quo διπλῆς pro διπλᾶς
assumpsimus. Facilius quidem lectio, sed ab Hebraeo
longius recedens, est in Codd. 22, 36, aliis, et sub aster.

Cod. 88: ἀντὶ τῆς αἰσχύνῃς ὑμῶν (ἡμῶν Cod. 88) τῆς διπλῆς,
καὶ ἀντὶ τῆς ἐντροπῆς ἀγαλλιάσεται ἡ μερὶς αὐτῶν. Hieron.:

"Quodque sequitur [in Hebraeo], Pro confusione duplici,
et pro rubore laudabunt partem suam, quod in LXX non
habetur, sic mihi explanandum videtur. Pro eo quod
duplicem habebatis confusionem, tam super populo Judae-
orum, qui a Deo recesserat, quam super nationibus, quae
idolis serviebant, videbitis eos conversos ad timorem Dei
laudare partem suam; haud dubium quin Dominum."

²⁹ Cod. 88, ubi pro τῇ γῇ mendose scriptum πηγῇ. Codd.
22, 36, alii, in textu: διὰ τοῦτο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ δευτέρου κλ.

³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem.

8. מֶרְצֶדֶם בְּאֵמֶת. *Mercedem eorum in veritate.*
Ο'. τὸν μόνον αὐτῶν δικαίους. 'Α. Σ. Θ. τὴν
ἐργασίαν αὐτῶν ἐν ἀληθείᾳ.³³

כְּרִית. *Foedus.* Ο'. διαθήκην. 'Α. Σ. συνθή-
κην.³³

אֶכְרֹת. *Pangam.* Ο'. διαθήσομαι. 'Α. κόψω.
Σ. συντελέσω.³⁴

9. בְּתוֹךְ הָעֵמִים. *In medio populorum.* Ο'. ✕ ἐν
μέσῳ τῶν λαῶν.³⁵

10. שׁוֹשׁ אִשִּׁישׁ בִּיהוָה הִגֵּל נַפְשִׁי בְּאַלְהֵי. *Gau-
dendo gaudebo in Jova, exultabit anima mea
in Deo meo.* Ο'. καὶ εὐφροσύνη εὐφρανθή-
σονται ἐπὶ κύριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου
ἐπὶ τῷ κυρίῳ. 'Α. χαίρων χαρήσομαι ἐν κυ-
ρίῳ, ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχὴ μου... Σ. Θ.
ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσεται ἐν θεῷ, εὐφρανθή-
σεται ἡ ψυχὴ μου ἐν τῷ θεῷ μου.³⁶

מָעִיל. *Tunicam.* Ο'. χιτῶνα. 'Α. ἔνδυμα.
Σ. περιβόλαιον.³⁷

יְעִצֵּנִי. *Amicivit me.* Ο'. Vacat. Σ. ἡμφί-
εσέν με.³⁸

כַּחֲתָן יִכְהֵן פֶּאֶר וְנִכְלָה תַעֲבֹדָה בְּלִיָּה. *Sicut
sponsus sacerdotem agit tiara, et sicut sponsa
ornat se mundo suo.* Ο'. ὡς νυμφίῳ περιέ-
θηκέ μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην κατεκόσμησέ
με κόσμῳ. 'Α. ὡς νυμφίον ἱερατευμένον στε-

φάνῳ, καὶ ὡς νύμφην κοσμουμένην σκεύουσιν
αὐτῆς.³⁹ Σ. ὥσπερ νυμφίον κεκοσμημένον στε-
φάνῳ, καὶ ὡς νύμφην περικειμένην τὴν σκευὴν
αὐτῆς.⁴⁰

11. תִּצְמִיחַ. *Germinare facit.* Ο'. Vacat. ✕ Σ.
ἀνατέλλει.⁴¹ "Αλλος" ἐκφύει.⁴²

CAP. LXII.

1. דִּקְדָּקָה. *Justitia ejus.* Ο'. ἡ δικαιοσύνη αὐτῆς
(alia exempl. μου¹). Οἱ Γ'. αὐτῆς.²

וְשָׁלוֹם. *Et salus ejus.* Ο'. τὸ δὲ σωτήριόν
μου. Alia exempl. αὐτῆς.³

2. כָּל-מַלְכִים. *Et omnes reges.* Ο'. καὶ ✕ 'Α.
Σ. πάντες βασιλεῖς.⁴

שֵׁם. *Nomen novum.* Ο'. τὸ ὄνομα τὸ και-
νόν. Σ. ὀνόματι καινῷ.⁵

וְיְהוָה. *Os Jonae.* Ο'. ὁ κύριος. 'Α. Σ. Θ.
στόμα κυρίου.⁶

3. עֲטָרָה. *Corona.* Ο'. στέφανος. 'Α. Σ. κί-
δαρις.⁷

4. שְׁמָמָה. *Desolatio.* Ο'. ἔρημος. 'Α. Σ. Θ. ἡφα-
νισμένη.⁸

בָּהּ. *In ea.* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῇ.⁹

בְּעוֹלָה. *Nupta.* Ο'. οἰκουμένη. 'Α. ἐσχημένη.
Σ. Θ. συνφικισμένη.¹⁰

³³ Cod. 88. Procop.: ἀντὶ δὲ τοῦ, δίκαιοις, ἐν ἀληθείᾳ, πάντες ἡρμήνευσαν οἱ λοιποὶ. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem.

Cf. Hex. ad Jerem. xxxi. 31. Ezech. xvii. 13. ³⁶ Curter., et Syro-hex. in marg. Haec hodie habentur in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 239, 306, et Syro-hex.

³⁷ Curter., quem oscitanter descripsit Montef. ³⁸ Cod. 88. ³⁹ Codd. 86, 88. Codd. 36, 48, alii, in textu supplent, περιέβαλέ με.

⁴⁰ Procop., qui στεφάνῳ casu omisit. Hieron.: "Quasi sponsus decoratus corona atque coronandus, sive, ut Aq. transtulit, ἱερατευμένους στεφάνῳ, quod in lingua nostra dicitur, sacerdoti portans coronam." Theodoret.: τὴν δὲ μίτραν στέφανον οἱ τρεῖς ἑρμηνευταὶ προσηγάρεσαν.

⁴¹ Procop. Minus probabiliter Codd. 86, 88 post στεφάνῳ pergunt: καὶ ὡς νύμφην κοσμουμένην τοῖς σκεύουσιν (σκεύους Cod. 86) αὐτῆς; quae Aquilae sunt. Hieron.: "Et ideo sponsae assimilatur ornatui, quae ornatur mundo muliebri, sive, ut

ceteri transtulerunt, vasis vel monilibus suis." ⁴² Curter., et in textu sine aster. Codd. 109, 302. Hieron. germinat. Syro-hex. in marg. affert: Σ. ἀνατελεῖ (α-α-λ), quod in textu habent Codd. 23, 305.

⁴³ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 36.

CAP. LXII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 41, alii, et Syro-hex. in marg. ² Curter. ³ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex., qui in marg. μου habet. Curter. affert: Ο'. αὐτῆς.

⁴ Curter. Syro-hex. in marg. ⁵ Cod. 88. ⁶ Idem, "ut videtur." ⁷ Idem. ⁸ Idem. Mox pro σοὶ γὰρ κληθήσεται Syro-hex. in marg. char. med.: σὺ γὰρ κληθήσεται, invitis libris Graecis.

⁹ Cod. 88. ¹⁰ Hieron.: "Postea vocabitur BULA, quod Aq. interpretatus est ἐσχημένη; Sym. et Theod. συνφικισμένη, LXX οἰκουμένη, quae

4. בִּירְחֵץ יְהוָה בְּךָ וְאַרְצֶךָ תִּבָּעַל. *Nam delectatur Jova in te, et terra tua nupta erit.* O'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. ὅτι εὐδόκησε κύριος ἐν σοί, καὶ ἡ γῆ σου συνοικισθήσεται. ¹¹

5. בָּחוּר. *Juvenis.* O'. νεανίσκος. 'A. ἐπίλεκτος. ¹²

6. תָּמִיד. *Perpetuo.* O'. διὰ τέλους. 'A. ἐνδελῶς. Σ. διαπαντός. ¹³

אֶת-יְהוָה. O'. κυρίου. ✕ Οἱ Γ'. τὸν κύριον ¹⁴

6, 7. אֶל-דְּמִי לָכֶם; וְאֶל-תְּהַנּוּ דְּמִי לֹא עֲדִיכּוּן. *Ne sit quies vobis, neque concedatis quietem ei, donec stabiliat et donec ponat Jerusalem laudem in terra.* O'. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὁμοιος· ἂν διορθώσῃ, καὶ ποιήσῃ ✕ τὴν ¹⁵ 'Ιερουσαλὴμ γαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς. 'A. . . ἕως ἐδράσῃ καὶ ἕως θῇ τὴν 'Ιερουσαλὴμ ὑμνησιν ἐν γῇ. ¹⁶ Σ. μὴ ἡσυχάσῃτε, μηδὲ δώτε ἡσυχάσαι αὐτῷ, ἕως ἐτοιμάσῃ καὶ ἕως θῇ τὴν 'Ιερουσαλὴμ αἰνεσιν ἐν τῇ γῇ. ¹⁷ Θ. . . καὶ μὴ δώτε σιγὴν αὐτῷ, ἕως ἐτοιμάσῃ καὶ ἕως θῇ τὴν 'Ιερουσαλὴμ καύχημα ἐν τῇ γῇ. ¹⁸

8. בְּיְמִינוּ. *Per dextram suam.* O'. κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ. 'A. ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ. Θ. (κατὰ τῆς) δεξιᾶς (αὐτοῦ). ¹⁹

וּבְרָעֵץ עֹז. *Et per brachium robustum suum.*

O'. καὶ κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ. Σ. (καὶ) κατὰ τοῦ βραχίονος τοῦ ἁγίου αὐτοῦ. ²⁰

8. תִּירוּשָׁךְ. *Mustum tuum.* O'. τὸν οἶνον σου. 'A. οἶνίαν (σου). Aliter: 'A. ὁπωρισμόν (σου). ²¹

9. בְּחִצְרוֹת. *In atriis.* O'. ἐν ταῖς ἐπαύλεσι. Οἱ λοιποὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς. ²²

10. עֲבְרוּ עֲבְרוּ. *Transite, transite.* O'. πορεύεσθε. Alia exempl. add. πορεύεσθε; alia, περιέλθετε. ²³

פָּנּוּ דֶרֶךְ. *Parate viam.* O'. ὁδοποιήσατε. Σ. Θ. ἀποσκευάσατε ✕ τὴν ὁδόν. ²⁴ Θ. σκευάσατε τὴν ὁδόν. ²⁵

כָּלֹו כָּלֹו. *Aggerate, aggerate (complanate).* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ὁδοποιήσατε, ὁδοποιήσατε. ²⁶

11. הִנֵּה. *Ecce!* O'. ἔχων. 'A. [καὶ] ἰδοῦ. ²⁷

אִתּוֹ. *Cum eo.* O'. Vacat. ✕ Σ. Θ. μετ' αὐτοῦ. ²⁸

לִפְנֵי. *Coram eo.* O'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ²⁹

12. לָהֶם. *Eos.* O'. αὐτόν. Οἱ λοιποὶ αὐτούς. ³⁰

Cap. LXII. 5. — καὶ ἔσται. 8. — ἔτι. πίνονται. ³¹

omnia habitata, possessamque significant." ¹¹ Haec

hodie leguntur in LXX, sed absunt a Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex. Hieron.: "Quod autem sequitur, Quia complacuit Domino in te, et terra tua inhabitabitur, a LXX praetermissum est." Curter. affert: ✕ Σ. Θ. ὅτι εὐδοκήσῃ (sic Ald., Codd. 36, 48, alii) — συνοικισθήσεται (sic Ald.). Syro-hex. in marg. (εὐδόκησε) יִסְכְּךָ. ¹² Cod. 88.

Idem. ¹⁴ Curter. Sic sine aster. Codd. 23, 88.

¹⁵ Sic Cod. 23. Hieron.: "Mirorque quid voluerint LXX, pro eo quod habetur in Hebraeo, Ne detis silentium ei, donec stabiliat et ponat Jerusalem laudem in terra, dicere, cujus sensus in superioribus non cohaeret: Non est enim vobis similis, si corrigat, et faciat Jerusalem gaudium super terram." ¹⁶ Cod. 88, qui ἰδράσει habet. ¹⁷ Pro-

cop., ubi ἰδράσει pro αὐτῷ mendose editum, monente Drusio. ¹⁸ Curter. Syro-hex., qui in textu καύχημα (καύχημα),

non γαυρίαμα (גאוריא) legisse videtur, in marg. affert: Θ. ἀγαλλίαμα (גאליא), quae lectio est in Codd. 88, 109, aliis, necnon in marg. Cod. XII. ¹⁹ Curter. ²⁰ Cod. 88.

²¹ Cod. 88 affert: 'A. οἶνιαν ὁπωρισμόν (sic), ex duplici, ut conjicere licet, istius interpretis editione. Cf. Hex. nostra ad Hos. ii. 22 (= Otium Norvic. p. 68). ²² Procop.

²³ Prior lectio est in Cod. 88, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 48, aliis. Curter. ad ✕ πορεύεσθε (sic) in marg. notat: ✕ Θ. ὁδοποιήσατε; nisi forte ad Hebr. יסכך lectio pertineat. ²⁴ Cod. 86. Cf. ad Cap. xl. 3. ²⁵ Curter.

(sub ✕), Cod. 93. Sic in textu Codd. 22, 23 (in marg. sub ✕), 36, alii. ²⁶ Sic Codd. 22, 51, alii. ²⁷ Ad

ἔχων Cod. 88 affert: 'A. καὶ διδοῖς; mendose, ut videtur, pro καὶ ἰδοῦ. ²⁸ Curter. Syro-hex. in marg. י. ²⁹ Ad

לִפְנֵי. Sic in textu Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Procop.

hex.

CAP. LXIII.

1. מְבֹרָה בְּגָדִים מְבֹרָה. *Splendidis (rubris) vestibus de Bosra.* Ο'. ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσρᾶ (alia exempl. Βοσρᾶ¹). Σ. ἐρυθρόμενος (fort. ἐρυθραίνόμενος) τὸν ἱματισμὸν ἀπὸ Βοσρᾶ.²
- הָדָר בְּלָבוּשׁוֹ. *Tumidus (superbus) in vestitu suo.* Ο'. ὠραίος ἐν στολῇ ✕ αὐτοῦ³. 'Α. διαπρέπων... Σ. εὐπρεπής... Θ. ἐνδοξος ἐν τῷ ἐνδύματι αὐτοῦ.⁴
- יָצָה בְּרֹאשׁוֹ. *Reclinato capite (incedens) in magnitudine roboris ejus.* Ο'. βίᾳ μετὰ ἰσχύος. 'Α. καταστροφαννύων... Σ. βαίων ἐν πληθεί τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.⁵
- אֲנִי מְדַבֵּר בְּצִדְקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ. *Ego qui loquor in justitia, potens ad servandum.* Ο'. ἐγὼ διαλέγομαι δικαιούσῃν καὶ κρίσιν σωτηρίου. Σ. ἐγὼ λαλῶ ἐν δικαιούσῃ, ὑπερμαχῶν εἰς τὸ σῶσαι.⁷
- כְּרֹרֶה בִּגְדֵי. *Sicut calcantis in torculari.* Ο'. ὡς ἀπὸ πατητοῦ (alia exempl. πατήματος)⁸

- לְהוֹשִׁיעַ. 'Α. ὡς πατοῦντος ἐν ληνῷ.⁹
3. פִּתְרָה. *Torcular.* Ο'. πλήρης. 'Α. κεραμύλλιον.¹⁰ Σ. ληνόν. Θ. φουρά.¹¹
- פִּתְרָה דִּרְכָתִי לְבָדִי וַיְמַעְמִים אֶת־אֶתְרִי. *Torcular calcavi solus, et de gentibus non erat quisquam mecum.* Ο'. πλήρης καταπεπατημένης, καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ.¹² Σ. ληνὸν ἐπάτησα μονάτατος, καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν οὐκ ἔστιν οὐδεὶς σὺν ἐμοί.¹³
- בְּחַמְתִּי. *In ira mea.* Ο'. ὡς γῆν. 'Α. Σ. Θ. ἐν ὄργῃ μου.¹⁴
- וַיִּזְנוּ נֶחֱסִים עַל־בְּגָדֵי. *Et prosiliit succus (sanguis) eorum super vestes meas.* Ο'. καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. 'Α. καὶ ἐρραντίσθη...¹⁵ Σ. καὶ ἐρραντίσθη τὸ ἐπινίκιον αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἱμάτιά μου.¹⁶ Θ... τὸ τρέπαιον αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἱμάτιά μου.¹⁷
- וְכָל־מַלְבָּשִׁי אֶגְאָלְתִּי. *Et omnia vestimenta mea inquinaui.* Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. καὶ πάντα τὰ ἐνδύματά μου ἐμόλυνα.¹⁸
4. נִקְמָה בְּלִבִּי. *Ultionis in corde meo.* Ο'. ἀντα-

CAP. LXIII. ¹ Curter. Hieron.: "Tinctis vestibus de Bosra. Quod multi pro errore lapsi, putant de carne Domini intelligi: id est, BASAR, quod verbum si *carnem* significaret, scriberetur per mediam literam SIN, nunc autem per SADE scribitur, et interpretatur *firma* atque *munita*." ² Cod. 88, qui ἀπὸ Βορρα (sic) habet. ³ Curter., Codd. 23, 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 48, alii. ⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. xlviii. 12. ⁶ Idem. In cod. est βαίων, quae vox nulla est. Pro בָּאֵן Sym. legisse videtur בָּאֵן, coll. Hex. ad Psal. lxxvii. 8. In textu LXX virali διαβαίων praemittit Cod. 198. ⁷ Procop., ubi ὑπερμαχῶ editum. Euseb. enarrat: ὑπερμαχῶν γάρ, κατὰ τὸν Σύμμαχον, τῶν ἀδικῶς ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων δυναμειν καταπονομένων, κ.τ.ε. ⁸ Curter. e Cod. Jes. in textu πατήματος, in marg. autem πατητοῦ exhibet. Parsons. vero de eodem cod. testatur: "ὡς ἀπὸ πατήματος (in marg. add. τοῦ) XII." Tandem Montef. ex Curterio falso affert: Ο'. ὡς ἀπὸ ✕ πατητοῦ⁴ ληνοῦ. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem in continuatione. Scilicet Aq. interpretatus est פִּתְרָה, olla. Nisi fides habenda sit Hieronymo, qui ait: "Verbum PHURA ambiguum est, et tam torcular, quam lagunculam plerumque significat." ¹¹ Hieron.: "Pro torculari, quod Hebraice dicitur גֶּתִי, Theod. ipsum verbum He-

braicum posuit PHURA. Sed melius in hoc loco Sym., quem et nos secuti sumus." ¹² Hieron.: "LXX pro eo quod nos diximus, *torcular calcavi solus*, interpretati sunt, *plenum conculcatum*, quod magis cum superiori capitulo legendum est, quam ut sit sequentis principium." Ergo in suo habuit, ληνοῦ πλήρους καταπεπατημένης, quae lectio est Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, 41, aliorum. Sic S. Cyprian. Epist. LXIII ad Caecilium: *Velut a calcatione (πατήματος) torcularis pleni et conculcati.* ¹³ Curter. sine nom. interp. Procop. affert: Σ. καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν. Haec, ληνὸν ἐπάτησα μονάτατος, post καταπεπατημένης inferunt Codd. 22, 36, alii. ¹⁴ Cod. 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: ἐν τῇ ὄργῃ μου. ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Procop. Cod. 86 affert: Σ. τὸ ἐπινίκιον αὐτῶν. ¹⁷ Cod. 86. Praeterea Cod. 93 affert: Θ. Σ. καὶ ἐρραντίσθη τῷ κατανικίματι αὐτῶν τὰ ἱμάτιά μου, καὶ πάντα τὰ ἐνδύματά μου ἐμόλυνα; quae totidem verbis in textu post εἰς γῆν leguntur in Codd. 22, 36, aliis, quorum nonnulli ἐρρανθή pro ἐρραντίσθη habent. Etiam Theodoret. (Opp. T. I, p. 1068) citat: καὶ κατήγαγον εἰς γῆν τὸ αἷμα αὐτῶν, καὶ κατερραντίσθη τῷ καταν. αὐτῶν τὰ ἱμ. μου. ¹⁸ Curter. Sic in textu Codd. 23 (sub ✕), 109, 302, 305. Syro-hex. in marg. חֲסֵדָה חֲסֵדָה. l. חֲסֵדָה חֲסֵדָה.

ποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς. 'Α. ἐκδικίας...

Σ. ἐκδικήσεως ἐν τῇ καρδίᾳ μου.¹⁹

4. גְּאֻלָּתִי. *Redemptionis meae.* Ο'. λυτρώσεως. Θ. ἀγχιστείας (μου).²⁰

5. אִשְׁתּוּמִּים. *Obstupui.* Ο'. προσενόησα. 'Α. ἐξηπορήθην.²¹

סוֹמֵךְ. *Sustentans.* Ο'. ἀντελαμβάνετο. 'Α. Σ. ὑποστηρίζων.²²

יְהִי סִמְכָתִּי. *Ipsa sustentavit me.* Ο'. ✕ Οἱ Γ' αὐτὸς ἔπέστη.²³ 'Α. Σ. αὐτὸς ἐστήρισέν με.²⁴

6. וְאַשְׁכַּרְם בַּחֲמִי. *Et inebriavi eos ira mea.* Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. καὶ ἐμέθυσα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου.²⁵

נִצָּחִם. *Succum eorum.* Ο'. τὸ αἷμα αὐτῶν. Οἱ λοιποὶ τὸ νίκος (αὐτῶν).²⁶

7. אֲזַכֵּיר תְּהִלֹּת יְהוָה. *Commemorabo, laudes Jovae.* Ο'. ἐμνήσθην, τὰς ἀρετὰς κυρίου. 'Α. ἄλλος ✕ ἀναμνήσω, τὴν αἴνεσιν κυρίου.²⁷

כָּעַל כָּל אֲשֶׁר-גָּמְלָנוּ יְהוָה וְרִבְרִטוֹב לְבִיר יִשְׂרָאֵל. *Ut par est propter omnia quae praestitit nobis Jova, et magnitudinem bonitatis erga domum Israelis.* Ο'. ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταποδίδωσι ('Α. ἡμίψατο (ἡμᾶς). Σ. εὐφρ-

γέτησεν ἡμᾶς²⁸). κύριος κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ 'Ισραήλ. Σ. περὶ πάντων ὧν εὐηργέτησεν ἡμᾶς (κύριος, καὶ) ἐκ πλῆθους ἀγαθοσύνης, *quam super domum Israelis exercuit.*²⁹

8. וְיִשְׁקָרוּ בְּנִים הַמָּדָה עָמִי. *Profecto populus meus sunt ipsi, filii qui non perfide agent.* Ο'. οὐχ ὁ λαὸς μου ('Α. Σ. Θ. πλὴν λαὸς μου εἰσὶν); τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. Σ. πλὴν λαὸς μου εἰσὶν, υἱοὶ οὐκ ἀσυνθετοῦντες.³⁰

9. לֹא (לו') קָצַר וַיִּמְלֵךְ אֱלֹהֵי פָנָיו הוֹשִׁיעֵם. *Non coarctatus est (s. Ipse in angustiis versatus est³¹), et angelus faciei ejus servavit eos.* Ο'. οὐ πρέσβυς, οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς (alia exempl. add. κύριος, s. ὁ κύριος) ἔσωσεν αὐτούς. Θ. οὐ πολιορκητὴς, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτούς.³²

וַיִּבְשֹׁשׁוּ. *Et sustulit eos.* Ο'. καὶ ὑψωσεν ('Α. Σ. Θ. ἐπῆρεν³³) αὐτούς.

10. קִדְּשׁוּ. *Sanctitatis ejus.* Ο'. τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Οἱ Γ' ὁμοίως.³⁴

11. וַיִּזְכֹּר יְמֵרֵעוֹלָם מִשָּׁה עָמִי. *Et recordatus est dierum antiquorum Mosis populus ejus.* Ο'. καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰώνων ✕ Μωσὴ λαοῦ αὐτοῦ.³⁵

¹⁹ Cod. 88.

²⁰ Idem.

²¹ Idem.

²² Idem.

²³ Curter., et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ וְיִשְׁקָרוּ. ²⁴ Cod. 88, ubi ἐστήρησεν scriptum.

²⁵ Curter. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ ἐμ. αὐτοὺς ἐν τῷ θ. μου. Syro-hex. affert: וְיִשְׁקָרוּ. ²⁶ Procop. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. Θ. τὸ νίκος. Hieron.: "Deducitque sanguinem eorum in terram, vel daemonum τροπικῶς, vel certe sanguinem Judaeorum: pro quo ceteri interpretes contentionem [νίκος] transtulerunt."

Ex quo loco Hieronymi Montef. ad נִצָּחִם (v. 3) falsam lectionem affert: Οἱ λοιποὶ ἔρις αὐτῶν. ²⁷ Curter. post τὰς ἀρετὰς κυρίου in marg. supplet: ✕ ἀναμνήσω, κ.τ.ε., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. ad ἐμνήσθην in marg. affert: ἀναμνήσω; et sub alio indice: ✕ וְיִשְׁקָרוּ. ²⁸ Cod. 88, qui εὐηργέτησεν habet.

²⁹ Procop.: 'Αντὶ δὲ τοῦ, ἐν ᾧ πᾶσιν οἷς ἀνταποδίδωσιν ἡμῖν, ὁ Σὺμ., περὶ π. ὧν εὐήργ. ἡμᾶς, εἴρηκεν' καὶ ἀπὸ τοῦ, κριτὴς ἀγαθός, ἐκ πλ. ἀγαθοσύνης (sic). Hieron. vero: "Pro eo autem quod nos interpretati sumus: *Super*

omnibus quae reddidit nobis Dominus, quod potest et in bonam et malam partem accipi, Sym. manifestius in bonorum posuit retributione, dicens: Pro omnibus in quibus benefecit nobis, et pro multitudine bonitatis, quam super domum Israel exercuit." ³⁰ Procop. Quod in edito legitur, ΑΣΥΝΘΗΚΟΥΝΤΕΣ, operarum incuriae tribuendum videtur; nam in Latinis habetur, praeveraricantes. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. Θ. πλὴν λαὸς μου εἰ σὺ (sic).

³¹ Hieron.: "Ubi nos interpretati sumus, *In omni tribulatione eorum non est tribulatus*, quod Hebraice dicitur לו, et est negantis adverbium pro non, legi potest et ipse, ut sit sensus: *in omni tribulatione eorum ipse est tribulatus*, id est, Deus; ut non solum peccata, sed et tribulationes nostras ipse portaret."

³² Codd. 86, 88. Ad πολιορκητὴς cf. ad Cap. lix. 19. (In textu κύριος, s. ὁ κύριος, est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis fere omnibus, et Syro-hex.) ³³ Cod. 88. ³⁴ Curter. Pronomen deest in Cod. III, 26, 86, 106, 306. ³⁵ Curter., Cod. 23, et sine aster. Codd. 109, 302, 305. Syro-hex.

11. **הַמַּעֲלֵם מִיָּם אֶת רֵעֵהוּ.** *Ille qui sursum duxit eos de mari una cum pastore.* Ο'. ὁ ἀναβιβάσας ἐκ τῆς θαλάσσης τὸν ποιμένα. 'Α. ἀναβιβάσας αὐτοὺς (ἐκ τῆς θαλάσσης) σὺν νομεῦσι (Masora, רֵעֵי). Σ. ἀναγαγὼν αὐτοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης... Θ. ὁ ἀναβιβάσας ἀπὸ τῆς θαλάσσης...³⁶

12. **בִּדְקָעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם.** *Qui scidit aquas ante eos.* Ο'. κατίσχυνεν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. 'Α. σχίζων... Θ. ἐκρήσων ὕδατα...³⁷ Σ. ὁ ῥήξας ὕδατα ἔμπροσθεν αὐτῶν.³⁸

לִי. *Sibi.* Ο'. εαυτῷ. Σ. αὐτῷ.³⁹

13. **לֹא יִפְשְׁלוּ.** *Non offenderunt.* Ο'. οὐκ ἐκοπίσαν. 'Α. οὐκ ἐσκανδαλίσθησαν. Σ. οὐκ ἡσθένησαν.⁴⁰

14. **תִּפְאָרָתָהּ.** *Splendoris.* Ο'. δόξης. 'Α. καυχήσεως.⁴¹

15. **הִבֵּט.** *Aspice.* Ο'. ἐπίστροψον. 'Α. Σ. ἐπίβλεψον. Θ. κάτιδε.⁴²

מִבֵּיתוֹ. *E domicilio.* Ο'. ἐκ τοῦ οἴκου ('Α. Σ. Θ. κατοικητηρίου⁴³).

מִצֵּרָה. *Viscerum tuorum.* Ο'. τοῦ ἐλέους σου. 'Α. Σ. Θ. τῶν σπλάγχχνων σου.⁴⁴

אֵלַי הִתְאַפְּקוּ. *Erga me continent se.* Ο'. ὅτι ἀνέσχω ἡμῶν. 'Α. Σ. Θ. πρὸς μὲ ἐνεκρατεύσατο.⁴⁵

16. **גִּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם.** *Redemptor noster, a tempore antiquissimo.* Ο'. ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. ἀγχιστεῦσαι (fort. ἀγχίστευσον) ἡμᾶς ἀπ' αἰῶνος.⁴⁶

18. **צִרְיָנוּ בִּוְסָסוּ מִקֶּחֶלְךָ.** *Hostes nostri calcaverunt sacrarium tuum.* Ο'. Vacat. "Ἄλλος" οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἀγλασμά σου.⁴⁷

19. **הָיִינוּ מֵעוֹלָם לֹא-מִשְׁלֵתָ בָּם לֹא-נִקְרָא שְׁמֵנוּ.** *Facti sumus (tanquam) quibus a tempore antiquissimo non dominatus sis, super quos non invocatum sit nomen tuum.* Ο'. ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτε οὐκ ἦρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς. Σ. ἐγενήθημεν ὡς ἀπ' αἰῶνος, ὃν οὐκ ἐξουσίασεις (fort. ἐξουσίασας), οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου αὐτοῖς.⁴⁸

Cap. LXIII. 15. — ποῦ ἔστι (fort. — ποῦ ἔστι) ὁ τὸ πλῆθος. 16. — ἐφ' ἡμᾶς ἔστι.⁴⁹

CAP. LXIV.

1 (Hebr. lxiii. 19). **לֹא-תִרְעַת שְׁמִים יִרְדֶּה מִפְּנֵיהֶּ הָרִים נָלוּ.** *Utinam discinderes caelos, et descenderes! ante faciem tuam montes contremiscerent!* Ο'. ἐὰν ἀνοίξης τὸν οὐρανὸν, τρέμωσι λήψεται ἀπὸ σοῦ ὄρη, καὶ τακήσονται. 'Α. Σ. Θ. οὐκ ἔρρηξας οὐρανὸν, καὶ κατέβης, ἀπὸ προσώπου σου ὄρη κατέρρευσαν (Θ. ἐσαλεύθησαν).¹ Σ. οὐδὲ ῥήξας οὐρανὸς κατέβης, ἀπὸ προσώπου σου ὄρη κατέρρευσεν.²

2 (lxiv. 1). **בְּקֶרֶךְ אֵשׁ הַמִּסִּים מִיִּם תִּבְעֶה-אֵשׁ.** *Sicut ignis accendit sarmenta, aquam ebullire facit ignis.* Ο'. ὡς κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύσει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους. Σ. ὡς ἔκκαυσις πυρὸς, ἐτάκη θάλασσα, ὕδατα ἐπτοήθησαν.⁴ Θ. (ἐσαλεύθησαν)

in marg. affert: * Oí Γ'. Μωσὴ καὶ λαοῦ (s. τοῦ λ.) αὐτοῦ; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁶ Codd. 86, 88. Ad Theod. Cod. 86 legit ἀναβιβάσας sine artic. ³⁷ Cod. 88.

³⁸ Procop. Cod. 88 affert: Σ. ῥήξας ὕ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

³⁹ Procop.: καὶ αὐτὸς ἐδοξάζετο ποιῶν εαυτῷ ὄνομα· ὁ δὲ Σὺ. αὐτῶν (sic) ἔφη, τουτῆστι, τὸν ἱδιον δοξάζων λαόν. ⁴⁰ Cod. 88.

⁴¹ Idem. ⁴² Curter., qui Theodotioni tribuit κάθιδε. Lectio ἐπίβλεψον est in Codd. 26, 147, 233. ⁴³ Cod. 88.

⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26 (cum ὕμων pro ἡμῶν), 36, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁴⁸ Procop. ⁴⁹ Syro-hex.

CAP. LXIV. ¹ Cod. 88. Cf. Jud. v. 5 in Hebr. et LXX.

² Idem. ³ Procop.

⁴ Idem in continuatione. Pro **מִיִּם** Sym. duas voces **מִיִּם**, seu potius **מִיִּם**, interpretatus est. Hieron.: "Si enim tu descenderes... tabescerent, juxta Symmachum, aquae maris, et omnem salsuginem earum ignis ille consumeret." Idem mox: "Hebraei hunc locum ita edisserunt: sic comburet ignis iniquos, quomodo aquae fervent ignis ardore; **אִמָּסִים** enim non consumptionem et tabem, ut ceteri interpretati sunt, sed iniquos intelligi volunt."

ὥς ἔκκανσιν πυρὸς, ἐτάκῃσαν ὕδατα, ἐξέκκανσας πῦρ.⁵

2 (lxiv. 1). **שְׁמִיךְ**. *Nomen tuum*. Ο'. τὸ ὄνομά σου (alia exempl. κυρίου⁶). Οἱ Γ'. τὸ ὄνομά σου.⁷

יִרְגְּזוּ. *Trepidabunt*. Ο'. παραχθήσονται. 'Α. κλονηθήσονται.⁸

3 (2). **נִזְרַחְתָּ לֹא נִקְוָה יְרֵדָה**. *Stupenda quae non sperabamus; descendisti*. Ο'. τὰ ἔνδοξα (cetera absona sunt). 'Α. τὰ ἐπίφοβα . . . Σ. Θ. φοβερὰ δ' οὐ προσεδοκῶμεν κατέβησαν.⁹

4 (3). **עֵין לֹא-רָאָתָה**. *Oculus non vidit*. Ο'. οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἶδον. "Ἄλλος" (οὐδὲ) ὀφθαλμός οὐκ εἶδε.¹⁰

יַעֲשֶׂה לְחַמְדָּה-לוֹ. *Qui ageret pro eo qui expectat eum*. Ο'. καὶ τὰ ἔργα σου, δ' ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον. Alia exempl. καὶ τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ, καὶ ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσί σε ἔλεον.¹¹

4, 5 (3, 4). **לְחַמְדָּה-לוֹ : פָּנַעַתָּ**. *Pro eo qui expectat eum. Occurris* (pacisceris). Ο'. τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται. Σ. τοῖς προσδοκῶσιν αὐτόν. συνήνησας.¹²

5 (4). **נִחַטָּא בְּהֶם עוֹלָם וְנִשְׁעַ**. *Et peccavimus; in his (sumus) inde a longo tempore, et salvabimur?* Ο'. καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν. Σ. ἀμαρτόντων ἡμῶν ἐν αὐτοῖς εἰς αἰῶνα, καὶ σωθησόμεθα.¹³

6 (5). **בְּבִגְדֵי עֲדִים**. *Quasi vestis menstruorum (menstruis polluta)*. Ο'. ὥς βάκος ἀποκαθημένης. 'Α. ὥς ἱμάτιον μαρτυριῶν. Σ. ὥς ἱμάτιον κυήσεως. Θ. ὥς ἱμάτιον ἐδδέν (s. ἐδδίμ).¹⁴

וַנִּבְּלָ. *Et decidimus*. Ο'. καὶ ἐξερρύημεν. Σ. (καὶ) ἐξεπείσαμεν.¹⁵

בְּלָנִי (in posteriore loco). *Omnes nos*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. πάντες ἡμεῖς.¹⁶

7 (6). **כִּי-יִסְתַּתְרָתָּ**. *Quia abscondisti*. Ο'. ὅτι ἀπέστρεψας. 'Α. Σ. Θ. ἔκρυψας γάρ.¹⁷

8 (7). **וְיָרְנוּ אֲתָתָה יְיָנוּ**. *Et tu formator noster*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ σὺ πλάστης ἡμῶν.¹⁸

9 (8). **אַל-תִּקְצֹחַ**. *Ne irascaris*. Ο'. μὴ ὀργίζου ἡμῖν.¹⁹

יְיָהּ עַד-מָוֶד. *Jova, usque ad vehementiam*. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. κύριε, ἕως σφόδρα.²⁰

לְעַד. *In perpetuum*. Ο'. ἐν καιρῷ. 'Α. Θ. εἰς ἔτι. Σ. εἰς τὸν αἰῶνα.²¹

11 (10). **קִדְשֵׁנוּ**. *Sanctitatis nostrae*. Ο'. τὸ ἅγιον ἡμῶν. Σ. τοῦ ἁγιάσματος ἡμῶν.²²

בְּחַמְדֵּינוּ. *Res pretiosae nostrae*. Ο'. ἔνδοξα ἡμῶν. 'Α. ἐπιθυμήματα (ἡμῶν).²³

11, 12 (10, 11). **לְחִרְבָּה : הֲעַל-אַלְהֵי תַתְּאֶפֶס**. *In desolationem. Num propter haec continebis te?* Ο'. συνέπεσε. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀνέσχου. Σ. ἐγένετο εἰς ὄνειδος. μὴ ἐπὶ τούτοις ἐγκρατεύσῃ.²⁴

⁵ Codd. 86 (cum eis caussis pro ἔκκανσιν), 88. ⁶ Sic Ald., Codd. III, XII, 41, 49, alii. ⁷ Curter. ⁸ Cod. 88.

⁹ Idem. Pro σου ex ingenio rescipimus δ' οὐ. Etiam κατέβησαν vitiosum videtur pro κατέβη.

¹⁰ Curter. in marg.: ὀφθαλμός οὐκ ἴδε (sic). ¹¹ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Hieron. in Commentario juxta textum Romanum vertit: *et opera tua, quae facies expectantibus misericordiam*; in Epist. autem LVII ad Pammach. 9 haec habet: "Hoc LXX multo aliter transtulerunt: . . . *et opera tua vera, et facies expectantibus te misericordiam*." Habes ipsissimam nostrorum codicum lectionem, quod fugit VV. DD., qui pro τὰ ἔργα σου ἀληθῆ (sic) certatim reponunt τὰ ἔργα σου ἀλῆθει, et pro duplici versione Hebraeorum חֲמֵדָה-לֵךְ habent. Cf. Vallars. ad Hieron. l. c., necnon Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 363. ¹² Cod. 88, qui προσδοκοῦσιν habet. ¹³ Idem, ubi σωθησόμεθα scriptum.

¹⁴ Idem. Paulo aliter Hieron.: "Pro quo Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, EDDIM, quod Sym. interpretatus est κοινῶν, id est, *parientium*; Aq. μαρτυριῶν, hoc est, *testimoniorum*, quando sanguis in primo coitu maritali virgini approbatur." ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Curter.

Sic sub aster. Codd. 23, 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. **וְ. ל. ס. ח. ב.** ¹⁷ Cod. 88.

¹⁸ Curter., et sub simplici aster. Cod. 23. Syro-hex. in marg. **וְ. ל. ס. ח. ב.** ¹⁹ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex.

²⁰ Syro-hex. in marg. **וְ. ל. ס. ח. ב.** Curter. affert: ✕ Οἱ Γ'. ἕως. Cod. 22, 23, 36, alii: κύριε, ἕως σφ.

²¹ Cod. 88. Pro εἰς ἔτι, ut in cod. scriptum, correximus εἰς ἔτι. Cf. Hex. ad Psal. cxliv. 1. Prov. xii. 19. xxix. 14.

²² Cod. 88. Sic in textu Codd. 62, 90, alii. ²³ Idem.

²⁴ Idem. In cod. ἐγκρατεύσει scriptum.

12 (11). עֲרֻמָּאָר. *Nimum in modum.* O'. ✕ OI Γ'. ἔως 4 σφόδρα.²⁵

CAP. LXV.

1. בְּרִשְׁתִּי. *Exquiri me passus sum.* O'. ἐμφανῆς ἐγενήθη. 'A. Θ. ἐξεζητήθη.¹
הִנְנִי הִנְנִי. *Ecce! ego, ecce! ego.* O'. ἰδοὺ εἰμι, ✕ Θ. ἰδοὺ εἰμι 4.² 'A. Σ. Θ. ἰδοὺ ἐγώ.³
2. הַחֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא-טוֹב. *Qui ambulant in via non bona.* O'. τοῖς πορευομένοις ὁδὸν οὐ καλῇ. Alia exempl. οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδὸν ἀληθινῇ.⁴ OI Γ'. (τοῖς πορευομένοις) ὁδὸν οὐκ ἀγαθῇ.⁵
מִחֲשָׁבֵתֵיהֶם. *Consilia sua.* O'. τῶν ἀμαρτιῶν ('A. Θ. λογισμῶν⁶) αὐτῶν.
4. הַיֹּשְׁבִים בְּקִבְרִים וּבְנִצְוִרִים יָלִינוּ. *Qui sedent in sepulcris, et in locis occultis pernoctant.* O'. ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις κοιμῶνται διὰ ἐνύπνια. 'A. Σ. οἱ καθήμενοι ἐν τάφοις, καὶ ἐν τοῖς διατετηρημένοις αὐλιζόμενοι.⁷
הַחֹרִיר. *Porci.* O'. ὕειον. Σ. τοῦ χοίρου.⁸
5. קָדְשָׁתִּי. *Sanctus sum tibi.* O'. καθαρὸς εἰμι. Σ. ἀγιώτερός σου (εἰμί).⁹
6. כִּי אֶם-שָׁלַמְתִּי וְשָׁלַמְתִּי. *Nisi retribuero, et retribuam.* O'. ἔως ἂν ἀποδώσω. Alia exempl. ἔως ἂν ἀποδῶ, καὶ ἀνταποδώσω.¹⁰

7. עֲוֹנֹתֵיכֶם. *Iniquitates vestras.* O'. τὰς ἀμαρτίας ('A. Σ. Θ. ἀνομίας¹¹) αὐτῶν.
יַחְדָּו. *Simul.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἐπὶ τὸ αὐτό 4.¹²
קָבְרוּ. *Suffiverunt.* O'. ἐθυμίασαν. Σ. ἐθυσίασαν.¹³
רִאשֹׁנָה. *Primum.* O'. Vacat. 'A. Σ. Θ. πρῶτον.¹⁴
8. כֹּה. *Sic.* O'. ✕ ὅτι 4 οὕτως.¹⁵
הַתִּירָשׁ. *Mustum.* O'. ὁ ῥώξ. 'A. ὁ ὀπωρισμός. Σ. ὁ οἶνος.¹⁶
לִבְלִמִּי הַשְׁחִית הַכֹּל. *Ut non perdam totum.* O'. τοῦτου ἔνεκεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντας. Σ. ἵνα μὴ διαφθείρω τὸ πᾶν.¹⁷
9. יִרְשֻׁהָ. *Et hereditabunt eam.* O'. καὶ κληρονομήσουσιν (✕) 'A. Σ. Θ. αὐτήν.¹⁸
10. וְעֵמֶק. *Et vallis.* O'. καὶ φάραγξ. 'A. Σ. Θ. (καὶ) ἡ κοιλιά.¹⁹
11. לִמְנִי. *Fortunae.* O'. τῇ τύχῃ. Alia exempl. τῷ δαίμονι. 'A. Θ. τῷ μινεί. Σ. ἐκτός μου.²⁰
מִמֶּסֶד. *Vinum mixtum.* O'. 'A. Σ. Θ. κέ-ρασμα.²¹
13. אֲדָנִי יְהוָה. O'. ✕ Σ. Θ. κύριος 4 κύριος.²²
יִתְרַעְבוּ. *Esurietis.* O'. πεινάσετε. 'A. λιμώξεσθε.²³

²⁵ Syro-hex. in marg. ✕ ܕ ܡܠܟ ܕܥܡܐ. Curter. affert: ✕ Θ. ἔως. Sic in textu Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii.

CAP. LXV. ¹ Cod. 88. ² Syro-hex. in marg. ܐ ܕ ܡܠܟ. Sic sub simplici aster. Cod. 23, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Curter., in ejus textu desideratur ἰδοὺ εἰμι, in marg. affert: ✕ ἰδοὺ εἰμι. ³ Cod. 88. Montef. affert: "Ἄλλοι ἰδοὺ ἐγώ. Sic in textu semel Comp., Codd. 49, 87, alii. ⁴ Sic Comp. (qui ἀγαθῇ pro ἀληθινῇ habet. Hieron.: *qui non ambulaverunt in via bona*), Ald., Codd. III, XII, 26, 41, alii. Curter. in marg. affert: τοῖς ἰπομένοις ὁδὸν οὐ καλῇ, repugnantem Parsonsio, qui testatur Cod. XII in marg. legere ut in Ed. Rom. ⁵ Curter. ⁶ Cod. 88. ⁷ Cod. 86, 88. ⁸ Cod. 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Sic Comp., Codd. 86, 87, 91, alii. Hieron.: *donec reddam et retribuam.* ¹¹ Cod. 88. ¹² Curter., Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹³ Cod. 88. ¹⁴ Syro-hex. ✕ ܕ ܡܠܟ ܕܥܡܐ. In

textu post τὰ ἔργα αὐτῶν, πρῶτον inferunt Codd. 62, 90, 144, 147, 308. ¹⁵ Curter., et Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 109, 302. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Idem.

¹⁸ Parsons. e Cod. 88 affert: οἱ ἐλκετοῖ μου] 'A. Σ. Θ. αὐτήν. ¹⁹ Idem ex eodem: 'Αχὼρ] 'A. Σ. Θ. ἡ κοιλιά. Cf. Hex. ad Jos. vii. 24, 26. ²⁰ Cod. 88. Hieron.: "Quodque LXX transtulerunt *daemoni*, in Hebraico habet ΜΕΝΤΙ, quod Sym. interpretatus est, *absque me*." (In textu pro eo quod vulgo legitur, καὶ ἐτοιμάζοντες τῇ τύχῃ δαίμονι (s. δαίμονι) τράπεζαν, καὶ πληροῦντες τῇ τύχῃ κέρασμα, Codd. 22, 23, 36, alii, inverse legunt τῇ τύχῃ . . . τῷ δαίμονι (s. δαίμονι), accedentibus Syro-hex., Hieron., Procop., et Euseb. in Dem. Evang. p. 79.) ²¹ Hieron.: "Et impletis *daemoni poculum*, aut κέρασμα, quod omnes similiter transtulerunt." Curterium hic falso appellat Montef. ²² Syro-hex. in marg. ✕ ܕ ܡܠܟ ܕܥܡܐ. ²³ Cod. 88, ubi λιμώξεσθε scriptum. Etiam λιμώξεσθε vitio laborare videtur, siquidem λιμώττεσθαι in medio non fertur.

14. כִּשְׂוֹב לֵב. *Prae hilaritate cordis.* Ο'. ἐν εὐ-
φροσύνῃ ✕ Οἱ Γ'. καρδίας 4.²⁴
מִכְאָב. *Prae dolore.* Ο'. διὰ τὸν πόνον. 'Α.
Θ. ἄλγος.²⁵
15. לְשִׁנְיָה. *In exsecrationem.* Ο'. εἰς πλησμο-
νήν. Οἱ λοιποὶ εἰς ὄρκον.²⁶
אֲדֹנֵי יְהוָה. Ο'. (✕) Σ. Θ. κύριος 4 κύριος.²⁷
וְלַעֲבָדֵי יְקָרָא שְׁמֵי אֲחֵר. *Et servos suos voca-
bit nomine alio.* Ο'. τοῖς δὲ δουλεύουσίν μοι
κληθήσεται ὄνομα καινόν. 'Α. καὶ τοῖς δού-
λοις (αὐτοῦ) καλέσει ὄνομα ἕτερον. Σ. τοῖς
δὲ δούλοις αὐτοῦ καλέσει ὄνομα ἕτερον.²⁸
16. אֲשֶׁר הִמְתַּבְּרָה בְּאֶרֶץ יִתְבָּרַךְ בְּאֱלֹהֵי אֲמֹן. *Ita ut qui benedixerit se in terra, benedicet se
per Deum fidei.* Ο'. δ' εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς
γῆς, εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν ἀληθινόν.
'Α. φ' (δ) εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ εὐλογηθήσεται
(ἐν τῷ θεῷ) πεπιστωμένος.²⁹ Σ. ἐν φ' ο' εὐλο-
γημένος ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογηθήσεται ἐν τῷ θεῷ,
ἀμήν.³⁰
17. כִּי־הִנְנִי בֹרָא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים. *Quia ecce! creo
caelos novos.* Ο'. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς και-
νός. 'Α. Σ. Θ. ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ κτίζω οὐρανοὺς
* καινοὺς.³¹
וְלֹא תֵעָלֶינָה עַל־לֵב. *Nec venient in cor.*

Ο'. οὐδ' οὐ μὴ ἐπέλθῃ αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρ-
δίαν. 'Α. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀναβήσεται ἐπὶ ἀπὸ
καρδίας.³²

18. עַד־יָעַד אֲשֶׁר אֲנִי בֹרָא. *Usque in perpetuum
propter ea quae ego creo.* Ο'. εὐρήσουσιν ἐν
αὐτῇ ✕ Οἱ Γ'. ὅσα ἐγὼ κτίζω 4.³³ 'Α. Σ. Θ.
ἕως αἰῶνος ὅσα ἐγὼ κτίζω.³⁴
אֲתִירְשָׁלַם. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. τὴν 4 'Ιερουσα-
λήμ.³⁵
20. עוֹלָם יָמִים. *Infans dierum.* Ο'. ἄωρος ✕ Θ.
ἡμέραις 4.³⁶ 'Α. βρέφος. . Σ. νήπιον. .³⁷
✕ Θ. παιδίον ἡμέρων.³⁸
- כֶּהֱנֶה. *Puer.* Ο'. ὁ νέος. Θ. (δ) νεώτερος.³⁹
בְּרִמְאָה שָׁנָה (bis). *Filius centum annorum.*
Ο'. ✕ 'Α. Θ. υἱὸς 4 ἐκατὸν ἔτων.⁴⁰
- יָמוֹת יְהוּשָׁפָט. *Moriatur, et peccator.* Ο'. ὁ
δὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλός. 'Α. Σ. Θ. ἀποθα-
νέϊται, καὶ ὁ ἁμαρτάνων.⁴¹
- יְדֵיהֶם. *Manuum eorum.* Ο'. τῶν πόνων αὐ-
τῶν. 'Α. Σ. Θ. (τῶν) χειρῶν (αὐτῶν).⁴²
- לְבַתְּלָה. *In exitium repentinum.* Ο'. εἰς κα-
τάραν. 'Α. Σ. Θ. εἰς σπουδὴν.⁴³
- וְרִצְצֵי־אֲחֵיהֶם. *Et propagines (posteri) eo-
rum cum iis.* Ο'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. καὶ τὰ
ἔκγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν 4.⁴⁴

²⁴ Syro-hex. in marg. ✕ וְחַל (Cod. C. ✕). Vox kar-
dias legitur in Codd. 62, 86, aliis. ²⁵ Cod. 88. ²⁶ Pro-
cop. Hieron.: "Pro saturitate, quae Hebraice dicitur
SABAA [שַׁבָּא], ceteri juramentum interpretati sunt."
²⁷ Syro-hex. in marg. ✕ וְחַל. Sic sine
aster. Codd. 109, 302, 305. ²⁸ Procop. ²⁹ Idem,
qui εὐλογηθήσεται (sic) affert, pro quo non Graecum εὐλο-
γισθήσεται edidit Montef. Idem ὁ εὐλ. pro φ' εὐλ., et πεπι-
στωμένος pro πεπιστωμένος tacite correx. Hieron.: "Pro
eo quod LXX transtulerunt verum, et in Hebraico dicitur
AMEN, Aq. vertit πεπιστωμένος, id est, fideliter." ³⁰ Pro-
cop., ubi εὐλογηθήσεται iterum scriptum. Montef. oscitan-
ter edidit: Σ. ἐν φ' εὐλ. ἐν τῇ γῇ ἐπιλογισθήσεται (sic; sed
in Latinis, benedicetur) κ. τ. ε. Parsons. vero e Cod. 88
ambigue exscripsit: "Α. ἐν φ' εὐλογημένος ἐπὶ τῆς γῆς etc.
Cf. Hexapla ad loc." ³¹ Cod. 88. ³² Idem. Pro ἐπὶ
ἀπὸ καρδίας fortasse legendum ἐπὶ καρδίαν. ³³ Syro-hex. in
marg. ✕ וְחַל. Curter. affert: ✕ Θ.

ὅσα ἐγὼ κτίζω. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

³⁴ Cod. 88 in marg. affert: 'Α. Σ. Θ. εὐρήσουσιν ἕως αἰῶνος
✕ ὅτι (sic) ἐγὼ κτίζω; in textu autem: εὐρ. ἕως τοῦ αἰ. οὐς ἐγὼ
κτίζω ἐν αὐτῇ. ³⁵ Curter. ³⁶ Idem. Sic sine aster.
Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Syro-hex. ✕.
✕ וְחַל. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Curter., qui in
priori loco αὐτὸς pro υἱὸς mendose dedit. ⁴¹ Cod. 88.

⁴² Idem. ⁴³ Hieron.: "Neque generabunt in conturbati-
one, sive in maledictione, et, ut in Hebraico expressius
ponitur, eis ἀνπαρξίαν, quod lingua eorum dicitur LABALA
(al. LABAALA) hoc est, ut esse desistant. . . pro quo Aq.,
Sym. et Theod. festinationem interpretati sunt." Cod. 88
affert: 'Α. Θ. εἰς σπουδὴν. Quod vero ad ἀνπαρξίαν attinet,
vocem istam non cum הָיָה, sed cum הָיָה commutatam
vidimus in Hex. ad Job. xviii. 11, 14. ⁴⁴ Haec, quae
hodie in LXX habentur, desunt in Codd. 26, 90, 109, aliis,
et Syro-hex. Cod. 23: ✕ καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν.
Syrus in marg. affert: ✕ וְחַל. Curter. affert: ✕ Θ.

25. יָרָעוּ. *Nocebunt.* Ο'. ἀδικήσουσιν. 'Α. καώ-
σουσιν.⁴⁵

Cap. LXV. 2. — καὶ ἀντιλέγοντα ⁴⁶ 3. ÷ τοῖς
δαίμονις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ⁴⁷ 21. — καὶ αὐτοὶ ⁴⁸ (fort.
καὶ αὐτοὶ ⁴⁹). 22. — τῆς ζωῆς ⁴⁹.

CAP. LXVI.

1. בֵּית הָיְהוָה. *Ubi est domus.* Ο'. ποῖον × Θ.
τοῦτον ¹ οἶκον.¹

וְיֵאֵרָא הָיְהוָה. *Et ubi est locus.* Ο'. καὶ ποῖος
× Θ. οὗτος ² τόπος.²

קִינִי. *Quietis meae.* Ο'. τῆς καταπαύσεως
(³ 'Α. ἀναπαύσεως³) μου.

2. וַיֵּהְיוּ. *Et facta sunt.* Ο'. καὶ ἔστιν ἐμά. 'Α.
Σ. Θ. (καὶ) ἐγένοντο.⁴

אֶל-הוּא. *Ad hunc.* Ο'. ἐπὶ τίνα. 'Α. Σ. Θ.
πρὸς δὲ τοῦτον.⁵

עָנִי. *Miserum.* Ο'. τὸν ταπεινόν. 'Α. πραῦν.
Σ. πτωχόν. Θ. συντετριμμένον.⁶

וְנִכְרַח. *Et percussus (afflictus) spiritu.* Ο'.
καὶ ἡσύχιον. 'Α. καὶ πεπληγόντα τὸ πνεῦμα.
Θ. (καὶ) τυπτόμενον καρδίᾳ.⁷

3. שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר. *Qui mactat taurum.* Ο'. — δὲ
ἀνομος ⁸ δὲ θύων μου μόσχον. Οἱ λοιποὶ δὲ
σφάζων μόσχον.⁸

הַשּׁוֹחֵט הָאִישׁ זֶה. *Occidit hominem; qui*

immolat pecudem. Ο'. Vacat. × Σ. Θ. ὡς ὁ
τύπων ἀνδρα⁹ θυσιάζων πρόβατον ⁹ Aliter:
× Σ. Θ. ὡς ὁ τύπων ἀνδρα¹⁰ καὶ ὁ θυσιάζων
ἐκ ποιμνίου ¹⁰.

3. עֶרְוָה קֶרֶב. *Cervices frangit cani.* Ο'. ὡς ὁ ἀπο-
κτείνων ('Α. τεοντῶν. Σ. τραχηλοκοπῶν. Θ.
νωτοκοπῶν¹¹) κύνα.

מִנְחָה. *Fertum.* Ο'. σεμίδαλιν. 'Α. δῶρον.
Σ. προσφοράν. Θ. μαναά.¹²

חֲזִיר. *Porci.* Ο'. θειον. Σ. χοίρου.¹³

אֵן מִבְרַח. *Benedicit idolo.* Ο'. ὡς βλάσφη-
μος. 'Α. εὐλογῶν ἀνομίαν. Σ. Θ. ὡς εὐλο-
γῶν ἀδικίαν.¹⁴

4. גַּם-אֲנִי. *Etiā ego.* Ο'. καὶ ἐγώ. × Οἱ Γ'.
καίγε ¹⁵ ἐγώ.¹⁵

בְּתַעֲלִיְהֶם. *Vexationes eorum.* Ο'. τὰ ἐμπαί-
γματα αὐτῶν. 'Α. τὰ ἐναλλάγματα (αὐτῶν).¹⁶

אֲבִירָא. *Et pavores eorum im-*
mittam iis. Ο'. καὶ τὰς ἀμαρτίας ἀνταπο-
δώσω αὐτοῖς. 'Α. καὶ συστροφὴν αὐτῶν ἄξω
(αὐτοῖς).¹⁷

בְּעֵינֵי. *In oculis meis.* Ο'. ἐναντίον ἐμοῦ. 'Α.
ἐν ὀφθαλμοῖς μου.¹⁸

5. אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שְׂנֵאִיכֶם. *Dixerunt fra-*
tres vestri, qui oderunt vos, qui repudiant vos.
Ο'. εἶπατε, ἀδελφοὶ ἡμῶν, τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς
καὶ βδελυσσομένους. 'Α. Σ. Θ. εἶπαν οἱ ἀδελ-

⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Hieron.
⁴⁸ Syro-hex.

CAP. LXVI. ¹ Curter., Syro-hex. in marg., et in textu sine aster. Codd. 23, 62. Deinde post οἶκον Curter. in marg. assert: × EN (sic), mendose, ut videtur, pro EN. In Hebraeo est אֶשֶׁר. [In Parsonsii MSS. ad ποῖον οἶκον Colator notat: "In marg. Θ. ποῖον οἶκον OR." ² Syro-hex. in marg., et sic in textu sine aster. Codd. 22, 23, 48, 62. Curter. vero post τόπος in marg. assert: × Θ. οὗτος, ³ Cod. 88. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem.

⁸ Procop.: οὐ κείται δὲ κατὰ τοὺς λοιποὺς, δὲ δὲ ἀνομος, ἀλλ', δὲ δὲ σφαδίζων (sic) μόσχον. Locum a Drusio et Montef. praetermissum indicavit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. σφάττω. Obelus est in Syro-hex. et Hieron. ⁹ Syro-

hex. אֵן מִבְרַח (Cod. C. 1. ×) אֵן מִבְרַח. Graeca sine aster. afferunt Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Curter. Eadem sine aster. habent Comp., Codd. 87, 91, 228, 309. Hieron.: quasi percutiens virum; sacrificans de grege. ¹¹ Cod. 88, qui Theodotioni tribuit ενωτοκοπων, fortasse pro δ νωτοκοπων. Cf. Hex. ad Exod. xiii. 13, ubi pro eodem Hebraeo Aquila τεοντῶσεις, Theod. νωτοκοπήσεις vertit. Syro-hex. vero, ut supra, Symmacho et Theod. perperam continuat, ὡς ὁ ἀποκτείνων κύνα. ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Syro-hex. in marg. אֵן מִבְרַח. Lectio καίγε ἐγώ est in Codd. 62, 90. ¹⁶ Cod. 88. Cf. ad Cap. iii. 4. ¹⁷ Idem, qui συστροφὴν mendose habet. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 14. xxxiii. 5. ¹⁸ Cod. 88.

φοί ὑμῶν, οἱ μισοῦντες ὑμᾶς, οἱ ἀποβαλλόμενοι ὑμᾶς.¹⁹ Ἄλλ. ἐξορίζοντες, χωρίζοντες.²⁰

5. לְמַעַן שְׂמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְנָם. *Propter nomen meum: Illustram se praestet Jova, et aspiciamus laetitiam vestram.* Ο'. ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου δοξασθῇ, καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν. Ἀ. Σ. Θ. διὰ τὸ ὄνομά μου δοξασθῇ (κύριος), καὶ ὀψόμεθα ἐν τῇ εὐφροσύνῃ ὑμῶν.²¹

6. גְּמוּלָה. *Retributionem.* Ο'. ἀνταπόδοσιν. Ἀλ-λος ἀμοιβήν.²²

7. לְאֹיְבֵי. *Inimicis suis.* Ο'. τοῖς ἀντικειμένοις

× Οἱ Γ'. αὐτοῦ.²³ Θ. τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ.²⁴

8. בְּטָרִם תְּחִיל יִלְדָּה בְּטָרִם יִבּוֹא הַבֵּל לָהּ. *Priusquam parturiret, peperit;*

priusquam veniret dolor ei, enixa est masculum. Ο'. πρὶν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἔλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε — καὶ ἔτεκεν ἄρ-σεν. Σ. πρὶν ἢ ὠδινῆσαι ἔτεκε, πρὶν ἔλθεῖν ὠδὶνα αὐτῆς διέσωσεν ἄρσεν.²⁵

9. אִם-יִוָּלֵד. *Num parietur.* Ο'. ἢ (Σ. ὁμοίως. Ἀ. Θ. εἰ²⁶) καὶ ἐτέχθη.

10. הָאִנִּי אֶפְתֹּחַ וְלֹא אֶחְלִיד יֵאֱמַר יְהוָה. *Num ego faciam ut (uterum) aperiat (puer), neque parere faciam? dixit Jova.* Ο'. ἐγὼ δὲ ἔδωκα

τὴν προσδοκίαν ταύτην, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπε κύριος. Ἀ. μήτι ἐγὼ προσδοκίαν δώσω, καὶ οὐκ ἐκτοκεύσω; .²⁷ Σ. μὴ ἐγὼ ὁ καθίζων ἐπὶ τὸ τεκεῖν, οὐκ ἐκτοκίσω; εἶπε κύριος.²⁸

11. אִם-יִלְדָּה הַמּוֹלִיד וְעַצְרָתִי אֶמְרָה. *Num ego qui parere facio, etiam claudam (uterum)? dixit Deus tuus.* Ο'. οὐκ ἰδοὺ ἐγὼ γεννώσαν καὶ στεῖραν ἐποίησα; εἶπεν ὁ θεός σου. Σ. ἢ ἐγὼ ὁ συνεκτοκίζων, καὶ συνέξω; εἶπεν ὁ θεός σου.²⁹

12. שְׂמַחַי וְתִירוּשָׁלַם. *Laetamini cum Jerusa-lem.* Ο'. εὐφράνθητι × ἅμα Ἀ. Ἱερουσαλήμ.³⁰ Ἀ. εὐφράνθητε σὺν Ἱερουσαλήμ. Σ. εὐφράν-θητε... Θ. εὐφράνθητι ἅμα Ἱερουσαλήμ.³¹

13. אֶתְהָ. *Cum ea.* Ο'. Vacabat. × Θ. ἅμα αὐτῇ.³²

14. מִשֹּׁד. *Ex ubere.* Ο'. ἀπὸ μαστοῦ. Ἀ. Θ. μαστοῦ. Σ. μαστῶ.³³

15. תְּנַחֲמֶיהָ. *Consolationum ejus.* Ο'. παρακλή-σεως αὐτῆς. Σ. τῆς παραμυθίας (αὐτῆς).³⁴

16. הַחֲבוּצִי. *Hauriat.* Ο'. ἐκτηλησαντες. Ἀ. ἐκμύλησητε. Σ. ἀμύλησητε.³⁵

17. מִנִּי. *Ex ubertate.* Ο'. ἀπὸ εισόδου. Ἀ. ἀπὸ παντοδαπίας. Σ. ἀπὸ λίπους. Θ. ἀπὸ πλη-θους.³⁶

¹⁹ Codd. 86, 88, qui ἡμῶν et ἡμᾶς (bis) exhibent, nisi quod Cod. 86 in fine ὑμᾶς habet. In Cod. 88 ἀποβαλλόμενοι scriptum. ²⁰ Cod. 88. Pertinet ad Hebr. וְנִרְאָה, et fortasse scholium est.

²¹ Codd. 86, 88 afferunt: Ἀ. Σ. Θ. διὰ τὸ δ. μου. δοξασθῇ (διὰ τὸ δ. μου δοξασθῇ Cod. 88) καὶ ὀψ. τὴν δόξαν καὶ εὐφροσύνην. Correximus ex Procopio, qui affert: Σ. καὶ ὀψόμεθα ἐν τῇ εὐφ. ὑμῶν. ²² Cod. 86 in marg. sine nom. Fortasse est Aquilae, ut ad Cap. lix. 18.

²³ Syro-hex. in marg. + ܐܠܗܐ (Cod. C. ×). Sic in textu sine aster. Cod. 23. Codd. 22, 36, alii, autē pro αὐτοῦ habent. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Curter. Pro ἔσωσεν assumpsimus διέσωσεν e Cod. 88, qui affert: Σ. διέ-σωσεν ἄρσεν. In textu obelus est in Syro-hex.

²⁶ Curter. ad εἰ καὶ obscure notat: ΟΜΩΣ ΟΙ Γ'. ΟΙ Ο' Η. ΟΜΩΣ ΤΕ. Α. Θ.; unde Montef. notam hexaplaem eruit: Ἀ. Ο'. Θ. ἢ καὶ... Σ. εἰ καὶ... Sed in Parsonsii MSS. Curterii lectio sic habetur: ΟΙ Γ'. ὁμοίως. ΟΙ Θ. ἢ. Σ. ὁμοίως. Ἀ. Θ. εἰ. Notula, ΟΙ Γ'. ὁμοίως, indicare potest, tres interpretes

copulam expressisse; etsi crediderim Aquilam εἰ ἐτέχθη, quae lectio est Cod. Alex., praetulisse. Pro εἰ καὶ ἐτέχθη stant Comp., Codd. XII, 86, 97, alii, et Syro-hex.

²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Procop., apud quem ἐκτοκίζω ediu- Paulo aliter Codd. 86, 88: Σ. μήτι ἐγὼ ὁ κ. ἐπὶ τὸ τ., καὶ οὐκ ἐκτοκεύσω (ἐκτοκίσω Cod. 88); ²⁹ Procop.

³⁰ Curter. Syro-hex. in textu, εὐφράνθητε — (sic) ἅμα Ἀ. Ἱερ.; in marg. autem char. med.: εὐφράνθητι. Codd. 22, 23, 48, alii: εὐφράνθητε ἅμα Ἱερ. ³¹ Curter. ³² Idem. Syro-hex. in marg. + ܐܡܐ. ἢ. Haec hodie haben- tur in LXX, sed desunt in Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex.

³³ Curter. ³⁴ Cod. 88. Ad αὐτῆς Curter. notat: ΟΙ Γ'. ὁμοίως. ³⁵ Cod. 88. ³⁶ Idem. Praevertat Hieron.: "Et scientia omnimodae gloriae, quae Hebraice dicitur ziz; pro quo LXX introi- tum, Sym. pinguedinem, Theod. multitudinem interpretati sunt." Minus probabiliter Curter.: Ἀ. παντοδαπίας. Σ. πληθους. Cf. Hex. ad Psal. xlix. 11. lxxix. 14.

12. וַיִּנָּקְתוּ עַל-צֵד הַתֵּצֵאוֹ. *Et sugetis; super latere (in ulnis) gestabimini.* Ο'. τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται. 'Α. Σ. Θ. καὶ θηλάσετε ἐπὶ πλευρῶν βασταχθήσεσθε.³⁷
- וַיִּשְׁפְּצוּ. *Blanditiis permulcebimini.* Ο'. παρακληθήσονται. 'Α. ἀγαυριάσετε. Σ. ἀπατηθήσεσθε. Θ. ἐντρυφήσεσθε.³⁸
13. וַיִּנְחָמוּ. *Consolatur eum.* Ο'. παρακαλέσει. Σ. παραμυθήσεται.³⁹
14. וַיִּצְמַח הַחֶבְרָה. *Sicut herba germinabunt.* Ο'. ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ. 'Α. ὡς χλόη βλαστήσουσιν. Σ. ὡς χλόη ἀνθήσει.⁴⁰
15. בָּאֵשׁ. *In igne.* Ο'. ὡς πῦρ. Οἱ λοιποὶ ἐν πυρὶ.⁴¹
- וְאִם. *Iram suam.* Ο'. ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Σ. Θ. τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.⁴²
- וַיַּעֲרֹתָ. *Increpationem suam.* Ο'. ἀποσκορκισμὸν αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἐπιτίμησιν αὐτοῦ.⁴³
16. וַיִּשְׁפָּט. *Litigabit.* Ο'. κριθήσεται. Σ. διακριθήσεται.⁴⁴
- וַיִּחַלְלֵהוּ. *Interfecti.* Ο'. τραυματίαι. 'Α. ἀντηρημένοι.⁴⁵
17. הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְשִׁיחִים אֶל-הַגְּנוֹת אַחַר אַחַר בַּמֶּדֶה אֲכָלִי בֶשֶׂר הַחֲזִיר הַשֶּׁקֶץ וְהָעֵבֶבֶר יִסְפוּ נֶאֱמָר-יְהוָה. *Qui lustrantur et purificantur in hortis post unum (sacerdotem, qui caerimonias sacras ceteris praeit) in medio, comedentes carnem suillam, et rem abominan-*

dam, et murem, simul cessabunt, inquit Jona. Ο'. οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὕειον, καὶ τὰ βδελύγματα, καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσονται, εἶπε κύριος. Σ. Θ. *Qui sanctificamini* (Οἱ λοιποὶ οἱ ἀγιαζόμενοι⁴⁶) *et lustramini in hortis aller post alterum, inter eos qui comedunt carnem suillam* (Σ. ὁπίσω ἀλλήλων, ἐν μέσφ' ἐσθιόντων τὸ κρέας τὸ χοίρειον⁴⁷), *et abominationem, et murem, simul deficient, dicit Dominus.*⁴⁸

18. וְאִנִּי מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשַׁבֹתֵיהֶם בָּהֶם לְקַבֵּץ. *Ego autem opera eorum et cogitationes eorum (puniam): futurum est ut congregentur.* Ο'. κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμὸν αὐτῶν (alia exempl. add. ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ⁴⁹) ἔρχομαι συναγαγεῖν. Alia exempl. κἀγὼ τὸν λογισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς· ἰδοὺ συναγαγεῖν ἔρχομαι.⁵⁰
19. לִדְוִד. *Lydos.* Ο'. Λοῦδ. Σ. Λύδους.⁵¹
- מִשְׁכֵּי קֶשֶׁת. *Tendentes arcum.* Ο'. καὶ Μοσόχ. Πάντες· τείνοντας τόξον.⁵²
20. בְּסוּסִים וּבַרְכָב וּבַצִּיִּים וּבַפָּרָדִים וּבַבְּרָכוֹת. *In equis, et in curribus, et in lecticis, et in mulis, et in dromadibus.* Ο'. μεθ' ἵππων καὶ ἀρμάτων ἐν λαμπήναις ἡμιόνων μετὰ σκιαδίων. Σ. ἐφ' ἵπποις, καὶ ἐν ἄρμασι, καὶ ἐν λεκτίσι ('Α. σκεπαστοῖς. Θ. λαμπήναις), καὶ ἐν καρούχαις ('Α. Θ. ἡμιόνις), καὶ ἐν φορείοις.⁵³

³⁷ Cod. 86, et anonyme Cod. 88.

³⁸ Cod. 88, ubi ἀγαυριάσετε et ἀπατηθήσεσθε vitiose scriptum. Cf. ad Cap. xxix. 9.

³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. Hieron.: "Et ossa vestra quasi herba germinabunt, sive orientur, aut juxta Sym. florebuti."

⁴¹ Procop. ⁴² Cod. 88. In

textu αὐτοῦ om. Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 41, alii.

⁴³ Cod. 88. In textu αὐτοῦ om. Comp., Codd. III, XII, 26, 41, alii, et Hieron. ⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem.

⁴⁷ Procop. ⁴⁸ Hieron. ⁴⁹ Sic Comp., Ald., Codd. 87,

91, 97, 309. In aliis libris et Hieron. ἐπίσταμαι καὶ, in aliis ἐπίσταμαι tantum legitur. ⁵⁰ Sic Codd. 22, 36, 48,

alii. Syro-hex.: κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λ. αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἀντ. αὐτοῖς· ἔρχομαι συναγαγεῖν. ⁵¹ Cürter.

⁵² Hieron.: "Pro quo in Hebraico legitur MOSCHE CESETH, quod absque LXX omnes similiter transtulerunt, tendentes arcum; et LXX posuerunt μοσόχ, nomen pro verbo interpretantes."

⁵³ Symmachi lectionem integram affert Procop. Hieron.: "Pro carrucis, quas solus interpretatus est Sym. . . Aq., LXX et Theod. mulos transtulerunt. Et ubi posuere LXX, cum umbraculis, quae nos dormitoria interpretari possumus, vel basternas, alii voce consona transtulerunt φορεία, quae nos varii generis interpretatur vehicula. Ubi autem LXX et Theod. dixerunt lampenas, pro quibus Sym. lecticas interpretatus est, Aq. σκεπαστά posuit, quod et ipsum lecticas opertas pelibus significat." Ad καρούχα cf. Alberti Gloss. Graec. in N. F.

20. בְּכֵלִי מִדּוֹר. *In vase mundo.* Ο'. μετὰ ψαλ-
μῶν. Σ. ἐν σκεύει καθαρῷ.⁵⁴

24. בְּתַנְיִּי. *Cadavera.* Ο'. τὰ κῶλα. Σ. τὰ
ἔσχατα.⁵⁵

24. אָבִימִן. *Abominatio.* Ο'. εἰς ὄρασιν. Ἄλλος
εἰς ἱκανὸν ὄρᾶν.⁵⁶

Cap. LXVI. 16. — πᾶσα ἡ γῆ⁵⁷

p. 69. Pro σκεπαστὰ Schleusnerus reponendum censet σκε-
παστὰς, sc. ἀμάσας, appellans Hex. ad Num. vii. 3. ⁵⁴ Pro-
cop. Hieron.: "Sive, ut habetur in Hebraeo, et omnes
voce consona transtulerunt, *in vase mundo.*" ⁵⁵ Procop.
⁵⁶ Sic in textu Cod. 62, ubi ὄρᾶν fortasse est compendium

scripturae pro ὁράσεως. Videtur esse alius interpretis,
quem etiam Hieron. imitatus est, Hebraea vertens: *El-
erunt usque ad satietatem visionis omni carni.* ⁵⁷ Syro-
hex.

ADDENDA.

MONITUM in Jessaiam, p. 427. Codicem Jesuitarum, Parsonsio XII, hodie in Bibliotheca Vaticana sub numero 2125 asservari testatur Josephus Cozza in libro cui titulus: *Sacrorum Bibliorum Vetustissima Fragmenta Graeca et Latina, ex palimpsestis codd. Bibliothecae Cryptoferratensis eruta*, Romae, 1867, p. xxxii. In perfectionem codicis praestantissimi notitiam, post curas Curterii, Montefalconii, et Parsonsii, nobis contigit Editorum Oxoniensium schedas MSS. in Bibliotheca Bodleiana repositas pluribus locis inspicere, opem ferente Viro officiosissimo Philippo E. Pusey ex Aede Christi.

Cap. i. 31, not. 54. Scriptura vitiosa ἀνάφθισιν etiam in Parsonsii schedis reperitur.

Cap. iii. 3, not. 6. Cod. XII in marg. affert: Σ. ομιλία μύστιση. Θ. ἐπῶδη.

Cap. iii. 20, not. 22. Ad locum Schabb. fol. 8 b quaedam lectu digna exscribimus ex libello Rudolphi Angeri, *De Onkelo, Chaldaico, quem ferunt, Pentateuchi paraphraste, et quid ei rationis intercedat cum Akila, Graeco Veteris Test. interprete*, Lips. 1845, Partic. I, p. 16: "Mens Gemarae haec est, אֲכַלְמִיכָא, s. אֲכַלְמִיכָא, esse rem super stomacho, i.e. e regione stomachi collocatam. Jam scripturae priori non video quid respondere existimandum

sit, nisi στομαχάρια; id quod, quum ex Graecorum usu syllabis ἀριον diminutiva exprimantur, ita demum ferri quodammodo potest, ut ex imitatione Latini sermonis, Graecis senioribus satis usitata, dictum putemus ad designanda, quae ad stomachum pertinent. Cf. *sudarium* (σουδάριον), *orarium* (ὠράριον) [cf. Caten. in Act. Apost., Oxon. 1838, p. 317: σουδάρια καὶ συμκίνθια· ἀμφότερα νομίζω λινοεἶδη εἶναι· πλὴν τὰ μὲν σουδάρια ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιβάλλεται, τὰ δὲ συμκίνθια ἐν ταῖς χερσὶ κατέχουσιν οἱ μὴ δυνάμενοι ὠράρια (Occumen. ὠράρια) φορέσαι], al. Altera autem forma si placuerit, recte de voce στομαχεῖα cogitabis." Nobis quidem longe facilius videtur alia hujus aenigmatis solutio, ab eodem V. D. ex abundanti proposita, scilicet interpretem non *stomacharia*, sed *stomachalia* expressisse, eo usu quo pro *brachiali* tam *brachiarium* quam *brachialium* scriptum invenitur in Hex. ad 2 Reg. i. 10. viii. 7.

Cap. v. 12. Cod. XII juxta schedas Bodleianas diserte legit: Ἄ. καὶ ἐγένετο κῶδρα κ.τ.ε.

Cap. vii. 2. Ad verbum σαλευθῆ in Cod. Cryptoferr. refertur notula uncialibus literis descripta: ἀπὸ τοῦ ἰθὺρ-βήθη κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, ἐκλονήθη; ubi aliquantulum haeserunt Itali doctissimi, Carolus Vercellone et Josephus Cozza. Proculdubio notula non ad σαλευθῆ, sed ad ἐξέστη

pertinet; unde emergit lectio hexaplaris prius incognita: *וְיָיִל. Et contremuit. Ο. και ἐξίστη. Σ. και ἐκλονήθη. Cf. Hex. ad Jud. ix. 13.*

Cap. ix. 4, not. 8. E marg. Cod. XII lectiones ἀφῆ-
ρται et ἐγένοντο sine nomine exscripsit Parsonsii amanu-
ensis.

Cap. xi. 7, not. 7. Idem affert: 'Α. και δάμαλις και ἄρκος
νεμηθ. ὁμως, κατακλειθ. π. αὐτῶν. Θ. και βουὶς και ἄρκος βοσκη-
θήσονται ὁμοι., κατακλειθ. τὰ π. αὐτῶν. Unde nomina inter-
pretum a nobis, praeunte Montef., assignata corrigenda
videntur.

Cap. xiii. 14, not. 23. Idem: 'Α. και οὐκ ἔστιν ἀθροῖζων
κ. τ. εἰ.

Cap. xix. 10, not. 16. Cod. Cryptoferr. exhibet: και
ἔσονται . . . ἀζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ; quibus respondent La-
tina: *et erunt TEXENTES ea in dolore.* Constat igitur
Graeca evanida legenda esse *οὐ διαζόμενοι*, non *οὐ ἐργαζό-
μενοι*, pro quibus in v. 9 in Latinis bis positum, *qui ope-
rantur.* De Cod. Sinaitico notat Tischendorf.: "ἐργαζό-
μενοι] c (potius e^b quam c^a videtur) διαζόμενοι; sed correctio
prorsus erasa."

Cap. xxii. 14, not. 16. Collator Cod. XII affert: Θ. Σ.
(sic) εἶπε κ. κ. τῶν δ., secundum Montefalconii conjecturam.

Cap. xxiv. 2, not. 4. Idem exscripsit: Σ. ὡς ὁ ἀπαιτῶν,
ὡς (sic) ὁ ἀπαιτούμενος.

Cap. xxiv. 15. *לְיִשְׂרָאֵל הָיָה יְהוָה. Ο. κύριε θ Θεὸς Ἰσραήλ.*
Cod. XII in marg. affert: *κύριον θεοῦ Ἰσραήλ. Οἱ Γ'. ὁμοίως*
τοῖς Ο'.

Cap. xxiv. 22, not. 33. Adde: Cod. XII in marg.: Θ.
συναγωγὴν αὐτῆς.

Cap. xxv. 5, not. 4. Curterii mutilam lectionem sartam
teetam praestat Parsonsii amanuensis: 'HXON 'ΑΛΛΟγενῶν
κ. τ. εἰ.

Cap. xxv. 11. Idem affert: Σ. ἐξαπλώσει κ. τ. εἰ.

Cap. xxvi. 12, not. 21. Idem: Θ. θήσεις κ. τ. εἰ.

Cap. xxvii. 1, not. 5. Idem: 'Α. ἐπὶ Ἀ. ὅφιν μόχλον. ἐπὶ
Λ. ὅφιν ἐνσικυρωμένον, cetera ut nos, Curterio nimis fidentes,
Theodotioni tribuimus.

Cap. xxviii. 19, 20. Theodotionis lectionem e Cod. Bar-
ber. signato V, fol. 97 a tergo, nostro rogatu denuo ex-
scripsit Josephus Cozza:

Θ. συνήκεν ἀκοή ὅτι
ἐκολαβώθη τὸ ὕ-
ποστρωμα (sic) τοῦ
διαλυθῆναι
κηδίσαις στε-
νῇ τοῦ μὴ συνα-
φθῆναι.

Cap. xxviii. 21. Ad verba textus LXXviralis, και ἡ
πικρία (sic) αὐτοῦ ἀλλοτρία, teste eodem V. D., codex in
marg. habet: 'Α. ξένη ἡ δουλία αὐτοῦ. Σ. Θ. ἀλλοτρία (sic) ἡ
ἐργασία αὐτοῦ.

Cap. xxx. 6. Cod. 88, post Parsonsii curas in nostri
operis usum hic illic retractatus, exhibet: 'Α. ἐκρηστής
ἐκπεταμένος. Σ. και βασιλίσκος ἐκλυν. Θ. και ἐκ κρυφῶν πετο-
μενος; quae ab apographo Parsonsiano ne latum unguem
discedunt. Ceterum hanc et sequentes lectiunculas hu-
manissime nobiscum communicavit Vir reverendissimus et
doctissimus CAROLUS VERCELLONE, cum brevi notitia, quam
hic exscribere non gravabimur: "Celebris Codex Chisi-
anus saec. XI, ex quo sumptus fuit Daniel τῶν Ο', notatur
in Bibliotheca Chisiana R. VII. 45. Codex non habet
notas marginales hexaplares. Sed exstat in ea alter codex,
notatus R. VII. 46, saec. XVI, et est apographon char-
taceum codicis praecedentis, descriptum in columnis, et
habet in margine in Ezechiele, Jesaia, Daniele, et Jeremia
silvam notarum hexaplarium, quae nondum scio unde fue-
rint derivatae." Hic posterior est proculdubio Cod. 88
Holmesii et Parsonsii, qui tamen de aetate ejus toto caelo
erraverunt. Vide nos in Monito ad Ezechielem.

Cap. xxxiii. 9, not. 16. Pro vitioso *ἐλυδεωθ*, quod tan-
topere nos exereuit, in codice scriptum *ἐχυδαωθ*. Ex-
spectassemus quidem *ἐχυδεωθ*, quod tum a Parsonsii scrip-
tura *ἐλυδεωθ*, tum a genuina Aquilae manu *ἐχυδαΙωθ*, vix
hilum abest. Scilicet pro Hebraeis, *לְבָנוֹן בָּרִיחַ*, Aquila
interpretatus est, *Pudefactus est Lebanon, et VILIS FACTUS*
EST; hoc enim significat vox bene Graeca *ἐχυδαίωθ*, a
χυδαίος, vulgaris, vilis; a quo sensu non multum abludit
Symmachi versio, *ἀρχεῖος (ἐγένετο)*.

Cap. xxxiii. 11. Codex: 'Α. συλλήψεσθαι αἰθμην, non
aliter ac Parsons.

Cap. xxxiii. 20, not. 38. Codex, ut Parsons.

Cap. xxxvi. 5. Codex: 'Α. Σ. Θ. πλην γελος χεῖλεων (non
γελως χεῖλεσιν) και δ. *eis polemōn.*

Cap. xxxvii. 26. Codex: "Ἀλ. υφέλα. "Ἀλλ. ἐνοικουντας.

Cap. xxxviii. 12, not. 35. Pro *συνεπησαν* et *συνεπισθη*
codex diserte legit *συνεσπασαν* et *συνεσπασθη*, ut nos con-
jectura assecuti eramus. In Theodotionis lectione nulla
est varietas.

Cap. xli. 7, not. 20. Codex: Θ. ἀνδρίζου, και ἐνισχυσε
τεκτων τον χάλον (sic). και αλειωνων ἄκμεν, τὸν (sic) σφ. κ. τ. εἰ.

Cap. lviii. 6, not. 22. Codex: 'Α. οφθαλμον συγγραφῃ
ψευδῃ. Σ. Θ. κλοιον διασπαται (sic).

Cap. lx. 13, not. 30. Codex ut Parsons.

Cap. lxiv. 3, not. 9. Idem.

Cap. lxx. 13, not. 3. Idem.

J E R E M I A S.

IN LIBRUM JEREMIAE

MONITUM.

“IN Jeremiam prophetam multa decerpimus ex Manuscripto illo antiquissimo RR. PP. Jesuitarum Collegii Ludovici Magni [vid. Monitum in Jesaiam]. Et quidem viginti quinque priorum capitum lectiones ad usum nostrum ex eodem codice prius collegerat Vir doctissimus, mihiq[ue] necessitudine conjunctissimus Michael Lequien ex Ordine Dominicanorum; cetera ego, quam diligentissime pro temporis brevitate potui, perfeci. Drusius, nescio qua conjectura ductus, lacunas bene multas, quae jam ante Origenianum saeculum in editione τῶν Ο' observabantur, quasque Origenes ex aliis editionibus sarciverat, ex editione Complutensi se supplere posse putavit; ratus videlicet illos in Jeremia versus in editione illa hexaplari ex Theodotionis editione desumptos fuisse, et postea in Complutensem manasse, quales efferebantur etiam in Notis Edit. Romanae. Verum codex ille vetustissimus ad Hexaplorum fidem concinnatus, supplementa illa ex Theodotione desumpta, a Complutensibus longe diversa repraesentat: cui haud dubie standum videtur. [Complutensium supplementa tam in Jeremia quam in Proverbiis ab ipsis Editoribus Hispanis suo Marte, maxime ad Hieronymi Latina, fabricata fuisse, cum nemo hodie ignoret, nobis supervacaneum videbatur, tales quisquilias chartis nostris illinere.] Horum magnam suppellectilem hic animadvertas, quae major fortassis accessisset, si majorem quatruiduana huic rei operam navare potuissemus. Praeter hunc codicem subsequentes etiam libros tum manu scriptos, tum editos adhibuimus.

“Codice Regium num. 1892, bombycinum, XIII circiter saeculi, qui est Catena in Prophetas omnes, incipiendo a XII minoribus Prophetis.

“Codice Colbert., X saeculi, qui continet Commentarios Theodreti.

“Origenem in Jeremiam [nempe Homilias (Opp. Tom. III, pp. 125–286), ab Hieronymo (Opp. Tom. V, pp. 741–876) Latine versas, et Διεξηγητικὰς Ἑκλογὰς (pp. 287–320). Horum operum prius plane nullas, posterius paucissimas trium interpretum lectiones suppeditat].

“Hieronymum in Jeremiam ex postrema editione [Martianaei, Parisiis, 1699–1706. Hieronymi Commentarios in Jeremiam, Capp. i—xxxii secundum ordinem Hebraeorum, denuo edidit Vallarsius, Opp. Tom. IV, pp. 833–1092].

“Theodoretum in Jeremiam [Opp. Tom. II, pp. 403–629].

“Victorem Antiochenum ex MSS. [Semel ad Cap. lii. 18 Colbertinum appellat Montef.; cetera tum Victoris, tum Olympiodori scholia ex Nobilii scriniis compilata sunt].

“Olympiodorum, cujus item loca ex MSS. desumpta fuere.

“Augustini Quaestiones in Genesim semel [ad Cap. xxxix. 9, praeunte Drusio].

“Procopium in Leviticum [ad Cap. xxx. 17].”—MONTEF.

Parsonsii Appendix ad Jeremiam magnam, immo maximam trium interpretum lectionum suppellectilem in lucem protulit, pauculas e margine Cod. XII, ceteras fere omnes e Codd. 86, 88 excerptas. Horum librorum notitiam, qualem quidem ab Editoribus Oxoniensibus acceperimus, in Monito ad Jesaiam exscripsimus, plura fortasse et correctiora de iis tradituri, si nobis ad Ezechielem edendum pervenire contigerit.

Versio hujus libri Syro-hexaplaris inde ab anno 1787 Londini Gothorum typis edita est, sub titulo: *Codex Syriaco-hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis, editus et Latine versus a Matth. Norberg.* Editor, praefandi causa, incepti Origeniani historiam paulo altius repetit; deinde in codice describendo, cujus partem canonicam, ut ipse affirmat, indulgentia clarissimi Bibliothecarii Ambrosiani Branca, septem ante annis in privatum commodum descripserat, reliquam praefationis partem insumit. Auctori, ut videtur, in proposito fuit, ceteros libros a se descriptos ordine evulgare; sed quavis de causa ei non ultra unicum volumen, quod Jeremiam et Ezechielem tantum complectitur, procedere concessum est. Anno proximo Norbergiani operis censuram paulo asperiores fecit cel. Bugatus in Monito ad Danielelem, pp. 164–168, quam post tot annos in examen revocare nil refert. Quod majoris momenti est, et lectoris scire plurimum interest, hoc est: errores a Norbergio propter rei difficultatem et temporis brevitatem commissos, deinde partim a Bugato ex ipso apographo, partim a Bernsteinio in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, Tom. III, pp. 404–410 ex ingenio correctos, nunc demum Ceriani nostri nunquam satis praedicanda erga nos benevolentia, e nostro Norbergiani voluminis exemplari penitus exemptos esse. Harum pretiosarum emendationum eas quae ad textum LXXviralem pertineant universas, vel etiam maximam partem, in paginas nostras referre scientes prudentes noluimus; quae vero ad lectiones marginales, in Jeremia et Ezechiele solito numerosiores, spectent, quaeque non solum voces et literas, sed etiam interpunctionem et puncta *diacritica* fideliter repraesentent, nunc primum publici juris fecisse, fortunae nostrae magis quam meritis imputandum esse grate agnoscimus.

Quod superest, Norbergii opus, quantum ad Jeremiae vaticinia attinet, retractavit, et ad editionem Graecam hexapla rem ornandam revocavit G. L. Spohn in libro qui inscribitur: *Jeremias Vates, e versione Judaeorum Alexandrinorum ac reliquorum interpretum Graecorum emendatus, notisque criticis illustratus.* Tom. I, Lips. 1794. Tom. II, Lips. 1824. Vir egregius rem sibi propositam summa fide ac diligentia exsecutus est; sed tam Syriacis quam Graecis literis adeo parum pollebat, ut successoribus suis, praesertim post tot lectiones Graecas a duumviris Oxoniensibus in lucem editas, restitutionis negotium tantum non integrum intactumque tradiderit.

JEREMIAS.

CAPUT I.

1. **בְּרִי יִרְמְיָהוּ בֶן-חִלְקִיָּהוּ.** *Verba Jeremiae filii Hilkliae.* Ο'. τὸ ῥῆμα — τοῦ θεοῦ δ' ἐγένετο 4 ἐπὶ Ἱερემίαν τὸν τοῦ Χελκίου. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκδόσεις· λόγοι Ἱερεμίου υἱοῦ Χελκίου.¹
2. **דְּבַר יְהוָה.** *Verbum Jovae.* Ο'. λόγος τοῦ θεοῦ. Alia exempl. λόγος κυρίου.² 'Ο Ἑβραῖος κύριος.³
3. **עַד-הֵם.** *Usque ad absolutionem.* Ο'. ἕως (alia exempl. add. *συντελείας*⁴).
- עַד-גָּלוֹת.** *Usque ad deportationem.* Ο'. ἕως τῆς αἰχμαλωσίας. Οἱ λοιποὶ (ἕως) τῆς μετοικεσίας.⁵
4. **אֲנִי לֹא־מֵרָאִי.** Ο'. πρὸς αὐτόν. Alia exempl. πρὸς μέ, λέγων.⁶
6. **הִנֵּה אֲנִי יְהוָה.** *Ah! Domine Jova.* Ο'. ὁ

- ὦν δέσποτα κύριε. "Ἄλλος· ὦ κύριε κύριε. 'Ο Ἑβραῖος· ἃ ἃ ἃ.⁷
8. Ο'. Vacat. Alia exempl. *ὡς* μηδὲ ποτηθῆς ἐναντίον αὐτῶν 4.⁸
10. **הַיּוֹם הַזֶּה.** *Hodie.* Ο'. σήμερον. 'Α. Σ. τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.⁹
- וְלִהְיוֹתִי אֶבְרָחָם.** *Et ad perdendum, et ad diruendum.* Ο'. καὶ ἀπολύειν (alia exempl. ἀπολλύειν), ✕ 'Α. Θ. καὶ κατασπᾶν 4.¹⁰
11. **יִרְמְיָהוּ.** Ο'. Vacat. Alia exempl. Ἱερεμία.¹¹
- מִקְשֵׁל שִׁגְרִי.** *Virgam amygdalae.* Ο'. βακτηρίαν καρυίνην. 'Α. Σ. ῥάβδον ἀγρυπνοῦσαν. Θ. ῥάβδον ἀμυγδαλίην.¹² 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος ἀμυγδαλίην.¹³
- 11, 13. **אֲנִי רֹאֶה.** (bis). *Ego video.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐγὼ ὁρῶ 4.¹⁴

CAP. I. ¹ Origen. Hom. XIX in Jerem. (Opp. T. III, p. 268). In textu obelus est in Syro-hex., qui in marg. affert: Οἱ λοιποὶ· λόγοι κ. τ. ε. ² Sic Codd. XII, 26, 41, alii, Syro-hex., Origen., Theodoret. ³ Syro-hex. **ܕܒܪܝܐ.** ⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵ Hieron.: "Pro transmigratione, quod omnes alii voce consona transtulerunt, LXX posuere captivitatem." Syro-hex. **ܕܒܪܝܐ.** ⁶ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 41, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. in textu: **ܕܒܪܝܐ ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ.** in marg. autem: **ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ.** cui lectioni subijcitur: **ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ.** (sic). Cf. Hex. ad Jud. vi. 22. ⁸ Haec post ἀπὸ προσώπου αὐτῶν in textum inferunt Codd. 22, 36, alii, Theodoret., et sub obelo Syro-hex. Cf. v. 17 in LXX. ⁹ Syro-hex. **ܕܒܪܝܐ.** ¹⁰ Cod. Jes. Syro-hex. in

textu: ✕ καὶ ἀπολλύειν (**ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ**) καὶ κατασπᾶν (**ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ**) 4. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀπολλύειν (s. ἀπολύειν) καὶ καταλύειν. Hieron.: "Hoc quod nos de Hebraico addidimus, *dissipares*, sive *deponas*, in LXX non habetur." ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹² Hieron.: "Pro baculo nuceo, *virgam vigilantem* Aq. et Sym.; Theod. vero *amygdalinam* transtulerunt." Aliter Syro-hex.: 'Α. Θ. ἀμυγδαλίην (**ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܝܬܝܗ**). Cf. Hex. ad Gen. xliii. 11. Nonnemo ex Hieron. affert: 'Α. Σ. ῥάβδον γρηγοροῦσαν; sed vid. ad v. 12. ¹³ Theodoret. Chrysost. in Catena Ghislerii, T. I, p. 84: Τὸ δὲ καρυίνην, ἀμυγδαλίην *τινὲς* ἡρμήνευσαν, ὁ δὲ Ἑβραῖος οὕτως ἔχει· βακτηρίαν ἀγρυπνοῦσαν ἐγὼ ὁρῶ· ἡ γὰρ ἐγρήγορσις καὶ τὸ ἀμυγδαλὸν διὰ τῶν αὐτῶν ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ προφέρεται ῥήματων. ¹⁴ Cod. Jes. Syro-hex. et Cod. 88 in

12. **שָׁכַר**. *Invigilabo*. O'. ἐγρήγορα. Σ. ἀγρυπνώ.¹⁵
 13. **נִפְתָּה**. *Sufflatam*. O'. ὑποκαίμενον. 'A. Σ. φουσηθίνα (s. ἐμφουσηθίνα).¹⁶
 14. **תִּפְתַּח**. *Aperietur* (erumpet). O'. ἐκκαυθήσεται. 'A. Σ. ἀνοιχθήσεται.¹⁷
 15. **מִשְׁפָּחוֹת**. *Gentes*. O'. Vacat. 'A. Σ. συγγενείας.¹⁸
מִמְלָכוֹת צָפוֹנָה. *Regna septentrionis*. O'. τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἀπὸ βορρᾶ (Cod. Vat. ἀπὸ βορρᾶ τῆς γῆς). ✕ 'A. Θ. βασιλέων.¹⁹
 16. **מִשְׁפָּטַי**. *Judicia mea*. O'. μετὰ κρίσεως. 'A. Σ. τὰ κρίματά μου.²⁰
לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים. *Diis aliis*. O'. θεοῖς ἀλλοτρίοις (Σ. ψευδέσι).²¹
 17. **אַיִלֵּיהֶם**. O'. Vacat. Alia exempl. πρὸς αὐτούς.²²
אֲשֶׁר אָנֹכִי אֶמְצֶה. *Quae ego mandavero tibi*. O'. ὅσα ἂν ✕ ἐγὼ ἐντέλωμαι σοι.²³
אַל־תִּהְיֶה מִפְּנֵיהֶם. *Ne exarvescas e conspectu eorum*. O'. μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. 'A. μὴ πτοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.²⁴
פֶּן־אֶחְתָּה לְפָנֵיהֶם. *Ne pavorem tibi injiciam coram iis*. O'. μηδὲ πτοηθῆς (alia exempl.

- μήποτε πτοήσω σε²⁵) ἐναντίον αὐτῶν. 'A. μήποτε πληξω σε...²⁶ Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς O', μήποτε πτοήσω σε...²⁷
 18. **וְאֵנִי הִנֵּה**. *Ego autem, ecce!* O'. ✕ Σ. ἐγὼ δὲ ἰδοῦ.²⁸
וְלַעֲמֹוד בְּרֹךְ. *Et in columnam ferream*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ εἰς στῦλον σιδηροῦν.²⁹
עַל־כָּל־הָאָרֶץ. *Contra omnem terram*. O'. Vacat. 'A. ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.³⁰
לְכֹהֲנָיָה. *Sacerdotibus ejus*. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτῶν.³¹

Cap. I. 1. δς ÷ κατ'ῶκει (in cod. **حَفَظَ** **وَأَنَا** + **إِذَا**).³² 17. ὅτι μετὰ σοῦ—κύριος.³³

CAP. II.

- 1, 2. **יְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לְאָמַר**: **הֲלוֹךְ וְקֹרָאתָ**. *Et fuit verbum Jovae ad me, dicendo: Ito et clama in auribus Jerusalem, dicens*. O'. καὶ εἶπε. ✕ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων πορεύθητι καὶ ἀνάγνωθι (Σ. καὶ κήρυξον¹) ἐν τοῖς ὧσιν 'Ιερουσαλὴμ, λέγων.²

textu: ✕ ἐγὼ ὥρῳ; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
¹⁵ Syro-hex. **وَمَنْعَهُ**. Syriacum **وَمَنْعَهُ** a Nostro constanter ponitur pro ἀγρυπνεῖν (e.g. Job. xxi. 32. Psal. cxxvi. 1. Prov. viii. 34), ut **وَمَنْعَهُ** pro γρηγορεῖν. ¹⁶ Idem: **وَأَنَا**.
¹⁷ Idem: **وَأَنَا**. ¹⁸ Idem: **وَأَنَا**.
¹⁹ 'A. Σ. (τῆς) ἐγγενείας (**وَمِنْ**), per confusionem tritissimam pro συγγενείας. Cf. ad Cap. ii. 4. ²⁰ Cod. XII. Codd. 22, 36, alii, post τὰς βασιλείας inferunt τῶν βασιλέων. Syro-hex. in textu affert: πᾶσας τὰς βασιλείας ✕ τῶν βασιλέων ἀπὸ ✕ βορρᾶ τῆς γῆς (**وَمِنْ**); quocum conferendus est Cod. 88: πᾶσας βασ. ✕ βασιλέων ἀπὸ βορρᾶ (οἰν. τῆς γῆς). ²¹ Syro-hex. **وَأَنَا**.
²² Idem: **وَأَنَا**. ²³ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁴ Cod. 88, et Syro-hex. In ceteris omnibus pronomem abest. ²⁵ Hieron.: "Nec enim timere te faciam vultum eorum; sive ut LXX et ceteri habent interpretes, ne forte timere te faciam." Nobil.: "In quibusdam libris [h. e. in Complutensi, cujus editor

Latina Hieronymi Graeca fecit] est: μηδὲ πτοηθῆναι σε ποιήσω, quod secutus fere est S. Hieron." Immo Hieron. secutus est lectionem solius Cod. 88, μήποτε πτοήσωσί (corr. πτοήσω) σε. Sic Syro-hex. in textu (**وَأَنَا**); in marg. autem: μηδὲ πτοηθῆς (**وَأَنَا**). ²⁶ Syro-hex. Aquilae continuat: **وَأَنَا**. ²⁷ Hieron., ut supra. Montef. juxta Nobilium edidit: Οἱ λοιποὶ μήποτε (ex ipsius correctione pro μηδὲ πτοηθῆναι σε ποιήσω. ²⁸ Sic Cod. Jes., et sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἐγὼ ἰδοῦ. In editis deest ἐγὼ δὲ. ²⁹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Cod. 88: ✕ καὶ ὡς στ. σιδηροῦν, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Cod. Jes. Montef. sine aster. affert, invitis Syro-hex. et Cod. 88, qui in textum sine nom. inferunt. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³² Syro-hex. ³³ Hieron.: "Quodque juxta LXX sequitur: quia tecum sum ut liberem te, dicit Dominus, in Hebraico non habetur." Sed nec ipse, nec Syro-hex. obelo jugulat.

CAP. II. ¹ Syro-hex. **وَأَنَا**. ² Cod. Jes., et

2. זָכַרְתִּי לָךְ. *Reminisce tibi (in) invidiam tuam.* O'. ἐμνήσθην ✕ σοι 4.³

כְּלוּלֶיךָ. *Sponsalium tuorum.* O'. τελειώσεώς σου. 'A. Σ. νυμφίων σου.⁴

בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא יִרְעָה. *In deserto, in terra non consilia.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ μὴ σπειρομένη 4.⁵

3. רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה. *Primitiae proventus ejus.* O'. ἀρχὴ γεννημάτων αὐτοῦ. 'A. ἀρχὴ γεννήματος αὐτῆς.⁶

4. וְכָל-מְשַׁפְּחוֹת. *Et omnes gentes.* O'. καὶ πᾶσα πατρίδα. 'A. Σ. (καὶ πᾶσαι) αἱ συγγενεῖαι.⁷

5. עָוָל. *Iniquitatis.* O'. πλημμέλημα. 'A. ἀδικίαν.⁸

6. הַמּוֹלִיד אֶתְנוּ בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָךְ עֲרָבָה וְשׁוּחָה. *Qui duxit nos in deserto, in terra regionis aridae et voraginis.* O'. ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ ἀβάτῳ καὶ ἀπείρῳ. 'A. (?) ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἐρήμου τῆς ἀραβὰς τῆς ἀοικῆτου.⁹

וְצֵלְמוֹת. *Et umbrae mortis.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ σκιᾶ θανάτου 4.¹⁰

6. אָדָם. *Homo.* O'. ἄνθρωπος. Alia exempl. νίδς ἀνθρώπου.¹¹ 'A. Σ. ἄνθρωπος.¹²

7. אֶל-אַרְצָךְ הַנְּרָמֶל. *In terram hortulū (hortulo similem).* O'. εἰς τὸν Κάρμηλον. Οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταί· εἰς γῆν Καρμήλου.¹³

פְּרִיָּה. *Fructum ejus.* O'. τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 'A. Σ. τὸν καρπὸν αὐτῆς.¹⁴

8. בְּבַעַל. *Per Baal.* O'. τῇ Βάαλ. 'A. Σ. ἐν τῇ Βάαλ.¹⁵

9. אֶם-יִהְיֶה. O'. Vacat. Alia exempl. λέγει κύριος.¹⁶

11. הַיָּמִיר כְּבֹדוֹ בְּלֹא יוֹעִיל. *Communavit gloriam suam pro eo quod non prodest.* O'. ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς οὐκ ὠφελήθησονται. 'A. ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς ἀνωφελές.¹⁷

12. שָׁמוּ שְׁמַיִם עַל-אָזְנוֹת וַשְּׁעֵרוֹ חֲרָבוּ מָאֵד. *Obstupescite, caeli, ad hoc, et exhorrescite, attoniti estote valde.* O'. ἐξέστη οὐ ὀυρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐφριξεν ἐπὶ πλείον σφόδρα. 'A. Σ. ἐξαπορήθητι, οὐρανέ, ἐπὶ τούτῳ, καὶ πύλαι αὐτοῦ, ἐρημώσθη σφόδρα.¹⁸

in textu sub aster. Syro-hex. Pro ἐν τοῖς ὡσι 'Iep., λέγων, Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. habent, ἐν τοῖς ὡσιν νῶν 'Iep., καὶ ἐπέ. Hieron.: "Et factum est verbum Domini ad me, dicens: Vade et clama in auribus Jerusalem, dicens. Hoc in LXX non habetur; sed sub asteriscis de Theodotionis editione additum est, qui verbum Hebraicum CARATH, pro quo nos diximus *clama*, sive *praedica*, interpretatus est, *lege*." Editor Complutensis (quod hic semel monuisse sufficiat), deficientibus libris Graecis, Hieronymi Latina Graecitate pro virili sic donavit: καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς μέ, λέγον· πορεύου καὶ βόα εἰς τὰ ὄτα 'Iep., λέγων. ³ Sic in textu Cod. 88. Cod. Jes. in marg., teste Parsonsio: ✕ σοι. Syro-hex. ✕ חַבֵּל. ⁴ Syro-hex.: 'A. Σ. νυμφίων σου (חַבֵּל וְנִשְׁבָּל). "Error hoc loco latet, aut in voce Syriaca, aut in Graeca, quae male legebatur. Nam notio *sponsalium* non quadrat."—*Spohn*. Scilicet Syrus mendosum νυμφίων pro νυμφείων in apographo suo invenit. ⁵ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 88. Syro-hex.: τῇ ἀγίῳ — 'Iσραὴλ, λέγει κύριος 4, ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ μὴ σπειρομένη (חַבֵּל וְנִשְׁבָּל), non σπαρῆσι, ut in Codd. 22, 36, aliis, legitur). Hieron.: "Hoc quoque quod posuimus, *in deserto*, in terra quae non seminatur, in LXX non habetur." ⁶ Syro-hex. ✕ חַבֵּל וְנִשְׁבָּל. ⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹ Idem:

✕ חַבֵּל. ¹⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹² Idem: ✕ חַבֵּל. ¹³ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ²¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ²² Idem: ✕ חַבֵּל. ²³ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ²⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ³¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ³² Idem: ✕ חַבֵּל. ³³ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ³⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁴⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁵⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁶⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁷⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁸⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁰ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹¹ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹² Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹³ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁴ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁵ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁶ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁷ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁸ Idem: ✕ חַבֵּל. ⁹⁹ Idem: ✕ חַבֵּל. ¹⁰⁰ Idem: ✕ חַבֵּל.

13. **לְחַצֵּב**. *Ad excidendum*. Ο'. καὶ ὥρυξαν. Σ. ^{ελατόμησαν.}¹⁹
בְּאַרְוֹת בָּאֵרֶת. *Puteos, puteos*. Ο'. λάκκους,
 ✕ **לָאֲקָוִים**.²⁰
 14. **לְבוֹ**. *In praedam*. Ο'. εἰς προνομήν. 'Α. εἰς
 διαρπαγήν.²¹
 15. **וְשִׁאֲגוּ**. *Rugiant*. Ο'. ὠρύοντο. 'Α. Σ. ἐβρυ-
 χήσαντο.²²
לְשִׁמְהָ. *In desolationem*. Ο'. εἰς ἔρημον. 'Α.
 Σ. εἰς ἀφανισμόν.²³
וְנִצְתִּי. *Combustae sunt*. Ο'. κατεσκάφησαν.
 'Α. ἐξεκαύθησαν (s. κατεκαύθησαν). Σ. ἡρημώθησαν.²⁴
 16. **וְיִרְעוּ קִרְוֶךְ**. *Depascunt tibi verticem*. Ο'.
 ἔγνωσάν σε, καὶ κατέπαιζόν σου. 'Α. con-
 fringent σοι κορυφήν. Σ. . . ἐπὶ κορυφῆς.²⁵
 17. **אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ**. Ο'. λέγει κύριος ὁ θεός
 σου. 'Α. Σ. κύριον τὸν θεόν σου.²⁶
בְּעֵת מוֹלִיכְךָ בְּדֶרֶךְ. *Quo tempore te ducebat
 in via*. Ο'. Vacat. ✕ ἐν τῷ καιρῷ ἀγοντός
 σε ἐν τῇ ὁδῷ.²⁷
 18. **שִׁיחֹר**. *Sihor (Nili)*. Ο'. Γηὼν. Οἱ λοιποὶ
 Σιῶρ.²⁸
 19. **רַעֲתֶךָ**. *Malitia tua*. Ο'. ἡ ἀποστασία σου.

- Οἱ λοιποὶ ἡ κακία σου.²⁹
 19. **וּמִשְׁבֹּתֶיךָ**. *Et defectiones tuae*. Ο'. καὶ ἡ
 κακία σου. (Οἱ λοιποὶ) καὶ ἡ ἀποστροφή σου.³⁰
כִּי־רַע וָמָר. *Quod malum et amarum sit*. Ο'.
 ὅτι ✕ πονηρὸν καὶ ⁴ πικρὸν.³¹
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. Ο'. λέγει κύριος ὁ θεός
 σου. 'Α. Σ. κύριον τὸν θεόν σου.³²
וְלֹא פָחַדְתִּי אֵלֶיךָ. *Et (quod) non erat pavor
 mei apud te*. Ο'. καὶ οὐκ εὐδόκησα ἐπὶ σοί.
 'Α. καὶ οὐχ ὁ φόβος μου πρὸς σέ. Σ. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ
 φόβος μου πρὸς σέ (s. παρὰ σοί).³³
נִאֲמַם־אֲדָנִי יְהוָה זִבְאֹת. Ο'. λέγει κύριος ὁ
 θεός σου. 'Α. λέγει κύριος κύριος στρατιῶν.³⁴ Οἱ
 λοιποὶ τῶν δυνάμεων.³⁵
 20. **נִפְרָקְתִּי**. *Dirupi (s. dirupisti)*. Ο'. διέσπασας.
 Alia exempl. διέρρηξας.³⁶ 'Α. Θ. διέσπασα.³⁷
אֶת צַעְדְּךָ וְנָהָ. *Tu inclinabas te meretrix*. Ο'.
 ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ μου ⁴.
 'Α. Θ. συγγνωμένη ἐν στρώματι πόρνης.³⁸
 21. **שׁוֹרֶק כָּלֶה וְרַע אֲמָת**. *Vitem generosam, totam
 eam semen verum*. Ο'. ἀμπελον καρποφόρον
 πᾶσαν ἀληθινήν. 'Α. Σωρῆκ, πᾶσαν σπέρμα ἀλη-
 θινόν.³⁹

interpretatos esse, praeferat aliquis: 'Α. Σ. ἐξαποθήγητε, οὐ-
 ρανοὶ, κ. τ. εἰ. (In textu post ἔφριξεν add. ἡ γῆ Ald., Codd. 33,
 36, alii, et Syro-hex. in marg.)¹⁹ Syro-hex. **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**. Cf. Jesai. xxii. 16 in Syro-hex.²⁰ Sic Cod. 88,
 et Syro-hex. **וְהָ**.²¹ Syro-hex. **וְהָ**. (In textu
 post οἰκογενής ἐστι add. Ἰακώβ Codd. 22, 36, alii, et Syro-
 hex. in marg., invito Hebraeo.)²² Syro-hex. **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**.²³ Idem: **וְהָ**. Montef. ex
 Cod. Jes. sine nom. affert: εἰς ἀφανισμόν. Sic Comp.,
 Codd. 22, 23, 26, alii.²⁴ Syro-hex. **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**. Cf. ad Cap. xlv. 19. (In fine versus add. ἔτι
 Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg., invito Hebraeo.)
²⁵ Idem: **וְהָ**.
²⁶ Idem: **וְהָ**.
²⁷ Sic Cod. XII
 in marg., teste Parsonsio, Cod. 88 (cum ἄγοντες), et sine
 aster. Cod. 106. Falso igitur Montef. e Cod. Jes. ex-
 scripsit: ✕ ἐν τῷ κ. τοῦ ἀπάγοντός σε ἐν τῇ ὁδῷ. Syro-hex.
 in textu: ✕ **וְהָ**.
 Hieron.: "Hoc quod nos diximus, eo tempore quo ducebat
 te per viam, in LXX non habetur." (Pro ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν τῇ

ἐρήμῳ venditant Codd. 22, 36, alii.)²⁸ Syro-hex. **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**. Cod. XII in marg.: Σιῶρ. Hieron.:
 "Pro Sior nos turbidam interpretati sumus, quod verbum
 Hebraicum significat; pro quo communis editio [LXX]
 habet *Geon*." "Origen in Joan. [Opp. T. IV, p. 147]:
 τοῦ πινὲν ὕδωρ Ἰγῶν . . . ἡ ὥς τὸ 'Εβραϊκὸν ἔχει, τοῦ πινὲν ὕδωρ
 Σιών; male pro Σιῶρ."—Montef.²⁹ Syro-hex. **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**.³⁰ Idem: **וְהָ**.
³¹ Sic Cod. 88, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ὅτι πικρὸν
 καὶ πονηρὸν.³² Syro-hex. **וְהָ**.³³ Idem: **וְהָ**.
 ✕ **וְהָ**.
³⁴ Idem Aquilae continuat: **וְהָ**.
³⁵ Idem.
³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26,
 alii, et, ut videtur, Syro-hex. (Cf. Marc. v. 4
 in versione utraque).³⁷ Syro-hex. **וְהָ**.
 Cf. Jud. xvi. 9 in Syro-hex. Norberg. perperam vertit,
abscidisti.³⁸ Idem: **וְהָ**.
 In textu obelus est in Syro-hex., et (cum σου
 pro μου) Cod. 88.³⁹ Idem: **וְהָ**.

21. **נִהְפַכְתָּ לִי**. *Conversa es mihi*. Ο'. ἐστράφης
✠ μοι.⁴⁰
22. **נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ**. *Scripta (s. maculata) erit iniquitas tua*. Ο'. κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀδικίαις σου.
 Σ. μεμολυνμένη ἡ ἀνομία σου.⁴¹
נָאם יְהוָה יִרְדֵּנִי. Ο'. λέγει κύριος ✠ κύριος.⁴²
23. **בְּנִיָּה**. *In valle*. Ο'. ἐν τῷ πολυανδρίῳ. 'Α.
 Σ. ἐν τῇ φάραγγι.⁴³ 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῷ Γαί.⁴⁴
בְּנֶרָה קָלָה. *Camela juvenca velox es*. Ο'.
 ὀψέ φωνῇ αὐτῆς. 'Α. Σ. Θ. δρομὰς κούφη.⁴⁵
 'Ο 'Εβραῖος' ὡς πρωτότοκον μοσχάριον σκιρτᾷ.⁴⁶
מְשַׁרְתָּ דַּרְכֶּיךָ. *Nectens (subinde repetens) vias suas*. Ο'. ὠλόλυξε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. 'Α.
 συμπλέκουσα ὁδοὺς αὐτῆς.⁴⁷
24. **פָּרָה לְמִדְבָּר**. *Onager assuetus deserto*.
 Ο'. ἐπλάτυνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. Σ. θναγρος
 δεδιδαγμένος τὴν ἔρημον.⁴⁸ Κατὰ τὸν 'Εβραῖον'
 ὡς δάμαλις (פֶּרָה) δεδιδαγμένη ἐν πανερίμῳ.⁴⁹
שָׂפָא רִיחַ. *Caplat ventum*. Ο'. ἐπνευματοφο-
 ρεῖτο. 'Α. εἴλκυεν ἄνεμον. Σ. ἐπεσπάσατο ἄνεμον.⁵⁰
בְּחֹדֶשׁ. *In mense ejus*. Ο'. Θ. ἐν τῇ ταπει-
 νώσει αὐτῆς. 'Α. ἐν νεομηνίᾳ αὐτῆς. Σ. ἐν

- τῇ μηνί αὐτῆς.⁵¹ 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῷ ἀροτριᾷν
 (בְּחֹדֶשׁ) εὐρήσουσιν αὐτήν.⁵²
25. **כִּנְיָעִי**. *Cohibe*. Ο'. ἀπόστρεψον. 'Α. κώλυσον.⁵³
מִיַּחֲוָה. *A discalcatione*. Ο'. ἀπὸ ὁδοῦ τρα-
 χεας. 'Α. Σ. (ἀπὸ) ἀνυποδεσίας.⁵⁴
נִזְוָה. *Frustra est*. Ο'. ἀνδριουμαι. ('Α.) ἀπί-
 γνως. Σ. debilitatus es.⁵⁵
26. **הַבֵּישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל**. *Pudefacta est domus Israelis*. Ο'. αλσχυνθήσονται οἱ υἱοὶ 'Ισραήλ.
 'Α. ἡσχυναν (s. κατήσχυναν) οἶκον 'Ισραήλ.⁵⁶
28. Ο'. καὶ κατ' ἀριθμὸν — τῇ Βάαλ.⁵⁷
29. **תְּרִיבוּ**. *Litem intenditis*. Ο'. λαλεῖτε. 'Α.
 Σ. διακίεσθε.⁵⁸
30. **רִחֲצֵם**. *Gladius vester*. Ο'. μάχαιρα. 'Α.
 Σ. μάχαιρα ὑμῶν.⁵⁹
31. **מַאֲפִיכָה**. *Spissae caliginis*. Ο'. κεχερωσμένη.
 'Α. ὀψιγόνος. Σ. ὄψιμος.⁶⁰
- רְדִנוּ**. *Libere discurremus*. Ο'. οὐ κυριευθη-
 σόμεθα. 'Α. ἀπίστημεν. Σ. ἀνεχωρήσαμεν.⁶¹
32. **בְּתוֹלָה**. *Virgo*. Ο'. νύμφη. 'Α. Σ. παρθένος.⁶²
- בְּלָה**. *Sponsa*. Ο'. καὶ παρθένος. 'Α. Σ. καὶ νύμφη.⁶³
33. **מִדְּוַת־יָבֵיבִי יִרְבֶּה**. *Quantopere ornas viam*

⁴⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴¹ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁴² Syro-hex., qui male pingit: λέγει ✠ κύριος κύριος.
⁴³ Nobil., Colb. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐν ταῖς φάραγγι (חִלְלָה). ⁴⁴ Theodoret. juxta Cod. Bavar.: "Ἴδε τὰς ὁδοὺς σου κ. τ. ἴ. τουτέστιν" ὅρα τὸν τόπον ὅπου ἡμάρτανες. Πολυάνθριον δὲ ὁ 'Εβραῖος οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἴδε τὸν τόπον τοῦ Γαί.
⁴⁵ Hieron. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁴⁶ Theodoret., ut ante. ⁴⁷ Syro-hex. Aquilae continuit: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. Montef. affert: 'Α. Σ. ἀσελγῶς ἐλάλησαν, notans: "Sic [Victor Antioch. apud] Colbert.; sed videtur aut scholion esse, aut ad alium locum pertinere: nisi fortasse Aq. et Sym. aliud legerint." Spurium lectionem propagavit P. B. Drach, insuper monens: "Perspicuum est eos legisse דְּבַרְהָ, verba ejus, pro דְּרַבְהָ." Utinam antecessores nostri inspexissent Nobilium ad loc., qui affert: "Victor Antioch.: 'Ὡς δὲ φησιν ὁ προφήτης' ὠλόλυξον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν" Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἀσελγῶς ἐλάλησαν, ἐξέδωκαν." Cf. Hex. ad Hos. vii. 14. ⁴⁸ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁴⁹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 217. ⁵⁰ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. Cf. ad Cap. xiv. 6. Nobil. ex Chrysost.

affert: κατὰ τοὺς λοιποὺς, εἴλκυεν ἄνεμον. ⁵¹ Hieron.: "In menstruis... ejus invenient eam: pro quo Aq. νεομηνίαν, hoc est, kalendas, Sym. mensem, LXX et Theod. humilitatem interpretati sunt." Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁵² Chrysost. ⁵³ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁵⁴ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁵⁵ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. Nobil. [et Colb. apud Montef.]: "Victor: 'Ακ. ἀπέγνων σου, ἦγον, ἀπῆλπισα." Etiam Syriaca Norberg. per primam personam effert, repugnantibus punctis diacriticis. Ad lectionem anonymam, quae videtur Aquilae esse, cf. Hex. ad 1 Reg. xxvii. 1. Jerem. xviii. 12. (Vocis Syriacae **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**, debilitatus est, exempla sunt **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**, Dan. xi. 6 in Syro-hex., et **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**, Sirac. iv. 29 in Pesch.) ⁵⁶ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁵⁷ Hieron.: "Quodque sequitur, et juxta numerum viarum Jerusalem immolabant Baal, a LXX additum est." ⁵⁸ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁶¹ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. Interpretes respexerunt ad Hebr. **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**, serotinus, ὄψιμος, Exod. ix. 32. ⁶² Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁶³ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**. ⁶⁴ Idem: **וְהָיָה כְּמַלְאכָה**.

3. הַבִּלָּם. *Pudore affici.* Ο'. πρὸς πάντας. 'Α. ἐντραπήναι.¹³
4. הָלוּא מַעְתָּה קָרָאת לִי אָבִי. *Nonne ab hoc tempore vocabis me, Pater meus.* Ο'. οὐχ ὡς οἰκόν (alia exempl. οἰκεῖδν¹⁴) με ἐκάλεσας καὶ πατέρα. 'Α. οὐκ ἀπὸ τοῦ νῦν καλέσεις με, πάτερ μου.¹⁵
- נָעָרִי. *Juventutis meae.* Ο'. τῆς παρθενίας σου. 'Α. Σ. νεότητός μου.¹⁶
5. הֲיִנְטוֹר לְעוֹלָם. *Num servabit (iram) in perpetuum?* Ο'. μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα; 'Α. Σ. ἰναὶ μνηεῖς εἰς τὸν αἰῶνα;¹⁷
6. הִלְכָה הִיא. *It ipsa.* Ο'. ἐπορεύθησαν (alia exempl. ἐπορεύθη) ✕ 'Α. εαυτῇ¹⁸
- רִעָנָה. *Virentem.* Ο'. ἀλσώδους. 'Α. εὐθαλοῦς.¹⁹
7. בְּנוֹתָהּ אַחֻתָּהּ יְהוּדָה. *Perfida soror ejus Juda.* Ο'. ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα. Οἱ λοιποὶ ἡ ἀσύνθετος ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς. ²⁰
8. מִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל. *Defectio (defectrix) Israel.* Ο'. ἡ κατοικία Ἰσραήλ. 'Α. Σ. ἡ ἀποστροφή Ἰσραήλ.²¹
- אֲחֻתָּהּ. Ο'. Vacat. ✕ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς²²
9. נִתְחַנְּנָה אֶת־הָאָרֶץ. *Et polluit terram.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐφονοκτίνει τὴν γῆν²³
10. אֲחֻתָּהּ. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς²⁴
- נִתְחַנְּנָה. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. φησὶ κύριος.²⁵
11. מִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל. Ο'. Ἰσραήλ. ✕ ἡ ἀποστροφή Ἰσραήλ.²⁶
12. וְקָרָאתָ. *Et proclama.* Ο'. Θ. καὶ ἀνάγνωθι. 'Α. Σ. καὶ κήρυξον.²⁷
- אֶפְלִי. *Demittam.* Ο'. στηριῶ. 'Α. βαλῶ. Σ. ῥίψω (s. ἐπιρρίψω).²⁸
- נִרְחֲמִיד. *Nam misericors.* Ο'. ὅτι ἐλεήμων. 'Α. Σ. ὅτι ὁσιος.²⁹
14. שׁוֹרְבִים. *Refractarii.* Ο'. ἀφειστηκότες. Σ. ῥεμβόμενοι.³⁰
- כִּי אֲנִי בַעֲלֵתִי בָכֶם. *Quonquam ego rejecerim vos. Aliter: Nam ego dominus sum vobis.* Ο'. διότι ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν. 'Α. Σ. ἔσχω ὑμᾶς.³¹
- מִבְּמִשְׁפָּחָה. *Ex gente.* Ο'. ἐκ πατριάς. 'Α. Σ. (ἐκ) συγγενείας.³²
15. יָדְעָה וְהִשְׁכִּילָה. *Scientia et intelligentia.* Ο'. ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης. Οἱ λοιποὶ γράσσει καὶ συνίσσει.³³
16. נִתְחַנְּנָה יְהוָה. Ο'. λέγει (alia exempl. φησὶ) κύριος. Σ. λέγει. ³⁴
- יְהוָה. *Jovae.* Ο'. ἀγίου Ἰσραήλ. 'Αλλος κύριου.³⁵
- וְלֹא יִזְכָּרְבוּ. *Et non recordabuntur ejus.* Ο'. οὐκ (s. οὐδὲ) ὀνομασθήσεται ✕ ἐν αὐτῇ³⁶
- 'Α. Σ. καὶ οὐ μνησθήσονται αὐτῆς.³⁷

¹³ Syro-hex. ✕ *חַסְדִּים*. ¹⁴ Sic Codd. 23, 26, 88, 106, invito Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. *חַסְדִּים*. ¹⁶ Idem: *חַסְדִּים*. ¹⁷ Idem iisdem continuat: *חַסְדִּים*. ¹⁸ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. *Lectio* ἐπορεύθη est in Comp., Ald., Codd. XII (ex corr.), 22, 23, alii. Syro-hex. *חַסְדִּים*. ¹⁹ Syro-hex. *חַסְדִּים*. Cf. Hex. ad Job. xv. 32. Psal. xci. 11. Alias (e.g. Hex. ad Psal. xxxvi. 35) *עֲבָדִים* Syriace est *ἰδοὺ*. ²⁰ Syro-hex. *חַסְדִּים*. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Σ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς. ²¹ Syro-hex. *חַסְדִּים*. ²² Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²³ Cod. Jes., et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: *חַסְדִּים*. ²⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 26, 36, alii, et Syro-hex.

²⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁷ Hieron.: "Verbum Hebraicum CARATH, et voca, et clama, et lege significat. Unde Aq. et Sym. *clamita*, LXX et Theod. *lege*, interpretati sunt." Nonnemo edidit: 'Α. Σ. *βόησον*, invito Syro, qui affert: ✕ *חַסְדִּים*. Cf. ad Cap. ii. 1. xxxvi. 9. ²⁸ Syro-hex. *חַסְדִּים*. ²⁹ Idem: *חַסְדִּים*. Falso Norberg. *propitius* (*חַסְדִּים*), Spohn. *θεός* vertit. ³⁰ Idem: *חַסְדִּים*. Cf. Rördam ad Jud. ix. 4. Hieron. Hebraea vertit: *fili* *revertentes* (sive *vagi* et *recedentes*); ubi *vagi* ad Sym. pertinet. ³¹ Idem: ✕ *חַסְדִּים*. ³² Idem: *חַסְדִּים*. Cf. ad Cap. xxxi. 32. ³³ Idem: *חַסְדִּים*. ³⁴ Cod. Jes., qui φησὶ in textu habet. ³⁵ Sic Cod. 88. Syro-hex. in textu habet *חַסְדִּים*; in marg. autem char. med. *חַסְדִּים*. ³⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *חַסְדִּים*.

περιτέμεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν (alia exempl. τὴν ἀκροβυστίαν τῆς καρδίας ὑμῶν⁶). Σ. καθάρισθητε τῷ κυρίῳ, καὶ περιέλεσθε τὰς πονηρίας τῶν καρδιῶν ὑμῶν.⁷

5. שׁוּפֹר. *Tuba*. Ο'. σάλπιγγι. 'Α. Σ. ⁸κερατίνῃ.⁷

6. שְׂאֵרִים צִיּוֹנָה. *Erigite vexillum versus Sionem*. Ο'. ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς Σιών. 'Α. ἄρατε σημεῖον ἐν Σιών.⁹

7. נִסָּע. *Profectus est*. Ο'. ἐξῆρε. 'Α. Σ. ἦρε.⁹
לְשִׁמּוֹה. *In vastationem*. Ο'. εἰς ἐρήμωσιν. 'Α. Σ. εἰς ἀφανισμόν.¹⁰

8. אִירוֹן אֵף. *Ardor irae*. Ο'. ὁ θυμός. Alia exempl. ὁ θυμὸς ὀργῆς.¹¹

9. לִב־הַמֶּלֶךְ. *Cor regis*. Ο'. ἡ καρδιά (Σ. ἡ διάνοια¹²) τοῦ βασιλέως.

נִשְׁמָו. *Stupebunt*. Ο'. ἐκστήσονται. Σ. ἀπορηθήσονται.¹³

יִתְמָחוּ. *Consternabuntur*. Ο'. θαυμάσονται. 'Α. *amentes erunt*.¹⁴

10. וְנִנְּעָה. *Et pertigit*. Ο'. καὶ ἰδὼν ἤψατο (alia exempl. καὶ ἄψεται¹⁵). 'Α. Θ. ἤψατο.¹⁶

11. נֶאֱמַר. *Dicetur*. Ο'. ἐροῦσιν. Οἱ λοιποὶ ῥηθήσεται.¹⁷

רוּחַ צֶה. *Ventus fervidus*. Ο'. πνεῦμα πλανήσεως. 'Α. πνεῦμα λαμπηδόνος.¹⁸ Σ. πνεῦμα καύσωνος.¹⁹

שִׁפְסִים בְּמִדְבָּר. *Olivorum in deserto*. Ο'. ἐν

τῇ ἐρήμῳ. 'Α. ἀπὸ σκοπιῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.²⁰

11. בְּתַבְעִימֵי לִוְיָ לְוִיָּה לְהַבִּיר. *Verus filiam populi mei, non ad ventilandum, nec ad purgandum*. Ο'. ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου, οὐκ εἰς καθαρὸν, οὐδ' εἰς ἄγιον. Σ. οὕτως τὴν ὁδὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου, οὐ τοῦ λευκῆσαι, οὐδὲ τοῦ καθάρσαι.²¹

12. מֵאִלְלָה. *Ab illis*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ τούτων.²²

גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר. *Etiam ego loquar*. Ο'. ἐγὼ λαλῶ. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγὼ λαλήσω.²³

14. אִינוּנְיָ. *Iniquitatis tuae*. Ο'. πόνων σου. 'Α. ἀνωφελείας σου. Σ. ἀδικίας σου.²⁴

15. מִדְּבָר. Ο'. ἐκ Δάν ἤξει. "Ἄλλος" ἐκ Δάν.²⁵
וּבְשִׁמְעֵי. *Et annuntiantis*. Ο'. καὶ ἀκουσθήσεται. 'Α. καὶ ἀκουστὸν ποιούντος.²⁶

16. הִנֵּה הַשְּׂמִיעוּ עַל־יְרוּשָׁלַם. *Ecce! annuntiate adversus Jerusalem*. Ο'. ἰδὼν ἤκασιν ἀναγγέλατε ἐν Ἱερουσαλήμ. 'Α. ἰδὼν ἀκούσαστε ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ [πόλεμον].²⁷

נָצְרִים בָּאִים מֵאַרְצֵי הַמִּדְבָּר וַיִּתְּנוּ עַל־עִיר קִוְלָם. *Custodes (obsessores) veniunt de terra longinqua, et edunt adversus civitates Judae vocem suam*. Ο'. συστροφὰί ἔρχονται ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἱουδα φωνὴν αὐτῶν. Σ. φύλακες ἔρχονται ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ δάσουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις. . .²⁸

⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁷ Hieron. :

"Symmachus posuit: *Purificamini Domino, et auferite malitias cordium vestrorum; circumcissionem emundationem, et praeputia vitium intelligens.*" Pro περιτέμεσθε, περιέλεσθε habent Codd. III, 144, ex Symmacho, ut videtur.

⁷ Syro-hex. ⁸ Idem: ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Idem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem: ¹⁵ Idem: ¹⁶ Idem: ¹⁷ Idem: ¹⁸ Idem: ¹⁹ Idem: ²⁰ Idem: ²¹ Idem: ²² Idem: ²³ Idem: ²⁴ Idem: ²⁵ Idem: ²⁶ Idem: ²⁷ Idem: ²⁸ Idem: ²⁹ Idem: ³⁰ Idem: ³¹ Idem: ³² Idem: ³³ Idem: ³⁴ Idem: ³⁵ Idem: ³⁶ Idem: ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Idem: ⁴⁰ Idem: ⁴¹ Idem: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷ Idem: ^{818</}

17. **כִּרְאֶתְךָ מִרְתָּהּ.** *Quia contra me contumax fuit.* **Ο΄** ὅτι ἐμοῦ ἤμελησας. **Οἱ λοιποὶ** ὅτι ἐμὲ παρεπύκρναν.²⁰
19. **הוֹמָה־לִּי לְבִי.** *Tumultuatur mihi cor meum.* **Ο΄** μαιμάσσει — ἡ ψυχὴ μου, σπαράσσεται ἡ καρδιά μου. **Ο΄** Θ. μαιμάσσει. **Ἀ.** ὀχλάζει. (Aliter: Ἀ. ἡχοῦσιν.) **Σ.** τετραγαμνοὶ εἰσίν.³⁰
- שׁוּבָר.** *Tubae.* **Ο΄** σάλπιγγος. **Ἀ.** **Σ.** κερατίνης.³¹
- תְּרוּעַת.** *Clangorem.* **Ο΄** κραυγὴν. **Ἀ.** **Σ.** ἀλαλαγμόν.³²
20. **שָׁבֵר עַל-שָׁבֵר.** *Cladis super cladem.* **Ο΄** καὶ ταλαιπωρίας, συντριμμόν. **Ἄλλος** (συντριμμός) ἐπὶ συντριμμόν.³³
- נִקְרָא.** *Clamatur.* **Ο΄** ἐπικαλεῖται. **Ἀ.** **Σ.** ἐκλήθη (s. ἐπεκλήθη).³⁴
- שָׁדְרוּ אֹהֲלֵי.** *Vastata sunt tentoria mea.* **Ο΄** τεταλαιπώρηκεν ἡ σκηνή. **Ἀ.** ἐταλαιπώρησαν αἱ σκηναὶ μου.³⁵
22. **כִּי אׁוִיל עָמִי.** *Nam stultus est populus meus.*

- Ο'. διότι οὐ ἡγοῦμενοι τοῦ λαοῦ μου. 'Α. Θ.
 ὅτι ἐμωράνθη ὁ λαός μου.³⁶
 22. וְלֹא נְבוֹנִים הָיָה. *Et non prudentes ipsi.*
 Ο'. καὶ οὐ συνετοί ✠ 'Α. εἰσι.³⁷
 23. תָּוֹהוּ וְבָהוּ. *Vastum et vacuum.* Ο'. ✠ κενή
 καὶ οὐθέν.³⁸ 'Α. κένωμα καὶ οὐθέν. Σ. ἀτακτος
 καὶ συγκεχυμένη.³⁹
 25. נָדְדוּ. *Avolaverunt.* Ο'. ἐπτοεῖτο. 'Α. μετῆνα-
 στεύθησαν.⁴⁰
 26. עָרָיו. *Civitates ejus.* Ο'. αἱ πόλεις ✠ αὐτοῦ.⁴¹
 נִתְצְוּ. *Dirutae sunt.* Ο'. ἐμπεπυρισμένοι πυρί.
 'Α. καθήρηθησαν (s. κατελύθησαν).⁴²
 27. וַשְׁמָמָה. *Vastatio.* Ο'. ἔρημος. 'Α. ἀφανισμός.
 Σ. ἄκοσμος.⁴³
 28. עַל כִּדְבָרֵתִי. *Propterea quod locutus sum.*
 Ο'. διότι ἐλάλησα. 'Α. Θ. διὰ τὸ λαλῆσαι με.⁴⁴
 וְנִמְתִּי וְלֹא נִחַמְתִּי וְלֹא אֶשְׁבַּח. *Consilium cepi,*
et non me penitebit, neque desistam. Ο'. καὶ
 οὐ μετανοήσω, ὥρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω.
 'Α. Σ. παρατέγαμαι, καὶ οὐ παρεκλήθην, καὶ οὐκ
 ἀποστρέψω.⁴⁵

²⁹ Syro-hex. **ܕܢܝܢܐ ܕܡܝܢܐ ܕܡܝܢܐ ܕܡܝܢܐ**.
³⁰ Hieron.: "Ubi nos juxta Sym. posuimus, *turbati sunt*, et in Hebræo scriptum est **חומא**, LXX et Theod. posuerunt **μαμάσσει**, quod verbum usque in praesentiarum quid significet ignoro [Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 396: **μαμάσσει ἡ ψ. μου, τούτέστι, θορυβέεται ἐν ἀγῶνι τυγχάνουσα**. Pro **μαμάσσει** Syrus noster **ܕܡܡܐ**, *frendit*, posuit, cujus vocis exempla desiderabat Michaelis in *Lex. Syr.* p. 662]; Aq. autem posuit **ὀλάξει**, quod et ipsum tumultum sonat. Hoc de verbo dictum sit, super quo scio apud plerosque magnum esse certamen." Syro-hex. affert: **ܕܡܡܐ**.
ܕܡܡܐ; ubi Symmachi lectio ab Hieronymyniana non discedit; Aquilae autem **ὀλάξει** Graece non **ὀλάξει** (cf. Hex. ad Psal. xli. 6. Prov. vii. 11), sed **ἡχοῦσι** sonare videtur. Cf. Hex. ad loca simillima Jesai. xvi. 11 (ubi pro **ἡχῶσι** in Syro-hex. est **ܡܠܐ**), Jerem. xxxi. 20. ³¹ Syro-hex. **ܕܡܡܐ**.
³² Idem: **ܕܡܡܐ**.
³³ "Ἄλλ. ἐπὶ συντριβόν. Sic in Marg. Cod. Jes. notatur, estque fortasse varia lectio tantum."—*Montef.* "Forte in cod. illo **συντριμνόν** legitur pro **συντριμνόν**; nam literae **μ** et **α** (**β**) in codd. facile confunduntur."—*Spohn.* Parsons. notat: "Post **συντριμνόν** add. **ἐπὶ συντριμνόν** XII in marg." Sic Cod. 88 (sub **Ⲅ**), 233.

Syro-hex.: — καὶ ταλαιπωρίας ὁ συντριμνὸν * ἐπὶ συντριμνὸν ὁ.
³⁴ Syro-hex. ⲉⲛⲓⲁⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. ³⁵ Schol. in Cod. Norimb.,
 teste Doederleinio in Eichhorn. *Repertor.* etc. T. I, p. 234.
³⁶ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. ³⁷ Cod.
 Jes. Sic in textu Syro-hex. (sub *) et Cod. 88. ³⁸ Syro-
 hex. in textu: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. Sic sine aster.
 Cod. 88. ³⁹ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. Sic
 Cf. Hex. ad Gen. i. 2. Deut.
 xxxii. 10. Montef. notat: "Α. Σ. Θ. *κενή* καὶ *οὐθέν*. Sic
 Cod. Jes. cum asterisco praemisso pro voce *κενή*, quae in
 τοῖς Ο' desideratur. In Ed. Rom. legitur: "Α. *κενή*. Σ.
συγκεχυμένη; quam posteriorem Symmachi lectionem german-
 nam puto: nam multo facilius est, ut litera Σ cum "Α. Θ.
 incogitantem irreperit, quam ut versio *συγκεχυμένη* Sym-
 macho afficta fuerit."
⁴⁰ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 12. Jesai. xvi. 2. Jerem. ix. 10.
⁴¹ Cod. 88, Syro-hex. ⁴² Syro-hex. ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ.
⁴³ Idem: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. Id. Sym. Cf.
 Hex. ad Ezech. xii. 19. ⁴⁴ Idem: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ.
⁴⁵ Idem: ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ. Spohnius vertit: "Α. Σ. *παράτησιν*, καὶ οὐκ
 ἀναπέπαιναν, καὶ οὐκ ἀποστρέψω. Post ἑλάνθηα, παράτησιν
 add. Codd. 22, 36, alii. Ad παρελθόντες cf. Jud. ii. 18 in

29. קָשָׁתוֹ יִרְמְיָהּ. *Et jaculantis arcu.* Ο'. καὶ ἐν-
τεταμένον τόξον. 'Α. Σ. (καὶ) βεβλημένον τόξον.⁴⁶
בָּאֵו בָּעֵבִים. *Ingrediuntur densa (silvarum).*
Ο'. εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, — καὶ εἰς τὰ
ἀλση ἐκρύβησαν.⁴⁷
עָלוּ. *Ascendunt.* Ο'. ἀνέβησαν. Σ. ἀνέβητε.⁴⁸
30. וָשִׁיר. *Vastationi destinatus.* Ο'. Vacat. 'Α.
Σ. ταλαίπωρος.⁴⁹ Aliter: 'Α. προνονομεμένη.⁵⁰
תְּתִיפִי. *Ornabis te.* Ο'. ὠραϊσμός σου. 'Α.
Σ. καλλωπισθήσῃ.⁵¹
31. צָרָה. *Angorem.* Ο'. τοῦ στεναγμοῦ σου. 'Α.
κίνδυνον καὶ θλίψιν. Σ. θλίψιν.⁵²

Cap. IV. 1. — καὶ ἄπὸ τοῦ προσώπου μου. 2.
× τῷ θεῷ ἔν 'Ιερουσαλήμ. (Rectius: — τῷ θεῷ
ἐν 'Ιερουσαλήμ.) 26. — ἠφανίσθησαν.⁵³

CAP. V.

1. רְאִי-נָא. *Videte, quaeso.* Ο'. ἴδετε × 'Α. δῆ.¹
אִישׁ. *Virum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἀνδρα.²
אֱמוּנָה. *Veritatem.* Ο'. πίστιν. Σ. ἀλήθειαν.³
2. וְאִם חִירוֹתָיָהּ יֵאֱמָרוּ לֵבָן לְשֹׁקֶר יִשְׁבְּעוּ.
*Etiamsi, Deus vivat, dicant, nihilominus falso
jurant.* Ο'. ἤ κύριος, λέγουσι, διὰ τοῦτο οὐκ
ἐν ψεύδεσιν ὀμνύουσιν. Σ. ἐὰν δέ, ἤ κύριος, λέ-

γῶσιν, ἐπὶ ψεύδει ὀμνύουσιν.⁴

3. הֲלוֹא לְאֱמוּנָה. *Nonne ad veritatem?* Ο'. εἰς
πίστιν. 'Α. μὴ οὐχὶ εἰς πίστιν; Σ. μὴ οὐχὶ εἰς
ἀλήθειαν;⁵
4. נְוָאֵלִי. *Stulti facti sunt.* Ο'. διότι οὐκ ἐδυνά-
σθησαν. 'Α. Θ. ἐμωράνησαν.⁶
4, 5. אֱלֹהֵיהֶם (bis). Ο'. θεοῦ × αὐτῶν.⁷
5. הֵמָּה יַחְדָּו. *Illi pariter.* Ο'. × 'Α. Θ. αὐτοὶ ἄ-
μοθυμαδόν.⁸
6. זֶאֱבָב עֶרְבֹת. *Lupus vesperinus (s. desertorum).*
Ο'. καὶ λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν. 'Α. (λύκοι) ἰσπε-
ρνοί.⁹
7. וְאִשְׁבַּע. *Et jurare feci.* (Alia exempl. וְאִשְׁבַּע
et satiavi.) Ο'. καὶ ἐχόρτασα. 'Αλλος' καὶ
ῥοκίζον.¹⁰
זֹנִיָּה. *Meretricis.* Ο'. πορνῶν. 'Α. Σ. πόρνης.¹¹
8. מְשִׁבִּים. *Mane surgens.* (Alii pingunt מְשִׁבִּים
trahentes, agmine incedentes.) Ο'. Vacat. 'Α.
Θ. ἔλκοντες. Σ. ἐλκόμενοι.¹²
10. בְּשִׁרֹתֶיהָ. *In muros ejus.* Ο'. ἐπὶ τοὺς προμα-
χώνας αὐτῆς. 'Α. ἐπὶ τὰ τεῖχη (αὐτῆς).¹³
הַקִּירוּ נְטִישׁוֹתֶיהָ. *Remove palmites ejus.*
Ο'. ὑπολίπεσθε τὰ ὑποστηρίγματα αὐτῆς. (Σ.)
Portate τὰ ἀπόθετα (αὐτῆς).¹⁴

Syro-hex., et Hex. ad Jerem. xx. 16. ⁴⁶ Syro-hex. .ל.
+ מַלְאִי, מַלְאִי. ⁴⁷ Sic cum obelo Syro-hex.
Hieron.: "Quod sequitur, et ingressi sunt saltus, sive
speluncas, a LXX additum est." ⁴⁸ Syro-hex. .ה.
+ מַלְאִי. ⁴⁹ Sic Cod. XII, teste Parsonsio. Mon-
tef. ex eodem affert: × 'Α. Θ. ταλαίπωρος. Syro-hex. in
textu: + מַלְאִי, × מַלְאִי. Codd. 22, 36, alii: καὶ σὺ ἡ
ταλαίπωρος. ⁵⁰ Hieron.: "Pro vastata, quod Hebraice
dicitur SADUD, quod solus interpretatus est Aquila, alii
transtulerunt, miseram atque miserabilem." Cf. Hex. ad
Psalm. xxxvi. 8. Duplicem Aquilae versionem confirmant
Hex. ad Cap. xlix. 10. ⁵¹ Syro-hex. .ל. מַלְאִי.
Cf. Hex. ad Psalm. xlv. 3. (In textu post eis μάταιον, vel
potius eis μάτην, Syro-hex. in marg. affert: + מַלְאִי, h. e.
ἐγνέθη, ut Cod. 88; vel ἐγένετο, ut Codd. 22, 36, alii.)
⁵² Syro-hex. .ל. מַלְאִי.
Aquilae lectio ad duplicem hujus interp. editionem per-
tinere videtur. ⁵³ Syro-hex.

CAP. V. ¹ Cod. Jes., et sub × Cod. 88, Syro-hex. ² Sic
Comp., Ald., Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex. ³ Syro-
hex. .ל. מַלְאִי. Hieron.: "Fidem, sive, ut Sym. trans-
tulit, veritatem." ⁴ Syro-hex. .ל. מַלְאִי.
+ מַלְאִי. ⁵ Idem: .ל.
+ מַלְאִי. ⁶ Idem: .ל.
+ מַלְאִי. Cf. ad Cap. iv. 22. ⁷ Sic Syro-
hex., et sine aster. Codd. 36, 41, alii. ⁸ Cod. Jes.
sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. ⁹ Syro-
hex. .ל. מַלְאִי. ¹⁰ Sic in textu Cod. 88. Utramque
lectionem, καὶ ῥοκίζον αὐτοὺς, καὶ ἐχόρτασα αὐτοὺς, conjungunt
Codd. 22, 36, alii. ¹¹ Syro-hex. .ל. מַלְאִי.
¹² Hieron.: "Pro emissariis, in Hebraico scriptum est
MOSECHIM, quod omnes voce consona ἔλκοντες, id est, tra-
hentes, transtulerunt." Cod. Jes. affert: Σ. ἐλκόμενοι. Syro-
hex. et Cod. 88 in textu: × ἐλκόμενοι (מַלְאִי).
¹³ Syro-hex. .ל. מַלְאִי. ¹⁴ Idem: מַלְאִי.
+ מַלְאִי. Symmachi esse videtur, coll. Hex. ad Cap. xlviii. 32.

10. לֹא יִהְיֶה. *Quia non sunt Jonae.* O'.
 ὅτι τοῦ κυρίου. 'A. ὅτι οὐ τοῦ κυρίου.¹⁶

11. נֹאֲמִי יְהוָה. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ
 κύριος ὁ.¹⁶

12. לֹא־הוּא. *Non est (Jova).* O'. οὐκ ἔστι
 ταῦτα. 'A. οὐκ αὐτός. Σ. μὴ οὐχὶ αὐτός ἐστιν;¹⁷

13. כֹּה יֵעָשֶׂה לָּהֶם. *Ita fiet eis.* O'. Vacat.
 Alia exempl. οὕτως ἔσται αὐτοῖς.¹⁸

14. אֱלֹהֵי. O'. ✕ ὁ θεός.¹⁹

15. גֵּוִי אֵיתָן הוּא גֵּוִי מַעֲזֵלִם הוּא. *Gens robusta est, gens antiquissima est.* O'. Vacat. ✕ Θ.
 ἔθνος ἀρχαῖόν ('A. στερέον. Σ. ισχυρόν²⁰) ἐστίν,
 ἔθνος ἀπ' αἰῶνός ἐστιν ὁ.²¹

לֹא־יָדַע. *Ignorabis.* O'. οὐ οὐκ ἀκούσει. Οἱ
 λοιποὶ: οὐ οὐ γνώση.²²

לְשׁוֹנוֹ. *Linguam ejus.* O'. τῆς φωνῆς τῆς
 γλώσσης αὐτοῦ.²³ 'A. Σ. Θ. τῆς γλώσσης
 αὐτοῦ.²⁴

15, 16. וְלֹא תִשְׁמַע מִהֲיִדְבֵּר: אֲשַׁפְּתוֹ בְּקֶקֶר. *Nec intelliges quid loquatur. Pharetra ejus est quasi sepulcrum patens.* O'.

✕

¹⁶ Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ. ¹⁸ Cod. Jes. Sic in
 textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁷ Syro-hex. ܐܢܝ.

ܐܢܝ ܐܢܝ. ¹⁸ Sic
 Comp., Ald., Codd. II (teste Maio), XII, 22, 36, alii, et
 Syro-hex. ¹⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.

Codd. 36, 48, alii. ²⁰ Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ.

ܐܢܝ ܐܢܝ. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 15. Jerem.
 xlix. 19. Symmachi lectionem in suspitionem vocavit
 Geiger in *Jüdische Zeitschrift* etc. T. I, p. 53, propter
 usum istius interpretis, cui ἀρχαῖος, non ισχυρός, con-
 stanter sonat. Cf. Hex. ad 3 Reg. viii. 2. Psal. lxxiii. 15.
 Jerem. xlix. 19. Ezech. xl. 15. Mich. vi. 2. ²¹ Cod. XII,

teste Parsonsio. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Mon-
 tef. e Cod. Jes. exscripsit: ✕ εθνός αρχυον (sic) ἐστιν εθνός
 απυνων ἐστιν. ²² Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ ܐܢܝ.

²³ Sic Ed. Rom. Comp., Codd. III, XII, 23, 49, 90 om. τῆς
 γλώσσης; Codd. 33, 87, 88, alii, et Syro-hex. om. τῆς φωνῆς.

²⁴ Cod. Jes. Proculdubio tres interpretes transtulerunt:
 οὐ οὐ γνώση τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ. ²⁵ Cod. Jes. Sic in

textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 198, 233.
 In Codd. 22, 36, aliis, corrupte legitur: οὐδὲ μὴ ἀκούσης
 ἀλλ' ἐπὶ φαρτέρα αὐτοῦ κ.τ.έ. Hieron.: "Quodque sequitur,

Vacat. ✕ οὐδὲ μὴ ἀκούσης ἀ λαλεῖ. ἡ φαρέ-
 τρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεωγμένος ὁ.²⁵

17. צֹאֲנֶה וּבָקָרָה. *Gregem tuam et armenta tua.*
 O'. τὰ πρόβατα ὑμῶν καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν.
 'A. Σ. τὸ ποίμνιον σου καὶ τὸ βοσκάλιον σου.²⁶

אַתָּה בְּטִיחַ. *Tu confidis.* O'. ὑμεῖς πεποιθήατε.
 Alia exempl. σὺ πέποιθας.²⁷

19. כַּאֲשֶׁר. *Quemadmodum.* O'. ἀνθ' ὧν. 'A. Θ.
 ὧν τρόπον.²⁸

עֲזַבְתָּם אֹתִי. *Dereliquistis me.* O'. Vacat.
 Alia exempl. ἐγκατελίπετέ με (καί).²⁹

אֱלֹהֵי נֶכֶד. *Dii peregrinis.* O'. θεοὺς ἄλλο-
 τρείους ('Αλλος ψευδῆσι³⁰).

20. לְאֹמֵר. O'. Vacat. ✕ Θ. λέγων ὁ.³¹

21. כָּכָל וְאִין לֵב. *Stultus et excors.* O'. μωρὸς
 καὶ ἀκάрдιος. Σ. ἄφρων καὶ ἀδιανόητος.³²

עֵינִים לָהֶם. *Oculi sunt iis.* O'. ✕ Θ. οἷς ὁ
 ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς.³³

22. לֹא תַחֲלִי. *Non contremiscetis.* O'. οὐκ εὐ-
 λαβηθήσεσθε. 'Αλλος οὐ παραχθήσεσθε.³⁴

יְהוָה. O'. κύριος. Θ. κύριος ὁ θεὸς ὁ παντο-
 κράτωρ.³⁵

✕

*Pharetra ejus quasi sepulcrum patens, in LXX editione
 non dicitur.* ²⁶ Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ ܐܢܝ.

ܐܢܝ ܐܢܝ. (Ad καὶ ἀλοήσουσι Syro-hex. in marg. char.
 Estrang. affert: ܐܢܝ ܐܢܝ; quod quid significet ignoramus.

"Quidni in rarissimo verbo sit error amanuensis pro
 ܐܢܝ a radice ܐܢܝ? Michaelis affert ܐܢܝ, contrivit, con-

tudit, comminuit, sine exemplis, praeterquam in derivato
 ܐܢܝ ex Act. Apost. xix. 16 pro τετραμνισμένος. Sed

Bickell in *Glossario ad S. Ephraemi Carm. Nisib.* affert:
 ܐܢܝ, in Peal, conterere, ex duobus exemplis; in Ethpeel,

conteri, ex S. Ephraemi Opp. T. II, p. 440 A. Sensus
 ergo a loco non abludit."—*Ceriani.*) ²⁷ Sic Codd.

22, 48, alii, et Syro-hex. in textu. ²⁸ Syro-hex.
 ܐܢܝ ܐܢܝ ܐܢܝ.

²⁹ Sic Comp., Ald., Codd. XII,
 22, 33, 36, alii, et Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. in marg.

char. med. ܐܢܝ. "Symmachi esse videtur."—*Spohn.*
 Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 10. ³¹ Cod. XII. Sic sub aster.

Cod. 88, Syro-hex. ³² Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ ܐܢܝ.
 ܐܢܝ ܐܢܝ. Codd. 86, 88: Σ. ἀδιανόητος. ³³ Cod.

Jes. Syro-hex. ܐܢܝ ܐܢܝ ܐܢܝ. ³⁴ Sic
 sine nom. Cod. 86, 88. Cf. Hex. ad Habac. iii. 10.

³⁵ Cod. 88.

22. קח. *Statutum.* Ο'. πρόσταγμα. 'Α. ἀκρίβασμα.³⁶
23. וּמִוְרָה. *Et contumax.* Ο'. καὶ ἀπειθής. 'Α. Σ. καὶ παραπικραίνων.³⁷
24. בַּעֲתָו שְׁבַעַת חֳקֹת קְצִיר וְשִׁמְרֵן לָנוּ. *In tempore suo: septimanas statulorum (definitas) messis servat nobis.* Ο'. κατὰ καιρὸν πληρώσεως ('Α. Θ. πλησμονάς. Σ. ἐβδομάδας³⁸) προστάγματος θερισμοῦ, καὶ ἐφύλαξεν ἡμῖν. 'Α. Σ. (ἐν καιρῷ αὐτοῦ) ἐβδομάδας ἀκριβασμοῦ θερισμοῦ φυλάττων ἡμῖν.³⁹
25. כִּזְעוּ. *Prohibuerunt.* Ο'. ἀπέστησαν. 'Α. Σ. ἐκώλυσαν.⁴⁰
26. יִשׁוּר כֶּשֶׁף יִקְרֹשִׁים הַצִּיבֹו כְּשִׁחִית. *Speculatur sicut incurvant se aucupes, ponunt perniciem (laqueos).* Ο'. καὶ παγίδας ✕ ὡς δίκτυον ἰξευτοῦ.⁴¹ ἔστησαν τοῦ διαφθεῖραι. 'Α. Σ. ἰασίρ ὡς δίκτυον ἰξευτοῦ...⁴²
27. כְּבָלֵיב מְלֵא עוֹף. *Ut cavea plena avibus.* Ο'. ὡς παγὶς ἐφεσταμένη πλήρης πετεινῶν. 'Α. ὡς ζωγρεῖον πλήρες πετεινῶν.⁴³ Σ. ὡς ζωγρος...⁴⁴
- מְרִידָה. *Fraudis.* Ο'. δόλου. 'Α. ἐπιθέσεως. Σ. ἐνέδρας.⁴⁵
28. שְׁמֵנוּ עֲשָׂתוּ. *Pingues sunt, nitent.* Ο'. Vacat.

✕

³⁶ Syro-hex. ✕ *סלסל*.³⁷ Idem: *סל*.
 ✕ *סלסל*.³⁸ Codd. 86, 88, ubi *ἑβδομάδα* scriptum. Aquilae lectio ad secundam ejus editionem pertinere videtur.
³⁹ Syro-hex. *סלסל* (*ἑβδομάδος*) *סל*.
 ✕ *סל*. Haec, ἐν καιρῷ αὐτοῦ, ante κατὰ καιρὸν inferunt Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Plenitudinem annuae messis, pro quo Aquilae prima editio, et Sym. hebdomadas interpretati sunt. In Hebraeo enim scriptum est SABAOTH, quod pro ambiguitate verbi, et septimanas significat, et plenitudinem."⁴⁰ Codd. 86, 88.⁴¹ Sic Codd. XII, 62 (sine aster.), 88. Syro-hex. minus recte pingit: ✕ *סלסל*.⁴² Hieron.: "Quodque nos diximus, insidiantes quasi aucupes, et in LXX non habetur, Aq. et Sym. transtulerunt, JASIR [rectus] quasi rete aucupis; quod etiam qui bonus inter eos videtur et rectus, instar aucupis tendat insidias."⁴³ Codd. 86, 88, quorum hic *ζωγρεῖον* (sic), ille autem *ζωγριον* habet.⁴⁴ Cod. 86.⁴⁵ Syro-hex. *סל*.
 ✕ *סל*.⁴⁶ Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Σ. Θ.

✕ 'Α. Σ. Θ. ἐλιπάνθησαν, ἐστεατώθησαν.⁴⁶

28. גַּם עָבְרוּ דְּבָרֵיךָ. *Etiam transcendunt res mali (hominis).* Ο'. καὶ παρέβησαν ✕ Σ. Θ. τοὺς λόγους μου εἰς πονηρὸν.⁴⁷

וְיִצְלְחוּ. *Et tamen prospere agunt.* Ο'. Vacat.
 ✕ 'Α. Σ. Θ. κατεύθυναν.⁴⁸

מְבִיזִין. *Pauperum.* Ο'. χήρας. 'Α. Σ. πενήτων.⁴⁹

29. לֹא תִתְנַקֵּם. *Non vindictam explebit.* Ο'. οὐκ ἐκδικήσει. Σ. οὐ τιμωρήσεται.⁵⁰

30. שִׁמְחָה. *Res stupenda.* Ο'. ἔκστασις. 'Α. ἀφανισμός. Σ. σύγχυσις.⁵¹

31. בְּשָׁקָר. *Cum mendacio.* Ο'. ἄδικα. 'Αλλος ψευδῆ.⁵²

יִרְדּוּ עַל-יְדֵיהֶם. *Incedunt ad latus eorum (iis socios se praebent).* Aliter: Dominantur ductu eorum. Ο'. ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 'Α. ἐπεκρότουν ἐχόμενοι αὐτῶν. Σ. συνεπίσχυσαν αὐτοῖς. Θ. συζητούν αὐτοῖς.⁵³

Cap. V. 7. ἐν τοῖς — οὐκ οὕτως 4 θεοῖς. 12. τῷ κυρίῳ — αὐτῶν 4. 17. — καὶ τοὺς ἐλαιώνας ὑμῶν 4 (Cod. καὶ τοὺς ἐλαιώνας — ὑμῶν 4). 18. — θ θεός σου 4. 24. τὸν διδόντα — ἡμῖν 4.⁵⁴

ἐλιπάνθησαν, ἐστερεώθησαν. Sed pro ἐστερεώθησαν ex Parsonsii schedis rescribendum cum Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), aliis, ἐστεατώθησαν. Syro-hex. in textu: ✕ *סלסל* *סל*, h. e. Norbergio vertente, *impinguati sunt, insolentes facti sunt* (*סלסל*). "Codex *סלסל*", appositio scholio: ✕ *סלסל* (sic) *סלסל*. Ceterum forma textus satis firmatur analogia verborum *סלסל*, *סלסל*, etc., quanquam nec illam marginis ausim damnare per se, licet in hoc casu darem oscitantiae amanuensim."—Ceriani.
⁴⁷ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, 88 (cum eis πονηρὸν sub ✕), alii. Syro-hex. pingit: ✕ ἐλιπάνθησαν — εἰς πονηρὸν 4, et ad τοὺς λόγους in marg. affert: κρίσιν. Hieron. Hebraea vertit: et praeterierunt sermones meos pessime.
⁴⁸ Cod. Jes. Post πονηρὸν Cod. 88 et Syro-hex. pergunt: κρίσιν οὐκ ἔκριναν, οὐδὲ κρίσιν ὀφθανοῦ κατεύθυναν.
⁴⁹ Syro-hex. ✕ *סלסל*.⁵⁰ Codd. 86, 88.⁵¹ Idem.
 Syro-hex. ✕ *סלסל*.⁵² Syro-hex. in marg. char. med. ✕ *סלסל*.⁵³ Codd. 86, 88.
⁵⁴ Syro-hex.

CAP. VI.

1. הַעֲזוּ. *In tuto collocare (res vestras).* Ο'. ἐνι-
σχύσατε. 'Α. ὀρμήθητε.¹

וְעַל-בֵּית הַנָּהָר שָׂאוּ מִשָּׂאָה. *Et super Beth-
accere levate signum.* Ο'. καὶ ὑπὲρ Βαιθα-
χαρὰ ἄρατε σημεῖον. 'Α. καὶ ἐπὶ Βαιθχαρὰ
ἀναλάβετε σημεῖον (s. πυρσόν). 'Εξ ἄλλης
ἐκδόσεως. 'Α. ἐπὶ οἶκον τοῦ ἀμπελῶνος.² Σ.
καὶ ἐπὶ Βηθχαρὲμ ἐπάρατε σύσσημον. Θ. καὶ
ὑπὲρ Βαιθθαχαρὲμ...³

2. הַנָּהָה וְהַמְעֻנָּה דְּמִיתִי בַת-צִיּוֹן. *O pulchra et
delicata, exscindam filiam Sionis.* Ο'. καὶ
ἀφαιρεθήσεται τὸ ὕψος, θύγατερ Σιών. ✕ 'Α.
Θ. τὴν ὥραιαν καὶ τὴν τρυφεράν.⁴ Σ. τῇ
ὥραϊά καὶ τῇ τρυφερᾷ ὁμοίωσα τὴν θυγατέρα Σιών.⁵

3. וְעִדְרֵיהֶם. *Et greges eorum.* Ο'. καὶ τὰ ποίμνια
αὐτῶν. 'Α. Σ. καὶ αἱ ἀγέλαι αὐτῶν.⁶

4. עֶרְבָּה. *Vesperae.* Ο'. τῆς ἡμέρας. *Alia exempl.
τῆς ἑσπέρας.*⁷

5. פַּלַּטִּיּוֹתֶיהָ. *Palatia ejus.* Ο'. τὰ θεμέλια ('Α.
Σ. τὰς βάρεις⁸) αὐτῆς.

6. שְׁבָאוֹת. Ο'. *Vacat.* *Alia exempl. τῶν δυνά-
μεων.*⁹

סִלְלָה. *Aggerem.* Ο'. δυνάμιν. 'Α. Σ. πρόσ-
χωμα.¹⁰

הִיא הָעִיר הַפְּזָה. *Haec est urbs quae punita*

est. Ο'. ὁ πόλις ψευδής. *Alia exempl. ✕*
αὐτῇ ⁴ ἡ πόλις ἡ ψευδής.¹¹ 'Α.. ἡ πόλις
ἄδικος.¹² Σ. (πρόσχωμα) τῇ πόλει τῆς ἐπι-
σκοπῆς.¹³

6. כָּלֶה עֶשְׂק בְּרִבְבָּה. *Quanta quanta est, oppressio
est in medio ejus.* Ο'. ὅλη καταδυναστεία ἐν
αὐτῇ. 'Α. ὅλη συκοφαντία ἐν μέσφ αὐτῆς.¹⁴
Σ. ἡ ὅλη πλήρης ἐν μέσφ αὐτῆς.¹⁵ *Aliter :* Σ. συκο-
φανταί ἐν μέσφ αὐτῆς.¹⁶

7. בְּרִיקָר בּוֹר הַהֲרָה רָעָתָה. *Sicut
promanare facit puteus aquas suas, ita pro-
manare facit malitiam suam.* Ο'. ὡς ψύχει
λάκκος (Πάντες' λάκκος¹⁷) ὕδωρ, οὕτω ψύχει
κακία αὐτῆς. Σ. ὡς τηρεῖ λάκκος ὕδωρ ψυχρὸν ἐν
αὐτῇ, οὕτως ἐτήρησε ψυχρότητα ἡ πονηρία (s. τὴν πονη-
ρίαν) αὐτῆς ('ἡκουσαν).¹⁸

עַל-פָּנַי. *Coram facie mea.* Ο'. ἐπὶ πρόσωπον
αὐτῆς ('Α. μου¹⁹).

הָלִי וּבִמָּה. *Morbus et plaga.* Ο'. πόνος καὶ
μάστιγι. Σ. νόσος καὶ πληγῇ.²⁰

9. עוֹלֵל וְעוֹלֵל. *Racemando racemabunt.* Ο'. κα-
λαμᾶσθε, καλαμᾶσθε. 'Α. καλᾶμη καλαμῆ-
σονται. Σ. ἐπιφυλλίζοντες ἐπιφυλλίσουσι.²¹

הָשֵׁב יָדְךָ. *Reduc manum tuam.* Ο'. ἐπιστρέ-
ψατε. *Alia exempl. add. χεῖρα.*²²

10. עֶרְבָּה אָזְנוֹם. *Praeputiata est auris eorum.*
Ο'. ἀπερίτμητα τὰ ὄτα αὐτῶν. 'Α. Σ. ἀκά-
θαρτον τὸ οὖς αὐτῶν.²³

CAP. VI. ¹ Cod. 88. *Mox ἐν μέσφ pro ἐκ μέσου habent*
Codd. 22; 36, alii, et Syro-hex. in marg. ² Cod. 86.
Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐπὶ οἶκον τοῦ ἀμπελῶνος (וְעַל-
בֵּית הַנָּהָר) ἀναλάβετε πυρσόν (וּפַרְסָה). Sic
Cod. 86. ³ Cod. 86.
⁴ Cod. Jes. Post μεγάλη ἔσται (sic pro γίνεται) Codd. 22,
36, alii, inferunt τὴν (s. ἐπὶ τὴν) ὥρ. καὶ τὴν τρ. Cod. 88:
μ. ἔσται ✕ τῇ ὥραϊά καὶ τῇ τρ. Syro-hex. in textu: ✕
וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ⁵ Syro-hex. וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ⁶ Hieron. Hebraea vertit: *Spe-
ciosae et delicatae assimilavi filiam Sion.* ⁷ Syro-hex.
וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III,
XII, 23, 33, alii. Cod. 86, 88, et Syro-hex. in textu τῆς
ἑσπέρας, in marg. autem τῆς ἡμέρας habent. ⁹ Syro-hex.
וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22,

23, 26, alii, et Syro-hex., hic et v. 9. ¹⁰ Codd. 86, 88.
Syro-hex. in marg. sine nom. + וְעַל-בֵּית הַנָּהָר, h. e. πρόσχωμα. Cf.
2 Reg. xx. 15 (teste Masio in *Syr. Pecul.*). 4 Reg. xix. 31
in Syro-hex. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. ¹² Cod. 86:
'Α. ἡ πόλις ἄδικος, ὅλη κ. τ. ἔ. "Habet eadem sub nota δ.
Cod. 88."—Parsons. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Ibidem.
¹⁵ Syro-hex. + וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ¹⁶ Ibidem:
Lectioem suspectam divinando vertimus. ¹⁷ Hieron.: "Pro
lacu, quem omnes similiter transtulerunt, in Hebraico vox
dicitur." ¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: (וְעַל-בֵּית הַנָּהָר).
וְעַל-בֵּית הַנָּהָר. ¹⁹ Syro-hex. Sic Cod. 22,
36, alii, invito Hieron. ²⁰ Cod. 86, 88. ²¹ Ibidem.
²² Sic Codd. 22, 36, alii. ²³ Cod. 88. Cod. 86: Σ. ἀκάθ.

10. **לֹא יִחַזְּבוּ**. Non delectantur eo. Ο'. οὐ μὴ βουληθῶσιν αὐτό (alia exempl. add. ἀκούσαι²⁴).
11. **וַיָּאֵת חֲמַת יְהוָה מִלְּאֵתִי**. Itaque ira Jovae plenus sum. Ο'. καὶ τὸν θυμὸν μου ἐπλησα. 'Α. τοῦ δὲ θυμοῦ κυρίου ἐνεπλήσθην.²⁵ Σ. διὸ τοῦ θυμοῦ κυρίου ἐπλήσθην.²⁶
- נִלְאַיִתִּי הִכִּיל שָׁפָה עַל-עוֹלָל בְּחוּץ יְרוּשָׁה**. Defatigatus sum continendo; effundam super parvulum in platea, et super consessum juvenum simul. Ο'. καὶ ἐπέσχον, καὶ συνετέλεσα αὐτούς· ἐκχῶ ἐπὶ νήπια ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων ('Α. Θ. πονηρευομένων²⁷) ἅμα. 'Α. ἐκοπίασα ὅτι ἐξέχεα ἐπὶ νήπιον ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ σύστρεμμα πονηρευομένων ὁμοθυμαδόν. Σ. ἐκοπίασα ἀνεχόμενος ἐκχῆαι ἐπὶ νήπιον ἔξω, καὶ ἐπὶ ἐταιρίαν νεανίσκων ὁμοῦ.²⁸
12. **וְנִסְבּוּ**. Et transferentur. Ο'. καὶ μεταστραφήσονται. ✕ 'Α. καὶ συλληφθήσονται.²⁹
- לְאַחֵרִים**. Ad alios. Ο'. εἰς ἑτέρους. Alia exempl. εἰς ἄλλοτρίους.³⁰
13. **כָּלֹו בּוֹרֵעַ בְּצֵעַ**. Omnes inhiantes lucro (iniquo).

- Ο'. πάντες συνετέλεσαντο ἀνομα. 'Α. πᾶς αὐτὸς πλεονεκτεῖ.³¹ Σ. πᾶς φιλοκερδεῖ πλεονεξίαν.³²
13. **כָּלֹו עֹשֶׂה שָׁקָר**. Omnes facientes mendacium. Ο'. πάντες ἐποίησαν ψευδῆ. Σ. πᾶς ποιῇ ἐπίθεσιν.³³
14. **בְּתַעֲמִי**. (In aliis exempl. **בַּב** abest.) Filiae populi mei. Ο'. ✕ Σ. τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου.³⁴
- עַל-נִקְלָה**. Leviter. Ο'. ἐξουθενούntes. 'Α. ἐπ' ἀτιμίᾳ.³⁵ Σ. μετ' εὐκολίας.³⁶
15. **בִּיְרִחוֹצְרָה עָשׂוּ**. Quia abominationem fecerunt. Ο'. ὅτι ἐξελίποσαν ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐποίησαν.³⁷ 'Α. ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν. Σ. (ὅτι) αἰσχροὺν ἐπραξαν.³⁸
- וְנִפְשָׁו**. Corruent. Ο'. ἀπολοῦνται. Alia exempl. ἀσθενήσουσιν.³⁹
16. **מְרִגּוֹעַ**. Requiem. Ο'. ἀγνισμόν. Alia exempl. ἀγιασμόν.⁴⁰ 'Α. ἀνάψυξιν.⁴¹
17. **שׁוֹבָר**. Tubae. Ο'. τῆς σάλπιγγος. Σ. τῆς κεράτινης.⁴²
18. **לִכְן שָׁמְעוּ הַגּוֹיִם**. Ideo audite, gentes. Ο'.

τὸ οὗς αὐτῶ (sic). ²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְיָסַבְוּ**. ²⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. καὶ τῆς ὀργῆς κυρίου ἐπλήσθην (**וְיָסַבְוּ**). Quae si Symmachii sunt, ad aliam editionem pertinere censenda sunt; nam idem Syrus statim affert: Σ. *fatigatus sum tolerans* (**וְיָסַבְוּ**). ²⁷ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**, quod Norberg. vertit, *concordantium*. Michaelis in *Lex. Syr.* p. 476 *dolosos* tentat. Sed praeter testes Graecos Syrus noster **וְיָסַבְוּ** commutavit cum *ἐπονηρευόσατο* Psal. lxxiii. 3. xci. 12, et **וְיָסַבְוּ** cum *πονηρευόμενος* Psal. v. 5. xxv. 5. cxviii. 115. ²⁸ Codd. 86, 88. Ad Aquilam in utroque libro est *σύστρεμμα* (sic) *πονηρευόμενος*, quod juxta Syro-hex. correximus. Hic autem praeterea affert: 'Α. ἐκοπίασα ὑπομένειν (s. ὑποφέρειν) (**וְיָסַבְוּ**). Σ. ἐκοπίασα ἀνεχόμενος. De Symmacho modo dictum: Ad Aquilam quoque de repetita editione cogitandum est, qui juxta versionem in textu allatam verbum Hebr. **וְיָסַבְוּ** cum particula Syr. **וְ** miscuisse videtur. ²⁹ Cod. Jes. Suspicio hanc Aquilae versionem pertinere ad illud praecedentis versus **וְיָסַבְוּ**—

Montef. Frustra. Syro-hex. (et sine aster. Codd. 22, 36, alii) in textu habet: καὶ μεταστραφήσονται ✕ καὶ συλληφθήσονται (**וְיָסַבְוּ**). ³⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **וְיָסַבְוּ**. ³¹ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**. Minus probabiliter Codd. 86, 88: 'Α. πάντες πλεονεκτοῦσιν. ³² Cod. 86. Alter codex habet: Σ. πᾶς φιλοκερδὴς πλεονεξίᾳ. ³³ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**. ³⁴ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: **וְיָסַבְוּ**. ³⁵ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**. Codd. 22, 48, alii, et Theodoret.: ἐπ' ἀτιμίᾳ ἐξουθενούntes με. Cf. ad Cap. viii. 11. Hieron. Hebraea vertit: *cum ignominia*. ³⁶ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**. Graece verterimus, μετ' εὐκολίας, s. μετ' εὐχερίας, potius quam μετὰ κουφότητος (**וְיָסַבְוּ**), quod Spohnio placuit. ³⁷ Cod. Jes. Codd. 86, 88: ✕ **Οἱ Γ' ἐποίησαν**. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Sic Codd. 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Cf. ad Cap. viii. 12. ⁴⁰ Sic Codd. III, 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg., invito Hieron. ⁴¹ Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**. Cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 12. ⁴² Syro-hex. **וְיָסַבְוּ**.

διὰ τοῦτο ἤκουσαν τὰ ἔθνη. 'Α. διὰ τοῦτο ἀκούσατε, ἔθνη.⁴³

18. וְיָדַעְתָּ אֶת-אֲשֶׁר-בָּם. *Et cognosce, congregatio, quae in iis (faciam).* Ο'. καὶ οἱ ποιμαίνοντες τὰ ποίμνια αὐτῶν (alia exempl. ἐν αὐτοῖς⁴⁴). 'Α. καὶ γινῶτε μαρτυρίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς.⁴⁵ Σ. καὶ γνωστῇτω συναγωγῇ ἐν αὐτοῖς.⁴⁶

19. מְחַשְׁבֵּתָם. *Cogitationum eorum.* Ο'. ἀποστροφῆς αὐτῶν. 'Α. λογισμῶν.⁴⁷

20. לְמַה-זֶּה. *Cur tandem.* Ο'. ἰνατί ✕ 'Α. Σ. Θ. τοῦτο⁴⁸.

קָדְהָ הַמוֹב. *Calamum odoratum.* Ο'. Θ. κινά-μωμον.⁴⁹ 'Α. Σ. κάλαμον ἀγαθόν.⁵⁰

21. מִכְשָׁלִים. *Offendicula.* Ο'. ἀσθένειαν. 'Α. σκάνδαλα.⁵¹

בָּם. *In eis.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐν αὐτῇ.⁵²

22. וְגוֹי גָדוֹל. *Et gens magna.* Ο'. καὶ ἔθνη. Οἱ Γ' (καὶ) ἔθνος ✕ μέγα καὶ βασιλείς πολλοί.⁵³

23. יָדוֹן. *Jaculum.* Ο'. ζιβύννην. 'Α. Σ. ἀσπίδα.⁵⁴ אֲכֹרִי. *Crudelis est.* Ο'. ἰταμός. 'Α. ἄγριος.⁵⁵ כְּאִישׁ. *Sicut vir.* Ο'. ὡς πῦρ. 'Α. Σ. ὡς ἀνὴρ.⁵⁶

26. אֶבֶל יָחִיד. *Luctum unigeniti.* Ο'. πένθος (alia exempl. ὡς πένθος⁵⁷) ἀγαπητοῦ. 'Α. Σ. (πένθος) μονογενοῦς.⁵⁸

הַשִּׁיד עָלֵינוּ. *Vastator super nos.* Ο'. ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. 'Α. ὁ προνομιεὺς ἐφ' ὑμᾶς.⁵⁹

27. בְּעַמִּי מִבְּצָר. *In populo meo munimentum.* Ο'. ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις. Alia exempl. ἐν λαφῷ (μου) συγκεκλεισμένοις; alia, ἐν λαοῖς (μου) συγκεκλεισμένοις.⁶⁰ 'Α. (ἐν λαφῷ μου) † διεγερμένοι. Aliter: 'Α. . . munito.⁶¹ Σ. ἐν λαφῷ μου πολιορκουμένη.⁶²

28. כִּרְיִי כוֹרִים הוֹלְכֵי רָכִיל. *Contumaces contumacissimi ambulantes cum obtreclatione.* Ο'. ἀνήκοοι πορευόμενοι σκολιῶς. 'Α. ἄρχοντες ἀφιστάμενοι, πορευόμενοι διαβόλως.⁶³

מְשֻׁחָתִים. *Perditores.* Ο'. διεφθαρμένοι. Οἱ λοιποὶ διαφθεύοντες.⁶⁴

✕

✕

⁴³ Cod. 86. ⁴⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁴⁵ Cod. 86 in continuatione. Syro-hex. affert: **וְזֶה הוּא**. Hieron.: "Aut juxta Symmachum [immo Aquilam]: *Et cognoscite testimonium quod in eis est.*" ⁴⁶ Syro-hex. **וְזֶה הוּא**. ⁴⁷ Idem: **וְזֶה הוּא**. ⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁹ Hieron.: "*Calamum autem, quod Hebraice dicitur CANE, pro quo LXX et Theod. cinnamum transtulerunt.*" ⁵⁰ Syro-hex. **וְזֶה הוּא**.

⁵¹ Idem: **וְזֶה הוּא**. ⁵² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, Syro-hex., et Hieron.

⁵³ Cod. 86. Cf. Cap. I. 41. Montef. e Cod. Jes. edidit: Ο'. ἔθνος ✕ μέγα. Sed hic codex, teste Parsonsio, in textu ex corr. habet: καὶ ἔθνος; deinde in marg.: μέγα καὶ β. π.

Syro-hex. (et sine aster. Codd. 22, 36, alii) in textu: καὶ ἔθνος μέγα ✕ καὶ β. π. 4, asterisco, ut videtur, male posito.

⁵⁴ Syro-hex. **וְזֶה הוּא**. Cf. Hex. ad Job. xli. 21. ⁵⁵ Idem: **וְזֶה הוּא**. (Pro **וְזֶה הוּא** Norberg. oscitanter exscripsit **וְזֶה הוּא**, vertens, *acerbus*.) ⁵⁶ Cod. 86 affert: Σ. ὡς ἀνὴρ. Syro-hex. **וְזֶה הוּא**.

⁵⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ⁵⁸ Cod. 86.

Syro-hex. **וְזֶה הוּא**. Hieron.: "Illud quoque quod nos interpretati sumus, *quia repente venit vastator* (sive miseria) *super nos*, LXX *super* vos posue-

runt." ⁶⁰ Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis, et Theodoret.; posterior in Codd. 86, 88, 98. Syro-hex.: ἐν λαοῖς συγκεκλεισμένοις (**וְזֶה הוּא**). Hieron.: "Datur propheta populo incredulo probator *robustus*, quod Hebraice dicitur MABSA, quod vel *munium* juxta Aqu., vel *clausum* atque *circumdatum* juxta Sym. et LXX sonat."

⁶¹ Syro-hex. **וְזֶה הוּא**. Difficilis sane lectio, Græce ad literam sonans: 'Α. (ἐν λαφῷ μου) διεγερμένοι, κυκλουμένη ἐπὶ πολέμου (vel, uno vocabulo, πολιορκουμένη, quod Nostro est **וְזֶה הוּא**, Jesai. xxvii. 3). Posterior clausula utrum alterius explanatio sit, an ad alium interpretem, cujus nomen perierit, pertineat, in medio relinquimus; priorem, **וְזֶה הוּא**, a Norbergio casu omissam, si recte Græcam fecimus, videndum num falsa scriptura sit vocis *διεγερμένοι*, coll. Hex. ad Deut. iii. 5, ubi **וְזֶה הוּא** eidem interpreti πόλεις *διεγερμένα*, *urbes in sublimē erectæ*, sonant. Hieronymum autem, qui Aquilæ *munium* tribuerit, aut *sensum* Græcae vocis expressisse, aut alteram istius interpretis editionem respexisse crediderimus.

⁶² Cod. 86. Hieron., ut videtur, *circumdatum* vertit. Nescimus quid sibi velit lectio Cod. 88: Σ. ἐν λαφῷ παροργισμένοις (sic).

⁶³ Syro-hex. **וְזֶה הוּא**. Cf. Hex. ad Prov. xi. 13. ⁶⁴ Idem: **וְזֶה הוּא**. Cf.

29. לִשְׁוֹא צָרָה צָרוֹף. *In vanum conflagavit conflagando.* O'. εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ. 'A. Σ. εἰκῇ ἐπύρωσε πυρωτής.⁶⁵

נִחְקוּ. *Separantur.* O'. ἐτάκη. Σ. ἐξηράνθησαν.⁶⁶
Cap. VI. 2. τὸ ὕψος — σου 4. 16. — καὶ ἴδετε 4.⁶⁷

CAP. VII.

1, 2. הַדָּבָר אֲשֶׁר-הָיָה אֶל-יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר: עֲמֹד בַּשַּׁעַר בֵּית יְהוָה וְקִרְאתָ שָׁם אֶת-יְהוֹדָבִּיבָר הַזֶּה וְאָמַרְתָּ שְׁמָעוּ דְּבָרֵי-יְהוָה כָּל-יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשַּׁעֲרִים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה. *Verbum quod fuit ad Jeremiam a Jova, dicendo: Sta in porta domus Jovae, et praedicabis ibi verbum hoc, et dices: Audite verbum Jovae, omnis Juda, qui ingredimini per portas has ad adorandum Jovam.* O'. ἀκούσατε λόγον κυρίου, πᾶσα Ἰουδαία. ✕ 'A. Σ. Θ. ὁ λόγος ὁ γινόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων· στῆθι ἐν πύλῃ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνάγνωθι ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἔρεῖς· ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου, πᾶσα Ἰουδαία, οἱ εἰσπορευόμενοι διὰ τῶν πυλῶν τούτων προσκυνεῖν τῷ κυρίῳ 4.¹

3. בְּבָאִית. O'. Vacat. Alia exempl. τῶν δυνάμεων.²
הַיָּבִיב. *Bonus facite.* O'. διορθώσατε. 'A. ἀγαθύνετε. Σ. ἀγαθὰ ποιήσατε.³

3. וְאֵשְׁכֵנָה אִתְּכֶם. *Et habitare faciam vos.* O'. καὶ κατοικίω ὑμᾶς. 'A. καὶ σκηνώσω σὺν ὑμῖν.⁴
Σ. et confirmabo vos.⁵

4. הַיָּבֵל הַזֶּה (in tertio loco). O'. Vacat. Alia exempl. ναὸς κυρίου.⁶

5. אִם-הֵיטִיב תֵּיטִיבוּ. *Si bonas faciendo bonas feceritis.* O'. ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε. 'A. ἐὰν ἀγαθύνοντες ἀγαθύνητε.⁷

אִם-עָשׂו. *Si faciendo.* O'. καὶ ✕ 'A. Σ. Θ. ἐὰν 4 ποιῶντες.⁸

6. תַּעֲשֶׂקוּ. *Oppresseritis.* O'. καταδυναστεύσητε. 'A. συκοφαντήσητε.⁹

7. בְּמָקוֹם הַזֶּה. *In loco hoc.* O'. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ (alia exempl. ὑμῶν¹⁰).

8. הִנֵּה אַתֶּם. *Ecce vos.* O'. εἰ δὲ ὑμεῖς. 'A. ἰδὼ ὑμεῖς. Σ. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς.¹¹

9. הֲגִבְתָּ רֶצֶחַ וְנָאֵף. *Num furari, occidere, et moechari.* O'. καὶ φονεύετε, καὶ μοιχᾶσθε, καὶ κλέπτετε. 'A. κλέπτης καὶ φονεὺς καὶ μοιχός.¹²

10. בְּבֵית הַזֶּה. *In domo hac.* O'. ἐν τῷ οἴκῳ ✕ τούτῳ 4.¹³

נִצְּלָנוּ. *Liberati sumus.* O'. ἀπεσχήμεθα. 'A. Σ. ἐρρύσθημεν.¹⁴

11. הִיא הַבַּיִת. *Facta est domus.* O'. ✕ Σ. ἐγένετο 4 ὁ οἶκος.¹⁵

12. כִּי לִבְרָנָה. *Nam ite, quaeso.* O'. ὅτι πορεύ-

Hex. ad Jesai. i. 4. ⁶⁵ Syro-hex. ܐܠܝܫܐ ܕܝܐܪܡܐ. h. e. πυρὸς πυρωτής. Cod. 88 in marg. sine nom. affert: εἰκῇ ἐπύρωσε πυρωτός (sic). Cf. Hex. ad Jesai. xli. 7. ⁶⁶ Syro-hex. ܕܡܝܡܝܢ. ⁶⁷ Syro-hex.

CAP. VII. ¹ Sic Cod. 86, teste Parsonsio. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ Θ. ὁ λόγος κ. τ. ε. Eadem in textu sub aster. habet Syro-hex., subjungens: — ἀκούσατε — Ἰουδαία 4; et sic sine aster. et obelo Codd. 22 (cum πᾶσα ἡ Ἰουδα), 36, 48 (cum π. ἡ Ἰουδαία), alii. Hieron.: "Hoc in editione LXX non habetur, sed de Theod. ex Hebraico additum est." ² Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, alii, et Syro-hex. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. ⁵ Hieron.: "Sive vos ipsos, juxta Sym., firma habitatione fundabo, qui ait: et confirmabo vos in loco isto." Nonnemo tentat στηρίξω; Spohnius ἰδρυνῶ, for-

tasse cum respectu ad Psal. lxxvii. 60 in Hex. ⁶ Sic Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. ⁸ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ (rectius ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ, ut Cod. 88). ⁹ Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. Hieron. Hebraea vertit: feceritis calumniam. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 33, alii, et Syro-hex., qui in marg. affert: τούτῳ. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. Ad Sym. cf. ad Cap. xii. i. (Particulam ὅμως cum ܐܠܝܐ commutavit interpres Philox. ad Joan. xii. 15. Gal. iii. 15.) ¹² Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. ¹³ Cod. 88, et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. ܐܠܝܐ ܕܝܐܪܡܐ. ¹⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

3. לָזֶל הַשְּׂאִרִית. *Omnibus superstitibus.* Ο'. καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις. 'Α. Σ. παντὶ τῷ καταλείμματι.⁷

מִן־הַמִּשְׁפָּחָה הָרָעָה הַזֹּאת. *De gente mala hac.* Ο'. ἀπὸ τῆς γενεᾶς ✠ Οἱ Γ'. τῆς πονηρᾶς ἡ ἐκείνης.⁸

בְּכָל־הַמְּקוֹמֹת הַנִּשְׁאָרִים. *In omnibus locis quae residua sunt.* Ο'. ἐν παντὶ τόπῳ ✠ τοῖς ὑπολείφθευσιν.⁹ 'Α. Σ. ἐν πᾶσι τόποις...¹⁰

שָׁם הִנְחִיתִים. *Ubicunque extrusero eos.* Ο'. οὐ ἐὰν ἐξέσωσώ αὐτοὺς ἐκεῖ. 'Α. Σ. οὐ διάσπαιρα αὐτούς.¹¹

3, 4. נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת: וְאַמְרַתְּ אֵלֵיהֶם. Ο'. Vacat. ✠ 'Α. λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς.¹²

4. וְלֹא יָשׁוּב. *Et non revertetur.* Ο'. οὐκ ἀναστρέφει (alia exempl. ἐπιστρέφει¹³). 'Α. Σ. οὐκ ἀνακάμψει.¹⁴

5. יְרוּשָׁלַם. Ο'. Vacat. ✠ καὶ 'Ιερουσαλήμ.¹⁵ נִצְחָת. *Perpetuam.* Ο'. ἀναιδῆ. 'Α. Σ. φιλόνεικον.¹⁶

5. הַחֲזִיקִי בַּמְרִמִּית. *Firmiter tenent fraudem.* Ο'. καὶ κατεκρατήθησαν ἐν τῇ προαιρέσει αὐτῶν. 'Α. ἐνίσχυσαν ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν.¹⁷ Σ. ἀντεποίησαντο ἐν δόλφ.¹⁸

6. הִקְשַׁבְתִּי וְאַשְׁמָע. *Auscultavi et audiui.* Ο'. ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε. 'Α. Σ. προσέσχω καὶ ἤκουσα.¹⁹

נָחָם. *Penitentiam egit.* Ο'. ὁ μετανοῶν. 'Α. παρακαλούμενος.²⁰

כָּל־הָשָׁב בַּמְרִצּוֹת. *Unusquisque aversus est in cursibus suis.* Ο'. διέλιπεν ὁ τρέχων ἀπὸ τοῦ δρόμου αὐτοῦ. 'Ο Σύρος' πάντες τῇ γνώμῃ αὐτῶν πορεύονται (s. πορεύσονται).²¹

כִּסּוֹם שׁוֹמֵחַ בַּמְלָחָה. *Sicut equus cursu effuso ruens in bello.* Ο'. ὡς ἵππος κάθιδρος ἐν χρεμετισμῷ αὐτοῦ. 'Α. (ὡς ἵππος) καλπάζων ἐν πολέμῳ. Σ. (ὡς ἵππος) ὁρμῶν ἐν πολέμῳ.²² 'Ο Σύρος' ὡς ἵππος ὁρμῶν εἰς πόλεμον.²³

7. חֲסִידָה. *Ciconia.* Ο'. Θ. ἡ ἀσίδα. 'Α. ἐρωδιός. Σ. ἰκτίνος.²⁴

✠. ٥٨٨. Montef. e Cod. Jes. affert: ✠ 'Α. καὶ αἰρεθήσεται κ.τ.ε. Eadem sine aster. post ζῶν inferunt Codd. 22, 36, alii. ⁷ Codd. 86, 88, quorum posterior Aquilae soli tribuit. Uterque autem καὶ (?) παντὶ τῷ καταλείμματι scribit. ⁸ Sic Cod. 86. Syro-hex.

٥٨٩. Cod. XII affert: ✠ 'Α. Σ. τῆς πονηρᾶς (non, ut Montef., ✠ 'Α. Σ. πονηρᾶς). Cod. 88: ἀπὸ τῆς γ. ἐκείνης ✠ τῆς πονηρᾶς; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁹ Sic Cod. 88. Syro-hex. ٥٩٠. Idem: ✠ 'Α. Σ. τῆς πονηρᾶς. Cod. 88: ἀπὸ τῆς γ. ἐκείνης ✠ τῆς πονηρᾶς; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Idem: ✠ 'Α. Σ. τῆς πονηρᾶς. Cod. 88: ἀπὸ τῆς γ. ἐκείνης ✠ τῆς πονηρᾶς; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 48, 51, alii. Syro-hex. pingit: ✠ λέγει κ. τῶν δ. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐπιστρέφει), XII (in textu), 22, 23, 26, alii. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Codd. XII (in marg.), 88, et Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22 (καὶ ἡ Γ'), 36, alii. ¹⁶ Syro-hex. ٥٩١. Cod. 88 affert: Σ. φιλόνεικον ἀντεποίησαντο ἐν δόλφ. Hieron. Hebraea vertit: *aversione contentiosa*. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Syro-hex. ٥٩٢. Theodoret. quocum concinit Syrus vulgaris: ٥٩٣. ²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✠ 'Α. Σ. τῆς πονηρᾶς. h.e. *effusus* (ἐκκεχευμένος) in bello. Lectio librorum Graecorum est

valde notabilis, maxime propter exemplum verbi καλπάζειν, quod nescio an alibi nisi apud Lexicographos repertum sit, etsi compositum παρακαλπάζειν adhuc exstat in loco classico Plutarchi Vit. Alexandri 6: Εὐθὺς προσδραμών τῷ ἵππῳ, καὶ παραλαβὼν τὴν ἡνίαν, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ἥλιον, μικρὰ δὲ οὕτω παρακαλπάσας καὶ καταψήσας, ὡς ἑώρα πληροῦμενον θυμοῦ καὶ πνεύματος κ.τ.ε. Α. κάλπη, εἶδος δρόμου, in quo narrat Pausanias El. I equitem equa vehi solitum esse, ad extremum autem curriculum ex equa desilientem, apprehenso ejus freno, quasi cum ea cursu certasse, derivatur καλπάζειν, cui Budaeus quidem transitivum sensum vindicat, *equum ad ingressum exsultantem urgere*, Gallice, *galoper un cheval*, vocabulo a Graecis translato; alii verius, ut videtur, eandem significationem, sed intransitivam, ei subjiunt. Sic Suidas: καλπάζειν, ἀβρῶς βαδίζειν. Cyril. Lex. MS.: καλπάζει, ὀχυροδεῖ. Est autem ὀχυροδεῖν, auctore Salmasio, *minuto ciuitatogue gradu ire, et quasi pedibus argutari*; quae notio cum usu Aquilae in hoc fragmento satis congruit. De Syro interprete nihil definio: suspicio tamen oritur, eum in vocabulo sibi inexplorato vertendo, ad notioiorem vocem κάλπη, ὑγνα, *hydria*, respexisse. Theodoret. ²² Syro-hex. ٥٩٤. Victor Antioch. in Cat. Ghisler. T. I, p. 719: τοιαύτη, φησιν, ἡ ἀσίδα, ἣν ὁ 'Ακ. ἐρωδιὸν ἐξέδωκεν, ἄλλοι δὲ, ἰκτίνος. Hieron.:

7. וְעוֹר וְחֶרֶד. *Et hirundo et garritor (s. grus).*
Ο'. καὶ χελιδὼν ÷ ἀγροῦ στρουθία 4.²⁶ 'Α. . .
καὶ ἀγούρ. Σ. τέττιξ καὶ ἀγούρ.²⁶

אֶת-תֵּמַן. *Tempus.* Ο'. ✕ τοὺς 4 καιρούς.²⁷

8. אֶבֶן. *Profecto.* Ο'. Vacat. ✕ διὰ τοῦτο 4.²⁸

8, 9. לְשָׁקָר עֹשָׂה עִט שֶׁקָר סִפְרִים; הַבְּשִׁי הַבְּמִים.

In mendacium operatur stylus mendax scribarum. Pudefient sapientes. Ο'. εἰς μάτην ἐγενήθη σχοῖνος ψευδὴς γραμματεῦσιν. ἤσχύνθησαν σοφοί. 'Α. εἰς ἀδικον ἐποίησεν γραφεῖον ἀδικία γραμματέων. κατήσχυναν σοφοί.²⁹

9. הִנֵּה בְּדִבֶּר. *Ecce! verbum.* Ο'. ὅτι τὸν νόμον (alia exempl. λόγον³⁰). 'Α. ἰδοὺ τὸ λόγιον. Σ. τὸν γὰρ λόγον.³¹

הַחֲכִמָּה-מִיָּה. *Et sapientia cuius rei est iis?*

Ο'. σοφία τίς ἐστιν ἐν αὐτοῖς; 'Α. Σ. σοφία τίνος αὐτοῖς;³²

10. כִּי מִקְמָן וְעַד-גָּדוֹל כָּלָה בִּצְעַת מִבְּרִיא

Quia a parvo usque ad magnum unusquisque rapit rapinam; a propheta usque ad sacerdotem unusquisque operatur mendacium. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ὅτι ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγάλου αὐτῶν πᾶς τις πλεονεκτεῖ πλεονεξίαν ἀπὸ προφήτου ἕως ἱερέως πᾶς τις ποιεῖ ἀδικα.³³

11. וַיִּרְפוּ אֶת-שִׁבְרֵי בֵּת-עַמִּי עַל-נִקְלָהָ לְאֹמֶר
שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם. *Et sanabant vulnus*

filiae populi mei leviter, dicendo: Pax, pax, et non est pax. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἰάσαντο τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐπ' ἀτιμία, λέγοντες· εἰρήνη, εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη.³⁴

12. הַבְּשִׁי לֹא תוֹעֵבָה עֲשֹׂי גַם-בִּוְשִׁי לֹא-יִבְשֻׁוּ

Pudore affecti sunt, quia abominationem fecerunt? quin immo pudendo non pudore affecti sunt, et erubescere nescierunt: propterea cadent inter cadentes, in tempore visitationis suae corrueant, dixit Jova. Ο'. Vacat. ✕ Θ. κατησχύνθησαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν· καί γε αἰσχύνῃ οὐκ ἤσχύνθησαν, καί γε ἐντραπῆναι οὐκ ἔγνωσαν διὰ τοῦτο πεσοῦνται σὺν τοῖς πίπτουσιν, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀσθενήσουσιν ('Α. σκανδαλισθήσονται. Σ. πταίσουσιν³⁵), εἶπεν κύριος 4.³⁶

13. אֶחָד אֶחָד. *Tollendo tollam eos.* Ο'. καὶ συνάξουσιν τὰ γεννήματα αὐτῶν. 'Α. συντελεία συντελείσω αὐτοῖς.³⁷

וְאֵתָן לָהֶם יַעֲרִיבוּ. *Et constituam iis, qui eos invadant.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ παρήλθεν αὐτούς 4.³⁸

14. וַיְהִי וְאֵלֶינִי הַדְּמִי. *Et quieti simus ibi; nam Jova Deus noster ad silentium nos redegit.* Ο'. καὶ ἀπορριφώμεν ἐκεῖ, ὅτι

"Pro mulco, quem interpretatus est Sym., LXX et Theod. ipsum verbum Hebraicum posuere, ASIDA; Aquila, herodimum." Cf. Hex. ad Job. xxxix. 13. Psal. ciii. 17. ²⁶ Obelus est in Syro-hex. ²⁶ Hieron.: "Rursum pro *hirundine*, Sym. *cicadum* transtulit, quae Hebraice dicitur sis. Pro eo autem quod nos posuimus *ciconiam*, et Aq. et Sym. ita ut in Hebraeo scriptum est, *agur* transtulerunt, pro quo LXX *agri passer*es interpretati sunt." Syro-hex. affert: ²⁶ *agur*. Cf. Hex. ad Jesai. xxxviii. 14.

In textu post *trigōn* add. καὶ τέττιξ Codd. 22, 36, alii. ²⁷ Syro-hex. in textu: *agur*. Articulus agnoscent Codd. 62, 86 (in marg.), 88, 198. ²⁸ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 233. ²⁹ Codd. 86, 88: 'Α. εἰς ἀδικον ἐποίησαν γραφεῖον (γραφῖον Cod. 86) ἃ δια γραμματαῖων (—τίον Cod. 88) κατήσχυναν (κατήσχυντο Cod. 88) σοφοί. Scribarum errores pro virili cor-

reximus. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Syro-hex. *agur*.

agur. Idem ad τίς in marg. char. med. affert: *agur*. ³³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22,

36 (sub ✕), 48 (idem), alii, et Syro-hex. (sub ✕). (Pro αὐτῶν πᾶς Codd. 22, 36, 48, alii, ὁ πᾶς habent. Idem mox: ἀπὸ πρ. αὐτῶν (αὐτῶν om. Cod. 36) καὶ ἕως ἰ. ὁ πᾶς ποιεῖ ἄ.) Cod. 86 affert: ✕ 'Α. Σ. Θ. ὅτι ἀπὸ μικροῦ κ. τ. ἔ. Cf. ad Cap. vi. 13. ³⁴ Iidem. Cf. ad Cap. vi. 14. ³⁵ Syro-hex.

agur. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxiii. g. Jerem. xx. 11. Perperam vulgo vertunt: S. *rei fient*. ³⁶ Cod. Jes., ceteri. (Pro ἐν καιρῷ Codd. 22,

36, 48, alii, et Syro-hex. καὶ ἐν καιρῷ habent.) ³⁷ Syro-hex. *agur*. ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 88, 233. Sic (cum παρήλθον) Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex.

2 (ix. 1). מִי־תִתְּנִי בַמִּדְבָּר מִלֶּן אֲהִיִּים. *Quis dabit mihi in deserto diversorium viatorum?* O'. τίς δόξῃ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σταθμὸν ἔσχατον; 'A. τίς δώσει με ἐν ἐρήμῳ κατάλυμα ὁδοιπόρων; Σ. . . αὐλισμὸν ὁδοιπόρων;²

3 (2). שָׁקֵר וְלֹא לֶאֱמוּנָה. *Mendacii, et non pro fide.* O'. ψεύδος, καὶ οὐ πίστις. Σ. ἐν ψεύδει, καὶ οὐκ ἐν ἀληθείᾳ.³

4 (3). וְעַל-כֵּל-חָח. *Et ulli fratri.* O'. καὶ ἐπὶ ✕ πᾶσιν 4 ἀδελφοῖς αὐτῶν.⁴

5 (4). וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִהְיֶה. *Et unus alterum decipit.* O'. ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαίζεται. 'A. καὶ ἀνὴρ ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ παραλογίζονται.⁵

לְמִדּוֹ לְשׁוֹנִים. *Assuefaciunt linguam suam.* O'. μεμάθηκεν ἡ γλῶσσα αὐτῶν. 'A. Θ. ἐδίδαξαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.⁶

5, 6 (4, 5). הַעֲוֶה נִלְאוּ : שִׁבְתָּהּ בְּתוֹךְ מַרְמָה. *Habitatio tua est in medio fraudis, per fraudem.* O'. ἡδίκησαν, καὶ οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιστρέψαι. τόκος ἐπὶ τόκῳ, καὶ δόλος ἐπὶ δόλῳ. "Αλλος τοῦ ἀδικῆσαι ἔδειξαν φιλοπονίαν, καθέδρα σου ἐν μέσῳ δόλου ἐν δόλῳ.⁷

7 (6). נִבְּאוֹת. O'. Vacat. Alia exempl. τῶν δυνάμεων.⁸ 'A. τῶν στρατιῶν.⁹

כִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה. *Nam quomodo faciam.* O'. ὅτι ✕ πῶς 4 ποιήσω.¹⁰

8 (7). וּבִקְרָבוֹ יִשֶׁם אָרְבוֹ. *Sed in animo suo struit insidias ei.* O'. καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν. 'A. Σ. ἐν δὲ αὐτῷ θήσει τὸ ἐνεδρον αὐτοῦ.¹¹

10 (9). עַל־הָהָרִים מָשָׁה בְּכִי וְנָקֵה וְעַל־נְאוֹת. *Propter montes attollam fletum et lamentationem, et propter pascua.* O'. ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετὸν (alia exempl. add. καὶ μέλος¹²), καὶ ἐπὶ τὰς τρίβους. 'A. ἐπὶ τῶν ὁρέων ἀναλήφομαι κλαυθμὸν καὶ μέλος, (καὶ) ἐπὶ τὰ ὄρατα.¹³

כִּי נָצְתוּ מִבְּלִי־אִישׁ עוֹבֵר. *Quia exusta sunt, ita ut non sit vir transiens.* O'. ὅτι ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους ✕ 'A. Θ. παραπορευομένους 4.¹⁴ Σ. ὅτι ἀνεπίβατοι ἐγένοντο . . .¹⁵

מִקְנֶה. *Pecoris.* O'. ὑπάρξεως. 'A. κτήσεως.¹⁶

נָדְדוּ. *Diffugerunt.* O'. ἐξέστησαν. 'A. μετηναστεύσαντο.¹⁷

11 (10). לְגִלְלִים. *In acervos.* O'. εἰς μετοικίαν. 'A. εἰς θίνας. Σ. εἰς βουνούς.¹⁸

מֵעוֹן תָּנִים. *Habitatio canum ferorum.* O'. καὶ

² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit tantum: 'A. κατάλυμα. Σ. αὐλισμὸν. Syro-hex. affert: ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. ³ Syro-hex. ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ.

⁴ Sic Syro-hex., cum ἰμῶν pro αὐτῶν. Cod. 88: καὶ ἐπὶ ✕ πᾶσι 4 ἀδελφοῖς (om. αὐτῶν). ⁵ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

⁶ Syro-hex. ܠܡܕܐ. ⁷ Idem in marg. ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. ⁸ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

⁹ Syro-hex. ܠܡܕܐ. ¹⁰ Idem in marg. ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. ¹¹ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹² Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹³ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹⁴ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹⁵ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹⁶ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹⁷ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

¹⁸ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεται (ܠܡܕܐ).

videtur, Symmachi. Syro-hex. affert: ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. ¹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ "Cod. 86, et sic fere Cod. 88."—Parsons. Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἀναλήφομαι (ܠܡܕܐ).

¹⁴ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.; et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. παραπορευομένους.

¹⁵ Ad ἐξέλιπον notat Spohnius: "Hue apponitur versio Symmachi, ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ, ut non comprehensibiles facti sint. Sed haec ad sequentia pertinere videntur, ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. Fallitur. Ante ܠܡܕܐ, quod in textu Syr. legitur, et vertendum, ὅτι ἀνεπίβατοι ἐγένοντο (sc. al. τρίβοι). Cf. ad v. 12. ¹⁶ Syro-hex. ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. ¹⁷ Idem. ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ. Cf. Hex. ad Psal. x. i. xxx. 12. Jerem. iv. 25. ¹⁸ Codd. 86, 88, qui ad Aq. θίνας et θηκας mendose scribunt. Syro-hex. Aquilae tribuit: ܠܡܕܐ ܠܫܘܢܐ, quod alias εἰς βουνούς sonat. Cf. ad Cap. li. 37. Sed Lex. Cyril. MS. affert: θινῶν βουνῶν.

εἰς κατοικητήριον δρακόντων ('Α. Σ. σειρή-
νων¹⁹). 'Α. κατοικητήριον σειρήνων.²⁰

11 (10). מְבַלֵּי יוֹשֵׁב. *Ut non sit habitator.* Ο'. παρὰ
τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. 'Α. ἵνα μὴ ᾖ κατοικῶν.²¹

12 (11). הַחֲכָם. *Sapiens.* Ο'. ὁ συνετός. *Alia*
*exempl. ὁ σοφός.*²²

נִצְתָּה. *Exusta est.* Ο'. ἀνήφθη. Σ. ἀνεπί-
βατος ἐγένετο.²³

13 (12). וְלֹא-הָלְכוּ בָּהָּ. *Et non ambulaverunt in*
ea. Ο'. Vacat. ✕ καὶ (Θ. οὐδὲ) ἐπορεύθησαν
ἐν αὐτῷ.²⁴ 'Α. καὶ οὐκ ἐπορεύθημεν...²⁵ 'Αλλος
καὶ οὐχ ὥδευσαν ἐν αὐτῷ.²⁶

14 (13). הַבְּעָלִים. *Baalim.* Ο'. τῶν εἰδώλων. 'Α.
Σ. τῶν βααλεῖμ.²⁷

15 (14). מִמְּאֲכִילֵם אֶת-הָעָם הַזֶּה. *Cibaturus sum*
eos, hunc populum. Ο'. ψαμιῶ αὐτοὺς ✕ 'Α.
Σ. Θ. τὸν λαὸν τοῦτον.²⁸

לְאַבְרָהָם. *Absinthio.* Ο'. ἀνάγκας. Οἱ Γ'. πι-
κρίας.²⁹

רָאשׁ. *Papaveris* (plantae veneniferae). Ο'.
χολῆς. 'Α. ἀψινθίου. Σ. Θ. πικρίας.³⁰

17 (16). הַיְהוָה צְבָאוֹת הַתְּבוֹנָנִי וְקָרָא. *Jova ex-*
ercituum, animum advertite, et clamate. Ο'.

κύριος· καλέσατε. *Alia exempl. κύριος ✕ τῶν*
δυνάμεων 4, *σύνετε καὶ καλέσατε.*³¹

17 (16). וְתָבוֹאָהּ. *Et veniant.* Ο'. καὶ φθεγξάσθω-
σαν. 'Α. καὶ εἰσελθέτωσαν. Σ. καὶ ἐρχέ-
σθωσαν.³²

18 (17). וְתִמְחַרְחֲרוּ. *Et properent.* Ο'. Vacat.
✕ 'Α. Θ. καὶ ταχυνάτωσαν 4.³³

19 (18). קוֹל נְהִי. *Vox lamentationis.* Ο'. φωνὴ
οἴκτροῦ (alia exempl. οἴκτου³⁴). 'Α. φωνὴ
μέλους. Σ. φωνὴ μέλους πενθίμου (s. πεν-
θηροῦ).³⁵

וַיִּשְׁבֹּנוּ. *Vastati sumus.* Ο'. ἐταλαιπωρήσαμεν.
('Α.) ἐπρονομήθημεν.³⁶

כִּי הִשְׁלִיכוּ. *Quia dejecerunt.* Ο'. καὶ ἀπερ-
ρίψαμεν. *Alia exempl. καὶ ἀπέριψεν.*³⁷

20 (19). נְהִי. *Lamentationem.* Ο'. οἴκτον. Σ. ἥχον
πένθους.³⁸

21 (20). בְּחַלְזֵינוּ. *Per fenestras nostras.* Ο'.
διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν. 'Α. Σ. διὰ τῶν + βα-
ρέων ὑμῶν.³⁹

בְּבָרְמִנּוֹתֵינוּ. *In palatia nostra.* Ο'. εἰς τὴν
γῆν ὑμῶν. 'Α. Σ. εἰς τὰς βάρεις ὑμῶν. Θ.
εἰς τὰς οἰκήσεις...⁴⁰

¹⁹ Codd. 86, 88.

✕ מְבַלֵּי יוֹשֵׁב.

²⁰ Syro-hex. Aquilae continuat:

✕ מְבַלֵּי יוֹשֵׁב. ²¹ Idem: ✕ וְלֹא-הָלְכוּ בָּהָּ.

²² Sic Comp., Codd. XII, 22, 36, alii. Syro-hex. in textu
habet ὁ σοφός, in marg. ὁ συνετός. ²³ Codd. 86, 88.

Cf. ad v. 10. ²⁴ Codd. XII (in marg. sub ✕), 88: καὶ ἐπο-

ρεύθησαν ἐν αὐτῷ (non αὐτῇ, ut e Cod. Jes. falso exscripsit
Montef.). Syro-hex. in textu: καὶ ἐπορεύθησαν ✕ ἐν αὐτῷ 4,

asterisco male posito; cum scholio char. med.: ἐν τῷ νόμφ
μον. Idem affert: ✕ חָלָל. ²⁵ Syro-hex. חָלָל.

✕ (Norberg. וְחָלָל). Sed prima persona a contextu
abhorret. ²⁶ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Vox δδεῖν

Symmachum refert. ²⁷ Syro-hex. ✕ חָלָל (חָלָל). ²⁸ Cod. Jes. (cum
ψαμιῶ). Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. ✕ חָלָל. ³¹ Idem: ✕ חָלָל.

✕ חָלָל. Aliis locis Aquila ἀψινθιον pro ἡψινθιον posuit;
e.g. Prov. v. 4. Jerem. xxiii. 15. Thren. iii. 19. Hic autem
ne ad חָלָל lectiones trahamus, obstat casus secundus, qui

cum ψαμιῶ (חָלָל) aptari nequit.

³² Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod.

Jes. tantummodo affert: "Αλλος· κύριος τῶν δυνάμεων. Par-

sons. vero e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ τῶν δυνάμεων

σύνετε. Hieron.: intelligite et vocate. ³³ Codd. 86, 88.

Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐλθέτωσαν (חָלָל).

³⁴ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ חָלָל. Sic sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Sic Comp., Codd. XII, 22, 26,

36, alii. Syro-hex. חָלָל. ³⁶ Codd. 86, 88, quorum

hic πενθίμου, ille πενθηροῦ habet. Syro-hex. affert: ✕.

✕ חָלָל. Cf. ad Cap. x. 20. ³⁷ Syro-hex. in textu

חָלָל, καὶ ἀπέριψεν (sc. ἡ γῆ); in marg. autem: καὶ ἀπερρι-

ψαμεν. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Cod. 88. Cod. 86 affert:

'Α. διὰ τῶν βαρέων. Pro βαρέων nescimus an legendum

θυρών. ⁴⁰ Cod. 86 affert: Σ. εἰς τὰς βάρεις ὑμῶν εἰς τὰς

οἰκήσεις (sic). Syro-hex. vero: 'Α. εἰς τὰς βάρεις (חָלָל)

ὑμῶν. Ad Amos ii. 5 Hexapla dant: 'Α. βάρεις. Θ. οἰκήσεις.

22 (21). דִּבְרָ. *Dicito.* Ο'. ✕ Θ. θανάτω. 'Α. Σ.
 λάλησον.⁴¹

יְהוָה נֶאֱמַר יְהוָה. Ο'. Vacat. ✕ Θ. τάδε λέγει
 κύριος.⁴²

וְנִפְלָה. *Etiam cadet.* Ο'. καὶ ἔσονται. Οἱ
 λοιποί. καὶ πεσούναι.⁴³

25 (24). עַל-כֹּל-מוֹל בְּעִרְלָה. *In omnem circum-*
 cisum cum praepulio. Ο'. ἐπὶ πάντας περι-
 τετμημένους ἀκροβυστίας αὐτῶν. Σ. ἐπὶ πάντας
 ἐξῆς (s. κατὰ μέρος) τοὺς ὄντας ἐν ἀκροβυστίᾳ.⁴⁴

26 (25). וְעַל-יְהוָה. Ο'. καὶ ἐπὶ Ἰουμαίαν. *Alia*
 exempl. καὶ ἐπὶ Ἰούθαν.⁴⁵

עֲרִלִים. *Praepulati.* Ο'. ἀπερίτμητα. 'Α. ἀκρό-
 βυστα.⁴⁶

עַרְלֵ-לֵב. *Praepulati corde.* Ο'. ἀπερίτμητοι
 καρδίας αὐτῶν. 'Α. ἀκρόβυστοι καρδίᾳ.⁴⁷

Cap. IX. 1. ÷ τὸν λαὸν τοῦτον. 7. ÷ πονη-
 ρίας. 14. ÷ τῆς κακῆς. 22. ÷ τῆς γῆς ὕμῶν. 26. ÷ καὶ ἐπὶ υἱοῦς (fort. καὶ ἐπὶ ÷ υἱοῦς). ÷
 σαρκί.⁴⁸

✕

⁴¹ Hieron.: "Verbum Hebraicum... si legatur DABAR, sermonem significat; si DEBER, mortem; si DABER, loquere. Unde et LXX et Theod. junxerunt illud praeterito capitulo, ut dicerent: *Disperdent parvulos de foris, juvenes de plateis morte.* Aq. vero et Sym. transtulerunt, λάλησον, id est, loquere." Cod. 86 affert: Θ. θανάτω. τάδε λέγει κύριος. Syro-hex. in textu: *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴² Cod. Jes. ⁴³ Syro-hex. *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. ⁴⁴ Idem: *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. ⁴⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. καὶ ἐπὶ Ἰουδαίαν (Ἰούδα, non, ut Norberg., Ἰούδα). ⁴⁶ Syro-hex. *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. ⁴⁷ Idem: *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. ⁴⁸ Syro-hex.

CAP. X. ¹ Cod. 88. Sic in textu Codd. III, 41, 106. ² Syro-hex. *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. ³ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 198, 233. Montef. praeterea affert, non nominato auctore: ἄλλ. κενὸν ἔργον. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. (In codd. ἑλαστά pro ἑλατά, et πικτά pro πηκτά scriptum. Ad Theod. Cod. 86 legit, οὐ μὴ λαλήσωσιν.) Syro-hex. ad prius *אֱמַר יְהוָה*, ἀργύριον (v. 9) apponit: 'Α. ὡς φοῖνιξ

CAP. X.

2. אַל-תִּלְמְדוּ. *Nolite assuescere.* Ο'. μὴ μαθησθε. "Ἄλλος" μὴ πορεύεσθε.¹

בְּיַיְחָתֵנוּ הַגּוֹיִם מִיְהוָה. *Nam consternantur gentes eis.* Ο'. ὅτι φοβούνται αὐτὰ τοῖς προσώποις αὐτῶν. 'Α. (ὅτι) πτοηθήσονται τὰ ἔθνη ἀπ' αὐτῶν.²

3. מְעֹשֶׂה יְדֵי-חָרָץ. *Opus manuum fabri.* Ο'. ἔργον ✕ 'Α. Σ. χειρῶν τέκτονος.³

בְּמַעֲצָה. *Cum ascia.* Ο'. καὶ χώνευμα. Οἱ Γ'. ἐν σκεπάρνῳ.⁴

5. כִּתְמוֹר מְקֹשֶׁה הָמָּה וְלֹא יְדַבְּרוּ. *Sicut columna operis tornatilis illi sunt, nec loquuntur.* Ο'. Vacat. 'Α. ὡς φοῖνιξ ἑλατά εἰσι, καὶ οὐ μὴ λαλήσουσιν. Σ. ῥινητὰ καὶ τορευτὰ ἔστιν, καὶ οὐ λαλήσει. Θ. ὡς φοῖνιξ πηκτά εἰσι, καὶ οὐ μὴ λαλήσουσιν.⁵

6. מֵאֵין כְּמוֹהַ יְהוָה גְּדוֹל אַתָּה גְּדוֹל שְׁמֹךְ. *Nemo est sicut tu, Jova; magnus es tu, et magnum nomen tuum in fortitudine.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. πόθεν ὥσπερ σὺ ('Α. ὁμοῖός σοι)

✕

(*אֵין*); deinde ad *אֱמַר*, τορευτὸν, notat: Σ. ῥινητὸν (*מַעֲצָה*), cum scholio a Norbergio praetermisso: *מַעֲצָה* (*lima*) *מַעֲצָה*. Praeterea ad idem *אֱמַר* aptantur lectiones quae sequuntur: *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. *אֱמַר יְהוָה אֱמַר יְהוָה*. (Syr. *מַעֲצָה*, ῥινητὸν, in quo omnes interpretes haeserunt, est adjectivum a radice *limavit*. Deinde *מַעֲצָה* Graece sonat ἑλατὸν, hic et v. 9, a radice *אֱמַר* (Jesai. xli. 7 in Syro-hex.), unde *מַעֲצָה*, ἑλασμα (Habac. ii. 19), et *מַעֲצָה*, ἀνίλατος (Job. xli. 15). Ad Theod. notandum *מַעֲצָה*, πηκτά, pro quo Spohnius *ἐμπεπηγμένα* tentabat.) Ceterum collato textu Syro-hex. cum Romano observandum est, post *ἐστερέωσαν* αὐτὰ Syrum sic pergere: (abest *θήσουσιν* αὐτὰ, ut in Comp., Codd. III, 22, 23, 26, aliis) καὶ οὐ κηθηθήσονται. ἀργύριον τορευτῶν εἰσιν (sic), οὐ πορεύονται, ἀργύριον + προσβλήτων (*מַעֲצָה*, non *מַעֲצָה*). Error Norbergii scrupulum inject J. D. Michaeli in *Lex. Syr.* p. 623. Verum vidit Spohn) ἀπὸ θαρσὺς ἤξει, χρυσίου *Μωφάξ* (in marg. char. med. *מַעֲצָה*) καὶ χεῖρ—ἐνδύσουσιν αὐτά. αἰρούμενα—καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς (*אֵין* *אֱמַר*, non, ut Norberg., *אֱמַר* *אֱמַר*). ✕ πόθεν ὥσπερ σὺ κ.τ.ε.

κύριε; μέγας εἶ σὺ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου ἐν
δυνάμει.⁶

7. מִי לֹא יִרְאֶה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֹה יִאֲחָזֶה בִּי
בְּכָל-חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל-מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹהִי.
*Quis non timebit te, rex gentium? nam tibi
convenit: quia in omnibus sapientibus gentium,
et in omnibus regnis eorum nemo est sicut tu.*
O'. Vacat. ✕ Θ. τίς οὐ μὴ φοβηθήσεται σε,
βασιλεὺ τῶν ἐθνῶν; ὅτι σοι ἀνῆκεν ('Α. πρέπει)
ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς ('Α. συνετοῖς) τῶν
ἐθνῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν αὐτῶν
πόθεν ὥσπερ σὺ, κύριε;⁷

8. וּבִאֲחָזַח יִבְעֲרוּ וַיִּכְסְּלוּ מוֹסֵר הַבְּלִים עֵץ הוּא.
*Una autem bruti facti sunt et desipiunt; dis-
ciplina vanitatum lignum est.* O'. Vacat. ✕ Θ.
καὶ εἰσάπαξ ἐκκαθήσονται καὶ ἀσθενήσουσι καρ-
διαί ματαιῶν· ἔξλων ἐστί.⁸ 'Α. καὶ ἀπαξ ἀσυνε-
τισθήσονται καὶ ἀνοητισθήσονται· παιδεία . . .⁹
Σ. ὁμοῦ δὲ μωροὶ φανήσονται καὶ ἀσύνετοι.¹⁰

9. כֶּסֶף מִרְקָע מִתְּלִישִׁי יוֹבֵא וְהָב וְהָב מֵאֹפֶן מַעֲשֵׂה
חֶרֶשׂ יָדַי צוֹרֵה תְּבֵלָת וְאֶרְמָן לְבָנֶשׁ מַעֲשֵׂה
חֲכָמִים קָלֶם. *Argentum diductum (malleo)*

*de Tarsis affertur, et aurum de Uphaz, opus
fabri et manuum aurificis; hyacinthus et pur-
pura sunt indumentum eorum, opus peritorum
omnia ea.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἀργύριον ἐλατὸν
(Θ. productum) ἐκ Θαρσεὶς φερόμενον, καὶ
χρυσίον ἐξ οὐφάζ, ἔργα τέκτονος καὶ χειρῶν
χρυσοχόου, ὑάκινθος καὶ πορφύρα τὸ ἔνδυμα
αὐτῶν, ἔργα σοφῶν (Θ. sapientium) πάντα.¹¹

10. וַיְהִי אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וְיִמְלֹךְ
עוֹלָם מִקֵּצֵפוֹ תִּרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְבֹּל גּוֹיִם
וְעָמוֹ. *Sed Jova Deus veritas est, ipse Deus
vivens et rex sempiternus; ab ira ejus contre-
miscit terra, et non sustinent gentes indigna-
tionem ejus.* O'. Vacat. ✕ Θ. ὁ δὲ κύριος
θεὸς ἀληθινὸς ἐστίν, θεὸς ζῶν καὶ βασιλεὺς
αἰώνιος· ἀπὸ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ σαλευθήσεται
ἡ γῆ, καὶ οὐχ ὑποίσουσιν ἔθνη τὴν ὀργὴν
αὐτοῦ.¹² 'Αλλος· ὁ δὲ κύριος ἀληθινὸς θεὸς
ἐστί, θεὸς ζώντων καὶ βασιλεὺς αἰώνιος· ἀπὸ
παροξυσμοῦ αὐτοῦ σεισθήσεται ἡ γῆ, καὶ οὐχ
ὑποίσουσιν ἔθνη ἐμβρίμησιν αὐτοῦ.¹³

12. כִּמְלִין. *Qui fundavit.* O'. ὁ ἀνορθώσας. 'Α.
ὁ ἐτοιμάζων. Σ. ὁ ἐδράζων.¹⁴

⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 88, 243, Syro-hex., qui posterior in marg. affert: 'Α. ὁμοῖός σοι (وَمِثْلُكَ). Codd. 22, 36, alii: πόθεν ὁμοῖός σοι, κύριε; μέγας—ἐν δυνάμει. Ad Hebraea vv. 6—10, Non est similis tui, Domine—et non sustinebunt gentes comminationem ejus, Hieron. notat: "Haec in LXX non habentur, sed de Theodotionis editione in plerisque addita sunt."

⁷ Cod. Jes. Sic, exceptis scribendi mendis, sub aster. Codd. 88, 243. Syro-hex. post ἀνῆκε (ἔλα) ex altera versione assumpsit προσκυνεῖν. Idem in marg. affert: 'Α. πρέπει (πᾶσι); et sine titulo: καὶ ἐν πᾶσι ταῖς βασιλείαις. Deinde Montef. e Cod. Jes. exscripsit: 'Α. συνετοῖς. Restat describenda lectio Codd. 22, 36, aliorum, quae sic habet: τίς οὐ φοβηθήσεται σε, βασιλεὺ τῶν ἐθνῶν; ὅτι σὺ ἐπέστρεψας (alii σοὶ ἐπέστρεψας, σοὶ ἐπέστρεψας, σὲ ἐπέστρεψε; mendose, ut videtur, omnes pro σοὶ ἐπέστρεψε) προσκυνεῖν· ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν πᾶσι ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, πόθεν ὁμοῖός σοι, κύριε; ⁸ Cod. Jes. et sub aster. Codd. 88, 233. Syro-hex. legit et distinguit: καρδία ματαιῶν ἔξλων ἐστί. ⁹ Syro-hex. ¹⁰ سَمَاءٌ أَحْمَرٌ مِثْلُ مَعْدَنَ سَمَاءٍ مِثْلُ مَعْدَنَ سَمَاءٍ. Idem ad καρδία notat: 'Α. παιδεία (وَعِلْمٌ). Aquilam imitati sunt Codd. 22, 36, alii, legentes: καὶ εἰσάπαξ ἀσυνε-

τισθήσονται καὶ ἀνοητισθήσονται, καὶ παιδία (sic) ματαιότητων ἐν αὐτοῖς. ἔξλων ἐστί. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Αλλος· νοσηθήσονται (sic) καὶ παιδεία ματαιότητων ἐν αὐτοῖς; aliter ac Parsonsus in schedis: ἀσύνετοις Θ. νοητισθήσονται ἡ παιδεία κ. τ. ἐ.

¹⁰ Syro-hex. هَمَّ جَكَلٌ بَلِيدٌ. ¹¹ Symmachi circumscriptionem per ἐφάνη jam vidimus ad Eccles. ii. 17. ¹² Cod. Jes., ex quo Montef. ἐξ 'Οφείρ, Parsonsii vero amanuensis ἐκ (ἐκ?) Σουφείρ exscripsit. Correximus e Syro-hex. (qui in textu صُفَيْرٌ habet; in marg. autem char. med. (صُفَيْرٌ), et Cod. 233, ubi ἐκ Σουφείρ scriptum. In Cod. 88 ἐξ Οὐφάζ deest, et χρυσοχόων pro χρυσοχόου legitur. Deinde ἔργον σοφῶν habet Syro-hex., ἔργα σοφισμῶν Cod. 233, invitis Codd. Jes., 88. Non discrepat lectio Codd. 22, 36, aliorum, nisi quod καὶ ἐκ Θαρσεὶς . . . χρυσοχόων . . . ἔργα σοφῶν πάντα αὐτοῖς, habent.

¹² Cod. Jes., 88, 233, et Syro-hex. Solus Cod. 233 τῶν θυμῶν pro τὴν ὀργὴν habet. ¹³ Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. Ad Aquilam pertinere videntur voces παροξυσμός (cf. nos in *Olivo Norvic.* p. 1) et ἐμβρίμησις (cf. ad Cap. xv. 17). ¹⁴ Syro-hex. هَمَّ جَكَلٌ. Syr. هَمَّ جَكَلٌ. Spohnius probabiliter vertit ὁ ἐδράζων. Cf. Hex. ad Prov.

13. לְקוֹל תַּתּוֹ הַמּוֹן מִים. *Ad vocem editionis ejus copia est aquarum.* O'. καὶ πλῆθος ὕδατος. ✕ Θ. εἰς φωνὴν δόντος αὐτοῦ ἡ πλῆθος ὕδατος.¹⁵ 'A. εἰς φωνὴν ἔδωκεν αὐτοῖς πλῆθος ὕδατος.¹⁶ Σ. πρὸς τὴν φωνὴν ὅταν διδῷ πλῆθος ὕδατος.¹⁷
- (קִרְיָאֵן) קִרְיָאֵן. O'. ✕ תָּהָם ἡ γῆ.¹⁸
- קִרְיָאֵן. *Ventum.* O'. φῶς. *Alia exempl. ἀνέμους.*¹⁹ OI Γ'. ἀνεμους.²⁰
15. תַּעֲתִיעִים. *Illusionum.* O'. ἐμπεπαιγμένα. *Alia exempl. ἐμπεπηγμένα.*²¹ 'A. μεμωκημένα. Σ. χλευασμοῦ.²² *Aliter:* 'A. *derisionum.*²³
16. כִּי־יוֹצֵר הַכֹּל הוּא יִשְׂרָאֵל שָׁבַט נִחַלְתּוֹ. *Quia formator universi ipse est, et Israel gens hereditatis ejus.* O'. ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτὸς κληρονομία αὐτοῦ. 'A. Θ. ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτὸς ✕ ἐστίν, καὶ Ἰσραὴλ ῥάβδος (Ἰσραὴλ σκῆπτρον) ἡ κληρονομία αὐτοῦ.²⁴
- יְהוָה יְבָרְכֵנוּ. O'. κύριος. *Alia exempl. add. τῶν δυνάμεων.*²⁵ 'A. κύριος τῶν στρατιῶν.²⁶
17. וְסָפַר. *Collige.* O'. συνήγαγεν. 'A. Σ. συνέγαγε.²⁷
17. מֵאֶרֶץ. *De terra.* O'. ἔξωθεν. 'A. Θ. ἐκ γῆς. Σ. ἀπὸ γῆς.²⁸
- מִסַּרְסָרִים. *Sarcinas tuas.* O'. τὴν ὑπόστασιν σου. 'A. τὴν ἐπιτροπὴν σου. Σ. τὴν ἐμπορίαν σου.²⁹
- וְיֹשֶׁבֶת בְּמִצְוֹר. *Quae sedes in obsidione.* O'. κατοικοῦσαν ἐν ἐκλεκτοῖς.³⁰ 'A. ἡ καθίζουσα ἐν περιοχῇ.³¹ Σ. . . ἐν πολιορκίᾳ.³²
18. הִנְנִי קֹלֶי. *En! ego funda projiciam.* O'. ἰδοὺ ἐγὼ σκελίζω ('A. Σ. σφενδονήσω)³³.
- חֲסֵם הַיָּם. *Hac vice.* O'. (τὴν γῆν) ταύτην. 'A. ἐν τῷ ἁπαξ τούτῳ. Σ. ἐν τῇ ἐφόδῳ ταύτῃ.³⁴
- וְהַצַּרְתִּי לָהֶם. *Et angustiam faciam iis.* O'. ἐν θλίψει. *Alia exempl. add. καὶ ἐκθλίψω αὐτούς.*³⁵
- וְיִמְצְאוּ לְמִצְוֵי. *Ut experiantur.* O'. ὅπως εὐρεθῇ ἡ πληγὴ σου. 'A. ὅπως ἐλεγχθῶσιν.³⁶
19. וְהִנֵּה לִי. *Hei mihi!* O'. οὐαί. 'A. Σ. οὐαί μοι.³⁷
- וְהִנֵּה לִי חֵלֶב וְהִנֵּה לִי חֵלֶב. *Certe hic est dolor, et feram eum.* O'. ὅντως τοῦτο τὸ τραῦμά σου

xvi. 2. Alias ἡδρασε Syro nostro est ܠܗܐ. ¹⁵ Cod. Jes. Cod. 86 affert: 'A. Θ. ✕ εἰς φ. δόντος αὐτοῦ. Codd. 22, 36, alii (exceptis Codd. 88, 233, qui δόντος habent) in textu: εἰς φ. δίδοντας αὐτοῦ κ.τ.έ. Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ (διδόντος) ܠܗܐ. ¹⁶ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ ܠܗܐ. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ ܠܗܐ. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 33, 36, alii, et Syro-hex. Hieron. *Solus Cod. 233 γῆς sine artic. habet.* ²¹ Sic Cod. 233. *Seripturam vitiosam expressit etiam Syro-hex., vertens ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ.* ²² Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. li. 18. *Ad ἐμπεπαιγμένα Cod. 87 in marg. notat: μεμωκημένα, καταγέλαστα.* ²³ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ²⁴ Nobil. ex Origene (Opp. T. III, p. 289) affert: 'Ακ. καὶ Θεοδ. ἐξέδωκαν ὅτι ὁ πλάσας κ.τ.έ. In Codd. Jes., 88, haec, ἐστίν καὶ Ἰσρ. ῥάβδος, asterisco notantur. Syro-hex. in textu: ✕ ἐστίν, καὶ Ἰσραὴλ ܠܗܐ (in marg. СКНПТРОН; sed vox Graeca ad Aquilae lectionem potius pertinere videtur) κληρονομία αὐτοῦ; in marg. autem: ܠܗܐ. ²⁵ Postremo in textu LXXviri post κληρ. αὐτοῦ Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ Ἰσρ. ῥάβδος κληρονομία αὐτοῦ. ²⁶ Sic Cod. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. in continuatione:

ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ²⁸ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Idem. *Ad Aquilam pro ἐπιτροπῇ, quod in Bibliis Graecis non legitur, fortasse legendum ἐντροπῇ (Hieron. confusionem tuam, Syrus vulgaris ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ), a significatu verbi ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ, humiliavit, κατῆσχυνεν. Cf. Hex. ad 2 Reg. viii. 1. Jesai. xxv. 5.* ³¹ Sic libri omnes et Syro-hex. Hieron. Graeca vertit: *quae habitat in munitione*, unde suum ἐν τειχοματί assumpsit falsarius Complutensis. ³² Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ³³ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. ἐν περιοχῇ. ³⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ³⁵ Hieron.: "Pro quo verbo Hebraico COLEA Aq. et Sym. interpretati sunt, σφενδονήσω." Syro-hex. affert: 'A. σφενδονήσω (ܠܗܐ ܚܡܠܐ). Non expeditur lectionem Codd. 86, 88: 'A. σφενδονήσω (sic). Σ. σφενδονήσω. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Sic Comp. (sine ἐν θλίψει, Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Pro Graecis, ἐν θλίψει—ἡ πληγὴ σου, Hieron. interpretatus est: *et tribulabo eos ut inveniantur.* ³⁸ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ. ³⁹ Codd. 22, 36, alii: ὅπως ἐλεγχθῶσιν. εὐρίθη κ.τ.έ. Haec, ἡ πληγὴ σου, desunt in Comp., Codd. 22, 36, et Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ܠܗܐ ܚܡܠܐ ܕܗܝܐ.

(μου), καὶ κατέλαβέ σε (με). 'Α. πλὴν τοῦτο ἀρρώστημά μου, καὶ ὑπόσω αὐτό. Σ. ἀλλὰ τοῦτο ἀρρώστημά μου ἐστίν, καὶ βαστάσω αὐτό.³⁹

20. **וַשְׁדָּה**. *Vastatum est.* Ο'. ἐταλαιπώρησεν. 'Α. ἐπρονομήθη.³⁹

וְכָל־מִיתְרֵי נִתְקוּ. *Et omnes funiculi mei disrupti sunt.* Ο'. καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις σου (μου) διεσπάρσθησαν. 'Α. καὶ πάντα τὰ σχοινία μου διεσκορπίσθησαν.⁴⁰ Σ. καὶ πάντες οἱ κάλοι μου.⁴¹

בְּנֵי יָדַי יֵצְאוּ וְיָנִים. *Filii mei exierunt a me, et non sunt.* Ο'. οἱ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν. 'Α. οἱ υἱοί μου ἐξῆλθόν με, καὶ οὐκ εἰσίν.⁴² Σ. (οἱ υἱοί μου) ἐξῆλθον ἀπ' ἐμοῦ...⁴³

יֵינִי נֹמֶה עוֹד אֶחָלִי וּמִקָּמִם וְיִרְעוּתִי. *Non est qui extendat ultra tentorium meum, et qui erigat aulaea mea.* Ο'. οὐκ ἔστιν ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέρρεών μου. 'Α. οὐκ ἔστιν ὃ ἐκτείνων ἔτι σκῆπην μου, καὶ ἀνιστῶν δέρρεις μου.⁴⁴

22. **תַּנְזִים**. *Canum ferorum.* Ο'. στρουθῶν. 'Α. Σ. σειρήνων. Θ. δρακόντων.⁴⁵

23. **לֹא־לְאִישׁ הָלַךְ הַבֵּן אַתְּ־צִעְרוּ**. *Non est (via) viro ambulanti, et dirigere gressum suum.* Ο'. οὐδὲ ἀνὴρ πορεύσεται, καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ (alia exempl. καὶ κατευθυνεῖ τὴν

πορείαν αὐτοῦ⁴⁶). Σ. οὐδὲ ἀνὴρ πορεύεσθαι, καὶ κατευθυνεῖ τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁴⁷

25. **וְעַל־מִשְׁפָּחָיו**. *Et super familias.* Ο'. καὶ ἐπὶ γενεάς (alia exempl. βασιλείας⁴⁸).

וַיִּנְחְלוּ וַיִּנְחָלוּ. *Et devoraverunt eum, et consumpserunt eum.* Ο'. καὶ ἐξανήλωσαν αὐτόν, ✠ 'Α. Σ. Θ. καὶ συνετέλεσαν αὐτόν.⁴⁹

וְאֶת־נִוְהוֹ הַשְּׂמֹה. *Et habitationem ejus vastaverunt.* Ο'. καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ ἠρήμωσαν. 'Α. (καὶ) εὐπρέπειαν αὐτοῦ ἠφάνισαν. Σ. (καὶ) κατοίκησιν αὐτοῦ.⁵⁰

Cap. X. 20. — ὦλετο 4. 22. — καὶ 4 κοίτην.⁵¹

CAP. XI.

2. **הַבְּרִית**. *Foederis.* Ο'. Θ. διαθήκης. 'Α. Σ. συνθήκης.¹

4. **אוֹתָם כָּל־**. Ο'. πάντα. Alia exempl. κατὰ πάντα; alia, αὐτὰ κατὰ πάντα.²

5. **יֵאָמֵן**. *Fiat.* Ο'. γένοιτο. 'Ο 'Εβραῖος' ἀμήν. 'Α. πιστωμένως.³

6. **קְרָא**. *Proclama.* Ο'. ἀνάγνωθι. Σ. κήρυξον.⁴

אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים. *Omnia verba.* Ο'. ✠ 'Α. σύμπαντας 4 τοὺς λόγους.⁵

³⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. καὶ ὑπόσω αὐτό (וְיִשְׁכַּחֲמוֹ). ³⁹ Syro-hex. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Cf. ad Cap. ix. 19.

⁴⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**, h. e. καὶ πάντες οἱ σχοῖνοι διεσκορπίσθησαν. Mutavimus e Codd. 86, 88, qui afferunt: 'Α. καὶ πάντα τὰ σχοινία μου. ⁴¹ Codd. 86, 88. ⁴² Syro-hex. in continuatione: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Pronomen, a Syro male exclusum, assumpsimus e lectione Codd. 86, 88: 'Α. ἐξῆλθόν με. ⁴³ Codd. 86, 88. Post πρόβατά μου Codd. 22, 36, alii, addunt ἐξῆλθον ἀπ' ἐμοῦ καὶ (οὐκ εἰσίν). ⁴⁴ Syro-hex. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. ⁴⁵ Idem: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. ⁴⁶ Idem: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. ⁴⁷ Hieron.: "Habitationem draconum, sive [ut LXX] cubile struthionum, et, ut Sym. interpretatus est, sirenarum, pro quo in Hebraico THANNIM positum." ⁴⁸ Sic Codd. 88, 233, et, ut videtur, Syro-hex., qui in textu affert: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** (marg. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**). Codd. 22,

36, alii, ex duplici versione: καὶ κατορθώσει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ κατευθυνεῖ πορείαν αὐτοῦ. ⁴⁷ Syro-hex. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Cf. Psal. xxxix. 3 in Syro-hex. ⁴⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 33, 36, alii. Syro-hex. in marg. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. ⁴⁹ Syro-hex. in textu: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** ✠ **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Cod. Jes. affert: ✠ καὶ συνετέλεσαν αὐτόν. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. Ο'. καὶ συνετέλεσαν αὐτόν. ⁵⁰ Syro-hex. affert: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Codd. 86, 88: 'Α. εὐπρέπειαν αὐτοῦ. Σ. κατοίκησιν αὐτοῦ. ⁵¹ Syro-hex.

CAP. XI. ¹ Hieron.: "Notandum est, quod verbum BERITH Aq. et Sym. semper pactum, LXX et Theod. testamentum interpretati sunt." ² Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. 86 (in marg.), 88. ³ Syro-hex. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Cf. Hex. ad Psal. xl. 13. ⁴ Idem: **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**. Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22 (σύμπαντας), 36, alii. Syro-hex. **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ** ✠ **וְיִשְׁכַּחֲמוֹ**.

6. וַיִּבְחָצוּ יְרוּשָׁלַם. *Et in plateis Jerusalem.* O'. καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. 'A. Θ. καὶ ἐν τοῖς ἐξόδοις Ἱερουσαλήμ.⁶ Σ. καὶ ἐν τοῖς ἀμφόδοις Ἱερουσαλήμ.⁷

הַבְּרִית הַזֹּאת. O'. τῆς διαθήκης ταύτης. 'A. Σ. τῆς συνθήκης ταύτης.⁸

7. כִּי הָעַד הָעֲדֹתִי בְּאַבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הָעֲלֹתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד-הַיּוֹם הַזֶּה שָׁמַעְתֶּם אֹתָם לֹא-מָזַרְתֶּם בְּקוֹלִי. *Quia contestando contestatus sum patres vestros, die quo ascendere eos feci de terra Aegypti usque ad hunc diem, mane surgendo et contestando, dicens: Audite vocem meam.* O'. Vacat. ✕ Θ. ὅτι ἐπιμαρτυρία ἐπεμαρτυράμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἀναγαγόντος μου αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὀρθρίζων καὶ ἐπιμαρτυρόμενος, λέγων· ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου.⁹

8. וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא-הִטּוּ אֶת-אָזְנָם וַיִּלְכּוּ אִישׁ בְּשִׁרְרוֹתָא לֶבָם הָרַע וְאָבִיָּא עֲלֵיהֶם אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַבְּרִית-הַזֹּאת אֲשֶׁר-צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשׂוּ. *Et non audierunt, et non inclinaverunt aurem suam, et ambulaverunt unusquisque in pervercia cordis sui mali; et induxi super eos omnia verba foederis hujus, quod praecepi ut*

facerent, et non fecerunt. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐξέκλιναν ('A. καὶ οὐκ ἔκλιναν¹⁰) τὸ οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ἀνὴρ ἐν τῇ εὐθύτῃ ('A. ἐν τῇ σκολιότητι. Σ. ἐν τῇ ἀρεσκείᾳ¹¹) τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντας τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλάμην ποιεῖν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐποίησαν.¹²

9. קִשְׁר. *Conjuratio.* O'. Θ. σύνδεσμος. 'A. ἀθεσία. Σ. συνωμοσία.¹³

10. הָלְכוּ. *Ambulaverunt.* O'. πορεύονται. Alia exempl. βαδίζουσιν.¹⁴

הִפְסוּ. *Violaverunt.* O'. διεσκέδασεν. Σ. διέ-
λυσαν.¹⁵

וְאֶשֶׁר כָּרַתִּי. *Quod pepigi.* O'. ἦν διεθήμεν. 'A. ἦν ἔκοψα.¹⁶

11. אֶלֵיהֶם. *In eos.* O'. ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. Alia exempl. ἐπ' αὐτούς.¹⁷

וְהִצְעִקוּ. *Et clamabunt.* O'. καὶ κεκράξονται. 'A. Σ. καὶ βοήσονται.¹⁸

12. וְהִוָּשִׁיעוּ לֹא-יִוָּשִׁיעוּ. *Et servando non servabunt.* O'. οὐ μὴ σώσουσιν. ✕ 'A. Θ. καὶ σωτηρία 4 οὐ μὴ σώσουσιν.¹⁹

13. הָצֹת. *Platearum.* O'. ἐξόδων. 'A. Σ. ἐξόδων. Θ. ἀμφόδων.²⁰

⁶ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. Codd. 86, 88: Θ. καὶ ἐξόδοις Ἱερ. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. Idem in textu pingit: ✕ καὶ ποιήσατε αὐτούς 4; quae verba a nullo libro Graeco absunt. ⁹ Cod. Jes., teste Montef., qui ἐπιμαρτυρίας exscripsit. (Parsonsii amanuensis affert: ✕ Ὀργῆνης. Θ. ὅτι ἐπὶ μαρτυρίας κ. τ. ε.) Eandem lectionem sub aster. habent Codd. 88, 133, quorum uterque ἐπιμαρτυρία, prior autem ἀνάγοντος et ἐπιμαρτυράμενος habet. Syro-hex. affert: ὅτι ἐπιμαρτυρία ✕ ἐπεμαρτυράμην (s. ὅτι διαμαρτυρόμενος ✕ διεμαρτυράμην), cetera, ut Cod. Jes., nisi λέγων pro λέγων. Paulo diversa est lectio Codd. 22, 36, aliorum: ✕ ὅτι διαμαρτυρόμενος διεμαρτυράμην τοῖς π. ὅ. ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτούς . . . καὶ ἐπιμαρτυρόμενος, καὶ λέγων κ. τ. ε. ¹⁰ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. ¹¹ Idem: ܠܐ ܠܐ. Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 13. ¹² Cod. Jes., unde ἐξέκλιναντο pro ἐξέκλιναν, et prope finem αὐτοῖς pro αὐτοῖς, perperam exscripsit Montef. Sic sub aster. Codd. 88, 233, et Syro-

hex., neonon sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Quod praecepi ut facerent. Hucusque in LXX non habetur, quodque sequitur, et non fecerunt, ab eis positum est, et eum superioris capituli fine sociatum, in quo scriptum est: Audite verba pacti hujus, et facite illa; et non fecerunt." ¹³ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. ¹⁴ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. Paulo aliter Hieron.: "Pro conjuratione, quam nos juxta Sym. interpretati sumus, Aq. et LXX et Theod. σύνδεσμον transtulerunt, quam nos colligationem possumus dicere." Montef. edidit: 'A. O'. Θ. σύνδεσμος. Σ. (ἀνταρσις), appellans Hex. ad Jesai. viii. 12, qui locus contra consensum Hieronymi et Syri interpretis nihil valet. ¹⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ܠܐ ܠܐ. ¹⁶ Codd. 86, 88. ¹⁷ Syro-hex. ܠܐ ܠܐ. ¹⁸ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ܠܐ ܠܐ. ²⁰ Cod. Jes., qui

13. מִזְבְּחֹת. *Allaria*. Ο'. βωμούς. 'Α. Σ. θυσιαστήρια.²¹

לְבִשְׁת׃ מִזְבְּחֹת. *Pudori* (idolo), *altaria*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. τῇ ἀσχύνη, θυσιαστήρια 4.²²

14. וְאַל-תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וְתַפְלָה. *Et ne efferas pro iis vagitum et precessionem*. Ο'. καὶ μὴ ἀξίου περὶ αὐτῶν ἐν δέήσει καὶ προσευχῇ. Σ. (καὶ μὴ) ἀναλάβης σὺ περὶ αὐτῶν δέσιν, μηδὲ προσεύξῃ.²³

15. מָה לִּידִידִי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְּוִמָּתָה הָרְבִים. וּבִשְׂר-קָרֶשׁ יַעֲבְרוּ מֵעַלְיָי כִּי רָעַתְכִי אִזּוּ תַעֲלִי. Hieron.: *Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Numquid carnes sanctae auferent a te malitias tuas, in quibus gloriata es?* Interpretes recentiores in diversa abeunt. Ο'. τί ἡ ἡγαπημένη ('Α. Σ. τί τῷ ἡγαπημένῳ μου²⁴) ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησε βδέλυγμα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελούσιν ἀπὸ σοῦ τὰς κακίας σου, ἡ ταύτοις διαφεύξῃ; 'Α. τί τῷ ἡγαπημένῳ μου ἐν τῷ οἴκῳ μου τοῦ ποιῆσαι διαλογισμούς πολλούς; καὶ κρέα ἅγια παρήγαγον ἀπὸ σοῦ, ὅτι πονηρά· ὅτι τότε ἀγαλλιάσῃ.²⁵

16. רֵעֵנִי יִפֶּה פְּרִי־תֵאֵר. *Virentem pulcrum fructu formoso*. Ο'. ὥραϊαν εὐσκιον τῷ εἶδει. 'Α. εὐθαλῇ εὐκαρπον ὥραϊαν εἶδει.²⁶

לְקוֹל הַמּוֹלָה גְּדוּלָּה. *Ad sonum strepitus magni*. Ο'. εἰς φωνὴν περιτομῆς αὐτῆς, (μεγάλη). Σ. πρὸς φωνὴν πλήθους τοῦ μεγάλου.²⁷

הָצִית יֵאֵשׁ עָלֶיהָ. *Accendit ignem ad eam*.

Ο'. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν, μεγάλη ἡ θλιψὶς ἐπὶ σέ.²⁸

16. וַיִּרְעוּ. *Et franguntur*. Ο'. ἡ χρειώθησαν. 'Α. Σ. ἡσθένησαν.²⁹

17. עֲבָחוֹת. Ο'. Vacat. *Alia exempl. τῶν δυνάμεων*.³⁰

וַיַּשְׂר עֲשׂוּ. *Quod fecerunt*. Ο'. ὅτι ἐποίησαν. 'Α. Σ. οἱ (ἐποίησαν).³¹

18. וְאִנִּי הִרְאִיתִנִּי. *Tunc ostendisti mihi*. Ο'. τότε εἶδον. 'Α. τότε ἐγνώρισάς μοι. Σ. τότε εἶδειξάς μοι.³²

19. וְאִנִּי כִכְבַּשׁ אֶלֶף יוֹבֵל לְמַבְוֶה וְלֹא-יָדַעְתִּי. *Ego autem eram quasi agnus mansuefactus, qui ducitur ad mactandum, nec novi*. Ο'. ἐγὼ δὲ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι, οὐκ ἔγνων. 'Α. Σ. ἐγὼ δὲ ἡμην ὡς ἄμνος εἰθισμένος (Σ. τιθασὸς) ἀπαγόμενος εἰς σφαγὴν, καὶ οὐκ ᾔδειν.³³

כִּי. *Quia*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ὅτι 4.³⁴

וְנִשְׁחִיתָהּ עַץ בְּלַחְמוֹ וְנִכְרַתָּנוּ. *Perdamus arborem cum cibo (fructu) suo, et excindamur eam*. Ο'. δεῦτε, καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτόν. Σ. διαφθείρωμεν ἐν ξύλῳ τὸν ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτόν.³⁵

20. וַיְהִיָּה עֲבָחוֹת. Ο'. κύριε. 'Α. Θ. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων. Σ. σὺ δὲ κύριος τῶν δυνάμεων.³⁶

בָּחַן. *Qui probas*. Ο'. δοκιμάζων. Σ. ὁ ἐρευνών.³⁷

in textu διδῶν habet. Syro-hex. Symmacho tribuit: *وَمَعَا*, fortasse ἀμφόδων. Cf. Hex. ad Prov. i. 20.

²¹ Syro-hex. *وَمَعَا*. ²² Sic sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Θ. τῇ αἰσχύνη, θυσιαστήρια. ²³ Syro-hex. *وَمَعَا*. ²⁴ Codd. 86 (cum τῶν ἡγαπημένων), 88.

²⁵ Syro-hex. *وَمَعَا*. ²⁶ Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. Σ. παρήγαγον — ἀγαλλιάσῃ. ²⁷ Syro-hex. *وَمَعَا*.

²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Syro-hex. *وَمَعَا*.

³⁰ Codd. 86, 88. ³¹ Syro-hex. *وَمَعَا*.

³² Codd. 86, 88. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Syro-hex. *وَمَعَا*.

hex. in textu: *μεγάλη ἡ θλ. ἐπὶ σέ*; in marg. autem char. med.: *ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν*; quae clausula etiam in Arm. Ed. desideratur. ²⁹ Syro-hex. *وَمَعَا*. Cf. Hex. ad Jesai. viii. 9.

³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, alii. Syro-hex. *وَمَعَا*.

³¹ Syro-hex. *وَمَعَا*. ³² Codd. 86, 88. ³³ Cod. 86; 'Α. Σ. ἐγὼ δὲ ἡμην ὡς ἄμνος τιθασὸς ἀπαγόμενος κ.τ.έ. Sic cum ἡθισμένος pro τιθασὸς Cod. 88. Syro-hex. affert: 'Α. εἰθισμένος (μῆκος). Σ. ἄμνος τιθασὸς (μῆκος) ἀπαγ. εἰς σφ.

³⁴ Cod. Jes., teste Parsonsio. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-hex. *وَمَعَا*.

³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. *وَمَعَا*.

20. **יִלְכֹּךָ מִיָּדְךָ.** *Ultionem tuam (quam petis) ab iis.* Ο'. τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν (alia exempl. ἐν αὐτοῖς³⁸). 'Α. τὴν κόλασιν ὑπὸ σοῦ ἐξ αὐτῶν.³⁹

אֶת־רִיבִי. *Causam meam.* Ο'. τὸ δικαίωμά μου. 'Α. Σ. τὴν δίκην μου.⁴⁰

21. **וְלֹא תָמוּת בְּיָדִי.** *Ne morieris manu nostra.* Ο'. εἰ δὲ μὴ, ἀποθάνῃ ἐν ταῖς χερσίν ἡμῶν. 'Α. καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃς... Σ... διὰ τῶν χειρῶν ἡμῶν.⁴¹

22. **לֵכֵן פֶּה אֶמַר יְהוָה צְבָאוֹת.** Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων.⁴² 'Α. τῶν στρατιῶν.⁴³

יָמוּתוּ. *Morientur.* Ο'. ἀποθανοῦνται. Aliud exempl. ἀπολούνται.⁴⁴

CAP. XII.

1. **יָדִיק אֶתָּה יְהוָה כִּי אֲרִיב אֵלָיָה.** *Iustus tu es, Jona, quando litem intendero tibi.* Ο'. δίκαιος εἶ, κύριε, ὅτι ἀπολογήσομαι πρὸς σέ. 'Α. δίκαιος σὺ, κύριε, ὅταν δικάζωμαι πρὸς σε.¹ Σ. δικαιώτερος σὺ, κύριε, ἢ ἀν διαλέγωμαι πρὸς σε.²

אֶת־מִשְׁפָּטֶיךָ אֶתֵּן אֵלַי. *Attamen iudicia loquar tecum.* Ο'. πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σε. Σ. ἀλλ' ὅμως κρίματα λαλήσω ἔμπροσθέν σου.³

2. **יָלְכוּ בְּ-עֵשׂוֹ פְרִי.** *Proficiunt, etiam faciunt fructum.* Ο'. ἐτεκνοποίησαντο, καὶ ἐποίησαν καρπὸν. 'Α. ἐπορεύθησαν... Σ. προκόπτοντες ποιοῦσι καρπὸν.⁵

3. **יָדַעְתִּי.** *Nosti me.* Ο'. γινώσκεις με. 'Α. Σ. ἔγνων με.⁶

וְרָאִיתִי. *Vides me, et probasti.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. εἶδες με, καὶ δεδοκίμακας.⁷

אִתְּךָ. *Tecum.* Ο'. ἐναντίον σου. 'Α. μετὰ σοῦ. Σ. τὴν μετὰ σοῦ.⁸

אֵלֶיךָ. *Avelle (sejunge) eos sicut ovem mactationi, et consecra eos.* Ο'. ἄγνισον αὐτούς. ✕ Θ. ἄθροισον αὐτούς ὡς πρόβατα εἰς σφαγὴν, καὶ ἄγνισον αὐτούς.⁹

הִקְדִּישׁ. Ο'. ἄγνισον αὐτούς. 'Α. Θ. ἁγιάσον (αὐτούς). Σ. ἀφόρισον (αὐτούς).¹⁰ 'Ο Σύρος· εὐ-τρέπισον αὐτούς.¹¹

4. **אֶת־אֲחֵרֵינוּ.** *Exitum nostrum.* Ο'. ὁδὸς ἡμῶν. 'Α. τὰ ἔσχατα ἡμῶν. Σ. τὴν ἐσχάτην ἡμῶν.¹²

5. **כִּי אֶת־רַגְלִיךָ רָצַחְתָּ וְיָלַחְתָּ.** *Quando cum peditibus cucurristi, et defatigarunt te.* Ο'. σοῦ οἱ πόδες τρέχουσι, καὶ ἐκλύουσίν σε. 'Α. ὅτι σὺν τοῖς πεζοῖς ἔδραμον (fort. ἔδραμες), καὶ ἐξέλυσάν (Aliter: 'Α. ἐμόχθωσάν) σε.¹³ Σ. εἰ μετὰ πεζῶν δραμῶν ἐκοπώθης.¹⁴ 'Ετερος· σὺν

μενοι. ⁶ Syro-hex. **הִשְׁכַּחְתָּ.** ⁷ Cod. Jes, affert: ✕ ἴδες με καὶ. Cod. 86: Οἱ Γ'. ἴδες με καὶ. Syro-hex. mendose pingit: εἶδες με ✕ καὶ. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: *Congrega eos quasi gregem ad victimam*; unde fluxit lectio Complutensis: *συνάγαγε αὐτοὺς ὡς ποίμνιον εἰς θυσίαν.* ¹⁰ Syro-hex. **הִקְדִּישׁ.** ¹¹ Theodoret.: τὸ ἄγνισον, ἀντὶ τοῦ ἀφόρισον λέγει· ἀφορίζει γὰρ ἑαυτὸν ὁ ἁγιάσασθαι βουλό-μενος· διὸ καὶ ὁ Σύρος εὐτρέπισον ἀντὶ τοῦ ἄγνισον τίθεικεν.

¹² Codd. 86, 88. Syro-hex. **הִשְׁכַּחְתָּ.** ¹³ Codd. 86 (cum ἡμῶν post πεζοῖς), 88 (om. σε). Paulo aliter Syro-hex.: 'Α. ὅτι σὺν τοῖς πεζοῖς (חֲמִשְׁתֵּי) ἔδραμες, καὶ ἐμόχθωσάν (s. ἐμόχθησάν) σε (חֲמִשְׁתֵּי). Cf. Hex. ad Jesai. vii. 13. ¹⁴ Codd. 86, 88, concinente Syro-hex. **הִשְׁכַּחְתָּ.**

38 Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, alii, et Syro-hex. 39 Codd. 86, 88. 40 Idem. Syro-hex. **יָדִיק.** 41 Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. καὶ οὐ μὴ ἀποθ. διὰ τῶν χ. ἡμῶν. 42 Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22 (om. τῶν), 36, alii. Syro-hex. perperam pingit: ✕ διὰ τοῦτο τάδε — λέγει κ. τῶν δ. 43 Syro-hex. **יָדִיק.** 44 Sic Cod. Jes. in textu, teste Parsonsio; in marg. autem: ἀποθα-νοῦνται. Montef. ex eodem edidit: "Ἄλλ. ἀπολούνται.

CAP. XII. 1 Syro-hex. **יָדִיק.** 2 Idem: **יָדִיק.** 3 Idem: **יָדִיק.** 4 Idem: **יָדִיק.** 5 Idem: **יָדִיק.** 6 Idem: **יָדִיק.** 7 Idem: **יָדִיק.** 8 Idem: **יָדִיק.** 9 Idem: **יָדִיק.** 10 Idem: **יָדִיק.** 11 Idem: **יָדִיק.** 12 Idem: **יָדִΙΚ.** 13 Idem: **יָדִΙΚ.** 14 Idem: **יָדִΙΚ.**

Ad **יָדִΙΚ.** cf. Hex. ad Psal. xlv. 5. Prov. iv. 19. Norberg. vertit, *se extendentes*; Spohnius, *ἐκτενά-*

δρομεῖ [τε] ἔδραμες, καὶ ἐμόχθησέ σε.¹⁵ Ὁ Σύρος μετὰ πεζῶν τρέχουσα ἡττήθη, (καὶ πῶς ἀντιστῆναι ἠππεῦσαι δυνήσῃ);¹⁶

5. וַיֵּאָדָה תַּתְּחַרָּה אֶת־הַפִּיָּסִים. Et quomodo certabis cum equis? O'. πῶς παρασκευάσῃ ἐφ' ἵπποις; 'A. καὶ πῶς ἐρίεις σὺν τοῖς ἵπποις;¹⁷ Aliter: 'A. καὶ πῶς implicaberis σὺν τοῖς ἠππεύοις [τοῖς συνετοῖς];¹⁸ Σ. πῶς ἀμιλλήσῃ ἵπποις;¹⁹

וּבְאַרְצָה שְׁלוֹם אֶתָּה בּוֹטֵחַ. Et in terra pacis tu confidis. O'. καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σου (alia exempl. σὺ) πέποιθας. Σ. καὶ ἐν γῇ εἰρημηκῇ εἰ ἀμέμμενος.²⁰

וַיֵּאָדָה תַּעֲשֶׂה בְּנָחוֹן הַיִּרְדֵּן. Et quomodo facies in superbia (arundineti) Jordanis? O'. πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι ('A. ἐν ἐπερηφανίᾳ²¹) τοῦ Ἰορδάνου; Σ. πῶς πράξεις in vehementia τοῦ Ἰορδάνου;²² Ὁ Σύρος πῶς περάσεις τὸν Ἰορδάνην πλημμυροῦντα;²³

6. כִּי גַם־אַחֲרָיָה וְיִבִּית־אֶבְיָה גַם־הֵמָּוָה בָּגְדוּ בָּךְ.

גַּם־הֵמָּוָה קָרָאוּ אַחֲרָיָה מְלָא אֶל־תַּאֲמִינָן בָּם כִּי־יִדְבְּרוּ אֵלָיָה טוֹבוֹת. Nam etiam fratres tui, et domus patris tui, etiam ipsi perfide egerunt erga te, etiam ipsi clamant post te turmatim (s. pleno gutture): noli credere iis, quamvis loquantur tibi bona. O'. ὅτι καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου, καὶ οὗτοι ἠθέτησάν σε, καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυνήχθησάν σοι 4.²⁴ μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ὅτι λαλήσουσι πρὸς σέ καλὰ. Σ. ὅτι προσέτι καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου, ἔτι καὶ αὐτοὶ προέδωκάν σε, καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν ὀπίσω σου . . . μὴ πιστεύσῃς αὐτοῖς, ἐὰν λαλήσωσι πρὸς σέ ἀγαθὰ.²⁵

7. אֶת־יִרְדּוֹתַי נִפְשִׁי. Delicias animae meae. O'. τὴν ἡγαπημένην ψυχὴν μου. 'A. Σ. τὰ ἀγαπητὰ τῆς ψυχῆς μου.²⁶

9. הֲעֵיט צִבְרֵךְ. Num bestia (s. avis) rapax hyaena (s. picta). O'. μὴ σπήλαιον υἰάνης. ['Ἄλλος μὴ σπήλαιον ἀδικίας. 'Ἄλλος ληστῶν.]²⁷

¹⁵ Nobil. affert: "S. Jo. Chrysostomus: 'A. σὺν δρομεῖ τε ἔδραμες, καὶ ἐμόχθησέν σε." Locus Chrysostomi, qui exstat in Catena Ghislerii, T. II, p. 111, dignus est qui integer exscribatur: Τοῦ Χρυσοστόμου. Πολλὴ ἀσάφεια. 'Ακύλας, ἑτερός φησιν ἐρμηνευτὴς συνδραμεῖται. ἔδραμες καὶ ἐμόχθησέ σε. Ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. Εἶδε κατεπιέγοντα αὐτὸν, καὶ ἐπείγόμενον, καὶ οὐκ ἀνεχόμενον οὐδὲ τῆς προθεσμίας. "Ὅρα τοῖνον πῶς ἐπιπλήττει αὐτῷ. Οὐδὲν οὕτω πέποιθας, καὶ τοιαῦτα λαλεῖς; οὕτω θορυβῇ; τί οὖν ποιήσεις ἐν τοῖς μεγάλοις; Εἰ μετὰ πεζοῦ δραμεῖν οὐκ ἠδυνήθης, πῶς μετὰ ἵππῶν, φησί; Ubi quivis videt, Aquilae nomen non a Chrysostomo (cui mos est tres interpretes, tacitis nominibus, per ἑτερος, ἄλλος, designare), sed ab interpolatore imperito profectum esse. Quod vero ad lectionem attinet, σὺν δρομεῖ τε sincerior videtur quam συνδραμεῖται, etsi enclitica, fatemur, commodius abesset.

¹⁶ Theodoret. Montef. post Nobilium mendosum ἀναστῆναι exhibet. ¹⁷ Codd. 86, 88, quorum uterque ἐρίεις pro ἐρίεις, prior autem σου pro σὺν habet.

¹⁸ Syro-hex. Aquilae continuat: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה; ubi ultimum vocab. aliunde illatum esse videtur. ¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. Symmacho continuat: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. Cf. ad Cap. xxii. 15.

²⁰ Syro-hex. in continuatione: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²³ Theodoret. ²⁴ Syro-hex. וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה.

²⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁷ Sic

5. Pronomen est in Codd. 22, 36, aliis.

²⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ²⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ³⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁴⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁵⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁶⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁷⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁸⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹¹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹² Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹³ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁴ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁵ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁶ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁷ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁸ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ⁹⁹ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה. ¹⁰⁰ Idem: וְיִבִּית־אֶבְיָה חֶמְלָה.

10. בָּסַסוּ. *Conculcaverunt.* Ο'. ἐμόλυναν. 'Α. Σ. κατεπάτησαν.²⁸

אֶת-חֶלְקִי. *Portionem meam.* Ο'. τὴν μερίδα μου. Alia exempl. τὴν κληρονομίαν μου.²⁹

11. עָלַי לְבָלָהּ. *Luget circum me.* Ο'. ἀπωλείας, δι' ἐμέ. 'Α. Σ. ἐπένθησεν ἐπ' ἐμέ.³⁰

12. עַל-כָּל-שָׂרִים. *Super omnes clivos.* Ο'. ἐπὶ πᾶσαν διεκβολήν. 'Ο Σύρος' ἐπὶ πᾶσαν ἀτραπὸν.³¹

וְשָׂרֵי. *Vastatores.* Ο'. ταλαιπωροῦντες. 'Α. προνομούντες. Σ. διαφθείροντες.³²

מִקְצֵה. *Ab extremitate.* Ο'. ἀπ' ἄκρου. "Αλλος" ἀπὸ πέρας (s. ἀπ' ἐσχάτου).³³

13. קָצְרוּ... וְרָעוּ. *Severunt... messuerunt.* Ο'. σπείρατε... θερίζετε. Alia exempl. ἐσπείρατε... ἐθερίσατε.³⁴

וְיָדָיו לֹא יַעֲזֹבוּ. *Viribus atteruntur, non proficiunt.* Ο'. οἱ κληροὶ αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. 'Α. ἐκληροδοτήθησαν, καὶ οὐκ ὠφελήσουσιν. Σ. καὶ κληρονομήσετε ἀδη.³⁵

מִתְבוֹאֲתֵיכֶם. *A proventibus vestris.* Ο'. ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν. 'Α. ἀπὸ γεννημάτων ὑμῶν.³⁶

מִתְרוֹן אֶת-יְהוָה. *Propter ardorem irae Jovae.* Ο'. ἀπὸ ὀνειδισμού ἔναντι κυρίου. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου.³⁷

14. אֲשֶׁר-הֶחֱלָתִי. *Quam possidendam dedi.* Ο'.

הָשׁ עָלַי. 'Α. Σ. ἡν ἐκληροδοτήσα.³⁸

14. יִשְׂרָאֵל. *Israeli.* Ο'. ✕ Σ. τῷ 'Ισραήλ.³⁹ נִתְּשָׁם. *Evellam eos.* Ο'. ἀποσπῶ (alia exempl. ἀνασπῶ⁴⁰) αὐτούς. 'Α. Σ. ἐκτιλῶ (αὐτούς).⁴¹

15. אַחֲרֵי נִתְּשָׁם. *Postquam evulsero.* Ο'. μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με. 'Α. Σ. (μετὰ) τὸ ἐκτιλᾶ με.⁴²

וְיִתְּמֵי. *Et miserebor eorum.* Ο'. καὶ ἐλεήσω αὐτούς. 'Α. Σ. καὶ οἰκτειρήσω αὐτούς.⁴³

וְיָשִׁיבֵם. *Et reducam eos.* Ο'. καὶ κατοικιῶ αὐτούς. 'Α. καὶ ἀποκαταστήσω (αὐτούς).⁴⁴

16. אִם-לֹא-יָלְמוּ וְלִמְדוּ אֶת-דַּרְכֵי עָמִי. *Si discendo didicerint vias populi mei.* Ο'. ἐὰν μαθόντες μάθωσι τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐὰν διδάσκοντες διδάξωσι τὰς ὁδοὺς μου τὸν λαόν μου.⁴⁵

17. וְשָׁמְעוּ. *Audierint.* Ο'. ἐπιστρέψωσι. 'Α. Σ. ἀκούσωσι.⁴⁶

וְאֵם-יְהוָה. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. φησὶ κύριος.⁴⁷

CAP. XIII.

1. כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי. Ο'. τάδε λέγει κύριος ✕ 'Α. Σ. Θ. πρὸς μέ.¹

3. שָׁבִית. *Iterum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. δεύ-τερον.²

Montef., notans: "Ἀδικίας, et alteram lectionem ληστῶν affert MS. Jes. Sunt fortasse scholia." Solus Cod. Alex. ληστῶν pro ὑάλης habet; sed in clausula, ἡ σπῆλαιον κύκλω αὐτῆς, Codd. XII (in marg.), 33, 36, alii, post σπῆλαιον inferunt ληστῶν. Deinde post κύκλω αὐτῆς pro Hebr. לִיָּהּ, quod in LXX vacat, Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ἐπ' αὐτὴν habent; Cod. XII autem in marg. ἀδικίας (quasi pro לִיָּהּ?) affert. ²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. + נַעַם. ²⁹ Sic Cod. 41. Syro-hex. in marg. char. med. + נַעַם. ³⁰ Syro-hex. + נַעַם. ³¹ Theodoret. ³² Syro-hex. + נַעַם. ³³ Idem in marg. char. med. + נַעַם. ³⁴ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 33, 41, alii, Syro-hex., Hieron. Montef. e Cod. Jes. scholium affert: "Ἐν τισιν ἀντιγράφοις κείται, ἐσπείρατε, καὶ ἐθερίσατε. ³⁵ Syro-hex. + נַעַם. ³⁶ Norberg. נַעַם et נַעַם.

edidit, quorum hoc descriptori, illud ipsi scribae imputandum. Vid. Bugat. ad Dan. p. 167.) Ad Aquilam cf. Hex. ad Prov. xxviii. 10. ³⁶ Idem: + נַעַם. ³⁷ Idem: + נַעַם. ³⁸ Idem: + נַעַם. ³⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 62, 233. Syro-hex. pingit: + נַעַם. ⁴⁰ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. ⁴¹ Syro-hex. + נַעַם. ⁴² Idem: + נַעַם. ⁴³ Idem: + נַעַם. ⁴⁴ Idem: + נַעַם. ⁴⁵ Cod. 86. Sic, sed om. τὸν λαόν μου, Cod. 88. Lectio, διδάσκοντες διδάξωσι, est in Codd. 22, 36, aliis. ⁴⁶ Syro-hex. + נַעַם. ⁴⁷ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

CAP. XIII. ¹ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: οὕτως εἶπε κύριος πρὸς μέ. ² Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. + נַעַם.

13. **על־כִּסְאוֹ**. *Super thronum ejus*. Ο. ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῶν (alia exempl. αὐτοῦ²¹).

14. **אל־אָחיו**. *Ad fratrem suum*. Ο. καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 'Α. πρὸς...²²

לא־אֶחְמוּל. *Non parcam*. Ο. οὐκ ἐπιποθήσω. Σ. οὐκ ἐλήσω.²³

16. **על־הָרִי נָשָׁא**. *Super montes crepusculi* (caliginosos). Ο. ἐπ' ὄρη σκοτεινά. 'Α. ἐπ' ὄρη νυκτερινά.²⁴ Aliter: 'Α. ἐπ' ὄρεσι πεδινοῖς.²⁵

וְשָׂמָה לְצִלְמוֹת מוֹרְתִים. *Et convertat eam in umbram mortis*. Ο. καὶ ἐκεῖ σκιά θανάτου. 'Α. καὶ θήσει αὐτὸ εἰς σκίαν θανάτου.²⁶

17. **וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּהָ**. *Si vero non audieritis illud*. Ο. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃτε ✠ αὐτοῦ. 'Α. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃτε αὐτοῦ. Σ. ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃτε τούτου.²⁷

בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה בְּנִשְׁי. *In locis absconditis flebit anima mea*. Ο. κεκρυμμένως κλαύσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. 'Α. ἐν σκοτεινοῖς κλαύσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Σ. κρυφῇ κλαύσει ἡ ψυχὴ μου.²⁸

מִפְּנֵי גִדְהָ. *Propter arrogantiam*. Ο. ἀπὸ προσώπου ὕβρεως. 'Α... ὑπερηφανίας.²⁹ Σ. διὰ τὴν ὑπερηφανίαν.³⁰

וְדָמַע תִּדְמַע. *Et lacrymando lacrymabitur*. Ο. Vacat. ✠ 'Α. Θ. καὶ δακρύουσα δακρύσει.³¹

17. **וְיָתַר**. *Et descendet*. Ο. καὶ κατάρξουσιν. Σ. (καὶ) καταρρεύουσιν.³²

18. **לְגִבְיָהָ**. *Dominae*. Ο. τοῖς δυναστεύουσι. 'Α. τῇ κυριεύουσῃ. Σ. τῇ κυρίῃ.³³

19. **עָרֵי הַנֶּגֶב קָרָוּ**. *Urbes austri clausae sunt*. Ο. πόλεις αἱ πρὸς νότον συνεκλείσθησαν. Σ. αἱ πόλεις τοῦ νότου ἐκλείσθησαν.³⁴ 'Αλλος' συνετρίβησαν.³⁵

הַגָּלִיל שְׁלֹוֹמִים. *Abducta est pleno numero*. Ο. ἀποικίαν τελείαν. 'Αλλος' ἀνταποδόσεως (s. ἀνταποδόσεων).³⁶

20. **בָּצֵן תִּפְאַרְתֶּךָ**. *Pecus gloriae tuae*. Ο. πρόβατα δόξης σου. Σ. τὰ βοσκήματα τὰ ἐνδοξά σου.³⁷

21. **מִדֶּתְאֲמָרֵי בִּי־יִפְקַד עָלֶיךָ וְאָתָּה לְמִדָּת אֱתָם**. *Quid dices cum animadvertet in te? et tu docuisti eos esse super te duces et in capul*. Ο. τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτωνται σε; καὶ σὺ ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχὴν ('Α. εἰς κεφαλὴν³⁸). Σ. τί ἐρεῖς ὅταν ἐπιζητηθῇ παρὰ σοῦ; σὺ γὰρ ἐδίδαξας αὐτοὺς κατὰ σεαυτῆς συνήθεις ἐν ἀρχῇ.³⁹

22. **נִגְלוּ שׁוֹלְיָיִךְ נְחִמְסוּ עַקְבֶּיךָ**. *Retectae sunt laciniae tuae, violenter nudati sunt calcanei tui*. Ο. ἀνεκαλύφθη τὰ ὀπίσθιά σου, παραδειγμα-

νέβελ (بَجَل). Σ. πᾶς κρατῆρ (كَلْب).²¹ Sic Codd. 22, 48, alii. Syro-hex. pingit: + αὐτοῦ, fortasse pro ✠ αὐτοῦ.²² Syro-hex.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

Idem: لا نَسْمَعُ. Idem: لا نَسْمَعُ.

τισθῆναι τὰς πτέρνας σου. 'Α... τὰ πρὸς ποδῶν σου, ἐμολύνθησαν αἱ πτέρναι σου.⁴⁰ 'Α. Σ. .. τὰ λώματά σου, ἐμολύνθησαν αἱ πτέρναι σου.⁴¹

24. וְהִפְצִיטִים בְּקֶשֶׁת. *Et dissipabo eos ut stipulam.* Ο'. καὶ διέσπειρα αὐτοὺς ὡς φρύγανα. 'Α. Σ. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ὡς φρύγανον.⁴²

25. מִכִּדְיָךְ מִמְּאֵתִי. *Mensurarum tuarum a me.* Ο'. τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί. 'Α. prohibitionis tuae a me.⁴³

26. שִׁבְלֶיךָ. Ο'. τὰ ὀπίσω σου. 'Α. Σ. τὰ λώματά σου.⁴⁴

27. וְנִזְמַת וְנִזְמַת. *Scelus scortationis tuae.* Ο'. ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς πορνείας σου. 'Α. ἐννοια πορνείας σου.⁴⁵ Σ. τὸ μύσος (s. ἡ μυσάρια) τῆς πορνείας σου.⁴⁶

לֹא תִשְׁחָרֵץ אַחֲרַי מִתֵּי עַד. *Non mundaberis post quantum temporis adhuc?* Ο'. ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω μου ἕως τίνος ἔτι; 'Α. οὐ γὰρ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω μου ποτε ἔτι.⁴⁷

Cap. XIII. 13. ÷ καὶ τὸν 'Ιούδαν. 20. ÷ 'Ιερουσαλὴμ.⁴⁸

⁴⁰ Codd. 86, 88. Versio liberior τὰ πρὸς ποδῶν Symmachum aut Theodotionem potius quam Aquilam sapit. Cf. Hex. ad Exod. xxviii. 33. Jesai. vi. 1. ⁴¹ Syro-hex. ܡܠܚܡܬܐ. ܡܠܚܡܬܐ. (Syr. ܡܠܚܡܬܐ bis ponitur pro singulari λῶμα Exod. xxviii. 33 in Syro-hex.) ⁴² Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. ⁴³ Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. Norberg. vertit: A. mensurarum tuae a me; invita lingua. Pro eodem Hebraeo Aq. ad Job. xxviii. 25 posuit καταμέτρησης, quod Syriace ܡܠܚܡܬܐ sonaret. "Quod etiam LXX suspicari sinunt, legitime Aq. מִכִּדְיָךְ? Exemplum vocis ܡܠܚܡܬܐ exstat in codice nostro hex. f. i v., col. 2, lin. 2 a fine, ubi voces Eusebii in Comment. in Psalmos (in Montfaucon Collect. Nova Patr. T. I, p. 2), προτροπή θεοσεβείας καὶ ἀποτροπή τοῦ ἐναντίου, vertuntur: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. Audacissima conjectura posset mutari in ܡܠܚܡܬܐ; sed exemplum vocis non suppetit, et primum praefero."—Ceriani. (In textu ante ἐπελάθου μου Syro-hex. ὡς in marg., in textu vero ὅτι habet, invitis libris Graecis.) ⁴⁴ Syro-hex. ܡܠܚܡܬܐ. ⁴⁵ Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. ⁴⁶ Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. Cf. Hex. ad Psal. xxv. 10. cxxxviii. 20. ⁴⁷ Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. Cf. Hex. nostra

CAP. XIV.

1. עַל-דִּבְרֵי הַבִּצָּרוֹת. *Propter siccitates.* Ο'. περὶ ὧν. Σ. λόγων τῆς ἀβροχίας.¹ 'Α. περὶ τῶν λόγων τῶν ἀβροχιῶν.²

2. אֲמָלָיו. *Tristes sunt.* Ο'. ἐκενώθησαν. 'Α. ὠλιώθησαν. Σ. διέπесαν. 'Aliter: 'Α. ἡσθήνησαν.³

קָדְרוּ. *Sordidi sunt.* Ο'. καὶ ἐσκοτώθησαν. 'Α. Σ. ἐσकुθρώπασαν.⁴

3. וְהַמְּגִידִים שְׁלָחוּ צְעִירֵיהֶם. *Et magnates eorum mittunt minores suos.* Ο'. καὶ οἱ μεγιστάνες αὐτῆς ἀπέστειλαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν. 'Α. καὶ οἱ ὑπερμεγέθεις αὐτῶν ἀπέστειλαν τοὺς ἐλάσσονας αὐτῶν.⁵

עַל-יָבֵים. *Ad puteos.* Ο'. ἐπὶ τὰ φρέατα. 'Αλλος· ἐπὶ τοὺς βουνοὺς.⁶

בָּשׂוּ וְתִקְלְמוּ וְחָפּוּ רֵאשָׁם. *Pudore afficiuntur, et erubescunt, et operiunt caput suum.* Ο'. Vacat. ✧ Θ. ἡσχύνθησαν, καὶ ἐνερπάπησαν, καὶ ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.⁷

4. בְּעֵבִיר הָאֲדָמָה חֲתָה. *Propter humum quae*

ad Ezech. xxii. 9. xxiii. 21, 27, 29. Etiam Levit. xviii. 17 μύσος Symmacho, non Aquilae vindicandum esse testatur Cod. Lips. in Append. Holmesiana. ⁴⁷ Syro-hex. ܡܠܚܡܬܐ. ⁴⁸ Idem.

CAP. XIV. ¹ Cod. XII. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ² Cod. 86. ³ Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. ὠλιώθησαν. Σ. ἐσकुθρώπησαν; e Cod. 88 autem: 'Α. ὠλιώθησαν. Σ. διέπесαν. 'Α. ἐσकुθρώπησαν. Praeterea Syro-hex. affert: 'Α. ἡσθήνησαν (ܡܠܚܡܬܐ). Σ. διέπесαν (ܡܠܚܡܬܐ). Rejcta lectione, 'Α. Σ. ἐσकुθρώπησαν, quae ad Hebr. וְקָדְרוּ manifesto pertinet, supersunt eae quas in tabulas nostras retulimus. Quod vero ad scripturam ὠλιώθησαν pro ὠλιγώθησαν (quod pro Hebr. אֲמָלָיו posuerunt Seniores Joel i. 10, 12) attinet, eam interpreti ipsi, non librariis tribuendam censemus. Etymol. M. p. 621, 51: Ταραντῖνοι γὰρ τὸ δλίγος, ὀλιος λέγουσιν, ἄνευ τοῦ γ. ἐν Δουλοῖς Μελεάγρον· 'Ολίοισιν ἡμῶν ἐμπέφυκ' εὐψυχία' καὶ, ὀλιον μισθόν. ⁴ Codd. 86, 88, ubi ἐσकुθρώπησαν scriptum. Cf. ad Cap. viii. 21. ⁵ Syro-hex. ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. ⁶ Idem: ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ. (Ad Syr. ܡܠܚܡܬܐ cf. Hex. ad Jerem. xxv. 35. Thren. i. 15. Alias ὑπερμεγέθης est ܡܠܚܡܬܐ, vel ܡܠܚܡܬܐ. Cf. Hex. ad Psal. viii. 10. xcii. 4.) ⁷ Syro-hex. in marg. sine nom. ܡܠܚܡܬܐ ܡܠܚܡܬܐ.

confracta est. Ο'. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν. Σ. ἔνεκεν τῆς γῆς ἡτήθησαν.⁸

4. בְּאַרְצָךְ בְּשׂוּ אֲזָרִים חֲפֹי רֹאשֶׁךָ. *In terra; pudore afficiuntur agricolae, operiunt caput suum.* Ο'. ἡσχύνθησαν (alia exempl. ἐπὶ τῆς γῆς ἡσχύνθησαν⁹) οἱ γεωργοὶ, ἐπεκάλυψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. ✕ Θ. ἐπὶ τῆς γῆς ἡσχύνθησαν γεωργοὶ, [καὶ] ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.¹⁰

5. כִּי גַם-אֵילָן בְּשֶׁדָּה יִלְדָּה וְעֹזֵב כִּי לֹא-הָיָה דְּשֵׁן. *Nam et cerva in agro parit, et deserit, quia non est herba.* Ο'. ✕ Θ. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον, καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη.¹¹

6. עַל-שִׁפְסִי. *Super clivis.* Ο'. ἐπὶ νάπας.¹² 'Α. ἐπ' εὐθειῶν. Σ. ἐπ' εὐθύ.¹³

שִׁנְאֵמוּ רֵיחַ בְּתֵנִים. *Trahunt ventum sicut dracones.* Ο'. καὶ ἐῖλκυσαν ἄνεμον ✕ 'Α. Θ. ὡς δράκων.¹⁴ Σ. ἐπισπᾶσθαι ἄνεμον ὡς σειρήνες.¹⁵

עֵשֶׂב. *Herba.* Ο'. χόρτος. Alia exempl. add. ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας.¹⁶

7. מְשׁוֹבְתֵינוּ. *Aversiones nostrae.* Ο'. αἱ ἀμαρτία ἡμῶν. 'Α. Σ. αἱ ἀποστροφαί.¹⁷

8. מִקְוֶה יִשְׂרָאֵל. *Spes Israelis.* Ο'. ὑπομονὴ 'Ισραήλ. Σ. προσδοκία τοῦ 'Ισραήλ.¹⁸

מֹשִׁיעֵנו בְּעֵת צָרָה. *Salvator ejus in tempore*

angustiarum. Ο'. καὶ σῴξεις ἐν καιρῷ κακῶν. 'Α. καὶ σωτηρία αὐτοῦ ἐν καιρῷ θλίψεως.¹⁹

9. וְכַאֲרֵךְ. *Et sicut viator.* Ο'. καὶ ὡς αὐτόχθων. 'Α. Θ. καὶ (ὡς) ὁδοιπόρος. Σ. καὶ ὡς πάροδος.²⁰ 'Ο Σύρος ὡς ὁδίτης.²¹

9. לָמָּה תְּהִיָּה. *Cur sis.* Ο'. μὴ ἔσῃ. Σ. διὰ τί ἐγενήθης.²²

כְּגִבּוֹר. *Sicut heros.* Ο'. ἡ ὡς ἀνὴρ. 'Α. ὡς δυνατός.²³

אַל-תִּנְחַנּוּ. *Ne deseras nos.* Ο'. μὴ ἐπιλάβῃ ἡμῶν. 'Α. Σ. μὴ ἀφῆς (s. ἀφῆς) ἡμᾶς.²⁴

10. כִּן אֲהַבּוּ. *Sic amant.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. οὕτως ἠγάπησαν.²⁵

וַיַּךְ חַטָּאתָם. *Et puniet peccata eorum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐπισκέψεται ἀμαρτίας αὐτῶν.²⁶

12. מִנְחָה. *Fertum.* Ο'. θυσίας. 'Α. δῶρον. 'Ο 'Εβραῖος *μαναά*.²⁷

13. אֲהִיָּה דֹדִי. *Ah! Domine.* Ο'. ὁ ὦν. Alia exempl. ὁ ὦν δέσποτα. 'Ο 'Εβραῖος *ἀὰ κύριε*. Σ. ὁ κύριε.²⁸

שְׁלֹם אֲמַת. *Pacem firmitatis (stabilem).* Ο'. ἀλθθειαν καὶ εἰρήνην. 'Α. Σ. . . καὶ ἀληθῆ.²⁹

14. וְקֶסֶם וְאִלּוּל וְתַרְמִית. *Et divinationem, et vanitatem, et fraudem.* Ο'. καὶ μαντείας, καὶ οἰωνίσματα, καὶ προαιρέσεις. 'Α. μαντείαν, καὶ σκελισμὸν (Aliter: 'Α. ἐπίπλαστον), καὶ

Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁸ Syro-hex. *هو من اجل انهم*. ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Cod. Jes. teste Montef. Syro-hex. pingit: ✕ ἐπὶ τῆς γῆς ἡσχ. γ., ἐπεκ. τ. κ. αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι — βοτάνη.

Haec, ἡσχύνθησαν — αὐτῶν, desunt in Codd. 23, 198. ¹¹ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Haec hodie leguntur in omnibus exemplaribus τῶν Ο'. ¹² Syro-hex. *هو على ناه*. Idem ad Ezech. vi. 3 *هو على ناه* pro ταῖς νάπας habet. Monemus propter Bernsteinium, qui ad nostrum locum *هو على ناه* tentat. Vid. *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, T. III, p. 406. ¹³ Cod. 88. Cf. ad Cap. vii. 29. ¹⁴ Codd. XII, 86. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Cod. 88, qui *συρηνες* scribit. Syro-hex. affert: *هو*.

¹⁶ Cod. 88, qui *συρηνες* scribit. Syro-hex. affert: *هو*. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem.

³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem. ⁶¹ Idem. ⁶² Idem. ⁶³ Idem. ⁶⁴ Idem. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Idem. ⁷³ Idem. ⁷⁴ Idem. ⁷⁵ Idem. ⁷⁶ Idem. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Idem. ⁷⁹ Idem. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ Idem. ⁸² Idem. ⁸³ Idem. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Idem. ⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Idem. ⁹⁴ Idem. ⁹⁵ Idem. ⁹⁶ Idem. ⁹⁷ Idem. ⁹⁸ Idem. ⁹⁹ Idem. ¹⁰⁰ Idem.

ἐνθύμημα.³⁰ Σ. μαντείαν, καὶ ματαιότητα,
καὶ ὑπερβολήν.³¹

15. בְּחֶרֶב וּבְרָעָב יִתְמוּ. *Gladio et fame consumen-*
tur. Ο'. ἐν θανάτῳ νοσερῶ ἀποθανοῦνται, καὶ
ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται. ✕ 'Α. Θ. ἐν ρομ-
φαίᾳ καὶ λιμῷ τελευτήσουσιν.³²

הַנְּבִיאִים הָהֵם. *Prophetae illi.* Ο'. οἱ προ-
φῆται ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐκεῖνοι.³³

16. הָיָה נְשִׁיהֶם. *Ipsi, uxores eorum.* Ο'. ✕ αὐ-
τοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν.³⁴

17. עֵינַי. *Oculi mei.* Ο'. ἐπ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν.
'Α. ὀφθαλμοί μου.³⁵

תְּרִמְנָה. *Quiescant.* Ο'. διαλιπέτωσαν. 'Α.
σιωπήσετε. Σ. παύεσθε.³⁶

שֶׁבֶר גָּדוֹל. *Clade magna.* Ο'. συντρίμματι
✕ 'Α. Σ. μεγάλῳ.³⁷

בְּתוּלָת. *Virgo.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. παρ-
θένος.³⁸

18. הִנֵּה חֲלָלִי. *Et ecce! confossi.* Ο'. καὶ ἰδοὺ
τραυματῖται. Σ. εὗρίσκω τετρωμένους.³⁹

תְּחִלּוּתֵי רָעֵב. *Aegritudines famis (confecti*

fame). Ο'. πόνος λιμοῦ. 'Α. ἀρρωστούντες
λιμῷ.⁴⁰

18. מִגְרָרֻנִּי. *Migrarunt.* Ο'. ἐπορεύθησαν. Σ. ἐκύ-
κλωσαν (s. περιέκυκλωσαν).⁴¹

19. הֲמָה מָרַסוּ אֶת־יְהוּדָה. *Num repudi-*
ando repudiasti Judam. Ο'. μὴ ἀποδοκιμάζω
ἀπεδοκίμασας τὸν 'Ιούδαν. 'Α. μὴ ἀπορρίπτω
ἀπέρριψας τὴν 'Ιουδαίαν.⁴² (Θ.) μὴ ἀπωθούμενος
ἀπόσω...⁴³

21. אֶל־תִּנְיָא. *Ne rejicias.* Ο'. κῆπασον. 'Α.
ne extendas. Σ. μὴ παροξύνου.⁴⁴

אֶל־תִּנְבִּיל. *Ne ignominia afficias.* Ο'. μὴ ἀπο-
λέσης. 'Α. Σ. μὴ ἀτιμάσης.⁴⁵

אֶל־תִּפְרֵר בְּרִיתָה. *Ne irritum facias foedus*
tuum. Ο'. μὴ διασκεδάσης τὴν διαθήκην σου.
'Α. μὴ ἀκυρώσης τὴν συνθήκην σου.⁴⁶

22. הֲיֵשׁ בְּהַבְלִי תְּגוּמִים מִנְּשָׁמִים. *Num sunt inter*
vanitates gentium qui pluerе faciant? Ο'. μὴ
ἔστιν ἐν εἰδώλοις τῶν ἔθνων ὑετίζων; 'Α. μὴ
ἔστιν ἐν τοῖς ματαίοις τῶν ἔθνων ὑετίζων;⁴⁷

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. κύριε ὁ
θεὸς ἡμῶν.⁴⁸

³⁰ Codd. 86, 88. Nomen σκελισμός (σκελλισμός Cod. 88),
Lexicographis ignotum, a σκελίζω, varico, supplantō (vid.
Hex. ad Job. viii. 3. Prov. xix. 3) nescio quo sensu Aquila
posuerit, saltem qui cum Hebraeo חֲלָלִי, quod nihili est,
conciliari possit. Praeterea Syro-hex. ad οἰονίσματα affert:
✕ חֲלָלִי. Norberg. vertit, A. delirium, auctore Castello, qui affert:
✕ חֲלָלִי, effuditio, delirium. 2 Pet. ii. 3." Sed in dicto loco pro λόγοι
πλαστοὶ Syrus dedit חֲלָלִי, h. e. verba commentitia, a חָלַל, finxit,
commentus est (e. g. 3 Reg. xii. 33 in Pesch., ubi in He-
braeo est כְּנָא, in LXX ἐπλάσαστο). Cum vero pro Hebr.
חֲלָלִי idem interpres ad Psal. xc. 5. Jesai. xxxi. 7 ἐπι-
πλαστοὶ et ἐπίπλαστα posuerit, quidni sumamus Syrum hic
in apographo suo legisse: 'Α. ἐπίπλαστον. Σ. ματαιότητα; ut
lectio σκελισμός, supplantatio, fraus, ad alteram Aquilae
editionem referatur? Nisi verisimilius videatur, voces
חֲלָלִי et σκελισμός cum sensu fallaciae inter se commutari
posse. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Cod. Jes. Sic in textu
Codd. 88 (sub ✕), 233. Syro-hex. pingit: ἐν θανάτῳ νοσερῶ,
✕ ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ τελευτήσουσιν (marg. ἀποθανοῦνται).
³³ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd.
22, 36, alii. ³⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36,
alii. ³⁵ Syro-hex. ✕ עֵינַי. ³⁶ Codd. 86,

88 scribunt: 'Α. σιωπήσεται. Σ. παύεσθαι. ³⁷ Cod. Jes.
Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.
³⁸ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd.
36, 48, alii. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Syro-hex. ✕.
✕ חֲלָלִי. Idem: ✕ חֲלָלִי. Idem ad
ἐπορεύθησαν char. med. appingit: ✕ חֲלָלִי, h. e. in
negotiatione inventi sunt, sive scholium, sive variam
lectionem ἐνεπορεύθησαν, quae tamen in libris Graecis non
obvia est. ⁴² Idem: ✕ חֲלָלִי. Cf. Hex. ad Job. xxxi. 13. ⁴³ Codd. 86, 88, qui Aquilae
tribuunt. Est potius Theodotionis, cui vulgare est ἀπω-
θείσθαι pro מָרַס. Cf. Hex. ad Job. viii. 20. xix. 18. Jesai.
xxxii. 7. xli. 9. ⁴⁴ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. μὴ παροξύνου.
Distinctius Syro-hex. ✕ חֲלָלִי. Pro חֲלָלִי Aquilae usitatum est διασείρει, Syriace
✕ חֲלָלִי. Lectio Syriaca, μὴ ἐκτείρης (ἐντεινής, διατεινής, παρατεινής), non
quadrare videtur, nisi subaudito τὴν ὀργήν σου. ⁴⁵ Codd.
86, 88. Syro-hex. ✕ חֲלָלִי. ⁴⁶ Syro-hex. ✕ חֲלָלִי. Idem in textu
✕ חֲלָלִי. (Syr. חֲלָלִי) etiam in textu
τῶν Ο' pro διασκεδάσης ponitur; sed Aquilae magis pro-
prium est ἀκυρώσης. Cf. Hex. ad Job. v. 12. Jesai. xxiv. 5.)
⁴⁷ Victor in Cat. Ghisler. T. II, p. 292. ⁴⁸ Cod. Jes.
Cod. 88 affert: ✕ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; et sic fortasse Syro-hex.,

22. אֲנִי-כָל. Omnia. O'. ✕ 'A. σὺν 4 πάντα.⁴⁰

Cap. XIV. 7. ÷ ἐναντίον σου 4, σοὶ ἡμάρτομεν.
13. ÷ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ 4. 20. 5 καὶ 4 ἀδικίας.⁵⁰

CAP. XV.

1. אֲלֵהֶם מִלִּפְנֵי יְהוָה. Erga populum istum: ejice eos e conspectu meo. O'. πρὸς αὐτούς· ἐξαπώστειλον τὸν λαὸν τοῦτον. Aliiter: O'. πρὸς ÷ αὐτούς 4 τὸν λαὸν τοῦτον ἐξαπώστειλον ✕ ἀπὸ προσώπου μου 4.¹ 'A. ✕ ἀπὸ προσώπου μου. Σ. ἐξ ἔμπροσθέν μου.²

3. אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת. Quatuor genera. O'. τέσσαρα εἶδη. 'A. τέσσαρας πατριάς.³

4. לְוַנְחָה. In divexationem. O'. εἰς ἀνάγκας. 'A. εἰς κοσκιτισμόν. Σ. εἰς σάλον.⁴

5. וְיָמִי יָנוּד לְךָ וְיָמִי יָסוּר לְשָׂאֵל לְשָׁלֵם לְךָ. Et quis condolet tibi? et quis divertat ad interrogandum te de salute? O'. καὶ τίς δειλιάσει (alia exempl. σκυθρωπάσει⁵) ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀνακάμψει εἰς εἰρήνην σοι; 'A. καὶ τίς κινή-

σει σοι, καὶ τίς ἐκκλινεῖ (ἐρωτήσῃ) εἰς εἰρήνην σοι;⁶

5. לְשָׂאֵל לְשָׁלֵם. Ad interrogandum de salute. O'. ✕ Σ. Θ. ἐρωτήσῃ 4 εἰς εἰρήνην.⁷

6. נִלְחֵיתִי הַנָּחַם. Defessus sum penitere (miserreri). O'. καὶ οὐκέτι ἀνήσω αὐτούς. 'A. ἐκοπίασα παρακληθῆναι. Σ. ἐκοπώθην μεταίρων (s. μεταναστεύων).⁸

7. וְנִוְנְחָה בְּמִנְיָהּ בְּשַׁעַר הָאֵרֶץ. Et ventilabo eos ventilabro in portis terrae. O'. καὶ διασπερῶ αὐτούς ἐν διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου (alia exempl. τῆς γῆς). 'A. καὶ λικμήσω αὐτούς ἐν τῷ λικμῷ ἐν πύλαις γῆς. Σ. καὶ λικμήσω αὐτούς ἐν λικμητηρίῳ ἐν πόλεσι τῆς γῆς.⁹

8. מִדְּרִיכָהּ. A viis suis. O'. διὰ τὰς κακίας αὐτῶν. 'A. Σ. ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν.¹⁰

9. לֹא יָשָׁבוּ. Non reversi sunt. O'. ✕ καὶ οὐκ ἀπεστράφησαν 4.¹¹

10. עֲצָמוּ. Numerosae factae sunt. O'. ἐπληθύνθησαν. 'A. ἐκραταιώθησαν.¹²

11. מִיָּהּ. Mihi. O'. Vacat. ✕ Σ. ἐπ' ἐμέ 4.¹³

sed asterisco ante αὐτὸς male posito.

Lectio σύμπαντα est in Codd. 22, 48, aliis.

Ad v. 20 copula non est in libris Graecis.

CAP. XV. ¹ Sic Cod. 88, cum — pro +. Syro-hex.

+ πρὸς αὐτούς 4. κ.τ.ε. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ἀπὸ

προσώπου μου. Sic sine aster. Comp., Cod. 62. ² Codd.

86, 88. ³ Idem. ⁴ Syro-hex., edente Norbergio:

✕ חֲבִלָּה. A. חֲבִלָּה, cribrum (κόσκινον,

Hex. ad Amos ix. 9) derivatur vocab. a Lexicographis

omissum, חֲבִלָּה, κοσκινισμός (a κοσκινίζω, Hex.

ibid.). Nunc de Symmacho videndum. "Syro-hex. חֲבִלָּה,

in unum. Errorrem hic, ait doct. Norberg., suspicor.

Omnino mendosa est scriptura. Lege חֲבִלָּה, h. e. εἰς

σεισμός. Symmachus nempe Jesai. xxviii. 19 וְנָתַתִּי

σεισμός,"—Spohn. Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. εἰς σάλον,

quae lectio aeque ac εἰς σεισμόν Syriace sonat חֲבִלָּה. Cf.

Hex. ad Psal. lix. 5. Jerem. xxiv. 9. Sed pro mendoso

חֲבִלָּה, tam h. l. quam Thren. i. 8, ubi in textu Graeco est

εἰς σάλον, in codice est חֲבִלָּה, quod in loco Threnorum

conjectura assecutus erat Middeld. Hieron. Hebraea ver-

tit: Et dabo eos in fervorem (sive commotionem, et angus-

tias); unde Spohnius notam hexaplaem temere finxit:

O'. εἰς ἀνάγκας (in angustias). 'A. εἰς βρασμόν (in fervorem;

cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 19). Σ. εἰς σεισμόν (in commo-

tionem). ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. حَبْلٌ.

⁶ Codd. 86, 88, qui ἐκκλινεῖ εἰς εἰρήνην σου habent. Deinde

iidem Aquilae continent: ἢ τίς ἀναστήσεται (ἀναστήσει Cod.

88) ἰκετεύων ὑπὲρ εἰρήνης (+ σου Cod. 88); quae scholium

esse videntur. ⁷ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et

sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ✕ ἐρωτήσῃ 4 εἰς

εἰρήνην. ⁸ Syro-hex. ✕ لَا يَسْأَلُ لِي سَئِلًا وَلَا يَدْفَعُ لِي دَفْعًا.

✕ لَا يَسْأَلُ لِي سَئِلًا وَلَا يَدْفَعُ لِي دَفْعًا. Ad Symmachum post

חֲבִלָּה, e textu repetendum videtur דָּפַע; quo posito, חֲבִלָּה

ab הִנֵּחַ, deduxit, derivasse videtur interpres. Nisi forte

חֲבִלָּה vertendum μεταναστεύων, s. μετ' ἀναστέλλοντος, coll.

Psal. x. i. lxi. 6 in Syro-hex. Constructio verbi חֲבִלָּה

eadem est quam vidimus in Hex. ad Jesai. i. 14. ⁹ Codd.

86, 88. Syro-hex. Aquilae continent: καὶ λικμήσω αὐτούς.

Idem in marg. scholium philologicum affert: καὶ λικμήσω

αὐτούς· ἐν λικμῷ (חֲבִלָּה, non, ut Norberg. exscripsit,

חֲבִלָּה). (In textu ad λαοῦ μου Syro-hex. in marg. char.

Estrang. ✕ חֲבִלָּה.) ¹⁰ Syro-hex. لَا يَسْأَلُ لِي سَئِلًا.

✕ لَا يَسْأَلُ لِي سَئِلًا. ¹¹ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Cod. Jes.

Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22,

36, alii.

8. הִבֵּאתִי לָהֶם. *Induxi iis.* Ο'. ἐπήγαγον ✕
'Α. Σ. αὐτοῖς 4.¹⁴
9. וַשִּׁדָּה. *Vastatorem.* Ο'. τάλαιπωρίαν. Σ. λυμαι-
νομέους.¹⁵
10. פְּתָאִם עִיר וּבְהֵלוֹת. *Subito dolorem et terrores.*
Ο'. ἐξαίφνης τρόμον καὶ σπουδήν. 'Α. ἄφνω
πόλιν καὶ σπουδὰς. Σ. ἄφνω κατὰ πόλιν
ἐκλείψει (fort. ἐκλείψεις).¹⁶
11. הַשְׁבַּעָה. *Septem.* Ο'. 'Α. Θ. ἐπτά. Σ. πολ-
λοὺς.¹⁷
12. עָרָה. *Erubescit.* Ο'. ὠνειδίσθη. 'Α. Σ. ἐνε-
τράπη.¹⁸
13. כִּי יִלְדְּתִנִּי אִישׁ רִיב וְאִישׁ מִדּוֹן. *Quia pepe-
risti me virum litis et virum contentionis.* Ο'.
ὥς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα δικαζόμενον καὶ ✕ 'Α.
Θ. ἄνδρα 4.¹⁹ διακρινόμενον; 'Α. ὅτι ἔτεκές με
ἄνδρα μάχης καὶ ἄνδρα ἀηδίας.²⁰ Σ. ὅτι ἔτε-
κές με ἄνδρα εἰς μάχην καὶ εἰς ἀηδίαν.²¹
14. לֹא-נִשְׁוֵרְבִי וְלֹא-נִשְׁתִּי. *Non feneravi, neque
feneraverunt mihi.* Ο'. οὔτε ὠφέλησα, οὔτε
ὠφέλησέν με οὐδείς. ('Α.) οὐκ ἐδάμεισα, οὔτε ἐδά-
μεισάν μοι.²² ['Α.] Σ. οὐκ ἐδάμεισα, οὔτε ἐδα-
μεισάμην.²³ Θ. οὐκ ὠφέλησα, οὔτε ὠφέλησέ
μοι οὐδείς.²⁴ 'Ο Σύρος' οὐκ ὠφλησα.²⁵
15. כָּלֹה קָלְלוּנִי. *Unusquisque maledicit mihi.* Ο'.
ἡ ἰσχὺς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με.
Οἱ Γ'. πᾶς τις καταρᾶται μοι.²⁶
16. אָמַר יְהוָה אֶס-לֹא שְׁרִיתִי לְטוֹב אֶס-לֹא. *Dixit
Jova: Ita vivam! solvam (liberabo) te (שריתי).*
Sic in marg.; in textu autem, שְׁרוֹתִי, *affligam
te.* Alii efferunt שְׁרִיתִי, *initium tuum*; alii,
שריתי, *reliquiae tuae* in bonum; *faciam ut
supplex adeat te in tempore calamitatis et in
tempore angustiarum.* Ο'. γένοιτο, δέσποτα,
κατευθυνόντων αὐτῶν ✕ 'Α. Σ. εἰς ἀγαθὸν 4.²⁷
εἰ μὴ παρέστην σοι ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν
καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως — αὐτὸν εἰς ἀγαθόν 4.
'Α. εἶπεν κύριος· εἰ μὴ τὸ ὑπόλειμμά σου ἦν
μοι εἰς ἀγαθόν, εἰ μὴ ἀπήντησά σοι ἐν καιρῷ
κακῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως.²⁸ Σ. εἶπεν κύ-
ριος· εἰ μὴ ὑπελείφθης εἰς ἀγαθόν, εἰ μὴ ἀντέ-
στην ὑπὲρ σοῦ ἐν καιρῷ κακῶν . . .²⁹
17. הִרְעֵץ בְּרֹל בְּרֹל מִצִּפּוֹן וּנְחֶשֶׁת. *Nun fran-
get quisquam ferrum, ferrum ex septentrione,
et aes?* Ο'. εἰ γνωσθήσεται (Θ. γνώσεται?)
σίδηρος; καὶ περιβόλαιον χαλκοῦν. 'Α. μὴ ἀρ-
μόσει σίδηρος ἐν σιδήρῳ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ χαλκός;³⁰

¹⁴ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Cod. 88: ἐν ἡγ.
αὐτοῖς. ¹⁵ Syro-hex. ⲕⲁϣⲉⲛⲓⲙⲟⲩ. Symmachus,
ut videtur, λαμψομένους in media voce interpretatus est,
quod Syrus noster in passiva cepit. ¹⁶ Codd. 86, 88,

qui ad Sym. ἐκλίσγει habent. Minus probabiliter Syrohex.: "Σε, πάλιν καὶ σπουδᾶς (سعد وسعدا) 17 Hicron: "Saepē diximus verbum Hebraicum SABA vel septem, vel *juramentum* sonare, vel *plurimos*. Unde et diversa est interpretatio: Aquila, *plux* et Theodotione *septem* transferentibus; Symmacho, *plurimos*." 18 Codd. 86,

88. ¹⁹ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.
²⁰ Cod. 86, 88, quorum prior pro καὶ ἀνδρα ἀνδίας, καὶ εἰς
ἀνδίων male habet. Syro-hex. affert: Ἄ. μάχης (ܡܚܝܬܐ).
Ἄ. ἀνδίας (ܐܢܕܝܐ ܐܢܕܝܐ). Locum sic citat Philo Jud. ²¹Opp.
T. I, p. 411: ἥλικον με ἔτερες ἀνθρώπων μάχης καὶ ἀνθρώπων
ἀνδίας. ²¹ Cod. 86, 88. Posterior eis deest in Cod. 88.

²² Syro-hex. sine nom. affert: لا اوقى ولا اوقى. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Hieron.:

"Pro quo LXX: *Non profui, neque profuit mihi quisquam*; Theodotio: *non debui, neque debuit mihi quis-*

quam." Origen. Hom. XV in Jerem. (Opp. T. III, p. 227): Τὸ ἵππευτον ἐν τῷ ἵππῳ καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν τῷ σώματι. Εἰς τὸν

ρ. 225): Τί δε και το, οὐκ ὀφείλισται μοι οὐδε εἰς; . . . Εἰ καὶ ἀνέγραψεν οὕτως, ἀλλὰ καὶ τίς δὲ εἶδεναι, οὗτο τὰ πλείονα τῶν ἀντιγράφων τῆς ἐκδόσεως τῶν Ο' οὐκ ἔχει, οὕτως. Ὑστερον δὲ ἐπισκεψάμενοι καὶ τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις, ἔγνωμεν γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα. Scriptura ὀφέλιστα est in libris Graecis omnibus et Syro-hex., necnon in Philone Jud. l. c. ²⁵ Theodoret.

²⁰ Codd. 86, 88, quorum hic $\mu\epsilon$ pro $\mu\omicron\iota$ legit. Syro-hex.

²⁷ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86 (in marg.), 88, et Syro-

hex. Mox obelus est in Syro-hex.,²⁰ Cod. 88, qui mendose habet ἐπιδήμια... εἰς ἀγάθῃ, εἰ με ἀπὴντρα... Correximus ex Syro-hex., qui sine nom. affert: لا فوجدنا في الآيات ما وجدوا في القرآن، ولا في كتاب الله تعالى شيء مما وجدتموه في الكتاب الذي بين أيديكم.²¹
Cod. 88, ubi ἐπεδείχθη
³⁰ Cod. 86, 88. Syro-hex. affert: .fi.

¶ **حدا** مدسج; ♦. ¶ **الا حدرا** مع حبا سلا.
Quod ad Syr. **مدسج;** (sic in cod., apposito scholio:
♦ **مدسج;** **حدرا**) attinet, quum ἀποδῆν cum Syr.
سم semper apud nostrum interp. commutetur, si quis

18. וַיִּמְכְּרֵי אֶת-נַפְשִׁי. *Et plaga mea desperata.* O'. ἡ πληγὴ μου στερεά. Σ. καὶ ἡ πληγὴ μου ἀνίατος.⁴⁶
 19. מִן-הָרָפָא. *Recusat sanari.* O'. πόθεν ἰαθήσομαι; 'A. ἡπέιθυσεν ἰαθῆναι.⁴⁷ Σ. non protraxit ἰαθῆναι.⁴⁸
 20. כְּמוֹ אֲנוּבִים. *Tanquam (rivus) fallax, aquae.* O'. ὡς ὕδωρ ψευδές. 'A. Σ. ὡς ὕδωρ ἐκλείπον.⁴⁹
 21. מְזוּלָל. *A vili.* O'. ἀπὸ ἀναξίου. 'A. a contemptibili.⁵⁰ Σ. ἀπὸ εὐτελοῦς.⁵¹
 22. וְהִצַּלְתִּיךָ. *Inquit Jona, et eripiam te.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ κύριος, καὶ ῥύσομαι σε.⁵²
 23. עֲרִיצִים. *Violentorum.* O'. λοιμῶν. 'A. Σ. ἰσχυρῶν.⁵³

CAP. XVI.

1. וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר. O'. Vacat, sed in v. 2 post אֶפְשָׁה infert: λέγει κύριος ὁ θεὸς 'Ισραήλ. 'A. Σ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων.¹
 2. לֹא-יִתְקַח לְךָ. *Ne capias tibi.* O'. καὶ σὺ μὴ λάβῃς ✕ 'A. Σ. σεαυτῷ.²
 3. לְדִבְרֶן. *In stercus.* O'. εἰς παράδειγμα. 'A. Σ. εἰς κόπρον.³

4. וַיִּקְרַב וַיִּרְעַב וַיִּכְלוּ הַחַיִּים וַיִּבְלֹתֵם בְּנֵי-אָדָם. *Et gladio et fame consumentur, et erunt cadavera eorum in cibum volucris caeli et bestiis terrae.* O'. καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς ἔσονται, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται. Alia exempl. καὶ ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται· καὶ ἔσται τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν εἰς βρώσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις ('A. Θ. τοῖς κτήνεσι⁴) τῆς γῆς.⁵
 5. כִּי-רָחַם אֶמֶר. O'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι τὰδε λέγει.⁶
 6. בֵּית מְנוּחָה. *Domum planctus.* O'. εἰς θάλασσαν αὐτῶν. 'A. εἰς οἶκον ἐστιάσεως αὐτῶν. Σ. εἰς οἶκον ἐταιρίας αὐτῶν.⁷
 7. כִּי-רָחַם אֶמֶר. *Quia abstuli.* O'. ὅτι ἀφέστακα. 'A. ὅτι συνήγαγον. Σ. ὅτι περιέλοσαν.⁸
 8. וְהָיָה כְּהַיְתָר וְהָיָה כְּהַיְתָר. *Gratiam et misericordiam: et morientur magni et parvi in terra hac; non sepelientur.* O'. Vacat. ✕ Θ. τὸν ἔλεον καὶ τοὺς οἰκτιρμούς· καὶ ἀποθάνονται μεγάλοι καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ μὴ ταφῶσιν.⁹
 9. וְלֹא יִתְגַּד. *Nec incidet se.* O'. οὐδὲ ἐντο-

⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: וְהָיָה כְּהַיְתָר. Cf. ad Cap. xxx. 12. ⁴⁷ Codd. 86 (cum ἡπέιθυσαν), 88 (cum ἡπέιθησα). ⁴⁸ Syro-hex. in continuatione: וְהָיָה כְּהַיְתָר. ⁴⁹ Codd. 86, 88. ⁵⁰ Syro-hex. cum scholio: וְהָיָה כְּהַיְתָר. Ubi וְהָיָה est participium verbi וָיָל, vilis fuit, unde derivatur forma nostra וְהָיָה, a Lexicographis neglecta. (In textu lectio ἀπὸ ἀξίου est in Codd. II, III, 106 (ex corr.), 239.) ⁵¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: וְהָיָה כְּהַיְתָר. Vox וְהָיָה Graece sonat φαῦλος, ἄριστος, ἐξουθενημένος, sim.: altera ex lectione Aquilae male repetita esse videtur. ⁵² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Mox Syrus solus: ✕ καὶ λυτρώσομαι σε.⁵³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ וְהָיָה כְּהַיְתָר. Graece fortasse: 'A. τὸν κατασχύνων. Cf. Hex. ad Jesai. xxix. 23. Jerem. xx. 11.

CAP. XVI. ¹ Syro-hex. in marg. Sic in textu Codd.

22 (cum πρὸς ἐμέ), 36, alii. ² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 88 (sub ✕), 198, 233, 239. Syro-hex. legit et pingit: λέγει κύριος ὁ θ. 'Ισραήλ. καὶ σὺ ✕ μὴ λάβῃς σεαυτῷ γυναῖκα, καὶ οὐ γεννηθήσεται. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Syro-hex. וְהָיָה כְּהַיְתָר. ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et, omisso καὶ in initio, Codd. 233, 239, Syro-hex. ⁶ Cod. 86. Syro-hex. in marg.: Οἱ λοιποὶ ὅτι τὰδε. ⁷ Codd. 86, 88, quorum hic αἰτιάσεως pro ἐστιάσεως habet. Syro-hex. affert: ✕ וְהָיָה כְּהַיְתָר. Ad Sym. cf. Hex. ad Amos vi. 7. ⁸ Codd. 86, 88. Mox pro וְהָיָה כְּהַיְתָר, φησὶ κύριος inferunt Comp., Ald., Codd. 22, 26, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ⁹ Cod. 86, et sine Θ. Cod. 88. Eadem habet (cum τὸν οἰκτιρμὸν) in textu sub aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ✕ καὶ τὸν ἔ. μου, καὶ τοὺς οἰκτιρμούς μου, καὶ—ταφῶσιν.⁴ Montef. ex Cod. Jes. affert: ✕ τὸν ἔλεον καὶ τοὺς οἰκτιρμούς, καὶ—ἐν τῇ γῇ ταύτῃ (τοιούτῃ Cod. XII, teste Parsonso).

4. וְשִׁמְשִׁתָּהּ וְיָבֹה מִנְחֻלָּתָהּ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהּ. וְהַעֲבַדְתִּיהָ אֶת־אֲיִבֶיהָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ. כִּי־אֵשׁ קָדַחְתָּם בְּאֶפְסִי עַד־עוֹלָם תּוֹכֵר. *Et desistes etiam per teipsum a possessione tua, quam dedi tibi; et servire faciam te inimicis tuis in terra quam non nosti; quia ignem accendistis in ira mea, in omne tempus ardebit.* O'. Vacat. ✠ καὶ ἀφαιρεθήσεται καὶ ταπεινωθήσεται ἀπὸ τῆς κληρονομίας σου ἧς ἔδωκά σοι, καὶ ἀναβιβάσω σε ἐν τοῖς ἐχθροῖς σου (Σ. καὶ καταδουλώσω σε τοῖς ἐχθροῖς σου) ἐν τῇ γῇ ἣ οὐκ ἔγνωσ' ὅτι πῦρ ἐκκέκασται ἐν τῷ θυμῷ μου, ὥς αἰῶνος καυθήσεται.⁵

5. פֶּה אֲמַר יְהוָה. O'. Vacat. ✠ תָּאֵדָה לֵּגֵעִי כִּי־אֲמַר יְהוָה. *Et facit carnem brachium suum.* O'. καὶ στηρίσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ [ἐπ' αὐτόν]. 'A. καὶ θήσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ.⁶

וְשֵׁם בָּשָׂר יוֹרֵעוּ. *Et facit carnem brachium suum.* O'. καὶ στηρίσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ [ἐπ' αὐτόν]. 'A. καὶ θήσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ.⁷

6. עֶרְבֶר. *Myrica.* O'. ἡ ἀργιουμυρική. Σ. ἄκαρπον ξύλον.⁸

6. בְּעֶרְבָה. *In deserto.* O'. ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 'A. ἐν τῇ ὁμαλῇ.⁹ Σ. ἐν τῇ ἀραβᾷ.¹⁰ יְהִרִים. *Loca adusta.* O'. ἐν ἀλίμοις. 'A. *inter excisos.*¹¹ Σ. ἐν ξηρότητι.¹² Θ. ἐν χάσμασι.¹³ 'O Σύρος' ἐν φωλεοῖς.¹⁴

8. שָׂתַל עַל־מַיִם. *Plantata ad aquam.* O'. εὐθηνούν παρ' ὕδατα. 'A. πεφυτευμένον ἐπὶ ὕδατα.¹⁵

9. עָקֵב הַלֵּב מִכָּל הָאֵשׁ הָיָה מִי יִדְעָנִי. *Fraudulentum est cor prae omnibus, et male affectum; quis cognoscat illud?* O'. βαθεῖα (alia exempl. βαρεῖα¹⁶) ἡ καρδία παρὰ πάντα, καὶ ἀνθρωπὸς ἐστι, καὶ τίς γινώσεται αὐτόν; 'A. σκολιά (Aliter: 'A. περικαμπῆς) καρδία... Σ. σκαμβοτέρα καρδία...¹⁷ Σ... ἀνὴρ δὲ τίς, ὃς γινώσεται αὐτήν;¹⁸

10. חָקֵר. *Scrutans.* O'. ἐτάζων. 'A. ἐξιχνιάζων.¹⁹

11. דָּבַר. *Fovet (ova).* O'. συνήγαγεν. 'A. ἔθαψεν.²⁰ בְּבֶצֵי יְמֵי יַעֲזֹבֵנּוּ. *In medio dierum suorum relinquet eas.* O'. ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγκαταλείψουσιν αὐτόν. 'A. [δς] ἐν ἡμίσει ἡμερῶν ἐγκαταλείψει αὐτούς.²¹

⁵ Cod. Jes., et Cod. 88; sed hic καὶ ἀφαιρεθήσεται καὶ ταπεινωθήσεται habet. Euseb.: καὶ ἀφαιρεθήσεται καὶ ταπεινωθήσεται. Syro-hex.: καὶ ἀφαιρεθήσεται (μόνη in marg. char. med.) καὶ ταπεινωθήσεται. Ceteri omnes: καὶ ἀφαιρεθήσεται μόνη, καὶ ταπεινωθήσεται. Deinde Euseb., Cod. Jes., Cod. 88, et Syro-hex. habent: καὶ ἀναβιβάσω (ἀναβιβῶ Euseb.) σε ἐν τοῖς ἐ. σου; ceteri vero: καὶ καταδουλώσω σε τοῖς ἐ. σου, quae lectio est Symmachi, teste Syro-hex. ✠ ه. ⁶ Cod. Jes., Codd. 22, 36, alii. Sic sine aster. Syro-hex., qui cuneolum post καυθήσεται ponit.

⁷ Syro-hex. ✠ ه. ⁸ Hieron.: "Et erit quasi myrice, quae Hebraice dicitur AROER, sive, ut interpretatus est Sym., lignum infructuosum." Sym. ἄκαρπον ξύλον posuit pro Hebr. עֶרְבֶר Jesai. xli. 19. Cf. ad Cap. xlviii. 6.

⁹ Syro-hex. ✠ ه. ¹⁰ Idem: ✠ ه. "Non Symmachi, sed Theodotionis versio videtur esse, qui hanc voculam ita vertere solet, v. c. Job. xxxix. 6."—Spohn. Cf. nos in Otio Norvic. p. 35. Symmachi עֶרְבֶר est ἡ ἄβας (Jesai. xxxv. i. xl. 3), vel ἡ ἀοικρος (Job. xxxix. 6. Jerem. lii. 7). ¹¹ Syro-hex. ✠ ه. Vox מַחֲבֵל (rectius מַחֲבֵל) incertae est Graecitatis. Quod ad Aquilae usum attinet, non male haberet ἐν ψαθυροῖς, s. ἐν τοῖς ἐψαθυρωμένοις (cf. Hex. ad Psal. ci. 4); quam

tamen notionem vox Syriaca vix admittere videtur.

¹² Idem: ✠ ه. Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. ἄλιμα ex Gloss. MS. in Jerem. affert: 'Εν ἀλίμοις (scr. ἀλίμοις), ἐν ξηρότητι. Etiam Hieron. Hebraeum vertit: ἐν siccitate. ¹³ Idem: ✠ ه. Vox } commutatur cum χάος Mich. i. 6. Zach. xiv. 4 in Syro-hex., et cum χάσμα Luc. xvi. 26 in Philox.

¹⁴ Theodoret. ¹⁵ Syro-hex. ✠ ه. Cf. ad Psal. i. 3.

¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✠ ه. h. e. non σκολιά (σκολιά), sed περικαμπῆς, coll. Hex. ad Hos. vi. 8. Jesai. xl. 4. ¹⁸ Syro-hex. ✠ ه. Alia, nec sibi ipsa constantia affert Hieron.: "Pravum est cor omnium, et inscrutabile; quis cognoscat illud? LXX: Profundum est cor super omnia, et homo est; quis cognoscat eum? ... Verbum Hebraicum ... si legatur ENOS, homo dicitur; si autem ANUS, inscrutabile, sive desperabile, eo quod nullus cor hominum valeat invenire. Sym. vero hunc locum ita interpretatus est: Inscrutabile cor omnium; vir autem quis est qui inveniat illud?" Unde nonnemo eruit: Σ. ἀνεξερεύνητος ἡ κ. πάντων, καὶ τίς ἀνὴρ ὃς εὐρήσει αὐτήν;

¹⁹ Syro-hex. ✠ ه. ²⁰ Idem: ✠ ه. ²¹ Nobil. ex Apolinario. Pro ὃς Montef. tacite edidit ὃς.

11. נָבֵל. *Stultus*. Ο. ἀφρων. 'Α. ἀπορρέων. 'Ο
'Εβραῖος νάβαλ.²²
12. מְרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשׁוֹ. *Ab antiquo tempore
locus sanctuarii nostri*. Ο. ἀγίασμα ἡμῶν.
✕ 'Α. Σ. ἐξ ἀρχῆς τόπος ἁγιάσματος ἡμῶν.²³
13. מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל. *Spes Israelis*. Ο. ὑπομονή
'Ισραήλ. 'Α. ἐλπίς 'Ισραήλ. Σ. προσδοκία
'Ισραήλ.²⁴
- וְסוֹרֵי בְּאֶרְץ יִבְתָּבוּ. *Et recedentes a me in
terra scribentur*. Ο. ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς γῆς
γραφῆτ'ωσαν. Σ. καὶ abnegatores ἐπὶ τῆς γῆς
γραφῆσονται.²⁵
- מְקוֹר מַיִם חַיִּים. *Fontem aquae viventis*. Ο.
πηγὴν ✕ ὕδατος ἁ ζώης.²⁶ Σ. scaturiginem
ὑδατος ζώντος.²⁷
14. תְּהִלָּתִי. *Laus mea*. Ο. καύχημά μου. 'Α.
αἰνεσίς μου.²⁸
15. וְיָבוֹא נָא. *Veniat, quaeso*. Ο. ἐλθέτω ✕ 'Α.
Θ. δῆ ἁ.²⁹
16. וְאֵינִי לֹא-אַחֲזֵתִי מִרְעָה אֶחָרָה. *Ego autem
non subtrahi me ne pastor fierem post te*. Ο.
ἐγὼ δὲ οὐκ ἔκοπίασα κατακολουθῶν ὀπίσω σου.
'Α. ἐγὼ δὲ οὐκ ἔκραταίωσα ἀπὸ κακίας ὀπίσω
σου. Σ. ἐγὼ δὲ οὐκ ἠπείχθην ἀπὸ κακίας
ὁπισθέν σου.³⁰
17. לְמַחֲתָה מִחֲסִי אֶתָּה. *In terrorem; refugium*

- meum es tu*. Ο. εἰς ἀλλοτριώσιν, φειδόμενος
✕ σύ ἁ μου.³¹ 'Α. Σ. εἰς πτόησιν, ἐλπίς μου
[εἰ] σύ.³²
19. כְּדֹמַר יְהוָה אֱלִי. *Ο. τάδε λέγει κύριος
✕ πρὸς μέ ἁ.*³³ Οἱ Γ'. οὕτως εἶπεν κύριος
πρὸς μέ.³⁴
20. וְכָל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם. *Ο. καὶ πᾶσα 'Ιερουσαλήμ.
Alia exempl. καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες 'Ιερου-
σαλήμ.*³⁵
21. וְהָיָה בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם. *Et ne inferatis
per portas Jerusalem*. Ο. καὶ μὴ ἐκπορεύεσθε
ταῖς πύλαις 'Ιερουσαλήμ. 'Α. καὶ εἰσφέρετε
διὰ τῶν πυλῶν 'Ιερουσαλήμ. Σ. καὶ εἰσφέ-
ρειν . . .³⁶
23. אֶת-אָזְנוֹ. *Aurem suam*. Ο. τὸ οὖς αὐτῶν.
Alia exempl. τὰ ὦτα αὐτῶν.³⁷
25. אֲנָשׁ יְהוּדָה. *Viri Judae*. Ο. ἄνδρες (alia ex-
empl. ἄρχοντες³⁸) 'Ιούδα.
- וְיִשְׁבָּה. *Et habitabitur*. Ο. καὶ κατοικισθή-
σεται. 'Α. καὶ κατοικήσει.³⁹
26. מִן-הַשְּׁפִלָּה. *Ex humili regione*. Ο. ἐκ γῆς
(alia exempl. τῆς⁴⁰) πεδινῆς. 'Α. τῆς ὑπορείας.
Σ. τῆς κοιλιάδος.⁴¹
- וְיָבַח וּבִנְחָה. *Sacrificium et fertum*. Ο. καὶ
θυσίας (alia exempl. θυσίαν⁴²) καὶ θυμιάματα

²² Syro-hex. ܠܢܒܠ. Cf. Hex. ad Psal. xiii. i. xxxviii. 9. ²³ Syro-hex. ܡܟܕܝܢܐ. Cod. 88: ✕ ἐξ ἀρχῆς τόπος ἁγίασμα ἡμῶν. Cod. Jes. affert: 'Α. Σ. ἐξ ἀρχῆς τόπος. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Syro-hex. ܡܩܢܐ. Pro ܡܩܢܐ nescio an Sym. dederit ἀπονεινόντες, coll. Hex. ad Psal. cxxxviii. 19. ²⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. ܡܩܕܝܢܐ. (Syriacum ܡܩܕܝܢܐ, quod Castello est rivulus, fonticulus, in Hex. ad Ezech. vi. 3 ponitur pro Hebr. טֹרֵן, torrens. Aliis locis (Jerem. li. 37. Baruch v. 7) commutatur cum Graeco θῖνες.) ²⁸ Syro-hex. ܡܩܕܝܢܐ. Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁹ Codd. 86, 88. Pro ἠπείχθην in Cod. 86 scriptum εἰπείχθην, in Cod. 88 ἠπειλθην. Hesych.: 'Ἐπειχθῆμεν σπουδάζομεν; qui sensus cum Hebr. מִסְתַּכֵּין, festinavit, apte congruit. Aliud tamen legisse videtur Syrus noster, qui affert: ܡܩܕܝܢܐ (prohibebat, ἐπισχύμην ?) ܡܩܕܝܢܐ. ³⁰ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³¹ Sic Syro-hex. Codd. 22, 51, alii: φ. μου σύ. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex., absente ε?: ܡܩܕܝܢܐ. ³³ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Cod. 88, Syro-hex. ³⁴ Codd. 86 (cum ὁ κύριος), 88. Sic in textu Codd. 22 (cum πρὸς ἐμέ), 36, alii. ³⁵ Sic Cod. 22 (sine αἰ), 36, alii, et Syro-hex. ³⁶ Cod. 86, 88. ³⁷ Sic Cod. 88, et Syro-hex. in textu, qui in marg. alterum habet. ³⁸ Sic Cod. 22, 48, alii, et Syro-hex. in marg. ³⁹ Syro-hex. ܡܩܕܝܢܐ. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Syro-hex. ܡܩܕܝܢܐ. Syriacum ܡܩܕܝܢܐ, auctore Castello, est radix montis, Gr. ὑπόρεια (Suidae ἡ ὑπὸ τὸ ὄρος πεδιάς); quae vox Aquilae vindicanda est, praeter hunc locum, Jos. xv. 33. Vid. Scharfenberg. *Animadversiones* ad loc. Ad Sym. cf. Hex. ad Jerem. xxxii. 44. Obad. 19. ⁴² Sic Cod. II, III, XII, 23, 86 (cum ✕ ante καί), alii. In Codd. 48, 88, aliis, et Syro-hex. καὶ θυσίας deest.

καὶ μάννα (alia exempl. *μανά*⁴³). 'A. *θυσιαν*
καὶ δῶρον.⁴⁴

26. תודה. *Gratiarum actionem.* O'. αἰνεσιν. Σ.
ὑπὲρ αἰνέσεως.⁴⁵

27. ארמנות. *Palatia.* O'. ἀμφοδα. 'A. Σ. βάρεις.⁴⁶

Cap. XVII. 19. εἰσπορεύονται ÷ ἐν αὐταῖς 4 βασιλείς. 23. — ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν 4.⁴⁷

CAP. XVIII.

2. הייזר. *Figuli.* O'. τοῦ κεραμέως. 'A. πλάστου.¹

3. על־האבנים. *Super duplici lapide (rota figlina).*
O'. ἐπὶ τῶν λίθων. 'A. ἐπὶ τοῦ ἄκμονος. Σ. Θ.
ἐπὶ τοῦ ὀργάνου.²

4. בחמר. *Ex luto.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐν τῷ
πηλῷ 4.³

בִּיד הייזר. *In manu figuli.* O'. ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. 'A. (ἐν χειρὶ) τοῦ πλάστου.⁴

בְּעֵיני הייזר. *In oculis figuli.* O'. ἐνώπιον αὐτοῦ. 'A. ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. 5

5. לאמור. O'. λέγων ✕ εἰπὲ αὐτοῖς 4.⁶

6. נא־יהיה. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ κύριος 4.⁷

בִּיד הייזר. *In manu figuli.* O'. ✕ ἐν χερσὶ 4
τοῦ κεραμέως.⁸ 'A. ἐν χειρὶ...⁹

כן. *Sic.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. οὕτως 4.¹⁰

בֵּית יִשְׂרָאֵל. O'. Vacat. ✕ Σ. οἶκος Ἰσραήλ 4.¹¹

7. רבע. *Semel.* O'. πέρασ. 'A. σπουδῇ. Σ.
ἐξ αὐτῆς.¹²

לְבַתּוֹשׁ. *Ad evellendum.* O'. τοῦ ἐξᾶραι αὐτούς.
'Ἄλλος' τοῦ ἐκτῆλαι.¹³

וּלְבַתּוֹז. *Et ad diruendum.* O'. Vacat. ✕ Σ.
καὶ καθελεῖν 4.¹⁴

8. וְשָׁב. *Et convertat se.* O'. καὶ ἐπιστραφῇ. Σ.
καὶ μετανοήσῃ. Θ. καὶ ἀποστραφῇ.¹⁵

מִרְעָתוֹ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלָיו. *A malitia sua, propter quam locutus sum contra illam.* O'. ἀπὸ πάντων τῶν κακῶν αὐτῶν. Alia exempl. ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν ὧν ἐλάλησα ἐπ' αὐτό.¹⁶ Σ.
.. κακῶν κατ' αὐτό.¹⁷

וְנִחַתְתִּי. *Tum penitebit me.* O'. καὶ μετανοήσω.
'A. (καὶ) παρακληθήσομαι.¹⁸ Σ. καὶ μεταθήσομαι
κάγώ.¹⁹

⁴³ Sic Codd. 22, 33, 36, alii. Syro-hex. *ماننا*, cum Graecis *MANNA* in marg. Hieron.: "Et sacrificium, pro quo LXX ipsum verbum Hebraicum posuere *manaa*, quod pessima consuetudine, immo scriptorum negligentia, *manna* in nostris legitur." Cf. ad Cap. xli. 5. ⁴⁴ Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. Cf. ad Cap. xiv. 12. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. Hieron.: "Et devorabit domos (sive vicos) Jerusalem, quos LXX *ἀμφοδα*, Aq. et Sym. *βάρεις*, id est, *turritas domos*, interpretati sunt." Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. Cf. ad Cap. ix. 21. ⁴⁷ Syro-hex. Ad v. 23 Hieron.: "Et quod in Hebraico non habetur, *super patres suos*."

CAP. XVIII. ¹ Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. ² Idem: *ماننا* *ماننا* *ماننا*. Codd. 86, 88: 'A. Σ. Θ. ἐπὶ τοῦ ὀργάνου. ³ Codd. XII, 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 88, 233. Alia lectio, *ἐκ τοῦ πηλοῦ*, est in Codd. 36, 48, aliis, et Theodoret. ⁴ Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. ⁵ Idem: *ماننا* *ماننا* *ماننا*. ⁶ Sic in marg. Codd. XII, 86, et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex.

⁷ Codd. XII (teste Parsonsio), 88. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸ Syro-hex. in textu: *ماننا* *ماننا* *ماننا*, per errorem pro *ماننا* *ماننا* *ماننا*. ⁹ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Minus probabiliter Cod. XII: ✕ 'A. ἐν χερσὶ. ¹⁰ Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: οὕτως ἐστὶ ἐμαῖς. ¹¹ Cod. 86. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. 88. Cod. 86: 'A. Σ. σπουδῇ ἐξ αὐτῆς. (Pro *ἔξ* LXX verterunt σπουδῇ Thren. iv. 6.) Syro-hex.: 'A. Σ. repente (*فجعا*). Idem ad *πέρασ* scholium affert: "Hoc est, *decretum (فجعا)*." ¹³ Syro-hex. in marg. char. med. *فجعا*. Cf. ad Cap. xii. 14. ¹⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Codd. 86, 88, quorum hic Symmacho *κἀν μετανοήσῃ* tribuit. ¹⁶ Sic Codd. 62, 88 (om. *ἐπ' αὐτό*), 233 (om. *αὐτό*), et Syro-hex. ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Syro-hex. *ماننا* *ماننا* *ماننا*. Cf. ad Cap. xx. 16. ¹⁹ Cod. 88.

3. יהוה צבאות. Ο'. κύριος ✕ 'Α. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.⁵

4. יָעַן אֲשֶׁר עָזְבוּ. Propterea quod dereliquerunt me. Ο'. ἀνθ' ὧν ✕ 'Α. ὅσα ἐγκατέλιπόν με.⁶

הָאֵת-הַמְקוֹם הַזֶּה (bis). Ο'. ✕ 'Α. σὺν ἄ τὸν τόπον τοῦτον.⁷

5. אֶת-בָּמוֹת. Excelsa. Ο'. ✕ τὰ ἡψηλά.⁸ Σ. τοὺς βωμούς.⁹

עֲלֹות לְבַעַל. Holocausta τῷ Baal. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ὀλοκαυτώσεις τῷ Βάαλ.¹⁰ ✕ Σ. ὀλοκαυτώματα τῷ Βάαλ.¹¹

וְלֹא דִבַּרְתִּי. Nec locutus sum. Ο'. Vacat. Alia exempl. οὐδ' ἐλάλησα.¹²

עָלְתָה עַל-לִבִּי. Venit in cor meum. Ο'. διεισοθήτην ἐν τῇ καρδίᾳ μου. 'Α. Σ. ἀνίψησαν...¹³

6. הַתֶּפֶת וְגִיא. Tophet et vallis. Ο'. διάπτωσις καὶ πολυάνδριον. Ἄλλος Θαφὲθ καὶ φάραγξ.¹⁴

7. וּבִקְתִּי. Et evacuabo. Ο'. καὶ σφάξω (alia exempl. κατασφάξω; alia, κατασκάψω¹⁵). 'Α. καὶ σήψω.¹⁶ Σ. καὶ ῥήξω (s. ἐρήξω).¹⁷

8. וְשָׁמַחְתִּי אֶת-הָעִיר. Et reddam urbem. Ο'. καὶ

κατάξω (alia exempl. τάξω¹⁸) ✕ 'Α. σὺν ἄ τὴν πόλιν.¹⁹

8. לְשׁוֹמְהָ. In stuporem. Ο'. εἰς ἀφανισμόν. ('Α.) εἰς χερσόν.²⁰

וְשָׁם. Obstupescet. Ο'. σκυθρωπάσει. Σ. ἀπορηθήσεται.²¹

9. וְהֵאֲכַלְתִּים. Et comedere eos faciam. Ο'. καὶ ἔδονται. 'Α. (καὶ) ψωμίωσ αὐτούς.²²

בְּמַצּוֹר. In angustiiis. Ο'. ἐν τῇ περιοχῇ. 'Α. ἐν τῇ θλίψει.²³

וּמִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם. Et quaerentes animam eorum. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν.²⁴

11. הָיְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. τῶν δυνάμεων.²⁵

אֶת-הָעֵץ. Populum. Ο'. ✕ 'Α. σὺν ἄ τὸν λαόν.²⁶

אֶת-כִּלְי הַיֵּיטָר. Vas figuli. Ο'. ἄγγος ὀστράκινον. 'Α. σκεῦος κεραμῆως.²⁷

וּבְתֶפֶת יִקְבְּרוּ מֵאִין מְקוֹם לְקִבּוֹר. Et in Tophet sepelient, eo quod non sit locus alius ad sepeliendum. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐν τῷ

literae addiderunt χη Graecum." ⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

⁶ Idem. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 48, alii. Cod. 88: σὺν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ Cod. Jes., et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁹ Syro-hex. ܠܒܝ.

Minus probabiliter Codd. 86, 88: 'Α. τοὺς βωμούς. ¹⁰ Cod. 86, et sine aster. Cod. 88. ¹¹ Cod. Jes., et sine aster. Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.

Syro-hex. in textu: ✕ ὀλοκαύτωμα (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ) τῷ Βάαλ.⁴ ¹² Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

¹³ Syro-hex. ܠܒܝ ܥܠܝ. ¹⁴ Cod. Jes. in marg. sine nom. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., qui omnes pro πολυάνδριον bis habent φάραγξ.

Lectionem textualem in marg. char. med. affert Syro-hex. ܠܒܝ ܥܠܝ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ. Hieron.: "Miror autem quid sibi voluerint LXX, pro ΤΟΠΗΡΕΤΗ διάπτωσιν, hoc est, ruinam, ponere, et pro valle πολυάνδριον, quod significat virorum multitudinem; nisi forte ex eo quod ibi populus corruerit, et caesa sit hominum multitudo, vel spiritualiter, in errore idololatriae, vel iuxta literam, a Babylonio exercitu." (Voci διάπτωσις praemittunt λέγει

κύριος Cod. 62, et Syro-hex. in marg., invito Hebraeo.)

¹⁵ Prior lectio est in Comp., Codd. XII, 22, 33, 36, aliis; posterior in Cod. 88, Syro-hex. ¹⁶ Syro-hex. ܠܒܝ.

ܠܒܝ. Cf. Hex. ad Psal. vi. 7. Eccles. x. i. Spohnius tentat, καὶ πλαδαρώσω, appellans Hex. ad Jesai. xix. 3 [Jerem. li. 2]. Sed in posteriore loco pro πλαδαροῦν in Syro est ܠܒܝ.

¹⁷ Syro-hex. ܠܒܝ ܥܠܝ. Cf. Hex. ad Jesai. xix. 3. Jerem. li. 2. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 48, 88 (σὺν τῇ π.), alii.

²⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ܠܒܝ ܥܠܝ. Cf. ad Cap. xxv. i. i.

²¹ Idem: ܠܒܝ ܥܠܝ. Cf. ad Cap. l. i. 3. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ἀπορηθήσεται (sic) ἐπεγγελάση (—άσει Cod. 88).

Posterior vocab. ad sequens רָחַץ, Ο'. καὶ συρμῇ, pertinere videtur; sed ex usu Symmachi confirmari nequit. ²² Syro-hex. ܠܒܝ ܥܠܝ. ²³ Idem: ܠܒܝ ܥܠܝ.

²⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36 (sine καὶ), alii. ²⁵ Cod. 86. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Cod. Jes. Cod. 88: ✕ σὺν ἄ τῷ λαῷ (τούτῳ).

²⁷ Syro-hex. ܠܒܝ ܥܠܝ.

Θαφὲθ θάψουσι παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι. ²⁸

12. תַּפְתָּ. Ο'. ὡς τὴν διαπίπτουσαν. Σ. ὡς Θαφὲθ. ²⁹

13. וּבֵיתִי מִלְכֵי יְהוּדָה כְּמָקוֹם הַתַּפְתָּ. *Et domus regum Judae sicut locus Tophet.* Ο'. καὶ οἱ βασιλείων 'Ιουδα ἔσονται καθὼς ὁ τόπος ὁ διαπίπτων. *Alia exempl. add. ÷ πάντες οἱ βασιλείων 'Ιουδα ὡς τόπος τοῦ Θαφὲθ.* ³⁰

וְהַמְּחִיָּה. *Immundae.* Ο'. ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν. *Alia exempl. ἐνεκεν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὧν ἐποίησαν.* ³¹ "Ἄλλος μεμολυσμένοι. ³²

14. מִהַתַּפְתָּ. Ο'. ἀπὸ τῆς διαπίτσεως. *Alia exempl. add. τοῦ Θαφὲθ, σ. τοῦ τύπου Θαφὲθ.* ³³ "Ἄλλος (ἀπὸ) Θαφὲθ. ³⁴

15. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִהְיֶה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. Ο'. κύριος ✕ 'Α. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισραὴλ. ³⁵

אֶל-הַיְּעִיר הַזֹּאת. *In urbem hanc.* Ο'. ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην. *Alia exempl. ἐπὶ 'Ιερουσαλήμ.* ³⁶

Cap. XIX. 3. ÷ καὶ ἄνδρες 'Ιουδα. ⁷ ÷ καὶ τὴν βουλήν (fort. καὶ ÷ τὴν βουλήν). ¹⁵ ÷ καὶ τὰς κόμας αὐτῆς (כֹּמָהּ וְכֹמָהּ) ³⁷

CAP. XX.

1. הַכֹּהֵן. *Sacerdos.* Ο'. ὁ ἱερεύς. "Ἄλλος ὁ ψευδοπροφήτης. ¹

2. וַיִּתֵּן אֹתוֹ. *Et coniecit eum.* Ο'. καὶ ἐνέβαλεν αὐτόν. "Ἄλλος καὶ ἔδωκεν αὐτόν. ²

עַל-הַנֶּרְוִי. *In nervum.* Ο'. Θ. εἰς τὸν καταράκτην. Σ. εἰς τὸ στρεβλωτήριον. ³

בִּנְיָמִן. *Benjamin.* Ο'. οἴκου ἀποτεταγμένου. "Ἄλλος Βενιαμίν. ⁴

הַעֲלִי. *Superiori.* Ο'. τοῦ ὑπερφίου. Σ. τῇ ἐπάνω. ⁵

3. וַיַּחַד מִמָּחֳרָת. *Et factum est a crastino.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον. ⁶

מִדְּמִין. *Formidinem.* Ο'. Θ. μέτοικον. 'Α. (juxta ed. 1^{mam}) *circumspicientem.* 'Α. (juxta

²⁸ Montef. edidit: 'Α. Θ. καὶ ἐν τῷ Θαφὲθ θάψουσι, ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ταφῆσαι. Σ. καὶ ἐν τῷ Θαφὲθ θάψουσι παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι; notans: "Trium lectionem eruimus, partim ex Drusio et Theodoreto, partim ex MS. Jes., sed non sine scrupulo." Haec, ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ τ., solius Complutensis auctoritati, quae nulla est, innixa esse videntur. Theodoreto vero, qui legit, θάψουσι γὰρ ἐν τῷ Τωφέτ διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ποῦ θάψαι, sensum, non verba, expressisse credibile est. Quod ad nostra subsidia attinet, Parsonsius e Codd. XII, 86, 88 affert: ✕ 'Α. Θ. ('Α. Θ. om. Cod. 88) καὶ ἐν τῷ (τῷ om. XII) Θαφὲθ (Θαφὲθ Cod. 86) θάψουσι παρὰ τὸ (τοῦ Cod. 88) μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι. (Eadem post θεοῖς ἀλλοτρίοις (v. 13) in textum inferunt Codd. 22 (sub ✕), 36, 48 (sub ✕), alii.) Consentit Syro-hex. in textu: וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ ✕ וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ (Sic in cod., non וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ et וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ.) ²⁹ Syro-hex. וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. ³⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sino obelo, praemisso καὶ, Codd. XII (in marg.), 62. Ad haec, καὶ οἱ οἰκοί—διαπίπτων, Cod. 86 affert: ✕ Σ. πάντες οἱ οἰκοί κ.τ.ε. Duplicem τῶν Ο' lectionem agnoscit Hieron.: "Quod autem in LXX infertur, *omnes domus regum Juda sicut locus Thopheth*, in Hebraico non habetur." Verba Hieronymi male cepit Rosenmueller, quasi negantis clausulam, תַּפְתָּ—וּבֵיתִי, in Hebraicis sui temporis exemplaribus legi. ³¹ Sic Codd. 22 (ex corr.),

36, alii, et Syro-hex. ³² Syro-hex. in marg. וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ ÷ (fort. וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ). ³³ Prior lectio est in Codd. 22, 48, alii; posterior in Ald., Codd. III, 33, 36, alii. ³⁴ Sic in marg. Codd. XII, 88, Syro-hex. ³⁵ Codd. XII (eum θεός pro ὁ θεός), 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ³⁶ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. in marg. ³⁷ Syro-hex.

CAP. XX. ¹ Cod. 88. Sic in textu Codd. 86, 133, ex glossa, ut videtur. ² Sic Codd. XII (in marg.), 233. Syro-hex. in marg. וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. ³ Hieron.: "Pro nervo, quem nos diximus, LXX et Theod. vertere, *cataracten*; Sym. *βασανιστήριον*, sive *στρεβλωτήριον*, quod utrumque tormenta significat." Duas lectiones de diversis prophetae locis, potius quam de duplici Symmachi versione, quae Montefalconii et Vallarsii sententia est, intelligere malimus. Hic quidem *στρεβλωτήριον* posuisse videtur, testibus Codd. 86, 88 ad v. 3: Σ. ἐκ τοῦ στρεβλωτηρίου. Syro-hex. ambigue affert: וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. Cf. ad Cap. xxix. 26. ⁴ Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., qui posterior in marg. habet: וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, h. e. *domus conglutinatae*, s. *compactae*. Codd. 22, 36, alii, post *πόλη* inferunt Βενιαμίν. ⁵ Syro-hex. וְהָיָה כְּבָרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. ⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

ed. 2^{dam}) *peregrinum*. Σ. *ablatum*, s. *congregatum et coactum*.⁷

3. מִכְּכִבִּיב. *Undiquaque*. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. κυκλόθεν 4.⁸

4. בְּבָבֶלָה. *In Babylonem*. O'. Vacat. ✕ εἰς Βαβυλῶνα 4.⁹

5. חֶסֶן. *Opes*. O'. ἰσχύν. Σ. ὑπόστασιν.¹⁰

וְאֶת-כָּל-יִקְרָה. *Et omne pretiosum ejus*. O'. Vacat. ✕ καὶ πᾶσαν τὴν τιμὴν αὐτῆς 4.¹¹ 'A. (καὶ) σύμπασαν τὴν τιμὴν αὐτῆς.¹²

וּבְוֹוִים וּלְקַחוּם. *Et diripient eos, et capient eos*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ διαρπάσσονται αὐτούς, καὶ λήψονται αὐτούς 4.¹³

6. וּבְבָל תָּבוֹא וְשָׁם תָּמוּת. *Et in Babylonem venies, et ibi morieris*. O'. καὶ ἐν Βαβυλῶνι ἀποθανῇ. Alia exempl. καὶ εἰς Βαβυλῶνα ἦξεις, καὶ ἐκεῖ ἀποθανῇ.¹⁴ ✕ Οἱ Γ'. εἰς Βαβυλῶνα ἦξεις 4.¹⁵

7. וְאֶפְתָּ יְהוָה יְהוּדָה. *Pelleristi me, Jova, et*

pellectus sum. O'. ἡπάτησάς με, κύριε, καὶ ἡπατήτην. 'A. ἐθέλξάς με, κύριε, καὶ ἐθέλ-
χθην.¹⁸

7. וְיִקְרָה לִּי וְיִקְרָה לְכָל-הַיּוֹם. *Fortior me fuisti, et praevaluisti; factus sum in derisionem tota die*. O'. ἐκράτησας καὶ ἡδυνάσθης ἐγενόμην εἰς γέλωτα πᾶσαν ἡμέραν. Σ. περιεκράτησάς μου δυνατώτερος ὢν ἐγενόμην εἰς καταγέλωτα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.¹⁷

כָּל-הַיּוֹם לִּי. *Omnes subsannant me*. O'. δι-
τέλεσα μυκτριζόμενος. 'A. πᾶς ἐμπαίζει μοι.¹⁸
Σ. πᾶς τις καταφλυαρεῖ μου.¹⁹

8. וְיִקְרָה לִּי וְיִקְרָה לְכָל-הַיּוֹם. *Nam quoties loquor, conqueror; vim et oppressionem clamo*. O'. ὅτι πικρῶ λόγῳ μου γελάσσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπικαλέσομαι. 'A. ὅτι ἀπὸ πλήθους λαλήσω καὶ κεκραύξομαι, ἀδικίαν καὶ προ-
νομήν ἐκάλεσα.²⁰ Σ. ὅτι ἀφ' οὗ κηρύσσω, ὦ ἀδικία, ὦ ταλαιπωρία, βοῶ.²¹

9. לֹא-אֶחְזָק. *Non recordabor ejus*. O'. οὐ μὴ

⁷ Hieron.: "Pro pavore, quod in Hebraico scriptum MAGUR, LXX et Theod. μέτοικον, id est, *migrantem*; Aquilae secunda editio *peregrinum* [fort. πάροικον, s. προσήλυτον], prima, *circumspicientem*; Sym. *ablatum*, sive *congregatum et coactum*, interpretati sunt." Idem ad v. 4: "MAGUR [LXX μετοικίαν] omnes similiter transtulerunt, ut significarent vel *pavorem*, vel *peregrinationem* [παροικίαν, s. προσ-
ηλύτευσιν; cf. Hex. ad Gen. xlvii. 9. Psal. cxviii. 54], vel *sublationem et translationem*, et *congregationem* [MS. Vat. *commigrationem*]." Hieronymi Latina incertiora sunt, quam ut multum tribuamus lectionibus Graecis a non-nemine propositis, 'A. 1. περιωρώντα. 'A. 2. ξένον. Σ. ἀφη-
ρημένον, ἢ συνηθροισμένον. Tantum monemus, pro מְגֹרִים in eadem lectione Cap. xlv. 5 Symmachum dedisse *congregatio*, pro quo συστροφή potius quam συναγωγή posuerimus propter loca Psal. xxx. 14. liv. 16 in Hexaplis. Cum Symmacho, ut videtur, concinit Jarchi, qui notat: "Nomen מְגֹרִים hic significat *congregationem* (אסיפה), ut Ezech. xxi. 17, *congregati* (מְגִלָּי) ad gladium." ⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, 88. Hieron. Hebraeum vertit, *substantiam*. ¹¹ Cod. Jes., Syro-hex. Sic in textu sine aster. Codd. 228, 233.

¹² Cod. 86. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ καὶ σύμπασαν κ.τ.ε., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹³ "Cod. Jes. Illud vero *διαρπάσσονται* in schedis nostris dubie scriptum est; melius (?) *διαρπάσσουνται*."—Montef. Pro *διαρπάσσονται* Parsonsii amanuensis *ἀρπονται* (sic) exscripsit. Aut retinendum *διαρπάσσονται*, quod in Cod. 22 habetur; aut legendum cum Codd. 36, 48, aliis, *διαρπώνται*. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ διαρπώνται αὐτούς 4, καὶ ἄξουσιν κ.τ.ε. ¹⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Cod. 86, 88. ¹⁶ Olympiodorus in Cat. Ghisler. T. II, p. 503. Prorsus consone Syro-hex. ✕ מְגֹרִים מְגֹרִים מְגֹרִים. Cf. Hex. nostra ad Hos. ii. 14. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. ✕ חֶסֶן חֶסֶן חֶסֶן. ¹⁹ Cod. 86, 88, in continuatione. Syro-hex. ✕ חֶסֶן חֶסֶן חֶסֶן. Norberg. perperam vertit, *quicumque confringit me*. "Recte habet חֶסֶן, φλυαρεῖ. In loco 4 Reg. ix. 11 חֶסֶן ponitur pro ἀδολεσχία, et secundum Bar Bahlul idem חֶסֶן valet *gladius*. In versione autem Philox. i Tim. v. 13 חֶסֶן ponitur pro φλόγα."—R. L. Bensly. ²⁰ Syro-hex. ✕ מְגֹרִים מְגֹרִים מְגֹרִים. ²¹ Codd. 86, 88, in continuatione. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ חֶסֶן חֶסֶן חֶסֶן. ²² Cod. 86, 88, in continuatione. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ חֶסֶן חֶסֶן חֶסֶן.

δομάσω τὸ ὄνομα κυρίου. 'Α. Σ. (οὐ) μνησθή-
σομαι αὐτόν.²²

9. בְּלִבִּי. In corde meo. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ.
ἐν τῇ καρδίᾳ μου.²³

עֲצָר. Conclusum. Ο'. φλέγον. Alia exempl.
φλεγόμενον.²⁴ 'Α. Σ. συνεχόμενον.²⁵

הִלַּחְתִּי בְּלִלְכָל הָאָרֶץ. Et defessus sum
sustinendo, et non potui (continere). Ο'. καὶ
παρεῖμαι πάντοθεν, καὶ οὐ δύναμαι φέρειν. 'Α.
καὶ ἐκοπίασα ὑποφέρειν, καὶ οὐ δυνήσομαι
[φέρειν].²⁶ Σ. καὶ ἐκοπώθην ὑποφέρειν, μὴ
δυνάμενος φέρειν.²⁷

10. כְּסָבִי. Ο'. κυκλόθεν ✕ λεγόντων.²⁸

הַגִּידוּ וְהַגִּידוּנִי כָּל אֲנָשׁ שְׁלָמִי שְׁלָמִי יַעֲלֶי.
Indicate (accusate), et indicemus eum; omnes
homines pacis meae, observantes latus meum
(s. observant claudicationem meam). Ο'. ἐπι-
σύστητε, καὶ ἐπισυστῶμεν ἐπ' αὐτῷ, πάντες
ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, τηρήσατε τὴν ἐπινόειαν
αὐτοῦ. 'Α. ἀναγγεῖλατε, καὶ ἀναγγελοῦμεν αὐτῷ, πάντες
ἄνθρωποι εἰρηνικοὶ μου, φυλάσσοντες τὸ κλίτος μου.²⁹ Σ.
λέγοντων, λαλήσατε, καὶ διαφημίσομεν αὐτόν, ἄνδρες εἰρη-
νεύοντες πρὸς μέ, φυλάσσοντες τὰς πλευράς μου.³⁰ Θ.
διώξατε, καὶ διώξωμεν, πάντες ἄνθρωποι εἰρη-
νικοὶ μου, φυλάσσοντες τὴν πλευράν μου.³¹

וְרָקְבִינוּ. Ultionem nostram. Ο'. τὴν ἐκδίκησιν
('Α. κόλασιν. Σ. τιμωρίαν³²) ἡμῶν.

11. כְּבֹרָר עֲרִי. Ut heros potens. Ο'. καθὼς
μαχητὴς ἰσχύων. 'Α. καθὼς δυνάστης κατισχυ-
ρηνόμενος.³³

עַל-בֵּן רִדְפִי וְכָשְׁלוּ וְלֹא יָבִילוּ. Propterea qui
me insectantur impingent, nec poterunt perficere.
Ο'. διὰ τοῦτο ἐδίωξαν, καὶ νοῆσαι οὐκ ἤδυναντο.
'Α. οὐχ οὕτως οἱ διώκοντές με ἀσθενήσου-
σιν. Σ. . . οἱ διώκοντές με πταίσουσιν καὶ ἀσθενή-
σουσιν (s. ἀδυνατήσουσιν).³⁴

12. יְהוָה עֲבָאֹת. Ο'. κύριε ✕ Θ. τῶν δυνά-
μεων.³⁵ 'Α. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων.³⁷ Σ.
σὺ δὲ, κύριε τῶν δυνάμεων.³⁸

בְּחֵן צִדִּיק. Qui probas justum (s. probator
justus). Ο'. δοκιμάζων δίκαια ('Α. δίκαιον).
Σ. ὁ δοκιμαστής δίκαιος.⁴⁰

אֶת-רִיבִי. Causam meam. Ο'. τὰ ἀπολογή-
ματά μου. 'Α. Σ. τὴν δίκην μου.⁴¹

13. הַלְלוּ אֶת-יְהוָה. Laudate Jovam. Ο'. αἰνέ-
σατε αὐτῷ. Σ. αἰνέσατε τὸν κύριον.⁴²

אֶת-נַפְשִׁי. Animam. Ο'. ✕ 'Α. Σ. τὴν ψυ-
χήν.⁴³

14. בְּרִוָּה. Benedicta. Ο'. ἐπευκτή. 'Α. Σ. εὐλο-
γημένη.⁴⁴

15. בֶּן זָרַר. Filius mas. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. υἱὸς ἄ-
δρην.⁴⁵

וַיִּשְׂמַח בְּשִׂמְחָהוּ. Exhilarando exhilaravit eum.

²² Syro-hex. affert: 'Α. Σ. μνησθήσομαι (וְלֹא). Deinde
Cod. 88: 'Α. Σ. αὐτόν. Syro-hex. [et Cod. 88] in textu:
οὐ μὴ δομάσω αὐτό (וְלֹא אֶדְמָשׁוּ אֹתוֹ); in marg. autem char.
med. + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ²³ Cod. XII, teste Parsonsio.

Sic in textu sub. aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22,
36, alii. ²⁴ Sic Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex. Codd.
22, 36, alii: φλεγόμενον καὶ συνεχόμενον. ²⁵ Codd. 86, 88:

Σ. συνεχόμενον. Syro-hex. vero: + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ²⁶ Codd. 86, 88,
88, qui ἐκόπιασα scribunt. Correximus e
Syro-hex., qui sine nom. affert: + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. Cf. Hex. ad Job. iv. 2. ²⁷ Codd. 86, 88,

²⁸ Cod. 86 in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36,
alii. Syro-hex. in marg. char. med. + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. Symmachi
est, ut mox videbimus. ²⁹ Syro-hex. + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ.

³⁰ Idem: + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ³¹ Codd.
+ וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ³² Idem: + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ.

86 (cum Σ. pro Θ.), 88. Hieron. Hebraea vertit: Perse-
quimini, et persequamur eum, etc. ³³ Codd. 86, 88,

³⁴ Syro-hex. + וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. Cf. Hex. ad
Psal. xxxvi. 35. ³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Cod.

+ וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ³⁷ Codd. 86, 88.
Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

³⁸ Codd. 86, 88 (cum κύριος δυνάμεων). ³⁹ Syro-hex.
+ וְלֹא אֶדְמָשׁוּ. ⁴⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. + וְלֹא Α.

+ וְלֹΑ. ⁴¹ Syro-hex. + וְלֹΑ Α. ⁴² Cod. 88.
Syro-hex. in textu: αἰνέσατε τὸν κύριον; in marg. autem
char. med.: αὐτόν. ⁴³ Cod. Jes. Articulus abest a
Comp., Codd. III, 26, 33, 36, alii. ⁴⁴ Codd. 86, 88:

Σ. εὐλογημένη. Syro-hex. in textu liberius vertit, + וְלֹΑ Α. ⁴⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex.,
et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii.

6. **בִּדְבַר**. *Peste*. Ο'. ἐν θανάτῳ. 'A. ἐν λοιμῷ.¹³
 7. **וְאֶת-עַבְדָּיו**. *Et servos ejus*. Ο'. καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτοῦ. 'A. Σ. καὶ τοὺς θεράποντας
 αὐτοῦ.¹³

וְאֶת-הָעָם. Ο'. καὶ ✕ σὺν τὸν λαόν.¹⁴

וְאֶת-הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר הָוָאֵת מִן-הַדֶּבֶר. *Et qui
 residui sunt in hac urbe e peste*. Ο'. (τὸν)
 καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ
 θανάτου. 'A. καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει
 ταύτῃ ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ.¹⁵

בְּיַד וְבִיד בְּנֵי-בְרָאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל וְבִיד. Ο'. ✕ 'A. Σ.
 Θ. ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυ-
 λῶνος, καὶ εἰς χεῖρας.¹⁶

וְבִיד מִבְּקָשֵׁי. *Et in manum eorum qui quaerunt*.
 Ο'. ✕ καὶ εἰς χεῖρας τῶν ζητούντων.¹⁷

וְהָעָם. *Et percutiet eos*. Ο'. καὶ κατακόψουσιν
 αὐτούς. 'A. καὶ πλήξει αὐτούς.¹⁸

וְלֹא יַחֲמֹל. *Neque parceret*. Ο'. Vacat. ✕ καὶ
 οὐκ ἐλεήσω αὐτούς.¹⁹

9. **וּבִדְבַר**. *Et peste*. Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἐν θα-
 νάτῳ.²⁰ 'A. καὶ ἐν λοιμῷ.²¹

הַצָּרִים עֲלֵיהֶם. Ο'. τοὺς συγκεκλεικῶτας ὑμᾶς.
 'A. τοὺς κρατοῦντας ἐφ' ὑμᾶς.²²

9. **וְהָיָה-לּוֹ**. *Et erit ei*. Ο'. καὶ ἔσται ✕ 'A. Σ.
 Θ. αὐτῷ.²³

לְיָשָׁלָם. *In praedam*. Ο'. εἰς σκύλα, ÷ καὶ ζή-
 σεται.²⁴

10. **וְהָיָה-אֵם-נָא**. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ
 κύριος.²⁵

11. **וְלִבִּית מֶלֶךְ יְהוּדָה**. *Quod vero ad domum
 regis Judae attinet*. Ο'. ὁ οἶκος βασιλέως
 'Ιούδα. 'A. Σ. καὶ τῷ οἴκῳ βασιλέως 'Ιούδα
 ÷ εἰς.²⁶

12. **עוֹשֶׂה**. *Oppressoris*. Ο'. ἀδικούντος αὐτόν. 'A.
 Σ. συκοφαντούντος.²⁷

(כָּס ק') **מִפְּנֵי רָע מַעֲלָהֶם**. *Propter mali-
 tiam operum eorum (s. vestrorum)*. Ο'. Vacat.
 ✕ Θ. ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἐπιτηδευμάτων
 ὑμῶν.²⁸

13. **וְהָעֵמֶק**. *Vallem*. Ο'. τὴν κοιλάδα. 'A. ἐν τῇ
 ξηρᾷ.²⁹

צוּר. *Petra*. Ο'. Σόρ. 'A. (juxta ed. 1^{am})
 στερεά. 'A. (juxta ed. 2^{am}) Τύρος. Σ. πέτρα.
 Θ. συνεχομένη.³⁰ Οἱ Ο'. τὸν κατοικοῦντα τὴν
 κοιλάδα Σόρ τὴν πεδινήν ἀντὶ τοῦ, τὴν με-
 ταξὺ ὁρῶν κειμένην ἐν κοίλῳ τόπῳ· οὗτω γὰρ
 καὶ ὁ Σύρος ἡρμήνευσεν.³¹

¹³ Syro-hex. **וְהָיָה-לּוֹ**. ¹³ Codd. 86, 88.

¹⁴ Sic sine aster. Codd. 22, 48, alii. Cod. 88: καὶ ✕ σὺν τῷ λαῷ (καταλειφθέντι). ¹⁵ Syro-hex. **וְאֶת-הַנִּשְׁאָרִים**.

וְאֶת-הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר הָוָאֵת מִן-הַדֶּבֶר. ¹⁶ Cod. Jes.,
 et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum ἐν
 χειρὶ pro εἰς χεῖρας) Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Sic Syro-hex.

Cod. XII in marg.: ✕ καὶ εἰς χεῖρα. Codd. 22, 36, alii: καὶ
 ἐν χειρὶ τῶν ζ'. ¹⁸ Syro-hex. **וְהָעָם**.

¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex. ²⁰ Cod.
 Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²¹ Syro-

hex. ²² Idem: **וְהָעָם**. Pro κρατοῦντας
 (s. ἐπικρατοῦντας) idem interpres πολιορκούντας posuit Cap.

xxxvii. 5. ²³ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

²⁴ Syro-hex., qui in marg. affert: εἰς ὠφέλειαν (וְאֶת-הַנִּשְׁאָרִים),
 quae lectio est Codd. 22, 36 (in marg.), aliorum. ²⁵ Cod.

Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.
 Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Syro-hex. **וְלִבִּית מֶלֶךְ יְהוּדָה**.

וְלִבִּית מֶלֶךְ יְהוּדָה. Obelus indicare videtur,
 vocab. εἰς tam ab Aquila quam ab Hebraeo abjudican-

dum esse. ²⁷ Idem: **וְהָעָם**. ²⁸ Cod. XII.

Codd. 22, 36, alii, in textu: ἀπὸ πρ. ἀδ. τῶν (τῶν om. Cod.
 88) ἐπ. ὑμῶν. Syro-hex. pingit: ἀπὸ πρ. ἀδ. ἐπ. ✕ ὑμῶν.

²⁹ Hieron.: "Quod sequitur, propter malitiam studiorum
 vestrorum, in LXX non habetur." ³⁰ Syro-hex. **וְהָיָה-לּוֹ**.

וְהָיָה-לּוֹ. Pro **וְהָיָה-לּוֹ** nescio an Aquila legerit **וְהָיָה-לּוֹ**, aridus
 (Hos. ix. 14). ³¹ Hieron.: "Pro habitatrice vallibus
 solidae atque campestris, LXX transtulerunt, Ecce ego ad

te, qui habitas in valle Sor campestri; pro quo Sym.
 petram, Theod. obessam, interpretati sunt; Aquilae prima

editio solidam, secunda Tyrum. Sor enim, sive συρ,
 lingua Hebraea et Tyrum, et silicem, et coarctatam

sonat." Cum casus nominum ex Hieronymi serie incerti
 sint, in recto posuimus. Syro-hex. ad τὴν κοιλάδα affert:

'A. ἐν τῇ ξηρᾷ. Σ. πέτρα (וְהָיָה-לּוֹ). Θ. συνεχομένη (וְהָיָה-לּוֹ).

Theodotionis epitheto lucem afferunt Chrysost. in Cat.
 Ghisler. T. II, p. 535: Πάντων δὲ κοιλάδος ἐκάλεσε διὰ τὴν

τοῦ τόπου θέσιν· ὅτι τῶν μὲν περὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ τύπων ἰπὸ
 πετρῶν συνεχομένην, οὕσης δὲ καὶ πεδιάδος ἐν κύλῳ; et Theo-

doret. ad loc.: Σόρ δὲ συνοχή ἡρμηνεύεται, καὶ πάλιν πέτρα
 συνέχεται δὲ ἰπὸ ὁρῶν ἥδε ἡ πῦλιν. ³¹ Theodoret.

15. **אִז טוֹב לוֹ.** *Tunc bene ei erat.* O'. Vacat.
 ✠ 'A. Θ. τότε ἀγαθὸν αὐτῷ 4.¹² Σ'. τότε καλῶς
 ἦν αὐτῷ.¹³
16. **בֶּן דִּין־עֲנִי וְאֶבְיֹן אִז טוֹב.** *Judicavit causam pauperis et egeni, tunc bene erat.* O'. οὐκ ἔγνωσαν, οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῷ, οὐδὲ κρίσιν πένητος. 'A. Σ. ἔκρινε κρίσιν ταπεινοῦ καὶ πένητος, τότε καλῶς ἦν αὐτῷ.¹⁴
17. **וְעַל־הַעֲשָׁק וְעַל־הַמְרוֹצָה לַעֲשׂוֹת.** *Et ad oppressionem, et ad concussionem, ut facias.* O'. καὶ εἰς ἀδικήματα, καὶ εἰς φόρον, τοῦ ποιεῖν [αὐτά]. 'A. Σ. καὶ ἐπὶ τὴν συκοφαντίαν, καὶ ἐπὶ τὸν δρόμον τοῦ ποιεῖν.¹⁵
18. **לֹא־יִסְפְּדוּ לוֹ הוּי אֶחָי וְהוּי אֶחָת.** *Non plangent eum: Heu! frater mi! et heu! soror!* O'. οὐ κόνψονται αὐτὸν, ὦ ἀδελφέ. Alia exempl. οἱμοι ἀδελφέ, καὶ οἱμοι ἀδελφή.¹⁶ Alia:

οἶμοι κύριε, καὶ οἶμοι ἀδελφέ.¹⁷

18. הָיָה אֲדֹנָי הוֹדָה. *Heu! domine! et heu! majestas ejus!* Ο'. οἱμοι κύριε. *Alia exempl. οἱμοι κύριε, καὶ οἱμοι ἀδελφέ.*¹⁸ *Alia: ὦ ἀδελφὸ οἱμοι ἀδελφέ.*¹⁹
- הוֹדָה. Ο'. Vacat. 'A. ἐνδοξε (s. δεδοξασμένη). Σ. *inclusa.*²⁰
19. קָח וְרֵץ. *Trahendo et projiciendo.* Ο'. συμψησθεις (*alia exempl. add. ὡς κοπρία*²¹) ριφήσεται. Σ. ὡς κόπριον συλληφθεις ριφήσεται.²²
20. מֵעֲבָרִים. *Ex Abarim* (regionibus ulterioribus). Ο'. Θ. εἰς τὸ πέρασ (*alia exempl. πέραν*²³) τῆς θαλάσσης. Σ. *ἐξεναντίας.*²⁴
21. בְּשָׁלוֹתַי. *In tranquillitatibus tuis.* Ο'. ἐν τῇ παραπτώσει σου. 'A. Σ. (ἐν) τῇ εὐθηνίᾳ σου.²⁵

de Syro nostro videndum, qui Aquilae continuat: **ܠܥܩܠܐ**
ܡܨܬܒܐ **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ** **ܕܥܡܪܐ**. **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ**.
+ **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ**. Graece: **ἡ**
καὶ βασιλείαις ὅτι σὺ ἐρίσεις (cf. Hex. ad Psal. lxvii. 17) **ἐν**
κέρει πατρὸς σου; μὴ οὐχὶ ἔφαγε καὶ ἐπὶ καὶ ἐποίησε κρίμα;
Ergo manifestum est, priora sine idonea causa Aquilae
adjudicata esse. Sed et Symmachi versionem Syriace
descriptam habemus: **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ**.
+ **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ**. Nor-
berg. vertit: *quia vocas ad cedrum patris tui.* Num etc.
Sed primum, quia interpungendum, *quia vocas ad ce-*
drum. Pater tuus num etc. Deinde vocas Syriace est
ܠܦܬܐ, non **ܠܥܩܠܐ**. Quae cum ita sint, videor
mihi veram harum tricarum solutionem invenisse, corripiendo
ܠܥܩܠܐ **ܕܢܚܝܬܐ**, ἀμυλλᾷσαι. Sic in Hex. ad Cap. xii. 5
pro Graecis Symmachi, πῶς ἀμυλλήσῃ ὑποποις, in Syro-hex. est,
ܠܥܩܠܐ **ܕܢܚܝܬܐ**. Cf. Michaelis in Lex. Syr. p. 521.
[“Codex habet **ܠܥܩܠܐ**.”—Ceriani.] 12 Cod. Jes.
Syro-hex. **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ**. 13 Idem: **ܠܥܩܠܐ**.
ܕܢܚܝܬܐ **ܕܥܡܪܐ**. 14 Idem Aquilae et
Symmacho separatim, sed iisdem prorsus verbis continuat:
+ **ܠܥܩܠܐ** **ܕܢܚܝܬܐ** **ܕܥܡܪܐ**. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: **ἔκρινε κρίσιν ταπεινοῦ καὶ**
πένητος, καὶ καλὸς ἦν αὐτῷ τότε. Cod. 88, Syro-hex.; **οὐκ**
ἔκρινε κρίσιν ταπεινοῦ (ταπεινῶν Cod. 88) οὐδὲ κρ. πένητος, ἄ τότε
ἀγαθόν (+ ἦν Cod. 88) αὐτῷ. 15 Syro-hex. **ܠܥܩܠܐ**.
ܕܢܚܝܬܐ **ܕܥܡܪܐ**. Ante καὶ εἰς ἀδι-
κημα (sic), Codd. 22, 36, alii, inferunt: **καὶ ἐπὶ τὴν συκοφαν-
τίαν.** (In textu αὐτὰ desideratur in Codd. Vat., Sinait., Jes.)

aliis.) ¹⁶ In Cod. 88, et Syro-hex. locus sic habetur :
 ✠ οὐ μὴ κόψωνται αὐτὸν (Syro-hex. in marg. char. med. ἀσφα
 τοῦτον) οἰμοὶ ἀδελφεῖ, καὶ οἰμοὶ ἀδελφῇ (Syro-hex. ἀδελφεῖ) 4.
 Etiam Hieron. testatur : “Hoc quod nos de Hebraico
 posuimus : *non plangent eum, vae frater, et vae soror*, in
 LXX non habetur.” Montef. e Cod. Jes. edidit : Ο. ἀδελφε.
 Ἄλλ. ἀγαπητέ. Parsons. vero ex eodem in marg. affert :
 ὁ ἀγαπητὲ ἀδελφεῖ. ¹⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Theo-
 doret. ¹⁸ Sic Comp., Codd. XII, 23, 49, 88, alii, et
 Syro-hex. ¹⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.
²⁰ Syro-hex. ✠ سحلا ه. ✠ سحلا ./. “Sym. *inclusa*,
 quod non quadrat. Κλῆρος male versum esse puto ab
 interp. Syriaco. Vulg. *inclyte*.”—Spohn. Hieronymi *in-
 clyte* ad Aquilam pertinere posse quidam videt. De Sym-
 macho haeremus, nisi forte سحلا lapsus calami sit pro
 سحلا, *laudabilis*. ²¹ Sic Codd. XII (in marg.), 22,
 36, alii. ²² Syro-hex. سحلا سحلا. ²³ Syro-hex.
 ✠ سحلا. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 545 : Τί ἐστι
 συνηρηθεῖς ; Σύμμαχος φησιν, ὡς κόπριον συληρηθεῖς. Ὁ γὰρ
 Βαθυλάωνος αὐτὸν ἀνελών, οὕτως ἔρριψε· καὶ οὐκ ἐτάφη, ἦ, (εἰ)
 ἐτάφη, καθάπερ ὄνος, σύμφυρεῖς σποδὸν καὶ γῆ καὶ κοινοτῇ· ἐκ
 γὰρ τοῦ βορβύου οὕτε ἐκόπη, οὕτε ἀπεκλύθη αὐτοῦ τὸ σῶμα.
²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, XII, 23, 26, alii, et
 Syro-hex. ²⁵ Hieron. : “Quod autem nos diximus,
clama ad transeuntes, et in Hebraico scriptum est מ-
 אבארם, LXX Theodotique verterunt, *trans mare*; Sym-
 machus, *de contra*.” Cf. Hex. ad 3 Reg. iv. 12. ²⁶ Syro-
 hex. ✠ سحلا ه. ✠ سحلا ./. Hieron. Hebraeum
 vertit : in *abundantia tua*.

21. **כִּי לֹא-שָׁמַעְתָּ.** *Quia non audisti.* O'. οὐκ ἤκουσας. 'A. Σ. ὅτι οὐκ ἤκουσας.²⁶
22. **רֹעֶיךָ.** *Pastores tuos.* O'. τοὺς ποιμένας σου. 'A. Σ. τοὺς ἐταίρους σου.²⁷
- כִּי.** O'. ✕ Σ. ὅτι.²⁸
23. **מַה-יִּנְחֶנֶת.** *Quam miseranda facta eris!* O'. ✕ **τί** καταστενάζεις.²⁹
- חֲבִלִים חִיל בְּיָלְדָה.** *Dolores, tremor quasi parturientis.* O'. ὀδύνας (alia exempl. add. ὠδύνας³⁰) ὡς τικτούσης. 'A. ὀδνήσεις ὠδύνας ὡς τικτούσης.³¹
24. **חוֹתָם.** *Annulus signatorius.* O'. ἀποσφράγισμα. Oί λοιποί σφραγίς.³²
- כִּי מָשָׁה.** *Tamen inde.* O'. ✕ 'A. Σ. ὅτι ἐκείθεν.³³
25. **וּבְיַד אֲשֶׁר.** *Et in manum eorum quorum.* O'. ✕ **καὶ εἰς χεῖρα** ὧν.³⁴
- וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל וּבְיַד.** O'. ✕ 'A. Θ. **καὶ ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας.**³⁵
26. **עַל הָאָרֶץ אֲחֶרָה.** *In terram aliam.* O'. εἰς γῆν ✕ 'A. Θ. ἐτέραν.³⁶
27. **מִנְשָׁאִים אֶת-נַפְשָׁם.** *Attollunt animam suam.* O'. εὐχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. 'A. αἶρουσι (s. ἐπαίρουσι) τὴν ψυχὴν αὐτῶν.³⁷
- לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יוֹשִׁיבוּ.** *Reverti illuc, illuc non revertentur.* O'. ✕ 'A. Θ. τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν.³⁸
28. **הַעֵצָב בְּנֶזֶח נִפְרָץ הָאִישׁ הַזֶּה כִּנְיָהוּ.** *Num vas fictile contemptum et fractum est vir iste Conias?* O'. ἡτιμώθη 'Ιεχονίας. Alia exempl. ✕ τὸ στόμα τὸ ἐξουδενωμένον καὶ ἐκτετιναγμένον ἡτιμώθη οὗτος 'Ιεχονίας.³⁹ 'A. μὴ διαπύημα ἐξουδενωμένον διεσκορπισμένον ὁ ἀνὴρ οὗτος 'Ιεχονίας.⁴⁰ Σ. μὴ περίφημα (s. περικάθαρμα) vile atque projectum...⁴¹
- בֹּאין חֶפֶץ בּוֹ.** *In quo nulla est delectatio.* O'. οὐ οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ. Alia exempl. οὐ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ✕ χρεία.⁴²
- הוּא וְרֵעֵו.** *Ipse et semen ejus.* O'. ✕ αὐτὸς καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁴³
30. **פֶּה אֲמַר יְהוָה.** O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. **τάδε λέγει κύριος.**⁴⁴
- עֲרִירִי גֵבֶר לֹא-יִצְלַח בְּיָמָיו.** *Prole carentem, virum qui non prosperabitur in diebus suis.*

²⁶ Syro-hex. **وَلَا مَحْجَبَ لِي.** Sic sine aster. Codd. XII (in marg. ✕ ὅτι), 22, 36, alii.

²⁷ Idem: **وَلَا مَحْجَبَ لِي.** ²⁸ Sic Montef. e Cod. Jes., invitis Parsonsii schedis. In LXX ὅτι hodie legitur in libris omnibus, excepto Cod. 229.

²⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Cod. XII affert: ✕ Σ. ὅτι. Codd. 22, 36, alii: ὅτι καταστ.

³⁰ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex.

³¹ Syro-hex. **وَلَا اِنْجَلَبَ سَقْلًا لِي.** "Errorem suspicor, nempe **ل** ante **انجلب** esse notam Theodotionis, ut legatur **انجلب**—

Spohn. In cod. est **انجلب**. ³² Origen. Opp. T. III, p. 300: τὸ δὲ ἀποσφράγισμα σφραγίς ἐξέδωκαν οἱ λοιποί.

³³ Cod. Jes. (non, ut Montef., ✕ 'A. ὅτι). Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ εἰς χεῖρας ὧν; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: εἰς γῆν ἐτέραν, εἰς γῆν.

³⁷ Syro-hex. **وَلَا مَحْجَبَ لِي.** Cf. Hex. ad Prov. xix. 18. Jerem. xlv. 14.

³⁸ Cod. Jes., qui in textu **ἐκεῖ οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν** habet.

Plenius Cod. 88, Syro-hex. juxta Hebraeam veritatem: ✕ τοῦ ἐπιστρέψαι ἐκεῖ, ἐκεῖ οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν. Sic sine aster. Codd. 62 (teste Grabio in *Dissertatione* etc. p. 75), 228.

³⁹ Sic Cod. 88, et, om. καὶ, Syro-hex. Codd. 22 (sub ✕), 36, alii: τὸ στόμα τὸ ἐξ. καὶ ἐκτ. ὁ ἀνὴρ οὗτος ἡτιμώθη 'Ιεχ.

Cod. Jes. in marg.: ✕ 'A. τὸ στόμα ἐξ. ἐκτ.

⁴⁰ Syro-hex. **وَلَا مَحْجَبَ لِي.** Ad **مَحْجَبَ**, διαπύημα, quod Norberg. male vertit *colaphizatio*, cf. Hex. ad Psal. xv. 4. cxlii. 12.

⁴¹ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, *Numquid vas fictile atque contritum*, Sym. transtulit: *Numquid purgamentum*, sive *quisquiliæ viles atque projectæ*?"

Rosenmueller. ad loc.: "Symmachus: *μὴ περίφημα φαῖλον καὶ ἀπρόβλητον ὁ ἄνθρωπος οὗτος 'Ιεχ.* Quae Hieron. ita vertit: *Numquid purgamentum* etc." Immo Graeca ex Latinis, non Latina ex Graecis, a nonneme conficta esse, quovis pignore contendam.

⁴² Sic Cod. 88. Syro-hex. **وَلَا مَحْجَبَ لِي.**

⁴³ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ✕ χρεία **τί ὅτι ἐξέρρηξεν αὐτὸν—αὐτοῦ**.

⁴⁴ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

Ο'. ἐκκήρυκτον ἀνθρώπων. Alia exempl. addunt: ἀνευδδωτον ἀνθρώπων ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ.⁴⁵ 'Α. ἀνδρα ἤγονον, ἀνευδδωτον... Σ. κενόν, ἀνδρα ἀνευδδωτον...⁴⁶ 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) ἀνδρα ἀναύξητον.⁴⁷

Cap. XXII. 1. ÷ πορεύου καί 4. 17. ÷ καλή 4.
22. καὶ οἱ ἐρασταὶ σου ÷ πάντες 4. 24. ἐὰν ÷ (in
cod. ✕) γενόμενος 4 γένηται.⁴⁸

CAP. XXIII.

1. **פָּרַעֲיִתִי נֶאֱמָר־יְהוָה.** *Pascui mei, inquit Jova.*
 Ο'. τῆς νομῆς αὐτῶν. *Alia exempl. τῆς νομῆς*
μου, ✕ φησὶ κύριος 4.¹

2. יהוה אלהי ישראל. Ο'. κύριος ✕ 'Α. Σ. Θ. δ
θεὸς Ἰσραήλ 4.²

על-הרעים. *Contra pastores qui pascunt.*
 Ο'. ἐπὶ ✕' Α. Σ. τοὺς ποιμένας ἅ τοὺς ποιμαί-
 νοντας.³

διηγῆται. *Et dispulisti eos.* Οὐ καὶ ἐξώσατε αὐτά. Ἄλλος καὶ ἐπλανήσατε (β. ἡπατήσατε) .⁴

נְאֻם־יְהוָה. Ο΄. ✕. Ἀ. Θ. φησὶ κύριος 4.⁵

וַאֲנִי אֶקְבֹּץ אֶת־שְׂאֵרֵיit צֹאנִי מִכָּל הָאֲרָצוֹת. 3.

Et ego congregabo reliquias gregis meae de omnibus terris. O'. καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ μου ἐπὶ (alia exempl. ἀπὸ) πάσης τῆς γῆς. Ἀ. καὶ ἐγὼ ἀθροίσω τὸ κατάλειμμα τοῦ ποιμνίου μου ἀπὸ πασῶν τῶν γαίων.⁶

3. וְאֵשֶׁר־הִתִּיתִי אֲתָם שָׁם. *Ubi cunque dispulerim*
eos. Ο. οὐ ἐξῶσα αὐτοὺς ἐκεῖ. "Ἄλλως ὅθιν
 διέσπειρα αὐτούς.⁷

עַל-גִּירָתָן. *In pascua sua.* Ο'. εἰς τὴν νομὴν αὐτῶν. 'Α. ἐπὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν.⁸

4. וְלֹא יִפְקְרוּ. *Nec desiderabuntur.* O'. Vacat.
 ✕'A. οὐδὲ μὴ ἐπισκεπῶσιν 4.⁹ Σ. οὐδὲ δια-
 φωνήσουσιν.¹⁰

5. גֶּרְמֵן צַדִּיק. *Germen justum*. Ο'. ἀνατολήν δι-
καίαν. Ἀ. βλάστημα τοῦ δικαίου. Σ. βλάστημα
δίκαιον.¹¹

6. יְהוָה יִצְּלֵנוּ. *Jova salus nostra.* Ὁ κύριος
 Ἰσοσεδὲκ. Ἄ. (κύριος) δικαιοσύνη ἡμῶν. Σ. κύριε,
 δικαίωσον ἡμᾶς.¹³ Ὁ Σύρος· κύριε, δικαίωσον
 ἡμᾶς.¹³

7,8 (Hebr. Graeca leguntur post v. 4o). לָכֵן — עַל-
 אֲדָמָתָם. O'. ✕ διὰ τοῦτο — εἰς τὴν γῆν
 αὐτῶν 4.¹⁴

⁴⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. Post ἐκκήρυκτον Syro-hex. pergit : + σὺ καὶ ἡ αὔρη θῆ $\kappa\epsilon\tau.\dot{\iota}$. ⁴⁶ Syro-hex. جحش ولا حش ولا حش ولا حش ولا حش.

⁴⁷ Hieron.: "Pro sterili in Hebraeo scriptum est ARIRI, quod Aquilae prima editio, *sterilem*; secunda, ἀναήτορον, id est, non crescentem; Sym., vacuum; LXX et Theod., abominabilem et abdicatum, interpretati sunt." Idem mox testatur, LXX abdicatum transtulisse. Utrum igitur Theodotioni asserendum sit *abominabilem*, an duo epitheta ad unum ἐκκήρυκτον explicandum inserviant, non constat. Tandem Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 553: τί δέ ἐστιν, ἐκκήρυκτον; ἄτιμος, φησί. Ἀκούας μὲν ἀναήτορον φησιν· ὁ δὲ Σύμμαχος, κενόν, ἀπηλλοτριωμένον.

⁴⁸ Syro-hex. In v. 22 πάντες deest in omnibus, excepto Cod. 88.

CAP. XXIII. ¹ Sic Codd. XII, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. in marg. sine nom. + مؤيد. ⁵ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. "Similitudine vv. I, I."

24, 28, 32; modo secundum duos, saepius secundum tres interpretes."—*Montef.* ⁶ Syro-hex. $\text{ܐܢܝܢܐ} / \text{ܐܢܝܢܐ}$

♦ **ܡܠܚܡܐ ܕܡܠܚܡܐ** **ܡܠܚܡܐ ܕܡܠܚܡܐ**
⁷ Idem in marg. char. med. ♦ **ܡܠܚܡܐ ܕܡܠܚܡܐ**
 Cf. ad Cap. viii. 3. ⁸ Syro-hex. **ܡܠܚܡܐ ܕܡܠܚܡܐ**

† Cf. ad Cap. x. 25. ⁹ Cod. Jes., et sub
aster. Cod. 88. Syro-hex. ¹⁰ Codd. 22. 36. alii. et

Theodoret. post προσηύχοντα inferunt οὐδὲ διαφωήσουσι, h. e. *in visitatione non desiderabuntur*. Cf. Hex. ad 1 Reg. xxv. 21. 2 Reg. ii. 30. Perperam Theodoretii interpres, *non scum edent diversum*, vertit. Etiam Syrus noster, qui affert: **هو. بلفهم**, ante oculos habuit διαφωήσουσι, sed sensu vulgari dissonant, s. *disseutiendi* cepit. Cf. Wesseling. ad Diod. Sic. III. 41. ¹¹ Syro-hex. 41.

†. . . †. . . Nobil.
affert: Σ. βλάστημα δίκαιον. ¹² Syro-hex. . .

✠ ܐܕܢܝ ܫܕܥܢܘ ✠. Hieron.: "*Dominus justitia nostra*. Hoc enim significat ADONAI SADECENU, pro quo Sym. vertit, *Domine, justifica nos.*" ¹³ Theodoret.

Syrus vulgaris vertit : **سداسه اوج**. ¹⁴ Sic sub aster.
Codd. 22 (teste Grabio in *Dissertatione* etc. p. 63), 36,

14. **יְדֵי מְרַעִים**. *Et corroborant manus malefactorum.* Ο'. και ἀντιλαμβανομένους χειρῶν πολλῶν (alia exempl. πονηρῶν³⁶). Σ. και ὠρεγον χεῖρας πονηροῖς.³⁷
15. **יְהוָה צְבָאוֹת עַל-הַנְּבִיאִים**. *Jova exercituum ad prophetas.* Ο'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ἐπὶ τοὺς προφήτας 4.³⁸
- לְעֵנָה**. *Absinthium.* Ο'. ὀδύνην. 'A. ἀψίνθιον. Σ. πικρίαν.³⁹
- מִי־רֹאשׁ**. *Aquam herbae amarae.* Ο'. ὕδωρ πικρὸν. 'A. (ὕδωρ) κεφαλῆς. 'O. 'Εβραῖος κεφαλῆς.⁴⁰
- חֲנֻפָּה**. *Impietas.* Ο'. μολυσμός. 'A. . . 41 Σ. ὑπόκρισις.⁴²
16. **יְהוָה צְבָאוֹת**. Ο'. κύριος παντοκράτωρ. ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων 4.⁴³
- הַנְּבִיאִים הַנְּבִיאִים לָכֵן**. *Prophetarum qui vaticinantur vobis.* Ο'. τῶν προφητῶν ✕ τῶν προφητευόντων ὑμῖν 4.⁴⁴
- מְהֵרָה יָמָה אֶתְּנֶם**. *Vanos reddunt illi vos.*

- Ο'. ὅτι ματαιοῦσιν ἑαυτοῖς. Alia exempl. ὅτι ματαιοῦσιν αὐτοὶ ✕ Σ. ὑμᾶς 4.⁴⁵
17. **אֹמְרִים אֲמֹר**. *Dicentes dicendo.* Ο'. λέγουσι ✕ 'A. λέγοντες 4.⁴⁶
18. **כִּי מִי עָמַד בְּסֹד**. *Nam quis stetit in consessu.* Ο'. ὅτι τίς ἔστη ἐν ὑποστήματι. 'A. . . ἐν ἀπορρήτῃ.⁴⁷ Σ. τίς γὰρ παρῆν ἐν ὁμιλίᾳ.⁴⁸ Θ. . . ἐν ὑποστάσει.⁴⁹
- וַיִּשְׁמַע**. *Et audivit.* Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. και ἤκουσεν 4.⁵⁰
- וַיִּבְרֵי**. *Verbum meum.* Ο'. ✕ τῶν λόγων μου 4.⁵¹
19. **סַעַרְתָּ**. *Turbo.* Ο'. σεισμός. 'A. turbo.⁵² Σ. turbo.⁵³
- חַמָּה יֵצֵאָה וְסַעַר מִתְחַלֵּל עַל רֹאשׁ רִשְׁעִים**. *Ira prodit, et turbo in gyrum se agens, super caput impiorum.* Ο'. και ὀργή ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν, συστρεφόμενη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἥξει. "Αλλος" ὀργή ἐξῆλθε και καταγίς (s. λαίλαψ) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ἀσεβῶν.⁵⁴
20. **מְזֻמּוֹת**. *Cogitationes.* Ο'. ἀπὸ ἐγχειρήματος. 'A. ἐνοίας.⁵⁵

aestimavit (Prov. xxiii. 7), retulit. Deinde pro germana Aquilae scriptura πορείαν, Syrus in suo habuisse videtur πονηρίαν; quae Spohnii est conjectura. Hieron. continuat: adulterium et iter mendacii.³⁶ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. 37 Syro-hex. 48. 49. Hieron.: "Ecco ego cibo eos absinthio, sive doloribus, et juxta Sym., amaritudine."⁴⁰ Syro-hex. 40. 41. Idem: 41. Vox 41, densus, σύσκιος, ἀλσώδης, hic nullo modo quadrare videtur. Collata Aquilae lectione ad v. 11, pro 41 nescio an legendum 41, indignatio, fortasse ἀγανάκτησις. Notam 41, quae modo praecesserat, erroris occasionem dedisse crediderim.⁴² Norberg. edidit: 41. versens: S. pollutus [41, non 41] lapidibus, nullo sensu. Tandem Bernsteinus in Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft, T. III, p. 419 egregie restituit, 41, ut reapse in codice exstat. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 16.⁴³ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, 233, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert:

44 Sic Codd. XII, 88, et sine aster. Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. 45 Sic Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, 88 (cum ὑμᾶς sub ✕), alii. Syro-hex. 46 Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. 47 Syro-hex. 48 Nobil. Syro-hex. affert: 48. 49 Hieron.: "Ubi nos interpretati sumus, in consilio, et in Hebraico scriptum est BASOD, Aq. secretum, Sym. sermonem, LXX et Theod. substantiam sive subsistentiam interpretati sunt."⁵⁰ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. 51 Sic Codd. XII (in marg.), 88, et Syro-hex. Posterior in marg.: (τῶν λόγων) αὐτοῦ, ut in textu Codd. 22, 36, alii. 52 Syro-hex. 53 Idem: 53. Cf. Bugat. ad Dan. p. 168. Vox Syriaca commutatur cum 53 Job. xxi. 18. Hex. ad Jesai. xli. 16; cum συσσεισμός Hex. ad Jesai. v. 28. Ad locum Jobi Syrus noster scholium affert: 54 Syro-hex. in marg. 55 Idem: 55. Scilicet Syrus noster ἐνοίας pro' gen. sing. perperam cepit.

20. **בִּינָה.** *Intelligendo.* Ο'. Vacat. ※ Θ. νοή-
σει 4.⁵⁶
21. **אֶת-הַנְּבִיאִים.** Ο'. ※ 'Α. σὺν 4 τοὺς προφή-
τας.⁵⁷
22. **בְּסוּרִי.** *In consessu meo.* Ο'. ἐν τῇ ὑποστάσει
μου. 'Α. ἐν ἀπορρήτοις μου.⁵⁸
- וַיִּשְׁמְעוּ.** *Et audire fecissent.* Ο'. καὶ εἰ ἤκου-
σαν. *Alia exempl. καὶ ἡκούτισαν.*⁵⁹
- מִדֶּרֶךְ הָרָע וּמִרַע**
הַמַּלְּטָה. Ο'. ※ ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη-
ρᾶς, καὶ 4 ἀπὸ τῶν πονηρῶν.⁶⁰
23. **הֶאֱלֹהִי מִקְרֵב אֲנִי נְאֻם-יְהוָה וְלֹא אֶלֹהִי**
מִרְחָק. *Num Deus e propinquo ego sum, in-*
quit Jona, et non Deus e longinquo? Ο'. Θ.
θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι, λέγει κύριος, καὶ οὐχὶ
θεὸς πόρρωθεν. 'Α. Σ. μὴ θεὸς ἀπὸ ἐγγύθεν ἐγώ
εἰμι, λέγει κύριος, καὶ οὐχὶ θεὸς ἀπὸ μακρόθεν;⁶¹
25. **חֲלֻמֹתַי חֲלֻמֹתַי.** *Somniavi, somniavi.* Ο'. ἡνυ-
πνιάσάμην ἐνύπνιον. 'Α. Σ. ἡνυπνιάσάμην, ἡνυ-
πνιάσάμην.⁶²
27. **לְהַשְׁכִּיחַ אֶת-עַמִּי שְׂמִי.** *Facere ut obliviscatur*
populus meus nominis mei. Ο'. τοῦ ἐπιλα-
θῆσθαι ※ 'Α. Σ. τὸν λαόν μου 4 τοῦ νόμου
μου.⁶³
28. **נְאֻם-יְהוָה.** Ο'. οὕτως οἱ λόγοι μου, λέγει κύ-
ριος. 4. **וְכַפֵּשִׁי וְיַצִּיץ סֵלַע.** *Et sicut malleus qui*
diffringit petram. Ο'. καὶ ὡς πέλυσ κόπτων
πέτραν. 'Α. (καὶ ὡς) σφύρα *confringens* πέτραν.⁶⁶
31. **הִלְקִיחִים לְשׁוֹנֵם וַיִּנְאֲמוּ נֶאֱמָר.** *Qui assumunt*
linguam suam, et dicunt: Effatum! Ο'. τοὺς
ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυστά-
ζοντας νυσταγμὸν αὐτῶν. 'Α. τοὺς λαμβάνοντας
(s. ἐκλαμβάνοντας) γλώσσαν αὐτῶν, καὶ λέγοντας. ⁶⁷
Σ. . . καὶ ἀγαθύνοντας (s. ἀγαθὸν ποιοῦντας) λόγον.⁶⁸
"Ἄλλος" . . . καὶ πλάσσοντας ψευδῇ χρημα-
τισμόν.⁶⁹
32. **בַּפְחוּתָם.** *Jactantia sua.* Ο'. ἐν τοῖς πλάνοις
αὐτῶν. 'Α. Σ. ἐν θαμβήσεσιν (s. θάμβοις) αὐτῶν.⁷⁰
33. **מִשָּׁא.** *Vaticinium.* Ο'. Σ. Θ. λήμμα. 'Α.
ἄρμα.⁷¹
- וְנִמְשַׁתִּי אֶתְכֶם.** *Et rejiciam vos.* Ο'. καὶ ράξω
ὑμᾶς. 'Α. καὶ ἐάσω ὑμᾶς.⁷²
34. **עַל-הָאִישׁ הַהוּא וְעַל-בֵּיתוֹ.** *In hominem illum,*
et in domum ejus. Ο'. ※ ἐπὶ 4 τὸν ἄνθρωπον
ἐκεῖνον, καὶ ※ ἐπὶ 4 τὸν οἶκον αὐτοῦ.⁷³
36. **דְּבָרוֹ.** Ο'. ὁ λόγος ※ αὐτοῦ 4.⁷⁴

⁵⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ⁵⁷ Cod. Jes. Idem v. 25:

58 Syro-hex. ܐܠܐ ܠܐܠܐ ܠܐܠܐ.

ⲓⲁⲛⲓ. Hieron.: "Aq. et Sym. et Theod. et LXX, ut
supra (v. 18) similiter transtulerunt." ⁵⁰ Sic Cod. 88.

Syro-hex. *Iidem* pergunt: τῶν λόγων μου τὸν λαόν μου, καὶ ἀπέστρεφον κ.τ.έ. ⁶⁰ Sic Codd. XII. 88, Syro-hex., et

sine aster. Codd. 22, 48, alii. ⁶¹ Hieron.: "Aq. et Sym.

similiter interpretati sunt: *Numquid Deus de propinquo* (s. de vicino) ego sum et non *Deus de longe*? LXX vero

(s. de vicino) ego sum, et non Deus de longe; LXX vero et Theod. sensu vertere contrario, ut dicerent: *Deus appropinquans ego dixit Dominus et non Deus de longe*”

propinquans ego, dicit Dominus, et non Deus de longe."
Sicut hoc affert: *al. sic a. m. la. || la. \. m. ?*

⁶² Idem : ⲛⲓⲥⲁⲧⲉ ⲙⲏⲩⲱⲟⲩ.

sub aster. Syro-hex., qui in marg. pro τοῦ νόμου sufficit τὸ

ὄνομα, ut in textu Codd. 22, 36, alii. ⁶⁴ Cod. Jes. Sic

in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd.

22, 36, alii. ⁶⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁶⁶ Syro-hex. ✦ ܡܚܠܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. ⁶⁷ Idem :

Pro ἐκβάλλοντας
in Codd. 22, 36, aliis, est ἐκλαμβάνοντας. ⁶⁸ Idem: .هو.

❖ **مهام** **مهام**. Perperam vertit Norberg.: *et prae-*
parantes (**مهام**) *sermonem.* ⁶⁹ Codd. 22, 36, alii.

post γλώσσης legunt: καὶ πλάσσοντας ψ. χρηματισμόν, καὶ νυστάζοντας ν. ξαντῶν, ex duplici scilicet versione. ⁷⁰ Syro-

hex. ♦ . 𐤀𐤍𐤏, 𐤏𐤕𐤍 . 𐤏𐤕𐤍 . 𐤏𐤕𐤍 . Hieron. vertit: *in*

miraculis, sive stuporibus atque terroribus (fort. erroribus)

ἀγρῶν, id est, *onus et pondus*, interpretatur: Sym., LXX et Theod. *assumptionem*." Sym. hoc pro ἀγρῶν vertit ἀγρῶν.

Theod. *assumptionem*." Syro-hex. pro *appa* vertit *appa* (*ἄπα*) hic et Zach. ix. 1. Cf. Hex. ad. Prox. xxxi. 1.

⁷² Syro-hex. ܕܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡ. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 9.

Jesai. ii. 6. ⁷³ Sic Cod. 88, Syro-hex. Montef. e Cod.

Jes. edidit: ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον. ⁷⁴ Sic

cum aster. Cod. 88, Syro-hex. In LXX hodie legitur

αὐτοῦ.

36. וְהִפְכֵם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה זְבָאוֹת
אֱלֹהֵינוּ. *Et pervertistis verba Dei viventis,
Jovae exercituum, Dei nostri.* O'. Vacat. ✕
Θ. καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ ζῶντος,
κυρίου τῶν δυνάμεων, θεοῦ ἡμῶν.⁷⁵

37, 38. כֹּה תֹאמַר אֶל־הַנְּבִיא מַה־עֲנֶה יְהוָה
וּמַה־דָּבָר יְהוָה: וְאִם־מִשָּׁא יְהוָה תֹּאמַר
*Sic dices ad prophetam: Quid respondit tibi
Jova? et quid locutus est Jova? Et si, Vati-*
cinium Jovae, dixeritis. O'. καὶ διὰ τί ἐλά-
λησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; ✕ (Θ.) οὕτως ἐρεῖτε
πρὸς τὸν προφήτην τί ἀπεκρίθη σοι κύριος;
καὶ τί ἐλάλησε κύριος; καὶ εἰ, λῆμμα κυρίου,
λέγετε.⁷⁶

39. וְנִשְׁכַּח אֶתְכֶם נִשָּׂא. *Et obliviscar vestrum
obliviscendo.* Aliter (legendo נִשְׁכַּח et נִשָּׂא):
Et tollam vos tollendo. O'. λαμβάνω ✕ 'A. Σ.
ὑμᾶς λήμματι.⁷⁷

יָמַעַל פָּנַי. *A facie mea.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ.
Θ. ἀπὸ προσώπου μου.⁷⁸

Cap. XXIII. 17. ÷ καρδίας. 32. ÷ τοὺς προ-
φητεύοντας.⁷⁹

CAP. XXIV.

1. דִּבְרֵי אֵי. *Canistra.* O'. καλάθους. 'A. Σ. cani-
stra. Σ. κοφίνους.¹

⁷⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., qui pin-
git: καὶ ἐξεστρέψατε ✕ τοὺς λόγους κ.τ.έ. Montef. perperam
edidit: ✕ Θ. καὶ ἐξεστρέψατε (sic) κ.τ.έ., omisso in fine θεοῦ
ἡμῶν. ⁷⁶ Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Pro his, καὶ
εἰ λ. κ. λέγετε, Codd. 22, 48, alii, habent, καὶ λ. κ. μὴ εἰπῆτε,
et sic Syro-hex. in marg. char. med. Montef. e Cod. Jes.
exseripsit: ✕ Θ. οὕτως — ἀπεκρίθη σοι κύριος. ✕ καὶ λῆμμα
κυρίου. ✕ μὴ λέγετε. ⁷⁷ Cod. Jes. Sic in textu sub
aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef.
e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Σ. ὑμᾶς ✕ λήμματι, metobelo male
posito. Mox Cod. 88: καὶ ✕ σὺν ✕ τῇ πόλει. ⁷⁸ Cod.
Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.
Codd. 22, 36, alii. ⁷⁹ Syro-hex. In v. 17 vox καρδίας
in Hebraeo legitur.

CAP. XXIV. ¹ Syro-hex. ✕. Hieron.:
"Calathi, sive juxta Sym. cophini." Sed κόφινος Syro

1. וְאֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה. *Et principes Judae.* O'. καὶ
τοὺς ἀρχοντας ✕ 'A. Σ. Θ. 'Ιούδα.²

וְאֶת־הַחֲרָשׁ. *Et fabros.* O'. καὶ τοὺς τεχνί-
τας. 'A. Σ. καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα.³

3. הַתְּאֵנִים הַטּוֹבֹת. *Ficus bonas.* O'. ✕ 'A. Σ.
Θ. τὰ ✕ σῦκα τὰ χρηστά.⁴

וְהַרְעוֹת. *Et malas.* O'. καὶ τὰ πονηρά. Alia
exempl. καὶ ✕ σῦκα ✕ τὰ πονηρά.⁵

8. וְאֶת־שָׂרָיו. O'. καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ. 'A.
Σ. (καὶ) τοὺς ἀρχοντας.⁶

9. לְוָעָה לְרָעָה לְכָל מַמְלָכוֹת. *Divexationi in
malum omnibus regnis.* O'. εἰς διασκορπισμὸν
εἰς πάσας τὰς βασιλείας. 'A. Σ. (εἰς) σάλον εἰς
κακὰ πάσαις ταῖς βασιλείαις.⁷

וְלִשְׁנֵיהָ. *In dicterium.* O'. εἰς μῖσος. 'A. εἰς
δευτέρωσιν. Σ. εἰς δύγημα.⁸

10. אֶת־הָרָעָב. *Famem.* O'. ✕ 'A. σὺν ✕ τὸν
λιμόν.⁹

וְהַדָּבָר. *Pestem.* O'. τὸν θάνατον. 'A. Σ.
τὸν λοιμόν.¹⁰

וְלִאֲבוֹתֵיהֶם. *Et patribus eorum.* O'. Vacat.
✕ καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.¹¹

CAP. XXV.

1. הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית לְנִבְנוֹךְדָּאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל.
Ipse est annus primus tῶ N. regi Babylonis.

nostro est *مهدى* (Psal. lxxx. 7), vel *مهدى* (Hex. ad
Gen. xl. 16. Psal. lxxx. 7). ² Cod. Jes. Sic sub aster.

Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 33, 36, alii.

³ Syro-hex. ✕. *هو سنة*. ⁴ Cod. Jes., et

sub aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕. ⁵ Sic

sine aster. Cod. 88. Syro-hex. *سنة*. ⁶ Syro-hex. ✕.

هو سنة. ⁷ Idem: *هو سنة*. ⁸ Idem: ✕.

✕. *سنة*. Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, post *της γης* add. καὶ εἰς κακά. ⁹ Idem: ✕.

✕. *سنة* (sic) *سنة*. Ad Aquilam cf.

Hex. ad Deut. xxviii. 37. ¹⁰ Cod. Jes. Statim Cod. 62

habet: καὶ σὺν τὸν θάνατον; Cod. 88: καὶ ✕ σὺν ✕ τῷ θανάτῳ.

Mox iidem: καὶ ✕ σὺν ✕ τὴν μάχαιραν. ¹¹ Syro-hex. ✕.

هو سنة. ¹² Sic Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster.

Comp., Codd. 22, 36, alii.

- Ο'. Vacat. ✕ 'A. αὐτὸς ἐνιαυτὸς πρῶτος τῷ
Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος 4.¹
2. יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא. Ο'. ✕ 'Ιερემίας ὁ προφήτης 4.²
3. מִן־שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. A tertio decimo anno.
Ο'. ἐν τρισκαideκάτῳ ἔτει. 'A. Σ. ἀπὸ τρις-
καideκάτου ἔτους.³
- יְהוָה. Hos. Ο'. ✕ ταῦτα 4.⁴
- יְהוָה דִּבְרֵי־יְהוָה אֵלַי. Fuit verbum Jovae ad me.
Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐγενήθη λόγος κυρίου
πρὸς μέ 4.⁵
- וְלֹא שָׁמַעְתִּים. Et non audivistis. Ο'. Vacat.
✕ 'A. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἤκούσατε 4.⁶
4. וְשָׁלַח יְהוָה. Et misit Jova. Ο'. καὶ ἀπέ-
στειλλον. Οἱ λοιποὶ καὶ ἀπέστειλε κύριος.⁷
- וְלֹא־הִיטִיתִם. Neque inclinastis. Ο'. καὶ οὐ
προσέσχετε. 'A. Σ. (καὶ) οὐκ ἐκλίνετε.⁸
- לְשָׁמֶעַ. Ad audiendum. Ο'. ✕ 'A. Θ. ἀκού-
σαι 4.⁹
5. אִישׁ. Unusquisque. Ο'. ἕκαστος. 'A. ἀνὴρ.¹⁰
7. נֹאמֵס־יְהוָה לְמַעַן הַכְּעִיסֵנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרָע.
Inquit Jova, eo consilio ut me ad iram
provocaretis opere manuum vestrarum ad malum
vobis. Ο'. Vacat. ✕ φησί κύριος, ὅπως παρ-
οργίστητέ με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν
τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς 4.¹¹
8. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ 'A. Σ. Θ. τῶν
δυνάμεων 4.¹²
- וְלֹא־שָׁמַעְתִּים אֶת־דִּבְרֵי. Non audivistis verba
mea. Ο'. οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου.
'A. Σ. οὐκ ἤκούσατέ μου.¹³
9. הִנְנִי. Ο'. ἰδοὺ ✕ ἐγώ 4.¹⁴
- אֶת־כָּל־מִשְׁפְּחוֹת עֲפוֹן. Omnes gentes aquilonis.
Ο'. πατριὰν ἀπὸ βορρᾶ. Alia exempl. ✕ πᾶ-
σαν 4 τὴν πατριὰν τοῦ βορρᾶ.¹⁵ 'A. Σ. πάσας
τὰς συγγενείας...¹⁶
- נֹאמֵס־יְהוָה וְאֶל־נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַבְדִּי.
Ο'. Vacat. ✕ φησί κύριος, καὶ πρὸς Να-
βουχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος τὸν δούλον
μου 4.¹⁷
- וְיִתְחַרְבֵּיתִים. Et internecioni devovebo eos. Ο'.
καὶ ἐξηρμώσω αὐτούς. 'A. Σ. καὶ ἀναθεματιώ-
αὐτούς.¹⁸
- וּלְהַרְבּוֹת. Et in vastationes. Ο'. καὶ εἰς ὄνει-
δισμὸν. 'A. Σ. καὶ εἰς ἐρήμωσιν.¹⁹
10. קוֹל רִחִים. Sonum molae. Ο'. ὄσμην μύρον.
Alia exempl. φωνὴν μύλον.²⁰
11. הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְחִרְבָּה. Terra haec in soli-
tudinem. Ο'. ἡ γῆ ✕ 'A. Σ. Θ. αὕτη εἰς ἐρή-
μωσιν 4.²¹
- לְשָׁמֶעַ. In vastationem. Ο'. εἰς ἀφανισμόν.
'A. καὶ εἰς χερσόν.²²

CAP. XXV. ¹ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 33, 36, alii. Syro-hex.: ✕ αὐτὸς ἐν. πρ. τοῦ Ν. βασιλέως Β. Statim Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii: ✕ δὲ λόγος 4 ὃν ἐλάλησε, invito Hebraeo. ² Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ³ Syro-hex. ✕ مع من اجل. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. ⁴ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. ⁵ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic Codd. 22, 36, alii, addito in fine λέγων. ⁶ Cod. Jes., ejus lectionem Montef. per incuriam ad v. 4 refert. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ⁷ Syro-hex., qui in textu καὶ ἀπέστειλα habet. ⁸ Idem: ✕ لا. ⁹ Cod. Jes. Syro-hex. Cf. ad Cap. vii. 24. ¹⁰ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ لا. Cod. 88: ✕ τοῦ ἀκούσαι, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹¹ Syro-hex. ✕ لا. ¹² Codd. XII, 88, Syro-hex. (Montef. e

Cod. Jes. tantummodo affert: ✕ 'A. Θ. φησί κύριος.) Sic sine aster. (cum eis κακὸν ὑμῖν pro τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς) Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, in fine add. δὲ θεὸς Ἰσραὴλ, invito Hebraeo. ¹³ Syro-hex. ✕ لا مع من اجل. ¹⁴ Sic cum aster. Syro-hex. solus. Pronomen est in libris omnibus. ¹⁵ Sic Codd. XII (sine τῇ), 88, et sine aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: πάσας τὰς π. τοῦ β. ¹⁶ Syro-hex. ✕ لا. ¹⁷ Cod. Jes., Syro-hex. Sic Codd. 22, 36, 48 (sub ✕), alii. Cf. S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 429 E. ¹⁸ Syro-hex. ✕ لا. ¹⁹ Idem: ✕ لا. ²⁰ Sic Codd. 22, 26, 36, alii, Theodoret., Syro-hex. Cf. Apoc. xviii. 22, 23. ²¹ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ αὕτη εἰς ἐρήμωσιν καὶ 4. Sic (cum ✕ ante eis) Cod. 88. Copulam, quae non est in Hebraeo hodierno, agnoscit etiam Aq. ²² Syro-hex. ✕ لا. Post ἀφανισμόν Codd. 22, 36, alii, add. καὶ εἰς ἐρήμωσιν.

11. וְעַבְדֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל. *Et servient gentes istae regi Babylonis.* Ο'. και δουλεύουσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ✕ τούτοις τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος. ²³

12. אֲנִימַדְוֵרְתָּם. *Animadvertam.* Ο'. ἐκδικήσω. 'Α. Σ. ἐπισκέψομαι. ²⁴

עַל־מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה. *In regem Babylonis et in gentem illam.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκείνο. ²⁵

וְעַל־אֶרֶץ־חַוָּיָה וְעַל־אֶרֶץ־כַּלְדָּאִים. *Inquit Jova, iniquitatem eorum, et in terram Chaldaeorum.* Ο'. Vacat. ✕ φησὶ κύριος, τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων. ²⁶

13. אֵת כָּל־הַכְּתוּב. *Omne scriptum.* Ο'. ✕ 'Α. σὺν πάντα τὰ γεγραμμένα. ²⁷

עַל־כָּל־הַגּוֹיִם. *Contra omnes gentes.* Ο'. ἐπὶ τὰ ἔθνη. Alia exempl. ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη; alia, κατὰ πάντων τῶν ἐθνῶν. ²⁸

14. כִּי עֲבָדוּבָם גַּם־הֵמָּה גּוֹיִם רַבִּים וּמַלְכִּים יְגִדְלִים. *Nam servitutum imponent iis etiam illi, gentes multae et reges magni.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ὅτι ἐδούλευσαν ἐν αὐτοῖς καί γε αὐτοῖς ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι. ²⁹ Σ.

καταδουλώσονται γὰρ καὶ αὐτοὺς ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι. ³⁰

14. וְיִרְדְּמוּ עִינֵיהֶם כְּעֵינֵי יִרְדְּמוֹ. *Et reddam eis secundum facinus eorum, et secundum opus manuum eorum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἀναποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. ³¹ "Ἄλλος" καὶ ἀναποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδεύματων αὐτῶν. ³²

15 (Gr. xxxii. 1). כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *Et potandum praee illud.* Ο'. οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. Alia exempl. ὅτι οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ πρὸς μέ. ³³

הַחֲמָה. *Irae.* Ο'. τοῦ ἀκράτου. 'Α. τῆς ὀργῆς. Σ. Θ. τοῦ θυμοῦ. ³⁴

וְיִשְׁקִיאוּ אוֹתוֹ. *Et potandum praee illud.* Ο'. καὶ ποτιεῖς ✕ 'Α. αὐτούς. ³⁵

אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם. *Omnibus gentibus.* Ο'. ✕ 'Α. σὺν πάντα τὰ ἔθνη. ³⁶

16 (xxxii. 2). וְהִתְנַעֲשׂוּ הַתְּהוֹלְלִים. *Et commovebuntur, et insanient.* Ο'. καὶ ἐξεμούνται, καὶ ἐκμανήσονται. 'Α. καὶ συσσεισθήσονται, καὶ παρανομήσουσι. Σ. καὶ σπαραχθήσονται, καὶ θορυβηθήσονται. ³⁷

²³ Cod. Jes. Cod. 88 et Syro-hex.: ✕ τούτοις τῷ β. Β. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Syro-hex.: ✕ ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν β. Β. καὶ ἐπὶ τὸ ἔ. ἐκείνο. ²⁶ Sic Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, et Syro-hex. ²⁷ Cod. Jes. ²⁸ Prior lectio est in Cod. 88, Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 36, alii. ²⁹ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. (cum καί γε αὐτοῖς) Cod. 88, Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Cod. Jes. in continuatione. Lectio, "Ἄλλος" καὶ ἀποδώσω κ.τ.έ., a Montef. allata, est merum editoris Complutensis figmentum. Cf. ad Cap. xxvii. 7. ³² Sic Codd. 22, 36, alii, in continuatione. Lectio, "Ἄλλος" καὶ ἀποδώσω κ.τ.έ., a Montef. allata, est merum editoris Complutensis figmentum. ³³ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. In LXX post ἐπὶ τὰ ἔθνη (v. 13) statim subiungitur: τὰ Αἰῶμα, τὰδε

λέγει κύριος" συνετρίβη κ.τ.έ., quae in Hebraeo sunt Cap. xlix. 34, sqq. Scholium apud Nobil.: 'Εξ ἀνεπιγράφου. Κατὰ τοὺς Ο' τῶν ἄλλων ἐθνῶν προτέτακται ἡ περὶ τοῦ Αἰῶμα προφητεία" κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς, ἡ περὶ τῆς Αἰγύπτου. Olym-piodorus apud eundem: Χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὑπομνηματίζει τὸν Ἱερემίαν, μέχρι τῶν ὧδε ἀκολουθῶν ὑπεμνημάτισεν· ἕως δὲ τὰ μετὰ ταῦτα, ἀρχεται ὑπομνηματίζειν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας Ἰωακείμ (Hebr. Cap. xxvi. 1), ἐνθα καὶ τὸ ὑποκείμενον σημείον κείται, καὶ οὕτως τὰ λοιπὰ ὑπεμνημάτισεν. Ordinem Hebraei textus sequuntur Comp., Codd. 22 (teste Grabio in *Dissertatione* etc. p. 76), 36, alii, Theodoret., et Syro-hex., necnon Synopsis S. Scripturae, quae sub Chrysostomi nomine fertur (Opp. T. VI, p. 384 E). ³⁴ Syro-hex. ³⁵ Cod. Jes., testibus Montef. et Parsons. Cod. 88 in textu: ✕ αὐτό; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁶ Cod. Jes. Idem mox v. 17: ✕ σὺν τὸ ποτήριον. ³⁷ Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. ³⁹ Syro-hex.

17 (xxxii. 3). אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם. O'. τὰ ἔθνη. Alia exempl. πάντα τὰ ἔθνη; alia, ✕ σὺν 4 πάντα τὰ ἔθνη.³⁸

אֶלֵיהֶם. Ad eas. O'. πρὸς αὐτά. Alia exempl. ἐπ' αὐτά. 'A. Θ. ἐπ' αὐτά.³⁹

18 (xxxii. 4). לְשַׁמָּה. In vastationem. O'. καὶ εἰς ἄβατον. 'A. εἰς χερσόν. Σ. εἰς ἀφανισμόν.⁴⁰

וְלִקְלֹלָהּ בְּיוֹם הַזֶּה. Et in maledictionem sicut hoc die. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ εἰς κατάραν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην 4.⁴¹

19 (xxxii. 5). וְאֶת-שָׂרָיו. O'. καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ. 'A. Σ. (καὶ) τοὺς ἀρχοντας αὐτοῦ.⁴²

20 (xxxii. 6). וְאֶת כָּל-הָעָרָב. Et omnem turbam miscellam. O'. καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους. "Ἄλλος" καὶ πᾶσαν τὴν Ἀραβίαν.⁴³

וְאֶת כָּל-מַלְכֵי אֶרֶץ הָעוֹץ. Et omnes reges terrae Uz. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ σὺν πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς Οὗς (Θ. τῆς νήσου).⁴⁴

וְאֶת כָּל-מַלְכֵי אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. Et omnes reges

terrae Philistaeorum. O'. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων. ✕ 'A. καὶ σὺν πάντας τοὺς βασιλεῖς...⁴⁵ 'A. Σ... (γῆς) Φυλιστιαίας.⁴⁶

22 (xxxii. 8). וְאֶת כָּל-מַלְכֵי צֹר וְאֶת כָּל-מַלְכֵי תִּירָן. Et omnes reges Tyri, et omnes reges Sidonis. O'. καὶ βασιλεῖς Τύρου, καὶ βασιλεῖς Σιδῶνος. 'A. καὶ ✕ σὺν 4 πάντας τοὺς βασιλεῖς Τύρου, καὶ ✕ σὺν 4 πάντας τοὺς βασιλεῖς Σιδῶνος.⁴⁷

וְאֶת מַלְכֵי הָאִי. Et reges insularum. O'. καὶ βασιλεῖς ✕ 'A. Θ. τῆς νήσου 4.⁴⁸

23 (xxxii. 9). בּוּז. Buz. O'. Πῶς. Alia exempl. Βῶς;⁴⁹ alia, Βούς.⁵⁰

וְאֶת כָּל-קַצְצֵי פֶּאֶה. Et omnes praecisos quoad angulum (capitis). O'. καὶ πᾶν περικεκαρμένον (alia exempl. κεκαρμένον; alia, περικείρομενον⁵¹) κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

24 (xxxii. 10). וְאֶת כָּל-מַלְכֵי עֲרָב. Et omnes reges turbae miscellae. O'. καὶ πάντας τοὺς

••• **סִימְלֵי חַיִּים בְּחַיִּים** + **סִימְלֵי חַיִּים בְּחַיִּים** Norberg. vertit, in deliciis vivent, praeunte Castello, cui **חַיִּים** est dilaniavit, et **לַחֲמֵל**, laceratus est, delectatus est. Sed Jerem. iv. 19, ubi Syro-hex. **סִימְלֵי חַיִּים** habet, in Graeco est *σπαράσσεται*, quod cum Hebraeo **חַיִּים** commutaturunt LXX ad 2 Reg. xxii. 8, et Aq. ad Jerem. xlvii. 7. Praeterea in praesenti loco ad vocab. *ἐκμανήσονται* Parsonsius e Codd. 86, 88 citat: 'A. Σ. *σπαρᾶσθόνται*; quam lectionem ad **חַיִּים**, non ad **חַיִּים** pertinere quis videt.³⁸ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. XII, 22, 26, 33, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. XII (in marg.), 88.³⁹ Sic Montef. e Cod. Jes., invito Aquilae usu. Syro-hex. in textu habet, ✕ πρὸς αὐτά 4; in marg. autem char. med. ἐπ' αὐτά, quae lectio est in Codd. 22, 23, 33, aliis.⁴⁰ Syro-hex. **סִימְלֵי חַיִּים בְּחַיִּים**. Codd. 86, 88: 'A. Σ. εἰς ἀφανισμόν. Cod. XII in textu: καὶ εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς ἄβατον.⁴¹ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, alii.⁴² Syro-hex. **סִימְלֵי חַיִּים בְּחַיִּים**.⁴³ Codd. 22, 36, alii: καὶ π. τοὺς συμμίκτους αὐτοῦ, καὶ π. τοὺς β. νήσων, καὶ πᾶσαν τὴν Ἀραβίαν, κ. τ. ε., commixtis duabus versionibus, quarum posterior uni aut pluribus trium interpretum tribuenda videtur. Cf. Hex. ad Ezech. xxx. 5.⁴⁴ Sic e Cod. Jes. Montef., qui

tamen ex ingenio γῆς Οὗς pro scriptura codicis νήσου suffecit. Post Ἀραβίαν duplex versio, καὶ π. τοὺς β. τῆς γῆς αὐτοῦ Οὗς (sic), irrepsit in Codd. 36, 48, alios, invito Syro-hex. "Affert hanc Theodotionis lectionem [τῆς νήσου] ex MS. Jes. Montef.; sed credo esse scriptiorem vitiatam. Quis non videt, ex γῆς οὗς oriri potuisse νήσου?"—*Bahrde*. Error scribarum, si ita est, vetustior est Hieronymo, qui notat: "Sciendum hunc versiculum in LXX non haberi, Theodotionemque pro *Us* interpretatum esse *insulam*." Codices fluctuant inter τῆς νήσου, τῆς μήσου, νήσων (sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex.) et μήσων. Cf. ad v. 22.⁴⁵ Parsons. e Cod. XII Aquilae continuat: καὶ σύμπαντας (sic) τοὺς β. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ σύμπαντας βασιλεῖς τῆς γῆς ἀλλοφύλων 4.⁴⁶ Syro-hex. **סִימְלֵי חַיִּים בְּחַיִּים**. Cf. Hex. ad Psal. lix. 10. lxxxvi. 4.⁴⁷ Cod. Jes. ⁴⁸ Idem: 'A. Θ. καὶ βασιλεῖς τῆς νήσου. Syro-hex.: ✕ καὶ τοὺς βασιλεῖς τῶν νήσων 4. Cod. 88: καὶ τοὺς βασιλεῖς ✕ τῆς μήσου (sic).⁴⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et Syro-hex.⁵⁰ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii.⁵¹ Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. σὺν 4 πάντα κεκαρμένον. Ἄλλ. περικείμενον. Pro περικείμενον, teste Parsonsio, Cod. XII in marg. habet περικείρομενον, quam lectionem tuentur Cod. Sinait., Cod. 144, et Theodoret.

- συμμίκτους. ✕ 'Α. Θ. καὶ σὺν πάντας βασι-
λεῖς τῆς Ἀραβίας ✕, καὶ πάντας ✕ βασιλεῖς ✕
τοὺς συμμίκτους.⁵²
- 24 (xxxii. 10). הַשְּׁכָנִים. Qui habitant. Ο'. τοὺς
καταλύοντας. Σ. τοὺς κατασκευοῦντας.⁵³
- 25 (xxxii. 11). וְאֵת כָּל-מַלְכֵי זִמְרִי וְאֵת כָּל-מַלְכֵי
עֵלָם. Et omnes reges Zimri, et omnes reges
Elam. Ο'. καὶ πάντας βασιλεῖς Αἰλάμ. Alia
exempl. ✕ καὶ σύμπαντας βασιλεῖς Ζαμβρί ✕,
καὶ ✕ σὺν ✕ πάντας βασιλεῖς Αἰλάμ.⁵⁴ 'Ο
Σύρος Ζεμβράν.⁵⁵
- יָמְדִי. Medorum. Ο'. Περσῶν. Ἄλλος Μή-
δων.⁵⁶
- 26 (xxxii. 12). הַצִּפְוִן. Septentrionis. Ο'. ἀπὸ ἀπη-
λιώτου. Alia exempl. τοῦ βορρᾶ.⁵⁷
- וְאֵת כָּל-הַמְּמָלָכוֹת. Et omnia regna. Ο'. καὶ
✕ 'Α. σὺν ✕ πάσας βασιλείας.⁵⁸
- וּמֶלֶךְ יִשְׂשָׁךְ יֹשֵׁב אַחֲרֵיהֶם. Et rex Sesach
bibet post eos. Ο'. Vacat. ✕ καὶ βασιλεὺς
Σησάχ πίεται ἔσχατος αὐτῶν.⁵⁹
- 27 (xxxii. 13). צְבָאוֹת. Ο'. παντοκράτωρ. 'Α. τῶν
στρατιῶν. Σ. τῶν δυνάμεων.⁶⁰

- 27 (xxxii. 13). אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. Alia ex-
empl. ὁ θεὸς Ἰσραήλ.⁶¹
- 28 (xxxii. 14). צְבָאוֹת. Ο'. Vacat. Alia exempl.
τῶν δυνάμεων.⁶²
- 29 (xxxii. 15). כִּי הִנֵּה. Quia ecce! Ο'. ὅτι
✕ ἰδοὺ.⁶³
- הֲנִקָּה תִּנְקְרוּ לֹא תִּנְקְרוּ. Immunes existendo im-
munes eritis? Non immunes eritis. Ο'. κα-
θάρσει οὐ μὴ καθαρισθῇτε. Alia exempl.
καθαρισμῷ ✕ 'Α. Σ. Θ. καθαρισθήσεσθε; ✕ οὐ
μὴ καθαρισθῇτε.⁶⁴
- יֹשְׁבֵי. Incolas. Ο'. τοὺς καθημένους. Οἱ Γ'.
τοὺς κατοικοῦντας.⁶⁵
- 30 (xxxii. 16). יִשְׂאָג. Rugiet. Ο'. χρηματιεῖ. 'Α. Σ.
βρυχῆσεται.⁶⁶
- מִמְעוֹן קֹדְשׁוֹ. De habitaculo sancto suo. Ο'.
ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ. Ἄλλος ἀπὸ τοῦ οἰκη-
τηρίου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ.⁶⁷
- יִשְׂאָג עַל-יְהוָה. Rugiendo rugiet contra
habitationem suam. Ο'. λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ
τοῦ τόπου αὐτοῦ. 'Α. Θ. ὠρυόμενος ὠρύσσεται
ἐπὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτοῦ. Σ. βρυχώμενος
βρυχήσεται ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ.⁶⁸

⁵² Cod. Jes. "Utrum autem vox συμμίκτους sit eorum-
dem [Aq. et Theod.], incertum. Quod item dicas de voce
κεκαρμένον in praecedenti loco."—Montef. Syro-hex.: καὶ
πάντας (s. σύμπαντας) β. ✕ τῆς Ἀραβίας ✕, καὶ πάντας ✕ βασι-
λεῖς ✕ τοὺς σ. Hieron.: "Et cunctis regibus Arabiae, et
cunctis regibus occidentis, qui habitant in deserto. Hoc
in LXX non habetur." ⁵³ Codd. 86, 88. ⁵⁴ Cod.
Jes. Comp., Codd. 22, 36, alii: καὶ πάντας τοὺς β. Ζαμβρί, καὶ
πάντας τοὺς β. Αἰλάμ. ⁵⁵ Theodoret.: παρὰ τῷ Ἐβραῖῳ καὶ
τῷ Σύρῳ Ζεμβράν [Pesch. (ܙܡܒܪܐܢ) εἰρήκαμεν. ⁵⁶ Cod. Jes.,
teste Montef. Cod. 88 in textu: ✕ Μῆδων καὶ ✕ Περσῶν;
et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex.
⁵⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. Ο'.
ἀπηλιώτου. Ἄλλος τοῦ βορρᾶ. Minus probabiliter Parsons.
add. Περσῶν (v. 25) affert: Cod. XII in marg.: τοῦ βορρᾶ.
Hieron.: "Pro aquilone, qui Hebraice dicitur SAPHON,
LXX vertere ἀπηλιώτην, quem nos subsolanum possumus
dicere." ⁵⁸ Cod. Jes. (Post βασιλείας add. τῆς γῆς
juxta Hebraeam Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex.) ⁵⁹ Cod.
Jes. Sic in textu sine aster. (cum Σισάχ) Codd. 22, 36,

88 (sub ✕), alii. Syro-hex.: ✕ καὶ β. Σισάχ ✕ πίεται ἕκαστος
(in marg. ἔσχατος) αὐτῶν. ⁶⁰ Syro-hex. ✕ ܐܠܗܝ ܝܝܫܪܐܐܝܝܠ.
✕ ܐܠܗܝ ܝܝܫܪܐܐܝܝܝܠ. ⁶¹ Sic Codd. XII, 26, 33, alii, et Syro-
hex. ⁶² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Montef.
e Cod. Jes. affert: ✕ ἰδοὺ ✕, οὕτως εἶπεν κύριος ✕ τῶν δ. ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ ✕. Parsons. vero: "Κύριος] + ἰδοὺ τῶν δ. ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ. Cod. XII in marg." Quae partim ad v. 27, par-
tim ad v. 29 pertinere videntur. ⁶³ Sic Cod. 88, Syro-
hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶⁴ Cod. Jes. Sic
in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd.
22, 36, alii. Hieron.: Et vos munditia mundi eritis?
Non eritis mundi. ⁶⁵ Codd. 86, 88. Post ἐπὶ τῆς γῆς
Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. addunt: φησὶ κύριος τῶν δ.
⁶⁶ Syro-hex. ܝܫܐܓ ܥܠ ܝܗܘܗ. ⁶⁷ Sic Ald., Codd. 33, 49,
alii. Syro-hex. geminam versionem venditat: ἀπὸ τοῦ ἁγίου
αὐτοῦ δώσει φωνήν, καὶ ἀπὸ τοῦ οἰκητηρίου τοῦ ἁγ. δώσει φωνήν
αὐτοῦ. ⁶⁸ Codd. 86, 88. Hieron. Hebraea vertit:
Rugiens rugiet super decorem suum, (sive [juxta LXX]
respondebit super locum suum). Etiam hujus clausulae in
Syro-hex. duplex exstat versio, quae cum textu Cod. 88

30 (xxxii. 16). הֵיךְ כְּרִיכִים יַעֲנֶה. *Celeusma in-*
star calcantium edet. O'. καὶ οἶδε (s. οἶδε)
ὥσπερ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται. 'A. καὶ
ἡδὲ ὡς πατοῦντες καταλέξουσιν. Σ. κατὰ-
λεγμα ὡς πατοῦντων ἐξάρξει.⁶⁹

אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. *In omnes incolae terrae.*
O'. καὶ ἐπὶ καθήμενους τὴν γῆν. 'A. πρὸς
πάντας τοὺς καθήμενους τῆς γῆς.⁷⁰

31 (xxxii. 17). בָּא שָׁאֵן עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ. *Veniet*
strepitus usque ad extremum terrae. O'. ἥκει
ὁλεθρος ἐπὶ μέρος τῆς γῆς. 'A. ἤλθεν . . . ἕως
τοῦ τέλους τῆς γῆς.⁷¹ Σ. . . καὶ ἄκρων τῆς
γῆς.⁷²

32 (xxxii. 18). עֲבָחוּת. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ.
τῶν δυνάμεων.⁷³

יָעוּר. *Excitabitur.* O'. ἐκπορεύεται. 'A. Θ.
ἐξεγερθήσεται.⁷⁴

33 (xxxii. 19). בַּיּוֹם הַהוּא. *In die illo.* O'. ἐν
ἡμέρᾳ κυρίου. OI λοιποὶ (ἐν τῇ ἡμέρᾳ) ἐκείνη.⁷⁵

מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד-קֶצֶה הָאָרֶץ. *Ab extremo*
terrae usque ad extremum terrae. O'. ἐκ μέρους
τῆς γῆς, καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς γῆς. Σ. Θ.
ἀπ' ἄκρου γῆς καὶ ἕως ἄκρου γῆς.⁷⁶

לֹא יִסְפְּדוּ וְלֹא יִקְפְּדוּ. *Non plangentur, neque*
colligentur. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. οὐ μὴ
κοπωσιν, οὐδ' οὐ μὴ συναχθῶσιν.⁷⁷ Σ. non
percutient ἐπ' αὐτούς.⁷⁸

34 (xxxii. 20). הִלְלוּ. *Uhulate.* O'. ἀλαλάετε.
OΙ λοιποὶ· ὁλολύετε.⁷⁹

הָרְעִים. *Pastores.* O'. ✕ oi ποιμένες.⁸⁰

וְהִתְפַּלְשׁוּ. *Et volutate vos (in cinere).* O'. καὶ
κόπτεσθε. 'A. Σ. (καὶ) ὑποστέλλεσθε.⁸¹

וְתַפְּרוֹצוּתֵיכֶם. *Et dispersiones vestrae.* O'.

omni ex parte consentit: βρυχώμενος βρυχήσεται (בְּרִיחַ) ἐπὶ ὠραϊότητος (פְּלִיאָה) αὐτοῦ, ἡ ἱασμὸν (חַסְדָּה) ὡς αὐτοῦ λόγον (שִׁבְחָה) χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Deinde Syro-hex. in marg. affert: Σ. ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ (חֶסֶד, חַסְדָּה). His collatis, propendeo in sententiam, verba [ἡ ἱασμὸν ὡς αὐτοῦ] in textum ex sequenti clausula invecta esse, notamque hexapla rem hoc modo constituen- dam esse: 'A. βρυχώμενος βρυχήσεται ἐπὶ ὠραϊότητος αὐτοῦ. Σ. βρυχώμενος βρυχήσεται ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ. Θ. ὠρυόμενος ὠρύεται ἐπὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτοῦ.⁶⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. li. 14. Syro-hex. in textu habet: καὶ οἶδε (עֵדָה) ὥσπερ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται; in marg. autem: 'A. (ὥς) πατοῦντες (נִעְמָה) ἀποκριθήσεται. Σ. (ὥς) ληνοπατοῦντων (s. ληνοβατοῦντων) ἐξάρξει (נִעְמָה בְּנִי). (Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. ὥσπερ οἱ ληνοβατοῦντες; quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum, et Theodoret.) Aquilae fragmentum resar- ciendum videtur ex verbis quae in praecedenti clausula pro insititiis notavimus: 'A. ἱασμὸν ὡς πατοῦντες ἀποκριθήσεται; Symmacho fortasse tribuendum: κατὰλεγμα (vid. Hex. ad Ezech. ii. 10) ὡς ληνοπατοῦντων ἐξάρξει. Hieron.: "Cumque ille rugierit, instar calcantium in torcularibus celeusma cantabitur, et in effusione sanguinis mutui carmen lugubre concinetur, quod Symm. κατὰλεγμα [immo κατὰλεγμα, a καταλέγειν, ὁδύρεσθαι τὸν τιθεῖν (Hesych.)], Aq. ἱασμὸν vocat." Pro ἱασμὸν ab ἰ L. Bos tentat αἱσμὸς ab αἰ; frustra. Vid. ad Cap. xlviii. 33, ubi, ut in nostro loco, duplicis editionis, tam Aquilae quam Symmachi, vestigia apparent.⁷⁰ Syro-

hex. Aquilae continuat: אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. Post הֵלְ ex- cidisse videtur vocula, fortasse לְהוֹי, ἦχος, coll. Hex. ad Psal. lxxviii. 8. Hieron. Hebraea vertit: *Pervenit sonitus (sive interitus) usque ad extrema (sive super partem) terrae.* ⁷² Syro-hex. אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. Codd. 86, 88: Σ. ἕως ἄκρων. (Ad καὶ ὥς (= συμφορὰ) cf. nos ad S. Chrysost. in S. Pauli Epistolas, T. V, p. 556. Adde Theodoret. Opp. T. I, p. 1185: Καὶ ὥς (Psal. lxxx. 16) καλεῖ τὰς συμφοράς· οὕτω γὰρ καὶ οἱ Σύροι καὶ οἱ Ἑβραῖοι ταύτας ὀνομάζουσιν εἰδῶσι· πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν οὕτω ταύτας ἀποκα- λούσι.) ⁷³ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86, 88, Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. ⁷⁵ Idem char. med. אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. h. e. OΙ λοιποὶ τῇ τῆς γῆς, vel potius: OΙ λοιποὶ ἐκείνη, cum scholio: τῆς γῆς. ⁷⁶ Idem: אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. ⁷⁷ Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ 'A. Θ. καὶ οὐ μὴ κ.τ.ε. Copulam ignorant Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, et Syro-hex. (sub ✕). ⁷⁸ Syro-hex. אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. ⁷⁹ Hieron.: "Notandum quod in hoc tantum loco [immo etiam Cap. iv. 8. xlvii. 2. xlix. 3] LXX jubilum in malam partem posuerunt: pro quo alii interpretes *uhulatum*, ut in Hebraeo scriptum est, transtulerunt." Cf. ad Cap. xlvii. 2. ⁸⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸¹ Syro-hex. אֵל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 8. Vim vocis Hebraeae rectius expressit Aq. ad Ezech. xxvii. 30.

Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ οἱ σκορπισμοὶ
ὑμῶν 4.⁸³

34 (xxxii. 20). כָּכָלִי חֲמָדָה. *Sicut vas desiderii. O'.*
ὥσπερ οἱ κριοὶ οὐ ἐκλεκτοί. 'A. Σ. ὡς σκευὸς
ἐπιθυμητόν.⁸³

35 (xxxii. 21). וּפְלִיטָה מֵאֲדִירִי. *Et evasio a duci-*
bis. O' καὶ σωτηρία ἀπὸ τῶν κριῶν. 'A. . .
(ἀπὸ) τῶν ὑπερμεγίστων.⁸⁴ Σ. (καὶ) διάφευξις ἐκ
τῶν ἰσχυρῶν.⁸⁵

36 (xxxii. 22). אֲדִירִי הַצֹּאֵן. *Ducum gregis. O'.*
τῶν προβάτων καὶ τῶν κριῶν. Alia exempl.
τῶν κριῶν τῶν προβάτων.⁸⁶

אֶת־מְרִיעֵתָם. *Pascuum eorum. O' τὰ βοσκή-*
ματα αὐτῶν. 'A. Σ. τὴν νομὴν (αὐτῶν).⁸⁷

37 (xxxii. 23). נְאוֹת הַשָּׁלוֹם. *Habitacula pacis.*
O' τὰ κατάλοιπα (alia exempl. τὰ καλὰ⁸⁸) τῆς
εἰρήνης. 'A. τὰ ὥραία τῆς εἰρήνης. Σ. διαίται
εἰρηναί.⁸⁹

38 (xxxii. 24). עָזַב. *Dereliquit. O' ἐγκατέλιπεν*
✕ ἕκαστος 4.⁹⁰
לְזֶכֶר. *Lustrum suum. O' κατάλυμα⁹¹ αὐτοῦ.*

'A. μάνδραν αὐτοῦ.⁹²

38 (xxxii. 24). לְשִׁפְחָה. *In desolationem. O' eis*
ἄβατον. 'A. Σ. eis ἀφανισμός.⁹³

חֲמָדָה (s. חֶרֶב) וְכַפְּיִי חֶרֶן. *Propter furorem*
(s. gladium) saevientis. O' ἀπὸ προσώπου τῆς
μαχαίρας ✕ 'A. Σ. Θ. ὀργῆς 4.⁹⁴ τῆς μεγάλης.
'A. . . ὀργῆς μοναχῆς.⁹⁵ Θ. . . irae collectae.⁹⁶

וְכַפְּיִי חֶרֶן אִפְי. *Et propter furorem irae*
ejus. O' Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ προσώ-
που ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ 4.⁹⁷

CAP. XXVI (Gr. xxxiii).

1. לֵאמֹר. *Dicens. O' Vacat. ✕ Οἱ Γ'. λέγων 4.¹*

2. וְדַבַּרְתָּ עַל־כָּל־עִירֵי יְהוּדָה. *Et loquere ad omnes*
civitates Judae. O' καὶ χρηματιεῖς ('A. Σ.
καὶ λαλήσεις) ἅπασιν τοῖς Ἰουδαίοις. 'A. καὶ
λαλήσεις ἐπὶ πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα.²

3. וְנִחַמְתִּי אֶל־הָרָעָה. *Et peniteat me mali. O'.*
καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν. 'A. καὶ παρα-
κληθήσομαι περὶ τῆς κακίας.³

⁸² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Minus probabiliter Codd. 86, 88: Οἱ Γ'. ✕ καὶ εἰς σκορπισμὸν ὑμῶν. ⁸³ Cod. 86, 88.

Syro-hex. affert: ✕ לְזֶכֶר חֲמָדָה. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ וְכַפְּיִי חֶרֶן. Cf. ad Cap. xiv. 3. ⁸⁵ Cod. 86, 88.

⁸⁶ Sic Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. Hieron.: *jubilum arietum (gregis).* ⁸⁷ Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. ⁸⁸ Sic Comp., Codd. 26, 36, 41, alii, et Syro-hex. Theodoret. enarrat: Τὰ δὲ καλὰ τῆς εἰρήνης, γεωργία, φυτουργία, ἐμπορία, τεχνῶν ἔργασια, συμβολαίων ἀντιδόσεις, γάμοι, σύλλογοι, ἑορταί, θυμηδία, καὶ ὅσα τοῖσις ἐστὶ παραπλήσια.

⁸⁹ Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. Cf. ad Cap. xiv. 3. ⁹⁰ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ חֲמָדָה. ⁹¹ In Ed. Rom., necnon in Cod. Vat. a Maio descripto, habetur κατάλειμμα, quod secure propagaverunt Van Essius, Tischendorfius, alii. Parsonsius vero, juxta exemplar Francofurti excusum anno 1597, κατάλυμα edidit, lectione Vaticana, quod mireris, ne memorata quidem. In Codd. Alex., Sinait., et, quantum ex silentio Parsonsii colligere licet, ceteris omnibus κατάλυμα exaratum, accedentibus Syro-hex. et

Hieron. ⁹² Codd. 86, 88. ⁹³ Syro-hex. ✕ .ל. ⁹⁴ Cod. Jes. Cod. 86: Οἱ Γ'. ὀργῆς.

Syro-hex. in textu: ἀπὸ πρ. ✕ μαχαίρας τῆς μεγάλης 4. Codd. 22, 36, alii, post προσώπου inferunt ὀργῆς. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *a facie irae columbae (sive a facie gladii magni).* ⁹⁵ Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 17. ⁹⁶ Idem: ✕ חֲמָדָה. "Forte legendum est *חֲמָדָה*, irae collectae, h. e. *maximae.*" —Spohn. "Codex vere *חֲמָדָה*. Nullum hujus vocis exemplum novi, sed ex forma puto esse adjectivum, ut *חֲמָדָה*, *חֲמָדָה*, et alia similia; et verterem, irae collectae." —Ceriani. In loco parallelo, Cap. xli. 16, pro חֲמָדָה Hexapla dant: 'A. Θ. τῆς περιστερᾶς. Σ. τῆς οἰνωμένης. ⁹⁷ Codd. XII, 86. Sic in textu Codd. 22, 88 (sub ✕), alii, et Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. oscitanter exscripsit: ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ πρ. ὀργῆς κυρίου.

CAP. XXVI. ¹ Cod. 86. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ² Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. ³ Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. Codd. 86, 88: 'A. Σ. καὶ λαλήσεις. Mox pro χρηματίσαι Syro-hex. affert: 'A. λαλήσαι. ⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ חֲמָדָה. Cf. ad Cap. iv. 28.

4. וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. *Et dices ad eos.* Ο'. καὶ ἐρεῖς
 ✠ 'Α. Σ. Θ. πρὸς αὐτούς 4.⁴
5. עֲבָדַי. *Servorum meorum.* Ο'. τῶν παίδων μου.
 "Αλλος τῶν δούλων μου.⁵
- וְהִשְׁכַּם וְשָׁלַח. *Et quidem mane surgendo et mittendo.* Ο'. ὁρθρου, καὶ ἀπέστειλα. Σ. ὁρθρίζων καὶ ἀποστέλλων.⁶
6. וְאַתְּ-הָעִיר. *Et civitatem.* Ο'. καὶ ✠ 'Α. σὺν 4
 τὴν πόλιν.⁷
- 7, 8, 11. הַנְּבִיאִים (ter). *Prophetae.* Ο'. οἱ ψευδοπροφήται. 'Α. Σ. οἱ προφήται.⁸
8. כְּכִלּוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר. *Postquam absolverat Jeremias dicere.* Ο'. 'Ιερემίου πανσαμένον λαλοῦντος. 'Α. ἡνίκα συνετέλεσεν 'Ιερემίας λαλῆσαι. Σ. ὡς συνετέλεσεν 'Ιερემίας λαλῶν.⁹
9. מֵאִין יוֹשֵׁב. *Eo quod non sit incola.* Ο'. ἀπὸ κατοικούντων. Σ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι κατοικούντας.¹⁰
- וַיִּקְהַל. *Et congregavit se.* Ο'. καὶ ἐξεκκλησιάσθη.¹¹ Σ. *Et aggressi sunt congregatim.*¹²
10. שַׁעַר-יְהוָה הַחֲדָשׁ. *Portae Jovae novae.* Ο'. πύλης (alia exempl. add. κυρίου¹³) τῆς καινῆς.
11. לֵאמֹר. *Dicentes.* Ο'. ✠ λέγοντες 4.¹⁴
12. אֶל-כָּל-הַשָּׂרִים. *Ad omnes principes.* Ο'. πρὸς ✠ πάντας 4 τοὺς ἀρχοντας.¹⁵
13. וַיִּנְחָם. *Et penitebit eum.* Ο'. καὶ παύσεται.
 'Α. Σ. καὶ παρακληθήσεται.¹⁶
14. בְּטוֹב וּבְיָשָׁר בְּעֵינֵינוּ. *Ut bonum et ut rectum est in oculis vestris.* Ο'. ὡς συμφέρει, καὶ ὡς βέλτιον ὑμῖν ✠ φαίνεται 4.¹⁷ 'Α. κατὰ τὸ ἀγαθόν, καὶ κατὰ τὸ εὐθές ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. Σ. ὡς ἀρέσκει, καὶ ὡς δίκαιον φαίνεται ὑμῖν.¹⁸
15. נָקִי. *Innocentem.* Ο'. ἀθῶον. Σ. ἀναιτίον.¹⁹
17. מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ. *E senioribus terrae.* Ο'. τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς. 'Α. ἐκ τῶν γερόντων τῆς γῆς.²⁰
- אֶל-כָּל-קֶהָל. *Ad omnem coetum.* Ο'. πάση τῇ συναγωγῇ. "Αλλος πρὸς πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν.²¹
18. הַמֹּרַשְׁתִּי. *Morasthaeus.* Ο'. ὁ Μωραθίτης.
 'Α. υἱὸς Μωρασθαί.²²
- וַיְהִי בִּנְיָ בַיּוֹם. *Fuit vaticinans in diebus.* Ο'. ἦν ✠ προφητεύων 4 ἐν ταῖς ἡμέραις.²³ 'Α. αὐτὸς ἐπροφήτευσεν ἐν ἡμέραις. Σ. ἦν προφητεύων ἐν ἡμέραις.²⁴
- עֵיִים. *Rudera.* Ο'. εἰς ἄβατον. Alia exempl. εἰς (s. ὡς) ὁπωροφυλάκιον.²⁵ 'Α. ὁσῶρος (s. λιθολογία). Σ. εἰς ἄβατον.²⁶
- לְבָמֹת יַעַר. *In excelsa silvae.* Ο'. ÷ ἔσται 4 εἰς ἄλσος δρυμοῦ.²⁷ Σ. εἰς βουνούς δρυμοῦ.²⁸

⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵ Sic in textu Cod. Jes.; in marg. autem: τῶν παίδων.

⁶ Syro-hex. כִּמְחַפֵּץ לֵא. Graeca habet in textu Cod. 62. ⁷ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Mox v. 7 pro τοὺς λόγους Cod. 88 habet ✠ σὺν 4 τοῖς λόγοις; v. 10, ✠ σὺν 4 τὸν λόγον; et v. 12, ✠ σὺν 4 πάντας τοὺς λόγους.

⁸ Syro-hex. ter: כִּמְחַפֵּץ לֵא. Codd. 86, 88: 'Α. οἱ προφήται. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Syro-hex. כִּמְחַפֵּץ לֵא. ¹¹ Rectius ἐξεκκλησιάσθη. Vid. nos in *Prolegom. ad V. T. juxta LXX Interpp.* p. xxiii.

¹² Syro-hex. Symmacho continuat: כִּמְחַפֵּץ לֵא; nescimus an uno vocabulo, συνεπέστησαν. Cf. Hex. nostra ad Num. xvi. 3.

¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Montef. ex Drusio male intellecto affert: Οἱ λοιποὶ πύλης κυρίου τῆς κ.

¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 62, 88, 198.

¹⁶ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

¹⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח. ¹⁹ Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח. ²⁰ Idem: כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 17.

²¹ Cod. 88 et Syro-hex. in textu: πρὸς πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν πάση τῇ συναγωγῇ; ex duplici versione. ²² Cod. 86. Cod. 88: 'Α. υἱὸς Μωρασθαί (sic). Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח.

²³ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ²⁴ Codd. 86, 88. Mox Cod. 88, Syro-hex.: κύριος ✠ τῶν δυνάμεων 4.

²⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח. Cf. Mich. iii. 12 in LXX.

²⁶ Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. lxxviii. 2. Mich. iii. 12.

²⁷ Sic Syro-hex. Vox ἔσται est in Comp., Codd. XII, 22, 33, alii. ²⁸ Syro-hex. כִּי יִשְׁכַּח וְיִשְׁכַּח.

19. עָשִׂים. *Facimus*. Ο'. ἐποιήσαμεν. 'Α. Σ.

ποιοῦμεν.²⁹

20. וְגַם־אִישׁ הָיָה מְתַנְּבֵא. *Etiam vir fuit vaticinans*. Ο'. καὶ ('Α. καίγε³⁰) ἄνθρωπος ἦν προφητεύων. Σ. ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ τις ἦν προφητεύων.³¹

עַל־הָעִיר הַזֹּאת וְעַל־הָאָרֶץ. *Contra civitatem hanc et contra terram*. Ο'. ✕ 'Α. Θ. ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ περὶ τῆς γῆς.³²

21. וְכָל־גִּבּוֹרָיו. *Et omnes heroes ejus*. Ο'. Vacat. ✕ καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ αὐτοῦ.³³

וַיִּרָא וַיִּבְרַח. *Et timuit, et fugit*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔφυγεν.³⁴

22. וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָכִים וְאֲנָשִׁים מַצְרַיִם אֶת־מִצְרַיִם. *Et misit rex Joiakim homines in Aegyptum, Elnathan filium Achbor, et homines cum eo in Aegyptum*. Ο'. καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ✕ 'Ιωακείμ ἄνδρας εἰς Αἴγυπτον, ✕ Θ. 'Ελνάθαν υἱὸν Ἀχοβὼρ, καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον.³⁵

23. וַיַּבִּיאוּהוּ. *Et introduxerunt eum*. Ο'. καὶ εἰσηγάγosan (alia exempl. ἡγαγον³⁶) αὐτόν.

אֶת־נַבְלָתוֹ. *Cadaver ejus*. Ο'. αὐτόν. Οἱ λοιποὶ πῶμα αὐτοῦ.³⁷

Cap. XXVI. 21. ÷ πάντας³⁸.

²⁹ Syro-hex. ✕ .ל. ה. חֲבִיב. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Cod. 86. Cod. 88: Σ. ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ἦν πρ. Syro-hex. in marg. char. med.: ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ τις. ³² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu cum duplici aster. Cod. 88. Codd. 48, 96: ✕ καὶ ἐξαπέστειλεν—μετ' αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον. Sic Syro-hex., cum metabelo post ἐκείθεν (v. 23). Hieron.: "Quodque sequitur, *Et misit rex Joacim—in Aegyptum*, in LXX non habetur." ³⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁷ Syro-hex. .ס.ו. ח. חֲבִיב. ³⁸ Idem.

CAP. XXVII. 1 Cod. Jes. Sic in textu Codd. 88 (sub ✕), 233. Syro-hex.: ✕ ἐν ἀρχῇ βασιλείας 'Ιωακείμ—λέγων. Hieron.: "In principio regni Joacim—dicens. Hoc in

CAP. XXVII (Gr. xxxiv).

1. בְּרִאשִׁית מַמְלַכְתָּ יְהוֹיָכִים בְּרִיאשִׁיתוֹ מֶלֶךְ. *In principio regni Josiae, filii Josiae, regis Judae, factum est verbum hoc ad Jeremiam a Jova, dicens*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ἐν ἀρχῇ βασιλείας 'Ιωακείμ υἱοῦ 'Ιωσίου βασιλέως 'Ιούδα, ἐγενήθη ὁ λόγος οὗτος πρὸς 'Ιερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων.¹

2. אָמַר יְהוָה אֵלַי. Ο'. εἶπε κύριος ✕ Πάντες πρὸς μέ.²

3. יְרוּשָׁלַיִם. Ο'. ÷ εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἄ εἰς 'Ιερουσαλήμ.³

4. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ 'Α. Θ. τῶν δυνάμεων.⁴

5. אֶת־הָאָרֶץ אֶת־הָאָדָם וְאֶת־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־עַל־פָּנֶי הָאָרֶץ. *Terram, hominem, et bestias, quae sunt super faciem terrae*. Ο'. τὴν γῆν, ✕ 'Α. Θ. τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.⁵

וְלִאֲשֶׁר יִשָּׂר. *Cui placuit*. Ο'. ᾧ ἐὰν δόξῃ. Οἱ λοιποὶ: ᾧ ἀρίσκει.⁶

6. וְעַתָּה אֲנִי. *Et nunc ego*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ νῦν ἐγὼ εἰμι.⁷

אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה. *Omnnes terras has*. Ο'. τὴν γῆν. Alia exempl. πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην.⁸ 'Α. Σ. πάσας τὰς γαίας (ταύτας).⁹

editione LXX non habetur." ² Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³ Obelus est in Syro-hex. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 622: τὸ δὲ, εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὡβέλιστα μὲν, δηλοῦν δὲ ἔουκεν, εἰς πρὸςβείαν αὐτῶν. ⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁵ Cod. Jes. Codd. 22, 48, alii, in textu: τὴν γῆν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, κ. τ. ἄ. Syro-hex.: τὴν γῆν, καὶ τοὺς οὐρανοὺς (in marg. καὶ τοὺς ἀνθρώπους), καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἐπὶ ✕ προσώπου τῆς γῆς. Postremo Cod. 88: ✕ σὺν τὴν γῆν, καὶ σὺν τοὺς οὐρανοὺς, καὶ σὺν τὰ κτ. ὅσα ἐπὶ πρ. τ. γῆς. ⁶ Syro-hex. ✕ .ס.ו. ח. חֲבִיב. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. .ל. ה. חֲבִיב.

6. בְּיַד נְבוּכַדְנֶאֱצַר מֶלֶךְ-בָּבֶל עֲבָדַי וְגַם. *In manu N. regis Babylonis servi mei: insuper et.* O'. τῷ N. βασιλεῖ Βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ (※ Θ. τῷ δούλῳ μου¹⁰), καί. Alia exempl. ※ ἐν χειρὶ N. βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ δούλου μου, καίγε 4.¹¹

אֶת-חֵית הַשָּׂדֶה. *Bestias agri.* O'. τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. 'A. τὸ ζῶον τῆς χώρας.¹²

וְנָתַתִּי לוֹ לְעֶבְדוֹ. *Dedi ei ad serviendum ei.* O'. ἐργάσθαι αὐτῷ ※ δέδωκα δουλεύειν αὐτῷ.¹³

7. וְעֲבְדוּ אֹתוֹ כָּל-הַגּוֹיִם וְאֶת-בָּנָיו וְאֶת-בְּנוֹתָיו עַד. *Et servient ei omnes gentes, et filio ejus, et filio filii ejus, donec venerit tempus terrae ejus.* O'. Vacat. ※ καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τῷ υἱῷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἕως ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ (Σ. τῆς γῆς αὐτοῦ).¹⁴

גַּם-הוּא. *Etiā ipsius.* O'. Vacat. Alia exempl. ※ καὶ αὐτοῦ.¹⁵

וְעֲבְדוּ בּוֹ גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים. *Et servitūtem imponent ei gentes multae et reges magni.* O'. Vacat. ※ καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι 4.¹⁶ Σ. καὶ καταδουλώσονται αὐτὸν ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι.¹⁷

8. וְהָיָה הַגּוֹי הַמְּמַלְכָּה אֲשֶׁר לֹא-יַעֲבֹדוּ אֹתוֹ. *Et servient ei omnes gentes, et reges magni.* O'. Vacat. ※ καὶ αὐτοῦ.¹⁸

יְהוָה. *Et fiet, gens et regnum, quae non servierint ei, N. regi Babylonis, et quaecunque non subdiderint.* O'. καὶ ※ 'A. Θ. ἔσται 4 τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία, ὅσοι ἐὰν ※ μὴ δουλεύσωσι τῷ N. βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ ὅσοι ἐὰν 4 μὴ ἐμβάλωσι.¹⁸

8. וְיָבֵדֶק. *Et peste.* O'. ※ Πάντες· καὶ ἐν θανάτῳ 4.¹⁹ 'A. Σ. (καὶ) ἐν λοιμῷ.²⁰

עַל-הַגּוֹי הַהוּא. *Super gentem illam.* O'. αὐτούς. 'A. Σ. ※ ἐπὶ 4 τὸ ἔθνος ἐκεῖνο.²¹

9. וְאֶל-עֹנְיֵיכֶם וְאֶל-כְּשִׁיכֶם. *Et ad augures vestros, et ad incantatores vestros.* O'. καὶ τῶν οἰωνισμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακῶν ὑμῶν. ※ 'A. Θ. καὶ τῶν κληδόνων ὑμῶν...²²

וְאֶשְׁרֵיהֶם אֹמְרִים. *Qui dicunt.* O'. ※ τῶν 4 λεγόντων.²³

וְאֵלֵיכֶם לֵאמֹר. *Ad vos, dicendo.* O'. ※ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ λέγειν 4.²⁴

10. וְהַרְחֵקְתִּי אֹתְכֶם וְאֶבְדְּתֶם. *Et ut ejiciam vos, et pereatis.* O'. Vacat. ※ 'A. Θ. καὶ διασπερῶ ὑμᾶς, καὶ ἀπολείσθῃ 4.²⁵

11. וְאֶס-יְהִיָּה. *O'. Vacat.* ※ 'A. Θ. φησὶ κύριος 4.²⁶

וְעֲבָדָהּ. *Et colet eam.* O'. καὶ ἐργάται αὐτῇ. Alia exempl. καὶ ἐργάται ἐν αὐτῇ.²⁷

12. וְעַל מֶלֶךְ בָּבֶל יַעֲבֹדוּ אֹתוֹ וְעַמּוֹ וְדָוִי. *Sub*

¹⁰ Cod. Jes. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Syro-hex. + سدا لى.

¹³ Cod. Jes. Syro-hex., et sine obelo Cod. 88: + ἐργάσθαι 4 ※ δέδωκα αὐτῷ δουλεύειν αὐτῷ. ¹⁴ "Cod. Jes., ubi mendose legitur τῆς ὀργῆς αὐτοῦ pro τῆς γῆς αὐτοῦ."

Montef. Sed ὀργῆς summo consensu tuerentur Codd. 22, 36, 88, alii. Syro-hex. in textu: + τῆς ὀργῆς 4 αὐτοῦ; in marg. autem: + سدا لى. ¹⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex. ¹⁶ Cod. Jes., ubi πολλὰ abest, invitis Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex. ¹⁷ Hieron.: "Quoniam juxta Sym. non legatur, servient ei gentes multae, et reges magni; sed, subijcitur eum servituti gentes multae, et reges magni."

Montef. perperam vertit: καὶ καταδουλώσονται αὐτόν. Cf. ad Cap. xxv. 14. ¹⁸ Cod. Jes., ubi δουλεύουσιν scriptum. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (cum ※ ἔσται 4, et ※ ὅσοι ἂν μὴ δ. αὐτῷ τῷ N. κ.τ.έ.), alii, et Syro-hex. (cum

μὴ ※ δουλεύσωσι κ.τ.έ.). ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. + سدا لى.

²¹ Syro-hex. in textu: + سدا لى. ²² Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: καὶ τῶν κληδόνων ὑμῶν, καὶ τῶν οἰ. ὑμῶν, καὶ τῶν φ. ὑμῶν. Syro-hex.: ※ καὶ τῶν κληδόνων (حجج) ὑμῶν 4, καὶ τῶν οἰ. (حجج) ὑμῶν, + καὶ τῶν φ. (حجج) ὑμῶν 4. Sed assumpto καὶ τῶν κλ. ὑμῶν, superfluum est καὶ τῶν οἰ. ὑμῶν, non καὶ τῶν φ. ὑμῶν. ²³ Sic Syro-hex. Deest τῶν in Comp., Codd. XII, 26, 86, aliis. ²⁴ Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: πρὸς ὑμᾶς τῷ λέγειν, quod usitatus est. Cf. ad v. 14. Syro-hex. solus: ὑμῖν ※ τῷ λέγειν 4. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁶ Idem. ²⁷ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex.

jugo regis Babylonis, et servite ei et populo ejus, et vivite. O'. Vacat. ✠ ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζήτε.²⁸

13. לְמַחַת מָוֶתוֹ אֶתְּךָ וְעַמְּךָ בְּחֶרֶב בָּרָעַב וּבַדָּבָר בְּאִשׁ דָּבָר יִהְיֶה אֶל־הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל. Quare moriemini tu et populus tuus gladio, fame et peste, sicut locutus est Jova ad gentem quae servire noluerit regi Babylonis? O'. Vacat. ✠ καὶ ἰνατί ἀποθνήσκετε σὺ καὶ ὁ λαὸς σου ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ; καθὰ ἐλάλησε κύριος πρὸς τὸ ἔθνος δὲ ἐὰν μὴ δουλεύσῃ τῷ βασιλεὶ Βαβυλῶνος.²⁹

14. וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הָאֵמְרִים אֲלֵיכֶם לֵאמֹר. Et nolite audire verba prophetarum qui dicunt ad vos, dicendo. O'. Vacat. ✠ καὶ μὴ ἀκούσητε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν λεγόντων πρὸς ὑμᾶς τῷ λέγειν.³⁰
לֹא תַעֲבֹדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל. Non servietis regi Babylonis. O'. καὶ ἐργάσασθε (alia exempl. οὐκ ἐργάσεσθε³¹) τῷ βασιλεὶ Βαβυλῶνος. Οἱ λοιποὶ οὐ μὴ δουλεύσητε...³²

15. וְהֵם. Et ipsi. O'. καὶ ✠ αὐτοί.³³
לִשְׁקֹר. Mendaciter. O'. ἐπ' ἀδίκῳ. 'A. εἰς ψεῦδος.³⁴

16. עֲתָה מִהֲרָה. Nunc cito. O'. Vacat. ✠ Πάντες νῦν ταχύ.³⁵

שִׁקֹּר. Mendacium. O'. ἀδिका. Σ. ψευδῆ.³⁶
17. אַל־תִּשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם עַבְדוֹ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל חַיָּו. אַל־תִּהְיֶה הָעִיר הַזֶּה חֶרֶב. Nolite audire eos; servite regi Babylonis, et vivite: quare fiet haec urbs desolatio? O'. οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς. ✠ Οἱ Γ'. μὴ ἀκούετε αὐτῶν δουλεύσατε τῷ βασιλεὶ Βαβυλῶνος, καὶ ζήτε καὶ ἰνατί γίνεται ἡ πόλις αὕτη ἐρημος.³⁷

18. וְאִם־יִשׁ דְּבָרֵיהָ אֵתָם. Et si est verbum Jovae cum eis. O'. καὶ εἰ ἔστι λόγος κυρίου ἐν αὐτοῖς. 'A. καὶ οὐκ ἔστι λόγος κυρίου ἐν αὐτοῖς.³⁸
וְיָקָעֶרְנָא בֵּיתָהּ וְיָבִיתָ בֵּית־יְהוָה וְיִהְיֶה חֶרֶב לְבֵית־יְהוָה וְיִהְיֶה חֶרֶב לְבֵית־יְהוָה. Instant (precibus) Jovae exercituum, ut non veniant vasa quae relictia sunt in domo Jovae, et in domo regis Judae, et in Jerusalem, in Babylonem. O'. ἀπαντησάτωσάν μοι ('A. κυρίῳ τῶν δυνάμεων³⁹). ✠ Θ. ἀπαντησάτωσαν δὴ κυρίῳ τῶν δυνάμεων πρὸς

²⁸ Sic sub aster. Codd. XII, 86 (in marg.), 88, 231. Syro-hex. perperam pingit: ✠ ὑπὸ τὸν ζυγὸν—καὶ ζήτε. ἰνατί—ὁ λαός ✠ σου ἐν ῥομφαίᾳ—τῷ λέγειν.
²⁹ Ibidem. In Cod. XII, teste Parsonsio, καὶ ἐν λιμῷ excidit. In Codd. 86, 88, 231, et Syro-hex. καὶ ante ἰνατί non habetur.
³⁰ Ibidem. Clausulam τῷ λέγειν, quae deest in Cod. Jes., assumpsimus e Codd. 86, 88, 231, et Syro-hex.
³¹ Sic Cod. 88 (sub ✠), Syro-hex. Codd. XII, 86, in marg. sub ✠: οὐκ (ἐργάσασθε).
³² Syro-hex. וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הָאֵמְרִים אֲלֵיכֶם לֵאמֹר. Montef. e Cod. Jes. affert: (τῶν λεγόντων πρὸς ὑμᾶς) οὐ μὴ δουλεύσητε τῷ β. Βαβυλῶνος; repugante Parsonsii amanuensi.
³³ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
³⁴ Syro-hex. ✠.
³⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86 (in marg.), 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii.
³⁶ Syro-hex. ✠.
³⁷ Cod. 86. Sic sub aster. Codd. XII (in marg.), 88, et (cum ζήσατε pro ζήτε) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✠ ἰμὴν οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς.
³⁸ Syro-hex. ✠.

³⁹ Syro-hex., qui in textu habet: ἀπαντησάτωσαν δὴ + μοι, ὅτι οὕτως—εἰσέλθουσαται.
✠ λέγει κύριος κύριος τῶν δ., πρὸς τὸ μὴ πορευθῆναι—εἰς τὸν τόπον τοῦτον.
Idem in marg. char. med. notat: “Haec quae habent asteriscos, pro superioribus quae habent lemniscos (حَقِيقَاتِهِ), addita sunt ex editione (إِسْوَاحَاتِهِ) Theodotionis; aequiparantia vi (إِسْوَاحَاتِهِ) isodunamoutra) reliqui fecerunt.” Hieron. ad vv. 18-22: “Haec in LXX non habentur, sed de Hebraica veritate translata sunt; pro quo aliud, quod scriptum non erat, posuere dicentes: *Mihi quia sic dixit Dominus: Et reliqua vasa quae non tulit rex Babylonis, quando transtulit Jeconiam de Jerusalem, in Babylonem intrabant, dicit Dominus; sensum magis quam verba ponentes: forsitan irrationale arbitrati, ut Deus loqueretur ad columnas, et ad mare, et ad bases, et ad reliqua vasa quae remanserant in Jerusalem; quasi non legamus, et vermi matutino increpuisse Dominum, et mari locutum: Tace, et obmutesce.*”

τὸ μὴ πορευθῆναι τὰ σκεύη τὰ ὑπολελειμμένα
ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ἰούδα,
καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βαβυλῶνα.⁴⁰

19. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי עֲמֹדִים וְעַל-
הַיָּם וְעַל-הַמְּנוֹנוֹת וְעַל יְתֵר הַגְּבִלִים
הַנּוֹתְרִים בְּעִיר הַזֹּאת. *Quia sic dicit Jova*
exercituum, de columnis, et de mari, et de basi-
bus, et de residuo vasorum quae relictas sunt in
hac civitate. O'. ὅτι οὕτως εἶπε κύριος. καὶ
τῶν ἐπιλοίπων σκευῶν. ✠ Θ. ὅτι τάδε λέγει
κύριος τῶν δυνάμεων περὶ τῶν στύλων, καὶ περὶ
τῆς θαλάσσης, καὶ περὶ τῶν μεχωνῶθ ('Α. καὶ
ἐπὶ τὰς βάσεις. Σ. καὶ περὶ τῶν βάσεων⁴¹), καὶ ἐπὶ
τὸ λείμμα τῶν σκευῶν τῶν ὑπολελειμμένων ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ.⁴²

20. אֲשֶׁר לֹא-לָקַחְם נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בְּגִלּוֹתוֹ
אֶת-יִכְנְיָה בֶן-יְהִיִּיקִים מֶלֶךְ-יְהוּדָה מִירוּשָׁלַם
בְּבָלָה וְאֶת כָּל-חֵרִי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם.
Quae non abstulit N. rex Babylonis, cum deportaret
Jechoniam filium Joiakim regem Judae ex Jeru-
salem in Babylonem, et omnes nobiles Judae et
Jerusalem. O'. ὃν οὐκ ἔλαβε βασιλεὺς Βαβυ-
λῶνος, ὅτε ἀπόκισε τὸν Ἰεχονίαν ἐξ Ἱερουσα-
λῆμ. ✠ Θ. ὃς οὐκ ἔλαβεν αὐτὰ N. βασιλεὺς
Βαβυλῶνος, ἀποικίζοντος αὐτοῦ τὸν Ἰεχονίαν
υἱὸν Ἰωακίμ βασιλέα Ἰούδα ἐξ Ἱερουσαλὴμ
εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἐλευθέρους
Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ.⁴³

21. כִּי כֹה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל-
הַגְּבִלִים הַנּוֹתְרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ-

יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. *Quia sic dicit Jova exer-*
cituum Deus Israel, de vasis quae relictas sunt
in domo Jovae, et in domo regis Judae et Jeru-
salem. O'. Vacat. ✠ Θ. ὅτι τάδε λέγει κύ-
ριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ἐπὶ τὰ σκεύη
τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ
βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ.⁴⁴

22. בְּבָלָה יִבְאֹו וְשָׁמָּה יִהְיֶה עַד יוֹם פְּקָרֵי אֶתָם
נְאֻם-יְהוָה הָעֹלִייתִים וְהַשְׁבִּיבֹתִים אֶל-הַמְּקוֹם
הַזֶּה. *In Babylonem adducentur, et ibi erunt*
usque ad diem quo visitavero ea, inquit Jova,
et ascendere faciam ea, et redire faciam ea ad
hunc locum. O'. εἰς Βαβυλῶνα εἰσελεύσεται,
λέγει κύριος. ✠ Θ. εἰς Βαβυλῶνα ἀχθήσονται,
καὶ ἐκεῖ ἔσονται ἕως ἡμέρας, ἧς ἐπισκέ-
ψομαι αὐτά· τάδε λέγει κύριος ('Α. Σ. φησὶ
κύριος)· καὶ ἀναβιβῶ αὐτὰ, καὶ ἐπιστρέψω αὐτὰ
εἰς τὸν τόπον τοῦτον.⁴⁵

Cap. XXVII. 15. ÷ ἐπ' ἀδίκῳ ψευδῇ.⁴⁶

CAP. XXVIII (Gr. xxxv).

1. בִּשְׁנָה הַזֹּאת בְּרִאשִׁית מַמְלַכְתָּ זְדַקְיָה מֶלֶךְ-
יְהוּדָה בִּשְׁנָה הַרְבִּיעִית. *Eo ipso anno, in*
principio regni Zedekiae regis Judae, anno
quarto. O'. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει Σεδεκία βα-
σιλέως Ἰούδα. Alia exempl. ✠ ἐν τῷ ἔτει
ἐκείνῳ ἐν ἀρχῇ βασιλεύοντος Σεδεκία βασι-
λέως Ἰούδα, ✠ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ.¹

הַנְּבִיָּא. *Propheta. O'. ὁ ψευδοπροφήτης. 'Α. Σ. ὁ προφήτης.²*

⁴⁰ Cod. Jes. (Pro εἰς B. Montef. exscripsit καὶ εἰς B., repug-
nante Parsonso.) Sic sub aster. Codd. 22, 36, 48, alii, (cum
τῷ κυρίῳ pro κυρίῳ.) Cod. 88 fere ut Syro-hex.: ἀπαντήσα-
ντων δὲ ✠ μὴ, ὅτι οὕτως κ.τ.έ. ⁴¹ Syro-hex. 𐤒𐤍𐤁. /.

𐤒𐤍𐤁. / . 𐤒𐤍𐤁. / . ⁴² Cod. Jes., et iidem.
(In principio ὅτι omisit Montef., invitis omnibus. Idem pro
λείμμα, scripturam codicis λίμμα non mutavit.) ⁴³ Idem.

(In fine Parsons. e Cod. XII exscripsit Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλὴμ,
invitis ceteris omnibus et Montef. Pro ἀποικίζοντος αὐτοῦ,
quae lectio est Codd. XII, 88, 233, et Syro-hex., Codd. 22,
36, alii, habent, ὅτε ἀπόκισε.) ⁴⁴ Idem. (Solut Cod.

Jes. θεὸς sine artic. habet.) ⁴⁵ Idem. (Copulam ante
ἐπιστρέψω casu omisit Montef. Codd. 22, 36, alii: εἰς B.
ἀχθήσεται, καὶ ἐκεῖ ἔσται κ.τ.έ.) Syro-hex. in marg. affert:
𐤒𐤍𐤁. / . 𐤒𐤍𐤁. / . ⁴⁶ Syro-hex.

CAP. XXVIII. ¹ Sic sine asteriscis Codd. 22, 36, alii,
et sine aster. posteriore Cod. 88. Syro-hex. pingit: ἐν τῷ
ἔτει ἐκείνῳ ✠ ἐν ἀρχῇ βασιλεύοντος (in marg. βασιλέως) Σεδεκία
β. Ἰούδα, ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ. Cod. XII in marg.: ✠ ἐν
τῷ (τῷ om. Montef.) ἔτει ἐκείνῳ ἐν ἀρχῇ; et (post ἐν μηνὶ τῷ
πέμπτῳ) ✠ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ. Idem in textu βασιλεύοντος
Σεδεκίου pro Σεδεκία βασιλέως. ² Syro-hex.

2. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר. O. κύριος
 ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων 4.³
3. אִשָּׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל מִן־הַמָּקוֹם.
 הָהוּא וַיְבִיאֵם בָּבֶל. Quae abstulit N. rex
 Babylonis ex hoc loco, et adduxit ea in Baby-
 lonem. O. Vacat. ✕ ὅσα ἔλαβε N. βασι-
 λεὺς Βαβυλῶνος ἐκ τοῦ τόπου τούτου, καὶ εἰσή-
 γαγεν αὐτὰ εἰς Βαβυλῶνα.⁴
4. וְאֶת־יִנְיָהּ בֶן־יְהוֹנָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־כָּל־
 גְּלוֹת יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה אֲנִי מְשִׁיב אֶל־
 הַמָּקוֹם הָהוּא נְאֻם־יְהוָה. Et Jechoniam filium
 Joiakim regem Judae, et omnes exsules Judae,
 qui ingressi sunt Babylonem, ego reducam in
 hunc locum, inquit Jona. O. καὶ Ἰεχονίαν,
 καὶ τὴν ἀποικίαν Ἰούδα. ✕ καὶ τὸν Ἰεχονίαν
 υἱὸν Ἰωακείμ βασιλείᾳ Ἰούδα, καὶ πᾶσαν ἀποι-
 κίαν Ἰούδα, τοὺς εἰσελθόντας εἰς Βαβυλῶνα,
 ἐγὼ ἐπιστρέψω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, φησὶ
 κύριος 4.⁵
5. יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־הַנְּנִיָּה הַנְּבִיא. Jeremias pro-
 pheta ad Hananiam prophetam. O. Ἰερεμίας
 ✕ ὁ προφήτης 4 πρὸς Ἀνανίαν ✕ τὸν ψευ-
 δοπροφήτην 4.⁶
6. אָמֵן. Fiat! O. ἀληθῶς. Ἀ. πιστωθήτω. Ὁ

✕

³ Cod. Jes. (cum θεὸς pro ὁ θεός). Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. (qui τῷ λέγειν pro λέγων habet), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ⁴ Sic sub aster. Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex. Cod. 86 affert: ✕ Οἱ ἱ. ὅσα ἔλαβε—φησὶ κύριος. ⁵ Idem. Cod. 88 σύμπασαν pro πᾶσαν habet. Post φησὶ κύριος Syro-hex. pergit: + καὶ Ἰεχονίαν, καὶ τὴν ἀποικίαν Ἰούδα 4; notans: “Haec (obelis notata) pro iis quae habent asteriscos, apud LXX erant.” Vid. Bugat. ad Dan. p. 166. Hieron.: “Pro quibus LXX transtulerunt, Jechoniam et transmigrationem Judae, bre- viter Hebraicae veritatis sensum magis quam verba po- nentes.” ⁶ Sic Syro-hex., et sine asteriscis Codd. 22, 36, 88 (cum ✕ τὸν ψ.), alii. Montef. e Cod. Jes. affert tantummodo: ✕ Π. ὁ προφήτης. Mox v. 6, Cod. 88, Syro-hex.: Ἰερεμίας ✕ ὁ προφήτης 4. ⁷ Syro-hex. ✕ Cf. ad Cap. xi. 5. ⁸ Sic Codd. XII (in marg.), 62 (sine ✕), 86 (in marg.), 198 (sine ✕). Syro-hex. in textu, ἀκούσατε ✕ δὴ 4; in marg. autem char. med. ἀκουσον, et σον pro ὑμῶν bis. ⁹ Syro-hex. ✕ . . .

Ἐβραῖος ἀμήν.⁷

7. שְׁמַעֲנִי. Audi, quaeso. O. ἀκούσατε. Alia
 exempl. ✕ ἀκουσον δὴ 4.⁸
8. אֶל־אֲרָצוֹת רְבוֹת. Contra terras multas. O.
 ἐπὶ γῆς πολλῆς. Ἀ. ἐπὶ γαίᾳ πολλᾶς.⁹ Σ.
 περὶ χωρῶν πολλῶν.¹⁰
9. וְלַרְעָה וְלַדָּבָר. Et in malum, et in pestem. O.
 Vacat. ✕ καὶ εἰς κακὰ, καὶ εἰς θάνατον 4.¹¹
10. דְּבַר הַנְּבִיא. Verbum prophetiae. O. τοῦ λόγου
 ✕ Πάντες τοῦ προφήτου 4.¹²
11. יָדָע. Sciatur. O. γνώσκονται. Ἀ. Σ. γνωσθή-
 σεται.¹³
12. בְּאֵמֶת. In veritate. O. ἐν πίστει. Ἀ. Σ.
 ἐν ἀληθείᾳ.¹⁴
13. תְּנִיחָה הַנְּבִיא. O. Ἀνανίας ✕ ὁ ψευδοπρο-
 φήτης 4.¹⁵
14. יִרְמְיָה הַנְּבִיא. O. Ἰερεμίου ✕ Πάντες τοῦ
 προφήτου 4.¹⁶
15. אֶת־עַל נְבִיכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד שְׁנָתַיִם.
 Jugum N. regis Babylonis intra bien-
 nium dierum. O. τὸν ζυγὸν ✕ Πάντες Na-
 βουχοδονόσορ 4 βασιλεὺς Βαβυλῶνος ✕ Ἀ.
 Θ. ἐν δυσὶν ἔτεσιν ἡμερῶν 4.¹⁷

✕

✕ Cod. 198, Theodoret.: ἐπὶ γαίᾳ πολλᾶς. Codd. 22, 36, alii: ἐπὶ γενεᾷς πολλᾶς. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes. Sic in textu Cod. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ✕ Lectio γνωσθήσεται est in Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. ¹⁴ Syro-hex. ✕ Cod. 86, 88: Ἀ. ἐν ἀληθείᾳ. ¹⁵ Cod. Jes. affert: ✕ Π. ὁ ψευδοπροφήτης. Codd. 22, 36, alii: Ἀνανίας ὁ ψευδ. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ ὁ προφήτης, quae lectio saltem Aquilae et Sym. vindicanda est. Cf. ad v. 1. ¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁷ Cod. Jes. Sic sub asteriscis Cod. 88, Syro-hex., nisi forte hic ἐπὶ δυσὶν legerit. Idem in marg. ἔτι ante ἐν δυσὶν infert, juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum, qui ἔτι ἐν δύο (sic) ἔ. ἡ. habent. Hieron.: “Duos annos non transtulerunt LXX. Prophetam quoque non dixerunt Ananiam, ne sci- licet prophetam viderentur dicere, qui propheta non erat; quasi non multa in Scripturis sanctis dicantur juxta

11. יִרְמְיָה הַנְּבִיא. O'. 'Ιερემίας ✕ Πάντες δ
προφήτης 4.¹⁸
12. תַּנְנִיָּה הַנְּבִיא אֶת־הַמּוֹטָה. O'. 'Ανανίαν ✕ Σ.
τὸν προφήτην 4 τὸς κλοιὺς ✕ Θ. αὐτοῦ 4.¹⁹
יִרְמְיָה הַנְּבִיא. O'. αὐτοῦ. Alia exempl. αὐτοῦ
✕ τοῦ προφήτου 4.²⁰
13. תַּחְתִּיהֶן. Pro eis. O'. ἀντ' αὐτῶν. Alia ex-
empl. ἀντὶ τούτων.²¹
14. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος ✕ τῶν
δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισραὴλ 4.²²
כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְעֹבֵד אֶת־נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל. Omnium gentium harum, ut servant
N. regi Babylonis. O'. πάντων τῶν ἐθνῶν
✕ 'Α. Θ. τούτων, τοῦ 4 ἐργάζεσθαι τῷ ✕ 'Α.
Θ. Ναβουχοδονόσορ 4 βασιλεῖ Βαβυλῶνος.²³

15. יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־חַנְּנִיָּה הַנְּבִיא שְׁמַעֲנָה. Et
servient ei; quinetiam bestias agri dedi ei.
O'. Vacat. ✕ Πάντες καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ
καίγει τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ('Α. τὸ ζῶον τῆς χώ-
ρας²⁴) δέδωκα αὐτῷ 4.²⁵
- יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־חַנְּנִיָּה הַנְּבִיא שְׁמַעֲנָה. O'. 'Ιερემίας ✕ ὁ προφήτης 4 τῷ
'Ανανία ✕ τῷ προφήτῃ ἀκουσον δὲ, 'Ανα-
νία 4.²⁶
- עַל־שָׁקֶר. In mendacio. O'. ἐπ' ἀδίκῳ. 'Α.
Σ. ἐπὶ ψεύδει.²⁷

16. הַשָּׁנָה אָתָּה מָת. Hoc anno tu morieris. O'.
τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ✕ σὺ 4 ἀποθανῇ.²⁸
כִּי־רָחַק דְּבַרְתָּ אֶל־יְהוָה. Quia rebellionem
locutus es contra Jovam. O'. Vacat. ✕ 'Α.
Θ. ὅτι ἔκκλισιν ἐλάλησας πρὸς κύριον 4.²⁹
- וַיָּמָת חַנְּנִיָּה הַנְּבִיא בִּשְׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי. Et mortuus est Hananias propheta
anno illo, mense septimo. O'. καὶ ἀπέθανεν
✕ Πάντες. 'Ανανίας ὁ προφήτης ἐν τῷ ἐνι-
αυτῷ ἐκείνῳ 4, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ.³⁰

Cap. XXVIII. 9. ÷ αὐτοῖς 4. 10. ÷ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ 4.³¹

CAP. XXIX (Gr. xxxvi).

1. הַנְּבִיא. O'. Vacat. ✕ ὁ προφήτης 4.¹
וְאֶל־כָּל־הָעַם אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל. Et ad omnem populum, quem deporta-
verat N. de Jerusalem in Babylonem. O'. καὶ
πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν, ✕ 'Α. Θ. οὓς ἀπώκισεν
N. ἀπὸ 'Ιερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα 4.²
2. אַחֲרֵי צֵאת הַמֶּלֶךְ יְנִיָּה הַמֶּלֶךְ וְהַגְבִּירָה. Postquam
egressus est Jeconias rex, et domina. O'.
ὑστερον ἐξελθόντος 'Ιεχονίου τοῦ βασιλέως, καὶ
τῆς βασιλίσσης. 'Α. μετὰ τὸ ἐξελθεῖν 'Ιεχονίαν τὸν
βασιλέα, καὶ τὴν οὖσαν βασιλίσσαν.³

opinionem illius temporis, quo gesta referuntur, et non juxta
quod rei veritas continebat." ¹⁸ Cod. Jes. Sic in textu
Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁹ Cod. Jes.,
et sub asteriscis Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii:

'Ανανίαν τὸν ψευδοπρ. τοὺς κλοιούς. ²⁰ Sic Cod. 88, Syro-
hex. (qui in marg. 'Ιερემίου pro αὐτοῦ habet).

²¹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in textu
habet τούτων, et in marg. αὐτῶν. ²² Cod. Jes. Sic in
textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Syro-hex.: κύριος

✕ τῶν δ. 4 ὁ θ. 'Ισραὴλ. ²³ Cod. Jes. Sic sub asteriscis
Cod. 88 (sine τῷ). Syro-hex.

✕ .י. סמל. Cf. ad Cap. xxvii. 6. ²⁵ Cod. Jes. Sic sub
aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

²⁶ Ibidem. Syro-hex. pingit: ✕ ὁ πρ. τῷ 'Α. τῷ πρ. 4, ἀκου-
σον ✕ δὲ, 'Ανανία 4. ²⁷ Syro-hex. ✕ .י. סמל. Cf. ad Cap. xxvii. 6.

²⁸ Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 86 (in marg.), 88,

198. ²⁹ Cod. Jes., teste Parsonsio in schedis. Sic in
textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Minus probabiliter
Syro-hex.: ὅτι ✕ ἔκκλισιν 4 σὺ ἐλάλησας κ. τ. ε. Hieron.:
"Quodque sequitur: Quia (prævaricationem) adversum
Dominum locutus es. Et mortuus est Ananias propheta
in anno illo in mense septimo, in LXX non habetur. Pro
quo tantum posuerunt: Et mortuus est mense septimo."
³⁰ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Pro προφήτης in
Codd. 22, 36, aliis, excepto 88, passim legitur ψευδοπρο-
φήτης. ³¹ Syro-hex.

CAP. XXIX. ¹ Codd. XII, 88, Syro-hex., et sine aster.
Codd. 22, 36, alii. ² Codd. XII (om. ἀπὸ 'Ιερ.), 86 (ubi

ἀπώκισεν scriptum). Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36,
alii. Syro-hex. pingit: οὓς ἀπ. N. ✕ ἀπὸ 'Ιερ. εἰς Βαβ. 4.

³ Syro-hex. ✕ .י. סמל. Cf. ad Cap. xiii. 18.

2. שְׂרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. *Principes Judae et Jerusalem.* Ο΄. και παντὸς ἑλευθέρου. ✽ Θ. και ἀρχόντων Ἰουδα ἐξ Ἱερουσαλὴμ 4.⁴
3. הַחֹרֵשׁ הַמְּסָגֵר. *Et faber, et claustrarius (s. operarius).* Ο΄. και δεσμώτου, και τεχνίτου. Σ. ἀρχιτέκτονα, και τὸν συγκλείοντα.⁵
4. אֶל־בְּנוֹכְנָאֵצַר מִלֶּךְ. Ο΄. πρὸς ✽ Πάντες Ναβουχοδονόσορ 4 βασιλεία.⁶
5. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο΄. κύριος ✽ Ἀ. Θ. τῶν δυνάμεων 4.⁷
6. בְּבָלָה. Ο΄. Vacat. ✽ εἰς Βαβυλῶνα 4.⁸
7. הוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת. *Et pariant filios et filias.* Ο΄. Vacat. Alia exempl. και γεννησάτωσαν υἱοὺς και θυγατέρας.⁹
8. יִרְבּוּ-שָׁם. *Et multiplicamini ibi.* Ο΄. και πληθύνεσθε ✽ Πάντες ἐκεῖ 4.¹⁰
9. אֶת־שְׁלוֹם הָעִיר. *Salutem urbis.* Ο΄. εἰς εἰρήνην τῆς γῆς. Ἀ. Σ. τὴν εἰρήνην τῆς πόλεως.¹¹
10. בְּשָׁלוֹמָה. *In salute ejus.* Ο΄. ἐν εἰρήνῃ αὐτῆς (alia exempl. αὐτῶν)¹².
11. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο΄. κύριος ✽ Ἀ. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ 4.¹³
12. אֶל־יִשְׂרָאֵל לָכֵן נְבִיאֵיכֶם. *Ne seducant vos prophetae vestri.* Ο΄. μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς

13. οἱ ψευδοπροφῆται ✽ ὑμῶν 4.¹⁴ Οἱ λοιποὶ (μὴ) ἀπατάτωσαν ὑμᾶς οἱ προφῆται ὑμῶν.¹⁵
14. אֶל־לִמְנוֹתֵיכֶם. *Ad somnia vestra.* Ο΄. εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν. Alia exempl. τῶν ἐνυπνίων ὑμῶν.¹⁶
15. כִּי לִפִּי מְלֹאֵת לְבַבְלִי. *Nam simul atque impleti fuerint Babyloni.* Ο΄. ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι Βαβυλῶνι. Ἀ. (ὅτι) εἰς στόμα πληρώματος Βαβυλῶνι.¹⁷
16. אֶת־דְּבָרִי הַטוֹב. *Verbum meum bonum.* Ο΄. τοὺς λόγους μου ✽ τοὺς ἀγαθοὺς 4.¹⁸
17. כִּי אֲנֹכִי יְדַעְתִּי אֶת־הַמַּשְׁבֵּט וְאִשְׁרֵי אֲנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם. *Nam ego novi cogitationes quas ego cogito de vobis.* Ο΄. και λογιῶμαι ἐφ' ὑμᾶς. ✽ Ἀ. Θ. ὅτι ἐγὼ οἶδα τὸν λογισμὸν ὃν ἐγὼ εἶμι 4.¹⁹
18. נְאֻם־יְהוָה. Ο΄. Vacat. ✽ Πάντες φησὶ κύριος 4.²⁰
- 19, 20. לָכֵן אַחֲרִית וְתַקְוָה: וְקִרְאתֶם אֹתִי. *Dare vobis exitum (felicem) et spem. Et invocabitis me, et ambulabitis.* Ο΄. τοῦ δοῦναι ὑμῖν ταῦτα (alia exempl. τὰ μετὰ ταῦτα)²¹ ✽ Ἀ. Θ. και ἐλπῖδα· και ἐπικαλέσασθε με, και πορεύεσθε 4.²² Σ. . . και εὐρήσετε.²³
21. וְנִמְצְאתִי לָכֵן נְאֻם־יְהוָה וְשִׁבְתִּי אֶת־שְׁבוֹתֵיכֶם. *Et invenietis me, et ibitis (sive juxta Sym. invenietis).* Symmachi lectionem ad sequentem versum, ubi in Hebraeo est וְיִמְצְאתֶם, pertinere censuerunt Drusius, Montef., alii, non animadvertentes in libris hexaplaribus, excepto Cod. 88, locum sic haberi: και ἐλπῖδα, και ἐπικαλέσασθε με, και εὐρήσετε, και πορεύεσθε.

⁴ Cod. Jes. Eadem ante και παντὸς ἑλ. sub aster. inferunt Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii, quorum nullus και Ἱερ. pro ἐξ Ἱερ. offert. ⁵ Syro-hex. ܕܢܒܝܐ ܕܠܚܡܐ ܕܝܪܘܫܠܡ. In eadem locutione LXX posuerunt τὸν συγκλείοντα 4 Reg. xxiv. 14, ubi Syro-hex. ܕܡܡܠܝܬܐ vertit. ⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁷ Iidem. ⁸ Iidem. ⁹ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. ܕܝܪܘܫܠܡ. ¹² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. αὐτῆς. ¹³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Syro-hex. ܕܡܡܠܝܬܐ. Pro ἀναπειθέτωσαν in posteriore loco Theodoretus ἀπατάτωσαν habet. Cf. ad Cap. xxxvii. 9. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in

marg. ¹⁷ Syro-hex. ܕܡܡܠܝܬܐ ܕܝܪܘܫܠܡ. ¹⁸ Sic Cod. XII, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. oscitanter exscripsit: ✽ λόγους τοὺς ἀγαθοὺς. ¹⁹ Cod. Jes. Codd. 48, 88, 96: ✽ ὅτι ἐγὼ—ὃν ἐγὼ εἶμι 4, και λογιῶμαι κ. τ. ε. Sic, sed ὅτι pro ὃν, Syro-hex. Post ὃν ἐγὼ εἶμι Aquilae et Theod. continuandum erat λογίζομαι (non, ut soloece Montef., λογιζῶν) ἐφ' ὑμᾶς. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²¹ Sic Codd. 22, 36, 88, alii. Syro-hex.: μετὰ ταῦτα (ܡܥܬܐ ܕܬܐܪܚܝܬܐ). ²² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88 (cum ἐπικαλέσασθε et πορεύεσθε), Syro-hex. (cum πορεύεσθε). ²³ Hieron. Hebraea vertens: “Et invocabitis me, et ibitis (sive juxta Sym. invenietis).” Symmachi lectionem ad sequentem versum, ubi in Hebraeo est וְיִמְצְאתֶם, pertinere censuerunt Drusius, Montef., alii, non animadvertentes in libris hexaplaribus, excepto Cod. 88, locum sic haberi: και ἐλπῖδα, και ἐπικαλέσασθε με, και εὐρήσετε, και πορεύεσθε.

19. תַּחַת אֲשֶׁר-לֹא-שָׁמְעוּ אֶל-דְּבָרַי נְאֻם-יְהוָה. וְאִשָּׁר שְׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת-עַבְדִּי הַנְּבִיאִים. הַשֶּׁסָּם וְשִׁלְחָה לֹא שָׁמְעָתֶם נְאֻם-יְהוָה. *Propterea quod non audierunt verba mea, inquit Jova, qui misi ad eos servos meos prophetas, mane surgendo et mittendo, et non audistis, inquit Jova. O' Vacat. ✕ Θ. ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, φησὶ κύριος, ὅτι ἀπέστειλα πρὸς αὐτοὺς τοὺς δούλους μου τοὺς προφῆτας, ὁρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἠκούσατε, φησὶ κύριος.*²⁹
20. וְאַתֶּם שָׁמְעוּ דְּבַר-יְהוָה כָּל-הַגּוֹלָה אֲשֶׁר-שְׁלַחְתִּי מִירוּשָׁלַם בְּבִלְחָה. *Et vos, audite verbum Jovae, omnes exsules quos misi e Jerusalem in Babylonem. O' Vacat. ✕ Θ. καὶ ὑμεῖς, ἀκούσατε λόγον κυρίου, πᾶσα ἀποικία ἣν ἐξάπεστειλα ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα.*³⁰
21. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O' κύριος ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ.³¹ בְּרִמְקוֹלָהּ. O' Vacat. ✕ 'A. Θ. νῖδὸν Κωλίου.³² בֶּן-מַעֲשִׂיָה הַנְּבִיאִים לְכֶם בְּשִׁמִּי שָׁקָר. *Filium Maasiae, qui valiticanant vobis in nomine meo mendaciter. O' Vacat. ✕ Θ. νῖδὸν Μασαίου, τοὺς προφητεύοντας ὑμῖν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ.*³³ 'A. . . ἐν ψεύδει.³⁴
22. אֲשֶׁר-קָלְסָם. *Quos frixit. O' ἀπετηγάνισε.*

- 'A. οὓς ἐφρυξεν αὐτούς. Σ. οὓς ἐφρυξεν.³⁵
23. נִבְלָה. *Scelus nefandum. O' ἀνομίαν. 'A. ἀπόρρευσιν.*³⁶ רַעֲיָהֶם. *Sociorum suorum. O' τῶν πολιτῶν αὐτῶν. 'A. τῶν ἐταίρων (αὐτῶν). Σ. τῶν πλησίων αὐτῶν.*³⁷ וַיְדַבְּרוּ דָּבָר בְּשִׁמִּי שָׁקָר. *Et locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter. O' καὶ λόγον ἐχρημάτισαν ('A. Σ. καὶ ἐλάλησαν λόγον³⁸) ἐν τῷ ὀνόματί μου ✕ 'A. Θ. ἄδικον.*³⁹ וַיֵּדְ וַיֵּדְ הָיִידְ וַיֵּדְ. *Et ego sum ille qui novit, et testis. O' καὶ ἐγὼ ✕ 'A. Θ. εἰμι ὁ γνῶσθης, καὶ μάρτυς.*⁴⁰
- 24, 25. לֵאמֹר: כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר רַעַן אֲשֶׁר אָמַר שְׁלַחְתָּ בְּשִׁמְךָ סִפְרִים אֶל-כָּל-הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וְאֶל-צִפְתִּיָּה בֶן-מַעֲשִׂיָה הַכֹּהֵן לֵאמֹר. *Dicens: Sic dicit Jova exercituum Deus Israel, dicens: Propterea quod tu misisti in nomine tuo literas ad omnem populum qui est in Jerusalem, et ad Zephaniam filium Maasiae sacerdotem, et ad omnes sacerdotes, dicens. O' οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου. καὶ πρὸς Σοφονίαν νῖδὸν Μασαίου τὸν ἱερέα εἶπέ. ✕ Θ. λέγων τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ, (λέγων)· ἀνθ' ὧν ὅτι σὺ ἀπέστειλας ἐν τῷ ὀνόματί μου τὰ βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πρὸς*

²⁹ Cod. Jes. Lectio ἀνθ' ὧν ὅτι est in Codd. 88, 233; in ceteris ὅτι abest. In fine ἤκουσαν pro ἠκούσατε tuentur omnes praeter Cod. 233, et Syro-hex. in marg. ³⁰ Cod. Jes. Solus Cod. 88 legit, πᾶσα ἡ ἀποικία. Post εἰς Βαβυλῶνα Syro-hex. in marg. scholium habet: "Feruntur (ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ) hic verba quaedam juxta Aquilam, quae LXX postea posuerunt, utpote congruentius ibi posita (ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ)." ³¹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: κύριος ✕ τῶν δ. ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. ³² Cod. Jes., ubi Κωλίου scriptum, invitis ceteris omnibus. ³³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex., qui mox post εἰς χεῖρας supplet Ναβουχοδονόσορ (Syro-hex. ✕ Ναβουχοδονόσορ 4). ³⁴ Syro-hex. ⲉⲛ ⲡⲉⲩⲃⲉⲓ. ³⁵ Cod. 86,

assert: Σ. οὓς ἐφρυξεν. Cod. 88: 'A. οὓς ἔφρυξεν αὐτος (sic). Σ. οὓς ἔφρυξεν. Syro-hex.: 'A. Σ. οὓς ἐφρυξεν (ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ). ³⁶ Syro-hex. ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ. Cf. Hex. ad Deut. xxii. 21. 1 Reg. xxv. 25. (Syr. ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ est a radice ⲉⲃ, fluxit; unde ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ, ἀπορρέων, Aquilae usitatum pro λῃ. Cf. Hex. ad Psal. xxxviii. 9. Jerem. xvii. 11.) ³⁷ Syro-hex. ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ. ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ. Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. τῶν πλησίων (sic) αὐτῶν. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 649: τὸ δὲ, ἐμοιχῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν, ὁ ἑβραῖος, τὸν ἐταίρων αὐτοῦ, ἔχει. ³⁸ Codd. 86, 88, quorum prior addit ἄδικον. Syro-hex. ⲉⲃⲁⲗⲁⲛ. ³⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁴⁰ Ibidem.

Σοφονίαν υἱὸν Μασαίου τὸν ἱερέα, ✕ καὶ πρὸς πάντας ἱερεῖς ✕, λέγων.⁴¹

26. לְהוֹיֹת פְּקֻדִים בְּיַד יְהוָה לְכָל-אִישׁ מִשָּׁנָה וּמִנְחָה. *Ut sitis praefecti domus Iovae propter omnem virum insanientem et prophetam se jactantem.* Ο'. γενέσθαι ἐπιστάτην (Σ. ἐπίσκοπον⁴²) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι ('Α. ἐπιλήπτῳ. Σ. παραπρολέγοντι⁴³), καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ ('Α. Σ. προφητεύοντι⁴⁴). Σ. γενέσθαι ἐπίσκοπον τοῦ οἴκου κυρίου παρὰ παντὶ ἀνδρὶ προλέγοντι καὶ προφητεύοντι.⁴⁵

וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל-הַמְּהַפְּכָתָּה וְאֶל-הַצִּינָן. *Et dabis eum in nervum et in columbar.* Ο'. καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς τὸ ἀπόκλεισμα καὶ εἰς τὸν καταράκτην ('Ο Σύρος' (τὴν) εἰρκτὴν⁴⁶). 'Α. . . πρὸς τὴν † καταπατάκτην καὶ πρὸς τὸν

σινώχ.⁴⁷ Σ. ἵνα ἐμβάλῃς αὐτὸν εἰς βασανιστήριον καὶ ὑπὸ μόχλων.⁴⁸

27. לֹא גַעַרְתָּ בִּירְמִיָּהוּ הָעֶזְרֵחִיתִי. *Non increpuisti Jeremiam Anathothitam.* Ο'. συνελθοιδορήσατε (Οἱ ΙΥ. οὐκ ἐλοιδορήσατε⁴⁹) 'Ιερεμίαν τὸν ἐξ 'Αναθώθ. Οἱ λοιποί: οὐκ ἐπετίμησας 'Ιερεμίᾳ τῷ 'Αναθωθίτῃ.⁵⁰

28. אֲלֵינוּ. *Ad nos.* Ο'. πρὸς ὑμᾶς. 'Α. Σ. πρὸς ἡμᾶς.⁵¹

29. וְיִקְרָא עֲפִינָהּ הַפֶּהן אֶת-הַסֶּפֶר הַזֶּה בְּאָזְנוֹ. *וְיִקְרָא הַנְּבִיָּהוּ הַזֶּה.* Ο'. καὶ ἀνέγνω Σοφονίας ✕ ὁ ἱερεὺς ✕ τὸ βιβλίον ✕ τοῦτο ✕ εἰς τὰ ὅσα 'Ιερεμίῳ ✕ τοῦ προφήτου.⁵²

31. עַל-כֵּן-הִגְדֵּלָהּ. *Ad omnes exsules.* Ο'. πρὸς ✕ 'Α. Θ. ἀπασαν ✕ τὴν ἀποικίαν.⁵³

עַל-שָׁקָר. *In mendacio.* Ο'. ἐπ' ἀδίκους. 'Α. ἐπὶ ψεύδει.⁵⁴

⁴¹ Sic Cod. XII, teste Parsonsio. Montef. ex eodem affert: ✕ Θ. λέγων . . . ὁ θεὸς 'Ισραὴλ . . . ἐν τῷ ὄν. σου . . . πρὸς πάντας τοὺς ἱερεῖς . . . lectione, ut videtur, ad eam quam ex Nobilio exscripsit Drusius, quamque hodie exhibent Codd. 22, 36, alii, conformata; nisi quod hi omnes (exceptis Cod. 88, 233, qui et πρὸς πάντας ἱερεῖς sine artic. legunt) in' ἐν τῷ ὄν. μου, non σου, conspirant. (Syro-hex. in textu σου, in marg. μου habet.) Praeterea (λέγων), quod Cod. Jes. ignorat, e ceteris omnibus et Syro-hex. assumptissimus. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Ibidem. ⁴⁴ Cod. 86.

⁴⁵ Syro-hex., qui in textu habet (ut sine obelo Codd. 62, 88): παντὶ ἀνθρώπῳ + μαινομένῳ, καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ ✕ (male pictum pro μαινομένῳ καὶ + παντὶ ἀνθρώπῳ ✕) προφητεύοντι, in marg. affert: *هو. لعمري. هو. لعمري. هو. لعمري.* Pro proléγοντι Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86, Symmacho decompositum, nec aliunde notum, παραπρολέγοντι vindicant, quod olim corruptum esse suspicabar; nunc autem quam maxime probum et sincerum puto, ut parā eandem ac in notissimo vocab. παραπροβλένεν vim exserat, de eo sc. qui falso et fraudulenter, vel etiam in damnum populi futura praedicat. Sed praeter hoc Symmachi fragmentum Syrus noster ad verbum עֲפִינָה notat: 'Α. *insano* (عقل). Σ. *perditio* (فساد). Latina sunt Norbergii. Pro *עֲפִינָה*, παραλληλεπενόμενος tentat Spohnius, propter Hex. ad i Reg. xxi. 14; sed Syr. *عقل* Nostro est *ἐπιληπτος* in fragmento Aquilae ad Hos. ix. 7, ubi itidem in Hebr. est עֲפִינָה. De vocabulo quod Symmachi titulo gaudet, obscurior est quaestio, praesertim cum Syrus huic interpreti aliam ver-

sionem, *προλέγοντι*, in fragmento ejus longiore adscripsisset. Unum mihi in mentem venit: Syrum interpretem, post versionem totius clausulae confectam, perspexisse vim Graeci vocab. παραπρολέγοντι non satis clare a se explicatam esse, adeoque priori interpretationi adjectum voluisse *سجين* (non *perditio*, sed *nocenti*; cf. Hex. ad Psal. lxx. 4), quo praepositioni parā quodammodo satisfaceret.

⁴⁶ Theodoret.: τὸ δὲ σινώχ ὁ Σύρος εἰρκτὴν [Pesch. *سجن*] ἡρμήνευσεν. ⁴⁷ Cod. 86, ubi σινώχ scriptum. Codd. 22, 36, alii, post ἀπόκλεισμα inferunt σινώχ. Hieron.: "Et in cataractam, quem Sym. μόχλων, Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit SINAC." Quod ad alteram vocem attinet, etiam Cod. 88 affert: 'Α. *προς την καταπατακτην* (sic), sub qua scriptura latere crediderim, non καταράκτην masculini generis, sed καταπηκτὴν, subaudi θύραν, ostium *depactum*, Anglice, a *trap-door* (vid. Herod. V, 16), per synecdochen pro ipso carcere subterraneo positum. ⁴⁸ Syro-hex.

Symmacho continuat: *هو. لعمري. هو. لعمري. هو. لعمري.* Cf. ad Cap. xx. 2. Paulo aliter Codd. 86, 88: Σ. *εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ὑπὸ μόχλων*. ⁴⁹ Cod. 86. Syro-hex. in textu habet οὐκ ἐπετίμησατε (هو. لعمري), ut Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii; in marg. autem char. med.: (οὐκ) ἐλοιδορήσατε (هو. لعمري). ⁵⁰ Syro-hex. *هو. لعمري.*

⁵¹ Idem. ⁵² Idem, qui pingit: ✕ τοῦτο—προφήτου ✕. Sic sine asteriscis Codd. 22, 36, alii. ⁵³ Cod. Jes. Syro-hex.: πρὸς ✕ πᾶσαν ✕ τὴν ἀπ., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁴ Syro-hex. *هو. لعمري.*

32. נְחִלְמִי. Neelamitam. O'. Vacat. ✕ τὸν Ἑλαμίτην^{4,55}

עַל-יָרְעוּ. In posteros ejus. O'. ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ. 'A. Σ. ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁵⁶

אִישׁ יֹשֵׁב. Vir sedens. O'. ἄνθρωπος ✕ 'A. Θ. καθήμενος^{4,57} 'A. ἀνὴρ καθήμενος. Σ. ἀνὴρ ἀναστρεφόμενος.⁵⁸

וְנֹאמְרֵיהֶּם בְּיָסָרָהּ דָּבַר עַל-יְהוָה. Inquit Jona, quia rebellionem locutus est contra Jovam. O'. Vacat. ✕ Θ. λέγει κύριος, ὅτι ἐκκλίσιν ἐλάλησε κατὰ κυρίου^{4,59}

Cap. XXIX. 1. ÷ τῇ ἀποικίᾳ⁴. 3. ÷ εἰς Βαβυλῶνα⁴. 8. ÷ οἱ ἐν ὑμῖν⁴, καὶ ÷ μὴ ἀναπειθέσων ὑμᾶς⁴. 24. ÷ ὅτε (פ) οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου^{4,60}

CAP. XXX (Gr. xxxvii).

2. כָּתֹב-לִּי. Scribe tibi. O'. γράψον ✕ Πάντες⁴ σεαυτῷ^{4,1}

אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי. Quae locutus sum. O'. οὗς ἐχρημάτισα. 'A. Σ. οὗς ἐλάλησα.²

3. אֶת-שְׁבוּתִי. Captivitatem. O'. τὴν ἀποικίαν. 'Αλλος⁴ τὴν ἀποστροφὴν.³

וְהָשִׁבְתִּים. Et reducam eos. O'. καὶ ἀπο-

στρέψω αὐτούς. 'A. καὶ καθίσω.⁴

3. וַיִּשְׁבּוּ. Et possidebunt eam. O'. καὶ κυριεύσουσιν αὐτῆς. 'A. Σ. καὶ κληρονομήσουσιν (αὐτήν).⁵

4. וְאֶל-יְהוּדָה. O'. καὶ ✕ ἐπὶ⁴ 'Ιούδα.⁶

5. כִּי-כֹה. O'. οὕτως. 'A. Σ. Θ. ὅτι οὕτως.⁷

וְקוֹל תְּרָדָה שָׁמָעְנוּ. Vocem trepidationis audivimus; pavor est. O'. φωνὴν φόβου ἀκούσεσθε⁴ φόβος. 'A. φωνὴν θάμβους ἠκούσαμεν⁸ πτόησις.⁹ Σ. φωνὴν ἐκστατικήν...⁹ "Αλλος⁴ πληκτικήν.¹⁰

6. שְׁאַל-רֵאשִׁי. Interrogate, quaesio. O'. ἐρωτήσατε ✕ δῆ^{4,11}

וְכָר. Mas. O'. ἄρσεν. Σ. ἄρσην.¹²

וְיִדְּוּ עַל-חַלְשֵׁי. Quare video omnem virum cum manibus suis super lumbos suos? O'. ÷ καὶ περὶ φόβου ἐν ᾧ καθέξουσιν ὀσφὺν καὶ σωτηρίαν^{4,13} διότι ἔώρακα πάντα ἄνθρωπον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. 'A. διὰ τί εἶδον πᾶν δυνατόν...¹⁴ Σ. διὰ τί εἶδον παντὸς ἀνδρὸς χεῖρας ἐπὶ τῶν λαγόνων αὐτοῦ.¹⁵

וְיִוִּלְדָּה. Sicut parturientem. O'. Vacat. ✕ Πάντες⁴ ὡς γυναῖκός τικτούσης^{4,16}

כָּל-פְּנִים. Omnes facies. O'. ✕ πάντα⁴ πρόσωπα.¹⁷

⁵⁵ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, qui in v. 31 Ἑλαμίτην pro Ἀλαμίτην habent. Syro-hex. ✕ سَعْلَانِي, versionem vulgarem, ut in propriis nominibus solet, exprimens.

⁵⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ וְיָרְעוּ. ⁵⁷ Cod. Jes., (non, ut Montef. exscripsit, ✕ 'A. Θ. ὁ καθήμενος.) Lectio ἄνθρωπος καθήμενος est in Codd. 22, 36, aliis.

⁵⁸ Codd. 86, 88. ⁵⁹ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum κατὰ τοῦ κυρίου) Codd. 22, 36, alii, qui cum Syro-hex. om. οὐκ ὀφνται. ⁶⁰ Syro-hex. Ad v. 24 Hieron. notat: "Et quod sequitur: Haec dicit Dominus exercituum—qui est in Jerusalem, in LXX non habetur. Rursusque addidere de suo: Non misit te in nomine meo."

CAP. XXX. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ² Cod. 88, Syro-hex. Cod. 86 vero: 'A. Θ. οὗς ἐλάλησα. ³ Syro-hex. in

marg. char. med. ✕ سَعْلَانِي. Cf. ad Cap. xxxii. 44.

⁴ Idem: ✕ وَاَسْلَفَ. Hieron.: "Et convertam eos, sive sedere faciam."

⁵ Syro-hex. ✕ وَاَسْلَفَ. ⁶ Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁷ Cod. 86. Cod.

88: ✕ 'A. ὅτι οὕτως. ⁸ Cod. 86, et, "ut videtur," Cod.

88: 'A. φωνὴν θάμβους ἠκούσαμεν. Syro-hex. assert: ⁹.

✕ وَاَسْلَفَ. ⁹ Cod. 86, et, "ut videtur," Cod. 88. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

¹² Cod. Jes., ubi ἄρσης (sic).

¹³ Sic sub obelo Syro-hex., qui statim διὰ τί legit.

¹⁴ Cod. 86, 88. ¹⁵ Idem. Mendose Cod. 86: ἐπὶ τὴν λαγὸν εαυτοῦ (sic).

¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et, om. γυναῖκός, Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii.

Syro-hex. pingit: ✕ וְיִוִּלְדָּה. ¹⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: (ἐστράφη) πάντα τὰ πρ.

7. הוֹי כִּי. *Heu! quia.* O'. (εἰς ἱκτερον) ÷ ἐγενήθη 4. * οὐαὶ 4. ὅτι.¹⁸

עֵת-צָרָה. *Tempus angustiarum.* O'. χρόνος στενός. 'A. Σ. χρόνος θλίψεως.¹⁹

8. וְהָיָה. O'. Vacat. * 'A. Θ. καὶ ἔσται 4.²⁰

יְהוָה צְבָאוֹת. O'. κύριος * Πάντες τῶν δυνάμεων 4.²¹

מִצֵּל צְוֹאֲךָ. *De collo tuo.* O'. ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. Oί I'. ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου.²²

8, 9. וְעַבְדֶּיךָ יְהוָה וְעַבְדֶּיךָ יְהוָה. *Nec servitutum imponent ei amplius alieni, sed servient Jovae Deo suo, et Davidi regi suo.* O'. καὶ οὐκ ἐργῶνται αὐτοὶ ἔτι ἀλλοτρίοις, καὶ ἐργῶνται τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν, καὶ τὸν Δαυὶδ βασιλέα αὐτῶν (ἀναστήσω αὐτοῖς). Σ. οὐ καταδουλώσονται αὐτὸν ἔτι ἀλλότριοι, ἀλλὰ δουλεύουσιν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ τῷ Δαυὶδ βασιλεὶ αὐτῶν.²³

וְאֶשֶׁר אָקִים לָהֶם. *Quem suscitabo eis.* O'. * δὴν 4. ἀναστήσω αὐτοῖς.²⁴

10. וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ עֲבָדֶיךָ יַעֲקֹב נֶאֱמָר יְהוָה וְאַתָּה תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעָה מִרְחוֹק וְאַתָּה יִרְעָה מִמָּרָץ שְׂבָיִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשָׁאֵן וְאֵין מִחֲרִיד. *Tu ergo ne timeas, serve mi Jacob, inquit Jova, neque expavesceas, Israel:*

quia en! ego salvum praestabo te e longinquo, et posteros tuos e terra captivitatis eorum: et revertetur Jacob, et requiescet, et tranquille vivet, et non erit qui terrefaciat eum. O'. Vacat. * Θ. σὺ δὲ μὴ φοβοῦ, παῖς μου 'Ιακώβ, λέγει κύριος, μηδὲ δειλιάσῃς, 'Ισραὴλ· ὅτι ἰδὸν ἐγὼ σῶζω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν· καὶ ἐπιστρέψει 'Ιακώβ, καὶ ἡσυχάσει, καὶ εὐπαθήσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν.²⁵

11. פִּי-אַתָּה אֲנִי וְאֵם-יְהוָה לְהוֹשִׁיעָה כִּי אֶשָּׂא. *Nam tecum ego ero, inquit Jova, ut salvem te; faciam enim internecionem in omnibus gentibus, ubi dispersi te; te tamen non faciam internecionem, sed castigabo te cum aequitate; nam penitus impunem te non sinam.* O'. Vacat. * Θ. ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι, φησὶ κύριος, τοῦ σῶξεν σε· ὅτι ποιήσω ἔκλειψιν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς δισκορπίσά σε ἐκεῖ, πλὴν σὲ οὐ ποιήσω εἰς ἔκλειψιν· καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίσιν, καὶ ἀθφῶν οὐκ ἀθφώσω σε 4.²⁶ 'A. . . cum te erudiero per judicium, nequaquam innocentem faciam. Σ. . . et mundans non mundabo te.²⁷

¹⁸ Syro-hex. Cod. 88 male pingit: * ἐγενήθη 4. οὐαὶ ὅτι. (In textu edito pro ὅτι ἐγενήθη legendum ἐγενήθη, ὅτι ex Ald., Codd. II, III, XII, 22, 26, 33, aliis.) ¹⁹ Codd. 86, 88, quorum prior Θ. pro Σ. habet. Post στενός ἐστὶ add. καὶ θλίψεως Codd. 22, 36, alii.

²⁰ Cod. 86. Sic in textu Cod. 88, et sub aster. Syro-hex.

²¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

²² Cod. 86. Sic in textu Cod. 22, 36, alii.

²³ Syro-hex. لا يحبسكم احد ولا يحبسكم احد. Cf. ad Cap. xxvii. 7.

²⁴ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 233.

²⁵ Cod. Jes., et sub aster. Codd. 86, 88, Syro-hex.

Codd. 22, 36, alii, φησὶ προ λέγει habent. Ad unum vero omnes καὶ εὐπαθήσει, non ut oscitanter exscripsit Montef., ἐν εὐπαθήσει, scribunt. Pro τῆς αἰχμ. Grabius γῆς αἰχμ. edidit, repugnantibus omnibus. Hieron.: "Haec περικοπή [vv. 10, 11] in LXX non habe-

tur, et in plerisque codd. vulgatae editionis sub asteriscis de Theodotione addita est."

²⁶ Cod. Jes., ubi haec, πλὴν σὲ—ἐκλείψιν, casu excidisse videntur. Idem pro ἐκλείψιν in priore loco εἰσλείψιν, s. εἰς λείψιν, scribit. Ceterum pro his, πλὴν σὲ—ἐκλείψιν, quae ex Codd. 22, 36, aliis, assumpsimus, alia, σὲ δὲ οὐ ποιήσω συντέλειαν, in Codd. 86, 88, et Syro-hex. habentur.

²⁷ Hieron.: "Quod autem intulit, ut non tibi videaris innocens; sive juxta Sym., et mundans non mundabo te; vel juxta Aq., cum te erudiero per judicium, nequaquam innocentem faciam, illud significat, quod omnis mundus indigeat misericordia Dei, et nullus, quamvis sanctus sit, securus pergat ad judicem." Aquilae Graeca a Theodotione vix hilum distare videntur (cf. ad Cap. xvi. 28); Sym. fortasse vertit: καὶ καθαρίζων οὐ καθαρῶ σε; quae Complutensium est lectio. Cf. Hex. ad Job. x. 14.

12. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה. Ο'. οὕτως εἶπε κύριος. 'Α.
ὅτι τάδε λέγει κύριος.²⁸

אָנֹשׁ לְשִׁבְרָךְ נִחֲלָה מִכַּתָּךְ. *Desperatum quid inest vulnere tuo, aegra est plaga tua.* Ο'. ἀνέστησα σύντριμμα (alia exempl. ✕ τὸ σύντριμμα σου ²⁹), ἀλγῆρὰ ἢ πληγὴ σου. 'Α. ἀπεγνωσμένον τὸ σύντριμμα σου, σκληρὰ ἢ πληγὴ σου.³⁰ 'Α. βίαιον τὸ σύντριμμα σου... Σ. ἀνίατον τὸ σύντριμμα σου...³¹

13. אִין דִּין לְמֹנֹר רְפֹאֹת. *Non est qui tuetur causam tuam ad obligationem; sanationes.* Ο'. οὐκ ἔστι κρίνων κρίσιν σου, εἰς ἀλγῆρὸν ἰατρεῦθης. 'Α. οὐκ ἔστι κρίνων (κρίσιν σου) εἰς ἐπίδωσιν ἔγχειν σου.³² Aliter: 'Α. εἰς πόρρωθεν ἰάματα.³³ Σ. . . εἰς πύρωσιν ἰάσεως.³⁴

הַעֲלָה אִין לָךְ. *Emplastrum non est tibi.* Ο'. ὠφέλειά σου οὐκ ἔστι. Σ. συνούλωσις οὐκ ἔστι σοι.³⁵

14. אֹתָךְ לֹא יִדְרֹשׁוּ. *Te non requirunt.* Ο'. ✕ οὐ μὴ ἐπερωτήσωσιν.³⁶

עֲצֻמוֹ הַטְּאֲתִיךְ. *Numerosa facta sunt peccata tua.* Ο'. ἐπλήθυναν αἱ ἁμαρτίαι σου. "Αλ-

λος· ἴσχυσαν αἱ ἀνομίαι σου.³⁷

15. מַה־תִּשְׁעַךְ עַל־שִׁבְרָךְ אָנֹשׁ מִכַּתָּךְ עַל רֹב. *Quid clamas de vulnere tuo? desperatus est dolor tuus; propter multitudinem iniquitatis tuae, quia numerosa facta sunt peccata tua, feci haec tibi.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. τί βοᾷς ἐπὶ τὸ σύντριμμα σου; βίαιον τὸ ἄλγος σου διὰ πληθὺς ἀνομίας σου ἴσχυσαν αἱ ἁμαρτίαι σου, ἐποίησαν ταῦτά σοι.³⁸

16. וְכָל־צָרָךְ כָּלֶם בְּשִׁבְי יִלְכוּ. *Et omnes inimici tui, omnes illi in captivitatem abibunt.* Ο'. καὶ πάντες οἱ ἐχθροὶ σου κρέας αὐτῶν πάν ἐδονται. 'Α. καὶ πάντες οἱ πολιορκοῦντές (σε), πάντες αὐτοὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται.³⁹ Σ. . . οἱ θλιβόντες σε πάντες, αὐτοὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀπενεχθήσονται.⁴⁰

וְהיוּ שׂאֲדֹתַי מְשַׁפְּסֶה. *Et erunt direptores tui in direptionem.* Ο'. καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα.⁴¹ 'Α. Σ. . . οἱ διαρπάζοντές σε εἰς διαρπαγὴν.⁴²

17. כִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּה לָךְ. *Nam inducam tibi sana-*

²⁸ Syro-hex. *لَا يَدْرُسُكَ*. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ²⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: *فَصَدَّ عَنْكَ مَعَالِي*. Cf. ad Cap. xviii. 12. ³¹ Codd. 86, 88.

Aquilae lectio aut Theodotoni potius vindicanda est, aut ad alteram ejus editionem pertinet. Cf. ad v. 15. Ad ἀνέστησα Syro-hex. in marg. char. med. affert: *βίαιον τὸ σύντριμμα (ἰάματα σου)*. ³² Syro-hex. in continuatione: *لَا يَدْرُسُكَ حَرَكًا مَسْكُوعًا*. Ad *מִן חֶרֶץ* cf. Hex. ad Hos. v. 13. Obad. 7. ³³ Codd. 86, 88. Lectio vix sana esse videtur. ³⁴ Cod. 88. Ad Hebraeos propius accedere videtur *πύρωσιν*, quae a medicis pro *consolidatione ossium fractorum* frequentatur.

³⁵ Idem in continuatione. Syro-hex. affert: *Σ. sanitas (سَكَاة)*. Cf. ad v. 17. ³⁶ Sic solus Cod. 88. Syro-hex. praemittit *לֹא יִדְרֹשׁוּ*, quod ad contextum nullo modo quadrat. Post *ἐπερωτήσωσιν* Cod. XII in marg. affert: ✕ τὰ εἰς ἐλρήνην; Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex.: *περὶ σοῦ*. ³⁷ Sic in textu post αἱ ἁμαρτίαι σου Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. ³⁸ Montef. e Cod. Jes. exscripsit: ✕ 'Α. Θ. τί βοᾷς—αἱ ἁμαρτίαι σου. Sic sub aster. Codd. 86,

88, addito in fine ἐποίησαν ταῦτά σοι. Codd. 22, 36, (48 sub ✕), alii, et Syro-hex. (sub ✕): *τί βοᾷς—διὰ πληθὺς ἀνομῶν σου, ὅτι ἴσχυσαν αἱ ἁμ. σου, ἐποίησάν σοι ταῦτα*. Hieron.: "Quodque sequitur: *Quid clamas—iniquitatis tuae*, in LXX non habetur." ³⁹ Cod. 88. Cf. ad Cap. xxxii. 2. l. 7. ⁴⁰ Syro-hex. *لَا يَدْرُسُكَ*. Ad *سَافِدُونَ* idem affert: *لَا يَدْرُسُكَ*. ⁴¹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 661: καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα· τούτῳ, οἱ διαρπάζοντές σε εἰς διαρπαγὴν. Graecum *διαφορεῖν* aliter, et Hebraeo minus convenienter, ceperunt Lexicographi veteres; e.g. Hesych.: *διαφοροῦντές σε· παίζοντές σε*. Διαφόρημα· παίγνιον; quos acutus est etiam Syrus noster, ver-

tens: *لَا يَدْرُسُكَ* (Vox *لُحْلُوح*, ludicrum, in Lexicis sine testimoniis posita, commutatur cum *παίγνιον* Habac. i. 10. Sap. Salom. xv. 12 in Syro-hex. Huc pertinet locus Eusebii *De Mart. Palaest.* p. 2, 14: *لَا يَدْرُسُكَ* (quem non cepisse videtur interpretes Anglus.) ⁴² Codd. 86, 88, quorum posterior om. *σε*. Syro-hex. *لَا يَدْرُسُكَ*. Ceterum tam Graeca quam Syriaca ad sequentia, *וְכָל־צָרָךְ כָּלֶם בְּשִׁבְי יִלְכוּ*, perperam aptantur.

24. מְסִיחָה. *Consilia*. Ο'. ἐγχείρημα. 'Α. ἐνθύμημα. Σ. τὰ ἐνθυμήματα.⁶³
 25. אָנִימָא אֲדֵרְבִּינִי. *Animus advertetis ad illud*. Ο'. γνώσεσθε αὐτά. 'Α. συνήσετε αὐτό. Σ. συνήσετε αὐτὸν συνέσει.⁶³

Cap. XXX. 16. ÷ ἐπὶ πλήθος — ἐποίησαν ταῦτά σοι 4.⁶⁴

CAP. XXXI (Gr. xxxviii).

1. כָּל מִשְׁפָּחָה. *Omnibus familiis*. Ο'. τῶ γένει. 'Α. πάσαις ταῖς συγγενείαις.¹
 2. מָצָא חֵן בְּמֶדֶבֶר עִם שְׂרֵי־יְהוָה חֶרֶב הַלֹּחַ לְהִנָּצֵי. *Invenit gratiam in deserto populus residuorum a gladio, eundo me ad requiescere faciendum eum, Israel.* Ο'. εἶπον θερμὸν ('Α. Σ. Θ. χάριν.² 'Ο Σύρος καὶ ὁ 'Εβραῖος οἰκτιρμὸν³) ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλότων ἐν μαχαίρᾳ· βαδίσате καὶ μὴ ὀλέσῃτε τὸν 'Ισραήλ. 'Α. . . μετὰ ἐξηλειμμένων μαχαίρα, πορευόμενος ἀναπαῦσαι τὸν 'Ισραήλ.⁴ Σ. εὗρισκω χάριν ἐν τῇ ἐρήμῳ, λαὸν σεσωσμένον ἐκ μαχαίρας, πορευόμενον ἀναπαῦσαι τὸν 'Ισραήλ.⁵ 'Αλλος. . . πορευόμενος ἐν σπουδαῖς 'Ισραήλ.⁶

✧

✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. *Vocabula fere synonyma, חסד, חסד et חסד, Graecis λαλῶν, καταγίς, συσσεισμὸς, ita respondent, ut singula singulis pro certo aptari nequeant. Cf. ad Cap. xxiii. 19.* ⁶³ Codd. 86, 88. ⁶³ Iidem, qui Aquilae σ. αἰτοὶ tribuunt. ⁶⁴ Syro-hex.

CAP. XXXI. ¹ Syro-hex. ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. *Ridicule Latini codices in hoc loco ambiguitate verbi Graeci, pro calido, lupinus interpretati sunt; Graecum enim θερμὸν utrumque significat; quod et ipsum non habetur in Hebraeo. Est enim scriptum HEN, quod Aq., Sym. et Theod. χάριν, hoc est, gratiam, interpretati sunt. Soli LXX posuerunt calidum, putantes ultimam literam MEM esse.* Praeiverat Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 711: 'Ο γὰρ θερμὸν ἡμῖν ἔστιν ὁ 'Ελλην, τοῦτο, χάριν, ἔχει ὁ 'Εβραῖος· ἐκ δὲ τῆς ἐπανωμίας τὸ σφάλμα τῆς ἑρμηνείας γέγονεν. Τὸ γὰρ ὁμ κατὰ τὴν 'Εβραϊκὴν φωνὴν δασυνόμενον, θερμὸν ἔστι· τὸ δὲ ἦν, κάλλος κεχαριτωμένον. ³ Theodoret. ⁴ Syro-hex. ✧.

✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. *Perperam Norberg: A. populus deletus gladio etc. (Pro שְׂרֵי־יְהוָה nescio an שְׂרֵי־יְהוָה legerint Aq. et LXX.)* ⁶ Nobil.

4. אֲרָנִים. *Ornaberis*. Ο'. λήψῃ. Α. κοσμηθήσῃ.⁷
 5. בְּמִחְוָה. *In choro*. Ο'. μετὰ συναγωγῆς. 'Α. ἐν χορῶ.⁸

5. נָטְעוּ נָטְעוּ. *Plantabunt plantantes*. Ο'. φυτεύσατε. *Alia exempl. φυτεύσαντες φυτεύσατε; alia, φυτεύσατε φυτείας.*⁹
 6. וְלִלְלָהּ. *Et profanabunt (in proprium usum convertent)*. Ο'. καὶ αἰνέσατε. 'Α. καὶ βεβηλώσατε.¹⁰

6. קָרְאוּ נָצְרִים בְּהָרֵי אֶפְרַיִם. *Clamabunt custodes in monte Ephraim*. Ο'. κλήσεως ἀπολογουμένων ἐν ὄρεσιν 'Εφραῖμ. 'Α. Σ. καλέσατε φύλακας ἐν ὄρει 'Εφραῖμ.¹¹

7. קוּמוּ וְנַעֲלֶה יְיֹוֹהֵא אֶל־יְהוָה יְהוָה יְיֹוֹהֵינוּ. *Surgite, et ascendamus Sionem ad Jovam Deum nostrum*. Ο'. ἀνάστητε, καὶ ἀνάβητε εἰς Σιών πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. 'Α. Σ. ἀνάστητε, καὶ ἀναβῶμεν εἰς Σιών πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν.¹²

7. בִּרְכָה אֶמֶר יְהוָה רְנֵה לְיַעֲקֹב שִׁמְחָה. *Quia haec dicit Jova: Jubilate propter Jacobum gaudium*. Ο'. ὅτι οὕτως εἶπε κύριος. ✧ ἀγαλλιᾶσθε 4 τῷ 'Ιακώβ· εὐφρανθήτε.¹³ 'Α. ὅτι τὰδε λέγει κύριος· ἀγαλλιᾶσθε (Aliter: 'Α.

✧

Eadem (cum ἐν ἐρήμῳ) affert Ghisler. in Catena, T. II, p. 665. Syro-hex. affert: ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ⁹ Haec in textum LXXv-
 ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ⁹ Haec in textum LXXv-
 ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ⁹ Haec in textum LXXv-
 ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ⁹ Haec in textum LXXv-

ralem post μαχαίρα inferunt Codd. 22, 36 (cum πῶδας pro ἐν σπουδαῖς), alii. Hebr. שָׁרִי cum σπουδῇ commutant LXX ad Thren. iv. 6, neonon Aq. ad Jerem. xviii. 7, 9. Minus probabiliter Chrysost. l.c.: τὸ δὲ, πορευόμενος εἰς σπονδᾶς (sic) 'Ισραήλ, τοῦτέστιν· ἥλκα ἐπορευόμενος πρὸς ἀνάπαυσιν αὐτοῦ ἐν τῇ πανερήμῳ. ⁷ Syro-hex. ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ⁸ Idem: ✧.

✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁹ Prior lectio est in Comp., Codd. III, XII, 23, 26, aliis; posterior in Codd. 88, 233, et Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. ✧.

✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ¹¹ Codd. 86, 88, quorum prior φυλα και (sic) pro φύλακας habet. Syro-hex. ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ¹² Codd. 86, 88 in continuatione. Pro ἀναβῶμεν (Syro-hex. ✧ חַסְדָּא וְחַסְדָּא. ✧.) eis Σ. Cod. 88 habet ἀναβῶ ἐν Σ. Mox pro πρὸς κύριον, προσκυνεῖν mendose exhibet Cod. 86. ¹³ Sic Cod. 88. Syro-hex. legit et pingit: ✧ τῷ 'Ιακώβ 4 ἀγαλλιᾶσθε. Codd. 22, 36, alii: τῷ 'Ιακώβ· ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφρανθήσεθε.

αἰνεῖτε τῷ Ἰακώβ ἐν εὐφροσύνῃ.¹⁴ Σ. ὅτι τάδε λέγει κύριος· ἀγαλλιᾶσθε περὶ τοῦ Ἰακώβ ἐν εὐφροσύνῃ.¹⁵

8. מִיַּרְכֵּי. *E lateribus (extremis regionibus). Ο'.* ἀπ' ἐσχάτου. 'Α. ἀπὸ κλιμάτων.¹⁶

בָּם עֵינֵי וַפְסִיחַ הָרָה יוֹלֶדֶת יֶחֱזֶקֶה קָהֵל גְּדוֹלָה. *Inter eos caecus et claudus, praegnans et pariens simul; coetus magnus. Ο'.* ἐν ἑορτῇ φασέκ· καὶ τεκνοποιήσει ὄχλον πολύν. ✠ ἐν αὐτοῖς τυφλὸς καὶ χωλὸς, ἕγκυος καὶ τίκτουσα ὁμοθυμαδὸν, ἐκκλησία μεγάλη.¹⁷

9. וּבִתְהַנּוּתֵיכֶם. *Et cum supplicationibus. Ο'.* καὶ ἐν παρακλήσει. 'Α. καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς. Σ. καὶ μετ' οἰκτιρῶν.¹⁸

אֲוִלִּיכֶם אֶל-נַחְלֵי מַיִם. *Ducam eos ad torrentes aquarum. Ο'.* αὐλίζω ἐπὶ διώρυγας ὑδάτων. 'Α. ἀπάξω αὐτοὺς πρὸς χειμάρρους ὑδάτων.¹⁹

11. וַגָּאֲלֶהָ. *Et liberabit eum. Ο'.* ἐξέλαιο αὐτόν. 'Α. καὶ ἡγχίστησεν αὐτόν.²⁰

12. וַיִּבְּלוּ. *Et jubilabunt. Ο'.* καὶ εὐφρανθήσονται. ✠ Πάντες· καὶ ἀγαλλιάσονται.²¹

בְּמַרְוֶה-צִיּוֹן. *In excelso Sionis. Ο'.* ἐν τῷ ὄρει Σιών. Σ. ἐν τῷ ὕψει Σιών.²²

וַיִּבְּרוּ. *Et confluent. Ο'.* καὶ ἥξουσιν. Alia

exempl. add. καὶ ἐκστήσονται.²³

12. וְעַל-יֶזְעָר וְעַל-בְּנֵי-צֶאֱן וְבָקָר. *Et propter oleum, et propter fetum gregum et armentorum. Ο'.* καὶ καρπῶν, καὶ κτηνῶν, καὶ προβάτων (alia exempl. add. καὶ βοῶν²⁴). 'Α. καὶ ἐλαίου, καὶ ἐπὶ υἱὸς προβάτων καὶ αἰγῶν. Σ. καὶ ἐπὶ ἐλαίῳ, καὶ ἐπὶ βουκολίᾳ βοσκημάτων καὶ βοῶν.²⁵

וְכָן רָחַץ. *Sicut hortus irriguus. Ο'.* ὥσπερ ξύλον ἑγκαρπον. 'Α. Σ. ὡς κήπος μεθύων.²⁶

13. בְּמַחֲוֵל וּבַחֲרִים וּבְנָעִים יֶחֱזֶה. *In choro, et juvenes senesque simul. Ο'.* ἐν συναγωγῇ νεανίσκων, καὶ πρεσβῦται ÷ χαρήσονται.²⁷ 'Α. ἐν χορῷ, καὶ παῖδες (s. νέοι) καὶ πρεσβῦται ᾄμα.²⁷

וְנִחְמָתִים וְשִׂמְחָתִים מֵיוֹנָם. *Et consolabor eos, et laetari eos faciam ex maerore suo. Ο'.* καὶ ποιήσω αὐτοὺς εὐφραينوμένους ✠ 'Α. Θ. ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν.²⁸ 'Α. καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν. Σ. καὶ παραμυθήσομαι αὐτοὺς...²⁹

14. וְיִשְׁן. *Pinguedine. Ο'.* ÷ ἰῶν Λευὶ ✠ πύ-
τητος.³⁰

15. וַיִּבְּלֵה בְּכִי תַמְרוּרִים. *Ejulatus, fletus amaritudinum. Ο'.* θρήνου καὶ κλαυθμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ. 'Α. Σ. μέλος κλαυθμοῦ καὶ πικρασμῶν.³¹

¹⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. vero affert: 'Α. αἰνεῖτε (عبدوا), quod Aquilae usitatus est pro יָדָה. ¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Syro-hex. + حم فتلا. Norberg. male exscripsit فتلا, a foveis. ¹⁷ Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. ex eodem affert: ✠ ἐπ' αὐτοῖς τυφλὸς κ. τ. ε.) In Codd. 22, 36, 88 (sub ✠), aliis, haec in textu post πολὺν habentur. Syro-hex. legit et pingit: ἐν ἑορτῇ φασέκ· καὶ τεκνοποιή-
σαι (sic) ὄχλον πολύν· ἐν αὐτοῖς—μεγάλη. Hieron. "Quod sequitur, in solemnitate Phase, et generabit filios multos, in Hebraico non habetur, sed in LXX tantum legitur, pro quo apud Hebraeos scriptum est: inter quos erunt caecus et claudus, et praegnans et pariens simul; ecclesia magna revertentium huc." ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Syro-hex.

+ حم فتلا. Idem: .²⁰ Idem: .²¹ Idem: .²² Idem: .²³ Idem: .²⁴ Idem: .²⁵ Idem: .²⁶ Idem: .²⁷ Idem: .²⁸ Idem: .²⁹ Idem: .³⁰ Idem: .³¹ Idem: .
+ حم فتلا, et roboravi eum, proculdubio legendum affert, a verbo حم, affinitatem contraxit, jure propinquitatis redemit, quod cum Graeco ἀγχιστέυν commutavit Syrus noster Ruth iii. 13. Cf. Hex. ad Psal. lxxi. 14. ²¹ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: καὶ εὐφραν-

θήσονται ✠ καὶ ἀγαλλιάσονται, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²² Syro-hex. + حم فتلا. ²³ Sic Codd. 22, 36, alii. Est fortasse alius interpretis. ²⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: + حم فتلا. ²⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. + حم فتلا. ²⁷ Syro-hex. + حم فتلا. Post χαρήσονται, quod obelo jugulat Syro-hex., Codd. 22, 36, alii, inferunt ᾄμα. ²⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁹ Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς. Σ. καὶ παραμυθ. αὐτοὺς. Syro-hex. + حم فتلا. Tandem Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν. ³⁰ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 88 (cum ✠ πύτητος). Hieron. Hebraea vertit: Et inebriabo animam sacerdotum pinguedine (sive [juxta LXX] filiorum Levi). In fine v. Syro-hex. addit: ✠ φησι κύριος, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³¹ Syro-hex. + حم فتلا. Idem: .

15. **עַל-בִּנְיָהּ** (in priore loco). *Propter filios suos.* O'. Vacat. Ol Γ'. ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς.³³
לְהַנְחִיחַם עַל-בִּנְיָהּ כִּי אֵינָנוּ. *Consolationem admittere de filiis suis, quia non sunt.* O'. παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν.
 'Α. παρακληθῆναι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν.³³
- 16, 17, 34. **נָא-יְהוָה**. ✕ Πάντες· φησὶ κύριος 4.³⁴
17. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְאַחֲרִיתָהּ**. *Et est spes tempori tuo futuro.* O'. Vacat. ✕ Πάντες· καὶ ἔσται ἐλπίς τῇ ἐσχάτῃ σου 4.³⁵
וַיָּשׁוּבּוּ בָנִים לְבִיבָלָם. *Et revertentur filii ad terminum suum.* O'. μόνιμον τοῖς σοῖς τέκνοις ✕ εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν 4.³⁶ 'Α. καὶ ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ (Θ. οἱ υἱοὶ σου) εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.³⁷
18. **מְתַנִּידֶר**. *Plorantem.* O'. ὀδυρομένην. 'Α. mi-grantem.³⁸
כַּעֲגֹל לֹא לִמָּד. *Sicut vitulus indomitus.* O'. ὥσπερ μόσχος οὐκ ἐδιδάχθη. 'Α. ὥς μόσχος ἀδίδακτος. Σ. ὥς μόσχος ἀδάμαστος.³⁹
19. **כִּי-אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִדְרָעִי סָפַקְתִּי**
עַל-יְהוָה בַּשָּׂתִי וְגַם-נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׁאַתִּי חֲרִפַּת
נְעִוְרִי. *Nam postquam conversus sum, peniten-*

tiam egi; et postquam eruditus sum, percussus super femur: confusus sum, et etiam erubui, quoniam fero opprobrium juventutis meae. O'. ὅτι ὕστερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα, καὶ ὕστερον τοῦ γινῶναι με, ἐστéναξα ἐφ' ἡμέρας αἰσχύνης, καὶ ὑπέδειξά σοι, ὅτι ἔλαβον ὀνειδισμὸν ἐκ νεότητός μου. 'Α. ὅτι μετὰ τὸ ἐπιστρέψαι με παρεκλήθην (Aliter: 'Α. μετενόησα), καὶ μετὰ τὸ γινῶναι με ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν ἡσχύνθην καὶ ἐνετράπην, ὅτι ἦρα ὀνειδισμὸν νεότητός μου.⁴⁰

20. **הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם**. *Num filius pretiosus mihi Ephraim?* O'. υἱὸς ἀγαπητὸς Ἐφραΐμ ἐμοί. 'Α. υἱὸς ἐντιμός μοι Ἐφραΐμ.⁴¹
וְאִם יֶלֶד. *Num puer.* O'. ✕ εἰ 4 παῖδιον.⁴²
כִּי-מָוִי. *Nam quotiescunque.* O'. ὅτι ἀνθ' ὧν. Σ. ὅτι ἐξ.⁴³
עוֹד עַל-כֵּן הָמוּ מַעֲי לֹו רַחֵם אֶתְחַנְּנוּ. *Adhuc; propterea strepunt viscera mea ei, miserrans miserebor ejus.* O'. ✕ Σ. πάλιν 4.⁴⁴ διὰ τοῦτο ἔσπενυσα ἐπ' αὐτῷ, ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτόν. 'Α. ἔτι διὰ τοῦτο ἤχησεν ἡ κοιλία μου αὐτῷ...⁴⁵
 Aliter: 'Α... ἐσείσθη τὰ ἔντερα μου αὐτῷ, οἰκτεῖρουν οἰκτεیرهσω.⁴⁶ Σ. πάλιν διὰ τοῦτο ἐταράχθη τὰ ἐντός μου ἐπ' αὐτῷ...⁴⁷

³³ Cod. 86. Sic in textu Codd. XII (cum αὐτοῦ), 36, 88, alii. Syro-hex. in priore loco sine aster., in posteriore sub aster. habet. ³³ Syro-hex. **חַלְלָהּ חַלְלָהּ**. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. παρακληθῆναι, et sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, 36, alii. ³⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁵ Idem. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔσται ἐλπίς τῇ ἐσχάτῃ σου. ³⁶ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 233, Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. **חַלְלָהּ חַלְלָהּ**. Cod. 22, 36, alii: καὶ ἐπ. οἱ υἱοὶ σου εἰς τὰ ὅ. αὐτῶν. ³⁸ Syro-hex. **חַלְלָהּ**. Graece fortasse μεταναστεύοντα. Cf. ad Cap. xlviii. 27. xlix. 5. Hieron. Hebraea vertit: Audiens audivi Ephraim transmigrantem (sive lamentantem). ³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Θ. ἀδίδακτος (לא חָבַל). ⁴⁰ Codd. 86, 88, qui in vitiosa scriptura, ἐκράτησα ἐπὶ μηρόν ἡσχύνθη (καὶ ἐνετράπη Cod. 88), conspirant. Syro-hex. affert: 'Α. μετὰ τὸ ἐπιστρέψαι με μετενόησα (חַלְלָהּ חַלְלָהּ); 'Α. Σ. καὶ μετὰ τὸ γινῶναι με ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν μου (חַלְלָהּ חַלְלָהּ).

Cum Aquilam omnino referat παρεκλήθην (cf. ad Cap. xv. 6. xviii. 8. xx. 16. xxvi. 3) nescimus an altera lectio μετενόησα e textu LXXviralis irreperit. (Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. pro ἐστéναξα habent ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν καὶ ἐστéναξα; et pro καὶ ὑπέδειξά σοι, καίγε ἐνετράπην καὶ ὑπέδειξά σοι. Deinde Syro-hex. in textu habet ἀφ' ἡμέρας αἰσχύνης; in marg. autem char. med.: ἐφ' ἡμέραις αἰσχύνης μου, quae lectio est Cod. 22, 36, aliorum.) ⁴¹ Codd. 86, 88 in continuatione. Syro-hex. **חַלְלָהּ**. (In textu pro εἰ υἱός, quae lectio est in Cod. 22, 36, aliis, Syro-hex. dedit εἰ (חַלְלָהּ) υἱός.) ⁴² Syro-hex. in textu: ✕ εἰ 4 παῖδιον; Cod. 88: ✕ εἰς 4 παῖδιον. Praemittunt εἰ vel ἡ Codd. 36, 48, alii. ⁴³ Syro-hex. **חַלְלָהּ** (חַלְלָהּ). Mox post ἐν αὐτῷ add. εἰσι Cod. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Pro ἔσπενυσα ἐπ' αὐτῷ Codd. 22, 36, alii, ἐπεσπεψάμην αὐτόν habent, et sic Syro-hex. in marg. ⁴⁵ Cod. 86, 88. ⁴⁶ Syro-hex. **חַלְלָהּ חַלְלָהּ**. Lectio ad duplicem Aquilae editionem referenda esse videtur. ⁴⁷ Cod. 86, 88: Σ. πάλιν—τὸ (sic) ἐντός μου. Syro-hex. affert: **חַלְלָהּ**.

αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ. Alia exempl. τὴν ἀποι-
κίαν αὐτοῦ.⁶⁶

23. בִּרְכֵה יְהוָה יְהוֹנָתָן. Benedicat tibi Jona, O
habitatio justitiae. Ο'. εὐλογημένος κύριος ἐπὶ
δίκαιον (δρος). 'Α. Σ. εὐλογήσει σε κύριος ὁ κατοι-
κῶν ἐν δικαιοσύνῃ.⁶⁷

24. וַיָּשֻׁבוּ בָּהּ יְהוּדָה וְכָל-עָרֶיהָ. Et habitabunt in
ea Juda et omnes urbes ejus. Ο'. καὶ ἐνοι-
κοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πάσῃ
τῇ γῇ αὐτοῦ. 'Α. καὶ καθίσουσιν ἐν αὐτῇ Ἰούδα,
καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτοῦ.⁶⁸

יַחְדָּו אֲבָרִים וְנִסְעוּ בַעֲדָה. Simul, agricolae, et
migrabunt cum grege. Ο'. ἅμα γεωργῶ, καὶ
ἀρθθήσεται ἐν ποιμνίῳ. 'Α. . . καὶ αἴροντες ἐν
ποιμνίῳ.⁶⁹ Σ. ὁμοῦ γεωργοὶ καὶ ἐλαύνοντες ἀγέ-
λας.⁷⁰

26. וַיִּקְוֶיָּהוּ וַאֲרָאָה. Evigilavi, et vidi. Ο'. ἐξη-
γέρθη, καὶ εἶδον. Σ. ἐξυπνισθεὶς εἶδον.⁷¹

27. מֵאֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמֵאֶת-בֵּית יְהוּדָה. Ο'. τὸν
Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἰούδαν. ✕ 'Α. Σ. τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ, καὶ τὸν οἶκον Ἰούδα.⁷²

28. לְבִתּוֹשׁ וּלְנִתּוּץ וּלְהָרֵס וּלְהַאֲבִיד וּלְהַרְע. Ad
evellendum, et ad destruendum, et ad diruen-
dum, et ad perdendum, et ad confringendum.
Ο'. καθαιρεῖν καὶ κακοῦν. Alia exempl. ✕
ἐκτῖλλειν, καὶ κατασπᾶν, καὶ ✕ καθαιρεῖν, ✕
καὶ ἀπολλύειν ✕, καὶ κακοῦν.⁷³

29. עוֹד. Adhuc. Ο'. Vacat. Alia exempl. εἶτι.⁷⁴

30. יָמוּת כָּל-הָאָדָם הָאֵכֶל הַבָּסָר. Morietur:
omnis homo qui comederit vivam acerbam. Ο'.
ἀποθανεῖται ✕ 'Α. Θ. πᾶς ἄνθρωπος ✕,⁷⁵ καὶ
τοῦ φαγόντος τὸν ὀμφακα. Σ. . . παντὸς ἀνθρώ-
που τοῦ φαγόντος τὸν ὀμφακα.⁷⁶

31. וְכָרַתִּי. Et pangam. Ο'. καὶ διαθήσομαι. 'Α.
(καὶ) κόψω. Σ. (καὶ) συντελέσω.⁷⁷

בְּרִית. Foedus. Ο'. διαθήκην. 'Α. Σ. συν-
θήκην.⁷⁸

32. וְהָשִׁירָהֶם הַפֶּה. Quod ii irritum fecerunt.
Ο'. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν. 'Α. ὅτι αὐτοὶ
διεσκέδασαν. Σ. αὐτοὶ γὰρ διέλυσαν.⁷⁹

וְאֵנֹכִי בַעֲלֹתֵי בָם. Et ego rejeci eos. Ali-
ter: Cum tamen ego dominus essem iis. Ο'.
καὶ ἐγὼ ἡμέλησα αὐτῶν. 'Α. καὶ ἐγὼ εἰμι
ἐκυρίευσσα (αὐτῶν). Σ. ἐγὼ δὲ κατεῖχον αὐ-
τούς.⁸⁰

33. וְעַל-לֵבָם. Et super cor eorum. Ο'. καὶ ἐπὶ
καρδίας αὐτῶν. Θ. καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐ-
τῶν.⁸¹

34. עוֹד. Adhuc. Ο'. Vacat. Alia exempl. ✕
εἶτι.⁸²

35. הָקֵת יָרֵחַ וְכּוֹכְבִּים. Leges lunae et stellarum.
Ο'. ✕ 'Α. εἰς ἀκρίβειαν ✕ σελήνην καὶ ἀστέ-
ρας.⁸³ 'Α. ἀκρίβειαν σελήνης καὶ ἀστέρων.⁸⁴

רָגַע הַיָּם. Qui agitat mare. Ο'. καὶ κραυγὴν
ἐν θαλάσῃ. 'Α. καταστέλλει τὴν θάλασσαν.⁸⁵

⁶⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, 33, alii, et Syro-
hex. Hieron. transmigrationem. Cf. ad Cap. xxx. 3.

⁶⁷ Syro-hex. ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁶⁸ Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁶⁹ Codd. 86, 88. ⁷⁰ Syro-
hex. ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁷¹ Codd. 86, 88, quorum ille
ἐξυπνισθεὶς, hic ἐξυπνισθῆς habet. Cf. Hex. ad Prov.

xxiii. 35. ⁷² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36,
alii. Syro-hex. pingit: ✕ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ✕ τὸν οἶκον

Ἰούδα. Hieron.: "Domum et domum... in LXX non
habetur; sed tantum Israel et Judam." ⁷³ Sic Cod.

88, Syro-hex., et sine asteriscis Codd. 22, 36, alii (cum
καὶ κακοῦν καὶ ἀπολλύειν). Montef. e Cod. Jes. confuse edi-

dit: Ο'. καθαιρεῖν, καὶ κακοῦν, "Ἄλλοι: ✕ ἐκτῖλλειν καὶ κατασπᾶν
✕ καὶ ἀπολλύειν. ⁷⁴ Sic Comp., Codd. 62, 88, 233, et

Syro-hex. ⁷⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36,
alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁶ Syro-hex. ✕.

⁷⁷ Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁷⁸ Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁷⁹ Codd. 86, 88. ⁸⁰ Idem, qui ad
Aquilam ei μὴ pro εἰμι habent. Ad Sym. in Cod. 88

scriptum αὐτοῦ. Cf. ad Cap. iii. 14. ⁸¹ Cod. Jes.
Cod. 88, Syro-hex.: καὶ ἐπὶ ✕ στήθους ✕ καρδίας αὐτῶν; et

sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸² Sic Cod. 88, Syro-
hex., et sine aster. Comp., Codd. 36, 48, alii. ⁸³ Sic

sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Cod. 86 assert: 'Α. εἰς ἀκρί-
βειαν. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן.

⁸⁵ Idem: ✕ בְּרִכְתָּהּ יְהוָה יְהוֹנָתָן. Cf. Hex. ad Psal. lxi. 8.

35. צְבָאוֹת. Ο'. παντοκράτωρ. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.⁸⁶

36. גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מְדִינֹת גּוֹי לְפָנָי. *Etiam stirps Israelis desinet esse gens coram me.* Ο'. καὶ τὸ γένος 'Ισραὴλ παύσεται γενέσθαι ἔθνος κατὰ πρόσποδόν μου. 'Α. καίγε τὸ σπέρμα 'Ισραὴλ καταπαύση τοῦ μὴ εἶναι ἔθνος ἐνώπιον ἐμοῦ.⁸⁷

37. כִּה אֶמַר יְהוָה. Ο'. φησὶ κύριος. 'Α. Σ. τὰδε λέγει κύριος.⁸⁸

וְאִם-יִמְדוּ שָׁמַיִם מִלְּמַעְלָה. *Si mensurabuntur caeli sursum.* Ο'. ἐὰν ὑψωθῇ ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ μετέωρον. 'Α. εἰ μετρηθῇσονται οἱ οὐρανοὶ ἄνωθεν.⁸⁹

וַיִּחְקְרוּ מוֹסְדֵי-אָרֶץ לְמַטָּה. *Et investigabuntur fundamenta terrae deorsum.* Ο'. καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ τὸ ἔδαφος ('Α. Θ. τὰ θεμέλια⁹⁰) τῆς γῆς κάτω. 'Α. καὶ ἐξηγιασθήσονται τὰ θεμέλια τῆς γῆς κάτω.⁹¹

גַּם-אֲנִי אֶמְאָס בְּכָל-זֶרַע יִשְׂרָאֵל-עַל-כֵּן-אֶשְׂרֹף. *Etiam ego rejiciam omnem stirpem Israelis propter omnia quae fecerunt,* inquit Jova. Ο'. καὶ ἐγὼ οὐκ (Οἱ λοιποὶ de-
lent οὐκ⁹²) ἀποδοκιμῶ ✕ πᾶν⁹³ τὸ γένος

'Ισραὴλ, φησὶ κύριος, περὶ πάντων ὧν ἐποίησαν. 'Α. καὶ ἐγὼ ἀπορρίψω ἐν παντὶ τῷ σπέρματι 'Ισραὴλ ἐπὶ πάντα ἃ ἐποίησαν, φησὶ κύριος.⁹⁴ Σ. . . διὰ πάντα ἃ ἐποίησαν.⁹⁵

38. מִמִּגְדַּל הַנֶּחֱלָל. *Inde a turri Hananeel.* Ο'. ἀπὸ πύργου 'Αναμείλ. 'Ο Σύρος' ἀπὸ πύργου τῆς γωνίας 'Ανανιήλ.⁹⁶

39. עוֹד קֶחָה מִדָּמָה. *Adhuc funiculus mensurae.* Ο'. ἡ διαμέτρσις αὐτῆς. *Alia exempl.* ✕ ἔτι ἐλπίς ✕ καὶ ἡ διαμέτρσις αὐτῆς.⁹⁷ 'Α. . . ὁ κανὼν τῆς καταμετρήσεως. Σ. . . τὸ σχοινίον τοῦ μέτρου.⁹⁸

וְנָכַס לְגֻעְתָּה. *Et circuibit ad Goam.* Ο'. καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων. 'Α. . . γαθαῖ.⁹⁹

40. וְכָל-הַעֲמֶק הַפְּגָרִים הַדָּשָׁן. *Et omnis vallis cadaverum et cineris.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ πᾶσαν τὴν κοιλάδα τῶν φαγαδεῖμ, καὶ τὴν σποδιάν ✕.¹⁰⁰

הַפְּגָרִים. 'Α. φαγαρεῖμ. Σ. τῶν πτωμάτων.¹⁰¹

וְכָל-הַדָּשָׁן. *Et cineris, et omnia arva.* Ο'. . . καὶ πάντες ἀσαρημῶθ (juxta lectionem textualem הַדָּשָׁן). ('Α.) . . τὴν πώ-
τητα, καὶ πάντα τὰ προάστεια.¹⁰² Σ. καὶ τῆς σπο-
διάς, καὶ σύμπαν κατὰ τὸν χώρον τῶν τάφων.¹⁰³

⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Cod. 88. Sic, nisi καὶ pro καίγε, et μου pro ἐμοῦ Cod. 86. ⁸⁸ Idem. Sic in textu Comp., Codd. 36, 62, alii, et Syro-hex.

⁸⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: *وَأَمَّا سَمَاءُ فَتُحْصَى*. ⁹⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. Aquilae continuat: *وَأَمَّا سَمَاءُ فَتُحْصَى*.

⁹¹ Syro-hex. Aquilae continuat: *وَأَمَّا سَمَاءُ فَتُحْصَى*. ⁹² Origen. Opp. T. III, p. 307: *πλὴν ἡ, οὐκ, ἀποφασίς προσκειμένη τῷ, ἀποδοκιμῶ, παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ο'.* ⁹³ Sic Codd. 62 (sine aster.), 88, Syro-hex.

⁹⁴ Syro-hex. in continuatione: *وَأَمَّا سَمَاءُ فَتُحْصَى*. ⁹⁵ Codd. 86, 88, ubi ἐποίησα scriptum.

⁹⁶ Theodoret. ⁹⁷ Sic Syro-hex., et, om. καὶ, Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. ✕ ἔτι ἐλπίς. In Codd. 22, 36, aliis, locus sic legitur: καὶ διελελείσεται ἔτι ἐλπίς τὸ σχοινίον τῆς καταμετρήσεως αὐτῆς.

⁹⁸ Syro-hex. *وَأَمَّا سَمَاءُ فَتُحْصَى*. Hieron. Hebraea vertit: *Et exiit ultra norma (sive juxta Sym., funiculus) mensurae ejus.* ⁹⁹ Syro-hex. affert: 'Α. ἀγαθὰ (אֲדָמָה), quod ex 'Α. γαθαῖ factum esse suspicatur Spohnius. Post λίθων

Cod. 36 infert ἐπὶ γαθαῖα. ¹⁰⁰ Cod. 86, qui φαγαδεῖν habet. Sic (cum φαγαδεῖμ) sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: καὶ π. τ. κ. τῶν φαγαρίμ (φαραλίμ, φαργαλίμ) καὶ πρὸς τὴν σποδιάν. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ Θ. τὴν κοιλάδα τῶν φαγαρίμ [φαγαλαῖμ Parsons in schedis] τὴν σποδιάν. Quod vero idem in notis e Theodoro exscriptissimè proficitur, καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρίμ καὶ σποδοῦ, est merum falsarii Complutensis commentum. Theodoretus enarrat: Σποδιάν καλεῖ τὸν τόπον ἔνθα ἔρριπτον τῶν θυσίων τὴν κόνιν φαγαρίμ δὲ τοὺς τόπους τῶν θυμίωνων κρῶν.

¹⁰¹ Cod. 86, 88, quorum prior φαγαρίμ scribit. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. τῶν πτωμάτων (אֲדָמָה). Hieron.: "Et omnem vallem ruinarum, pro quibus Theod.

ipsum verbum Hebr. posuit, PHAGARIM." ¹⁰² Syro-hex. in marg. char. med. *וְכָל-הַדָּשָׁן*. Victor in Cat. Ghisler. T. II, p. 711: 'Ασσαρημῶθ (sic) δὲ 'Ακύλας τὰ προάστεια ἐξέδωκεν. Hieron. in continuatione: "Et cineres et omnem Asaremoth (quod melius legimus Asademoth), pro quo Aq. suburbana interpretatus est."

¹⁰³ Cod. 88. Hieron.: "Sademoth, quod

40. עַד-נָחַל. *Usque ad torrentem.* O'. ἕως νάχαλ.
Alia exempl. ἕως χειμάρρου; alia, ἕως χει-
μάρρου νάχαλ.¹⁰⁴
מִן-רֶחֶק. *Ad orientem.* O'. ἀνατολῆς. Σ. εἰς
ἀνατολήν.¹⁰⁵
לֹא-יִנְתָּח. *Non evellatur.* O'. οὐ μὴ ἐκλίπη.
Alia exempl. μὴ (s. οὐ μὴ) ἐκτιλή.¹⁰⁶
Cap. XXXI. 14. ÷ μεγαλυνῶ ⁴.¹⁰⁷

CAP. XXXII (Gr. xxxix).

1. שְׁמִנָּה-עָשְׂרֵה שָׁנָה. *Octavus decimus annus.* O'.
ὀκτώκαιδέκατος × ἐνιαυτός ⁴.¹
וְהָיוּ. *Tum vero.* O'. καὶ × τότε ⁴.²
צָרִים. *Obsidebant.* O'. ἐχαράκωσεν. 'A. ἐπο-
λιόρκουν. Σ. πολιορκούσα. Θ. χαρακούσα.³
וַיִּרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא הָיָה כְּלוּא. *Et Jeremias pro-*
pheta erat inclusus. O'. καὶ 'Ιερემίας × Πάν-
τες· ὁ προφήτης ⁴ ἐφυλάσσετο. 'A. . . ἦν
συνεχόμενος.⁵
וְאַתְּ-הָעִיר. O'. × σὺν ⁴ τὴν πόλιν.⁶
מִלְּךָ יְהוּדָה. O'. Vacat. × Θ. βασιλεὺς
'Ιουδα ⁴.⁷
וְיֹלֶךְ אֶת-צִדְקִיָּהוּ. *Ducet Zedechiam.* O'. εἰσε-

- λεύσεται Σεδεκίας. 'A. Σ. ἀπάξει Σεδεκίαν.⁸
5. וְהָיָה שָׁם. *Et ibi erit.* O'. καὶ ἐκεῖ καθιέται
(καθιεύται). 'A. Σ. καὶ ἐκεῖ ἔσται.⁹
עַד-שִׁפְרִי אֲתוּ וְנִיחָהוּ. *Donec visitabo eum,*
inquit Jona. O'. Vacat. × Θ. ἕως οὗ ἐπι-
σκέψομαι αὐτὸν, φησὶ κύριος.¹⁰
כִּי תִלָּחֲמוּ אֶת-הַחֲשָׁדִים לֹא תִצְלִיחוּ. *Si pug-*
naveritis cum Chaldaeis, non prosperabimini.
O'. Vacat. × Θ. ὅτι πολέμει τοὺς Χαλδαίους,
οὓς οὐ μὴ κατευθύνητε.¹¹ Σ. ἐὰν γὰρ πολεμήτε πρὸς
τοὺς Χαλδαίους, οὐ μὴ κατευθυνήτε (s. κατευθυνθήτε).¹²
6. וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הָיָה דְּבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר. *Et dixit Jeremias:*
Fuit verbum Jonae ad me,
dicens. O'. καὶ ὁ λόγος κυρίου ἐγενήθη πρὸς
'Ιερემίαν, λέγων. Alia exempl. καὶ × εἶπεν
'Ιερემίας ⁴· ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς × μὲ ⁴,
λέγων.¹³
7. מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה. *Jus redemptionis.* O'. κρίσις
(s. κρίμα) × τῆς ἀγχιστείας ⁴.¹⁴
8. כְּדָבַר יְהוָה. O'. Vacat. × κατὰ τὸν λόγον
κύριον ⁴.¹⁵
קִנְיֵה-נָךְ. *Eme, quaeso.* O'. κτήσαι × δὴ ⁴.¹⁶
כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הֵרִשָׁה וְלְךָ הַגְּאֻלָּה קִנְיֵה-לְךָ. *Quia tibi est jus hereditatis, et tibi est re-*
demptio; eme tibi. O'. ὅτι σοὶ κρίμα κτή-

nos vertimus in regionem mortis, unum nomen in duo
verba dividentes; SADE, quod dicitur regio, et ΜΟΤΗ, quod
interpretatur mortis." ¹⁰⁴ Prior lectio est in Codd. 22, 36,
36, alii, et Syro-hex.; posterior in Codd. III, XII, 23, 49
(eum νάχαλ), 86, alii. ¹⁰⁵ Syro-hex. + حَبَسَا. ¹⁰⁶ Sic Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁰⁷ Syro-
hex.

CAP. XXXII. ¹ Cod. 88, Syro-hex. ² Cod. Jes. Sic
in textu Codd. 62 (sine ×), 88, et Syro-hex. ³ Codd.
86, 88. Syro-hex. affert: + فَمِنْ حَبَسَا. Pro ἐχαράκωσεν ἐπὶ 'Ιερ.
in Codd. 22, 36, alii, legitur ἐπο-
λιόρκει τὴν 'Ιερ. ⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-
hex. Idem mox, ἐν οἴκῳ βασιλείας × 'Ιουδα ⁴; et v. 3, ὁ
βασιλεὺς × 'Ιουδα ⁴. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 88, et
sine aster. Cod. 62. Syro-hex. + حَبَسَا. ⁷ Cod.
Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine
aster. Codd. 22, 33, alii. ⁸ Syro-hex. + حَبَسَا. ⁹ Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ εἰς B. ἀπαχθή-

σεται Σ. ⁹ Codd. 86, 88: 'A. καὶ ἐκεῖ ἔσται. Syro-hex.
+ حَبَسَا. ¹⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22,
36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹¹ Cod. Jes.
Sic, nisi εἰς οὓς οὐ μὴ κατευθυνθῇ, Codd. 22, 36, alii. Cod.
88, Syro-hex.: × ὅτι ἂν πολεμήτε (Syro-hex. πολεμῇ) τοὺς
Χαλδαίους, οὐ μὴ κατευθυνθήτε (Syro-hex. in marg. char. med.
κατευθυνθῇ). ¹² Syro-hex. + حَبَسَا. ¹³ Sic Montef. e Cod. Jes., consen-
tiente Parsonsii amanuensi. Syro-hex.: (×) καὶ εἶπεν 'Ιερε-
μίας ⁴· ἐγένετο λ. κ. πρὸς μὲ, λ.; et sic sine aster. Codd. 22,
23, 26, alii. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 33,
36, 88 (sub ×), alii, qui omnes κρίμα habent. Syro-hex.:
ὅτι σοὶ debetur × ἡ ἀγχιστεία ⁴ (× حَبَسَا). Idem paulo ante pingit, τὸν ἀγρόν × μου ⁴;
ubi pronomen abest a Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Cod. Jes.
Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald.,
Codd. 22, 33, 36, alii. ¹⁶ Sic Codd. XII, 88, Syro-hex.,
et sine aster. Codd. 36, 62, 233.

- σασθαι αὐτὸν, καὶ σὺ πρεσβύτερος. Alia exempl. ὅτι σοὶ κρίσις κτήσασθαι ✕ τὴν κληρονομίαν 4, καὶ σὺ πρεσβύτερος ✕ κτῆσαι σεαυτῷ 4.¹⁷ Θ. τὴν κληρονομίαν. ✕ 'Α. κτῆσαι σεαυτῷ.¹⁸
9. מֵאֵת הַנְּמָאִל. O'. ✕ Πάντες παρὰ 4 'Αναμεῖλ.¹⁹
- תְּשֵׁרֵץ בְּעֵנֶת. O'. Vacat. ✕ Πάντες τὸν ἐν 'Αναθώθ 4.²⁰
- הָאֶרְגֶּמָה. Argentum. O'. Vacat. Πάντες ✕ σὺν τὸ ἀργύριον 4.²¹
- שִׁקְלִים. Siclos. O'. σίκλους. 'Α. Σ. στατήρας.²²
11. וְאֶת־הַחֲקִים הַמִּצְוָה הַמְּצִיָּה. Obsignatum, juxta praeceptum et statuta, et apertum. O'. τὸ ἐσφραγισμένον, ✕ Πάντες τὴν ἐντολὴν καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὸ ἀποκεκαλυμμένον 4.²³
- הַחֲקִים. 'Α. τὰ ἀκριβάσματα.²⁴
12. וְאֶת־הַלִּבֶּלֶם הַמִּקְנָה. Et dedi libellum emptionis. O'. καὶ ἔδωκα αὐτὸ ✕ τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως 4.²⁵

12. (הַפְּתוּבִים) הַחֲקִים. Testium subscriptionum (Hieron. qui erant scripti). O'. τῶν ἀνδρῶν τῶν παρεστηκότων καὶ γραφόντων. 'Α. Σ. τῶν μαρτύρων τῶν γεγραμμένων.²⁶
13. וְהַלְּוִיָּהּ. Et praecepi. O'. καὶ συνέταξα. Oί λοιποί (καὶ) ἐνετείλαμην.²⁷
14. הַיְּהוָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος παντοκράτωρ ✕ ὁ θεὸς 'Ισραήλ 4.²⁸ 'Α. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων ✕ θεὸς 'Ισραήλ 4. Σ. κύριος ✕ θεὸς 'Ισραήλ 4.²⁹
- וְאֶת־הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה. Sume libellos hos, libellum emptionis hunc. O'. λάβε ✕ σὺν 4 τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τοῦτο.³⁰ Alia exempl. λάβε ✕ τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ 4 τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τοῦτο.³¹ 'Α. (λάβε) τὰ βιβλία ταῦτα, τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τοῦτο.³²
- וְאֶת־הַחֲתוּם וְאֶת־סֵפֶר הַחֲלִי הַזֶּה. Et ob-signatum, et libellum apertum hunc. O'. ✕ τὸ ἐσφραγισμένον 4,³³ καὶ τὸ βιβλίον τὸ ἀνεγνωσμένον ✕ Πάντες τοῦτο 4.³⁴ 'Α. καὶ τοῦτο τὸ ἐσφραγισμένον, καὶ τὸ βιβλίον τὸ ἀποκεκαλυμμένον τοῦτο.³⁵

¹⁷ Sic Cod. 88, et sine asteriscis Codd. 22, 36, alii, qui post κρίσις inferunt καὶ σὴ ἡ ἀρχιστεία. Syro-hex.: ὅτι σοὶ convenit (כִּי) κτήσασθαι ✕ τὴν κληρονομίαν, καὶ σὺ πρεσβύτερος κτῆσαι σεαυτῷ 4. Idem ad σεαυτῷ in marg. char. med. 4. ¹⁸ Cod. 86. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ παρὰ 'Αναμεῖλ 4. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ²¹ Cod. 86. Cod. 88 in textu: σὺν τὸ ἀργ. Syro-hex. 4. Montef. e Cod. Jes. affert: καὶ ἔσθησα αὐτὸ (sic) ✕ Σ. τῷ ἀργύριον 4 ἐπὶ τὰ σίκλους, invito Parsonsii amanuensi, qui ad ἔσθησα αὐτῷ in marg. notat: ✕ Π. τὸν ἐν 'Αναθώθ τὸ ἀργύριον. ²² Syro-hex. 4. Cf. Hex. ad Exod. xxxviii. 24. Num. iii. 47. ²³ Cod. Jes. Idem codex, teste Parsonsio, pro τὸ ἐσφραγ. in marg. habet τὸ ἀνεγνωσμένον καὶ ἐσφραγ., et sic in textu Comp., Codd. 23, 33, 41, alii. Syro-hex. in textu: ✕ τὸ ἐσφραγισμένον 4, τὴν ἐντολὴν καὶ τὰ δικ. καὶ τὸ ἀνεγνωσμένον (in marg. τὸ ἀποκεκαλυμμένον). Rectius Cod. 88 pingit: σὺν τὸ ἐσφραγ. ✕ τὴν ἐντ. καὶ τὰ δικ. 4 καὶ τὸ ἀνεγνωσμένον. Unde suspicio oritur, in versione LXXviralim olim exstitisse, aut τὸ ἐσφραγ. καὶ τὸ ἀνεγν., aut τὸ ἀνεγν. καὶ τὸ ἐσφραγ. Nisi quis praetulerit lectionem

singularem Cod. 106, τὸ ἐσφραγισμένον καὶ τὸ ἀνεγνωσμένον, quae olim Cappello in *Notis Crit.* ad h. l. in mentem venit. ²⁴ Syro-hex. 4. ²⁵ Cod. 88, ubi τὸ abest. Syro-hex. 4. ²⁶ Syro-hex. 4. ²⁷ Syro-hex. 4. ²⁸ Cod. 88, ubi τὸ abest. Syro-hex. 4. ²⁹ Syro-hex. 4. ³⁰ Syro-hex. 4. ³¹ Syro-hex. 4. ³² Syro-hex. 4. ³³ Cod. 86. ³⁴ Cod. 86. ³⁵ Cod. 86. ³⁶ Cod. 86. ³⁷ Syro-hex. 4. ³⁸ Syro-hex. 4. ³⁹ Syro-hex. 4. ⁴⁰ Syro-hex. 4. ⁴¹ Syro-hex. 4. ⁴² Syro-hex. 4. ⁴³ Syro-hex. 4. ⁴⁴ Syro-hex. 4. ⁴⁵ Syro-hex. 4. ⁴⁶ Syro-hex. 4. ⁴⁷ Syro-hex. 4. ⁴⁸ Syro-hex. 4. ⁴⁹ Syro-hex. 4. ⁵⁰ Syro-hex. 4. ⁵¹ Syro-hex. 4. ⁵² Syro-hex. 4. ⁵³ Syro-hex. 4. ⁵⁴ Syro-hex. 4. ⁵⁵ Syro-hex. 4. ⁵⁶ Syro-hex. 4. ⁵⁷ Syro-hex. 4. ⁵⁸ Syro-hex. 4. ⁵⁹ Syro-hex. 4. ⁶⁰ Syro-hex. 4. ⁶¹ Syro-hex. 4. ⁶² Syro-hex. 4. ⁶³ Syro-hex. 4. ⁶⁴ Syro-hex. 4. ⁶⁵ Syro-hex. 4. ⁶⁶ Syro-hex. 4. ⁶⁷ Syro-hex. 4. ⁶⁸ Syro-hex. 4. ⁶⁹ Syro-hex. 4. ⁷⁰ Syro-hex. 4. ⁷¹ Syro-hex. 4. ⁷² Syro-hex. 4. ⁷³ Syro-hex. 4. ⁷⁴ Syro-hex. 4. ⁷⁵ Syro-hex. 4. ⁷⁶ Syro-hex. 4. ⁷⁷ Syro-hex. 4. ⁷⁸ Syro-hex. 4. ⁷⁹ Syro-hex. 4. ⁸⁰ Syro-hex. 4. ⁸¹ Syro-hex. 4. ⁸² Syro-hex. 4. ⁸³ Syro-hex. 4. ⁸⁴ Syro-hex. 4. ⁸⁵ Syro-hex. 4. ⁸⁶ Syro-hex. 4. ⁸⁷ Syro-hex. 4. ⁸⁸ Syro-hex. 4. ⁸⁹ Syro-hex. 4. ⁹⁰ Syro-hex. 4. ⁹¹ Syro-hex. 4. ⁹² Syro-hex. 4. ⁹³ Syro-hex. 4. ⁹⁴ Syro-hex. 4. ⁹⁵ Syro-hex. 4. ⁹⁶ Syro-hex. 4. ⁹⁷ Syro-hex. 4. ⁹⁸ Syro-hex. 4. ⁹⁹ Syro-hex. 4. ¹⁰⁰ Syro-hex. 4.

14. וַיִּנְתָּם. *Et ponas eos.* Ο'. καὶ θήσεις αὐτό.
"Ἄλλος" αὐτά.³⁶
לִמְעַן יַעֲמִדוּ. *Ut perstent.* Ο'. ἵνα διαμείνῃ.
'Α. ἵνα στῶσι (s. στῇ).³⁷
15. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. κύριος ✕ Θ.
παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραὴλ.³⁸
יָקֻנוּ. *Ementur.* Ο'. κτισθήσονται. *Alia ex-*
*empl. κτηθήσονται.*³⁹
16. אֶל-בָּרוּךְ. Ο'. πρὸς Βαρούχ. *Alia exempl.*
✕ τῷ Βαρούχ.⁴⁰
17. אֲהִיָּה דַנְי יְהוָה. *Ah! Domine Jova.* Ο'. ὁ
ὦν κύριε. 'Α. Σ. ὦ κύριε, κύριε.⁴¹
הִנֵּה אַתָּה. *Ecce! tu.* Ο'. ✕ ἰδοὺ σύ.⁴²
הִנְטִינִי. *Extenso.* Ο'. τῷ ὑψηλῷ. 'Α. Σ.
τῷ ἐκτεταμένῳ.⁴³
לֹא-יִפְסֹל מִמֶּךָ כְּלָדֶיךָ. *Non est nimis ardua*
tibi res ulla. Ο'. οὐ μὴ ἀποκριβῇ ἀπὸ σοῦ
οὐθέν. 'Α. οὐκ ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σοῦ πᾶν ῥῆμα.⁴⁴
Aliter: 'Α. καὶ οὐ θαυμαστωθήσεται ἀπὸ σοῦ πᾶν ῥῆμα.
*Σ. καὶ οὐκ ἀδυνατήσῃ σοι...*⁴⁵
18. הַגְּדוֹל הַנְּבוֹר. *Magnus ille, fortis ille.* Ο'.
ὁ μέγας, ὁ ἰσχυρός. 'Α. Θ. ἰσχυρός, ὁ ὑψηλός (s.
ὑψιστός). Σ. ὁ δυνατός.⁴⁶
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. Ο'. κύριος ✕ Θ. τῶν δυν-

- νάμεων ὄνομα αὐτῷ.⁴⁷
19. גָּדֹל הַעֲצָה. *Magnus consilio.* Ο'. μεγάλης
βουλῆς. Σ. ὁ μέγας τῇ βουλῇ.⁴⁸
הַעֲלִילָה. *Opere.* Ο'. τοῖς ἔργοις. 'Α. τῇ
τέχῃ. Σ. τῇ ἐνοίᾳ.⁴⁹
אֲשֶׁר-עֵינֶיהָ פְּקֻחוֹת. *Oujus oculi aperti sunt.*
Ο'. οἱ ὀφθαλμοὶ σου ✕ 'Α. Θ. ἀνεφγμένοι.⁵⁰
'Α. οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνεφγμένοι εἰσίν.⁵¹
עַל-כָּל-דַּרְכֵי. *Super omnes vias.* Ο'. εἰς ✕
Πάντες πάσας τὰς ὁδοὺς.⁵²
כְּדַרְכֵּיו וּכְפִרֵי מַעֲלָיו. *Secundum vias suas,*
et secundum fructum operum suorum. Ο'.
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ✕ Θ. κατὰ τοὺς
καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ.⁵³
20. וּבָאֲדָם. *Et in hominibus.* Ο'. καὶ ἐν τοῖς
γῆγενεσι. Οἱ λοιποὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις.⁵⁴
21. וּבְמוֹרָא גְדוֹל. *Et cum terrore magno.* Ο'.
καὶ ἐν δράμασι μεγάλοις. 'Α. (καὶ) ἐν φοβήματι
μεγάλῳ.⁵⁵ Σ. ἐν τοῖς φαινομένοις.⁵⁶
22. לָתֶת לָהֶם. *Dare iis.* Ο'. Vacat. ✕ δοῦναι
αὐτοῖς.⁵⁷
23. וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ. *Et possederunt eam.* Ο'. καὶ
ἐλαβον αὐτήν. 'Α. Σ. καὶ ἐκληρονόμησαν
αὐτήν.⁵⁸

³⁶ Syro-hex. in marg. char. med. ✕ *ל*. In textu
ἀπὸ om. Comp., Codd. III, XII, 33, 49, alii, et Syro-hex.
³⁷ Syro-hex. ✕ *ל*. ³⁸ Cod. Jes. Sic
in textu (cum ὁ θεός) Codd. 22, 36, alii, et sub aster.
Cod. 88, Syro-hex. ³⁹ Sic Comp., Codd. II (a 2da
manu), III, XII, 23 (κληθήσονται), 41, alii. Syro-hex. in
textu *ל* (cf. Exod. ix. 18 in Syro-hex.); in marg.
autem char. med. ✕ *ל*. ⁴⁰ Sic Syro-hex., et
sine aster. Codd. 22, 36, alii. Βαρούχ sine artic. est in
Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis. ⁴¹ Cod. 88. Syro-
hex. in textu habet, ὁ ὦν κύριε, κύριε; in marg. autem: 'Α.
Σ. ὦ κύριε (κύριε). 'Ο 'Εβρ. δδωαῖ. ⁴² Cod. Jes. Sic in
textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 48, 51, alii.
⁴³ Syro-hex. ✕ *ל*. ⁴⁴ Codd. 86, 88,
quorum hic οὐ μὴ δδ. legit. ⁴⁵ Syro-hex. *ל*.
✕ *ל*. Cf. Hex. ad Prov. xxx. 18. ⁴⁶ Idem: *ל*.
✕ *ל*. Epitheton ὁ ὑψηλός ab
Hebraeo discedere videtur. ⁴⁷ Cod. Jes. Sic in

textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.
⁴⁸ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-
hex. ⁴⁹ Syro-hex. ✕ *ל*. Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Psal. cxl. 4. Ezech. xx. 43, 44.
⁵⁰ Cod. Jes. Sic in textu Ald. Codd. 22, 36, alii, et sub
aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵¹ Cod. 86, 88, qui οὐχὶ pro
οὐ scribunt. ⁵² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36,
alii. Syro-hex. legit et pingit: ✕ ἀνεφγμένοι ἐπὶ τὰς
ὁδοὺς. ⁵³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et
sub aster. Cod. 88. In Syro-hex. asteriscus ante κατὰ τὴν
ὁδὸν male pingitur. In fine αὐτῶν pro αὐτοῦ oscitanter
scripsit Montef. ⁵⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22,
36, alii. Syro-hex. ✕ *ל*. ⁵⁵ Idem: *ל*.
✕ *ל*. Cf. Hex. ad Psal. ix. 21. (Paulo ante
Syro-hex. pingit: τὸν λαὸν σου ✕ Ἰσραὴλ, invitis omni-
bus.) ⁵⁶ Cod. 86, et sine artic. Cod. 88. Nisi
forte pertineat ad Hebr. וּבְמוֹרָא, Ο'. καὶ ἐν τέρσῳ.
⁵⁷ Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
⁵⁸ Cod. 88.

23. וּבִתְרוֹתֶיךָ (וּבִתְרוֹתֶיךָ ק'). *In legibus tuis* (s. lege tua). *Ο'. ἐν τοῖς προτάγμασί σου.* 'Α. ἐν τῇ νόμῳ σου.⁵⁹

עֲוִיֹתָהּ לָהֶם לַעֲשׂוֹת. *Praecepisti iis facere.* *Ο'. ἐνετείλω αὐτοῖς* ✕ Πάντες ποιῶν.⁶⁰

וַתִּקְרָא. *Et evenire fecisti.* *Ο'. καὶ ἐποίησαν συμβῆναι.* 'Α. καὶ συνήντησαν.⁶¹

24. הִנֵּה הַסִּלְלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלִכְיָה. *En! ag-geres venerunt ad urbem ad expugnandum eam.* *Ο'. ἰδοὺ ὄχλος* (Θ. εἰ ὄχλος⁶²) *ἤκει εἰς τὴν πόλιν συλλαβεῖν αὐτήν.* 'Α. ἰδοὺ τὰ προσχώματα εἰσήλθον εἰς τὴν πόλιν...⁶³ *Σ. αὐτοὶ δὲ προσήγαγον* (s. προσήγαγαν) *struem terrae aggestae* τῇ πόλει καταλαβέσθαι αὐτήν.⁶⁴

וַתִּדְבֶּר. *Et pestis.* *Ο'. Vacat.* ✕ Πάντες καὶ τοῦ θανάτου.⁶⁵

וַהֲבֵי רָאָה. *Et ecce! tu vides.* *Ο'. Vacat.* ✕ Πάντες ἰδοὺ σὺ ὁρᾷς.⁶⁶

25. אֲדֹנָי יְהוָה. *Ο'. Vacat.* 'Α. κύριε.⁶⁷ *Σ. κύριε, κύριε.*⁶⁸ Θ. κύριε ὁ θεός.⁶⁹

26, 27. אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר: הִנֵּה. *Ο'. πρὸς με, λέγων.* 'Α. *Σ. πρὸς Ἱερεμίαν, λέγων* ἰδοῦ.⁷⁰

27. כָּל-דָּבָר. *Ulla res.* *Ο'. τι.* ✕ *Σ. πᾶς λόγος* *Ο'. τι.*

28. הֲנִי נֹתֵן אֶת-הָעִיר הַזֹּאת. *En! ego tradam urbem hanc.* *Ο'. δοθεῖσα παραδοθήσεται ἡ πόλις αὐτή.* 'Α. *Σ. ἰδοὺ ἐγὼ δώσω τὴν πόλιν ταύτην.*⁷²

בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּבִיד בְּנוֹכְדָאֲצַר. *Ο'. ✕ Θ. εἰς χεῖρας Χαλδαίων καὶ* *εἰς χεῖρας* ✕ Θ. Ναβουχοδονόσορ.⁷³

29. וּבָאוּ. *Et venient.* *Ο'. καὶ ἔξουσιν.* 'Α. καὶ εἰσελεύσονται.⁷⁴

וַשְׂרָפוּהָ וְאֵת הַבָּתִּים. *Et comburent eam, et domos.* *Ο'. καὶ κατακαύσουσι τὰς οἰκίας.* 'Αλ-λος καὶ κατακαύσουσι, ✕ καὶ *τὰς οἰκίας.*⁷⁵

לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים. *Diis aliis.* *Ο'. θεοῖς ἑτέροις* (Σ. ψευδέσι).⁷⁶

30. אִם עֲשִׂים. *Dumtaxat facientes.* *Ο'. μόνοι ποιοῦντες.* 'Α. πλὴν... *Σ. Θ. μόνοι... Σ.* (juxta ed. 2^{dam}) διόλου.⁷⁷

כִּי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אִם מַכְעִסִּים אֹתִי בְּמַעֲשֵׂיהֶם. *Nam filii Israelis dumtaxat irritaverunt me opere manuum suarum,* *inquit Jova.* *Ο'. Vacat.* ✕ 'Α. *Σ. πλὴν υἱοὶ Ἰσραὴλ παρώργισάν με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, φησὶ κύριος* *Ο'. τι.*⁷⁸

31. הָיְתָה לִי. *Facta est mihi.* *Ο'. ἦν* ✕ *μοι* *Ο'. τι.*

⁵⁹ Syro-hex. *✕* *حسبما يحكي.* ⁶⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶¹ Cod. 86. ⁶² Idem. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex. ⁶³ Cod. 86, 88. ⁶⁴ Syro-hex. *✕* *هو.* *✕* *هو.* *✕* *هو.* (Lo-cutio Syriaca *هو* Norbergio est *strues caespitis*; fortasse uno vocabulo *πρόσχωμα*. Simplex *هو* commutatur cum *χῶμα*, *χοῦς*, etiam *πρόσχωμα* (Hex. ad Jerem. vi. 6). Cf. ad Cap. xxxiii. 4.) ⁶⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶⁶ Idem, e quibus Codd. 22, 36, alii, καὶ ἰδοὺ pro ἰδοὺ habent. ⁶⁷ Codd. 86, 88. Cod. Jes. affert: ✕ *κύριε.* ⁶⁸ Cod. 86. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ *κύριε, κύριε.* ⁶⁹ Codd. 86, 88. (In textu LXX virali post *ἀργυρίου* inferunt καὶ *ἐκτεσάμην* Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.) ⁷⁰ Cod. 86. Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem char. med. *✕* *هو.* ⁷¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷² Syro-hex. *✕* *هو.* *✕* *هو.* *✕* *هو.* (Paulo ante superfluum *ὁ θεός* Ἰσραὴλ deest in Comp.,

Codd. 86, 88, alii, et Syro-hex. in textu.) ⁷³ Cod. Jes. Sic Codd. 22, 36, alii, et sub asteriscis Cod. 88, Syro-hex. Mox Syro-hex. in marg.: καὶ *λέγονται αὐτῇ*, ut in textu Codd. 22, 36, alii. ⁷⁴ Hieron.: "Melius Aquila, qui pro eo quod scriptum est, *venient*, transtulit *εἰσελεύσονται*, hoc est, *ingredientur* civitatem." Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁷⁵ Sic sine aster. Syro-hex. Cod. 88 affert: ✕ καὶ *σὺν* *ταῖς οἰκίαις.* ⁷⁶ Syro-hex. *✕* *هو.* ⁷⁷ Syro-hex. affert: *✕* *هو.* Hieron.: "Verbum Hebraicum ACH Aq. interpretatus est *πλὴν*, quod conjunctionem significat, *verumtamen*. Symmachi prima editio, et LXX, et Theod. *solos* interpretati sunt. Secunda quippe Symmachi vertit *διόλου*, quam et nos in praesentiarum secuti sumus, ut diceremus *jugiter*." Correximus *διόλου* juxta Codd. 22, 36, alios, et ipsius Symmachi usum. Cf. Hex. ad Psal. xxii. 5. Prov. xxii. 16. ⁷⁸ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ *εἰτι υἱοὶ Ἰσραὴλ πλὴν παρώργισαν—κύριος* *Ο'. τι.* Codd. 23, 36, alii: *πλὴν ὅτι οἱ υἱοὶ κ.τ.ε.* ⁷⁹ Sic Codd. XII, 88, et Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36 (cum *μου*), alii.

καὶ ἐπισκέψομαι (alia exempl. add. αὐτοῦς).

Οἱ λοιποὶ καὶ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτοῖς.¹⁰⁰

41. כְּבִרְיָהּ. Cum veritate. Ο'. ἐν πίστει. 'Α. Σ. ἐν ἀληθείᾳ.¹⁰¹

43. שְׁכֵמָה הָיָא כְּאִין אָדָם וּבְהֵמָה. Desolatio est, ita ut non sit homo et pecus. Ο'. ἄβατος ἔσται ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτήνους. 'Α. Σ. ἡφανισμένη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνος.¹⁰²

44. שְׂדֵי כֶסֶף יִקְנוּ. Agros argento ement. Ο'. καὶ κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ. 'Α. Σ. ἀγροὶ ἐν ἀργυρίῳ κτηθήσονται.¹⁰³

וְכָתוּב בְּסֵפֶר וְחָתָם. Et scribendo in libello, et signando. Ο'. καὶ γράψεις βιβλίον, καὶ σφραγιῇ. 'Α. Σ. καὶ γραφήσονται ἐν βιβλίῳ, καὶ σφραγισθήσονται.¹⁰⁴

וְהָיָה עִדִּים. Et adhibendo testes. Ο'. καὶ διαμαρτύρη μαρτυρας. 'Α. καὶ μαρτυρηθήσονται μαρτυρίας.¹⁰⁵

הַשְּׂפִלָּה. Regionis humilis. Ο'. τῆς σεφηλά. 'Α. τῆς ταπεινῆς. Σ. τῆς κοιλάδος.¹⁰⁶

הַנִּנָּב. Austri. Ο'. τῆς ναγέβ. 'Α. Σ. (τῆς) νότου.¹⁰⁷

אֶת-שְׁבוֹיָתָם. Captivitatem eorum. Ο'. τὰς ἀποικίας αὐτῶν. 'Α. τὴν ἀποστροφήν.¹⁰⁸

Cap. XXXII. 8. ÷ 'Αναμεῖλ υἱὸς Σαλώμ ◀ (fort.

'Αν. υἱὸς ÷ Σαλώμ ◀). 12. ÷ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου ◀ (fort. ÷ υἱοῦ ◀ ἀδ. π. μου). 19. καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις, ÷ παντοκράτωρ ◀, ὁ μεγαλάνυμος κύριος.¹⁰⁹

CAP. XXXIII (Gr. xl).

1. עֲצוּר. Conclusus. Ο'. δεδεμένος. 'Α. συνεχόμενος.¹

2. עָשָׂה יְהוָה. Qui facit illud, Jona. Ο'. ποιῶν γῆν, ✕ κύριος ◀.² 'Α. (ποιῶν) αὐτὸ (κύριος).³

לְהַכְיִינָהּ. Ad stabiliendum illud. Ο'. τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν. Σ. εἰς τὸ ἐπιτελεῖσαι αὐτό.⁴

3. הָאֵלֵי וְהָאֲנָךְ. Invoca me, et respondebo tibi. Ο'. κέκραξον πρὸς με, καὶ ἀποκριθήσομαι σοι. 'Α. κάλεσον πρὸς με, καὶ εἰσακούσομαι σου.⁵

4. עַל-בֵּיתִי (bis). Ο'. περὶ οἴκων (bis). Alia exempl. περὶ οἰκιῶν... περὶ οἰκίας.⁶ Σ. περὶ τῶν οἰῶν (bis).⁷

הַנִּשְׁתָּיִים. Quae dirutae sunt. Ο'. τῶν καθηρημένων. Σ. τῶν κατεσπασμένων.⁸

וְהָיָה לְהִלָּח. Per aggeres. Ο'. εἰς χάρακας. 'Α. εἰς τὰ προσχώματα.⁹ Σ. πρὸς τὰ ἐπιτειχίσματα.¹⁰ 'Αλλος πρὸς aggerem (καὶ ἐπὶ μάχαραν).¹¹

¹⁰⁰ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ εὐφρ. ἐν αὐτοῖς (s. αὐτοῖς).¹⁰¹ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Idem in textu: ἐν ἀληθείᾳ.

¹⁰² Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. ἡφαν. ἐστίν. (Paulo ante Syro-hex. in textu: ✕ ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ γῇ ◀; fortasse pro ✕ ἔτι ◀ ἀγροὶ ἐν τῇ γῇ. Vocula ἔτι abest a Codd. 41, 229).¹⁰³ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Idem: ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. Σ. καὶ κτηθήσονται, καὶ γραφήσονται κ.τ.έ.¹⁰⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. (sic) l.¹⁰⁵ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Idem: ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Codd. 86, 88: Σ. τῆς κοιλάδος. Cf. ad Cap. xvii. 26.¹⁰⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Idem: ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. In fine v. add. φησὶ κύριος Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex., sine aster. omnes.¹⁰⁰ Syro-hex. In v. 12 ◀ כְּבִרְיָהּ ◀ deest in

textu Hebraeo, sive brevitatis causa, sive scribarum negligentia.

CAP. XXXIII. ¹ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Cf. ad Cap. xx. 9. xxxix. 15. ² Cod. 88, Syro-hex. ³ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. ⁴ Cod. Jes. ⁵ Syro-hex. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀.

◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Graeca sunt ea quae leguntur in Codd. 22, 36, aliis. ⁶ Sic Comp., Codd. III (cum οἴκων pro οἰκιῶν), 22, 26 (ut Cod. III), 36, alii, et Syro-hex. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Idem. ⁹ Cod. 86, et sine artic. Cod. 88. ¹⁰ Cod. 86. Cod. 88: Σ. πρὸς τὰ τευχίσματα. ¹¹ Syro-hex. in marg. char. med. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀. Norberg. ◀ כְּבִרְיָהּ ◀ pro ◀ כְּבִרְיָהּ ◀ mendose exscripsit, vertens: ad mulum (mulam) et omnem gladium. "Mulus non quadrat; contextus enim postulat instrumentum bellicum. Est ne Graecum βελότασις?"—Spohn. "Syriace ◀ כְּבִרְיָהּ ◀, cumulos, reponendum suspicamur."—P. L. B. Drach. Frustra. Vid. ad Cap. lii. 4, ubi Syrus noster pro Hebr.

4, 5. וְאֶל-הַחֶרֶב: בְּאִים. *Et per gladium. Veniunt.* Ο'. καὶ προμαχῶνας ✕ τῶν ἐρχομένων 4.¹² 'Α. καὶ εἰς τὴν μάχαιραν . . . Σ. Θ. καὶ εἰς τὴν μάχαιραν τῶν ἐρχομένων.¹³

5. אֶת-פְּגָרִי. *Cadaveribus.* Ο'. τῶν νεκρῶν. 'Α. τῶν πτωμάτων.¹⁴ Σ. τῶν σωμάτων.¹⁵

הִסְתַּרְתִּי. *Abscondi.* Ο'. ἀπέστρεψα. 'Α. Σ. καὶ ἀπέκρυψα.¹⁶

מִהַעֲרֵי הָאֵת. *Ab urbe hac.* Ο'. ἀπ' αὐτῶν. 'Α. Σ. ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης.¹⁷

6. הִנְנִי מַעֲלֶה-לָּהּ אֶרְכָּבָה. *Ecce! ego applicabo ei fasciam.* Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάγω αὐτῇ συνούλωσιν. 'Αλλος' ἰδοὺ ἐγὼ αἶρω ἀπ' αὐτῆς μάχαιραν.¹⁸

וְגִלְיֹתִי לָהּ עֵתֶר שְׁלֹם וְאֵמֶת. *Et patefaciam iis copiam pacis et veritatis.* Ο'. καὶ φανερώσω αὐτοῖς . . . καὶ ποιήσω [καὶ] εἰρήνην καὶ πίστιν. Alia exempl. καὶ φανερώσω αὐτοῖς ✕ εἰσακοῦειν 4 εἰρήνην καὶ πίστιν.¹⁹ 'Α. καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακοῦειν εἰρήνης καὶ ἀληθείας.²⁰ Aliter: 'Α. . . ἴσων εἰρήνης καὶ ἀληθείας.²¹ Σ. . . προσευχὴν εἰρήνης καὶ ἀληθείας. Θ. . . καὶ πίστειως.²²

7. יִשְׂרָאֵל. Ο'. 'Ισραήλ. Alia exempl. 'Ιερουσαλήμ. 'Α. Σ. 'Ισραήλ.²³

8. וְסִלַּחְתִּי לָכָל-עֲוֹנוֹתֵיהֶם. *Et condonabo omnes iniquitates eorum.* Ο'. καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 'Α. Θ. καὶ ἴάσομαι πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν.²⁴

9. וְהָיָה לִּי לְשֵׁם שְׂשׂוֹן. *Et erit mihi in nomen gaudii.* Ο'. καὶ ἔσται ✕ μοι 4 εἰς εὐφροσύνην.²⁵ 'Α. Σ. καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα εὐφροσύνης.²⁶

וְיָלַחְתְּ אֶת-הָאֵת. *Et in decus.* Ο'. καὶ εἰς μεγαλειότητα. 'Α. καὶ εἰς καύχησην.²⁷

לְכָל גּוֹיִי. *Omnibus gentibus.* Ο'. παντὶ τῷ λαῷ. 'Α. πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.²⁸

וְאֶשֶׁר אֶנְכִּי עֹשֶׂה אֹתָם. *Quae ego facturus sum eis.* Ο'. 4 ἐγὼ ✕ εἰμι 4 ποιήσω ✕ 'Α. Σ. αὐτοῖς 4.²⁹

וְיִפְחָדּוּ וְיִרְגְּזוּ עַל-כָּל-הַטּוֹבָה וְעַל-כָּל-הַשְּׂשׂוֹן לָהּ. *Et pavebunt et tremant propter omne bonum et propter omnem pacem, quam ego facturus sum ei.* Ο'. καὶ φοβηθήσονται καὶ πικρανθήσονται περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ περὶ πάσης τῆς εἰρήνης ἧς ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς. 'Α. καὶ ἐκστήσονται καὶ ταραχθήσονται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ πάσῃ τῇ εἰρήνῃ οἷς ἐγὼ εἰμι ποιήσω αὐτήν.³⁰

10. וּבִקְצֹתַי יְרוּשָׁלַם. *Et in plateis Jerusalem.* Ο'.

פָּנֵי, specula, Aquilae tribuit חֶסֶד וְחַיִּל. Est, ut videtur, agger, sive munitio ad oppugnandam urbem instructa, cui quasi *mulae* machinae bellicae insidebant.

¹² Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ τῶν 4 ἐρχομένων. ¹³ Codd. 86, 88. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii.

¹⁴ Syro-hex. 4. חֶסֶד. ¹⁵ Codd. 86, 88. Paulo ante Montef. e Cod. Jes. affert: καὶ ✕ τοῦ 4 πληρώσαι; et mox:

ἐν ✕ τῇ 4 ὀργῇ μου, καὶ ἐν ✕ τῷ 4 θυμῷ μου. ¹⁶ Syro-hex.

4. חֶסֶד וְחַיִּל. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. in marg. char. med. 4. חֶסֶד וְחַיִּל. Codd.

22, 36, alii: ἰδοὺ ἐγὼ—μάχαιραν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω αὐτῇ συνούλωσιν.

¹⁹ Sic Cod. 88 (qui εἰρήνην πίστιν habet), Syro-hex.

²⁰ Codd. 86, 88. (Hebr. עָזָרָתִי, exorari se passus est, exaudivit, commutatur cum εἰσακοῦειν Jesai.

xix. 22.) ²¹ Syro-hex. 4. חֶסֶד וְחַיִּל. ²² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: חֶסֶד וְחַיִּל.

²³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: חֶסֶד וְחַיִּל. Hieron. Hebraea veritit: deprecationem pacis et veritatis.

²⁴ Syro-hex., qui in textu 'Ιερουσαλήμ

habet, ut Comp., Codd. 22, 23, 26, alii. ²⁴ Syro-hex.

4. חֶסֶד וְחַיִּל. Codd. 22, 36, alii, post ὃν ἡμαρτὸν μοι add. καὶ ἴάσομαι (ἴάσομαι super-

script. Cod. 62) τὰς ἁμ. αὐτῶν. ²⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Codd.

86, 88: 'Α. καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα. Syro-hex. 4. חֶסֶד וְחַיִּל.

Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ ἔσται μοι εἰς δ. εὐφροσύνης. ²⁷ Syro-hex. 4. חֶסֶד וְחַיִּל.

²⁸ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: παρὰ πᾶσι τ. 7. ²⁹ Cod. Jes. in marg. ab alia manu, teste Parsonsio: 4 ἐγὼ εἰμι ποιήσω αὐτοῖς. Montef. vero ex eodem

affert: 4 ἐγὼ ✕ εἰμι ποιῶν ✕ 'Α. Σ. αὐτοῖς. Syro-hex. in textu: 4 ἐγὼ ποιῶ ✕ αὐτοῖς 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁰ Codd. 86, 88, quorum hic ἀναστήσονται pro ἐκστήσονται habet, invitis Codd. 22, 36, aliis; uterque autem μὴ pro εἰμι mendose scribit. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ φο-

βηθήσονται (4. חֶסֶד וְחַיִּל) καὶ ταραχθήσονται (4. חֶסֶד וְחַיִּל).

καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ. 'Α. Σ. καὶ ἐν ἀμφόδοις Ἱερουσαλὴμ. Θ. καὶ ἐν ἐξόδοις Ἱερουσαλὴμ.³¹

10. **יִמְאִין אָדָם יִמְאִין יוֹשֵׁב וַיִּמְאִין בְּהֶמָּה**. Ita ut non sit homo, neque incolae, neque pecus. Ο'. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, καὶ ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα, καὶ παρὰ τὸ μὴ εἶναι κτήνη.³²

11. **נִצְבָּאוֹת כִּי־טוֹב**. Ο'. παντοκράτορι, ὅτι χρηστός. 'Α. τῶν στρατιῶν, ὅτι ἀγαθός. Σ. τῶν δυνάμεων, ὅτι ἀγαθός.³³

מְבִאִים תּוֹדָה. Afferentium gratiarum actionem. Ο'. καὶ εἰσίσουσιν δῶρα ✕ αἰνέσεως. 'Α. φερόντων ὑπὲρ αἰνέσεως. Σ. εἰσφέροντες ἑξομολογήσεις.³⁵

12. **יִמְאִין אָדָם וְעַד־בְּהֶמָּה**. Ο'. ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνος.³⁶

13. **הַשְּׂפֵלָה . . הַנֶּגֶב**. Ο'. τῆς σεφλήα . . τῆς ναγέβ. 'Α. τῆς ταπεινῆς . . τοῦ νότου. Σ. τῆς κοιλάδος . .³⁷
הַצֹּאן. Grex. Ο'. πρόβατα. 'Α. Σ. ποιμνία.³⁸

14—26. Ο'. Vacat.

14. **הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאס־יְהוָה הַקִּימֹתִי אֶת־הַדְּבַר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל־בֵּית יְהוּדָה**. Ecce! dies veniunt, inquit Jova, et praestabo verbum bonum, quod locutus sum ad domum Israelis, et super domum Judae. ✕ Θ. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ κύριος, καὶ ἀναστήσω τὸν λόγον μου τὸν ἀγαθόν, ὃν ἔλα-

λησα ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα.³⁹

15. **בַּיָּמִים הָהֵם וְבַעֲת הַהִיא אֶצְמִיחַ לְדָוִד צִמְחָה**. In diebus illis et in tempore illo germinare faciam Davidi germen justitiae, et faciet iudicium et justitiam in terra. ✕ Θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνατελῶ ('Α. ἀναφύσω⁴⁰) τῷ Δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, ποιῶν (Σ. ἀνατολὴν, δικαιοσύνην ποιήσει⁴¹) κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῇ.⁴²

16. **בַּיָּמִים הָהֵם תְּחַשֵּׁעַ יְהוּדָה וַיִּרְשָׁלָם תִּשְׁכֶּן**. In diebus illis salvabitur Iuda, et Jerusalem habitabit secure; et hoc est nomen quod vocabitur eum, Jova justitia nostra. ✕ Θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἡ Ἰουδαία, καὶ Ἱερουσαλὴμ κατασκηνώσει πεποιθυῖα: καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα ὃ καλέσει αὐτήν, κύριος δικαιοσύνη ἡμῶν.⁴³

17. **כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־יִכָּרֵת לְדָוִד אִישׁ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא בֵּית־יִשְׂרָאֵל**. Quia sic dicit Jova: Non excindetur Davidi vir sedens super solium domus Israelis. ✕ Θ. ὅτι τάδε λέγει κύριος: οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τῷ Δαυὶδ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου οἴκου Ἰσραὴλ.⁴⁴

18. **וּלְפָנֶיךָ הַלְוִים לֹא־יִכָּרֵת אִישׁ מִלְּפָנֶיךָ מַעֲלָה**. Εὐχὴ καὶ ἐκμύρις μνηχὴ καὶ ἐψὴ ὅμοιοις.

³¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. **هو. سيمون**. ³² Sic Syro-hex. (qui pingit: ✕ καὶ παρὰ), et, ut videtur, Cod. 88. Cod. XII ad ἀνθρώπων (sic Parsons., per incuriam, ut videtur, pro ἀνθρώπων) καὶ (κτηνῶν, vel potius κτήνος), in marg. affert: ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι. ³³ Syro-hex. **هو. يفتعل**. ³⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. III, 23, 33, 36, alii. Codd. 22, 48, alii: καὶ εἰς. ὑπὲρ αἰνέσεως. Cod. 88: καὶ εἰς. δῶρα ὑπὲρ αἰνέσεως. Syro-hex. in textu: καὶ εἰς. αἰνέσεως; in marg. autem char. med. **هو. يفتعل**. ³⁵ Syro-hex. **هو. يفتعل**. ³⁶ Haec hodie in LXX leguntur, sed absunt a Codd. 23, 26, 86, 106, 239. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Π. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον. Syro-hex. pingit: ✕ ἐν τῷ τόπῳ τοῦτοφ τῷ ἐρήμῳ, παρὰ—κτῆνος. ³⁷ Syro-hex. Cf.

ad Cap. xxxii. 44. ³⁸ Idem: **هو. يفتعل**. ³⁹ Cod. Jes., et sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Cod. 88 affert: ἀναστήσω σὺν τῷ λόγῳ μου τῷ ἀγαθῷ, φ. κ. τ. ε. ⁴⁰ Syro-hex. **هو. يفتعل**. ⁴¹ Idem: **هو. يفتعل**. ⁴² Cod. Jes., et sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Pro ποιῶν Codd. 22, 36, alii, excepto Cod. 88, habent καὶ ποιήσει, et sic in marg. Syro-hex., qui cuneolus post ἐν τῇ γῇ ponit. ⁴³ Cod. Jes. (Montef. in fine exscripsit, κύριος δικαίος σὺν ἡμῖν, repugnante Parsonsio in schedis.) In Cod. 88, Syro-hex. (qui posterior vv. 16—26 sine aster. affert) habetur, καὶ τοῦτο ὃ καλέσει αὐτήν, sed hic in marg. char. med. τὸ ὄνομα habet. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: καὶ τοῦτο τὸ ὄν. ὃ καλεῖται. ⁴⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex.

Et sacerdotibus Levitis non excindetur vir coram me, qui offerat holocaustum, et adoleat fertum, et faciat sacrificium omnibus diebus. ✠ Θ. καὶ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις οὐκ ἐξολοθρευθήσεται ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου, ἀναφέρων ὀλοκαυτώματα, καὶ θύων θυσίαν ('Α. Σ. θυμίων δῶρα), καὶ ποιῶν θυμίαμα πάσας τὰς ἡμέρας.⁴⁵

19. *וַיְהִי דְּבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר.* ✠ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς 'Ιερεμίαν, λέγων.⁴⁶

20. *כֹּה אָמַר יְהוָה אֱסֹתְפֶרֹו אֶת-בְּרִיתִי הַיּוֹם-וְאֶת-בְּרִיתִי הַלַּיְלָה וּלְבִלְתִּי הִיּוֹת יוֹמִם-וְלַיְלָה בְּעֵתָם.* Sic dicit Jova: Si fregeritis foedus meum cum die, et foedus meum cum nocte, ut non sit dies et nox in tempore suo. ✠ Θ. τάδε λέγει κύριος· εἰ διασκεδάσετε τὴν διαθήκην μου τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν νύκτα, τοῦ μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν καιρῷ αὐτῶν.⁴⁷ 'Α. . . εἰ διασκεδάσετε τὴν συνθήκην μου τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν συνθήκην μου τῆς νυκτός . . . Σ. ἐὰν διασκεδάσητε . . .⁴⁸

21. *בְּסִגְרִיתִי תִפֹּר אֶת-דָּרְךְ עֲבָדֵי מְדֻוֹתָיו בֵּן מֶלֶךְ עַל-בְּסִמְאֹ וְאֶת-הַלְוִיִּם הַפְּהֻנִּים מִשְׁרָתִי.* Etiam foedus meum frangetur cum Davide servo meo, ut non sit ei filius regnans super solium ejus, et cum Levitis sacerdotibus ministris meis. ✠ Θ. καί γε ἡ διαθήκη μου διασκαδασθήσεται μετὰ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτῷ υἱὸν βασιλεύοντα ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ πρὸς τοὺς Λευίτας τοὺς ἱερεῖς

τοὺς λειτουργοῦντάς μοι.⁴⁹

22. *אֲשֶׁר לֹא-יִסְפָּר צֶבֶא הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמָּד חוֹל הַיָּם בֶּן אֲרֻבָּה אֶת-זֶרַע דָּרְךְ עֲבָדֵי וְאֶת-הַלְוִיִּם מִשְׁרָתִי אֹתִי.* Quemadmodum non numerabitur exercitus caelorum, nec mensurabitur arena maris; ita augebo semen Davidis servi mei, et Levitas ministrantes mihi. ✠ Θ. ὥς οὐκ ἐξαριθμηθήσεται ἡ δύναμις ('Α. ἡ στρατιά. Σ. ἡ διάταξις⁵⁰) τοῦ οὐρανοῦ, οὐδὲ ἐκμετρηθήσεται ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης· οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα Δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ τοὺς Λευίτας τοὺς λειτουργοῦντάς μοι.⁵¹

23. *וַיְהִי דְּבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר.* ✠ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς 'Ιερεμίαν, λέγων.⁵²

24. *הֲלוֹא רָאִיתָ מַדְהָעִם הַזֶּה דְּבָרֵי לְאֹמֶר שְׂתִי הַמְּשַׁפְּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם וַיִּמָּאֶסְם וְאֶת-עַמִּי וַיִּנְאַצֵּן מְדֻוֹת עוֹד גּוֹי לְפָנֶיהֶם.* Nonne vidisti quid hic populus locutus sit, dicens: Duas familias quas elegerat Jova, etiam reprobavit eas? et populum meum contemnunt, ut non sit amplius gens coram iis. ✠ Θ. ἀρά γε οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησαν, λέγοντες· αἱ δύο πατριαὶ ('Α. συγγενεῖαι⁵³) ἃς ἐξελέξατο κύριος ἐν αὐταῖς, καὶ ἰδοὺ ἀπώσατο αὐτούς; καὶ τὸν λαὸν μου παρώξυναν, τοῦ μὴ εἶναι ἔτι ἔθνος (Σ. ὥστε μὴ εἶναι ἔτι ἔθνος⁵⁴) ἐνὶ πλόν μου.⁵⁵

25. *כֹּה אָמַר יְהוָה אֱסֹלֹא בְרִיתִי יוֹמִם וְלַיְלָה וְהָקוֹת שְׂמִיִּם וְאֶרְצִי לֹא-שְׂמֹתִי.* Sic dicit Jova: Si non foedus meum cum die et nocte,

⁴⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Syro-hex., qui *θυμιάματα* pro *θυμίαμα* habet. Paulo aliter Codd. 22, 36, alii: καὶ θυμίων θυσίαν, καὶ ποιῶν θυμία π. τ. ἡμέρας. Syro-hex. affert: *✠. . . .* ⁴⁶ Cod. Jes., iidem. ⁴⁷ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: τάδε λ. κ. εἰ διασκαδασθήσεται ἡ διαθήκη μου (Cod. 62 add. τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ δ. μου τῆς νυκτός), τοῦ μὴ εἶναι ἡ. κ. ν. ἐν τῇ κ. αὐτῶν. ⁴⁸ Syro-hex. *✠. . . .* ⁴⁹ Cod. Jes. affert: Σ. ἐὰν διασκεδάσητε (sic). ⁵⁰ Cod. Jes. In ceteris omnibus ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ scrip-

tum. Statim verba ἡ πρὸς desiderantur in Cod. 88, Syro-hex. ⁵¹ Syro-hex. *✠. . . .* Cf. ad Cap. viii. 2. ⁵² Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem: *✠. . . .* ⁵⁵ Cod. Jes. In fine *ἔθνος*, quod aberat, o ceteris omnibus assumpsimus. Cod. 88, Syro-hex. om. ἀρά γε, et ἰδοὺ, et in fine *ἐνὸπιον αὐτῶν* habent, repugnantibus Codd. 22, 36, aliis. Hi autem οἶδας pro *εἶδες*, et *ἐλάλησαν λέγων* pro *ἐλάλησαν λέγοντες* afferunt, invitis Cod. 88, Syro-hex.

κύριε¹³⁾, καὶ ἔως ἄδου κόψονται σε. 'Α. καὶ οὐαί, κύριε, κόψονται σοι.¹⁴

5. כִּי־דָבַר אֲנִי. Quia verbum ego. Ο'. ὅτι λόγον ἐγώ. Alia exempl. ὅτι μεγάλη ✕ ἐγώ¹⁵ 'Α. ὅτι λόγον...¹⁶

7. וְעַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתְרוֹת. Et contra omnes urbes Judae quae reliquae erant. Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ πάσας¹⁷ τὰς πόλεις 'Ιουδα (alia exempl. add. τὰς καταλελειμμένας¹⁸⁾).

8. אַחֲרֵי כֵן. Postquam icisset. Ο'. μετὰ τὸ συντελέσαι. 'Α. μετὰ τὸ κόψαι.¹⁹ (Θ.) μετὰ τὸ διαθέσθαι.²⁰

אַתָּה־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם לִקְרָא לָהֶם דָּרוֹר. Cum omni populo qui in Jerusalem erant, ad proclamandum iis libertatem. Ο'. πρὸς ✕ πάντα⁴ τὸν λαὸν (alia exempl. add. τὸν ἐν 'Ιερουσαλὴμ²¹⁾ τοῦ καλέσαι ✕ αὐτοῖς⁴ ἀφεσιν.²²

8, 9. דָּרוֹר: לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְתּוֹ. Libertatem, ut dimitteret quisque servum suum et quisque ancillam suam. Ο'. ἀφείσιν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ. 'Α. ἀδεια, τοῦ ἀποστεῖλαι ἄνδρα τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἄνδρα

τὴν παιδίσκην αὐτοῦ.²³

9. לְבָלְתִי עֲבָדֶם בִּיהוּדָה אֶחָיו. Ne servitute imponeret eis, scilicet Judaeo, fratri suo, quis. Ο'. πρὸς τὸ μὴ δουλεῖν ἄνδρα ἐξ 'Ιουδα (alia exempl. ἐξ 'Ισραήλ) ✕ ἀδελφὸν αὐτοῦ μηδένα²⁴ 'Α. [Σ.] μὴ δουλεῖν αὐτοὺς ἐξ 'Ιουδα ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα.²⁵ Σ. ἵνα μὴ καταδουλώσωνται 'Ιουδαῖον ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα.²⁶

10, 11. וְשָׁמַעַי עוֹד עֲבָדֶם לְבָלְתִי עֲבָדֶם וְשִׁיבוּ אֶת־הָעֲבָדִים וְשִׁיבוּ אֶת־הַנְּחִיכִים וְשִׁיבוּ אֶת־הַשִּׁפְחָתִים. Liberos, ne servitute imponerent iis amplius; et obedierunt, et dimiserunt eos. Sed conversi sunt deinceps, et redire fecerunt servos et ancillas, quos dimiserant liberos. Ο'. Vacat. ✕ ἐλευθέρους, πρὸς τὸ μὴ δουλεῖν αὐτοὺς ἔτι, καὶ ἐπήκουσαν, καὶ ἐξαπέστειλαν. καὶ ἐπεστράφησαν μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπέστρεψαν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, οὓς ἐξαπέστειλαν ἐλευθέρους²⁷.

11. וַיִּנְכְּבוּשׁוּם. Et subegerunt eos. Ο'. καὶ ἐώσαν αὐτούς. Οἱ λοιποὶ καὶ ὑπέταξαν (αὐτούς).²⁸

12. מֵאֵת יְהוָה. Ο'. Vacat. 'Α. παρὰ κυρίου.²⁹

¹³ Sic Comp., Codd. II (in marg.), III, XII (in textu), 41, alii. In textu Cod. II desideratur οὐαί κύριε, quod in Ed. Rom. per incuriam irrepsisse videtur; nam Nobil. notat: "In ceteris libris sequitur, οὐαί κύριε, atque in marg. libri Vaticani positum est, ὦ κύριε. In Hebraico est ὡ ἄδων [sic], unde natum videtur quod sequitur, ἔως ἄδου, quod ceteroqui in Hebraico non est." ¹⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Iidem et Syro-hex. in textu: καὶ οὐαί κύριε κόψονται σε. ¹⁵ Sic Syro-hex. in textu. Codd. XII, 22, 36, 88 (sub ✕), alii: ὅτι μεγάλη (om. ἐγώ); quae vera manus τῶν Ο' fuisse videtur. Mox (v. 6) Montef. e Cod. Jes. affert: 'Ιερμίας ✕ ὁ προφήτης⁴; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Syro-hex. ./. ✕.

¹⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88.

¹⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

¹⁹ Syro-hex. ✕ (חֲלַו) ./. ²⁰ Codd. 86, 88, qui Aquilae tribuunt.

²¹ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

²² Sic cum duplici aster. Cod. Jes., Syro-hex.

²³ Syro-hex. חֲלַו, חֲלַו, חֲלַו. Pro חֲלַו, חֲלַו.

facilitatem, tentavimus ἀδεια, veniam, licentiam, quod pro eodem Hebraeo posuit Aq. Jesai. lxi. 1. Cf. ad v. 15, ubi aliter vertit. [Serius nos certiores fecit Ceriani noster, in Sap. Salom. xii. 11 ✕ pro ἀδεια positum esse in Syro-hex.] ²⁴ Cod. Jes. Cod. 88: πρὸς τὸ μὴ δ. ✕ αὐτοὺς⁴ ἐξ 'Ιουδα ✕ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄνδρα (Syro-hex.: ἄνδρα ἐξ 'Ιουδα (in marg. ἐξ 'Ισραήλ) ἀδελφὸν ✕ αὐτοῦ⁴). ²⁵ Cod. 88.

Fortasse corrigendum αὐτοῖς e Cod. 86, qui affert: 'Α. μὴ δουλεῖν αὐτοῖς. Σ. Θ. ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα. ²⁶ Syro-hex. لا يعبدونهم ولا يعبدونهم. ²⁷ Cod. Jes. a Parsonio exscriptus, et sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex., qui praemittunt τὸν 'Εβραῖον καὶ τὴν 'Εβραῖαν, invito Hebraeo. Montef. oscitanter scripsit δουλεῖν et ἐπεστράφησαν, clausula καὶ ἐξαπέστειλαν penitus praetermissa. Eadem fere leguntur in Codd. 22, 36, aliis, cum καταδουλοῦσθαι pro δουλεῖν, et inserto μετὰ τὸ ἐξαποστεῖλαι (Syro-hex. in marg. char. med. مع حلا وخصه).

²⁸ Syro-hex. ✕ (ل) post μετὰ ταῦτα. ²⁹ Syro-hex. ✕ (ل) Codd. 86, 88: 'Α. καὶ ὑπέταξαν. ²⁹ Cod. 86.

Sic in textu Cod. 88, Syro-hex.

13. הָיָה. In qua eduxi. O'. η̄ ἐξειλάμην. 'A. Σ. η̄ ἐξήγαγον.³⁰

14. מִקֵּץ שִׁבְעֵי שָׁנִים. In fine septem annorum. O'. όταν πληρωθῇ ἔξ ἑτη. 'A. από τέλους ἐπτά ἐτών. Σ. cum constiterint ἐπτά ἑτη.³¹

הַשְׁלִיחוּ. Dimittetis. O'. ἀποστελεῖς. Σ. ἀπολύσετε.³²

מַעֲבֹדִים. O'. Vacat. Πάντες ἀπὸ σοῦ.³³

אֲבוֹתֵינוּ. O'. Vacat. Πάντες οἱ πατέρες ὑμῶν.³⁴

15. וַתֵּשְׁבוּ אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ. Et conversi estis vos hodie, et fecistis. O'. καὶ ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι. 'A. καὶ ἐπεστρέψατε σήμερον, καὶ ἐποιήσατε.³⁵

בְּעֵינַי. O'. πρὸ ὀφθαλμῶν μου. 'A. ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Σ. ἐνώπιόν μου.³⁶

רָרָר. O'. ἄφεςιν. 'A. ελευθερίαν.³⁷

16. חֲפֵזִים. O'. ἐλευθέρους. Σ. αὐτεξουσίους.³⁸

וַתִּבְּגִישֵׁם. Et subegistis eos. O'. Vacat. 'A. Θ. καὶ ὑπετάξατε αὐτούς.³⁹

17. נָאִם-יְהוָה. O'. ✕ φησὶ κύριος Ἀ.⁴⁰

18. אֶת-דִּבְרֵי הַבְּרִית. Verba foederis. O'. τὴν διαθήκην μου. ✕ Θ. τοὺς λόγους τῆς διαθήκης μου Ἀ.⁴¹

לִפְנֵי הַעֵגֶל אֲשֶׁר כָּרְתוּ לְשָׁנִים וַיַּעֲבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו. Coram me, vitulum quem in duas

partes secuerunt, et transierunt per partes dissectas ejus. O'. κατὰ πρόσωπόν μου, τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν ἐργάσθαι αὐτῷ. 'A. ἐνώπιον τοῦ μόσχου οὗ διελθόν εἰς δύο, καὶ διήλθον ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων αὐτοῦ.⁴²

19. שָׂרֵי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַם הַכֹּהֲנִים וְהַפְּהָנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעֲבָרִים בֵּין בְּתָרֵי הַעֵגֶל. Principes Judae, et principes Jerusalem, et

eunuchos, et sacerdotes, et omnem populum terrae, qui transierunt inter partes dissectas vituli. O'. τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα ✕ καὶ ἄρχοντας Ἰερουσαλὴμ Ἀ, καὶ τοὺς δυνάστας ('Αλλος καὶ τοὺς εὐνούχους), καὶ τοὺς ἱερείς, καὶ ✕ πάντα Ἀ τὸν λαὸν ✕ τῆς γῆς, τοὺς διελθόντας ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων τοῦ μόσχου Ἀ.⁴³ 'A. οἱ ἄρχοντες Ἰούδα καὶ οἱ ἄρχοντες Ἰερουσαλὴμ, οἱ εὐνούχοι, καὶ οἱ ἱερείς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, οἱ διελθόντες ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων τοῦ μόσχου.⁴⁴

20. בְּיַד אֲבִיהֶם וּבְיַד מִבְּקָשִׁי נִפְשָׁם. In manum hostium eorum, et in manum quaerentium animam eorum. O'. τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν. Πάντες ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν χειρὶ ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν.⁴⁵

³⁰ Syro-hex. ✕ *هو في قلوبهم*. ³¹ Idem: *هو في قلوبهم*. ³² Idem: *هو في قلوبهم*. ³³ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁴ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁵ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁶ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁷ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁸ Idem: *هو في قلوبهم*. ³⁹ Idem: *هو في قلوبهم*. ⁴⁰ Idem: *هو في قلوبهم*. ⁴¹ Idem: *هو في قلوبهم*.

Pro *هو في قلوبهم* Norberg. mendose exscripsit *هو في قلوبهم*, vertens, cum praeterlapsi fuerint, invita lingua. Etiam emendata lectio non omnino quadrare videtur. ³² Cod. 86: Σ. ἀπολύεται. Cod. 88: Σ. ἀπολύεται. ³³ Cod. 86: Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁴ Idem.

³⁵ Syro-hex. ✕ *هو في قلوبهم*. Statim Cod. 88: ✕ *هو في قلوبهم*. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. ✕ *هو في قلوبهم*. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Cod. 86: 'A. Θ. O'. καὶ ὑπέταξαν αὐτούς. Correximus e Comp., Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex., qui in textu habent: καὶ ὑπετάξατε αὐτούς. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ τοὺς λόγους Ἀ τῆς δ. μου; et sic sine aster. Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. perperam exscripsit: Σ. O'. τὴν δ. μου ✕ τοὺς λ. μου. ⁴² Codd. 86, 88, cum οὗ διήλθον εἰς δύο, quod vix sanum esse potest.

Syrus noster in textu habet: ... ὃν ἐποίησαν (in marg. char. med. ἐργάσθαι αὐτῷ) ✕ εἰς δύο Ἀ, καὶ διήλθον ✕ ἀναμέσον τῶν δ. αὐτοῦ Ἀ. Idem in marg. pro ὃν ἐποίησαν affert: *هو في قلوبهم*. Spohnius juxta Complutensem interpretationem est, ὃν ἔκοψαν, invito uocabuli Syriaci, quod Graece διεμέρισαν, διελθόν, sonat. Proinde in lectione Codd. 86, 88 corrigendum videtur, οὗ (s. ὃν) διελθόν εἰς δύο. Cod. Jes. affert: O'. ὃν ἐποίησαν ✕ εἰς δύο Ἀ ἐργάσθαι αὐτῷ. Pro ἐργάσθαι αὐτῷ Codd. 22 (sub ✕), 36, alii, habent: εἰς δύο, καὶ διήλθον (s. ἔλθον) διὰ μέσου τῶν δ. αὐτοῦ. ⁴³ Cod. Jes. Sic sine asteriscis Cod. 88, Syro-hex., nisi quod καὶ τοὺς ἄρχ. 'I., καὶ τοὺς εὐνούχους, καὶ τοὺς ἱερείς legunt. Cod. 86 affert: Θ. πάντα (τὸν λαόν). Praeterea Syro-hex. in textu οἱ διελθόντες, in marg. char. med. τοὺς διελθόντας. ⁴⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Syro-hex. in marg. char. med.: οἱ ἄρχοντες (bis). ⁴⁵ Cod. 86, cum τῇ τούτων (sic) pro ζητούντων. Sic in textu Codd. 88, 233 (cum τῶν ζητούντων), et Syro-hex.

21. וְבִיד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם וְבִיד חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל. *Et in manum quaerentium animam eorum, et in manum copiarum regis Babylonis.* O'. καὶ δύναμις βασιλέως Βαβυλῶνος. Alia exempl. ✕ καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος ⁴.⁴⁸

הָעֹלִים מֵעֲלֵיכֶם. *Qui ascenderunt a vobis.* O'. τοῖς ἀποτρέχουσιν (alia exempl. τῶν ἀποτρέχόντων⁴⁷) ἀπ' αὐτῶν. Σ. τῶν ἀναχωρησάντων ἀπ' ὑμῶν.⁴⁸

22. מְצִוָּה. *Praecipio.* O'. συντάσσω. 'A. Σ. ἐντέλλομαι.⁴⁹

אֶל-הָעִיר הַזֹּאת. *Ad urbem hanc.* O'. εἰς τὴν γῆν ταύτην. Πάντες (εἰς) τὴν πόλιν ταύτην.⁵⁰

עָלֶיהָ. O'. Vacabat. ✕ ἐπ' αὐτήν ⁴.⁵¹

וְלָכְדוּهَا. *Et capient eam.* O'. καὶ λήψονται (Σ. πορθήσουσιν⁵²) αὐτήν.

CAP. XXXV (Gr. xlii).

2. הָלֹךְ אֶל-בֵּית. *Vade ad domum.* O'. βάδισον εἰς ✕ τὸν ⁴ οἶκον.¹

2. הָרֶכְבִּים. *Rechabitarum.* O'. Ἀρχαβεῖν. Σ. *Rechabimonitarum.*³

וְדַבֵּר אִתָּם. *Et loquere eis.* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ κάλεσον αὐτούς.³ 'A. Θ. καὶ λαλήσεις αὐτοῖς.⁴

אֶל-אֶחָת הַלְשָׁנוֹת. *Ad unum conclavium.* O'. εἰς μίαν τῶν αὐλῶν. 'A. πρὸς ἐν τῶν παστοφορίων.⁵ Σ. . . τῶν ἐξεδρών.⁶

3. חֲבַנְיָה. O'. Χαβασίν. 'A. Ἀβασιών.⁷

וַיָּאֵת כָּל-בֵּית הָרֶכְבִּים. O'. καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν Ἀρχαβεῖν. Σ. καὶ πάντα τὸν οἶκον. ⁸

4. וַיָּאָבֵא אֹתָם. *Et introduxi eos.* O'. καὶ εἰσήγαγον ✕ αὐτούς ⁴.⁹

בְּנֵי חֲנָן. O'. υἱὸν Ἰωνάν, υἱοῦ Ἀνανίου. Alia exempl. υἱὸν Ἀνάν.¹⁰ 'A. υἱὸν Ἀνανίου.¹¹

אֲשֶׁר-אֵצֶל לְשַׁנַּת הַשָּׂרִים. *Quod est juxta conclave principum.* O'. ὅς ἐστιν ἐγγὺς τοῦ οἴκου τῶν ἀρχόντων. 'A. ὅς ἦν ἐχθόμενα τοῦ παστοφορίου τῶν ἀρχόντων.¹² Σ. ἡ ἐστὶ πρὸς τὴν ἐξέδραν τῶν ἀρχόντων.¹³

אֲשֶׁר מִמַּעַל לְלִשְׁנַת מַעְשְׂהוּ. *Quod est super conclave Maasiae.* O'. τῶν ἐπάνω τοῦ οἴκου Μαασαίου. Σ. τὴν ἐπάνω τῆς ἐξέδρας Μαασαίου.¹⁴

שָׁמֶר הַסֵּף. *Custodis liminis.* O'. τοῦ φυλάσσοντος τὴν αὐλήν (alia exempl. τὴν ὁδόν¹⁵).

⁴⁸ Cod. Jes., teste Parsonsio. Montef. edidit τὴν ψυχὴν αὐτῶν. Codd. 88, 233, et Syro-hex. in textu sine aster.: καὶ ἐν χεירὶ ζητούντων ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἐν χεירὶ δ. β. B. ⁴⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ ⁴⁹ Codd. 86, 88: 'A. Σ. ἐντέλλομαι; quae vox nulla est. Cf. ad Cap. xxxii. 13. ⁵⁰ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Solus Cod. 233 om. ἐπ' αὐτήν. ⁵² Codd. 86, 88.

CAP. XXXV. ¹ Cod. Jes. Pro βάδισον idem in marg. habet πορεύεσθαι, ut in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ² Syro-hex. ✕ ³ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. ✕ ⁵ Idem: ⁶ Idem: ⁷ Idem: ⁸ Idem: ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Idem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem: ¹⁵ Idem: καὶ ✕ σύμπαντας ⁴ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ; et sic sine aster. Syro-

hex. ⁸ Cod. Jes. "Sequitur vox dubia, quasi σούλον, sed non clare legitur."—Montef. In schedis Parsonsianis non invenimus nisi: οἰκίαν] in marg. οἶκον. ⁹ Sic Syro-hex. Promenon hodie legitur in LXX, sed abest a Codd. 36, 48, alii. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, 88 (cum Ἀναν), alii. Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. ¹² Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. XII, 23, 26, alii. ¹³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ¹⁴ Idem in continuatione: ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, alii. "Forte (τὸν) οὐδόν."—Montef. "Nos non dubitavimus rescribere τὸν ὁδόν, limen. Infra, Ezech. xl. 7, bis conspicies οὐδὸν Ionicum pro Att. ὁδόν."—Drach. Immo forma ε ὁδός non fertur nisi apud Sophoclem in Oed. Col. 57, 1586. Hic autem Codd. 86, 88: Σ. τὸν (τὴν Cod. 88) οὐδὸν τὸν σταθμόν (sic).

Οἱ Γ'. τὸν σταθμόν.¹⁶ Ἄλλος ἐφεστὼς τῷ
προφυλαίῳ.¹⁷

5. וַאֲתָן לִפְנֵי בְנֵי בֵּית־הַרְחָבִים. *Et posui coram
filii domus Rechabitarum.* Ο'. καὶ ἔδωκα κατὰ
πρόσωπον αὐτῶν. Alia exempl. ✕ καὶ ἔστισα
κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν οἴκου τῶν 'Ραχα-
βεῖν.¹⁸ Σ. καὶ παρέθηκα ἔμπροσθεν αὐτῶν
υἱῶν οἴκου τῶν 'Ρηχαβιτῶν.¹⁹

יִגְבְּעִים מִלְּאִים יַיִן. *Scyphos plenos vini.* Ο'.
κεράμιον ✕ πλήρες οἴνου.²⁰ 'Α. Σ. σκύ-
φους. . .²¹

וַאֲמַר אֲלֵהֶם. *Et dixi ad eos.* Ο'. καὶ εἶπα
✕ πρὸς αὐτούς.²²

7. וְנָכַרם לֹא-תִטְעוּ וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם. *Et vineam
ne plantetis, neque erit vobis.* Ο'. καὶ ἀμπε-
λὼν οὐκ ἔσται ὑμῖν. Alia exempl. καὶ ἀμπε-
λῶνα μὴ φυτεύσητε, καὶ οὐκ ἔσται ὑμῖν.²³

עַל-פְּנֵי הָאֲרָצָה. *Super faciem terrae.* Ο'. ἐπὶ
✕ πρόσωπον τῆς γῆς.²⁴

וְאַשֶׁר אַתֶּם גָּרִים שָׁם. *Ubi vos peregrini estis.*
Ο'. ἐφ' ἧς διατρίβετε ('Α. Σ. οἰκεῖτε²⁵) ὑμεῖς

ἐπ' αὐτῆς. 'Α. . . ἔσεσθε ἐπ' αὐτῆς προσήλυτοι. Σ. . .
παροικεῖτε.²⁶

8. וְהִזְדַּבְּרָה בְּיָדְךָ. Ο'. 'Ιωναθάβ ✕ υἱὸς 'Ρη-
χάβ.²⁷

לְכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִי. *In omnibus quae praecepit
nobis.* Ο'. Vacat. Alia exempl. κατὰ πάντα
ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν.²⁸

11. מִלֶּךְ-בָּבֶל. Ο'. Vacat. Alia exempl. βασι-
λεὺς Βαβυλῶνος.²⁹

בָּאוּ וְנָבוֹא. *Venite, et ingrediamur.* Ο'. εἰς-
ελθεῖν, καὶ εἰσέλθομεν. Alia exempl. ἀνα-
βάντες εἰσελευσόμεθα.³⁰ 'Α. Σ. δευτε εἰσελ-
θόμεν.³¹

אַרְם. *Syriae.* Ο'. τῶν Ἀσσυρίων. 'Α. Σ.
τῆς Συρίας.³²

וְנֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם. *Et habitamus in Jerusalem.*
Ο'. καὶ ὥκοῦμεν (alia exempl. ὥκησαμεν³³) ἐκεῖ.
'Α. Σ. Θ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐν Ἱερουσαλήμ.³⁴

12. אֶל-יְרֵמְיָהוּ. Ο'. πρὸς μέ. Alia exempl. πρὸς
'Ιερεμίαν.³⁵

13. הֲלוֹא תִקְחוּ. *Nonne accipietis.* Ο'. οὐ μὴ
λάβητε. Σ. ἄρα οὐ μὴ δέξησθε.³⁶

¹⁶ Cod. Jes. Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ. τὸν σταθμόν (ܨܬܒܐ). Nescio quid sibi velit Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 754: τοῦ φυλάσσοντος τὸν σταθμόν ὁ Ἑβραῖος, τοῦ φ. τὴν ἐσθῆτα τῆς λειτουργίας.

¹⁷ Parsons. ad verba, ὅς ἐστιν ἐγγὺς κ. τ. ἐ., e Codd. 86, 88 affert: "Ἄλλος" (ἄλλος om. Cod. 86) ἐφεστὼς τῷ πρ. Scholium esse videtur.

¹⁸ Cod. Jes., teste Montef. Parsons. ex eodem affert: καὶ ἔστισα κ. πρ. αὐτῶν (in marg. τῶν υἱῶν οἴκου τοῦ 'Ραχαβεῖν); et sic in textu (cum τοῦ 'Ρηχάβ) Codd. 22, 36, alii, et (cum ܡܥܬܝܢ) Syro-hex.

¹⁹ Codd. 86, 88. Pro οἴκου τῶν Cod. 86 scribit οἰκούντων, Cod. 88, οἶκου τῆν.

²⁰ Sic Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: κέραμα πλήρη οἴνου.

²¹ Syro-hex. ܡܥܬܝܢ, appietto Graeco σκύφος. "Legendum, me judice, ܡܥܬܝܢ."—Norberg. "Non mutarem. Pro σκύφος Noster reddit ܡܥܬܝܢ apud Aq. ad Gen. xlv. 5; ܡܥܬܝܢ apud eundem ad Exod. xxv. 33; hic ܡܥܬܝܢ, ut incertus omnino fuisse videatur qua ratione exacte redderet. Vox ܡܥܬܝܢ, quod vellet Norberg, nec Bernstein. in Lexico suo majori noscit, verum ܡܥܬܝܢ, quo saepe utitur et Noster, sed pro κρατήρ, non pro σκύφος."—Cecilian.

²² Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 22,

36, alii. ²³ Sic Cod. 88 (cum ἀμπελῶνας), Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀμπελῶνας μὴ φ. μηδὲ ἔστω ὑμῖν.

²⁴ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 86 (in marg.), 88.

²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Syro-hex. ܡܥܬܝܢ. ²⁷ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Cod. 62.

²⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

²⁹ Ibidem.

³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 33, alii. Syro-hex. ܡܥܬܝܢ. Cf. Rördam in *Dissertatione* etc. p. 57.

³¹ Codd. 86, 88, qui Aquilae soli tribuunt. Syro-hex. ܡܥܬܝܢ.

³² Syro-hex. ܡܥܬܝܢ.

³³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, alii, et Syro-hex. "MS. Jes. in textu habet οἰκῆσωμεν [immo οἰκήσαμεν, teste Parsons.]; ad marg. ὥκησαμεν."—Montef.

³⁴ Cod. 88 affert: 'Α. Σ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐν Ἱ. Cod. 86: Σ. καὶ ἐκάθημεν ἐν Ἱ. Syro-hex.: 'Α. Θ. καὶ ἐκαθίσαμεν (ܡܥܬܝܢ).

³⁵ Sic Codd. 86 (in marg.), 88, 106, et Syro-hex.

³⁶ Syro-hex. ܡܥܬܝܢ. ³⁷ Cod. 22, 36, alii, in textu: οὐ μὴ δέξησθε. Post εἶπε (sic) κύριος iidem cum Syro-hex. addunt: τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ; et in fine, φησὶ κύριος.

patris vestri. Ο'. τὴν ἐντολὴν (*alia exempl. add. 'Ιωναδὰβ*⁵⁹) τοῦ πατρὸς αὐτῶν (Οἱ λοιποὶ ἡμῶν⁶⁰).

18. וְהִשְׁמַרְוּ אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהִתְעַשּׂוּ כָּל-אֲשֶׁר-צִוָּה אֶתְכֶם. *Et observastis omnia praecepta ejus, et fecistis juxta omnia quae praecepit vobis.* Ο'. ποιεῖν καθότι ἐνετειλατο αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν. *Alia exempl. καὶ ἐφύλαξαν σύμπασας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ποιεῖν* ✕ *κατὰ πάντα* ὅσα ἐνετειλατο αὐτοῖς (Οἱ λοιποὶ ἡμῶν⁶¹) ÷ ὁ πατὴρ αὐτῶν⁶².

19. לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ⁶³.

לֹא-יִכָּרֵת. *Non excindetur.* Ο'. οὐ μὴ ἐκλείπη. 'Α. Θ. οὐκ ἐξολοβρευθήσεται.⁶⁴

Cap. XXXV. 14. ÷ *υἱοί* ὧν. 18. ÷ *υἱοί* Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχάβ⁶⁵.

CAP. XXXVI (Gr. xliii).

1. וַיְהִי בִשְׁנָה. *Et factum est anno.* Ο'. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. *Alia exempl. καὶ* ✕ *'Α. Θ. ἐγενήθη* ὧν ἐνιαυτῷ.¹

וַיְהִי הַיּוֹם אֲלֵ-יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה. *Verbum hoc ad Jeremiam a Jona.* Ο'. λόγος κυρίου πρὸς μέ. 'Α. Σ. ὁ λόγος οὗτος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου.²

2. מִנְלֵת. *Volumen.* Ο'. χαρτίον. 'Α. εἶλημα. Σ. τόμον. Θ. κεφαλίδας.³

וְהָיָה. *Locutus sum.* Ο'. ἐλάλησα. *Alia exempl. ἐχρημάτισα.*⁴ Οἱ λοιποὶ ἐλάλησα.⁵

3. אֵת כָּל. Ο'. πάντα. *Alia exempl. ✕ σὺν* ὧν πάντα.⁶
לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ. *Ut revertantur unusquisque.* Ο'. ἵνα ἀποστρέψωσιν (s. ἀποστραφῶσιν) ✕ Θ. ἕκαστος⁷.

4. דְּבָר. Ο'. ἐλάλησε. *Alia exempl. ἐχρημάτισεν.*⁸

עַל-מִנְלֵת-כִּפֹּר. *In volumine libri.* Ο'. εἰς χαρτίον βιβλίου. 'Α. ἐπὶ κεφαλίδας βιβλίου. Σ. ἐπὶ τόμον τοῦ βιβλίου.⁹

5. עֲצוּר. *Conclusus sum.* Ο'. φυλάσσομαι. 'Α. Σ. συνέχομαι.¹⁰

6. וּבֹאֵת אֵתָה. *Et ingredieris tu.* Ο'. Vacat. *Alia exempl. καὶ εἰσελεύσῃ σὺ.*¹¹

בְּמִנְלָה אֲשֶׁר-כָּתַבְתָּ מִפִּי אֶת-דְּבָרֵי יְהוָה. *In volumine in quo scripsisti ex ore meo verba Jovae.* Ο'. ἐν τῷ χαρτίῳ τούτῳ. *Alia exempl. ἐν τῷ χάρτῃ ÷ τούτῳ* ὧν ἔγραψας ἐκ τοῦ στόματός μου τοὺς λόγους κυρίου.¹²

7. וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ. *Et recedent quisque.* Ο'. καὶ ἀποστρέψουσιν ✕ Θ. ἕκαστος¹³.

8. בָּרוּךְ בֶּן-נְרִיָּה. Ο'. Βαρὺχ ✕ 'Α. Σ. υἱὸς Νηρίου¹⁴.

⁵⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex.
⁶⁰ Syro-hex. ⁶¹ Idem. ⁶² Sic Cod. 88 (cum ✕ pro +).
Syro-hex., et sine aster. et obelo Codd. 22, 36, alii. Cod. XII affert: Σ. καὶ ἐφύλαξαν σύμπασας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ; et ad καθότι in marg.: καθ' ὅσα κατὰ πάντα. ⁶³ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex. (quorum uterque om. τῶν δυνάμεων), et (cum ὁ θεός) Codd. 22, 36, alii. ⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Idem.

CAP. XXXVI. ¹ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex. in textu: καὶ ✕ ἐγενήθη ὧν ἐνιαυτῷ. Sic sine aster. (cum ἐγένετο) Codd. 22, 36, alii. ² Cod. 86. Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος οὗτος πρὸς Ἱ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου³. Syro-hex. ⁴ Cod. 88. Cf. Hex. ad Psal. xxxix. 8. Montef. vero e Cod. Jes. affert: 'Α. κεφαλίδας. Σ. τόμον.

In textu κεφαλίδας pro χαρτίον habent Codd. 22, 36, alii.
⁴ Sic Codd. III, 22, 26, 33, alii. Syro-hex. ⁵ Cod. 88. appioto Graeco EXPHMATICA. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Αλλος ἐχρημάτισα. Cf. ad Cap. xxvi. 2. ⁶ Syro-hex. ⁷ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert σύμπαντα, et sic Codd. 22, 36, alii. ⁸ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., ut ante. ¹⁰ Cod. 88. Cod. 86: 'Α. ἐπὶ κεφαλίδος β. Σ. ἐπὶ τόμον τ. β. ¹¹ Syro-hex. ¹² Sic Codd. 22 (sine σὺ), 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Cod. 88, 233, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἐν τῇ κεφαλίδι ταύτῃ ἐν ᾗ ἔγραψας κ. τ. εἰ. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. Cod. 88, Syro-hex.

9. הַחֲמִשִּׁית. *Quinto*. O'. τῷ ὀγδόῳ. Alia exempl. τῷ πέμπτῳ.¹⁵
 קָרְאוּ. *Proclamarunt*. O'. ἐξεκκλησίασαν. 'A. ἐκήρυξαν.¹⁶
 וְכָל-הָעָם הַבָּאִים מִעַרֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם. *Et omni populo venientibus de civitatibus Judae in Jerusalem*. O'. καὶ οἶκος 'Ιουδα. Alia exempl. praemittunt: καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐρχόμενοι ἐκ πόλεων 'Ιουδα εἰς 'Ιερουσαλήμ.¹⁷
10. אֶת-דְּבָרֵי. O'. ✕ τὸν ᾠ λόγους.¹⁸
 בְּלִשְׁכָּת. *In conclavi*. O'. ἐν οἰκῳ. 'A. εἰς τὸ παστοφόριον.¹⁹ Σ. ἐν τῇ ἐξέδρᾳ.²⁰
 בְּאַזְנוֹי. *In auribus*. O'. καὶ ἐν ὠσί. Alia exempl. εἰς τὰ ὦτα.²¹
 כָּל-הָעָם. *Omnis populi*. O'. ✕ παντὸς ᾠ τοῦ λαοῦ.²²
12. אֶלְנָתָן. *Elnathan*. O'. 'Ιωνάθαν. "Αλλος Νάθαν. "Αλλος 'Ελνάθαν.²³
13. בְּסֵפֶר. *In libro*. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῷ βιβλίῳ.²⁴
14. הַמְגִלָּה אֲשֶׁר קָרָאתָ בָּהּ. *Volumen in quo legisti*. O'. τὸ χαρτίον ('A. τὸ εἶλημα. Σ. τὴν κεφαλίδᾱ²⁵) ἐν ᾧ σὺ ἀναγινώσκεις ἐν αὐτῷ. Alia exempl. τὸ βιβλίον ἐν ᾧ ✕ σὺ ᾠ²⁶ ἀναγινώσκεις ✕ ἐν αὐτῷ.²⁷
14. בְּדִרְי. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.²⁸
15. שֵׁב נָא וּקְרֵאנָה. *Sede, quae so, et lege illud*. O'. πάλιν ✕ δὴ ᾠ ἀνάγνωθι.²⁹ 'A. ἐπίστρεψον δὴ καὶ ἀνάγνωθι. Σ. ἀνάλαβε καὶ ἀνάγνωθι.³⁰ Aliter: 'A. κάθισον δὴ...³¹
 בְּאַזְנוֹי. O'. Vacat. ✕ Σ. εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν.³²
16. פָּרְדוּ. *Pavebant*. O'. συνεβουλεύσαντο. 'A. Σ. ἐξέστησαν.³³
 הָיִיד נְיִיד. *Indicando indicabimus*. O'. ἀναγγέλλοντες ἀναγγεῖλωμεν. Σ. θέλει ἵνα ἀναγγεῖλωμεν.³⁴
17. הַגִּיד נָא לָנוּ. *Indica, quae so, nobis*. O'. Vacat. Alia exempl. ἀναγγεῖλον δὴ ἡμῖν.³⁵
 מִכִּישׁ. O'. Vacat. ✕ ἐκ στόματος αὐτοῦ.³⁶
18. וַיֹּאמֶר לָהֶם. O'. καὶ εἶπεν ✕ αὐτοῖς.³⁷
 מִכִּישׁ יִקְרָא אֵלַי. *Ex ore ejus praelegit mihi*. O'. ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἀνήγγειλέ μοι 'Ιερემίας. Σ. ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἔλεγεν, ὡς ὁ ἀναγνώσκων πρὸς μέ.³⁸
 בְּדִרְי. *Cum atramento*. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν μέλανι.³⁹
19. וַיֹּאשׁ אֶל-יִרְעַי אִיפֹה אֶתָּה. *Et nemo sciat ubi vos sitis*. O'. ἄνθρωπος μὴ γινώτω ποῦ ὑμεῖς. 'A. καὶ ἀνὴρ μὴ γινώτω ποῦ ἐστέ.⁴⁰

(Post 'Ieremias Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. inferunt ὁ προφήτης.)¹⁵ Sic Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in textu τῷ πέμπτῳ, in marg. char. med. τῷ ὀγδόῳ habet. Mox pro τῷ βασιλεῖ 'Ιωακείμ Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. exhibent: 'Ιωακείμ υἱοῦ 'Ιωσίου βασιλέως 'Ιούδα.

¹⁶ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ¹⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex., qui in fine addunt: οἶκος (s. ὁ οἶκος) 'Ιουδα, sine copula. ¹⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Articulus deest in Comp., Codd. III, 26, 86. ¹⁹ Cod. 86. Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Cf. ad Cap. xxxv. 4.

²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ²¹ Sic Codd. III, XII (in marg.), 22, 36, alii. ²² Syro-hex. Hodie παντὸς legitur in libris omnibus, excepto Cod. 233. ²³ "MS. Jes. in textu Νάθαν [sic Comp., Codd. 23, 26, alii], in marg. 'Ελνάθαν."—Montef. ²⁴ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. ²⁵ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר.

²⁶ Cod. Jes. in marg. affert: ✕ σὺ. Abest σὺ a Comp., Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in textu: ✕ ἐν αὐτῷ, et sic Cod. 86 in marg. In Codd. 22, 36, alii, ἐν αὐτῷ deest. ²⁸ Sic Comp., Codd. XII, 26, 33, alii, et Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 62 (sine ✕), 88, et Syro-hex. ³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. ²⁷ Syro-hex.

in textu: ✕ ἐν αὐτῷ, et sic Cod. 86 in marg. In Codd. 22, 36, alii, ἐν αὐτῷ deest. ²⁸ Sic Comp., Codd. XII, 26, 33, alii, et Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 62 (sine ✕), 88, et Syro-hex. ³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστρεψαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνάγ. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ אֶת-הַסֵּפֶר. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

20. הִפְקְדוּ בַלְשָׁנָה. *Deposuerunt in conclavi.* O'.
 ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ. 'A. ἀπέθεντο ἐν
 τῷ παστοφορίῳ.⁴¹ Σ. ἀπέθεντο (s. ἔθεντο) ἐν τῇ
 ἐξέδρῳ.⁴²
 בְּאָזְנוֹ הַמֶּלֶךְ. *In auribus regis.* O'. τῷ βα-
 σιλεῖ. 'A. ἐν τοῖς ὠσίν τοῦ βασιλέως. Σ.
 εἰς ἀκοάς...⁴³
22. בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי. *In mense nono.* O'. Vacat.
 Alia exempl. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑννάτῳ.⁴⁴
 וְהָאֵת-הָאֵלָּהּ לִפְנֵי מִבְעֶרֶת. *Et olla (focus) ante
 eum accensa.* O'. καὶ ἐσχάρα πυρὸς κατὰ
 πρόσωπον αὐτοῦ. 'A. Σ. . . ἐκκεκαυμένη.⁴⁵
23. בְּתֵר. *Cultello.* O'. τῷ ξυρῷ. Σ. τῇ σμίλῃ.⁴⁶
 עַד-תֵּם כָּל-הַמִּגְלָה עַל-הָאֵשׁ עַל-הָאֵחָא. *Donec consumptus esset omne volumen in igne
 qui erat super ollam.* O'. ἕως ἐξέλιπε πᾶς ὁ
 χάρτης εἰς τὸ πῦρ ✕ τὸ ἐπὶ ᾧ τῆς ἐσχάρας.⁴⁷
24. וְלֹא פָתְרוּ. *Et non pavebant.* O'. καὶ οὐκ
 ἐξήτησαν. Alia exempl. καὶ οὐκ ἐξεξήτησαν
 (in marg. τὸν κύριον).⁴⁸ Alia: καὶ οὐκ ἐξέ-
 στησαν.⁴⁹
25. וְגַם. *Immo vero.* O'. καί. 'A. καίγε. Σ.
 καὶ δῆ.⁵⁰
 הִפְגְּעוּ בַּמֶּלֶךְ. *Precibus adierunt regem.* O'.
 ὑπέθεντο τῷ βασιλεῖ. 'A. ἀπήντησαν τῷ βα-
 σιλεῖ. Σ. ἀντεῖπον...⁵¹
25. לְבִלְתִּי שָׂרָה אֶת-הַמִּגְלָה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים. *Ne combureret volumen; et non obtemperavit
 eis.* O'. πρὸς τὸ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον.
 Alia exempl. πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρ-
 τίον καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν.⁵²
26. וַיִּסְתָּרֵם יְהוָה. *Sed occultavit eos Jova.* O'.
 καὶ κατεκρύβησαν. 'A. καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς
 κύριος. Σ. ἔκρυψε δὲ αὐτοὺς κύριος.⁵³
28. וְכָתַב עָלֶיהָ אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָרִאשֹׁנִים. *Et
 scribe in eo omnia verba priora.* O'. καὶ γρά-
 ψον ✕ ἐπ' αὐτῷ ᾧ πάντας τοὺς λόγους ✕ τοὺς
 προτέρους ᾧ.⁵⁴
 עַל-הַמִּגְלָה הָרִאשֹׁנָה. *In volumine priori.* O'.
 ἐπὶ τοῦ χαρτίου ✕ τοῦ προτέρου ᾧ.⁵⁵
29. לְאֹמֶר. (in priore loco). O'. λέγων. Alia ex-
 empl. εἰπας, s. εἰπών.⁵⁶ Οἱ λοιποὶ λέγων.⁵⁷
 בֹּא-יָבוֹא. *Veniendo veniet.* O'. εἰσπορευόμενος
 εἰσπορεύεται. 'A. Σ. ἐρχόμενος εἰλεύσεται.⁵⁸
 וַיִּשְׁתָּבֵט. *Et vastabit.* O'. καὶ ἐξολοθρεύσει.
 'A. Σ. καὶ διαφθερεῖ.⁵⁹
 וַיִּשְׁבֵּת. *Et cessare faciet.* O'. καὶ ἐκλεί-
 ψει. Alia exempl. καὶ ἐκτρίψει.⁶⁰
30. וַנִּבְלָתוּ. *Cadaver ejus.* O'. τὸ θνησιμαῖον αὐ-
 τοῦ. Σ. τὸ πτώμα (αὐτοῦ).⁶¹
31. וְעַל-יָרְעוּ וְעַל-יַעֲבְדוּ. *Et in progeniem ejus,*

⁴¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: .}
 ✕⁴² Syro-hex. ✕⁴³ Codd.
 86, 88. Syro-hex. in marg. sine nom. ✕
⁴⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Codd. 86, 88.
 Syro-hex. ✕⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu
 Codd. 22, 36, 48, 96. Syro-hex. ✕⁴⁷ Sic
 cum aster. Syro-hex. Solus Cod. XII om. τὸ ἐπὶ, legens:
 ἕως (non, ut Montef., ✕ ἕως) οὗ ἐξέλιπεν π. ὁ χ. εἰς τὸ πῦρ τῆς
 ἐσχ.⁴⁸ Sic Cod. Jes., Syro-hex. ⁴⁹ Sic Comp.,
 Codd. 41, 87. Cf. ad v. 16. Nobil.: "In quibusdam
 libris est ἐξέστησαν. In quibusdam [Codd. 22, 36, aliis]
 ἐξήτησαν τὸν κύριον."⁵⁰ Syro-hex. ✕
 ✕⁵¹ Codd. 86, 88: 'A. ἀπήντησαν. Σ. ἀν-
 τεῖπον. Syro-hex. ✕ Huc pertinet
 Nobilii lectio ad v. 20: εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα 'A. ἀπήν-
 τησαν τῷ β. Error est Anonymi in Cat. Ghisler. T. II,
 p. 759. ⁵² Sic Comp., Codd. XII (cum καὶ ἤκουσεν

αὐτόν), 33, 49, alii, et Syro-hex. ⁵³ Codd. 86, 88. Syro-
 hex. ✕
 Post 'Εβρῆλ Cod. 88 et Syro-hex. addunt: καὶ τῷ Σελεμῖ
 υἱῷ 'Αβδιῆλ. Iidem cum Comp., Codd. 22, 36, aliis: τὸν
 B. τὸν γραμματεῖα, καὶ τὸν 'I. τὸν προφήτην.⁵⁴ Syro-hex.
 Lectio ἐπ' αὐτὸ (sic) est in Cod. 88, et ✕ ἐπ' αὐτῷ in marg.
 Cod. 86. ⁵⁵ Idem. Mox Syro-hex.: 'Ιωακείμ ὁ βασιλεὺς
 ✕ 'Ιούδα ᾧ. καὶ πρὸς 'Ιωακείμ βασιλεῖα 'Ιούδα ἐρεῖς κ.τ.ε., et sic
 sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁶ Prior lectio est in
 Codd. 88, 233, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 36,
 aliis. ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Idem: ✕
⁵⁹ Idem: ✕ Sic in textu Codd. 22,
 36, alii. ⁶⁰ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii.
 Syro-hex. in marg. char. med. ✕ (Peal ✕ com-
 mutatur cum ἐκτρίβηναι Gen. xlv. 11. Exod. ix. 15. xii. 13
 in Syro-hex.) ⁶¹ Codd. 86, 88.

et in servos ejus. Ο'. καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ.⁶²

31. *Iniquitatem eorum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. τὰς ἀνομίας αὐτῶν.⁶³

Et in homines. Ο'. καὶ ἐπὶ γῆν. 'Α. καὶ ἐπὶ ἄνδρα. Σ. καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν.⁶⁴

32. *Et Jeremias sumpsit.* Ο'. καὶ ἔλαβε Βαρούχ. Alia exempl. καὶ 'Ιερემίας ἔλαβεν.⁶⁵

Qui regnavit in domo domus. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ πρὸς Βαρούχ υἱὸν Νηρίου τὸν γραμματέα.⁶⁶

Cap. XXXVI. 2. ÷ βασιλέως 'Ιούδα 4. 7. καὶ ἡ ὁργὴ ÷ κυρίου 4. 9. καὶ πᾶς ὁ λαὸς—εἰς 'Ιερουσαλήμ, ÷ οἶκος 'Ιούδα 4.⁶⁷

CAP. XXXVII (Gr. xliv).

1. *Qui obsidebant Jerusalem.* Ο'. ἀντὶ 'Ιωακείμ. Alia exempl. ἀντὶ 'Ιεχονίου υἱοῦ 'Ιωακείμ.¹

Quem regnare fecit. Ο'. δν ἔβα- σιλευσε. Σ. δν κατέστησε βασιλεύειν.²

Qui regnavit in domo domus. Ο'. (βασιλεύειν) τοῦ 'Ιούδα. 'Α. Σ. ἐν γῇ 'Ιούδα.³

3. *Jehucal.* Ο'. τὸν 'Ιωάχαλ. Alia exempl. τὸν 'Ιωάχας, s. τὸν 'Ιωάχαζ.⁴ 'Α. Σ. τὸν 'Ιουχάλ.⁵

Intercede, quaevo. Ο'. πρὸς 'Ιερემίαν ✕ Πάν- τεσ' τὸν προφῆτην 4.⁶

Intercede, quaevo. Ο'. πρὸς εὐξαι ✕ δῆ 4.⁷

4. *Jeremias autem erat intrans et exiens in medio populi; nequedum conjecerant eum in domum carceris.* Ο'. καὶ 'Ιερემίας ἦλθε καὶ διῆλθε διὰ μέσου τῆς πόλεως (alia exempl. τοῦ ὄχλου⁸), καὶ οὐκ ἔδωκεν (alia exempl. ἀπήγαγον⁹) αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς (alia exempl. εἰς φυλακὴν¹⁰). 'Α. καὶ 'Ιερემίας εἰσπορεύετο καὶ ἐξπορεύετο ἐν μέσφ τοῦ λαοῦ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς.¹¹

5. *Qui obsidebant Jerusalem.* Ο'. Vacat. 'Α. Θ. οἱ πολιορκούντες ἐπὶ 'Ιερου- σαλήμ.¹²

A contra Jerusalem. Ο'. ἐπὶ (alia exempl. ἀπὸ¹³) 'Ιερουσαλήμ. 'Α. ἐπάνω- θεν αὐτῆς.¹⁴

⁶² Syro-hex. ✕ *et in servos ejus.* Ο'. καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ.⁶³ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ πᾶσας 4 τὰς ἀνομίας αὐτοῦ (sic). ⁶⁴ Cod. 86. Syro-hex. affert: .⁶⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁶⁶ Sic Codd. 86 (in marg. sub ✕), 88, 233, et Syro-hex. Alia lectio est in Codd. 22, 36, alii: (κεφαλὴ ἐτέραν), καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Β. υἱῷ Ν. τῷ γραμματέϊ. Post 'Ιωακείμ Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. addunt: βασιλεὺς 'Ιούδα ἐν πυρί. ⁶⁷ Syro-hex.

CAP. XXXVII. ¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Idem post Βαρούχ. add. βασιλεὺς Βαβυλῶνος. Solus Syro-hex. βασιλεὺς ante Σεδεκίας infert. ² Codd. 86, 88. ³ Idem. Syro-hex. *et in domo domus.*

In v. 2 post 'Ιερემίον add. τοῦ προφῆτου Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴ Prior scriptura est in Ald., Codd. XII, 23, 26, 33, alii; posterior in Codd. III, 22, 36, alii. Syro-hex. *et in domo domus.* appicto ΤΟΝ ΙΟΥΔΑ.

⁵ Syro-hex. *et in domo domus.* appicto ΙΟΥΔΑ. ⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷ Syro-hex. Particula abest a Comp., Codd. XII, 22, 23, 48, alii. In fine Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. add. θεὸν ἡμῶν, s. τὸν θεὸν ἡμῶν.

⁸ Sic Codd. 23, 62, 88, 233. Syro-hex. *et in domo domus.* appicto ΤΟΝ ΟΧΛΟΥ. ⁹ Sic Codd. XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Idem in marg.: 'Α. Σ. εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς. ¹¹ Codd. 86, 88. Pro ἔδωκεν in codd. mendose scriptum εἰδωκεν, et εἰδωκον. Syro-hex. affert: ✕ *et in domo domus.* appicto ΤΟΝ ΟΧΛΟΥ. καὶ 'Ιερ.—τοῦ λαοῦ, in textu habent Codd. 22, 36, alii.

¹² Cod. 86, et in textu sine nom. Cod. 233. Syro-hex. in textu: ✕ οἱ πολιορκούντες 4 τὴν 'Ιερ. Codd. 22, 36, alii: οἱ πολιορκούντες τὴν 'Ιερ. ¹³ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 26, alii. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ 'Ιερ. 4. ¹⁴ Codd. 86, 88.

7. הִשְׁלַח אֶתְכֶם אֵלַי. Qui misit vos ad me. Ο'. τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σέ. Alia exempl. τὸν ἀποστείλαντα ✕ ὑμᾶς πρὸς μέ¹⁵.

לְאֶרְצוֹ מִצְרַיִם. In terram suam Aegyptum. Ο'. εἰς γῆν Αἰγύπτου. 'Α. εἰς γῆν ἑαυτοῦ...¹⁶

8. וְלָקְחָהּ. Et capient eam. Ο'. καὶ συλλήψονται αὐτήν. Σ. (καὶ) πορθήσουσιν (αὐτήν).¹⁷

9. אֶל־תִּשְׂאוּ נַפְשֵׁיכֶם. Ne decipiat is animas vestras. Ο'. μὴ ὑπολάβετε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 'Α. Σ. μὴ ἀπατᾶτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.¹⁸

וְלָקְחוּ. Eundo ibunt. Ο'. ἀποτρέχοντες ἀπελεύσονται. 'Α. (πορευόμενοι) πορεύσονται.¹⁹

10. אִישׁ בְּאֶהְלוֹ. Unusquisque in tentorio suo. Ο'. ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ. 'Α. ἀνὴρ ἐν τῇ σκίπῳ αὐτοῦ.²⁰ Σ. ἄνθρωπος ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ.²¹

11. וְהָיָה בְּהַעֲלוֹת. Et factum est cum recessisset. Ο'. καὶ ἐγένετο ὅτε ἀνέβη. Σ. ὅτε δὲ ἀπεχώρησε.²²

12. לְחַלֵּק מָשֶׁם. Ad dividendum portionem (s. ad subducendum se) inde. Ο'. τοῦ ἀγοράσαι ἐκείθεν. 'Α. τοῦ μερισθῆναι ἐκεῖ. Σ. μερίσασθαι ἐκεῖθεν. Θ. τοῦ μερισθῆναι ἐκεῖθεν.²³

13. וְשָׁם בְּעֵל פְּקֻדָּתוֹ וְשֵׁמוֹ יְרֵמְיָהּ. Et ibi erat domus praefecturae, cui nomen Jerias. Ο'. καὶ ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ κατέλυεν, ✕ ὄνομα

αὐτῷ²⁴ Σαρουῖα. 'Α. καὶ ἐκεῖ ὁ ἔχων τὰς ἐπισκέψεις (s. ἐπισκοπὰς), καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰαρία. Σ. ἦν ἐκεῖ ὁ ἔχων τὴν ἐπισκοπὴν, ὄνομα Ἰαουρία.²⁵

13. אַתָּה נָפַל. Tu deficiis. Ο'. σὺ φεύγεις. 'Α. σὺ πίπτεις. Σ. αὐτομολεῖς.²⁶

15. וְהָיוּ כְרָאֲנִים. Et graviter irati sunt. Ο'. καὶ ἐπικράνθησαν. 'Α. καὶ ἐθυμώθησαν.²⁷

וְנָתַנוּ אוֹתוֹ בֵּית הָאִסּוּר בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר. Et conjecerunt eum in domum vincti, in domum Jonathan scribae, quia eam fecerant. Ο'. καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν ✕ 'Α. Θ. εἰς οἶκον φυλακῆς²⁸, εἰς τὴν οἰκίαν Ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν. Σ... εἰς τὸ δεσμοτήριον τὸ ἐν οἴκῳ Ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως αὐτὸν γὰρ ἐποίησαν.²⁹

לְבֵית הַכְּלִי. In domum inclusionis. Ο'. εἰς οἰκίαν φυλακῆς. 'Α. εἰς οἶκον συνοχῆς. Σ. εἰς οἶκον εἰρκτῆς.³⁰

16. כִּי בָּא יְרֵמְיָהּ אֶל־בֵּית הַבּוֹר וְאֶל־הַחֲנִיּוֹת. Postquam venisset Jeremias ad domum foveae, et ad cellulas. Ο'. καὶ ἦλθεν Ἰερემίας εἰς οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὴν χερῆθ (alia exempl. εἰς τὴν ἀνωθ³¹). "Ἄλλος" ✕ καὶ εἰσῆλθεν Ἰερემίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὸν συγκλεισμένον.³² "Ἄλλος" ✕ ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὴν χερῆθ.³³ 'Α. εἰς τὰ ἐργαστήρια.³⁴

¹⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex.

¹⁶ Codd. 86, 88.

¹⁷ Codd. 86, 88: 'Α. μὴ ἀπατᾶτε κ.τ.έ. ¹⁸ Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλος" πορεύσονται.

¹⁹ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.

²⁰ Syro-hex. ²¹ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.

²² Syro-hex. ²³ Cod. 88. Syro-hex. ²⁴ Sic Cod. 88. Syro-hex. in textu: ²⁵ Syro-hex. ²⁶ Idem: ²⁷ Codd.

²⁸ Cod. 88. Syro-hex. ²⁹ Codd. 22, 36, alii, ex duplici versione: ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ καὶ εἰσῆλθεν Ἰερ. εἰς τὸν οἶκον τοῦ λ. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμένον. Ad καὶ εἰσῆλθεν Syro-hex. in marg. char. med.: ὅτι ὄχλος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ (L. ³⁴ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 761: τὸ δὲ ἐλενωθ (fort. ἐλ ἀνωθ), Ἄκ. ἐξέδωκεν ἐργαστήρια. Hieron. De locis Hebraicis (Opp. T. III, p. 163): "Aenieth, in Jeremia,

86, 88. ²⁸ Cod. Jes. Minus probabiliter Cod. 86:

Σ. Θ. εἰς οἶκον φ. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: καὶ παρέδωκαν αὐτὸν ✕ εἰς οἶκον φ. ²⁹ Codd. 22, 36, alii: καὶ παρέδωκαν αὐτὸν εἰς οἶκον φ. εἰς τὸ δεσμοτήριον εἰς τὸν οἶκον Ἰ. κ.τ.έ. ³⁰ Codd. 86, 88. ³¹ Idem.

³² Cod. Jes. Videtur esse Symmachi, qui Syro-hex. vindicat lectiones: Σ. καὶ εἰσῆλθεν (Σ. ³³ Codd. 22, 36, alii, ex duplici versione: ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ καὶ εἰσῆλθεν Ἰερ. εἰς τὸν οἶκον τοῦ λ. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμένον. Ad καὶ εἰσῆλθεν Syro-hex. in marg. char. med.: ὅτι ὄχλος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ (L. ³⁴ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 761: τὸ δὲ ἐλενωθ (fort. ἐλ ἀνωθ), Ἄκ. ἐξέδωκεν ἐργαστήρια. Hieron. De locis Hebraicis (Opp. T. III, p. 163): "Aenieth, in Jeremia,

86, 88. ²⁸ Cod. Jes. Minus probabiliter Cod. 86:

Σ. Θ. εἰς οἶκον φ. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: καὶ παρέδωκαν αὐτὸν ✕ εἰς οἶκον φ. ²⁹ Codd. 22, 36, alii: καὶ παρέδωκαν αὐτὸν εἰς οἶκον φ. εἰς τὸ δεσμοτήριον εἰς τὸν οἶκον Ἰ. κ.τ.έ. ³⁰ Codd. 86, 88. ³¹ Idem.

³² Cod. Jes. Videtur esse Symmachi, qui Syro-hex. vindicat lectiones: Σ. καὶ εἰσῆλθεν (Σ. ³³ Codd. 22, 36, alii, ex duplici versione: ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ καὶ εἰσῆλθεν Ἰερ. εἰς τὸν οἶκον τοῦ λ. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμένον. Ad καὶ εἰσῆλθεν Syro-hex. in marg. char. med.: ὅτι ὄχλος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ (L. ³⁴ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 761: τὸ δὲ ἐλενωθ (fort. ἐλ ἀνωθ), Ἄκ. ἐξέδωκεν ἐργαστήρια. Hieron. De locis Hebraicis (Opp. T. III, p. 163): "Aenieth, in Jeremia,

17. וַיִּקְרָהוּ. *Et cepit eum.* Ο'. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν.
'Α. καὶ ἔλαβεν αὐτόν.³⁵

וַיִּשְׁאַלְהוּ הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ בְּסֵתֶר וַיֹּאמֶר. *Et interrogavit eum rex in domo sua in occulto, dixitque.* Ο'. καὶ ἡρώτα αὐτόν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως εἰπεῖν. 'Α. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ βασιλεὺς κρυφῇ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ³⁶ "Ἄλλος" ✕ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ✕ κρυφαίως, καὶ εἶπεν αὐτῷ.³⁷

יֵשׁ וַיֹּאמֶר. Ο'. ἔστιν ✕ καὶ εἶπεν.³⁸

18. אֶל־הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ. Ο'. τῷ βασιλεῖ ✕ Σεδεκία.³⁹

מָה חָטָאתִי לָהּ וּלְעַבְדֶּיהָ וְלָעַם הַזֶּה. *Quid peccavi in te, et in servos tuos, et in populum hunc?* Ο'. τί ἡδίκησά σε, καὶ τοὺς παῖδάς σου, καὶ τὸν λαὸν τούτων; 'Α. Σ. τί ἡμαρτόν σοι, καὶ τοῖς δούλοις σου, καὶ τῷ λαῷ τούτῳ;⁴⁰

כִּי־נִתְתַּם אוֹתִי. *Ut conjeceritis me.* Ο'. ὅτι σὺ δίδως με. 'Α. ὅτι ἔδωκάς με. Σ. ὅτι ἐβάλετέ με.⁴¹

19. עָלֶיכֶם וְעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת. *Contra vos, et contra terram hanc.* Ο'. ✕ ἐφ' ὑμᾶς ✕ ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην.⁴² 'Α. Σ. . . καὶ ἐπὶ τὴν γῆν. ⁴³

20. וְעַתָּה שְׁמַע־נָא אֶדְנִי הַמֶּלֶךְ. *Et nunc audi, quaeeso, domine mi, rex.* Ο'. καὶ νῦν, κύριε βασιλεῦ. 'Α. καὶ νῦν ἀκουσον δὴ, κύριέ μου βασιλεῦ. Θ. καὶ νῦν ✕ ἀκουσον, ἀξιῷ ✕,

κύριέ μου βασιλεῦ.⁴⁴

20. תַּפְּלִנִּי. *Deprecatur, quaeeso.* Ο'. πεσέτω ✕ δὴ.⁴⁵

תַּחֲנִיתִי. *Deprecatio mea.* Ο'. τὸ ἐλεός μου. 'Α. δέσις μου.⁴⁶

לְפָנֶיךָ וְאֶל־הַשִּׁבְיָי. *Coram te, et ne redire fac me.* Ο'. κατὰ πρόσωπόν σου καὶ τί ἀποστρέφεις με. 'Α. ἐναντίον σου, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς με. Σ. . . καὶ μὴ ἀναστρέψῃς με.⁴⁷

וְלֹא מָוִית. *Nec moriar ibi.* Ο'. καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ. Σ. ἴνα μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ.⁴⁸

21. וַיִּצְוָה. *Et praecepit.* Ο'. καὶ συνέταξεν. 'Α. καὶ ἐνετείλατο.⁴⁹

כִּכְרִלָּחֶם. *Orbem panis.* Ο'. ἄρτον ἓνα. 'Α. κέχχαρ ἄρτον. Σ. κολλύραν ἄρτον.⁵⁰

כָּל־הַלָּחֶם. *Omnis panis.* Ο'. ✕ πάντες ✕ οἱ ἄρτοι.⁵¹

וַיֵּשֶׁב. *Et mansit.* Ο'. καὶ ἐκάθισεν. Σ. (καὶ) ἔμεινεν.⁵²

Cap. XXXVII. 8. ÷ αὐτοῖ.⁵³ 10. ÷ οὗτοι.⁵⁴

CAP. XXXVIII (Gr. xlv).

1. שָׁמַעְתִּי בֶן־מִתְנָי. Ο'. Σαφανίας υἱὸς Νάθαν.
Alia exempl. Σαφατίας υἱὸς Μάθθαν.¹

quod Aquila vertit, in officinas, vel tabernas" Tandem Syro-hex. ✕ حَسْبَلًا, quod vocab. ponitur pro ταβέρναι Act. Apost. xxviii. 15 in utraque versione. ³⁵ Sic sine nom. Cod. 86 in marg. Syro-hex. ✕ حَسْبَلًا. ³⁶ Cod. 88.

³⁷ Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: Ο'. ὁ βασιλεὺς ✕ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ✕ κρυφαίως. ³⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁹ Cod. Jes., et iidem.

⁴⁰ Syro-hex. حَسْبَلًا نَحْبَلًا. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. τί ἡμαρτόν σοι, καὶ τ. δ. σου. ⁴¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ حَسْبَلًا نَحْبَلًا. ⁴² Cod. Jes., (non, ut Montef., ✕ ἐφ' ὑμᾶς ✕ καὶ ἐπὶ τ. γ. τ.) Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁴³ Syro-hex. حَسْبَلًا. ⁴⁴ Cod. 86. Montef. e Cod. Jes. affert: Ο'. καὶ νῦν ✕ ἀξιῷ, ἀκουσον ✕, κ. β. Cod. 88, Syro-hex.: καὶ νῦν

ἀκουσον, ✕ ἀξιῷ ✕, κ. β. ⁴⁵ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 41, 88. ⁴⁶ Syro-hex. حَسْبَلًا.

✕ حَسْبَلًا. ⁴⁷ Codd. 86, 88, qui posterior ἐπιστρέφεις et ἀναστρέφῃς habet. Syro-hex. ✕ حَسْبَلًا نَحْبَلًا. ⁴⁸ Syro-hex. ✕ حَسْبَلًا نَحْبَلًا. Codd. 86, 88: Σ. ἴνα μὴ ἀποθάνω καὶ οὐκ ἀποθανοῦμαι ἐκεῖ, ex duplici lectione. Posterior clausula est in Codd. 22, 36, alii. ⁴⁹ Codd. 86, 88.

⁵⁰ Idem. Ad Syn. cf. Hex. ad 1 Reg. x. 3. Syro-hex. affert: 'Α. mensuram (حَسْبَلًا) ἄρτου. Σ. κολλύραν (حَسْبَلًا) ἄρτου. ⁵¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. Statim Syro-hex. ✕ ἐκ ✕ τῆς πόλεως. Praepositio abest a Codd. 22, 36, alii. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Syro-hex.

In v. 8 αὐτοὶ deest in Codd. III, 22, 36, alii. CAP. XXXVIII. ¹ Syro-hex. Scriptura Σαφατίας est in Codd. 26, 41, 86, 88. Pro Μάθθαν, Μάρθαν, s. Μάθαν stant Codd. XII (in marg.), 41, 88, alii.

1. וַיִּשְׁחָדוּ בְּנֵי-מִלְכָּיָהוּ. O' Vacat. ※ 'A. Θ. καὶ Πασχῶρ υἱὸς Μελχίου 4.³
אֶל-כָּל-הָעָם. O'. ἐπὶ ※ πάντα 4 τὸν λαόν.³
2. הָיָשָׁב. Qui manserit. O'. ὁ κατοικῶν. Σ. ὁ μένων.⁴
וַיִּבְרַר. Et peste. O' Vacat. ※ 'A. Θ. καὶ ἐν θανάτῳ 4.⁵ Σ. καὶ ἐν λοιμῷ.⁶
- לְשָׁלָה. In praedam. O'. εἰς εὐρεμα. 'A. εἰς σκύλα. Σ. εἰς προνομήν.⁷
4. הַשָּׂרִים. Principes. O' Vacat. ※ Πάντες οἱ ἄρχοντες 4.⁸
כִּי עַל-כֵּן הוּא מְרַפָּא אֶת-יְדֵי. Propterea quod remissas facit manus. O'. ὅτι ※ ἐπὶ τούτῳ 4.⁹ αὐτὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας. Σ. ἐπιτηδὲς γὰρ αὐτὸς παρίσιν τὰς χεῖρας.¹⁰
- הַנִּשְׁאָרִים. Qui reliqui sunt. O'. τῶν καταλειπομένων. Alia exempl. τῶν καταλελειμμένων.¹¹
- אֵינָנוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם. Non est studens salutis. O'. οὐ χρησιμολογεῖ εἰρήνην. 'A. οὐκ ἔστι ζητῶν εἰς εἰρήνην. Σ. οὐ ζητεῖ τὰ πρὸς εἰρήνην.¹²
5. הוּא בְיַדְכֶם. Ille est in manu vestra. O'. αὐτὸς ἐν χερσὶν ὑμῶν. Σ. ἔχετε αὐτόν.¹³
5. בְּ-יָמֵינוּ הָפְלָה יְיָ. Quia non est rex qui possit vobiscum quidquam. O'. ὅτι οὐκ ἡδύνατο ὁ θεοῦ βασιλεὺς πρὸς αὐτοὺς ※ οὐδέν 4.¹⁴ ('A. ῥήμα¹⁵). Σ. ὁ γὰρ βασιλεὺς οὐ δύναιται παρ' ὑμῖν οὐδέν.¹⁶
6. וַיִּקְחוּ אֶת-יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ אֶל-הַבּוֹר. Et ceperunt Jeremiam, et coniecerunt eum in foveam. O'. ※ 'A. Θ. καὶ ἔλαβον τὸν 'Ιερემίαν 4.¹⁷ καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς λάκκον. Σ. λαβόντες δὲ τὸν 'Ιερემίαν ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον.¹⁸
- וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים. Et demiserunt Jeremiam funibus. O'. καὶ ἐχάλασαν αὐτόν ※ ἐν σχοινίοις 4 ÷ εἰς τὸν λάκκον 4.¹⁹ 'A. Σ. (καὶ) ἐχάλασαν τὸν 'Ιερემίαν ἐν σχοινίοις.²⁰
- מִטָּי. Coenum. O'. βόρβορος. 'A. Σ. πηλός.²¹
- וַיִּטְעַר יִרְמְיָהוּ בַּמִּטָּי. Et demersus est Jeremias in coenum. O'. καὶ ἦν ※ 'Ιερემίας 4 ἐν τῷ βορβόρῳ.²² 'A. καὶ ἔδω 'Ιερემίας ἐν τῷ πηλῷ. Σ. καὶ ἐνεπάγη 'Ιερემίας εἰς τὸν πηλόν.²³
7. אִישׁ סָרִיס. Vir eunuchus. O' Vacat. ※ Πάντες ἀνὴρ εὐνούχος 4.²⁴
- וַיֹּשֶׁב. Sedens. O'. ἦν. ※ Πάντες ἐκάθητο 4.²⁵
8. וַיֵּצֵא עַבְד־מֶלֶךְ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. Et egressus est

² Cod. Jes. Sic in textu (cum *Φασχάρ*) Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex., qui Godoliae patrem *فَسْدَا*^{II} (sic), Melchiae autem filium *فَمْسَا* (sic) appellat, teste Bugato ad Dan. p. 161. ³ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁴ Codd. 86, 88. (Pro *ὁ κατοικῶν, ὁ καθήμενος* legitur in Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.) ⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶ Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. *ὁ καὶ ἐν θανάτῳ* (Σ.) *καὶ ἐν λοιμῇ*. ⁷ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. *εἰς σκίδα*. Syro-hex. *حججلا. ه. حججلا. .ل.* Norberg. vertit: A. *in ictum*, et Cap. xlix. 32, A. *in sacetum*, ubi Syrus itidem: *حججلا. .ل.*, et Codd. 86, 88: 'Α. *εἰς σκίδα*. Lexicā tantummodo dant: *حججلا*, *sacetum*, *percussio*, *plaga*, *ictus*. ⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. Statim Syro-hex.: *ἀναρεθίτῳ* ✕ *δὴ 4*. Particula abest a Codd. III, 33, 49, aliis. ⁹ Sic Cod. 86 (in marg.), 88, Syro-hex. ¹⁰ Cod. 86. Cod. 88 vero: Σ. *ἐπειδὴ ἐπιτρήθαι αὐτὸς κ.τ.ε.* Vulg.: *de industria enim dissolvit manus*. ¹¹ Sic

Codd. III, 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. **ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
Mox Cod. 88, Syro-hex.: **ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ** 4, et sic sine
aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ¹² Syro-hex. **ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ. Cod. 86 affert: **ⲉ. ⲟⲩ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ ⲉⲓⲥ ⲉⲓⲣⲓⲛⲁⲩⲉⲛ**. ¹³ Codd.
86, 88. ¹⁴ Cod. 88, Syro-hex.: **ⲟⲩ ⲉ ⲃ. ⲡⲣⲟⲥ ⲁⲓⲛⲟⲩⲥ**
ⲟⲩ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ 4. Codd. 22, 36, alii, supplet **ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
¹⁵ Cod. 86. Minus probabiliter Cod. 88: **ⲉ. ⲟⲩ ⲉⲛ ⲣⲉⲙⲁ**.
¹⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. **ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ. ¹⁷ Cod. Jes. Syro-hex. pingit: **ⲁⲓ**
ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ 4. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Syro-hex., et sine obelo Cod. 88.
Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cod. 86 affert: **ⲉ. ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. **ⲉ. ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
²² Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
²³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **ⲉ. ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ**.
ⲉ. ⲉⲛ ⲧⲉ ⲡⲱⲗⲁⲓ ⲛⲁⲩⲁⲩⲉⲛ. ²⁴ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 22, 36,
alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁵ Idem.

⁴² Syro-hex. **ܕܠܗܡܐ ܕܥܡܝܢܐ**. (Graecum κεκλωμένος commutatur cum **ܕܠܗܡܐ** et **ܕܥܡܝܢܐ** Exod. xxvi. i, et κλωσμα cum **ܕܥܡܝܢܐ** Jud. xvi. q.)
⁴³ Syro-hex.
⁴⁴ Idem.

22. הִנֵּה אֲמַרְתָּ הַפִּתְיוֹהָ. *Et ipsae dicent: Incitarunt te.* Ο'. καὶ αὐταὶ ἔλεγον ἡπάτησάν σε. 'Α. καὶ ἰδοὺ ἔλεγον ἀνίσσειςάν σε.⁶⁶ Σ... ἐροῦσιν ἀνέπεισάν σε.⁶⁷

וְנִכְלְוָה. *Et praevaluerunt tibi.* Ο'. καὶ δυνήσονται (alia exempl. ἡδυνάσθησαν, s. ἡδυνήθησάν⁶⁸) σοι. 'Α. ἡδύναντο πρὸς σέ.⁶⁹

הִטְבְּעוּ בַבֶּץ רַגְלֶיךָ. *Immersi sunt in lutum pedes tui.* Ο'. καὶ καταλύσουσιν (alia exempl. κατισχύσουσιν⁷⁰) ἐν ὀλισθήμασι πόδας σου. 'Α. κατέδυσαν ἐν τέλματι τοὺς πόδας σου. Σ. ἐβάπτισαν εἰς τέλμα τοὺς πόδας σου.⁷¹

נָכְרוּ אָחוֹר. *Recesserunt retro.* Ο'. ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ. Σ. ἀπέστρεψαν ὀπίσω σου.⁷²

23. וְאֵת-כָּל-נָשֶׁיךָ. *Et omnes uxores tuas.* Ο'. καὶ ✕ πάσας 4 τὰς γυναῖκάς σου.⁷³

מִיָּדָם. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ 4.⁷⁴

בְּאֵשׁ. *Ignē.* Ο'. Vacat. ✕ ἐν πυρί 4.⁷⁵

24. וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל-יְרֵמְיָהוּ. Ο'. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς. 'Α. καὶ εἶπεν Σδεκίας πρὸς Ἱερემίαν.⁷⁶

וַיֹּאשׁ אֶל-יָדַיִד בְּדְבָרֵים-הָאֵלֶּה. *Nemo sciat de verbis his.* Ο'. ἄνθρωπος μὴ γνῶτω ἐκ τῶν

λόγων τούτων. 'Α. ἀνὴρ μὴ γνῶτω ἐν τοῖς λόγοις τούτοις. Σ. μηδεὶς γνῶτω τοὺς λόγους τούτους.⁷⁷

25. הִגִּידְתָּ. *Indica, quae eo.* Ο'. ἀνάγγειλον ✕ δὴ 4.⁷⁸

וְהִפְדִּיתָ לְמַלְכָּה. *Quid locutus sis ad regem.* Ο'. τί ἐλάλησέ σοι ὁ βασιλεὺς. Alia exempl. τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα.⁷⁹

26. מִפִּיל-אֲנִי תִתְּנִי לְפָנַי הַמֶּלֶךְ. *Deponens eram ego deprecationem meam coram rege.* Ο'. ρίπτω ἐγὼ τὸ ἑλεός μου κατ' ὀφθαλμούς τοῦ βασιλέως. 'Α. βάλλω ἐγὼ τὴν δέησίν μου...⁸⁰ Aliter: 'Α. ρίπτω ἐγὼ εἰμι τὸν ἐλείσμόν μου ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.⁸¹ Σ. προσπίπτω τῷ βασιλεῖ ἵνα ἐλεηθῶ.⁸²

27. כָּכָל. *Juxta omnia.* Ο'. κατὰ πάντας. Alia exempl. πάντας.⁸³ Οἱ Γ'. κατὰ πάντας.⁸⁴

וַיַּחֲשֹׁ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא-נִשְׁמַע הָרֶחֶב. *Et taciti desistebant ab eo, quia non auditum est verbum.* Ο'. καὶ ἀπεσιώπησαν ✕ ἀπ' αὐτοῦ 4,⁸⁵ ὅτι οὐκ ἤκούσθη ὁ λόγος κυρίου. 'Α. καὶ ἐκώφευσαν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τὸ ῥῆμα. Σ. καὶ ἐσιώπησαν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἤκούσθη ὁ λόγος.⁸⁶

28. עַד-יוֹם. *Usque ad diem.* Ο'. ἕως χρόνου. 'Α. Θ. ἕως τῆς ἡμέρας.⁸⁷

⁶⁶ Syro-hex. ⁶⁷ Codd. 86, 88. ⁶⁸ Prior lectio est in Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis; posterior in Codd. 22, 36, aliis. Lectionem ἡδυνάσθησαν reprobatur P. L. B. Drach, notans: "Sic etiam Complut., quod Noster vertit, post Drusium, praevaluerunt. Sed verbum ἡδυνάσθαι (vox alioquin barbara: consule Lobeck. ad Phryn. p. 565) plane palamque contrarium significat, non possum." Mire dictum! Formas ἡδυνάσθη et ἡδυνήθη α δύναιμι nullo discrimine a LXX adhiberi, vel tironibus notum. ⁶⁹ Syro-hex.

Aquilae continuatur sine copula: ⁷⁰ Codd. 88 et Syro-hex. in textu: εἰρημικοὶ ✕ σου 4. Pronomen deest in solo Cod. 233. ⁷¹ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁷² Codd. 86, 88: 'Α. κατέδυσαν (sic) ἐν τέλματι (τέλμασι Cod. 88) κ.τ.έ. Σ. ἐβάπτισαν κ.τ.έ. Syro-hex. affert: ⁷³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁷⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁰⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹¹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹²⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹³⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁵⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁷⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ¹⁹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁰⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²¹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²²⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²³⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁵⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁷⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ²⁹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁰⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³¹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³²⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³³⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁵⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁷⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ³⁹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁰⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴¹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴²⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴³⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁵⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁷⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁴⁹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁰⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵¹⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵²⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵³⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁸ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵⁰ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵¹ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵² Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵³ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵⁴ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵⁵ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵⁶ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵⁷ Syro-hex. Symmacho continuatur: ⁵⁵

τοῦ ἀρχιμαγείρου ('A. . . mactatorum²²), λέγον.²³ Σ. . . περὶ Ἱερεμίου Ναβουζαρδάν τῷ ἀρχιμαγείρῳ. ²⁴

12. קְחֵנוּ וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו וְאַל-תַּעַשׂ לּוֹ מְאוֹמָה. רַע כִּי אִם כְּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אֵלֶיךָ בְּנֵי עֲשֵׂה עִמּוֹ. Tolle eum, et oculos tuos pone super eum (prospicias ei), et ne facias ei quidquam mali; sed secundum quod loquetur ad te, ita facias ei. ✕ Θ. λάβε αὐτόν, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου θές ἐπ' αὐτόν, καὶ μὴ ποιήσης αὐτῷ μηδὲν κακόν· ὅτι ἀλλ' ἢ καθότι ἐὰν λαλήσῃ πρὸς σέ, οὕτως ποιήσων μετ' αὐτοῦ.²⁵

13. וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים וְנַבְשֻׁזַּן רַב-סָרִיס וַיְרַגְלֵם שָׂרְאָשָׁר רַב-מֶגֶן וְכָל רַבֵּי מִלְחָ-בָּה. Et misit Nebuzaradan praefectus carnificum, et Nebushazban praefectus eunuchorum, et Nergal-Sharezzer praefectus magorum, et omnes optimates regis Babylonis. ✕ Θ. καὶ ἀπέστειλεν Ναβουζαρδάν ὁ ἀρχιμαγείρος, καὶ Ναβουσαζαβάν 'Ραβσαρῖς ('Ἄλλος' ὁ ἀρχιεννοῦχος²⁶), καὶ Νηργέλ Σαρασάρ 'Ραβομόγ, καὶ πάντες οἱ μεγιστάνες ('Ο 'Εβραῖος' οἱ μεγάλοι.

'A. οἱ διδάσκαλοι²⁷) βασιλέως Βαβυλῶνος²⁸

14. וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ. Et miserunt, et abstulerunt. Ο'. καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἔλαβον. Alia exempl. καὶ μετεπέμψαντο, καὶ παρέλαβον.²⁹ אֶל-הַבַּיִת. Ad domum. Ο'. Vacat. 'A. εἰς οἰκίαν.³⁰ Θ. εἰς Δαφείθ.³¹
15. בְּדִיתוֹ עָצוּר. Cum conclusus esset. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ὄντος αὐτοῦ συνεχρομένου³²
16. וַיְהִי לְפָנֶיךָ בְּיוֹם הַהוּא. Et erunt coram te in die illo. Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἔσονται κατὰ πρόσωπόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ³³
17. נָא-יִהְיֶה. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. φησὶ κύριος³⁴
- וְלֹא תִתֵּן. Nec traderis. Ο'. καὶ οὐ μὴ δώσω σε. Σ. καὶ οὐ μὴ παραδοθήσῃς.³⁵
18. מַלְטִי אֶמְלֶכֶךָ. Servans servabo te. Ο'. σώζων σώσω σε. 'A. ῥύόμενος ῥύσομαι σε.³⁶
- וְהָיָה לְךָ. Et erit tibi. Ο'. καὶ ἔσται ✕ σοι³⁷
- לְשָׁלָל. In praedam. Ο'. εἰς εὐρεμα. 'A. εἰς προνομήν.³⁸
- בְּטֹהֶת. Confusus es. Ο'. ἐπεποίθεις. Σ. ἡλπίσας.³⁹

²² Syro-hex. hic et Cap. xl. 2: ❖ ܦܫܝܢܐ ܒܚܩܐ. Idem Cap. lii. 12: ❖ ܢܩܬܐ ܦܫܝܢܐ. (Notandum tamen discrimen, in nostro loco indicem in textu non esse super ܦܫܝܢܐ, ut in Cap. xl. 2. lii. 12, sed super ܦܫܝܢܐ.) Cum his conferenda sunt loca 4 Reg. xxv. 8. Dan. ii. 14, ubi pro eodem Hebraeo Noster Aquilae vindicat ܦܫܝܢܐ, et ܦܫܩܐ, h. e. magister (s. doctor) mactatorium, (non mactationum, qui Middeldorpfii est error). E quibus tamen omnibus in Graeca lectione probabili eruenda frustra nos torsimus. ²³ Cod. Jes., ceteri.

²⁴ Syro-hex. ܡܠܝܚܐ ܕܡܠܝܚܐ. Graeca leguntur in Codd. 22, 36, aliis. ²⁵ Cod. Jes., ceteri. Pro καθότι Codd. 22, 36, alii, καθὼς habent. ²⁶ Syro-hex. in textu: ܡܠܝܚܐ ܕܡܠܝܚܐ; in marg. autem: ܡܠܝܚܐ ܕܡܠܝܚܐ. Cod. 88: ὁ ἀρχιεννοῦχος (sic). ²⁷ Syro-hex. ܡܠܝܚܐ. ❖

²⁸ Utrum ܡܠܝܚܐ sit rescribendum ῥάβης, an verendum οἱ μεγάλοι, aequè haereo tecum, cum in huiusmodi lectionibus Noster modo versionem exhibeat Hebraei, modo simplicem vocis Hebraeae literis Syris descriptionem.—*Ceriani*. Praetulimus οἱ μεγάλοι propter formam Syr. vocis pluralem. ²⁹ Cod. Jes., qui desinit in 'Ραβομόγ (sic,

non ut Montef. exscripsit, 'Ραβοασοί). Etiam Syro-hex. post ܡܠܝܚܐ cuneolum pingit. Pro 'Ραβομόγ in Cod. 88 est 'Ραβομάγ; in ceteris fere omnibus 'Ραβαμάγ. Haec autem, καὶ πάντες—Βαβυλῶνος, sic habentur in Codd. 22, 36, 48, 51, 88, 96, et Syro-hex. ³⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Est fortasse Symmachi, coll. Hex. ad Cap. xvi. 16. ³¹ Codd. 86, 88. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: εἰς τὸν οἶκον.

³² Cod. 86 assert: Θ. αὐτόν εἰς δαφείθ εἰς οἰκίαν κατοικεῖ μεταξὺ αὐτοῦ. Quae partim interpretis, partim explicatoris esse videntur. In Hebraeo sequitur: et habitavit in medio populi; Ο'. καὶ ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Etiam Cod. 22, 36, alii, inferunt εἰς δαφείθ (s. ἀφείθ). ³³ Cod. Jes. in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. ❖ ܡܠܝܚܐ ܕܡܠܝܚܐ. ³⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86 (in marg.), 88, et Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁶ Cod. 88. Sic, cum Ο' pro Σ., Cod. 86. ³⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁸ Syro-hex. ❖ ܡܠܝܚܐ. Cf. ad Cap. xxxviii. 2. ³⁹ Codd. 86, 88.

CAP. XL (Gr. xlvii).

1. אַחַר שֶׁלַח אֹתוֹ בְּנִימְרָדָן. *Postquam dimiserat eum Nebuzaradan.* O'. μετὰ τὸ ἀποστείλαι αὐτὸν Ναβουζαρδάν. *Alia exempl. ὕστερον ἀποστείλαντος αὐτὸν Ναβουζαρδάν.*¹ 'A. μετὰ τὸ ἀποστείλαι αὐτὸν Ναβουζαρδάν.²

בְּקִרְתּוֹ אֹתוֹ יְהוֹאָכָס וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ כָּל-בְּנֵי. *Quando sumpserat eum vinctum manicipis in medio omnis deportationis.* O'. ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ✕ 'A. Σ. δεδεμένον³ ἐν χειροπέδαις ἐν μέσῳ ἀποικίας. 'A. ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν καὶ αὐτὸς εἶδεδετο ἐν κρίκῳις...⁴ Σ. ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν δεδεμένον χειραλύσειν ἐν μέσῳ πάντων τῶν ἐξωκισμένων.⁵

2. לְרִמְיָהוּ. O'. αὐτόν. *Alia exempl. αὐτὸν τὸν 'Ιερემίαν.*⁶

וְהָיָה. *Locutus est.* O'. ἐλάλησε. *Alia exempl. ἐχρημάτισε.*⁷ Oά λοιποὶ ἐλάλησε.⁸

3. וַיָּבֵא. *Et adduxit.* O'. Vacat. *Alia exempl. καὶ ἐπήγαγε.*⁹

וַיֹּאמֶר דְּבַר. *Sicut locutus est.* O'. Vacat. *Alia exempl. καθὰ ἐλάλησε.*¹⁰

וַיַּעַשׂ. *Et factum est vobis*

verbum hoc. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ἐγενήθη ὑμῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο.¹¹

4. וְעַתָּה הִנֵּה. *Et nunc ecce.* O'. καὶ ✕ νῦν¹² ἰδοῦ.¹²

הַיּוֹם. *Hodie.* O'. Vacat. Θ. σήμερον.¹³

מִן-הָאֵימָן. *A manicipis.* O'. ἀπὸ τῶν χειροπέδων. 'A. ἀπὸ τῶν κρίκων.¹⁴ Σ. (ἀπὸ τῶν) χειραλύσεων.¹⁵

אִם-טוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבוֹא. *Si bonum est in oculis tuis venire.* O'. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν. 'A. εἰ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐλθεῖν. Σ. εἰ ἀρέσκει σοι ἐλθεῖν.¹⁶

בָּא. *Veni.* O'. Vacat. *Alia exempl. ἦκε.*¹⁷

וְהָיָה לְבֹא-אִתִּי בְּכָל חֹדֶל רָאִהוּ. *Et si malum est in oculis tuis venire mecum Babylonem, omitte; vide, omnis terra est coram te; quocumque bonum et rectum in oculis tuis ire, ito.* O'. Vacat. ✕ καὶ εἰ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου (Σ. καὶ εἰ μὴ ἀρέσκει σοι¹⁸) ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς Βαβυλῶνα, παῦσαι (Σ. μείνον, s. ἀπόμεινον¹⁹). ἰδοῦ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου εἰς ἀγαθὸν καὶ εἰς τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς σου πορευθῆναι ἐκεῖ, πορεύου.²⁰

CAP. XL. ¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. ² Syro-hex. ³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. Mox ἐν μέσῳ πάσης ἀπ. 'Ιερουσαλὴμ καὶ 'Ιούδα Hebraeo convenienter habent Codd. 88, 233, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. Aquilae continuat: ⁵ Cod. Jes. affert: 'Αλλος' ὅτε ἔλαβεν. Sed Parsons. ex eodem exscriptis: ὅτι ἔλαβον αὐτόν, et sic Syro-hex. in textu. Lectio ὅτε ἔλαβεν αὐτόν est in Codd. 22, 36, aliis. ⁶ Codd. 86, 88, qui χεῖρα ἀλύσειν exhibent. Cf. ad v. 4. Vox χειράλυσις Lexicographis Graecis commendanda. ⁷ Sic Cod. 88, et cum τὸν 'Ιερ. in marg. Syro-hex. Ad ὁ ἀρχιμάρτυρος Syro-hex. affert: ⁸ Syro-hex. Cf. ad Cap. xxxix. 11. ⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Cf. ad Cap. xxxvi. 2. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹¹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Sic (cum ἐγένετο pro ἐγενήθη) sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Sic Syro-hex. In LXX hodie legitur ἰδοῦ tantum, sed καὶ ἰδοῦ est in Cod. 233, et καὶ νῦν ἰδοῦ in Codd. 22, 36, alii. ¹³ Cod. 86. Syro-hex. in textu: ✕ σήμερον¹⁴; et sic sine aster. Cod. 88. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Idem: ¹⁶ Codd. 86, 88, quorum ille habet ἀρίσει. Syro-hex. affert: ¹⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Statim Syro-hex. affert: καὶ θήσω ✕ τοὺς ὀφθ. μου. ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Idem: ²⁰ Codd. 22, 36, alii, pro παῦσαι ἰδοῦ, ἀπόμεινον καὶ ἰδοῦ habent. ²¹ Sic in textu Cod. 88. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ καὶ εἰ πονηρὸν—Βαβυλῶνα, ✕ παῦσαι ἰδοῦ κ. τ. ε., omisso ἐν ὀφθ. σου post εἰς τὸ εὐθὲς. Syro-hex.: καὶ εἰ πονηρὸν—παῦσαι ✕ ἰδοῦ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου, ὅπου ἂν ἀγαθὸν καὶ εὐθὲς ἐν ὀφθ. σου (Codd. 22, 36, alii: ὅπου ἂν εἰς ἀγ. καὶ εἰς τὸ εὐθὲς) πορευθῆναι κ. τ. ε.

5. וְעִדְנִי לֹא-יָשׁוּב וְשָׁבָה אֶל-גְּדַלְיָה. *Illo autem nondum reverso (addidit haec): Redi ad Gedaliaham.* Ο'. εἰ δὲ μὴ, ἀπότρεχε, ἀνάστρεψον πρὸς τὸν Γοδολίαν. Alia exempl. ✕ καὶ ἕως ἐμοῦ ἔτι οὐκ ἀποστρέψεις, ἀπότρεχε σὺ 4, καὶ ἀνάστρεψαι πρὸς τὸν Γοδολίαν.²¹ Σ. καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἀνάστρεψον, οἴκησον παρὰ Γοδολία.²²

בְּעָרֵי יְהוּדָה. *In urbibus Judae.* Ο'. ἐν γῇ 'Ιούδα. 'Α. Σ. ἐν ταῖς πόλεσιν 'Ιούδα.²³

אוּ אֶל-כָּל-הַיָּשָׁר בְּעֵינָי. *Vel quocumque rectum in oculis tuis.* Ο'. εἰς ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Σ. . . εἰς πάντα τόπων ὅπου ἀρέσκει σοι.²⁴

וּמִשָּׂאת אֲחֻזָּתָהּ. *Demensum et donum.* Ο'. δῶρα. Alia exempl. ἐστιατορίαν καὶ δῶρα.²⁵ Σ. ἐστιατορίαν καὶ λῆμμα.²⁶

7. וְאִנְשֵׁיהֶם. *Et homines eorum.* Ο'. καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν. Alia exempl. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν.²⁷ Οἱ Γ'. οἱ ἄνδρες.²⁸

וְנִטְף וּמַדְלִיל הָאָרֶץ. *Et parvulos, et de tenuitate terrae.* Ο'. Vacat. Θ. καὶ ὄχλον πολὺν, καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς.²⁹ 'Α. Σ. καὶ τὰ νήπια. . .³⁰

8. עֹפִי (עִפְי) ק'. *Ο'. 'Ιωφέ.* 'Α. 'Ιωφέ.³¹

9. אֶל-הַיִּרְאוּ מֵעֲבֹד הַכַּשְׂדִּים. *Ne timeatis servire Chaldaeis.* Ο'. μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου

τῶν παίδων τῶν Χαλδαίων. 'Α. μὴ φοβείσθε τοῦ δουλεύειν τοῖς Χαλδαίοις. Σ. μὴ φοβείσθε δουλεύειν τοῖς Χαλδαίοις.³²

9. וְעָבְדוּ. *Et servite.* Ο'. καὶ ἐργάσασθε. 'Α. Σ. καὶ δουλεύσατε.³³

10. אֲלֵינוּ. *Ad nos.* Ο'. ἐφ' ὑμᾶς. 'Α. Σ. πρὸς ὑμᾶς.³⁴

וְנִינְי. *Et fructus aestivos.* Ο'. καὶ ὀπώραν. 'Α. . . θεριήν.³⁵

11. וְאֶשֶׁר-בְּמֹאָב. *Ο'. οἱ ἐν Μωάβ.* Alia exempl. οἱ ἐν ÷ γῇ 4 Μωάβ.³⁶

וְאִשְׁר בְּכָל-הָאֲרָצֹת. *Et qui in omnibus terris sunt.* Ο'. καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 'Α. καὶ ἐν πάσαις ταῖς γαίαις.³⁷

12. וַיָּשׁוּ כָל-הַיְּהוּדִים מִכָּל-הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נָדְחוּ-וּ. *Et reversi sunt omnes Judaei de omnibus locis, ubi expulsi fuerant, et venerunt in terram Judae ad Gedaliaham.* Ο'. καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς γῆν 'Ιούδα. Alia exempl. καὶ ἐπέστρεψαν ✕ πάντες 4 οἱ 'Ιουδαῖοι ἐκ πάντων τῶν τόπων, οὗ διασπάρησαν ἐκεῖ, καὶ παρεγένοντο εἰς γῆν 'Ιούδα πρὸς Γοδολίαν.³⁸

וְנִינְי. *Ο'. καὶ ὀπώραν.* Σ. (καὶ) σίτον.³⁹

14. הִידְעַ תִּדְע. *Num sciendo scis.* Ο'. εἰ γνώσει γινώσκεις. 'Α. εἰ γνώσει γνώσῃ.⁴⁰

✕

²¹ Sic Cod. 88, Syro-hex.

²² Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ.

ܡܥܦܝܐ. Cod. Jes. in marg. post πορεύου pergit: καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἔτι ἐμοῦ οὐκ ἐπιστρέψεις. Codd. 22, 36, alii: καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἀπότρεχε σὺ, καὶ ἀνάστρεψον πρὸς Γ. ²³ Codd. 86, 88.

²⁴ Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ. In initio supplendum videtur εἰ δὲ μὴ, e Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex., qui in textu habent: εἰ δὲ μὴ, εἰς πάντα τὰ κατὰ ἐν ὀφθ. σου. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ὅπου ἀρέσκει σοι.

²⁵ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 36, alii. Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ. Cf. ad Cap. lii. 34.

²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

²⁸ Syro-hex. char. med. ܡܥܦܝܐ. ²⁹ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Montef. affert: 'Ἄλλος' καὶ τὰ νήπια, καὶ περὶ τῶν πενήτων τῆς γῆς; quae lectio falsariis

Complutensibus debetur. ³⁰ Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ.

³¹ Syro-hex. in textu ܡܥܦܝܐ, ut Pesch.; in marg. autem: ܡܥܦܝܐ. ³² Codd. 86, 88. Posterior ad Aq. habet τοῦ μὴ δ. Syro-hex. affert: ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ.

³³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ. ³⁴ Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ. Idem: ܡܥܦܝܐ. Cf. Hex. nostra ad Amos viii. i.

³⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine obelo Comp., Ald. (om. οἱ), Codd. III, XII, 22, 26, alii.

³⁷ Codd. 86, 88: 'Α. καὶ ἐν πάσαις ταῖς γενεαῖς (sic; cf. ad Cap. xxviii. 8) ταῖς κύκλῳ. Verba ταῖς κύκλῳ, quae non exstant in Hebraeo, ex glossemate nata sunt.

³⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et omisso πάντες, Codd. 22, 36, alii. Montef. ex Complutensi affert: 'Ἄλλος' καὶ ἐστράφησαν πάντες οἱ 'Ι. ἀπὸ παντὸς τόπου εἰς δὴν διασπάρησαν; quae non nauci sunt. ³⁹ Syro-hex. ܡܥܦܝܐ. ܡܥܦܝܐ. ⁴⁰ Sic emaculavimus lectionem Codd. 86, 88: 'Α. εἰ γνώσει καὶ γνώσει.

Cap. XLI. 16. καὶ ÷ τὰς ♣ γυναῖκας.⁴⁰

CAP. XLII (Gr. xlix).

1. יְיָ יוֹחֵנָן בְּקִרְבָּתִי וַיִּזְנֶהוּ בְּיָדֵי שָׁעִירָה. O'. καὶ Ἰωάναν, καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Μασσαίου. Alia exempl. καὶ Ἰωάναν υἱὸς Καρθῆ, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς Ὡσαίου.¹
2. וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא תִפְּלֵנָּה. Et dixerunt ad Jeremiam prophetam: Deponatur, quaesumus. O'. πρὸς Ἰερεμίαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ πεσέτω δῆ. Alia exempl. καὶ εἶπον πρὸς Ἰερεμίαν τὸν προφήτην πεσέτω ✕ δῆ.²
- בְּעֲרֵנִי. Pro nobis. O'. Vacat. Alia exempl. ✕ περὶ ἡμῶν.³ 'A. περὶ ἡμῶν. Σ. ὑπὲρ ἡμῶν.⁴
4. יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא. O'. Ἰερεμίας ✕ ὁ προφήτης.⁵ כָּל־הַדְּבָר. Omne verbum. O'. ὁ λόγος. Alia exempl. ✕ πᾶν ♣ τὸ ῥῆμα.⁶
- יְהוָה אֲתֹכֶם. Jova vobis. O'. κύριος [ὁ θεός]. Alia exempl. κύριος ✕ ὑμῖν.⁷
- לֹא־אֶמְנֶה. Non prohibebo. O'. οὐ μὴ κρύψω. 'A. οὐχ ὑποστειλῶ. Σ. οὐ καλύσω.⁸
5. לְעֵד אֱמֶת. In testem veritatis. O'. εἰς μάρτυρα δίκαιον ('A. Σ. ἀληθῆ).⁹
- יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. O'. κύριος ✕ ὁ θεός σου.¹⁰

6. אֱלֹו. O'. ✕ πρὸς αὐτόν.¹¹

לְמַעַן אֲשֶׁר וַיִּטֵּב־לָנוּ. Eo consilio ut bene sit nobis. O'. ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται. 'A. Σ. ἵνα εὖ (ῆ) ἡμῖν.¹²

7. מִקֵּץ עֶשְׂרֵת יָמִים. In fine decem dierum. O'. μεθ' ἡμέρας δέκα. 'A. μετὰ τὸ τέλος δέκα ἡμερῶν.¹³

8. וְאֵל כָּל־שָׂרֵי הַחַיִּלִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ. Et omnes principes copiarum, qui erant cum eo. O'. καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως. Alia exempl. καὶ ✕ πάντας ♣ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τοὺς μετ' αὐτοῦ.¹⁴

9. אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּם אֵתִי אֱלֹו לְהַפִּיל. אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲדָנִי. Deo Israelis, ad quem misistis me, ut deponam supplicationem vestram coram eo. O'. Vacat. ✕ Θ. θεός Ἰσραήλ, πρὸς ὃν ἀπεστείλας με ρῖψαι ἔλεος ὑμῶν ἐναντίον αὐτοῦ.¹⁵

10. כִּי נִחְמֵתִי. Quia penitet me. O'. ὅτι ἀναπέπαυμαι. 'A. Σ. ὅτι παρεκλήθην.¹⁶

11. אַל־תִּירָאוּ מִמֶּנּוּ. Nolite timere eum. O'. μὴ φοβηθῆτε ✕ αὐτόν.¹⁷

לְהוֹשִׁיעַ אֲתֹכֶם וּלְהַצִּיל אֲתֹכֶם. Ad servandum vos, et ad eripiendum vos. O'. ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς, καὶ σῶζειν ὑμᾶς. 'A. τοῦ σῶζειν ὑμᾶς, καὶ τοῦ ρύεσθαι ὑμᾶς.¹⁸

⁴⁰ Syro-hex. ܕܠܝܬܐ + ܝܠܝܬܐ (non, ut Norberg, ܕܠܝܬܐ + ܝܠܝܬܐ). In Hebraeo est יְיָ יוֹחֵנָן.

CAP. XLII. ¹ Sic Syro-hex., qui post Ἰεζονίας υἱὸς in marg. char. med. affert: Ἀνανίου, καὶ Ἀζαρίας υἱός; et sic in textu Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: Ἀζαρίας. Ἄλλος Ἰεζονίας. Pro Ὡσαίου stant Comp., Codd. XII, 23, 26, alii.

² Sic Cod. 88, Syro-hex., et, omisso δῆ, Codd. 22, 36, alii. ³ Sic Cod. 88, Syro-hex. In v. 4 iidem om. ὑπὲρ ὑμῶν, convenienter Hebraeo.

⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁶ Sic Syro-hex. Cod. 88: ✕ κατὰ πᾶν ♣ τὸ ῥῆμα. Pro ὁ λόγος, τὸ ῥῆμα est in Codd. 22, 36, alii.

⁷ Sic Syro-hex. Cod. 88: κύριος ἡμῖν (sic). ⁸ Codd. 86, 88, qui ὑποστειλῶ scribunt. ⁹ Syro-hex. ♣.

¹⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.

Comp., Codd. 22, 36, alii.

¹¹ Sic Syro-hex. Hodie πρὸς αὐτόν est in libris omnibus. ¹² Cod. 86. ¹³ Codd. 86, 88.

¹⁴ Sic Syro-hex. (qui pingit: ✕ καὶ πάντας ♣), et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. 86 affert: Ἄ. πάντας τοὺς ἡγ.

¹⁵ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, qui ὁ θεός et ἔλεον habent. Paulo aliter Cod. 88, Syro-hex.: ✕ ὁ θεός Ἰ. πρὸς ὃν ἀπ. με πρὸς αὐτόν ρῖψαι ἔλεος (ὑμῶν Syro-hex. in marg. char. med.) ἐν αὐτοῦ. ¹⁶ Syro-hex. ♣.

Cf. ad Cap. xx. 16. ¹⁷ Syro-hex. ♣. Cod. 88: μὴ φ. αὐτόν. Cod. 62, 239: οὐ μὴ φ. ἀπ' αὐτοῦ.

¹⁸ Syro-hex. ♣. Deinde idem in marg. ἐκ χειρὸς αὐτοῦ (pro αὐτῶν), cum Comp., Codd. XII, 22, 23, alii.

12. **וְהָשִׁיב אֲתֶם.** *Et reducet vos.* **ו'.** *καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς.* **Α.** *καὶ καθίσω ὑμᾶς.*¹⁹
- 13, 14. **לֵאמֹר:** *אֲלֹהֵיכֶם.* **ו'.** *Vacat.* *Alia exempl. τοῦ θεοῦ ἡμῶν, λέγοντες.*²⁰
14. **לֹא כִי אֶרֶץ מִצְרַיִם.** *Non, sed in terram Aegypti.* **ו'.** *ὅτι εἰς γῆν Αἰγύπτου.* **Α.** *Σ. οὐχί, ἀλλ' εἰς γῆν Αἰγύπτου.*²¹
- שׁוֹפָר.** *Tubae.* **ו'.** *σάλπιγγος.* **Α.** *Σ. κερατίνης.*²²
15. **וְעַתָּה.** *Et nunc.* **ו'.** *Vacat.* *Οἱ Γ'.* *καὶ νῦν.*²³
- שְׂאִרֵּית יְהוּדָה כֹּה־אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֲלֵהִי וְיִשְׂרָאֵל.** *Superstites Judae. Sic dixit Jova exercituum, Deus Israelis.* **ו'.** *✕ Α. Θ. οἱ κατάλοιποι τῆς Ἰουδαίας.* **Δ.** *οὕτως εἶπε κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ.*²⁴
- אִם-אַתֶּם שׁוּם תִּשְׁמוּן.** *Si vos ponendo posueritis.* **ו'.** *ἐὰν ὑμεῖς ✕ δόντες Δ δώτε.*²⁵ **Α.** *Σ. . . θέντες θήτε.*²⁶
- לָבֹא מִצְרַיִם.** *Venire in Aegyptum.* **ו'.** *✕ εἰσ-ελθεῖν Δ εἰς Αἴγυπτον.*²⁷
- לָגוֹר.** *Ad commorandum.* **ו'.** *κατοικεῖν.* **Α.** *τοῦ προσηλυτεύειν. Σ. τοῦ παροικεῖν.*²⁸
16. **שָׁם (bis).** **ו'.** *Vacat.* *✕ ἐκεῖ.*²⁹
- דֹּאֲגִים.** *Solliciti estis.* **ו'.** *λόγον ἔχετε.* **Α.** *Σ. μεριμνᾶτε.*³⁰
- שָׁם יִדְבֵּק אַחֲרֵיכֶם.** *Ibi adhaerebit a tergo*

- robis. *O'.* καταλήψεται ὑμᾶς ὅπλις ὑμῶν.
 'Α. ἐκεῖ κολληθήσεται ὑμῖν. Σ. ἐκεῖ κολλη-
 θήσεται ἀκολουθῶν ὑμῖν.³¹
 17. לָבוֹא מִצִּיּוֹן. *O'.* ✠ εἰσελθεῖν ✠ εἰς γῆν Αι-
 γύπτου.³² וּבִרְבָּר. *Et peste.* *O'.* Vacat. ✠ Θ. καὶ ἐν
 θανάτῳ ✠.³³ Σ. (καὶ) ἐν λοιμῷ.³⁴ שָׂרִיד וּפְלִישׁ. *Superstes et elapsus.* *O'.* οὐδεὶς
 σωζόμενος. 'Α. καταλειπόμενος (s. ὑπολ.) καὶ σ-
 σωσμένος.³⁵
 18. הָיָה יְצָאֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *O'.* κύριος ✠
 τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ ✠.³⁶ יִבְרָח. *Effudit se.* *O'.* ἔσταξεν. 'Α. ἐχωνεύθη
 (s. συνεχωνεύθη).³⁷ אִפִּי יַחֲמִית. *Furor meus et ira mea.* *O'.* ὁ
 θυμὸς μου ✠ Πάντες καὶ ἡ ὀργή μου ✠.³⁸ הָאֵלֶּה וְלִשְׂמָה וְלִקְלָלָהּ וְלַחֲרָהּ. *In maledic-
 tionem, et in stuporem, et in execrationem, et
 in opprobrium.* *O'.* εἰς ἄβαστον, καὶ ὑποχεί-
 ριστοί, καὶ εἰς ἀρὰν, καὶ εἰς ὀνειδισμόν. 'Α. (eis)
 ἀρὰν, καὶ εἰς χέρσον, καὶ εἰς κατάραν, καὶ εἰς ὀνειδισμόν.³⁹
 19. דִּבֶּר יְהוָה. *O'.* ἃ ἐλάλησε κύριος. *Alia ex-*
empl. οὕτως ἐλάλησε κύριος.⁴⁰ Σ. λόγος. ⁴¹
 19, 20. בִּי-חַיִּירִיתִי בָכֶם הַיּוֹם; פִּי. *Quod obtes-*
tatus fuerim vos hodie: quia. *O'.* ὅτι ✠ 'Α.
 διεμαρτυράμην ὑμῖν σήμερον ὅτι ✠.⁴²

¹⁹ Syro-hex. ♦ ܥܠܡܐ ܕܝܗܘܐ ./. Cf. ad Cap. xxx. 3.

²⁰ Sic Codd. 88, 233, Syro-hex., et (add. οὐχὶ in fine) Codd. 22, 36, alii. ²¹ Syro-hex. لا. مع. لا. لا. لا. لا.

* ܡܠܚܝܢ. Codd. 86, 88: 'A. οὐχί, κ.τ.έ. ²² Syro-hex.

²³ Cod. 86. Sic in textu Cod. 88,
Syro-hex qui posterior pingit: *al) xafud*. ²⁴ Cod.

Jes. Sic in textu Cod. 88, et sub duplici aster. Syro-hex.

Pro οὕτως εἶπε Syro-hex. in marg. char. med. habet: τὰδε

λέγει, quae lectio est in Codd. 22, 36, aliis. ²⁵ Syro-
hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Cod. 88.

"ut videtur." Minus probabiliter Cod. 86: 'Α. Σ. ἐὰν ὑμεῖς

δόντες. Θ. θέντες θήτε. ²⁷ Syro-hex. Sic sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ²⁸ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲙⲉⲧⲏⲥⲱⲗⲟⲩ. Ad Aquilam cf. Hex ad Psal. v. 5.

xiv. 1. Jerem. xlv. 14. ²⁰ Syro-hex., et sine aster.

Codd. 22, 36, alii. Mox Syro-hex.: ἐν * γῆ * Αἰγύπτου;

ubi $\gamma\eta$ abest a Comp., Codd. XII, 26, 62, aliis. ⁵⁰ Syro-
hex. $\alpha \beta \gamma \delta \epsilon \zeta \eta \theta \iota \kappa \lambda \mu \nu \xi \omicron \pi \rho \sigma \tau \upsilon \phi \chi \psi \omega$. Codd. 86 88: 'A. $\mu\epsilon\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\epsilon$

Post λόγον ἔχετε Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg.

char. med. inferunt φυγεῖν.⁸¹ Codd. 86, 88. Sym-
machi lectionem confirmat Syro-hex. **ⲙⲓ ⲛⲁ ⲧⲉϣⲏⲩⲟⲥ.**

♦ **ح**. ³² Syro-hex., qui per totum hunc versiculum

adstipulatur lectionibus Codd. 22, 36, aliorum. ³³ Cod.

Syro-hex. ³⁴ Syro-hex. ³⁶ Idem:

36 Cod. Jes. Sic sine aster.

(cum δ $\theta\epsilon\delta\varsigma$) Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

Hex. ad Nah. i. 6. ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22.

36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁰ Syro-hex.

40 Sic
 ١٠. حمدا وحفا وحدها وحسها.

Codd. XII (in marg.), 22, 36, ali. Codd. 23, 88, et Syro-
hex.: $\delta\upsilon\epsilon\lambda\lambda\eta\sigma\epsilon\kappa$. ⁴¹ Syro-hex. $\diamond$ ⁴² Cod.

Jes. Cod. 88 et Syro-hex. pingunt: *ὅτι διεμαρτυράμην—

20. הַתַּעֲשִׂיתֶם. *Errare fecistis.* Ο'. ἐπονηρεύσασθε.
'Α. ἐπλανήσατε (s. ἡπατήσατε).⁴³

בִּרְאֵתֶם שְׁלַחְתֶּם אֶתִּי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.

Quia vos misistis me ad Jovam Deum vestrum.

Ο'. ✕ Πάντες ὑμεῖς⁴⁴ ἀποστείλαντές με (alia exempl. add. πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν).

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בֵּן הַגֶּדְרָנוּ וְעֵשִׂינוּ. *Jova Deus noster, sic indica nobis, et faciemus.* Ο'. κύριος ✕ ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν, καὶ⁴⁵ ποιήσομεν.⁴⁵

21. וְאָנֹכִי לָכֶם הַיּוֹם. *Et indicavi vobis hodie.*

Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν σήμερον⁴⁶

בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְכָל אִשָּׁר. *Vocem Jovae Dei vestri, et secundum omne quod.* Ο'. τῆς φωνῆς κυρίου, ἦς. Alia exempl. τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ✕ καὶ κατὰ πάντα⁴⁷ &.⁴⁷

22. וְעַתָּה יָדַעַתְּ כִּי בַחֶרֶב. *Et nunc sciendo scitote, quod gladio.* Ο'. καὶ νῦν ✕ ἵστε γινώσκοντες, ὅτι⁴⁸ ἐν ῥομφαίᾳ.⁴⁸

וּבַדָּבָר. *Et peste.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐν θανάτῳ⁴⁹ Σ. καὶ ἐν λοιμῷ.⁵⁰

CAP. XLIII (Gr. l).

1. כְּבָלוֹת. *Cum absolvisset.* Ο'. ὡς ἐπαύσατο. 'Α..

✕⁴³ Syro-hex. ✕ ܕܠܝܠܐ. ⁴⁴ Cod. Jes. Syro-hex.

in textu: ✕ ὅτι ὑμεῖς⁴⁴ ἀπεστείλατέ με πρὸς κ. τ. θ. ὑμῶν. Idem in marg. char. med. ✕ ܕܠܝܠܐ, et penitentiam agetis; quod pertinet ad lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐπονηρεύσασθε ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, καὶ μεταμεληθήσεσθε ὑμεῖς γὰρ ἀποστείλατέ με κ. τ. &.

⁴⁵ Cod. Jes., teste Montef. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: ὁ θ. ἡμῶν ἀπάγ. ἡμῖν, καὶ ποιήσωμεν κατὰ πάντα. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁷ Sic Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, pro καὶ κατὰ π. ἀ λέγunt κατὰ π. ὅσα.

⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Pro ἵστε Cod. 229, Theodoret., et Syro-hex. ἔστι (ܕܠܝܠܐ) habent. ⁴⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁵⁰ Syro-hex. ܕܠܝܠܐ.

✕ ܕܠܝܠܐ.

CAP. XLIII. ¹ Syro-hex. ✕ ܕܠܝܠܐ. ² Cod. 88. Sic in textu Comp., Codd. XII, 26, 86, alii. ³ Codd.

86, 88. ⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii,

συντέλεσεν.¹

1. לְבַר. Ο'. λέγων. "Αλλος λαλῶν.² 'Α. τοῦ λαλῆσαι.³

אֶל־כָּל־הָעָם. Ο'. πρὸς ✕ 'Α. Σ. πάντα⁴ τὸν λαόν.⁴

אֲשֶׁר שְׁלַחַי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֱלֹהֵי. *Cum quibus miserat eum Jova Deus eorum ad eos.* Ο'. οὗς ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος πρὸς αὐτούς. Alia exempl. οὗς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς.⁵ 'Α. Θ. . . αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν (fort. αὐτῶν).⁶ Σ. περὶ ὧν ἀπέστειλεν αὐτοὺς (fort. αὐτὸν) κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν.⁷

אֵת כָּל. Ο'. ✕ σὺν⁸ πάντα.⁸

2. בְּנִירוֹשָׁעַי. Ο'. υἱὸς Μασσαίου. Alia exempl. υἱὸς Ὡσσαίου.⁹

וְכָל־הָאֲנָשִׁים הַזֵּרִים אִמְרִים. *Et omnes viri protervi, dicentes.* Ο'. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες ✕ οἱ ὑπερήφανοι¹⁰ οἱ εἰπόντες.¹⁰

שָׁקֵר אַתָּה מְדַבֵּר. *Falsum tu loqueris.* Ο'. ψεύδη (potius ψεύδη). Alia exempl. ψεύδη σὺ λαλεῖς.¹¹

3. מִפְּסִית אֵתָּה בְּנִי. *Incitat te contra nos.* Ο'. συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς. 'Α. Σ. ἐπισείει σε ἐν ἡμῖν.¹²

5. יוֹחָנָן בֶּן־נַחֲמִי. Ο'. Ἰωάναν ✕ υἱὸς Καρη¹³ &.¹³

✕⁴³ et Syro-hex. Cod. XII in marg., teste Parsonsio: θεὸς αὐτῶν. Minus probabiliter Montef. ex eodem affert: οὗς ἀπ. ✕ ὁ κύριος αὐτῶν⁴ πρὸς αὐτούς. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd.

86, 88: Σ. περὶ ὧν ἀπέστειλεν. Praeterea Cod. 86 affert: Σ. αὐτοὺς κ. ὁ θ. αὐτῶν. ⁸ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert: σύμπαντας. ⁹ Sic Comp., Codd. XII, 23, 88, et Syro-hex.

¹⁰ Cod. Jes. (cum οἱ εἶπαν pro οἱ εἰπόντες), et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii, et Syro-hex., qui posterior eum Cod. 88 λέγοντες τῷ 'Ι. pro οἱ εἰπόντες τῷ 'Ι. λέγοντες habet. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Hic autem post ὑπερήφανοι in marg. char. med. affert: οἱ εἰπόντες τῷ 'Ιερεμίᾳ, δέσθῃτι (ܕܠܝܠܐ) περὶ ἡμῶν πρὸς κύριον, εἶπον; quae lectio reperitur in Codd. 36, 51, aliis. Cf. Cap. xlii. 20.

¹² Codd. 86, 88: 'Α. Σ. ἐπίσειεν ἡμῖν; vitiose, ut videtur, pro ἐπισείει σε ἐν ἡμῖν. Cf. 2 Reg. xxiv. 1 in LXX. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐπισείει σε (ܕܠܝܠܐ).

¹³ Cod. Jes. Sic (vv. 4, 5) sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Statim Syro-hex. pingit: ✕ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως⁴, et paulo ante (v. 4): καὶ ✕ πᾶς⁴ ὁ λαός; invitis libris Graecis.

5. אֲשֶׁר־שָׁבוּ מִכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְחֶרְשׁוּ. *Qui reversi erant de omnibus gentibus ubi expulsi erant.* Ο'. τοὺς ἀποστρέψαντας ✕ 'Α. Θ. ἐκ πάντων τῶν ἔθνων, οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ ¹⁴.

לָגור. *Ad commorandum.* Ο'. κατοικεῖν. 'Α. Σ. παροικεῖν.¹⁵

6. אֲתֵּי הַנְּבָרִים. *Viros.* Ο'. τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας. *Alia exempl.* ✕ σὺν ¹⁶ τοὺς ἄνδρας.

וְאֵת־הַנְּשִׁים וְאֵת־הַנְּפִלִים. *Et mulieres, et parvulos.* Ο'. καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ [τὰ νήπια] τὰ λοιπά. *Alia exempl.* καὶ ✕ σὺν ¹⁷ τὰς γυναῖκας, καὶ ✕ σὺν ¹⁷ τὰ νήπια.

שֶׁכָּל־הַנֶּפֶשׁ. *Et omnem animam.* Ο'. καὶ ✕ σὺν ¹⁸ τὰς ψυχάς. 'Α. Σ. καὶ πᾶσαν ψυχὴν.¹⁹

בְּנֵי־גִדְלֵיהֶו. Ο'. μετὰ Γοδολίου υἱοῦ. Σ. πρὸς Γοδολιάν υἱόν.²⁰

וְאֵת־בְּרֹדְךָ... וְאֵת יִרְמְיָהוּ. Ο'. καὶ ✕ τὸν ²¹ 'Ιερεμίαν... καὶ ✕ τὸν ²¹ Βαρούχ.

7. וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מִצְרַיִם. Ο'. καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον. *Alia exempl.* καὶ ἦλθσαν εἰς γῆν Αἰγύπτου.²² Σ. καὶ εἰσῆλθσαν εἰς γῆν Αἰγύπτου.²³

עַד־תִּפְחָנְחָם. Ο'. εἰς Τάφνας. 'Α. Σ. ἕως Τάφνας.²⁴

9. בְּיָדְךָ. *In manu tua.* Ο'. σεαυτῷ. 'Α. Σ. ἐν τῇ χειρὶ σου.²⁵

בְּמִלְטָא בְּמִלְכָּן. *In caemento in fornace lateraria.* Ο'. ἐν προθύροις. ✕ Οἱ λοιποὶ ἐν τῷ κρυφίῳ ἐν τῷ πλινθίῳ ²⁶. Σ. ἐν ἀποκρύφοις...²⁷

אֲשֶׁר בְּפֶתַח בֵּית־פַּרְעֹה. *Quae est in porta domus Pharaonis.* Ο'. ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας Φαραώ. *Alia exempl.* δ ἐν προθύροις οἴκου Φαραώ.²⁸

10. וְאֵמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה זְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. καὶ ἐρεῖς ✕ πρὸς αὐτοὺς ²⁹ οὕτως εἶπε κύριος ✕ τῶν δυνάμεων θεὸς 'Ισραὴλ ²⁹.

וְלָקַחְתָּ. *Et sumam.* Ο'. καὶ ἄξω. 'Α. καὶ καλῶ. Σ. καὶ λήψομαι.³⁰

עַבְדִּי. *Servum meum.* Ο'. Vacat. ✕ τὸν δοῦλόν μου ³¹.

וְשָׂמִיתִי. *Et ponam.* Ο'. καὶ θήσει. 'Α. (καὶ) θήσω.³²

טָמַנְתִּי. *Abscondidi.* Ο'. κατέκρυψας. 'Α. Σ. κατέκρυψα (s. ἔκρυψα).³³

וְנִטָּה אֶת־שִׁפְרִירוֹ עַל־הֶם. *Et extendet splendendum tentorium (s. stragulum) ejus super iis.* Ο'. καὶ ἀρεί τὰ ὅπλα (alia exempl. add. αὐτοῦ³⁴) ἐπ' αὐτοὺς. 'Α. καὶ ἐκτενεῖ τὸ σπείρωμα ἐπ' αὐτοὺς.³⁵ Σ. καὶ ἐπιθήσει τὸν θρόνον αὐτοῦ

¹⁴ Cod. Jes. Paulo aliter Cod. 86: 'Α. Θ. ✕ ἐκ πάντων τ. ἐ. οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ. Cod. 88, Syro-hex. in textu: τοὺς ἀποστρέψαντας ✕ ἐκ π. τ. ἐ. οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ ¹⁴; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Cod. 88. Delent *dunatōus* Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Cod. Jes. Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex.: καὶ τὰς γ. καὶ τὰ νήπια. Codd. 22, 36, alii: καὶ τὰς γ. καὶ τὸν ὄχλον. Cf. ad Cap. xli. 16. In textu τὰ νήπια om. Codd. II, 106.

¹⁸ Cod. Jes. ¹⁹ Syro-hex. Cod. 86, 88: 'Α. καὶ πᾶσαν ψυχὴν. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Idem. Articuli desunt in omnibus. ²² Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. (cum *εἰσῆλθον* in marg. char. med.). ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Idem: ²⁶ Idem: ²⁷ Idem: ²⁸ Idem: ²⁹ Idem: ³⁰ Idem: ³¹ Idem: ³² Idem: ³³ Idem: ³⁴ Idem: ³⁵ Idem: ³⁶ Idem: ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Idem: ⁴⁰ Idem: ⁴¹ Idem: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem:

Statuas domus solis, quae est in terra Aegypti.
Ο'. καὶ συντρίψει τοὺς στύλους Ἑλιουπόλεως,
τοὺς ἐν Ὠν (alia exempl. τοὺς ✕ ἐν τῇ γῇ
Αἰγύπτου⁴⁷). 'Α. Σ. τὰς στήλας οἴκου ἡλίου
τὰς ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου.⁴⁸

13. וְאֶת-בָּתֵּי אֱלֹהֵי-מִצְרַיִם. *Et domos deorum*
Aegypti. Ο'. καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν. Alia ex-
empl. καὶ τὸν οἶκον θεῶν αὐτῶν.⁴⁹ 'Α. Σ. καὶ
τοὺς οἴκους θεῶν Αἰγύπτου.⁵⁰

CAP. XLIV (Gr. li. 1-30).

1. אֶל כָּל-יְהוּדָיִם הַיֹּשְׁבִים. *Ad omnes Judaeos*
qui habitant. Ο'. ἅπασιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς
κατοικοῦσιν. 'Α. Σ. πρὸς πάντας τοὺς Ἰου-
δαίους τοὺς οἰκοῦντας.¹

וּבְכֶנֶז. *Et in Memphide.* Ο'. Vacat. Alia ex-
empl. καὶ ἐν Μέμφει.²

2. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων³
וְעַל כָּל-עָרֵי. Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ πάσας⁴ τὰς πό-
λεις.⁴

הָרְבֵה הַיּוֹם וְאֵין בָּהֶם יוֹשֵׁב. *Desolatio*
hodie, et non est in eis habitator. Ο'. ἔρημοι
✕ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ⁵ ἀπὸ ἐνοίκων. Σ. ἔρημοι
σήμερον, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς κατοικῶν.⁶

3. לַעֲבֹד. *Ad serviendum.* Ο'. Vacat. Alia ex-

empl. ✕ καὶ λατρεῖν⁷. 'Α. καὶ τοῦ δουλεῖν.
Σ. Θ. καὶ λατρεῖν.⁸

3. וְאַתֶּם הָיִיתֶם לִי כְּאִשְׁרֵי. *Quos*
non noverant ipsi, nec vos nec patres vestri.
Ο'. οἷς οὐκ ἔγνωτε ✕ 'Α. Θ. αὐτοὶ ὑμεῖς καὶ
οἱ πατέρες ὑμῶν⁹.

4. אֶת-כָּל-עַבְדֵּי. Ο'. ✕ σὺν πάντας⁴ τοὺς παῖδάς
μου.¹⁰

אֶל-כָּנָה תַעֲשׂוּ אֵת דְּבַר-הַתַּעֲבָה הַזֹּאת שְׁנֵאתִי. *Nolite, quaeso, facere rem abomina-*
tionis hanc, quam odi. Ο'. μὴ ✕ δὴ⁴ ποιή-
σητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύνσεως ταύτης, ἥς
ἐμίσησα. 'Α. . . τὰ ῥήματα τοῦ βδελύγματος,
ὃ ἐμίσησα. Σ. μὴ δὴ ποιεῖτε τὸν λόγον τοῦ
βδελύγματος τούτου . . .¹¹

5. מִרְעָתָם. *A malitia eorum.* Ο'. ἀπὸ τῶν κακῶν
αὐτῶν. Alia exempl. ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν.¹²

6. וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם. *Et in plateis Jerusalem.* Ο'.
καὶ ἐξώθεν Ἱερουσαλήμ. Σ. καὶ ἐν ἀμφόδοις (Ἱερου-
σαλήμ).¹³

לְשִׁמְמָה. *In desolationem.* Ο'. καὶ εἰς ἄβατον.
'Α. Σ. εἰς ἀφανισμόν.¹⁴

כִּיּוֹם הַזֶּה. *Sicut hodie.* Ο'. ὥς ἡ ἡμέρα αὕτη.
Σ. καθάπερ ἐστὶν σήμερον.¹⁵

7. יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. κύριος
παντοκράτωρ. Alia exempl. κύριος ✕ ὁ θεὸς⁴
σαβαὼθ ὁ θεὸς Ἰσραήλ.¹⁶ Σ. Θ. δυνάμεων.¹⁷

⁴⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁴⁸ Codd. 86, 88, quorum hic ἐν γῇ habet. Syro-hex. **אֶל כָּל-יְהוּדָיִם**. ⁴⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ τοὺς οἴκους τῶν θ. αὐτῶν. ⁵⁰ Codd. 86, 88, Syro-hex. **אֶל כָּל-יְהוּדָיִם**.

CAP. XLIV. ¹ Codd. 86, 88. Cod. Jes. affert: 'Α. Σ. ἐπὶ πάντας—οἰκοῦντας. Post Ἱερεμίαν idem addit: ✕ παρὰ κυρίου, invito Hebraeo; et sic in textu sine aster. Cod. 22 (cum ἀπὸ κ.), 36, alii. Syro-hex. in textu: παρὰ (כִּי) πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις, adstipulante Cod. 88. Idem in marg.: παρὰ κυρίου ἐπὶ. Mox Syro-hex. in textu: ἐν γῇ⁴ Αἰγύπτου, Vocula γῇ deest in Codd. 22, 36, aliis, qui ἐν Αἰγύπτῳ habent. ² Sic Cod. 22, 36, alii, et Syro-hex. **וְעַל כָּל-עָרֵי**. Montef. post Drusium edidit: 'Ἄλλος' καὶ ἐν Μέμφει (!), ut ex ingenio ediderat Comp. ³ Cod. Jes., et in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 33, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 86 (in marg.), 88. ⁵ Cod.

Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁶ Codd. 86, 88 (cum ὁ κατοικῶν). ⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, alii. ⁸ Syro-hex. **אֶל כָּל-יְהוּדָיִם**. Cf. ad Cap. xl. 9. Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. τοῦ λατρεῖν. Σ. Θ. καὶ λ. ⁹ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Πάντες ὑμεῖς καὶ οἱ π. ὑ. ¹⁰ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert: ✕ σύμπασις. Cod. 88: ✕ σὺν ὅς πάντας. Syro-hex. **וְעַל כָּל-עָרֵי**. Statim pro ὁρθρον καὶ ἀποστέλλον. Cf. ad Cap. xxvi. 5. ¹¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְעַל כָּל-עָרֵי**. In textu δὲ est in Cod. 86, et sub aster. Syro-hex. ¹² Sic Cod. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. **וְעַל כָּל-עָרֵי**. ¹⁴ Idem: **וְעַל כָּל-עָרֵי**. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 31, alii. ¹⁷ Cod. 86: Σ. Θ. δυνάμεις. Cod. 88: 'Α. Σ. δυνάμεις.

7. **לְהַכְרִית**. *Ad excindendum*. Ο'. ἐκκόψαι. 'Α. Σ. ἐξολοθρεῖσαι.¹⁸
8. **לְהַרְעִינִי**. *Ad irritandum me*. Ο'. παραπι-
κρᾶναι με. Σ. ὅτι παροργίζετε με.¹⁹
- וְאַתֶּם בָּאִים אֶשְׂרָאֵל**. *Quo vos venistis*. Ο'. εἰς ἣν
ἦλθετε. Alia exempl. οὐ * ὑμείς * εἰσῆλθετε.²⁰
- בְּכָל גּוֹי**. *In omnibus gentibus*. Ο'. ἐν πᾶσι
τοῖς ἔθνεσι. Alia exempl. ἐν * πᾶσι * τοῖς
ἔθνεσι.²¹
9. **וְאַת רְעוּת נְשִׂי וְאַת רְעוּתֵיכֶם וְאַת רְעוּת נְשִׂיכֶם**. *Et mala uxorū ejus, et mala vestra, et mala uxorū vestrarum*. Ο'. καὶ τῶν κακῶν
τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναι-
κῶν ὑμῶν. Alia exempl. καὶ τῶν κακῶν τῶν
γυναικῶν αὐτῶν, καὶ τῶν κακῶν ὑμῶν, καὶ τῶν
κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν.²²
10. **לֹא דָבָא**. *Non animo fracti sunt*. Ο'. καὶ
οὐκ ἐπαύσαντο. 'Α. Σ. οὐκ ἐκαθαρίσθησαν.²³
Θ. οὐκ ἐταπεινώθησαν.²⁴
- וְלֹא יִרְאוּ**. *Et non timuerunt*. Ο'. Vacat.
* Θ. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν *.²⁵
- וְלֹא-הָלַכְנוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקֵּי**. *Et non ambu-
lauerunt in lege mea et in statutis meis*. Ο'.
καὶ οὐκ ἀντέιχοντο * τῶν νόμων μου καὶ *
τῶν προσταγμάτων μου.²⁶ 'Α. καὶ οὐκ ἐπορεύ-
θησαν ἐν τῷ νόμῳ μου καὶ ἐν ταῖς ἀκριβείαις μου.²⁷ Θ.
καὶ οὐκ εἶχοντο τῶν νόμων μου...²⁸
- לְפָנֶיכֶם וּלְפָנֵי אֲבוֹתֵיכֶם**. *Coram vobis, et
coram patribus vestris*. Ο'. κατὰ πρόσωπον

* ὑμῶν, καὶ κατὰ πρόσωπον * τῶν πατέρων
αὐτῶν.²⁹

11. **יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל**. Ο'. κύριος * τῶν
δυνάμεων θεὸς 'Ισραὴλ *.³⁰
- 11, 12. **פָּנֵי בָכֶם לְרַעָה וּלְהַכְרִית אֶת-כָּל-יְהוּדָה**. *Faciem meam
in vos in malum, et ad excindendum omnem
Judam*. *Et assumam residuos Judae, qui con-
verterunt facies suas ad ingrediendum terram
Aegypti ad commorandum ibi*. Ο'. τὸ πρόσω-
πόν μου * Θ. ἐφ' ὑμῖν εἰς κακὰ, τοῦ ἐξολο-
θρεῖσαι τὸν πάντα 'Ιούδαν καὶ λήψονται τοὺς
καταλοίπους 'Ιούδα τοὺς θέντας τὸ πρόσωπον
αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς γῆν Αἰγύπτου, παροικεῖν
ἐκεῖ *.³¹
12. **וְתָמוּ כָל בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם**. *Et consumentur om-
nes in terra Aegypti*. Ο'. τοῦ ἀπολέσαι πάν-
τας ÷ τοὺς καταλοίπους * τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ.³²
'Α. Θ. (καὶ) ἐκλείψουσι, πάντες...³³
- בְּחֶרֶב וּבְרָעָב יָמוּתוּ**. *Gladio et fame morientur*.
Ο'. Vacat. * 'Α. Θ. ἐν ρομφαίᾳ καὶ λιμῷ
ἀποθανοῦνται *.³⁴
- לְאַחֲרָה לְשִׁמָּה וּלְקִלְלָה וּלְחֶרֶף**. (Vid. Cap.
xlii. 18.) Ο'. εἰς ὀνειδισμόν, καὶ εἰς ἀπώλειαν,
καὶ εἰς κατάραν. Alia exempl. εἰς ὄρκον, καὶ
εἰς ἀπώλειαν, καὶ εἰς κατάραν, καὶ εἰς ὀνει-
δισμόν.³⁵ Θ. εἰς ὄρκον...³⁶ 'Α... εἰς χέρσον,
εἰς κατάραν...³⁷

¹⁸ Syro-hex. * **لَا دَبَا** *. ¹⁹ Idem: * **لَا يَخْشَوْنَ** *. ²⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. ²¹ Syro-hex. pingit: * **لَا يَخْشَوْنَ** *. ²² Deest πᾶσι in Codd. XII, 26, 86 (cum ἅπασι in marg.). ²³ Sic solus Syro-hex. In Codd. 22, 36, aliis, haec, καὶ τῶν κακῶν ὑμῶν, non suo loco, sed post πατέρων ὑμῶν inuenta sunt. ²⁴ Codd. 86, 88. Vulg.: *non sunt mundata*. Ex usu Aramaei **וְלֹא**, *purus fuit*. ²⁵ Cod. 86 affert: Θ. οὐκ ἐταπεινώθησαν, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν, καὶ οὐκ εἶχοντο τῶν νόμων μου. ²⁶ Cod. Jes. (Theodotionis nomen ex Cod. 86 assumpsimus.) Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ²⁷ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 233, Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. * **لَا يَخْشَوْنَ** *. ²⁹ Idem: * **لَا يَخْشَوْنَ** *. ³⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, 239, et (cum ὑμῶν pro αὐτῶν) Syro-hex. ³¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., cum ἀπὸ προσώπου αὐτῶν pro τὸ πρ. αὐτῶν. Hic autem in marg. affert: 'Α. Σ. τὸ πρόσωπον (προσῶπον); unde conjiciat aliquis, Theodotionem dedisse ἀπὸ προσώπου. ³² Sic cum obelo Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. * **لَا يَخْشَوْنَ** *. ³⁴ Cod. Jes. Syro-hex. affert: * καὶ ἐν ῥ. καὶ ἐν λ. ἀποθανοῦνται *. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λ. ἀπ. ³⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁶ Cod. 86. ³⁷ Syro-hex. * **لَا يَخْشَوْنَ** *. Cf. ad Cap. xlii. 18.

13. וּבְדָבָר. *Et peste.* O'. Vacat. Alia exempl.
καὶ ἐν θανάτῳ.³⁹
14. וְלֹא יִהְיֶה פְּלוּט וְשָׂרִיד לְשֹׂאֲרֵית יְהוּדָה. *Et non erit superstes et elapsus residuis Judae, qui venerunt ad com-morandum ibi.* O'. καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμένος (alia exempl. καὶ οὐ σωθήσεται)³⁹ οὐδεὶς τῶν ἐπιλοιπῶν Ἰουδα τῶν παροικούντων ✠ ἐκεῖ.⁴⁰ 'Α. καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμένος καὶ καταλειμμένος ἐν τῇ καταλείμματι Ἰουδα, οἱ ἐρχόμενοι τοῦ προσηλυτεύειν ἐκεῖ.⁴¹
- וְאִשְׁרֵיהֶמה מִנְשָׂאִים אֶת-נַפְשָׁם. *Ad quam ipsi efferunt animam suam.* O'. ἐφ' ἣν αὐτοὶ ἐλπι-ζουσι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. 'Α. οὐ αὐτοὶ ἐπαί-ρουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.⁴²
- לָשׁוּב לְשִׁבְתָּ. *Ad revertendum ad habitandum.* O'. τοῦ ἐπιστρέφει ✠ οἰκεῖν.⁴³ Σ. . . οἰ-κεῖν.⁴⁴
- כִּי אִם-פְּלֻטִים. *Nisi qui elapsi fuerint.* O'. ἀλλ' ἢ (alia exempl. ἐ μὴ)⁴⁵ οἱ ἀνασεσωσμένοι. Σ. ἀλλ' ἢ ἐάν τινες διαφυγόντες.⁴⁶
15. הָעֹמְדוֹת. *Quae adstant.* O'. Vacat. ✠ αἰ ἐστῶσαι.⁴⁷
- קָהָל גָּדוֹל. *Coetus magnus.* O'. συναγωγή μεγάλη. 'Α. ἐκκλησία μεγάλη.⁴⁸
17. וּבִרְחֻצוֹת. *Et in plateis.* O'. καὶ ἐξώθεν. Σ. καὶ ἐν ἀμφόδοις (s. διόδοις).⁴⁹
17. וְיִהְיֶה טוֹבִים. *Et fuimus felices.* O'. καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί. Σ. καὶ ἦν ἡμῖν καλῶς.⁵⁰
18. וּבְמִצְוָה חֲדָשָׁה לְקַמֵּר לְמַלְכֵת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. *Sed ex quo desiimus adolere reginae caeli, et libare ei libamina.* O'. καὶ ὡς διελπίμεν θυμῶντες τῇ βασιλίσσει τοῦ οὐρανοῦ, ✠ καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς.⁵¹ Σ. ἀφ' οὗ διελπίμεν θυμῶσαι τῇ βασιλίσει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σπένδουσαι αὐτῇ σπονδάς.⁵²
19. וְכִי-יִנְחָנוּ. O'. καὶ ὅτι ἡμεῖς. Alia exempl. praemittunt: καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον.⁵³
- בְּנִינָם לְהַעֲבֹה. *Placentas ad colendum eam* (s. ad effingendum eam⁵⁴). O'. χαυνώνας. Alia exempl. χαυνώνας ✠ καὶ σόββα.⁵⁵ 'Α. . ἐν κακώσει (s. εἰς κάκωσιν). Σ. . τῇ γλυπτῇ αὐτῆς.⁵⁶
20. אֶל-כָּל-הָעָם עַל-הַגָּבְרִים וְעַל-הַנְּשִׁים. *Ad omnem populum de viris et de feminis.* O'. παντὶ τῷ λαῷ, τοῖς δυνατοῖς καὶ ταῖς γυναῖξί. 'Α. πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἐπὶ τοὺς ἀνδρας καὶ ἐπὶ τὰς γυναῖκας.⁵⁷ Σ. πρὸς πάντα τὸν λαὸν κατὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ κατὰ τῶν γυναικῶν.⁵⁸
21. אִתָּם זָכַר. *Eorum recordatus est.* O'. ✠ αὐτὰ.⁵⁹ ἐμνήσθη.⁵⁹
22. וְלֹא-יִוָּכַל יְהוָה עוֹד לְשִׂאת מִפְּנֵי רָע. *Nec potest Jova amplius ferre propter malitiam.* O'. καὶ οὐκ ἡδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ

³⁸ Sic Comp., Codd. III, XII (sine $\epsilon\nu$), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Paulo ante Syro-hex. pingit: $\epsilon\nu \times \gamma\eta$ & ΑΙ-γύπτου (in cod. عصا و عصا); ubi $\gamma\eta$ damnant Codd.

III, 49, 106. ³⁰ Sic Codd. XII (in marg.), 88, 233, et
Syro-hex. Perperam Montef. e Cod. Jes. affert: "ἄλλος
οὐ συνθήσεται." ⁴⁰ * ἐκεῖ 4. Sic Cod. 88, Syro-hex. In
Ed. Rom. abest. ⁴¹ Syro-hex. ولا يوافق محمدًا.

86. Cf. ad Cap. xxii. 27. ⁴³ Sic Cod. 88, Syro-hex.

⁴⁴ Cod. 86. ⁴⁵ Sic Codd. XII, 23, 26, alii, et prob. Syro-hex.; et (cum *oi διαπεφευνότες*) Codd. 22, 26, alii.

46 Codd. 86, 88: Σ. ἀλλ' ἡ εὐὰν τινες διαφύγονται; ubi ejusvis est corrigere διαφύγονται. Sed verior lectio, ni fallor, est διαφυγόντες, juxta Syrum nostrum, qui affert: 𐤒 𐤕𐤍 𐤃𐤍. 𐤁𐤍 𐤁𐤏𐤍. 𐤃𐤏𐤍. 47 Sic Syro-hex., et sine aster. Codd.

† *استم*, *حزمه*. ⁴⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd.

22, 36, alii. ⁴⁸ Codd. 86, 88. ⁴⁹ Syro-hex. .

♦ **حَقَقَا**. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ ἐν διόδοις.
⁶⁰ Codd. 86, 88. ⁶¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88.

Syro-hex., et sine aster. Cod. 233. Comp., Codd. 22, 36,
alii, supplement: καὶ σπένδοντες αὐτῇ σπ. ⁵² Cod. 86.

⁵³ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.
Syrus alter praemittit: *Et responderunt omnes mulieres,*
et dixerunt. ⁵⁴ "Solebant videlicet liba effigiem

⁵⁶ Sic Syro-hex. (ܡܕܢܚܐ) (XAYDIAC) (مَدْنَحَا) et

sine aster. Cod. 88. Cod. Jes. affert: ✠ Σ. καὶ σόβα.

Jes. in marg. sine nom.: τῶν γλυπτῶν αὐτῆς. ⁵⁷ Codd.

86, 88: 'A. πρὸς π. τ. λ. πρὸς τοὺς δ. καὶ πρὸς (ἐπὶ Cod. 86)
τὰς γ. Emaculavimus e Syro-hex., qui affert: .
. ⁵⁸ Codd. 86, 88, quorum hic κατὰ
ἀνδρῶν καὶ κατὰ γ. habet. ⁵⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex.

29. נִאֲמַתְיָהוּ. O'. Vacat. ✕ φησι κύριος 4.⁸²
 אֲנִי עֲלֵיכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה לְמִשְׁנָה תִּדְעוּ כִּי קוֹם
 יִקְרֹמוּ דְבָרִי עֲלֵיכֶם לְרָעָה. Ego (puniam) vos
 in hoc loco, ut sciatís quod omnino rata fient
 verba mea contra vos in malum. O'. ἐγὼ ἐφ'
 ὑμᾶς εἰς πονηρά. ✕ 'A. Θ. ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς ἐν
 τῷ τόπῳ τούτῳ [εἰς κακά]; ὅπως γινώτε ὅτι
 στάσει στήσονται οἱ λόγοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς
 κακά 4.⁸³

30. אֶת-פָּרַעְהַ חֲפָרַע. Pharaonem Hophra. O'.
 τὸν Οὐάφρη. Alia exempl. τὸν Φαραὼ Οὐ-
 αφρή.⁸⁴ 'A. Θ. 'Οφρήν. Σ. ἔκδοτον.⁸⁵
 בְּיַד אֹיְבָיו. In manum inimicorum ejus. O'.
 ✕ ἔκδοτον 4 εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ.⁸⁶

Cap. XLIV. 26. εἶπε κύριος ÷ ὁ θεός 4. 27. οἱ
 ÷ κατοικοῦντες 4.⁸⁷

CAP. XLV (Gr. li. 31-35).

1 (31). לְאֹמֶר. O'. ✕ λέγων 4.¹
 2 (32). יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος ✕ ὁ θεὸς
 'Ισραήλ 4.²
 3 (33). אֹי-נָא לִי. Vae mihi. O'. οἶμοι οἶμοι.

Comp., Codd. 22, 36, alii. ⁸² Cod. Jes. Sic sine aster.
 Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁸³ Cod. Jes. Cod. 88
 et Syro-hex. pingunt: ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς ✕ ἐν τῷ τόπῳ—ἐφ' ὑμᾶς 4
 εἰς κακά. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Superfluum
 [εἰς κακά] in omnibus habetur praeter Syro-hex., qui ad
 marginem ablegat. ⁸⁴ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et
 Syro-hex., qui posterior in marg. char. med. affert: אֶת-
 פָּרַעְהַ (appicto ΟΥΑΦΡΗ), ubi pro 4 fortasse legen-
 dum 4, h. e. 'Ο 'Εβραῖος. ⁸⁵ Cod. Jes., teste Parsonsio
 in schedis. Montef. notat: "MS. Jes.: 'A. Θ. Φρήν. Sed
 suspicor mendum." Symmachi lectio si huc pertinet, pro
 פָּרַעְהַ interpres legisse videtur פָּרַעַ, a radice פָּרַע, dimisit.
 Sed vid. not. seq. ⁸⁶ Cod. Jes., teste Montef. Sic in
 textu Cod. 62, et sub 4 Cod. 88; necnon Chrysost. in
 Cat. Ghisler. T. II, p. 805, et Theodoret. Opp. T. II,
 p. 929. Idem epitheton enarrationis causa assumpsit Sym-
 machus ad Jesai. xlvi. 1. ⁸⁷ Syro-hex. In v. 26 ὁ θεός
 est in Codd. XII (in marg.), 22, 36, aliis, et Syro-hex., non
 in Ed. Rom.

CAP. XLV. ¹ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Comp.,
 TOM. II.

'A. Σ. οὐαὶ δὴ μοι.³ Θ. † οἶμη οἶμοι.⁴

3 (33). יִגְזֹן עַל-מְאֵבִי. Maerorem super dolorem
 meum. O'. κόπον ἐπίπονόν μοι (alia exempl.
 ἐπὶ πόνον μου, s. ἐπὶ τὸν πόνον μου⁵). 'A.
 ταλαιπωρίαν ἐπὶ τὸ ἄλγος μου.⁶

4 (34). הִנֵּה אָשֶׁר. O'. ἰδοὺ οὗς (alia exempl. ἄ⁷).
 'A. . οὗς.⁸

אֶת אָשֶׁר. O'. οὗς (alia exempl. ἄ⁹). 'A. οὗς.¹⁰

וְאֶת-כָּל-הָאֶרֶץ. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. καὶ σύμ-
 πασαν τὴν γῆν ἐκείνην 4.¹¹

5 (35). וְנָתַתִּי לָּהּ. Et dabo tibi. O'. καὶ δώσω
 ✕ σοι 4.¹²

לְשָׁלַל עַל-כָּל-הַמְּקוֹמֹת. In praedam in omni-
 bus locis. O'. εἰς εὕρεμα ἐν παντὶ τόπῳ. 'A.
 εἰς σκυλα εἰς πάντας τοὺς τόπους.¹³

CAP. XLVI (Gr. xxvi).

1. אָשֶׁר הָיָה דְבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל-
 הַגּוֹיִם. Quod factum est verbum Jovae ad
 Jeremiam prophetam contra gentes. O'. ἐν
 ἀρχῇ βασιλεύοντος Σεδεκίου βασιλέως ἐγένετο
 ὁ λόγος οὗτος περὶ Αἰλιάμ.¹ Alia exempl. δς

Cod. 88. ² Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex. ³ Cod. 86. Cod. 88, "ut vide-
 tur." 'A. οὐαὶ δὴ μου. ⁴ Cod. 86. Fortasse Theod.
 vertit, οἶμοι οἶμοι, pro simplici οἶμοι, quod hodie habetur in
 Comp., Codd. 106, 229. ⁵ Lectio ἐπὶ τὸν π. μου est in
 Cod. 88. Syro-hex. אֶת אָשֶׁר. Parsons. ex-
 scripsit ἐπίπονόν μου ex Codd. XII, 22, 26, 33, aliis, et
 Comp. Sed in Comp. perspicitur pingitur ἐπὶ πόνον μου, et
 sic proculdubio in ceteris. ⁶ Syro-hex. אֶת אָשֶׁר. ⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et
 Syro-hex. ⁸ Syro-hex. אֶת אָשֶׁר. ⁹ Sic Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex. Cod. 88: ✕ σὺν ἄ. ¹⁰ Syro-hex.
¹¹ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster.
 Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ καὶ σὺν πᾶσαν
 (σύμπασαν Parsons.) τ. γ. ἐ. ¹² Sic Syro-hex., et sine
 aster. Comp., Cod. 88. ¹³ Codd. 86, 88. Syro-hex. אֶת
 אָשֶׁר.

CAP. XLVI. ¹ Haec, quae in LXX ad Cap. xxvi. i
 leguntur, in Hebraeo sunt Cap. xlix. 34.

ἐγενήθη λόγος (s. ὁ λόγος ὁ γενόμενος) παρὰ κυρίου πρὸς Ἱερემίαν ✠ τὸν προφήτην 4 ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.³

2. וְיִשְׂרָאֵל. Qui erat. Ο'. δς ἦν. Σ. δς παρῆν.³

3. עֲרֹכּוּ כֶּןָן וְצִנָּה. Instruite scutum et clypeum. Ο'. ἀναλάβετε ὅπλα καὶ ἀσπίδας. 'Α. παρατάσασθε ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν θυρεῷ.⁴

4. אֲקָרוּ. Alligate. Ο'. καὶ ἐπισάξατε. 'Α. δήσατε. Σ. ζεύξατε.⁵

מִרְקוֹי הָרִמְחִים. Polite lanceas. Ο'. προσβάλετε τὰ δόρατα. 'Α. σμήξατε τοὺς κοντούς.⁶

5. מְדוּעַ רָאִיתִי הַמּוֹד חֲתִים נְסוּגִים אַחֲרֵי וְנִבְרָחֵיהֶם יָפְתוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא הִפְנוּ מְגוֹר הַמִּסְבִּיב נֶאֱמַר יִתְּהָ. Quare video ipsos consternatos, recedentes retrorsum? et fortes eorum caesi sunt, et fuga fugiunt, neque vertunt faciem: formido est undique, inquit Jona. Ο'. τί ὅτι αὐτοὶ πτοοῦνται, καὶ ἀποχωροῦσιν εἰς τὸ ὀπίσω; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐτῶν κοπήσονται, φυγῇ ἔφυγον, καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν περιεχόμενοι κυκλόθεν, λέγει κύριος. Σ. διὰ τί εἶδετε αὐτοὺς ἡττημένους, ἀποστραφέντας εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς αὐτῶν κατακεκομμένους; . . . οὐκ ἐπιστρέψουσιν, συστροφῇ κυκλόθεν, λέγει κύριος.⁷

7. מִיָּמִיו יִתְגַּעְשׂוּ בְּנִהְרֹת. Velut flumina commoventur aquae ejus. Ο'. καὶ ὡς ποταμοὶ κυμαίνουσιν ('Α. σπαραχθήσονται⁸) ὕδωρ. Alia exempl. καὶ ὡς ποταμῶν κυμαίνει τὰ ὕδατα αὐτοῦ.⁹

8. מִצְרַיִם בְּיָאֹר יַעֲלֶה וּבְנִהְרֹת יִתְגַּעְשׂוּ מִים. Aegyptus fluminis instar ascendit, et velut flumina commoventur aquae. Ο'. ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ποταμὸς ('Α. ὡς ῥεῖθρον¹⁰) ἀναβήσεται.

Θ. ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ποταμὸς ἀναβαίνει, καὶ ὡς ποταμῶν ἐκταράσσεται ὕδατα αὐτῆς.¹¹

עִיר יוֹשְׁבֵי. Urbem, et habitantes. Ο'. ✠ πόλιν καὶ 4 τοὺς κατοικοῦντας.¹²

9. וְהִתְהַלְלוּ. Et furite. Ο'. παρασκευάσατε. Σ. (καὶ) θορυβείσθε.¹³ Θ. καὶ θορυβήσατε.¹⁴

הַנִּבְרָחִים. Fortes. Ο'. οἱ μαχηταί. 'Α. Σ. οἱ ἰσχυροί.¹⁵

כְּשֵׁל וּפְוִט. Aethiopes et Libyes. Ο'. Αἰθίοπων, καὶ Λίβυες. 'Α. Σ. Χούς καὶ Φούτ.¹⁶

תַּפְשֵׁי כֶּןָן. Tractantes clypeum. Ο'. καθωπλισμένοι ὅπλοις. 'Α. obtecti scutis.¹⁷ ['Α.] Σ. καὶ κρατοῦντες ἀσπίδα.¹³

תַּפְשֵׁי דֶרֶךְ קָצֵת. Tractantes et calcantes (tendentes) arcum. Ο'. ἀνάβητε, ἐντείνετε τόξον. 'Α. Σ. αἶροντες, τείνοντες (s. ἐντείνοντες) τόξον.¹⁹

10. לְאֶרְצִי יְהוּדָה יִבְּאוּת בְּאֶרֶץ צִפּוֹן. Domino Jovae exercituum in terra aquilonis. Ο'. τῷ κυρίῳ ἀπὸ γῆς βορρᾶ. 'Α. Σ. τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων ἐν γῇ βορρᾶ.²⁰

11. עֲלֵי גִלְעָד. Ascende in Gilead. Ο'. ἀνάβηθι Γαλαάδ. Σ. ἀνάβηθι εἰς Γαλαάδ.²¹

בְּתוֹלַת בֵּת. Virgo filia. Ο'. τῇ παρθένῳ θυγατρὶ. 'Α. Σ. παρθένος θυγάτηρ.²²

³ Sic Syro-hex., qui incipit: מִיָּמִיו יִתְגַּעְשׂוּ בְּנִהְרֹת. Cod. 88: ὅς ἐγ. λόγος κυρίου πρὸς Ἱ. τὸν προφήτην 4 κ.τ.ε. Codd. 22, 36, alii: ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς Ἱ. τὸν πρ. κ.τ.ε. ³ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

⁴ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁵ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁶ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁷ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁸ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁰ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹¹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹² Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹³ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁴ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁵ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁶ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁷ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁸ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²⁰ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²¹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²² Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

⁴ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁵ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁶ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁷ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁸ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ⁹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁰ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹¹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹² Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹³ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁴ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁵ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁶ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁷ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁸ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²⁰ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²¹ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²² Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

¹⁰ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. Cf. Ceriani ad Exod. vii. 24.

¹¹ Cod. 86. Syro-hex. in textu: ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ✠ ποταμὸς ἀναβαίνει (Cod. 88: ὡς π. ✠ ἀναβαίνει), καὶ ὡς ποταμῶν ἐκταράσσεται (מַעֲלֵמִם) ὕ. αὐτῆς 4; cum scholio: "Quae stellis notantur (מַעֲלֵמִם) sunt solius Symmachi." Cod. Jes. in marg. affert: ✠ καὶ ὡς ποταμῶν (non, ut Montef., ποταμὸς) ἐκταράσσεται κύματα αὐτῆς. ¹² Sic Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 26, 33, alii, et Syro-hex.

¹³ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁴ Cod. 86, "ut videtur."

¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

¹⁷ Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ¹⁸ Cod. 86: 'Α. Σ. καὶ Φούδ καὶ κρατοῦντες ἀσπίδα. ¹⁹ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. ²² Idem: וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל.

11. **לְשׂוֹן הַרְבִּית רְפָאוֹת.** *In vanum multiplicabis medicamina.* Ο'. εἰς τὸ κενὸν ἐπλήθυνας ἰάματά σου. 'Α. Σ. εἰς μάτην ἐπλήθυνας ἱατρείας.²³
12. **קְלִינָה.** *Ignominiam tuam.* Ο'. φωνήν σου. 'Α. Σ. τὴν ἀτιμίαν σου.²⁴
13. **גִּבּוֹר בְּגִבּוֹר.** *Fortis in fortem.* Ο'. μαχητὴς πρὸς μαχητήν. 'Α. ἰσχυρὸς ἐν ἰσχυρῷ.²⁵
14. **הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר.** Ο'. ὁ ἐλάλησε. 'Α. ὁ λόγος δὲν ἐλάλησε.²⁶
- לְהַכּוֹת.** *Ad percutiendum.* Ο'. τοῦ κόψαι. 'Α. Σ. τοῦ πατάξαι.²⁷
15. **הַגִּידוּ בְּמִצְרַיִם וּבְהַשְׁמִיעוּ בְּמִגְדּוֹל.** *Indicate in Aegypto, et nuntiate in Migdol.* Ο'. ἀναγγέλατε ✕ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ παραγγέιλατε ✕ εἰς Μαγδωλόν.²⁸
- וְהַשְׁמִיעוּ בְּנָה וּבְתַחְפֻּנְחָם.** Ο'. καὶ παραγγέιλατε (Σ. ἀκουστὸν ποιήσατε²⁹) εἰς Μέμφιν (alia exempl. add. καὶ ἐν Τάφνας).
- הַתִּיצֵב וְהָכֵן לָהּ.** *Siste te, et instrue tibi*

- (bellum). Ο'. ἐπίστηθι, καὶ ἐτοίμασον (alia exempl. ἐτοίμασόν σοι³⁰). 'Α. στήθι, καὶ ἐγγύμνασον σεαυτῷ.³¹
16. **סְבִיבֶיךָ.** *Circuitus tuos (circum te).* Ο'. τὴν σμίλακά σου.³² Οἱ λοιποὶ τὰ κύκλω σου.³³ 'Ο Σύρος' τὰ ἐν κύκλω σου.³⁴
17. **כִּדְעִי וְסִחֵי אֲבִירֶיךָ.** *Quare prostratus est quisque fortium tuorum?* Ο'. διὰ τί ἔφυγεν [ἀπὸ σοῦ ὁ 'Απὶς] ὁ μὸςχος ὁ ἐκλεκτός σου;³⁵ ὁ Γ'. ὁ δυνατός σου.³⁶ Σ. τί ὅτι συνεψήσθη ὁ δυνατός σου;³⁷
18. **רַבָּה כִּשְׁלָה.** *Multiplicavit corruentes.* Ο'. καὶ τὸ πλῆθος σου ἡσθένησε. 'Α. ἐπλήθυνε σκανδαλιζόμενον.³⁸
- וְאֶל-אֶרֶץ מוֹלִדְתָּהּ.** *Et ad terram nativitatis nostrae.* Ο'. ✕ καὶ³⁹ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν. 'Α. εἰς γῆν γενέσεως ἡμῶν.⁴⁰
- חֶרֶב הַיּוֹנָה.** *Gladii saevientis.* Ο'. μαχαίρας 'Ελληνικῆς. 'Α. Θ. τῆς περιστερᾶς. Σ. τῆς οἰνωμένης.⁴¹
19. **שָׂאוֹן הַעֲבִיר הַמּוֹעֵד.** *Tumultus (s. interitus),*

²³ Cod. 86. ²⁴ Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. *Cod. 86: 'Α. τὴν ἀτιμίαν σου.* ²⁵ Cod. 86. ²⁶ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ✕ δὲν ἐλάλησε; et sic sine aster. Cod. 88. ²⁷ Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. *Sic in textu Codd. 22, 36, alii.* ²⁸ Sic in textu Cod. 88, Syro-hex. Parsons. e Codd. XII, 86 exscripsit: ✕ Θ. ἐν Αἰγύπτῳ. Codd. 22, 36, alii: ἀν. ἐν Αἰγ., καὶ ἀκουστὸν ποιήσατε ἐν Μαγδωλῷ; ex Synmacho, ut conjicere licet. ²⁹ Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. *Sic Cod. XII in marg. (Montef. ex eodem affert: Σ. ἐτοίμασόν σοι.) Sic in textu Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἐτοίμασον σεαυτὴν.* ³⁰ Cod. 86. ³¹ Cod. 86. ³² "Pro τὴν σμίλακά σου Hexapla Syriaca habent **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**, circa te; sed esse videtur interpretatio ex alia versione."—J. D. Michaelis. Alio quidem loco (Nah. i. 10) pro σμίλαξ Syro-hex. dedit **חַסְדָּא** (sic codex, ut edidit Middeld.), vel, juxta emendationem Bernsteini, **חַסְדָּא**. Sed nil vetat, etiam **חַסְדָּא** (sic in cod.) a radice **חַס**, convolvit, inter alias significationes herbam *smilacem* sonare, quae Latine *convolvulus* audit. Certe locutio **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** pro *circa te* Nostro prorsus inusitata est. ³³ Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 815. Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. ³⁴ Theodoret.: 'Ο Σύρος τὴν σμίλακα, τὰ ἐν κύκλω σου, ἡμῶν ἐνεσε' ταῦτ' δὲ τοῦτο καὶ ἡ

σμίλαξ αἰνίττεται' βοτάνη γάρ ἐστι συμπλεκόμενη τοῖς παραφυομένοις φυτοῖς. ³⁵ Haec, ἀπὸ σοῦ ὁ 'Απὶς, desiderantur in Codd. 22, 48, 88, 96, et Syro-hex., neonon in Cod. Bavar. Theodoretī, et Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 824. In Ald., Codd. III, XII, 33, 36, aliis, et Theodoretō edito, ἀπὸ σοῦ deest. Denique in Comp., Codd. 23, 26, 86, 233, legitur: ἔφυγεν ὅπισω ὁ μὸςχος κ. τ. εἰ. Vulgo statuunt, Seniores duabus vocibus legisse **חַס** **חַס**, ἔφυγεν ὁ 'Απὶς, improbante Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 382, qui arbitrat̃ur ὁ 'Απὶς esse notam marginalem librarii alicujus, qui ὁ μὸςχος ὁ ἐκλεκτός σου explicare vellet. Sic Theodoret.: μὸςχον ἐκλεκτὸν τὸν 'Απὶν λέγει' βοῦς δὲ ἦν οὗτος, παρ' αὐτῶν τρεφόμενος κ. τ. εἰ. ³⁶ Cod. 86. ³⁷ Syro-hex. **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. *Norberg. vertit: quare detrusus est simul etc.* Sed Cod. 86 affert: Σ. τί ὅτι συνεψήσθη (*corruptus, abreptus* est). Cf. ad Cap. xlix. 20. l. 45. ³⁸ Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. ³⁹ Sic Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 23, 41, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Cod. 86. Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. ⁴¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. Chaldaeus: a gladio hostis qui est instar vini inebriantis (חַסְדָּא **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**).

- praeterire sivit tempus condictum.* (Vulg.: *multum adduxit tempus.*) Ο'. Σαὼν Ἐσβει (alia exempl. Ἐεβιρ⁴³) Ἐμωήδ. Ἀ. ἡχος, παρήγαγεν ἑπαγγελίαν.⁴³ Σ... καιρὸς παρεγένετο.⁴⁴ Ὁ Σύρος ταραττων καὶ καιροὺς παραφέρων.⁴⁵
18. יְהוָה הָיָה לָנוּ כִּימָה. Ο'. κύριος ὁ θεός. Alia exempl. ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτοῦ.⁴⁶ Θ. ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων...⁴⁷
- תָּבוֹר. Ο'. τὸ Ἰταβύριον. Οἱ λοιποὶ Θαβάρ.⁴⁸
19. לְשָׁמָּה. In desolationem. Ο'. εἰς ἀφανισμόν. Ἄλλος εἰς ὀλεθρον.⁴⁹
- וְנִצְתָה. Et combusta erit. Ο'. καὶ κληθήσεται οὐαί. Ἀ. καὶ ἐκκαήσεται.⁵⁰ Σ. καὶ ἐρημάσει.⁵¹
20. יְפִחָהּ (Marg. יְפִחָהּ). Pulchella. Ο'. κεκαλλωπισμένη. Alia exempl. κεκαλλωπισμένη ✕ καλλιστή.⁵² Ἀ. καλὴ καὶ κεκαλλωμένη.⁵³
- וְצִיָּה. Excidium (s. asilus) ab aquilone. Ο'. ἀπόσπασμα ἀπὸ βορρᾶ. Ἀ. Σ. ἐγκεντρῶν (צִיָּה) ἀπὸ βορρᾶ.⁵⁴

21. יֵצִי. Exitii eorum. Ο'. ἀπωλείας. Ἀ. ἐπιβουμῶ.⁵⁵ Σ. διαφθορᾶς.⁵⁶
- וְנִצְתָה. Animadversionis eorum. Ο'. ἐκδικήσεως αὐτῶν. Ἀ. Σ. ἐπισκοπῆς αὐτῶν.⁵⁷
22. יִבִּי. Ibit. Ο'. συρίζοντας. Ἀ. Σ. πορεύεται.⁵⁸ בְּרִיבָה. Nam cum robore. Ο'. ὅτι ἐν ἄμφω. Ἀ. Θ. ὅτι ἐν ισχύϊ. Σ. ὅτι μετὰ ισχύος.⁵⁹
23. לֹא יִתְקַר. Quia non investigabilis (numeralis) est. Ο'. ὅτι οὐ μὴ εἰκασθῇ. Ἀ. ὅτι οὐκ ἐξιγνασθήσεται.⁶⁰
25. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁתָּחֲוֶה לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ Ἀ. Θ. εἶπε κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ.⁶¹
- וְיִתְקַר. Animadvertam. Ο'. ἐκδικῶ. Ἀ. Σ. ἐπισκοψομαι.⁶²
- וְעַל-פְּרָעָה וְעַל-מִצְרַיִם וְעַל-אֱלֹהֵיהֶם וְעַל-מִלְכֵּיהֶם. Ο'. ἐπὶ Φαραῶ, ✕ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραῶ.⁶³
26. וְנִתְּנָתִים בְּיָד מִבְּקָשִׁי וְיָד בְּנוֹכְרָאִצַּר. וְנִתְּנָתִים בְּיָד מִבְּקָשִׁי וְיָד בְּנוֹכְרָאִצַּר. Ο'. ἐπὶ Φαραῶ, ✕ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραῶ.⁶³

⁴² Codd. 36, 48 scribunt: ἔεβιρ ἔλμωήλ; Cod. 88: ἔσβιρ ἔμωήδ; Syro-hex. **حاجب عموه**. ⁴³ Theodoret. in Cat. Ghisler. T. II, p. 817: Τὸ σαὼν ἔεσβι ἔμωήδ ὁ Σύμ. ἐξέδωκε, καιρὸς παρεγένετο ὁ δὲ Ἀκ., παρήγαγεν ὁ καιρὸς ὁ δὲ Σύρος λέγει ταραττων καὶ καιροὺς παραφέρων. Plenius, et, ni fallor, verius Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ عَمَّوَه**, h. e. ἡχος, (deest interpunctio in cod.) παρήγαγον (mendum, ut videtur, pro παρήγαγεν) ἑπαγγελίαν. Cf. Hex. ad Psal. ci. 14. ⁴⁴ Theodoret. Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. Codd. 22, 36, alii, post ἔλμωήλ (sic) inferunt: ✕ καιρὸς παρεγένετο (s. ἐγένετο). ⁴⁵ Theodoret. fere ut Pesch. **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁴⁶ Cod. 88, Syro-hex., et (cum κύριος ὁ β. pro ὁ β. κύριος) Codd. 22, 36, alii. ⁴⁷ Cod. 86. ⁴⁸ Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁴⁹ Syro-hex. in marg. char. med. **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁵⁰ Cod. 86 vitiose: Ἀ. καὶ ἐκκαήσεται. Cf. ad Cap. ii. 15. xliii. 12. Forma aoristi Homericā ἐκάη in lectione Aquilae non reprobanda videtur. ⁵¹ Cod. 86. Parsons. tentat ἐρημώσει (sic). Sed proba est forma ἐρημάσει, in solitudine aget. ⁵² Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καλὴ κεκαλλωπισμένη καλλιστή. ⁵³ Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. Cf. Hex. ad Psal. xlv. 3. ⁵⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. Vulg.: *stimulator ab aquilone*. (Hebr. **וְצִיָּה** de *morsu vellicantis oestri* divinitus immittendi intelli-

gendum censuit A. Schultens. in *Orig. Hebr.* L. I, P. II, Cap. 2, § 22, 23, collato Arab. **قَرَى**, *purugit, momordit* (culex); eandemque notionem in versione Aquilae et Symmachi inesse opinatus est Syrus noster, vertens **وَصَحَا**, quod vocabulum de *punctione* oestri ponitur in Lagarde Geopon. p. 102, 23. Simplicius, et fortasse verius, Hitzigius, alii, vocem Hebraicam de *ipso insecto*, non de *morsu* ejus, intelligere malint, probante etiam Gesenio in *Addendis ad Thes. L. H.*, p. 111. Nemini autem horum criticorum innotuisse videtur locus S. Chrysostomi in Cat. Ghisler. T. II, p. 824, qui apprime huc facit: Ἐχει δὲ τινα ἐναργεστέραν τὴν ἐννοιαν ὅ Ἑβραῖος ἀντὶ γὰρ τοῦ, ἀπόσπασμα ἀπὸ βορρᾶ ἦξει ἐπ' αὐτὴν, οὕτως ἔχει Οἴστρος ἦξει ἐπὶ σέ εἶδος δὲ τοῦτό ἐστι ζῶον πληγνόντος βοῦς, καὶ εἰς μανίαν ἄγοντος. Ἐπειδὴ τοῦτον θαμάλει παρείκασε τὴν Αἴγυπτον... οἴστρον παρείκασε τὸν Βαβυλωνίον. ⁵⁵ Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. Cf. Hex. ad Job. xxx. 12. Prov. i. 26. ⁵⁶ Idem: **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁵⁷ Idem: **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁵⁸ Idem: **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁵⁹ Idem: **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁶⁰ Cod. 86. Syro-hex. affert: **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁶¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36 (cum λέγει pro εἶπε), alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶² Syro-hex. **وَصَحَا حَجَلُ**. ⁶³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

וְהָיָה בְּיָמָיו. *Et tradam eos in manum quaerentium animam eorum, et in manum N. regis Babylonis, et in manum servorum ejus; et post haec habitabitur sicut diebus pristinis, inquit Jova. O'. Vacat. ✕ Θ. και παραδώσω αὐτοὺς ἐν χειρὶ ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, και ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, και ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ (Σ.) ἡρεμήσει⁶⁴) καθὼς ἔμπροσθεν ('Α. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν⁶⁵), λέγει κύριος 4.⁶⁶*

27. וְשָׁנָה. *Et tranquille vivet. O'. και ὑπνώσει. 'Α. (και) εὐθνήσει.⁶⁷ Σ. (και) εὐσταθήσει.⁶⁸*

וְתִרְחַץ. *Qui terrefaciat. O'. ὁ παρενοχλῶν αὐτόν. 'Α. Σ. ὁ ἐκφοβῶν.⁶⁹*

28. וְעָשָׂה בָּהֶם (bis). *Faciam internecionem. O'. ποιήσω [ἐθνεῖ] συντέλειαν... ποιήσω ἐκλειπεῖν. 'Α. (ποιήσω) ἐκλειψιν. Σ. (ποιήσω) ἀνάλωσιν.⁷⁰*

וְנָתַתִּי. *Et impunem dimittendo. O'. και ἀθῶον (alia exempl. ἀθῶων⁷¹). 'Α. και ἀθῶων.⁷²*

Cap. XLVI. 9. ÷ ἐπὶ 4 τοὺς ἵππους.⁷³

CAP. XLVII (Gr. xxix. 1-7).

1. וְאָשַׁר הָיָה דְּבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל-פְּלִשְׁתִּים בְּמָרָם יָבֹה פָּרַעַה אֶת-עַנְיָה. *Quod*

factum est verbum Jovae ad Jeremiam prophetam in Philistaeos, antequam percuteret Pharao Gazam. O'. ὡς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους 4.¹ ✕ 'Α. Σ. ὃς ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερემίαν τὸν προφήτην 4 ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, ✕ πρὸ τοῦ πατάξαι Φαραὼ τὴν Γάζαν 4.² 'Α. πρὸς τοὺς Φιλισταίους.³

2. וְכָל-יִרְיָה. *Et ejulabunt omnes. O'. και ἀλαλάξουσιν ἅπαντες. 'Α. και ὀλολύξουσιν πάντες.⁴*

3. וְכָל-שִׁטְטֵי מִקְרָה. *Ob sonitum incessus ungularum. O'. ἀπὸ φωνῆς ὀρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὀπλῶν). 'Α. . . ὀρόμου τῶν ἵππων.⁵*

וְכָל-חֲבִירֵי. *Ungularum fortium (equorum) ejus. O'. ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὀπλῶν) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Θ. ἀπὸ τῶν ὄπλων αὐτοῦ τῶν δυνατῶν.⁶*

וְכָל-חֲבִירֵי. *Ob fragorem rotarum ejus. O'. ἤχου τροχῶν αὐτοῦ. 'Α. Σ. πλήθους τροχῶν (αὐτοῦ).⁷*

4. וְכָל-חֲבִירֵי. *Ad perdendum omnes. O'. τοῦ ἀπολέσαι πάντας. 'Αλλος' τοῦ ἀφανίσει ✕ σὺν 4 πάντας.⁸*

וְכָל-חֲבִירֵי. *O'. Vacat. ✕ [Σ.] Θ. τοὺς ἀλλοφύλους 4.⁹ Σ. τοὺς Φιλισταίους.¹⁰*

וְכָל-חֲבִירֵי. *Caphthor. O'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. και Καππαδοκίας 4.¹¹*

5. וְכָל-חֲבִירֵי. *Excisa est Ascalon. O'. ἀπερρίφη 'Ασκάλων. 'Α. ἠφανίσθη 'Ασκάλων. Σ. ἐσιώπησεν 'Ασκάλων.¹²*

⁶⁴ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Est proculdubio Symmachi. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 19. ⁶⁵ Syro-hex. .⁶⁶ .⁶⁷ .⁶⁸ .⁶⁹ .⁷⁰ .⁷¹ .⁷² .⁷³ .

Græca leguntur in Codd. 22, 36, alii. ⁶⁶ Cod. Jes., teste Montef., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Parsons. e Codd. XII, 88 exscripsit ψυχὴν αὐτῶν sine artic. In Syro-hex. pro וְנָתַתִּי, κατασκηνώσει, Norberg. male dedit, quiescet, et Spohnius ἡρεμήσει (וְנָתַתִּי). ⁶⁷ Syro-hex. .⁶⁸ .⁶⁹ .⁷⁰ .⁷¹ .⁷² .⁷³ .

⁷⁰ Cod. 86 affert: 'Α. ἐκλειψιν (sic). Σ. ἀναλωσιν (sic). Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Ezech. xi. 13. ⁷¹ Sic Comp., Codd. XII, 36, 41, alii, et Syro-hex. ⁷² Syro-hex. .⁷³ .⁷⁴ .

CAP. XLVII. ¹ Sic sub obelo et minio pictum Syro-

hex. ² Cod. Jes. Sic sine siglis 'Α. Σ. Syro-hex., et sine astericis Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: ὃς (ὡς Cod. 22) ἐγένετο λ. κ. πρὸς 'Ι. τ. προφήτην, πρὸ τοῦ—Γάζαν. ³ Syro-hex. .⁴ .⁵ .⁶ .⁷ .⁸ .⁹ .¹⁰ .¹¹ .¹² .

Cf. Hex. ad Psal. lv. i. lxxxii. 8. ⁴ Cod. 86 (cum ἀλλοφύλους), 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁵ Syro-hex. .⁶ .⁷ .⁸ .⁹ .¹⁰ .¹¹ .¹² .

⁶ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 22, 36, alii. Cod. 88, Syro-hex.: ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὀπλῶν Syro-hex.) τῶν δυνατῶν αὐτοῦ. ⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. πλήθους (ὀλοφύλους?).

⁸ Sic in textu Cod. 88. Syro-hex. (ἀφανίσει) .⁹ .¹⁰ .¹¹ .¹² .¹³ .¹⁴ .¹⁵ .¹⁶ .¹⁷ .¹⁸ .¹⁹ .²⁰ .²¹ .²² .²³ .²⁴ .²⁵ .²⁶ .²⁷ .²⁸ .²⁹ .³⁰ .³¹ .³² .³³ .³⁴ .³⁵ .³⁶ .³⁷ .³⁸ .³⁹ .⁴⁰ .⁴¹ .⁴² .⁴³ .⁴⁴ .⁴⁵ .⁴⁶ .⁴⁷ .⁴⁸ .⁴⁹ .⁵⁰ .⁵¹ .⁵² .⁵³ .⁵⁴ .⁵⁵ .⁵⁶ .⁵⁷ .⁵⁸ .⁵⁹ .⁶⁰ .⁶¹ .⁶² .⁶³ .⁶⁴ .⁶⁵ .⁶⁶ .⁶⁷ .⁶⁸ .⁶⁹ .⁷⁰ .⁷¹ .⁷² .⁷³ .⁷⁴ .⁷⁵ .⁷⁶ .⁷⁷ .⁷⁸ .⁷⁹ .⁸⁰ .⁸¹ .⁸² .⁸³ .⁸⁴ .⁸⁵ .⁸⁶ .⁸⁷ .⁸⁸ .⁸⁹ .⁹⁰ .⁹¹ .⁹² .⁹³ .⁹⁴ .⁹⁵ .⁹⁶ .⁹⁷ .⁹⁸ .⁹⁹ .¹⁰⁰ .

⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 41, 48, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁰ Cod. 86: Σ. τοὺς Φιλισθαίους (sic). Cod. 88: Σ. τοὺς Φιλισταίους (sic).

¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹² Codd. 86, 88.

morem parvuli ejus. Ο. ἀναγγεῖλατε εἰς Ζογόρα. Ἀ. ἀκούσῃτε φωνὴν, οἱ μικροὶ αὐτῆς.¹³ Σ. ἀκουστὴν ποιήσατε κραυγὴν, οἱ νεώτεροι αὐτῆς.¹⁴

5. כִּי מַעְלָה הִלְחִית (הִלְחִית ק) בְּבִי יַעֲלֶה. Nam *clivum Luhith super fletum* (fletum) *ascendit fletus* (fletus). Ο. ὅτι ἐπλήσθη Ἀλῶθ (Ἀ. Λουῖθ¹⁵) ἐν κλαυθμῷ· ἀναβήσεται κλαίων. Σ. διὰ γὰρ τῆς ἀναβάσεως τῆς πλακωτῆς ἐν κλαυθμῷ ἀναβήσεται κλαυθμός.¹⁶

נָמִי בְּמוֹרֵד חֲרוֹנִים צְרִי צַעֲקַת-שָׁבֶר שָׁמָּה. Nam *in descensu Horonaim angustias clamoris* (anxium clamorem) *destructionis audiunt.* Ο. ἐν ὁδῷ Ὁρωναῖμ κραυγὴν συντρίμματος ἡκούσατε. Alia exempl. ἐν ὁδῷ Ὁρωναῖμ ✕ κίνδυνον & κραυγὴν καὶ σύντριμμα ἡκούσα.¹⁷ Σ. ὅτι ἐν τῇ ἀναβάσει (fort. καταβάσει) Ὁρωναῖμ οἱ ἐχθροὶ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσαν.¹⁸

6. מִרְיָקָה. Myrica. Ο. ὄνος ἄγριος (עֲרֹד). Ἀ. μυρίκη. Σ. Ἀροήρ.¹⁹ Aliter: Ἀ. ὄναγρος.²⁰

7. בְּמַעֲשֵׂיךָ. In *operibus tuis.* Ο. ἐν ὀχυρώματί σου. Ἀ. Σ. ἐπὶ τοῖς ἔργοις σου.²¹

וּבְאִזְרוֹתֶיךָ. Et in *thesauris tuis.* Ο. Vacat. Alia exempl. ✕ ἥξουσὶ σοὶ θλίβοντες.²² Alia: ✕ ἥξουσὶ θλίψεις σου.²³

וְגַם-אַתָּה תִּלְכְּדֶה. Etiam *tu capieris.* Ο. καὶ σὺ συλληφθήσῃ. Alia exempl. καὶ ✕ γε σὺ & συλληφθήσῃ.²⁴

8. שׂוֹד. Vastator. Ο. ὀλεσρος. Ἀ. προνομείων.²⁵

וְהַצִּי. Vallis. Ο. ὁ αὐλῶν. Ἀ. Σ. ἡ κοιλάς.²⁶

9. פֶּנָּם. Pennam. Ο. σημεία. Ἀ. ἄνθος. Σ. βλάστημα.²⁷

כִּי נִצַּח וְנִצַּח. Nam *avolando exibit.* Ο. ὅτι ἀφῇ ἀφθήσεται. Ἀ. ὅτι ἀνθοῦσα ἐξελεύσεται. Σ. ὅτι ἐξὸδῳ ἐξελεύσεται.²⁸

לְשִׁמָּה תִּהְיֶינָה מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן. In *desolationem redigentur, ut non sit habitans in eis.* Ο. εἰς ἄβατον ἔσονται πόθεν ἔνοικος αὐτῇ; (Ἀ.) εἰς χέρσον ἔσονται παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐνοικοῦντας.²⁹

¹³ Codd. 86, 88. Pro φωνὴν in Cod. 88 est αὐτὴν (sic). Num forte Aquilae vindicandum Homericum αὐτὴν? ¹⁴ Syro-hex. مَصَدَّاحٌ خَجَسٌ مَحَلٌ كَلٌّ مَحَلٌ. Idem in marg. char. med.: οἱ νεώτεροι (كَلٌّ) αὐτῆς, quod post Ζογόρα in textum inferunt Codd. 22 (cum mendoso μεσώτεροι), 36, alii. Montef. ad v. 3 affert: Ο. κεκραγόντων ἐξ Ὁρωναῖμ ✕ κραυγὴν ✕ Θ. κίνδυνον, notans: “MS. Jes. Dubium autem, utrum illa Theodotionis ad עֲרֹד referatur, an ad seq. vocem שׂוֹד, quae significat *vastitatem*.” Immo certum est ex Cod. 88 et Syro-hex., Theodotionis κίνδυνον ad עֲרֹד (v. 5) pertinere; κραυγὴν vero ad עֲרֹד (v. 4). ¹⁵ Cod. 88. Cf. Hex. ad locum parallelum Jesai. xv. 5. ¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. “Syr. مَحَلٌ mihi videtur vox Graeca πλακός; quare verterem: *in ascensu obductae tabulae*.”—Spohn. Syriaca مَحَلٌ مَحَلٌ Latine sonare videntur, non *obductae tabulae*, sed *obductae tabulis*, s. *crustis*, uno vocabulo, *incrustatae*, Graece, ni fallor, τῆς πλακωτῆς, a πλακώ, *incrusto*. Et sic reapse Cod. 86: Σ. τῆς πλακωτῆς, emaculatus quam Cod. 88: Σ. τοῖς πλακωτοῖς. Porro notanda est varietas Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐνεπλήσθη Ἀλλῶθ κλαυθμοῦ· διὰ γὰρ τῆς ἀναβάσεως τῆς πλακωδὸς ἀναβήσεται κλαίων ἐν κλαυθμῷ; quam ex duplici lectione conflatum esse nemo non videt. Syro-hex. in marg. char. mod. مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. (مَحَلٌ), h. e. ἐπὶ γὰρ τῆς ἀν. τῆς πλακωδὸς. ¹⁷ Sic

Syro-hex. (cum مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ). “Est autem Theodotionis interpretatio nominis *Horonim*.”—Drach. Immo est pro Hebraeo עֲרֹד, ut κίνδυνος pro עֲרֹד in Hex. ad Cap. iv. 31. Cod. 88: ἐπὶ ὁδῷ Ὁρ. ✕ κίνδυνον & κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσα. Parsonsii amanuensis post Ὁρωναῖμ e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ Θ. κίνδυνον. Ad ἐν ὁδῷ Syro-hex. in marg. char. med.: ἐν τῇ καταβάσει (مَحَلٌ), juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐν τῇ κατ. Ὁρ. οἱ ἐχθροὶ κίνδυνον καὶ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσαν. ¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. ¹⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xvii. 6. ²⁰ Syro-hex. مَحَلٌ مَحَلٌ. ²¹ Idem: مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. ²² Sic Montef. e Cod. Jes., notans: “Quod quo pertineat, assequi non potui.” Spohnius vidit, hanc et sequentem lectionem ad Hebraeum aliter scriptum, nempe עֲרֹד עֲרֹד, pertinere. ²³ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ²⁴ Sic Cod. 88, Syro-hex. Lectio καίγε συλληφθήσῃ est in Codd. XII (in marg.), 22, 36, aliis. ²⁵ Syro-hex. مَحَلٌ مَحَلٌ. Cf. Hex. ad Jesai. xxxiii. i. ²⁶ Idem: مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. ²⁷ Euseb. in Cat. Ghislr. T. II, p. 83 i: τὸ, δότε σημείον τῇ Μωάβ, Ἀκύλας ἐξέδωκε, δότε ἄνθος τῇ Μωάβ· ὁ δὲ Σύμμαχος, βλάστημα. Sic Syro-hex. مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. ²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. ²⁹ Syro-hex. in marg. char. med. مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ مَحَلٌ. Cf. ad Cap. xix. 8. Post

10. רַמְיָה. Cum fraude. Ο'. ἀμελῶς. 'Α. ἐν ἐπιθέσει. Σ. δολίως.³⁰
וְאָרִיר מִנֵּעַ חֶרֶב. Et maledictus qui prohibet gladium suum. Ο'. ✕ Πάντες· καὶ ἐπικατάρατος ὁ ἑξάιρων μάχαιραν αὐτοῦ.³¹ 'Α. Σ. . . ὁ κολῶν μάχαιραν αὐτοῦ.³²
11. מִנְעֻרִיו. A juventute sua. Ο'. ἐκ παιδαρίου. 'Α. Σ. ἐκ νεότητος αὐτοῦ.³³
וְשָׁקֵט הוּא אֶל-שָׁמְרֵיו. Et quietus erat super faecibus suis. Ο'. καὶ πεποιθὸς ἦν ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἡσυχάζει αὐτὸς ἐπὶ τῆς τρυγὸς αὐτοῦ. Σ. καὶ ἡσύχασεν αὐτὸς ἐπὶ ταῖς τρυγαῖς αὐτῶν.³⁴
לֹא נָמַר. Non est mulatus. Ο'. οὐκ ἐξέλιπε. 'Α. οὐκ ἐπικρανευ. Σ. οὐκ ἠλλάγη.³⁵
12. זָעִים וְיִצְחָיו. Inclinales, et inclinabunt eum (instar amphorae). Ο'. κλίνοντας, καὶ κλινούσιν αὐτόν. 'Α. στρώτας, καὶ στρώσουσιν αὐτόν.³⁶ Σ. . . καὶ στρώσουσιν αὐτόν.³⁷
וְיָרִיקוּ. Evacuabunt. Ο'. λεπτυνούσι. Οἱ λοιποὶ· ἐκκενώσουσι.³⁸

12. וְיִצְחָיו. Et lagenas eorum. Ο'. καὶ τὰ κέρατα (alia exempl. κεράσματα³⁹) αὐτοῦ. 'Α. καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ.⁴⁰ Aliter: 'Α. καὶ τὰ νέβελ αὐτοῦ.⁴¹ Σ. (καὶ) τοὺς κρατῆρας αὐτῶν.⁴²
וְיִפְצְצוּ. Diffringent. Ο'. συγκόψουσι. Alia exempl. συντρίψουσι.⁴³ Οἱ λοιποὶ· προσρήξουσι.⁴⁴
13. מִבְטָחָם. Fiduciam suam. Ο'. ἐλπίδος αὐτῶν πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Alia exempl. ἐλπίδος αὐτῶν.⁴⁵ Οἱ λοιποὶ· πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.⁴⁶
14. וְיִצְחָיו. Et viri roboris. Ο'. καὶ ἀνθρωπος ἰσχύων. Σ. καὶ ἀνὴρ ἰσχυρός.⁴⁷
15. וְיַעֲרֶה עָלָה. Et urbes ejus ascendunt (in fumum). Ο'. πόλεις αὐτοῦ. Alia exempl. καὶ αἱ πόλεις αὐτοῦ.⁴⁸ Σ. καὶ ὁ ἐκδύσκων αὐτὸν ἀνέβη.⁴⁹
- וְנָא-הִמְלִיךָ יְהוָה צְבָאוֹת שָׁמוֹ. Ο'. Vacat. Alia exempl. φησὶν ὁ βασιλεὺς, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῶν.⁵⁰
16. קָרֹב יְאִיד. Prope est exitium. Ο'. ἐγγὺς ἡμέρα. 'Α. ἐγγὺς ἡ ἀπώλεια. Σ. . . ὁ ἀφανισμός.⁵¹

ἔσονται Codd. 22, 36, alii, inferunt: παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐνοικοῦντα ἐν αὐτῇ. ³⁰ Syro-hex. . . .
✕ . . . (Pro ἐπίθεσις Nostro usitatus est יִצְחָיו; e.g. Hex. ad Psal. xlii. i. liv. 12.) ³¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³² Codd. 86, 88. ³³ Idem. ³⁴ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. (fort Σ.) καὶ ἡσύχασεν (שָׁקֵט) αὐτὸς ἐπὶ ταῖς τρώγλαις (וְשָׁקֵט) αὐτοῦ. Ubi τρώγλαις (s. τρυμαλιαῖς) est mendum apographi, quo usus est Syrus noster. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxiv. 9. ³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Idem. Syro-hex. ✕ . . . Verbosus Vulg.: ordinatores et stratores laguncularum, et sternerunt eum. Cf. Hex. ad Jesai. lxiii. i. ³⁷ Nobil. affert: Σ. καὶ σειρώσουσιν αὐτόν. Vox dubia, σειρώ, aliis est catena vincere, aliis evacuare, ad quem sensum probandum appellant ad Phavor. p. 1639, 32: Σείριαι (leg. Σείριος, Cuniculus), ἦτοι παρὰ τὴν ἔξιν σειριος, ἢ παρὰ τὸ ἐκκενοῦν ἡμᾶς ἰδρώτας ῥεομένους· σειροῦν γὰρ τὸ κenoῦν. Cf. Etym. M. p. 644, 22, cuius ope corrigendum: σειρεῖν γὰρ τὸ ἀποκενοῦν. Sed in nostro loco pro σειρώσουσι reponendum ex Origen. Opp. T. III, p. 306 (=Cat. Ghisler. T. II, p. 838), στρώσουσι. (Obiter tento Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 851: κλίνοντας) 'Ο Ἑβραῖος, ἰώτας (σειώντας!) ἔχει· τῇ γὰρ μεταφορᾷ ἐπείμεινε.)

³⁸ Syro-hex. ✕ . . . Idem Symmacho continuant: καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐκκενώσουσιν. ³⁹ Sic Codd. 23, 26, 86, 88, 233. Syro-hex. ✕ . . . appicto in marg. ΚΕΡΑΣΜΑΤΑ. ⁴⁰ Origen. ibid.: τὰ δὲ κέρασματα, ὡς ἐπὶ οἴνου ῥηθέντα, 'Ακύλας ἐξέδωκε, κέρατα· ὑπερ ἀρχαίων ποτηρίου ἐτήγχανεν εἶδος· κέρασι γὰρ ἔπινον· ὅθεν καὶ τὰ κέρασαι λέγειν παρέμεινεν. ⁴¹ Cod. 88: 'Α. καὶ τὰ νέβελ αὐτοῦ; quod ad posteriorem ejus editionem pertinere videtur. Cf. ad Cap. xiii. 12. Cod. 86 mendose: 'Α. καὶ τὰ νεβελαιματα. ⁴² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Reliqui: et hydrias (מַלְא) ejus. (Syr. מַלְא ponitur pro ὑδρία Jud. vii. 16. 3 Reg. xviii. 34. Eccles. xii. 6; pro κεράμιον Jesai. v. 10. xxx. 14.) Innuitt fortasse, reliquos interpretes non mixtas potiones (κεράσματα), sed vasa vinaria ejusvis generis vertisse. ⁴³ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁴ Syro-hex. ✕ . . . Cf. ad Cap. li. 20. ⁴⁵ Sic Codd. 22, 23, 48, alii, et Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. ✕ . . . Idem: ✕ . . . ⁴⁷ Idem: ✕ . . . ⁴⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁹ Syro-hex. ✕ . . . ⁵⁰ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. ὁ ἀφανισμός (מַלְא) Μαῶβ (om. ἐλθεῖν), καὶ ἡ ποστηρία αὐτοῦ

17. **וְיָדוּ לוֹ**. *Commiseramini eum*. Ο'. *κινήσατε αὐτῷ*. Σ. *συμπενθήσατε αὐτῷ*.⁵²

וְכָל יִדְעֵי שְׁמוֹ. *Et omnes qui norunt nomen ejus*. Ο'. *πάντες ἔκδοτε* (alia exempl. *εἰδότες*)⁵³ *ὄνομα αὐτοῦ*.

מִסֵּל תְּפָאֶרֶת. *Baculus splendoris*. Ο'. *ράβδος μεγαλώματος*. Οἱ Γ'. *σκήπτρον δόξης*.⁵⁴

18. **בְּצָמָא**. *In siti*. Ο'. *ἐν ὑγρασίᾳ*. 'Α. Σ. *ἐν δίψῃ*.⁵⁵

בֵּת-דִּיבּוֹן. *Filia Dibon*. Ο'. *Δαιβὼν ἐκτριβήσεται*. Alia exempl. ✕ *θύγατερ* Δ *Δαιβὼν*.⁵⁶

19. **וְצִפִּי יוֹשֶׁבֶת עֲרֹוֹר**. *Et speculari, O habitatrix Aroer*. Ο'. *καὶ ἐπιδε, καθημένη ἐν Ἀροήρ*. Alia exempl. *ἔμβλεψον, καθημένη Ἀροήρ*.⁵⁷ 'Α. *σκόπευσον, κατοικοῦσα Ἀροήρ*. Σ. *ἔμβλεψον, κατοικοῦσα Ἀροήρ*. Θ. *ἐπιδε, κατοικοῦσα Ἀροήρ*.⁵⁸

20. **וָשָׁד**. *Vastatus est*. Ο'. *ὤλετο*. 'Α. *ἐπρονόμυθη*.⁵⁹

21. **בָּא אֶל-אֶרֶץ הַמִּישֹׁר**. *Venit ad terram planam*. Ο'. *ἔρχεται εἰς τὴν γῆν Μεισώρ*. Σ. *ἐπορεύθη εἰς τὴν γῆν Μισῶρ καὶ Μαλού*.⁶⁰

אֶל-חֶלְוָן. Ο'. *ἐπὶ Χελών*. 'Α. Σ. *εἰς Αἰλὼν*.⁶¹

22. **בֵּית**. Ο'. *οἶκον*. 'Α. Σ. *Βήθ*.⁶²

23. **בֵּית (מֵעוֹן)**. Ο'. *οἶκον*. 'Α. Σ. *Βήθ*.⁶³

ταχεία σφόδρα.⁶² Codd. 86, 88. Syro-hex. Symmacho continuat: ✕ **חַסְדָּא**.⁶³ Sic Comp., Codd. XII,

22, 23, 36, alii, et Syro-hex.⁶⁴ Codd. 86, 88.

Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא**.⁶⁵ Sic Cod. XII (in

marg. cum *θυγάτηρ*), 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

Syro-hex. pingit: ✕ *θύγατερ Ἀδιδβών* (sic).⁶⁷ Sic Cod.

88, et, ut videtur, Syro-hex., qui pingit: ✕ **חַסְדָּא** ✕

חַסְדָּא.⁶⁸ Cod. Jes., qui ad Sym. ἔμβλεψον, ad

Theod. vero ἔφιδε exhibet; non, ut Montef. testatur,

εἰσβλεψον et ἔφιδε (sic). Syro-hex. affert: 'Α. *σκόπευσον*

(sic). Codd. 86, 88: Θ. ἔφιδε (sic) *καθημένη ἐν Ἀροήρ*.

Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא**.⁶⁹ Cf. ad v. 8. Idem: ✕ **חַסְדָּא**

✕ **חַסְדָּא**.⁷⁰ In Hebraeo nihil est quod

respondet Syriaco **חַסְדָּא**.⁶¹ Idem: ✕ **חַסְדָּא**.

⁶² Idem: ✕ **חַסְדָּא**.⁶³ Sic (cum *Καραώθ*) Codd.

22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **חַסְדָּא**

Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא**.⁶⁴ Idem (qui τὸ ἐπι-

24. **וְעַל-קַרְיֹות**. Ο'. *καὶ ἐπὶ Καριώθ*. Alia exempl. *καὶ ἐπὶ οἶκον Καριώθ*.⁶³

בְּצֶרֶח. Ο'. *Βοσόρ*. 'Α. Σ. *Βῆθ Βοσράν*.⁶⁴

25. **וְזַרְעוֹ**. *Et brachium ejus*. Ο'. *καὶ τὸ ἐπὶ χεῖρον αὐτοῦ*. 'Α. *καὶ ὁ βραχίον αὐτοῦ*.⁶⁵

26. **בְּקִיאָו**. *In vomitu suo*. Ο'. *ἐν χεῖρι αὐτοῦ*. 'Α. Θ. *ἐν τῷ ἔμετῳ αὐτοῦ*.⁶⁶

27. **בִּי-מִיָּדִי בּוֹ הִתְנַחֵד**. *Nam quoties verba tua de eo sunt, motitas te* (illudendo). Ο'. *ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν*. Alia exempl. *ὅτε ἐπολέμεις αὐτόν* ✕ *ἐν αὐτῷ μεταναστεύσεις*.⁶⁷ Σ. *ὅτι ἀφ' οὗ ἐλάλησας ἐπ' αὐτῷ, ἀποστάτης ἔσῃ*.⁶⁸

28. **עֲזְבוּ עָרִים וְשִׁכְנוּ בְּסֵלַע**. *Deserite urbes, et habitate in petra*. Ο'. *κατέλιπον τὰς πόλεις, καὶ ὤκησαν ἐν πέτραις*. 'Α. Σ. *κατελίπετε τὰς πόλεις, καὶ ὤκησατε ἐν πέτρῃ*.⁶⁹

וְהָיוּ. *Et estote*. Ο'. *ἐγενήθησαν*. 'Α. *καὶ ἐγενήθησαν* (s. *ἐγένοντο*).⁷⁰

בְּעֵבְרֵי פִּירְפַּת. *In lateribus oris fossae*. Ο'. *ἐν πέτραις στόματι βοθύνου*. 'Α. *ἐν μερίσι στόματος βοθύνου*.⁷¹ Σ. *πέραν Μωφέεθ*.⁷²

29. **שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנוֹתָנוּ מִן-מוֹאֵב גָּאָה מְאֹד בְּבֹהוּ וְגִאֲוָנוּ**. *Audivimus superbiam Moab, superbus est valde; fastum ejus, et superbiam ejus, et arrogantiam ejus*. Ο'. *καὶ ἤκουσα ὕβριν Μωάβ, ὕβρισε λίαν* ✕ *τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ*

χειρον vertit, quod in manu ejus): ✕ **חַסְדָּא**.⁶⁶ Idem:

✕ **חַסְדָּא**.⁶⁷ Deterius Codd. 86, 88: 'Α.

ἐπὶ τῷ ἔμετῳ αὐτοῦ.⁶⁸ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd.

36, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ 'Α. Θ. *ἐν αὐτῷ*

μεταναστεύεις (sic). Syro-hex. post *ὅτε ἐπολέμεις αὐτόν* habet:

✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא**, Graece, ni fallor, ✕ *ἐν αὐτῷ ἀποστήσῃ*

μεταναστεύσεις;⁶⁹ fortasse ex duplici versione. Certe ex

Nostri usu **חַסְדָּא** per se exprimit *μεταναστεύειν*.⁷⁰ Syro-

hex. ✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא** ✕ **חַסְדָּא**.

(Ad locutionem **חַסְדָּא** cf. ad Cap. xx. 8. Deinde Syr.

חַסְדָּא ponitur pro *ἀποστάτης* Job. xxvi. 13 in Syro-hex., et

1 Esdr. iv. 12 in Pesch.)⁷¹ Syro-hex. ✕ **חַסְדָּא**.

⁷² Idem: **חַסְדָּא**.⁷⁰ Idem: **חַסְדָּא**.

⁷¹ Codd. 86, 88, quorum prior *μέρει* habet. Ad *βοθύνου*

(**חַסְדָּא**) Syro-hex. affert: **חַסְדָּא**.⁷² Participium

passivum **חַסְדָּא**, (fossa) *tectā, obumbratā, σύσκιος*, quo

spectet, non habemus dicere.⁷³ Codd. 86, 88.

τὴν ⁷³ ὕβριν αὐτοῦ, καὶ ὑπερφηανίαν αὐτοῦ.
'Α. . . τὴν ὑπερφηανίαν Μωάβ, ὑπερήφανος σφόδρα . . . ⁷⁴
Σ. ἠκούσαμεν τὴν ὑπερφηανίαν Μωάβ, ὑπερ-
ήφανος σφόδρα, τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔπαρμα
αὐτοῦ . . . ⁷⁵

29. וְנִצַּחְתִּי. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ τὴν ἀλα-
ζονείαν αὐτοῦ εἶδον. ⁷⁶

וְרָם לִבִּי. Et elationem cordis ejus. Ο'. καὶ
ὕψωθη ἡ καρδία αὐτοῦ. 'Α. καὶ τὸ ὕψος τῆς
καρδίας αὐτοῦ. ⁷⁷

30. אֲנִי יָדַעְתִּי נְאֻמֵּי יְהוָה. Ego novi, inquit Jona.
Ο'. ἐγὼ δὲ ἔγνω. Οἱ λοιποὶ ἐγὼ ἔγνω, φησὶ
κύριος. ⁷⁸

עֲבַרְתָּ וְלֹא-כֵן בְּדִי לֹא-כֵן עֶשָׂה. Iram ejus
et vanitatem: magnifica verba ejus vanitatem
efficient. Ο'. ἔργα αὐτοῦ οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτῷ
οὐχ οὕτως ἐποίησε; Alia exempl. ἔργα αὐτοῦ
οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ ✕ οὐχ οὕτως οἱ βρα-
χίονες αὐτοῦ, οὐχ οὕτως ⁷⁹ ἐποίησαν. 'Α. ἡ
μῆνις αὐτοῦ, καὶ οὕτως τὰ ἐλέκτα αὐτοῦ . . . ⁸⁰ Σ.
οὐχὶ ὥς ἡ ὀργή αὐτοῦ, οὕτως ὁ βραχίων αὐτοῦ . . . ⁸¹

31. אֲבִילִי. Ejulabo. Ο'. ὀλολύζετε. 'Α. Σ. ὀλο-
λύεω. ⁸²

31. וְלִמְוָאב כָּל הַיּוֹמָה. Et propter Moab totum
illum clamabo. Ο'. ✕ ἐπὶ Μωάβ ⁸³ πάντοθεν
βοήσατε. Σ. καὶ περὶ Μωάβ παντελῶς βοηθῶμαι. ⁸⁴

אֶל-נַחֲשֵׁי קִיר-חֶרֶשׁ יִהְיֶה. Propter viros Kir-
heres gemet (aliquis). Ο'. ἐπ' ἄνδρας κειράδας
αὐχμοῦ. Alia exempl. ἐπ' ἄνδρας Κειράδας
αὐχμοῦ, ✕ καὶ μελετήσῃ ⁸⁵ 'Α. Σ. ἐπ' ἄν-
δρας τοίχου ὀστρακίνου. ⁸⁶

יִהְיֶה. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. καὶ μέλος ἐρεῖ. ⁸⁷ Θ.
καὶ μελετήσῃ. ⁸⁸

32. נְבִיטִישְׁתֶּיךָ עֲבְרוּ יָם. Propagines tuae transie-
runt mare. Ο'. κλήματά σου διῆλθε θάλασσαν.
'Α. τὰ ἐγκαταλελειμμένα σου διέβη (θάλασ-
σαν). ⁸⁹ Σ. τὰ ἀπόθετά σου διεπέρασαν θάλασσαν. ⁹⁰

עַד יָם יַעֲזֹר. Usque ad mare Jazer. Ο'. πύ-
λεις 'Ιαζήρ. 'Α. Σ. ἔως τῆς θαλάσσης 'Ιαζείρ. ⁹¹

עַל-פְּרִיטֶיךָ וְעַל-בְּצִירֶיךָ שִׁיד נָפַל. Super fructus
tuos aestivos et super vindemiam tuam vastator
incidit. Ο'. ἐπὶ ὀπώραν σου, (καὶ) ἐπὶ τρυγη-
ταῖς σου ὀλεθρος ἐπέπεσε. Σ. ἐπὶ θερισμὸν σου,
καὶ ἐπὶ τρυγητόν σου ἄρπαγες ἐπέπεσον. ⁹²

33. וְנִקְרָא מִן-הַיָּם וְנִגְלָה מִן-הַיָּם. Et ablata est

⁷³ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-
hex. pingit: ✕ τὸ ὕψος αὐτοῦ ⁷⁴ καὶ τὴν ὕβριν κ.τ.ε. Montef.
e Cod. Jes. affert: ✕ II. τὸ ὕψος αὐτοῦ. ⁷⁴ Syro-hex.

✕ Cod. 86, 88, ⁷⁵ Codd. 86, 88, ⁷⁶ Montef. e Cod. Jes. edidit:
qui ὑπερφηανείαν scribunt.

⁷⁶ Montef. e Cod. Jes. edidit:
✕ καὶ τὴν ἀλαζ. αὐτοῦ. Sed, teste Parsonsio, Codd. XII (in
marg.), 22, 36, alii, post ὑπερφηανίαν αὐτοῦ inferunt: καὶ τὴν
ἀλαζονείαν αὐτοῦ ἴδον (s. εἶδον). Etiam Syro-hex. in marg.
char. med. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Denique Theo-
doret. enarrat: καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ ὕβριστήν, καὶ ἀλαζόνα, καὶ
ὑπερήφανον' καὶ τούτων, φησὶν, αὐτόπτης ἐγενόμενον ἐγώ. ⁷⁷ Syro-
hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. ⁷⁸ Idem: ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Post ἔργα αὐτοῦ add. φησὶ
κύριος Codd. XII (in marg. sub ✕), 22, 36, alii, et Syro-
hex. in marg. ⁷⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et
Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ οὐχ οὕτως οἱ βρ.
αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Jesai. xvi. 6. ⁸⁰ Syro-hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Cf. ad Cap. I. 36.
Cod. 86 affert: 'Α. ἡ μῆνις αὐτοῦ. ⁸¹ Syro-hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. ⁸² Idem:
✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. ⁸³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22,
36, alii, et Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם.

✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. ⁸⁵ Sic Syro-hex., qui pingit: ✕
✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Cod. 88 post
αὐχμοῦ infert: ✕ καὶ μελετήσῃ (sic). ⁸⁶ Cod. Jes. Syro-
hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Cf. Hex. ad Jesai.

xvi. 7. Theodoret. in Cat. Ghisler. T. II, p. 846: ἐπειδὴ
δὲ τὰ ἀντίγραφα, κειράδας αὐχμοῦ, ἔχει, ὁ Σύρος οὕτως ἠρμήνευσεν
κεφαλὰι αὐτῶν κεκαρμέναι, καὶ οἱ πώγωνες αὐτῶν ἐξυρμένοναι
αἰχμαλώτων δὲ τοῦτο τὸ σχῆμα. Syrus iste, quisquis fuerit,
explicatoris, non interpretis, partes egisse censendus est.

⁸⁷ Codd. 86, 88. Post αὐχμοῦ add. καὶ μέλος ἐρεῖ Codd. 36,
48, alii. ⁸⁸ Cod. 86: Θ. καὶ μελετήσῃ. Montef. e Cod.
Jes. edidit: ✕ 'Α. Θ. καὶ μελετήσῃ. ⁸⁹ Codd. 86, 88:

'Α. τὰ ἐγκ. σου διαβηθί (sic). ⁹⁰ Idem: Σ. τὰ ἀπόθ. σου
διεπέρασον (sic). Correximus e Syro-hex. qui affert: ✕.

✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Cf. ad Cap. v. 10, ubi notior
scriptura ✕ אֲבִילִי reperitur. ⁹¹ Syro-hex. ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם.

⁹² Idem: ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Post
Et mox: ✕ אֲבִילִי וְנִקְרָא מִן-הַיָּם. Post
ἐπὶ ὀπώραν σου Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ ἐπὶ θερισμὸν
σου; e quibus Cod. 62 pergit: καὶ ἐπὶ τρυγητόν σου ἐπέπεσεν
ὀλεθρος.

laetitia et gaudium ex hortulo. Ο'. συνεψήσθη χαρμοσύνη και εὐφροσύνη (alia exempl. add. ἐκ τοῦ Καρμήλου καὶ⁹³). 'Α. και συνήχθη χαρμονή...⁹⁴ Σ. και ἀφῆρέθη εὐφροσύνη και χαρά.⁹⁵

33. מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים הַשְּׁבִיטִי. Et vinum e lacubus cessare feci. Ο'. και οἶνος ἦν ἐπὶ ληνοῖς σου. 'Α. και οἶνον ἐκ τῶν ὑποληνίων κατέπαυσα.⁹⁶ Σ. και οἶνον ἐκ τῶν ὑποληνίων ἔπαυσα.⁹⁷

33, 34. מוֹעֶצֶת הַיֵּידָד לֹא יֵהְיֶה הַשְּׁבִיבֹן. Non calcat (uvas calcans) cum jubilo, jubulum non erit jubulum. A clamore Hesbon. Ο'. πρωὶ οὐκ ἐπάτησαν, οὐδὲ δέιλης οὐκ ἐποίησαν.⁹⁸ αἱ δὲ (αἰδὲ) ἀπὸ κραυγῆς 'Εσεβών. 'Α. οὐ πατήσκει ἡδὰδ, (ἡδὰδ) οὐκ ἔστιν ἡδὰδ ἀπὸ κραυγῆς 'Εσεβών.⁹⁹ Σ. οὐ πατήσκει ἡδὰδ, ἡδὰδ οὐκ ἔστιν ἡδὰδ ἀπὸ τῆς κραυγῆς 'Εσεβών.¹⁰⁰ 'Ο Σύρος· οὐκέτι οἱ ληνοβατοῦντες κελεύουσσι λέγοντες, ἰὰ ἰά.¹⁰¹

הַיֵּידָד מוֹעֶצֶת הַשְּׁבִיבֹן עַד-אֶלְעֵלָה עַד-יִהוָה יִהְיֶה. Jubilum. A clamore Hesbon usque ad Elealeam, ad Jahaz edunt vocem suam. Ο'. αἰδὲ ἀπὸ κραυγῆς 'Εσεβών ἕως Αἰλὰμ αἱ πόλεις αὐτῶν ἔδωκαν φωνὴν αὐτῶν. Alia ex-

empl. ✕ αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν αἱ ἀπὸ κραυγῆς 'Εσεβών ἕως 'Ελεαλὴ και ἕως 'Ιασσὰ ἔδωκαν φωνὴν αὐτῶν.¹⁰²

34. מִצִּעַר. Ο'. ἀπὸ Ζογόρ. 'Α. (ἀπὸ) Σοάρ.¹⁰³

עַגְלָת שְׁלִישִׁית. Juvenca tertii (anni). Ο'. και ἀγγελίαν σαλασία. 'Α. Σ. δάμαλις τριετής.¹⁰⁴

לְמַשְׁמוֹת יָהוּ. In vastationes erunt. Ο'. εἰς κατάκαυμα ἔσται. 'Α. Σ. εἰς ἀφανισμόν ἔσονται.¹⁰⁵

35. הַיִּהוָה יִמְוָאב לְמוֹאֲבִית מִעַלְה בְּמָה. Et cessare faciam Moabitibus, inquit Jona, offerentem in loco edito. Ο'. και ἀπολῶ τὸν Μωάβ, φησὶ κύριος, ἀναβαίνοντα ἐπὶ τὸν βωμόν. 'Α. Σ. και παύσω τῷ Μωάβ ἀναφέροντα ἐπὶ τὸν βωμόν.¹⁰⁶

36. לְבִי לְמוֹאֲב. Cor meum propter Moab. Ο'. καρδιά τοῦ Μωάβ. Σ. . . περὶ Μωάβ.¹⁰⁷

אֶל-אִישִׁי קִיר-הֶרֶשׁ. Super viris Kir-heres. Ο'. ἐπ' ἀνθρώπους κειράδας. Alia exempl. ἐπ' ἀνθρώπους ✕ τοίχου ÷ Κειράδας.¹⁰⁸ 'Α. Σ. . . ὑστρακίνου.¹⁰⁹

37. כִּי כָל-רֹאשׁ קָרָחָה. Nam omne caput erit cal-

⁹³ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁹⁴ Codd. 86, 88. ⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: ✕ מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים הַשְּׁבִיטִי. Cod. 86, 88: Σ. και ἀφῆρέθη. ⁹⁶ Cod. 86, 88, quorum hic οἶνος habet. Syro-hex. מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים הַשְּׁבִיטִי. (Syr. מִיַּיִן, defecere fecit, paulo liberius cum κατέπαυσα commutatur.) ⁹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים הַשְּׁבִיטִי. ⁹⁸ Pro οὐδὲ δέιλης οὐκ ἐποίησαν Syrus, ni fallor, vitiosam lectionem vertit, οὐδὲ δέιλῃ σου ἐποίησαν (סִיבִּיבִּים לֹא חָבֵב). Idem ad οὐκ ἐπάτησαν in marg. char. med. affert: οὐ πατήσκει ἡδὰδ ἡδὰδ (יָהוָה יָהוָה). ⁹⁹ Codd. 86, 88 in continuatione: 'Α. οὐ πατήσκει (πατήσῃ Cod. 88) ἡδὰδ, οὐκ ἔστιν ἡδὰδ. Syro-hex. Aquilae continuat: לא יִהְיֶה מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים. Pro מִיַּיִן (quod semel tantum exhibet Norberg.) Spohnius tentat מִיַּיִן, Graece vertens: οὐ πατήσκει ἰὰ ἰὰ, οὐκ ἰὰ ἀπὸ κρ. 'Εσ.; quae ad alteram Aquilae editionem pertinere credibile est. Cf. ad Cap. xxv. 30. ¹⁰⁰ Codd. 86, 88 in continuatione: ἀπὸ τῆς κρ. 'Εσ. οὐ πατήσκει — ἡδὰδ. Restituimus ordinem textus Hebraei et Syro-hex., qui posterior post ἔπαυσα, omissis verbis οὐ πατήσκει ἡδὰδ, Symmacho continuat: מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים (sic) יָהוָה יָהוָה

✕ מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים. Idem separatim affert: לא יִהְיֶה מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים. Idem separatim affert: ✕ מִיַּיִן מִיִּבְרִיבִּים. quae Graece nescio quomodo sonare possint, nisi: Σ. οὐ κρατήσκει ληνοβατῶν κατάλεγμα. ¹⁰¹ Theodoret. ¹⁰² Sic Syro-hex. Haec, ἕως 'Ελεαλὴ και ἕως 'Ιασσὰ, habentur in Comp., Ald. (add. ἕως 'Ελεαλὴ), III, XII (ut Ald.), 86, 88, aliis. ¹⁰³ Syro-hex. מִצִּעַר. ¹⁰⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. מִצִּעַר מִצִּעַר. Hieron. De Situ etc. (Opp. T. III, p. 282): "Salisa, pro quo Aq. interpretatur triennalem (τριετή). Meminit hujus Jeremias." Post eis εἰσιὰν (sic) Codd. 22, 36, alii, ex Jesai. xv. 5 inferunt: δάμαλις γάρ ἐστι τριετής. ¹⁰⁵ Syro-hex. מִצִּעַר. ¹⁰⁶ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. (Cod. 88: Σ.) εἰς ἀφανισμόν. ¹⁰⁷ Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: ✕ מִצִּעַר מִצִּעַר. ¹⁰⁸ Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: ✕ מִצִּעַר מִצִּעַר. Cf. ad v. 31. Idem in textu habet: διὰ τοῦτο καρδία μου Μωάβ κ.τ.ε.; in marg. autem char. med.: διὰ τοῦτο καρδία τοῦ Μ. ὥσπερ αἰλοὶ βομβήσκει. ¹⁰⁹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: ἐπ' ἀνθρώπους τοίχου κειράδας αὐμοῦ. Cf. ad v. 31. ¹⁰⁰ Syro-hex. ✕ מִצִּעַר. ¹⁰¹ Syro-hex.

- vitium. Ο'. ✕ Οί Γ'. ὅτι ¹¹⁰ πᾶσαν κεφαλὴν ἐν παντὶ τόπῳ ξυρηθῇσονται (ξυρήσονται). 'Α. ὅτι πάση κεφαλῇ φαλάκρωσις (s. φαλάκρωμα).¹¹¹
37. ^{יְבִלְקוּן בָּרְעָה}. *Et omnis barba tonsa.* Ο'. καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσεται. 'Α. καὶ παντὶ πώγωνι ξυρήσις.¹¹² Aliter: 'Α... κατατετμημένος.¹¹³
- עַל כָּל־יָדַיִם גְּדָתָה. *Super omnibus manibus incisiones.* Ο'. καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται. 'Α. ἐπὶ πάσας χεῖρας καταπεπληγμένος.¹¹⁴ Σ. κατὰ πασῶν χειρῶν κατατομάς.¹¹⁵
38. ^{וּבְרַחֲבֵתֶיהָ גְלוֹה מִסֶּפֶד}. *Et in plateis ejus totus ille est plactus.* Ο'. καὶ ἐπὶ ταῖς πλατείαις αὐτῆς ✕ ὅλαις κοπετός ¹¹⁶
39. ^{אִיָּה חֲתָה הִילִילוֹ}. *Quam fracta est, ejulate.* Ο'. πῶς κατήλλαξεν, ✕ ὁλολύγατε ¹¹⁷ 'Α. Σ. πῶς ἤττηθῃ. ¹¹⁸
- וּלְמַחֲמָתָה. *Et in consternationem.* Ο'. καὶ ἐγκότημα. 'Α. Σ. καὶ εἰς δειλίαν.¹¹⁹
40. ^{הִנֵּה בְנֶשֶׁר יִדְאָה וּפָרַשׁ כַּנְּפָיו אֶל־מוֹאֵב}. *En! sicut aquila advolat, et expandit alas suas super Moab.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἰδοὺ ὡς ἀέτος ὁρμήσει, καὶ ἐκπετάσει χεῖρας ('Α. τὰς πτέρυγας¹²⁰) αὐτοῦ ἐπὶ Μωάβ.¹²¹
41. ^{נָלְכָה הַקְרִיּוֹת וְהַמִּצְדּוֹת}. *Capta est Keriioth, et castella.* Ο'. ἐλήφθη Καριώθ, καὶ τὰ ὄχυράματα. Σ. συνελήφθη Καριώθ, καὶ αἱ καταφυγαί.¹²²
- וְהָיָה לָב גְּבוּרֵי מוֹאֵב בְּיוֹם הַהוּא כְּלָב אֶשְׁה
- מִצְרָה. *Et erit cor fortium Moab in die illa sicut cor feminae doloribus (partus) pressae.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἔσται ἡ καρδία δυνατῶν Μωάβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης ¹²³ Aliter: 'Α... ἀπὸ θλίψεως.¹²⁴
42. ^{וְנִשְׁכַּח מוֹאֵב מִנֶּשֶׁם}. *Et delebitur Moab, ut non sit populus.* Ο'. καὶ ἀπολείται Μωάβ ἀπὸ ὅχλου. 'Α. καὶ τεθλιμμένος ἔσται Μωάβ ἀπὸ λαοῦ.¹²⁵
43. ^{נָאִים יִהְיֶה}. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. φησὶ κύριος.¹²⁶
44. ^{פָּקַדְתָם נְאֻם־יְהוָה}. *Animadversionis eorum, inquit Jona.* Ο'. ἐπισκέψεως αὐτῶν, ✕ Θ. φέπεσκεψάμην αὐτοὺς, φησὶ κύριος.¹²⁷
- 45-47. Ο'. Vacat.
45. ^{בְּצֵל הַשְּׁבֹן עָמְדוּ מַדְּחַם נְיָאֵשׁ וְנָאֵה}. *In umbra Hesbon manserunt viri, et ignis egredietur ex Hesbon, et flamma e medio Sihon, et devorabit latus (regionem) Moab, et verticem filiorum tumultus.* ✕ Θ. ἐν σκίπῃ 'Εσεβῶν ἔστησαν ἀπὸ παγίδος φεύγοντες' ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ 'Εσεβῶν, φλὸς ἐκ πόλεως Σηὼν, καὶ κατέφαγεν ἀρχηγούς Μωάβ, καὶ ἐξηρεύνησεν υἱὸς Σαῶν.¹²⁸
- מַדְּחַם נְיָאֵשׁ וְנָאֵה. ✕ Θ. ἀπὸ παγίδος φεύγοντες. 'Α. μὴ δυνάμενοι φεύγειν.¹²⁹

¹¹⁰ Cod. 86. Cod. XII in marg.: ✕ ὅτι. ¹¹¹ Syro-hex. ¹¹² ^{יְבִלְקוּן בָּרְעָה}. (In textu potior scriptura ξυρήσονται est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.) ¹¹³ Idem in continuatione: ^{יְבִלְקוּן בָּרְעָה}. ¹¹⁴ Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. καταπεπληγμένος ἐπὶ π. χ. καταπεπληγμένος. Vox κατατετμημένος respicit aliam scripturam ^{וְהָיָה לָב}, quae est loci paralleli Jesai. xv. 2. ¹¹⁵ Codd. 86, 88. ¹¹⁶ Idem: Σ. ξυρηθήσεται κατὰ π. χ. κατατομάς. Pro κατατομάς reponendum videtur κατατομαί, favente Syro-hex., qui affert: ^{וְהָיָה לָב}. ¹¹⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 33, 36 (cum ὅλος), alii. Statim ^{וְהָיָה לָב} pro ^{וְהָיָה לָב} (συνέτριψα) Cod. 88, et Syro-hex. in textu, qui in marg. char. Estrang. ὅτι habet. ¹¹⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 48, alii: πῶς ἤττηθῃ, ὁλολύγατε. ¹¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-

hex. affert: 'Α. Σ. ἤττηθῃ (^{וְהָיָה לָב}). ¹²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. ^{וְהָיָה לָב}. ¹²¹ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 33, 87, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹²² Syro-hex. ^{וְהָיָה לָב}. ¹²³ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹²⁴ Syro-hex. ^{וְהָיָה לָב}. ¹²⁵ Idem in continuatione: ^{וְהָיָה לָב}. ¹²⁶ Cod. 86. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹²⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex., et (cum ^{וְהָיָה לָב}) Codd. 22, 36, alii. ¹²⁸ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88 (cum Σιών pro Σηὼν), Syro-hex., et (cum ^{וְהָיָה לָב} pro σκίπῃ) Codd. 22, 36, alii. (In Hebraeo vv. 45, 46 imitantur Num. xxi. 29, 30.) ¹²⁹ Syro-hex. ^{וְהָיָה לָב}.

45. פָּאָח. ✠ Θ. ἀρχηγούς. Ἀ. κλίμα. Σ. πρόσωπον.¹³⁰

וְקָדַד בְּנֵי שְׂאוֹן. ✠ Θ. καὶ ἐξερεύνησεν υἱοὺς Σαών. Ἀ. Σ. καὶ κορυφὴν νῶον ἤχου.¹³¹

46. אוֹיֶיךָ מוֹאָב אֲבָד עַם-כְּמוֹשׁ כִּי-לָקְחוּ בְנֵיהָ

בְּשָׂבִי וּבְנִתֶיהָ בְּשָׂבִי. *Vae tibi! Moab, periiit populus Chemos; quia abducti sunt filii tui in captivitatem, et filiae tuae in captivitatem.* ✠ Θ. οὐαὶ σοὶ, Μωάβ, ἀπώλουν, λαὸς Χαμός· ὅτι ἐλήφθησαν υἱοὶ αὐτοῦ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ θυγατέρες αὐτοῦ αἰχμαλωτοί.¹³²

47. וְשָׁבִיתִי שְׁבִית-מוֹאָב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָאִם-

יְהוָה עֲדֶיהָ מִשְׁפֵּט מוֹאָב. *Sed reducam captivitatem Moab in fine dierum, inquit Jova: huc usque judicium Moab.* ✠ Θ. καὶ ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Μωάβ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, φησὶ κύριος· ἕως ἐνταῦθα τὸ κρίμα Μωάβ 4.¹³³

Cap. XLVIII. 36. ÷ καὶ (sic) καρδία μου ἐπ' ἀνθρώπους 4.¹³⁴

CAP. XLIX (Gr. xxx. 1-6. xxix. 8-23.

xxx. 12-16, 6-11. xxv. 15-20).

1 (xxx. 1). אִם-יִירָשׁ אֵין לוֹ. *Num heres non est ei? O' ἢ παραληψόμενος (Ἀ. Σ. κληρόνομος¹) οὐκ*

ἐστιν αὐτοῖς; Σ. καὶ κληρόνομος οὐκ ἐστιν αὐτῷ.²

1 (xxx. 1). כִּדּוּעַ יִרְשׁ. *Quare hereditavit. O'. διὰ τί παρέλαβε. Ἀ. τί δὴ ἐκληρονόμησε.³*

גַּד-אֶת-גַּד. *Gad. O'. τὴν Γαλαάδ. Alia exempl. τὸν Γάδ.⁴*

2 (xxx. 2). אֶל-רַבַּת בְּנֵי-עַמּוֹן. *In Rabba Ammonitarum. O'. ἐπὶ Παββάθ. Alia exempl. ἐπὶ Παββάθ νῶον Ἀμμών.⁵*

הָרועֶצֶת מִלְחָמָה. *Clamorem belli. O'. θόρυβον πολέμων (alia exempl. πόλεων⁶). Ἀ. ἀλαλαγμὸν πολέμου.⁷ Σ. σάλπιγγα πολέμου. Θ. θόρυβον πολέμων.⁸*

וְהָיְתָה לְתֵל שְׂמִימָה וּבְנִתֶיהָ. *Fietque in tumultum vastationis, et filiae ejus. O'. καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ βῶμοι αὐτῆς. Ἀ. Σ. καὶ ἔσται εἰς χῶμα ἡφανισμένη, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς.⁹*

וַיִּרְשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת-יִרְשֵׁי. *Et expellet Israel eos qui eum expulerunt. O'. καὶ παραλήψεται Ἰσραὴλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Ἀ. Σ. καὶ κληρονόμησι Ἰσραὴλ τοὺς κληρονομήσαντας αὐτόν.¹⁰*

אֶמְרָ יְהוָה. *O'. ✠ φησὶ κύριος 4.¹¹*

3 (xxx. 3). הָשְׁבִנוּ כִּי שְׂדֵדָה-עֵי. *Hesbon, quoniam vastata est Ai. O'. Ἐσεβὼν, ὅτι ὤλετο Γαί. Σ. διὰ (s. περι) Ἐσεβὼν, ὅτι διεφθάρη ἡ ἰσχὺς.¹²*

¹³⁰ Syro-hex. ✠ ܦܚܐ. ܗ. ܦܚܐ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Levit. xix. 27. Amos iii. 12. ¹³¹ Idem:

✠ ܡܥܠܐ ܚܝܬܐ ܕܗܚܘܝܬ. Ad ἤχος cf. ad Cap. xlvi. 17. Hic autem Syrus noster pro nomine proprio Ἠχὺν habuisse videtur. Certe Norberg. nescio quo jure ܡܥܠܐ maeroris verterit. ¹³² Cod. Jes., et sub aster. iidem,

In Cod. 88 οἱ υἱοὶ pro υἱοὶ scriptum. Codd. 22, 36, alii, οἱ υἱοὶ σου et αἱ θυγ. σου habent, et sic Syro-hex. in marg. char. med. ¹³³ Cod. Jes. et sub aster. iidem, quorum unus et alter ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν habent. ¹³⁴ Syro-hex., invito Hebraeo.

CAP. XLIX. ¹ Syro-hex. ✠ ܕܡܝܢ ܗ. ܕܡܝܢ. Cod. 91 κληρόνομος superscriptum habet. ² Anon. in Cat. Ghisler. T, II, p. 854. ³ Syro-hex. ✠ ܕܡܝܢ ܗ. ܕܡܝܢ.

⁴ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁵ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶ Sic Cod. 88,

Syro-hex. Hic autem in marg. char. med.: πολέμων (ܡܠܚܡܐ), ut Codd. 22, 36, alii. ⁷ Syro-hex. ܕܡܝܢ.

ܕܡܝܢ. Cod. 86 affert: Ἀ. ἀλαλαγμὸν πόλεων; Cod. 88: Ἀ. ἀλαλαγμὸν πολέμου. ⁸ Cod. 88. Cod. 86 vero: Σ. σ. πολέμου. Θ. θ. πολέμου. ⁹ Cod. 86, 88.

Syro-hex. Aquilae continuat: ܕܡܝܢ ܗ. ܕܡܝܢ. (Syr. ܕܡܝܢ commutatur eum χῶμα Job. xvii. 16. xx. 10 in Syro-hex., quod pro ܕܡܝܢ interpretatus est Aq. ad Jos. xi. 13. Jerem. xxx. 18. Inscite Spohnius: Ἀ. καὶ εἰς σποδιὰν καταφθαρῆσεται, καὶ αἱ θ. αὐτῆς.) ¹⁰ Syro-hex. ✠ ܕܡܝܢ ܗ. ܕܡܝܢ. Cod. 86, 88: Ἀ. Σ. τοὺς κληρονομήσαντας αὐτόν (αὐτοὺς Cod. 86). ¹¹ Cod.

Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹² Syro-hex. ܕܡܝܢ ܗ. ܕܡܝܢ. Pro Γαί, ἡ ἰσχὺς est in Codd. 22, 36 (add. Γαί), aliis.

3 (xxx. 3). **פְּלַנְגִּיתֵּהּ**. *Plangite*. *Ο.* καὶ κῶψασθε.
Alia exempl. ÷ καὶ ἐπιληπτέυσασθε **וְ**, καὶ
κῶψασθε.¹³

וְהִתְשַׁוְשְׁתִּי בִּמְרֹרֹת. *Et discursitate inter
macerias*. *Ο.* Vacat. **וְ** καὶ διαδράμετε ἐν
τοῖς φραγμαῖς **וְ**.¹⁴ [*Α.* ἐν φραγμαῖς. *Σ.* in
coloniis.]¹⁵

4 (xxx. 4). **בְּעֵמְקַיִם יְבִי עֵמְקֶיךָ**. *In vallibus? affluit
vallis tua*. *Ο.* ἐν τοῖς πεδίοις Ἐνακέμ. Alia
exempl. ἐν τοῖς πεδίοις Ζήβ πεδίοις σου.¹⁶ Alia:
διέρρευσε τὰ πεδία σου.¹⁷ *Σ.* ἐν ταῖς κοιλίαι διέρ-
ρυσεν ἡ κοιλίς σου.¹⁸

הַפֶּת הַשּׁוֹבֵבָה. *Filia refractaria*. *Ο.* θύγατερ
ἰταμίας. *Α.* ἡ ῥεμβεύουσα.¹⁹ *Σ.* ἡ αἰχμα-
λωτισομένη.²⁰

5 (xxx. 5). **יְהוָה זְבָאוֹת**. *Ο.* κύριος. Alia
exempl. κύριος κύριος τῶν δυνάμεων.²¹

מִכָּל-סְבִיבֶיךָ. *Ab omnibus circumjacentibus tuis*.
Ο. ἀπὸ πάσης τῆς περιούκου σου. *Α.* *Σ.* ἀπὸ
πάντων τῶν κύκλῳ σου.²²

5, 6 (xxx. 5, 6). **וְאֶחָדֵינוּ לְנֹדֶד וְאֶחָדֵינוּ אֲשִׁיב**.
*Et non erit
qui congreget profugos; et post haec reducam
captivitatem Ammonitarum, inquit Jova*. *Ο.*

καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων **וְ** *Α.* *Θ.* μετανάστην
καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν
νιῶν Ἀμμων, φησὶ κύριος **וְ**.²³

7 (xxix. 8). **יְהוָה זְבָאוֹת**. *Ο.* κύριος **וְ** τῶν ду-
νάμεων **וְ**.²⁴

הָאֵין. *Annon est*. *Ο.* οὐκ ἔστιν. *Α.* μὴ οὐκ
ἔστιν. *Σ.* ἄρα οὐκ ἔστιν.²⁵

מִבְּנֵי. *A prudentibus*. *Ο.* ἐκ συνετῶν. *Α.* *Σ.*
ἐξ νιῶν.²⁶

כִּסְרָחָה. *Effusa est*. *Ο.* ἔχετο. *Α.* ἠφανίσθη.²⁷

8 (xxix. 9). **וְהָפְנוּ הָעֵמְקֵיכֶם לְשִׁבְתָּ**. *Fugite, con-
vertite vos, profunda facite domicilia vestra*.
Ο. ἠπατήθη (alia exempl. ἐπατήθη²⁸) ὁ τόπος
αὐτῶν βαθύνετε εἰς κάθισιν. *Α.* ἔφυγον,
ἀπεστράφησαν, ἐβάθυναν κατοικήσαι.²⁹ *Σ.* ..
ἐν οἴκῳ βάθει ἔκησαν.³⁰

יָדִי עֲשֹׂו הַבְּהִיָּה. *Perniciem Esavo afferro*. *Ο.*
δύσκολα ἐποίησεν ἡγαγον. *Α.* ἀπάλυν ἐπὶ
Ἡσαΐ ἐπὶγαγον.³¹

9 (xxix. 10). **עוֹלָלוֹת**. *Racemationes*. *Ο.* κατά-
λειμμα (s. καταλείμματα). Alia exempl. κα-
λαμήματα.³² *Α.* *Σ.* ἐπιφυλλίδας.³³

הַשְּׁחִיתִי דִּים. *Perdidissent sufficiens (tantum)*

¹³ Sic Cod. 88, Syro-hex. (وَجَعَلُوا +), et sine obelo
Codd. XII, 23, 86, 87. Sic, cum ἐπιληπτέυσασθε, Comp.,
Codd. III, 33, 36, alii.

¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu
sine aster. Cod. 88, Syro-hex. Alia lectio est in Codd.
22, 36, alii: (καὶ κόπτεσθε) καὶ διαδράμετε διὰ τῶν τριγῶν
(s. θριγῶν), quae nescimus an Symmacho vindicanda sit.

¹⁵ "Euseb. De locis Hebraicis: Γημαρῶθ. *Α.* ἐν φραγμαῖς.
Σ. γαρημῶθ. Ubi γημαρῶθ positum videtur pro γηδαρῶθ.
Symmachi lectio vitata est; nam Hieron. [Opp. T. II,
p. 227] sic habet: Gebarth, pro quo *Aq.* interpretatur, in
sepius; *Sym. vero*, in coloniis."—Montef. Olim suspi-
cabar, pro in coloniis rescribendum esse in coronis, muro-
rum scilicet, quae lectio cum anonyma, διὰ τῶν τριγῶν,
nullo negotio conciliari potest. Nunc autem pro certo
habeo, verba Hieronymi non ad nostrum locum, sed ad
Cap. xli. 17 pertinere.

¹⁶ Sic Cod. 88. Syro-hex.
فَقَدَالُ يَوَد. فَعَدَالُ يَوَد.

¹⁷ Sic post Ἐνακέμ
pergunt Codd. 22, 36, alii. Ad יָוָד Syro-hex. in marg.
char. med.: διέρρυσαν (وَجَم). Mixtam e duabus lectionem
e Cod. Jes. protulit Montef.: **וְ** διέρρυσεν (sic) τὰ πεδία (παιδία

Parsons.) σου πεδινοῖς Ζήφ (sic) πεδίοις (παιδίοις) σου.

¹⁸ Syro-hex. وَاَصْحَابُ الْوَادِ عَمَلًا عَمَلًا. (Pro
وَاَصْحَابُ الْوَادِ Norberg. falso exscripsit: وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ)

¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ, h. e. in posterum se avertens. Cf. ad Cap. xxxi.
22.

²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ.

²¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. ²² Syro-hex. وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ.

²³ Cod. Jes. Sic in textu Codd.
22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex.: **וְ** καὶ μετα-
νάστην κ.τ.ε.

²⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22,
36, alii, et Syro-hex. وَاَصْحَابُ لَا
وَاَصْحَابُ لَا.

²⁵ Cod. 86. ²⁶ Syro-hex. وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ.

²⁷ Idem in textu وَاَصْحَابُ, invitis libris
Graecis.

²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְ** ἔφυγον,
ἀπεστράφησαν (وَاَصْحَابُ وَاَصْحَابُ)

²⁹ Cod. 86. Alter codex
mendose affert: **וְ** ἐν οἴκῳ σου. ³⁰ Syro-hex. وَاَصْحَابُ
وَاَصْحَابُ.

³¹ Sic Codd. 22, 51, alii. Syro-hex.
وَاَصْحَابُ. Cf. ad Cap. xliii. 12, not. 44. ³² Syro-hex.
وَاَصْحَابُ.

sibi. Ο'. ἐπιθήσουσι χεῖρα αὐτῶν. Ἄλλος·
οὐκ ἂν ἠγάπησαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς.³⁴

10 (xxix. 11). נִדְּבָה. Nudabo. Ο'. κατέσυνα.
'Α. Σ. ἀπεκάλυψα.³⁵

וְשָׁנִי וְאֶחָיו וְרֵעִי וְיָדוּ. Vastabuntur posteri
ejus, et fratres ejus, et vicini ejus. Ο'. ὄλοντο
(Ἄ. Θ. ἐταλαιπώρησεν. Σ. διεφθάρη³⁶) διὰ
χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ, γείτονός μου. Alia ex-
empl. ✕ ὥλετο (Ἄ. ἐπρονομεύθη³⁷) τὸ σπέρμα
αὐτοῦ ✕ διὰ χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονος
αὐτοῦ.³⁸ Οἱ λοιποὶ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ γείτονες
αὐτοῦ.³⁹

10, 11 (xxix. 12, 13). וְאֵינִי עֹבֵד יְהוָה יְחֻמִּיהָ. Et non erit.
Relinque pupillos tuos, ego alam eos, et viduae
tuae in me fiduciam collocent. Ο'. καὶ οὐκ ἔστιν
ὑπολείπεσθαι ὀρφανόν σου, ἵνα ζήσῃται (alia
exempl. ἵνα σωθῇ, s. σωθῶσι⁴⁰)· καὶ ἐγὼ ζήσο-
μαι (alia exempl. καὶ ἐγὼ αὐτοὺς διασώσω⁴¹),
καὶ αἱ χῆραι ἐπ' ἐμὲ πεποιθασιν. Ἄ. . .
κατάλειπε τοὺς ὀρφανούς, ἐγὼ ζωώσω σε, καὶ αἱ χῆραί σου
ἐπ' ἐμὲ πεποιθέτωσαν (s. πεποιθήσουσιν).⁴² Σ. καὶ οὐκ
ἔστιν ὃς ἐρεῖ· κατάλειπε τοὺς ὀρφανούς σου,
ἐγὼ διασώσω, καὶ χῆραί σου εἰς ἐμὲ [μὴ] ἀμε-
ριμνήτωσαν.⁴³

12 (xxix. 13). הָיָה. Ο'. Vacat. Alia exempl. יָדוּ.⁴⁴
כְּשֶׁפֶט. Jus eorum. Ο'. νόμος. Ἄ. Σ. Θ.
κρίμα.⁴⁵

וְשָׂתוּ בִּינְהוּ. Bibendo bibent. Ο'. ἐπινον. ✕ Ἄ.
Θ. πίνοντες ✕ ἐπινον.⁴⁶ Οἱ λοιποὶ πίνονται.⁴⁷

וְהָיָה הוּא נֶקְהָה לֹא תִנָּקְהוּ. Et tu om-
nino impunitus eris? Non impunitus eris. Ο'.
καὶ σὺ ἀθωωμένη ✕ Θ. ἀθωώθησιν ✕;⁴⁸ οὐ μὴ
ἀθωώθῃς. Ἄ. καὶ σὺ αὐτὸς καθαρισμῶ καθα-
ρισθήσῃ; οὐ μὴ καθαρισθῇς.⁴⁹

וְשָׂתוּ בִּינְהוּ. Nam bibendo bibes. Ο'.
Vacat. Alia exempl. ὅτι πίνων πίεσαι;⁵⁰ alia,
ὅτι πίνουσα πίνῃ.⁵¹

13 (xxix. 14). כִּי-לִשְׁמָה. Quod in vastationem. Ο'.
ὅτι εἰς ἄβατον. Alia exempl. ὅτι εἰς ἀφανι-
σμόν.⁵² Ἄ. ὅτι εἰς χερσαίαν.⁵³

לְחֶרֶב. In desolationem. Ο'. Vacat. Alia ex-
empl. καὶ εἰς ἄβατον.⁵⁴ Ἄ. καὶ εἰς βόμφαλαν.⁵⁵

וְהָיָה בִּצְרָה. Erit Bosra. Ο'. ἔση ἐν μέσφ
αὐτῆς. Alia exempl. ἔση Βοσόρ ἐν μέσφ μέ-
ρους αὐτῆς.⁵⁶ Οἱ λοιποὶ ἔσται Βόσορα.⁵⁷

14 (xxix. 15). וְיָצִיר בְּגוֹיִם שְׁלֹחַ. Et nuntius ad
gentes missus est. Ο'. καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη

³⁴ Syro-hex. in marg. char. med. لا فقس ٥٥٥٥ وحب. Cf. locum parallelum Obad. 5 in Graeco et Syro-hex.

³⁵ Syro-hex. و. ٥٥٥٥. Index lectionis ad ٥٥٥٥. Ο'. ἀνεκάλυψα, Hebr. הָיָה, minus bene appictus est.

³⁶ Codd. 86, 88, ubi ἐταλαιπώρησεν scriptum. Cf. ad Cap. iv. 37 Syro-hex. .

³⁷ Syro-hex. . Cf. ad Cap. xlviii. 20. ³⁸ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36 (cum τὸ σπέρμα sine αὐτοῦ), alii.

Cod. XII in marg. affert: ✕ τὸ σπέρμα αὐτοῦ. ³⁹ Syro-hex. char. med.

⁴⁰ Idem in marg. char. med. ⁴¹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴² Idem: ٥٥٥٥. Pluralis est in Codd. 51, 62, et Theodoret. ⁴³ Cod. 86. "Sic fere Cod. 88."—Parsons. Delendum omnino μὴ. Cf. Hex. ad Psal. lxi. 9. Minus accurate Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 861: ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἔστιν—ζήσῃται, Σύμμαχος, κατέλειπε (sic) ὀρφανούς σου, φησι, καὶ αἱ χῆραί σου

εἰς ἐμὲ ἐλπισάτωσαν. ⁴⁴ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex.

⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Οἱ λοιποὶ κρίμα. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Cod. 86. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁹ Codd. 86, 88.

⁵⁰ Sic Comp. (cum πίων), 22, 33, alii. ⁵¹ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. ⁵² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁵³ Syro-hex. و. ٥٥٥٥. (Vocem Syriacam, aliunde nobis ignotam, divinando Graecam fecimus. Hesychn.: Χερσαία ἱερμία. Nostro ٥٥٥٥ est χέρσος Jesai. v. 6, et passim; necnon ٥٥٥٥, κεχρησμένη Jerem. ii. 31.)

⁵⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. و. ٥٥٥٥. ⁵⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ὡς ἔση ἐν μέσφ μέρους (٥٥٥٥) αὐτῆς. Cf. Schleusner. in Opuscul. Crit. p. 391.

⁵⁷ Syro-hex. Sic in marg. sine nom., ut videtur, Codd. 86, 88.

ἀπέστειλεν. 'Α. (καὶ) περιοχὴ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη.⁶⁸ Aliter: 'Α. καὶ πρεσβυτὴς εἰς τὰ ἔθνη ἀπεστάλη.⁶⁹

14 (xxix. 15). עָלֶיהָ. *Adversus eam.* Ο'. εἰς αὐτήν. Alia exempl. ἐπ' αὐτήν.⁶⁰

15 (xxix. 16). כִּירְבָּה. Ο'. Vacat. ✕ ὅτι 4 ἰδού.⁶¹ בְּזוֹי. *Contemptum.* Ο'. εὐκαταφρόνητον. 'Α. Σ. ἐξουδενωμένον.⁶²

16 (xxix. 17). תִּפְלַצְתָּהּ הָשִׂי אֶתָּה. *Terror tuus decepit te.* Ο'. ἡ παιγνία σου ἐνεχείρησέ σοι (alia exempl. ἐνεχείρισέ σοι ταῦτα⁶³). 'Α. ἀλαζονὴ σου ἐπῆρέν σε. Σ. ἀλαζονεία σου ἐπῆρέν σε.⁶⁴

וְדָן לְבָה שְׁכֵנִי בַּחֲנִי הַפֶּלַע תִּפְשִׁי כִּירוֹם גְּבַעָה. *Superbia cordis tui, qui habitas in refugijs petrarum, et tenes altitudinem collis.* Ο'. ἰταμία ('Α. θλιψις⁶⁵) καρδίας σου κατέλυσε τρυμαλιαὺς πετρῶν (alia exempl. κατέλυσεν ἐν τρυμαλιαῖς πετρῶν⁶⁶), συνέλαβεν ἰσχὺν βουνοῦ ὑψηλοῦ. 'Α. Σ. ὑπερφηανία τῆς καρδίας σου, κατασκηνούντας ἐν ὀπαῖς τῶν πετρῶν, ἐπιλαμβανόμενους ὕψους βουνοῦ.⁶⁷ Aliter: 'Α. οἱ κατασκηνούντες ἐν ὀπαῖς. Σ. οἱ ἐπιλαμβανόμενοι τῆς πέτρας. Θ. ὕψος βουνοῦ.⁶⁸

17 (xxix. 18). וַיִּשְׂקֵר עַל-כָּל-מַנּוֹתָהּ. *Obstu-*

pescet, et sibilabit propter omnes plagas suas. Ο'. συριεῖ. Alia exempl. ἐκστήσεται, καὶ συριεῖ ἐπὶ πάσῃ τῇ πληγῇ αὐτῆς.⁶⁹

19 (xxix. 20). מִמָּאֵן הַיַּרְדֵּן אֶל-יַרְדֵּן אֵיתָן. *E superbia (arundineti) Jordanis in pascuum perennitatis.* Ο'. ἐκ μέσου τοῦ 'Ιορδάνου εἰς τόπον Αἰθάμ. 'Α. ἐκ φρυγάματος τοῦ 'Ιορδάνου ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τὸ ἀρχαῖον.⁷⁰ Aliter: 'Α. . . πρὸς εὐπρέπειαν στερεάν.⁷¹ Σ. ἀπὸ δόξης . . . ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τῶν ἀρχῶν.⁷²

בִּי-אֲרִינָעָה אֲרִינָעוּ מַעְלֶיהָ וּמִי בַּחֲוָר אֲלֶיהָ קִפְּנָה. *Nam nutum dabo (in momento) currere faciam eum ab ea; et qui electus est, eum ei praeificiam.* Ο'. ὅτι ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτήν ἐπιστήσατε (alia exempl. καὶ τίς ἐκλεκτὸς πρὸς αὐτήν ἐπισκέψομαι⁷³). 'Α. ὅτι κατασπεύσω αὐτὸν, τροχάσω αὐτὸν ἐπάνωθεν αὐτῆς, καὶ τίς ἐκλεκτὸς πρὸς αὐτήν ἐπισκέψομαι.⁷⁴ Σ. ἐξαίφνης θραμῆνι ποιῶ αὐτὸν ἐπάνωθεν αὐτῆς, καὶ τινα ἐκλεκτὸν ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσω.⁷⁵

כִּי מִי כְמוֹנִי וּמִי יַעֲדֵנִי. *Nam quis est sicut ego? et quis dicet mihi diem?* Ο'. ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεται μοι; 'Α. Σ. ὅτι τίς ὁμοίός μοι; καὶ τίς ὑποστήσεται μοι;⁷⁶

⁶⁸ Codd. 86, 88. S. Cyril. in Cat. Ghisler. T. II, p. 861: Περιοχὴν διέ εἶπεν (Obad. 1) οὗς 'Ιερემίας ἀγγέλους: καὶ Σύμμαχος δὲ ἀγγελίαν ἐξέδωκεν. ⁶⁹ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה.

⁶⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. + חֲכָמָה (sic sine puncto diacrit.). Mox post eis πόλεμον add. ἐπ' αὐτὴν Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 62.

Lectio ἰδού sine ὅτι est in Comp., Codd. III, XII, 22, 23, alii. ⁶² Syro-hex. + חֲכָמָה. Codd. 86, 88: 'Α. ἐξουδενωμένον.

⁶³ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: ἐνεχείρισέ (עָדָה, dedit) σοι; in marg. autem char. med.: ταῦτα. ⁶⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. ὑπερφηανία (חֲפִצְפִּיזָה) σου. Σ. ἀλαζονεία (אֲלָאָזוֹנָיָה) σου ἐπῆρέν σε (עָלָה). Vulg.: arrogantia tua decepit te.

⁶⁵ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן. Lectio prorsus absona. ⁶⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: κατέλυσεν (אֵלָה, destruxit) τρυμαλιαὺς π.; in marg. autem char. med.: κατέλυσεν (אֵלָה, habitavit) ἐν τρυμαλιαῖς π.

⁶⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. ὑπερφηανία (חֲפִצְפִּיזָה) σου. Σ. ἀλαζονεία (אֲלָאָזוֹנָיָה) σου ἐπῆρέν σε (עָלָה). Vulg.: arrogantia tua decepit te. ⁶⁸ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן. Lectio prorsus absona. ⁶⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: κατέλυσεν (אֵלָה, destruxit) τρυμαλιαὺς π.; in marg. autem char. med.: κατέλυσεν (אֵלָה, habitavit) ἐν τρυμαλιαῖς π.

88. Cf. Obad. 3 in LXX. ⁶⁹ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.; et (cum ἐπὶ πᾶσαν τὴν πλ. αὐτῆς) Comp., Codd. XII, 239.

⁷⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. I. 44, 45. ⁷¹ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה. Vulg.: ad pulcritudinem robustam. Montef. ex Euseb. De locis Hebr. edidit: 'Α. στερεάν. Σ. ἀρχαῖαν. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 862: τὸ 'Εθᾶμ (sic) Ἀκυλὰς στέρρον ἐξέδωκεν, Σύμμαχος δὲ, ἀρχαῖα (sic). Cf. ad Cap. I. 44. ⁷² Syro-hex. bifariam affert: אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה. Sic Codd. 22, 36, alii. Ad καὶ τίς ἐκλεκτὸς Syro-hex. in marg. char. med. affert: καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσω (אֵתָן). ⁷³ Cod. 86. ⁷⁴ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה. ⁷⁵ Cod. 86, qui soli Aquilae tribuit. ⁷⁶ Syro-hex. אֵתָן אֶל-יַרְדֵּן חֲכָמָה.

20 (xxix. 21). **פַּרְוּלוֹס גְּרִיסִי**. *Parvulus gregis*. O'. τὰ ἐλάχιστα τῶν προβάτων. 'A. τὰ ἐλάχιστα τοῦ ποιμνίου.⁷⁷

21 (xxix. 22). **נִפְלָם**. *Casus eorum*. O'. πτώσεως αὐτῶν. 'A. σάλον (σ. σιωμῶν).⁷⁸

צִיְקָה בֵּין-סוּף נִשְׁמָע קוֹלָהּ. *Clamor est, cujus ad mare algosum auditur sonus*. O'. καὶ κραυγὴ θαλάσσης οὐκ ἠκούσθη. *Alia exempl.* κραυγὴ σου, ἐν θαλάσσει ἐρυθρᾷ ἐξηκούσθη φωνὴ αὐτῆς.⁷⁹

22 (xxix. 23). **יַעֲלֶה וְיִרְדָּה**. *Ascendet et volabit*. O'. ὀψεται. *Alia exempl.* ὀψεται ✕ καὶ ἐπιπτήσεται.⁸⁰ 'A. Σ. ἀναβήσεται...⁸¹

עַל-בֹּסְרָה. *Super Bosra*. O'. ἐπ' ὀχυρώματα αὐτῆς. 'A. Σ. ἐπὶ Βοσρᾶ.⁸²

23 (xxx. 12). **נִכְלְגוּ בַּיָּם דְּאֶחָה**. *Difflexerunt (metu); in mari est agilitatio*. O'. ἐξέστησαν, ✕ Πάντες ἐν θαλάσσει ἔθυμώθησαν.⁸³ Σ. ἐταράχθησαν (σ. ἐθολώθησαν) ἐν θαλάσσει ὑπὸ μερίμης.⁸⁴

24 (xxx. 13). **לָנוֹס וְרָטַט הַחַיּוֹקָה**. *Ad fugiendum, et tremor occupavit eam*. O'. εἰς φυγὴν, τρόμος ἐπελάβετο αὐτῆς. *Alia exempl.* εἰς φυγὴν, καὶ ἐξερρίφη, ἐπελάβετο αὐτῆς τρόμος.⁸⁵

יַחְבְּלִים אֶחָוָתָהּ בִּילְדָהּ. *Et dolores prehendunt eam sicut parturientem*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ὥδινες κατέσχον αὐτὴν ὡς τικτούσης.⁸⁶

25 (xxx. 14). **עִיר תְּהָלֶה קְרִית מְשׁוֹשִׁי**. *Urbs laudis, civitas gaudii mei*. O'. πόλιν ἐμὴν, κώμην ἡγάπησαν. 'A. Σ. Θ. (πόλιν) ἐπαινετήν, μητρόπολιν εὐφροσύνης.⁸⁷

26 (xxx. 15). **יָדְמוּ**. *Delebuntur*. O'. πεσοῦνται. Σ. σιωπηθήσονται.⁸⁸

בְּיוֹם הָהוּא. O'. Vacat. ✕ Πάντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.⁸⁹

יְהוָה צְבָאוֹת. O'. κύριος. *Alia exempl.* κύριος τῶν δυνάμεων.⁹⁰ 'A. τῶν στρατιῶν.⁹¹

27 (xxx. 16). **אֶרְמְנוֹת**. *Palatia*. O'. ἀμφοδα. 'A. Σ. βάρεϊς.⁹²

28 (xxx. 6). **וּלְמַלְכוֹת חָצוֹר אֶשָּׁר הָכָה**. *Et de regnis Hazor, quae percussit*. O'. τῇ βασιλίσσει τῆς αὐλῆς, ἣν ἐπάταξε. 'A. Σ. καὶ ταῖς βασιλείαις Ἀσὼρ, ἃς ἐπάταξε.⁹³

וְשָׂדוֹ. *Et vastate*. O'. καὶ πλήσατε. 'A. καὶ ταλαιπωρήσατε. Σ. καὶ διαρπάσατε.⁹⁴

אֶת-בְּנֵי-קָרְם. *Filios orientis*. O'. τοὺς υἱοὺς Κεδέμ. Οἱ λοιποὶ τοὺς υἱοὺς ἀνατολῶν.⁹⁵

29 (xxx. 7). **יִרְיעוּתֵיהֶם**. *Cortinas eorum*. O'. ἱμάτια αὐτῶν. 'A. Σ. δέρρεις αὐτῶν.⁹⁶

יִשְׁאוּ לָהֶם. *Auferent sibi*. O'. λήψονται ἐαυτοῖς. 'A. Σ. ἀρούσιν ἐαυτοῖς.⁹⁷

וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מְגוֹר מִסְבִּיב. *Et vocabunt adversus eos formidinem undiquaque*. O'. καὶ

⁷⁷ Syro-hex. **חַיּוֹקָה וְחַיּוֹקָה**. ⁷⁸ Idem: **נִפְלָם**. Syro-hex. **נִפְלָם**.

⁷⁹ Sic Cod. 88 (cum ἡ φωνῇ), Syro-hex. Sic (cum σου pro αὐτῆς) Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁸⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. **נִפְלָם**. Codd. 22, 36, alii, pro ὀψεται in textu habent, ἀναβήσεται καὶ ἐπιπτήσεται (σ. ἐπιστήσεται).

⁸² Syro-hex. **עַל-בֹּסְרָה**. ⁸³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁸⁴ Syro-hex. **יַחְבְּלִים אֶחָוָתָהּ בִּילְדָהּ**. (Ad **יַחְבְּלִים**, ἐθολώθη, cf. Hex. ad Psal. xxx. 10. xlv. 4.) ⁸⁵ Sic Codd. XII, 51, 62, 88, et Syro-hex. ⁸⁶ Cod. Jes., et sub ✕ 'A. Σ. Θ. (Θ) Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Montef. pro αὐτῇν mendose dedit αὐτῆς.

⁸⁷ Syro-hex. **יִרְיעוּתֵיהֶם**. ⁸⁸ Syro-hex. **יִרְיעוּתֵיהֶם**. Cod. 88 affert: 'A. Σ. ἐπαι-

νετήν κ.τ.ε.

⁸⁹ Syro-hex. **בְּיוֹם הָהוּא**. Cf. ad Cap. li. 6. Mox post νεανίσκοι add. σου Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁹⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁹¹ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁹² Cod. 88. ⁹³ Syro-hex. **וּלְמַלְכוֹת חָצוֹר**. Cf. ad Cap. xvii. 27.

⁹⁴ Idem: **וְשָׂדוֹ**. ⁹⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְשָׂדוֹ**.

⁹⁶ Nobil. ex Theodoretō: Οἱ λοιποὶ ἀνατολῶν. In Commentariis Theodoretī hoc non habetur. Syro-hex. Symmacho continuat: **וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם**.

⁹⁷ Syro-hex. **וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם**. Codd. 86, 88: 'A. δέρρεις αὐτῶν. Σ. τὰς βάρεϊς (!) αὐτῶν. ⁹⁸ Cod. 86. Cod. 88: Σ. ἀρούσιν αὐτοῖς.

καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλειαν κυκλόθεν. 'Α.
καὶ καλέσουσιν ἐπ' αὐτοὺς λαλαπα (s. συστροφὴν) κυκλό-
θεν.⁹⁸

30 (xxx. 8). **גִּדְדוּ מִאֵד הָעֲמִיקוּ לְשִׁבְתְּכֶם.** *Fugite, vagamini valde, profunda facite domicilia vestra.* Ο'. φεύγετε, λίαν ✕ ἀναστατώθητε⁹⁹ ἔμβα-
θύνετε εἰς κάθισιν. 'Α. (φεύγετε), κινήθητε
σφόδρα, ταχύνετε κατοικήσαι.¹⁰⁰ Aliter: 'Α.
φεύγετε μεταναστευόμενοι σφόδρα...¹⁰¹ Σ. ἀναστα-
τώθητε σφόδρα, ἐν βάθει καθίσατε.¹⁰²

יִשְׁבִּי הַצֹּר. *Qui habitatis Hazor.* Ο'. καθή-
μενοι ἐν τῇ αὐλῇ. Σ. οἱ κατοικοῦντες Ἀσώρ.¹⁰³

31 (xxx. 9). **קִימוּ עָלֵי.** *Surgite, ascendite.* Ο'.
ἀνάστηθι, καὶ ἀνάβηθι. 'Α. ἀνάστητε, ἀναβῶμεν.¹⁰⁴

שָׁלִי. *Tranquillam.* Ο'. εὐσταθοῦν. Alia ex-
empl. ἡσυχάζον.¹⁰⁵

וְנָאֵם-יְהוָה. Ο'. Vacat. ✕ φησὶ κύριος¹⁰⁶

וְלֹא-בְרִיחַ לוֹ. *Nec vectis ei.* Ο'. οὐ βάλαιοι,
οὐ μοχλοὶ ✕ αὐτῷ¹⁰⁷

32 (xxx. 10). **וְהָמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשִׁבְלָם.** *Et multitudo pecorum eorum in praedam.* Ο'. καὶ πλῆθος
κτηρῶν αὐτῶν εἰς ἀπώλειαν. 'Α. καὶ συναγωγὴ
ὑπάρξεως αὐτῶν εἰς σκῦλα.¹⁰⁸

וּמִכָּל-עֲבָרָיו. *Et ex omnibus lateribus ejus.*
Ο'. ἐκ παντὸς πέραν (alia exempl. πέρατος¹⁰⁹)
αὐτῶν. 'Α. ἐκ πάντων μερῶν αὐτοῦ. Σ.
τῶν ἀπέναντι.¹¹⁰

32 (xxx. 10). **אָבִי אֶת-אֵיָדִי.** *Adducam exitium eorum.* Ο'. οἶσω τὴν τροπὴν αὐτῶν. 'Α. Σ.
ἐπάξω τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν.¹¹¹

33 (xxx. 11). **הָצֹר.** *Hazor.* Ο'. ἡ αὐλή. 'Α. Σ.
Ἀσώρ.¹¹²

תַּנִּים. *Canum ferorum.* Ο'. στρουθῶν. 'Α.
δρακόντων. Σ. σειρήνων.¹¹³

בֶּן-אָדָם. *Filius hominis.* Ο'. υἱὸς ἀνθρώπου.
Alia exempl. υἱὸς γηγενούς.¹¹⁴

34 (xxv. 13, 14). **אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל-עֵינָם בְּרָאשִׁית מַלְכוּת יְצַקְיָהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה לְאָמָר מִלְּפָנֵי-יְהוָה לֵאמֹר.** Ο'. τὰ Αἰλὰμ. Alia
exempl. δς ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν
τὸν προφήτην πρὸς τὴν Αἰλὰμ ἐν ἀρχῇ (βασι-
λείας Σεδεκίου) βασιλείως Ἰούδα, λέγων.¹¹⁵

35 (xxv. 14). **הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת-קֶשֶׁת עֵינָם רִאשִׁית.** *Hebraei. Ecce! ego frangam arcum Elamitarum, praestantissimum roboris eorum.* Ο'.
✕ ἰδοὺ¹¹⁶ συνετρίβη τὸ τόξον Αἰλὰμ, ἀρχὴ
δυναστείας αὐτῶν. 'Α. Σ. . . συνετρίψω τὸ τόξον
Αἰλὰμ, κεφάλαιον ἰσχύος αὐτῶν.¹¹⁷

36 (xxv. 15). **אֲשֶׁר לֹא-יָבוֹא שָׁם.** *Quo non venient.*
Ο'. δ οὐχ ἦξει ἐκεῖ. Σ. ἐν οἷς οὐκ εἰσελεύσονται.¹¹⁸

37 (xxv. 16). **אֶת-עֵינָם.** Ο'. αὐτούς. 'Α. Σ. Αἰλὰμ.¹¹⁹

Cap. XLIX. 18. ÷ παντοκράτωρ¹²⁰

⁹⁸ Syro-hex. **וְהָמוֹן חֲסִים וְחֲסִים חֲסִים וְחֲסִים.** Ad συστροφὴν cf. Hex. ad Psal. xxx. 14. xxxiii. 5. liv. 16.
⁹⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex. Est Symmachi, ut mox videbimus.¹⁰⁰ Codd. 86, 88.

¹⁰¹ Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.** Cod. 88. Syro-hex. affert: Σ. ἐν βάθει καθίσατε (حدها اجد).

¹⁰² Cod. 88. Syro-hex. Symmachi continui: **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**¹⁰³ Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**¹⁰⁴ Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**

¹⁰⁵ Sic Comp., Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii, et Syro-hex.¹⁰⁶ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

¹⁰⁷ Pronomen est in Cod. 88, Syro-hex., qui posterior in marg. char. med. habet αὐτοῖς. Superfluum οὐ βάλαιοι desideratur in Comp., Codd. 22, 41, aliis, et Syro-hex. Montef. ex

"uno cod." affert: Ο'. μοχλοί. Θ. βάλαιοι.¹⁰⁸ Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.** Codd. 86, 88:

'Α. εἰς σκῦλα. Cf. ad Cap. xxxviii. 2.¹⁰⁹ Sic Codd. 22,

36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. μέρους habet.¹¹⁰ Codd. 86, 88, quorum hic τῶν μερῶν habet. Nobil.

affert: 'Α. ἐκ παντὸς μέρους αὐτῶν. Θ. ἐκ πάντων μερῶν αὐτοῦ, consentiente Theodoretō in Cat. Ghisler. T. II, p. 867.

Tandem Montef. e Cod. Jes. edidit: 'Α. Σ. ἐκ παντὸς μέρους αὐτῶν. Θ. ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτῶν.¹¹¹ Codd. 86, 88.

¹¹² Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**¹¹³ Codd. 86, 88. Similiter Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**¹¹⁴ Sic Ald., Codd. XII

(in marg.), 22, 26, 33, alii, et Syro-hex. Cod. 88: υἱὸς γηγενούς ἀνθρώπου.¹¹⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex. Quae

supplevimus, βασιλείας Σεδεκίου, in marg. char. med. affert Syrus.¹¹⁶ Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἰδοὺ ἐγὼ συνε-
τρίψω κ. τ. εἰ.¹¹⁷ Syro-hex. **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**

וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.¹¹⁸ Idem: **וְהָמוֹן מִכְּלָכֵם.**¹¹⁹ Syro-hex. **וְהָמוֹΝ ΜΙΧΛΑΙΜ.**¹²⁰ Idem.

CAP. L (Gr. xxvii).

1. אֶל-אֲרָץ כַּשְׁדִּים בְּדֶרֶךְ יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא. *Contra terram Chaldaeorum per Jeremiam prophetam.* O'. Vacat. ✕ 'A. πρὸς γῆν Χαλδαίων ἐν χειρὶ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου ^{4.1}
2. וְשָׂאֲרֵם הַשְּׂמִיעוּ. *Et attollite vexillum; audire facite.* O'. Vacat. ✕ καὶ ἐπάρατε σημεῖον, ἀκουστὸν ποιήσατε ^{4.2} 'A. ἄρατε σημεῖον... ³
3. מֵרֹדַךְ. *Consternatus est Merodach.* O'. παρεδόθη Μαιρωδάχ. 'A. ἐποθήη Μαρωδάχ. ⁴ Σ. ἡττήθη Μαρωδάχ. ⁵
4. הַבִּישׁוּ עֲצֻבֶיהָ חֲתוּ גִלְלֶיהָ. *Pudefacta sunt simulacra ejus, consternata sunt idola ejus.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἡσχύνθησαν τὰ εἰδωλα αὐ-τῆς, ἡσχύνθησαν τὰ βδελύγματα αὐτῆς ^{4.6}
5. נָגַס-יְהוָה. *O'. Vacat. Alia exempl. φησι κύριος.* ⁸
6. הִנֵּה פְנֵיהֶם בָּאוּ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. *Huc facies eorum (directae erunt); venite et adjungite vos Jovae.* O'. ὦδε γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ÷ δώ-σουσι ^{4.9} καὶ ἡξουσιν καὶ καταφεύξονται πρὸς κύριον τὸν θεόν. 'A. ἰδοὺ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἡξουσι, ('A. Σ.) καὶ προστεθήσονται τῷ κυρίῳ. ¹⁰

6. הִתְעוּם. *Errare fecerunt eos.* O'. ἐξώσαν αὐ-τούς. 'A. Σ. ἐπλάνησαν αὐτούς. ¹¹
7. שִׁוְבָבוּ. *Seduxerunt eos.* O'. ἀπεπλάνησαν αὐτούς. Σ. περιύγαγον (αὐτούς). ¹²
8. וְיָרִיחַם אָמְרוּ לֹא נֶאֱשָׁם. *Et hostes eorum dixerunt: Non rei erimus.* O'. οἱ ἐχθροὶ αὐ-τῶν εἶπαν, μὴ ἀνῶμεν αὐτούς. 'A. Θ. καὶ οἱ πολιορκούντες αὐτούς εἶπαν, οὐ πλημμελήσομεν. ¹³ Σ. . . οὐ πλημμελοῦμεν. ¹⁴
9. נִיחָד-צָרָק וּמִקְרָה אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה. *(Peccaverunt in) habitationem justitiae, et spem patrum eorum Jovam.* O'. νομὴ δικαιοσύνης τῇ συναγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν (alia exempl. add. κυρίῳ ¹⁵). 'A. Θ. εὐπρέπεια δικαιοσύνης, καὶ ἐλπίς πατέ-ρων αὐτῶν κύριος. Σ. τῇ κατοικιστῇ τῇ δι-καίῳ, καὶ ἐλπίς τῶν πατέρων αὐτῶν κύριος. ¹⁶
10. גָּדוּ. *Fugite.* O'. ἀπαλλοτριώθητε. 'A. Σ. κινή-θητε. ¹⁷
11. כְּעֵתוֹדִים. *Sicut hirci.* O'. ὥσπερ δράκοντες. 'A. ὡς ἔριφοι. ¹⁸ Σ. ὡς † καιρινοί. ¹⁹ Aliter: 'A. Σ. ὡς κερασσάι (s. βασιλίσκοι). ²⁰ Θ. ὡς ἔριφοι. ²¹ 'O Σύρος' τράγοι. ²²
12. לְפָנֵי-צֹאן. *Ante gregem.* O'. κατὰ πρόσωπον προβάτων. Σ. ἔμπροσθεν ποιμνίων. ²³
13. וּמִעֲלָה. *Et ascendere faciam.* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀνάγα. ²⁴

CAP. L. ¹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Cod. 88 pingit: πρὸς γῆν X. ✕ ἐν χειρὶ κ. τ. ε. Codd. 22, 36, alii: ἐπὶ γῆν κ. τ. ε. ² Cod. Jes. (Montef. om. καὶ, invito cod.) Sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex., et (cum ἀκουρί-σατε pro ἀκουστὸν π.) Codd. 22, 48, alii. ³ Syro-hex. .ל. ✕ וְשָׂאֲרֵם. ⁴ Idem: ✕ וְשָׂאֲרֵם. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁹ Sic sub obelo Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: μεταβαλοῦσι (ⲙⲉⲧⲁⲃⲁⲗⲟⲩⲥⲓ), quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum. ¹⁰ Syro-hex. .ל. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. Codd. 86, 88 affe- runt: 'A. Σ. καὶ προστ. τῷ κ. ¹¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. ¹² Syro-hex. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. Cf. Hex. ad Psal. lix. 3. ¹³ Idem: ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. Codd. 86, 88: 'A. σὺ

πλημμελήσομεν. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה, quod temere sollicitavit Bern- stein. in *Zeitschrift* etc. T. III, p. 408. Vox ⲙⲉⲧⲁⲃⲁⲗⲟⲩⲥⲓ, κατοικιστῆς, Lexicis inserenda. (Parum probabiliter Theodo- ret. in Cat. Ghisler. T. II, p. 875: ἀντὶ δὲ τοῦ, νομὴ—αὐτῶν τῷ κυρίῳ, Σύμμαχος ἐξέδωκεν, εὐπρέπεια—κύριος.) ¹⁷ Syro- hex. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. Cf. ad Cap. xlix. 30. ¹⁸ Cod. 86. Cod. 88: 'A. ὥσπερ ἔριφοι, quae lectio est in Codd. 22, 36, aliis, et Theodoret. ¹⁹ Codd. 86, 88: Σ. ὡς και- ρινοί (sic) ἔμπροσθεν ποιμνίων. Parsons. tentat κερεῖνοι, favente aliquatenus Syro-hex.; nos inter κερεῖνοι et καιρινοί adhuc incerti haeremus. Cf. Hex. ad Psal. lxx. 15. ²⁰ Syro- hex. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. Cf. ad Cap. viii. 17. Ad κερασσῆς cf. Prov. xxiii. 32 in Syro-hex. ²¹ Syro-hex. ✕ וְנָלְווּ אֶל-יְהוָה. ²² Theodoret. ²³ Cod. Jes., et, ut supra, Codd. 86, 88. ²⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et

9. (שַׁבִּיל) חֲצִיזוּ כְּבֹרֵר כְּשִׁפִּיל (משַׁבִּיל). *Sagittae ejus, sicut herois orbantis (s. prospere agentis).* O'. *ὡς* (alia exempl. τὰ βέλη αὐτῶν *ὡς*²⁶) βολίς μαχητοῦ συνετοῦ. 'A. τὰ βέλη αὐτοῦ *ὡς* γίγας ἀτεκνῶν. Σ. τὰ βέλη αὐτοῦ *ὡς* δυνατοῦ συνετοῦ.²⁶
10. יָאֵם-יְהוָה. O'. Vacat. Alia exempl. λέγει κύριος.²⁷
11. כִּי תִשְׂכַּחוּ. *Quia laetati estis.* O'. *ὅτι* ἡὺφραίνεσθε. 'A. *ὅτι* ἐπεχάρητε. Σ. *ὅτι* ἡγαλλιάσασθε.²⁸
- כַּעֲנֵלָה דָשָׁא וְתַעְדֵּלָה. *Sicut vitula trituras, et mugitistis.* O'. *ὡς* βοῦδια ἐν βοτάνῃ, καὶ ἐκερατίζετε. ('A.) ὥσπερ μῶσχοι χλόης, καὶ ἐχρεμετίζετε.²⁹ Σ. . . ἐβοᾶτε.³⁰
12. חֲפָרָה יוֹלְדֵתֵנָּם. *Erubuit quae vos peperit.* O'. ✕ Σ. Θ. ἐνετράπη ἡ τεκούσα ὑμᾶς ᾧ μήτηρ ἐπ' ἀγαθά.³¹
- הִנֵּה אֶחְרִית גּוֹיִם מְדָבֵר צִיָּה וְעֶרְבָה. *Ecce! pars extrema gentium fiet desertum, ariditas et solitudo.* O'. ✕ ἰδοὺ ᾧ ἐσχάτῃ ἐθνῶν ἔρημος, ✕ Πάντες ἄνδρος (καὶ) ἄβας.³²
13. יֵשֶׁם וַיִּשְׂרֹק עַל-כָּל-מִכּוֹתָיָהּ. *Obstupescet, et sibilabit propter omnes plagas ejus.* O'. σκυθρωπάσει, καὶ συριοῦσιν ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν

- αὐτῆς. 'A. Σ. ἐκοσθήσεται (Σ. ἀπορθήσεται³³), καὶ συριεῖ ἐπὶ πάσαις ταῖς πληγαῖς αὐτῆς.³⁴
14. כִּי לִידְוָה חֲמָאָה. *Quia in Jovam peccavit.* O'. Vacat. ✕ Πάντες ὅτι τῷ κυρίῳ ἡμαρτεν.³⁵
15. הָרִיעוּ עָלֶיהָ קִבִּי. *Vociferamini contra eam circum.* O'. καὶ κατακρατήσατε αὐτήν (alia exempl. ἐπ' αὐτήν κύκλῳ³⁶). 'A. Σ. ἀλαλάξατε...³⁷
- נָתַתָּה יָדָהּ. *Dedit manum suam.* O'. παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς. 'A. ἔδωκε χεῖρα αὐτῆς.³⁸ Σ. παρέδωκε τὰς χεῖρας αὐτῆς.³⁹
- אֲשִׁיּוּתָיָהּ. *Fundamenta ejus.* O'. αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς. 'A. θεμέλια αὐτῆς.⁴⁰
- הִנָּקִימוּ בָּהּ. *Ulciscimini eam.* O'. ἐκδικεῖτε ἐπ' αὐτήν. 'A. Σ. ἐκδικῃσιν λάβετε παρ' αὐτῆς.⁴¹
16. זֹרֵעַ. *Satorem.* O'. σπέρμα. 'A. Σ. τὸν σπείροντα.⁴²
- חֶרֶב הַיּוֹנָה. *Gladii saevientis.* O'. μαχαίρας Ἑλληνικῆς. 'A. Σ. . μεθυοῦσης (s. οἰνωμένης).⁴³
17. הָאֲחֵרֹן עֲצָמוֹ. *Posterior ossa ejus attrosit.* O'. ὕστερον τὰ ὀστά αὐτοῦ (alia exempl. add. κατέφαγεν⁴⁴). 'A. ἔσχατος κατεδυνάστευσεν αὐτοῦ. Σ. ἔσχατος ἐξεδυνάστευσεν αὐτοῦ.⁴⁵ Aliter: 'A. Σ. . ἐξοστῆσεν (s. ὀστῶσεν) αὐτόν.⁴⁶

Syro-hex. Iidem mox juxta Hebraeum μεγάλων post ἐθνῶν inferunt. ²⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum αὐτοῦ), alii (cum αὐτοῦ), et Syro-hex. in marg. char. med. ²⁹ Cod. Jes. ²⁷ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 86 in marg. ²⁸ Codd. 86 (sine litera Σ.), 88. Pro ἐπεχάρητε, ἐπεχάρητε corteximus. ²⁹ Sic sine nom. Cod. 86, et, praemisio 'Αλλ., 88. Syro-hex. affert: 'A. ἐχρεμετίζετε (יַחְרַמְתִּים). ³⁰ In LXX hodie legitur: ἐνετράπη—ἐπ' ἀγαθά; sed haec, ἐνετράπη ἡ τ. ὑμᾶς, desunt in Codd. Vat., Sinait., 23, 26, 86, 106, et Syro-hex., qui in marg. affert: ✕ *יַחְרַמְתִּים*. Montef. e Cod. Jes. dubitanter edidit: ✕ οἱ Π. ἐνετράπη—eis ἀγαθά; invitis Parsonsii schedis. Pro ἐνετράπη Codd. 22, 36, alii, καταράγη habent. Cf. Hex. ad Psal. lxx. 24. ³² Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: ἰδοὺ ἐσχάτῃ ἐθ. ἔρημος, ✕ ἄνδρος καὶ ἄβας.³³ Sic sine aster. (cum καὶ ἄν. καὶ ἄβ.) Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-hex. ✕ *נִפְחָם*. Cf. ad Cap. xix. 8.

³⁴ Cod. 86. ³⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. ✕ *יַחְרַמְתִּים*. ³⁹ Codd. 86, 88, quorum hic χεῖρας habet. Syro-hex. *יַחְרַמְתִּים*. ⁴⁰ Iidem. Syro-hex. *יַחְרַמְתִּים*. ⁴¹ Syro-hex. *יַחְרַמְתִּים*. Sensus est utriusque interpretis, locutio solius Symmachi. Cf. Hex. ad Gen. iv. 15. ⁴² Syro-hex. *יַחְרַמְתִּים*. ⁴³ Idem: *יַחְרַמְתִּים*. Cf. ad Cap. xlvi. 16. Minus probabiliter Origen. Opp. T. III, p. 314: τὸ Ἑλληνικῆς, οἱ λοιποὶ, περιστερᾶς, ἐξέδωκαν. ⁴⁴ Syro-hex. in marg. char. Estrang. ✕ *יַחְרַמְתִּים*. Post Βαβυλωνος Codd. 22, 36, alii, addunt: Ναβουχ. κατέφαγεν τὰ ὀ. αὐτοῦ (s. τὰ ὀ. αὐτοῦ κατέφαγεν). ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Syro-hex. *יַחְרַמְתִּים*. Graecitas agnoscit tantum ἐξοστῆζω, exosso; sed forma ὀστῶω non improbanda videtur in interprete, qui ad Hebraicum נִפְחָם exprimentum ὀστῶωσιν excogitavit. Cf. Hex. ad Job. xxi. 23.

18. יְהוָה יִבְרָאֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος ✕ 'A.
Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ 4.⁴⁷
פָּקֹד. Animadvertam. O'. ἐκδικῶ. 'A. Σ. ἐπι-
σκεψομαι.⁴⁸
פָּקֹדֵי. Animadverti. O'. ἐξεδίκησα. 'A. Σ.
ἐπισκεψάμην.⁴⁹
19. וְיָשַׁבְתִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל. Et reducam Israel.
O'. καὶ ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραήλ. 'A. καὶ
ἐπιστρέψω τὸν Ἰσραήλ. Σ. καὶ ὑποστρέψω
τὸν Ἰσραήλ.⁵⁰
אֶל-נַחְוָה. Ad pascuum suum. O'. εἰς τὴν
νομὴν αὐτοῦ. 'A. εὐπρέπειαν αὐτοῦ. Σ.
κατοίκησιν αὐτοῦ.⁵¹
וְהַנָּשׁ. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἐν τῇ
Βασάν.⁵²
20. יִבְקֹשׂ אֶת-עֵץ יִשְׂרָאֵל וְאִנְנוּ. Quaeretur de-
lictum Israelis, et non erit. O'. ζητήσουσι τὴν
ἀδικίαν Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ ὑπάρξει. 'A. Θ. ζητη-
θήσεται ἡ ἀνομία Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ ὑπάρξει.⁵³
21. עַל-הָאָרֶץ מֵרְתִים עֲלָה עָלֶיהָ. Adversus ter-
ram Merathaim (duplicis defectionis) ascende,
adversus eam. O'. ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει κύριος,
πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτήν.⁵⁴ 'A. ἐπὶ γῆν παρα-
πικραίνοντων ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν.⁵⁵ Σ. ἐπὶ τὴν
γῆν τῶν παροργιζόντων (s. παροξυνόντων) ...⁵⁶
פֶּקֶד וְהָרַס אַחֲרֵיהֶם. Pekod (animad-
versionis); occide et exscinde post eos. O'.

- ἐκδίκησον ('A. Σ. ἐπίσκεψαι), μάχαιρα, καὶ
ἀφάνισον ('A. Σ. ἀναθεμάτισον) ✕ Θ. ὅπως
αὐτῶν κακὰ 4.⁵⁷ Σ. ἐπίσκεψαι διὰ μαχαίρας,
καὶ ἀναθεμάτισον. ⁵⁸
24. יִקְשְׁתִּי לְךָ. Tetendi tibi (laqueum). O'. ἐπι-
βήσονται (alia exempl. ἐπιθήσονται⁵⁹) σοι.
'Αλλος ἀντεταξάμην σοι.⁶⁰
וְאַתָּה לֹא יָדַעְתָּ. Et tu nesciisti. O'. καὶ οὐ
γνώση. 'A. Σ. Θ. σὺ δὲ οὐκ ἔγνων.⁶¹
וְהִתְגַּרְתָּ. Contendisti. O'. ἀντέστης. 'A. Σ.
ῥίσας (s. προσήρσας).⁶²
25. בְּרִמְלָאָה הָיָא. Nam opus est. O'. ὅτι ἔργον
✕ 'A. ἐστὶ 4.⁶³
לְאֶרְצִי יְהוָה יִבְרָאֵל. O'. τῷ κυρίῳ θεῷ. Alia
exempl. τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων.⁶⁴
26. בָּאֵרֶץ מִקֵּץ. Venite contra eam ab extremo
(ad unum omnes). O'. ὅτι ἐληλύθασιν ✕
αὐτῇ 4.⁶⁵ οἱ καιροὶ αὐτῆς. 'A. ἔλθετε (s. δεῦτε)
αὐτῇ ἀπὸ πέρας. Σ. εἰσέλθετε εἰς αὐτήν πάντες.⁶⁶
סָלַף כְּמוֹ עֵרְמוֹם. Aggerate eum sicut acervos.
O'. ἐρευνήσατε αὐτήν ὡς σπήλαιον. 'A. ἀποσκο-
λοπίσατε αὐτήν, ὥσπερ οἱ σωρεύοντες. Σ. ἐξάρτα αὐτήν
ὡς γλωσσόκομον.⁶⁷
27. וְהָרַגוּ כָּל-פָּרִיֶיךָ יִרְדּוּ לַטֵּבַח. Occidite omnes
juvencos ejus, descendant in mactationem. O'.
ἀναξηράνατε αὐτῆς πάντας τοὺς καρποὺς, καὶ
καταβήτωσαν εἰς σφαγὴν. 'A. ἐρημόσατε πάντα
τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ κατάρητε εἰς σφαγὴν.⁶⁸

⁴⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem in textu bis habet: ⁵¹ Idem. ⁵² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵³ Cod. 86, 88. ⁵⁴ Syro-hex. in textu: ἐπὶ τῆς γῆς πικρῶς ἀνάβηθι (δε) ἐπ' αὐτήν; in marg. autem char. med.: λέγει κύριος, ἐπὶ τὴν γῆν τῶν παραπικραίνοντων (δε), quae lectio est Cod. 22, 36, aliorum. ⁵⁵ "Sic MS. Jes. et alius."—Montef. ⁵⁶ Syro-hex. ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum κατόπισθεν pro ὅπως) Codd. 22, 36, alii. ⁵⁹ Cod. 86 (cum ἐπίσκεψαι), 88 (cum ἐπίσκεψαι). Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἐπίσκεψαι (δε). 'A. Σ. καὶ ἀναθεμάτισον (δε). ⁶⁰ Sic

Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, 41, alii, et Syro-hex. ⁶¹ Syro-hex. in marg. char. med. ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷ Idem: ⁸¹⁸ Idem: ⁸¹⁹ Idem: ⁸²⁰ Idem: ⁸²¹ Idem: ⁸²² Idem: ⁸²³ Idem: ⁸²⁴ Idem: ⁸²⁵ Idem: ⁸²⁶ Idem: ⁸²⁷ Idem: ⁸²⁸ Idem: ⁸²⁹ Idem: ⁸³⁰ Idem: ⁸³¹ Idem: ⁸³² Idem: ⁸³³ Idem: ⁸³⁴ Idem: ⁸³⁵ Idem: ⁸³⁶ Idem: ⁸³⁷ Idem: ⁸³⁸ Idem: ⁸³⁹ Idem: ⁸⁴⁰ Idem: ⁸⁴¹ Idem: ⁸⁴² Idem: ⁸⁴³ Idem: ⁸⁴⁴ Idem: ⁸⁴⁵ Idem: ⁸⁴⁶ Idem: ⁸⁴⁷ Idem: ⁸⁴⁸ Idem: ⁸⁴⁹ Idem: ⁸⁵⁰ Idem: ⁸⁵¹ Idem: ⁸⁵² Idem: ⁸⁵³ Idem: ⁸⁵⁴ Idem: ⁸⁵⁵ Idem: ⁸⁵⁶ Idem: ⁸⁵⁷ Idem: ⁸⁵⁸ Idem: ⁸⁵⁹ Idem: ⁸⁶⁰ Idem: ⁸⁶¹ Idem: ⁸⁶² Idem: ⁸⁶³ Idem: ⁸⁶⁴ Idem: ⁸⁶⁵ Idem: ⁸⁶⁶ Idem: ⁸⁶⁷ Idem: ⁸⁶⁸ Idem: ⁸⁶⁹ Idem: ⁸⁷⁰ Idem: ⁸⁷¹ Idem: ⁸⁷² Idem: ⁸⁷³ Idem: ⁸⁷⁴ Idem: ⁸⁷⁵ Idem: ⁸⁷⁶ Idem: ⁸⁷⁷ Idem: ⁸⁷⁸ Idem: ⁸⁷⁹ Idem: ⁸⁸⁰ Idem: ⁸⁸¹

27. פקדנתם. *Animadversionis eorum.* Ο'. ἐκδικήσεως αὐτῶν. 'Α. ἐπισκίψεως.⁶⁹

28. נקמת היכלו. *Vindictam templi sui.* Ο'. Vacat. ✕ Πάντες' ἐκδίκῃσιν ναοῦ αὐτοῦ.⁷⁰

29. ונה. *Insolenter egit.* Ο'. ἀντέστη. 'Α. Σ. ὑπερηφανεύσατο.⁷¹

אל-קדוש ישראל. *In Sanctum Israelis.* Ο'. θεὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραήλ. 'Α. εἰς τὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραήλ.⁷²

30. ידבמו. *Delebuntur.* Ο'. ριφῇσονται. 'Α. σιγήσονται.⁷³ Σ. σιωπήθονται.⁷⁴

ביום ההוא. Ο'. Vacat. ✕ Πάντες' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.⁷⁵

31. ודן. *Insolentia!* Ο'. τὴν ὑβρίστριαν. 'Α. Σ. ὑπερήφανε.⁷⁶

יומך. *Dies tuus.* Ο'. ἡ ἡμέρα σου. *Alia exempl.* ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεώς σου.⁷⁷

פקדתי. *Animadvertam in te.* Ο'. ἐκδικήσεώς σου. 'Α. ἐπισκοπῆς σου.⁷⁸

32. ונשל ודן. *Et corruet insolentia.* Ο'. καὶ ἀσθενήσει ἡ ὕβρις σου. 'Α. καὶ σκανδαλισθήσεται ὑπερηφανία.⁷⁹ Σ. . . ἡ ὑπερηφανία σου.⁸⁰

בצרי. *In urbibus ejus.* Ο'. ἐν τῷ ὄρμῳ αὐτῆς. 'Α. ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.⁸¹

33. עשוקים. *Oppressi sunt.* Ο'. καταδεδυνάστενται. 'Α. συκοφαντοῦνται. Σ. σεσυκοφάντηνται.⁸²

מאנו שלא. *Recusant dimittere eos.* Ο'. ὅτι οὐκ ᾔθελον ἐξαποστεῖλαι αὐτούς. 'Α. ἠπείθησαν ἀποστεῖλαι αὐτούς. Σ. ἀντέστησαν μὴ ἀπολῦσαι αὐτούς.⁸³

34. נא. *Vindex eorum.* Ο'. καὶ ὁ λυτρούμενος αὐτούς. 'Α. Σ. ὁ ἐγείζων αὐτοὺς.⁸⁴

יריב יריב את-ריבם. *Litigando litigabit litem eorum.* Ο'. κρίσιν κρινεῖ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους αὐτοῦ. 'Α. δίκην δικάσεται τὴν δίκην αὐτῶν. Σ. τιμωρία ἐπεξελεύσεται τὴν δίκην αὐτῶν.⁸⁵

למען הרגיע. *Ut quietum reddat.* Ο'. ὅπως ἐξάρη. Σ. ὥστε ταραξαι.⁸⁶

והרגיו. *Et commoveat.* Ο'. καὶ παροξυνεῖ. 'Α. καὶ κλονήσει.⁸⁷

35. חכמים. *Sapientes ejus.* Ο'. τοὺς συνετοὺς αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ τοὺς σοφοὺς.⁸⁸

36. חרב אל-הבדים ונאל. *Gladius ad mendaces (hariolos), et stultescent.* Ο'. Vacat. *Alia exempl.* ✕ μάχαιραν ἐπὶ τὰ μαντεῖα αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσεται.⁸⁹ 'Α. . πρὸς τοὺς ἰδελκτοὺς, καὶ ἀφρονισθήσονται (s. μαρνανθήσονται).⁹⁰ Σ. . ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτῆς, καὶ κοπωθήσονται.⁹¹

⁶⁹ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁷⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁷¹ Codd. 86, 88: 'Α. ὑπερηφ. εἰς τὸν ἅγιον τοῦ 'Ισρ. Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁷² Codd. 86, 88. Syro-hex. tam Aquilae quam τοῖς Ο' vindicat: θεὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραήλ.

⁷³ Codd. 86, 88. ⁷⁴ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*. Cf. ad Cap. xlix. 26. ⁷⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁶ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁷⁷ Vulg. *superbe*; unde Comp. ex ingenio, ut videtur: ὑπερήφανε.

⁷⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁷⁹ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*. Cf. ad Cap. xlii. 21. ⁸⁰ Idem in continuatione: ✕ *והשחיתם*.⁸¹ Codd. 86, 88, qui ὑπερηφανεία scribunt.

⁸² Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁸³ Codd. 86, 88. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁸⁹ Idem. ⁹⁰ Idem. ⁹¹ Idem.

✕ *והשחיתם*. Cf. Hex. ad Levit. xxv. 33. xxvii. 15, 33. ⁹² Codd. 86, 88. Ad Sym. τιμωρία in casu tertio pinximus propter Syro-hex., qui affert: *והשחיתם* αὐτοῦ; Sym. vero,

✕ *והשחיתם*.⁸⁶ Codd. 86, 88 (cum ὥς pro ὥστε). Statim Cod. 88 in textu: ✕ *והשחיתם* τὴν γῆν. ⁸⁷ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁸⁸ Syro-hex. ⁸⁹ Sic sine aster.

Codd. 36, 48 (qui μάχαιρα habent), 62, alii. Syro-hex. legit et pingit: ✕ μάχαιραν (s. μάχαρη) ἐπὶ τοὺς μαντεῖς (αὐτῆς), καὶ ἐξαρθήσονται. Parsons. e Cod. XII affert: ✕ 'Α. μάχαιραν ἐπὶ τὰ μ. αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσονται; notans: "Huic lectioni praefigitur in Cod. 86 'Α. Σ. Θ.; in Cod. 88 tantum Θ." Est quidem solius Theodotionis, ut mox videbimus. ⁹⁰ Syro-hex. ✕ *והשחיתם*.⁹¹ Idem: ✕ *והשחיתם* αὐτοῦ; quasi in Hebraeo legisset *והשחיתם*. Graeca Symmachi exhibet in textu Cod. 51, supplens: μάχαιραν ἐπὶ τοὺς βρ. αὐτῆς, καὶ κοπωθήσονται' μάχαιραν ἐπὶ τὰ μαντεῖα αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσεται. Praeterea Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Σ. ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτῆς, καὶ κοπωθήσεται; sed incaute ad v. 37, ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς κ. τ. ἐ., refert. Postremo in loco Jerem. xlviii (Gr. xxxi). 30 pro Hebr. *והשחיתם* (s. *והשחיתם*), teste Syro nostro, Aquila scripsit, καὶ οὕτως τὰ ἐκλεκτὰ αὐτοῦ; Sym. vero,

36. גְּבוּרִיָּה. *Fortes ejus.* Ο'. τοὺς μαχητὰς αὐ-
τῆς. Οἱ λοιποὶ δυνατοὺς.⁹²
37. וְאֶל-כָּל-הַתּוֹרָה. *Et ad omnem turbam mis-
cellam.* Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ πάντα 4 τὸν σύμμι-
κτον.⁹³
38. חֶרֶב אֶל-מִימֵיהָ וְיָבֵשׁ. *Siccitas ad aquas
ejus, et exsiccabuntur.* Ο'. ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς,
καὶ κατασχυνοῦνθαι. Alia exempl. μάχαιρα
ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς 4 ἐπεποῖθαι, ✕ καὶ ξηραν-
θῆσεται 4.⁹⁴
39. וּבְאֵימִים וְיִתְהִלְלוּ. *Et cum terroribus (idolis)
insane se gerunt.* Ο'. καὶ ἐν ταῖς νήσοις οὗ
κατεκαυχῶντο. 'Α. καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις ἐγκαυ-
χῶνται. Σ. καὶ ἐν ἰσχυροῖς καυχῶνται.⁹⁵
39. צִיִּים אֶת-הָאֵיִם. *Zijim (bestiae deserticolae)
cum ululatoribus.* Ο'. ἰνδάλματα ἐν ταῖς νή-
σοις. 'Α. σιεῖμ μετὰ λείμ.⁹⁶ Σ. σειρήνες μετὰ
δυνατῶν.⁹⁷
- בְּנוֹת יִצְחָק. *Struthiones.* Ο'. θυγατέρες σει-
ρήνων. 'Α. στρουθῶν. Σ. στρουθοκαμή-
λων.⁹⁸
- וְלֹא-יִתְשֵׁב עוֹד לְנֶחֱץ. *Et non habitabitur ultra
in perpetuum.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ οὐκ οἰκο-
δομηθήσεται ἔτι εἰς νίκος 4.⁹⁹ Σ. καὶ οὐ κατοι-
κῆθήσεται ἔτι εἰς νίκος.¹⁰⁰

39. וְלֹא תִשְׁכַּן עַד-דּוֹר דָּר. *Et non incoleatur
usque ad omnes aetates.* Ο'. οὐ μὴ κατοικηθῇ
οὐκέτι εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. οὐδὲ κατασκηνοῦνθαι ἐν
αὐτῇ ἕως γενεῶν καὶ γενεῶν.¹⁰¹
40. אֶת-סָרִם. Ο'. ✕ Θ. τὴν 4 Σόδομα.¹⁰²
- וְאֶת-שְׁכִנֶיהָ. *Et vicinas ejus.* Ο'. καὶ τὰς
ὁμορούσας αὐταῖς. 'Α. Σ. καὶ τὰς γείτονas.¹⁰³
42. יָדוֹן. *Jaculum.* Ο'. ἐγχειρίδιον. 'Α. Σ. θυ-
ρεῶν.¹⁰⁴
- וְאֶת-יָרִיחַ וְלֹא יִרְחֹמוּ. *Crudeles sunt, et
non miserebuntur.* Ο'. ἱταμός ἐστι, καὶ οὐ μὴ
ἐλεήσει. 'Α. Σ. ἀνελεήμονές εἰσιν, οὐκ οἰκτε-
ρήσουσιν.¹⁰⁵
- כַּאֲשֶׁר. *Sicut vir.* Ο'. ὥσπερ πῦρ. 'Α. Σ.
ὡς ἀνὴρ.¹⁰⁶
44. מִגִּבּוֹר הַיַּרְדֵּן. *E superbia Jordanis.* Ο'. ἀπὸ
✕ 'Α. Θ. τοῦ φρυγάματος 4 τοῦ 'Ιορδάνου.¹⁰⁷
'Α. (εἰ) ὑπερφερείας.¹⁰⁸ Σ. ἀπὸ δόξης.¹⁰⁹
- וְאֶת-יִנְיָה. *In pascuum perennitatis.* Ο'.
εἰς Γαιθάν. Alia exempl. εἰς τόπον Αἰθάμ.¹¹⁰
'Α. ἐπὶ τὸ κατοικητήριον Αἰθάμ.¹¹¹ Σ. ἐπὶ τὸ
κατοικητήριον τὸ ἀρχαῖον.¹¹²
45. אֶת-אֶרֶץ פְּצָדִים. Ο'. ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας
Χαλδαίους (alia exempl. τὴν γῆν τῶν Χαλδαίων¹¹³).

οὕτως ὁ βραχίον αὐτοῦ. ⁹² Syro-hex. **וְאֶת-הַיָּד**.
✕ **וְאֶת-הַיָּד**, indice lectionis ad ἱππους appicto. ⁹³ Cod.
Jes., et in textu sine aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit:
✕ καὶ ἐπὶ πάντα 4 τὸν σ. ⁹⁴ Sic Cod. Jes. in marg., teste
Parsonsis. Syro-hex. in textu: μάχαιραν (s. μάχαιρα) ἐπὶ
τῷ ὕ. αὐτῆς, καὶ κατασχυνοῦνθαι; in marg. autem char.
med.: 4 ἐπεποῖθαι, καὶ ξηρανθήσεται. Codd. 22, 36, alii:
μάχαιραν (s. μάχαιρα) ἐπὶ τῷ ὕ. αὐτῆς 4 ἐπεποῖθαι, καὶ ἐξαρθή-
σεται (s. ξηρανθήσεται). ⁹⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex.
affert: ✕ **וְאֶת-הַיָּד**. ⁹⁶ Codd. 86,
88: 'Α. σιεῖμ μετὰ σιεῖμ (sic). Pro posteriore σιεῖμ legen-
dum videtur εἰμ s. λείμ, coll. Hex. ad Jesai. xiii. 22.
xxxiv. 14. Syro-hex. ad ἰνδάλματα affert: 'Α. **וְאֶת-הַיָּד**.
(**וְאֶת-הַיָּד**). 'Ο 'Εβρ. σιεῖμ (**וְאֶת-הַיָּד**). ⁹⁷ Codd. 86, 88.
⁹⁸ Idem. Cf. Hex. ad Job. xxx. 29. Syro-hex. affert:
✕ **וְאֶת-הַיָּד**. ⁹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88. Syro-hex. pingit: 4 καὶ οὐκ 4 οἰκοδ.
ἔτι εἰς νίκος. Pro εἰς νίκος in Codd. 22, 36, aliis, est εἰς τὸν

αἰῶνα. ¹⁰⁰ Syro-hex. **וְאֶת-הַיָּד**.
¹⁰¹ Idem in continuatione: **וְאֶת-הַיָּד**.
✕ **וְאֶת-הַיָּד**. Comp., nescio unde, edidit: οὐ μὴ—εἰς τὸν αἰῶνα,
οὐδὲ μὴ κατασκηνοῦνθαι ἕως γενεῶν καὶ γενεῶν. ¹⁰² Cod.
Jes. Syro-hex. **וְאֶת-הַיָּד**. ¹⁰³ Codd. 86, 88.
¹⁰⁴ Syro-hex. ✕ **וְאֶת-הַיָּד**. Cf. ad Cap. vi. 23. ¹⁰⁵ Cod.
86, 88. ¹⁰⁶ Idem. ¹⁰⁷ Cod. Jes. Cod. 86: 'Α. Θ.
ἀπὸ τοῦ φρ. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ἀπὸ ✕ φρυγά-
ματος 4 τοῦ 'Ι., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
¹⁰⁸ Syro-hex. ✕ **וְאֶת-הַיָּד**. Cf. Hex. nostra ad Prov. xvi.
18. Ezech. vii. 24. Zech. xi. 3. ¹⁰⁹ Syro-hex. **וְאֶת-הַיָּד**.
Cod. 86: Σ. ἀπὸ δόξης (sic). Cf. ad Cap.
xlix. 19. ¹¹⁰ Sic Codd. 23, 26, alii. Syro-hex. **וְאֶת-הַיָּד**.
¹¹¹ Codd. 86 (cum Θαιμάν), 88. ¹¹² Idem.
Syro-hex. ✕ **וְאֶת-הַיָּד**. Cf. ad
Cap. xlix. 19. In Codd. 22, 36, aliis, duplex exstat versio:
εἰς τόπον Αἰθῆμ ἐπὶ τὸ κατ. τὸ ἀρχ. ¹¹³ Syro-hex. in marg.
char. med. ✕ **וְאֶת-הַיָּד**. Pro Χαλδαίους Codd. 22, 36, alii,
Χαλδαίαν habent; solus autem Comp., γῆν τῶν Χαλδαίων.

45. אִם-לֹא יִסְכְּחוּם צִעְרֵי הַצֹּאן. *Profecto abripient eos, ut parvulos gregis.* Ο'. ἐὰν μὴ διαφθαρή τὰ ἀρνία τῶν προβάτων αὐτῶν. 'Α. ἐὰν μὴ συμψηθῶσι τὰ ἐλάχιστα...¹¹⁴ Σ. ἐὰν μὴ διασύρῃσιν αὐτοὺς οἱ μικροὶ τῶν προβάτων.¹¹⁵
נָחַד. *Pascuum.* Ο'. νομή. 'Α. κατοικητήριον.¹¹⁶

Cap. L. 39. ἐν τοῖς νήσοις ÷ οὐ (sic) ἄ κατεκαυχῶντο.¹¹⁷

CAP. LI (Gr. xxviii).

1. לֵב קָמִי. *Leb-camai* (s. *cor insurgentium contra me*). Ο'. Χαλδαίους. 'Α. καρδίαν ἐπεγειρόντων. Σ. Λεβκαβή (fort. Λεβκαμή).¹
2. זָרִים וְזֹרֵה. *Peregrinos, et ventilabunt eam.* Ο'. ὑβριστὰς, καὶ καθυβρίσουσιν αὐτήν. 'Α. Σ. λικμητὰς, καὶ λικμήσουσιν αὐτήν.²
וַיִּבְקְקוּ אֶת-אֶרֶץ. *Et populabuntur terram ejus.* Ο'. καὶ λυμαίνονται τὴν γῆν αὐτῆς. 'Α. καὶ πλαδαρώσουσι τὴν γῆν αὐτῆς.³ Σ. καὶ ἐκρήξουσιν...⁴
כִּי-רָחִיב עָלֶיהָ מִסְבֵּי. *Nam erunt adversus eam undiquaque.* Ο'. ὅτι ἔστι οὐαὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα κυκλόθεν. 'Α. ὅτι ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύκλω.⁵
3. אֶל-יִדְרֹךְ. *Contra eum qui tendit.* Ο'. τεινέτω.

Alia exempl. μὴ τεινέτω;⁷ alia, ἐπ' αὐτῇ τεινέτω.⁸

3. וְאֶל-יָתַעַל. *Et contra eum qui effert se.* Ο'. καὶ περιθέσθω. Alia exempl. καὶ μὴ περιτιθέσθω;⁹ alia, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτῇ ἄ περιτιθέσθω (s. περιτιθέσθω).¹⁰
וְהָרִימוּ. *Excindite.* Ο'. καὶ ἀφανίσατε. Οἱ λοιποὶ ἀναθεματίσατε.¹¹
וְצָבָאָה. *Exercitum ejus.* Ο'. τὴν δύναμιν αὐτῆς. 'Α. τὴν στρατιάν αὐτῆς.¹²
4. בְּחוֹצוֹתֶיהָ. *In plateis ejus.* Ο'. ἐξώθεν αὐτῆς. 'Α. ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῆς. Σ. ἐν ταῖς ἀμφοδοῖς αὐτῆς.¹³
5. בְּבָאוֹת. Ο'. παντοκράτορος. 'Α. στρατιῶν.¹⁴
6. אֶל-הַרְפּוֹ. *Ne excindimini.* Ο'. μὴ ἀπορριφήτε. 'Α. μήποτε σιωπήσητε. Σ. μὴ σιωπήθητε.¹⁵
7. גּוֹיִם (in posteriore loco). Ο'. Vacat. Alia exempl. ἔθνη.¹⁶
8. הַלִּילֶךְ עָלֶיהָ. *Ejulate propter eam.* Ο'. θρηνεῖτε αὐτήν. 'Α. Σ. ὀλολύγατε ἐπ' αὐτήν.¹⁷
וְלִמְכָאוֹרָה. *Dolori ejus.* Ο'. τῇ διαφθορᾷ αὐτῆς. 'Α. τῇ ἄλγει αὐτῆς.¹⁸
9. כִּי-יִפְגַּע אֶל-הַשָּׁמַיִם. *Nam pertingit ad caelum.*

¹¹⁴ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xlix. 20. Syro-hex. affert: 'Α. συμψηθῶσι (נִסְכְּחוּ; cf. ad Cap. xlii. 15). ¹¹⁵ Codd. 86, 88: Σ. ἐὰν—μικροί. Syro-hex. וְהַמִּינִי מִיָּד. ¹¹⁶ Codd. 86, 88. ¹¹⁷ Syro-hex. In Ed. Rom. pingitur, οὐ κατεκαυχῶντο; sed οὐ desideratur in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis.

CAP. LI. ¹ Codd. XII, 86, 88, quorum ille Λεβκαβή, hi autem λευκαβή habent. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 891 λεκκαβή scribit. "Symmachus voces Hebraeas retinuit ut nomen proprium; posuit enim Λεβκαμή. Hebraei per rationem scribendi arcanam, quae אָתַבָּשׁ, qua ת cum א, et ש cum ב, et contra, permutantur, per לָב קָשִׁים, בְּקָשִׁים, indicari dicunt. Hinc Chaldaeus interpres posuit: עָלֶיָּהּ יִתְבָּשׂ אֶתְשֵׁי בְּסִדְרָא' Graecus Alexandrinus: καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους."—Rosenmueller. Syro-hex. in textu καρδίαν ἐπεγειρόντων, in marg. char. med. Χαλδαίους affert: Denique Codd. 22, 36, alii: Χαλδαίαν καρδίαν ἐπεγειρόντων. ² Codd. 86, 88. Syro-hex. וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ³ Codd. 86, 88.

³ Syro-hex. וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. Cf. Hex. ad Jesai. xix. 3. ⁴ Cod. 86: Σ. κερήσουσιν (sic). Cod. 88: Σ. εκρήσουσιν (sic). Verum videtur ἐκρήσουσιν, collatis Symmachi lectionibus ad Jesai. xix. 3. Jerem. xix. 7. ⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁶ Syro-hex. Aquilae continuat: וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ⁷ Sic Codd. 88, 106, Syro-hex. In Hebraeo nonnulli codd. לָב pro לָב bis exhibent. ⁸ Sic Comp., Codd. XII, 22, 36, alii. ⁹ Sic Codd. 88, 106, Syro-hex. ¹⁰ Sic Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 23, 26, alii. ¹¹ Syro-hex. וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹² Idem: וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹⁴ Syro-hex. וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹⁵ Cod. 88, qui ad Aquilam σιωπήσατε habet. Cod. 86: 'Α. μήποτε σιωπήσητε. Σ. μὴ σιωπήσησθε (sic). Syro-hex. affert: וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. וְהָרִימוּ אֶת-הָאֱלֹהִים. ¹⁸ Codd. 86, 88.

16. **רִנְתָּ**. *Ventum*. Ο'. φῶς. 'Α. Σ. ἀνεμον.⁸⁹
17. **נָבַעַר כָּל־אָדָם מִדַּעַת**. *Brutus factus est omnis homo sine scientia*. Ο'. ἐματαιώθη (alia exempl. ἐμωράνθη⁴⁰) πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως. 'Α. ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ὥστε μὴ γινώσκειν. Σ. ἡφρόνησε πᾶς ἄνθρωπος ὥστε μὴ γινώσκειν.⁴¹
18. **תַּעֲתֵּעִים**. *Illusionum*. Ο'. μεμωκημένα. Σ. παιγνιάς.⁴²
19. **וְיִשְׁבֹּט נַחֲלָתוֹ**. *Et (Israel) gens hereditatis ejus*. Ο'. κληρονομία αὐτοῦ. Alia exempl. μερίς αὐτοῦ, καὶ 'Ισραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ.⁴³ Σ. μερίς αὐτοῦ, καὶ ῥάβδος...⁴⁴
- יְהוָה צְבָאוֹת**. Ο'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων.⁴⁵
20. **כִּפְצֵ־אֶמְתָּה**. *Malleus es tu*. Ο'. διασκορπίζεις σὺ. 'Α. προσήρσεις (σὺ).⁴⁶ 'Ο Σύρος· ἐτοίμασόν (μοι σκεύη πολέμου).⁴⁷
- וְנִפְצַתִּי**. *Et diffringam*. Ο'. καὶ διασκορπιῶ. 'Α. καὶ προσήξω.⁴⁸
- וְהִשְׁחַתִּי בָּהּ**. *Et perdam per te (quasi malleum)*. Ο'. καὶ ἐξάρῳ ἐκ σοῦ (alia exempl. ἐν σοί⁴⁹).
22. **אִישׁ וְאִשָּׁה ... זָקֵן וְנָעַר ... בָּחֹר וּבַתּוּלָה**. *Virum et feminam... senem et juvenem... adulescentem et virginem*. Ο'. νεανίσκον καὶ παρθένον... ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Alia exempl. ἄν-

- δρα καὶ γυναῖκα... πρεσβύτην καὶ νεανίσκον... ἐκλεκτὸν καὶ παρθένον.⁵⁰
23. **אֶפֶר יִצְמִדוֹ**. *Agricolam et jugum ejus*. Ο'. γεωργὸν καὶ τὸ γεώργιον αὐτοῦ. 'Α. Σ. ... καὶ ζεύγος αὐτοῦ.⁵¹ Σ. βοηλάτην καὶ ζεύγος αὐτοῦ.⁵²
24. **יֹשְׁבֵי כְשָׁדִים**. *Incolis Chaldaeorum*. Ο'. τοῖς κατοικοῦσι Χαλδαίσις. 'Α. Σ. ... Χαλδαίσις.⁵³
25. **הַר הַמִּשְׁחִית**. *Mons perditionis*. Ο'. τὸ ὄρος τὸ διεφθαρμένον. 'Α. ... τὸ διαφθεῖρον.⁵⁴
26. **בִּישְׁמֹחוֹת עוֹלָם תִּהְיֶה**. *Nam vastationes perpetuae eris*. Ο'. ὅτι εἰς ἀφανισμόν ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. ὅτι εἰς ἀφανισμὸς αἰωνίους ἔσῃ.⁵⁵
27. **שׁוֹפָר**. *Tuba*. Ο'. σάλπιγγι. 'Α. Σ. κερατίνῃ.⁵⁶
- מִמְלָכוֹת אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז**. *Regna Ararat (Armeniae), Minni et Aschenaz*. Ο'. βασιλεῖς ἄρατε παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Ἀχαναζέσις. Alia exempl. βασιλείας Ἀραράθ παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Κενεζαίοις. Alia: βασιλείαις Ἀραράτ (s. Ἀραρὲτ) παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Ἀσχαναζαίοις.⁵⁷ 'Α. ... Ἀραρὲτ Μενεὶ καὶ Ἀσχεנέξ.⁵⁸ Σ. βασιλεῖς Ἀραρὲτ Μενεὶ καὶ Ἀσχενέξ.⁵⁹
- פָּקְדוּ עָלֶיהָ**. *Praeficite adversus eam*. Ο'. ἐπιστήσατε ἐπ' αὐτήν. 'Α. ἐπισκέψασθε ἐπ' αὐτήν.⁶⁰
- טִיפְסָר**. *Tiphsar* (nomen dignitatis militaris bar-

³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ· ἀνεμον. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Cod. 88. Cod. 86 tantum affert: 'Α. ἡφρόνησε (sic) π. ᾧ. ὥστε μὴ γ. ⁴² Syro-hex. ✕ **וְנִפְצַתִּי**. Codd. 86, 88 affert: Σ. παιγνιάς μυσάρᾳ; ubi μυσάρᾳ ad aliam versionem pertinere videtur. ⁴³ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: (αὐτὸς ἐστὶ) καὶ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ; in marg. autem char. med.: μερίς τοῦ 'Ισραὴλ. ⁴⁴ Codd. 86, 88. Cod. Jes. in marg. affert: μερίς αὐτοῦ ῥάβδος. ⁴⁵ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. **וְנִפְצַתִּי**. ✕ **וְנִפְצַתִּי**, cum scholio: "Ut si quis allidat (سحق) aliquid ad parietem." Cf. Hex. ad Psal. ii. 9. Vulg.: collidis tu. ⁴⁷ Theodoret. In Pesch. est **וְנִפְצַתִּי**, et collidis. ⁴⁸ Syro-hex. ✕ **וְנִפְצַתִּי**. Vulg.: et collidam. ⁴⁹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., qui

in marg. char. med. ἐκ σοῦ habet. ⁵⁰ Sic Syro-hex., quocum nullus liber ex omni parte consensit. Lectio ἐκλεκτὸν pro בָּחֹר est in Codd. 88, 239, et Aquilam refert. Cf. ad Cap. xviii. 21. ⁵¹ Syro-hex. **וְאִשָּׁה**. ✕ **וְאִשָּׁה**. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Syro-hex. **וְיֹשְׁבֵי**. ✕ **וְיֹשְׁבֵי**. ⁵⁴ Idem: ✕ **וְיֹשְׁבֵי**. Cf. ad Cap. vi. 28. Post διεφθαρμένον add. λέγει κύριος Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. **וְיֹשְׁבֵי**. ✕ **וְיֹשְׁבֵי**. ⁵⁶ Idem: ✕ **וְיֹשְׁבֵי**. ⁵⁷ Prior lectio est in Cod. 88 (cum Ἀραρὲθ), et Syro-hex. (cum **וְיֹשְׁבֵי**); posterior in Comp., Codd. III (cum Ἀραρὲθ), 23, 26, 33, 36, aliis. In textu potior scriptura Ἀσχαναζαίοις (s. -ζέσις) est in Codd. Vat., Alex., Sinai. ⁵⁸ Syro-hex. **וְיֹשְׁבֵי** **וְיֹשְׁבֵי**. ⁵⁹ Cod. 86 affert: 'Α. Ἀραράθ Μένει. Cod. 88: 'Α. Ἀραρὲθ Μένει. ⁶⁰ Codd. 86, 88. ⁶⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: ✕ **וְיֹשְׁבֵי**.

barum). Ο. βελουστάσεις. Σ. ἐλεκετούς. "Αλ-
λος" Ταφάρ.⁶¹

27. כִּלְקֵל סִמָּר. Sicut locustas hirsutas. Ο. ὡς
ἀκριδων πληθος. 'Α. Σ. ὡς βροῦχον φρικτόν.⁶²

28. קִדְשׁוֹ. Inaugurate. Ο. ἀναβιβάσατε. Alia
exempl. ἀγιάσατε.⁶³

אֶת-פְּחוּתֵיהָ וְאֶת-כָּל-סִגְגֵיהָ וְאֶת-כָּל-אֶרֶץ
כְּמוֹשָׁלָהּ. Procuratores ejus, et omnes prae-

sides ejus, et omnem terram principatus ejus.
Ο. καὶ πάσης τῆς γῆς, τοὺς ἡγουμένους αὐτοῦ,
καὶ πάντας τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ. Alia ex-
empl. τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς
στρατηγούς αὐτῆς, καὶ πάσης τῆς γῆς τῆς
ἐξουσίας αὐτοῦ.⁶⁴

29. וְתִרְעֵשׂ הָאָרֶץ וְתַחֲל. Et contremiscet terra,
et torquebitur. Ο. ἐσεισθή ἡ γῆ, καὶ ἐπύνεσε.
'Α. καὶ σεισθήτω ἡ γῆ, καὶ παραχθῆσεται.⁶⁵ Σ.
καὶ σαλευθήσεται ἡ γῆ, καὶ ὠδινήσει.⁶⁶

30. חָרְלוּ גְבוּרֵי. Cessaverunt fortes. Ο. ἐξέλιπε
μαχητῆς. 'Α. ἐκοπίασαν δυνατοί.⁶⁷

בְּמַצְדּוֹת. In arcibus. Ο. ἐν περιοχῇ. Σ.
πολιορκούμενοι.⁶⁸

32. וְהַמְעַבְרוֹת נִתְפָּשׁוּ. Et trajectus capti sunt.

Ο. τῶν διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν. 'Α.
καὶ αἱ διαβάσεις συλληφθήσονται.⁶⁹

וְהָאֵת-הָאֲנָבִים שָׂרְפוּ. Et stagna combusserunt.

Ο. καὶ τὰ συστήματα αὐτῶν ἐνέπηρσαν. 'Α.
Σ. καὶ τὰ ἔλη [ἐταράχθησαν].⁷⁰

וְנִבְּהֻוּ. Conturbati sunt. Ο. ἐξέρχονται. 'Α.

ἐταράχθησαν.⁷¹ Σ. ἔκθαμβοι ἐγένοντο.⁷²

33. וַבְּאֵת אֶלְהֵי יִשְׂרָאֵל. Vacat. ✕ τῶν θυ-
νόμενων ὁ θεὸς 'Ισραὴλ 4.⁷³

בְּת-בָּבֶל כְּגֵרָן עַת הַדְרִיכָה. Filia Babylonis

est instar areae tempore calcationis ejus. Ο.
οἶκοι ('Α. Σ. θυγάτηρ⁷⁴) βασιλείως Βαβυλῶνος
ὡς ἄλων ὥριμος ἀλοηθήσονται. 'Α. . . καιρὸς
τοῦ πατήσαι αὐτήν.⁷⁵ Σ. θυγάτηρ Βαβυλῶνος ὡς
ἄλων ἦν, καιρὸς ἀλωῆς.⁷⁶

וְעֵת-הַקְצִיר לָהּ. Tempus messis ei. Ο. ὁ ἀμη-

τὸς αὐτῆς. 'Α. καιρὸς τοῦ ἀμνητοῦ αὐτῆς.⁷⁷

34. וְאֶכְלִי. Consumpsit me. Ο. κατέφαγέ με.

'Α. ἡπληστεύσατό μοι.⁷⁸

וְהַמְּמִי בְּבוֹכֵה וְהַמְּצִי בְּבֶל הַצִּיּוֹנִי כָּלִי

vero in codice lectio Aquilae ad אֶת-פְּחוּתֵיהָ. Quod
vero ibidem referatur in codice Symmachi אֶת-בָּבֶל, ex errore
factum apparet, cum sit ponendum statim post אֶת-בָּבֶל.
אֶת-בָּבֶל. sed seorsim, utpote unius Symmachi.—Ceriani.

⁶³ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶⁴ Sic Syro-hex.

et Cod. 88, nisi quod hic καὶ σύμπαντας τοὺς στρ. αὐτοῦ
habet. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ καὶ πάσης—ἐξουσίας
αὐτοῦ. ⁶⁵ Cod. 86, 88. ⁶⁶ Syro-hex. אֶת-בָּבֶל. ⁶⁷ Codd. 86, 88. ⁶⁸ Idem. Cf.

אֶת-בָּבֶל. ⁶⁹ Codd. 86, 88. ⁷⁰ Idem. Cf.

Hex. nostra ad Ezech. iv. 3. ⁷¹ Syro-hex. אֶת-בָּבֶל. ⁷² Idem. Cf.

אֶת-בָּבֶל. Ad אֶת-בָּבֶל idem affert: ✕ אֶת-בָּבֶל, cum

scholio: ✕ אֶת-בָּבֶל, quae lectio ad אֶת-בָּבֶל
pertinere videtur. Cf. Middeld. ad Jesai. xix. 6. ⁷³ Cod.

86. Parsons. e Cod. 88 exscripsit: "Α. καὶ τὰ ἔλη καὶ τὰ
συστήματα ἐταράχθησαν. Σ. praemittit καὶ τὰ ἔλη." Vox

ἐταράχθησαν ad Hebr. נִבְּהֻוּ aptanda videtur. ⁷⁴ Syro-

hex. ✕ אֶת-בָּבֶל. ⁷⁵ Codd. 86, 88. ⁷⁶ Idem. Cf.

Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Parsons. e Cod.

XII θεὸς sine artic. exscripsit. ⁷⁷ Syro-hex. ⁷⁸ Idem:

✕ אֶת-בָּבֶל. ⁷⁹ Codd. 86, 88. ⁸⁰ Cod. 88.

Syro-hex.: 'Α. Σ. καιρὸς τοῦ ἀμνητοῦ (אֶת-בָּבֶל). ⁸¹ Cod.

88 in continuatione.

⁶¹ Syro-hex. אֶת-בָּבֶל. Idem in marg. sine nom.
✕ אֶת-בָּבֶל. Vulg. Taphsar. ⁶² Syro-hex. affert: 'Α. Σ.

βροῦχον (אֶת-בָּבֶל). Idem ad אֶת-בָּבֶל, τοὺς ἡγουμένους (v. 28)

apponit: ✕ אֶת-בָּבֶל. "Α. אֶת-בָּבֶל. Vox mihi

ignota, quam, si placet, conferas cum אֶת-בָּבֶל, λῶτος, apud

Castellum. S. commotionem."—Norberg. "Vox Syriaca

male descripta mihi videtur. Omnia enim tentavi, quibus

lux quaedam voculae illi affunderetur, sed sine successu.

Forte a אֶת-בָּבֶל, volare, derivandum est."—Spohn. Quod ad

Symmachum attinet, recte vidit Spohnius, Syr. אֶת-בָּבֶל non

vertendum esse commotionem, sed terrificum, Graece, ut ei

visum est, ὀρθοτριχούτα; et certe ὀρθοτριχέιν pro אֶת-בָּבֶל adhi-

bet Sym. Psal. cxviii. 120. Sed in locis Jerem. v. 30.

xviii. 13 Syrus noster אֶת-בָּבֶל per אֶת-בָּבֶל interpretatus est,

neque aliter h. l. vertendum, testantibus Codd. 86, 88, ubi

est: 'Α. Σ. ὡς βροῦχον φρικτόν. Ad Aquilam pro אֶת-בָּבֶל

quod olim in Olio Norvic. p. 55 tentabam אֶת-בָּבֶל, non

volans, ἀπτερον, ἀπτερον, ad bruchi epitheton sit, nunc non

placet. "Aliam correctionem proponit Drachius in nupera

Hexaplorum editione, ut nempe Syrus male descriperit

Graccam vocem ἀριστέας (mallem ex forma Syra ἀρίστους),

ita ut pro אֶת-בָּבֶל sit rescribendum אֶת-בָּבֶל; refertur

רִי. *Delevit me N. rex Babylonis, statuit me vas vacuum.* Ο'. ἐμερίσατό με, κατέλαβέ με σκότος λεπτόν, N. βασιλεὺς B. *Alia exempl. ÷ κατέλαβέ με 4, ἐμερίσατό με ('A. ἐφαγεδαίνωσέ με⁷⁹)* N. βασιλεὺς B., κατέστησέ με ὡς σκευὸς κενόν.⁸⁰

34, 35. הִרְתִּינִי: הִמְסִי. *Dispulit me. Injuria mea.* Ο'. ἔξωσάν με οἱ μόχθοι μου. 'A. ἔξωσέν με τὸ ἀδίκημά μου. Σ. . . τὸ ἀδίκημα τὸ εἰς ἐμέ.⁸¹

35. וְשָׂאֲרִי עַל-בָּבֶל. *Et caro mea sit super Babylon.* Ο'. καὶ αἱ ταλαιπωρίαί μου εἰς Βαβυλῶνα. 'A. ἡ σάρξ μου. . .⁸² Σ. καὶ ἡ ἀποτομία μου κατὰ Βαβυλῶνος.⁸³

36. אֶת-רִיבִיךָ. *Litem tuam.* Ο'. τὴν ἀντίδικόν σου. Σ. τὴν κρίσιν σου.⁸⁴

37. לְגִלִּים מְעוֹן-תְּנִים שָׁמָּה וְשָׂרָה. *In acervos, habitatio canum ferorum, stupor et sibihius.* Ο'. εἰς ἀφανισμόν. *Alia exempl. εἰς θίνας, κατοικία δρακόντων ('A. Σ. σειρήνων), εἰς ἀφανισμόν καὶ συρισμόν.⁸⁵ Σ. εἰς βουνούς. . .⁸⁶*

מֵאֵין יוֹשֵׁב. *Ut non sit habitator.* Ο'. καὶ οὐ

κατοικηθήσεται. 'A. Θ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνοικον (Σ. ἐνοικούντα).⁸⁷

38. יַחְדוֹ בְּכַפְרִים וְשָׂאֲנֹו בָּעִיר. *Simul ut leones juvenes rugient, rudent.* Ο'. ὅτι ἄμα ὡς λέοντες ἐξηγέρθησαν (*alia exempl. add. οἱ παῖδες αὐτῶν⁸⁸*). 'A. δυνήσονται ὡς σκύμνοι, ἐρεύζονται οἱ παῖδες αὐτοῦ.⁸⁹ 'A. Θ. ἐρεύζονται. Σ. ὠρύσσονται.⁹⁰

39. אֶת-מִשְׁתֵּיהֶם. *Compotationes eorum.* Ο'. ✕ τὸ 4 πότμα αὐτοῖς.⁹¹ 'A. τοὺς πότους. ⁹²

יַעֲלוּ. *Exsultent.* Ο'. καρωθῶσι. 'A. ἀγαλλιάσονται.⁹³ Σ. . .⁹⁴

40. עִם-עֲתוּדִים. *Cum hircis.* Ο'. μετ' ἐρίφων. 'A. Σ. cum pilosis.⁹⁵

41. אֵיךְ נִלְכְּדָה שִׁשָּׁךְ. *Quomodo capta est Sesach.* Ο'. πῶς ἐδόλω ✕ Πάντες Σεισάχ 4. Σ. Σησάχ.⁹⁶

תְּהִלָּת. *Laus.* Ο'. τὸ καύχημα. 'A. Σ. ὁ ἔπαινος.⁹⁷

43. לְשִׁמְרָה. *In stuporem.* Ο'. Vacat. ✕ Πάντες εἰς ἀφανισμόν 4.⁹⁸ 'A. εἰς ἀτυμίαν.⁹⁹

⁷⁹ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 15. ⁸⁰ Sic Syro-hex., qui post κατέλαβέ με in marg. char. med. addit: ὡς σκότος λεπτόν (لَبَّ سَعْدًا مَلَطًا). Codd. 22, 36, alii: ἐμερίσατό με, κατέφαγέ με (pro κατέφαγέ με, ἐμερίσατό με), καὶ κατέλαβέ με ὡς σκότος ἱ. N. β. B., κατέστησέ με ὡς σκ. κενόν, καὶ (κατέπεε με). ⁸¹ Codd. 86, 88. In priore ad Aquilam me abest. ⁸² Syro-hex. ✕ حَصَبٌ? حَصَبٌ. ⁸³ Codd. 86 (cum ἀποτομία), 88 in continuatione. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ? حَصَبٌ. ⁸⁵ Sic Cod. 88. Syro-hex.: θίνας (تِنَا), non θίνας, appicto tamen Graeco ΕΙΣ ΘΙΝΑΣ), εἰς κατοικίαν (كَلْبَتَان) κ.τ.έ. Perturbato ordine Codd. 22, 36, alii: εἰς ἀφ., καὶ εἰς κατ. δρ., καὶ εἰς θίνας, καὶ εἰς συρισμόν. Syro-hex. affert: ✕ حَصَبٌ حَصَبٌ. ⁸⁶ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. ix. 11. ⁸⁷ Ibidem. ⁸⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἄμα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς λ. ἐξερεύζονται οἱ νεανίσκοι αὐτῶν. ⁸⁹ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ حَصَبٌ? حَصَبٌ. ⁹⁰ Codd. 86, 88, qui mendose scribunt: 'A. Θ. ορεύζονται. Σ. ορυόσονται. ⁹¹ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ حَصَبٌ. ⁹² Syro-hex. affert: 'A. τοὺς ποταμούς (لَوَاوَا), per errorem, ut videtur, pro τοὺς πότους. Cf. Hex. ad Gen. xxix. 22.

Jesai. xxv. 6. ⁹³ Codd. 86, 88. ⁹⁴ Syro-hex. . . . ✕ حَصَبٌ. Norberg. vertit, *debilitentur*, repugnante usu verbi حَصَبٌ, quod in Pael *decurtavit* sonat, in Peal autem non usurpatur nisi impersonaliter. "Quidni sit mutandum in حَصَبٌ a حَصَبٌ, quod Lev. xi. 21 in Pesch. est *salit*, *exsiliit*? Sym. vertit, puto, ut solet, per γανριάν, in quo verbo et nomine derivato interpretando variat Noster. [Pro γανριάν et γανριάσθαι Syrus noster regulariter ponit حَصَبٌ] (cf. ad Cap. xv. 17), et pro γανριάσθαι حَصَبٌ. Semel tantum (Hex. ad Psal. xcv. 12) ei γανριάσει est חַסָּדָה. Num. xxiii. 24 autem γανρωθήσεται vertitur חַסָּדָה, quod est pro σκιρτῶν Psal. cxiii. 4, 6. Mal. iv. 2, et pro διασκιρτῶν Sap. Salom. xix. 9. Punctum diacriticum esset, puto, tunc ex forma verbi "פ."—*Ceriani*. ⁹⁵ Syro-hex. . . . ✕ حَصَبٌ حَصَبٌ. ⁹⁶ Cod. Jes. affert: ✕ חַסָּדָה εἰσάχ (sic). Σ. Σησάχ (sic). Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ Σισάχ 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cf. ad Cap. xxv. 26. ⁹⁷ Cod. 88. ⁹⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁹⁹ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ حَصَبٌ.

43. אֶרֶץ לֹא-יָשֵׁב. Terra in qua non habitet. O'.
 ✕ Θ. γῆ 4 οὐ κατοικήσει.¹⁰⁰

כָּל-אִישׁ. Omnis homo. O'. οὐδὲ εἰς ✕ ἀν-
 θρωπος 4.¹⁰¹ 'A. . ἀνὴρ.¹⁰² Σ. . ἀνθρώπος.¹⁰³

44. עַל-בֵּל בַּבְּבֶל. In Belum in Babylone. O'.
 ἐπὶ Βαβυλῶνα. Alia exempl. ἐπὶ τὸν Βῆλ ἐν
 Βαβυλῶν.¹⁰⁴

אֶת-בִּלְעִי. Id quod deglutierat. O'. ἀ κατέ-
 πειν. 'A. Σ. τὸ κατάπομα αὐτοῦ.¹⁰⁵

לֹא-יִתְרוּ. Non confluent. O'. οὐ μὴ συνα-
 χθῶσι. 'A. οὐ ποταμισθήσονται (s. ποταμωθή-
 σονται).¹⁰⁶ Σ. οὐ συρρεύσει.¹⁰⁷

44, 45. בְּמִחְמָה בָּבֶל נִפְלָה: צָאוּ מִתּוֹכָהּ עַמִּי.
 וּבְלִמְדוֹ אִישׁ אֶת-נִפְשׁוֹ מִחֶרֶן אֶת-יְהוָה.
 Etiam murus Babylonis cadet. Egreddimini de
 medio ejus, populus meus, et servate unusquis-
 que animam suam ab ira furoris Jovae. O'.
 Vacat. Alia exempl. καίγε τὸ τείχος Βαβυ-
 λῶνος ἔπεσεν. ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆς, λαός
 μου, καὶ σώζετε ἑκάστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ
 θυμοῦ ὀργῆς κυρίου.¹⁰⁸

וּפְתִיחָהּ לְבַבְכֶם וְתִירָאוּ בְשִׁמוּעָה הַנִּשְׁמָעֶת.
 וְבָא אֶרֶץ וּבָא בְשִׁנָּה הַשְּׁמוּעָה וְאֶחָדֶיךָ בְשִׁנָּה

הַשְּׁמוּעָה וְחָמֵס בְּאֶרֶץ מִשָּׁל עַל-מִשָּׁל. Et
 ne forte mollescat cor vestrum, et timeatis in
 rumoribus qui audientur in terra, quando veniet
 in anno rumor, et post eum in anno rumor, et
 violentia erit in terra, dominator contra domi-
 natorem. O'. Vacat. Alia exempl. μήποτε
 δειλιάσῃ ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῇτε ἐν τῇ
 ἀκοῇ τῇ ἀκουσθησομένῃ ἐν τῇ γῇ, καὶ εἰσελεύ-
 σεται ἐν τῷ ἑνιαυτῷ ἡ ἀκοή, καὶ μετ' αὐτὸν ἐν
 τῷ ἑνιαυτῷ ἡ ἀκοή, καὶ ἡ ἀδικία ἐν τῇ γῇ,
 παραβολὴ ἐπὶ παραβολῇ.¹⁰⁹

46. מִשָּׁל עַל-מִשָּׁל. ✕ Σ. καὶ ἐξουσιαστῆς ἐπ'
 ἐξουσιαστήν.¹¹⁰

47. לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים וּפְקַדְתִּי עַל-פְּסִילֵי בָבֶל
 וְכָל-אֶרֶצָה תִּבְּשׂ וְכָל-חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ.
 Ideo ecce! dies veniunt, et animadvertam in
 sculptilia Babylonis, et omnis terra ejus pude-
 fiet, et omnes caesi ejus cadent in medio ejus.
 O'. Vacat. Alia exempl. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι
 ἔρχονται, ✕ φησὶ κύριος 4, καὶ ἐπισκέψομαι
 ἐπὶ τὰ γλυπτὰ Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ γῆ
 αὐτῆς κατασχυνθήσεται, καὶ πάντες τραυμα-
 τία αὐτῆς πεσούνται ἐν μέσῳ αὐτῆς.¹¹¹

48. וְרִנְנוּ עַל-בָּבֶל שְׂמִימִם וְאָרָץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי

¹⁰⁰ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: γῆ ἐν ᾗ οὐ κατ. ¹⁰¹ Cod. Jes. Sic in textu (eum οὐδέ) Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁰² Codd. 86, 88. ¹⁰³ Cod. 86. ¹⁰⁴ Sic Codd. 22, 36 (eum τὸν ἐν B.), alii, et Syro-hex. ¹⁰⁵ Cod. 86. Syro-hex. ✕ 4. Mendose Cod. 88: 'A. Σ. τὸ κατα πατήμα (sic) αὐτοῦ. ¹⁰⁶ Codd. 86, 88: 'A. οὐ ποταμισθήσονται. Syro-hex. vero: ✕ 4. appicto Graeco, ΠΟΤΑΜΩΘΗCONTAI. ¹⁰⁷ Codd. 86 (eum οὐ μὴ σ.), 88. Syro-hex. ✕ 4. Haec, καίγε—τραυματίας 'Ισραὴλ (v. 49), Cod. Jes. in marg. sine aster. affert, cum notula in fine minio picta: Δεῖ εἰδέναι ὡς ἔν τισιν ἀντιγράφους ταῦτα μετ' ἀσπερίσκων κένται, οὐ καλῶς. In Syro-hex. pro καίγε pingitur 4 (sic), idemque siglum unicuique versiculo praemittitur usque ad v. 49, τραυματίας 'Ισραὴλ 4 (sic). (Supra Cap. xxvi. 18 eodem siglo distinguuntur locus Michae prophetae a Jeremia allatus, absente tamen in fine cuneolo.) Idem in marg. char. med. scho- lium affert, quod Graece sic sonare videtur: 'Απὸ τοῦ, καίγε

τὸ τείχος, ἕως τοῦ, πεσεῖν τραυματίας 'Ισραὴλ, οὐκ ἔκιντο ἐν οὐδενὶ ἀντιγράφῳ κατὰ τοὺς O'. εἴκοι δὲ ὅτι χρειαίαν ἔχουσιν ἀστε- ρίσκων' καὶ γὰρ ὁμοίως κένται παρὰ Θεοδοσίῳ. Revera Codd. 86, 88 pingunt, hic: ✕ καίγε—τραυματίας 'Ισραὴλ 4; ille autem: ✕ καίγε—πεσούνται (v. 47) 4, omissis ceteris. In v. 45 Montef. σώσετε pro σώζετε mendose exscripsit. ¹⁰⁹ Codd. 86, 88, et Syro-hex., qui pro μετ' αὐτὸν ἐν τῷ ἑνιαυτῷ, μετὰ τὸν ἑνιαυτὸν (4 4) habet. In Cod. 88 haec, καὶ μετ' αὐτὸν—ἡ ἀκοή, casu exciderunt, necnon in Cod. Jes. a Montef. oscitante descripto. In Codd. 22, 36, aliis, pro μήποτε legitur καὶ μήποτε, invito Syro-hex. ¹¹⁰ Cod. Jes. Syro-hex. affert: 'A. ἐξουσιαστῆς (4 4) ἐπ' ἐξ. In Codd. 22, 36, aliis, duplex coaluit versio: καὶ ἐξουσιαστῆς ἐπ' ἐξουσιαστήν, παραβολὴ ἐπὶ παραβολῇ. ¹¹¹ Codd. 86, 88, et Syro-hex., qui solus verba φησὶ κύριος, quae in Hebraeo desiderantur, asterisco (per errorem, ut videtur, pro obelo) distinguit. Apud Montef. haec, πεσούνται ἐν μέσῳ αὐτῆς, invito Cod. Jes. absunt.

- מְצַפִּין יְבוֹא-לָהּ הַשִּׁדְדִים נְאֻם-יְהוָה. *Et jubilabunt super Babylonem caelum et terra, et omnia quae in eis sunt; quia ab aquilone venient ei vastatores, inquit Jova. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀγαλλιάσονται* ('A. αἰνίσουσιν¹¹²) ἐπὶ Βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ὅτι ἀπὸ βορρᾶ ἤξουσιν αὐτὴν ταλαιπωροῦντες ('A. προνομύνοντες¹¹³), λέγει κύριος.¹¹⁴
49. גַּם-בָּבֶל לְנַפֵּל חָלְלִי הַשָּׂרָאֵל. *Quemadmodum Babylon fecit ut caderent caesi Israelis. O'. Vacat. Alia exempl. καίγε ἐν Βαβυλῶνι τοῦ πεσεῖν τραυματίας* 'Ισραήλ.¹¹⁵
- γַם-לְבָבָל נָפְלוּ חָלְלִי בְּלִ-הַאָרֶץ. *Ita in Babylonie cadent caesi totius terrae. O'. καὶ ἐν Βαβυλῶνι πεσοῦνται τραυματίαί πάσης τῆς γῆς. Σ. καὶ τῆς Βαβυλῶνος συμπεσοῦνται ἡττώμενοι ἀπὸ (s. ὑπὸ) πάσης τῆς γῆς.*¹¹⁶
50. פְּלִטִים מִתֶּרֶב. *Vos qui evasistis a gladio. O'. ἀνασωζόμενοι ἐκ γῆς* (alia exempl. μαχαίρας¹¹⁷). Σ. σωσθέντες ἀπὸ μαχαίρας.¹¹⁸
51. עַל-מִקְדָּשֵׁי בֵּית יְהוָה. *Super locos sacros domus Jovae. O'. εἰς τὰ ἅγια ἡμῶν, εἰς οἶκον κυρίου. Οἱ Γ'. εἰς τὰ ἁγιάσματα οἴκου κυρίου.*¹¹⁹
52. וַיִּפְתְּחֵי. *Et animadvertam. O'. καὶ ἐκδικήσω. 'A. Σ. καὶ ἐπισκέψομαι.*¹²⁰
52. יִנְאֶקֶ חָלָל. *Ingemiscet caesus. O'. πεσοῦνται τραυματίαί. 'A. στενάζει ἀναιρούμενος.*¹²¹ Σ. οἰμώζουσι τετρωμένοι.¹²²
55. קוֹל גְּדוֹל וְחֵמו גְּלִיחִם. *Clamorem magnum, et fremunt fluctus eorum. O'. φωνὴν μεγάλην ἤχουσιν* ✕ τὰ κύματα αὐτῆς. ¹²³ Σ. πληῆθος μέγα. . .¹²⁴
- שִׁנְאִין. *Strepitus. O'. εἰς ὄλεθρον. 'A. Σ. ἥχος. Θ. ὑπερηφανία.*¹²⁵
56. שׂוֹרֵד. *Vastator. O'. ταλαιπωρία. 'A. ταλαιπωρῶν. Σ. διαφθείρων.*¹²⁶ Aliter: 'A. προνομύνων.¹²⁷
- קִשְׁתוֹתָם קָרְתָה. *Fractus est unusquisque arcum eorum. O'. ἐπτόχεται τὸ τῆξον αὐτῶν. 'A. ἡττήθησαν τὰ τόξα (αὐτῶν).*¹²⁸
- כִּי אֵל גָּמְלוֹת יְהוָה. *Nam Deus retributionum est Jova. O'. ὅτι ὁ θεὸς ἀνταποδίδωσιν αὐτοῖς κύριος. 'A. (ὅτι) ἰσχυρός. . . Σ. ὅτι ἰσχυρὸς ἀνταποδότης κύριος.*¹²⁹
57. שָׂרֵי הַחֲכָמִים וְיִחוּדֵיהֶם וְסִנְיָיָהּ וְגִבּוֹרֵיהֶם. *Principes ejus, et sapientes ejus, procuratores ejus, et praesides ejus, et fortes ejus. O'. τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς, καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς στρατηγούς αὐτῆς. Alia exempl. τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς, ✕ καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ τοὺς στρατηγούς αὐτῆς, καὶ τοὺς δυνατοὺς αὐτῆς.*¹³⁰ 'A. Σ. καὶ τοὺς ἀρχοντας (αὐτῆς).¹³¹

¹¹² Syro-hex. ♦ نَحْسَح. ¹¹³ Idem: ♦ نَحْم. Cf. ad Cap. xlviii. 8. Pro αὐτὴν ταλ. (ταλ. αὐτὴν Cod. Jes., invitis Cod. 88, Syro-hex.) in Codd. 22, 36, aliis, legitur: οἱ διαφθείροντες αὐτὴν. ¹¹⁴ Cod. 88, Syro-hex. Montef. edidit ἐπὶ Βαβυλῶνος, repugnantibus omnibus. ¹¹⁵ Syro-hex. Cod. 88 affert: καίγε Βαβυλῶν τοῦ ποιεῖν (sic) τρ. 'Ισρ. Codd. 22, 36, alii: καὶ μέντοι ἐν Β. τοῦ πεσεῖν τραυματίας 'Ισρ. ἐν αὐτῇ, ut Montef. e Cod. Jes. edidit, ommissa per incuriam voce τραυματίας. ¹¹⁶ Cod. 86, 88. Sic in textu (eum πεσοῦνται et ὑπὸ) Codd. 22, 36, alii. ¹¹⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. (eum γῆς in marg. char. med.). ¹¹⁸ Cod. 86, 88 in continuatione. ¹¹⁹ Cod. 86. ¹²⁰ Cod. 86, 88. ¹²¹ Syro-hex. ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. Pro ἡλὴ Aquila frequentat ἀνηρημένος (e.g. Ezcech. vi. 4. xxxii. 25), quod tamen Syro nostro سَاقِلٌ, non سَاقِلٌ, sonaret.

Obscura est lectio Codd. 86, 88: 'A. στενάζει (stenάζει Cod. 86) τραυματίας θανάτου (θανάτων Cod. 86). ¹²² Codd. 86, 88, quorum prior οἰμώζουσι τετρωμένοι (sic) habet. ¹²³ Cod. 88, Syro-hex. ¹²⁴ Cod. 86, 88. Lectio suspecta. ¹²⁵ Syro-hex. ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. ¹²⁶ Idem: ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. ¹²⁷ Syro-hex. ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. Cf. ad Cap. xii. 12. ¹²⁸ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: ἡττήθη τὰ τόξα αὐτῶν. ¹²⁹ Syro-hex. ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. ¹³⁰ Idem: ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ. Cod. 86, 88 affert: 'A. ἰσχυρός. Σ. ἀνταποδότης. ¹³¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Pro וְיִחוּדֵיהֶם Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ θ. καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς. ¹³² Syro-hex. ad καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς in marg. affert: ♦ سَاقِلٌ مَحْمُودٌ, quae lectio non ad וְיִחוּדֵיהֶם, sed ad וְיִחוּדֵיהֶם pertinere videtur, ad quam vocem Montef. e Cod. Jes. affert: Οἱ Γ'. ἀρχοντας.

11. עֲדִיּוֹם מוֹתוֹ. *Usque ad diem mortis ejus.* O'.
 ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανε. 'A. Σ. ἕως ἡμέρας
 θανάτου αὐτοῦ.²⁴

12. הִיא שְׁנַת תְּשַׁע־עָשָׂרָה שָׁנָה לְמֶלֶךְ נְבוּזַרְאֲדַן
 מֶלֶךְ-בָּבֶל. *Iste annus est nonus decimus*
annus regis N. regis Babylonis. O'. Vacat.
 ✕ οὗτος ἑνιαυτὸς ἑννεακαίδεκατος τοῦ Ν. βα-
 σιλῆως Βαβυλῶνος.²⁵

רִבִּי־שָׂרִיס. *Praefectus carnificum.* O'. ὁ
 ἀρχιμάγειρος. 'A. .²⁶

13. וַיָּאֵת כָּל-בֵּיתִי וִירוּשָׁלַם. O'. καὶ πάσας τὰς
 οἰκίας τῆς πόλεως. 'A. καὶ πάντας τοὺς οἴκους
 Ἱερουσαλὴμ.²⁷

14. כָּל-חַיִל. O'. ✕ *pāsa* ἡ δύναμις.²⁸

15. וּמִדְּלוֹת הָעָם וְאֶת-יְתֵר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר
 וְאֶת-הַנִּפְלִיִם אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל-מֶלֶךְ בָּבֶל. *Et*
de tenuitatibus (pauperibus) populi, et residuum
populi, qui relictī erant in urbe, et defectores,
qui defecerant ad regem Babylonis. O'. Vacat.
 Alia exempl. ✕ ἀπὸ δὲ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ
 τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς
 πίντοντας τοὺς ἐμπεπτωκότας πρὸς βασιλέα
 Βαβυλῶνος.²⁹ ✕ 'A. ἀπὸ δὲ τῶν πενήτων
 τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ λείμμα τοῦ λαοῦ, καὶ τοὺς
 καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπί-
 πτοντας καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας πρὸς βασιλέα

Βαβυλῶνος.³⁰ Σ. . . τοὺς αἰτομολοῦντας τοὺς αὐτο-
 μολήσαντας (s. οἱ ἡτομολῆσαν) . . .³¹

15. וַיָּאֵת יְתֵר הָאֻמּוֹן הַגָּלָה בְּנוּזַרְאֲדַן רִבִּי־שָׂרִיס.
Et residuum multitudinis deportavit Nebuzara-
dan praefectus carnificum. O'. καὶ τοὺς κατα-
 λείπους τοῦ λαοῦ (alia exempl. καὶ τὸ λείμμα
 τοῦ πλήθους.³² 'A. Θ. . τοῦ ὑποστηρίγματος³³)
 κατέλιπεν ('A. Σ. ἀπόκισεν³⁴) ✕ Ναβουζαρ-
 δὰν.³⁵ ὁ ἀρχιμάγειρος.

16. וּמִדְּלוֹת הָאָרֶץ הָשָׂאִיר בְּנוּזַרְאֲדַן רִבִּי־שָׂרִיס.
 O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τῆς γῆς
 κατέλιπε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος.³⁶

וּלְיֹגִבִּים. *Et in aratores.* O'. καὶ εἰς γεωρ-
 γοὺς. 'A. καὶ εἰς βουτρώφους (s. βουνόμους). Θ. .
 Γαβείμ.³⁷

17. וְאֶת-הַמִּכְנוֹת. *Et bases.* O'. καὶ τὰς βάσεις.
 'A. καὶ τοὺς μεχονῶθ.³⁸ Aliter: 'A. καὶ τὰ ὑπο-
 στηρίγματα. 'O' Εβραῖος μεχονῶθ.³⁹

אֶת-כָּל-הַנֶּחֱשָׁתִים. *Omne aes eorum.* O'. ✕
 πάντα τὸν χαλκὸν αὐτῶν.⁴⁰

18. וְאֶת-הַקְּרוֹת וְאֶת-הַיְּעִים וְאֶת-הַמִּזְמוֹרוֹת וְאֶת-
 הַמִּזְרָקָה וְאֶת-הַכְּפֹת. *Et ollas, et palas, et*
forfices, et phialas, et lances. O'. ✕ καὶ τοὺς
 ποδιστήρας, καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας.⁴¹ καὶ τὴν
 στεφάνην, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεά-
 γρας.⁴²

²⁴ Cod. 86. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36 (cum ὁ ἑνιαυτὸς), alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

²⁶ Syro-hex. ✕ *نقص في*. Locutio Syriaca non nisi forma differre videtur ab ea quam pro eodem Hebraeo posuit Noster Cap. xxxix. 11. *في بقعة*. Sic in compositis postponuntur *سبل* (sun-) *سبل* (pan-), similia. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Idem. Sic sine aster. Codd. 62, 88, 198. ²⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., nisi forte Syrus ἐμπίπτοντας (*في غلصم*) pro πίντοντας legerit. Cf. ad Cap. xxxvii. 13. ³⁰ Cod. Jes. Sic, cum πεπτωκότας pro ἐμπεπτωκότας, Codd. 22, 36, alii. ³¹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. ad Cap. xxxvii. 13. Posteriora vixt sunt, οἱ παρέδωκαν ἑαυτοὺς, coll. Hex. ad 4 Reg. xxv. 11. ³² Sic Codd. 22, 36, alii. ³³ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁴ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁵ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁶ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁷ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁸ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

³⁹ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

⁴⁰ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O'. τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione fulciendi, quae primitiva est τοῦ ἰσῆ.

86, 88. ³⁵ Cod. Jes., et sine aster. Syro-hex. Lectio ἀπόκισε Ναβ. est in Codd. 22, 36, aliis. ³⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *من بعض* *من بعض* *من بعض*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *من بعض* *من بعض* *من بعض*). ponitur pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*من بعض* *من بعض* *من بعض*), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδ., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία ἐν τῇ, καὶ τοὺς ἑλούς. Idem ex eodem exscripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακας τινὲς ἡμῖν ενσαν.

18. וְאֶת־הַסִּימָן. O'. Vacat. ✠ [A.] Θ. καὶ τοὺς ποδιστήρας. 'A. Σ. καὶ τοὺς λέβητας.⁴²

וְאֶת־הַמִּזְמֹרֹת וְאֶת־הַנְּעִים. ✠ [A.] Θ. καὶ τοὺς ἀναληπτήρας & καὶ τὴν στεφάνην. 'A. (καὶ) τὰ ἀγκιστρα, καὶ τοὺς ἀναληπτήρας. Σ. (καὶ) τὰ ἀγκιστρα, καὶ τὰ ψαλτήρια.⁴³

וְאֶת־הַמְּזֻקָּת. O'. καὶ τὰς φιάλας. 'A. Σ. (καὶ) τὰς θυίσκας.⁴⁴

וְלָקְחוּ. Abstulerunt. O'. Vacat. ✠ ἔλαβον &.⁴⁵

19. וְאֶת־הַסִּימָן וְאֶת־הַמִּזְמֹרֹת וְאֶת־הַנְּעִים וְאֶת־הַסִּימָן וְאֶת־הַמִּזְמֹרֹת וְאֶת־הַנְּעִים. Et pelves, et acerras, et phialas, et ollas, et candelabra, et lances, et pateras libatorias. O'. καὶ τὰς ἀπφῶθ, καὶ τὰς μασμαρῶθ, καὶ τοὺς ὑποχυτήρας, καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τοὺς κνάθους. Alia exempl. καὶ τὰ σαφῶθ, ✠ καὶ τὰ μαζμερῶθ, καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ, καὶ τοὺς ἀποχυ-

τήρας, καὶ τὰς λυχνίας & καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τοὺς κνάθους.⁴⁶

19. וְאֶת־הַסִּימָן. O'. καὶ τὰς ἀπφῶθ (s. τὰ σαπφῶθ, s. τὰ σαφῶθ). 'A. καὶ τὰς ὑδρίας. Σ. καὶ τὰς φιάλας.⁴⁷

וְאֶת־הַמִּזְמֹרֹת. O'. καὶ τὰς (s. τὰ) μασμαρῶθ. 'A. Σ. καὶ τὰ θυματήρια.⁴⁸

וְאֶת־הַמְּזֻקָּת. O'. Vacat. ✠ καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ. 'A. Σ. . . et palas.⁴⁹ Θ. καὶ τὰ σπονδεία.⁵⁰

וְאֶת־הַסִּימָן. O'. καὶ τοὺς ὑποχυτήρας (s. ἀποχυτήρας). 'A. (καὶ τοὺς) λέβητας.⁵¹

20. וְאֶת־הַסִּימָן. Qui erant sub basibus. O'. ✠ οἱ ἦσαν & ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.⁵²

'A. ὑποκάτω τῶν ὑποστηρικμάτων.⁵³

וְאֶת־הַסִּימָן. Aeri eorum, omnium vasorum illorum. O'. τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, ✠ 'A. Σ. πάντων τῶν σκευῶν τούτων &.⁵⁴

⁴² Syro-hex. & حَقَبَا. Vulg.: et lebetes. In textu post στεφάνην Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ τοὺς λέβητας. Theodoret.: τοὺς δὲ ποδιστήρας & ζύρος νιπτήρας ποδῶν [Pesch. قَبَا] ἡμῖνενσε. ⁴³ Syro-hex. & حَقَبَا. Pro حَقَبَا in loco parallelo, 4 Reg. xxv. 14, Syro-hex. Aquilae tribuit حَقَبَا, ubi in Graeco est: 'A. ἀγκιστρα. Σ. ἀναληπτήρας. (Alio loco, 3 Reg. vii. 40, pro eodem Hebraeo Hexapla dant: 'A. Σ. ἀγκιστρα (sic).)

Tertiam scripturam affert Masius in Syr. Pecul. s. v.: "حَقَبَا, κρεάγρα, fuscina, uncus extrahendis ex olla carnisbus;" fortasse ex 1 Reg. ii. 14. Est autem حَقَبَا, s. حَقَبَا, monente Bernsteino, vox Graeco-barbara ὀγκάρα, uncinulus, ab ὀγκινος, uncus, uncinus. Symmacho autem pro حَقَبَا Spohnius perperam vindicat κιθάρας (حَقَبَا). Nobissem facit Vulg.: et creagras, et psalteria. ⁴⁴ Syro-hex. & حَقَبَا. Praeter loca 4 Reg. xxv. 14. Jerem. lii. 19 vox حَقَبَا ponitur pro θυίσκη Exod. xxv. 29. xxxvii. 16, et, teste Masio, 3 Reg. vii. 50. ⁴⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 88, 239. Codd. 22, 36, alii, inferunt: ἔλαβον, καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία (s. σπονδεία). ⁴⁶ Sic Syro-hex., qui in marg. Graecis literis appingit: ΜΑΖΜΕΡΩΘ, ΜΑΖΜΕΡΩΘ, et ΑΜΜΑΖΡΑΚΩΘ. Cod. 88 affert: καὶ τὰς ἀπφῶθ (s. τὰ σαπφῶθ), καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ, καὶ τοὺς ἀποχυτήρας (sic pro ὑποχ. Codd. 22, 36, alii), κ. τ. εἰ.

⁴⁷ Nobil. affert: Schol. ὑδρίας, φιάλας, θυματήρια, λέβητας. Montef. e Cod. Jes.: 'A. ὑδρίας. Σ. φιάλας. Οἱ λοιποὶ: θυματήρια. (In Par-

sonsii schedis lectio ὑδρίας anonyma est; sed cf. Hex. ad 3 Reg. vii. 50.) Denique Syro-hex. affert: & مَقَالَا. (Ad مَقَالَا, ὑδρία, cf. ad Cap. xiii. 12. xlviii. 12.)

⁴⁸ Syro-hex. & حَقَبَا. (Syr. حَقَبَا commutatur cum θυματήριον Ezech. viii. 11, et cum πυρεῖον 4 Reg. xxv. 15.) Huc proculdubio pertinent lectiones Nobilii, Cod. Jes., aliorum, modo memoratae.

⁴⁹ Syro-hex. ad καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ affert: & مَقَالَا. Syro-hex. & مَقَالَا, pala, legitur 4 Reg. xxv. 14 in textu sub aster. Vox Graeca ignoratur; vix enim cum Spohnio huc retuleris lectionem e Cod. Jes. ad v. 18 exscriptam: 'Εν τισὶ, καὶ τοὺς ἥλους (ἥλῳ), quam alii ad Hebr. מַשְׁכָּתִּים probabilius aptant. Quod vero ad vocem praemissam & مَقَالَا (non & مَقَالَا) attinet, ex forma crediderimus eam Hebraeum archetypum, καὶ τὰ ἀμμῶθ, referre; quo autem pertineat, Oedipo conjectore opus est.

⁵⁰ Syro-hex. & حَقَبَا. Ponitur pro σπονδείων Exod. xxv. 29. xxxvii. 16. 3 Esdr. ii. 12. Jam vero vidimus, in Codd. XII, 22, 36, aliis, conjuncte legi, καὶ τὰ θυματήρια καὶ τὰ σπονδεία. ⁵¹ Cod. Jes. Cf. Hex. ad Psal. lix. 10. Montef. tum ὑποχυτήρας tum λέβητας non ad חִירָתִּים, sed ad חִירָתִּים aptat. ⁵² Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✠ οἱ ἦσαν κ. τ. εἰ.

⁵³ Syro-hex. & حَقَبَا. Cf. ad v. 17. ⁵⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: τοῦ χαλκοῦ ✠ πάντων τ. σκ. τούτων &; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

21. עֲשָׂרָה אֲמָה קוֹמָה. *Et quod ad columnas attinet, octodecim cubitorum altitudo erat.* O'. καὶ οἱ στῦλοι τριάκοντα πέντε ('A. Σ. ὅκτωκαίδεκα⁶⁶) πηχῶν ὕψος. Σ. οἱ δὲ στῦλοι δέκα καὶ ὀκτὼ πηχεῶν ὕψος.⁶⁸

יְחִיז שְׁתֵּים-עָשָׂרָה אֲמָה וְרֵבְבָה. *Et filum duodecim cubitorum circuibat eam.* O'. καὶ σπαρτίον δώδεκα πηχεῶν περιεκύκλου αὐτόν. Σ. καὶ κλωσμα δωδεκάπηχυ ἐκύκλου ἐκάτερον.⁶⁷

נָבוֹב. *Cuna erat.* O'. κύκλω. 'A. Σ. κοῖλος.⁶⁸

22. נִכְתַּרְתָּ עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקִימַת הַפְּתָרַת הָאֶחָת. *Et capitulum erat super eam aeneum, et altitudo capituli unius erat quinque cubitorum, et opus reticulatum.* O'. καὶ γείσος ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦν, καὶ πέντε πηχεῶν τὸ μήκος, ὑπεροχὴ τοῦ γείσους τοῦ ἐνδῶς, καὶ δίκτυον. 'A. Σ. καὶ κεφαλίδες ἐπ' αὐτοῖς χαλκαῖ, καὶ ὕψος κεφαλίδος μῖās πέντε πηχεῶν, κροκυφάντων.⁶⁹ Aliter: Σ. καὶ ἐπιστύλιον ἐπὶ ἐκάστῳ αὐτῶν. . .⁶⁰

עַל-הַנּוֹתָרַת סָבִיב. *Super capitulo circumcirca.* O'. ἐπὶ τοῦ γείσους κύκλω. 'A. ἐπὶ τῶν κεφαλίδων κύκλω.⁶¹

וְכִאֲלֵה. *Et similiter.* O'. καὶ κατὰ ταῦτα. 'A. Σ. (καὶ) ὁμοίως.⁶²

23. רִוְחָה. *Plagam caeli versus (singulis lateribus).* O'. τὸ ἐν μέρος. 'A. Σ. κείμενα.⁶³

עַל-הַשְּׂבָכָה. *Super opus reticulatum.* O'. ἐπὶ τοῦ δικτύου. 'A. (ἐπὶ τοῦ) κροκυφαντώου.⁶⁴

24. שְׁמָרֵי הַסֵּף. *Custodes liminis.* O'. τοὺς φυλάττοντας τὴν ὁδόν (alia exempl. τὸν οὐδόν). 'A. Σ. . ἐν σταθμῷ.⁶⁵ Aliter: 'A. Σ. . τὴν θύραν.⁶⁶

25. פָּרִיץ. *Praefectus.* O'. ἐπιστάτης. 'A. Σ. καθεσταμένος.⁶⁷

עַל-אֲנָשִׁי. *Super viros.* O'. τῶν ἀνδρῶν. Σ. ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν.⁶⁸

יִרְאֵי פְנֵי-הַמֶּלֶךְ. *De iis qui videbant faciem regis.* O'. ὀνομαστους, τοὺς ἐν προσώπῳ τοῦ βασιλέως. Σ. ἐκ τῶν ὁράντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.⁶⁹

וְאֵת סֹפֶר שָׂר הַצָּבָא. *Et scribam principem exercitus.* O'. καὶ τὸν γραμματέα ✕ τὸν ἀρχοντα ✕ τῶν δυνάμεων⁷⁰ ('A. τῆς στρατίας. Σ. τοῦ στρατενομίου⁷¹).

הַמְצִיבָה. *Qui conscribebat.* O'. τὸν γραμματεύοντα. 'A. τὸν ἐκτάσσοντα. Σ. τὸν ὀπλιζοντα.⁷²

27. וַיְמַתֵם. *Et interfecit eos.* O'. Vacat. ✕ Πάντες' καὶ ἐθανάτωσεν αὐτούς ✕.⁷³

וַיִּגְלֵ יְהוּדָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ. *O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἀπώκισθη Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ.⁷⁴*

28. זֶה הָעַם אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בְּשָׁנֵי-שִׁבְעָה. *O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ οὗτος ὁ λαὸς ὃν ἀπώκισε Ναβουχοδονόσορ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐβδόμῳ Ἰουδαίους τρισχιλίους καὶ εἰκοσιτρεῖς.⁷⁵*

⁶⁶ Syro-hex. + ܠܫܚܬܗ. ⁶⁸ Codd. 86, 88.

⁶⁷ Idem. Pro κλωσμα in Cod. 88 κύκλωμα scriptum.

⁶⁸ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ. ⁶⁹ Idem in continuatione:

ܡܩܠܒܐ ܠܫܚܬܗ ܡܩܠܒܐ ܠܫܚܬܗ. Ubi ad ultimam vocem appingitur in singulari KPOKYΦANTΩTON, pro quo κροκυφάντων rescribendum sine causa censuit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. Scilicet a κροκυφάντος (cf. Hex. ad Jesai. iii. 19) Aq. effluxisse videtur verbum κροκυφάντω, unde derivatur novum verbale κροκυφάντων. Cod. Jes. affert: Σ. κεφαλίδες.

⁶⁰ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ ܠܫܚܬܗ ܠܫܚܬܗ. Symmachus ἐπιστύλιον posuit 3 Reg. vii. 16.

⁶¹ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ ܠܫܚܬܗ. ⁶² Codd.

86, 88. ⁶³ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ. Vulg. depen-

dentia. ⁶⁴ Idem: + ܡܩܠܒܐ ܠܫܚܬܗ. ⁶⁵ Codd.

86, 88. Cf. ad Cap. xxxv. 4. ⁶⁶ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ.

⁶⁷ Codd. 86, 88: 'A. Σ. κατεσταμένος (sic).

Cf. 2 Paral. xxxi. 13. Jerem. xx. 1 in Hebraeo et LXX.

Syro-hex. ܠܫܚܬܗ. ⁶⁸ Syro-hex. ܠܫܚܬܗ.

⁶⁹ Idem: + ܠܫܚܬܗ ܠܫܚܬܗ. ⁷⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, alii.

Cod. Jes. in marg. affert: 'A. ἀρχοντα. ⁷¹ Syro-hex. .

⁷² Codd. 86, 88.

⁷³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 48, alii, et sub aster.

Cod. 96, Syro-hex. ⁷⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub

aster. (cum ἀπὸ ἐπάνωθεν) Codd. 22, 36, alii, et sine aster.

Syro-hex. ⁷⁵ Idem.

29. בִּשְׁנַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר לְבִכּוּרֵאֲמָר מִירוּשָׁלַם.
O'. Vacat. נָקַשׁ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שְׁלוֹשִׁים וּשְׁנַיִם
✠ Θ. ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τοῦ Ν. ἐξ
'Ιερουσαλήμ ψυχὰς ὀκτακοσίας τριακονταδύο.⁷⁸
30. בִּשְׁנַת שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לְבִכּוּרֵאֲמָר הַגֻּלָּה
בְּבוֹרְאָדָן רַב-טַבָּחִים יְהוּדִים נָקַשׁ שְׁבַע
מֵאוֹת אַרְבָּעִים חֲמִשָּׁה כָּל-נָקַשׁ אַרְבַּעַת
מֵאוֹת. אֲזָלָפִים. O'. Vacat. ✠ Θ. ἐν
τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ τοῦ Ν. ἀπέκτισε
Ναβουζαρδάν ὁ ἀρχιμάγειρος 'Ιουδαίων ψυχὰς
ἐπτακοσίας τεσσαρακονταπέντε· πᾶσαι αἱ ψυ-
χαὶ τετρακισχίλια ἐξακόσιαί α'.⁷⁷
31. יְהוֹיָכִן (bis). O'. 'Ιωακείμ. 'Α. 'Ιωακείμ.⁷⁸
בַּעֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁה. Die vigesimo quinto. O'.
ἐν τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι. 'Α. ἐν εἰκοσι καὶ πέντε.
Σ. ἐν πέντε καὶ εἰκοσι.⁷⁹
- נָשָׂא. Extulit. O'. ἔλαβεν. Οἱ λοιποὶ ἐπη-
γεν.⁸⁰
31. אֲזָלָא. O'. Οὐλαιμαδάχαρ. 'Α. Εὐλά-
Μεδωράχ.⁸¹
- מִבֵּית הַכְּלִיא. E domo carceris. O'. ἐξ οἰκίας
ἧς ἐφυλάσσετο. 'Α. Σ. ἐξ οἴκου τῆς φυλα-
κῆς.⁸²
32. וַיִּתֵּן. Et constituit. O'. καὶ ἔδωκε. Σ. καὶ
ἔταξε.⁸³
34. וַיִּצְרְפוּ אוֹתוֹ אֶרְצָתוֹ תַּמִּיד בְּתַנְהִילוֹ. Et demen-
sum ejus, demensum perpetuum dabatur ei. O'.
καὶ ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἐδίδοτο διαπαντός. Alia
exempl. καὶ ἡ ταγὴ αὐτοῦ ταγὴ διαπαντὸς
ἐδίδοτο αὐτῷ.⁸⁴ 'Α. καὶ ἡ ἐστιατορία αὐτοῦ
ἐστιατορία διαπαντός... Σ. (καὶ) ἡ σύνταξις
αὐτῷ σύνταξις διαπαντός... Θ. (καὶ) σύν-
ταξις αὐτῷ σύνταξις διαπαντός...⁸⁵
- כָּל יְמֵי חַיָּיו. Omnibus diebus vitae ejus. O'.
Vacat. ✠ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ-
τοῦ.⁸⁶
- Cap. LII. 22. ÷ ὅκτω α' ροαί.⁸⁷

⁷⁶ Idem. Pro δεκακαιδεκάτης, quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum, et Syro-hex., Montef. & Cod. Jes. edidit ἐκπῶ καὶ δεκάτης. Deinde post Ναβουχοδονόσορ Syro-hex. infert ܢܒܘܕܢܥܕܢܝܨ, pro quo rectius Cod. 88: ܢܒܘܕܢܥܕܢܝܨ. ⁷⁷ Idem. Montef. τριῶν pro τῶ τριῶν, et ἀρχῆς. pro δ ἀρχῆς. mendose exscripsit. In fine καὶ ante ἐξακόσια inferunt Codd. 22, 36, alii. ⁷⁸ Syro-hex. ܐܬܝܬܝܢ ܕܥܡܐ. ⁷⁹ Idem: ܐܬܝܬܝܢ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ⁸⁰ Idem: ܐܬܝܬܝܢ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Codd. 86, 88: 'A. S. ἐτήρησεν. Deinde Syro-hex. in marg. char. med. ܐܬܝܬܝܢ ܕܥܡܐ.

juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ἔλαβεν καὶ (καὶ om.
Codd. 62, 198) ἔκειρεν. In Ed. Rom. verba καὶ ἔκειρεν
αὐτὸν, ante καὶ ἐξήγαγεν leguntur, sed desunt in Comp., Ald.,
Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁸¹ Syro-
hex. ⲙⲟⲩⲁⲛ ⲉⲕⲉⲓⲣⲉⲛ. ⁸² Codd. 86, 88. ⁸³ Idem.
⁸⁴ Sic Codd. 22, 48, alii. Syro-hex. ⲙⲟⲩⲁⲛ ⲉⲕⲉⲓⲣⲉⲛ,
TARGH. ⁸⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ⲙⲟⲩⲁⲛ ⲉⲕⲉⲓⲣⲉⲛ.
Cf. ad Cap. xl. g. ⁸⁶ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88,
Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸⁷ Syro-

ADDENDUM.

Cap. lii. 4. Cum lectiones duorum interpretum recogito, incredibile mihi videtur, Syrum nostrum pro voce familiaris *reïxor* non **ܪܝܟܝܪ** sed obscuram periphrasim **ܪܝܟܝܪܐܬܐ** posuisse. Potius suspicor, in versione ejus Aquilae nomen in locum Symmachii irrepsisse, ut dicta periphrasim Graecum *χρησικαρια* (quod Chaldaeo interpreti, Hebraeum

Πῃ, ubicumque occurrit, exponenti, διῃς sonat) significet. Quod si verum est, in Hex. ad Cap. xxxiii. 4, ubi simplex **ἵππ**, cum sensu *aggeris* obvium fit, similiter Graece reponendum **χαράκωμα**, quod cum machinis bellicis arcte conjungit Demosth. p. 254, 27: **χαράκωμα βαλόμενος πρὸς τῇ πύλει, καὶ μηχανήν** ἐπιστήσας ἐπολιόρκει.

T H R E N I.

IN LIBRUM THRENORUM,
SEU
LAMENTATIONUM JEREMIAE,
MONITUM.

“IN Threnis Jeremiae, teste Origene [apud Nobil., necnon in Catena Ghislerii, Tom. III, p. 7], nec Aquilae, nec Theodotionis editiones ferebantur, sed tantum Symmachi et LXX. Ἐκδοσις Ἀκύλα (sic ille) καὶ Θεοδοτίωνος ἐν τοῖς Θρήνοις οὐ φέρεται [φαίνεται mendose Cat.], μόνου δὲ Συμμάχου καὶ τῶν Ὁ': quo significatur Aquilae et Theodotionis editiones in Hexaplis non positas fuisse. Ne putes enim Aquilam et Theodotionem librum Threnorum Graece non interpretatos esse: id non dicit Origenes; sed solum editionem Aquilae et Theodotionis in Threnis non ferri, sed Symmachi dumtaxat et LXX interpretum. Nam Aquilae et Theodotionis versiones Threnorum separatim exstitisse probat nota Codicis Marchaliani, nunc RR. PP. Jesuitarum, ad Cap. i. 8, ubi ad hanc vocem τῶν Ὁ', εἰς σάλον, in margine notatur: C ol Γ' ᾠς (l. ᾠς, χωρὶς) ἀνάστατον; id est, *Symmachus, tres interpretes separatim ἀνάστατον habent*. Notam quippe ol Γ' tres interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem significare, liquido probatur in Praeliminaribus. Vox χῶ vel χωρὶς frequentissime adhibetur hoc usu, ut videre est maxime in Libris Josue et Judicum, qua de re item in Praeliminaribus agitur in Capite de Notis Hexaplorum*. Ad haec Cap. iii. 46 τῶν λοιπῶν locus affertur; reliqui autem illi sunt pro more Aquila et Theodotio. Quodque clarius est, ipsius Aquilae

* Signi tenebricosi explicatio a Montefalconio semel atque iterum inculcata, non satisfacit Doederlinio in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. VI, p. 207, qui merito haesitat,

quid significet Symmachi nomen tribus istis interpretibus praemissum. Praeterea Syrus noster testatur, pro εἰς σάλον Aquilam , in separatam, interpretatum esse.

nominatim interpretatio in notis Editionis Romanae profertur Cap. iv. 20, cui subjungitur alia Symmachi, ne lapsu Aquilae nomen irrepsisse quis dubitet. Alio autem indicio arguitur, Aquilam et Theodotionem Threnorum interpretationes edidisse, licet eae in Hexaplis locatae non fuerint: nimirum Cap. ii. 2, ubi in textu Hebraico legitur פֶּלֶא, in margine MS. Jes. ponitur ✕ σὺν, ut praecedat vocem πάντα, quod additamentum σὺν asterisco praenotatum proculdubio ex Aquilae editione sumptum est: nam quod C, quae est nota Symmachi, voci σὺν superponatur, id certissime librariorum lapsu contigit; qui cum viderent varias interpretationes hoc in libro semper Symmachi notam praeferre, hic 'A. σὺν commutarunt in C. σύν. Aquila enim, nimiae ἀκριβείας interpres, ne quid in versione sua praetermissum videretur, articulum פֶּלֶא per particulam σὺν passim exprimebat, cui iungebat accusativum, σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῇ, quam rem, nec sine ludibrio, κακοζήλιας arguit Hieronymus: contra vero Symmachus liberiolem elegantiolemque vertendi morem sectatur, quae res ipsi vitio vertitur a Theodoro Heracleota. Additamentum itaque σὺν Capite ii. 2 positum, ex Aquila desumptum fuit. Unde inferatur, Origenem, licet solitas Aquilae et Theodotionis columnas hic non posuerit, aliqua tamen additamenta ex eorum versionibus in editione τῶν Ὁ hexaplati inseruisse pro more. Cur autem in Threnis editiones Aquilae et Theodotionis praetermiserit, nonnisi ex conjectura dici potest. Nimirum cum hae editiones a versione LXX vel parum vel nihil differrent, inutile fore putaverit, si eas apponeret; quae causa fortasse est, ut paucissimos asteriscos in Threnis observemus, secus quam in libro Jeremiae qui praecedit, et in Ezechiele qui sequitur, ubi innumeri paene asterisci observantur*.

“Hoc in libro usi sumus maxime Codice RR. PP. Jesuitarum, unde multa expiscati sumus, literarumque Hebraicarum formas, quales a scriba Graeco exaratae habentur in eodem codice, repraesentandas esse duximus. Quia vero illae formae pluries repetuntur, et Hebraice imperitus librarius modo aliam modo diversam literarum quarumdam figuram exhibet, illas delegimus, quae magis accedebant ad literarum Hebraicarum germanam formam. Interpretationes quoque literarum Hebraicarum, nominumque quibus illae exprimebantur, quas Origenes apposuerat, edendas duximus ut in eodem codice jacent†.

* Hexaplorum conditorem Aquilae et Theodotionis versiones scientem volentem praetermisisse, quae Nostri sententia est, tum per se parum probabile est, tum sui ipsius testimonio plane contradicit, diserte affirmantis horum interpretum editiones non ferri (ὃ φέρεται); quod nihil aliud significare potest, quam, quantum quidem ipse sciret, eas tunc temporis non superfuisse. Φέρεσθαι enim et ferri dicuntur quae in manibus hominum versantur, ut liber editus, necdum deperditus. Sic S. Chrysost. Opp. Tom. X, p. 53 E: Καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη βιβλία, καὶ ὀλίγα διεσώθη... καὶ γὰρ φησιν ὁ ἀπόστολος, ὅτι ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν ἐξῆς προφητῶν πάντες εἰρήκασιν περὶ αὐτοῦ· καὶ οὐ πάντως φέρεται ταῦτα. Euseb. Dem. Evang. p. 368: Ὡν οὐκ ἐστὶ ἡμῖν δυνατόν ἐξακριβάεσθαι τὰ γένη, τῷ μὲν φέρεσθαι θέλει βιβλίον ἐξ ἐκείνων καὶ

μέχρι τῶν τοῦ σωτῆρος χρόνων. Verum vidit Hodius noster *De Bibliorum Textibus*, p. 584, vertens, non circumfertur, qui tamen exinde temere colligit, editiones Aquilae et Theodotionis in Threnis nunquam exstitisse. Et de posteriore quidem, deficientibus exemplis, res ad liquidum perducere non potest. Quod vero ad Aquilam attinet, praeter probationes paulo tenuiores a Montefalconio indicatas, innumeras istius interpretis lectiones in lucem protulit versio Syro-hexaplaris, cujus in fronte eminet annotatio: “Secundum LXX prooemium est hoc Threnorum, quod non positum APUD RELIQUOS.”

† Literarum Hebraicarum ductus, a Montefalconio per formas ligno incisas repraesentatos, tanquam rem ad nostrum institutum minus pertinentem, repetere nolumus:

“ Vidimus praeterea

“ Codicem unum Colbertinum, qui non pauca suppeditavit. [Non differre videtur ab eo quo usus est Ghislerius in Catena ad Threnos. Cf. Ceriani ad Cap. i. 16.]

“ Origenis loca multa [Opp. Tom. III, pp. 321–351, sub titulo: *Selecta in Threnos*, quae non diversa sunt ab iis quae sub Origenis nomine exhibet Catena Ghislerii].

“ Theodoretum in Threnos [Opp. Tom. II, pp. 647–668].

“ Hieronymum Epist. II ad Paulam [Epist. XXX juxta Vallarsii numerationem. Non appellatur nisi ad Cap. i. 1, in quaestione de significatione literarum Hebraicarum].

“ Agellium in Threnos Romae cusum anno 1598.

“ Editionis Romanae et Drusii notas.”—MONTEF.

In Monito ad Jeremiam inter subsidia Montefalconii tempore existentia, sed ab eo non memorata, indicandum erat opus elaboratissimum, Michaelis Ghislerii in Jeremiam et Threnos Commentarii, Tomis III, Lugduni, 1623, qui praeter paraphrasin et expositiones diversas continent Catenam Patrum Graecorum e Vaticano codice quodam (quem Nobilius quoque non indiligenter tractaverat) editam; necnon S. Joannis Chrysostomi Commentariorum in Jeremiam Eclogas satis amplas, quae in editionibus disertissimi Patris ad hunc diem desiderantur.

interpretationes autem earum in Cod. Jes. ad singulos primi capitis versiculos appictas, quarum nonnullae novitatis aliquid prae se ferunt, hic subjungimus. Ad rem cf.

Euseb. in Praep. Evang. X, 5. Hieron. in Epist. XXX ad Paulam (Opp. Tom. I, pp. 148–150).

κ Ἄλφα (fort. Ἄλφ). ματαίωσις [Euseb. μάθησις, Hieron. *doctrina*] ἡ τελείωσις.

β Βήθ. οἰκοῦσα ἐν αὐτῷ.

γ Γήμλ. πλήρωσις ἀνώτερον.

δ Δελθ. δέλτοι ὑψηλότεροι.

ε Ἡ. αὐτή.

ς Οὐαῦ. ἐν αὐτῷ.

ζ Ζαί. ζῆ.

η Ἡθ. ζῶν.

θ Τήθ. καλόν.

ι Ἰώθ. ἀρχή.

κ Χάφ. ἔμωσ.

λ Λάβδ. μάθε.

μ Μήμ. ἐπ' (fort. ἀπ') αὐτοῦ.

ν Νοῦν. αἰών.

ξ Σάμχ. βοήθεια.

ο Λέν. πηγή, ἡ ὄρασις, ἡ ὀφθαλμός.

π Φή. στόμα.

ς Σαδῆ [Euseb. δικαιοσύνη, Hieron. *justitia*].

θ Κάφ. κλήσις, ἀγιασμός.

ι Ρῆς. ὁρατός, ἀρχηγός, ἡ κεφαλὴ.

κ Σέν [Euseb. ὀδόντες, Hieron. *dentes*].

λ Ταῦ. σημείον, ἡ κλήσις.

Parsonsius in fine hujus libri notat : "Quamvis ex Codd. Barberino et Chisiano iii (86 et 88 nostr.) amplam satis reliquiarum hexaplarium messem ad praecedentem Jeremiae librum colligere liceret, iidem tamen ad Threnos ex hac parte deficiunt, et lectionibus marginalibus fere omnino destituuntur ; adeo ut nulla mihi adesset materies ex qua Appendices compilari solent."

Lectiones Codicis Norimb. in Threnos, quae pertinent ad eam textus LXXviralis recensionem, quam in Monito ad Jesaiam breviter attigimus, exscripsit et docte annotavit J. C. Doederlein in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. VI, pp. 195-207.

Restat versio Threnorum Syro-hexaplaris bis edita, primum a Middeldorpfio, qui apographum satis imperfectum nactus, fecit quod potuit, non quod voluit ; deinde ab Antonio Ceriani, Doctore Collegii Bibliothecae Ambrosianae, in *Monumentis Sacris et Profanis*, Tom. I, Fasc. I, pp. 16-62, Mediolani, 1861, in specimen editionis omnium quae supersunt reliquiarum Syro-hexaplarium, Mediolanensium, Londinensium, Parisiensium, operis immane quantae scientiae et laboris, quod ut faustum et felicem exitum habeat, omnes harum literarum cultores mecum impense exoptant.

THRENI.

CAPUT I.

PROOEM. Ο'. καὶ ἐγένετο—καὶ εἶπεν. Schol. "Secundum LXX prooemium est hoc Threnorum, quod non positum apud reliquos."¹

1. יִשְׁבֵּה. *Sedet.* Ο'. ἐκάθισε. Σ. ἔμεινε.²
יִבְרַח. *Solitarie.* Ο'. μόνη. 'A. μονάζουσα.³
עַם רַבָּתִי. *Frequens populo.* Ο'. ἡ πεπληθυμένη λαῶν (alia exempl. λαοῦ⁴). Σ. πληθύνουσα λαόν.⁵
בְּמַדִּינֹת. *Inter provincias.* Ο'. ἐν χώραις. 'Αλλος τοπαρχίας.⁶
2. תִּבְכֶּה בַּלַּיְלָה. *Flet in nocte.* Ο'. ἔκλαυσεν ἐν νυκτί. 'Αλλος κλαίει ἐν πάσῃ νυκτί.⁷
אֵין לָהּ מְנַחֵם. *Non est ei qui consoletur.* Ο'. καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτήν. Σ. καὶ οὐχ ὑπῆρχεν αὐτῇ παρηγορῶν.⁸
רֵעִי. *Socii ejus.* Ο'. οἱ φιλοῦντες αὐτήν. 'A. Σ. οἱ ἑταῖροι.⁹

3. מַעֲזָיו. *Prae afflictione.* Ο'. ἀπὸ ταπεινώσεως. 'A. (ἀπὸ) κακουχίας.¹⁰
בֵּין הַמְצָרִים. *Inter angustias.* Ο'. ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Σ. ἐντὸς τῶν θλιβόντων αὐτήν.¹¹
4. שִׁמְיִן. *Vastatae.* Ο'. ἡφανισμέναι. Σ. ἔρημοι (s. ἡρημωμέναι).¹²
נוֹגֶזֶת. *Maestae.* Ο'. ἀγόμεναι. 'A. διωκόμεναι (s. καταδιωκόμεναι). Σ. αἰχμαλωτοί.¹³
5. שָׂרָהּ. *In caput (victores).* Ο'. εἰς κεφαλὴν. Σ. εἰς ἀρχοντας. Aliter: Σ. εἰς ἡγεμόνας.¹⁴
הוֹגֶה. *Maerore affecit eam.* Ο'. ἐταπείνωσεν ÷ αὐτήν. 'A. ἐφθέξατο.¹⁵ (Σ.) ἐπήγαγε.¹⁶
עַל-רֹב-פְּשָׁעָהּ. *Propter multitudinem delictorum ejus.* Ο'. ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς. (Σ.) διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσυνθεσιῶν αὐτῆς.¹⁷

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Idem: ³ Idem: ⁴ Idem: ⁵ Idem: ⁶ Idem: ⁷ Idem: ⁸ Idem: ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Idem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem: ¹⁵ Idem: ¹⁶ Idem: ¹⁷ Idem: ¹⁸ Idem: ¹⁹ Idem: ²⁰ Idem: ²¹ Idem: ²² Idem: ²³ Idem: ²⁴ Idem: ²⁵ Idem: ²⁶ Idem: ²⁷ Idem: ²⁸ Idem: ²⁹ Idem: ³⁰ Idem: ³¹ Idem: ³² Idem: ³³ Idem: ³⁴ Idem: ³⁵ Idem: ³⁶ Idem: ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Idem: ⁴⁰ Idem: ⁴¹ Idem: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷ Idem: ⁸¹⁸ Idem: ⁸¹⁹ Idem: ⁸²⁰ Idem: ⁸²¹ Idem: ⁸²² Idem: ⁸²³ Idem: ⁸²⁴ Idem: ⁸²⁵ Idem: ⁸²⁶ Idem: ⁸²⁷ Idem: ⁸²⁸ Idem: ⁸²⁹ Idem: ⁸³⁰ Idem: ⁸³¹ Idem: ⁸³² Idem: ⁸³³ Idem: ⁸³⁴ Idem: ⁸³⁵ Idem: ⁸³⁶ Idem: ⁸³⁷ Idem: ⁸³⁸ Idem: ⁸³⁹ Idem: ⁸⁴⁰ Idem: ⁸⁴¹ Idem: ⁸⁴² Idem: ⁸⁴³ Idem: ⁸⁴⁴ Idem: ⁸⁴⁵ Idem: ⁸⁴⁶ Idem: ⁸⁴⁷ Idem: ⁸⁴⁸ Idem: ⁸⁴⁹ Idem: ⁸⁵⁰ Idem: ⁸⁵¹ Idem: ⁸⁵² Idem: ⁸⁵³ Idem: ⁸⁵⁴ Idem: ⁸⁵⁵ Idem: ⁸⁵⁶ Idem: ⁸⁵⁷ Idem: ⁸⁵⁸ Idem: ⁸⁵⁹ Idem: ⁸⁶⁰ Idem: ⁸⁶¹ Idem: ⁸⁶² Idem: ⁸⁶³ Idem: ⁸⁶⁴ Idem: ⁸⁶⁵ Idem: ⁸⁶⁶ Idem: ⁸⁶⁷ Idem: ⁸⁶⁸ Idem: ⁸⁶⁹ Idem: ⁸⁷⁰ Idem: ⁸⁷¹ Idem: ⁸⁷² Idem: ⁸⁷³ Idem: ⁸⁷⁴ Idem: ⁸⁷⁵ Idem: ⁸⁷⁶ Idem: ⁸⁷⁷ Idem: ⁸⁷⁸ Idem: ⁸⁷⁹ Idem: ⁸⁸⁰ Idem: ⁸⁸¹ Idem: ⁸⁸² Idem: ⁸⁸³ Idem: ⁸⁸⁴ Idem: ⁸⁸⁵ Idem: ⁸⁸⁶ Idem: ⁸⁸⁷ Idem: ⁸⁸⁸ Idem: ⁸⁸⁹ Idem: ⁸⁹⁰ Idem: ⁸⁹¹ Idem: ⁸⁹² Idem: ⁸⁹³ Idem: ⁸⁹⁴ Idem: ⁸⁹⁵ Idem: ⁸⁹⁶ Idem: ⁸⁹⁷ Idem: ⁸⁹⁸ Idem: ⁸⁹⁹ Idem: ⁹⁰⁰ Idem: ⁹⁰¹ Idem: ⁹⁰² Idem: ⁹⁰³ Idem: ⁹⁰⁴ Idem: ⁹⁰⁵ Idem: ⁹⁰⁶ Idem: ⁹⁰⁷ Idem: ⁹⁰⁸ Idem: ⁹⁰⁹ Idem: ⁹¹⁰ Idem: ⁹¹¹ Idem: ⁹¹² Idem: ⁹¹³ Idem: ⁹¹⁴ Idem: ⁹¹⁵ Idem: ⁹¹⁶ Idem: ⁹¹⁷ Idem: ⁹¹⁸ Idem: ⁹¹⁹ Idem: ⁹²⁰ Idem: ⁹²¹ Idem: ⁹²² Idem: ⁹²³ Idem: ⁹²⁴ Idem: ⁹²⁵ Idem: ⁹²⁶ Idem: ⁹²⁷ Idem: ⁹²⁸ Idem: ⁹²⁹ Idem: ⁹³⁰ Idem: ⁹³¹ Idem: ⁹³² Idem:

6. אֵיבִית. *El abiit.* Ο. καὶ ἐξήρθη. *Alia exempl. ἐξήλθεν.*¹⁸

דְּעֻס עֲיֻס. *Ducus ejus.* Ο. ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς. Σ. ἡ ἀξιοπρέπεια.¹⁹

7. רִקְרָק. *Recordatur.* Ο. ἐμνήσθη. Σ. μνησθήσεται.²⁰

וּמְרִידָה. *Et vagationum suarum.* Ο. καὶ ἀποσιμών αὐτῆς. 'Α. καὶ ἀποστασιών (αὐτῆς).²¹

רִשְׁקוּ עַל-מִשְׁבָּתָה. *Riserunt de cessionibus ejus.* Ο. ἐγέλασαν ἐπὶ κατοικεσία (alia exempl. μετοικεσία, s. τῇ μετοικεσία²²) αὐτῆς. 'Α. . . καθέδρα (αὐτῆς).²³ Σ. ἐγέλασαν de abolitione αὐτῆς.²⁴

8. עַל-כֵּן לִיגִידָה. *Propterea in agitationem (s. foeditatem) facta est.* Ο. διὰ τοῦτο εἰς σάλον.²⁵ 'Α. ἐπὶ τοῦτο εἰς κεχωρισμένην.²⁶ Σ. διὰ τοῦτο ἀνάστατος.²⁷

8. וִילִיפִנְדֻנְתָּ. *Vilipendunt eam.* Ο. ἐταπείνωσαν αὐτήν. *Alia exempl. ἡτίμασαν αὐτήν.*²⁸ 'Α. vilipenderunt eam. Σ. contempserunt eam.²⁹

9. וּמִמְאֻתָּהּ בְּשִׁוְלֶיהָ. *Immundities ejus est in fimbriis ejus.* Ο. ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸ (potior scriptura πρὸς³⁰) ποδῶν αὐτῆς.

לֹא יִזְכֶּרָה. *Non respicit.* Ο. οὐκ ἐμνήσθη. Σ. οὐκ ἀνεμνήσκετο.³¹

וַתֵּרָד פְּלָאִים אֵין מִנְחָם לָהּ. *Ergo dejecta est mirabiliter, non est qui consoletur eam.* Ο. καὶ κατεβίβασεν ὑπέρογκα (alia exempl. καὶ πέπτωκε θαυμαστῶς³²)· οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. 'Αλλος' καὶ κατηρέχηθ (s. κατήχηθ) ἐπὶ πλείον, μὴ ὅντος αὐτῇ παρακλήτορος.³³ 'Αλλος' κατέβη.³⁴

וַיִּצְטַרְצֵנִי. *Afflictionem meam.* Ο. τὴν ταπείνωσίν μου. 'Α. τὴν κακουχίαν μου.³⁵

11. מְדִיבִידֵּיהֶם בְּאֶכָּל לֶחֶם וְשֵׁב נַפֶּשׁ. *Desiderabilia*

Parsonsio. Montef. ex eodem affert: "Άλλος· τὸ πλ. τῆς ἀνύστασης αὐτῆς. Cf. Hex. ad Psal. xxxv. 2. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Syro-hex. in textu: **מַעֲסֵה פִּלְסָה**; in marg. autem: **מַעֲסֵה**.²⁰

מַעֲסֵה, h. e. vertente Middeld., Σ. ἐξουσία. Sed, ni fallor, **מַעֲסֵה** non cum **פִּלְסָה** **מַעֲסֵה**, sed tantum cum priore vocab. permutandum est, ut Symmacho tribuatur compositio **פִּלְסָה מַעֲסֵה**, quae Graece sonat ἡ ἀξιοπρέπεια, s. τὸ ἀξιοπρεπές. Cf. Hex. ad Psal. lxxxix. 16. ²⁰ Syro-hex. **מַעֲסֵה מַעֲסֵה**.²¹ Idem: **מַעֲסֵה מַעֲסֵה**.²²

Cf. Hex. ad Psal. xvii. 5. Cod. 26 affert: καὶ ἀποστάσεων αὐτῆς. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐπὶ μετοικεσίας), XII, 22, 23, 26, ceteri fere omnes, et Syro-hex. ²³ Syro-hex. **מַעֲסֵה**. Cf. Hex. nostra ad Ezech. vi. 6. Middeld. vertit κατοικεσία, sine probatione. ²⁴ Syro-hex. **מַעֲסֵה מַעֲסֵה**. Middeld. ἐπὶ ἀργία posuit, provocans ad Theod. ad 4 Reg. ii. 24, LXX ad Eccles. x. 18. Jesai. i. 13; in quibus omnibus locis **מַעֲסֵה**, non **מַעֲסֵה**, legitur. Posterior reperitur in Hex. ad Psal. xlv. 9, ubi κατάργησις tentavimus. ²⁵ Pro eis σάλον Syro-hex. habet **מַעֲסֵה**, quod conjectura assecutus erat Middeld. pro scriptura Norberg. **מַעֲסֵה**. Praeterea ad **מַעֲסֵה** scholium est in marg. char. Estrang. **מַעֲסֵה**.

מַעֲסֵה, h. e. reprobata, oblivioni tradita. ²⁶ Syro-hex. **מַעֲסֵה מַעֲסֵה**.²⁷ Idem: **מַעֲסֵה**.²⁸

Montef. e Cod. Jes. affert: C οἱ Γ. χῶς ἀνάστατον. Idem in Praelimin. p. 69: "Si stet illa lectio χῶς, eis ἀμχανίαν agor: verum puto hic χῶς pro χῶς legi, et hac voce significari χωρίς, atque ita sensus erit, Symmachum,

qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, . . . habere ἀνάστατον, et tres interpretes separatim, et extra Hexapla, nempe Aq. et Sym. et Theod., eandem praeferre lectionem." Quicquid de his siglis statuatur (nam Montefalconii explicatio nemini ardebit), non dubium esse potest, Symmachum pro **מַעֲסֵה** ἀνάστατος posuisse, maxime propter Gen. iv. 16, ubi pro **מַעֲסֵה**, Naïd, Syrus noster cum testibus Graecis affert: Σ. ἀνάστατος (**מַעֲסֵה**), ut **מַעֲסֵה** pro ἀναστατώσει Dan. vii. 23). Θ. σαλευόμενος (**מַעֲסֵה**).²⁸ Montef. e Cod. Jes. edidit: "Άλλος· ἡτίμασαν αὐτήν. Sic in textu Codd. 22, 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **מַעֲסֵה**.²⁹ Syro-hex. **מַעֲסֵה**.³⁰ Inter voces synonymas, ἡτίμασαν, ἐφάυλισαν, ἐξουδένωσαν, electio prorsus incerta est. ³⁰ Sic Codd. Vat., Alex., Sinait., alii. Cf. Hex. ad Jerem. xiii. 22. Ad hunc locum Montef. ex Agellio affert: "Ὁρ. ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐμπόδιον αὐτῆς. Sed apud Origenem (Opp. T. III, p. 328) hodie tantum legitur: ἡ ἀκαθαρσία 'Ιερουσαλὴμ· τίνας δὲ ἐμπόδιον, ἡμῖν καταλείπτει νοεῖν ὁ προφήτης. Ubi post 'Ιερουσαλὴμ excidisse videtur ἐμπόδιον αὐτῆς. ³¹ Syro-hex. **מַעֲסֵה**.³²

Sic Codd. 22, 36 (qui utramque lectionem conjungit), 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med.: θαυμαστὰ (**מַעֲסֵה**).³³ Syro-hex. in marg. char. med. **מַעֲסֵה**.³⁴

(Pro ἐπὶ πλείον Noster posuit **מַעֲסֵה** Psal. l. 4, et **מַעֲסֵה** Psal. cxii. 4.)³⁵ Idem in marg. char. med. **מַעֲסֵה**.³⁶

Idem: **מַעֲסֵה**.³⁷

sua pro cibo ad restituendum animam. Ο'. τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ("Αλλος· ἀναπαῦσαι³⁶) ψυχὴν. Σ. . . αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ φαγεῖν καὶ ἐνισχύσαι.³⁷

12. לֹא מִלֵּיכֶם כָּל-עֲבָרִי דִּרְךָ הַבִּיטוּ. Nonne ad vos (pertinet), omnes praelereuntes per viam, aspiciite. Ο'. οἱ (οἱ) πρὸς ὑμᾶς πάντες παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐπιστρέψατε (alia exempl. ἐπιβλέψατε³⁸). Σ. ὡ ὑμεῖς πάντες οἱ παραπορευόμενοι, κατανοήσατε (s. καταμάθετε).³⁹

יְהוָה יִחַר הוֹנָה אֲשֶׁר עָלָה לִּי אֲשֶׁר עוֹלָלָה. Quo vexavit me, quo maerore affecit me Jova. Ο'. δ' ἐγενήθη φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ ἐταπείνωσέ με κύριος. Alia exempl. δ' ἐπεφύλλισέ μοι, ἐταπείνωσέ ÷ με ὅτι φθεγξάμενος ÷ ἐν ἐμοὶ ὅτι κύριος.⁴⁰ Σ. ὡς ἐφάυλισθην (fort. ἐπεφύλλισθην), ἀνεκάλεσε κύριος.⁴¹ 'Ο Σύρος· ἔθλιψέ με.⁴²

13. הִירְדָּהּ. Et confregit ea (ossa). Aliter: Et dominari fecit ('הִירָד) eum (ignem). Ο'. κατήγαγεν αὐτό. Alia exempl. καὶ κατήγαγεν αὐτὸ ἐπ' ἐμέ.⁴³ 'Α. ἐλίκησεν αὐτά.⁴⁴ Σ. κατεπαί-

δενσέ (fort. καὶ ἐπαίδενσέ) με.⁴⁵

13. דֶּסוֹלָתָא. Desolatam. Ο'. ἠφανισμένην. "Αλλος· ἠπορημένην.⁴⁶

לָנְיָ. Languidam. Ο'. ὀδυνωμένην. "Αλλος· ταλαίπωρον.⁴⁷

14. בְּיָדוֹ יִשְׁתַּרְגְּרוּ עָלָיו עַל-צִוְּאָרָיו. Manu ejus; complicata sunt, ascenderunt super collum meum. Ο'. ἐν χερσὶ μου συνεπλάκησαν, ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου. Σ. διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ κατετρίβη ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου.⁴⁸

נָתַנִּי יְהוָה בְּיָדֵי בְנֵי אֲנָוִיָּה קָרָם. Dedit me Dominus in manus eorum quibus nequeo resistere. Ο'. ὅτι ἔδωκε κύριος ἐν χερσὶ μου ὀδύνας, οὐ δυνήσομαι στήναι. Alia exempl. ἔδωκέ με κύριος ἐν χερσὶν οὐ οὐ δυνήσομαι ὑποσθῆναι.⁴⁹

15. אָשַׁר אֲנִי בְּתֵרֵי. Ascendere fecit (in trutina). Ο'. ἐξῆρε. 'Α. ἀνείλε.⁵⁰

אֲבִירֵי יְהוָה בְּקִרְבִּי. Fortes meos Dominus in medio mei. Ο'. τοὺς ἰσχυροὺς μου ὁ κύριος ἐκ μέσου μου. 'Α. τοὺς ὑπερμεγέθεις μου. . .⁵¹ Σ. τοὺς μεγιστάνάς μου κύριος τοὺς ἐν μέσῳ μου.⁵²

³⁶ Syro-hex. in marg. char. med. ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Sic Cod. 88 (cum me sub ✕, et ἐν ἐμοὶ sub ✕), Syro-hex., qui ad ἐπεφύλλισε scholium char. med. appendit: ⁴¹ Cod. Jes. Montefalconii scripturam, ἐφάυλισθην, correxit Parsons. Sed graviore corruptelam hic latere probabile facit Syrus noster, qui ad δ' ἐπεφύλλισέ μοι notat: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷ Idem: ⁸¹⁸ Idem: ⁸¹⁹ Idem: ⁸²⁰ Idem: ⁸²¹ Idem: ⁸²² Idem: ⁸²³ Idem: ⁸²⁴ Idem: ⁸²⁵ Idem: ⁸²⁶ Idem: ⁸²⁷ Idem: ⁸²⁸ Idem: ⁸²⁹ Idem: ⁸³⁰ Idem: ⁸³¹ Idem: ⁸³² Idem: ⁸³³ Idem: ⁸³⁴ Idem: ⁸³⁵ Idem: ⁸³⁶ Idem: ⁸³⁷ Idem: ⁸³⁸ Idem: ⁸³⁹ Idem: ⁸⁴⁰ Idem: ⁸⁴¹ Idem: ⁸⁴² Idem: ⁸⁴³ Idem: ⁸⁴⁴ Idem: ⁸⁴⁵ Idem: ⁸⁴⁶ Idem: ⁸⁴⁷ Idem: ⁸⁴⁸ Idem: ⁸⁴⁹ Idem: ⁸⁵⁰ Idem: ⁸⁵¹ Idem: ⁸⁵² Idem: ⁸⁵³ Idem: ⁸⁵⁴ Idem: ⁸⁵⁵ Idem: ⁸⁵⁶ Idem: ⁸⁵⁷ Idem: ⁸⁵⁸ Idem: ⁸⁵⁹ Idem: ⁸⁶⁰ Idem: ⁸⁶¹ Idem: ⁸⁶² Idem: ⁸⁶³ Idem: ⁸⁶⁴ Idem: ⁸⁶⁵ Idem: ⁸⁶⁶ Idem: ⁸⁶⁷ Idem: ⁸⁶⁸ Idem: ⁸⁶⁹ Idem: ⁸⁷⁰ Idem: ⁸⁷¹ Idem: ⁸⁷² Idem: ⁸⁷³ Idem: ⁸⁷⁴ Idem: ⁸⁷⁵ Idem: ⁸⁷⁶ Idem: ⁸⁷⁷ Idem: ⁸⁷⁸ Idem: ⁸⁷⁹ Idem: ⁸⁸⁰ Idem: ⁸⁸¹ Idem: ⁸⁸² Idem: ⁸⁸³ Idem: ⁸⁸⁴ Idem: ⁸⁸⁵ Idem: ⁸⁸⁶ Idem: ⁸⁸⁷ Idem: ⁸⁸⁸ Idem: ⁸⁸⁹ Idem: ⁸⁹⁰ Idem: ⁸⁹¹ Idem: ⁸⁹² Idem: ⁸⁹³ Idem: ⁸⁹⁴ Idem: ⁸⁹⁵ Idem: ⁸⁹⁶ Idem: ⁸⁹⁷ Idem: ⁸⁹⁸ Idem: ⁸⁹⁹ Idem: ⁹⁰⁰ Idem: ⁹⁰¹ Idem: ⁹⁰² Idem: ⁹⁰³ Idem: ⁹⁰⁴ Idem: ⁹⁰⁵ Idem: ⁹⁰⁶ Idem: ⁹⁰⁷ Idem: ⁹⁰⁸ Idem: ⁹⁰⁹ Idem: ⁹¹⁰

16. עֵינַי עֵינַי. *Oculus meus, oculus meus.* Ο'. δ ὀφθαλμός μου, ✠ δ ὀφθαλμός μου 4.⁶³ Σ. ἀδι-
λεπτός.⁶⁴
עֵינַי. *Aquam.* Ο'. ὕδωρ. Σ. δάκρυα.⁶⁵
מְשִׁיב מְשִׁיב. *Restituens animam meam.* Ο'. δ ἐπιστρέφων ψυχὴν μου. Σ. δ ἀνακτῶμένος (με).⁶⁶
שׁוֹמֵמִים. *Desolati.* Ο'. ἡφανισμένοι. Σ. ἔρη-
μοι.⁶⁷ Aliter: Σ. στυγνοί (s. σκυθρωποί).⁶⁸
17. יְהוָה לִיעֲקֹב כִּבְיָו צָרָיו. *Amandavit
Jona contra Jacobum in circuitu ejus hostes
ejus.* Ο'. ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰακώβ, κύκλω
αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν. Σ., καὶ ἑτέρα ἔκδο-
σις τῶν Ο'. ἐνετείλατο κύριος περὶ Ἰακώβ, κύκλω
αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς θλίβοντας αὐτόν.⁶⁹
לְנֶחֱמָה. *In foeditatem.* Ο'. εἰς ἀποκαθημένην.
Σ. *facies.*⁶⁰
18. פִּדְיוֹ מִרִּיתִי. *Adversus os (jussa) ejus con-
tumax fui.* Ο'. στόμα αὐτοῦ παρεπύκρυνα.
'Α. τοῦ στόματος αὐτοῦ ἠψάμην (s. τὸ στόμα αὐτοῦ ἐψη-
λάφησα).⁶¹ Σ. τῷ λόγῳ αὐτοῦ. ⁶²
מִכְאָבִי. *Dolorem meum.* Ο'. τὸ ἄλγος μου.

- Σ. τὴν καταπόνησίν μου.⁶³
19. בְּעִיר. *In urbe.* Ο'. ἐν τῇ πόλει. Σ. κατὰ
πόλιν.⁶⁴
וְיָשִׁיבוּ אֶת-נַפְשָׁם. *Ut restituant animas suas.*
Ο'. ἵνα ἐπιστρέψωσι ψυχὰς αὐτῶν. Σ. ἵνα
ἐνισχύσωσι.⁶⁵
20. מִצֵּי חֲמִרְמִיר. *Viscera mea vehementer aestuant.*
Ο'. ἡ κοιλία μου ἐταράχθη. Σ. τὰ ἔντερα μου
κατέστραπται.⁶⁶
21. שָׁמְעוּ. *Audiverunt.* Ο'. ἀκούσατε δὴ. 'Αλ-
λος ἤκουσαν.⁶⁷
הַבָּאתָ יוֹם-קִרְאָתָךְ. *Adduces diem quem in-
dixisti.* Ο'. ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας και-
ρόν. Alia exempl. ἐπήγαγες ἡμέραν ÷ καὶ 4
ἐκάλεσας.⁶⁸
וְיִהְיוּ כִּמֹּי. *Et erunt sicut ego.* Ο'. ἐγένοντο
ὅμοιοι ἑμοί. 'Α. Σ. καὶ ἔσονται...⁶⁹
22. וְנִעַלְלָה לְמוֹ פְּאַשֶׁר עָלַיתָ לִּי. *Et vexa eos
sicut vexasti me.* Ο'. καὶ ἐπιφύλλισον αὐτοῖς,
ὃν τρόπον ἐποίησαν ἐπιφύλλιδα (alia exempl.
ὃν τρόπον ἐπεφύλλισας ἑμοί⁷⁰). 'Ο Σύρος
θλίψον αὐτοὺς ὡς ἔθλιψάς με.⁷¹

xxv. 31.

⁶³ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88.

⁶⁴ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Pro ἀδιλεπτός, voce Sym-
macho familiari, ponitur ܡܠܟܐ. Rom. i. 9 in Philox.
"Ego putarem resolutionem idiotismi, qui continetur in
duplicato ܡܠܟܐ... Huic lectioni Symmachi fortasse res-
pondet ܡܠܟܐ Codicis 88, post κλαίω insertum."—*Ceriani.*

Cf. Geiger. in *Jüdische Zeitschrift* etc. T. I, p. 58.

⁶⁵ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Lectio δάκρυα est in Cod. 26.

⁶⁶ Nobil. ex Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 52. Sup-
plendum videtur με, non τὴν ψυχὴν μου, coll. Hex. ad Psal.

xxii. 3. Syro-hex. affert: ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ, quod Graece
ἐνισχύων potius quam ἀνακτῶμενος ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ, Hex. ad Psal.

cxlv. 9. cxlviii. 6) sonare videtur. Sed cf. quae ad Psal.
xlv. 6 notavimus.

⁶⁷ Nobil. Colb. Fons lectionis est
Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 52: δ Σύρος. ἀπὶ τοῦ ἡφα-
νισμένου, ἐξέδωκεν, ἐρήμη.

⁶⁸ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. "Essetne liberior versio vocis Graecae, quae male sonasset
Syro interprete de hominibus dicta?"—*Ceriani.*

⁶⁹ Nobil. ex Origene affert: κατὰ δὲ Σύρος. καὶ καθ' ἑτέραν ἔκδοχὴν
τῶν Ο', ἐνετείλατο κύριος κύκλω γενέσθαι αὐτοῦ κ. τ. ἐ.

Sic Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 54, cum ἔκδοσιν pro ἔκδοχῃν,
et αὐτοῦ γενέσθαι pro γενέσθαι αὐτοῦ. Cum Catena facit

Montef., sed de suo an ex Colb. post κύριος infert Ἰακώβ.

Nostrum περὶ Ἰακώβ Syro debetur, qui tantummodo affert:
✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. ⁶⁰ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ. Lectio
incertae explicationis, fortasse mutila. ⁶¹ Idem: ✠.

✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. "Aquila nimis arcte videtur
reddidisse, more suo; sed dubito num legerit ܡܠܟܐ."—

Ceriani. Formula ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ secundum Lexicographos
primitus et proprio significato est os alienius stringere,

quam notionem Aquila, nimis etymologiae sectator, hic
respexisse videtur. ⁶² Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ.

Supplendum, ut videtur, ἠπειθήσα, coll. Hex. ad Psal. civ.
28. Ezech. xx. 8. ⁶³ Idem: ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ.

Cf. Hex. ad Psal. xxxi. 10. xxxviii. 18. ⁶⁴ Cod. Jes.

⁶⁵ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Cf. ad v. 11. ⁶⁶ Idem:
✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ.

⁶⁷ Idem in marg. char.
med. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. ⁶⁸ Sic Syro-hex. in textu. Codd. 22,

26, 36, alii: ἐπήγαγες ἡμέραν, καὶ ἐκάλεσας καιρόν (ἡμέραν
Codd. 51, 96, 231).

⁶⁹ Syro-hex. ✠ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. ὅμοιοι ἑμοί. Scilicet pro
ὅμοιοι ἑμοί in Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, aliis, men-

dose scriptum ὅμοιοι ὅμοιοι. ⁷⁰ Sic Codd. 51, 88, et
Syro-hex. In Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis, ἐπεφύλλι-

σάν μοι; in Cod. 22, 36, aliis, ἐπεφύλλισας ἑμέ scriptum.
⁷¹ Theodoret. KAI ἑνταῦθα (cf. ad v. 12) ὁ Σύρος τὸ ἐπιφύλ-

22. 𐤒𐤓. *Languidum est.* Ο'. λυπέϊται. 'Α. ταλαι-
πωρεῖ.⁷²

Cap. I. 3. ταπεινώσεως ÷ αὐτῆς 4. δουλείας
÷ αὐτῆς 4. 13. ἐξ ὕψους ÷ αὐτοῦ 4. 16. ὁ παρα-
καλῶν ÷ με 4. 19. ÷ καὶ οὐχ εὖρον 4.⁷³

CAP. II.

1. 𐤒𐤓𐤁. *Caligine textit.* Ο'. ἐγνόφωσεν. 'Α. ἐπά-
χυνεν. Σ. συνεσκότασεν.¹

𐤒𐤓𐤁𐤁. *Decorem.* Ο'. δόξασμα. 'Αλλος
δόξα.²

2. 𐤒𐤓𐤁. ✕ Σ. σὺν 4 πάντα.³

𐤒𐤓𐤁𐤁. *In ira sua.* Ο'. ἐν θυμῷ αὐτοῦ. 'Α.
ἐν ἀνπερθεσίᾳ. Σ. ἐν ὀργῇ.⁴

4. 𐤒𐤓𐤁. *Firmiter stetit.* Ο'. ἐσπερέωσε. Σ. ἐστή-
λωσε.⁵

𐤒𐤓𐤁. *Sicut adversarius.* Ο'. ὡς ὑπεναντίος.
'Α. ὀλιβαν.⁶

5. 𐤒𐤓𐤁𐤁. *Palatia ejus.* Ο'. τὰς βάρεις αὐτῆς.

Σ. τὰ βασίλεια αὐτῆς.⁷

5. 𐤒𐤓𐤁𐤁. *Maerorem et maestitiam.* Ο'.
ταπεινουμένην καὶ τεταπεινωμένην. 'Α. θρήνους
καὶ ὀδυρμούς. Σ. καὶ ὀδύνην κατοδυνωμένην.⁸

6. 𐤒𐤓𐤁𐤁. *Et violenter destruxit.* Ο'. καὶ διεπέ-
τασεν. Alia exempl. καὶ ἐξέσπασεν.⁹

𐤒𐤓𐤁. *In oblivionem adduxit.* Ο'. ἐπελάθετο.
Σ. ἐπιελήσθαι (s. ἐπιλησθῆναι) ἐποίησε.¹⁰

𐤒𐤓𐤁. *Et rejectit.* Ο'. καὶ παρώξυνεν. Σ. (et)
probris affectum fecit.¹¹

7. 𐤒𐤓𐤁. *Abominatus est.* Ο'. ἀπετίναξεν. 'Α.
κατηράσατο. Σ. εἰς κατάραν ἐποίησε.¹²

𐤒𐤓𐤁. *Tradidit.* Ο'. συνέτριψεν. 'Α. συνέ-
κλεισεν. Σ. παρέδωκεν.¹³

𐤒𐤓𐤁𐤁. *Muros palatiorum ejus.*
Ο'. τείχος βάρεων αὐτῆς. Σ. τείχος βασι-
λείων.¹⁴

𐤒𐤓𐤁. *Sicut die festo.* Ο'. ὡς ἐν ἡμέρᾳ
ἐορτῆς. Alia exempl. ὡς ψαλμὸν Λευιτῶν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐορτῆς.¹⁵

λίσον οὕτως ἡρμήνευσεν θλίψον κ.τ.έ. ⁷² Syro-hex. ./.
♦ 𐤒𐤓. ⁷³ Syro-hex.

CAP. II. ¹ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ♦ 𐤒𐤓. ² Cod.
Norimb. Syro-hex. in marg. char. med. ♦ 𐤒𐤓𐤁𐤁.

³ Cod. Jes. ⁴ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓𐤁. ♦ 𐤒𐤓𐤁. ⁵ Cod. Norimb. ad Psal. lxxxiv. 4: "Vox ἀνπερθεσία a Syro interp.

modo redditur 𐤒𐤓𐤁 𐤒𐤓 Thren. ii. 2; modo 𐤒𐤓𐤁 𐤒𐤓 [vitiosum pro 𐤒𐤓
𐤒𐤓], ut hoc loco; quarum omnium dictionum

eadem est radix 𐤒𐤓, distulit, cunctatus est [unde 𐤒𐤓𐤁, ὑπερβιβέναι, Prov. xv. 22]. Mox post ἐκόλλησεν add. αὐτὰ

Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ⁷ Nobil. ex Origene affert: Βάρεις τὰς οἰκίας

φισίν, ὥσπερ (fort. ὁσπερ) τὰ βασίλεια ἐξέδωκεν Σύμμαχος. Minus emendate Cat. Ghisler. T. III, p. 77: β. τὰς οἰκίας φ.,

ἅπερ βασίλειαν ἐξέδωκεν ὁ Σ. Cf. ad v. 7. ⁸ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ⁹ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹⁰ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹¹ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹² Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹³ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹⁴ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓. ¹⁵ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓.

𐤒𐤓 ponitur pro κατοδυνώμενος Ezech. ix. 4; pro ὀδυ-
ρμένος Jerem. xxxi. 18. Cf. Hex. ad Jesai. xxix. 2.

⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ♦ 𐤒𐤓, quod alias cum διέφθειρε, ἐλμύνητο, ἡφάνισε,

non cum ἐξέσπασε commutatur. ¹⁰ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓.

♦ 𐤒𐤓. Ceriani, qui recte vertit, ut obli-
vioni traderetur fecit, confert lectionem Codd. 22, 36, alio-
rum, qui pro ἐπελάθετο κύριος ἠ ἐποίησεν, ἐπιλαθῆναι ἐποίησε
κύριος legunt. Sed vix crediderim Syrum nostrum ἐπιλα-
θῆναι pro verbo passivo habuisse. ¹¹ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓.

♦ 𐤒𐤓. Syriaca Graece sonant, ὀνειδισμένον
(non, ut Middeld., ὀνειδος) ἐποίησε. Nisi forte Sym. ver-
terit, καὶ προσηγάγισε (cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 10), quod
per circumlocutionem transtulit Noster. ¹² Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓.

♦ 𐤒𐤓. Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 40. Obscure Cod. Norimb. a Doederleinio ex-
scriptus: "Ἄλλος ἀπίστη (ἀγίασμα αὐτοῦ). ¹³ Syro-hex. ♦ 𐤒𐤓.

♦ 𐤒𐤓. Sic Montef. ad τείχος θυγα-
τρὸς Σιών (v. 8), notans: "Hoc in schedis meis reperi:
unde vero prodeat, ignoro. Illud autem βασίλειαν sus-
pectum est." Prodiit, ut recte perspexit Ceriani, ex Colb.,
qui consonat cum Cat. Ghisler. T. III, p. 83, ubi ex Ori-
gene citatur: παρέδωκε δὲ καὶ τὸ συνέχον τείχος τὰς οἰκίας τῆς
πόλεως, ἥγον τὰ βασίλεια, καθάπερ ἐξέδωκε Σύμμαχος. ¹⁴ Sic
Codd. 22 (cum Λευι τῇ pro Λευιτῶν ἐν τῇ), 36, alii, et Theo-
doret. Syro-hex. in marg. char. med.: ♦ 𐤒𐤓. Idem, excepto Syro, πολέμων post φωνῇ in textum intule-
runt, utrobique explicandi causa. Rosenmueller. Hebraea
παράφρασις: "Templum, quod lactis festa celebrantium

8. **הָשֵׁב יְהוָה.** *Molitus est Jova.* Ο'. καὶ ἐπέστρεψε. *Alia exempl. ἐλογίσαιο κύριος.*¹⁶
9. **פִּנְיָהּ.** *Funiculum.* Ο'. μέτρον. Σ. σχοινίον μέτρον.¹⁷
10. **מִבְּלָע.** *Ab exstirpando.* Ο'. ἀπὸ καταπατήματος (*alia exempl. καταποντίσματος*¹⁸). Σ. ἵνα ποιήσῃ καταποθῆναι.¹⁹
11. **וַיִּאֲבֶל-חַל יְחוּמָּהּ יְהוָה אֲמָלָיו.** *Et lugere fecit antemurale et murum, pariter elanguerunt.* Ο'. καὶ ἐπένθησε τὸ προτείχισμα, καὶ τείχος ὁμοθυμαδὸν ἡσθένησε. Σ. . . ἐπὶ τῷ περιβόλῳ καὶ τῷ τείχει, ὅτι ὁμοῦ ἔπεσον.²⁰
12. **מְבַרְעוּ.** *Demersae sunt.* Ο'. ἐνεπάγγσαν. Σ. κατεβυθίσθησαν.²¹
13. **מֶלֶכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בְּגוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם-בְּבִיאוֹתָיָהּ.** *Rex ejus et principes ejus sunt inter gentes; non est lex: etiam prophetae ejus.* Ο'. βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντα αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐκ ἔστι νόμος, καί γε προφήται αὐτῆς. Σ. βασιλεὺς καὶ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν τῶν ἐθνῶν ἄνευ νόμου· ἀλλ' οὐδὲ προφῆται.²²
14. **רֹאשׁוֹ בְּתוֹלַת יְרוּשָׁלַם.** *Caput suum virgines Jerusalem.* Ο'. ἀρχηγὸς παρθένους ἐν Ἱερουσαλὴμ. 'Α. Σ. κεφαλὰς αὐτῶν παρθένοι Ἱερουσαλὴμ.²³
15. **כָּלּוּ בְּדִמְעוֹת.** *Contabuerunt lacrymis.* Ο'. ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν. 'Α. ἐτελέσθησαν . . Σ. ἀηλῶθησαν ὑπὸ δακρύων.²⁴
16. **הַבְּרָמָרִי מַעֵי.** *Vehementer aestuant viscera mea.* Ο'. ἐταράχθη ἡ καρδία (*alia exempl. κοιλία*²⁵) μου. Σ. συνεπλάκισαν τὰ ἔντερα μου.²⁶
17. **יְבִדִי.** *Jecur meum.* Ο'. ἡ δόξα μου. 'Α. τὸ ἥπαρ μου.²⁷
18. **בְּעָמָהּ.** *Dum elanguescunt.* Ο'. ἐν τῷ ἐκλείπειν (*alia exempl. ἐκλύεσθαι*²⁸).
19. **קִרְיָהּ.** *Civitatis.* Ο'. πόλεως. 'Α. πολίχνης. Σ. μητροπόλεως.²⁹
20. **מָה אֶשְׁוֶה לָּהּ וְאֶנְחָמָהּ.** *Quid aequiparabo tibi, ul' consoler te?* Ο'. τίς σώσει καὶ παρακαλέσει σε; Σ. τί ἐξισώσω σοι, ἵνα παρακαλέσω σε;³⁰
21. **כִּי-גִדּוֹל בָּיִם שְׁבָרָהּ מִי וְיִפְאֶלָּהּ.** *Quia magnum est instar maris vulnus tuum, quis sanabit te?* Ο'. ὅτι ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου· τίς ἰάσεται σε; 'Α. ὅτι μεγάλη ὡς θάλασσα συντριβὴ σου· ποία ἱάσις σου;³¹
22. **שָׁוְא וְתִפְלָה.** *Vana et insulsa.* Ο'. μάταια καὶ ἀφροσύνην. 'Α. εἰκὴ καὶ ἀναλον.³²
23. **הָוֵאתָ.** *Haecce.* Ο'. (εἰ) αὕτη. Σ. ἄρα αὕτη.³³
24. **שֵׁאֲמָרוּ.** *Quam dicebant.* Ο'. ἐροῦσι. *Alia exempl. ἦν ἐροῦσι.*³⁴
25. **פֶּרֶף-לָּהּ מְשׁוֹשׁ לְכָל-הָאָרֶץ.** *Perfectae pulcritudinis, gaudium totius terrae.* Ο'. στέφανος (*alia exempl. add. δόξης*³⁵) εὐφροσύνης πάσης τῆς γῆς. 'Α. τελεία κάλλει, χαρὰ ἐν πάσῃ τῇ γῇ.³⁶

hymnis resonare solebat, nunc bellicis clamoribus impletur.”

¹⁶ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in textu: ἐπίστρεψε κύριος; in marg. autem: ἐλογίσαιο (لَعَلَّ).

¹⁷ Syro-hex. سلا و صعدا. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 5. Ezech. xlvii. 3.

¹⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex.

¹⁹ Syro-hex. و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁰ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²¹ Idem: و جعل و جعل. Graece verterim, ἐβυθίσθησαν, s. ἔδυσαν, nisi Codd. 22, 36, alii, in textu κατεβυθίσθησαν legerint.

²² Idem: و جعل و جعل. و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²³ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁴ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁵ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁶ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁷ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁸ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁹ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

³⁰ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

³¹ Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

³² Idem: و جعل و جعل. Idem: و جعل و جعل.

²⁵ Syro-hex. و جعل و جعل. Ad Aq. cf. Hex. ad Jesai. xxvi. 5. xxix. 1. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. xlvii. 3, not. 8.

³⁰ Syro-hex. و جعل. Praeterea Syrus in marg. char. med. affert: τί ἐξισώσω σοι;

³¹ Syro-hex. و جعل. Idem: و جعل و جعل.

³² Idem: و جعل و جعل. Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 13. Ezech. xiii. 10, 15. xxii. 28.

³³ Syro-hex. و جعل و جعل. ³⁴ Sic Codd. III, 22, 36, alii. Syro-hex. falsam scripturam, ἦν ἐροῦσι, vertit.

³⁵ Sic Ald., Codd. II (a 2^a manu), III, 87, 88, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: στ. δόξης, καλὴ εὐπρέπεια, εὐφροσύνη κ.τ.ε. Ubi καλὴ εὐπρέπεια (εὐπρέπεια) alius interpretis esse videtur.

³⁶ Syro-hex. و جعل و جعل. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvii. 3, ubi τελεία κάλλει Symmacho tribuitur.

16. בָּלַעְנוּ. Absorbuiimus. Ο'. κατεπίομεν αὐτήν. Alia exempl. καταπίομεν ÷ αὐτήν.³⁷
- יְהִי הַיּוֹם שְׁקִינֵנוּ וְנִצְּחָנוּ. Hic dies est quem expectavimus, invenimus, vidimus. Ο'. αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἦν προσεδωκόμεν, εὖρομεν αὐτήν, εἶδομεν. Σ. ταύτην τὴν ἡμέραν ἦν προσεδωκόμεν, κατελάβομεν καὶ εἶδομεν.³⁸
18. חֲמוּת בַּת צִיּוֹן. Mure filiae Sionis. Ο'. τείχη Σιών. Alia exempl. τείχος θυγατρὸς Σιών.³⁹
- בֵּית עֵינֶיךָ. Filia oculi tui. Ο'. θυγάτηρ (alia exempl. κόρη⁴⁰) ὀφθαλμῶν σου.
19. רָבִי. Clama. Ο'. ἀγαλλίασαι. 'Α. αἶνεσον. Σ. ἀδολέσχῃσον.⁴¹
- בְּרֹאשׁ כָּל-חַצְוֹת. In compitis omnium platarum. Ο'. ἐπ' ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων. Σ. ἐπ' ἀρχὰς πασῶν ἀμφόδων.⁴²
20. עַל־לִי טַהֲרֵם אֶסְיִיחֵךְ בְּמִקְדָּשׁ אֲדֹנָי פְּהִין. Parvulos gestationum (qui in palmis gestantur)? num occidetur in sanctuario Domini sacerdos et propheta? Ο'. ÷ ἐπιφυλλίδα ἐποίησε μάγειρος, φονευθήσονται.⁴³ νήπια θηλάζοντα μαστούς; ἀποκτενείς ἐν ἀγιάσματι

κυρίου ιερέα καὶ προφήτην; 'Α. βρέφη παλαιστής; εἰ ἀποκτανθήσεται ἐν ἀγιάσματι κυρίου ἱερεὺς καὶ προφήτης;⁴⁴

21. נָפְלוּ בַּחֶבֶר. Ceciderunt gladio. Ο'. ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, ἐν βομφαίᾳ καὶ ἐν λιμφῇ. 'Αλλος. ἔπεσον ἐν μαχαίρᾳ.⁴⁵
22. קֻמְסוּ רִבִּיתִי אֲבִי כָלֵם. Quos palmis gestavi et educavi, hostis meus consumpsit. Ο'. ὡς ἐπεκράτησα, καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου πάντας. Alia exempl. ἐξέθρεψα καὶ ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα, καὶ ὁ ἐχθρός μου πάντα συνετέλεσεν.⁴⁶ 'Α. οὓς ἐπαλαίστωσα καὶ ἐπλήθυνα, οἱ ἐχθροί μου συνετέλεσαν αὐτούς.⁴⁷ Σ. οὓς ἐξέθρεψα καὶ πλείονας ἐποίησα. . .⁴⁸

Cap. II. 4. τῶν ὀφθαλμῶν ÷ μου. 15. ÷ τὴν. 4 κεφαλὴν αὐτῶν. 20. καρπὸν ÷ κοιλίας. 4 αὐτῶν.⁴⁹

CAP. III.

1. אָנִי. Afflictionem. Ο'. πτωχείαν. Σ. κάκωσιν μου.¹
3. אֵין יָדַי בִּיָּשׁוּבִי אֵין. Tantummodo in me iteratis vicibus vertit manum suam. Ο'. πληγὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψε. ✕ καὶ ἔστρεψε.² χεῖρα

³⁷ Sic Syro-hex. "In ceteris libris est καταπίομεν αὐτήν."—Nobil. Sic Cod. Sinait., et Parsonsii Cod. 62, "ut videtur." ³⁸ Syro-hex. **וְנִצְּחָנוּ וְנִצְּחָנוּ**. **וְנִצְּחָנוּ**. Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. Statim pro καταγάγετε, κατάγαγε est in Codd. 22 (καταγε), 36, alii, et Syro-hex.; καταγαγέτω in Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, alii.

³⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. Statim pro καταγάγετε, κατάγαγε est in Codd. 22 (καταγε), 36, alii, et Syro-hex.; καταγαγέτω in Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **וְנִצְּחָנוּ**. Lectio, θυγάτηρ (s. θυγάτερ), ὁ ὀφθαλμός σου, est in Codd. Vat., Alex., Sinait. ⁴¹ Syro-hex. **וְנִצְּחָנוּ**. Lectio ἀδολέσχῃσαι stant Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, alii. (Graecum ἀδολεσχεῖν, pro quo Noster usitate **וְנִצְּחָנוּ**, semel (Psal. lxxviii. 15) **וְנִצְּחָנוּ** adhibet, hic per periphrasin, **וְנִצְּחָנוּ** loquere, transulit.)

⁴² Syro-hex. **וְנִצְּחָנוּ**. **וְנִצְּחָנוּ**. **וְנִצְּחָנוּ**. ⁴³ Obelus est in Syro-hex., qui μάγειροι (Μαγείροι) legit. Est alia versio verborum, **וְנִצְּחָנוּ** — **וְנִצְּחָנוּ**, paululum mutatorum. ⁴⁴ Syro-hex. **וְנִצְּחָנוּ**. **וְנִצְּחָנוּ**. **וְנִצְּחָנוּ**. Gracca sunt Middeldorffii, qui ἀποκταθήσεται formam Homericam dedit. Cf. Hex. ad Jesai.

αὐτοῦ. Σ. μόνον ἐπ' ἐμὲ ἐπιστρέφει, καὶ μεταβάλλει
χεῖρα αὐτοῦ.³

5. ראש ותרלחה. *Felle* (s. *herba venenata*) et *mo-*
lestia. Ο'. κεφαλὴν ÷ μου 4, καὶ ἐμόχθησεν.
Σ. χολῇ καὶ μοχθῶ.⁴

7. גדר בערי ולא אצא. *Sepsit circum me, ut non*
exeam. Ο'. ἀνθοδόμησε κατ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ
ἐξελεύσομαι. 'Α. Σ. περιέφραξέ με, ἵνα μὴ ἐξέλθω.⁵

הכביר נחשתי. *Grave fecit aes* (vinculum)
meum. Ο'. ἐβάρυνε χαλκὸν μου (alia exempl.
τὸν ζυγὸν τοῦ τραχήλου μου⁶). Σ. βαρὺ ἐποίησε
. . . τοῦ κλοιοῦ μου.⁷

8. גם כי אזעק ואשוע שותם תפלתי. *Etiā*
quamvis clamo et vociferor, occlusit precatorem
meum. Ο'. καίγε κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέ-
φραξε προσευχήν μου. Σ. ἀλλ' εἰ καὶ κεκράξομαι
δεόμενος, φημοὶ τὴν προσευχήν μου.⁸

9. בנזיות תיבותי ענה. *Caesione* (lapidibus caesis),
semitas meas subvertit (s. *tortuosas fecit*). Ο'.
ἐνέφραξε τρίβους μου, ἐτάραξεν. *Alia exempl.*
✧ *ἐν μαρμάρῳ* 4, καὶ τοὺς τρίβους μου ἠφά-
νισεν.⁹ 'Α. *in* (lapidibus) *caesis* τρίβους μου
ἐκάλυψε.¹⁰ Σ. διὰ λίθων λατομήτων (s. *λελατομη-*
μένων).¹¹

11. דרכי סורר ופשיחני. *Vias meas deflectere*

fecit, et discerpit me. Ο'. κατεδίωξεν ἀφε-
στηκότα, καὶ κατέπαυσέ (alia exempl. *διεσπά-*
*ραξέ*¹²) με. 'Α. δόους μου ἐξέκλινε (Σ. *commovit*),
καὶ ἐχλώανέ με.¹³

12. לחץ כמחרצת. *Quasi scopum ad sagittam*. Ο'.
ὡς σκοπὸν εἰς βέλος. 'Α. ὡς φυλακὴν . . . Σ.
εἰς σκοπὸν ὡς βέλος.¹⁴

13. בני אשתו. *Filios pharetrae suae*. Ο'. *lous*
(alia exempl. *υἱοὺς*¹⁵) *pharetras* αὐτοῦ. Σ.
τὰ ἀπό . . .¹⁶

14. הייתי שחק לכל-עמי בנינתם כל-היום. *Fac-*
tus sum ludibrium toti populo meo, cantilena
(dicterium) eorum toto die. Ο'. ἐγενήθη *γέ-*
λος παντὶ λαφ̄ μου, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν
ἡμέραν. Σ. ἐγενόμην κατὰ γέλωος παντὶ τῷ λαφ̄ μου,
ἄσμα αὐτῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.¹⁷

15. במרורים. *Amaritudinibus*. Ο'. πικρίας. 'Αλ-
λος' ἄμμον.¹⁸

לענה. *Absinthio*. Ο'. χολῆς. 'Αλλος' πι-
κρίας.¹⁹

16. ויגרם בחצץ שני הכפישני באפר. *Et commi-*
nuit glareā dentes meos, depressit me in cine-
rem. Ο'. καὶ ἐξέβαλε ψήφῳ ὀδόντας μου,
ἐψώμισέ με σποδόν. 'Α. ἐξετίναξε ψήφῳ ὀδόντας
μου . . . σποδῶ.²⁰ Σ. ἐξέβαλε ψηφίσι, καὶ ἐξετίναξεν

³ Syro-hex. ܠܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 4 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. In textu obelus est in Syro-hex.

⁵ Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 6 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 7 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 8 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. Nobil. in Ed. Rom. sine teste affert: Sym. τὸν τοῦ τραχήλου μου ζυγόν; sed in notis in versione Lat. addit: quod habet Theodoretus. Habet quidem Theodoret. τὸν ζ. τοῦ τρ. μου (sic), sed ut textus LXXviralis, non Symmachi, lectionem affert.

¹⁰ Syro-hex. ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 11 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 12 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 13 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

¹⁴ Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 15 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 16 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 17 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 18 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

¹⁹ Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 20 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 21 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 22 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

Amos v. 11; λ. ξυστοὶ 1 Esdr. vi. 24; λ. λατομήτοι 4 Reg. xxii. 6; λ. λελασμένον Judith i. 2.) 11 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

12 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 13 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 14 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 15 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

16 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 17 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 18 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 19 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

20 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 21 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 22 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

23 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 24 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 25 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

26 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 27 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 28 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

29 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 30 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 31 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

32 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 33 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 34 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

35 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 36 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 37 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

38 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 39 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ. 40 Idem: ܕܚܝܫܐ ܕܪܚܠܚܐ.

δοτρακα ἐν τοῖς ὁδοῦσί μου, κατέχωσέ με σποδῶ.²¹ 'Ο Σύρος· ἐν πέτρᾳ [ἐστέρησέ με].²²

18. וְאָמַר בְּדַר. *Et dixi: Perii.* Ο'. καὶ ἀπόλετο. *Alia exempl. καὶ ἔπα, ἀπόλετο.*²³

19. וְזָכַרְתִּי וְרָוַחְתִּי לְעֵצֵה וְרָוַחְתִּי. *Memento afflictionis meae et vagationis meae, absinthii et fellis (s. herbae venenatae).* Ο'. ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου, καὶ ἐκ διωγμοῦ (μου), πικρία καὶ χολή μου (*alia exempl. πικρίας* ✕ γάρ μου καὶ χολῆς μου²⁴). 'Α. μνήσθητι κακουχίας μου καὶ ἀποστασίας μου, ἀψινθίου καὶ χολῆς.²⁵

20. וְזָכַרְתִּי וְרָוַחְתִּי. *Recordando recordatur.* Ο'. ✕ μνεία μου μνησθήσεται.²⁶

וְתִשָּׁ. *Depressa est.* Ο'. καταδολεσχήσει. *Alia exempl. τακίησεται.*²⁷ Σ. κατακάμπεται.²⁸ *Aliter:* Σ. ἐαυτῇ προσλαλήσει.²⁹

21. וְאָמַר בְּדַר. *Hoc reducam ad cor meum, ideo sperabo.* Ο'. ταύτην τάξω εἰς τὴν καρδίαν μου, διὰ τοῦτο ὑπομενῶ. Σ. ταύτην (s. τοῦτο) μνησθήσομαι ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ

τοῦτο προσδοκῶ.³⁰

22. וְאָמַר בְּדַר. *Quod non consumpti sumus (s. consumptae sunt).* Ο'. ὅτι οὐκ ἐξέλιπέ με (*alia exempl. ἐξελίσσομεν*³¹). 'Α. ὅτι οὐ συνετελίσθημεν.³² Σ. ὅτι οὐκ ἀναλώθημεν.³³

23. וְאָמַר בְּדַר. *Novae sunt singulis matutinis.* Ο'. καινὰ εἰς τὰς πρωίας. *Alia exempl. ἀνακαινίσον αὐτοὺς ὡς ὄρθρον πρώϊμον (s. πρωϊόν).*³⁴ Σ. καινὴ (s. καινὴν) πάσης πρωίας.³⁵

וְאָמַר בְּדַר. *Magna est fides tua.* Ο'. πολλὴ ἡ πίστις σου. *Alia exempl. ἐπληθύνθη ἡ πίστις σου.* Σ. πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου ἐξέλιπεν.³⁶ 'Αλλος· ἐπλήθυνεν ἡ πίστις σου.³⁷

26. וְאָמַר בְּדַר. *Bonum est, ut quis expectet, et quidem silens, salutem Iovae.* Ο'. ἀγαθὸν καὶ ὑπομενεῖ, καὶ ἡσυχάσει (*alia exempl. ἀγαθὸν ὑπομένειν καὶ ἐλπίζειν*³⁸) εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. 'Α. ὑπομένειν καὶ ἡσυχάζειν. . . Σ. τῶ ἀναμένοντι μετὰ σιγῆς εἰς τὸ σωτήριον.³⁹

Job. xiv. 2. xv. 30. Inde וְאָמַר, excussit, Chaldaice וְאָמַר, quod legitur Dan. iv. 11, ubi Theod. ἐκτινίστατε (τὰ φύλλα) interpretatus est.)²¹ Syro-hex. وَاَمَرَ حَفَا. "Sym. bene dedit secundam partem; in prima duplex versio occurrit, neque . . . video quomodo etiam in magna, quam sibi sumpsit in vertendo libertatem, וְאָמַר reddiderit testas."

—*Ceriani.* Nisi forte Syrus noster in apographo Graeco invenerit: Σ. ἐξέβαλε ψ. καὶ ἐξωστράκισε τοὺς ὁδόντας μου; ubi ἐξωστράκισε, *testis ejecit*, idem fere sonat ac ἐξέβαλε ψήφους, et pro mera amplificatione habendum est.²² Theodoret.: 'Ο δὲ Σύρος, ἐν πέτρᾳ, λέγει, ἐστέρησέ με καὶ τῆς προτέρας εἰρήνης, καὶ τῶν παντοδαπῶν ἀγαθῶν. Ubi aut, suadente Doederleinio, post λέγει plene interpungendum; aut supplemend. e textu Latino, λέγει, ἐστέρησέ με' ἐστέρησαν γὰρ με κ.τ.ε.²³ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.) 26, 33, alii, et Syro-hex.²⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: πικρίας γὰρ καὶ χολῆς μου.²⁵ Syro-hex. וְאָמַר בְּדַר. . .

וְאָמַר בְּדַר. . . Cod. i. 3, 7.²⁶ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Codd. 22, 36, alii: μνεία μου. τούτων; et sic (cum τούτων in marg. char. med.) Syro-hex.²⁷ Sic Codd. 22, 36, alii. Vulg. *tabescet.*²⁸ Syro-hex. وَاَمَرَ حَفَا. . . Cf. Hex. ad Psal. xli. 6.²⁹ "Hanc Symmachi lectionem in schedis meis reperi, nec scio unde prodeat."—*Montef.*

Leetio omnino genuina videtur, ut legatur וְאָמַר. Cf. Hex. ad Gen. xxiv. 63. Psal. liv. 3.³⁰ Syro-hex. وَاَمَرَ حَفَا. . .

³¹ Sic Codd. 22, 36, alii, qui post κυρίον (cum Syro-hex. in marg. char. med.) add. πολλά.³² Syro-hex. وَاَمَرَ حَفَا. . . Hanc et sequentem lectionem scriba codicis ad Graeca, ὅτι οὐ συνετελίσθησαν, aptat.³³ Idem: وَاَمَرَ حَفَا. . . Syriaca verti possunt, ὅτι οὐκ ἐξελίσσομεν, sed magis Symmachum sapit quod posuimus. Cf. ad Cap. iv. 22. Porro notandum est, ea quae apud Seniores redundant, μῆνας εἰς τὰς πρωίας—οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ, non haberi in Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex.³⁴ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex., qui in textu om. καινὰ, in marg. char. med. affert: وَاَمَرَ حَفَا. . .

³⁵ Syro-hex. وَاَمَرَ حَفَا. . . in textu; in marg. autem char. med.: πολλοὶ εἰσιν οἱ σ. μου, καὶ ἡ κ. μου ἐξέλιπεν. Codd. 22 (cum πληθυνθείη), 36, alii: ἐπληθύνθη ἡ π. σου εἰς τὰς πρωίας. πολλοὶ εἰσιν οἱ σ. μου, καὶ ἡ κ. μου ἐξέλιπεν. Cf. Cap. i. 22 in LXX.³⁷ Cod. Jes. in textu.³⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.³⁹ Syro-hex. . . وَاَمَرَ حَفَا. . . Aquilam imitari videtur Cod. 88: ἀγαθὸν καὶ ὑπομένειν καὶ ἡσυχάζειν εἰς τὸ σ. κ.

28. **כִּי נָטַל עָלָיו**. *Nam (Deus) imposuit ei.* O'. *ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ.* Σ. *ἦρε γὰρ ἐφ' ἑαυτῷ (s. ἐφ' ἑαυτὸν).*⁴⁰
29. **יִתֵּן בָּעָפָר פִּיהוּ אוֹלֵי יֵשׁ תִּקְרָה**. *Ponat in pulvere os suum, si forte sit spes.* O'. *Vacat.* Alia exempl. *δώσει ἐν χόματι στόμα αὐτοῦ, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐλπίς.*⁴¹ 'O *Σύρος* ἐν γῆ.⁴²
32. **כִּי אִם-הוֹנָה וְרַחֵם נָרַב חֲסָדָיו**. *Quia si maerore afficit, tum miserebitur pro multitudine misericordiarum ejus.* O'. *ὅτι*⁴³ *ὁ ταπεινώσας οἰκτειρήσει, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.* Σ. *εἰ γὰρ ἐπάγαγε, καὶ ἐλεήσει κατὰ τὸ πλῆθος τῶν χαρίων αὐτοῦ.*⁴⁴
33. **עָנָה**. *Affligit.* O'. *ἀπεκρίθη.* 'A. *ἐταπεινώσεν.*⁴⁵
34. **לִרְכָּא**. *Conterere.* O'. *τοῦ ταπεινώσαι.* 'A. *ἵνα κύψαι ποιήσῃ.*⁴⁶
38. **וְהָיָה**. *Et bonum.* O'. *καὶ τὸ ἀγαθόν.* Alia exempl. *καὶ τὰ ἀγαθά.*⁴⁷
40. **נִחַשְׁתָּה דְרַבְּנֵינוּ וְנִחַקְרָה וְנִשְׁבַּח עַד-הָיָה**.

Exploremus vias nostras, et perscrutemur, et revertamur ad Jovam. O'. *ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἡτάσθη, καὶ ἐπιστρέψομεν ἕως κυρίου.* Alia exempl. *ἐρευνήσωμεν τὰς ὁδοὺς ἡμῶν, καὶ ἡτάσθη, καὶ ἐπιστρέψωμεν ἕως κυρίου.*⁴⁸ "Ἄλλος" *ἐτάσσωμεν τὰ διαβήματα...*⁴⁹

41. **אֵל-בְּפִים אֵל-בְּשָׁמַיִם**. *Una cum manibus ad Deum in caelis.* O'. *ἐπὶ (Σ. σὺν⁵⁰) χειρῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανῷ.*⁵¹ Alia exempl. *πρὸς ὑψηλὸν ἐπὶ χειρῶν ἡμῶν ἐν οὐρανῷ.*⁵²
42. **וְנִחַנּוּ חַטֹּאתֵינוּ**. *Nos deliquimus.* O'. *ἡμαρτήσαμεν.* Alia exempl. *ἡμεῖς ἡμαρτήσαμεν.*⁵³
44. **וְנִעְבֹּר תַּלְתָּהּ**. *Ne transiret precatio.* O'. *ἐνεκεν προσευχῆς.* Σ. *ἵνα μὴ διέλθῃ προσευχή.*⁵⁴
45. **וְקִיּוּמָא דְחַטֵּינֵינוּ**. *Purgamenta et fastidium fecisti nos.* O'. *καμύσαι⁵⁵ με καὶ ἀπωσθῆναι.* ἔθηκες ἡμᾶς. Alia exempl. *εἰς ὀμλίαι καὶ ἀδολεσχίας ἔθηκες ἡμᾶς.*⁵⁶ 'A. *λαλίαν καὶ ἀτιμίαν ἔθηκες...* Σ. *κοπρίαν καὶ rejectamentum...*⁵⁷

⁴⁰ Syro-hex. **ܡܥܬܐ ܠܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Codd. 22, 36, alii: *ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτὸν ἕρπον βαρύν.* ⁴¹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, 239, et Syro-hex.; *neonon (cum ἑλπίς υπομονῆς)* Codd. 22, 36, alii. ⁴² Theodoret. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος" *ἐν κοινορῷ*; ex Complutensi, ut videtur. ⁴³ Post *ὅτι* Syro-hex. in marg. char. med. affert: **ܕܐܠܐ**, sive *ἀλλὰ* pro *ὅτι*, quae versio est Syri vulgaris; sive *εἰ* μὴ post *ὅτι*, quae lectio est Cod. 239.

⁴⁴ Syro-hex. **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Ad *ἐπάγαγε* (subaudi, *malum*, unde *ἐπαγωγὴ, calamitas*) cf. ad Cap. i. 5. Middeld. vertit *ἀπήγαγε*, invita lingua. ⁴⁵ Syro-hex. **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Lectio *ἐταπεινώσεν* est in Codd. 22, 36, aliis. ⁴⁶ Syro-hex. ad *καὶ ἐταπεινώσῃ* (v. 33) affert: **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**, quae lectio ad hunc locum magis appositā est. (Syr. **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**, *inclinari, incurvare se*, Graec. *sonat κλίνειν* Jesai. xlii. 7. li. 23. Translatio autem formae *Pielicae* per ποιέιν Symmachum magis quam *Aquilam* refert.) ⁴⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴⁸ Sic Cod. 88 (cum *ἐπιστρέφωμεν*), et Syro-hex. in textu; qui posterior pro *ἡτάσθη* legis videtur *ἡττήθη* (ܕܥܝܢܐ). Idem in marg. char. med.: *ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἡτάσθη* (ܕܥܝܢܐ) *ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον.*

⁴⁹ Syro-hex. in marg. char. med. **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**. Post *ἡτάσθη* Cod. Jes. in marg. supplet: *τὰ διαβήματά μου.* Pro *καὶ ἡτάσθη* Cod. 26 habet: *καὶ ἐστάσωμεν* (sic) *τὰ διαβή-*

ματα. Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 26. ⁵⁰ Syro-hex. **ܕܥܝܢܐ**.

⁵¹ Idem in marg. char. med.: *καὶ ἐμβλέψωμεν (πρὸς) τὸν θεὸν τὸν κατοικοῦντα (ἐν οὐρανῷ).* Sic in textu (nisi *ἐν οὐρανῷ*) Codd. 49, 90. ⁵² Sic Codd. XII (teste Parsonsio), 23, 26, alii. Montef. e Cod. Jes. mendose affert: "Ἄλλος" *πρὸς ὑ. ἐπὶ χείρας ἡμεῖς ἐν οὐρανῷ.* ⁵³ Sic Codd. XII (in marg.), 49, 88, 90, et Syro-hex. Mox post *ἡσέθησμεν* (Hebr. **וְנִחַנּוּ**) Comp., Codd. XII, 239 add. *καὶ παρεπικράναμεν*, ex alia versione. ⁵⁴ Syro-hex. **ܕܥܝܢܐ**.

ܕܥܝܢܐ. Conferenda est lectio Codd. 22, 36, aliorum: *ἐνεκεν τοῦ μὴ διελθεῖν πρὸς σέ προσευχήν μου.* ⁵⁵ "Ad *καμύσαι* Syro-hex. in marg. char. med. affert: **ܕܥܝܢܐ**, ad *incurvandam*, vel ad *erubescendum*; utrumque enim Syriaca vox per se patitur: vel, si mavis... *ad incurvationem, in ruborem.* Ultimum praefero ex Hebraco, a quo saltem quoad sensum non omnino differt."—*Ceriani.* Graeca vox est, nisi fallor, *κάμψαι*, quae non est nisi prava scriptura τοῦ *καμύσαι*, vel *καμύσαι*, ut e Cod. Vat. exscripsit Maius hic et Jesai. vi. 10. Similiter pro *ἐκόπασε*, *ἐκοψε* legit et vertit Syrus noster Gen. viii. 1. Ruth i. 18; pro *rariori* *ἐδέκασε*, *ἐδεξε* exaravit scriba papyri in *Notit. Cod. Sin.* p. 71, ubi non Graecum *δέκα*, cum significatione *corrumpendi*, ex male habito Hesychii loco commentus est Tischendorfius. ⁵⁶ Sic Codd. 62, 198. Minus emendat Codd. 22, 36, alii: *ὀμλίαι καὶ ἀδ. εἰς ἡμᾶς.* ⁵⁷ Syro-hex. **ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ**.

47. פָּחַד. Pavor. O'. φόβος. Σ. πτόσις.⁶⁸
 נִפְתָּח. Et fovea. O'. και θυμός. Alia ex-
 empl. και θάμβος.⁶⁹
 הַשְׂאֵת וְהַשְׁבֵּר. Vastatio et confractio. O'.
 ἔπαρσις (alia exempl. ἔκστασις⁶⁹) και συντριβή.
 'A. ἔπαρσις και συντριβή.⁶¹
49. עֵינִי נָגְרָה לֹא תִדְמָה מֵאֵין הַפְּגוּת. Oculus
 meus effunditur, nec quiescit, ita ut nullae sint
 remissiones. O'. ὁ ὀφθαλμός μου κατεπόθη
 (alia exempl. κατεπονθήθη⁶³), και οὐ σιγήσομαι
 (alia exempl. σιγήσεται; alia, ἡσυχάσει⁶³), τοῦ
 μὴ εἶναι ἔκνεψιν. Σ. ὁ ὀφθαλμός μου ἐπέμει-
 νεν, και οὐκ ἐπαύσατο, τοῦ μὴ εἶναι ἀνεσιν.⁶⁴
51. עֵינִי עוֹלֵלָה לְנַפְשִׁי. Oculus meus molestiam
 facit animae meae. O'. ὁ ὀφθαλμός μου ἐπι-
 φυλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου. Alia exempl. οἱ
 ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον μετὰ τῆς ζωῆς μου.⁶⁵
 Σ. . . παρήλθε τὴν ψυχὴν μου.⁶⁶
53. צָכַרְתִּי. Ad silentium redegerunt (exsciderunt).
 O'. ἐθανάτωσαν. Σ. και κατεσιώησαν.⁶⁷
54. אֶזְכְּרוּ. Exundarunt. O'. ὑπερεχύθη. "Ἄλλος"
 abluerunt.⁶⁸

54. אֶזְכְּרִי וְנִזְכְּרִי. Dixi: Excisus sum. O'.
 εἶπα, ἀπόωμαι. Σ. εἶπα, ἐξέκοπη.⁶⁹
56. לְרַחֲמֵי לִשְׁנֵי. Ad respirationem (singul-
 tum) meam, ad clamorem meum. Aliter: Ad
 relaxationem meam clamori meo. O'. εἰς τὴν
 δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου (alia exempl.
 και εἰς τὴν κραυγὴν μου⁷⁰). Σ. εἰς τὸ ἀναψύξαι
 με και σώσαι.⁷¹
58. גָּאֵלְתִּי חַיִּי. Redemisti vitam meam. O'. ἐλυ-
 τρώσω τὴν ζωὴν μου. 'A. ἡγίστευσας (s. ἡγι-
 σας) . . .⁷² Σ. curam habuisti . . .⁷³
59. עֲנִיָּה. Oppressionem meam. O'. τὰς παρα-
 χάς μου. Σ. ἡδικήθη.⁷⁴
- שִׁפְטִי. Judica. O'. ἐκρινas. 'A. κρίνον.⁷⁵
- נִקְמָתָם. Vindictam eorum. O'. τὴν ἐκδίκησιν
 αὐτῶν. Σ. τὴν μῆνιν . . .⁷⁶
63. מִנְּגִינְתִּי. Ego cantilena (dictierium) eorum.
 O'. ἐπὶ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Alia exempl. ἐγὼ
 ἀπὸ τῶν ψαλμῶν αὐτῶν.⁷⁷ 'A. . ᾄσμα . . Σ. .
 ψαλμός . .⁷⁸
65. מִנְּגִינַת לֵב. Obductionem cordis. O'. ὑπερα-
 σπισμὸν, καρδίας μου. "Ἄλλος" θυρεόν .⁷⁹

✧

✧

✧ ١٠٠. 68 Nobil., et Colb. ex Origene
 (=Cat. Ghisler. T. III, p. 164). Montef. ex eodem Colb.
 pro his: O'. διήνοιξαν—συντριβή (vv. 46, 47), assert: Σ. ὁλη
 τῶ στόματι κατέπιον ἡμᾶς, και εἰς βάθος κακῶν ὑπενέχθημεν,
 φόβον και ταραχὴν ἐμπλήσθοντες; notans: "Magis sensum
 quam verba ipsa Symmachi referunt." Immo sunt verba
 Origenis, enarrantis Seniorum, non Symmachi, lectionem.
 69 "In ceteris libris est και θάμβος."—Nobil. Sic Comp.,
 Ald., Codd. 23, 26, 33, alii, et Syro-hex. Alia lectio, και
 τρόμος, est in Codd. 22, 36, aliis. Montef. ad 79 male
 assert: Σ. πτόσις. Οἱ λοιποὶ: θάμβος. 69 Sic Codd. 22,
 36, alii. 61 Syro-hex. (qui eandem lectionem in textu
 habet): ✧ ١٠٠. 62 Sic Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex.; neonon Origen. in Cat. Ghisler.
 T. III, p. 165. 63 Prior lectio est in Cod. 88, Origen.
 ibid., et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 36, aliis. 64 Ori-
 gen. ibid., ubi ὑπέμεινε editum, invito Nobil. Etiam Ori-
 gen. enarrat: ὁ δὲ Σύμ. (Θηλοῖ), ὅτι ἐπέμεινά τε δακρύων, και οὐ
 δαίλων. 65 Sic Codd. 22, 36, alii, qui pergunt: ἐπὶ τὰς
 θυγατέρας τοῦ γένους μου. 66 Syro-hex. ✧ ١٠٠.
 ✧ ١٠٠. (Perperam Norberg. ✧ ١٠٠).
 ✧ ١٠٠. Origen. ibid.: 'O ὀφθ. μου ἐπιφυλλιεῖ.
 Κατακόπτε γὰρ με τὰ δάκρυα, καθάπερ ἄμπελον ἀκριβὴς τρυγητής

κατὰ δὲ Σύμμαχον, ὅτι κατεπότισάν με τὰ δάκρυα, τῇ τῶν ἐν
 ὕδασι πνιγομένων μεταφορᾷ. Ubi haec, ὅτι κατεπόντισάν με τὰ
 δ., non sunt Symmachi verba, sed tantummodo sensum
 ejus declarant. Sym. fortasse vertit: ὁ ὀφθ. μου παρήλθε
 (obruit, sc. continuo ploratu; cf. Hex. ad Psal. cxiii. 5),
 vel, si mavis, ὑπερῆρε (cf. Psal. xxxvii. 5 in Syro-hex.) τὴν
 ψυχὴν μου. 67 Syro-hex. ✧ ١٠٠. Cf. Hex. ad
 Psal. lxxxvii. 17. 68 Idem in marg. char. med. ✧ ١٠٠.
 69 Idem: ✧ ١٠٠. 70 Sic Codd. 22,
 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✧ ١٠٠.
 71 Syro-hex. ✧ ١٠٠. 72 Idem: ✧ ١٠٠.
 73 Idem: ✧ ١٠٠. (Ad ἡγίσειν cf. Hex. ad Jerem.
 l. 34. Pro ἀγίστευσεν Nostro usitatus est. Cf. Hex.
 ad Jerem. xxxi. 11.) 74 Idem: ✧ ١٠٠. (Vox
 Syriaca commutatur eum Graecis, ἐφρόντισας, ἐπρονοήσας,
 ἐπεμελήσας, semel (Baruch iii. 21) eum ἀντελάβου; sed
 nulla harum pro 74 ponitur.) 74 Idem: ✧ ١٠٠.
 ✧ ١٠٠. 75 Idem: ✧ ١٠٠. 76 Idem: ✧ ١٠٠.
 ✧ ١٠٠. 77 Montef. e Cod. Jes. assert: "Ἄλλος" ἐγὼ ἀπὸ
 τῶν ψ. αὐτῶν. Sic in textu Cod. 88 (sine τῶν), Syro-hex.
 Codd. 22, 36, alii, post ἐπίβλεψον inferunt: ἐγὼ ἐγενόμην
 ἰδούσχα αὐτῶν. 78 Syro-hex. ✧ ١٠٠. ✧ ١٠٠.
 ✧ ١٠٠. 79 Idem in marg. char. Estrang. ✧ ١٠٠.

nostris, ne eamus. Ο'. ἐθηρεύσαμεν ('Ο Σύ-
ρος· ἐθηρευσαν³⁴) μικροὺς ἡμῶν τοῦ μὴ πορεύ-
εσθαι. 'Α. ἡρμώθησαν τὰ διαβήματα ἡμῶν ἀπὸ τῆς
πορείας. Σ. ἐθηρευσαν τὰ διαβήματα ἡμῶν...³⁵ "Αλ-
λος· καὶ τὰ ἱχνη ἡμῶν ἀφανῆ ἐγένετο...³⁶

19. דְּלִקְנִי. *Insectati sunt nos.* Ο'. ἐξέπτησαν.
Alia exempl. ἐξήφθησαν; alia, ἐξήφθημεν.³⁷
"Αλλος· ἐδίωξαν (s. κατεδίωξαν) ἡμᾶς.³⁸

20. רִיחַ נַפְתָּיִנו. *Spiritus narium nostrarum.* Ο'.
πνεῦμα προσώπου ἡμῶν. 'Α. πνεῦμα μυκτή-
ρων ἡμῶν. Σ. πνοὴ μυκτήρων ἡμῶν.³⁹

21. אֶדוּמִי. Ο'. Ἰδουμαίας. Alia exempl. 'Εδώμ.⁴⁰
בְּאֶרֶץ עֻז. *In terra Uz.* Ο'. ἐπὶ γῆς. Alia
exempl. ἐν γῇ Οὐζ.⁴¹

הַשְׁכֵּרִי. *Inebriaberis.* Ο'. μεθυσθήσῃ. Alia
exempl. πίεσαι καὶ μεθυσθήσῃ.⁴²

וְנִדְבִישְׁךָ. *Et nudabis te.* Ο'. καὶ ἀποχεῖς.⁴³
Σ. καὶ ἀσχημονήσεις.⁴⁴

22. נִתְּמָה. *Consummata est.* Ο'. ἐξέλιπεν. Σ. ἀνη-
λώθη.⁴⁵

לְהַגְלוֹתְךָ. *In exilium abducere te.* Ο'. τοῦ
ἀποικίσαι σε. Alia exempl. add. ἔτι.⁴⁶

Cap. IV. 10. ÷ τὰ 4 παιδία. ÷ τῆς 4 θυγατρὸς.
11. ÷ τὰ 4 θεμέλια. 14. ἐργήγοροι ÷ αὐτῆς 4. 21.
÷ τὸ ποτήριον κυρίου 4 (fort. τὸ ποτήριον ÷ κυ-
ρίου 4).⁴⁷

CAP. V.

3. אֵין אִבִּי. *Sine patre.* Ο'. οὐχ ὑπάρχει πατήρ.
Σ. μὴ ὄντος πατρὸς.¹

4. מִיָּמֵינוּ. *Aquam nostram.* Ο'. ὕδωρ ἡμῶν. "Αλ-
λος· ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν.²

וַיַּעֲיִינוּ בְּמִקְרִי יְבִאֵנוּ. *Ligna nostra pretio appor-
tantur.* Ο'. ξύλα ἡμῶν ἐν ἀλλάγματι ἦλθεν.
Σ. τὰ δένδρα ἡμῶν τιμῆς ἐτρύγωμεν.³

5. עַל צְוִארֵנוּ. *Super collo nostro.* Ο'. ἐπὶ τὸν
τράχηλον ἡμῶν. Σ. ζυγὸς κατὰ τοῦ τραχήλου
ἡμῶν.⁴

6. מִצְרַיִם נָתַנוּ יָד אֶשּׁוּר לְשָׁבַע לָהֶם. *Aegyptio
dedimus manum (subjecimus nos), Assyriae ad
satiandum pane.* Ο'. Αἰγυπτος ἔδωκε χεῖρα,
'Ασσοῦρ εἰς πλησμονὴν αὐτῶν (alia exempl.
ἄρτων⁵). Σ... Ἀσσυρίους εἰς πλησμονὴν ἄρτου.⁶

³⁴ Theodoret. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-
hex. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

³⁷ "In plerisque libris est ἐξήφθησαν."—*Nobil.* Sic Comp.,
Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, alii. Syro-hex. in marg.
char. med. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

³⁸ Syro-hex. in marg. char. med. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 11

9. בְּנִשְׁכָּנוּ נִבְיָא. *Cum vitae nostrae periculo inferimus.* O'. ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν. Σ. διὰ τῶν ψυχῶν (s. ταῖς ψυχαῖς) ἡμῶν περιποιούμεθα (s. ἐπορίζομεν).⁷
10. נִבְמָרוּ. *Adusta est.* O'. ἐπελιώθη, ÷ συνεσπάσθησαν 4.⁸ 'A. ἐξεκαύθη (s. ἐνεπρήσθη).⁹
- וְלִעֲפֹת. *Ardoris vehementis.* O'. καταγιγδων. Alia exempl. καταγιγδος.¹⁰ Σ. aggressionis.¹¹
12. פָּנֵי זָקְנִים. *Facies senum.* O'. πρεσβύτεροι. Alia exempl. πρόσωπα πρεσβυτέρων.¹²
13. בְּחִירִים טַחֲוֹן נָשָׂאוּ וַיַּעֲרִים בְּעֵץ קָשָׁל. *Juvenes molam (manuariam) portant, et pueri cum ligno vacillant.* O'. ἐκλεκτοὶ κλαυθμὸν (Σ (?).

- ἀλεσμών¹³) ἀνέλαβον, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἡσθένησαν (alia exempl. ἐσταυρώθησαν¹⁴). Σ. νεανίσκους εἰς τὸ ἀλεῖσαι ἔλαβον, καὶ τοὺς παῖδας ὑπὸ ξύλον ἐποίησαν.¹⁵
15. שָׁבַת. *Cessavit.* O'. κατέλυσε. Alia exempl. κατελύθη.¹⁶
18. עַל הַר־צִיּוֹן שָׁשִׁים. *Propter montem Sionis qui vastatus est.* O'. ἐπ' ὄρος Σιών, ὅτι ἡφανίσθη. Σ. περὶ ὄρους Σιών ἐπὶ τῷ ἄβατον εἶναι.¹⁷
20. לְנֶצַח. *In perpetuum.* O'. εἰς νίκος. Σ. εἰς τέλος.¹⁸
22. כִּי אִם־מָאָס מְאֻסְתָּנוּ. *Nisi vero prorsus repudiasti nos.* O'. ὅτι ἀπαθούμενος ἀπώσω ἡμᾶς. Σ. εἰ δὲ διαμένεις ἀποδοκιμάζων ἡμᾶς.¹⁹

τῷ λιμῷ πιεζόμενοι προσεδράμομεν.

⁷ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ.

† ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ. Ad ܡܠܚܡܐ cf. Hex. ad Eccles. ix. 11. ⁸ Sic cum obelo Syro-hex. Idem

in marg. char. med.: συνεσπάσθη, quae lectio est Codd. 36, 48, aliorum, qui ἐπαλαιώθη pro ἐπελιώθη venditant. ⁹ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ.

¹⁰ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹¹ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ.

Cf. Hex. ad Psal. cxxxix. 8. ¹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ.

† ܡܠܚܡܐ. Ceriani vertit, *molam*; Middeld. *rem pistrina-*

lem, favente Cod. 26, qui in textu habet, ἀλεσμών ἡλέησαν (ἡλεσαν). Lectio Aquilae esse videtur. ¹⁴ Sic Codd.

XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁵ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ.

† ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et probabiliter Syro-hex., qui ܡܠܚܡܐ pingit, invito Hebraeo. ¹⁷ Syro-hex. ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ.

† ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ. ¹⁸ Idem: ܡܠܚܡܐ.

† ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ. ¹⁹ Idem: ܡܠܚܡܐ ܡܠܚܡܐ.

EZECHIEL.

IN LIBRUM EZECHIELIS

MONITUM.

“HIS usi sumus manuscriptis editisque libris, in colligendis veterum interpretum lectionibus.

“Codice RR. PP. Jesuitarum, unde multa excerptimus*.

“Codice Coisliniano in Ezechielem, pervetusto.

“Codice Regio bombycino, XIII saeculi.

“Codice Sangermanensi antiquissimo, Langobardicis literis descripto, ubi S. Hieronymi Commentaria in Ezechielem.

“Origene multis in locis. [Origenis exstant Homiliae XIV in selecta Ezechielis loca (Opp. Tom. III, pp. 353–406), ab Hieronymo Latine versae; necnon Selecta (Ἐκλογαί) in Ezechielem, quae non ultra Cap. xxx extendunt.]

“Gregorio Neocaesariensi in Ezechielem [ad Cap. i. 5, sqq. Opusculum, etiam Gregorio Nazianzeno falso adscriptum, in Appendice Tomi primi Operum Nazianzeni, Parisiis anno 1840 editorum, ad pp. 870–872, legi potest].

“Eusebio De locis Hebraicis [interprete Hieronymo, Opp. Tom. III, pp. 121–290].

“Athanasii edito semel [ad Cap. xviii. 2, ubi tantum notatur: ‘Apud Athanasium et alios frequenter legitur etiam ὠμωδίασαν, et quidem melius, ni fallor’].

* Vid. Monitum in Jesaiam, et nos in Addendis ad Jesaiam, p. 566. Hic operae pretium videtur, inscriptiones quae in optimo et vetustissimo codice in fronte Jesaiae et Ezechielis habentur, emendatius quam a Joanne Curterio post Praefationem ad Jesaiam editae sunt, e schedis Bodleianis exscribere.

I. Ad Jesaiam. Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπέτακτο (sic) ταῦτα.

Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἐξαπλῶν ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἐξαπλῶν, ἔχον τὴν παρασημειώσιν ταύτην.

Διὼρθωνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλῶν Ἡσαίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἐξαπλῶν. Πρὸς τούτοις καὶ

τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τοῦ ὁράματος Τύρου ἀκριβέστερον διώρθωται· εὐπορήσαντες γὰρ τῶν μέχρι τέλους τοῦ ὁράματος Τύρου τύμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὀριγένους, καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ καθ’ ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκείνου ἔννοιαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τούτοις συνεκρίθη ἡ τῶν Ὁ’ ἐκδόσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς τὸν Ἡσαίαν εἰρημένα· ἐν οἷς διεφώνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἔννοιαν ζητήσαντες, καὶ πρὸς αὐτὴν διωρθωσάμενοι.

II. Ad Ezechielem. Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπέτακτο ταῦτα.

Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἐξαπλῶν, καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὀριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διώρθωτο καὶ ἐσχολιογράφητο, ὅθεν Εὐσέβιος ἐγὼ τὰ σχόλια παρέβηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος διωρθώσαντο.

“ Hieronymi edito Commentario in Ezechielem [Opp. Tom. V, pp. 1-616].

“ Theodoreti edito in Ezechielem [Opp. Tom. II, pp. 669-1052].

“ Notis Romanae editionis et Drusii.”—MONTEF.

Polychronii Commentaria in Ezechielem edidit A. Maius in *Patrum Nova Bibliotheca*, Tom. VII, P. II, pp. 92-127; e quibus Symmachi unam et alteram lectionem lucrati sumus.

Romae anno 1840 prodiit volumen, cui titulus: *Iezeciel secundum LXX ex Tetraplis Origenis e singulari Chisiano codice annorum circiter DCCCC, opera et studio R. D. Vincentii De Regibus, olim Linguae Sanctae in Vaticana Bibliotheca Interpretis et Graecae Professoris, nunc primum editus*. Liber splendidissimus praeter textum LXXviralem ad dictum codicem (quae in Bibliotheca Chisiana notatur R. VII. 45), accurate expressum, et asteriscis obelisque, prout in codice exstant, distinctum, continet lectiones hexaplares, quibus destitutus est Chisianus, e margine Codicis Barberini, Holmesio et Parsonsio Cod. 86, ab ipso De Regibus exscriptas, necnon alias illustrationes, maxime ex Hexaplis Montefalconianis compilatas, quibus facile carere potuissemus. Idem Vir doctissimus laborisque patientissimus, dum in vivis erat, Jesaiam, Jeremiam, et Danielelem ex eodem codice descriptos, et simili apparatu instructos, eo consilio ut typis mandarentur paraverat; e quibus Danielis duplex versio Romae evulgata est anno 1772, Jesaias autem et Jeremias ad hunc diem sospitorem desiderant: immo schedae manuscriptae, si superstites sint, ubinam terrarum hodie delitescant, nullo modo indagare potuimus. Interea in praesenti Ezechielis volumine, praeter textum pretiosissimi Codicis Chisiani, antea non nisi ex apographo ejus Cod. 88 nobis cognitum, nacti sumus novam collationem lectionum Cod. 86 hexaplarium, ea quam in Appendice ad hunc prophetam recondidit Parsonsius, si non accuratiorem, certe multis partibus auctiorem. Codex mutilus est ab initio Cap. xiv usque ad verba ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς Cap. xvi. 49; et desinit ad Cap. xxxiv. 15.

Cum vero in mentionem paris codicum, in catalogo Parsonsiano numeratorum 86 et 88, inciderimus, quod in Monito ad Jeremiam polliciti sumus, notitiam horum librorum, qualem ab Editoribus Oxoniensibus acceperimus, in examen revocare, nunc praestare conabimur. Itaque Cod. 86 est sine ulla controversia Barberinus, de quo iis quae in Monito ad Jesaiam dicta sunt, hodie nihil exploratius habemus. Cod. 88 (sive Chisianus iii) est indubitate is qui in Bibliotheca Chisiana notatur R. VII. 46, ex quo nonnullas lectiones hexaplares in nostri operis incrementum denuo exscriptas in Addendis ad Jesaiam p. 567 exhibuimus. Juxta Parsonsii descriptionem, quam a collatore ejus Bernardo Stephanopoli acceperat, codex est membranaceus (Stephanopoli quidem nunc *membranaceum*, nunc in *membranacea charta scriptum* vocat), et *transcriptus esse videtur* (haec sunt ipsissima descriptoris verba) anno 880. In contrariam partem Reverendissimus Vercellone affirmat, codicem chartaceam esse, saeculi XVI, et, quoad textum, merum apographum celebris Chisiani R. VII. 45; “in margine

autem," ut ipsius verbis utamur, "habet in Ezechiele, Jesaia, Daniele et Jeremia, silvam notarum hexaplarium, quae nondum scio unde fuerint derivatae." Derivatas fuisse has notas e margine Cod. 86, exinde colligi potest, quod ubicunque lacunosus est iste codex (e. g. Jerem. xxi. 8—xxvi. 6. Ezech. xiv. 1—xvi. 49. xxxvi. 15—xlvi. 35), series lectionum hexaplarium a Parsonsio e Cod. 88 exscriptarum pariter interrupta est. Porro utriusque Codicis Chisiani descriptio, quam a Vercellone accepimus, prorsus conspirat cum iis quae de iisdem Chisianis diversis temporibus scripta reliquerunt Leo Allatius, Cardinalis Quirinus, Montefalconius (in Diario Italico, p. 23), alii, quorum testimonia legi possunt in Prolegomenis ad Danielis Versionem LXXviralem a De Regibus editam. Scilicet Codicem Chisianum vetustissimum jampridem edendi consilium ceperat P. M. Alexander VII, quam provinciam Leoni Allatio, Bibliothecario Vaticano, demandaverat; is autem in hunc usum non modo apographum codicis faciendum curavit, sed, ut opus propositum utilius fieret, lectiones hexaplares ex alio codice antiquissimo exscriptas in margine apographi allevit. En verba ejus in Epistola ad Amicum: "Hora per uscire la cosa più plausibile io da un altro codice antiquissimo manuscritto ho cavato quasi tutte le variazioni, che si trovano in questi Profeti, di Simmaco, Aquila, e Theodotione, varianti da quella delli Settanta, e postili nella margine. E sarà cosa curiosa, perchè in quella editione di Sisto in ogni capitolo quando se ne trovano tre e quattro, è assai, et in questo saranno quasi tutti." Novae editionis inceptum, quod qualibuscunque de causis nullum eventum habuit, memorat Cardinalis Quirinus in Epistola ad Mazocchi, data XVI Kal. Decembris 1742: "Hexaplaris vero textus ille, praeter obelos et asteriscos Origenianos, notis etiam marginalibus, lectiones ex Aquilae et Symmachi versionibus, sed aliunde depromptas, praeferentibus, exornatur in apographo ex vetustissimo illo codice derivato, cura profecto Leonis Allatii, cui opus illud integrum evulgandi Alexander VII P. M. provinciam demandaverat."

Superest Parsonsii Cod. 87 (sive Chisianus ii), de quo in praesenti hoc unum affirmare possumus, eum *non* esse celebrem illum Chisianum, quem, a De Regibus exscriptum, hodie typis csum in manibus habemus. Hoc probatur, partim e lectionibus pro quibus Codicem suum 87 testem appellat Parsonsius, quae cum textu a De Regibus edito nullatenus consentiunt; partim e paucis Symmachi et Theodotionis lectiunculis, quas versus finem libri idem ex eodem codice (nobis 87*) excerpsit, cum Chisianum (nobis 87) talibus accessionibus omnino carere constet.

De versione horum vaticiniorum Syro-hexaplari in Monito ad Jeremiam actum est. In codice, teste Norbergio, a Cap. xxix. 20 usque ad Cap. xxxi. 7 margo voluminis cum omnibus suis notis praecisus est. Praeterea Ezechielis merum fragmentum, a Cap. xlvii. 23 ad finem libri, continetur in codice quodam Musei Britannici sub indice, "Addit. MSS. 14,668," fol. 26-29; cujus lectiones varias, a Ceriani nostro excerptas, indicabimus, si opus esse videbitur, litera B. Codex est saeculi VIII, Ambrosiano negligentius scriptus.

EZECHIEL.

CAPUT I.

1. וָאֲנִי בְּתוֹךְ-הַגּוֹלָה. *Et ego eram in medio exsulorum.* O'. καὶ ἐγὼ ÷ ἤμην ⁴¹ ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας. Σ. ὄντος ἐμοῦ ἐν τῇ μετοικεσίᾳ (β. ἐξουκισμῶ).²

מַרְאוֹת. *Visiones.* O'. ὁράσεις. Oī λοιποὶ ὀπτασίαν.³

2. לְגִלְתֹּת. *Exilium.* O'. τῆς αἰχμαλωσίας. Oī λοιποὶ τῆς μετοικεσίας.⁴

3. עָלָיו שָׁם. *Super eum ibi.* O'. ἐπ' ἐμὲ ✕ ἐκεῖ.⁵

4. וַיֵּרָא יְהוָה רֹחַ סַעְרָה. *Et vidi, et ecce! ventus procellae.* O'. καὶ εἶδον, καὶ ἰδὼν πνεῦμα ἐξαίρον. Σ. ἐώρων δὲ ὥστε πνοὴν καταγιγνομένην.⁶

4. רֹחַ סַעְרָה. O'. πνεῦμα ἐξαίρον. 'A. πνεῦμα καταγίς. Σ. πνοὴ καταγιγνομένη. Θ. πνεῦμα καταγίδος.⁷ [Aliter: 'A. ἄνεμος πρηστήρης. Σ. πνοὴ θυέλλης. Θ. πνεῦμα θυέλλης].⁸

וַיֵּרָא לוֹ סְבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַתְּשָׁמֶל בְּתוֹךְ הָאֵשׁ. *Et splendor erat ei undique, et de medio ejus quasi aspectus orichalci, de medio ignis.* O'. καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ . . . καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὄρασις ('A. ὀφθαλμός. Σ. εἶδος. "Ἄλλος" ὁμοίωμα⁹) ἠλέκτρον ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, ÷ καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ.¹⁰ 'O 'Εβραῖος φῶς γὰρ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ὡς ὄρασις ἱριδος, καὶ αὕτη διειδῆς ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν.¹¹

CAP. I. ¹ Syro-hex. pingit: אֲנִי בְּתוֹךְ-הַגּוֹלָה + לְגִלְתֹּת. ² Idem: אֲנִי בְּתוֹךְ-הַגּוֹלָה + לְגִלְתֹּת. Cf. ad Cap. iii. 11. ³ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 affert: Oī λοιποὶ ὀπτασίαν ἢ ὄρασις. ⁴ Hieron.: "Significantiusque juxta Hebraeos et ceteros interpretes transmigrationis dicitur Joachin, et non captivitas, quod LXX transtulerunt. Non enim captus, urbe superata, sed voluntate se tradens, ductus est in Babylonem." ⁵ Sic Codd. XII (in marg.), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. ⁶ Syro-hex. וַיֵּרָא יְהוָה רֹחַ סַעְרָה. Praeterea in textu Syrus legit et pingit: πνεῦμα ✕ κυρίου ἐξαίρον, cum nota: 'O 'Εβραῖος κυρίον. ⁷ Cod. 86, teste De Reg., qui ad Aquilam inutiliter corrigit, πν. καταγίδος. Cf. Hex. ad Psal. cxlviii. 8. Symmachi lectionem confirmant Syro-hex., et Theodoret. Montef. quidem post Drusium e posteriore edidit: Σ. πνεῦμα καταγίρον; sed Theodoretus tantummodo affirmat: τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ, πν. ἐξαίρον ἦρχετο ἀπὸ βορρᾶ, ἢ ὡς Σύμ. ἔφη, καταγίρον. Easdem trium interpretum lectiones e Cod. 88 exscripsit Parsonsus, qui

tamen Codici 86, ejus alter merum apographum est, prorsus diversas assignat. ⁸ Cod. 86, exscribente Parsonsio, quocum omni ex parte conspirare videtur Hieron.: "Ac primum sciendum, spiritum auferentem, sive attollentem, quem nos juxta Aquilam interpretati sumus, ventum turbinis [Montef. ἄνεμος λαλαπος vertit], et juxta Sym. et Theod. flatum ac spiritum tempestatis, ab aliis in bonam, ab aliis in contrariam partem accipi." Sed, ut dicam quid sentiam, Parsonsii Graeca non sunt genuina, nedum e Cod. Barber. exscripta, sed mera Hieronymi Latina, a nonnemine toties laudato Graecitate donata. Certe has ipsas lectiones sine auctore memorat L. Bos ad loc. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Cod. 86 affert: 'A. ὀφθαλμός. Θ. εἶδος. O'. ὁμοίωμα [sic Codd. III, 26, 233]; ex altero autem cod.: 'A. ὀφθαλμός. Σ. εἶδος. ¹⁰ Hieron.: "Quodque sequitur, et splendor in eo, obelo praenotandum est." ¹¹ "MS. Regius bombycinus, similiterque Coislin. ex Polychronio."—Montef.

5. מִן־אַיֵהֶן. *Species eorum.* Ο'. ἡ ὄρασις αὐτῶν.
Σ. (ἡ) ὀπτασία αὐτῶν.¹²

דְּמוּת. *Similitudo.* Ο'. ὁμοίωμα. Σ. ὁμοιώσις.¹³

6. לְאַחַת לָהֶם. *Unicuique eis.* Ο'. τῷ ἐν ἑνὶ Ἀ.
Θ. αὐτοῖς Ἀ.¹⁴ Σ. εἶχεν κατὰ ἕν ἕκαστον
αὐτοῦ.¹⁵

7. וְרַגְלֵיהֶם רָגֵל יָשָׁרָה. *Et pedes eorum pes rectus.*
Ο'. καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ὥς σκέλη ὁρθά.¹⁶

וְנֶבֶךְ רַגְלֵיהֶם כְּנֶכֶךְ רַגְלֵי עֵגְלָה. *Et planta pedum
eorum veluti planta pedis vituli.* Ο'. καὶ πε-
ρωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν ὥς ἔχνος μόσχου Ἀ.¹⁷
'Α. καὶ τὸ ἔχνος τῶν ποδῶν αὐτοῦ (ὡς ἔχνος
ποδὸς) στρόγγυλον. Σ. καὶ ὡς ἔχνος ποδὸς
μόσχου.¹⁸

וְנִצְּצִים כְּעֵין נְחוֹשֶׁת קָלָל. *Et scintillantes sicut
aspectus aeris politii.* Ο'. καὶ σπινθήρες ὡς
ἐξαστράπτων χαλκός. Σ. καὶ ἐξήστραπτον ὡς εἶδος
πετάλου ὀξέως χαλκοῦ.¹⁹

8. עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם. *Ad quatuor latera eorum.*
Ο'. ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν. Σ. τετρα-
μερῶς.²⁰

8, 9. וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם לְאַרְבַּעָתָם: הִכְרַת אִשָּׁה. *Et facies
eorum et alae eorum quatuor ipsis erant. Con-*

junctae inter se erant alae eorum; non verte-
bant se. Ο'. καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὥς Ἀ.
Θ. καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ὥς τῶν τεσσάρων,
ὥς Ἀ. Θ. ἐχόμενα ἑτέρα τῆς ἑτέρας, καὶ αἱ
πτέρυγες αὐτῶν οὐκ ἐπιστρέφοντο ('Α. οὐ
μετετρέποντο. Θ. οὐκ ἀντετρέποντο²¹).²²

9. אֶל־עֵבֶר פָּנָיו וְלִבּוֹ. *Ad plagam oppositam faciei
suae ibant.* Ο'. ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν
ἐπορεύοντο. Οἱ λοιποὶ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐπορεύετο.²³

11. וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם. *Et facies eorum (tales
erant); alae autem eorum.* Ο'. ὥς καὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν Ἀ, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν.²⁴
Σ. καὶ κατὰ τὰ πρόσωπα αὐτῶν αἱ πτέρυγες αὐτῶν.²⁵

פָּרֻרֹת. *Expansae.* Ο'. ἐκτεταμέναι. 'Α. διω-
ρισμέναι. Θ. κεχωρισμέναι.²⁶

לְאִישׁ. *Unicuique.* Ο'. ἑκατέρῳ. Σ. ἑκάστῳ.²⁷

12. אֶל אִשֶּׁר יְהִי־שָׁמָּה הָרוּחַ לִלְכָת. *Quocun-*
que ferebat spiritus ire. Ο'. οὐ ἂν ἦν τὸ
πνεῦμα πορευόμενον. Σ. ὅπου ἦ ἡ ὁρμή τοῦ
πνεύματος.²⁸

וְלֹא יִסְבוּ בְלָכְתָּן. *Non vertebant se, cum irent.*
Ο'. καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ὥς ἐν τῷ πορεύεσθαι
αὐτά.²⁹

¹² Cod. 86, teste De Reg. ¹³ Idem. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. pingit: כַּסְמָא * כַּסְמָא. ¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Syro-hex. Codd. 87, 88: καὶ τὰ σκ. αὐτῶν ὥς σκέλος ὁρθόν; absente cuneolo. ¹⁷ Codd. 87, 88. Syro-hex. supplet: ὥς ἔχνη (כַּסְמָא) μόσχου Ἀ.

¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. "Gregorius Neocaesariensis in Ezechielem Cap. I, qui commentarius etiam Gregorio Nazianzeno falso adscribitur: τὸ ἔχνος δὲ τῶν ποδῶν, ὡς μὲν ὁ

Σύμ., μόσχου, διὰ τὸ γεωπόνον· ὡς δὲ 'Ακ., στρόγγυλον, διὰ τὸ κάλλιστον τῶν σχημάτων."—Montef. Hieron.: "Et plantam pedis, quasi vestigium pedis vituli, sive, ut interpretatus est Aq., rotundam, quod LXX penitus omiserunt." Post οἱ πόδες αὐτῶν Cod. 234 infert: καὶ ὡς ἔχνος ποδὸς μόσχου.

¹⁹ Syro-hex. כַּסְמָא * כַּסְמָא * כַּסְמָא. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xlviii. 20. כַּסְמָא.

²¹ Idem. Cf. ad Cap. x. 11. ²² Cod. Jes., teste Montef., qui pingit: ὥς Ἀ. Θ. καὶ αἱ πτ. αὐτῶν τῶν τ. ἐχόμενα—οὐκ ἐπιστρέφοντο, sine cuneolo. Parsons. ex eodem sine aster.

²³ Cod. 86, 88. (Parsons. e prioro exscripsit: Θ. διωρ. κεχωρ., invito De Reg.) ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Codd. XII, 22, 23, alii. ²⁸ Codd. 86, 88, quorum hic ὁρμή sine artic. habet. Hieron.: *ubi erant impetus spiritus.* ²⁹ Cod. Jes. (cum πορεύεσθαι, non ἐκπορ., ut Montef.) Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. De Reg. e Cod. 86 affert: Οἱ λοιποὶ ἐν τῷ π. αὐτά.

affert: καὶ τὰ πρ. αὐτῶν καὶ πτέρυγες αὐτῶν κ.τ.έ. Codd. 87, 88, Syro-hex.: καὶ τὰ πρ. αὐτῶν ὥς καὶ αἱ (αἱ om. Cod. 87) πτ. αὐτῶν ὥς τῶν τ. ὥς ἐχόμενα (sic) ἐτ. τῆς ἐτ., καὶ αἱ πτ. αὐτῶν οὐκ ἐπιστρέφοντο. (Syro-hex. male pingit: ὥς καὶ αἱ πτ. αὐτῶν ὥς... ὥς καὶ αἱ πτ. αὐτῶν ὥς.) ²³ Cod. 86, testibus De Reg. et Vercellone: ὥς κατὰ—ἐπορεύετο. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. κατὰ πρόσωπον (πρόσωπον Cod. 88) αὐτοῦ ἐπορεύοντο. ²⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 22, Syro-hex. De Reg. e marg. Cod. 86 affert: *λοιποὶ ταυτὰ τὰ πρ. αὐτῶν, quae lectio est Codd. 23, 36, aliorum.* ²⁵ Syro-hex. כַּסְמָא * כַּסְמָא * כַּסְמָא.

²⁶ Codd. 86, 88. (Parsons. e prioro exscripsit: Θ. διωρ. κεχωρ., invito De Reg.) ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Codd. XII, 22, 23, alii. ²⁸ Codd. 86, 88, quorum hic ὁρμή sine artic. habet. Hieron.: *ubi erant impetus spiritus.* ²⁹ Cod. Jes. (cum πορεύεσθαι, non ἐκπορ., ut Montef.) Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. De Reg. e Cod. 86 affert: Οἱ λοιποὶ ἐν τῷ π. αὐτά.

13. וְדִמּוּת הַחַיּוֹת. *Et similitudo animalium.* O'. καὶ ἐν μέσφ τῶν ζώων. 'A. καὶ ὁμοιώσεις τῶν ζώων.³⁰

כְּמִרְאָה. *Sicut species.* O'. ὡς ὄψις. Σ. (ὡς) εἶδεα. Θ. ὡς ὄρασις.³¹

כְּמִרְאָה הַלְפִידִּים הַיָּא מִתְהַלְקִת. *Sicut species lampadum; ipsa erat discurrens.* O'. ὡς ὄψις λαμπάδων ⋈ ἐστὶ ⋈ συστρεφομένη.³² Σ. ἦν δὲ καὶ ὡς εἶδεα λαμπάδων αὕτη διερχομένη. Θ. . . διεπορεύετο.³³

14. וְהַחַיּוֹת רָצוּ וְשָׁבוּ כְּמִרְאָה הַבֶּקֶן. *Et animalia currebant redibantque sicut species fulgetri.* O'. Vacat. ⋈ Θ. καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ.³⁴ 'A. . . ἀπορροίας. Σ. . . ἀκτίνας. Θ. . . ἀστραπή.³⁵ Aliter: Σ. . . ὡς εἶδος ἀκτίνας ἀστραπῆς.³⁶

15. וְאִרְאָה הַחַיּוֹת וְהֵיכָא אֶחָד בָּאֶרְץ אֶחָד. *Et asperi animalia, et en! rota una super terram juxta animalia cum quatuor facibus ejus.* O'. καὶ εἶδον, καὶ

ἰδοὺ τροχὸς εἰς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος ('A. Σ. πλησίον³⁷) τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσι. Σ. ἐμβλέ-
ποτος δέ μου εἰς τὰ ζῶα, ὥφθη τροχὸς εἰς ἐν τῇ γῇ
πλησίον τῶν ζώων, τετραπρόσωπος.³⁸

16. וּמַעֲשֵׂיהֶם. *Et fabricae earum.* O'. Vacat. Alia exempl. ⋈ καὶ ἡ ποιήσις αὐτῶν.³⁹ 'A. Θ. καὶ αἱ ποιήσεις αὐτῶν.⁴⁰ Σ. καὶ κατασκευὴ (αὐτῶν).⁴¹

כְּעֵין תְּרָשִׁישׁ. *Quasi aspectus chrysolithi.* O'. ὡς εἶδος Θαρσεῖς. 'A. ὡς ὀφθαλμὸς χρυσολίθου. Σ. ὡς ὄρασις ὑακίνθου.⁴² Θ. ὡς εἶδος Θαρσεῖς.⁴³

וּמִרְאֵיהֶם. O'. Vacat. ⋈ Θ. καὶ ἡ ὄρασις αὐτῶν.⁴⁴

בְּתוֹךְ הָאוֹפֶן. *In medio rotae.* O'. ἐν τροχῷ. 'A. Θ. ἐν μέσφ τροχοῦ. Σ. ἐντὸς (τοῦ τρο-
χοῦ).⁴⁵

17. עַל-אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶן. *Ad quatuor latera eorum.* O'. ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν. "Ἄλλος τε-
τραπρόσωπον.⁴⁶

✠

✠

³⁰ Codd. 86 (teste De Reg.), 88.

³¹ Codd. 86, 88.

Ad Sym. cf. Hex. ad Job. xli. i, ubi ἰδέα editum. Alteram scripturam exhibent Codd. Vat. et Alex. ad Dan. i. 13, 15.

³² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ³⁴ Cod. 86,

teste De Reg., affert: Σ. διερχομένη. Θ. διεπορεύετο. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 42, 62, alii, et sub

aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. Post ἀνέκαμπτον (sic) Codd. 22, 36, alii, τάχει inferunt. Hieron.: "Quodque sequitur: *Et animalia currebant et revertebantur quasi species bezec*, de editione Theodotionis in LXX additum est."

³⁶ Codd. 86, 88. Fortasse legendum: Σ. ἀκτίνας ἀστραπῆς, delete Θ. Montef. e Cod. Jes., ut videtur, Aquilae tribuit: ὡς εἶδος ἀπορροίας ἢ ἀστραπῆς. ³⁷ Theodoret.

Syro-hex. affert: ³⁸ Hieron.: "In similitudinem fulguris coruscantis, quod Hebraico sermone dicitur BEZEC, et interpretatus est Sym., quasi species radii fulguris."

³⁹ Codd. 86, 88.

⁴⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: ⁴¹ In textu post τέσσαρσι Cod. 62 infert τετραπρόσωπος. ⁴² Sic Codd. 87, 88 (uterque sine ἦ), Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ λοιποὶ ἡ ποιήσις αὐτῶν. Hieron.: et factura earum.

⁴³ "MS. Jes.: ⋈ 'A. Θ. καὶ αἱ ποιήσεις αὐτῶν ὡς εἶδος Θαρσεῖς. Ubi priora tantum verba, καὶ αἱ π. αὐτῶν, Aquilae esse possunt... notat enim idem codex: 'A. ὡς ὀφθαλμὸς χρυσολίθου. Σ. ὡς ὄρασις ὑακίνθου." —Montef. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Cod. Jes. Theodoret. affert: Σ. ὡς ὄρασις ὑακίνθου. Syro-hex. ⁴⁶ Cod. 86, (concinnante De Reg.), 88 exscripsit: 'A. κατασκευὴ χαράς χρυσολίθου. Σ. ὑακίνθου; necnon e Cod. 87*: 'A. χρυσολίθος. Σ. ὑακίνθου κατασκευὴ χάρας (sic); ubi glossa κατασκευὴ χαράς (Hieron. exploratio gaudii) pertinet ad etymologiam Hebraei תְּרָשִׁישׁ, a תִּרְשָׁ, explorare, et תִּרְשָׁ, gaudere.) Memoria lapsus est Hieron.: "Thursis, quam nos in mare vertimus: Aquila hyacinthum posuit, qui lapis caeli habet similitudinem." At vero Symmachum, non Aquilam, hyacinthum vertisse, tradit idem in Comment. ad Cap. x. 9, necnon in Epist. XXXVII ad Marcellam (Opp. T. I, p. 172). ⁴⁷ Cod. Jes. Sic Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁹ Codd. 86, 88. ⁵⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. vero ad v. 16 affert: "ἐν τοῖς τέσσαρσι] + τετραπρόσωπον marg. sub ⋈ 86."

25. וְיִהְיֶה קוֹל מֵעַל לָרִקִּיעַ אֲשֶׁר עַל-רִאשָׁם. *Et erat vox de firmamento quod erat super caput eorum.* Ο'. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν. Σ. καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι φωνῇ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν.⁶⁷

25, 26. בְּעֶמְדָם תַּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן: וַיִּמְעַל לָרִקִּיעַ אֲשֶׁר עַל-רִאשָׁם. *Cum stabant, demittebant alas eorum. Et super firmamentum quod erat super caput eorum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ⁶⁸. Σ. εἰστίκεισαν, καὶ ἀνίεντο (s. ἐπαύοντο) αἱ πτέρυγες αὐτῶν...⁶⁹

27. כְּעֵין. Ο'. ὡς ὄψιν ('Α. ὀφθαλμόν. Σ. Θ. εἶδος⁷⁰).

בְּמִרְאֵה-אֵשׁ בֵּית-לָהּ קָבִיב. *Sicut speciem ignis intrinsecus ejus circum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ὡς ὄρασις πυρὸς ἔσθωεν αὐτοῦ κύκλω ⁷¹.

כְּתִנּוּ. *Lumborum ejus.* Ο'. ὀσφύος. 'Α. νό-
του.⁷²

וְנִגְהָ. *Et fulgor.* Ο'. καὶ τὸ φέγγος. Σ. περιφεγγόμενον.⁷³

28. כֵּן מִרְאֵה. Ο'. οὕτως ἡ στάσις ('Α. Θ. ὄρασις. Σ. εἶδος⁷⁴).

Cap. I. 24. καὶ ἡκουν τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν — ἐν τῷ πτερύσσεσθαι αὐτά (4).⁷⁵

CAP. II.

1. וַיְדַבֵּר. *Et loquar.* Ο'. καὶ λαλήσω. Σ. ἵνα λαλήσω.¹

2. וַתָּבֵא בִי רִיחַ. *Et ingressus est in me spiritus.* Ο'. καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμέ πνεῦμα. Σ. καὶ εἰσῆλθεν ἐντός μου πνεῦμα.²

3. אֶל-גִּוִּים הַמּוֹרִידִים. *Ad gentem rebellem.* Ο'. τοὺς παραπικραίνοντάς με. Θ. (πρὸς ἔθνη τὰ) ἀφεστηκóta.³

כָּרִידִי. *Defecerunt a me.* Ο'. παρεπικρανάν με. 'Α. ἀπέστησαν (ἀπ' ἐμοῦ).⁴

3, 4. פָּשְׁעוּ בִי עַד-עֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּבְּנִים קִשִּׁי. *Peccaverunt a me usque ad hunc ipsum diem. Desciverunt a me usque ad hunc ipsum diem. Et quod attinet ad natos, duri sunt ore et obfirmati corde, ad quos ego mitto te.* Ο'. ✕ Θ. ἡθέτησαν ἐν ἐμοί ⁵ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ✕ Θ. καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι καὶ στερεοκάρδιοι, ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς ⁶.

4. אֲדֹנָי יְהוָה. Ο'. κύριος. Alia exempl. κύριος κύριος.⁶ 'Α. Σ. IIIII ὁ θεός. Θ. ἀδωναὶ

Graeco CAΔΔAI. Cf. Hex. ad Job. vi. 4. ⁶⁷ Syro-hex.

וְיִהְיֶה קוֹל מֵעַל לָרִקִּיעַ אֲשֶׁר עַל-רִאשָׁם. ⁶⁸ Cod. Jes., qui ἀνίστο (non, ut Montef., ἀνίστα) habet, invitis ceteris omnibus.

Sic in textu Comp. (cum τοῦ ὄντος ὑπὲρ κ. α.), Ald., Codd. III, 22, 36 (praem. καί), 49, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. ⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: قَصَبٌ

وְנִגְהָ. ⁷⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁷¹ Cod. Jes. Sic in textu (cum ὄρασις) Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. ⁷² Cod. 86, 88. ⁷³ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁴ Codd. 86, 88. In textu ὄρασις pro στάσις habent Ald., Codd. 22, 23, 26, alii. ⁷⁵ Cod. 87, qui cum Ald., Codd. 22, 23, 36, aliis, πτερύσσεσθαι pro πορεύεσθαι habet.

CAP. II. ¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. וַיְדַבֵּר. ² Syro-hex. in continuatione: וַתָּבֵא בִי רִיחַ. ³ Codd. 86, 88. Origen. Opp. T. IV, p. 83 locum citat: ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς ἔθνη τὰ ἀφεστηκóta, καὶ ἀπιστήσαντά μοι. ⁴ Ibidem. Vix crediderim esse Aquilae lectionem, qui in eadem locutione Cap. xx. 38 pro בִּי interpretatus est ἐν ἐμοί. ⁵ Cod. Jes., qui siglum ✕ Θ. integrae lectioni praefigit. (Montefalconii scripturas ἡτέθησαν et στερεοκάρδιοι nihil moramur.) Sic sine nom., sed cum duplici aster. Cod. 87, Syro-hex., et sine asteriscis Comp., Ald. (uterque cum ἀποστέλλω), alii. "In quibusdam libris [Codd. 22, 23, 36, aliis], et apud Theodoretum pro στερεοκάρδιοι est θρασυκάρδιοι."—Nobil. Hieron.: "Et filii dura facie et indomabili corde sunt, ad quos ego mitto te. Hoc in LXX non habetur." ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 42, 49, alii. Syro-hex. ad ἐγὼ (ἀποστέλλω) in marg. habet: κύριος. Lectio ἀδωναὶ κύριος, s. κύριος ἀδωναὶ est in Codd. 22, 23, 36, aliis; et sic passim in hoc libro. Hieron. ad Cap. vi. 1: "Quod saepe in hoc propheta dicitur, Adonai Dominus, propter Graecos et Latinos, qui Hebraeae linguae non habent scientiam, breviter

IIIII.7 'Ο 'Εβραῖος ἀδωναὶ ἐλωῖ.⁸

5. וְיִשְׁמְעוּ-וְיִשְׁמְעוּ. Sive audiant, sive omittant. Ο'. ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἢ πτοηθῶσι ('Α. Σ. παύσωσιν⁹). Ἄλλος· ἐὰν πῶς (fort. πως) ἀκούσῃσι, παύσονται.¹⁰

מְרִי. Contumax. Ο'. παραπικραίνων. 'Α. Σ. προσεριστής.¹¹

6. כִּי סַרְבִּים וְסִלְוִינִים וְאֹתָהּ. Quamvis refractarii (s. aculei) et spinæ sunt tecum. Ο'. διότι παροιστρήσουσι, καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ. Σ. ἰταμοὶ γὰρ καὶ ἀπόρρητοὶ εἰσι πρὸς σέ. Θ. . δύσκολοι καὶ ἀπειθεῖς μετὰ σοῦ.¹²

מְדַבְּרִיהֶם. Ο'. τοὺς λόγους αὐτῶν. Θ. ἀπὸ τῶν λόγων αὐτῶν.¹³

אַל-תִּתַּח. Ne exravescas. Ο'. μὴ ἐκστής ('Α. πτήξης. Σ. καταπλαγῆς. Θ. πτοηθῆς¹⁴).

מְרִי. Ο'. παραπικραίνων. 'Α. ἀλλάσσω. Σ. προσεριστής.¹⁵

7. יְחִדְלוּ. Ο'. πτοηθῶσι. 'Α. Σ. παύσονται.¹⁶

8. אֵת אֲשֶׁר. Ο'. εἰ (s. εἰ). 'Α. τὰ ὅσα. Σ. ὅσα.¹⁷

✧

exponendum videtur. ADONAI unum nomen est de decem vocabulis Dei, et significat *Dominum*, quo saepe et in hominibus utimur. . . . Quando igitur duo, *Domini* et *Domini*, juncta sunt nomina, prius nomen commune est, secundum proprie Dei, quod appellatur ἄρρητον, id est, ineffabile." ⁷ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jesai. i. 2.

⁸ Ita Regius cod. bombycinus.—Montef. ⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 7. ¹⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ¹¹ Codd. 86, 88.

¹² Est fortasse Symmachi, cui Cod. 86, teste De Reg., vindicat: ἐὰν πῶς ἀκούσωσιν. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Cod. 86. Ad Sym. Parsons. ex-

scripsit καταπλάγῃς, invito De Reg. Praeterea ad μὴ ἐκστής Parsons. e Cod. XII affert: 'Α. μὴ ἡγγόις, quod nescio quid sibi velit, nisi glossaret ad μὴ ἐκστής appinixerit μὴ ἀγωνάσῃς. ¹⁵ Cod. XII. Cf. ad Cap. xvii. 12. xx. 8. xxiv. 3. ¹⁶ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. παύσωσιν.

Deinde Montef. ex Regio edidit: οἱ λοιποὶ κοπάσουσιν; ex Origene, ut videtur, qui tantum ait (Opp. T. III, p. 408): ἀσφαλότερον ἂν λήγοιτο ἀντὶ τοῦ πτοηθῶσι, κοπάσουσι. Sed cf. ad Cap. iii. 11. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁸ Codd.

9. מְגִלַּת-רֶסֶק. Volumen libri. Ο'. κεφαλὴς βιβλίου. Σ. εἰλητὸν τεύχος.¹⁹

10. וְכִתּוּב אֵלֶיהָ קִנְיִים וְהִנָּה יְהִי. Et scripta erant in eo elegia et gemitus et lamentatio. Ο'. Θ. καὶ ἐγγέγραπτο (alia exempl. add. ἐν αὐτῇ, s. εἰς αὐτὴν¹⁹) θρήνος καὶ μέλος καὶ οὐαί. 'Α. (καὶ) γεγραμμένοι ἦν ἐπ' αὐτοῦ κτίσις καὶ ἀντίβλησις καὶ ἔσται.²⁰ Σ. . . θρήνοι καὶ κατά-λεγμα καὶ μέλος πενθικόν.²¹

CAP. III.

1. אֵת אֲשֶׁר-תִּמְצָא אֲכָל. Quod inveneris comede. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. δ ἐὰν εὗρης φάγε. ¹

3. אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן אֵלֶיךָ. Quod ego do tibi. Ο'. τῆς δεδομένης εἰς σέ. Σ. οὐ δέδωκά σοι.²

לְמֶתוֹק. In dulcedinem. Ο'. γλυκάζον. 'Α. τῇ γλυκύτητι.³

5. עֲמִקְּךָ שִׁפָּה וְכַבְדִּי לְשׁוֹן. Profundos labio et graves lingua. Ο'. βαθύγλωσσον. Alia exempl. βαθύχειλον καὶ βαρύγλωσσον.⁴

✧

86, 88. Mendose Cod. XII: Σ. ἡ το τεύχος. Accurate, ut solet, Syro-hex. ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

ut solet, Syro-hex. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁰ Nobil., Origen. (Opp. T. III, p. 409), et Reg.: Καὶ ὁ μὲν οὖν Θεοῦ. ἀκολουθῶς τοῖς Ο' ἐξέδωκεν· ὁ δὲ Σύμ. οὐ πάνυ ἀπαθόντως, θρήνους (non, ut Montef., θρήνον) καὶ κ. καὶ μ. πενθικόν· ὁ δὲ 'Ακ., γεγραμμένον, φησιν, ἦν ἐπ' αὐτοῦ (non ἐν αὐτῷ) κτίσις καὶ ἀντίβλησις καὶ ἔσται. (Pro κτίσις Montef. ex conjectura edidit κτήσις, a קָנָה, possedit; sed Hebraea קָנָה et קָנָה etiam de creatione aliquando posita sunt, et Origenes in enarratione κτίσις repetit. Deinde pro ἀντίβλησις, collatio, quae forma cum Homericā ἀνίβλησις, dilatio, conferenda est, L. Bos tentabat ἀντίβλησις, suppletio.) ²¹ Nobil., cet. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: Σ. κατάλεγμα. Σ. μέλος μουσικόν (sic); aliter ac De Reg., qui e Cod. 86 affert: Σ. κατά-λεγμα καὶ μ. πενθικόν. Tandem Syro-hex. ad μίλος (میلوس) affert: ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵

6. לֹא-עֲמִים. *O. οὐδὲ πρὸς λαούς. Θ. ὄφελον...*⁵

עֲמִי שָׁפָה. *O. ἀλλοφώνους. Οἱ Γ'. βαθυχείλους.*⁶

בָּבִיר. *O. στιβαρούς. 'A. βαρεῖς.*⁷

7. הִקְרִימָה וְקָשֶׁר לֵב הָמָה. *Obfirmati fronte et duri corde sunt. O. φιλόνοικοι εἰσι καὶ σκληροκάρδιοι. 'A. ἰσχυροὶ μετώφ...⁸ Σ. ἀναιδεῖς μετώφ καὶ θρασυ(κάριοι).*⁹

8. עֲצַמַת (bis). *Pariter ac. O. κατέναντι. 'A. συμφώνως.*¹⁰

מִצְחָה... מִצְחָה. *O. τὸ νῆκος σου... τοῦ νίκους αὐτῶν. Θ. τὸ μέτωπόν σου... τοῦ μετώπου αὐτῶν.*¹¹

9. מִצְחָה נִתְּתִי. *O. Vacat. Alia exempl. δέδωκα τὸ νῆκος σου.*¹² ✕ Θ. δέδωκα τὸ μέτωπόν σου.¹³

וְלֹא-תִתַּח. *Neque exravesceas. O. μηδὲ πτοηθῆς. ✕ Σ. μηδὲ ὑπενδῶς.*¹⁴

11. אֶל-הַגּוֹלָה. *Ad exsules. O. εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ('A. μετοικεσίαν. Σ. ἐξοικισμὸν. Θ. ἀποικίαν).*¹⁵

11. יִחַדְלוּ. *O. ἐνδῶσι. 'A. Σ. παύσονται. Θ. κοπᾶσσι.*¹⁶

13. וְקוֹל כְּנָפֵי. *Et sonum alarum. O. καὶ εἶδον φωνὴν τῶν πτερυγῶν. Σ. καὶ σύγκρουσιν πτερυγῶν.*¹⁷ Aliter: Σ. (καὶ) ψόφον.¹⁸

מִשְׁיֹקוֹת. *Contingentium. O. πτερυσομένων. 'A. συναπτομένων. Σ. προσπιπτουσῶν. Θ. προσκρονομένων.*¹⁹

רֵעַשׁ גְּדוֹל. *Fragoris magni. O. τοῦ σεισμοῦ ✕ 'A. Σ. Θ. τοῦ μεγάλου.*²⁰

14. מִר בַּחֲמָה. *Maestus in aestu. O. ἐν ὀρμῇ. Alia exempl. μετέωρος ἐν ὀρμῇ.*²¹ 'A. πικρὸς ἐν χόλφ. Σ. πεπικραμένος χόλφ.²²

יְדִי-יְהוָה עָלַי. *Et manus Jonae erat super me. O. καὶ χεῖρ κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμέ. Σ. χεῖρ γὰρ κυρίου ἦν ἐπ' ἐμέ.*²³

15. תֵּל אֲבִיב. *Tel-abib. O. μετέωρος, καὶ περιήλθον. Οἱ Γ'. Θελαβίβ.*²⁴

מִשְׁתָּמִים. *Stupens. O. ἀναστρεφόμενος. 'A. (juxta ed. 2^ddam) ἡρεμάζων. Σ. ἀδημονῶν. Θ. θανμάζων.*²⁵

16. יְדִי דְבִרְיָהוּ. *O. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου.*²⁶

⁵ Parsons. ad πρὸς λαούς e Codd. 86, 88 exscripsit: Θ. ὄφελον (sic). Lectio pertinet ad לֹא pro לֹא, aut hic, aut in locutione לֹא-עֲמִי, O. καὶ εἰ. ⁶ Codd. 86, 88 (cum βαθυχείλους). ⁷ Ibidem. ⁸ Cod. Jes., ubi ἰσχυρὸν scriptum, teste Parsons. ⁹ Montef. e Cod. Jes. edidit: Σ. ἀναιδεῖς (Parsons. ανελεῖς) μετώφ. Praeterea Parsons. affert: Σ. ἀναιδεῖς (sic) μ. καὶ θρασύ (sic) Cod. 86. Σ. ἀναιδεῖς προσώφ (sic) Cod. 88. Denique De Reg. e Cod. 86 falso exscripsit: Σ. ἀναιδεῖς μ. καὶ θρασεῖς. ¹⁰ Codd. 86, 88. "Videlicet Aq. concordat cum LXX."—De Reg. Fallitur. Cf. Hex. ad Exod. xxviii. 27. Ezech. xi. 22. ¹¹ Codd. 86, 88. Sic in textu Cod. 42. ¹² Sic Ald., Codd. III, 26, 68, alii. Syro-hex. in marg. τὸ νῆκος (سنة). ¹³ Cod. Jes. (In schedis Parsonianis Θ. abest.) Sic in textu Codd. 22 (cum πρόσωπον), 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁴ Cod. Jes. Parsons. e marg. Cod. XII sine nom. affert: μηδὲ ὑπενδῶς. ¹⁵ Codd. 86, 88. Ad Sym. cf. Hex. ad Jerem. xl. 1. ¹⁶ Codd. 86, 88, quorum hic παύσονται et κοπᾶσσι habet. Cf. ad Cap. ii. 7. ¹⁷ Syro-hex. (فعل) فعل. Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. καὶ σύγκρουσιν. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xxvi. 15. ¹⁹ Cod. 86. Sic, nisi προσπιπτουσῶν, Cod. 88. ²⁰ Cod. Jes., teste Parsonsio: ✕ 'A. Θ. μεγάλου. Cod. 86: 'A. Σ. τοῦ μεγάλου. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Codd. 36, 48, alii: σεισμοῦ μεγάλου. ²¹ Sic Comp. (sine ἐν), Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., et Syro-hex. ²² Codd. 86, 88, ubi πεπικραμένος scriptum. Cf. Hex. ad Job. iii. 5. ²³ Syro-hex. (فعل) فعل. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, acervum novarum frugum, Aq., Sym., et Theod. ipsa verba posuere Hebraici THEL ABIB, quod LXX transtulerunt, sublimis et circumivi." ²⁵ Hieron.: "Pro eo quos nos diximus maerens, et in Hebraeo scriptum est MASIM, Theod. transtulit admirans, ut stuporem prophetae iniquitates eorum cernentes exprimeret. Aquilae vero secunda editio, quam Hebraei κατά ἀκριβειαν nominant, transtulit ἡρεμάζων, id est, quiescens, et seorsum positus." Codd. 86, 88: Σ. ἀδημονῶν. Syro-hex.: Σ. Θ. ἀδημονῶν (فعل) فعل. Cf. Hex. ad Psal. cxv. 2. ²⁶ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex.

17. צִפָּה. *Speculatorem.* Ο'. σκοπόν. 'Α. σκο-
πευτήν.²⁷

יִתְּתִי. Ο'. δέδωκά σε. Σ. ἔταξά σε.²⁸

יִמְנֶה אֹתָם הַיְּהוָה. *Et moneas eos a me.*
Ο'. καὶ διαπειλήσῃ ('Α. διαστελῇ. Σ. προφυ-
λάξεις²⁹) αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ. Σ. καὶ προφυ-
λάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ.³⁰

18. תְּמוּתָא. *Morieris.* Ο'. θανατωθήσῃ. 'Α. ἀπο-
θανῇ.³¹

וְלֹא יְהוָהוּ וְלֹא דְבַרְתָּ הַיְּהוָה רֶשֶׁת מִדְּבָרָא.
*Et non monueris eum, neque locutus fueris ad
dehortandum improbum a via ejus.* Ο'. καὶ οὐ
διεστειλω ('Α. διαστελῇ³²) αὐτῷ (alia exempl.
add. οὐδὲ ἐλάλησας³³) τοῦ διαστείλασθαι τῷ
ἀνὸμῳ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ. Σ.
(καὶ) μὴ προφυλάξῃς αὐτὸν, μὴ δὲ λαλήσῃς ὥστε
ἀποστρέψαι αὐτὸν τῇς ὁδοῦ αὐτοῦ.³⁴

לִחְיֹתָ. *Ad vivum servandum eum.* Ο'. τοῦ
ζῆσαι αὐτόν. 'Α. τοῦ σῶσαι αὐτόν.³⁵

בְּעֵינָא. *In pravitate ejus.* Ο'. τῇ ἀδικίᾳ (alia
exempl. ἀνομία³⁶) αὐτοῦ.

20. כִּנְשׁוּל. *Offensionem.* Ο'. τὴν βάσανον. Οἱ
λοιποὶ σκάνδαλον.³⁷ Θ. ἀσθένειαν.³⁸

יְהוָה לֹא יִתְּתִי. Ο'. ὅτι οὐ διεστειλω αὐτῷ.

✠ Σ. ἐπειδὴ μὴ προεφύλαξας αὐτόν 4.³⁹

21. וְאַתָּה כִּי יוֹחֲרֶהוּ צְדִיק לְבִלְתִּי חַטָּא. *Tu
autem si monueris justum ne peccet.* Ο'. σὺ
δὲ ἐὰν διαστείλῃς τῷ δικαίῳ τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν.
Σ. Θ. ἐὰν δι' προφυλάξεως τὸν δίκαιον ἵνα μὴ ἁμαρτάνῃ.⁴⁰

יְהוָה. *Monitionem admisit.* Ο'. διεστειλω αὐτῷ.
'Α. διεστάλθη. Σ. διεστάλη.⁴¹

22. שָׁ. Ο'. Vacat. ✠ ἐκεῖ 4.⁴²

24. וַתִּבְּאֶרְכִּי. *Et ingressus est in me.* Ο'. καὶ
ἦλθεν ἐπ' ἐμέ. 'Α. Σ. (καὶ) εἰσῆλθεν ἐν ἐμοί.⁴³

בְּתוֹךְ. *In medio.* Ο'. ἐν μέσῳ. Σ. ἐντός.⁴⁴

25. עֲבָתִים. *Funes.* Ο'. δεσμοί. Σ. βρόχοι.⁴⁵

26. אֶל-פִּתְּךָ. *Ad palatum tuum.* Ο'. Vacat. ✠
Θ. πρὸς τὸν λάρυγγά σου 4.⁴⁶ Οἱ Γ'. πρὸς
τὸν λάρυγγά σου.⁴⁷

וְנִחַלְתָּ. *Et obmutesces.* Ο'. καὶ ἀποκωφω-
θήσῃ. Σ. καὶ ἄλαλος ἔσῃ.⁴⁸

27. אֲדֹנָי יְהוָה. Ο'. κύριος. Alia exempl. ἄδωναι
κύριος; alia, κύριος κύριος.⁴⁹

וְהִשְׁמַע הַשְׁמַע וְהִחְדִּיל הַחֲדִיל. *Qui audit, audiat;
et qui omittit, omittat.* Ο'. ὁ ἀκούων ἀκουέτω,
καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθεῖτω. 'Α. . . (καὶ) ὁ πανθ-
μενος πανέσθω.⁵⁰ 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) ὁ ἀκούων
ἀκουσθήσεται, καὶ ὁ ἀπολείπων ἀπολειφθήσεται.⁵¹

²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 10.
²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Iidem. Montef. e Cod. Jes. edidit:

Σ. καὶ προφυλάξεις. ³⁰ Syro-hex. וְיִתְּתִי לְךָ חֶסֶד. ³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Idem.

³³ Sic Comp., Ald., Codd. II (eum ἐλάλησας), III, XII, 26, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ ἐὰν μὴ δια-
στείλῃς αὐτῷ μὴ δὲ λαλήσῃς. ³⁴ Cod. 86. (Pro ἀποστρέψαι

Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit ἀποστρέψειν.) Sic, nisi
προφυλάξεις et λαλήσεις, Cod. 88. ³⁵ Cod. Jes. Si
Aquilae lectio est, pro σῶσαι corrigendum videtur ζωῶσαι.

Cf. tamen Hex. ad Psal. cxviii. 25. ³⁶ Sic Codd. 22,
36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁷ Cod. Jes.

Codd. 86, 88: Οἱ Γ'. σκάνδαλον. ³⁸ Hieron.: "Sed
ponitur offendiculum coram eo, sive tormentum, et ut
Theod. dixit, infirmitas." Mox v. 19 ad διαστείλῃ Cod. 86
affert: Σ. προφυλάξῃς. ³⁹ Cod. Jes. ⁴⁰ Syro-hex.

וְיִתְּתִי לְךָ חֶסֶד. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg., qui 'Α. διεστάλθη (sic) exscripsit.

⁴² Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster.

Cod. 62. Hieron.: "Quod ex Hebraeo transtulimus, ibi . .
in LXX non habetur." ⁴³ Codd. 86, 88, teste Par-

sonsio. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. Θ. εἰς. ἐν ἐμοί.
⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu

Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.

⁴⁷ Cod. 86. De Reg. exscripsit: Οἱ Γ', καὶ λοιποί, notans:
"Qui autem sint λοιποί, divinare difficile videtur; puta-
verim tamen posse intelligi, in Vta, VIta, et VIIma edi-
tione ita lectum esse atque in tribus." Sed loquens in hoc
codice pro aliis exemplaribus interdum poni persuasum
habemus. ⁴⁸ Cod. Jes. Parsons. e Codd. 86, 88

exscripsit: Σ. καὶ ἄλλος ἔσῃ. ⁴⁹ Prior lectio est in

Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. (qui ad ἄδωναι
in marg. affert: Σ. κύριος); posterior in Comp., Ald., Codd.
III, 26, 42, aliis, et Syro-hex. in marg. De Reg. e
Cod. 86 affert: (✠) II. ἄδωναι 4 κύριος. Cf. ad Cap.
ii. 4. ⁵⁰ Codd. 86, 88, quorum hic πανσάσθω

habet. Cf. ad Cap. ii. 5, 7. iii. 11. ⁵¹ Hieron.:

"Secunda Aquilae editio ita transtulit: Qui audit,

Cap. III. 23. καθὼς ÷ ἡ ὄρασις, καὶ καθὼς 4 ἡ δόξα.⁵²

CAP. IV.

1. לַיְבֵנָה. Laterem. Ο'. πλινθον. Σ. πλινθόν.¹
 וְהִקְוִיתָ. Et insculpes. Ο'. καὶ διαγράφεις. Σ.
 (καὶ) χαράξεις. Θ. (καὶ) γλύψεις.²
2. מְצִוֵּר. Obsidionem. Ο'. περιοχὴν. Σ. πολιορκίαν.³
 תִּרְקִי. Turrem speculatoriam. Ο'. προμαχῶνας.
 Σ. inclusionem muri.⁴
 אֶגְגֶּרֶם. Aggerem. Ο'. χάρακα. Alia exempl.
 τάφρον.⁵ 'Α. Σ. Θ. πρόσχωμα.⁶
 כְּרִים. Arietes (machinas bellicas). Ο'. τὰς
 βελοστάσεις. 'Α. ἄρνας. Σ. τύρσεις. Θ.
 προμαχῶνας.⁷
3. קִיר. Ο'. τοῖχον. Θ. τεῖχος.⁸
 וְהִדְרִיתָ. Et diriges. Ο'. καὶ ἐτοιμάσεις. Σ.
 καὶ στρέψεις.⁹
 וְהָיְתָה בְּמִצְוֵר. Et erit in obsidione. Ο'. καὶ
 ἔσται ἐν συγκλεισμῷ. 'Α. Θ. (καὶ ἔσται ἐν)

περιοχῇ. Σ. ἵνα ᾖ πολιορκουμένη.¹⁰

3. וְיָרִיתָ. Et obsidebis. Ο'. καὶ συγκλείσεις. 'Α.
 (καὶ) περιέξεις. Σ. (καὶ) ἀποτειχίσεις. Θ.
 (καὶ) πολιορκήσεις.¹¹
4. מִסְפֶּר הַיָּמִים. (Juxta) numerum dierum. Ο'.
 κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ÷ πεντήκοντα (alia
 exempl. ἐνενήκοντα¹²) καὶ ἑκατὸν 4.¹³
5. וְשִׁלְשֵׁת מֵאוֹת וְתַשְׁעִים יוֹם. Trecentos et nona-
 ginta dies. Ο'. ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέ-
 ras. ✕ Οἱ λοιποὶ τριακοσίας καὶ ἐνενήκοντα
 ἡμέρας 4.¹⁴
6. וְהָאֵתָּה. Haec. Ο'. ταῦτα. Alia exempl.
 ταῦτα ÷ πάντα 4.¹⁵
 שֵׁנִית. Secundo. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. δευτέ-
 ρον 4.¹⁶
7. תְּכִין פְּנֶיךָ וְרַעְיָהּ תְּשׁוּפָה. Diriges faciem tuam,
 et brachium tuum erit nudatum. Ο'. ἐτοιμά-
 σεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου
 στερεώσεις (Θ. ἀποκάλυψον¹⁷). Σ. τάξεις τὸ
 πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου γυμνόν.¹⁸
9. כְּסִמִּים. Speltam. Ο'. Θ. ὀλύραν. 'Α. Σ. ζέαν.¹⁹

audietur; et qui relinquit, relinquetur." ⁵² Cod. 87, Syro-hex.

CAP. IV. ¹ Hieron.: "Pro latere, qui Graece dicitur genere feminino ἡ πλινθος, Sym. manifestius interpretatus est πλινθόν, quem nos laterculum et abacum appellare possumus." ² Codd. 86, 88. ³ Syro-hex. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

1. Locutio חֲפֵצַח חֲפֵצַח ponitur pro πολιορκίᾳ Jesai. xxvii. 3. xxxvii. 8.) ⁴ Idem: חֲפֵצַח חֲפֵצַח. Circumscriptionis est, ut videtur, vocis ἀποτειχίσματος, quam pro eodem Hebraeo posuit Sym. ad Cap. xvii. 17. xxi. 22. xxvi. 8. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 11. ⁵ Sic Codd. 87, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xxi. 22. ⁸ De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Ο'. [sic in textu Codd. 42, 87, 88] Θ. τεῖχος. Ἄλλος [Codd. 36, 49, alii] ὡς τοῖχον. ⁹ Cod. 86 (cum στρέψης), 88. Syro-hex. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

¹⁰ Codd. 86, 88: 'Α. περιοχῇ. Σ. πολιορκουμένη. Syro-hex. affert: 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

ut videtur. Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. Σ. Θ. 7 καὶ 7 ἡμέρας. In textu hic et v. 9 pro ἑκατὸν Ald., Codd. 42, 49, alii, τριακοσίας habent. Origen. Opp. T. III, p. 414: Οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ, τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχειν ρ' καὶ ν' ἡμέρας' καὶ ἄλλα 4' καὶ ρ' ἡμέρας' καὶ τὰ πλείονα δὲ 4' καὶ ρ' ἡμέρας' ἀλλ' ἐπισκεψάμενοι τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις, εὗρομεν τ' εἶναι καὶ 4' ἡμέρας. Hieron.: "Satisque miror eum vulgata exemplaria centum nonaginta annos habeant, et in quibusdam scriptum sit, centum quinquaginta; cum perspicue et Hebraicum, et Aquila, Symmachusque et Theodotio trecentos nonaginta annos teneant, et apud ipsos LXX, qui tamen non sunt scriptorum vitio depravati, idem numerus reperiatur."

¹⁵ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. III (cum αὐτὰ pro ταῦτα), 26, 36, alii. ¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: ἐκ δευτέρου. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Quam nos viciam interpretati sumus, pro quo in Hebraeo dicitur CHASAMIM, LXX Theodotioque posuerunt ὀλύραν, quam alii avenam, alii sigalam [MS. Sangerm. sicalam] putant. Aquilae autem prima editio et Sym. ζέας, sive ζείας, interpretati sunt."

10. שָׁקַל. Ο'. σίκλους. Σ. στατήρας.²⁰
עַד-עַד. Ο'. ἕως καιροῦ. Σ. εἰς καιρόν.²¹
12. צָנַת. *Placentam subcinericiam*. Ο'. ἐγκρυφίαν.
Σ. διαρτισμὸν.²²
וְהָיָא בְּלִלְי שִׁצָּת. *Et ipsum stercoribus excrementi*. Ο'. ἐν βολβίτοις κόπρου. "Ἄλλος" καὶ αὐτό...²³ Σ. . . ἐν σκυβάλοις διαχωρήσεως.²⁴
13. וַיֹּאמֶר יְהוָה. Ο'. καὶ ἐρεῖς· τάδε λέγει κύριος ÷ ὁ θεὸς τοῦ 'Ισραήλ. 'Α. Σ. Θ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ.²⁵
אֶת-לֶחְמִי טָמֵא. *Panem suum immundum*. Ο'. ἀκάθαρτα. ✕ Οἱ Γ'. τὸν ἄρτον αὐτῶν ἀκάθαρτον.²⁶
בְּגוֹיִם אֲשֶׁר אֲדִיחֵם שָׁ. *Inter gentes, quo expellam eos*. Ο'. ἐν τοῖς ἔθνεσιν (alia exempl. add. οὐ διασκορπίσω (s. -πιῶ) αὐτοὺς ἐκεῖ²⁷). Σ. ἀπὸ τῆς ἀφῆς τῶν ἐθνῶν...²⁸
14. אֶהְיֶה. Ah! Ο'. Σ. μηδαμῶς. 'Α. ἃ, ἃ, ἃ. Θ. ὦ.²⁹
הָיָה. Ο'. εἰ. 'Α. Σ. Θ. ἰδοῦ.³⁰
טָמֵא. *Impura*. Ο'. ἔωλον. Alia exempl. βέβηλον.³¹ Θ. φεγγούλ.³²
15. אֶת-צִפְעִי. *Stercora*. Ο'. ✕ 'Α. Θ. τὰ ἃ βόλβιτα.³³

15. בִּלְבָּל. Ο'. τῶν βολβίτων. Σ. τῶν σκυβάλων.³⁴
16. כַּבֶּשֶׁת-הַחֵץ. *Baculum (fulturam) panis*. Ο'. στήριγμα ἄρτου. 'Α. (juxta ed. 1^{am}) ράβδον ἄρτου. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) Σ. Θ. στερέωμα (ἄρτου).³⁵
בְּרֵאנָה. *Cum sollicitudine*. Ο'. ἐν ἐνδείᾳ. 'Α. (ἐν) μερίμνῃ. Σ. μετὰ ἀκηδίας.³⁶
- 16, 17. וַיִּשְׁתְּנוּ יְהוָה לְמַעַן יִחַרְרוּ לֶחֶם וּמַיִם. *Et cum stupore bibent; ut careant pane et aqua, et sturpeant*. Ο'. καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίνονται ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρτου καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται. Σ. μετὰ ἀθυμίας (s. ἀκηδίας) . . ἵνα λειπόμενοι ἄρτου καὶ ὕδατος ἀθμίσωσι.³⁷
בְּעֵוֹנָם. *In pravitate eorum*. Ο'. ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Σ. μετ' ἀδικίας.³⁸

Cap. IV. 9. ÷ ὀστράκινον.³⁹ 14. ÷ ἐν ἀκαθαρσία. ÷ πᾶν ἃ κρέας.⁴⁰

CAP. V.

1. תִּקַּחנָּה. *Assumes eam*. Ο'. κτήσῃ αὐτήν. 'Α. Θ. λήψῃ.¹
וְלִקַּחְתָּ לָּהּ. *Et assumes tibi*. Ο'. καὶ λήψῃ ✕ 'Α. Θ. σεαυτῷ.²

²⁰ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jerem. xxxii. 9. ²¹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: ἕως] Σ. ἐκ. ²² Codd. 86, 88. Syro-hex. *טָמֵא*.
♦ (δηρτισμένοι?). ²³ Cod. 62 in textu: καὶ αὐτὸ ἐν β. κ. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Idem. In textu obelus est in Cod. 87, Syro-hex. ²⁶ Cod. Jes. Sic in textu, nisi *ἐαυτῶν*, Codd. 22, 23, 36, alii. Codd. 87, 88: ✕ τὸν ἃ αὐτῶν ἃ ἀκάθαρτα. Syro-hex.: ✕ τὸν ἄρτον ἃ αὐτῶν ἀκάθαρτον. ²⁷ Sic Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. ♦ *טָמֵא*. ²⁹ Hieron.: "Juxta Aquilam tertio detestatus est, Ah! ah! ah! Juxta Sym. vero et LXX respondit, μηδαμῶς, quod Latine dicitur, *nequaquam*;" pro quo Theod. transtulit, *O Domine Deus!*" Cf. Hex. ad Jos. vii. 7. ³⁰ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ³¹ Sic Comp., Ald., Codd. II (in marg.), III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. Duplex lectio, ἔωλον καὶ β., est in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³² Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Levit. vii. 18. ³³ Cod.

Jes. ³⁴ Cod. 86, teste De Reg. ³⁵ Hieron.: "Verbū Hebraicū *מַטֵּה* prima Aquilae ed. *baculum*, secunda et Sym. Theodotioque *στερέωμα*, id est, *firmamentum*, interpretati sunt." Codd. 86, 88: 'Α. *ράβδον ἄρτου*. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. *חַמַּס מַדְלָא*. (Norberg. prave exscripsit *חַמַּס מַדְלָא*, cum violentia, et in fine *חַמַּס מַדְלָא*, *confractio eis*.) Lectio manca esse videtur, cujus prior pars *חַמַּס מַדְלָא* (μετὰ ἀκηδίας, Psal. cxviii. 28 in Syro-hex.) fortasse ad *בְּרֵאנָה* pertinet. Cf. locum parallelum Cap. xii. 19. Codd. 86, 88 afferunt: 2. *ἀπό-μενος* (sic). ³⁸ Cod. 86. ³⁹ Syro-hex. Hieron.: "In vase quoque LXX addidere *fictili*." ⁴⁰ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. V. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

1. מִשְׁקָל. *Ponderis.* O'. σταθμίον. 'A. σταθμίον.³

וְחִלְקָתָם. *Et partieris eos.* O'. καὶ διαστήσεις ('A. Σ. Θ. μερίσεις⁴) αὐτούς.

2. שְׁלִישִׁית (in 1mo, 2do, et 4to loco). *Tertiam partem.* O'. τὸ τέταρτον. 'A. Σ. Θ. τὸ τρίτον.⁵

תִּבְעֵיר. *Combures.* O'. ἀνακαύσεις. Alia exempl. ἀναλώσεις.⁶

יָמִי כִּמְלֵאת יָמִי. *Postquam impleti fuerint dies.* O'. κατὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν. Σ. ἕως (s. ὥς) ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι.⁷

וְלִקְחָתָ אֶת-הַשְּׁלִישִׁית. O'. καὶ λήψῃ τὸ τέταρτον, ÷ καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσφ' αὐτῆς· καὶ τὸ τέταρτον ⁴.⁸

לָרִיחַ. *In ventum.* O'. τῷ πνεύματι. 'A. Σ. Θ. εἰς ἀνεμον.⁹

אֶרֶיךָ. *Evaginabo.* O'. ἐκκενώσω. Σ. γυνώσω.¹⁰

3. וְצִרְתָּ. *Et colligabis.* O'. καὶ συμπεριλήψῃ. Θ. (καὶ) δῆσεις.¹¹

בְּבִגְדֶיךָ. *In laciniis tuis.* O'. τῇ ἀναβολῇ σου. 'A. ἐν τοῖς πετερυγίοις σου. Σ. ἐν τοῖς κρυσπέδοις (σου).¹² Aliter: Σ. ἐν ἄκρῳ τοῦ ἱματίου σου.¹³

4. אֶל-כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל. O'. ÷ καὶ ἐρεῖς ⁴ παντὶ οἴκῳ 'Ισραήλ.¹⁴

5. וְזאת יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שְׁמִתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ. *Haec est Jerusalem; in medio gentium posui eam, et circa eam regiones.* O'. αὕτη ἡ 'Ιερουσαλήμ, ἐν μέσφ' τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας. Σ. αὕτη ἡ 'Ιερουσαλήμ, ἥν ἐν μέσφ' τῶν ἐθνῶν τέθεικα, καὶ κύκλῳ αὐτῆς χώρας.¹⁵

6. וְתָמַר אֶת-מִשְׁפָּטִי לְרַשְׁעָה מִן-הַגּוֹיִם וְאֶת-חֻקֹּתַי מִן-הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ. *Et repugnabit iudiciis meis in impietatem prae gentibus, et legibus meis prae regionibus quae circa eam sunt.* O'. καὶ ἐρεῖς (alia exempl. add. ÷ ἡλλαξεν ⁴¹⁶) τὰ δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμμά μου τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς. 'A. καὶ προσήρισε τὸ κρίμα μου. . .¹⁷ Σ. ἀντικατηλλάξαντο δὲ τῶν κριμάτων μου τὰς ἀσεβείας τὰς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐκ τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς.¹⁸ Θ. καὶ ἡλλάξαντο τὰ κρίματά μου. . .¹⁹

כִּי בְּמִשְׁפָּטִי מָאָסוּ וְחֻקֹּתַי לֹא-הָלְכוּ בָהֶם. *Quia iudicia mea repudiaverunt, et in legibus meis non ambulaverunt.* O'. διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπόωσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου

³ Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. Nobil. in 1mo et 2do loco affert: 'A. Θ. τὸ τρίτον. ⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., qui in marg. affert: ✠ ⁷ Codd. 86, 88. (Parsons. e Cod. 86 exscriptis ὥς pro ἕως, invito De Reg.) Syro-hex. ✠ ⁸ Sic cum obelo Syro-hex. Cod. 87 mendose pingit: ÷ αὐτῆς' καὶ τὸ τέταρτον ⁴. Hieron.: "Pro tribus partibus capillorum . . . LXX quatuor partes interpretati sunt; cumque dixissent: Quartam partem igni combures in medio civitatis, et quartam concides gladio in circuitu ejus, et quartam disperges in ventum, quia remanebat eis quarta pars alia, addiderunt de suo: et quartam partem assumes, et combures eam in medio civitatis."⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. Jes., et Cod. Reg. bombycinus. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. ¹³ Cod. Jes. Cf. Hex. ad 1 Reg. xv. 27. Hieron. Hebraea vertit: in summitate pallii. ¹⁴ Sic cum obelo Syro-hex. Cod. Jes.: ÷ καὶ ἐρεῖς ⁴, οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίοις. Post πῦρ Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: εἰς πάντα

οἶκον 'Ισραήλ; et sic sub obelo Codd. 87, 88. Secundum Hebraeam veritatem pingendum videtur: ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται πῦρ ✠ εἰς πάντα οἶκον 'Ισραήλ ⁴ ÷ καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ 'Ισραήλ ⁴. ¹⁵ Hieron.: "Quod pulcre interpretatus est Sym.: Haec, inquam, Jerusalem, quam in medio nationum posui, et circa eam regiones, commutavit etc." Syro-hex. affert: Σ. ἥν (sic) ἐν μέσφ' τῶν ἐθνῶν (לִּמְשַׁלְשֵׁל חֲסֵמָה).

¹⁶ Sic Codd. 87, 88, et sine obelo Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. vero e Cod. 86, 88 exscriptis: 'A. καὶ προσήρισαν τὸ κ. μ. ¹⁸ Hieron. in continuatione: Commutavit iudicia mea impietatibus quas didici a gentibus, et justificationes meas a regionibus quae sunt in circuitu ejus. Codd. 86, 88 affertur: Σ. ἀντικατηλλάξαντο δέ. Syro-hex. ¹⁹ Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Θ. καὶ ἡλλάξαντο τὰ κρίματά (Cod. 88 δικαιώματά) μου. De Reg. e Cod. 86 falso exscriptis: Θ. καὶ ἡλλαξαν τὰ κρίματά μου.

οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς. Σ. ὅτι τὰ νόμμά μου ἀπεδοκίμασαν, καὶ ἐν τοῖς κρίμασι μου οὐκ ἐπορεύθησαν.²⁰

7. יַעֲן הַמִּנְכֶּם כִּדְגֵי־יָם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם. *Propterea quod tumultuamini (Deo obstrepitis) prae gentibus quae circa vos sunt.* Ο'. ἀνθ' ὧν ἡ ἀφορμὴ (Θ. οἱ λογισμοί²¹) ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}): *Eo quod numerati estis in gentibus quae in circuitu vestro sunt.*²² Σ. ἀθ' ὧν τὸ πλῆθος ὑμῶν ἐγένετο ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν.²³

8. וְגַם-אֲנִי. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. ✕ καί γε ἐγώ. Σ. ✕ καὶ αὐτὸς ἐγώ.²⁴

9. אֲשֶׁר חָתָא. Ο'. δ. 'Α. τὰ δσα.²⁵

11. בְּכָל-שְׂקִצְיָהוּ וּבְכָל. *In omnibus detestandis tuis, et in omnibus.* Ο'. ἐν πᾶσι ✕ Θ. τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ ἐν πᾶσι.²⁶ Σ. τοῖς μίσμασι σου.²⁷

וְגַם-אֲנִי. Ο'. κἀγώ. 'Α. καί γε ἐγώ. Σ. αὐτός.²⁸

אֲנִירָע. *Detraham (oculos meos).* Ο'. ἀπο-
σوماί σε. Σ. συγκλάσω (s. συνθλάσω) σε.²⁹

12. מָוִיתוּ. *Morientur.* Ο'. ἀναλωθήσεται. *Alia exempl. θανατωθήσεται.*³⁰

12. וּבִרְעָב יָכֵלוּ. *Et fame consumentur.* Ο'. καὶ ÷ τὸ τέταρτόν σου.⁴ ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται (Σ. ἀναλωθήσεται³¹).

וְהַשְׁלִשִּׁית בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתֶיךָ תְּשַׁלְּשִׁית לְכָל-רוּחַ. *Et tertia pars gladio cadet circa te, et tertiam partem in omnes ventos dispergam.* Ο'. καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἀνεμον σκορπιῶ αὐτοὺς, καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν βομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου. *Alia exempl. ✕ Θ. καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν μαχαίρᾳ πεσεῖται κύκλῳ σου, καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἀνεμον σκορπιῶ αὐτούς.*³²

אֲרִיקָא. Ο'. ἐκκενώσω. Σ. γυμνώσω.³³

13. תִּנְחַחְתִּי חֲמָתִי. *Et quiescere faciam furem meum.* Ο'. καὶ ἡ ὀργή μου. 'Α. Σ. Θ. ✕ καὶ καταπαύσω.⁴ (τὴν ὀργήν μου).³⁴

וְהִנְחַמְתִּי. *Et consolabor me.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ παρακληθήσομαι.³⁵

14. וְלִחְרָפָה בְּגוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ. *Et in opprobrium inter gentes quae circa te sunt.* Ο'. καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ σου. 'Α. Σ. Θ. Ο'. καὶ εἰς ὄνειδος ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλῳ σου.³⁶

²⁰ Hieron. in continuazione: *Quia legitima mea reprobaverunt, et in judiciis meis non ambulaverunt.* ²¹ Codd.

86, 88. Pro ἀφορμῇ, μορφή legunt Codd. 22, 36, alii, et Theodoret., qui enarrat: ἐπεὶ γὰρ τὸν τῶν ἐθνῶν ἀνεμάξαθε χαρακτήρα.

²² Hieron. ²³ Idem: "Pro eo quod nos interpretati sumus: *Quia superastis gentes quae in circuitu vestro sunt*, Sym. transtulit: *Quia multitudo vestra fuit ex gentibus quae in circuitu vestro sunt.*" Syro-hex. affert: Σ. τὸ πλῆθος ὑμῶν ἐγένετο (لَا يَحِلُّ لِيُحْمِلَ).²⁴

Codd. 86, 88 (sine Θ.). Cod. 62 in textu: καί γε ἐγὼ καὶ ποιήσω. Cod. 87, Syro-hex.: καὶ ἐγὼ ποιήσω. ²⁵ Cod.

86, teste De Reg. ²⁶ Cod. Jes. Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23 (cum προσοχθίσμασι), 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. و هـ حَقِّقْ لِي.

Cf. Hex. ad Jerem. xxxii. 34, ubi in textu LXX virali pro τὰ μίσματα Noster حَقِّقْ لِي dedit. ²⁸ Cod. 86, teste

De Reg. ²⁹ Syro-hex. و هـ اُجِبْ لِي. Scilicet Sym. interpretatus est וּמָוִיתָ, succidam, quod in nonnullis libris legitur. Hieron.: "Confringam (sive juxta LXX, abjiciam) te." ³⁰ Sic Codd. 22, 48, alii, fortasse ex Symmacho.

³¹ Codd. 86, 88. Obelus est in Syro-hex., qui pingit: ÷ καὶ τὸ τ. σου.⁴ ³² Sic (cum ✕ pro ✕ Θ.) Syro-hex.

Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Θ. τὸ τ. σου ἐν μ. πεσεῖται. Hieron.: "Hoc quod posuimus: *Et quarta pars tui in gladio cadet*, de Theodotionis editione sub asteriscis additum est." Praeterea Montef. ex eodem cod. edidit: ✕ 'Α. καὶ τὸ τ. σου εἰς π. ἀνεμον σκορπιῶ αὐτούς. Locum sic exhibent Codd. 22, 36, alii: (Cod. 87: ✕) καὶ τὸ τ. σου πεσοῦνται ἐν βομφαίᾳ (Codd. 87, 88: ἐν β. πεσοῦνται) κύκλῳ σου (4), cetera ut in Syro-hex. ³³ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 2.

³⁴ Cod. 86. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. Θ. Ο'. παρακληθήσομαι. ³⁶ Cod. 86, et, om. Ο', Cod. 88. Eadem in textu lectioni τῶν Ο' prae-

mittunt Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. XII, 87 (cum ὀνειδισμὸν pro ὀνειδος), 88 (idem), et Syro-hex. (qui pingit: καὶ εἰς ὄνειδος (s. ὀνειδισμὸν) ✕ ἐν τοῖς ἔ. τοῖς κ. σου 4). Hieron.: "Quodque sequitur, *et in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo sunt*, in LXX non habetur, pro quo addiderunt de suo, et filias tuas in circuitu tuo."

15. וְהַדְּפִיָּה. *Et conviciūm.* Ο'. καὶ δηλαῖσθή (alia exempl. δηλαα; alia, δειλαα; alia, δήλη³⁷). 'Α. Σ. Θ. (καὶ) βλασφημία.³⁸

מִכְשָׁר וּמִשְׁמָה. *Exemplum et stupor.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. παιδεία καὶ ἀφανισμός³⁹. Σ. . . καὶ ἀπορία.⁴⁰

וְכַחֲרוֹת וְכַחֲרוֹת וְכַחֲרוֹת. *In ira, et in iracundia, et in castigationibus iracundiae.* Ο'. ✕ Θ. ἐν ὀργῇ καὶ θυμῷ⁴¹ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ μου.

16. אֶת־חֲצִי הָרֶעַב הָרֶעַב בָּהֶם. *Sagittas famis malas in eos.* Ο'. (τὰς) βολίδας ('Α. Σ. Θ. (τὰ) βέλη⁴²) τοῦ λιμοῦ ἐπ' αὐτούς. Alia exempl. τὰς βολίδας τοῦ λιμοῦ ✕ τὰς πονηράς⁴³ ἐπ' αὐτούς.⁴³ Θ. τὰ βέλη τὰ πονηρὰ ἐν αὐτοῖς.⁴⁴

וְאֶשְׁרֵיהֶן לְמִשְׁחָתָהּ. *Quae erunt in perniciem.* Ο'. καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν. Θ. ἂ ἐγένοντο εἰς διαφθοράν.⁴⁵

וְאֶשְׁרֵיהֶן לְמִשְׁחָתָהּ וְרָעָב אֶפְהָ. *Quas mittam ut perdam vos, et famem augebo super vos.* Ο'. Vacat. 'Α. ✕

(ἀ) ἀποστελῶ αὐτὰ διαφθεῖραι ὑμᾶς, καὶ λιμὸν συνάξω ἐφ' ὑμᾶς⁴⁶

16. לָחֶץ. Ο'. Vacat. "Αλλος" ✕ ὑμῖν⁴⁷

17. רָעָב. *Famem.* Ο'. λιμὸν. Σ. ῥομφαίαν.⁴⁸

וְיִרְבְּזוּ. *Et orbabunt te.* Ο'. καὶ τιμωρήσονται σε. Σ. ἂ ποιήσουσί σε ἄτεκνον.⁴⁹

וְיַעְבְּרָבָהּ. *Transibit per te.* Ο'. διελεύσονται ἐπὶ σέ. Σ. ὁδέψει διὰ σοῦ.⁵⁰

CAP. VI.

2. וָשִׁי. *Pone.* Ο'. στήρισον. 'Α. Σ. θές. Θ. τάξον.¹

3. לְאֶשְׁרֵיקָם. *Vallibus.* Ο'. καὶ ταῖς φάραξι. 'Α. καὶ τοῖς χιμαῖροις.² Σ. et perfectis.³ Θ. scaturiginibus.⁴

וְאֶנִּי. Ο'. ἐγώ. 'Α. (ἐγώ) ✕ εἰμι⁵. Σ. (ἐγὼ) ✕ αὐτός⁴⁵

4. וְנִשְׁמָו מִזְבְּחֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ מִזְבְּחֵיכֶם. *Et vastabuntur altaria vestra, et confringentur simulacra vestra.* Ο'. καὶ συντριβήσονται (✕ Πᾶντες ἀφανισθήσονται⁶) τὰ θυσιαστήρια

³⁷ Prior lectio est in Codd. III, 36, 48; secunda in Ald., Codd. 42, 49, aliis; tertia in Codd. 22, 23, 51, 87, 88, Theodoret. et Syro-hex. (ܡܚܕܐ, non, ut Norberg. exscripsit, ܡܚܕܐ, miserabilis, quae vox nulla est. Verum vidit Drach). Hieron.: "Δηλαῖσθήν vel δηλαῖαν quidam infelicem et miseram, alii perspicuam et expositam ad miserias intelligi volunt." ³⁸ Cod. 86, teste De Reg.

Montef. edidit: 'Α. Σ. βλασφημία, ex Hieron., ejus verba sunt: "Et eris opprobrium et blasphemia . . . pro quo in LXX legitur: *Et erit (eris) στενακτή*, id est, *gemibilis*; et de Theodotione additum est, καὶ δηλαῖσθή, ejus verbi notitiam non habemus. Pro quo tres (!) alii interpretes blasphemiam transtulerunt." ³⁹ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Θ. παιδεία καὶ ἀφ. Codd. 87, 88 (sine ✕), et Syro-hex. legunt et pingunt: ✕ καὶ δὴλη παιδεία (Syro-hex. παιδεία, ܡܚܕܐ) καὶ ἀφανισμός⁴. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: καὶ δὴλη (s. δηλαῖα) παιδεία καὶ ἀφανισμῷ (-μοῖς Theodoret.). Denique Cod. 147, quem imitatus est Grabi-rius: καὶ δειλαα τῇ παιδείᾳ καὶ ἀφανισμός.

⁴⁰ Syro-hex. ܡܚܕܐ. ⁴¹ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 68, 86, alii, et (cum καὶ ἐν θ.) Comp., Codd. III, 22, 26, alii. Codd. 87, 88, Syro-hex.: ✕ ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἐν θ.⁴

Mox post θυμοῦ μου Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ ἐν ἐλέγχῳ, fortasse ex alio interp. ⁴² Codd. 86, 88.

⁴³ Sic Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: τὰς (τὰς om. Cod. 22) β. τὰς πονηράς τοῦ λ. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Idem. Parsons. vero e Codd. 86, 88 affert: 'Α. ἐγένοντο εἰς δ.

⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg., et sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., qui cun-olum post συνάξω pingunt. Montef. e Cod. XII affert: ✕ Θ. ἀποστελῶ αὐτὰς κ.τ.έ. Paulo aliter Cod. 23, 36, alii: καὶ ἀποστελῶ αὐτὰς — συνάξω (sic) ἐφ' ὑμᾶς. ⁴⁷ Cod. 86, teste De Reg. Solus Cod. 62 affert: καὶ συντριψῶ ὑμῶν (sic) στήριγμα. ⁴⁸ Syro-hex. ܡܚܕܐ. ⁴⁹ Idem: .ܡܚܕܐ

⁵⁰ Cod. 86, 88 (cum δόδωσ). ⁵¹ Idem: ܡܚܕܐ. ⁵² Cod. 86, 88 (cum δόδωσ).

CAP. VI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. Cf. ad Cap. xxxiv. 13. ³ Syro-hex. ܡܚܕܐ. Quid hoc significet divinare nequeo. Usus Symmachi postulat ὀχ-τους, qui Nostro sunt ܡܚܕܐ. Cf. Hex. ad Psal. cxv. 4.

Ezech. xxxiv. 13. ⁴ Idem: ܡܚܕܐ. Cf. Hex. ad Jerem. xvii. 13. ⁵ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἐπάγω. ⁶ Cod. 86, teste De Reg.

- ὕμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἀφανισθήσεται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται τὰ τεμένη ('Α. ξάνα⁷) ὑμῶν 4.⁸
4. וְנִשְׁבְּרוּ. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. καὶ συντριβήσονται. Σ. (καὶ) συγκλασθήσονται.⁹
- הַלְלוֹכִים. Interfectos vestros. Ο'. τραυματίας ὑμῶν. 'Α. ἀνρρημένους ὑμῶν.¹⁰
- לְפָנַי גִּלְיוֹנִים. Coram idolis vestris. Ο'. ἐνώπιον τῶν εἰδώλων ('Α. καθαρμάτων¹¹) ὑμῶν.
5. וְנִתְּנָה אֶת-פְּגָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנַי גִּלְיוֹנִים. Et ponant cadavera filiorum Israel coram idolis eorum. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν 'Ισραὴλ κατὰ πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν 4.¹²
6. בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם. In omnibus habitationibus vestris. Ο'. καὶ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν. 'Α. . . καθέδραις ὑμῶν.¹³
- הַבְּמוֹת. Loca edita. Ο'. τὰ ὑψηλά. 'Α. τὰ ὑψώματα.¹⁴
- וְיִאֲשֻׁמוּ. Et vastentur. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ πληγμελήσουσι 4.¹⁵ Σ. καὶ ἀφανισθῶσι.¹⁶

6. וְנִשְׁבְּרוּ. Et cessent. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ καταπαύσουσι 4.¹⁷
- וְנִמְחוּ מִצִּישֵׁיהֶם. Et deleantur opera vestra. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐξαλειφθῶσιν τὰ ἔργα ὑμῶν 4.¹⁸ 'Α. . . ποιήματα ὑμῶν.¹⁹
8. וְהוֹרֵתִי. Et residuum faciam. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ὑπολείψομαι 4.²⁰
9. נִשְׁבַּרְתִּי אֶת-לִבִּי. Fregi cor eorum. Ο'. ὁμῶς κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῶν. 'Α. Θ. συνέτριψα . . . Σ. συγκατέαξα . . .²¹
- וְהוֹנָה אֶשְׁרָרִי. Scortabundum, quod recessit. Ο'. τῇ ἐκπορνεύσει ✕ Θ. τῇ ἀποστάσει 4.²² Σ. . . τῇ ἐκνευσάσει.²³
- וְנִקְטְמוּ בִפְנֵיהֶם. Et taedio afficientur in vultu suo. Ο'. καὶ κόψονται πρόσωπα αὐτῶν. 'Α. (καὶ) δυσαρστηθήσονται . . .²⁴ Σ. ὡς καταγῶσιν ἑαυτῶν. . .²⁵ Θ. (καὶ) προσοχιοῦσιν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.²⁶
- וְעַשׂוּ אֶל-הָרָעוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ. Propter mala quae fecerunt. Ο'. Vacat. ✕ περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐποίησαν 4.²⁷

⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36 (cum ἀφανισθῶσονται), alii, et (cum ✕ καὶ συντριβήσεται 4) Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: Σ. συγκλασθήσονται. Syro-hex. affert: ✕ ه. س. 10 Codd. 86, 88. ¹¹ Ibidem. Ad εἰδώλοις (v. 13) Cod. 86 affert: 'Α. καθάρματιν. ¹² Cod. Jes. (unde Montef. mendose exscripsit: ✕ Θ. καὶ δ. τὰ σώματα κ. τ. ε.). Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod nos posuimus: Et dabo cadavera filiorum Israel ante faciem simulacrorum vestrorum, in LXX non habetur." ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Ibidem. ¹⁵ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. ✕ καὶ πληγμελήσουσι. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Codd. 87, 88, et Syro-hex. legunt et pingunt: ✕ καὶ πληγμελήσωσι (Syro-hex. ه. س. 16 et contemnuntur) τὰ θυσι. ὑμῶν, καὶ συντριβήσονται, καὶ καταπαύσουσι 4 τὰ εἰδωλα ὑμῶν. ¹⁷ Syro-hex. ✕ ه. س. 18 Aliter Theodoret.: τὸ δέ, πληγμελήσει, ἐρημώθησιν ὁ Σὺμ. ἡρμήνευσε. ¹⁹ Cod. Jes., et, teste De Reg., Cod. 86. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (cum ἐξαλειφθῇ), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²¹ Cod. 86,

teste De Reg. ²² Cod. Jes. (non, ut Montef. edidit, ἀπολείψομαι). Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Praeterea ad ὑπολείψομαι De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. διαλείψουσι; Parsons. vero ad ἐπιγνώσεσθε (v. 7): "'Α. διαλήψουσι 86. 'Α. διαλήψονται 88;" quae lectio ad וְנִשְׁבְּרוּ (v. 6) potius pertinere videtur. ²³ Codd. 86, 88. Ad Sym. De Reg. affert: Σ. συγκ. τὴν καρδίαν αὐτῶν. Hieron.: "Multa de hoc capitulo a LXX praetermissa sunt, illudque mutatum, Juravi cordi eorum fornicanti, pro quo nos posuimus: Contrivi cor eorum fornicans." ²⁴ Cod. Jes. (non, ut Montef., καὶ ἀπ.). Sic in textu Comp., Codd. III, 23, 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. ²⁶ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xx. 43. ²⁷ Syro-hex. ✕ ه. س. 28 Cf. ad Cap. xvi. 61. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Sic sine aster. Comp. (cum κακῶν), Ald., Codd. III, XII, 22 (ut Comp.), 23 (idem), alii. Codd. 87, 88, legunt et pingunt: ✕ περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐπενόησαν ἐν πᾶσι 4 τοῖς βδ. αὐτῶν; Syro-hex. vero: ✕ περὶ τῶν κ. ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι 4 τοῖς βδ. αὐτῶν, ✕ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν 4. Posteriora sine aster. habent Codd. III, 36, 49, alii, invito Hebraeo.

10. הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה בָּאָה יִצְחָק הַצֶּפֶרָה. הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה בָּאָה יִצְחָק הַצֶּפֶרָה. *Ecce! dies, ecce! venit; exiit (ad finem perducta est) orbis; floret virga, pullulat superbia.* O'. *ἰδοὺ ἡ ἡμέρα κυρίου, εἰ καὶ ἡ ῥάβδος ἤνθησεν.* Alia exempl. *ἰδοὺ ἡ ἡμέρα ÷ κύει* 4, *ἰδοὺ τὸ πέρας ἤκει* 5 (Θ.) *ἐξῆλθεν ἡ πλοκή* (Σ. *inspectio*), *καὶ ἤνθησεν ἡ ῥάβδος* ('A. Θ.) *ἔβλαστησεν ἡ ὑπερῆφανία* 4.¹⁸
11. הַחֲמִסִּים קָם לְמִיטַת־רִשָּׁע. *Violentia surgit in virgam (castigationem) improbitatis.* O'. *ἡ ὕβρις ἐξανέστηκε, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνδ-μου.* 'A. *ἀδικία ἀνέστη εἰς ῥάβδον ἀθεσίας.* Σ. *ἡ πλεονεξία ἔστηκεν εἰς πρόσκλιον ἀνομίας*.¹⁹
- לֹא־מָהָם וְלֹא מִהֶמוֹנָם. *Non (remanebit) ex iis, neque ex multitudine eorum.* O'. *καὶ οὐ μετὰ θορύβου, οὐδὲ μετὰ σπουδῆς.* Σ. *οὐκ ἔστιν, οὐκ ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν*.²⁰ Θ. *οὐκ ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν*.²¹
- וְיֵאֵין הִלָּךְ לְמִלְחָמָה בִּי חֲרוֹנִי אֶל־כָּל־הַמִּוֹנָה. *Neque ex opibus eorum, et nihil magnifici erit inter eos.* O'. *Vacat.* 5 Θ. *καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν εἰσιν, οὕτε ὠραῖσμός ἐν αὐτοῖς* 4.²² Σ. *οὐδὲ ἐξ ἀχορτασίας αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ κάλλους αὐτῶν*.²³

12. הִגִּיעַ. *Advenit.* O'. *ἰδοὺ.* 'A. *κατέστησεν.* Σ. 5 *ἐνέστη.* Θ. *ἐφθασεν*.²⁴
- בִּי חֲרוֹן אֶל־כָּל־הַמִּוֹנָה. *Quia ira est in omnem multitudinem ejus.* O'. *Vacat.* 5 Θ. *ὅτι ὀργή εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν* 4.²⁵
13. יַעֲזִיד בְּחַיִּים חֵיתָם בְּיַחוּזֵן אֶל־כָּל־הַמִּוֹנָה. *Etiamsi adhuc in viventibus sit vita eorum; nam visio ad omnem multitudinem ejus non revertetur.* O'. *Vacat.* 5 (Θ.) *καὶ ἔτι* ('A. *εἰ ἔτι*²⁶) *ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν, ὅτι δρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς οὐκ ἀνα-κάμψει* 4.²⁷ Σ. *ἀλλὰ καὶ ἔτι οὐδὲ ἐν ζῶσιν ἡ ζωὴ αὐτῶν*...²⁸
14. תִּתְקַע בְּתַקְוָע וְהָיָן חֶפֶל. *Clangunt clangore, et praeparant omnia.* O'. *σαλπίατε ἐν σάλ-πιγγι, καὶ κρίνατε* ('A. Θ. *ἐτοιμάσατε*²⁹) *τὰ σύμπαντα.* Σ. *ἐσαύτισαν οὗτοι τῇ σάλπιγγι, καὶ κατεσκεύασαν τὰ πάντα*.³⁰
- וְיֵאֵין הִלָּךְ לְמִלְחָמָה בִּי חֲרוֹנִי אֶל־כָּל־הַמִּוֹנָה. *Nec est qui eat in praelium; nam ira mea est in omnem multitudinem ejus.* O'. *Vacat.* 5 Θ. *καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἡ ὀργή μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς* 4.³¹

textu post ὀδίνων Cod. 62 infert ὀρέων. ¹⁸ Sic Codd. 87, 88 (utereque cum ἡσθήσεν pro ἡνθήσεν), et Syro-hex. (cum + ἐκύσεν 4); quos presse secutus est Hieron., vertens: *Ecce! dies parit, ecce! finis venit; egressa est complexio* (Sym. *inspectio*), *et floruit virga; germinavit superbia.* Idem notat: "Locus difficilis, et inter Hebraicum et LXX multum discrepans, quibus pleraque de Theodotionis editione addita sunt." Cod. XII affert: 5 Θ. *ἐξῆλθεν κ.τ.ε.*; Cod. 86: 'A. Θ. *ἔβλαστησεν ἡ ὑπερῆφανία* (sic). ¹⁹ Codd. 86, 88. Ad Symmachum De Reg. e Cod. 86 exscripsit πρόκλινον, Parsons. vero e Cod. 86, 88, πρόσκλιον. Sed vera Symmachi manus est πρόσκλις (a חָפַץ, inclinavit), quam opportune restituit Syrus noster, in lectione egregia a Norbergio praetermissa: *هـ. حـدودا جـصـا*. *هـ. حـدودا جـصـا* (cum *هـ. حـدودا جـصـا* in rasura char. med.). Cf. not. ad Psal. xxxix. 5, not. 8. ²⁰ Syro-hex. in continuatione: *هـ. لا حـدودا جـصـا*. ²¹ Cod. 86, teste De Reg., qui praeterea affert: 'A. *φαγεδαίνης, καὶ οὐκ ἐπιδοξότης.* Sed vid. ad v. 7. ²² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (om. *εἰσιν*), 23, 26, alii, et sub aster. Codd.

87, 88, Syro-hex. Hieron. ex Theodotione: *Et non ex ipsis sunt, neque pulcritudo in eis.* ²³ Syro-hex. in continuatione: *هـ. لا حـدودا جـصـا*. *هـ. لا حـدودا جـصـا*. Cf. Hex. ad Prov. xv. 16. Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. *ἐκ τοῦ κάλλους.* ²⁴ Codd. 86, 88. Asteriscum exhibet De Reg. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii (quorum nonnulli διότι pro ὅτι habent), et sub aster. Cod. 87 (cum διότι), Syro-hex. Hieron.: "Hoc in LXX non habetur." ²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Cod. Jes. (nisi οὐκέτι pro ἔτι). Sic in textu Comp. (cum τὸ πλῆθος αὐτῶν), Ald. (cum καὶ οὐκέτι), Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, 88, Syro-hex. Codd. 86, 88: Θ. *ἀνακάμψει* (sic). Hieron.: "Sed nec isti duo versus habentur in LXX editione." ²⁸ Codd. 86 (teste De Reg., non οὐδε εκ ζωνων, ut Parsons. exscripsit), 88. Copula accessit ex Syro-hex., qui affert: *هـ. لا حـدودا جـصـا*. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. *هـ. حـدودا جـصـا*. ³¹ Cod. Jes., teste Parsonsio. (Montef. edidit: 5 Θ. *καὶ οὐκ ἔστιν ὁ π. εἰς πόλεμον κ.τ.ε.*) Sic in textu Comp. (cum αὐτῶν pro αὐτῆς), Ald. (cum ἔσται π. εἰς πόλ.

15. יֹאכֶלְנוּ. *Consumet eum.* O'. συντελέσει. 'A. καταφάγεται (αὐτόν).³²

16. וַפְּלִיטוּ וַפְּלִיטוּ. *Et evadent fuga elapsi eorum.* O'. καὶ ἀνασώθουσιν οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν. Σ. καὶ οἱ ἐκφεύγοντες ἐξ αὐτῶν, οἵτινες ἐὰν ἐκφύγωσιν ἐξ αὐτῶν.³³

כִּיּוֹנִי הַגִּבְעוֹת. *Sicut columbae convallium.* O'. Vacat. ✕ Θ. ὡς περιστεραι μελετητικαί.³⁴ 'A. . . τῶν φαράγγων. Σ. . . ἐν φαράγγιν.³⁵

כָּלֶם הָיִם וְאִשׁ בְּעֵינָו. *Omnes gemunt, unusquisque in iniquitate sua.* O'. [καὶ] πάντας ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ. Θ. πᾶσαι γογγύζουσιν ἐκάστη ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς.³⁶

17. וְכָל־בְּרָכִים תִּלְכְּנָה מִיָּם. *Et omnia genera fluent aquis.* O'. καὶ πάντες μῆροί μολυνθῇσονται ὕγρασι. Σ. καὶ πάντα γένητα βύσει ὕδατα.³⁷ 'O 'Εβραῖος' παραλυνθῇσονται ὡς ὕδωρ.³⁸

19. לְנִדְהָ יִהְיֶה. *In abominationem erit.* O'. ὑπεροφθήσεται. 'A. εἰς χωρισμόν . . Σ. εἰς σίκχος ἔσται. Θ. εἰς ἀκαθαρσίαν . .³⁹

וְכֶסֶד וְחֶסֶד לֹא־יִוָּכַל לְהַשִּׁילֵם בְּיוֹם עֲבָרָתָהּ. *Argentum eorum et aurum eorum non valebit servare eos in die furoris Jovae.* O'. Vacat. ✕ Θ. τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ δυνήσεται ἐξελεῖσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου.⁴⁰

לֹא יִשְׂבְּעוּ. *Non saturabunt.* O'. οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι. Θ. οὐ χορτασθήσεται.⁴¹

מִכְשׁוֹל. *Offensio.* O'. βάσανος. 'A. Σ. σκάνδαλον. Θ. κόλασις.⁴²

20. וְצִיָּו עֲדָיו לְגִאוֹן שְׂמֻחוֹ. *Et decus mundi sui in superbiam vertit.* O'. ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς υπερηφανίαν ἔθεντο αὐτά. Σ. (καὶ) τὸν κόσμον τῶν περιθεμάτων αὐτῶν ἕκαστος εἰς υπερηφανίαν ἔταξεν.⁴³

ἔτι ὀργή μου ἐπὶ πάν), Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Et haec in LXX non habentur." ³² Codd. 86, 88. ³³ Syro-hex. bifariam affert: **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**. (Ad syntaxim **וְהָיָה** cf. Rördam in *Dissertation* etc. p. 41.) Codd. 86, 88: Σ. οἱ ἐκφεύγοντες. ³⁴ "MS. Jes. ὡς περιστέρα μελετ- (sic)." —Montef. Rectius Parsons. ex eodem exscripsit: *ὡς περιστεραι μελετητι και παντας, accinente* Cod. Alex., qui pingit: *ὡς π. μελετητι' και παντας, male pro ὡς π. μελετητικαί: πάντας, quam lectionem exhibent* Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (In posteriore Norberg. edidit: **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**). Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. III, p. 408 tentat **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**, *negligentes, incuriosae, suspicans Syrum interpretem in apographo suo falsam scripturam μελλητικαί invenisse, quae ipsa in Cod. 42 hodie reperitur.* Frustra; nam Graeca vox μελλητικός non negligens aut incuriosus, sed *cunctabundus* sonat. Quid, quod egregius codex noster non **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**, sed una literula auctiorem scripturam **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**, *gemebundae*, rectissime exhibet. Similis est locus Jesai. xxxviii. 14, καὶ ὡς περιστέρα, οὕτω μελετῶ (וְהָיָה), ubi Noster quidem nimis serviliter **וְהָיָה** posuit (ut in hoc ipso loco interpres S. Cyrilli in Lucam Hom. CXXXI: **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**), alter autem Syrus **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**).

Hieron.: "LXX columbas convallium, sive ut Theod. transtulit, *meditantes*, omnino tacerunt." ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. falso exscripsit: 'A. ἐπὶ τῶν φ., ad ἐπὶ τῶν ὀρέων lectionem aptans. ³⁶ Hieron.: "Hoc quod nos interpretati sumus: *Omnes trepidi, unusquisque in iniquitate sua*, Theod. transtulit ita: *Omnes missitantes, unaqueque in iniquitate sua*." Phavor. p. 430: Γογγύζειν ἐπὶ περιστερὰς λέγεται, σημαίνει δὲ τὸ τοῦθ-εῖν.

³⁷ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**. Codd. 86, 88: Σ. βύσει ὕδατα. Cf. ad Cap. xxi. 7. ³⁸ "Sic MS. Reg. bombycinus, et Coislin., et scholion Rom. editionis." —Montef. Locutionem Hebraeam, sive potius versionem LXXviralem, aliter declarat Hieron., probantibus Dathio et Gesenio: "Pavoris magnitudine urina polluet genua." ³⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 σίκχος pro σίκχος exscripsit. Cf. ad Cap. xi. 18. xx. 7. Hic quidem Syrus noster egregie hallucinatus est, Symmacho vindicans lectionem: **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**, cum scholio: **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ** **וְהָיָה כִּי יִשְׂבְּעוּ**. Scilicet pro *εἰς σίκχος ἔσται* ridiculum errorem, *εἰς σίκλος ἔσται*, propagavit.

⁴⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 23, 49, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Sic (cum *δυνήσεται*) Codd. 22 (sub ✕), 26, 36, alii. Hieron.: "Et hoc in LXX non habetur." ⁴¹ Cod. 86. Cod. 88: O. οὐ χορτασθήσονται. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Cod. 86. Cod. 88 affert: Σ. τὸν κόσμον—αὐτῶν.

20. **שְׂנֵאֵי הָאֲדָמָה**. *Detestanda eorum.* O'. Vacat. ✕
Θ. προσοχθίσματα αὐτῶν⁴⁴ Σ. σίκχη αὐ-
τῶν⁴⁵
לְהַנְדָּה. O'. eis ἀκαθαρσίαν. Σ. (eis) σίκχος.⁴⁶
21. **לְרַשְׁעִי**. *Improbis.* O'. τοῖς λοιμοῖς. 'Α. Σ.
Θ. (τοῖς) ἀσεβέσι.⁴⁷
וְהִלְלוּ. *Et profanabunt illud.* O'. καὶ βεβη-
λώσουσιν αὐτά. Σ. (καὶ) μιανούσιν.⁴⁸
22. **וְהִלְלוּ אֶת-צַדִּיקִי**. *Et profanabunt adytum
meum.* O'. καὶ μιανούσι τὴν ἐπισκοπὴν μου.
'Α. . . τὸ ἀπόκρυφόν μου.⁴⁹ Σ. *qui profanant
absconsionem meam.*⁵⁰
- פְּרִיָּצִים**. *Tyranni.* O'. ἀφυλάκτους. 'Α. δια-
κόπτοντες. Θ. λοιμοί.⁵¹ Σ. *irrupentes* (δια-
κόψαντες).⁵²
- וְהִלְלוּ**. O'. καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά. 'Α.
(καὶ) λαϊκώσουσιν.⁵³
23. **עֲשֵׂה כַתְנָת**. *Fac catenam.* O'. καὶ ποιή-
σουσι φυρμόν. 'Α. . *conclusionem.* Σ. ἐποίησαν
(Σ. Θ.) καθήλωσιν.⁵⁴
- וְשִׁפְטוּ דָּמִים**. *Judicio sanguinum.* O'. λαῶν.

- Alia exempl. κρίσεως αἱμάτων.⁵⁵
24. **וְהָבִיתִי רֵעִי גֹיִם וְרֵשָׁו אֶת-בֵּיתִיהֶם**. *Et ad-
ducam pessimos gentium, et occupabunt domos
eorum.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἄξω πονη-
ροὺς ἔθνῶν, καὶ κληρονομήσουσι τοὺς οἴκους
αὐτῶν⁵⁶
- וְנָאֵן**. *Et cessare faciam superbiam.*
O'. καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύαγμα. 'Α. καὶ
καταπαύσω τὴν ὑπερφέρειαν. Σ. . . τὴν ὑπερη-
φανίαν.⁵⁷
- עֲזִים**. *Potentium.* O'. τῆς ἰσχύος αὐτῶν. Σ.
ἀνεντρόπων.⁵⁸
25. **וְקָרְבָה בָּא וּבְקָשׁוֹ**. *Contractio (horror) venit, et
quaerent.* O'. [καὶ] ἐξίλασμός ('Α. Θ. συνοχή.
Σ. ἀθυμία⁵⁹) ἤξει, καὶ ζητήσῃ. Σ. ἀθυμίας
ἐπελθούσης, ζητήσουσι.⁶⁰
26. **הָיָה עַל-הָהָה**. *Calamitas super calamitatem.*
O'. οὐαί ἐπὶ οὐαί. Σ. συμφορὰ ἐπὶ συμφο-
ράν.⁶¹
27. **וְהָמֶלֶךְ יִתְאַבֵּל**. *Rex lugebit.* O'. Vacat. ✕
'Α. Θ. ὁ βασιλεὺς πενθήσῃ⁶²

⁴⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 49, 90, Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. Codd. 22, 36, alii: καὶ προσοχθίσμα-
των αὐτῶν. Hieron.: "Illudque quod sequitur, *offendicula
eorum*, sciamus de Theodotione additum." ⁴⁵ Codd. 86,
88, teste Parsonsio: Θ. προσοχθίσματα. Σ. σίκχη αὐτῶν.
De Reg. vero e Cod. 86 affert: Θ. ✕ προσοχθίσματα αὐτῶν.
Σ. ✕ σίκχη αὐτῶν. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.:
"Pro quibus Sym. interpretatus est, *nauseam*, volens idol-
orum sordes exprimere." ⁴⁷ Codd. 86, 88. ⁴⁸ Idem.
⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Syro-hex. **וְהִלְלוּ אֶת-צַדִּיקִי** Norberg. probabiliter corrigit
וְהִלְלוּ אֶת-צַדִּיקִי, *absconsionem*, formam Lexicographis igno-
tam, sed quae analogiae non repugnat. Pro eodem He-
braeo Psal. lxxxii. 4 Sym. posuit τὸ ἀπόκρυφον, quod Noster
vertit **וְהִלְלוּ**. ⁵¹ Codd. 86, 88. ⁵² Hieron.:
"Emissarii, sive, ut LXX transtulerunt, *temere*; vel, ut
Sym. et Theod., *irrupentes* et *pestilentes*." Pro *irrum-
pentes* nonnemo tentat *εἰσβάλλοντες*, invito Syro nostro,
qui affert: **וְהִלְלוּ אֶת-צַדִּיקִי**. ⁵³ Cf. Ceriani ad Exod. xix. 24.
⁵⁴ Cod. Jes. Cf. Hex. ad Deut. xx. 6. xxviii. 30. ⁵⁵ Hie-
ron.: "Verbum Hebraicum ARETHIC Aq. *conclusionem*
[nonnemo συγκλεισμών], Sym. et Theod. καθήλωσιν, id est,
confixionem, interpretati sunt." Syro-hex. affert: **וְהִלְלוּ**

וְהִלְלוּ. (Sic **וְהִלְלוּ**, Psal. cxviii. 120.)
⁵⁶ Sic Comp., Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex., qui in
marg. char. med. affert: **וְהִלְלוּ**. ⁵⁷ Cod. Jes.
Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, 36, alii,
et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Et haec in
LXX non habentur." ⁵⁸ Montef. e Cod. Jes. edidit:
'Α. καὶ καταπαύσω ὑπερφανείαν. Σ. ἀνεντρέπω, consentiente
Parsonsio, qui praeterea e Codd. 86, 88 affert: 'Α. τὴν
ὑπερφέρειαν. Σ. τὴν ὑπερηφανίαν. Postremo De Reg. e
Cod. 86: 'Α. Σ. τὴν ὑπερηφανείαν. ⁵⁹ Syro-hex.: Σ. *in-
verecundorum* (**وَلَا حُشْيَان**), cujus loco Graecum voca-
bulum exquirentes, incidimus in ἀνεντρόπων, quod in Cod.
Jes. sub obscura, nec Graeca quidem, lectione ἀνεντρέπω
latere videtur. Glossae Graeco-Latinae dant: Ἀνέντροπος,
irreverens. ⁶⁰ Hieron.: "Juxta superiorem ordinem,
recte Aq. et Theod. interpretati sunt, *angustiam*; Symma-
chusque *maerorem*." Codd. 86, 88: Σ. ἀθυμία. Θ. συνοχή.
⁶¹ Syro-hex. **וְהָמֶלֶךְ יִתְאַבֵּל**. Hieron.: "Nos autem
juxta Symmachum priorem sententiam cum posteriore
conjunximus, ut diceremus: *Angustia superveniente re-
quirent pacem, et non erit.*" (In textu pro ζητήσῃ, ζητή-
σεις legunt Cod. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg.
char. med.) ⁶² Codd. 86, 88. ⁶³ Cod. Jes. Sic

27. יִלְבַּשׁ שִׁמְטָה. *Induet stuporem.* Ο'. ἐνδύσεται ἀφανισμὸν. Σ. ἀφανισθήσεται ἀδημονία.⁶³

וּבְמִשְׁפָּטֵיהֶם אֶשְׁפָּטָם. *Et iudiciis eorum iudicabo eos.* Ο'. καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω ('Α. Σ. Θ. κρινῶ⁶⁴) αὐτούς. Σ. καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν κρινῶ αὐτούς.⁶⁵

CAP. VIII.

1. בְּשֵׁשִׁי. (Mense) sexto. Ο'. ἐν τῷ πέμπτῳ ÷ μηνί.⁴

וַתִּפֹּל עָלַי. *Et cecidit super me.* Ο'. καὶ ἐγέ-νετο ἐπ' ἐμέ. Σ. καὶ ἐπέπεσέ μοι.²

שָׁם יָד אֲדָרְיָהוּ. Ο'. χεῖρ κυρίου. Alia exempl. ✕ ἐκεῖ ✕ χεῖρ ἀδωνὰτ κυρίου.³

2. דְּמוּת כְּמִרְאָה-אֵשׁ. *Similitudo sicut species ignis.* Ο'. ὁμοίωμα ✕ ὡς εἶδος ✕ ἀνδρός.⁴

2. כְּמִרְאָה-זָהָר כְּעֵין הַחֲשִׁמְלָה. *Sicut species fulgoris, sicut aspectus orichalci.* Ο'. ὡς ὄρασις ἡλέκτρου. Alia exempl. ὡς ὄρασις ✕ (Θ.) αὐ-ρας, ὡς εἶδος ✕ τοῦ ἡλέκτρου.⁶ 'Α. Σ. ὡς ὄρα-σις φέγγους...⁶ 'Α... ὡς ὀφθαλμός...⁷

3. בְּצִיּוֹת רֹאשִׁי. *Per antias capitis mei.* Ο'. τῆς κορυφῆς μου. ✕ 'Α. Θ. τοῦ κρασπέδου τῆς κορυφῆς μου.⁸ Σ. (τοῦ) μαλλοῦ...⁹

שַׁעַר הַפְּנִימִית. *Portae interioris.* Ο'. τῆς πύλης ✕ τῆς ἐσωτέρας.¹⁰

וּבִי שְׁעָרָם מוֹשֵׁב כְּמֹל הַקִּנְיָהּ הַמְּקַנֶּה. *Ubi erat sedes simulacri zelotypiae ad zelotypiam provocantis.* Ο'. οὗ ἦν ἡ στήλη ✕ Θ. τῆς εἰκόνης τοῦ ζήλους ✕ τοῦ κτωμένου.¹¹ 'Α. Θ. . καθέδρα εἰδώλου τοῦ ζήλους...¹² Σ. οὗ ἐκεῖ ἐπεπύγεῖ ἐκτύπωμα παραζηλώσεως ζήλος.¹³

5. לְשַׁעַר הַמּוֹצֵא הַקִּנְיָהּ הַזֶּה בְּבִאָה. *Ad portam arae simulacrum zelotypiae hujus in*

Comp., Ald., Codd. III, 22 (praem. καὶ), 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Origen. (Opp. T. III, p. 421) a Nobilio excitatus: Τὸ, ὁ βασιλεὺς πενήσσει, συνήθως ἰσθόρηται (ἡστέρισταί), τάχα διὰ τὸν σωτήρα οὐκ ἂν νομισθέντα πενήειν, οὐχ ἑρμηνεύσαντων τῶν Ο' τὸ ῥητὸν, ἢ μὴ εὐρηκόντων τότε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὴν λέξιν. (Drusius ad loc.: "Origenes: τὸ, ὁ βασιλεὺς πενήσσει, συνήθως ἰσθόρηται, quod emendat ἡστέρισταί, notatum est asterisco." Emendatio, quae palmaria est, cuiusque tribuenda sit nescimus; sed ad hunc diem in editis Origenis tacite propagata est absurda lectio ἰσθόρηται, quam Latine vertunt, *narratur.*) Hieron.: "*Rex lugebit, et princeps induetur maerore, sive juxta LXX, interit;* qui nescio quid volentes, hoc quod de Hebraico sermone expressimus, *rex lugebit, omnino tacerunt.*"⁶³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ *חַיָּה אֵשׁ.* Cf. ad Cap. xii. 29. (In lectione Graeca, quam concorditer testantur Parsons et De Reg., pro ἀφανισθήσεται nescio an legendum ἀμφισβήσεται.)⁶⁴ Codd. 86, 88. ⁶⁵ Syro-hex. *אֵשׁ.*

✕ *אֵשׁ אֵשׁ אֵשׁ.*

CAP. VIII. 1 Sic Cod. 87. Syro-hex. pingit: + ἐν τῷ π. μηνί.⁴ Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. ἔπει σ'. μηνί ε'. ἡμέρᾳ ε', invitis schedis Parsonsianis. ² Hieron.: "Sym. transtulit, *incidit mihi manus Domini*, quod in Hebraico dicitur THEPHPOL [MS. Sangerm. THEPPOL]."³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 48, alii. ⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. 36, 49, alii, et Hieron. ⁶ Sic Codd. XII,

87, 88, et sine aster. (om. τοῦ) Ald., Codd. 26, 42, alii. Syro-hex. pingit: ✕ ὡς ὄρασις ✕ αὐρας (✕ *صعلا صعلا*), ὡς εἶδος ἡλ. Hieron.: "Pro splendore, qui in Hebraico dicitur zor, auram Theod. transtulit."⁶ Cod. Jes. (non, ut Montef., φέγγουσα). Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ὡς ὄρ. φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἡλ. ⁷ Cod. 86, teste De Reg.

⁸ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 68, 91. Hieron.: "Pro cincinno LXX transtulerunt *κράσπεδον*, id est, *fimbriam.*" In Codd. 87, 88, et Syro-hex. scriba a καὶ ἀνέλαβέ με ad καὶ ἀνέλαβέ με invitatus transit.

⁹ Cod. Jes. Hesych.: Μαλλός· τὸ ἔριον καὶ ἡ καθεμένη κόμη.

¹⁰ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, alii. ¹¹ Cod. Jes. (Montef. exscripsit τοῦ ζήλου μου, sed in eod. est τοῦ ζήλου, teste Parsonsio.) Sic sub aster. Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. (cum ζήλου) Codd.

22, 23, alii. Hieron.: "Hoc autem, quod in quibusdam codd. reperitur, ✕ *in statua imaginem zeli*; de Theodotione additum est... Porro quia *zelus* et *possessio*, quod Hebraice dicitur CENA, eodem appellantur nomine, pro statua zeli LXX statuam possidentis interpretati sunt."¹² Codd. 86, 88. (Pro ζήλους Parsons. exscripsit ζήλου, repugnante De Reg.) ¹³ Syro-hex. *אֵשׁ אֵשׁ אֵשׁ.*

Codd. 86, 88: ✕ *אֵשׁ אֵשׁ אֵשׁ.* Codd. 86, 88: ✕ *אֵשׁ אֵשׁ אֵשׁ.* Praeterea ad *ἐκτύπωμα* παραζηλώσεως. Praeterea ad *ἐκτύπωμα* Montef. sine auctore affert: "Ἄλλος· περιχόρου, pro quo Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. *περίχωρος* tentat *περιχόλου*, valde bilios.

- introitu.* Ο'. ἐπὶ τὴν πύλην ÷ τὴν πρὸς ἀνατολὰς 4¹⁴ ✕ τοῦ θυσιαστηρίου ἢ εἰκὼν τοῦ ζήλους τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν 4¹⁵ Σ. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐκτύπωμα τῆς παραζηλώσεως τοῦτο ἐν τῇ εἰσόδῳ. 16
5. כְּמֶלֶךְ. 'Α. εἰδωλον. Σ. Οἱ λοιποὶ ἐκτύπωμα. 17
6. הִרְאָה אֶתָּה. *Videsne tu.* Ο'. ἐώρακας ✕ σύ 4¹⁸ אֲשֶׁר בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ὁ οἶκος Ἰσραήλ 4¹⁹
- הֲרֹחֶק. *Ut longe recedam.* Ο'. τοῦ ἀπέχεσθαι. 'Α. Θ. τοῦ μακρυνθῆναι. 20
- וְעוֹד תִּשּׁוּב. *Et insuper iterabis.* Ο'. καὶ ἔτι. 'Α. (καὶ ἔτι) ἐπιστρέψας. Σ. (καὶ ἔτι) πάλιν. 21
- תּוֹעֲבוֹת. *Abominationes.* Ο'. ἀνομίας. 'Α. Σ. Θ. βδελύγματα. 22
7. וַאֲרָאָה הֵנָּה חֶרֶץ אֶחָד בְּקִיר. *Et vidi, et ecce! foramen unum in pariete.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ εἶδον, καὶ ἰδὼν ὅπῃ μία ἐν τῷ τοίχῳ 4²³
8. חֲתֹרֶנָּה בְּקִיר. *Perfode, quaeso, parietem.* Ο'. δρυζον ✕ 'Α. δὴ ἐν τῷ τοίχῳ 4²⁴
9. הָרְעוּת. *Malas.* Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. τὰς πονηράς 4²⁵
10. כָּל־תְּבִנִית רֶמֶשׂ וְבִהֶמָּה. *Omnis imago reptilium et quadrupedum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. πᾶσα ὁμοίωσις ('Α. ὑπόδειγμα²⁶) ἐρπετοῦ καὶ κτήνους 4²⁷
- שִׁקְצָה. *Abominandorum.* Ο'. μάταια βδελύγματα. 'Α. Σ. προσοχθίσματα. 28
- מְחֻקָּה. *Delineata.* Ο'. διαγεγραμμένα. Σ. καταγεγραμμένα. 29
- עַל־הַקִּיר. *In pariete.* Ο'. ἐπ' αὐτοῦ ✕ Σ. Θ. τοῦ τοίχου 4³⁰
- כְּבִיב קְבִיב. *Circumcirca.* Ο'. κύκλῳ. 'Α. Θ. κύκλῳ κύκλῳ. Σ. κύκλῳ ✕ διόλου 4³¹
11. עֹמֵד בְּתוֹכָם עֲמִיד. *Stans in medio eorum, stantes.* Ο'. ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰστήκει. Alia exempl. εἰστήκει ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἰστήκεισαν. 32
- לְפִינֵיהֶם. Ο'. πρὸ προσώπου αὐτῶν. Σ. πρὸ τῶν γραφῶν. 33
- נֶבֱלָה קְטַנָּה. *Nebulae suffimenti.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. τῆς νεφέλης 4 τοῦ θυμιάματος. 34
12. עֹשִׂים בְּחֹשֶׁךְ. *Faciunt in tenebris.* Ο'. ποι-

¹⁴ Obelus est in Cod. 87. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus: *ab aquilone portas altaris idolum zeli in ipso introitu*, LXX transtulerunt: *ab aquilone ad portam orientalem*, quod in Hebraico non habetur, cetera quae ibi scripta sunt relinquentes." ¹⁵ Sic Codd. XII (cum οὐ ἦν εἰκὼν pro ἢ εἰκὼν), 87, 88, et Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum ζήλου), Codd. 49, 90, et (cum οὐ ἢ εἰκὼν τοῦ ζήλου) Codd. 22, 36, alii. Post εἰσπ. αὐτήν Codd. III, 86, alii, inferunt: τὴν βλέπουσαν πρὸς ἀνατολὰς; Syro-hex. autem in marg. char. med.: τῆς βλέπουσης (וְהָאֵלֹהִים וְהָאֵלֹהִים) π. ᾧ.

¹⁶ Syro-hex. וְהָאֵלֹהִים וְהָאֵלֹהִים. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁸ Cod. 87, et sine aster. Cod. 62. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁰ Codd. 86, 88. ²¹ Idem. Cod. 62 in textu: καὶ ἔτι ἐπιστρέψας (δψει). Cf. ad v. 13. ²² Idem. ²³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc in LXX non habetur." ²⁴ Idem, qui sine aster. pergunt: καὶ ὄρυζα ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἰδὼν θύρα μία. ²⁵ Idem. ²⁶ Codd.

86, 88. ²⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23 (cum πᾶς), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc autem quod posuimus: *Et ecce omnis similitudo reptilium et animantium*, in LXX non habetur." ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Cod. Jes. Cod. 62: ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τ. Lectio ἐπὶ τοῦ τοίχου est in Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (Pro ἐπ' αὐτοῦ edebatur ἐπ' αὐτοῖς, repugnantibus Codd. II, III, 26, 42, alii.) ³¹ De Reg. e Cod. 86 obscure affert: Σ. ✕ διόλου 4 κύκλῳ. Π. ἐν μέσῳ. 'Α. Θ. κύκλῳ. Parsons vero e Codd. 86, 88: 'Α. Σ. (Σ. tantum Cod. 88) διόλου πάντα ἐν μέσῳ. Ubi lectio Π. ἐν μέσῳ, s. πάντα ἐν μέσῳ, quid sibi velit ignoro. Pro κύκλῳ κύκλῳ stant Codd. 62, 87, 88; pro κύκλῳ διόλου Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron., qui Hebraea vertit: *in circuitu per totum*. ³² Sic Codd.

87, 88, et (cum καὶ εἰστήκεισαν) Syro-hex., qui pingunt: ✕ καὶ ἰεζονίας (sic) ὁ τοῦ Σ. εἰστήκει 4 κ.τ.ε. Codd. 22, 23, 36, alii: εἰστήκει ἐν μ. αὐτῶν, εἰστήκεισαν δέ. ³³ Syro-hex. וְהָאֵלֹהִים וְהָאֵלֹהִים. Hieron. Hebraea vertit: *ante picturas*.

³⁴ Cod. 86, teste De Reg. Sic sub aster. Codd. 87, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Θ. τῆς νεφέλης.

- οὐσιν ÷ ὦδε 4.³⁵ ✕ 'Α. Θ. ἐν τῷ σκοτει 4. Σ.
(ἐν) σκοτεινῷ.³⁶
12. אֲתָנִי רֹאֵה יְהוָה. *Non est Jona videns nos.* Ο'. οὐχ ὄρα (Θ. ἐφορά³⁷) ὁ κύριος ✕ ΟΙ Γ'. ἡμᾶς 4.³⁸
- 13, 15. עֹד תָּשׁוּב. Ο'. ἔτι ✕ 'Α. Θ. ἐπιστρέψας 4.³⁹
14. שֵׁעַר בֵּית-יְהוָה. Ο'. τῆς πύλης οἴκου κυρίου. Σ. ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυρίου.⁴⁰
- אֶת-הַתִּמְנוֹ. Ο'. τὸν Θαμμούζ. 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος* Θαμμούζ.⁴¹
15. תוֹעֲבוֹת. Ο'. ἐπιτηδεύματα. ΟΙ Γ'. βδελύγματα.⁴²
16. בֵּין הָאֹלֶם וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ. *Inter vestibulum et altare.* Ο'. ἀναμέσον τῶν αἰλάμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου. Σ. μεταξὺ τοῦ προπύλου καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.⁴³
- הָאֹלֶם. 'Α. (juxta ed. 1^{mam}) τῆς προστάδος. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) τοῦ αἰλάμ. Σ. τοῦ προπύλου (s. προθύρου). Θ. τοῦ αἰλάμ.⁴⁴ 'Ο

Σύρος* τῆς κυκλίδος.⁴⁵

16. עֲשִׂיִּרִים וְחֻמֹּשִׁים. Ο'. ὡς εἴκοσι ✕ Θ. καὶ πέντε 4.⁴⁶
- יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. Ο'. τὰ ὀπίσθια αὐτῶν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου (Σ. ἔχοντες⁴⁷).
- קִדְמָה (in priore loco). *Ad orientem.* Ο'. ἀπέναντι. 'Α. ἀρχῆθενδε. Σ. πρὸς ἀνατολήν. Θ. κατ' ἀνατολὰς.⁴⁸
- קִדְמָה (in posteriore loco). Ο'. Vacat. ✕ Θ. κατ' ἀνατολὰς 4.⁴⁹
17. חֲמָץ. *Violentiae.* Ο'. ἀνομίας. ΟΙ Γ'. ἀδικίας.⁵⁰
- וַיִּשְׁבּוּ לְהַנְעִינִי. *Et denuo irritaverunt me.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐπέστρεψαν (Σ. ἀνέκαμψαν⁵¹) τοῦ παροργίσει με 4.⁵²
- וַיִּתְּנֵם שְׁלֵחִים אֶת-הַזְּמוּרָה אֶל-אַפְסֵם. *Et ecce! applicant sarmentum ad nares suas.* Ο'. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ✕ Θ. ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα 4 ὡς μυκτηρίζοντες.⁵³ Σ. καὶ ὡς ἀφίεντες εἰσὶν

³⁵ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 42, alii. ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 87, 88, Syro-hex. in textu: ✕ ἐν τῷ σκότει 4; Codd. 22, 36, alii: ἐν σκοτεινῷ. ³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Ald., Codd. III, 49, 68, alii. ³⁸ Cod. 86, teste eodem. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Σ. ἡμᾶς. Sic in textu Codd. 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Mox Cod. 86 affert: ✕ 'Α. σὺν 4 τὴν γῆν. ³⁹ Cod. Jes., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cf. ad v. 6. ⁴⁰ Syro-hex. ✕ אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וְאֶל-הַתִּמְנוֹ. ⁴¹ Hieron.: "Quem nos *Adonidem* interpretati sumus, et Hebraeus et Syrus sermo *THAMUZ* vocat." Praeterea Montef. e Regio affert lectiones: "Ἄλλ. παροξυσμοίς. Ἄλλ. βδελύγματα, quae fortasse ad v. 15 pertinent. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Syro-hex. ✕ אֶל-הַתִּמְנוֹ וְאֶל-הַמִּזְבֵּחַ. Cod. 238 in marg. duplicem versionem affert: ἀναμέσον τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θ., καὶ μεταξὺ τοῦ προπύλου καὶ τοῦ θ. ⁴⁴ Hieron.: "Quod nos *vestibulum* juxta Sym. interpretati sumus, qui πρόπυλον posuit pro eo quod LXX et Theod. ipsum verbum Hebraicum transtulerunt *AELAM*, Aquilae prima ed. *prostaða*, secunda *aalam* templi interpretata est, quam nos *porticum* templi exprimere possumus, sive intectum atrium, quod inter templum et altare erat." Cod. 86, teste De Reg., affert: 'Α. προστάδος. Σ. προθύρου. ⁴⁵ Scholium

apud Nobil.: Ἀλάμ δὲ τὸ προπύλαιον ὁ Σύρος τὴν κυκλίδα (κυκλίδα emendavit L. Bos) λέγει, ἥτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς κάγκελλον. Cf. ad Cap. xl. 7. ⁴⁶ Hieron.: "In quibusdam exemplaribus *quinque* de Theodotione additi sunt." Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁴⁷ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Ald., Codd. III, 26, 49, alii, post τὰ ὅπ. αὐτῶν inferunt δεδωκότες. ⁴⁸ Codd. 86, 88. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xliii. 7. lxvii. 7. Syro-hex. affert: ✕ אֶל-הַמִּזְבֵּחַ. ⁴⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁵¹ Idem. ⁵² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (om. τοῦ), 22 (cum ἀπέναντι.), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum ✕ καὶ ἐπέστρ. 4 τοῦ π. με). ⁵³ Sic in textu Comp., Ald. (cum ἐστ. καὶ τὸ κλ.), Codd. III, XII, 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex., qui posterior τὸ ἔγκλημα (חֲמָץ) in suo habuisse videtur. Nobil. ex Origene affert: Σ. καὶ ὡς ἀφίεντες κ.τ.ε. Τὸ μέντοι, ἐκτενῶσι (sic) τὸ κλῆμα, μὴ κείμενον παρὰ τοῖς Ο', ἀπὸ Θεοδοτίωνος προσετέθηκαμεν. Ἰστίον δὲ ὅτι μωρὰ (sic) 'Εβραῖστὶ καὶ ἔχον καὶ κλῆμα σημαίνει. Hieron.: "LXX transtulerunt: *Et ecce! ipsi sicut subsannantes*;" quibus de Theodotione additum est, *extendunt ramum.*"

2. **אַחַד**. *Juxta*. Ο'. ἐχόμενοι. 'Α. πλησίον.¹¹
3. **מֵעַל הַכְּרוֹב**. Ο'. ἀπὸ τῶν χειρουβίμ. "Ἄλλως ἀπὸ τοῦ χερούβ.¹²
- אַל מִפְתֵּן הַבַּיִת**. *Ad limen domus*. Ο'. Θ. εἰς τὸ αἶθριον (X) 'Α. Σ. τῶν οὐδῶν 4 τοῦ οἴκου.¹³
4. **בְּתוֹךְ הָעֵיִר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם**. Ο'. μέσην X τὴν πόλιν, μέσην 4 'Ιερουσαλήμ.¹⁴
- וַהֲתִיֵּיתָ הָי**. *Et pinges signum*. Ο'. καὶ δὸς σημεῖον. 'Α. Θ. καὶ σημειώσεις τὸ θαῦ. Σ. καὶ σημειώσαι σημεῖον.¹⁵
- בְּתוֹכָהּ**. Ο'. ἐν μέσῳ αὐτῶν. *Alia exempl.* ἐν μέσῳ αὐτῆς.¹⁶
6. **לְבִשְׁשָׁחִית**. *Ad perditionem*. Ο'. εἰς ἐξάλειψιν. Οἱ Γ'. εἰς διαφθοράν.¹⁷
- אֲשֶׁר-עָלָיו הָיָה**. *Super quo est signum*. Ο'. ἐφ' οὗς ἐστὶ τὸ σημεῖον. 'Α. ἐφ' ὃν ἐπ' αὐτῷ τὸ θαῦ. Θ. ἐφ' ὃν τὸ θαῦ.¹⁸
- מִמִּקְדָּשִׁי**. *A sacrario meo*. Ο'. ἀπὸ τῶν ἁγίων μου. Οἱ Γ'. (ἀπὸ τοῦ) ἁγιασμοῦ (μου).¹⁹
- Aliter*: 'Α. Θ. ἀπὸ τοῦ ναοῦ μου.²⁰

7. **טָמְאוּ אֶת-הַבַּיִת**. *Contaminate domum*. Ο'. μιάνετε X 'Α. σὺν 4 τὸν οἶκον.²¹
- אֶת-הַחַיֹּת**. *Atria*. Ο'. τὰς ὁδοὺς. 'Ο 'Εβραῖος τὰς αὐλάς.²²
- וַיֵּצְאוּ וַיֵּצְאוּ**. *Egredimini. Et egressi sunt, et caedebant per urbem*. Ο'. ἐκπορεύμενοι, καὶ κόπτετε, X καὶ πατάξατε τὴν πόλιν 4.²³
- Alia exempl.* ἐκπορεύεσθε, καὶ κόπτετε· καὶ ἐξελθόντες ἔτυπτον τὴν πόλιν.²⁴
8. **וַיֵּמַנְאֵר אֲנִי**. *Et remansi ego*. Ο'. Vacat. X Θ. ὑπελείφθην ἐγώ 4.²⁵
- הַבְּשָׁחִית אָתָּה**. *Num perdis tu*. Ο'. ἐξαλείφεις σὺ. "Ἄλλος" εἰς ἐξάλειψιν σὺ ποιεῖς.²⁶
9. **דָּמִיִּם**. *Sanguine*. Ο'. λαῶν πολλῶν. Οἱ Γ'. αἱμάτων.²⁷
- מִבְּמָה**. *Perversitate*. Ο'. ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας. Οἱ Γ'. ἐκκλίσεως. 'Α. σφαλμοῦ.²⁸
- אֶת-הָאָרֶץ וְאֵין**. Ο'. τὴν γῆν, οὐκ (ἐφορᾷ). X 'Α. σὺν 4 τὴν γῆν, X Οἱ Γ'. καὶ 4 οὐκ ἔστιν (ἐφορᾷ).²⁹
10. **וְאֵין לִי-תַחֲסוֹחַ**. *Et etiam ego—non parcat*. Ο'. καὶ οὐ φείσεται. *Alia exempl.* καὶ ἐγώ

Thes. s. v., qui melan καὶ κάλαμος soli **תַּחֲסוֹחַ** respondere opinatur. Sed fieri potest, τὸν 'Εβραῖον, quisquis fuerit, inter **בְּרִיִּים** et **בְּרִיָּה** (ἐν μέλει; vid. Hex. ad Jerem. xxxvi. 18) confusionem fecisse.

¹¹ Codd. 86, 88. Sic Cod. 86 ad Cap. x. 6, 9, teste De Reg.

¹² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. Jes. Cod. 62: ἀπὸ τοῦ χερουβίμ.

¹³ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. τῶν οὐδῶν. Cf. ad Cap. x. 18. xlvi. 1. Hieron.: "Ubi nos transtulimus, limen domus, LXX et Theod., τὸ αἶθριον, id est, sub dīno posuere vestibulum."

¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex.: X μέσην τὴν π. 4 μέσην 'Ιερ.

¹⁵ Cod. 86 (cum θαῦμα pro θαῦ), teste De Reg. (Parsons. e Codd. 86, 88: 'Α. Θ. καὶ σημειώσεις τὸ θαῦμα. Σ. καὶ σημειώσεις σ. Nobil. ex Origene mendose affert: 'Ακύλας καὶ Θεοδοσίω· σημειώσεις τοῦ θαῦ ἐπὶ τὰ μέτωπα.) Paulo aliter Hieron.: "Pro signo, quod LXX, Aq. et Sym. transtulerunt, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit תְּהָאֵו."

¹⁶ Sic Codd. III, 42, 86, alii, et Syro-hex. in marg. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Θ. τὸ θαῦμα (sic).

¹⁹ Parsons. e Cod. 88 affert: Οἱ Γ'. ἁγιασμοῦ. Minus probabiliter Cod. 86, teste De

Reg.: Οἱ Γ'. τοῖς ἁγίοις μου. ²⁰ Nobil. Scholium esse videtur.

Mox Cod. 87, Syro-hex.: ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν X τῶν πρεσβυτέρων 4; ubi solus Cod. 106 reprobatur τῶν πρ.

²¹ Cod. 86, teste De Reg., et sic in textu Cod. 62. Parsons. e Codd. 86, 88 male exscripsit: 'Α. συνμίανετε.

²² Scholium apud Nobil. Hieron.: "Pro atriis, quae Hebraice dicuntur ASEROTI, LXX posuere vias." ²³ Cod.

Jes. (cum παράξτε). Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²⁴ Sic Codd. 22 (cum ἔκοπτον pro ἔτυπτον), 23, 36, alii. Cod. XII in marg.: καὶ ἐξελθόντες ἔτυπτον τὴν π.

²⁵ "Theodotio adjungit: ὑπελείφθην ἐγώ."—Nobil. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Copulam praemittit solus Cod. 62.

²⁶ Cod. 86, teste De Reg. Sic (cum ποιήσεις) Cod. 238 in marg.

²⁷ Cod. 86, teste eodem. Origen. apud Nobil.: ἀντὶ τοῦ λαῶν [πολλῶν om. Codd. 87, 106, Syro-hex., et Hieron.], αἱμάτων οἱ λοιποὶ πεποιήκασιν. ²⁸ Codd. 86, 88.

Cf. Hex. ad Jessai. lviii. 6, 9. ²⁹ Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. σὺν (τὴν γῆν). Οἱ Γ'. καὶ (οὐκ). Cod. 62 in textu: σὺν τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἔστιν, Aquilam, ut videtur, exprimens.

εἰμι οὐ φέισεται.³⁰ 'Α. καίγε ἐγὼ οὐ φέισεται.³¹

11. הַבִּידִים. Ο'. τὸν ποδῆρη. 'Α. τὰ ἐξαίρετα. Σ. τὰ λῖνα. Θ. τὰ βαδδὴν (s. βαδδῖμ).³²

אֲשֶׁר הִקְסַת בְּמַתְנֵי. Qui atramentarium habebat ad lumbos ejus. Ο'. καὶ ἐξωσμένος τῇ ζώνῃ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. 'Α. οὐ μελανοδοχεῖον ἐν τῷ νώτῳ αὐτοῦ. Σ. ὁ τὴν πινακίδα ἐν τῇ ὀσφύϊ ἔχων.³³

כִּשְׁבִּי דָּבָר. Reddidit verbum. Ο'. καὶ ἀπεκρίνατο ✕ λόγον.³⁴

Cap. IX. 2. ÷ τοῦ θυσιαστηρίου.³⁵

CAP. X.

1. כְּמִרְאָה דְּמוּת כֶּסֶף. Sicul species similitudinis solii. Ο'. ✕ ὡς ὄρασις ὁμοίωμα θρόνου.¹ 'Α. ✕ ὡς ὄρασις . . . Σ. Θ. ὡς εἶδος ὁμοιώματος . . .²

הֵרָאָה. Apparuit. Ο'. Vacat. ✕ ὥφθη.³ 'Α. ὥράθη. Σ. Θ. ὥφθη.⁴

2. הַבִּידִים. Ο'. τὴν στολήν. 'Α. ἐξαίρετα τὰ μόνα. Σ. τὰ λῖνα. Θ. βαδδὴν. [Ε'. τὸν ποδῆρη].⁵

2. וַיֵּאָמֶר (in posteriore loco). Ο'. Vacat. ✕ καὶ εἶπεν.⁶

מִבִּינוֹת. Inter. Ο'. ἐκ μέσου. Σ. Θ. ἐκ ✕ τοῦ μέσου.⁷

4. וַיִּרָם. Et elevata est. Ο'. καὶ ἀπῆρεν. 'Α. (καὶ) ὑψώθη.⁸

וַיִּמְלֵא הַבַּיִת אֶת-הָעָנָן. Et repleta est domus nube. Ο'. καὶ ἐπλησε τὸν οἶκον ἡ νεφέλη. Θ. (καὶ) ἐπλησθη ὁ οἶκος τῆς νεφέλης.⁹

5. כְּקוֹל אֵל-שָׁדַי. Sicut vox Dei omnipotentis. Ο'. ὡς φωνὴ θεοῦ σαδδαί ('Α. Σ. Θ. ἱκανοῦ¹⁰). Σ. Θ. (ὡς) βροντῇ θεοῦ ἱκανοῦ.¹¹

6. לְגִלְגָּל. Rotarum. Ο'. Θ. τῶν τροχῶν. Σ. τοῦ τροχοῦ.¹²

7. מִבִּינוֹת לְכַרְוִיבִים. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐκ τῶν ἀναμέσων τῶν χειροβίμ.¹³

9. וְאֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד. Et rota alia juxta cherub alium. Ο'. Vacat. ✕ καὶ τροχὸς εἰς ἐχόμενος χειροβῖ ἐνός.¹⁴

תַּרְשִׁישׁ. Chrysolithi. Ο'. ἀνθρακος. 'Α. χρυσολίθου. Σ. ὑακίνθου.¹⁵ 'Ο 'Εβραῖος καὶ Θ. θαρσεῖς.¹⁶

³⁰ Sic Ald., Codd. 26, 49, alii. Syro-hex. legit et pingit: + καὶ ἐγὼ εἰμι ἄνωθεν (וְאֵנִי מֵעַל) οὐ φ., invitis libris Graecis. ³¹ Cod. 86, teste De Reg.: ✕ 'Α. καίγε. Cod. 62 in textu: καίγε ἐγὼ οὐ φ. ³² Codd. 86, 88. Cf. ad v. 2. Hieron.: "Et in hoc loco pro ποδῆρη . . . Theod. ipsum verbum Hebraicum BADDIM, Sym. lineam, Aq. praecirquam, sive stolam." ³³ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. οὐ μ. τοῦ γραμματέως ἐν νώτῳ αὐτοῦ. Σ. ὁ τὴν π. ἐν ὀ. ἔχων. Syro-hex. affert: וְאֵנִי מֵעַל. ³⁴ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. οὐ μ. τοῦ γραμματέως ἐν νώτῳ αὐτοῦ. Σ. ὁ τὴν π. ἐν ὀ. ἔχων. Syro-hex. affert: וְאֵנִי מֵעַל. ³⁵ Hieron.: "Pro zona quoque Sym. tabulas, Aq. atramentarium, Theod. κάστυ posuerunt." ³⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. III, XII, 26, 62. ³⁷ Syro-hex. Desideratur τοῦ θ. in Codd. 87, 88, invito Hebraeo.

CAP. X. ¹ Sic Codd. 87, 88 (sub +), Syro-hex. ² Codd. 86, 88. ³ Sic Cod. 88 (sub +), Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 87. ⁴ Cod. 86, teste De Reg.

⁵ Cod. 86, testibus Parsons. et De Reg. (Pro suspecta lectione, Θ. βαδδὴν. Ε'. τὸν π., in Cod. 88 tantummodo est: Θ. τὰ βαδδὴν. Mox v. 6, De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. τὰ ἐξαίρετα. Σ. τὰ λῖνα. Θ. τὰ βαδδὴν.) Hieron.: "LXX in hoc loco stolam interpretati sunt. . . Ceteri inter-

pretes in coepta translatione persistunt." (Ad Aquilae alteram, ut videtur, versionem, τὰ μόνα (quasi a רָב, separatio, unde רָב, solius) cf. Hex. ad 1 Reg. ii. 18, ubi pro רָב Coislin. affert: 'Α. ἐπένδυμα ἐξαίρετον ἢ μοναχόν.) ⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88. ⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁰ Hieron.: "Sicut vox Dei SADDAI; quod Aq., Sym., et Theod. ἱκανὸν, quod fortem, potentemque significat, transtulerunt." ¹¹ Nobil. Polychronius apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 99: τὸ γὰρ, ὡς φωνὴ σαδδαί ἱκανὸν θεοῦ, βροντῇ δ. Σ. καὶ Θ. ἡρμήνευσαν. ¹² Cod. 86, teste De Reg. ¹³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁴ Sic Comp., Ald. (cum χειροβίμ), Codd. III (cum τοῦ χ. pro χ. ἐνός), XII, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁵ Hieron.: "Juxta LXX [ad Cap. i. 16, ubi vide], quasi visio tharsis; nunc autem juxta eosdem, quasi visio carbunculi . . . quod Aq. chrysolithum, Sym. hyacinthum transtulerunt." Montef. ex Theodoretō edidit: Σ. ὡς εἶδος ὑακίνθου; sed verba ὡς εἶδος non sunt Symmachi, sed Theodoretī. Syro-hex. affert: וְאֵנִי מֵעַל. ¹⁶ Syro-hex. וְאֵנִי מֵעַל.

- Ο'. Vacat. ✕ καίγει αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἐχόμενα
(Ἄ. πλησίον) αὐτῶν 4.³⁰
17. החיה. *Vitae*. Ο'. ζωῆς. Ἄ. τοῦ ζώου.³¹
18. מצל מפתן הבית. *A limine domus*. Ο'. ἀπὸ
✕ τοῦ αἰθρίου 4 τοῦ οἴκου.³² Ἄ. Σ. (ἀπὸ)
τῶν οὐδῶν (τοῦ οἴκου).³³
19. לפני. *Coram me*. Ο'. ἐνώπιον ἐμοῦ. Ἄ.
κατ' ὀφθαλμούς (μου).³⁴
- הקדמוני. *Orientalis*. Ο'. τῆς ἀπέναντι. Σ.
τῆς ἀνατολικῆς. Θ. κατ' ἀνατολάς.³⁵
21. ארבעה ארבעה פנים. Ο'. τέσσαρα πρόσωπα.
Ἄ. Θ. τέσσαρα τέσσαρα πρόσωπα.³⁶
22. מראיהם. Ο'. Vacat. ✕ Θ. τὴν δρασιν αὐ-
τῶν 4.³⁷ Σ. τοῦ εἶδους .³⁸
- Cap. X. 22. ÷ ὑποκάτω — Ἰσραήλ 4.³⁹

CAP. XI.

1. הקדמוני. Ο'. τὴν κατέναντι. Σ. τὴν ἀνατολικήν.¹
קדמון. Ο'. τὸν τοῦ Ἐξερ. Οἱ Γ'. τὸν υἱὸν
Ἀζούρ.²
- שרי. *Principes*. Ο'. τοὺς ἀφηγουμένους. Οἱ
Γ'. τοὺς ἄρχοντας.³
2. והיעצים. *Et suadentes*. Ο'. καὶ βουλευόμενοι.
Σ. καὶ συμβουλευόντες.⁴
3. בקרוב. *In propinquo*. Ο'. προσφάτως. Σ. ἀρ-
τίως.⁵

5. ודעתי. *Novi illud*. Ο'. ἐπίσταμαι. Σ. προή-
δεν.⁶
6. חליתכם. *Occisos vestros*. Ο'. νεκροὺς ὑμῶν.
Σ. τετραμμένων (s. τετραναμισμένων) ὑφ' ὑμῶν.⁷
10. על גבול. *In finibus*. Ο'. ἐπὶ τῶν ὁρέων.
Alia exempl. ἐπὶ τῶν ὁρίων.⁸
11. הלא תהיה לכם לסיר ואתם תהיו בתוכה לבשר אל-גבול ישראל אשפט אתכם. *Ista non erit vobis olla, et vos non eritis in medio ejus caro; in finibus Israelis judicium exercebo in vos*. Ο'. Vacat. *Alia exempl.* αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε (Οἱ Γ'. οὐκ ἔξεσθε) ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα' ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσ-
ραὴλ κρινῶ ὑμᾶς.⁹
12. וידעתם קראני יהודה אשר בקרובי לא הלכתם ומשפטי לא עשיתם וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם עשיתם. *Et scietis quod ego sum Jova, quia in statutis meis non ambulastis, et leges meas non fecistis; sed secundum leges gentium quae circa vos sunt fecistis*. Ο'. Va-
cat. *Alia exempl.* καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
κύριος, ✕ ὅτι ἐν τοῖς δικαιομασί μου οὐκ ἐπο-
ρεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε,
καὶ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω
ὑμῶν ἐποιήσατε 4.¹⁰

³⁰ Cod. Jes. Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum καίγει αὐτὰ), Codd. III, 26, 49, alii; neonon (cum ἐχόμενων) Codd. 22, 36, alii. Aquilae lectionem e Cod. 86 exscripsit De Reg. ³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22 (sine τοῦ priore), 23, 36, alii. ³³ Cod. 86 (teste De Reg.), 88. Cf. ad Cap. ix. 3. ³⁴ Cod. 86, 88. ³⁵ Idem. Syro-hex. affert: **והקדמוני**. (Inter **ו** et **ו** videtur fuisse **א**, nunc erasum.) Cf. ad Cap. xi. 1. ³⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 87 (cum **ו** τέσσαρα 4 τ.), 88. ³⁷ Idem. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 10. Codd. 22, 36, alii, in textu supplet: **το εἶδος αὐτῶν**. ³⁹ Cod. 87. Syro-hex. male pingit: ✕ ὑποκάτω — Ἰσραήλ 4.

CAP. XI. ¹ Syro-hex. **והקדמוני**. ² Cod. 86, teste De Reg. Scriptura Ἀζούρ est in Codd. XII, 62, 87,

88, 147, et Syro-hex. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86,

teste De Reg. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Syro-hex. **והקדמוני**.

והקדמוני. Cf. Hex. ad Psal. xxxvi. 18. ⁷ Idem:

והקדמוני. ⁸ Sic Comp., Codd. 42, 87, et

Syro-hex. in marg. ⁹ Sic Comp., Ald. (cum ὁρέων),

Codd. III (idem), XII, 22 (cum ὁρέων), 23, 26 (cum ὡς κρέα),

alii, et Syro-hex. (cum ὁρέων). Grabius pingendum cura-

vit: ✕ αὕτη ὑμῖν κ. τ. ε., repugnantibus libris omnibus, et

Hieron. "Barb. ad vocem γένησεσθε (sic) in marg. affert:

Οἱ Γ'. ἔξεσθε."—De Reg. ¹⁰ Sic Codd. 87, 88 (cum οὐκ

ἐποιήσατε in fine), Syro-hex. (cum καὶ κατὰ τὰ κρ. τῶν ἐθνῶν).

Sic sine aster. (cum καὶ κατὰ τὰ κρ. τ. ε.) Codd. XII (cum

lacuna ab οὐκ ad οὐκ), 62 (cum οὐκ ἐπ. in fine). In Codd.

22, 23, 36, aliis, et Theodoretō locus sic legitur: καὶ ἐπιγνώ-

σεσθε — οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ κρ. τῶν π. ὑμῶν

οὐκ ἐποιήσατε. Postremo tantummodo haec, καὶ ἐπιγνώσεσθε

ὅτι (s. διότι) ἐγὼ κύριος, habentur in Ald., Codd. III, 26, 42,

13. אַה. Ah! Ο. οἱ μοι, οἱ μοι. Οἱ Γ'. ὦ μοι.¹¹
 כָּלָה. Internecionem. Ο. εἰς συντέλειαν. Σ.
 ἀνάλωσιν.¹³
 אֶת שְׁאֵרֵי. Residuum. Ο. τοὺς καταλοί-
 πους. Σ. (τὸ) λείψανον.¹³
 15. אָחִיךָ אָחִיךָ. Ο. οἱ ἀδελφοί σου. ✕ Οἱ Γ'.
 οἱ ἀδελφοί σου 4, οἱ ἀδελφοί σου.¹⁴
 אָחִיךָ אָחִיךָ אֲנֹשִׁי נָא אֶתְּךָ וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל
 כָּלָה אֲשֶׁר אָמְרוּ לָהֶם יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם. Fra-
 tres tui, fratres tui, homines propinquitatis
 tuae, et omnis domus Israelis universa, quibus
 dixerunt habitatores Jerusalem. Ο. οἱ ἀδελ-
 φοί σου, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου
 ('Α. ἀγχιστείας σου¹⁵), καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ
 'Ισραὴλ συντετέλεισται ('Α. Σ. Θ. πάντες¹⁶),
 οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατοικοῦντες 'Ιερουσαλήμ.
 'Α. (fort. Σ.) περὶ τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν ἀδελφῶν σου,
 τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγχιστέων σου, καὶ πάντων τῶν οἰκόν τοῦ
 'Ισραὴλ, πάντων οἷς εἶπον οἱ κατοικοῦντες 'Ιερουσαλήμ.¹⁷
 רָחֲקוּ. Longe recedite. Ο. μακρὰν ἀπέχετε.
 Θ. μακρύνθητε.¹⁸
 נָתַן הָיָא נָתַן. Nobis ipsa data est. Ο. ἡμῖν
 ✕ αὐτοῖς 4 δέδοται.¹⁹ 'Α. Θ. (ἡμῖν) αὕτη.²⁰
 16. הָרַחֲקֵתִים. Longe removerim eos. Ο. ἀπό-
 σομαι αὐτούς. Σ. μακρὰν ποιήσω αὐτούς.²¹
 וְכִי הַפְּצֵתִים בְּאַרְצֹתָם. Et etiamsi disperserim
 eos in terris. Ο. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς

πᾶσαν γῆν. Alia exempl. καὶ διασκορπιῶ αὐ-
 τοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς
 πᾶσαν τὴν γῆν.²³

16. אֲשֶׁר. Ο. οὐ. Σ. ἐν αἰς.²³
 17. אֲשֶׁר. Ο. οὐ. Σ. ὅπου.²⁴
 18. אֶת-כָּל. Ο. πάντα. 'Α. ✕ σὺν 4 πάντα.²⁶
 שְׂקִיפָה. Abominanda ejus. Ο. τὰ βδελύγματα
 αὐτῆς. Σ. (τὰ) σίκχη αὐτῆς.²⁶
 19. אָחִיךָ. Ο. ἑτέραν. 'Α. Σ. Θ. μίαν.²⁷
 בְּקִרְבְּכֶם. In interiore vestro. Ο. ἐν αὐτοῖς.
 Σ. εἰς τὰ ἔγκατα ὑμῶν.²⁸
 20. בְּקִרְבִּי. Ο. ἐν τοῖς προστάγμασί μου. 'Α.
 (ἐν ταῖς) ἀκριβείαις μου.²⁹
 21. וְאֵל-לֵב שְׂקִיפָה וְיִתְעִבּוּתֵיהֶם לִבָּם הָלָה. Quorum autem ad ani-
 mum abominandorum suorum et detestabilium
 suorum animus abit, viam eorum in caput
 eorum rependam. Ο. καὶ εἰς τὴν καρδίαν
 τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐ-
 τῶν, ὡς ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύετο, τὰς ὁδοὺς
 αὐτῶν εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδοκα. Σ. ὦν
 δὲ πρὸς τὴν ἐνθύμησιν voraginum αὐτῶν καὶ τῶν
 βδελυγμάτων αὐτῶν ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύθη, τὴν ὁδὸν
 αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἔταξα.³⁰
 22. לְעֻמָּתָם. Conjuncte cum iis. Ο. ἐχόμενοι αὐ-
 τῶν. 'Α. συμφώνως.³¹

49, aliis. Hieron.: "Quod sequitur, in LXX non habe-
 tur, sed de Hebraeo additum est: Quia in praeceptis meis
 —estis operati." ¹¹ Cod. 86, teste De Reg. ¹² Codd.
 86, 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Cod. Jes. Sie in textu sine
 aster. Cod. 62, Syro-hex. Cod. 87, 88: οἱ ἀδελφοί σου καὶ
 ἀδελφαί σου. ¹⁵ Cod. 86, 88. ¹⁶ Cod. 86 affirm:
 "Ἄλλος πάντες. Hieron.: "CHULLO enim, quod Aq., Sym.
 et Theod. universos interpretati sunt, illi (LXX) verte-
 runt, consummata est, quod juxta sensum omnino non
 resonat." ¹⁷ Syro-hex.: אֲנִי וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל. Versio
 Symmachi esse videtur potius quam Aquilae, ejus ad
 Ezechielem vix unam et alteram lectionem servavit Syrus
 noster. ¹⁸ Cod. 86. ¹⁹ Sic Codd. XII (sine aster.),
 87, 88. Syro-hex. אֲנִי וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל. ²⁰ Cod. 86.

²¹ Codd. 86, 88. ²² Sic Cod. 87, Syro-hex. (qui ad pos-
 terius καὶ διασκορπιῶ in marg. affert: καὶ διασκορπισθήσονται).
 Neque aliter (nisi εἰς πάντα τὰ ἔθνη) citat Euseb. in Dem.
 Evang. p. 84. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Cod. 86, teste
 De Reg. ²⁵ Idem. Cod. 62 in textu: σύμπαντα, et
 mox συμπάσας. ²⁶ Idem. Parsons. e Cod. 86, 88
 exscripsit: Σ. σίκχη (sic). Cf. ad Cap. vii. 19. ²⁷ Codd.
 86, 88. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Syro-hex. אֲנִי וְכָל-
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. (Ad Aq. ef. Hex. ad Jerem. xvii. 6. Credi-
 bile est Symmachum iterum vertisse τῶν σικχῶν, quam
 vocem quomodo Syriace exprimeret Noster incertum
 est.) Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ὦν δὲ πρὸς τὴν ἐνθύμησιν.
³¹ Codd. 86, 88.

23. **אִשֶּׁר מִקְדָּם.** *Qui ab oriente est.* O'. δ ἦν ἀπέναντι. Θ. τοῦ ἀπὸ ἀνατολῶν.³²

24. **וַיַּעַל מִצֵּל הַמְּרָאָה אִשֶּׁר רָאִיתִי.** *Et sublata est a me visio quam videram.* O'. καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς εἶδον. Σ. (καὶ) ἀνελήφθη ἀπ' ἐμοῦ ἡ ὄρασις ἣν εἶδον.³³

25. **אֵת כָּל.** O'. πάντας. 'A. σὺν πάντας.³⁴

Cap. XI. 20. εἰς θεὸν, ÷ λέγει κύριος.³⁵

CAP. XII.

2. **בֵּית-הַמְּרִי.** *Gentis contumacis.* O'. τῶν ἀδικῶν αὐτῶν. Alia exempl. οἴκου παραπικραίνοντος.¹

לְרֹאֹת. O'. Σ. Θ. τοῦ βλέπειν. "Ἄλλος" τοῦ ὁρᾶν.²

מְרִי. O'. παραπικραίνων. 'A. Σ. προσεριστής.³

3. **גּוֹלָה וְגִלָּה.** *Migrationis, et migra.* O'. αἰχμαλωσίας. Alia exempl. add. καὶ αἰχμαλωτίσθητι.⁴ 'A. μετοικεσίας.⁵

הַמְּרִי. Ii. O'. ἐστί. "Ἄλλος" εἰσίν.⁶

4. **לְעֵינֵיהֶם.** *In conspectu eorum.* O'. κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. "Ἄλλος" ἐνώπιον αὐτῶν.⁷

4. **כְּמוֹצֵאֵי גּוֹלָה.** *Juxta exitus exsulum.* O'. ✕, ὡς ἐκπορεύεται αἰχμαλώτος.⁸

5. **לְעֵינֵיהֶם.** O' (in fine v. 4). ἐνώπιον αὐτῶν. Alia exempl. ✕ εἰς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.⁹

בְּקִיר. *In parietem.* O'. εἰς τὸν τοίχον. "Ἄλλος" ἐν τῷ τοίχῳ.¹⁰

6. **תַּשָּׁא.** *Portabis.* O'. ἀναληφθήσῃ. 'A. ἀρθήσῃ. Θ. ἀρείς.¹¹

7. **כְּלִי הַוַּאצִּיתִי כְּכִלִּי גּוֹלָה.** *Vasa mea extuli quasi vasa exsulum.* O'. καὶ σκεὺ ἐξήνεγκα αἰχμαλωσίας. Oi Γ'. καὶ ✕ σκεὺ ἐξήνεγκα ὡς σκεὺ αἰχμαλωσίας.¹²

בְּעֵלֶכָה. *In caligine.* O'. κεκρυσμένους. 'A. ἐν ἀχλύϊ. Σ. ἐν σκοτίᾳ. Θ. ἐν σκότει.¹³

נִשְׂאִיתִי. *Portavi.* O'. ἀνελήφθην. Σ. ἐβάστασα.¹⁴

10. **הַנְּשִׂא הַמְּשָׁא הַנְּשִׂא.** *Princeps est vaticinium hoc.* O'. ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος. Alia exempl. τῷ ἄρχοντι καὶ τῷ ἀφηγουμένῳ.¹⁵ 'A. τὸ ἐπηρμένον τὸ ἄρμα τοῦτο. Σ. περὶ τοῦ ἄρχοντος τὸ λῆμμα τοῦτο. Θ. καὶ λοιποὶ ὁ ἄρχων ὁ ἀφηγούμενος οὗτος.¹⁶

11. **אֲנִי מוֹפֶתְכֶם.** *Ego sum signum vestrum.* O'. ὅτι ἐγὼ τέρατα ποιῶ ἐν μέσφ' αὐτῆς.¹⁷

לָהֶם. O'. αὐτῷ. 'A. ὑμῖν. Σ. Θ. αὐτοῖς.¹⁸

³² Syro-hex. **וְהוּא מִקְדָּם**. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: *σύμπαντας*. ³⁵ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 36, alii, invito Hebraeo.

CAP. XII. ¹ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. Estrang. **וְהוּא מִקְדָּם**. Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, *in medio domus exasperantis tu habitas*, LXX posuerunt: *in medio iniquitatum eorum tu habitas*." ² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Ald., Codd. III, 26, 49, alii. ³ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. ii. 6. Theodoret.: τὸ δὲ παραπικραίνων ὁ Σύμμαχος προσεριστής ἡρμήνευσε, *τουτέστι, φιλόνομος, ἀπειθής, καὶ ἀνήκοος*. Infra ad v. 35 Cod. 86 affert: 'A. ὁ προσεριστής.

⁴ Sic Ald., Codd. III, XII, 26, 49, alii, Syro-hex., Hieron. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁷ Sic in textu Cod. 22. Syro-hex. in marg. **וְהוּא מִקְדָּם**. ⁸ Sic sub aster. Syro-hex. Verba desunt in Cod. 62 solo. ⁹ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. 62, Syro-hex. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu

Cod. 62. ¹¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. in marg. char. Estrang.: *λήψην* (**לֶחֶפְ**), *tacentibus libris Graecis*. ¹² Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Sic sine aster. Comp. (cum *ἐξ σκεύη* pro *σκεὺ ἐξ.*), Codd. 23 (idem), 51 (idem), 62, 87, 88, alii, et Syro-hex. In Ald., Codd. III, 26, 42, aliiis, legitur: *καὶ ἐξήνεγκα ὡς σκ. αἰχμ.* ¹³ Codd. 86, 88.

¹⁴ Syro-hex. **וְהוּא מִקְדָּם**. ¹⁵ Sic Comp. (cum καὶ ἀφ.), Ald., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23 (ut Comp.), 26, alii (non 87, 88). Syro-hex. **וְהוּא מִקְדָּם**.

¹⁶ Codd. 86, 88. Ad Aq. Parsons. exscripsit: *τω* (sic) *ἐπηρμένον*, rectius, ni fallimur, quam De Reg., qui e Cod. 86 affert: 'A. τῷ ἐπηρμένῳ κ. τ. ε. E contrario ad Theod. hunc auctorem habuimus, scribendo: *Θ. καὶ λοιποὶ ὁ ἄρχων*, non, ut Parsonsius: *Θ. καὶ ὁ ἄρχων*. Symmachi lectionem confirmat Syrus noster: **וְהוּא מִקְדָּם**.

¹⁷ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 42, 49, aliiis. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Posterior lectio est in Comp., Codd. III, 23, 36, aliiis. Quod Aq. vertit **לָהֶם** in nonnullis libris hodie legitur. Mox v. 12 De Reg. e

13. **בְּמַצְוֹתַי**. *In reti meo.* Ο'. ἐν τῇ περιοχῇ μου. 'Α. (ἐν τῷ) ἀμφιβλήστρω μου. Σ. (ἐν τῇ) σαγήνῃ μου.¹⁹
14. **וְכָל־אֲנָפִי אֲזַרְהָ**. *Et omnes alas (agmina) ejus dispergam.* Ο'. καὶ πάντας τοὺς ἀντιλαμβανομένους ('Α. ἀγάλματα. Σ. τὰ πτερὰ. Θ. τὰ ὑποστρήγματα²⁰) αὐτοῦ διασπερῶ. Σ. καὶ πάντα τὰ πτερὰ αὐτοῦ λικμήσω.²¹
- אֲרִיךְ אַחֲרֵיהֶם**. *Enuaginato post eos.* Ο'. ἐκ-κενώσω (alia exempl. ἐκχεῶ²²) ὁπίσω αὐτῶν. Σ. γυμνώσω ἀκολουθοῦσαν αὐτοῖς.²³
16. **וּבַדְבָּר**. *Et a peste.* Ο'. καὶ ἐκ θανάτου. 'Α. Σ. καὶ ἐκ λοιμοῦ.²⁴
18. **בְּרָעַשׁ**. *Cum tremore.* Ο'. μετὰ ὀδύνης. Alia exempl. μετὰ ἐνδείας.²⁵ 'Α. ἐν σεισμῷ. Σ. ἐν ἀκαταστασίᾳ. Θ. ἐν σάλῳ.²⁶
- בְּרָגְזָה**. *Cum trepidatione.* Ο'. μετὰ βασάνου. 'Α. ἐν κλόνοις. Σ. μετὰ σάλου. Θ. σπουδῇ (s. μετὰ σπουδῆς).²⁷
19. **בְּרָאֲרָה**. *Cum sollicitudine.* Ο'. μετὰ ἐνδείας. 'Α. Θ. ἐν μερίμνῃ. Σ. μετὰ ἀκαταστασίας.²⁸
- בְּשִׁמְמוֹן**. *Cum stupore.* Ο'. μετὰ ἀφανισμοῦ. Σ. (μετὰ) ἀδημονίας.²⁹
- לְמַעַן תִּשָּׂא אֶרֶצָה**. *Ut deseratur terra ejus.* Ο'. ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ. Σ. ὅπως ἄκοσμος ᾖ ἡ γῆ.³⁰

19. **מִמְלֵאָהּ**. *A plenitudine ejus.* Ο'. σὺν πληρώματι αὐτῆς. 'Α. ἀπὸ πληρώματος αὐτῆς.³¹
- מִיָּהּ כָּל־הַשְּׁבִים בָּהּ**. *Propter injuriam omnium qui habitant in ea.* Ο'. ἐν ἀσεβείᾳ γὰρ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Σ. διὰ ἀδικίαν πάντων τῶν κατοικούντων (ἐν αὐτῇ).³²
20. **תִּהְרַבְּנָה**. *Desolabuntur.* Ο'. ἐξερημωθήσονται. 'Α. καθαιρεθήσονται. Σ. κενωθῶσιν.³³
- וְהָיָה תַּהֲמָמָה**. *Vastatio erit.* Ο'. εἰς ἀφανισμόν ἔσται. Σ. ἀτακτος ἔσται.³⁴
22. **הַפִּשָּׁל**. *Proverbium.* Ο'. 'Α. Θ. ἡ παραβολή. Σ. ἡ παροιμία.³⁵
- וְיָאֵב**. *Et peribit.* Ο'. ἀπόλωλεν. Σ. (καὶ) διαπνεύσει.³⁶
23. **יְהִיָּה**. Ο'. κύριος. Πάντες ΠΙΠΙ.³⁷
- הַשְּׁבִיתִי**. *Cessare faciam.* Ο'. καὶ ἀποστρέψω. Σ. καὶ (s. καί) παύσω.³⁸
- כִּי אִם**. *Sed.* Ο'. ὅτι. 'Α. ἀλλ' ἤ.³⁹
- וּדְבַר**. *Et verbum.* Ο'. καὶ λόγος. Σ. (καὶ) καιρός.⁴⁰
24. **וְנָשׁוּן**. *Vanum.* Ο'. ψευδής. 'Α. εἰκῇ. Σ. Θ. ματαία.⁴¹
- וּמִקְסָם קָלָה**. *Et divinatio fallaciae.* Ο'. καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν (Σ. ὀλισθηρόν. Θ. λεία⁴²). Σ. οὐδὲ μαντεῖον ὀλισθηματος.⁴³

Cod. 86 affert: 'Α. σὺν τὴν γῆν, ut in textu Cod. 62.

¹⁹ Codd. 86, 88. Ad καὶ αὐτὴν (οὐκ ὄφεται) Parsons. e Cod. 86, 88 affert: Σ. + διὰ τὸ ἐκτυφλωθῆναι, quod merum scholium esse quivis videt. ²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **הַחֲבִיבִים**. l. Cf. ad Cap. xvii. 21. xxxviii. 6.

²¹ Syro-hex. (indice ad καὶ πάντας in initio v. male appicto): **הַחֲבִיבִים**. l. Cf. ad Cap. xvii. 21. xxxviii. 6.

²² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

²³ Montef. e Cod. Jes. (tacente Parsonsii amanuensi) edidit: Σ. γυμνώσω ὁπίσω αὐτῶν; sed Parsons. e Cod. 86 (concidente De Reg.), 88 exscripsit: Σ. ἀκολ. αὐτοῖς. Cf. Hex. ad 1 Reg. viii. 3. Psal. xlviii. 18. Jerem. xlii. 16.

²⁴ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. 42.

²⁵ Sic Ald., Codd. XII (cum μετὰ ὀδύνης in marg.), 49, 62, alii, et Syro-hex. (cum **חַם** in marg.).

²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Cod. 86. Ad Theod. Parsons. exscripsit: Θ. σπουδῇ; De Reg. autem: Θ. σπουδῆς.

²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **חַם**. l.

חַם. l. ²⁹ Iidem. Syro-hex. **חַם**. l.

³⁰ Syro-hex. **חַם**. l. Cf. Hex. ad Jerem. iv. 27.

³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Codd. 86, 88. In textu Comp., Codd. 23, 36, alii, exhibent: ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κ. ἐν αὐτῇ.

³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Syro-hex. **חַם**. l. Codd. 86, 88: Σ. ἀτακτος.

³⁵ Hieron.: "Quod nos diximus *proverbium*, juxta Symmachum, omnes alii interpretes *parabolam* transtulerunt." Cf. Hex. ad Reg. xxv. 1.

³⁶ Idem: "Et omnis visio peribit... vel juxta Symmachum, *διαπνεύσει*, id est, in ventum et auram tenuem dissolvetur."

³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Jesai. i. 2.

³⁸ Cod. 86, 88: Σ. παύσω. Syro-hex. **חַם**. l.

³⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Iidem.

⁴² Iidem. Hieron.: "Ubi a nobis editum est, *neque erit divinatio ambigua*, vertere LXX, nec *divinans juxta gratiam*, pro quo omnes *lubricum* interpretati sunt."

⁴³ Syro-hex. **חַם**. l.

6. לָקִים. *Ratum facere.* Ο'. τοῦ ἀναστήσαι. Σ. κυρῶσαι. Θ. στήσαι.¹⁴
7. הָלֵא. Ο'. οὐχί. 'Α. μήτι.¹⁵
וְאִמְרִים נֶאֱמַרְתָּהּ וְאִי לֹא דִבַּרְתִּי. *Et dicitis: Inquit Jona, cum ego non locutus sim.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἐλέγετε· φησὶ κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα 4.¹⁶ Σ. . . ἐμοῦ μὴ λαλήσαντος.¹⁷
9. הַקְּסָמִים. *Et qui divinant.* Ο'. καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους ('Α. Σ. Θ. μαντευομένους¹⁸).
- בָּסוּד. *In consessu.* Ο'. ἐν παιδείᾳ. 'Α. ἐν ἀπορρήτῳ. Σ. ἐν ὀμιλίᾳ. Θ. ἐν βουλῇ.¹⁹
10. יֵשֶׁן וְיִבְיָן. *Propterea quod.* Ο'. ἀνθ' ὧν. Θ. . ✕ καὶ 4.²⁰
לְתֵפֶל יִהְיֶה בִּנְיָן חִיץ וְהִנֵּנּוּ טִחִים אֹתוֹ תֵּפֶל. *Et hic exstruit parietem, et ecce! hi oblinunt eum tectorio.* Ο'. καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοίχον, καὶ αὐτοὶ ἀλείφουσιν αὐτὸν, πεσείτῃ ('Α. ἀναλον. Σ. ἀναρτύτῳ. Ο'. Θ. ἀφροσύνη²¹). Σ. καὶ αὐτὸς μὲν φκοδόμε τοίχον ὥς στερεόν, αὐτοὶ δὲ ἐπέχριον αὐτὸν ἀναρτύτῳ.²²
11. תִּפֵּל. Ο'. πεσείτῃ. 'Α. ἀνάλφ. Σ. ἀνάρ-

- τυτον. Θ. ἀφροσύνη.²³
11. יִפֹּל. *Et cadet.* Ο'. Vacat. 'Α. Θ. καὶ πεσεῖται. Σ. ὅτι (πεσεῖται).²⁴
אֲבָנֵי אֲלִיָּבִישׁ. *Lapides glaciei.* Ο'. λίθους πετροβόλους ÷ εἰς τοὺς ἐνδέσμονς αὐτῶν 4.²⁵ Σ. . χαλάξης.²⁶
- קֶצֶרֹת. *Procellarum.* Ο'. ἐξαῖρον. Σ. καταγίδους.²⁷
12. הֲלֹא יֹאמְרוּ אֵלֶיכֶם אִיִּהּ הַיֵּשׁ אֲשֶׁר טִחַתָּם. *Nonne dicitur vobis: Ubi est illitus quem ille-*
vistis? Ο'. καὶ οὐκ ἐροῦσι πρὸς ὑμᾶς· ποῦ ἔστιν ἡ ἀλοιφή ὑμῶν ἣν ἡλείψατε; 'Α. μήτι οὐκ ἐρεῖ . . . Σ. ἄρα οὐ λεχθήσεται ὑμῖν· ποῦ τὸ χρῖσμα δ' ἐπεχρίσατε;²⁸
13. וְבִקְצֵתִי. *Et prorumpere faciam.* Ο'. καὶ ῥήξω. 'Α. Σ. (καὶ) σχίσω.²⁹
- קֶצֶרֹת. Ο'. (πνοήν) ἐξαίρουσαν. 'Α. λαϊλάπων. Σ. Θ. καταγίδος.³⁰
14. יִנָּגֵל. *Et relegetur.* Ο'. καὶ ἀποκαλυφθήσεται. *Alia exempl. καὶ ἀνακαλυφθήσεται.*³¹ 'Α. Σ. Ο'. καὶ ἀποκαλυφθήσεται.³²
- בְּתוֹכָהּ. *In medio ejus.* Ο'. μετ' ἐλέγχων. Οἱ Γ'. ἐν μέσφ αὐτῆς.³³

¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Σ. καρῶσαι. Θ. στήσαι. ¹⁵ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁶ Sic Comp. (eum λέγετε), Ald., Codd. III (eum λέγεται), 22, 23, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Hieron.: "Quodque sequitur, *Et dicebatis, Dicit Dominus, et ego non sum locutus*, in LXX non habetur." ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 18. Nobil. affert: Σ. ἐν ὀμιλίᾳ. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 22, 23, alii: ἀνθ' ὧν ὅτι. Solus Cod. 62: ἀνθ' ὧν καὶ ἀνθ' ὧν ὅτι. ²¹ Cod. Jes. affert: 'Α. αὐτὸν ἀναλον εἰπόν. Σ. ἀναρτύτῳ εἰπέ. Hieron.: "Absque temperamento, ut interpretatus est Sym., hoc est, puro luto, et quod paleas non haberet [Anon. in Cod. Coislin.: 'Ο 'Εβραῖος ἔχει· χρίουσι τὸν τοίχον πηλὸν (Nobil. πηλῷ; sed vid. nos in Var. Leet. ad S. Chrysost. Opp. T. VII, p. 431 E) ἀνευ ἀχίρω] . . . ut vero LXX et Theod., linunt eum stultitia. Α. autem verbum Hebraicum ΤΗΑΡΗΕΛ interpretatus est ἀνάλφ, quod significat absque sale." Pro πεσείτῃ in Codd. 87, 88 est ἀφροσύνη; in Comp. vero et Cod. XII duplici lectione, ἀφροσύνη πεσείτῃ. Denique Syrus noster legit et pingit: ἀφροσύνη, οὐ εἰ πεσείτῃ

(. 4. (Vocula ei legitur in Ald., Codd. 22, 23, 26, aliis.) Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 13. Thren. ii. 14. Ezech. xxii. 28. ²² Syro-hex. אֲבָנֵי אֲלִיָּבִישׁ. אֲבָנֵי אֲלִיָּבִישׁ. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ἐπέχριον. Praeterea in textu post τοίχον Codd. 22, 23, 26, alii, inferunt ὥς στερεόν. ²³ De Reg. e Cod. 86 exseripsit: Σ. ἀνάρτυτον. Θ. ἀφροσύνη. "Αλλ. εἰ. 'Α. ἀναλωθήσεται (mendose, ut videtur, pro ἀνάλφ, nisi credideris Aquilam ex ἀναλος monstrum ἀναλώω, insulsum reddere, effinxisse). ²⁴ Idem. In Codd. 62, 87, 88, et Syro-hex. locus sic legitur: εἰπὸν πρὸς τοὺς ἀλείφοντας ἀφροσύνη (add. καὶ Codd. 62, 88 (!)) πεσείτῃ. ²⁵ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod LXX transtulerunt, *et super juncturas eorum*, in Hebraico non habetur." ²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Idem. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. ✕ μήτι οὐκ ἐρῇ (sic); Σ. ✕ ἄρα οὐ λεχθήσεται; Syro-hex. autem: : אֲבָנֵי אֲלִיָּבִישׁ. Particulam ἄρα in textum post καὶ inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Idem. ³¹ Sic Ald., Codd. 42, 49, alii. ³² Cod. 86, teste De Reg. ³³ Idem.

15. תָּפַל. Ο'. πεσείται. 'Α. ἀνάψ. Σ. ἀναρ-
τύψ. Θ. ἀφροσύνη.³⁴
16. נְבִיאִי יִשְׂרָאֵל. Ο'. προφήται του 'Ισραήλ.
Σ. ἀλλ' οἱ προφῆται του 'Ισραήλ.³⁵
17. וְחִזְוִן שָׁלֵם. Visionem pacis. Ο'. εἰρήνην. 'Α.
δραματισμὸν. Σ. Θ. δρασιν.³⁶
18. הוּי לְמַתְפָּרוֹת בְּסִתּוֹת עַל כָּל-אַצְבָּלֵי יָדֵי
וַעֲשׂוֹת הַמַּסְפָּחוֹת עַל-רֹאשׁ כָּל-קִרְכָּה לְעִזְדָּר
נִפְשׁוֹת. Vae iis qui consunt pulvillus ad
omnes cubitos manuum, et faciunt culcitras ad
caput (hominum) cujusvis staturae ad venandas
animas. Ο'. οὐαί ταῖς συρραπτούσαις προσκε-
φάλαια (Σ. ὑποστρώματα³⁸) ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα
χειρὸς, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια (Σ. Θ. ἐπαν-
χένια³⁹) ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας,
τοῦ διαστρέφειν ('Α. Σ. Θ. θηρεύειν⁴⁰) ψυχάς.
Σ. οὐαί ταῖς συρραπτούσαις ὑπαγκῶνια ὑπὸ
πάντα ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ὑπαν-
χένια πρὸς κεφαλῆς πάσης ἡλικίας εἰς τὸ θη-
ρεῖν ψυχάς.⁴¹ 'Ο' Εβραῖος' οὐαί ταῖς ποιού-
σαις φυλακτήρια, καὶ κρεμαζούσαις ἐπὶ τοῖς
βραχίονας αὐτῶν, καὶ ἐπιτιθεμένοις αὐτὰ ἐπάνω
κεφαλῆς ἐκάστης ἡλικίας [τοῦ διαστρέφειν τὰς
ψυχάς].⁴²
- הַנִּפְשׁוֹת תִּצְדְּדוּהָ לְעַמִּי וְנִפְשׁוֹת לְכֶנֶד
תִּתְּנֶנָּה. Num animas venabimini populi mei,
animas vero vestras vivas conservabitis? Ο'.

αἱ ψυχαὶ διεστράφησαν τοῦ λαοῦ μου, καὶ
ψυχὰς ✕ Θ. ἐαυτῶν ⁴³ περιποιούντο. Σ.
ψυχὰς ἐθήρευον τοῦ λαοῦ μου, ψυχὰς δὲ ὑμῖν ἐλέγετε
περισώζειν.⁴⁴

19. וּבִפְתוּתֵי. Et pro frustulis. Ο'. καὶ ἔνεκεν
κλασμάτων. Θ. (καὶ) ἐν ψωμοῖς.⁴⁵
- וּלְחִיתֵי. Et vivas conservare. Ο'. καὶ τοῦ
περιποιήσασθαι. 'Α. Θ. (καὶ) τοῦ ζῶσαι. Σ.
(καὶ) περισώζειν.⁴⁶
- בְּכַנְבְּנֶכָּךְ. Dum mentimini. Ο'. ἐν τῷ ἀπο-
φθέγγεσθαι ('Α. Θ. διαψεύδεσθαι⁴⁷) ὑμᾶς.
20. מִצִּדְדוֹת. Venamini. Ο'. συστρέφετε. Οἱ
Γ'. θηρεύετε.⁴⁸
- לְפָרְחֵי. Instar avium. Aliter: Ut advolent.
Ο'. Vacat. 'Α. ✕ τὰς πετομένας ⁴⁹. Σ. ✕
εἰς τὸ πέτεσθαι ⁴⁹. Θ. ✕ εἰς ἔκλυσιν ⁴⁹.
- וְשִׁלַּחְתִּי. Et dimittam. Ο'. καὶ ἐξαποστελῶ.
Σ. καὶ ἀπολύσω.⁵⁰
- מִצִּדְדוֹת. Ο'. ἐκστρέφετε. 'Α. παγιδεύετε. Σ.
θηρεύετε.⁵¹
- לְפָרְחֵי. Instar avium. Aliter: Ut advolent.
Ο'. εἰς διασκορπισμὸν. Σ. (εἰς) τὸ ἀναπε-
τασθῆναι. Θ. εἰς ἔκλυσιν.⁵²
21. לְמִצְדָּה. In capturam. Ο'. εἰς συστροφὴν.
'Α. παγιδευθῆναι. Θ. θηρευθῆναι. Σ. (εἰς)
θήρευμα.⁵³
22. יֵצֵן הַכְּאוֹת. Propterea quod afflixistis. Ο'.
ἀνθ' ὧν διεστρέφετε. 'Α.. ἐχειμάζετε.⁵⁴ Ali-

³⁴ Codd. 86, 88.³⁵ Syro-hex. لا يَحِلُّ.

✕ لا يَحِلُّ.

³⁶ Codd. 86, 88.³⁷ Iidem.³⁸ Iidem, concinente Syro-hex., qui affert: ✕ لا يَحِلُّ. Theodoretus, ex altera, ut videtur, Symmachi editione, ὑπαγκῶνια protulit.³⁹ Iidem. Theodoret. ὑπανχένια, fortasse verius. ⁴⁰ Iidem. ⁴¹ Theodoret. Syrus ad verba τῶν Ο', ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν, affert: Σ. ὑπὸ παντὸς ἀνθρώπου (لا يَحِلُّ).⁴² Codex Reg. apud Montef. "Ad lectionem Hebraei consonat Codex Barb. praeter haec: ἐπὶ τοὺς βραχίονας pro ἐπὶ τοῖς βραχίουσιν; subinde ἐπιτιθέσθαι αὐτὰ pro ἐπιτιθεμέναις αὐτὰς [sic Montef.], et infra addit πάσης ante κεφαλῆς; cetera vero omittit."—De Reg. ⁴³ Cod. 86, teste De Reg., qui ἐαυτῷ scribit. ⁴⁴ Syro-hex. ✕.

عَقْدًا زَيٍّ، مَوَدَّةً، جَعَلًا، حَبًّا، عَقْدًا؟ مَعْ حَصْبٍ

✕ مَعْ حَصْبٍ، مَوَدَّةً، جَعَلًا، حَبًّا. ⁴⁵ Codd. 86, 88.⁴⁶ Iidem.⁴⁷ Iidem.⁴⁸ Iidem. Mox Cod. 86 bisaffert: 'Α. ✕ σὺν ⁴⁹ τὰς ψυχάς. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg. (Ad Symmachum Parsons. exscripsit εἰς τὸ πέτασθαι.)In Cod. 88 confuse scriptum: 'Α. ✕ σὺν τὰς ψ. τὰς πετομένας εἰς τὸ πέτεσθαι. Θ. ✕ εἰς ἔκλυσιν. Syro-hex. affert: Σ. θη-
ρεύετε τὰς ψυχὰς εἰς τὸ πέτεσθαι (يَهْرُؤُ؟). Symmachi
lectionem in textum infert Cod. 23; Theodotionis Cod. 62.⁵⁰ Syro-hex. ✕ مَوَدَّةً. ⁵¹ Codd. 86, 88. ⁵² Cod.86, teste De Reg. ⁵³ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86
exscripsit: 'Α. εἰς παγιδευθῆναι εἰς θηρευθῆναι. Σ. εἰς θήρευμα.⁵⁴ Theodoret. : ἐπειδὴ γὰρ, φησί, τοὺς μὲν δικαίους διαταράττετε
καὶ ἐχειμάζετε: οὕτω γὰρ ὁ 'Ακ. ἡρμήνευσε κ. τ. ἔ. Fortasse in
alterutra editione Aquila interpretatus est ἐχειμάσθη.

ter: 'A.. ἡμαυρώθη.⁵⁵ Σ. διὰ τὸ βασανίζειν ὑμᾶς
(s. διότι ἐβασανίζετε).⁵⁶

22. וְשָׁרָה. *Falso.* O'. Vacat. Alia exempl. ἀδίκως.⁵⁷

וְלִבְיָתִי. *Ita ut non.* O'. τὸ καθόλου μὴ. 'A.
Σ. τοῦ καθόλου μὴ. Θ. ἵνα (μὴ).⁵⁸

וְחַיָּתוֹ. *Ad vivum servandum eum.* O'. καὶ
ζῆσαι αὐτόν. 'A. τοῦ ζῆσαι αὐτόν.⁵⁹

Cap. XIII. 9. וְכַיִן (sic) ἐν γραφῇ οἴκου 'Ισ-
ραὴλ 4 οὐ γραφήσονται.⁶⁰ 22. μὴ ἀποστρέψαι αὐ-
τόν 7 ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ 4 ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
αὐτοῦ.⁶¹

CAP. XIV.

1. וְשֵׁנִים זְקֵנִים יִשְׂרָאֵל. *Viri de senioribus Is-
raelis.* O'. ἐκ τῶν πρεσβυτέρων ἄνδρες τοῦ
λαοῦ 'Ισραήλ. Alia exempl. ἄνδρες ἐκ (s. ἀπὸ)
τῶν πρεσβυτέρων 'Ισραήλ (s. τοῦ 'Ισραήλ).¹

3. וְהָאֱלֹהִים הָעֵלִי גִלְיָהוּם עַל-לִבָּם. *וּמְכַשֵּׁל עֵינָם נָתַן בְּכַח פְּתִירָהּ.* *Viri isti
induxerunt idola sua in cor suum, et offendi-
culum iniquitatis suae posuerunt ante faciem
suam.* O'. οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθευτο τὰ διανοή-
ματα (Οἱ Γ'. εἰδωλα)² αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας
αὐτῶν, καὶ τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν
ἔθηκαν πρὸ (Σ. ἀπέναντι)³ προσώπου αὐτῶν. 'A.
οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνήνεγκαν τὰ εἰδωλα αὐτῶν
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ σκάνδαλον ἀνομίας αὐ-
τῶν ἔδωκαν ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν.⁴

4. וְהָאֱלֹהִים. *Ad prophetam.* O'. πρὸς τὸν προ-
φήτην. Alia exempl. add. τοῦ ἐπερωτήσαι
αὐτόν ἐν ἑμοί.⁵

וְעֵנִי לִי בְּבֶרֶךְ גִּלְיָהוּ. *Respondebo ei secun-
dum multitudinem idolorum suorum.* O'. ἀπο-
κριθῆσομαι αὐτῷ (alia exempl. add. ἐν αὐτοῖς)⁶
ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διάνοια αὐτοῦ. Σ. ἀποκριθῆ-
σομαι αὐτῷ διὰ τὸ πλῆθος τῶν εἰδώλων αὐτοῦ.⁷

5. וְלִמְעַן תָּשֶׁה. *Ut cariam.* O'. ὅπως πλαγιάσῃ.
Alia exempl. ὅπως ἂν μὴ πλαγιάσωσι.⁸

6. וְנִיכָס. O'. τὰ πρόσωπα ὑμῶν 7 πρὸς μέ 4.⁹

7. וְנִיכָה-לִּי. *Respondebo ei per me.* O'. ἀπο-
κριθῆσομαι αὐτῷ ἐν ᾧ ἐνέχεται ἐν αὐτῷ. Σ.
ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ δι' ἐμαυτοῦ.¹⁰

8. וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי. *Et faciam ut stupescat.* O'. καὶ
θήσομαι αὐτόν. Σ. et notum.¹¹

וְלִאֵת. *In signum.* O'. εἰς ἔρημον. Alia ex-
empl. εἰς σημεῖον.¹²

9. וְדָרַךְ. *Si decipi se passus fuerit,
ut loquatur verbum.* O'. ἔαν πλανήσῃ (alia
exempl. πλανηθῇ)¹³, καὶ λαλήσῃ ✕ Οἱ Γ'.
λόγον 4.¹⁴

10. וְהָיָה הַנְּבִיאַי יִהְיֶה. *Talis culpa prophetae erit.*
O'. καὶ κατὰ τὸ ἀδίκημα ὁμοίως τῷ προφήτῃ
ἔσται. Alia exempl. ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα
τοῦ προφήτου ἔσται.¹⁵ Σ. οὕτως ἡ ἀνομία τοῦ
προφήτου ἔσται.¹⁶

13. וְהָיָה-לְמַעַל. *Ut praevaricaretur praevaricatione.*

⁵⁵ Codd. 86, 88. Quasi a בְּהָ, debilis fuit. Cf. Hex. ad Jesai. xlii. 4. ⁵⁶ Syro-hex. *وَصَغِيرَةٌ هِيَ*.
⁵⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁵⁸ Cod. 86, teste De Reg.

⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Syro-hex., invito Hebraeo. Haec, οὐδὲ ἐν γρ. οἴκου 'Ισρ., desunt in Codd. 86, 88, qui pergunt: οὐδὲ ἐγγραφήσονται. ⁶¹ Syro-hex. Sic sine obelo Cod. 49, et (cum ἀνομίας pro ἀδικίας) Ald., Codd. 68, 86, alii.

CAP. XIV. ¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ² Cod. Jes. Syro-hex. *وَأَلْهَمْتُ*.

وَأَلْهَمْتُ. Hieron.: "Posuerunt immunditias suas in cordibus suis, sive cogitationes, et juxta Symmachum et Theodotionem, idola." ³ Syro-hex. *وَأَلْهَمْتُ*.

⁴ Theodoret. ⁵ Sic Codd. 87, 88, et

sub ✕ (fortasse pro +) Syro-hex. Hieron.: *ad prophetam, ut interroget eum in me.* Cf. v. 7. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII (om. proximo ἰν), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁷ Syro-hex. *وَأَلْهَمْتُ*. ⁸ Sic Ald., Codd. 42, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁹ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 36, 49, alii. ¹⁰ Syro-hex. *وَأَلْهَمْتُ*.

¹¹ Idem: *وَأَلْهَمْتُ*. Nescio an vertendum, καὶ ἐπίσημον, ut index lectionis ad ΠΑΡΑ retrahatur. Cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 5. ¹² Sic Ald., Codd. 49, 68, alii. Syro-hex. in marg. *וְלִאֵת*.

¹³ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii. Hieron.: *si erraverit.* ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.

¹⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁶ Syro-hex. *וְהָיָה-לְמַעַל*.

μαστούς σου (חֲשִׁיךְ). "Αλλος οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου.⁴

4. לְמַשְׁעִי. *Ad purgationem* (s. nitorem). Ο'. V. cat. ✠ 'Α. Θ. εἰς σωτηρίαν 4.⁵ Σ. εἰς ἐπιμέλειαν.⁶

6. בְּדָמֶיךָ. *In sanguine tuo*. Ο'. ἐν τῷ αἵματί σου. 'Ο 'Εβραῖος ἐν τῇ ὑγρασίᾳ σου.⁷

חֲוִי בְּדָמֶיךָ לֶךְ וְחַי (bis). *Et dixi tibi: In sanguine tuo vive* (bis). Ο'. καὶ εἶπά σοι ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή. ✠ καὶ εἶπά σοι ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή 4.⁸

7. וְהִתְגַּדְּלִי וְהִתְבָּאִי בְּעֵדֵי עֲרִיִים. *Et adolevistis, et venisti ad ornamentum ornamentorum*. Ο'. καὶ ἐμεγαλύνθης, καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πύλων. Σ. . . καὶ κατήγγας εἰς κόσμον γυναικῶν. Θ. . . καὶ

εἰσῆλθες εἰς κόσμον κόσμων.⁹ 'Ο 'Εβραῖος καὶ ἤκμασας, καὶ ἦλθες εἰς ὄραν καλλωπισμοῦ.¹⁰

8. עַתָּה יְרִים. *Tempus amorum*. Ο'. καὶ καιρὸς καταλύνων. 'Α. (juxta ed. 1ma) Θ. (καιρὸς) μαστών. 'Α. (juxta ed. 2da) (καιρὸς) συναλλαγῆς. Σ. (καιρὸς) ἀγάπης.¹¹ 'Ο 'Εβραῖος καιρὸς τοῦ διαπαρθευθῆναι σε.¹²

כְּנָפֵי. *Oram meam*. Ο'. τὰς πτέρυγάς μου. 'Ο 'Εβραῖος τὸ πτερύγιόν μου.¹³

10. רֶקֶבֶת. *Veste acu picta*. Ο'. ποικίλα. 'Α. ποικιλόν.¹⁴

וְתַחַת לְבָשְׂתִי. *Et calceavi te* (pelle) melis (s. phocae). Aliter: *Et calceavi te* (calceis) colore hyssagino. Ο'. καὶ ὑπέδυσά (potior scriptura ὑπέδησά) σε ὑάκινθον. 'Α. Σ. . . ἰάνθινα. Θ. . . ὑάκινθινα.¹⁵

gen. Opp. T. III, p. 378: "LXX interpretati sunt in hoc loco: *Non alligaverunt ubera tua*, sensum magis eloquii exponentes, quam verbum de verbo exprimentes."

⁴ Montef. e Cod. Jes. affert: Δ. οὐκ ἐτμήθη ὀμφαλός (sic) σου, notans: "Δ vero significat quatuor interpretes 'Α. Σ. Ο'. Θ. . . vel forte, et quidem probabilius, Δ significat τετραπλᾶ, ut sensus sit, sic in Tetraplis legi." Sed, ut apposite monet P. L. B. Drach ad loc., Codex Chisianus, qui textum exhibet LXXviralem ex Origenis Tetraplis summa fide desumptum, dictam lectionem non agnoscit. Cf. Hex. ad Job. ii. 9. Sic autem in textu Comp., Codd. 22 (qui in marg. a 1ma m. habet: οὐκ ἔδωσαν τ. μ. σου), 23, 51, 231, Theodoret. Alii post τοὺς μ. σου inferunt: οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀ. σου; vel etiam: ὁ ὀ. σου οὐ περιετμήθη. Hieron.: *Non ligaverunt mamillas tuas, et umbilicus tuus non est praecisus*.

⁶ Cod. XII, teste Parsonsio. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. Singularem Codicis Alex. lectionem, καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλουσθης τοῦ χριστοῦ μου, ab interpolatore Christiano, ut argumentum inde pro baptismo peteret, profectam esse, contendit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 403.

⁸ Syro-hex. + חֲסִידִים. (Pro חֲסִידִים Norberg. perperam dedit חֲסִידִים, in impudentiam, confusione satis frequenti. Cf. Middeld. ad 4 Reg. xi. 18.)

⁷ Scholium apud Nobil.: 'Ο 'Εβραῖος, ἐν τῇ ὑγρασίᾳ, ἔχει, ὑγρασίαν καλέσας τὸν περιεκείμενον ἰχθῶρα.

⁸ Sic Codd. 87, 88, invitis Origene et Hieron., qui semel tantum habent. Comp., Codd. 22, 36, alii: καὶ εἰπόν σοι ἐκ τοῦ αἵματός σου ζήσων καὶ εἰπόν σοι σὺν τῷ αἵματί σου ζωή. Denique Syro-hex.: καὶ εἰπόν σοι ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή ζήσων (חַיִּים).

ТОМ. II.

⁹ Hieron.: "Porro quod interpretatus est Sym., et *pervenisti ad ornatum mulierum*, sive ut Theod., et *ingressa es ad ornatum ornamentorum*, pro quo nos secuti sensum Hebraicum diximus, et *pervenisti ad mundum muliebrem*, tempus pubertatis ostendit." Minus probabiliter Syro-hex.: Σ. (sic) καὶ εἰσῆλθες εἰς κόσμον κόσμων. (Syriaca חֲסִידִים, חֲסִידִים verti possunt εἰς καλλωπισμὸν καλλωπισμῶν, vel, propius a lectione quam Theodotioni tribuit Hieron., εἰς διακόσμησην (cf. Hex. ad Psal. xxxii. 6) κόσμων.) ¹⁰ "Hebraei interpretis lectionem habet Theodoretus ex Codice Regio."—Montef. Non legitur in Theodoro edito.

¹¹ Hieron.: "Tempus *amantium*, sive juxta LXX, *divertentium* (דִּירִים), et juxta interpretationem Aquilae secundam, *sυναλλαγῆς, sponsalium* videlicet, et temporis nuptiarum; juxta primam vero ejusdem editionem et Theodotionis, *μαστών*, quod interpretatur *uberum*; pro quo Sym. vertit *ἀγάπης*, quod *dilectionem* sonat." Etiam Syro-hex.: Σ. ἀγάπης (سَدَا). ¹² "Lectio Hebraei interpretis ex Theodoro [inedito]."—Montef. ¹³ "Item ex Hieronymo."—Montef. Hieronymi verba sunt: "Sive amictum expandit pro alis: hoc enim interpretatur *πτερύγων*, quo aperta est Ruth ad pedes dormiens Booz."

¹⁴ Pesikta Cap. xvii. MS.: פִּקְלֶשֶׁת. Alii ejusdem farraginis auctores aliter tradunt, quos vide in libello Rudolphi Angeri, *De Onkelo* etc. pp. 16, 17. Cf. Hex. ad Psal. xlv. 15. ¹⁵ Hieron.: "Aq. et Sym. *janthina*, LXX et Theod. *hyacinthina* transtulerunt, pro quo in Hebraeo scriptum est *thas*." Cf. Hex. ad Exod. xxv. 5. (In textu ὑπέδωρα est in Comp., Codd. II (teste Maio), III, 22, 51, aliis. Prorsus aliud sonaret ὑπέδωρα τινα, nempe *subuculam* (ὑποδήτην)

10. **וְעָשִׂיתָ כְּשֵׁרִי.** *Et operui te serico.* O'. καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτω ('A. (juxta ed. 1^{mam}) ψηλαφητῶ. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) ἀνθίμφ. Σ. ἐπενδύματι. Θ. μεσσε¹⁶). Σ. *Et operui te operimento.*¹⁷
11. **רָבִיד.** *Collare.* O'. Θ. κάθεμα. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) κλοιόν. Σ. περιδέρραιον.¹⁸
12. **נָּזָם.** *Annulum.* O'. 'A. Θ. ἐνώτιον. Σ. ἐπὶ-ρίνιον.¹⁹
- עַל-נָּזָם.** *In naribus tuis.* O'. περὶ τὸν μν-κτῆρά σου. Σ. ἐπὶ τὸν μυκτῆρά σου.²⁰
- תְּפָאֵרֶת.** *Decoris.* O'. 'A. Θ. καυχῆσεως. Σ. εὐπρεπείας.²¹
13. **וְשֵׁרִי.** *Et sericum.* O'. καὶ τρίχαπτα. 'A. καὶ ἄνθιμον. [Σ. καὶ πολύμιτον.] Θ. μεσσί.²²
- וְרֶקְמָה.** *Et vestis acu picta.* O'. καὶ ποικίλα. Σ. (καὶ) πολύμιτα.²³
- בְּמִינֵי מָאֵד.** O'. σφόδρα ✕ σφόδρα 4.²⁴
13. **וְהָיָה לְמִלְחָה.** *Et profecisti in regiam dignitatem.* O'. Vacat. ✕ καὶ κατευθύνθης εἰς βασιλείαν 4.²⁵ Σ. καὶ προήχθης...²⁶
14. **וַיֵּצֵא לָהּ שֵׁם בְּגוֹיִם בִּפְתָּךְ כִּי כָלִיל הוּא.** *Et egressa est fama tua in gentes ob pulcritudinem tuam, quia perfecta erat per ornatum meum quem posui super te, inquit Dominus Jova.* O'. καὶ ἐξῆλθέ σου ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνε-σιν ἐν τῷ κάλλει σου, διότι συντετελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ [ἐν τῇ ὠραιότητι] ἥ ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει κύριος. Σ. *Et egressum est nomen tuum in gentes... quod perfectum* (τέ-λειον) *erat propter dignitatem* (ἀξίωμα) *meam, quam posueram super te, dicit Dominus Deus.*²⁷
15. **לִירֵי.** *Ei erit.* O'. Vacat. Alia exempl. αὐτῷ ἐγίνου,²⁸ alia, αὐτῷ ἐγίνετο;²⁹ alia, δ οὐκ ἔσται;³⁰ alia, οὐδ οὐκ ἔσται.³¹

alicui induere.)¹⁶ Hieron.: "LXX: *Et circumdedit te trichapto*; pro quo Aq. *florido*, sive *palpabili*; Sym. *indumento*; Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, MESSE." Et mox: "Juxta interpretationem secundae editionis Aquilae, qui *floridum* interpretatus est *vestimentum*." Nobil. et Coislin. apud Montef., ex Origine uterque: τριχάπτων ἡρμήνευσαν οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, ἄνθιμον, καὶ ἐπένδυμα. Idem Coislin. scholium affert: 'Ακύλας τριχάπτὸν ἐστὶ τὸ ψηλαφητὸν.¹⁷ Syro-hex. ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ.

Nisi Origenes pro ἐπενδύματι stetisset, Graece vertissem: Σ. καὶ περιέβαλόν σε περιβολαίῳ.¹⁸ Hieron.:

"Pro *torque*, quam nos juxta Aquilae secundam editionem et Symmachum interpretati sumus, LXX et Theod. *κάθεμα* transtulerunt." Montef. ex Hieronymo edidit: 'A. 2. Σ. κλοιόν; quoad Aquilam, fortasse recte; Symmachum vero aliter vertisse, testis est Syrus noster, qui affert: ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ. Huc pertinere videtur Montefalconii lectio hexaplaris, ad ܡܥܫܝܬܐ (v. 10) male apposita: "Ἄλλ. περιδέρραιον. Rectius ad *κάθεμα* Cod. 238 in marg. notat: περιδέρραιον.¹⁹ Hieron.:"

"Verbum Hebraicum NEZEM, excepto Symmacho, qui interpretatus est ἐπὶρίνιον, omnes *inaurem* transtulerunt."²⁰ Syro-hex. ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ. Sic in textu Codd. III, 22, 23, 36, alii.²¹ Hieron.:

"*Decorem* juxta Symmachum ob sensus elegantiam interpretati sumus. Alioquin et in Hebraeo ΘΥΟΠΗΡΤΗ, et in reliquis translatoribus καύχσις, *gloriatio*, dicitur." Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxx. 8. Ezech. xxiii. 26.²² Hieron.:

"Verbum Hebraicum MESI et hic Theod. ipsum, ut supra, posuit, Aq. ἄνθιμον, Sym. *polymitum*. Nos autem quod supra *subtile*, hic juxta Symmachum *polymitum* diximus." Symmachi lectionem rectius, ni fallor, ad proximum ܡܥܫܝܬܐ refert Syrus noster.²³ Syro-hex. ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ. Cf. ad Cap. xxvii. 16, 24.²⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 23, 26, 36, alii, et Syro-hex.

²⁵ Sic in textu Codd. 87, 88, et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. pingit: καὶ κατ. ✕ εἰς βασιλείαν 4. Hieron.:

"*Et profecisti in regnum*. Hoc in LXX non habetur, qui forsitan Alexandriae in Graecum sermonem Scripturas ex Hebraica veritate vertentes, timuerunt hoc edere, ne regem Aegypti viderentur offendere."²⁶ Syro-hex. ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ. Vid. Prov. vi. 8 in LXX et Syro-hex. Vox Syriaca etiam cum *προκόπτειν* commutari solet, sed alterum hic aptius videtur. Cf. Hex. ad Dan. iii. 30.

²⁷ Hieron. (In textu duplex lectio ἐν τῇ ὠραιότητι desideratur in Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Hieron.: *in pulcritudine*. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ἐν εὐπρεπείᾳ ὠραιότητος.)²⁸ Sic Cod. XII, Syro-hex. ܡܥܫܝܬܐ ܟܝܬܐ.

²⁹ Sic Comp., Codd. 87, 88 (cum ἐγίνετο).³⁰ Sic Codd. III, 26, 49, 90.³¹ Sic Ald., Codd. 42, 68, alii. Denique in Codd. 22, 23, 36, alii, duplex est lectio: αὐτῷ ἐγίνετο (s. ἐγίνετο), καὶ (s. δ) οὐκ ἔσται; quam sic enarrat Theodoret.: τοῦτέστι, συνήπτου ἐτέροις, οὐδαμῶθεν αὐτοῖς ἀρ-μύττουσα.

Et multiplicasti scortationem tuam cum terra Chanaan usque ad Chaldaeos. Ο' και ἐπλήθυνας τὰς διαθήκας (alia exempl. τὰς πορνείας⁴⁶) σου πρὸς γῆν Χανααν 4 Χαλδαίων.⁴⁷

30. *מָה לְלִבִּי לְבָתֶּךָ. Quam languidum est cor tuum! Ο' τί διαθῶ τὴν θυγατέρα (alia exempl. τὰς θυγατέρας⁴⁸) σου; Σ. τίνι καθαριῶ τὴν καρδίαν σου;⁴⁹*

מִלְּפִי מִלְּפִי. Mulieris meretricis et impudentis. Ο' γυναῖκας πόρνης 4 παρρησιαζομένης⁵⁰ 4 ÷ και ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου⁵¹. Σ. . . sui ipsius potestas.⁵²

31. *בְּבִנְיֹתַי בְּנִיתִי. Dum aedificas fornicem tuam. Ο' τὸ πορνεῖον ὠκοδόμησας. Alia exempl. ἐν τῷ οἰκοδομησαί σε τὸ πορνεῖόν σου. Alia: ὅποτε ὠκοδόμησας τὸ πορνεῖόν σου.⁵³*

31. *לְקִלְסִי מִתְּנֵן. Irridendo mercedem. Ο' συνάγουςα μισθώματα. Σ. ἐν ἀξιοπιστίᾳ συνάγουςα μισθώματα.⁵⁴*

32. *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה תַּחַת הַיָּשָׁר תִּקַּח אֶת-זָרִים. Mulier adultera es, quae dum est sub viro suo, admittit alienos. Ο' ἡ γυνή ἡ μοιχωμένη (alia exempl. add. ὑπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς εἰς ἀλλοτρίους⁵⁵) ÷ ὁμοία σοι⁵⁶ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα. Σ. ὁ γυνή μοιχαλῖς, ἡ προσδεχομένη ὑπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀλλοτρίους.⁵⁷*

33. *לְכָל-זָנוֹת יִתְּנֶנָּה וְאֶת-נִתְּנֶיהָ אֶת-בְּנֵיהֶן. Omnibus meretricibus dant dona; tu vero dedisti dona tua omnibus amatoribus tuis. Ο' πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύσασιν αὐτὴν προσεδίδου μισθώματα· καὶ σὺ δέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου. Σ. πάσαις πόρναις μισθώματα δίδονται· σὺ δὲ μετὰ τούτου ἔδωκας . . .⁵⁸*

⁴⁶ Sic Comp., Codd. XII, 22 (cum τὰ πορνεία), 48 (idem), 51, alii, et Syro-hex. in textu. ⁴⁷ Sic in textu Codd.

87, 88, et sine aster. Ald., Cod. XII. Syro-hex. legit et pingit: * πρὸς γῆν Χανααν καὶ 4 Χαλδαίων, et sic sine aster. Codd. III (cum Χαναανίων), 26 (idem), 42, 49, alii, et Hieron. Denique Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: πρὸς γῆν Χανααν, καὶ εἰς τοὺς Χαλδαίους. ⁴⁸ Sic Ald., Codd. 22 (in marg.), 23, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴⁹ Syro-hex. *הַלֵּב הַלֵּב הַלֵּב*. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex.: τί διαθῶ τὴν καρδίαν σου; Montef. e Cod. Jes. affert: Δ. τίνι καθαριῶ, notans: "In MS. legi videtur κωριω, quod nihil significat. Δ autem Tetrapla significare puto." (Parsonsii amanuensis exscriptis: Δ. γρ. τινὲ καθαριῶ.) Hieron. Hebraea vertit: *In quo mundabo cor tuum?* ⁵⁰ Sic Codd.

87, 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. *בְּבִנְיֹתַי בְּנִיתִי*. Montef. e Cod. Jes. edidit: * Θ. πόρνη παρρησιαζομένη, καὶ ἐξεπόρνευσας. Parson. vero ex eodem exscriptis: Θ. ταῦτα πάντα ἔργα γ. πόρνης καὶ παρρησιαζομένης (sic). ⁵¹ Sic sub obelo (om. καὶ) Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἐξ επ. τρισσῶς + ἐν ταῖς θ. σου 4. Praeter hos testes copula deest in Codd. III, 26, 49, aliis. Hieron.: "Quodque dixere LXX: *Et fornicata es tripliciter in filiabus tuis*, in Hebraico non habetur, nec aliorum interpretum quispiam posuit." ⁵² Syro-hex.

הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה. Perperam Norberg. vertit: S. *impertiosae domi*. "De significatione cf. Mar Jacob. *Scholion* etc. p. 1, l. 10 [ubi editum *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*]; Idem, *T'wo*

Epistles, ed. W. Wright, p. 1, l. 2, 3 a fine: *וְלֹא יִשְׁפָּטֶנָּה*. Cf. et Bernstein. *Lez. Syr.* Fasc. I, sub *אִשְׁתֵּרִי*, *aitheria*, quae vox exponitur *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*. Non *כָּלָל* ergo, sed *כָּלָל*—"Cerniati. Adde R. Payne Smith in *Theas. Syr.* pp. 102, 103. In priore Jacobi loco pingendum esse *כָּלָל* (כָּלָל) pro *כָּלָל* olim me docuit R. L. Bensly, provocans ad S. Ephraem. Opp. T. I, p. 143 B, ubi in eodem Jacobi loco pro *כָּלָל* editum *כָּלָל*. Sine puncto etiam Masius in *Syr. Pec.* s. v.: "*כָּלָל* vocant Syri *liberum arbitrium* [Graece τὸ αὐτεξούσιον]." ⁵³ Prior lectio est in Comp., Codd. 22 (om. σε), 23, 36 (om. σε), alii; posterior in Codd. 62, 87, 88, 147, et Syro-hex. Mox pro *τὴν βάσιν σου* repetunt τὸ ἐκθεμά σου Codd. XII (teste Montef.), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁵⁴ Syro-hex. *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*. Locutio, ἐν ἀξιοπιστίᾳ, ex usu sequioris Graecitatis, *honeste* sonat. ⁵⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Parson. e Cod. XII affert: Δ. γρ. [cf. Hex. ad Job. ii. 9] ὑπὸ — ἀλλοτρίους. Mox ἡ παρὰ Comp., Cod. 23, Syro-hex.

⁵⁶ Obelus est in Cod. 87 (ubi pictum: + ὁμοία 4 σοι), et Hieron., qui notat: "Hoc quod in LXX scriptum est, *similis tui*, in Hebraico non habetur." ⁵⁷ Syro-hex. *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*. Idem Symmacho continuat: *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*. ⁵⁸ Idem Symmacho continuat: *הָאִשָּׁה הַמְּנַאֲתָה*. Pro his, καὶ σὺ δέδωκας κ.τ.έ., duplex versio, πάσαις πόρναις δίδονται μισθώματα· σὺ δὲ προσέδωκας

33. וַתִּשְׁחָרֵי אוֹתָם. *Et munera dedisti eis.* Ο'. καὶ ἐφόρτιζες αὐτούς. Ἀ. καὶ ἐδωροδοῦντες αὐτούς. Σ. καὶ ἐδομάτιζες αὐτούς.⁶⁰

34. וַיַּהֲרִיבָהּ הַקֶּף. *Et factum est in te contrarium.* Ο'. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον. Σ. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ τὸ ἐν ἀντιθέσει.⁶⁰

וַתִּאָחֲרֶיךָ לֹא זִנְיָה. *Et post te non facta est scortatio.* Ο'. καὶ μετὰ σοῦ πεπορνεύκασιν. Σ. καὶ μετὰ σέ οὐκ ἔσται πορνεία.⁶¹

36. עֲרֻוֹתֶיךָ בַּתְּזִנוּתֶיךָ. *Nuditas tua in scortatione tua.* Ο'. ἡ αἰσχὺνὴ σου ἐν τῇ πορνείᾳ σου. Alia exempl. ἡ αἰσχὺνὴ τῆς πορνείας σου.⁶²

37. הִנְנִי כְּמִצֵּץ. *Ecce! ego congregabo.* Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισυνάγω. Alia exempl. ἰδοὺ ἐγὼ ÷ ἐπὶ σέ 4 συνάγω.⁶³

38. נִאֲפֹת וְשִׁפְכַת דָּם. *Adulterarum et effundentium sanguinem.* Ο'. μοιχαλίδος (alia exempl. add. καὶ ἐκχεούσης αἷμα⁶⁴). Alia exempl. μοιχαλίδων καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα.⁶⁵

39. רְמוֹתֶיךָ. *Excelsa tua.* Ο'. τὴν βάσιν σου. Σ. elationem tuam.⁶⁶

43. נְעִירֶיךָ. *Pueritiae tuae.* Ο'. τῆς νηπιότητός

(alia exempl. νεότητός⁶⁷) σου.

43. וַתִּרְגָּזֵנִי. *Et commota es mihi.* Ο'. καὶ ἐλύπεις με. Θ. καὶ παρώργιζες με.⁶⁸

וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת-הַזִּמְּהָ. *Et non patrastis scelus.* Ο'. καὶ οὕτως ἐποίησας τὴν ἀσέβειαν. Σ. καὶ οὐκ ἐποίησα κατὰ τὰς μυσάρις σου.⁶⁹

45. וַתִּאָחֲזִית. *Et soror.* Ο'. καὶ ἀδελφαί. Alia exempl. καὶ ἀδελφή.⁷⁰

וְאֶשֶׁר גָּעַלְוּ. *Quae fastidiverunt.* Ο'. αἱ ἀπωσάμενοι. Alia exempl. αἱ ἀποδομέναί.⁷¹

וְאֶמְרֵי. Ο'. Ἀμορραῖος. Σ. ὑπέχων δίκην ὀφείλετε· ἐκείνων γὰρ ἐν τῇ κρίσει θυγατέρες φανήσεσθε.⁷²

47. בְּרִמְעֵט קָטָן. *Brevi taeduit te. Aliter: Parum id duntaxat.* Ο'. παρὰ μικρόν. Alia exempl. κατὰ μικρόν × ὅσον 4.⁷³

וַתִּשְׁחָתֵי מִיָּה. *Et perditte egisti prae illis.* Ο'. καὶ ὑπέρκεισαι αὐτάς. Οἱ Γ'. καὶ διέφθειρας ὑπὲρ αὐτάς.⁷⁴

49. הִנֵּה-הִנֵּה הָיָה. *Ecce! hoc fuit.* Ο'. πλὴν τοῦτο × ἦν 4.⁷⁵

וְהָיָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ. *Fuit ei et filibus ejus.*

κ.τ.έ., est in Codd. 23 (eum πορνείας), 36, 48, aliis, et Theodoretō. Montef. vero ex Drusio edidit: "Ἀλλ. πάσαις πόρνοις δέδοται (sic) μ. σὺ δὲ προσέδωκας μ. σου (sic) πᾶσι τοῖς ἑρασταῖς σου. (In textu LXXviralī Cod. 87 legit: καὶ σὺ δ. ✱ τὰ μισθώματα κ.τ.έ., sine cuneolo; Syro-hex. autem: καὶ σὺ δ. ✱ τὰ μ. (זָנָה) πᾶσι 4 τοῖς 4 σου. Fortasse pingendum: καὶ σὺ δ. ✱ τὰ 4 μ. πᾶσι τοῖς 4 σου.)⁵⁹ "Lectiōnem Aquilae mutuamur ex MS. Jes.; Symmachī ex Cod. Reg."—Montef.⁶⁰ Syro-hex. ܗܘܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Pro τὸ ἐν ἀντιθέσει, quod serviliter vertimus, elegantius poneretur τὸ ἀντίστροφον.⁶¹ Hieron.: "Unde et nos juxta Symmachum interpretati sumus: *Et post te non erit fornicatio.*" In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. legitur: καὶ μετὰ σέ οὐ πορνεύουσιν (s. πορνεύουσαι).

⁶² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁶³ Sic Cod. 87, Syro-hex. (eum + ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ 4 συνάγω), et sine obelo Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

⁶⁴ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, alii.

⁶⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et Hieron.

⁶⁶ Syro-hex. in textu: τὸ ἑθερά (ܥܬܪܐ) σου; in marg. autem: ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. (Vox Syriaca commutatur cum Graecis μετωρισμός et υπερφέρεια.)⁶⁷ Sic Codd. 26,

87, 88, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: τῆς νηπιότητός σου.

⁶⁸ Syro-hex. ܗܘܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Idem: ܗܘܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Cf. ad v. 58.

⁷⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: καὶ ἀδελφαί (s. καὶ αἱ ἀδελφαί, ut Codd. XII, 42, 51, alii). Hieron. vero: "Porro quod in LXX legitur, *sorores sororum tuarum*... non habet sensum."

⁷¹ Syro-hex. in marg. char. med. ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ, invitis libris Graecis.

⁷² Idem: ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Haec obscura, et incertum quo pertineant.

⁷³ Norberg. Pertinent ad illustrationem dicti prophetici, *Mater vestra Chethaea, et pater vester Amorphaeus*; et scholastae potius quam Symmacho tribuenda videntur. (Ad Syriaea, quae frustra tentat D. A. Geiger in *Urschrift* etc. p. 347, cf. Lagarde *Reliq. Jur. Eccl.* p. 1, 15: ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.)

Graece, ni fallor: καὶ τὸν ὀφείλοντα τιμωρίαν ὑπέχων.)

⁷⁴ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Codd. XII, 106. Syro-hex. ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.

⁷⁵ Cod. Jes. ⁷⁶ Sic Codd. XII (sine aster.), 87, 88. Syro-hex. pingit: ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ.

- Ο'. αὕτη καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ÷ τοῦτο ὑπῆρχεν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς.⁷⁶
49. וַיִּרְעֵי וְאֶבְיוֹן לֹא הִחְזִיקָה. *Et manum miserī et egeni non prehendit.* Ο'. καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβάνοντο. Σ. καὶ χεῖρα (s. χεῖρα δὲ) πτωχῷ καὶ πένητι οὐκ ὄρεγον.⁷⁷
50. כִּנְאִשָּׁר רָאִיתִי. *Cum vidī.* Ο'. καθὼς εἶδον. Οἱ Γ'. καθὼς εἶδες.⁷⁸
52. בְּמִיתָהּ אִשָּׁר פָּלְלָתָּ לְאַחֹתָהּ. *Etiam tu sustine ignominiam tuam, quam adjudicasti sorori tuae peccatis tuis.* Ο'. καὶ σὺ ('Α. Θ. ✕ καίγε σὺ⁷⁹) κόμισαι βάσανόν σου, ἐν ᾗ ἔφθειρας (Σ. ὑπερέβαλες⁸⁰) τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου. Σ. καὶ σὺ δὴ βάστασον τὴν αἰσχύνην σου, καθάπερ ὑπερέβαλες τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου.⁸¹
53. וְשִׁבַּתִּי. *Et reducam.* Ο'. καὶ ἀποστρέψω. Σ. . οὖν ἀποκαθιστῶν.⁸²
- וְאֶת־שְׁבוּתָהּ. *Captivitatē Sodom.* Ο'. τὴν ἀποστροφήν Σοδόμων. 'Α. τὴν αἰχμαλωσίαν Σοδόμης.⁸³
- וּבְנוֹתֶיהָ. Ο'. καὶ τῶν θυγατέρων (alia ex-empl. ἀδελφῶν⁸⁴) αὐτῆς. Σ. καὶ τῶν θυγατέρων (αὐτῆς).⁸⁵
54. כְּלִמְתָּהּ. Ο'. τὴν βάσανόν ('Α. ἐντροπήν).

⁷⁶ Cod. 87 pingit: + τοῦτο ὑπῆρχεν κ.τ.έ., sine metobelo. Syro-hex.: + τοῦτο ὑπῆρχεν (לֹא אֶבְיוֹן) αὐτῇ⁷⁶ καὶ ταῖς θ. αὐτῆς. Hieron. vero: "Quod posuere LXX, hoc habebat ipsa et filiae ejus, in Hebraico non habetur."⁷⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: וְאֶת־חֶסְדָּהּ. Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 14. ⁷⁸ Cod. 86, teste De Reg., ubi εἶδος scriptum. Lectio, καθὼς εἶδες (s. ἴδες) est in Codd. XII, 87, 88, et Hieron., invito Syro-hex. ⁷⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ⁸⁰ Codd. 86, 88. Post τὴν (sic) βάσανόν σου Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt ὑπερέβαλες. ⁸¹ Syro-hex. וְאֶת־חֶסְדָּהּ. ⁸² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit: Σ. ἀποκαθιστῶ. ⁸³ Cod. 86, teste De Reg. Montef. e Cod. Jes.: 'Α. αἰχμ. Σοδόμης. Hieron.: "Primum restituitur conversio, sive captivitas Sodomae, ut interpretatus est Aquila; secundo

Σ. Θ. ἀτιμίαν⁸⁶) σου.

54. וּבְזָלְמָתָהּ. *Et pudore afficiaris.* Ο'. καὶ ἀτιμώθησθ. 'Α. Θ. καὶ ἐντραπήσθ. Σ. καὶ καταισχυνοθήσθ.⁸⁷
- מְכַל אִשָּׁר בְּנִחְמָה אֶתָּן. *Propter omnia quae fecisti, dum solatio eras eis.* Ο'. ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ παροργίσει με. 'Α. . ἐν τῷ παρηγορεῖν σε αὐτάς.⁸⁸ Σ. περὶ πάντων ὧν ἐποίησας, παρηγοροῦσα αὐτάς.⁸⁹
55. תְּשִׁבֶּן. *Restituentur.* Ο'. ἀποκατασταθήσονται. 'Α. ἐπιστρέψουσιν.⁹⁰
- לְמִדְרָתָהּ. *In statum pristinum.* Ο'. καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. Θ. εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν.⁹¹
56. וְלֹא הָיְתָה קִדְם אֶחָתָהּ לְשִׁמְעָהּ בְּפִיהָ. *Nec fuit Sodom soror tua in sermonem in ore tuo in die splendoris tui.* Ο'. καὶ εἰ μὴ ἦν (Σ. ὅτι οὐκ ἐγένετο⁹²) Σόδομα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοήν ἐν τῷ στόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις ὑπερηφανίας σου. Σ. Quia non fuit Sodoma soror tua in auditu per os tuum in die superbiae tuae. Θ. Et non erat Sodoma soror tua in auditu oris tui in die superbiae tuae.⁹³
57. בְּטָרִם תְּגַלֶּה רָעִיתָהּ כִּמוֹ עֵת חֲרִפְתָּ בְּנוֹתֶיהָ. *בְּטָרִם וְכָל־סִבִּיבוֹתֶיהָ בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְאֶרֶם*

captivitas Samariae, ut idem Aq. et Sym. transtulerunt."

⁸⁴ Sic Codd. XII, 62, 87, 88, et Syro-hex. ⁸⁵ Syro-hex.

⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Idem. Syro-hex. וְאֶת־חֶסְדָּהּ.

⁸⁸ Cod. 86, teste Parsons., qui παρηγορεῖν αὐτάς exscripsit.

Lectioem non agnoscit De Reg. ⁸⁹ Syro-hex. Sym-

macho continuat: וְכָל־סִבִּיבוֹתֶיהָ. De Reg. e Cod. 86, et Parsons.

e Cod. 88 afferunt: Σ. παρηγοροῦσα αὐτάς. ⁹⁰ Codd. 86, 88.

⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Hieron., qui praeterea

notat: "Editioni Aquilae congruit nostra translatio [vv. 56–58]." Haec autem sic habet: *Non fuit autem Sodoma soror tua audita in ore tuo in die superbiae tuae, antequam revelaretur malitia tua, sicut hoc tempore in opprobrium filiarum Syriae, et cunctarum in circuitu tuo filiarum Palaestinae, quae ambiunt te per gyrum. Scelus tuum et ignominiam tuam tu portasti, ait Dominus Deus.*

הַשְׂאִיטוֹת אֹתָךְ מִסְבִּיב. *Antequam revelaretur malitia tua, sicut tempore opprobrii filiarum Syriae, et omnium quae circa ipsam fuerunt filiarum Philistaeorum, quae contemnunt te circumcirca.* O'. πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὀνειδος εἰ ✕ Πάντες τῶν ⁹⁴ θυγατέρων Συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, θυγατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν ('Α. περιοδουσῶν. Θ. βδελυσσομένων⁹⁵) σε κύκλῳ. Σ. *Antequam revelaretur ignominia tua, sicut in tempore opprobrii filiarum Syriae, et omnium quae in circuitu tuo sunt filiarum Palaestinarum, quae te ambiunt per gyrum.* Θ. *Antequam revelaretur malitia tua, sicut tempus opprobrii filiarum Syriae, et omnium per circuitum ejus filiarum alienigenarum, quae abominantur te per gyrum.*⁹⁶

58. אֶת-וְפִתְךָ וְאֶת-הַעֲבֹתֶיךָ אֵת נִשְׂאֵתִים. *Scelus tuum et abominations tuas tu sustinebis eas.* O'. τὰς ἀσεβείας ('Α. τὴν συνταγήν. Σ. (τὴν) μυσταρίαν. Θ. (τὴν) πορνείαν⁹⁷) σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κεκόμισαι (Πάντες ἔλαβες⁹⁸) αὐτάς. Σ. *Scelus tuum et nefas tuum tu portabis.* Θ. *Fornicationem tuam et contaminationes tuas tu portasti.*⁹⁹

59. כִּי כֹה אָמַר. O'. ✕ ὅτι ¹⁰⁰ τάδε λέγει. ¹⁰¹ אָלֶּה. *Jusjurandum (foedus).* O'. ταῦτα. 'Α.

Σ. τὴν ἀράν. Θ. τὸν ὄρκον.¹⁰¹

60. יְעִוְרֶיךָ. *Pueritiae tuae.* O'. νηπιότητός σου. Oί Γ'. νεότητός σου.¹⁰²

61. וְנִזְכַּרְתָּ אֶת-דִּרְכֶּיךָ וְנִזְכַּרְתָּ. *Et recordaberis viarum tuarum, et pudore afficeris.* O'. καὶ μνησθήσῃ τὴν ὁδόν (alia exempl. τῶν ὁδῶν¹⁰³) σου, καὶ ἐξατιμωθήσῃ ('Α. Θ. καὶ ἐντραπήσῃ). Σ. καὶ ὅτε ἀναμνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου, καταγνώσῃ σαυτῆς.¹⁰⁴

וְקִבַּלְתָּ. *Cum receperis.* O'. ἐν τῷ ἀναλαβεῖν ('Α. μμῆσασθαι. Θ. μαθεῖν¹⁰⁵) σε.

וְלִבְנוֹת. *In filias.* O'. εἰς οἰκοδομήν. Alia exempl. εἰς δοκιμήν.¹⁰⁶ Oί Γ'. εἰς θυγατέρας σου.¹⁰⁷

וְלֹא מִבְּרִיתֶךָ. *Sed non ex pacto tuo.* O'. καὶ οὐκ ἐκ (Σ. ἀλλ' οὐκ ἀπὸ¹⁰⁸) διαθήκης σου.

63. פָּה. O'. τὸ στόμα ✕ σου ¹⁰⁹ 4.

וְכָל-פִּתְיֶיךָ. *Ignominiae tuae.* O'. τῆς ἀτιμίας σου. 'Α. Θ. ἐντροπῆς σου. Σ. αἰσχύνῃς σου.¹¹⁰

וְבִפְרִיָּךְ. *Cum condonavero tibi.* O'. ἐν τῷ ἐξιδάσκεισθαί με σοι. Σ. ὅταν ἐξιδασθῶ σοι.¹¹¹

Cap. XVI. 5. ὁ ὀφθαλμός ÷ σου ¹¹² 4.

CAP. XVII.

2. חִידוֹת חִידָה. *Propone aenigma.* O'. διήγησαι

⁹⁴ Cod. 86, teste De Reg.

⁹⁵ Codd. 86, 88, qui Aquilae tribuunt παιδουσῶν. Correximus ex versione Hieronymiana, quae ambiunt te. Cf. 2 Sam. (Reg.) xxiv. 8 in Hebr. et LXX.

⁹⁶ Hieron. in continuatione.

⁹⁷ Codd. 86, 88. Syrus affert: ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹²

Cf. ad Cap. xxii. 9. xxiii. 21, 27, 29.

⁹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Hieron. "Vel porta juxta LXX [κόμσαι, quae lectio est Comp., Codd. 23, 48, 51, 231]; vel portasti, juxta Aq. et Theod.; vel portatura es, juxta Sym."

⁹⁹ Hieron. in continuatione.

¹⁰⁰ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88.

¹⁰¹ Cod. 86, 88. Lectio τὴν ἀράν est in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis; et, postposito ταῦτα, in Ald., Codd. 68, 87*, aliis.

¹⁰² Codd. 86, 88. Cf. ad v. 43.

¹⁰³ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis.

¹⁰⁴ Syro-hex. ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹²

¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹²

πῆση. Σ. καταγνώσῃ σαυτῆς.

¹⁰⁶ De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. μμῆσασθαι. Parsons. vero e Cod. 88: 'Α. μμῆσασθαι (sic). Θ. μαθεῖν. Proculdubio Aquilae vindicandum μμῆσασθαι, pro Hebraeo וְנִזְכַּרְתָּ a radice נִזְכַּר, delineavit, unde וְנִזְכַּרְתָּ, delineatum, pro quo idem interpres μῆμα posuit Cap. xxiii. 14. Lectio Theodotionis cum Hebraeo וְנִזְכַּרְתָּ, doctrina, conferri potest, nec tamen suspicione vacat.

¹⁰⁶ Sic Ald., Codd. XII, 49, 62 (ut videtur), alii, Syro-hex., et Hieron. "MS. Jes. in textu εἰς δοκιμήν; ad marg. vero: Δ. γρ. [h. e. ἀπὸ τῆς γρᾶφῆς] εἰς οἰκοδομήν; quo significatur, ni fallor, in Tetralis scribi εἰς οἰκοδομήν."

¹⁰⁷ Cod. 86, teste De Reg.

¹⁰⁸ Idem.

¹⁰⁹ Sic Syro-hex. Vocula abest a Comp., Codd. III, XII,

22, 23, 26, aliis.

¹¹⁰ Codd. 86, 88.

¹¹¹ Idem.

¹¹² Cod. 87.

8. רָמֹס. *Ramos.* Ο'. βλαστούς. Σ. κλάδους.²²
 אִמְלַמְ. *Amplam.* Ο'. μεγάλην. Θ. ισχυράν.²³
9. אָמַר. Ο'. εἰπόν. 'Α. Σ. εἰπέ.²⁴
 הִצִּילָהּ. *An prospere cedit ei?* Ο'. εἰ κατευθυνεῖ; Σ. ἄρα προκόψει;²⁵
 יִקְוֶה. *Succidet.* Ο'. σαπήσεται. Σ. ἀποψύξει.²⁶
 כָּל-הַיָּרְבִּי צִמְחָהּ. *Quoad omnia folia germinationis ejus.* Ο'. πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς. Σ. σὺν πᾶσι τοῖς φύλλοις τοῖς βλαστήσασιν αὐτῇ.²⁷
 אֲרֵפֶת. *Arefiet.* Ο'. Vacat. ✕ ξηρανθήσεται.²⁸
10. הִתְנַחֲשָׁה. *Plantata est.* Ο'. παίνεται. Σ. Θ. πεφύτνεται.²⁹
 הִתְנַחֲשָׁה. Ο'. μὴ κατευθυνεῖ; Σ. ἄρα . . Θ. οὐ.³⁰
 הִקְרִינָה. *Orientallem.* Ο'. τὸν καύσωνα. 'Α. ἀπηλιώτην.³¹
 עַל-עֲרֵגָהּ צִמְחָהּ. *Super areolas germinationis suae.* Ο'. σὺν τῷ βόλφ (βώλφ) ἀνατολῆς αὐτῆς. 'Α. ἐπὶ ταῖς πρασιαῖς βλαστοῦ αὐτῆς.³² Σ. σὺν τῷ πρέμνῳ . .³³
11. הִקְרִי. *Contumacem.* Ο'. τὸν παραπικραίνοντα. 'Α. (τὸν) ἀλλάσσοντα. Σ. (τὸν) προσεριστήν.³⁴
 הֲלֹא יִדְעָתָהּ. *Nonne scitis.* Ο'. οὐκ ἐπί-

- στασθε. Σ. ✕ ἄρα . .³⁵
12. הִנֵּה-בָא מֶלֶךְ. *Dic: Ecce! venit rex.* Ο'. εἰπόν' ὅταν ἔλθῃ (Οἱ Ι'. ἰδοὺ ἤκει³⁶) βασιλεύς. 'Α. εἰπὸν αὐτοῖς' ἰδοὺ ἤξει ὁ βασιλεύς.³⁷
13. רָנְגָהּ. *Et rangel.* Ο'. καὶ διαθήσεται. Σ. (καὶ) συντελέσει.³⁸
14. לְחַיִּיתוֹ מִמְלָכָהּ שָׂפָה לְבָלְתִּי הִתְנַשֵּׂא לְשֹׁמֵר. *Ut esset regnum ignobile, ne sese efferret, ad servandum foedus ejus, et persistendum in eo.* Ο'. τοῦ γενέσθαι (Σ. ὑπὲρ τοῦ εἶναι³⁹) εἰς βασιλείαν ἀσθενῇ, τὸ καθόλου μὴ ('Α. Θ. τοῦ μὴ. Σ. ἵνα μὴ⁴⁰) ἐπαίρεσθαι, τοῦ φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἰστάνειν αὐτήν. Σ. ὑπὲρ τοῦ εἶναι βασιλείαν ταπεινῇ, ἵνα μὴ ἐπαρθῇ, ἀλλὰ φυλάξῃ τὴν συνθήκην αὐτοῦ, ὅπως (s. ἵνα) στήσῃ αὐτήν.⁴¹
15. וַיִּמְדּוּ-בֹו לְשָׁלַח מַלְאָכָיו מִצְרַיִם לְתַת-לוֹ. *Sed defecit ab eo, et misit legatos suos in Aegyptum, ut daret sibi equos.* Ο'. καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ ἐξαποστέλλειν ἀγγέλους ἑαυτοῦ εἰς Αἴγυπτον, τοῦ δοῦναι (Σ. ἵνα δοθῶσιν⁴²) αὐτῷ ἵππους. Σ. ἀπίστη δὲ ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῷ ἀποστεῖλαι ἀγγέλων εἰς Αἴγυπτον, ἵνα δοθῶσιν αὐτῷ ἵπποι.⁴³
 הִתְנַחֲשָׁה. Ο'. εἰ ('Α. Θ. μὴ⁴⁴) κατευθυνεῖ;
 וַיִּמְדּוּ. *Et evadet.* Ο'. εἰ ('Α. Θ. καὶ⁴⁵) διασωθήσεται;

πρασιαί, ἡ καὶ ποτήρια. Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλως σὺν τῷ βώλφ ἀπὸ τοῦ πρέμνου (πρωίμου Parsons. e Cod. XII) τῆς φ. αὐτῆς, et sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii.
²² Codd. 86, 88. ²³ Iidem. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. ²⁵ Syro-hex. ²⁶ ²⁷ Iidem. ²⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Cod. 86, teste De Reg. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Iidem. Parsons. e Cod. 86 exscripsit βλάστης, repugnante De Reg. ³³ Syro-hex. ³⁴ ³⁵ Cod. 86, teste De Reg. ³⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. in textu: ἰδοὺ ἤκει (s. ἔρχεται, ut Comp., Codd. 22, 23, 36, alii); in marg.

autem char. med.: *ἔσαν.* ³⁷ Lectio suspecta, a Montef. e Cod. Jes. exscripta. Parsonsii amanuensis ad ἦν ταῦτα notat: "in marg. *ἔσται ταῦτα.* 'Α. αὐτοῖς;" et ad *ἔσαν ἔλθῃ*: "in marg. *ἰδοὺ ἤκει.*" Pronomen αὐτοῖς est in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. ³⁸ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jesai. lxi. 8. ³⁹ Iidem. ⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² ⁴³ Syro-hex. Symmacho continuat: ⁴⁴ ⁴⁵ Idem. Syro-hex. in marg. char. med.: καὶ ὁ (sic) παραβαίνων δ. εἰ ἐκφεύγεται (sic, cum Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis).

'Α. (καὶ) καταπήσεται. Σ. (καὶ) κατασκη-
νώσει.⁶⁶

23. אָבִיר. *Aves.* Ο'. ὄρνειον. *Alia exempl. θη-
ρίον.*⁶⁷ Πάντες ὄρνειον.⁶⁸

24. כִּי הָשִׁיר. Ο'. τοῦ πεδίου, διότι. Πάντες
τοῦ ἀγροῦ ὅτι.⁶⁹

Cap. XVII. 12. ÷ υἱὲ ἀνθρώπου 4.⁷⁰ 18. ÷
αὐτῷ 4.⁷¹ 23. ÷ καὶ (sic) τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀπο-
κασταθήσεται 4.⁷²

CAP. XVIII.

2. לִמְשַׁח־תָּחֵן. *Proverbium.* Ο'. ἡ παραβολή. 'Α.
(τὴν) παροιμία(ν).¹

עַל־אֶרֶץ. *Super terram.* Ο'. ἐν τοῖς υἱοῖς.
*Alia exempl. ἐπὶ τῆς γῆς.*²

הִבְתִּיהֶם. *Hebetes facti sunt.* Ο'. ἐγομφίασαν.
Σ. ἡμωδίασαν.³ *Aliter:* Ο'. ἡμωδίασαν. Σ.
ἐγομφίασαν.⁴

הָ. Ο'. ὅτι. 'Α. Σ. ἰδοῦ.⁵

6. גִּלְגָּלִי. *Idola.* Ο'. τὰ ἐνθυμήματα. Οἱ Γ'.
(τὰ) εἰδωλα.⁶

נָמָא לֹא. *Non vitiaverit.* Ο'. οὐ μὴ μιάνῃ.

Θ. οὐκ ἐμίανεν.⁷

7. לֹא יִכְרֹץ. *Non oppresserit.* Ο'. οὐ μὴ κατα-
δυναστεύσῃ ('Α. θλίψῃ. Σ. ὀδυνήσῃ. Θ. κα-
κώσῃ).⁸

8. וַיִּשְׁפֹּךְ מַחֲמָה וַיִּשְׁפֹּךְ. *Judicium veritatis fecerit.*
Ο'. κρίμα δίκαιον ποιήσει. Σ. (κρίμα) ἀληθὲς
ποιήσει.⁹

9. מַחֲמָה. Ο'. αὐτά. Σ. ἀληθῶς.¹⁰

10. וַיִּפְצֵץ. *Violentum.* Ο'. Θ. λοιμόν. 'Α. ἀμαρ-
τωλόν. Σ. ὑπερβαίνοντα.¹¹

וַיַּעַשׂ מִיָּחִיד [חָץ] וַיַּעַשׂ. *Et fecerit [fratri]
unum ex istis.* Ο'. καὶ ποιοῦντα ἀμαρτήματα.
'Α. καὶ ποιήσει ἀφ' ἐνὸς ✕ ἀπὸ πάντων τοῦ-
των 4.¹²

11. וַיַּעַשׂ לֹא לְאֶחָד־לְאֶחָד־וְהוּא. *Et ipse omnia
ista non fecerit.* Ο'. ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύθη. 'Α. καὶ αὐ-
τὸς σύμπαντα ταῦτα οὐκ ἐποίησεν.¹³

כִּי גַם. *Sed etiam.* Ο'. ἀλλὰ καί. 'Α. ὅτι
καίγῃ.¹⁴

וַיַּעַח. *Socii sui.* Ο'. τοῦ πλησίον (Σ. τοῦ
ἀδελφοῦ¹⁵) αὐτοῦ.

⁶⁶ Codd. 86, 88. ⁶⁷ Sic Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶⁸ Cod. 86, teste De Reg. ⁶⁹ Idem. Lectio τοῦ ἀγροῦ est in Codd. III, 62. ⁷⁰ Cod. 87. ⁷¹ Cod. 87, Syro-hex. ⁷² Cod. 87. Hieron.: "Quod sequitur: *Et rami ejus restituentur*, obelo praenotandum est, quia in Hebraico non habetur." E contrario Syro-hex. pingit: + ἀναπαύσεται 4, scilicet ut sequens clausula Hebraica הִבְתִּיהֶם וַיַּחֲזִיקוּ אֶתְּפֶתֶחַ appetur.

CAP. XVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Duplex lectio, ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς υἱοῖς, est in Codd. III, 26, 42. ³ De Reg. e Cod. 86 exscriptis: Σ. ἡμωδίασαν (sic). Parsons. affert: "Σ. ὠμωδίασαν 86. Σ. ἐμοδίασαν 88." ⁴ Theodoret.: οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν, ἢ κατὰ τὸν Σύμмахον, ἐγομφίασαν. In textu LXXvirali lectio ἡμωδίασαν est in Cod. 106 (cum αἰμωδίασαν), et Origen. Opp. T. I, p. 771; necnon cum vitiosa scriptura ὠμωδίασαν vel ὠμωδίασαν in Comp., Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, aliis, invito Syro-hex., qui ἐγομφίασαν (حاصب) habet. Cf. Parsons. in Var. Lect. ad Jerem. xxxi (Gr. xxxviii). 29, ubi recte editum ἡμωδίασαν (Syro-hex. مَدَب). Etym. M. p. 35, 18: Αἰμω-

διᾶν τὸ τοὺς ὀδόντας ὀδυνᾶσθαι μετὰ κησμοῦ, ὡς αἰμάσσεσθαι, παρὰ τὸ αἷμα· αἰμωδία γὰρ λέγεται ἡ τῶν ὀδόντων νάρκη. ⁵ Codd. 86, 88. Post ἀποθανεῖται Codd. III, 26, 147, 239, 306, in textum inferunt: καὶ τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα αἰμω-
διάσουσαν (sic Cod. III; ceteri ὠμωδιάσουσαν) οἱ ὀδόντες αὐτοῦ. Syro-hex. in marg. وَاِذَا قَامَ يَوْمَئِذٍ. Cf. Jerem. xxxi. 29. ⁶ Codd. 86, 88, hic et v. 15, ubi Montef. e Cod. Jes. edidit: Oī Γ'. εἰδωλα. Sic in textu Ald., Codd. 36, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 post αὐτὰ infert ἀλήθεια. ¹¹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ad ποιούντα e Codd. 86, 88 affert: Σ. ὑπερβαίνοντα. Hieron.: "Pro latrone in Hebraico scriptum habet PHARIS, quod Aquilae secunda editio, peccatorem; Sym. transgressorem [paraβήτην Montef.; cf. Hex. ad Psal. xvi. 4]; LXX et Theod. pestilentem interpretati sunt." Syro-hex. affert: Σ. ὑπερβαίνοντα συνθήκην (حِث). ¹² Cod. 86 (cum ἀφεως), teste De Reg. Parsons. e Codd. 86 (sub ✕), 88 affert: 'Α. καὶ ποιήσῃ (ποιήσει Cod. 88) ἀφεως (sic) — οὐκ ἐποίησεν. ¹³ Codd. 86, 88 in continuatione. ¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁵ Syro-hex.

13. **יְחִי לֹא יְחִי.** Num vivet? non vivet. O'. οὗτος ζῶν οὐ ζήσεται. Σ. ἄρα ζήσεται; οὐ ζήσεται.¹⁶

בּוֹ. O'. ἐπ' αὐτόν. Oί Γ'. ἐν αὐτῷ.¹⁷

14. **כֵּן.** Sicut ista. O'. κατ' αὐτάς. 'A. ὡς αὐτά. Σ. ὁμοία αὐταῖς.¹⁸

16. **וְאִישׁ.** O'. καὶ ἄνθρωπον. 'A. καὶ ἄνδρα.¹⁹

חָבַל לֹא חָבַל וְנִגְזַל לֹא נִגְזַל. Pignus non abstulerit, et raptum non rapuerit. O'. καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἐνεχύρασε, καὶ ἄρπαγμα οὐχ ἥρπασε. 'A. ἐνέχυρον οὐκ ἐνεχύρασε, καὶ βίαν οὐκ ἐβίασατο.²⁰

כָּפָה-בְּגָד. Texerit veste. O'. περιέβαλεν ✕ ἱμάτιον.²¹

17. **בְּשֻׁפְטַי.** Judicia mea. O'. δικαιοσύνην. Σ. Θ. τὰ κρίματά μου.²²

הוּא לֹא יָמוּת. Hic non morietur. O'. οὐ τελευτήσει. 'A. Σ. Θ. ✕ οὗτος αὐτὸς ✕ οὐ τελευτήσει.²³

18. **גִּזַּל אָח.** Raptum fratris. O'. ἄρπαγμα ✕ ἀδελφοῦ.²⁴ Oί Γ'. ✕ ἀδελφοῦ.²⁵

וְאִשֶּׁר לֹא-טוֹב. Et quod non bonum. O'. ἐναντία. Alia exempl. ✕ καὶ ✕ τὰ ἐναντία.²⁶ Oί Γ'. καὶ τὸ μὴ ἀγαθόν.²⁷

19. **וְאִמְרָתָם מִדַּע לֹא-נִשְׂאָהֶן בְּעֵין הָאֵב.** Et

dicitis: Quare non fert filius culpam patris? O'. καὶ ἐρεῖτε (alia exempl. εἶπατε²⁸)· τί ὅτι οὐκ ἔλαβε τὴν ἀδικίαν ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς; Σ. καὶ εἶπατε δέ· διὰ τί οὐ συνεβάσασεν ὁ υἱὸς τὴν ἀνομίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ;²⁹

20. **הִיא תָמוּת.** Ipsa morietur. O'. ✕ αὐτὴ ✕ ἀποθανεῖται.³⁰

22. **לֹא יִזְכָּרוּ לוֹ.** In memoriam non revocabuntur adversus eum. O'. οὐ μνησθήσονται. Alia exempl. οὐ μὴ μνησθήσεται ✕ αὐτῷ.³¹ Θ. οὐ μὴ μνησθῶ.³²

23. **הִתְחַפֵּץ אַחֶפֶץ.** Num volendo volo. O'. μὴ θελήσει θελήσω. 'A... θέλω. Σ. ἄρα θελήματι (θέλω).³³

אֲדַרְנִי יְהוָה. O'. κύριος. Πάντες· ἀδωναὶ κύριος.³⁴

24. **וּבִשְׁבוֹ.** Si autem recesserit. O'. ἐν δὲ τῷ ἀποστρέψαι. Σ. καὶ ἐὰν ἐντραπή.³⁵

יַעֲשֶׂה יְחִי. Fecerit, num vivet? O'. Vacat. ✕ καὶ ποιήσῃ, καὶ ζήσεται ✕.³⁶ Alia exempl. ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται.³⁷

25. **לֹא יִתֵּן.** Non aequa est. O'. οὐ κατευθύνει (alia exempl. κατορθοῖ³⁸). 'A. Θ. οὐκ εὐθεία. Σ. οὐ κατευθύνει.³⁹

28. **וַיִּרְאָה.** Et considerat. O'. Vacat. ✕ καὶ εἶδεν.⁴⁰

¹⁶ Syro-hex. **וְלֹא יִחְיֶה.** ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg.

¹⁸ Codd. 86, 88.

¹⁹ Idem.

²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Eadem in textum post ἥρπασε infert Cod. 62. Parsons. affert: "A. καὶ ἐνέχυρον—ἐβίασατο sub ✕ 86. 'A. καὶ βίαν οὐκ ἐβίασατο 88."

²¹ Sic in textu Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. (sed v. 7 sine aster.). ²² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: "A. Σ. O'. οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησε; quae lectio in schedis Bodleianis non reperitur."

²³ Codd. 86, 88. Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.: οὗτος οὐ τ.

²⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. ²⁵ Codd. XII, 86. ²⁶ Sic

Codd. 87, 88, et sine aster. Syro-hex. Comp., Codd. 22, 23, alii: καὶ ἐναντία. ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. ²⁸ Sic

Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁹ Syro-hex. **וְלֹא יִחְיֶה.** ³⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ³⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁴⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁵⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁶⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁷⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁸⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ⁹⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁰⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹¹⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹²⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁴ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁵ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁶ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁷ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁸ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹³⁹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁴⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁴¹ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁴² Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

וְלֹא יִחְיֶה. ¹⁴³ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

28. וַיָּשָׁב. *Et recedit.* Ο'. καὶ ἀπέστρεψεν. 'Α.
καὶ ἐπιστρέψει. Θ. καὶ ἀποστραφή.⁴¹
30. לָכֵן. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. διὰ τοῦτο ⁴³
32. וַיִּחְיוּ וַיְהִיבוּ יְהוּי. *Et resipiscite, et vivite.* Ο'.
Vacat. ✕ καὶ ἐπιστρέψατε καὶ ζήσατε ⁴³
Οἱ Γ'. καὶ ζήσεσθε.⁴⁴

Cap. XVIII. 2. ÷ νῆ ἀνθρώπου ⁴⁵ 8. ÷ καὶ
τὸ ἀργύριον αὐτοῦ ⁴⁶ καὶ ÷ ἀναμέσον ⁴ τοῦ πλη-
σίον.⁴⁷

CAP. XIX.

1. אֶל-נְשִׂאֵי. *De principibus.* Ο'. ἐπὶ τὸν ἀρ-
χοντα. Σ. περὶ τῶν ἀρχόντων. Θ. εἰς τοὺς ἀρ-
χοντας.¹
2. לְבָנָא. *Leaena.* Ο'. σκύμνος. "Ἄλλος" λέαινα.²
רָבָצָה. *Recubuit.* Ο'. ἐγενήθη. Alia exempl.
ἐνεμήθη.³ Σ. ἐκάθισε.⁴
רָבָתָה. *Enutrivit.* Ο'. ἐπλήθυνε. 'Α. Θ. ἐξέ-
θρεψε.⁵ Σ. ἐξέθρεψε.⁶
3. וַתְּעַל אֶחָד. *Et educavit unum.* Ο'. καὶ ἀπε-
πύθησεν εἰς. 'Α. (καὶ) ἀνήνεγκεν . . Θ. καὶ
ἀνεβίβασεν ἕνα.⁷
4. אֶלֶי. *De eo.* Ο'. κατ' αὐτοῦ. Σ. Θ. περὶ
αὐτοῦ.⁸
בְּשִׁחָתָם. *In fovea eorum.* Ο'. ἐν τῇ διαφθορᾷ

- αὐτῶν. 'Α. ἐν βόθρῳ (αὐτῶν).⁹
4. בְּחִיחִים. *Uncinis.* Ο'. ἐν κημῶ. 'Α. (ἐν) πέ-
δαις.¹⁰
5. כִּי נִוְחָלָה. *Quod exspectasset.* Ο'. ὅτι ἀπώ-
σται ἀπ' αὐτῆς. 'Α. (ὅτι) ἐτρώθη. Σ. (ὅτι)
ἡσθένησεν.¹¹
תִּקְוָתָה. *Spes ejus.* Ο'. ἡ ὑπόστασις αὐτῆς.
Σ. προσδοκία αὐτῆς. Θ. ἑλπίς αὐτοῦ.¹²
שָׁמַתָּהּ. *Constituit eum.* Ο'. ἔταξεν αὐτόν. 'Α.
ἔθετο (αὐτόν).¹³
6. וַיִּתְהַלֵּךְ. *Et ambulavit (vixit).* Ο'. καὶ ἀνε-
στρέφετο. 'Α. καὶ ἐμπεριεπάτησεν.¹⁴
7. וַיַּדַּע אֶלְמִנּוֹתֵינוּ. *Et cognovit (stupravit) viduas*
eorum. Aliter: *Et diruit (וַיִּרַע) palatia eorum.*
Ο'. καὶ ἐνέμετο τῷ θράσει αὐτοῦ. 'Α. καὶ
ἐκάκωσε χώρας (αὐτοῦ). Σ. καὶ ἔγνωσεν χή-
ρας ποιεῖν. Θ. καὶ ἔγνω βάρεις αὐτοῦ.¹⁵
שִׁאֲגָתוֹ. *Rugitus ejus.* Ο'. ὀρνώματος αὐτοῦ.
Σ. βρυχήματος αὐτοῦ.¹⁶
8. וַיִּתְּנוּ עָלָיו. *Et posuerunt (rete) contra eum.*
Ο'. καὶ ἔδωκαν ἐπ' αὐτόν. Σ. καὶ ἐπέθεντο
αὐτῷ.¹⁷
בְּשִׁחָתָם. Ο'. ἐν διαφθορᾷ αὐτῶν. 'Α. ἐν βό-
θρῳ (αὐτῶν).¹⁸
9. וַיִּבְאֶהוּ. *Et adduxerunt eum.* Ο'. ἤλθε. Alia
exempl. καὶ ἤγαγον αὐτόν.¹⁹

⁴¹ Codd. 86, 88. ⁴² Cod. Jes. Sic in textu Comp.,
Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-
hex. ⁴³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald.
(cum ζήσατε), Codd. III, 26, 49 (ut Ald.), alii. Codd. 22,
36, alii: ἐπιστρέψατε οὖν καὶ ζήσατε. ⁴⁴ Cod. 86, teste
De Reg. ⁴⁵ Cod. 87, qui pingit: + κυρίου πρὸς με —
ἀνθρώπου ⁴. Hieron.: "Hoc quod LXX dixerunt, *Fili*
hominis, in Hebraico non habetur." ⁴⁶ Idem.
⁴⁷ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. XIX. ¹ Syro-hex. אֶל-נְשִׂאֵי. ² Cod. Jes. Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23,
36 (in marg.), alii, et Theodoret. ³ Sic Codd. XII (in
marg.), 22, 23, 36, alii, et Theodoret. ⁴ Syro-hex. אֶלֶי.
⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Syro-hex. אֶלֶי. ⁷ Codd. 86, 88.
⁸ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. אֶלֶי. ⁹ Sic in textu Codd. XII (in marg.),
22, 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, 88. ¹¹ Idem.

¹¹ Idem. Hieron. Hebraea vertit: *quoniam infirmata*
est. ¹² Syro-hex. אֶלֶי. ¹³ Cod. 86 affert: 'Α. ἡ προσδοκία. Θ. ἐλπίς (sic). Parsons.
vero: "Σ. προσδοκία 86. Θ. ἐλπίς 86, 88. 'Α. προστασία
88." Lectio postrema nihili esse videtur. ¹⁴ Codd.
86, 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Cod. 86, testibus Parsons. et
De Reg. Cod. 88 mendose exhibet: 'Α. καὶ ἔωρακε χεῖρας.
Σ. καὶ ἔγνωσεν χεῖρας π. Θ. καὶ ἔγνω βάρους αὐτοῦ. Sym-
machum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: *Didicit*
viduas facere. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Idem. Syro-
hex. אֶלֶי. ¹⁹ Sic in textu (cum ἐπίθετο)
Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ²⁰ Cod. 86, 88.
²¹ Sic Comp., Codd. 22, 23, 42, alii. Pro καὶ ἐν γαλεάργῳ
ἤλθε Codd. III, 26, 106, habent: καὶ ἤγαγον αὐτόν ἐν γ. Ad
εἰσήγαγεν Cod. XII in marg. pingit: ἤγαγον; unde Montef.
notam fecit: Ο'. καὶ ἐν γ. ἤλθεν ✕ καὶ ἤγαγον αὐτόν ✕ πρὸς β. Β.

9. בַּמִּצְדֹת. *In arces.* O'. εἰς φυλακὴν. Σ. εἰς Αἴγυπτον.²⁰

10. בְּדָמָךְ. *In sanguine tuo.* Aliter: *In similitudine tua.* O'. καὶ ὡς ἄνθος ἐν βοῇ. Σ. Θ. ἐν τῷ αἵματί σου.²¹

11. עֲבֹתִים. *Densorum ramorum.* O'. στελεχῶν. 'Α. Θ. δασέων. Σ. συμφύτων.²²

יָדֵי הַלִּיטִי. *Palmitum ejus.* O'. κλημάτων ('Α. ἀναδενδράδων. Σ. κλάδων. Θ. παραφυάδων²³) αὐτῆς.

12. פְּרִיָּה. *Fructum ejus.* O'. τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς. Oί Γ'. καρπὸν αὐτῆς.²⁴

הַתְּפִלָּה. *Avulsae sunt.* O'. ἐξεδικήθησαν. 'Α. Σ. διελύθησαν. Θ. διεχύθη.²⁵

13. בְּאַרְץ צִיָּה וְצִמָּא. *In terra arida et sitiēti.* O'. ἐν γῇ ἀνύδρῳ ✕ 'Α. Σ. καὶ διψώσῃ.²⁶

14. בְּדִיָּה. *Ramorum ejus.* O'. ἐκλεκτῶν αὐτῆς. 'Α. βραχίονος. Σ. Θ. κλάδων αὐτῆς.²⁷

שִׁבְט לְמִשְׁוֹל. *Sceptrum ad dominandum.* O'. φυλὴ εἰς παραβολὴν ('Α. εἰς ἐξουσίαν. Σ. εἰς τὸ ἐξουσιάζειν. Θ. τοῦ ἄρξαι²⁸). Σ. σκήπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν.²⁹ Aliter: Σ. εἰς σκήπτρον βασιλικόν.³⁰

CAP. XX.

1. בְּחֶמְשִׁי בְּעָשִׂיר לְחֹדֶשׁ. *Quinto mense, decimo*

die mensis. O'. τῇ πεντεκαδεκάτῃ τοῦ μηνός. Alia exempl. ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνός.¹

1. לְדָרֶךְ. *Ad petendum oraculum.* O'. ἐπερωτήσαι. 'Α. Θ. ἐκζητήσαι.²

3. הַלְדָרֶךְ. O'. εἰ (Σ. ἄρα³) ἐπερωτήσαι.

שְׂכָרְךָ אֶם-אֶתְּרָשׁ. *Si oraculum reddam.* O'. εἰ ἀποκριθήσομαι. Σ. οὐκ ἀποκριθήσομαι.⁴

4. הִתְשַׁפּוּט אֶתְּם הִתְשַׁפּוּט. *Judicabisne eos, judicabisne?* O'. εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει; 'Α. ἡ κρίθητι πρὸς αὐτοὺς, ἡ κρίθητι.⁵

אֲתֵּי עֲבוֹת. *Abominaciones.* O'. τὰς ἀνομίας. Alia exempl. τὰς ἀμαρτίας.⁶

הוֹדִיעֵם. *Ostende iis.* O'. διαμάρτυραι αὐτοῖς. Oί Γ'. γνώρισον αὐτοῖς.⁷

5. יְהוָה יֵאָדָבִי. O'. κύριος. Alia exempl. κύριος ὁ θεός; alia, ἀδωναὶ κύριος.⁸

בְּחֹרִי. *(Die quo) elegi.* O'. ἡρέτισα. Oί Γ'. ἐξελεξάμην.⁹

וְיָדִי לִזְרַע בֵּית. *Et sustuli manum meam (juravi) proli domus.* O'. καὶ ἐγνωρίσθην τῷ σπέρματι οἴκου. Σ. καὶ ἐπῆρα τὴν χεῖρα ὑπὲρ τοῦ σπέρματος οἴκου.¹⁰

6. עֲבָי. *Decus.* O'. κηρίον. 'Α. (juxta ed. 1^{mam}) firmamentum (στάσις). 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) inclutum. Σ. religio (θησκεία). Θ. fortitudo (δύναμις).¹¹ Aliter: Σ. στάσις.¹²

²⁰ Syro-hex. ✕ حصن. ²¹ Codd. 86, 88.

²² Idem. Syro-hex. affert: 1. ✕ وبتح حصن. ²³ Idem. ²⁴ Idem.

²⁵ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Θ. διελύθη. ²⁶ Codd. 86 (teste De Reg.), 88: 'Α. Σ. ✕ καὶ διψώσῃ. Sic in textu sine aster.

Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 1. ✕ وحقا حصن. ²⁸ Codd. 86, 88.

Verba εἰς τὸ ἐξουσιάζειν post φυλὴ in textum inferunt Codd. 22 (om. εἰς τὸ), 23, 36, alii. ²⁹ Montef. ad Hebraea

וְיָדִי פִּשְׁפֹּשׁ affert: "Ἄλλος σκήπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν, cum notula: "Drusius [qui recte ad לְמִשְׁוֹל שִׁבְטָא refert]. Videtur autem esse Aquilae, qui vocem שִׁבְטָא sic vertere solet."

³⁰ Syro-hex. ✕ وحقا فحل. quae lectio fortasse ad secundas ejus curas pertinet.

CAP. XX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (sine ἐν), 22,

23, 26, alii, et Syro-hex. ² Codd. 86 (teste De Reg.), 88.

³ Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Idem. Hieron.: "Quod autem dixere LXX, si respondero vobis, Sym. manifestus transtulit, non respondebo vobis."

⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. ἡ κρ. πρὸς αὐτοὺς.

⁶ Sic Ald., Codd. 26, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁷ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. ⁸ Prior lectio est in Comp., Codd. III, XII, 26, 42, aliis; posterior in Cod. 87,

et fortasse aliis. Syro-hex. in textu: κύριος (in marg. ἀδωναὶ) κύριος (in marg. ὁ θεός).

⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Syro-hex. ✕ وحقا فحل. Cf. ad v. 15.

¹¹ Hieron.: "Pro eo quod dixere LXX, Favus est ultra omnes terras, pro quo nos interpretati sumus, Egregia est inter omnes terras, Aquilae prima editio posuit firmamentum, secunda, inclutum [cf. Hex.

ad Jerem. iii. 19. Dan. xi. 16]; Symmachus, regionem

6. **לְכָל-הָאֲרָצוֹת**. *Decus (nobilissima) est omnium terrarum.* Ο. κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Σ. ἡ ἐστὶ θρησκεία πάσαις ταῖς γαῖαις. Θ. δυνάμεις ἐστὶ πάσαις ταῖς γαῖαις.¹³
7. **שְׂקָרָיִי**. *Detestanda.* Ο. βδελύγματα. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) ἀποκόμματα. Σ. τὰ σίκχη. Θ. προσοχθίσματα.¹⁴
- בְּגָדֵי**. *Idolis.* Ο. ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν. 'Α. (juxta ed. 1^{am}) in inquinamentis. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) Σ. Θ. ἐν εἰδώλοις.¹⁵
8. **וַיִּמְרֹדְבִי**. *Et contumaces fuerunt contra me.* Ο. καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. ἤλλαξαν τὸ ῥῆμά μου. Σ. ἠπειθήσαν δέ μοι.¹⁶
- אִישׁ**. Ο. Vacat. ✕ ἕκαστος.¹⁷
9. **לִמְעַן שְׁמִי לִבְלֹתִי הַחַל**. *Propter nomen meum, ut non profanaretur.* Ο. ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ. 'Α. διὰ τὸ ὄνομά μου τοῦ μὴ βεβηλωθῆναι.¹⁸
11. **וְאֶת-מִשְׁפָּטִי**. Ο. καὶ τὰ δικαίωματά μου. Οἱ

- Ι'. (καὶ τὰ) κρίματά μου.¹⁹
11. **יַעֲשֶׂה אִשְׁרָיִי**. *Quae faciet.* Ο. ὅσα ποιήσει. Σ. ἃ ποιήσας.²⁰
- וְחִי בָהֶם**. *Et vivet per ea.* Ο. καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Σ. ζήσεται δι' αὐτῶν.²¹
12. **גַּם אֶת-שַׁבְּתוֹתַי**. *Quinetiam sabbata mea.* Ο. καὶ τὰ σάββατά μου. 'Α. ✕ καίγε σὺν τὰ σάββατά μου.²²
- לִדְעֹת**. *Ut scirent.* Ο. τοῦ γινῶναι (Σ. Θ. εἰδέναι²³) αὐτούς.
13. **וַיִּמְרֹדְבִי בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר**. *Et contumaces fuerunt contra me domus Israelis in deserto.* Ο. καὶ εἶπα πρὸς τὸν οἶκον τοῦ 'Ισραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. "Ἄλλος" καὶ παρεπικράναν με (δ) οἶκος 'Ισραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.²⁴
14. **וַיַּעֲשֶׂה**. Ο. καὶ ἐποίησα. 'Α. καὶ οὐκ ἐποίησα.²⁵
15. **וַיִּגְמֹל-אֱלֹהֵי**. Ο. καὶ ✕ 'Α. Θ. γε ἄ γέω.²⁶
- נָשְׂאֹתִי**. *Sustuli.* Ο. ἐξῆρα. 'Α. ἔλαβον. Σ. ἐπῆρα.²⁷

[Cur autem Hieron. στάσιν verterit *regionem*, non video; forte aliud legerit.—*Montef.* Proculdubio Hieron. Symmacho tribuit *θρησκείαν, religionem* vertens. Cf. Hex. ad Jerem. iii. 19]; Theodotio, *fortitudinem*; quod videlicet omnium terrarum ista sit fundamentum, quod in eo religio sit, et templum, et caeremoniae, et notitia Dei." Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. στάσεις (sic). Σ. θρησκεία. Θ. δυνάμεις (sic). Cf. ad v. 15. ¹³ Scholium apud Nobil.: Κηρίον ὁ Ἑβραῖος καλλιστην εἶπεν. Σύμμαχος, στάσις ἐστίν, ἔφη· στάσιν καλέσας τὸ αὐτόθι τὴν ἱερατεῖαν ἀνακείσθαι θεῷ. Est S. Severi, teste Syro nostro, qui in marg. notat: **מִשְׁפָּטֵי הָאֱלֹהִים חֲבִיבִי מִיָּדִי מִיָּדִי מִיָּדִי**. Eadem fere leguntur in *Catal. Bibl. Vat.* T. II, p. 12. ¹⁵ Syro-hex. **וְאֶת-מִשְׁפָּטֵי הָאֱלֹהִים חֲבִיבִי מִיָּדִי מִיָּדִי**. ¹⁴ Cod. Jes. Sic Cod. 86 ad v. 8, teste De Reg. Hieron.: "Pro *offensionibus*, quae Hebraice dicuntur *secuse*, Sym. interpretatus est *nauseas*, Aquilae secunda editio *abscissiones*, ut significarent abjiciendas ab oculis lippitudines, et quasi nauseas, quae non solum aspectum impediunt, sed et contra cernentibus vomitum creant." Ad Symmachum cf. ad Cap. vii. 19, 20. xi. 18. Frustra igitur in nostro loco Valekenarius in *Opusc.* T. II, p. 247 non Sym-

machum, sed Aquilam τὰ σίκχη scripsisse suspicatur. ¹⁶ Hieron.: "GELULAE quoque verbum Hebraicum est, quod LXX *adinventiones*; Aquilae prima editio, *inquina-menta* [fortasse καθάρματα, coll. Hex. ad Deut. xxix. 17. Ezech. vi. 4]; secunda, Symmachusque et Theodotio *idola* interpretati sunt." Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ Γ'. ἐν εἰδώλοις. ¹⁸ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Hieron.: "LXX: *Et recesserunt a me*; sive, ut Sym. interpretatus est, *non acquieverunt mihi*." ¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. ²¹ Syro-hex. **וְחִי בָהֶם**. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. δι' αὐτῶν. ²² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Montef. ex Drusio. Sic (cum δ οἶκος τοῦ 'Ισρ.) Comp. Post πορεύεσθε Ald., Codd. III, 36, 49, 68, 86 (sub ✕), alii, et Syro-hex., inferunt: καὶ τὰ δικαίωματά μου φυλάσσετε τοῦ ποιεῖν αὐτὰ, ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ παρεπικράναν με ὁ οἶκος 'Ισρ. ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς προστάγμασί μου (οὐκ ἐπορεύθησαν). ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Codd. III, 22, 26, 36, alii. ²⁶ Idem. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ²⁷ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. ἔλαβον ἐπῆρα (sic). Ad Aquilam cf. Hex. ad i Reg. xxv. 35. Pro ἐπῆρα stant Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

15. צָבִי. Ο'. κηρίον. 'Α. στάσις. Σ. θρησκεία.
Θ. δύναμις.²⁸

16. הָלֵךְ לְכֶם הָלֵךְ. Quia idola
eorum cor eorum sectatur. Ο'. καὶ ὀπίσω τῶν
ἐνθυμημάτων καρδίας αὐτῶν ἐπορεύοντο. 'Α.
Θ. ὅτι ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἡ καρδία αὐ-
τῶν πορεύεται.²⁹ Σ. ἡκολούθει γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν
τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.³⁰

17. עָלֵיהֶם. Ο'. ἐπ' αὐτούς. Σ. Θ. ἐπ' αὐτῶν.³¹

18. וּבְגִלְיָהֶם. Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
αὐτῶν (alia exempl. Αἰγύπτου³²).

20. וְרָוִי. Et erunt. Ο'. καὶ ἔστω. 'Α. Θ. καὶ
ἔσονται.³³

וַיְבִיכֶם. Ο'. καὶ ✕ 'Α. Θ. ἀναμέσον ἄ ὑμῶν.³⁴

21. וְאַשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם. Ο'. ἃ ποιήσει ✕ αὐτά ἄ.³⁵
Θ. ὅσα ποιήσῃ αὐτά.³⁶

22. וַתִּשְׁבֹּתִי אֶת-יָדִי. Sed retraxi manum meam.
Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. Ο'. ✕ καὶ ἐπέστρεψα
τὴν χεῖρά μου ÷ αὐτοῖς ἄ.³⁷

23. גָּם-אֲנִי. Ο'. Vacat. Alia exempl. καί.³⁸ 'Α.
Θ. καὶ ✕ γε ἐγὼ ἄ.³⁹

24. מְאִסָּם. Contempserunt. Ο'. ἀπόσταντο. Σ.
ἀπεδοκίμασαν.⁴⁰

וַאֲחֵרֵי גִלְיָהֶם אֲבֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם. Et idola
patrum suorum sectati sunt oculi eorum. Ο'.
καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῶν πατέρων αὐ-

τῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. Σ. καὶ ἡκολούθησαν
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις τῶν πατέρων αὐτῶν.⁴¹

25. וְגַם-אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים. וַיִּמְשְׁפִּשׁוּם לֹא יָדָיו בָּהֶם. Ergo et ego dedi
eis statuta non bona, et iudicia in quibus non
vivunt. Ο'. καὶ ✕ 'Α. Θ. γε ἄ ἔγω ἔδωκα
αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ, καὶ δικαίωματα
ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ ἐγὼ οὐδ'
δώσω αὐτοῖς προστάγματα οὐκ ἀγαθὰ, καὶ δικαίωματα δι'
ὧν οὐ ζήσονται.⁴³

26. וְאִשְׁמָא אֹתָם בְּמִתְנִיחָם בְּלִפְטָרָם. רַחֵם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעוּ אֲשֶׁר
רַחֵם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם. Et contaminari eos passus sum
muneribus suis, dum trajicerent (per ignem)
omne quod aperit vulvam, ut eos stupere face-
rem, eo consilio ut scirent quod ego sim Jova.
Ο'. καὶ μανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς δόγμασιν (potior
scriptura δόμασιν⁴⁴) αὐτῶν, ἐν τῷ διαπορεύ-
εσθαι με ('Α. Σ. διαγαγεῖν, παραγαγεῖν. Θ.
διάγειν⁴⁵) πᾶν διανοίγον μήτρην (Θ. πρωτότοκον
μήτρας⁴⁶) ὅπως ἀφανίσω αὐτοὺς (Θ. ἔνεκεν πλημ-
μελείας αὐτῶν⁴⁷), ✕ ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύ-
ριος ἄ.⁴⁸ 'Α. καὶ ἐμίανα αὐτοὺς ἐν τοῖς δό-
μασιν αὐτῶν, ἐν τῷ παραγαγεῖν πᾶν διανοίγον
μήτρην . . .⁴⁹ Σ. καὶ μανῶ αὐτοὺς διὰ τὰ δόματα
αὐτῶν, ὅτι ἀγιάζουν καὶ διάγουν πᾶν τὸ διανοίγον μήτρην,
ἵνα ἀφανίσω αὐτοὺς (Aliter: Σ. ἵνα πλημμελήσωσιν⁵⁰),
καὶ γινώσκονται ὅτι ἐγὼ κύριος.⁵¹

²⁸ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. affert: Σ. ἡ ἐστὶ
θρησκεία πάσαις τ. γ. Θ. δύναμις ἐστὶ π. τ. γ. Cf. ad v. 6.

²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Cod. 86. ³² Sic Ald., Codd.

68, 86, alii, et Syro-hex. in marg. De Reg. e Cod. 86
affert: 'Α. Σ. Θ. Ο'. (καὶ ἐν τοῖς ἐπ.) αὐτῶν. ³³ Codd. 86, 88.

³⁴ Cod. XII in marg. Sic in textu Comp., Codd. III,
26, 36, 42, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁵ Sic Cod. 87,
Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26,
alii.

³⁶ Cod. 86, teste De Reg. ³⁷ Cod. 86, teste
De Reg. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Οἱ Γ'. καὶ ἐπ. τὴν χ.
μου αὐτοῖς ἄ; et sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-
hex., et sine aster. Comp., Codd. 36, 48, alii. ³⁸ Sic

Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ³⁹ Cod. 86, teste De
Reg. Codd. 87, 88, Syro-hex.: καὶ ✕ ἐγὼ ἄ. ⁴⁰ Codd.
86, 88. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Cod. 86, teste De Reg.

✕ ⁴³ Cod. 86, teste De Reg.

Hieron.: "Hunc locum manifestius interpretatus est
Sym., pro praeterito ponens futurum: Igitur et ego dabo
eis praecepta non bona, et iudicia propter quae non vivunt."
Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. δι' ὧν. ⁴⁴ Sic Codd.

III, 42, 62, 87, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Cod. 86, teste
De Reg. Parsons. ex eodem affert: 'Α. Σ. διαγαγεῖν. Θ.
παράγειν; ex altero autem cod.: 'Α. διαγαγεῖν. Σ. παραγαγεῖν.

Θ. διάγειν. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Cod. 86 affert: Θ. διάγειν ἔνεκεν πλημμελείας (sic, teste Parsonsio)
αὐτῶν. ⁴⁸ Sic Cod. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit:
✕ (erasum) ἵνα ἄ γνῶσιν κ. τ. ἔ.), et sine aster. Comp., Ald.,
Codd. III, 22, 23, 26, alii. Hieron.: "LXX praetermise-
runt: Et sciunt quia ego Dominus." ⁴⁹ Theodoret. juxta
Cod. B. In editis est δόγμασιν. ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Hieron. in continuatione: Et polluant

29. אֲשָׁרֶיךָ. Ο'. ὅτι. 'Α. Σ. εἰς ἤν.⁶⁴
31. וּבִשְׂאֵת. Et in afferendo. Ο'. καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς. Σ. (καὶ ἐν τοῖς) λήμμασιν.⁶⁵
32. בְּהַעֲבִיר בְּיֶינֶכָם אֵת אֵשׁ הַנִּמְאָה. In tra-
ficiendo filios vestros per ignem vos contamina-
mini. Ο'. ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς οἷς ὑμεῖς μαι-
νεσθε. Alia exempl. ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς τῶν
υἴων ὑμῶν ✕ ἐν πυρὶ 4 ὑμεῖς μαινεσθε.⁶⁶
'Α. ἐν τῷ παραγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ὑμῶν...⁶⁷
'Αλλος' ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν
πυρὶ..⁶⁸
33. אִם-אֶחָדְכֶם. Ο'. εἰ ἀποκριθῆσμαι. Σ. ὅτι οὐκ
ἀποκριθῆσμαι.⁶⁹
34. תְּהֵי עַל-רוּחְכֶם הַיּוֹ לֹא תֵהִי. Et quod
venit in animum vestrum nullo modo fiet. Ο'.
καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο
καὶ οὐκ ἔσται. Σ. οὐδὲ τὸ ἐνθύμημα ὑμῶν
γινόμενον ἔσται.⁷⁰
35. כַּמֶּשְׁפָּחֹת. Sicut populi. Ο'. καὶ ὡς αἱ φυλαὶ
(Ἄ. συγγένειαι. Θ. πατρίαι⁷¹).
36. תְּקַבְּלֵנִי. Et colligam. Ο'. καὶ εἰσδέξομαι. Σ.
Θ. καὶ ἀθροίσω.⁷²

In 2do loco, ubi in Hebraeo חֲזַק, Syrus noster in textu: **חלץ**; in marg. autem: **חלצהו**, appicto BAMA. Nobil. scholium affert: Κατὰ μὲν Σύρους, λίθος· ὁ δὲ Ἑβραῖος, τί ἐστὶ βάμμα (Coislin. apud Montef. βάμα), χρεὶ, ὅπερ καλεῖται θυσία στήριον εἰδέναι· τὸ γάρ ποθ' θυσιαστήριον βέσμα καλεῖται. Est scholium (**محلاو**) S. Severi, teste Syro nostro, qui Syriaca affert: **ܡܥܠܐ ܕܚܝܬܐ ܕܡܥܠܐ ܕܡܥܠܐ** (BAMA) **ܡܥܠܐ ܕܚܝܬܐ ܕܡܥܠܐ ܕܡܥܠܐ** (BACMA) **ܡܥܠܐ ܕܚܝܬܐ ܕܡܥܠܐ ܕܡܥܠܐ**. (Pro בערמא (ueerma) Drusius corrigit מעבא (meuaa), חֲזַק.)
⁶³ Codd. 86, 88. ⁶³ Theodoret. ⁶⁴ Codd. 86, 88.
⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Sic Cod. 87, et sine aster. Ald. (om. τῶν),
Codd. III (praem. και, et om. τῶν), XII (in marg., om. τῶν),
42 (ut Ald.), 49 (idem), 62, alii. ⁶⁷ Cod. 86, 88.
⁶⁸ Syro-hex. in textu: ἐν τοῖς ἀφ. ὧμων ἐν τῇ διαγώνι (ܡܥܠܐ ܕܚܝܬܐ ܕܡܥܠܐ ܕܡܥܠܐ). Sic Comp.
(praem. και), Codd. 22 (idem), 23 (idem), 36 (cum ἀφ. υἱῶν ὧμων), 48 (idem), alii. Theodotionis esse videtur.
⁶⁹ Cod. 86, 88. ⁷⁰ Idem. ⁷¹ Idem. ⁷² Codd.
86, 88 (cum ωρθρισω), qui ad praecedentia, kai ἐξέσω
(ᾤψατο) lectionem referunt.

ἐν αὐτοῖς διὰ τοῦ ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένου πυ-
ρός.¹⁰⁶

49 (xxi. 5). אֵתְּהָא אֲמַרְתִּי. Ο'. μηδαμῶς (Οἱ Γ'. ὁ¹⁰⁶)
κύριε.

אֲמַרְתִּי לִי הִלֵּא מִמֶּשֶׁל מַשְׁלִים הוּא. *Dicunt*
mihi: Nonne parabolizat parabolis iste? Ο'.
λέγουσι πρὸς μέ' οὐχὶ παραβολή ἐστι λεγο-
μένη αὐτῇ; Σ. (λέγουσι) περὶ ἐμοῦ. ✕ ἀρα
οὐχὶ παραβολὰς παραβάλλει οὗτος;¹⁰⁷

Cap. XX. 6. ÷ γῆν ✕ ῥέουσιν. 13. ÷ πορεύ-
εσθε ✕. 15. ÷ τὸ παράπαν ✕. ÷ αὐτοῖς ✕.¹⁰⁸ 18.
÷ μὴ ἀναμύγνυσθε (sic) καί ✕.¹⁰⁹ 21. ÷ καὶ ✕ τὰ
τέκνα. 33. ÷ διὰ τοῦτο ✕.¹¹⁰ 44. ✕ μὴ βεβη-
λωθῇ ✕.¹¹¹ 48. ÷ καὶ ✕ οὐ σβεσθήσεται.¹¹²

CAP. XXI.

2 (Hebr. 7). שֵׁם. *Pone.* Ο'. στήρισον. 'Α. Θ.
θές. Σ. τάξον.¹

אֶל-מִקְדָּשֵׁי. *Ad sacraria.* Ο'. ἐπὶ τὰ ἅγια
αὐτῶν. Οἱ Γ'. ἐπὶ τὰ ἁγίασματα.²

3 (8). הָרִבִּי. *Gladium meum.* Ο'. τὸ ἐγχειρίδιόν
μου. 'Α. βόμφαλαν μου. Σ. Θ. τὴν μάχαιράν
μου.³

צָדִיק וְרָשָׁע. *Justum et improbum.* Ο'. ἀνομον

καὶ ἄδικον. *Alia exempl. ἄδικον καὶ ἀνο-
μον.*⁴

4 (9). לָכֵן. Ο'. οὕτως. Οἱ Γ'. διὰ τοῦτο.⁵

5 (10). לֹא תָשׁוּב. *Non revertetur.* Ο'. οὐκ ἀπο-
στρέψει ('Α. ἐπιστρέψει. Σ. Θ. ἀναστρέψει⁶).

6 (11). בְּשִׁבְרוֹן מַתְנִים. *Cum fractione lumborum.*
Ο'. ἐν συντριβῇ ὀσφύος ÷ σου ✕. Σ. ὡς ἐν
κατάγματι τῆς ὀσφύος.⁷

7 (12). וְנִיחַם. *Et liquescet.* Ο'. καὶ θρανοθήσεται.
'Α. καὶ τακθήσεται. Σ. καὶ διαλυθήσεται.⁸

וְרָפוּ. *Et remissae erunt.* Ο'. καὶ... παρα-
λυθήσονται. Σ. καὶ παρεθήσονται.⁹

וְנִכְהָתָה. *Et languescet.* Ο'. καὶ ἐκψύξει. 'Α.
καὶ ἀσθενήσει. Σ. καὶ ἀμβλυνθήσεται. Θ.
καὶ ἀμαυρωθήσεται.¹⁰

וְכָל-בְּרִימִים תִּלְכְּנָה מֵיָם. *Et omnia genua fluent*
aquis. Ο'. καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται
ὕγρασι. Σ. καὶ διὰ πάντων γονάτων ῥέουσι ὕδατα.¹¹

10 (15). מִבַּח. *Mactationem.* Ο'. σφάγια. Σ.
θύματα.¹²

בְּרָק. *Fulgor.* Ο'. εἰς στίλβωσιν. Οἱ Γ'.
ἀστραπήν (fort. ἀστραπή).¹³

בְּרִיטָה אִוּ נִשְׁבֵּט בְּנִי. *Politus est (gladi-
us): an forte insolenter se geret (contra eum)*
*sceptrum filii mei (Judae).*¹⁴ Aliter: *Politus*
*est contra principem tribus filii mei (Judae).*¹⁵

¹⁰⁶ "MS. Regius, et Coislin."—*Montef.* ¹⁰⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. iv. 14. ¹⁰⁷ Cod. 86, teste

De Reg. In fine lectionis Parsons. e Cod. 86 exscrip-
sit: παραβαλεῖ οὗτος; e Cod. 88 autem: παραβάλλει τούτῳ.

¹⁰⁸ Cod. 87. ¹⁰⁹ Idem. Syro-hex.: + μὴ συναμύγνεσθε
(s. —μύγνυσθε) καί ✕. ¹¹⁰ Cod. 87, Syro-hex. ¹¹¹ Idem,
fortasse pro + μὴ β. ✕. ¹¹² Cod. 87.

CAP. XXI. ¹ Cod. 86, 88. ² Cod. 86, teste De
Reg. Cf. Hex. ad Jerem. li. 51. ³ Cod. Jes. Sic

sine artic. Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Sic Comp., Codd.
II, III, XII (ut videtur), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.
Hieron.: "Justum et impium: pro quo, nescio quid vo-
lentes, LXX *iniquum et injustum* interpretati sunt; quasi
non idem utrumque significet." Deinde (v. 4) haec, ἀνθ'
ῶν — ἀνομον, desunt in Ald., Codd. 22, 68, aliis, et Hieron.,
et sub obelo leguntur in Cod. 87, Syro-hex., qui posterior
ad marg. char. med. allevit: "Haec, super quibus est

obeliscus (𐤀𐤋𐤍), ad finem (𐤁𐤏𐤍) reperta sunt in He-
braeo." ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86, teste De Reg.

⁷ Syro-hex. 𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍. Codd. 86, 88:
Σ. ἐν κατάγματι. In textu obelus est in Cod. 87, Syro-hex.

⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁰ Codd.

86, 88, qui posterior mendose scribit: Σ. καὶ ἐκβλήσεται.

¹¹ Syro-hex. 𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍. Codd. 86, 88, teste De Reg.: Σ. ῥέουσι ὕδατα. (Parsons. e Codd.

86, 88 oscitanter exscripsit: Σ. ῥέουσι αἵματα.) Cf. ad Cap.

vii. 17. ¹² Codd. 86, 87. ¹³ Idem. ¹⁴ Häver-

nick. in Comment. ad loc., cui נִשְׁבֵּט (𐤍𐤏𐤁) sonat extollens

se sicut vexillum (𐤁𐤏𐤍), a rad. inusit. 𐤍𐤏𐤁, unde 𐤍𐤏𐤁𐤍𐤏𐤁,

Zach. ix. 16. Eidem omne lignum est omnes aliae potes-

tates. ¹⁵ Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 1326, corrigendo

𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍 pro 𐤁𐤏𐤍 𐤁𐤏𐤍. Deinde lignum est lignea virga,

qua hucusque punita est tribus Judae.

Ο'. ετοίμη εἰς παράλυσιν· σφάζει, ἐξουδένει,
✠ νίε μου 4.¹⁶ Σ. ἐξεσπασμένη· ἡ φεύξομεν ἀπὸ
τοῦ ῥάβδου, νίε μου;¹⁷ Θ. ἐστιλβωμένη· εἰ κι-
νοῦσα ῥάβδον νίων μου.¹⁸

10 (15). מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. *Spernens omne lignum.* Ο'.
ἀπόθου (alia exempl. ἀποθού¹⁹) πᾶν ξύλον. Σ.
ἀπεδοκίμασας ἀπὸ παντὸς ξύλου.²⁰ Θ. ἀποθουμένη...²¹

11 (16). וַיִּתֵּן אֶתְּהָ לְמִרְטָה לְתַפֵּשׁ בָּבָהּ. *Et dedit
eum ad poliendum, ut teneatur manu.* Ο'. καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν ἐτοίμην ('Α. ἡκωημένην). Σ.
ἐξεσπασμένην²²) τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτοῦ. Σ.
ἀλλὰ δοθήσεται αὐτῷ ἐξεσπασμένη, ἵνα κρατηθῇ χειρὶ.²³

הִיא. *Ipsē (gladius).* Ο'. Vacat. Σ. ✠ ἐστὶν 4.²⁴

הוֹרֵג. *Interficiētis.* Ο'. ἀποκεντούντος. 'Α.
φονευτοῦ. Σ. ἀναιρουντός.²⁵

12 (17). מִגִּירֵי אֶל-חֶרֶב הָיוּ אֶת-עַמִּי. *Projecti
ad gladium erunt cum populo meo.* Ο'. παροι-
κήσουσιν ('Α. συγκεκλεισμένοι²⁶), ἐπὶ ῥομφαίᾳ
ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου. Alia exempl. οἱ παροι-
κούντες μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ
μου.²⁷

13 (18). כִּי בָחַן וַיָּמָה אִם-יִשְׁבֹּט מֵאַמָּתָה. *Nam
probatio facta est: et quid fiet? sane etiam*

tribus fastidiosa. Ο'. ὅτι δεδικαίωται· καὶ τί
εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῇ;²⁸ 'Α. ὅτι ἡρενύνθη...²⁹
Σ. καὶ τί ἡ δοκιμασία; καὶ τί εἰ καὶ ῥάβδος...³⁰

14 (19). וַיִּתְּכַל חֶרֶב. *Et duplicetur gladius.* Ο'.
καὶ διπλασιάσων ῥομφαίαν. Σ. ἐπιδιπλωθή-
σεται γὰρ μάχαιρα.³¹

וְשִׁשְׁתָּהּ חֶרֶב קָלִילִים הֵיא חֶרֶב קָלִיל הַחֶרֶת. *Tertium, gladius interfecto-
rum; hic est gladius interfectorum magnorum,
qui undique obsidel eos.* Ο'. ἡ τρίτη ῥομφαία
τραυματιῶν ἐστὶ, ῥομφαία τραυματιῶν ἡ με-
γάλη· καὶ ἐκστήσεις ('Α. οἱ θάμβοι³²) αὐτούς.
Σ. τρίτη δὲ αὐτοῦ μάχαιρα τραυματιζομένων· αὕτη ἐστὶν
ἡ μάχαιρα τοῦ τραύματος (s. τραυματισμοῦ) τοῦ μεγάλου
ἢ ἐπ' αὐτῶν περικυκλούσα.³³

15 (20). עַל כָּל-שִׁעְרֵיהֶם. Ο'. ἐπὶ πᾶσαν πύλην
✠ αὐτῶν 4.³⁴

נִתְּמִי אֲבָחַת-חֶרֶב אָח עֲשֵׂנָהּ לְבָרֵךְ מִעֲפָה
לְמַחֲבֵה. *Constitui comminationem (s. corusca-
tionem) gladii. Ah! factus est ad fulgorem,
politus (s. evaginatus) ad caedem.* Ο'. παρα-
δεδόνται εἰς σφάγια ῥομφαίας· εὖ γέγονεν εἰς
σφαγὴν (alia exempl. στίλβωσιν³⁵), εὖ γέγονεν
εἰς στίλβωσιν (σφαγῇ³⁵). Σ. ἔδωκα δοκιμὴν μᾶ-

¹⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus: *Qui moves sceptrum filii mei, succidisti omne lignum*, LXX transtulerunt: *Interfice [חַיָּה], contemne [וְיָ], repelle omne lignum.*"

¹⁷ Syro-hex. מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. *וְיָ*. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: Θ. ἐστιλβωμένην κινούσα κ.τ.ε. Pro εἰ κινούσα legendum videtur ἡ κινούσα, quemadmodum Hebraea interpretatus est Hieron. ¹⁹ Sic Codd. III, 62, 86, 87, alii, Syro-hex., et Hieron. ²⁰ Syro-hex. מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. Syriaca divinando vertimus.

²¹ Codd. 86 (unde ἀποθουμένη exscripsit De Reg.), 88. ²² Cod. 86, 88 (cum ἡκωημένη).

²³ Syro-hex. Symmacho continuat: מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. ²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Iidem. ²⁷ Sic Comp. (om. μου), Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii. Montef. e Cod. Jes. et Theodoret falso exscripsit: "Ἄλλος· οἱ παροικούντες (om. μοι) κ.τ.ε. Hieron.: "Rursum ubi nos diximus: *Qui fuge-
rant, gladio traditi sunt*, et LXX et alii transtulerunt:

Hospites mei, sive habitatores." (Pro ἐπὶ ῥομφαίᾳ ἐγένετο Codd. 87, 90, Syro-hex. pingunt: ἐπὶ ῥομφαίᾳ ἐγένετο, quae lectio est Cod. Vat. a 2da manu.)

²⁸ Hieron.: "Et ubi transtulimus: *Et hoc cum sceptrum subverterit*, illorum habet editio: *Tribus repulsa est [ἀπόσθη].*"

²⁹ Nobil., Cod. Jes. ³⁰ Syro-hex. מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. ³¹ Cod. 86. Syro-hex. מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה.

³² Cod. 86, 88. Interpres iste cum LXX, Hieron., et Syro vulgariter חֶרֶב קָלִיל legit. Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 5. ³³ Syro-hex. in continuatione: מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה.

(In fine pro מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה vertimus מִצֵּיטָה כָּל-צֵיטָה. "Codex reapse מִצֵּיטָה, sed mire omnino deesset punctum diacriticum participii, quale, ut apparet, est מִצֵּיטָה.

Illud est mihi ideo punctum super primum מִצֵּיטָה, cui suppleo punctum literae מִצֵּיטָה. Etiam alibi, licet rarissime, peccat codex, ut punctum literae מִצֵּיטָה omittat."—*Coriani.*)

³⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii. ³⁵ Sic Ald., Codd. 68, 86, 87, alii, et Syro-hex.

χαίραν, ὁδεῖα γέγονεν, *polita* ὡς ἀσπρατή, *nota est ad mactandum*.³⁶

16 (21). הַתִּתְּחַרְי הַיְּמִינִי הַשְּׂמָלִי. *Colligete, ad dextram converte te; dispone te, ad sinistram converte te.* Ο'. καὶ διαπορεύου, ὁξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων. Σ. *Transi, iterum ascendite, super dextram fac sinistram*.³⁷

19 (24). שִׁים-לְךָ. *Fac tibi (in tabula).* Ο'. διάταξον (Ἄ. θὲς³⁸) σεαυτῶ.

וְיָד בְּרָא בְּרֹאשׁ-דֶּרֶךְ עִיר בְּרָא. *Et locum (s. signum) effinge, in compito urbis effinge eum.* Ο'. καὶ χεῖρ ✕ ἐτοιμάσαι ἄ ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ πόλεως, ἐπ' ἀρχῆς.³⁹

בְּרָא (in priore loco). Ο'. Vacat. Ἄ. κεντῶσαν. Σ. ἐτοιμάσαι.⁴⁰

דֶּרֶךְ עִיר בְּרָא. Ο'. ὁδοῦ πόλεως, ἐπ' ἀρχῆς

(בְּרֹאשׁ). Alia exempl. ὁδοῦ ✕ Σ. ἐκάστης ἄ πόλεως κεντούσαν.⁴¹

19, 20 (24, 25). בְּרֹא : דֶּרֶךְ תִּשִּׁים לְבֹא. *Effinge eum. Viam facias qua veniat.* Ο'. ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ διατάξεις, ✕ καὶ σὺ ἐτοιμάσον καὶ διάταξον ὁδὸν ἄ⁴² τοῦ εἰσελθεῖν.

20 (25). בְּצִוְרָה. *Munita.* Ο'. ἐν μέσφ αὐτῆς. Ἄ. περιοχῆς. Σ. ἐν πολιορκίᾳ. Θ. ὠχυρωμένη.⁴³

21 (26). אֵל-אִם הִדְרֶךְ בְּרֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים. *Ad matrem viae (bivium) in compito duarum viarum.* Ο'. ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν. Ἄ. ἐπὶ τὴν δίοδον...⁴⁴ Θ. ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ, ἐπ' ἀρχῆς δύο ὁδῶν.⁴⁵

קָלָקַל בְּחַיִּים. *Motitat sagittas (divinandi causa).* Ο'. τοῦ ἀναβράσαι βάβδον. Ἄ. Σ. Θ. παρατάξαι (fort. πατάξαι) τοῖς βέλεσιν.⁴⁶ Aliter: Θ. *ad concutiendum* τοῖς βέλεσιν.⁴⁷ Ὁ Ἑβραῖος ῥύψαι βέλῃ.⁴⁸

³⁶ Syro-hex. ܡܢ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ. Ad ἔν γέγονεν in priore loco De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Ἄ. [potius Σ.] ὁδεῖα γέγονεν; et ad εἰς σπιδῶσαν, Σ. ὡς ἀσπρατή. In textu pro εὐ γέγονεν Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, εἴγε ὁδεῖα γέγονεν habent.

³⁷ Syro-hex. in continuatione: ܡܢ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ. Codd. 86, teste De Reg.

³⁸ Cod. 86, teste De Reg. ³⁹ Sic Cod. 87, Syro-hex. (✕ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ), et sine aster. Codd. 62, 88. Ald., Codd. III, 26, 42, alii: καὶ χεῖρα ἐτοιμάσουσιν κ. τ. ἔ. Cod. XII: (om. καὶ) χεῖρα ἐτοιμάσαι (in marg. ἐτοιμάσουσιν). Denique Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, ex duplici versione: (om. καὶ) ἐτοιμάσαι χεῖρα κεντούσαν κ. τ. ἔ.

⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg., qui exscripsit: Σ. ἐτοιμάσεν. Montef. e Cod. Jes. affert: Ἄ. Σ. κεντούσα. Θ. ἐτοιμάσαι. (Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 236 pro בְּרָא nescio quo errore Symmacho tribuit διατάξεις.) ⁴¹ Sic (sine ✕ Σ.) Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ✕ ἐκάστης.

⁴² Sic Cod. 86, testibus Parsons. et De Reg., et sine aster. Ald., Codd. XII (in marg.), 49, 68, alii. ⁴³ Codd. 86, 88, uterque cum scriptura οχυρωμένη. Syro-hex. affert: ܡܢ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ.

Pro LXXviri Symmachii versionem in textu habent Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Syro-hex. ܡܢ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert: "Ἄ. Σ. Θ. πατάξαι τοῖς β. 86. Sic, nisi παρατάξαι, 88." E duabus scripturis potior videri possit πατάξαι, coll. Eccles. x. 10. Jerem. iv. 24 in LXX;

sed, ni fallor, utrique occasionem dedit πατάξαι. Cf. ad Cap. xxxii. 15.

⁴⁷ Syro-hex. ܡܢ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ. Vocabulum illud ipsum est, quod Noster in textu pro Graeco ἀναβράσαι posuit, cui potestas *jactandi* et *quatiendi* a Grammaticis proprie tribuitur. Hesyeh.: Ἀναβεβρασμένη ἀνακεκνημένη. Timaei *Lex. Platon.* p. 64: Βράττειν ἀνακινεῖν, ὥσπερ οἱ τὸν σίτον καθαίροντες; ubi vid. Ruhnken. Quod ad vocem Syriacam minus obviam attinet, forma ܡܢܚܐ conferri potest cum Chaldaico ܡܢܚܐ, pulsare, ictum incutere, ictu sonum edere; et hunc fere sensum induere videtur in Knoes. *Chrestom. Syr.* p. 79: ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ ܡܢܚܐ, crepitaverunt equi cum tinninabulis et armis; quem locum mihi indicavit R. L. Bensly, apposite conferens Homericum (Il. XIX, 13): τὰ δὲ (τεύχεα) ἄνεβραξε δαῖδαλα πάντα. Praeterea Bickell in *Glossario ad S. Ephraem. Carm. Nisib.* p. 64 pro forma ܡܢܚܐ appellat S. Ephraem. Opp. T. III, p. 633 F, ubi *agitari, cum sonitu concuti*, e contextu sonare videtur. Deinde in Theodotionis lectione pro ܡܢܚܐ ex usu Syri nostri (de quo cf. Ceriani ad Exod. ix. 32. xxv. 17) quaerendum est diversum vocabulum Graecum, quod tamen sensu ab altero non abluat: quod quidem, respectu librorum Graecorum habito, πατάξαι esse potest; sed longe aptius foret παταγῆσαι, depravatum in πατάσσαι, πατάξαι. ⁴⁸ Nobil. e Polychronio affert: ἀντὶ τοῦ ῥύψαι βέλῃ ταῦτη γὰρ τῇ λέξει ἐχρήσατο καὶ ὁ Ἑβραῖος. Pro ῥύψαι Drusii conjecturam ῥῖψαι tacite edidit Montef., consentiente Mai. *P. N. B. T. II*, P. II, p. 107. Equidem potius crediderim, respexisse Poly-

- 21 (26). **בְּתֵרָפִים**. *Per Teraphim* (penates). *Ο' ἐν τοῖς γλυπτοῖς*. 'Α. Θ. ἐν τοῖς θεραφεῖν. Σ. τὰ εἰδωλα.⁴⁹
- 22 (27). **אַרְיֵהִים**. *Arieles*. *Ο' χάρακα*. Σ. τύρσεις. Θ. *προμαχῶνας*.⁵⁰
- בְּתִרְוִיעָה**. *Cum clamore*. *Ο' μετὰ κραυγῆς*. "Ἄλλος" μετὰ φωνῆς σάλπιγγος.⁵¹
- לְבָנוֹת הַיָּקֹף**. *Ad aggerendum aggerem, ad exstruendum turrim speculatoriam*. *Ο' καὶ βαλεῖν χῶμα* ('Α. Θ. πρόσχωμα. Σ. τάφρον⁵²), καὶ οἰκοδομῆσαι βελοστάσεις ('Α. τεῖχος. Σ. ἀποτείχισμα. Θ. χαράκωσιν⁵³). Σ. ὀρύξαι τάφρον, καὶ οἰκοδομῆσαι ἀποτείχισμα.⁵⁴
- 23 (28). **וַאֲנִי**. *Vanum*. *Ο' μαντείαν*. 'Α. κενά. Σ. μάταια.⁵⁵
- שָׁבְעוּת לָהֶם**. *Qui juraverunt iuramenta iis*. *Ο' Vacat*. ✕ Θ. ἐβδομάζοντες ἐβδομάδας αὐτοῖς 4.⁵⁶ 'Α. ἐπτά ἐβδομάδες αὐτοῖς.⁵⁷
- עוֹן לְהַתְּשָׁא**. *Iniquitatem, ut capiantur*. *Ο' ἀδικίας αὐτοῦ μνησθῆναι*. 'Α. . . τοῦ συλληφθῆναι.⁵⁸
- 24 (29). **וְנֶחֱמָה בְּכַף הַזִּכְרָנֶם**. *Propterea quod memoramini, manu capiemini*. *Ο' ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε, ἐν τούτοις ἀλώσεσθε*. Σ. διὰ τὸ

- μνημονευθῆναι ὑμᾶς, ἐν χειρὶ συλληφθήσεσθε*.⁵⁹
- 25 (30). **וַאֲנִי חָלָל רֶשַׁע נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּאָה יוֹכֵם בֵּית עוֹן קָץ**. *Tu autem, profane, improbe, princeps Israelis, cujus venit dies temporis iniquitatis interitus* (interitum afferentis). *Ο' καὶ σὺ βέβηλε* ('Α. τραυματία⁶⁰), *ἀνομε, ἀφηγούμενε* ('Α. ἄρχων⁶¹) τοῦ 'Ισραὴλ, οὗ ἦκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας. Σ. *Tu autem, profane, inique dux Israel, cujus venit dies in temporis iniquitatis constitutus*.⁶² *Aliiter*: Σ. . . ἀνομία ἐμπρόθεσμος.⁶³
- 26 (31). **כֹּה אָמַר יְהוָה הִסִּיר הַמִּצְנֶפֶת הַיְּהִירִים הָעֵשְׂתָהּ זֹאת לֹא-זֹאת הַשְׂפֵּלָה הַגְּבִיָּה תִּהְיֶה הַשְׂפִּיל**. *Sic dicit Dominus Jova: Auferam tiaram* (pontificis), *et tollam diademata* (regis): *quod est non erit: humile extollam, et elatum humiliabo*. *Ο' τάδε λέγει κύριος* ἀφείλου τὴν κίδαριν, καὶ ἐπέθου ('Α. ὑψωσον⁶⁴) τὸν στέφανον αὐτῇ (αὐτῇ) οὐ τοι-αὕτη ἔσται ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὑψωσας τὸ ταπεινόν. Σ. *Haec dicit Dominus Deus: Abstulit cidarim, et tulit coronam: neque hoc, neque illud: humilem sublevabit, et sublimem humiliabit*.⁶⁵

chronium alteram Hebraeae vocis significationem, *tergendi vel poliendi*, qua ponitur Eccles. x. 10. 'Ρύψαι autem ab Atticis pro vulgariori *σμήσαι* usurpari una voce tradunt Grammatici. ⁴⁹ Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. ἐν τοῖς θεραφεῖν. Σ. τὰ εἰδωλα. De Reg. autem e Cod. 86: 'Α. Θ. ἐν τοῖς θεραφεῖν. Cf. Hex. ad Gen. xxxi. 19. ⁵⁰ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. e Codd. 86, 88: 'Α. τύρσεις. Θ. *προμαχῶνας*. Cf. ad Cap. iv. 2. Syro-hex. affert: **ܐܪܝܐܝܬܝܢ**. (Utraque vox Syriaca commutatur cum Graeca *πύργος*; rarius prior, quae legitur 4 Reg. ix. 17. Dan. iv. 26. 1 Esdr. i. 52 (ex correctione Lagardii). In locis Jerem. xxxiii (xl). 4. Ezech. iv. 2 pro *προμαχῶνας* Syrus noster **ܦܢܐ** et **ܦܢܐ** vertit.) ⁵¹ Cod. Jes. in marg. Post *κραυγῆς*, *σάλπιγγος* inferunt Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, fortasse ex versione Symmachi. Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 2. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Idem: 'Α. βελοστάσεις τεῖχος (sic) κ. τ. ε. "Binae interpretationes Aquilae videntur vocis **תֵּיִשׁ**."—De Reg. Cf. ad Cap. xxvi. 8. ⁵⁴ Syro-hex. **ܠܚܝܬܝܢ ܦܢܐ**. Ad **ܦܢܐ** (non, ut Norberg. edidit,

ܦܢܐ) cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xx. 20. ⁵⁵ Codd. 86, 88. (Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. κενά καὶ μάταια, repugnante De Reg.) ⁵⁶ Cod. Jes. "In aliquot libris sequitur: *ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτοῖς*, quod Theodotionis est."—*Nobil.* Sic Codd. 22 (cum *ἐβδομάδα*), 23 (cum *ἐβδομάζοντος*), 51, alii, et sub aster. Codd. 87 (cum *ἐβδομάζοντος*), 88. Syro-hex.: ✕ καὶ ἐβδομάσει **ܐܒܕܢܐ** *ἐβδομάδας αὐτοῖς* 4. De Reg. e Cod. 86 affert: *Ο' Θ. ✕ ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτῶν* (sic). ⁵⁷ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons: "Α. ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτῶν. Σ. ἐπτά ἐβδομάδας (sic), uterque sub ✕, 86." ⁵⁸ Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit: "Ἄλλος" ἀνομίαν αὐτῶν τοῦ συλληφθῆναι. ⁵⁹ Cod. 86, teste utroque. "Sic, cum καὶ pro ὑμᾶς, Cod. 88."—Parsons. ⁶⁰ Codd. 86, 88. ⁶¹ Idem. ⁶² Hieron. ⁶³ Syro-hex. **ܐܢܘܡܝܐ ܥܡܡܝܐ**. Pro circumlocutione **ܐܢܘܡܝܐ ܥܡܡܝܐ** Codd. 86 (cum *ἐμπρόθεσμος*), 88 opportune afferunt: Σ. *ἐμπρόθεσμος*. (In textu hic et v. 29 pro *πέρας*, *πέρας* aut legisse aut cepisse videtur Syrus noster, vertens: **ܥܒܕܐ ܥܒܕܐ**.) ⁶⁴ Codd. 86, 88. ⁶⁵ Hieron.

27 (32). עֲנֵה עֲנֵה אֶת־אֲשֶׁר־לֹא הָיָה. Ever-
sionem, eversionem, eversionem reddam eam:
etiam haec (conditio) non durabit, donec veniat
is cuius est summum iudicium, et cui dabo
illud. O'. ἀδικίαν, ✕ ἀδικίαν 4,⁶⁶ ἀδικίαν θή-
σομαι αὐτήν· οὐαὶ αὐτῇ, τοιαύτη ἔσται ἔως οὗ
ἔλθῃ φ' καθήκει ('A. οὗ ἔστι τὸ κρίμα⁶⁷), καὶ
παραδώσω αὐτῇ. Oί Γ'. ἀδικίαν, ἀδικίαν,
ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν· οὐδ' αὐτῇ τοιαύτη
ἔσται...⁶⁸ Σ. Iniquitatem, iniquitatem, ini-
quitatem faciam illud: et hoc non fuit (donec
veniat) iste cuius iudicium est, quem daturus
sum.⁶⁹

29 (34). בְּחֹזֶת לְךָ שָׁוְיָ. Dum vident tibi vanum.
O'. ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ. 'A. Σ. ἐν τῷ
ὁρᾶν σε μάταια.⁷⁰

30 (35). הֲשִׁב אֶל־תְּעִרָה. Reconde (gladium) in
vagina ejus. O'. ἀπόστρεψε, μὴ καταλύσῃς.
Oί Γ'. ἐπίστρεψον εἰς τὸν κολεόν σου.⁷¹

בְּאַרְץ מְקוֹרֹתֵינוּ. In terra effossionum (ori-
ginum) tuarum. O'. ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου.
Σ. ... κτήσεώς σου.⁷² Θ. ... ῥιζώσεώς σου.⁷³

31 (36). וְעָמִי. Iram meam. O'. ὀργήν μου. 'A.
ἀπειλήν μου. Σ. ἐμβρίμην μου. Θ. ἐμβρί-
μημά μου.⁷⁴

אֶפְחֵף. Sufflabo. O'. ἐμφυσήσω. 'A. ἀνάψω.⁷⁵

31 (36). בְּעֵרִים. Ferocium. O'. βαρβάρων. Oί Γ'.
ἀφρόνων.⁷⁶

Cap. XXI. 7. ÷ πᾶσα σὰρξ καὶ 4,⁷⁷ 22. ÷ καὶ 4
ἐγένετο.⁷⁸ 24. ÷ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις ὑμῶν,
καὶ 4 ἐν πᾶσι (sic) τοῖς.⁷⁹

CAP. XXII.

2. הִתְשַׁפֵּט הַתְּשַׁפֵּט אֶת־עִיר. Judicabisne, judica-
bisne urbem? O'. εἰ κρινεῖς (alia exempl. οὐ
κρινεῖς; alia, εἰ κρινεῖς, εἰ κρινεῖς¹) τὴν πόλιν;
'A. Σ. Θ. οὐ κρινεῖς; κρίθητι (Σ. Θ. τῇ πόλει).²
וְהוֹרַעְתָּהּ. Et notas facias ei. O'. καὶ παρά-
δειξον ('A. Σ. γνωριεῖς³) αὐτῇ.

4. אֲשַׁמָּת. Deliquisti. O'. παραπέπτωκας. 'A.
Σ. Θ. ἐπλημμέλησας.⁴

וְתִקְרְבִי יָמֶיךָ. Et appropinquare fecisti dies
tuos. O'. καὶ ἡγγισας (Σ. ἐγγὺς ἐποίησας⁵)
τὰς ἡμέρας σου.

וְתִבְּוֹא אֶדְ־שָׁנוֹתֶיךָ. Et pervenisti usque ad
annos tuos. O'. καὶ ἡγάγες καιρὸν ἐτῶν σου.
Θ. ἐνοσθῆναι τὰ ἔτη σου.⁶

5. הִקְרַבְתָּ. Propinqua. O'. ταῖς ἐγγιζούσαις.
'A. Σ. ἐγγύς.⁷

וְיִתְקַלְסֶרְבֶּךָ טִמְאַת הַשֵּׁם רַבַּת הַמְּהוּמָה. Ir-
ridebunt tibi: Impura fama, plena tumultus!
O'. καὶ ἐμπαίξεται (ἐμπαίζονται) ἐν σοὶ (alia

Idem enarrat: "Quia enim dixerat: Aufer cidarim, tolle
coronam, subjunctum, neque hoc, neque illud, id est, regnum
cessabit, et sacerdotium."⁶⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex.

Bis tantum habent Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 42, alii,
et Hieron. ⁶⁷ Cod. 86, 88. ⁶⁸ Cod. Jes. Pro οὐαὶ

αὐτῇ, οὐδ' αὐτῇ (s. αὐτῇ) in textu habent Comp., Ald., Codd.
XII, 22, 23, 26, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁶⁹ Hieron.

⁷⁰ Codd. 86, 88. In posteriore abest se. ⁷¹ Codd. 86,
88. Post ἀπόστρεψε Comp. (cum κολεόν), Ald. (cum μὴ

εἰς), Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: εἰς τὸν κολεόν σου.
⁷² Syro-hex. + ه. م. م. (Formae م. م. ut

nominis, pro usitatore م. م. exemplum desideramus.)
Cf. ad Cap. xvi. 3. ⁷³ Idem: + ل. ح. ح. ل. (Idem: + ل. ح. ح. ل. ut

Cf. ad Cap. xvii. 5. ⁷⁴ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86
affert: 'A. ἀπειλήν μου. ⁷⁵ Codd. 86, 88. ⁷⁶ Idem.

⁷⁷ Cod. 87, Syro-hex. ⁷⁸ Idem. Sic sine obelo Comp.,

Codd. XII, 147. In Ed. Rom. copula abest. ⁷⁹ Cod. 87.
Minus bene Syro-hex.: ἐν πάσαις τ. ἀ. ὑμῶν + καὶ 4 ἐν πᾶσι
τοῖς. Montef. ex Regio bombycino affert: + ἐν πάσαις—
ὑμῶν, οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις.

CAP. XXII. ¹ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 26,
49, aliis; posterior in Codd. XII, 22, 36, aliis. Syro-hex.:
εἰ κρινεῖς ἢ οὐ κρινεῖς, fortasse ex duplici versione. ² Cod.
86, teste De Reg.: 'A. Σ. Θ. οὐ κρινεῖς; 'A. Σ. Θ. κρίθητι
(Σ. Θ. τῇ πόλει). Minus probabiliter Parsons: "Οἱ Ο'. 'A.
εἰ κρίθητι τῇ πόλει. O'. ✕ σὺ ὁ θεὸς κρινεῖς 86. 'A. Σ. Θ. οὐ
κρινεῖς. 'A. κρίθητι τῇ πόλει 88."³ Codd. 86, 88.

⁴ Idem. ⁵ Idem. Ad eadem Hebraea Montef. e Cod.
Regio exscripsit: Σ. ἐσπᾶσω [fort. ἐσπενσας] τῆς θλίψεως
σου τὸν καιρὸν. Scholium esse videtur. ⁶ Cod. 86, 88.

Cf. ad Cap. vii. 7. ⁷ Cod. 86, teste De Reg.

28. לָהֶם (in posteriore loco). O'. Vacat. ✕ OI Γ'. αὐτοῖς 4.⁴⁸

29. עָשָׂקוּ עָשָׂקוּ. Vexarunt vexatione. O'. ἐκπιεζόντες ἀδικία. 'A. Σ. ἐσυκοφάντησαν συκοφαντίαν.⁴⁹

הוֹנוּ. Oppresserunt. O'. καταδυναστεύοντες. 'A. ἐβιάζοντο.⁵⁰

עָשָׂקוּ בְּלֹא חֶסֶד. Vexarunt inique. O'. οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος. Σ. ἐσυκοφάντησαν ἀκρίτως.⁵¹

30. גִּירָרָרָר. Qui exstruat maceriem. O'. ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς. Σ. Θ. οἰκοδομοῦντα φραγμόν.⁵²

וְעָמַד בַּפֶּרֶץ. Et stet in ruptura (muri). O'. καὶ ἐστῶτα ✕ ἐν διακοπῇ φραγμοῦ 4.⁵³ . . ὀλοσχερώς. Θ. καὶ ἐστῶτα ἐν τῇ διακοπῇ.⁵⁴

הָאֵרֶץ. O'. τῆς ὀργῆς. Alia exempl. τῆς γῆς.⁵⁵

31. כָּלִיתֵיהֶם. Consumam eos. O'. τοῦ συντελεῖσαι ✕ OI Γ'. αὐτοὺς 4.⁵⁶ Σ. (τοῦ) ἀναλῶσαι (αὐτοὺς).⁵⁷

CAP. XXIII.

3. וְנָו. Scortatae sunt. O'. Vacat. ✕ OI Γ'. ἐπόρνυσαν.¹

כִּמְצִיבָה. Compressa sunt. O'. ἐπεσον. 'A. ἐκλάσθησαν. Σ. ἐμαλάχθησαν.²

וְהָיוּ בְּתוֹלֵיהֶן מָמָאִים. Et ibi contractaverunt mammas virginitatis earum. O'. ἐκεῖ διεπαρθενεύθησαν ✕ τιτθοὶ παρθενίων αὐτῶν 4.³ Σ. καὶ ἐκεῖ ἤκμασαν τιτθοὶ παρθενίων αὐτῆς.⁴

5. וְהָיָה. Et amore exarsit. O'. καὶ ἐπέθετο. 'A. καὶ ἐπεπόθησεν. Σ. καὶ ἠριβεύσατο. Θ. καὶ ὥρμησεν.⁵ Aliter: Σ. et effusa est.⁶

6. לְבָשִׁי תְּחִלָּה. Vestitos hyacinthinis. O'. ἐνδεδυκῶτας ὑακίνθινα. Σ. ἡμφιεσμένους ἐν κατασκευῇ. Θ. ἐνδεδυμένους παντοίας.⁷

7. מְבַחֵר. Lectissimum. O'. ἐπιλεκτοί. Σ. Θ. ἐπιθυμητοί.⁸

עָגְבָה. O'. ἐπέθετο. 'A. ἐπεπόθησεν. Σ. ἤδετο.⁹

8. וְהָיוּ בְּתוֹלֵיהֶן מָמָאִים. O'. διεπαρθένυσαν αὐτήν. Σ. Θ. . . παρθένια αὐτῆς.¹⁰

⁴⁸ Cod. XII, teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. αὐτοῖς. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁹ Codd. 86 (cum 'A. pro 'A. Σ., teste De Reg.), 88.

⁵⁰ Ibidem. ⁵¹ Ibidem. Syro-hex. ه. حيفه لا. ⁵² Codd. 86, 88: Θ. οἰκοδ. φραγμόν. Syro-hex. vero: Σ. οἰκοδ. φραγμόν (ه. زخا).

⁵³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, qui reprobant ὀλοσχερώς. ⁵⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Copulam non agnoscit Parsons. ⁵⁵ Sic Comp., Codd. XII, 23, 62, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁵⁶ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. III, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁷ Codd. 86, 88.

CAP. XXIII. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ² Codd. 86, 88. ³ Sic Codd. XII (cum παρθενίων), 87, 88. Syro-hex. sine aster. حيفه لا. ⁴ Codd. 86, 88: Σ. (Cod. 86: 'Αλλος, teste De Reg.) ἤκμασαν τ. παρθενίων αὐτῆς. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἐκεῖ ἤκμασαν (ه. حيفه لا). Cf. ad v. 21. ⁵ Codd. 86, 88 (utrumque cum prava scriptura ἐπεποίησεν). Theodotionis versionem fortasse respexit Hieron., Hebraea ver-

tens: Et insanivit (sive abiit) ad amatores suos. (Notandum est usus paulo exquisitior verborum ἐριβεύσθαι et ἐριθεία, de iis qui quoquo modo gratiam sibi conciliare student, specialiter de magistratibus auram popularem nimio studio, vel etiam malis artibus captantibus, cuius usus exemplum optimum et fere unicum praebet Aristot. Polit. V. 3. 9: Μεταβάλλονσι δ' αὖ πολιτείας καὶ ἀνεν στάσεις, διὰ τε τὰς ἐριθείας, ὥσπερ ἐν 'Ηραΐα' ἐξ αἰρετῶν γὰρ διὰ τοῦτο ἐποίησαν κληρωτάς, ὅτι ἥρουντο τοὺς ἐριθευομένους' καὶ δι' ὀλιγωρίαν κ. τ. εἰ. Hic autem, et saepius in hoc capitulo, Symmachus, ad sensum vocis Hebraeae non inapte, de meretrice, amatores suos prensatione, affatu, quoquo modo sollicitante, pro suo reconditoris Graecitatis studio vocabulum adhibet.) ⁶ Syro-hex. ه. حيفه لا. Cf. ad v. 20. Utrum vero Syrus noster alteram istius interpretis versionem nactus fuerit, an vocis difficultas ἠριθενύσατο sensum liberius expresserit, non ausim definire. ⁷ Cod. Jes. Cf. ad v. 12. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Ibidem. Aquilae lectionem (cum scriptura ἐπεποίησεν) silet Parsons, tum hic, tum v. 9. Interpres pro עָגְבָה nescio an hic invenerit עָרַבָה, grata fuit, quod legitur in loco simillimo Cap. xvi. 37. ¹⁰ Syro-hex. ه. حيفه لا. ¹¹ Ibidem.

9. עֲנָבָה. Ο'. ἐπετίθετο. 'Α. ἐπεπόθησεν. Σ. προσηριεύσατο.¹¹
10. שֵׁם. Nomen (celebre). Ο'. λάλημα. Σ. ὀνομαστή.¹²
- Ἰουδicia. Judicia (poenas). Ο'. ἐκδικήσεις. 'Α. Θ. κρίματα.¹³
11. עֲנָבָתָהּ. Amorem vehementem suum. Ο'. τὴν ἐπίθεσιν ('Α. ἐπιπόθησιν.¹⁴ Σ. ἐριθειάν. Θ. ὁρμὴν¹⁵) αὐτῆς.
12. עֲנָבָה. Ο'. ἐπέθετο. Σ. ἡριτεύσατο.¹⁶
- מְכִלָּה. Perfectionem. Ο'. εὐπάρυφα. 'Α. συντέλειαν. Σ. ἐν κατασκευῇ. Θ. παντοῖα.¹⁷
14. אֲנָשֵׁי מְחָקָה. Viros delineatos. Ο'. ἀνδρας ἐζωγραφημένους. 'Α. ἀνδρῶν μίμημα.¹⁸
- זִלְמִי. Imagines. Ο'. εἰκόνας. 'Α. εἰδωλα.¹⁹
- בִּשְׁשֵׁר. Rubrica. Ο'. ἐν γραφίδι. Σ. Θ. ἐν χρώμασιν.²⁰
15. אָזוֹר. Cingulum. Ο'. ποικίλματα. Σ. ζώνας.²¹
- סְרוּחֵי מְבוּלִים. Redundantes mitris (gestantes mitras longe dependentes). Ο'. παράβαπτα καί. Alia exempl. καὶ τιάραι βαπταί.²² Σ. περιβλήματα. Θ. χαλάσματα ἀναδεδεμένα.²³
15. מְרִאָה שְׁלֵשִׁים בָּלָם. Species ducum erat omnibus. Ο'. ὄψις τρισσῇ πάντων. 'Α. δρασις σκυλευτῶν πάντες. Σ. εἶδεα τριστατῶν πάντων. Θ. τρισσῶν.²⁴
- בְּיָרֵבְבָל בְּשָׁדִים. Ο'. νιῶν ✕ Οἱ Γ'. Βαβυλῶνος 4 Χαλδαίων.²⁵
17. יָדִים. Amorum. Ο'. καταλυνόντων. 'Α. συζυγίας.²⁶ Θ. τιτθῶν.²⁷
- וְהָקָה. Et aversa est. Ο'. καὶ ἀπέστη. Σ. καὶ ὀλιγοψύχησε (s. ἡρηδίασεν).²⁸
19. לִזְכֹּר. Recordando. Ο'. τοῦ ἀναμνήσαι. Σ. διὰ τοῦ ἀναμνησθῆναί σε.²⁹
20. וַתַּעֲרֹב עַל פְּלִגְשֵׁיהֶם. Et amore exarsit in moechos suos. Ο'. καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς Χαλδαίους. Σ. καὶ effundebaris πρὸς τοὺς παῖδας αὐτῶν. Θ. καὶ ἀνεπέδησας ἐπὶ τὰς ἐκλεκτάς αὐτῶν.³⁰
- וְהָיָה סוּרִים וְרוּחַם. Et fluxus seminis eorum fluxus eorum. Ο'. καὶ αἰδοῖα ('Α. βρόμος. Σ. ὄρμημα³¹) ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν. 'Ο. 'Εβραῖος' καὶ αἱ διεγέρσεις αὐτῶν ὡς ἵππων.³²
21. אֵת וְיָמָה. Scelus. Ο'. τὴν ἀνομίαν. Σ. τὸ μύσος. Θ. τὴν πορνείαν.³³
- בַּעֲשׂוֹת מִמְצָרִים מִמְצָרִים. Dum contrectarentur

✧

✧

¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Theodoret. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg.

¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ مَحْكَلَة, Graece, ni fallor, ἐγκατάσκευα, artificiosae elaborata (cf. ad Cap. xxvii. 24), quae lectio alteri, ἐν κατασκευῇ (cf. ad v. 6), fortasse praeferenda est. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem. Parsons. praeterea affert: "Θ. χρώματα 86. Sic, nisi χρώμασι, 88." Sed vid. notam seq. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg.: Θ. ἐν χρώμασιν. Syro-hex. autem: Σ. ἐν χρώμασιν (قَسَمَة). Duplex versio, ἐν χρ. ἐν γραφίδι, est in Comp., Codd. 22 (cum ἐν γραφῇ), 23, aliis, et Theodoro.

²¹ Codd. 86, 88. ²² Sic Codd. III, 23, 26, alii, et Theodoret. Syro-hex. مَقْدَحَات, In Ald., aliis, est καὶ τιάραι βαπτὰς, s. καὶ τιάρα βαπτὰ. Vulg.: et tiasas tinctas. ²³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ad καὶ τιάραι in marg. affert: ✕ مَقْدَحَات, Syriacum مَقْدَحَات, operimentum (sp. capitis), Graece κάλυμμα, ἐπικάλυμμα, περικάλυμμα, vereor ut cum Graeco περίβλημα componi possit. Altera vox مَقْدَحَات, Norbergio cidares inclinatae, a مَقْدَحَات, inclinatus est, proculdubio pertinet ad

χαλάσματα, quae non differre videntur a χαλαστά, catenulae, in lectione Theodotionis ad Exod. xxviii. 14, ubi Syrus noster itidem affert: ✕ مَقْدَحَات. ²⁴ Lectiones Aquilae et Symmachi e Cod. Jes. exscripsit Montef. Codd. 86, 88: 'Α. σκυλευτῶν. Σ. τριστατῶν (προστατῶν Cod. 88). Θ. τρισσῶν. Nobil. quidem [ex Theodoro] affert: Σ. δρασις σκυλευτῶν πάντων; sed repugnat etiam Syrus noster, qui Symmacho tribuit: εἶδεα τριστατῶν (سَلَامَات مَحْكَلَة).

²⁵ Cod. XII, teste Parsonsio. Cod. 86: Π. Βαβυλῶνος. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 87. ²⁶ Codd. XII, 86, 88. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Syro-hex. مَقْدَحَات. ²⁹ Idem: ✕ مَقْدَحَات, M. Pro effundebaris Symmacho fortasse vindicandum ἡριθείον: certe De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ἡριθείσω. Cf. ad v. 5. ³⁰ Codd. 86, 88. ³¹ Polychronius apud Nobil. ³² Codd. 86, 88. Cf. ad v. 27. Syro-hex. affert: ✕ مَقْدَحَات.

³³ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 27. Syro-hex. affert: ✕ مَقْدَحَات.

ab *Aegyptiis mammae tuae*. Ο'. ἀ ἐποίεις ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῷ καταλύματί σου. 'Α. ἐν τῷ ποιῆσαι Αἰγυπτὸν συζύγους σου. Σ. ὅποτε ἤκμασαν ἀπ' Αἰγύπτου οἱ τιτθοὶ σου.³⁴

21. **לְמִנְיָן שְׁנֵי עֶרְוָה**. *Propter ubera adolescentiae tuae*. Ο'. οὐ οἱ μαστοὶ νεότητός σου. Σ. ἔνεκεν μαστῶν νεότητός σου.³⁵

22. **חָא אֲשֶׁר-נֶפֶשׁ אָוֶרָה**. *A quibus aversa est*. Ο'. ἀφ' ὧν ἀπέστη. 'Α. οἷς προσώχθισε.³⁶

23. **קָוָה וְשׁוֹעַ פְּקוּדֵי**. Ο'. Σ. Θ. Φακοῦκ (Φακοῦδ), καὶ Σονέ, καὶ Ὑχονέ (Κονέ). 'Α. ἐπισκέπτῃν, καὶ τύραννον, καὶ κορυφαῖον.³⁷

שְׂשִׁים. Ο'. τρισούς. 'Α. σκυλευτάς. Σ. τριστάτας.³⁸

רַבִּי. *Equitantes*. Ο'. ἱππεύοντας. Σ. ἐπιβάτας.³⁹

24. **וְהָיוּ רַבִּב וְגִלְגִּל וְבִקְהָל עַמִּים צָדָה וְיָמָן וְקֹבֶעַ**. *Cum armis, curribus et rotis, et cum multitudine populorum; scuta et clypeos et galeas disponent contra te circum*. Ο'. ἀπὸ βορρᾶ, ἄρματα καὶ τροχοὶ μετ' ὄχλου λαῶν, θυρεοὶ καὶ πέλται (Σ. ἀσπίδες⁴⁰), καὶ βαλεῖ φυλακὴν (Σ. Θ. καὶ περικεφαλαίαν θήσονται⁴¹) ἐπὶ σὲ κύκλῳ. Alia exempl. (ἀπὸ βορρᾶ) μεθ' ὅπλων καὶ ἄρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας περιθήσονται ἐπὶ σὲ, καὶ

βαλοῦσι φυλακὴν ἐπὶ σὲ κύκλῳ.⁴²

24. **וְיִדְבְּקוּ**. *Et judicabunt te*. Ο'. καὶ ἐκδικήσουσί σε. 'Α. Σ. Θ. καὶ κρινούσί σε.⁴³

25. **וְהָיוּ רֵשָׁיִךָ** (bis). *Et reliqua tua*. Ο'. καὶ τοὺς καταλοίπους σου. 'Α. Σ. Θ. (καὶ τὰ) ἔσχατά (σου).⁴⁴

וְהָיוּ בָאֵשׁ. *Devorabitur igni*. Ο'. πῦρ καταφάγεται. Alia exempl. ἐμπρήσουσιν ἐν πυρί; alia, ἐν πυρὶ ἀναλώσουσιν.⁴⁵

26. **וְהָיוּ דְּקוֹרֶיךָ**. *Decoris tui*. Ο'. τῆς καυχῆσεώς (Σ. εὐπρεπείας. Θ. δόξης⁴⁶) σου.

27. **וְהָיוּ מִמֶּךָ וְהָיוּ מִמֶּךָ**. *Et cessare faciam scelus tuum a te*. Ο'. καὶ ἀποστρέψω (Οἱ Γ'. καταπαύσω⁴⁷) τὰς ἀσεβείας ('Α. συνταγὴν. Σ. μυσταρίαν. Θ. πορνείαν⁴⁸) σου ἐκ σοῦ. Σ. καὶ καταπαύσω τὴν μυσταρίαν σου ἀπὸ σοῦ.⁴⁹

וְהָיוּ מִמֶּךָ. Ο'. ἐκ γῆς. Σ. τὴν ἐκ γῆς.⁵⁰

28. **וְהָיוּ מִמֶּךָ**. Ο'. εἰς χεῖρας. 'Α. Θ. ἐν χεῖρί. Σ. εἰς χεῖρα.⁵¹

29. **וְהָיוּ מִמֶּךָ**. *Laborem (quaestum) tuum*. Ο'. τοὺς πόρους ('Α. Σ. κόπους⁵²) σου.

וְהָיוּ מִמֶּךָ. Ο'. καὶ ἀσεβεία ('Α. συνταγή. Σ. μυσταρία. Θ. ζέμμα⁵³) σου.

29, 30. **וְהָיוּ מִמֶּךָ וְהָיוּ מִמֶּךָ** : **עַשֵׂה אֵלֶיךָ לֵא**. *Et scelus tuum, et fornicationes tuae. Fient haec tibi*. Ο'. καὶ ἀσεβεία σου, καὶ ἡ πορνεία σου

³⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְהָיוּ מִמֶּךָ**. Cf. ad v. 3. ³⁵ Codd.

³⁶ Iidem, qui προσώχθησεν scribunt. ³⁷ Nobil. Cod. 86: "Ἄλλος" ἐπισκέπτῃν κ.τ.έ. Hieron.: "Nobiles, tyrannosque, et principes, pro quibus in Hebraico habetur PHACUD, et SUE, et CUE; quas multi gentes orientales intelligunt, cum hujusmodi nomina nec in Regum volumine, nec in Paralipomenon, neque in Jeremia... aut in aliquo loco Scripturae sanctae inveniamus. Nec mirum, si LXX ipsa Hebraica posuerunt nomina, cum Sym. quoque et Theod. in eadem verba consentiant."

Cod. 87 in textu: ✕ Φακοῦδ, καὶ Σονέ, καὶ Κονέ (4). ³⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 15. Montef. e Cod. Jes. edidit: "Ἄλλος" πάντας τριστάτας, et sic in textu Comp., Cod. 23. Etiam Hieron.: omnes tristatas. ³⁹ Codd. 86, 88.

⁴⁰ Iidem. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. E contrario Par-

sons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. καὶ π. θήσονται. ⁴² Sic

Comp., Codd. 22 (in marg.), 23, 36, alii. In qua lectione verba, καὶ βαλοῦσι φ. ἐπὶ σὲ, e LXX petita sunt; cetera ad aliam versionem pertinere videntur. Ad haec, θυρεοὶ καὶ πέλται, καὶ βαλεῖ, Cod. XII in marg. apponit: ✕ καὶ θώρακας καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας ἐνδύσονται ἐπὶ σὲ, καὶ βαλοῦσιν.

⁴³ Codd. 86, 88. ⁴⁴ Iidem, teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Σ. καὶ ἔσχατά σου. ⁴⁵ Prior lectio est in Codd. III, 26; posterior in Codd. 49, 68, aliis.

Syro-hex. in marg. char. med.: ἀναλώσουσιν (نَهْلُوا) ἐν πυρὶ. De Reg. e Cod. 86 affert: Θ. ἄλλως ἐμπρήσουσιν ἐν π.

⁴⁶ Codd. 86, 88. ⁴⁷ Iidem. ⁴⁸ Iidem.

⁴⁹ Syro-hex. **וְהָיוּ מִמֶּךָ** **וְהָיוּ מִמֶּךָ** **וְהָיוּ מִמֶּךָ**. ⁵⁰ Idem:

וְהָיוּ מִמֶּךָ **וְהָיוּ מִמֶּךָ** **וְהָיוּ מִמֶּךָ**. ⁵¹ Cod. 86, teste De Reg.

⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Iidem.

ἐποίησε ταῦτά σοι. Σ. καὶ ἡ μυσταρία σου, καὶ ἡ πορνεία σου, ἔσται ταῦτά σοι.⁵⁴

30. **עַל אֲשֶׁר**. Propterea quod. Ο'. καὶ (ἐμυαίνου). 'Α. ✕ ἐπὶ οὓς 4. Θ. ✕ ἐφ' οἷς 4.⁵⁵

בְּגִלְיֹהִים. Ο'. ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν (Οἱ Γ'. εἰδώλοις⁵⁶) αὐτῶν.

32, 33. **הַעֲמִקְמָה הַחֲרִיבָה הַזֶּהֱרָה לְחֶחֶק וְלַעַנ**. **מְרַבָּה לְהִכִּיל**: **שִׁכְרוֹן וְיִגְוֹן תְּכַלֵּא**. (Calicem) profundum et latum; eris (s. erit) in risum et in subsannationem; amplius est ad capiendum. Ebrietate et maerore repleberis. Ο'. τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατὺ, ✕ Θ. καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ εἰς μυκτηρισμὸν 4,⁵⁷ καὶ τὸ πλεονάζον τοῦ συντελεῖσαι μέθην καὶ ἐκκλύσεως πλησθήσῃ. Σ. ἡ βαθεῖα καὶ εὐρύχωρος, ἔσται εἰς γέλωτα καὶ εἰς λαλιάν, ἡ πολλοὺς χωροῦσα, μέθης καὶ ἀνιάσεως πλησθήσῃ.⁵⁸

33. **שִׁמָּה שְׁמָה**. Calice stuporis et desolationis. Ο'. καὶ τὸ ποτήριον ✕ ἀφανείας καὶ 4⁵⁹ ἀφανισμοῦ. 'Α. . . καὶ ἐρημίας. Σ. . . ἀδημονίας ✕ καὶ ἀθυμίας.⁶⁰ Θ. ποτήριον ἀφανείας καὶ ἀφανισμοῦ.⁶¹

34. **וְנִצִּית וְאֶת־חֲרָשֶׁיהָ תִּגְרְמִי וְשִׁירֹךְ תִּתְּנִקִּי**. Et exsuges, et testas ejus (calicis) rodes (lambes), et ubera tua convelles. Ο'. ✕ καὶ ἐκστραγγίσεις 4,⁶² καὶ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς νομηνίας

αὐτῆς ἀποστρέψω. 'Α. Σ. Θ. (καὶ ἐκστραγγίσεις), καὶ τὰ ἄσπρακα αὐτοῦ κατατρώξεις ὡς ὄσπεα, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς.⁶³

35. **שְׁאֵי וּמַתָּה**. Porta scelus tuum. Ο'. λάβε τὴν ἀσβεῖαν σου. 'Α. πῖε. 64 Σ. ἄρον τὸ μύσος (s. τὴν μυσταρίαν) σου.⁶⁵

36. **הַתְּשִׁיבוּ אֶת־הַלֵּה**. Ο'. οὐ (alia exempl. εἰ) κρινεῖς (Οἱ λοιποὶ κρίθητι⁶⁶) τὴν 'Οδλάν. 'Α. κρίθητι μετὰ 'Οδλās.⁶⁷

37. **וְאֶת־גִּלְיֹהִיתוֹן נִשְׁפָּה**. Et cum idolis suis moechati sunt. Ο'. τὰ ἐνθυμήματα ('Α. Σ. Θ. εἰδωλα⁶⁸) αὐτῶν ἐμοιχῶντο. Σ. καὶ πρὸς τὰ εἰδωλα αὐτῶν ἐμοιχῶντο.⁶⁹

וְגַם. Ο'. καὶ ✕ Θ. γε 4.⁷⁰

לְאֲכִילָה. Ad cibandum (ignem). Ο'. δι' ἐμπύρων. 'Α. Σ. Θ. εἰς βρώσιν.⁷¹

38, 39. **בִּיּוֹם הַזֶּה** (bis). Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4.⁷²

39. **וּבְשִׁחְתָּם אֶת־בְּנֵיהֶם לְגִלְיֹהִיתָם וְיָבִאוּ**. Et cum immolarent filios suos idolis suis, etiam ingressi sunt. Ο'. καὶ ἐν τῷ σφάξιν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ εἰσπορεύοντο. Σ. καὶ ἐν τῷ θύειν αὐτὰς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, εἰσέρχοντο.⁷³

וְהָיָה. Ο'. καὶ ὅτι. Οἱ Γ'. καὶ ἰδοῦ.⁷⁴

⁵⁴ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. ⁵⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁶ Codd. 86, 88. ⁵⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp.

(sine καὶ priore et eis posteriore), Ald. (sine καὶ), Codd. III (ut Ald.), 22 (sine eis), 23, 26 (ut Ald.), alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁸ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. ⁵⁹ Cod. 86, 88. ⁶⁰ Cod. 86, 88. ⁶¹ Cod. XII, et sub Θ. ✕ (cum ἀφανίας) Cod. 86, teste De Reg. ⁶² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. **וְנִצִּית** (✕ **וְנִצִּית**), et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 49, alii. ⁶³ Codd. 86, 88 (qui καὶ ὡς ὄσπεα pro ὡς ὄσπεα mendose habet). Post καὶ (sic) πῖεσαι (s. πῖν) αὐτὸ Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, in textum inferunt: καὶ ἐκστραγγίσεις, καὶ τὰ ὄ. αὐτοῦ κατατρώξεις (καταφαγῇ Cod. 23),

καὶ τοὺς μ. σου κατατιλεῖς. In lectione trium interpretum, quae Symmachi potissimum est, verba ὡς ὄσπεα superflua esse videri possint, et ex corrupta repetitione τοῦ ὄσπεα nata. Sed legebantur a Syro nostro, qui Symmacho soli adjudicat: **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. Niniurum addidit ea interpres, ut vim Hebraei **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים**, ossa deroset, accuratius exprimeret. ⁶⁴ Cod. 86, 88. ⁶⁵ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. ⁶⁶ Theodoret.: τὸ, εἰ κρινεῖς [sic Comp., Ald., Codd. 23, 42, alii, et Syro-hex. in textu] οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, κρίθητι, ἡρμήνευσαν. ⁶⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. ⁷⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁷¹ Codd. 86, 88. ⁷² Codd. XII, 86. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 62, 147. ⁷³ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ מִסְתָּרִים** καὶ **מִסְתָּרִים**. ⁷⁴ Codd. 86, 88. Sic in textu Comp., Cod. 23.

40. אָשַׁר. O'. oīs. Σ. Θ. πρὸς οὓς.⁷⁵

נִבְחָל. Fucasti (stibio). O'. καὶ ἐστιβίζου.
'Α. Θ. ἐστιμίσω.⁷⁶

41. שָׁמַיְתָ עָלֶיהָ. Posuisti super eam (mensam).
O'. εὐφραίνοντο ἐν αὐτοῖς. 'Α. Θ. ἐπέθη-
κας . . .⁷⁷

42. וְקוֹל הַמּוֹן שָׁלָל בָּהּ. Et vox multitudinis se-
cure agentis erat in ea. O'. καὶ φωνὴν ἀρμο-
νίας ('Α. πλήθους. Σ. ὄχλου⁷⁸) ἀνεκρούοντο.
Σ. καὶ φωνὴ ὄχλου εὐθηνούντος ἦν ἐν αὐτῇ.⁷⁹ Θ.
(καὶ φωνὴ) ἤχους εὐθηνίας ἐν αὐτῇ.⁸⁰

סוּבְאִים. Ebriosi. O'. Vacat. ✕ οἰνωμέ-
νους.⁸¹ 'Α. μεθύοντων.⁸²

43. לְבִלְהָ נֶאֱפִים. Illi quae detrita erat adulteriis.
O'. οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσι; 'Α. τοῦ κατα-
τρίψαι μοιχείας. Σ. παλαιούται μοιχεία. Θ.
τῇ παλαιούσῃ μοιχείας.⁸³

עַתָּה יִזְנָה (יִזְנוּ ק'). Adhuc
scortabitur scortationes suas etiam ipsa. O'.
καὶ ἔργα πόρνῃς καὶ αὐτὴ ἐξεπόρνευσε. 'Α.
νὺν πορνεύουσιν . . . Σ. καιρὸς πορνείας . . .⁸⁴
Θ. καιρὸς πόρνῃς, πορνεία αὐτῆς.⁸⁵

44. אִשֹּׁת הַזִּמָּה. Feminas scelestas. O'. τοῦ ποιῆ-
σαι ἀνομίαν. 'Α. τὰς γυναῖκας τῆς συνταγῆς.⁸⁶

45. וְשִׁפְטוּ. O'. καὶ ἐκδικήσουσιν. 'Α. Θ. κρινού-
σιν.⁸⁷

45. וְכִשְׁפַּט שִׁפְכֹת דָּם. Et iudicio effundentium
sanguinem. O'. καὶ ἐκδικήσει αἵματος. Οἱ
Γ'. καὶ κρίσιν ἐκχεουσὼν αἷμα.⁸⁸

47. אָבֹן קָהָל. Lapidibus congregatio. O'. λίθους
ὄχλων. 'Α. Θ. . ἡ ἐκκλησία.⁸⁹

וְיִבְרָא אוֹתָהֶן בַּחֲרֹבוֹתָן. Et caedat eas gladiis
suis. O'. καὶ κατακέντει αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφε-
σιν αὐτῶν. Θ. καὶ καθαρῶσει αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφεσιν
(s. ταῖς μαχαίραις) αὐτῶν.⁹⁰

48. וְהִשְׁבַּתִּי וְפָה מִן הָאָרֶץ. Et cessare faciam
scelus de terra. O'. καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν
ἐκ τῆς γῆς. Σ. ὅτι παύσω (s. καταπαύσω) μυσα-
ρίαν ἀπὸ τῆς γῆς.⁹¹

וְנִמְתְּכָנָה. O'. κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν. 'Α.
(κατὰ τὴν) συνταγὴν . . . Σ. (κατὰ τὰ) μύση . .
Θ. (κατὰ τὴν) πορνείαν . . .⁹²

Cap. XXIII. 10. ÷ εἰς τὰς θυγατέρας 4.⁹³ 29.
÷ καὶ τοὺς μόχθους σου 4.⁹⁴

CAP. XXIV.

2. אֶת-שֵׁם הַיּוֹם. Nomen diei. O'. εἰς ἡμέραν.
Οἱ Γ'. τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας.¹

וְאֶת-עֶצְמוֹ הַיּוֹם הַזֶּה קִמָּץ. Hoc ipso die appro-
pinquavit. O'. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ÷ ἀφ'
ῆς 4 ἀπῆρείσατο ('Α. ἐπέστη. Θ. προέθετο²).
Σ. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, προέθετο.³

⁷⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁶ Idem. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. Θ. ἐστιμίσω. ⁷⁷ "Σ. Θ. ἐπέθηκας. Sic (cum 'Α. pro Σ.) 88."—Parsons. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Θ. ἐπέθηκας. In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, duplex versio est: ἐτίθης (s. ἐτίθεις) ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ εὐφρ. ἐν αὐτοῖς. ⁷⁸ Codd. 86, 88. ⁷⁹ Syro-hex. . . . ⁸⁰ Codd. 86, 88 (cum εὐθηνίας). ⁸¹ Sic Codd. XII (cum εἰνομενους), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, alii. ⁸² Codd. 86, 88. ⁸³ Codd. 86, 88, teste Parsonsio. Ad Theod. pro μοιχεία praetulimus μοιχείας, in quo consentiunt De Reg. et Syro-hex. Ceterum non multum tribulimus Aquilae versionem plane discrepanti, quam testatur Vajikra rabba fol. 203 d: תרנם עקלים פיליא מורני [וְיִבְרָא] דהוא כבליא ניארא h. e. "Vertit Aquilas παλαιὰ πόρνη, quod significat decrepitam etiamque adulteram." Vid. Rud. Anger in libello De Onkelo etc. pp. 17, 25, 26.

⁸⁴ Codd. 86, 88. ⁸⁵ Syro-hex. . . . ⁸⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁸⁷ Codd. 86, 88. ⁸⁸ Idem. (Parsons. e Cod. 86 ex-
scripsit ἐκχέουσιν, renuente De Reg.) Sic in textu cum κρίσει pro κρίσω Comp. (cum ἐκχέουσιν), Cod. 23. Codd. 22 (in marg.), 36, alii, post μοιχαλίδος inferunt: καὶ κρίσει ἐκ-
χεουσὼν αἷμα. ⁸⁹ Codd. 86, 88. ⁹⁰ Syro-hex. . . . ⁹¹ Idem: . . . ⁹² Codd. 86, 88. ⁹³ Cod. 87. Syro-hex.: + εἰς τὰς θ. αὐτῆς 4. Pronomen est in Ald., Codd. III, XII, 22, 26, aliis. ⁹⁴ Cod. 87, Syro-hex.
CAP. XXIV. ¹ Codd. 86, 88, qui pingunt: τὸ ὄν. *τῆς ἡμέρας. ² Idem. (In textu obelus est in Cod. 87.) ³ Syro-hex. . . .

3. וּמִשְׁלָּה. *Et paraboliza.* Ο'. καὶ εἰπόν. 'Α. καὶ παροιμίᾳ. Σ. καὶ παροιμίασαι. Θ. καὶ προβολαυ.⁴

הַפִּיר. Ο'. τὸν παραπικραίνοντα. 'Α. τὸν ἀλλάσσοντα.⁵

תָּשָׁן (in posteriore loco). *Appone.* Ο'. Vacat. ✕ ἐπίστησον ⁴.

4. נִתְחִי. *Frusta ejus.* Ο'. τὰ διχοτομήματα. 'Α. Σ. Θ. μέλη. ⁷

תָּת. Ο'. διχοτόμημα. Οἱ Γ'. μέλος.⁸

יָרֵךְ. *Femora.* Ο'. σκέλος. Οἱ Γ'. μηρόν.⁹

מִלֵּא. *Imple.* Ο'. Vacat. 'Α. ✕ πλήρης. Σ. πλήρωσον. Θ. πλήρη.¹⁰

5. וְגַם דּוֹר הַעֲצִימִים הָחִתִּים. *Sume, et etiam sit rogis ossium (coquendorum) sub illa.* Ο'. εἰλημμένων καὶ ὑπόκαιε τὰ ὅστ' ὑποκάτω αὐτῶν. Σ. λάβε ἄλας, καὶ σύνθεσ τὰ ὅστ' ἀκυκλοτερῶς ὑποκάτω αὐτῶν.¹¹

6. הוֹדִיעָה. *Educ eam.* Ο'. ἐξηγεκεν ✕ Οἱ Γ'. αὐτήν ⁴.¹²

7. עַל-צִוְחִים קָלֵעַ. *Super levem petram.* Ο'. ἐπὶ λεωπετρίαν. 'Α. (ἐπὶ) λείαν πέτραν.¹³

9. אֹהִי עִיר הַדָּמִים. *Heu! urbem sanguinis!* Ο'.

✕

⁴ Codd. 86, 88, teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Θ. καὶ παραβολαυ.⁵ Cod. 86. Minus bene Cod. 88: 'Α. τὸν παραλλάσσοντα. Cf. ad Cap. ii. 6.

⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 23, 62. Cod. 86, teste De Reg.: Π. ✕ καὶ ἐπίστησον.⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem.

¹¹ Syro-hex. ¹² Cod. 86: Σ. λάβε—κυκλοτερῶς (κυκλωτερως Parsons.). ¹³ Cod. 86, teste De Reg. in marg.: 'Α. λιανπέτραν (sic), de lectione textuali silens. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22 (cum ᾧ pro οὐαί), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁵ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁶ Syro-hex. ¹⁷ Codd. 86, 88: καὶ θερμανθῇ (✕) ὅπως φρυγῇ ⁴.

¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

²¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

Vacat. ✕ 'Α. Θ. οὐαὶ πόλιν τῶν αἱμάτων ⁴.¹⁴

9. גַּם-אֶנִּי. Ο'. καὶ ἐγώ. 'Α. Θ. ✕ καίγε ἐγώ.¹⁵

הַפִּיר. *Pyram.* Ο'. τὸν δαλόν. Θ. καὶ ἀνθρακίαν (s. ἐσχάραν).¹⁶

10. הָתֵם. *Consumatur.* Ο'. ὅπως τακῇ. 'Α. συντελέσω. Σ. ἀναλωθήσεται. Θ. ἐκλείψῃ.¹⁷

הַמֶּרְקָה הַמֶּרְקָה. *Et conditur conditura.* Ο'. καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμός ('Α. (ῆ) ἔψησις. Θ. (ῆ) σκευασία¹⁸). Σ. συνεψηθήσεται ἡ σκευασία (s. κατασκευή).¹⁹

וְהָעֲצָמוֹת יָחִיר. *Et ossa adusta sint.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ τὰ ὅστ' ἀσυμφρυγήσονται ⁴.²⁰

11. וְהָעֵמִידָה עַל-נֶחְלִיהָ רֶקָה. *Et ponatur super prunas suas vacua.* Ο'. καὶ στῇ ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας ✕ αὐτῆς, ἐξήφθη ⁴.²¹ Alia exempl. καὶ στῇ ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας ✕ αὐτῆς κενή ἐξήψηθη ⁴.²²

וְהָרָה. *Et exuratur.* Ο'. καὶ θερμανθῇ. Alia exempl. ✕ ὅπως συμφρυγῇ ⁴.²³

וְהָנֶחָה בְּתוֹכָהּ מִמְאֵתָהּ. *Et liquescat in medio ejus immunditia ejus.* Ο'. καὶ τακῇ ἐν μέσῳ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. Alia exempl. καὶ τακῇ ἐν μέσῳ ✕ αὐτῆς ⁴ ἀκαθαρσία (s. ἡ ἀκαθαρσία) αὐτῆς.²⁴

✕

¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

²¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 49 (cum καὶ ἐξηψ.), 68, 86, alii. ²² Sic Codd. XII (cum αὐτῶν), et sine aster. Codd. 23, 62 (cum ἐξήφθη). Secundum hanc lectionem vox הָרָה duplici versione gaudet.

²³ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. III, XII, 62, alii. Eadem post θερμανθῇ in textum inferunt Ald., Codd. 26, 49, alii. Codd. 87, 88: καὶ θερμανθῇ (✕) ὅπως φρυγῇ ⁴.

²⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

11. תִּתֵּן חֶלְאֵתָהּ. *Consumatur aerugo ejus.* O'. καὶ ἐκλήπη (Σ. ἀναλωθή²⁶) ὁ ἰδς αὐτῆς.
12. תִּתֵּן חֶלְאֵתָהּ. *Molestiis fatigavit me.* O'. Vacat. ✕ ταπεινωθήσεται ὁ ἰδς 4.²⁶ Σ. ἐν φιλοπονίᾳ ἐγένετο σὺν κόπῃ.²⁷
13. וְלֹא-תֵצֵא מִמֶּנָּה רֵבֶת חֶלְאֵתָהּ בְּאֵשׁ. *Nec exiit ex ea nimia aerugo ejus; per ignem aerugo ejus (exibit).* O'. καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολλὸς ὁ ἰδς αὐτῆς· καταισχυνοθήσεται ὁ ἰδς αὐτῆς. 'Α. . . ἔχθρα τοῦ αὐτῆς ἐν πυρὶ (ἰδς αὐτῆς).²⁸ Σ. καὶ οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς τὸ πλήθος τοῦ τοῦ αὐτῆς . . .²⁹
14. וְלֹא-תִפְּרַע. *In immunditia tua est scelus.* O'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμμα 4.³⁰
15. וְלֹא-תִטְהַר מִשְׁמָחָתָהּ. *Et non purgata es ab immunditia tua.* O'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου 4.³¹
16. וְלֹא-תִפְּרַע. *Non absolvam (sontes).* O'. οὐ διαστελῶ. 'Α. Θ. οὐ διασκεδάσω. Σ. οὐχ ὑπερβήσομαι.³²
17. וְלֹא-תִפְּרַע. *Et non parcam.* O'. οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. Πάντες· οὐδὲ μὴ φείσομαι.³³
18. וְלֹא-תִפְּרַע. *Nec me penitebit.* O'. Vacat. ✕ οὐδ' οὐ μὴ παρακληθῶ 4.³⁴
19. וְכַעֲלִילֹתֶיךָ. *Et secundum facinora tua.* O'. καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμήματά (alia exempl. ἐπιθυμήματά³⁵) σου.
20. אֶת-מַחְמַד עֵינַיִךְ בְּמַנְפָּה. *Desiderium oculorum tuorum plaga (morte subita).* O'. τὰ ἐπιθυμήματα ('Ο 'Εβραῖος· τὸ ἐπιθύμημα³⁶) τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐν παρατάξει ('Α. ἐν πληγῇ³⁷). Σ. τὴν μοῖραν (s. ἐιμαρμένην) τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐν πληγῇ.³⁸
21. וְלֹא-תִבְכֶּה. *Nec flebis.* O'. οὐδ' οὐ μὴ κλαυσθῆς. O'. 'Α. Σ. Θ. ✕ οὐδ' οὐ μὴ δακρύσῃς 4.³⁹
22. וְלֹא-תָבוֹא דִּמְעָתָהּ. *Nec venient lacrymae tuae.* O'. Vacat. ✕ Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἔλθῃ δάκρυά σοι 4.⁴⁰
23. הִיאֲנִי דִם מִתִּים אֶבֶל לֹא-תַעֲשֶׂה. *Ingemisce tacens, mortuos luctum ne facias.* O'. στεναγμένος αἵματος, ὁσφύς πένθος ἔσῃ. Σ. στέναξε σιγῶν, ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσῃ.⁴¹
24. פִּיֶּיךָ תִּבְּשֵׁ עֲלֶיהָ. *Tiara tua circumligata sit tibi.* O'. οὐκ ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμπεπλεγμένον ἐπὶ σέ. Σ. ὁ στέφανός σου ἐπικείσθω σοι.⁴²
25. וְנָעַלְהָ תְּשִׁים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעֲשֶׂה עַל-שִׁפְפֵּי חֲסִי. *Et calceos tuos applicabis ad pedes.*

²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62, Hieron. Codd. 22, 23, alii: ταπεινωθήσεται (s. -θή) ὁ ἰδς αὐτῆς, et sic (praem. καὶ) Comp. ²⁷ Syro-hex. 4. חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ. Cf. Hex. ad Jerem. ix. 5. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: וְלֹא-תִפְּרַע חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ. ³⁰ Cod. XII, teste Parsonsio. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex. (omnes cum ζέμμα, חֶלְאֵתָהּ), et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22 (sine τῇ), 23, 26, alii, quorum plerique ζέμμα scribunt. Hieron.: "Quorum pleraque de Theodotione addita sunt, et verbum Hebraicum ZEMMA, pro quo nos execrabilem immunditiam interpretati sumus." Ad וְלֹא-תִפְּרַע De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Σ. συνταγῇ. Θ. μυσέρᾳ (sic). ³¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 49, alii, Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex. 4. וְלֹא-תִפְּרַע. Hieron. Hebraea vertit: non transibo. ³³ Cod. 86. Codd. 22, 36, alii: οὐ φείσομαι, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω.

³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. (4. חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ). Parsons. e Cod. 86 affert: Π. Θ. O'. οὐδ' οὐ μὴ παρακληθῶ, silente De Reg. Hieron.: nec deprecabilis ero. Nescio an huc pertineat lectio: 'Α. καὶ οὐκ ἐπιστρέψω, quam ad κρινῶσι e Codd. 86, 88 exscripsit Parsons. ³⁵ Sic Ald., Codd. 49, 68, 86, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁶ Nobil. ex Theodoreto. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Syro-hex. 4. חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ. ³⁹ Cod. 86. Sic, om. O' et ✕, Cod. 88. Cod. 62: οὐδ' οὐ μὴ κλ., οὐδ' οὐ μὴ δ. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87 (cum οὐδὲ μὴ), 88 (sine ✕), Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86 (cum ποιήσῃς), teste De Reg. Parsons. affert: "Σ. στενάξεις σ. ἀ. π. οὐ ποιήσῃς 86. Sic, nisi στέναξε 88." Montef. ex Drusio edidit: "Ἄλλος· στέναξε σιγῶν [sic Cod. XII in marg.]. "Ἄλλος· ἀνθρ. π. οὐ ποιήσῃ [sic Comp., Cod. 23]. Syro-hex. affert: 4. חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ. ⁴² Codd. 86, 88 in continuatione. Syro-hex. 4. חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ חֶלְאֵתָהּ.

tuos, et non obvelabis mystacem, et cibum. Ο'. καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς ποσὶ σου· οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν χειλεσιν αὐτῶν, καὶ ἄρτον. Σ. καὶ ἴσθι ὑποδεδωμένους τοὺς πόδας σου, καὶ οὐ μὴ περιβάλῃ ἐπὶ τὰ χεῖλιά σου, καὶ δύνῃν.⁴³

18. וְתָמָת אִשְׁתִּי בַעֲרָב. *Et mortua est uxor mea vespere.* Ο'. ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι ἐσπέρας. Alia exempl. ÷ ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι, καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή μου ἐσπέρας.⁴⁴

19. מַה-אֵלֶּה לָנוּ. *Quid sunt haec nobis.* Ο'. τί ἐστι ταῦτα × ἡμῖν.⁴⁵

וְהָיָה כִּי. Ο'. & σύ. 'Α. ὅτι σύ.⁴⁶

21. דְּעֻסָּא. *Decus.* Ο'. φρύαγμα. 'Α. καύχημα.⁴⁷
וְרַמְחָמַל. *Et miseratio.* Ο'. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται. Σ. καὶ σπλαγχνίζονται.⁴⁸

22. עַל-מַשְׁתָּע לֹא תַעֲטֶה. *Super mystacem non obvelabis.* Ο'. ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ παρακληθήσεσθε. Σ. περὶ τὰ χεῖλιά οὐ μὴ περιβάλησθε.⁴⁹

23. וְהָיָה אֵלֶיךָ. *Et tiarae vestrae.* Ο'. καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν. 'Α. καὶ οἱ κόσμοι ὑμῶν. Σ. καὶ στέφανοι ὑμῶν.⁵⁰

וְנִמְקְתָּ. *Sed tabescetis.* Ο'. καὶ (Σ. ἀλλὰ⁵¹) ἐνταχθήσεσθε.

וְנִמְקְתָּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו. *Et fremetis unusquisque ad fratrem suum.* Ο'. καὶ (alia ex-

empl. καὶ οὐ⁵²) παρακαλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Σ. καὶ παρακληθήσεσθε ἕκαστος διὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Θ. καὶ στενάξετε...⁵³

25. מוֹנֵמֶנְתָּ. Ο'. οὐχί. Σ. ὄρα.⁵⁴

וְנִמְנֵמְתָּ. *Munimentum eorum.* Ο'. τὴν ἰσχὺν × αὐτῶν.⁵⁵

וְשִׂמְשִׁי. *Gaudium.* Ο'. τὴν ἔπαρσιν. Σ. Θ. τὸ ἀγαλλίαμα.⁵⁶

וְנִשְׁמַחְתָּ. *Et id quod desiderat.* Ο'. καὶ τὴν ἔπαρσιν. 'Α. καὶ τὸ λῆμμα.⁵⁷

27. וְיִפְרֹץ-הָאָדָם. *Cum eo qui evaserit.* Ο'. πρὸς τὸν ἀνασφόμενον. Σ. πρὸς τὸν διαφεύγοντα.⁵⁸

Cap. XXIV. 14. ÷ διὰ τοῦτο — παραπικραίνειν.⁵⁹

CAP. XXV.

2. שִׁי. Ο'. στήρισον. 'Α. Θ. θές. Σ. τάξον.¹

3. הָאָדָם הָאֵלֶּיךָ. *Propterea quod dixisti: Euge!* Ο'. ἀνθ' ὧν ἐπεχάρητε. Σ. ἀνθ' ὧν εἴπες· εὐγε.²

4. לְבָנֵי-קֶרֶךְ. *Filiis Orientis.* Ο'. τοῖς υἱοῖς Κε-δεμ. 'Α. Σ. Θ. τοῖς υἱοῖς ἀνατολῶν.³

וְיִרְוּתֵיהֶם. *Caulas suas.* Ο'. ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 'Α. Θ. ἐπαύλεις αὐτῶν. Σ. μάνδρας αὐτῶν.⁴

⁴³ Syro-hex. in continuatione: **וְהָיָה אֵלֶיךָ**. ⁴⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine obelo Comp., Ald., Codd. III, XII, 22 (cum καὶ ἐσπέρας ἀπ. ἡ γ. μ.), 23, 26, 36 (ut 22), alii.

⁴⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36 (cum ὑμῶν), 62.

⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg.

⁴⁷ Codd. 86, 88. Parsons. e Cod. 86 affert: Θ. καύχημα, repugnante De Reg.

⁴⁸ Idem.

⁴⁹ Idem (cum περιβάλεσθε). Minus bene Syro-hex.: Σ. περὶ τὰ χ. σου περιβαλεῖσθε (**וְנִמְקְתָּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו**). ⁵⁰ Codd. 86, 88.

⁵¹ Cod. 86, teste De Reg.

⁵² Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁵³ Syro-hex. **וְנִמְנֵמְתָּ**. ⁵⁴ Codd. 86, 88.

⁵⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii.

⁵⁶ Codd. 86, 88. De Reg. vero e Cod. 86 ex-

scripsit: 'Α. τὸ ἀγαλλίαμα.

⁵⁷ Idem.

⁵⁸ Idem.

⁵⁹ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Illudque ab eis [LXX] additum est, quod in Hebraico non habetur, et obelo praenotandum est: Propterea—ad irritandum."

Cap. XXV. ¹ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xiii. 17. xxi. 2.

² Syro-hex. **וְנִשְׁמַחְתָּ**.

³ Cod. 86, teste De Reg. Theodoret.: Υἱοὺς Κεδέμ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύονται υἱοῖς ἀνατολῶν ἡρμηνεύσαν. Scholium apud Nobil.: Τινὲς μὲν ἡρμηνεύσαν Σαρακηνῶν· κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἐκδοσιν, ἀνατολῶν, ἡρμηνεύσαν. "Tertia autem illa editio lapsu graphico inducta videtur. Cum enim legeretur, κατὰ δὲ τὴν Γ' [immo τὴν τῶν Γ'] ἐκδοσιν, illud Γ' quispiam τρίτην legerit, cum sit legendum τρώων."—Montef. Tertia ed. est, opinor, Theodotionis, juxta Syrum nostrum: **וְנִשְׁמַחְתָּ**.

⁴ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons: "Α. Θ. ἐν τοῖς ἐπαύλεις 86. 'Α. Θ. ἐπαύλεις 88."

4. תִּנְתָּרִיָּה. *Tentoria sua*. Ο'. τὰ σκηνώματα αὐτῶν. ΟΙ Ι'. τὰς σκηνὰς αὐτῶν.⁶

תִּנְתָּרִיָּה. *Lac tuum*. Ο'. τὴν πύλιντά σου. 'Α. Σ. Θ. γάλα σου.⁹

5. רַבְּבָא. *Rabba*. Ο'. τὴν πόλιν τοῦ Ἀμμών. ΟΙ Ι'. Παβά.⁷

6. כָּל־שְׁמָתָא. *In omni contemptu tuo*. Ο'. Vacat. 'Α. ἐν ᾧ τῇ διαθέσει σου. Θ. σὺν πᾶσι τοῖς μετὰ σοῦ.⁸

7. הִנְנִי. Ο'. Vacat. ✕ ἰδοὺ ἐγώ ⁴.⁹
(לְבִי ק). *In cibum* (s. *direptionem*). Ο'. εἰς διαρπαγὴν. Θ. εἰς προνομήν.¹⁰

8. וְשִׁעִיר. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ Σηεῖρ ⁴.¹¹

9. מְדַעְרִים מְדַעְרִים. *Ab urbibus, ab urbibus* (inquam) ejus. Ο'. ἀπὸ (τῶν) πόλεων, ✕ ΟΙ Ι'. ἀπὸ πόλεων αὐτῶν ⁴.¹²

בֵּית הַיְשִׁימוֹת. Ο'. οἶκον Βεθασιμούθ (Σ. 'Ισι-μούθ¹³).

בַּעַל מְעֹן וְקִרְיָתָהּ. *Baal-meon et usque ad*

Kiriatthaim. Ο'. ἐπάνω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας. 'Α. Θ. Βεελμεὼν καὶ Καριαθαῖθ.¹⁴

10. וְנִתְּנָה לְמוֹרָשָׁה. *Et dabo eam in possessionem*. Ο'. δέδωκα αὐτῷ εἰς κληρονομίαν (Σ. εἰς λῆμμα¹⁵). "Ἄλλος" καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἔξαρσιν.¹⁶

בְּגִוִּים. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐν τοῖς ἔθνε-σιν ⁴.¹⁷

12. נִקְמָה. *Vindictam*. Ο'. ἐκδίκησιν (alia exempl. add. ἐν μηνιδι¹⁸). Σ. μῆνιν.¹⁹

כְּרִיָּה. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐν αὐτοῖς ⁴.²⁰ Σ. ἀπ' αὐτῶν.²¹

13. מִתְּיָמָן וְדֶדָן. *A Theman et usque ad Dedan*. Ο'. καὶ ἐκ Θαιμὰν διωκόμενοι. Alia exempl. καὶ ἐκ Θαιμὰν καὶ Δαιδὰν διωκόμενοι.²²

14. בֵּיד. Ο'. ἐν χειρί. Σ. διὰ χειρός.²³

15. בְּנִקְמָה. Ο'. ἐν ἐκδικήσει. Σ. ἐν μῆνι.²⁴

וַיִּנְדְּכֻהוּ. *Et vindicaverunt se*. Ο'. καὶ ἐξάνε-στησαν. 'Α. Θ. καὶ ἐξεδίκησαν.²⁵

בְּנִפְשָׁם. Ο'. ἐκ ψυχῆς. Σ. ἐξ ὅλης ψυχῆς.²⁶

⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁶ Codd. 86, 88 (sine Θ.).

⁷ Idem. ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: 'Α. ἐν ᾧ δ. σου. Σ. σύμψασι τοῖς μετὰ σοῦ (תִּנְתָּרִיָּה). In textu post ἐκ ψυχῆς σου Cod. 62 infert: σὺν πᾶσι τ. μ. σοῦ. ⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii.

¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod nos interpretati sumus, et Seir, in LXX non habetur, sed de Theodotionis editione additum est."

¹² Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: ἀπὸ τῶν π. ἀπὸ π. αὐτῶν; et sic sine αὐτῶν Codd. III, 26, alii. ¹³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Σ. ἰσιμούθ. Scholium (ܡܫܝܡܘܬ) S. Severi in marg. Syro-hex.: Τὸ μὲν βαῖθ (ܒܝܬ) οἶκον σημαίνει· τὸ δὲ ἰσιμούθ, ὄνομα εἰδῶλον. ¹⁴ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, post παραθαλασσίας inferunt: τὴν βαελμῶν καὶ τὴν καριαθαῖμ. Hieron.: "Pro quibus nescio quid volentes LXX interpretati sunt, domum Beth Jasimuth, cum hoc vocabulum villam desertam significet: Beelmeon quoque usque hodie in Moab vicus sit maximus, quem illi verterunt, super fontem, et Carithaim, civitatem maritimam."

¹⁵ Syro-hex. ܕܠܡܢܐ. Cf. 4 Reg. ix. 25 in Syro-hex. Norberg. vertit: in elatum. ¹⁶ Post κληρονομίαν Codd.

23, 48, alii, duplicem versionem inferunt: καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἔξαρσιν (h. e. in expulsiōnem, ex usu Hebraei שִׁחָה, expulit). ¹⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹⁸ Sic Codd. 22, 23 (cum μηνι), 36, alii, et Theodoret. Scholium [S. Severi] apud Nobil. [et Syro-hex.]: Εὐρον ἔν τιμι ἀντιγράφω κείμενον, ἐκδίκησιν ἐν μηνί (ܡܢܝܐ, ἐν μῆνι) καὶ τὴν ἱρμηνείαν ταύτην τινὲς τῷ μηνί (ܡܢܝܐ, ἐν μῆνι) ὀφειλόμενος ἀνέγνωσαν (ܡܢܝܐ, ἐν μῆνι) ὁ δὲ ἀληθείᾳ ἐπὶ τῆς μηνίδος κείρας. ¹⁹ Codd. 86, 88. Idem ad vv. 14, 15 pro ἐκδίκησιν et ἐκδικήσει Symmacho μῆνιν et μῆνι vindicant. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²¹ Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, alii, et Theodoret. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Σ. ἐπ' αὐτῶν, ubi errorem suspicor. ²² Sic Codd. 22 (cum δωδάν), 23 (cum δάν), 36, 48, alii, et Syro-hex. (cum ܕܢܝܢ). Montef. ex Drusio edidit: "Ἄλλ. καὶ ἐκ Δαιδάν, invitis libris. ²³ Cod. 86, teste De Reg. ²⁴ Codd. 86, 88. Sic in textu (cum μηνιδι) Codd. 22, 23 (cum μηνι), 36, alii. Montef., a Drusio deceptus, ad ܡܢܝܢ, Ο'. ἐπιχειρόντες, affert: "Ἄλλ. ἐν μηνιδι (sic). ²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Cod. 86, teste Parsonsio. De Reg. ex eodem affert: "Ἄλλος· ἐξ ὅλης ψ. Sic in textu Cod. 23.

15. לְמִשְׁחִית אֵיבֶת עוֹלָם. *In perniciem inimicitia aeterna.* Ο'. τοῦ ἐξαλείψαι ἕως ἐνός (alia exempl. ἕως αἰῶνος²⁷). Σ. εἰς διαφθορὰν κατ' ἔχθραν αἰώνιον.²⁸

16. אֶת־כְּרֶתִים. *Crethaeos.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. τοὺς²⁹ Κρήτας. Ἀ. Χερεθθιέν. Σ. ὀλεθρίους. Θ. Καριθείμ.³⁰

חֹהַף הַיָּם. *Litoris maris.* Ο'. τὴν παραλίαν. Alia exempl. τὴν παραθαλασσίαν.³¹ Πάντες τὴν παραλίαν.³²

17. בְּתוֹכָהֶן חֶמָה. *In castigationibus iracundiae.* Ο'. Vacat. ✕ ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ³³

Cap. XXV. 8. ÷ Ἰσραὴλ καὶ⁴. 17. ÷ τοὺς κατοικοῦντας^{4,34}

CAP. XXVI.

1. בְּאַחַד. Ο'. μιᾶ. Σ. πρώτη.¹

2. יֵצֵן אִשָּׁר. Ο'. ἀνθ' οὗ. Alia exempl. ἀνθ' ὧν ✕ Σ. ὅτι²

שָׂר. Ο'. Σέρ. Οἱ λοιποὶ Τύρος.³

יְלָתוֹת הָעָמִים. *Portae (emporium) populorum.* Ο'. ἀπόλλωλε τὰ ἔθνη. Οἱ Γ'. αἱ θύραι τῶν λαῶν.⁴

2. הַחֲרָבָה. *Vastata est.* Ο'. ἡρήμωται. Σ. ἐκενώθη.⁵

3. הִנְנִי. Ο'. ✕ ἰδοὺ ἐγώ⁶

4. חֻמוֹת צֹר. *Muros Tyri.* Ο'. τὰ τεῖχη Σόρ. Ο'. Ἀ. Σ. Θ. (τὰ τεῖχη) σου.⁷

וְהָרְסוּ. *Et diruent.* Ο'. καὶ καταβαλοῦσι. Alia exempl. καὶ καθελούσιν.⁸

לְצִחִית סֶלַע. *In levem petram.* Ο'. εἰς λεωπετρίαν ✕ Ἀ. Θ. πέτρας⁹

5. לְבֹ. *In direptionem.* Ο'. εἰς προνομήν. Ἀ. Σ. εἰς διαρπαγὴν.¹⁰

7. וְקָהַל. *Et multitudine.* Ο'. καὶ συναγωγῆς. Ἀ. Θ. καὶ ἐκκλησίας.¹¹

8. תִּירָן. *Turrem speculatoriam.* Ο'. προφυλακήν. Ἀ. τεῖχος. Σ. ἀποτείχισμα. Θ. χαράκωσιν.¹²

סֶלְלָה. *Aggerem.* Ο'. χάρακα. Ἀ. Θ. πρόσχωμα. Σ. τάφρον.¹³

וְהָקִים עָלַיָּהּ צֶנֶחַ. *Et constituet contra te clypeum.* Ο'. καὶ περίστασιν (alia exempl. βελοστάσεις¹⁴) ὅπλων.

9. וּמַחֲיוֹתָ בְּחֻמּוֹתַיָּהּ יְהוָה. *Et percussionem tormentorum bellicorum ejus diriget in muros tuos.* Ο'. καὶ τὰς λόγχας ÷ αὐτοῦ⁴ ἀπέναντί σου δώσει. τὰ τεῖχη σου. Ἀ. καὶ προδρόμους

²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 42, alii, et Syro-hex. Hieron.: usque in aeternum. ²⁸ Syro-hex. ܠܡܫܚܝܬ ܐܝܒܬ ܥܘܠܡ. Codd. 86, 88: Σ. κατ' ἔχθραν αἰώνιον. Montef. e Cod. Jes. [in marg.] affert: ✕ τοῦ διαφθεῖραι ἐκ ψυχῆς κατ' ἔχθραν αἰώνιον, et sic in textu Cod. 23. ²⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Cod. 87. ³⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. τοὺς ὀλεθρίους (ܠܡܫܚܝܬ ܐܝܒܬ ܥܘܠܡ). Hieron.: "Interfectores, pro quo nescio quid volentes, Cretenses interpretati sunt, cum et Aq. et Sym. et Theod. ipsum verbum Hebraicum CHORETHIM, vel interfectores, vel interfectionem verterint." Cf. Hex. ad Zeph. ii. 5. ³¹ Sic Ald., Codd. III, XII (in marg.), 26, 42, alii. ³² Cod. 86, teste De Reg. ³³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 62, 147. Hieron.: in vindicta furoris. ³⁴ Cod. 87, Syro-hex. In v. 8 Cod. 87 pingit: + Ἰσραὴλ⁴ καί.

Cap. XXVI. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Idem. Sic sine aster. Cod. 62. ³ Cod. Jes. Sic Cod. 86, teste De Reg., qui ad v. 3 ex eodem affert: Οἱ Γ'. Τύρε, et ad v. 15: Οἱ Γ'. Τύρῳ. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. ⁶ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἰδοὺ ✕ ἐγώ⁴. Haec, ἰδοὺ ἐγώ, in nullo libro Graeco desiderantur. ⁷ Cod. 86, et, om. Ο', Cod. 88. Sic in textu Codd. 23, 26, 62. ⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 42. Montef. ad וְהָרְסוּ lectionem refert, invitis libris. ⁹ De Reg. e Cod. 86 affert: Ἀ. Ο'. Θ. ✕ πέτρας. Parsons.: "Ἀ. Σ. Θ. ✕ πέτρας 86. Sic, om. Σ. et ✕, 88." Cf. ad Cap. xxiv. 7. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 88 affert: Ἀ. ἐκκλησίας. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem. In textu post περιουδομήσει σε (sic) Codd. 22 (om. σοι), 23 (cum περιβαλεῖ pro βαλεῖ), 36, alii, inferunt: καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, quae dupliciter vertunt Hebraea, סֶלְלָה עָלַיָּהּ תָּפֶרֶת. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (in marg.), 26, 42 (om. ὅπλων), 106. (Pro περίστασιν Syro-hex. obscure vertit ܡܫܬܥܬܐ.)

Cap. XXVI. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Idem. Sic

- αὐτοῦ (δώσει)... Θ. καὶ πρόσκρουσμα ἐν-
σεισμοῦ αὐτοῦ δώσει ἐν τοῖς τείχεσί σου.¹⁵
10. עִיר מְבֻצָּעָה. *Urbem perruptam.* Ο'. εἰς πόλιν
ἐκ πεδίου. 'Α. (πόλιν) ἐρρηγμένην. Σ. (πό-
λιν) περιεσχισμένην.¹⁶
11. אֶת-כָּל-חוֹצוֹתֶיךָ. *Omnes plateas tuas.* Ο'.
πάσας τὰς πλατείας ('Α. ἐξώτατα. Σ. ἀμ-
φοδα. Θ. ἐξόδους¹⁷). Alia exempl. ✕ σὺν ἅ-
πάσας τὰς πλατείας σου.¹⁸
- וְכִנְיֹוֹת. *Et statuae.* Ο'. καὶ τὴν ὑπόστασιν.
Θ. καὶ τὰς στήλας.¹⁹
13. וְהִשָּׁבְתִּי. *Et cessare faciam.* Ο'. καὶ κατα-
λύσει. Alia exempl. καὶ καταλύσω.²⁰
- כְּנֹוֹרֶיךָ. *Cithararum tuarum.* Ο'. τῶν ψαλτη-
ρίων (Θ. ὄργάνων²¹) σου.
14. לְצִחִי סֵלַע. Ο'. λεωπετρίαν 'Α. Θ. ✕ πέ-
τρας ἅ. Σ. ψιλὴν πέτραν.²²
15. מְקוֹל. *A sonitu.* Ο'. ἀπὸ φωνῆς. Σ. (ἀπὸ)
ψόφου.²³
- בְּהֶרֶג הָרֶג. *Cum occisi fuerint occisione.* Ο'.
ἐν τῷ σπάσει μάχαιραν. Θ. ἐν τῷ ἀνρηρῆσθαι
ἀνρηρμένον.²⁴
16. אֶת-מִצְלִיחֵיהֶם. *Tunicas eorum.* Ο'. τὰς μί-

- τρας ÷ ἀπὸ τῶν κεφαλῶν ἅ αὐτῶν.²⁵ 'Α. τὰς
ἐφαπτίδας αὐτῶν. Σ. τὰ ἐπενδύματα αὐτῶν.
Θ. τὰς ἐπενδύτας αὐτῶν.²⁶
16. יִלְבָּשׁוּ יְרֵדוֹת יְרֵדוֹת. *Terroribus induentur.* Ο'. ἐκ-
στάσει ἐκστήσονται. Σ. ἐκπληξιν ἐνδύσον-
ται.²⁷
- לְכָל-עֵינִי. *Singulis momentis.* Ο'. τὴν ἀπό-
λειαν αὐτῶν. Σ. περὶ τῶν αἰφνιδίων.²⁸
17. וְהָיָה מִמֶּנִּי. Ο'. καὶ ἐροῦσί σοι ἅ.²⁹
- וְהָיָה כְּמִשְׁכְּנִי. *Quam periisti, habitata.*
Ο'. πῶς κατελύθη. Alia exempl. πῶς ἀπό-
λου καὶ κατελύθη.³⁰ 'Α. Θ. ✕ [σὺ] ἀπό-
λου ἅ.³¹ Σ. . . κατφκισμένην.³²
- וְהָיָה יְשֻׁבִּי הָיָה בְּיָם הַיָּם. *Quae*
fuit potens in mari, ipsa et incolae ejus. Ο'.
Vacat. ✕ Θ. ἦτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν θα-
λάσῃ (Σ. ἡ κρατούσα τῆς θαλάσσης³³), αὐτὴ
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν ἅ.³⁴
18. יוֹם. *Die.* Ο'. ἀπὸ ἡμέρας. Σ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ.³⁵
- וְהָיָה מִצְרַיִם מִצְרַיִם. *Et per-*
turbabuntur insulae quae in mari sunt ob exi-
tum (excidium) tuum. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ
ταραχθίσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπὸ
τῆς ἐξοδίας σου ἅ.³⁶

¹⁵ Codd. 86, 88. Ad καὶ τὰς λ. → αὐτοῦ ἅ (sic cum obelo
Codd. 86, 87) Cod. XII in marg. affert: καὶ τοὺς κριοὺς
αὐτοῦ. Mox ad ἐν ταῖς μαχαίραις Montef. affert: "Ἄλλ. ἐν
τοῖς ὅπλοις, quae lectio est in Comp., Codd. XII, 23, 51,
231. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86,
88 affert: 'Α. Σ. ἐρρηγμένην (sic) περιεσχισμένην. (Notanda
est forma praeteriti passivi ἐρρηγμαί, cujus in simplici
verbo exemplum non succurrit. Compositum διερρηγμένος
legitur Prov. xxiii. 21.) ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 87.
Pronomen est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26,
alii, et Syro-hex. ¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Montef. ex
Drusio affert: "Ἄλλ. καταλύσω. Sic solus Cod. 23. Hie-
ron.: et destruum. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Cod. 86,
teste De Reg. Cf. ad v. 5. Cod. 62 in textu: εἰς λεωπε-
τρίαν πέτρας. Parsons. affert: "Σ. ψιλὴν πέτραν 86, 88.
Θ. πέτρας 86." ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Idem. ²⁵ Sic
cum obelo Codd. 86, 87. ²⁶ Cod. 86, teste De Reg.
Parum accurate, ut videtur, Parsonsii amanuensis: "Α.
ἀφαπτίδας. Σ. ἐπενδύματα. Θ. ἐπιδύτας. Sic, nisi ἀφωπτίδας,

88." Vox probae notae ἐφαπτίς, vestis exterior militaris,
sagum, a J. Polluce (IV, 116) describitur: συστρεμματίων
τε φοινικούν ἢ πορφυροῦν, ὃ περὶ τὴν χεῖρα εἶχον οἱ πολεμούντες
ἢ οἱ θηρώντες. Ad Theodotionis ἐπενδύτην cf. Hex. ad Jesai.
lix. 17, ubi ἐπιδύτην retinere nos induxit hic ipse Ezechielis
locus, ut a Parsonsio exscriptus est. ²⁷ Codd. 86, 88.
²⁸ Idem. Cf. Hex. ad Job. vii. 18. Ezech. xxxii. 10.
²⁹ Sic cum aster. Cod. 87, Syro-hex. Pronomen abest ab
Ald., Codd. 36, 48, 49, aliis. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd.
III, 22, 23, 26, alii, Syro-hex., et Hieron. ³¹ Cod. 86,
teste De Reg., ubi delendum videtur σύ. Cod. XII affert:
✕ Θ. ἀπόλου καὶ κατελύθη. Sic in schedis Bodleianis, pro
eo quod Montef. falso exscripsit: ✕ Θ. καὶ ἀπόλου καὶ κατ.
Cod. 86, 88. ³² Cod. 86, teste De Reg. Parsons.
exscripsit: "Σ. ἐπικρατούσα θαλάσσης 86. Sic, nisi ἡ κρα-
τούσα θαλάσσης, 88." ³³ Cod. Jes. Sic in textu Comp.
(cum ἐν τῇ θ.), Ald., Codd. III, 22 (ut Comp.), 23
(idem), 26, alii, Hieron., et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.
³⁴ Cod. 86, teste De Reg. ³⁵ Cod. Jes., teste Parsonsio

7. מַפְרָשָׁךְ. *Expansio tua.* Ο'. σοι στρωμνή. Θ. διαπέτασμά σου.⁹
 8. יֹשְׁבֵי. *Habitantes.* Ο'. ÷ και οἱ ἄρχοντές σου ὧ κατοικοῦντες.¹¹
 9. רִמְיָם. *Remiges.* Ο'. κωπηλάται. 'Α. ῥωπο-
 πῶλαι.¹²
 10. גִּבְלִי. *Gebal* (Graecis Βύβλος vel Βίβλος). Ο'.
 Βιβλίον. 'Α. Σ. Βίβλου. Θ. Γεβάλ.¹³
 11. וַיִּמְלִיחֵיהֶם. *Et nautae eorum.* Ο'. και οἱ κωπη-
 λάται ('Α. ναῦται¹⁴) αὐτῶν.
 12. לַעֲרֹב מִצֶּרְבָךְ. *Ad faciendum mercaturam tuam.*
 Ο'. ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν. 'Α. εἰς πλῆθος συναλ-
 λαγῆς σου. Σ. [οἱ] ἀμειβόμενοι τῇ ἐπιμειξίᾳ
 σου. Θ. συμμίζει συμμικτοῖς σου.¹⁵
 13. לִיבְיִשׁ. *Et Libyes.* Ο'. και Λίβυες. Οἱ Γ'.
 Οὐδ.¹⁶
10. מִן וְכֹבֵעַ. *Clypeos et galeas.* Ο'. πέλτας και
 περικεφαλαίας. 'Α. θυρεὸν και περικεφαλαίας.
 Σ. ἀσπίδα...¹⁷
 11. כִּרְבִּיב. *Circumquaque.* Ο'. Vacat. ✕ κύκλω.¹⁸
 12. וַיִּמְרִים. *Et milites audaces.* Ο'. φύλακες.
 'Α. (juxta ed. 1^{am}) πυγμαῖοι.¹⁹ Aliter: 'Α.
 ..τετελεσμένοι. Σ. ἀλλὰ και Μῆδοι. Θ. και
 Γομαδείμ.²⁰
 13. עַל-חֻמוֹתַי. *Super muros tuos.* Ο'. ἐπὶ τῶν
 ὄρμων (Οἱ Γ'. τειχῶν²¹) σου.
 14. תַּרְשִׁישׁ. Ο'. Καρχηδόνιοι. 'Α. Σ. Θ. Θαρ-
 σεῖς.²² 'Ο Σύρος και δ' Ἑβραῖος Θαρσίς.²³
 15. הָוִין. *Opum.* Ο'. ἰσχὺς σου. Οἱ Γ'. πλού-
 του.²⁴
 16. יָוָן תִּבְלָל וְיָוָן. *Javan* (Graecia), *Tubal* et
Mesech. Ο'. ἡ Ἑλλάς, και ἡ σύμπασα, και
 τὰ παρατείνοντα. 'Α. ἡ ἀνθοβέλ, και Μοσόχ.
 Σ. Ἰωνία...²⁵

⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Syro-hex. ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. Cf. Hex. ad Jesai. xxx. 17. xxxiii. 23. ¹¹ Sic Syro-hex. Cod. 87 pingit: + και οἱ ἄρχοντες — κατοικοῦντες 4. Theodoret.: τὸ Ἑβραίων και τὸ Σύρων οὐκ ἔχει οἱ ἄρχοντές σου, ἀλλ', οἱ γείτονές σου. ¹² Codd. 86, 88, teste Parsonso. De Reg. ad תַּרְשִׁישׁ, *nautae tui*, Ο'. κυβερνήται σου, lectionem aptat. Vox Graeca ῥωποπῶλης, *scrutarius, rerum minutarum venditor*, rectius commutatur cum Hebraea רִמְיָם Nehem. iii. 31, 32 in LXX. ¹³ Cod. 86. Mendose Cod. 88: 'Α. Σ. γεβάλ βίβλου. Cod. XII in marg.: Γαιβάλ Βυβλίον. Syro-hex. char. med. affert: ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ, appicto ΓΑΙΒΑΛ. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Idem. Suspensor integram Symmachi lectionem exstittisse: ἦσαν ἐν σοὶ ἀμειβ. τῇ ἐ. σου; haec enim ipsa ante (και) ἐγένοντό σοι in textum inferunt Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoret. Etiam Syro-hex. sine artic. affert: Σ. ἀμειβόμενοι τῇ ἐ. σου (ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ). ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg. Legendum videtur Φουδ, coll. Hex. ad Jerem. xlii. 9. Ezch. xxx. 5. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parson. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. περικεφαλαίας και θυρεόν (Cod. 86 θυραιον). Σ. ἀσπίδα. ¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22 (add. ἦσαν), 23 (idem), 26, alii, et Hieron. ¹⁹ Hieron. *Pygmaei* autem sunt *nani*, quasi *unius cubiti viri*, a תַּרְשִׁישׁ, *ulna*, non ut Hieron. autumat, "*bellatores... ἀπὸ τῆς πυγμῆς*, quae Graeco sermone in *certamen* vertitur." ²⁰ Codd. 86, 88: 'Α. τετελεσμένοι (quasi a תַּרְשִׁישׁ, *perfecit*).

Σ. Μῆδοι. Θ. Γομαδείμ. Hieron.: "Sym., *Medos*; LXX, *custodes*; Theod., *Gomadim*, ipsum Hebraicum, interpretati sunt." Denique Syro-hex.: Σ. ἀλλὰ και Μ. (ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ). Θ. και Γομαδείν (ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ, sic male divisa voce). Duplicem versionem, ἀλλὰ και Μῆδοι, retento φύλακες, in textum inferunt Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoret. (Lectionem ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ agnoscit etiam Chaldaeus, vertens: *et etiam Cappadoces*.) ²¹ Codd. 86, 88. ²² Idem. Syro-hex. in marg. char. med.: Οἱ λοιποὶ ἱρμηνεύται Θαρσεῖς ἐξέδωκαν, δ' ἱρμηνεύται, σκοπιὰ χαρίτων (ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ). Cf. ad Cap. i. 16. ²³ Theodoret. Cf. ad Cap. xxxviii. 13. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Idem. Pro ἡ ἀνθοβέλ Aquilae tribuendum videtur Ἰάν (vel potius Ἰαονάν; cf. ad v. 19), Θοβέλ. Ad ἡ Ἑλλάς (ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ) (non, ut Norberg., ad φύλακες, v. 11) Syro-hex. in marg. sine indice appingit: ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. Pro ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ, quod nullum sensum praebet, corrigo: ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ, cui statim subjicitur, nominis Hebraei explicandi gratia, ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. Hieron.: "JAVAN Graeciam sonat, quae interpretatur, *Est et non est*." Scilicet Hebraei, gens excogitandis etymis nata, quomocumque hunc sensum extuderunt ex תַּרְשִׁישׁ, *est*, תַּרְשִׁישׁ, *et*, et תַּרְשִׁישׁ, *non est*.—"En vero scholion a Norbergio non allatum: ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ. Ex hoc scholio correctio ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ ⲉ. ⲗⲁⲩⲧⲉⲥⲓ confirmatur, puto."—*Ceriani*.

13. מַעְרָבָה. *Mercaturam tuam.* O'. τὴν ἐμπορίαν (Ἀ. συναλλαγὴν. Σ. ἐπιμύξαν. Θ. συμμικτόν²⁶) σου.

14. וּפְרָרִים. *Et mulos.* O'. Vacat. ✕ καὶ ἡμιόρους²⁷.

עֲבוֹרֶיךָ. *Nundinationes tuas.* O'. τὴν ἀγοράν σου. Ἀ. ἐγκατάλειμμά σου.²⁸

15. בְּנֵי דָן. O'. υἱοὶ 'Ροδίων. Oί Γ'. υἱοὶ Δαδάν.²⁹

קַרְנוֹת שֵׁן. *Cornua eboris.* O'. ὀδόντας ἐλεφαντίνους. Oί Γ'. κέρατα.³⁰

וְהַבְּנִים הַשִּׁיבוּ אֶשְׁכֶּרֶתָּה. *Et ligna ebena reddiderunt ut pretium tuum.* O'. καὶ τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδους τοὺς μισθοὺς σου. Σ. καὶ ἐβένους ἀντέδωκαν ἀμείψεις σου.³¹

16. אֲרָם כְּתִירָתָהּ. *Syria negotiatrix tua.* O'. ἀνθρώπους ἐμπορίαν σου. Ἀ. Ἐδὼμ ἐμποροὶ σου. Σ. Θ. Συρία...³²

מַעֲשֵׂיךָ. *Operum tuorum.* O'. τοῦ συμμίκτου σου. Ἀ. ποιημάτων (σου). (Σ. Θ.) τῶν ἔργων σου.³³

16. בְּנֵי־חֶרֶף. *Carbunculo.* O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ἀφέκ, s. ἐν ἀφέγ.³⁴ Ἀ. συναλλαγὴν σου. Σ. πολύμιτα. Θ. ἐν ἀφέκ.³⁵

אֲרָגְלֶיךָ. *Purpuram.* O'. στακτήν. Oί Γ'. πορφύραν. Ἀ. ἱασπιν.³⁶

וּבִשְׁמֶן. *Et byssum.* O'. ἐκ Θαρσεῖς. Ἀ. Σ. Θ. καὶ βύσσον.³⁷

וְרֵאמֹת. *Et corallum.* O'. καὶ Ῥαμβὸ. Ἀ. et serica (s. subtilia).³⁸

וְרִנְדָּר. *Et rubinum.* O'. καὶ Χορχόρ. Πάντες καὶ Χοδχόδ.³⁹

בְּעֲבוֹרֶיךָ. O'. τὴν ἀγοράν σου. Ἀ. ἐν ἐγκατάλειμμασί σου.⁴⁰

17. וּפְנֵג. *Et pannag* (vox incertae significationis). O'. καὶ μύρων, ÷ καὶ κασίας⁴¹. Ἀ. καὶ φενέγ. Σ. καὶ φανάγ. Θ. καὶ φενέν (fort. φενέγ).⁴¹

מַעְרָבָה. O'. εἰς τὸν σύμμικτόν σου. Ἀ. συναλλαγὴν σου.⁴²

18. בָּרַב מַעֲשֵׂיךָ. O'. Vacat. ✕ Ἀ. Σ. Θ. ἐν πλῆθει ἔργων σου⁴³.

²⁶ Codd. 86, 88 (cum Θ. συμμικτούς). Cf. ad v. 9.
²⁷ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et Syro-hex., qui omnes ἵππους pro ἵπποι habent.

²⁸ Cod. 86 (passim cum ἐγκατάλιμμα), teste De Reg.
²⁹ Idem. Hieron.: "Sed melius est *Dadan* alterius loci nomen accipere, ut et in Hebraico, et apud ceteros interpretes habetur."

³⁰ Codd. 86, 88. Codd. 22, 23, 48, alii, in textu: κέρατα καὶ ὀδ. ἔλ.
³¹ Cod. 86, teste De Reg. (Minus probabiliter Parsons. e Cod. 86 ἀντέδωκα, e Cod. 88 autem ἀντέδωκας exscripsit.) Theodoret.: τὰ κέρατα ὁ Σὺμ. ἐβένους ἡρμήνευσεν, ἀφ' ὧν τὰ ἐβένια καλούμενα γίνονται; cuius lapsus indicavit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 407.

³² Codd. 86, 88.
³³ Idem: Ἀ. ποιημάτων τῶν ἔργων σου, ex duplici versione. Cf. ad v. 18.

³⁴ Prior lectio est in Comp., Codd. 23, 62, 147; posterior in Codd. 87, 88, Syro-hex. (ⲛⲉⲓⲥ). Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ἐν ἀφέκ; Parsons. vero ex eodem: ναφέκ.

³⁵ Cod. 86 (cum O'. Θ. ἐν ἀφέκ), teste De Reg. Montef. e Cod. Jes. edidit: Ἀ. συναλλαγὴ σου. Σ. πολύμιτα (s. πολύμιτα). Syro-hex. affert: Σ. πολύμιτα (ⲛⲉⲓⲥⲁⲃⲁⲗⲁⲓ). Cf. ad Cap. xvi. 13). Tandem Hieron.: "In *aphech*, quod de Theodotionis editione in LXX additum est, pro quo Sym. vertit *polymita*."

³⁶ Cod. 86,

teste De Reg., et Cod. 88, teste Parsons., qui e Cod. 86 exscripsit: Ἀ. ασπιν (sic). Oί Γ'. καὶ πορφύραν. Syro-hex. Symmacho continuat: ⲛⲉⲓⲥⲁⲃⲁⲗⲁⲓ. Hieron.: "*Stacten* quoque, pro quo omnes alii *purpuram* interpretati sunt, quae Hebraice dicitur *ARGAMAN*." (Aquilae lectio *ἱασπιν* nescio an ad Hebraeum בְּרֶזֶר potius referenda sit.)

³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ βύσσον ἐκ Θ. Hieron.: "*Et varietates ex Tharsis*, pro quo in Hebraeo BUS dicitur, quae ab omnibus in *byssum* translata est."

³⁸ Hieron.: "Pro *ramoth* Aquila *serica*, vel *subtilia*, interpretatus est."
³⁹ Idem: "*Chodchod* vero omnes interpretes, ita ut in Hebraeo positum est, transtulerunt."

Solus Cod. 23 in textu habet Χοδ χοδ (sic). Cf. Hex. ad Jesai. liv. 12.

⁴⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 14.
⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Verbum Hebraicum PHANAG Aq., Sym. et Theod. ita ut apud Hebraeos positum est, transtulerunt; pro quo LXX *unguentum*, nos *balsamum* vertimus." Cod. 87, Syro-hex. in textu: → καὶ κασίας, καὶ πρῶτον μέλι⁴², pro quo pingendum erat: → καὶ κασίας⁴², καὶ → πρῶτον⁴² μέλι. Haec, καὶ κασίας, non vertit Hieron.

⁴² Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 13.
⁴³ Idem. Sic in textu Comp., Codd. XII, 23, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 87.

18. הֶן. *Opum.* Ο'. δυνάμεώς σου. ΟΙ Γ'. πλού-
του.⁴⁴

בִּינ חֶלְבֹן. *Vino Chalybonis.* Ο'. οἶνος ἐκ
Χελβόν. 'Α. ἐν οἶνφ χαλβάνη. Σ. ἐν οἶνφ
λιπαρῶ.⁴⁵

וְצִמְרִי. *Et lana candida.* Ο'. καὶ ἔρια
(alia exempl. add. στίλβοντα; alia, στίλβᾶ⁴⁶)
ἐκ Μιλήτου.⁴⁷ 'Α. Θ. καὶ ἐν ἐρίοις Σοδρ.⁴⁸ Σ.
καὶ ἐν ἐρίοις στίλβοις.⁴⁹

19. (s. מִזְאֵל) מִזְאֵל. *Vedan et Javan*
textum (s. de Uzal). Ο'. καὶ οἶνον... ἐξ
'Ασήλ. Alia exempl. ÷ καὶ οἶνον 4, ✕ καὶ
Δὰν καὶ 'Ιουσιὰν Μεωζήλ 4.⁵⁰ 'Α. Ο'. ✕ καὶ
Δὰν καὶ 'Ιουὰν ἀπὸ 'Ιουζάν (fort. 'Ιουζάλ).⁵¹
Σ. καὶ Δὰν καὶ 'Ιουὰν ἀπηνεγμένοι (eis τὴν ἀγοράν
σου).⁵²

בַּעֲבוּרֶיךָ. Ο'. Σ. εἰς τὴν ἀγοράν σου. 'Α. ἐν
τῷ ἐγκαταλείμματί σου.⁵³

נָתַנִּי בַרְזֶל עָשׂוֹת. *Praebuerunt; ferrum ni-*

tens. Ο'. ἔδωκαν. ÷ ἐξ 'Ασήλ 4 σίδηρος εἰρ-
γασμένος.⁵⁴ Σ. προσέθηκα (s. προσέθετο) σίδηρον.⁵⁵

19. קָסְיָה. *Casia.* Ο'. Vacat. 'Α. σπαρτίον. Σ.
στακτὴν. Θ. καιδδά.⁵⁶

וְקָסְיָה וְקָלָמוֹס בְּמַעְרַבְךָ. *Casia et calamus*
aromaticus in mercatura tua erant. Ο'. καὶ
τροχιάς (ΟΙ Γ'. κάλαμος⁵⁷) ἐν τῷ συμμίκτω
σοῦ ἐστι ('Α. ἦν. Σ. ἐγένετο. Θ. ἐγενήθη⁵⁸).
Σ. στακτὴ καὶ κάλαμος ἐπιμεία σου ἐγένοντο.⁵⁹

20. בְּבִגְדֵי-חֶשֶׁב. *In vestibus stratis.* Ο'. μετὰ
κτηνῶν ἐκλεκτῶν. 'Α. ἐν ἱματισμῷ ἐλευθε-
ρίας. Σ. ἐν ἐνδύμασιν ἐπιβλήτοις. Θ... ἐπι-
καλύπτῳ.⁶⁰

22. רְבָלִי. *Negotiatores.* Ο'. ἔμποροι. 'Α. ✕ ὥς 4.
Σ. Θ. ✕ οἱ 4.⁶¹

בְּרֹאשׁ כָּל-בִּשְׁם וּבְכָל-אֶבֶן יִקְרָה. *Cum prae-*
cipuo omnium aromatum, et cum omni lapide
pretioso. Ο'. μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων ('Α.
ἀρωμάτων⁶²) καὶ λίθων χρηστῶν ('Α. Σ. Θ.
τιμίον⁶³).

⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Cod. 86, teste De Reg. Syro-
hex. affert: *سجبل مجبل*. Hieron.: "Pro
vino pingui, quod interpretatus est Sym., et apud Aquila-
m et Theodotionem, et in ipso Hebraico habet, *vinum*
de Helbon." Minus probabiliter Polychron. apud Nobil.,
et Theodoret. testantur: τὸ δὲ Χελβόν, χαλβάνη ὁ Σύμ.
ἡρμήνευσεν.

⁴⁶ Prior lectio est in Codd. 22, 36,
aliis; posterior in Ald., Codd. 42, 68, aliis. Comp.: καὶ
ἔριον στίλβον. ⁴⁷ Hieron.: "LXX pro *lanis coloris*
optimi, lanae de Miletu, sive Soor, senerunt. Miletum
in Hebraico non habetur; sed quia inde lanae praeci-
puae deferuntur, pro Soor Miletum interpretati sunt."

⁴⁸ Idem: "Ubi nos posuimus, *lanis coloris optimi, sive*
splendentibus, et Aq. et Theod. transtulerunt, in lanis
Soor." Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. Σοδρ. ⁴⁹ Syro-hex.
Symmacho continuat: *سجبل مجبل*. Parsons, e
Codd. 86, 88 affert: Σ. στίλβοις, probabilius quam De Reg.,
qui e Cod. 86 exscripsit: Σ. στίλβης.

⁵⁰ Sic Codd. 87,
88, qui pingunt: καὶ Δ. καὶ 'Ι. ✕ Μεωζήλ 4. Syro-hex.
vero: + καὶ ἔρια ἐκ Μ. καὶ οἶνον 4 ✕ καὶ Δ. καὶ 'Ι. ἀπὸ 'Ωζήλ
(*سجبل مجبل*) 4. Hieron.: "LXX: ✕ *Dan et*
Javan et Mozel in nundinis tuis; quae in editione eorum
de Theodotione addita sunt."

⁵¹ Cod. 86, teste De
Reg. Hieron.: "Aquila vero pro *Mozel* posuit *de Uzal.*"
⁵² Syro-hex. in continuatione: *سجبل مجبل*

سجبل مجبل. Cf. ad vv. 9, 13. ⁵³ Codd.
86, 88. Ad Theodotionem Parsons. tentat *ἐπικαλύπτῳ*,
quae vox nulla est. ⁵⁴ Cod. 86, teste De Reg. Prae-
mittunt οἱ Codd. 62, 147, 228. ⁵⁵ Codd. 86, 88.

⁵⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert:
σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

(*سجبل مجبل*). De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ἀπη-
νεγμένα (sic), quae lectio cum participio passivo *سجبل*
(non cum activo *سجبل*, ut falso exscripsit Norberg.)
conciliari posse videtur. (Exemplis hujus formae a Bern-
steinio et Payne Smith allatis addo praeter hunc locum
Jerem. xxxi. 21: *سجبل مجبل* (non, ut Norberg., *سجبل*),
πεπόμενους. Conferri potest ejusdem formae *سجبل* pro
ἡται Jesai. xxiii. 21, ubi Syrum nostrum vereor ut frustra
erroris insimulaverim.) Sin autem Graeco ἀπηνεγμένοι me-
diam vim tribuamus (ut in loco Esth. iii. 13: καὶ δεύτερον
τῶν βασιλείων γέρας ἀπηνεγμένους), consentientem habebimus
Hierononymum, qui ait: "Pro *Mozel* quoque Sym. trans-
tulit *deferens*."

⁵⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁸ Cod. 87
pingit: + ἔδωκαν. ἐξ 'Ασήλ 4 σ. εἶργ.; Syro-hex. vero:
+ εἰς τὴν ἀγοράν σου ἔδωκαν 4. ἐξ 'Ασήλ σ. εἶργ. ⁵⁹ Syro-
hex. Symmacho continuat: *سجبل مجبل*. ⁶⁰ Codd.

86 (teste De Reg.), 88. Parsons. e Cod. 86 exscripsit:
Σ. στακτὴ. Aquilae lectionem in textum inferunt Codd.
62, 147. ⁶¹ Cod. 86, 88. ⁶² Cod. 86, teste De
Reg.

⁶³ Syro-hex. in continuatione: *سجبل مجبل*
سجبل مجبل. Cf. ad vv. 9, 13. ⁶⁴ Codd.

86, 88. Ad Theodotionem Parsons. tentat *ἐπικαλύπτῳ*,
quae vox nulla est. ⁶⁵ Cod. 86, teste De Reg. Prae-
mittunt οἱ Codd. 62, 147, 228. ⁶⁶ Codd. 86, 88.

⁶⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert:
σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

σπαρτίον. Hieron.: "LXX: ✕ *σπαρτίον*"

23. חָרַן וְנִיחָ וְעֶדֶן רִנְלִי. Ο. Χαρὰ καὶ Χαναὰ, οὗτοι ἔμποροι σου. Alia exempl. Χαρὰν καὶ Χαναὰν ✕ καὶ Δαϊδὰν 4, ÷ οὗτοι 4 ἔμποροι σου.⁶⁴

שָׁבַח אֲשׁוּר. Ο. ✕ Σαβὰ 4 Ἀσσοῦρ.⁶⁵ Οἱ Γ. Σαβὰ.⁶⁶

24. הִמָּה רִנְלִי. Ipsi negotiatores tui. Ο. φέροντες ἔμπορίαν. Ἀ. Σ. αὐτοὶ ἔμποροι σου.⁶⁷

בְּמַכְלָלִים בְּגִלְמִי. Cum mercibus exquisitis et palliis. Ο. Vacat. Alia exempl. ✕ ἐν Μαχαλίμ καὶ ἐν Γαλιμά 4.⁶⁸ Ἀ. Σ. ἐν ἔγκατασκεύοις εἰλήμασιν. Θ. ἐν Μαχαλίμ καὶ (ἐν) Γαλιμά.⁶⁹

הַיָּכֶלֶת וְרִנְמָה. Hyacinthi et operis plumarii. Ο. ὑάκινθον ✕ καὶ ποικιλίαν 4.⁷⁰ Ἀ. ὑακίνθου καὶ ποικιλίας.⁷¹ Aliter: Ἀ. Σ. καὶ πολυμίτα.⁷²

וּבְגָדֵי בְּרוֹמִים. Et cum cistis vestium polymitarum. Ο. καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοῦς. Ἀ. Σ. καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένοις. Θ. καὶ ἐν γάζαις Βαραμείμ.⁷³

וְאֲרִיִּים בְּמַרְקָלָה. Et compactis (s. cedrinis) in mercatibus tuis. Ο. καὶ κυπαρίσσινα (alia exempl. add. πλοῖα ἐν αὐτοῖς ✕ ἡ ἔμπορία σου 4⁷⁴). Ἀ. καὶ κέδρος ἐν ταῖς ἔμπορίαις σου.⁷⁵

25. נָחִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ שְׂרוֹתֶיהָ. Naves Tharsis quasi mercantium agmina (caravans) tua erant. Ο. πλοῖα ἔμποροι σου, ἐν τῷ πλήθει. Ἀ. πλοῖα Θαρσεῖς ἐλειτούργει σοι.⁷⁶

וְתִתְּבֹר. Et honorata es. Ο. καὶ ἐβαρύνθης. Ἀ. Θ. καὶ ἐδοξάσθης.⁷⁷

27. הָוֶיָה. Opes tuae. Ο. δυνάμεις (Ἀ. Θ. πλούτος. Σ. ὑπαρξίς⁷⁸) σου.

וְעִבְרֹנֶיךָ מַעֲבָר. Ο. καὶ ὁ μισθός σου, καὶ τῶν συμμίκτων σου. Ἀ. καὶ ἔγκατάλειμμά σου, συναλλαγαί σου. Σ. τὰ ἀποθέματά σου, καὶ ἡ ἐπιμξία σου. Θ. καὶ ἀγορά σου, ὁ σύμμικτός σου.⁷⁹

מְחִינִי בְּרִנְיָה. Reficientes fissuras tuas (in navibus). Ο. καὶ οἱ σύμβουλοί σου. Ἀ. οἱ ἰσχυροποιοῦντες τὴν ἐπισκευήν σου. Θ. οἱ κρατύνοντες τὸ βεδέκ σου.⁸⁰

* Ἀ. τιμών. Codd. 62, 147: μετὰ πρῶτον πάντων ἡδ. καὶ ἐν παντὶ λίθων χρηστῶν; unde nescio an integra Aquilae versio sic constituenda sit: μετὰ πρῶτον πάντων ἀρωμάτων, καὶ ἐν παντὶ λίθῳ τιμίῳ.

⁶⁴ Sic Codd. 87, 88 (utroque cum Χανὰν et Δαδὰν), Syro-hex., et sine aster. et obelo Codd. III, XII, 26, 42, alii.

⁶⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147, Hieron. ⁶⁶ Cod. 86, teste De Reg.

⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Sic Codd. 87, 88 (utroque cum Μαλαχίμ), Syro-hex., Hieron., et sine aster. Comp. (cum Γαλίμ), Codd. 22, 36, alii.

⁶⁹ Cod. 86, teste De Reg., ubi vitiose scriptum: Ἀ. Σ. ἐνγάκα σκεύοις ἢ λήμασι. Emendatus Codd. 62, 147 post ἔμπορίαν in textum inferunt: ενεγκατασκευοις ελειμασιν (sic). Theodoret.: Τὸ δὲ, ἐν Μαχαλίμ καὶ ἐν Γαλιμά, ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοῦς ἐν μαγώζοις συγκειμένους, ὁ Ἀκύλας οὕτως ἡρμήνευσεν

ἐγκατασκευοῖς εἰλήμασιν (sic) ὑακίνθον καὶ ποικιλίας, καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένους τὸ δὲ, ἐν μαγώζοις, ἀπὸ τοῦ Ἑβραίου ἐξεληνίζει σημαίνει δὲ, ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσιν οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νόησας ἡρμήνευσεν.

(Syri lectionem non ad ἐν μαγώζοις, sed ad Hebraea בְּגִלְמִי בְּמַכְלָלִים perperam aptat Montef.) Hieron.: "Quod autem de Theodotione in LXX additum est, in Machalim et in Galima, Sym. interpretatus est pre-tiois inuolucris." (Ad ἔγκατασκευοῖς, pro quo Schleusner.

in Opusc. Crit. p. 408 frustra tentat ἐν κατασκευοῖς, cf. ad Cap. xxiii. 12.)

⁷⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron. vertit: hyacinthum et ✕ polymita, notans: "Polymita quoque, quae Theod. varia interpretatus est, de Aq. et Sym. addidimus." Parsons. e Cod. XII exscripsit: ✕ οἱ Γ. ὑάκινθον καὶ ποικιλίαν θησαυροῦς (in marg. Ἀ. Θ. ἐν γάζαις). ⁷¹ Theodoret., ut supra. ⁷² Hieron., ut supra. ⁷³ Cod. 86, teste De Reg. Pro

ἐγκειμένοις ex Theodoro, ut supra, rescriptisimus συγκειμένοις. Praeterea ad σχοινίοις δεδεμένοις (sic) Cod. XII in marg. affert: ἐν μαγούζοις συγκειμένοις. Duplex versio, καὶ θ. ἐκλεκτοῦς ἐν μαγώζοις συγκειμένους (s. συγκειμένους) est in Codd. 22, 23, 36, aliiis.

⁷⁴ Sic Syro-hex. Codd. XII (a 1ma m.), 87, 88: καὶ κυπ. ✕ ἐν αὐτοῖς ἡ ἔμπορία σου. Alii aliter. ⁷⁵ Codd. 86, 88.

⁷⁶ Idem in continuatione. Statim Cod. 87: ἐν τῷ συμμίκτῳ ✕ σου 4, ubi pronomen reprobatur Cod. XII. ⁷⁷ Codd. 86, 88.

⁷⁸ Idem. Parsons. affert: "Θ. ἡ ἀγορά σου 86, et sic, om. ἡ, 88."

⁸⁰ Cod. 86, teste De Reg., qui Theodotioni κρατύναντες tribuit. Parsons. vero e Codd. 86, 88: Ἀ. οἱ ἰσχ. τὴν ἐπίσκεψιν (sic) σου. Θ. οἱ κρατύνοντες τὸ β. σου. Ad ἐπισκευήν cf. Hex. ad 4 Reg. xii. 5.

8. לִשְׁחַת. *In foveam (sepulchrum).* Ο'. εἰς ἀπό-
λειαν. Οἱ Γ'. εἰς διαφθοράν.¹⁴
- 9, 10. בְּיַד מַחֲלֵלָה: מוֹתוֹת עַל־יָדַי. *Manu interficientis te. Mortibus praeputiatorum morieris.* Ο'. ἐν πλήθει ✠ τραυματιζόντων σε θανάτοις ✠ ἀπεριτμήτων ἀπολῇ.¹⁵ Alia exempl. ἐν χειρὶ τιτρωσκόντων σε, θάνατον ἀπεριτμήτων ἀποθανῇ.¹⁶
12. עַל־מֶלֶךְ. Ο'. ἐπὶ τὸν ἄρχοντα. Οἱ Γ'. ἐπὶ τὸν βασιλέα.¹⁷
- וְאֶמְרָתָא. Ο'. καὶ εἰπόν. Οἱ Γ'. καὶ ἑρεῖς.¹⁸
- חֹתֵם הַכְנִית. *Obsignans formam perfectam.* Ο'. ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως. Ἀ. σφραγὶς ἐτοιμασιῶν. Σ. . ὁμοιώματος. Θ. . ἐτοιμασίας.¹⁹
- מָלֵא חֲכָמָה. *Plenus sapientiae.* Ο'. Vacat. ✠ Οἱ Γ'. πλήρης σοφίας ✠.²⁰
13. הָאֵל. *Horto.* Ο'. τοῦ παραδείσου. Θ. τοῦ κή-
που.²¹

13. כָּל־אֶבֶן יָקָרָה מִקִּצְתָּהּ. *Omnis lapis pretiosus fuit operimentum tuum.* Ο'. πᾶν λίθον χρηστὸν ἐνδέδεσσαι. Σ. πᾶς λίθος τίμιος περιέφραξέ σε.²³
- יָצְאָה תִּמְנָת הַתִּפְּסִי. *Opus tympanorum tuorum.* Ο'. ἐνέπλησας τοὺς θησαυροὺς σου. 'Α. Θ. ἔργον τοῦ κάλλους σου. Σ. ἔργον τοῦ τυμπάνου σου.²³
- וַיִּקְבְּרוּ. *Et foraminum (s. fistularum) tuorum.* Ο'. καὶ τὰς ἀποθήκας σου. 'Α. καὶ τρήσεων σου.²⁴
- כּוֹנְנוּ. *Parata sunt.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ✠ ἡτοίμασαν.²⁵ 'Α. ✠ ἡτοίμασας ἐν σοί.²⁶ Σ. κατεσκευάσθης.²⁷ Θ. ἡτοιμάσθησαν.²⁸
14. אֶת־כֶּרֶב מִמִּשְׁחַת הַסּוּכָה. *Tu es cherub ex-pansionis (s. unctionis) protegens.* Ο'. μετὰ τοῦ χερυδβ ✠ κεχρισμένον τοῦ κατασκευόντος.²⁹ Θ. . . ✠ κεχρισμένον τοῦ κατασκευόντος.³⁰ Σ. καὶ μετὰ χερυδβ καταμεμετρημένος.³¹

¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Sic Codd. 87, 88 (utroque cum ἀποθανῇ pro ἀπολῇ), et sine aster. Codd. III (cum ἀπεριμήτους), XII (om. σε), 26 (ut III), 62 (cum ἀποθανῇ), alii, et Syro-hex. (cum ἀποθανῇ). Pro θανάτους Codd. 42, 49, alii, ἐν θανάτοις; Ald., Codd. 68, 86, alii, ἐν θανάτῳ habent.

¹⁶ Sic Comp. (cum θανάτοις), Codd. 22, 23 (ut Comp.), 36, alii. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg.

¹⁹ Idem. Parsons. ex eodem minus probabiliter exscriptis: 'Α. ἐτοιμάσεως. Syro-hex. affert: Θ. ἐτοιμασίας (ܐܬܝܡܢܝܬܐ). ²⁰ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Π. πλ. σοφίας. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²¹ Cod. 86, teste De Reg. (In textu Syro-hex. pro ܐܬܝܡܢܝܬܐ Norberg. oscitanter exscriptis ܐܬܝܡܢܝܬܐ.) ²² Idem. (Parsons. e Codd. 86, 88 περιέφρασε exscriptis.) Aliter, ut videtur, Hieron.: "Hoc observandum est, non omni lapide pretioso regem Tyri fuisse circumdatum, sive opertum, et, ut Sym. transtulit, vincitum atque constrictum [περίσφιγγε !]." ²³ Codd. 86, 88. Hieron.: "Porro Symmachi interpretatio istum principem Tyri, quasi pretiosissimum monile, lapidibus scribit esse distinctum [unde nonnemo ad ἐνδίδισσαι notam hexaplaarem fecit: Σ. διίσταται]. Denique auri tympanum vocat, in quo infixi sunt lapides." Posteriore interpretationem ad Symmachum, non ad Hieronymum pertinere (qui error est Rosenmuelleri, Gesenii,

aliorum) recte suspicatus est Drusius. Hieron. ipse juxta Aquilam interpretatus est: *opus decoris tui*.²⁴ Codd. 86, 88.²⁵ Sic Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: ✠ ἡτοίμασαν μετὰ τοῦ χερουβὶ κεχριμμένον τὸν κατασκηνοῦντος, καὶ ἐδώκ' αὐτῷ 4. Montef. e Cod. Jes. affert: ✠ Σ. Θ. ἡτοίμασαν (Parsons. ✠ ἡτοίμασα) μετὰ τοῦ χ. κεκριμμένου. Hieron.: *Paraverunt cum cherub uncto a Deo, et habitante in tabernaculo, dedi te.*²⁶ Codd. 86, 88 (utrumque cum εἰτοιμασας). Lectio suspecta.²⁷ Syro-hex. ܕܥܒܪܝܢ ܕܥܒܪܝܢ. Sic in textu Codd. 22 (cum κατασκευάσθη), 23, 36, alii, et Theodoret.²⁸ "Theodotio adjungit ἡτοιμάσθησαν."—Nobil.²⁹ Syro-hex., qui pingit: μετὰ ✠ τοῦ χερουβ — κατασκευοῦντος 4. Sic in textu sine aster. Codd. XII, 22 (cum κεκριμμένος), 23, 36, alii. Vid. not. 25.³⁰ De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Θ. ✠ κεχρ. κατασκ.; Parsons. vero ex eodem: Ἀ. Θ. + κεχρ. τοῦ κατασκ. "In quibusdam libris sequitur, κεκριμμένος [sic Cod. 22] τὸν κατασκευοῦντος, quod de Theodotione additum est, et alia lectio, κεκριμμένον κατασκευοῦντος."—Nobil.³¹ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Nobil. affert: Σ. τοῦ χ. καταμετριμμένου, et sic MS. Coislín. apud Montef. Idem e Cod. Jes. exscripsit: Σ. τοῦ κατασκευοῦντος. (In cod. τοῦ κατασκευοῦντος continuatio est praecedentis lectionis (vid. not. 25), cui Montef. ✠ Σ. Θ., Parsons. vero ✠ praeimit.)

14. הִתְהַלַּכְתָּ. *Ambulasti.* Ο'. ἐγενήθης. *Alia exempl. ἐπορεύθης.*³² 'Α. ἐμπεριεπάτησας.³³

15. תְּמִימִים. *Perfectus.* Ο'. ἄμωμος. 'Α. τέλειος.³⁴
בְּדַרְכֶּיהָ. *In viis tuis.* Ο'. ἐν ταῖς ἡμέραις
(Οἱ Γ'. ὁδοῖς³⁵) σου.

16. רִכְלֹתֶיךָ. *Negotiationis tuae.* Ο'. τῆς ἐμπορίας σου. *Alia exempl. τῆς περιδρομῆς σου.*³⁶

תּוֹכְךָ. *Interiora tua.* Ο'. τὰ ταμεῖά σου.
'Α. Σ. τὸ ἐντός σου.³⁷

וְאַחַדְךָ פְּרוֹב הַסּוּךָ. *Et perdam te, O cherub protegens.* Ο'. καὶ ἡγαγέ σε τὸ χεροῦβ ✕ τὸ σκιάζων.³⁸ 'Α. καὶ πτερύγια χεροῦβ ἐσκέπασέ σε.³⁹ *Aliter:* 'Α. ἀπολέσω σε, χεροῦβ ὁ συσκιάζων.⁴⁰ Σ. καὶ ἀπολέσει σε χεροῦβ ✕ ὁ σκεπάσας σε.⁴¹ Θ. . . ✕ τὸ συσκιάζων.⁴²

אֵשׁ. *Ignis.* Ο'. πυρίων. 'Α. πυρός.⁴³

18. חִלְלִיתָ בְּקֹדֶשׁוֹ. *Profanasti sanctuaria tua.* Ο'. ἐβεβήλωσα (*alia exempl. ἐβεβήλωσας*⁴⁴)
τὰ ἱερά σου. Σ. ἐβεβήλωσας τὸν ἁγιασμόν σου.⁴⁵

19. שָׁמְמוּ. *Obstupescunt.* Ο'. στενάζουσιν. *Alia exempl. στυγνάζουσιν.*⁴⁶ Θ. ἐθαύμασαν.⁴⁷

בְּלִחּוֹת הָיִיתָ. *Subita perniciēs facta es.* Ο'. ἀπώλεια ἐγένου. Θ. ἐθανάτωθης.⁴⁸

22. וְאַחַדְךָ. Ο'. καὶ εἰπὼν. Οἱ Γ'. καὶ ἐρεῖς.⁴⁹

23. וְשִׁלַּחְתִּיבָהּ דָּבָר וְדָם. *Et immittam ei pestem et sanguinem.* Ο'. αἷμα καὶ θάνατος. *Alia exempl. καὶ ἐξαποστειλῶ ἐπὶ σέ θάνατον καὶ αἷμα.*⁵⁰

חָלַל בְּתוֹכָהּ. Ο'. τετραυματισμένοι ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐν μέσφ αὐτῆς.⁵¹

24. מִכָּל שְׂבִיבָתָם. *Ex omnibus qui in circuitu eorum sunt.* Ο'. ἀπὸ ✕ Θ. πάντων ἁ τῶν περικύκλω αὐτῶν.⁵²

הַשָּׂטִיטִים. *Qui contemnunt.* Ο'. τῶν ἀτιμασάντων. 'Α. (τῶν) μαστιγούντων.⁵³

25. אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. τὸν ✕ οἶκον ἁ Ἰσραήλ.⁵⁴

Cap. XXVIII. 7. ÷ ἐπὶ σέ, καὶ ἁ. 13. ÷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον ἁ. 17. ÷ διὰ πληθὺς ἀμαρτιῶν σου ἁ. 22. ὅτι ἐγὼ ÷ εἰμι ἁ κύριος.⁵⁷ 25. ἐνώπιον ÷ τῶν λαῶν καὶ ἁ τῶν ἐθνῶν. 26. ÷ καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἁ.⁵⁸

³² Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

³³ Nobil. cum scriptura ἐμπεριπατήσας. Cf. ad Cap. xix. 6.

³⁴ Nobil.

³⁵ Codd. 86, 88. Mox ad תְּמִימִים, Ο'. ἐν σοί, De Reg. e Cod. 86 affert: Π. ✕ σου, h. e. ut videtur, τὰ ἀδικήματά σου ἐν σοί, quae lectio est Codd. III, 62, 147, et Syro-hex., invito Hebraeo.

³⁶ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii.

³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. affert: לְעוֹלָם .

³⁸ Cf. ad Cap. xv. 4.

³⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex.

⁴⁰ Codd. 86, 88.

⁴¹ Nobil. (cum ἀπολέσω).

Montef. e Cod. Jes. (I) affert: 'Α. ἀπολέσω σε τὸ χ. τὸ συσκιάζων, invitis schedis Bodleianis; e Coislin. autem: 'Α. ἀπώλεσέ σε χ. ὁ συσκιάζων.

⁴² Cod. 86 (teste De Reg.), 88. Parsons. vero e Cod. 86 lectionem exscripsit: Σ. καὶ ἀπολέσω σε, χ. ὁ συσκιάζων, quam silentio praeteriit De Reg.

Tertia Symmachi lectio est ea quam e Coislin. edidit Montef.: Σ. ἀπολέσει σε χ. ὁ σκέπων.

⁴³ Cod. 86 (teste De Reg.), 88. Montef. affert: Θ. τὸ χ. τὸ συσκιάζων.

Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Parsons. e Cod. XII affert: Θ. τὸ σκιάζων ἐκ μέσου (superscripto ἐν μέσφ).

⁴⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴⁵ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Σ. τὸν

ἁγιασμόν σου, quae lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. (وَتَعَجَبُوا).

Hieron. contristabuntur.

⁴⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Θ. θαυμάσουσιν. Cf. ad Cap. xxvii. 35.

⁴⁸ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Fortasse praetulerit aliquis ἐθανάτωθης.

⁴⁹ Cod. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.

⁵⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐπὶ σεαυτὴν), XII (idem), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

Montef. ex Drusio edidit: 'Αλλ. καὶ ἐξαπ. ἐπ' αὐτήν κ.τ.έ., sed ἐπ' αὐτήν pro ἐπὶ σέ ex conjectura se reposuisse profitetur Drusius.

⁵¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 36, 62, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

⁵² Cod. 86, teste De Reg. (qui ad ἐκ τῶν ἐθνῶν (v. 25) lectionem refert). Sic in textu Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁵³ Cod. 86 (teste De Reg.), 88.

⁵⁴ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald. (cum τοῦ Ἰσρ.), Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

Montef. e Cod. Jes. affert: Οἱ Γ'. τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

⁵⁵ Cod. 87, qui male pingit: + αὐτῶν ἐπὶ σέ ἁ, καί.

⁵⁶ Cod. 87, Syro-hex.

⁵⁷ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ὅτι ἐγὼ + εἰμι κύριος ἁ.

⁵⁸ Cod. 87. Ad v. 26 Hieron.: "Quodque sequitur juxta

CAP. XXIX.

1. בִּשְׁנֵה הָעֶשְׂרִית בְּעֶשְׂרִי. *Anno decimo, (mense) decimo.* Ο'. ἐν τῷ ἔτει τῷ δωδεκάτῳ, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί. *Alia exempl. ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί.*¹

2. שִׁים. Ο'. στήρισον. 'Α. Θ. θές. Σ. τάξον.²

3. דָּבָר. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. λάλησον.³

עֲלֶיךָ פָּרַעַה כְּלֶךְ-מִצְרַיִם. Ο'. ἐπὶ Φαραώ. 'Α. Σ. Θ. ἐπὶ σέ, Φαραώ, ✕ βασιλεῦ Αἰγύπτου.⁴

הַתַּיִם הַגָּדוֹל. *Draconem magnum.* Ο'. τὸν δράκοντα τὸν μέγαν. 'Ο 'Εβραῖος τὸ κήτος λέγει.⁵

הַרְבֵּץ. *Qui recubat.* Ο'. τὸν ἐγκαθήμενον. 'Α. τὸν ἐγκοιμώμενον.⁶

בְּתוֹךְ יְאֵרָיו. *In medio fluminum suorum.* Ο'. ἐν μέσῳ ποταμῶν αὐτοῦ. Τινες τῶν ἐρμηνευτῶν ἐνικῶς εἶπον τὸν ποταμὸν, οἱ δὲ Ο' πληθυντικῶς.⁷

עָשִׂיתִי. *Feci (fluvium) mihi.* Ο'. ἐποίησα αὐτούς. 'Α. ἐποίησά με. Σ. (ἐποίησα) ἑμαυτὸν.⁸

4. חֲחִיִּים. *Uncinos.* Ο'. παγίδας. 'Α. ἀκίδας. Σ. Θ. χαλινόν.⁹

4. יְאֵרִיָּה. Ο'. τοῦ ποταμοῦ ✕ Θ. σου.¹⁰

בְּקִשְׁקֻשְׁתָּיָהּ. *Squamis tuis.* Ο'. πρὸς τὰς πτέρυγας σου. 'Α. Σ. Θ. ἐν ταῖς λεπίσι σου.¹¹

וְיָאֵת כָּל-דָּבַת יְאֵרִיָּה בְּקִשְׁקֻשְׁתָּיָהּ תִּדְבָּק. *Et omnes pisces fluminum tuorum qui squamis tuis adherent.* Ο'. Vacat. *Alia exempl. καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ, ✕ ταῖς λεπίσι σου προσκολληθήσονται.*¹² 'Α. . . ✕ ἐν ταῖς λεπίσι σου κολληθήσονται.¹³ Σ. . . ταῖς λεπίσι σου προσκολληθήσονται.¹⁴

5. וְנִשְׁמַתִּיָּהּ הַמִּדְבָּרָה אוֹתָהּ וְיָאֵת כָּל. *Et projiciam te in desertum, te et omnes.* Ο'. καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει (Οἱ Γ' ἐν τῇ ἐρήμῳ¹⁵), ✕ καὶ σέ.⁴ καὶ πάντας.¹⁶ *Alia exempl. καὶ ἀπορρίψω σε εἰς τὴν ἔρημον, καὶ πάντας.*¹⁷

תְּחַסְּרֶנּוּ. *Colligeris.* Ο'. συναχθῆς. Σ. εἰσενεχθήσῃ.¹⁸

לֶאֱכָלָהּ. *In cibum.* Ο'. εἰς ✕ 'Α. κατὰ.⁴ βρῶμα.¹⁹

7. וּבִקְעַת לָהֶם כָּל-בְּרִיתָהּ. *Et lacerasti eis totum humerum.* Ο'. καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν (alia exempl. ἐπεκράτησεν²⁰) ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα χεὶρ. 'Α. καὶ διέρρηξας αὐτοῖς πάντα ὦμον.²¹

LXX, et [tu] *Deus patrum eorum*, in Hebraico non habetur."

CAP. XXIX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 49, 86, 87, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: (ἐν τῷ ἔτει) τῷ δωδεκάτῳ, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνί. ² Cod. 86, teste De Reg.

³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (cum καὶ λ.), XII, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. (qui pingit: ✕ λάλησον, καὶ ἑμὸν). Ad εἰπὸν De Reg. e Cod. 86 affert: Οἱ Γ'. ἐρεῖς.

⁴ Cod. XII. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald. (cum βασιλέα), Codd. III, 23, 26, 36, alii. ⁶ Schol. apud Nobil. Cod. Jes. scholium habet: τὸ 'Εβραϊκὸν τὸ κήτος ἔχει, ἵνα ἔμφανῇ (ἐμφήγη) τὸν κροκόδειλον. Cf. Hex. ad Jesai. xxvii. i. ⁶ Cod. 86. ⁷ Theodoret.

Pro αὐτοῦ, Αἰγύπτου est in Ald., Codd. 49, 68, aliis, et Syro-hex. in marg. Mox Cod. 87 pingit: ✕ ἐμοὶ εἰσιν οἱ π., sine cuneolo, fortasse pro: ἐμοὶ ✕ εἰσιν οἱ π. (Pro יְאֵרִי Codd. 62, 147 habent οἱ ποταμοί μου.) ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Hieron. Hebraea vertit: *feci memetipsam.*

⁹ Cod. 86. Syro-hex. affert: Θ. χαλινόν (لِخَالِيْن), quam

lectionem in textu habent Comp., Codd. XII (in marg.), 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Pronomen est in Ed. Rom., et libris praeter Cod. 106. ¹¹ Idem. (Pro

λεπίσι Parsons. exscripsit ἐλπίσι.) ¹² Sic Cod. 87, et sine aster. (cum ποτ. σου, καὶ ταῖς λ.), Codd. 22 (cum ποταμοῦ, καὶ ταῖς λ.), 23, 51, 62, alii. Syro-hex.: καὶ πάντες οἱ ἰχθύες τοῦ π. ταῖς λ. σου προσκ. Priora, καὶ πάντας—ποταμοῦ,

habentur in Ald., Codd. III, 49, 68, aliis. ¹³ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁴ Parsons. e Cod. XII affert: Σ. ταῖς ἐλπίσι (sic) σου προσκ., καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει καὶ σέ καὶ πάντας. Sed posteriora non esse Symmachi quivis videt.

¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Sic cum aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁷ Sic Codd. 22, 23 (cum σέ καὶ πάντας), 36, 48, alii, qui pergunt: τοὺς ἰχθύας τοῦ π. σου, καὶ καταβαλῶ σε κ. τ. ε., ex duplici lectione. ¹⁸ Cod. 86. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. In LXX hodie legitur εἰς κατάβρωμα, sed lectio εἰς βρῶμα est in Ald., Codd. 49, 68, aliis. ²⁰ Sic Ald., Codd. III, XII (ante corr.), 23, 68, alii, et Syro-hex.

²¹ Cod. 86.

7. וְכַשֵּׁעַנָּם. *Et quando innixi sunt.* Ο'. καὶ ὅτε ἐπανεπαύσαντο. Σ. καὶ ἐπιστηριχθέντων αὐτῶν.²³

8. אָדָם. Ο'. ἀνθρώπους. Οἱ Γ'. ἀνθρωπων.²³

9. יָצַן. Ο'. ἀντὶ τοῦ. Σ. διότι.²⁴

10. אָרָא-אָתָּא. Ο'. (X) 'Α. Σ. τὴν ἄ γῆν.²⁵

מְחִיבֵי חֶרֶב שְׁמָמָה. *In vastitates vastitatis desolationis.* Ο'. εἰς ἔρημον καὶ ῥομφαίαν καὶ ἀπώλειαν. Alia exempl. εἰς ἔρημον κενὴν καὶ ἡφανισμένην.²⁶

מִמְּגִדָּה. *A turre.* Ο'. ἀπὸ Μαγδωλοῦ. 'Α. Σ. ἀπὸ πύργου.²⁷

12. תְּהִיִּין שְׁמָמָה. *Erunt desolatio.* Ο'. ἔσονται X Σ. Θ. ἀφανισμός.²⁸

אֶת-מִצְרַיִם. Ο'. X Οἱ Γ'. τὴν ἄ Αἴγυπτον.²⁹

בְּאַרְצֹתָּא. Ο'. εἰς τὰς χώρας. Πάντες' ἐν ταῖς γαίαις.³⁰

13. כִּי כֹה. Ο'. X Οἱ Γ'. ὅτι ἄ τάδε.³¹

14. פְּתוּרוֹם. Ο'. Φαθωρῆς. Θ. Φαθουρῆς.³²

עַל-אֶרֶץ מְנוּחָתָם. *In terra originis eorum.* Ο'. ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν. Θ. ἐν γῇ γενέσως αὐτῶν.³³

יְהִי שָׁם מַמְלָכָה. *Et erunt ibi regnum.* Ο'. καὶ ἔσται X ἐκεῖ ἄ ἀρχή.³⁴ Οἱ Γ'. (καὶ ἔσται) X ἐκεῖ ἄ βασιλεία.³⁵

15. מִן-מַמְלָכוֹת. *Prae regnis.* Ο'. παρὰ πάσας

τὰς ἀρχάς. Θ. παρὰ τὰς βασιλείας.³⁶

15. תְּהִיִּין שְׁפָלָה. *Erit humile.* Ο'. Vacat. Οἱ Γ'. X ἔσται ταπεινή.³⁷

לְבַלְתִּי יָדוֹת. *Ne dominentur.* Ο'. τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείονας. Σ. ἵνα μὴ ἐπιτάσσωσιν.³⁸

16. בְּפָנוֹתָם אֲחֵרֵיהֶם. *Dum convertunt se ad eos.* Ο'. ἐν τῷ ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν. Σ. προσφενγόντων αὐτῶν ἀκολουθεῖν αὐτούς.³⁹

18. הֶעֱבִיר אֶת-חֵילוֹ עַבְדָּה גְּדֹלָה אֶל-צֹר. *Servire fecit exercitum suum servitium magnum adversus Tyrum.* Ο'. κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δουλείᾳ μεγάλῃ ἐπὶ Τύρου. Σ. ἐργάσθαι ἐποίησε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐργασίαν μεγάλην ἐν Τύρῳ.⁴⁰

מִקָּרָה. *Decalvatum est.* Ο'. Θ. φαλακρά.⁴¹ Alia exempl. φαλάκρωμα.⁴²

מְרוּשָׁה. *Depilatus est.* Ο'. μαδών. 'Α. ἀπερρενκώς.⁴³

וּלְחִילוֹ. Ο'. καὶ (Σ. οὐδ' ⁴⁴) τῇ δυνάμει ('Α. εὐπορίᾳ ⁴⁵) αὐτοῦ.

עַל-הָעֲבָדָה. Ο'. καὶ τῆς δουλείας. Σ. ὑπὲρ τῆς ἐργασίας.⁴⁶

19. לָנֹן. Ο'. Vacat. X διὰ τοῦτο.⁴⁷

הַנִּנִּי. Ο'. ἰδου X ἐγώ.⁴⁸

19, 20. אֶת-אֶרְצָא (bis). Ο'. X Οἱ Γ'. τὴν ἄ γῆν.⁴⁹

²² Cod. 86. ²³ Cod. 86, teste De Reg. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ²⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Σ. πύργου. Cf. ad Cap. xxx. 6. Scholium apud Nobil.: 'ο 'Εβραῖος, ἀπὸ Μαγδάλ. ²⁸ Parsons. e Cod. XII affert: Θ. Σ. X ἀφανισμός. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (prae-misso καὶ) Comp., Codd. 22, 23, alii. ²⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Codd. 62, 147. (In Cod. 87 male pictum: τὴν X Αἴγυπτον.) ³⁰ Idem. ³¹ Idem. Sic in textu sine aster. Ald., Codd. III, 36, 42, alii, et Syro-hex. ³² Idem. ³³ Syro-hex. ³⁴ Sic Cod. 87, 88, Syro-hex. ³⁵ Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ Γ'. X ἐκεῖ ἄ β. Rectius, ut videtur, Parsons.: Οἱ Γ'. ἐκεῖ βασιλεία. ³⁶ Cod. 86. ³⁷ Idem. Cod. XII: 'Α. Θ. X ἔσται τ. Sic in textu sub aster. Cod.

87, Syro-hex. (qui pingit: ἔσται X ταπεινή ἄ). In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, locus sic habet: καὶ ἔσται ταπεινωτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι κ.τ.ε. ³⁸ Cod. 86 (eum ἐπιτάσσουσιν). ³⁹ Idem. Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. ⁴² Sic Ald., Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ⁴³ Cod. 86, teste De Reg. Pro forma vix obvia ἀπερρενκώς fortasse prae-tulerit aliquis ἀπερρηκώς. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Cod. 86. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ⁴⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. Pronomen abest a Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, aliis. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg. Ad v. 19 Syro-hex. ⁵⁰ X.

19. וְנִשָּׂא הַמִּנְיָה. *Et tollet multitudinem ejus.* O'.

Vacat. ✕ καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς 4.⁵⁰

20. וְשָׂר עָשׂוּ לִי. *Pro eo quod laboraverint mihi.*

O' Vacat. ✕ ὅσα ἐποίησέ μοι 4.⁵¹ ✕ ἀνθ' ὧν 4...⁵³

Cap. XXIX. 9. ÷ καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς 4.⁵³

20. ÷ τάδε 4.⁵⁴

CAP. XXX.

2. וְיִלְלוּ. *Ululate.* O' Vacat. Σ. Θ. ὀλολύξετε.¹

3. וְקָרֹב יוֹם. O' Vacat. 'A. Θ. ✕ ὅτι (fort. καὶ) ἐγγὺς ἡμέρα 4.² Σ. ✕ καὶ ἐγγίξει ἡμέρα 4.³

יוֹם. *Dies nubis.* O' ἡμέρα ✕ νεφέλης 4.⁴ ✕ OI Γ'. ἡμέρα νεφέλης 4.⁵

עַתָּה. O' πέρας. ['A. πέρας.] Θ. καιρός.⁶

4. וְלָקְחוּ הַמִּוֶּנֶה. *Et auferent multitudinem ejus.* O' Vacat. ✕ καὶ λήψονται τὸ πλῆθος αὐτῆς 4.⁷

וְנָהָרוּ. *Et diruentur.* O' καὶ συμπεσεῖται.

"Ἄλλος" καὶ καταλυθῶσονται.⁸

5. כֹּחַשׁ וְשֹׂא. O' Πέρσαι καὶ Κρήτες. 'A. Σ. Θ. Αἰθιοπία καὶ Φουδ.⁹

וְכָל-הָעָרָב. *Et omnis turba miscella.* O' καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι. 'A. καὶ πᾶσα 'Αραβία. Σ. . . 'Αραβία.¹⁰

וְכֹחַב. *Et Chub.* O' Vacat. 'A. Σ. Θ. καὶ Χουβάλ.¹¹

וְיָבֵן אֶרֶץ. O' καὶ τῶν υἱῶν ✕ OI Γ'. γῆς 4.¹²

6. וְיָהֲרָא אֶמֶר יְהוָה. O' Vacat. ✕ τάδε λέγει ἄδω-ναϊ κύριος 4.¹³ Πάντες· τάδε λέγει ΠΙΠΙ.¹⁴

סִמְכִי. *Suffulcientes.* O' τὰ ἀντιστηρίγματα. 'A. Σ. οἱ ὑποστηρίζοντες.¹⁵

וְיִרָד. *Et deprimetur.* O' καὶ καταβήσεται. Θ. καὶ καθαιρεθήσεται.¹⁶

וְנָהָן. *Superbia.* O' ἡ ὕbris. 'A. Σ. ἡ ὑπερηφανία.¹⁷

וְיִמְנָה. O' ἀπὸ Μαγδωλοῦ. 'A. Σ. ἀπὸ πύργου.¹⁸

⁵⁰ Cod. XII. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

⁵¹ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. (cum ἐποίησαν) Ald., Codd. III, 26, 42, alii.

⁵² De Reg. e Cod. 86 exscripsit: ✕ ἀνθ' ὧν (ἐποίησε). Θ. ἐν αὐτῶν. Syro-hex. legit et pingit: موسى ✕ وَجِئْتُ بِجَسَدِهِ ✕

h. e. ni fallor: ✕ ἀνθ' ὧν 4 ὅσα ἐποίησάν μοι. Denique in Comp., Cod. 23 legitur: ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατό μοι.

Theodotionis lectio quo pertineat non habeo dicere. (In Cod. Ambros. cum voce وَجِئْتُ بِجَسَدِهِ (v. 20) incipit fol. 164 r. col. 2da, et abscisso margine externo desunt notae marginales in hac columna, et in fol. 164 v. col. 1ma.)

⁵³ Cod. 87, invito Hebraeo. ⁵⁴ Syro-hex., et sine cuneolo Cod. 87.

CAP. XXX. ¹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et (cum ὀλολύξετε) Codd. 23, 62, alii.

Montef. edidit: "Ἄλλ. ὀλολύξετε, notans: "Drusius ex Complutensi edit, ut et alia." Immo ex Aldina, ubi ὀλολύξετε

verbis, δ ὦ ἡμέρα, postponitur. ² Idem. Codd. 87, 88 (cum ὅτι!), Syro-hex.: (ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα) καὶ ἐγγὺς ἡμέρα (τοῦ κυρίου).

³ Idem. Haec, καὶ ἐγγίξει, ante ἡμέρα νεφέλης inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴ Sic cum aster. Cod. 87, Syro-hex.

⁵ Sic Montef., non memorato auctore. Haec desunt in Cod. 106 solo. ⁶ De Reg. ad D' in 1mo loco affert: "A. πέρας. Θ. καιρός. O' ἡμέρα C. B.

[Cod. 86]." Pro πέρας in Codd. III, 62, 147 est καιρός πέρας; in Comp., Codd. 23, 36, aliis, καὶ καιρός. ⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii. Alia lectio, καὶ λεφθήσεται τὸ πλ. αὐτῶν, est in Codd. 22, 23, 36, aliis, et Theodoret. ⁸ Post τὰ θεμέλια αὐτῆς Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: καὶ καταλυθήσεται. Fortasse est Symmachii, coll. Hex. ad Psal. x. 3.

⁹ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. Αἰθίοπες exscripsit. Cf. Hex. ad Psal. lxvii. 32. lxxxvi. 4. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: 'A. πᾶσα 'Αραβία. Σ. 'Αραβία. ¹¹ Idem. Parsons. affert: 'A. Σ. Θ. καὶ Χουβά. Codd. 62, 147 in textu: καὶ χουν (sic). (Nescimus quid sibi velint Codd. 26, 106, qui post ἐπίμικτοι inferunt ἐν αὐτῶν.) Hieron. hic in mendo eubat, cum ait: "De variis populis et Chub, quod Sym. vertit in Arabiam," et, multis interpositis: "Et Chub, id est, Arabes, et omne reliquum vulgus, quos hybridas atque mixticiōs LXX transtulerunt."

¹² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Codd. 62, 147. ¹³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 23, alii, et Hieron. ¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁵ Idem. Parsons. exscripsit: 'A. Σ. ὑποστηρίζοντα. Cf. Hex. ad Jesai. lxiii. 5. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem, teste De Reg. Parsons. affert: Σ. ὑπερηφανία. ¹⁸ Cod. 86.

7. נַשְׁמֹת. *Vastatarum*. Ο'. ἡρηγωμένων. *Alia*
exempl. ✕ ἡφανισμένων 4.¹⁹

9. מִלְּפָנַי בַּיָּם. *A facie mea in navibus*. Ο'. Θ.
✕ ἐκ προσώπου μου ἐσσίμ ('Α. ✕ ἐν ἐτιείμ.
Σ. ✕ ἐν ἐπειξί 4.²⁰) σπεύδοντες.

חַבְרֵי אֶת-כּוֹשׁ בָּטָן. *Ut terreant Aethiopes*
secure (degentes). Ο'. ἀφανίσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν ✕ τὴν ἐλπίδα 4.²¹ Ο'. Θ. ✕ τὴν ἐλπίδα 4.
'Α. τὴν πεποιθειάν. 22 Σ. τοῦ ἐκπληξῆαι τῆς
Αἰθιοπίας τὴν ἀφοβίαν. 23

כִּי הִנֵּה בָּהָּ. Ο'. ὅτι ἰδοὺ (Σ. ✕ πάντως 24)
ἦξει.

10. אֶת-הַמּוֹן. Ο'. πλῆθος. Οἱ Γ'. τὸ (πλῆθος). 25

11. אָתוּ. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. μετ' αὐτοῦ 4.²⁶
עָרִיצֵי גוֹיִם מוֹבְאִים. *Violentissimae gentium*
adducentur. Ο'. λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν ἀπεσταλ-
μένοι. 'Α. ἰσχυροί . . . Σ. ἀκαταμάχητοι
ἐθνῶν ἀχθήσονται. 27

11. הָלַל. *Occisorum*. Ο'. τραυματιῶν. Σ. τρώ-
σεων. 28

12. וּמִכַּרְתִּי אֶת-הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים. *Et vendam*
terram in manum malorum. Ο'. Vacat. ✕
'Α. Θ. καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ πονη-
ρῶν 4.²⁹

13. וְהִבַּדְתִּי גִלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אִלָּלִים. *Et per-*
dam idola, et cessare faciam vanitates. Ο'.
καὶ ἀπολῶ ✕ βδελύγματα (Σ. Θ. εἰδῶλα), καὶ
καταπαύσω 4 μεγιστᾶνας. 30

וְנִתְּתִי יְרָאָה בְּאָרֶץ מִצְרַיִם. *Et immittam ter-*
rorem in terram Aegypti. Ο'. Vacat. ✕ καὶ
δώσω φόβον ἐν γῇ Αἰγύπτου 4.³¹

14. בָּנָא. Ο'. ἐν Διοσπόλει. 'Α. Βανῶ. Σ. ἐν
Νό. Θ. ἐν Νόϊ. 32

15. נָא. Ο'. Μέμφεως. 'Α. Νῶ. Σ. Νό. Θ.
Νέως. 33

16. וְנָה צָרִי יוֹמָם. *Ut perrumpatur, et*

¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. ex eodem exscripsit: Ο'. Θ. ἐκ πρ. μου ἐν σείμ. 'Α. ✕ ενετειέμ. Σ. ✕ ενεπειξί.) Codd. 87, 88, Syro-hex. in textu: ✕ ἐκ προσώπου μου ἐσσίμ (هصم) 4; et sic sine aster. Comp. (cum ἐν σείμ), Codd. 62, 147 (uterque cum ἐσσείμ). Theodoret. legit: ἀπὸ πρ. μου ἐν σείμ, σπεύδοντες κ. τ. ε., notans: τὸ δὲ σείμ τῇ Ἑλλάδι φωνῇ ἐν ἰσχυῖ δηλοῖ. Denique Montef. e Cod. Jes. affert: ἐκ πρ. μου (μου om. Parsons.) ἐσσίμ. Σ. ἐν ἐπειξί. Hieron. (qui LXX vertit: *In die illa egredientur nuntii a facie mea, festinantes disperdere Aethiopiae spem*): "Et pervenerint nuntii, juxta Aquilam et Theodotionem, siim, quos Sym. transtulit *festinantes*, nos in *trieres* vertimus; ita enim ab Hebraeis accepimus." Anonymum vero apud Nobil., qui Theodotioni ἐγκαθιστῶς tribuit, nihil moramur. ²¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii. ²² Cod. 86, teste De Reg. Nobil. affert: Θ. τὴν ἐλπίδα. 'Α. τὴν πεπ. ²³ Cod. 86. ²⁴ Idem, teste De Reg. Hieron. Hebraea vertit: *quia absque dubio veniet*. ²⁵ Idem. Sic in textu Comp., Codd. 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Cod. XII affert: 'Α. Θ. ✕ μετ' αὐτοῦ. Cod. 86, teste De Reg.: Σ. μετ' αὐτοῦ. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁷ Cod. 86. Idem ad ἐκκενῶσονται affert: Σ. γυμνῶσονται, ut in loco simili Cap. xxviii. 7. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg. ²⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (cum

eis χεῖρας), 23 (idem), 26, alii, Hieron., et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Posterior autem τῷ ἀποδώσομαι non *vendendi*, sed *tradendi* (تحمص) notionem tribuit, tum hic, tum Jud. iv. 2. Mox Cod. 87 solus pingit: ✕ ἐν χερσὶν κ. τ. ε., sine cuneolo. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron.: "Sequitur: *Et disperdam simulacra* (quae abominations LXX transtulerunt), *et cessare faciam idola* (vel *optimates*). Cod. Jes. affert: ✕ Θ. βδελύγματα καὶ καταπαύσω μεγιστᾶνας (non, ut Montef., ✕ Θ. καὶ ἀπολῶ βδελύγματα, καὶ καταπαύσω), repugnant Cod. 86, qui affert: Σ. Θ. εἰδῶλα. ³¹ Cod. XII (cum ἐν τῇ γῇ), teste Parsonsio. Sic sine aster. Comp., Codd. III (cum Αἰγύπτῳ), 22 (cum φόνον), 23, alii, et Hieron. Codd. 87, 88, Syro-hex.: ✕ καὶ δώσω φ. ἐκ γῆς Αἰγύπτου 4. ³² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: 'Α. Βανῶ. Σ. ενο. Θ. ενοι (sic). Hieron.: "Pris-tinum nomen habet No, quod Aq., Sym. et Theod., sicut in Hebraeo positum est, transtulerunt. Pro quo, nescio quid volentes, LXX dixere *Diospolim*, quae Aegypti parva civitas est [sed vid. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 834]. Nos autem pro No, *Alexandriam* posuimus, per anticipationem, quae Graece *πρωληψις* appellatur." ³³ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Et interficiam, ait, multitudinem *Alexandriae*, quae rursum in Hebraeo posita est No, pro quo nequaquam *Diospolim*, ut supra, sed *Mem-phim* LXX transtulerunt."

- Noph* *hostes diuturni* (occupabunt). Ο'. ἔκρηγμα, καὶ διαχυθήσεται ὕδατα. Σ. ἀνάρρηξις, καὶ ἐν Μέρφει πολέμοιο αὐθιμερινοί.³⁴
17. אִנָּה. Ο'. Ἠλιουπόλεως. 'Α. ὦν. Σ. Θ. Αὖν.³⁵
הִנָּה. *Et ipsae*. Ο'. καὶ αἱ γυναῖκες. 'Α. καὶ αὐτοί (fort. αὐταί).³⁶
21. לְאַחֲבֹשׁ. *Non obligatum est* (brachium). Ο'. οὐ κατεδέθη (alia exempl. κατεδέθη³⁷). 'Α. οὐκ ἐμοσώθη. Σ. οὐκ ἐπεδέθη.³⁸
- תְּרַפּוֹת. *Curationes*. Ο'. ἱασιν. Σ. θεραπεῖαν.³⁹
- לְחַבֵּשׁ לְחֻקָּה. *Ad obligandum illud, ad roborandum illud*. Ο'. τοῦ δοθῆναι ἰσχύν. Alia exempl. τοῦ δεθῆναι καὶ κατισχυῶσαι αὐτόν.⁴⁰
'Α. ✕ εἰς ἐπίδεσμον... Σ. ✕ ὥστε ἐπιδη-
σαι... Θ. ✕ τοῦ καταδῆσαι...⁴¹
22. אֶת־הַחֹקֶה וְאֶת־הַנְּשִׁבָּרָה. *Tam validum quam confractum*. Ο'. τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τοὺς τετα-
μένους. Alia exempl. τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τοὺς
τεταγμένους, ✕ καὶ τοὺς συντριβομένους.⁴²
'Α. τὸν κραταῖον καὶ ὑψηλόν. Θ. τὸν ἰσχυρὸν
καὶ τὸν μέγαν.⁴³
23. וְהִפְצִיתִי. *Et dispergam*. Ο'. καὶ διασπερῶ.
'Α. καὶ ῥίψω.⁴⁴

23. אֶת־מִצְרַיִם. Ο'. ✕ Σ. Θ. τὴν Ἀίγυπτον.⁴⁵
24. וְשִׁבְרֵתִי אֶת־זְרָעוֹת פְּרֵעָה וְנֶאֱמַר בְּנֵי־חֹקֶה לְפָנָיו. *Et confringam brachia Pharaonis, et gemet gemitibus confossi coram eo*. Ο'. καὶ ἐπάξει αὐτὴν ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκύλα αὐτῆς. Θ. καὶ συντρίψει τοὺς βραχίονας Φαραῶ, καὶ στενάξει στεναγμούς τραυματίους.⁴⁶
✕ 'Α. Θ. ἐνώπιον αὐτοῦ.⁴⁷
26. וְיָדְעוּ. Ο'. καὶ γνώσονται ÷ πάντες.⁴⁸ Alia
exempl. καὶ γνώσονται ÷ πάντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι.⁴⁹

Cap. XXX. 6. ÷ ἕως Σὺήνης.⁵⁰ II. ÷ πάν-
τες.⁵¹

CAP. XXXI.

1. בְּצֹהָר. Ο'. μῆ. Σ. πρώτη.¹
2. אֶמֶר. Ο'. εἶπὼν. 'Α. Σ. εἶπέ.²
3. אֶרֶז. *Cedrus*. Ο'. κυπάρισσος. Σ. ὡς κέδρος.³
- עֵצֵי. *Ramis*. Ο'. ταῖς παραφυάσι. 'Α. Θ.
(τοῖς) κλάδοις. Σ. (τοῖς) θαλλοῖς.⁴
- לְחֹרֶשׁ מַצֵּל. *Et silva obumbrans*. Ο'. Vacat.
✕ καὶ πυκνὸς ἐν τῇ σκέπῃ.⁵ Σ. καὶ εὐσκίος
ἦν.⁶

depravatum est. Illi enim interpretati sunt, non τεταγμένα, sed τεταμένα, hoc est, non disposita, sed extenta; pro quo juxta consuetudinem suam alii interpretes *excella* posuerunt.⁷ Cod. 86, teste De Reg. Alia Idem. Sic in textu (hic et v. 26) Codd. XII, 62, 147, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. exscripsit τραυματίους.) Idem. Post τὰ σκύλα αὐτῆς Codd. 62, 147 inferunt: ἐνώπιον αὐτοῦ. Sic cum obelo Cod. 87. Reprobant πάντες Comp., Codd. 22, 36, alii. Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. III (cum ἐπιγνώ-
σονται), 26, 49, alii. Cod. 87, Syro-hex. In Hebraeo est מִגְדֹּל עַד סֵנְיָה, a Migdol usque ad Syenem. Idem.

CAP. XXXI. Cod. 86, teste De Reg. Idem.

Cod. 86. Montef. ex Drusio edidit: ἄλλ. κέδρος, quae lectio est solius Cod. 42. Cod. 86, teste De Reg.

Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 26, 49, alii. Codd. 22, 23, alii, post μέ-
γθος inferunt: καὶ πυκνὸς τῇ σκέπῃ. Cod. 86, teste
De Reg.

3. **עֲבֵתֵי**. *Densos ramos.* Ο'. νεφελών. 'Α. Θ.
δασέων. Σ. πυκαζόντων.⁷
- צִמְרֵתוֹ**. *Cacumen ejus.* Ο'. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. 'Α.
ἄκρον αὐτοῦ.⁸
4. **אֶת־נְהִרְתֶּיהָ הִלֵּךְ סְבִיבָתָא**. *Cum fluminibus suis
ibat circa.* Ο'. τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἡγαγε
κύκλῳ. Σ. οἱ ποταμοὶ αὐτῆς διήρχοντο κύκλῳ.⁹
- וְאֶת־הָאֵדֻקְתָּהּ**. *Et aquaeductus ejus.* Ο'. καὶ
τὰ συστήματα (Θ. ὑδραγωγούς¹⁰) αὐτῆς.
- הַשָּׂדֶה**. Ο'. τοῦ πεδίου. Οἱ Γ'. (τοῦ) ἀγροῦ.¹¹
5. **וְתִּפְרֹלֶנָּה פִּאֲרֵתֶי**. *Et prolongatae sunt frondes
ejus.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ὑψώθησαν αἱ
παραφυάδες αὐτοῦ **4**.¹²
- בְּשִׁלְחָהּ**. *Dum diffunderet (ramos).* Ο'. Vacat.
Ο'. Θ. ✕ ἐν τῷ ἐκτείνειν αὐτόν. 'Α. ✕ ἐν
τῷ ἔξαποστεῖλαι αὐτόν. Σ. ✕ ἐκταθείσης αὐ-
τῆς.¹³
6. **פִּאֲרֵתֶי**. Ο'. τῶν κλάδων (Σ. Θ. παραφυάδων¹⁴)
αὐτοῦ.
7. **דָּלִיּוּתֶי**. *Palmitum ejus.* Ο'. τῶν κλάδων ('Α.
ἀναδεδράδων¹⁵) αὐτοῦ.
8. **לֹא־עֲמִקְמוּהוּ**. *Non obscuraverunt (superaverunt)
eum.* Ο'. τοιαῦται. Alia exempl. οὐχ ὑπερή-
ραν αὐτόν.¹⁶
- לֹא דְמוּ**. *Non similes fuerunt.* Ο'. οὐχ ὅμοιοι.
Θ. οὐχ ὁμοιώθησαν.¹⁷

8. וְיַעֲרַמְנִים. *Et platani*. Ο'. καὶ ἑλάται. 'Α.
(καὶ) ἀρμονεῖμ. Θ. (καὶ) πλάτανοι.¹⁸
בָּנָן. Ο'. ἐν τῷ παραδείσῳ. 'Α. Θ. ἐν τῷ κήπῳ.¹⁹
9. וְיִפְחַ עֲשִׂיתִי בָרֶב דְּלִיתִי. *Pulcrum feci eum*
in multitudine palmitum ejus. Ο'. διὰ τὸ πλη-
θος τῶν κλάδων αὐτοῦ. 'Α. Θ. ✕ καλὸν ἐποί-
ησα αὐτὸν ἐν τῷ πληθίει τῶν κλάδων αὐτοῦ.²⁰
וְיִקְנָאָהוּ. *Et inviderunt ei*. Ο'. καὶ ἐζήλωσαν
αὐτόν. Σ. ὥστε ζηλῶσαι πρὸς αὐτόν.²¹
10. וְצִמְרֵתוֹ. *Cacumen suum*. Ο'. τὴν ἀρχήν (Σ.
ἐγκάρδιον. Θ. καυλόν²²) σου.
עֲבוֹתָיִם. Ο'. νεφελῶν. Σ. τῶν πυκαζόντων.
Θ. δασέων.²³
וְרָם לְבָבוֹ בְּגִבְהָ. *Et elatum est cor ejus in*
altitudine ejus. Ο'. καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι
αὐτόν. *Alia exempl.* καὶ ἐπήρθη ἡ καρδιά
αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὑψίει αὐτοῦ.²⁴ 'Α. καὶ ὑψώθη...
Θ... καρδιά αὐτοῦ...²⁵
11. וְיֵל דּוּצִיס. *Ducis*. Ο'. ἀρχοντος. Οἱ Γ'. ἰσχυροῦ.²⁶
וְעָשׂוּ לֹו יַעֲשֶׂה. *Faciendo faciet ei*;
juxta impietatem ejus. Ο'. καὶ ἐποίησε τὴν
ἀπάλειαν αὐτοῦ (*alia exempl. add. κατὰ τὴν*
*ἀσέβειαν αὐτοῦ*²⁷). Οἱ Γ'. ποιῶν ποιήσει αὐτῷ
κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ.²⁸
וְיִרְשֶׁתִּיהוּ. *Expellam eum*. Ο'. Vacat. ✕ ἐξέ-
βαλον αὐτόν.²⁹

⁷ Cod. 86, teste De Reg. (cum 'Α. δασείων). Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. Θ. δασείων. Cf. ad v. 10. ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xvii. 3. ⁹ Cod. 86.

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, teste De Reg. ¹² Cod. Jes. Sic

in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub
aster (sine cuneolo) Cod. 87 Syro-hex pingit: ✠

aster. (sine eadeo) Cod. 87. Syro-lex. pingit: ✕ καὶ
ἰψώθησαν αἱ π. αὐτοῦ ἐφ' (sic) ὕ. π. ἐν τῷ ἐκτείνει αὐτόν 4.
Ad ἀφ' ὕδατος De Reg. e Cod. 86 affert: Θ. ἐξ ὑδάτων.

¹³ Cod. 86, teste De Reg. (Aquilae versionem non exscripsit Parsonsius). Lectionem ἐν τῷ ἐκτείνει αὐτὸν in

textum inferunt Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster.
Codd. XII, 87, Syro-hex. (ut supra). ¹⁴ Cod. 86, teste

De Reg. ¹⁵ Idem. Cf. ad Cap. xix. 11. ¹⁶ Sic
Codd 22 23 26 alij et Syro-hex in marg char med

86, teste De Reg. Parsons, ex eodem affert: Θ. οὐκ ὠθη-

συν. ¹⁸ Cod. 86, teste Parsons. De Reg. ex eodem
exscripsit: 'Α. ἀουωνεύει (sed in notis ἀουωνεύει). Θ. πλά-

¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Idem. Syro-hex. | ⲉⲁⲓ .2

✠ خذوا حبلهم وعلقوها. Sic in textu sine

aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ²¹ Syro-hex. .

π. τῆς τρυφῆς * τοῦ θεοῦ 4. ²² Cod. 86. Cf. ad Cap.

xvii. 3. ²³ Syro-hex. **حقةها .ل. هتتها**.
Cod. 86 affert: Σ. τῶν πυκαζόντων. Cf. ad v. 3. ²⁴ Haec

in textum ante καὶ εἶδον inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. Syro hex. in marg. ebr. med. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831

²⁵ Cod. 86, teste De Reg. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Sic

Comp. (cum Αἰγύπτου pro αὐτοῦ), Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (cum τὰς ἀσσεβείας). ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Sic

Codd. XII, 87. Syro-hex. ✥ ἐκβαλὼ αὐτόν 4 (ⲧⲟⲩⲙⲉⲙⲉⲛ) ✥.
Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἐγώ.

12. וַיִּכְרְתוּ. *Et exciderunt eum.* Ο'. καὶ ἐξω-
λόθρευσαν αὐτόν. *Alia exempl.* καὶ ἀπόλεσαν
αὐτόν.³⁰ Σ. καὶ συντελέσουσιν (αὐτόν).³¹

וְאֵלֵינוּ. *Alieni.* Ο'. ἀλλότριον. Σ. ἀσπλαγ-
χνοί.³²

וְלִזְנוֹתָיו. Ο'. οἱ κλάδοι ('Α. αἱ ἀναδενδράδες.
Θ. αἱ παραφυάδες³³) αὐτοῦ.

בְּכָל-אֶפְסְרוֹתֵי הָאָרֶץ. *In omnibus convallibus ter-
rae.* Ο'. ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς. Θ. ἐν πάσαις
ταῖς χέρσοις τῆς γῆς.³⁴

וַיִּשְׁתְּחוּ. *Et deseruerunt eum.* Ο'. καὶ ἡδά-
φισαν (Σ. ἀφήκεν³⁵) αὐτόν.

13. וְאֶל-פְּרִאֲתָיו. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ.
Οἱ Γ'. (καὶ) ἐπὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ.³⁶

14. אֶת-צִמְרֵתָם. Ο'. τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. 'Α. τὸ
ἄκρον αὐτῶν. Σ. τὰς καρδίας αὐτῶν. Θ. τὸν
καυλὸν αὐτῶν.³⁷

אֶל-בֵּין עֲבֹתֵיהֶם. Ο'. εἰς μέσον νεφελῶν. Σ. . .
πυκάσματα.³⁸

אֲלֵיהֶם בְּגִבְהָם. *Duces eorum* (s. *Ad eos*) *in
superbia eorum.* Ο'. ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πρὸς
αὐτά. *Alia exempl.* ✕ πρὸς αὐτὰ ✕ ἐν τῷ
ὕψει αὐτῶν.³⁹

כִּי כָלָם. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι ✕ πάντες.⁴⁰

15. הָאֲבִלְתִּי בִסְתִי עָלָיו אֶת-תְּהוֹמוֹ. *Lugere fa-
ciam, et operiam propter eum abyssum.* Ο'.

ἐπένθησεν αὐτὸν ἢ ἄβυσσος. *Alia exempl.*
ἐπένθησεν, ἐπέστησα ἐπ' αὐτὸν τὴν ἄβυσσον.⁴¹
'Α. Θ. . . ἐκάλυψα ἐπ' αὐτὸν τὴν ἄβυσσον.⁴²
Σ. ἐποίησα πενήθσαι . . .⁴³ Οἱ Γ'. ἐκάλυψεν ἢ
ἄβυσσος.⁴⁴

15. וַיִּכְהֶבֶה. *Et cohibebo.* Ο'. καὶ ἐπέστησα. Οἱ
Γ'. (καὶ) ἐκώλυσα.⁴⁵

וַיִּכְלֹשׁ. *Et inhihebuntur.* Ο'. καὶ ἐκώλυσα.
'Α. καὶ ἐξέλειπεν.⁴⁶

וַיִּתְּנֵם אֶתְרוֹ. *Et atrum reddam propter eum.*
Ο'. καὶ ἐσκότασεν (Θ. ἐσκυθρόπασεν⁴⁷) ἐπ'
αὐτόν. Λοιποῖ' ἐπένθησεν αὐτόν.⁴⁸

וַיִּפְּחוּ. *Deliquium patientur.* Ο'. ἐξελύθησαν.
'Α. ἐκρότησαν. Σ. ἡλλομόρφωσαν.⁴⁹

16. וַיִּנְחֻמוּ. *Et consolabuntur se.* Ο'. καὶ παρε-
κάλουν αὐτόν. Σ. καὶ παρεκλήθη.⁵⁰

בְּאֶרֶץ תְּהוֹמֵי. *In terra infima* (orco). Ο'.
ἐν γῇ (*alia exempl. add. κάτω, s. κατωτάτῃ*⁵¹).
Οἱ Γ'. κατωτάτῃ.⁵²

וַיַּטּוּ. *Et praecipuum.* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ.
Ο'. ✕ καὶ τὰ κάλλιστα ✕.⁵³

17. אֶל-הַיָּדֵי הָרֶחֱקֵם. *Ad confossos gladio.* Ο'. ἐν
τοῖς τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας. Σ. μετὰ τε-
τρωμένων μαχαίρας.⁵⁴

בְּתוֹךְ גֵּוִיהֶם. Ο'. ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπό-
λυντο. Οἱ Γ'. ἐν μέσῳ τῶν ἐθῶν.⁵⁵

³⁰ Syro-hex.: καὶ ἀπόλεσαν αὐτόν, καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτόν
(וַיִּכְרְתוּ וַיִּשְׁתְּחוּ), ex duplici lectione. Drusius ad
idem Hebraeum (non ad וַיִּשְׁתְּחוּ, ut edidit Montef.) affert:
καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτόν.

³¹ Syro-hex. ad ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς
γῆς appingit: Σ. καὶ συντελέσουσιν (וַיִּשְׁתְּחוּ). Θ. ἐν
πάσαις ταῖς χέρσοις τῆς γῆς. Priorem lectionem cum He-
braeo כָּרַת commutavit Sym., saltem in locutione בְּרִית
Jesai. lxi. 8. Jerem. xxxi. 31. Ezech. xvii. 13. ³² Cod. 86.

³³ Idem, teste De Reg. ³⁴ Syro-hex. וְלִזְנוֹתָיו.

וְלִזְנוֹתָיו. Idem idem in textu: ἀπὸ τῆς σκέπης
αὐτοῦ (וְלִזְנוֹתָיו), cum αὐτῶν in marg. char. med. ³⁵ Cod.
86. Syro-hex. in marg. sine nom.: καὶ ἀφήσουσιν αὐτόν
(וַיִּשְׁתְּחוּ). ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. ³⁷ Cod.
Jes. Cf. ad v. 10. ³⁸ Cod. 86. ³⁹ Sic Codd. 87, 88,
Syro-hex.

⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine
aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Sic Codd.

XII, 87, 88, Syro-hex. (qui pro ἐπένθησα (sic) habet וַיִּכְהֶבֶה).

⁴² Cod. 86, teste De Reg. (Pro ἐκά-
λυψα Parsons. exseripsit ἐκάλυψε.) ⁴³ Syro-hex. וַיִּכְלֹשׁ.

וַיִּכְלֹשׁ. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Cod.

86. Sic in textu Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., qui omnes
ἐκώλυσα bis habent. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. (cum
ἐξέλειπεν).

⁴⁷ Cod. 86. ⁴⁸ Idem. (Ad Λοιποῖ' cf. ad
Cap. iii. 26.) Sic in textu Codd. III, 26, 106. ⁴⁹ Idem.

Syro-hex. affert: Σ. ἡλλομόρφωσαν (וַיִּפְּחוּ).

⁵⁰ Syro-hex. וַיִּנְחֻמוּ. ⁵¹ Prior lectio est in Ald., Codd.

III, XII, 26, 42, alii; posterior in Comp., Codd. 22, 23,
36, alii. ⁵² Cod. 86, teste De Reg. (qui κατωτάτῃ
pingit). Sic in textu Codd. 87, 88. Syro-hex. וְלִזְנוֹתָיו.

⁵³ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36 (sine
rā), alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex.

⁵⁴ Cod. 86. ⁵⁵ Idem.

8. אֲחֲרֵיהֶם עָלֶיהָ. *Obscurabo ea super te.* O'. συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ. *Alia exempl. στυγνάσω ἐπὶ σοί.*¹⁸
- עַל־אַרְצָה. O'. ἐπὶ τὴν γῆν * Πάντες σου. 4.¹⁹
9. שְׁבִירָה. *Interitum tuum.* O'. αἰχμαλωσίαν σου. Σ. συντριβὴν σου.²⁰
10. וְהִשְׁתַּבַּחְתִּי עָלֶיהָ עַמִּים רַבִּים. *Et obstupescere faciam super te populos multos.* O'. καὶ στυγνάσουσιν ἐπὶ σέ ἔθνη πολλά. Σ. καὶ στυγνάσαι ποιήσω διὰ δὲ ἔθνη πολλά.²¹
- וְשַׁעַר עָלֶיהָ שָׁעַר. *Horrescent super te horrore.* O'. ἐκστάσει * ἐπὶ σέ 4 ἐκστήσονται.²² Σ. ὀρθοτριχίσουσιν (ἐπὶ σέ). Θ. φρίξουσιν...²³
- בְּעוֹפֵף. *Cum volare fecero (vibravero).* O'. ἐν τῷ πετᾶσθαι. 'A. Σ. Θ. ἐν τῷ ἐκπετάσαι με.²⁴
- וְהָרְדוּ לְרַגְעִים אִישׁ לְנַפְשׁוֹ. *Et trepidabunt ad singula momenta quisque propter animam suam.* O'. προσδεχόμενοι τὴν πῴσιν αὐτῶν. 'A. καὶ παραχθήσονται εἰς παραχὴν ἕκαστος τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.²⁵ Σ. καὶ ἐκπαγήσονται περὶ τῶν αἰφνυθίων, ἕκαστος περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.²⁶
- בְּיוֹם. O'. ἀφ' ἡμέρας. 'A. Θ. ἐν ἡμέρα.²⁷
12. גְּבוּרִים. *Heroum.* O'. γιγάντων. 'A. Θ. δυνα-

τῶν. Σ. ἀνδρείων.²⁸

12. עָרִיצִי. O'. λοιμοί. 'A. ἰσχυροί. Σ. ἀκαταμάχητοι.²⁹
- וְנִגְזַלְתִּי. *Superbiam.* O'. τὴν ὕβριν. Σ. τὸ μεγαλαύχμα.³⁰
13. מַעַל מַיִם. O'. ἀφ' ὕδατος. *Alia exempl. ἐπάνωθεν ἀφ' ὕδατος.*³¹
- וְלֹא תִדְלַחַּלְתִּי. *Et non turbabit eam (aquam).* O'. καὶ οὐ μὴ ταραξῇ αὐτό. Σ. ἵνα μὴ ταραξῇ. ³²
- עַד. O'. ἔτι. 'A. Θ. * ἔτι 4. Σ. * μὴ-κέτι 4.³³
14. וְנִהְרֹתֵם. *Et flumina eorum.* O'. καὶ οἱ ποταμοί ('Αλλος' αἱ διώρυγες³⁴) αὐτῶν.
15. בְּחִכּוֹתַי. *Cum percussero.* O'. ὅταν διασπερῶ (διασπείρω). 'A. Σ. ἐν τῷ πατάξαι με.³⁵
16. וְקִינְנוּ. *Et lamentabuntur eam.* O'. καὶ θρηνησεῖς (alia exempl. θρηνήσουσιν³⁶) αὐτόν.
17. שְׁנֵי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּחַמְשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ. *Anno duodecimo quinto decimo die mensis.* O'. ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ('A. Θ. ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει³⁷) ÷ τοῦ πρώτου μηνὸς 4,³⁸ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ μηνός.

✠. Hieron. Hebraea vertit: *Et irrigabo terram putore sanguinis tui* (sive [juxta LXX] *stercoribus tuis*).¹⁸ Sic Codd. 22, 23 (cum συσκοτάσω), 36, alii.

¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex.

²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. *وَمِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ*.

²² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 62, 147. ²³ Syro-hex. *وَمِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ*.

²⁴ Cod. 86. ²⁵ Idem. ²⁶ Syro-hex. *وَمِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ*.

²⁷ Cod. 86, teste De Reg. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.

³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem.

³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem.

³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem.

⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem.

86, ubi *πατάξαι* scriptum.

³⁶ Sic Comp., Codd. III,

22, 23, 26, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med.

habet: *وَمِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ*.

³⁷ Cod. 86. Sic in textu

Codd. 87, 88. ³⁸ Haec, τοῦ πρώτου μηνός, absunt a

Comp., Codd. XII (qui in marg. habet: ἐν τῷ πρώτῳ μηνί,

ut in textu Codd. III, 26, 106, et Syro-hex.), 87, et Hieron.

Obelus hodie non exstat in libris Graecis aut Syro-hex.,

sed ab Origene ita pictum esse testatur scholium in

Cod. Jes. a Montef. exscriptum: 'Ἐν τῇ τῶν O' ἐκδόσει οὕτω

φέρεται· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰβ' ἔτει ἐν τῷ α' (πρώτῳ Parsons.)

μηνί ἰε' (πεντεκαίδεκάτῃ idem) τοῦ μηνός· τὸ (τὰ idem) δέ, ἐν τῷ

(τῷ om. idem) α' (πρώτῳ idem) μηνί, ὠβελισθὲν (sic) περιελθεῖν

'Αριγίνης (cetera non exscripsit Parsons.). Ταῦτα δὲ κατὰ

λίξιν εἶπεν ἐν τῷ ἰθ' τόμῳ τῶν εἰς τὸν 'Ιεζεκιὴλ ἐξηγητικῶν

'Εοικεν ἡ προφητεία αὕτῃ ἐξῆς τῇ πρὸ αὐτῆς τεταγμένη (τεταγμένη

Montef.) καὶ αὕτῃ (αὕτῃ idem) τῷ ἰβ' λελέχθαι ἔπει ὁμοίως μὲν

ἐκείνῃ, καὶ κατὰ τὸ ἐν τῷ ἰβ' μηνί προφητεῦσθαι· οὐκ ἐπὶ δὲ ὁμοίως

κατὰ τὴν ἡμέραν· ἡ μὲν γὰρ μὲν τοῦ μηνός ἐλελετο, αὕτῃ δὲ ἰε'

τοῦ μηνός· διόπερ τὸ, τοῦ α' μηνός, ὠβελισθὲν (sic) ἐτολμήσαμεν

περιελθεῖν, ὥς πάτῃ ἀλόγως προσκείμενον (προκείμενον idem).

18. **נָהָה עַל־הַמּוֹן מִצְרַיִם.** *Cane lugubre carmen super multitudinem Aegypti.* Ο'. θρήνησον ἐπὶ τὴν ἰσχὺν Αἰγύπτου. Σ. Θ. εἰπὸν μέλος περὶ τοῦ πλήθους Αἰγύπτου.³⁹ Θ. εἰπὸν μέλος ἐπὶ τὸ πλήθος Αἰγύπτου.⁴⁰

וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּבְנֹת גִּוִּים אֲדָרָם. *Et de-trude eam, ipsam et filias gentium potentium.* Ο'. καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκράς. Σ. Θ. καὶ κλίνων πάρελκε αὐτὸν, καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἐθνῶν *discerne in chorum.*⁴¹

19. **מִמִּי נַעֲמָתָה רָדָה וְהִשְׁכַּנְתָּ אֶת־עַרְלִים.** *Quo-nam pulcrior es? descende et prosterni te patere cum incircumcisis.* Ο'. (v. 21) τίνας κρείττων εἶ ('Α. ὑπὲρ τίνα ὠραιώθης; Σ. τίνας βελτίων εἶ⁴²); [καὶ] κατὰβηθι, καὶ κοιμηθήτι μετὰ ἀπεριτμήτων. ✕ (Θ.) ἐξ ὕδατος εὐπρεποῦς κατὰβηθι, καὶ κοιμηθήτι μετὰ ἀπεριτμήτων.⁴³

20. **חָרַב נִתְּנָה מִשְׁכְּנוֹ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנִיהָ.** *Gla-dius traditus est; abripite eam, et omnes mul-titudines ejus.* Ο'. καὶ κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. 'Α. ἐν ῥομφαίᾳ ἐδόθη, ἐξέλκυ-σαν αὐτήν, καὶ τὸ πᾶν πλήθος αὐτῆς.⁴⁴

21. **אֶת־עֲזָרָיו יָרְדוּ.** *Cum adjutoribus ejus descen-*

dent. Ο'. Vacat. 'Α. σὺν τοῖς βοηθοῖς αὐ-τῶν κατέβησαν.⁴⁵

22. **קָהָלָה.** Ο'. ἡ συναγωγή ('Α. Θ. ἐκκλησία⁴⁶) αὐτοῦ.

Ο'. ÷ πάντες τραυματαῖα ἐκεῖ ἐδόθησαν, καὶ ἡ ταφή αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγή αὐτοῦ.⁴⁷

סְבִיבוֹתָיו כְּבִירוֹתָיו. *Circa eum sunt sepulcra ejus.* Ο'. περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ. 'Α. κύκλω αὐτοῦ τάφοι αὐτοῦ.⁴⁸

23. **אֲשֶׁר נָתַנוּ קְבֻרָתָהּ בִּירְבִּית־בוֹר יְהוִי קָהָלָה.** *סְבִיבוֹת קְבֻרָתָהּ בְּלִם חֲלָלִים נִפְלִים בְּחֶרֶב.*

Cujus posita sunt sepulcra in recessibus foveae, et factus est coetus ejus circa sepulcrum ejus; omnes eorum confossi, occisi gladio. Ο'. Vacat. ✕ Ο. οἱ ἔδωκαν τὰς ταφὰς ('Α. ✕ ταφὰς⁴⁹) αὐτῆς (Ο. Σ. Θ. αὐτοῦ⁵⁰) ἐν μηροῖς (Σ. ἐν τοῖς κατωτάτοις.⁵¹ 'Ο 'Εβραῖος ἐν μήκει⁵²) λάκ-κου, καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία ('Α. Θ. ἐκκλησία⁵³) περικύκλω τῆς ταφῆς αὐτοῦ πάντες αὐτοὶ τραυ-ματαῖα, πίπτοντες μαχαίρᾳ.⁵⁴ Σ. . . ἐγένετο τὸ πλήθος αὐτοῦ, ἐκάστου περικύκλω αὐτοῦ τὰ μνήματα (s. οἱ τάφοι) αὐτοῦ.⁵⁵

בְּאֶרֶץ חַיִּים. Ο'. ἐπὶ γῆς ζῶης. 'Α. Σ. Θ. ἐν γῇ ζώντων.⁵⁶

³⁹ Syro-hex. **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנִיהָ.** Cf. Hex. ad Jerem. ix. 19. ⁴⁰ Cod. 86.

Hieron. LXX vertit: *Plange super multitudinem Aegypti.*

⁴¹ Syro-hex. Symmacho et Theodotioni continuat: **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנִיהָ.** Post Αἰγύπτου Codd. 22, 23, 36 (cum κλίνων), alii, inferunt: καὶ κλίνων πάρελκε αὐτόν. Deinde **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנִיהָ** circumscriptio est, ut videtur, unius vocis Graecae, in quam non-dum incidere potuimus. ⁴² Cod. 86 (cum βελτίων, teste Parsons.). Sequens copula deest in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁴³ Sic Codd. XII (cum κοιμηθήσῃ), 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ ἐξ ὕδατος εὐπρεπῶν καὶ κοιμηθήσῃ) Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Porro sub asteriscis additum est: ✕ De aqua pulcherrima de-scende, ✕ et dormi cum incircumcisis: . ⁴⁴ Cod. 86 (cum ἐξέλκυσαν, teste Parsons.). ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem, teste De Reg.

⁴⁷ Hieron.: "Quodque sequitur: + Omnes vulnerati ibi dati sunt, + et sepulcrum ejus in profundo foveae, + et facta est congregatio ejus: in Hebraico non habetur, sed a LXX additum est." Cod. 87 pingit: + πάντες τραυματαῖα — καὶ ἐγενήθη + συναγωγή αὐτοῦ περικύκλω. Syro-hex. + πάντες ✕ τραυματαῖα — καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγή αὐτοῦ.⁴⁸ Cod. 86, teste De Reg. Pro τάφοι Parsons. exscripsit τάφος. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem. ⁵² Origen. apud Nobil.: 'Ο 'Εβραῖος ἀντὶ τοῦ, ἐν μηροῖς λάκκου, ἐν μήκει λάκκου, ἔχει. ⁵³ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁴ Cod. Jes. (non, ut Montef., οἱ πίπτοντες). Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum οἱ πίπτοντες), Codd. III (cum ὑπερ-κύκλω), 22 (cum λάκκων), 36 (sine οἱ), alii. Hieron.: "Et iterum de Theodotionis editione sub asteriscis additum est: ✕ Qui dederunt sepulcra ejus in lateribus loci, ✕ et facta est congregatio in circuitu sepulcri ejus; ✕ omnes isti vulnerati, cadentesque gladio: . ⁵⁵ Syro-hex. **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנִיהָ.** ⁵⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: Σ. ἐν γῇ ζώντων.

24. וְכָל-הַמּוֹנָה. Ο'. καὶ pāsa ἡ δύναμις αὐτοῦ.
 "Ἄλλος· καὶ πᾶν τὸ πλήθος αὐτοῦ.⁶⁷

וְאֶשְׁרֵיהֶם. Ο'. καὶ οἱ καταβαίνοντες. 'Α. οἱ
 κατέβησαν.⁶⁸

כְּלִמְתָּם. Ignominiam suam. Ο'. τὴν βάσανον
 ('Α. Σ. αἰσχύνην. Θ. ἀτιμίαν⁶⁹) αὐτῶν.

25. נָתַנוּ מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל-הַמּוֹנָה סְבִיבוֹתָיו קִבְרֶתָהּ
 כָּלֵם עַרְלִים חֲלִיל־הָרֵב פֶּי־נֶתַן חֲתִיתִם
 בְּאָרְץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כָל־מִתָּם אֶת־יְרֵדֵי בּוֹר
 בְּתוֹךְ חֲלָלִים. Posuerunt cubile (feretrum)
 ei cum omni multitudine ejus; circa eum sunt
 sepulcra ejus; omnes eorum incircumcisi, inter-
 fecti gladio: quia incussus est terror eorum in
 terra viventium; et tulerunt ignominiam suam
 cum iis qui descendunt in foveam, in medio in-
 terfectorum. Ο'. Vacat. 'Α. Λοιποῖ· ✕ ἐκεῖ
 κοίτην αὐτῇ ἐν παντὶ τῷ πλήθει αὐτοῦ κύκλω
 αὐτοῦ τάφος αὐτοῦ· πάντες αὐτοὶ ἀπερίτμητοι,
 ἀνηρημένοι μαχαίρας· ὅτι ἐδόθη πτῆξις αὐτῶν
 ἐν γῇ ζώντων· καὶ ἀρουσιν ἐντροπὴν αὐτῶν
 σὺν καταβαίνουσι λάκκον, ἐν μέσφ ἀνηρημέ-
 νων.⁶⁰ "Ἄλλος· ἐδόθη κοίτη αὐτῆς σὺν παντὶ
 τῷ πλήθει· ἐκάστου περικύκλω ἡ ταφὴ αὐτῶν,
 πάντων ἀπεριτμητῶν τραυματιῶν μαχαίρα...⁶¹

26. מִשְׁפָּח תִּבֵּל. Ο'. Μοσὶχ καὶ Θοβέλ. Πάντες·

Μεσέχ καὶ Θουβάλ.⁶² Σ. Θ. κοίτη αὐτῶν.⁶³

26. עַרְלִים. Ο'. ἀπερίτμητοι. Οἱ Γ'. ἀκροβύστοι.⁶⁴
 פֶּי־נֶתַנו. Ο'. οἱ (Οἱ Γ'. ὅτι⁶⁵) δεδωκότες.

27. וְלֹא יִשְׁכְּבוּ. Annon cubant. Ο'. καὶ ✕ οὐκ
 ἐκοιμήθησαν.⁶⁶
 אֶת־גְּבוּרִים. Ο'. μετὰ τῶν γιγάντων (Οἱ Γ'.
 δυνατῶν⁶⁷).

מִעַרְלִים. Ο'. ἀπ' αἰῶνος. Οἱ Γ'. ἀπὸ τῶν
 ἀκροβύστων.⁶⁸

בְּכָל־י מִלְחָמָתָם. Cum instrumentis suis bellicis.
 Ο'. ἐν ὅπλοις (Οἱ Γ'. σκεύεσι⁶⁹) πολεμικοῖς
 ✕ αὐτῶν.⁷⁰

וַיִּתְּנוּ אֶת־הַרְבּוֹתָם מִחַת רַאשֵׁיהֶם. Et posue-
 runt gladios suos sub capitibus suis. Ο'. καὶ
 ἔθηκεν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς
 αὐτῶν. Σ. καὶ τεθήσονται αἱ μάχαιραι αὐτῶν ὑπὸ τὰς
 κεφαλὰς αὐτῶν.⁷¹

כִּי־חֲתִית גְּבוּרִים בְּאָרְץ חַיִּים. Quia terror
 potentium fuerunt in terra viventium. Ο'. ὅτι
 ἐξεφόβησαν πάντας (alia exempl. γίγαντας⁷²)
 ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν. "Ἄλλος· καὶ φόβος δυνα-
 στενούντων ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ τῶν ζώντων.⁷³

28. תִּשָּׁבֵר וְתִשָּׁבֵר. Contereris et jacebis. Ο'.
 ✕ συντριβήση καὶ ✕ κοιμηθήση.⁷⁴

⁶⁷ Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ pāsa ἡ δ. αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ
 πλ. αὐτοῦ, ex duplici versione. ⁶⁸ Cod. 86, teste De

Reg. ⁶⁹ Cod. 86. Post ἐπὶ γῆς ζωῆς (in versu praecedenti, si Parsonsio habenda est fides), aliam hujus clausulae, καὶ ἐλάβουσιν τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βάθρον, versionem inferunt Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ λήγουνται τὸν κατασχυμῶν (cf. Hex. ad Psal. xliii. 16. Mich. ii. 6) αὐτῶν σὺν τοῖς καταγομῆνοις εἰς βάθρον, quae Symmachi esse videtur. ⁶⁰ Cod. 86, teste Parsonsio, qui in cod. scriptum esse affirmat: ἀνηρημένος· πτῆξις. . . καὶ ἀρουσιν. De Reg. tacite exscripsit: ἀνηρημένοι. . . πτῆξις. . . καὶ ἀρουσιν; sed clausulam, κύκλω αὐτοῦ τάφος αὐτοῦ, osecitant praeterlapsus est. In initio pingendum videtur: Ο'. ἐκεῖ ✕ 'Α. Α. (ἐδόκεαν) κοίτην αὐτῇ; in fine autem: ἀνηρημένων ✕ ἐδόθησαν. ⁶¹ Sic in textu post ἐν μέσφ τραυματιῶν Codd. 22 (sub ✕), 23 (cum περικύκλω αὐτοῦ ἡ τ. αὐτοῦ), 36, 48 (sub ✕), 51 (cum ἡ τ. αὐτοῦ), 62 (cum ἡ τ. αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι), alii. ⁶² Cod. 86, teste

De Reg. ⁶³ Hieron.: "Pro Mosoch et Thubal Sym. et Theod. interpretati sunt cubile eorum [לְהַם מִשְׁכָּבָם]." Statim pro καὶ pāsa ἡ ἰσχύς αὐτοῦ Cod. 86 in marg. affert: καὶ πάντες οἱ ὄχλοι αὐτῆς. ⁶⁴ Cod. 86, hic et v. 28.

⁶⁵ Idem, teste De Reg., qui minus probabiliter affert: Οἱ Γ'. ὅτι δεδωκότες. ⁶⁶ Sic Cod. 87 (cum καὶ ✕ οὐκ ἐκ. ✕), Syro-hex. (cum ✕ καὶ οὐκ ✕ ἐκ.), et sine aster Comp., Cod. 88, Hieron. ⁶⁷ Cod. 86. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem.

⁷⁰ Sic Cod. 87, Syro-hex. (nisi forte ✕ αὐτῶν ✕ πολεμικοῖς, ut Codd. 22, 33, alii), et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 26, 49, alii. ⁷¹ Syro-hex. ⁷² Sic Comp. (cum οἱ γίγαντες), Ald. (cum γίγαντες), Codd. III, XII, 22, 23, 26, et Syro-hex. ⁷³ Duplicem versionem in textum post alteram inferunt Codd. 22 (sub ✕), 23, 36 (cum ἐγένετο), alii. ⁷⁴ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex. (cum ✕ συντριβήση ✕ καὶ κ.), et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Hieron.

29. שָׂמָה אֲדוֹם מְלִכְיָהּ וְכָל־נְשֵׁיאֶיהָ. *Ibi Edom, et reges ejus, et omnes principes ejus.* Ο'. ἐκεῖ ἐδόθησαν οἱ ἄρχοντες Ἀσσοῦρ. ✕ Θ. ἐκεῖ Ἐδὼμ, οἱ βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῆς. ⁷⁵ Οἱ Γ'... ἐπηρμένους αὐτῆς. ⁷⁶

אֶת־עַרְלִים. Ο'. μετὰ τραυματιῶν. Οἱ Γ'. σὺν ἀκροβύστοις. ⁷⁷

30. נְסִיכֵי. *Principes.* Ο'. οἱ ἄρχοντες. Ἀ. οἱ καθεσταμένοι. ⁷⁸ Σ. οἱ χριστοί. ⁷⁹

וְכָל־יִדְנִי. *Et omnes Sidonii.* Ο'. πάντες στρατηγοὶ Ἀσσοῦρ. Ἀ. Σ. ... Σιδώνιοι. ⁸⁰

בְּחִתִּיתָם מִבְּנִיחֵתָם. *In terrore eorum ex fortitudine eorum (incusso).* Ο'. σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν. Σ. ἡττηθέντες ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν. ⁸¹

בּוֹשִׁים וְנִשְׁכָּבִים. *Pudefacti, et cubant.* Ο'. Ἀ. Σ. Θ. ✕ αἰσχυνόμενοι & ἐκοιμήθησαν. ⁸²

31. עַל־כָּל־הַמּוֹנֶה. *De omni multitudine ejus.* Ο'. ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχύον αὐτῶν. Οἱ Γ'. ἐπὶ πάντας ὄχλους αὐτοῦ. ⁸³

חֲלִיל־יִחְרַב פְּרָעָהּ וְכָל־חֵילוֹ. *Confossi gladio, Pharao et omnis exercitus ejus.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. τραυματίαι μαχαίρας Φαραὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ. ⁸⁴

32. חֲתִיתִּי (חֲתִיתִּי ק). Ο'. τὸν φόβον αὐτοῦ (Σ. μου). ⁸⁵

בְּאַרְץ־חַיִּים. Ο'. ἐπὶ γῆς ζωῆς. Ἀ. Σ. Θ. ἐν γῇ ζώντων. ⁸⁶

Cap. XXXII. 14. ÷ οὕτως. ⁸⁷

CAP. XXXIII.

2. אֶל־בְּנֵי. Ο'. τοῖς υἱοῖς. Οἱ Γ'. πρὸς τοὺς υἱούς. ¹

מִקְצֵיהֶם. *Ex numero universo eorum.* Ο'. ἐξ αὐτῶν. Θ. ἐκ μέρους αὐτῶν. ²

3. הַזִּהִיר אֶת־הָעָם. *Et monuerit populum.* Ο'. καὶ σημάνη τῷ λαῷ. Ἀ. Σ. καὶ προφυλάξει τὸν λαόν. ³

4. הַשׁוֹפֵר. Ο'. τῆς σάλπιγγος. Σ. (τῆς) κερατίνης. ⁴

וְלֹא נִזְהָר. *Et moneri noluerit.* Ο'. καὶ μὴ φυλάσσεται. Ο'. Θ. καὶ οὐκ ἐφυλάξατο. ⁵

5. הָיָה נִזְהָר נִפְשׁוֹ מִלֵּט. *Sin ipse monitionem admisisset, animam suam servasset.* Ο'. καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο (alia exempl. ἐρρύσατο). Σ. ἐὰν δὲ φυλάσσεται, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περίεσωσεν. ⁶

6. וְחַיֵּי. Ο'. καὶ τὸ αἷμα ✕ Οἱ Γ'. αὐτοῦ. ⁸

⁷⁵ Cod. Jes. (non, ut Montef., καὶ οἱ β. αὐτῆς). (Cod. 87 in textu pingit: ἐκεῖ Ἐ., οἱ β. αὐτῆς, ✕ καὶ πάντες & οἱ α. αὐτῆς. Syro-hex.: ἐκεῖ Ἐ. (in marg. char. med. ἐδόθησαν) ✕ καὶ οἱ β. αὐτῆς &, κ. τ. ε.) Sic sine aster. (cum ὁ βασιλεὺς αὐτῆς) Codd. 22, 36, alii; necnon (cum καὶ οἱ β. αὐτῆς) Ald., Codd. 42, 49, alii. ⁷⁶ Cod. 86, teste De Reg. Idem ad בְּנִיחֵתָם, Ο'. τὴν ἰσχύον αὐτοῦ, exscripsit: Ἀ. Σ. Θ. αὐτῆς, quod huc potius pertinere crediderim. Scilicet tres interpretes αὐτῆς pro Ἀσσοῦρ dederunt; solus Aquila, ni fallor, ἐπιγράμει pro ἄρχοντες. Cf. ad Cap. xii. 10. Praeterea Syrus noster ad נְשֵׁיאֶי Exod. xxii. 28 in marg. affert: Ἀ. ἐπηρμένους (חַפְּסֵי). Σ. Θ. ἄρχοντα. ⁷⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁸ Idem. Minus probabiliter Parsons. καθίσταμενοι exscripsit. Cf. Hex. ad Mich. v. 5. ⁷⁹ Syro-hex. & חֲסִידֵי. Cf. ibid. ⁸⁰ Cod. 86. ⁸¹ Syro-hex. & חֲסִידֵי מִלֵּט. Graeca nostra petita sunt e Codd. 22, 23, 36, aliis, et Theodoreto, ubi locus sic habetur: οὕτως κατήχησαν μετὰ τραυματιῶν

σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν, ἡττηθέντες ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν, αἰσχυνόμενοι ἐκοιμήθησαν κ. τ. ε. ⁸² Cod. 86, et sub simplici aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Parsons. e Cod. XII affert: Ἀ. Θ. αἰσχ. ἐκοιμήθησαν. ⁸³ Cod. 86. ⁸⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp. (cum μαχαίρα), Ald., Codd. III (ut Comp.), 22, 23, 26 (ut Comp.), alii, et sub aster. Codd. 87, 88 (uterque cum μαχαίρα), Syro-hex. Lectionem ad v. 32, הָיָה נִזְהָר—אֶת־חַיָּי, perperam aptat Montef. ⁸⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Cod. 87 (cum οὗτος), Syro-hex.

CAP. XXXIII. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Syro-hex. & מִלֵּט מִלֵּט. ³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit προφυλάξω. ⁴ Cod. 86. ⁵ De Reg. e Cod. 86 affert: Ο'. Θ. καὶ οὐκ ἐφυλάξατο. Ἄλλος· καὶ οὐκ ἐφύλαξε. Ο'. ἄλλος· καὶ μὴ φυλάσσεται. ⁶ Sic Codd. 62, 147, fortasse ex alia versione. ⁷ Cod. 86. Minus probabiliter De Reg.: Σ. καὶ οὗτος ἐὰν δὲ κ. τ. ε. ⁸ Cod. 86, teste De Reg.

7. הוֹדוּתָם אֵתָם מִמֶּנִּי. *Et moneas eos a me.* O'.
Vacat. ✕ καὶ διαφυλάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ.⁹
'Α. καὶ φυλάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ.¹⁰

8. לָרָשָׁע רָשָׁע. O'. τῷ ἁμαρτωλῷ ✕ ἁμαρτωλὲς.¹¹

9. הוֹדוּתָהּ. O'. προσαγγελίης. Θ. διαστείλη.¹²

10. מִדְּרָכָהּ. O'. τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. OI Γ'. ἀπὸ τῆς
ὁδοῦ αὐτοῦ.¹³

11. נִפְשָׁה הִצַּלְתָּ. *Animam tuam eripuisti.* O'. τὴν
ψυχὴν σαυτοῦ ἐξήρησαι. 'Α. Θ. τὴν ψυχὴν
σου ἐρρύσω.¹⁴

12. עֲלֵינוּ. O'. ἐφ' ἡμῖν. Σ. καθ' ἡμῶν.¹⁵

13. אֶם-אֶחָדָם. *Num volo.* O'. οὐ βούλομαι. Σ.
✕ ὅτι...¹⁶

14. כִּי אֶם-בָּשׁוּב רָשָׁע מִדְּרָכָהּ הִחָה. *Sed ut re-
vertatur impius a via sua, et vivat.* O'. ὡς
ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ,
καὶ ζῆν αὐτόν. Σ. ἀλλ' ἵνα ἀποστρέψας ὁ
παράνομος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ζήσῃ.¹⁷

15. מִדְּרָכֵיכֶם הָרָעִים. O'. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν
✕ τῆς πονηρᾶς.¹⁸

16. וְאַתָּה בְּרָאָדָם. O'. Vacat. ✕ καὶ σὺ, υἱὲ
ἀνθρώπου.¹⁹

17. וְרִשְׁעָתָהּ הָרָשָׁע. O'. καὶ ἀνομία ἀσεβοῦς (alia
exempl. ἀνόμου²⁰).

18. לֹא-יִכָּשֶׁל בָּהּ. *Non corruet per eam.* O'. οὐ
μὴ κακώσῃ (alia exempl. ἀποκτείνῃ²¹) αὐτόν.
'Α. οὐ μὴ συντρίψῃ αὐτόν.²²

19. בְּיוֹם שׁוּבוֹ. *In die qua conversus fuerit.* O'. ἐν
ᾗ ἂν ἡμέρα ἀποστρέψῃ (Σ. μετανοήσῃ²³).

20. בְּיוֹם חַטָּאתָהּ. O'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐν ἡμέρᾳ
ἁμαρτίας αὐτοῦ.²⁴

21. בְּאֶמְרִי לַצַּדִּיק. *Cum dixero justo.* O'. ἐν τῷ
εἰπεῖν με τῷ δικαίῳ. Σ. κὰν εἴπω περὶ τοῦ
δικαίου.²⁵

22. הִיָּה יְהִיָּה. O'. Vacat. ✕ ζῶν ζήσῃ.²⁶

23. בְּטַח עַל-צַדִּיקָתָהּ. *Confiderit iustitiae suae.* O'.
πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ. Σ. πεποι-
θὼς τῇ δικαιοσύνῃ ἑαυτοῦ.²⁷

24. וּבְאֶמְרִי. O'. καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν με. Σ. (καὶ)
ἐὰν εἴπω.²⁸

25. חֲבֵל רָשִׁיב רָשָׁע. *Si pignus reddiderit impius.*
O'. καὶ ἐνεχύρασμα (alia exempl. add. ὀφεί-
λοντος²⁹) ἀποδοῖ ✕ Σ. Θ. παράνομος.³⁰

26. לֹא. O'. Vacat. OI Γ'. αὐτῷ.³¹

27. חָיו יְהִיָּה. O'. ἐν αὐταῖς ζήσεται. Σ. Θ. ζῶν
ζήσεται.³²

28. לֹא יִתֵּן. *Non aequa est.* O'. οὐκ εὐθεία.
Σ. οὐ βεβαία.³³

✕

✕

⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd.
62, 147. Sic (cum προφυλάξεις) Codd. 22 (cum αὐτοῖς), 23,
36, alii. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert:

'Α. φυλάξεις αὐτόν (sic) παρ' ἐμοῦ. ¹¹ Sic Cod. 87 (qui
pingit: ✕ τῷ ἁμ., ἁμαρτωλὲς), Syro-hex. et sine aster. Codd.

XII, 22, 23, 36, alii. ¹² Cod. 86, teste Parsons. De
Reg. exscripsit: "Ἄλλος διαστείλη. ¹³ Cod. 86, teste

De Reg., qui ad ὁδοῦ lectionem refert. ¹⁴ Cod. 86.

¹⁵ Idem, teste De Reg., qui paulo ante ad εἰπὸν affert: 'Α. Σ.
εἰπέ. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, teste utroque. ¹⁸ Sic

Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. (qui tres posteriores pin-
gunt: ✕ τῆς π., καὶ ἵνατὶ ἀποθήσκῃ), et sine aster. Comp.,

Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Idem. ²⁰ Sic

Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. (cum ἀσεβοῦς in
marg.). ²¹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in

marg. char. med. ²² Cod. 86. ²³ Idem. ²⁴ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et
sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. In Codd. 22, 23, 36,

alii, locus sic legitur: ὄψαι (sic Syro-hex. in marg. char.
med.) διὰ τὴν δικαιοσύνην (διὰ τῆς δ. Cod. 23) αὐτοῦ ἐν ᾗ ἂν
ἡμέρᾳ ἁμαρτή. ²⁵ Cod. 86. Parsons. ex eodem insuper

affert: Σ. ἐν τῷ εἰρηκέναι etc. (sic), invito De Reg. ²⁶ Sic

Codd. 87 (qui pingit: ✕ ζῶν ζήσῃ, καὶ οὗτος ✕ πέποιθεν κ.τ.έ.,
sine cuneolo), 88, et sine aster. Ald., Codd. III, 22 (praem.

ὅτι), 23 (idem), 36 (idem), 48 (idem), 49, alii, et Syro-hex.

²⁷ Cod. 86, teste De Reg. ²⁸ Idem. ²⁹ Sic Codd. 22

(cum ὀφειλόντων), 23, 36, alii, et Syro-hex. ³⁰ Cod. 86,

teste De Reg.: Σ. Θ. ✕ παράνομος. Post ἀποτίσῃ Codd. 22,
23, 36, alii, add. ὁ ἄνομος. Statim Cod. 87 in textu:

✕ καὶ ἀπραγμα, sine cuneolo, nescio an pro + καὶ ἁπρ.

³¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. XII affert: Θ. Σ. + αὐτῷ.

Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87,

88 (uterque cum αὐτοῦ), Syro-hex. ³² Cod. 86, teste

De Reg. Solus Cod. 87 in textu: ζῶν ἐν αὐταῖς ζήσεται.

³³ Syro-hex. لا محذور. Cf. ad v. 20.

τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμάνατε· καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε;⁵⁰

27. פֶּה-תֹאמַר אֶל־הָעָם פֶּה-תֹאמַר אֶדְנִי יְהוָה. Ο'.
Vacat. ✕ Θ. οὕτως ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε
λέγει ἰδοὺ κύριος ὁ⁵¹

אֶם-לֹא. Ο'. εἰ μὴν. Σ. ὅτι.⁵²

עַל-פִּנֵּי. Ο'. ἐπὶ προσώπου. Θ. ἐν μέσῳ.⁵³

בְּמַצְדֹּת. In arcibus. Ο'. ἐν ταῖς τετειχισμέ-
ναις. Ἀ. (ἐν τοῖς) ὀχυροῖς. Σ. (ἐν τοῖς) κρυ-
φλοῖς. Θ. (ἐν ταῖς) περιοχαῖς.⁵⁴

28. שְׂמִמָּה וְשִׁמְשָׁמָה. Desolationem et vastationem.
Ο'. ἔρημον ✕ καὶ ἡφανισμένην ὁ⁵⁵

וְנִשְׁבַּת גָּאֹן. Et cessabit superbia. Ο'. καὶ
ἀπολείται (alia exempl. παύσεται⁵⁶) ἡ ὕβρις.
Ἀ. ὑπερηφανία.⁵⁷ Σ. καὶ ἀπολείται ἡ ὑπερηφανία.⁵⁸

עוֹבֵר מֵאֵין עוֹבֵר. Ut non sit transiens. Ο'. διὰ τὸ
μὴ εἶναι διαπορευόμενον. Σ. μηδενὸς παρο-
δεύοντος.⁵⁹

30. חֵד אֶת-אֶחָד מֵאִישׁ. Unus cum altero, unus-
quisque. Ο'. ✕ εἷς σὺν ἐνὶ ὁ, ἄνθρωπος.⁶⁰
Ἀ. Θ. εἷς σὺν ἐνὶ. ὁ⁶¹ Σ. Θ. εἷς ἐνὶ, ἕκα-
στος.⁶²

בְּאֶרְצָא. Ο'. συνέλθωμεν ✕ Οἱ Γ'. δὴ ὁ⁶³

מָה הַדָּבָר הַיָּחִיד. Quid sit verbum quod

egreditur. Ο'. ✕ τὰ ῥήματα ὁ τὰ ἐκπορευ-
όμενα.⁶⁴

31. לִפְנֵיךָ עָמִי. Ο'. ἐναντίον σου ✕ Σ. Θ. ὁ λαὸς
μου ὁ⁶⁵

אֶת-דְּבָרֶיךָ. Ο'. τὰ ῥήματά σου (Πάντες
μου⁶⁶).

כִּי-עֲנִיבִים בְּפִיהֶם. Nam amorem ore eorum
(exercent). Ο'. ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν. Σ. ὅτι ψαλμός ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Θ.
ὅτι ἡδῶς...⁶⁷

הֵמָּה עֹשִׂים. Ipsi exercent. Ο'. Vacat. ✕ Θ.
αὐτοὶ ποιοῦσιν ὁ⁶⁸

אַחֲרֵי בָעָץ. Post lucrum suum. Ο'. καὶ
ὀπίσω τῶν μισμάτων (alia exempl. add. αὐ-
τῶν). Ἀ. ὀπίσω τῶν δώρων αὐτῶν. Σ. Θ.
ὀπίσω τῆς πλεονεξίας αὐτῶν.⁶⁹

לָבָם הָלַךְ. Cor eorum abit. Ο'. ἡ καρδία
αὐτῶν ✕ πορεύεται ὁ⁷⁰

32. וַיִּמְטֵב נֶגֶן. Et optime pulsantis. Ο'. εὐαρμύ-
στον. Θ. καλῶς κιθαρίζων.⁷¹

אֵינִי. Ο'. αὐτά. Alia exempl. add. διότι
ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.⁷²

Cap. XXXIII. 24. ÷ ἐσμέν ὁ⁷³ 33. ÷ ἐροῦ-
σιν ὁ⁷⁴

⁵⁰ Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. exscripsit: ἐπὶ τῇς γῆς μαχ. ὡμῶν, ἐποιήσατε (sic) . . . κατακληρονομήσατε;) Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum in plurali, sed , cum rasura super , ut Norberg.) (Recensio altera habet ῥομφαίας pro μαχαίρας, βδε-λύγματα, et κατακληρονομήσατε.) ⁶¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87 (qui pingit: οὕτως εἰς πρὸς αὐτούς· ✕ τάδε—κύριος ὁ), 88. Syro-hex.: (καὶ τὴν γ. κληρονομήσατε) οὕτως; διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς αὐτούς (in marg. char. med. αὐτοῖς).

⁵² Cod. 86, teste De Reg. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. Cf. Hex. ad 1 Reg. xxiii. 19. ⁵⁵ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. 62, Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: εἰς ἔρημον καὶ ἀπώλειαν. ⁵⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

⁵⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁸ Syro-hex. . . ⁵⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁶⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., e quibus Cod. 87, Syro-hex. pingunt: εἷς σὺν ἐνὶ ὁ. Cod. 62 in textu: (καὶ ἐλαδουν) εἷς τῷ ἐνὶ. Codd. 22, 36, alii: ἕκαστος τῷ πλησίον (αὐτοῦ), καὶ

ἕκαστος. ⁶¹ Cod. Jes. ⁶² Cod. 86, teste De Reg. ⁶³ Idem. Sic in textu sine aster. Codd. 62, 87. ⁶⁴ Sic Codd. 87, 88 (sine aster.), Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: τὶ τὸ ῥῆμα τὸ ἐκπ.

⁶⁵ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ⁶⁶ Cod. 86, teste De Reg., invitis libris Graecis praeter Cod. 306. ⁶⁷ Syro-hex.   . (Pro Hebraeo , fistula, organon, LXX interpretati sunt ψαλμός (Syro-hex. Job. xxi. 12. xxx. 31.) ⁶⁸ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁶⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁰ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86 affert: Ἀ. Ο'. ✕ πορεύεται. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷¹ Cod. 86, teste De Reg. ⁷² Sic Codd. 22, 23, 26, alii, et sub aster. (fortasse pro obelo) Syro-hex. ⁷³ Cod. 87, Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: + ἐροῦσί σοι ὁ.

CAP. XXXIV.

2. **אֲלֵהֶם לְרֵעִים**. *Eis, pastoribus*. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. πρὸς αὐτοὺς ⁴¹ τοῖς ποιμέσι.
הוּי רֵעֵי יִשְׂרָאֵל. *Vae pastoribus Israelis!* Ο'.
 ὦ ποιμένες Ἰσραήλ. Ἀ. Θ. οὐαὶ ἐπὶ τοὺς
 ποιμένας Ἰσραήλ.²
אֲשֶׁר הוּי רֵעִים אוֹתָם. *Qui pascunt seipsos*.
 Ο'. μὴ βόσκουσι ποιμένες ἑαυτούς; Σ. οἱ
 ποιμαίνοντες ἑαυτούς.³
 4. **אֲתֵינְחָלוֹת**. *Infirmas*. Ο'. τὸ ἡσθενηκός. Θ.
 τὸ ἐνοχλούμενον.⁴
וְאֲתֵינְחֹלָה לְאַיִפָּאֲתִים. *Et aegram non sanastis*. Ο'. καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἔσω-
 ματοποιήσατε. ✕ Θ. καὶ τὸ ἀρρωστον οὐκ
 ἰάσασθε ^{4,5}
וּבְחֹקָה דְרִיתָם אוֹתָם וּבְפָרָךְ. *Sed cum vi domi-*
nati estis eis, et cum oppressione. Ο'. καὶ τὸ
 ἰσχυρὸν κατειργάσασθε ✕ αὐτοῖς ⁴⁶ μόχθῳ.
 Σ. καὶ μετὰ κράτους ἐπειτάσατε αὐτοῖς εἰφραι-
 νόμενοι (s. ὅτε ὑψφραίνεσθε).⁷ Ἄλλως καὶ ἐν κρά-
 τει ἐπαιδεύσατε αὐτὰ καὶ ἐν παιγνίῳ.⁸

5. **הַשָּׂדֶה**. Ο'. τοῦ ἀγροῦ. *Alia exempl. add. καὶ*
*τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.*⁹
 5, 6. **וְהַתְפִּיזֵנָהּ יִשְׁבּוּ**. *Et dispersae sunt. Ober-*
rant. Ο'. καὶ διεσπάρη, ✕ Θ. καὶ ἡγνό-
 ησαν ^{4,10} Σ. καὶ ἡγνόησαν, καὶ ἐπλανήθησαν (s. ἀπε-
 πλανήθησαν).¹¹
 6. **צֹאֲנֵי**. Ο'. τὰ πρόβατά μου. Σ. τὰ ποίμνια
 μου.¹²
וְעַל כָּל-פִּנִּי. Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ παντὸς ⁴ προσώ-
 που.¹³
נִפְצְזוּ צֹאֲנֵי. Ο'. διεσπάρη ✕ τὰ πρόβατά μου ^{4,14}
 7. **אֶת-דְּבַר**. Ο'. ✕ τὸν ⁴ λόγον.¹⁵
 8. **יַעַן הָיוּ**. Ο'. ἀντὶ τοῦ γενέσθαι. Θ. ἀνθ' ὧν
 ἐγενήθη.¹⁶
וְלֹא-דָרְשׁוּ. *Et non quaesierunt*. Ο'. καὶ οὐκ
 ἐξεζήτησαν. Σ. οὐ γὰρ ἐξεζήτησαν.¹⁷
 9. **שָׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה**. Ο'. Vacat. ✕ Ἀ. Θ. ἀκού-
 σατε λόγον κυρίου ^{4,18}
 10. **וְהִשְׁבַּתִּים**. *Et cessare faciam eos*. Ο'. καὶ
 ἀποστρέψω αὐτούς. Σ. καὶ παύσω αὐτούς.¹⁹
 11. **הִנְנִי-רֹאֵי**. Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ✕ Θ. αὐτός ^{4,20}

CAP. XXXIV. ¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cod. 62: (καὶ ἐρεῖς) πρὸς αὐτοὺς τοῖς ποιμέσι.
² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit τοῦ Ἰσραήλ.
³ Cod. 86. ⁴ Idem. ⁵ Cod. Jes. Cod. 86 affert: Ἀ. Θ. Ο'. ✕ καὶ τὸ ἀρρ. οὐκ ἰάσασθε. Ο'. ἄλλως καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ. Theodotionis lectionem, ommissa altera, in textu habent Codd. XII, 23, 62, et sub aster. Syro-hex. Duplex versio, καὶ τὸ ἀρρ. οὐκ ἰάσασθε (ἰάσατε Cod. 22), καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ, est in Codd. 22, 36, aliis. Cod. 87 pingit: ✕ καὶ τὸ ἀρρ. οὐκ ἰάσασθε ⁴, ✕ καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ, ✕ καὶ τὸ συν-τετρ. κ. τ. ἔ. ⁶ Sic Cod. 87, 88, Syro-hex. ⁷ Syro-hex. **וְהִשְׁבַּתִּים** Cod. 86 affert: Σ. μετὰ κράτους ἐπειτάσατε [sic De Reg.; ἐπείρασθε Parsons.] αὐτοῖς. Cf. ad Cap. xxix. 15. ⁸ Sic in textu post μόχθῳ ex duplici versione Codd. 22 (sub ✕), 23, 36 (sub ✕), alii. Est, ut videtur, Theodotionis, cui Syrus noster vindicat: καὶ ἐν κρᾶτει ἐπαιδεύετε (וְהִשְׁבַּתִּים וְהִשְׁבַּתִּים). ⁹ Sic Cod. III, 26, 106, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁰ Cod. 86 affert: Ο'. Θ. ✕ καὶ ἡγνόησαν. Sic sub aster. Codd. XII, 87 (qui pingit: ✕ καὶ δ, καὶ ἡγν. ⁴), Syro-hex.,

et sine aster. Codd. 62, 88. ¹¹ Syro-hex. **וְהִשְׁבַּתִּים**. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: καὶ διεσπάρη, καὶ ἀπεπλανήθη. ¹² Cod. 86, teste Parsons. ¹³ Sic Cod. 87 (sine metob.), et sine aster. Codd. 62, 88. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ ἐπὶ παντὸς—τὰ πρόβατά μου ⁴. ¹⁴ Sic Cod. 87, et sine aster. Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., ut supra. ¹⁵ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 62. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg., quo auctore Theod. non expressit εἰ μὴν (וְהִשְׁבַּתִּים). Mox Cod. 87 pingit: ✕ εἰς προνομὴν, καὶ γενέσθαι τὰ πρ. μου ✕ εἰς κατά-βρωμα, absente cuneolo. ¹⁷ Syro-hex. **וְהִשְׁבַּתִּים**. ¹⁸ Cod. XII, teste Parsons. Sic in textu sub aster. Cod. 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ ἀντὶ τοῦτου—κυρίου ⁴), et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: καὶ καταπαύσω αὐτούς. ²⁰ Cod. XII. Cod. 87, 88 (sine aster.?): ἰδοὺ ἐγὼ ✕ αὐτός ⁴. Syro-hex. autem: ἰδοὺ ✕ αὐτός ⁴ ἐγὼ. Montef. ad v. 10, **וְהִשְׁבַּתִּים**, Ο'. καὶ ἐξήγησά μου τὰ πρόβατά μου, e Cod. Jes. exscripsit: ✕ Σ. αὐτὸς ἐξήγησά μου τὰ πρ., quae lectio ad v. 11 pertinere videtur.

12. בְּיוֹם הַיּוֹתוֹ בְּתוֹךְ צֹאנֹו. *Die quo est inter gregem suum.* O'. ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ᾖ γρόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων ✕ αὐτοῦ ²¹ 4.
Θ. . . ὅτε ἐστὶν ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ. ²²
13. וְרָעִיתִים. *Et pascam eas.* O'. καὶ βοσκήσω αὐτούς. 'A. Θ. καὶ ποιμανῶ αὐτούς. ²⁴
14. בְּחֵצִים. *In alveis (vallibus).* O'. καὶ ἐν ταῖς φάραγξι. 'A. ἐν τοῖς χειμάρροις. Σ. ἐν τοῖς ὄχετοῖς. Θ. ἐν ταῖς ἀφέσειν. ²⁵
15. וְהָיָה כְּשֶׁם. *Erit caula earum: ibi.* O'. καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ. Alia exempl. praemitt. ἔσται εὐπρέπεια αὐτῶν. ²⁶
16. וְאֶת-הַחֹלֶה. O'. καὶ τὸ ἐκλείπον (alia exempl. ἡσθενήκός ²⁸).
וְאֶת-הַשְּׁמֵנָה. *Et quod pingue.* O'. Vacat.
✕ Θ. καὶ τὸ πῖον ²⁹ 4.
17. צֹאנִי. O'. πρόβατά ✕ μου ³⁰ 4.

²¹ Sic Codd. XII, 87, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²² Syro-hex. 4. 1. 4. ²³ Prior lectio est in Codd. III, 26, 49, alii; posterior in Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in textu: καὶ ῥύσομαι (4. 1. 0); in marg. autem char. med.: καὶ συνάξω (4. 1. 0). καὶ ἀπελάσω (4. 1. 0). ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. ex eodem affert: Θ. ποιμανῶ.) Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. tantum affert: 'A. χειμάρροις. Σ. ὄχετοῖς. ²⁶ Sic Codd. 22, 23, 36 (cum καὶ ἔσται), alii. Est alia interpretatio, fortasse Aquilae, coll. Hex. ad Job. v. 3. Jerem. x. 25. xxiii. 3. xxv. 30. xlix. 19. ²⁷ Cod. 86. ²⁸ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. 4. 1. 0. ²⁹ Cod. XII. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ³⁰ Sic Cod. 87, et sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ³¹ Syro-hex. 4. 1. 0. ³² In textu ἀλλὰ praemitt. Codd. 22, 23, 36, alii. ³³ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ³⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: αὐτὰ ✕ ἔξω 4). Cod. XII, teste Parsons.: ✕ ἔως οὗ ἐξεθλίβετε αὐτὰ ἔξω (sic) 4. In textu post ἐξεθλίβετε Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: ἔως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω (huc usque Comp.), καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου παντὶ παρα-

18. וְיָתֵר. *Et reliquum.* O'. καὶ τὰ κατάλοιπα. Σ. ἀλλὰ καὶ τὸ λοιπόν. ³¹
20. אֶלְהֵם. O'. Vacat. ✕ πρὸς αὐτούς ³² 4.
21. וְעַד שֶׁיִּפְּצוּן אֶת-הַחֹרֶב. *Donec disperseritis eas foras.* O'. (καὶ πάν τὸ ἐκλείπον) ἐξεθλίβετε. Alia exempl. ✕ ἔως οὗ 4 ἐξεθλίψατε ✕ αὐτὰ ἔξω ³³ 4.
22. וְהָיָה כְּשֶׁם. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. αὐ- τὸς ποιμανεῖ αὐτούς ³⁴ 4.
23. וְהָיָה כְּשֶׁם. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. πε- ποιθότες ³⁵ 4. Σ. ἀμερίμωτος. ³⁶
24. בְּרִכָּה. *Benedictionem.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. εὐλογίαν ³⁷ 4. Σ. εὐλογητούς. ³⁸
25. וְהָיָה כְּשֶׁם. O'. Vacat. ✕ ἔσονται ³⁹ 4.
26. וְהָיָה כְּשֶׁם. O'. ἐν ἐλπίδι εἰρήνης. Σ. μὴ φοβού- μνοι. ⁴⁰
27. וְהָיָה כְּשֶׁם. *Vectes jugi eorum.* O'. τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Alia exempl. τὸν ζυγὸν τοῦ κλοιοῦ αὐτῶν; ⁴¹ alia, τὸν κλοιὸν τοῦ ζυγοῦ αὐ- τῶν; ⁴² alia, τοὺς κλοιοὺς τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν. ⁴³

πορονομένῳ. ³⁴ Cod. XII, teste Parsonsii amanuensi. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii (qui omnes, excepto Comp., insuper addunt: καὶ αὐτοὺς) ἀναπαύσει αὐ- τοὺς), et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. falso edidit: ✕ 'A. Θ. καὶ αὐτοὺς 4 ποιμανεῖ αὐτούς. ³⁵ Cod. XII, teste Parsons. (Pro hac lectione Montef. e Cod. Jes. parum probabiliter affert: ✕ 'A. Θ. καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς ὄρεσι, invitis schedis Bodlicianis.) Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex.: ✕ in confidentia (4. 1. 0). ³⁶ Syro-hex. 4. 1. 0. ³⁷ Cod. Jes. (unde eulogia oscitanter exscripsit Montef.). Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. 4. 1. 0. Quod dedimus est in Codd. 62, 147. ³⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 87 (cum ἕτεροι), 88, et sine aster. Codd. 62, 147. Codd. 22, 23, 36, alii: ἕτεροι εὐλογίας ἔσον- ται. Idem post ἑμὴν inferunt ἐν καιρῷ αὐτοῦ, juxta He- braeum וְהָיָה כְּשֶׁם. ⁴⁰ Syro-hex. 4. 1. 0. Nisi forte Graece sonet φθοβοι, coll. Hex. ad Psal. lxxvii. 53. ⁴¹ Sic Ald., Codd. III, XII, 42, 49, alii. ⁴² Sic Codd. 87, 88, 106, Syro-hex. (4. 1. 0), non, ut Norberg., (4. 1. 0). Hieron.: torquem jugi eorum. ⁴³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

28. **לֹא תִאָכְלֵם**. *Non devorabunt eos.* Ο'. οὐκέτι μὴ φάγωσιν αὐτούς (alia exempl. φανῶσιν αὐτοῖς⁴⁴).

29. **בְּמִשְׁע לֶשֶׁם**. *Plantarium in nomen* (illustre). Ο'. φυτὸν εἰρήνης. Alia exempl. add. εἰς ὄνομα.⁴⁵

וְלֹא-יִהְיוּ עוֹד אֲרֵסִי רָעַב בְּאַרְץ. *Et non erunt amplius sublati fame in terra.* Ο'. καὶ οὐκέτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῶ ἐπὶ τῆς γῆς (alia exempl. ἐν τῇ γῇ⁴⁶). "Ἄλλος" καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι ἀριθμῶ ἐν τῇ γῇ.⁴⁷

30. **אַתֶּם**. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. μετ' αὐτῶν⁴⁸

31. **וְאַתֶּן צֹאֲנִי צֹאֵן מִרְעִיתִי אֲדָם אֶתֶם**. *Et vos, grex meus, grex pascui mei, homines estis.* Ο'. πρόβατά (alia exempl. καὶ ὑμεῖς πρόβατά⁴⁹) μου καὶ πρόβατα ποιμνίου μου ✕ ἄνθρωποι⁵⁰ ἔστε.

Cap. XXXIV. 14. ÷ καὶ κοιμηθήσονται καὶ ἐκεῖ⁴.

15. ÷ καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος⁵¹

CAP. XXXV.

3. **שָׁמַח וְשָׂמַח**. Ο'. εἰς ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσῃ. Σ. ἡφανισμένον καὶ ἀφανίζόμενον.¹

5. **וַתֵּיגַר אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי חֶרֶב בְּעַת אֲיָדָם**. *Et effudisti (tradidisti) filios Israel in manus gladii, in tempore calamitatis eorum, in tempore iniquitatis interitus (interitum) afferentis.* Ο'. καὶ ἐνεκάθισας (Σ. συνήχθης²) τῷ ὄκῳ 'Ισραὴλ ÷ δόλω⁴³ ἐν χειρὶ ÷ ἐχθρῶν⁴⁴ μαχαίρα, ✕ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν⁴⁵ ἐν καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτων. Οἱ ἄλλοι καὶ συνέκλεισας τοὺς υἱοὺς 'Ισραὴλ ἐπὶ χεῖρα ῥομφαίας, ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, ἐν καιρῷ ἀνομίας ἐμπροθέσμων.⁵

6. **אִם-לֹא דָם שָׁנֵאתָ וְדָם יִרְדָּפְךָ**. *Quandoquidem sanguinem non odisti, ideo sanguis persequetur te.* Ο'. Vacat. ✕ εἰ μὴ αἷμα ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε⁴⁶ (Σ.) εἰ μὴ αἷμά σου ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε.⁷ ✕ Θ. ἡ μὴν αἷμα ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε⁴⁸

7. **עֵבֶר וְשָׁב**. *Transeuntem et redeuntem.* Ο'. ἀνθρώπους καὶ κτήνη. "Ἄλλος" παραπορευόμενον καὶ ἀναστρέφοντα.⁹

8. **וּמִלֵּאתִי אֶת-הָרֵי**. *Et implebo montes ejus.* Ο'. καὶ ἐμπλήσω ✕ τὰ ὄρη αὐτοῦ¹⁰

10. **וַיְהִי שָׁם הָיָה**. *Quum tamen Jona ibi esset.* Ο'. καὶ κύριος ἐκεῖ ἔστι. Σ. καὶ κύριος ἐκεῖ ἦν.¹¹

⁴⁴ Sic Codd. 87, 88 (ut videtur; non, ut Parsons., φάγωσιν αὐτοῖς). Syro-hex. in marg. char. med. **לֹא-יִאָכְלֵם**.

⁴⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴⁶ Sic Codd. 87, 88, et Syro-hex. in textu.

⁴⁷ Duplicem versionem alteri praemittit. Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: *Et non erunt ultra imminuti* (sive [juxta LXX] *pererunt*) *fame in terra.*

⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (sine kai), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

⁵⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ ἄθ. ἔστε⁴), et sine aster. Codd. XII, 49, 90, necnon (cum *νομῆς* pro *ποιμνίου*) Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

⁵¹ Cod. 87, Syro-hex.

Cap. XXXV. ¹ Syro-hex. **וְשָׂמַח וְשָׁמַח**. Cf. ad Cap. vi. 14.

² Idem: **וְאַתֶּן צֹאֲנִי**. Quasi a **וְאַתֶּן**, congregari. Cf. Hex. ad Psal. lv. 7.

³ Obelis jugulat Cod. 87. ⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁵ Theodoret.: Καὶ ἐνεκάθισας κ. τ. ἔ. Τούτῃστι, τῶν πολεμίων αὐτοῖς ἐπελθόντων, λόχοις καὶ ἐνέδραις τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐπετειχίζεις, οὐδὲ φυγεῖν

αὐτοῖς ἐπιτρέπων. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ ἡρμηνευσαν καὶ συνέκλεισας, φησὶ, τοὺς υἱοὺς 'Ισραὴλ — ἐν καιρῷ ἀνομίας ἐμπροσθέν μου. Ubi Schulzius: "Ad Sym. haec pertinere videntur." Cf. ad Cap. xxi. 25, unde pro ἐμπροσθέν μου, in quo miror neminem haesisse, confidenter corrigo ἐμπροθέσμων, quod etiam Syrum nostrum in suo habuisse crediderim, ad voc. **וְחָבַל** in marg. notantem: **וְחָבַל**. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *Et concluderis filios Israel in manus gladii* (sive, *Et assederis domui Israel fraudulenter in manu gladii*), *in tempore afflictionis eorum, in tempore iniquitatis extremae.*

⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷ Sic in textu Cod. 62. Hieron.: "Unde manifestius interpretatus est Sym.: *Sanguinem tuum odisti, et sanguis persequetur te.*"

⁸ Cod. XII, teste Parsons. ⁹ "In aliquot libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] et apud Theodoretum est, *ἀνθρώπων καὶ κτήνη*, καὶ [καὶ] non est in codd.] *παραπ. καὶ ἀναστρ.*, quae duae interpretationes esse videntur."—*Novil.*

¹⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. Scriptura, τὰ ὄρη σου, est in Codd. 22, 23, 36, aliis. ¹¹ Syro-hex. **וְיָהִי שָׁם הָיָה**.

11. וַיִּקְנָאֲתָהּ אִשְׁרָ עֲשִׂיתָהּ מִשְׁנֵאֲתָתֶיהָ בָּם. Et secundum zelotypiam (iram) tuam quam ex-cuisti ex odio tuo in illos. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίησας ἐκ τοῦ μεμίσσηκέναι σε ἐν αὐτοῖς 4.¹²

12. לְאִמֹר. O'. Vacat. ✕ λέγων 4.¹³

13. וְהִעֲתַרְתָּם עָלַי דְּבָרֵיכֶם. Et cumalastis contra me verba tua. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἐπλήθυνας ἐπ' ἐμέ λόγους σου.¹⁴ ✕ Θ. καὶ ἐβόησατε ἐπ' ἐμέ λόγους ὑμῶν 4.¹⁵

15. וְשִׂמְחָתָהּ לְנַחֲלַת בֵּית-יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר שְׂמִיחָה בֶן אֶעֱשֶׂה לָּהּ. Secundum gaudium tuum de hereditate domus Israelis eo quod devastaretur, sic faciam tibi. O'. Vacat. ✕ Θ. καθὼς ὑψοφράνθης εἰς κληρονομίαν οἴκου 'Ισραὴλ, ὅτι ἡφανίσθη, οὕτως ποιήσω σοι 4.¹⁶

וְכָל-אֲדוֹמִים בָּלָה. Et omnis Idumaea universa. O'. καὶ πᾶσα ἡ 'Ιδουμαία, [καὶ] ἐξαναλωθή-σεται (alia exempl. ἐξολοθρευθήσεται);¹⁷ alia, ἐξαναλωθήσονται¹⁸).

Cap. XXXV. 15. καὶ πᾶσα ἡ 'Ιδουμαία ÷ ἐξανα-λωθήσονται 4. ÷ ὁ θεός 4.¹⁹

¹² Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. e Cod. XII ex-scripsit: ✕ καὶ κατὰ — ἐκ τοῦ μ. (om. σε) ἐν αὐτοῖς.) Sic in textu Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. In Codd. 22, 23, 36, aliis, pro his, ὅτι εἶπας τὰ ὅρη 'Ισρ., legitur: ὡν ἔλεγεσ περὶ τῶν ὀρέων 'Ισρ. λέγων.

¹⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. ad καὶ ἐβόησατε in marg. char. med. affert: καὶ ἐπλήθυνετε.

¹⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: Et derogastis adversum me (sive, vociferati estis contra me) verba vestra.

¹⁶ Hieron.: "Quodque infertur: Sicut gavius es super hereditate domus Israel, eo quod fuerit dissipata, sic faciam tibi, in LXX non habetur, sed sub asteriscis de Theodotionis editione additum est." Graeca nostra tumentur Ald., Codd. 49, 68, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Paulo aliter Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: καθὼς ἐπεφράνθης τῇ κληρονομίᾳ κ.τ.ε.

¹⁷ Sic (sine kai) Ald., Codd. III, 26, 42, alii. ¹⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. In Cod. 62 legitur, ὅλη ἐξαναλωθή-σονται, ex duplici versione. Hieron.: "Illud autem quod in LXX additum est, et consumentur, in Hebraico non habetur."

¹⁹ Cod. 87.

CAP. XXXVI.

2. וּבְמֹת עוֹלָם. Etiam excelsa aeterna. O'. ἔρημα αἰώνια (alia exempl. add. τὰ ὑψηλά¹).

3. יֵנִן בֵּינֵנוּ שְׂמֹת וְשָׂאָה אֲחֵכֶם מִסְבִּיב. Prop-terea quod devastant vos, et inhiant vobis un-dique. O'. ἀντὶ τοῦ ✕ καὶ ἀντὶ τοῦ 4² ἀτι-μασθῆναι ὑμᾶς καὶ μισθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν κύκλω ὑμῶν.

וְתַעֲלִי. Et ascendere coacti estis. O'. καὶ ἀνέ-βητε. Alia exempl. καὶ ἐγένεσθε.³

4. לְהַאֲרִיזִים וּלְהַאֲרִיזִים. Torrentibus et vallibus. O'. καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ ταῖς φάραγξι (alia ex-empl. add. καὶ ταῖς νάπαις⁴).

5. בְּשִׂמְחָת כָּל-לֵבָב. Cum gaudio totius cordis. O'. μετ' εὐφροσύνης (alia exempl. add. ἐξ ὅλης καρδίας⁵).

וְלִמְעַן מִגְרָשָׁהּ לְבִי. Ut eam diriperent praedae causa. O'. τοῦ ἀφανίσειν ἐν προνομή. Σ. ὑπὲρ τοῦ ἀδόκιμον ποιῆσαι αἰτήν, καὶ τοῦ διαρπάσαι.⁶

7. וְהָיָה אֲמַר אֶרְבִּי יְהוָה. Certe. O'. Vacat. ✕ τὰδε λέγει ἀδωναὶ κύριος 4.⁷

CAP. XXXVI. ¹ "In plerisque libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] est ἔρ. αἰώνια τὰ ὑψηλά."—Nobil.

² Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 88; in quibus omni-bus, excepto Syro, καὶ μισθῆναι ὑμᾶς deest. Syrus autem post ἀντὶ τοῦ in priore loco infert: γενέσθαι ὑμᾶς εἰς ἀφα-νισμόν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, quae lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, qui pariter om. καὶ μισ. ὑμᾶς. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: "Pro eo quod desolati estis, et conculecati per circuitum (sive, Pro eo quod dispersi [despecti?] estis ab his qui in circuitu vestro sunt).

³ Sic Codd. III, 26, 106, et Syro-hex. in marg. char. med. Duplex lectio est in Ald., Codd. 42, 49, aliis.

⁴ Sic Codd. III, 26, 42, alii, qui pergunt: ταῖς ἡρμωμέναις καὶ ἡφανισμέναις. Cf. v. 6, ubi Hieron.: "Et dices montibus, et collibus, et jugis [ἡρμῶν] (pro quibus LXX ταῖς νάπαις interpretati sunt, quae nos nemorosa intelligimus loca), et vallibus." Nescio quid sibi volens scriba Cod. 87 in v. 4 pingit: ✕ τοῖς ✕ ἔθνεσι (sic pro ἔρεσι Codd. 87, 88), καὶ τοῖς β., καὶ τοῖς χ., ✕ καὶ ταῖς φ., καὶ τοῖς ἐξηρμωμένοις, absente cuneolo.

⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 26, alii. Hieron.: "Idcirco haec dicit Dominus Deus (sive Adonai

8. עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ. *Ramos vestros edetis.* O'. τὴν σταφυλὴν ✕ δώσετε. ⁸ Σ. τοὺς κλάδους ὑμῶν δώσετε. ⁹

לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל. *Populo meo Israeli.* O'. ὁ λαὸς μου ✕ Ἰσραήλ. ¹⁰

11. וְרַבּוּ וַיִּפְּרוּ. *Et multiplicabuntur et secundi erunt.* O'. Vacat. ✕ A. Θ. καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται. ¹¹

מִבְּרִאשִׁיתֵיכֶם. *Magis quam in initiis vestris.* O'. ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν. Σ. ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὑμῶν. ¹²

14. לָבָן. O'. διὰ τοῦτο. Θ. οὐκ ἀσθενήσει. ¹³

15. וְגִוְיוֹךְ לֹא-תִתְקַשְׁלִי עוֹד. *Et gentes tuas non corruiere facies amplius.* O'. Vacat. ✕ καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι. ¹⁴

18. עַל-הַדָּם אֲשֶׁר-שָׁפַכְנִי עַל-הָאָרֶץ וּבַגְּלוּלֵיהֶם. *Propter sanguinem quem effuderunt super terram, et idolis suis polluerunt eam.* O'. Vacat. ✕ A. Θ. περὶ τοῦ αἵματος οὗ ἐξέχεαν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν. ¹⁵

19. וְכַעֲלִילוֹתָם. *Et secundum facinora eorum.* O'. καὶ κατὰ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν. Alia exempl. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ¹⁶

23. נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. Vacat. ✕ λέγει ἰδοὺ ναὶ κύριος. ¹⁷

27. וַעֲשִׂיתֶם. O'. καὶ ποιήσετε ✕ αὐτά. ¹⁸

30. וּתְנוּבָת. *Et proventum.* O'. καὶ τὰ γεννήματα (alia exempl. γενήματα ¹⁹). Σ. καὶ τὰ ὁπάρας. ²⁰

עוֹד. O'. Vacat. ✕ ἔτι. ²¹

31. וּנְקָמָתָם בְּפָנֶיכֶם. *Et taedio afficiemini in vultu vestro.* O'. καὶ προσοχθιείτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. Σ. καὶ συμκρυνθήσεσθε ἐνώπιον αὐτῶν. ²²

33, 37. אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. ἰδοὺ ναὶ (alia exempl. κύριος ²³) κύριος.

37. אֲדַרְשׁ. *Oraculum reddam.* O'. ζητηθήσομαι. A. Σ. Θ. ζήτημα θήσομαι. ²⁴ Aliter: Σ. εὔρεθήσομαι. ²⁵

Cap. XXXVI. 4. ÷ καὶ ἡφανισμένοις. ²⁶ 17. ÷ καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. ²⁷

Dominus). ⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. Codd. 36, 62, Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **هـ. حَقَّتْ**

يَحْصِي الْحَمَى. ¹⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹¹ Cod. Jes.

Sic in textu Codd. 23, 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. pingit: καὶ αὐξ. ✕ καὶ πληθ. ¹² Syro-hex. **هـ. اِحْصِ يَوْمَ يَوْمٍ فَمَدَّ يَحْصِي؟**

In Cod. 62 duplex est versio: **هـ. تَوَّابَرَحْ** (sic) ὑμῶν ὥσπερ τὰ ἔμπρ. ὑμῶν. ¹³ Syro-hex. **هـ. اِ. سَلا بَحْصِ**, cum scholio char. Estrangh.: "Hoc Theodotionis non ponitur in editionibus (تَوَّابَرَحْ) aliiis." Lectio tenebrosa

nescio an pertineat ad Hebraicam textualem proxime sequentem, **לֹא תִתְקַשְׁלִי**. Cf. Hex. ad Jesai. xxxi. 3. xl. 30. Jerem. viii. 12. ¹⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 36, alii. Hieron.: *Et gens tua aboque liberis ultra non erit.* (In Syro-hex. bis sub aster. infertur haec lectio, nempe hic, et v. 14 post clausulam, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσει (Syro-hex. οὐκ ἀτεκνώσει σε) ¹⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. III

(cum ἐν τῇ γῇ), 26 (idem), 42 (cum ἐπὶ τῆς γῆς), 49 (idem),

62, alii. Paulo aliter Codd. 22, 23, 36, alii: **אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל** ¹⁶ Sic Codd. 22, 23, 51, 231.

¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88,

et sine aster. Comp., Codd. 22 (cum ποιήτε), 23, 36 (ut 22), 42, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Sic Codd. II, III, 87,

alii, ut videtur, plurimi, tacente Parsonsio. Syro-hex. in marg.: **קָ תַּעֲנִימָתָא.** ²⁰ Syro-hex. **هـ. سَلاَحْصِ**.

²¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii. ²² Syro-hex. **هـ. سَلاَحْصِ**.

Cf. ad Cap. xx. 43. Mox pro (βδελυμάτων) αὐτῶν Syro-hex. in marg. char. med.: ὑμῶν. ²³ Sic

Comp., Ald., Codd. XII, 49, 68, alii, et (v. 33) Syro-hex. in marg. char. med. Idem ad v. 37 κύριος in textu habet.

²⁴ Syro-hex. **هـ. اِ. حَقَّتْ فَمَدَّ**. Graeca nostra in textu habent Ald., Codd. III, 42, 49, alii. ²⁵ Theodoret.: τὸ ζητηθήσομαι ὁ Σὺμ. εὔρεθήσομαι ἔφη. Cf. Schleus-

ner. in *Opusc. Crit.* p. 409. ²⁶ Cod. 87 (sine cuneolo), Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. Cod. 87 male pingit: + καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ (sic) ταῖς ἀκ. αὐτῶν. ⁴

CAP. XXXVII.

1. וַיֵּצֵאֵנִי בְּרוּחַ יְהוָה. *Et eduxit me in spiritu Jova.* Ο'. καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι κύριος (alia exempl. κυρίου¹).
2. וַהֲרִיחַ. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἰδού; alia, καὶ ἰδού αὐτά.²
4. וַהֲבִיֵּא. Ο'. προφήτευσον. Alia exempl. νῆ ἀνθρώπων, προφήτευσον.³
5. מְבִיֵּא בָכֶם. *Venire faciam in vos.* Ο'. φέρω ἐφ' ὑμᾶς. Alia exempl. εἰσάγω εἰς ὑμᾶς.⁴
7. וַיְהִי־קוֹל. Ο'. καὶ ἐγένετο × φωνή.⁵
8. וַיִּקְרַע עָלֵיהֶם עוֹר מִלְּבַעְיָהָ. *Et obducta est super ea cutis desuper.* Ο'. καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω. Alia exempl. καὶ περιε-τάθη αὐτοῖς δέρμα ἐπάνωθεν.⁶
9. מֵאַרְבַּע רִחוֹת בְּאֵי הָרִיחַ. *E quatuor ventis (caeli plagis) veni, spiritus.* Ο'. ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθε, × τὸ πνεῦμα.⁷ 'Α. ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἐλθε, πνεῦμα.⁸
- וַיִּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה. *Et infla in occisos hos.* Ο'. καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους.

'Α. καὶ ἐμφύσησον ἐν τοῖς πεφονευμένοις τού-
τοις.⁹

10. חֵיִל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. *Exercitus magnus admodum valde.* Ο'. συναγωγή πολλή ('Α. Σ. Θ. δυνάμις μεγάλη¹⁰) σφόδρα × σφόδρα.¹¹
12. וַתִּמָּרָא אֶלְיָהֶם. Ο'. καὶ εἶπὸν × Οἱ Γ'. πρὸς αὐτούς.¹²
- מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עֲמִי. *De sepulcris vestris, popule mi.* Ο'. ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, × λαὸς μου.¹³
13. וַיַּדְעָתָם. Ο'. × καὶ γνώσεσθε.¹⁴
- וַיַּהֲעֵלֵתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עֲמִי. Ο'. τοῦ ἀναγαγεῖν με × ὑμᾶς.¹⁵ ἐκ τῶν τάφων × ὑμῶν.¹⁶ τὸν λαόν μου (alia exempl. λαὸς μου¹⁷).
14. וַתִּתְּנִי. Ο'. καὶ δώσω. Σ. καὶ θήσω (s. θήσομαι).¹⁸
16. וַתֵּאָתָה. Ο'. Vacat. × καὶ σύ.¹⁹
- עֵץ אֶחָד (in priore loco). *Lignum (virgam) unum.* Ο'. ῥάβδον × μίαν.²⁰
17. וַהֲיִו לְאַחֶיהֶם. *Et erunt in unum conjuncta.* Ο'. καὶ ἔσονται (alia exempl. add. ὁμοῦ; alia, εἰς ἐνικά²¹).

CAP. XXXVII. ¹ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Hieron.: "*Et eduxit me, inquit, in spiritu Domini, subauditur manus Domini.*" (In fronte capitis Syro-hex. in marg. char. med. pingit: "De resurrectione mortuorum (معدن; مصل).") ² Prior lectio est in Ald., Codd. III, XII, 26, 42, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³ Sic Ald., Codd. XII, 49, 68, 87, 88, alii, Syro-hex., et Hieron., invito Hebraeo. ⁴ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron. ⁶ Sic Codd. 22 (cum περιτάθη et δέρματα), 23 (cum ἐπ' αὐτοῖς), 36, 48, alii, et Theodoret. (cum περιεσάθη); qui omnes pro Hebraeis, וַיִּפְחֵם, ο'. καὶ σάρκες ἐφύσηον, plenius habent: καὶ σάρκες ἀνεφύσηον καὶ ἀνέβαινον. ⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ⁸ MS. Reg. apud Montef. Eandem lectionem anonymam sine teste affert Drusius. ⁹ Idem MS. Reg. Parsons. o Cod. 87* affert: 'Α. Σ. ἀνεμος, ἔρχον, ἐμφύσησον ἐν τοῖς συμπεφ. τούτοις; necnon e marg. Cod. 238: ἀνεβη (ἀνεμε ἵ) ἔρχον, καὶ ἐμφ.

ἐν τοῖς πεφ. τούτοις. ¹⁰ "Drusius [Nobil.]: 'Α. Θ. δυνάμις μεγάλη. [Sic Cod. 87*.] Sed et Symmachi esse monet Regius."—Montef. Etiam Syro-hex. affert: Σ. Θ. δυνάμις (مصل). ¹¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 62, 88, 147. ¹² Cod. XII. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹³ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex. Haec, λαὸς μου, post τὰ μνήματα ὑμῶν male inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex. Haec habentur in libris Graecis omnibus. ¹⁵ Sic Codd. XII (om. με), 87, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26 (om. με), alii, Hieron., et Syro-hex. ¹⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron. ¹⁷ Sic Ald., Codd. 49, 87, 88, alii, et Hieron. ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 62, 107. ²⁰ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ²¹ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis: posterior, quam Aquilae esse nil vetat, in Codd. 62, 147.

18. לְאֹמֶר. O'. Vacat. ✕ λέγοντες 4.²²

19. אֲשֶׁר בֵּיד. O'. ✕ τὴν 4 διὰ χειρός.²³

וְנָתַתִּי אֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה. Et apponam eas (tribus) illi cum ligno Judae. O'. καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν φυλὴν Ἰούδα. Σ. καὶ δώσω αὐτὰς μετὰ τοῦ συνιέναι τὴν φυλὴν τὴν βασιλικὴν Ἰούδα.²⁴

וְהָיוּ אִתָּהּ בְּיָדִי. O'. ✕ καὶ ἔσονται μία ἐν 4.²⁵ τῇ χειρὶ Ἰούδα.

22. לָגִי אֶחָד. O'. εἰς ἔθνος (alia exempl. add. 8.²⁶).

וְיִהְיֶה לָלֶם לְמֶלֶךְ. Erit omnibus iis in regem. O'. ἔσται (alia exempl. add. πάντων²⁷) αὐτῶν ✕ εἰς βασιλέα 4.²⁸

23. וּבִשְׂנֵאֵיהֶם וּבְכָל פְּשָׁעֵיהֶם. Et in detestandis eorum, et in omnibus improbitatibus eorum. O'. Vacat. ✕ καὶ ἐν τοῖς προσοχθίσμασιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν 4.²⁹

מִכּוֹל מִשְׁכְּנֵיהֶם. Ex omnibus habitationibus eorum. O'. ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν (Σ. ἀποστροφῶν³⁰) αὐτῶν.

24. וְרֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לָלֶם. Et pastor unus

erit omnibus eis. O'. ἔσται ποιμὴν εἰς πάντων. Alia exempl. καὶ ποιμὴν εἰς ἔσται πάντων ✕ αὐτῶν 4.³¹

25. וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως αἰῶνος 4.³²

נָשִׂא לָהֶם. O'. ἄρχων. Alia exempl. ἄρχων αὐτῶν,³³ alia, ἄρχων αὐτῶν ÷ ἔσται 4.³⁴

26. וְנָתַתִּים יְהוֹרְבֵיתִי אֹתָם. Et ponam eos, et augebo eos. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ δώσω αὐτοὺς, καὶ πληθυνῶ αὐτούς 4.³⁵ Σ. καὶ στηρίσω αὐτούς...³⁶

Cap. XXXVII. 1. ÷ ἀνθρωπίνων 4. 3. σὺ ἐπίστασαι (sic) ÷ ταῦτα 4.³⁷ 17. ÷ τοῦ δῆσαι αὐτάς (sic) 4.³⁸ 21. ἀπὸ ÷ πάντων 4 τῶν περικύκλω.³⁹

CAP. XXXVIII.

2. שִׁים. O'. στηρίσον. Σ. τάξον.¹

וְנָשִׂא רֹאשׁ מֶסֶךְ. Principem Ros et Mesech. O'. ἄρχοντα Ῥὼς Μεσῶχ. 'A. ἄρχοντα κεφαλῆς Μοσῶχ.² O'. Σ. Θ. ἄρχοντα Ῥὼς Μοσῶχ.³

²² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii.

²³ Cod. 87 pingit: ✕ τὴν διὰ χ., sine cuneolo. Articulus deest tantummodo in Codd. III, 26.

²⁴ Syro-hex. ܠܝܫܐ ܕܥܝܢ ܝܗܘܕܐ. Syriaca, quae perquam obscura sunt, divinando Graeca fecimus. Norberg. vertit: S. et dabo eas cum illa, ut intelligat tribus regia Judae.

²⁵ Sic Codd. XII, 87 (sine cuneolo), 88, et sine aster. Comp., Hieron. Praepositio est in Ald., Codd. III, 22, 23, 26, aliis. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ ἔσ. μία 4 ἐν τῇ 8. 'I.

²⁶ Sic Codd. 23, 87, 233, Syro-hex., Hieron.

²⁷ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron., invitis Codd. 87, 88, et Syro-hex.

²⁸ Sic Codd. XII, 87, 88 (cum καὶ pro εἰς?), Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron.

²⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III (cum βασιλείας pro ἀσεβείας), 22, 23, 36, aliis, et Hieron.

³⁰ Syro-hex. ܡܫܬܪܦܐ. Cf. Hex. ad Jerem. ii. 19. xiv. 7. ³¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (cum πᾶσιν αὐτοῖς) Codd. 22, 23, 36, alii. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald. (uterque cum ἕως τοῦ

αἰῶνος), Codd. III, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88.

³³ Sic Comp., Codd. 62, 238, Hieron.

³⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum ✕ ἔσται 4), et sine obelo Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii.

³⁵ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Cod. 62, Hieron., et (cum τάξω pro δώσω) Codd. 22, 23, 36, alii.

³⁶ Syro-hex. ܡܫܬܪܦܐ. Hieron. Hebraea vertit: et fundabo eos.

³⁷ Cod. 87, Syro-hex. In v. 3 ταῦτα deest in Codd. 62, 147.

³⁸ Syro-hex. Cod. 87 male pingit: τοῦ δῆσαι + αὐτάς 4.

³⁹ Cod. 87.

Cap. XXXVIII. ¹ Syro-hex. ܡܫܬܪܦܐ. ² Theodoret.: τὸ δὲ Ῥὼς ἡ Ἑβραίων φωνὴ κεφαλῆν ἡρμύνευσε, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλῆν Μοσῶχ τὸ Ῥὼς ἡρμύνευσε. In Cod. 62 duplex versio inest: ἄρχοντα κεφαλῆς Ῥοσομοσῶχ.

³ Hieron.: "Porro quod in exercitu Gog, sive Magog, qui, juxta LXX, Symmachum et Theodotionem, princeps est Ros, Mosoch et Thubal; primam gentem Ros Aquila interpretatur caput, quem et nos secuti sumus, ut sit sensus, principem capituli Mosoch et Thubal. Et revera, nec in Genesi, nec in alio Scripturae loco, nec in Josepho

4. וְשׁוּבְבִתֶּיהָ וְנִתְּתִי חֲחִים בְּלִתְּתֶיהָ. *Et seducam te, et indam uncinos in maxillis tuis.* O'. Vacat. ✕ Θ. και περιστρέψω σε, και δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου.⁴

5. צֶנֶה וּמִגֵּן תַּפְשִׁי חֲרֹבוֹת כָּלם. *Scuto et clypeo (instructos), tenentes gladios omnes eorum.* O'. πέλται και περικεφαλαῖαι και μάχαιραι ✕ πάντες αὐτοί.⁵

6. פֶּרַס כּוֹשׁ וּפּוֹשׁ אֲתָם. *Persae et Aethiopes et Libyes cum eis.* O'. Πέρσαι, και Αἰθίοπες, και Αἰβυες ✕ μετ' αὐτῶν.⁶

7. וְאֵת-כָּל-אֲנָפִיו. *Et omnes alae ejus.* O'. και πάντες οἱ περὶ αὐτῶν. Θ. και πάντα τὰ ὑποστηρίγματα αὐτοῦ.⁷

8. כְּשׂוֹאֶה. *Sicut procella.* O'. ὡς ὑετός. Σ. ἐξάφνης. Θ. ὡς καταγίς.⁸

9. בְּצִנָּן. *Sicut nubes.* O'. ὡς νεφέλη. Alia exempl. ὡς καταγίς.⁹

10. מִקְנֶה וּמִגֵּן. *Greges et opes.* O'. κτήσεις ✕

και ὑπαρξιν.¹⁰

11. וְכָל-כְּפִירֶיהָ. *Et omnes leones juvenes ejus.* O'. Θ. και πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν.¹¹ Σ. και πάντες ὀλέθριοι λέοντες αὐτῆς.¹²

12. הִקְהַלְתָּ קְהָלָה. *Congregasti congregationem tuam.* O'. συνήγαγες συναγωγὴν σου. Alia exempl. ἐξεκκλησίασας τὸν λαόν σου.¹³

13. שָׁלַל גְּדוֹל. *Praedam magnam.* O'. σκῦλα ✕ μεγάλα.¹⁴ Σ. (σκῦλα) πολλά.¹⁵

14. תִּירַע. O'. ἐγερθήσῃ. Alia exempl. γνώσῃ και ἐγερθήσῃ.¹⁶

15. גֹּג. O'. Vacat. ✕ Γῶγ.¹⁷

16. הִנְבְּיִים. *Qui prophetaverunt.* O'. Vacat. ✕ Θ. Σ. τῶν προφητευσάντων.¹⁸

17. תַּחֲמִי בְּאַפִּי. *Furor meus in ira mea.* O'. ὁ θυμός μου ✕ Θ. ἐν ὀργῇ μου.¹⁹

18. מִפְּנֵי. O'. ἀπὸ προσώπου κυρίου (alia exempl. μου²⁰).

quidem... hanc gentem potuimus invenire. Ex quo manifestum est, *Ros* non gentem significare, sed *caput*." Sed vid. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 1253. Scriptura Μοσὸχ pro Μεσὸχ est in Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii. ⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (add. κυκλόθεν post σε) Codd. 23, 36, alii. ⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 26, 147, alii. In Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoretō, locus sic legitur: πέλται και περικεφαλαῖαι και μάχαιρας και ἀσπίδας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες. Unde Montef. notam hexaplaem extudit: ✕ συναγωγὴ πολλή, πέλται και ἀσπίδας και μάχαιρας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες. ⁶ Sic Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui posterior post Αἰθίοπες infert και Λύβους. Hieron.: et *Libyes cum eis*. Codd. 22, 36, alii, post Αἰθίοπες pergunt: και Λύβους, και Αἰβυες, και Φουτ (s. Φουδ) μετ' αὐτῶν. Deinde pro πάντες περικεφαλαῖαι και πέλται Codd. 22, 23, 36, alii, exhibent: πάντες οὗτοι ἀσπίδας και περικεφ. και πέλται ἔχοντες, quam lectionem post Drusium mutilam affert Montef. ⁷ Syro-hex. ✕ مكنه و مكنه. ⁸ Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Cf. ad Cap. xii. 14. ⁹ Syro-hex. ✕ مكنه و مكنه. ¹⁰ Sic Cod. XII in marg. Duplex versio, ὡς kar. και ὡς νεφ., est in Codd. 22, 23, 36, alii. ¹¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22 (cum κτήσιν pro κτήσεσι), 23, alii. ¹² Hieron. ✕

qui Hebraice dicuntur CAPHIR, LXX et Theod. ponent *villas*, error perspicuus est. Si enim per chi literam scribas, appellatur *catulus leonis*; sin autem per ce, quae Hebraice dicitur COPEN, *ager* appellatur et *villa*: unde et Capharnaum, *ager pulcherrimus* dicitur." Errorem S. Doctoris circa primum elementum vocis Hebraeae קפיר jamdudum indicantur VV. DD. ¹³ Syro-hex. ✕ مكنه و مكنه. Cf. ad Cap. xxxii. 2. Nonnemo ex Hieron. temere tentat: 'A. Σ. και πάντες οἱ σκύμοι αὐτῶν; quod tamen de Aquila verum esse posse non negarim. Cf. Hex. ad Psal. xxxiii. 11. Hos. v. 14. ¹⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Est, ut videtur, alius interpretis, fortasse Symmachi. Cf. Hex. ad Job. xi. 10. Mox post κτήσιν iidem juxta Hebraeum inferunt: και ὑπαρξιν. ¹⁵ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 36, alii. ¹⁶ Syro-hex. ✕ مكنه و مكنه. ¹⁷ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii, ex duplici versione. ¹⁸ Cod. XII, teste Parsons. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. male pingit: ✕ τῶν προφ. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 23, 62, 147, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Aliter Codd. 22, 36, alii: ὁ θυμός μου και ἡ ὀργή μου. ²⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ✕ مكنه و مكنه.

20. הַמְּרִיגוֹת. *Rupes praeruptae.* Ο'. αἱ φάραγγες. Σ. αἱ νάπαι. Θ. οἱ φραγμοί.²¹

21. וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל־הָרִי חֶרֶב. *Et excitabo contra eum in omnibus montibus meis gladium.* Ο'. καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸ καὶ πᾶν φόβον. Alia exempl. καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν πάντα φόβον μαχαίρας ✕ εἰς πάντα τὰ ὄρη μου.²²

Cap. XXXVIII. 17. ÷ τῷ Γώγ. 23. ÷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι.²³

CAP. XXXIX.

3. הַיְּחִיתִי. *Et excutiam.* Ο'. καὶ ἀπολῶ. Σ. καὶ ἀποτινάξω.¹

6. בְּכַבֹּד. Ο'. ἐπὶ Γώγ. Alia exempl. ἐπὶ Μαγώγ.²

7. הַגִּיזִים. Ο'. τὰ ἔθνη. Alia exempl. πάντα τὰ ἔθνη.³

8. אֲדֹנָי יְהוִה. Ο'. κύριος (alia exempl. ἀδωναί⁴) κύριος.

9. וַיִּבְעֵרוּ וַיִּשְׁתִּיּקוּ. *Et accendent et succendent.* Ο'. ✕ Θ. καὶ ἐκκαύσουσιν.⁵ καὶ καύσουσιν.

11. גִּי הַעֲבָרִים קָרָמַת הַיָּם וְחֶסֶת הָיָא אֶת־.

הַעֲבָרִים. *Vallem praetereuntium ad orientem maris, quaeque obturabit (nares) praetereuntium.* Ο'. τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων πρὸς τῇ θαλάσῃ, καὶ περιτοιχοδομήσουσι τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος. Σ. ἡ φάραγξ τῶν διαβάσεων ἐξ ἀνατολῆς τῆς θαλάσσης, ἡ ἑμφράσσουσα τὰς διαβάσεις.⁶

11. גִּיא הַמֶּוֹן גֹּג. *Vallis multitudinis Gog.* Ο'. τότε (alia exempl. τὸ Γε') τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ.

12. וַיִּקְפְּרוּ. *Et sepelient eos.* Ο'. καὶ κατορύξουσιν (alia exempl. θάψουσιν⁸) αὐτούς.

13. יוֹם הַקִּבְרִי. Ο'. ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθη (alia exempl. ἐδοξάσθη⁹).

14. אֶת־הַעֲבָרִים. *Una cum praetereuntibus.* Ο'. Vacat. ✕ μετὰ τῶν περιερχομένων.¹⁰ Alia exempl. ✕ καὶ τοὺς παραπορευομένους.¹¹

15. אֶל־גִּיא הַמֶּוֹן גֹּג. Ο'. εἰς Γαὶ τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ. Alia exempl. εἰς τὸ Γε' τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ.¹²

16. הַמוֹנִה. *Hamonah.* Ο'. πολυάνδριον. Σ. πληθος. Θ. Ὁ Ἑβραῖος ἀμονά.¹³

17. אֲשֶׁר אֲנִי זָכֵר. Ο'. ἦν ✕ ἐγὼ.¹⁴ τέθυκα.¹⁴

²¹ Syro-hex. **הַמְּרִיגוֹת**. **הַמְּרִיגוֹת**. Ad **הַמְּרִיגוֹת**, **נָפִי**, vid. Jos. xviii. 16 (teste Masio). Ezech. xxxvi. 6 in Syro-hex.

²² Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 23 (om. πάντα in 2do loco), 36 (om. μου), 51 (ut 23), alii; necnon, absente altera versione, εἰς π. τὰ ὄρη μου, Ald., Codd. XII, 49, 62, 68, 87, 88, alii. Hieron. Hebraea et Graeca interpretatus est: *Et convocabo adversum eum in cunctis montibus meis (sive omnem formidinem gladii)*. Drusii lectio, καὶ κ. ἐπ' αὐτὸν εἰς π. τὰ ὄρη μου μάχαιραν, non exstat in libris.

²³ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. XXXIX. ¹ Syro-hex. **וַיִּבְעֵרוּ**. "Quidam libri [Codd. 22, 23, 36, alii] habent ἀποτινάξω."—*Nobil.*

² Sic Comp., Ald., Codd. 68, 87, 88, alii, et Syro-hex. Falsus est Montef., qui affert: "Ἄλλος καὶ ἀποστειλῶ πῦρ εἰς Μ."

³ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. In Codd. 22, 23, 36, alii, locus sic legitur: καὶ ἐκκαύσουσι καὶ ἀνάψουσιν ἐν τοῖς ὄρεσιν, θυρεοῖς καὶ πέλοις καὶ δόρασιν καὶ

τόξοις καὶ βέλεσιν καὶ βακτηρίαις χειρῶν καὶ λόγχαις; quam lectionem minus diligenter descripsit Montef.

⁶ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִבְעֵרוּ**. Haec, ἐξ ἀνατολῆς τῆς θ., in textu habent Codd. 22, 23, 36, alii.

⁷ Sic Codd. 68, 87, 88, alii, et (cum τὸ Γαί) Codd. III, 23, 42, alii. Syro-hex., ut videtur: τὸ γῆ (וְהָיָה). ⁸ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁹ Sic Comp., Codd. II (teste Maio), 26, 49, alii, et Syro-hex.

¹⁰ Sic in textu Codd. 22, 49, 51, 62, alii, et sub aster. Syro-hex. (وְהָיָה).

¹¹ Sic Codd. 87, 88. Cod. XII: ✕ τοὺς παραπ. 4, et sic sine aster. Cod. 62.

¹² Sic Codd. II (teste Maio), XII, 87, 88, et (cum Γαί) Ald., Codd. III, 49, 51, 62, alii. Syro-hex., ut videtur: εἰς γῆν (s. ἐν γῇ) τοῦ πολυάνδριου τοῦ Γώγ.

¹³ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִבְעֵרוּ**. Hieron.: "Nomen autem civitatis appellari *Amona*, quae Graece dicitur πολυάνδριον, hoc est, multitudo hominum sepulchrorum." (In Codd. 22,

23, 36, alii, legitur: καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου διάπτωσις καὶ πολυάνδριον, ex Jerem. xix. 6.)

¹⁴ Sic Codd. 87, 88,

18. **פְּרִים מְרִיאִי בָשָׁן בָּלֶם.** *Juvenci, saginati Basan omnes.* Ο'. καὶ οἱ μόσχοι ἐσταιπαυμένοι πάντες. Σ. ταύρων (s. μόσχων) σιτιστῶν *agilium*.¹⁵
25. **וְקִנְיָתִי לְשֵׁם קְדָשִׁי.** *Et zelo afficiar propter nomen sanctitatis meae.* Ο'. καὶ ζηλώσω διὰ τὸ ὄνομα τὸ ἁγίον μου. Σ. ἐζήλωσα γὰρ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου μου.¹⁶
26. **וְנָשׂוּ אֶת-כָּל-מִתְמָתָם וְאֶת-כָּל-מַעֲלָם.** *Et portabunt ignominiam suam, et omnem praevaricationem suam.* Ο'. καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἀδικίαν (alia exempl. καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν¹⁷). Σ. καὶ ἐβάστασαν τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀμελείας αὐτῶν.¹⁸
27. **מִמְאֲרֵצוֹת אֵיבֵיהֶם.** Ο'. ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν (alia exempl. τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν¹⁹).
28. **וְנִבְסָתִים אֶל-אֲדָמָתָם וְלֹא-אֲחֵזְתִּיר עוֹד מִמָּהם.** *Et congregaverim eos ad terram suam, nec reliquerim amplius de eis ibi.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ συναΐξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐ καταλείψω οὐκέτι ἀπ' αὐτῶν ἐκεῖ²⁰.
29. **וְאָשֵׁר שֶׁשְׁכַנְתִּי אֶת-רִחְוִי עַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל.** *Eo*

quod effuderim spiritum meum super domum Israelis. Ο'. ἀνθ' ᾧ ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ.²¹ Σ. καὶ ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ.²²

Cap. XXXIX. 17. ἀπὸ ÷ πάντων 4 τῶν περικύκλω.²³

CAP. XL.

1. **הַשָּׁנָה בְּרִאשִׁתָּהּ.** *Initio anni.* Ο'. ἐν τῷ πρώτῳ μηνί. Σ. ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί.¹ Θ. in novo anno.²
- הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֶצְמָהּ.** *Hoc ipso die.* Ο'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. (Α.) ἐν ὁστέῳ...³
- וַיְבִיֵּא אֹתִי שָׁמָּה.** Ο'. καὶ ἡγαγέ με ✕ ἐκεῖ⁴.
2. **הַבְּרִיאָנִי.** Ο'. Vacat. Alia exempl. [καὶ] ἡγαγε δέ με.⁵
- וַיְרִיחֵנִי.** *Et requiescere me fecit.* Ο'. καὶ ἔθηκε με. Σ. καὶ ἀνέπαυσέ με.⁶
- מִכְנָבָה.** *Ab austro.* Ο'. ἀπέναντι. Α. ἐξέναντι. Σ. ἀπὸ νότου. Θ. ἀπὸ μεσημβρίας.⁷

✕

✕

et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.
¹⁵ Syro-hex. **וְאֵלֶּיךָ מִכְּלָלָהּ** *et ad te de tota*. Vox **מִכְּלָלָהּ** (quae commutatur cum *σιτιστὸς* et *σιτευτὸς* Matth. xxii. 4. Luc. xv. 23 in Philox.) utrum pro **מְרִיאִי** (coll. Hex. ad 2 Reg. vi. 13) an pro **קְדָשִׁי** (coll. Hex. ad Psal. xxi. 13) interpres posuerit, incertum. Deinde **מִכְּלָלָהּ** nescio an Graece vertendum *γοργῶν*, ut **מִכְּלָלָהּ** ponitur pro *γοργότης* in lectione Symmachi ad Eccles. iv. 4, quasi in Hebraeo pro **קָלָם** Sym. invenerit **קָלָם**. (Montef. ex Drusio edidit: "ΑΛΛ. (καὶ) κριῶν, καὶ μόσχων, καὶ τράγων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ ταύρων ἐσταιπαυμένων πάντων, quae lectio est Codd. 22, 23, 36, aliorum. Syrus noster textum Graecum vulgarem repraesentat, inserto tantum *καὶ ἀρνας* post *καὶ τράγους*.)
¹⁶ Syro-hex. **וְנִבְסָתִים אֶל-אֲדָמָתָם** *et ad terram suam*.
¹⁷ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.
¹⁸ Syro-hex. in continuatione: **וְנִבְסָתִים אֶל-אֲדָמָתָם** *et ad terram suam*. Ad ἀμελείας cf. Hex. ad Psal. lxxxix. 8, ubi in Hebraeo est **עֲלָמִים**.
¹⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, invitis Hieron. et Syro-hex. In fine v. *ἐν ὁστέῳ* *ἐθνῶν* πολλῶν juxta Hebraeam veritatem exhibent Codd. III, 22, 23, 26, alii.
²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ καὶ συναΐξω αὐτοὺς 4 ἐπὶ τ. γ. αὐτῶν, ✕ καὶ οὐ—ἐκεῖ 4), et sine aster. Codd. 22 (cum ἀπ' αὐτῶν οὐκέτι), 23, alii (ut 22). (Pro οὐ καταλείψω οὐκέτι Montef. e Cod.

Jes. male exscripsit καὶ οὐ καταλείψουσιν ἔτι.) Hieron.: "Hoc quod transtulimus juxta Hebraeos, *Et congregabo eos super terram suam, et non derelinquam quendam ex eis ibi*, in LXX non habetur."
²¹ Hieron.: "Rursumque, quod juxta Hebraeos pro benedictione in ultimo ponitur, eo quod effuderim spiritum meum, LXX trans-tulerunt *furorem*, . . . cum in Hebraeo *RUHI* positum sit, quod proprie sonat, *spiritum meum*, et nequaquam *furorem meum*."
²² Syro-hex. **וְאֵלֶּיךָ מִכְּלָלָהּ** *et ad te de tota*.
²³ Cod. 87.

CAP. XL. ¹ Syro-hex. char. med. **וְאֵלֶּיךָ מִכְּלָלָהּ**. Sic in textu Cod. 23. ² Hieron.: "Quod si juxta Theodotionem, qui in eo loco ubi nos posuimus, in *exordio anni*, interpretatus est, in *novo anno decima mensis* (novus autem *annus* apud Hebraeos vocatur mensis septimus, qui apud eos habet vocabulum *THESRI*)."
³ Codd. 62, 147 in textu: *ἐν ὁστέῳ* (ὁστέῳ Cod. 147) *ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ*. Proculdubio hi duo codices, ut alias iis accidit, Aquilae lectionem in seriem receperunt.
⁴ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. assert: ✕ καὶ ἡγαγίν με ἐκεῖ ἐν ὁράσει θεοῦ.
⁵ Sic Syro-hex., et (om. καὶ) Codd. 22, 36, alii, qui pergunt *ἐν τῇ γῇ Ἰσρ.*
⁶ Syro-hex. **וְאֵלֶּיךָ מִכְּלָלָהּ**.
⁷ Hieron.: "Super hunc montem ostenditur aedificium civitatis, juxta

3. וַפְּתִיל־פְּשָׁתִים בְּיָדוֹ וְקֶנֶה הַמִּדָּה. *Et funiculus lineus in manu ejus, et calamus mensorius.* O'. καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων (alia exempl. καὶ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ⁸), καὶ κάλαμος μέτρον ✕ 'A. Θ. ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ⁹.

4. וְשִׁים לְבָד לְכָל. *Et adverte animum tuum ad omnia.* O'. καὶ τάξον ÷ εἰς ᾠδὴν καρδίαν σου πάντα.¹⁰

הִנֵּה. *Nam ideo ut haec tibi ostenderem, adductus es huc.* O'. διότι ἔνεκα τοῦ δεῖξά σοι εἰσελήλυθας ὧδε. Σ. ἔνεκεν γὰρ τοῦ δειχθῆναι σοι εἰσῆλθης ὧδε.¹¹

5. חֹמָה. O'. Σ. περίβολος. 'A. Θ. τεῖχος.¹²
וּבְיַד הָאִישׁ קֶנֶה הַמִּדָּה שֵׁשׁ־אַמּוֹת בְּאַמְרוֹ וְשִׁפָּח. *Et in manu viri calamus mensorius sex cubitorum secundum cubitum et palmum* (cubitum qui palmo major est quam vulgaris). O'. καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος, τὸ μέτρον πηχῶν ἕξ ἐν πῆχει, καὶ παλαιστῆς. Σ. ὁ δὲ ὢν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος μετρητικός ἕξ πηχῶν ἦν ἀπὸ πῆχους καὶ παλαιστῆς.¹³

אֶת־רֹחֶב הַבִּנְיָן. *Latitudinem aedificii.* O'. τὸ προτείχισμα, πλάτος. 'A. Σ. τὸ πλάτος τῆς οἰκοδομῆς.¹⁴

וְקוֹמָה. *Et altitudinem.* O'. καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ. 'A. Σ. καὶ ἀνάστημα.¹⁵

וַיַּעַל בְּמַעְלָתוֹ. *Et ascendit per gradus ejus.* O'. ἐν ÷ ἐπτά ᾠδὲ ἀναβαθμοῖς. Σ. καὶ ἀνέβη δι' ἀναβαθμῶν.¹⁶

6, 7, 9. וַיִּמַּד אֶת־סָף הַשַּׁעַר קֶנֶה אֶחָד רָחֵב אֶחָד סָף אֶחָד קֶנֶה אֶחָד רָחֵב; וְהָמָּה קֶנֶה אֶחָד אֶחָד וְקֶנֶה רָחֵב וּבֵין הַתְּאִיִּים הָמָשׁ אֲמֹרֹת וְסָף הַשַּׁעַר מֵאַחַד אֵילָם הַשַּׁעַר מִתְּבִיַּת קֶנֶה אֶחָד: ... וַיִּמַּד אֶת־אֵלָם הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אֲמֹת. *Et mensus est limen portae calami unius latitudine, videlicet limen primum (exterius) calami unius latitudine. Et conclave calami unius longitudine, et calami unius latitudine, et interstitium conclavium quinque cubitorum: et limen portae juxta vestibulum portae a domo calami unius. . . Et mensus est vestibulum portae octo cubitorum.* O'. καὶ διεμέτρησε (alia exempl. add. τὸ θεὸς ἕξ ἕξ¹⁷) τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἴσον τῷ καλάμῳ· καὶ τὸ θεὸς ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος, καὶ τὸ αἰλὰμ ἀναμέσων τοῦ θεηλάθ πηχῶν ἕξ· καὶ τὸ θεὸς τὸ δεύτερον ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ τὸ αἰλὰμ πῆχεων πέντε· καὶ τὸ θεὸς τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος· καὶ τὸ αἰλὰμ τοῦ πυλῶνος, πηλυσίον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ. Σ. καὶ διεμέτρησε τὸν οὐδὸν (O'. τὸ θεός. 'A. Θ.

LXX et Aq., e regione, et ex adverso aquilonis, unde ad terram Israel propheta veniebat; juxta Theod. vero et Sym., *vergentis ad austrum.* Unde Montef. edidit: 'A. ἐξέναντι τοῦ βορρᾶ. Σ. Θ. ἀπὸ νότον ἀπὸ μεσημβρίας, notans: "Interpretum lectionem Graecam mutuamur ex Cod. Regio;" quod de Aquila vix verum esse potest, cum satis constet tam hunc interpretem quam LXX מִנְּגַד pro מִנְּבֵן legisse, et vocem *aquilonis* ad Hieronymi explicationem pertinere. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ νότον (صح لصل).⁸ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. III, 22 (cum μέτρον), 23 (idem), 51 (idem), 62, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.¹⁰ Sic Cod. 87. Minus probabiliter Syro-hex. pingit: ✕ εἰς ᾠδ. Codd. 62, 147 repetunt εἰς ante πάντα.¹¹ Syro-hex. 12 Hieron.: "Pro muro, quem Aq. et Theod. interpretati

sunt, Sym. et LXX posuere περίβολον."¹³ Syro-hex.

هو. ٥٥. ٥٦. ٥٧. ٥٨. ٥٩. ٦٠. ٦١. ٦٢. ٦٣. ٦٤. ٦٥. ٦٦. ٦٧. ٦٨. ٦٩. ٧٠. ٧١. ٧٢. ٧٣. ٧٤. ٧٥. ٧٦. ٧٧. ٧٨. ٧٩. ٨٠. ٨١. ٨٢. ٨٣. ٨٤. ٨٥. ٨٦. ٨٧. ٨٨. ٨٩. ٩٠. ٩١. ٩٢. ٩٣. ٩٤. ٩٥. ٩٦. ٩٧. ٩٨. ٩٩. ١٠٠. ١٠١. ١٠٢. ١٠٣. ١٠٤. ١٠٥. ١٠٦. ١٠٧. ١٠٨. ١٠٩. ١١٠. ١١١. ١١٢. ١١٣. ١١٤. ١١٥. ١١٦. ١١٧. ١١٨. ١١٩. ١٢٠. ١٢١. ١٢٢. ١٢٣. ١٢٤. ١٢٥. ١٢٦. ١٢٧. ١٢٨. ١٢٩. ١٣٠. ١٣١. ١٣٢. ١٣٣. ١٣٤. ١٣٥. ١٣٦. ١٣٧. ١٣٨. ١٣٩. ١٤٠. ١٤١. ١٤٢. ١٤٣. ١٤٤. ١٤٥. ١٤٦. ١٤٧. ١٤٨. ١٤٩. ١٥٠. ١٥١. ١٥٢. ١٥٣. ١٥٤. ١٥٥. ١٥٦. ١٥٧. ١٥٨. ١٥٩. ١٦٠. ١٦١. ١٦٢. ١٦٣. ١٦٤. ١٦٥. ١٦٦. ١٦٧. ١٦٨. ١٦٩. ١٧٠. ١٧١. ١٧٢. ١٧٣. ١٧٤. ١٧٥. ١٧٦. ١٧٧. ١٧٨. ١٧٩. ١٨٠. ١٨١. ١٨٢. ١٨٣. ١٨٤. ١٨٥. ١٨٦. ١٨٧. ١٨٨. ١٨٩. ١٩٠. ١٩١. ١٩٢. ١٩٣. ١٩٤. ١٩٥. ١٩٦. ١٩٧. ١٩٨. ١٩٩. ٢٠٠. ٢٠١. ٢٠٢. ٢٠٣. ٢٠٤. ٢٠٥. ٢٠٦. ٢٠٧. ٢٠٨. ٢٠٩. ٢١٠. ٢١١. ٢١٢. ٢١٣. ٢١٤. ٢١٥. ٢١٦. ٢١٧. ٢١٨. ٢١٩. ٢٢٠. ٢٢١. ٢٢٢. ٢٢٣. ٢٢٤. ٢٢٥. ٢٢٦. ٢٢٧. ٢٢٨. ٢٢٩. ٢٣٠. ٢٣١. ٢٣٢. ٢٣٣. ٢٣٤. ٢٣٥. ٢٣٦. ٢٣٧. ٢٣٨. ٢٣٩. ٢٤٠. ٢٤١. ٢٤٢. ٢٤٣. ٢٤٤. ٢٤٥. ٢٤٦. ٢٤٧. ٢٤٨. ٢٤٩. ٢٥٠. ٢٥١. ٢٥٢. ٢٥٣. ٢٥٤. ٢٥٥. ٢٥٦. ٢٥٧. ٢٥٨. ٢٥٩. ٢٦٠. ٢٦١. ٢٦٢. ٢٦٣. ٢٦٤. ٢٦٥. ٢٦٦. ٢٦٧. ٢٦٨. ٢٦٩. ٢٧٠. ٢٧١. ٢٧٢. ٢٧٣. ٢٧٤. ٢٧٥. ٢٧٦. ٢٧٧. ٢٧٨. ٢٧٩. ٢٨٠. ٢٨١. ٢٨٢. ٢٨٣. ٢٨٤. ٢٨٥. ٢٨٦. ٢٨٧. ٢٨٨. ٢٨٩. ٢٩٠. ٢٩١. ٢٩٢. ٢٩٣. ٢٩٤. ٢٩٥. ٢٩٦. ٢٩٧. ٢٩٨. ٢٩٩. ٣٠٠. ٣٠١. ٣٠٢. ٣٠٣. ٣٠٤. ٣٠٥. ٣٠٦. ٣٠٧. ٣٠٨. ٣٠٩. ٣١٠. ٣١١. ٣١٢. ٣١٣. ٣١٤. ٣١٥. ٣١٦. ٣١٧. ٣١٨. ٣١٩. ٣٢٠. ٣٢١. ٣٢٢. ٣٢٣. ٣٢٤. ٣٢٥. ٣٢٦. ٣٢٧. ٣٢٨. ٣٢٩. ٣٣٠. ٣٣١. ٣٣٢. ٣٣٣. ٣٣٤. ٣٣٥. ٣٣٦. ٣٣٧. ٣٣٨. ٣٣٩. ٣٤٠. ٣٤١. ٣٤٢. ٣٤٣. ٣٤٤. ٣٤٥. ٣٤٦. ٣٤٧. ٣٤٨. ٣٤٩. ٣٥٠. ٣٥١. ٣٥٢. ٣٥٣. ٣٥٤. ٣٥٥. ٣٥٦. ٣٥٧. ٣٥٨. ٣٥٩. ٣٦٠. ٣٦١. ٣٦٢. ٣٦٣. ٣٦٤. ٣٦٥. ٣٦٦. ٣٦٧. ٣٦٨. ٣٦٩. ٣٧٠. ٣٧١. ٣٧٢. ٣٧٣. ٣٧٤. ٣٧٥. ٣٧٦. ٣٧٧. ٣٧٨. ٣٧٩. ٣٨٠. ٣٨١. ٣٨٢. ٣٨٣. ٣٨٤. ٣٨٥. ٣٨٦. ٣٨٧. ٣٨٨. ٣٨٩. ٣٩٠. ٣٩١. ٣٩٢. ٣٩٣. ٣٩٤. ٣٩٥. ٣٩٦. ٣٩٧. ٣٩٨. ٣٩٩. ٤٠٠. ٤٠١. ٤٠٢. ٤٠٣. ٤٠٤. ٤٠٥. ٤٠٦. ٤٠٧. ٤٠٨. ٤٠٩. ٤١٠. ٤١١. ٤١٢. ٤١٣. ٤١٤. ٤١٥. ٤١٦. ٤١٧. ٤١٨. ٤١٩. ٤٢٠. ٤٢١. ٤٢٢. ٤٢٣. ٤٢٤. ٤٢٥. ٤٢٦. ٤٢٧. ٤٢٨. ٤٢٩. ٤٣٠. ٤٣١. ٤٣٢. ٤٣٣. ٤٣٤. ٤٣٥. ٤٣٦. ٤٣٧. ٤٣٨. ٤٣٩. ٤٤٠. ٤٤١. ٤٤٢. ٤٤٣. ٤٤٤. ٤٤٥. ٤٤٦. ٤٤٧. ٤٤٨. ٤٤٩. ٤٥٠. ٤٥١. ٤٥٢. ٤٥٣. ٤٥٤. ٤٥٥. ٤٥٦. ٤٥٧. ٤٥٨. ٤٥٩. ٤٦٠. ٤٦١. ٤٦٢. ٤٦٣. ٤٦٤. ٤٦٥. ٤٦٦. ٤٦٧. ٤٦٨. ٤٦٩. ٤٧٠. ٤٧١. ٤٧٢. ٤٧٣. ٤٧٤. ٤٧٥. ٤٧٦. ٤٧٧. ٤٧٨. ٤٧٩. ٤٨٠. ٤٨١. ٤٨٢. ٤٨٣. ٤٨٤. ٤٨٥. ٤٨٦. ٤٨٧. ٤٨٨. ٤٨٩. ٤٩٠. ٤٩١. ٤٩٢. ٤٩٣. ٤٩٤. ٤٩٥. ٤٩٦. ٤٩٧. ٤٩٨. ٤٩٩. ٥٠٠. ٥٠١. ٥٠٢. ٥٠٣. ٥٠٤. ٥٠٥. ٥٠٦. ٥٠٧. ٥٠٨. ٥٠٩. ٥١٠. ٥١١. ٥١٢. ٥١٣. ٥١٤. ٥١٥. ٥١٦. ٥١٧. ٥١٨. ٥١٩. ٥٢٠. ٥٢١. ٥٢٢. ٥٢٣. ٥٢٤. ٥٢٥. ٥٢٦. ٥٢٧. ٥٢٨. ٥٢٩. ٥٣٠. ٥٣١. ٥٣٢. ٥٣٣. ٥٣٤. ٥٣٥. ٥٣٦. ٥٣٧. ٥٣٨. ٥٣٩. ٥٤٠. ٥٤١. ٥٤٢. ٥٤٣. ٥٤٤. ٥٤٥. ٥٤٦. ٥٤٧. ٥٤٨. ٥٤٩. ٥٥٠. ٥٥١. ٥٥٢. ٥٥٣. ٥٥٤. ٥٥٥. ٥٥٦. ٥٥٧. ٥٥٨. ٥٥٩. ٥٦٠. ٥٦١. ٥٦٢. ٥٦٣. ٥٦٤. ٥٦٥. ٥٦٦. ٥٦٧. ٥٦٨. ٥٦٩. ٥٧٠. ٥٧١. ٥٧٢. ٥٧٣. ٥٧٤. ٥٧٥. ٥٧٦. ٥٧٧. ٥٧٨. ٥٧٩. ٥٨٠. ٥٨١. ٥٨٢. ٥٨٣. ٥٨٤. ٥٨٥. ٥٨٦. ٥٨٧. ٥٨٨. ٥٨٩. ٥٩٠. ٥٩١. ٥٩٢. ٥٩٣. ٥٩٤. ٥٩٥. ٥٩٦. ٥٩٧. ٥٩٨. ٥٩٩. ٦٠٠. ٦٠١. ٦٠٢. ٦٠٣. ٦٠٤. ٦٠٥. ٦٠٦. ٦٠٧. ٦٠٨. ٦٠٩. ٦١٠. ٦١١. ٦١٢. ٦١٣. ٦١٤. ٦١٥. ٦١٦. ٦١٧. ٦١٨. ٦١٩. ٦٢٠. ٦٢١. ٦٢٢. ٦٢٣. ٦٢٤. ٦٢٥. ٦٢٦. ٦٢٧. ٦٢٨. ٦٢٩. ٦٣٠. ٦٣١. ٦٣٢. ٦٣٣. ٦٣٤. ٦٣٥. ٦٣٦. ٦٣٧. ٦٣٨. ٦٣٩. ٦٤٠. ٦٤١. ٦٤٢. ٦٤٣. ٦٤٤. ٦٤٥. ٦٤٦. ٦٤٧. ٦٤٨. ٦٤٩. ٦٥٠. ٦٥١. ٦٥٢. ٦٥٣. ٦٥٤. ٦٥٥. ٦٥٦. ٦٥٧. ٦٥٨. ٦٥٩. ٦٦٠. ٦٦١. ٦٦٢. ٦٦٣. ٦٦٤. ٦٦٥. ٦٦٦. ٦٦٧. ٦٦٨. ٦٦٩. ٦٧٠. ٦٧١. ٦٧٢. ٦٧٣. ٦٧٤. ٦٧٥. ٦٧٦. ٦٧٧. ٦٧٨. ٦٧٩. ٦٨٠. ٦٨١. ٦٨٢. ٦٨٣. ٦٨٤. ٦٨٥. ٦٨٦. ٦٨٧. ٦٨٨. ٦٨٩. ٦٩٠. ٦٩١. ٦٩٢. ٦٩٣. ٦٩٤. ٦٩٥. ٦٩٦. ٦٩٧. ٦٩٨. ٦٩٩. ٧٠٠. ٧٠١. ٧٠٢. ٧٠٣. ٧٠٤. ٧٠٥. ٧٠٦. ٧٠٧. ٧٠٨. ٧٠٩. ٧١٠. ٧١١. ٧١٢. ٧١٣. ٧١٤. ٧١٥. ٧١٦. ٧١٧. ٧١٨. ٧١٩. ٧٢٠. ٧٢١. ٧٢٢. ٧٢٣. ٧٢٤. ٧٢٥. ٧٢٦. ٧٢٧. ٧٢٨. ٧٢٩. ٧٣٠. ٧٣١. ٧٣٢. ٧٣٣. ٧٣٤. ٧٣٥. ٧٣٦. ٧٣٧. ٧٣٨. ٧٣٩. ٧٤٠. ٧٤١. ٧٤٢. ٧٤٣. ٧٤٤. ٧٤٥. ٧٤٦. ٧٤٧. ٧٤٨. ٧٤٩. ٧٥٠. ٧٥١. ٧٥٢. ٧٥٣. ٧٥٤. ٧٥٥. ٧٥٦. ٧٥٧. ٧٥٨. ٧٥٩. ٧٦٠. ٧٦١. ٧٦٢. ٧٦٣. ٧٦٤. ٧٦٥. ٧٦٦. ٧٦٧. ٧٦٨. ٧٦٩. ٧٧٠. ٧٧١. ٧٧٢. ٧٧٣. ٧٧٤. ٧٧٥. ٧٧٦. ٧٧٧. ٧٧٨. ٧٧٩. ٧٨٠. ٧٨١. ٧٨٢. ٧٨٣. ٧٨٤. ٧٨٥. ٧٨٦. ٧٨٧. ٧٨٨. ٧٨٩. ٧٩٠. ٧٩١. ٧٩٢. ٧٩٣. ٧٩٤. ٧٩٥. ٧٩٦. ٧٩٧. ٧٩٨. ٧٩٩. ٨٠٠. ٨٠١. ٨٠٢. ٨٠٣. ٨٠٤. ٨٠٥. ٨٠٦. ٨٠٧. ٨٠٨. ٨٠٩. ٨١٠. ٨١١. ٨١٢. ٨١٣. ٨١٤. ٨١٥. ٨١٦. ٨١٧. ٨١٨. ٨١٩. ٨٢٠. ٨٢١. ٨٢٢. ٨٢٣. ٨٢٤. ٨٢٥. ٨٢٦. ٨٢٧. ٨٢٨. ٨٢٩. ٨٣٠. ٨٣١. ٨٣٢. ٨٣٣. ٨٣٤. ٨٣٥. ٨٣٦. ٨٣٧. ٨٣٨. ٨٣٩. ٨٤٠. ٨٤١. ٨٤٢. ٨٤٣. ٨٤٤. ٨٤٥. ٨٤٦. ٨٤٧. ٨٤٨. ٨٤٩. ٨٥٠. ٨٥١. ٨٥٢. ٨٥٣. ٨٥٤. ٨٥٥. ٨٥٦. ٨٥٧. ٨٥٨. ٨٥٩. ٨٦٠. ٨٦١. ٨٦٢. ٨٦٣. ٨٦٤. ٨٦٥. ٨٦٦. ٨٦٧. ٨٦٨. ٨٦٩. ٨٧٠. ٨٧١. ٨٧٢. ٨٧٣. ٨٧٤. ٨٧٥. ٨٧٦. ٨٧٧. ٨٧٨. ٨٧٩. ٨٨٠. ٨٨١. ٨٨٢. ٨٨٣. ٨٨٤. ٨٨٥. ٨٨٦. ٨٨٧. ٨٨٨. ٨٨٩. ٨٩٠. ٨٩١. ٨٩٢. ٨٩٣. ٨٩٤. ٨٩٥. ٨٩٦. ٨٩٧. ٨٩٨. ٨٩٩. ٩٠٠. ٩٠١. ٩٠٢. ٩٠٣. ٩٠٤. ٩٠٥. ٩٠٦. ٩٠٧. ٩٠٨. ٩٠٩. ٩١٠. ٩١١. ٩١٢. ٩١٣. ٩١٤. ٩١٥. ٩١٦. ٩١٧. ٩١٨. ٩١٩. ٩٢٠. ٩٢١. ٩٢٢. ٩٢٣. ٩٢٤. ٩٢٥. ٩٢٦. ٩٢٧. ٩٢٨. ٩٢٩. ٩٣٠. ٩٣١. ٩٣٢. ٩٣٣. ٩٣٤. ٩٣٥. ٩٣٦. ٩٣٧. ٩٣٨. ٩٣٩. ٩٤٠. ٩٤١. ٩٤٢. ٩٤٣. ٩٤٤. ٩٤٥. ٩٤٦. ٩٤٧. ٩٤٨. ٩٤٩. ٩٥٠. ٩٥١. ٩٥٢. ٩٥٣. ٩٥٤. ٩٥٥. ٩٥٦. ٩٥٧. ٩٥٨. ٩٥٩. ٩٦٠. ٩٦١. ٩٦٢. ٩٦٣. ٩٦٤. ٩٦٥. ٩٦٦. ٩٦٧. ٩٦٨. ٩٦٩. ٩٧٠. ٩٧١. ٩٧٢. ٩٧٣. ٩٧٤. ٩٧٥. ٩٧٦. ٩٧٧. ٩٧٨. ٩٧٩. ٩٨٠. ٩٨١. ٩٨٢. ٩٨٣. ٩٨٤. ٩٨٥. ٩٨٦. ٩٨٧. ٩٨٨. ٩٨٩. ٩٩٠. ٩٩١. ٩٩٢. ٩٩٣. ٩٩٤. ٩٩٥. ٩٩٦. ٩٩٧. ٩٩٨. ٩٩٩. ١٠٠٠. ١٠٠١. ١٠٠٢. ١٠٠٣. ١٠٠٤. ١٠٠٥. ١٠٠٦. ١٠٠٧. ١٠٠٨. ١٠٠٩. ١٠١٠. ١٠١١. ١٠١٢. ١٠١٣. ١٠١٤. ١٠١٥. ١٠١٦. ١٠١٧. ١٠١٨. ١٠١٩. ١٠٢٠. ١٠٢١. ١٠٢٢. ١٠٢٣. ١٠٢٤. ١٠٢٥. ١٠٢٦. ١٠٢٧. ١٠٢٨. ١٠٢٩. ١٠٣٠. ١٠٣١. ١٠٣٢. ١٠٣٣. ١٠٣٤. ١٠٣٥. ١٠٣٦. ١٠٣٧. ١٠٣٨. ١٠٣٩. ١٠٤٠. ١٠٤١. ١٠٤٢. ١٠٤٣. ١٠٤٤. ١٠٤٥. ١٠٤٦. ١٠٤٧. ١٠٤٨. ١٠٤٩. ١٠٥٠. ١٠٥١. ١٠٥٢. ١٠٥٣. ١٠٥٤. ١٠٥٥. ١٠٥٦. ١٠٥٧. ١٠٥٨. ١٠٥٩. ١٠٦٠. ١٠٦١. ١٠٦٢. ١٠٦٣. ١٠٦٤. ١٠٦٥. ١٠٦٦. ١٠٦٧. ١٠٦٨. ١٠٦٩. ١٠٧٠. ١٠٧١. ١٠٧٢. ١٠٧٣. ١٠٧٤. ١٠٧٥. ١٠٧٦. ١٠٧٧. ١٠٧٨. ١٠٧٩. ١٠٨٠. ١٠٨١. ١٠٨٢. ١٠٨٣. ١٠٨٤. ١٠٨٥. ١٠٨٦. ١٠٨٧. ١٠٨٨. ١٠٨٩. ١٠٩٠. ١٠٩١. ١٠٩٢. ١٠٩٣. ١٠٩٤. ١٠٩٥. ١٠٩٦. ١٠٩٧. ١٠٩٨. ١٠٩٩. ١١٠٠. ١١٠١. ١١٠٢. ١١٠٣. ١١٠٤. ١١٠٥. ١١٠٦. ١١٠٧. ١١٠٨. ١١٠٩. ١١١٠. ١١١١. ١١١٢. ١١١٣. ١١١٤. ١١١٥. ١١١٦. ١١١٧. ١١١٨. ١١١٩. ١١٢٠. ١١٢١. ١١٢٢. ١١٢٣. ١١٢٤. ١١٢٥. ١١٢٦. ١١٢٧. ١١٢٨. ١١٢٩. ١١٣٠. ١١٣١. ١١٣٢. ١١٣٣. ١١٣٤. ١١٣٥. ١١٣٦. ١١٣٧. ١١٣٨. ١١٣٩. ١١٤٠. ١١٤١. ١١٤٢. ١١٤٣. ١١٤٤. ١١٤٥. ١١٤٦. ١١٤٧. ١١٤٨. ١١٤٩. ١١٥٠. ١١٥١. ١١٥٢. ١١٥٣. ١١٥٤. ١١٥٥. ١١٥٦. ١١٥٧. ١١٥٨. ١١٥٩. ١١٦٠. ١١٦١. ١١٦٢. ١١٦٣. ١١٦٤. ١١٦٥. ١١٦٦. ١١٦٧. ١١٦٨. ١١٦٩. ١١٧٠. ١١٧١. ١١٧٢. ١١٧٣. ١١٧٤. ١١٧٥. ١١٧٦. ١١٧٧. ١١٧٨. ١١٧٩. ١١٨٠. ١١٨١. ١١٨٢. ١١٨٣. ١١٨٤. ١١٨٥. ١١٨٦. ١١٨٧. ١١٨٨. ١١٨٩. ١١٩٠. ١١٩١. ١١٩٢. ١١٩٣. ١١٩٤. ١١٩٥. ١١٩٦. ١١٩٧. ١١٩٨. ١١٩٩. ١٢٠٠. ١٢٠١. ١٢٠٢. ١٢٠٣. ١٢٠٤. ١٢٠٥. ١٢٠٦. ١٢٠٧. ١٢٠٨. ١٢٠٩. ١٢١٠. ١٢١١. ١٢١٢. ١٢١٣. ١٢١٤. ١٢١٥. ١٢١٦. ١٢١٧. ١٢١٨. ١٢١٩. ١٢٢٠. ١٢٢١. ١٢٢٢. ١٢٢٣. ١٢٢٤. ١٢٢٥. ١٢٢٦. ١٢٢٧. ١٢

καὶ ἔνθεν. Σ. καὶ ὄριον ἔμπροσθεν τῶν παρα-
στάδων πῆχους ἑνός...²⁶

12. וְהָיָה שֵׁשׁ-אַמּוֹת מִכֹּהַ וְשֵׁשׁ-אַמּוֹת מִכֹּהַ. Con-
clavia autem erant sex cubitorum hinc, et sex
cubitorum inde. Ο'. καὶ τὸ θεὲ πηχῶν ἔξ
ἐνθεν, καὶ πηχῶν ἔξ ἐνθεν. Σ. αὶ δὲ παρα-
στάδες ἑξαπῆχεις πάντοθεν.²⁷

13. מִכִּנֵּי הַתָּא לְגִבּוֹ. A tecto conclavium ad tectum
eorum. Ο'. ἀπὸ τοῦ τοίχου (alia exempl. τεί-
χους²⁸) τοῦ θεὲ ἐπὶ τὸν τοίχον τοῦ θεὲ. Alia
exempl. ἀπὸ τοῦ δώματος. ἐπὶ τὸ δῶμα.²⁹

14. וַיַּעַשׂ אֶת-אֵילִים שְׁשִׁים אַמָּה וְאֶל-אֵיל הַחֲצִיר. Et fecit (mensurando)
columnas sexaginta cubitorum, et juxta columnas
erat atrium, portam undique cingens. Ο'. καὶ
τὸ αἶθριον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης ἔξωθεν, πῆ-
χεις εἴκοσι θεεὶμ τῆς πύλης κύκλῳ. Alia ex-
empl. καὶ τὸ αἶθριον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης
ἔξῃκοντα πῆχεις, καὶ θαιεὶμ (s. θεεὶμ) τῆς αὐ-
λῆς τῆς πύλης κύκλῳ ✕ κύκλῳ.³⁰ Σ. καὶ

ἐποίησε τὰς περιστάσεις ἐπὶ τὰ πηχῶν, καὶ εἰς τὰ περὶ
τὴν αὐλὴν τῆς πύλης κύκλῳ.³¹

14. אֵילִים... אֵיל הַחֲצִיר. 'A. κρίωμα... κρίωμα
(τῆς αὐλῆς).³²

15. וְעַל-פָּנֵי הַשַּׁעַר הָאִתְּנָן עַל-לְפָנֵי אֵלֶּם הַשַּׁעַר. A fronte autem portae introitus
usque ad frontem vestibuli portae interioris.
Ο'. καὶ τὸ αἶθριον τῆς πύλης (alia exempl.
αὐλῆς³³) ἔξωθεν, εἰς τὸ αἶθριον αἰλὰμ τῆς πύ-
λης ἔσωθεν. Σ. κατὰ δὲ πρόσωπον τῆς πύλης τῆς
ἀρχαίας κατὰ πρόσωπον τοῦ προσύλου τῆς πύλης
τῆς ἑσωτέρας.³⁴ 'A. ... ante faciem postium
portae (interioris). Σ. ... contra faciem vesti-
buli portae (interioris).³⁵

16. וְהָיוּ אֵלֶּם הַחֲצִיר וְאֵלֶּם הַחֲצִיר. Et fenestrae clausae erant conclavibus et co-
lumnis eorum. Ο'. καὶ θυρίδες κρυπταὶ ἐπὶ
τὸ θεεὶμ ('A. στήριγμα. Σ. παραστάδας³⁶) καὶ
ἐπὶ τὰ αἰλὰμ. Σ. καὶ θυρίδες τοξικαὶ πρὸς τὰς
παραστάδας καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις.³⁷

²⁶ "Hoc quasi scholion affert Drusius [praeunte Nobil.
Sic in marg. sine nom. Codd. 87* (cum πῆχους), 238 (cum
πῆχους, et sine τῶν)]; at est versio Symmachi, ut colligitur
ex Cod. Jes., qui habet: Σ. παραστάδων."—Montef. Con-
sentit Syro-hex. ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. ²⁷ Syro-
hex. ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Nobil. affert: Schol. παραστάδες. (In textu θαὺ pro θεὲ
scribunt Ald., Codd. 49, 68, 87, 88, alii, et Syro-hex.)
²⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, 49, 62, alii, Hieron., et
Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁰ Sic
Codd. 87, 88 (sine aster.). Syro-hex. legit et pingit:
καὶ τὸ αὶ. τοῦ αἰλὰμ τῆς π. ἔξῃκοντα ✕ καὶ πέντε 4 πῆχεις ἔξωθεν,
καὶ θεεὶμ τῆς αὐ. τῆς π. κύκλῳ. Hieron. LXX vertit: Et
sub divo aelam portae sexaginta cubitis, et theim atrii
portae per circuitum. ³¹ Syro-hex. ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.
(Graeca τὰ περὶ τὴν αὐλὴν leguntur in fine
lectionis Codd. 23, 36, 51, 231, ex Symmacho, ut videtur,
derivata.) Hieron.: "Sym. hunc locum ita interpretatus
est: Et fecit περιστάσεις [non παραστάσεις, ut Drus. et
Montef.], quas nos circumstantias possumus dicere, pro
quibus in Hebraico habet ELIM, quae Aq. interpretatus
est κρίωμα, et nos in frontes vertimus. Rursum ubi LXX
posuere theim atrii, in Hebraico habet EL, numero sin-
gulari, quod Sym. prope atrium, Aq. κρίωμα, id est, frontem

atrii, transtulerunt." ³² Hieron. ³³ Sic Ald., Codd.

XII, 68, 87, 88, alii, Hieron., et Syro-hex. in textu.

³⁴ Syro-hex. ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Cum his con-
ferenda est lectio Codd. 62, 147: καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς π.
τῆς ἀρχαίας (ἡ πύλη) ἐπὶ πρόσωπον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης τῆς
ἑσωτέρας. ³⁵ Hieron. Pro postium nescio an Aq.
scripserit προστάδων, coll. Hex. ad Cap. viii. 16. ³⁶ Cod.

Jes., testibus Montef. et Parsons. ³⁷ Syro-hex. ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ.

ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ (obliquae) ܐܠܝܡ ܕܥܠ ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܐ. Hieron.: "Fenestras absconditas, quae
Hebraice appellantur ATEMOTH, Sym. τοξικὰς transtulit.
Et ubi dixere LXX, super theim et super aelam, idem
Sym. postes [παραστάδας] posuit, et circumstantias [περι-
στάσεις]; Aq. thalamos [θαλάμους] et frontes eorum [τὰ
κρίωματα αὐτῶν]; pro quibus in Hebraico scriptum est
THEIM et ELE." Idem paulo post: "Quae fenestrae obli-
quae, sive τοξικαί, idcirco a sagittis vocabulum perceperunt,
quod instar sagittarum angustum in aedes lumen im-
mittant, et intrinsecus dilatentur." (Ad Ο'. θυρίδες κρυπταί,
Montef. e Regio suo bombycino affert: Σ. πεφραγμέναι τοξι-
καί; quae lectio in marg. Cod. 87* sine nom. exstat.
Duplicem esse versionem Hebraei תַּלְמוֹת, declarat scho-
lium integrum a Nobilio editum: πεφραγμέναι ἐπὶ τοῖς θαλά-
μοις. τοξικαί. τὰ κρίωματα; ubi primam et tertiam lectionem

16. **לְמִצֵּי**. *Porticibus*. (Vox incertae significationis.) *Ο' τοῖς αἰλάμ* (alia exempl. αἰλαμῶθ³⁹). *Σ. ταῖς περιστάσεσι*.³⁹ "Ἄλλος πρὸς τοῖς θαλάμοις."⁴⁰
רְבִיב רְבִיב. *Ο' κύκλω* ✕ *κύκλω* 4.⁴¹
וְאֵל-אֵי. *Et ad columnas*. *Ο' καὶ ἐπὶ τὸ αἰλάμ*. *Σ. ταῖς περιστάσεσι, τουτέστιν, ταῖς περιεστηκυῖαις περὶ τὴν αὐλὴν, καὶ λεγομέναις ὑπὸ Ἀκύλου στηρίγμασιν*.⁴²
17. **לְשֹׁכֹת וְרִצְפָּה עֲשֵׂי**. *Cellae et pavimentum factum*. *Ο' παστοφόρια καὶ περίστυλα* ✕ *Σ. Θ. πεποιημένα* 4.⁴³ *Ἀ. γαδοφυλάκια* ...⁴⁴ *Σ. ἐξέδραι καὶ pavimentum (πεποιημένον)*.⁴⁵
רְבִיב רְבִיב. *Ο' κύκλω* ✕ *Ἀ. Θ. κύκλω* 4.⁴⁶
18. **וְאֵל-כְּתָף הָעִיר**. *Ad latus portarum*. *Ο' κατὰ νότον* (alia exempl. νότου⁴⁷) *τῶν πυλῶν* (alia exempl. στύλων⁴⁸).

19. **מִלְפָּנֵי**. *Ab ante*. *Ο' ἀπὸ τοῦ αἰθρίου*. *Σ. ἀπὸ τοῦ ἱμνηροῦ*.⁴⁹
20. **וְרֵחָב**. *Et latitudinem ejus*. *Ο' καὶ τὸ πλάτος* ✕ *αὐτῆς* 4.⁵⁰
21. **וְתֵימָן**. *Ο' καὶ τὸ θεὲ* ✕ *αὐτῆς* 4.⁵¹ *Σ. καὶ τὰς παραστάδας αὐτῆς*.⁵²
וְאֵל-וְאֵל. *Et columnae ejus, et porticus ejus*. *Ο' καὶ τὸ (potior scriptura τὰ) αἰλεῦ* (*Σ. καὶ τὸ ὑπέρθυρον*.⁵³ *Οἱ Γ' καὶ τὰ ὑπέρθυρα*⁵⁴) *καὶ τὰ αἰλαμῶν* (*Σ. τὸ πρόπυλον*.⁵⁵ *Aliter: Σ. ὑποχώρησις*⁵⁶). *Ἄλλος: τὰ ὑπέρθυρα καὶ ὑποχωρήσεις αὐτῆς*.⁵⁷
23. **וְלִפְנֵי**. *Et versus orientem*. *Ο' ὃν τρόπον ÷ τῆς πύλης τῆς βλεπούσης* 4 *κατὰ ἀνατολάς*.⁵⁸
24. **וְהָיָה**. *Versus austrum*. *Ο' κατὰ νότον*. *Alia exempl. κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς νότον*.⁵⁹ *Σ. εἰς λίβα*.⁶⁰

Aquilaе tribuere, qui ad locum parallelum 3 Reg. vi. 4 pro Hebraeo **בִּשְׁבִּי** *βεβυσμένος* posuit, nil vetat. Unde evadit lectio probabilis: 'Α. καὶ θυρίδες πεφραγμέναι ἐπὶ τοῖς θαλάμοις καὶ ἐπὶ τοῖς κριώμασιν αὐτῶν.'³⁸ Sic Ald. (cum αἰλαμῶθ), Codd. 49, 87, 88, alii. ³⁹ Cod. Jes. Hieron.: "Porro **ΕΛΑΜΟΤΗ**, quod LXX et Theod. similiter translulerunt, Sym. *circumstantias*, Aq. *frontes* interpretati sunt." ⁴⁰ Sic Cod. 87* in marg. ⁴¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ⁴² Cod. XII ex Origene, testibus iisdem. (Ad **φοῖνικες ἔθεν καὶ ἔθεν** Nobil. notat: "In quibusdam libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] antecedit **ἐκκόλαμμα** διάτρητον.") ⁴³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁴ Hieron.: "Pro *thalamis* triginta, quos vertere LXX, sive *gazophylaciis* atque *cellariis*, ut interpretatus est Aq., Sym. posuit **ἐξέδρας**." Cf. Hex. ad 1 Reg. ix. 22. Jerem. xxxv. 2. ⁴⁵ Syro-hex. **مَصْبُور**. *α. 10000*. Nobil. affert: *Σ. ἐξέδραι*. Pro **וְהָיָה** LXX posuerunt **לִבְסֹטְרוֹנוֹן** 2 Paral. vii. 3. Esth. i. 6, quod Syriace sonat **ܠܒܫܬܪܘܢܐ** Cant. Cant. iii. 10, vel **ܠܒܫܬܪܘܢܐ** Joan. xix. 13 in Philox., ubi in versione Syro-Hierosol. est **ܠܒܫܬܪܘܢܐ** (a **ܠܒܫܬܪܘܢܐ**, *aequalis fuit*, in Pael *stravit*, *ἔστρωσε*, *ἐπέσασε*) in Lexicis editis desideratur; sed Bar Bahlul in Lexico MS. Syro-Arab. praeter synonyma **ܠܒܫܬܪܘܢܐ**, **ܠܒܫܬܪܘܢܐ**, quorum utrumque *aequatio* sonat, affert **ܠܒܫܬܪܘܢܐ**, *sagma cameli, saccus, via regia* (lapidibus strata), et **ܠܒܫܬܪܘܢܐ**, *stragulum, lectus*,

etiam *pavimentum* (Cor. Sur. II. 20). Quid autem in nostro loco Graece posuerit Sym., nemo facile dixerit. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 88, 147, et sub aster. Cod. 87. ⁴⁷ Sic Comp., Cod. 91, Syro-hex. ⁴⁸ Sic Codd. 91, 228, 238, et Syro-hex. in marg. ⁴⁹ Syro-hex. **ܡܝܢ ܡܝܢ**. ⁵⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 23, 62, 147. ⁵¹ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. XII, Hieron., Syro-hex. ⁵² Syro-hex. **ܡܝܢ ܡܝܢ**. ⁵³ Graeca nostra sine nom. in marg. habet Cod. 87*. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. Θ. [Θ. Parsons. in schedis] *παραστάδας*. ⁵⁴ Syro-hex. **ܡܝܢ ܡܝܢ**. ⁵⁵ Cod. Jes., teste Montef. ⁵⁶ Syro-hex. **ܡܝܢ ܡܝܢ**. Nobil. ad τὰ αἰλαμῶν affert: S. Schol. (sic): *πρόπυλα*. ⁵⁷ Cod. XII, teste Parsons. Montef. ex eodem dubitanter affert: *Σ. ὑπερόχρησις*. ⁵⁸ Nobil. affert: Schol. τὰ ὑπέρθυρα κ.τ.έ. Eadem leguntur sine titulo in marg. Codd. 87*, 238, qui ad αἰλαμῶν (v. 22) in marg. pingunt: *πρόπυλα*. ⁵⁹ Hieron.: "Et quod in Hebraico non habetur, *sicut porta quae respicit ad orientem*." Syro-hex. pingit: *ὃν τρ. + τῆς πύλης 4 τῆς βλ. κ. ἄ.*; Cod. 87 autem: *ὃν τρ. τῆς πύλης 4 τῆς βλεπούσης 4 κ. ἄ.* Nos veram, ni fallimur, Originis manum revocavimus. ⁶⁰ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, repugnante Hieron., qui affirmat: "Sed et hoc notandum, quod in australi porta juxta LXX non dicatur *via*, sed simpliciter: *et eduxit me ad austrum*." ⁶⁰ Sic Montef., tacito auctore.

24. אֵילֹו וְאֵילָמוֹ. Ο'. καὶ τὰ αἰλεῦ ('Α. στη-
ρίγματα. Σ. τὰ περὶ αὐτῆς⁶¹), καὶ τὰ αἰλαμ-
μών. Σ. τὰ περὶ αὐτῆς, καὶ τὸ πρόπυλον αὐτῆς.⁶²
26. וְאֵילָמוֹ לְפָנֶיהָ. Ο'. καὶ αἰλαμμὼν ἔσωθεν.
Σ. καὶ τὸ πρόπυλον αὐτῆς ἔμπροσθεν αὐτῶν.⁶³
- 26, 27. אֶל-אֵילָוֹ: וְשַׁעַר לְחֵצֵר הַפְּנִימִי דָרָךְ.
הַדְּרוֹם. Ο'. ἐπὶ τὰ αἰλεῦ. καὶ πύλην ÷ κατ-
έναντι τῆς πύλης ἄ τῆς αὐλῆς τῆς ἑσωτέρας
πρὸς νότον.⁶⁴ Σ. εἰς τὸ περὶ τὴν πύλην τῆς
αὐλῆς τῆς ἑσωτέρας, καὶ ἐπὶ τὸ ἔσω εἰς νότον.⁶⁵
28. אֶת-הַשַּׁעַר הַדְּרוֹם. Ο'. τὴν πύλην ✕ τὴν
πρὸς νότον ἄ.⁶⁶
29. וְהָיוּ וְאֵילֹו וְאֵילָמוֹ. Ο'. καὶ τὰ θεῶ, καὶ τὰ
αἰλεῦ, καὶ τὰ αἰλαμμὼν. (Σ.) καὶ τὴν παρα-
στάδα, καὶ τὰ περὶ αὐτῆς, καὶ τὰ προπύλαια
αὐτῆς.⁶⁷
30. וְאֵילָמוֹת סָבִיב סָבִיב אֶרֶךְ חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה.
וְרַחֵב חֲמִשׁ אַמָּוֹת. Et porticus erant in cir-
cuitu, quorum longitudo erat viginti quinque
cubitum, et latitudo quinque cubitorum. Ο'.
Vacat. Alia exempl. καὶ αἰλὰμ κύκλῳ ✕ κύ-
κλῳ ἄ, μῆκος πέντε καὶ ἑξοσί πήχεων, καὶ

- πλάτος πέντε ✕ πήχεων ἄ.⁶⁹ Σ. καὶ τὸ πρό-
πυλον...⁷⁰
31. וְאֵילָמוֹ. Ο'. τοῦ αἰλὰμ. Alia exempl. καὶ
αἰλαμμῶθ. Σ. τὸ δὲ πρόπυλον τῷ.⁷¹
- הַחֲצִיזִנָּה. Exterius. Ο'. τὴν ἑξωτέραν. Ali-
ter: Ο'. Σ. τὴν ἑσωτέραν.⁷²
- אֶל-אֵילָוֹ. Ο'. τῷ αἰλεῦ. Σ. πρὸς τὰ περὶ
αὐτόν.⁷³
- מַעְלֵו. Ascensus ejus. Ο'. Vacat. ✕ ἀνά-
βασις αὐτοῦ ἄ.⁷⁴
32. דָּרָךְ הַקְּדָיִם. Ο'. τὴν βλέπουσαν ✕ ὁδὸν ἄ
κατὰ ἀνατολάς.⁷⁵
33. וְהָיוּ וְאֵילֹו וְאֵילָמוֹ. Ο'. Vid. v. 29. Σ. καὶ τὰς
παραστάδας, καὶ τὰ περὶ αὐτῆς, καὶ τὰ πρόπυλα αὐτῆς.⁷⁶
- 33, 36. סָבִיב סָבִיב. Ο'. κύκλῳ ✕ κύκλῳ ἄ.⁷⁷
- 38, 39. וּבְאֵילִים הַשְּׁעָרִים שָׁם יָדִיחוּ אֶת-הָעֵלֶה: 38, 39.
וּבְאֵלָם הַשַּׁעַר שְׁנַיִם שְׁלֹחֹת מִפּוֹ וּשְׁנַיִם
מִפֶּה. Inter columnas portarum; ibi
abluant holocaustum. Et in vestibulo portae
erant duae mensae hinc et duae mensae inde.
Ο'. καὶ τὰ αἰλαμμὼν αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς
δευτέρας ἑκρυσίς. Alia exempl. καὶ τὰ αἰ-
λαμμῶ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης, ✕ ἐκεῖ πλυνούσι

⁶¹ Cod. XII, teste Parsons., praemisso Ὀριγ. Montef. edidit: 'Α. τὰ στ. αὐτῆς. Σ. τὰ περὶ αὐτῆν (sic); notans: "MS. Jes. ex Origene." Hieron.: "THEE autem interpretatur limen, sive frons; ELAU, circa eum, sive sustentacula."

⁶² Syro-hex. וְאֵילָמוֹ לְפָנֶיהָ. ἄ. Idem: וְאֵילָמוֹ לְפָנֶיהָ. Cod. 238 in marg. sine nom.: καὶ τὸ πρόπυλον αὐτῆς ἔσωθεν.

⁶⁴ Sic, cum + κατέναντι πύλης ἄ (sic), Cod. 87. Ad κατ. τῆς πύλης Nobil. affert: Schol. οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις. In v. 26 Syro-hex. pingit: + ἐπὶ τὰ αἰλεῦ ἄ, in verbo Hebraeo.

⁶⁵ Syro-hex. וְאֵילָמוֹ לְפָנֶיהָ. ἄ. Ad ἐπὶ τὰ ελεῦ (sic) Codd. 87*, 231 in marg. sine nom. pingunt: εἰς τὸ περὶ τὴν πύλην.

⁶⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 26, alii. ⁶⁷ Sic Cod. 238 in marg. sine nom.

⁶⁸ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.

⁶⁹ Sic Syro-hex., et sine asteriscis (cum αἰλαμμῶθ pro αἰλὰμ) Codd. XII, 168; neonon (cum αἰλαμμῶθ et semel κύκλῳ) Ald., Codd. III, 26, 42, 49, alii. Ad Syro-hex. accedunt Codd. 87 (cum ✕ κύκλῳ κύκλῳ—ai-

λαμμῶ (v. 31) ἄ), 88; sed absente clausula, καὶ πλάτος π. πήχεων.

⁷⁰ Syro-hex. + وَاِلَى. Hieron.: "Illud autem quod juxta Hebraicum posuimus: Et vestibulum, sive πρόπυλον, in circuitu per gyrum, longitudinis viginti quinque cubitorum, et latitudinis per quinque cubitos, in LXX non habetur."

⁷¹ Syro-hex. + وَاِلَى. Hieron.: "Atrii exterioris, pro quo LXX et Sym. interioriorem posuerunt." Lectio τὴν ἑσωτέραν hodie non reperitur nisi in Codd. 62, 87, 233.

⁷² Sic Cod. 238 in marg. sine nom. Syro-hex. + وَاِلَى. Hieron.: "Atrii exterioris, pro quo LXX et Sym. interioriorem posuerunt."

⁷³ Sic Cod. XII, 87, 88 (hi duo cum ἀναβάσεις), Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. In Codd. 22, 23 (cum ἀναβάσεις), 36 (idem), 48, aliis, locus sic legitur: καὶ ὁκτὼ ἀναβαθμοὶ αὐτῆς (Cod. 22 sub ✕) ἀνάβασις αὐτοῦ.

⁷⁴ Sic Cod. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

⁷⁵ Syro-hex. + وَاِلَى. Hieron.: "Atrii exterioris, pro quo LXX et Sym. interioriorem posuerunt."

⁷⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88.

τὴν ὀλοκαύτωςιν. ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης ὧς
τῆς δευτέρας ἔκρυσις, ✕ δύο τράπεζαι ἔνθεν,
καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν ὧς. ⁷⁸ Alia: καὶ τὰ αἰ-
λαμμῶθ αὐτῆς ἐπὶ τὰς θύρας τῶν πυλῶν ἐκεῖ
πλυνούσι τὴν ὀλοκαύτωςιν. ἐν δὲ τῷ προπυ-
λαίῳ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν, καὶ δύο
τράπεζαι ἔνθεν τῆς δευτέρας ἐκρύσεως. ⁷⁹

39. הַעֲלֶה הַחֹטֵאת. *Holocaustum, et sacrificium
pro peccato.* Ο'. ✕ τὴν ὀλοκαύτωςιν καὶ ὧς ⁸⁰
τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας.

40. וְאֶל-הַכְּתָף מִחוּצָה לְעוֹלָה לְפָתַח הַשַּׁעַר
הַצִּדְוֹנָה. *Et ad latus extrinsecus ei qui ascen-
dit ad ostium portae versus septentrionem.* Ο'.
καὶ κατὰ νότον τοῦ βύρακος τῶν ὀλοκαυτωμάτων
✕ εἰς θύραν πύλης ὧς ⁸¹ τῆς βλεπούσης πρὸς
βορρᾶν. 'Α. Σ. καὶ πρὸς τῇ ὁμίᾳ τῇ ἔξωθεν τῇ
ἀναβαινούσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς πύλης. ⁸²

וְאֶל-הַכְּתָף הָאַחֶרֶת. *Et ad latus alterum.*
Ο'. κατὰ νότον τῆς δευτέρας. ('Α. Σ.) καὶ
πρὸς τῇ ὁμίᾳ τῇ δευτέρᾳ. ⁸³

41. שְׁמוֹנֶה שְׁלֹחֹתַי אֲלֵיהֶם יִשְׁחַטוּ. *Octo mensae*

erant, *super quas immolabant.* Ο'. ἐπ' αὐτὰς
σφάζουσι τὰ θύματα κατέναντι τῶν ὀκτὼ τρα-
πεζῶν τῶν θυμάτων. Alia exempl. τῶν ὀκτὼ
τραπεζῶν ÷ τῶν θυμάτων ὧς. ἐπ' αὐτὰ σφά-
ζουσι τὰ θύματα ÷ κατέναντι ὧς. ⁸⁴

42. אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד
וְגַבְהֵי אֶחָד אֶחָד. Ο'. πῆχεως καὶ ἡμίους
τὸ πλάτος, καὶ πῆχεων δύο ἡμίους τὸ μήκος,
καὶ ἐπὶ πῆχυν τὸ ὕψος. Alia exempl. τὸ μήκος
πῆχεως ἐνὸς καὶ ἡμίους, καὶ τὸ πλάτος πῆ-
χεως ἐνὸς καὶ ἡμίους, καὶ ἐπὶ πῆχυν τὸ ὕψος
✕ ἐνὸς ὧς. ⁸⁵

43. וְהַשְּׁפָתִים מִפְּחֵי אֶחָד. *Paxilli bifurci palmi
unius.* Ο'. καὶ παλαιστὴν ἔξουσι γείους ('Α.
(juxta ed. 1mam) ἐπιστάσεις. 'Α. (juxta ed.
2dam) Σ. Θ. χεῖλη). ⁸⁶ Σ. καὶ χεῖλη παλαιστοῦ
ἐνὸς. ⁸⁷

44. לְשֹׁנֹת שָׂרִים בְּחֶצֶר הַפְּנִימִי אֶשֶׁר אֶל-כְּתָף
שַׁעַר הַצָּפוֹן וּפְנִינָהּ דָּרָךְ הַדָּרוֹם אֶחָד אֶל-
כְּתָף שַׁעַר הַקָּדִים פָּנֵי דָּרָךְ הַצָּפוֹן. *Thalami
cantorum erant in atrio interiori, quod erat ad*

⁷⁸ Sic, quod ad lectionem ipsam, remotis signis, attinet, Codd. XII (cum ἐκρύσεις), 87, 88, Syro-hex. (cum ἐπὶ τῶν πυλῶν pro ἐπὶ τῆς πύλης). Ex his Cod. XII pingit: ✕ ἐκεῖ — πύλης ὧς, absente, ut videtur, asterisco altero; Cod. 87: ✕ ἐκεῖ πλ. τὴν ὀλ. + ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς π. τῆς δ. ἔκρυσις, δύο τρ. ἔνθεν ὧς, καὶ δύο τρ. ἔνθεν; Cod. 88: ✕ ἐκεῖ — ὀλοκαύτωςιν ὧς. ἐν δὲ τῷ — τῆς πύλης ὧς τῆς δ. ἔκρυσις, ✕ δύο τρ. ἔνθεν, καὶ δύο τρ. ἔνθεν ὧς; postremo Syro-hex.: ✕ ἐκεῖ — ὀλοκαύτωςιν ὧς. ἐν δὲ — δύο τρ. ἔνθεν ὧς, καὶ δύο τρ. ἔνθεν; ubi posterior cuneolus nihil habet ad quod referatur. Hieron.: "Multum in hoc testimonio (vv. 35-43) Hebraica veritas a LXX interpretum editione discordat. Hoc enim quod diximus: *Ibi lavabunt holocaustum, et in vestibulo portae duae mensae hinc; et rursum: Ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato*, in LXX non habetur, sed in plerisque codicibus de Theodotione additum est." (Quod ad ἔκρυσις (حَفِيفَة), s. ἐκρύσεις, attinet, non cum Schleusnero in *Nov. Thes.* s. v. ad remotum שְׁלֹחַת referendum crediderim, sed ad שְׁלֹחַת, quasi אֶשֶׁף, emisit (aquam), unde nomen fontis Siloah (שִׁלּוֹחַ).) ⁷⁹ Nobil. Sic (cum προπύλῳ pro προπυλαίῳ) Codd. 22 (om. καὶ δύο τρ. ἔνθεν), 23 (om. τράπεζαι posteriore), 36, 48, alii. ⁸⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii. Mox ad ὑπὲρ ἁμ. Syro-hex. in marg. char. med.:

περί. ⁸¹ Sic Codd. XII, 26 (sine ✕), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. cum articulis Codd. 22, 23, 36, alii. ⁸² Nobil. ⁸³ Parsons. e marg. Cod. 87* ad δύο τράπεζαι (in prior loco) affert: καὶ πρὸς τῇ ὀ. τῇ δ. δύο τράπεζαι. Pro δευτέρᾳ Aquilae saltem vindicandum ἐτέρα, quod (sc. ἐτέρας) in textu habent Codd. 87, 88, 198, Syro-hex. ⁸⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui vitiose pingit: + τῶν θυμάτων ἐπ' αὐτὰ σφάζουσι (sic) τὰ θ. κατέναντι ὧς). Sic sine obelis Cod. XII (cum ἐπ' αὐτὰς, et in fine κατέναντι πηχῶν δεκαεσσάρων), et Codd. 22, 23, 36, alii (cum ὀκτὼ τράπεζαι pro τῶν ὀ. τρ., et ἐπ' αὐτὰς). ⁸⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁸⁶ Hieron.: "Rursum ubi nos diximus: *Et labia eorum palmi unius reflexa* [מִכְבִּינָה, defixa] *intrinsecus per circuitum*, LXX transtulerunt: *Et gisum palmi habentes* [καὶ γείους παλαιστὴν ἔξουσι, hoc ord. Codd. XII, 23, 36, alii, et Syro-hex.] *dolatum intrinsecus per circuitum*. Quod verbum, utrum Hebraeum an Graecum sit, scire non possumus, nisi hoc tantum, quod pro giso Sym. et Theod. labia, Aquilae prima ed. ἐπιστάσεις, numero plurali; secunda, labia, transtulerunt, pro quo in Hebraeo habetur ASEPHATHAIM." ⁸⁷ Syro-hex. + מִכְבִּינָה וְגַבְהֵי אֶחָד אֶחָד. (Paulo ante Syro-hex. in textu: κύκλῳ ✕ κύκλῳ ὧς, et sic sine aster. Codd. XII, 62, 87, 88.)

latus portae septentrionalis, ita ut facies eorum esset versus meridiem: unus (thalamorum ordo) erat ad latus portae orientalis versus viam septentrionalem. Ο'. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξέδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ, μία κατὰ νότον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, φέρουσα πρὸς νότον, καὶ μία κατὰ νότον τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, βλεπούσης δὲ πρὸς βορρᾶν. Σ.. τοῖς ῥόδοις (s. ῥόδουσιν) ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτερᾷ (sic) τῇ ἐπὶ τῆς ὁμίας τῆς πύλης τῆς κατὰ βορρᾶν· τὸ δὲ πρόσωπον αὐτῶν κατέναντι τῆς ὁδοῦ τῆς κατὰ νότον· μία ἐπὶ τῆς ὁμίας τῆς πύλης τῆς ἀνατολικῆς, quae convertitur κατέναντι τῆς ὁδοῦ τῆς βορρείας.⁸⁸

καὶ τοὺς φοίνικας (sic) αὐτῆς 4.⁹⁷ 29. πρὸς νότον, πήχεις ἑκατὸν ÷ τὸ εὖρος 4.⁹⁸ 36. ÷ καὶ τῷ αἰλαμῷ (sic) 4, πήχεις πεντήκοντα. 40. ÷ πρὸς ἀνατολάς 4. ÷ κατ' ἀνατολάς 4.⁹⁹ 43. καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπάνωθεν στέγας, τοῦ καλύπτεσθαι ÷ ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς ξηρασίας 4.¹⁰⁰ 44. ÷ καὶ εἰσάγαγέ με...¹⁰¹ 48. ÷ τὸ πλάτος 4.¹⁰² ÷ πηχῶν δεκατεσσάρων, καὶ ἐπωμίδες τῆς θύρας τοῦ αἰλάμ 4.¹⁰³

CAP. XLI.

1. **לְחֵן הַתֵּן**. Columnas. Ο'. τὸ αἰλάμ. Σ. τὰ περὶ αὐτόν. Θ. τὰ αἰλμ.¹

48. **לְחֵן הַתֵּן**. Ο'. εἰς τὸ αἰλάμ. Σ. εἰς τὸ πρόσωπον (s. προπύλαιον).⁸⁹

49. **וַיַּעֲלֵי יִשְׂרָאֵל עִלָּיָהּ**. Et cum gradibus quibus ascendebant ad eam. Ο'. καὶ ἐπὶ δέκα ('A. (juxta ed. 2^{dam}) Θ. ἑνδεκα. Σ. ὁκτώ⁹⁰) ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτό. 'A. (juxta ed. 1^{mam}) : Et gradibus quibus ascendebatur ad eam.⁹¹

לְחֵן הַתֵּן. Latitudine inde; latitudo erat tentorii. Ο'. τὸ εὖρος τοῦ αἰλάμ ἔνθεν. Alia exempl. τὸ εὖρος ἔνθεν, ✕ πλάτος τῆς σκηνῆς 4.² ✕ 'A. πλάτος τῆς σκηνῆς.³

2. **וְהָיָה**. Et latera. Ο'. καὶ ἐπωμίδες ('A. ὦμοι. Σ. ὠμῖαι. Θ. ὦμα 4⁴).

3. **וְהָיָה**. Columnas ostii. Ο'. τὸ αἰλ τοῦ θυρώματος. 'A. στήριγμα τῆς θύρας. Σ. τὸ περὶ τὴν θύραν. Ο'. Θ. τὸ αἰλ...⁵

וְהָיָה. Ο'. ἐπὶ τὸ αἰλάμ. Σ. ἐπὶ τὰ περὶ αὐτό.⁹²

Cap. XL. 1. ÷ καὶ ἐγένετο (4).⁹³ 3. ÷ στήλβοντος 4.⁹⁴ 4. ὁ ἀνὴρ ÷ ἐώρακας 4.⁹⁵ 12. ÷ καὶ πηχῶν ἕξ ἔνθεν 4.⁹⁶ 19. ÷ τῆς αὐλῆς 4. ÷ τῆς βλεπούσης 4 κατὰ ἀνατολάς. 20. ÷ αὐτὴν 4. 22. ÷

וְהָיָה. Et ostium sex cubitorum. Ο'. καὶ τὸ θύρωμα πηχῶν ἕξ. Alia exempl. ✕ καὶ τὴν θύραν ἕξ πήχεις 4.⁶

⁸⁸ Syro-hex. **וְהָיָה**. Minus bene Syro-hex.: ✕ στήλβοντος 4.⁹⁵ Codd. 87, 88, Syro-hex., qui omnes ὅν ante ἐώρακας reprobant.⁹⁶ Codd. 87, 88. ⁹⁷ Cod. 87. ⁹⁸ Codd. 87, 88. Sic (pro π. ἐκ. τὸ εὖρος πρὸς ν.) sine obelo Codd. XII, 233. ⁹⁹ Cod. 87. ¹⁰⁰ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Et ubi nos diximus, super mensas autem carnes oblationis [וְהָיָה]

וְהָיָה, LXX posuere de suo: et in mensis desuper tecta, ut operiantur a pluvia et siccitate." ¹⁰¹ Sic, sine metabelo, Cod. 87. ¹⁰² Cod. 87, Syro-hex.

¹⁰³ Iidem. Hieron.: "Rursumque post mensuram vestibuli, quinque cubitorum hinc, et quinque cubitorum inde, [LXX] addidere de suo, et latitudo portae cubitorum quatuordecim, cum in Hebraeo tantum positum sit, et latitudo portae trium cubitorum hinc, et trium cubitorum inde."

CAP. XLI. ¹ Hieron.: "Et mensus est frontem templi; pro quo aelam LXX, et aelim Theod., et in circuitu Sym. transtulerunt." ² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ πλάτος τῆς σκ. καὶ 4 τὸ εὖρος). ³ Cod. Jes.

⁴ Idem. ⁵ Idem. Syro-hex. affert: **וְהָיָה**. Codd. 87*, 238 in marg. habent: περὶ τὴν θύραν (s. θύρας). Hieron.: "In cujus fronte, sive ael, pro quo Sym. circa portam, Theod. aelam, Hebraicum ul, Aq. ostium, nos frontem interpretati sumus." ⁶ Sic in textu Codd. XII,

[illegible]

lateralium. Ο'. διάστημα τῶν πλευρῶν. Σ. ἀπὸ τοῦ θεμελίου εἰς τὰς πλευράς.²⁰

8, 9. רחב : אַצִּילָהּ. Usque ad axillam. Latitudo. Ο'. διαστήματα (s. διάστημα). καὶ εὐρος. Σ. κατὰ ἀγκῶνα τὸ εὖρος.²¹

9. אֶל-חָוָן. Extrinsecus. Ο'. ✕ εἰς τὸ ἔξωθεν.²²

וְאִשָּׁר בֵּית צִלְעוֹת אִשָּׁר לְבֵית. Et (ejusdem latitudinis erat) quod vacuum relictum est, locus conclavium lateralium, quae ad domum pertinebant. Ο'. καὶ τὰ ἀπόλοιπα [τὰ] ἀναμέσον τῶν πλευρῶν τοῦ οἴκου. Ἀ. τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ οἴκου, τὰ πλευρὰ τοῦ οἴκου.²³ Θ. καὶ ἡ οὐσα ἀνεσις ὁ τόπος τῶν πλευρῶν τοῦ οἴκου.²⁴

11. וּפְתַח הַצִּלְע לְמִצְנָה. Ostia autem conclavium lateralium versus aream vacuum erant. Ο'. καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον. Σ. ἡ δὲ θύρα τῇ πλευρᾷ εἰς προσευχὴν.²⁵

וְרַחֵב מְקוֹם הַמִּצְנָה. Latitudo autem loci vacui relictī. Ο'. καὶ τὸ εὖρος τοῦ φωτὸς τοῦ ἀπολείπου. Σ. τὸ δὲ εὖρος τοῦ τόπου τῆς προσευχῆς.²⁶ Θ. . . ἀνεσις.²⁷ Ἄλλος τοῦ ἀφεμένου.²⁸

12. הָיָה כְּיָם. Versus mare. Ο'. ✕ ὁδὸν ὡς πρὸς θάλασσαν.

וְרַחֵב שְׁבָעִים אַמָּה. Ο'. ✕ πλάτους 4³⁰ πηχῶν ἐξδομήκοντα.

13. וְהִגְדִּירָהּ וְהִגְדִּירָהּ. Et aream separatam, et aedificium. Ο'. καὶ τὰ ἀπόλοιπα, καὶ τὰ διορίζοντα. Θ. καὶ τὸ γαιερὰ, καὶ τὸ ἐν μέσφ.³¹

14. וְהִגְדִּירָהּ לְקִדְרִים. Et aream separatam ad orientem. Ο'. καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι. Σ. καὶ τῆς διακοπῆς πρὸς ἀνατολήν.³²

15. וְהִתְחַבֵּל הַפְּנִימִי. Ο'. καὶ ὁ ναός (alia exempl. add. ἐσώτερος³³).

15, 16. וְהָאֵלֶּי הַחֲצֵר : הַסְּפִים. Et vestibula atrii. Limina. Ο'. καὶ τὸ αἰλὰμ τὸ ἐξώτερον, πεφатνωμένα. Σ. καὶ αἱ ἐξέδραι τῆς αἰλῆς τῶν οὐδῶν.³⁴

17. וְעַד-הַפִּתּוֹת הַפְּנִימִי. Et usque ad domum interiorē. Ο'. καὶ ἕως (alia exempl. add. τοῦ οἴκου³⁵) πλησίον τῆς ἐσωτέρας.

17, 18. מְדוֹת : וְעָשׂוּ. Mensuris. Et fabrefactum. Ο'. ✕ μέτρα· καὶ ἡ γεγλυμμένα.³⁶

²⁰ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²¹ Idem: ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²² Sic Codd. 87, 88. Syro-hex.: ✕ εἰς τὰ ἔξωθεν (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ).

²³ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . For-tasse est Symmachi, cujus imitator Hieron. Hebraea vertit: Et interior domus in lateribus domus. ²⁴ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²⁵ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Vox Syriaca ܡܥܠܐ ponitur pro ἀνάνεσις Psal. lxxii. 4, ubi suspicor Syrum nostrum in codice suo habuisse ἀνεσις, quod in uno cod. hodie legitur, non, quod Bugato in mentem venit, ἀνάπασις. Apud Graecos scriptores ἀνέαι est omnibus liberum relinquere, ut mare, terram incultam (Jesai. v. 6 in LXX). Graeca tamen nostra valde incerta esse non infitias ibimus. ²⁶ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . In textu LXX virali post ܡܥܠܐ Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: εἰς προσευχὴν πηχῶν πέντε περικύλφ. Hieron. Hebraea vertit: "Et ostium lateris ad orationem (quod in LXX non habetur), ostium unum ad viam aquilonis, et ostium unum ad viam australem; et latitudinem loci ad orationem (quod et ipsum LXX non transtulerunt) quinque cubitorum in circuitu." ²⁸ Syro-hex., indice ad καὶ τὸ διορίζον (v. 12) male appicto: ✕.

²⁷ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²⁸ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . In textu post τοῦ ἀπολείπου Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: ὁ τόπος τῆς προσευχῆς. Syro-hex. in textu: καὶ τὸ εὖρος τοῦ φ. τοῦ ἀπ. (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ) ὁ τόπος τῆς προσευχῆς (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ). ²⁷ Syro-hex. sub eodem indice: ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²⁸ Pro τοῦ ἀπολείπου Cod. 198 in textu habet τοῦ ἀφεωμένου; Cod. 87 autem in marg. τοῦ ἀφαιμένου, quas lectiones alius interpretis esse, fortasse Aquilae, qui ἀφῆκε pro ἦν posuit Psal. xvi. 14. cxviii. 121, vix dubium esse potest. Forma autem participii praeteriti ἀφαιμένος pro ἀφαιμένος ejusdem farinae est ac ἀφαιώνται Matth. ix. 2, 5. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 36, alii. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. XII. ³¹ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Cf. ad Cap. xlii. 1. ³² Idem: ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Lectio πρὸς ἀνατολήν pro κατέναντι est in Codd. 22 (cum ἀνατολὰς), 23, 36, aliis. ³³ Sic Codd. 22, 23, 36, 42 (cum ὁ ἐσ.), alii. ³⁴ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Mox vv. 16, 17, Cod. 87, Syro-hex.: κύκλφ ✕ κύκλφ. ³⁶ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in textu: καὶ ἕως τοῦ οἴκου πλησίον (ܡܥܠܐ) τῆς ἐσ.; in marg. autem ad τοῦ οἴκου char. med. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ³⁶ Sic Codd. 87, 88,

³⁰ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . In textu post τοῦ ἀπολείπου Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: ὁ τόπος τῆς προσευχῆς. Syro-hex. in textu: καὶ τὸ εὖρος τοῦ φ. τοῦ ἀπ. (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ) ὁ τόπος τῆς προσευχῆς (ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ). ²⁷ Syro-hex. sub eodem indice: ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ²⁸ Pro τοῦ ἀπολείπου Cod. 198 in textu habet τοῦ ἀφεωμένου; Cod. 87 autem in marg. τοῦ ἀφαιμένου, quas lectiones alius interpretis esse, fortasse Aquilae, qui ἀφῆκε pro ἦν posuit Psal. xvi. 14. cxviii. 121, vix dubium esse potest. Forma autem participii praeteriti ἀφαιμένος pro ἀφαιμένος ejusdem farinae est ac ἀφαιώνται Matth. ix. 2, 5. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 36, alii. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. XII. ³¹ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Cf. ad Cap. xlii. 1. ³² Idem: ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Lectio πρὸς ἀνατολήν pro κατέναντι est in Codd. 22 (cum ἀνατολὰς), 23, 36, aliis. ³³ Sic Codd. 22, 23, 36, 42 (cum ὁ ἐσ.), alii. ³⁴ Syro-hex. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . Mox vv. 16, 17, Cod. 87, Syro-hex.: κύκλφ ✕ κύκλφ. ³⁶ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in textu: καὶ ἕως τοῦ οἴκου πλησίον (ܡܥܠܐ) τῆς ἐσ.; in marg. autem ad τοῦ οἴκου char. med. ✕ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ ܡܥܠܐ . ³⁶ Sic Codd. 87, 88,

18. וְהַפְּרָה. *Et palma.* O'. Vacat. Θ. καὶ φοῦ-
νις.³⁷

20. עַד־מַעַל הַפֶּתַח. *Usque ad supra ostium.* O'.
ἕως τοῦ φατνώματος. Θ. ἕως τοῦ ὑπεράνω τῆς
θύρας.³⁸

וְקִיר הַחֵיכָל. *Et in pariete templi.* O'. καὶ
τὸ ἅγιον (?). Σ. κατὰ τὸν τοίχον τοῦ ναοῦ.³⁹

21. מְזוֹזוֹת רַבְעָה וּפְנֵי הַקֶּדֶשׁ הַמִּזְבֵּחַ. *Postes
erant quadratae figurae; et quod ad partem
anteriorē sanctuarii attinet, aspectus.* O'.
ἀναπτυσσόμενος τετράγωνος, κατὰ πρόσωπον
τῶν ἁγίων, ὄρασις. Σ. φλιά τετράγωνος· τὸ δὲ
πρόσωπον ὁμοίωμα τοῦ ἁγίου.⁴⁰

24. וּשְׁתֵּי דְלָתוֹת לְדִלְתוֹת שְׁתֵּי מוֹסְבֹּת. *Et
duae valvae erant singulis januis, duae versa-
tiles.* O'. (καὶ τῷ ἁγίῳ) δύο θυρώματα, τοῖς
δυσὶ θυρώμασι τοῖς στρωφοτοῖς. Σ. τῶν δὲ δύο
θυρῶν ἐκάστη θύρα ἦν δύο ἀναπτυσσόμεναι ἐπ' ἀλλήλας.⁴¹

25. רָעַב עֵץ אֶל-פְּנֵי הָאוֹלָם מִבְּחוּץ. *Et traves
lignae erant ante vestibulum extrinsecus.* O'.
καὶ σπουδαῖα ξύλα κατὰ πρόσωπον τοῦ αἰλᾶμ
ἔξωθεν.⁴² Σ. καὶ τὸ πᾶχος τοῦ ξύλου τοῦ ἐμπροσθεν
τοῦ προπύλου ἔξωθεν.⁴³

26. וְהַלְוִיִּים. O'. καὶ θυρίδες. Σ. ἐφ' οὗ θυρίδες.⁴⁴

וְהַלְעוֹת הַבַּיִת וְהָעֵצִים. *Et per conclavia la-
teralia domus, et trabes.* O'. καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ
οἴκου ἐξυγωμένα. Σ. κατὰ τὰς πλευρὰς τοῦ οἴκου
καὶ τὰ πᾶχη.⁴⁵

Cap. XLII. 3. ÷ ἔνθεν, καὶ πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν 4.⁴⁶

11. ÷ πλάτος 4 κυκλόθεν.⁴⁷ 15. ÷ τὸ μῆκος 4.⁴⁸

16. καὶ τὸ ἔδαφος, ÷ καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους 4.⁴⁹ 17.
÷ τρισσῶς 4.⁵⁰ 22. ÷ καὶ τὸ εὖρος πηχῶν δύο 4.⁵¹

CAP. XLII.

1. וַיּוֹצִיֵנִי אֶל-הַחֲצֵר הַחוּצוֹנָה. *Et eduxit me
in atrium exterius.* O'. καὶ εἰσήγαγέ (alia
exempl. ἐξήγαγέ¹) με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἑσω-
τέραν (alia exempl. ἑξωτέραν²).

וַיְבִיֵנִי אֶל-הַלְשָׁכָה. *Et introduxit me in tha-
lamos.* O'. καὶ εἰσήγαγέ με καὶ ἰδὼν ἐξέδραι
÷ πέντε 4.³ O'. Σ. . . ἐξέδραν. Θ. . . παστο-
φόριον.⁴

וַיִּגְדַּל הַיָּמִין. *E regione areae separatae.* O'.
ἐχόμεναι τοῦ ἀπολοίου (A. Σ. separati. A.
(juxta ed. 2^{dam}) Θ. τοῦ γαστρά).⁵

Syro-hex., et sine aster. Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii,
et Hieron.

³⁷ Sic (ad וְהַתְּפָרִים, v. 20) Montef., tacito
auctore. In v. 18 post φοίνικες add. καὶ φοῖνιξ Codd. III,

26, 49, alii, et Syro-hex.

³⁸ Syro-hex. חֲמֵל. Cod. 87* affert: Θ. ὑπεράνω τῆς θ.;

Cod. 238 in marg.: τοῦ ὑπ. τῆς θ. ³⁹ Syro-hex. .

⁴⁰ Idem: .

⁴¹ Idem: .

⁴² Idem: .

⁴³ Idem: .

⁴⁴ Idem: .

⁴⁵ Idem: .

⁴⁶ Idem: .

⁴⁷ Idem: .

⁴⁸ Idem: .

⁴⁹ Idem: .

⁵⁰ Idem: .

⁵¹ Idem: .

⁵² Idem: .

⁵³ Idem: .

⁵⁴ Idem: .

⁵⁵ Idem: .

⁵⁶ Idem: .

⁵⁷ Idem: .

⁴⁴ Idem in continuatione: .

⁴⁵ Idem: .

⁴⁶ Idem: .

⁴⁷ Idem: .

⁴⁸ Idem: .

⁴⁹ Idem: .

⁵⁰ Idem: .

⁵¹ Idem: .

⁵² Idem: .

⁵³ Idem: .

⁵⁴ Idem: .

⁵⁵ Idem: .

⁵⁶ Idem: .

⁵⁷ Idem: .

⁵⁸ Idem: .

⁵⁹ Idem: .

⁶⁰ Idem: .

⁶¹ Idem: .

⁶² Idem: .

⁶³ Idem: .

⁶⁴ Idem: .

⁶⁵ Idem: .

⁶⁶ Idem: .

⁶⁷ Idem: .

אֶל־פְּנֵי אֶרֶץ אֲמֹת הַמַּיָּה פָּתַח הַשָּׁפָן וְהָרַחֵב. 6. תַּמְשִׁים אֲמֹת. O'. ✕ κατὰ πρόσωπον 4⁶ ἐπὶ πῆχεις ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ πλάτος πεντήκοντα (πῆχεων). Σ. ἔμπροσθεν τοῦ μήκους ἑκατὸν πηχῶν τῆς θύρας τῆς βορρείας, καὶ τοῦ εὖρους πεντήκοντα πηχῶν.⁷

3. אֶתִּיק אֶל־פִּרְיָאֲתִיק בְּשִׁלְשִׁים. Peristylum e regione peristylī in tabulato tertio. O'. ἀντι-πρόσωποι στοαὶ τρισσαί. "Ἄλλος" ἔκθετον πρὸς πρόσωπον ἑκθέτου ἐν τρισσοῖς.⁸

4. אֶל־הַפְּנִימִית דְּרָךְ אֶמָּה אֶחָת. Ad interiorius via cubiti unius. O'. ÷ ἐπὶ πῆχεις ἑκατὸν τὸ μήκος 4. ✕ Θ. εἰς τὸ ἐσώτερον ὁδὸν πῆχεως ἐνός 4.⁹ Σ. εἰς τὰ ἐσώτερα convertens se...¹⁰

6. כִּי מִשְׁלָשֹׁת הָנָה. Nam triplices (trium tabulorum) erant. O'. διότι τριπλαῖ ἦσαν. Σ. τρίστεγα γὰρ ἦν.¹¹

נֶאֱחָצַל מִתְּהֵמָהּ נֹת וּמִתְּהִיכֹת. Auferebatur aliquid prae inferioribus et mediis. O'. ἐξεί-
χοντο τῶν ὑποκάτωθεν καὶ τῶν μέσων. Θ. ἐπι-
συνήχθησαν ὑπὲρ τῶν κατωτέρων καὶ ὑπὲρ τῶν μέσων.¹²

6. מִתְּהֵמָהּ. O'. ἀπὸ τῆς γῆς ✕ πεντήκοντα 4.¹³

11. אֲשֶׁר דְּרָךְ הַצָּפוֹן. Qui erant versus aquilonem. O'. ✕ τὴν ὁδὸν 4 τῶν πρὸς βορρᾶν.¹⁴

11, 12. וּבְמִשְׁפָּמֵיהֶן וּבְפִתְחֵיהֶן: וּבְפִתְחֵי הַלְשָׁנוֹת. Et secundum rationes eorum; et secundum ostia eorum erant ostia thalamorum. O'. καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ θυρώματα αὐτῶν, τῶν ἐξεδρῶν. Σ. καὶ τοιαῦτοι δὲ οἱ τρόποι, καὶ τοιαῖται αἱ θύραι αὐτῶν ὡς (s. οἶαι) αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν.¹⁵

12. פָּתַח בְּרֹאשׁ דְּרָךְ דְּרָךְ בְּפִנֵּי הַיְדִירָת הַגִּינָה. Ostium erat in initio viae, quae via erat ante maceriam commodē dispositam versus orientem in introitu eorum. O'. καὶ κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ περιπάτου, ὡς ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου, καὶ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορευέσθαι δι' αὐτῶν. Σ. θύρα ἐν ἀρχῇ τῆς ὁδοῦ, ἥτις ὁδὸς ἦν ἔμπροσθεν τοῦ περιβάλου τῆς ἀναχωρήσεως κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀνατολικὴν τῇ εἰσόντι.¹⁶

14. וְשָׁם יִנְחֹו בְּגֵדֵיהֶם. Sed ibi deponent vestes

⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. In fine v. πῆχεων add. Ald., Codd. III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ⁸ Nobil. quasi scholium affert, sed proculdubio est alia interpretatio. Hieron. ad Cap. xli. 15 pro Hebraeo מִתְּהֵמָה bis posuit ἐκθέτας, eminentia, ut ipse exponit, praeterea notans: "Ἐκθέτας autem Romae appellat solaria de coenaculorum parietibus eminentia, sive Maeniana [balconies], ab eo qui primus invenit, quae nonnulli Graecorum ἐξώστας (fort. ἐξώστας) vocant." Nominativus est δ ἐκθέτης (non, qui Schleusneri error est, ἡ ἐκδέτης), notus vel e Glossographis: "Ἐκθέτης, δ ἐξώστας, projectus, aggrunda, suggesta, Maenianum. Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 4. Neutrum ἑκθετος, ab ἐκθετος, cum hac significatione, non aliunde notum. ⁹ Cod. Jes. In textu Codd. 87, 88, Syro-hex. legunt et pingunt: + ἐπὶ πῆχεις ἑκ. τὸ μήκος 4, ✕ εἰς τὸ ἐσώτερον 4 ὁδὸν π. 4. Sic sine obelo et aster. (cum μῆκος pro τὸ μ., et ὁδὸς pro ὁδὸν) Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Quodque a LXX additum est, per cubitos centum longitudinis, superfluum est, quia in Hebraico non habetur: quod ponentes, tulerunt id quod habetur in Hebraeo, ad interiora respiciens vias cubiti unius,

quod nos de Hebraica veritate transtulimus." ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. ¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: a terra cubitis quinquaginta; Graeca autem: de terra quinquaginta cubitorum. ¹⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: τῇ ὁδῷ τῇ π. β. ¹⁵ Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ²⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ³⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁴⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁵⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁶⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁷⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁸⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ⁹⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁰⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹¹⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹²⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹³⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁴⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁵⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁶⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁷⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁸⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁹⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ¹⁹¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert

suas. Ο'. ÷ ὅπως διαπαντὸς ἄγιοι ὧσιν οἱ προσάγοντες 4,17 καὶ μὴ ἄπτωνται τοῦ στολισμοῦ αὐτῶν. Σ. καὶ ἐκεῖ ἀποθήσονται τὰ ἱμάτια αὐτῶν.19

17. רבב. Ο'. Vacat. ✕ κύκλω 4,19

20. ארבע רוחות מדרו הומה לו סביב סביב. Ad quatuor caeli plagas mensus est eam; murus erat ei circumquaque, cujus longitudo erat quingentorum (calamorum), et latitudo quingentorum. Ο'. τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ αὐτοῦ καλάμου (alia exempl. eis τὰ τέσσαρα μέρη ἐμέτρησε τῷ αὐτῷ καλάμῳ20). καὶ διέταξεν αὐτὸν, καὶ περίβολον αὐτῶν κύκλω, πεντακοσίων πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πεντακοσίων πηγῶν εὖρος. (Α.) τοῖς τεσσαρσὶν ἀνέμοις ἐμέτρησεν τείχος αὐτῷ κυκλόθεν κύκλω, μήκος πεντακοσίους, καὶ πλάτος πεντακοσίους.21

Cap. XLII. 1. ÷ κατὰ ἀνατολὰς 4,23 5. καὶ ÷ τὸ διάστημα 4,23 ÷ καὶ οὕτως στοαί (om. δύο) 4,24 10. ÷ καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ διορίζοντος 4,25

17 Sic, cum obelo, Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Illud autem quod a LXX additum est: propterea non egredientur in atrium exterius sacerdotes, ut semper sancti sint qui offerunt, obelo praenotemus, quia in Hebraico non habetur." 18 Syro-hex. **והוא סביבם כחל**.

19 Sic Codd. XII, 88, teste Parsons. In v. 18, ubi רבב non est in Hebraeo, Syro-hex. legit: ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου ✕ κύκλω 4; Cod. 87 autem: ✕ ἐν τῷ—κύκλω 4. 20 Sic Codd. 22, 23, alii, et (cum eis δὲ τὰ δ' μ.) Syro-hex. 21 In textu post εὖρος anonymam versionem, τοῖς τεσσαρσὶν—πεντακοσίους, inferunt Cod. 62, et, om. καὶ πλάτος π., Cod. 147, quam Aquilae esse nullus dubito. Cf. ad Cap. xxxvii. 9.

22 Cod. 87, Syro-hex., Hieron. 23 Cod. 87. Syro-hex. pingit: ἐκ τοῦ ὑποκάτωθεν + περιστάλιν, καὶ τὸ διάστημα 4. 24 Cod. 87, Syro-hex. 25 Syro-hex., invitis Cod. 87, et Hebraeo.

CAP. XLIII. 1 Sic Cod. 26, Syro-hex., et (cum πρὸς ἀνατολὰς) Ald., Codd. III, 42, 49, alii. 2 Theodoret. Ad φωνὴν τῆς π. Codd. 87*, 238 in marg. pingunt: ἤχου (s. ἤχους) ὑδάτων. Hieron.: "Deinde ubi dicitur: Vox erat ei, haud dubium quin Dei, quasi vox aquarum mul-

CAP. XLIII.

2. מְרִיבֵי הַיָּרֵד. Ο'. κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολὰς. Alia exempl. κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς.1

מְרִיבֵי הַיָּרֵד. Et vox ejus erat sicut sonus aquarum multarum. Ο'. καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς, ὥς φωνὴ διπλασιαζόντων πολλῶν. 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' ὥς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν.2

מְרִיבֵי. Ο'. ἀπὸ τῆς δόξης (alia exempl. add. αὐτοῦ; alia, κυρίου3).

3. בְּבֹאִי אֶל-הָעִיר. Quum venirem ad perendam urbem. Ο'. ὅτε εἰσπορευόμεν τῷ χρίσται τὴν πόλιν. Σ. ὅτε εἰσπορευόμεν διαφθεῖραι τὴν πύλιν (fort. πόλιν).4 Θ. εἰσπορευόμενου αὐτοῦ διαφθεῖραι (τὴν πόλιν).5 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν.6

7. (s. בְּמִוֶּתֶם) בְּמִוֶּתֶם מִלְּהִיטָהּ. Et cada-veribus regum suorum in tumultis (sepulcris) eorum (s. in morte eorum). Ο'. καὶ ἐν τοῖς φόβοις τῶν ἡγουμένων ἐν μέσφ αὐτῶν. Θ. καὶ ἐν τοῖς πτώμασι τῶν βασιλέων αὐτῶν τῶν τεθηγκότων.7

larum, quod et Joannes in sua confirmat Apocalypsi, LXX posuerunt: Et vox castrorum quasi vox geminantium mul-torum."

3 Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis; posterior in Cod. III, 26, 62, aliis, et Syro-hex. 4 Syro-hex. **והוא סביבם כחל**.

5 Idem: **והוא סביבם כחל**. l. Codd. 87*, 238 in marg.: ὅτε εἰσπορευόμενου αὐτοῦ, διαφθεῖραι. 6 Theodoret.: Πάλιν

κάνταυθα καὶ παρὰ τῷ Σύρῳ καὶ παρὰ τῷ 'Εβραίῳ εὖρον' ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν. Δηλοῖ δὲ τὴν δευτέραν ὑπόστασιν, ἐν ᾗ ἐθεάσατο καὶ τοὺς ἐπιφερομένους τοὺς πελίκεις, καὶ τὴν πόλιν κόπτοντας, καὶ τὸν τοὺς ἄνθρακας κατὰ πάσης τῆς πύλης διασκεδάσαντας, ὅτε καὶ τὸ σημεῖον εἶδεν ἐπιτεθεῖν τοῖς στενάουσιν ἐπὶ ταῖς τοῦ λαοῦ παρανομίαις' καὶ εἰκὸς τοὺς Ο' τῇ διανοίᾳ προσεσχηκότας χρίσιν καλέσαι τὴν τῶν μετώπων σημείωσιν τῶν ἀπλλαγέντων τῆς τῶν κοπτόντων τιμωρίας. Ad **וְהָיָה** (XPICAI) Syro-hex. in marg. char. med. notat: "Ungere, oleo sancto; nempe consecrare eum dicit." 7 Syro-hex. **וְהָיָה**.

8 **וְהָיָה**. Ad πτώμασι con-ferenda est lectio erronea Codd. 22, 23, 36, aliorum, παρα-πτώμασι. Cf. ad v. 9. Deinde post ἐν μέσφ αὐτῶν iidem inferunt ἀποθανόντων αὐτῶν, ex duplici versione. (De forma participii passivi **וְהָיָה** (non, ut Norberg., **וְהָיָה**) vid. Ceriani ad Exod. xii. 30.)

8. בִּינִי וּבִינֵיהֶם. Ο'. ὡς συνεχόμενον (alia exempl. add. ἀναμέσον⁸) ἐμοῦ καὶ αὐτῶν.

9. וְאָכַל. Et consumpsi. Ο'. καὶ ἐξέτριψα (alia exempl. συνετέλεσα⁹).

9. וּפָגַר. Ο'. καὶ τοὺς φόνους (alia exempl. τὰ πτώματα¹⁰).

10. וְיִכְלְמוּ. Ut pudore afficiantur. Ο'. καὶ κοπάσουσιν (alia exempl. ἐντραπήσονται¹¹).

10, 11. וּמִדְּרוֹ אֶת־תְּכֵנִית: וְאִם־נִכְלְמוּ מִכָּל־אִשָּׁר. Et metiantur structuram. Quod si pudore afficientur propter omnia quae fecerint, figuram domus, et dispositionem ejus. Ο'. καὶ τὴν ὄρασιν αὐτοῦ, καὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ (alia exempl. add. εἰ πως ἐντραπῶσιν¹²), καὶ αὐτοὶ λήφονται τὴν κόλασιν αὐτῶν περὶ πάντων ὧν ἐποίησαν· καὶ διαγράψεις τὸν οἶκον, ✠ Θ. καὶ τὴν ἐτοιμασίαν αὐτοῦ¹³. Σ. ἵνα διαμετρηθῇ τὸ ὑπόδειγμα, καὶ μετανοήσωσιν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησαν τὴν διαγραφὴν τοῦ οἴκου, καὶ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ. Θ. καὶ διαμετρήσουσι σὺν τῷ ὑποδείγματι αὐτῶν, καὶ ἵνα ἐντραπῶσιν ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησαν, ἀπὸ τοῦ θυμοῦ τοῦ οἴκου, καὶ τῆς ἐτοιμασίας αὐτοῦ¹⁴.

11. וּמוֹצֵאֵי וּמוֹצֵאֵי. Ο'. καὶ τὰς ἐξόδους αὐτοῦ, ✠ καὶ τὰς εἰσόδους αὐτοῦ¹⁵.

11. וְכָל־צוּרָתוֹ וְכָל־הַקְּתָרֵי וְכָל־צוּרָתוֹ וְכָל־הַתּוֹרָתוֹ. Et omnes formas ejus, et omnia statuta ejus, et omnes formas ejus, et omnes leges ejus. Ο'. καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτοῦ, ✠ καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ¹⁶. Σ. (καὶ) τὰς διαγραφὰς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ὁρισμοὺς (s. περιορισμοὺς) σὺν ταῖς διαγραφαῖς αὐτοῦ...¹⁷

12. קָדַשׁ קְדָשִׁים הֵי־זֹאת תוֹרַת הַבַּיִת. Sanctum sanctorum erit. En! haec est lex domus. Ο'. ἁγία ἁγίων ✠ εἰσὶν οὗτος ὁ νόμος τοῦ οἴκου¹⁸.

13. בָּצִמּוֹת אֲמָה וְאֲמָה וְאֲמָה וְחִיק. Per cubitos: cubitus est cubitus et palmus: et sinus. Ο'. ἐν πήχει τοῦ πήχεως ✠ Α. Θ. καὶ πήχεως¹⁹ καὶ παλαιστῆς· κόλπωμα βάθους. Ἄλλος· πήχεως πήχυν πήχεως τὸ κόλπωμα ἦν πηχισμόν πεπηχισμένον²⁰.

וְחִיק הָאֲמָה וְאֲמָה־רַחֵב וְגִבּוֹלָה אֶל־שִׁפְתָּהּ. Et sinus erat cubiti, et cubiti latitudo, et margo ejus in ora ejus. Ο'. κόλπωμα βάθους (s. βάθος) ἐπὶ πήχυν, καὶ πήχυν τὸ εὖρος, καὶ γείσος (Α. Θ. ὄριον. Σ. περιορισμὸς²¹) ἐπὶ τὸ χεῖλος αὐτοῦ. Σ. ἐν τῷ πέρατι τοῦ πήχεως, καὶ πήχυν τὸ εὖρος, καὶ περιορισμὸς πρὸς τὸ χεῖλος (s. περὶ τοῦ χεῖλους) αὐτοῦ²².

⁸ Nobil. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

23, 36, alii, et Syro-hex. (אֶל־שִׁפְתָּהּ).

Codd. 22, 23 (cum παραπτώματα), 36, alii.

⁹ Sic Codd. 22,

¹⁰ Nobil. Sic

¹¹ Sic Codd.

22, 23, 36, alii. ¹² Sic, ex duplici versione Hebraei

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ¹³ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹⁴ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ¹⁵ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹⁶ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ¹⁷ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹⁸ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²⁰ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ²¹ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

✠ חֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה.

¹⁸ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex.,

et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22 (cum εἰσὶν), 23

(idem), 26, alii, et Hieron. ¹⁹ Cod. Jes., teste Montef.

Sic in textu Cod. 22 (cum πήχεως pro τοῦ π.), 23, 36 (ut

22), alii, et sub aster. Codd. XII (ut 22), 87, Syro-hex.

²⁰ Cod. XII in marg., teste Parsonsii amanuensis. Montef.

vero ex eodem affert: 'Α. πήχεως τὸν πήχυν πήχμα (sic) τὸ

κόλπωμα ἦν. Σ. πήχωμα (sic) πεπηχισμένον. ²¹ Cod. Jes.

Hieron.: "Quod autem sequitur, et definitio usque ad

labium ejus, pro quo Aq., Sym., et Theod. posuerunt ter-

minum, LXX rursum gisum interpretati sunt." ²² Syro-

hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ²³ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²⁴ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ²⁵ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²⁶ Syro-hex. הַחֵטְא הַזֶּה אֶל־הַחֵטְא הַזֶּה. Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

וְאִם־נִכְלְמוּ, Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ²⁷ Cod.

Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

alii, et Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

13. **וְרֵחַ הָאֵשׁ**. *Spithamae unius*. Ο'. σπιθαμῆς
 ✠ *μίας* 4.²³

14. **וּמִיחִיק הָאָרֶץ עַד-הָעֵצָה**. *Et a sinu terrae usque ad crepidinē inferiorem*. Ο'. ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κοιλωμάτος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἱαστήριον τὸ μέγα τοῦτο ὑποκάτωθεν. 'Α. (καὶ) ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς γῆς ἕως τοῦ κρηπιδώματος (Σ. τῆς περιδρομῆς. Θ. τοῦ ἀζαρά 4²⁴) τοῦ κατωτάτου.²⁵

וּמִהָעֵצָה עַד-הָעֵצָה הַגְּדוֹלָה. Ο'. καὶ ἀπὸ τοῦ ἱαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱαστήριον τὸ μέγα. 'Α. (καὶ ἀπὸ τοῦ) κρηπιδώματος τοῦ μικροῦ ἕως τοῦ κρηπιδώματος τοῦ μεγάλου.²⁶

16. **רָחַב**. Ο'. Vacat. Alia exempl. πλάτος; alia, πλάτους.²⁷

17. **וְהַגְּבֹול סָבִיב אוֹתָהּ**. *Et margo circum eam*. Ο'. καὶ τὸ γείος αὐτῷ κυκλόθεν κυκλούμενον

αὐτῷ. Σ. καὶ ὁ περιορισμὸς κύκλῳ αὐτοῦ.²⁸

17. **וְהַיִּחִי-לָהּ שֵׁמָּה**. *Et sinus ei cubili*. Ο'. καὶ τὸ κύκλωμα αὐτοῦ πῆχυς. Σ. καὶ τὸ πέρασ αὐτοῦ πηχναῖον.²⁹

18. **וְהָיָה יְהוָה**. Ο'. κύριος ὁ θεὸς 'Ισραήλ. Alia exempl. κύριος κύριος; alia, ἀδωναὶ κύριος.³⁰

עֹלָה. *Holocaustum*. Ο'. ὀλοκαντώματα. Σ. ἀναφοράν.³¹

19. **פָּר**. *Juvenctum*. Ο'. Θ. μόσχον. Σ. ταῦρον.³²

20. **וְאֵת מִן-הָאֵשׁ**. *Et mundabis illud*. Ο'. Vacat. ✠ καὶ περιρραντιεῖς αὐτὸ 4.³³ Alia exempl. ✠ καὶ περὶ ἀμαρτιῶν εἰς αὐτὸ 4.³⁴ "Ἄλλος" καὶ περιμαρτιεῖς αὐτὸ.³⁵

23. **בְּבֹלְוֶתָהּ**. *Cum absolveris*. Ο'. καὶ μετὰ τὸ συντελέσαι (alia exempl. add. σε³⁶).

26. **וּמִלְאָה יָדוֹ (יְדֵי) ק'**. Ο'. καὶ πληθουσὶ χείρας αὐτῶν (Οἱ λοιποὶ χεῖρα αὐτοῦ³⁷).

illud, neque spatii, neque corporis pars sit;" quibus similia tradit Bar Bahlul, insuper notans: "Est autem *comprehensio* (سب) et *circumscripcio* (محاطة) quae in spatio." Ex his omnibus nescio an satis tuto colligerim, Symmachum hic et v. 17 pro פ' posuisse πέρασ. Ne quis autem Hieronymum nobis objiciat, qui ad v. 17 plus semel testatur pro *sinu* Symmachum *consummationem* et *perfectionem* interpretatum esse, in auxilium vocandus est rarior vocabuli usus, quo quicquid in aliquo genere *sumum* et *perfectissimum* sit, πέρασ dicatur. Sic Athen. VII, p. 290 B: τὸ πέρασ τῆς μαγειρικῆς; Aristid. T. II, p. 373: τὸ πέρασ τῆς ἀλαζονείας; Suidas s. v. Μάρκος Ἀππίος: Μ. 'Α., Ῥωμαῖος, ὡς ἦν ἀσυνείας πέρασ οὐδεὶς ἀντιφύσει. S. Chrysost. Opp. T. VII, p. 652 B: τί τοῖνυν τούτου χεῖρον γένοιτ' ἂν; τὸ γὰρ πέρασ (culmen) τοῦτ' ἐστὶ τῶν κακῶν. Cf. Valckenaer. *Orusc.* T. II, p. 238.

²³ Sic Codd. 86, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 36, 228. Codd. 62, 147 add. τὸ ἂν, quae lectio Aquilam sapit. ²⁴ Hieron.: "Porro *crepido*, pro quo LXX *propitiatorium*, Theod., ut supra, *azara*, Sym. *περιδρομήν*, hoc est, *circuitum* interpretati sunt." Cf. ad Cap. xlv. 19. ²⁵ Nobil. ²⁶ Idem.

²⁷ Prior lectio est in Ald., Codd. XII, 68, 87, 106; posterior in Codd. 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. ✠ *μίας* 4.²³ Cf. ad v. 13.

²⁹ Idem: ✠ *μίας* 4.²³ Cf. ad v. 13. Hieron.: "Et *sinus*, sive juxta Sym. *consummatio* ejus atque *perfectio* [Montef. tentat *συντέλεια*, nonnemo

apud L. Bosium *τελείωμα*, *cubiti unius*." Idem paulo post: "Et *sinus* ipsius propitiatorii, sive *consummatio* atque *perfectio*, quam Sym. interpretatus est *περιδρομήν*, habebat unum cubitum." Ubi pronomen relativum *quam* in feminino ponitur propter attractionem vocis *περιδρομήν*, cum antecedens ejus sit *propitiatorii*: qui constans Hieronymi usus Drusium et Montefalconium fefellit. ³⁰ Prior lectio est in Codd. XII, 87, 88, Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 23, 36, aliis.

³¹ Syro-hex. ✠ *μίας* 4.²³ Cf. Ceriani ad Exod. xxix. 42. ³² Hieron.: "Offerturque juxta LXX et Theod. *vitulus*, juxta Sym. *taurus*, qui Hebraice dicitur PHAR."

³³ Sic Cod. XII, et sine aster. Codd. III, 23, 26, alii (qui omnes *περιρραντιεῖς* scribunt). Syro-hex. ✠ *μίας* 4.²³ (Oscitanter Montef. *περιφαντιεῖς* exaravit; quem secure imitati sunt Bahrdt., Drach.) Alia lectio, καὶ *περιρραντιεῖς* (sic) αὐτὸ, est in Codd. 22, 36, aliis. Hieron.: *et mundabunt*. ³⁴ Sic Cod. 87, 88. Lectio corrupta, ut videtur, ex ea quam extremam posuimus. ³⁵ Parsons. e Cod. 62 exscripsit: καὶ *περὶ* ἀμαρτιεῖς (corr. a 2da m. ἀμαρτίας) αὐτῶ; e Cod. 147 vero: καὶ *περὶ* ἀμαρτῆ εἰς αὐτῶ (sic). Proculdubio scribendum, καὶ *περιμαρτιεῖς* αὐτὸ, quae versio est alius interpretis. Cf. Hex. ad Exod. xxix. 36. Lev. ix. 15. ³⁶ Sic Codd. II, III, XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med.: (μετὰ τὸ) *συντελεσθῆναι*, invitis libris.

³⁷ Hieron.: "Et *implebunt manum ejus*, quod et Hebraicum et ceteri interpretes transtulerunt... pro quo posuere

27. וַיִּכְלּוּ אֶת־הַיָּמִים. Et absolvent dies. O'.
Vacat. ✕ και συντελέσουσι τὰς ἡμέρας 4.³⁹

Cap. XLIII. 1. ÷ και ἐξήγαγέ με 4.³⁹ 3. και ἡ
δρασις ÷ τοῦ ἄρματος οὐ εἶδον 4.⁴⁰ 6. ÷ και ἔστην 4.
8. ÷ και ἐν φόνῳ 4.⁴¹

CAP. XLIV.

3. אֶת־הַנְּשִׂיאַ נְשִׂיא הוּא. Quod ad principem
attinet, princeps ille est. O'. διότι ὁ ἡγού-
μενος ✕ Οἱ Γ'. ἄρχων 4 οὗτος.¹

אֹלָם. O'. αἰλάμ. Σ. τοῦ προπύλου.²

4. דֶּרֶךְ. Per viam. O'. κατὰ τὴν ὁδόν. Σ. διὰ
τῆς ὁδοῦ.³

וַיִּמְלֵא כְבוֹד־יְהוָה. Implevit gloria Jovae. O'.
πλήρης δόξης ✕ Οἱ Γ'. κυρίου 4.⁴

5. אֶת כָּל. O'. ✕ σὺν 4 πάντα.⁵

אַחֶיךָ. O'. μετὰ (Σ. περὶ⁶) σοῦ.

6. אֶל־מְרִי. Ad contumaces. O'. πρὸς ÷ τὸν οἴ-
κον 4 τὸν παραπικραίνοντα.⁷ Οἱ λοιποὶ προ-
εριστὴν καὶ φιλονέικον.⁸

7. אֶת־לְחֶמִי. O'. ἄρτους ✕ μου 4.⁹

LXX: et implebunt manus suas, ut subaudiatur sacer-
dotes." ³⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine
aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron.
³⁹ Cod. 87, Syro-hex., Hieron. ⁴⁰ Hieron. pingit: + Et
visio currus quam vidi:; Syro-hex.: + τοῦ ἄρματος 4 οὐ
εἶδον; uterque invito Hebraeo. ⁴¹ Syro-hex.

CAP. XLIV. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et sub
aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Pro eo quod
in Hebraico scriptum est, erit clausa principi, LXX trans-
tulerunt, erit clausa: quia dux ipse sedebit." Post κε-
λεισμένη in fine v. 2, Codd. 23, 36, alii, add. τῷ ἡγουμένῳ.

² Syro-hex. ✕ ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

Nobil.: Ἀλλὰ ἐρμηνεύεται, πρόσθρον πύλης. ³ Syro-hex. ✕
✕ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹

Codd. 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁵ Cod. 87.
⁶ Syro-hex. ✕ ⁷ ⁸ ⁹

Obelus est in Cod. 87, Syro-
hex., qui pingunt: + πρὸς τὸν οἶκον 4. ⁸ Nobil. (cum
φιλονέικον). Montef. post Drusium pro προσεριστὴν per-
peram scribit πρὸς ἐριστὴν, invitis Hexaplis ad Cap. ii. 5, 6.
xii. 2, 3. xvii. 12. ⁹ Sic Codd. 87 (cum τοὺς ἄρτους), 88,

7. חֵלֶב. Adipem. O'. σάρκας. Alia exempl.
στᾶρα.¹⁰

8. וְלֹא שְׂמֵרְתָּם מִשְׂמֶרֶת קִדְשִׁי. Neque observastis
custodiam sacrorum meorum. O'. Vacat. ✕
καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε τὴν φυλακὴν τῶν ἁγίων
μου 4.¹¹

9. עָרַל לֵב וְעָרַל בָּשָׂר. Incircumciscus corde, et
incircumciscus carne. O'. ἀπερίτμητος καρδιά,
καὶ ἀπερίτμητος σαρκί. Σ. ἀκάθαρτος καρδιά, καὶ
ἀκάθαρτος σαρκί.¹²

10. כִּי אִם־הִלְךְוּ אִשְׁרֵי רַחֲקוֹ מֵעַל־בְּתֻעוֹתַי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר תָּעוּ מֵעַל־אֲחֵרֵי גְבוּלֵיהֶם
וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם. Sed et Levitae qui recesserunt
a me in errore Israelis, qui aberraverunt a me
post idola sua, portabunt iniquitatem suam.
O'. ἀλλ' ἢ οἱ Λευῖται, οἵτινες ἀφῆλαντο ἀπ'
ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ, ✕ οἱ
ἐπλανήθησαν 4¹³ ἀπ' ἐμοῦ κατόπισθεν τῶν ἐν-
θυμημάτων αὐτῶν καὶ λήψονται ἀδικίαν αὐ-
τῶν. Σ. καὶ γὰρ οἱ Λευῖται, οἱ μακρὰν ἐγένοντο
(s. οἱ μακρυνθέντες) ἀπ' ἐμοῦ, ὅτε ἐπλανήθησαν οἱ υἱοὶ
(s. ἐν τῷ πλανηθῆναι τοὺς υἱούς) Ἰσραὴλ, οἱ ἐπλανήθησαν
ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ἀκολουθῆσαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, λήψονται
τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.¹⁴

Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, et (cum
τοὺς ἄρτους) Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁰ Sic Ald., Codd.

XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹¹ Sic Codd. 87, 88,
Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 42, et (cum ἐφυλάξατε)
Codd. III, 22, 23, 26, alii. Nobil.: "In quibusdam libris
est: καὶ οὐκ ἐπεφυλάξατε [sic pro καὶ διετάξατε Ald., Cod. 68]

κ. τ. εἰ." Montef. de suo edidit: ✕ θ. καὶ οὐκ ἐπεφυλάξασθε
κ. τ. εἰ, notans: "MS. Jes. habet, καὶ οὐκ ἔτι φυλάξασθε,
male." Immo MS. Jes. in marg. habet: καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε
(sine ✕ θ.). ¹² Syro-hex. ✕ ¹³ ¹⁴

✕ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

✕ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

✕ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

✕ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

Cum his conferenda est lectio
Codd. 22, 23, 36, aliorum: καὶ γὰρ οἱ Λ. οἱ μακρυνθέντες ἀπ'
ἐμοῦ ἐν τῇ πλάνῃ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν πλανηθέντων ἀπ' ἐμοῦ
ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, λήψονται τὴν ἀτιμίαν (ἀνομίαν sine
artic. Cod. 22) αὐτῶν.

11. יהיו במקדשי משרתים פקדוֹת אל־שַׁעֲרֵי הַבַּיִת וּמִשְׁרָתִים אֶת־הַפִּתְּיָה הַמָּה יִשְׁתָּמוּ אֶת־הַעֲלָה וְאֶת־הַנֶּחֱבֵל לָעַם וְהַמָּה יַעֲמֶדוּ לַפְּנִיָּה לְשִׁמְרָתָם. *Et erunt in sanctuario meo ministrantes, custodias agentes ad portas domus, et ministrantes domui; ipsi mactabunt holocausta et sacrificia pro populo, et ipsi stabunt ante eos ad ministrandum eis.* *Ο΄. καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες, θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου, καὶ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ· οὗτοι σφάξουσιν τὰς θυσίας καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐναντίον τοῦ λαοῦ, τοῦ λειτουργεῖν αὐτοῖς.* *Alia exempl. καὶ ἦσαν ἐν τῷ ἁγιάσματί μου, λειτουργοῦντες τὰς ἐπισκοπὰς κατὰ τὰς πύλας τοῦ οἴκου, καὶ λειτουργοῦντες τὰ τοῦ οἴκου· αὐτοὶ ἔσφαζον τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν τῷ λαῷ, καὶ αὐτοὶ εἰστήκεισαν ἐνώπιον αὐτῶν λειτουργεῖν αὐτοῖς.*¹⁵
12. יַעַן אֲשֶׁר יִשְׁרָתוּ אִתָּם לִפְנֵי גִלְיָהֶם וְהָיוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עֵין. *Propterea quod ministraverunt eis coram idolis eorum, et facti sunt domui Israelis in offendiculum iniquitatis.* *Ο΄. ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προσώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς κόλασιν ἀδικίας.* *Alia exempl. ἀνθ' ὧν οὖν ἐλειτούργησαν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ*

*eis κόλασιν ἀνομίας.*¹⁶

12. וְנִשְׂאוּ עֵינֵם. *Ο΄. Vacat. ✕ Θ. καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.*¹⁷
14. וְנָתַתִּי אִתָּם שָׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת לְכָל עֲבֹדָתוֹ וּלְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בּוֹ. *Et constituam eos custodientes custodiam domus ad omne ministerium ejus, et ad omne quod peragitur in eo.* *Ο΄. κατάξουσιν (alia exempl. καὶ τάξουσιν¹⁸) αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἀν ποιήσωσιν ✕ Οἱ Ι΄. ἐν αὐτῷ.*¹⁹ *Alia exempl. δέδωκα γὰρ αὐτοῖς τοῦ φυλάσσειν τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου εἰς πᾶσαν τὴν λατρείαν αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐτῷ.*²⁰ *Σ. ἔταξε γὰρ αὐτοὺς φύλακας τῆς φυλακῆς τοῦ οἴκου.*²¹ *Aliter: Σ. Posueram enim eos custodes januarum domus, universi ministerii ejus, et cunctorum quae fiunt in ea.*²²
15. יְהִי־כֹהֲנִים. *Ο΄. οἱ (alia exempl. add. δὲ²³) ἱερεῖς.*
17. הַחֲצִיר הַפְּנִימִית וְנִבְתָּהָ. *Atrii interioris et intus.* *Ο΄. τῆς ἑσωτέρας αὐλῆς.* *Alia exempl. τῆς αὐλῆς τῆς ἑσωτέρας ✕ Ἀ. Θ. καὶ ἔσω.*²⁴
18. פְּאֵרֵי בִשְׂתִּים יְהִיו. *Tiarae lineae erunt.* *Ο΄. καὶ κιθάρεις λινὰς ἔξουσιν.* *Σ. κόσμια λινὰ ἔσονται.*²⁵
- בִּצְוֶה. *In sudore.* *Ο΄. βίβ. Ἀ. Σ. ἐν ἰδρωτί.* *Ἀ. (juxta 2^{dam} ed.) βουζά. Θ. ἐν ἰεζή.*²⁶

¹⁵ Sic Codd. 22 (cum καὶ ἔσονται¹), 23, 36, alii, qui omnes, excepto Cod. 23, καὶ τὰς π. pro κατὰ τὰς π. venditant. Posterior scriptura est "in uno pervetusto libro" apud Nobil. ad Ed. Rom. Latinam (ubi haec, καὶ λειτουργοῦντες τὰ τοῦ οἴκου, casu exciderunt), qui notat: "Ex iis quae proxime [cf. ad v. 14] notabuntur, videri possunt accepta magnam partem de Symmachi editione." ¹⁶ Idem. In Cod. 23 et apud Nobil. τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ abest. ¹⁷ Cod. Jes. (cum λήψονται). Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (cum ἀτιμίαν pro ἀνομίαν), 22, 23 (cum ταῦτων), 26, alii, Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88 (uterque cum ἀτιμίαν pro τὴν ἀνομίαν), Syro-hex. ¹⁸ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, 49, alii, et Hieron. ¹⁹ Cod. XII. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Hieron., et Syro-hex. ²⁰ Idem "pervetustus liber" apud Nobil.

ibid., qui εἰς πᾶσαν λατρείαν αὐτοῦ exscripsit, repugnantibus nostris omnibus. Praeterea δέδωκα αὐτοῖς sine γὰρ, et in fine τὰ γινόμενα, est in libris nostris, excepto Cod. 23, qui δεδώκειν γὰρ αὐτοῖς, et τὰ γινόμενα legit. Idem, excepto Cod. 22, τοῦ οἴκου μου, invito Nobilio, habent. ²¹ Syro-hex. *هو. يخدمون في كل عمل البيت*. ²² Hieron.: "Symmachus ordinem lectionis sensumque considerans, rectius interpretatus est, dicens: *Posueram* etc.; ut non ad eos pertineat qui futuri sunt in templo, sed ad eos qui fuerunt." ²³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ²⁴ Cod. Jes. (cum αὐλῆς sine artic.). Syro-hex. pingit: *τῆς α. τῆς ἐσ. καὶ ἔσω*. Sic sine aster. Codd. 26, 62, 87, 88. In textu post αὐλῆς add. καὶ ἔσω Codd. III, 239, 306. ²⁵ Syro-hex. *هو. يخدمون في كل عمل البيت*. ²⁶ Hieron.: "Quodque sequitur juxta

19. וְלֹא־יִקְדְּשׁוּ אֶת־הָעַם בְּבִגְדֵיהֶם. *Et non sanctificabunt populum in vestibus suis.* Ο'. καὶ οὐ μὴ ἀγιάσωσι τὸν λαὸν ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν. Σ. οὐκ ἔσονται ἀγιάζοντες ὅτε εἰσὶ (s. ὕτων αὐτῶν) σὺν τῷ λαῷ ἐν ἱστίοις κοσμητοῖς.²⁷

20. וְפָרַע לֹא יִשְׁלַחוּ כֶסֶם יִבְכְּמוּ אֶת־רֵאשֵׁיהֶם. *Et comam non promittant; tendendo tondeant capita sua.* Ο'. καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ ψιλλώσουσι ('Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' οὐ θρέψουσιν²⁹) καλύπτοντες καλύψουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Σ. οὐδὲ τὴν κόμην ἀφήσουσιν, ἀλλὰ κείροντες (s. κουρῶ) κερῶσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.²⁹

22. מִיֹּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. ἐκ τοῦ σπέρματος (alia exempl. add. οἴκου³⁰) 'Ισραήλ.

וְאִשְׁרֵיהֶיהָ אֶלְמָנָה. *Quae fuerit vidua.* Ο'. ἐὰν γένηται ✕ χήρα³¹.

25. וְאֶל־מָת. *Et ad mortuum.* Ο'. καὶ ἐπὶ ψυχῇν. 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' καὶ ἐπὶ νεκρῷ.³²

27. וּבְיוֹם בָּאוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ. *Et die quo intret in sanctuarium.* Ο'. καὶ ἥ ἂν ἡμέρα εἰσπορεύονται ✕ εἰς τὸ ἅγιον³³.

וְאֲדֹנֵי יְהוָה. Ο'. κύριος ὁ θεός. Alia exempl. ἄδωνατ κύριος.³⁴

28. וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה. *Eritque eis in heredi-*

tatem. Ο'. καὶ ἔσται αὐτοῖς εἰς κληρονομίαν. Σ. κληρονομία δι' ἣ ἐσομένη αὐτοῖς.³⁵

29. הִמְנִיחָהּ. *Fertum.* Ο'. καὶ τὰς θυσίας. 'Α. Σ. τὸ δῶρον.³⁶

חָרָם. *Res (Deo) devota.* Ο'. ἀφόρισμα. 'Α. Σ. Θ. ἀνάθεμα.³⁷

30. וְרֵאשִׁית עֵרִיסְתֵּיכֶם תִּתְּנוּ לַפֶּהֱן. *Et primitias ptisanæ (hordei decorticati) vestrae detis sacerdoti.* Ο'. καὶ τὰ πρωτογεννήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ. Σ. καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῶν βρωσίμων ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ.³⁸

Cap. XLIV. 13. ÷ ὡς 'Ισραήλ (sic)⁴. 15. ÷ θυ-
σταν³⁹ 24. ÷ δικαιοῦσουσι⁴, καὶ τὰ κρίματά μου
κρινούσι.⁴⁰ 28. ÷ ὅτι⁴ ἐγὼ κατὰσχεσις.⁴¹

CAP. XLV.

1. אֶרֶץ חֲמִשָּׁה. Ο'. πέντε ✕ μῆκος⁴¹.

2. אֶל־הַקֹּדֶשׁ. *Pro sanctuario.* Ο'. ἀγιάσματα (s. ἀγίασμα). Alia exempl. ✕ εἰς τὸ ἅγι-
ασμα.²

מִנְיָר. *Pomerium.* Ο'. διάστημα. Σ. περιορισμός.
Θ. ἀφόρισμα.³

3. עֶשְׂרֵת. Ο'. εἴκοσι. Alia exempl. δέκα.⁴

LXX, et non accingentur violenter, pro quo Aq. et Sym. transtulerunt, in sudore; Theod. ipsum verbum Hebraicum exprimens, posuit, in jeze; Aquilae secunda ed. busa." Syro-hex. affert: ²⁷ Syro-hex. لا. ²⁸ Theodoret. ²⁹ Syro-hex., nulla Hebraeorum, וְיִנְחֻ, ratione habita, Symmacho continuat: ³⁰ Sic Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

³¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 228. Pro his, καὶ χήρα ἐὰν γ. ἐξ ἱερέως, λήψονται, Parsons. e Cod. XII exscripsit: ✕ καὶ ἐὰν γ. χήρα, λήψονται ἐξ ἱερέως. ³² Theodoret. ³³ Sic Cod. 87, 88 (utroque cum εἰσπορεύονται), et sine aster. Cod. 62 (idem). Syro-hex.: καὶ ἥ ἂν ἡμ. εἰσπορεύηται ✕ εἰς τὸ ἅγιον⁴, et sic sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii. ³⁴ Sic Cod. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ³⁵ Syro-hex. ³⁶ Hieron.: "Pro victima et sacrificio, quod

Hebraice dicitur MANAA, Aq. et Sym. interpretati sunt

donum." ³⁷ Idem: "Rursum pro voto, quod LXX ἀφόρισμα, hoc est, separationem, transtulerunt, Aq. et Sym. et Theod. ἀνάθεμα interpretati sunt, quod Hebraice dicitur HEREM." ³⁸ Syro-hex. ³⁹ Cod. 87, Syro-hex.

⁴⁰ Syro-hex. Secundum Hebraeorum pingendum erat: δικαιοῦσουσι, + καὶ—κρινούσι⁴. ⁴¹ Cod. 87. Syro-hex. male pingit: ✕ ὅτι⁴.

CAP. XLV. ¹ Sic Codd. 87, 88. Rectius Codd. 62, 147 sine aster: μῆκος πέντε. ² Codd. 87, 88, Syro-hex.

Sic sine aster. Codd. 62, 147, et sine artic. Codd. III, XII, 106, 198. Alia lectio, εἰς τὸ ἅγιον, est in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³ Syro-hex. ⁴ Hieron.: "In suburbana; vel, ut Sym. et Theod. et LXX transtulerunt, in terminum, et separationem, et spatium." Montef. post Drusium Theodotioni vindicat ἀφόρισμα, quae lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis. Cf. ad Cap. xlviii. 17. ⁵ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 36 (in marg.), alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. εἴκοσι habet. (Idem in v. 1

δέκα in textu habet, sine nota marginali.)

- 3, 4. **הַמִּקְדָּשׁ קִדְשׁ קִדְשִׁים** : **קִדְשׁ מִן־הָאָרֶץ**. *Sanctuarium et sanctum sanctorum. Sanctum de terra.* *Ο'. ἁγία τῶν ἁγίων, ἀπὸ τῆς γῆς.* *Alia exempl. τὸ ἁγίασμα ἁγία τῶν ἁγίων.* *ἅγιον ἀπὸ τῆς γῆς.⁵*
5. **וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אַרְבָּע וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים**. *Et viginti quinque millia longituditudinis, et decem millia latitudinis erit Levitis.* *Ο'. εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας μῆκος, καὶ εὗρος εἴκοσι (alia exempl. δέκα⁶) χιλιάδες· καὶ τοῖς Λευίταις.* *Σ. αἱ δὲ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες τοῦ μήκους, ἑκαυδέκα χιλιάδες τὸ εὗρος, ἔσται τοῖς Λευίταις.⁷*
- וְעֶשְׂרִים תְּלָתִים**. *Viginti thalami.* *Ο'. πόλεις τοῦ κατοικεῖν.* *Σ. εἴκοσι ἐξέδραι.⁸*
6. **לְעֵצִית תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ**. *Juxta oblationem sacram.* *Ο'. ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων.* *Alia exempl. κατέναντι τοῦ ἀφαιρέματος τοῦ ἁγίου.⁹*
7. **מִמַּצְתֵּי־כֶסֶף וּמִמַּצְתֵּי זָהָב וּמִמַּצְתֵּי קְרִימָה**. *A latere occidentis ad occidentem, et a latere orientis ad orientem.* *Ο'. τὰ πρὸς θάλασσαν (alia exempl. add. ἐπὶ θάλασσαν¹⁰), καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν ✕ κατ' ἀνατολὰς¹¹ πρὸς ἀνατολὰς.*
9. **הָרִימוּ גִרְשֵׁיתִיכֶם**. *Auferte expulsionem vestram.*

✧

✧

⁵ Sic Codd. XII, 26, 87, 88, et Syro-hex. Sic (cum ἅγιον pro ἁγία) Codd. 22, 23, 36, alii. ⁶ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in textu. ⁷ Syro-hex. *... accipient locum ad aedificanda viginti gazophylacia; juxta Aq., ezedras; juxta Sym., thalamos; juxta Theod., gazeras, sive, ut LXX transtulerunt, civitatem.* Deleto gazeras, quod ad aliud Hebraeum pertinet (cf. ad Cap. xli. 13. xlii. 1), nescio an locus emaculari possit interpungendo: “gazophylacia juxta Aq., ezedras juxta Sym., thalamos (cf. ad Cap. xlii. 1) juxta Theod.” ⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Cf. ad Cap. xx. 40. Versio videtur esse Theodotionis, qui ad Cap. xlviii. 18 pro **לְעֵצִית**, ni fallor, κατέναντι posuit. ¹⁰ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, qui mox habent: τὰ κατὰ ἀν. πρὸς ἀν. ¹¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147. ¹² Syro-

Ο'. ἐξάρατε καταδυναστείαν. *Σ. ἀφέλεσθε τὰ ὄρια ὑμῶν.¹²*

11. **וְהָיָה חֶמֶר הָאֵפָה וְעֶשְׂרִית הַחֹמֶר הָאֵפָה אֶל־הַחֹמֶר יִהְיֶה מִתְנַתָּו**. *Epha et batus mensurae unius erunt, ut capiat decimam partem chomeri batus, et decimam partem chomeri epha; juxta chomerum erit proportio ejus.* *Ο'. τοῦ μέτρου καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ λαμβάνειν τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ χοῖνιξ, καὶ τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ ✕ τοῦ οἴφι¹³ πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται τὸ ἴσον.* *Σ. τοῦ οἴφι καὶ τοῦ βάτου σήκωμα ἐν ἔσται ἐν commutatione; τὸ δέκατον τοῦ βάτου κόρος, καὶ τὸ δέκατον τοῦ κόρου οἴφι· κατὰ τὸν κόρον ἔσται τὸ σήκωμα ἐκάστου.¹⁴*
12. **וְהָיָה עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שֶׁקָלִים וְעֶשְׂרִים שֶׁקָלִים וְעֶשְׂרִים שֶׁקָלִים**. *Siclus autem viginti erit gerae; viginti sicli, viginti et quinque sicli, quindecim sicli, mina erit vobis.* *Ο'. καὶ τὰ στάθμια, εἴκοσι ὀβολοί, πέντε σίκλοι, πέντε καὶ σίκλοι, δέκα, καὶ πεντήκοντα σίκλοι (alia exempl. εἴκοσι σίκλοι, πέντε καὶ εἴκοσι σίκλοι, δέκα καὶ πέντε σίκλοι¹⁵) ἡ μνᾶ ἔσται ὑμῖν.* *Σ. ὁ δὲ στατήρ εἴκοσι ὀβολοί, εἴκοσι ἐσταμένοι...¹⁶*

hex. *✧* **וְהָיָה חֶמֶר הָאֵפָה**. Hieron. Hebraea vertit: *Separate confinia vestra*, notans: “Pro confiniis LXX oppressionem transtulerunt.” ¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Pro τοῦ οἴφι Ald., Codd. III, 42, 49, alii, supplent τὸ μέτρον, concinente Hieron.: “Pro ephi LXX interpretati sunt mensuram, generale nomen pro speciali.” Post γομὸρ in 2do loco Codd. 22, 23, 36, alii, pergunt: τὸ οἴφι πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται ἴσον τὸ σήκωμα. ¹⁴ Syro-hex. char. med., excepto *... accipient locum ad aedificanda viginti gazophylacia; juxta Aq., ezedras; juxta Sym., thalamos; juxta Theod., gazeras, sive, ut LXX transtulerunt, civitatem.* Deleto gazeras, quod ad aliud Hebraeum pertinet (cf. ad Cap. xli. 13. xlii. 1), nescio an locus emaculari possit interpungendo: “gazophylacia juxta Aq., ezedras juxta Sym., thalamos (cf. ad Cap. xlii. 1) juxta Theod.” ⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Cf. ad Cap. xx. 40. Versio videtur esse Theodotionis, qui ad Cap. xlviii. 18 pro **לְעֵצִית**, ni fallor, κατέναντι posuit. ¹⁰ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, qui mox habent: τὰ κατὰ ἀν. πρὸς ἀν. ¹¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147. ¹² Syro-

13. מִחֶמֶר. O'. ἀπὸ τοῦ γομόρ (O' Γ'. κόρου¹⁷).

14. וְהָק. Et pars statuta. O'. καὶ τὸ πρόσταγμα.
"Ἄλλος" καὶ τὸ δικαίωμα.¹⁸

מֵעֶשֶׂר הַבֵּת מִן־הַזֶּה עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֶמֶר בֵּר־
עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֶמֶר. Decimam partem bati
(offeretis) ex coro, ita ut decem bati sint cho-
merus; nam decem bati chomerum faciunt.
O'. ✕ δεκάτην¹⁹ ἀπὸ δέκα κοτυλῶν ✕ αἱ
δέκα κοτύλαι γομόρ²⁰ ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι
εἰσὶ γομόρ.

הַבֵּת מִן־הַזֶּה. 'A. [ὁ βάτος] ὁ μετρήτης ἀπὸ
τοῦ κόρου. Θ. ὁ βάτος ἀπὸ τοῦ κόρου.²¹

חֶמֶר הַבַּתִּים חֶמֶר. 'A. ὅτι οἱ δέκα μετρήται
κόρος. Θ. οἱ δέκα βάτοι κόρος.²²

15. מִן־הַמַּאֲתִים. De ducentis. O'. ἀπὸ δέκα.
Alia exempl. ἀπὸ τῶν διακοσίων.²³

הַמִּשְׁקָה. De regione irrigua. O'. ÷ ἀφαίρεμα
ἐκ πασῶν²⁴ τῶν πατριῶν (alia exempl. ἀπὸ
τῶν ποτιστηρίων²⁵). 'A. Σ. ἀπὸ τῶν ὑδάτων.
O'. Θ. ἀπὸ τῶν ποτιστηρίων.²⁶

הַמִּנְחָה. O'. εἰς θυσίας. 'A. Σ. εἰς δῶρον.²⁷

16. זֶל הָעֵץ הָאָז. O'. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ✕ τῆς
γῆς.²⁸

וְהָיוּ אֶל־הַתְּרוּמָה הַזֹּאת לְנִשְׂאֵי בִישְׂרָאֵל.
Obligati erunt ad oblationem hanc principi in
Israele. O'. δώσει τὴν ἀπαρχὴν ταύτην τῷ
ἀφηγουμένῳ τοῦ Ἰσραήλ. Σ. τάξιν ἔξει κατὰ τὸ
ἀφαίρεμα τοῦτο τῷ ἡγουμένῳ τοῦ Ἰσραήλ.²⁹

17. וְעַל־הַנִּשְׂאֵי הָיוּ הַעֹלֹת וְהַמִּנְחָה וְהַזֶּבֶחַ.
Super principe autem erunt holocausta, et fer-
tum, et libamen. O'. καὶ διὰ τοῦ ἀφηγουμένου
ἔσται τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ αἱ θυσίαι, καὶ αἱ
σπονδαί. Σ. ἐπιβληθήσονται δὲ τοῖς ἡγουμένοις αἱ ἀνα-
φοραί, καὶ τὸ δῶρον, καὶ αἱ σπονδαί.³⁰

18. פָּר. Juvenicum. O'. μόσχον. Σ. ταῦρον.³¹

19. הָעֶזְרָה לְמוֹבַח. Crepidinis altaris. O'. τοῦ
ιεροῦ. Σ. τῆς περιδρομῆς. ³² Θ. τοῦ ἀζαρά. ³³

20. מֵאִישׁ שָׁגָה וּמִפְתִּי. Propter virum errantem,
et propter stolidum. O'. λήψη παρ' ἐκάστου
ἀπόμοιραν. Alia exempl. λήψη παρ' ἐκάστου
✕ Θ. ἀγνοούντος, καὶ ἀπὸ νηπίου³⁴. Ali-
ter: Σ. ἀγνοούντος καὶ πλανωμένου.³⁵

✕ مَصْبَح. ¹⁷ Cod. Jes. Syro-hex. in marg. char.
med. ad μέτρον, τοῦ οἴφι, ad γομόρ autem κόρου appingit.

¹⁸ Sic Cod. XII in marg. Syro-hex. in marg. char. med.

✕ מוֹבַח. ¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. Praemittit
✕ δέκατον Cod. XII, et τὸ δέκατον Codd. 22, 23, 36, alii.

²⁰ Sic Cod. XII, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Per-
peram Codd. 87, 88 legunt et pingunt: ✕ ἀπὸ δέκα κοτυλῶν
αἱ δέκα κοτυλῶν (sic) αἱ δέκα κοτύλαι γομόρ²¹. Etiam vitio-
sius Montef. e marg. Cod. Jes. exscripsit: "Ἄλλος" δεκατο-
τυλῶν αἱ δεκατοτύλαι γομόρ²² αἱ δεκατοτύλαι εἰσὶ γ.; quae ex
schedis Bodleianis sic emaculo: ✕ δέκατον ἀπὸ δέκα κοτυλῶν.
✕ αἱ δέκα κοτύλαι γομόρ²³ ὅτι κ. τ. ε. ²⁴ Cod. XII, teste

Parsonsii amanuensi. Syro-hex. in marg. char. med.

✕ مَصْبَح (ὁ μετρήτης) مَصْبَح. ²⁵ Cod. XII, teste
eodem. Syro-hex., ut ante: ✕ مَصْبَح مَصْبَح.

²⁶ Sic Codd. 87, 88, et Syro-hex. in marg. char. med.

²⁷ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex. ²⁸ Sic (pro τῶν
πατριῶν) Codd. 87, 88. Syro-hex. مَصْبَح. ²⁹ Hie-

ron.: "Quod nos interpretati sumus, de his quae nutrit
Israel, in Hebraico est MEMMASCE, quod Aq. et Syn.
interpretantur ἀπὸ τῶν ὑδάτων, LXX et Theod. ἀπὸ τῶν
ποτιστηρίων [sic pro edito ποτιρίων MS. Sangerm. apud
Montef.]; quorum alterum de irriguis, alterum de canali-

bus sive piscinis sonat." Paulo aliter Cod. XII, teste
Parsonsis, affert: Σ. ποτιστηρίων. ²⁷ Hieron.: "Pro
sacrificio Aq. et Sym. donum interpretatur."

²⁸ Sio Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 62, 88.

²⁹ Syro-hex. مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح.

✕ مَصْبَح مَصْبَح. ³⁰ Idem in continuatione:

✕ مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح.

³¹ Hieron.: "Assumitur vitulus de armento, sive taurus, ut
interpretatus est Sym." Cf. ad Cap. xliii. 19. ³² Syro-

hex. ✕ مَصْبَح مَصْبَح. Cf. ad Cap. xliii. 14. Nisi forte

locutio Syriaca potius sonet περιδρομή. ³³ Hieron.:

"Quo tanguntur quatuor anguli crepidinis altaris, quod

Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit azara, sive templi,

ut LXX transtulerunt." ³⁴ Cod. Jes. Cf. ad Cap.

xxxiv. 6. Sic in textu Ald., Codd. III, 42, 49, 62, alii,

et sub aster. (cum ἀνοήτου pro ἀπὸ νηπίου) Codd. 87, 88.

Syro-hex.: λήψη παρ' ἐκάστου ✕ errantis sibi³⁵ (✕ مَصْبَح) ✕

✕ مَصْبَح. Sic λήψη ponitur pro ἀγνόημα Gen. xliii. 12)

καὶ ἀπὸ νηπίου. Paulo aliter Codd. 22, 23, 36, alii: λήψεται

παρ' ἐκάστου ἀνδρὸς ἀγν. καὶ ν. Hieron.: "Et ubi nos dixi-

mus, pro unoquoque qui ignoravit et errore deceptus est,

LXX posuerunt, pro ignorante et pro parvulo." ³⁶ Syro-

hex. ✕ مَصْبَح مَصْبَح مَصْبَح.

21. בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם. Ο'. τεσσαρεσκαίδεκάτη
× ἡμέρα ³⁶.

24. וַיִּמְנַחָהּ. Ο'. καὶ θυσίαν. "Αλλος' (καὶ) σεμι-
δαλιν. ³⁷

אִיפָה (ter). Ο'. πέμμα. "Αλλος' οἶφι. ³⁸

הָיָן. Ο'. τὸ εἶν (s. ἴν). 'Ο Σύρος' ἡμίναν. ³⁹

25. בְּחִמְשָׁה עָשָׂר יוֹם. Ο'. πεντεκαίδεκάτη × ΟΙ
Γ'. ἡμέρα ⁴⁰.

Cap. XLV. 22. ÷ καὶ τοῦ οἴκου ⁴¹.

CAP. XLVI.

2. דֶּרֶךְ אֹיִלָם. Via vestibuli. Ο'. κατὰ τὴν ὁδὸν
τοῦ αἰλάμ. Σ. διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ προθύρου. ¹

אֶת-עֹלֹתָיו. Ο'. τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτοῦ. Σ.
τὴν ἀναφοράν αὐτοῦ. ²

3. וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ. Et adorabunt. Ο'. καὶ προσκυνήσει.
Σ. ἀλλὰ προσκυνήσουσι. ³

5. וַיִּמְנַחָהּ. Ο'. καὶ μαναά ('Α. δῶρον. Θ. θυσίαν⁴).
'Ο Σύρος' μαναά. ⁵

אִיפָה. Ο'. πέμμα. Alia exempl. οἶφι. ⁶

❖

³⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ³⁷ Sic Cod. 238 in marg. Theodoret.: τὴν δὲ προσφερομένην σεμιδαλιν θυσίαν καλεῖ· καὶ θυσίαν γὰρ, φησι, πέμμα τῷ μόσχῳ. ³⁸ Syro-hex. in marg. char. med. ³⁹ Cod. 238. Cf. ad Cap. xlv. 5. ⁴⁰ Theodoret. ⁴¹ Cod. 87. Syro-hex. legit et pingit: καὶ ὑπὲρ + τοῦ οἴκου ⁴. Hieron.: "Deinde pro domo sua, quod in LXX scriptum est, sed in Hebraico non habetur."

CAP. XLVI. ¹ Syro-hex. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

Statim τῆς πύλης τῆς ἔξωθεν (non ἴσωθεν) habent Comp. (sine artic. posteriore), Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ² Hieron.: "Facient pro ipso holocaustum, quam oblationem interpretatus est Sym." Cf. ad Cap. xlv. 17. ³ Syro-hex. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ <

8. אֶל-הַיָּמָה הַמְּרוּצָאִים. *In mare (venit) educta (aqua).* Ο'. ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς. 'Ο 'Εβραῖος' τῆς ἀλμυρᾶς τῆς θαλάσσης.²¹

9. וְיָבֹא שָׁמָּה הַנָּחַל. *Venerit illuc torrens.* Ο'. ἂν ἔλθῃ ὁ ποταμὸς ✕ ἐκεῖ.²²

10. וְהָיָה עֲמָדוֹ עָלָיו דְּוָגִים. *Et fiet ut stent juxta eum piscalores.* Ο'. καὶ στήσονται ἐκεῖ (alia exempl. στήσονται ἐπ' αὐτοῦ²³) ἀλιεῖς ✕ πολλοί.²⁴

11. בְּצִמְאֹתָיו וּבְנָאִיו יִרְפָּאוּ. *Paludes ejus et lacunae ejus non sanabuntur.* Ο'. καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ, + καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ.²⁵ καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑγιᾶσωσιν (alia exempl. τὰ τενάγη αὐτοῦ οὐ μὴ ἰαθῶσιν²⁶). Σ. *Cum vero egredietur (aqua) ad ea quae propinqua, οὐ μὴ ἰαθῇ.*²⁷

12. יַעֲלָה. *Crescet.* Ο'. ἀναβήσεται. Σ. *quasi naturaliter insita erat (arbor).*²⁸

מִצֵּבֶל. *Cibi.* Ο'. Πάντες βρώσιμον.²⁹

12. לֹא-יִבֹּל עָלָיו. *Non marcescet folium ejus.* Ο'. οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοῦ. 'Αλλος' δ' οὐκ ἀπορρυήσεται τὸ φύλλον αὐτοῦ.³⁰

פָּרְיוֹ. Ο'. ὁ καρπὸς ✕ 'Α. Θ. αὐτοῦ.³¹

לְחִיטָיו. *Singulis mensibus suis.* Ο'. τῆς καινότητος αὐτοῦ. 'Αλλος' εἰς τοὺς μῆνας αὐτοῦ.³²

עָלָיו. Ο'. ἀνάβασις αὐτῶν. *Alia exempl. ἡ ἀνάδοσις αὐτῶν.*³³

13. יִיחָף חֲבָלָיו. *Josephus (accipiet) portiones (duas).* Ο'. πρόσθεσις σχοινίσματος. Σ. ἰωσήφ σχοίνισμα ἐκτεταμένον.³⁴

15. צִדְדָּה. Ο'. Ἡμασελδάμ. *Alia exempl. Σεδαδα, Σεδαδά, s. Σεδαδδά.*³⁵

16. הָיָה בְּרִיתָהּ כְּבָרִים. Ο'. Μααβθηράς, 'Εβρα-μηλιάμ. *Alia exempl. Ἐμαθ (s. Αἰμαθ), Βηρωθα (s. Βηρωθάμ), Σαβαρέμ (s. Σαμαρέμ).*³⁶

הָיָה חֲזֵר מִדִּמְיוֹ. *Hazer media.* Ο'. αὐλὴ τοῦ

²¹ Cod. Jes. in marg.: 'Ο 'Εβραῖος ἀντὶ τῆς διεκβολῆς, τῆς ἀλμυρᾶς τῆς θ. ἔχει. Pro מִצֵּבֶל, quod nonnihil obscuritatis habet, indicari videtur lectio מִצֵּבֶל, a radice צָבַל, *acidus, salzus fuit.* ²² Sic Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: ἂν ἐπέλθῃ ✕ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς. Vox ἐκεῖ deest in Ald., Codd. 49, 68, aliiis.

²³ Sic Codd. 22, 23, 51, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ἐκεῖ.

²⁴ Sic Syro-hex. (nisi forte pingendum: + πολλοί), et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoret. Mox ad ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται Syro-hex. in marg. char. med.: ψυγμοὶ σαγηνῶν ἔσονται. ²⁵ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex. Mox ad ὑγιᾶσωσιν Syro-hex. in marg. char. med.: ὑγιᾶσωσιν (נִפְגַּע), quae scriptura exstat in Codd. III, 49, 68, aliiis.

²⁶ Sic pro οὐ μὴ ὑγιᾶσωσιν Codd. 22 (cum κατέναντι pro τὰ τενάγη), 23 (cum ἰαθῇ), 36, alii, et Theodoret., ex duplici versione vocis יִרְפָּאוּ. ²⁷ Syro-hex. מִצֵּבֶל. ²⁸ Idem: מִצֵּבֶל. Vid. Bernstein. in *Lex. ad Chrestom.* Kirsch. p. 232. Nimiae temeritatis foret, Symmacho vocem Pythagoricam attribueret, εὐμεγεθυμένον ἦν.

²⁹ Hieron.: "Omne lignum pomiferum, sive, ut omnes voce consona transtulerunt, βρώσιμον." ³⁰ Codd. 22, 23 (cum οὐ pro δ), 36, alii, in textu: δ οὐκ ἀπορρυήσεται (sic) τὸ φ. αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοῦ, ex duplici versione.

Cf. Psal. i. 3 in LXX.

³¹ Cod. Jes. Pronomen desideratur in Ald., Codd. 26, 49, aliiis.

³² Duplex versio, τῆς καινότητος αὐτοῦ εἰς τοὺς μ. αὐτοῦ, est in Codd. 22, 23, 36, aliiis, et Theodoret. Cod. Jes. in marg.: 'Εν ἄλλοις εἰς τοὺς μ. αὐτοῦ πρωτογενήσεται. (Pro πρωτοβολήσεται, πρωτογενήσεται (sic) est in Codd. 23, 51; πρωτοβολὴ γενήσεται (sic) in Codd. 22, 48.)

³³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (حبال; cf. Hex. ad Job. xiv. 14). Vulgatum tuetur Hieron.: "Pro foliis, quae Hebraice dicuntur ALE ... LXX transtulerunt ascensionem."

³⁴ Syro-hex. مذهب حبال فمليا. Solus Cod. 23 ante πρόσθεσις infert: Ἰωσήφ διπλοῦν σχοίνισμα. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, quia Joseph duplicem funiculum habet, LXX transtulerunt, augmentum funiculi." ³⁵ Sic Ald., Codd. 49, 68, 87, 88, alii. Syro-hex. צידדה.

³⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 49, 68, 87, 88, alii. Syro-hex. מלחמה. Idem in marg. char. med. affert: מלחמה, מלחמה, מלחמה, cui proxime accedit lectio Codd. 22, 23, 36, aliorum: Μαὰβ (s. Μαάμ), Θηράς (s. ὁ Θηράς), Ἐφραῖμ, Ἡλιάμ. (In voce מלחמה syllabam primam מל, a Bernsteinio in *Zeitschrift* etc. T. III, p. 410 variis modis tentatam, vestigium esse crediderim scripturae 'Ελδμαάμ, quam exhibent Codd. 22, 36, 48.)

Σαυνάν. Alia exempl. αὐλαὶ τοῦ Θιχών.³⁷
Σ. αὐλή ἡ μέση.³⁸

17, 18. זְפַנְקָה וְגִבּוֹל הַמֶּת וְאֵת פְּאֵת זְפַנְקָה. Versus aquilonem, et terminus est Hamath: et sic habes latus septentrionale. Et latus orientale. Ο'. καὶ τὰ πρὸς ἀνατολάς. ✕ Θ. κατὰ βορρᾶν, καὶ τὸ ὄριον Αἰμάθ, καὶ τὸ ὄριον βορρᾶ. κατὰ πρόσωπον ἀνατολῶν.³⁹

19. מִתְמָר. A Thamar. Ο'. ἀπὸ Θαιμᾶν ÷ καὶ φοινικῶνος.⁴⁰ Οἱ λοιποὶ ἀπὸ Θάμαρ.⁴¹

עֲדֵימֵי מֵרִיבוֹת. Usque ad aquas Meriboth (contentionum). Ο'. ἕως ὕδατος Μαριμῶθ. 'Ο Σύρος' ἕως ὑδάτων ἀντιλογίας.⁴²

נַחֲלָה. Hereditas. (Rectius pingitur נַחֲלָה, ad torrentem.⁴³) Ο'. παρεκτείνον. Σ. κληρουχία.⁴⁴

20. הַיָּם. Ο'. τῆς θαλάσσης, ✕ θαλάσσης.⁴⁵

22. יְהִיָּה. Ο'. Vacat. "Ἄλλος" καὶ ἔσται.⁴⁶

³⁷ Sic Comp., Codd. 87, 88, et Syro-hex. (cum αὐλή). Idem ad Θιχών in marg. char. med. affert: ✕ ܐܘܠܝܬ, τοῦ Αὐνᾶν, quae scriptura est Codd. 22, 23, 36 (cum Αὐνᾶν), aliorum, et nullo modo cum ܐܘܠܝܬ, quod Bernsteinio l. c. in mentem venit, commutanda. ³⁸ Hieron.: "Domum atrium, sive atrium Thicon, Sym. interpretatur, atrium medium."

³⁹ Cod. Jes., cum βορρᾶν in 2do loco pro βορρᾶ, quod ceteri omnes testantur. Sic sub aster. (cum Ἀσιμᾶθ pro Αἰμάθ) Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui ܐܘܠܝܬ, in textu, in marg. autem char. med. ܐܘܠܝܬ, habet); et sine aster. Ald. (sine καὶ posteriore), Codd. 22, 23, 36, alii. (Verba textus LXXviralis, καὶ τὰ πρὸς ἀνατολάς, desunt in Ald., Codd. XII, 26, 68, 106, et Syro-hex.; in ceteris post ἀνατολῶν leguntur.) ⁴⁰ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex.

⁴¹ Hieron. De Locis Hebr. (Opp. T. III, p. 211): "Enam, terminus Damasci, sicut in Ezechiel [xlvi. 17, 19] legitur, ad orientem vergens a Themam et Palmelis; quae ceteri interpretes ediderunt, Thamar."

⁴² Theodoret.: ἕως ὑδάτων ἀντιλογίας· οὕτω γὰρ τὸ Μαριμῶθ ὁ Σύρος ἠρμήνευσεν. Cod. 238 in marg.: ἕως ὕδατος ἀντιλογίας. Ad ܡܪܝܡܘܬܐ (sic) Syro-hex. scholium affert: Μαριμῶθ, ἀντιλογία (ܡܪܝܡܘܬܐ). Cf. ad Cap. xlviii. 28. ⁴³ Hieron. in Comment. ad Cap. xlviii. 28: "Pro quo LXX transtulerunt: De Themam, et aqua Mariboth Cades, hereditas usque ad mare magnum, illud est observandum, in Hebraico eundem ser-

22. יִפְּלוּ. Cadent (sortes eorum). Ο'. φάγονται. Alia exempl. ἔσονται.⁴⁷

Cap. XLVII. 20. ÷ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ.⁴⁸ τὰ πρὸς θάλασσαν ÷ Ἡμάθ.⁴⁹

CAP. XLVIII.

1. עֵינֶן. Ο'. τοῦ Αἰλάμ. Alia exempl. τοῦ Αὐνᾶν.¹

אֶחָד. Una (portio). Ο'. μία. 'Α. Σ. εν.²

8. עַד-פְּאֵת יָמָה. Usque ad latus occidentale. Ο'. Vacat. Alia exempl. ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν.³

הַתְּרוּמָה הַזֶּה. Erit oblatio (territorium sacrum). Ο'. ἔσται ἡ ἀπαρχή. Σ. δώσετε τὴν ἀπαρχήν.⁴

9. עֶשְׂרֵת אֲלָפִים. Ο'. εἴκοσι πέντε χιλιάδες. Alia exempl. δέκα χιλιάδες.⁵

10. יִמְדָה רֶחֶב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים וְקִדְמָה רֶחֶב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים וְנִגְבָּה אַרְבֵּעַ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֲלָפִים. Ο'. καὶ πρὸς θάλασσαν (alia exempl. add. εὖρος; alia, πλάτος⁶) δέκα χιλιάδες ✕ καὶ

monem NEHELA, quia ambiguus sit, et hereditatem sonare, et torrentem; et hic magis torrentem accipi debere, quam hereditatem. Iste est enim torrens [hodie Wady el-Arish] qui ingreditur mare magnum Rhinocorurae, ut ante jam diximus." ⁴⁴ Syro-hex. ܐܘܠܝܬ ܐܘܠܝܬ. ⁴⁵ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 62, 88, 147. ⁴⁶ Sic Codd. 62, 147, qui aliorum interpretum, praesertim Aquilae, lectiones non raro in textum inferunt. ⁴⁷ Sic Cod. 22, 23, 48, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Cod. 87, Syro-hex.

Cap. XLVIII. ¹ Sic Codd. III (cum Αὐνᾶν), 22, 23, 36, alii. ² Hieron. ad v. 23: "Quod in quinque et septem tribubus semper in fine ponitur una, subintelligitur vel pars, vel possessio, vel hereditas; licet Aq. et Sym. interpretentur genere neutrali, τὸ ὄριον, quod significat terminum." Vult dicere, opinor, ad εν neutrale subaudiendum esse τὸ ὄριον, non, ut Drusius et Montefalconius ceperunt, pro τῶν ὀρίων (v. 2) hos interpretes vertisse τὸ ὄριον. Cf. ad v. 23. ³ Sic Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. ܐܘܠܝܬ ܐܘܠܝܬ. ⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med.: εἴκοσι καὶ [sic Codd. II, III] πέντε. ⁶ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 36, 42, 49, aliis; posterior in Cod. XII, 22, 23, 26, aliis, et probabiliter in Syro-hex.

πρὸς ἀνατολὰς πλάτος δέκα χιλιάδες^{4,7} καὶ
πρὸς νότον (alia exempl. add. μῆκος⁹) εἴκοσι
καὶ πέντε χιλιάδες.

10. מְקֻדְּשֵׁי הַיְּהָה בְּתוֹכָהּ. *Eritque sanctua-*
rium Jovae in medio ejus. Ο'. καὶ τὸ ὄρος
τῶν ἁγίων ἔσται ἐν μέσῳ αὐτοῦ. Σ. ἵνα ᾗ τὸ
ἁγίασμα κυρίου ἐν μέσῳ αὐτοῦ.⁹

14. לֹא יִמָּר. *Nec permutabit.* Ο'. οὐδὲ κατα-
μετρηθήσεται. Ἄλλος· οὐκ ἀλλαγῆσεται.¹⁰

וְלֹא יַעְבוֹר. *Nec transibit.* Ο'. οὐδὲ ἀφαιρε-
θήσεται (alia exempl. ἀφορισθήσεται¹¹).

וְרֵאשִׁית הָאָרֶץ. Ο'. τὰ πρωτογεννήματα τῆς
γῆς. Θ. ἡ ἀπαρχὴ τῆς γῆς.¹²

15. חֵל. *Profanum.* Ο'. προτείχισμα. Ἀ. βέ-
ηλον. Σ. Θ. λαϊκόν.¹³

לְמִגְרֵשׁ. *In pomerium.* Ο'. εἰς διάστημα αὐ-
τοῦ. Alia exempl. εἰς προάστεια αὐτοῦ.¹⁴

16. פָּאֵת צָפוֹן. *Latus septentrionale.* Ο'. ἀπὸ τῶν
πρὸς βορρᾶν. Σ. πρόσωπον.¹⁵

17. מִגְרֵשׁ. Ο'. διάστημα. Θ. ἀφόρισμα.¹⁶

18. לְעֻמַּת הַרְוִיחַת הַקֹּדֶשׁ. (in priore loco). *Juxta*
oblationem sacram. Ο'. τὸ ἐχόμενον τῶν ἀπαρ-

χῶν τῶν ἁγίων. Σ. κατὰ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἁγίου.
Θ. κατέναντι τῆς ἀπαρχῆς.¹⁷

20. רְבִיעִית. *Quartam partem.* Ο'. τετράγωνον.
Σ. τετραμέρες.¹⁸

וְאֶל-הָעִיר. *In possessionem urbis.* Ο'.
ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως. Σ. Θ. πρὸς
τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως.¹⁹

21. אֶל-פְּנֵי חֲמִשָּׁה. *Ante quinque.* Ο'. ✕ Θ.
κατὰ πρόσωπον²⁰ ἐπὶ πέντε.

עַל-פְּנֵי חֲמִשָּׁה. Ο'. ἐπὶ ✕ πρόσωπον²¹ πέντε.

וְעַשְׂרִים אֶלָּה. Ο'. πέντε καὶ εἴκοσι
χιλιάδας. Σ. εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδων.²²

22. וּבְמִחְוֵה הַלְוִיִּם. Ο'. καὶ παρὰ τῶν Λευιτῶν.
Alia exempl. καὶ ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν
Λευιτῶν.²³

23. אָחָר. Ο'. μία. Ἀ. Σ. ἓν.²⁴

28. אֶל-פֶּתַח נֹגֵב הַיְּמִנָה. *Ad latus meridionale*
versus austrum. Ο'. [ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατο-
λὰς]²⁵ ἕως τῶν πρὸς λίβα.

מֵי מִרְבַּת. *Ad aquas Meribath (contentionis).*
Ο'. καὶ ὕδατος Βαριμῶθ (Ἀ. διαδικασμοῦ. Σ.
ἀντιλογίας²⁶). Aliter : Σ. ἐν ὕδατι νείκους.²⁷

⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. XII (sine
πρὸς), 22, 23, 26, alii. ⁸ Sic Ald., Codd. III, XII, 22,
23, 36, alii, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. ܠܡܥܠܐ.

ܠܡܥܠܐ. Codd. 22,
23, 36, alii, in textu : καὶ ἔσται τὸ ἄγ. κυρίου ἐν μέσῳ αὐτῶν.

¹⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ܠܐ ܢܬܚܦ. ¹¹ Sic
Codd. 62, 147, et, ut videtur, Syro-hex., qui ܠܡܥܠܐ

vertit. ¹² Syro-hex. ܠܐ ܢܬܚܦ. ¹³ Hieron. :
“Quod nos vertimus in *profanum*, pro quo Aq. βέηλον,

Sym. et Theod. λαϊκὸν transtulerunt, LXX dixere *προτεί-*
χισμα [חֵל]. Quod *antemurale* possumus dicere.” ¹⁴ Sic

Codd. 22, 23, 36, alii, fortasse ex Symmacho. Cf. Hex.
ad Jos. xiv. 4. xxi. 2. ¹⁵ Syro-hex. ܠܡܥܠܐ.

¹⁶ Idem : ܠܡܥܠܐ. Cf. ad Cap. xlv. 2. ¹⁷ Idem :
ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ. ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ. ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ.

In posteriore loco pro *al* ἀπαρχὰ τοῦ ἁγίου Codd. 22, 23,
36, alii, habent : κατέναντι τῆς ἀπ. τοῦ ἁγίου. Cf. ad Cap.

xlv. 6. ¹⁸ Syro-hex. ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ. ¹⁹ Idem :
ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ. ²⁰ Cod. Jes. Sic in

textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd.

87, 88, Syro-hex. Hieron. : *contra faciem.* ²¹ Sic
Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit : ✕ ἐπὶ 4 *πρόσω-*

πον, consentiente etiam Cod. B), et sine aster. Ald., Codd.
22, 23, 26, alii. Hieron. : *contra faciem.* ²² Syro-hex.

ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ. ²³ Sic Ald., Codd. III
(sine kai), XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁴ Pro

hac nota hexaplari Montef., praeunte Drusio, affert : ܡܝ
(v. 24). Ἀ. Σ. τὸ θριον. Ο'. τῶν ὀρίων, notans : “Hierony-

mus : de ejus sensu sine causa ambigit Drusius, ut quisque
videre possit.” Sed vid. ad v. 1. ²⁵ Haec desunt in

Comp., Codd. II, III, XII, 22, 23, 26, 36, aliis, et Syro-
hex., e quibus Codd. 22, 23, 36, alii, non λίβα, sed θάλασ-

σαν habent. ²⁶ Sic Montef., ex Hieronymo, ut videtur,
in libello De Locis Hebr. (Opp. T. III, p. 250) : “Mari-

both, ejus meminit Ezechiel [xlvi. 10] dicens : *Usque ad*
aquam Mariboth; pro quo Aquila, *lites*; Symmachus,

jurgia, vel *contradictiones*, interpretantur.” Concisus Eu-
seb. in Onomastico : Μαριμῶθ. ἕως ὕδατος Μαριμῶθ, Ἰερικὴλ.

Ἀκύλας διαδικασμοῦ, ἀντιλογίας; ubi Symmachi nomen sile-
tur. ²⁷ Syro-hex. ܠܡܥܠܐ ܠܡܥܠܐ.

30. תִּצָּאֵת. *Exitus.* Ο'. αἱ διεκβολαί. 'Α. Σ.
Θ. αἱ διέξοδοι.²⁸

35. כִּיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה. *Ex hoc die Jova est ibi.*
Ο'. ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας γένηται, (alia exempl.
add. κύριος ἐκεῖ²⁹) ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. Σ.

ἀπὸ τῆς ἡμέρας κύριος ἐκεῖ. Θ. ἀφ' ἡμέρας κυρίου ὄνομα
ἐκεῖ.³⁰

Cap. XLVIII. 1. κατὰ μέρος 'Ημάθ ÷ αὐ-
λῆς. ³¹ 34. ÷ καὶ ᾠ πύλη 'Ασσήρ, μία ÷ καὶ ᾠ
πύλη.³²

⋈ ————— ⋈
⌒⌒⌒⌒ (non, ut Norberg., ⌒⌒⌒⌒), νεῖκος, cf. Ezech.
iii. 8. Amos viii. 7 in Syro-hex. ²⁸ Hieron. ²⁹ Sic
Ald., Codd. III, 36, 42, alii, et Syro-hex. ³⁰ Syro-

hex. ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒.
⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒ ⌒⌒⌒⌒.
³¹ Cod. 87, Syro-hex.
³² Syro-hex.

DANIEL.

IN LIBRUM DANIELIS

MONITUM.

“**LECTOREM** admoneo (inquit Hieronymus Praefat. in Dan.) *Danielem non juxta LXX interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit; licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judaeus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quae addita sunt; et rursus quosdam versus obelis praenotavit, superflua quaeque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiae tam Graecorum quam Latinorum, Syrorumque et Aegyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros quod Graeci in Aquilae et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis divitiis doctrinarum non contemnunt studia hominum Judaeorum, cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum, cujus si opus displiceat, certe voluntas recipienda est?*—Haec Hieronymus, cujus prostroma verba non carent difficultate, quae in *Praeliminaribus* [p. 64] excutietur. Cum autem, ut ille ait, Ecclesiae Danielelem non secundum LXX, sed secundum Theodotionem legerent, hic contigit ut editio τῶν Ο' prorsus exciderit, et Theodotionis sola remanserit. Varias autem lectiones et interpretationes mutuati sumus ex codicibus et libris, quorum catalogum subjicimus.

“Codex Regius bombycinus, XIII saeculi, qui est Catena in Prophetas omnes, de quo in Monitis [ad Jesaiam et Jeremiam] supra.

“Codex antiquissimus, IX saeculi, Sangermanensis, olim Corbeiensis, Hieronymi in Danielelem.

“Eusebius in Demonstratione Evangelica [Parisiis, 1628].

“Joannes Chrysostomus in Danielelem, editus a Cotelierio anno 1661 [in libro qui inscribitur: *S.P.N. Joannis Chrysostomi Quatuor Homiliae in Psalmos*, etc. p. 65; necnon ab ipso Montefalconio, Opp. Tom. VI, pp. 199–253].

“Hieronymus in Danielelem editus a Joanne Martiano nostro [Opp. Tom. V, pp. 617–736, juxta edit. Vallarsii et Maffaeii].

“Theodoretus in Danielelem [Opp. Tom. II, pp. 1053–1304].

“Polychronius ex Catenis [editus a Maio in *Scriptorum Veterum Nova Collectio*, Tom. I, P. II, pp. 105–160].

“Chronicon Alexandrinum [ad Cap. v. 12, 13].

“Editionis Romanae et Drusii Notae.”—MONTEF.

In Codice (XII) Marchaliano, teste Holmesio, lectiones interpretum aliorum ad Danielelem, secundum Theodotionem scilicet editum, fere nullae notantur.

Nihil certius quam quod ipse Hieronymus in Comment. ad Cap. iv. 5 iterum tradit, *judicio magistrorum Ecclesiae editionem τῶν Ο' in hoc volumine repudiata esse, et Theodotionis vulgo legi, quae et Hebraeo, et ceteris translatoribus congruit.* Quod igitur idem Hieronymus in Prologo testatur, *omnes Christi Ecclesias hanc sub asteriscis et obelis editionem legere*, non de privata peculiaris hujus voluminis lectione, quae Montefalconii in *Praeliminaribus* est sententia, intelligi oportet, sed de integra editione vulgata, sive LXXviri, ab Origene recognita; quod opus Ecclesiis Graecorum, Latinorum, Syrorum, et Aegyptiorum probatum fuisse, et in suis cujusque linguis lectum, nemo jam nescit. Atque hoc quidem contra Montefalconium perspicue probat Vallarsius ad Prologi locum; sed causam suam nimis cupide agens, quum loco laudato affirmat S. Doctor, Origenem in editione vulgata asteriscos atque obelos de Theodotionis opere posuisse, id de singulari Danielis libro intelligi posse negat; qui enim id fieri potuit, ut de Theodotionis editione ad Theodotionis editionem (neque enim vulgata erat hujus libri alia) Origenes obelos poneret et asteriscos? Sed ut concedamus Theodotianeam hujus voluminis versionem non modo *vulgatae*, verum etiam *LXXviri editionis* nomen improprie sibi adscivisse*, id non prohibet quominus Origenes, quem genuinam, sed repudiata, Seniorum versionem in manibus habuisse constat, ei in praesenti, aequae ac in ceteris omnibus S. Scripturae libris, medicam manum admovent. Quin immo ita eum non facere potuisse, sed fecisse, luculenter demonstrat ipsa libri Danielis Graeca versio LXXviri, *obelis et asteriscis distincta*, quae cum diu intercideris putabatur, tandem ex singulari codice Chisiano Romae anno 1772 edita est; quam post paucos annos excepit ejusdem libri versio Syriaca hexaplaris, seu potius tetraplaris, quae Mediolani anno 1788 lucem vidit. De his egregiis nostri operis subsidiis nunc breviter disserendum.

Graecae editionis titulus sic habet: *Δανιὴλ κατὰ τοὺς Ο' ἐκ τῶν τετραπλῶν Ὁριγένους. Daniel secundum LXX, ex Tetraplis Origenis nunc primum editus e singulari Chisiano codice annorum supra DCCC. Romae, typis Propagandae Fidei, MDCCCLXXII.* Continet, praeter diu desiderata Graeca Danielis secundum LXX cum annotationibus singulis capitibus subjectis, et Theodotionis versionem ex eodem codice descriptam†, cum variis lectionibus ex

* Vid. Hex. ad Cap. ix. 24. xii. 3.

† Versioni Theodotionis in hoc codice praefigitur titulus plane singularis, ab Holmesio ne exscriptus quidem: *ΤΟ ΕΙΡ ΑΡΡΥΙΝΟΣ ΔΑΝΙΗΛ*, de quo vid. De Magistris in *Daniele secundum LXX*, pp. 125 sqq. Nimirum argumentatur, vel potius argutatur, V. D., honorifico hoc τοῦ εἰρ, sive *angeli*, nomine Danielelem appellari, velut ceteros homines praetergressum, naturamque adeptum nobiliorem; idque non solum a suis, verum etiam a barbaris, modo

huc pertineat locus Athenaei XIV, p. 633 D, ubi inducitur Ἀγγάρης quidam, vatum (τῶν ῥῥῶν) celeberrimus, de Cyro sub figura ferae truculentae vaticinans: esse autem Ἀγγάρης Chaldaicum Ἰψῆ Graeca terminatione prolatum. Sed cum haec explanatio cum neutro articulo nullo modo consistere possit, magis verisimile est, verba, τὸ εἰρ ἄγγυρνος, merum esse scholium alieno loco appictum; quale ad Cap. iv. 10 Nobiliss affert: τὸ δὲ εἰρ οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐρηγορῶς καὶ ἄγγυρνος ἐρμηνεύεται.

Vaticano codice quodam (non eo celeberrimo Vat. 1209, qui error est Holmesii) erutis, aliaque minoris momenti opuscula, *Apologiam sententiae Patrum de LXXviri versione*, in quinque dissertationes distributam, quae dimidiam fere voluminis partem, pp. 307–632, occupat. Nomen editoris, cum a titulo usque ad colophonem nusquam appareat, ipse, ut videtur, ignorari voluit editor. Tantummodo in Praefatione p. xxxiv JOSEPHUM BLANCHINUM memorat, ut qui primus versionem Danielis LXXviralem in Chisiano codice latentem deprehenderit, et ad ipsum codicem edendum animum intenderit. Specimen quidem propositae editionis jampridem dederat ipse Blanchinus in *Vindiciis Canoniarum Scripturarum*, Tom. I, p. 279, praemissa notitia: “Igitur a sapientissimo et pientissimo viro, Domino Vincentio de Regibus presbytero reverendo, in Bibliotheca Apostolica interprete linguae sanctae, et in Graeca apprimè versato, fiet valde accurata collatio laudati codicis Chisii cum insigni illo Vaticano, Xisti V Pont. Max. jussu in lucem edito, et ad singula loca, ubi aliquid interest inter utrumque, praecipuae afferentur editiones.” Haec non discrepant ab iis quae in Praefatione ad Ezechielem ab eodem Vincentio De Regibus ex dicto codice elaboratum fusius declaravit Josephus Coster; scilicet Vincentium ipsum codicis evulgandi propositum in animo concepis- se, perque XXV annos in opere suscepto desudasse. “Ac primo quidem,” ut Costeri verbis utar, “totius codicis verba transcripsit, tum Latine vertit, denique versionem suam diligentissime comparavit cum antiquissimis codicibus, qui in Bibliotheca Vaticana et Barberina asservantur, et vero etiam variantes adjecit lectiones, quas notis eruditissimis illustravit. Hanc totam lucubrationem suam descripsit iterum, et in quatuor libros distribuit, quos typis mandasset, nisi si aeris ad expensas necessarij vetuisset inopia . . . Opportune vero factum est, ut per ea tempora Romae floreret Josephus Blanchinus . . . qui cum opibus satis abundaret, amico pollicitus est, sese expensas ad opus edendum necessarias soluturum, atque adeo nonnullas dissertationes adjecturum rem sacram attingentes, quas ipse elaborasset . . . Cum omnia praesto essent ut opus typis mandaretur, morbo confectus Blanchinus excessit e vita. Doluit sane V. De Regibus tum ob acerbissimum amici doctissimi interitum, tum vero etiam quod se a concepta edendi codicis spe repente dejectum sensit. Itaque sua sibi manuscripta retinuit, Blanchini dissertationes ad illius heredes transmisit. Haud ita multo post, vir quidam ex iis qui literatores haberi volunt, cum Blanchini bibliothecam et memoratas dissertationes coëmisset, de ipsis illis suo nomine in lucem edendis cogitavit. Verum cum nulli plane usui futuras animadverteret, a Vincentii opere sejunctas, auctoris inire gratiam et familiaritatem studuit, eique persuasit, ut sibi manuscripta traderet ad codicem evulgandum . . . Paucis elapsis mensibus, De Regibus gravem in morbum incidit . . . quo miserrimo optimi senis statu in rem suam abusus callidus homo, primum librum, qui Danielis versionem comprehenderet, typis mandandum curavit anno 1772; ac licet non se scripsisset operis auctorem, tamen illud effecit, ut literariae ephemerides eximiis suum nomen laudibus extolleret.” Inter eos qui vulgarem de *solo* operis auctore opinionem sanxerunt, censendus est Bugatus noster, qui Danieli suo sic praefatus est: “Anni sunt decem et quinque, ex quo Graeca versio libri Danielis LXXII interpretum, diu multumque a sacris philologis expetita, magno cum eorum plausu edita Romae est a P. SIMONE DE MAGISTRIS, Oratorii eximio ornamento, ex singulari

codice annorum supra octingentos insignis Bibliothecae Chisianae. Diuturnum desiderium summamque expectationem abunde aedepol expleverunt egregiae annotationes, praeclarissima anecdota, doctissimaeque disceptationes a clarissimo Editore subjectae, in quibus cum singularis linguarum orientalium peritia, tum incredibilis quaedam perreconditae eruditionis varietas et copia maxime elucet." Idem p. xxix narrat: "De quibus [Romanae editionis erratis] quum doctissimum Editorem Romae consulerem, is candidissime mihi fassus est, Chisianum autographum, quo tempore ejus editio abs se curabatur, impervium sibi fuisse; seque usum esse recentissimo apographo, quod cl. Franciscus [Josephus] Blanchinus, primus quippe editionis auctor, paucis ante annis exarandum sibi curaverat."—E quibus omnibus justa conclusio hujusmodi esse videtur; in opere laudato Blanchinum, Vincentium De Regibus, et Simonem De Magistris, suas quemque partes laudesque habuisse; quarum tamen certa et accurata distributio hodie nec fieri potest, nec si posset, operae pretium foret. Instat dies, quo non amplius decantabitur tritum illud, *Sic vos non vobis*; sed CUIQUE SUUM summus rerum humanarum Arbitrator assignabit.

Editionis Romanae textum leviter emendatum (e.g. *εὐειδείς* pro *ἐπειδείς* Cap. i. 4) repetivit Holmesius, cum variis lectionibus e Cod. 88 (qui non est Chisianus modo laudatus, sed apographum ejus in usum Leonis Allatii factum, ut in Monito ad Ezechielem p. 766 probavimus) et *Latina translatione* versionis Syro-hexaplaris excerptis. Eundem textum denuo edidit, secundum versionem Syro-hexapla rem recognovit, annotationibus criticis et philologicis illustravit Henricus Augustus Hahn, Lipsiae 1845; quem potissimum ducem habuit Tischendorfius in altera editione Veteris Testamenti juxta LXX interpretes, ut tamen in textu emaculando interpreti omnium optimo Syro minus aequo tribuerit.

Tandem ventum est ad versionem Syro-hexapla rem, quae prodiit Mediolani anno 1788 sub titulo: *Daniel secundum editionem LXX interpretum ex Tetraplis desumptam. Ex Codice Syro-estranghelo Bibliothecae Ambrosianae Syriace edidit, Latine vertit, praefatione notisque criticis illustravit Caietanus Bugatus, S. Th. I. V. et Collegii Ambrosiani Doctor.* Vir eruditissimus conditiones sibi propositas, quas in Monito ad Psalmos p. 85 exscripsimus, summa fide observavit. Textum codicis accuratissime repraesentavit. Versio Latina, in qua ornanda Romanum interpretem Danielis Chisiani ut plurimum secutus est, fortasse hic illic castigatione eget. Annotationum scopus potissimus est Syriaci textus cum Chisiano collatio, ubi alter ab altero differreprehenditur; ex qua collatione non exiguum segetem castigationum Chisianae lectionis sibi subnatam esse autumat. Ne quis vero errores omnes a se annotatos Chisiano codici ascribendos existimet, hujus *σφάλματα* ab editionis erroribus (quos neque numero neque gravitate comparandos esse cum iis quos cum ipso autographo communes habet, testatur) accurate distinxit, quod iterata ejusdem codicis collatione, dum Romae commoraretur, perficere potuit.

Quod superest, in Hexaplis nostris ad Daniele digere, Theodotionis versionem, Ecclesiae auctoritati obsequentes, praerogativam tribuimus; cui textum LXXviralem, sive

qualem De Magistris et Holmesius eum ediderunt, sive emendatum, et, ubi lacunosus erat, expletum subjunximus, annexis, ubi exstabant, Aquilae et Symmachi lectionibus. Praeterea ad textum Theodotionis non spernendam variantium segetem, quae ceterorum interpretum, praesertim Aquilae, manum produnt, praebuit par librorum, qui in Catalogo Holmesiano sic designantur:—

62. Codex Biblioth. Collegii Novi in Academia Oxoniensi, in fol., saec. XIII, continue scriptus... Titulum initialem habet: Ἀρχὴ ἐξ καὶ δέκα προφητῶν κ. τ. εἰ... Daniel inscribitur: Κατὰ Θεοδοσίωνα.
147. Codex Bibliothecae Bodleianae, olim Laud. K. 96, nunc Laud. Graec. 30. Continet libros Proverb., Ecclesiast., Cant. Cant., et Jobi, singulos cum Catena; etiam IV Prophetas majores, et XII Prophetas minores.

DANIEL.

CAPUT I.

2. אֶרֶץ שִׁנְעָר. *In terram Sinear (Babyloniae).* Θ. *εἰς γῆν Σενναάρ.* Ο'. *εἰς Βαβυλῶνα.*¹
- בֵּית אֱלֹהֵי וְאֶת-הַכֵּלִים. *In domum deorum suorum; et vasa.* Θ. οἴκου (alia exempl. οἶκον, s. εἰς οἶκον²) τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη. Ο'. ✕ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη^{4,3}
3. לִלְאִשְׁפָּנָי. Θ. τῷ Ἀσφανεῖ. Ο'. Ἀβιεδρῖ.⁴
- רַב סְרִיסֵי. *Praefecto eunuchorum suorum.* Θ. τῷ ἀρχιεunuούχῳ αὐτοῦ. Ο'. τῷ ἑαυτοῦ ἀρχιεunuούχῳ. Ἄλλος διδασκάλῳ εὐνούχων αὐτοῦ.⁵
- וּבְמִן-הַפְּרִמִּים. *Et e primoribus.* Θ. καὶ ἀπὸ τῶν φορθομῖν. Ο'. καὶ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων.⁶
5. א. .ἐκλεκτῶν. Α. (juxta ed. 2^dam) . . τυράνων. Σ. . Πάρθων.⁷ Ο' Ἑβραῖος τῶν εὐγενῶν.⁸
4. בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ. *In palatio regis.* Θ. ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.⁹ Ο'. ἐν τῷ οἴκῳ (Α. Σ. ἐν τῷ ναῷ¹⁰) τοῦ βασιλέως.
- סִפְר. *Literas.* Θ. Ο'. γράμματα. Α. βιβλίον.¹¹
8. וְאַתָּה לֹא-תִשָּׁבַח בְּפִתְּחֵי הַמֶּלֶךְ. *Ut ne polueret se cupediis regis.* Θ. ὥς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ (alia exempl. τοῦ μὴ ἀλισγηθῆναι¹²) ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ βασιλέως. Ο'. ὅπως μὴ ἀλισγηθῇ ἐν τῷ δείπνῳ τοῦ βασιλέως. Σ. ἵνα μὴ μιανθῇ διὰ τῆς τροφῆς τοῦ βασιλέως.¹³
10. וְעִפִּים. *Tetricos.* Θ. σκυθρωπά. Ο'. διατραμμένα καὶ ἀσθενῇ. Α. κατεστραμμένα.¹⁴

CAP. I. ¹ Cod. 87: εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Σεναάρ, invito Syro-hex., qui tantum habet. Ad Σεναάρ Nobil. affert: Schol. Βαβυλῶνος; unde Montef.: "ἄλλος· εἰς γῆν Βαβυλῶνος. ² Prior lectio est in Ald., Codd. III, 34, 62:

βυλῶνος. ² Prior lectio est in Ald., Codd. III, 34, 62; posterior in Codd. 42, 49, 232. ³ Syro-hex. In

Cod. 87, absente asterisco, metobelus tam post αἰροῦ, quam post σκῆν appictus est. ⁴ Cod. 87. Syro-hex. لااحدار.

Montef. e Reg. bombyc. affert: "Ἄλλος· Ἀβιδιεσδρι διδασκάλω
εὐνούχων αὐτοῦ. Hieron.: "Pro *Asphanez* in editione vul-
gata Ἀβριεσδρι [Cod. Vat. ABHICΔΠΙ; Sangerm. *Abiesri*]

scriptum reperi." ⁶ Reg. bombyc. Syro-hex. in marg.
sine nom.: ♦   "Lectiones,
quae ab interpretis nomine occurrunt, plerumque sunt
Theodotionis, uti conferenti patebit. Hanc tamen, textum
Hebraicum presse sequentem, Aquilae esse censo."—*Bu-
gatus.* Cf. ad Cap. ii. 14. ⁶ Cod. 87, teste De Ma-

Syro-hex. **ܡܫܝܚܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ**. Cod. 88 affert: καὶ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν. Hieron.: "Pro phorbo-

ΕΠΙΛΕΚΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ. Hieron.: "Pro foribus-

μῖρ, quod Theod. posuit, LXX et Aq. *electos* transtulerunt, Sym. *Parthos*, pro verbo nomen gentis intelligens; quod nos iuxta editionem Hebraeorum quae κατ' ἀκριβείαν legitur [h. e. Aquilae alteram], in *tyrannos* vertimus, maxime quia praecedit, *de regio semine*.⁷ Nobil. affert: Schol. Πάρθων. Minus probabiliter Theodoret: ὁ δὲ Σ. τὸ ποθ-θὺν ἐπιλόκτους ἠγάπησε. ⁸ Reg. bomyb. ⁹ Ed.

Rom. Reprobant ἐν τῷ οἴκῳ Codd. III, 106, 233; ἐνώπιον
autem (superpositum in Cod. II) abest a Codd. 22, 23, 26,
aliis. ¹⁰ Syro-hex. ܕܗܗ ܕܡܝܬܐ. Cf. Hex. ad

Psal. xlv. 9. ¹¹ Idem: . Cf. ad v. 17.

¹² Sic Codd. 23, 36, alii, Theodoret. ¹³ Syro-hex. ܡܠܟܐ. ܡܠܟܐ. Nobil. affert: Schol. *μασθη*; et sic Cod. 233 in marg. ¹⁴ Syro-hex.

♦ **فتح**. Mox ad καταδικάσῃτε Nobil. affert: Schol. καταδικασθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως ποιήσῃτε; unde Montef. edidit: "Ἄλλος καταδικασθῆναι ποιήσῃτε.

5. מְלִיִּתָּהּ מִנִּי אֲבִיִּי. *Res a me abiit* (e memoria excidit). Aliter: *Verbum* (mandatum) *a me processit*. Θ. ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. Ο'. ✕ ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη 4.⁷
6. לָהֶן... הִנֵּנִי. *Propterea... ostendite mihi*. Θ. πλὴν... ἀπαγγεῖλατέ μοι. Ο'. δηλώσατε οὖν μοι.⁸
8. מִנִּי אֲבִיִּי. Θ. Ο'. ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ. 'Ο Σύρος· ἀπατᾷ με.⁹
9. וְאֲנִי. *Ut sciam*. Θ. καὶ γινώσκει. Ο'. τότε γινώσκει.¹⁰
10. כָּל-קָהָל דִּי כָל-מְלָךְ רַב וְשִׁלְטַן מְלָךְ כְּדָנָה. *Quam ob causam nullus rex, quamvis magnus et potens, rem talem quaesivit*. Θ. καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων ῥῆμα τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ. Ο'. καὶ πᾶς βασιλεὺς καὶ πᾶς δυνάστης τοιοῦτο πρᾶγμα οὐκ ἐπερωτᾷ. Σ. ἀλλ' οὐδέ τις βασιλεὺς ἢ μέγας ἢ ἐξουσιαστής ῥῆμα τοιοῦτον ἐρωτᾷ.¹¹
14. רַב-טַבָּחָיָא. *Praefecto carnificum* (satellitum regis). Θ. Ο'. τῷ ἀρχιμαγείρῳ. 'Α. διδασκάλῳ mactatorium.¹²
15. עֲנֵה וְאָמַר לְאַרְיֹחַ שְׁלִיטָא דִּי-מְלָכָא. *Orsus est et dixit Ariocho principi regis*. Θ. ἄρχων τοῦ βασιλέως. Alia exempl. praemitt. καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, λέγων.¹³ Ο'. καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, λέγων ✕ ἄρχων τοῦ βασιλέως 4.¹⁴

Σ. εἶπε δὲ τῷ Ἀριῶχ ὃς ἐπετράπη ἡ ἐξουσία (s. τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὴν ἐξουσίαν) παρὰ τοῦ βασιλέως.¹⁵

16. לְהַחֲרִי. *Ad indicandum*. Θ. ἀναγγεῖλη. Ο'. καὶ δηλώσει.¹⁶
18. וְרַחֲמִין לְמִבְּנֵי. *Ut misericordiam peterent*. Θ. καὶ οἰκτιρμούς ἐζήτουν. Ο'. καὶ παρηγγεῖλε νηστεῖαν καὶ δέησιν, ÷ καὶ τιμωρίαν ζητήσαι 4. Σ. ὑπὲρ τοῦ ἐρωτῆσαι οἰκτιρμούς.¹⁷
20. עֲנֵה דָנְיָאֵל וְאָמַר. Θ. Δανιήλ, καὶ εἶπεν. Ο'. καὶ ἐκφωνήσας εἶπεν. Σ. καὶ λαλὼν Δανιήλ εἶπεν.¹⁸
- וְגִבּוֹרָתָא. *Et potentia*. Θ. καὶ ἡ σύνεσις. Alia exempl. add. καὶ ἡ ἰσχὺς.¹⁹ Ο'. καὶ ἡ μεγαλωσύνη.
21. יְהִי. Θ. διδούς. Ο'. καὶ διδούς.²⁰
24. כָּל-קָהָל דְּרַנָּה דְּנִינְיָאֵל עַל. *Propterea Daniel ingressus est*. Θ. καὶ (alia exempl. add. εὐθέως²¹) ἦλθε Δανιήλ. Ο'. εἰσελθὼν δὲ Δανιήλ. Σ. ἐκ τούτου Δανιήλ εἰσῆλθε.²²
25. דִּי פִשְׁרָא לְמַלְכָּא יַהֲדַע. *Qui interpretationem regi indicabit*. Θ. ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασιλεῖ ἀναγγελεῖ. Ο'. ὅς τῷ βασιλεῖ δηλώσει ἕκαστα. Σ. (ὅς) τὴν ἐπιδυσίν σου, βασιλεῦ, δηλώσει.²³
27. דְּנִינְיָאֵל. *Definientes* (astrologi). Θ. γαζαρηνῶν. Ο'. καὶ γαζαρηνῶν. Σ. οὐδὲ θυτῶν.²⁴
- 28, 29. מָה דִּי לְהֵינָא בְּאַחֲרִית יוֹמֵינָא חָלֵמָא. וְהוּנִי רֵאשִׁי עַל-מַשְׁבָּבָה דְּנָה הוּא : אֲנָה.

emendationem minus necessariam eis τὸν αἰῶνα admiserunt. Cf. Jesai. xxv. 2. Zach. i. 5. ⁷ Sic Cod. 87, Syro-hex.

⁸ Syro-hex. In Cod. 87 οὖν abest. ⁹ Nobil. ex Apollinario. "Hoc suspectum habet Drusius; at non semel Syrus interpres a litera, immo nonnunquam a sensu discedit."—Montef. ¹⁰ Syro-hex. וְאֲנִי. In Cod. 87 τότε abest. ¹¹ Syro-hex. וְאֲנִי. Idem: .

✕. (Mox v. 11 in versione Theod. post σαρκός Cod. 87 e LXX infert: ✕ ὅθεν οὐκ ἐνδέχεται (sic De Mag., sed in altero textu an δέχεται, invitis Cod. 88, Syro-hex.) γενέσθαι καθάπερ οἶε 4; et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.) ¹² Idem: .

✕. Cf. Hex. ad Jerem. xxxix. 11. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, alii, et Chrysost. ¹⁴ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. וְאֲנִי. Idem: .

✕. Hieron. Hebraea vertit: *Et interrogavit eum qui a rege acceperat potestatem*. ¹⁶ Syro-hex. וְאֲנִי. In Cod. 87 δηλώσει exaratum. ¹⁷ Syro-hex. וְאֲנִי. Idem: .

✕. Idem: . ¹⁸ Idem: . ¹⁹ Idem: . ²⁰ Syro-hex. Copula deest in Cod. 87. ²¹ Sic Codd. 22, 34, 36, alii. ²² Syro-hex. ✕. Idem: .

✕. Hieron. "Pro *haruspiciibus*, quod nos vertimus, in Hebraeo *Gazarenos* habet, quod solus Sym. *θίρας* [MSS. *θίρας*, teste Vallarsio, ante quem edebatur *θιάς*] interpretatus est, quos Graeci solent *ἱεροσκοπούς* appellare, qui exta inspicunt, ut ex his futura praedicant." Cf. ad Cap. iv. 4.

31. וַיֵּלֶךְ צִלְחָם חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים. *Et ecce! imago una magna: imago.* Θ. καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μία, μεγάλη ἢ εἰκὼν. Ο'. καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μία, καὶ

וְכִפְּתִילָא. Θ. Vacat. Ο', καὶ ✕ ὡς δ σίδη-
ρος 4.³⁷

tatus est Sym., ceteri *imaginem* transtulerunt.”³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. II (in marg.), III, XII, 22, 26, alii, Chrysost., Theodoret.³¹ Prior lectio est in Codd. III, XII, 106, 130; posterior in Comp., Ald., Codd. 33, 34, aliiis.³² Syro-hex. *ܐܢܝ ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ*. (Syriacum *ܡܝܬܐ*, *puleis paleae, gluma*, praeter hunc locum legitur apud Nostrum Mich. iv. 12 in fragmento Symmachi, quod Graece non exstat; necnon Jesai. xvii. 13, *ὡς χροὺν* (*δρόν*) *ἀχρόν*, ubi inutilem emendationem *δρόν* edidit Middeld. In loco Sap. Salom. v. 15, *ὡς πάχην* (Syro-hex. *ܡܝܬܐ*, *ἀράχην*, cum Codd. 23, 106) *ὕπὸ λαλαπας διαωχθείσα λεπτή*, pro *πάχην*, quod Syris est *ܡܝܬܐ*, versio Pesch. habet *ܡܝܬܐ*, secundum conjecturam Kreyssigii ab uno libro comprobata, *ἀχην*. Hesyeh.: *ἀχην, τὸ ἀχρόν*· *ὡς δ' ἀνεμος ἄκρας φορέει* (Hom. II. E. 499).³³ Sic Cod. 87, et sine aster. Codd. 62, 147, Theodoret.³⁴ Cod. 87, Syro-hex., qui posterior in marg. sine nom. affert: *καὶ ἐπλήρωσε* (*ܡܝܬܐ*).³⁵ Syro-hex. *ܡܝܬܐ*.³⁷ Sic

41. אֶת־דִּיגִיטוֹסֵי. *Et digitos ejus.* Θ. καὶ τοὺς δακτύλους. Ο'. ✕ καὶ τοὺς δακτύλους ⁴³

וּמִדִּיגִיטָתָא דִּי־פִרְלָא לְהוּא־בָּהּ. *Et de duritie ferri erit in eo.* Θ. καὶ ἀπὸ τῆς ρίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐτῇ. Ο'. (ἔσται) ἀπὸ τῆς ρίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐτῇ. ³⁹ 'Α. Σ. καὶ ἐκ τοῦ φυτοῦ τοῦ σιδήρου... ⁴⁰

42. מִן־קֶצֶת. *Pars.* Θ. μέρος τι. Ο'. μέρος [δέ] τι. ⁴¹

43. בְּזֶרַע. *Cum semine.* Θ. ἐν σπέρματι. Ο'. εἰς γένεσιν. ⁴²

45. וַיִּחַדֵּת. *Et comminuit.* Θ. καὶ ἐλέπτυνε. Ο'. καὶ συνηλοῖσε. ⁴³

46. נָפַל עַל־אַנְפִּיּוֹ. *Cecidit super faciem suam.* Θ. ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. Ο'. πεσὼν [ἐπὶ πρόσωπον] χαμαί. ⁴⁴

וּמִנְחָה וּנְיָחוּן יִמְרַ לְשִׁכְתָּהּ לָהּ. *Et fertum et suffimenta jussit libare ei.* Θ. καὶ μαναὰ καὶ εὐωδίας εἶπε σπεῖσαι αὐτῇ. Ο'. καὶ ἐπέταξε θυσίας καὶ σπονδὰς ποιῆσαι αὐτῇ. 'Α. καὶ δῶρα εὐωδίας... Σ. καὶ δῶρα καὶ θρησκείας συντελέσαι αὐτῇ. ⁴⁵

47. וּמִיָּרָא מַלְכִּין. *Et dominus regum.* Θ. καὶ κύριος τῶν βασιλέων. Ο'. καὶ κύριος τῶν βασιλέων. ⁴⁶

48. וּרְב־סֻגִּין עַל־כָּל־חֲכִימֵי בָבֶל. *Et principem*

praefectorum super omnes sapientes (magos) Babylonis. Θ. καὶ ἄρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλωνίους. Ο'. καὶ ἀπέδειξεν αὐτὸν ἄρχοντα καὶ ἡγούμενον πάντων τῶν σοφιστῶν Βαβυλωνίας. Σ. ὑπαρχον τῶν στρατηγῶν τῶν ἐπὶ τῶν σοφῶν Βαβυλωνίων. ⁴⁷

Cap. II. 8. Ο'. ÷ καθάπερ οὖν προστέταχα, οὕτως ἔσται ⁴⁸. 9. ÷ καὶ τὴν τοῦτου σύγκρισιν δηλώσητε ⁴⁹. ÷ δ τὴν νύκτα ἐώρακα ⁵⁰. 11. ÷ καὶ ἐπίδοξος ⁵¹. 18. ÷ καὶ τιμωρίαν ζητήσαι ⁵². 38. ÷ καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης ⁵³. 48. ÷ Ναβουχοδονόσορ ⁵⁴.

CAP. III.

1. דִּוְרָא. *Dura.* Θ. Δευρᾶ. Ο'. τοῦ περιβάλλον. ¹ Σ. Δυραῦ. ²

2. וּפְחִתָּתָא אֲדָרְגֻנְרִיָּא גְדִבְרִיָּא דְתַבְרִיָּא תַפְתִּיָּא. *Et praefectos (provinciarum), judices primarios, thesaurarios, legis peritos, jurisconsultos, et omnes magistratus provinciarum.* Θ. καὶ τοὺς τοπάρχας, ἡγούμενους, καὶ τυράννους, καὶ τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν. Ο'. τοπάρχας, καὶ ὑπάτους, διοικητὰς, καὶ τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν κατὰ χώραν, καὶ πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην. Σ. καὶ τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἐπὶ τῆς

Cod. 87, absente cuneolo. Syrus pingit: ✕ καὶ ὁ σιδήρος ⁴.

³⁸ Cod. 87. Syro-hex. ✕ סִיחָהוּ. ³⁹ Syro-hex.

Haec, ἀπὸ — ἔσται desunt in Cod. 87 propter homoeoteleuton. ⁴⁰ Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴¹ Cod. 87. Particulam damnat Syro-hex. ⁴² Syro-hex.

in marg. sine nom.: ἐν σπέρματι. ⁴³ Sic Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴⁴ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴⁵ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴⁶ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע.

Forma poetica αἰσῶν non alias legitur in LXX. ⁴⁷ Cod. 87. "Syr. Mediol. om. χαμαί."—Holmes. Immo Syrus tantum affert: וְזֶרַע. ⁴⁸ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע.

⁴⁹ Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁰ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵¹ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵² Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵³ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁴ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע.

monente Bugato, pertinere videtur nota marginalis ΘΗ-CKIAC (sic), quam scriba ad 111, μυστήρια (v. 47) per incuriam appinxit. Vox Graeca (quae tam Nostro quam interpreti Philox.) ⁵⁵ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. (cf. Hex. ad Jerem. iii. 19, semel (Sym. ad Ezech. xx. 6) ⁵⁶ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. sonat) com-

mutatur cum ⁵⁷ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. Coloss. ii. 18 in Pesch. ⁴⁶ Ad

κύριος Syro-hex. in marg. ⁵⁸ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. Ad Theodotionem Comp., Codd. III, 26, 33, alii: καὶ κύριος τῶν κυρίων, καὶ βασιλεὺς τῶν β.

⁴⁷ Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴⁸ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁴⁹ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁰ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵¹ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵² Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵³ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁴ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁵ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁶ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁷ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. ⁵⁸ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע.

CAP. III. ¹ Cod. 87. Syro-hex. וְזֶרַע. (cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xi. 8), et in marg. ΠΕΡΙΔΟΛΟΝ (sic). Hieron.: "Pro Dura Theodotio Deira, Sym. Duraui, LXX περιβάλλον transtulerunt, quod nos vivarium, vel conclusum locum dicere possumus." (Paulo ante pro edito, τὸ ὕ. αὐτῆς πηχῶν

ἐξ, legendum e Codd. 87, 88, et Syro-hex. τὸ ὕ. αὐτῆς πηχῶν ἐξήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς πηχῶν ἐξ, monente Bugato p. 134.) ² Hieron., apud quem olim edebatur Duraui (Cod. Sangerm. Duraui), ubi lineolam accentum indicare probabiliter coniecit Montef.

γνώσεως, τοὺς γαβδαρηνοὺς, τοὺς θαβδαρηνοὺς, τοὺς θαβ-
θαίους, καὶ πάντας τοὺς ἐξουσιάζοντας (s. πάσας τὰς ἐξου-
σίας) τῶν πόλεων.³

2. מֶלֶךְ נָבֻכַדְרֶצַּר. *Quam erexit N. rex.*
Θ. Vacat. Alia exempl. ἤς ἔστησε N. ὁ βασι-
λεὺς.⁴ Ο'. ἦν ἔστησε N. ὁ βασιλεὺς.

3. מֶלֶךְ — בָּאֲדִין. Θ. καὶ συνήχθησαν—ὁ βασι-
λεὺς. Ο'. ✕ τότε συνήχθησαν ὑπατοί, στρα-
τηγοί, τοπάρχαι, ἡγούμενοι, τύραννοι, μεγάλοι
ἐπ' ἐξουσίων, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν χω-
ρῶν, τοῦ ἔλθεῖν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνης
ἤς ἔστησε N. ὁ βασιλεὺς.⁵

נְהָמִין לְקִבֵּל זֶלְמָא דִּי הֵקִים נְבֻכַדְרֶצַּר. *Et*
stantes erant ante statuum, quam erexit N.
Θ. καὶ εἰστήκεισαν ἐνώπιον τῆς εἰκόνης. Alia
exempl. add. ἤς ἔστησε N.⁶ Ο'. ÷ οἱ προγε-
γραμμένοι ✕ καὶ ἔστησαν κατέναντι τῆς εἰκό-
νος ✕ ἤς ἔστησε N.⁷

5. סוּמְפֹנְיָה. *Symphonia (instrumentum musicum).*
Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ συμφωνίας.⁸ Ο'.
συμφωνίας.

6. בְּהִשְׁעָתָא. *Illico.* Ο'. ✕ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.⁹

7. קְלִקְלֵל דִּנְהָ. *Propterea.* Θ. Vacat. Ο'. κατέ-
ναντι τούτου.¹⁰

9. וְנִמְרִין לְבֻכְדְּרֶצַּר מֶלֶךְ. *Orsi sunt et*
dixerunt Nabuchodonosor regi. Θ. τῷ βασι-
λεῖ. Alia exempl. καὶ ἀποκριθέντες εἶπον τῷ
βασιλεῖ N.,¹¹ alia, καὶ ὑπολαβόντες εἶπον
N. τῷ βασιλεῖ.¹² Ο'. καὶ ὑπολαβόντες εἶπον
✕ N. τῷ βασιλεῖ.¹³

11. לְמִדְּנָה. *In medium fornacis.* Θ. Ο'. εἰς
τὴν κάμινον. 'Α. εἰς μέσον τῆς καμίνου.¹⁴

12. עַל-עֲבִירַת מְדִינָה. *Super negotia provinciae.*
Θ. ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας. Ο'. ἐπὶ τῆς
χώρας. 'Α. ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς χώρας. Σ. ἐπὶ τὴν
διοίκησιν τῆς πόλεως.¹⁵

לֹא-שָׂמוּ עָלָיו מֶלֶךְ מַעַם. *Non habuerunt*
tui, rex, rationem. Θ. οὐχ ὑπήκουσαν, βασι-
λεῦ, τῷ δόγματί σου. Ο'. οὐκ ἐφοβήθησάν
σου τὴν ἐντολήν. 'Α. οὐκ ἔθεντο ἐπὶ σέ, βασιλεῦ,
γνώμην.¹⁶

14. וְזִלְצָלָם. *Et statuum.* Θ. Ο'. καὶ τῇ εἰκόνι.
Σ. οὐδὲ τῷ ἀνδριάντι.¹⁷

15. Ο'. ✕ σύριγγός τε—καὶ συμφωνίας.¹⁸

21. בְּסַרְבָּלֵיהֶן. *In femoralibus.* Θ. σὺν τοῖς σα-
ραβάροις αὐτῶν. Ο'. ἔχοντες τὰ ὑποδήματα
αὐτῶν. 'Α. (ἐν) τοῖς σαραβάροις (αὐτῶν). Σ.
ἐν ταῖς ἀναξυρίσιν αὐτῶν.¹⁹

³ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. ܡܠܟܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. ܡܠܟܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. Ad ܡܠܟܐ scholium est philologicum: ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ. Scilicet forma ܡܠܟܐ referenda est ad ܡܠܐ, *hariolus*, qui etiam Graecis est γνώστης (e.g. 4 Reg. cxi. 6). Eodem pertinet Symmachi effatum Jesai. xlvii. 10, ἡ γνώσις σου αὐτῇ ἐξηπάτησέ σε, ubi γνώσις, ut h. l., in malam partem de *artibus magicis* intelligenda. ⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii. ⁵ Cod. 87, Syro-hex. Verba τοῦ ἔλθεῖν, quae leguntur in Hebraeo et Cod. 87, etiam apud Theod. juxta Codd. 22, 23, 34, alios, non agnoscit Syro-hex. ⁶ Sic Comp., Codd. III, 33, 34, alii. ⁷ Sic Syro-hex. Cod. 87 affert: + καὶ ἔστησαν οἱ προγεγραμμένοι (sine metabelo) κατέναντι κ. τ. ε. ⁸ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, alii. ⁹ Cod. 87 (sine metabelo), Syro-hex. Est versio Theodotionis. Similiter v. 7: Ο'. ✕ σύριγγός τε—καὶ ψαλτηρίου; et in fine: ✕ ὁ βασιλεὺς.¹⁰ Cod. 87, Syro-hex. (qui in marg. notat: “κατέναντι τούτου, h. e. coram Nabuchodonosor”). Hacc, κατ. τούτου, in textum Theodotionis inferunt Codd. 22, 34,

alii. Cf. ad Cap. iv. 15. ¹¹ Sic Codd. 22, 34, alii. ¹² Sic Comp., Codd. III (cum ὑποβαλόντες), 23, 35, alii. ¹³ Cod. 87, Syro-hex. Idem ad v. 10 pingunt: ✕ σύριγγός τε καὶ σαμβύκης, κιθάρας (Θ. καὶ κιθάρας, σαμβύκης, ut in Hebraeo) καὶ (καὶ om. Cod. 87) ψαλτηρίου.¹⁴ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. ¹⁵ Idem: ܡܠܟܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. (Ad ܡܠܐ cf. Tobit i. 21 in versione Syr. vulgari, quae est hexaplaris.) ¹⁶ Idem: ܡܠܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. ¹⁷ Idem: ܡܠܐ ܢܒܘܕܪܥܨܐ. Cf. ad Cap. ii. 31. Hieron. ad v. 18: “Sive statuum, ut Symmachus, sive autem imaginem auream, ut ceteri transtulerunt.” ¹⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. Versio est Theodotionis. Mox iidem pingunt: v. 17. ✕ τῆς καιομένης.¹⁹ 18. ✕ βασιλεῦ.²⁰ 19. ἐπὶ ✕ Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδεναγώ.²⁰ 20. ✕ τὸν Σεδράχ, Μισάχ (Syro-hex. add. καὶ), Ἀβδεναγώ.²¹ (Ad v. 19 asteriscum non agnoscit Cod. 87.) ²² Hieron.: “Pro bracciis, quas Sym. ἀναξυρίδας interpretatus est, Aq. et Theod. saraballa dixerunt, et non, ut corrupte legitur, sarabara. Lingua enim Chaldaeorum saraballa, crura hominum vocantur, et tibiae; et δμωνίμωος

(77). Θ. αἱ πηγαί. Ο'. ✕ Θ. ὄμβροι καὶ αἱ πηγαί.⁶⁵

(80). Θ. πάντα τὰ πετεινά. Ο'. τὰ πετεινά.⁶⁶

(81). Θ. πάντα τὰ θηρία καὶ τὰ κτήνη. Ο'. τε-
τράποδα καὶ θηρία τῆς γῆς.⁶⁷

(83). Θ. Ο'. εὐλογεῖτε, Ἰσραήλ.⁶⁸

(84). Θ. Ο'. ἱερεῖς.⁶⁹

(88). Θ. καὶ ἐκ μέσου πυρός. Ο'. καὶ ἐκ τοῦ
πυρός.⁶⁰

(90). Θ. τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν. Ο'. ✕ τὸν
κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν.⁶¹

Θ. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα. Alia exempl. ὅτι εἰς πᾶν-
τας τοὺς αἰῶνας.⁶² Ο'. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα.

24 (91). אֲדֹנָי נְבוֹכַדְנֶצַּר מְלִכָּא תְּהִיָּה זָקֻם. *Tunc*
N. rex obstupuit, et surrexit celeriter, et orsus
est et dixit amicis suis. Θ. καὶ N. ἤκουσεν
ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθαύμασε, καὶ ἐξάνεστη
ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ.
Ο'. τότε N. ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη
σπεύσας, καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ.⁶³ 'Α.
τότε ὁ βασιλεὺς ὁ N. ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη
ἐν σπουδῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μεγα-

στᾶσιν αὐτοῦ.⁶⁴ Aliter: Θ. τοῖς ὁδοῦσι.⁶⁵

25 (92). מִהֶלְכִּין. Θ. καὶ περιπατοῦντας. Ο'. καὶ
περιπατοῦντας.⁶⁶

יְהִיָּה דִּי רְבִיעִיָּא דִּמְה לְבַרְאֵלְהִין. *Et aspec-*
tus quarti similis est filio deorum. Θ. καὶ ἡ
ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία νύφ̄ θεοῦ. Ο'. καὶ
ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοίωμα ἀγγέλου θεοῦ.⁶⁷
'Α. . . υἱοῦ θεοῦ.⁶⁸ Σ. ἡ δὲ ὄρασις τοῦ τετάρτου
ὁμοίωμα νύφ̄ν θεῶν.⁶⁹

26 (93). Ο'. ἐξ ὀνόματος αὐτῶν.⁷⁰

27 (94). וְסִרְבִּילֵיהֶון. *Et femoralia eorum.* Θ. Ο'.
καὶ τὰ σαράβαρα αὐτῶν. Σ. Θ. neque calcea-
menta eorum.⁷¹

28 (95). אֲלֵהֶון. Θ. ὁ θεός. Ο'. κύριος ὁ θεός.⁷²
דִּי הִתְרַחֲצוּ עֲלֵהֶון וּמִלֵּת מְלִכָּא שְׁנִין. *Qui*
confissi sunt in eo, et mandatum regis mutave-
runt. Θ. ὅτι ἐπεποιθείσαν ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸ
ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἠλλοίωσαν. Ο'. τοὺς ἐλπί-
σαντας ἐπ' αὐτῶν τὴν γὰρ προσταγὴν τοῦ
βασιλέως ἠθέτησαν.⁷³ Σ. ὅτι πεποιθότες ἐπ' αὐτὸν
τὸ ῥῆμα τὸ βασιλικὸν ἠθέτησαν.⁷⁴
(נְשִׁמְהֶון ק'). Θ. τὰ σώματα αὐτῶν.
Ο'. τὰ σῶμα αὐτῶν.⁷⁵

⁶⁵ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ⁶⁶ Syro-hex.,
qui in marg. habet: Θ. πάντα. Cod. 87 legit ut Theod.

⁶⁷ Syro-hex., qui in marg. affert: ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ. *ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ*.
Theodotionis versionem alteri praeimitit
Cod. 87. ⁶⁸ Cod. 87. Syro-hex.: εὐλόγει (ܕܢܝܚܐ), 'Isr.

⁶⁹ Syro-hex. Idem in marg. sine nom.: δοῦλοι κυρίου, quod
in textum post ἱερεῖς infert Cod. 87. ⁶⁰ Cod. 87, Syro-

hex., qui in marg. sine nom. affert: καὶ ἐκ μέσου. ⁶¹ Syro-
hex., et sine aster. Cod. 87. ⁶² Sic Comp., Codd. 23, 33,

34, alii. Syro-hex. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ. ⁶³ Cod. 87, Syro-hex. Idem pergunt: ✕ οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς
— βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς; quae Theodotionis sunt.

⁶⁴ Origen., ut supra ad v. 23. ⁶⁵ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ. *ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ*.
Legendum videtur ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ, s. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ, sine nom. inter-

pretis, ut scholium sit philologicum ad τοῖς φίλοις, quale
ad oi φίλοι τοῦ βασιλέως (v. 27) idem affert: ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ.
h. e. filii comitatus (cf. Luc. ii. 44. Act. Apost. xix. 29 in
utraque versione), fortasse cum respectu ad etymon; nam
ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ Chaldaeis et Syris est duxit, ducendi causa sibi as-
sumptis. ⁶⁶ Syro-hex. Copulam reprobant Cod. 87.

⁶⁷ Cod. 87, Syro-hex. (qui ad ἀγγέλου in marg. υἱοῦ habet).

Montef. ex Hieron. affert tantum: Ο'. ἀγγέλ̄φ̄ θεοῦ. ⁶⁸ No-
bil. affert: Schol. Οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, υἱοῦ θεῶν, εἰρήκασιν
'Ακύλας δὲ, υἱοῦ θεοῦ· ἡ δὲ τῶν Ο' ἐρμηνεία, ἀγγέλου θεοῦ, λέγει.
Eadem habet Anon. apud Mai. S. V. N. C., T. I, P. II,
p. 189. Paulo aliter Euseb. in Eclog. Prophet. p. 148:
ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ 'Εβραϊκόν, ὁμοίωμα υἱοῦ θεοῦ, περιέχει, καὶ οἱ
λοιποὶ δὲ ὁμοίως ἐκδεδώκασιν ἐρμηνευταί. ⁶⁹ Hieron.: "Spe-
ciem autem quarti, quem similem dicit filio Dei, vel ange-
lum debemus accipere, ut LXX transtulerunt, vel certe,
ut plerique arbitrantur, Dominum Salvatorem. Sed nescio
quomodo rex impius Dei Filium videre mereatur. Ergo
juxta Sym., qui interpretatus est: *Species autem quarti*
similitudo filiorum, non Dei, sed *deorum*, angeli sentiendi
sunt."

⁷⁰ Cod. 87. Syro-hex.: ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν
(ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ). ⁷¹ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ.

⁷² Syro-hex. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ. Vid. ad v. 27. ⁷³ Syro-hex. In Cod. 87
ὁ θεός abest. ⁷⁴ Cod. 87, Syro-hex. Pro ἐλπίσαντας

Parsons. e Cod. 88 exscripsit ἐλπίζοντας, invito Syro.

⁷⁵ Syro-hex. ܡܠܟܐ ܣܬܪܐ ܕܝܢ. ⁷⁶ Syro-hex. Cod. 87: τὰ σώματα
αὐτῶν.

30 (97). "בִּאֲדִין מִלְפָּנַי הִנֵּלַח לְשִׁרְרָהּ וְגו'. *Tunc rex prosperavit (promovit) Sadrach etc.* Θ. τότε ὁ βασιλεὺς κατεύθυνε τὸν Σ., Μ., 'Α. Ο'. οὕτως οὖν ὁ⁷⁶ βασιλεὺς τῷ Σ., Μ., 'Α. ἐξουσίαν δούς. Σ. οὕτως ἐκ τούτου ὁ βασιλεὺς ἐν προαγωγῇ ἐποίησε (s. ἐποίησato) τὸν Σ., Μ., 'Α.⁷⁷

31-33 (98-100). וְרָרָא—בְּבוֹרֵךְצֵר. Ο'. ✕ Ναβουχοδονόσορ—καὶ γενεάν⁷⁸.

33 (100). עִם־דֶּר וְרָרָא. *Cum generatione et generatione.* Θ. Ο'. εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. 'Α. σὺν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Σ. ἐν πάσῃ γενεᾷ.⁷⁹

Cap. III. 1. Ο'. ÷ ἔτους ὀκτωκαίδεκάτου⁸⁰. ÷ διολικῶν—Αἰθιοπίας⁸¹. 2. ÷ βασιλεύων (sic)—δλης⁸². ÷ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ φυλάς, καὶ γλώσσας⁸³. 15. ÷ τῇ χρυσῇ⁸⁴. 17. ÷ ἐν οὐρανοῖς εἰς κύριος⁸⁵. (40). ÷ (τ Cod. 87) καὶ τελειῶσαι ὀπισθεν σου⁸⁶. (51). ÷ καὶ ἐξύψουν⁸⁷. (90, 91). ÷ καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, καὶ ἐγένετο—ζῶντας⁸⁸. 28 (95). ÷ εἰς ἔμπυρισμόν⁸⁹.

CAP. IV.

1. אֲנִי בְּבוֹרֵךְצֵר. Θ. ἐγὼ Ν. Ο'. ÷ ἔτους ὀκτω-

καίδεκάτου τῆς βασιλείας⁹⁰ N. εἶπεν.⁹¹

1. הַשָּׁלֵם. *Tranquillus.* Θ. εὐθηνῶν. Ο'. εἰρηνεύων. Σ. ἐν ἡσυχίᾳ.⁹²

וְרִנֵּן בְּהִיכָלִי. *Et virens in palatio meo.* Θ. καὶ εὐθάλων. *Alia exempl. add. ἐν τῷ θρόνῳ μου, s. ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.*⁹³ Ο'. καὶ εὐθηνῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.

4. וְגִזְרֵי וְנִבְיָאִים וְכַשְׁפִּים וְחֻזְרֵי. *Magi, incantatores, Chaldaei et astrologi.* Θ. οἱ ἑπαιδοί, μάγοι, γασαρηνοί, Χαλδαῖοι.⁹⁴ Ο'. Vacat.

5. וְיָצַד אֶת־רִנִּי עַל־כְּרִמֵּי דְנִיחָל. *Et usque ad pos-tremum ingressus est coram me Daniel.* Θ. ἕως ἦλθε Δανιήλ. *Alia exempl. ἕως οὗ ἕτερος εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου Δανιήλ.*⁹⁵ Ο'. Vacat. Οἱ Γ'. ἕτερος.⁹⁶

6. רִיחַ אֱלֹהִין קְדִישִׁין. *Spiritus deorum sanctorum.* Θ. πνεῦμα θεοῦ ἁγίου (alia exempl. ἁγίου⁹⁷). Ο'. Vacat.

7. וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית. *Et quod attinet ad visiones capitis mei super cubili meo: videns eram.* Θ. ἐπὶ τῆς κοίτης μου ἐθεώρουν.

⁷⁶ Articulus accessit e Cod. 88, Syro-hex.

⁷⁷ Syro-hex. *וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית.* (A verbo *חֻזָּה*, quod Graece vel per *προάγεισθαι* (Prov. vi. 8), vel per *προκόπτειν* (Sym. ad Psal. xlv. 5) effertur, derivatur nomen *חֻזָּה*, quod tam *προκοπή* quam *προαγωγή* sonare posse videtur. Cf. Hex. ad Ezech. xvi. 13. xvii. 9. Sed *προκοπή* commutatur cum *חֻזָּה* (Philipp. i. 12, 25. 1 Tim. iv. 15 in Philox.); et Graeca vox *προαγωγή* de *pro-vectione ad honores* peculiariter dicitur. Ipsissimam locutionem nostram, ἐν *προαγωγῇ* ποιεῖσθαι τινα, ex Josepho excitavit H. Steph. in *Thes. L. G.*) ⁷⁸ Syro-hex., qui interpungit: *וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית.* τὰ σημεῖα... ὁ ὕψιστος, ἦρε-σεν... καὶ ἰσχυρά. ἡ βασιλεία... Versio est Theodotionis. Eadem habet sub aster. Cod. 87, sed praemisso titulo, ✕ ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς, et interposita inter ὡς μεγάλα καὶ ἰσχυρά et ἡ βασ. αὐτοῦ clausula: — ὡς μεγάλη καὶ ἰσχυρά ἡ βασ. αὐτοῦ⁸⁰.

⁷⁹ Syro-hex. *וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית.* ⁸⁰ Cod. 87, Syro-hex. In v. 2 pro eo quod debebat *βασιλείῳ*, in autographo Chisiano a Bugato in-specto est *βασιλεύων*, quod et Syrus in suo habuit, vertens: *וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית.*

CAP. IV. ¹ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: Θ. ἐγὼ. ² Syro-hex. *וְהָיוּ רָאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֻזָּה הָרִית.* ³ Prior lectio est in Codd. 35, 230, 233; posterior in Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, aliis. Duplicem versionem, καὶ εὐθάλων ἐπὶ τοῦ θρ. μου, καὶ πῶν ἐν τῷ λαφ μου, exhibent Codd. 22, 36, alii, Chrysost., Theodoret. Hieron.: "*Et florens in palatio meo, sive in throno, ut interpretatus est Theodotio.*"

⁴ Nobil. affert: Scholion. Ἑπαιδοὺς ἐκάλουν τοὺς ἐξαρέτους περὶ τὰς ἐπαιδοὺς καὶ ἐπικλήσεις τῶν δαιμόνων σχολάζοντας. Μάγους δὲ, τοὺς τοῦ πυρὸς μέχρι καὶ νῦν θεραπεύτας παρ' αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἁγισμοὺς ἐπιτελοῦντας, καὶ περὶ τὴν τῶν ἀστρων κατασκοπὴν, ὡς δοκοῦσιν, ἐπιστημονίᾳ ἔχοντας. Γασαρηνοὺς δὲ, τοὺς τὰς θυ-σίας λειτουργοῦντας' οὕτως γὰρ ἀντὶ γασαρηνῶν Θεοδοτίων [immo Symmachus; cf. ad Cap. ii. 27] ἐξέδωκεν. Χαλδαίους δὲ, τοὺς ἐν τῇ Χαλδαίῃ χώρα, ἀφ' ἧς Ἀβραὰμ ὤρμητο' μέρος δὲ αὐτῇ τῶν Ἀσσυρίων' ἀστεροσκοπία καὶ οἰωνοσκοπία προσέχοντας. ⁵ Sic Codd. 22, 23, 34, alii, Chrysost., Theodoret. ⁶ Hieron. (cui obversabatur falsa lectio *ἐταῖρος*): "Excepsit LXX translatoribus, qui haec omnia [v. 3-6] nescio qua ratione praeterierunt, tres reliqui *collegam* interpretati sunt."

⁷ Sic Codd. 62, 147. Hieron.: "ELAIN CADISIN, quod *Deos sanctos*, et non *Deum sanctum* significat, ut Theod.

Alia exempl. praemitt. καὶ αἱ (s. τὰς) ὁράσεις
τῆς κεφαλῆς μου.⁸ Ο'. ✕ Θ. ἐπὶ τῆς κοίτης
μου 4 ἐκάθειυδον.⁹

7. וְרִיבְיָהּ שְׁנִיָּא. Et altitudo ejus magna erat.
Θ. καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολὺ. Ο'. καὶ ἡ ὄρασις
αὐτοῦ μεγάλη.¹⁰

8. לְסוֹף. Ad finem. Θ. εἰς τὸ πέρασ. Alia ex-
empl. εἰς τὰ πέρατα.¹¹ Ο'. ἕως τῶν νεφελῶν.

10. עֵיר. Vigil. Θ. εἶρ. Ο'. ἄγγελος. Οἱ λοι-
ποὶ ἐγρήγορος.¹²

12. יִרְגִּיבֵּר. Rigabitur. Θ. κοιτασθήσεται. Alia
exempl. αὐλισθήσεται.¹³

14. Ο'. καὶ ὅσα ἂν θέλῃ ποιεῖν, ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.¹⁴

15. כִּלְקַבֵּל דִּי. Propterea quod. Θ. ὅτι. Alia
exempl. κατέναντι ὅτι.¹⁵

Ο'. καὶ τὸν χόρτον τῆς γῆς μετὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς
ῆσθιε.¹⁶

Ο'. σφόδρα ἐθαύμασα ἐπὶ πᾶσι τούτοις.¹⁷

16. עֲנִיָּה מִלְכָּא וְאֶמְרִי בִּלְשׁוֹן אַרְמָיָא חֲלֵמָא וּפְשָׁרָא
אַל-יִבְהִלֶּךָ. Respondit rex, et dixit: Beltsa-
zar, somnium et interpretatio ne conturbet te.
Θ. Vacat. Alia exempl. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς,

καὶ εἶπεν· Βαλτάσαρ, τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρι-
σις μὴ κατασπενδάτω σε.¹⁸

20. Ο'. ἦκει ἐπὶ σέ.¹⁹

22. תְּרִיגִּיבֵּן. Te rigabunt. Θ. αὐλισθήσῃ.
Alia exempl. τὸ σῶμά σου βαφήσεται.²⁰

24. תְּרִיגִּיבֵּן אֶרְכָּא. Prorogatio tranquillitati tuae.
Θ. μακρόθυμος τοῖς παραπτώμασί σου ὁ θεός.
Alia exempl. μακροθυμία τοῖς παραπτώμασί
σου.²¹

Ο'. καὶ μὴ καταφθείρῃ σε.²²

25. מְלִכָּא עַל-נְבוֹכַדְנֶצַּר מִלְכָּא. Omne hoc
accidit N. regi. Θ. ταῦτα πάντα ἐξέβαθεν ἐπὶ
N. τὸν βασιλέα. Ο'. τούτους τοὺς λόγους
ἀγάπησον· ἀκριβῆς γάρ μου ὁ λόγος, καὶ πλή-
ρης ὁ χρόνος σου. καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν λόγων
N. ὡς ἤκουσε τὴν κρίσιν τοῦ ὁράματος, τοὺς
λόγους ἐν τῇ καρδίᾳ συνετήρησε.²³

28. מִלְכָּא בְּפִי מִלְכָּא עוֹר. Cum adhuc sermo
esset in ore regis. Θ. ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ
στόματι τοῦ βασιλέως ὄντος. Ο'. καὶ ἐπὶ συν-
τελείᾳ τοῦ λόγου αὐτοῦ.²⁴

29. Ο'. ἐπὶ ἔτη ἐπτά.²⁵

Ο'. καὶ τὸν οἶκον τῆς τρυφῆς σου καὶ τὴν βασι-
λείαν σου ἔτερος ἔξει.²⁶

interpretatus est.”⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22
(cum τὰς), 23, 33, 36 (ut 22), alii. ⁹ Syro-hex., et sine
aster. Cod. 87. ¹⁰ Cod. 87. Syro-hex. sine copula

affert: ܠܠܝܢ ܕܥܡܝܢܐ, appicto in marg. ΘPACIC. Ex
Bugati sententia, ܠܠܝܢ sonare potest fractura, a ܠܠܝܢ
fregit; θράσις vero, teste Hesychio, si sanus est locus,
idem est ac θραύσις. Sed ܠܠܝܢ Nostro constanter est
κόμη (e.g. Job. xvi. 12. xxxviii. 32. Ezech. xxiv. 23); et
ΘPACIC non est nisi prava scriptura vocis OPACIC; quam
quum non intelligeret, ex contextu, ubi de arbore longe
lateque frondescente agitur, divinando vertisse videtur
Syrus. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, alii.
Montef. affert: Οἱ λοιποὶ εἰς τὰ πέρατα. ¹² Schol. apud

Nobil.: Ἀντὶ τοῦ εἶρ οἱ Ο' ἄγγελον ἠρμήνευσαν· οἱ δὲ λοιποὶ,
ἐγρήγορον. Hieron.: “Pro vigili Theodotio ipsum Chal-
daicum verbum posuit HIR, quod per tres literas AIN, ION,
et RES scribitur. Significat autem angelos, quod semper
vigilent, et ad Dei imperium sint parati.” ¹³ Sic

Comp., Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii, Chrysost.,
Theodoret. Cf. ad v. 22. (Circa hanc partem narrationis

LXX non vertunt, sed insulse παραφράζουσι. Vid. ad
v. 25.) ¹⁴ Cod. 87. In Syro-hex. ποιεῖν abest. ¹⁵ Sic

Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii. Cf. ad Cap. iii. 7. ¹⁶ Syro-
hex. In Cod. 87 haec, μετὰ τῶν θ. τῆς γῆς, casu excidisse

videntur. ¹⁷ Syro-hex. In Cod. 87 πᾶσι non legitur.

¹⁸ “In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, aliis]
haec sequuntur: καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς κ. τ. λ.”—Nobil.

¹⁹ Syro-hex. ܠܠܝܢ. Cod. 87: ἦκει ἐπὶ σέ. ²⁰ Sic

Codd. 22, 36, alii, Theodoret. ²¹ Sic Codd. 22, 34, alii,
Chrysost., Theodoret. ²² Cod. 87. “Syrus: ܠܠܝܢ ܕܥܡܝܢܐ,

et non disperdas, pro quo legendum videtur ܠܠܝܢ ܕܥܡܝܢܐ, ita
ut, abjecto σε, scribendum sit καταφθείρῃ, disperdaris.”—

Hahn. Quicquid de Syro fiat, Graeca non sollicitanda
esse arbitror. ²³ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg.

affert: ܕܥܡܝܢܐ ܕܥܡܝܢܐ ܕܥܡܝܢܐ. ²⁴ Syro-hex., qui in marg. affert: Θ. ἔτι—ὄντος. Minus

bene Codd. 87, 88: Ο'. ἔτι—ὄντος, (καὶ infert Cod. 88) ἐπὶ
συντελείᾳ τοῦ λ. αὐτοῦ. ²⁵ Cod. 87. Syro-hex.: ἔτη ἐπτά.

²⁶ Cod. 87 (cum τῆς βασιλείας), Syro-hex.

34. Ο'. ἀφαιρῶν βασιλείας βασιλείων.²⁷

Cap. IV. 9, 8. Ο'. πᾶσι τοῖς ζώουσιν ÷ καὶ ἡ δρα-
σις αὐτοῦ μεγάλη—ἡ σελήνη ἦν· ἐν αὐτῷ ὥκουν καὶ
ἐφώτιζον πᾶσαν τὴν γῆν 4.²⁸ 33. ἀποκατεστάθη ἡ
βασιλεία ÷ μου ἐμοί, καὶ ἡ δόξα μου ἀπέδόθη μοι 4.²⁹

CAP. V.

1. Ο'. καὶ ἀπὸ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ ἐκάλεσεν ἄνδρας
δισχιλίους.¹

הָלַקְבֵּל מִלְּפָנָי חֲמֵשָׁתָּהּ. Et coram his mille
vinum potabat. Θ. καὶ κατέναντι τῶν χιλίων
ὁ οἶνος. καὶ πίνων. Οἱ λοιποὶ· Bibebat vinum
coram cunctis principibus quos vocaverat.²

2. Ο'. καὶ οἶνοχοῆσαι ἐν αὐτοῖς.³

5. הָלַקְבֵּל מִלְּפָנָי חֲמֵשָׁתָּהּ. E regione candelabri. Θ. κατέ-
ναντι τῆς λαμπάδος. Ο'. κατέναντι τοῦ φω-
τός. 'Α. κατέναντι τῆς λαμπάδος.⁴

6. הָלַקְבֵּל מִלְּפָנָי חֲמֵשָׁתָּהּ. Tunc regem quod attinet,
color ejus. Θ. τότε τοῦ βασιλέως ἡ μορφή.
Ο'. καὶ ἡ δρασις αὐτοῦ.⁵

דָּן לְדָן. Θ. Vacat. ✕ τοῦτο τοῦτω 4.⁶

7. וְיִשְׁלַט יִשְׁלַט בְּמַלְכוּתָא דְּנִיחָא. Et tertius in regno
dominabitur. Θ. καὶ τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ
μου ἄρξει.⁷ Ο'. καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐξουσία

τοῦ τρίτου μέρους τῆς βασιλείας.

9. Ο'. περὶ τοῦ σημείου.⁸

10. הָלַקְבֵּל מִלְּפָנָי חֲמֵשָׁתָּהּ. Propter verba
regis et magnatum ejus. Θ. Vacat. ✕ κατέ-
ναντι τῶν λόγων τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγα-
στάνων αὐτοῦ 4.⁹

11. רִיחַ אֲלֵחִין קְדִישִׁין. Θ. πνεῦμα θεοῦ. Ο'.
πνεῦμα ἁγίων. Σ. πνεῦμα θεῶν ἁγίων. Οἱ λοι-
ποὶ· πνεῦμα θεοῦ.¹⁰

12. חֲמֵשָׁתָּהּ. Aenigmata. Θ. κρατούμενα. Alia ex-
empl. κρυπτόμενα.¹¹

16. הָלַקְבֵּל מִלְּפָנָי חֲמֵשָׁתָּהּ. Et nodos solvere. Θ. Vacat.
Alia exempl. καὶ λύειν συνδέσμους;¹² alia, καὶ
δεσμούς τοῦ λύειν.¹³

23. שְׁבַחְתָּ. Praedicasti. Θ. ἤνεσας. Ο'. ἤνε-
σατε.¹⁴

30. בַּיְלִיָּה קָטִיל בִּלְשָׁאָר מֶלֶךְ כַּשְׂדִּי. In ea ipsa nocte occisus est Beltsazar rex
Chaldaeorum. Θ. ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῆρέθη
Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ Χαλδαῖος. Ο'. καὶ τὸ
σύγκριμα ἐπήλθε Βαλτάσαρ τῷ βασιλεῖ.¹⁵

31. דָּרְיוֹשׁ. Et Darius. Θ. καὶ Δαρείος. Ο'. καὶ
Ἀρταξέρξης.¹⁶

²⁷ Syro-hex. In Cod. 87 scriptum βασιλείαν. ²⁸ Cod.
87, qui pingit: + + καὶ ἡ δρασις αὐτοῦ μεγάλη, ἡ + κορύφη
κ. τ. ε. Syro-hex. metobelum ponit post ἦν, omissis ceteris.

²⁹ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. V. ¹ Syro-hex. In Cod. 87 haec, καὶ ἀπὸ τῶν μ.
αὐτοῦ, lapsu omnium facillimo exciderunt. (In summario
vv. 1-5, Βαλτάσαρ—ἔσταται, quod versioni τῶν Ο' tam in
Cod. 87 quam in Syro-hex. praemittitur, pro ἐν τῷ τόπῳ
αὐτοῦ Tischendorfius edidit ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ ex emenda-
tione Segarii, invito Syro nostro. De hac confusione cf.
Jacobs. ad Ach. Tat. p. 720.) ² Hieron.: "Unusquisque
autem principum vocatorum juxta suam bibebat aetatem:
sive ut ceteri interpretes transtulerunt: Bibebat ipse rex
vinum coram cunctis principibus, quos vocaverat," non
verba ceterorum, sed sensum tantum afferens. ³ Codd.
87, 88. Copulam non agnoscit Syro-hex. ⁴ Buxtorf.
in Lex. Chald. et Talmud. p. 1147: "In Talmud. Hierosol.
[Joma fol. 41, 1] scribitur vocem מְשַׁבְּחֵי דָּן Dan. v. 5 ab
Aquila transferri מְשַׁבְּחֵי, vel λαμπάδος. Sic est in LXX

[immo in Theod.]." Minus probabiliter Lightfoot. in
Hor. Hebr. et Talmud. ad Act. Apost. p. 280 Aquilae tri-
buit, contra lampadas. Cf. Anger De Onkelo etc. p. 22.

⁵ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: אֲלֵחִין וְחֵשֶׁן ל.
+ חֲמֵשָׁתָּהּ. ⁶ Sic Cod. 87, et sine aster. Codd. 22, 51, 62,
alii, et Theodoret. ⁷ Hieron.: "Vel tertius post me, vel
unus ex tribus principibus, quos alibi tristatus legimus."

⁸ Syro-hex. [כִּי] אֲלֵחִין. Soloece Codd. 87, 88: περὶ
τοῦτου σημείου. ⁹ Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22
(sine αὐτοῦ), 34, 36, alii, et Theodoret. ¹⁰ Hieron.:
"Praeter Symmachum, qui Chaldaicam veritatem secutus
est, ceteri spiritum Dei interpretati sunt." Cf. ad Cap.
iv. 6. ¹¹ Sic Comp., Cod. 42. Codd. 62, 147: μυστήρια;
Codd. 49, 90: ἐνύπνια; quae merae sunt enarrationes.

¹² Sic Codd. 22, 34, alii, Chrysost. ¹³ Sic Codd. 23,
62, 147. Fortasse est Aquilae. ¹⁴ Cod. 87. Syro-hex.:
ἤνεϊτε (مَنْعَسَ). ¹⁵ Cod. 87, Syro-hex.,
qui in marg. sine nom. affert: ἐν ταύτῃ (sic apud Theod.
Codd. 22, 51, alii) τῇ νυκτὶ—ὁ Χαλδαῖος. ¹⁶ Cod. 87,

14. וְעַד בֹּעֲלֵי שָׁמַשׁ. *Et usque ad ingressum (occasum) solis.* Θ. καὶ ἕως ἑσπέρας. Alia exempl. καὶ ἕως πρὸς δυσμὰς (s. δυσμαῖς) ἡλίου.¹⁴ Ο'. ἕως δυσμῶν ἡλίου.

15. בָּמִדְּוָן גְּבִרְתִּי אֶלֶף הַרְגָּשׁוּ עַל-מִלְכָּא וְאִמְרִין. *Tunc viri illi cum strepitu concurrerunt ad regem, et dixerunt.* Θ. τότε οἱ ἄνδρες ἐκείνοι (alia exempl. add. παρετηρήσαντο ἐπὶ τὸν βασιλέα, καί¹⁵) λέγουσιν.

16. עָנָה מִלְכָּא וְאִמְר. Θ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Alia exempl. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν.¹⁶

18. וַיָּבֶת שְׁנָת. *Et pernoctavit jejunando.* Θ. καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος. Ο'. καὶ ὑλίσθη νήστης.¹⁷

Θ. καὶ ἔκλεισεν (alia exempl. ἀπέκλεισεν) τὰ στόματα τῶν λεόντων, καὶ οὐ παρηνώχλησαν τῷ Δανιήλ.¹⁸

20. לְדַנְיָא. Θ. Vacat. ✕ τῷ Δανιήλ.¹⁹

עָנָה מִלְכָּא וְאִמְר לְדַנְיָא. Θ. Vacat. ✕ καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε τῷ Δανιήλ.²⁰

21. מִלְל. *Locutus est.* Θ. εἶπε. Ο'. ἐπήκουσε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπε.²¹

28. Ο'. προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ.²²

Cap. VI. 3. Ο'. καὶ εὐδοούμενος ÷ ἐν ταῖς πραγματείαις τοῦ βασιλέως.²³ 17. ÷ ἡ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀνασπάσῃ ἐκ τοῦ λάκκου.²⁴ 28. ÷ καὶ Δανιήλ κατεστάθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Δαρείου.²⁴

¹⁴ Sic Codd. 22 (cum τοῦ ἡλίου), 51 (cum δυσμαῖς), 87, alii, et Chrysost. (In textu τῶν Ο' pro ἔστησε in Syro-hex. est ἔστησαν.) ¹⁵ Sic Codd. 22 (cum παρίστησαν), 36, 48, 51, 62 (cum παρετήρησαν), 147 (idem), alii, et Chrysost. Cf. vv. 6, 11 in Chald. et Theod. ¹⁶ Sic Codd. 62, 147. ¹⁷ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: καὶ ὑλίσθη ἄδειπνος (لا سَعَادَة). ¹⁸ Schol. apud Nobil.: "Ἐν τισιν ἀντιγράφοις [Comp., Codd. 22, 48, alii, et Theodoret.] οὐ φέρονται οἱ στίχοι οὗτοι. Recte: quandoquidem ad versionem LXXviraalem pertinent, quae sonat: τότε ὁ θεὸς τοῦ Δανιήλ, πρόνοιαν ποιούμενος αὐτοῦ, ἀπέκλεισε τὰ στόματα κ.τ.έ.

¹⁹ Sic Cod. 23, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 33, 34, alii. ²⁰ Sic Cod. 23. Codd. 62, 147: ἀπεκρίθη κ.τ.έ. ²¹ Edebatur e Cod. 87 ἐπήκουσε, quae vox nulla est. Syro-hex. حبا (= ἐπήκουσε Psal. iii. 5. cxvii. 5).

CAP. VII.

1. רַאשׁ מְלִין אֲמַר. *Summam rerum dixit.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἀρχὴν λόγων αὐτοῦ; alia, ἀρχὴ λόγων εἶπεν; alia, ἀρχὴ λόγων αὐτοῦ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν.¹ Ο'. εἰς κεφάλαια λόγων.

2. בְּחֻזִּי עַם-לַיְלִי. *In visione mea noctu.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ ὁράσει (s. ἐν ὁράσει, s. ἐν ὁράμασί, s. ἐν ὁράματι) μου τῆς νυκτός.² Ο'. καθ' ὑπνους νυκτός.

5. בֵּין שְׁנָיִה. *Inter dentes ejus.* Θ. ἀναμέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. Ο'. ✕ ἐν μέσῳ ὀδόντων αὐτῆς.³

6. וְשָׁלַטְנִי יְהִיב לָּהּ. *Et dominatio data est ei.* Θ. καὶ ἐξουσία ἐδόθη αὐτῇ. Ο'. καὶ γλώσσα ἐδόθη αὐτῇ.⁴

7. בְּחֻזִּי לַיְלִי. *In visionibus noctis.* Θ. Vacat. Alia exempl. ✕ ἐν ὁράματι τῆς νυκτός.⁵ Ο'. ἐν ὁράματι τῆς νυκτός.

וְרַבְרָב. *Praegrandes.* Θ. Vacat. Alia exempl. μεγάλοι.⁶ Ο'. μέγαλους.

8. מִשְׁתַּבֵּל הָיִית בְּרִנְיָא. *Considerabam cornua.* Θ. προσενδούν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ. Ο'. καὶ βουλαι πολλαι ἐν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ.⁷

וְנִתְעַקְרוּ מִן-קַרְנֵיהִי. *Evulsa sunt a coram eo.* Θ. ἐξετριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Ο'. ἐξηράνθησαν δι' αὐτοῦ.⁸

²² Syro-hex. in marg.: πρὸς τοὺς πατέρας. Est scholium, ut videtur. ²³ Syro-hex. Cod. 87 pingit: + καὶ εὐδοούμενος κ.τ.έ., absente metabelo. ²⁴ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. VII. ¹ Prior lectio est in Ald., Codd. 33, 36, alii; altera in Codd. 23, 62, 147; posterior in Codd. 34, 48, alii, Chrysost., Theodoret. Montef. affert: "Ἄλλος· καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν, quod merum est Complutensium commentum. ² Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii.

³ Sic Cod. 87, Syro-hex. ⁴ Syro-hex. حبا / حبا. In Cod. 87 deest. ⁵ Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 33, 49, alii. In aliis legitur καὶ μεγάλοι.

⁷ Cod. 87. Pro πολλαι in Syro-hex. est μεγάλοι. ⁸ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: ἐξετριζώθη ἀπὸ πρ. αὐτῆς (لا حجة مع مبر فموجف لا حجة).

8. **רַב־גְּבִינָה**. *Praegrandia*. *Ο'*. μεγάλη, ÷ και ἐποίει πόλεμον πρὸς τοὺς ἁγίους 4.⁹
9. **עֲתִיק יְמִינוֹ**. *Antiquus dierum*. *Θ.* *Ο'*. παλαιὸς ἡμερῶν. "Ἄλλοι· ὁ παλαιῶν τὰς ἡμέρας.¹⁰
- 9, 10. **בְּלִגְלִיחֵי נֹר דִּלְקָה; נְהַר דִּי־נֹר נִגְדַּ וְנִפֵּס**. *Rotae ejus erant ignis ardens: fluvius ignis erat fluens et exiens a coram illo*. *Θ.* οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον· ποταμὸς πυρὸς ἔλκεν (alia exempl. add. ἐκπορευόμενος¹¹) ἔμ- προσθεν αὐτοῦ. *Ο'*. ✕ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ καί- μενον· ποταμὸς πυρὸς ἔλκων 4, καὶ ἐξεπορεύετο κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ποταμὸς πυρὸς.¹²
11. **הָיָה הָיָה** (in posteriore loco). *Videbam*. *Θ.* Vacat. Alia exempl. θεωρῶν ἤμην.¹³ *Ο'*. ✕ θεωρῶν ἤμην 4.¹⁴
13. **וְקִדְמוֹתֵי הַקְּרִבּוֹתֵי**. *Et ante eum adduxerunt eum*. *Θ.* καὶ προσηνέχθη αὐτῷ. Alia exempl. καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη.¹⁵ *Ο'*. καὶ οἱ παρεστηκότες παρήσαν αὐτῷ.¹⁶
14. **וְיָקָר וְיָמְלִכֵנו**. *Et honor, et regnum*. *Θ.* καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ βασιλεία. *Ο'*. ✕ καὶ τιμὴ βασιλική 4.¹⁷
15. **יְבִיבֵנִי**. *Conturbabant me*. *Θ.* ἐτάρασσόν (s. συνετάρασσόν) με. *Ο'*. ✕ ἐτάρασσόν με 4.¹⁸
17. **רַב־גְּבִינָה**. *Praegrandia*. *Θ.* Vacat. Alia exempl. τὰ μεγάλα.¹⁹ *Ο'*. τὰ μεγάλα.
18. **עַד־עָלְמָא וְעַד־עָלְמָא**. *Θ.* ἕως αἰῶνος (alia exempl. add. καὶ ἕως αἰῶνος²⁰) τῶν αἰ- ὶνων. *Ο'*. ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων.²¹
20. **וּנְפִלּוּ מִן־קְדְּמִיָּה תְּלָת וּבְרִנָּא דִּין**. *Et ceci- derunt a coram eo tria; et corru hoc*. *Θ.* καὶ ἐκτινάξαντος τῶν πρώτων. Alia exempl. καὶ ἐκτινάξαντος τῶν προτέρων τρία, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο.²² *Ο'*. καὶ ἐξέπεσαν δι' αὐτοῦ τρία, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο.
23. **מִן־כָּל־מְלְכֻתָּא**. *Ab omnibus regnis*. *Θ.* (ὑπερ- ἔξει) πάσας τὰς βασιλείας. *Ο'*. παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.²³
- וְהִתְאַכַּל כָּל־אַרְעָא**. *Et vorabit omnem terram*. *Θ.* καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν. *Ο'*. ✕ καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν 4.²⁴
24. **מִמֶּנָּה מַלְכוּתָהּ**. *Ex eo regno*. *Θ.* Vacat. *Ο'*. ἐκ τῆς βασιλείας.²⁵
25. **וּמִלִּין לְעֵד עָלְמָא וְיִמְלִל**. *Et verba adversus Altissimum loquetur*. *Θ.* καὶ λόγους πρὸς τὸν ὑψιστον λαλήσει. *Ο'*. καὶ ῥήματα εἰς τὸν ὑψιστον λαλήσει. *Σ.* *Et sermones quasi Deus loquitur*.²⁶
- יְבִיבֵנִי**. *Atteret*. *Θ.* παλαιώσει. Alia exempl. ταπεινώσει; alia, πλανήσει.²⁷ *Ο'*. κατατρί- ψει.²⁸

⁹ Syro-hex. In versione Theodotionis eadem sine obelo habent Ald., Codd. 22, 33, 36, alii, et Theodoret.

¹⁰ Theodoret.: Διὰ μὲν τοῦ παλαιῦ τῶν ἡμερῶν διδάσκειται (Δανιὴλ) τὸ αἰῶνον οὕτω γὰρ καὶ τινες τῶν ἐρμηνευτῶν νουνοκότες, ἀπὸ τοῦ παλαιῦ τῶν ἡμερῶν, ὁ παλαιῶν τὰς ἡμέρας, τεθείκασιν.

¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐκπορ. ἔλκεν), 22, 23, 36, alii.

¹² Cod. 87 (sine cuneolo), Syro-hex. Pro καίμενον Cod. 88 κατακαίμενον legit.

¹³ Sic Codd. 23, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret.

¹⁴ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87.

¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii.

¹⁶ Cod. 87 (cum lineola — (— Cod. 88) ante αὐτῷ), Syro-hex., qui ad παρήσαν (سارح) in marg. affert: سارح.

¹⁷ Cod. 87, Syro-hex.

¹⁸ Syro-hex. Cod. 87: ✕ ἐτά- ρασσόν με οἱ διαλόγισμοί μου (sic).

¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, 34, alii.

²⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii.

²¹ Syro-hex. In Cod. 87 haec,

καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, interciderunt. (Mox pro κατεσθίοντος et καταπατούντος, ut edidit De Magistris, in Cod. 88 et Syro-hex. deterior est lectio, κατεσθίοντες et καταπατούντες.)

²² Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret., et (sine καὶ posteriore) Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, alii. Pro τῶν πρώτων, τῶν προτέρων τρία habent Codd. XII, 26, 89.

²³ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: παρὰ πάσας τὰς βασιλείας.

²⁴ Cod. 87, Syro-hex.

²⁵ Hieron.

²⁶ In quibusdam libris [Codd. 22, 34, alii] est ταπεινώσει; in aliis [Comp., Ald., Codd. 33, 36, alii] πλανήσει [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 3], et scholion in marg.: τούτῳ, σκυλμὸν αὐτοῖς ποιήσει. Justinus habet καταστρέψει [fort. κατατρί- ψει].—*Nobil.*

²⁷ Cod. 87, Syro-hex. Cf. Hex. ad Job. xiv. 12. Psal. xxxi. 3.

²⁸ Cod. 87, Syro-hex. Cf. Hex. ad Job. xiv. 12. Psal. xxxi. 3.

9. אֶל-הַנֶּגֶב וְאֶל-הַמִּזְרָח. *Ad austrum, et ad orientem.* Θ. πρὸς τὸν νότον. *Alia exempl. add. καὶ πρὸς ἀνατολήν.*¹⁵ Ο'. ἐπὶ μεσημβρίαν, καὶ ἐπ' ἀνατολὰς.¹⁶
11. וְעַד שִׂרְהַצְבָּא הַגְּדִיל. *Et usque ad principem exercitus se extulit.* [Θ.] καὶ ἕως οὗ ὁ ἀρχιστράτηγος ῥύσεται τὴν αἰχμαλωσίαν. (Θ.) καὶ ἕως ἀρχοντος τῆς δυνάμεως ἡδρύνθη.¹⁷ Ο'. ἕως ὁ ἀρχιστράτηγος ῥύσεται τὴν αἰχμαλωσίαν.
12. בְּפֶשַׁע. *Propter delictum.* Θ. ἀμαρτία. Ο'. αἱ ἀμαρτίαι. *Ἄλλος· παραπτώματι.¹⁸
13. אֶחָד קָדוֹשׁ. *Unus sanctus.* Θ. εἰς ἅγιος. Ο'. ὁ ἕτερος ✕ ἅγιος.¹⁹
- לִפְלִמּוֹנִי. *Alteri nescio cui.* Θ. Ο'. 'Α. τῷ φελμουνί. Σ. τινί ποτε.²⁰
14. וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת. *Et trecenti.* Θ. καὶ τετρακόσiai (alia exempl. τριακόσiai²¹). Ο'. τριακόσiai.
16. וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר גַּבְרִיאֵל הֵן לְהִלֵּל אֶת-הַמִּרְאָה. *Clamavit autem, et dixit: O Gabriel, explica huic visionem.* Θ. καὶ ἐκάλεσε, καὶ εἶπε· Γαβριήλ, συνέτισον ἐκείνον τὴν ὄρασιν. Ο'. καὶ

- ἐκάλεσε, καὶ εἶπεν· Γαβριήλ, συνέτισον ἐκείνον τὴν ὄρασιν ÷ καὶ ἀναβοήσας εἶπεν ὁ ἄνθρωπος· ἐπὶ τὸ πρόσταγμα ἐκείνο ἡ ὄρασις.²²
22. וְהַנִּשְׁבָּרָה וְהַנִּשְׁתַּלְתֵּר. *Quod autem eo fracto exstiterint.* Θ. καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἔστησαν. *Alia exempl. καὶ ὅτι συνετρίβη καὶ ἔστη.*²³ Ο'. καὶ τὰ συντριβέντα καὶ ἀναβάντα (ὁπίσω αὐτοῦ).²⁴
23. כָּהֵתִים הַפְּשָׁעִים. *Ubi compleverint delinquentes (scelerum suorum numerum).* Θ. Ο'. πληροῦμένον τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. *Ἄλλος· ὡς ἂν σφραγίσονται τὰ παραπτώματα αὐτῶν.²⁵
24. וְלֹא בְּכֹחוֹ. *Sed non robore suo.* Θ. Vacat. *Alia exempl. καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχυρί αὐτοῦ.*²⁶ Ο'. καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχυρί αὐτοῦ.
25. וְעַל שִׁרְשָׁיִם יַעֲבֹד. *Et contra principem principum consurget.* Θ. καὶ ἐπὶ ἀπωλείας πολλῶν στήσεται. Ο'. καὶ ἐπὶ ἀπωλείας ἀνδρῶν στήσεται. *Ἄλλος· ✕ καὶ ἐπὶ ἀρχοντα ἀρχόντων στήσεται.²⁷
26. וּמִרְאָה. Θ. καὶ ἡ ὄρασις. Ο'. καὶ τὸ ὄραμα.²⁸
- כִּי לְיָמִים רַבִּים. Θ. ὅτι εἰς ἡμέρας πολλὰς. Ο'. ἔτι γὰρ εἰς ἡμέρας πολλὰς.²⁹

¹⁵ Sic Comp., Codd. III, 33, 34, 35, alii, Chrysost.
¹⁶ Syro-hex. Cod. 87: ἐπὶ μεσ., ἐπὶ νότον, καὶ ἐπ' ἀν.
¹⁷ Theodotionis lectio edita est, καὶ ἕως οὗ—αἰχμαλωσίαν; cujus loco duplicem versionem, καὶ ἕως ἀρχοντος τῆς δ. ἡδρύνθη, ἕως ὁ ἀρχ. ῥύσεται τὴν αἰχμ., exhibent Codd. 22, 36, 48, alii, Theodoret. Posteriorem τῶν Ο' esse constat; prior, ut videtur, est genuina Theodotionis manus, quamque solam agnoscit Chrysost. (Mox in LXX pro ἐνωδῶθησαν Syrus ἐνωδῶθη vertit.)¹⁸ In v. 11 juxta Theodotionem post ἐταράχθη Ald., Codd. III, XII, 23, 33, alii, et Chrysost. in Comment. ad loc. addunt καὶ ἐγενήθη; Theodoret. autem et Chrysost. alio loco (Opp. T. I, p. 639 C) cum Codd. 22, 34, 36, aliis, habent: ἐταράχθη παραπτώματι. καὶ ἐγενήθη κ.τ.έ. Lectio, καὶ ἐγενήθη, e textu LXX virali irrepsisse videtur: vocem autem παραπτώματι (non, ut Montef., ἐν π.) ad Hebr. עָשָׂה in v. 12 pertinere, et alius nescio cujus interpretis esse, probabiliter opinatur Drusius.
¹⁹ Cod. 87, Syro-hex. ²⁰ Hieron.: "Pro altero nescio quomodo Sym. interpretatus est τινί ποτε, quem et nos secuti suimus, Aq. et Theod. et LXX φελμουνί (sic) ipsum verbum Hebraicum posuerunt." (Pro לפלמוני Aquilam

vertisse לפנימי, (angelo) interiori, h. e. praecipuae dignitatis, traditur in Bereschith rabba fol. 24 c, teste Angero in libello *De Onkelo* etc. p. 23.)
²¹ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, XII, 22, 26, alii. ²² Cod. 87, Syro-hex. Duae sunt, ut videtur, interpretationes, quarum prior Theodotioni redonanda est; altera est vera versio LXX viralis, in qua πρόσταγμα est error notissimus pro πᾶγμα (לְהִלֵּל).
²³ Sic Codd. 22, 34, 36, alii. Syro-hex. in marg. affert: καὶ ὅτι συνετρίβη καὶ ἔστη ὁπίσω αὐτοῦ. ²⁴ Cod. 88. Syro-hex. אֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ. Ante Tischendorfium τοῦ συντριβέντος pro τὰ συντριβέντα prave edebatur.
²⁵ In versione Theodotionis post ἀμαρτιῶν αὐτῶν Cod. 87 infert: ὡς ἂν σφραγίσονται τὰ π. αὐτῶν. Interpres, quisquis fuerit, alia Hebraea, וְהָיָה כְּהֵמָה, expressit. Cf. ad Cap. ix. 24.
²⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (sine kai), 22 (qui ἦν post οὐκ infert), 23, 33, alii. ²⁷ Haec in textum Theodotionis post στήσεται infert Cod. 87, et sine aster. Ald., Codd. 22, 33, 34, alii, Theodoret. ²⁸ Sic Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἀποδῶσεται — τὸ ὄραμα (sic!).
²⁹ Cod. 87, Syro-hex. In Cod. 88, quem secutus est Tischend., γὰρ male abest.

27. ימים. *Dies aliquot.* Θ. Vacat. Alia exempl. *ἡμέρας.*³⁰ Ο'. *ἡμέρας πολλὰς.*

CAP. IX.

2. בִּשְׁנַת אַחַת לְמָלְכוֹ. *Anno primo cum rex ille factus esset.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἐν ἔτει ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.¹ Ο'. τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

לְמַלְאוֹת. *Ad complendum.* Θ. εἰς συμπλήρωσιν. Ο'. ἐγείρεσθαι εἰς ἀναπλήρωσιν.²

3. וְנָפֶר. *Et cinere.* Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ σποδῶ.³ Ο'. καὶ σποδῶ.

4. וְחָתָה. Θ. καὶ ἐξωμολογησάμην. Ο'. καὶ ἐξωμολογησάμην.⁴

אָנָּה. *Ah! quae so.* Θ. Vacat. Alia exempl. ὦ δὴ.⁵ Ο'. ἰδοῦ.

14. וַיִּשְׁכַּח יְהוָה עַל-הָרָעָה. *Et vigilavit Jova super mala.* Θ. καὶ ἐργηγόρησε κύριος (alia exempl. add. ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν⁶). Ο'. καὶ ἡγρύπνησε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ κακά.

16. לְחִרְפָּה. *In probum facti sunt.* Θ. εἰς ὄνειδισμὸν ἐγένετο. Ο'. εἰς ὀνειδισμὸν.⁷

17. וְאֶל-תְּהַחֲנוּנָיו. *Et supplicationes ejus.* Θ. καὶ

τῶν δεήσεων αὐτοῦ. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰς δεήσεις αὐτοῦ.⁸

19. כִּלְחָה. *Condonata.* Θ. ἰλάσθητι. Ο'. σὺ ἰλάτευσον.⁹

וַעֲשֵׂה. *Et fac.* Θ. Vacat. ✕ ποίησον^{4.10} Ο'. καὶ ποίησον.

20. עֲמִי. *Populi mei.* Θ. Ο'. τοῦ λαοῦ μου. "Ἄλλος" τοῦ γένους μου.¹¹

אֱלֹהֵי. Θ. Vacat. Alia exempl. θεοῦ μου, ἡ τοῦ θεοῦ μου.¹² Ο'. τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

23. כִּי חֲמוּדוֹת אֶתָּה. *Nam vir desideriorum es tu.* Θ. ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμῶν εἰ σὺ. Ο'. ὅτι ἐλεεινὸς εἶ. Σ. ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμητὸς σὺ.¹³

וְהִבֵּן בְּפִרְאָה. *Et animum adverte ad visionem.* Θ. καὶ σύνες ἐν τῇ ὕπνασίᾳ. Ο'. καὶ διανοήθητι τὸ πρόσταγμα. καὶ διανοήσῃ τὸ πρόσταγμα.¹⁴

24. נִדְּבָתָה. *Decretae sunt.* Θ. συνετημήθησαν. Ο'. ἐκρίθησαν.¹⁵

עַל-עֲמִי וְעַל-עֵיר קְדָשָׁה. Θ. ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ✕ σου^{4.16} Ο'. ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν Σιών.¹⁷ Ἀ. ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ πόλιν ἡγιασμένην σου. Σ. κατὰ τοῦ λαοῦ σου, καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας σου.¹⁸

³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

CAP. IX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

² Syro-hex. *حَمَم*. In edito est *ἐγείραι εἰς ἀν.*; sed *ἐγείραι* a Cod. 88 abesse testatur Holmesius.

³ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

⁴ Sic Syro-hex. Copula deest in Cod. 87. ⁵ Sic Codd. 62, 147.

⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23 (cum ἐπὶ τῶν κακῶν), 33, 34 (cum κακίαν ἡμῶν), 36 (idem), alii.

⁷ Cod. 87. Syro-hex. supplet *ἐγένετο* (לָּגַע), de suo, ut videtur.

⁸ Syro-hex. Pro αὐτοῦ e Cod. 87 edebatur μου.

⁹ Cod. 87. Syro-hex.: σὺ ἰλάτευσον ἡμῖν; et in marg.: σὺ ἐλῆσον (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ).

¹⁰ Sic Cod. 23, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 33, alii. Codd. 62, 147; καὶ ποίησον.

¹¹ Syro-hex. in marg. *لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ*. Fortasse est scholium.

¹² Prior lectio est in Codd. 23, 62, 147; posterior in Comp., Ald., Codd. III,

22, 33, alii.

¹³ Syro-hex. *هو*. Nobil. affert: *Σ. ἀνὴρ ἐπιθυμητὸς*. Cf. ad Cap. x. 11.

(In versione LXXviri in Cod. 87 ter exaratum *ἐλεεινός*, quod De Magistris male vertit, *misericordiam consecutus*, quasi *ἐλεεινός* idem significet ac *ἡλεεινός*, cum merum scribae errore esse pro *ἐλεεινός*, *misericordialis*, nemo ignoret.

Sic Tertull. adv. Psych. p. 985, et Hieron. adv. Jovin. Opp. T. II, p. 349: *Daniel, homo es miserabilis*; quae loca ipse indicavit De Magistris.)

¹⁴ Syro-hex. In Cod. 87 posterior clausula exedit.

¹⁵ Theodoret.: συνετημήθησαν, ἀντὶ τοῦ, ἐδοκιμάσθησαν, καὶ ἐκρίθησαν οὕτω γὰρ

tives τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκδεδόκασι.

¹⁶ Sic sine aster. Codd. III, 22, 36, alii, Theodoret. Euseb. in Dem. Evang. p. 383: Τὸ γεῖν Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ συμφώνως ἐρμηνεύται, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πόλεως τὸ σοῦ προσκει-

μενον περιέχουσιν. . . Ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἀκριβέσις ἀντιγράφοις τῶν Ο' [h. e. Theodotionis] τὸ σοῦ μετὰ ἀστερίσκου παραβλέπωσιν

πρόσκειται.

¹⁷ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁸ Euseb. ibid.

24. לְכַלֵּל הַפֶּשַׁע. *Ad consummandum delictum.*

Θ. τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν. Alia exempl. ἕως τοῦ παλαιωθῆναι τὸ παράπτωμα, καὶ τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν.¹⁹ Ο'. συντελεσθῆναι τὴν ἁμαρτίαν.²⁰ 'Α. τοῦ συντελέσαι (s. τελῆσαι) τὴν ἄθεσίαν.²¹

וְלִחְתֹּם (וְלִחְתֵּם ק'). *Et ad obsignanda* (s. complenda) *peccata.* Θ. καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας. Ο'. καὶ τὰς ἀδικίας σπανίσαι.²² 'Α. καὶ τοῦ τελειῶσαι ἁμαρτίαν.²³

וְלִכְפֹּר עָוֹן. *Et ad expiandum scelus.* Θ. καὶ ἀπαλείφαι τὰς ἀδικίας (alia exempl. ἀνομίας²⁴), καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας. Ο'. καὶ ἀπαλείφαι τὰς ἀδικίας. 'Α. καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀνομίας.²⁵

וְלִהְבִּיב צֶדֶק עַל־מִים. *Et ad inducendam iustitiam aeternam.* Θ. καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον. Ο'. καὶ διανοηθῆναι τὸ ὄραμα, ÷ καὶ δοθῆναι δικαιοσύνην αἰώνιον.²⁶ 'Α. καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον.²⁷

וְלִחְתֹּם חֹזֶן וְנָבִיא וְלִמְשַׁח קֹדֶשׁ קְרִישִׁים. *Et ad obsignandam visionem et prophetam, et ad ungendum Sanctum sanctorum.* Θ. καὶ τοῦ σφραγίσαι ὄρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ

χρίσαι ἄγιον ἄγιον. Ο'. καὶ συντελεσθῆναι τὰ ὄραματα ✕ καὶ προφήτην²⁸ 4, καὶ εὐφρᾶναι ἄγιον ἄγιον.²⁹ 'Α. καὶ τοῦ τελέσαι ὄραματισμὸν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ ἀλείφαι ἡγιασμένον ἡγιασμένον.²⁹

25. לְהָשִׁיב וּלְבָנוֹת. *Restituere et aedificare.* Θ. τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι. Ο'. ἀποκριθῆναι, καὶ οἰκοδομῆσαι.³⁰

26. וְאַחֲרֵי הַשְּׁבַע־יָמִים וְשִׁנָּיִם וְיָפֶתַח מְשִׁיחַ. *Et post hebdomadas illas sexaginta duas exscindetur Unctus, et non erit sibi.* Θ. καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. Ο'. καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἐξήκοντα δύο, ἀποσταθήσεται χρίσμα, καὶ οὐκ ἔσται.³¹ 'Α. καὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται ἡλειμμένος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ. Σ. καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται χριστὸς, καὶ οὐχ ὑπάρξει αὐτῷ.³²

וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחָתוּ עִם נָגִיד הָבָא. *Et urbem et sanctuarium perdet populus principis qui venturus est.* Θ. καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἄγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχο-

✧

✧

¹⁹ Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Theodoret. (qui τελεσθῆναι habet). Versio, ἕως τοῦ παλαιωθῆναι (לְכַלֵּל) τὸ π., videtur esse alius interpretis, quem imitatus est Tertull. adv. Iudaeos, p. 294: *quoadusque inveteretur delictum (et signetur peccata)*.²⁰ Cod. 87, Syro-hex. ²¹ Euseb. ibid. pp. 384, 385. ²² Cod. 87. Syro-hex. חֲכִיכִי חֲכִיכִי, et ut minuiatur iniquitas. (Criticos (e.g. Schleusner. in Nov. Thes. s. v. σπανίζω, Gesen. in Thes. Ling. Hebr. p. 538) qui σφραγίσαι pro σπανίσαι reponendum censuerunt, ad Athanasium et Theodoretum provocantes (qui tamen auctores Theodotionis versionem, non LXXviralem, manibus terebant), miror Eusebium testem non advocasse, qui in Dem. Evang. p. 385 Seniores discrete nominat: ἐτέλεσαν τὴν ἄθεσίαν, καὶ ἐτελείωσαν τὴν ἐαυτῶν ἁμαρτίαν, κατὰ τὴν Ἀκύλου ἑρμηνείαν κατὰ δὲ τοὺς Ο', ἐδέθη αὐτῶν καὶ ἘΣΦΡΑΓΙΣΘΗ ἡ ἁμαρτία. Sed etiam hunc scriptorem Theodotionis versionem, ab Ecclesia in libro Danielis unice sanctitam, in mente habuisse certo certius est.)²³ Euseb. ibid. p. 384.

²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii, Euseb., Theodoret. Duplicem Theodotionis versionem miro con-

sensu testantur tam codices quam auctores, excepto Theodoret. juxta Holmesii Cod. 229, ubi casu, ut videtur, abest clausula, καὶ ἀπαλείφαι τὰς ἀδικίας. Tertull. l. c. tantummodo habet: *et exorentur iustitiae* (corr. *injustitiae*).²⁵ Euseb. ibid. p. 385. ²⁶ Syro-hex., et sine obelo Cod. 87. ²⁷ Syro-hex. וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחָתוּ עִם נָגִיד הָבָא. ²⁸ Cod. 87, absente cuneolo. Syro-hex. וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחָתוּ עִם נָגִיד הָבָא. ²⁹ Cod. 87, absente cuneolo. Syro-hex. וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יִשְׁחָתוּ עִם נָגִיד הָבָא. ³⁰ Cod. 87, Syro-hex. Ad ἀποκριθῆναι Syrus in marg. affert: καὶ τοῦ διανοηθῆναι (וְלִחְתֹּם).

³¹ Cod. 87, Syro-hex., qui ad δύο in marg. notat: ἑβδομάδας. ³² Euseb. ibid. p. 397. Ad Symmachum τὰς ἑπτὰ cum articulo e Cod. Paris. edidit Gaisfordius.

μένω. Ο. καὶ βασιλεία ἐθνῶν φθερεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον μετὰ τοῦ χριστοῦ καὶ ἤξει.³³ 'Α. καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ λαὸς ἡγουμένου ἐρχομένου.³⁴

26. וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. *Et finis ejus erit cum inundatione, et usque ad finem.* Θ. (καὶ) ἐκκοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ, καὶ ἕως τέλους. Ο'. ἡ συντέλεια αὐτοῦ μετ' ὀργῆς, καὶ ἕως καιροῦ συντελείας. Σ. καὶ ἡ προθεσμία αὐτοῦ ἐν ἐπικλυσμῷ, καὶ ἕως τῆς προθεσμίας.³⁵

26, 27. מִלְחָמָה נִחְרָצָה שְׁמֹמֹת: וְדִבְרֵי בֵּרִית לְרַבִּים שְׁבִיעַ אַחַד וְחֲצִי הַשְּׁבִיעַ יִשְׁבִּית זָבַח וּמִנְחָה וְעַל כֵּן שְׁקֻצִים מְשִׁימִם וְעַד-כֵּלָה וְנִחְרָצָה תִּמְדָּה עַל-שׁוֹמֵם. *Bellī est decretum vastationum. Et foedus firmum inibit cum multis per hebdomada unam; et media hebdomade cessare faciet sacrificium et fertum, et super fastigio (templi) erunt abominations vastatoris (s. et super alam (militum) abominationum erit vastator); et usque ad excidium et decretum (poenam decretam) effundetur super vastatorem (s. vastatum).* Θ. πολέμου συντετμημένου [τάξει] ἀφανισμοῖς. καὶ δυναώσκει διαθήκην πολλοῖς ἐβδομάς μία· καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων καὶ ἕως τῆς συντελείας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ο'. ἀπὸ πολέμου πολεμηθήσεται. καὶ δυναστεύσει ἡ διαθήκη εἰς πολλοὺς, καὶ πάλιν ἐπιστρέψει, καὶ ἀνοικοδομηθήσεται εἰς πλάτος καὶ μήκος, καὶ

κατὰ συντέλειαν καιρῶν καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἐβδομήκοντα καιροὺς, καὶ ἐξήκοντα δύο ἑτῶν, ἕως καιροῦ συντελείας πολέμου, καὶ ἀφαιρεθήσεται ἡ ἐρήμωσις ἐν τῷ κατισχυῖναι τὴν διαθήκην ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας· καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἐβδομάδος ἀρθήσεται ἡ θυσία καὶ ἡ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ÷ βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσται ἕως συντελείας, καὶ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν.³⁶ 'Α. Σ. πόλεμος τέτμηται ἐρημώσεων. καὶ δυναώσκει συνθήκην πολλοῖς ἐβδομάς μία· ἡμισυ δὲ τῆς ἐβδομάδος παύσεται θυσία καὶ δῶρον, καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν βδελυγμάτων ἐρημοθήσεται, καὶ ἕως συντελείας καὶ τομῆς, καὶ στάξει ἐπὶ τὸ ἡρημωμένον.³⁷ "Ἄλλος" ... καταπαύσει θυσιαστήρια (s. θυσιαστήριον, s. θυσιάσμα) καὶ θυσίας (s. θυσίαν), καὶ ἕως πτερυγίου ἀπὸ ἀφανισμοῦ, καὶ ἕως συντελείας καὶ σπουδῆς τάξει (fort. στάξει) ἐπὶ ἀφανισμῷ (s. ἀφανισμῷ).³⁸

CAP. X.

1. דְּבַר נִגְלָה. *Verbum revelatum est.* Θ. λόγος ἀπεκαλύφθη. Ο'. πρόσταγμα ἔδειχθη. 'Α. ῥῆμα ἀπεκαλύφθη.¹

וְצָבָא גְדוֹל וּבִין אֶת-דְּבַר וּבִינָה לוֹ בְּמִרְיָה. *Et militia erit magna; et animus advertit ad verbum, et intellectus erat ei in visione.* Θ. καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνεσις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὁπτασίᾳ. Ο'. καὶ τὸ πλῆθος τὸ ἰσχυρὸν διανοηθήσεται τὸ πρόσταγμα, καὶ διενόηθην ÷ (potius ✕) αὐτὸ ἐν ὁράματι.² 'Α. καὶ

³³ Cod. 87. Syro-hex. pingit: μετὰ + τοῦ χριστοῦ.³⁴ Euseb. ibid. p. 399, et in Eclog. Proph. p. 162. Syro-hex. + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. Cod. 87 in marg. sine nom. affert: λαὸς ἡγούμενος (sic) ἐρχομένου.³⁵ Cod. 87 in marg. Syro-hex. + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. Cod. 87 in marg. Syro-hex. + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. Ad προθεσμία cf. Hex. ad Job. xxviii. 3. Ezech. xxi. 25.³⁶ Cod. 87 (qui pingit + ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν), Syro-hex. (Ad Theodotionem τάξει reprobat Codd. 22, 23, 26, alii, Chrysost., Euseb., Theodoret.)³⁷ Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: (non +) + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: (non +) + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם.

³⁸ Haec in lectionem Theodotionis post ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος inferunt Ald., Codd. II (in marg. antiqua manu), III, XII, 23, 33, alii, qui leviter inter se discrepant. Deinde repetendo pergunt: καὶ δυναώσκει διαθήκην πολλοῖς ἐβδομάς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος, cetera ut in editis.

CAP. X. ¹ Syro-hex. + וְכֵן בְּשִׁמְשׁוֹתָיִם. ² Cod. 87, Syro-hex. Verba αὐτὸ ἐν ὁράματι cum non sint superflua, sed ex alio interprete, ut videtur, assumpta, asterisco,

στρατεία μεγάλη συνήσει σὺν τῷ ῥήματι, καὶ
σύνεσις αὐτῶ ἐν ὀράματι.³

3. לָחֵם חֲמִירָה. *Panem desideriorum*. Θ. Ο'.
ἄρτον ἐπιθυμιῶν. Σ. (ἄρτον) ἐπιθυμητόν.⁴

4. חִדְדֵּקֶל. *Hiidekel*. Θ. Τίγρις 'Εδδεκέλ.⁵ Ο'.
Τίγρης.⁶

5. אִישׁ. *Vir*. Θ. ἀνὴρ. Ο'. ἄνθρωπος. Σ. ὡς
ἀνὴρ.⁷

בְּרִים. *Vestibus lineis*. Θ. βαδδίν. Ο'. βύσ-
σινα. 'Α. ἐξαίρετα. Σ. λυά.⁸

אֹרֹחַ אֶשְׁרֵי. *Auro Urpasi*. Θ. ἐν χρυσίῳ
'Ὀφάξ'. Ο'. καὶ ἐκ μέσου αὐτοῦ φῶς. 'Α.
colore 'Ὀφάξ'.⁹

6. וְגוֹיָתוֹ כְּתִישׁ. *Et corpus ejus erat instar
chrysolithi*. Θ. Σ. καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὥσει
Θαρσίς.¹⁰ Ο'. καὶ τὸ στῆμα αὐτοῦ ὥσει θα-
λάσσης.¹¹ 'Α. ... ὡς χρυσόλιθος.¹²

7. בְּהִתְבָּה. *Abscondendo se*. Θ. ἐν φόβῳ. Ο'.

non obelo, signanda videntur.

³ Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: **ܠܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ**. Ubi pro *σύνεσις αὐτῶ* Syrus deteriorem lectionem *συνήσει αὐτῶ* interpretatus est. ⁴ Syro-hex. **ܠܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ**. Cf. ad Cap. ix. 23. ⁵ Prior vox deest in Ald., Codd. 33, 34, aliis; posterior (quam Ald., Codd. III, 23, alii, 'Εδδεκέλ scribunt) in Comp., Codd. 22, 36, aliis, Chrysost., Theodoret. ⁶ Cod. 87. Nomen Tigridis Aramaeum **ܚܝܕܕܐ** (Διγλάθ Joseph. Antiq. I. i, 3) ponit Syrus. Parsons. e Cod. XII exscripsit: Σ. 'Εδδεκέλ. Θ. (sic). ⁷ Hieron.: "Pro eo autem, quod nos juxta Hebraicum vertimus, *ecce vir*, Sym. posuit, *quasi vir*; non enim vir erat, sed viri habebat similitudinem." ⁸ Syro-hex. **ܠܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ**. (Syr. **ܠܚܝܡܐ**, *sublimis*, commutatur cum Graecis ὑψηλός, μετέωρος, ὑπερηγμένος, non cum ἐξαιρετός, nisi Syrus noster verba ἐξαίρετω et ἐξαίρω imperite miscuerit.) Nobil. ex Polychronio affert: Οἱ Ο'. βύσινα 'Ακύλας δὲ ἐξαίρετα λέγει. Hieron.: "Pro *vineis*, quod interpretatus est Aquila [Symmachus], Theod. *bad-dim* posuit, LXX *byssina*, Sym. [MS. Palat. Aquilae hanc interpretationem vindicat] ἐξαίρετα, id est, *praecipua*." Cf. Hex. ad I Reg. ii. 18. Ezech. ix. 2, 11. x. 2. ⁹ Hieron.: "Pro quo in Hebraeo legitur *OPHAZ*, quod Aqu. ita interpretatus est: *Et lumbi ejus accincti erant colore* [fortasse ἐν βάμματι, coll. Hex. ad Psal. xlv. 10] 'Ὀφάξ'." ¹⁰ Hieron.: "Pro *chrysolitho*... in Hebraeo habet *THARSIS*,

ἐν σπουδῇ. 'Α. κρυφῇ.¹³

9. אֶת-קוֹל דְּבָרָיו. (in posteriore loco). Θ. (ἐν τῷ
ἀκοῦσαι με) αὐτοῦ. Alia exempl. φωνὴν ῥη-
μάτων αὐτοῦ.¹⁴ Ο'. Vacat.

נִרְדָּם עַל-פָּנָי. *Soporatus super faciem meam*.
Θ. κατανεννυμένος (alia exempl. add. ἐπὶ
πρόσωπόν μου¹⁵). Ο'. πεπτωκώς ἐπὶ πρόσ-
ωπόν μου. Σ. κεκαρωμένος...¹⁶ ('Α.) καταφε-
ρόμενος...¹⁷

10. וַתִּנְתָּנִי. *Et vacillare fecit me*. Θ. Ο'. καὶ
ἤγειρέ ('Α. ἐκίνησε¹⁸) με.

וְנִפְּוֹת יָדַי. *Et volas manuum mearum*. Θ.
Vacat. Alia exempl. καὶ ταρσοὺς χειρῶν
μου.¹⁹ Ο'. ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν μου.²⁰

11. אִישׁ-חֲמִירָה. *Vir desideriorum*. Θ. ἀνὴρ ἐπι-
θυμιῶν. Ο'. ἄνθρωπος ἐλεεινὸς εἶ. Σ. ἀνὴρ
ἐπιθυμητέ.²¹

עַל-עֲמֻדָּה. *Super statione tua*. Θ. ἐπὶ τῇ

quod Theod. et Sym. eodem verbo interpretati sunt; LXX vero *mare* appellaverunt." ¹¹ Cod. 87, Syro-hex. Cf.

Hex. ad Jesai. ii. 16. ¹² Syro-hex. **ܠܚܝܡܐ ܕܚܝܡܐ**; cum scholio: "Hoc est, margarita (**ܚܝܡܐ**) similis auro." Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 14. ¹³ Syro-hex.

ܠܚܝܡܐ. ¹⁴ Sic Comp. (cum τὴν φωνήν), Ald., Codd. III, XII (ut Comp.), 33, 34, alii. ¹⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, Chrysost., Theodoret. ¹⁶ Syro-hex. **ܠܚܝܡܐ**.

ܠܚܝܡܐ, h. e. Bugato vertente, *deficius*, a radice **ܠܚܝܡܐ**, *intentus fuit*, quae notio hic non quadrat. Nullus dubito quin legendum **ܠܚܝܡܐ**, Graece *κεκαρωμένος*, a radice **ܠܚܝܡܐ**, unde **ܠܚܝܡܐ**, *ἐκαρώθησαν*, quod legitur apud eundem interpretem Psal. lxxv. 7 pro Hebr. **נָרַד**. Cf. Hex. ad Jud. iv. 21. Nomen **ܠܚܝܡܐ** pro Graeco *κάρωσις* Aquilae tribuit Syrus noster Psal. lix. 5. ¹⁷ Sic sine nom. Cod. 36 in marg. alia manu. Aquilae esse conjecerim, coll. Hex. ad Psal. lxxv. 7. ¹⁸ Syro-hex. **ܠܚܝܡܐ**. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (cum τῶν χειρῶν), 23, 33, 34, alii.

²⁰ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. habet: *ταρσοὺς* (**ܠܚܝܡܐ**) *χειρῶν μου*. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 23. ²¹ Hieron.: "Pro *viro desideriorum* Sym. interpretatus est, *virum desiderabilem*." Cf. ad Cap. ix. 23. Ad *ἀνὴρ ἐλεεινός* (vv. 11, 19) Syro-hex. in marg. affert: *ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν*; ad *εἰσῆλθον* (v. 12), *ἦλθον*; ad *βασιλῆως* (v. 13), *βασιλείας*; ad *ἐγίαινε* (v. 19), *εἰρήνη σοι*; ad *ὁ ἄγγελος* (v. 21), *ὁ ἄρχων ὕμῶν*: quae omnia sunt Theodotionis.

καὶ οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ. Ο'. ποιή-
σασθαι συνθήκας, καὶ οὐ μὴ κατισχύσει, ὅτι
ὁ βραχίων αὐτοῦ οὐ στήσει ἰσχὺν, καὶ ὁ βρα-
χίων αὐτοῦ (ναρκήσει). Σ. τοῦ ποιῆσαι ὁμόνοιαν,
καὶ οὐ στήσεται πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονος, καὶ οὐχ
ὑποστήσεται (s. ὑπομενέι), οὐδὲ πρὸς τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁷

9. מֶלֶךְ הַנֶּגֶב. *Rex austri.* Θ. τοῦ βασιλέως τοῦ
νότου. Ο'. ✕ βασιλεὺς Ἀιγύπτου.⁸

10. חֵיָלִים רַבִּים. *Exercituum multorum.* Θ. ἀνα-
μέσον πολλῶν. Alia exempl. δυνάμεων πολ-
λῶν.⁹ Ο'. ὄχλου πολλοῦ.

וְנָתַן בּוֹא וְיָבֵא. *Et veniet veniendo, et inun-
dabit.* Θ. καὶ ἐλεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατα-
κλύζων. Ο'. καὶ εἰσελεύσεται κατ' αὐτὴν κατα-
σύρων. Σ. καὶ ἐλεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύζων.¹⁰

(מַעֲזוֹ ק'). עַד-מִנִּימֶנְתָּ. *Usque ad munimentum
ejus.* Θ. ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ο'. ἐπὶ
πόλιν. Ἀ. ἕως κραταιώματος αὐτῆς.¹¹

11. וְיֵצֵא. *Et egredietur.* Ο'. ✕ (Θ.) καὶ ἐξε-
λεύσεται.¹²

וְהִעֲמִיד הַמּוֹן רַב. *Et excitabit copias magnas.*
Ο'. ✕ (Θ.) καὶ στήσει ὄχλον πολλόν.¹³

13. וְלִקְחָהּ הָעָתִיד שָׁנִים יְבוֹא בּוֹא. *Et ad finem*

temporum annorum veniet veniendo. Θ. καὶ
εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῶν ἐπελεύσεται
εἰσόδια. Ο'. κατὰ συντέλειαν καιροῦ ἐνιαυτοῦ,
καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν ἐπ' αὐτόν. Ἀλ-
λος· καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῶν
ἐπελεύσεται ἐρχόμενος.¹⁴

14. וְבָנֵי פְרִיזִי. *Et filii violentorum.* Θ. καὶ οἱ
υἱοὶ τῶν λοιμῶν. Σ. . . παραβάσεων.¹⁵ Ο'.
καὶ ἀνοικοδομήσει τὰ πεπτωκότα.

16. בְּאֶרֶץ-הַדְּבָרִי. *In terra decoris.* Θ. ἐν τῇ γῇ
τοῦ Σαβεὶ (s. Σαβεῖρ¹⁶). Ο'. ἐν τῇ χώρᾳ τῆς
θελήσεως.¹⁷ Ἀ. ἐν γῇ ἐνδόξῃ.¹⁸ Σ. ἐν τῇ γῇ τῆς
δυνάμεως.¹⁹

וְנָתַן בִּידָהּ. *Et internecio erit in manu ejus.*
Θ. καὶ τελεσθήσεται (alia exempl. συντελεσθή-
σεται) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ο'. καὶ ἐπιτελε-
σθήσεται πάντα ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ.²⁰ Σ.
καὶ ἀναλωθήσονται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ.²¹

17. כָּל-מַלְכוּתוֹ. *Totius regni sui.* Θ. πάσης τῆς
βασιλείας αὐτοῦ. Ο'. πᾶν τὸ ἔργον αὐτοῦ.²²

20. וְנִגַּשׁ הָרָר מִלְכוּת. *(Qui transire facit) exac-
torem per decus regni.* Θ. πράσσων δόξαν
βασιλείας. Ο'. τύπων δόξαν βασιλείας.²³

וּבְיָמֵים אֶחָדִים. *Et in diebus paucis.* Θ. καὶ

⁷ Syro-hex. ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Idem in marg. sine nom. Theodotionaea affert: καὶ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ νότου—καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τῷ καιρῷ (ܠܠܚܐ), in singulari, invitis libris Graecis et Hebraeo. Post ἐν τοῖς καιροῖς, non post αὐτὴν, distinguunt Comp., Ald., Codd. II, III, alii, qui pergunt: καὶ ἀναστήσεται).⁸ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. Mox ubi De Magistris edidit: καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, Parsons. e Cod. 88 pro ἐπὶ exscripsit εἰς.⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, Theodoret.¹⁰ Syro-hex. ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Idem: ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Est Theodotionis, ut videtur.¹¹ Idem: ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Cf. ad v. 38.¹² Cod. 87, Syro-hex. (Ad Αἰγύπτου (vv. 11, 15) Syro-hex. in marg. char. med. ܠܐ ܡܥܪܝܢ, quae Theodotionis est lectio.)¹³ Idem.¹⁴ Syro-hex. ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Est Theodotionis, ut videtur, cum versione obscurae vocis εἰσόδια ad Hebraeum accommodata.¹⁵ Cod. XII affert: Σ. . . παραβάσεων. Θ. Ο'. τῶν λοιμῶν. Cod. 232 in textu habet τῶν παραβάσεων, sed λοιμῶν in marg. alia manu.

¹⁶ Sic Ald., Codd. II, III (cum Σαβεῖρ), XII, 22, 23, 26 alii.¹⁷ Syro-hex. ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. In Codd. 87, 88 abest τῆς θ, sed Parsons. e marg. Cod. 33 affert: ἐν χώρᾳ τῆς θελήσεως. Hieron.: "Terram inclytam, sive, ut LXX interpretati sunt, voluntatis, h. e. quae complaceat Deo;" unde Montef. falso edidit: Ο'. ἐν τῇ γῇ θελήσεως.¹⁸ Syro-hex. in marg. sine nom. affert: ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Hieron.: "Pro terra inclyta, quod interpretatus est Aq., quem nos in hoc loco secuti sumus, Theod. ipsum Hebraicum verbum posuit ܣܒܝܪ [MS. Sangerm. sabir], pro quo Sym. verit̄, terram fortitudinis." Cf. Hex. ad Ezech. xx. 6.¹⁹ Hieron. Cf. ad v. 45. Schol. apud Nobil.: Ἀντίοχος ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· αὐτὴ γὰρ διὰ τὸν νόμον ὑπῆρχε χώρα τῆς τοῦ θεοῦ θελήσεως, δόξης, καὶ δυνάμεως· τούτων γὰρ ἕκαστον τὸ σαβεὶ ἐρμηνεύεται.²⁰ Codd. 87(?) 88, Syro-hex. De Magistris male exscripsit: πάντα τὰ ἐν τ. χ. αὐτοῦ.²¹ Syro-hex. ܠܐ ܡܥܪܝܢ ܠܐ ܡܥܪܝܢ. Est Theodotionis, ut videtur.²² Syro-hex. In Cod. 87 desideratur πᾶν.²³ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "LXX interpretati sunt: percutiens dignitatem imperii."

ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Ο'. καὶ ἐν ἡμέραις ἐσχάταις.²⁴

23, 24. בְּשִׁלְחָאֵי בְּמִצְרַיִם. *Cum parvo populo. In securitate (inopinato).* Θ. ἐν ὀλίγῳ ἔθνεϊ, καὶ ἐν εὐθηνίᾳ. Ο'. ἐν ὀλιγοστώ ἔθνεϊ, ἐξάπιννα. Σ. ὡς ἐν ὀλίγῳ ἔθνεϊ ἡσύχῃ.²⁵

24. מִבְּצָרִים וְעַל. *Et adversus munitiones.* Θ. καὶ ἐπ' Αἴγυπτον. Ο'. καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἰσχυράν. 'Α. καὶ ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα.²⁶

25. מִחֲשָׁבוֹת. Θ. λογισμούς. Ο'. (ὅτι διανοηθήσεται ἐπ' αὐτὸν) διανοίᾳ.²⁷

26. וְיִשְׁתַּחֲוֶה. *Et exercitus ejus inundabit.* Θ. καὶ δυνάμεις κατακλύσει. Ο'. καὶ παρέρχεται, καὶ κατασυρεῖ.²⁸

29. לְמוֹעֵד יָשׁוּב. *Stato tempore revertetur.* Θ. εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει. Ο'. εἰς καιρὸν ✕ ἐπιστρέψει 4.²⁹

וְלֹא־תִהְיֶה כְּרֹאשֹׁנָה וְכֶאֱחֶרֶת. *Sed non erit sicut prius sic etiam posterius.* Θ. Ο'. καὶ οὐκ ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη. 'Ο Σύρος' καὶ οὐ ποιήσει ὡς τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἐσχάτα.³⁰

30. וְיִבְחָא. *Et animus abjiciet.* Θ. καὶ ταπεινωθήσεται. Ο'. καὶ ἐμβριμῆσονται αὐτῷ.³¹

וְיָשׁוּב וְיִרְעַס. *Et revertetur, et irascetur.* Θ. καὶ ἐπιστρέψει, καὶ θυμωθήσεται. Ο'. ÷ (fort. ✕) καὶ ἐπιστρέψει, καὶ ὀργισθήσεται 4.³²

✕

²⁴ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: *et in paucis diebus.* ²⁵ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ²⁶ Idem: ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Edebat *diavola.* ²⁷ Idem: ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Minus probabiliter Cod. 87: καὶ παρελεύσονται καὶ κατασυρεῖ. ²⁸ Cod. 87, Syro-hex. ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. Cf. Hex. ad Psal. vii. 12. Hieron.: "*Et percutietur, sive, ut alius interpretatus est, et comminabuntur ei.*" ³¹ "Haec verba obelo confixa sunt in utroque codice, Chisiano, et nostro; quae tamen cum in textu primigenio et in Theodotione reperiantur, asterisco potius illustranda essent."—*Bugat.* ³² Hieron.: "Unde significantius interpretatus est Aquila: *Et cogitabit, ut deseratur pactum sanctuarii.*" ³⁴ "In qui-

30. וַיָּבִין עַל־עֲנֻבֵי בְרִית קֹדֶשׁ. *Et animus advertet ad eos qui dereliquunt foedus sanctum.*

Θ. καὶ συνήσει ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας (alia exempl. καταλείποντας) διαθήκην ἁγίαν. Ο'. καὶ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοὺς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην τοῦ ἁγίου. 'Α. καὶ συνήσει, ἵνα ἐγκαταλειφθῇ ἡ συνθήκη τοῦ ἁγίου.³³

31. וְחַרְבִּים. *Et brachia.* Θ. καὶ σπέρματα.³⁴ Ο'. καὶ βραχίονες.

35. וְיִלְבֹּן. *Et ad dealbandum.* Θ. καὶ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι. Alia exempl. καὶ τοῦ ἐκλευκᾶναι.³⁵ Ο'. καὶ εἰς τὸ καθαρισθῆναι.

36. וְעַל אֵל אֱלֹהִים. *Et adversus Deum deorum.* Θ. Vacat. Alia exempl. ✕ καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν 4.³⁶ Ο'. καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν.

נִפְלְאוֹת. *Mirabilia (impia).* Θ. ὑπέρογκα. Ο'. ἑξάλλα.³⁷

כִּי־נִחְרְצָה וְעֵצָתָהּ. *Nam poena decreta fiet.* Θ. εἰς γὰρ συντέλειαν (alia exempl. add. καὶ σπουδῇ) γίνεται. Ο'. εἰς αὐτὸν γὰρ συντέλεια γίνεται.³⁹

37. וְעַל־אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יָבִין וְעַל־כָּל־אֱלֹהֵי לֹא יָבִין. *Neque ad deos patrum suorum animus advertet, neque ad desiderium mulierum (idolum a mulieribus cultum), neque ad ullum omnino deum animus advertet.* Θ. καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ συνήσει, καὶ ἐπιθυμία (alia exempl. ἐπιθυ-

✕

busdam libris [Comp., Codd. 22, 42, aliis] est *brachiones*, quomodo est in Hebraico, et in editione Latina: in plerisque [Ald., Codd. III, XII, 33, 34, aliis] utrumque est."—*Nobil.* Hieron.: "*Pro brachiis alius interpretatus est semina.*" ³⁵ Sic Ald., Codd. 22, 23, 48, alii, Chrysost., Theodoret. Videtur esse alia interpretatio. ³⁶ Sic Cod. 23, et sine aster. Comp. (sine τῶν), Ald., Codd. III, XII, 22, 33 (ut Comp.), 34, alii. ³⁷ Cod. 87. Hesych.: "Ἐξάλλα· διάφορα, λαμπρά, ἀλλόφυλα, ἢ ἑξοχα; quae non defendunt Syrum nostrum, vertentem ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ, καταφρονήτικά." ³⁸ Sic Ald., Codd. 22, 33, 36, alii. Cf. ad Cap. ix. 27, not. 38. ³⁹ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "*Perpetrata quippe definitio est; sive, ut alius interpretatus est: in ipso enim erit consummatio.*"

μίαν; alia, ἐπὶ ἐπιθυμίαν⁴⁰) γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν (πάντα) θεὸν οὐ συνήσει. Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ μὴ προνοηθῇ, καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ γυναικὸς οὐ μὴ προνοηθῇ.⁴¹ 'Α. καὶ ἐπὶ θεὸν πατέρων αὐτοῦ οὐ συνήσει, καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πάντα θεὸν οὐ συνήσει.⁴²

38. וְלֹא־אֱלֹהִים מְעִיִּים. Sed deum munimentorum. Θ. καὶ θεὸν Μαωζείμ. Ο'. Versio absona. 'Α. (καὶ θεὸν) κραταιωμάτων.⁴³

39. וְעָשָׂה לְמִבְצָרֵי מְעִיִּים. Et faciet munitionibus munimentorum. Θ. καὶ ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασι τῶν καταφυγῶν (Σ. confugiorum).⁴⁴ Ο'. (καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ) ποιήσει πόλεων, καὶ εἰς ὀχύρωμα ἰσχυρὸν ἦξει.

וְאִשָּׁר הָקִיר. Quem agnoverit. Θ. Vacat. Alia exempl. οὗ ἔαν ἐπιγνῶ; alia, ὃν ἐγγώρισεν.⁴⁵ Ο'. οὗ ἔαν ἐπιγνῶ.

40. וְיִשְׁפָּךְ. Et inundabit (terram). Θ. καὶ συντρίψει. "Αλλος· ἐν ταῖς κατακλύσει.⁴⁶ Ο'. Vacat.

41. וְרַבּוּת יִכְשְׁלוּ. Et multi corruent. Θ. καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσι. Ο'. ✕ καὶ πολλὰι σκανδαλισθήσονται.⁴⁷ 'Α. καὶ πολλὰι σκανδαλισθή-

σονται. Σ. καὶ μυριάδες πταίσουσιν.⁴⁸

41, 42. וְאֵלֶּה יִמְלֹכוּ מִיָּדוֹ אֲדוֹם וּמוֹאָב וְרַאשֵׁית בְּנֵי עַמּוֹן; וְיִשְׁלַח יָדוֹ בְּאַרְצוֹת עֵרִיפְיֵינְתוּר עַל מַנּוּ עֵינָיו: Et edom, et moab, et nobilissimi filiorum Ammon. Et extendet manum suam in terras. Θ. καὶ οὗτοι διασωθήσονται ἐκ χειρὸς αὐτοῦ· 'Εδὼμ, καὶ Μωάβ, καὶ ἀρχὴ υἱῶν 'Αμμών. καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν γῆν. Ο'. ✕ καὶ αὗται σωθήσονται ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ· 'Εδὼμ, καὶ Μωάβ, καὶ κεφάλαιον υἱῶν 'Αμμών. καὶ ἀποστελεῖ χεῖρα αὐτοῦ ἐν ταῖς γαλαῖς.⁴⁹

44. וְלִהְיוּתָם לְחֵרֶם. Ad perdendum et internecione delendum multos. Θ. τοῦ ἀφανίσαι (alia exempl. add. καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι⁵⁰) πολλούς. Ο'. ἀφανίσει καὶ ἀποκτείνει πολλούς.

45. וְיִשַּׁע אֶפְהָדָנוּ בֵּין יָמַי לְהָרַב צִבְיָה. Et figet tentoria palatii sui inter maria et montem decoris sanctitatis, et veniet ad finem suum. Θ. καὶ πῆξει τὴν σκηνὴν αὐτοῦ· 'Εφθανῶ ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν εἰς ὄρος Σαβαεὶν ἁγίον, (καὶ) ἦξει ἕως μέρους αὐτοῦ.⁵¹ Ο'. καὶ στήσει αὐτοῦ τὴν σκηνὴν

⁴⁰ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 33, 35, aliis; posterior in Comp., Codd. XII, 22, 23, 34, aliis. ⁴¹ Cod.

87. Syro-hex.: καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν κ. τ. ε. In utroque exemplari clausula וְעַל-כָּל-אֱלֹהִים non vertitur. Deinde haec, καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ γ. οὐ μὴ προνοηθῇ, aegre conciliari possunt cum versione τῶν Ο' ab Hieronymo allata, et concupiscentiis mulierum non evitabit. ⁴² Hieron., qui ipsa Graeca attulit.

⁴³ Idem: "Pro deo maozim, quod habetur in Hebraico, Aquila transtulit, deum fortitudinum; LXX, deum fortissimum." Ad Μαωζείμ Cod. 233 in marg. affert: κραταιωμάτων, quod Aquilae indubitanter vindicavimus. Cf. Hex. ad Jud. vi. 26. Psal. xxvi. i. Alteram lectionem in nostro τῶν Ο' exemplari frustra quaeras. ⁴⁴ Hieron.:

"Et faciet ut munit praesidia cum deo alieno... Pro praesidiis, confugia interpretatus est Sym."

⁴⁵ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. 23, 33, aliis; posterior in Codd. 22, 34, aliis, et Theodoret. Hieron. Theodotioni continuat: et cum eis ostenderit. ⁴⁶ "In quibusdam libris [Codd. 22, 36, aliis, Theodoret.] antecedit ἐν ταῖς

κατακλύσει, quae altera videtur interpretatio."—Nobis.

⁴⁷ Cod. 87, Syro-hex., qui pingunt: ✕ καὶ πολλὰι—ἐν ταῖς γαλαῖς 4 (בְּיָמָיו בְּיָמָיו, ex prava repetitione vocis בְּיָמָיו, ut videtur, Syro-hex.). ⁴⁸ Hieron.:

"Et multi corruent; Theod., et multi infirmabuntur. Multas autem corrui, juxta Aquilam, vel urbes, vel regiones, vel provincias intellige." Cf. Hex. ad Jerem. viii. 12. ⁴⁹ Cod.

87, Syro-hex. (qui ἀπὸ χειρὸν αὐτοῦ habet). Idem pro κεφάλαιον in textu habet זֶמְרָא (cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 51); in marg. autem char. med. مَعَالَا. Ceterum Aquilae versionem esse, praeter Hieronymi testimonium, aliis indicia probari potest. ⁵⁰ Sic Comp., Ald. (sine τοῦ), Codd. III, 22, 23, 33 (ut Ald.), 34, alii. ⁵¹ Hieron.:

"Theodotio: Et figet tabernaculum suum in Aphedano

[Nostri MSS. Ephadano, vel Epadno, rectius absque in praepositione. MS. quoque Sangerm. EPADANO, secunda manu EPADNO.—Vallars.] inter maria in monte Saba [Saba Codd. 23, 62] sancto, et veniet usque ad partem ejus."

τότε ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν, καὶ τοῦ ὄρους
τῆς θελήσεως τοῦ ἁγίου, καὶ ἤξει ὥρα τῆς
συντελείας αὐτοῦ.⁵² Ἀ. καὶ φυτεύσει τὴν σκηνὴν
τοῦ πραιτωρίου αὐτοῦ Ἀπεδνῶ (s. ἐν Ἀφαδανῶ)
μεταξὺ τῶν θαλασσῶν ἐν ὄρει ἐνδόξῳ καὶ ἁγίῳ, καὶ ἤξει
ἔως τήλους αὐτοῦ.⁵³ Σ. καὶ ἔκτενεί τὰς σκηνὰς
τοῦ ἱπποστασίου αὐτοῦ μεταξὺ τῶν θαλασσῶν
εἰς τὸ ὄρος τῆς δυνάμεως τὸ ἅγιον, καὶ ἤξει
ἔως ἄκρου αὐτοῦ.⁵⁴

CAP. XII.

1. כָּל־הַמִּצְנֵף כְּתוּב. *Omnis qui inventus fuerit scriptus.* Θ. πᾶς ὁ (alia exempl. add. εὐρε-
θείς¹) γεγραμμένος. Ο'. πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἂν
εὐρεθῇ ἐγγεγραμμένος.
3. הַמְּשִׁבִּילִים יְהִירוּ בִּזְהָר הַרְקִיעַ וַיִּצְדְּקוּ הַרְבִּים. *Et prudentes splendebunt instar splendoris firmamenti, et qui justos reddunt multos sicut stellae in aeternum et perpetuo.* Θ. καὶ οἱ συνιέντες λάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι. Ο'. καὶ οἱ συνιέντες φανοῦσιν ὡς φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ κατισχύοντες

τοὺς λόγους μου, ὥσπερ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.²

4. רַבִּים. Θ. Ο'. πολλοί.³

6. וְשָׁרָה מְעַל לְמִימֵי הַיָּר. *Qui super aquas fluvii stabat.* Θ. ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ. Ο'. τῷ ἐπάνω [τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ].⁴

7. לְמוֹעֵד בְּמוֹעֵד. *In tempus (annum), tempora (duo annos).* Θ. εἰς καιρὸν καιρῶν. Alia exempl. εἰς καιρὸν, καὶ καιρούς.⁵ Ο'. εἰς καιρὸν, καὶ καιρούς.

וְכָבְלוֹת נָפְץ יָדַע־קֶדֶשׁ תְּכַלֶּינָה כָּל־אֵלֶּה. *Et postquam consummata fuerit dispersio manus (manipuli) populi sancti, consummabuntur omnia illa.* Θ. ἐν τῷ συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν, γινώσκονται πάντα ταῦτα. Alia exempl. post διασκορπισμὸν add. χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου; e quibus nonnulla post γινώσκονται inferunt ἅγιον καὶ συντελεσθήσεται.⁶ Ο'. ἡ συντέλεια χειρῶν ἀφέσεως λαοῦ ἁγίου, καὶ συντελεσθήσεται πάντα ταῦτα.

8. Ο'. καὶ τίνες αἱ παραβολαὶ αὐταί;⁷

10. הַמְּשִׁבִּילִים יִבְרִי. *Sed prudentes intelligent.* Θ. καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσι. Ο'. καὶ οἱ

⁵² Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Soli LXX, omni se nominis [Apedno] quaestione liberantes, interpretati sunt: *Et statuet tabernaculum suum tunc inter maria, et montem voluntatis sanctum, et veniet hora consummationis ejus.*"

⁵³ Idem: "Aquila: *Et plantabit tabernaculum praetorii sui in Ἀφαδανῶ* [MS. Sangerm.: *praetorii sui APEΔNO*] *inter maria, in monte glorioso et sancto, et veniet usque ad finem ejus.*" Ubi duae Aquilae versiones, τοῦ πραιτωρίου αὐτοῦ, ἐτ' Ἀπεδνῶ, coaluisse videntur.

⁵⁴ Hieron.: "Hunc locum Sym. ita interpretatus est: καὶ ἔκτενεί — ἔως ἄκρου αὐτοῦ; quod in Latino sonat: *Et extendet papilionem equilatatum sui inter maria, super montem fortitudinis sanctum; et veniet usque ad verticem montis.*" Schol. apud Nobil.: τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐφ' ἀδανῶ τούτῃστι, σκηνὴν τοῦ ἱπποστασίου, ὅπου ἐστὶ τὸ ἱππικὸν στρατόπεδον.

CAP. XII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 33, alii, Chrysost., Theodoret. ² Cod. 87, Syro-hex. Montef. edidit: Ο'. Θ. καὶ οἱ συνιέντες λάμψουσιν κ. τ. ἔ., ex Hieronymo, qui ambigue ait: "Quem locum Theod. et vulgata

ed. ita expressit: *Et intelligentes fulgebunt quasi splendor firmamenti, et de justis plurimi (s. plurimis) quasi stellae in aeternum et ultra.*"

³ In versione τῶν Ο' De Magistris e Cod. 87 exscriptis οἱ πολλοί; sed articulum repobant Cod. 88, Syro-hex.

⁴ Idem edidit: τῷ ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, et sic in Cod. Chisiano exstare testatur Bugatus; quod tamen contra consensum Cod. 88 et Syro-hex., qui τῷ ἐπάνω tantum habent, vix crediderim.

⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 33, 34, alii.

⁶ Montef. ex Chrysost. affert: ἄλλα. καὶ ἐν τῷ συντ. διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου, γινώσκονται ἅγιον, καὶ συντ. ταῦτα πάντα (sic). Sic Codd. 22 (cum ἁγίοις), 36, 48, 51, 231, et (cum συντελεσθήσονται) Codd. 34, 87, Theodoret. (qui χειρὸς ignorat). Lectio brevior, χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου, est in Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, 35, aliis; et fortasse Aquilae est. (Pro יָדַע־קֶדֶשׁ Theodotio legisse videtur יָדַע, neglectis his, תְּכַלֶּינָה, pro quibus interpolator supplevit ἅγιον καὶ συντελεσθήσεται.)

⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Edebatur καὶ τίνες κ. τ. ἔ.

διανοούμενοι προσέξουσιν. Σ. καὶ οἱ ἐπιστή-
μονες συνήσουσιν.⁹

11. מִלֵּי. Mille. Θ. χίλιαι. Alia exempl. δισχί-
λαι.⁹ Ο'. χιλίας.

13. תְּצִיחֵךְ מִלְּפָנֶיךָ אֶת־הַמָּוֶלֶת וְתִשְׁכָּחֵהָ
וְתִשְׁכָּחֵהָ. Tu vero abi ad finem, et requiesces, et
surges ad sortem tuam capiendam in fine dierum.
Θ. καὶ σὺ δέυρο, καὶ ἀναπαύου· ἔτι γὰρ ἡμέραι
[καὶ ὥραι]¹⁰ εἰς ἀναπλήρωσιν συντελείας· καὶ
ἀναστήσῃ εἰς τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν
ἡμερῶν. Ο'. καὶ σὺ βάδισον, ἀναπαύου· ÷ ἔτι
γὰρ εἰσιν ἡμέραι καὶ ὥραι εἰς ἀναπλήρωσιν
συντελείας· καὶ ἀναπαύσῃ, καὶ ἀναστήσῃ ἐπὶ
τὴν δόξαν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.¹¹

Cap. XII. 6. Ο'. ÷ καὶ ὁ καθαρισμὸς τούτων.¹²

[CAP. XIII.]

SUSANNA.

1—5. Θ. καὶ ἦν ἀνὴρ—ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.
Ο'. ÷ (fort. ✕) Σ. Θ. καὶ ἦν ἀνὴρ—ἐν τῷ
ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.¹

8, 9. Ο'. καὶ ἐπιθυμήσαντες αὐτῆς διέστρεψαν τὸν
νοῦν αὐτῶν.²

12. Ο'. καὶ ὡς ἐγένετο ὁρθρος.³

13. Ο'. καὶ ἰδοὺ αὐτὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς περιεπάτει.⁴

19. Ο'. καὶ εἶπεν εἰς τῷ ἐτέρῳ.⁵

23. Θ. αἰρετώτερόν (alia exempl. αἰρετόν⁶) μοι ἐστὶ.
Ο'. κάλλιον δέ με.

28. Ο'. καὶ ἐλθόντες.⁷

⁹ Cod. 87 in marg. Syro-hex. ✕ ܡܝܠܝܐ ܡܝܠܝܐ.

¹⁰ Sic Cod. XII, et Syro-hex. in marg. char. med.

¹¹ Haec desunt in Codd. II (in textu), III, XII, 22, 34, aliis, Chrysost., Theodoret. Hieron.: "Pro quo Theod. ita interpretatus est: Tu autem vade et requiesce, et resurges in ordine tuo in consummatione dierum." Unde coniecero aliquis, clausulam, ἔτι γὰρ—συντελείας, e versione LXXviri-
ali male assumptam esse.

¹² Cod. 87, Syro-hex. Cod. 88 pingit: ✕ ἔτι γὰρ κ. τ. ε. (Pro βάδισον in Cod. Chisiano soloce exaratum βάδισον, quod non correxerunt Holmes., Hahn., Tischendorf.)

¹³ Cod. 87, Syro-hex. Haec in textu Theodotionis post θανάσιων sine obelo inferunt Codd. 22, 36, alii, Theodoret.

[CAP. XIII.] ¹ Syro-hex., qui pingit: Σ. Θ. + καὶ ἦν ἀνὴρ κ. τ. ε. Haec verba in Cod. 87 lemniscis (↘), non obelis, insignita sunt, apiculis ad oram codicis siglis Α. Θ. Ω., sic, teste Bugato, qui codicem ipsum insexpit, *distincte* exaratis, non per ductus in monogrammatibus obscuri formam convolutos, quales in apographo, quo usus est, conspici testatur De Magistris. Quid autem sive duorum sive trium interpretum nomina hic cum obelo apposita significant, nemo omni ex parte probabiliter sententiam proposuit. Nobis quidem praestare videtur Bugati solutio, qui, respectu ad v. 7 versionis LXXviri-
alis habito, ubi Susannae ipsius, patrisque ejus et conjugis nomina, tanquam personarum quarum tunc primum mentio fiat, introducuntur, Origenis mentem eam fuisse censet, ut indicaret priores quatuor versiculos cum dimidio quinti apud LXX defuisse; ex reliquis autem interpretibus, Symmacho praesertim et Theodotione, suppletos esse. Cum hac autem hypothesi neque obelos, neque lemniscos, sed solos *aste-*

*ris*cos consistere posse, etiamsi nihil de hac re monuerit Bugatus, certo certius est. Quod vero ad consensum duorum vel trium interpretum attinet, siglum Σ. Θ., vel 'Α. Σ. Θ., ut passim in Hexaplis observavimus, tantummodo innuit, versionem esse unius e tribus interpretibus, qui hic est Theodotio; ceteros autem cum eo, cujus verba posita sunt, ad *sensum* dumtaxat conspirare. Quod si quis objiciat, versionem hujus narrationis LXXviralem a verbis, *περὶ ὧν ἐλάλησαν* (v. 5) incipere nullo modo potuisse, respondemus, fieri posse, ut brevius prooemium olim in hac versione exstiterit, in quo, tacita muliere et prosapia ejus, iudices tantum memorarentur; quod prooemium, cum in ejus locum alterum suffectum fuerit, prorsus intercidis-
se credibile est.—Haec in quaestione difficillima habuimus, quibus sententiam non tam nostram quam antecessoris nostri Mediolanensis pro virili muniamus.

² Cod. 87, testibus De Mag. et Bugato. Parsons. e Cod. 88 *διέστρεψαν* (sic) exscripsit. Paulo aliter Syro-hex.: *ἐπεθύμησαν αὐτῆς διαστρέψαντες* (ܡܝܬܝܡܝܢܝܢ ܠܗ ܕܝܥܬܝܬܝܗ) τὸν ν. αὐτῶν; ex libera, ut videtur, versione.

³ Codd. 87, 88, Syro-hex. Pro *ἐγένετο*, *ἐγένετο* perperam ediderunt Hahn., Tischend.

⁴ Hieron. ex Origene in decimo Stromatum suorum libro: "Et ecce! Susanna inambulabat *juxta consuetudinem*..." Quem locum, inquit, de LXX editione nunc posui: quo dicto Origenes ostendit cetera se non juxta LXX interpretes disseruisse."

⁵ Syro-hex. In Codd. 87, 88 male exaratum *ris*. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II (a rma m.), III, XII, 23, 26, alii. Hieron.: "In Graeco non habet *αἰρετώτερον*, id est, *melius*, sed *αἰρετόν*, quod *bonum* interpretari possumus."

⁷ Codd. 87, 88. Concinnius Syro-hex.: καὶ ἤλθον.

20. Ο'. καὶ εὗρον.⁹

22. Θ. καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ο'. καὶ ἐσέβοντο
αὐτόν.¹⁰

26. Θ. καὶ ἐποίησε μάζας. Ο'. καὶ ἐποίησε
μάζαν.¹¹

31. Ο'. ÷ ἦν 4 δὲ λάκκος.¹²

33. Ο'. ἀπένεγκε τῷ Δανιήλ εἰς τὸν λάκκον τῶν
λεόντων εἰς Βαβυλῶνα.¹³

37. Θ. καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἀγαπῶντάς σε.
Ο'. ὁ μὴ ἐγκαταλιπὼν τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.¹⁴

⁹ Syro-hex. . Codd. 87, 88; καὶ εὗρον. ¹⁰ Sic Syro-hex. Pronomen reprobant Codd. 87, 88. ¹¹ Codd. 87, 88. Syro-hex. μάζας () vertit. ¹² Syro-hex. Obelus deest in Codd. 87, 88. ¹³ Syro-hex.

(cum , et). Edebatur ἀπένεγκε Δανιήλ, et ἐν Βαβυλῶνι. ¹⁴ Syro-hex. ὁ. Codd. 87, 88: ὁ μὴ ἐγκαταλείπων κ.τ.έ.

PROPHETAE XII.

ORDO XII PROPHETARUM -

JUXTA HEBRAEUM.

- I. HOSEAS.
- II. JOEL.
- III. AMOS.
- IV. OBADIAS.
- V. JONAS.
- VI. MICHAS.
- VII. NAHUM.
- VIII. HABACUC.
- IX. ZEPHANIAS.
- X. HAGGAI.
- XI. ZACHARIAS.
- XII. MALACHIAS.

JUXTA LXX ET SYRO-HEX.

- ὩΣΗΕ Α'.
- ἈΜΩΣ Β'.
- ΜΙΧΑΙΑΣ Γ'.
- ἸΩΗΛ Δ'.
- ὈΒΔΙΟΥ Ε'.
- ἸΩΝΑΣ Σ'.
- ΝΑΟΥΜ Ζ'.
- ἈΜΒΑΚΟΥΜ Η'.
- ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'.
- ἈΓΓΑΙΟΣ Ι'.
- ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'.
- ΜΑΛΑΧΙΑΣ ΙΒ'.

IN LIBROS XII PROPHETARUM

MONITUM.

“**PROPHETARUM** minorum hexaplares lectiones collegimus, ac multis in locis restauravimus, ope MSS. et Edd., quorum catalogum subjicimus.

“Codex Barberinus, cujus lectiones suppeditavit Brianus Waltonus sexto Polyglottorum tomo, unde majorem interpretationum copiam eruimus, quam ex omnibus aliis.

“Codex Marchalianus, nunc RR. PP. Jesuitarum [hodie Vat. 2125], de quo superius passim actum est.

“Codex Regius bombycinus, de quo saepius actum est.

“Coislinianus Codex unus, IX vel X saeculi [ad Cap. ii Jonae, et Cap. iii Habacuci, quae Cantica sunt].

“Alter Coislinianus, ubi Eclogae quaedam.

“Colbertinus, IX saeculi, *στυχηρὸς* scriptus [ad Cantica].

“Codex Sangermanensis S. Hieronymi in Prophetas minores.

“Origenes in Matthaeum, semel adductus [ad Zach. ix. 9].

“Eusebius De locis Hebraicis [sive Onomasticon, editum a Jac. Bonfrerio, Parisiis, 1631; nuperrime autem a F. Larsow et G. Parthey, Berolini, 1862].

“Ejusdem Demonstratio Evangelica [Parisiis, 1628].

“Hieronymus in minores Prophetas [Opp. Tom. VI, pp. 1-986].

“Ejusdem Epist. ad Marcellam [ad Hos. iii. 4].

“Theodoretus in minores Prophetas [Opp. Tom. II, pp. 1305-1694].

“Procopius in Jesaiam [ad Amos i. 11].

“Romanae editionis ac Drusii notae.”—MONTEF.

Lectiones ad XII Prophetas hexaplares cum satis constet a duobus fontibus, videlicet Codice Barberino (Parsonsio 86), et Ambrosiano Syro-hexaplari (qui circa hanc operis partem margines lectionibus Aquilae et ceterorum solito refertiores, immo refertissimos habet) fere totas deducendas esse, religioni nobis fuit, horum duorum testium relationes quam maxime accuratas in manibus habere. Et ad Syrum quidem quod attinet, praesto nobis fuit Ceriani noster, qui in edito exemplari emendando et augendo solitam suam operam conferret; in altero autem codice probando hanc viam institimus. Praeter collationem Waltonianam anni

circiter 1657, quae per se sola, ut usu experti sumus, non parvi aestimanda est, in subsidium vocavimus non modo Parsonsii nimis parce excerptas lectiones, sed ipsas schedas manuscriptas, quas domi habere et otiose tractare, per favorem Curatorum Bibliothecae Bodleianae nobis contigit. Hae autem continent: 1) Collationem Codicis 86 ad Hoseam, antiquae, ut videtur, tam chartae quam scripturae, a viro quodam docto, sed anonymo, nescimus quem in usum elaboratam. 2) Collationem ejusdem libri ad XII Prophetas integros, a Bernardo Stephanopolo anno 1789 in usum magni illius operis Oxoniensis factam. Lectionibus duorum (ad Hoseam trium) testium inter se comparatis, nemini in talibus vel mediocriter versato mirum videbitur, discrepantias non paucas tum graviore tum leviores comparuisse, quas nisi quomodocumque eximeremus, nihil a nobis actum esse videretur. Proinde schedulam lectionum vexatarum Romam transmittendam curavimus; quam ad ipsum codicem, in Bibliotheca Barberina adhuc servatum, diligentissime exegit Vir doctissimus Josephus Cozza, cui nunc publice gratias agimus quam possumus maximas.

Praeter opera patristica a Montefalconio memorata, duo alia adhibuimus: quorum prius serius lucem vidit; alterum, a longo tempore publici juris factum, nunquam antea, ut videtur, in gratiam nostri incepti vel leviter excussum est. Hi autem sunt:—

1. Eusebii Pamphili Eclogae Propheticae. E Cod. MS. nunc primum edidit T. Gaisford, S.T.P., Oxonii, 1842.

2. S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in XII Prophetas Commentarius, a Jacobo Pontano Ingolstadtii anno 1607 primum typis expressus; deinde a Joanne Auberto inter universa S. Patris opera Parisiis anno 1638 editus; postremo a Philippo Edvardo Pusey, A.M., Oxonii e typographeo Clarendoniano, anno 1868, textu expurgatissimo, nitidissima forma emissus.

Quod superest, praeter Ambrosianum, qui instar omnium est, Codex Musei Britannici, signatus "Addit. MSS. 14668," continet Hoseae capitula, et textum ab initio ad Cap. v. 15. "Est membranaceus, saec. VIII, non adeo correctus ac Ambrosianus, sed a codice diverso, ut videtur, derivatus, cum saepe voci ل in margine apponat ف, cujus vel correcti vestigium nullum est in Cod. Ambrosiano ad Hoseam. Contuli, sed semel tantum, cum apographo meo Codicis A, et varietates indicabo sub litera B."—*A. Ceriani*.

H O S E A S.

CAPUT I.

1. בְּנֵי-אֲרִי. O'. τὸν τοῦ Βερεῖ. Οἱ λοιποὶ υἱὸν Βερεῖ.¹
2. הִתְחַלַּת דְּבַר-יְהוָה. *Initium ejus quod locutus est Jona.* O'. ἀρχὴ λόγου κυρίου. 'A. ἀρχὴ ἣν ἐλάλησε (κύριος).²
- בְּדוֹשָׁע. O'. ἐν (alia exempl. πρὸς³) 'Ωσηέ. Θ. ἐν 'Ωσηέ.⁴
- זְנוּנִים (in posteriore loco). *Scortationum.* O'. πορνείας. 'A. Σ. πορνειῶν.⁵
4. וּפְנִיָּתִי. *Et puniam.* O'. καὶ ἐκδικήσω. 'A. (καὶ) ἐπισκεψόμαι.⁶
- עַל-בֵּית. O'. ἐπὶ (Σ. κατὰ⁷) τὸν οἶκον.
- יְהוּ. *Jehu.* O'. 'Ιούδα. Alia exempl. 'Ιηού.⁸ Σ. Θ. 'Ιουῶ.⁹
6. כִּי-נָשָׂא אִשָּׁא לָהֶם. *Ut iterum iterumque igno-*

- scam eis.* O'. ἀλλ' ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς. 'A... ἐπιλήσομαι αὐτῶν.¹⁰
7. בְּסוּסִים. *Per equos.* O'. οὐδὲ ἐν ἵπποις (alia exempl. praemitt. οὐδὲ ἐν ἄρμασιν¹¹).
8. וַתַּהַר. *Et concepit.* O'. καὶ συνέλαβεν — ἔτι 4.¹²
9. כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְאֲנִי לֹא-אֱהָיָה לָכֶם. *Nam vos non estis populus meus, et ego non ero vobis (Deus).* O'. διότι ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμι ὑμῶν. Σ. οὐδὲ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῶν οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς λαός μου.¹³
- 10 (Hebr. ii. 1). הָיָה מְסָפֶר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. *Et erit numerus filiorum Israelis.* O'. καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν 'Ισραήλ. 'A. καὶ ἔσται ὁ ψῆφος υἱῶν 'Ισραὴλ. Σ. ἔσται δέ...¹⁴
- אֲשֶׁר יֵאָמֶר לָהֶם לֹא-עַמִּי אַתֶּם וְאֲמַר לָהֶם

CAP. I. ¹ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ² Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ³ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ⁵ Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ⁶ Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ⁷ Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ⁸ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 42 (in marg.), 51, alii, et Syro-hex. (ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ). Hieron.: "Pro Jehu in editione vulgata legitur *Juda*; sed hoc mihi videtur non vitio LXX interpretum, sed scriptorum inolevisse imperitia, qui ignorantes *Jehu*, quod magis tritum erat scriperunt *Juda*." S. Cyril. in XII Proph. p. 18 B: 'Η μὲν οὖν καθ' ἡμῶν ἔκδοσις, τοιτέστιν, ἡ τῶν O', καὶ ἐκδικήσω, φησί, τὸ αἷμα τοῦ 'Ισραὴλ ἐπὶ τὸν οἶκον 'Ιούδα' ἡ δὲ ἑτέρα φησί, καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ 'Ισραὴλ ἐπὶ τὸν οἶκον 'Ιηού. Eadem, praemisso S. Cyrilli nomine, in marg. appingit Syro-hex. ⁹ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ.

Sic Cod. A. In Cod. B notula non habetur. ¹⁰ Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. (Perperam Middeld.: ἐξαπατήσω αὐτοῖς, qui sensus formae Afel proprius est.) Hieron. Hebraea vertit: *sed oblivione obliviscar eorum.* ¹¹ Sic Ald., Codd. XII, 68, alii, Syro-hex.; necnon (cum otre) Codd. III, 23, 26, 36, alii, invito Hieron. ¹² Obelus est in Syro-hex., qui in marg. notat: "Obelus (ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ) hic non positus erat in Hexaplis (ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ)." ¹³ Syro-hex. ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. ¹⁴ Idem: ܐܝܬܐ ܕܒܢܝ ܐܪܝ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Deut. xxxii. 8.

14 (16). **וְהִלַּכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי עִלְ-לָבָהּ.** *Et ducam eam in desertum, et loquar ad cor ejus* (consolabor eam). Ο'. καὶ τάξω αὐτὴν ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς. Σ. καὶ ἀπάξω αὐτὴν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ νοουθήσω αὐτήν.²²

15 (17). **וְאַתְּ-כַרְמִיָּה. Vineas suas.** Ο'. τὰ κτήματα αὐτῆς. 'Α. τοὺς ἀμπελοργούς αὐτῆς. Σ. τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῆς.²³

וְאֶת-עֲמֻק עֲנֹר לְפֶתַח תְּהִי. *Et vallem Achor in ostium spei* (reddam). Ο'. καὶ τὴν κοιλάδα 'Αχὼρ ('Ο Σύρος' 'Αχὰρ²⁴) διανοῖξαι συνέσιν ('Α.Θ. ὑπομονὴν²⁵) αὐτῆς. Σ. καὶ τὴν κοιλάδα 'Αχὼρ εἰς θύραν ἐλπίδος. Θ... διανοῖξαι τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς.²⁶

וְעָנְתָה שְׁמָה בִּימֵי נְעוּרֶיהָ. *Et canet (alternò choro) ibi ut in diebus pueritiae ejus.* Ο'. καὶ ταπεινωθήσεται ('Α. ὑπακούσει. Σ. κακοθήσεται. Θ. ἀποκριθήσεται²⁷) ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νηπιότητος (Σ.Θ. νεότητος²⁸) αὐτῆς. 'Α.

καὶ τὸν αὐτὸν ἀποπεραίνεται νοῦν. 'Εκδεδώκασιν γὰρ, οἱ μὲν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἀποφέρω αὐτήν· οἱ δὲ, ὅτι ἀπατῶ αὐτήν, ἑτεροτρόπως, ὡς ἔφη, αὐτὸ δὴ τοῦτο σημαίνοντες, τὸ πλανῶ φημί χρησίμως νοοῦμενον. Syro-hex. affert: **וְהָיָה לָהּ חֵן**, quae vox Syriaca commutatur cum **אֶפְסָו** Jud. xvi. 5; cum **בְּלָגָו** autem (quod magis Aquilam sapit) in Hex. ad Jerem. xx. 7. Cf. Hex. ad Exod. xxii. 16. Job. xxxi. 27. Hos. vii. 11. ²² Syro-hex. **וְהָיָה לָהּ חֵן**. ²³ Idem: **וְהָיָה לָהּ חֵן**. ²⁴ Theodoret. ²⁵ Syro-hex. **וְהָיָה לָהּ חֵן**. ²⁶ Idem: **וְהָיָה לָהּ חֵן**. ²⁷ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, *ad aperiendam spem*, et LXX verterunt, *ad aperiendam intelligentiam ejus*, interpretatus est Sym. εἰς θύραν ἐλπίδος, id est, *in ostium spei*; Theod. διανοῖξαι [edebatur solloece ἀνεψφασθαι, invitis Vallarsii MSS., qui ΑΙΑΝΟΙΞΑΙ (sic) praeferunt] τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς, id est, *aperire patientiam*, vel *expectationem ejus*." ²⁷ Hieron.: "In eo loco ubi nos posuimus, *canet*, et LXX transtulerunt, *humiliabitur*, in Hebraico scriptum est ΑΝΑΘΑ, quod Sym. interpretatus est, *affligetur* [Cod. 86: Σ. κακοθήσεται], Theod. *respondebit*, Aq. *obediēt*, id est, *ὑπακούσει*; nos ab Hebraeo κατὰ λέξιν [fort. καταλέγει, coll. Hex. ad Exod. xv. 21. Psal. cxlvi. 7. Jerem. li. 14] magis accipimus, id est, *praecinet*." Idem infra: "Interpretatio Aquilae et Theodotionis, e quibus alter ὑπακούει posuit, id est, *audiet*, alter ἀποκριθήσεται, id est, *respondebit*, nobiscum facit, quod praecinen-

καὶ ὑπακούσει ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νεότητος αὐτῆς.²⁹

16 (18). **וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי.** *Vocabis me, Ishi, et non vocabis me amplius, Baali me.* Ο'. καλέσει με, ὁ ἀνὴρ μου, καὶ οὐ καλέσει με ('Α. Σ. Θ. καὶ οὐ καλέσει με³⁰) ἔτι Βααλείμ. 'Α. καλέσει με, ἀνὴρ μου, καὶ οὐ καλέσει με ἔτι, ἔχων με.³¹

18 (20). **וְהִשְׁכַּנְתִּים לְבֶטֶח.** *Et cubare faciam eos secure.* Ο'. καὶ κατοικιῶ σε ἐπ' ἐλπίδι. 'Α. καὶ κοιμήσω αὐτοὺς εἰς πεποιθήσιν. Σ. καὶ κατοικίσω αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ. Θ. καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν πεποιθήσει.³² Aliter: 'Α. Σ. ἀμερίμως εἰς πεποιθήσιν.³³

19 (21). **וְאֶת-רִשְׁתִּי.** *Et desponsabo te.* Ο'. καὶ μνηστεύσομαι σε. Σ. καὶ λήψομαι σε.³⁴

22 (24). **וְאֶת-הַתִּירֹשׁ וְאֶת-הַיֵּצֶהָר וְאֶת-הַדְּבַשׁ.** *Fruentum, et mustum, et oleum.* Ο'. τὸν σῖτον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον. 'Α. σὺν τῷ χεῖμα, καὶ σὺν τῇ οἰνίᾳ, καὶ σὺν τῇ στυλπνότῃ.³⁵

tibus aliis, alii respondeant concinentes." (Falsus est Dathius in *Opusc.* p. 37, LXX et Symmachum alia puncta Hebraeo subjecisse, nempe וְהָיָה, affirmans.) ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Syro-hex. **וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי**. ³⁰ Idem: **וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי**. ³¹ Hieron.: "Denique Aquila, diligens et curiosus interpres, *Vocabit, inquit, me, Vir meus, et non vocabit me ultra, Habens me.*" ³² Cod. 86, qui ad Sym. scribit κατοικίσω. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ κοιμήσω αὐτοὺς (וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי). ³³ Syro-hex. **וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי**. ³⁴ Cod. 86. Apud Waltonum est lectio anonyma. ³⁵ Syro-hex. **וְהָיָה אִשִּׁי לֹא-תִקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעָלִי**. Middelid. tentat: 'Α. σὺν τὸν *fluxum*, καὶ σὺν τῇ οἰνίᾳ, καὶ σὺν τῇ στυλπνότῃ, notans: "Syr. וְהָיָה Graece restituere difficillimum sane negotium. Fortasse Aq. scripserat *ρεῖδρον* (Sym. ad Psal. lxxviii. 3. Job. xxviii. 10), vel *ρύσιον* (LXX ad Job. xxxviii. 25), propriam verbi רָגַח significationem animo volvens. Graece οἰνίαν posui, cum Aq. hoc verbo Zach. ix. 17 usus sit loco Hebr. וְהָיָה, et Syr. וְהָיָה. Prov. xii. 11 adhibeatur pro οἶνος. Nominis וְהָיָה... Graecam interpretationem derivavi e fragmentis hexaplaribus Deut. vii. 13. Zach. iv. 14, ubi Hebr. וְהָיָה apud Aq. est *στυλπνότης*." Pro וְהָיָה nullo negotio repono χεῖμα, quae Aquilae interpretatio est τοῦ וְהָיָה Deut. vii. 13, qui locus huic nostro est similissimus; quique pro וְהָיָה ὁπωρισμόν, et pro וְהָיָה στυλπνότῃ praebet, teste Hieron. in Epist. ad Pammachium, ubi utrum illum an hunc locum

23 (25). וְיִחְזְקוּ אֶת-לֵא רַחֲמָה. O'. καὶ ἀγαπήσω τὴν οὐκ ἡγαπημένην. Alia exempl. καὶ ἐλέησω τὴν οὐκ ἡλεημένην.³⁶

Cap. II. 8. — ἀττή (sic) δὲ ἀργυρᾶ 4. 12. — καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς 4.³⁷

CAP. III.

1. אִמַּתָּא אִמַּסִּי. Amatam ab amasio. O'. ἀγαπῶσαν πονηρά. 'A. ἡγαπημένην τῷ πλησίον. Σ. ἡγαπημένην ὑφ' ἐτέρου.¹

וְשִׁשִּׁי עֲנִיבִי. Liba ex uvis (passis). O'. πέρματα μετὰ σταφίδος. 'A. παλαιὰ σταφυλῶν. Σ. ἀκάρπους σταφυλάς. Θ. παλαιοῦσθαι ἐπὶ σταφυλῶν.²

2. וְאֶמִּי. Et emi eam. O'. καὶ ἐμισθωσάμην. 'A. καὶ ἔσκαψα αὐτήν.³

וְחֶמֶר שְׁעָרִים וְחֶמֶר שְׁעָרִים. Et chomero (coro) hordei, et hemicoro hordei. O'. καὶ γομῶρ κρι-

θῶν, καὶ νέβελ οἶνου. 'Εβρ. οὐδ' μρ σεωρίμ οὐλ' ἐθχ σεωρίμ. 'A. καὶ κόρου κριθῶν... Σ. καὶ θύλακος κριθῶν [καὶ ἀσκοῦ οἶνου].⁴ Aliter: Οἱ λοιποὶ καὶ κόρου (κριθῶν), καὶ ἡμικόρου (κριθῶν).⁵

3. יֵשְׁבִי לִי. Sedebis (manebis) mihi. O'. καθήσῃ ἐπ' ἐμοί. 'A. καθήσῃ μοι. Σ. προσδοκῆσεις με.⁶

וְאֵלַי. O'. ἀνδρὶ ἐτέρῳ. Alia exempl. ἀνδρὶ.⁷

וְגַם-אֵלַי. Nec etiam ego ad te (veniam). O'. καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοί. Σ. ἀλλὰ καὶ ἐγὼ σέ (s. σοί).⁸

4. וְאֵין מִצֵּבָה. Nec habebunt statuam (idoli). O'. οὐδ' ἐντος θυσιαστηρίου. Οἱ λοιποὶ καὶ οὐκ οὐσης στήλης.⁹

וְאֵין אֶפֹד וְתֵרָפִים. Neque Ephod (simulacrum) et Teraphim (penates). O'. οὐδ' ἱερατείας, οὐδ' δῆλων. 'A. καὶ ἀκούοντος δι' ἐνδύματος καὶ διὰ μορφωμάτων.¹⁰ Σ. Θ. οὐδ' Ἐφῶδ, οὐδ' Θεραφίμ.¹¹

respexerit, incertum est. Ejus verba sunt: "Quis enim pro frumento et vino et oleo, possit vel legere vel intelligere χεῦμα, ὀπωρισμὸν, στιλπνόγητα, quod nos possumus dicere, fusionem, pomationemque et splendentiam?" Vocabulum ὀπωρισμός Aquilae restitutum Jesai. lxii. 8. lxx. 8. Sed in praesenti loco mallem cum Middeld. per מַעֲבִירִים οἰνίαν intelligere. Cf. Hex. ad Jesai. lxii. 8. Zach. ix. 17.
³⁶ Sic Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.
³⁷ Syro-hex. Ad v. 12 Hieron. testatur: "Quod sequitur, volatilia caeli et reptilia terrae, obelo praenotandum est."

CAP. III. ¹ Syro-hex. וְשִׁשִּׁי עֲנִיבִי. Fortasse Sym. scripsit ὑφ' ἐταίρου.
² Idem: וְשִׁשִּׁי עֲנִיבִי. Hieron.: "Unde pro vīnaciis, quod Hebraice dicitur ASISE, Aq. interpretatus est παλαιά [ῥῆγῃ], coll. Hex. ad Job. xii. 12], id est, vetera; Sym. ἀκάρπους, id est, steriles." ³ Syro-hex. וְאֶמִּי. Hieron. Hebraea vertit: et fodi eam. ⁴ Cod. 86. Symmachi et Theodotionis lectiones imperite interpolatas esse vix dubium esse potest. (In Hebraicis Graeco characterē scriptis pro OYOMP, ut exscripsit Anon., Waltonus ONOMP edidit, quod Montef. tacite depravavit in OMOP, quasi pro חֶמֶר, non pro חֶמֶר.) ⁶ Hieron.: "Pro gomor in Hebraico scriptum est OMER, quod omnes interpretes absque LXX eorum interpretati sunt... Et pro nebel vini in Hebraico legitur LETHECH SEORIM, quod ceteri interpretes ἡμικόρον hordei transtulerunt." Etiam Syro-hex. testatur:

Οἱ λοιποὶ κόρου (כֶּסֶף). ⁶ Syro-hex. וְשִׁשִּׁי עֲנִיבִי. Ad Sym. (quem imitatus est Hieron., vertens: *expectabis me*) cf. Hex. ad Jerem. iii. 2. ⁷ Sic Comp., Codd. II (teste Maio, et ante eum Grabio in Epist. ad Mill. p. 48), 49, 51, 62, alii, invito Syro-hex. Hieron.: "Quodque jungitur in editione vulgata, *neque eris alteri viro, alteri* in Hebraico non habetur, sed simpliciter, *non eris viro*." ⁸ Syro-hex. וְאֵין מִצֵּבָה. Idem: וְאֵין מִצֵּבָה. Pro מִצֵּבָה Middeld. tentat στήλωμα, s. στήλωση, quae Aquilam magis referunt. ¹⁰ Idem: וְאֵין מִצֵּבָה. Cf. Hex. ad Jud. xvii. 5 (ubi Cod. 108 in marg.: 'A. ἔνδυμα καὶ μορφώματα). 4 Reg. xxiii. 24. "In Aquilae verbis extricandis frustra desudavi. Syllabas reddidi [fere ut nos reddidimus], sensum ignoro."—Middeld. Cum per ἀκούων facile intelligi possit, qui audit responsa Dei, difficultas inest non tam in ipsis verbis, quam in stylo interpretis cui tribuuntur. Quod si ponamus Aquilam ad literam vertisse, καὶ οὐκ ἐντος ἐνδύματος καὶ μορφωμάτων, Syrum autem nostrum vitiosam scripturam καὶ ἀκούοντος pro καὶ οὐκ ἐντος in suo habuisse, eum, insertis contra morem suum praepositionibus, sensui verborum consulere voluisse quam maxime credibile est. ¹¹ Hieron. in Epist. XXIX ad Marcellam: "In Osce... pro sacerdotio et manifestationibus, in Hebraeo est, sine Ephod, et sine Theraphim; sicut Theod. et Sym. transtulerunt." Syro-hex. assert: וְאֵין מִצֵּבָה. וְאֵין מִצֵּבָה.

Aliter: 'A... καὶ μορφωμάτων. Σ... οὐδὲ ἐπι-
λύσεως. Θ... οὐδὲ ἐπιλυμένον.¹²

5. וּפְחָדוֹ אֶל-יְהוָה. *Et trepide confugient ad
Jonam.* Ο'. καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
'Α. (καὶ) πτοηθήσονται...¹³ Σ. καὶ ἐπαινή-
σωσι τὸν κύριον.¹⁴

CAP. IV.

2. אָלָה וְכַחַשׁ. *Exsecratio et mendacium.* Ο'. ἀρὰ
καὶ ψεύδος. 'Α... ἄρησις. Σ. ὁμύων καὶ ἀρνού-
μενος. Θ. ὅρκοι καὶ ψεύδος.¹

3. וְאִמְלֵל. *Et languebit.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
καὶ σμικρυνθήσεται.²

4. וְעִמָּה. Ο'. ὁ δὲ λαὸς μου (alia exempl. σου³).

כְּמִרְיָי כֹהֵן. *Sicut contententes cum sacerdote.*
Ο'. ὡς ἀντιλεγόμενος ἱερεὺς. 'Α. ὡς ὁ ἀντιδικῶν
ἱερεὶ. Σ. ὡς ἀντίρρησις ἡ πρὸς ἱερία.⁴

5. הַיּוֹם. Ο'. ἡμέρας. 'Α. σήμερον.⁵

עִמָּה. Ο'. μετὰ σοῦ. Alia exempl. μετ' αὐτοῦ.⁶

לַיְלָה וְדָמִיתִי. *Nocte, et perdam.* Ο'. νυκτὶ
ὁμοίωσα. 'Α. νυκτὸς (s. ἐν νυκτὶ) ἐσιώπησα (s. ἡσύ-
χασα, s. ἐσίγησα). Σ. νυκτὸς σιωπήσω. Θ. νυκτὸς
ἐσιώπησα.⁷

6. נִדְמֹו עַמִּי מִבְּלִי הַדַּעַת. *Periit populus meus
defectu cognitionis.* Ο'. ὁμοιώθη ὁ λαὸς μου,
ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν. 'Α. ἐσιώπησεν ὁ λαὸς μου,
ὅτι οὐκ ἔχει γνῶσιν. Σ. ἐφώθη... Θ. ἐσιώπησεν...⁸

7. וְיִרְמֶה. *Permutabo.* Ο'. θήσομαι. 'Α. ἀλλάξω.⁹

8. וְיִאָכְלוּ עַמִּי יִשְׁחָלוּ. *Peccatum (sacrificia pro
peccato oblata) populi mei comedunt.* Ο'.
ἀμαρτίας λαοῦ μου φάγονται. Σ. ἀμαρτίας ὁ
λαὸς μου ἔσθαι.¹⁰

וְיִשְׂאוּ יָמָו. *Et ad scelus ejus attol-
lunt animam quisque suam.* Ο'. καὶ ἐν ταῖς
ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Σ. καὶ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἔχουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Θ. καὶ κατὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν λήψονται ἐν ταῖς ψυχαῖς
αὐτῶν.¹¹

9. וְיִהְיֶה כַּעַם כֹּהֵן. *Et factus est sicut populus
ita sacerdos.* Ο'. καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαὸς,
οὕτως καὶ ὁ ἱερεὺς. Σ. καὶ ἐγένοντο ὁμοίως ὁ λαὸς
καὶ ὁ ἱερεὺς.¹²

וְיִקְדָּחֵהוּ. Ο'. καὶ ἐκδικήσω. Οἱ λοιποί· καὶ ἐπι-
σκέψομαι.¹³

10. וְלֹא יִפְרָצוּ. *Sed non erumpent (numero auge-
buntur).* Ο'. καὶ οὐ μὴ κατευνῶνῳσι. 'Α. *Et
non facient interruptionem.* Σ. Θ. καὶ οὐ πλη-
θυνθήσονται.¹⁴

11. וְיִתְּרוֹ וְיִקַּח לֵב. *Scortatio, et vinum,
et mustum aufert cor (mentem).* Ο'. πορνείαν
καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδιά. Σ.
(πορνεία) καὶ οἶνος καὶ μέθυσμα ἀφαιρείται καρδίαν.¹⁵

12. וְיִבְרָכֵהוּ. *Et baculus ejus.* Ο'. καὶ ἐν ῥάβδοις
αὐτοῦ. 'Α. (καὶ) ἐν ῥύλῳ αὐτοῦ. Σ. (καὶ) διὰ
ξύλου...¹⁶

¹² Cod. 86. Lectiones Symmachi et Theodotionis vix
genuinas esse crediderim. ¹³ Codd. 42, 86. ¹⁴ Cod. 86.
Aquilae lectionem, non Symmachi, exseripsit Waltonus;
neutram agnoscit Montef.

CAP. IV. ¹ Syro-hex. וְיִפְרָצוּ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job.
xvi. 8. ² Sic in textu Syro-hex., et sub aster. sine Θ.
Codd. 22, 238. Haec hodie leguntur in LXX, praeter-
quam in Comp., Codd. 130, 233, 311. ³ Syro-hex.,
qui in marg. habet: וְיִפְרָצוּ. ⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ.

⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁷ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁸ Idem: וְיִפְרָצוּ.

⁹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁰ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹¹ Idem: וְיִפְרָצוּ.

¹² Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹³ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ.

¹⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ² Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ³ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ⁷ Idem: וְיִפְרָצוּ. ⁸ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ⁹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁰ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹¹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹² Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹³ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹⁷ Idem: וְיִפְרָצוּ. ¹⁸ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ¹⁹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ²⁰ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ²¹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ²² Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ²³ Idem: וְיִפְרָצוּ. ²⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ²⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ. ²⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ²⁷ Idem: וְיִפְרָצוּ. ²⁸ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ²⁹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ³⁰ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ³¹ Idem: וְיִפְרָצוּ. ³² Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ³³ Idem: וְיִפְרָצוּ. ³⁴ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ³⁵ Idem: וְיִפְרָצוּ. ³⁶ Idem: וְיִפְרָצוּ.

וְיִפְרָצוּ. ³⁷ Idem: וְיִפְרָצוּ. ³⁸ Idem: וְיִפְרָצוּ.

13. **וְאֵלֶּה הַיָּבֵנִים וְהַיָּבֵנִים**. Sub quercu, et populo alba, et terebintino. Ο'. ὑποκάτω δρυὸς, καὶ λεύκης, καὶ δένδρου συσκιαζόντος. 'Α. ὑποκάτω δρυὸς, καὶ λεύκης, καὶ τερεβίνθου. Σ. ὑπὸ τὴν δρῦν, καὶ πύκην, καὶ πλάτανον ἐπισκιαζούσαν. Θ. κάτω τῆς δρυὸς, καὶ πύκης, καὶ δένδρου συσκιαζόντος.¹⁷

14. **כִּי תִנְיָנָה**. Quod scortentur. Ο'. ὅταν πορνεύσωσι (alia exempl. πορνεύωσι¹⁸). Θ. .πορνεύουσι.¹⁹

יִפְרְדוּ. Secedunt. Ο'. συνεφύρνοντο. 'Α. ἐχωρίζοντο. Σ. ἠκολούθησαν. Θ. κατηριθμήθησαν.²⁰

וְעִם-הַקְּדֹשִׁים. Et cum meretricibus sacris. Ο'. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων. 'Α. καὶ μετὰ τῶν διηλλαγμένων.²¹ Aliter: 'Α. ἐνδιηλλαγμένων. Σ. ἑταιρίδων. Θ. κεχωρισμένων.²² Aliter: Σ. (καὶ) μετὰ τῶν ἀκαθάρτων. Θ. καὶ τοῖς βδελύγμασιν (ἔθουον).²³

וְהָיָה לֹא-יָבִיט. Et populus qui non animadvertit, corrueat. Ο'. καὶ ὁ λαὸς ὁ συνιών

συνεπλέκετο (μετὰ πόρνης). 'Α. καὶ ὁ λαὸς ὁ συνιών (s. συνετός) δαρῆσεται. Σ. καὶ ὁ λαὸς ὁ ἀσυνετός παρελήφθη (s. ἡστρομάθη). Θ. καὶ ὁ λαὸς ὁ μὴ συνιών ταραχθήσεται.²⁴

15. **וְיִשְׂרָאֵל הָיָה כְּסֹרְתָרִית**. Si scortaris tu, Israel, ne delinquat Juda. Ο'. μετὰ πόρνης. σὺ δέ, 'Ισραὴλ, μὴ ἀγνύει, καὶ 'Ιούδα. 'Α. εἰ πόρνος σὺ, 'Ισραὴλ, μὴ πλημμελείτω 'Ιούδα. Σ. εἰ πορνεύεις σὺ, 'Ισραὴλ, μὴ πλημμελείτω 'Ιούδα. Θ. εἰ πορνεύει 'Ισραὴλ, μὴ πλημμελείτω 'Ιούδα.²⁵ Aliter: 'Α. Σ. Θ. Ε'. εἰ πορνεύεις σὺ, 'Ισραὴλ, μὴ συμπλημμελείτω 'Ιούδα.²⁶

וְיָתֵן. Ο'. εἰς τὸν οἶκον ὦν. 'Α. Σ. Θ. εἰς οἶκον ἀνωφελούς (Σ. τοῦ ἀνωφελούς).²⁷ Aliter: 'Α. Θ. (εἰς) οἶκον ἀνωφελῆ. Σ. (εἰς) οἶκον ἀθείας (s. ἀδικίας). 'Ο Σύρος' Βηθαῦν.²⁸ Aliter: 'Α. Θ. (εἰς οἶκον) τῆς ἀδικίας.²⁹

16. **וְיִרְחַק**. Refractoria. Ο'. παριστρῶσα. 'Α. Θ. ἐκκλίνουσα. Σ. ἐπιθυμούσα.³⁰

17. **וְיִבְרַח עִמָּם**. Consociatus est cum idolis. Ο'. μέτοχος εἰδώλων. Σ. Ε'. ἡνώθη εἰδώλοις.³¹

17, 18. **וְיִשְׁלַח**. Missum fac eum.

¹⁷ Cod. 86. (Copulam ante δένδρου male omisit Waltonus.) Paulo aliter Syro-hex. ad καὶ δένδρου σ. affert: 'Α. Θ. τερεβίνθου (ܬܪܥܒܝܢܗ). ¹⁸ Sic Codd. II, III, 36, 49, alii. ¹⁹ Syro-hex. ܐܢܝܢܐ. ²⁰ Cod. 86.

²¹ Idem, ubi διηλλαγμένων scriptum. Ad τετελεσμένων (ܬܬܠܥܥܬܐ) Syro-hex. glossam habet: ܐܢܝܢܐ. ²² Cod. 86. sacrificulae idololatricae. Idem affert: ܐܢܝܢܐ. ²³ Hieron.: "Aquila autem ἐνδιηλλαγμένους interpretans, id est, mutatos, hoc ostendere voluit, quod suam naturam mutaverint, et de viris facti sint feminae."

²⁴ Hieron.: "Verbum CADESOTH, quod Aq. ἐνδιηλλαγμένων, Sym. ἑταιρίδων, LXX τετελεσμένων, Theod. κεχωρισμένων interpretati sunt, nos effeminatos vertimus, ut sensum verbi nostrorum auribus panderemus." Cum Hieronymo facit Syrus noster, notans: Σ. meretricibus (ܡܪܝܬܐ). Θ. κεχωρισμένων (ܬܬܠܥܥܬܐ). Sic Cod. A, non ܬܬܠܥܥܬܐ, ut Middeld., et alter codex. Cf. Hex. ad Thren. iv. 9). ²⁵ Cod. 86. Lectiones suspectae, quas ex glossis profectas esse suspicatur Dathius in *Opusc.* p. 21.

²⁶ Syro-hex. ܐܢܝܢܐ. ²⁷ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ²⁸ Syro-hex. ܐܢܝܢܐ. ²⁹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ³⁰ Syro-hex. ܐܢܝܢܐ. ³¹ Cod. 86. Syro-hex. ܐܢܝܢܐ.

ratione Graecum faceremus, incerti haesimus: Middeldorpio συντριβήσεται (!) sonat.) ²⁵ Syro-hex. in continuatione: ܐܢܝܢܐ. ²⁶ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ²⁷ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ²⁸ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ²⁹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ³⁰ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ³¹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur."

²⁷ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. ἀνωφελούς (ܐܢܘܦܗܠܐܝܬܐ), vel juxta Cod. B, ἀνωφελῆ (ܐܢܘܦܗܠܐܝܬܐ). Cf. ad Cap. v. 8. x. 5. ²⁸ Cod. 97, et Regius apud Montef., uterque ex Theodoro: ὁ μὲν γὰρ ἄκ. καὶ Θεοδ. οἶκον ἀνωφελῆ ἡρμηνεύσασιν' ὁ δὲ Σύμ. οἶκον ἀθείας' καὶ ὁ Σύρος δὲ αὐτὸ τὸ 'Ἐβραϊκὸν τίθεικεν ὄνομα. Apud eundem autem editum pro inusitatiorē ἀθείας legitur ἀδικίας, quocum facit Cod. 42: s. ἀδικίας. Cf. Hex. ad Prov. xxii. 8. Jerem. iv. 14. Amos i. 5. ²⁹ Syro-hex. ܐܢܝܢܐ. Cf. Hex. ad Jos. vii. 2. Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ³⁰ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur." ³¹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur."

³⁰ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. ἀνωφελούς (ܐܢܘܦܗܠܐܝܬܐ), vel juxta Cod. B, ἀνωφελῆ (ܐܢܘܦܗܠܐܝܬܐ). Cf. ad Cap. v. 8. x. 5. ³¹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur."

³¹ Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur."

³² Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur domus iniquitatis [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt domum ἀνωφελούς, id est, inutilē, quae nihil prosit, et alio verbo idolum nuncupatur."

5. גָּאֹן. *Fastus*. Ο'. Σ. ἡ ὑβρις. 'Α. Θ. ἡ ὑπερηφάνια.⁶
7. יָלְדוּ. *Pepererunt*. Ο'. ἐγεννήθησαν — αὐτοῖς. 'Α. Σ. Θ. ἐγέννησαν.⁷
- חֹדֶשׁ. *Novilunium*. Ο'. ἡ ἐρυσίβη. 'Α. νεομηνία. Σ. Θ. μῆν.⁸
8. הִרְיעוּ בֵּית אָוֶן. *Ululate in Beth-aven*. Ο'. κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ "Ων. 'Α. ἀλαλάξατε εἰς οἶκον ἀνωφελούς. Θ. σημάνατε τῷ οἴκῳ "Ων. Σ. . . ἐν Βῆθ "Ων.⁹
- חֲתִירָה. *Post te*. Ο'. ἐξέστη. 'Α. Σ. Θ. ὀπίσω σου. Ε'. κατὰ νότου σου.¹⁰
10. כְּבִסְיָי גְבוּל. *Sicut removens terminos*. Ο'. ὡς μετατιθέντες ὄρια. Σ. ὡς παρορμίζοντες. Ε'. ὅμοιοι τοῖς ἀποτεμνομένοις ὄρια.¹¹
- עֲבַרְתִּי בַמַּיִם. *Sicut aquas furem meum*.

Ο'. ὡς ὕδωρ τὸ ὄρμημά μου. 'Α. . . ἀνυπερθεσίαν μου. Σ. † ὕδροκελίαν ὀρμήματός μου. Θ. ὡς ὕδωρ τὸν χέλον μου.¹²

12. שָׁצָף. *Sicut linea*. Ο'. ὡς ταραχή. 'Α. (ὡς) βρωστήρ.¹³ Σ. ὡς εἰρώς.¹⁴ Θ. (*Sicut*) ποα quae ex rubigine fit.¹⁵

וְכָרְבָב. *Et sicut putredo*. Ο'. καὶ ὡς κέντρον ('Α. Σ. σήψις¹⁶).

13. חֲבִירָה. *Obligationem (ulcus) suam*. Ο'. τὴν ὀδύνην ('Α. ἐπίδωσιν, s. συνδεσμὸν¹⁷) αὐτοῦ.

וְלִמְלֶכֶת יָרֵב. *Ad regem adversarium*. Ο'. πρὸς βασιλέα 'Ιαρείμ ('Α. δικασόμενον (s. δικάζοντα). Σ. φονία (s. φονετήρ). Θ. κρίσεως¹⁸).

לֹא יוּכַל לְרַפֵּא. *Non poterit sanare*. Ο'. οὐκ ἡδυνάσθη ἰάσασθαι (alia exempl. ῥύσασθαι¹⁹). Οἱ λοιποὶ οὐ δυνήσεται ἰάσασθαι.²⁰

⁶ Hieron.: "Verbum GAON LXX et Sym. interpretantur *injuriam*, Aq. et Theod. *euperbiam*." Syro-hex. affert: Θ. ὑπερηφάνια (مُفْعَفَة), non ἀλαζονεία (مُفْعَفَة), quae vox in contextum Hieronymi, ut ante Martianaum edebatur, irrepsisse videtur. ⁷ Montef. affert: 'Α. Θ. ἐγέννησαν, notans: "Sic unus." Syro-hex. autem: + جَدِه. Sic in textu Codd. 26, 62, 86, alii, Hieron., qui omnes εἰναυτοῖς pro αὐτοῖς (Syro-hex. + جَدِه) habent. ⁸ Hieron.: "Pro eo quod . . . LXX *rubiginem* transtulerunt . . . Aq. *neomenias*, id est, *Kalendas* interpretatus est; Sym. et Theod. *mensem*; et est sensus, per singulos menses hostis adveniet, et cuncta vastabit." ⁹ Syro-hex. . . لا حبل ولا حبل (Cod. B لا pro لا) pro لا حبل ولا حبل. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. εἰς οἶκον ἀνωφελούς. Σ. Θ. "Ων. S. Cyril. in XII Proph. p. 87 B: 'Ιστέον δέ, ὅτι τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς . . . οὐ συνήχθησαν οἱ Ο'. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασιν, εἰς οἶκον ἀνωφελούς, τούτῳτιν, εἰδῶλον παντός· οἱ δέ, ἐν τῷ οἴκῳ "Ων. Cf. ad Cap. iv. 15. ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Idem. Pro παρορμίζοντες, quod sensum aptum non fundit, L. Bos non male tentat παρορίζοντες, terminos egredientes. ¹² Cod. 86. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. vii. 7. Amos i. 11. Ad Sym. pro ὀρμήματός μου, quod ex LXX male arreptum videtur, libenter legerimus τῆς ὀργῆς μου, juxta Hieron. et Syro-hex.; quorum hic testatur: Σ. Θ. τὴν ὀργήν (مُفْعَفَة); ille autem: "Pro ira LXX ὄρμημα, id est, *impetum* transtulerunt . . . Sed rectius, ut omnes praeter LXX transtulerunt, ira accipienda est." Deinde pro ὕδροκελίαν scribendum esse ὕδροκελίαν affirmat Fischer. in *Clavi Verss. GG. V. T.* p. 82,

quasi ex ὕδροκελίᾳ, quod medicorum filiis est *tumor aquosus corporum scrotum implicantium*. Si conjecturae locus esset, tentaremus: (ἐπ' αὐτοῖς ἐκχεῶ) τὴν ὕδριαν (s. ὕδροχόην) τῆς ὀργῆς μου. Cf. Apoc. xvi. 1. ¹³ Syro-hex. affert: 'Α. βρωστήρ ἀμπελῶνος (مُفْعَفَة), altera voce explanationis causa adjecta. Cf. Hex. ad Jesai. i. 9. S. Cyril. in XII Proph. p. 90 E: Οἱ μὲν οὖν ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ, ταραχή, βρωστήρ εἰρήκασιν ἀντὶ δέ τοῦ, κέντρον, σήψις; qui locus antecessores nostros fugit. ¹⁴ Syro-hex. . . لا حبل ولا حبل. Cf. Hex. ad Psal. xxxviii. 12. ¹⁵ Idem: + حبل ولا حبل. (Vox حبل ponitur pro ἐρυσίβη Deut. xxviii. 42 (teste Masio). 3 Reg. viii. 37 (idem). Hos. v. 7. Joel i. 4. ii. 25; pro καύσων Jerem. iv. 11 (Sym.). xviii. 17. li. 1. Praeterea ἀνεμφόβῳ Syro nostro est حبل ولا حبل Hag. ii. 17, et ἀνεμφόβῳ حبل ولا حبل Hos. viii. 7.) ¹⁶ Idem: لا حبل ولا حبل. S. Cyril., ut supra: Οἱ ἕτεροι σήψις. Cf. Hex. ad Job. xiii. 28. ¹⁷ Hieron.: "Possumus *vinculum*, pro quo in Hebraeo scriptum est MEZUR, et Aq. interpretatus est ἐπίδωσιν, s. συνδεσμὸν, id est, *colligationem*, s. *conjunctionem*." Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 13. ¹⁸ Syro-hex. . . لا حبل ولا حبل. Cf. ad Cap. x. 6. Cod. 86 affert: 'Α. δικασόμενον. Paulo aliter Hieron.: "Et ubi LXX posuerunt *Jarib* ['Ιαρήβ Cod. i 53; Syro-hex.] nos juxta Sym. *ultorem* [ἐκδικητήν?] vertimus; nam Aq. et Theod. *judicem* interpretati sunt." ¹⁹ Sic Aq., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. لا حبل ولا حبل. Cod. Jes. affert: Οἱ λοιποὶ καὶ Ο'. ἰάσασθαι.

14. כִּשְׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכִפְרִיר. *Sicut leo τῷ Ephraim, et sicut leo juvenis. O'. ὡς πανθῆρ ('A. ὡς λέαινα. Σ. ὡς ἐπιβολὴ λεαλνῆς. Θ. ὡς λῆς²¹) τῷ Ἐφραΐμ, καὶ ὡς λέων. 'A. ὡς λέαινα τῷ Ἐφραΐμ, καὶ ὡς σκύμος.²²*

וְאִין מִפְּרִי. *Et non erit qui eripiat. O'. καὶ οὐκ ἔσται ✕ 'A. Θ. δ' ἔξαιρούμενος.²³*

15. עַד אֲשֶׁר-אֲשַׁמּוּ וּבִקְשׁוּ. *Donec poenas dederint, et quaerant. O'. ἕως οὗ ἀφανισθῶσι, καὶ ζητήσουσι. 'A. Θ. ἕως οὗ πλημμελήσωσι... Σ. ἕως οὗ πλημμελοῦντες ἐπιζητήσωσι.²⁴*

Cap. V. 13. ÷ πρέσβεις 4.²⁵ 14. ὡς λέων - ἐν 4 τῷ οἴκῳ.²⁶

CAP. VI.

1. דִּלַּנִּיבִית. *Dilaniavit. O'. ἥρπακε. Alia exempl. πέπαικεν.¹ O. ἔπαισε (s. πέπαικε). Σ. ὁ θηρεύσας.²*

וְיִרְבֹּשְׁנִי. *Et obligabit nos. O'. καὶ μοτώσει ἡμᾶς. Σ. καὶ μαλαγματίσει ἡμᾶς.³*

2. וַתְּחִינֵנִי. *Valetudini restituet nos. O'. ὑγιάσει ('A. ἀναζώσει. Σ. ἐπιδήσει. E'. ὑγιεῖς ἀποδείξει⁴) ἡμᾶς.*

3. וְנִדְרְעָה נִדְרָפָה. *Et sciemus, et persequemur. O'. καὶ γνωσόμεθα διώξωμεν. Σ. γνωμὲν οὖν*

σπεύσαι. E'. παιδευθῶμεν οὖν, καὶ ἐπειχθῶμεν.⁵

3. כִּשְׁחַר כְּכֹן מִצְאוֹ. *Instar aurorae certus est ortus ejus. O'. ὡς ὄρθρον ἔτοιμον εὐρήσομεν αὐτόν. E'. ὅτι ὡς ὄρθρος βεβαία ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ.⁶*

4. מָה אֲשַׁחֲמָה לְךָ. *O'. τί σοι ποιήσω; Alia exempl. τί ποιήσω σοι;⁷*

וְהִתְקַדְּשְׁתָּ. *Nam pietas vestra. O'. τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν. E'. ὁ γὰρ περὶ ὑμᾶς οἰκτιρμός.⁸*

5. יָצַח. *Cecidi. O'. ἀπεθέρισα. 'A. Θ. ἐλάτωμσα. Σ. οὐκ ἐφείσάμην. E'. ἐξέκοψα.⁹*

וּמִשְׁפָּטֶיךָ. *Et judicia tua. O'. καὶ τὸ κρίμα μου ὡς (φῶς). E'. (καὶ) ἡ δικαιοκρασία.¹⁰*

6. וְלֹא-יִרְבַּח. *O'. ἡ θυσίαν. Alia exempl. καὶ οὐ θυσίαν.¹¹*

8. יִצְקָה מִדָּם. *Notata vestigiis sanguinis (conspersa sanguine). O'. παράσσουσα ὕδωρ. 'A. περικαμπῆς ἀπὸ αἵματος. Σ. διώκεται ἀπὸ αἵματος.¹² O. ἡ πτέρνα αὐτῆς ἀφ' αἵματος.¹³ E'. ὑποσκελίζουσα καὶ δολοφονοῦσα.¹⁴*

9. וְכִתְּבִי אִישׁ גְּדוּרִים. *Et sicut expectant virum turmae (praedonum). O'. καὶ ἡ ἰσχὺς σου ἀνδρὸς πειρατοῦ ('A. εὐζώνων. Σ. ὑποκριτοῦ. Θ. πειρατοῦ¹⁵). 'A. καὶ ὡς θυρεὸς ἀνδρὸς εὐζώνων.¹⁶*

²¹ Cod. 86. ²² Syro-hex. *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. *Articulus est in libris omnibus.* ²³ Sic in textu Syro-hex. *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. *Articulus est in libris omnibus.* ²⁴ Syro-hex. *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. *Articulus est in libris omnibus.*

Cf. ad Cap. iv. 15. ²⁵ Hieron. + *legatos*: Idem: "*Legatos non habetur in Hebraeo.*" ²⁶ Syro-hex. Praepositio est in Codd. XII (supra lin. ab ant. man.), 130, 228, aliis, et Hieron.

CAP. VI. ¹ Sic Ald., Codd. 23, 42, 49, alii, et (adjecto ἡμᾶς) Codd. 22, 36, alii. Hieron. *verberabit.* ² Syro-hex. *Pro eo quod diximus, curabit, omnes similiter transulerunt μοτώσει. Proprie autem μόρα appellantur linteola, quae inseruntur vulneribus, ut putridas carnes comedant, et extrahant purulentias.* Cf. Hex. ad Jesai. i. 6. ³ Cod. 86. Hieron.: "*Pro eo quod diximus, curabit, omnes similiter transulerunt μοτώσει. Proprie autem μόρα appellantur linteola, quae inseruntur vulneribus, ut putridas carnes comedant, et extrahant purulentias.*" Cf. Hex. ad Jesai. i. 6. ⁴ Cod. 86, testibus Parsonsii amanuensis: Σ. ἐπιδήσει. 'A. ἀναζώσει. E'. ὑγ. ἀποδείξει. ⁵ Idem (cum scriptura ἐπιχθῶμεν). ⁶ Idem. Montef. post Waltonum edidit: Σ.

(ἵτι agnoscit Walton.) ὡς ὄρθρος κ.τ.λ. ⁷ Sic (in posteriore loco) Ald., Codd. 26, 87*, alii. Syro-hex. in marg. notat: "In Hexaplis *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ* τί ποιήσω σοι erat, idque utrobique." ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Apud Waltonum anonyma est lectio. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. ¹² Cod. 86, ubi *διώκεται* (Montef. post Waltonum pingit διώκεται, persecutores) scriptum. Correximus e Syro-hex., qui affert: *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. ¹³ Cod. 86. Syro-hex. *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. ¹⁴ Cod. 86 uno tenore affert: E'. ὑποσκελίζουσα καὶ δολοφονοῦσα ὡς λόχος πολυχειρίας ληστρικῆς (hucusque Montef.), ἡ παροδείοντας εἰς συχίμ δια τῆς εἰδωλοποιίας αὐτῶν τῆς ἀδειμίου; quae paraphrasten magis quam interpretem sapiunt. Cf. ad Cap. vii. 12, 14. ¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Syro-hex. *وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ*. *Articulus est in libris omnibus.* "Aquila *clypeus* ferri nequit. Pro *וְכִתְּבִי* [sic in cod.] legendum *וְכִתְּבִי*, *ἐλπίς*."—Mikhlid. (Vocem

Σ. καὶ ὡς φρύαγμα ἀνδρὸς ἐνεθρεντοῦ.¹⁷ Ε'. ὡς λόχος πολυχειρίας ληστρικῆς.¹⁸

9. סֹדָלִיטִּים יִרְצְחוּ דָּרָךְ יִרְצְחוּ שְׁכֶמָה. *Sodalitium sacerdotum in via trucidant versus Shechem.* Ο'. ἐκρυψαν ἱερεῖς ὁδὸν, ἐφόνευσαν Σίκιμα. 'A. *Participatio sacerdotum in via occidebant humeros.* Σ. *Societas sacerdotum in via interficiebant Sichem.* Θ. *Absconderunt sacerdotes viam, interficiebant in dorso.*¹⁹ Ε'. ἡ παροδύοντας εἰς Συχὲμ διὰ τῆς εἰδωλοποιΐας αὐτῶν τῆς ἀθεμίτου.²⁰

11. גַּם יְהוּדָה שֶׁת קָצִיר לָּהּ. *Sed et, Juda, parata est messis (malorum) tibi.* Ο'. καὶ 'Ιούδα· ἄρχον τρυγᾶν σεαυτῷ. "Αλλος· καὶ 'Ιούδας ἀφῆκε θερισμὸν αὐτοῦ.²¹ Σ. καὶ σοί, 'Ιούδα, ἀπόκειται θερισμός.²² Ε'. ἀλλὰ καὶ σὺ, 'Ιούδα, παρασκευάζε σεαυτὸν εἰς τὸ ἐκθερισθῆναι.²³

CAP. VII.

1. יִגְבֹּהַ יְבוֹא שָׁשׁ גִּדְדָּה בְּחַיִּי. *Et fur ingreditur (domos), diffundit se turba (praedonum) in agris.* Ο'. καὶ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσελεύσεται, ἐκδιδύσκων ✕ Θ. ληστής.⁴¹ ('Α. εὗωνος. Σ. ληστήριον²) ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. Σ. καὶ κλέπτης μὲν εἰσηλθεν, ἐκδύον δὲ ληστήριον ἔξω.

Ε'. καὶ κλέπτης μὲν ἔστιν ἔνδον, λαποδύτης δὲ ληστεύει τὰ ἔξω.³

2. וְכָל-יִמְרוֹ לְלִבָּבָם בְּלִרְעָתָם וְכִתִּי. *Nec dicunt cordi suo, quod omnis malitiae eorum memior sim.* Ο'. ὅπως συνάδωσιν ὡς ἄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. 'Α. καὶ μήποτε εἴπωσι ταῖς καρδίαις αὐτῶν, πᾶσαν κακίαν αὐτῶν ἐμνήσθην.⁴ Aliter: 'Α. Θ. ὡς λέγοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. . .⁵ מַעֲלֵלֵיהֶם. Ο'. τὰ διαβούλια ('Α. Σ. ἐπιτηδεύματα. Ε'. ἀσεβήματα⁶) αὐτῶν.

3. מַלְכֵּי. Ο'. βασιλεῖς. Alia exempl. βασιλέα.⁷ 'Α. Σ. ὡς οἱ Ο' (βασιλέα). Θ. βασιλεῖς.⁸

4. כָּלֵם מִנְּחָפִים כְּמוֹ בַעֲרָה בְּעֵרָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. *Omnes illi moechantur, sicut furnus accensus a pistore; cessat a calefaciendo eum inde a deprendenda massa usque ad fermentationem ejus.* Ο'. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος καϊόμενος εἰς πέψιν κατακαύματος (Σ. παύται. Θ. καταπαύσει⁹) ἀπὸ τῆς φλογός, ἀπὸ φυράσεως στέατος ἕως τοῦ ζυμωθῆναι αὐτό. Ε'. ἅπαντες εἰς τὸ μοιχεύειν ἐκपुरοῦμενοι, ὡς ὀπτάνιον ὑπὸ τοῦ πέσσοντος· ἐπαύσατο πρὸς ὀλίγον ἢ πόλις (τῆς) τοῦ φυράματος κοινωνίας, καὶ μετὰ μικρὸν πᾶσα ἐζυμώθη.¹⁰

Graecam εὗωνος non uno modo Syriacam fecit Noster (vid. Hex. ad 4 Reg. vi. 23. xxiv. 2. Psal. xvii. 30. Hos. vii. 1). In nostro loco **جاء** posuit, quod proprie sonat, bene armatus.)¹⁷ Syro-hex. **جاء**. **جاء**. Quod ad **جاء**, φρύαγμα, elationem, insolentem expectationem, attinet, prorsus dissentit Hieron., Symmacho diserte tribuens: *Et fauces tuae quasi viri insidiatoris.* Nec magis crediderim, quod Montef. affirmat, Hieronymum vocem ὑποκριτοῦ vertisse *insidiatorem*, praesertim cum Syrus noster *insidiatorem*, non *hypocritam* posuerit.

¹⁸ Cod. 86, ut supra. ¹⁹ Hieron. ²⁰ Cod. 86, ut supra. Ubi haec, διὰ τῆς—ἀθεμίτου, pertinent ad Hebraea, **יָדָה**, **יָדָה**, quia scelus perpetrant. ²¹ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, qui pergunt: ἄρχον κ.τ.ε. ²² Cod. 86, ubi σὺ pro σοι scriptum. ²³ Idem.

CAP. VII. ¹ Syro-hex. In LXX ληστής est in libris omnibus. ² Idem: **جاء**. **جاء**. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xvii. 30. ³ Cod. 86.

4 Idem. ⁵ Syro-hex. ad ὡς συνάδοντες (sic, cum Codd. III, XII, 26, 40, aliis): **جاء**. **جاء**. "Sed haec interpretatio a genio Aquilae plane abhorret; quare ad alium quandam interpretem esse referendam puto."—Middeld. In cod. pro **جاء**. exaratum **جاء** (sic). ⁶ Theodoret. affert: 'Α. Σ. τὰ ἐπιτηδεύματα. Cod. 86: Σ. ἐπιτηδεύματα. Ε'. ἀσεβήματα. ⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII (cum βασιλέας), 68, 87*, alii, et Syro-hex. Hieron.: *laetificaverunt reges.* ⁸ Syro-hex. ⁹ Idem: **جاء**. **جاء**. Pro κατακαύματος in Codd. 22, 36, aliis, est κατακαύσει αὐτόν; in uno Cod. 114, καταπαύσει αὐτούς. Mox pro στέατος Syro-hex. legisse videtur *στατός* (**جاء**). ¹⁰ Cod. 86, ubi *πεσσοντος* scriptum. Haec autem, ἐπαύσατο πρὸς ὀλίγον ἢ πόλις κ.τ.ε., nescio an imitatus sit Hieron., Hebraea vertens: *Quievit parvulum civitas a commixtione fermenti, donec fermentaretur totum.* Cf. ad Cap. viii. 6.

5. יוֹם מַלְכֵנוּ. *Dies est regis nostri.* O'. ἡμέραι τῶν βασιλέων ὑμῶν. Σ. Θ. ἡμέρα βασιλέως ἡμῶν.¹¹

אֶת-לִירִיסִים. *Cum irrisoribus.* O'. μετὰ λοιμῶν ('Α. χλευαστῶν¹²).

6. כִּי-יִקְרְבוּ. *Nam appropinquare faciunt.* O'. διότι ἀνεκαύθησαν. 'Α. Θ. ὅτι ἤγγισαν. Σ. ἤγγισαν γάρ.¹³

לִבִּם. *Cor suum.* O'. αἱ καρδίαι αὐτῶν. 'Α. Σ. τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.¹⁴

בְּמִסְבֵּי. *Dum insidiantur eis.* O'. ἐν τῷ καταράσσειν (Οἱ λοιποὶ ἐνεδρεύειν¹⁵) αὐτούς.

נִשְׁן אֶפְרַיִם. *Dormit pistor eorum.* O'. ὕπνου 'Εφραΐμ ἐνεπλήσθη. 'Α. ὕπνωσεν ὁ πέσσων (πρωΐας).¹⁶ Σ. ὕπνου pistor αὐτῶν. Θ. ἐκοιμῶντο (s. ἐκάθευδον) ὁ πέσων.¹⁷

בֶּקֶר הוּא בֹרֵךְ. *Mane autem ille (furnus) ardet.* O'. πρωὶ ἐνεγενήθη (potior scriptura ἐγενήθη),

ἀνεκαύθη. 'Α. πρωΐας ἐστὶ ζωπυρῶν. Σ. πρωΐας δὲ ἐξέικαυσεν. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸

7. וְהָלַךְ. O'. καὶ κατέφαγον. Ε'. καὶ ἀνῆλθωσαν.¹⁹

8. עֲגָה בְּלִי הַפּוֹתָה. *Placenta subcinericia non versa.* O'. ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος. Ε'. ὥς ἐν σποδιᾷ πεσόμενος ἄρτος ἀμεταστρέπτως.²⁰

9. לֹא יָדַע בְּסִיבֵיהָ וְרָקָהּ. *Non sensit; etiam canities inspersa est ei.* O'. οὐκ ἔγνω καὶ πολιαί ἐξήνθησαν αὐτῷ. Ε'. (οὐκ) ἦσθετο, καὶ ταῦτα πολὺς ἦδη τυγχάνων.²¹

10. גָּזָן. O'. ἡ ὕβρις. Θ. ἡ ὑπερφανία.²²

שָׁבוּ. O'. ἐπέστρεψαν. Ε'. μετενόησαν.²³

בְּקִשְׁתָּהּ. O'. ἐξεζήτησαν. Ε'. ἐπεκαλέσαντο.²⁴

11. כּוֹתָה. *Stolida.* O'. ἀνους. 'Α. θελγομένη. Σ. ἀπατωμένη.²⁵

12. עֲלִיָּהָ. O'. ἐπ' αὐτούς. Ε'. κοινῇ ὅτι καὶ κοινῇ πάντες ἐξημαρτήκασιν.²⁶

¹¹ Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦ Cod. 86. ¹² Cod. 86. ¹³ Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦ Cod. 86. ¹⁴ Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦ Cod. 86. ¹⁵ Schol. apud Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. ἤγγισαν. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦ Cod. 86. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦ Cod. 86. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Hieron.: "Factus est ergo Ephraim quasi columba seducta, quod Hebraice פּוֹתָה; ab Aq. et Sym. θελγομένη, vel ἀπατωμένη dicitur, id est, lactata, sive decepta; et a LXX insipiens, sive insensata: ἀνους enim utrumque exprimere potest." Cod. 86 affert: 'Α. ἀπατωμένη ἀνόητος, male. Cum Hieron. facit Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦. Middel. notat: "Α. turbata. Σ. ἀπατωμένη. Aquilae *ܠܝܪܝܫܝܡ* Graece interpretor, τετραγαμένη [ταραττομένη]; sed Montef. θελγομένη attulit, quod plane a Syr. abhorret." Fallitur. Verbum Syr. *ܠܝܪܝܫܝܡ*, auctore Castello, in Pael significat adulatus est; e.g. pro κολακεύων Job. xix. 17 in Syro-hex. est *ܠܝܪܝܫܝܡ*. In Ethpaal igitur regulariter valeret, blanditus, s. demulcus est, etiamsi exemplum deesset. Sed non desunt. Nam Psal. xviii. 8 pro Hebr. *וְהָלַךְ*, simplex, quod Aquila constanter vertit θελγόμενος, Syrus noster habet: ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦, ad quem locum Bugatus ad praesens Hoseae exemplum provocat. ²⁶ Cod. 86. Sed hoc est commentatoris, non interpretis, partes agere.

qui auguratur scripturam *ܠܝܪܝܫܝܡ* scribae errorem esse pro *ܠܝܪܝܫܝܡ*, ut sit masculinum in statu emphatico; qui status pro praedicto saepe occurrit, praesertim in versione hexaplari, etiam pro adjectivis verbalibus, inprimis cum *ܠܝܪܝܫܝܡ* et similia intercedunt. ¹⁹ Cod. 86 (cum scriptura ἀνέλωσαν). ²⁰ Cod. 86. ²¹ Idem, ubi πολίως scriptum. ²² Idem (cum ὑπερφανία). ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Hieron.: "Factus est ergo Ephraim quasi columba seducta, quod Hebraice פּוֹתָה; ab Aq. et Sym. θελγομένη, vel ἀπατωμένη dicitur, id est, lactata, sive decepta; et a LXX insipiens, sive insensata: ἀνους enim utrumque exprimere potest." Cod. 86 affert: 'Α. ἀπατωμένη ἀνόητος, male. Cum Hieron. facit Syro-hex. ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦. Middel. notat: "Α. turbata. Σ. ἀπατωμένη. Aquilae *ܠܝܪܝܫܝܡ* Graece interpretor, τετραγαμένη [ταραττομένη]; sed Montef. θελγομένη attulit, quod plane a Syr. abhorret." Fallitur. Verbum Syr. *ܠܝܪܝܫܝܡ*, auctore Castello, in Pael significat adulatus est; e.g. pro κολακεύων Job. xix. 17 in Syro-hex. est *ܠܝܪܝܫܝܡ*. In Ethpaal igitur regulariter valeret, blanditus, s. demulcus est, etiamsi exemplum deesset. Sed non desunt. Nam Psal. xviii. 8 pro Hebr. *וְהָלַךְ*, simplex, quod Aquila constanter vertit θελγόμενος, Syrus noster habet: ♦ *ܠܝܪܝܫܝܡ* ♦, ad quem locum Bugatus ad praesens Hoseae exemplum provocat. ²⁶ Cod. 86. Sed hoc est commentatoris, non interpretis, partes agere.

12. **וַיָּבֹאוּ רִמּוֹן**. *Ut rumor (pervenit) ad coetum eorum.* Ο'. ἐν τῇ ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. 'Α. κατὰ ἀκοῆς (fort. ἀκοῇ) τῆς συναγωγῆς (αὐτῶν). Σ. . . μαρτυρίας (αὐτῶν).²⁷

13. **וְיָצָא**. *Exitium sit illis!* Ο'. δελαιοί εἰσιν. 'Α. προνομή αὐτοῖς. Σ. διαφθορά. . Ε'. ἐκπορθήσονται.²⁸ Θ. ταλαιπωρία. .²⁹

14. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Sed ejulant super cubilibus suis.* Ο'. ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. 'Α. Σ. ἀλλὰ ἀσελγῶς ἐλάλησαν. . . Θ. ὡς οἱ Ο'.³⁰ Aliter: Σ. ἀλλ' ἢ ἐχρεμέτισαν ἐν κατακλίσειν αὐτῶν.³¹

וְיָצָא. *Propter frumentum et mustum congregantur, deficiunt a me.* Ο'. ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ κατετέμνοντο ('Α. περισπῶντο. Σ. ἐμυρκῶντο. Θ. ὡς οἱ Ο'³²), ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί (Σ. ἐξέκλιναν ἀπ' ἐμοῦ³³). Ε'. ὑπὸ τρυφῆς καὶ πλεθυσμονῆς σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου.³⁴

15. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Et ego castigavi.* Ο'. Vacat. Σ. ἐγὼ δὲ ἐπαιδεύον αὐτούς.³⁵

16. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Convertuntur, sed non ad Altissimum.* Ο'. ἀπεστράφησαν εἰς οὐδέν. Σ.

ἀνέστρεψαν εἰς τὸ μὴ ἔχειν ζυγόν. Ε'. ἀπέστησαν ἵνα διάγωσιν ἀνε ζυγοῦ.³⁶

16. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Fallax.* Ο'. ἐντεταμένον. Σ. ἀνεστραμμένον. Ε'. διάστροφον.³⁷

וְיָצָא. *Propter furorem.* Ο'. δι' ἀπαίδευσίαν. 'Α. ἀπὸ ἐμβριμῆσεως. Σ. δι' ἐμβρίμην. Θ. δι' ἀπαίδευσίαν.³⁸ Ε'. διὰ μανίαν.³⁹

וַיִּשְׁבְּחוּ. *Haec est subsannatio eorum in terra Aegypti.* Ο'. οὗτος ὁ φανλισμὸς ('Α. μυχθισμὸς⁴⁰) αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Σ. τοῦτ' ἐστιν ὁ ἐφθέγγανον ἐν Αἰγύπτῳ. Ε'. αὐτὴν ἐβλασφήμησαν.⁴¹

CAP. VIII.

1. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Ad palatum (os) tuum buccinam.* Ο'. εἰς κόλπον αὐτῶν (alia exempl. add. ἐπὶ φάρυγγι αὐτῶν¹) ὡς γῇ (alia exempl. add. ἄβαστος, ὡς σάλπιγξ²). Σ. ἐπὶ φάρυγγί σου κερατίνῃ.³

1, 2. **וַיִּשְׁבְּחוּ**. *Et contra legem meam deliquerunt.* *Ad me.* Ο'. καὶ κατὰ τοῦ νόμου μου ἡσέβησαν. ἔμέ. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐπὶ τοῦ νόμου μου ἠθέτησάν με.⁴

²⁷ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. τῆς συναγωγῆς (וַיִּשְׁבְּחוּ). Θ. (sic) τῆς μαρτυρίας (וַיִּשְׁבְּחוּ). ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, *vastabantur*, et in Hebraeo scriptum est *SOD LAEM*, id est, *vastatio eis*, Sym.

interitum, Theod. *miseriam* [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 4] interpretati sunt. Porro in editione vulgata dupliciter legimus: quidam enim codices habent, *δῆλοί εἰσιν*, hoc est, *manifesti sunt*; alii *δελαιοί εἰσιν*, hoc est, *meticulosi*, sive *miseri*, *sunt*." Altera lectio hodie non exstat; solus Cod. Alex. *δῆλοι* οἰσιν (sic) legit. ³⁰ Victor Antioch. apud Nobil. ad Jerem. ii. 23: 'Ὁση' δὲ φησιν ὁ προφήτης ὠλόλυζον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν ὕπερ 'Ακ. καὶ Σύμ., ἀσελγῶς ἐλάλησαν, ἐξέδρακαν. Cod. 86 affert: Σ. ἀλλὰ ἀσελγῶς ἐλάλησαν. Cum Victore facit Syrus noster: וַיִּשְׁבְּחוּ. (non, ut Norberg, וַיִּשְׁבְּחוּ). ³¹ Cod. 86. Parsons. e marg. Cod. 42 exscripsit: Σ. ἐχρεμέτισαν ἐν τοῖς κλίτεσιν αὐτῶν. Pro C' fortasse pingendum Ε'.

³² Syro-hex. וַיִּשְׁבְּחוּ. Prior interpres, si recte habet versio nostra, significationem Hebraei וַיִּשְׁבְּחוּ, *timere*, respexisse videtur: alter (quem imitatus

est Hieron.: *super triticum et vinum ruminabant*) ad וַיִּשְׁבְּחוּ, *ruminavit*, vocabulum traxit. ³³ Syro-hex. וַיִּשְׁבְּחוּ.

Cod. 86 in marg. sine nom. affert: *ἐξέκλιναν ἀπ' ἐμοῦ*. ³⁴ Cod. 86. ³⁵ Syro-hex. Sym-

macho continuat: וַיִּשְׁבְּחוּ. Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. ἀνέστρεψαν—ζυγόν (וַיִּשְׁבְּחוּ).

Hieron. Hebraea vertit: *reversi sunt, ut essent absque jugo*. ³⁷ Cod. 86. Parsons. e marg. Cod. 42 exscripsit: Σ. διεστραμμένον.

³⁸ Syro-hex. וַיִּשְׁבְּחוּ. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. ἐμβρίμην. ³⁹ Cod. 86. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. Syro-hex. וַיִּשְׁבְּחוּ.

(ἐν γῇ Αἰγύπτου) וַיִּשְׁבְּחוּ. CAP. VIII. ¹ Sic Codd. 22, 36, 62, alii. ² Sic Ald.

(cum ἀλόπηξ pro σάλπιγξ), Codd. 22, 36, 42, alii. ³ Syro-hex. Symmacho continuat: וַיִּשְׁבְּחוּ. Hieron.: "Hoc quod interpretati sumus, *in gutture tuo sit tuba* . . . Aq. et Sym. et Theod. similiter transtulerunt. Soli LXX dixerunt: *in sinu eorum quasi terra*; quod quid significet, incertum est."

⁴ Syro-hex. וַיִּשְׁבְּחוּ. ⁵ Idem. וַיִּשְׁבְּחוּ.

3. אֹיִב יִרְדּוּ. *Hostis persequetur eum.* Ο'. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. Οἱ λοιποὶ ἐχθρὸς καταδιώξει αὐτόν.⁵

5. רֵץ עֲזָיָהּ. *Rejecit (te) vitulus tuus.* Ο'. ἀπὸ-
τριψαι (alia exempl. ἀπόρριψον⁶) τὸν μὸσχον
σου. 'Α. ἀπώθησαν μὸσχους σου. Σ. ἀπε-
βλήθη. Θ. ἀπόρριψαι. Ε'. ἀπόβλητος
σου ἐστὶν ὁ μὸσχος.⁷

רָקִי. *Munditiem.* Ο'. καθαρισθῆναι. 'Α. ἀθω-
θῆναι. Σ. καθαρθῆναι.⁸

6. הָיוָה הָרֶץ עֲשָׂה וְלֹא אֱלֹהִים הָיוָה. *Et ipse;
faber fecit eum, adeoque Deus non est.* Ο'.
καὶ αὐτὸ τέκτων ('Α. τεχνίτης⁹) ἐποίησε, καὶ
οὐ θεὸς ἐστι. Ε'. τὸ ὑπὸ τέκτονος γενόμενον
οὐκ ἂν ᾖ θεός.¹⁰

הָיָה שִׁבְבִים הָיָה. *Nam fragmenta fiet.* Ο'. διότι
πλανῶν (Ο'. Θ. πλανών. 'Α. errantibus, s.
conversis. Σ. ἀκατάστατος. Ε'. ρεμβεύων¹¹)
ἦν. Ε'. παραπλησίως τῷ τῆς ἀράχνης ἰσθῶ.¹²

7. וְסוּפָתָהּ יִקְרָר. *Et turbinem metent.* Ο'. καὶ
ἡ καταστροφή αὐτῶν ἐκδέχεται αὐτά. Σ. (καὶ)
συσεισμὸν θερύοις. Θ. (καὶ) καταγίδα θέρισαν.¹³

חֲבִיבִים יַעֲשֶׂה קֶמֶחַ בְּלִי יֶעֱמָהּ. *Culmi non
erunt ei, fruges non proferent farinam.* Ο'.
δράγμα οὐκ ἔχον ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι ἄλευρον.
Σ. σταχύς ἄκαροι, μὴ ποιοῦντες ἄλευρον.¹⁴

9. בָּרָא בִּדְרָד לֹא אִפְרִים. *Onager solitarius sibi:*

Ephraim. Ο'. ἀνέθαλε (Οἱ λοιποὶ δναγρος
μονάζων¹⁵) καθ' αὐτὸν Ἐφραΐμ. 'Α. δναγρος
μονάζων αὐτῷ Ἐφραΐμ. Σ. καὶ οὐκ ἀνέθαλεν
ἐν ἐμοὶ Ἐφραΐμ. Θ. δναγρος μονάζων καθ'
αὐτὸν Ἐφραΐμ. Ε'. ὡς δναγρος μονάζων
καθ' αὐτὸν διαιτώμενος.¹⁶

9. הָיָה. *Pretio conducunt.* Ο'. δῶρα. Alia ex-
empl. δόματα.¹⁷

10. גַּם יִרְיִתְנוּ בְּגוֹיִם עִתָּהּ אֶתְּנָם. *Etiam si vero
dona distribuant inter gentes, nunc tamen col-
ligam eos.* Ο'. διὰ τοῦτο παραδοθήσονται ἐν
τοῖς ἔθνεσι· νῦν εἰσδέξομαι ('Α. Σ. συνάξω¹⁸)
αὐτούς. Ε'. ἀλλὰ καὶ ὅταν μισθώσῃται ἔθνη,
εὐθέως περιστοιχιῶμαι αὐτούς.¹⁹

וְיִיחַלוּ מִעֵץ מִמֶּשֶׁחַ מִלֶּךְ שָׁרִים. *Et quiescent
(וְיִיחַלוּ) paululum ab onere regis et principum.*
Ο'. καὶ κοπάσουσι μικρὸν τοῦ χρέιν βασιλεία
καὶ ἀρχοντας. 'Α. καὶ λιτανεύσουσιν ὄλγον
ἀπὸ ἄρματος βασιλέως καὶ ἀρχόντων. Σ. καὶ
μενοῦσιν βραχὺ ἀπὸ φόβου βασιλέων. [καὶ
διαλείψουσι τοῦ χρέιν]. Θ. καὶ διαλείψουσι
τοῦ χρέιν.²⁰

11. לְחַטָּא. (in fine). *Ad peccandum.* Ο'. ἡγα-
πημένα. Σ. εἰς ἁμαρτίαν.²¹

12. אֶתְּבַלּוּ רֵבִי הַזֶּה מִדְּוָר נִחְשָׁבִי. *Prae-
scripsi ei multitudines legis meae; tanquam
alienum quod habitae sunt.* Ο'. καταγράφω

⁶ Syro-hex. ⁷ Cod. 86, qui Theodotioni ἀπόρριψε tribuit. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem, ubi ei pro ἦ pictum. ¹¹ Hieron.: "In eo loco, in quo nos posuimus *aranearum telas*, in Hebraico scriptum est SABABIM... non, ut quidam falso putant, SABABUM; quod LXX et Theod. πλανῶν interpretati sunt, id est, *seducens* atque *decipiens*; Aq. *errantibus*, sive *conversis*; Sym. *inconstans*, vel *instabile*, id est, *ἀκαταστάτων*; Quinta ed. *ρεμβεύων*, *vagus* et *fluctuans*. Nos ab Hebraeo didicimus, SABABIM proprie nominari *aranearum fila* per aerem volantia, quae, dum videntur, intereunt, et in atomos atque in nihilum dissolvuntur." Pro *ἀκαταστάτων* Cod. 86 Symmacho vindicat *ἀκατάστατος*. Cf. Hex. ad Jerem. iii. 14.

¹² Cod. 86. (Pro *ἀράχνης* Waltoni amanuensis male ex-

scripsit *ἀστράπτης*.) ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Idem: ¹⁵ Idem: ¹⁶ Idem: ¹⁷ Idem: ¹⁸ Idem: ¹⁹ Idem: ²⁰ Idem: ²¹ Idem: ²² Idem: ²³ Idem: ²⁴ Idem: ²⁵ Idem: ²⁶ Idem: ²⁷ Idem: ²⁸ Idem: ²⁹ Idem: ³⁰ Idem: ³¹ Idem: ³² Idem: ³³ Idem: ³⁴ Idem: ³⁵ Idem: ³⁶ Idem: ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Idem: ⁴⁰ Idem: ⁴¹ Idem: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷

αὐτῷ πληθος, καὶ τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογίσθησαν. ᾿Α. γράψω αὐτῷ πληθονόμενους νόμους, ὁμοίως ἀλλότριον ἐλογίσθησαν. Σ. ἔγραψα αὐτῷ πλήθη νόμων μου, ὡς ἀλλότριον ἐλογίσθησαν.²²

13. יִזְבְּחִי הַזֶּבֶחַ יִזְבְּחִי. Quod attinet ad sacrificia donorum meorum, immolant. Ὁ. θυσιαστήρια τὰ ἡγαπημένα. διότι ἐὰν θύσῃσι θυσίαν. ᾿Α. θυσίας φέρε φέρε θυσιάζουσιν. Σ. θυσίας ἐπαλλήλους. Θ. θυσίας μεταφορῶν ἐθυσίασαν.²³

Cap. VIII. 13. ÷ καὶ ἐν ᾿Ασσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται 4.²⁴

CAP. IX.

3. לֹא יֵשְׁבוּ. Non habitabunt. Ὁ. οὐ κατόκησαν. Σ. οὐ κατοικήσουσιν.¹

וְשָׁב. Sed revertetur. Ὁ. κατόκησεν. Σ. ἀλλὰ ὑποστρέψει.²

מְיֻמָּא. Pollutum. Ὁ. ἀκάθαρτα. ᾿Α. μεμισμένα. Σ. ἀπόβλητα.³

4. אֹכְלִי. Comedentes illum (cibum). Ὁ. οἱ ἐσθιόντες αὐτά (Σ. αὐτόν⁴).

נַפְשָׁא. Animae suae erit. Ὁ. ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. Σ. ἀντὶ τῶν ψυχῶν.⁵

5. מוֹעֵד. Solennitatis. Ὁ. πανηγύρεως. ᾿Α. καίρου.⁶

6. בִּי. Ὁ. διὰ τοῦτο. ᾿Α. Σ. ὅτι.⁷

פְּרִיזָּה אֶרְבִּי. Pretiosa argenti eorum. Ὁ. Μαχμάς τὸ ἀργύριον αὐτῶν. ᾿Α. ἐπιθύμημα... Σ. τὰ ἐπιθυμήματα τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν.⁸

יִירָשׁ. Possidebit ea. Ὁ. κληρονομήσει αὐτό. Alia exempl. ✕ Θ. αὐτὸ 4 κληρονομήσει.⁹

סִינָה. Spinae. Ὁ. ἀκανθαί. Σ. κνίδαι.¹⁰

7. יָדַע. Scient. Ὁ. καὶ κακωθήσεται. ᾿Α. Θ. καὶ ἔγνω. Σ. καὶ γνώσεται.¹¹

הִנְיִי אִישׁ הַרְחֵק מִן הַנְּבִיאִים. Stultus est propheta, fanaticus est vir spiritus. Ὁ. ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ παρεξέστηκώς (᾿Α. ἐπίληπτος. Σ. ἐννεός¹²), ἀνθρωπος ὁ πνευματοφόρος. ᾿Α. ἀφρονα τὸν προφήτην, ἀνδρα ἐπίληπτον ἀπὸ τοῦ πνεύματος. Σ. ἀφρων αὐτοῖς ὁ προφήτης, κραιπαλῶν ὁ ἔχων πνεῦμα. Θ. ἀφρονες οἱ προφήται. . . Οἱ λοιποὶ ὡς ὁ Ἑβραῖος.¹³

וְרִבְּהָ מִשְׂטָמָה. Et (propterea quod) magnum est odium. Ὁ. ἐπληθύνθη μανία (᾿Α. ἐγκότησις¹⁴) σου. ᾿Α. Σ. (καὶ) πολλή ἡ ἔκστασις.¹⁵

8. עִם-אֱלֹהֵי. Cum Deo meo. Ὁ. μετὰ θεοῦ. ᾿Α. Σ. ἐμοί.¹⁶

יָקֻץ. Aucupis. Ὁ. σκολιά. ᾿Α. ἐσκολωμένη. Σ. ἐνέδρα.¹⁷

²² Cod. 86. Ad Sym. πληθος pro πλήθη male exscripsit Waltonus, favente tamen Syro-hex., qui affert: ܠܗ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ. ²³ Cod. 86. ²⁴ Syro-hex., cum scholio: “— Hic obelus non positus erat in Hexaplis.” Hieron.: “Quod juxta LXX legimus, + et in Assyriis immunda comederunt, in Hebraico non habetur, et ideo obelo praenotandum est.”

CAP. IX. ¹ Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³ Cod. 86. ⁴ Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶ Hieron.: “Pro die solenni Aq. interpretatus est tempus.” ⁷ Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹¹ Hieron.: “Pro amenitia Aq. vertit ἐγκότησις, quam nos vel iracundiam, vel memoriam doloris, in Latino dicere possumus.” ¹² Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ.

dicit, sepeliet eos Machmas, in Hebraeo non habetur, sed mamad, quod appellatur desiderabile.” ⁹ Sic in textu Syro-hex. Pronomen desideratur in Comp., Codd. III, XII, 26, 49, aliis. ¹⁰ Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹² Cod. 86. ¹³ Syro-hex. ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ²⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ³⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁴⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁵⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁶⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁷⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁸⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹¹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹² Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹³ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁴ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁵ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁶ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁷ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁸ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ⁹⁹ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ. ¹⁰⁰ Idem: ܕܠܐ ܝܫܒܘ.

1. כְּזָבֹב לְאַרְצוֹ הַטִּיבֹו מַצְבֹּתָּ. *Quando bene erat terrae ipsius, pulcras fecerunt statuas suas.* Ο'. κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτοῦ, ῥηκοδόμησε στήλας. Ἀ. κατὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς αὐτοῦ ἐσπούδασε περὶ στήλων.³
2. חֶזֶק לְבָב. *Divisum est (s. Blandum fuit) cor eorum.* Ο'. ἐμέρισαν καρδίας αὐτῶν. Ἀ. Σ. ἐμέρισθη καρδία.⁴
3. יִשְׂמוּ. *Poenas dabunt.* Ο'. ἀφανισθήσονται. Οἱ λοιποὶ· πλημμελήσουσι.⁵
4. אָלוֹת שָׁוְא. *Juramenta vanitatis (falsa).* Ο'. προφάσεις ψευδεῖς (Ἀ. θρασείας, s. προπετείς⁶). Σ. ὄρκους ματαίους.⁷ Θ. ὄρκους.⁸
5. כְּרָאשׁ. *Sicut papaver.* Ο'. ὡς ἄγρωστις. Σ. Θ. ὡς λάχανον (s. χλωρόν).⁹
6. לְעֵגְלוֹת בֵּית אֵן יְגִוְרוּ. *Vitulis Beth-aven timent.* Ο'. τῷ μόνῳ τοῦ οἴκου ὧν (Ἀ. ἀνωφελοῦς. Σ. ἀδικίας¹⁰) παροικήσουσιν. Ἀ. τὰς δαμάλεις τοῦ οἴκου ἅς ἐσεβάσθησαν. Θ. τὸν μόνον τοῦ οἴκου ὃν (fort. ὧν) ἐφοβήθησαν.¹¹
7. אֵבֶל. *Lugebit.* Ο'. ἐπένθησεν. Σ. πενθήσει.¹²
8. מִנְחָה. *Donum.* Ο'. ξένια. Ἀ. Σ. δῶρον.¹³
9. לְמַלְךְ יָרֵב בְּשֹׁנָה אֶפְרַיִם יִקַּח. *Regi adver-*

sario: pudor Ephraim capiet. Ο'. τῷ βασιλεῖ Ἰαρεῖμ· ἐν δόματι Ἐφραιμ δέξεται. Ἀ. Θ. . δικάζονται Ἐφραιμ αἰσχύνῃ. Σ. ὑπερμαχοῦντι αἰσχυθήσεται Ἐφραιμ.¹⁴

10. כִּי־יִרְחַק. *Sicut spumam.* Ο'. Θ. ὡς φρύγανον. Ἀ. ὡς ἀφρόν.¹⁵ Σ. ὡς ἐπίζυμα.¹⁶
11. חַטֹּאת יִשְׂרָאֵל. *Peccatum Israelis.* Ο'. ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραὴλ. Σ. ἡ ἁμαρτία τοῦ Ἰσραὴλ.¹⁷
12. יְמֵי גִיבְעָה. *A diebus Gibeae.* Ο'. ἀφ' οὗ οἱ βουνοί. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ ἡμερῶν Γαβαά.¹⁸
13. בְּאַהְבָּתִי יִדְרֹשׁ. *Pro desiderio meo castigabo eos.* Ο'. παιδεύσαι αὐτούς. Ἀ. ἡλθε παιδεύσαι αὐτούς.¹⁹ alia, ἡλθε παιδεύσαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου.²⁰ Ἀ. Σ. . παιδεύσω (αὐτούς).²¹
14. לְדֹשׁ. *Ad triturandum.* Ο'. νεῖκος. Οἱ λοιποὶ· ἀλῶν.²²
15. עֲבַרְתִּי. *Transibo.* Ο'. ἐπελεύσομαι. Ἀ. Σ. Θ. transibo.²³
16. עַל-טִיב. *Super pulcritudinem.* Ο'. ἐπὶ τὸ κάλλιστον. Ἀ. ἐπὶ τὸ κάλλος. Σ. . κάλλος.²⁴
17. אֶיִקְבִּיב. *Inequitare faciam.* Ο'. ἐπιβιβῶ. Ἀ. ἐπικαθίσω.²⁵

3 Syro-hex. 4 Idem: 5 Idem: 6 Idem: 7 Cod. 86. 8 Syro-hex. 9 Idem: 10 Idem: 11 Cod. 86, qui ad Aquilam ἐσεβάσθησαν scribit. "Illud ἅς pro omnino vitiatum est, videturque legendum ἀνωφελοῦς, quo pacto vertit semper Aq. vocem ὧν."—Montef. 12 Syro-hex. 13 Idem: 14 Idem: 15 Idem: 16 Idem: 17 Idem: 18 Idem: 19 Idem: 20 Idem: 21 Idem: 22 Idem: 23 Idem: 24 Idem: 25 Idem: 26 Idem: 27 Idem: 28 Idem: 29 Idem: 30 Idem: 31 Idem: 32 Idem: 33 Idem: 34 Idem: 35 Idem: 36 Idem: 37 Idem: 38 Idem: 39 Idem: 40 Idem: 41 Idem: 42 Idem: 43 Idem: 44 Idem: 45 Idem: 46 Idem: 47 Idem: 48 Idem: 49 Idem: 50 Idem: 51 Idem: 52 Idem: 53 Idem: 54 Idem: 55 Idem: 56 Idem: 57 Idem: 58 Idem: 59 Idem: 60 Idem: 61 Idem: 62 Idem: 63 Idem: 64 Idem: 65 Idem: 66 Idem: 67 Idem: 68 Idem: 69 Idem: 70 Idem: 71 Idem: 72 Idem: 73 Idem: 74 Idem: 75 Idem: 76 Idem: 77 Idem: 78 Idem: 79 Idem: 80 Idem: 81 Idem: 82 Idem: 83 Idem: 84 Idem: 85 Idem: 86 Idem: 87 Idem: 88 Idem: 89 Idem: 90 Idem: 91 Idem: 92 Idem: 93 Idem: 94 Idem: 95 Idem: 96 Idem: 97 Idem: 98 Idem: 99 Idem: 100 Idem: 101 Idem: 102 Idem: 103 Idem: 104 Idem: 105 Idem: 106 Idem: 107 Idem: 108 Idem: 109 Idem: 110 Idem: 111 Idem: 112 Idem: 113 Idem: 114 Idem: 115 Idem: 116 Idem: 117 Idem: 118 Idem: 119 Idem: 120 Idem: 121 Idem: 122 Idem: 123 Idem: 124 Idem: 125 Idem: 126 Idem: 127 Idem: 128 Idem: 129 Idem: 130 Idem: 131 Idem: 132 Idem: 133 Idem: 134 Idem: 135 Idem: 136 Idem: 137 Idem: 138 Idem: 139 Idem: 140 Idem: 141 Idem: 142 Idem: 143 Idem: 144 Idem: 145 Idem: 146 Idem: 147 Idem: 148 Idem: 149 Idem: 150 Idem: 151 Idem: 152 Idem: 153 Idem: 154 Idem: 155 Idem: 156 Idem: 157 Idem: 158 Idem: 159 Idem: 160 Idem: 161 Idem: 162 Idem: 163 Idem: 164 Idem: 165 Idem: 166 Idem: 167 Idem: 168 Idem: 169 Idem: 170 Idem: 171 Idem: 172 Idem: 173 Idem: 174 Idem: 175 Idem: 176 Idem: 177 Idem: 178 Idem: 179 Idem: 180 Idem: 181 Idem: 182 Idem: 183 Idem: 184 Idem: 185 Idem: 186 Idem: 187 Idem: 188 Idem: 189 Idem: 190 Idem: 191 Idem: 192 Idem: 193 Idem: 194 Idem: 195 Idem: 196 Idem: 197 Idem: 198 Idem: 199 Idem: 200 Idem: 201 Idem: 202 Idem: 203 Idem: 204 Idem: 205 Idem: 206 Idem: 207 Idem: 208 Idem: 209 Idem: 210 Idem: 211 Idem: 212 Idem: 213 Idem: 214 Idem: 215 Idem: 216 Idem: 217 Idem: 218 Idem: 219 Idem: 220 Idem: 221 Idem: 222 Idem: 223 Idem: 224 Idem: 225 Idem: 226 Idem: 227 Idem: 228 Idem: 229 Idem: 230 Idem: 231 Idem: 232 Idem: 233 Idem: 234 Idem: 235 Idem: 236 Idem: 237 Idem: 238 Idem: 239 Idem: 240 Idem: 241 Idem: 242 Idem: 243 Idem: 244 Idem: 245 Idem: 246 Idem: 247 Idem: 248 Idem: 249 Idem: 250 Idem: 251 Idem: 252 Idem: 253 Idem: 254 Idem: 255 Idem: 256 Idem: 257 Idem: 258 Idem: 259 Idem: 260 Idem: 261 Idem: 262 Idem: 263 Idem: 264 Idem: 265 Idem: 266 Idem: 267 Idem: 268 Idem: 269 Idem: 270 Idem: 271 Idem: 272 Idem: 273 Idem: 274 Idem: 275 Idem: 276 Idem: 277 Idem: 278 Idem: 279 Idem: 280 Idem: 281 Idem: 282 Idem: 283 Idem: 284 Idem: 285 Idem: 286 Idem: 287 Idem: 288 Idem: 289 Idem: 290 Idem: 291 Idem: 292 Idem: 293 Idem: 294 Idem: 295 Idem: 296 Idem: 297 Idem: 298 Idem: 299 Idem: 300 Idem: 301 Idem: 302 Idem: 303 Idem: 304 Idem: 305 Idem: 306 Idem: 307 Idem: 308 Idem: 309 Idem: 310 Idem: 311 Idem: 312 Idem: 313 Idem: 314 Idem: 315 Idem: 316 Idem: 317 Idem: 318 Idem: 319 Idem: 320 Idem: 321 Idem: 322 Idem: 323 Idem: 324 Idem: 325 Idem: 326 Idem: 327 Idem: 328 Idem: 329 Idem: 330 Idem: 331 Idem: 332 Idem: 333 Idem: 334 Idem: 335 Idem: 336 Idem: 337 Idem: 338 Idem: 339 Idem: 340 Idem: 341 Idem: 342 Idem: 343 Idem: 344 Idem: 345 Idem: 346 Idem: 347 Idem: 348 Idem: 349 Idem: 350 Idem: 351 Idem: 352 Idem: 353 Idem: 354 Idem: 355 Idem: 356 Idem: 357 Idem: 358 Idem: 359 Idem: 360 Idem: 361 Idem: 362 Idem: 363 Idem: 364 Idem: 365 Idem: 366 Idem: 367 Idem: 368 Idem: 369 Idem: 370 Idem: 371 Idem: 372 Idem: 373 Idem: 374 Idem: 375 Idem: 376 Idem: 377 Idem: 378 Idem: 379 Idem: 380 Idem: 381 Idem: 382 Idem: 383 Idem: 384 Idem: 385 Idem: 386 Idem: 387 Idem: 388 Idem: 389 Idem: 390 Idem: 391 Idem: 392 Idem: 393 Idem: 394 Idem: 395 Idem: 396 Idem: 397 Idem: 398 Idem: 399 Idem: 400 Idem: 401 Idem: 402 Idem: 403 Idem: 404 Idem: 405 Idem: 406 Idem: 407 Idem: 408 Idem: 409 Idem: 410 Idem: 411 Idem: 412 Idem: 413 Idem: 414 Idem: 415 Idem: 416 Idem: 417 Idem: 418 Idem: 419 Idem: 420 Idem: 421 Idem: 422 Idem: 423 Idem: 424 Idem: 425 Idem: 426 Idem: 427 Idem: 428 Idem: 429 Idem: 430 Idem: 431 Idem: 432 Idem: 433 Idem: 434 Idem: 435 Idem: 436 Idem: 437 Idem: 438 Idem: 439 Idem: 440 Idem: 441 Idem: 442 Idem: 443 Idem: 444 Idem: 445 Idem: 446 Idem: 447 Idem: 448 Idem: 449 Idem: 450 Idem: 451 Idem: 452 Idem: 453 Idem: 454 Idem: 455 Idem: 456 Idem: 457 Idem: 458 Idem: 459 Idem: 460 Idem: 461 Idem: 462 Idem: 463 Idem: 464 Idem: 465 Idem: 466 Idem: 467 Idem: 468 Idem: 469 Idem: 470 Idem: 471 Idem: 472 Idem: 473 Idem: 474 Idem: 475 Idem: 476 Idem: 477 Idem: 478 Idem: 479 Idem: 480 Idem: 481 Idem: 482 Idem: 483 Idem: 484 Idem: 485 Idem: 486 Idem: 487 Idem: 488 Idem: 489 Idem: 490 Idem: 491 Idem: 492 Idem: 493 Idem: 494 Idem: 495 Idem: 496 Idem: 497 Idem: 498 Idem: 499 Idem: 500 Idem: 501 Idem: 502 Idem: 503 Idem: 504 Idem: 505 Idem: 506 Idem: 507 Idem: 508 Idem: 509 Idem: 510 Idem: 511 Idem: 512 Idem: 513 Idem: 514 Idem: 515 Idem: 516 Idem: 517 Idem: 518 Idem: 519 Idem: 520 Idem: 521 Idem: 522 Idem: 523 Idem: 524 Idem: 525 Idem: 526 Idem: 527 Idem: 528 Idem: 529 Idem: 530 Idem: 531 Idem: 532 Idem: 533 Idem: 534 Idem: 535 Idem: 536 Idem: 537 Idem: 538 Idem: 539 Idem: 540 Idem: 541 Idem: 542 Idem: 543 Idem: 544 Idem: 545 Idem: 546 Idem: 547 Idem: 548 Idem: 549 Idem: 550 Idem: 551 Idem: 552 Idem: 553 Idem: 554 Idem: 555 Idem: 556 Idem: 557 Idem: 558 Idem: 559 Idem: 560 Idem: 561 Idem: 562 Idem: 563 Idem: 564 Idem: 565 Idem: 566 Idem: 567 Idem: 568 Idem: 569 Idem: 570 Idem: 571 Idem: 572 Idem: 573 Idem: 574 Idem: 575 Idem: 576 Idem: 577 Idem: 578 Idem: 579 Idem: 580 Idem: 581 Idem: 582 Idem: 583 Idem: 584 Idem: 585 Idem: 586 Idem: 587 Idem: 588 Idem: 589 Idem: 590 Idem: 591 Idem: 592 Idem: 593 Idem: 594 Idem: 595 Idem: 596 Idem: 597 Idem: 598 Idem: 599 Idem: 600 Idem: 601 Idem: 602 Idem: 603 Idem: 604 Idem: 605 Idem: 606 Idem: 607 Idem: 608 Idem: 609 Idem: 610 Idem: 611 Idem: 612 Idem: 613 Idem: 614 Idem: 615 Idem: 616 Idem: 617 Idem: 618 Idem: 619 Idem: 620 Idem: 621 Idem: 622 Idem: 623 Idem: 624 Idem: 625 Idem: 626 Idem: 627 Idem: 628 Idem: 629 Idem: 630 Idem: 631 Idem: 632 Idem: 633 Idem: 634 Idem: 635 Idem: 636 Idem: 637 Idem: 638 Idem: 639 Idem: 640 Idem: 641 Idem: 642 Idem: 643 Idem: 644 Idem: 645 Idem: 646 Idem: 647 Idem: 648 Idem: 649 Idem: 650 Idem: 651 Idem: 652 Idem: 653 Idem: 654 Idem: 655 Idem: 656 Idem: 657 Idem: 658 Idem: 659 Idem: 660 Idem: 661 Idem: 662 Idem: 663 Idem: 664 Idem: 665 Idem: 666 Idem: 667 Idem: 668 Idem: 669 Idem: 670 Idem: 671 Idem: 672 Idem: 673 Idem: 674 Idem: 675 Idem: 676 Idem: 677 Idem: 678 Idem: 679 Idem: 680 Idem: 681 Idem: 682 Idem: 683 Idem: 684 Idem: 685 Idem: 686 Idem: 687 Idem: 688 Idem: 689 Idem: 690 Idem: 691 Idem: 692 Idem: 693 Idem: 694 Idem: 695 Idem: 696 Idem: 697 Idem: 698 Idem: 699 Idem: 700 Idem: 701 Idem: 702 Idem: 703 Idem: 704 Idem: 705 Idem: 706 Idem: 707 Idem: 708 Idem: 709 Idem: 710 Idem: 711 Idem: 712 Idem: 713 Idem: 714 Idem: 715 Idem: 716 Idem: 717 Idem: 718 Idem: 719 Idem: 720 Idem: 721 Idem: 722 Idem: 723 Idem: 724 Idem: 725 Idem: 726 Idem: 727 Idem: 728 Idem: 729 Idem: 730 Idem: 731 Idem: 732 Idem: 733 Idem: 734 Idem: 735 Idem: 736 Idem: 737 Idem: 738 Idem: 739 Idem: 740 Idem: 741 Idem: 742 Idem: 743 Idem: 744 Idem: 745 Idem: 746 Idem: 747 Idem: 748 Idem: 749 Idem: 750 Idem: 751 Idem: 752 Idem: 753 Idem: 754 Idem: 755 Idem: 756 Idem: 757 Idem: 758 Idem: 759 Idem: 760 Idem: 761 Idem: 762 Idem: 763 Idem: 764 Idem: 765 Idem: 766 Idem: 767 Idem: 768 Idem: 769 Idem: 770 Idem: 771 Idem: 772 Idem: 773 Idem: 774 Idem: 775 Idem: 776 Idem: 777 Idem: 778 Idem: 779 Idem: 780 Idem: 781 Idem: 782 Idem: 783 Idem: 784 Idem: 785 Idem: 786 Idem: 787 Idem: 788 Idem: 789 Idem: 790 Idem: 791 Idem: 792 Idem: 793 Idem: 794 Idem: 795 Idem: 796 Idem: 797 Idem: 798 Idem: 799 Idem: 800 Idem: 801 Idem: 802 Idem: 803 Idem: 804 Idem: 805 Idem: 806 Idem: 807 Idem: 808 Idem: 809 Idem: 810 Idem: 811 Idem: 812 Idem: 813 Idem: 814 Idem: 815 Idem: 816 Idem: 817 Idem: 818 Idem: 819 Idem: 820 Idem: 821 Idem: 822 Idem: 823 Idem: 824 Idem: 825 Idem: 826 Idem: 827 Idem: 828 Idem: 829 Idem: 830 Idem: 831 Idem: 832 Idem: 833 Idem: 834 Idem: 835 Idem: 836 Idem: 837 Idem: 838 Idem: 839 Idem: 840 Idem: 841 Idem: 842 Idem: 843 Idem: 844 Idem: 845 Idem: 846 Idem: 847 Idem: 848 Idem: 849 Idem: 850 Idem: 851 Idem: 852 Idem: 853 Idem: 854 Idem: 855 Idem: 856 Idem: 857 Idem: 858 Idem: 859 Idem: 860 Idem: 861 Idem: 862 Idem: 863 Idem: 864 Idem: 865 Idem: 866 Idem: 867 Idem: 868 Idem: 869 Idem: 870 Idem: 871 Idem: 872 Idem: 873 Idem: 874 Idem: 875 Idem: 876 Idem: 877 Idem: 878 Idem: 879 Idem: 880 Idem: 881 Idem: 882 Idem: 883 Idem: 884 Idem: 885 Idem: 886 Idem: 887 Idem: 888 Idem: 889 Idem: 890 Idem: 891 Idem: 892 Idem: 893 Idem: 894 Idem: 895 Idem: 896 Idem: 897 Idem: 898 Idem: 899 Idem: 900 Idem: 901 Idem: 902 Idem: 903 Idem: 904 Idem: 905 Idem: 906 Idem: 907 Idem: 908 Idem: 909 Idem: 910 Idem: 911 Idem: 912 Idem: 913 Idem: 914 Idem: 915 Idem: 916 Idem: 917 Idem: 918 Idem: 919 Idem: 920 Idem: 921 Idem: 922 Idem: 923 Idem: 924 Idem: 925 Idem: 926 Idem: 927 Idem: 928 Idem: 929 Idem: 930 Idem: 931 Idem: 932 Idem: 933 Idem: 934 Idem: 935 Idem: 936 Idem: 937 Idem: 938 Idem: 939 Idem: 940 Idem: 941 Idem: 942 Idem: 943 Idem: 944 Idem: 945 Idem: 946 Idem: 947 Idem: 948 Idem: 949 Idem: 950 Idem: 951 Idem: 952 Idem: 953 Idem: 954 Idem: 955 Idem: 956 Idem: 957 Idem: 958 Idem: 959 Idem: 960 Idem: 961 Idem: 962 Idem: 963 Idem: 964 Idem: 965 Idem: 966 Idem: 967 Idem: 968 Idem: 969 Idem: 970 Idem: 971 Idem: 972 Idem: 973 Idem: 974 Idem: 975 Idem: 976 Idem: 977 Idem: 978 Idem: 979 Idem: 980 Idem: 981 Idem: 982 Idem: 983 Idem: 984 Idem: 985 Idem: 986 Idem: 987 Idem: 988 Idem: 989 Idem: 990 Idem: 991 Idem: 992 Idem: 993 Idem: 994 Idem: 995 Idem: 996 Idem: 997 Idem: 998 Idem: 999 Idem: 1000

Praeterea cf. Hex. ad Deut. xxxiii. 7. Jesai. li. 22. (In textu post δέξεται, αἰσχύνῃ inferunt Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. Hieron.: regi Jarib in domo: Ephraim suscipiet confusionem.)¹⁵ Syro-hex. 16 Hieron.: "Pro spuma, quam LXX et Theod. φρύγανον, id est, cremium transtulerunt... Sym. posuit ἐπίζυμα, volens ostendere ferventis ollae superiores aquas, et in spumam bullasque assurgentes, quas Graeci πομφόλυγας vocant."¹⁷ Syro-hex. 18 Cod. 86 (cum scriptura ΓΑΒΑΑ). Syro-hex. affert: 19 Cod. 86. 20 Sic Ald., Codd. 22 (sine αὐτοῖς), 36 (idem), 51, 62 (cum παιδεύσω, et κατὰ τ. ἐ. αὐτῶν), 68, 86 (cum παιδεύσω), 95 (idem), 147 (ut 62), alii. 21 Syro-hex. 22 Idem: 23 Idem: 24 Idem: 25 Idem: 26 Idem: 27 Idem: 28 Idem: 29 Idem: 30 Idem: 31 Idem: 32 Idem: 33 Idem: 34 Idem: 35 Idem: 36 Idem: 37 Idem: 38 Idem: 39 Idem: 40 Idem: 41 Idem: 42 Idem: 43 Idem: 44 Idem: 45 Idem: 46 Idem: 47 Idem: 48 Idem: 49 Idem: 50 Idem: 51 Idem: 52 Idem: 53 Idem: 54 Idem: 55 Idem: 56 Idem: 57 Idem: 58 Idem: 59 Idem: 60 Idem: 61 Idem: 62 Idem: 63 Idem: 64 Idem: 65 Idem: 66 Idem: 67 Idem: 68 Idem: 69 Idem: 70 Idem: 71 Idem: 72 Idem: 73 Idem: 74 Idem: 75 Idem: 76 Idem: 77 Idem: 78 Idem: 79 Idem: 80 Idem: 81 Idem: 82 Idem: 83 Idem: 84 Idem: 85 Idem: 86 Idem: 87 Idem: 88 Idem: 89 Idem: 90 Idem: 91 Idem: 92 Idem: 93 Idem: 94 Idem: 95 Idem: 96 Idem: 97 Idem: 98 Idem: 99 Idem: 100 Idem: 101 Idem: 102 Idem: 103 Idem: 104 Idem: 105 Idem: 106 Idem: 107 Idem: 108 Idem: 109 Idem: 110 Idem: 111 Idem: 112 Idem: 113 Idem: 114 Idem: 115 Idem: 116 Idem: 117 Idem: 118 Idem: 119 Idem: 120 Idem: 121 Idem: 122 Idem: 123 Idem: 124 Idem: 125 Idem: 126 Idem: 127 Idem: 128 Idem: 129 Idem: 130 Idem: 131 Idem: 132 Idem: 133 Idem: 134 Idem: 135 Idem: 136 Idem: 137 Idem: 138 Idem: 139 Idem: 140 Idem: 141 Idem: 142 Idem: 143 Idem: 144 Idem: 145 Idem: 146 Idem: 147 Idem: 148 Idem: 149 Idem: 150 Idem: 151 Idem: 152 Idem: 153 Idem: 154 Idem: 155 Idem: 156 Idem: 157 Idem: 158 Idem: 159 Idem: 160 Idem: 161 Idem: 162 Idem: 163 Idem: 164 Idem: 165 Idem: 166 Idem: 167 Idem: 168 Idem: 169 Idem: 170 Idem: 171 Idem: 172 Idem: 173 Idem: 174 Idem: 175 Idem: 176 Idem: 177 Idem: 178 Idem: 179 Idem: 180 Idem: 181 Idem: 182 Idem: 183 Idem: 184 Idem: 185 Idem: 186 Idem: 187 Idem: 188 Idem: 189 Idem: 190 Idem: 191 Idem: 192 Idem: 193 Idem: 194 Idem: 195 Idem: 196 Idem: 197 Idem: 198 Idem: 199 Idem: 200 Idem: 201 Idem: 202 Idem: 203 Idem: 204 Idem: 205 Idem: 206 Idem: 207 Idem: 208 Idem: 209 Idem: 210 Idem: 211 Idem: 212 Idem: 213 Idem: 214 Idem: 215 Idem: 216 Idem: 217 Idem: 218 Idem: 219 Idem: 220 Idem: 221 Idem: 222 Idem: 223 Idem: 224 Idem: 225 Idem: 226 Idem: 227 Idem: 228 Idem: 229 Idem: 230 Idem: 231 Idem: 232 Idem: 233 Idem: 234 Idem: 235 Idem: 236 Idem: 237 Idem: 238 Idem: 239 Idem: 240 Idem: 241 Idem: 242 Idem: 243 Idem: 244 Idem: 245 Idem: 246 Idem: 247 Idem: 248 Idem: 249 Idem: 250 Idem: 251 Idem: 252 Idem: 253 Idem: 254 Idem: 255 Idem: 256 Idem: 257 Idem: 258 Idem: 259 Idem: 260 Idem: 261 Idem: 262 Idem: 263 Idem: 264 Idem: 265 Idem: 266 Idem: 267 Idem: 268 Idem: 269 Idem: 270 Idem: 271 Idem: 272 Idem: 273 Idem: 274 Idem: 275 Idem: 276 Idem: 277 Idem: 278 Idem: 279 Idem: 280 Idem: 281 Idem: 282 Idem: 283 Idem: 284 Idem: 285 Idem: 286 Idem: 287 Idem: 288 Idem: 289 Idem: 290 Idem: 291 Idem: 292 Idem: 293 Idem: 294 Idem: 295 Idem: 296 Idem: 297 Idem: 298 Idem: 299 Idem: 300 Idem: 301 Idem: 302 Idem: 303 Idem: 304 Idem: 305 Idem: 306 Idem: 307 Idem: 308 Idem: 309 Idem: 310 Idem: 311 Idem: 312 Idem: 313 Idem: 314 Idem: 315 Idem: 316 Idem: 317 Idem: 318 Idem: 319 Idem: 320 Idem: 321 Idem: 322 Idem: 323 Idem: 324 Idem: 325 Idem: 326 Idem: 327 Idem: 328 Idem: 329 Idem: 330 Idem: 331 Idem: 332 Idem: 333 Idem: 334 Idem: 335 Idem: 336 Idem: 337 Idem: 338 Idem: 339 Idem: 340 Idem: 341 Idem: 342 Idem: 343 Idem: 344 Idem: 345 Idem: 346 Idem: 347 Idem: 348 Idem: 349 Idem: 350 Idem: 351 Idem: 352 Idem: 353 Idem: 354 Idem: 355 Idem: 356 Idem: 357 Idem: 358 Idem: 359 Idem: 360 Idem: 361 Idem: 362 Idem: 363 Idem: 364 Idem: 365 Idem: 366 Idem: 367 Idem: 368 Idem: 369 Idem: 370 Idem: 371 Idem: 372 Idem: 373 Idem: 374 Idem: 375 Idem: 376 Idem: 377 Idem: 378 Idem: 379 Idem: 380 Idem: 381 Idem: 382 Idem: 383 Idem: 384 Idem: 385 Idem: 386 Idem: 387 Idem: 388 Idem: 389 Idem: 390 Idem: 391 Idem: 392 Idem: 393 Idem: 394 Idem: 395 Idem: 396 Idem: 397 Idem: 398 Idem: 399 Idem: 400 Idem: 401 Idem: 402 Idem: 403 Idem: 404 Idem: 405 Idem: 406 Idem: 407 Idem: 408 Idem: 409 Idem: 410 Idem: 411 Idem: 412 Idem: 413 Idem: 414 Idem: 415 Idem: 416 Idem: 417 Idem: 418 Idem: 419 Idem: 420 Idem: 421 Idem: 422 Idem: 423 Idem: 424 Idem: 425 Idem: 426 Idem: 427 Idem: 428 Idem: 429 Idem: 430 Idem: 431 Idem: 432 Idem: 433 Idem: 434 Idem: 435 Idem: 436 Idem: 437 Idem: 438 Idem: 439 Idem: 440 Idem: 441 Idem: 442 Idem: 443 Idem: 444 Idem: 445 Idem: 446 Idem: 447 Idem: 448 Idem: 449 Idem: 450 Idem: 451 Idem: 452 Idem: 453 Idem: 454 Idem: 455 Idem: 456 Idem: 457 Idem: 458 Idem: 459 Idem: 460 Idem: 461 Idem: 462 Idem: 463 Idem: 464 Idem: 465 Idem: 466 Idem: 467 Idem: 468 Idem: 469 Idem: 470 Idem: 471 Idem: 472 Idem: 473 Idem: 474 Idem: 475 Idem: 476 Idem: 477 Idem: 478 Idem: 479 Idem: 480 Idem: 481 Idem: 482 Idem: 483 Idem: 484 Idem: 485 Idem: 486 Idem: 487 Idem: 488 Idem: 489 Idem: 490 Idem: 491 Idem: 492 Idem: 493 Idem: 494 Idem: 495 Idem: 496 Idem: 497 Idem: 498 Idem

3. תַּרְגְּלִיתִי. *Ad gradiendum assuefecit.* Ο'. συνε-
πῶδισα. Σ. ἐπαιδαγώγουν. Θ. κατὰ πόδας.³

עַל-יְרֻעָתִי. *Supra brachia ejus.* Ο'. ἐπὶ τὸν
βραχίονά μου. Οἱ λοιποὶ ἐπὶ τοὺς βραχίονας.³

4. בְּחִבְלֵי אָדָם. *Funiculis hominis.* Ο'. ἐν δια-
φορᾷ ἀνθρώπων. Οἱ λοιποὶ ἐν σχοινίοις ἀν-
θρώπων.⁴

אַחֲשִׁיבָם. *Attrahi eos.* Ο'. ἐξέτεινα αὐτούς. Οἱ
λοιποὶ ὅτε εἴλκυσα.⁵

וְאֶהְיֶה לָהֶם. *Et fui eis.* Ο'. καὶ ἔσομαι (Σ.
ἐνομισθην. Θ. ἦν⁶) αὐτοῖς.

וְכִמְרִימִי עַל עַל לְחִיָּהֶם. *Tanquam tollentes jugum*
quod erat super maxillis eorum. Ο'. ὡς βαπί-
ζων ἀνθρώπων ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. 'Α.
ὡς αἶρων (s. ἐπαίρων) ζυγὸν ἐπὶ τὰς σιαγόνας. Σ. ὡς
ὁ ἐπιθεῖς ζυγὸν ἐπὶ τὰς σιαγόνας.⁷

וְאַט אֶלְיוֹ אוֹכֵל. *Et extendi ad eum (cibum),*

comedendum dedi. Ο'. καὶ ἐπιβλέψομαι πρὸς
αὐτὸν, δυνήσομαι αὐτῷ. 'Α. καὶ ἔκλινα (s. παρί-
βαλον) πρὸς αὐτὸν βρώματα. Σ. καὶ ἐξέκλινα (s. ἔκλινα)
πρὸς αὐτὸν τροφήν. Θ. καὶ ἔκλινα (s. παρίβαλον) πρὸς
αὐτὸν βρῶσιν.⁸

5. לֹא יָשׁוּב אֶל-אֶרֶץ מִצְרָיִם. *Non revertetur in*
terram Aegypti. Ο'. κατῳκισεν Ἐφραῖμ ἐν
Αἰγύπτῳ. 'Ο Σύρος ὡς Αἰγυπτὸν ἔφησαν
τὴν γῆν μου.⁹

לָשׁוּב. Ο'. ἐπιστρέψαι. Σ. μετανοῆσαι.¹⁰

6. וְיִחַל. *Et irruet.* Ο'. καὶ ἡσθένησεν. 'Α. *et*
irruet. Σ. καὶ τραυματίσει (s. τρώσει).¹¹

וְיִכְלֶתָה בְּדָוִי. *Et conficiet vectes (principes)*
ejus. Ο'. καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ. Σ. καὶ συντελείσει τοὺς βραχίονας αὐτοῦ.¹²

וְאֶכְלָה מִמוֹעֲצוֹתֵיהֶם. *Et consumet eos, pro-*
pter consilia eorum. Ο'. καὶ φάγονται ἐκ

ἐξηπλῶν; in fine autem appicto scholio, quod ad Aquilam
solum pertinere videtur: Τούτῳ ἐχρήσατο ὁ Ματθαῖος, ὡς
οὕτως ἔχοντος δηλονότι τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὡς καὶ ὁ 'Α. ἡρμήνευσε.
Euseb. in Eclog. Prophet. p. 112 Aquilae continuat: ὅτι
παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἡγάγησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν
νιόν μου. Syro-hex. affert: **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**.
Idem. Quod vero idem Symmacho tribuerit: **חַדַּל חַדַּל**
חַדַּל (s. **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**), nescio an scribae, **חַדַּל** pro
חַדַּל exaranti, imputandum sit. (In lectione τῶν Ο' διότι
pro ὅτι tumentur Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii;
sed copula ante ἐγὼ casu abesse videtur. Syro-hex. pingit:
— καὶ ἐγὼ ἡγάγησα.)² Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**.
Idem. Ad Theod. cf. Jesai. xli. 2 in LXX et
Syro-hex. Hic autem in lucem proferendus est locus
valde notabilis S. Cyrilli in XII Proph. p. 158 E: Εἰδέναι
δὲ ἀναγκαῖον ὅτι τῶν Ἑβραίων ἡ ἔκδοσις, καὶ μὴν καὶ ἡ τῶν ἑτέρων,
οὐκ ἔχει τὸ συνεπιδόσα τεθείκασι δὲ μᾶλλον τὸ γέγονα ὡς τιτῆνός
τῷ Ἐφραῖμ. Ubi Commentator aut sensum trium inter-
pretum generaliter expressit, aut, quod verius puto, unius
interpretis versionem totidem verbis posuit. Hunc autem
Symmachum esse, praeter stylum elegantiorum arguit ipsa
versio Hieronymiana (quam ad Symmachianam prae ceteris
conformatam esse saepius observavimus): *Et ego quasi*
nutricius Ephraim. Obstat quidem lectio Syri nostri
indubitata: Σ. ἐπαιδαγώγουν; quam tamen ad alteram Sym-
machi recensionem referre nil vetat.³ Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל**.
Idem: **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**. Hieron.: "Pro Adam enim Aq. et Sym. et LXX et Theod.

homines transtulerunt." ⁶ Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל**.
Idem. Pro ἐξέτεινα Codd. 22, 36, 51, alii, εἴλκυσα habent.

⁶ Idem: **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**. Idem: **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**. Hieron.: "Quodque sequitur: *Ero eis quasi*
exaltans jugum, pro quo interpretatus est Sym.: *Et puta-*
verunt quod imponerem jugum super maxillas eorum."

⁸ Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל חַדַּל**. (Ad
παρίβαλον, quae Middeldorffii est versio, cf. Prov. iv. 20.
v. 1, 13. xxii. 17 in Hebr., LXX et Syro-hex.) Hieron.:
"Hoc est enim quod ait, *declinavi ad eum, ut vesceretur*;
pro quo interpretatus est Sym.: *et declinavi ad eum cibos."*

⁹ Cod. 86. Scholium esse videtur. ¹⁰ Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל**.

¹¹ Hieron.: "Coepit itaque gladius in
civitatibus ejus, sive *irruet*, ut interpretatus est Aq., aut
vulnerabit, ut Sym. transtulit." Syro-hex. affert: **חַדַּל חַדַּל**.
Idem: **חַדַּל חַדַּל**; ubi Middeld.: "Α. ἔπεσεν ἐπὶ τὴν στρα-
μὴν. Phrasis Syr. explicari potest simili, **חַדַּל חַדַּל**,
cecidit in stratum [πέσεν ἐπὶ τὴν κοίτην], pro,
aegrotus factus est, i Macc. i. 6... Circumscriptio Syr.
plane aliena est ab indole Aquilae." Ab Aquilae indole
non alienum foret *ἐστρωματίσθη, stragulis opertus est*, quod
nescio an Syrus per periphrasin transtulerit. Sed invito
Hieronimo nihil definio. ¹² Syro-hex. **חַדַּל חַדַּל**.

Hieron.: "Et consumet electos ejus, sive
brachia illius, ut interpretatus est Sym., quod Hebraice
dicitur **BADDAU**."

1. **וַיִּשָּׂא בָּעַל**. *Et cum reus factus est in Baal.* Ο΄. καὶ ἔθετο αὐτὰ τῇ Βάαλ. Πάντες οἱ ἱρμυενταί, ἐπλημμέλησαν ἐν τῇ Βάαλ, λέγουσιν.³
2. **וַיִּשְׁקוּ יִשְׂרָאֵל יָדָיו**. *Sacrificaturi inter homines vitulos osculentur* (adorent). Ο΄. θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι γὰρ ἐκλελοίπασιν. Ἀ. . . μόσχους καταφιλοῦντες.⁴ Σ. θυσιάσατε, ἄνθρωποι μόσχους προσκυνήσατέσαν.⁵ Θ. . . μόσχους προσκυνήσετε.⁶
3. **וַיִּפְּץ גִּלְמָה**. *Sicut gluma quae dispergitur.* Ο΄. ὡς χροῦς ἀποφυσώμενος (alia exempl. add. λαίλαπι). Alia exempl. καὶ ὡς ἀράχνη ἀποφυσωμένη λαίλαπι.⁸
- וַיִּפְּץ מִן הָאֵשׁ**. *Et sicut fumus e fumario.* Ο΄. καὶ ὡς ἀτμὶς ἀπὸ δακρύων (alia exempl. ἐκ καπνοδόχης; alia, ἀπὸ ἀκριδων⁹). Ἀ. καὶ ὡς καπνὸς ἀπὸ καταράκτου. Σ. καὶ ὡς καθαρίσας ἀπὸ ἀκριδων. Θ. καὶ ὡς σκιά τῆς ἀκριδος.¹⁰

Aliter: Ἀ. ἀπὸ καταράκτου. Σ. ἀπὸ ὁπῆς. Θ. ἐκ (8. ἀπὸ) καπνοδόχης.¹¹

4. Ο΄. ὁ στερεῶν τὸν οὐρανὸν — ὀπίσω αὐτῶν.¹²
6. **וַיִּשְׂבְּעוּ יִשְׂרָאֵל**. *Cum eos pascere, tum saturati sunt.* Ο΄. κατὰ τὰς νομάς αὐτῶν, καὶ ἐνεπλήσθησαν. Σ. κατὰ τὴν νομὴν αὐτῶν ἦν ἐπλήσθησαν.¹³
8. **וַיִּשְׁבֹּר**. *Catulis orbata.* Ο΄. [ή] ἀπορουμένη. Ἀλλος ἀτεκνουμένη.¹⁴
9. **וַיִּשְׁכַּח**. Ο΄. βοηθήσει ✕ σοι.¹⁵
11. **וַיִּקְחֵה**. *Et abstuli.* Ο΄. καὶ ἔσχον. Σ. καὶ ἦρα. Θ. καὶ ἔλαβον.¹⁶
12. **וַיִּפְּץ עֵין הָאֵשׁ**. *Involuta est iniquitas Ephraim.* Ο΄. συστροφὴν (alia exempl. συστροφῇ¹⁷) ἀδικίας Ἐφραΐμ. Θ. ἐνδεδεμένη ἀδικία αὐτοῦ.¹⁸

³ Syro-hex. in marg. **וַיִּשָּׂא בָּעַל**. ⁴ Cod. 86, conspirante Syro-hex. Ἀ. **וַיִּשָּׂא בָּעַל**. ⁵ Hieron.: “Pro eo quod LXX interpretati sunt: *Immolare homines, vituli enim defecerunt*, et nos vertimus: *immolare homines, vitulos adorantes*, Sym. interpretatus est: *immolate, homines vitulos adorent*; ut sit sensus: *immolate*, hoc est, sacrificate idolis, et hucusque distinctio sequatur; rationale animal, *homines, adorent vitulos*, muta animantia.” Syro-hex. ad **וַיִּשָּׂא**, θύσατε, affert: **וַיִּשָּׂא**; et deinde: **וַיִּשָּׂא**; quae cum Latinis accurate concinunt, modo **וַיִּשָּׂא** pro imperativo, non pro indicativo, qui error est Middeldorffii, sumatur. ⁶ Syro-hex. **וַיִּשָּׂא**. Ἀ. **וַיִּשָּׂא**. Paulo aliter Cod. 86: Θ. **וַיִּשָּׂא** προσκυνήσατε. ⁷ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁸ Sic Codd. 62, 86 (idem in marg. ὡς περ χροῦς ἀποφ.), alii. Cf. Sap. Salom. v. 15, ubi ἀράχνη pro πύχνη legunt Codd. 23, 106, Syro-hex. ⁹ Prior lectio est in Codd. III, XII, 22, 23 (cum ἀπὸ), 26, 36, 40 (ut 23), aliis, et S. Cyril.; posterior in Comp., Codd. 62, 86, aliis, et Theodoret. Hieron.: “LXX: *et sicut vapor de locustis*, sive *de lacrymis*, quia in ple-risque codd. ἀκριδων, in aliis δακρύων positum reperimus.”

¹⁰ Cod. 86. Ad Sym. haeremus in voce *καθαρίσας*, quae juxta Hesych. est *χρυσόειδης ἰχθύς, ἣ ζωφίον λυμαντικὸν σίτου καὶ ἀμπέλου καὶ κήπων*. Etiam Theodotionis lectio (quae in cod. pingitur: καὶ ὡς σκιά τῆς ἀκριδος), contra consensum Syri nostri et Hieron. vix admittenda videtur. ¹¹ Syro-hex. **וַיִּשָּׂא**. Ἀ. **וַיִּשָּׂא**. Ὡ. **וַיִּשָּׂא**. ¹² Idem in marg. sine nom. Quod pro ἀτεκνουμένη reponendum esse censuit Fischer. in *Clavi Vers. GG.* p. 31, ἡτεκνουμένη, est in Cod. 23. Cf. Hex. ad Prov. xvii. 12. Jesai. lix. 11. ¹³ Sic Syro-hex. in marg., et sine aster. Codd. 42, 62, 86, alii. ¹⁴ Syro-hex. **וַיִּשְׁבֹּר**. Ὡ. **וַיִּשְׁבֹּר**. Hieron.: “Pro eo quod LXX interpretati sunt, *habui*, omnes *abstuli* transtulerunt.” ¹⁵ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Cod. 86. Nescio an pars lectionis, *ἀδικία αὐτοῦ*, pertineat ad Hebraeum **וַיִּקְחֵה**, ubi *ἀδικία* pro *ἀμαρτία* est in Codd. III, 26, 36, aliis.

Ad Aquilam Middeld. scribi jubet **וַיִּשְׁבֹּר**, ut Psal. xli. 8. Jerem. xx. 2, 3. Mal. iii. 10 in Syro-hex., repugnante codice. Ad Theod. Syriacum **וַיִּשְׁבֹּר** commutatur cum Graecis *στέγη, στέγος, φάνωμα* (Amos viii. 3), *δόκσις* (Eccles. x. 18); *καπνοδόχῃ* autem mutuati sumus ex Hieron., qui ait: “Quaerimus autem quare LXX pro *fumario*, quod Theod. transtulit *καπνοδόχην*, *locustas* interpretati sunt. Apud Hebraeos *locusta* et *fumarium* iisdem scribitur literis... quod si legatur *ARBE*, *locusta* dicitur; si *OROBA*, *fumarium*; pro quo Aqu. *καταράκτην*, Sym. *foramen* interpretati sunt. *Cataractam* autem proprie vocat foramen in pariete fabricatum, per quod fumus egreditur.” ¹⁷ Syro-hex., cum scholio: “Ea quibus obeli apponuntur, non posita erant in Hexaplis.” Hieron.: “*Firmans caelum—post ea*: quae quoniam et in Hebraico non habentur, et a nullo vertuntur interpretum, in antiqua quoque editione LXX non leguntur, obelo praenotanda sunt.” ¹⁸ Cod. 86.

¹⁴ Idem in marg. sine nom. Quod pro ἀτεκνουμένη reponendum esse censuit Fischer. in *Clavi Vers. GG.* p. 31, ἡτεκνουμένη, est in Cod. 23. Cf. Hex. ad Prov. xvii. 12. Jesai. lix. 11. ¹⁵ Sic Syro-hex. in marg., et sine aster. Codd. 42, 62, 86, alii. ¹⁶ Syro-hex. **וַיִּשְׁבֹּר**. Ὡ. **וַיִּשְׁבֹּρ**. Hieron.: “Pro eo quod LXX interpretati sunt, *habui*, omnes *abstuli* transtulerunt.” ¹⁷ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁸ Cod. 86. Nescio an pars lectionis, *ἀδικία αὐτοῦ*, pertineat ad Hebraeum **וַיִּקְחֵה**, ubi *ἀδικία* pro *ἀμαρτία* est in Codd. III, 26, 36, aliis.

13. **לֹא חָכָם.** *Non sapiens.* Ο'. δ (alia exempl. οὐ¹⁰) φρόνιμος. 'Α. ἀνόητος. Σ. Θ. οὐ σοφός.²⁰

14. **אֶפְרָם.** *Liberabo eos.* Ο'. ῥύσομαι (αὐτούς). Σ. ἐρρυσάμην αὐτούς.²¹

אֲהִי דְבַרְיָה מוֹת. *Ubi (s. ero) pestes tuae, mors?* Ο'. ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; 'Α. ἔσομαι ῥήματά σου, θάνατε. Σ. ἔσομαι πληγή σου ἐν θανάτῳ. Θ. καὶ ἔσται ἡ δίκη σου ἐν θανάτῳ.²² Ε'. ποῦ οἱ λόγοι σου...²³

אֲהִי קִטְבָּה שׂוֹאֵל. *Ubi (s. ero) lues tua, orce?* Ο'. ποῦ τὸ κέντρον (Σ. ἀπάντημα. Θ. πληγή. Ε'. συγκλεισμός²⁴) σου, ἄδθ; 'Α. ἔσομαι δηγμοὶ σου, ἄδθ. Σ. ἔσομαι ἀκηδία σου ἐν ἄδθ. Θ. καὶ πληγή σου ἐν ἄδθ.²⁵

15. **יִשְׁקֹף אוֹצֵר.** *Diripiet thesaurum.* Ο'. αὐτὸς καταξηγραινέ. Πάντες συναρπάσει τὸν θησαυρόν.²⁶

CAP. XIV.

1. **תַּאשִּׁים.** *Culpa poenas dabit.* Ο'. ἀφανισθήσεται. Σ. μεταμελήσει.¹

עֲלִילִיָּהֶם. *Infantuli eorum.* Ο'. καὶ τὰ ὑποτίθια αὐτῶν. 'Α. τὰ βρέφη αὐτῶν. Σ. τὰ νήπια αὐτῶν.²

3. **כָּל-תְּשׁוּבָתִי.** *Omnem aufer iniquitatem.* Ο'. ὅπως μὴ λάβητε ἀδικίαν. 'Α. πᾶσαν ἄρατε ἀνομίαν. Θ. διασθῆναι ἀδικία.³ "Ἄλλος" δύνασαι πᾶσαν ἀφελεῖν (s. ἀφαιρεῖν) ἁμαρτίαν.⁴

4. **יִרְחֵם יְרֵחִי.** *Quia in te misericordiam consequetur pupillus.* Ο'. δ ἐν σοὶ ἐλεήσει ὀρφανόν. Θ. ὅτι ἐν σοὶ ἐλεηθήσεται ὀρφανός.⁵

5. **כִּשְׁוֹבָתָם.** *Defectionem eorum.* Ο'. τὰς κατοικίας αὐτῶν. Πάντες τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν.⁶

8. **יַחֲיִי דָגָן.** *Vivificabunt frumentum.* Ο'. ζήσονται καὶ μεθυσθήσονται (alia exempl. — καὶ στηριχθήσονται⁷) σίτῳ.

וַיִּפְרְחוּ. *Et florebut.* Ο'. καὶ ἐξανθήσει. 'Α. Σ. (καὶ) βλαστήσουσιν.⁸

9. **אֲנִי כְּבָרוֹשׁ רֵעֵנִי.** *Ego sum tanquam cupressus viridis.* Ο'. ἐγὼ ὡς ἄρκυθος πυκάζουσα. 'Α. ἐγὼ ὡς ἐλάτη εὐθαλής.⁹

10. **יִכְשְׁלוּ.** *Corruent.* Ο'. ἀσθενήσουσιν. 'Α. σκανδαλισθήσονται. Σ. προσκόνουσιν.¹⁰

Cap. XIV. 3. — τὸν θεὸν ὑμῶν ¹¹ χειλῶν ἡμῶν, ὡς καὶ ἐντρύφῃσιν ἐν ἀγαθοῖς ἡ καρδία ὑμῶν ¹²

¹⁰ Sic Cod. XII (ex corr.). Syro-hex. **לא חכמה.** ²⁰ Syro-hex. **לא חכמה.** ²¹ Syro-hex. **פרה.** ²² Idem: **לא חכמה.** ²³ Idem: **לא חכמה.** ²⁴ Idem: **לא חכמה.** ²⁵ Idem: **לא חכמה.** ²⁶ Idem: **לא חכמה.**

Hieron. vero: "In eo loco, in quo LXX transtulerunt, ubi est causa tua? et nos diximus, ero mors tua, Sym. interpretatus est, ero plaga tua; Quinta ed. et Aq., ubi sunt sermones tui? quod Hebraice scribitur DABARACH; legentes DABAR, hoc est, verbum, pro DEBER, quod interpretatur mors." ²³ Hieron. ²⁴ Idem: "Pro aculeo quoque, quem nos morsum transtulimus, Sym. ἀπάντημα, id est, occursum, Theod. et Quinta ed. plagam et conclusionem interpretati sunt." ²⁵ Syro-hex. tribus interpretibus continuat: **לא חכמה.** ²⁶ Idem: **לא חכמה.**

Cf. Hex. ad Psal. xc. 6, ad quem locum Agellius, nescio quo auctore, ait: "Alius Graecus auctor [non Sym., qui l. c. συγκύρμα pro ῥῥῥ posuit]... daemonium meridianum τὴν ἀκηδίαν, negligentiam et incuriam [potius tristitiam] interpretatur." ²⁶ Syro-hex. **לא חכמה.**

CAP. XIV. ¹ Hieron.: "Sym. autem non dixit, pereat,

sed μεταμελήσει, id est, ager penitentiam." ² Syro-hex.

לא חכמה. ³ Idem: **לא חכמה.** ⁴ Idem: **לא חכמה.** ⁵ Idem: **לא חכמה.**

⁶ Idem: **לא חכמה.** ⁷ Idem: **לא חכמה.** ⁸ Idem: **לא חכמה.**

⁹ Idem: **לא חכמה.** ¹⁰ Idem: **לא חכמה.** ¹¹ Idem: **לא חכמה.** ¹² Idem: **לא חכמה.**

Hanc lectionem alteri, ὅπως μὴ λ. α., praemittunt Codd. 22, 36, 51, alii. Utramque enarrat Theodoret.: Ἐπεὶ γὰρ, φησί, δύνασαι πᾶσαν ἀφαιρεῖν ἁμαρτίαν ταύτην γὰρ αὐτῷ τὴν

ικετηρίαν προσφέροντες, οὐ λήψῃσθε μὲν τῆς ἀδικίας τὰ ἐπίχειρα, ἐν ἀπολαύσει δὲ γνήστετε παντοδαπῶν ἀγαθῶν. ⁶ Cod. 86.

Idem (ἐλεηθήσεται ὀρφανός) sonant Syriaca: **לא חכמה.** ⁷ Idem: **לא חכמה.** ⁸ Idem: **לא חכמה.**

Minus bene Middeld.: Θ. ἐλεήσουσι ὀρφανόν. ⁹ Syro-hex. **לא חכמה.** ¹⁰ Idem: **לא חכמה.** ¹¹ Idem: **לא חכמה.**

¹² Idem: **לא חכמה.** ¹³ Idem: **לא חכמה.** ¹⁴ Idem: **לא חכמה.** ¹⁵ Idem: **לא חכמה.**

XII (ex corr.), 22, 23, 36, alii, Theodoret. ¹⁶ Idem: **לא חכמה.** ¹⁷ Idem: **לא חכמה.** ¹⁸ Idem: **לא חכמה.**

¹⁹ Idem: **לא חכמה.** ²⁰ Idem: **לא חכמה.** ²¹ Idem: **לא חכמה.** ²² Idem: **לא חכמה.**

²³ Idem: **לא חכמה.** ²⁴ Idem: **לא חכמה.** ²⁵ Idem: **לא חכמה.** ²⁶ Idem: **לא חכמה.**

Syro-hex. Verba ὠβελισμένα desunt in Hebraeo et LXX, sed habentur in Codd. 49, 62 (cum ψυχὴ pro καρδιά), 86 (idem), 130 (cum ὑμῶν), 147 (idem), 239, 311. Cf. Jesai. lv. 2 in LXX.

J O E L.

CAPUT I.

1. כְּנִפְתּוּיָם. O'. τὸν τοῦ Βαθουήλ. Οἱ λοιποὶ
υἱόν.¹
5. שְׂפָוִרִים. Ebrui. O'. οἱ μεθύοντες — ἐξ οἶνου
αὐτῶν.²
6. וּמִתְלָעוֹת לְבִיאָיו לוֹ. Et molares leaenae sunt
ei. O'. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου. Alia
exempl. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου αὐτοῦ.³
'A. καὶ μύλαι σκύμνου αὐτῶ. Σ. καὶ αἱ μύλαι ὡς λέοντος.
Θ. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου.⁴
8. כְּבִתּוּלָהּ. Sicut virgo. O'. ὑπὲρ νύμφην. "Αλ-
λος" ὡς παρθένον.⁵
9. מִשְׁרְתֵי יְהוָה. Ministri Jovae. O'. οἱ λειτουρ-
γοῦντες θυσιαστηρίῳ [κυρίου].⁶ Θ. (οἱ λει-
τουργοῦντες) κυρίῳ.⁷
11. הִדְּישׁוּ אֲזָרִים. Pudefacti sunt agricolae. O'.
ἐξηράνθησαν (alia exempl. κατησχύνθησαν⁸)

- γεωργοί. 'A. κατήσχυναν γεωργούς. Σ. κατησχύν-
θησαν. . Θ. erubuerunt. .⁹
11. כְּרִימִים. Vinitores. O'. κτήματα. Σ. κτή-
τορες.¹⁰
- קְצִיר. Messis. O'. τρυγητός. "Αλλος" θε-
ρισμός.¹¹
12. הִבֵּשׁ שִׂשׁוֹן. Exaruit gaudium. O'. ἥσχυναν
(alia exempl. κατήσχυναν¹²) χαράν.
13. מְזִבָּה. O'. θυσιαστηρίῳ. 'A. ὁμοίως τοῖς O'.¹³
14. עֲנִיָּה. Concionem populi. O'. θεραπείαν. 'A.
diem collectae. Σ. σύνοδον.¹⁴
- כָּל יִשְׂרָאֵל. O'. πάντας κατοικοῦντας. Σ. πάντας .
Θ. πάντες. .¹⁵
- אֶל-יְהוָה. O'. πρὸς κύριον — ἐκτενῶς.¹⁶
15. אֵי-יָמֶיךָ. Eheu diei! O'. οἶμοι, οἶμοι, οἶμοι
εἰς ἡμέραν. Σ. ὡ τῆς ἡμέρας.¹⁷

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Obelus
est in Syro-hex. Hieron.: "Expergiscimini, qui ebrui
estis, nequaquam vino, ut in solis LXX continetur, sed
omni perturbatione vitiorum." ³ Sic Comp. (sine αὐτοῦ
posteriore), Ald. (sine αὐτοῦ priore), Codd. 22, 36, alii.
Hieron.: et molares ejus ut catuli leonis. Syro-hex.: καὶ
αἱ μ. σκύμνου αὐτοῦ, quae lectio est in Codd. 23, 91, 153.
⁴ Syro-hex. ⁵ ⁶ Cod. 86 in
marg. ⁷ Insititum κυρίου reprobant Codd. II, III, 22,
23, 26, alii, et Syro-hex. ⁸ Cod. 86. Syro-hex. in
marg. sine nom. ⁹ Sic Codd. 22, 36, 51,
alii. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Cod. 86, teste Parsonio. Waltonus sine
nom. affert, et sic Syro-hex. in marg. (فتا). ¹² Cod.

86 in marg. sine nom. ¹³ Sic Codd. 22, 36, 42, alii.
Cod. 86 in textu: κατήσχυναν, superscripto λ; in marg.
autem: ἥσχυναν. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Hieron.: "Pro
coetu in Hebraico legitur ASARA, quod Sym. synodum, Aq.
diem collectae [fort. πανήγυριν, coll. Amos v. 21 in Hebr. et
LXX; vix, quod Drusius tentat, ἡμέραν συλλογῆς] inter-
pretatus est." Syro-hex. affert: ¹⁶ Idem, cum
scholio char. med.: Θ. ὁμοίως τὸν ὀβελισκὸν εἶπεν ὡς οἱ O'
(¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

16. נִכְבֵּרַת. *Excisus est.* Ο'. ἐξωλοθρεύθη. Alia exempl. ἐξήρθη.¹⁹ Σ. ἐξωλοθρεύθη.¹⁹

17. עֲבָשׁוּ פְּרֻדֹּת תַּחַת מְגֵרֶתֵיהֶם. *Computruerunt grana sub glebis suis.* Ο'. ἐσκήρτησαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν. Σ. ἡρώ-
τίασε σιτοδοχεῖα ἀπὸ τῶν χρισμάτων αὐτῶν.²⁰
Θ. ἡσυχύνθησαν ἐπὶ τῇ διαίρεισι αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἰγνύας αὐτῶν.²¹

מִמְגְּרֹרֹת. *Granaria.* Ο'. ληνοί. Τὸ ἐξαπλοῦν
θησαυροί. 'Α. ἐκ θησαυρῶν. Σ. Θ. θησαυροί.²²

18. מִדֶּה נִצְנָחָה בְּהֶמָּה. *Quam ingeniscunt jumenta!*
Ο'. τί ἀποθήσομεν ἑαυτοῖς; Οἱ λοιποὶ ἰστέ-
νας τὰ κτήνη.²³

20. תַּעֲרֹג. *Rudiunt (desiderant).* Ο'. ἀνέβλεψαν.
'Α. ἐπρασιώθη.²⁴

תַּרְסִי. *Torrentes.* Ο'. ἀφέσεις. Σ. ἔξοδοι.²⁵

Cap. I. 5. — εὐφροσύνη καὶ χαρά 4.²⁶

CAP. II.

1. הָרִיעִי. *Et classicum canite.* Ο'. κηρύξατε.
Σ. Θ. σημάνατε.¹

יִרְגְּזוּ. *Contremiscant.* Ο'. καὶ συγχυθήτωσαν.
Alia exempl. καὶ συναχθήτωσαν.²

2. אֶחָדָם. Ο'. μετ' αὐτόν. Alia exempl. μετ' αὐτοῦ.³
'Α. μετ' αὐτοῦ. Σ. μετὰ τοῦτο. Θ. μετ' αὐτόν.⁴

3. לְפָנָיו (posterius). Ο'. πρὸ προσώπου (alia ex-
empl. ἔμπροσθεν⁵) αὐτοῦ.

לֹא. Ο'. αὐτῷ. Alia exempl. ἀπ' αὐτοῦ.⁶

8. וְאִישׁ אֶחָד לֹא יִדְחֶקֶן. *Et unusquisque proxi-
mum suum non trudit.* Ο'. καὶ ἕκαστος ἀπὸ
τοῦ ἀδελφοῦ (alia exempl. πλησίον⁷) αὐτοῦ οὐκ
ἀφέξεται ('Α. οὐ συντρίψει⁸). Σ. καὶ ἕκαστος τὸν
πλησίον αὐτοῦ οὐ θλίψει. Θ. ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.⁹

וְלֹא יִרְבֹּצוּ. *Non vulnerantur.* Ο'. καὶ οὐ μὴ
συντελεσθῶσι (alia exempl. συντελέσονται¹⁰).
Σ. οὐ διακόψουσιν. Θ. καὶ οὐ συντριβήσονται.¹¹

¹⁸ Sic Codd. 22, 51, 86, 238.

¹⁹ Cod. 86, teste Par-

sonsio. Walton anonyma est lectio.

²⁰ Post ἐπὶ ταῖς

φ. αὐτῶν Codd. 22 (cum *ἡρώτῳ), 36, 51, 62, 86 (cum εἰρωτίσῃ), alii, in textum inferunt: ἡρώτῳ (non, ut Parsons. mendose exscripsit, ἡρώτῳ) σ. ἀπὸ τῶν χρ. αὐτῶν, ex duplici lectione, quam Symmachi esse testatur Syrus noster, vertens: *من ماله من حنطة* (In Cod. Ambrosiano haec et sequens lectio ad Ο'. ἡφάνισθησαν θησαυροὶ male aptantur.)

²¹ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Lectionem satis obscuram, maxime propter incertam vocis *من* (= ἰγνύα 3 Reg. xviii. 21, teste Masio) interpreta-

tionem, divinando Graecam fecimus.

²² Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Idem scholium philologicum affert: *من ماله من حنطة*.

²³ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Vox *من ماله*, *cumulus* (frumentorum), quam frustra tentat

Middeld., commutatur cum *θησαυρὸς* Jerem. xli. 8. Vid.

Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. IV, p. 211 sq.

²⁴ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Quae lectio in

codice ad ἐσκήρτησαν δαμάλεις (v. 17) perperam refertur.

Scriptura autem vitiosa *κατήχη* (masc.) pro *κατήχη* (fem.) Norbergio imputanda est.

²⁵ Hieron.: "Bestiae et jumenta agri (sive campi) suspexe-

rent ad Dominum, quasi areola sitiens imbrem. Hoc

enim uno verbo significat Aq. dicens, ἐπρασιώθη." Cf.

Hex. ad Psal. xli. 2.

²⁶ Syro-hex. *من ماله من حنطة*.

²⁶ Idem, qui minus probabiliter pingit: *εὐφρ. καὶ χαρά 4. Haec desunt in Comp., Codd. 87*, 310, Hieron.

CAP. II. ¹ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Sic Codd.

III, 22, 36, 40, alii, et Syro-hex. in marg. (*من ماله من حنطة*).

"Barb. συναχθήτωσαν; in marg. συγχυθήσονται, et Δ'. ἀβάρω

ξηρασία. Sed haec referri videntur ad τῆς ἐρήμου, Cap. i.

19, 20."—Walton. "Juxta collocationem in codice ante

συναχθήτωσαν videntur reponenda: Δ. ἀβάρω ξηρασία (sic)."

—Cozza. Scholium est, ut videtur, ad συναχθήσονται,

praemisso siglo cujus vis ignoratur. Cum vero non de

siccitate, sed de caligine instante sermo sit, pro ξηρασία

fortasse rescribendum ἀσπασία.

³ Cod. XII in marg.: Οἱ Ο'. μετ' αὐτοῦ; et sic Syro-hex. in textu.

⁴ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Sic Codd.

22, 36, alii. Cod. 86 in textu: ἔμπροσθεν αὐτοῦ, supra-

scripto *πρὸ*; in marg. autem: πρὸ πρ. αὐτοῦ.

⁶ Sic Codd. 22, 51, 62, 86 (cum αὐτῷ in marg.), alii, et Syro-hex. in

marg. ⁷ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 42, 68, alii,

et Syro-hex. ⁸ Syro-hex.: "In exemplari Eusebii,

ἀφέξεται (*من ماله من حنطة*). 'Α. non comminuet

(*من ماله من حنطة*). Idem: *من ماله من حنطة*.

⁹ Idem: *من ماله من حنطة*. Sic Ald., Codd. III, XII

(uterque cum συντελέσονται), 26, 40, alii, et Syro-hex.

¹¹ Syro-hex. *من ماله من حنطة*. Ad Sym. cf. Amos ix. 1 in Hebraeo, LXX et Syro-hex.

10. **לְפָנָיו**. O'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ (alia exempl. αὐτῶν¹³). Θ. . αὐτοῦ.¹³
11. **כִּי עָצוֹם עָשָׂה דְּבָרוֹ**. *Nam fortis est qui exsequitur verbum ejus.* O'. ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. Σ. ὅτι ἰσχυροὶ οἱ ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ.¹⁴
- וְנוֹרָא**. *Et terribilis.* O'. ἐπιφανής. Alia exempl. μεγάλη καὶ ἐπιφανής.¹⁵ Σ. καὶ ἐπίφοβος.¹⁶
- וְכִי יִכְלֶנָה**. *Et quis sustinebit eum?* O'. καὶ τίς ἔσται ἱκανὸς αὐτῇ; 'A. Θ. (καὶ τίς) ὑπομενεῖ αὐτήν;¹⁷
13. **וְנִתַּח**. *Quemque penitet.* O'. καὶ μετανοῶν. 'A. Σ. καὶ παρακαλούμενος.¹⁸
14. **וְנִתַּח**. *Et penitebit eum.* O'. καὶ μετανοήσκει. 'A. καὶ παρακληθήσεται.¹⁹
- מִנְחָה**. *Fertum.* O'. [καὶ] θυσίαν. 'A. Σ. δῶρον. Θ. ὡς οἱ O'.²⁰
15. **שׁוֹפָר**. O'. σάλπιγγι. Πάντες οἱ λοιποὶ κερატίνῃ.²¹
16. **מִתּוֹרָו**. *E conclavi suo.* O'. ἐκ τοῦ κοιτῶνος (alia exempl. νυμφῶνος²²) αὐτοῦ.
17. **הַמֶּלֶךְ**. *Vestibulum.* O'. τῆς κρηπίδος. 'A. τοῦ προδόμου. Σ. τοῦ προφυλαίου (s. προ-πύλου). Θ. οὐλάμ.²³

18. **וְיִזְנָא**. *Et zelo afficietur.* O'. καὶ ἐξήλωσε. Θ. καὶ ἠλώσει.²⁴
- וְיִחַמֵּל**. *Et parcet.* O'. καὶ φείσεται. Θ. καὶ φείσεται.²⁵
20. **וְיִדְחֵנִי**. *Et expellam eum.* O'. καὶ ἐξώσω (Σ. ἐξοίσω²⁶) αὐτόν.
22. **וְיָחַת**. *Pascua.* O'. τὰ πεδία. Σ. ἡ νομή.²⁷
23. **וְיִחַתְּמִי**. *Pluviam primam.* O'. τὰ βρώματα. Σ. τὸν ὑποδεικνύοντα.²⁸
26. **וְיִכְלֶנָה**. *Et comedetis comedendo.* O'. καὶ φάγεσθε ἐσθίοντες (alia exempl. βρώσει²⁹).
- 28 (Hebr. iii. 1). **וְיִשְׁפֹּךְ**. *Effundam.* O'. καὶ ἐκχεῶ. Πάντες ἐκχεῶ.³⁰
- וְיִתְרוֹ**. *Spiritum meum.* O'. ἀπὸ τοῦ πνεύματος μου. 'A. Σ. τὸ πνεῦμά μου.³¹
- 32 (iii. 5). **וְיִתְרוֹ**. *Residuum fuga elapsum.* O'. ἀνασχωζόμενος. Σ. ὁ ἐκφεύγων.³²
- וְיִתְרוֹ**. *Et inter superstites, quos Jona vocaverit.* O'. καὶ εὐαγγελιζόμενοι (alia exempl. εὐαγγελιζόμενος³³) οὗς κύριος προσκέκληται. 'A. Θ. καὶ ἐν τοῖς καταλειμμένοις οὗς κύριος καλεῖται.³⁴
- Cap. II. 12. — ὁ θεὸς ὑμῶν 4.³⁵ 27. — ἔτι πᾶς 4 ὁ λαὸς μου.³⁶

¹³ Sic Codd. III, XII, 42, 49, alii, et Syro-hex. ¹⁴ Idem: **וְיִזְנָא**. **וְיִחַמֵּל**. **וְיִדְחֵנִי**. **וְיִכְלֶנָה**. ¹⁵ Sic Comp., Codd. II, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Syro-hex. **וְיִכְלֶנָה**. Cf. Hex. ad Mal. i. 14. ¹⁷ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. **וְיִכְלֶנָה**. ¹⁸ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. Cf. Hex. ad Jon. iv. 2. ¹⁹ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. ²⁰ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. (In textu copulam reprobant Codd. II, III, 22, 23, 36, alii, Hieron., Syro-hex.) ²¹ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. ²² Sic Codd. XII (in textu), 42, 86 (in marg.). ²³ Hieron.: "Pro vestibulo LXX crepidinē interpretati sunt, Sym. προπύλαιον [MSS. Palat. πρόπυλον], Aq. πρόδομον; Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, ULAM." Cf. Hex. ad Ezech. viii. 16. Deteriores lectiones secutus est Syrus noster, qui affert: 'A. τοῦ περιδόμου (**וְיִכְלֶנָה**). Cf. Hex. ad Ezech. xlv. 19). Σ. τοῦ προσώπου (**וְיִכְלֶנָה**). Θ. οὐλάμ (**וְיִכְלֶנָה**). ²⁴ Syro-hex. **וְיִכְלֶנָה**. ²⁵ Idem: **וְיִכְלֶנָה**. ²⁶ Cod. 86, qui in textu ἐκβαλῶ habet.

Lectio ἐξοίσω est in Codd. XII (ante corr.), 49, 147, 153. Hieron.: *et educam eum.* ²⁷ Cod. 86. ²⁸ Idem. Cf. Hex. ad Exod. xxiv. 12. Jesai. xxx. 20 (in *Auctario*). ²⁹ Sic Comp., Cod. 40. Est alius, ut videtur, interpretis. Cf. Lev. xix. 7 in LXX. ³⁰ Hieron.: "Verbum quoque *effusionis*, quod Hebraice dicitur *ESPHOCH*, et omnes similiter transtulerunt, ostendit muneris largitatem." ³¹ Syro-hex. **וְיִכְלֶנָה**. ³² Hieron.: "In eo loco in quo nos posuimus *salvatio*, sive *salvatus*, et in Hebraico scriptum est PHALETA, Sym. transtulit, *qui fugerit*." Cf. Hex. ad Ezech. vii. 16. ³³ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 62, alii, Hieron., Syro-hex. ³⁴ Syro-hex. **וְיִכְלֶנָה**. Cf. Hex. ad Obad. 18. ³⁵ Syro-hex., eum notula char. med.: "Hic obelus non erat in Hexaplis (פְּלַי פְּלַי פְּלַי)." ³⁶ Idem, qui notat: "— Neque hic positus erat in Hexaplis." Vocula πᾶς non habetur nisi in Comp., Codd. III, XII, 26, 49, aliis.

CAP. III (Hebr. iv).

2. וְהוֹרְדָתִים. *Et deducam eas.* O'. καὶ κατὰξω αὐτά. Aliter: O'. καὶ καταδιώξω αὐτά. 'A. Σ. Θ. καὶ κατὰξω. ¹

וְהוֹרְדָתִים. O'. εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ. Θ. εἰς τὴν χώραν τῆς κρίσεως. ²

3. וְהוֹרְדָתִים. *Et de populo meo jecerunt sortem, et dederunt puerum pro meretrice.* O'. καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν μου ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔδωκαν τὰ παιδάρια πόρναις. 'A. καὶ περὶ τοῦ λαοῦ μου ὃν διεμέριζον ἐν κλήρῳ, καὶ ἐδίδουν κοράσιον ἀντὶ πόρνης. ³

4. וְהוֹרְדָתִים. *Et profecto quid vos ad me?* O'. καὶ τί ὑμεῖς (alia exempl. καὶ ὑμεῖς⁴) ἐμοί; 'A. καὶ (s. καίγε) τί ὑμεῖς ἐμοί; Σ. ἀλλὰ καὶ τί ὑμεῖς ἐμοί; Θ. καὶ (s. καίγε) ἔτι ὑμεῖς ἐμοί;⁵

וְהוֹרְדָתִים. *Regiones.* O'. Γαλιλαία. 'A. θῖνες. Σ. ὄρια. ⁶

7. בְּרִאשָׁתָם. O'. εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. Aliter: O'. εἰς κεφαλὴν ὑμῶν. Θ. εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. Σ. ὡς οἱ O'. ⁷

8. שָׁבַיִם. *Sabaeis.* O'. εἰς αἰχμαλωσίαν. 'A. Σ. Θ. τοῖς Σαβαείμ.⁸

10. דְּבִילִים. *Debilis.* O'. ὁ ἀδύνατος. Aliter: O'. ὁ δυνατός. 'A. ὁ ἀδύνατος. Σ. Θ. ὡς οἱ O'. ⁹

14. תְּרָבִים. *Turbae, turbae populorum.* O'. ἡχοὶ ἐξήχησαν. 'A. Σ. συναγωγαί, συναγωγαί. Θ. πλήθη, πλήθη.¹⁰

וְהוֹרְדָתִים. *In valle decisi (judicii).* O'. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δίκης ('A. Σ. Ε'. τῆς συντομῆς. Θ. τῆς κρίσεως¹¹).

18. וְהוֹרְדָתִים. *Vallem Sittim (acaciurum).* O'. τὸν χεῖμαρρον τῶν σχοίνων ('A. Σ. Θ. τῶν ἀκανθῶν¹²). Σ. τὴν κοιλάδα τῶν ἀκανθῶν.¹³

19. וְהוֹרְדָתִים. *Propter injuriam illatam filiis Judae, eo quod fuderunt sanguinem innocentem.* O'. ἐξ ἀδικιῶν υἱῶν Ἰουδα, ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον. Σ. διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν εἰς υἱοὺς Ἰουδα, τοῦ αἵματος τοῦ ἀθῶου ὃ ἐξέχεαν.¹⁴

Cap. III. 16. καὶ ἐνισχύσει — κύριος 4 τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.¹⁵

CAP. III. ¹ Syro-hex. in textu: *וְהוֹרְדָתִים*, invitibus libris Graecis; in marg. autem: *וְהוֹרְדָתִים*. ² Nobil. Cf. ad v. 14. ³ Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. ⁴ Sic Ald., Codd. III, XII (ex corr.), 68, alii, et Syro-hex. Alia lectio, καὶ τί ἐμοί καὶ ὑμῖν, est in Comp. (cum καίγε τι), 22, 36, aliis. ⁵ Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. ⁶ Hieron.: "Pro Galilaea in Hebraeo scriptum est GALILOTH, quod Aq. θῖνας, Sym. terminos transtulit." Cf. Hex. ad Jos. xxii. 10. Ezech. xlvii. 8. ⁷ Syro-hex. Etiam Cod. XII in marg.: OI O'. κεφαλῇ. ⁸ Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. Hieron.: "Verbum Hebraicum SABAIM, quod Aq. et Sym. ita ut scriptum est transtulerunt, LXX captivitatē interpretati sunt, quod melius captivos significat." ⁹ Syro-hex. in textu: *וְהוֹרְדָתִים*; in marg. autem: *וְהוֹרְדָתִים*. Montef. e Cod. Jes. affert: 'A. O'. ὁ ἀδύνατος. In textu pro δυνατός praeter Syrum nostrum stant Codd. XII (ex corr.), 86, Hieron. ¹⁰ Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. (Vox

וְהוֹרְדָתִים commutatur cum Graecis συναγωγῇ, συστροφῇ, σύστημα, σύνδοτος, aliis; nunquam, ni fallor, cum ὄχλος (*וְהוֹרְדָתִים*), quod Middeldorffio placuit.) ¹¹ Hieron.: "Rursum ubi nos diximus *in valle concisionis*, sequentes translationem Aquilae et Symmachi et Quintae ed., LXX et Theod. τῆς δίκης et τῆς κρίσεως, id est, *causae* et *judicii* transtulerunt; pro quo in Hebraeo est HARUS." Ad Aquilam cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 22. Syro-hex. ad δίκης in posteriore loco affert: 'A. Σ. Θ. *judicii celeris* (*וְהוֹרְדָתִים*), quod Graece verti potest, τῆς κρίσεως τῆς συντόμου (cf. Prov. xiii. 23. xxiii. 28 in Syro-hex.), quae locutio duas versiones non male representat. ¹² Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. ¹³ Hieron.: "Pro torrente *funiculorum*, sive *spinarum*, Sym. interpretatus est, *vallem spinarum*." Cf. Hex. ad Mich. vi. 5. ¹⁴ Syro-hex. *וְהוֹרְדָתִים*. Perperam Middeld.: *ἐπὶ τῆς ἀδικίας τῆς τῶν υἱῶν Ἰουδα*. Hieron. Hebraea vertit: *pro eo quod inique egerunt in filios Judae*. ¹⁵ Syro-hex., qui notat: "— Hic obelus non erat in Hexaplis." Sic sine obelo Codd. XII, 23, 26, 36, alii.

A M O S.

CAPUT I.

1. בְּקָדִירִים. *Inter pecuarios.* Ο'. ἐν 'Ακκαρείμ.
Alia exempl. ἐν Καραθιαρείμ.¹ 'Α. ἐν ποιμνιο-
τρόφοις. Σ. Ε'. ἐν τοῖς ποιμέσιν. Θ. ἐν νοκε-
δεῖμ.²

עַל-יִשְׂרָאֵל. Ο'. ὑπὲρ (s. ἐπὶ, s. περὶ) 'Ιερουσα-
λήμ. Πάντες· περὶ 'Ισραήλ.³

2. רִגִּית. *Rugiet.* Ο'. ἐφθέγγατο. 'Α. Σ. βρυχή-
σεται. Θ. ἐρεύξεται.⁴

וְאָבְלוּ. *Et lugebunt.* Ο'. καὶ ἐπένθησαν. 'Α.
Σ. καὶ πενθήσουσιν.⁵

3. רֹעִים. *Pastorum.* Ο'. τῶν ποιμένων. 'Α.
[προβάτων] νομέων.⁶

3. עַל. *Propter.* Ο'. ἐπὶ. Alia exempl. διὰ.⁷
לֹא אֶרְוָעָהּ. *Non revocabo ea* (quae decrevi).
Ο'. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν (alia exempl.
αὐτήν⁸). Σ. οὐ προσδέξομαι.⁹

עַל-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַבְּרִיחַ הַבְּרִיחַ הַבְּרִיחַ. *Propte-
rea quod triturerunt tribulis ferreis Gilead.*
Ο'. ἀνθ' ὧν ἔπριζον πρίοσι σιδηροῖς τὰς ἐν
γαστρὶ ἐχούσας τῶν ἐν Γαλαάδ. 'Α. ἡλόων
ἐν ἀμάξαις.¹⁰ Σ. ἀνθ' ὧν (s. καθὼς) ἡλόησαν
τροχοῖς σιδηροῖς τὴν Γαλαάδ.¹¹ Θ. ἄξοσι (s.
τροχοῖς) σιδηροῖς.¹²

4. אֶרְמִינֹתַי. *Palatia.* Ο'. τὰ θемέλια. 'Α. Σ.
βάρις. Θ. τὰς αὐλάς.¹³

CAP. I. ¹ Sic Ald., Codd. 22, 36, 42, alii, et (cum -ρίμ) Cod. 86 in marg. ² Hieron.: "In eo autem loco ubi LXX transtulerunt, in Accarim, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, in nocedim, quod Aq. vertit ἐν ποιμνιο-
τρόφοις, id est, in pastoralibus, Sym. et Quinta ed. ἐν τοῖς ποιμέσιν, id est, in pastoribus." Consentit Syro-hex., qui affert: ³ S. Cyril. in XII Proph. p. 247 E: 'Ιστέον δέ, ὅτι τὴν τοιάνδε λέξιν, ἦτοι τὸ ἐν 'Ακκαρείμ, οὐκ οἶδεν ὅπως τῶν 'Εβραίων ἢ ἔκδοσις· μόνον γὰρ εἰρήκασι τὸ, λόγος ἁμῶς ἐκ Θεοῦ. Οἱ γε μὴν ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ, ἐν 'Ακκαρείμ, τεθείκασιν, ἐν τοῖς κτηνοτρόφοις. Cf. Hex. ad 4 Reg. iii. 4. ⁴ Syro-hex. ⁵ S. Cyril. ibid. p. 252 D: ἀντὶ δὲ τοῦ ἐφθέγγατο, τίθεικε τῶν 'Εβραίων ἢ ἔκδοσις, ὠρύσατο, ἦτοι ἐβρυχάσατο, τὸν τῶν λεόντων νόμον. ⁶ Syro-hex. ⁷ Cod. 86, ubi delendum videtur pro-

βάτων. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 11. Mich. v. 5. ⁸ Syro-hex. in marg. ⁹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, et Syro-hex., cum scholio in marg.: "Non avertam faciem meam ab ea." Theodoret. enarrat: ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἐπὶ μακροθυμῶ, οὐδὲ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν. S. Cyril. vero clausulam per interrogationem efferre videtur: nonne revocabo eum? ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Syro-hex. ¹² (Syr. ¹³ com-
mutatur cum ἀμαξα Jesai. xxviii. 27. xli. 15; cum τροχὸς Jesai. xvii. 13; cum τρίβλος 2 Reg. xii. 31. In nostro loco, tacente Walton, Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'Α, ἐν προχοῖς (sic) ἢ τριβλοῖς.) ¹⁴ Theodoret.: Τοῦτο σαφέ-
στερον ὁ Σύμ. ἐδίδαξεν, ἐρηκῶς· ἀνθ' ὧν (καθὼς Nobil. et Regius unus apud Montef.)—Γαλαάδ· τὴν αὐτὴν δὲ διάνοιαν καὶ ὁ 'Ακ. καὶ ὁ Θεοδ. τεθείκασι. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Cf. Ceriani ad Exod. xiv. 25. Hieron.: "Pro tribulis, quae Hebraice appellantur ARSOTH, et a Theodotione translata sunt rotas ferreas, quae nos plaustra ferrea interpretati sumus, LXX transtulerunt serris ferreis." ¹⁷ Syro-hex. Cf. ad vv. 10,

5. **בְּרִיחַ**. *Vectem*. Ο'. μοχλούς. 'Α. Σ. Θ. μοχλόν.¹⁴
וְנָא. Ο'. Θ. "Ων. 'Α. ἀνωφελούς. Σ. Ε'. ἀδικίας.¹⁵
וְתִתְּנוּ מִבֵּית עֶדֶן. *Et tenentem sceptrum e domo Eden*. Ο'. καὶ κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν Χαρράν. Σ. καὶ τὸν κατέχοντα (s. κρατοῦντα) ῥάβδον ἐξ οἴκου 'Εδέν. Θ. καὶ τὸν κατέχοντα (s. κρατοῦντα) σκῆπτρον ἐν οἴκῳ τρυφῆς.¹⁶
קִירָם. *Kiram*. Ο'. ἐπικλήτος. 'Α. Κυρήνη.¹⁷
6. **גְּלוּת שְׁלֵמָה**. *Captivitatem integram*. Ο'. αἰχμαλωσίαν τοῦ Σαλωμών. 'Α. αἰχμαλωσίαν ἀπηρητισμένην (s. ἀναπεπληρωμένην). Σ. Θ. αἰχμαλωσίαν τελείαν.¹⁸
לְאִדּוּם. *Idumaeis*. Ο'. εἰς τὴν 'Ιδουμαίαν. Θ. γῆν 'Εδώμ.¹⁹
8. **וְתִתְּנוּ מִבֵּית עֶדֶן**. Ο'. καὶ ἐξαρθήσεται φυλή. Οἱ λοιποί· καὶ τὸν κατέχοντα (s. κρατοῦντα) ῥάβδον.²⁰
פְּלִשְׁתִּים. Ο'. τῶν ἀλλοφύλων. Σ. (τῶν) Φυλιστιαίων.²¹
9. **לֹא אֶשְׁכַּנְנִי**. Ο'. οὐκ ἀποστραφῆσμαι αὐτήν ('Α. Σ. ὡς οἱ Ο'. Θ. αὐτόν²²).

9. **בְּרִיחַ**. Ο'. διαθήκης. 'Α. Σ. συνθηκῶν. Θ. ὡς οἱ Ο'.²³
10. **אֶרְמִיָּהּ**. Ο'. τὰ θεμέλια (Οἱ λοιποί· βάσεις²⁴) αὐτῆς.
11. **וַיִּשְׁתַּח רִחְמֵי**. *Et perdidit (abjecit) misericordiam suam*. Ο'. καὶ ἐλυμήνατο μητέρα (alia exempl. μήτραν²⁵) ἐπὶ γῆς. 'Α. (καὶ) διέφθιρε σπλάγχχνα αὐτοῦ. Σ. (καὶ) διέφθιρε σπλάγχχνα ἴδια.²⁶ Aliter: 'Α. Θ. σπλάγχχνα αὐτοῦ. Σ. ἔντερα αὐτοῦ.²⁷
וַיִּתֵּן אֵרָא. *Et dilaniavit in perpetuum ira ejus*. Ο'. καὶ ἤρπασεν εἰς μαρτύριον φρίκην αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἤγρευσεν (s. ἐθῆρυσεν) εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν ὀργῇ αὐτοῦ.²⁸ Σ. καὶ ἤγρευσεν αἰωνίως ἐν ὀργῇ αὐτοῦ.²⁹ Θ. καὶ ἤγρευσεν εἰς μακρὸν τὸν θυμὸν αὐτοῦ.³⁰
וַיַּעֲבֹרֵתָ שְׂמָרָה. *Et indignationem suam retinuit in aeternum*. Ο'. καὶ τὸ ὄρημα αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς νίκος. 'Α. καὶ ἀνυπερθεσίαν αὐτοῦ. . . Σ. καὶ τὴν μῆνιν αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἕως τέλους. Θ. Σ'. καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ διέτηρησεν εἰς τέλος.³¹

12. Cap. ii. 5. (Pro βάρεis Nostro longe usitatus est **הַשֵּׁלֶט**, e.g. Psal. xlv. 9. xlvii. 4.)¹⁴ Syro-hex. **ה.ו.** 15 Hieron.: "Campum autem **הַשֵּׁלֶט**, quod Hebraice dicitur AVEN, et LXX et Theod. interpretati sunt "Ων, Sym. et Quinta ed. transtulerunt *iniquitatem*, Aq. ἀνωφελούς, id est, *inutilem*." Cod. 86 affert: 'Α. ἀνωφελούς. Σ. ἀδικίας. S. Cyril. in XII Proph. p. 255 D: ἐν γῇ καὶ πεδίῳ "Ων, ἦτοι τῶν ματαίων, ὃ ἐστὶν εἰδώλων" οὕτω γὰρ ἡρμήνευσαν οἱ λοιποί.¹⁶ Syro-hex. **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 17 Hieron.: "In eo quoque loco ubi nos diximus, *de domo voluptatis*, quod Hebraice dicitur **מֵבֶבֶת עֵדֶן**, et omnes similiter transtulerunt, LXX interpretati sunt, *ex viris Charran*." Unde Montef. post Drusium edidit: Πάντες· ἐξ οἴκου 'Εδέν.¹⁷ Cod. 86. (Fortasse Aquila scripsit Κυρήνηδε, ut in loco parallelo 4 Reg. xvi. 9. Cf. nos in *Otio Norwio*. p. 2.) Falsus est S. Cyril. in XII Proph. p. 255 E: 'Ιστέον γὰρ ὅτι τῶν 'Εβραίων ἡ ἔκδοσις ἀντὶ τοῦ λαοῦ Συρίας, Κυρήνης φησὶν· ἄποικοι γὰρ Κυρηναῖοι οἱ Σύροι.¹⁸ Hieron.: "Pro captivitate perfecta LXX captivitatem *Salomonis* interpretati sunt. . . Denique Aq. ἀπηρητισμένην transtulit, et ἀναπεπληρωμένην; Sym. et Theod. τελείαν." Cod. 86 affert: Θ. αἰχμαλωσίαν τελείαν. Syro-hex. tum hic,

tum ad v. 9: 'Α. ἀπηρητισμένην (**הַשֵּׁלֶט**). Σ. Θ. τελείαν (**הַשֵּׁלֶט**). S. Cyril. ibid. p. 256 C: ὡς οὐτε τῶν 'Εβραίων ἡ ἔκδοσις, οὐτε μὴν ἡ τῶν ἑτέρων μέμνηται τοῦ Σαλωμών· ἀλλ' εἰρήκασιν 'Εβραῖοι μὲν, ἔνεκεν τοῦ αἰχμαλωτεῦσαι αὐτοὺς αἰχμαλωσίαν· οἱ δὲ λοιποὶ προσέθεσαν ἀντὶ τοῦ Σαλωμών, ἀπηρητισμένην, ἦτοι τελείαν.¹⁹ Syro-hex. **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 20 Idem: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 21 Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. lv. i. 22 Syro-hex. 23 Idem: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 24 Idem: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 25 Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. 26 Cod. 86. Waltonus bis exscripsit σπλάγχχην, invito Parsonsii amanuensi. Procop. in Jesaiam p. 282: καὶ ἐλυμήνατο πατέρα (sic) ἐπὶ γῆς· κατὰ δὲ Σύμμαχον, σπλάγχχνα ἴδια. Hieron.: "*Violavit misericordiam, sive vulvam ejus*, vel, ut apertius interpretatus est Sym., *viscera propria*." 27 Syro-hex. **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 28 Idem: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 29 Idem: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 30 Syro-hex. **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**. 31 Cod. 86 affert: Θ. εἰς μακρὸν τὸν θ. αὐτοῦ. 31 Cod. 86, eum Θ. pro Θ. Σ'. (Ad Sym. scripsimus μῆνιν pro μνήμην juxta conjecturam L. Bosii. Cf. Gen. xlix. 7 in Hebr. et LXX; neonem Hex. ad Jesai. xiii. 9. xvi. 6. Jerem. xlviii. 30.) Syro-hex. affert: **ה.ו. הַשֵּׁלֶט**.

14. **חָפֵז**. *A celere.* Ο'. ἐκ δρομέως ('Α. Θ. κουφού¹⁰).

16. **וְיָנֹס לְבֹבוּ בְּגִבּוֹרִים עֲרוֹם יָנוֹס**. *Et firmus corde suo inter fortes nudus fugiet.* Ο'. καὶ ὁ κραταῖδς οὐ μὴ εὐρήσει τὴν καρδίαν αὐτοῦ (alia exempl. καὶ εὐρεθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ¹¹) ἐν δυναστεῖαις· ὁ γυμνὸς διώζεται. 'Α. καὶ ὁ κάρτερος καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυνατοῖς γυμνὸς φεύζεται.¹² Σ. . . ἐν τοῖς ἀνδρείοις γυμνὸς φεύεται.¹³ Θ. καὶ ὁ ἔχων καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυναστεῖαις γυμνὸς φεύεται.¹⁴

Cap. II. 4. — **וַיִּזְנוּ** 4.¹⁵ — **אֲשֶׁר עָשׂוּ** 4.¹⁶ 7. — **וְכַל** 4.¹⁷ ἐκονδύλιζον 4.¹⁷

CAP. III.

2. **וְכַל**. *Tantummodo.* Ο'. πλήν. Σ. μόνος.¹
עֲוִיּוֹתֵיכֶם. *Iniquitates vestras.* Ο'. τὰς ἀμαρτίας (alia exempl. κακίας²) ὑμῶν. 'Α. ἀνομίας. Σ. ἀδικίας. Θ. ἀσεβείας.³

3. **בְּלִמְתִּי אֶם-נִוְעַדוּ**. *Nisi ex conducto convenerint.* Ο'. ἐὰν μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτούς. 'Α. ἐὰν μὴ συντάξωνται.⁴ Θ. ἐὰν μὴ συνέλθωσιν ἀλλήλοις.⁵

4. **וְיִשְׁאַג**. *Num rugiet.* Ο'. εἰ ἐρεύζεται ('Α. Σ. infremet⁶).

5. **וּמִוֶּקֶשׁ אֵין לָהּ**. *Nisi tendicula posita sit ei.* Ο'. ἀνευ λζεντοῦ. "Ἄλλος· ἀνευ δικτύου."⁷

7. **סִדּוֹ**. *Arcanum suum.* Ο'. παιδείαν (alia exempl. add. αὐτοῦ⁸). 'Α. ἀπόρητον. . Σ. ὁμιλίαν. . Θ. τὴν βουλὴν αὐτοῦ.⁹

9. **בְּאֶשְׁחָפֵה**. Ο'. ἐν 'Ασσυρίοις. Οἱ λοιποὶ ἐν 'Αζώτῳ.¹⁰

מְהוֹמֹת רַבּוֹת. *Perturbationes magnas.* Ο'. θαυμαστὰ πολλά. Σ. ἀχορτασίας πολλὰς.¹¹

10. **עֲשׂוֹת-יְכֻחָהּ**. *Facere rectum.* Ο'. ἃ ἔστα ἐναντίον αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ ποιεῖν ὀρθότητα.¹²

וְתַשְׁ. *Et vastationem.* Ο'. καὶ τάλαιπωρίαν. 'Ο Σύρος· συνοχή.¹³

11. **צָר**. *Adversarius.* Ο'. 'Α. Τύρος. Σ. πολιορκία. Θ. fortitudo.¹⁴

וּסְבִיב הָאָרֶץ. *Et circa terram.* Ο'. (καὶ) κυκλόθεν ἡ γῆ σου ἐρημωθήσεται.¹⁵ Σ. καὶ περικύκλωσις τῆς γῆς.¹⁶

12. **בְּפֶתַח מִשְׁכָּן וּבְדֹמָשֶׁק עֶרְשׁ**. *In angulo lecti,*

¹⁰ Syro-hex. **חָפֵז**. ¹¹ Sic Ald., Codd. XII (in marg. cum ἡρεθῇ κ. αὐτοῦ), 68, 87*, alii, Hieron. (et inventum), Syro-hex. **חָפֵז**. Cod. Alex.: καὶ εὐρήσει τὴν κ. αὐτοῦ. In Vat. οὐ μὴ expunctum. ¹² Cod. 86. Concinit Syro-hex. **חָפֵז**. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Syro-hex. **חָפֵז**. ¹⁵ Syro-hex. **חָפֵז**. ¹⁶ Syro-hex. **חָפֵז**. Idem, qui pingit: **חָפֵז**. Haec desunt in Ald., Codd. 68, 87*, alii, Hieron. ¹⁷ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Hieron.: "Tantummodo, sive, ut Sym. interpretatus est, solos." Cf. Hex. ad Psal. lxi. 3. Thren. iii. 3. ² Sic Ald., Codd. 68, 86 (in marg.), alii, Hieron., Syro-hex. ³ Cod. 86. ⁴ Nobil. Syro-hex. **חָפֵז**. Cf. Hex. ad Exod. xxv. 22. Psal. xlvii. 5. ⁵ Syro-hex. **חָפֵז**. Idem hic et ad v. 8. **חָפֵז**. ⁶ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Syro-hex. **חָפֵז**. Nobil. affert: Θ. τὴν βουλὴν αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Ezech. xiii. 9. ¹⁰ Syro-hex. **חָפֵז**. S. Cyril in XII Proph.

p. 280 C: 'Ιστίον δὲ ὅτι διαπεφώνηκε πάλιν ἐν τούτοις ἡ τε τῶν 'Εβραίων ἐκδοσις, καὶ ἡ τῶν Ο' γραφή. 'Εβραῖοι μὲν γὰρ ἐκδεδώ-
κασιν, ἀπαγγέλλετε χώρας ἐν 'Αζωτίοις· οἱ δὲ γε Ο', ἀπαγ. χ. ἐν
'Ασσυρίοις. Hieron.: "Pro Azoto nescio quid volentes
LXX Assyrios posuerunt." ¹¹ Syro-hex. **חָפֵז**.
Cf. Hex. ad Prov. xv. 16. Ezech. vii. 11.
¹² Idem: **חָפֵז**. Cf. Hex. ad Jesai. lvii. 2. ¹³ Nobil. ex Hesychio. Nisi forte ad
צָר (v. 11) pertineat. ¹⁴ Hieron.: "Pro Tyro, quae . .
appellatur sor, quod et Aq. et LXX similiter transtule-
runt, Hebraeos qui me in sanctis Scripturis erudit, tri-
bulationem interpretatus est, nec renuimus ejus senten-
tiam; quia et Sym., qui non solet verborum κακοζήλιαν,
sed intelligentiae ordinem sequi, ait, obsidio et circumdatio
terrae. Pro obsidione, quae ab eo dicitur πολιορκία, forti-
tudo a Theodotione posita est, qui putavit non SAR et sor
... sed SUR legendum, quod proprie refertur ad petram
durissimam, quae Graece appellatur ἀκρότομος, et quam
nos Latine silicem dicere possumus." ¹⁵ Idem: "LXX
dixerunt: Tyrus, et per circuitum terra tua. Videba-
turque pendere sententia; addidere ergo de suo, deserta
erit." ¹⁶ Idem, ut supra: et circumdatio terrae.

et in panno Damasceno strati. Ο'. κατέναντι τῆς φυλῆς, καὶ ἐν Δαμασκῷ (alia exempl. add. κλίνη¹⁷). ἱερεῖς ('Α. κραββάτου. Σ. Θ. ὁμοίως κλίνη¹⁹). 'Α. ἐν κλίματι κλίνης (s. κοίτης), καὶ ἐν Δαμασκῷ κραββάτου. Σ. ἐκ κλίματος κλίνης (s. κοίτης), καὶ ἐν Δαμασκῷ κλίνη. Θ. κατέναντι κλίματος, καὶ ἐν Δαμασκῷ κλίνη.¹⁹

13. חַצְבָּתָא דְּלֵהִי. Ο'. ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ('Ἄλλος' τῶν στρατιῶν²⁰).

14. וְפָרָה. Visitationis meae. Ο'. ὅταν ἐκδικῶ (alia exempl. ἐκδικήσω²¹). Οἱ λοιποὶ (ὅταν) ἐπισκέψωμαι.²²

בֵּית־הֵל. Ο'. Βαυθίλ. Σ. οἴκου θεοῦ.²³

15. וְהָיָה בֵּית־הַחֹרֶף עַל־בֵּית־הַנָּחַל. Et percutiam domum hyemalem cum domo aestiva. Ο'. συγχέω καὶ πατάξω (aliter: Ο'. καὶ συντρίψω.²⁴ 'Α. καὶ κολαφίσω (s. κονδύλισω). Σ. Θ. καὶ πατάξω²⁵) τὸν οἶκον τὸν περίπτερον ('Α. Σ. Θ. τὸν χειμερινὸν²⁶) ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινόν. Σ. καὶ πατάξω τὸν οἶκον τὸν χειμερινὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ θερινοῦ.²⁷ Θ. . . τὸν χειμερινὸν σὺν τῷ οἴκῳ τῷ θερινῷ.²⁸

15. בֵּית־הַנֶּחֱלָה. Domus dentis (eburneae). Ο'. οἶκοι ἐλεφάντινοι. Σ. Θ. οἶκοι ὀδόντος.²⁹

וְרָפָה. Et cessabunt. Ο'. καὶ προστεθήσονται. Alia exempl. καὶ ἀφανισθήσονται.³⁰

Cap. III. 12. — διότι 4 τάδε λέγει κύριος.³¹

CAP. IV.

1. פְּרוֹת־הַבָּשָׂן. Juvencae Basan. Ο'. δαμάλεις τῆς Βασανίτιδος (alia exempl. τῆς Βασάν'). 'Α. Θ. αἱ βόες Βασάν. Σ. αἱ βόες εὐτροφοί.²

2. בְּקִרְיָתָא. Ο'. κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Σ. κατὰ τῆς ἁγιοσύνης αὐτοῦ.³

בְּצִנֹּת. Hamis. Ο'. Σ. ἐν ὄπλοις. 'Α. ἐν θυρεοῖς. Θ. ἐν δόρασι.⁴

וְאַחֲרֵיתֵךְ. Et posteritatem vestram. Ο'. καὶ τοὺς μεθ' ὑμῶν. Θ. καὶ τὰ ἔκγονα (ὑμῶν).⁵

2, 3. וּפְרָצִים בְּכִרְיֹת דְּוִיָּה. Uncinis piscationis. Et per rupturas. Ο'. εἰς λέβητας ὑποκαίοντες ἐμβαλοῦσιν ἔμπυροι λοιμοί.⁶ 'Α. ἐν ἰέβησιν ἰχθυδίων.⁷

¹⁷ Sic Codd. XII (in marg.), 23, Syro-hex. (ܡܥܬܬܐ); et (cum scriptura κλίνη) Ald., Codd. 22, 36, 51, alii.

¹⁸ Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ. Hieron.: "Quod in principio capituli juxta LXX positum est, sacerdotes, in Hebraico non habetur, sed pro hoc verbo ARS, quod Aq. interpretatus est grabatum; et puto LXX ipsum verbum posuisse Hebraicum, quod quidam non intelligentes pro ares legerunt ἱερεῖς." ¹⁹ Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ.

²⁰ Sic Cod. 86 in marg. sine nom. ²¹ Sic Ald., Codd. III, XII, 40, 42, alii, Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ. ²² Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ. ²³ Cod. 86. ²⁴ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 68, 87*, alii, Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ. ²⁵ Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ. ²⁶ Theodoret.

Hieron.: "Pro domo hyemali οἶκον τὸν περίπτερον LXX transtulerunt, quod nos interpretati sumus pinnatam, eo quod ostiola habeat per fenestras, et quasi pinnae ad magnitudinem frigoris repellendam." ²⁷ Cod. 86, ubi lapsu graphico ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ χειμερινοῦ exaratum. ²⁸ Syro-hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ.

²⁹ Idem: "ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ ܕܥܡܐܠܐ." Cf. Hex. ad Psal. xlv. 9.

³⁰ Sic Codd. 22, 51, 62, alii, et in marg. Cod. 86, Syro-

hex. ܡܥܬܬܐ ܕܥܡܐܠܐ. ³¹ Syro-hex. Particulam agnoscunt Codd. 130, 311, et in marg. Codd. 86, 228.

CAP. IV. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 68, 86 (in marg. cum scholio: εὐτροφίας), alii. ² Hieron.: "Pro vaccis pinguibus, LXX posuerunt Basanitidis; Aq. et Theod. ipsum verbum Hebraicum Basan; nos Symmachi interpretationem secuti, qui ait, αἱ βόες εὐτροφοί, id est, boves saginatae, vaccas pingues interpretati sumus." Syro-hex. affert: 'Α. Θ. αἱ βόες (ܒܝܠܐ). Σ. αἱ βόες saginatae (ܒܝܠܐ) = σιευταί Jud. vi. 25. Jesai. xlv. 21. Cf. Hex. ad Psal. xxi. 13. Ad εὐτροφοί cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 16). ³ Theodoret. Sic (cum ἀγιοσύνης) Cod. 86 in marg. sine nom.

⁴ Hieron.: "Pro contis quoque, qui Hebraice dicuntur SANNOTH, Aq. interpretatus est clypeos [cf. Hex. ad Psal. v. 13], Sym. et LXX arma, solus Theod. δόρατα, quem nos secuti, contos vel hastas interpretati sumus." ⁵ Cod. 86.

⁶ Haec, ὑποκ. ἐμβαλοῦσιν et ἔμπ. λοιμοί, ad duas versiones pertinere manifestum est, quarum prior abest a Comp., Codd. III, XII (sed in marg. adscriptum), 26, 40, aliis, et Hieron.; posterior a Codd. 91, 95, aliis, et Syro-hex., qui in marg. habet: ܡܥܬܬܐ (ἔμπυροι) ܡܥܬܬܐ. Pro ἔμπυροι in Comp., Cod. 40, scriptum ἔμπυροι, quod et Hieron. in suo reperit, negotiatores pestilentes, vertens. ⁷ Hieron.: "In ollis ferventibus, pro quo et in Hebraico et

3. אֲשָׁה. *Unaquaeque*. Ο'. γυναι (alia exempl. add. γυνή καὶ ἀνὴρ⁸). 'Α. Θ. γυνή. Σ. ἐκίστη.⁹
הַרְמוֹנָה. *In arcem* (hostilem). Ο'. εἰς τὸ ὄρος τὸ 'Ρομῶν (alia exempl. τὸ 'Ρεμῶν; alia, τὸ 'Αρμανά¹⁰). 'Α. 'Αρμονᾶ. Σ. εἰς 'Αρμενίαν. Θ. (εἰς τὸ) ὑψηλὸν ὄρος.¹¹
4. לְשִׁלֶּשֶׁת יָמִים. *Ad triduum*. Ο'. εἰς τὴν τριήμεριαν. 'Α. εἰς τρεῖς (ἡμέρας). Σ. εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν. Θ. ἐν τρισὶν (ἡμέραις).¹²
5. תּוֹדָה. *Gratiarum actionem*. Ο'. νόμον. 'Α. εὐχαριστίαν.¹³
6. נִקְיִין שָׁנִים. *Munditiem dentium*. Ο'. γομφιασμὸν ('Α. πληγὴν.¹⁴ Σ. Θ. καθαρισμὸν¹⁵) ὀδόντων.
7. לְמִסֵּס. *Ad messem*. Ο'. τοῦ τρυγητοῦ. Alia exempl. τοῦ θερισμοῦ.¹⁶ 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῦ θερισμοῦ.¹⁷
- יָהִי מִטְרָא. *Et pluvie feci*. Ο'. καὶ βρέξω. 'Α. Σ. (καὶ) ἔβρεξα.¹⁸

7. אֲמִיץ לֵא. Ο'. οὐ βρέξω. Σ. οὐκ ἔβρεξα· ἐξηράνθη.¹⁹
תִּבְרָחַ. Ο'. βραχίσεται. "Αλλος· ἐβράχη.²⁰
8. וָנָעוּ. *Et vagatae sunt*. Ο'. καὶ συναθροισθῇσονται. Σ. et transierunt.²¹
- וְשָׂבְעוּ. *Nec satiatæ sunt*. Ο'. καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι. Σ. (καὶ) οὐκ ἐνεπλήσθησαν.²²
9. בְּשִׁדְדִין. *Uredine*. Ο'. ἐν πυρώσει. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἀνεμοφθορίᾳ.²³
- וּבִירְקָן. *Et flavedine*. Ο'. 'Α. Σ. καὶ ἐν ἱκτέρῳ. Θ. καὶ ἐν ὠχρίασει.²⁴
- כְּהִרְבּוּת גְּבוּלֵיהֶם. *Multiplicare* (multitudinem) *hortorum vestrorum*. Ο'. ἐπληθύνετε (alia exempl. καὶ ἐπληθύνετε τοῦ ἀσεβήσαι οὐς ἐπληθύνετε²⁵) κήπους ὑμῶν. Σ. Θ. τὸ πλῆθος τῶν κήπων ὑμῶν.²⁶
10. דָּבָר. *Pestem*. Ο'. θάνατον. Δ. πληγὴν. 'Α. λοιμὸν.²⁷

apud Aquilam scriptum est, *in lebetibus pisciculatorum*."
⁸ Sic Codd. 62, 86, 147, alii, Theodoret., Syro-hex., et (add. αὐτῆς), Codd. 22, 36, alii. ⁹ Syro-hex. .ל. .ל.
חֶסֶד. .ל. .ל. ¹⁰ Prior scriptura est in Codd. III, XII (cum 'Ερμονᾶ in marg.), 26, 46, aliis; posterior in Ald., Codd. 36, 51, 62, 86 (qui in marg. habet 'Ρεμᾶ, et λ. ἀνάθεμα αὐτῶν 'Αρμανά), aliis. Hieron.: *super montem Remman*; Syro-hex. .ל. .ל. ¹¹ Cod. 86 affert: 'Α. ἄρμονᾶ. Σ. εἰς 'Ερμηνίαν (sic). Theodoret.: 'Ο δὲ Σύμ. τὸ 'Αρμανά, 'Αρμενίαν ἡρμήνευσεν' ὁ δὲ Θεοδ., ὑψηλὸν ὄρος. Syro-hex.: 'Α. ἄρμονᾶ (ל. .ל.). Θ. τὸ ὑψηλόν (ל. .ל.). Σ. εἰς 'Αρμενίαν (ל. .ל.). Denique huc pertinere videtur Euseb. in Onomastico s. v. 'Ρεμᾶ: 'Ρεμᾶ, ὄρος ἐν 'Ησαΐα [non legitur in Jesaia]. 'Ακύλας, ὄρος ἐν 'Ρεμῶνᾳ [Hieron. vertit: *mons Emmona*]; Σύμμαχος, εἰς 'Αρμενίαν. Paulo aliter, sed minus probabiliter Hieron.: "Et projiciemini, inquit, *in locis Armeniae*, quae vocantur *Armona*. Denique Sym. ita interpretatus est: *Et projiciemini in Armenia*; pro quibus LXX *montem Remman*, Aq. *montem Armona*, Theod. *montem Mona*, Quinta autem ed. *excelsum montem*, transtulerunt." (Praeterea Montef., non memorato auctore, affert: 'Α. εἰς 'Αρμανά ὄρος ἀπάγοντες, quam lectionem corruptam esse suspicatur. Immo non est lectio hexaplaris, sed mera particula contextus Theodoretī ad verba, γυναι γυνή καὶ ἀνὴρ κ.τ.έ., quae sic enarrat: πάσης περιβολῆς ἐστερημένους ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατὰ ταυτὸν ἄγοντες, καὶ εἰς τὸ 'Αρμανά ὄρος ἀπάγοντες.) ¹² Syro-hex. .ל. .ל. .ל.

✠ .ל. .ל. Cod. 86 in marg. sine nom. affert: εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν. Hieron.: "*Tribus diebus decimas vestras*; sive, ut interpretatus est Sym., *tertia die decimas vestras*." ¹³ Hieron. ¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Theodoret. Paulo aliter Hieron.: "*Dedi vobis stuporem dentium*, ut LXX transtulerunt... sive *munditiem dentium*, ut interpretati sunt Aq. et Sym., ut per mundos dentes famis magnitudinem demonstrarent." ¹⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, 42, alii, et Syro-hex., reclamantibus Hieron. et S. Cyril.; quorum ille: "Pro messe LXX suo more *vindemiam* transtulerunt;" hic autem in XII Proph. p. 291 E: πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ ἦγον, ὡς 'Εβραῖοι μᾶλλον ἐκδέδωκασιν προειδυότερον, πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ θερισμοῦ. ¹⁷ Syro-hex. .ל. .ל. .ל. ¹⁸ Idem: .ל. .ל. .ל. ¹⁹ Idem: .ל. .ל. .ל. Pertinet vox גָּבַע ad Hebr. שָׂבַע, quod LXX verterunt *ξηρανθήσεται*. ²⁰ Syro-hex. in marg. sine nom. .ל. .ל. ²¹ Idem: .ל. .ל. ²² Idem: .ל. .ל. ²³ Hieron.: "Pro vento urente ἀνεμοφθορίαν Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt; LXX *πύρωσιν*, quam nos *combustionem* possumus dicere." ²⁴ Idem: "Auruginem autem omnes ἱκτέρον similiter transtulerunt, absque Theodotione, qui solus ὠχρίασιν, quae *pallorem* significat, interpretatus est." ²⁵ Sic Codd. 22, 36, 51 (sine καὶ), alii, et Syro-hex. ²⁶ Syro-hex. .ל. .ל. .ל. ²⁷ Cod. 86. Theod. Δ. (sic), Montef., ut solet, ad *Tetrapla* refert, quod prorsus incredibile est. Nos hic quidem

10. וַאֲנִי־עָלֵה בָּאֵשׁ כִּחְנוּיְכֶם וּבִאֲפֹנֶיכֶם. Et ascendere feci foetorem castrorum vestrorum etiam in nares vestras. Ο' καὶ ἀνῆγγαγον ἐν πυρὶ τὰς παρεμβολὰς (ὑμῶν) ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν ('Α. Σ. Θ. εἰς τοὺς μυκτῆρας ὑμῶν²⁸). 'Α. καὶ ἀνεβίβασα σαπρίαν παρεμβολῶν ὑμῶν (εἰς τοὺς μυκτῆρας ὑμῶν). Σ. . . τὴν δυσσομίαν τῶν παρεμβολῶν ὑμῶν εἰς τοὺς μυκτῆρας ὑμῶν.²⁹

12. עֲקָב. *Propterea*. Ο'. πλήν. 'Α. ὕστερον.
Θ. ἔσχατον.³⁰

הַפֶּן לְקִרְאָתְךָ לְהִיָּהּ. *Praepara te in occur-*
sus Dei tui. Ο'. ετοιμάζου τοῦ ἐπικαλεῖσθαι
 τὸν θεόν σου. Ἀ. . . κατάνημι τοῦ θεοῦ σου.³¹ Σ.
 Ε'. ετοιμάξου *ut adverseris* τῷ ἐφῶ σου. Θ. ετοι-
 μάξου εἰς ἀπάντησιν τοῦ θεοῦ σου.³²

13. הָרִים. *Montes.* Ο'. βροντήν. Οἱ λοιποὶ τὰ
 ³³ ὄρη.

ἰψῶ-μῃ. Quae sit cogitatio ejus. Ο'. τὸν
 χριστὸν αὐτοῦ. Ἀ. τίς ἡ ὁμιλία αὐτοῦ. Σ..
 τὸ φῶνημα αὐτοῦ. Θ.. τὸν λόγον αὐτοῦ. Ε'..
 ἡ ἀδολεσχία αὐτοῦ³⁴

13. עִיפָה. *Caliginem.* Ο' καὶ δμίχλην. Ἀ. χύμα.
Σ. ἐσπέραν.³⁶

על-במתי. *Super excelsa*. Ο'. ἐπὶ τὰ ὑψηλά
(alia exempl. ὑψη³⁶). Ἄλλος· ἐπὶ τὰ ἄκρα.³⁷

CAP. V.

2. מְקִימָהּ. *Qui erigat eam.* Ο'. ὁ ἀναστήσων
(alia exempl. ἀνιστῶν¹) αὐτήν. 'Α. Σ. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο' (ὁ ἀνιστῶν αὐτήν).²

5. וַיִּבְרָא שָׁבַע. Ο'. καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου.
Οἱ λοιποὶ καὶ εἰς Βηρσαβεί.³

6. לְבִית־יֵל. O. τῶ οἴκῳ Ἰσραήλ. 'A. Σ. τῶ
Βασιλῇ. Θ. τῶ οἴκῳ Βασιλῇ.⁴

8. **ΚΙΥΘΑ** καὶ **ΟΡΙΩΝ**. *Pleiadas et Orionem.* Ο'. πάντα, καὶ μετασκευάζων. Ἀ. Ἀρκτοῦρον καὶ Ὠρίωνα. Σ. Πλειάδας καὶ ἀστρον.⁵ Θ. Πλειάδα καὶ ἔσπερον.⁶

וְהִפְךָ לַבֶּקֶר. *Et qui convertit in mane.* Ο'.
καὶ ἐκτρέπων εἰς τὸ πρωΐ. Σ. καὶ μεταλλάττοντα
εἰς τὸ πρωΐ. Θ. καὶ στρέφω...⁷

haeremus, cum de *duplici scriptura* (Διπλᾶ γραφή) codices
silent. Cf. Hex. ad Joel ii. 1. ²⁸ Syro-hex. א. ב. ג.

* **חסעל** (ܚܣܬܐ) ²⁹ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'A.
 Θ. **σαπρίαν** (ܫܥܪܝܐ) **Σ. τὴν δυσσομίαν** πῶν τ. ὑμῶν (ܕܥܡܐ
 ܕܫܥܪܝܐ) ³⁰ Hieron.: "Pro eo quod nos inter-
 pretati sumus *postquam*, in Hebraico scriptum est **ECCE**,
 et Aq. interpretatus est **ὑποπαρ**, id est, *postea*, et Theod.
novissime, et **LXX verumtamen**." ³¹ Syro-hex. ܕܥܡܐ.

32 Hieron. : " In eo loco ubi LXX transtulerunt: *Praeparare ut invoces Deum tuum*, et nos juxta Theod. posuimus: *Praeparare in occursum* [Syro-hex. **ܠܕܝܢܐ**.] *Dei tui*, Sym. et Quinta ed. transtulerunt: *Praeparare ut adverseris* [fort. τοῦ ἐναντιοῦσθαι] *Deo tuo*; quod Hebraice dicitur, **HECHIN LACERATH ELOICA**." 33 Idem : " Pro montibus quoque, qui Hebraice dicuntur **ARIM**, soli LXX **βουνή**, id est, *tonitruum*, verterunt." 34 Idem : " Quodque sequitur.

annuntians homini eloquium suum, cunctis ita ut nos
vertimus interpretantibus, soli LXX transtulerunt, *annun-*
tians in homines Christum suum, verbi similitudine et
ambiguitate decepti. Si enim legamus *Christum suum*,
quod Hebraice dicitur *MESSIO*, scribitur per has literas :
MEM, SIN, IOD, HETH et VAU, quod LXX putaverunt. Sin
autem ut in Hebraeo est, iuxta Aq. τὴν ὁμιλίαν [Nobil.

affert: 'A. τίς ἡ ὁμιλία αὐτοῦ; juxta Sym. τὸ φῶνημα αὐτοῦ; juxta Theod. τὸν λόγον αὐτοῦ; juxta Quintam ed. τὴν ἀδελφείαν αὐτοῦ, quae omnia interpretantur, *quod sit eloquium ejus*, his literis scribetur: MEM, HE, quod dicitur MA, hoc est, quod vel *quid*; deinde SIN, IOD, HETH, quod legitimus SIA, id est, *eloquium*." Paulo aliter Syro-hex.: 'A. Σ. ἡ ὁμιλία αὐτοῦ (ܐܕܒܐ ܕܡܝܠܬܐ). Θ. τὸν λόγον αὐτοῦ (ܕܠܘܓܐ ܕܡܝܠܬܐ).³⁵ Syro-hex. ܕܡܝܠܬܐ ܕܡܝܠܬܐ ܕܡܝܠܬܐ. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xxxii. 7. (Vox Syriaca commutatur etiam cum ἔκχρησις, ἐπίχρησις, κατάρχρησις.)³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, 26, 36, alii. ³⁷ Sic Codd. 86 (eum ὑψηλ in marg.), 240.

CAP. V. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex. (ܐܢܬܐ ܡܥܡܐ ܕܐܢܬܐ). ² Syro-hex. ³ Idem:

. / هـ. حصه : Idem .
 . / Cod. 86.

* Hieron.: "*Arcturi*, qui Hebraice CHIMA dicitur, et a Symmacho et Theodotone εἰς Πλειάδα [fort. in Πλειάδ] vertitur, quem vulgo *Boötem* vocant. Quodque sequitur, *Oriona*, qui Hebraice dicitur CHASIL, Sym. absolute *stellar*, Theod. interpretatus est *vesperum*." ⁷ Syro-hex. α.σ.
ⲁⲓⲛⲉϥ ⲙⲏⲟⲩ ⲡⲗⲏⲁⲃⲁ ⲙⲁⲣⲧⲱⲣⲓ. Ad ἐκρίπτων
Cod. 86 in marg. affert: στήφαν.

8. **עֲלֵמוֹת**. O'. σκιάν. Alia exempl. σκιὰν θανάτου.⁸

יְהוָה. O'. κύριος. Alia exempl. κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ.⁹

9. **הַמְבִלִּיג שָׁד עַל-עֵץ וְשָׁד עַל-מִבְצָר יִבּוֹא**. Qui refocillat (roborat) vastationem super potentes, ita ut vastatio super munitionem veniat. O'. ὁ διαίρων ('Α. ὁ μειδιῶν¹⁰) συντριμμὸν ἐπὶ ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων. Σ. τὸν ποιοῦντα καταγέλασαι ἀφανισμόν ἐπὶ ἰσχύν, καὶ ἀφανισμόν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγοντα.¹¹

10. **וְדִבֵּר הַמִּיִּם**. Et loquentem verum. O'. Θ. καὶ λόγον ὅσιον. Σ. καὶ ῥῆμα ἀμωμον.¹²

11. **בּוֹשֵׁשְׁכֶם עַל-דָּל**. Conculcatis tenuem. O'. κατεκονδύλιζον (alia exempl. κατεκονδύλιζετε¹³) πτωχοῦς (alia exempl. εἰς κεφαλὰς πτωχῶν¹⁴).

בְּנִיתֶם. Aedificastis. O'. ὠκοδομήσατε. 'Α. οἰκοδομεῖτε. Σ. Θ. ὡς οἱ O'.¹⁵

12. **עֲדֵרֵי**. Adversarii. O'. καταπατοῦντες. Alia exempl. καταπατοῦσαι.¹⁶ Oὗ λοιποὶ καταπατοῦντες.¹⁷

כֶּפֶר. Pretium expiationis. O'. ἀλλάγματα.

Oὗ λοιποὶ ἐξέλασμα.¹⁸

12. **דִּטְרוּ**. Detrudunt. O'. ἐκκλίνοντες. Σ. βαρύνοντες.¹⁹

13. **כִּי עֵת רָעָה הִיא**. O'. ὅτι καιρὸς πονηρῶν (alia exempl. πονηρός²⁰) ἐστιν.

15. **יִתְּצִיגוּ**. Et stabilite. O'. καὶ ἀποκαταστήσατε. Aliter: O'. καὶ ἀποκαταστήσεται. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἀποκαταστήσατε.²¹

16. **בְּכָל-רַחֲבוֹת**. O'. ἐν πάσαις ταῖς πλατείαις. Σ. ἐν πᾶσιν ἀμφόδοις.²²

אֶל-יִדְעֵי נְהִי. Peritis lamentationis. O'. καὶ εἰς εἰδδτας θρήνον. 'Α. πρὸς εἰδδτα θρήνον.²³ Σ. τοὺς γινώσκοντας μέλος.²⁴

17. **וּבְכָל-פְּרָמִים**. O'. καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς. Oὗ λοιποὶ (καὶ ἐν) πᾶσιν ἀμπελῶσιν.²⁵

22. **וְשָׁלַם מִרְיָאֵיכֶם**. Et sacrificia pacifica saginatorum vestrorum. O'. καὶ σωτηρίους (alia exempl. σωτηρίου²⁶) ἐπιφανείας ὑμῶν.

23. **נַבְלִיֹּרִים**. Nabliorum tuorum. O'. ὀργάνων σου. 'Α. ναβλῶν σου.²⁷

24. **וְיָגַל**. Sed devolvatur. O'. καὶ κυλισθήσεται. Σ. κεκύλισται γάρ. Θ. καὶ ἀποικισθήσεται.²⁸

⁸ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁹ Sic Comp. (cum θεὸς pro ὁ θεός), Ald., Codd. III, XII (ut Comp.), 22, 26, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg. ¹⁰ Hieron.: "Ubi nos diximus, qui subridet, Aq. interpretatus est ὁ μειδιῶν."

¹¹ Syro-hex. **וְשָׁד עַל-עֵץ וְשָׁד עַל-מִבְצָר יִבּוֹא**. Hieron.: "Et loquentem perfecte, sive verbum immaculatum, ut interpretatus est Sym., aut sermonem sanctum, ut Theod. et LXX transtulerunt."

¹² Hieron.: "Et loquentem perfecte, sive verbum immaculatum, ut interpretatus est Sym., aut sermonem sanctum, ut Theod. et LXX transtulerunt." ¹³ Sic Ald., Codd. III, 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (cum πτωχοῦς in marg.), 26, 49, alii. Montef. affert: "ἄλλος κατεκονδύλιζετε εἰς κεφαλὰς πτωχῶν, quae nullius libri lectio est, praeterquam Cod. 86 in marg. Syro-hex. in marg.:

(ἀνθ' ὧν) κατακονδύλιζουσιν ἐπὶ κεφαλῇ πτωχῶν. ¹⁵ Syro-hex. **וְשָׁד עַל-עֵץ וְשָׁד עַל-מִבְצָר יִבּוֹא**. Hieron.: "Et loquentem perfecte, sive verbum immaculatum, ut interpretatus est Sym., aut sermonem sanctum, ut Theod. et LXX transtulerunt."

¹⁶ Sic Syro-hex. (sc. ἁμαρτίας ὑμῶν); et (praemisso καὶ) Codd. 130, 239, 311. ¹⁷ Syro-hex. **וְיָגַל**. Significat, opinor, ceteros interpretes Hebraicum וְיָגַל ad ὑμῖς retulisse, non eos uno eodemque vocabulo καταπατεῖν concorditer usos esse.

¹⁸ Cod. 86. Hieron.: "Et accipitis, inquit, commutationem; pro quo omnes similiter ἐξέλασμα, id est, propitiationem, transtulerunt." Syrus affert: Oὗ λοιποὶ liberatio (liberatio, non, ut alias, liberatio). Sed hunc interpretem in Graeco ἐξέλασμα vertendo non semper sibi constare, observavimus ad Prov. xxi. 18. ¹⁹ Syro-hex. **וְיָגַל**. Hieron.: "Pauperes quoque in portis declinaverunt; sive ut Sym. interpretatus est, oppresserunt."

²⁰ "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, Hieron., Syro-hex.] est πονηρός."—Nobil. ²¹ Syro-hex. in textu: **וְיָגַל**; in marg. autem: **וְיָגַל**. ²² Cod. 86, teste Parsonsii amanuensis. Waltonus ad **πλάτειας** affert: Σ. καὶ ἐν πᾶσιν α., ubi copula ad **וְיָגַל**, O'. καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς, pertinere videtur, ut reapse edidit Montef. Cf. Hex. ad Prov. i. 20. ²³ Syro-hex. (qui in textu εἰδδτα habet): **וְיָגַל**. ²⁴ Cod. 86. ²⁵ Syro-hex. **וְיָגַל**. Mox pro **εἴπε** (κύριος), λέγει est in Codd. 62, 87*, aliis, Hieron., et Syro-hex. (cum **εἴπε** in marg.). ²⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex., qui pergit: καὶ ἐπιφανείας ὑμῶν. ²⁷ Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 2. lvi. 9. lxxx. 3. ²⁸ Idem. Syro-hex. affert:

וְיָגַל. Hieron.: "Pauperes quoque in portis declinaverunt; sive ut Sym. interpretatus est, oppresserunt."

²⁰ "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, Hieron., Syro-hex.] est πονηρός."—Nobil.

²¹ Syro-hex. in textu: **וְיָגַל**; in marg. autem: **וְיָגַל**. ²² Cod. 86, teste Parsonsii amanuensis. Waltonus ad **πλάτειας** affert: Σ. καὶ ἐν πᾶσιν α., ubi copula ad **וְיָגַל**, O'. καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς, pertinere videtur, ut reapse edidit Montef. Cf. Hex. ad Prov. i. 20. ²³ Syro-hex. (qui in textu εἰδδτα habet): **וְיָגַל**. ²⁴ Cod. 86. ²⁵ Syro-hex. **וְיָגַל**. Mox pro **εἴπε** (κύριος), λέγει est in Codd. 62, 87*, aliis, Hieron., et Syro-hex. (cum **εἴπε** in marg.). ²⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex., qui pergit: καὶ ἐπιφανείας ὑμῶν. ²⁷ Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 2. lvi. 9. lxxx. 3. ²⁸ Idem. Syro-hex. affert:

וְיָגַל. Hieron.: "Pauperes quoque in portis declinaverunt; sive ut Sym. interpretatus est, oppresserunt."

²⁰ "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, Hieron., Syro-hex.] est πονηρός."—Nobil.

²¹ Syro-hex. in textu: **וְיָגַל**; in marg. autem: **וְיָגַל**. ²² Cod. 86, teste Parsonsii amanuensis. Waltonus ad **πλάτειας** affert: Σ. καὶ ἐν πᾶσιν α., ubi copula ad **וְיָגַל**, O'. καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς, pertinere videtur, ut reapse edidit Montef. Cf. Hex. ad Prov. i. 20. ²³ Syro-hex. (qui in textu εἰδδτα habet): **וְיָגַל**. ²⁴ Cod. 86. ²⁵ Syro-hex. **וְיָגַל**. Mox pro **εἴπε** (κύριος), λέγει est in Codd. 62, 87*, aliis, Hieron., et Syro-hex. (cum **εἴπε** in marg.). ²⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex., qui pergit: καὶ ἐπιφανείας ὑμῶν. ²⁷ Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 2. lvi. 9. lxxx. 3. ²⁸ Idem. Syro-hex. affert:

וְיָגַל. Hieron.: "Pauperes quoque in portis declinaverunt; sive ut Sym. interpretatus est, oppresserunt."

²⁰ "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, Hieron., Syro-hex.] est πονηρός."—Nobil.

24. אִיתָן. Perennis. Ο'. ἄβατος. Σ. ἀρχαίος (s. παλαιός).²⁹

26. וְנִשְׂאָתָם אֶת כְּנֹת מַלְכֶם וְאֶת כִּיּוֹן צִלְמִיכֶם כְּנֹבֵב אֱלֹהֵיכֶם. Et gestastis sacellum regis (idoli) vestri, et statuam idolorum vestrorum (s. et Chiun (Saturnum) idolum vestrum), stellam dei vestri. Ο'. καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολῶχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν 'Ραιφάν (s. 'Ρεφάν), τοὺς τύπους αὐτῶν. Θ. καὶ ἤρατε τὴν ὄρασιν τοῦ βασιλείως ὑμῶν, ἀμαύρωσιν εἰδῶλον (ὑμῶν), ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν.³⁰

אֶת כְּנֹת. Ο'. Σ. τὴν σκηνήν. 'Α. (τοὺς) συσκισμούς. Θ. τὴν ὄρασιν.³¹

מַלְכֶם. Regis (idoli) vestri. Ο'. τοῦ Μολῶχ. 'Α. Μολχόμ. Σ. Θ. τοῦ βασιλείως ὑμῶν.³²

אֶת כִּיּוֹן. Ο'. 'Ραιφάν. 'Α. Σ. Χιούν. Θ. ἀμαύρωσιν.³³

צִלְמִיכֶם. Ο'. τοὺς τύπους αὐτῶν. 'Αλλος· εἰκόνας. Θ. εἰδῶλον (εἰδῶλον) ὑμῶν.³⁴

CAP. VI.

1. הֲיִי הַשְׁאֲנִיִּים בְּצִיּוֹן. Vae iis qui secure vivunt in Sione. Ο'. οὐαὶ τοῖς ἐξουθενουσί Σιών.

29 Syro-hex. 30 Cod. 86.

31 Hieron.: "Pro sochoth Aq. συσκισμοὺς, id est, tabernacula [fort. umbracula]; Sym. et LXX tabernaculum; Theod. transtulit visionem [quasi a radice שָׁצַץ, aspexit]." (Falso affirmat Schleusner. in Nov. Thes. s. v., ὄρασιν esse meram versionem Montefalconii ex Hieronymo. Vid. lectionem praecedentem.) 32 Idem: "In eo autem loco ubi Lucas posuit Μολῶχ, et in Hebraico scriptum est MELCHECHEM, Aq. et LXX verterunt Μολχόμ, Sym. et Theod. regis vestri." Paulo aliter S. Cyril. in XII Proph. p. 310 B: καὶ ἐρμηνεύεται μὲν τὸ Μολῶχ βασιλεὺς αὐτῶν ἐκδεδοκασίαν γὰρ οὕτως Ἀκύλας καὶ Θεοδοσίων. 33 Hieron.: "Pro eo quoque quod in LXX legitur Rephan, Aq. et Sym. ipsum Hebraicum transferentes, posuerunt CHION, Theod. ἀμαύρωσιν [quasi a חָהַךְ, ἡμαύρωσιν; vid. Hex. ad i Reg. iii. 13. Jesai. xlii. 4], id est, obscuritatem." 34 Cod. 86, indice ad τὴν σκηνήν male retracto.

CAP. VI. 1 Syro-hex. 2 Idem: 3 Idem: 4 Idem: 5 Idem: 6 Idem: 7 Idem: 8 Idem: 9 Idem: 10 Idem: 11 Idem: 12 Idem: 13 Idem: 14 Idem: 15 Idem: 16 Idem: 17 Idem: 18 Idem: 19 Idem: 20 Idem: 21 Idem: 22 Idem: 23 Idem: 24 Idem: 25 Idem: 26 Idem: 27 Idem: 28 Idem: 29 Idem: 30 Idem: 31 Idem: 32 Idem: 33 Idem: 34 Idem: 35 Idem: 36 Idem: 37 Idem: 38 Idem: 39 Idem: 40 Idem: 41 Idem: 42 Idem: 43 Idem: 44 Idem: 45 Idem: 46 Idem: 47 Idem: 48 Idem: 49 Idem: 50 Idem: 51 Idem: 52 Idem: 53 Idem: 54 Idem: 55 Idem: 56 Idem: 57 Idem: 58 Idem: 59 Idem: 60 Idem: 61 Idem: 62 Idem: 63 Idem: 64 Idem: 65 Idem: 66 Idem: 67 Idem: 68 Idem: 69 Idem: 70 Idem: 71 Idem: 72 Idem: 73 Idem: 74 Idem: 75 Idem: 76 Idem: 77 Idem: 78 Idem: 79 Idem: 80 Idem: 81 Idem: 82 Idem: 83 Idem: 84 Idem: 85 Idem: 86 Idem: 87 Idem: 88 Idem: 89 Idem: 90 Idem: 91 Idem: 92 Idem: 93 Idem: 94 Idem: 95 Idem: 96 Idem: 97 Idem: 98 Idem: 99 Idem: 100 Idem: 101 Idem: 102 Idem: 103 Idem: 104 Idem: 105 Idem: 106 Idem: 107 Idem: 108 Idem: 109 Idem: 110 Idem: 111 Idem: 112 Idem: 113 Idem: 114 Idem: 115 Idem: 116 Idem: 117 Idem: 118 Idem: 119 Idem: 120 Idem: 121 Idem: 122 Idem: 123 Idem: 124 Idem: 125 Idem: 126 Idem: 127 Idem: 128 Idem: 129 Idem: 130 Idem: 131 Idem: 132 Idem: 133 Idem: 134 Idem: 135 Idem: 136 Idem: 137 Idem: 138 Idem: 139 Idem: 140 Idem: 141 Idem: 142 Idem: 143 Idem: 144 Idem: 145 Idem: 146 Idem: 147 Idem: 148 Idem: 149 Idem: 150 Idem: 151 Idem: 152 Idem: 153 Idem: 154 Idem: 155 Idem: 156 Idem: 157 Idem: 158 Idem: 159 Idem: 160 Idem: 161 Idem: 162 Idem: 163 Idem: 164 Idem: 165 Idem: 166 Idem: 167 Idem: 168 Idem: 169 Idem: 170 Idem: 171 Idem: 172 Idem: 173 Idem: 174 Idem: 175 Idem: 176 Idem: 177 Idem: 178 Idem: 179 Idem: 180 Idem: 181 Idem: 182 Idem: 183 Idem: 184 Idem: 185 Idem: 186 Idem: 187 Idem: 188 Idem: 189 Idem: 190 Idem: 191 Idem: 192 Idem: 193 Idem: 194 Idem: 195 Idem: 196 Idem: 197 Idem: 198 Idem: 199 Idem: 200 Idem: 201 Idem: 202 Idem: 203 Idem: 204 Idem: 205 Idem: 206 Idem: 207 Idem: 208 Idem: 209 Idem: 210 Idem: 211 Idem: 212 Idem: 213 Idem: 214 Idem: 215 Idem: 216 Idem: 217 Idem: 218 Idem: 219 Idem: 220 Idem: 221 Idem: 222 Idem: 223 Idem: 224 Idem: 225 Idem: 226 Idem: 227 Idem: 228 Idem: 229 Idem: 230 Idem: 231 Idem: 232 Idem: 233 Idem: 234 Idem: 235 Idem: 236 Idem: 237 Idem: 238 Idem: 239 Idem: 240 Idem: 241 Idem: 242 Idem: 243 Idem: 244 Idem: 245 Idem: 246 Idem: 247 Idem: 248 Idem: 249 Idem: 250 Idem: 251 Idem: 252 Idem: 253 Idem: 254 Idem: 255 Idem: 256 Idem: 257 Idem: 258 Idem: 259 Idem: 260 Idem: 261 Idem: 262 Idem: 263 Idem: 264 Idem: 265 Idem: 266 Idem: 267 Idem: 268 Idem: 269 Idem: 270 Idem: 271 Idem: 272 Idem: 273 Idem: 274 Idem: 275 Idem: 276 Idem: 277 Idem: 278 Idem: 279 Idem: 280 Idem: 281 Idem: 282 Idem: 283 Idem: 284 Idem: 285 Idem: 286 Idem: 287 Idem: 288 Idem: 289 Idem: 290 Idem: 291 Idem: 292 Idem: 293 Idem: 294 Idem: 295 Idem: 296 Idem: 297 Idem: 298 Idem: 299 Idem: 300 Idem: 301 Idem: 302 Idem: 303 Idem: 304 Idem: 305 Idem: 306 Idem: 307 Idem: 308 Idem: 309 Idem: 310 Idem: 311 Idem: 312 Idem: 313 Idem: 314 Idem: 315 Idem: 316 Idem: 317 Idem: 318 Idem: 319 Idem: 320 Idem: 321 Idem: 322 Idem: 323 Idem: 324 Idem: 325 Idem: 326 Idem: 327 Idem: 328 Idem: 329 Idem: 330 Idem: 331 Idem: 332 Idem: 333 Idem: 334 Idem: 335 Idem: 336 Idem: 337 Idem: 338 Idem: 339 Idem: 340 Idem: 341 Idem: 342 Idem: 343 Idem: 344 Idem: 345 Idem: 346 Idem: 347 Idem: 348 Idem: 349 Idem: 350 Idem: 351 Idem: 352 Idem: 353 Idem: 354 Idem: 355 Idem: 356 Idem: 357 Idem: 358 Idem: 359 Idem: 360 Idem: 361 Idem: 362 Idem: 363 Idem: 364 Idem: 365 Idem: 366 Idem: 367 Idem: 368 Idem: 369 Idem: 370 Idem: 371 Idem: 372 Idem: 373 Idem: 374 Idem: 375 Idem: 376 Idem: 377 Idem: 378 Idem: 379 Idem: 380 Idem: 381 Idem: 382 Idem: 383 Idem: 384 Idem: 385 Idem: 386 Idem: 387 Idem: 388 Idem: 389 Idem: 390 Idem: 391 Idem: 392 Idem: 393 Idem: 394 Idem: 395 Idem: 396 Idem: 397 Idem: 398 Idem: 399 Idem: 400 Idem: 401 Idem: 402 Idem: 403 Idem: 404 Idem: 405 Idem: 406 Idem: 407 Idem: 408 Idem: 409 Idem: 410 Idem: 411 Idem: 412 Idem: 413 Idem: 414 Idem: 415 Idem: 416 Idem: 417 Idem: 418 Idem: 419 Idem: 420 Idem: 421 Idem: 422 Idem: 423 Idem: 424 Idem: 425 Idem: 426 Idem: 427 Idem: 428 Idem: 429 Idem: 430 Idem: 431 Idem: 432 Idem: 433 Idem: 434 Idem: 435 Idem: 436 Idem: 437 Idem: 438 Idem: 439 Idem: 440 Idem: 441 Idem: 442 Idem: 443 Idem: 444 Idem: 445 Idem: 446 Idem: 447 Idem: 448 Idem: 449 Idem: 450 Idem: 451 Idem: 452 Idem: 453 Idem: 454 Idem: 455 Idem: 456 Idem: 457 Idem: 458 Idem: 459 Idem: 460 Idem: 461 Idem: 462 Idem: 463 Idem: 464 Idem: 465 Idem: 466 Idem: 467 Idem: 468 Idem: 469 Idem: 470 Idem: 471 Idem: 472 Idem: 473 Idem: 474 Idem: 475 Idem: 476 Idem: 477 Idem: 478 Idem: 479 Idem: 480 Idem: 481 Idem: 482 Idem: 483 Idem: 484 Idem: 485 Idem: 486 Idem: 487 Idem: 488 Idem: 489 Idem: 490 Idem: 491 Idem: 492 Idem: 493 Idem: 494 Idem: 495 Idem: 496 Idem: 497 Idem: 498 Idem: 499 Idem: 500 Idem: 501 Idem: 502 Idem: 503 Idem: 504 Idem: 505 Idem: 506 Idem: 507 Idem: 508 Idem: 509 Idem: 510 Idem: 511 Idem: 512 Idem: 513 Idem: 514 Idem: 515 Idem: 516 Idem: 517 Idem: 518 Idem: 519 Idem: 520 Idem: 521 Idem: 522 Idem: 523 Idem: 524 Idem: 525 Idem: 526 Idem: 527 Idem: 528 Idem: 529 Idem: 530 Idem: 531 Idem: 532 Idem: 533 Idem: 534 Idem: 535 Idem: 536 Idem: 537 Idem: 538 Idem: 539 Idem: 540 Idem: 541 Idem: 542 Idem: 543 Idem: 544 Idem: 545 Idem: 546 Idem: 547 Idem: 548 Idem: 549 Idem: 550 Idem: 551 Idem: 552 Idem: 553 Idem: 554 Idem: 555 Idem: 556 Idem: 557 Idem: 558 Idem: 559 Idem: 560 Idem: 561 Idem: 562 Idem: 563 Idem: 564 Idem: 565 Idem: 566 Idem: 567 Idem: 568 Idem: 569 Idem: 570 Idem: 571 Idem: 572 Idem: 573 Idem: 574 Idem: 575 Idem: 576 Idem: 577 Idem: 578 Idem: 579 Idem: 580 Idem: 581 Idem: 582 Idem: 583 Idem: 584 Idem: 585 Idem: 586 Idem: 587 Idem: 588 Idem: 589 Idem: 590 Idem: 591 Idem: 592 Idem: 593 Idem: 594 Idem: 595 Idem: 596 Idem: 597 Idem: 598 Idem: 599 Idem: 600 Idem: 601 Idem: 602 Idem: 603 Idem: 604 Idem: 605 Idem: 606 Idem: 607 Idem: 608 Idem: 609 Idem: 610 Idem: 611 Idem: 612 Idem: 613 Idem: 614 Idem: 615 Idem: 616 Idem: 617 Idem: 618 Idem: 619 Idem: 620 Idem: 621 Idem: 622 Idem: 623 Idem: 624 Idem: 625 Idem: 626 Idem: 627 Idem: 628 Idem: 629 Idem: 630 Idem: 631 Idem: 632 Idem: 633 Idem: 634 Idem: 635 Idem: 636 Idem: 637 Idem: 638 Idem: 639 Idem: 640 Idem: 641 Idem: 642 Idem: 643 Idem: 644 Idem: 645 Idem: 646 Idem: 647 Idem: 648 Idem: 649 Idem: 650 Idem: 651 Idem: 652 Idem: 653 Idem: 654 Idem: 655 Idem: 656 Idem: 657 Idem: 658 Idem: 659 Idem: 660 Idem: 661 Idem: 662 Idem: 663 Idem: 664 Idem: 665 Idem: 666 Idem: 667 Idem: 668 Idem: 669 Idem: 670 Idem: 671 Idem: 672 Idem: 673 Idem: 674 Idem: 675 Idem: 676 Idem: 677 Idem: 678 Idem: 679 Idem: 680 Idem: 681 Idem: 682 Idem: 683 Idem: 684 Idem: 685 Idem: 686 Idem: 687 Idem: 688 Idem: 689 Idem: 690 Idem: 691 Idem: 692 Idem: 693 Idem: 694 Idem: 695 Idem: 696 Idem: 697 Idem: 698 Idem: 699 Idem: 700 Idem: 701 Idem: 702 Idem: 703 Idem: 704 Idem: 705 Idem: 706 Idem: 707 Idem: 708 Idem: 709 Idem: 710 Idem: 711 Idem: 712 Idem: 713 Idem: 714 Idem: 715 Idem: 716 Idem: 717 Idem: 718 Idem: 719 Idem: 720 Idem: 721 Idem: 722 Idem: 723 Idem: 724 Idem: 725 Idem: 726 Idem: 727 Idem: 728 Idem: 729 Idem: 730 Idem: 731 Idem: 732 Idem: 733 Idem: 734 Idem: 735 Idem: 736 Idem: 737 Idem: 738 Idem: 739 Idem: 740 Idem: 741 Idem: 742 Idem: 743 Idem: 744 Idem: 745 Idem: 746 Idem: 747 Idem: 748 Idem: 749 Idem: 750 Idem: 751 Idem: 752 Idem: 753 Idem: 754 Idem: 755 Idem: 756 Idem: 757 Idem: 758 Idem: 759 Idem: 760 Idem: 761 Idem: 762 Idem: 763 Idem: 764 Idem: 765 Idem: 766 Idem: 767 Idem: 768 Idem: 769 Idem: 770 Idem: 771 Idem: 772 Idem: 773 Idem: 774 Idem: 775 Idem: 776 Idem: 777 Idem: 778 Idem: 779 Idem: 780 Idem: 781 Idem: 782 Idem: 783 Idem: 784 Idem: 785 Idem: 786 Idem: 787 Idem: 788 Idem: 789 Idem: 790 Idem: 791 Idem: 792 Idem: 793 Idem: 794 Idem: 795 Idem: 796 Idem: 797 Idem: 798 Idem: 799 Idem: 800 Idem: 801 Idem: 802 Idem: 803 Idem: 804 Idem: 805 Idem: 806 Idem: 807 Idem: 808 Idem: 809 Idem: 810 Idem: 811 Idem: 812 Idem: 813 Idem: 814 Idem: 815 Idem: 816 Idem: 817 Idem: 818 Idem: 819 Idem: 820 Idem: 821 Idem: 822 Idem: 823 Idem: 824 Idem: 825 Idem: 826 Idem: 827 Idem: 828 Idem: 829 Idem: 830 Idem: 831 Idem: 832 Idem: 833 Idem: 834 Idem: 835 Idem: 836 Idem: 837 Idem: 838 Idem: 839 Idem: 840 Idem: 841 Idem: 842 Idem: 843 Idem: 844 Idem: 845 Idem: 846 Idem: 847 Idem: 848 Idem: 849 Idem: 850 Idem: 851 Idem: 852 Idem: 853 Idem: 854 Idem: 855 Idem: 856 Idem: 857 Idem: 858 Idem: 859 Idem: 860 Idem: 861 Idem: 862 Idem: 863 Idem: 864 Idem: 865 Idem: 866 Idem: 867 Idem: 868 Idem: 869 Idem: 870 Idem: 871 Idem: 872 Idem: 873 Idem: 874 Idem: 875 Idem: 876 Idem: 877 Idem: 878 Idem: 879 Idem: 880 Idem: 881 Idem: 882 Idem: 883 Idem: 884 Idem: 885 Idem: 886 Idem: 887 Idem: 888 Idem: 889 Idem: 890 Idem: 891 Idem: 892 Idem: 893 Idem: 894 Idem: 895 Idem: 896 Idem: 897 Idem: 898 Idem: 899 Idem: 900 Idem: 901 Idem: 902 Idem: 903 Idem: 904 Idem: 905 Idem: 906 Idem: 907 Idem: 908 Idem: 909 Idem: 910 Idem: 911 Idem: 912 Idem: 913 Idem: 914 Idem: 915 Idem: 916 Idem: 917 Idem: 918 Idem: 919 Idem: 920 Idem: 921 Idem: 922 Idem: 923 Idem: 924 Idem: 925 Idem: 926 Idem: 927 Idem: 928 Idem: 929 Idem: 930 Idem: 931 Idem: 932 Idem: 933 Idem: 934 Idem: 935 Idem: 936 Idem: 937 Idem: 938 Idem: 939 Idem: 940 Idem: 941 Idem: 942 Idem: 943 Idem: 944 Idem: 945 Idem: 946 Idem: 947 Idem: 948 Idem: 949 Idem: 950 Idem: 951 Idem: 952 Idem: 953 Idem: 954 Idem: 955 Idem: 956 Idem: 957 Idem: 958 Idem: 959 Idem: 960 Idem: 961 Idem: 962 Idem: 963 Idem: 964 Idem: 965 Idem: 966 Idem: 967 Idem: 968 Idem: 969 Idem: 970 Idem: 971 Idem: 972 Idem: 973 Idem: 974 Idem: 975 Idem: 976 Idem: 977 Idem: 978 Idem: 979 Idem: 980 Idem: 981 Idem: 982 Idem: 983 Idem: 984 Idem: 985 Idem: 986 Idem: 987 Idem: 988 Idem: 989 Idem: 990 Idem: 991 Idem: 992 Idem: 993 Idem: 994 Idem: 995 Idem: 996 Idem: 997 Idem: 998 Idem: 999 Idem: 1000

'Α. ὡ νιοὶ (fort. ὡ οἱ) κατασπαταλῶντες Σιών.¹ Θ. οὐαὶ οἱ εὐθροῦντες ἐν Σιών.²

1. נִקְבְּי רִאשֵׁית הַגִּוִּיִּים. Nominatim appellati (optimates) praestantissimae gentium. Ο'. ἀπετρύγσαν ἀρχὰς ἐθνῶν. Σ. οἱ ὀνομασμένοι ἐπὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν ἐθνῶν. Θ. οἱ ἐπελεθίσσαν ἀρχαῖοι τῶν ἐθνῶν.³

2. עֲבְרוּ בְּלֶנֶה וְרָאוּ. Transite in Chalnem, et videte. Ο'. διάβητε πάντες καὶ ἴδετε (alia exempl. add. εἰς Χαλάνην⁴).

וְרָאוּ. Ο'. εἰς Ἐμαθραββά. 'Α. . τὴν πολλήν. Σ. . τὴν μεγάλην.⁵

3. הַמְּרִיִּים. Qui procul remotetis. Ο'. οἱ ἐρχόμενοι (alia exempl. εὐχόμενοι⁶). 'Α. οἱ ἀποκεχωρισμένοι. Σ. οἱ ἀφωρισμένοι.⁷ Θ. οἱ ἀπαγόμενοι.⁸

4. הַפְּרִיִּים. Qui garriunt (nugas canunt). Ο'. οἱ ἐπικρατοῦντες (potior scriptura ἐπικροτοῦντες⁹). 'Α. scrutantes. Σ. οἱ ἐξάρχοντες.¹⁰

5. בְּמִוְקָי. In phialis. Ο'. τὸν διυλισμένον. 'Αλλος· ἐν φιάλαις.¹¹

וְרִאשֵׁית שְׂמֵנִים. Et praestantissima unguentorum. Ο'. καὶ τὰ πρῶτα μύρα (Σ. τῶν μύρων¹²).

Idem: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

7. בְּרֹאשׁ גְּלִים. *In fronte migrantium (exsulum).*
 O'. ἀπ' ἀρχῆς δυναστών. 'A. ἐν ἀρχῇ τῶν αἰχμα-
 λωτισμένων.¹³

וְסֵר מְרוֹחַ סְרוּחִים. *Et recedet jubulum pro-*
fusorum (in lectulos). O'. καὶ ἐξαρθήσεται
 χρεμετισμὸς ἱππων ἐξ Ἑφραΐμ. Σ. καὶ περι-
 αιρεθήσεται ἐταιρεία τρυφήτων.¹⁴

8. בְּנִפְשׁוֹ. O'. καθ' ἑαυτοῦ. Ἄλλος ἐν τῇ ψυχῇ
 αὐτοῦ.¹⁵

נִבְּאָהוּ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת. O'. Vacat. ✕ λέγει
 κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων 4.¹⁶

מְתֵאֵב. *Abominor.* O'. ✕ διότι 4 βδελύσσο-
 μαι.¹⁷

וְאֶת-גָּאֹן. *Fastum.* O'. πᾶσαν τὴν ὕβριν. Θ.
 τὸ ὕψος.¹⁸

10. הֵם פִּי לֹא לְהוֹפִיר בִּשְׁם יְהוָה. *Tace: non*
enim licet memorare nomen Iovae. O'. σίγα,
 ἔνεκα τοῦ μὴ ὀνομάσαι τὸ ὄνομα κυρίου. 'A.
 ἡσυχώθητι τοῦ ἀναμνησάει ἐν ὀνόματι κυρίου.
 Σ. σιώπα· οὐ γάρ ἐστιν ἀναμνησάει τὸ ὄνομα
 κυρίου. Θ. ὅτι οὐκ εἰς (τὸ) ἀναμνησάει ἐν
 ὀνόματι κυρίου.¹⁹

12. אִם-יִהְיֶה בִּבְקָרִים. *Nam arabit aliquis cum*
bovibus? O'. εἰ παρασιωπήσονται ἐν θηλείαις;
 'A. εἰ ἀροτραθήσεται. Σ. πέτρα διὰ βοῶν.²⁰

12. הִפְתִּיתִּים. *Convertistis.* O'. ἐξεστρέψατε. Σ.
*contrivistis.*²¹

13. לֹא דָבָר. *In re nihili.* O'. ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ
 (alia exempl. add. ἀγαθῶν²²). Σ. ἀλόγως.²³

14. וְאֵם-יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְבָּאוֹת גִּי. O'. ἔθνος,
 λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. Aliter: ✕ λέγει
 κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων 4, ἔθνος.²⁴ Alia
 exempl. φησὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν στρατιῶν,
 ἔθνος.²⁵

וּבִיבֹא. *Inde ubi venis.* O'. τοῦ μὴ εἰσελ-
 θεῖν. Σ. ἀπὸ εισόδου.²⁶

וְעַד-נַחַל הָעֲרָבָה. *Usque ad rivum deserti.*
 O'. καὶ ὥς (s. ἔως) τοῦ χειμάρρου τῶν δυσμῶν.
 'A. ἔως τοῦ χειμάρρου τῆς ὁμαλῆς. Σ. ἔως τῆς φά-
 ραγγος τῆς πεδιάδος. Θ. ἔως τοῦ χειμάρρου τῆς
 ἀραβᾶ.²⁷

Cap. VI. 10. — καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κατά-
 λοιποι 4.²⁸

CAP. VII.

1. גִּבִּי. *Locustas.* O'. ἀκρίδων. 'A. βοράδων.¹
 וְהִנֵּה-לִקְשׁ אַחַר גִּבִּי הַמֶּלֶךְ. *Et ecce! foenum*
serotinum post delonSIONES regis. O'. καὶ ἰδοὺ
 βροῦχος εἰς Γὼγ ὁ βασιλεὺς. 'A. καὶ ἰδοὺ
 ὄψιμος ὅπισω τῆς γάζης τοῦ βασιλεῖος.² Σ.

¹³ Syro-hex. ✕ *Post dyna-*
stōn Justin. M. ex alio interprete infert τῶν ἀποικισμένων,
quod ex Nostri usu *potius quam* *sonaret.* ¹⁴ Cod. 86. Symmachum presse secutus est
 Hieron.: "*Et auferetur, inquit, factio lascivientium, qui*
in capendis voluptatibus unum habuere consensum, et
comessiones exercuerunt ac symbola... Pro quo LXX
 interpretati sunt: *auferetur hinnitus equi de Ephraim;*
 quod in Hebraico non habetur." Justin. M. duplicem
 versionem affert: καὶ μεταστραφήσεται ὄπισμα κακούργων, καὶ
 ἐξαρθήσεται κ. τ. εἰ.

¹⁵ Syro-hex. in marg. sine nom.
 ✕ *Syro-hex. in marg. Sic in textu sine*
aster. Ald., Codd. 22, 36 (cum λέγων), 42, 51 (ut 36), alii,
Hieron. ¹⁷ Syro-hex. pingit: *✕* *h. e. vel ✕ διότι 4 βδ., vel ✕ διὰ 4 βδ. (pro διότι in Codd.*
III, 26, 49 est 67), vel, suadente Hebraeo, — διότι 4 βδ.
¹⁸ Syro-hex. ✕ *Syro-hex.*
 affert: 'A. τοῦ ἀναμνησάει (✕ *Σ. οὐ γάρ ἐστιν ἀναμνησάει*

(*οἱ βδ.*). ²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex.
 ✕ *Sic Ald., Codd. 22, 36, 42, alii,*
 Hieron.

²² Hieron.: "Qui hoc faciunt, laetantur in
 nullo verbo bono, sive frustra, ut Sym. transtulit, id est,
 ἀλόγως."

²³ Syro-hex. In textu vulgari haec, λέγει
 κύριος τῶν δ., desunt in Comp., Codd. III, XII, 26, 49,
 aliis.

²⁴ Sic Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. ²⁵ Cod. 86.
²⁶ Hieron.: "Pro torrente occidentis Sym. interpretatus
 est vallem campestem; Theod. torrentem Arabiae [Arabae];
 Aq. torrentem qui est in planitie." Cod. 86 affert: 'A.
 τῆς ὁμαλῆς. Σ. τῆς πεδιάδος. Θ. τῆς ἀραβᾶ. Syro-hex. .
 ✕ *Syro-hex.*

cum notula: "Ea quibus obelus appictus est, non posita
erant in Hexaplis." Hodie desiderantur in Ald., Codd.
68, 87, alii, et Hieron.*

CAP. VII. ¹ Cod. 86. ² Idem, ubi ὄψιμος male
 exaratum. Hieron.: "Quid autem voluerit Aq. dicere:
 Ecce! serotinus post Gazae regem, cum Gaza verbo

14. בִּלְשֵׁם שְׁקָמִים. *Vellicans sycomora*. Ο'. κνίζων
συκάμινα. 'Α. έρευνών συκομόρους. Σ. έχων
συκομόρους. Θ. χαράσσων συκαμίνους.¹⁷
15. מִיַּחְדֵּי הַצֹּאן. *A grege sequendo*. Ο'. εκ τῶν
προβάτων ('Α. Σ. Θ. ποιμνίων¹⁸).
16. עַל־יִשְׂרָאֵל. Ο'. επί τὸν 'Ισραήλ. 'Α. Σ. ἐν
τῷ 'Ισραήλ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁹
- לֹא תִטֵּי. *Non stillabis (oraculum)*. Ο'. οὐ
μὴ ὀχλαγωγῆσης. 'Α. οὐ σταλάξεις. Σ. οὐκ
ἐπιτιμήσεις.²⁰
- יִשְׁקָ. Ο'. 'Ιακώβ. 'Α. τοῦ γέλωτος. Σ. Θ.
τοῦ 'Ισαάκ.²¹
17. תִּזְנֶה. *Scortabitur*. Ο'. πορνεύσει. Σ. Θ.
πορνευθήσεται.²²
- תִּחַלֵּךְ. *Dividetur*. Ο'. καταμετρηθήσεται. 'Α.
Σ. μερισθήσεται.²³

CAP. VIII.

1. כָּלֹב פֶּרִי. *Corbis fructuum aestivorum*. Ο'.

¹⁷ Theodoret.: Τὸ δέ, συκάμινα κνίζων, ὁ μὲν ἄκ., έρευνῶν
συκομόρους, ἡρμήνευσεν· ὁ δὲ Θεοδ., χαρακῶν (sic) συκαμίνους·
ὁ δὲ Σύμ., ἔχων συκομόρους. Hieron.: "Porro hoc quod ait,
vellicans sycamina, quod Aq. interpretatus est, *scrutans*
[juxta cognatum verbum Chaldaicum שְׁלַץ, *scrutari*] *sycomoros*,
et Sym. *habens sycomoros*." De scriptura Theodotionis
ambigitur. Theodoretus pergit: "Ηκουσα δὲ τινας
τῶν ἐκείθεν διηγούμενων, ὡς ὁ τοῦτων καρπὸς οὐ πεπαίνεται, μὴ
πρότερον τομῇ τινα βραχείαν δεξάμενος. Τοῦτο τοῖνυν εἰδὸς νενοη-
κέναι τοὺς Ο', καὶ τὸ κνίζων ἀντὶ τοῦ χαρακῶν ἢ συλλέγων τε-
θεικέναι; ubi pro χαρακῶν Coislin. ultro offert χαράσσων.
Scilicet χαρακοῦν, *pedimentis fulcire*, non esse hujus loci
sensit J. F. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 427, ideoque
χαράσσων, ex ingenio, ut videtur, reponendum censuit.
Nunc Syrum nostrum adeamus, qui affert: מַחֲבֵב. *Idem*.
מַחֲבֵב. *Idem*. מַחֲבֵב. *Idem*. De verbo חָבַב dictum ad
Jerem. xliii. 12. Alterum חָבַב, teste Castello, est *scidit*,
amputavit; et hoc ipso vocabulo Graecum ἐχάραξε inter-
pretatus est Noster 4 Reg. xvii. 11. Tandem incidi in
locum Suidae, Theodoretum, uti solet, expilantis: κνίζων,
ἄκυλας, έρευνῶν. Θεόδωρος, χαράσσων. Σύμμαχος, ἔχων ἢ συλ-
λέγων. ¹⁸ Syro-hex. *Idem*. ¹⁹ *Idem*. ²⁰ *Idem*.
²¹ *Idem*: *Idem*. Hieron.: "Rursum
ubi nos posuimus, *et non stillabis*, Sym. interpretatus est,

- ἄγγος ἔξευτοῦ. 'Α. κάλαθος ὀπώρας. Σ. κάλα-
μος ὀπώρας. Θ. ἄγγος ὀπώρας θερινῆς.¹
2. לֹא עוֹד יִבְרֹר לְאִלְנֵי־חֵי. *Non amplius con-*
donabo ei. Ο'. οὐ προσθήσω ἔτι τοῦ παρελθεῖν
αὐτόν. Σ. οὐκέτι ἀναβαλοῦμαι αὐτόν.²
3. וְהִלְלוּ שִׁירֹתָי. *Et ejulabunt cantica*. Ο'. καὶ
ὀλολύξει τὰ φατνώματα ('Α. αἱ στρόφιγγες. Θ.
τὰ ἐπάνωθεν³). Σ. (καὶ) ὀλολύξουσιν αἱ ᾠδαί.⁴
4. וְלִשְׁבִּית. *Et ad delendum*. Ο'. καὶ καταδυνα-
στεύοντες (Θ. λύοντες⁵).
6. וּמִפֶּל בָּר. *Et deciduum (purgamenta) frumenti*.
Ο'. καὶ ἀπὸ παντὸς γεννήματος. Alia exempl.
καὶ ἀπὸ πάσης πράσεως.⁶
7. לְנֶזֶח. Ο'. εἰς νίκος. Σ. Θ. εἰς τέλος.⁷
8. הָעַל זֹאת. *Num propter hoc*. Ο'. καὶ (Οἱ
λοιποὶ μὴ⁸) ἐπὶ τοῦτοις.
- לֹא־תִרְבֹּז. *Non contremiscet*. Ο'. οὐ παραχθή-
σεται. Σ. οὐ σαλευθήσεται.⁹
- וְעָלָה. *Et ascendet (tumebit)*. Ο'. καὶ ἀνα-
βήσεται ('Α. Σ. σκεπασθήσεται¹⁰).

non increpabis." Cf. Hex. ad Mich. ii. 6. ²¹ Syro-hex.
+ *Idem*. Cf. ad v. 9. ²² *Idem*:
+ *Idem*. Hieron.: "*Uxor tua in civitate fornicat-*
bitur; quod melius interpretatus est Sym., *πορνευθήσεται*;
non quod ipsa fornicetur, sed quod, passivo genere, ab
aliis constuprata sustineat fornicationem." ²³ Syro-hex.
+ *Idem*.

CAP. VIII. ¹ Syro-hex. (= *Idem* Jerem. xxiv. 2) *Idem*.
+ *Idem*. *Idem*. *Idem*. *Idem*. *Idem*. *Idem*. *Idem*. *Idem*.
Symmachi *Idem* nescio an Hieron. in mente habuerit, He-
braea vertens: *uncinus pomorum*, hoc sensu: "Sicut
uncino rami arborum detrahuntur ad poma carpenda, ita
ego proximum captivitatis tempus attraxi." Ceterum
Cod. 86 Symmacho, non Aquilae, tribuit lectionem, κάλα-
θος ὀπώρας. ² Syro-hex. + *Idem*. Cf. ad Cap. vii. 8. ³ *Idem*: *Idem*.
+ *Idem*. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *Et*
stridebunt cardines templi, sive laquearia. ⁴ Cod. 86.
⁵ *Idem*. ⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, 40,
alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Syro-hex. + *Idem*.
⁸ *Idem*: *Idem*. ⁹ *Idem*: *Idem*. ¹⁰ *Idem*: *Idem*. (Norberg. osci-
tante exscripsit *Idem*, in quo explicando frustra se
torsit Middeld.)

8. כָּלָהּ. *Tota ea.* Ο'. συντέλεια. Οἱ λοιποὶ
πάντα (s. σύμπασα).¹¹

(וְנִשְׁקַע וְנִשְׁקַע) וְנִשְׁקַע. *Et propelletur,
et demergetur* (cf. Cap. ix. 5 in Hebraeo). Ο'.
καὶ καταβήσεται. Σ. καὶ ἐξωσθήσεται, καὶ καταδύ-
σεται. Θ. καὶ ἐξωσθήσεται, καὶ καταποντισθήσεται.¹²

9. וְיָהֳרִיתִי. *Et occidere faciam* (solem). Ο'. δύ-
σεται. Σ. Θ. δέδυκεν.¹³

וְיָהֳרִיתִי. *Et tenebras inducam* terrae.
Ο'. καὶ συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς. Σ. Θ. (καὶ)
συνησκοτάσει τὴν γῆν.¹⁴

בְּיוֹם אִוֶּר. *In die lucis.* Ο'. ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς.
'Α. Θ. (ἐν ἡμέρᾳ) φωτός.¹⁵

10. כְּאֶבֶל יְחִיד. *Sicut luctum unigeniti.* Ο'. ὡς
πένθος ἀγαπητοῦ (Σ. μονογονιῶς¹⁶).

וְאַחֲרֵיתָהּ. *Et extremum ejus.* Ο'. καὶ τοὺς
μετ' αὐτοῦ. Σ. Θ. καὶ τὸ ἔσχατον τῆς γῆς.¹⁷

13. וְהִתְעַלְפָּנָה. *Viribus deficient.* Ο'. ἐκλείψουσιν.
Οἱ λοιποὶ ἐκλυθήσονται.¹⁸

14. בְּאַשְׁמַת. *Per delictum.* Ο'. κατὰ τοῦ ἱλασμοῦ.
'Αλλος· ἐν τῇ πλημμυελίᾳ.¹⁹

CAP. IX.

1. רֹאשׁ הַכֶּתֶּר. *Capitulum* (columnae). Ο'. ἐπὶ τὸ
ἱλαστήριον. 'Α. (τὸ) οἰκοδόμημα.¹ Σ. Θ. ἐπὶ
τὸ κιβώριον.²

3. וְאֵם (in priore loco). Ο'. ✕ 'Α. καὶ 4' εἰν.³
בְּקֶרֶקֶץ הַיָּם. *In fundo maris.* Ο'. εἰς τὰ βάθη
(alia exempl. θεμέλια⁴) τῆς θαλάσσης. Οἱ
λοιποὶ· ἐν τῷ πυθμῆνι τῆς θαλάσσης.⁵

6. מַעְלֵיתוֹ. *Conclavia superiora sua.* Ο'. ἀνά-
βασιν αὐτοῦ. Σ. τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ.⁶

וְנִאֲרָתוֹ. *Et fornitem suum.* Ο'. καὶ τὴν ἐπαγγελ-
λίαν (Οἱ λοιποὶ· δέσμη⁷) αὐτοῦ.

7. הָלוֹא כִבְנִי. Ο'. οὐχ ὡς υἱοί. 'Α. Σ. μῆτι οὐχ
ὡς υἱοί.⁸

וְהָלוֹא אֶת-יִשְׂרָאֵל. Ο'. οὐ τὸν 'Ισραήλ. 'Α.
μῆτι οὐ τὸν 'Ισραήλ. Σ. μὴ οὐχὶ τὸν 'Ισ-
ραήλ.⁹

וּפְלִשְׁתִּי. Ο'. καὶ τοὺς ἀλλοφύλους. Οἱ λοι-
ποὶ· τοὺς Φιλιστίνους.¹⁰

מִכְפָּתוֹר. Ο'. ἐκ Καππαδοκίας ('Α. Θ. Χαβαθῶρ.
Σ. Καππαδοκίας¹¹).

¹¹ Syro-hex. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹² Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹³ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁴ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁵ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁶ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁷ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁸ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

¹⁹ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁰ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²¹ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²² Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²³ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁴ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁵ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁶ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁷ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁸ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

²⁹ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³⁰ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³¹ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³² Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³³ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³⁴ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³⁵ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³⁶ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

³⁷ Idem: ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ.

Bar-Hebraei in *Chronico* p. 142, l. 8.) ³ Syro-hex.,

qui pingit: ✕ 'Α. καὶ εἰν 4. Sic sine aster. Codd. 22, 36,

alii. ⁴ Sic Comp., et Cod. 86 in marg. sine nom.

⁵ Syro-hex. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. Middeld.

Graece vertit: εἰς τὸ ἔδαφος τῆς θ., quia Sym. *aliis locis*

[Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. affert tantum Jos. xv. 3]

עָרָךְ voce ἔδαφος expressit. Sed vid. Prov. xiv. 12, xvi. 25

in Syro-hex. Statim ad verba LXX, ἐντελοῦμαι τῷ δράκοντι

(וְהָתֵקָה), S. Cyril. in XII Proph. p. 343 C falso affirmat:

κάν εἰ ἐν θαλάσῃ γένοιτο, περιπεσείται τῷ δράκοντι, ἦγον κατὰ

τὴν τῶν 'Εβραίων ἔκδοσιν, τῇ κτεῖ δοθῆσεται. ⁶ Syro-hex.

ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. Cf. Psal. ciii. 3 in Syro-hex.

⁷ Cod. 86. Hieron.: et fasciculum suum. Cf. Hex. ad

2 Reg. ii. 25. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. ¹⁰ Syro-hex.

ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. Cf. Hex. ad Jerem. xlvii.

1, 4. S. Cyril. in XII Proph. p. 348 B: μετεκόμενα γὰρ τοὺς

μὲν ἀλλοφύλους, ταῦτίστι, τοὺς Παλαιστίνους· οὕτω γὰρ ἡρμή-

νευσαν 'Εβραῖοι. ¹¹ Idem (qui in textu ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ

habet): ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. ܠܚܝܫ ܕܚܝܬܐ. Cf. Hex. ad

Deut. ii. 23. Jerem. xlvii. 4. (Ad ἐκ Καππαδοκίας Cod. 86

affert: 'Α. ἀπὸ Καρᾶ, quae lectio ad notam sequentem per-

tinere videtur.)

7. מְקִיר. *O' ek bēthron.* 'A. E'. ἀπὸ Κεῖρ. Σ.
ἀπὸ Κυρήνης. Θ. ἐκ τοίχου.¹²
9. הַנְעוּתִי. *Et agitato.* O'. καὶ λικμήσω. 'A.
Σ. (καὶ) κοσκινῶ.¹³
- יִנּוּץ בִּכְבְּרָה. *Agitatur in cribro.* O'. λικμάται
ἐν τῷ λικμῷ ('A. Σ. ἐν τῷ κοσκίνῳ¹⁴). 'A.
ἐκβράσσειται ἐν τῷ κοσκίνῳ. Σ. ἐνδεσμεῖται ἐν τῷ
κοσκίνῳ.¹⁵
- וְלֹא-יִפּוֹל צִרּוֹר אֲרָץ. *Et non cadet lapillus
(granulum) in terram.* O'. καὶ οὐ μὴ πέσῃ
σύντριμμα ἐπὶ τὴν γῆν. 'A. καὶ οὐκ ἐκπεσεῖ-
ται δὲ ψηφίον ἐπὶ τὴν γῆν.¹⁶
12. לִמְצֵן יִירָשׁוּ. *Ut possideant.* O'. ὅπως ἐκστῇ-
τήσωσιν (alia exempl. add. με;¹⁷ alia post
ἀνθρώπων inferunt τὸν κύριον¹⁸).
13. וְנִבְנָה חוֹרֶשׁ בְּקִצְרֵי הַיָּדָה עֲנָבִים בְּמִשְׁחָה הַזֶּרַע. *Et adhaerebit arator messori, et calcans uvas
trahenti (spargenti) semen.* O'. καὶ καταλή-
φεται ὁ ἀμηγὼς (alia exempl. ὁ ἀλοηγὼς¹⁹) τὸν
τρυγητὸν, καὶ περκάσει ἡ σταφυλὴ ἐν τῷ
σπόρῳ. Οἱ λοιποὶ (καὶ καταλήφεται) ὁ ἀροστῆρς τὸν
θερίζοντα, καὶ ὁ πιέζων τὰ σταφυλὰς τὸν ἐλκύνοντα.²⁰
15. וְלֹא יִבְתָּשׁוּ. *Et non evellentur.* O'. καὶ οὐ
μὴ ἐκσπασθῶσιν. Σ. Θ. καὶ οὐ μὴ ἐκτιλῶσιν.²¹

[illegible]

¹⁸ Syro-hex. ⲁⲩⲃⲣⲁⲧⲉⲥ ⲛⲓⲙⲡⲏⲗⲟⲩⲥ. „Aquilae [sic Norberg.] corruptum esse videtur, ob eamque causam edidi ⲁⲩⲃⲣⲁⲧⲉⲥ, quam formam explicavit Car. Schaaf. in *Lex. N. T.* pp. 147, 148.”—*Middeld.* Scriptura codicis est ⲁⲩⲃⲣⲁⲧⲉⲥ, teste Ceriani nostro, cui vocabuli rarioris alterum exemplum debemus, ex versione Syriaca S. Cyrilli ad Nah. ii. 10 sumptum; ubi pro Graecis, τὸ γὰρ ἐκταῖσθεσθαί τε, καὶ ἀναστᾷσθεσθαί, καὶ μέντοι καὶ ἑβραΐσθεσθαί, Syrus exhibet: ⲁⲩⲃⲣⲁⲧⲉⲥ ⲛⲓⲙⲡⲏⲗⲟⲩⲥ. Ad Symmachion lectionem, in qua vire offenderat Middeld., in codice nihil opis est. ¹⁹ Cod. 86.

¹⁷ Sic Ald., Codd. 22, 40, 42, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg. ¹⁸ Sic Codd. III. 26, 49, alii, et Syro-hex.

¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (ex corr.), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. juxta apographum

Norbergianum: .**ܠܚܝܬܐ ܕܥܡܪܐ**. Cf. nos in *Otlo Norvic.*
p. 71, ubi mendum suspicari sumus in repetito **ܠܚܝܬܐ**,
quod tamen intactum reliquimus; sed pro **ܠܚܝܬܐ** con-
fidenter rescripsimus **ܠܚܝܬܐ**. In codice autem exaratum
est **ܠܚܝܬܐ**, et bis **ܠܚܝܬܐ**. Tandem alteri errori proba-
bilis medicinam attulit V. D. Skat Rördam, qui in
litteris ad nos datis die XVI Septembris anni 1868
scripsit: “Pro **ܠܚܝܬܐ** posteriori sine dubio legendum
est **ܠܚܝܬܐ**, ἀλκυοντα. Cf. Sym. ad Psal. cxv. 6. In
scriptura Estrangh. subobscura (**ܠܚܝܬܐ**) satis facile con-
fundi possent haec verba.” (In textu LXXvirali pro
ܠܚܝܬܐ ἡ σταφυλή Syrus noster **ܠܚܝܬܐ** posuit,

quod inepte vertit Middeld., *matrimonio jungentur uvae*, sensum verbi *περκαΐειν* interpretem non assecutum esse statuens. Errorem agnoscit, sed Norbergio oscitanter exscribenti tribuit Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. IV, p. 210, in apographo *حجج*, *maturescent*, existitisse contendens. Frustra: nam et codex *حجج* tuetur, et *حجج*, *maturui* Graecum *πεπαινεσθαι*, non *περκαΐειν*, refert. Scilicet *περκαΐειν*, *nigrescere*, seu *nigris maculis pingi incipere*, Hesiodo *αἰόλλεσσαι* (ut h. l. *περκαΐει* in *variabitur* grade verit Hie-ron.), ad *tertium*, necdum maturum, uvae doctum pertinet, juxta descriptionem Philostrati in *Imagg.* II, 1: *Βότρυς δὲ οἱ μὲν ὀργῶσιν* (sc. οἱ πεπαινεῖτες, s. *πέπειροι*, Syriace *فخلا*), οἱ δὲ *περκαΐζουσιν* (*حجج*, s. *حجج*), οἱ δ' ὀμφακῶν (*حجج*), οἱ δ' οἰνάνθα (*cf.* Hex. ad Cant. Cant. cii. 5) *θοκοῦσιν*; quem locum spectat Phavorini glossa: *Περκαΐζουσιν, παρὰ Φιλο-στράτου, ἄγουν ἄρχονται πεπαινεσθαι*. Vox *حجج* cum hoc sensu nisi ex derivativis *حجج* et *حجج*, de *fructibus immaturis*, spec. de *uvis acribus* positis, Lexicis fere ignota; sed praeter nostrum locum aliud exemplum indubitatum exstat in S. Ephraemi Carm. Nisib. LXX, 26, vertente Bickell: *Mirandum est etiam factum Septu, vini- toris qui decerpit botrum adhuc immaturum* (*حجج*), et *obtulit cum domino vineae*. Unum addo: in Hexaplis ad Zach. xi. 8 pro *חגג*, *fastidivit* (quam notionem etiam Hebraeo *חגג* tribuunt VV. DD. in pari locorum, Jerem. iii. 14. xxxi. 32) Aquila interpretatus est *ἐτέρκασεν*, scilicet in vocabulo *ἄπαξ λεγόμενον* ad dialectum Chaldaicam confugiens, in qua *חגג* eundem ad amussim sensum fundit, quem Syriaco *حجج* vindicare studuimus, hoc est, *matur-escere incipere*. Sic enim Buxtorf. in *Lex. Chald.* et *Talmud.* p. 285: "Nam *initium maturitatis* proprie hoc verbo significatur; unde Aruch explicat, *quando matura- rescunt*, *וְהָא נַחֲשֵׁל בָטוּב*, sed *nondum maturuerunt bene*.")

²¹ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲉⲛ**. Cf. Hex. ad Psal. cxl. 6. Jerem. xii. 14, 15. xxxi. 28.

O B A D I A S.

1. **וִּזְיוֹן**. *Visio*. Ο'. δρασις. 'Α. ἔκστασις.¹
צִיר. *Legatus*. Ο'. περιοχὴν. Σ. ἀγγελίαν.²
 Aliter: Οἱ λοιποὶ ἀγγελίαν. Σ. ἀγγέλους.³
3. **הַשִּׁיחָה**. *Decepit te*. Ο'. ἐπήρσε σε. 'Α. Σ. Θ.
 ἡπάτησέ (σε).⁴
5. **עֲלִילוֹת**. *Racemationes*. Ο'. ἐπιφυλλίδα. Θ.
 καλαμήματα.⁵
7. **הַשִּׁיחָה**. Ο'. ἀντέστησάν σοι. Σ. Θ. ἡπάτησάν σε.⁶
לְחֻבָּהּ יָשִׁימוּ כְּזוֹר תְּחֻמֶיהָ. *Commensales tui*
ponunt tendiculam sub te. Ο'. ἔθηκαν (alia
 exempl. οἱ συνεσθιοντές σοι ἔθηκαν⁷) ἔνεδρα
 ὑποκάτω σου. 'Α. ἄρτον σου θήσουσαν ἐπίδωσαν. .
 Σ. οἱ συνεσθιοντές σοι ποιήσουσιν ἀλλοτριώσιν, ἵνα
 μὴ γίνωνται ὑπὸ σέ. Θ. ἄρτον σου θήσουσι καὶ δεσμὸν
 ὑποκάτω σου.⁸
8. **וְהִאֲבִדְתִּי**. Ο'. ἀπολῶ. Οἱ Γ'. ἀπολέσω.⁹
9. **וְהִתְחַנְּנוּ**. *Et consternabuntur*. Ο'. καὶ πτοηθή-
 σονται. Σ. καὶ ἡττηθήσονται.¹⁰
לְמַעַן יִכָּרֶת. *Ut excindatur*. Ο'. ὅπως ἐξαρθῇ
 (alia exempl. ἀρθῇ¹¹). 'Α. Σ. ὅπως ἐξολοθρευθῇ.
 Θ. . ἐξαρθῇ.¹²
10. **מִחֻבֹּת אָחִי**. *Propter injuriam fratris tui* (ei
 illatam). Ο'. καὶ τὴν ἀσέβειαν ἀδελφοῦ σου
 (Σ. τὴν εἰς τὸν ἀδελφόν σου¹³).
11. **בְּיוֹם עֲמֻדָה מִנֶּגֶד**. *Die quo stetisti ex adverso*.
 Ο'. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξεναντίας. Σ.
 διὰ τὴν ἡμέραν ἣ ὑπέστης.¹⁴
12. **בְּיוֹם**. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. Θ.
 ἐν ἡμέραις.¹⁵

1 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**. Cf. Rördam ad Jud. v. 22.
 2 Theodoret. 3 Cod. 86 (eum scriptura ἀγγελίαν).
 Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 14. "Nomen צִיר LXX h. l.
 περιοχὴν verterunt, quod Hieron. *munitionem* reddit; sed
 magis ad mentem interpretis Graeci in versione Syro-
 hex., teste De Rossio, **חֻבָּה**, *angustia*, redditur.
 Habuit enim Graecus Alex. interpretes צִיר pro singulari
 nominis צִירִים, *tornina*."—Rosenm. Fallitur: nam **חֻבָּה**
 et **חֻבָּה** passim commutantur eum *πολιορκεῖν* et *πολιορ-
 κία*. Vid. Hex. ad Jerem. lii. 5. Ezech. xxi. 20. Reetius
 S. Cyril. in XII Proph. p. 356 B: τὴν περιοχὴν, ἣτοι πολιορ-
 κίαν, ἦγον συνγκλεισμένον. 4 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**.
 Cf. ad v. 7. 5 Cod. 86. Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 9.
 6 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**. 7 Sie Codd. 22, 23, 51,
 alii. 8 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**. 9 Sie in textu Codd. III,
 22, 26, 36, alii, Hieron. Montef. e Cod. Jes. affert: **וְהִאֲבִדְתִּי**
 Ad Aquilam Middeld. dedit ἐπὶ τὸν σύνδεσμον,

quia **וְהִאֲבִדְתִּי** eidem interp. est *σύνδεσμος* Hos. v. 13. Sed
 ibidem Hieron. duas Aquilae interpretationes notat, *σύν-
 δεσμος* et *ἐπίδωσις*, quarum posteriorem in nostro loco existi-
 tisse crediderim; Syrum vero non *ἐπίδωσις*, sed *ἐπὶ δέσιν*
 legentem, **וְהִאֲבִדְתִּי** vertisse. 9 Cod. XII, teste Par-
 sonsio. Montef. vero ex eodem affert: 'Α. Θ. ἀπολῶ. Ο'.
 ἀπολέσω. Posterior lectio est in Cod. 23. 10 Syro-hex.
וְהִאֲבִדְתִּי. Cf. Jesai. viii. 9. Dan. vi. 5 in LXX
 et Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: Οἱ
 Ο'. ἡττηθήσονται. 11 Cod. XII in marg.: Οἱ Ο'. ἀρθῇ.
 Montef. ex eodem edidit: Ο'. ἀρθῇ. Θ. ἐξαρθῇ. Syro-hex.
 in textu: **וְהִאֲבִדְתִּי**, utrum pro ἀρθῇ an pro ἐξαρθῇ incertum.
 12 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**. 13 Idem: **וְהִאֲבִדְתִּי**. Sie in textu Codd. III,
 22, 26, 36, alii, Hieron. Montef. e Cod. Jes. affert: **וְהִאֲבִדְתִּי**
 τὸν ἀδ. σου. 14 Syro-hex. **וְהִאֲבִדְתִּי**. 15 Syro-hex.

12. נִכְרָו. *Calamitatis ejus.* O'. ἀλλοτριών. 'A. ἀποξενώσεως αὐτοῦ.¹⁶

13. עָמִי. O'. λαὼν. 'A. λαοῦ μου.¹⁷

בְּרַעְתּוֹ. *Afflictionem ejus.* O'. τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 'A. τὰ κακὰ αὐτῶν.¹⁸

בְּחִילוֹ. *In opes ejus.* O'. ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν. Σ. ἐπὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐπ' αὐτόν.¹⁹

חֲרוֹ. *Calamitatis ejus.* O'. ἀπωλείας αὐτῶν ('A. Σ. Θ. αὐτοῦ²⁰).

14. עַל-הַפָּקֶד. *Ad bivium.* O'. ἐπὶ τὰς διεκβολὰς αὐτοῦ (Σ. φυγαδείας αὐτοῦ²¹).

שְׂרִידֵי. *Superstites ejus.* O'. τοὺς φεύγοντας αὐτοῦ (alia exempl. αὐτῶν²²). 'A. Σ. Θ. αὐτοῦ.²³

16. וְלָעִי. *Et absorbent.* O'. καὶ καταβήσονται (alia exempl. ἀναβήσονται; alia, καταπίονται²⁴).

18. וְאָכְלוּ. *Et vorabunt eos.* O'. καὶ καταφάγονται αὐτούς. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. καὶ καταναλώσουσιν.²⁵

18. שְׂרִידֵי. *Superstes.* O'. πυροφόρος. Alia exempl. πυρφόρος.²⁶ 'A. Θ. καταλειμμένοι. Σ. διασωζόμενος.²⁷ Aliter: 'A. residuum. Σ. διασωζόμενος. Θ. καταλειμμένοι.²⁸

19. הֵן נִבְּרָ. *Hi qui ad austrum sunt.* O'. οἱ ἐν ναγεί. Οἱ λοιποὶ (οἱ τοῦ) νότου.²⁹

וְהַשְׂפִּילָה. *Et qui in humili regione sunt.* O'. καὶ οἱ ἐν τῇ σεφηλά. 'A. καὶ ἡ πεδινή. Σ. ἡ δὲ κοιλάς. Θ. ἐν κοιλάδι.³⁰

וְהָאֵגְרָ. *Agrum.* O'. τὸ ὄρος. Σ. Θ. τοῖς ἀγροῦς.³¹

וּבְנַיִמֶן אֶת-הַגִּלְעָד. *Et Benjamin (possidebit) Gilead.* O'. καὶ Βενιαμὴν, καὶ τὴν Γαλααδίτιν. Σ. Θ. καὶ Βενιαμὴν δὲ τὴν Γαλααδ.³²

20. הַחֵל-הַזֶּה. *(Et deportatio) exercitus hujus.* O'. ἡ ἀρχὴ αὐτῇ. 'A. εἰπορίας αὐτῶν. Σ. Θ. τῆς δυνάμεως ταύτης.³³

וְאִשְׁרֵי בְּסַפְרָא. *Qui sunt in Sepharad.* O'. ἕως Ἐφραθά ('A. Σφαραέδ. Σ. Σαφαρά. Θ. ὁμοίως τοῖς O', Σαφαράδ³⁴).

¹⁶ Syro-hex. ♦ *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 3. lx. 10. Hieron. Hebraea vertit: peregrinationis ejus.

¹⁷ Cod. XII. Syro-hex. ♦ *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ¹⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ¹⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁰ Syro-hex. in textu: αὐτοῦ; in marg. autem: 'A. Σ. Θ. ὁμοίως αὐτοῦ. Parsons. e marg. Cod. XII affert: O' O'. ἀπωλείας αὐτοῦ.

²¹ Syro-hex. *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁴ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis; posterior in Ald., Codd. 42, 68, aliis, Hieron.

²⁵ Syro-hex. *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ¹⁰⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦.

²⁵ Syro-hex. *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ²⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ¹⁰⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦.

residuum. Ab his omnibus testibus discedit Cod. 86, exscribente Stephanopolo: 'A. διαλιμμένος (h. e. διαλειμμένος, quod tamen prorsus aliud significat). Σ. περισωζόμενος. Θ. κατάλοιπος.

²⁹ Cod. 86. Syro-hex. *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. Theodoret. : καὶ τοῦτο δὲ συμφώνως οἱ τρεῖς ἐρμηνεύται νότον ἡρμηνεύκασιν. Cf. ad v. 20. ³⁰ Syro-hex. *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁹⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ¹⁰⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦.

³¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ³⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁴⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁵⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁶⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷³ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁴ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁵ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁶ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁷ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁸ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁷⁹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸⁰ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸¹ Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸² Idem: *ܠܥܡܝܐܝܢܐ* ♦. ⁸³ Idem: *ܠܥܡܝ*

20. הַנִּבְּבִים. Ο. τοῦ ναγέβ. Οἱ λοιποὶ τοῦ νό-
του.³⁵

21. כּוֹשְׁעִים. *Servatores.* Ο. ἀνασωζόμενοι. *Alia*

exempl. ἄνδρες σεσωσμένοι.³⁶ 'Α. ἀνασεω-
σμένοι ἢ ἀνασωζόμενοι.³⁷ Σ. σώζοντες. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁸

Judaeus, 'Ista,' inquit, 'est regio, ad quam Hadrianus captivos transtulit. Quando ergo Christus noster venerit, tunc reversura est in Judaeam etiam illa captivitas.' Cf. Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 969. *Bospori* mentionem fecit etiam S. Cyril. in XII Proph. p. 362 D, qui tamen vera falsis miscuit: Παπαρθήσεται δὲ, φησί, καὶ ὥς 'Εφραθά, ἥγουν ὡς ἐκδίδεται παρὰ τῶν ἐτέρων ἑρμηνευτῶν, καὶ μέχρι Βοσπόρου, ὃ ἐστὶ τὰ νοτιώτατα τῆς ἕως μέρη. Nam certo certius est, ceteros interpretes juxta Hebraeum vertisse, ἢ ἐν

Σαφαράδ. ³⁶ Syro-hex. ܠܚܝܬܐ ܕܢܒܒܝܡ.

³⁸ Sic Codd. III, XII (qui *ἀνδρες σε-* punctis notat), 26, 49, alii. ³⁷ Cod. 86. ³⁸ Hieron.: "Pro eo autem

quod nos interpretati sumus, *et ascendent salvatores*, ac LXX transtulerunt, *hi qui salvi fuerint*, in Hebraeo scriptum est MOSIM; qui non ut Aq. et LXX et Theod. passive σεσωσμένοι, vel ἀνασωζόμενοι, sed juxta Sym. σώζοντες, id est, active *salvatores* intelligendi sunt."

J O N A S.

CAPUT I.

1. בְּיָמָיו. O'. τὸν τοῦ Ἀμαθί. Oί λοιποί
νιδόν.¹
2. אֶמְתִּי. O'. τοῦ Ἀμαθί. Ἀ. ὁμοίως τοῖς O'.
Σ. Ἀμαθαί. Θ. Ἐμεθαί.²
3. יָפוּ. O'. εἰς Ἰόππην. Ἀ. Σ. Θ. εἰς Ὀφίη.³
4. רִחַח גְּדוּלָּה. O'. πνεῦμα. Σ. (πνεῦμα) μέγα.⁴
לְהַשְׁבֵּר. Frangi. O'. τοῦ συντριβῆναι. Alia
exempl. τοῦ διαλυθῆναι.⁵
5. וַיִּירְאוּ הַמַּלְאָכִים. Et timuerunt nautae. O'.
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ — φόβῳ μεγάλῳ.⁶
6. וַיִּשְׁכַּב. Et decubuit. O'. καὶ ἐκάθευδε. Alia
exempl. add. ἐκεῖ.⁷
7. וַיִּקְרַב. Et accessit. O'. καὶ προσῆλθε. Θ.
(καὶ) κατέβη.⁸
8. רַב הַתֵּבָל. Princeps nautarum. O'. ὁ πρωεύς.
Oί Γ'. (ὁ) κυβερνήτης.⁹
9. קָמָה. O'. ἀνάστα. Oί λοιποί ἀνάστηθι.¹⁰
10. הַגִּידְדָּה נָא לָנוּ. O'. ἀπάγγειλον (alia exempl.
add. δὴ¹¹) ἡμῖν.
11. בְּאִשֶּׁר לְמִי־הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ. Propter quem
malum hoc evenit nobis. O'. Vacat. Alia
exempl. τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν
ἡμῖν.¹² Alia: διὰ τίνα τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν.¹³
12. וּמֵאַיִן תָּבוֹא. Et unde venis. O'. καὶ πόθεν
ἔρχῃ, — καὶ ποῦ πορεύῃ.¹⁴
13. עֲבָרִי אֲנִי. Hebraeus ego sum. O'. δοῦλος
κυρίου εἰμὶ ἐγώ. Ἀ. Σ. Θ. Ἑβραῖος ἐγώ εἰμι.¹⁵
14. יִרְאָה גְּדוּלָּה. O'. φόβον μέγαν. Ἀ. Σ. φόβῳ
μεγάλῳ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶
15. הוֹלִיךְ. Ibat (crescebat). O'. ἐπορεύετο. Ἀ.
Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. προσήρχετο (s. προσεπο-
ρεύετο).¹⁷
16. אֶל־הַיַּבֶּשָׁה. Ad aridam (terram). O'. πρὸς
τὴν γῆν. Ἀ. ὁμοίως πρὸς. Σ. Θ. εἰς τὴν
γῆν.¹⁸

CAP. I. ¹ Syro-hex. + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. Cod. 86
affert: Θ. νιδόν. ² Syro-hex. in textu: אֶמְתִּי, appietto
AMAΘI. Idem in marg. + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. (Θ': AMAΘAI) + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. (C': AMAΘAI) + אֶמְתִּי מִיָּמָיו.
³ Idem: + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. (C': AMAΘAI) + אֶמְתִּי מִיָּמָיו.
⁴ Cod. 86. Sic in textu Ald., Codd. 22, 42, alii, Hieron.
⁵ Sic Comp., Codd. III, 26, 42, alii. ⁶ Syro-hex. cum
nota marginali: "Hic obelus non positus erat in Hex-
aplia." Sic sine obelo Codd. 36 (cum ol vaūtai), 86, 130,
alii, invito Hieron. (In *Thes. Syr.* p. 216 delenda vox
נַאֲוִי, "nauticus, Hex. Jon. i. 5. Nam in cod. est forma
vulgaris נַאֲוִי.) ⁷ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Parum
probabiliter Cod. 86: Ἀ. ἐκεῖ. ⁸ Cod. 86. ⁹ Cod. XII.

Syro-hex. + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. ¹⁰ Cod. 86. Sic in textu
Ald., Codd. XII (ex corr.), 22, 36, alii. ¹¹ Sic Ald.,
Codd. XII (in marg.), 40 (cum ἀνάγγειλον), 42, 61, alii, et
Syro-hex. ¹² Sic Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron.,
et (sine ἐστὶν ἐν) Syro-hex. ¹³ Sic Comp. (cum τίνος
ἕνεκεν), Codd. 22, 36, 51, alii. ¹⁴ Sic Syro-hex., et sine
obelo Ald., Codd. XII (om. καὶ πόθεν ἔρχῃ), 22, 36, 42, alii,
Hieron. ¹⁵ Syro-hex. + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. ¹⁶ Idem: + אֶמְתִּי מִיָּמָיו.
+ אֶמְתִּי מִיָּמָיו. ¹⁷ Idem: + אֶמְתִּי מִיָּמָיו. ¹⁸ Idem: + אֶמְתִּי מִיָּמָיו.
+ אֶמְתִּי מִיָּמָיו. Posterior lectio est in Comp., Codd. 26,
40, 49, aliis.

CAP. II.

3. **וְשֹׁמְרֵי**. *Vociferatus sum*. Ο'. κραυγῆς μου. Σ. ἐπεκαλεσάμην.¹

4. **וְהִשְׁלִיכֵנִי בַלְיָב בְּלִבְיָם**. *Et projeceras me in gurgitem, in cor marium*. Ο'. ἀπέριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης. 'Α. καὶ ἔριψάς με ἐν βυθῷ καρδίας θαλασσῶν. Θ. ἔριψάς με εἰς ἄβυσσον ἐν καρδίᾳ θαλασσῶν.²

כִּשְׁפָּרָה. *Fractiones (fluctus) tuae*. Ο'. οἱ μετεωρισμοί σου. 'Α. οἱ συτρίμμοί σου.³ Σ. οἱ γνόφοι σου.⁴

5. **נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיהָ**. *Expulsus sum e conspectu oculorum tuorum*. Ο'. ἀπῶσμαι ('Α. ἐξέβην. Σ. Θ. ἐξεβλήθην⁵) ἐξ ὀφθαλμῶν σου. Σ. Θ. ἐξεβλήθην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου.⁶

אֵךְ אֹסִיף אֶל־הַיֵּל קִרְשִׁי. *Verumtamen rursus aspiciam versus templum sanctitatis tuae*. Ο'. ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὺν τὸν ἀγίον σου; Σ. ἴσως πάλιν προσβλέψω πρὸς ναὺν ἁγίον σου. Θ. πῶς ἐπιβλέψω πρὸς τὸν ναὺν τὸν ἁγίον σου;⁷

6. **תְּהוֹם**. *Abyssus*. Ο'. ἄβυσσος. Σ. θάλασσα.⁸

סוּהָ. *Alga marina*. Ο'. ἐσχάτη. 'Α. ἐρυθρά. Σ. ἀπέραντος.⁹

7. **וַתֵּעַל מִשְׁחַת חַיִּי**. *Sed exexisti e fovea vitam meam*. Ο'. καὶ ἀναβήτω φθορά ('Α. ἐκ θαφθορᾶς. Σ. Θ. ἐκ φθορᾶς¹⁰) ζωῆς μου. Οἱ λοιποί: καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωῇ μου.¹¹

9. **מְשַׁמְרִים הַבְּלִי-שָׁא קִדְּם יַעֲבֹו**. *Qui observant (colunt) vanitates (idola) falsas gratiam suam derelinquunt*. Ο'. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον. 'Α. ἀπὸ φυλασσόντων ματαιότητα εἰκῇ... Σ. οἱ παραφυλάσσοντες ἀτμούς ματαίους τὸν ἔλεον αὐτῶν ἀπεβάλοντο.¹²

10. **יִשְׁוּעָה**. *Salus*. Ο'. σωτηρίου. *Alia exempl.* εἰς σωτήριον; alia, εἰς σωτήριόν μου; alia, εἰς σωτηρίαν μου.¹³ Σ. ὑπὲρ σωτηρίου (s. σωτηρίας).¹⁴

11. **וַיֹּאמֶר יְהוָה**. Ο'. καὶ προσετάγη ✕ ἀπὸ κυρίου.¹⁵ *Alia exempl.* καὶ προσέταξε κύριος.¹⁶ 'Α. Θ. καὶ εἶπε κύριος. Σ. εἶπε δέ.¹⁷

וַיָּקֵם. *Et evomuit*. Ο'. καὶ ἐξέβαλε. 'Α. καὶ ἐξέμεσε.¹⁸ Σ. ἵνα ἀπεμέσῃ.¹⁹

Cap. II. 10. — καὶ ἐξομολογήσεως²⁰

CAP. III.

2. **דִּבֶּר אֵלַיָּה**. *Loquor ad te*. Ο'. ἐλάλησα πρὸς σέ.¹

CAP. II. ¹ Syro-hex. **فأنا**. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 42. xxx. 23. ² Coislin. apud Montef. Ad Aquilam cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 7. ³ Syro-hex. **أشعلني**. Cf. Hex. ad Psal. xli. 8. ⁴ Idem: **أشعلني**. Cod. 86 affert: Σ. γνόφοι. ⁵ Coislin. Aquilae lectionem in dubium vocavit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 428. ⁶ Syro-hex. **أشعلني من مفرحتي**. ⁷ Coislin. ⁸ Idem. ⁹ Idem. J. F. Fischer. in *Profusionibus* etc. p. 32 Symmachi ἀπέραντος ad **תְּהוֹם** revocari jubet; Aquilae autem plenior lectionem ἐρυθρά θάλασσα vindicat, coll. Hex. ad Deut. i. 1; fortasse recte. Sed in praesenti loco Hieron. Hebraeum **סוּהָ** vertit *pelagus*, quod non male dici potest ἡ ἀπέραντος. ¹⁰ Syro-hex. **أشعلني**. ¹¹ "Hanc lectionem exhibet Cod. Reg. bombycinus, necnon Colbertinus unus."—Montef. Sic in textu, addito in fine πρὸς σέ, Comp. (sine πρὸς σέ), Ald., Codd. III (ut Comp.), XII (idem), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. (ut Comp.).

¹² "Ex Codice Psalorum Colbertino στιχῶς scripto... Coislin. has ipsas lectiones effert, et ad Sym. habet τὸν ἔλεον αὐτοῦ."—Montef. Syro-hex. affert: Σ. Θ. ἀτμούς (**أشعلني**). Σ. τὸν ἔλεον αὐτῶν ἀπεβάλοντο (**أشعلني**, ἀπώλεσαν; sed vox Syriaca ponitur pro ἀποβαλεῖν Hebr. x. 35 in Pesch., et bene habet cum sensu *respuendi* media forma ἀποβαλέσθαι). ¹³ Prior lectio est in Codd. 22, 62, aliis; altera in Codd. III, XII, 86, 106; posterior in Comp., Ald. (cum μοι), Codd. 23, 26, 36, aliis. Solus Syro-hex. σωτήρ μου (**أشعلني**) habet. ¹⁴ Syro-hex. **أشعلني**. ¹⁵ Sic Syro-hex. Verba asterisco notata desiderantur in Comp., Codd. II, III, XII, 23, 26, 40, aliis. Hieron.: et *praecepit*. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum ὁ κύριος), 45, alii. ¹⁷ Syro-hex. **أشعلني**. ¹⁸ Idem: **أشعلني**. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Syro-hex. in textu: **أشعلني** (**أشعلني**) πρὸς σέ; in marg. autem: ἐλάλησα πρὸς σέ.

¹² "Ex Codice Psalorum Colbertino στιχῶς scripto... Coislin. has ipsas lectiones effert, et ad Sym. habet τὸν ἔλεον αὐτοῦ."—Montef. Syro-hex. affert: Σ. Θ. ἀτμούς (**أشعلني**). Σ. τὸν ἔλεον αὐτῶν ἀπεβάλοντο (**أشعلني**, ἀπώλεσαν; sed vox Syriaca ponitur pro ἀποβαλεῖν Hebr. x. 35 in Pesch., et bene habet cum sensu *respuendi* media forma ἀποβαλέσθαι). ¹³ Prior lectio est in Codd. 22, 62, aliis; altera in Codd. III, XII, 86, 106; posterior in Comp., Ald. (cum μοι), Codd. 23, 26, 36, aliis. Solus Syro-hex. σωτήρ μου (**أشعلني**) habet. ¹⁴ Syro-hex. **أشعلني**. ¹⁵ Sic Syro-hex. Verba asterisco notata desiderantur in Comp., Codd. II, III, XII, 23, 26, 40, aliis. Hieron.: et *praecepit*. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum ὁ κύριος), 45, alii. ¹⁷ Syro-hex. **أشعلني**. ¹⁸ Idem: **أشعلني**. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Syro-hex. in textu: **أشعلني** (**أشعلني**) πρὸς σέ; in marg. autem: ἐλάλησα πρὸς σέ.

4. אַרְבַּעִים יוֹם. O'. τρεῖς ἡμέραι. Oī λοιποὶ
τεσσαράκοντα (ἡμέραι).²

7. מִצֶּעַת הַמֶּלֶךְ. Ex decreto regis. O'. παρὰ
τοῦ βασιλέως. Σ. ἀπὸ τοῦ δόγματος.³

8. בְּחֻזָּקָה. Vehementer. O'. ἐκτενῶς. Oī λοιποὶ
ἐν ισχύ.⁴

וַיָּשָׁבוּ. Et recedant. O'. καὶ ἀπέστρεψαν. 'A.
Θ. καὶ ἐπέστρεψαν.⁵

9. יָשׁוּב. Si recedat. O'. εἰ μετανοήσῃ (alia ex-
empl. ἐπιστρέψει⁶).

וַיִּנָּח. Et peniteat (Deum). O'. Vacat. Alia
exempl. καὶ παρακληθήσεται.⁷

10. כִּי־יָשָׁבוּ. O'. ὅτι ἀπέστρεψαν (alia exempl. add.
ἐκαστος⁸).

וַיִּנָּח. Et penituit (Deum). O'. καὶ μετενό-
ησεν. 'A. καὶ παρεκλήθη.⁹

עַל־הָרָעָה. Mali illius. O'. ἐπὶ τῇ κακίᾳ.
Σ. ἐπὶ τῇ κακώσει.¹⁰

Cap. III. 2. τὸ κήρυγμα — τὸ ἐμπροσθεν 4.¹¹

CAP. IV.

1. וַיַּחַר לוֹ. Et exarsit ei (ira). O'. καὶ συνε-
χύθη. Σ. et contristatus est.¹

2. אֲנִי הָיָה. O'. κύριε. Alia exempl. ὦ κύριε;
alia, ὦ δὴ κύριε.²

נָחַס עַל־הָרָעָה. Quem penitet mali. O'. μετα-
νοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. Σ. παρακαλούμενος
περὶ τοῦ κακοῦ.³

3. הָיָה. O'. δέσποτα κύριε. Alia exempl. — κύ-
ριε 4 κύριε.⁴

4. הֲיֵיטִב חָרָה לָּךְ. Num bene exarsit tibi (ira)?
O'. εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ; Σ. ἄρα δι-
καίως ἐλυπήθης; Oī λοιποὶ εἰ καλῶς ἐλυ-
πήθης;⁵

5. בַּצֵּל. In umbra. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν
σκιᾷ.⁶

6. קִקְרִין. Cucurbitam (s. ricinum). O'. κολο-
κύνθη. 'A. Θ. κικεῶνα.⁷ Σ. κισσόν.⁸

² Syro-hex. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ ⲓⲟⲙ**. Theodoret.: ταύτας δὲ καὶ ὁ Ἄκ. καὶ ὁ Σύμ. καὶ ὁ Θεοδ. τεσσαράκοντα ἔφασαν συμφωνοῦσι δὲ τοῖσι καὶ ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος. Hieron.: “Trinus numerus qui ponitur a LXX, non convenit penitentiae, et satis miror cur ita translatum sit; cum in Hebraeo nec literarum, nec syllabarum, nec accentuum, nec verbi sit ulla communitas. Tres enim dicuntur SALOS, et quadraginta ARBAIM.” ³ Syro-hex. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. ⁴ Idem: **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ ⲓⲟⲙ**. ⁵ Cod. Jes. Syro-hex. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. ⁶ Sic Ald., Codd. 52, 68, alii. Hieron.: si convertatur. ⁷ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Verba καὶ παρακλ. post ὁ θεὸς inferunt Ald., Codd. 40, 42, alii. Hieron.: et exhortetur. ⁸ Sic Codd. 36 (cum ἀπέστρεψαν ἕκαστος αὐτῶν 4; cum notula: “Hic obelus non erat in Hexaplis.” ⁹ Codd. XII, 86. Sic in textu Comp. ¹⁰ Syro-hex. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. ¹¹ Idem, qui pingit: **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**.

CAP. IV. ¹ Syro-hex. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. Vox Syriaca commutatur cum Graecis ἀδημονεῖν, συγγράζειν, σκυθρωπάζειν, ἀδηνμείν, non, opinor, cum λυπεῖσθαι, cui tamen in primis favent Hex. ad v. 9. ² Prior lectio est in Comp., Codd. II (cum 3), III, 26, 49, aliis, Syro-hex.; posterior in Ald., Codd. XII, 22, 36, aliis. Hieron.: “Hoc quod nos interpretati sumus, οὐδαινο, et LXX transtulerunt 4

δὴ, in Hebraico legitur ΑΝΝΑ, quae mihi videtur interjectio deprecantis significare blandientis affectum.” Cf. Hex. ad Psal. cxvii. 25. Jesai. xxxviii. 3. ³ Syro-hex. in marg. sine nom. **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. Cod. 86 affert: Σ. παρακαλούμενος. Cf. Hex. ad Joel ii. 13. ⁴ Sic Syro-hex. ⁵ Theodoret. Syro-hex. affert: **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. ⁶ **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**, quod Graece sonare videtur: Σ. ἄρα καλῶς ἡδημόνησας (s. ἐσκυθρωπάσας etc. Cf. ad v. 1). ⁷ Sic Comp., Codd. II, III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. Syro-hex. ad κολοκύνη in posteriore loco affert: **ⲁⲣⲃⲉⲓⲙ**. Hieron.: “Et praeparavit Dominus Deus hederam. Pro cucurbita, sive hedera in Hebraeo legimus CICEION, quae etiam lingua Syra et Punica CICEIA [non ELCEIOA, quod ediderunt Erasmus et Marianus. Putavit nempe Joannes Conon, qui voces Hebraicas supplere curavit in editione Erasimiana, linguam Punicam eandem esse cum Arabica; et quia noverat Hebraeorum קִקְרִין esse الزروع, sive elkerœa hodiernorum Arabum, ausus est, reclamantibus omnibus exemplaribus MSS. Hieronymi, pro CICEIA perperam substituere elkerœa.”—Martian.] dicitur. Est autem genus virgulti, vel arbusculae, lata habens folia in modum pampini, et umbram densissimam, suo trunco se sustinens, quae in Palaestina creberrime nascitur, et maxime in arenosis locis; mirumque in modum, si sementem in

8. הָעֲרִיבִים. *Et viribus defecit.* Ο'. καὶ ὀλιγο-
ψύχησε. 'Α. καὶ ἀπεσκάρισε. Σ. Θ. (καὶ) ἐξελύθη
(s. παρελύθη).⁹

11. נִשְׁכַּח. *Nescit (discrimen).* Ο'. οὐκ ἔγνω-
σαν. "Ἄλλος" οὐκ ἔγνωσαν διακρίνειν.¹⁰

terram jeceris, cito confota consurgit in arborem; et intra paucos dies quam herbam videras, arbusculam suspicis. Unde et nos eodem tempore quo interpretabamur prophetas, volumus id ipsum Hebraeae linguae nomen exprimere, quia sermo Latinus hanc speciem arboris non habebat [immo habebat *ricini* nomen. Cf. Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 1214]; sed timuimus grammaticos, ne invenirent licentiam commentandi... secutique sumus veteres translatores, qui et ipsi *hederam* interpretati sunt, quae Graece appellatur *κισσός*; aliud enim quod dicerent non habe-

bant." Idem in Epist. CXII ad Augustinum diserte testatur, Aquilam cum reliquis *hederam* transtulisse.⁹ Syro-hex. ܐܕܪܐܡܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Ad Aquilam cf. Jud. iv. 21, ubi in libris hexaplaribus est *ἀπεσκάρισε*, *palpitans animam exhalavit*; in Syro-hex. autem ܐܕܪܐܡܐ, *animam agere* (cf. Bickell in *Glossario ad S. Ephraemi Carm. Nisib.* p. 60), quocum conferendum Chaldaicum ܐܕܪܐܡܐ, *motilavit se, palpitavit*.¹⁰ Syro-hex. in marg. sine nom. ܐܕܪܐܡܐ ܕܥܝܢܐ.

M I C H A S.

CAPUT I.

1. דְּבַר-יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה. Ο'. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου. Alia exempl. λόγος κυρίου ὃς ἐγένετο.¹ 'A. ῥῆμα κυρίου... Σ. Θ. ὡς οἱ Ο'.²
- הַמֹּרַשְׁתִּי. Morasthaecum. Ο'. τὸν τοῦ Μωρασθεί (s. Μωραθεί). Alia exempl. τὸν Μωραθίτην.³
- לֵעֵד. In testem. Ο'. εἰς μαρτύριον. *Αλλος εἰς μάρτυρα.⁴ Σ. διαμαρτυρόμενος.⁵
- וְנִלְקָחוּ. Et liquefient. Ο'. καὶ σαλευθήσεται. 'A. καὶ τακίσονται. Θ. καὶ ἐκτακίσονται (s. κατατακίσονται).⁶
- וְכִי בָמוֹת. Et quoniam sunt excelsa. Ο'. καὶ τίς ἡ ἀμαρτία. Σ. τίνα τὰ ὑψηλά.⁷
- לֵעֵד. In acervum lapidum. Ο'. εἰς ὄπωροφυλάκιον. 'A. εἰς σωρούς. Σ. Θ. εἰς βουνούς.⁸
- כַּתְּנִים. Sicut canes feri. Ο'. ὡς δρακόντων

- ('A. σειρήνων. Θ. λεόντων⁹).
- כְּבָנוֹת יַעֲנָה. Sicut struthiones. Ο'. ὡς θυγατέρων σειρήνων. 'A. Σ. (ὡς) στρουθοκαμήλων.¹⁰
- הִנְרֵשָׁה. Desperata. Ο'. κατεκράτησεν. Σ. Θ. βαία.¹¹
- בְּנֵת אֶל-תַּגְדִּידוֹ. In Gath ne nuntietis. Ο'. οἱ ἐν Γέθ, μὴ μεγαλύνεσθε. 'A. Σ. οἱ ἐν Γέθ, μὴ ἀναγγείλητε.¹²
- כָּבוֹ אֶל-תִּבְכּוּ. Flendo (s. In Acco) nolite flere. Ο'. καὶ οἱ 'Εναχείμ (alia exempl. ἐν Βακείμ¹³), μὴ ἀνοικοδομεῖτε. 'A. Σ. κλαυθμῶ μὴ κλαίετε. Θ. κλαυθμόν.¹⁴
- בְּבֵית לְעֶפְרָה. In Beth-leaphra. Ο'. ἐξ οἴκου κατὰ γέλωτα (potior scriptura καταγέλωτα¹⁵). 'A. ἐν οἴκῳ χροός μου. Σ. patera libatoria. Θ. 'Οφρά.¹⁶

CAP. I. ¹ Sic Ald., Codd. 87, 91, alii, Hieron., Syro-hex. ² Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. ³ Sic Comp. (cum Μωρασθ.), Codd. 22 (sine τὸν), 23, 51, 62 (cum Μωραθίτην), 86 (in marg. cum ἀμωραθίτην), alii. Cf. Hex. ad Jerem. xxvi. 18. S. Cyril. in XII Proph. p. 392 B: Χρὴ εἰδέναι πάλιν, ὡς 'Εβραῖοι γεγράφισιν ἀντὶ τοῦ Μωραθι τὸν Μωραθίτην, ἵνα μὴ ὡς ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ὡς ἐκ τόπου σημαίνηται... συμφέρονται δὲ τῇ ἐκδόσει καὶ οἱ ἑτεροὶ τῶν ἐρμηνευτῶν. ⁴ Syro-hex. in marg. sine nom. **וְנִלְקָחוּ**. ⁵ Hieron.: "Et sit eis Dominus in testimonium, sive ut in Hebraico legitur, in testem; vel ut apertius interpretatus est Sym., testificans." Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 38. ⁶ Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. ⁷ Idem: **וְנִלְקָחוּ**. ⁸ Idem: **וְנִלְקָחוּ**. Ad Aquilam cf.

Hex. ad Psal. lxxviii. 1. Jerem. xxvi. 18. Mich. iii. 12. ⁹ Cod. 86. Cf. Hex. ad Jerem. ix. 11. ¹⁰ Idem. Cf. Hex. ad Job. xxx. 29. Jesai. xiii. 21. ¹¹ Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 12, 15. ¹² Cod. 86 (cum scriptura ἀναγγείληται). ¹³ Sic Cod. XII (in marg.), Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. ¹⁴ Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. Euseb. in Onomastico s. v. 'Εναχείμ: 'Εναχείμ, ἥ ἐν Βαχείν. Μιχαῖας. Ἀκύλας, Σύμμαχος· ἐν κλαυθμῶ. Hieron.: "BACHIM in nostra lingua planctum et fletum sonat. Denique, exceptis LXX, omnes κλαυθμόν, id est, fletum, transtulerunt." ¹⁵ Sic Comp., Codd. 36, 40, alii, Hieron. (qui derisum vertit), Syro-hex. (בל). ¹⁶ Syro-hex. **וְנִלְקָחוּ**. Syriacum **וְנִלְקָחוּ** ponitur pro σπονδείων in Hex. ad Jerem. lii. 19, not. 50; necnon pro κοτύλη

11. עֲבָרִי לָכֶם יִשְׁבֵּת שִׁפּוֹר עֲרִיבָה בְּשֵׁת. *Emigra vobis, habitatrix Saphir, nudata turpiter.* Ο'. κατὰ γέλωτα (καταγέλωτα) ὑμῶν. κατοικοῦσα καλῶς τὰς πόλεις αὐτῆς. 'Α. διέρχθετε ἑαυτοῖς, κατοικοῦσα σαφείρ... Σ. διαβαίνετε ὑμῖν αἱ καθήμεναι καλῶς... Θ... αἰσχυνομένη αἰσχύνῃ (·) ἡ πόλις αὕτη αἰσχύνῃ.¹⁷

לֹא יֵצֵאתָ יִשְׁבֵּת סַאנָן. *Non egressa est habitatrix Saanan.* Ο'. οὐκ ἐξῆλθε κατοικοῦσα Σενναάρ (alia exempl. Σεννάν¹⁸). 'Α.. ἡ καθημένη Σαναών (s. Σενάν).¹⁹ Σ. οὐκ ἐξῆλθεν ἡ κατοικία εὐθηνούσα.²⁰ Θ.. ἡ κατοικοῦσα Σανιών.²¹

מִקְפֹּד. *Planctus.* Ο'. κόψασθαι. Θ. εἰς κοπετόν.²²

בֵּית הָאֶסֶל. *Beth-esel.* Ο'. οἶκον ἐχόμενον αὐτῆς. Σ.. ἐξῆς.²³

12. כִּי־חָלָה לְטוֹב יִשְׁבֵּת מְרוֹת. *Nam dolet propter bonum (ablatum) habitatrix Maroth.*

Ο'. τίς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦσθαι ὁδύνας; 'Α. ὅτι ἠρρώστησεν εἰς ἀγαθὸν καθημένη Μαρωθ.²⁴ Σ. ὅτι ἐνόμισεν (ἠλπισεν?) εἰς ἀγαθὸν ἡ κατοικοῦσα ἡ παραπικραίνουσα.²⁵ Θ. ἀναμύνουσα εἰς ἀγαθόν, κατοικοῦσα εἰς ὕψος.²⁶

13. רִאשִׁית חֲטָאת הִיא. *Principium (auctor) peccati illa est.* Ο'. ἀρχηγὸς ἀμαρτίας ✕ Θ. αὕτη 4 ἐστὶ.²⁷

14. לָכֵן תִּתְּנִי. *Propterea dabis.* Ο'. διὰ τοῦτο δώσει (alia exempl. δώσεις²⁸). 'Α. Σ. Θ. ὅτι δάρα.²⁹

בֵּיתִי אַחֲזִיב. *Domus Achzib.* Ο'. οἶκους ματαίους ('Α. ψεύδους (s. ψεύσματος). Σ. ἄχζιβ. Θ. ἐξ ἀνάγκης).³⁰

15. עַד הֵיחָד אֲבִי לָךְ יִשְׁבֵּת מִרְשָׁה עֲדֵרְעֵלָם. *Adhuc heredem adducam tibi, habitatrix Maresae; usque ad Adullam veniet gloria (nobiles) Israelis.* Ο'. ἕως τοῦς

Ezech. xlv. 14; quae cum Hebraeis nostris quid commune habeant nemo facile dixerit. ¹⁷ Syro-hex. ./. حَجَّوْ.

لَا يَخْرُجُ حَجَّوْ حَصَدَا لَمْ يَخْرُجْ حَجَّوْ. *Idem: ./. حَجَّوْ حَصَدَا لَمْ يَخْرُجْ حَجَّوْ.* Graeca valde incerta sunt, praesertim Theodotionis, quae sensum fere nullum, nedum cum Hebraeis congruentem, fundere videntur.

¹⁸ Sic Codd. 62, 147, Hieron., et (cum scriptura Σαννάν) Ald., Codd. 42, 68, alii. ¹⁹ Syro-hex. ./. حَصَدَا. Deinde Cod. 86 affert: 'Α. Σαναών ἡ εὐθηνούσα (sic); S. Cyril. autem in XII Proph. p. 401 D:

'Εκδιδάσκει μὲν οἱ Ο' Σενναάρ, Ἀκύλας δὲ ἔφη Σενάν, εὐσθενούσαν δὲ ὁ Σύμμαχος, τάχα πού τοῦτο τοῦ Σενάν ὑπεμφαίνοντος.

Denique Euseb. in Onomastico s. v.: Σενναάρ, ἐν Μιχαία. Ἀκύλας Σενναάρ [Hieron. Sennam]. Σύμμαχος: εὐθηνούσαν. ²⁰ Hieron.: "Porro quod sequitur: Non est egressa quae habitat in Sennam, quae interpretatur exilis, sive ut Sym. vertit: Non est egressa habitatio abundans, de eadem Samaria dicitur."

Paulo aliter Syro-hex.: Σ. ἡ κατοικία εὐθηνούσα (Idem: ./. حَصَدَا حَصَدَا). (In loco S. Cyrilli pro εὐσθενούσαν etiam in vitis libris reponendum esse εὐθηνούσαν ex ipsa S. Patris enarratione patet, in qua olim edebatur: εὐσθενῇ τε ὅτι πῶν ἡ χώρα, καὶ ληϊοὺς κατὰκομος, πῶς ἔστιν ἀμφιβαλεῖν.

Pro εὐσθενῇ τε in uno libro soloecce scriptum εὐσθενεῖται δέ; in altero autem εὐθυνεῖται δέ, leviter corruptum ex εὐθηνεῖται δέ, in quo verbo utraque forma, activa et media, usu sancita est. Adde quod regionis fertilitas et frugum abundantia ad εὐθηνίαν, non ad εὐσθενίαν per-

tinet.) ²¹ Syro-hex. ./. حَصَدَا حَصَدَا. Pro ./. حَصَدَا, quae utriusque versionis Syriacae scriptura textualis est, Middeld. Graece interpretatus est Τάνων (cf. Psal. lxxvii. 43. Jesai. xix. 11, 13. xxx. 4), reclamante Cod. 86, qui affert: Θ. Σανιών εἰς κοπετόν. ²² Cod. 86. (In textu pro κόψασθε stant Codd. II, III, 106, 311, Hieron., Syro-hex.)

²³ Syro-hex. ./. حَصَدَا حَصَدَا. ²⁴ Idem: ./. حَصَدَا حَصَدَا. ²⁵ Idem: ./. حَصَدَا حَصَدَا. ²⁶ Idem: ./. حَصَدَا حَصَدَا. Paulo aliter Hieron.: "Quia infirmata est in bono quae habitat in Maroth, id est, in amaritudinibus, sive ut Sym. vertit, habitatio ad amaritudinem provocans, hoc est, ἡ κατοικία ἡ παραπικραίνουσα."

²⁷ Sic Syro-hex. in textu. Pronomen abest a Comp., Ald., Codd. 68, 87*, alii, Hieron. ²⁸ Sic Codd. III, 22, 23, 26, alii, Syro-hex. ²⁹ Syro-hex. ./. حَصَدَا حَصَدَا. "Α. Σ. Θ. propter munera [quasi Syrus dedisset ./. حَصَدَا حَصَدَا]. Vix credibile, interpretes ita revera vertisse ἡ τῆνι.

Redderant haec fortasse διὰ τοῦτο δώσεις, quae vero in cod. Graeco Syri in διὰ τὰς δώσεις depravata erant."—Middeld. Lectio ob nimiam brevitate difficilis, quaeque adhuc explicatorem expectat. Quod si διὰ τὰς δώσεις in Graeco invenisset Noster, proculdubio vertisset ./. حَصَدَا حَصَدَا. ³⁰ Syro-hex. ./. حَصَدَا حَصَدَا.

κληρονόμους ('Α. τὸν κληρόνομον³¹) ἀγάγωσι ('Α. ὡς οἱ Ο'. Σ. ἄξω καὶ σοί. Θ. ἄξω (s. ἀγάγω) σοί³²), κατοικοῦσα Λαχεῖς κληρονομία· ἕως 'Οδολλάμ ἤξει ἡ δόξα — τῆς θυγατρὸς ὧς 'Ισραήλ.³³ Σ. ἔτι κληρόνομον ἄξω καὶ σοί, κατοικία Μαρεσά· ἕως 'Οδολλάμ ἤξει τῆς δόξης 'Ισραήλ.³⁴

15. לְיִשְׂרָאֵל. Ο'. 'Ισραήλ. Alia exempl. Σιών.³⁵

16. חֲלִוִיתִי. Calvitiam tuam. Ο'. τὴν χρεῖαν (alia exempl. ξύρησίν³⁶) σου. 'Α. Σ. φάλακρῳσιν. Θ. rasuram.³⁷

CAP. II.

1. וָהִי. Vae! Ο'. ἐγένοντο. 'Α. Σ. οὐαί.¹

וְיָדָהּ יְשׁוּעָה. Quia est in potestate manus eorum. Ο'. διότι οὐκ ἦσαν πρὸς τὸν θεὸν χεῖρας αὐτῶν. 'Α. ὅτι ἰσχυρὸν χεῖρ αὐτοῦ. Σ. ὅτι ἰσχυεν ἡ χεῖρ αὐτῶν. Θ. διότι ἔχουσιν ἰσχύον τὴν χεῖρα αὐτῶν.²

2. וְרָבִי. Et rapiunt. Ο'. καὶ διήρπαζον — ὄρφα-

νοὺς ὧς. Οἱ λοιποὶ· καὶ ἐσυκοφάντων.³

2. וְרָבִי. Ο'. ✕ 'Α. Σ. καὶ ὧς ἄνδρα.⁴

4. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. Quomodo subtrahit eam mihi! impiis (agros nostros distribuit). Ο'. καὶ οὐκ ἦν ὁ κωλύων αὐτὸν τοῦ ἀποστρέφαι. 'Α. πῶς ἀποδοθήσεται μοι τοῖς γείτοσι; Σ. πῶς ἀναχωρήσει μοι τοῦ ἐπιστρέφαι; Θ. πῶς ἀνασταλείσει αὐτὸν τοῦ ἐπιστρέφαι;⁵

וְיִשְׂרָאֵל. Distribuit. Ο'. διεμερίσθησαν. 'Α. ἐν μερισμοῖς (s. διαμερισμοῖς, s. διαίρεσει). Θ. μερίει (s. διαμερίει, s. διελει). Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

6. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. Ne stilletis (vaticinemini), stillant (dictitant): at nisi stillaverint illis, non recedet ignominia. Ο'. μὴ κλαίετε δάκρυσι, μηδὲ δακρυέτωσαν ἐπὶ τούτοις· οὐδὲ γὰρ ἀπόσεται ὄνειδος. 'Α. μὴ σταλάζετε σταλάζοντες, οὐ σταλάζετε εἰς τούτους, οὐ καταλήψη ἐντροπᾶς (ὁ λέγων).⁷ Σ. μὴ ἐπιτιμᾶτε· ἐὰν ἐπιτιμήσῃτε, οὐκ ἐπιτιμῶν τε (fort. ἐπιτιμῶντες) τούτους, οὐ κωλύει κατασχυμῶς.⁸

³¹ Theodoret.: κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν ἐνικῶς θεοεικότα τὸν κληρόνομον, καὶ βαθυντέραν εὐρίσκομεν διάνοιαν· ἐν ἐρήμῳ γὰρ, φησὶν, ἔση τοὺς ματαίους οἴκους οἰκοῦσα, ἕως τὸν κληρόνομον [Matth. xxi. 38] ἀγάγω σοι. ³² Syro-hex. ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In textu ἀγάγω σοι pro ἀγάγωσι habent Ald., Codd. III, 22, 36, 51, alii, Hieron., invito Syro-hex.

³³ Obelus est in Syro-hex. Hieron. (qui jungit: ἡ δόξα τ. θ. 'Ισραήλ, ξύρησαι κ. τ. ἐ.): "Hoc quod dictum est a LXX, *Gloria filiae Israel*, addentibus *filiae*, Hebraei in fine superioris capituli legunt."

³⁴ Hieron.: "Denique et Sym. ita transtulit: ἔτι κληρόνομον—'Ισραήλ, hoc est: *Adhuc heredem adducam et tibi, habitatio Maresa; usque Odollam veniet gloriae Israel*, hoc est, quae gloriosa es in urbibus Israel."

³⁵ Sic Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. Cod. 86: γ. Σιών; ubi λοιποὶ de aliis exemplaribus intelligendum. Cf. Hex. ad Ezech. iii. 26.

³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. (חֲלִוִיתִי).

³⁷ Syro-hex. ✕ וְיִשְׂרָאֵל. Cod. 86 affert: 'Εβρ. τὴν χρεῖαν. 'Α. Σ. φάλακρῳσιν.

CAP. II. ¹ Cod. 86, teste Walton. Lectionem non agnoscunt Stephanopolis et Cozza. ² Cod. 86. Aquilae lectio manca esse videtur, sic fortasse supplenda: ὅτι ἰσχυὸν χ. αὐτοῦ (s. αὐτῶν), non aliter ac Hebraea

vertit Hieron.: *Quoniam contra Deum est manus eorum*.

³ Syro-hex. ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In textu obelus est in Syro-hex.

⁴ Sic in textu Syro-hex. Copula deest in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, et Hieron.

⁵ Syro-hex. ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In textu ὡς ἔστιν.

⁶ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpaal semel tantum reperire potuimus Dan. iv. 32, ubi in Graeco est ἀπεδόθη. Ad Sym. et Theod. formam ὡς ἔστιν.

⁷ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

⁸ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

⁹ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

¹⁰ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

¹¹ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵל. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

¹² Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵλ. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

¹³ Idem: ✕ וְיִשְׂרָאֵλ. In Ethpeel, quae ἐπιστρέφαι vel ἐπιστραφῆναι sonat, in versione reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέφαι commendat Codd. 62, 147.)

CAP. IV.

1. בֵּית־יְהוָה. Ο'. κυρίου. Alia exempl. τοῦ οἴκου κυρίου.¹ Ol Γ'. θεοῦ.²
- וְנִהְיָ. Et confluent. Ο'. καὶ σπεύσουσι. Σ. καὶ συναχθῶσονται.³
2. כִּי מִצִּיּוֹן. Ο'. ὅτι ἐκ Σιών. Σ. ἐκ Σιών γάρ.⁴
3. בֵּין. Ο'. ἀναμέσον. 'Α. Σ. μεταξύ.⁵
- וְחִתְּתֵיהֶם. Et hastas suas. Ο'. καὶ τὰ δόρατα (alia exempl. τὰς ζιβύνας⁶) αὐτῶν
- וְאֶל־גִּי. Ο'. ἐπ' ἔθνος. Aliter: Ο'. πρὸς ἔθνος. Σ. Θ. ἐπ' ἔθνος.⁷
4. וְתַחַת הַאֲנָתוֹ. Et sub ficu sua. Ο'. καὶ ἔκαστος ✕ 'Α. Θ. ὑποκάτω⁴ συκῆς αὐτοῦ.⁸
5. בְּשֵׁם אֱלֹהָיו. Ο'. τὴν δόδν αὐτοῦ. "Αλλος" ἐν ὀνόματι θεοῦ (αὐτοῦ).⁹
7. שְׁאֵרֵיהֶם. In reliquiis. Ο'. εἰς ὑπόλειμμα — διαμέρον⁴.¹⁰
8. עֵלֶל. Clivus. Ο'. αὐχμώδης. 'Α. σκοτώδης. Σ. ἀπόκρυφος.¹¹

8. בֵּת־צִיּוֹן. Filiae Sionis. Ο'. Σ. θυγάτηρ Σιών.¹²
- וְעָדָה. Ad te. Ο'. ἐπὶ σέ. 'Α. ἰως... Θ. ἐπὶ σέ.¹³
- מַמְלַכָּתָהּ. Regnum. Ο'. βασιλεία — ἐκ Βαβυλῶνος⁴.¹⁴
9. תְּרִיעֵי רָע. Clamores (lugubres) edis. Ο'. ἔγνωσ κακά. 'Α. ἐκάκωσας.¹⁵
- וְאֶת־רָעָה. Ο'. οὐκ ἦν σοι. Ol λοιποῖ· οὐκ ἔστι σοι.¹⁶
- וְיִשְׁלַח. Consiliarius tuus. Ο'. ἡ βουλή σου. "Αλλος" ὁ σύμβουλός σου.¹⁷
10. וְנָחִי. Et enitere. Ο'. καὶ ἀνδρίζου, — καὶ ἔγγιζε⁴.¹⁸ "Αλλος" διατείνου.¹⁹
11. וְסִפְּרָנָה. Congregatae sunt. Ο'. ἐπισυνήχθησαν. Alia exempl. ἐπισυναχθήσεται.²⁰ ('Α.) συνελέγησαν. Σ. συναχθήσεται.²¹
- וְתִתְּנָה. Polluatur. Ο'. ἐπιχαρούμεθα. 'Α. incidet in furorem. Σ. κατακριθήσεται (β. καταδικασθήσεται).²²

✧

✧

CAP. IV. ¹ Sic Comp. (sine τοῦ), Codd. 22, 36, alii. ² Syro-hex. ✧ וְנִהְיָ. ³ Idem: ✧ וְנִהְיָ. Justin. M. [p. 369] locum hunc sic citat: ἔτοιμον ἐπ' ἄκρον τῶν ὀρέων, ἐπηρμένον αὐτὸ ὑπὲρ τοὺς βουνούς. [וְנִהְיָ וְנִהְיָ] καὶ ποταμὸν θήσονται [fort. ποταμωθήσονται (וְנִהְיָ)], coll. Hex. ad Jerem. li. 44] ἐπ' αὐτῷ λαοί. "Nobil. Mox v. 2 pro καὶ δείξουσιν ἡμῖν idem citat καὶ φωτισοῦσιν ἡμᾶς (וְנִהְיָ). ⁴ Idem: ✧ וְנִהְיָ. ⁵ Idem: ✧ וְנִהְיָ. ⁶ Sic Codd. III, XII (in textu), 26 (cum ξιβύνας), 40, 49, alii, et Justin. M. l. c. Syro-hex. vertit וְנִהְיָ, quae vox commutatur cum ξιβύνη Judith i. [15] in Syro-hex., necnon in lectione Symmachi ad Jos. viii. [26?], teste Masio in *Syr. Pecul.* p. 25. Cf. ad Cap. v. 6. ⁷ Cod. Jes. ⁸ Syro-hex. Vox ὑποκάτω legitur in libris omnibus. Paulo ante pro καὶ ἀναπαύσεται ἕκαστος Justin. M. l. c. affert: καὶ καθίσεται ἀνὴρ (וְנִהְיָ); et mox τῶν δυνάμεων pro παντοκράτορος. ⁹ Syro-hex. in marg. sine nom. ✧ וְנִהְיָ. Justin. M. l. c.: ἐν ὀνόματι θεῶν αὐτῶν. Idem integrum v. 6 sic citat: καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συνάξω τὴν ἐκτεθλιμμένην (וְנִהְיָ), καὶ τὴν ἐξωσμένην ἀπὸ τοῦ (וְנִהְיָ), καὶ ἡν ἐκάκωσα (וְנִהְיָ). ¹⁰ Syro-hex. ✧ וְנִהְיָ. Solus Cod. XII in marg. addit διαμέρον. Justin. M. l. c.: καὶ θήσω τὴν ἐκτεθλιμμένην εἰς ὑπόλειμμα, καὶ τὴν ἐκτεπισομένην (וְנִהְיָ, procul remotam) εἰς ἔθνος ἱσχυρὸν. ¹¹ Cod. 86. Syro-hex. affert: ✧.

✧ וְנִהְיָ. Etiam Hieron. vertit *nebulosa*, h. e. וְנִהְיָ. Cum Symmacho facit Chaldaeus, וְנִהְיָ, *absconditus*, vertens. ¹² Hieron.: "Et haec turris filiae est Sion, sive, ut Sym. vertit in Graecum, ipsa est filia Sion." Quem locum non ceperunt, qui ante nos lectiones hexaplares expendierunt. ¹³ Syro-hex. ✧ וְנִהְיָ. ¹⁴ Sic Syro-hex., qui notat: "Hic obelus non positus erat in Hexaplis." Hieron.: "Quod autem in quibusdam libris legitur: *Et ingreditur principatus primus regnum filiae Sion*, et de Babylone, sciamus additum esse, quia nec in Hebraeo, nec apud alios habetur interpretes." ¹⁵ Syro-hex. ✧ וְנִהְיָ. ¹⁶ Idem: ✧ וְנִהְיָ. ¹⁷ Idem in marg. sine nom. ✧ וְנִהְיָ. Cf. Hex. ad Jesai. ix. 6. ¹⁸ Sic Syro-hex., qui notat ut supra. Verba, καὶ ἔγγιζε, non agnoscunt Comp., Codd. III, 87*, 91, alii, Hieron. ¹⁹ Syro-hex. in marg. sine nom. ✧ וְנִהְיָ. Vox Graeca ponitur de *summa virium* aut vocis *contentione*, quae notio huic loco satis apta est, ²⁰ Sic Ald., Codd. 22, 36, 51, alii, etiam Cod. 86, teste Walton, invitis schedis Bodleianis, ubi huic libro tribuitur *ἐπισυναχθήσονται* (in marg. ἀχθήσεται). ²¹ Cod. 86 affert: Σ. συναχθήσεται, συνελέγησαν. Lectionem anonymam Aquilae vindicavimus, coll. Hex. ad Psal. xxxiv. 15. ²² Syro-hex. ✧ וְנִהְיָ. Cf. Hex. ad Psal. cv. 38. Jerem. iii. 2.

12. מַנִּיפּוּלוֹס. *Sicut manipulos.* O'. ὡς δράγματα.
'A. Σ. ὡς ἀχνη. Θ. ὡς καλάμη.²³

13. וְהִדְרִיקָה עֲמִים רַבִּים. *Et comminues populos multos.* O'. καὶ κατατρίψεις (alia exempl. λεπτυνείς²⁴) λαοὺς πολλοὺς. Alia exempl. — καὶ κατατρίψεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη⁴, καὶ λεπτυνείς λαοὺς πολλοὺς.²⁵

וְהִדְרִיקָה. *Et devonebo.* O'. καὶ ἀναθήσεις.
Οἱ λοιποὶ ἀναθηματίσεις.²⁶

בְּעָשְׁתָּם. *Quaestum eorum.* O'. τὸ πλῆθος αὐτῶν. Σ. τὸ κέρδος αὐτῶν. Θ. τὰ δῶρα αὐτῶν.
Ε'. τὴν ὠφέλειαν.²⁷

Cap. IV. 10. κύριος — ὁ θεός σου^{4,28}

CAP. V.

1 (Hebr. iv. 14). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Nunc turmatim congrega te, filia turmae.* O'. νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφραγμῶ. Σ. νῦν ὠδινήσουσι σε, θύγατερ συνεχομένη (s. πολιορκουμένη).¹
Aliter: 'A. Σ. Θ. Ε'. *Nunc vastaberis, filia latronis.*²

וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Obsidionem ponit contra nos.*
O'. συνοχὴν ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς. Σ. συνοχή (s. πολιορκία) ἐτίθη ἐφ' ἡμᾶς.³

1 (iv. 14). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Virga percutient super maxillam iudicem Israel.* O'. ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὰς φυλὰς (Οἱ Γ'. τὸν κριτὴν⁴) τοῦ Ἰσραήλ. 'A. . πλῆξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν Ἰσραήλ. Σ. ῥάβδῳ τύψουσιν κατὰ σιαγόνas τὸν κριτὴν Ἰσραήλ. Θ. . πατάξει ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν Ἰσραήλ.⁵

2 (v. 1). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Parvus es.* O'. ὀλιγοστὸς εἶ. Alia exempl. μὴ ὀλιγοστὸς εἶ;⁶

3 (2). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Quae paritura est.* O'. τικτούσης. Σ. αὐτῆς δι' τικτούσης. Θ. ἔτεκε.⁷

וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. O'. τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ('A. Σ. Θ. αὐτοῦ⁸).

4 (3). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *El stabil, et pascet.* O'. καὶ στησεται, — καὶ ὀφεται⁴, καὶ ποιμανεῖ — τὸ ποίμνιον αὐτοῦ^{4,9}

וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *El habitabunt.* O'. ὑπάρξουσιν. Σ. καὶ κατοικήσουσι.¹⁰

וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Nam nunc magnus erit usque ad terminos terrae.* O'. διότι νῦν μεγαλυνθήσονται ἕως ἄκρων τῆς γῆς. Σ. τότε γὰρ μεγαλυνθήσεται ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.¹¹

5 (4). וְהָיָה בְּתִגְלִיתִי בִתְגִידִי. *Septem pastores, et octo unctos (principes) hominum.*

²³ Syro-hex. *وَقَدْ قِيلَ قِيلًا وَمَقَالًا*. Ad Aquilam cf. Hex. ad Dan. ii. 35. Periphrasis *قِيلَ* ponitur pro *καλάμη* Amos ii. 13. ²⁴ Sic Codd. III, XII, 40, 42, alii. Hieron. *comminues*. ²⁵ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 23, 49, 62, alii; necnon (cum *καταπατήσεις* pro *κατατρίψεις*) Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Hieron.: "Theod. pro *multitudine*, *munera* transtulit; Quinta ed. *emolumentum*, id est, ὠφέλειαν; Sym. *lucrum*, id est, τὸ κέρδος αὐτῶν." Syro-hex. affert: Σ. τὸ κέρδος (*مَكْسَدًا*). ²⁸ Syro-hex.

CAP. V. ¹ Syro-hex. *وَمِنْ سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. cum scholio: *سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. (In textu post *θυγάτηρ* add. 'Εφραΐμ Codd. III, XII, 26, 36, alii, et Syro-hex.) ² Hieron.: "Nunc *vastaberis, filia latronis*. Hoc juxta Hebraicum, cui interpretationi Aq. et Sym. et Theod. et editio Quinta consentiunt." Quod tamen dictum cum lectione Symmachi Syriaca conciliari nequit. ³ Syro-hex. Symmacho continuat: *سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. ⁴ Cod. 86.

⁵ "Trium interpretationes ex Eclogis Joannis Monachi litera X in Cod. Coislín."—Montef. Symmachi lectionem accurate reddidit Syro-hex. *وَمِنْ سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. ⁶ Sic Codd. 22, 26, 36, alii.

Syrus noster interrogando effert: *وَمِنْ سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. Hieron. in Epist. LVII ad Pammach. 8: "Pro, *Nequaquam minima es in ducibus Judae* (Matth. ii. 6), in LXX legitur: *Modicus es, ut sis in millibus Juda*." ⁷ Syro-hex. *وَمِنْ سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*. ⁸ Idem.

⁹ Syro-hex. pingit: — καὶ ὀφεται, καὶ ποιμανεῖ — τὸ π. αὐτοῦ⁴; ubi obelus posterior in initio lineae positus est. Sed metobelum post ὀφεται casu abesse innuit scholium in marg. appictum: "Hi obeli (*וְהָיָה*) non positi erant in Hexaplis." Similiter Cod. Jes. in marg. notat: τὰ ὠβελισμένα εἰς τοὺς δύο τόπους οὐ κείνται ἐν τῇ ἔκσειδι. ¹⁰ Hieron.: "Et *convertentur*, sive ut melius interpretatus est Sym., *et habitabunt*: *IASUBU* enim verbum Hebraicum utrumque significat." ¹¹ Syro-hex. *وَمِنْ سَحَابٍ مَعِ سَحَابٍ*.

Ο'. ἐπὶ ποιμένες, καὶ ὁκτὼ δῆγματα (Θ. Ε'. principes) ἀνθρώπων. 'Α. ἐπὶ νομεῖς, καὶ ὁκτὼ καθισταμένους ἀνθρώπους. Σ. ἐπὶ ποιμένας, καὶ ὁκτὼ χριστοὺς ἀνθρώπων. Θ. ἐπὶ ποιμένας, καὶ ὁκτὼ ἀρχηγούς ἀνθρώπων.¹²

6 (5). וְרָעוּ אֶת-אֶרֶץ אַשּׁוּר בַּחֶבֶר וְאֶת-אֶרֶץ נִמְרוֹד בַּפֶּתַח. Et pascent terram Assyriae gladio, et terram Nimrod in portis ejus. Ο'. καὶ ποιμανοῦσι τὸν 'Ασσοῦρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Νεβρώδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτῆς ('Α. ἐν ζιβύναις (s. σιρομαστάς) αὐτῆς. Σ. ἐν τὸς πυλῶν αὐτῆς. Θ. ἐν πύλαις αὐτῶν. Ε'. ἐν παραξίφισιν αὐτῶν¹³). Σ. Et pascent terram Assur in gladio, et regionem Nemrod intra portas ejus.¹⁴

וְהָיָה. Ο'. καὶ ῥύσεται. Aliud exempl. καὶ τὴν εὐσίβειαν ἐν τῇ τάφρῳ ῥύσεται.¹⁵

7 (6). כְּרִיבִים עַל-יֶעֱשֶׂב. Sicut imbres super herbam. Ο'. καὶ ὡς ἄρνες ἐπὶ ἄγρωστιν. 'Α. καὶ ὡς ψεκάδες ἐπὶ πόναν. Σ. Θ. καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.¹⁶

אֲשֶׁר לֹא-יִקְרָה לְאִישׁ וְלֹא יִיחַל לְבָנֵי אָדָם.

¹² Aquilae et Theodotionis lectiones integras exhibet Cod. 86, et inter eas: Σ. ἐπὶ ποιμένας. Idem separatim affert: δῆγματα] 'Α. καθισταμένους ἀνθρώπους. Σ. χρυστοὺς (sic) ἀνθρώπων. σήγματα (sic). Syro-hex. ad δῆγματα in marg. notat: 'Α. καθισταμένους (ܡܥܬܡܝܢܝܬ). Σ. χρυστοὺς (ܡܥܬܡܝܢܝܬ). Θ. ἀρχηγούς (ܡܥܬܡܝܢܝܬ). Denique Hieron. monet: "Ubi nos posuimus primates homines, et in Hebraico scriptum est NESICHE ADAM, Sym. interpretatus est *Christos hominum*; Theod. et Quinta ed., principes hominum; Aq. graves vel constitutos homines, id est, καθισταμένους." Cf. Hex. ad Ezech. xxxii. 30. ¹³ Hieron.: "Rursum in eo ubi ego et Aq. transtulimus, in lanceis ejus, ut subaudiatur terrae Nemrod, Sym. vertit, ἐπὶ τὸς πυλῶν αὐτῆς, id est, intra portas ejus; Theod. in portis eorum; Quinta ed. ἐν παραξίφισιν αὐτῶν, quod nos possumus dicere, in siccis eorum: in Hebraeo autem positum est BAPHETHEE." Praeterea Cod. 86 affert: Σ. ἐν τὸς πυλῶν; Syro-hex. autem: ܡܥܬܡܝܢܝܬ. (Ad 20 cf. Jerem. vi. 23. Joel iii. 10 in Syro-hex.) ¹⁴ Hieron. ¹⁵ Syro-hex. in textu: ܡܥܬܡܝܢܝܬ ܡܥܬܡܝܢܝܬ; in marg. autem char. med. ܡܥܬܡܝܢܝܬ ܡܥܬܡܝܢܝܬ. Ineptae interpolationis, quae Syro nostro, ut videtur, propria et peculiaris

TOM. II.

Quae non expectat virum, nec praestolatur filios hominis. Ο'. ὅπως μὴ συναχθῇ μηδεὶς, μηδὲ ὑποστῇ ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. 'Α. ὅς οὐχ ὑπομενεῖ ἄνδρα, καὶ οὐ περιμενεῖ υἱοὺς ἀνθρώπων. Θ. ὅς οὐ μενεῖ ἄνθρωπον, καὶ οὐκ ἐλπίζει ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου.¹⁷ Ol Γ'. ὅς οὐ πεποιθήσει ἐπ' ἄνθρωπον, καὶ οὐ περιμενεῖ (s. προσδοκῆσει, s. προσδέξεται) υἱὸν ἀνθρώπου.¹⁸

12 (11). וְהַרְיֹלִי. Et harioli. Ο'. καὶ ἀποφθεγγόμενοι. 'Α. καὶ κληδονίζόμενοι. Σ. (καὶ) σημειοσκοπούμενοι.¹⁹

Cap. V. 7. — ἐν τοῖς ἔθνεσιν 4. — πίπτουσα 4.²⁰

CAP. VI.

1. שְׁמַעְרָנָא אֶת אֲשֶׁר-יִהְיֶה אִמֹר. Audite quaeso quod Jova dicit. Ο'. ἀκούσατε δὲ λόγον κύριος κύριος εἶπεν. Alia exempl. ἀκούσατε δὲ ἃ ὁ κύριος εἶπεν.¹

2. וְהָאֲתָנִים מוֹסְרֵי אֶרֶץ. Et perennes (montes), fundamenta terrae. Ο'. καὶ αἱ φάραγγες, θεμέλια τῆς γῆς. 'Α. καὶ τὰ στερεά... Σ. καὶ τὰ

est, neque originem neque sensum indagare potuimus. ¹⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 81 (cum Θ. pro Σ. Θ.). Cod. 86 affert: 'Α. ψεκάδες. Θ. νιφετὸς; et ad ἄγρωστιν: 'Α. σπόρον. Σ. Θ. χόρτον. Denique Syro-hex. ܡܥܬܡܝܢܝܬ ܡܥܬܡܝܢܝܬ. (νιφετὸς) ܡܥܬܡܝܢܝܬ. (σπόρον) ܡܥܬܡܝܢܝܬ. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xxii. 2. ¹⁷ Euseb. ibid. p. 82, ubi editum: καὶ οὐ περὶ υἱοὺς ἀνθρώπων. Emaculavimus juxta Syrum nostrum, qui tribus interpretibus tribuit ܡܥܬܡܝܢܝܬ. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 25. xxxii. 22. cxviii. 49. ¹⁸ Syro-hex. ܡܥܬܡܝܢܝܬ ܡܥܬܡܝܢܝܬ. (In textu pro edito ܡܥܬܡܝܢܝܬ in codice est ܡܥܬܡܝܢܝܬ, ut conjecerat Bernstein, cum scholio: "Hic obelus (ܡܥܬܡܝܢܝܬ) non positus erat in Hexaplis."

CAP. VI. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 42, 49, alii, Hieron., Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. 86 exscripsit: 'Α. ὁ κύριος εἶπεν, ἀκούσατε δὲ λόγον κυρίου. Sed revera hic codex in textu legit: ἀκ. δὲ ὁ κ. εἶπεν; in marg. autem: ἀκ. δὲ λόγον κυρίου.

6 M

παλαιὰ θεμέλια τῆς γῆς. Θ. καὶ τὰ ἀρχαῖα θεμέλια τῆς γῆς.² Ε'. *Ethanım fundamenta terrae*.³

3. תַּעֲדִי אֶתְּךָ. *Taedio affeci te*. Ο'. παρηνόχλησά σοι. Σ. ἐμόχθησά (s. ἐμόχθωσά) σε.⁴

4. וּמִבֵּית. Ο'. ✕ καὶ 4 ἐξ οἴκου.⁵

5. מִן־הַשִּׁטִּים. *A Sittim*. Ο'. ἀπὸ τῶν σχοίνων. Οἱ λοιποί. Σετίμ.⁶

תַּבְּרָתָהּ. *Beneficia*. Ο'. ἡ δικαιοσύνη. Σ. αἱ ἐλεημοσύναι.⁷

7. נִחַל־שֶׁמֶן. *Rivorum olei*. Ο'. χιμάρων πιδίων. Α'. χειμάρων ελαιῶν. Σ. ρείθρα ελαιῶν.⁸

8. הָגִיד לְךָ. *Indicavit tibi*. Ο'. εἰ ἀνγγέλη σοι. Alia exempl. ἀνγγέλη σοι.⁹ Α'. Θ. ἔρρεθ σοι. Σ. εἰπέ σοι.¹⁰

וְהַיְנַנְנִי לְכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ. *Et humiliter ambulare cum Deo tuo*. Ο'. καὶ ἔτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ (alia exempl. ὀπίσω¹¹) κυρίου θεοῦ σου. Θ. καὶ ἀσφαλίζου τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Ἐλωαίχ. Ε'. καὶ φροντίζην...¹²

9. הִרְבָּה. *Acclamat*. Ο'. ἐπικληθήσεται. Α'. καλέσει. Σ. βοήσει.¹³

12. מִשְׁכָּר. *Mendacia*. Ο'. ψεύδη. Alia exempl. ἄδικα.¹⁴ Οἱ λοιποί. ψυνδῆ.¹⁵

13. וְגַם־אֲנִי הִכָּלְתִּי הַפֶּתַח הַמִּשְׁכָּה עַל־הָאֵשׁ. *Et ego quoque aegrum feci percutiendo te, vas-tundo te propter peccata tua*. Ο'. καὶ ἐγὼ ἄρξομαι τοῦ πατάξαι σε, ἀφανῶ σε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου. Alia exempl. καὶ ἐγὼ ἐβασάνισα ἐπὶ σὲ ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἀμαρτίας σου.¹⁶ Α'. καὶ ἐγὼ ἥρξάμην τοῦ πατάξαι σε ἀφανισμῷ ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀμαρτίαις σου. Σ. καὶ ἐγὼ δὴ ἐτιμωρησάμην σε ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἀμαρτίας σου. Θ. καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι ὃς ἐκάλεσα τὴν πληγὴν σου, ἐξέτισαν ἐπὶ πάσῃ ἀμαρτία σου.¹⁷

14. וְיִשְׁתָּחַ בְּקִרְבְּךָ וְתִסַּג לְךָ תַּפְּלִיט. *Et inanitas tua erit in medio tui; et amovebis (tua), sed non tuta praestabis*. Ο'. καὶ συσκοτάσει ἐν σοὶ, καὶ ἐκνέυσει, καὶ οὐ μὴ διασωθῇς. Alia exempl. καὶ ἐξώσω σε ἐν σοὶ, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασωθῇς.¹⁸ Α'. καὶ καταφυ-

² Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ ܕܥܬܐܢܝܢ. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 15. Jerem. xlix. 19. (Vox Syriaca ܐܬܝܢ ponitur pro στερεός (usitata ܬܡܢܐ) in Hex. ad Psal. lxxii. 4, necnon in versione N. T. Philox. passim. Ad ܬܡܢܐ cf. Jesai. xxv. 1 in Syro-hex.) Hieron.: "Pro fortibus fundamentis terrae, quae LXX, et valles fundamenta terrae, interpretati sunt, Sym. et Theod. transtulerunt, et antiqua fundamenta terrae." Hieron. ⁴ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. Cf. Hex. ad Jesai. vii. 13. Jerem. xii. 5. ⁵ Syro-hex. Copula hodie exstat in libris omnibus praeter Cod. 49. ⁶ Idem: ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. Hieron.: "Ubi LXX schoenis, omnes ipsum Hebraicum SETTIM transtulerunt. Est autem locus in quo Balac rex Moabitarum adversum Israel congregavit exercitum, ὁμώνυμος arboribus, quae per eremum montis Sina hodie quoque gignuntur. . . . Unde arbitrator et LXX σχῖνων interpretatos esse, hoc est, lentiscum; sed paulatim librorum errore factum esse, ut σχοῖνος, id est, funes, pro σχῖνος legeretur." ⁷ Hieron.: "Pro justitiis, sive justitia, misericordias interpretatus est Sym." ⁸ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ⁹ Sic Comp. (cum ἀππγ.), Codd. 22, 23, 51, alii, Hieron. Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁰ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹¹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, et Syro-hex. ¹² Hieron.: "Verbum ܐܬܝܢ, quod LXX transtulerunt paratum esse, et nos diximus, sollicitum ambulare, Theod. significantius expressit: καὶ ἀσφαλίζου τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Ἐλωαίχ, id est, et cave diligenter ut ambules cum Deo tuo: sive ut Quinta ed. transtulit, καὶ φροντίζην, agere scilicet sollicitē, et hanc habere curam." ¹³ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. Cod. 86 affert: Σ. βοήσει. ¹⁴ Sic Codd. 23, 87*, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁶ Sic Comp. (sine ἐπι), Ald., Codd. XII (in marg.), 68, 87* (cum ἐβασάνισω ἀφανισμῷ), 91 (cum ἀφανισμὸν), 97, alii. Hieron.: *Et ego cruciavi te perditione propter peccata tua*. Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁷ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁸ Hieron.: *Et ego ergo coepi percutere te perditione super peccatis tuis*. "Theodotionis textum Syriacum, ab Hebraeo longe recedentem, frustra Graece vertere conatus sum."—Middeld. Nos ex emendatiore apographo (nam Norberg. exscriperat: ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ) sensum qualemque, qui tamen ad Hebraea illustranda omnino nihil confert, eruimus. ¹⁹ Sic Ald., Codd. XII (cum καὶ καταλήψῃ, καὶ ἐννύσει), 23, 40, 68, 86

quod LXX transtulerunt paratum esse, et nos diximus, sollicitum ambulare, Theod. significantius expressit: καὶ ἀσφαλίζου τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Ἐλωαίχ, id est, et cave diligenter ut ambules cum Deo tuo: sive ut Quinta ed. transtulit, καὶ φροντίζην, agere scilicet sollicitē, et hanc habere curam." ¹³ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. Cod. 86 affert: Σ. βοήσει. ¹⁴ Sic Codd. 23, 87*, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁶ Sic Comp. (sine ἐπι), Ald., Codd. XII (in marg.), 68, 87* (cum ἐβασάνισω ἀφανισμῷ), 91 (cum ἀφανισμὸν), 97, alii. Hieron.: *Et ego cruciavi te perditione propter peccata tua*. Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁷ Syro-hex. ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ. ¹⁸ Hieron.: *Et ego ergo coepi percutere te perditione super peccatis tuis*. "Theodotionis textum Syriacum, ab Hebraeo longe recedentem, frustra Graece vertere conatus sum."—Middeld. Nos ex emendatiore apographo (nam Norberg. exscriperat: ܐܬܝܢ ܠܝ ܕܥܬܐܢܝܢ) sensum qualemque, qui tamen ad Hebraea illustranda omnino nihil confert, eruimus. ¹⁹ Sic Ald., Codd. XII (cum καὶ καταλήψῃ, καὶ ἐννύσει), 23, 40, 68, 86

τεύσω σε ἐν ἐγκάτῳ σου, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασώσῃς.¹⁹ Σ. ἀλλὰ καὶ διαφθερεῖ σε εἰς τὰ ἐντός σου, καὶ ἔξεις, καὶ οὐ μὴ διασώσῃς.²⁰ Θ. καὶ συσκοτάσει (s. σκοτάσει) ἐν σοὶ, καὶ ἀναψύξεις, καὶ οὐ μὴ διασωθῇς.²¹

16. מְרִיבֵי קִוְיָהּ. *Nam observat sibi unusquisque statuta Omri.* Ο'. καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ μου. καὶ ἐφύλαξας τὰ δικαιώματα Ζαμβρί.²² Σ. ὅτι ἐφυλάχθη τὰ προσταγmata Ζαμβρί. Θ. καὶ ἐφύλαξας τὰ προσταγmata Ἄμρι.²³

כָּל מַעֲשֵׂי. Ο'. καὶ πάντα τὰ ἔργα (Ἄ. ποιήματα²⁴).

בְּמַעֲשֵׂיהֶם. *In consiliis eorum.* Ο'. ἐν ταῖς ὁδοῖς (alia exempl. βουλαῖς²⁵) αὐτῶν.

Cap. VI. 3. — ἡ τί ἐλύπησά σε 4.²⁶

CAP. VII.

1. אֵלַי לֵי. *Vae mihi!* Ο'. οἶμοι. Ἄ. Σ. ἀλαλαί.¹

כְּסִפְרֵי קִוְיָהּ. *Sicut collectiones fructuum aestivorum.* Ο'. ὡς συνάγων καλὰμην ἐν ἀμνητῷ. Σ. ὡς ἐν τοῖς ἰσχατοῖς τῆς ὁπώρας.²

נִפְשִׁי דִּשְׁתֵּי. *Desiderat anima mea.* Ο'. οἶμοι

ψυχῇ ✕ Οἱ Γ'. μου 4.³ Ἄλλος ἐπεπόθησεν ἡ ψυχῇ μου.⁴

2. מְרִיבֵי. Ο'. — ὅτι 4 ἀπόλωλεν. Οἱ λοιποὶ ἐκλέλοιπεν.⁵

רִיבֵי. *Pius.* Ο'. εὐσεβής (potior scriptura εὐλαβής⁶). Ἄ. Σ. ὁσος.⁷

יִרְבּוּ. *Insidiantur.* Ο'. δικάζονται. Οἱ Γ'. ἐνεδρεύουσιν.⁸

יִצְוּ. *Venantur ad internecionem (s. reti).* Ο'. ἐκθλίβουσιν ἐκθλιβῇ. Ἄ. Σ. θηρεύουσιν ἀναθίματι.⁹

3. בְּשָׂלִים יִתְּנֶהוּ דְּבִר הוּא וְיַעֲבֹדֶה. *Pro remuneratione; et magnus, eloquitur libidinem animi sui ille, et (tres simul) contexunt eam (rem).* Ο'. εἰρηνικούς λόγους ἐλάλησε, καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ ἐστιν, καὶ ἐξελοῦμαι (τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν). Σ. ἐν ἀνταποδοσει, καὶ ὁ μέγας λαλεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς δασεῖς ἡ δασύτης αὐτοῦ.¹⁰

4. טוֹבִים כְּחֶדֶק יִשָּׂר כְּמוֹסִיבָה יוֹם מִצִּפְיָה פְּקָדֶיהָ. *Optimus eorum est instar spinæ, probissimus prae sepe spinosa; dies speculatorum tuorum (a prophetis tuis praedicta), visitatio tua venit; nunc erit perplexitas eorum.* Ο'. τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, ὡς

(in marg.), alii, et Syro-hex. (om. καὶ ante καταλήψῃ). Hieron.: *Et ejiciam te in temetipsam, et apprehendes, et non salvabis*; unde sua extulit Comp.: καὶ ἀποβαλὼ σε εἰς σεαυτὴν, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασώσεις.¹⁰ Cod. 86 (cum καὶ οὐ μὴ διασώσεις). Correximus e Syro-hex., qui affert: 4. אֵלַי לֵי. 5. אֵלַי לֵי. 6. אֵלַי לֵי. 7. אֵלַי לֵי. 8. אֵלַי לֵי. 9. אֵלַי לֵי. 10. אֵלַי לֵי.

20 Syro-hex. 10. אֵלַי לֵי. Cod. 86 minus emendate affert: Σ. ἀλλὰ καὶ διαφθερεῖς εἰς τὰ ἐντός σου, καὶ ἔξεις, καὶ οὐ μὴ διασωθῇς.²¹ Idem: 10. אֵלַי לֵי. 11. אֵלַי לֵי. 12. אֵלַי לֵי.

13. אֵלַי לֵי. “Itaque in vulgari Alexandrinorum textu verba afferuntur ex Theodotionis recognitione.”—*Middeld.* Scilicet pro 10. אֵלַי לֵי, quod in apographo suo invenit, Middeld. edidit 10. אֵלַי לֵי, καὶ ἐκνεύσεις (cf. Rördam ad Jud. iv. 18), quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum. Sed reapse in codice exaratum est, ut nos scripsimus, 10. אֵלַי לֵי.

22 Duplex versio, καὶ ἐφύλαξας τὰ δ. Ζαμβρί, abest a Comp., Codd. 22, 23, 87*, alii, et Syro-hex. Hieron.: “LXX: *Et dissipabuntur* [יִשְׁתַּבְּדוּ] *legitima populi mei* [יִשְׂרָאֵל]; pro

quo nos posuimus propter sermonis consequentiam, *Et custodisti praecepta Amri*, licet et in Hebraeo scriptum sit, *Et custodita sunt praecepta Amri.*”²³ Syro-hex.

14. אֵלַי לֵי. 15. אֵלַי לֵי. 16. אֵלַי לֵי. 17. אֵלַי לֵי. 18. אֵלַי לֵי. 19. אֵלַי לֵי.

24 Cod. 86, qui in textu 87a (sic) habet.

25 Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22 (cum αὐτοῖς), 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. 26 Hieron., Syro-hex.

CAP. VII. 1 Syro-hex. (qui in textu οἶμοι bis habet):

2 Idem: 10. אֵלַי לֵי. 3 Idem: 10. אֵלַי לֵי.

4 Sic in textu (ante οἶμοι ψ.) Ald. (praem. δ),

Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii. Hieron.: *quae*

passa est [ἐπεπόθησεν] *anima mea. Vae mihi, anima.*

5 Cod. 86. Obelus est in Syro-hex., qui notat: “Hic

obelus non positus est in Hexaplis.” 6 Sic Comp.,

Ald., Codd. II (ex corr.), III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron.,

Syro-hex. 7 Syro-hex. 8 Idem:

9 Idem: 10. אֵלַי לֵי. 10 Idem: 10. אֵלַי לֵי.

11 Idem: 10. אֵלַי לֵי. 12 Idem: 10. אֵלַי לֵי.

περιοχῆς, καὶ ἀπὸ περιοχῆς ἕως τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ καὶ
τῆς θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἕως τοῦ ὄρους.²⁷

12. יוֹם מִיּוֹם וְיוֹר הַיּוֹר. "Ἄλλος" ἡμέρα ὕδατος
καὶ θορύβου.²⁸
14. כִּי־יָמִי. Ο'. καθὼς αἱ ἡμέραι. Alia exempl.
κατὰ τὰς ἡμέρας.²⁹ Σ. καθ' ὅσον αἱ ἡμέραι.³⁰
15. אֶרְאֶנִּי. Ostendam ei. Ο'. ὄψεσθε. Alia ex-
empl. δέξω αὐτοῖς.³¹ Σ. . αὐτῶ.³²
17. כְּזִחְלֵי אֶרֶץ. Sicut reptilia terrae. Ο'. σύ-
ροντες γῆν. Σ. συρόμενος ἐπὶ τῆς γῆς.³³
18. לְשֵׁאֲרֵית. Residuo. Ο'. τοῖς καταλοίποις. Σ.
τῶ καταλείμματι.³⁴
- לֹא־יִחְזֹק. Non retinet. Ο'. καὶ οὐ συνέσχεν

(alia exempl. οὐκ ἐκράτησεν³⁵). Σ. οὐκ ἐκαρ-
τέρησεν.³⁶

18. לְעַד. *In perpetuum*. Ο'. Ε'. εἰς μαρτύριον.
Σ. εἰς αἰεί. Θ. εἰς τέλος.³⁷
19. וְרָשָׁתָּה. *Et prajicies*. Ο'. καὶ ἀπορριφήσονται (alia exempl. ἀπορρίψει³⁸).
20. תַּתֵּן. *Praestabis*. Ο'. δώσει. 'Α. Σ. Θ. δώσεις.³⁹
- קָדְמִיִּים. *Inde a diebus antiquitatis*. Ο'. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἐμπροσθεν. Aliter: Ο'. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. ἀρχθῆεν. Σ. ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων. Θ. . . τὰς ἐμπροσθεν.⁴⁰

[illegible]

lectionem post *ἕως τοῦ θρου*s inferunt Codd. II (sed expunct.), III, XII, 22, 26, 36, alii. In Cod. XII lectio textualis, καὶ ἀπὸ θαλάσσης—ἕως τοῦ θρου, in marginem alegata est. ³⁰ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ³¹ Syro-hex. معال. ³² Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ³³ Syro-hex. معال. ³⁴ Sic Cod. 86 in marg. sine nom. Syro-hex. معال. (Pro *consequenter* Norberg. perperam exserpsit *consequenter*.) ³⁵ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 68, 91, alii. Ambigue Syro-hex. لا. ³⁶ Cod. 86. Cum *ἐκάρτηρσεν* intransitivum sit, fortasse reponendum *ἐκάρτησεν*. ³⁷ Hieron.: "Pro ultra Sym. transtulit in *sempiternum*, Theod. in *finem*, LXX et Quinta ed. in *testimonium*." Cod. 86 affert: Θ. *eis τέλος*. Syro-hex.: Θ. *ἕως τέλους* (معال). Σ. *eis aei* (معال). Nobil. ex Hesychio affert: Οἱ λοιποὶ *eis aei*. ³⁸ Sic Codd. III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg.: "In exemplari Eusebiano (معال) καὶ ἀπορριφθήσονται." ³⁹ Syro-hex. معال. ⁴⁰ Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴¹ Syro-hex. in textu: معال. in marg. autem: معال. ⁴² Syro-hex. معال. ⁴³ Syro-hex. معال. ⁴⁴ Syro-hex. معال. ⁴⁵ Syro-hex. معال.

N A H U M.

CAPUT I.

1. כַּשֵּׁן. *Vaticinium.* O'. λήμμα. 'A. ἄρμα.¹
נִינְיָה. O'. Νινευή. Σ. περὶ Νινευή.²
2. אֵל קְנוֹל. O'. θεὸς ζηλωτής. Οἱ λοιποὶ ἰσχυ-
ρός.³
וַיַּעַל חֲמָה. *Et dominus irae.* O'. μετὰ θυμοῦ.
'A. Σ. (καὶ) ἔχων θυμόν.⁴
3. בְּסוּפָה וּבְשַׁעֲרָה. *In turbine et procella.* O'.
ἐν συντελείᾳ καὶ ἐν συσσεισμῷ. Σ. διὰ κατα-
γίγδος καὶ λαίλαπος.⁵
יָנֵן. *Et nubes.* O'. καὶ νεφέλαι. Σ. Θ. καὶ
νέφη.⁶
4. גּוֹרֵר. *Increpans.* O'. ἀπειλῶν. 'A. Σ. ἐπι-
τιμῶν.⁷
5. וַתִּשָּׂא. *Et attollit se.* O'. καὶ ἀνεστάλη. 'A.
ἔφριξεν. Σ. ἐκινήθη.⁸
6. לִפְנֵי. O'. ἀπὸ (alia exempl. πρὸ⁹) προσώπου.

6. וְכִי יָקוּם בְּחֵרֶן אֵשׁ. *Et quis consistet in ardore
irae ejus?* O'. καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὄργῃ
θυμοῦ αὐτοῦ; 'A. καὶ τίς ἀντιστήσεται...
Σ. καὶ τίς ὑποστήσεται ὄργην θυμοῦ αὐτοῦ;¹⁰
7. וַתִּתֵּן. *Effundit se.* O'. τήκει. 'A. συνεχω-
νεύθη. Σ. Θ. ἔσταξεν.¹¹
8. וּבְשִׁפְחָה יַעֲשֶׂה כְּלָה עֵבֶר הַשָּׂפָה. *Et per inun-
dationem redundantem exterminationem faciet
loci ejus.* O'. καὶ ἐν κατακλυσμῷ πορείας (Θ.
παρήλθε, s. διήλθε¹²) συντέλειαν ποιήσεται, τοὺς
ἐπεγειρομένους ('A. ἀπὸ ἀνισταμένων. Θ. con-
surgentibus ei. E'. a consurgentibus illi¹³).
Σ. καὶ ἐν κατακλυσμῷ παρερχομένη συντέλειαν ποιήσει
τοῦ τόπου αὐτῆς.¹⁴
9. לֹא-תִקְוֶה בְּעַמִּים צָרָה. *Non consurget his an-
gustia.* O'. οὐκ ἐκδικήσει δις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν
θλίψει. Σ. οὐχ ἀνυποστήσονται τὴν ἐπανάστασιν δευ-
τέρας θλίψεως. Θ. οὐκ ἀναστήσεται δεύτερον θλίψις.¹⁵

CAP. I. ¹ Hieron. ² Syro-hex. **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* ³ Idem (cum indice ad ζηλωτής male appicto): **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. Cf. Hex. nostra ad Deut. vi. 15.
⁴ Drusius, non memorato auctore. Cf. ad Cap. iii. 4. Hieron. Hebraea vertit: *et habens furorem.* ⁵ Syro-hex. **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* Ad voces Syriacas cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 19. ⁶ Idem: **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* Non aliter ac in textu. ⁷ Idem: **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.*
⁸ Theodoret. ⁹ Sic Comp., Codd. 22, 42, 51, alii, et Syro-hex. in marg. ¹⁰ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus: *Et quis resistet in ira furoris ejus?* apertius interpretatus est Sym.: *Et quis sustinebit iram furoris ejus?*" Idem paulo post: "Verbum Hebraicum **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**, quod et Aq. et LXX transtulerunt, *resistet.*" ¹¹ Idem: "Pro eo quod nos posuimus, *effusa est*, Aq. interpretatus

est συνεχωνέυθη, id est, *conflata est*; Sym. et Theod. *ἔσταξεν*, hoc est, *stillavit.*" ¹² Syro-hex. **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. ¹³ Hieron.: "Verbum **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**, quod nos interpretati sumus, *loci ejus*, omnes in duas orationis partes dividerunt, ut **ܡܠܐ** in praepositionem *de* verterent, id est, *ἀπό*; **ܡܠܐ ܕܥܝܪܐ** interpretarentur. Denique Aq. *ἀπὸ ἀνισταμένων* inquit, id est, *a consurgentibus*; LXX *consurgentes*; Theod. *consurgentibus ei*; Quinta ed. *a consurgentibus illi.*" ¹⁴ Idem: "Solut Sym., cum nostra interpretatione consentiens, ait: *Et in diluvio transeunte consummationem faciet loci ejus.*" ¹⁵ Syro-hex. **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* **ܡܠܟܐ ܕܥܝܪܐ**. *est.* Ab his non multum distat Hieron.: "Sym. apertius: *Non sustinebunt impetum secundae angustiae*; Theod.: *Non consurget secunda tribulatio.*" Quae

10. כִּי עַד-רִירִים בָּבָבִים וּבְבָבִים סְבֻאִים אֲכָלָהּ. כִּנְקָה יִבֶּנָּה מִלֵּךְ. *Nam instar spinarum perplexi, et sicut vino suo inebriati, consumentur velut stipula arida plene (penitus).* Ο΄. ὅτι ἕως θεμελίου αὐτοῦ χερσωθήσεται, καὶ ὡς σμί-λας περιπλεκόμενη βρωθήσεται, καὶ ὡς καλάμη ξηρασίας μεστή. Σ. ἀλλὰ ὁμοίως στοιβῇ συμπεπλεγμένη, οὗτος καὶ τὸ συμπόσιον αὐτῶν συμπιπνόντων ἀλλήλους ἀναλωθήσεται ὡς καλάμη μεστή ξηρά.¹⁶

11. נָצַף. *Οἱ ἐξελεύσεται. Οἱ Γ'. ἐξηλθεν.*¹⁷
 מַלּוּמִי יַצִּי רָעָה. *Malum, consiliarius nequam.*
Οἱ πονηρὰ βουλευόμενος ἐναντία. Ἄ. κακίαν,
*βουλευόμενος ἀποστασίαν.*¹⁸

14. כִּי קִלְוִית. *Nam vilis factus es.* Ο'. ὅτι ταχεῖς (οἱ πόδες).¹⁹ Ε'. ὅτι ὑβρίσθης.²⁰ Ἄλλος· ὅτι ἡτιμώθης.²¹

- 15 (Hebr. ii. 1). **נִכְרַת**. *Excisus est*. Ο'. ἐξήρται.
Alia exempl. ✕ ἀνήλωται 4.²² Θ. ἐξήρται.²³

CAP. II.

4. גְּבוּרָתוֹ. *Fortium ejus.* Ο'. δυναστείας αὐτῶν

(alia exempl. αὐτοῦ¹).

4. הָרָנָב. *Currus*. Ο'. τῶν ἀρμάτων αὐτῶν (alia
exempl. αὐτοῦ³).
5. Ο'. ⁂ καὶ φεύξονται ἡμέρας 4.³

5. Ο'. — καὶ φεύγονται ἡμέρας 4.³

CAP. III.

1. *ἡ πληρὴ*. *Violentiae plena*. Ο' ἀδικίας πλήρης. Ἄ. ἐξαχνεισμοῦ πλήρης. Σ. ἀποτομίας πλήρης. Σ. (juxta ed. 2^{dam}) μελοκοπίας πλήρης.¹

- לֹא יִמִּישׁ טָרֶף. *Non dimittit praedam.* Ο'. οὐ
ψηλαφηθήσεται θήρα. Σ. ὅπου ἀδιάλειπτος ἡ
θήρα.²

3. $\zeta\zeta\eta$. *Occisorum*. Ο'. τραυματιῶν. 'Α. ἀντη-
μένων. Σ. τετρωμένων. Θ. τετραυματισμένων.³

- וַיִּכְשְׁלוּ בַגּוֹיֹתָם. *Offendunt in cadaveribus eorum.*
 Ο. καὶ ἀσθενήσουσιν (Σ. σκανδαλισθήσονται⁴) ἐν
 τοῖς σώμασιν (alia exempl. ἔθνεσιν⁵) αὐτῶν.

4. מֵרֶב. *Propter multitudinem.* Ο'. ἀπὸ πλήθους.
Aliter: Ο'. διὰ τὸ πλῆθος. Θ. ἀπὸ (πλήθους).⁶

CAP. II. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii, et Syro-ex. (cum αὐτῶν in marg.). ² Sic Codd. XII (ex corr.).

26, et Syro-hex. (cum *αὐτῶν* in marg.). ³ Syro-hex.,
notans: "Hic obelus non positus erat in Hexaplis."

CAP. III. ¹ Hieron.: "Ubi nos posuimus, *laceratione plena*, in Hebraeo habetur PHEREC MALEA, quod interpretatus est Aq. ἐξαιχνησμοὶ πλήρης, id est, *exceuvicatione plena*; Sym. autem ἀποτομία πλήρης, quod possumus dicere, *crudelitate vel severitate plena*. In altera ejus editione reperi, μελοκοπία πλήρης, id est, *sectionibus carnum et frustis per membra conscissis*... Porro Hebraeus PHEREC non *exceuvicationem*... sed *gubernaculum*, id est, κυβερνησμων, interpretatus est." Hebraeus, ni fallor, est is quem magistrum in eruditione Hebraica habuit Hieron. (cf. ad v. 8); cujus tamen explicatio vocis Hebraeae plane est commentitia. ² Hieron.: "Denique statim subiecit

[Sym.]: ubi indesinens praeda est." ³ Syro-hex. (qui
in textu τραυμάτων (جرحه) habet): .هل يفتلوا هـ.
.هل يفتلوا هـ. هل يفتلوا هـ. ⁴ Hieron.: "Non cadunt.

juxta Hebraicum, nisi in corporibus suis, et non *offendunt*,
ut interpretatus est Sym., nisi in cadaveribus mortuorum,
quae fornicationis multiplicatione prostrata sunt.” ⁵ Sic
Codd. 22, 36, 51, alii. ⁶ Syro-hex. in textu: : :

autem Middeldorpius ex Bosio mutuatus est: Σ. οὐχ ὑφέ-
ξουσιν ὁρμῇ δευτέρας θλίψεως. Θ. οὐκ ἐπαναστήσεται δευτέρα
θλίψις, sunt mera Hieronymi Latina Graecitate donata.

[illegible]

¹⁸ Cod. Jes., teste Montef., qui exscripsit: κακίαν β. ἀποστασία. Cf. Hex. ad Jud. xix. 22. Psal. xvii. 5. xl. 9.

¹⁰ Hieron.: "ideo plus posui de LXX interpretibus, quoniam secundum παρκοπήν a priori non poterat separari." Syro-hex. post ταράνη σου pergit: ὅτι ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες ταχείς εὐαγγελιζόμενοι; quam constructionem confirmat Tertullian. Adv. Marcion. IV, 13: "Item Naum ex duodecim: *Quoniam ecce veloces pedes in monte evangelizantes pacem.*" Cf. Is. Vossius *De LXX interpretibus*, p. 80.

²⁰ Hieron. in continuatio: "In eo enim quod dicitur, *quia inhonoratus es, pro quo Quinta ed. posuit ὁτι ὑβρίσθης, LXX transtulerunt, quia veloces, quod in Hebraico legitur. CHI CALLOTH.*" ²¹ Sic in textu Codd. 95. 114.

185. In Codd. 22, 36, aliis, duplex lectio est: *οτι ητιμω-
θης, οτι ταχεις*. ²² Sic Syro-hex., et sine aster. Ald.

Codd. 36 (in marg. ab al. m.), 87*, 91, alii. ²³ Syrohex. + **پ:ه.ل.**

4. בַּעֲלַת כְּשָׁפִים. *Magistrae praestigiarum*. O'.
 ἡγουμένη φαρμάκων. 'A. Σ. ἐχούσης φάρμακα.⁷

וּמִשְׁפָּחוֹת. *Et gentes*. O'. καὶ λαούς (alia ex-
 empl. φυλάς⁸).

7. הָיָה כָּל־רֹאשִׁי יָדוּד מִמֶּנּוּ וְאֶמֶר שְׂדֵדָה נִינְוָה.
 מִי יָבֹד לָהּ. *Et fiet, ut quisquis viderit te,*
refugiat a te, et dicat: Devastata est Ninive;
quis condolebit ei? O'. καὶ ἔσται, πᾶς ὁ ὁρῶν
 σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρεί· δειλαία
 Νινευή· τίς στενάξει αὐτήν; Σ. καὶ πᾶς ὁ
 ὁρῶν σε ἀναχωρήσει ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρεί· διεσκέδασται
 Νινευή· τίς συμπάθῃσει αὐτή;⁹

8. הֲתִיטֵבִי מִנָּא אָמוֹן. *Numquid melior es quam*
No Amon? O'. ἐτοιμάσαι μερίδα, ἀρμόσαι
 χορδὴν, ἐτοιμάσαι μερίδα 'Αμμών. Alia ex-
 empl. ἀρμόσαι χορδὴν, μερὶς 'Αμμών.¹⁰ 'A.
 μὴ ἀγαθύνεις ὑπὲρ 'Αμών; Σ. μὴ βελτίων (s. κρείσσων)

σὺ ὑπὲρ 'Αμών; Θ. εἰ σὺ καλὴ ὑπὲρ 'Αμών (s. καλλίων
 'Αμών);¹¹

9. פֹּט וְלִיבִים. *Phut et Libyes*. O'. τῆς φυ-
 γῆς (σου)· καὶ Λίβυες. "Ἄλλος" Φοῦτ καὶ
 Λίβυες.¹²

11. מֵאֲוִיב. O'. ἐξ ἐχθρῶν. Θ. (ἐξ) ἐχθρῶν σου.¹³

12. עֵם־כִּבְנוֹרִים. *Cum ficibus praecocibus*. O'.
 σκοπούς (alia exempl. καρπούς¹⁴) ἔχουσαι.

15. הִתְכַּבְּדִי כְּאַרְבֵּה. *Ingravesce sicut locusta*.
 O'. Vacat. Alia exempl. πληθύνθητι ὡς
 βροῦχος.¹⁵

17. כְּאַרְבֵּה. O'. ὡς ἀττέλαβος. 'A. ὡς βρωστήρ.¹⁶

18. וְאִין קִבֵּץ. *Et nemo est qui colligat*. O'.
 καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκδεχόμενος (Οἱ λοιποὶ ὁ
 συνάγων¹⁷).

Cap. III. 5. — ὁ θεός 4.¹⁸

in marg. autem: ♦ 1. صح.

⁷ Hieron.: "Pro duce
maleficiorum Aq. et Sym. transtulerunt, *habens maleficia*."

⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron.,
 Syro-hex.

⁹ Hieron.: "Denique Sym. ita interpretatus
 est: *Et omnis qui viderit te, recedet a te, et dicet: Dissi-*
pata est Ninive; quis lugebit cum ea?" Ad συμπάθῃσει
 cf. Hex. ad Job. ii. 11.

¹⁰ Sic Comp. (cum ἀρμόσον),
 Codd. 23, 87*, 91, 130, 311. Syro-hex. *لحم قلب*.

وجان حنابل. Hieron.: "Pro eo quod in LXX
 legitur: *Apta chordam, pars Ammon*, et ceteri interpretes
 transtulerunt: *Numquid melior es ab Amon?* Hebraeus
 qui me in Scripturis erudit, ita legi posse asseruit:

Numquid melior es quam No Amon? et ait, Hebraice
 No dici *Alexandriam* [Syro-hex. in marg. char. med.
Hebr. p. 834]; *AMON* autem *multitudinem*, sive *populos*."

لحم. Sed vid. Gesen. in *Thes. Ling.*
 In Ald., Codd. 22, 36, 42, aliis, auctior est lectio, *ἀρμ. χ.*,
ἐτοιμάσαι, μερὶς 'Αμμών.¹¹ Syro-hex. *لحم حنابل*.

♦ 1. صح. ♦ 2. صح. ♦ 3. صح. ♦ 4. صح. ♦ 5. صح. ♦ 6. صح. ♦ 7. صح. ♦ 8. صح. ♦ 9. صح. ♦ 10. صح. ♦ 11. صح. ♦ 12. صح. ♦ 13. صح. ♦ 14. صح. ♦ 15. صح. ♦ 16. صح. ♦ 17. صح. ♦ 18. صح.

¹² Sic in textu (sed retento τῆς φ., vel τῆς φ. σου) Ald.
 (cum Φοῦτ), Codd. 22 (cum Φοῦτ), 36, 51, alii, Hieron. Cf.

Hex. ad Jerem. xlv. 9. Ezech. xxx. 5. ¹³ Syro-hex.
 ♦ 1. قحط حنابل. ♦ 2. قحط حنابل. ♦ 3. قحط حنابل. ♦ 4. قحط حنابل. ♦ 5. قحط حنابل. ♦ 6. قحط حنابل. ♦ 7. قحط حنابل. ♦ 8. قحط حنابل. ♦ 9. قحط حنابل. ♦ 10. قحط حنابل. ♦ 11. قحط حنابل. ♦ 12. قحط حنابل. ♦ 13. قحط حنابل. ♦ 14. قحط حنابل. ♦ 15. قحط حنابل. ♦ 16. قحط حنابل. ♦ 17. قحط حنابل. ♦ 18. قحط حنابل.

¹⁴ Sic Ald., Codd. II (a
 2da m.), 68. Sed cf. Hex. ad Hos. ix. 10. Syrus vertit:

quae grossos habent.
¹⁵ Sic Comp. (cum ὁ βροῦχος), Codd. 23, 62, alii, Hieron.,
 Syro-hex.

¹⁶ Hieron.: "Porro *attelabus*, quem signi-
 ficantius *comessorem* interpretatus est Aq., parva locusta
 est inter locustam et bruchum." Cf. Hex. ad Hos. v. 12.

Syro-hex. scholium affert: *لحم حنابل* (ATEAABOC) *لحم حنابل*
 ♦ 1. قحط حنابل. ♦ 2. قحط حنابل. ♦ 3. قحط حنابل. ♦ 4. قحط حنابل. ♦ 5. قحط حنابل. ♦ 6. قحط حنابل. ♦ 7. قحط حنابل. ♦ 8. قحط حنابل. ♦ 9. قحط حنابل. ♦ 10. قحط حنابل. ♦ 11. قحط حنابل. ♦ 12. قحط حنابل. ♦ 13. قحط حنابل. ♦ 14. قحط حنابل. ♦ 15. قحط حنابل. ♦ 16. قحط حنابل. ♦ 17. قحط حنابل. ♦ 18. قحط حنابل.

¹⁷ Scholium apud Nobil. ¹⁸ Syro-
 hex., qui notat: "Hic obelus non positus erat in Hex-
 aplis." Ignorant ὁ θεός Comp., Ald., Codd. 68, 87*, alii,
 et Hieron.

H A B A C U C.

CAPUT I.

1. **הַמַּשָּׁחֵה**. *Vaticinium.* O'. Σ. Θ. τὸ λήμμα. 'A. τὸ ἄρμα.¹

5. **רְאֵה בְּגוֹיִם**. *Videte inter gentes.* O'. ἴδετε, οἱ καταφρονηταί (בְּגוֹיִם). 'A. Σ. Θ. *aspicite in gentibus.* (S'.) *videbitis calumniatores.* (Z'.) *videbitis declinantes.*³

וְהִתְמַהוּמוּהוּ. *Et obstupescite, obstupescite.* O'. καὶ θαυμάσατε (alia exempl. add. καὶ ἴδετε³) θαυμάσια, — καὶ ἀφανίσθητε.⁴

כִּי-פִעַל פִּעַל בְּיָמֵיכֶם. *Nam opus operans sum in diebus vestris.* O'. διότι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν. Σ. διότι ἔργον ἐργασθήσεται ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν.⁵

7. **מִשְׁפָּטוֹ וְשִׁאתוֹ יֵצֵא**. *Ab ipso iudicium suum et dignitas sua proficiscitur.* O'. ἐξ αὐτοῦ τὸ κρίμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λήμμα αὐτοῦ

ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. Σ. αὐτὸς ἑαυτῷ δικάσει, καὶ δόγματι ἑαυτοῦ ἐπεξελεύσεται.⁶

8. **מִזֶּהָרִי עָרֶב**. *Prae lupis vespertinis.* O'. ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς 'Αραβίας. 'A. παρὰ παρδάλεις τῆς ἑσπέρας.⁷

וְכָשִׁיו פָּרָשָׁיו. *Et gestiunt equites ejus.* O'. καὶ ἐξιππάζονται οἱ ἵππεῖς αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐκχυθίσονται οἱ ἵππεῖς αὐτοῦ.⁸

9. **כָּלֶה לְחֶמֶס יָבוֹא מִפְּיָהֶם קְרִימָה**. *Tota illa (gens) ad vim inferendam venit; turba (s. desiderium) facierum eorum prorsum spectat.* O'. συντέλεια εἰς ἀσεβείας ἤξει, ἀνθεστηκότας προσώποις αὐτῶν ἐξεναντίας. Σ. πάντα εἰς πλεονεξίαν ἤξει, ἡ πρόσοψις τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀνεμος καύσων.⁹

10. **יִתְקַלֵּם**. *Irridebit.* O'. ἐντροφήσει. 'A. celebrabitur. Σ. ἐμπαιξεται.¹⁰

CAP. I. ¹ Hieron. ² Idem: "Ubi in Hebraico scriptum est **RAU BAGGOIM**, et nos transtulimus, *aspicite in gentibus*, et LXX posuerunt, *videte contemptores*, excepto Aq. et Sym. et Theod., qui cum nostra interpretatione concordant, in alia quadam editione ἀνωρύμω reperi, *videbitis calumniatores*, et in alia similiter absque auctoris titulo, *videbitis declinantes*." ³ Cod. 86 affert: καὶ ἴδετε, cum λ super ἴδετε. Cf. Hex. ad Mich. i. 15. Sic Codd. 36, 62, alii. ⁴ Sic Syro-hex. cum notula: "— Hic obelus non positus erat in Hexaplis." ⁵ Hieron.: "Sym. pro eo quod diximus, *quia opus fiet in diebus vestris*, interpretatus est, *quia opus fiet in diebus vestris*; cetera similiter." ⁶ Theodoret. Pro δόγματι ἑαυτοῦ, quod in Schulzii Cod. C, et Parsonsii Codd. 42,

240 legitur, in editis est δόγμα τὸ αὐτοῦ, quae minus proba est syntaxis. Hieron. Latine vertit: *ipsa (gens) sibi iudicabit, et decreto suo egredietur*, male pro, *et decretum suum vindicabit, s. exsequetur*. Syro-hex. tantum affert: ܕܡܫܚܐ. ⁷ Cod. 86. ⁸ Hieron.: "In eo quod... LXX transtulerunt: *Et equitabuntur equites ejus*... interpretatus est Sym.: *effundentur* [quasi a פָּרָשָׁיו, *diffudit se*. Cf. Hex. ad Levit. xiii. 5] *equites ejus*, id est, corruent et allidentur in terram." ⁹ Theodoret. Hieron. Hebraea vertit: *Facies eorum ventus urens*, suppressa voce difficili קְרִימָה. ¹⁰ Syro-hex. ܕܡܫܚܐ. Aquilae versionem Chaldaico-Syriacum ܕܡܫܚܐ, *laudavit, celebravit*, respicere quisvis videt. Ad Sym. cf. Ezech. xxii. 5 in LXX et Syro-hex.

2. **יִרְוֶן**. *Currat*. Ο'. διώκη. 'Α. Σ. **τρέχη**.⁵
3. **וְלֹא יִנָּב**. *Et non mentietur*. Ο'. καὶ οὐκ εἰς
κενόν. 'Α. Σ. καὶ οὐ διαψεύσεται.⁶

אִם-יִתְמַחַח כִּהְיֶה-לוֹ כִּי-בָא יָבָא לֹא יִתְחַר.

Si moratur, exspecta eam; nam certissime veniet, non cunctabitur. Ο'. ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπομεινον αὐτὸν, ὅτι ἐρχόμενος ἦξει, καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ. 'Α. ἐὰν [δὲ] μελλήσῃ, προσδέχου αὐτὸν, ὅτι ἐρχόμενος ἦξει (σ. ἐλεύσεται), καὶ οὐ βραδυεῖ.⁷ Σ. (ἐὰν) στραγγευσθῇται...⁸

4. **הִנֵּה עֹפְלָה לֹא-יִשְׁרָה נִפְשׁוֹ בּוֹ**. *Ecce! quae effert se, non recta est anima ejus in eo*. Ο'. ἐὰν ὑποστείλῃται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 'Α. ἰδοὺ νωχελουμένου οὐκ εὐθεία ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.⁹

וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה. *Sed justus per fidem suam vivet*. Ο'. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου (Πάντες· αὐτοῦ¹⁰) ζήσεται. 'Α. καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζήσεται.¹¹ Σ. ὁ (δὲ) δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται.¹²

5. **וְלֹא יָרָה**. *Nec quiescit*. Ο'. οὐθὲν μὴ περάνη. Σ. οὐκ εὐπραγήσει.¹³ Aliter: Σ. οὐκ εὐπορήσει.¹⁴

6. **הֲלוֹא-אֵלֶּה בְּלֹם עָלְיוֹ מִשְׁלֵי יִשְׁאֹו וּמִלִּצְיָה**.

Nonne isti omnes de eo carmen irrisorium tollent, et dictierium, et aenigmata in eum? Ο'. οὐχὶ ταῦτα πάντα κατ' αὐτοῦ παραβολὴν λήφονται, καὶ πρόβλημα εἰς διήγησιν αὐτοῦ; Σ. μὴ οὐχὶ ταῦτα πάντα περὶ αὐτοῦ εἰς παραβολὴν ληφθήσεται, καὶ αἶνigma προβλήματος κατ' αὐτοῦ;¹⁵

7. **וְקָמוּ**. *Surgent*. Ο'. ἀναστήσονται. Θ. ἐξεγερθήσονται.¹⁶

וְיִקְוּ. *Et evigilabunt*. Ο'. καὶ ἐκνήψουσιν. Οἱ λοιποὶ ἐξυπνισθήσονται.¹⁷

8. **וְכָל-יִשְׁבֵּי בָהּ**. Ο'. ✕ 'Α. Θ. καὶ 4 πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν.¹⁸

9. **וְהָיָה**. Ο'. ὥ. Σ. οὐαί.¹⁹

11. **כִּי-תִקְרָא מִקִּיר תִּזְעַק וְכִפִּים יִעֲנֶנָּה**. *Nam lapis e pariete clamat, et canterius (tignum transversum) e ligno respondet ei*. Ο'. διότι λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγγεται αὐτά. 'Α... καὶ μάζα ἐκ ξύλου ἀποκριθήσεται.²⁰ Σ... καὶ σύνδεσμος οἰκοδομῆς ξύλινος ἀποφθέγγεται αὐτά.²¹ Θ. Ε'... καὶ σύνδεσμος (σ. ἔνδεσμος) ξύλου φθέγγεται αὐτά.²² (S'.) *Quia lapis de pariete clamabit,*

⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. Aquilae lectionem memorat Euseb. in Dem. Evang. p. 277. ⁷ Euseb. ibid. p. 276. Idem p. 278 ἐλεύσεται pro ἦξει allegat, omissio δέ. ⁸ Cod. 86 (cum scriptura στραγγευσθῇται, σ. στραγγευσθῇται). Cf. Hex. ad Jud. xix. 8. Prov. xxiv. 10. ⁹ Euseb. ibid. p. 278. Cod. 86 affert: 'Α. ἰδοὺ νωχελουμένου. Cf. Hex. ad Prov. xviii. 9. xxiv. 10. ¹⁰ Hieron.: "Et ubi LXX posuerunt: *Justus autem ex fide mea vivet*, omnes aequaliter transtulerunt, *ex fide sua vivet*." Syro-hex. **וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה**. ¹¹ Euseb. in continuatione. ¹² Hieron.: "Denique Sym. significantius interpretans ait: *Justus autem per fidem propriam suam vivet*, quod Graece dicitur: ὁ (δὲ) δίκαιος κ. τ. εἰ." ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Hieron.: "Sic vir superbus non decorabitur, nec voluntatem suam perducet ad finem, et juxta Sym. οὐκ εὐπορήσει, hoc est, in rerum omnium erit penuria." (Hieronimi versio, non decorabitur (οὐχ ὀραιωθήσεται) Aquilam auctorem referre videtur. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. i. Jesai. lii. 7.) ¹⁵ Syro-hex. **וְכָל-יִשְׁבֵּי בָהּ**. ¹⁶ Idem. **וְקָמוּ**. ¹⁷ Idem. **וְיִקְוּ**. ¹⁸ Idem. **וְכָל-יִשְׁבֵּי בָהּ**. ¹⁹ Idem. **וְהָיָה**. ²⁰ Idem. **כִּי-תִקְרָא מִקִּיר תִּזְעַק**. ²¹ Idem. **וְכִפִּים יִעֲנֶנָּה**. ²² Idem. **וְכָל-יִשְׁבֵּי בָהּ**.

¹⁶ Idem: **וְקָמוּ**. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Syro-hex. Copula legitur in libris omnibus. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Hieron.: "Sed et Aq. aliud quiddam quam nos diximus posuit, καὶ μάζα, id est, *et massa de ligno respondebit*." Cod. 86 affert: 'Α. μάζα. ²¹ Hieron.: "Porro quod nos interpretati sumus: *Et lignum quod inter juncturas aedificiorum est, respondebit*; pro quo LXX posuerunt: *Et scarabaeus de ligno loquetur ea*, manifestius more suo transtulit Sym.: καὶ σύνδεσμος κ. τ. εἰ, id est, *et junctura aedificii lignea loquetur ea*." Cod. 86 affert: Σ. σύνδεσμος ξύλινος. Theodoret: ἀντὶ δὲ τοῦ κάνθαρος, σύνδεσμος ξύλινος ὁ Σίμ. τέθεικεν. ²² Hieron.: "Theod. quoque, καὶ σύνδεσμος [fort. ἔνδεσμος] κ. τ. εἰ; necnon et Quinta ed., καὶ σύνδεσμος κ. τ. εἰ; quae et ipsae interpretationes cum Symmachi et nostra interpretatione concordant. Quod enim lingua Hebraica dicitur CHAPHIS, lignum significat, quod ad continendos parietes in medio structurae ponitur, et vulgo apud Graecos appellatur ἱμάνωσις." Cod. 86 affert: Θ. ἔνδεσμος. S. Cyril. in XII Proph. p. 540 B: Ἰστίον δὲ, ὅτι ἀντὶ τοῦ, κάνθαρος, εἰπεῖν, ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἐκεδεδόκαται,

*quasi vermis in ligno loquens. (Z') Lapis enim de pariete vociferabitur, et σκώληξ de ligno loquetur ea.*²³

14. יִכְסֹוּ עָלָיו. *Operiunt mare. O' κατακαλύψει αὐτούς. Alia exempl. κατακαλύψαι θαλάσας.*²⁴

15. הוֹי מִשְׁכָּה רֵעוֹ מִסֶּסֶה רֵעוֹ. *Vae illi, qui potum dat socio suo, (tibi, inquam) qui infundis fervorem (fervidum vinum) tuum. O' ὦ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπῇ θολερᾷ. 'Α... ἐξ ἐπιρρίψεως χόλου σου.*²⁵ Σ... καὶ ἀφίω ἀκρίτως τὸν θυμὸν ἑαυτοῦ.²⁶ Θ... ἀπὸ χύσεώς σου.²⁷ Ε'... ἐξ ἀπροσδοκῆτου ἀνατροπῆς τῆς ὁργῆς σου.²⁸ "Αλλος· οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τὸν ἐταῖρον αὐτοῦ ἀελλαν πετομένην.²⁹ "Αλλος· οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τὸν πλησίον αὐτοῦ ἔκστασιν ὀχλουμένην.³⁰

עַל-מְעִירָהוּ. *Super pudenda eorum. O' ἐπὶ τὰ σπῆλαια ('Α. γύμνωσιν. Σ. ἀσχημοσύνην³¹) αὐτῶν.*

16. הִתְעַרְלָה. *Et praeputiatum siste te. O' καρδία*

*σαλεύθητι (alia exempl. καὶ διασαλεύθητι³²) καὶ σείσθητι. 'Α. καὶ καρῶθητι.*³³

17. מַחֲלֵה. *Violentia. O' ἀσέβεια. 'Α. αἷμα, Σ. πλεονεξίαν.*³⁴

תַּשְׁחִית. *Et vastatio bestiarum. O' καὶ ταλαιπωρία θηρίων. 'Α. καὶ προνομή κτηνῶν. Σ. (καὶ) διαρπαγὴ κτητῶν.*³⁵

יְחִית. *Quae terruit eas. O' ποθήσει σε. 'Α. καταπτήξει. Σ. ἡττήσει.*³⁶

18. יִצֹר. *Fictor ejus. O' ἔπλασεν (alia exempl. ἔπλασαν³⁷) αὐτό. Θ. πλάσσω.*³⁸

מִלְּמִי. *(Idola) muta. O' κωφά. Σ. ἀλαλα.*³⁹

19. כָּל-רִיחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ. *Et omnis spiritus non est in medio ejus. O' καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ('Α. ἐν ἐγκάτοις αὐτοῦ⁴⁰).*

CAP. III.

1. עַל-גִּבְיֹתָי. *Ad modum carminum dithyrambicorum. O' μετὰ ὥδης. 'Α. Σ. Ε'. ἐπὶ ἀγνοη-*

ἐνδεσμος ἔξωλον· ὅθεν ἐστὶν ἐννοεῖν, ὅτι τάχα πού τας τῶν οἰκίων μίτρας, καὶ τὴν ἐν αὐταῖς ἀναπλοκὴν τῶν ἔξωλον, ἦτοι σύνδεσμον, καθάρους ὀνόμαζον κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, διὰ τὸ οἷον πολλοῖς ἀντέχειν ποσὶ τὴν ἐπικειμένην αὐτοῖς ὁρσφῆν.

²³ Hieron.: "Reperi, exceptis quinque editionibus, id est, Aquilae, Symmachi, LXX, Theodotionis, et Quinta, in duodecim prophetis et duas alias editiones, in quarum una scriptum est: *Quia lapis cet.*; et in altera: *Lapis enim cet.*"

²⁴ Sic Comp., Codd. 22, 36, 42, 51 (cum -ψει), 62 (cum καλύψαι), alii, Hieron., Syro-hex. (لَحْمٌ مَس).

²⁵ Hieron.: "Aquila, ἐξ ἐπιρρίψεως [Vallars.: "Ad fidem Regii MS. restituimus ἐπιρρίψεως, qua in lectione et Barberinus alter a Montef. laudatus consentit. Antea erat ἐκπέμφσεως"] χόλου σου, quod possumus vertere, *de emissione furoris tui.*" Cod. 86 affert: 'Α. ἐξ ἐπιρρίψεως (non, ut Montef., ἐπιρρίψεως) χόλους (sic); quae lectio ab Hieronymi emissionē propius abesse videtur.

²⁶ Idem: "Pro subversione turbida Sym. interpretatus est: καὶ ἀφίω κ. τ. ἑ., id est, et emittens absque iudicio furorem suum." Etiam Cod. 86: Σ. ἀφίω κ. τ. ἑ.

²⁷ Idem: "Theod. ἀπὸ χύσεώς σου, quod interpretatur, *ab effusione tua.*"

²⁸ Idem: "Quinta ed. ἐξ ἀπροσδοκῆτου κ. τ. ἑ., quod significat, *de subversione insperata irae tuae.*"

²⁹ Idem: "In alia editione reperi: οὐαὶ τῷ ποτίζοντι κ. τ. ἑ., quod

ipsum in lingua nostra sonat: *Vae qui potum dat amico suo turbine volatantem.*"

³⁰ Idem: "Sed et alibi translatum legi: *Vae qui potum dat proximo suo ἔκστασιν ὀχλουμένην*, id est, *amentiam turbidam.*" ³¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 42 exscripsit: Σ. ἀσχύνην. S. Cyril. in XII Proph. p. 544 A: 'Εκδεδώκασιν γὰρ οἱ ἔτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν ἀντὶ τῶν σπηλαίων, τὴν γύμνωσιν.

³² Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 51, alii, invito Syro-hex., qui legit: πῆ καὶ σὺ καὶ σὺ καρδία κ. τ. ἑ.

Hieron.: *et commovere* (om. καὶ σείσθητι). ³³ Cod. 86. Hieron. Hebraeum vertit: *et consopire*. Uterque pro כָּל-רִיחַ interpretatus est כָּל-רִיחַ, *vertigine corrumpere*. Cf. Hex. ad Psal. lix. 5. Jesai. li. 17.

³⁴ Cod. 86. Aquilae αἷμα aut ad Hebraeum מִיָּהוּ, ὅ. δὲ αἵματα, pertinet; aut pro ἀδικία male exaratum.

³⁵ Cod. 86. Nescio quo errore Syrus noster ad θηρίων affert: 'Α. ἀνθρώπων (חַיָּוִת).

³⁶ Cod. 86. ³⁷ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

³⁸ Syro-hex. מִלְּמִי. ³⁹ Hieron.: "Et facit simulacra muta, vel surda: κωφά quippe apud Graecos utrumque significat; quanquam Sym. ἀλαλα interpretans, *muta* magis videatur intellexisse quam *surda.*"

⁴⁰ Idem: "Unde et Aq. significantius vertit Hebraicum, dicens: *Et spiritus ejus non est in visceribus, sive in medio ejus.*"

μάτων. Θ. ὑπὲρ τῶν ἔκουσιασμῶν (fort. ἀκουσιασμῶν).¹

2. תִּמְנִי. *Timni*. Ο'. καὶ ἐφοβήθη. "Ἄλλος καὶ εὐλαβήθη."²

יְהוָה פָּעַלָּהּ בְּקֶרֶב שָׁנִים חִיָּהוּ. *Jona, opus tuum in medio annorum vivifica (exsequere).* Ο'. κατενόησα (alia exempl. κύριε, κατενόησα³) τὰ ἔργα σου, καὶ ἐξέστην· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ.⁴ 'Α... ἐν τῷ ἐγγίσειν τὰ ἔτη ζώων αὐτό. Σ... ἐντός τῶν ἐνιαυτῶν ἀναζώωσον αὐτόν. Θ. ἐν μέσῳ ἐτῶν ζώωσον αὐτόν.⁵

בְּקֶרֶב שָׁנִים תִּוְדִיעַ. *In medio annorum notum facias.* Ο'. ἐν τῷ ἐγγίσειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ — ἐν τῷ παρῆναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ· ἐν τῷ παραχθῆναι τὴν ψυχὴν μου.^{4,6}

3. אֱלֹהֵי מִתְיָמֵן יְבֹא וְקִדְשׁ מִיְּהִר-פָּאָרָן. *Deus*

e Theman venit, et Sanctus e monte Pharan. Ο'. ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ("Ἄλλος· ἀπὸ λιβὸς") ἤξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους [Φαράν] κατασκίου δασέος ('Α. Σ. Θ. Φαράν⁸). 'Α. Σ. Ε'. ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ἤξει... Θ. Ἐλωεὶμ ἀπὸ νοτίου (s. νότου) ἤξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαράν.⁹

3. קָלָה. Ο'. διάψαλμα. Σ. εἰς τὸν αἰῶνα. Θ. εἰς τέλος. Ε'. σελά.¹⁰ "Ἄλλος· μεταβολὴ διαψάλματος."¹¹

בְּקֶרֶב שָׁנִים תִּוְדִיעַ יְהוָה מַלְאָךְ הָאֵשׁ. *Ope-*
ruit caelum majestas ejus, et laude ejus repleta
est terra. Ο'. ἐκάλυψεν οὐρανούς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ, καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ. 'Α. Θ. ἀπεκάλυψεν οὐρανούς τὴν εὐπρέπειαν αὐτοῦ, δόξης αὐτοῦ καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπληρώθη ἡ οἰκουμένη.¹² "Ἄλλος· ἐκάλυψεν ὁ

CAP. III. ¹ Hieron.: "Aq. et Sym. et Quinta ed., sicut nos, pro *ignorationibus* transtulerunt; solus Theod. ὑπὲρ τῶν ἔκουσιασμῶν, id est, pro *voluntariis*, et pro *his qui sponte delinquent*. Hoc propterea ut intelligamus, exceptis LXX, nullum orationem cum canticis transtulisse. Nam et in Hebraico habet AL SEGIOTOTI, quod dicitur ἐπὶ ἀγνοημάτων, et nos transtulimus, pro *ignorationibus*."

² Sic in textu Codd. 62, 86, 147, qui per totum hoc canticum inter se amice conspirant. "In Cod. Barberino affertur interpretatio alia Cantici Habacuc cum hac nota in fine: Τὴν φθὴν τοῦ Ἀμβρακίου οὐχ εὖρον συμφωνοῦσαν οὔτε τοῖς Ο', οὔτε Ἀκύλα, οὔτε Συμμάχῳ, οὔτε Θεοδοτίῳ. Ζητήσεις οὖν εἰ τῆς Ε' ἢ τῆς Σ' ἐκδόσεώς ἐστι. Immo nec cum Quinta, nec cum Sexta convenit, ut ex earum locis supra allatis liquidum est: quare ut incerti interpretis postrema semper ponitur, praemissa voce "Ἄλλος, per totum canticum. Esse vero Septimam editionem vix est quod dubitemus."—*Montef.*

³ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. ⁴ Hieron.: "Quod autem LXX dixerunt, *consideravi et obstupui*, nec in Hebraeo habetur, nec apud quempiam aliorum interpretum, ut sublatis his quae in Hebraico non habentur, possit legi juxta LXX: *Domine, opera tua in medio duorum animalium cognosceris*: quod quia ἀδιάντητον videbatur, superiora conjuncta sunt."

⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 279 (qui in textu LXX virali ζῶων pingere jubet, invitis Hieron. et Syro-hex.). Syro-hex. affert: 'Α. Θ. ζώωσον αὐτόν (سوس). Σ. ἀναζώωσον αὐτόν (سوس حيوان). Hieron.: "Pro eo quod nos et Aq. et Theod. transtulimus, *vivifica illud*, Sym. interpretatus est, *revivifica illud*."⁶ Obelus est

in Syro-hex. Hieron.: "Sequitur: *Cum advenerit tempus, demonstraberis; cum turbata fuerit anima mea; quod, exceptis LXX, nec in Hebraico, nec apud quempiam aliorum habetur interpretum... Quod autem inferitur, cum turbata fuerit anima mea, apud LXX interpretum editionem cum posterioribus copulatur, ut possit legi: Cum turbata fuerit anima mea in ira, et hucusque distinctio: deinceps inferatur, misericordiae recordaberis.*" ⁷ Sic

Codd. 62, 86 (cum λιβὸς), 147. ⁸ Syro-hex. ܐܠܗܝܬܝܢ. In textu Φαράν reprobant Ald., Codd. 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. Codd. 62, 86, 147 Φαράν habent, non κατασκίου δασέος. ⁹ Hieron.: "Aq. et Sym. et Quinta ed. ipsum Hebraicum posuerunt THEMAN; solus Theod. quid significaret THEMAN, interpretatus est, dicens: *Eloim ab austro veniet, et Sanctus de monte Pharan, in finem*. Ex quo intelligimus, a solis LXX positum, *de monte umbroso et condenseo*." Ad Ἐλωεὶμ cf. Hex. ad Mich.

iii. 7. vi. 8. Paulo aliter Euseb. ibid. p. 280: Μεταλαμβάνεται γὰρ Θαμὰν εἰς τὸν νότον· διὸπερ ὁ Θεοδοσίῳ τοῦτον ἐρμηνεύει τὸν τρόπον, ὁ θεὸς ἀπὸ νοτίου ἤξει. Theodoret.: τὸ Θαμὰν οἱ μὲν λιβὰ, οἱ δὲ νότον ἡρμηνεύουσιν. Cf. Hex. ad Amos i. 12. ¹⁰ Hieron.: "Sed et hoc quod LXX transtulerunt διάψαλμα, et nos posuimus *semper*, Sym. interpretatus est *in aeternum*; Theod. *in finem*; Quinta ed. ipsum Hebraicum SELA." Aliter tamen iidem interpp. in Hex. ad Psal. iii. 3. lxxiv. 4. lxxv. 4, 10. ¹¹ Sic in textu Codd. 62, 86, 147. Vox διάψαλμα deest in Ald., Codd. III, 23, 26, 36, aliis, invito Syro-hex. ¹² "Ex Colbert. στιχηρῶς scripto, qui continet Psalmos et Cantica Scripturae. Coislin. vero habet: 'Α. Θ. ἀπεκάλυψεν ὁ

οὐρανὸς τὴν εὐπρέπειαν τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη.¹³

4. וְנִגְהָ בְאֹר תְהִיָּה כְרָנִים מִיָּדוֹ לוֹ. *Et splendor instar lucis (solis) erat; radii e manu ejus erant ei.* Ο'. καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ. "Ἄλλος" διαύγασμα φωτὸς ἔσται αὐτῷ κέρατα ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὑπάρχει αὐτῷ.¹⁴

וְהָם חֲבִינֵן עָזָה. *Et ibi erat latibulum roboris ejus.* Ο'. καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἔθετο ἀποκρυφὴν ἰσχύος αὐτοῦ. Σ. καὶ ἔθετο κεκρυμμένην ἰσχύον αὐτοῦ. Θ. καὶ ἐκεῖ ἀποκρυφὴ ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁵ "Ἄλλος" ἐκεῖ ἐπεστήρικται ἡ δύναμις τῆς δόξης αὐτοῦ.¹⁶

5. לְפָנָיו יִלָּךְ דָּבָר. *Ante eum ibat pestis.* Ο'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος (Θ. λόγος). 'Α. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λοιμός. Σ. πρὸ προσώπου αὐτοῦ προπορεύσεται θάνατος. Ε'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ περιπατήσει θάνατος.¹⁷ "Ἄλλος" πρὸ προσώπου αὐτοῦ προελεύσεται πτώσις.¹⁸

וַיֵּצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו. *Et egressa est febris ardens ad pedes ejus.* Ο'. καὶ ἐξελεύσεται εἰς πεδία ('Α. πτηνόν. Σ. Θ. Ε'. πετεινόν¹⁹) κατὰ πόδας αὐτοῦ. "Ἄλλος" καὶ κατὰ πόδας αὐτοῦ ἀκολουθήσει τὰ μέγιστα τῶν πετεινῶν.²⁰

- עַמִּי וְיִמְכְּדוּ אֶרְצָא רָאָה וַיִּהְיֶה גּוֹיִם וַיִּתְפָּצְצוּ

הָרָרִיעַד שָׁחוּ גְבָעוֹת עוֹלָם הִלְכוּ עוֹלָם. *Stetit, et mensus est (s. commovit) terram; vidit, et trepidare fecit gentes; et dissiluerunt montes sempiterni, depressi sunt colles aeterni; viae antiquae sunt ei.* Ο'. ἔστη, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ; ἐπέβλεψε, καὶ διετάκη ἔθνη; διεθρύβη τὰ ὄρη βίβ; ἐτάκυσαν βουνοὶ αἰώνιοι πορείας αἰωνίας αὐτοῦ. "Ἄλλος" στὰς διεμέτρησε τὴν γῆν κατανοήσας ἐξείκασε τὰ ἔθνη; διεθρύβη, καὶ τὰ ὄρη θραυσθήσεται; ταπεινωθήσονται αἱ νάπαι (al) ἐκ τοῦ αἰῶνος; αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς ἀλλοιωθήσονται; αὐτοῦ ἔνεκα σεισθήσεται ἡ οἰκουμένη.²¹

7. תַּחַת אָנוּן רְאִיתִי אֶהְלִי כִישָׁן יִרְבּוֹן יִרְיעוּת. *Sub aerumna vidi tentoria Chusan; trepidaverunt aulae terrae Midián.* Ο'. ἀντὶ κόπων εἶδον σκηνώματα Αἰθίοπων; πτοηθήσονται καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιάμ. "Ἄλλος" κατανεόηκα τὰς σκηνὰς Αἰθίοπων; ταραχθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς δέρρεις Μαδιάμ.²²

8. אִם-בָּיִם עֲבַרְתָּהּ כִּי תִרְכַּב עַל-סִוְסֶיהָ מִרְבֶּבֶתָּהּ. *Num in mare indignatio tua, quod conscendisti equos tuos, currus tuos salutis?* Ο'. ἢ ἐν θαλάσῃ τὸ ὄργμημά σου, ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία; "Ἄλλος" ἢ ἐν θαλάσῃ ἡ ὄργη σου;

οὐρανὸς κ. τ. εἴ.—*Montef.* Praeterea corrigendum videtur ἐπεκάλυψεν, necnon, ut in lectione sequenti, τὴν εὐπρ. τῆς δ. αὐτοῦ; ut tamen ne sic quidem lectio Aquilam autorem habeat.

¹³ Sic in textu Codd. 62, 86, 147. Ad ἐκάλυψεν οὐρανὸς Nobil. notat: "In uno vetustissimo libro, majoribus literis exarato, principium hujus orationis convenit cum aliis libris; ab hoc vero loco, cetera ita posita sunt: ἐκάλυψεν οὐρανὸς ἡ εὐπρέπεια τῆς δόξης αὐτοῦ, κ. τ. εἴ." Iste liber est Parsonsii Cod. 23.

¹⁴ Ibidem. "Hanc lectionem τοῖς ὁ tribuit Coislin. in margine positam."—*Montef.* ¹⁵ Hieron.: "Pro eo quod LXX interpretati sunt, et posuit dilectionem robustam fortitudinis suae, et nos diximus, ibi abscondita est fortitudo ejus, Aq. transulit, et posuit absconsionem fortitudinis suae; Sym., et posuit absconditam fortitudinem suam; solus Theod. nostrae translationi congruens ait, et ibi absconsio fortitudinis ejus."

¹⁶ Sic in textu Codd. 23 (cum ἀπεστ.), 62,

86, 147. ¹⁷ Hieron.: "Denique et Aq. ita interpretatus est, ante faciem ejus ibi pestis; Sym., ante faciem ejus praecedet mors; Quinta ed., ante faciem ejus ambulabit mors; soli LXX et Theod. sermonem pro morte interpretati sunt."

¹⁸ Sic in textu Codd. 23, 62 (cum προσελ.), 86, 147.

¹⁹ Hieron.: "Ubi diximus: Egredietur diabolus ante pedes ejus... Aq. pro diabolo transulit volatile; Sym. autem et Theod. et Quinta ed. volucrem, quod Hebraice dicitur RESEPH." Cf. Hex. ad Job. v. 4. Psal. lxxvii. 48. (In textu pro εἰς πεδία lectio εἰς παυδείαν est in Ald., Codd. 22, 36, 51, aliis, et Bar-Hebraeo apud Parsons., invitis Hieron. et Syro-hex.)

²⁰ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147.

²¹ Sic in textu Codd. 62 (cum ἐξήκασεν), 86, 147. Cod. 23 om. διεθρύβη, et post αἱ νάπαι pergit αἱ ἐκ τοῦ αἰῶνος; αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς, omisiss ceteris.

²² Sic in textu Codd. 23 (praem. ἀντὶ κόπων), 62 (cum Βαριάμ pro Μαδιάμ), 86, 147.

ἀνέβης ἐπὶ τὰ ἄρματα σου ἡ ἵππασία σου σωτηρία.²³

9. **עָרִיךָ תַּעֲזֹר קִשְׁתְּךָ שְׂבָעוֹת מִשּׁוֹת אֶמָר.** *Nudatione nudatur arcus tuus; jurajuranda sunt virgae verbi (jurejurando firmatae sunt castigationes a Deo annuntiatæ). Ο'. ἐντείνων ἐνέτεινας τόξον σου ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει — κύριος 4.²⁴ "Ἄλλος· ὁ προέβης ἐξηγέρθη τὸ τόξον σου, ἐχόρτασας βολίδας τῆς φαρέτρας αὐτῆς.²⁵*

יְהִי רִמְּךָ תִּבְעָנִיבָהּ. *Fluminibus fidisti terram. Ο'. ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ. "Ἄλλος· ποταμὸς διασκεδάσεις, καὶ γῆν σεισεις.²⁶*

10. **רָאוּךָ יְחִילוּ הָרִים וְרֹם מִיָּם עָבָר בְּתֵן תְּהוֹם.** *Viderunt te, contremuerunt montes; imber aquarum transiit; edidit abyssus vocem suam; in altum manus suas sustulit. Ο'. ὕπονται σε, καὶ ὠδινήσουσι λαοί, σκορπίζων ὕδατα πορείας (Οἱ λοιποὶ illisio, vel impetus, aquarum transiet²⁷). ἔδοκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς, ὕψος φαντασίας αὐτῆς. ἐπήρθη. "Ἄλλος· ἐν τῷ ἀντοφθαλμῶν σε παραχθῆσονται τὰ ὄρη· ἐν τῷ τὸν ἐξαίσιον σου ὄμβρον διελθεῖν δι' αὐτῆς, ἡ ἄβυσσος ἀνεφώνησε μείζον.²⁸*

11. **שָׁמַשׁ יִרְחַ עֶמֶד וְבִלְהָ לְאֹר חֲצִיָּה יִהְיֶה.**

²³ Sic in textu Codd. 23 (cum τὸ ὄρμημά σου; κύριε, ἀνέβης), 62, 86 (sine σου posteriore), 147. ²⁴ Obelus est in Syro-hex.

²⁵ Sic in textu Codd. 23 (cum τὰς βολ.), 62, 86, 147. Solus Nobil. e codice suo vetustissimo οὐ προέβης, et mox ἐχόρτασαν excitat.

²⁶ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147.

²⁷ Hieron.: "Unde et ceteri interpretes, furorem volentes haereticum describere, transtulerunt: *Illisio* [fortasse ἐντίναγμα, quod Aq. pro Hebraeo דָּרַץ posuit Jesai. xxxii. 2] vel *impetus* [δρμή, s. ὄρμημα] *aquarum transiet*. Ferunt enim prono eloquentiae cursu, et praecipites, ut quaecunque obvium et levem invenerint, secum trahunt." Qui locus antecessores nostros fugit.

²⁸ Sic in textu Codd. 23 (om. σε, et cum μείζων in fine), 62 (cum μείζων), 86, 147 (cum μείζω).

²⁹ Syro-hex. ܡܫܝܚܐ ܕܝܚܐ ܕܥܡܕܐ ܕܠܐܘܪܐ ܕܚܘܕܐ. ³⁰ Sic in textu Codd. 23 (cum μάχαρη), 62, 86, 147.

³¹ Sic Codd. 22, 51, alii, et Theodoret. ³² Sic in textu Codd. 23 (cum ἐγέρθης), 62, 86, 147.

³³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 36, 40, alii, Hieron., Euseb., Syro-hex.

לְנֵיָהּ בְּרֶךְ חֲנִיתָהּ. *Sol cum luna stetit in domicilio tuo; ad lucem sagittarum tuarum incedeabant, ad splendorem fulguris hastae tuae. Ο'. (ἐπήρθη) ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς· εἰς φῶς βολίδες σου πορεύονται, εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὀπλων σου (Ἄ. Σ. δόρατός σου. Θ. λόγχη σου²⁹). "Ἄλλος· φῶς τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου ἐπέσχευ· τὸ δὲ φέγγος τῆς σελήνης ἐστάθη· κατὰ τὸ φέγγος τῶν βολίδων σου πορεύονται, κατὰ τὸ φέγγος ἀστραπῆς μαχαίρας σου.³⁰*

12. **בְּצַעַתְךָ אֶמָר בְּהָא תִּרְוֶשׁ גּוֹיִם.** *Cum indignatione gressus es per terram, cum ira tritursti gentes. Ο'. ἐν ἀπειλῇ ὀλιγώσεις (alia exempl. συμπατήσεις³¹) γῆν, καὶ ἐν θυμῷ κατάξεις ἔθνη. "Ἄλλος· μετὰ θυμοῦ ἐγεροθήσῃ ἐπὶ τὴν γῆν, μετ' ὀργῆς ἀλοήσεις ἔθνη.³²*

13. **יֵצֵאת לְשֵׁךְ עַמְּךָ לְיִשְׁעַתְּ מִשְׁיָחָה.** *Egressus es ad liberandum populum tuum, ad liberandum Unctum tuum. Ο'. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν (alia exempl. τοὺς χριστούς³³) σου. Ἄ. Ε'. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, εἰς σωτηρίαν σὺν χριστῷ σου.³⁴ Σ. ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν σου. Θ. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν σου.³⁵ Σ'. ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν*

³⁴ Euseb. in Dem. Evang. p. 189, ubi in posteriori clausula male editum: εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου σὺν Χριστῷ σου. Hieron.: "Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX plurali numero, ut *salvares Christos tuos*, ibi esse in Hebraico, LAJESUA ETH MESSIACH; quod Aq. transtulit, in *salutem cum Christo tuo*; non quod Deus egressus sit, ut salvaret populum, et salvaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo... Sed et Quinta ed. similiter transtulit: *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*."

³⁵ Hieron.: "Theod. autem, vere quasi pauper et Ebionita, sed et Sym. ejusdem dogmatis, pauperem sensum secuti, Judaice transtulerunt: *Egressus es in salutem populi tui, ut salvares Christum tuum*; et: *Egressus es salvare populum tuum, salvare Christum tuum*. Rem incredibile dicturus sum, sed tamen veram: isti semichristiani Judaice transtulerunt, et Judaeus Aquila interpretatus est, ut Christianus."

σου διὰ Ἰησοῦν τὸν χριστόν σου (potius διὰ Ἰησοῦ τοῦ χριστοῦ σου).³⁶ Ἄλλος ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτούς σου.³⁷

13. **מִחֲצֵת רֹאשׁ מִבֵּית רֶשֶׁת עֲרוֹת יִסּוּד עַד-צִנָּאר חֲרָץ.** Percussisti caput de domo impij, nudando fundamentum usque ad collum. Selah. Ο'. βαλεῖς (alia exempl. ἔβαλες³⁸) εἰς κεφαλὰς ἀνδρῶν θάνατον ἐξήγειρας δεσμούς ἕως τραχήλου. διάψαλμα (alia exempl. εἰς τέλος; alia, εἰς τέλος. διάψαλμα³⁹). Θ... ἐκόσμησας θεμέλιον ἕως τραχήλου... Ε'... ἐξεκένωσας θεμέλιον ἕως τραχήλου...⁴⁰ Ἄλλος κατετόξευσας κεφαλὰς ἀνθρώπων ὑπερηφάνων ἕως ἀβύσσου τῆς θαλάσσης καταδύσονται.⁴¹

14. **נִנְבְּתָה בְּמַשְׁוֵי רֹאשׁ פְּרִיזוֹ יִסְעָרוֹ לְחַפְּצָיו יַעֲלִיצְתָם כְּמוֹ-לֶאֱכָל עֲנִי בַּמִּסְתָּר.** Confo-dististi hastis suis caput ducum eorum; instar turbinis irruerunt ad dissipandum me; exultatio eorum est quasi ad devorandum miserum in occullo. Ο'. διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν, σεισθήσονται ἐν αὐτῇ διανοίξουσι χαλινούς αὐτῶν, ὥς ἔσθων πτωχοῦς λάθρα. Ἀ... τοῦ διασκορπίσαι (με) γαυριάματα αὐτῶν τοῦ φαγεῖν πένιτας ἀποκρύφως. Σ... ἐπελθόντας σκορπίσαι γαυριώντας ὥστε καταφαγεῖν (πτωχοὺς) κρυφίως.⁴² Ἄλλος ἐξεδίκησας μετὰ δυνάμεώς σου τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἀμαρτωλῶν, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τῇ αὐθαδεΐᾳ

αὐτῶν ἔνεκεν τοῦ καταφαγεῖν τοὺς πτωχοὺς λάθρα.⁴³

15. **יִדְרָכְתָּ בֵּינִי סוּרְתָה חֲמֹר בֵּינִי רִבִּים.** Calcasti in mari equis tuis, in luto (s. acervo) aquarum multarum. Ο'. καὶ ἐπιβιβᾷς (alia exempl. ἐπεβίβασας⁴⁴) εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου, ταράσσοντας ὕδωρ πολὺ. Ἄλλος ἀνεβίβασας ἐπὶ θάλασσας τοὺς ἵππους σου ἐταράχθη τὰ ἐξάισια ὕδατα τῆς ἀβύσσου.⁴⁵
16. **שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בְּמִנִּי לְקוֹל צִלְלוֹ שָׁפְתַי יָבּוּא רָקַב בְּעַצְמִי וַתַּחֲתִי אֲרָגוּ אֲשֶׁר אֲנִי לִיּוֹם צָרָה לְעֵלוֹת לַעַם יְגוֹרְנִי.** Audivi, et contremuit venter meus; ad vocem tinnierunt labia mea; venit putredo in ossa mea, et subter me contremui; qui tacite expectem diem calamitatis, donec veniat contra populum is qui eum invadat. Ο'. ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία (alia exempl. καρδιά⁴⁶) μου ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος εἰς τὰ ὀστέα μου, καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἔξις (alia exempl. ἰσχύς⁴⁷) μου ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, τοῦ ἀναβῆναι εἰς λαὸν παροικίας μου. Ἄλλος ἐταξάμην, καὶ ἀνιστατώη τὰ σπλάγχνα μου ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ στόματός σου εἰσέδω τρόμος εἰς τὰ ὀστέα μου, κατ' ἐμμαντὸν ἐταράχθην ταῦτα φυλάξεις ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἐπαγαγεῖν ἐπὶ ἔθνος πολέμου ἡμῶν τὸν λαὸν σου.⁴⁸

³⁶ Hieron.: "Sexta editio prodens manifestissime sacramentum, ita vertit ex Hebraeo: *Egressus es ut saluares populum tuum per Jesum Christum tuum*; quod Graece dicitur: ἐξῆλθες κ. τ. ε. ³⁷ Sic in textu Codd. 23 (cum χριστοῦς pro ἐκλεκτοῦς), 62, 86, 147. ³⁸ Sic Ald., Codd. III (cum ἔβαλες), XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

³⁹ Prior lectio est in Comp. (cum εἰς τὸ τέλος), Ald., Codd. 22, 36, 51, alii, Hieron.; posterior in Codd. 49, 95, alii, Syro-hex. Hieron.: "Sela, id est, semper... Simulque considera quod ipsi LXX, rerum necessitate compulsi, qui semper *sela* interpretabantur *diapsalma*, nunc transtulerunt, in finem. ⁴⁰ Hieron.: "Quod quidem et Theod.

in bonam partem accipiens ait: *Ornasti* [quasi ab ὀνῆ, ornavit se] *fundamentum usque ad collum*. Quinta ed.: *Denuclasti*, sive *evacuasti*, *fundamentum usque ad collum*."

⁴¹ Sic in textu Codd. 62, 86, 147. In Cod. 23 prior clausula desideratur. ⁴² Cod. Coislin. apud Montef.

⁴³ Sic in textu Codd. 23 (cum τοῦ καταφνεῖν πτωχοὺς), 62, 86, 147. ⁴⁴ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁴⁵ Sic in textu Codd. 23 (cum ἐπὶ τὰς θαλάσσας, et ἐταράχθησαν), 62, 86, 147 (cum τῆς θαλάσσης pro τῆς ἀβύσσου).

⁴⁶ Sic Ald., Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex., qui in marg. affert: Ἀ. Σ. Θ. κοιλία (صَدَا). ⁴⁷ Sic Comp., Codd. 42, 106, alii. Hieron.: "Et subter me conturbata est fortitudo mea; sive ut alibi scriptum reperimus, ἡ ἔξις μου, quod nos possumus dicere, *habitus* mea: diversa quippe exemplaria reperiuntur." Syro-hex.

⁴⁸ Sic Comp., Codd. 42, 106, alii. Hieron.: "Et subter me conturbata est fortitudo mea; sive ut alibi scriptum reperimus, ἡ ἔξις μου, quod nos possumus dicere, *habitus* mea: diversa quippe exemplaria reperiuntur." Syro-hex. ⁴⁹ Sic Comp., Codd. 42, 106, alii. Hieron.: "Et subter me conturbata est fortitudo mea; sive ut alibi scriptum reperimus, ἡ ἔξις μου, quod nos possumus dicere, *habitus* mea: diversa quippe exemplaria reperiuntur." Syro-hex. ⁴⁸ Sic in textu Codd. 23 (cum ὑπὸ τῆς φωνῆς... ἔξις μου).

17. בִּי־תִאֲנֶה לֹא־תִפְרָה וְאִין יִבּוֹל בַּבְּפָנִים כְּחֹשׁ.
מַעֲשֵׂה־נִיחַ וְשִׁדְמוֹת לֹא־עָשָׂה אֶכְל גִּזָּר
מִמֶּכְלָה זֶאן וְאִין בְּקָר בְּרַפְתִּים. *Nam ficus*
non pullulabit, nec erit proventus in vitibus;
mentietur (spem fallet) opus oleae, et arva non
ferent cibum; deficiet in caulibus pecus, et non
erit armentum in bovilibus. Ο'. διότι συκῇ οὐ
καρποφορήσει, καὶ οὐκ ἔσται γεννήματα ἐν
ταῖς ἀμπέλοις· ψεύσεται ἔργον ἐλαίας, καὶ τὰ
πεδία οὐ ποιήσει βρώσιν· ἐξέλιπεν ἀπὸ βρώ-
σεως πρόβατα, καὶ οὐχ ὑπάρχουσι βόες ἐπὶ
φάτναις (alia exempl. add. ἐξιλιάσεως αὐτῶν⁴⁰).
Ἄλλος· ἡ συκῇ οὐ μὴ παραδῶ τὸν καρπὸν
αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται φορά·
ἡ ἐλαία ἐξίτηλος ἔσται, ἡ δὲ γῆ οὐ μὴ ἐκθάλη

βοτάνην· ἐκλείψει ἐκ μάνδρας πρόβατα, καὶ
βόες οὐχ ὑπάρξουσιν ἐπὶ φάτναις.⁵⁰

19. הָיָה אֲדָנִי חִילִי וְשֵׁם רַגְלִי פְּאִילוֹת וְעַל־
בְּמוֹתַי יִרְכְּנִי לִמְנַחַח בְּנִינְיֹתַי. *Jova Do-*
minus est robur meum, et ponet pedes meos
instar cervarum, et super arces meas incedere
me faciet. Praecentori in Neginoth (instru-
mento pulsatili) meo. Ο'. κύριος ὁ θεὸς δύνα-
μὴς μου, καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν
(alia exempl. ὡς ἐλάφων, s. ὥσει ἐλάφου⁵¹)· ἐπὶ
τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με, τοῦ νικῆσαι ἐν τῇ ῥῃ
αὐτοῦ. Ἄλλος· κύριος ὁ θεὸς μου ἔδωκέ μοι
ἰσχὺν, καὶ κατέστησε τοὺς πόδας μου ἀσφα-
λεῖς, καὶ ἐπὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἐχθρῶν μου
ἐπιβιβᾷ με· ταχίσας κατεπαύσατο.⁵²

eis ἡμέραν θλίψεως, ἐπαγ. ἐφ' ἐνὸς πολέμου τὸν λ. σ.), 62, 86,
147 (om. τρόμος). ⁴⁰ Sic Codd. III, XII (cum ἐπὶ φάτνης

βόες), 26, 40 (cum ἐξ ἰάσεως), 153, 233 (cum αὐτῆς). Est
duplex versio, ut videtur, Hebraei מַעֲשֵׂה נִיחַ, et potior scrip-
tura ἐξ ἰάσεως αὐτῶν, ut ad radicem נָחַץ, sanavit, referatur.

⁵⁰ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147. ⁵¹ Prior lectio
est in Codd. 22 (cum εἰς συντέλειαν in marg. a prima m.),

51, 238; posterior in Codd. 95, 114, 185, et Theodoro. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 34.

⁵² Sic in textu Codd. 23
(cum καθίσας pro ταχίσας), 62 (cum ἐπὶ τραχήλους), 86,
147 (cum ἐπιβέβηκα pro ἐπιβιβᾷ με). Ad ἀσφαλεῖς conferri
potest S. Cyril. in XII Proph. p. 577 B: καὶ γοῦν Ἑβραίων
ἡ ἔκδοσις ἀντὶ τῆς συντελείας τίθεικε τὴν ἀσφάλειαν [quasi pro
Hebraeo תַּחֲסֵם, robur].

ZEPHANIAS.

CAPUT I.

3. וְהִמְכִּשְׁלוּ אֶת־הָרָשָׁעִים. *Et offendicula (idola) cum impiis.* O'. ✕ Θ. καὶ ἀσθενήσουσιν οἱ ἀσεβεῖς 4. Σ. καὶ τὰ σκάνδαλα σὺν (τοῖς) ἀσεβέσι. Ε'. καὶ ἡ ἀσθένεια σὺν τοῖς ἀσεβέσιν ἐκλείψει.¹
4. אֶת־שֵׁם הַכֹּהֲנִים עִם־הַפְּהֳלָגִים. *Nomen sacrficulatorum idololatricorum cum sacerdotibus.* O'. καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων ✕ μετὰ τῶν ἱερέων 4.²
- הַכֹּהֲנִים. 'Α. τῶν τεμενιτῶν. Σ. τῶν βεβήλων (s. βεβηλωμένων, s. μεμασμένων). Θ. τῶν χωμαρέμ.³
5. וְאֶת־הַמְשִׁתְּחִיִּים (in posteriore loco). O'. Vacabat. ✕ καὶ τοὺς προσκυνοῦντας 4.⁴
5. בְּמִלְכָּם. *Per regem suum.* O'. κατὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν. Alia exempl. κατὰ τοῦ Μελεχόμ; alia, κατὰ τοῦ Μολόχ.⁵
9. וַפְּקֹדֵתִי עַל־כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־הַמִּתָּחַן. *Et anmadvertam in omnes qui transiliunt limen.* O'. καὶ ἐκδικήσω (alia exempl. add. ἐπὶ πάντας⁶) ἐμφανῶς ἐπὶ τὰ πρόπυλα. Οἱ λοιποὶ (καὶ) ἐπισκέψομαι...⁷ Σ. . (ἐπὶ πάντας τοὺς) ἐπιβαίνοντας...⁸
10. מִשְׁעַר הַדִּגִּים. *A porta piscium.* O'. ἀπὸ πύλης ἀποκεκτυνῶντων (Οἱ λοιποὶ ἰχθυακῆς⁹).
11. יֹשְׁבֵי הַמִּכְתֶּשֶׁת. *Habitatores Machtesh (vallis a similitudine mortarii dictae).* O'. οἱ κατοι-

CAP. I. ¹ Hieron.: "Hoc quod posuimus in LXX, *et infirmabuntur impii*, de Theodotionis translatione additum est; pro quo Sym. interpretatus est, *et scandala cum impiis*, ut subaudiatur, *congregabuntur*, sive deficient; Quinta autem ed., *et infirmitas cum impiis deficit*." Cod. 86 affert: Σ. καὶ τὰ σκ. σὺν ἀσεβέσι, et sic in textu (cum σὺν τοῖς ἀσ.) pro καὶ ἀσθ. οἱ ἀσεβεῖς Codd. 36, 238 (in marg.), 240. Haec autem, καὶ ἀσθ. οἱ ἀσεβεῖς, sine aster. leguntur in Syro-hex. et ceteris omnibus, praeter Codd. 130, 311. ² Syro-hex. in marg. ✕ حم مقل. Sic in textu sine aster. Comp., Ald. (cum ἱερῶν), Codd. 22, 36, 42 (ut Ald.), alii, Hieron. ³ Syro-hex. ✕ مقل مقل. Ad Theod. cf. Hex. ad 4 Reg. xxiii. 5. "Aquilam ✕ مقل, templum, edidisse vix credam."—*Mid-deld.* In codice est adjectivum ✕ مقل, quod aequè obscurum est, et nos ad incitas redegisset, nisi incidissemus in locum Hieronymi, ex quo lux in tenebris nobis affluerit. Is enim, cum Hebraea vertisset, et nomina aedtuorum cum sacerdotibus, sic enarrat: "Unde signanter idolorum sacerdotes, non *sacerdotes*, sed *τεμενίτας*, id est, *aedtuos*, vel *fanaticos* appellavit, quod Hebraice dicitur

ACCUMMARIM." Habes vocabulum omnium rarissimum, sed bene Graecum, τεμενίτης, a τέμενος (ut a *fano*, *fanaticus*, proprie qui circa fana bacchari et vaticinari solebat), quodque cum Hebraeo בָּקֵר egregie componitur; quod tamen Hieronymo nunquam, opinamur, in mentem venisset, nisi illud in hoc vel illo trium interpretum repertum ante oculos habuisset. Hunc autem Aquilam fuisse, tum ipsius vocabuli novitas arguit, tum diserte testatur Syrus noster; qui cum τέμενος in ✕ مقل vertere soleat (vid. Hos. viii. 14. Ezech. vi. 4), τεμενίτης nescimus quomodo significantius efferre potuerit, quam per formam derivativis peculiarem, ✕ مقل. Quod superest, ✕ مقل cum Ribui juxta Hebraeam veritatem pingendum esse quivis videt. ⁴ Sic Syro-hex. in marg. Haec habentur in Ed. Rom., sed desunt in Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, aliis, Hieron., et Syro-hex. in textu. ⁵ Prior lectio est in Codd. 22, 36, 51, aliis; posterior in Codd. 62, 86 (cum τοῦ βασιλέως in marg.), 147. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Cf. 2 Paral. xxxiii. 14, ubi potior scriptura, ἰχθυῆς.

κοῦντες τὴν κατακεκομμένην ('Α. εἰς τὸν δλ-
μον.¹⁰ Aliter: 'Α. Σ. τῶν δλμων. Θ. ἐν τῷ
βάθει¹¹).

11. כְּנַעַן. Ο'. Χαναάν. Θ. μεταβόλων.¹²

12. פֶּרְשָׁלַּח. Perscrutabor. Ο'. ἐξερευνήσω. Οἱ
λοιποὶ καὶ ἐκδικήσω.¹³

15. צָרָה. Angustiae. Ο'. θλίψεως. 'Α. τάλαι-
πωρίας.¹⁴

וַשְׁתָּוֶה וְשָׂחָה. Vastationis et ruinae. Ο'.
ἀωρίας (alia exempl. τάλαιπωρίας¹⁵) καὶ ἀφα-
ρισμοῦ. 'Α. συμφορᾶς καὶ ἀτης.¹⁶

18. כָּלָה אֶת-כְּנֻחָהּ. Internecionem, eamque valde
festinatam. Ο'. συντέλειαν καὶ σπουδὴν ('Α.
κατασπουδασμόν. Σ. μετὰ ἐπέξεως¹⁷).

CAP. II.

1. הִתְקַוְּשׁוּ וְהִקְוְשׁוּ. Colligite vos, et colligite (de-
scendite in vosmet ipsos). Ο'. συνάχθητε καὶ
συνδέθητε. Σ. συλλέγητε, σύνετ¹.

2. עָבַר יוֹם. (Priusquam) transeat dies. Ο'. (ὡς
ἀνθος) παραπορευόμενον ✕ ἡμέρας^{4,2}

2. הָיָה יוֹם. Ο'. ὀργήν. Alia exempl. ὀργήν θυ-
μοῦ.³

וְהָיָה יוֹם לְיָבוֹשׁ וְלִשְׂרָפָה. Ο'.
✕ πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ἡμέραν θυμοῦ
κυρίου^{4,4}

3. שָׂפָה. Ο'. κρίμα ✕ Σ. αὐτοῦ^{4,5}

וְשָׂפָה. Querite mansuetudinem. Ο'. καὶ
ἀποκρίνασθε αὐτά. Alia exempl. ζητήσατε
πραβήτητα καὶ ἀποκρίνασθε αὐτά.⁶

4. יְעֻזְבָּה. Derelicta erit. Ο'. διηρπασμένη ἔσται.
Οἱ λοιποὶ: ἐγκαταλελειμένη.⁷

5. כְּרֵתִים גִּי. Gens Crethaeorum. Ο'. πάροικοι
Κρητῶν. 'Α. Ε'. ἔθνος ὀλέθριον. Σ. ἔθνος
ὀλεθρευόμενον. Θ. ἔθνος ὀλεθρίας.⁸

6. חֶבֶל הַיָּם. Tractus maritimus. Ο'. Κρήτη.
'Α. τὸ σχοίνισμα τῆς ὥραιότητος. Σ. τὸ περί-
μετρον [ῆ] τὸ παράλιον.⁹

9. כִּמְשֵׁן חֲרוֹל. Possessio urticae. Ο'. καὶ Δα-
μασκὸς ἐκλελειμένη (alia exempl. ἐκτεθλιμ-
μένη; alia, ἐξηλειμμένη¹⁰).

וּמִכְרֶה-חֶלֶב. Et fodina salis. Ο'. ὡς θιμωνία
ἄλωνος ('Α. Σ. Θ. ἀλός¹¹).

¹⁰ Hieron.: "Pila, quae Hebraice dicitur MACHTHES, et ab Aquila versa est εἰς τὸν δλμον, non per brevem syllabam primam legenda est, ne σφαῖραν putemus, sed produc-tam, ut de pila sciamus dici, in qua frumenta tunduntur."

¹¹ Cod. 86. ¹² Idem. Cf. Hex. ad Hos. xii. 7.

¹³ Idem. Scilicet post μετὰ λύχρον duplicem versionem, καὶ ἐκδικήσω τὴν 'Ι. μετὰ λύχρον, inferunt Codd. 36, 51, 238.

¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 68, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem (cum scrip-tura ἐπήξεως). Ad Aq. cf. Hex. ad Job. xxiii. 15. Psal. ii. 5. vi. 3, 11.

CAP. II. ¹ Cod. 86. Pro σύνετε corrigendum videtur σύνετε.

² Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Pro ἡμέρας, ἡμέρα supplent Comp., Ald., Codd. 42, 68. Ambigue Syro-hex. ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹

Hieron.: sicut flos pertransiens diem. ³ Sic Codd. 51, 86, Syro-hex.

⁴ Sic (cum ὀργῆς pro θυμοῦ) Syro-hex. Clausula desideratur nonnisi in Cod. 233, ex homoeo-teleuto, ut videtur.

⁶ Syro-hex. ⁸ Sic Cod. 22, 36 (cum καὶ ζητ.), 51, alii; ex duplici versione. ⁷ Cod. 86.

⁸ Hieron.: "Pro GOR, id est, gente, LXX legerunt GAR, hoc est, advenam; et pro CHORETHIM, quod dicitur, per-

ditorum, nomen Cretae insulae putaverunt. Denique et Aq. et Quinta ed. interpretati sunt ἔθνος ὀλέθριον; et Theod. ἔθνος ὀλεθρίας; Sym. quoque ἔθνος ὀλεθρευόμενον, quae omnia cum interpretatione nostra faciunt." Cod. 86 affert: 'Α. σθίνος (sic) ὀλέθριον. Σ. σθίνος ὀλεθρευόμενον. S. Cyril. in XII Proph. p. 596 E: ἰστίον δὲ ὅτι πάλιν οἱ ἑτεροὶ τῶν ἱερμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ, πάροικοι Κρητῶν, ἐκδεδώκασι: λόγος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, ἔθνος ὀλεθρευόμενον. Cf. Hex. ad Ezech. xxv. 16. ⁹ Cod. 86. Aquilae versio, τῆς ὥραιότητος, ad proximum ἡγ, pascua, pertinere videtur. Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Deut. iii. 4, 14. Hieron.: "Rursum ubi nos diximus: Et erit funiculus maris requies pastorum, et omnes interpretes huic translationi congruerunt, scribitur in LXX: Et erit Creta pascua gregis." ¹⁰ Prior lectio est in Cod. 62, 86, 147; posteriorem agnoscit Syrus noster, vertens ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

10. מַעְבֵּר לְנַהֲרֵי-כּוּשׁ עֲתָרִי בַת-פּוּצִי יוֹבֵלָן. מִן-חֲתִי. *E regionibus trans flumina Aethiopie supplices meos, filiam (congregationem) dispersorum meorum, adducent quasi fertum meum. Ο'. ἐκ περάτων ποταμῶν Αἰθιοπίας* ✕ *προσδέξομαι ἐν διεσπαρμένοις μου* ¹¹ *(alia exempl. προσδέξομαι τοὺς ἰκετεύοντάς με τῶν διεσπαρμένων¹²) οἴσουσι θυσίας μοι. Σ. πέραθεν ποταμῶν Αἰθιοπίας ἰκετεύοντά με, τέκνα*

τῶν διεσκορπισμένων ὑπ' ἐμοῦ ἐνέγκωσι δῶρον ἐμοί.¹³

18. נִגְיִי מִפּוּעֵד. *Maestos propter solennitates. Aliiter: Remotos a festis. Ο'. ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς. 'A. Translatos.* ¹⁴

רָחִי. *Erant. Ο'. οὐαί. 'A. οἴ.* ¹⁵

- Cap. III. 14. κήρυσσε, — θύγατερ ¹⁴ Ἱερουσαλήμ.
19. — λέγει κύριος ¹⁶

¹¹ Verba ἡστερισμένα desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex., qui in marg. affert: *מִן-חֲתִי* ✕ *מִן-חֲתִי*. ¹² Sic Codd. 22 (sub ✕), 36, 51 (corr. μετὰ pro με), 62 (cum προσδέχομαι), 86 (idem), 95 (cum μετὰ pro με), alii. ¹³ Theodoret. ¹⁴ Hieron.: “*Nugas, sive, ut Aq. interpretatus est, translatos. . . Id quod diximus nugas, sciamus in Hebraeo ipsum Latinum esse sermonem,*

et propterea a nobis ita ut in Hebraeo erat, positum, ut nosse possimus linguam Hebraicam omnium linguarum esse matricem.” ¹⁵ Idem: “*Miror autem Aquilam et LXX. . . in eo loco ubi diximus: Congregabo quia ex te erant, pro erant interpretari voluisse vae, sive οἴ, quod semper Aq. non pro plangendo, sed pro vocando et inclamando ponit.*” ¹⁶ Syro-hex.

H A G G A I.

CAPUT I.

1. בְּיַדְּי. O'. ἐν χειρὶ Ἀγγαίου. Σ. δι' Ἀγγαίου.¹

פְּרָאֶפֶקְטוּם יְהוּדָא. Praefectum Iudaeae. O'. ἐκ φυλῆς Ἰούδα. Oī λοιποὶ ἡγούμενον Ἰούδα.²

4. סְפוּנִיִּים. Contabulatis. O'. κοιλοσθάθμοις. Ἀ. ὠροφωμένοις.³

וְהַבִּית הַזֶּה. O'. ὁ δὲ οἶκος ἡμῶν (alia exempl. οὗτος⁴).

8. וְהִבְאַתֶּם. Et afferte. O'. καὶ κόψατε. Ἀλ-
λος· καὶ οἶσατε (s. οἴσετε).⁵

9. אֶשְׂרֵי-הוּא חֵרֵב. Quae deserta est. O'. ✕
ἐστὶν ἄεριμος.⁶

10. עֲלֵיכֶם. O'. Vacat. Alia exempl. ἐπ' αὐτῆς.⁷

11. חֵרֵב. Siccitatem. O'. ῥομφαίαν. Oī λοιποὶ
ξηρασίαν.⁸

13. בְּמִלְחָמָתָא יְהוֹנָתָן. In legatione Iovae. O'.
(✕) Θ. ἐν ἀγγέλοις κυρίου.⁹ Alia exempl. ἐν
ἀποστολῇ κυρίου.¹⁰

Cap. I. 1. — λέγων εἰπόν⁴. 12. — ἐκ φυλῆς
Ἰούδα⁴. 14. — παντός⁴.¹¹

CAP. II.

4 (Hebr. 3). מִי בְּכֶם הַנְּשָׂאִר. Quis inter vos
superstes est? O'. τίς ἐξ ὑμῶν (aliud exempl.
add. καταλειμμένος¹).

6 (5). אֶת-הַדָּבָר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם. Quoad verbum quod pepigi vobiscum, cum egredieremini ex Aegypto. O'. Vacat.
Alia exempl. τὸν λόγον ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐν
τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἀπὸ Αἰγύπτου.²

CAP. I. ¹ Nobil. Theodoret.: τὸ δέ, ἐν χειρὶ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, δι' Ἀγγαίου νοήσωμεν. ² Nobil. ³ Idem.

Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 9. Hieron.: "In domibus laqueatis, sive, ut LXX interpretati sunt, κοιλοσθάθμοις, id est, concavis." Pro κοιλοσθάθμοις Syro-hex. **مَحْدُودَات**, obductis, posuit. S. Cyril. in XII Proph. p. 630 B: κοιλοσθάθμοις δὲ οἶκους φησὶν, ὧν ἂν αἱ φλῖαι, ἤτοι τῶν θυρῶν οἱ σταθμοὶ, σιδήρῳ διακοιλαινούνται, περιουρτυγμένων οἰμαὶ που τεκτόνων αὐτοὺς, καὶ τὰ ἀπὸ γε τῆς σφῶν εὐτεχνίας ἐγχαρᾶττοντων δαιδάλματα. ⁴ Sic Comp., Ald. (cum μου οὗτος), Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁵ Post ἔψατε add. καὶ οἶσατε Ald. (cum οἶσετε), Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii. ⁶ Sic Syro-hex. Vocula ἐστὶν hodie legitur in libris omnibus praeter Codd. 87* (cum μῆνι pro ἐστὶν), 310. ⁷ Verba ἐπ' αὐτῆς post ἀνέξει infert Syro-hex.; post τὰ ἐκφόρια αὐτῆς Codd. 22, 36, 51, alii. ⁸ In fine v. 10 ad (τὰ ἐκφ.) αὐτῆς ἐφ' ὑμᾶς Cod. 86 in marg. affert: λ. ἐφ' ὑμᾶς ξηρασία;

ubi vocem ξηρασία ad חֵרֵב pertinere probabiliter coniecit Schleusner. in Nov. Thes. s. v. Cf. Hex. ad Zeph. ii. 14. In Cod. 106 supra ῥομφαίαν alia manus scripsit ἀνδρῆσαν (ἀνδρίαν). Denique Hieron.: "Pro siccitate LXX μάχαipan, id est, gladium, transtulerunt; sed et in Hebraico tribus literis scriptum reperi, HETH, RES, BETH, quod si HAREB legimus, gladium sonat; si OREB, καύσωνα [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 4. Jesai. xxxi. 40], quod nos transtulimus siccitatem, licet melius in urentem ventum transferri possit." ⁹ Haec, ἐν ἀγγέλοις κ., desunt in Codd. XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex., qui ea in marg. sub nomine Theodotionis affert. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, qui post τῷ λαφῷ juxta Hebraeum inferunt λέγων. ¹¹ Syro-hex., qui ad v. 12 notat: "— Hic obelus non positus erat in Hexaplis."

CAP. II. ¹ Syro-hex. **مَنْ مَعَكُمْ؟**, invititis libris Graecis. ² Sic Ald., Codd. 40 (sine ὑμῖν), 68, 87*,

6 (5). **לִּלְתִּירְאוּ**. O'. *θαρσεῖτε*. Alia exempl. add. *καὶ μὴ φοβείσθε*.³

14 (13). **מִשְׁחָרָה**. *Pollutus cadavere*. O'. *μεισασμένος* [ἀκάθαρτος] ἐπὶ ψυχῇ.⁴

15 (14). O'. — *ἐνεκεν τῶν λημμάτων αὐτῶν τῶν ὀρθρινῶν, ὀδυνηθήσονται ἀπὸ προσώπου πόνων* (alia exempl. *πονηριῶν*⁵) αὐτῶν, καὶ ἐμισεῖτε ἐν πύλαις ἐλέγχοντα (alia exempl. *ἐλέγχοντας*)⁶ 4.⁷

23 (22). **וְהָיָה חֶזֶק מִמֶּלְכּוֹת הַגּוֹיִם**. *Et per-*

dam robur regnorum gentium. O'. ✕ καὶ ὀλοθρεύσω (s. ἐξολοθρεύσω) δύναμιν βασιλείων τῶν ἐθνῶν 4.⁸

23 (22). **וְיָרִידוּ**. O'. καὶ καταβήσονται. Aliter: O'. καὶ ἀναβήσονται. Oί λοιποί καὶ καταβήσονται.⁹

Cap. II. 10. — καὶ εἰρήνην ψυχῆς εἰς περιποίησιν παντὶ τῷ κτίζοντι 4. 17. — κριθῆς 4. — κριθῆς 4. 19. τοῦ — ἐννάτου 4 μηνός (fort. τοῦ ἐννάτου — μηνός 4). 22. — τὸν τοῦ Σαλαθιήλ 4. — καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν 4.¹⁰

alii. Syro-hex. in marg. **וְהָיָה חֶזֶק מִמֶּלְכּוֹת הַגּוֹיִם**. Alia est lectio Codd. 22 (cūm ἐκ τῆς Αἰγ.), 36, 51, aliorum: καὶ ὁ λόγος μου ὃν δ. ὑμῖν, ἐξεληθόντων ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου; alia unius Cod. 23: ✕ ὁ λόγος ὃν συνεθέμην ὑμῖν ἐξερχομένοις ἐξ Αἰγύπτου. Mitto quisquilias Complutenses: τὸ ῥῆμα δὲ διέθηκα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐξελευθύνῃ ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ³ Sic Codd. 62, 86, 147.

⁴ Vocem ἀκάθαρτος reprobant Comp. (cūm μεισασμένος, ut Codd. II, III, XII, alii), Ald., Codd. 22, 23, 51, alii. Hieron.: *immundus in anima*. Syro-hex. **وَمُحِبِّ**. **حَسْبُ**. ⁵ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 42, alii.

Hieron. Syro-hex. *ponhrias* (وَمُحِبِّ). ⁶ Sic Codd. II, III, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Sic sub obelo Syro-hex., qui perperam pingit: *ἐνεκεν — τῶν λημμάτων — ἐλέγχοντας* 4. Hieron.: “Et hoc quod dicitur: *Propter munera eorum matutina, dolebunt a facie malitiarum sua-*

rum, et oderatis in portis arguentes, nec in Hebraeo, nec apud alios interpretes invenitur.” S. Cyril. in XII Proph. p. 646 A: Ταῦτά φασὶ μῆτε τὴν Ἑβραίων ἔκδοσιν, μῆτε μὴν τοὺς ἑτέρους ἑρμηνευτὰς ἢ εἰπεῖν ἢ εἰδέειν· πλὴν συμβαίνουσιν ἔχοντα διαφάνεται τοῖς προλαβοῦσι τὴν ἔννοιαν. ⁸ Hieron.: “In LXX minus habet, *Conteram fortitudinem regni gentium.*” Versiculus deest in Comp., Codd. 130, 311, et sub aster. legitur in Codd. 22, 238, quorum uterque ἐξολοθρεύσω (ut et Codd. III, XII, 26, 36, alii) et βασιλείας ἐθνῶν habet. Syro-hex. pingit: — (sic) καὶ ἐξολοθρεύσω δ. βασιλείων 4 τῶν ἐθνῶν. ⁹ “In textu Cod. Jes. [ex corr., teste Parsonsio] legitur, καὶ ἀναβήσονται [sic Codd. III, 22, 26, 51, alii]; ad marg. vero: Oί λοιποί καταβήσονται.” — Montef. ¹⁰ Syro-hex. Idem ad v. 21 pro ἐκ δευτέρου (וְהָיָה) pingit: **וְהָיָה חֶזֶק מִמֶּלְכּוֹת הַגּוֹיִם**, ubi vim obeli non intelligo.

ZACHARIAS.

CAPUT I.

1. בֶּן־בְּרַכְיָה. O'. τὸν τοῦ Βαραχίου. Σ. πάππος.¹
 3. נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת. O'. ✕ λέγει κύριος τῶν
 δυνάμεων ⁴.²
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת. O'. λέγει κύριος ✕ τῶν
 δυνάμεων ⁴.³
 6. וַיְמַעַלְיָנוּ. O'. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν
 (Θ. ὑμῶν⁴).
 כֵּן. O'. οὕτως. 'A. Σ. ὁσαύτως.⁵
 אָמַנּוּ. O'. ἡμῖν. Θ. ὑμῖν.⁶
 8. בֵּין הַיְּרֻסִים. Inter myrtos. O'. ἀναμέσον τῶν
 (alia exempl. τῶν δύο⁷) ὀρέων. 'A. Σ. . .
 τῶν μυρσινεῶνων.⁸
 שְׂרָקִים. Fusci. O'. καὶ ψαροὶ, καὶ ποικίλοι.
 Alia exempl. καὶ ποικίλοι.⁹ 'A. ξανθοί.¹⁰
 9. אֶדְרִי. O'. κύριε. 'A. κύριέ μου. Θ. ἀδωνί.¹¹

16. יָקָר. Et funiculus mensorius. O'. καὶ μέτρον
 ('A. κανὼν. Θ. σπαρίον¹²).
 19 (Hebr. ii. 2). אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדִּבֵּר. O'. πρὸς
 ✕ τὸν ἄγγελον ⁴ τὸν λαλοῦντα.¹³
 וַיְרַשְׁלָם. O'. ✕ καὶ Ἱερουσαλήμ ⁴.¹⁴
 21 (ii. 4). וַיָּבֹאוּ. O'. καὶ ἐξήλθοσαν. Alia ex-
 empl. καὶ εἰσῆλθον.¹⁵

Cap. I. 2. — μεγάλην ⁴. 4. — τοῦ εἰσακοῦσαι
 μου ⁴. 6. ✕ (potius —) ἐν πνεύματί μου ⁴. 16,
 17. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ ἔτι. καὶ εἶπε πρὸς μὲ — ὁ ἄγγε-
 λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί ⁴. ἀνάκραγε. 19. — κύριε ⁴.¹⁶

CAP. II.

- 4 (Hebr. 8). אֶל־הַנַּעֲרָה. O'. πρὸς τὸν νεανίαν (alia
 exempl. νεανίσκον¹).

CAP. I. ¹ Cod. 86. Scholium esse videtur, ad Addo,
 avum Zachariae, pertinens. ² Sic cum aster. Syro-hex.
 Clausula abest a Codd. 36, 40, 49, alii. ³ Syro-hex.
 Pro τῶν δυνάμεων, quod deest in Codd. 130, 239, 311, παν-
 τοκράτωρ habent Codd. III, XII, 26, 40, alii. Mox v. 4
 in fine add. παντοκράτωρ Codd. 22, 36, 42, alii, et Syro-
 hex.; sed hic punctis supra et infra positis reprobatur.
⁴ Syro-hex. אֶל־הַמַּלְאָךְ. Sic in textu (bis) Codd. III,
 XII, 26 (semel), 51, alii. ⁵ Idem: אֶל־הַמַּלְאָךְ. ⁶ Idem.
⁷ Idem. Sic in textu Codd. III, 26, 51, alii. ⁸ Sic
 Ald., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., qui in Hebraeo
 non haberi duos fatetur. ⁹ Theodoret.: οἱ δὲ περὶ τὸν
 ἄκ. καὶ Σὺμ. καὶ μυρσινεῶνας τὰ ὄρη προσηγορέεσκον. Cod. 86
 ad κατασκῶν in marg. affert: ἄ. μυρσινεῶνων. ¹⁰ Sic
 Comp. (post, non ante, καὶ λευκοί), Codd. 23, 87*, alii,
 Hieron., Syro-hex., qui אֶל־הַמַּלְאָךְ, versicolores, vertit.

¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Syro-hex. אֶל־הַמַּלְאָךְ. ¹² Idem: אֶל־הַמַּלְאָךְ. Ad Aq. cf. Hex. ad
 Psal. xviii. 4. Jerem. xxxi. 39. ¹³ Sic Syro-hex. Verba
 asterisco notata leguntur in libris omnibus et Hieron.
¹⁴ Idem. Haec desunt in Codd. XII, 26, 42, alii. ¹⁵ Sic
 Codd. III, XII, 26, 40, alii, et Syro-hex., qui in marg.
 affert: καὶ ἐξήλθον. ¹⁶ Syro-hex. Ad vv. 16, 17 cum
 Hebraea sonent: ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. ἔτι ἀνακραγε, pingendum
 videtur: — καὶ εἶπε — ἐν ἐμοί ⁴. In Ed. Rom. ἔτι bis legi-
 tur, sed posterius ἔτι ante ἀνάκραγε damnant Codd. II, III,
 XII, 22, 23, 26, alii. Hieron. LXX vertit: super Jeru-
 salem. Adhuc clama; ad cuius normam Graeca sua con-
 formavit Comp.

CAP. II. ¹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Syro-hex. in
 textu אֶל־הַנַּעֲרָה habet; in marg. autem: אֶל־
 הַנַּעֲרָה.

- 4 (8). סִיכּוּת. Sicut regiones planae (rus apertum).
Ο'. κατακάρπως. Alia exempl. κατάκαρπος.³
Σ. ἀτειχίστως. Θ. εἰς πλάτος.³
- 9 (13). סִבְיָהּ. Servientibus sibi. Ο'. τοῖς
δουλεύουσιν (s. δουλεύσασιν⁴) αὐτοῖς. Alia ex-
empl. τοῖς σκυλεύουσιν αὐτούς.⁵
- 10 (14). יְבִי. Jubila. Ο'. τέρπον. Ἄλλος· χαίρε.⁶
- 11 (15). וְנָלוּ. Et adjungunt se. Ο'. καὶ κατα-
φεύχονται. Ἄλλος· καὶ προστεθήσονται.⁷
- 12 (16). וְיָבַח. Et eliget. Ο'. καὶ αἰρετιεῖ. Ἄλ-
λος· καὶ ἐκλέγεται.⁸
- 13 (17). מִמְּנוֹן קִדְשׁוֹ. Ex habitaculo sancto suo.
Ο'. ἐκ νεφελῶν ἁγίων αὐτοῦ. Ἄλλος· ἐκ
κατοικήσεως ἁγίας αὐτοῦ.⁹

CAP. III.

1. וְשָׁרִי. Ο'. καὶ ὁ διάβολος. Οἱ λοιποὶ καὶ
Σατάν.¹
2. וְשָׁרִי. Ο'. πρὸς τὸν διάβολον (Ἄ. τὸν ἀνι-
κείμενον²).

² Sic Comp., Ald., Codd. XII (ex corr.), 36, 40, alii, Hieron., invito Syro nostro, qui vertit: *habundantia*.
³ Cod. 86. Hieron. Hebraea vertit: *absque muro*.
⁴ Sic Comp., Codd. III, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex.
⁵ Sic Codd. 62 (cum αὐτοῖς), 86, 130 (cum σκυλεύσασιν), alii, et Syro-hex. in marg.
⁶ Sic Justin. M. p. 382, et Euseb. in Dem. Evang. p. 252 (in enarrando, non in citando).
⁷ Justin. M. ibid., qui mox affert: καὶ ἔσονται μοι (pro αὐτῷ) εἰς λαὸν, καὶ κατασκηνώσω (pro —σουσιν) ἐν μέσῳ σου, καὶ γνώ-
σονται (pro ἐπιγνώσῃ) ὅτι κύριος τῶν δυνάμεων (pro παντοκράτωρ)
ἀπέσταλκέ (pro ἔξαπ.) με πρὸς σέ. ⁸ Justin. M. ibid.
⁹ Sic Cod. 86 in textu, ex alio videlicet interprete.

CAP. III. ¹ Cod. 86. Syro-hex. *وَأَسْمَاءُ*. Cf. Hex. ad Gen. xxvi. 21. Psal. cviii. 6. ² Idem: Ἄ. ut ante. Σ. Θ. ἀντικείμενε (*وَأَسْمَاءُ*). Cf. Hex. ad Job. i. 6.
³ Cod. 86 (cum ἐνυμνέμενος). Accurate coniecit Syro-hex. *وَأَسْمَاءُ*. Cf. Ald., Codd. 22, 36, 49, alii, fortasse ex duplici versione. Hieron.: “Pro *cidari* in Hebraeo legitur SANIPH, quae *mitra* a plerisque dicitur.” ⁴ Cod. 86. ⁵ Syro-hex. in

2. וְשָׁרִי. Ο'. διάβολε. Ἄ. ὁ ἀντικείμενος. Σ. Θ. ἀντικείμενε.³
וְשָׁרִי וְשָׁרִי וְשָׁרִי. Nonne hic est titio
ereptus ex igne? Ο'. οὐκ ἰδοὺ τοῦτο ὡς δαλδς
ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; Ἄ. μήτι οὐχὶ οὗτος
δαλδς ἐρρυσμένος ἀπὸ πυρός; Σ. οὐχ ὄρας
αὐτὸν ὡς δαλδν ἐξηρμένον ἐκ πυρός;⁴
5. וְשָׁרִי (bis). Tiarum. Ο'. κίδαριν. Alia exempl.
μίτραν καὶ κίδαριν.⁵
8. וְשָׁרִי. Homines portenti (portento similes).
Ο'. ἄνδρες τερατοσκόποι. Ἄ. .τέρατος. Σ. .
θαυμαστοί.⁶ Schol. (?) exploratores.⁷
9. וְשָׁרִי. Coelabo coelaturam ejus. Ο'.
ὀρύσσω βόθρον. Ἄ. διαγλύψω ἀνοίγματα αὐ-
τῆς. Σ. γλύψω γὰρ τὴν γλυφὴν αὐτοῦ.⁸
Aliter: Σ. Θ. .τὴν γλυφὴν αὐτῆς.⁹

CAP. IV.

2. וְשָׁרִי. In capite ejus. Ο'. ἐπάνω αὐτῆς.
Σ. ἐπὶ κεφαλῇ (αὐτῆς).¹
וְשָׁרִי. Septena infun-

marg. sine nom. *وَأَسْمَاءُ* (non, ut exscripsit Norberg., *وَأَسْمَاءُ*, quae vox nulla est; nec, quae Bernsteinii erat conjectura, *وَأَسْمَاءُ*, *harioli*, *augures*); quod Graece sonat *πειράζοντες* (1 Thess. iii. 5 in Pesch.), s. *πειρασταί*. Scholium est, ut videtur, ad *τερατοσκόποι* spectans, quod epitheton de iis *qui signa et ostenta videre cupiebant* exposuit S. Cyril. in XII Proph. p. 677 D: *Τερατοσκόπους γε μὴν αὐτοὺς ὀνομάζει, τουτέστιν, αἱ σημεῖα ζητούντας ὄραν, καὶ τῶν τεράτων ἐφευρέμενους*; φύσει γὰρ πῶς αἱ τοιοῦτόν ἐστί τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος. Cf. Matth. xvi. 1. Mar. viii. 11, ubi diserte ponitur, *πειράζοντες αὐτόν*. Neque aliter locutionem Hebraeam, *וְשָׁרִי*, intellexit Calmetus apud Köhler *Der Weissagungen Sacharjas*, p. 125: “Ce sont des gens, qui veulent des prodiges, et qui ne se laissent persuader qu'à force de miracles.” ² Cod. 86 (cum scriptura ἀνοίγματα). Syro-hex. affert: *وَأَسْمَاءُ*. Paulo aliter Hieron.: “Quod enim Hebraice scriptum est, *MAPHATE PHETHEE*, Aq. interpretatus est, *διαγλύψω ἀνοίγμα αὐτῆς*, id est, *sculpsit aperturam ejus*.” ³ Syro-hex. *وَأَسْمَاءُ*. *وَأَسْمَاءُ*. Hieron. in continuatione: “Theod. et Sym., *sculpsit aperturam ejus*.”

CAP. IV. ¹ Cod. 86.

dibula lucernis. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰ ἐπαρυστρίδες ('Α. ἐπιρρυταί. Σ. ἐπιχυτήρες²) τοῖς λύχνοις. 'Α. Σ. Θ. ἐπὶ τὰ (καὶ ἐπὶ τὰ).³

4. אֲדָנִי. Ο'. κύριε. 'Α. Σ. κύριέ μου. Θ. ἀδωνί.⁴

7. אֶת-הָאֶבֶן הַרְאֵשֶׁה. *Lapidem primarium.* Ο'. τὸν λίθον τῆς κληρονομίας ('Α. τὸν πρωτεύοντα. Σ. τὸν ἄκρον. Θ. τὸν πρῶτον⁵).

הַשָּׂאוֹת הֵן חֵן לָהּ. *Cum clamoribus: Gratia! gratia illi!* Ο'. ἰσότητα χάριτος χάριτα αὐτῆς. 'Α. ἐξιśώσει χάριτος.⁶ Σ. . πρὸς χάριν αὐτῆς.⁷ Θ. . κατὰπανσις, κατὰπανσις αὐτῆς.⁸

10. בִּי מִי בּוֹ לִוִּים קִטְנוֹת. *Nam quis spreverit diem parvorum (initiorum)?* Ο'. διότι τίς ἐξουδένωσεν εἰς ἡμέρας μικράς; Σ. τίς γὰρ ἐξητέλεισε τὴν ἡμέραν τῶν μικρῶν;⁹

אֶת-הָאֶבֶן הַבְּדִיל. *Pondus stanni (perpendiculum).* Ο'. τὸν λίθον τὸν κασσιτέρινον ('Α. κασσιτέρων. Σ. τὸν κεχωρισμένον (s. ἀποκεχωρισμένον, s. διακεχωρισμένον). Θ. ἀριθμοῦ¹⁰).

יְהִי יְהוָה. Ο'. ὁφθαλμοί. *Alia exempl. ὁφθαλμοὶ κυρίου.*¹¹

11. וְעַל-שְׂמֹאלָהּ. Ο'. καὶ ἐξ εὐωνύμων ✕ αὐτῆς¹².

12. אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צִנְתֹּרוֹת הַזֹּהֵב מַעְלֵיהֶם הַזֹּהֵב. *Qui (rami) sunt ad latus duarum narium (canalium) aurearum, effundentium de se aurum (oleum purissimum).* Ο'. οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δύο μυξωτήρων (Σ. ἐπιχυτήρων. Θ. μὲρῶν¹³) τῶν χρυσῶν τῶν ἐπιχεύοντων, καὶ ἐπαναγόντων τὰς ἐπαρυστρίδας τὰς χρυσᾶς. Σ. οἱ ἀνὰ χεῖρα τῶν δύο ἐπιχυτήρων (τῶν χρυσῶν) τῶν ἐκκενούντων ἀφ' ἐαυτῶν.¹⁴

14. שְׁנֵי בְנֵי-הַיֵּיטֵר. *Duo filii olei (oleo uncti).* Ο'. οἱ δύο υἱοὶ τῆς πιότητος ('Α. στυλπνότητος. Σ. ἐλαίου. Θ. λαμπρότητος¹⁵).

CAP. V.

1. וַאֲרָאָה הָיָה מְגַלָּה עָפָה. *Et vidi; et ecce! volumen volans.* Ο'. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δρέπανον ('Α. Θ. διφθέρα. Σ. κεφαλὶς¹) πετόμενον. 'Α. Θ. . διφθέρα πετομένη. Σ. καὶ εἶδον ὡς εἶλημα πετόμενον.²

² Cod. 86 (cum scriptura ἐπιρύται). ³ Syro-hex. ad praecedens ἐπάνω αὐτῆς affert: **א. ל. ה. .** Idem in textu: καὶ ἐπὶ τὰ ἐπ. τοῖς ἐπὶ τὰ λ., quae lectio est in solo Comp. ⁴ Syro-hex. **א. ל. ה. .** Idem ad κύριε (v. 5) affert: **א. ל. ה. .** ⁵ Cod. 86. Syro-hex. affert: **א. ל. ה. .** ⁶ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. ἐξιśώσει χάριν (**א. ל. ה. .**), nomine ἐξιśώσει pro verbo male habito. ⁷ Cod. 86 affert: Σ. πρὸς χάριν αὐτοῦ; Syro-hex. autem: Σ. πρὸς concessionem αὐτῆς (**א. ל. ה. .**). Ubi non crediderim Syrum nostrum aliter quam in Graeco legisse, sed **א. ל. ה. .** (a **א. ל. ה. .**, *χαρίζεσθαι*; cf. White ad Act. Apost. viii. 16, qui tamen de forma Peal ejusdem verbi egregie fallitur), non **א. ל. ה. .** posuisse, ut locutionem, πρὸς χάριν τινός, aptius exprimeret. Cf. Hex. ad Prov. v. 3. ⁸ Syro-hex. **א. ל. ה. .** Minus bene Cod. 86: Θ. κατὰπανσις αὐτῆς. ⁹ Syro-hex. **א. ל. ה. .** Cf. Hex. ad Psal. cxii. 4. Cant. Cant. viii. 1. ¹⁰ Syro-hex. **א. ל. ה. .** Hieron.: "Lapis autem iste, id est, massa, qui apud Hebraeos ABDIL scribitur, id est, *stanneus*, ἐνμολογείται ἀποχωρίζων, id est, *separans* et *cernens*, ut .

stannum mixta et adulterata inter se per ignem metalla dissociat." Unde conjecerit aliquis, Symmachum τὸν λίθον τὸν ἀποχωρίζοντα (**א. ל. ה. .**) posuisse. Theodotionis lectionem **א. ל. ה. .** Middeld. vertit *separationis, distributionis*, qui sensus vereor ne commentitius sit. ¹¹ Sic Comp. (cum *οἱ ὁφθ.*), Ald., Codd. III (cum *εἰσιν κυρίου* pro *κυρίου εἰσιν*), XII (ut Comp.), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹² Sic Cod. II, teste Maio, et sine aster. Codd. 22, 36, alii, Syro-hex. ¹³ Syro-hex. **א. ל. ה. .** ¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Hieron.: "Isti sunt duo filii olei, ut Sym. voluit; sive *στυλπνότητος*, ut interpretatus est Aq., id est, *splendoris*; vel *πίωτης*, hoc est, *pinguedinis*, ut verterunt LXX; aut *λαμπρότης*, id est, *claritatis*, ut Theod. translulit." Ad Aquilam cf. Hex. ad Hos. ii. 22.

CAP. V. ¹ Hieron.: "Cerno *volumen volans*, quod Hebraice dicitur *MEGELLA*, et ab Aq. et Theod. versum est *διφθέρα*, a Sym. *κεφαλὶς*, id est, *capitulum*." ² Syro-hex. **א. ל. ה. .** Ad Aquilam Syriacum **א. ל. ה. .**, βιβλίον, pro Graeco *διφθέραν* positum, neminem morabitur. Symmachi vero duplex affertur lectio; nam aliud est *κεφαλὶς* (**א. ל. ה. .**), aliud *εἶλημα* (**א. ל. ה. .**). Cf. Hex. ad Psal. xxxix. 8. Jerem. xxxvi. 2, 14.

3. הַאֲלָהָה. *Exsecratio*. Ο'. ἡ ἀρά. 'Α. Θ. ὡσαύ-
τως. Σ. οἱ ὅροι.³

יִקָּה. *Evacuabitur* (exterminabitur). Ο'. ἐκδι-
κηθήσεται. Σ. δίκην δώσει.⁴

בְּמוֹתָ (in posteriore loco). *Sicut illud*. Ο'. Va-
cat. Alia exempl. ἕως θανάτου.⁵

5. מָה הַיֵּצֵאת הַזֶּה. *Quidnam est hoc quod
exit?* Ο'. τὸ (alia exempl. τί τὸ⁶) ἐκπορευό-
μενον τοῦτο.

6. הָאֵפָה. *Ephah*. Ο'. τὸ μέτρον. Σ. τὸ οἶφ.⁷

וְהָאֵת הַזֶּה. *Hic est adspectus eorum*. Ο'.
αὕτη ἡ ἀδικία αὐτῶν. Σ. πρὸς τοῦτο ἀπο-
βλέπουσι.⁸

8. וַיִּשְׁלֶךְ אֹתָהּ. *Et projecit eam*. Ο'. καὶ ἔρρι-
ψεν αὐτήν (Θ. ἐαυτήν⁹).

9. כְּנִפְסֵי כְנָנֵי הַחֲסִידָה. *Alae sicut alae ciconiae*.
Ο'. πτέρυγας (alia exempl. add. ὡς πτέρυγας¹⁰)
ἔποπος ('Α. Σ. Θ. ἐρωδιού¹¹).

CAP. VI.

3. בְּרִידִים. *Maculis* (albis) *conspersi*. Ο'. ποικίλοι.
Σ. Θ. πελιδνοί.¹

וְהָאֲמִצִּים. *Robusti*. Aliter: *rubri*.² Ο'. ψαροί.
'Α. καρτεροί.³

4. וְהָדָנִי. Ο'. κύριε ✕ Οἱ Γ'. μου.⁴

7. וְהָאֲמִצִּים. Ο'. καὶ οἱ ψαροί ('Α. πυρροί. Σ.
συνεσφιγμένοι (s. σύσφιγκτοι). Θ. ισχυροί⁵).

וַיִּבְקְשׁוּ לָלֶכֶת. *Et quaesiverunt ire*. Ο'. καὶ
ἐπέβλεπον (alia exempl. καὶ ἐζήτουν, καὶ ἐπέ-
βλεπον⁶) τοῦ πορεύεσθαι.

10. מִחֲלֵי מֵאֵת טוֹבִיָּה וּמֵאֵת יְדֵעָה. *Ab Hel-
dai, a Tobia, et a Jedaia*. Ο'. παρὰ τῶν ἀρ-
χόντων, καὶ παρὰ τῶν χρησίων αὐτῆς, καὶ
παρὰ τῶν ἐπεγνωκότων αὐτήν. Alia exempl.
✕ παρὰ Ἑλδαί, καὶ παρὰ Τωβίου, καὶ παρὰ
Αἰδείου.⁷ 'Α. παρὰ Ὀλδὰ, καὶ παρὰ Τωβία,
καὶ παρὰ Ἰδέα.⁸

12. גֵּרְמָן. *Germen*. Ο'. ἀνατολή. 'Α. ἀναφυή.
Σ. βλάστημα.⁹

³ Syro-hex. ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. ⁴ Cod. 86 (cum ὁσῳ). Syro-hex. ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. ⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 22 (cum ἐκ θ.), 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

⁶ Sic Comp., Codd. 22, 36, 40, alii, Syro-hex. ⁷ Cod. 86. Syro-hex. (hic et v. 8): ✕ (ΥΦΙ) ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ.

⁸ Cod. 86. Hieron.: "Juxta Hebracos, hic est oculus, id est, ostensio omnium peccatorum . . . quod Hebraice dicitur ENAM, et scribitur per AIN, JOD, NUN, MEM; sive iniquitas eorum, quae si per VAU litteram scripta esset, recte lego- retur ONAM, ut LXX putaverunt." ⁹ Hieron.: "Vel juxta Theodotionem, ipsa se projicit, et abscondit in me- dium amphorae, ducitque super se pondus gravissimum plumbi, ut obturatum os habeat, et ultra se jactare non possit." Unde Montef. insuper affert: Ο'. τὸν λίθον τοῦ μολίβου. Θ. pondus [σταθμίον?] plumbi; quae lectio valde incerta est.

¹⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹¹ Cod. 86. Syro-hex. ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. (In textu ad ܡܕܢܐ idem in marg. appinxit: ΕΠΟΠΟΣ. Cf. Hex. ad Psal. ci. 7.) Hieron.: "Et habebant alas, juxta Hebraicum ASIDA, quod Aq., Sym. et Theod. herodionem, soli LXX upupam trans- tulerunt." Cf. Hex. ad Job. xxxix. 13.

CAP. VI. ¹ Syro-hex. (cum indice ad ܡܕܢܐ, ψαροί, male appicto): ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. Cf. Prov. xxiii. 29 in

LXX et Syro-hex. ² Sic Abulwalides, Kimchius, alii; quasi ܡܕܢܐ idem sit quod ܡܕܢܐ, quod de rubro colore ὀξυτέρω ponitur Jesai. lxiii. 1. In contrariam partem S. Cyril. in XII Proph. p. 701 E: Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἡ τῶν Ἑβραίων ἔκδοσις, καὶ ἑτέροι δὲ τινες τῶν ἄλλων ἐρμηνευτῶν, ἀπὶ τοῦ ψαροί θετικῶς τὸ ισχυροί. ³ Hieron.: "Pro fortibus; quos Aq. κρατεροὺς (al. καρτεροὺς; cf. ad Cap. xii. 5), LXX ψαρὸς transtulerunt, in Hebraico scriptum est AMASIM. Et quaedam exemplaria male habent πυρροὺς, confundentia colorum differentias et regnorum." Lectio πυρροί pro ψαροί non habetur in libris hodiernis. ⁴ Syro-hex. in textu.

⁵ Idem: ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. Ad Sym. cf. Hex. ad Exod. xxviii. 25. Intelligo, quibus lumbi constricti erant, confirmandi causa.

⁶ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Syro-hex. in marg. ✕ ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ. Mox τοῦ πορεύεσθαι deest in Codd. 36, 51, aliis, Hieron., et Syro-hex. ⁷ Codd. 22, 238 (uterque sub ✕), 36, 51, 62, alii, post ἐπεγν. αὐτήν inferunt: παρὰ Ἑλδαί (s. Ἑλδαί), καὶ παρὰ Τωβίου (s. Τωβίου), καὶ παρὰ Αἰδείου (s. Ἰδείου, s. Ἰδίου, s. Αἰδείου).

⁸ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. Θ. καὶ παρὰ Ἰδέα (ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ). Cf. ad v. 14. ⁹ Cod. 86, qui pingit ἀναφυή. (Ad formam ἀναφυή cf. Lobeck. ad Phryn. p. 497.) Hieron.: "Qui ideo oriens, id est, ἀνατολή, vel ἀναφύη (sic), sive βλάστημα, nuncupatur, id est,

13. יהוה יבנה את־היכל יהוה. O' Vacat. "Αλ-
λος" και αὐτὸς οἰκοδομήσει τὸν ναὸν κυρίου.¹⁰

הוד. Splendorem. O' ἀρετήν. ('Α.) ἐπιδοξό-
τητα. "Αλλος" εὐπρέπειαν. "Αλλος" δόξαν.¹¹

14. הלֵּלִים וְלִבְיָהּ וְלִדְבָרָהּ. Helem et Tobiae
et Jedaias. O' τοῖς ὑπομένουσιν, και τοῖς χρη-
σίμοις αὐτῆς, και τοῖς ἐπεγνωκόσιν αὐτήν. 'Α.
τῷ 'Ελέμ, και τῷ Τωβία, και τῷ 'Ιδία. Σ. τῷ ὀρώντι
ἐνύπνια, και τῷ Τωβία, και τῷ 'Ιδία.¹²

Cap. VI. 5. — ὁ λαλῶν ἐν ἑμοί.¹³ II. 'Ιησοῦ
τοῦ — 'Ιωσεδέκ 4 τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου.¹⁴

CAP. VII.

3. הִנָּרוּ. Separando me (abstinendo a cibo et
potu). O' τὸ ἀγίασμα (alia exempl. add. ἡ
νηστεύσω¹). 'Α. τὸ ἀφωρισμένον.²

וְהָיָה כִּי תִּשְׁאָל. His quot annis! O' ἥδη ἱκανὰ
ἔτη. "Αλλος" ἥδη (s. ἰδού) πόσα ἔτη.³

5. בְּחִמְשֵׁי וּבְשִׁבְעֵי. Quinto et septimo (mense).
O' ἐν ταῖς πέμπταις ἢ ἐν ταῖς ἑβδόμαις. 'Α.
Σ. Θ. ἐν τῷ πέμπτῳ και ἐν τῷ ἑβδόμῳ.⁴

11. הֵתֵר. Humerum. O' νῶτον. Σ. Θ. ὤμον.⁵
רִפְרָר. Refractorium. O' παραφρονούντα.
Σ. ἀνπότακτον. Θ. ἀπειθῆ.⁶

14. וַיִּפְּרֹשׁ. Et dispersi eos. O' και ἐκβαλῶ
αὐτούς (alia exempl. add. ὡς ἐν λαλιᾷ⁷).

CAP. VIII.

5. בְּרִחְבֵּיתָהּ. O' ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς (alia
exempl. αὐτῶν¹).

7. מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ. Occasus solis. O' δυσμῶν (alia
exempl. add. ἡλίου²).

10. לֹא נִהְיָה. O' οὐκ ἔσται. Alia exempl. οὐκ
ἦν.³

16. וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה. O' ✕ ἀλήθειαν 4 και κρίμα.⁴

germen, quia ex se repente succrescet, et ex radice sua in similitudinem germinis pullulabit." S. Cyril. in XII Proph. p. 705 A: τὸ δὲ ἀνατολὴ τῶν 'Εβραίων ἡ ἑκδοσις τῷ τοῦ βλαστήματος ὀνόματι κατεστήμην. Idem p. 707 B: οὕτω και ῥάβδος και βλάστημα μὲν αὐτὸς, ἦγουν ἀναφυῇ (sic pro φυῇ edidit P. E. Pusey) και ἀνατολῇ ἡμεῖς δὲ ὑπ' αὐτῷ βεβλαστήκαμεν.¹⁰ Syro-hex. in marg. **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. Praeter libros Graecos clausula desideratur in Hieron., et versionibus Syr. et Arab. ¹¹ Hieron.: "Ipse quoque portabit gloriam... quae Hebraice **הוֹד**, et ab alio [scil. Aquila, coll. Hex. ad Psal. xlv. 4. ciii. i. Ezech. vii. 7] ἐπιδοξότης, ab alio ἐμπρέπεια, ab alio ἀρετή, ab alio δόξα scribitur." S. Cyril. ibid. p. 705 A: λήφεται δὲ και ἀρετήν, τουτέστιν, ἐμπρέπεια, ἥτοι δόξαν ἐκδεδώκασι γὰρ οὕτως οἱ ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν. ¹² Syro-hex. **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. Pro **וַיִּשְׁפֹּךְ** Sym. interpretatus est **וַיִּשְׁפֹּךְ**. Hieron.: "Hebraei Ananiam, Azariam, et Misael de captivitate venientes aurum et argentum in munera templi, et coronas pontificis ac ducis attulisse commemorant; et quem supra non dixerat Hen, id est, gratiam, Daniele venisse cum munere, et idcirco Helem positum pro Holdai, ut ex interpretatione nominis quod dicitur *somnium*, ostendatur in captivitate positum Daniele, et tres pueros, regalis somnii mysteria cognovisse." ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Idem: **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. Cum in Hebraeo legatur **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**, fortasse pingendum **וַיִּשְׁפֹּךְ**.

CAP. VII. ¹ Sic Codd. 22, 36, 51 (cum ei pro ἡ), 62, alii, et Theodoret. (qui mox καθότι ἐποίησα habent). Explanatio est, ut videtur, rei quam LXX obscuram fecerant, mire ponendo (ei) εἰσελήλυθεν ὧδε pro Hebraeo **וַיִּשְׁפֹּךְ**, *numt flebo*; simul responsi divini in v. 5 prolati ratione habita. ² Syro-hex. **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. Cf. Hex. ad Psal. cxxxi. 18. ³ Syro-hex. in marg. affert: **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**, lectionem e versione Syra vulgari petitam. ⁴ Syro-hex. **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. Sic in textu Codd. 22, 36, 51, alii. ⁵ Idem: **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. ⁶ Idem: **וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת־הַמָּוֶה**. ⁷ Sic Codd. 36, 49, 62, alii. Lectio aut ex Hebraeo, aut ex alio interprete, fortasse Symmacho, assumpta.

CAP. VIII. ¹ Sic Syro-hex., qui paulo ante ai πλ. τῶν πόλεων habet. Idem in marg.: αὐτῆς. ² Sic Codd. 62, 86, 147, invito Syro-hex. ³ Sic Codd. 22, 36, 42, alii, qui mox οὐκ ὑπῆρχεν, et οὐκ ἦν εἰρήνη habent. S. Cyril. in XII Proph. p. 719 E: Ἡ τῶν 'Εβραίων ἑκδοσις οὐκ ὡς ἐπὶ μέλλοντος καιροῦ ποιεῖται τοὺς λόγους, χρόνον δὲ τίθεσι τὸν παρῃ-
χρήστα... οὐκ ἦν εἰς ὄψιν... οὐκ ὑπῆρχε... οὐκ ἦν εἰρήνη... και ἐξαπέστειλα (ἡβραῖον). Hieron.: "LXX ad futurum tempus omnia retulerunt, sed melius ad praeteritum, ut in Hebraeo habetur, et expositionis veritas approbabit." ⁴ Syro-hex. Prior vox abest a Comp., Codd. XII, 22, 26, 36, alii. Mox post εἰρημικὸν add. και δικαον Comp., Codd. 36, 49, alii, Hieron., reclamantibus Hebraeo et Syro-hex.

17. אֶת-רָעַת. *Malum.* Πάντες τὴν κακίαν.⁵
 אֶת-כָּל-אֱלֹהֵי אֲשֶׁר שָׁנְאֵתִי. *O.* ταῦτα πάντα
 ✠ Θ. & 4 ἐμίσησα.⁶
19. צוֹם הַרְבִּיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הָעֶשְׂרִי.
*Jejunium quarti mensis, et
 jejunium quinti, et jejunium septimi, et jejunium
 decimi.* *O.* νηστεία ἡ τετράς, καὶ νηστεία ἡ
 πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη, καὶ νηστεία
 ἡ δεκάτη. *'A. Σ. Θ.* νηστεία ἡ τοῦ τετάρτου,
 καὶ ἡ τοῦ πέμπτου, καὶ ἡ τοῦ ἑβδόμου, καὶ ἡ
 τοῦ δεκάτου.⁷
21. יוֹשְׁבֵי אֶחָת אֶל-אֶחָת. *Habitatores unius
 (urbis) ad alteram.* *O.* κατοικοῦντες πέντε
 πόλεις εἰς μίαν πόλιν. *Alia exempl. κατοι-
 κοῦντες μίαν εἰς μίαν — πόλιν 4.*⁸
 נִלְכְּהָ הַלָּךְ. *O.* πορευθῶμεν (*alia exempl. add.
 πορευδόμενοι*⁹).

Cap. VIII. 19. — καὶ εὐφρανθήσεσθε 4.¹⁰

CAP. IX.

1. מִשְׁפָּא דְּבַר. *Effatum verbi.* *O.* λῆμμα λόγου.
'A. ἄρμα ῥήματος.¹

1. בְּאֶרְצָן הַרְדֵּךְ. *In terra Hadrach.* *O.* ἐν γῇ
 Σεδράχ (*alia exempl. 'Αδράχ*²). *'A. Σ. Θ.*
*'Αδράχ.*³
 וְדַמַּשְׁקַּם מִנְּחָתוֹ. *Et Damascus est locus quo se
 demittat (effatum).* *O.* καὶ Δαμασκὸς θυσία
 αὐτοῦ. *'A.* καὶ ἐν Δαμασκῷ ἀνάπανσις αὐ-
 τοῦ.⁴
2. וְגַם-חֲתֻמַּת הַנֶּגֶל-בָּהָּ צֶרַח וְצִידוֹן. *Sed et Hamath,
 quae contermina est ei, Tyrus et Sidon.* *O.*
 καὶ [ἐν] Ἡμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, Τύρος
 καὶ Σιδῶν. *'A.* καί γε Ἡμὰθ ὁριοθετῆσεται
 ἐν αὐτῇ... *Σ.* εἰ καὶ ἐν Ἡμὰθ τῇ ὁμορούσῃ,
 καὶ Τύρῳ καὶ Σιδῶνι.⁵
- חֲכִימָה. *Sapiens est.* *O.* ἐφρόνησαν. Ἄλλος
 ἐσόφισαν.⁶
4. יוֹרֶשְׁנָהּ. *Occupabit eam.* *O.* κληρονομήσει αὐ-
 τοὺς (*alia exempl. αὐτὴν*⁷).
- וְהִכָּהּ. *Et percutiet.* *O.* καὶ πατάξει (*alia ex-
 empl. κατὰξει*⁸).
5. מַבְטָהּ. *Expectatio ejus.* *O.* ἐπὶ τῷ παρα-
 πτώματι αὐτῆς. *Alia exempl. ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
 αὐτῆς.*⁹
6. מִמַּיִר. *Spurius (peregrinus).* *O.* ἀλλογενεῖς.
'A. Σ. Θ. μαρζήρ.¹⁰

⁵ Hieron.: "Raah, quod omnes voce consona κακίαν, id est, malitiam, interpretati sunt." ⁶ Syro-hex. in textu: *ܠܡܫܦܐ ܕܥܡܐ* * ܠܡܫܦܐ ܕܥܡܐ, ubi post *ܥܡܐ* excidisse videtur. ⁷ Cod. 42. Theodoret.: Ἰστέον δὲ ὡς οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, Ἄκ. φημί, καὶ Θεοδ., καὶ Σύμ., οὐ τὴν τετράδα λέγει, καὶ πέμπτην, καὶ ἑβδόμην, καὶ δεκάτην νηστεύειν, ἀλλὰ νηστείας ἔφασαν συμφώνως οἱ τρεῖς, ἡ τοῦ τετάρτου, καὶ ἡ τοῦ πέμπτου, κ. τ. ἐ. Syrus noster affert: *ܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ*. ⁸ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 22 (sine μίαν in priore loco), 45, 62, alii. Hieron.: *qui habitant civitates in una civitate.* ⁹ Sic Ald., Codd. 22, 36, 45, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex.

CAP. IX. 1 Syro-hex. *ܕܡܫܦܐ ܕܥܡܐ* (ἄρμα) *ܕܡܫܦܐ ܕܥܡܐ*. Hieron.: "Omnis haec visio, sive pondus et onus verbi Domini, ut interpretatus est Aquila." ² Sic Ald., Codd. 22, 40, 42, alii, et Hieron. ³ Syro-hex. *ܕܡܫܦܐ ܕܥܡܐ*. Hieron.: "Et est ordo verborum: Assumptio verbi Domini, acuti in peccatores, mollis in justos. ADRACH quippe hoc resonat, ex duobus integris nomen composi-

tum; AD, acutum, RACH, molle tenerumque significans; et non, ut male a quibusdam legitur, Sedrach." Hieronymi interpretationem, a magistro suo Judaico haud dubie acceptam, miramur Aquilae ingenio non se probasse, qui in inscriptione Psalmorum LV—LIX Hebraeum *ܡܫܦܐ ܕܥܡܐ* in duas particulas resolvit, quas per ταπεινὸς τέλειος Graecae fecit. ⁴ Theodoret. In textu pro *θυσία, ἀνάπανσις* est in Codd. 40, 198. Cod. 86 in marg. pingit: *ἀνάπανσις αὐτοῦ διαπρέπεια*. (Num forte *διαπρέπεια* pertineat ad *וְהִכָּהּ*, aliter scriptum *וְהִכָּהּ*, *διαπρέπεια σου*? Cf. Hex. ad Psal. xxviii. 4. xlv. 4. ciii. 2.) ⁵ Cod. 86 (ex quo Waltonus male exsersipit *ὁριοθετῆσεται*). Theodoret.: ἡ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς, καὶ ἐν Ἡμὰθ τῇ ὁμορούσῃ αὐτῇ. (In textu ἐν reprobant Comp., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex.) ⁶ Cod. 86 in marg.: *διότι ἐσόφισαν* (sic). ⁷ Sic Comp., Codd. III, XII, 26, 106, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg. ⁸ Sic Codd. III, XII (ex corr.), 36, 40, alii, et Syro-hex. ⁹ Sic Comp., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex. (qui in marg. ἐπὶ τῷ παρα- αὐτῆς habet). ¹⁰ Syro-hex. *ܕܡܫܦܐ ܕܥܡܐ*. Cf.

8. מִצָּרְהָ מֵעִיר. *Contra exercitum* (s. *Stationem*),
contra transeuntem. Ο'. ἀνάστημα τοῦ μὴ
 διαπορεύεσθαι. Σ. κωλύων στρατείας παρά-
 γοντος.¹¹
9. הַרְיִיעִי. *Vociferare*. Ο'. κήρυσσε. Ἄλλος ἀλά-
 λαζον.¹²
- הוּא עָנִי וְרֵיב עַל־חֲמֹר וְעַל־עֵיר בְּרִחְתָּנוֹת.
*Est ille, militis, et vectus super asino, et super
 pullo nato asinarum*. Ο'. αὐτὸς πρᾶτς, καὶ
 ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον.
 Ἀ. αὐτὸς πρᾶτς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνου,
 καὶ πῶλον υἱοῦ ὀνάδων. Σ. αὐτὸς πτωχὸς,
 καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὀνά-
 δος. Θ. αὐτὸς ἐπακούων, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ
 ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὄνου. Ε'. αὐτὸς πτωχὸς,
 καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον, καὶ πῶλον υἱὸν
 ὄνων.¹³
10. וְיִבְרָ שְׁלוֹם לְגוֹיִם וְיִשְׁבְּלוּ מִיָּם עַד־יַמָּה וּמִצָּרְהָ
 עַד־סִינְאִרָא. *Et loquetur pacem gentibus;
 et dominatio ejus erit a mari usque ad mare,
 et a fluvio usque ad extrema terrae*. Ο'. καὶ
 πλήθος καὶ εἰρήνη ἐξ ἔθνων καὶ κατάρξει ὑδά-
 των (alia exempl. add. ἀπὸ θαλάσσης¹⁴) ἕως
 θαλάσσης, καὶ (alia exempl. add. ἀπὸ¹⁵) ποτα-
 μῶν διεκβολὰς (alia exempl. ἕως διεκβολῶν¹⁶)
 γῆς. Ἀ. καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσιν
 καὶ ἡ ἔξουσία αὐτοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα-
 λάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως περάτων τῆς

γῆς.¹⁷ Οἱ λοιποὶ καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς
ἐθνέσιν . . .¹⁸ Ὁ Ἑβραῖος καὶ ἀπὸ ποταμῶν
ἕως τῶν περάτων τῆς γῆς.¹⁹

12. **אֲסִירֵי הַתִּקְוָה**. *Vincti spei* (sperantes libertatem). **Ο΄ δέσμιοι τῆς συναγωγῆς** ('Α. τῆς ὑπομονῆς. **Σ.** τῆς ἐλπίδος²⁰).
13. **עַל-בְּנֵיךָ יְיָ**. *Contra filios tuos, Javan*. **Ο΄ ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων** ('Α. **Σ.** (ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοὺς Ἑλληνικοὺς (s. τὰ τέκνα τὰ Ἑλληνικά). **Θ.** Ἰαουάν²¹).
15. **וְשִׁתּוּ הָמוּ**. *Et bibent, et strepent*. **Ο΄ καὶ ἐκπίονται αὐτούς** (alia exempl. τὸ αἶμα αὐτῶν²²).
- כְּזִוְיֹת מִזְבֵּחַ**. *Sicut anguli altaris*. **Ο΄ ὡς θυσιαστήριον**. 'Α. **Σ.** **Θ.** ὡς γωνία²³.
16. **יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם**. **Ο΄ κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν**. *Alia exempl. κύριος*.²⁴
- מִתְנוֹסְסוֹת**. *Attollentes se*. **Ο΄ κυλλίονται**. **Σ.** **ἐπαίρονται**.²⁵
17. **תִּירוֹשׁ**. *Mustum*. **Ο΄ οἶνος**. 'Α. **οἶνία**.²⁶
- CAP. X.
2. **נִסְעָיו**. *Migraverunt*. **Ο΄ ἐξηράνθησαν**. *Alia exempl. ἐξήρθησαν*.¹ **Σ.** ἐξηράνθησαν. **Θ.** ἀπῆραν.²
- רֹעֵה**. *Pastor*. **Ο΄ ἱαῖς**. 'Α. **Σ.** **Θ.** ποιμήν.³

CAP. X.

2. נִסְעוּ. *Migraverunt.* Ο. ἐξήράνθησαν. *Alia*
exempl. ἐξήρθησαν.¹ Σ. ἐξήράνθησαν. Θ. ἀπήραν.²
 רָעָה. *Pastor.* Ο. ἱασις. Ἀ. Σ. Θ. ποιμήν.³

Hex. ad Deut. xxiii. 10.

¹¹ Cod. 86.

¹² Justin. M.

p. 245: ἀλάλαξον, κήρυσσε, ex duplici interpretatione. Idem
μοχ: ἤξει (pro ἔρχεται) σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτὸς, καὶ
πραῦς, καὶ πτωχὸς, ἐπιβ. ἐπὶ ὑποξ. καὶ πῶλον ὄνου. ¹³ Ori-

gen. in Matth. xxi. 5 (Opp. T. III, p. 742): *Χρὴ δὲ καὶ τοῦτο εἶδέναι, ὅτι πέντε πεπιτυχόντες ἐκδόσσει τοῦ Ζαχαρίου, παρὰ μὲν τοῖς Ὁ' κ. τ. εἰ. Cod. 86 affert: Σ. ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν δνάδος.*
¹⁴ Sic Codd. 22. 36. 40. alii. et Syro-hex.

¹⁵ Sic Ald., Codd. 22 (cum ἀπὸ τῶν π.), 36, 40, alii.

¹⁶ Sic Codd. 22 (cum εως διαβολας?), 36, 40, alii. Euseb.

in Dem. Evang. pp. 55, 407, 455 locum sic citat: καὶ πλῆθος

ἐκβολῶν (8. δι' ἐκβολὰς, 8. εἰς διεκβολὰς) γῆς. ¹⁷ Euseb. in

Dem. Evang. pp. 410 (cum ἀπὸ ποταμοῦ ἕως π. τῆς οἰκου-

μένης), 458 (cum ἐν τοῖς ἔθνεσι). Syro-hex. affert: .ῥ.

● **میں حقیقتاً سمجھتا ہوں کہ میں**

18 Cod. 86. Euseb.

ibid. p. 410: ἀνθ' οὗ ὁ Ἄκ. καὶ οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταὶ ἐκδεδώκασιν
καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁹ Euseb. in Psalmos,

p. 57 i. ²⁰ Syro-hex. † *ܡܫܚܐ ܕܥܝܪܐ* † *ܡܫܚܐ ܕܥܝܪܐ*.

²¹ Idem: ١. هـ. حقا مقبلا ٢. ا. م. Ad Theod.

cf. Hex. ad Ezech. xxvii. 19. ²² Sic Comp., Ald., Codd.
III. VII. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848

hex. ١٢٤٣٢١. Cf. Hex. ad Psal. cxliii. 12.

²⁴ Sic Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex., qui

in marg. habet: κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. ²⁵ Cod. 86 (cum

scriptura ἐπέρονται). ²⁶ Hieron. Cf. Hex. ad Hos.

CAP. X. ¹ Sic Comp., Codd. 26, 51, alij. et Syro-hex.

(١٢٣٤).² Syro-hex. ١. جمع.

⁸ Idem: ١. ٢. ٣. ٤. ٥. ٦. ٧. ٨. ٩. ١٠. ١١. ١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨. ٢٩. ٣٠. ٣١. ٣٢. ٣٣. ٣٤. ٣٥. ٣٦. ٣٧. ٣٨. ٣٩. ٤٠. ٤١. ٤٢. ٤٣. ٤٤. ٤٥. ٤٦. ٤٧. ٤٨. ٤٩. ٥٠. ٥١. ٥٢. ٥٣. ٥٤. ٥٥. ٥٦. ٥٧. ٥٨. ٥٩. ٦٠. ٦١. ٦٢. ٦٣. ٦٤. ٦٥. ٦٦. ٦٧. ٦٨. ٦٩. ٧٠. ٧١. ٧٢. ٧٣. ٧٤. ٧٥. ٧٦. ٧٧. ٧٨. ٧٩. ٨٠. ٨١. ٨٢. ٨٣. ٨٤. ٨٥. ٨٦. ٨٧. ٨٨. ٨٩. ٩٠. ٩١. ٩٢. ٩٣. ٩٤. ٩٥. ٩٦. ٩٧. ٩٨. ٩٩. ١٠٠.

4. נֹגֵשׁ. *Exactor*. O'. ó ἐξελαύνων. 'A. εἰσπράσ-
σαν.⁴
6. וְהָיוּ כַּאֲשֶׁר לֹא-וְנִתְּתִים. *Et erunt quasi non
rejecissem eos*. O'. καὶ ἔσονται ὃν τρόπον οὐκ
ἀπεστρεψάμην αὐτούς. Σ. καὶ ἔσονται ὡς ἂν
εἰ μὴ ἀπωσάμην αὐτούς.⁵
8. אֲשִׁירָה. *Sibilabo*. O'. σιμανῶ. 'A. Σ. Θ.
συρίζω.⁶
11. אַשּׁוּר. *Assyriae*. O'. Ἀσσυρίων. "Αλλος
βηματίζόντων.⁷

CAP. XI.

3. גָּאֵן. *Superbia*. O'. τὸ φρύαγμα. 'A. ὑπερ-
φρεα. Σ. ἰνδοξασμός.¹
7. הֲצֵאן (ס. הֲצֵנִי). *Idcirco miseras
ovium*. O'. εἰς τὴν Χαναανῖτιν.²
- מִקְלוֹת. *Baculos*. O'. ῥάβδους. "Αλλος (?).
σκυτάλας.³
- וְלֶאֱחָד קָרָאתִי נֶעַם וְלֶאֱחָד קָרָאתִי חֲבִלִים.
*Alterum vocavi Pulcritudinem, et alterum vocavi
Funes*. O'. τὴν [μὲν] μίαν ἐκάλεσα κάλλος,
καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλεσα σχοίνισμα. 'A. τὴν
μίαν ἐκάλεσα εὐπρέπειαν, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκά-
λεσα σχοίνισμα. Σ. τὴν μὲν ἐκάλεσα εὐπρέ-
πειαν, τὴν δὲ [μίαν] ἐκάλεσα σχοίνισμα.⁴

8. וְהִקְצֵר נַפְשִׁי בָהֶם. *Et brevis (impatiens) factus
est animus meus in eos*. O'. καὶ βαρυνθή-
σεται ἡ ψυχὴ μου ἐπ' αὐτούς. 'A. καὶ ἐκολο-
βάθῃ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ ὀλιγο-
ψύχησα ἐν αὐτοῖς. Θ. καὶ ὀλιγοψύχησεν ἡ
ψυχὴ μου ἐπ' αὐτούς.⁵
- וְגַם-נַפְשָׁם בְּחִלָּה בִּי. *Nam et anima eorum fas-
tidiverat me*. O'. καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν
ἐπωρόντο (alia exempl. ἐπορεύοντο⁶) ἐπ' ἐμέ.
'A. καί γε ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐτέρκασεν ἐν ἐμοί.
Σ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἤκμασεν ἐν ἐμοί.⁷
- וְהִקְצֵר נַפְשִׁי בָהֶם. *Et
cepi baculum meum Pulcritudinem, et confregi
eum*. O'. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν
καλὴν (Οἱ Γ'. τὴν εὐπρέπειαν⁸), καὶ ἀπορρίψω
αὐτήν. 'A. καὶ ἔλαβον τὴν ῥάβδον μου τὴν
εὐπρέπειαν, καὶ περιέκοψα αὐτήν.⁹
- וַיַּדְעוּ כֵן עַנְיִי (ס. הֲצֵנִי) הַצֵּאן הַשְׂמֵרִים אֹתִי. *Et cognoverunt sic miserae ovium quae observa-
bant me*. O'. καὶ γινώσκονται οἱ Χαναανῖται τὰ
πρόβατα τὰ φυλασσόμενά μοι. 'A. . . πτωχοὶ
τοῦ ποιμνίου μου οἱ φυλασσόμενοί με.¹⁰
- וְאִם-לֹא חֲרָלִי. *Si vero non, desistite*. O'. ἢ
ἀπέπασθε. 'A. Σ. καὶ εἰ μὴ, παύσασθε.¹¹
- וַיִּשְׁקְלוּ אֶת-שַׁכְרִי שְׁלִשִׁים כֶּקֶף. *Et appende-
runt mercedem meam triginta (siclos) argenti*.

⁴ Hieron.: "Ex ipso etiam omnis exactor simul, quod in Hebraico scriptum est NOGES, et Aq. interpretatus est εἰσπράσσω."

⁶ Theodoret. ⁵ Syro-hex. ܐܠܗܐ. ⁷ Cod. 86 in marg. Aut etymologia est vocis Ἀσσυρία, quae tamen vulgo exponitur κατεσθίνοντες; aut, quod magis nobis arridet, alius interpretis, fortasse Aquilae, versio. Cf. Hex. ad Prov. xiv. 15.

CAP. XI. ¹ Syro-hex. ܐܠܗܐ. ² Ad Aq. cf. Hex. ad Job. xxxvii. 4. Jerem. i. 44. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. xlv. 4 (ubi ἰνδοξασμός Nostro est ܐܠܗܐ). xlv. 5. Rarior forma ܐܠܗܐ ponitur pro εὐκλεία Sap. Salom. viii. 18 in Syro-hex. ³ Cf. ad v. 11. Hieron.: "Hoc quod LXX in extremo capitulo transtulerunt: *Et pascam oves occisionis in terra Chanaan*, non est in Hebraeo, et a nullo alio transfertur interpretum." ⁴ Hieron.: "Duas sibi assumpsit virgas, sive duas σκυτάλας, id est, baculos, qui Hebraice dicuntur

MACALOTH."

⁴ Euseb. in Dem. Evang. p. 482. Ad Sym. aut μίαν delendum videtur, aut τὴν μὴν μίαν in priore clausula legendum. ⁶ Idem ibid. p. 483. Cf. Hex. ad Jud. xvi. 16. Trium interpretum lectiones, sensu inter se non dispaes, sic in unum contraxit Syrus noster: 'A. Σ. Θ. καὶ ὀλιγοψύχησα ἐπ' αὐτούς (ܐܠܗܐ ܥܡܐ ܚܝܬܐ). Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 74. ⁸ Sic Ald., Codd. 68, 87*, alii. Cf. Jon. i. 11, 13 in Cod. Alex. Alterum enarrat Theodoret: *Θηριωδῶς μοι προσῆλθον οἰονεῖ βρυχώμενοι, καὶ τὴν ἐμὴν διψῶντες σφαγῇ.* (Unde fortasse emaculandus Suidas s. v.: 'Ἐπωρυνόμενος' φωνῶν. Corrigo φωνῶν, quae confusio usitatissima est.) ⁹ Euseb. ibid. p. 483. Ad Aquilam (quem imitatus est Hieron., vertens, *variavit*) cf. nos in Hex. ad Amos ix. 13. ¹⁰ Syro-hex. ܐܠܗܐ. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܗܐ.

⁵ Euseb. ibid. ¹⁰ Cod. 86, concinente Syro nostro: ܐܠܗܐ ܥܡܐ ܚܝܬܐ. ¹¹ Syro-hex. ܐܠܗܐ.

Ο'. 'Α. καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς. Σ. καὶ ἐστάθμισαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.¹²

13. יִאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הַשְׁלִיכָהוּ אֶל-הַיּוֹצֵר אָדָּר. הִיָּקֵר אֲשֶׁר יִקְרִיתִי מֵעֲלֵיהֶם. *Et dixit Jova mihi: Projice illud ad figulum, magnificum illud pretium, quo aestimatus sum ab iis.* Ο'. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ· κάθεσ αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψομαι (alia exempl. σκέψαι¹³) εἰ δόκιμὸν ἐστίν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. 'Α. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ· ῥίψον αὐτὰ (s. αὐτὸ) πρὸς τὸν πλάστην ὑπερμεγέθης ἡ τιμὴ, ἣν ἐτιμήθην ὑπὲρ αὐτῶν. Σ. . . ῥίψον αὐτὸ εἰς τὸ χωνευτήριον . . .¹⁴

וְאֶשְׂלַח אֹתוֹ בֵּית יְהוָה אֶל-הַיּוֹצֵר. Ο'. καὶ ἐνέβαλον ('Αλλος· καὶ καθῆκα¹⁵) αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον. 'Α. καὶ ἔρριψα αὐτὸ ἐν οἴκῳ κυρίου πρὸς τὸν πλάστην. Σ. καὶ ἔρριψα αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον.¹⁶

14. אֶת-הָאֲחֵיהֶם. *Fraternitatem.* Ο'. τὴν κατάσχισιν. Alia exempl. τὴν διαθήκην.¹⁷
15. רָעָה אֱמָלִי. *Pastoris stulti.* Ο'. ποιμένος ἀπειρον (Οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί· ἀφρονος¹⁸).

16. הַבְּרִיָּאָה. *Pinguum.* Ο'. τῶν ἐκλεκτῶν. 'Α. τῶν πύωνων. Σ. Θ. τῶν παχείων.¹⁹

CAP. XII.

1. בָּקְרָבוֹ. Ο'. ἐν αὐτῷ. Σ. Θ. ἐπὶς αὐτοῦ.¹
3. כָּל-עַמֻּמְיָתָהּ שָׂרֹוּט יִשְׂרָאֵל. *Omnes qui levare voluerint eam lacerando se lacerabunt.* Ο'. πᾶς ὁ καταπατῶν αὐτὴν ἐμπαλῶν ἐμπαλῆται. Θ. (πᾶς) ὁ βαστάζων αὐτὸν σπαρασσόμενος ἀμυχθήσεται.²
5. אֲמָצָה לִי. *Robur mihi.* Ο'. εὐρήσομεν ἑαυτοῖς. 'Α. καρτέρησόν μοι.³
6. בִּירוֹשָׁלַם. Ο'. ἐν Ἱερουσαλήμ. In aliis exempl. vacat.⁴
8. יְהוָה הִנֵּנִי. Ο'. ✕ καὶ ἔσται ὁ ἀσθενῶν.⁵
10. יְהוֹבִישׁוּ אֱלֵי יָת אֲשֶׁר-דָּקְרוּ וְסָפְדוּ עָלָיו. *Et intuebuntur in me, quem confoderunt, et plangent super eo.* Ο'. καὶ ἐπιβλέψονται πρὸς μέ, ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο ('Α. Σ. Θ. confixerunt⁶), καὶ κόψονται ἐπ' αὐτόν (alia exempl. ἐφ' ἑαυτούς⁷). 'Α. . . σὺν ᾧ ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. Σ. . . ἔμπροσθεν ἐπεξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. Θ. καὶ ἐπιβλέψονται πρὸς μέ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν.⁸

¹² Euseb. ibid. p. 479. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III (add. αὐτὸ), XII, 22, 23 (ex corr. pro σκέψω), 26, alii, Hieron., Syro-hex.

¹⁴ Euseb. ibid. pp. 479, 480. Cod. 86 affert: 'Α. ὑπερμ. ἡ τιμὴ, ἣν ἐτιμήθην ὑπ' (sic) αὐτῶν. Hieron.: "Projice illud ad statuarium, pro quo in Hebraeo legitur Joser, id est, τὸν πλάστην, quem nos fictorem et figulum possumus dicere."

¹⁵ Duplex interpretatio, καὶ καθῆκα καὶ ἐνέβαλον, est in Codd. 61, 62, 86, aliis.

¹⁶ Euseb. ibid. p. 481. ¹⁷ Sic Ald., Codd. III (add. μου), XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Syro-hex. ܐܡܝܠܝܐ. ܐܡܝܠܝܐ. ܐܡܝܠܝܐ.

CAP. XII. ¹ Syro-hex. ܐܡܝܠܝܐ. ܐܡܝܠܝܐ. ² Cod. 86, teste Cozza. Waltonus Aquilae tribuit.

³ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, confortentur mihi, et LXX transtulerunt εὐρήσομεν ἑαυτοῖς, inveniemus nobis, in Hebraico scriptum EMSA LI, quod Aq. transtulit, καρτέρησόν μοι, id est, conforta [אֲמָצָה] mihi."

⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex.

⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. libri omnes. An potius in initio

v. 8 pingendum: — καὶ ἔσται ὁ ἀσθενῶν.

⁶ Hieron. ad Cap. xiii. 3. Idem ad h. l. notat: "Si legatur DACABU, ἐξεκέντησαν, id est, compunxerunt, sive confixerunt, accipitur; sin autem contrario ordine, litteris commutatis, RACADU, ὠρχήσαντο, id est, saltaverunt, intelligitur." Idem in Epist. LVII ad Pammach. (Opp. T. I, p. 311) memoriter, ut videtur, ἐνωρχήσαντο allegat. Syrus noster ܐܡܝܠܝܐ posuit, quod alias cum μυκτηρίζων, ἐμυκτηρίζων, καταμωκᾶσθαι (Jerem. xxxviii. 19), et similibus commutatur. Lexicographi quoque Graeci cum respectu ad h. l. afferunt: Κατωρχήσαντο· κατεχάρησαν, ἔπαιξαν (s. ἐπέπαιξαν).

⁷ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (cum ἐπ' αὐτόν, s. ἐπ' αὐτῷ in marg.).

⁸ Cod. 86. Syro-hex. affert: ܐܡܝܠܝܐ. ܐܡܝܠܝܐ; unde ad Theod. eis ὃν pro ὃν emaculavimus. Lectio eis ὃν ἐξεκέντησαν (cf. Joan. xix. 37: ὄνουνται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν) pro ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο habetur in Codd. 22, 36, 51, aliis; can-

demque alteri praemittunt Ald., Codd. 23 (qui postponit), 26, 68, alii. S. Cyril. in XII Proph. p. 783 C novam

5. **יִתְּנֵנִי**. *Emit me.* Ο'. ἐγέννησέ με. 'Α. ἔταξέ με. Σ. ἐμέρισέ με. Θ. ἔδειξέ με.¹²

6. **בִּין יְדֶיךָ**. *Inter manus tuas.* Ο'. ἀναμέσων τῶν χειρῶν σου ('Α. τοῦ ὤμου. . Σ. Θ. τῶν ὤμων σου¹³).

7. **חֶרֶב עוֹרִי עַל-רֵעִי**. *Gladie, expergiscere contra pastorem meum.* Ο'. βομφαία ('Α. Σ. μάχα¹⁴), ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς ποιμένας (alia exempl. τὸν ποιμένα¹⁵) μου.

וְעַל-נֶגְבִּי עֵמִיתִי. *Et contra virum socium meum.* Ο'. καὶ ἐπὶ ἄνδρα πολίτην μου (alia exempl. αὐτοῦ¹⁶). 'Α. καὶ ἐπὶ ἄνδρα σύμφυλόν μου. Σ. καὶ ἐπὶ ἄνδρα τοῦ λαοῦ μου. Θ. καὶ ἐπὶ ἄνδρα πλησίον αὐτοῦ.¹⁷

חָדָה אֶת-הָרֶעָה וְתַפְּצִין הַשָּׂן. *Percute pastorem, ut dispergantur oves.* Ο'. πατάξατε τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκσπάσατε τὰ πρόβατα. Alia exempl. πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα.¹⁸

וְהִשְׁבַּתִּי יְדֵי עַל-הַעֲרִים. *Et reducam manum meam super parvulos.* Ο'. καὶ ἐπάξω (alia exempl. ἐπιστρέψω¹⁹) τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς

μικροὺς (alia exempl. ποιμένας; alia, μικροὺς ποιμένας²⁰).

7. **עַל-הַעֲרִים**. Ο'. Σ. ἐπὶ τοὺς μικροὺς. 'Α. ἐπὶ τοὺς [ποιμένας] βραχεῖς. Θ. ἐπὶ τοὺς νεωτέρους.²¹

8. **בְּכָל-הַיּוֹם**. Ο'. ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Alia exempl. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.²²

9. **יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**. Ο'. κύριος ὁ θεός μου. Alia exempl. κύριος ✕ εἰ 4 ὁ θεός μου.²³

CAP. XIV.

2. **תִּשְׁנֹלְיָה**. *Vitiabuntur.* Ο'. μολυνθήσονται. Schol. κοιτασθήσονται.¹

5. **וְנִסְתָּם (וְנִסְתָּם) גִּידְהֵרִי בִּי-יָגִיעַ גִּידְהֵרִי** (s. **וְנִסְתָּם**). *Et fugietis ad vallem (s. Et obstruetur vallis) montium meorum; nam pertinget vallis montium usque ad Azal; et fugietis (s. et obstruetur).* Ο'. καὶ φραχθήσεται (alia exempl. ἐμφραχθήσεται²) ἡ φάραγξ (alia exempl. ἡ κοιλὰς³) τῶν ὀρέων μου, καὶ ἐγκολληθήσεται φάραγξ ὀρέων ἕως 'Ιασόδ (alia exempl. 'Ασαήλ⁴) καὶ ἐμφραχθή-

¹² Syro-hex. **יִתְּנֵנִי**. Graeca nostra lectiones Syriacas simplicissime reddunt; sed qua ratione cum Hebraeo concilianda sint non habemus dicere. Quod si ponamus Aquilam et Theodotionem pro **יָדָם** ἄδὰμ, non ἄνθρωπος, dedisse, tunc versiones eorum non multum abudent ab Hieronymiana: *Nam Adam exemplum meum ab adolescentia mea.* ¹³ Syro-hex. **יִתְּנֵנִי**. In textu LXX virali ὤμων pro χειρῶν venditant Codd. 22 (cum χειρῶν in marg.), 36, 51, alii. ¹⁴ Hieron.: "Pro *framae*, quam LXX βομφαίαν transtulerunt, in Hebraico **אֶרֶב**, apud Aq. et Sym. μάχα¹⁵, id est, *gladium*, sive *mucronem*, reperimus."

¹⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 22 (sine μου), 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, *super virum cohaerentem mihi*, id est, *προσκολημένον μου*, Aq. interpretatus est, *super virum contritulum meum*, id est, *σύμφυλόν μου* [Theodoret.: καὶ μετ' ἐκείνων κατὰ τὸν ἐκείνων πόλιτων, ἢ συμφύλων, κατὰ τὸν Ἀκύλαν]; Sym., *super virum populi mei* [Justin, M. p. 246: τοῦ λαοῦ μου], quod Hebraice dicitur **אֶמִיתִי**; LXX, *super virum*

civem ejus; Theod., *super virum proximum ejus*: **וְאִין** in fine sermonis pro **יִתְּנֵנִי** legentes, quae literae sola inter se distant magnitudine."

¹⁸ Sic Comp. (cum *διασκορπισθήτωσαν*), Ald. (idem), Codd. III, XII, 22 (cum *διασκορπισθήτω*), 26, 36 (ut Comp.), alii, Justin. M., Hieron., Syro-hex. Praeterea in fine add. *τῆς πόιμνης* Codd. III, 36, 42, alii.

¹⁹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, Syro-hex. (**יִתְּנֵנִי**). ²⁰ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 40, aliis, Hieron., et Syro-hex. in marg.; posterior in Codd. 22, 36, 42, aliis.

²¹ Cod. 86. Syro-hex. affert: Θ. *νεωτέρους* (**יִתְּנֵנִי**). Σ. *ὁμοίως τοῖς* Ο'. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 49, alii, Hieron., Syro-hex. Duplex lectio, ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, est in Codd. 22, 36, 40, aliis. ²³ Sic Syro-hex. Hieron.: *Dominus Deus meus es tu.*

CAP. XIV. ¹ Sic in textu Cod. 233. Versio est, ut videtur, lectionis marginalis **וְנִסְתָּם**, quam Masorethae, honestatis causa, pro obsceniorē **וְנִסְתָּם** ubique substituerunt.

² Sic Comp. (cum *ἐμφραχθήσεται*), Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex., neonon Euseb. in Dem. Evang. p. 290. ³ Sic Comp., Ald., Codd. III (sine artic.), 23, 26 (ut Comp.), alii, Euseb., Syro-hex. ⁴ Sic

σεται. Σ. καὶ ἐμφραχθήσεται (Οἱ λοιποὶ ἐμφραχθήσεται⁶) ἡ φάραγξ τῶν ὀρέων μου, καὶ ἐτι ἐγγίει ἡ φάραγξ τῶν ὀρέων πρὸς τὸ παρακείμενον ('Α. πρὸς 'Ασέλ. Θ. πρὸς 'Ασήλ. Σ. πρὸς τὸ παρακείμενον⁶)· καὶ ἐμφραχθήσεται.⁷

5. וְבָא. Ο'. καὶ ἔξει. "Αλλος" καὶ παρέσται.⁸

6, 7. וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא לֹא-יִהְיֶה אֹר; וְהָיָה לֹא-יִהְיֶה יוֹם-אֶחָד הוּא וְיָרַע לַיהוָה יָקָאָן; וְהָיָה לֹא-יִהְיֶה לַלַּיְלָה וְהָיָה לַלַּיְלָה לַעֲרֵב וְהָיָה אֹר. Et futurum est die illo, ut non sit lux, sed splendida (sidera) contrahentur; eritque dies unus (singularis): is notus est Jovae; non dies neque nox erit; et futurum est ut tempore vespertino sit lux. Ο'. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς, καὶ ψύχη (!ἡμέρα) καὶ πάγος (!ἡμέρα) ἔσται μίαν ἡμέραν, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐχ ἡμέρα, καὶ οὐ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς. Σ. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔσται φῶς, ἀλλὰ ψυχὸς καὶ πάγος ἔσται μίαν ἡμέραν, ἥτις ἔγνωσται τῷ κυρίῳ, οὐχ ἡμέρα οὐδὲ νύξ, ἀλλ' ἔσται τὸ πρὸς ἑσπέραν φῶς.⁹

8. וְבָחַרְהָ. Et in hyeme. Ο'. καὶ ἐν ἔαρι. 'Ο 'Εβραῖος' ἐν χειμῶνι.¹⁰

10. וְיִסּוּב כָּל-הָאָרֶץ כְּעֶרְבָה. Convertetur universa terra sicut planities. Ο'. κυκλῶν (s. κυκλοῦν) πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὴν ἔρημον. "Αλλος" ἐπιστρέψει πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀραβά.¹¹

וְיִשְׁבּוּ אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן. A Geba ad Rimmon ad austrum Jerusalem. Ο'. ἀπὸ Γαβὲ ἕως 'Ρεμμῶν κατὰ νότον 'Ιερουσαλήμ. "Αλλος" ἀπὸ Γαβαὲ τοῦ 'Ρεμμῶν νότον 'Ιερουσαλήμ.¹²

וְיִשְׁבּוּ אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן אֶת-רִמְמוֹן. Et elevabitur, et habitabit loco suo. Ο'. 'Ραμὰ δὲ (alia exempl. καὶ ὑψωθήσεται, καὶ¹³) ἐπὶ τόπου μενεῖ. Οἱ Γ'. καὶ ὑψωθήσεται, καὶ κατοικήσεται.¹⁴ "Αλλος" καὶ 'Ραμὰ, καὶ κατοικήσει ἐφ' αὐτήν.¹⁵

13. וְהָיָה מְהוּמָת. Erit perturbatio. Ο'. ✕ 'Α. Σ. ἔσται 4 ἑκστασις.¹⁶

17. וְלֹא-יִהְיֶה עֲלֵיהֶם יְהִיָּה הַגֶּשֶׁם. Et non super eos erit pluvia. Ο'. καὶ οὗτοι ἐκείνοις προστεθήσονται. 'Α. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἔσται ἐπ' αὐτοὺς ὄμβρος (s. ὑέτος).¹⁷

Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Euseb., Syro-hex. (ܡܥܡܐ). Tres posteriores post ἐμφραχθήσεται continent: ὃν τρόπον ἐνεφράγη πρὸ προσώπου τοῦ σισμοῦ, quae lectio est in Comp., Ald., Codd. 22, 36, 42, aliis.

⁶ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, fugietis, LXX et reliqui interpretes ἐμφραχθήσεται, id est, obturabitur, sive replebitur transtulerunt."

⁷ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syni. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus."

⁸ Euseb. in Dem. Evang. p. 290. Sic, nisi quod ἐτι non agnoscit, Syro-hex. ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ.

⁹ Sic in textu Ald., Codd. 36, 49 (utroque cum duplici lectione, καὶ ἔξει καὶ παρέσται), 68, 87*, alii. Fortasse est Symmachi. ¹⁰ Euseb. ibid. p. 292. Syro-hex. ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ (ψύχη) ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ.

¹¹ Sic in textu Ald., Codd. 36, 49 (utroque cum duplici lectione, καὶ ἔξει καὶ παρέσται), 68, 87*, alii. Fortasse est Symmachi. ¹² Euseb. ibid. p. 292. Syro-hex. ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ (ψύχη) ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ.

¹⁰ S. Cyril. in XII Proph. p. 802 E: Ἰστέον δὲ, ὅτι αὐτὸ τοῦ, ἐν ἔαρι, τὸ, ἐν χειμῶνι φησι τῶν 'Εβραίων ἡ ἔκδοσις.

¹¹ Sic in textu Cod. 23. Est Theodotionia, ut videtur, coll. Hex. ad Jesai. xli. 19. li. 3. Jerem. xvii. 6. Amos vi. 14. ¹² Sic in textu Cod. 23, ubi tamen σπου pro νότον mendose exaratum. Lectio τοῦ 'Ρ. pro ἔως 'Ρ. est in Syro-hex.

¹³ Sic Codd. 62, 132. ¹⁴ Syro-hex. ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ ܡܥܡܐ. Euseb. in Onomastico, p. 306: 'Ραβεδι (sic: Hieron. Ramale) 'Ακύλος: ὑψωθήσεται. Hieron.: "Quodque sequitur, Rhama autem in loco suo permanebit, melius interpretatus est Aq. et ceteri, qui posuerunt, exaltabitur."

¹⁵ Sic in textu Cod. 23. ¹⁶ Sic in textu Syro-hex., et sine ✕ 'Α. Σ. Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod LXX transtulerunt, et isti illis apponentur, in Hebraico scriptum est, ULO ALEHEM EJE GESEM, quod Aq. et Syni. et Theod. similiter interpretati sunt, et non erit super eos imber."

Graeca nostra (cum ἑνός) in textum post προστεθήσονται inferunt Ald. (sine καὶ, et cum ἐπ' αὐτοῖς), Codd. 36, 51, alii. Sed Aquilae saltem proculdubio vindicandum ὄμβρος, coll. Hex. ad Gen. vii. 12. Psal. lxvii. 10. Prov. xxv. 23.

20. חֶלֶב-תִּינָנָבִיל. *Super tintinnabulis.* Ο'. ἐπὶ τὸν
χαλινόν ('Α. βυθόν. Σ. περίπατον σύσκιον¹⁸).

21. כְּנָעָנִי. *Chananæus.* Ο'. Χαναναῖος. 'Α.
μετάβολος.¹⁹

¹⁸ Hieron.: "Verbum Hebraicum MESULOTH Aq. et Theod. βυθόν [חֶלֶב-תִּינָנָבִיל] interpretati sunt, id est, *profundum*; Sym. περίπατον σύσκιον, id est, *incessum umbrosum*. Soli LXX χαλινόν, id est, *frenum*, transtulerunt... Quod cum ab Hebraeo quaerem quid significaret, ait mihi, non debere nos legere MESULOTH, sed MESALOTH, quod significat *phaleras equorum*, et *ornatum bellicum*; et, excepto hoc loco,

in nullo penitus sanctarum Scripturarum volumine hoc verbum reperiri." ¹⁹ Syro-hex. ⲕⲏⲁⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲥ. Hieron.: "Pro Chananæo Aq. interpretatus est *mercatores*, quem et nos in hoc loco secuti sumus." Cf. Hex. ad Jesai. xxiii. 28. (Pro μετάβολος, quae lectio anonyma est in marg. Cod. 86, Noster ⲕⲏⲁⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲥ posuit Jesai. xxiii. 2, 3.)

MALACHIAS.

CAPUT I.

1. מַשָּׁפַח. *Effatum.* Ο'. Σ. Θ. λῆμμα. 'A. ἄρμα.¹
מַלְאָכִי. *Malachiae.* Ο'. ἀγγέλου αὐτοῦ. 'A.
Σ. Θ. Μαλαχίου.²
Ο'. — θέσθε δὴ ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν 4.³
3. לְתִנּוֹת. *In domicilia.* Ο'. εἰς δώματα. 'A.
εἰς σειρήνας. Σ. Θ. εἰς ἀνέπιβατα.⁴
6. וְעַבְדְּ אֲדֹנָיו. Ο'. καὶ δοῦλος τὸν κύριον αὐτοῦ
(alia exempl. add. φοβηθήσεται⁵).
בִּזְיוֹ. *Qui contemnitis.* Ο'. οἱ φαυλίζοντες. 'A.
ἐξουδενούντες.⁶
7. לֶחֶם מִנְאֵל. *Panem pollutum.* Ο'. ἄρτους ἡλι-
σγημένους ('A. Σ. Θ. μεμολυσμένους⁷).
גָּאֻלְנָה. *Polluimus te.* Ο'. ἡλισγησαμεν ('A.
Σ. Θ. ἐμολύναμεν⁸) αὐτούς.
נִבְזָה הָיָה. *Contempta est.* Ο'. ἡλισγημένη

(alia exempl. ἐξουδενωμένη⁹) ἐστὶ, — καὶ τὰ
ἐπιτιθέμενα ἐξουδενώσατε 4.¹⁰

8. הִיִּשָּׁפַח. Ο'. εἰ λήψεται πρόσωπόν σου. 'A.
Σ. (εἰ) δυσωπηθήσεται (τὸ πρόσωπόν σου).¹¹
9. וְיִרְחַנֵּנוּ. *Ut propitius sit nobis.* Ο'. καὶ δεήθητε
αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἵνα ἐλεήσῃ ὑμᾶς.¹²
10. מִי גַם-בָּכֶם וְיִסְגֵּר דְּלִתֵּינִי לְאֶתְרִי מִזִּבְחִי. *Utinam sit etiam
inter vos qui claudat fores (templi), nec accen-
datis altare meum frustra! non delector vobis.*
Ο'. διότι καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι,
καὶ οὐκ ἀνάψεται (potior scriptura ἀνάψετε¹³)
τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν· οὐκ ἔστι μου θέ-
λημα ἐν ὑμῖν. Σ. Θ. τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν ὁ κλείων τὰς
θύρας, καὶ ἀνάπτων τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν; οὐ χρῆζω
ὑμῶν.¹⁴

CAP. I. ¹ Hieron.: "Quid significet *onus*, id est, *pondus*, quod Hebraice MASSA, et ab Aquila ἄρμα dicitur; vel quid λῆμμα, id est, *assumptio*, quod et LXX et ceteri interpretes transtulerunt, in aliis prophetis diximus." ² Cod. 86. Hieron.: "Denique exceptis LXX, alii interpretes nomen *Malachi*, ita ut in Hebraeo legitur, transtulerunt." ³ Obelus est in Syro-hex. Hieron.: "LXX: *Ponite super corda vestra*. Hoc in Hebraico non habetur, sed puto de Aggaeo [ii. 16] additum, in quo legimus: *Et nunc ponite super corda vestra a die hac et supra*." ⁴ Cod. 86. Syro-hex. affert: *חַלַּל מַלְאָכִי וְעַבְדִּי*. ⁵ Sic Ald. (cum οὐ φοβ.), Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii, Hieron., et S. Chrysost. Opp. T. V, p. 467 A. Minus probabiliter Cod. 86 ad δοξάζει in marg. pingit: *א. φοβηθήσεται*. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. Theodoret.: τοὺς ἡλισγημένους οἱ περὶ τὸν Ἄκ. καὶ Σύμ. μεμολυσμένους ἡρηνεύ-
κασιν, ἀντὶ τοῦ, οὐ κατὰ νόμον εἰργασμένοις, ἀλλὰ παρανόμω

γεγενημένοις. ⁸ Syro-hex. *ل. هـ. ا. مباح*. ⁹ Sic Ald. (cum *ἐξουθενωμένη*), Codd. XII (sine *ἐστι*), 22, 36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. *حفظ*. ¹⁰ Sic cum obelo Syro-hex. Hieron.: "Quod autem sequitur: *Et quae superposita sunt despectistis*, obelo praenotavimus, quia in Hebraico non habetur, et de sequentibus [v. 12] additum est." (Pro *ἐξουδενώσατε* alia lectio, *ἐξουθενώσαι*, est in Ald., Codd. 68, 87*, aliis; alia, *βρώματα ἐξουθενωμένα*, in Codd. III, XII, 26, 36, aliis.) ¹¹ Cod. 86. Est solius, ut videtur, Symmachi lectio; pro qua Aquilae tribuerimus, *ei ἀπεί τὸ πρ. σου*. Cf. Hex. ad Gen. xix. 21. Job. xiii. 10. Mal. ii. 9. ¹² Haec post καὶ δ. αὐτοῦ inferunt Codd. 22, 36, 51, alii; ex duplici versione. ¹³ Sic Ald., Codd. 22, 36, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. *ل. هـ. ا. مباح*. *ل. هـ. ا. مباح*. *ل. هـ. ا. مباح*. Ad Graeca nostra, οὐ χρῆζω (s. *χρείαν ἔχω*; vid. Jesai. xiii. 17

13. וְאֶת־הַחֹלֶה. *Et aegrum*. Ο'. καὶ τὰ ἐνοχλούμενα. 'Α. Σ. καὶ τὰ ἄρρωστα.¹⁵

14. מִשְׁחָת. (*Sacrificium corruptum*). Ο'. διεφθαρμένον. Σ. Θ. ξμωμωμον.¹⁶

נֹרָא. *Venerandum*. Ο'. ἐπιφανές. 'Α. Σ. Θ. ἐπίφοβον.¹⁷

CAP. II.

2. אֲמַר. Ο'. λέγει. *Alia exempl.* εἶπε.¹

אֶת־הַמָּאָרָה. *Maledictionem*. Ο'. τὴν κατάραν. 'Α. (τὴν) σπάνιν.²

וְגַם אֶרְוִיתִי. *Quinetiam jam maledixi eis* (benedictionibus). Ο'. καὶ καταράσσομαι αὐτήν — καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν.³

3. הִנְנִי גֵעַר לָכֶם אֶת־הַזֶּרַע הָרִיתִי פָּרֶשׁ עַל־פְּרִיכֶם פָּרֶשׁ חֲנִיכֶם. *Ecce! ego increpabo vobis semen* (interdicam ei ne germinet), *et spargam stercus in facies vestras, stercus festorum vestrorum*. Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὤμον ("Ἄλλος" τὸν σπύρον⁴), καὶ σκορπιῶ ἔνυστρον ('Α. Σ. Θ. κόπρον⁵) ἐπὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ἔνυστρον ἑορτῶν (*alia exempl.* ἑορτῆς⁶)

ὑμῶν. 'Α. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιτιμῶ ὑμῖν σὺν τῷ βαρχίονι, καὶ λικμήσω κόπρον ἐπὶ πρόσωπα ὑμῶν, κόπρον ἑορτῶν ὑμῶν.⁷ Σ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιτιμῶ ὑμῖν...⁸

4. אֶת־לֵוִי. Ο'. πρὸς τοὺς Λευίτας ('Α. Σ. Θ. Λευί⁹).

8. הִכְשִׁילְתֶּם. *Fecistis ut laberentur*. Ο'. καὶ ἡσθενήσατε. 'Α. καὶ ἐσκανδαλώσατε. Σ. Θ. καὶ ἐσκανδαλίσατε.¹⁰

9. וְשִׁפְלִים. *Et viles*. Ο'. καὶ ἀπερριμμένους (*alia exempl.* παρειμένους¹¹).

וְנִשְׂאִים פָּנִים בְּתוֹרָה. *Et accipitis facies* (respicitis personas) *in lege*. Ο'. ἀλλὰ ἐλαμβάνετε πρόσωπα ἐν νόμῳ. Σ. ἔδυσωπείσθε πρόσωπα ἐν νόμῳ.¹²

10. לְכָלֵנוּ. Ο'. πάντων ὑμῶν (Σ. Θ. ἡμῶν¹³).

11. בִּבְרָה. *Perfide egit*. Ο'. ἐγκατελείφθη. 'Α. ἡβήτησεν.¹⁴

וַיַּעַל בַּת־אֵל יִצְחָר. *Et uxorem duxit filiam dei peregrini*. Ο'. καὶ ἐπετήδευσεν εἰς θεοῦ ἀλλοτρίους. 'Α. καὶ ἔσχε τὴν θυγατέρα θεοῦ ἀπηλλοτριμένους. Σ. καὶ ἔσχε (s. ἐκτήσατο) τὴν θυγατέρα θεοῦ ἀπαλλοτριώσεως. Θ. καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα ἥλξιν.¹⁵

in LXX et Syro-hex.) ὑμῶν, cf. Hex. ad Eccles. xii. 1. Mox vv. 10, 11 sic leguntur apud Justin. M. p. 193: καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν οὐ προσδέχομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν. διότι ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἔως δυσμῶν τὸ ὄν. μου δ. ἐν τοῖς ἔ., καὶ ἐν π. τ. θυσία προσφέρεται τῷ ὄν. μου, καὶ θ. κ. ὅτι τιμᾶται τὸ ὄν. μου ἐν τοῖς ἔ., λέγει κύριος. ¹⁵ Syro-hex. (cum indicē super καὶ τὰ χαλά): ¹⁶ ¹⁷ Cod. 86. Waltonus exscripsit: 'Α. Θ., et sic, teste Parsonsio, Cod. 42. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Cod. 86: 'Α. ἐπίφοβον.

CAP. II. ¹ Syro-hex. in marg. sine nom. ² Cod. 86. Hieron. Hebraeum vertit, *egestatem*. Cf. Hex. ad Deut. xxviii. 20. ³ Hieron. pingit: *Et maledicam ei, + et dissipabo benedictionem vestram: et non erit vobis;*

notans: "Hoc quod scriptum, *et dissipabo benedictionem vestram*, a LXX additum est, et in Hebraico non habetur." Syro-hex. vero: καὶ δ. τὴν εὐλ. ὑμῶν, — καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν ⁴, καὶ καταράσσομαι αὐτήν. Nos, praecunte Grabio, complexionem verborum, καὶ διασκεδάσω — ἐν ὑμῖν, quam reprobant

Comp., Ald., Codd. 62, 68, alii, obelo jugulavimus. ⁴ Cod. 106 in textu: τὸν νόμον; inter lineas autem ab alia manu: ὕγουν (sic) τὸν σπύρον. ⁵ Syro-hex. ⁶ ⁷ Idem: ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵

⁶ Sic Codd. III, VII, XII, 62, 86, alii, et Syro-hex. in textu (cum ἑορτῶν in marg.). ⁷ Theodoret. Cod. 86 affert: 'Α. ἐπιτιμῶ ὑμῖν σὺν τῷ βρ. ⁸ Syro-hex. ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵

¹⁰ Cod. 86. Theodoret. affert: 'Α. Σ. ἐσκανδαλίσατε. Paulo aliter Syro-hex.: Σ. καὶ ἐσκανδαλίσατε (¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵

ol O'. ¹¹ Sic Comp., Codd. XII, 62 (cum παρειμένους), 86, alii. Hieron. *dissolutos*. Syro-hex. ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵

λαλνμένους Jesai. xxxv. 3). Praeterea in Codd. VII, 91, 97, aliis, reperitur *media* lectio παρειμμένους, quae non spernenda est. ¹² Theodoret. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ ¹⁵

Clau-sulam, οὐχὶ πατήρ εἰς πάντων ὑμῶν, alteri, οὐχὶ θεὸς εἰς ἔκτισεν ὑμᾶς, postponunt Codd. II, III, VII, XII, 22, 23, 26, alii, et Patres, reclamantibus Hieron. et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵

¹⁴ Idem interpres proculdubio ad v. 10 pro ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹

ἐν τίνι ἑπερνίσασμέν σε; 'Α. Σ. μὴ ἀποστερήσει ('Α. Σ. Θ. εἰ ἀποστερήσει⁹) ἄνθρωπος θεόν; ὅτι ὑμεῖς ἀποστερεῖτέ ('Α. Σ. Θ. ἀποστερεῖτέ⁹) με· καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἀπεστερήσαμέν σε ('Α. Σ. Θ. ἐν τίνι ἀπεστερήσαμέν σε¹⁰);¹¹

9. הָגוּי בָּלִי. *Populus totus.* Ο'. τὸ ἔτος συνετελέσθη. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἔθνος ἅπαν.¹²

10. וְיִהְיֶה טֶרֶף בְּבֵיתִי. *Et erit cibus in domo mea.* Ο'. καὶ ἔσται ἡ διαρπαγὴ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. *Alia exempl.* καὶ ἔσται ἡ διαρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν.¹³

בָּבִיבִי נָא. *Et probate me, quaeso.* Ο'. ἐπιστρέψατε (*alia exempl.* ἐπισκέψασθε¹⁴) δὴ. 'Α. Θ. (καὶ) δοκιμάσατε δὴ με. Σ. (καὶ) πειράσατε δὴ με.¹⁵

12. אֶרֶץ חֵפְזָה. *Terra amoenā.* Ο'. γῇ θελητῇ. Schol. ἀξίεραστος.¹⁶

15. יְסֻדִּים. *Superbos.* Ο'. ἀλλοτρίους. 'Α. Σ. Θ. ὑπερφηάνους.¹⁷

15. בָּבִיבִי נָא. *Tentaverunt Deum.* Ο'. καὶ ἀντέστησαν τῷ θεῷ. 'Α. ἐδοκίμασαν τὸν θεόν. Σ. Θ. ἐπειράσαν τὸν θεόν.¹⁸

17. כְּגֵלְךָ. *In peculium.* Ο'. εἰς περιποίησιν. 'Α. περιούσιον. Οἱ λοιποὶ εἰς περιποίησιν.¹⁹

וְיִחַלְתִּי אֶתְּךָ וְיִחַלְתָּ אֶתְּךָ. *Et parcam eis, sicut parcat homo filio suo.* Ο'. καὶ αἰρετιῶ αὐτοὺς, ὃν τρόπον αἰρετίζει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 'Α. (καὶ) φέισομαι (αὐτῶν), ὡς φέιδεται ἄνθρωπος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.²⁰

Cap. III. 3. — καὶ ὡς τὸ χρυσίον 4.²¹

CAP. IV (Hebr. iii. 19-24).

1 (19). כָּל־יָדִים. *Omnes superbi.* Ο'. πάντες οἱ ἀλλογενεῖς. 'Α. πάντες οἱ ὑπερήφανοι.¹

5 (23). יְהוֹרָא. *Et terribilem.* Ο'. καὶ ἐπιφανῇ. 'Α. καὶ ἐπίφοβον.²

Cap. IV. 1. — καὶ φλέγει αὐτούς 4.³

⁸ Syro-hex. ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Theodoret. Cod. 86 affert: 'Α. μὴτι ἀποστερήσει ἄνθρωπος θεόν; Hieron.: "Dominus respondit: Si affiget homo Deum, quia vos configitis me? Verbum Hebraicum quod scribitur *האעבא לXX* interpretati sunt, *ei supplantat*; pro quo Aq. et Sym. et Theod. posuerunt, *si fraudat*." Idem mox: "Hoc quod diximus *האעבא* lingua Syrorum [*מכא*] et Chaldaeorum [*עבא*] interpretatur, *si affiget*; unde et nos ante annos plurimos ita vertimus... ad mysterium Dominicae passionis, in qua homines crucifixerunt Deum... scripta referentes." ¹² Syro-hex. in textu: τὸ ἔθνος (in marg. *ἔτος*) συνετελέσθη; in marg. autem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem: ¹⁵ Idem: ¹⁶ Idem: ¹⁷ Idem: ¹⁸ Idem: ¹⁹ Idem: ²⁰ Idem: ²¹ Idem: ²² Idem: ²³ Idem: ²⁴ Idem: ²⁵ Idem: ²⁶ Idem: ²⁷ Idem: ²⁸ Idem: ²⁹ Idem: ³⁰ Idem: ³¹ Idem: ³² Idem: ³³ Idem: ³⁴ Idem: ³⁵ Idem: ³⁶ Idem: ³⁷ Idem: ³⁸ Idem: ³⁹ Idem: ⁴⁰ Idem: ⁴¹ Idem: ⁴² Idem: ⁴³ Idem: ⁴⁴ Idem: ⁴⁵ Idem: ⁴⁶ Idem: ⁴⁷ Idem: ⁴⁸ Idem: ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Idem: ⁵³ Idem: ⁵⁴ Idem: ⁵⁵ Idem: ⁵⁶ Idem: ⁵⁷ Idem: ⁵⁸ Idem: ⁵⁹ Idem: ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem: ⁷¹ Idem: ⁷² Idem: ⁷³ Idem: ⁷⁴ Idem: ⁷⁵ Idem: ⁷⁶ Idem: ⁷⁷ Idem: ⁷⁸ Idem: ⁷⁹ Idem: ⁸⁰ Idem: ⁸¹ Idem: ⁸² Idem: ⁸³ Idem: ⁸⁴ Idem: ⁸⁵ Idem: ⁸⁶ Idem: ⁸⁷ Idem: ⁸⁸ Idem: ⁸⁹ Idem: ⁹⁰ Idem: ⁹¹ Idem: ⁹² Idem: ⁹³ Idem: ⁹⁴ Idem: ⁹⁵ Idem: ⁹⁶ Idem: ⁹⁷ Idem: ⁹⁸ Idem: ⁹⁹ Idem: ¹⁰⁰ Idem: ¹⁰¹ Idem: ¹⁰² Idem: ¹⁰³ Idem: ¹⁰⁴ Idem: ¹⁰⁵ Idem: ¹⁰⁶ Idem: ¹⁰⁷ Idem: ¹⁰⁸ Idem: ¹⁰⁹ Idem: ¹¹⁰ Idem: ¹¹¹ Idem: ¹¹² Idem: ¹¹³ Idem: ¹¹⁴ Idem: ¹¹⁵ Idem: ¹¹⁶ Idem: ¹¹⁷ Idem: ¹¹⁸ Idem: ¹¹⁹ Idem: ¹²⁰ Idem: ¹²¹ Idem: ¹²² Idem: ¹²³ Idem: ¹²⁴ Idem: ¹²⁵ Idem: ¹²⁶ Idem: ¹²⁷ Idem: ¹²⁸ Idem: ¹²⁹ Idem: ¹³⁰ Idem: ¹³¹ Idem: ¹³² Idem: ¹³³ Idem: ¹³⁴ Idem: ¹³⁵ Idem: ¹³⁶ Idem: ¹³⁷ Idem: ¹³⁸ Idem: ¹³⁹ Idem: ¹⁴⁰ Idem: ¹⁴¹ Idem: ¹⁴² Idem: ¹⁴³ Idem: ¹⁴⁴ Idem: ¹⁴⁵ Idem: ¹⁴⁶ Idem: ¹⁴⁷ Idem: ¹⁴⁸ Idem: ¹⁴⁹ Idem: ¹⁵⁰ Idem: ¹⁵¹ Idem: ¹⁵² Idem: ¹⁵³ Idem: ¹⁵⁴ Idem: ¹⁵⁵ Idem: ¹⁵⁶ Idem: ¹⁵⁷ Idem: ¹⁵⁸ Idem: ¹⁵⁹ Idem: ¹⁶⁰ Idem: ¹⁶¹ Idem: ¹⁶² Idem: ¹⁶³ Idem: ¹⁶⁴ Idem: ¹⁶⁵ Idem: ¹⁶⁶ Idem: ¹⁶⁷ Idem: ¹⁶⁸ Idem: ¹⁶⁹ Idem: ¹⁷⁰ Idem: ¹⁷¹ Idem: ¹⁷² Idem: ¹⁷³ Idem: ¹⁷⁴ Idem: ¹⁷⁵ Idem: ¹⁷⁶ Idem: ¹⁷⁷ Idem: ¹⁷⁸ Idem: ¹⁷⁹ Idem: ¹⁸⁰ Idem: ¹⁸¹ Idem: ¹⁸² Idem: ¹⁸³ Idem: ¹⁸⁴ Idem: ¹⁸⁵ Idem: ¹⁸⁶ Idem: ¹⁸⁷ Idem: ¹⁸⁸ Idem: ¹⁸⁹ Idem: ¹⁹⁰ Idem: ¹⁹¹ Idem: ¹⁹² Idem: ¹⁹³ Idem: ¹⁹⁴ Idem: ¹⁹⁵ Idem: ¹⁹⁶ Idem: ¹⁹⁷ Idem: ¹⁹⁸ Idem: ¹⁹⁹ Idem: ²⁰⁰ Idem: ²⁰¹ Idem: ²⁰² Idem: ²⁰³ Idem: ²⁰⁴ Idem: ²⁰⁵ Idem: ²⁰⁶ Idem: ²⁰⁷ Idem: ²⁰⁸ Idem: ²⁰⁹ Idem: ²¹⁰ Idem: ²¹¹ Idem: ²¹² Idem: ²¹³ Idem: ²¹⁴ Idem: ²¹⁵ Idem: ²¹⁶ Idem: ²¹⁷ Idem: ²¹⁸ Idem: ²¹⁹ Idem: ²²⁰ Idem: ²²¹ Idem: ²²² Idem: ²²³ Idem: ²²⁴ Idem: ²²⁵ Idem: ²²⁶ Idem: ²²⁷ Idem: ²²⁸ Idem: ²²⁹ Idem: ²³⁰ Idem: ²³¹ Idem: ²³² Idem: ²³³ Idem: ²³⁴ Idem: ²³⁵ Idem: ²³⁶ Idem: ²³⁷ Idem: ²³⁸ Idem: ²³⁹ Idem: ²⁴⁰ Idem: ²⁴¹ Idem: ²⁴² Idem: ²⁴³ Idem: ²⁴⁴ Idem: ²⁴⁵ Idem: ²⁴⁶ Idem: ²⁴⁷ Idem: ²⁴⁸ Idem: ²⁴⁹ Idem: ²⁵⁰ Idem: ²⁵¹ Idem: ²⁵² Idem: ²⁵³ Idem: ²⁵⁴ Idem: ²⁵⁵ Idem: ²⁵⁶ Idem: ²⁵⁷ Idem: ²⁵⁸ Idem: ²⁵⁹ Idem: ²⁶⁰ Idem: ²⁶¹ Idem: ²⁶² Idem: ²⁶³ Idem: ²⁶⁴ Idem: ²⁶⁵ Idem: ²⁶⁶ Idem: ²⁶⁷ Idem: ²⁶⁸ Idem: ²⁶⁹ Idem: ²⁷⁰ Idem: ²⁷¹ Idem: ²⁷² Idem: ²⁷³ Idem: ²⁷⁴ Idem: ²⁷⁵ Idem: ²⁷⁶ Idem: ²⁷⁷ Idem: ²⁷⁸ Idem: ²⁷⁹ Idem: ²⁸⁰ Idem: ²⁸¹ Idem: ²⁸² Idem: ²⁸³ Idem: ²⁸⁴ Idem: ²⁸⁵ Idem: ²⁸⁶ Idem: ²⁸⁷ Idem: ²⁸⁸ Idem: ²⁸⁹ Idem: ²⁹⁰ Idem: ²⁹¹ Idem: ²⁹² Idem: ²⁹³ Idem: ²⁹⁴ Idem: ²⁹⁵ Idem: ²⁹⁶ Idem: ²⁹⁷ Idem: ²⁹⁸ Idem: ²⁹⁹ Idem: ³⁰⁰ Idem: ³⁰¹ Idem: ³⁰² Idem: ³⁰³ Idem: ³⁰⁴ Idem: ³⁰⁵ Idem: ³⁰⁶ Idem: ³⁰⁷ Idem: ³⁰⁸ Idem: ³⁰⁹ Idem: ³¹⁰ Idem: ³¹¹ Idem: ³¹² Idem: ³¹³ Idem: ³¹⁴ Idem: ³¹⁵ Idem: ³¹⁶ Idem: ³¹⁷ Idem: ³¹⁸ Idem: ³¹⁹ Idem: ³²⁰ Idem: ³²¹ Idem: ³²² Idem: ³²³ Idem: ³²⁴ Idem: ³²⁵ Idem: ³²⁶ Idem: ³²⁷ Idem: ³²⁸ Idem: ³²⁹ Idem: ³³⁰ Idem: ³³¹ Idem: ³³² Idem: ³³³ Idem: ³³⁴ Idem: ³³⁵ Idem: ³³⁶ Idem: ³³⁷ Idem: ³³⁸ Idem: ³³⁹ Idem: ³⁴⁰ Idem: ³⁴¹ Idem: ³⁴² Idem: ³⁴³ Idem: ³⁴⁴ Idem: ³⁴⁵ Idem: ³⁴⁶ Idem: ³⁴⁷ Idem: ³⁴⁸ Idem: ³⁴⁹ Idem: ³⁵⁰ Idem: ³⁵¹ Idem: ³⁵² Idem: ³⁵³ Idem: ³⁵⁴ Idem: ³⁵⁵ Idem: ³⁵⁶ Idem: ³⁵⁷ Idem: ³⁵⁸ Idem: ³⁵⁹ Idem: ³⁶⁰ Idem: ³⁶¹ Idem: ³⁶² Idem: ³⁶³ Idem: ³⁶⁴ Idem: ³⁶⁵ Idem: ³⁶⁶ Idem: ³⁶⁷ Idem: ³⁶⁸ Idem: ³⁶⁹ Idem: ³⁷⁰ Idem: ³⁷¹ Idem: ³⁷² Idem: ³⁷³ Idem: ³⁷⁴ Idem: ³⁷⁵ Idem: ³⁷⁶ Idem: ³⁷⁷ Idem: ³⁷⁸ Idem: ³⁷⁹ Idem: ³⁸⁰ Idem: ³⁸¹ Idem: ³⁸² Idem: ³⁸³ Idem: ³⁸⁴ Idem: ³⁸⁵ Idem: ³⁸⁶ Idem: ³⁸⁷ Idem: ³⁸⁸ Idem: ³⁸⁹ Idem: ³⁹⁰ Idem: ³⁹¹ Idem: ³⁹² Idem: ³⁹³ Idem: ³⁹⁴ Idem: ³⁹⁵ Idem: ³⁹⁶ Idem: ³⁹⁷ Idem: ³⁹⁸ Idem: ³⁹⁹ Idem: ⁴⁰⁰ Idem: ⁴⁰¹ Idem: ⁴⁰² Idem: ⁴⁰³ Idem: ⁴⁰⁴ Idem: ⁴⁰⁵ Idem: ⁴⁰⁶ Idem: ⁴⁰⁷ Idem: ⁴⁰⁸ Idem: ⁴⁰⁹ Idem: ⁴¹⁰ Idem: ⁴¹¹ Idem: ⁴¹² Idem: ⁴¹³ Idem: ⁴¹⁴ Idem: ⁴¹⁵ Idem: ⁴¹⁶ Idem: ⁴¹⁷ Idem: ⁴¹⁸ Idem: ⁴¹⁹ Idem: ⁴²⁰ Idem: ⁴²¹ Idem: ⁴²² Idem: ⁴²³ Idem: ⁴²⁴ Idem: ⁴²⁵ Idem: ⁴²⁶ Idem: ⁴²⁷ Idem: ⁴²⁸ Idem: ⁴²⁹ Idem: ⁴³⁰ Idem: ⁴³¹ Idem: ⁴³² Idem: ⁴³³ Idem: ⁴³⁴ Idem: ⁴³⁵ Idem: ⁴³⁶ Idem: ⁴³⁷ Idem: ⁴³⁸ Idem: ⁴³⁹ Idem: ⁴⁴⁰ Idem: ⁴⁴¹ Idem: ⁴⁴² Idem: ⁴⁴³ Idem: ⁴⁴⁴ Idem: ⁴⁴⁵ Idem: ⁴⁴⁶ Idem: ⁴⁴⁷ Idem: ⁴⁴⁸ Idem: ⁴⁴⁹ Idem: ⁴⁵⁰ Idem: ⁴⁵¹ Idem: ⁴⁵² Idem: ⁴⁵³ Idem: ⁴⁵⁴ Idem: ⁴⁵⁵ Idem: ⁴⁵⁶ Idem: ⁴⁵⁷ Idem: ⁴⁵⁸ Idem: ⁴⁵⁹ Idem: ⁴⁶⁰ Idem: ⁴⁶¹ Idem: ⁴⁶² Idem: ⁴⁶³ Idem: ⁴⁶⁴ Idem: ⁴⁶⁵ Idem: ⁴⁶⁶ Idem: ⁴⁶⁷ Idem: ⁴⁶⁸ Idem: ⁴⁶⁹ Idem: ⁴⁷⁰ Idem: ⁴⁷¹ Idem: ⁴⁷² Idem: ⁴⁷³ Idem: ⁴⁷⁴ Idem: ⁴⁷⁵ Idem: ⁴⁷⁶ Idem: ⁴⁷⁷ Idem: ⁴⁷⁸ Idem: ⁴⁷⁹ Idem: ⁴⁸⁰ Idem: ⁴⁸¹ Idem: ⁴⁸² Idem: ⁴⁸³ Idem: ⁴⁸⁴ Idem: ⁴⁸⁵ Idem: ⁴⁸⁶ Idem: ⁴⁸⁷ Idem: ⁴⁸⁸ Idem: ⁴⁸⁹ Idem: ⁴⁹⁰ Idem: ⁴⁹¹ Idem: ⁴⁹² Idem: ⁴⁹³ Idem: ⁴⁹⁴ Idem: ⁴⁹⁵ Idem: ⁴⁹⁶ Idem: ⁴⁹⁷ Idem: ⁴⁹⁸ Idem: ⁴⁹⁹ Idem: ⁵⁰⁰ Idem: ⁵⁰¹ Idem: ⁵⁰² Idem: ⁵⁰³ Idem: ⁵⁰⁴ Idem: ⁵⁰⁵ Idem: ⁵⁰⁶ Idem: ⁵⁰⁷ Idem: ⁵⁰⁸ Idem: ⁵⁰⁹ Idem: ⁵¹⁰ Idem: ⁵¹¹ Idem: ⁵¹² Idem: ⁵¹³ Idem: ⁵¹⁴ Idem: ⁵¹⁵ Idem: ⁵¹⁶ Idem: ⁵¹⁷ Idem: ⁵¹⁸ Idem: ⁵¹⁹ Idem: ⁵²⁰ Idem: ⁵²¹ Idem: ⁵²² Idem: ⁵²³ Idem: ⁵²⁴ Idem: ⁵²⁵ Idem: ⁵²⁶ Idem: ⁵²⁷ Idem: ⁵²⁸ Idem: ⁵²⁹ Idem: ⁵³⁰ Idem: ⁵³¹ Idem: ⁵³² Idem: ⁵³³ Idem: ⁵³⁴ Idem: ⁵³⁵ Idem: ⁵³⁶ Idem: ⁵³⁷ Idem: ⁵³⁸ Idem: ⁵³⁹ Idem: ⁵⁴⁰ Idem: ⁵⁴¹ Idem: ⁵⁴² Idem: ⁵⁴³ Idem: ⁵⁴⁴ Idem: ⁵⁴⁵ Idem: ⁵⁴⁶ Idem: ⁵⁴⁷ Idem: ⁵⁴⁸ Idem: ⁵⁴⁹ Idem: ⁵⁵⁰ Idem: ⁵⁵¹ Idem: ⁵⁵² Idem: ⁵⁵³ Idem: ⁵⁵⁴ Idem: ⁵⁵⁵ Idem: ⁵⁵⁶ Idem: ⁵⁵⁷ Idem: ⁵⁵⁸ Idem: ⁵⁵⁹ Idem: ⁵⁶⁰ Idem: ⁵⁶¹ Idem: ⁵⁶² Idem: ⁵⁶³ Idem: ⁵⁶⁴ Idem: ⁵⁶⁵ Idem: ⁵⁶⁶ Idem: ⁵⁶⁷ Idem: ⁵⁶⁸ Idem: ⁵⁶⁹ Idem: ⁵⁷⁰ Idem: ⁵⁷¹ Idem: ⁵⁷² Idem: ⁵⁷³ Idem: ⁵⁷⁴ Idem: ⁵⁷⁵ Idem: ⁵⁷⁶ Idem: ⁵⁷⁷ Idem: ⁵⁷⁸ Idem: ⁵⁷⁹ Idem: ⁵⁸⁰ Idem: ⁵⁸¹ Idem: ⁵⁸² Idem: ⁵⁸³ Idem: ⁵⁸⁴ Idem: ⁵⁸⁵ Idem: ⁵⁸⁶ Idem: ⁵⁸⁷ Idem: ⁵⁸⁸ Idem: ⁵⁸⁹ Idem: ⁵⁹⁰ Idem: ⁵⁹¹ Idem: ⁵⁹² Idem: ⁵⁹³ Idem: ⁵⁹⁴ Idem: ⁵⁹⁵ Idem: ⁵⁹⁶ Idem: ⁵⁹⁷ Idem: ⁵⁹⁸ Idem: ⁵⁹⁹ Idem: ⁶⁰⁰ Idem: ⁶⁰¹ Idem: ⁶⁰² Idem: ⁶⁰³ Idem: ⁶⁰⁴ Idem: ⁶⁰⁵ Idem: ⁶⁰⁶ Idem: ⁶⁰⁷ Idem: ⁶⁰⁸ Idem: ⁶⁰⁹ Idem: ⁶¹⁰ Idem: ⁶¹¹ Idem: ⁶¹² Idem: ⁶¹³ Idem: ⁶¹⁴ Idem: ⁶¹⁵ Idem: ⁶¹⁶ Idem: ⁶¹⁷ Idem: ⁶¹⁸ Idem: ⁶¹⁹ Idem: ⁶²⁰ Idem: ⁶²¹ Idem: ⁶²² Idem: ⁶²³ Idem: ⁶²⁴ Idem: ⁶²⁵ Idem: ⁶²⁶ Idem: ⁶²⁷ Idem: ⁶²⁸ Idem: ⁶²⁹ Idem: ⁶³⁰ Idem: ⁶³¹ Idem: ⁶³² Idem: ⁶³³ Idem: ⁶³⁴ Idem: ⁶³⁵ Idem: ⁶³⁶ Idem: ⁶³⁷ Idem: ⁶³⁸ Idem: ⁶³⁹ Idem: ⁶⁴⁰ Idem: ⁶⁴¹ Idem: ⁶⁴² Idem: ⁶⁴³ Idem: ⁶⁴⁴ Idem: ⁶⁴⁵ Idem: ⁶⁴⁶ Idem: ⁶⁴⁷ Idem: ⁶⁴⁸ Idem: ⁶⁴⁹ Idem: ⁶⁵⁰ Idem: ⁶⁵¹ Idem: ⁶⁵² Idem: ⁶⁵³ Idem: ⁶⁵⁴ Idem: ⁶⁵⁵ Idem: ⁶⁵⁶ Idem: ⁶⁵⁷ Idem: ⁶⁵⁸ Idem: ⁶⁵⁹ Idem: ⁶⁶⁰ Idem: ⁶⁶¹ Idem: ⁶⁶² Idem: ⁶⁶³ Idem: ⁶⁶⁴ Idem: ⁶⁶⁵ Idem: ⁶⁶⁶ Idem: ⁶⁶⁷ Idem: ⁶⁶⁸ Idem: ⁶⁶⁹ Idem: ⁶⁷⁰ Idem: ⁶⁷¹ Idem: ⁶⁷² Idem: ⁶⁷³ Idem: ⁶⁷⁴ Idem: ⁶⁷⁵ Idem: ⁶⁷⁶ Idem: ⁶⁷⁷ Idem: ⁶⁷⁸ Idem: ⁶⁷⁹ Idem: ⁶⁸⁰ Idem: ⁶⁸¹ Idem: ⁶⁸² Idem: ⁶⁸³ Idem: ⁶⁸⁴ Idem: ⁶⁸⁵ Idem: ⁶⁸⁶ Idem: ⁶⁸⁷ Idem: ⁶⁸⁸ Idem: ⁶⁸⁹ Idem: ⁶⁹⁰ Idem: ⁶⁹¹ Idem: ⁶⁹² Idem: ⁶⁹³ Idem: ⁶⁹⁴ Idem: ⁶⁹⁵ Idem: ⁶⁹⁶ Idem: ⁶⁹⁷ Idem: ⁶⁹⁸ Idem: ⁶⁹⁹ Idem: ⁷⁰⁰ Idem: ⁷⁰¹ Idem: ⁷⁰² Idem: ⁷⁰³ Idem: ⁷⁰⁴ Idem: ⁷⁰⁵ Idem: ⁷⁰⁶ Idem: ⁷⁰⁷ Idem: ⁷⁰⁸ Idem: ⁷⁰⁹ Idem: ⁷¹⁰ Idem: ⁷¹¹ Idem: ⁷¹² Idem: ⁷¹³ Idem: ⁷¹⁴ Idem: ⁷¹⁵ Idem: ⁷¹⁶ Idem: ⁷¹⁷ Idem: ⁷¹⁸ Idem: ⁷¹⁹ Idem: ⁷²⁰ Idem: ⁷²¹ Idem: ⁷²² Idem: ⁷²³ Idem: ⁷²⁴ Idem: ⁷²⁵ Idem: ⁷²⁶ Idem: ⁷²⁷ Idem: ⁷²⁸ Idem: ⁷²⁹ Idem: ⁷³⁰ Idem: ⁷³¹ Idem: ⁷³² Idem: ⁷³³ Idem: ⁷³⁴ Idem: ⁷³⁵ Idem: ⁷³⁶ Idem: ⁷³⁷ Idem: ⁷³⁸ Idem: ⁷³⁹ Idem: ⁷⁴⁰ Idem: ⁷⁴¹ Idem: ⁷⁴² Idem: ⁷⁴³ Idem: ⁷⁴⁴ Idem: ⁷⁴⁵ Idem: ⁷⁴⁶ Idem: ⁷⁴⁷ Idem: ⁷⁴⁸ Idem: ⁷⁴⁹ Idem: ⁷⁵⁰ Idem: ⁷⁵¹ Idem: ⁷⁵² Idem: ⁷⁵³ Idem: ⁷⁵⁴ Idem: ⁷⁵⁵ Idem: ⁷⁵⁶ Idem: ⁷⁵⁷ Idem: ⁷⁵⁸ Idem: ⁷⁵⁹ Idem: ⁷⁶⁰ Idem: ⁷⁶¹ Idem: ⁷⁶² Idem: ⁷⁶³ Idem: ⁷⁶⁴ Idem: ⁷⁶⁵ Idem: ⁷⁶⁶ Idem: ⁷⁶⁷ Idem: ⁷⁶⁸ Idem: ⁷⁶⁹ Idem: ⁷⁷⁰ Idem: ⁷⁷¹ Idem: ⁷⁷² Idem: ⁷⁷³ Idem: ⁷⁷⁴ Idem: ⁷⁷⁵ Idem: ⁷⁷⁶ Idem: ⁷⁷⁷ Idem: ⁷⁷⁸ Idem: ⁷⁷⁹ Idem: ⁷⁸⁰ Idem: ⁷⁸¹ Idem: ⁷⁸² Idem: ⁷⁸³ Idem: ⁷⁸⁴ Idem: ⁷⁸⁵ Idem: ⁷⁸⁶ Idem: ⁷⁸⁷ Idem: ⁷⁸⁸ Idem: ⁷⁸⁹ Idem: ⁷⁹⁰ Idem: ⁷⁹¹ Idem: ⁷⁹² Idem: ⁷⁹³ Idem: ⁷⁹⁴ Idem: ⁷⁹⁵ Idem: ⁷⁹⁶ Idem: ⁷⁹⁷ Idem: ⁷⁹⁸ Idem: ⁷⁹⁹ Idem: ⁸⁰⁰ Idem: ⁸⁰¹ Idem: ⁸⁰² Idem: ⁸⁰³ Idem: ⁸⁰⁴ Idem: ⁸⁰⁵ Idem: ⁸⁰⁶ Idem: ⁸⁰⁷ Idem: ⁸⁰⁸ Idem: ⁸⁰⁹ Idem: ⁸¹⁰ Idem: ⁸¹¹ Idem: ⁸¹² Idem: ⁸¹³ Idem: ⁸¹⁴ Idem: ⁸¹⁵ Idem: ⁸¹⁶ Idem: ⁸¹⁷ Idem: ⁸¹⁸ Idem: ⁸¹⁹ Idem: ⁸²⁰ Idem: ⁸²¹ Idem: ⁸²² Idem: ⁸²³ Idem: ⁸²⁴ Idem: ⁸²⁵ Idem: ⁸²⁶ Idem: ⁸²⁷ Idem: ⁸²⁸ Idem: ⁸²⁹ Idem: ⁸³⁰ Idem: ⁸³¹ Idem: ⁸³² Idem: ⁸³³ Idem: ⁸³⁴ Idem: ⁸³⁵ Idem: ⁸³⁶ Idem: ⁸³⁷ Idem: ⁸³⁸ Idem: ⁸³⁹ Idem: ⁸⁴⁰ Idem: ⁸⁴¹ Idem: ⁸⁴² Idem: ⁸⁴³ Idem: ⁸⁴⁴ Idem: ⁸⁴⁵ Idem: ⁸⁴⁶ Idem: ⁸⁴⁷ Idem: ⁸⁴⁸ Idem: ⁸⁴⁹ Idem: ⁸⁵⁰ Idem: ⁸⁵¹ Idem: ⁸⁵² Idem: ⁸⁵³ Idem: ⁸⁵⁴ Idem: ⁸⁵⁵ Idem: ⁸⁵⁶ Idem: ⁸⁵⁷ Idem: ⁸⁵⁸ Idem: ⁸⁵⁹ Idem: ⁸⁶⁰ Idem: ⁸⁶¹ Idem: ⁸⁶² Idem: ⁸⁶³ Idem: ⁸⁶⁴ Idem: ⁸⁶⁵ Idem: ⁸⁶⁶ Idem: ⁸⁶⁷ Idem: ⁸⁶⁸ Idem: ⁸⁶⁹ Idem: ⁸⁷⁰ Idem: ⁸⁷¹ Idem: ⁸⁷² Idem: ⁸⁷³ Idem: ⁸⁷⁴ Idem: ⁸⁷⁵ Idem: ⁸⁷⁶ Idem: ⁸⁷⁷ Idem: ⁸⁷⁸

CORRIGENDA ET ADDENDA AD TOM. II.

IN TEXTU.

[In initio operis nostri non satis diligentiae adhibuimus, ut textus LXXviralis ad Editionem Romanam vel in minimis accurate conformetur. Hujusmodi sunt errores quos in sequenti tabula asterisco (*) notavimus.]

Pag. 3, lin. 6 pro 1847 lege 1817—Job. v. 26 pro **θημωνία* lege *θιμωνία*—Job. vii. 19 pro **τὸ (πτύελον)* lege *τόν*—Job. ix. 10 pro **ἐνδόξιά* lege *ἐνδοξά*—Job. xi. 3 pro **Ο'. καὶ οὐκ* lege *Ο'. οὐ γάρ*—Job. xi. 13 pro **ὑπτιάσεις* lege *ὑπτιάξεις*—Job. xii. 8, 9 pro **τις* lege *τίς [οὖν]*—Job. xiv. 15 pro **ἀποποιόν* pingue *ἀποποιού*—Job. xv. 26 pro **ὑψει* lege *ὑβρει*—Job. xvi. 22 pro **ἐτη* lege *ἐτη δέ*—Job. xxi. 17 dele **αὐτῶν* post *καταστροφή*—Job. xxii. 20 pro **καὶ κατάλειμμα* lege *καὶ τὸ κατάλειμμα*—Job. xxiv. 5 pro **ἐαυτοῦ* lege *ἐαυτῶν*—Job. xxiv. 12 pro **ιδίων οἰκῶν* lege *οἰκῶν ιδίων*—Job. xxvi. 5 pro *(τῶν γειτόνων)* **αὐτῶν* lege *αὐτοῦ*, etiam invitis Hieron. et Syro-hex.—Job. xxvii. 20 adde:

בְּלִהָתָא. Terrores. ✕ *αὶ ὀδύнай.* 'A. Σ. *ἀνπαρξία.* Sic Colb. et Reg. unus. Olymp. affert: Σ. *ἀνπαρξία.* Cod. 256 sine nom.: *αὶ ἀνπαρξίαὶ ὀδύнай.* Cf. ad Cap. xviii. 11, 14.

חֲסִידָא דְּבִרְתָּא דְּלִילָא. Noctu surripiet eum turbo.

✕ Θ. *νυκτὶ δὲ ὑφείλετο αὐτὸν γνόφος.* 'A. Σ. Θ. *νυκτὸς ἐν περιστάσει μὴ ἐκφύγοι.* Sic

Montef. ex Colb. et Reg. uno. Fortasse est scholium; certe neque Aquilae neque Theodotoni recte tribuitur.

—Job. xxvii. 21–23 post **ἀναλήψεται* add. *δέ*—Job. xxvii. 23 pro *ἐπ' αὐτὸν* lege *ἐπ' αὐτούς*—Job. xxxi. 24 pro *(εἰς χοῦν)* **μοι* lege *μου*—Job. xxxiv. 9 pro *(ἐπισκοπῇ)* **αὐτοῦ* lege *αὐτῷ*—Job. xxxix. 35 pro *δευτέρῳ* lege *τῷ δευτέρῳ*—Pag. 84, lin. 17 pro cxix lege cix—Psal. iii. 8 in lectione Aquilae pro *ἐπάταξας* lege *ἐπληξας*—Psal. x. 1 pro *στρούθιον* pingue *στρουθίον*—Psal. xv. 4 pro **αἵματος* lege *αἱμάτων*—Psal. xvi. 14 pro **ἐν ζωῇ αὐτῶν* lege *ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν*—Psal. xvii. 28 post *populum afflictum* adde: *Ο'. λαὸν ταπεινόν.*—Psal. xxxix. 7 pro *ὅτια* (ter) pingue *ὅττια*—Psal. cxlvii. 5 pro *πεπηγμένον* lege *πεπηγμένην*—Eccles. xii. 11 pro 'A. *πεφυτευμένοι.* Σ. Θ. *πεπηγότες* lege 'A. Θ. *πεφυτευμένοι.* Σ. *πεπηγότες*—Jerem. i. 6 pro *ὦ* lege *ὦ*—Jerem. xix. 8 et xxv. 11, 18 pro *χέρσῶν* pingue *χέρσον*—Jerem. xxiii. 6 pro *salus* lege *justitia*—Ezech. iv. 9 pro *ὀλύραν* pingue *ὀλυραν*—Ezech. ix. 2 pro *λίνα* pingue *λινά.*

IN NOTIS.

Job. ix. 33, not. 41 pro "exemplari" lege "editione"—Job. xi. 12, not. 17 post "Sic" adde "Comp."—Job. xv. 23, not. 26 pro "expressit solus Cod. Alex." lege "expresserunt Codd. III, 249"—Job. xx. 18, not. 19 pro "exemplari" lege "editione"—Job. xxvii. 18, not. 11 pro § 44 lege § 2. 4—Job. xxx. 31, not. 39 pro "Codd. 55" lege "Codd. II, 55"—Job. xxxvi. 33, not. 55 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Job. xxxviii. 38, not. 45, lin. 5 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Job. xlii. 14, not. 32 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Psal. i. 1, not. 5 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Psal. xv. 4, not. 8 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Psal. xvii. 17, not. 32, lin. 7 pro ܠܝܓ pingue ܠܝܓ —Psal. xxxvi. 35, not. 42, lin. 6 pro "ܠܝܓ" Exod. xii. 19" lege "ܠܝܓ" Exod. xii. 48"—Psal. xxxix. 7, not. 12 pro ܠܝܓ (ter) pingue ܠܝܓ —Psal. lxiv. 11, not. 21 pro "interpretatus est" lege "probabiliter interpretatus est"—Psal. lxxvii. 45, not. 46, lin. 8 pro ܠܝܓ pingue ܠܝܓ —Psal. lxxx. 8, not. 13 in fine post ܠܝܓ adde ܠܝܓ —Psal. lxxxix. 14, not. 28 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ , et dele "invita lingua"—Psal. c. 5, not. 6 in fine adde: "Vocem bene Syriacam ܠܝܓ satis superque testantur Lexicographi Syro-Arab., quos excitavit Payne Smith in *Thes. Syr.* p. 300. Quod vero obiter dixit Vir eruditissimus, *Syros adjectiva in ܠܝܓ saepius formare*, equidem pro mea imperitia non infitias ibo, etsi e quinque exemplis ab eo allatis, ne unum quidem adjectivum esse, postremum autem ܠܝܓ , ܠܝܓ , plane ܠܝܓ esse, affirmare ausim. In lectione autem nostra utrum ܠܝܓ , an (quod eisdem interpreti vindicant Hex. ad Eccles. vii. 26) ܠܝܓ reponendum sit,

in medium relinquo."—Psal. cix. 3, not. 12 pro "T. II, p. 611" lege "T. I, p. 610"—Eccles. iv. 14, not. 35, lin. 13 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Eccles. x. 17, not. 31 in fine adde: "Lectio anonyma ܠܝܓ est proculdubio eadem ac Graeca ܠܝܓ . Scilicet nomen Syriacum ponitur pro ܠܝܓ 4 Macc. xii. 17; adjectivum autem ܠܝܓ pro ܠܝܓ ibid. xvii. 24."—Cant. Cant. i. 4, not. 5 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Cant. Cant. ii. 12, not. 29 in fine adde: "Syro-hex. affert: ܠܝܓ . ܠܝܓ ;" in textu autem char. minore: "ܠܝܓ. ܠܝܓ ;"—Jesai. xxiii. 1, not. 3 in fine adde: "Sed vide nos in Hex. ad Ezech. xxvii. 19, not. 52."—Jesai. xxxii. 19, not. 43 ante ܠܝܓ supplenda vox ܠܝܓ , a Montefalconio male omissa—Jesai. xl. 14, not. 37, lin. 1 pro ܠܝܓ et ܠܝܓ lege ܠܝܓ et ܠܝܓ (sic)—Jesai. xli. 7, not. 20 post lectionem Cod. 88 adde: "Vid. *Ad-denda*. In Cod. 86 exaratum ܠܝܓ (sic), et mox ܠܝܓ tón, teste Stephanopolo."—Jesai. liv. 10, not. 25 pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ , ut e Cod. 86 exscripsit Stephan.—Jesai. lix. 17, 18, not. 44 dele "Pro ܠܝܓ Cod. 86 ܠܝܓ habet; et." Mox pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ —Jerem. xli. 17, not. 45 in fine pro ܠܝܓ lege ܠܝܓ , et pro *Chemham* lege *Bemham*—Jerem. xlii. 15, not. 37 pro "Cf. ad Cap. xlix. 20. l. 45" lege "Cf. Cap. xlix. 20 in LXX (ܠܝܓ ܠܝܓ) et Syro-hex. (ܠܝܓ); et Hex. ad Cap. l. 45"—Jerem. li. 22, not. 50 pro "consensit" lege "consentit"—Pag. 743, not. * in fine adde: "Pro C ܠܝܓ ܠܝܓ vera codicis scriptura est C. ܠܝܓ [lege ܠܝܓ] ܠܝܓ . Vid. nos in *Auctario*."—Ezech. xxi. 25, not. 63 post ܠܝܓ adde: "Cf. ad Cap. xxxv. 5."

AUCTARIUM
AD ORIGENIS HEXAPLA.

AUCTARIUM AD ORIGENIS HEXAPLA.

GENESIS.

MONITUM in Genesim, p. 5. Post notitiam Cod. X inserte : “25. Codex Monacensis Graecus 9, membranaceus, saeculi XI, iudice Hardtio. Continet libros Geneseos et Exodi, cum ingenti Catena Patrum. Geneseos textum tantum contulit P. de Lagarde.”

CAP. I.

2. Ο΄. άόρατος καὶ άκατασκεύαστος.¹

CAP. XVII.

1. אֱלֹהֵי שִׁדְיָי. Ο΄, ὁ θεός σου. Ἄ. ἰσχυρὸς ἱκανός.¹

CAP. XXXV.

16. Ο'. Χαβραθά. 'Α. καθ' ὁδόν.¹

CAP. XXXVIII.

13. — τῇ νύμφῃ αὐτοῦ 4. 15. — καὶ οὐκ ἐπέγνω
αὐτήν 4.¹

CAP. XLII.

7. ('A.) ἀπεξενούτο.¹

CAP. XLVII.

22. Ἄλλος· καὶ γὰρ μερίς ἦν κ.τ.έ.¹

EXODUS.

CAP. VII.

13. Ο'. καὶ κατίσχυσεν ("Ἄλλος· ἐθαρσύνθη¹).

CAP. XIII.

13. בִּשְׁה. Θ. ἐκ ποιμνίου.¹

CAP. XIV.

7. Ο'. καὶ τριστάτας.¹

CAP. XX.

17. ✕ καὶ ἔσται οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοὺς (ⲙⲟⲩⲁⲗⲁ)
 σίδηρον . . .¹

CAP. I. ¹ Syro-hex. apud S. Ephraem. in Kirsch. *Chrestom. Syr.* p. 170 ed. Bernstein. vertit: **ܐܠܐ ܕܥܕܢܝܐ ܕܥܕܢܝܐ**. CAP. XVII. ¹ Ad **ܐܠ ܥܕܢܝܐ** Beresith rhabba fol. 51 b notat: **ܐܬܪܥܐ ܕܥܕܢܝܐ** et **ܐܬܪܥܐ ܕܥܕܢܝܐ** vel, auctore Asaria, **ܐܬܪܥܐ ܕܥܕܢܝܐ**. Quibus omnibus scripturis reprobat, sola pro genuina habenda est **ܐܬܪܥܐ ܕܥܕܢܝܐ**, h. e. *ἡ γῆ τοῦ ἁγίου*, quae cum Hex. ad Gen. xliii. 14. Exod. vi. 3 consonat. Cf. Rud. Anger *De Onkelo* etc. Partic. I, pp. 13, 14. CAP. XXXV. ¹ Euseb. in Onomastico. p. 364. CAP.

XXXVIII. ¹ Syro-hex., qui ad v. 13 pingit: τ τῇ νόμῳ
αὐτοῦ + λέγοντες 4, invito Hebraeo. CAP. XLII. ¹ Cf.
Hex. ad 3 Reg. xiv. 6. CAP. XLVII. ¹ Ad μερις cf.
Hex. ad Lev. vii. 34. x. 14.

CAP. VII. Cod. 71 in textu. CAP. XIII. ¹ Cf. Hex. ad Jesai. lxvi. 3. CAP. XIV. ¹ In loco Origenis scripturam eius *τὰς χρίτας τῶν πολέμων* confirmat Scholiasta Cod. Paris. Syro-hex. ad 4 Reg. vii. 2, Syriace vertens: *ܠܚܝܬܐ ܕܡܠܚܬܐ*. CAP. XX. ¹ Sic (non *ἐπ' αὐτὸ*) Syro-hex. Cf. Hex. ad Deut. v. 21.

CAP. XXV.

22 (23). אַשׁוּי. 'A. σετείμ.¹

CAP. XXVIII.

14. Θ. ἔργον ἀλυσιδωτόν.¹

CAP. XXIX.

40. אַלּוֹס. 'Αλλος· ἀίν.¹

LEVITICUS.

CAP. XXVII.

26. 'A. πλὴν πρωτότοκον (δ) πρωτοτοκευθήσεται.¹

DEUTERONOMIUM.

CAP. III.

4. חֶבֶל. Σ. περίμετρον.¹

CAP. XXI.

23. בִּי-קָלָלְתָּ אֶת-הוֹיָהּ תְּלִי. 'Αλλος· ὅτι ὕβρις
θεοῦ ὁ κρεμάνεμος.¹

CAP. XXXII.

8. Ο'. κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ. 'Αλλος· κατὰ
ἀριθμοὺς νῶν (Ἰσραήλ).¹

JOSUA.

CAP. VII.

26. Ο'. Ἐμεκαχώρ. 'A. Σ. κοιλὰς Ἀχώρ.¹

JUDICES.

CAP. V.

26. Ἄλλος· τοῦ εἰς τέλος ἀχρειώσαι.¹

CAP. XIV.

19. וַתִּבְרַח. Ο'. καὶ ἤλατο (Aliter: Ο'. Θ. κατεύ-
θυνεν. 'A. ἐνθυλίσθη).¹

I REGUM.

CAP. XXIV.

3. וַיִּבְרַח. 'A. τῶν ἐλαφινῶν.¹

CAP. XXVII.

8. וַיִּשְׁפָּךְ. 'A. καὶ παρετάχθησαν.¹

II REGUM.

CAP. I.

2. Σ. κεκονιμένος.¹

CAP. V.

24. Aliter: Σ. τὴν πρόσρηξιν τῶν ὀπλῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ
ὄρους Βωχείμ.¹

CAP. XXV. ¹ Pro σετείμ hic et Cap. xxvi. 37 nescimus an pingendum σεττίμ, s. σεττίμ, quae scriptura est Cod. Coislin. ad Deut. x. 3. CAP. XXVIII. ¹ Pro ἔργον ἀλύσεων (אֶלְוִסִּים) hodie praetulerimus ἔργον ἀλυσιδωτόν, coll. v. 24 in Syro-hex. CAP. XXIX. ¹ In scriptura αὖν fortasse syllaba ᾱ repraesentat articulum ʾ. CAP. XXVII. ¹ Pronomen relativum casu excidisse videtur.

CAP. III. ¹ Error quo περίμετρον ad Ἀργὸβ referatur, non Montefalconio, sed ipsi Eusebio imputandus est. Cf. Hex. ad 1 Reg. xx. 19. CAP. XXI. ¹ Hieron. in Comment. in Epist. ad Gal. (Opp. T. VII, p. 435): "Haec verba Ebion ille haeresiarches semichristianus et semijudaeus ita interpretatus est: ὅτι ὕβρις θεοῦ ὁ κρεμάνεμος, id est, quia injuria Dei est suspensus." Cf. nos in Prolegom. p. xxviii, not. 4. CAP. XXXII. ¹ Justin. M. in Dial. p. 223, subjungens: Οἱ ὁ' ἐξηγήσαντο, ὅτι ἔστησεν ὕρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν οὐδὲν μοι

ἐλαττοῦται ὁ λόγος, τὴν ὑμέτεραν ἐξήγησιν εἶπον, Judaeorum scilicet Graecam sive versionem sive enarrationem, eandem, ut videtur, in qua νεάνις pro παρθένος legebatur Jesai. vii. 14. Cf. nos in Prolegom. p. xviii.

CAP. VII. ¹ Eusebii lectio in Onomastico, p. 188 (non 118) non huc pertinet, sed ad Cap. xiii. 27, ubi Ἐνεμέκ in nonnullis τῶν ὁ' exemplaribus legi serius vidimus.

CAP. V. ¹ Scholium esse, non alius interpretationem, suadet eadem locutio in scholio ad 1 Reg. viii. 3 obvia. CAP. XIV. ¹ Cod. 85 in marg. Ad Aquilae lectionem, a nobis incaute praetermissam, cf. Hex. ad 1 Reg. x. 10.

CAP. XXIV. ¹ Sic pingendum, non ἐλαφίνων. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 34. CAP. XXVII. ¹ Pro παρετάχθησαν fortasse legendum παρετάθησαν, coll. Hex. ad Jud. ix. 44.

CAP. I. ¹ Cf. Hex. ad Nehem. ix. 1. CAP. V. ¹ Sic Bar Hebraei Syriaca Graece verti possunt. Ad ἡ ἄκρα cf. ad Cap. xv. 32.

III REGUM.

CAP. IX.

15. Σ. καὶ τὴν τελείωσιν.¹

ESTHER.

CAP. I.

6. חור פֶּרֶס. 'A. ἀέρινον καρπάσινον.¹

J O B U S.

MONITUM.

In Auctario ad Jobum concinnando adhibuimus schedas Bodleianas, in quibus continentur collationes Codicum 137 (signati D. 73, non, ut Parsons. descripsit, B. 73), 138, 139, 161, 248, 252, 255, 257; e quibus amplum spicilegium lectionum a Parsonsio immerito praeteritarum eruere nobis contigit.

САР. I.

1. 'A. Θ. ἐν γῇ Οὐς.¹

CAP. IX. ¹ Cf. Hex. ad 2 Paral. xxxii. 5.

CAP. I. ¹ Midr. Esth. fol. 120 d: חרם עקלס אירינן: קרפסינן, h. e. *Interpretatus est Akilas: ajerinon kapróσwov*; ubi, coll. Hex. ad Cap. viii. 15, vix dubium esse potest vocem priorem Græcam δέρινον exprimere; qui color generaliter est caeli nubiibus vacui, hic autem de caeruleo qui albo proximus sit ab Aquila positus esse videtur. Aquilam autem, ut probabile est, imitatus est Hieron., tum h. l. vertens: *tentoria aerii coloris et carbasini ac hyacinthini*, tum Cap. viii. 15: *vestibus hyacinthinis videlicet et aeriis*.—Hæc a nobis summam dicta fusiús exposuit Rud. Anger *De Onkelo* etc. Partic. I, p. 19 sqq.

CAP. I. ¹ "Eundem errorem ac in ΓΝ pro ΓΗ peccavit Noster Hos. i. 4, collata lectione in Cod. XII a Tischendorfio edito (*Mon. Sacr. T. IX*): Θ. Σ. ἸΗΟΥ cum Syrohe. ⲓⲛⲉⲩⲁⲓ. ܝܢܗܝܐ.—A. Ceriani. ² Chrysost. apud Nicet. p. 15: 'Ἐπειδὴ δὲ ἀβέλυσται τὸ, καὶ ὑπερηγία πολλὴ σφόδρα, χρὴ εἰδέναι ὅτι ὅσα ἀβέλυσται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ οὐ κεῖται, ὑπὸ δὲ τῶν Ὁ μόνον πρὸς σαφένειαν ἐτίθη. Hieron. : + et ministerium copiosum nimis: . Grabe *De Vitiis* etc. p. 107: "Quippe et a Chrysostomo memoratum obelum Cap. i. 3 ipse [Martianaeus] rejectit, ac frustra in S. Patrem animadvertit, tanquam *hallucinated imperitia librarii, qui*

3. וַעֲבַדְתָּ רַבָּה מְאֹד. Ο'. ÷ καὶ ὑπηρεσία πολλή
σφόδρα 4, καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς
γῆς.²

6. Ο'. μετ' αὐτῶν. Alia exempl. μετ' αὐτῶν, περι-
ελθὼν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ.³

11. 'Α. εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογῇσει σε.⁴ Σ.
εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογῇσει σε.⁵

17. Ὁ οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχάς, ἀντὶ τοῦ, τάγματα τρία.⁶

21. Ο'. — ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο 4.7

22. Ο'. — τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ 4. — ἐναντίον κυρίου 4.⁸

CAP. II.

1. Ο΄. ✕ παραστήναι ἐναντίον τοῦ κυρίου 4.¹

10. בִּשְׁפָתָיו. Ο'. τοῖς χεῖλεσιν ✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4²
ἐναντίον τοῦ θεοῦ.

11. Ο'. ὁ Θαιμανῶν βασιλεύς. Θ. ὁ Θαιμανίτης.³
Σ. συνετάξαντο γὰρ κ. τ. ἐ.⁴

CAP. III.

5. חָשֵׁךְ. Ο'. σκότος. Ἀ. δμίχλη.¹

24. 'Α. καὶ χυθήσεται (Syro-hex.) κ. τ. ε.²

male obelum apposuerit verbis, kai ὑπερσεία πολλή σφόδρα,
cum in Hebraeo utique exstent. Ac dictis quidem verbis
respondet Hebraeum comma עברה רבה מאד, sed LXX
בארמה pro מאד legentes istud reddiderunt, kai ἔργα μεγάλα
ἦν αὐτῶ ἐν τῇ γῆ; altera autem versio est alius inter-
pretis, qua cum textus τῶν Ὁ' interpolatus sit, haud im-
merito ea veru est transfixa." ³ Sic Codd. III (cum τῇ

⁴ Codd. 161, 248, 258. ⁵ Cod. 248. ⁶ Sic Codd. 137, 138, 252 (sine nom., et om. oi), 255. ⁷ Syro-hex.

⁸ Idem. CAP. II. ¹ Sic (non sub -) Syro-hex.

² Sic sine notis Codd. III (cum οὐδὲ ἐν τοῖς χ. α.), 55, 249 (ut III). Hieron.: *labiis* ✕ *suis* ÷ *ante Dominum*. Syro-

hex. male pingit: **حَمَلٌ مَبْعُودٌ** * **وَالْحَمَلُ**.

T. XIV, App. p. 33. CAP. III. ¹ Cod. 252. Nisi

forte ad לָשׁוּב (v. 6) lectio pertineat. ² "Ad

aliquid lucis fortasse afferet Exod. ix. 32, ubi pro מִן, de
pluvia effundente se in terram. in Peschito est ~~וּמִן~~. Cf.

et Payne Smith *Thes. Syr.* p. 206, ubi B.B. in descriptione alcedonis: (allidunt) ."—A. Ceriani.

CAP. IV.

15. 'Α. διὰ τοῦ προσώπου μου ᾤχετο.¹
 16. Σ. ἔστη τις, οὐ οὐκ ἐγνώρισα τὸ εἶδος.²
 21. Θ. συνεξήρην τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.³

CAP. V.

5. Σ. αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται.¹
 7. 'Α. Σ'. καὶ υἱοὶ πτηνοῦ.²
 12. Θ. διασκεδάζων.³
 16. Σ. ἀτόνω. Θ. πτωχῶ.⁴
 17. וּמִרְכָּר. Ο'. νουθέτημα δέ. 'Α. καὶ παιδείαν.⁵
 22. וְלִבְךָ וְלִבְךָ תִּשְׁחָד. Perniciem et famem deridebis. Ο'. ἀδίκων καὶ ἀνόμων ('Αλλος' φθορὰς καὶ λιμοῦ⁶) καταγελάση.
 24. 'Α. καὶ ἐπισκέψη ὥραιότητά σου, καὶ οὐ διαμαρτήσεις (s. καὶ οὐ μὴ ἀμαρτήσεις).⁷
 26. תְּבוֹא בְּכֶלֶךְ אֶל־רֶקֶב. Intrabis in senectute vegeta in sepulcrum. Ο'. ἐλεύση δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σίτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος.⁸

CAP. VI.

4. Ο'. βέλη γάρ. Schol. πύρινα.¹
 וְנִמְתָּ. Venenum earum. Ο'. ὁ θυμὸς αὐτῶν.
 'Α. ὁ χόλος αὐτῶν.²
 5. Σ. μὴ στένει λιμῶδης ὀναγρος παρούσης χλόης;³

CAP. VII.

2. מֶרְצֵדֶם. Mercedem ejus. Ο'. τὸν μισθὸν ('Α. Θ. τὸ ἔργον¹) αὐτοῦ.
 8. 'Α. καὶ οὐχ ὑπάρχω.²

11. וְהִנֵּה. Ο'. ἀτὰρ οὖν... ἐγώ. Σ. ἀγὰρ οὖν.³
 18. 'Α. καὶ ἐπισκέπη αὐτὸν εἰς πρωίας.⁴
 21. Σ. κὰν ζητήσης με, οὐ μὴ ὑπάρξω.⁵

CAP. VIII.

7. מִצָּרַיִם הִתְיַחֵד. Ο'. ἔσται οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα. 'Α. καὶ ἔσται κεφάλαιον (σου) βραχύτατον.¹
 17. וְיִסְבְּנוּ. Implicantur. Ο'. κοιμᾶται. Σ. Θ. συμπλακῆσεται.³
 Ο'. ἐν δὲ μέσφ χαλίκων ζήσεται. Schol. οὐκ ἐπὶ πῖνον γῇ φύεται.³
 21. וְתִרְיָא. 'Α. ἀλαλαγμοῦ. Σ. σημασίας.⁴

CAP. IX.

10. 'Α. Θ. θαυμάσια. Σ. ὑπερμεγέθη.¹
 11. Σ. οὐδὲ ἐννοήσω.²
 19. וְהִנֵּה מְלָכִים. Ο'. ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύει κράτει. Σ. εἰ δυνάμει ἀνυπόστατος.³ Θ. ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταίος ἐστιν.⁴
 20. 'Α. ἀπλοὺς ἐγὼ κ. τ. ἐ.⁵
 22. וְהִנֵּה מְלָכִים. Ο'. ἀπολλύει ὀργή. (Σ.) οὗτος ἀναλίσκει.⁶

CAP. X.

2. 'Α. μὴ καταδικάσης με. Σ. μὴ κατὰκρινέ μου.¹
 3. 'Α. μῆτι ἀγαθὸν σοι, ὅταν συκοφαντήσης;²
 13. וְהִנֵּה מְלָכִים. Ο'. ταῦτα ἔχων. 'Α. καὶ ταῦτα συνέκρυψας.³

CAP. IV. ¹ Cod. 252 in marg.: ἄ (non ἄ, ut Parsons. ex eodem excrispsit) διὰ τοῦ πρ. μου (μου om. Parsons.) ᾤχετο. Idem ad v. 16: ἄ (sic) ἔστιν κ. τ. ἐ. ² Codd. 138 (cum ἔστι), 255. ³ Cod. 252: ὅ συνεξήρην (sic) κ. τ. ἐ. CAP. V. ¹ Sic praeter Nobil. Codd. 161, 248. Codd. 252, 255: 'Α. αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθῆσεται. Cod. 137: Σ. αὐτὸς δὲ πρὸς ἔνοπλον (sic) ἀρθῆσεται. ² Cod. 252. ³ Codd. 161, 248, Syro-hex. ⁴ Cod. 252: Σ. Θ. ἀτόνω. πτωχῶ. Pro לְ אֶקְוִלָּא praefert ἀραιός. Cf. Hex. ad Prov. x. 15. ⁵ Cod. 252. ⁶ Cod. 138 in marg. sine nom. ⁷ Prior lectio est in Cod. 255; posterior in Codd. 161 (cum ὥραιότητι), 248. ⁸ Syro-hex. in textu: ἐλεύση δὲ ὥσπερ σίτος ὥριμος ἐν τάφῳ, — κατὰ καιρὸν αὐτοῦ θεριζόμενος ⁴; cum scholio: "In editione (الاصحاح) alia est: ἀπελεύση

(الاصحاح) δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σίτος ὥριμος κατὰ καιρὸν αὐτοῦ θεριζόμενος." Sic in textu Codd. III, 249 (om. αὐτοῦ). CAP. VI. ¹ Cod. 138 in marg. ² Cod. 252. ³ Codd. 161, 248. CAP. VII. ¹ Codd. 138, 255. ² Cod. 252, Syro-hex. ³ Cod. 253. ⁴ Cod. 248. ⁵ Cod. 138 (in marg. sine nom.), Syro-hex. CAP. VIII. ¹ Cod. 252 (cum βραχύτα ..., reciso margine). ² Cod. 255. ³ Sic in marg. sine nom. Codd. 137, 138, 255. ⁴ Cod. 252. CAP. IX. ¹ Cod. 255. ² Codd. 137, 138, 255. ³ Cod. 252. ⁴ Codd. 137, 255. ⁵ Cod. 252. ⁶ Sic in marg. sine nom. (cum οὕτως) Codd. 137, 138. CAP. X. ¹ Cod. 255 (cum μὴ κατὰκρινάι μοι). Cod. 252 affert: 'Α. μὴ κατὰκρινέ μου. ² Codd. 137, 255. Cod. 252: 'Α. ἦ τί ἀγ. σοι, ἐὰν συκ. ³ Cod. 252.

CAP. XI.

8. 'Α. μετεωρότητας οὐρανῶν τί κατεργάσῃ;¹

CAP. XII.

7. הָלַךְ-רִי. Ο'. ἐάν σοι ἀπαγγείλωσιν. Θ. καὶ ἀπαγγελοῦσίν σοι.¹

CAP. XIII.

9. [Ἄλλος· μήτι ἀγαθόν. . Ἄλλος· συμφέρει μοι γὰρ (τὸ) ἐξετασθῆναι ὑμᾶς].¹

26. כָּרַרְתִּי. Ο'. κακά. Ἄλλος· πικρασμούς.²

CAP. XIV.

3. הָיָה. Ο'. καὶ τοῦτον. 'Α. (καὶ) ἐμέ.¹

8. וְיָנִי. Ο'. τὸ στέλεχος αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ ὁ κέρμος αὐτοῦ.²

9. פָּרַח. Ο'. ἀνθήσει. 'Α. βλαστήσει. Σ. ἀναφύσει.³

14. תָּמַח-יָמִי. Ο'. ἐὰν γὰρ ἀποθάνῃ. 'Α. (potius Σ.) εἰ ἄρα ἀποθανών.⁴

CAP. XV.

4. Σ. καὶ ἀνέδην ὠμίλησας ἐναντίον τοῦ θεοῦ.¹

5. 'Α. γλώσσας πανούργων.²

8. חָרַח. 'Α. μήτι ἐν ἀπορρήτῳ. Σ. μὴ ἐν μυστηρίῳ.³

12. [Ἄλλος· ἢ τί ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοί σου;]⁴

CAP. XI. ¹ Codd. 161, 248 (cum τίς), 252 (cum κατεργάσῃ). CAP. XII. ¹ Cod. 255. CAP. XIII. ¹ Cod. 255 affert: 'Α. τοῦ ἐξετασθῆναι ὑμᾶς. Sed delendas esse has lectiones, quasi ad meram Olympiodori et Polychronii enarrationem pertinentes, serius vidimus. ² Cod. 252 in marg. sine nom. CAP. XIV. ¹ Cod. 255. ² Ad v. 8, ἐν δὲ πέτρα κ.τ.έ. Cod. 252 in marg.: Οἱ λοιποὶ ὁκὼρ υἱὸς αὐτοῦ; h. e. ὁ κέρμος αὐτοῦ, quam lectionem ad v. 7, praeunte Montef., male aptavimus. Cf. Hex. ad Jesai. xi. i. ³ Cod. 252. ⁴ Idem. CAP. XV. ¹ Codd. 137 (cum ἀναίδην), 161. ² Cod. 252. ³ Idem.

⁴ Semler. in *Erist. ad J. J. Griesbach*, p. 56: "Est e Didymo, et legendum ἀντίβλεψαν, ut Polychronius ἀντοφθαλμῶν." Vid. Cat. Nicet. p. 288. ⁵ Cod. 252 pingit: 'Α. Σ. ἐκθαμβήσῃ. θορυβήσῃ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxxiii. 7. Psal. xvii. 5. Codd. 137, 138, 255, in marg.

24. הָלַךְ-רִי. Ο'. αὐτὸν στροβήσῃ ('Α. ἐκθαμβήσῃ. Σ. θορυβήσῃ).⁵

25. Θ. κατισχυρεύσατο.⁶

26. 'Α. αὐχένων θυρεῶν αὐτοῦ.⁷

27. בָּרַח-רִי. Ο'. ✱ Θ. ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ. Σ. ἐπεκαλύφθη γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὑπὸ στέατος αὐτοῦ.⁸

30. 'Α. φλέξι.⁹

34. 'Α. Θ. ὅτι συναγωγὴ ὑποκριτοῦ ἄκαρπος.¹⁰

35. הָלַךְ-רִי. Ο'. Vacabat. ✱ 'Α. ἢ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑπόσει δόλον.¹¹

CAP. XVI.

3. הָלַךְ-רִי. Ο'. μὴ τάξις. 'Α. μὴ τέλος. (Σ.) ἄρα ἔστιν πέρας.¹

8. Ο'. ✱ καὶ ἐπελάβον—ἀνταπεκρίθη. Schol. Ἐκ Θ. οἱ β'.²

9. Σ. οἱ ἐναντίοι μου κ.τ.έ.³

10. Θ. ὀνειδισμῷ ᾔπαισαν. . .⁴

21. הָלַךְ-רִי. Σ. πρὸς ἐταῖρον αὐτοῦ.⁵

CAP. XVII.

5. Σ. ῥηθήσεται κακοίς.¹

CAP. XVIII.

8. הָלַךְ-רִי. Ο'. ἐμβέβληται δέ. Aliter: Ο'. ἐμβληθείη δέ.¹ Σ. ἐμβέβληται δέ.²

sine nom.: θορυβήσῃ. ⁶ Codd. 137, 138, 255. ⁷ Cod. 252, unde confirmatur lectio nostra. Proculdubio Aquila scripsit: ἐν πάχει αὐχένων θ. αὐτοῦ. ⁸ Idem, qui male pingit: ἂ. ἀπεκαλύφθη γὰρ κ.τ.έ. ⁹ Idem. Sic sine dubio Syro-hex. ¹⁰ Cod. 255. In Hexaplis nostris in char. min. per incuriam exaravimus. ¹¹ Cod. 161: ὁ δὲ ἄκ. συνέλαβε καὶ ἔτεκεν ἀνωφελὲς, ἢ δὲ κοιλία κ.τ.έ. Pro ῥῥη nescimus an Aq. reddiderit בָּרַח, coll. Hex. ad 3 Reg. vii. 38. Jerem. x. 10. CAP. XVI. ¹ Cod. 252: 'Α. μὴ τέλος ἄρα ἔστιν πέρας. Cod. 257: Σ. πέρας. Deinde Cod. 255 in marg.: Δ'. γρ. πατάξει, nescio an pro παρενοχλήσει.

² Cod. 255. ³ Codd. 137, 255. ⁴ Syro-hex. dupliciter affert: ✱ حَبَسَ. ἂ. حَبَسَ. ⁵ Cod. 138 (cum ἔτερον).

CAP. XVII. ¹ Sic char. min. pingendum erat. CAP. XVIII. ¹ Sic Comp., Codd. III, 106, 137, alii (inter quos 252). ² Cod. 252.

9, 10. Ο. κατισχύσει—ἐπὶ τρίβον. Schol. Ἐκ Θ. οἱ γ'.³

CAP. XIX.

2. הַגִּיז. Ο. ἔγκοπον ποιήσγητε. Ἄ. ὀδυνᾶτε.¹

12. Ο. ἐκύκλωσάν με ÷ ἐγκάθετο (4).²

17. Ἄλλος τῶν νῶν γαστροῦ μου.³

CAP. XX.

9. Ο. ὀφθαλμὸς—τόπος αὐτοῦ. Schol. Ἐκ Θ. οἱ β'.¹

10–12. Ο. τοὺς υἱοὺς—γλῶσσαν αὐτοῦ. Schol. Ἐκ Θ. οἱ ε'.²

11. Σ. παραβάσεως.³

CAP. XXI.

10. הַגִּיז. Ἄ. δάμαλις αὐτοῦ (καὶ) οὐκ ἔδυστόκησεν.¹

11. הַגִּיז. Ο. προσπαίζουσιν. Ἄ. ὀρχήσονται. Σ. ὀρχείται.²

15. Σ. ἐὰν (ἀπαντήσωμεν).³

23. Ἄ. ἐν ὅστωσιν ἀπλότῃ αὐτοῦ.⁴

24. Ἄ. ποτίσει. Σ. ἀρδόμενος.⁵

29. הַגִּיז. ✕ Θ. ἀπαλλοτριώσετε. (Σ.) γνωρίσετε.⁶

31. הַגִּיז. ✕ Θ. καὶ (Σ. ἂ δὲ) αὐτὸς ἐποίησε.

34. Σ. αἱ γὰρ ἀντιρρήσεις ὑμῶν κ. τ. ε'.⁸

CAP. XXII.

16. הַגִּיז. Ο. ποταμὸς ἐπιρρέων οἱ

θεμέλιοι αὐτῶν. Σ. ποταμὸς παρασύρει τὸν θεμέλιον αὐτοῦ.¹

29. ✕ Θ. ὅτι ἐταπείνωσας σεαυτὸν (alia exempl. ἐταπείνωσεν αὐτὸν²), καὶ ἐρεῖς (alia exempl. ἐρεῖ³).

CAP. XXIII.

8. (Ἄ.) ἰδοὺ ἀρχῇθεν πορεύσομαι, καὶ οὐχ ὑπάρχων καὶ ὀπίσω, καὶ οὐ συνήσει (fort. συνήσω) αὐτόν.¹

10. Σ. ἐδοκίμασεν.²

CAP. XXIV.

2. Ἄ. προσελάβοντο.¹

3. Οἱ λοιποὶ ὄνον.²

4. Σ. παρέτρεψαν πενήτων ὁδόν.³

5. הַגִּיז. ✕ Θ. εἰς νεωτέρους (Ἄ. παῖδας. Σ. νεανίσκους⁴).

15. Σ. σκέπαστρον προσώπου περιθέμενος.⁵

17. Σ. ... σκιασθεὶς θανάτῳ.⁶

21. Οἱ λοιποὶ χήραν.⁷

22. Σ. περί.⁸

23. הַגִּיז. Ο' prorsus absone : ἀλλὰ πεσεῖται νόσφ. Σ. ἀποβλέπουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.⁹

25. ✕ Θ. καὶ θήσει εἰς οὐδὲν κ. τ. ε'.¹⁰

CAP. XXV.

5. הַגִּיז. Ο. οὐ καθαρὰ. Ἄ. οὐ διαυγασθήσεται.¹

³ Cod. 255. Mox ad vv. 15, 16 idem notat : Ἐκ Θ. οἱ δ'. CAP. XIX. ¹ Cod. 255. ² Idem. Mox ἀπ' ἐμοῦ → δὲ ἀδελφοί μου idem. ³ Cod. 252 in marg. sine nom. CAP. XX. ¹ Cod. 255. ² Idem. ³ Idem, fortasse alii. CAP. XXI. ¹ Cod. 252. Nisi forte οὐκ ἔδυστόκησεν glossa sit ad Ο'. οὐκ ἔσφαλε. ² Idem. ³ Cod. 255. ⁴ Cod. 252, unde Graeca nostra partim confirmari, partim leviter emaculari possunt. ⁵ Idem (cum ἀρδόμενος). Cod. 255 affert : Σ. καὶ τῷ μ. τῶν ὁσ. αὐτοῦ ἀρδόμενος. ⁶ Sic in marg. sine nom. Codd. 137, 138, 139 (omnes cum γνωρίσεται). ⁷ Codd. 137, 255. ⁸ Ibidem. CAP. XXII. ¹ Cod. 257. ² Sic Comp. (cum αὐτὸν), Ald. (cum σεαυτὸν), Codd. 110, 137, alii, Hieron. (cum αὐτὸν), Syro-hex. ³ Sic Ald., Codd. 110, 137, alii, repugnanti-

bus Hieron. et Syro-hex. CAP. XXIII. ¹ Cod. 257 (praem. Ἄλλος). ² Cod. 139. Cod. 257 : Ἄ. Θ. ἐδοκίμασε. CAP. XXIV. ¹ Codd. 138, 255. Cod. 139 ad ἀρπάζαντες affert : Σ'. προσελάβοντο. Sed cf. Hex. ad Deut. xix. 14. ² Codd. 138, 255. ³ Codd. 252, 255. ⁴ Cod. 252. ⁵ Codd. 138 (cum Σ. ἄλλος δὲ σκ. πρ. π.), 255 (idem), Olymp. apud Nicet. p. 400. ⁶ Sic (non, ut Montef. edidit, βιασθεὶς θ.) Codd. 138, 161, 255, Olymp. apud Nicet. ⁷ Codd. 137, 138 (sine nom.), 255. ⁸ Ibidem. ⁹ Codd. 137 (cum αὐτοῦ), 138 (cum αὐτοῦ), 255. ¹⁰ Cod. 137. CAP. XXV. ¹ Sic (non ad Ο'. οὐκ ἐπιφάυσκει) Reg. unus apud Montef., et sine nom. Cod. 255. Cf. Hex. ad Prov. xvi. 2.

CAP. XXVI.

5. Ἄ. μήτι ραφαῖν ὠδίνουσιν ἀποκάτωθεν ὑδάτων, καὶ τῶν σκηνοῦντων αὐτά;¹
 14. Ὁ. ✕ ἰδοὺ ταῦτα—ἐν αὐτῷ⁴. Schol. Ἐκ Θ. οἱ β'.²

CAP. XXVII.

18. ✕ Σ. ἀ συνετήρησε¹
 19. Ὁ. πλούσιος κοιμηθήσεται, ✕ Θ. καὶ οὐ προσθήσει⁴, ✕ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ διήνοιξε, καὶ οὐκ ἔστι⁴.
 20. תִּרְחֹץ. Terrores. Ὁ. αἱ ὁδύναι. Ἄ. Σ. ἀνυπαρξίαι.³
 סוּרְרִיפֵי תוּרְבֹּה לַיְלָה. Noctu surripiet eum turbo. Ὁ. νυκτὶ δὲ ὑφέιλτο αὐτὸν γνόφος. Ἄ. Σ. Θ. νυκτὸς [ἐν περιστάσει μὴ ἐκφύγει].⁴

CAP. XXVIII.

1. Σ. ὅπου χωνευθῇ.¹
 3. Σ. λίθος ξόφος κ. τ. ἐ.²
 8. בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. Filii elationis. ✕ Θ. υἱοὶ ἀλαζόνων. Ἄ. (υἱοὶ) βαναυσίας. Σ. τέκνα σκανδάλου.³
 18. Σ. γλυκὺ δὲ σοφία ὑπὲρ πάντα τὰ περίβλεπτα.⁴
 27. Ἄ. εἰς κτύπον φωνῶν. Σ. ὄμβρων βροντάς.⁵

CAP. XXIX.

13. Ὁ. εὐλογία—ἔλθοι. Schol. Ἐκ τῶν Ἄ. καὶ Θ.¹

CAP. XXX.

3. סֹלִיטָרְיוֹס. Solitarius. Ὁ. ἄγονος. Ἄλλος μεμονωμένος.¹
 4. Ἄ. ἀλιμον ἐπὶ φυτόν.²
 7. ✕ Θ. ἀναμέσον κ. τ. ἐ.³
 11–13. Ὁ. καὶ χαλινὸν—τρίβοι μου. Schol. Ἐκ Θ. οἱ ε'.⁴
 15–17. ✕ Θ. καὶ νῦν ἐπ' ἐμέ—περιέσχε με⁴.
 26. Σ. ἀγαθὰ προσεδεχόμεν, ἦλθε δέ μοι κακά.⁵

CAP. XXXI.

- 1–4. Ὁ. διαθήκη—ὁδόν μου. Schol. Ἐκ Θ. οἱ ζ'.¹
 1. Σ. καὶ οὐδὲ ἐνόησα περὶ παρθένου.²
 2. מְנַעֵם. ✕ Θ. ἀνωθεν. Ἄ. ἀπάνωθεν.³
 5. Σ. ἐν ματαιότητι.⁴ Θ. μετὰ ματαιότητος.⁵
 9. תִּקְרַח. Ὁ. εἰ ἐξηκολούθησε. Ἄ. Θ. (εἰ) ἡπατήθη.⁶
 יִרְבֵּי. Οἱ λοιποὶ ἐνῆδρευσαν.⁷
 31. אֶלֶּלֶם מְרִי מְרִי מְרִי. Ὁ. εἰ δὲ καὶ πολ-
 λάκις εἶπον αἱ θεράπαιναί μου. Ἄ. Σ. Θ. εἰ
 μὴ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου.⁹
 39. הִפְתִּי. Ὁ. ἐκλαβὼν ἐλύπησα. Σ. ἐλπιδος
 ἐστέρησα.⁹

CAP. XXXII.

1. Σ. διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἑαυτῶν.¹

CAP. XXVI. ¹ Cod. 252 (cum σκινούτων pro τῶν σκη-
 νούντων). ² Cod. 137. CAP. XXVII. ¹ Syro-hex.

pingit: ✕ oculis eius aperuit, et non est—de loco suo (v. 21):.

³ Codd. 137, 139 (cum Σ. pro Ἄ. Σ.), 255. Cod. 161, Olymp.: Σ. ἀνυπαρξία. Montef. (quod serius vidimus) e Colb. et Reg. uno edidit: Ἄ. Σ. ἀνυπαρξία. Cf. Hex. ad Cap. xviii. 11, 14. ⁴ Sic ex Colb. et Regio uno Montef. Cod. 255 affert: Ἄ. Σ. Θ. νυκτός. Olymp. enarrat: "Ἄσπερ,

φησὶ, τὸ τῆς νυκτὸς σκότος ἀφανὴ πάντα ποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ ἀσεβὴς, καθάπερ νυκτὶ τῇ περιστάσει κρυβεῖς, οὐχ ὁράται, οὐδὲ εἶναι δοκεῖ. CAP. XXVIII. ¹ Cod. 252. ² Idem (non, ut Parsons. oscitanter descripsit, λίθος σοφός κ. τ. ἐ.). ³ Idem (cum σκανδά ..., reciso margine). Cf. Hex. ad Cap. xli. 26. ⁴ Idem. Cf. Hex. ad Thren. iv. 7. ⁵ Idem. Fortasse Symmachus interpretatus est: καὶ ὁδὸν ὄμβρων (s. εἰς ὄμβρων) βροντῆς, coll. Hex. ad Cap. xxxviii. 25. Etiam lectio Syro-

hex, sonare potest: (ris) ὄμβρων φωνῶν; nam **לִּפְסוֹ** ponitur pro ὄμβρος Sirac. xlix. 9. Luc. xii. 54 in utraque versione. CAP. XXIX. ¹ Cod. 255. CAP. XXX. ¹ Cod. 252 in

marg. sine nom. ² Idem (cum ἀλιμον (sic) ἐπὶ φυτό ..., reciso margine). ³ Cod. 137. ⁴ Cod. 255. Cod. 137 in marg.: Θ. Ἐ.

⁵ Sic sub simplicibus asteriscis Cod. 248. Cod. 137: Ἐκ Θ καὶ Ἐ, quod de sex versiculis, non de Sexta editione intelligimus. Cod. 252 in marg.: Τὸ, ἡ ψυχὴ μου, προσέ (πρόσκειται) ἀπὸ θ. ἀλλαχοῦ περιεμέ⁹ (περιαρρεθίσεται?). ⁶ Cod. 255, ut Montef. e Regiis. CAP. XXXI. ¹ Codd. 137, 255. ² Codd. 252, 255 (cum οὐδὲν ἐνόησα). ³ Sic in textu Comp., Codd. 110, 137, alii (inter quos 255, cum scholio: Τοῦτο ἐκ τοῦ Ἄκω). ⁴ Cod. 252. ⁵ Cod. 255. ⁶ Cod. 257 (cum ἡπατήθη). ⁷ Codd. 137, 138, 161, 255. ⁸ Cod. 255. ⁹ "MSS. et Drusus."—Montef. Sic Olymp., Cod. 255. CAP. XXXII. ¹ Codd. 137, 139, 255.

11. 'Α. Σ. ἐξιχνιάσῃτε.²

13, 14. ✕ (Σ.) ἰσχυρὸς ἐκρίπτει (s. ἐκρίψει) αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀνὴρ, καὶ οὐκ ἔταξεν πρὸς ἐμὲ λαλιὰς, καὶ ἐν λόγοις ὑμῶν οὐκ ἀνταποκρινοῦμαι αὐτῷ.³

CAP. XXXIII.

11. כִּשְׁרִי. ('Α.) ἐν ξυλοπέδῃ.¹

CAP. XXXIV.

6. Σ. περὶ τὴν κρίσιν μου ψεῦσμα.¹

11. Ο'. καὶ ἐν τριβῇ ἀνδρὸς εὐρήσει αὐτόν. Schol. ἐπ' αὐτοφόρῳ ἐλέγξει αὐτόν. Σ. καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται.²

19. דִּוְיִת. Divites. Ο'. ἀδροῖς. Aliter: Ο'. ἀνδρός. Σ. ἀδροῖς.³

CAP. XXXVI.

9. כִּי יַתְּגַבְּרוּ. Σ. ὅτι κατεδυνάστευον. Schol. κατ' αὐτῶν τὰ ἔργα αὐτῶν.¹

14. Ο'. ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν ÷ τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων⁴. Οὐ κείται κ. τ. ἐ.²

23. Ο'. ὁ εἰπών. Σ. ἐρεῖ.³

24. אֲנִשְׁרִי שְׁרָרִי אֲנִשְׁרִי. ✕ Θ. ὦν ἡρξαν ἄνδρες. (Σ.) ἥς ἐξουσιάζουσιν ἄνθρωποι.⁴

30. Σ. 'Α. ἰδοὺ ἐκπετάζει ἐπ' αὐτὸν φῶς αὐτοῦ.⁵

CAP. XXXVII.

1. תָּהִי. Σ. περὶ τούτου.¹

5. תִּהְיֶה. Ο'. θαυμάσια. Aliter: Ο'. θαυμάσια ÷ ὦραν ἔθετο κτήνεσιν, οἷδασι δὲ κοίτης τάξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταται σου ἡ διάνοια, οὐδὲ διαλλάσσεται σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος.² Schol. Οὔτοι οἱ δ' στίχοι οὐ κείνται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, διὸ καὶ ὠβελίσθησαν.³

18. מִשְׁתַּחֲוִי. 'Α. εἰς ῥοπάς.⁴ Σ. εἰς αἰθέρα.⁵

CAP. XXXVIII.

16. עַד-בְּנֵי-בְנֵי. 'Α. ἕως φρουρημάτων.¹ Σ. ἕως συνοχῆς.²

25. 'Α. καὶ ὁδὸν εἰς κτύπον φωνῶν.³ Σ. . ψόφου βροντῆς.⁴

28. 'Α. μήτι ἐστὶν τῷ ὑετῷ πατήρ;⁵

תְּהִי-רִיבָה. Receptacula roris. Ο'. βώλους ('Α. συστάδας. Σ. συστροφάς⁶) δρόσου.

32. Σ. ἡ ἀναφύσεις κ. τ. ἐ.⁷

CAP. XXXIX.

2. תְּהִי. 'Α. Θ. σελένας.¹

² Cod. 255. Codd. 137, 139: Σ. ἐξιχνιάσει. ³ Cod. 254 inter τοιαῦτα ῥήματα et ἐπιτοήθησαν in textum infert: ἰσχυρὸς ἐκρίπτει—ἀνταποκρινοῦμαι αὐτῷ; quae pro nostris, ὁ ἰσχυρὸς—ἀποκριθῆσμαι αὐτῷ, sufficiens esse sponte apparet. Lectionem desideratissimam silentio praeteriit Parsons. (In Cod. Ambros. index in textu non est ad κυρίῳ προσθέμενοι (v. 13), qui error est Middeldorpfii, sed ad πλήρης γὰρ εἰμι ῥημάτων (v. 18).)

CAP. XXXIII. ¹ Cod. 252 in marg. sine nom. Cf. Hex. ad Cap. xiii. 27. CAP. XXXIV. ¹ Codd. 161, 248 (cum Σ. περὶ τὴν κρίσιν tantum). Cod. 255: 'Α. Θ. περὶ τὴν κρίσιν μ. ψ., sine copula. ² Cod. 255. ³ Cod. 139. Pro ἀδροῖς, ἀνδρὸς in textu exhibent Cod. 147, 252, 256.

CAP. XXXVI. ¹ Cod. 255, egregie. ² Idem (cum ÷ pro 4). ³ Codd. 139, 255.

⁴ Cod. 252 in marg. sine nom. (cum ἡ pro ἥς). Pronomen ἥς referas ad πρᾶξις, quod cum עָלָם commutavit Sym. Psal. xxvii. 4. lxiii. 10. ⁵ Cod. 248. CAP. XXXVII.

¹ Cod. 255. Ad πᾶσι cf. Hex. ad 1 Reg. xxviii. 5.

² Sic Codd. 137 (cum ἐξιχνιάσαι pro ἐξίσταται), 138, 139 (ut 137), et sine obelo Comp. (cum ἀλλάσσεται), Ald. (ut

137), 68, alii. ³ Cod. 139. Cf. Hex. ad Cap. xxxvi. 28.

⁴ Cod. 252. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 21. xxxviii. 37. Psal. xxxv. 6. Prov. viii. 28. ⁵ Cod. 138. Codd. 137

(s. 139), 255: 'Α. ἐκ τροπᾶς (s. ἐκτροπᾶς). Σ. εἰς αἰθέρα. αὐτὸς ἐσπερέωσεν τὸν οὐρανὸν εἰς τροπᾶς. CAP. XXXVIII.

¹ Hanc lectionem tandem extricavimus e falsa librorum scriptura: 'Α. ἕως φόρον (s. ἑωσφόρον) ῥημάτων. Cf. Hex. ad 2 Reg. v. 24. ² Cod. 255 in marg. sine nom. Vox πηγῆς hic non quadrare videtur. ³ Cod. 252. Cod. 248:

'Α. ὁδὸν εἰς κύπτον (sic) φωνῶν. ⁴ Codd. 161, 248, 250 (in marg. sine nom.). ⁵ Codd. 248 (cum ἔνεστιν), 252. Cod. 137, 138: 'Α. μήτι.

⁶ Cod. 252. Ad vocem rariorem συστάς, locus in quo consistit aqua, cf. Strabonis Geogr. XVI, p. 773: πολλαχοῦ δ' εἰσι συστάδες τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Hinc egregie comprobatur Gesenius in *Theol. Ling. Hebr.* p. 20, cuius tamen emendatione βάλους pro βάλους facile carere possumus.

⁷ Ex editione Cod. Ambros. photolithographica serius didicimus, Aquilae lectionem sic haberi: אֲנִי שֶׁכֶּחַסִּי, quae cum Symmachi Graecis ἡ ἀναφύσεις accurate concinit. CAP. XXXIX. ¹ Cod. 255.

13. 'Α. περὶ γιον αἰνούντων συναναπλέκεται.³

29. לָכֵן. Ο'. τὰ σῖτα. 'Α. βρῶμα.³

CAP. XL.

5. הָיָה לָנוּ כֹּחַ. Ο'. ἀνάλαβε δὴ ὕψος καὶ δύναμιν. ('Α.) κόσμησαι δὴ ὑπερφερέα καὶ μετεωρότητι.¹

10. וְעָנָה. Ο'. παρὰ σοί. 'Α. μετὰ σοῦ.²

11. 'Α. ἐν νότῳ αὐτοῦ.³

13. הַשָּׂדֵה הַיָּמִי. Canales aenei. Ο'. πλευραὶ χαλκαῖ. Σ. ὡς σωλῆνες χαλκοῦ.⁴

CAP. XLI.

2. 'Α. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀσπλαγχνῇσω κ. τ. ε'.¹

21. וְעָנָה. Ο'. ὡς καλὰ μὴ ('Α. Θ. χόρτος²).

23. Σ. ὡς ἀναβρασσομένην ἄρτυσιν.³

24. ✕ Θ. ἐλογίσατο ἄβυσσον εἰς περίπατον.⁴

26. וְעָנָה לְכָל-בָּנָי. 'Α. ἐπὶ πάντας υἱοὺς βανασίας.⁵

CAP. XLII.

8. ✕ Θ. ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι.⁴

'Α. ὡς δ' δοῦλός μου Ἰώβ.²

10. 'Α. Θ. ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτόν.³

14. Ο'. Κασίαν.⁴

P S A L M I.

MONITUM.

Serius nobis in notitiam venit libellus cui titulus :

² Cod. 252, ut nos e Syro-hex. edidimus. ³ Codd. 161, 248.

CAP. XL. ¹ Cod. 255 in marg. sine nom.: κόσμῃσαι δὴ ὑπερφερέας (sic) μετεωρότητι, unde Aquilae lectionem amissam recuperavimus. ² Cod. 255. ³ Cod. 252. ⁴ Idem (cum χαλκ., reciso margine). CAP. XLI. ¹ Codd. 137, 139 (cum 'Α. Θ. Σ.). ² Cod. 255.

³ Symmachum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: sicut unguenta cum bulliunt. ⁴ Sic Ed. Rom. (cum eis π.). Montef. edidit ὡς π., quae lectio est in Codd. 23 (cum ὡσεῖ), 252, et Hieron., repugnante Syro-hex. ⁵ Cod. 248. Cf. ad Cap. xxviii. 8 in Auctario. CAP. XLII. ¹ Codd. 137, 139. ² Cod. 248. ³ Codd. 138, 255.

⁴ Syro-hex. מִסְחָל (non מִסְחָל). CAP. XLI. ¹ Cod. 264, qui continuat: ἄμεμπτος ὁ ἄνθρωπος

Specimina duo: alterum Novae Clavis in Graecos V. T. interpretes scriptoresque apocryphos, necnon libros N. F., exhibens literam Z; alterum Editionis LXX interpretum hexaplaris: auctore D. Ernesto Godofr. Adolfo Böckel, Theologo Gryphisvaldensi, Lips. 1820. Specimen Hexaplorum continet Psalmos I—III. Ex hoc opusculo nos pauca, maximam partem e Flaminii Nobilii Notis in Versionem Graecam LXX Interpretum (Waltoni Bibl. Polygl. Tom. VI, Sect. IX, p. 89) derivata, delibavimus. Praeterea multas optimae notae lectiones Codicis 264 e schedis Bodleianis a Parsonsio negligentissime tractatis in lucem protrahere potuimus.

PSALM. I.

1. Ο'. μακάριος ἀνὴρ κ. τ. ε'. 'Α. Οἱ Ο'. ὁμοίως.¹

['Α. ἐν συνελεύσει ἀσεβῶν.]²

2. הָיָה. 'Α. Vacat.³

3. וְעָנָה. Ο'. κατευοδωθείσεται. 'Α. κατευθυνθήσεται.⁴

PSALM. II.

1. 'Α. ἰνατί ἐθορυβήθησαν κ. τ. ε'.¹

3. 'Α. Σ. βρόχους (s. κλοιούς) αὐτῶν.²

PSALM. IX.

1. S'. εἰς τὸ τέλος νεανικότητος.¹

PSALM. XVI.

11. תִּשָּׁבֵחַ יְהוָה. Σ. ἔταξαν ἑτεροκλινεῖν (s. ἑτεροκλινεῖς¹).

ὅς οὐ περιπάτησεν κ. τ. ε'. ² Lectio ἐν συνελεύσει pro ἐν βουλῇ proculdubio pertinet ad v. 5, ubi Symmacho tribuitur. Eodem retrahenda est Euthymii notula, quae Graece (vide nos in Adlendis ad Psalmos, p. 305) sic habet: καὶ ἄλλως βουλὴν μὲν ἀσεβῶν τὸ συνέδριον αὐτῶν ὑπολαμβάνουν, ὡς δ' ἄκ. καὶ δ' Θεοδ. ἡρμήνευσαν. ³ S. Ambros. apud Nobil. l. c.: "Aquila tamen diem tantummodo posuit, non etiam noctem." ⁴ S. Ambros. ibid. "Aquila autem, diriguntur, ait." Minus bene Böckel.: 'Α. κατευθυνεῖται. Cf. Hex. ad Gen. xxxix. 2. PSALM. II. ¹ Sic Cod. 264, non, ut Parsons. exscripsit, ἐθορύβησαν. ² Syriacum ponitur pro κλοιός Ezech. xxxiv. 27, ubi Norberg. mendose edidit سارم.

PSALM. IX. ¹ Cod. 264.

PSALM. XVI. ¹ Sic Corder., quae lectio non spernenda.

PSALM. XVII.

8. 'Α. καὶ ἐκινήθη καὶ ἐσέισθη ἡ γῆ.¹
 12. Σ. γνώφωσις ὑδάτων ἐν παχύτῃ αἰρίῃ.²
 45. 'Α. υἱοὶ τοῦ ξένου.³

PSALM. XVIII.

4. Σ. οὐ ῥήσεναι, οὐδὲ λόγοις, ὧν οὐκ ἀκούσονται αἱ φωναί.¹
 14. 'Α. καίγει ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησον τὸν δούλον σου.²

PSALM. XXI.

13. פָּרִים. 'Α. δαμάλαι.¹

PSALM. XXII.

- 5, 6. Aliter: Σ. κρατῶν ποτῆριον μεθύσκον παντὶ ἀγαθῷ (σ. διῶλον ἀγαθόν¹).

PSALM. XXIV.

2. אֶל-יַעֲלֹז אֵיבֵי לִי. Ο'. μηδὲ καταγελασάτωσαν μου οἱ ἐχθροί μου. 'Α. (μὴ) γαυριάσθωσαν οἱ ἐχθροί μου ἐν μοί. Σ. μηδὲ ἐπιχαρείησαν...¹
 5. וְלִמְדֵנִי בִּירְאָתָהּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹתָהּ קִוִּיתִי כָל-הַיּוֹם. Ο'. καὶ διδάξον με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπέμεινα δλην τὴν ἡμέραν. Σ. ἐδίδαξάς με, ὅτι σὺ θεὸς ὁ σωτήρ μου, σὲ ἀναμένω (Σ'. ἀναμενῶ) πᾶσαν ἡμέραν.²
 7. וּפָשַׁעִי אֶל-תּוֹכַח. Ο'. καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς. 'Α. καὶ ἀθεσιῶν μου μὴ μνησθῆς. Σ. καὶ παραπτωμάτων μου μὴ μνημονεύσης.³
 8. עֲלֵ-כֵן. 'Α. ἐπὶ τούτῳ.⁴
 10. אֶרְחֹות יְהוָה. Ο'. αἱ ὁδοὶ κυρίου. 'Α. ὁδοὶ κυρίου. Σ. τρίβοι... Ε'. ὁδοί...⁵

12. מִי־יָהּ יִרְאָה הָאִישׁ. Ο'. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον; 'Α. (τίς) οὗτος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν ΠΙΠΙ; Σ. τίς οὗτος ἄνθρωπος φοβούμενος τὸν ΠΙΠΙ;⁶
 20. אֶל-אֲבוֹשׁ בִּירְחִיתִי בָּהּ. Ο'. μὴ καταισχυνθεῖην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. 'Α. (μὴ) αἰσχυνθεῖην, ὅτι ἤλπισα ἐν σοί.⁷

PSALM. XXV.

1. בְּתַמִּי הִלַּכְתִּי. Ο'. ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην. Θ. ἐν ἀπλότητί μου περιεπάτησα. Σ. ἐν ἀμωμότητί μου ὤδευσα. Ε'. ἐν τελειότητί μου...¹
 Ε'. καὶ ἐπὶ τῷ ΠΙΠΙ ἤλπισα.²
 3. לִנְגֶּד. Ο'. κατέναντι. 'Α. εἰς κατέναντι.³
 6. וְאֶסְבְּבָהּ. Ο'. καὶ κυκλώσω ('Α. περικυκλώσω⁴).
 7. 'Α. τοῦ ἀκουτίζειν ἐν φωνῇ εὐχαριστίας. Σ. ἀκουστήν ποιῶν μετὰ φωνῆς τὴν ἐξομολόγησίν σου.⁵
 וְלִסְפֹּר כָל-נִפְלְאוֹתֶיהָ. Ο'. καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμασιά σου. 'Α. καὶ τοῦ διηγῆσθαι πάντα θαυμάσιά σου. Σ. καὶ ἐξηγοῦμενος πάντα τὰ τεραστιά σου.⁶
 8. מַעֲוֶן בֵּיתָהּ. Ο'. εὐπρέπειαν οἴκου σου. Ε'. κατοικητήριον... Σ. ἀνάκτορον τοῦ οἴκου σου.⁷
 וּמִקּוֹם מִשְׁכַּן דֹּגְתָהּ שׁוֹן. Ο'. καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου. Σ. καὶ τὸν τόπον τῆς σκηνώσεως τοῦ οἴκου σου ἢ τῆς δόξης σου.⁸
 9. 'Α. μὴ συλλέξης. Σ. μὴ συνέλψης.⁹
 עַם-חַטָּאִים נִפְשִׁי. Ο'. μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου. 'Α. Σ. Ε'. μετὰ ἁμαρτωλῶν ψυχὴν μου.¹⁰
 10. בִּידֵיהֶם יָמָה. Ο'. ἐν χερσὶν ἀνομῆαι. 'Α. (potius Σ.) ἐν ταῖς χερσὶ μύσος. Σ. (potius

PSALM. XVII. ¹ Sic, praeter Euseb., Origen. Opp. T. VII, p. 109 ed. Migne. ² Syro-hex. (probabilius quam olim verteram, ἐν παχύτῃ αἰρίῃ). ³ Syro-hex. (non τοῦ ξένου μου). PSALM. XVIII. ¹ Cod. 264, non Σ. οὐ ῥήσιν κ. τ. ἐ., quae est lectio Cod. 268. ² Sic Syro-hex., non συντήρησόν με τὸν δ. σου. Pronomen ex abundantia ponitur, ut 3 Reg. xx. 9: **חֲבַל חֲבַל יְהוָה**, πρὸς τὸν δούλον σου. PSALM. XXI. ¹ Sic (pro δαμάλαιοι) nunc legendum arbi-tramur, non δάμαλοι. Cf. Hex. ad 3 Reg. xviii. 25.

PSALM. XXII. ¹ Pro **הָאִישׁ** Symmachum posuisse διῶλον Prov. xxii. 16 series vidimus. PSALM. XXIV. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem (cum 'Α. ὁδοὶ αὐτοῦ). ⁶ Idem. ⁷ Idem. PSALM. XXV. ¹ Cod. 264. Cf. ad v. 11. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Πιῶν pro ποιῶ et τὴν ἐξ. pro ἐξ. e Syro-hex. emaculavimus. ⁶ Idem (cum διηγῆσθαι). ⁷ Idem. ⁸ Idem (cum σκηνήσεως). ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Statim Σ. μετὰ ἀνθρώπων μ. idem.

'Α.) ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔννοια.¹¹ Θ. ἐν ταῖς χερσὶ κακογνωμοσύνη.¹²

10. שָׁחַדְתָּ לִּי. Ο'. ἐπλήσθη δῶρων. 'Α. ἐπληρώθη δωροκοπία. Σ. πλήρης δωροκοπίας. Θ. ἐπληρώθη δῶρων.¹³

11. הָיִינוּ בְּתִמְיָנוּ. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην. 'Α. καὶ ἐγὼ ἐν ἀπλότητί μου πορεύομαι. Θ. (potius Σ.) ἐν ἀνωμότητί μου ὤδευσα. Σ. (fort. Ε'.) ἐν τῇ τελειότητί μου. Ε'. Σ'. . . πορεύσομαι.¹⁴

פָּרַנִי. Ο'. λύτρωσαί με. 'Α. Ε'. ἐλύτρωσάς με.¹⁵

PSALM. XXVI.

3. תַּחֲנֹחַ. Ο'. παρατάξεται. Σ. παρεμβάλλη.¹
בִּוְיָ. 'Α. πέποιθα.²

5. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου. Schol. Τὸ μοῦ παρ' οὐδενὶ κείται.³

6. Ο'. καὶ νῦν ἰδοῦ. Schol. Καὶ τὸ ἰδοῦ παρ' οὐδενὶ κείται.⁴

'Α. καὶ νῦν ὑψωθήσεται κεφαλὴ μου ἐπὶ ἐχθρούς μου περικύκλω μου.⁵

7. Σ. καὶ ἐλέησόν με, καὶ ἐπάκουσόν με.⁶

9. יִשְׁעִי מִלְּהִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. καὶ μὴ υπερίδης με, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου. 'Α. καὶ μὴ καταλίπης με, θεὲ σωτὴρ μου. Σ. μηδὲ ἐγκαταλίπης με, (θεὲ) τῆς σωτηρίας μου.⁷

11. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. φώτισόν με, ΠΙΠΙ, τῇ ὁδῷ σου.⁸

13. לִּנְסִי. Nisi. Ο'. ἐαντῇ. 'Α. Σ. Σ'. εἰ μῇ.⁹

14. הָיָה לִּי-לֵקֵה. Ο'. ὑπόμεινον τὸν κύριον. 'Α. ὑπέμεινα ΠΙΠΙ. Σ. ἀνάμεινον ΠΙΠΙ. Σ'. ὑπόμεινον τὸν ΠΙΠΙ.¹⁰

PSALM. XXVII.

3. Σ. μὴ συνελκύσῃς (με) μετὰ παρανόμων κ. τ. ε'.¹

4. לֹא-יִפְּצֶנּוּ. 'Α. κατὰ κάτεργον αὐτῶν.²

6. 'Α. ὅτι ἤκουσε φωνῆς δεήσεώς μου.³

8. לִמְנוּ-עֵינֵי הָיָה. Ο'. κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 'Α. Ε'. Σ'. ΠΙΠΙ ἰσχύς αὐτῶν. Θ. κύριος κραταῖος ἡμῶν.⁴

אֵין-יִחוּיָהּ וְיִשְׁעֵי יִשְׁרָאֵל. Ο'. καὶ ὑπερασπιστῆς (Σ. ἐνίσχυσις⁵) τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ ('Α. ἡλειμμένου⁶) αὐτοῦ ἐστίν.

9. הָיָה-לִּי-תָנָה. Ο'. τὴν κληρονομίαν ('Α. κληροδοσίαν⁷) σου.

עָנָה. Ο'. Σ. καὶ ποίμανον αὐτούς. 'Α. καὶ νέμησον αὐτούς.⁸

PSALM. XXVIII.

3. עַל-הַיָּם. Ο'. ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Θ. ἐπὶ τοῦ ὕδατος.¹

5. וַיִּשָּׁבֵר. Ο'. συντρίψει. Σ. καὶ γὰρ συγκατέαξεν.²

וַיִּלְכְּדוּ. Ο'. τοῦ Λιβάνου. Σ'. ἱεροῦ.³

6. 'Α. Σ'. σκιρτώσει αὐτὰς ὁμοίως μόσχῳ, Λίβανον.⁴
Ε'. Σ. ὀρχεῖσθαι ἐποίησεν αὐτὰς ὡς τὸν Λίβανον μόσχον. Θ. Σ'. σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὡς μόσχον, τὸν Λίβανον.⁵

וַיִּשְׁרֹן בְּרַגְלָיו. Ο'. καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκεράτων. 'Α. καὶ Σερῶν ὁμοίως υἱῷ βινοκεράτων. Σ. καὶ τὸν Σαρίων ὥσπερ υἱὸν μονοκεράτων. Ε'. Σ'. καὶ Σερῶν ὡς υἱοί.⁶

9. כָּל-אֲמַר בְּבֹד. Σ. πᾶσα ῥῆσις δόξης.⁷

¹¹ Idem. Ad μέσος cf. Hex. ad Lev. xviii. 17. Ezech. xxii. 9. ¹² Idem. Fortasse est Vtae ed., coll. Hex. ad Psal. xxx. 14. ¹³ Idem. Ad Aq. conf. Hex. ad Deut. x. 17. Prov. vi. 35. ¹⁴ Idem. Cf. ad v. 1.

¹⁵ Idem. PSALM. XXVI. ¹ Cod. 264. Statim Σ. Σ'. εἰ ἂν ἐπαραστῇ μοι πόλεμος idem. ² Idem. ³ Cod. Ambros. C. 98 Sup. (membrana. textum cum ingenti Catena complectens) in marg. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 264. ⁶ Idem.

⁷ Idem. Mox (v. 10) 'Α. ὅτι πατὴρ μου καὶ μήτηρ μου κατελίπον με idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Statim Θ. πιστεύσω τοῦ

ἰδεῖν idem. ¹⁰ Idem. Mox 'Α. καρδία σου sine artic. idem. PSALM. XXVII. ¹ Cod. 264. ² Idem. Cf. Hex. ad Job. xxiv. 5. Mox Σ'. ἀνταπόδος αὐτοῖς παρ' ὃ ἐποίησαν αὐτοῖς idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem.

⁶ Idem (cum ἡλειμμένου (sic)). ⁷ Idem. ⁸ Idem. PSALM. XXVIII. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem.

⁴ Idem (cum σκιρτώσει et μοσχολίβανον). Bar Hebr. affert: ⁵ Idem (cum σκιρτοποιήση). ⁶ Idem.

⁷ Idem.

10. Θ. 'Α. Ε'. εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισε.⁹

11. עו. Ο'. ἰσχύν. 'Α. κράτος.⁹

PSALM. XXIX.

2. לי. Ο'. ἐπ' ἐμέ. 'Α. Σ. ἐπ' ἐμοί. Σ'. ἐξ ἐμοῦ.¹

5. 'Α. ἐξομολογείσθε τῷ μνημοσύνη αὐτοῦ τῷ ἁγιασμένῳ. Σ. ἔπαινεῖτε ἀναμνήσκοντες τὸν ἁγιασμὸν αὐτοῦ.²

6. בערב. Ο'. τὸ ἐσπέρας. 'Α. ἐν ἐσπέρα. Σ. ἐσπερινός.³

רנה. Ο'. ἀγαλλίασις. 'Α. αἴνος.⁴

7. נאני מרתני בשלני. Ο'. ἐγὼ δὲ εἴπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου. 'Α. Σ'. (καὶ) ἐγὼ εἴπα ἐν εὐθηνίᾳ. Σ. ἐγὼ δὲ ἔλεγον ἐν τῇ ἡρεμίᾳ μου.⁵

8. 'Α. Ε'. Σ'. ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου. (Σ.) κάμψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον.⁶

נהל. Ο'. καὶ ἐγενήθη τεταραχμένος (('Α.) κατεσπουδασμένος'). Σ. ἐγενόμην ἐν ταραχῇ.⁸

10. אל-שחת. 'Α. πρὸς διαφθοράν.⁹

היגיד. 'Α. μὴ ἀναγγελεῖ.¹⁰

11. 'Α. ἀκουσαι, ΠΙΠΙ, καὶ δώρησαί με. Θ. ἀκουσον, κύριε, καὶ ἐλέησόν με.¹¹

יהיעזר. Ο'. ἐγενήθη βοηθός μου. 'Α. γενοῦ βοηθὼν ἐμοί. Ε'. Σ'. γενοῦ βοηθὼν .. Σ. ἐγένου ..¹²

12. הפכת. Ο'. ἔστρεψας. Σ. μετέβαλες. Σ'. ἐπέστρεψας.¹³

13. אלהי לעולם. Ο'. ὁ θεός μου εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. θεέ μου εἰς αἰῶνα. Σ. θεέ μου δι' αἰῶνος.¹⁴

PSALM. XXX.

2. כה. Ο'. ἐπὶ σοί. 'Α. ἐν σοί. Σ. σοί.¹

2. לְעוֹלָם. קְסִיתִי. Ο'. ἡλπισα .. εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. ἐπεποιθήσα .. εἰς αἰῶνα.²

3. לְבִיטֹר מָעוּ. 'Α. εἰς στερεὸν κραταιώματος. Ε'. στερεὸν κατοικητήριον.³

לְבִיטֹר מָעוּ. Ο'. καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σώσαί με. 'Α. εἰς οἶκον ὀχυρωμάτων τοῦ σώζειν με. Σ. εἰς τόπον .. εἰς τὸ σώζειν με.⁴

4. סִלְעִי. Ε'. στερεός μου.⁵

וּלְמִצֵּן שִׁמְחָה תִּנְחִי. Ο'. καὶ ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με. 'Α. καὶ διὰ ὀνόματός σου καθοδηγήσεις με ..⁶

5. Σ. .. οὐ κατέκρυψάν μου.⁷

5, 6. בְּיָדָהּ. מָעוּ. Ο'. ὑπερασπιστής μου, κύριε. εἰς χεῖράς σου. 'Α. κραταιώμα μου. ἐν χειρὶ σου.⁸

6. אֶפְקִיד רִיחִי. Ο'. παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Σ. παρεθέμην πνεῦμά μου.⁹

7. הַשְּׂמִירִים הַבְּלִי-שֹׁאֵן. Ο'. τοὺς διαφυλάσσοντας ('Α. Ε'. φυλάσσοντας¹⁰) ματαιότητος διακενής (Σ. εἰκή¹¹).

וְנִאֲנִי אֶל-יְהוָה בְּטַחְתִּי. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἡλπισα. 'Α. καὶ ἐγὼ ἐπὶ ΠΙΠΙ ἐπεποιθήσα.¹²

8. בְּבַחֲדָהּ. 'Α. ἐν ἐλέφ σου.¹³

9. Ο'. καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ. 'Α. καὶ οὐκ ἀπέκλεισάς με ἐν χειρὶ ἐχθροῦ.¹⁴

בְּמִרְחָב. Ο'. ἐν εὐρυχώρῳ. 'Α. ἐν πλατύτητι. Σ. ἐν εὐρυχωρίᾳ.¹⁵

10. 'Α. δώρησαί μοι, ΠΙΠΙ, ὅτι στενὸν ἐμοί. Σ. οἴκτειρόν με ... Ε'. δώρησαί μοι, ΠΙΠΙ, ὅτι θλίβομαι.¹⁶

11. וּשְׁנֹאתִי בְּאַנְחָה. Ο'. καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. 'Α. καὶ ἔτη μου ἐν στεναγμῷ.¹⁷

⁹ Idem. Mox 'Α. Σ. Ε'. εἰς αἰῶνα idem.

PSALM. XXIX. ¹ Cod. 264.

² Idem.

³ Idem.

⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem in marg. sine nom. : (κάμψαντος δέ σου τὸ πρ.) κατεσπουδασμένον. Cf. Hex. ad Job. xxiii. 15. Psal. vi. 3, 11.

⁸ Idem. ⁹ Idem.

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem.

PSALM. XXX. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem. Etiam

lectio Syro-hex. aequae sonat: Ε'. γενοῦ μοι στερεὸν κατοικητήριον. ⁴ Idem. Ad Sym. fortasse supplendum εἰς τόπον ὀχυρὸν ex S. Basil. M. T. III, p. 52 C.

⁵ Idem. ⁶ Idem.

⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem.

¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem (cum πλα-

τύτη).

¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. (In praecedenti Aquilae lectione pro ζωή μου in codice est ζωαί μου.)

11. כָּשֶׁל. Ο'. ἡσθένησεν. Σ. ἡτόνησεν.¹⁹
 12. Σ. Σ'. παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου.¹⁹
 12, 13. הָיִיתִי (bis). Ο'. ἐγενήθην. 'Α. Σ. ἐγενόμην.²⁰
 12. וְלִשְׁנֵי. Ο'. καὶ τοῖς γείτοσί μου. Σ. τοῖς δὲ γείτοσί μου.²¹
 וַיִּפְחַד לְמִיָּדָי. Ο'. καὶ φόβος ('Α. Σ. πτόησις²²) τοῖς γνωστοῖς μου (Σ. τοῖς γνωρίζουσίν με²³).
 רָאִי. Ο'. οἱ θεωροῦντές με. 'Α. Σ. οἱ ὁρῶντές με.²⁴
 13. אָבַד. Ο'. ἀπολώλως. 'Α. Σ. ἀπολλύμενον.²⁵
 14. מְגֹרֵם מִסְבִּיב. 'Α. συστροφῆς ἀπὸ κυκλόθεν. Σ. ἀθροισμὸν κυκλόθεν.²⁶
 'Α. ἐν τῷ παρησιασασθαι αὐτοὺς . . Σ'. ἐν τῷ ἐπιβουλεύεσθαι αὐτοὺς . . Σ. ὅποτε συσκεπτόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ.²⁷
 15. וְהָיָה עָלַי כְּמַחְתִּי יְהוָה. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἡλπισα, κύριε. 'Α. Σ'. ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἐπεποίθην, ΠΙΠΙ. Σ. ἐγὼ δέ σοι ἐπεποίθην, ΠΙΠΙ.²⁸
 וְהָיָה אֵלַי כְּמַחְתִּי יְהוָה. Ο'. σὺ εἶ ὁ θεός μου. 'Α. Σ. Θ. Σ'. ὁ θεός μου . .²⁹
 16. Θ. ἐν χειρσί σου καιροί μου. Σ. Ε'. ἐν ταῖς χειρσί σου οἱ καιροί μου.³⁰
 וְהָיָה לִי כִמְדִּי אֲוִיבִי וּמְרֹדִי. Ο'. ῥύσαι με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με. 'Α. . ἀπὸ χειρῶν ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν διωκόντων με. Σ. ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου, καὶ διωκόντων με.³¹
 17. הָאִירָה כְּנֶיז עַל-עֲבָדָה. Ο'. ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δούλόν σου. 'Α. φάνον πρόσωπόν σου ἐπὶ δούλου σου. Σ. . . τῷ δούλῳ σου.³²

17. כְּכַחֲדָה. Ο'. ἐν τῷ ἐλέει σου. 'Α. ἐν ἐλέῳ σου. Σ. Ε'. κατὰ τὸ ἔλεός σου. Σ'. τὴν χάριν σου.³³
 18. קָרָאֵתִי. Ο'. ἐπεκαλεσάμην σε. 'Α. ἐκάλεσά σε.³⁴
 19. תִּתְּנֵנִי בְּיָדֵי הַצָּדִיקִים. Ο'. ἀλαλα γενηθήτω τὰ χεῖλη τὰ δόλια (Θ. Ε'. Σ'. τὰ ἀδिका³⁵). 'Α. ἀλαλωθείησαν χεῖλη ψεύδους. Σ. ἀλαλα γενέσθω τὰ χεῖλη τὰ ψευδῆ.³⁶
 עַל-יְדֵי צַדִּיק. Ο'. κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν (Ε'. παλαιά³⁷). 'Α. κατὰ δικαίου μέταρσιν.³⁸
 20. 'Α. Σ. τί πολύ. 'Α. ἀγαθόν σου. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνης σου ἦς. 'Α. συνέκρυψας. Σ. ἀπόθετον.³⁹
 'Α. κατεργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐν σοὶ κατεναντίον . .⁴⁰
 21. הָיָה כְּמַחְתִּי יְהוָה. Ο'. κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου. 'Α. ἀποκρύψεις (αὐτοὺς) ἐν ἀποκρυφῇ προσώπου σου. Σ. σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκέπῃ τοῦ προσώπου σου.⁴¹
 Ο'. ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων (Ε'. ἀνδρός). 'Α. ἀπὸ τραχυτήτων (מְרֹדִים) ἀνδρός.⁴³
 הָיָה כְּמַחְתִּי יְהוָה. Ο'. σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ. 'Α. συγκρύψεις αὐτοὺς ἐν συσκιασμῷ. Σ. κρύψεις αὐτοὺς ἐν σκέπῃ.⁴³
 22. 'Α. ἔλεον αὐτοῦ ἐμοί. Σ. παραδοξάσας κ. τ. ἐ. Ε'. ὅτι ἑθαυμάστωσεν ὅσιον αὐτοῦ ἐμοί. Θ. ὅτι ἑθαυμάστωσε τὸ χάρισμα. Σ'. ἐν κώμῃ περιοχῆς.⁴⁴
 23. 'Α. ἐξέρριμμαι ἀπὸ κατέναντι ὀφθαλμῶν σου.⁴⁵
 וְהָיָה לִי כִמְדִּי אֲוִיבִי וּמְרֹדִי. Ο'. διὰ τοῦτο εἰσήκουσας, κύριε, τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.

¹⁹ Idem. Ad Aq. idem supplet ἰσχύς μου; ad Theod. ἡ ἰσχύς μου.

²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem.

²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem.

(cum pariss. et askep.). Participium συσκεπτόμενοι hodie non sollicitamus. ²⁸ Idem (cum ἐπεποίθην bis). ²⁹ Idem.

³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem.

³⁵ Idem. ³⁶ Idem (cum ἀλαλωθ.). Forma Aquilina ἡλα-

λώθην prorsus nova est, sed ἡλαλήθην legitur in Hex. ad

Psal. xxxviii. 3. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. Cf. Hex. ad

i Reg. ii. 3. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem (cum κατεναντίον μου).

⁴¹ Idem. ⁴² Idem (cum ταραχυτήτων). In loco Jesai. xl. 4

pro הָרָכְסִים LXX verterunt ἡ τραχεία. ⁴³ Idem (cum

αὐτὸν pro αὐτοὺς in priore lectione). Statim 'Α. ἀπὸ δικασίας.

Σ. ἀπὸ ἀντιλογιών idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem (cum ἐξε-

ρριμένον).

Ε'. ἄρα ἤκουσας φωνῆς δεήσεώς μου. Σ'. ὄντως
εἰσήκουσας φωνῆς ἱκεσίας μου.⁴⁶

23. וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים עֲלֵי יִתְרָא עֲשֵׂה נִסִּים וּמוֹפְתִים לְפָנָיו. Ο'. καὶ ἀντα-
ποδίδωσι (Ε'. ἀποδίδοι⁴⁷) τοῖς περισσῶς ποι-
οῦσιν ὑπερηφανίαν. 'Α. καὶ ἀποδίδωσιν ἐπὶ
περισσὸν ποιοῦσιν. Σ. καὶ ἀνταποδίδωσι
τοῖς περισσῶς πράσσουσιν ὑπερηφάνως.⁴⁸

25. Σ. Ε'. προσδοκῶντες τὸν κύριον (Ε'. ἐπὶ ΠΙΠΙ).⁴⁹

PSALM. XXXI.

1. Ο'. καὶ ὦν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι ('Α. ἁμαρ-
ταί'). Θ. Σ'. ἐκρύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Σ'.
ἐκρύφθη ἡ ἁμαρτία. Σ' (sic). καὶ ὁ ἐπεσκε-
πασμένος ὁφλ(ήματα).³

2. לֹא יִחְשַׁב יְהוָה לִּי עוֹן. Ο'. ὃ οὐ μὴ λογίσηται
κύριος ἁμαρτίαν. 'Α. οὐ λογισαμένου ΠΙΠΙ
αὐτῷ ἀνομίαν. Σ. οὐ μὴ λογίσεται ΠΙΠΙ
ἀνομίαν. Ε'. Σ'. ΠΙΠΙ αὐτῷ ἀνομίαν.³

'Α. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν πνεύματι (αὐτοῦ) κατεπί-
θεσις. Σ. ὅς οὐκ ἔχει κ. τ. ε. Ε'. Σ'. καὶ οὐκ
ἔστιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δόλος.⁴

3. 'Α. Ε'. κατετριβή. 'Α. ἐν βρυχήματί μου ὄλην
ἡμέραν.⁵

4. כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יְהוָה. Ο'. ὅτι ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χεῖρ σου.
'Α. ὅτι ἡμέρευσιν καὶ νύκτα βαρύνεται ἐπ' ἐμὲ
ἡ χεῖρ σου. Σ. ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς βαρεῖα
ἐγένετο κατ' ἐμοῦ ἡ χεῖρ σου.⁶

5. הִשְׁתַּחֲוִיתִי אֱלֹהִים וְעֹזִי לֹא נִכְסִיתִי. Ο'. τὴν
ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἀνομίαν μου
οὐκ ἐκάλυφα (Θ. οὐκ ἔκρυψα⁷). 'Α. ἁμαρτίαν
μου γνωρίσω σοι, καὶ ἀνομίαν μου οὐκ ἐπεκά-
λυφα. Σ. τὴν ἁμαρτίαν μου γνωστὴν ποιήσω,
καὶ τὴν ἀδικίαν μου οὐ κρύψω.⁸

5. 'Α. (εἶπα) ἐξομολογήσομαι ἐπ' ἐμοὶ ἀθεσίαν μου
τῷ ΠΙΠΙ. Σ. εἶπον, ἐξομολογήσω περὶ τῶν
παραβάσεών μου τῷ ΠΙΠΙ.⁹

6. 'Α. ἐπὶ ταύτῃ προσεῖζεται πᾶς ὁσῖος πρὸς σὲ εἰς
καιρὸν κ. τ. ε.¹⁰

7. Σ. σὺ εἰ σκέπη μου ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεστῶ-
σης με.¹¹

8. 'Α. βουλεύσομαι ἐπὶ σὲ ὀφθαλμῷ μου.¹²

9. וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים. Ο'. καὶ ἡμίονος. 'Α. Σ. Ε'. ὥς ἡμί-
ονος.¹³

יְהוָה יִשְׁמַע. 'Α. οὐκ ἔστιν συνιέναι. Σ. ἀνόητοι
(διὰ κημοῦ καὶ χαλινου).¹⁴

10. 'Α. πολλὰ ἀλγήματα τοῦ ἀσεβοῦς.¹⁵

וְהַבִּיטָה בִּיהוָה חֶסֶד וְיִסְבֶּבֶנָּה. Ο'. τὸν δὲ
ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. 'Α. καὶ
τὸν πεποισθότα ἐν ΠΙΠΙ ἔλεος περικυκλώσει
αὐτόν. Σ. τὸν δὲ πεποισθότα ἐπὶ ΠΙΠΙ. .¹⁶

11. שִׁחֲחוּ בִּיהוָה וְיִלִּי וְצִדִּיקִים. Σ. εὐφραίνεσθε
ἐν ΠΙΠΙ, καὶ εὐθυμεῖτε, δίκαιοι.¹⁷

וְהִרְיֵנוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל. 'Α. καὶ αἰνοποιήσατε
(Σ. εὐφραμεῖτε. Ε'. ἀλαλάξατε¹⁸) πάντες εὐ-
θεῖς τῇ καρδίᾳ.¹⁹

PSALM. XXXII.

1. 'Α. ὥραιουται ὕμνησις. Σ. πρέπει ὕμνησις.¹

2. 'Α. ἐν ναύλῃ δεκάδος μελωδήσατε αὐτῷ.²

3. 'Α. ἀγαθύνετε ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. ἐπι-
μελῶς ψάλατε μετὰ σημασίας.³

4. כִּי-יִשְׁמַע דְּבַר-יְהוָה. Ο'. ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ
κυρίου. 'Α. ὅτι εὐθὺς ῥήμα ΠΙΠΙ.⁴

וְהִבְחִינֵה. Ο'. 'Α. ἐν πίστει. Σ. μετὰ πίστεως.⁵

5. וְהִבְחִינֵה. Ο'. ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην

⁴⁶ Idem. Posteriorem lectionem Symmachi esse credi-
derimus, coll. Hex. ad Gen. xxviii. 16. Psal. xxvii. 2.

⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. PSALM. XXXI.

¹ Cod. 264 (sine artic.). ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem.

⁵ Idem. ⁶ Idem. Ad ἡμέρευσιν cf. Hex. ad Psal. i. 2.

⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem (cum *θεσίαν* pro *ἀθεσίαν*).

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Lectionem, Ε'. καὶ
ἀλαλάξατε, ad posteriorem clausulam pertinere serius vidi-
mus. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem, qui praeterea affert: 'Α. καὶ
αἰνοποιεῖτε. 'Α. καὶ αἰνεῖτε. PSALM. XXXII. ¹ Cod. 264.

² Idem. Cf. Hex. ad Psal. cl. 3. (Syr. *ܐܠܠܐܝܬܐ* s. *ܐܠܠܐܝܬܐ*)
sonat μελωδήσατε in Hex. ad Psal. xxix. 13. cxlvi. 7.)

³ Idem (cum *ἐπιμελούς*). ⁴ Idem. ⁵ Idem.

- καὶ κρίσιν. Σ. ἀγάπη ἐλεημοσύνης καὶ κρίσεως.⁶
5. מְלֵאָה. Ο'. πλήρης. Σ. πληρωθήσεται.⁷
6. בְּדִבְרֵי יְהוָה שְׂמִים נִשְׁעוּ. Ο'. τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν (Σ. ἐγένοντο. Ε'. ἐγενήθησαν⁸). 'Α. ἐν ῥήματι ΠΙΠΙ οἱ οὐρανοὶ ἐποιήθησαν.⁹
7. 'Α. συνάγων ὡς χύμα ὕδατα θαλάσσης. Ε'. συνάγων ὡς σωρόν...¹⁰
- לָתֵן. Ο'. τιθεῖς. 'Α. διδούς. Σ. ἀπέθετο.¹¹
8. 'Α. [καὶ] φοβηθήσονται ἀπὸ ΠΙΠΙ. Σ. φοβείσθω τὸν ΠΙΠΙ. Ε'. φοβήθητε.¹²
- כִּמְנוּ יְגוּרֵי כָל-יִשְׂרָאֵל תִּבֵּל. Ο'. ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην. 'Α. ἐξ αὐτοῦ ὑποσταλήσονται πάντες καθήμενοι οἰκουμένην. Σ. αὐτὸν εὐλαβεῖσθωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες οἰκουμένην.¹³
9. הָיוּ אִמֶּר יְהוָה. Ο'. ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν. 'Α... καὶ ἐγένετο. Σ. αὐτοῦ γὰρ εἰπόντος ἐγένετο.¹⁴
10. יְהוָה הִפְרִי עֲצַת-גּוֹיִם. Ο'. κύριος διασκεδάσει βουλὰς ἐθνῶν. 'Α. ΠΙΠΙ ἠκύρωσε βουλὴν ἐθνῶν. Σ. ΠΙΠΙ διαλύει...¹⁵
11. לִדְרֹר דָּר. Ο'. ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς. 'Α. Ε'. εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σ. εἰς ἐκάστην γενεάν.¹⁶
12. אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. Ο'. οὗ ἐστι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ. 'Α. οὗ ΠΙΠΙ θεὸς αὐτοῦ.¹⁷
- לְנַחֲלָה. Ο'. εἰς κληρονομίαν. 'Α. εἰς κληροδοσίαν.¹⁸
13. 'Α. ὁ πλάσσων ἅμα καρδίαν αὐτῶν.¹⁹
- הַמְבִּינֵן אֶל-כָּל-מַעֲשָׂיו. Ο'. ὁ συνιεῖς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. 'Α. ὁ συνιών παρὰ πάντα ποιήματα αὐτῶν.²⁰
14. הָיָן הַפֶּלֶךְ נִשְׁע בְּרַב-חַיִּל. Ο'. οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν. 'Α. οὐκ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς σωζόμενος ἐν πλήθει εὐπορίας. Σ... διὰ πλήθους δυνάμεως.²¹
- Ε'. γίγας δὲ οὐ σωθήσεται... 'Α. Ε'... οὐ μυσθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος.²²
15. שֶׁקֶר הַסּוֹם לְתַשׁוּעָה. Ο'. ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν. 'Α. ψευδὴς ὁ ἵππος... Σ. ἀπιστος ἵππος πρὸς σωτηρίαν.²³
16. עֵין יְהוָה אֶל-יִרְאָיו. Ο'. οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. 'Α. ὀφθαλμοὶ ΠΙΠΙ πρὸς φόβον αὐτοῦ. Σ... παρὰ τοὺς φοβουμένους αὐτόν.²⁴
- 'Α. τοὺς περιμένοντας τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ. παρὰ τοὺς προσδοκῶντας τὸ ἔλεος αὐτοῦ.²⁵
17. לְהַצִּיל מִמוֹת נַפְשָׁם. Ο'. ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 'Α. τοῦ ῥύσασθαι ἐκ θανάτου ψυχὴν αὐτῶν. Σ. ἐξαιρεῖσθαι ἐκ θανάτου ψυχὰς αὐτῶν. Ε'. τοῦ ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν.²⁶
18. נַפְשָׁנוּ חֲבַתָּה לַיהוָה. Ο'. ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τῷ κυρίῳ. 'Α. ψυχὴ ἡμῶν παρεδόκησε τὸν ΠΙΠΙ. Σ. ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀναμένει τὸν ΠΙΠΙ. Σ'. ἡ ψυχὴ μου παρεδόκησε τὸν ΠΙΠΙ.²⁷
- אֲנִי וּמִכְנֵנִי הוּא. Ο'. ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν. 'Α. βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἐστιν. Σ. βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτός. Σ'. βοηθός μου ὑπερασπιστὴς.²⁸
19. כִּי בָשָׁם קָרָשׁוּ בְּמַחְנוּ. Ο'. καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἡλπίσαμεν. 'Α. ὅτι ἐν ὀνόματι ἡγιασμένου αὐτοῦ ἐπεποιθήσαμεν. Σ. ὅτι τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἐπεποιθήσαμεν.²⁹
20. יְהִי-רַחֲמֶיךָ יְהוָה עָלֵינוּ. Ο'. γένοιτο τὸ ἔλεός σου, κύριε, ἐφ' ἡμᾶς. 'Α. γεννηθήτω ἔλεός σου, ΠΙΠΙ, ἐφ' ἡμᾶς. Σ. εἴη τὸ ἔλεός σου...³⁰

⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem, rectius, opinor, quam in Hex. ad loc. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxxiv. 5. Jerem. xi. 10. ¹⁶ Idem. Paulo ante 'Α. Σ. εἰς αἰῶνα idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Idem, consentiente Syro-hex. a nobis Graece verso. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. Statim Σ. διὰ γὰρ πλῆθος κ. τ. ἰ. idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.

PSALM. XXXIV.

12. Σ. ἀντεστραμμένα κ. τ. έ.¹
 20. Aliter: Ο'. ότι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ ἐπ'
 ὀργὴν ✕ γῆς ἐλάλουν⁴, δόλους δὲ διελογίζοντο.²
 25. מְרַחֵם. Ο'. μὴ εἴποισαν. Σ. μὴ εἴπαισαν.³

PSALM. XXXV.

10. יִיְהוָה רִקְרֵק. 'Εβρ. μοκῶρ αἰιούμ.¹

PSALM. XXXVI.

- 37, 38. 'Εγκαταλείμματα δὲ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ
 ἔσχατα· οὕτω γὰρ ἐξέδωκαν οἱ λοιποὶ ἐν τῷ,
 τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθή-
 σονται.¹

PSALM. XLII.

5. Σ. τί καταρρέεις . . . τί θορυβεῖς . . .¹

PSALM. XLIII.

10. 'Α. καίπερ. Σ. ἀλλὰ πρὸς τούτοις.¹
 13. 'Άλλος· καὶ οὐκ ἦν πλεονασμὸς ἐν τοῖς ἀλα-
 λάγμασιν ἡμῶν.²
 14. 'Η δε Σ' ὁμοίως τοῖς Ο', καταγέλωτα.³

PSALM. XLIV.

14. מְרַחֵם. In interiori palatio. Ο'. 'Εσεβῶν.
 Alia exempl. ἔσωθεν.¹ 'Άλλος· ἔνδοθεν. Θ.
 ὁμοίως τοῖς Ο' (ἔσωθεν).²
 ('Α.) ἔνδυσιν αὐτῆς εἰς ποικιλτά. Σ. ποικίλα.
 Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³

15. Σ. ἀκολουθήσασαι.⁴

16. 'Α. εἰσελεύσεται.⁵

PSALM. XLVII.

3. מְרַחֵם. Ο'. ἡ πόλις. Σ. μητρόπολις.¹
 13. Σ. περιστοιχίσατε.³
 14. Ο'. καταδιέλεσθε. 'Άλλος· διαμερίζεσθε.³

PSALM. XLVIII.

8. 'Άλλος· ἀδελφὸς οὐ λυτρώμενος, λυτρώσεται ἀνὴρ.¹
 15. 'Α. καὶ ἐπικρατήσουσιν (ἐν αὐτοῖς).²
 21. Ο'. τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις. Schol. Τὸ,
 ἀνοήτοις, παρ' οὐδενὶ κείται.³

PSALM. XLIX.

5. 'Α. συλλέξατέ μοι ὁσίους (μου).¹
 21. ['Άλλος· ἀνομε.]²

PSALM. L.

2. 'Α. Θ. Βεθσαβέθ.¹

PSALM. LIV.

11. Ο'. καὶ πόνος. Σ. καὶ ταλαιπωρίαν. Ε'. καὶ
 κόπος. Σ'. καὶ δόλος.¹
 Ο'. ἐν μέσῳ αὐτῆς. 'Α. ἔνδον αὐτῆς. Οἱ λοι-
 ποί· ἐν μέσῳ αὐτῆς.²

PSALM. LVIII.

16. Σ. αὐτοὶ ρεμβόμενοι κ. τ. έ.¹

PSALM. XXXIV. ¹ Cf. Hex. ad Gen. xlviii. 14.
² Schol. Τὸ, γῆς ἐλάλουν, ἰστέριγμα κ. τ. έ. Pro ἰστέριγμα
 proculdubio corrigendum ἡστέρισμα. Cf. Hex. ad Ezech.
 vii. 27. ³ Cod. 264. PSALM. XXXV. ¹ Cf. Hex.
 ad Gen. xxxvi. 24. PSALM. XXXVI. ¹ Procop. in
 Cat. Niceph. T. I, p. 1591. PSALM. XLII. ¹ Idem
 sonare formas Syriacas et
 (سب) seriously vidimus. PSALM. XLIII.
¹ Cod. 264. ² Idem (non, ut nos male descripsimus, ἐν
 τοῖς ἀλ. αὐτῶν). ³ Idem. PSALM. XLIV. ¹ Sic
 Comp., Ald., Codd. III, 13, 27, alii (inter quos 264), Syto-
 hex. Hieron. in Epist. LXV, 19 (Opp. T. I, p. 389):
 "Pro eo quod in LXX scriptum est ἔσωθεν . . . in quibus-
 dam exemplaribus invenitur *Esebon*, quod *cogitationes*

sonat." ² Cod. 264 in marg. ³ Cod. 264. Ad ποι-
 κιλτά cf. Hex. ad Ezech. xvi. 10. ⁴ Idem (cum ἀκολου-
 θῆσαι). ⁵ Idem. PSALM. XLVII. ¹ Cod. Bodl.,
 quem allegavimus ad loc. Cf. Hex. ad Thren. ii. 11.
² Cod. 264, secundum conjecturam nostram. ³ Idem
 in marg. sine nom. PSALM. XLVIII. ¹ Cod. 264 in
 marg. sine nom. ² Ad constructionem cf. Hex. ad Lev.
 xxvi. 17. 3 Reg. ix. 23. Cod. 264 affert: 'Α. κρατήσουσιν.
 2. ὑποτάξουσιν. ³ Cod. 264. Hieron. → *insipientibus* :.
 PSALM. XLIX. ¹ Cod. 264. ² "Cod. Ambros. C. 98
 Sup. ad ἀνομίαν in marg.: γρ. ἀνομε."—A. C. PSALM. L.
¹ Cf. Hex. ad 3 Reg. i. 11, 16. PSALM. LIV. ¹ Cod.
 264. ² Idem. PSALM. LVIII. ¹ Cod. 264 in
 marg. sine nom.

PSALM. LX.

8. 'Α. ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἀποδιατηρήσουσιν αὐτόν
(וְיִצְרָחָהּ בִּן).¹

PSALM. LXII.

2. Σ. ὁμείρεται.¹

PSALM. LXIV.

4. 'Α. ἐδυναμώθη παρ' ἐμέ. Ε'. ἐκραταιώθη ὑπὲρ ἐμέ.¹
5. וְשֹׁן הַצִּירִי. Ο'. κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. ('Α.) σκηνώσει αὐλάς σου. (Σ.) κατασκηνώσει γὰρ ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. (Θ.) παροικήσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.²
8. Ο'. ἡχους κυμάτων αὐτῆς (alia exempl. add. τίς ὑποστήσεται³).

PSALM. LXVII.

5. בְּיָהּ שָׁמוֹ. ['Α. 'ΙΑ' ἡ ὀνομασία αὐτοῦ.]¹
10. גָּשָׁם נְדָבוֹת. 'Α. ὄμβρον ἐκούσιον (fort. ἐκουσίων).²

PSALM. LXXVII.¹

21. וַיִּתְעַבֵּר. Θ. Ε'. πρὸς ὀργὴν ἐκινήθη.²

PSALM. LX. ¹ Cod. 264. PSALM. LXII. ¹ Codd. 264, 268. PSALM. LXIV. ¹ Cod. 264, recte. Nominativus est ῥήματα. ² Idem in marg. sine nominibus. ³ Sic Comp., Ald., Codd. 13, 21, alii (inter quos 264, 268), Syro-hex., Vet. Lat. Hieron. in Epist. CVI ad Sun. et Fret. 39: "In Graeco additum scribitis, quis sustinebit, quod superfluum est; subauditur enim, qui conturbas profundum maris, et conturbas sonum fluctuum ejus." PSALM. LXVII. ¹ Sic Josephi Hypomn. in Fabricii Cod. Pseudep. V. T. T. II, p. 340, parum probabiliter. ² "In Aquila pro ἐκούσιον, collatis locis aliis Aquilae in Lexx. Montef. legendumne ἐκουσίω?"—A. C. Correctio valde probabilis est, etiamsi in loco Deut. xvi. 10 a Montef. indicato pro singulari נְדָבָה ἐκούσιον praetulimus. Sed τὰ ἐκούσια pro נְדָבוֹת versio est τῶν Ο' ad Num. xxix. 39. ¹ PSALM. LXXVII—XCIX. "De hisce Expositionibus [S. Chrysost. in Psalmos LXXVII—XCIX (Opp. T. V, pp. 723–800)] jam diximus in Praefatione; quas esse spurias nemo non fatebitur; nam a Chrysostomi stylo prorsus abhorrent. Hoc uno fere nomine commendabiles, quod non pauca veterum Scripturae Sacrae interpretum

61. בְּיָדָיו. Ο'. εἰς χεῖρα ἐχθροῦ. (Σ.) εἰς χείρας ἐναντίον. ('Α. Θ.) εἰς χείρας θλίβοντος.³

PSALM. LXXX.

4. בְּבָרָה. 'Α. ἐν πανσελήνῳ. Σ. ἐν μηνιαίῳ.¹
8. 'Α. ἐπακούσω σου κ.τ.έ. Σ. ἐπήκουσά σου κ.τ.έ. Θ. ὡσαύτως.²

PSALM. LXXXIII.

1. וְלִי הָיָה. Οἱ ἄλλοι. ἐπινίκιον περὶ τῶν ληνῶν.¹

PSALM. LXXXIV.

1. מִן הַיָּם. Οἱ ἄλλοι. ἐπινίκιος.¹
13. הָיָה. Οἱ ἄλλοι. (δώσει) τὸν ἀγαθόν.³

PSALM. LXXXVI.

4. יָלַךְ. Ο'. ἐγενήθησαν. Ἄλλοι. ἐγεννήθησαν. Ἄλλοι. ἐτέχθησαν.¹

PSALM. LXXXVII.

1. וְלִי הָיָה. Οἱ ἄλλοι. ἐπινίκιον διὰ χοροῦ.¹

PSALM. LXXXVIII.

13. יָמִין. Ο'. θάλασσαν. Οἱ ἄλλοι. νότον, ἡ δεξιάν.¹

fragmenta contineant, Aquilae, Symmachi, Theodotionis, etc.; quorum nonnulla in Hexaplis nostris non habentur." —Montef. ² Pseudo-Chrysost. ibid. p. 725 E: διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος, καὶ ἀνιβάτετο· τοῦτέστι, πρὸς ὀργὴν ἐκινήθη· οὕτω γὰρ Θεοδοσίω καὶ οἱ [corrigere ol] τὴν πέμπτην ἐκδεδώκασιν. ³ Idem ibid. p. 731 D: ὃν ἔτι μάλλον οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνευτῶν σαφηνίσαι βουλόμενοι, οἱ μὲν, εἰς χεῖρας ἐναντίον, οἱ δὲ, εἰς χείρας θλίβοντος, ἐκδεδώκασιν. Cf. Hex. ad Job. xvi. 9. Psal. lxxvii. 66. lxxx. 15. PSALM. LXXX. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 741 C: εὐσημον δὲ ἡμέραν, τοῦ δεσποῦτος πάσχα· ὅθεν Ἄκ. μὲν πανσέληνον ἐκδίδωκε, Σύμ. δὲ, μηνιαῖον, τὴν πεντεκαδεκάτην τοῦ μηνὸς ἡμέραν ἑκάτερος λέγοντες. ² Cod. 268. PSALM. LXXXIII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 748 D. PSALM. LXXXIV. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 751 A. ² Idem ibid. p. 753 A. PSALM. LXXXVI. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 756 E: τὸ, ἐγενήθησαν, οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνευτῶν σαφέστερον ἐκδεδώκασιν, οἱ μὲν, ἐγεννήθησαν, οἱ δὲ, ἐτέχθησαν, τὴν λέξιν ταύτην ἐκθέμενοι. PSALM. LXXXVII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 757 E. PSALM. LXXXVIII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 763 A.

PSALM. XCIX.

1. לְתִרְיָהּ. 'A. εἰς εὐχαριστίαν. Σ. εἰς εὐλογίαν.
E'. εἰς αἰνεσιν.¹

PSALM. CL¹

1. הַמְעִיזֵנִי. Σ. ἐν τῷ ἀθυμεῖν αὐτόν.²
4. 'A. καὶ ὅσα μου κ. τ. ἐ.³
22. O'. τοῦ ἀναγγεῖλαι. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁴

PSALM. CII.

4. הַמְעִיזֵנִי. 'A. τὸν ἀγχιστεύοντα (s. ἐγγίζοντα).¹

PSALM. CIII.

17. 'A. . . ἐρωδιοῦ ἐλάται οἶκος αὐτῷ.¹

PSALM. CVI.

40. הַמְעִיזֵנִי. Σ. δι' ἀνοδίας.¹

PSALM. CVII.

12. Σ. καὶ μὴ προελθὼν, θεέ, ἐν ταῖς στρατεύσεσιν
(s. τοῖς στρατεύμασιν) ἡμῶν.¹

PSALM. CVIII.

29. הַמְעִיזֵנִי. O'. οἱ ἐνδιαβάλλοντές με. Oἱ λοιποὶ
ἀντικείμενοί (μοι).¹

PSALM. CXV.

2. Σ. καὶ εἶπον ἀθνημόνων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος διέ-
ψευσται.¹

PSALM. CXVIII.

9. Σ. διὰ τίνος λαμπρυνεῖ νέος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;¹
17. Σ. εὐεργέτησον τὸν δοῦλόν σου.²
98. Σ. διὸ καὶ εἰς αἰῶνα αὕτη μοι.³
170. O'. τὸ ἀξίωμα μου. Schol. Ἀξίωμα τὴν ἰκε-
σίαν καλεῖ· τοῦτο γὰρ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
εὗρον ἐρμηνευταῖς, ἵνα ᾗ ἡ ἔννοια οὕτως· εἰσέλ-
θοι ἡ ἰκεσία καὶ ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου,
κύριε.⁴

PSALM. CXXXII.

2. O'. ἐπὶ τὴν ὥαν. Schol. Ὡα, τὸ ἄκρον τοῦ ἱμα-
τίου, ᾗ δ̄ καλοῦμεν περιτραχήλιον, ἥτοι περι-
στόμιον· τοῦτο δὲ ὁ Ἀκύλας στόμα ἐνδύματος
εἶρηκεν.¹

PSALM. CXXXIV.

4. לְתִרְיָהּ. O'. Θ. εἰς περιουσιασμόν. 'A. E'. εἰς
περιούσιον. Σ. εἰς ἐξαίρετον.¹
7. Ἄλλος· ἀναβιβάζων. Ἐτερος· ἀνασπῶν ἀπ'
ἄκρων. Ἄλλος· ἐκ τελεμάτων.²

PSALM. CXXXV.

9. הַמְעִיזֵנִי. O'. εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.
Ἄλλος· εἰς ἐξουσίαν ἐν νυκτί.¹

PSALM. CXXXVIII.

4. Σ. ἐτερολογία.¹

PSALM. XCIX. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 799 A.
¹ PSALM. CI—CVII. Expositionem in hos Psalmos, quam
ementito Chrysostomi nomine ediderunt Savilius (Opp.
T. I, pp. 932—977) et Montef. (Opp. T. V, pp. 644—684),
cum constet ex Eusebio et Theodoro ad verbum fere
consarcinatam fuisse, ceteris praeteritis, unam et alteram
lectionem, quae nonnihil varietatis habere videretur, deli-
bavimus. ² Pseudo-Chrysost. ibid. p. 644 B: ἀκηδία
λυπούμενος, ἡ ἀθυμία, κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἐπὶ τῇ τῶν πολλῶν
κακίᾳ τε καὶ ἀπωλείᾳ. ³ Codd. 264, 268. ⁴ Cod. 264.
PSALM. CII. ¹ Hodie nobis altera lectio verior videtur,
coll. Hex. ad Lev. xxvii. 15. Similiter in Hex. ad Psal.
cvi. 2 pro ἀγχιστευθέντες nunc praeferrimus ἐγγισθέντες, ut
idem interpres ad Lev. xxvii. 33. Cf. Hex. ad Jerem.
i. 34. PSALM. CIII. ¹ Cod. 268. PSALM. CVI.
¹ Pro διανοίας ante nos Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach.*
p. 20 coniecerat ἀνοδίας (non δι' ἀνοδίας), ad Job. xii. 24
appellans. PSALM. CVII. ¹ Codd. 264 (cum τοῖς
σπρ.), 268, Pseudo-Chrysost. ibid. p. 684 C (cum θεός).

PSALM. CVIII. ¹ Cod. 268. PSALM. CXV. ¹ Cod.
264. Cod. 268, ut in Hexaplis. PSALM. CXVIII.
¹ Sic Reg. unus apud Montef., probante Thiemo in libello,
Pro Puritate Symmachi, p. 20. ² Syro-hex. (non
ἐνργ. με τὸν δ̄ σου). Cf. ad Psal. xviii. 14 in *Auctario*.
³ Cod. 264. ⁴ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 717 C.
PSALM. CXXXII. ¹ Cyrilli Lex. MS. Brem. s. v. ὦα.
PSALM. CXXXIV. ¹ Hieron. Comment. in Epist. ad
Titum (Opp. T. VII, p. 726): "Quod quidem Aq. et Vta
ed. εἰς περιούσιον expresserunt; LXX vero et Theod., περι-
ουσιασμόν transferences, commutationem syllabae fecere,
non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco
περιούσιον, in Hebraeo SCOLLA, expressit ἐξαίρετον, id est,
egregium, vel praecipuum; pro quo verbo in alio volu-
mine, Latino sermone utens, peculiarem interpretatus est."
Cf. Hex. ad Eccles. ii. 8. ² Cod. 268, e Chrysostomo;
nescio an rectius quam in Hexaplis. PSALM. CXXXV.
¹ Cod. 268. PSALM. CXXXVIII. ¹ Semler. in *Epist.*
ad J. J. Griesbach. p. 21: "Ineptissime autem ex Ed.

16. מִלְּיָד. 'Εβρ. γολμή.²

PSALM. CXLI.

7. Σ. ἀκρόασαι τῆς λαλιᾶς μου κ. τ. ἐ.¹

PSALM. CXLIV.

14. Σ. τοὺς κύπτοντας.¹

PSALM. CXLVI.

1. Σ. ἀλληλοῦϊα, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός.¹

PSALM. CXLIX.

6. 'Α. καὶ μάχαιρα στομάτων ἐν χειρὶ αὐτῶν.¹

PROVERBIA.

MONITUM.

In gratiam Auctarii ad Proverbia, Ecclesiasticum et Canticum Canticorum perscrutati sumus collationes Bodleianas Codicum 161, 248, 252; e quibus Collator Cod. 161 profitetur se lectiones interpretum et scholia a Bosio notata neglexisse, omnem tamen dissensum et defectum notassee.

CAP. I.

6. מִלְּיָד. 'Α. ἐρμηνείαν. Σ. Θ. πρόβλημα.¹

32. 'Α. Σ. καὶ εὐθηνία ἀφρόνων ἀπολεῖ αὐτούς.²

Rom., quae in his rationibus exiguae fidei est [?], Symmacho tribuunt ἐτερολογία." Symmachi lectionem defendit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v., consentiente Syro-hex.

² Epiphani. adv. Haeres. I, 30, 31 (Opp. T. I, p. 156): Διὰ τοῦτο ὁ Δαβὶδ λέγει· τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον· οἱ ὀφθαλμοί σου· τούτῳ, σπαρέντα πρὶν ἀπεικονισθῆναι με ἔγνωσ με, καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν τοῦ σπαρῆναι με. Ὁ δὲ Ἐβραῖος θαυμαστῶς τὸ ῥήμα σαφηνίζει· τὸ ἀκατέργαστον γὰρ γολμὴ ἐκάλεσεν, ὅπερ ἐρμηνεύεται χόνδρος, ἢ σεμιδάλεως κόκκος.

PSALM. CXLII.

¹ Cod. 268.

PSALM. CXLIV. ¹ Cf. Baruch ii. 18 in

LXX et Syro-hex.

PSALM. CXLVI. ¹ Sic Cod. 268.

S. Greg. Nyss. apud Mai. *N. PP. B. T. III*, p. 141: 'Ἀλληλοῦϊα, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός, ὁ Σύμμαχος τέθεικε.

PSALM.

CXLIX. ¹ "In loco Eusebii est χειρὶ, non χερσὶν, in edit. Mai allata."—*A. C.*

CAP. I. ¹ Didymus apud Mai. *N. PP. B. T. VII*, p. 57: 'Ακούω τοῦ Θεοδοτίωνος ἐρμηνείαν, ἣν ἐξέδωκε καὶ Σύμμαχος, ὅτι πρόβλημα ἐκδεδώκασιν. ² Scriptura ἀνελεί est in Cod. 248.

CAP. II.

10. 'Α. εὐπρεπώσει.¹

18. "Ἄλλος· ἐκύψε γὰρ εἰς θάνατον ὁ οἶκος αὐτῆς.²

21. מִלְּיָד. 'Ο. ὅτι εὐθείς. "Ἄλλος· οἱ δὲ εὐθείς.³

CAP. III.

11. Σ. μὴ ἀποδοκιμάσης.¹

מִלְּיָד. "Ἄλλος· μὴ σικχάνης.²

20. 'Α. ἐν γνώσει (αὐτοῦ).³

22. מִלְּיָד. Guttur tuum. 'Ο. τοῖς σοῖς ὀστέοις. Θ. (τοῖς) ὀστέοις σου.⁴

CAP. IV.

25. Σ. εἰς εὐθύ.¹

CAP. V.

3. 'Α. Θ. καὶ λείος κ. τ. ἐ.¹

19. Σ. Θ. (καὶ) ἐλάφιον χάριτος.²

CAP. VI.

8. 'Ο. — ὡς σεμνὴν ποιεῖται (alia exempl. ἐμπορεῖται).¹

12. Σ. Θ. στρεβλεύμασι στόματος.²

13, 14. מִלְּיָד. 'Α. συμβιβάζει δὲ τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ στρεβλότητας.³

14. מִלְּיָד. 'Α. ἀντιδικίας.⁴

CAP. II. ¹ Cod. 248. ² Codd. 161, 248, uterque in marg. sine nom. ³ Cod. 248 in marg. sine nom.

CAP. III. ¹ Cod. 161 affert: 'Α. μὴ ἀποδοκιμάσης. Cod. 252 sine nom.: μὴ ἀποδοκιμά . . . , reciso margine. ² Tischendorf. *Notit. Cod. Sin.* p. 80: "Ab hoc inde loco in margine annotata sunt quae quid sibi velint non satis assequor. . .

Sunt autem haec: μὴ ὀλιγόρη, μὴ ἐκδικήσης, μὴ συγχάνης (ita certe legi)." Pro συγχάνης indubitanter corrigimus σικχάνης, h. e. σικχάνης, quae lectio ad alteram Aquilae editionem pertinere videtur. Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 46. Exod. i. 12.

Num. xxi. 5. Jesai. vii. 6. ³ Cod. 161. ⁴ Idem. Sic in textu Ald., Codd. III, 103, 106, alii.

CAP. IV. ¹ Codd. 161, 248. CAP. V. ¹ Cod. 248. ² Cod. 161 solus.

CAP. VI. ¹ Sic Codd. 23, 248 (in marg.), 252, Syro-hex., Euseb. Eclog. Prophet. p. 2, Constit. Apost. II, 63. Ambrosius: quam venerabilem mercatur.

² Cod. 248. ³ Codd. 161, 248. Hinc fortasse corrigendum Nobilii scholium ad v. 14. ⁴ Cod. 161. Mox (v. 19) Cod. 248:

24. ער. 'Α. ἐταίρου σου. Σ. πλησίον. Θ. πόρνης.⁵

CAP. VII.

10. ('Α.) θέσις πόρνης. (Σ.) τάξις πόρνης.¹

20. Θ. ἐν ἡμέρᾳ εὐσήμου.²

21. 'Α. ἐξέκλινεν. Σ. ἡγξεν.³

CAP. VIII.

8. 'Α. Σ. διεστραμμένον.¹

14. בִּנְיָ בִּנְיָ. Ο'. ἐμὴ φρόνησις. "Αλλος" ἐγὼ συνέσεις.²

19. וְיָ. Θ. καὶ ὑπὲρ Φιλίππειον.³

29. ✕ Θ. καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται (s. παρελεύσονται⁴) στόμα αὐτοῦ. Σ. ἵνα ὕδωρ μὴ παραβαίνῃ τὸν λόγον αὐτοῦ.⁵

CAP. X.

1. Aliud exempl. παραβολαὶ Σαλομώνος.¹

13. 'Α. Σ. Θ. ἐν χειλεσι συνετοῦ εὐρεθήσεται σοφία.²

17. 'Α. Σ. ὁ δὲ καταλιμπάνων ἐλέγχους.³

25. תִּסִּי. Σ. ὡς θεμέλιος.⁴

CAP. XI.

13. Σ. σκέπει λόγους.¹

CAP. XII.

6. 'Α. Θ. ἐνεδρεύουσιν εἰς αἷμα.¹

10. יְהִי עֵשֶׂת יְהִי. Ο'. τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελέημονα. "Αλλος" αἱ δὲ γνώμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπικεῖς.²

19. Ο'. μάρτυς δὲ ταχύς (Θ. θυμώδης³).

25. Θ. μέριμνα ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς κατισχοῦ αὐτόν.⁴

CAP. XIV.

12. 'Α. Θ. ἔσχατον αὐτῆς.¹

24. 'Α. Σ. Θ. πλοῦτος αὐτῶν.²

CAP. XV.

2. 'Α. Σ. ἀναβλύσει.¹

5. 'Α. διασύρει.²

27. 'Α. Σ. Θ. τaráσσει οἶκον αὐτοῦ.³

CAP. XVI.

15. Οἱ Γ'. ἐν φωτὶ προσώπου.¹

24. Σ. Θ. γλυκὺ τῇ ψυχῇ καὶ ἴαμα ὀστέων.²

28. הִלְכִי בְּמַרְרִי בְּמַרְרִי. Σ. ὁ δὲ ὑποκρινόμενος διαστέλλει ἡγούμενον.³ "Αλλος" καὶ φλύαρος χωρίσει ἐταίρον.⁴

CAP. XVII.

9. Σ. ὁ δὲ δευτέρων λόγον διαχωρίζει συνήθη.¹

CAP. XVIII.

4. 'Α. Σ. ἀναβλύσων.¹

10. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῷ δραμεῖται δίκαιος, καὶ ὑπερ-αρθήσεται.²

'Α. ἀντιδικίας. Cf. Hex. ad Cap. xix. 13. xxviii. 25.

⁵ Cod. 248. Mox ad v. 25, not. 52, dele haec: "quae desunt in Codd. 23, 252." CAP. VII. ¹ Cod. 252 in marg. sine nom. Codd. 161, 248, ut Nobil. ² Codd. 161, 248. ³ Codd. 161, 248, 252. Cf. Schleusner. Nov. Thes. s. v. ἄγχο. CAP. VIII. ¹ Cod. 252.

² Idem in marg. sine nom.: κράτος οἱ θεοῦ (sic) ἐγὼ σύνεσις. ³ Cod. 161, 248 (utique cum φιλίππειον). Diod. Sic. XVI, 8 (de Philippo Macedonum rege): Νόμισμα γὰρ χρυσοῦν κόπας, τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον (Φιλίππειον Reg. 2). Plaut. Curcul. III, 70: Statuam vult dare auream solidam, faciundam ex auro Philippeo (h. e. purissimo). ⁴ Codd. 161, 248, 252. ⁵ Cod. 252 (cum λαὸν pro λόγον). CAP. X. ¹ Syro-hex. in textu: ܐܢܬܝܢܐ, appicto in marg. ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ. Cf. Hex. ad Cap. xxv. 1. ² Codd. 161, 248, emaculatus quam Nobil. ³ Cod. 248. Cod. 161: Σ. ὁ δὲ κ. τ. εἰ. ⁴ Cod. 252.

CAP. XI. ¹ Cod. 252. CAP. XII. ¹ Cod.

248. ² Cf. Hex. ad v. 26, not. 49. Lectionem duplicem huc trahit Jaegerus, probante Lagardio, qui in ea genuinam τῶν Ὁ versionem agnoscit. Nisi potius sit duplex versio posterioris clausulae v. 26: ἡ δὲ ὁδὸς τῶν ἀσεβῶν πλανήσκει αὐτούς. ³ Codd. 161, 248. ⁴ Cod. 161, non male, ut κατισχοῖ pro κατισχοῦ scribatur. CAP. XIV. ¹ Cod. 161.

² Cod. 248. CAP. XV. ¹ Cod. 252. ² Idem.

³ Cod. 248. CAP. XVI. ¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248. ³ Codd. 161 (cum ἡγούμενος), 248, ut ante Montefalconium coniecerat L. Bos. ⁴ Cod. 161 in marg. sine nom. Ad v. 29 Cod. 252 in marg. sine nom.: καὶ φλαρεσχώρας.. (sic, reciso margine) ἐταίρον. Est alius proculdubio interpretis, quidni Vti? Cf. Hex. ad Cap. xvii. 28. CAP. XVII. ¹ Cod. 252 solus. Cf. Hex. ad Psal. liv. 14. Jerem. xiii. 21. CAP. XVIII. ¹ Codd. 161, 248. (Ad ܐܢܬܝܢܐ, ἀνομωρῶν, cf. Sirac. xxxix. 6 in LXX et Syro-hex.)

² Idem.

18. הַגִּירָל. Οἱ Γ'. (δ) κληρος.³

CAP. XIX.

15. וְנִפְשָׁה רְמִיָּה. Ο'. ψυχή δὲ ἀεργοῦ (Σ. ὑψηλή. Θ. δολία¹).

19. 'Α. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέλῃ κ. τ. ἐ.²

25. וְפִתִּי. 'Α. καὶ θεलगόμενος. Σ. καὶ ἀδεής.³

CAP. XX.

3. 'Α. καθίσαι ἀπὸ δικασίας. Σ. ἀναχωρῆσαι ἀπὸ ἀηδίας.¹

יְתַלֵּעַ. Σ. ἀποκαλυφθήσεται.²

CAP. XXI.

18. 'Αλλος· καὶ ἀντὶ εὐθοῦς ἀσύνθετος.¹

CAP. XXII.

19. Σ. γνωστὴν ἐποίησά σοι ζωήν.¹

CAP. XXIII.

10. Ο'. μὴ μεταθῆς ('Αλλος· μέταιρε¹).

14. מִשְׁאִיל. Ο'. ἐκ θανάτου. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ ἄδου.²

16. 'Α. ἐν τῷ λαλεῖν χεῖλῃ σου εὐθέα.³

22. כִּי־יִקְרַע. Ο'. ὅτι γεγήρακε. 'Α. ὅταν γη-
ράσῃ.⁴

CAP. XXIV.

27. Σ. καὶ φρόντισον ἐν ἀγρῷ σαντοῦ.¹

CAP. XXV.

1. Σ. καὶ ἔτι αὐταὶ παροιμίαι.¹

6. 'Α. Σ. Θ. (μὴ) στῆς.²

12. 'Αλλος· ἐνώτιον χρύσειον, καὶ πίνωσις χρυσῆ.³

27. Σ. ἐξερυνᾶν δὲ τιμὴν ἑαυτῶν δόξα.⁴

CAP. XXVI.

9. וְכִשְׁרִי בְּפִי לְשׁוֹן. Σ. καὶ οὕτως παραβολὴ ἐν
στόματι ἀπαιδευτῶν.¹

22. Θ. λόγοι ἐνδυμίου ὡς ἐξαπλούμενοι.²

23. 'Α. Θ. ἐκκαίμενα.³

26. Σ. καλύπτοντος μίσος κ. τ. ἐ.⁴

CAP. XXVII.

4. 'Αλλος· τίς δὲ ὑποστήσεται κατὰ πρόσωπον ζήλου;¹

16. Σ. Ε'. κεκρυμμένος βορέας ἄνεμος.²

'Α. Σ. καὶ ἔλαιον δεξιᾶς αὐτοῦ καλέσει.³

CAP. XXVIII.

7. 'Α. καὶ νέμων συμβολοκόπους.¹

20. Σ. ὁ δὲ σπεύδων κ. τ. ἐ.²

CAP. XXIX.

2. 'Α. ἐν τῷ πληθυνθῆναι δικαίους.¹

14. 'Α. εἰς ἔτι. Σ. εἰς ἀεί. Θ. εἰς αἰῶνα.²

CAP. XXX.

1. וְכִלְיָ. 'Α. καὶ τελέσω.¹

4. וְיָרַד. 'Α. καὶ κατεβίβασεν.²

³ Cod. 252. CAP. XIX. ¹ Codd. 161, 248. ² Idem. ³ Codd. 161 (cum ᾄδης), 248 (cum ἀδής), 252 (cum ἀδόξης). Quid significet nisi ἀδεής in malam partem pro θρασὺς ignoramus. CAP. XX. ¹ Cod. 252 (cum καθίσαι). In Hexaplis editis vox ἀντιδικασία non alibi legitur. ² Ad hanc versionem Geiger in *Symmachus* etc. p. 61 confert Arab. جَلَعَ, in VII *relectus fuit, conspectui patuit*. CAP. XXI. ¹ Ad *سما* Syro-hex. in marg. pingit: ACYN-ΘΕΤΟC.

CAP. XXII. ¹ Sic (non 'Α. Σ.) Codd. 161, 248, 252. CAP. XXIII. ¹ Cod. 161 in marg. reciso: .. τερε. Cf. LXX ad Cap. xxii. 28. ² Codd. 161, 248.

³ Cod. 248 (cum εὐθεία). ⁴ Codd. 161, 248 (sine nom.). CAP. XXIV. ¹ Codd. 161 (cum αὐτοῦ), 248 (idem), 252 (sine nom.). CAP. XXV. ¹ Cod. 252, qui Aquilae male tribuit: καίγε αὐται αἱ παροιμίαι. ² Codd. 161, 248.

³ Cod. 248 in marg. sine nom. Cod. 161 affert tantum:

ἐνώτιον χρύσειον. Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach*. p. 26: "Legitur πίνωσις χρυσῆ, quod nemo intelligit. Interea πίνωσις χρυσοῦ substituo; alii, si possint, melius."

⁴ Cod. 252. CAP. XXVI. ¹ Codd. 161, 248. Cf. Hex. ad Cant. Cant. vii. 6. ² Codd. 161, 248, 252 (cum Σ. λόγος ἐνδυμίου ἐξ.). Vox ἐνδυμίου prorsus ignoratur; sed et correctio ejus ἐνθυμίου nullum idoneum sensum fundit.

³ Codd. 161, 248: 'Α. Θ. ἐισκαίμενα, quae vox nulla est. Ad ἐκκαίμενα cf. Hex. ad Psal. ix. 23. ⁴ Idem.

CAP. XXVII. ¹ Codd. 161, 248. ² Cod. 252, Syro-hex. ³ Codd. 161, 252 (cum καλείται). CAP. XXVIII.

¹ Cod. 252 (cum συμβουλ.). ² Cod. 161. CAP. XXIX. ¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248. Cod. 252: 'Α. Θ. εἰς ἔτι. εἰς αἰῶνα. εἰς ἀεί.

CAP. XXX. ¹ Cod. 252. ² Euseb. in *Eclg. Prophet.* p. 102: διὸ καὶ ἐνταῦθα παρὰ τῷ Ἀκύλῳ εἴρηται· τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ κατεβίβασεν;

4. 'Α. τίς συνέλεξεν πνεῦμα ἐν θανάροις αὐτοῦ; Σ.
τίς συνήγαγεν ἄνεμον ἐν ταῖς δραξίν (αὐτοῦ);³
26. Σ. καὶ ἔταξαν.⁴

CAP. XXXI.

3. Σ. τὴν ἰσχύν σου. Οἱ Γ'. τὰ σὰ χρήματα.¹

ECCLESIASTES.

CAP. I.

7. Σ. εἰς τὸν τόπον ἀφ' οὗ οἱ ποταμοὶ πορεύονται,
καὶ ἐκεῖ αὐτοὶ ἀναστρέφουσιν.¹
13. וַיִּהְיֶה. 'Α. ἐξερυνῆσαι. (Σ.) διαθρῆσαι.²
17. 'Α. ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι νομὴ ἀνέμου.³

CAP. II.

2. Σ. εἰς τὸν γέλωτα εἶπον θόρυβον.¹
8. Σ. πεκοῦλια.²
9. Σ. ἀπὸ ἔμπροσθέν μου.³
12. 'Α. Θ. πλάνας.⁴
Aliter: Σ. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος ἵνα παρακολουθήσῃ
βασιλεῖ; 'Α. Θ. βασιλείας.⁵
17. Σ. κακὸν γάρ μοι ἐφάνη τὸ ἔργον.⁶ 'Α. τὸ ποι-
ούμενον. Σ. τὸ ἔργον τὸ γινόμενον.⁷
21. Σ. γοργόγητι.⁸
23. 'Α. βάσανος καὶ θυμὸς.⁹
26. Σ. τῷ ἀρέσκοντι αὐτῷ.¹⁰
תַּעֲרִי. Ο'. καὶ γνώσιν ('Ἄλλος' ἐπιστήμην¹¹).

CAP. III.

16. 'Α. τῆς δικαιοσύνης.¹
22. Σ. τίς γὰρ αὐτὸν κ. τ. ἐ.²

CAP. IV.

13. 'Α. ὅς οὐ γνώσεται τοῦ φυλάσσειν ἔτι.¹
16. וְגַם. Ο'. περασμός. Σ. τέλος.²
17. Σ. καὶ ἔγγιζε ὥστε ἀκούειν [κακόν].³

CAP. V.

9. וַיִּהְיֶה לְהַבְרִיחַ וְיִבְרֶה. Ο'. καὶ τίς ἡγά-
πησεν ἐν πληθεί αὐτῶν γέννημα; 'Ἄλλος'
καὶ τίς ἡγάπησε δῶρα ἐν πληθεί οὐκ ἐλεύ-
σεται.¹
10. וַיִּבְרֶה בְּרִיבָה. Ο'. ἐν πληθεί ἀγαθωσύνης.
'Α. ἐν πληθεί τῆς ἀγαθωσύνης.²

CAP. VI.

2. וַיִּהְיֶה וַיִּבְרֶה. Ο'. ὅτι ἀνὴρ ξένος. Σ. ἀλλὰ
ἄνθρωπος ἀλλότριος.¹
3. וַיִּבְרֶה בְּרִיבָה. Ο'. ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν. Σ. βέλ-
τιον (αὐτοῦ).²

CAP. VII.

3. Θ. ἐν κακώσει.¹
7. Σ. διὰ γὰρ φωνὴν ἀπαιδεύτων κ. τ. ἐ.²
13. Σ. ἡ σοφία κ. τ. ἐ.³
16. Σ. μακρόβιος.⁴
22. Σ. ἀλλὰ μὴδὲ πᾶσι τοῖς λαλουμένοις παράσχῃς
τὴν καρδίαν σου.⁵

³ Cod. 252. (In Hexaplis nostris, praeceuntibus Drusio et Montef., ἐν τοῖς δραξίν perperam pinximus.) ⁴ Codd. 248, 252. CAP. XXXI. ¹ Cod. 252: ὁ τὴν ἰσχύν σου. ο... τὰ σὰ χρήματα, reciso margine.

CAP. I. ¹ Codd. 161, 248, 252 (cum ἀποστρ.). ² Cod. 252. Cf. Hex. ad Cap. vii. 26. ³ Cod. 252. Cod. 248 in marg. sine nom.: ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι. CAP. II.

¹ Cod. 161, necnon codex quidam (Mat.) ccl. Matthaei, cujus collationem dedit G. L. Spohn in Appendice libri Lipsiae anno 1785 editi, cui titulus: *Der Prediger Salomo* etc. Iste codex cum Cod. 161 aretissimam cognationem habet. ² Cf. Hex. ad Psal. cxxxiv. 4 in *Auctario*.

³ Codd. 161, 248. ⁴ Cod. 252. ⁵ Idem. Cod. 161, 248: 'Α. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος ἵνα π. βουλὴν (sic); ⁶ Codd.

161, 248. ⁷ Codd. 161 (cum γενόμενον), 248, 252.

⁸ Codd. 161, 248. ⁹ Codd. 248, 252. ¹⁰ Codd. 161 (sine τῷ), 248 (idem), 252, Mat. (ut 161). ¹¹ Codd. 248, 252, uterque in marg. sine nom. CAP. III. ¹ Cod. 252.

² Codd. 248, Mat. CAP. IV. ¹ Codd. 161 (cum τι pro ἔτι), 252 (cum Σ. pro 'Α.), Mat. (ut 161, cum Θ. pro 'Α.). ² Cod. 252. Hieronymi Latina non male verteris: Σ. οὐκ ἔστι τέλος παντὶ τῷ λαῷ. ³ Idem. CAP. V. ¹ Sic in textu post γενήματα (sic) ex duplici versione Codd. 106, 261 (cum καὶ οὐκ pro οὐκ). Cod. 252 in marg. reciso: . ὦρα (sic) ἐν πληθεί . κ. ἐλεύσεται. ² Cod. 252. CAP. VI.

¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248, Mat. CAP. VII.

¹ Cod. 252. ² Codd. 161, Mat. ³ Codd. 161, 248.

⁴ Codd. 161, 248, Mat. ⁵ Cod. 252.

23. 'Α. ὅτι πρὸς πλεονάκεις καιροῦ πονηρεύσεται καρδία σου.⁶
 25. Σ. ὁ οὐδείς εὐρήσει.⁷
 26. Σ. περιώδενσα.⁸
 27. Σ. ὁ ἀρεστὸς τῷ θεῷ.⁹
 28. מַצְאֵי יְהוָה יִצְאֵי. Ο'. ἴδε τοῦτο εὖρον ('Α. Θ. ἔργον¹⁰).
 30. 'Α. Σ. μόνον ἴδε.¹¹
 יִשָּׁר. Ο'. εὐθῆ. Σ. ἀπλοῦν.¹²

CAP. VIII.

2. מִצְוָה פִּרְמָהּ. *Ego (praecipio) os (jussum) regis observa.* Ο'. στόμα βασιλέως φύλαξον. Σ. ἐγὼ παραινῶ βήσεις (s. βῆσιν) βασιλέως φύλασσε (s. φυλάσσειν).¹
 3. אֵל-תַּעֲבֹד. *Ne persistas.* Ο'. μὴ στῆς. Σ. (μὴ) ἐπίμενε.²
 10. Σ. οἱ καὶ ὅποτε περιῆσαν, ἐν τόπῳ ἀγίῳ ἀνεστρέφοντο.³
 13. לֹא-יִתְרַחֵץ יָמָיו. (Σ.) οὐδὲ ἐν μακροῖς ἔσται χρόνοις.⁴
 16. נִתְּנִי. (Σ.) ἔγνω.⁵

CAP. IX.

3. יְהוָה לֵלוֹת. 'Α. (καὶ) πλάναί. Σ. καὶ αὐθαδείας.¹

3. Σ. τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῶν εἰς νεκρούς.²

9. הִבְרִי. Οἱ λοιποὶ ἀτμοῦ σου.³
 10. מִצְוָה יִשָּׁר. Ο'. ὅσα ἂν εὐρη. Σ. ὅσα ἂν ἐφικνείται.⁴
 11. Σ. τὸ φθάσαι δρόμῳ.⁵
 Σ. πορίσαι τροφήν.⁶
 Ο'. καίγε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις. Σ. οὐδὲ τῶν τεχνῶν τὸ εὖχαρι.⁷
 17. Σ. μετὰ προσηνείας. Σ. μᾶλλον κ.τ.έ.⁸

CAP. X.

1. Σ. μυῶν θάνατος κ.τ.έ.¹
 4. Σ. ὅτι σωφροσύνη παύσει ἀμαρτήματα μεγάλα.³
 17. Σ. μετὰ ἀνδραγαθίας.³

CAP. XI.

3. 'Α. Σ. ἐκκενώσουσιν.¹
 8. יִנָּחֵם. 'Α. καὶ μνησθήτω.²
 9. הָאֵל-כֹּל-יָדָע. Ο'. καὶ γινῶθι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις. Σ. γινώσκων ὅτι περὶ πάντων τούτων.³
 10. יְשֻׁבֵּי-יָנוּחַ. *Et juvenilis aetas.* Ο'. καὶ ἡ ἀνοία. Σ. (καὶ) ἡ περὶ αὐτὴν σπουδῆ.⁴

CAP. XII.

1. פָּרָג. 'Α. πρᾶγμα.¹

⁶ Codd. 248, 252 (cum καρδίαν), Mat. (cum πορεύεται).
⁷ Mat. Cod. 161: ὁ οὐδείς. ⁸ Cod. 252. Cf. Hex. ad Cant. Cant. iii. 3. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 161, 248. Lectio vix sana esse potest. ¹¹ Cod. 252. ¹² Idem.
 CAP. VIII. ¹ Codd. 161, 248, Mat.: Σ. ἔργω πᾶν ἐνωρήσεις βασιλέως φύλασσε. Scriptura est mendosissima, sed nullo negotio emaculari potest e Cod. 253, qui pro v. 2 integro in textu legit: ἐγὼ παραινῶ βῆσιν βασιλέως φυλάσσειν, καὶ παραβῆναι ὅρκον θεοῦ (μὴ σπουδάσης). ² Codd. 161, Mat. ³ Cod. 252. ⁴ Idem in marg. sine nom. Hieron. Symmacho tribuit: *neque longo supererit tempore.* ⁵ Idem. Hieron.: Σ. *statui.* Sed praefero ἔταξα, coll. Hex. ad Psal. viii. 2. Ezech. iii. 17. Jerem. lii. 32. CAP. IX. ¹ Cod. 252, emaculatus quam in Hexaplis. ² Idem. ³ Idem.
⁴ Codd. 161 (cum ἀφικνείται), 252 (cum ἐφικνείται), Mat. (ut 161). ⁵ Cod. 252, favente Syro-hex. ⁶ In fine not. 28

adde: "In Sap. Salom. xv. 12 pro πορίζειν Syro-hex. habet *חַסְדִּים*." ⁷ Cod. 252. E Syro-hex. tentabamus: Σ. οὐδὲ ταῖς τέχναις εὐμορφία; sed *לֹא-יִתְרַחֵץ* Graece sonat τὸ εὖχαρι Sap. Salom. xiv. 20 in Syro-hex. ⁸ Cod. 248, non ut e Parsonsio exscripsimus. CAP. X. ¹ Codd. 161, 248. ² Cod. 252. ³ Lectio anonyma *לֹא-יִתְרַחֵץ חַסְדִּים* est proculdubio eadem ac Graeca μετὰ ἀνδραγαθίας. Scilicet nomen Syriacum ponitur pro ἀριστεία 4 Macc. xii. 17; adjectivum autem *לֹא-יִתְרַחֵץ* pro γενναῖος ibid. xvii. 24. CAP. XI. ¹ Cod. 252. Statim Σ. δένδρον idem, ut Syro-hex. ² Idem. ³ Idem (cum γινώσκων). ⁴ Codd. 161 (cum scholio: νέοις ταῦτα λεκτέον), 252, Mat. (ut 161, cum λεκτέον pro λεκτέον). Interpres ad יִנָּחֵם, *stupidiose quiescivit*, respexisse videtur. CAP. XII. ¹ Cod. 252.

5. 'Α. τρώφ τρομήσουσιν ἐν τῇ ὁδῷ.²
'Α. καὶ καρπεύσει ἡ κάππαρις.³
Σ. ἀπελεύσεται γὰρ ὁ ἄνθρωπος.⁴
6. Σ. καὶ πρὶν ἢ κοπῆναι τὸ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου.⁵
Θ. καὶ δράμῃ ἡ χελώνη ἡ χρυσή.⁶
8. הַבֵּל הַכֵּל הַלְהִיךְ מִן הַבֵּל הַלְהִיךְ. Ο'.
ματαιότης ματαιοτήτων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστικὸς,
τὰ πάντα ματαιότης. 'Α. ἀτμός ἀτμίδων, εἶπεν
κωελῆθ, τὰ πάντα ἀτμός.⁷
10. 'Α. Σ. καὶ συνέγραψεν ὀρθῶς.⁸
11. 'Α. Θ. πεφυτευμένοι. (Σ.) πεπηγότες.⁹
13. Σ. τοῦτο γὰρ ὅλος ὁ ἄνθρωπος.¹⁰

CANTICUM CANTICORUM.

CAP. I.

3. Ε'. ἔλαιον ἐκχέμενον εἰς ὑπεραρέσκειαν ὀνομά σου κ.τ.ε.¹
8. Ε'. ἔξελθέ σοι ὀπισθεν τῶν ποιμνίων (σου).²
10. Σ. ἐν τοῖς κοσμήμασιν.³
12. Aliter: Σ. ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει. . ('Αλλος') ἐν ἀναπτώσεισιν.⁴
- יְהִי נֶתֶן יְהִי. Ο'. νάρδος μου ἔδωκεν ὁσμὴν
αὐτοῦ. 'Α. νάρδον ἔδωκεν ὁσμὴν ἑαυτοῦ.⁵

13. 'Α. ἔνδεσμος σμύρνης.⁶
16. 'Α. εὐθαλής. ('Αλλος') πεπικνωμένος.⁷

CAP. II.

2. 'Α. Σ. ἀκάνων.¹
7. Οἱ λοιποὶ ἐν δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας.²
12. הַיָּמִי. Ο'. τῆς τομῆς. Σ. τῆς κλαδεύσεως.
Ε'. καὶ τομὴ ἀμπελώνος.³
14. (Σ.) ἐντὸς ἐξοχῆς τῆς πέτρας.⁴
17. בְּתָר. Aliter: 'Α. τῆς βιθέρ. (Σ.) βαθθάρ.
(Θ.) θυμιαμάτων. (Σ') μαλαβάθρων.⁵

CAP. III.

1. יְהִי בְּהִי יְהִי. Ο'. ὃν ἡγάπησεν ἡ ψυχὴ
μου. ('Αλλος') σὺν ᾧ ἀγαπᾷ ἡ ψυχὴ μου.¹
4. Σ'. καὶ οὐκ ἀνῆσα (αὐτόν).²
6. Σ. χνοός.³

CAP. IV.

1. Σ. αἱ ἀνεφάνησαν κ.τ.ε.¹
2. 'Α. Σ. διδυμοτόκοι.²
3. 'Α. Ε'. ἐκ κόκκου.³
- 'Α. μῆλα σου. . .⁴ Σ. αἱ παρειαὶ σου αἱ σκεπόμεναι καλύμματι.⁵

² Codd. 248, 252. ³ Cod. 252 (non 248). Deinde Codd. 248, 252 (sine nom.): καὶ διαλυθῇ ἡ ἐπίπνοος. ⁴ Cod. 252 (cum γέ pro γάρ). ⁵ Idem (cum κοπήσαι). ⁶ "Voci χελώνη, quod Syrus noster vertit **ܠܚܝܬܐ**, navis, num aliquid lucis daret glossa Hesychiana, quam casu offendi nuper: Χελώνη· τὸ ὑποπόδιον· καὶ νόμισμα Πελοποννησιακόν· καὶ ἡ τροπὴ τῆς νεώς διὰ τὸ ἐπικαμπέει· Glossae Hesychianae vel similes interdum Nostro videntur fuisse ad manus; et vocis Graecae appositio innuit aliquam differentiam interpretem sensisse inter Syrum et Graecum." —A. Ceriani. ⁷ Cod. 252. Cf. Hex. ad Cap. i. 1. ⁸ Cod. 248. ⁹ Codd. 161, 248, Mat. Cod. 252, Syro-hex.: Σ. πεπηγότες. ¹⁰ Codd. 248 (sine nom.), 252. Syro-hex.: Σ. ὅλος ὁ ἄνθρωπος (**ܠܚܝܬܐ**). Mox Cod. 252: Σ. πᾶσαν γὰρ πρᾶξιν.

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Cod. 252 (cum σὺ pro σοι). ³ Idem (non ἐν κοσμήμασιν, ut Parsons.). ⁴ Idem. ⁵ Idem. Cod. 161: Σ. νάρδον ἔδωκεν. ⁶ Cod. 252. ⁷ Idem. CAP. II. ¹ Cod. 252. Cod. 161: 'Α. ἀκα-

νών (sic). ² Cod. 252 (non ut Parsons.). ³ Syro-hex. a Middeldorpfi praetermissus: ♦ (putationis) **ܡܠܟܐ**. ♦ **ܡܠܟܐ** **ܡܠܟܐ**. ⁴ Cod. 252 in marg. sine nom. ⁵ Cod. 252: 'Α. τῆς βιθέρ. βαθθάρ. θυμιαμάτων. μαλαβάθρων (sic). E notula Syro-hexaplari, **ܡܠܬܐܬܪܥܐ**. ⁶ Idem sine magna molitione eruimus lectionem egregiam, sed paulo labascentem, Σ'. μαλαβάθρου, quae nunc per favorem codicis nostri (cujus scripturam utinam nobis non invidisset Parsonsius) firmo pede stat. Utrum vero singularis numerus (qui in hoc vocabulo longe usitatus est) an pluralis verior sit, penes lectorem judicium sit. Pronum quidem fuit in Graeco codice ex praecedenti **θυμιαμάτων** scribere **μαλαβάθρων**, sed **ω** firmat opinio Syrus. CAP. III. ¹ Cod. 252: . . . **ܡܠܟܐ** (sic) **ܡܠܟܐ** ἡ **ܡܠܟܐ**. ² Idem (non, ut Parsonsius, Σ. οὐκ ἀνῆσα). ³ Idem. In Codd. 161, 248 lectio anonyma est. CAP. IV. ¹ Codd. 161, 248, 252 (non οἱ, ut nos negligerent edidimus). ² Cod. 252. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 161, 248, 252.

6. 'A. (ἔως) κοπάσῃ ἡ ἡμέρα. .⁶ Σ. . . καὶ κλι-
θῶσιν.⁷

8. שָׁרַר אֲשֶׁר מִרְאֵה שָׁרַר. Ο'. ἀπὸ ἀρχῆς
πίστεως, ἀπὸ κεφαλῆς Σανίρ. Σ. ἀπὸ κεφα-
λῆς Ἀμανά, ἀπὸ κεφαλῆς Σανείρ.⁸

15. Σ'. βέδντων.⁹

CAP. V.

2. רָע. Ο'. ἀγρυπνεῖ. 'A. Σ. γρηγορεῖ.¹

4. חָשַׁ. Ο'. ἀπέστειλε. Σ. ἔθιξεν.²

7. 'A. τὸ κάλυμμά μου.³

8. אִשְׁמְתִּי-אִם. Ο'. ἐὰν (Σ. ἵνα⁴) εὔρητε.

11. (Σ') λιθία καὶ χρυσῖον.⁵

15. 'A. Ε'. Σ'. πάρινοι.⁶

יִפְסְיָ. Ο'. τεθεμελιωμένοι. Σ. ἐπικείμενοι.⁷

CAP. VI.

5. Σ. καὶ ἡ διάλεξις σου καλῇ.¹

9. כְּמוֹ-שֶׁחַר. Ο'. ὥσει ὄρθρος ('Ἄλλος' . . ραυμα²).
(Σ') καταπληκτικὴ μεμεγεθυσμέναις.³

11. 'A. λαοῦ μου ἐκουσιαζομένου. Ε'. λαοῦ ἡγου-
μένου.⁴

12. וְיִנְחָהוּ. 'A. καὶ ὁραματισθῇσόμεθα ἐν σοί.⁵

CAP. VII.

1. Ε'. διερχομένην ὡς χορὸν τῶν παρεμβολῶν.¹

אִשְׁמְתִּי-כְמוֹ. Ο'. ὅμοιοι ὁρμίσκοις. Σ. ὡς περι-
τραχήλια.²

5. Σ. καὶ ἡ διακόσμησίς σου ὡς πορφύρα βασιλικὴ
περιδεδεμένη εἰλήμασι.³

✧

⁶ Cod. 252. ⁷ Codd. 161 (sine καὶ), 248, 252 (ut 161).

⁸ Cod. 252 (cum α. . να, et ανεῖρ (sic)). ⁹ Codd. 161, 248, 252.

CAP. V. ¹ Cod. 252. ² Idem (reciso margine): Σ. θίξεν τὰ ἔντερα μου ἐταράχθη. ³ Idem.

⁴ Idem. ⁵ Idem in marg. sine nom.: λιθία τοῦ χρυσίου. ἐπίσημος ἐν χρυσῷ (sic). λιθία καὶ χρυσῖον. Mox Codd. 161, 252, in marg.: ὡς ἐλάται. ⁶ Cod. 252. ⁷ Idem.

CAP. VI. ¹ Cod. 252. ² Idem. Vocis nescio cuius reliquae literae evanuerunt. Tentabam ὥσπερ αὔρα. ³ Idem in marg. affert: ἐπίφοβος μετὰ στύφους (sic). ὡς ἐπιφανία (sic).

ἐπιφανὴς ὡς μεγαλυνόμεναι. καταπληκτικὴ . . μεγεθυσμέναις. Cf. Hex. ad Num. vi. 5. ⁴ Idem (cum ἐκ . . . ζομένου). ⁵ Idem.

CAP. VII. ¹ Cod. 252 (cum δ. ὡ. . . τῶν

6. 'A. . θύγατερ τρυφῶν. Σ. ἀγάπη ἐν σπατά-
λαις.⁴

8. אֲלֹהִים. 'Ἄλλος' λήψομαι.⁵

12. יְדִי-תִּתֵּן. Ο'. τοὺς μαστοὺς μου. 'Ἄλλος'
τὴν ἀγάπην (μου).⁶

CAP. VIII.

4. 'A. ἐν δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας.¹

5. יְדִי-תִּתֵּן לְהַבִּילָה שָׁמָּה. Ο'. ἐκεῖ ὠδίνῃσέ σε ἡ
τεκοῦσά σε. Σ. ποῦ ὠδίνῃσεν ἡ τεκοῦσά σε.²

6. תִּתֵּן-כְּחֹתֶיךָ. Ο'. θές με ὡς σφραγίδα. Σ.
περίθου με ὡς σφραγίδα.³

11. Σ. ἐνέγκη κ. τ. ἐ.⁴

12. Σ. ἀμπελών μου ὃ εἰς πρόσωπόν μου.⁵

J E S A I A S.

MONITUM.

Ad Jesaiam spicilegium lectionum trium inter-
pretum non contemnendum e B. Stephanopoli colla-
tionibus Codd. 86, 88 in usum operis Holmesiani
confectis excerptimus.

CAP. I.

14. 'A. ἐκοπίασα αἰρεῖν.¹

CAP. II.

4. Ο'. καὶ οὐ λήψεται ἡ ἔτι (4).¹

12. 'A. Σ. Θ. ταπεινωθήσεται.²

CAP. III.

9. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποί. Vae illis etc.¹

✧

π.). ² Idem (cum ὥσπερ τραχὺ . . .). Cf. Hex. ad Hos.

ii. 13. Idem paulo ante: Σ. ἡγεμόνος ἐναδ. . . (ἐνδεσμοί?).

³ Idem affert: Σ. καὶ ἡ διακόσμησις. Σ. ὡς πορφύρα βα . . . κή
περιδεδεμένη εἰλήμασιν (sic). ⁴ Idem (cum σπα . . .).

⁵ Idem in marg. reciso: . . λήψομαι τῶν . . . εἰς αὐτοῦ . . . ἐλα-
τῶν αὐτοῦ. ⁶ Idem in marg. sine nom. CAP. VIII.

¹ Cod. 252: 'A. ἐν δορκάσιν . . . ἐλάφοις τῆς . . . Cf. Hex. ad
Cap. ii. 7. ² Idem. ³ Idem (cum Σ. . . θου). ⁴ Idem
(cum ἐνέγκει). ⁵ Idem.

CAP. I. ¹ Ad αἰρεῖν, quod hodie praetulerim, cf. Hex. ad
Deut. i. 9. CAP. II. ¹ Cod. 88. Sic sine obelo

Codd. III, 26, 233, 301. ² Idem. CAP. III.

¹ Hieron.

17. 'Α. ἀποκαλύψει.²

23. Θ. θέριστρα — κατάκλιτα ⁴.

CAP. IV.

5. Ο'. καὶ ὡς καπνοῦ καὶ ☒ ὡς (4) φωτός.¹

CAP. V.

1. Schol. 'Η Ἑβραϊκὴ λέξις καὶ ὁ Ἀκύλας, τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ, ἐξέδωκαν.¹

7. Ο'. οἶκος τοῦ Ἰσραήλ — ἐστὶν ⁴.

CAP. VII.

13. 'Α. μῆτι ὀλίγον ἀπὸ (ὕμων) μοχθοῦν ἄνδρα, ὅτι μοχθοῦτε καί γε τὸν θεὸν μου;¹

CAP. VIII.

13, 14. תַּת־יְהוָה יְבָרַךְ אֹתוֹ תַּקְרִישׁוּ יְהוָה מִן־אֲנָכֶם יְהוָה לְמִקְרָאֵי מִן־אֲנָכֶם יְהוָה מְעִרְיָנָם; וְלֹא־בֶן־יִרְשָׁלָּיִם. Ο'. κύριον αὐτὸν ἀγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος· κὰν ἐπ' αὐτῷ πεποιθὼς ᾗς, ἔσται σοι εἰς ἀγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λίθου—ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀνθ' οὗ σαφέστερον ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσε· κύριον τῶν δυνάμεων, αὐτὸν ἀγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται φόβος ὑμῶν, καὶ κραταίωμα ὑμῶν, καὶ ἔσται εἰς ἀγίασμα· εἰς δὲ λίθον προσκόμματος καὶ εἰς πέτραν σκανδάλου τοῖς δυσὶν οἴκοις Ἰσραὴλ, εἰς παγίδα καὶ εἰς πέτραν σκανδάλου τῷ οἰκοῦντι ἐν Ἱερουσαλήμ.¹

CAP. X.

33. 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται.¹

CAP. XI.

14. Θ. Ἰδουμαία (καὶ) Μωὰβ ἔκτασις χειρῶν αὐτῶν.¹

CAP. XIII.

12. כְּנָפֵי. 'Α. σπῖλωμα.¹

CAP. XIV.

5. שָׁבַר יְהוָה מִיָּהּ וְשָׁבַר יְהוָה מִיָּהּ. Ο'. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν (Σ. τὴν ῥάβδον¹) τῶν ἁμαρτωλῶν.

16. 'Α. ὁ κλονῶν τὴν γῆν. Σ. ὁ ταρασσών. Θ. παροργίζων.²

21. 'Α. Σ. πατέρων αὐτῶν. Θ. πατρὸς αὐτῶν.³

CAP. XVI.

7. קִיר־הַתֵּיחַ. 'Α. τοίχω. Σ. τείχει..¹

14. Ο'. ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν (alia exempl. add. ἡμερῶν³) μισθωτοῦ.

CAP. XXVII.

12. Ο'. ἔως Ῥινοκορούρων.¹

CAP. XXVIII.

2. Θ. παρὰ κυρίου.¹

'Α. Σ. Θ. ὡς ἐντίναγμα χαλᾶζης.²

Θ. καταγίγς κυκλώσα.³

² Cod. 88. ³ Syro-hex. ⁴ ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

¹ Cod. 88. Cf. ad Cap. ii. 12.

CAP. XI. ¹ Cod. 88

(cum ἔκτασις). CAP. XIII. ¹ Cf. Jerem. ii. 22 in LXX, ubi pro כְּנָפֵי ponitur κεκληδῶσαι. Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach*, p. 33: "Puto fuisse στήλωμα, ut alibi LXX στήλογραφίαν [pro כְּנָפֵי] verterunt." CAP.

XIV. ¹ Victor apud Ghislerii Catenam ad Jerem. li. 7.

² Cod. 88. ³ Idem (cum Σ. Θ. pro 'Α. Σ.). CAP.

XVI. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 170: Δεσέκ. 'Ακύλας· τοίχω. Σύμμαχος· τείχει. ² Sic Cod. 88, Syro-hex. (cum ἡμερῶν in marg.), teste Cod. C., qui indicem vocis אֶדְוָה in textu post (non, ut Cod. A., ante) ἐτῶν ponit. CAP.

XXVII. ¹ Hieron. apud Euseb. in Onomastico, p. 317: "Rhinocorura, civitas Aegypti, cujus meminit Jesaias. Sciendum autem quod hoc vocabulum in libris Hebraicis non habetur, sed a LXX interpretibus propter notitiam loci additum est." CAP. XXVIII. ¹ Cod. 86.

² Codd. 86, 88 (cum 'Α. Σ.). ³ Codd. 86 (cum καταγγίς).

4. **וְהָיָה**. Ο'. τῆς δόξης ✕ αὐτοῦ (4).⁴
 12. Σ. καὶ αὐτὴ ἡ ἡρεμία.⁵
 15. Σ. καταφυγὴν.⁶
 17. Θ... καὶ σκέπη ὕδατος κατακλύσει.⁷
 21. Σ. Θ... ἀλλοτρία ἡ ἐργασία αὐτῆς.⁸
 22. 'Α. Θ. μὴ χλευάζετε.⁹
 27. 'Α. βαβδισθήσεται.¹⁰

CAP. XXIX.

1. 'Α. πόλις παρεμβλήσεως Δαυίδ. Σ. πόλις ὀχύρωμα Δαυίδ. Θ. πόλις περιφραγμα Δαυίδ.¹
 3. Σ... καὶ ἀναστήσω κατὰ σου πολιορκίας.²
 13. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγένετο τὸ φοβεῖσθαι αὐτοὺς κ.τ.ε.³
 17. **וְהָיָה**. Ο'. οὐκέτι. 'Α. Θ. τί ἔτι.⁴
 Θ. (ὥς) Κάρμηλος.⁵
 19. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἀγίῳ Ἰσραὴλ ἀγαλλιάσονται.⁶
 22. 'Α. Σ. Θ. ὁ λυτρωσάμενος τὸν Ἀβραάμ.⁷

CAP. XXX.

1. **וְהָיָה**. Ο'. προσθεῖναι. ✕ 'Α. ἔνεκεν.. ✕ Θ. τοῦ..¹
 4. **וְהָיָה**. Θ. εἰς ἔθνη ἔφθασαν. 'Α. εἰς Ἀνῆς ἡγγισαν.²
 6. 'Α. ἄρμα κτηνῶν λιβός. Σ. Θ. λῆμμα κτηνῶν νότου.³
 8. **וְהָיָה**. ✕ 'Α. ἀκρίβασον αὐτήν. ✕ Θ. διάγραφον.. ✕ Σ. ἐγχάραξον..⁴
 11. **וְהָיָה**. 'Α. Σ. Θ. ἀποστήσατε.⁵
 17. **וְהָיָה**. Ο'. φεύγονται πολλοί. 'Α. Σ. Θ. φεύξεσθε.⁶

19. Σ. κλαυθμῷ οὐ κλαύσει, καὶ ἐλεῶν ἐλεήσει σε.⁷
 20. **וְהָיָה**. Ο'. καὶ οὐκέτι μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. Σ.. καλυφθήσεται ὁ ὑποδεικνύν σοι.⁸
 22. **וְהָיָה**. 'Α. Σ. Θ. καὶ μιανείτε.⁹
וְהָיָה. Disperges ea. Ο'. λεπτὰ ποιήσης. 'Α. λικμήσεις..¹⁰
 24. **וְהָיָה**. Vanno ei ventilabro. Ο'. ἐν κριθῇ λελικμημένη. Σ. ἐν πτύφ καὶ θρίνακι.¹¹
 Θ. λικμητηρίφ.¹²
 25. 'Α. Σ. ἐπηρμένον.¹³
 'Α. Θ. ἐν τῷ πεσεῖν μεγαλυνομένους.¹⁴
 27. **וְהָיָה**. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ μακρόθεν.¹⁵
 28. **וְהָיָה**. Cribro pernicipi. Ο'. ἐπὶ πλανήσει ματαίᾳ. Σ. ἀφορισμῷ ματαιότητος.¹⁶
וְהָיָה. Et frenum errare faciens in maxillis gentium. Ο'. καὶ διώζεται αὐτοὺς πλάνησις, καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. 'Α. Θ. καὶ χαλινὸν πλανῶντα ἐπὶ σιαγόνας λαῶν.¹⁷
 30. **וְהָיָה**. Et demissionem. Ο'. καὶ τὸν θυμόν. Σ. (καὶ) τὴν ἐπανάπαυσιν.¹⁸
 33. **וְהָיָה**. Rogus ejus. Ο'. ξύλα κείμενα. 'Α. κέδρινα.¹⁹

CAP. XXXI.

2. **וְהָיָה**. Σ. ἀδικίαν.¹
 3. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὅτι ἵπποι αὐτῶν σάρκες.²
 9. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἡ πέτρα αὐτοῦ ἡ φοβερὰ παρελεύσεται, καὶ ἡττηθήσονται.³

κυκλώσασα), 88. ⁴ Cod. 88 (cum τ αὐτοῦ). Sic sine aster. Codd. 22, 36, 51, alii, invito Syro-hex. ⁵ Codd.

86, 88 (cum ἀνάπτεις pro ἀνάψεις in lectione Aquilae).

⁶ Idem. ⁷ Cod. 88. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem.

¹⁰ Idem. CAP. XXIX. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88.

³ Cod. 86. Mox (v. 14) παραδόξως, non παραδόξω, idem.

⁴ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. ὅτι ἔτι. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem.

⁷ Codd. 86, 88. CAP. XXX. ¹ Cod. 86. ² Idem.

Aquilae lectionem depravatam affert Parsonsii amanuensis:

'Α. εἶσαν ἡσοχηγῆ (sic). ³ Idem. Mox in lectione

Theodotionis Cod. 86 pro ἐκ κρύφων scribit ἐκρυφῶν (sic).

⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86 (cum -σθαι), 88.

⁷ Cod. 88. Cod. 86 affert: Σ. κλαυθμῷ. Θ. κλαυθμῷ. Σ. ἐλεῶν ἐλεήσῃ (sic). ⁸ Codd. 86, 88 (cum οὕτω δεικνύν σοι).

Abulvalides: non occulat et obvelat se doctor tuus. Cf. Hex. ad Joel. ii. 23. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. 86.

¹¹ Codd. 86 (cum ἐν πτύον καὶ θρίνακιν), 88 (cum ἐν πύονι καὶ θρίνακιν).

Schol. Venet. ad Il. N, 588: Τινὲς τὰ μὲν σιδηρὰ πτύα, τὰ δὲ ξύλινα καὶ τρόπον χειρὸς ἔχοντα, οἷς καὶ τὴν γῆν μεταβάλλουσι καὶ τοὺς ἀστάχνας ἀναρρίπτουσι, θρίνακας φασι.

¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem (cum μεγαλονόμενος).

¹⁵ Idem. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 86.

¹⁹ Idem. CAP. XXXI. ¹ Cod. 86. ² Idem.

³ Codd. 86, 88 (uterque cum παρελύσονται).

CAP. XXXII.

4. תַּרְוָה. Σ. τρανῶς. Θ. κρανγὰς.¹
 8. Σ. ἄρχων δὲ ἀρχοντικά βουλευέσεται, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἡγεμόνων.²
 11. 'Α. Σ. Θ. εὐθηνούσαι.³
 12. עַל-שִׁירִים. Ο'. καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν. Σ. κατὰ.⁴
 'Α. ἐπ' ἀμπέλφ ἀύξητικῇ. Σ. Θ. περὶ ἀμπέλου πολυφύρου.⁵
 14. הָיָה בְּעַר שְׁלִיחוֹת. Erunt pro speluncis. Ο'. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια. Σ. ἐγένετο κατὰ σπηλαίων.⁶
 15. רִיחַ. Σ. ἀνάψυξις. Θ. ἀνεμος.⁷

CAP. XXXIII.

2. 'Α. Σ. γίνου κ. τ. ἐ.¹
 3. מִחֲמִימָה. 'Α. Θ. (ἀπὸ τῆς) ὑψώσεώς σου.²
 6. Σ. καὶ ἔσται ἡ πίστις τοῦ καιροῦ σου.³
 תַּרְסָא. 'Α. Σ. Θ. φόβος.⁴
 אוֹצֵר. 'Α. Σ. Θ. (θησαυρὸς) αὐτοῦ.⁵
 9. 'Α. ἐχυδαίωθη.⁶
 21. 'Α. καὶ τριήρης—αὐτόν (sic).⁷
 22. הוּא. Ο'. κύριος οὗτος. 'Α. Σ. Θ. αὐτός.⁸
 23. 'Α. τότε ἐμερίσθη σκῦλα λαφύρων ἀπὸ πληθους. Σ. ὥστε μὴ κρατεῖν—ίστιον.⁹

CAP. XXXIV.

4. 'Α. Σ. Θ. Ο'. καὶ τακῆσονται πᾶσαι αἱ στρατιαὶ τοῦ οὐρανοῦ.¹
 5. עַל-עַרְוָה רַחֲמֵי לְמַשְׁפָּחָה. Ο'. καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως ('Α. Σ. Θ. τοῦ ἀναθέματός μου εἰς κρίσιν).²

6. בְּבִצְרָה. Ο'. ἐν Βοσὶρ (Σ. Βοσόρα³).
 מִבְּצָרָה. Ο'. ἐν τῇ 'Ιδουμαίᾳ. 'Α. Σ. Θ. (ἐν γῇ) 'Εδώμ.⁴
 7. 'Α. πιανθήσεται. Σ. Θ. λιπανθήσεται.⁵
 8. 'Α. τῆς δικασίας. Σ. τῆς ἐκδικήσεως.⁶
 14. לִלְיִית. Σ. λάμμαι.⁷
 15, 16. 'Α... γυνὴ ἑταίραν αὐτῆς... Θ... μία αὐτὸν οὐκ ἔλαθεν.⁸

CAP. XXXV.

2. הָרַר. 'Α. διαπρέπειαν. Σ. εὐπρέπειαν. Θ. ὠραιότητα.¹
 הָרַר. 'Α. Σ. Θ. ✕ καὶ τοῦ Σαρῶν.²
 הָרַר. Ο'. καὶ τὸ ὕψος. 'Α. διαπρέπειαν. Σ. εὐπρέπειαν. Θ. μεγαλοπρέπειαν.³
 10. שָׁשׁ. Ο'. ἀγαλλίαμα. 'Α. χαρά.⁴

CAP. XXXVI.

1. סִנְחִירִיב. Ο'. Σενναχηρίμ. 'Α. Σενηρήβ.¹
 הַבְּצִרֹת. Ο'. τὰς ὀχυράς. 'Α. (τὰς) διηρμένas.²
 2. Οἱ λοιποί· ὁ ἀναμνησέσκων.³
 5. מִדְּבַר בִּי. Ο'. ἀπειθείς μοι. 'Α. Σ. Θ. ἀπέστης μου.⁴
 9. Σ. ὑποστήσῃ εἰς πρόσωπον.⁵
 10. 'Α. Σ. Θ. ✕ ἀνάβηθι εἶπεν πρὸς μέ· ἀνάβηθι εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.⁶

CAP. XXXVII.

- 2, 5. הָיָה. Ο'. 'Ησαΐαν. Θ. 'Ιεσσίαν.¹
 4. Σ. Θ. περὶ τοῦ λίμματος τοῦ εὐρεθέντος.²

CAP. XXXII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86 (cum ἄρχοντι καὶ βουλευέται), 88. ³ Codd. 86, 88 (cum εὐθηνούσαι).
⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. ἐπ' ἀμπ. αὐξ. περὶ ἀμπ. πολ. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (cum ἀνάπτυξις).
 CAP. XXXIII. ¹ Codd. 86 (cum γενεῶν), 88. ² Cod. 86.
³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. ⁶ Cod. 86 (cum ἐχυδαίωθη). Cf. nos in *Addendis* ad Jesaiam.
⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88 (uterque cum μερίσθη).
 CAP. XXXIV. ¹ Codd. 86 (cum τῶν οὐρανῶν), 88. ² Cod. 86 (cum ἀναθέματος). ³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. ⁷ Codd.

86, 88 (cum λάμμαι). ⁸ Cod. 86. CAP. XXXV.
¹ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. διαπρέπεια. Σ. εὐπρέπεια. Θ. ὠραιότης. ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86.
 CAP. XXXVI. ¹ Codd. 86, 88 (cum Σαηρήβ). ² Cod. 86.
 Cf. Hex. ad Deut. iii. 5. Mox idem scribit: 'Α. ὑψηλὴς ἐν ἀνεσκαλοπισμένην χώραν. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86.
⁵ Idem, qui statim affert: Σ. ἀρχοντος κ. τ. εἰ. Cod. 88 in marg. (non in textu): Σ. ὑποστή εἰς πρόσωπον. ⁶ Codd. 86, 88 (cum 'Α. Σ. Θ. Ο').
 CAP. XXXVII. ¹ Cod. 86. ² Idem.

8. **כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע**. Ο'. καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν.
'Α. Σ. Θ. ἤκουσεν γὰρ ὅτι ἀπῆρεν.³

12. **וַיִּרְאֵהוּ**. Ο'. καὶ 'Ραφέθ. 'Α. Σ. Θ. καὶ 'Ρε-
σέφ.⁴

13. Σ. ἦν ἀνεστάτωσεν καὶ ἐταπείνωσεν.⁵

14. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ κ. τ. ε.⁶

וַיִּפְרֹשֶׁהוּ. Ο'. καὶ ἤνοιξεν ('Α. ἐξεπέτασεν.
Σ. ἤπλωσεν. Θ. ἀνέπτυξεν⁷) αὐτό.

16. **יָשַׁב הַכְּרִבִּים**. Ο'. ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου-
βίμ. Θ. καθήμενε τὰ χερουβίμ.⁸

18. **וַיִּמָּנֶה**. Ο'. ἐπ' ἀληθείας. 'Α. ὄντως.⁹

22. **וַיִּחְרֹה**. 'Α. Σ. Θ. ὀπίσω σου.¹⁰

24. **וַיִּרְחַץ**. Ο'. καὶ εἰς τὰ ἔσχατα. Θ. μηρούς.¹¹

25. Σ. Θ. ἔγω ὤρυξα καὶ ἔπιον ὕδωρ.¹²

27. **וַיִּבְשּׁוּ**. Ο'. καὶ ἐξηράνθησαν. 'Α. Θ. ἐπτοή-
θησαν καὶ ἡσχύνθησαν.¹³

30. 'Α. Σ. Θ. αὐτομάτως.¹⁴

'Α. Σ. Θ. αὐτοφυῆ.¹⁵

33. 'Α. καὶ οὐ ροιζήσῃ ἐκεῖ βέλος.¹⁶

34. **וַיִּזְחַץ**. Ο'. ταύτην. 'Α. Σ. Θ. αὐτοῦ.¹⁷

38. **וַיִּסְרַח**. Ο'. Νασαράχ. 'Α. Νεσερέχ. Σ. Θ.
Σενερέχ.¹⁸

'Α. Σ. Θ. εἰς γῆν 'Αραρέτ.¹⁹

CAP. XXXVIII.

6. **וַיָּתַת הָעִיר הַזֹּאת**. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ τὴν
πόλιν ταύτην.¹

8. **וַיִּשָּׁב**. Σ. παλινδρομῶ.²
Σ. ἐν τῷ ὥρολογίῳ 'Αχαζ.³

9. 'Α. Σ. Θ. γραφή.⁴

11, 12. 'Α. Σ. Θ. ἐπαύσατο ἡ γενεά μου.⁵

12. 'Α. ὡς σκέπη ἐταῖροί μου συνέσπασαν. Σ. ὡς
σκηνὴ ποιμένων συνεσπάσθη.⁶

14. **וַיִּהְיֶה לִּי עֲרִבָה**. *Jona, angustiae sunt*
mihi; sponde pro me. Ο'. πρὸς τὸν κύριον, ὃς
ἐξέλιτό με, καὶ ἀφελιτό μου τὴν ὁδὸν τῆς
ψυχῆς. 'Α. κύριε, συκοφαντία ἐμοί, ἐγγύησαί
με.⁷ Σ. (κύριε) βεβίασμαι, ἀνάδεξάι (με).⁸
Θ. . . σέσωκας.⁹

15. 'Α. τί λαλήσω; καὶ εἶπεν ἐμοί, αὐτὸς δὲ ἐποίησε
προβιβάσαι πάντα . . .¹⁰ Θ. . . καθοδήγησιν
πάντας . . .¹¹ Σ. . . ἀναλογίσομαι πάντα τὰ
ἔτη μου ἐπὶ τῇ πικρίᾳ τῆς ψυχῆς μου.¹²

20. Σ. καὶ ψαλμοὺς ἡμῶν ψαλοῦμεν.¹³

22. **וַיִּהְיֶה**. Σ. τί τὸ σημεῖον.¹⁴

CAP. XXXIX.

1. **וַיִּרְאֵהוּ**. Ο'. Μαρωδάχ (✕) 'Α. Σ. Θ.
Βαλαδάν.¹

2. 'Α. Σ. τῶν ἀρωμάτων αὐτοῦ.²

Ο'. καὶ τῆς στακτῆς. Schol. Οὐκ ἐπὶ 'Εβραίοις
τάχα δὲ ἔν τισιν ἀντιγράφοις οὐδὲ παρὰ τοῖς
Ο' φέρεται.³

'Α. Θ. καὶ οὐκ ἦν ῥῆμα. Σ. οὐκ ἦν ῥητόν.⁴

CAP. XL.

3. **וַיִּסְרַח**. 'Α. ἀνεσκολοπισμένην.¹

³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88 (cum
ἀνεστάτεσεν). ⁶ Codd. 86 (cum αὐτὸν), 88. ⁷ Cod. 86.
⁸ Idem. Cod. 88: Ο'. ἐπὶ τὰ χερουβίμ. ⁹ Cod. 86.
¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 88. ¹² Codd. 86, 88 (cum
ὤρυγα). ¹³ Codd. 86 (cum ἐποιήθησαν), 88. ¹⁴ Cod. 86.
Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. αὐτόματα. ¹⁵ Codd. 86 (cum αὐτοφυῆν),
88. ¹⁶ Codd. 86, 88 (uterque cum βυζήσῃ). ¹⁷ Cod.
88. Alter codex affert: 'Α. Σ. Θ. καὶ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν οὐ
μὴ εἰσελθῇ. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem. CAP.
XXXVIII. ¹ Cod. 86 in marg. sine aster. Haec desunt
in Codd. III, XII (qui habet in marg. sub ✕), 24, 26, aliis,
invito Syro-hex. ² Codd. 86 (cum πάλιν δρομῶ), 88 (cum
πάλιν δρομῶ). (Vox παλινδρομοῦν vix reperitur, sed δρομοῦν
sancivit Aq. ad Psal. lxxvii. 32.) ³ Cod. 86. ⁴ Idem.

⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (uterque
cum ✕ ἐγγύησέ με). ⁸ Codd. 86 (cum βεβίασμε ἀνάδεξε), 88.
Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 122. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 86
(cum προβιβᾶσαι), 88 (cum πάντας). Ad προβιβᾶσαι cf.
Hex. ad Psal. xli. 5. ¹¹ Codd. 86 (cum καθοδήγησεν
πάντα), 88. ¹² Cod. 88. ¹³ Idem (cum ὑμῶν).
¹⁴ Codd. 86 (cum τὸ τὸ σ.), 88 (cum τὸ σ.). CAP.
XXXIX. ¹ Codd. 86, 88. Vox deest in Codd. III, XII
(qui habet in marg. sub ✕), 26, 41, aliis. ² Idem.
³ Cod. 86. ⁴ Cod. 88. Cod. 86: 'Α. Σ. οὐκ ἦν. CAP.
XL. ¹ Lectionem eruimus e vitiosa scriptura Cod. 88:
Σ. εὐθείας ἐνομαλίσσατε πεσκολοπισμένη. Cf. Hex. ad Cap.
xxxvii. 2.

7. קציר. 'A. πράσον.²

9. מַצְרַח מִצְרַח. 'O. δ' εὐαγγελιζόμενος Σιών.
'A. Σ. Θ. σαυτῇ εὐαγγελιζομένη Σιών.³

קציר. 'O. τῇ ἰσχυί. Σ. ἰσχυρῶς.⁴

10. Σ. ἐξουσιάζει αὐτόν. Θ. ἐκυρίευσεν αὐτοῦ.⁵

11. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάζει.⁶

12. 'A. Σ. Θ. ἐν σπιθαμῇ ἡτοίμασε, καὶ ἐμέτρησεν
ἐν τρίτῳ τὸν χοῦν τῆς γῆς.⁷

14. Σ. συνέτισεν.⁸

15. Aliter: 'A. Σ. Θ. ἰδοὺ νῆσοι ὡς λεπτὸν ἀπο-
πίπτον.⁹

21. 'A. ἀπὸ κεφαλῆς.¹⁰

CAP. XLI.

3. 'A. Σ. Θ. οὐκ ἦλθεν. οὐχ ἤξει.¹

8. 'A. Σ. τοῦ φίλου μου.²

10. מִלֵּשׁ-לֵּשׁ. Ne trepide circumspectias. 'O. μὴ
πλανῶ ('A. ἐπικλίνου. Σ. ἀπατηθῆς. Θ.
παρεῖσο³).

11. מִשְׁפָּחַת רִיבָה. 'A. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες. 'A. δικα-
σίας σου. Σ. οἱ ἀντιλέγοντές σου. Θ. τῆς
μάχης (σου).⁴

14. 'A. Σ. Θ. ὁ ἅγιος.⁵

מִלֵּשׁ-לֵּשׁ. 'O. δ' λυτρούμενός σε. 'A. Θ. ὁ ἀγχι-
στεύς σου.⁶

17. מִשְׁפָּחַת. 'O. ἐπακούσομαι ✠ Οἱ λοιποὶ αὐ-
τῶν.⁷

18. 'O. εἰς ἔλιν ('A. λίμνην⁸).

19. מִשְׁפָּחַת. Σ. ἀκαπνον ξύλον.⁹

CAP. XLV.

15. 'A. (θεὸς) ἄρα ἰσχυρὸς ὁ ἀποκρυπτόμενος θεὸς
'Ισραὴλ σώζων. Θ. διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυ-
φαῖος θεὸς 'Ισραὴλ.¹

CAP. XLVII.

6. 'O. ✠ διότι ἐμίαναν.¹

CAP. LI.

1. Σ. ὅθεν ἐξεκολάφθητε.¹ Θ. (ὅθεν) ἐκόπητε.²

2. מִשְׁפָּחַת. 'O. ὅτι εἶς ἦν. 'A. Θ. ὅτι ἕνα.³

3. מִשְׁפָּחַת. 'O. καὶ παρεκάλεσα. Σ. παρεμυθίσαστο.⁴

5. 'A. Σ. καὶ βραχίονές μου ἔθνη κρινούσιν.⁵

9. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν, γενεὰς αἰώ-
νων.⁶

Θ. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα πλάτος, διαλύσασα
δράκοντα.⁷

10. מִשְׁפָּחַת. 'A. ξηράνασα.⁸

14. מִשְׁפָּחַת. 'A. ἐτάχυνεν στρωννύνου
τοῦ ἀνοιχθῆναι.⁹

17. 'A. Σ. Θ. ἐξεστράγγισας.¹⁰

'A. καρώσεως. Σ. σπαραγμοῦ.¹¹

20. 'A. Σ. Θ. ὡς ὄρυξ ἐν ἀμφιβλήστρω.¹²

22. 'A. Σ. Θ. καὶ ὁ θεός.¹³

CAP. LII.

8. 'A. σκοπευτῶν. Σ. Θ. σκοπῶν.¹

Σ. ὀφθαλμοφανῶς γὰρ ὄψονται.²

² Cod. 88: 'A. ἤρασαν (sic). ³ Codd. 86, 88 (cum
αὐτῇ). Mox 'A. Σ. Θ. εὐαγγελιζομένη iidem. ⁴ Codd. 86,
88 (cum ἰσχυρῶς). ⁵ Cod. 86, emendatius quam alter
codex. ⁶ Cod. 86 (om. αὐτοῦ), 88 (cum βαστάζει).

Mox Θ. πράεος ἀξί (sic) Cod. 86. ⁷ Cod. 86 (om. ἐν
ante τρίτῳ). ⁸ Cod. 86: Σ. μετὰ τίνος συνεβουλεύσατο, καὶ
συνήτησεν (sic)... Cod. 88: μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήτησεν (sic)...

⁹ Cod. 86. ¹⁰ Idem. CAP. XLI. ¹ Cod. 86.
² Cod. 86, 88. ³ Idem (cum Σ. ἀπατηθεῖς. Θ. παρείον).

Ad Aq. cf. Hex. ad Gen. iv. 4. Ad Theod. ex ingenio
rescripsimus παρείσο, a παρείμαι (= παραλελυμαι, ἐκλελυμαι).

⁴ Cod. 86 (cum 'A. δικασιάσουσι), emendatius quam Cod. 88.

⁵ Cod. 86, 88. ⁶ Codd. 86 (cum ἀγχιστὰς), 88 (om. δ).

⁷ Cod. 86. ⁸ Cod. 86, 88. ⁹ Cod. 86. Sed cf.

Hex. ad Jerem. xvii. 6. Mox Σ. καὶ ξ. εἰλαίος idem. Deinde
Codd. 86, 88: 'A. ✠ θῆσω... Σ. ✠ θῆσω ἐν τῇ ἀβάτῳ...
Θ. ✠ θῆσω...

CAP. XLV. ¹ Cod. 88. CAP.

XLVII. ¹ Cod. 88. Sic sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii.

CAP. LI. ¹ Cod. 86, 88 (cum ἐξεκολάσθητε (sic)). ² Ii-

dem. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88 (cum καὶ π.).

⁵ Cod. 86. ⁶ Codd. 86 (om. τὰς ante ἔμπρ.), 88.

⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. (Ad v. 13

dele lectionem: 'A. ἐτάχυνεν.) ¹⁰ Codd. 86, 88. Mox

Cod. 86 scribit: 'A. ἐκπτῶμα (sic). Σ. κρατῆρα ποτήριον. Θ.

κόνδυ π. ¹¹ Idem. ¹² Codd. 86, 88 (cum ὄρυξεν pro

ὄρυξ ἐν). ¹³ Cod. 86. CAP. LII. ¹ Cod. 88.

² Codd. 86, 88 (uterque cum παρόψονται pro γὰρ ὄψονται).

12. 'Α. ἐν ἐκθαμβήσει. Σ. ἐκθάμβω. Θ. θορύβω.³
 15. 'Α. Θ. βαντίσει. Σ. ἀποβάλλει.⁴

CAP. LIII.

2. Σ. οὐδὲ ἀξίωμα, ἵνα εἰδῶμεν αὐτὸν, οὐδὲ θεωρίαν, ἵνα ἐπιθυμήσωμεν αὐτόν.¹
 3, 4. 'Α. ἐξουδενωμένος, διδὼν οὐκ ἐλογισάμεθα αὐτὸν ὅντως.²
 4. 'Α. αὐτὸς τὰς νόσους ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τοὺς πό-
 νους ἡμῶν ὑπέμεινεν.³
 Θ. μεμαστιγμένον, πεπληγότα ὑπὸ θεοῦ (καὶ)
 Σ. Θ. τεταπεινωμένον.⁴
 7. חַתְּרֵי לֵלִי—נִגְשׁ. Θ. προσήχθη, καὶ αὐτὸς
 ἤκουσεν, καὶ οὐκ ἤνοιξεν.⁵
 9. 'Α. Σ. Θ. τοὺς ἀσεβεῖς.⁶
 12. רָצְחָהּ. Ο'. κληρονομήσει. Σ. διαμερίσω.⁷
 Ο'. ἀνθ' ὧν. Θ. ὅτι.⁸
 Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις. Σ. (καὶ) μετὰ (τῶν ἀθε-
 τούντων).⁹
 'Α. ἦρεν. Σ. Θ. ἀνέλαβεν.¹⁰

CAP. LIV.

1. Ο'. ἡ οὐ τίκτουςα. Θ. (ἡ) οὐ τεκοῦσα.¹
 'Α. κελάδει αἰνεσιν, καὶ χρεμέτισον.²
 Σ. Θ. ἡφανισμένης . . τῆς ὑπάνδρου.³
 3. חֲרָצִי. 'Α. Σ. διακόψεις. Θ. χυθήσῃ.⁴
 4. חֲרָצִי לֵלִי. Ο'. ὅτι κατησχύνθη. 'Α. Σ. Θ.
 οὐ γὰρ αἰσχυνθήσῃ.⁵
 חֲרָצִי. Ο'. αἰώνιον. Σ. Θ. τῆς νεότητός (σου).⁶

5. חֲרָצִי. 'Α. (καὶ) ἀγχιστεύς σου.⁷
 6. חֲרָצִי. Ο'. οὐδ' ὡς γυναῖκα ἐκ νεότη-
 τος. Σ. καὶ γυναῖκα νεότητος.⁸
 8. חֲרָצִי. Ο'. ὁ ῥυσάμενός σε. 'Α. ἀγχιστεύς σου.⁹
 10. Aliter: Σ. Θ. . . τὸ δὲ ἑλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ
 ἀποκινηθήσεται . .¹⁰
 11. Σ. συντίθημι. 'Α. Σ. Θ. στίβει τοὺς λίθους
 σου.¹¹
 17. 'Α. Σ. Θ. τῶν δούλων.¹²

CAP. LV.

1. חֲרָצִי. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἀνεν.¹
 2. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἀκοὴν πρὸς μέ.²
 3. Σ. Θ. ἐλέη.³
 5. חֲרָצִי. Ο'. τοῦ ἀγίου. Οἱ λοιποὶ ✕ καὶ 4.⁴
 6. חֲרָצִי. Ο'. καὶ ἐν τῷ εὐρίσκειν αὐτόν. Σ.
 ὅτε εὐρίσκειται.⁵
 11. חֲרָצִי. Ο'. οὐ μὴ ἀποστραφῇ (Σ. ὑπο-
 στρέψῃ).
 13. חֲרָצִי. Σ. κνίδης.⁷

CAP. LVI.

2. 'Α. ἀπὸ τοῦ βεβηλοῦσθαι αὐτά.¹
 5. חֲרָצִי. 'Α. Σ. Θ. χεῖρα.²
 'Α. ὀλοθρευθήσεται. Σ. Θ. ἐξαρθήσεται.³
 7. Σ. εἰς εὐλογίαν.⁴
 10. 'Α. μογγιλάλοι.⁵
 11. Σ. πάντες—ἐξετραπήσαν.⁶

³ Cod. 86. ⁴ Idem. CAP. LIII. ¹ Codd. 86 (cum εἶναι bis pro ἵνα), 88 (cum ἴδωμεν). Iidem pergunt: ἐξουδενωμένον (-ων 86) καὶ ἐλάχιστον (-των 86) ἀνδρῶν.
² Idem. ³ Codd. 86 (cum πολέμους pro πόνους), 88 (cum ἀνέλαβεν et πολέμους). ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86.
⁶ Cod. 86, 88. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. 86. CAP. LIV. ¹ Cod. 86.
² Codd. 86 (cum κυλῖθη αἰνεσον), 88 (cum κελάδη ἐναῖς).
³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86 (cum διακόψει), 88 (cum λυθήσει).
 Ad Theod. cf. Hos. iv. 2 in Hebr. et LXX. ⁵ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. οὐ γάρ. Statim Cod. 86: λ. οὐ γάρ αἰσχύνθη (sic).
 Cod. 88: Δ. κατησχυνθῆς (sic). ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀγχιστεύς σου). Cf. ad Cap. xl. 14.

⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88 (ut ante). ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88 (cum στίβει). Cf. Jerem. iv. 30 in LXX (ubi Syro-hex. in marg. CTIBEI). Mox v. 12 Cod. 86 scribit: Σ. καρκηδόνιον; Cod. 88 autem: Σ. χαλκηδόνιον.
¹² Cod. 86. CAP. LV. ¹ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀγάματος). ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86.
⁵ Idem (cum ὅτι). ⁶ Codd. 86, 88 (cum ἀπ.). ⁷ Codd. 86, 88 (sine nom.). Forma κνίδη, a J. F. Schleusnero neglecta, praeter Job. xxxi. 40 in LXX legitur in Hex. ad Jesai. xxxiv. 13. Hos. ix. 6. CAP. LVI. ¹ Cod. 86. Mox prava scriptura ἀπεξενόμενος (sic) est in Cod. 86, 88.
² Cod. 86. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Exod. iv. 11. ⁶ Idem.

CAP. LVII.

1. 'Α. Σ. Θ. τίθησι.¹
5. 'Α. ὑποκάτω ἄκρων .²
6. Σ. ἀνεβίβασας δῶρον προσφορὰν καταπαύσεως.³
8. וְהָיָה לְךָ חֵן. 'Α. τῆς θύρας καὶ τῆς παραστάδος.⁴
13. Θ. ῥυσάσθωσαν κ. τ. ἐ.⁵
20. 'Α. Σ. Θ. ὡς θάλασσα ἐκβράσσουσα.⁶

CAP. LVIII.

2. יוֹם יוֹם. Ο'. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. Σ. καθημέραν.¹
5. מִנְּהָ. 'Α. στρεβλόν. Σ. †λοιόν.²
7. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ τῆς σαρκός σου.³
8. הָרָחֵק. Ο'. τὰ ἰάματά σου. 'Α. κατούλωσίς σου. Σ. ἱασίς σου. Θ. ἡ συνούλωσίς σου.⁴
- 'Α. καὶ κατούλωσίς σου ταχὺ ἀναφυήσεται.⁵
10. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὑπερεκχέης κ. τ. ἐ.⁶
12. 'Α. ἐπιστρέφων ἀτραποὺς κ. τ. ἐ.⁷
13. וְדָבַר דְּבַר. Θ. μηδὲ λαλεῖν λόγον.⁸
14. 'Α. Σ. Θ. τὰ ὑψηλά.⁹

CAP. LIX.

1. עֲשֵׂה. Ο'. τοῦ μὴ ἐλεῆσαι. Σ. ὥστε μή..¹
4. עֲלֶה. 'Α. (ἐπὶ) κενώματι.²
5. 'Α. ἔσχισαν.³

5. 'Α. καὶ τὸ θαλφθὲν ἐσχίσθη ἔχιδνα [βασιλίσκος].
Σ. τὸ δὲ συνεστραμμένον ἀπορραγῆσεται ἀσπίς.
Θ. τὸ δὲ θαλφθὲν ἐρράγη ἀσπίς.⁴
7. 'Α. Σ. καὶ ταχύνουσιν εἰς τὸ ἐκχέαι αἷμα.⁵
11. וְשָׁמַרְתָּ. Σ. προσδοκῆσομεν εἰς κρίσιν.⁶

CAP. LX.

4. 'Α. ἐπὶ πλαγίου τιτηνηθήσονται.¹
5. וְשָׁמַרְתָּ. 'Α. ἐπιστραφήσεται.²
- גִּיּוֹן. 'Α. εὐπορία ἐθνῶν. Σ. ἡ δύναμις τῶν ἐθνῶν. Θ. ἰσχὺν ἐθνῶν.³
6. חֲזָקָה. Σ. χύσις.⁴
8. 'Α. πρὸς καταράκτας αὐτῶν. Σ. Θ. ἐπὶ τὰς θυρίδας αὐτῶν.⁵
11. וְהָיָה. Ο'. ✕ 'Α. τοῦ εἰσαγαγεῖν.⁶
15. וְשָׁמַרְתָּ. Ο'. εὐφροσύνην. 'Α. χαράν. Σ. Θ. ἀγαλλίαμα.⁷
20. 'Α. συλλεγήσεται.⁸

CAP. LXI.

1. 'Α. ἀνάβλεψιν.¹
2. וְשָׁמַרְתָּ. Ο'. τοὺς πενθοῦντας ('Α. Θ. πενθεινοὺς (fort. παθεινοὺς)).²
3. Θ. ἐλαιον ἀγαλλιάματος.³
- 'Α. Σ. Θ. τοῦ δοξασθῆναι.⁴
5. וְשָׁמַרְתָּ. Ο'. ποιμαίνοντες. 'Α. καὶ νεμήσουσιν. Σ. Θ. καὶ ποιμανοῦσιν.⁵

CAP. LVII. ¹ Cod. 86 (cum τίθησι). Mox v. 2 scripturam πορευόμενος Aquilae vindicat hic codex. ² Cod. 88. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86, emendatius quam alter codex. Cf. Hex. ad Exod. xxi. 6. Ezech. xli. 21. Mox not. 30 potior scriptura τὰ μυρέψιά σου est in Cod. 86. ⁵ Cod. 86. Mox idem emendate scribit: 'Α. ματαύτης. Σ. ἀτμός; et paulo post: 'Α. κληροδοτηθήσονται. Σ. κληρονομήσουσιν. ⁶ Idem. CAP. LVIII. ¹ Cod. 86. Mox v. 3 idem scribit: Σ. ἀπαιτῆται (sic), et v. 4: Σ. (non 'Α.) ἐν γρόνθῳ ἄσ. ² Cod. 86. Pro λοιὸν nescio an corrigendum κλοῖον vel φλοῖον. ³ Idem. ⁴ Cod. 86, qui ad Theod. confuse scribit, ἡ συνουλωματάσουσίς σου. Ad συνούλωσις cf. Hex. ad Jerem. viii. 22. xxx. 13, 17. ⁵ Syro-hex. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem, minus probabiliter.

⁸ Idem, in continuatione lectionis τοῦ μὴ ποιεῖν κ. τ. ἐ. ⁹ Idem. CAP. LIX. ¹ Cod. 86. ² Pro κενὰ μάτην Cod. 86 scribit κενωμάτην, quod nescio an prava scriptura sit vocis κενώματι. Cf. Hex. ad Job. xxvi. 7. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88 (utroque cum ἀπορραγίσεται), paulo emaculatus quam ex Procopio editum. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. CAP. LX. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. (In altero cod. est χύων, non χύμα.) ⁵ Codd. 86, 88. Hinc emaculanda Graeca nostra ex Hieron. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. CAP. LXI. ¹ Cod. 86 (non διάβλεψιν, ut alter codex). ² Codd. 86, 88 (cum 'Α. Σ.). Cf. Hex. ad Job. xxix. 25. Jessai. lvii. 18. ³ Cod. 86 (absente Symmachi lectione). ⁴ Idem. ⁵ Idem.

7. Ἄλλος· ἀντὶ δὲ ἐντροπῆς ἀγαλλίαμα ἡ μερίς.⁶

9. Ἄ. Σ. Θ. ἐν μέσφ τῶν λαῶν.⁷

CAP. LXII.

3. קָלָלָהּ. Ὁ. κάλλους. Ἄ. Σ. καυχήσεως.¹

6, 7. Ἄ. Σ. Θ. ✕ μὴ ἡσυχάσητε, μηδὲ δώτε ἡσυχίαν αὐτῷ.³

7. Σ. Θ. ἕως ἐτοιμάσῃ, καὶ ἕως θῇ τὴν Ἱερουσαλήμ
καύχημα (sic) ἐν τῇ γῇ.³
αἰνεσιν

10. עָבַד. Θ. ἐτοιμάσατε.⁴

12. לִמְלָכָהּ. Ὁ. λελυτρωμένον. Ἄ. ἡγχιστευμένη.⁵

CAP. LXIII.

1. Ἄ. Θ. καταστρωννύν. Σ. βαίνων.¹

3. Ἄ. Σ. λαῶν.²

9. לִמְלָכָהּ. Ὁ. καὶ ἀνέλαβεν (Ἄ. Σ. Θ. ἐπήρεν³)
αὐτούς.

עָבַד. Ὁ. καὶ ὑψωσεν (Σ. Θ. ἐβάστασεν⁴)
αὐτούς.

12. Σ. ὁ ῥῆξας. Σ. ἐμπροσθεν αὐτῶν.⁵

13. Ἄ. (οὐκ) ἐσκανδαλώθησαν.⁶

17. עָבַד. Ὁ. τὰς φυλάς. Ἄ. σκηπτρα.⁷

19. Σ. ὦν οὐκ ἐξουσίασας.⁸

CAP. LXIV.

6. Θ. ὡς ἱμάτιον γεδδείμ.¹

CAP. LXV.

8. Ἄ. ὁ ὀπωρισμός. Σ. Θ. ὁ οἶνος.¹

13. Ἄ. λιμώξετε.²

15. Ὁ. εἰς πλησμονήν. Ἄ. Σ. Θ. εἰς κόρον.³

15. קָלָלָהּ. Ἄ. Σ. Θ. ἕτερον.⁴

16. Ἄ. ἐν ᾧ εὐλογημένος ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογηθήσεται
ἐν τῷ θεῷ πεπιστωμένως.⁵

17. Ἄ. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀναβήσονται ἔτι ἐπὶ καρ-
δیان.⁶

18. Ἄ. Σ. Θ. ἕως τοῦ αἰῶνος ✕ ὅτι ἐγὼ κτίζω.⁷

25. קָלָלָהּ. Ὁ. ἄμα. Ἄ. ὡς εἰς.⁸

CAP. LXVI.

1. Ὁ. ποῖον οἶκον. Σ. τοῦτον.¹

3. ✕ Σ. ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα· θυσιάζων πρόβατον.
✕ Θ. τύπτων ἄνδρα, καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποι-
μνίου.²

Θ. μαναά.³

4. Ἄ. ἐναλλαγάς.⁴

עָבַד. Ὁ. καὶ τὰς ἀμαρτίας. Σ. Θ. καὶ ἂ
ἐφοβοῦντο.⁵

5. Ἄ. διὰ τὸ ὄνομά μου. δοξασθήτω ΠΙΠΙ, καὶ
ὀψόμεθα...⁶

8. עָבַד. Ὁ. εἰ ὠδινε. Ἄ. μῆτι ὠδινήσει. Σ.
ἄρα ὠδινήσει.⁷

10. עָבַד. Ἄ. σὺν... Θ. ἄμα... Σ.
μετά...⁸

11. Σ. Θ. ἀμέλξετε.⁹

JEREMIAS.

CAP. II.

22. עָבַד. Ὁ. πῶαν. Schol. Πῶαν δὲ λέγει, δ
κατὰ τὴν Σύρων φωνὴν ἀλάαν [ἀάλαν?]

⁶ Cod. 88 in marg. sine nom. ⁷ Cod. 86. CAP. LXII. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (uterque cum indice ad posterius *πορεύσθε* referente). ⁵ Cod. 86. CAP. LXIII. ¹ Cod. 86. Mox Codd. 86, 88: Σ. ὑπερμαχῶν εἰς τὸ σῶσαι. ² Cod. 88. Cod. 86: Ἄ. Θ. τῶν λαῶν. ³ Cod. 86 (non ad ὑψωσεν, ut Cod. 88). ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Cf. Hex. ad Jesai. viii. 15. ⁷ Codd. 86 (cum *σκήπτρα*), 88 (cum *σκήμ-πορα*). ⁸ Cod. 86 (cum ὦν οὐκ ἐξουσίασας). CAP.

LXIV. ¹ Cod. 86. CAP. LXV. ¹ Cod. 86. ² Idem (cum *λιμώξετε*). ³ Cod. 88, parum probabiliter. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem (cum *πεπιστωμένως*). ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. ⁸ Idem. CAP. LXVI. ¹ Codd. 86, 88. ² Sic dispendendae videntur duorum interpretum lectiones. Certe Theodotionis est *ἐκ ποιμνίου*, coll. Hex. ad Exod. xiii. 13. ³ Codd. 86 (cum *μάννα*), 88 (cum *μάνναα*). ⁴ Cod. 86. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Cetera ut in not. 21 ad loc. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. 86.

καλοῦσι, κατὰ δὲ τὴν Ἑβραίων βωρήθ· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων φωνὴν δορυκνιον ὀνομάζουσιν.¹

25. 'A. ἀπέγνωσ.²

CAP. V.

22. 'A. Σ. οὐ παραχθῆσθε.¹

'A. ἀκρίβασμα.²

28. ✕ 'A. Σ. ἐλιπάνθησαν, ἔστεατώθησαν καί γε τοὺς λόγους μου εἰς πονηρόν.³

31. ירדו. 'A. ἐπεκράτουν.⁴

CAP. VI.

1. ובתקוע תקעו שופר. Ο'. καὶ ἐν Θεκουὲ σημάνατε σάλπιγγι. 'A. Σ. καὶ ἐν Θεκουὲ σαλπίσσατε κερατίνῃ.¹

2. 'A. Θ. τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν τρυφεράν.²

3. רעו איש את-ידו. Ο'. καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Σ. νεμήσουσιν ἕκαστος τὴν ἀγέλην αὐτοῦ.³

3, 4. וידעו : את-ידו : מלחמה. Ο'. τῇ χειρὶ αὐτοῦ. παρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν εἰς πόλεμον. 'A. ἐχόμενα αὐτοῦ ἡγίασαν ἐπ' αὐτὴν πόλεμον.⁴

8. פתחע. Ο'. μὴ (Σ. μήποτε⁵) ἀποστῇ.

9. השב ידה. 'A. Θ. ἐπίστρεφε (Σ. ἀνάστρεφε) χεῖρά σου.⁶

10. להקשיב. Ο'. ἀκούειν. 'A. Σ. προσέχειν.⁷

דבריהנה. Ο'. τὸ ῥῆμα ('A. ὁ λόγος⁸) κυρίου.

לא יתקצרו. Σ. καὶ οὐ προσίενται αὐτόν.⁹

11. זקן. Ο'. πρεσβύτερος. 'A. Σ. Θ. πρεσβύτης.¹⁰

13. ובצביו. Ο'. ἀπὸ ἱερέως. 'A. (καὶ) ἀπὸ προφήτου.¹¹

14. על-נקלה. Σ. μετ' εὐχερείας.¹²

וואין שלום. Ο'. καὶ ποῦ ἔστιν εἰρήνη; 'A. Θ. καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη. Σ. μὴ οὐσης εἰρήνης.¹³

15. גם-בוש לא-יבושו. Ο'. καὶ οὐδ' ὡς καταισχυνόμενοι κατησχύνθησαν. 'A. καί γε αἰσχύνῃ οὐκ αἰσχυνθήσονται.¹⁴

בנפלים. Ο'. ἐν τῇ πτώσει αὐτῶν. 'A. σὺν τοῖς πίπτουσι (Σ. πταίνουσιν).¹⁵

16. על-דרךים. Ο'. ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς. 'A. ἐφ' ὁδῶν.¹⁶
לנתיבות עולם. Ο'. τρίβους κυρίου αἰωνίους. Σ. περὶ τῶν τρίβων τῶν αἰωνίων.¹⁷

ורקצאו מרגוע. Ο'. καὶ εὐρήσετε ἀγνισμόν. Σ. ἵνα εὕρητε ἡρεμίαν.¹⁸

17. הקשיבו לקול. Ο'. ἀκούσατε τῆς φωνῆς. 'A. ἀκροάσασθε τοῦ ἤχου.¹⁹

ויאמרו. Ο'. καὶ εἶπαν. Σ. οἱ δὲ εἶπον.²⁰

19. פרי מן-הבית כי על-דברי לא הקשיבו. Ο'. τὸν καρπὸν ἀποστοτροφῆς αὐτῶν, ὅτι τῶν λόγων μου οὐ προσέσχον. 'A. καρπὸν διαλογισμῶν αὐτῶν, ἀνθ' ὧν τῶν λόγων μου οὐ προσέσχον.²¹

20. 'A. κάλαμον τὸν ἀγαθόν. 'ΙΩ. ἄρωμα καλάμου.²²

23. כידון. 'A. Σ. θυρεόν.²³

ואנזרי הוא. Aliter : 'A. ἀνελεῖ μὲν ἐστίν.²⁴

ועל-סוסים ירכבו ערוף באיש למלחמה. Ο'. ἐφ' ἵππους καὶ ἄρμασι παρατάσσεται ὡς πῦρ εἰς πόλεμον. 'A. ἐφ' ἵππων ἀναβήσονται, παρατασόμενοι ὡς πῦρ εἰς πόλεμον.²⁵ Σ. ὡς ἀνὴρ εἰς πόλεμον.²⁶

CAP. II. ¹ S. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 204. Cf. Payne Smith *Thes. Syr.* s. v. ܣܠܦܝܢܐ. ² Syro-hex. ܣܠܦܝܢܐ. CAP. V. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem.

³ Cod. 86. Cod. 88: Θ. καί γε τοὺς λ. μου εἰς π. ⁴ Pro scriptura Codd. 86, 88 ἐπεκράτουν nunc indubitanter corrigo ἐπεκράτουν, coll. Hex. ad Gen. i. 28. Lev. xxvi. 17. Etiam in textum τῶν Ο' Grabiun invexit ἐπεκράτησαν, quod minus probandum. CAP. VI. ¹ Codd. 86 (cum θεκωῇ), 88 (cum κερατίνῃ). ² Cod. 86. Cod. 88: 'A. Θ. τὴν ὠραιάν καὶ τρυφεράν (sic). ³ Cod. 88. ⁴ Idem.

⁵ Idem. ⁶ Codd. 86, 88.

⁷ Idem.

⁸ Cod. 86.

⁹ Codd. 86, 88 (cum προσίενται).

¹⁰ Cod. 86.

¹¹ Idem.

¹² Codd. 86 (cum εὐχερίας), 88.

¹³ Cod. 88.

¹⁴ Codd.

86, 88. ¹⁵ Idem.

¹⁶ Cod. 86 (cum ἔφοδον), 88 (cum ἐπὶ ἔφοδον).

¹⁷ Idem.

¹⁸ Idem (cum ἡρεμίαν). Cf.

Hex. ad Jesai. xxviii. 12.

¹⁹ Idem (cum -σθαι).

²⁰ Idem.

²¹ Codd. 86, 88 (cum προσείχον).

²² Idem.

Siglum 'ΙΩ. indicat versionem Joannis Josephi, de qua vide nos in *Prolegomenis*, p. xciii.

²³ Idem.

²⁴ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. i. 42.

²⁵ Idem.

²⁶ Cod. 86.

23. עֲלֶיךָ. Ο'. πρὸς σέ. ΟΙ Γ'. ἐπὶ σέ.²⁷
 25. כִּי חָרַב לְאֵיב. Ο'. ὅτι βομφαία τῶν ἐχθρῶν.
 'Α. ὅτι μάχαιρα τῶν ἐθνῶν.²⁸
 26. תִּמְרוּרִים. Ο'. οἰκτρόν. 'Α. Σ. πικρασμόν.²⁹
 27. 'Α. Θ. ἐν λαοῖς ἰσχυροῖς.³⁰
 28. 'Α. ἄρχοντες ἐκκλίνοντες. Σ. ἄρχοντες παρα-
 βάται.³¹
 29. Σ. εἰκῇ ἐπύρωσε πυρωτής.³²

CAP. VII.

- 1, 2. 'Α. Θ. ὁ λόγος—ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶσα
 ἡ Ἰουδαία οἱ ἐκπορευόμενοι κ.τ.έ.¹
 2. וְקָרָאתָ. 'Α. Θ. καὶ ἀνάγνωθι (Σ. κήρυξον²).
 6. וְאַחֲרֵי אֵלֶּיךָ אֲחֵרִים לֹא תֵלְכֵנו. Ο'. καὶ
 ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων μὴ πορεύῃσθε. Σ. καὶ
 θεοῖς ἀλλοκότοις μὴ ἀκολουθεῖτε.³
 12. אֲשֶׁר שִׁנְנֵתִי. Ο'. οὐ κατεσκήνωσα. Σ. οὐ
 κατεσκήνωσεν.⁴
 12. בְּרֵאשֹׁנָה. 'Α. τὴν ἀρχήν. Σ. ἐν ἀρχῇ.⁵
 16. בְּעֵדֵהָעַם. Ο'. περὶ (Σ. ὑπέρ⁶) τοῦ λαοῦ.
 'Α. μὴδὲ λάβης κ.τ.έ.⁷
 'Α. μὴδὲ ἀπαντήσης μοι. Σ. μὴδὲ ἀντιστῆς
 μοι.⁸ 'ΙΩ. μὴδὲ ἀντιλάβη μου.⁹
 17. וּבְהוֹצִיָּאתִי. Ο'. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς. Σ. (καὶ) ἐν
 ἀμφόδοις.¹⁰
 18. Σ. φυρῶσι σταῖς.¹¹ 'ΙΩ. μάττουσι πόπανα.¹²
 'Α. χαυῶνας. Σ. χαυῶνας. Θ. χαβῶνας.¹³
 20. 'Α. Σ. στάξει.¹⁴
 22. בְּיוֹם הוֹצִיאָה (הוֹצִיאָה ק') אֹתָם. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ

- ἡ ἀνήγαγον αὐτούς. 'Α. ἐξαγαγόντος μου
 αὐτούς.¹⁵
 23. בְּקוֹלִי. Ο'. τῆς φωνῆς μου. 'Α. Σ. λόγου
 μου.¹⁶
 23. בְּכָל-הָהָרָה. Ο'. ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς μου.
 'Α. ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ. Σ. ἐν πάσῃ ὁδῷ.¹⁷
 23. לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ. Ο'. ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν. 'Α.
 ἵνα καλῶς ᾖ ὑμῖν.¹⁸
 25. 'Α. Σ. καθ' ἡμέραν ὀρθρίζων.¹⁹
 26. Σ. τὸν τένοντα αὐτῶν, ἐκακοποίησαν.²⁰
 29. 'Α. κείραι τὸ τρίχωμά σου.²¹ Σ. κείραι τὴν κόμην
 τὴν ἁγίαν κ.τ.έ.²²
 29. כִּי מֵאֵס יְהוָה. Ο'. ὅτι ἐδοκίμασε κύριος. 'Α.
 Σ. ὅτι ἀπώσατο κύριος.²³
 31. 'Α. τοὺς βομούς.²⁴
 34. הָאָרֶץ. Ο'. ἡ γῆ. Σ. πᾶσα ἡ γῆ.²⁵

CAP. VIII.

6. אֵין אִישׁ. Ο'. οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. Σ. οὐκ
 ἔστιν οὐδεὶς.¹
 7. גַּם-הִסְדִּירָה. 'Α. καίγε ἐρωδίδς. Σ. ἰκτίν.²
 7. וְהָיָה וְסוֹס וְעֵגוּר. 'Α. καὶ τρυγῶν καὶ σείς
 ἀγούρ. Σ. καὶ τρυγῶν καὶ τέττιξ καὶ ἀγούρ.
 'ΙΩ. ἀηδὼν καὶ ἡ χελιδὼν καὶ ὁ πελαργός.³
 18. 'Α. διὰ τὸ μὴ εἶναι ὑβριν ἐπ' ἐμέ, ἡ καρδιά μου
 ὀδυνηρά. Σ. χλευάζεις με, ὀδύνη ἐπ' ἐμέ, ἡ
 καρδιά μου λυπηρά.⁴
 19. מִלִּפְנֵי. Ο'. βασιλεὺς ✕ ΟΙ Γ'. αὐτῆς 4.⁵
 21. הִתְחַוְּתִנִּי. Ο'. κατίσχυσάν με. 'Α. Σ. ἐκρά-
 τησάν με.⁶

✕

✕

²⁷ Cod. 88. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.
³¹ Idem. Vox Graeca ἐκκλίνοντες non consonat
 cum Syriaca ³² Cod. 86. CAP. VII.
¹ Cod. 86, emendatius quam Parsons. exscripsit. Cod. 88
 affert: 'Α. Θ. ἐκπορευόμενοι. ² Cod. 88. ³ Codd. 86,
 88 (cum ἀλλοτρίοις). Cf. Hex. ad I. Reg. xxvi. 19. ⁴ Idem.
⁵ Cod. 86. ⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Idem. ⁸ Idem.
⁹ Idem (cum ἀντιλάβης μοι, solocce). Vertas,
 ne prenas me, quod supplicum est. ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. Nisi forte πόπανα ad χαυῶνας
 pertineat. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Codd. 86,

88. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Idem.
¹⁹ Idem (non καθ' ἡμέρας). ²⁰ Codd. 86 (cum τίναντα),
 88 (cum πνόντα). Vox ²¹ Cod. 86 commutatur cum τένων in
 locutione ²² Cod. 86 pro τετενοντωμένης Deut. xxi. 6.
²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. ex versione emendata. ²⁵ Codd.
 86, 88. ²⁶ Codd. 86, 88 (add. τοῦ Θεοφέθ). ²⁷ Idem.
 CAP. VIII. ²⁸ Cod. 86, 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.
 Hieron.: Turtur et hirundo et ciconia. ³¹ Idem. Eas-
 dem lectiones Theodotioni et Symmacho tribuit Syrus,
 ejus versio Graeca ex iis emaculanda est. ³² Idem.
³³ Codd. 86 (cum ἐκράτσαν), 88.

22. 'Α. Σ. οὐλή (s. κατούλωσις).⁷

CAP. IX.

1. וְיָנִי. Ο'. καὶ ὀφθαλμοῖς μου. 'Α. Σ. καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου.¹

2. 'ΙΩ. τίς δώσει με σταθμὸν ἐρήμου γενέσθαι τοῖς διοδεύουσιν;²

3. בִּי מַרְעָה אֶל־רַעָה וְיָצָא. Ο'. ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξήλθοσαν. Σ. ὅτι ἀπὸ κακίας εἰς κακίαν ἐξήλθον.³ 'ΙΩ. ὅτι ἀπὸ κακοποιίας εἰς κακοποιᾶν μεταβαίνουσιν.⁴

4. 'Α. Σ. καὶ ἐπὶ παντὶ ἀδελφῷ.⁵

5. וְנֶאֱמַר. Ο'. ἀλήθειαν. Σ. καὶ ἀλήθειαν.⁶

8. וְנֶאֱמַר. Ο'. βολὴς τιτρώσκουσα. 'Α. Σ. βέλος τιτρώσκον.⁷

11. וְנֶאֱמַר אֶת־יְרוּשָׁלַם לְגֵלִים. Ο'. καὶ δώσω τὴν 'Ιερουσαλήμ εἰς μετοικίαν. 'ΙΩ. θήσω τὴν 'Ιερουσαλήμ χωμάτων σωρούς.⁸

'Α. δώσω εἰς ἀφανισμόν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνοικον.⁹

12. מִי־הָאִישׁ הַחֶקֶץ. Ο'. τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ συνετός. 'Α. τίς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ὁ σοφός.¹⁰

וְנֶאֱמַר דְּבַר פִּרְיֹהָהּ אֶלָּי. Ο'. καὶ ᾧ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐτόν. Σ. καὶ πρὸς δὲ ἐλάλησε στόμα κυρίου.¹¹

13. 'Α. οὐδὲ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτῷ.¹²

17. וְהַתְּבוֹנִי. Ο'. Vacat. 'Α. σύνετε. Θ. ἐννοήθητε.¹³

וְנֶאֱמַר אֶל־הַחֲקִמֹת. Ο'. καὶ πρὸς τὰς σοφάς. 'ΙΩ. ἐπὶ τὰς ἐμπειροτάτας τῆς οἰμωγῆς.¹⁴

18. נָהָי. Ο'. θρῆνον. Σ. μέλος πένθους.¹⁵

19. וְנֶאֱמַר בְּיָוִן. Ο'. ἠκούσθη ἐν Σιών. Σ. ἀκούεται ἐκ Σιών.¹⁶

20. וְדִבְרֵי־יְהוָה. Ο'. λόγον θεοῦ ('Α. Σ. κυρίου¹⁷).

21. Σ. διὰ θυρίδων (ὕμων).¹⁸

24. וְיָדַע. Ο'. καὶ γινώσκειν. 'Α. Σ. καὶ εἰδέναι.¹⁹ וְנֶאֱמַר. Ο'. καὶ κρίμα. Σ. καὶ κρίσιν.²⁰

25. וְנֶאֱמַר בְּעֶרְלָה. Ο'. ἀκροβυστίας αὐτῶν. 'Α. ἀκροβυστίαν.²¹

26. וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־יְהוּדָה. Ο'. ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπ' Ἰδουμαίαν. Σ. κατὰ Αἰγύπτου καὶ Ἰούδα.²²

וְנֶאֱמַר. Ο'. τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Σ. κατὰ μέτωπον.²³

CAP. X.

1. וְנֶאֱמַר דְּבַר הַדִּבְרִי. Ο'. τὸν λόγον. Aliter: Ο'. τὸ ῥῆμα. 'Α. Σ. Θ. τὸν λόγον.¹

2. 'Α. τὰ ἔθνη ἀπ' αὐτῶν.²

3. וְהָלַךְ הוּא. Ο'. μάταια (X) Θ. ἐστὶν.³

5. וְנֶאֱמַר. Ο'. αἱρόμενα. Οἱ Γ'. βασταζόμενα.⁴

6. 'Α. οὐκ ἐστὶν ὥσπερ σὺ, κύριε.⁵

7. וְנֶאֱמַר. Σ. πρέπει.⁶

8. 'Α. παιδεία. Σ. ὁμοῦ δὲ μαροὶ φανήσονται, καὶ παιδεία ματαιοτήτων ἐν αὐτοῖς.⁷

6-10. 'Α. πόθεν ὁμοῖός σοι, κύριε; μέγας εἶ σὺ, καὶ μέγας τὸ ὄνομά σου ἐν δυνάμει. (7) τίς οὐ φοβηθήσεται σε, βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν; ὅτι σοι πρέπει (s. ἐπιπρέπει) ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, πόθεν ὁμοῖός σοι, κύριε; (8) καὶ ἀπαξ (s. εἰσάπαξ) ἀσυνετισθήσονται καὶ ἀνοητισθήσονται· παιδεία ματαιοτήτων ἔξυλον ἐστίν. (9) ἀργύριον ἐλατὸν ἐκ Θαρσεῖς φερόμενον, καὶ χρυ-

⁷ Syro-hex. Cf. Hex. ad Jesai. lviii. 8 in Auctario.

CAP. IX. ¹ Codd. 86, 88. Mox Cod. 86: 'Α. Θ. τῆς (θυγατρὸς). X 'Α. Σ. τοῦ (λαοῦ μου). ² Codd. 86, 88. ³ Codd.

86 (cum ἐξ (sic) κακίας), 88. ⁴ Idem. ⁵ Idem.

⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd.

86 (cum ἐστὶν ἀνὴρ), 88. ¹¹ Codd. 86, 88 (cum τὸ στ. κ.).

¹² Cod. 86 (cum 'Α. §), 88. ¹³ Cod. 86. Cod. 88:

'Α. Σ. Θ. ἐννοήθητε. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Codd.

86 (cum ἐν Σ.), 88.

¹⁷ Cod. 86.

¹⁸ Idem. (Dele:

'Α. Σ. διὰ τῶν βαρέων ὑμῶν. Deinde ad וְעַל־יְהוּדָה lectiones

trium interpretum sic constituendae videntur: 'Α. εἰς τὰς β. ὑμῶν. Σ. διὰ τῶν β. ὑμῶν. Θ. εἰς τὰς οἰκήσεις (ὑμῶν).

¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem.

CAP. X. ¹ Cod. 86. ² Cod. 88. ³ Cod. 86. ⁴ Codd.

86, 88. ⁵ Idem. Lectio suspecta. ⁶ Idem. ⁷ Idem.

σίον ἐξ Οὐφὰς, ἔργα τέκτονος καὶ χειρῶν χρυσοχόου, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἔνδυμα αὐτῶν, ἔργα σοφῶν πάντα αὐτά. (10) ὁ δὲ κύριος ἀληθινὸς θεὸς ἐστὶ, θεὸς ζώντων καὶ βασιλεὺς αἰώνιος· ἀπὸ παροξυσμοῦ αὐτοῦ σεισθήσεται ἡ γῆ, καὶ οὐχ ὑπόισουσιν ἔθνη ἐμβρίμησιν αὐτοῦ.⁸

11. אַרְיָא. Ο'. καὶ τὴν γῆν ('Α. ἔδαφος⁹).

12. Σ. ὁ ἐδράσας.¹⁰

וּבְתַבּוּתָּא. Ο'. καὶ τῇ φρονήσῃ αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἐν τῇ συνέσει (αὐτοῦ).¹¹

19. 'Α. Σ. οἶμοι.¹²

21. כָּל-מְרִיעֵתָּא נִפְרָצָה. Ο'. πᾶσα ἡ νομὴ, καὶ διεσκορπίσθησαν. 'Α. Σ. καὶ πᾶσα ἡ νομὴ αὐτῶν διεσκορπίσθη.¹³

23. יְדַעְתִּי יְהוָה כִּי לֹא לְאָדָם דְּרָכּוֹ. Ο'. οἶδα, κύριε, ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. 'ΙΩ. οἶδα, κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ προαιρέσει τοῦ ἀνθρώπου.¹⁴

24. פְּרִי־תְמִיעֵינִי. Ο'. ἵνα μὴ ὀλίγους ('Α. ὀλιγοστους¹⁵) ἡμᾶς ποιήσῃς.

25. אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ. Ο'. τὰ μὴ εἰδῶτα ('Α. Σ. γινώσκοντα¹⁶) σε.

CAP. XI.

3. הָאִישׁ. Ο'. ὁ ἄνθρωπος ('Α. ἀνὴρ¹).

4. הוֹצִיָאִי-אוֹתָם. Ο'. ἡ ἀνῆγαγον αὐτούς. 'Α. ἐξαγαγόντος μου αὐτούς.²

5. Σ. ἀμὴν, κύριε.³

6. Σ. τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς πόλεσιν 'Ιουδα, καὶ ἐν τοῖς ἀμφοδίοις. Θ. τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν ταῖς πόλεσιν 'Ιουδα, καὶ ἐν ἐξέδοις. ⁴

7, 8. Θ. ὅτι μαρτυρία ἐπεμαρτυράμην κ. τ. ε.⁵

13. 'Α. Θ. τῇ αἰσχύνῃ, θυσιαστήρια τοῦ θυμιᾶν τῇ Βάαλ.⁶

18. יְהוָה. Ο'. ✕ 'Α. καὶ 4 κύριε.⁷

19. 'Α. ξύλον ἐν ἄρτῳ αὐτοῦ. Σ. ξύλῳ τὸν ἄρτον αὐτοῦ.⁸

23. אֶל-אֲנִי עָנִיתִי שְׁנַת פְּקָדֹת. Ο'. ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν 'Αναθῶθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν. 'Α. ἐπὶ τοὺς ἀνδρας 'Αναθῶθ ἐνιαυτὸν ἐπισκοπῆς αὐτῶν.⁹

CAP. XII.

2. גַּם. Ο'. καὶ ✕ 'Α. γε 4.¹

בְּפִיָּה. Ο'. τοῦ στόματος αὐτῶν. 'Α. τῷ στόματι αὐτῶν.²

3. Θ. ἄθροισον αὐτοὺς ὥσπερ πρόβατα κ. τ. ε.³

4. מְרִיעַת. Ο'. ἀπὸ κακίας. 'Α. ἀπὸ πονηρίας. Σ. διὰ πονηρίαν.⁴

5. 'ΙΩ. εἰ πεζοῖς συντρέχων ἀπηγόρευσας καὶ ἀπέκαμες, πῶς φιλονεικήσεις εἰς διαμίλλησιν ἐφ' ἱππεύει;⁵

6. טוֹבוֹת. 'Α. Σ. ἀγαθά.⁶

7. עֲזַבְתִּי. Ο'. ἐγκαταλείποια. 'Α. Σ. ἐγκατέλιπον.⁷

'Α. ἔδωκα τὰ ἀγαπητὰ ψυχῆς μου. Σ. παρέδωκα τὰ ἀγαπητὰ μου.⁸

9. לִי הָיָה נַחֲלָתִי וְיָבוֹעַ הָעֵץ. 'ΙΩ. μὴ γὰρ οὐχ ὥς ὄρνειον ποικίλον ἢ κληρονομία μου ἐμοί;⁹

10. נָתַנִּי. Ο'. ἔδωκαν. Σ. ἔταξαν.¹⁰

11. שָׁחַת. Ο'. ἐτέθη. Aliter: Ο'. ἐγενήθη. Θ. ἐτέθη.¹¹

12. לַיהוָה. Ο'. τοῦ κυρίου. 'Α. τῷ κυρίῳ.¹²

⁸ Aquilae versionem, quae saltem probabilis sit, partim e Syro-hex., partim e Codd. 22, 36, aliis, ad Hebraea exactis, compilavimus. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Idem.

¹¹ Idem. ¹² Cod. 88. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Codd. 86, 88. CAP. XI. ¹ Codd.

86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (om.

ἐν postremo). ⁵ Cod. 86. Mox εἰσήκουσαν pro ἤκουσαν,

et ποιεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐποίησαν αὐτὰ idem. ⁶ Idem.

⁷ Idem. Mox v. 19: 'Α. καὶ (οὐκ ἐγγων) idem. ⁸ Codd.

86, 88. ⁹ Codd. 86 (cum ἐπισκοπῆσαι αὐτῶν), 88 (om. ἐπισκ. αὐτῶν). Deinde Cod. 86 in textu: ἐπισκοπῆς; in marg. autem: Θ. ἐπισκέψεως. CAP. XII. ¹ Cod. 86.

² Codd. 86, 88. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88.

⁵ Codd. 86, 88 (cum ἀπέλαβες pro ἀπέκαμες). ⁶ Idem.

⁷ Cod. 88. ⁸ Codd. 86, 88 (cum προέδωκα pro παρέδωκα).

⁹ Idem. Hieron.: Numquid avis discolor hereditas mea mihi?

¹⁰ Idem. ¹¹ Cod. 86. ¹² Idem.

13. 'Α. θεριεῖτε.¹³ 'Α. ἐκκληρονόμησαν.¹⁴
 14. וְהָיָה יְהוָה וְהָיָה. Ο'. καὶ τὸν 'Ιούδα. Οἱ
 Γ'. καὶ τὸν οἶκον 'Ιούδα.¹⁵
 15. 'Α. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτούς.¹⁶

CAP. XIII.

10. Οἱ Γ'. τὸν λαὸν τοῦτον τὸν πονηρόν.¹
 Σ. ἀκολουθοῦντας.²
 12. וְהָיָה אֵלֶיךָ הָיָה לָא גֵרָע. Ο'. καὶ ἔσται
 ἂν εἴπωσι πρὸς σέ· μὴ γινόντες οὐ γνωσόμεθα.
 'Α. καὶ ἐροῦσι πρὸς σέ· μὴ γνώσει οὐ γνωσόμεθα.³
 'Α. πᾶν νέβελ. Σ. πᾶς κρατήρ. Θ. πᾶν ἀγ-
 γείον.⁴ 'ΙΩ. κεράμιον.⁵
 13. יִשְׁכְּנִי. Ο'. κατοικοῦντας. 'Α. καθημένους.⁶
 14. יְהוָה. Ο'. ἐν τῷ αὐτῷ. 'Α. Σ. ἐπὶ τὸ αὐτό.
 Θ. κατὰ τὸ αὐτό.⁷
 17. Σ. καταρρεύουσιν.⁸
 18. וְלִגְבִּירָה. 'Α. καὶ τῇ δυναστευούσῃ. Σ. καὶ τῇ
 δεσποίνῃ.⁹
 תִּפְאַרְתָּם. Ο'. δόξης (Σ. τοῦ καυχήματος¹⁰)
 ὑμῶν.
 19. 'Α. τοῦ νότον.¹¹
 יְשׁוּבִים. Σ. ὀλόκληρον.¹²
 20. וְהָיָה שָׂא. Ο'. ἀνάλαβε ὀφθαλμούς σου.
 'Α. ἀναλάβετε τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν. Σ.
 ἐπάρατε . . .¹³
 22. בְּרַב עֲוֹנָה. Ο'. διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας
 σου. 'Α. ἐν τῷ πλῆθει τῶν ἀνομιῶν σου.¹⁴
 23. וְהָיָה כְּשִׁי. Ο'. εἰ ἀλλάσσεται Αἰθίοψ. 'Α.
 μὴ ἐπιστρέψῃ Αἰθίοψ. Σ. εἰ μεταβαλεῖ . . .¹⁵
 הָרָע. Ο'. τὰ κακά. 'Α. τὰ πονηρά.¹⁶

¹³ Codd. 86, 88 (cum Σ.). ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Cod. 86.
¹⁶ Codd. 86 (cum καταστήσω), 88. CAP. XIII.
¹ Cod. 86. ² Cod. 88. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 88.
⁵ Idem. ⁶ Codd. 86 (sine nom.), 88. ⁷ Cod. 86.
⁸ Codd. 86, 88 (uterque cum καταρρεύουσιν). ⁹ Cod. 86.
 Idem sonant, ut videtur, Syriaca et Latina. Cod. 88
 affert tantum 'Α. καταδυναστεύουσιν. ¹⁰ Codd. 86, 88
 (cum καυχήσεως). ¹¹ Cod. 88. Minus probabiliter Cod.
 86: 'Α. πρὸς τὸν νότον. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem.

24. 'Α. καὶ διασπερῶ αὐτούς. Σ. καὶ διασκορπιῶ
 αὐτούς. 'Α. Σ. ὡς καλάμην.¹⁷
 27. Σ. οὐ καθαρισθήσῃ μετὰ ταῦτα.¹⁸
 'Α. Σ. πότε ἔτι.¹⁹

CAP. XIV.

3. Σ. καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν.¹
 6. Σ. ἐπισπάσασθαι ἀνεμον ὡς σειρήνες. 'ΙΩ. σπῶν-
 τες αὖρας ἀντὶ τροφῆς ὥσπερ οἱ δράκοντες.²
 7. וְהָיָה עִנְיָנו. Ο'. αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν. 'Α. εἰ τὰ
 ἀνομήματα ἡμῶν.³
 9. 'Α. ἔση. Σ. γένη.⁴
 שָׁמַיִם. Ο'. ὥσπερ ἄνθρωπος ('Α. Σ. ἀνὴρ⁵).
 10. וְהָיָה כֵן. Ο'. οὕτως λέγει. 'Α. τάδε λέγει.⁶
 12. וְכִי. Ο'. καὶ ἰάν. 'Α. Σ. (καὶ) ὅτι.⁷
 עֲלֶה. Ο'. ὀλοκαυτώματα. 'Α. θυσίαν. Σ.
 προσφοράν.⁸
 וְהָיָה. Ο'. ἐγώ. 'Α. ἐγὼ εἰμι. Σ. ἐγὼ αὐτός.⁹
 13. וְהָיָה. Σ. ὦ.¹⁰
 וְהָיָה. Ο'. Vacat. Σ. αὐτοῖς.¹¹
 כִּי-שָׁלוֹם אֶמְצֵא לָכֵן בְּמִקְרָם הַזֶּה. Ο'.
 ὅτι ἀληθείαν καὶ εἰρήνην δώσω ÷ ἐπὶ τῆς γῆς
 καὶ ἂν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 'Α. ὅτι ἀληθῶς
 εἰρήνην δώσω ὑμῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.¹²
 15. וְעַל-הַנְּבִיאִים הַנִּבְּיָאִים. Ο'. περὶ τῶν προφητῶν
 τῶν προφητεούντων. 'Α. ἐπὶ τοὺς προφήτας
 τοὺς προφητεούντας.¹³
 'Α. Θ. ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ τελευτήσουσιν.¹⁴
 16. בְּחַצְוֹת. Ο'. ἐν ταῖς ὁδοῖς. Σ. ἐν τοῖς ἀμφό-
 δοις.¹⁵
 17. וְהָיָה עִנְיָ דְמַעְהָ לְיִלְהָ וְיִוְמָם. Ο'. κατα-

¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86, 88 (cum μεταβαλεῖται). ¹⁶ Idem.
¹⁷ Idem. ¹⁸ Codd. 86, 88 (cum κατὰ ταῦτα). CAP. XIV.
¹⁹ Codd. 86, 88 (cum ὥς πότε ἔτι).
¹ Cod. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86,
 88 (cum γίνῃ). ⁵ Idem. Mox 'Α. ὡς δυνατὸς μὴ δυναμένος
 σώζειν idem. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86,
 88. ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Idem. Mox ad ἰδοὺ Codd. 86,
 88; Σ. ὦε. ¹¹ Cod. 86. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem.
 dem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86 (cum διαφύδοις), 88.

γάγετε ἐπ' ὀφθαλμούς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ
νυκτός. 'Α. καταγάγετε, οἱ ὀφθαλμοί μου,
δάκρυα νύκτα καὶ ἡμέραν. Σ. καταγαγέτω ὁ
ὀφθαλμός μου δάκρυα νυκτός καὶ ἡμέρας.¹⁶

17. 'Α. Σ. (σύντριμμα) μέγα.¹⁷

18. וְשָׁחַ. Ο'. εἰς τὸ πεδίον. 'Α. Σ. εἰς τὸν
ἀγρόν.¹⁸

'Α. ἀσθενούντες λιμῶ.¹⁹

19. וְיָצַח. Ο'. ἱνατί. Σ. διὰ τί.²⁰

22. 'Α. Σ. ἐν τοῖς ματαίοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζοντες;²¹

וְיָצַח. Ο'. καὶ ὑπομενοῦμέν σε. Σ. δὲ
προσδοκῆσομεν.²²

CAP. XV.

3. וְתִתְּנֶנּוּ. Ο'. καὶ τὰ θηρία ('Α. τὰ κτήνη¹).

4. עַל פְּנֵי. Ο'. περὶ πάντων ὧν. 'Α. περὶ ὧν.
Σ. ἐφ' οἷς.²

6. אֲנִי נִשְׁתַּחֲוֶה אֵלַי. Ο'. σὺ ἀπεστράφης
με, λέγει κύριος. 'Α. σὺ ἀφῆκας ἐμέ, φησὶ
κύριος.³

9. 'Α. Θ. τὰ ἐπτά.⁴

10. אִמִּי. Ο'. μήτηρ ✕ ἐμή.⁵ Σ. μήτηρ μου.⁶

'ΙΩ. ἄνδρα πολέμοις ἀεί καὶ στάσεσιν ἀφωρισμέ-
νον ἐπὶ πάσης τῆς γῆς (וְיָצַח-לְכָל-הָאָרֶץ). οὔτε
ἐδάμεισα, οὔτε ἐξεδαμεισάμην παρά τινος, καὶ
ὁμῶς ὑπὸ πάντων κατηγοροῦμαι.⁷

15. וְיָצַח. Ο'. μνησθητί μου. Σ. μνημόνευσόν
μου.⁸

וְיָצַח. Ο'. γνῶθι ὡς ἔλαβον
(Σ. ὅτι ἔλαβον⁹) περὶ σοῦ ὀνειδισμόν. 'ΙΩ.
γνῶθι λαβόντος μου περὶ σοῦ ὀνειδισμόν.¹⁰

16. 'ΙΩ. εὐρέθησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἡδόμην αὐτοῖς,

καὶ ἐγενήθη ὁ λόγος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην,
καὶ εἰς χαρὰν καρδίας μου (וְיָצַח-לְכָל-הָאָרֶץ).¹¹

16. Ο'. κύριε παντοκράτωρ. 'Α. Σ. Θ. κύριε ὁ θεὸς
τῶν δυνάμεων.¹²

17. וְיָצַח. Ο'. ἐν συνεδρίῳ αὐτῶν παι-
ζόντων. 'Α. Σ. ἐν συναγωγῇ παιζόντων.¹³

18. 'Α. ὡς ὕδωρ ἐκλείπον.¹⁴

19. וְיָצַח. Ο'. καὶ ἀποκαταστήσῃ σε. 'Α. καὶ
ἐπιστρέψῃ σε.¹⁵

CAP. XVI.

2. 'Α. οὐ λήψῃ σεαυτῇ γυναῖκα.¹

וְיָצַח. Ο'. καὶ οὐ γεννη-
θήσεται σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ. 'Α. καὶ οὐ
μὴ γένωνται σοι υἱοὶ καὶ θυγάτερες. Σ. οὐδὲ
ἔσονται σοι υἱοὶ καὶ θυγάτερες.²

4. 'Α. καὶ ἐν τοῖς κτήνεσιν.³

5. 'ΙΩ. εἰς οἶκον ἔθνα ἐπιτελοῦσι περίδειπνα.⁴

10. וְיָצַח. Ο'. ἀναγγεῖλῃς. Aliter: Ο'. ἀπαγγεί-
λῃς. 'Α. Θ. ἀναγγεῖλῃς.⁵

וְיָצַח. Ο'. ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 'Α.
Σ. κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν.⁶

16. וְיָצַח. Ο'. ἀποστέλλω. Σ. πέμψω.⁷

וְיָצַח. Ο'. ✕ Σ. πρὸς τοὺς πολλούς.⁸

19. וְיָצַח. Ο'. κύριε, σὺ. Οἱ Ι'. κύριος.⁹

21. 'Α. Θ. ἐν τῷ ἀπαξ τούτῳ.¹⁰

CAP. XVII.

1. Θ. ἐν γραφῇ ἐν σιδήρῳ. 'Α. ἐν γραφείῳ (σι-
δηρῷ).¹

Θ. ἐγκεκολαμένη. Σ. ἐγγεγλυμμένη (s. ἐγγέ-
γλυπται).²

¹⁶ Codd. 86, 88.

¹⁷ Cod. 86.

¹⁸ Codd.

86, 88. ¹⁹ Ibidem, ut verti potest lectio Syro-hex.

²⁰ Ibidem. Mox 'Α. καὶ καιρὸν ibidem. ²¹ Codd. 86, 88

(cum ἐν τοῖς εἰδώλοις). Statim 'Α. (καὶ) εἰ οἱ οὐρανοὶ Cod. 86.

²² Codd. 86, 88. CAP. XV. ¹ Codd. 86, 88.

² Ibidem. ³ Ibidem. ⁴ Ibidem. ⁵ Cod. 86.

⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Ibidem. ⁸ Ibidem. ⁹ Cod. 86.

¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Ibidem. ¹² Ibidem. ¹³ Codd. 86,

88 (om. παιζόντων). ¹⁴ Ibidem (non 'Α. Σ.). ¹⁵ Ibidem.

CAP. XVI. ¹ Codd. 86, 88.

² Ibidem.

³ Cod. 88.

⁴ Codd. 86, 88. Hieron. ad loc.: "Moris autem est lugen-
tibus ferre cibos et praeparare convivia, quae Graeci περί-
δειπνα vocant, et a nostris vulgo appellantur parentalia, eo
quod parentibus iusta celebrentur."

⁵ Codd. 86, 88

(cum ἀναγγεῖλῃς). ⁶ Ibidem. ⁷ Ibidem. ⁸ Cod. 86.

⁹ Ibidem. ¹⁰ Codd. 86, 88. CAP. XVII. ¹ Codd.

86, 88 (uterque cum γραφείῳ). ² Ibidem (cum duplici

scriptura ἐγγεγλυμμένη ἐγγεγλυπται).

3. לָבוּ. Θ. εἰς προνομήν. Σ. εἰς διαρπαγήν.³
תַּחֲשָׁא. Θ. ἐν ἀμαρτίᾳ. Σ. διὰ τὰς ἀμαρτίας σου.⁴

4. 'Α. καὶ διαβιβάσω σε. Σ. καὶ καταδουλώσω σε.⁵

5. הַגִּבֹּר. Ο'. ἀνθρώπος. 'Α. ὁ ἀνὴρ.⁶

בְּאָדָם. Ο'. ἐπ' ἄνθρωπον. 'Α. ἐν ἀνθρώποις.⁷

6. 'Α. ὥσπερ ἀγριομυρική ἐν τῇ ἀραβᾷ. Σ. ὥσπερ ἄκαρπον ἐν ἀβάτῳ.⁸
Σ. ἐν ξηρότησιν.⁹

7. הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטֵחַ. Ο'. ὁ ἀνθρώπος ὃς πέποιθεν.
'Α. ὁ ἀνὴρ ὁ πεποιθώς.¹⁰

בְּיָהוּ. Ο'. ἐπὶ τῷ κυρίῳ. 'Α. ἐν κυρίῳ. Σ.
ἐπὶ κυρίου.¹¹

9. Σ. σκαμβοτέρα καρδία πάντων, ἀνὴρ δὲ τίς ἐστιν . .
'Α. Σ. ὃς γινώσεται αὐτόν;¹²

11. וְלֹא בְכֹשֶׁפֶט. Ο'. οὐ μετὰ κρίσεως. 'Α. ἀκρι-
τεί. Σ. ἀκρίτως.¹³

'Α. Σ. ἐγκαταλείψει.¹⁴

'Α. Σ. ἀπορρέων. Θ. ἐκπίπτων.¹⁵

16. וְיוֹם אֲנוּשׁ לֹא הָתֵאוּתִי. Ο'. καὶ ἡμέραν
ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα. 'ΙΩ. ἀλλ' οὐδὲ ἐπε-
θύμησα μήκους ζωῆς ἀνθρωπείας.¹⁶

17. אֶל־תִּתֶּינִי לִי לְמַחֲמָה. Ο'. μὴ γεννηθῆς μοι
εἰς ἀλλοτρίωσιν. 'ΙΩ. μόνον μὴ αὐτός μοι
ἐπισείσης φόβον, μηδὲ ὑπὸ τῆς σῆς ἐμβριμή-
σεως πτοηθείην.¹⁷

19. עַץ (הָעֵץ) ק'. Ο'. λαοῦ σου. 'Α. τοῦ λαοῦ.¹⁸

בּוֹ. Ο'. ἐν αὐταῖς ('Α. αὐτῇ¹⁹).

22. כִּשְׁפָא. Ο'. βαστάγματα. 'ΙΩ. φόρους.²⁰

26. 'Α. σεφηλά, Σ. κοιλάδος.²¹

26. וְיִמְן־הַנָּגֶב. Ο'. καὶ ἐκ τῆς πρὸς νότον. 'Α.
καὶ ἐκ τοῦ νότου.²²
'Α. καὶ θυσίαν καὶ δῶρα.²³

CAP. XVIII.

2. מִן־דִּבְרֵי־תִּחְיָא. Ο'. τοὺς λόγους μου. 'Α. Θ. τὸν
λόγον μου.¹

4. הַבִּלִּי. Ο'. τὸ ἀγγεῖον. 'Α. Σ. τὸ σκευός.³

9. גִּבֹּר. 'Α. σπουδῆν.³

12. וְאִשָּׁא. 'Α. ἀπήλπισται. Σ. ἐξεκακήσαμεν.⁴

15. וְיָדָהּ לֹא סְלִיחָה. Ο'. οὐκ ἔχοντας ὁδὸν εἰς
πορείαν. 'Α. (ὁδὸν) ἀνδρευτον.⁵

16. וְשִׁוְרֵקֶת עוֹלָם. Ο'. καὶ σύριγμα αἰώνιον. 'Α.
Σ. καὶ συρισμοὺς αἰώνιους.⁶

18. מִחֲשָׁבוֹת. Ο'. λογισμὸν. 'Α. Σ. λογισμούς.⁷

22. וְי' Γ'. ὅτι (ἐπάξις).⁸

CAP. XIX.

2. 'Α. Σ. εἰς φάραγγα υἱοῦ 'Εννόμ.¹

'Α. Σ. ἀρσεῖθ.²

6. וְי' Γ'. Θαφέθ. 'Α. φάραγξ.³

9. וְיִשְׁכְּלוּ. Ο'. ἔδονται. 'Α. φάγονται.⁴

12. 'Α. ὥσπερ Θεοφέθ.⁵

13. לְכָל צִבְיָה. Ο'. πάση τῇ στρατιᾷ. Σ. πάση
τῇ διατάξει.⁶

CAP. XX.

2. וְיִכְהָ. Ο'. καὶ ἐπάταξεν. 'ΙΩ. καὶ ἐμάστιξεν
αὐτόν.¹

Οἱ Γ'. Ο'. καὶ ἐνέβαλεν καὶ ἔδωκεν.²

³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 88.
⁷ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. ἐπ' ἀνθρώπου. ⁸ Codd. 86, 88
(cum ἄκαρπα). ⁹ Codd. 86 (cum ξηρότησιν), 88 (cum
ξηρότησιν). ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Codd. 86, 88 (cum κυρίῳ
pro κυρίῳ). ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Cod. 86.
¹⁵ Idem. ¹⁶ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀνθρωπείας).
¹⁷ Idem. Versio elegans, sed paulo verbosior. ¹⁸ Idem.
¹⁹ Idem (cum αὐτοῦ). ²⁰ Codd. 86, 88 (cum φόρον).
²¹ Idem. ²² Cod. 86. ²³ Codd. 86, 88. CAP.
XVIII. ¹ Cod. 86. ² Idem. Cod. 88: 'Α. τὸ σκευός.

³ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. σπουδῆν. Σ. ἐξ αὐτῆς. Cf. ad
v. 7. ⁴ Codd. 86 (cum 'Α. ἀπήλπισαμεν), 88. ⁵ Idem.
⁶ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. συρισμοὺς συρισμοὺς αἰ-
ώνιους καταγέλωτα. Ad καταγέλωτα cf. Hex. ad Cap. xix. 8,
not. 21. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. CAP.
XIX. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88. Cod. 86 affert:
'Α. σαρσεῖθ. θαρσεῖς. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88.
⁵ Cod. 86: 'Α. ὥσπερ. Cod. 88: 'Α. ὥσπερ Θεφ (sic).
⁶ Cod. 86, 88. CAP. XX. ¹ Codd. 86, 88. ² Ii-
dem.

2. Σ. εἰς τὸ βασανιστήριον. 'ΙΩ. εἰς τὸ δεσμωτήριον.³
3. אִם־מִגּוֹר מִבְּרִי. Ο'. ἀλλ' ἢ μέτοικον. 'ΙΩ. ἀλλ' ἢ δειλίαν καὶ πτόησιν.⁴
4. בִּיד. Ο'. εἰς χεῖρας. 'Α. ἐν χεῖρ.⁵
5. יְיָ. Ο'. πόνους. 'Α. κόπους.⁶
- 'Α. Θ. ✕ καὶ διαρπῶνται (s. διαρπάσσονται) αὐτοὺς κ. τ. ἐ.⁷
- 7, 8. 'ΙΩ. ὅλην τὴν ἡμέραν πᾶς τις μυκτηρίζει με, ὅτι ἀποικον λαλήσω, κεκράξομαι ἀδικίαν.⁸
9. 'Α. . . καὶ οὐ δυνήσομαι. Σ. . . μὴ δυνάμενος.⁹
12. מִן־הַיָּד הַיְּמִינִי. Ο'. ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς. 'Α. ἴδοιμι ἐκδίκησιν ὑπὸ σοῦ ἐξ αὐτῶν.¹⁰
13. 'Α. αἰνέσατε τῷ ΠΙΠΙ. Σ. αἰνέσατε τὸν κύριον.¹¹
15. אִשׁ. Ο'. ὁ ἄνθρωπος ('Α. Σ. ἀνὴρ¹²).
17. 'Α. Σ. αὐτῆς κυήσεως αἰωνίου.¹³

CAP. XXI.

1. תִּתְּנוּ־לִי פָשׁוּר. Ο'. τὸν Πασχόρ (Σ. Φασχοῦρ¹).
7. נַפְשׁוֹ. Ο'. τὰς ψυχὰς ('Α. Σ. τὴν ψυχὴν²) αὐτῶν.
9. לִשְׂכָּלָהּ. Ο'. εἰς σκῦλα. Aliter: Ο'. εἰς ὀφέλειαν. 'Ο 'Εβραῖος' εἰς σκῦλα.³

CAP. XXIII.

14. שְׁעָרָיו. Ο'. φρικτά. 'Ο 'Εβραῖος' πεφυρμένα.¹

CAP. XXV.

15. Ο'. καὶ ποτιεῖς ✕ 'Α. αὐτὸ σὺν⁴ πάντα τὰ ἔθνη.¹
23. 'Α. Σ. Βούζ²
25. 'Α. Σ. τοὺς βασιλεῖς Μήδων.³
26. Οἱ Γ'. τοῦ βορρᾶ.⁴
- Σ. Σισαχ πίεται μετ' αὐτοῦ.⁵
27. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.⁶
30. 'ΙΩ. (ὡς) ληνοβατοῦντες.⁷
33. לִלְחָם. Ο'. τραυματαί. Σ. τετρωμένοι.⁸
38. הַיְּמִינִי. 'Α. Θ. τῆς περιστερᾶς. 'Α. τεθλωμένης. Σ. τῆς οἰνωμένης.⁹

CAP. XXVI.

5. עֲבָדֵי. Ο'. τῶν παίδων μου. 'Α. Σ. τῶν δούλων μου.¹
6. כְּשִׁלָּה. Ο'. ὥσπερ Σηλώ. 'Α. ὡς Σηλώ. Σ. ὡς Σειλώ.²
11. לְאִשׁ. Ο'. τῷ ἀνθρώπῳ. 'Α. τῷ ἀνδρί.³
14. הַיְּמִינִי. Ο'. καὶ ἰδοὺ ἐγώ. 'Α. καὶ γὰρ δὲ ἰδοὺ εἰμι.⁴
20. שְׁמַיִךְ. Ο'. Σαμαίου. Σ. Σεμαίου.⁵ 'ΙΩ. Σεμαίου.⁶

CAP. XXVII.

3. מִלְּאֲנִי. Ο'. ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν. Σ. διὰ τῶν ἀγγέλων. 'ΙΩ. πρεσβέων.¹
6. 'Α. Σ. πάσας τὰς γαίας ταύτας.²
8. 'Α. τὸ ἔθνος ἐκείνο.³
- אֲהַרְבֵּם. Ο'. ἕως ἐκλίπωσιν ✕ 'Α. Σ. αὐτούς⁴.

³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum πιασιν). ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Codd. 86 (cum διαρπῶνται), 88 (cum διαρπάσσονται). ⁸ Idem (cum καὶ κράξομαι). ⁹ Idem (sine φέρειν in fine, quod de suo intulit Parsons.). ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Idem (non Cod. 88). ¹² Codd. 86, 88. Mox 'Α. Θ. εὐφραίνων αὐτὸν iidem. ¹³ Idem (non ut Parsons.). CAP. XXI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 535: εἰς ὀφέλειαν, καὶ ζήσεται] 'Ο 'Εβραῖος τὸ εἰς ὀφέλειαν, σαφέστερον τέθεικεν' ἔχει δὲ εἰς σκῦλα. CAP. XXIII. ¹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 584.

CAP. XXV. ¹ Cod. 86 in marg.: 'Α. αὐτὸ σὺν. ² Cod. 88. ³ Cod. 86. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. Mox Οἱ Γ'. ἐκείνη iidem. ⁹ Cod. 86 (cum οἰνωμένης). Lectio prorsus nova τεθλωμένης radicem inusitatam לָ, servit, aestuavit (unde לָ, lutum, faeces) innuere videtur. CAP. XXVI. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86 (om. 'Α.), 88. ³ Idem. ⁴ Idem. CAP. XXVII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Cod. 86. ⁴ Idem.

- 12-14. ✕ ὑπὸ τὸν ζυγὸν—τῷ λέγειν 4.⁵
 14. שָׁרָה. Ο'. ἄδικα. Σ. ψευδῆ.⁶
 18. יִשְׁמְעוּ. Σ. ἐνστήτωσαν.⁷
 19. Σ. βάσεων.⁸
 20. בְּגִלְתֹּי. Σ. ὅτε ἐξώκισεν αὐτός.⁹
 22. 'Α. Σ. φησὶ κύριος.¹⁰

CAP. XXVIII.

1. 'Α. Σ. Ἀζούρ ὁ προφήτης.¹
 7. דָּבָר. Ο'. λέγω. 'Α. λαλῶ.²
 8. וְלִפְנֵי. Ο'. καὶ πρότεροι ὕμνων. 'Α. (καὶ) πρότεροι σοῦ.³
 10. תַּת־מִוֶּשֶׁה. Ο'. τοὺς κλοιούς. Οἱ Γ'. σὺν τὸν κλοιόν.⁴

12. 'Α. Σ. Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.⁵
 13. Aliter: Ο'. ἀντὶ τούτων. 'Α. Σ. ἀντ' αὐτῶν.⁶
 16. ✕ 'Α. Θ. ὅτι ἐκκλίσιν (Σ. παράβασιν) ἐλάλησας πρὸς κύριον.⁷

CAP. XXIX.

2. Θ. καὶ ἄρχοντας Ἰούδα ἐξ Ἱερουσαλήμ.¹
 'Α. Σ. ἀρχιτέκτονα.²
 3. שָׁרָה. Ο'. δν ('Α. Σ. οὗς³) ἀπέστειλε.
 17. הַשָּׂרִים. 'Α. πονηρά. Σ. ἔσχατα.⁴
 21. אֶל־הַחֲבִיבִים. Ο'. ἐπὶ Ἀχιάβ. 'Α. ἐπὶ Αἰάβ.⁵
 24. שְׁמִיעָיו. Ο'. Σαμαίαν. Σ. Σεμείαν.⁶
 25. ✕ 'Α. Σ. καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἱερεῖς 4.⁷
 27. Οἱ Γ'. Ἀναθωθῆτη.⁸

CAP. XXX.

8. בּוֹ. Ο'. αὐτοί. 'Α. ἐν αὐτῷ.¹

10. מִן־שָׁרָה. Θ. καὶ εὐπαθήσει. Σ. (καὶ) εὐσταθήσει.²
 11. כִּלָּה (in priore loco). Θ. ἔκλειψιν. Σ. συντέλειαν.³
 Σ. ἀλλὰ παιδεύσω σε εἰς κρίσιν, ἵνα μὴ ἐκκαθάρω σε.⁴
 14. מִוֶּשֶׁה אֶרְרִי. Ο'. παιδεῖαν στερεάν. Οἱ Γ'. παιδεῖαν ἀνελεήμονα.⁵
 19. Θ. καὶ ἐκχεῶ κ. τ. ἐ.⁶
 21. מִכְּנֵי. 'Α. Σ. ἐξ αὐτοῦ.⁷
 מִקְרָב. Ο'. ἐξ αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐκ μέσου αὐτοῦ.⁸

CAP. XXXI.

2. 'Α. μετὰ λελειμμένων μαχαίρας.¹
 3. לִי נִרְאָה. Ο'. ὥφθη αὐτῷ. Σ. ὥφθη μοι.²
 4. עֵד. Ο'. ὅτι. Σ. πάλιν.³
 וְעַד תִּעֲרִי תִפְיָא. Adhuc ornaberis tympanis tuis.
 Ο'. ἔτι λήψῃ τύμπανόν σου. 'Α. ἔτι κοσμήσῃ τύμπανόν σου.⁴ Σ. πάλιν ἀναλήψῃ τὸ τύμπανόν σου.⁵
 'Α. ἐν χορῷ. Σ. μετὰ χοροῦ.⁶
 5. 'Α. καὶ βεβηλώσατε (s. λαϊκώσατε).⁷
 7. וְשָׁמְעוּ. Ο'. ἀκουστὰ ποιήσατε. 'Α. ἀκούτε. Σ. ἀκουστὸν ποιήσατε.⁸
 8. מִן־צָרָה. Ο'. ἀπὸ βορρᾶ. Οἱ Γ'. ✕ ἀπὸ γῆς.⁹
 9. הִיָּתִי. Ο'. ἐγενόμην. 'Α. ἐγενήθην.¹⁰
 12. Σ. Θ. ἐν τῷ ὕψει Σιών.¹¹
 וְנִהְיָ. 'Α. καὶ ἐκστήσονται. Σ. καὶ φωτισθήσονται.¹²

⁵ Sic Codd. 36 (cum ὡς τὸ ἔθνος), 48, et sine aster. Codd. 22 (cum καὶ ζήσετε, ὡς τὸ ἔθνος, et om. τῷ λέγειν), 51 (om. τῷ λέγειν), alii. ⁶ Idem. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Codd. 86 (cum βασιλείων), 88. ⁹ Cod. 88. Cod. 86: Σ. ὅτε ἐξώκει. ¹⁰ Idem. CAP. XXVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. CAP. XXIX. ¹ Codd. 86, 88 (in textu sub ✕). ² Codd. 86 (cum 'Α.), 88. ³ Idem. ⁴ Idem. Hinc confirmatur, puto, Hodii conjectura de loco Hieronymi. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. CAP. XXX. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86

(cum συσταθῆς), 88. Cf. Hex. ad Cap. xlv. 27. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum καὶ εἰς pro σε εἰς). ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem (non ἀπ' αὐτοῦ, ut nos e Syro-hex.). ⁸ Idem. CAP. XXXI. ¹ Codd. 86 (cum λελειμμένων), 88. Scripturam falsam ἡλειμμένων, ut videtur, interpretatus est Syro-hex. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86 (cum ἐπισκομήσῃ), 88. ⁵ Codd. 86 (cum ἀναλείψει), 88. ⁶ Idem. ⁷ Syro-hex. Cf. Hex. ad Deut. xx. 6. ⁸ Codd. 86, 88. Statim 'Α. Θ. καὶ (εἴπατε) Cod. 86. ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Idem. ¹² Idem.

13. 'Α. ἐν χορῷ, καὶ νεανίσκοι.¹³
'Α. Θ. ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν.¹⁴
15. ܠܚܒܐ. Ο'. ἐν 'Ραμᾶ. 'Α. ἐν ὑψηλῇ.¹⁵
'Α. πικρασμοί.¹⁶
16. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. διαλειπέτω ἡ φωνή σου. Σ.
παῦσον τὴν φωνήν σου.¹⁷
19. Σ. ἐκρότησα ἐπὶ τῶν μηρῶν μου.¹⁸
20. 'Α. υἱὸς ἐντιμός μου 'Εφραΐμ.¹⁹
Ο'. ἔσπενυσα ἐπ' αὐτῷ. 'ΙΩ. ἐπεσκεψάμην αὐ-
τόν.²⁰
21. 'Α. σκόπελα. Σ. σκοπέλους.²¹ 'ΙΩ. σκοπιάν.²²
'Α. Σ. εἰς τὴν τρίβον.²³
- ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. εἰς τὰς πόλεις σου πεν-
θοῦσα. 'Α. Σ. εἰς τὰς πόλεις ταύτας.²⁴
22. 'ΙΩ. ὅτι ἤδη εἰργάσατο κύριος παράδοξον ἐπὶ
τῆς γῆς· παρθένος κυφορήσει γὰρ ἄνθρωπον.²⁵
Schol. 'Ως ἐπὶ ἀληθείας οὕτως εὗρον αὐτὸ καί-
μενον ἐν τῇ 'Ιωσίππου ἐκδόσει.²⁶
25. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. καὶ πᾶσαν ψυχὴν
πεινώσαν ἐνέπλησα. Σ. καὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἐκρίνουσαν ἐνέπλησα.²⁷
29. ܠܚܒܐ. Ο'. τῶν τέκνων. 'Α. τῶν υἱῶν.²⁸
30. Σ. παντὸς ἀνθρώπου τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα.²⁹
33. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. ✕ τοὺς 4 νόμους μου. 'Α.
Σ. Θ. τὸν νόμον μου.³⁰
34. ܠܚܒܐ. Ο'. πάντες ✕ 'Α. Σ. αὐτοί 4.³¹
- ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν. 'Α. εἰς ἀπὸ
μικροῦ αὐτῶν.³²

35. 'Α. Σ. καὶ ἄστρον.³³
38. Σ. Ἀνανεήλ.³⁴
39. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. ἕως βουνῶν ('Α. Σ. Γαβαθά³⁵).
40. 'Α. τὰ προάστεια.³⁶ Σ. καὶ τῆς σποδιᾶς, καὶ
σύμπαντα τὸν χῶρον τῶν τάφων.³⁷

CAP. XXXII.

4. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. ὅτι παραδόσει. 'Α. (ὅτι) παραδι-
δόμενος. Σ. ἀλλὰ παραδιδόμενος.¹
9. Ο'. σίκλους. 'ΙΩ. νομίσματα.²
12. Ο'. Νηρίον . . Μασσαίου. 'ΙΩ. Νηρία . . Μασ-
σίον.³
- ܠܚܒܐ. Ο'. ἐν τῇ αὐλῇ. 'ΙΩ. (ἐν τῷ) προ-
αυλίῳ.⁴
- 'Α. Σ. μαρτύρων.⁵
21. Σ. καὶ ἐν τοῖς φαινόμενοις μεγαλείοις.⁶
31. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. ὅτι ἐπὶ τὴν ὀργήν
μου, καὶ ἐπὶ τὸν θυμὸν μου. 'Α. ὅτι ἐπὶ τὸν
θυμὸν μου, καὶ ἐπὶ τὴν ὀργήν μου.⁷
35. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. τῷ Μολδχ βασιλεῖ. Θ. τῷ βασι-
λεῖ.⁸
37. 'Α. Σ. ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν.⁹
41. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ο'. καὶ ἐν πάσῃ καρδίᾳ
μου, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ. Σ. (ἐν ἀληθείᾳ) ἐξ
ὅλης καρδίας μου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μου.¹⁰

CAP. XXXIII.

4. ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ ܠܚܒܐ. Ἄλλος· πρὸς τὸ χαράκωμα (s.
χῶμα) . . .¹

¹³ Codd. 86 (cum νεανίσκων), 88 (cum χορῷ). ¹⁴ Cod. 86.
¹⁵ Codd. 86, 88 (cum ὑψηλῷ). ¹⁶ Codd. 86 (cum πικραμ-
μὸν), 88. ¹⁷ Iidem. ¹⁸ Iidem (cum ἐκρότησα).
¹⁹ Iidem. ²⁰ Codd. 86 (cum αὐτῶν), 88 (cum ἐπεσκεψά-
μενος (sic) αὐτῶν). ²¹ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. σκόπελα.
²² Codd. 86, 88.
²³ Iidem. ²⁴ Iidem. ²⁵ Codd. 86 (cum κυφορήσῃ), 88.
²⁶ Cod. 86 (cum αὐτὸν et εωσιππου). ²⁷ Iidem (cum ἐκνέ-
ουσας). Cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 10. ²⁸ Codd. 86, 88.
²⁹ Iidem. ³⁰ Iidem. Mox Σ. γράψω αὐτὸν Cod. 86.
³¹ Cod. 86. ³² Codd. 86, 88. ³³ Codd. 86, 88 (cum
ἄστρον). ³⁴ Iidem. ³⁵ Iidem. ³⁶ Euseb. in Ono-

mastico, p. 66: Ἀσαδημῶθ, ἐν 'Ιερεμιά. Τὸ 'Εβραϊκόν· τῶν
Σαδημῶθ. Ἀκύλας· τὰ προάστεια. ³⁷ Cod. 86 (qui affert:
Σ. τῶν πτωμάτων. 'ΙΩ. τῶν πτώματων καὶ τῆς σποδιᾶς . . . τάφων)
emendatius quam alter codex. CAP. XXXII.
¹ Codd. 86, 88. ² Iidem. ³ Iidem. ⁴ Iidem.
⁵ Iidem (non τῶν ἐστηκότων μ.). ⁶ Cod. 86 (cum μεγα-
λίοις). Cod. 88: Σ. ἐν φ. μεγάλους. ⁷ Codd. 86, 88.
⁸ Iidem. ⁹ Iidem. Mox 'Α. ἐν τῇ ὀργῇ μου iidem.
¹⁰ Iidem. CAP. XXXIII. ¹ Ad χαράκωμα cf. Hex.
ad Jerem. lii. 4, et Addendum p. 740. Quod vero ad χῶμα
attinet, expendenda sunt exempla vocis Syriacae, quae
nobis indicavit Ceriani noster, ex versione Syriaca anti-

8. 'Α. Σ. τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.²
 12. 'Α. καὶ ἕως κτήνους.³
 15. Σ. ἀνατολὴν (potius βλάστημα⁴), δίκαιοσύνην ποιήσει.

CAP. XXXIV.

1. קָרַךְ מִמְלִיכֹת. 'Α. καὶ πᾶσαι αἱ βασιλείαι
 τῆς γῆς.¹
 יָדוּ מִשְׁלֵלָה. 'Α. ἐξουσίας τῶν χειρῶν αὐτοῦ.
 Σ. τῆς ἐξουσίας χειρὸς αὐτοῦ.²
 4. וְהָ. Ο'. ἀλλά. 'Α. Σ. πλήν.³
 וְהָ. Ο'. λέγει. 'Α. εἶπεν.⁴
 8. 'Α. μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ.⁵ Θ. πρὸς πάντα τὸν
 λαόν.⁶
 16. וְהָ. Ο'. τῇ ψυχῇ αὐτῶν. 'Α. ταῖς ψυχαῖς
 αὐτῶν.⁷
 18, 19. 'Α. ἐνώπιον τοῦ μόσχου οὐ διεῖλον κ.τ.ε.⁸
 'ΙΩ. διὰ τῶν σφαγίων τοῦ μόσχου τοῦ διαιρε-
 θέντος εἰς μέρη δύο, ὧν ἀναμέσον διεξῆλθον οἱ
 τε ἄρχοντες 'Ιουδα καὶ ἡγούμενοι.⁹

CAP. XXXV.

2. 'Α. Θ. 'Ραχαβεὲν. Σ. (εἰς τὸν οἶκον) 'Ρηχα-
 βιτῶν.¹
 'ΙΩ. ἐξεδρῶν.²
 4. וְהָ. Ο'. εἰς τὸ παστοφόριον ('ΙΩ. θησαν-
 ροφλάκιον³).
 וְהָ. Ο'. Γοδολίου ἀνθρώπου
 τοῦ θεοῦ. 'ΙΩ. 'Ιεγεδολίου θεοσεβοῦς.⁴
 7. וְהָ. Ο'. ὅτι ἐν σκηναῖς οἰκῇ-
 σετε. Σ. ἀλλ' ἐν σκηναῖς οἰκεῖτε.⁵

7. 'Α. Σ. παροικεῖτε.⁶
 11. וְהָ. 'Α. Σ. Συρίας.⁷
 15. 'Α. Σ. τὸ οὖς (ὅμων).⁸
 17. וְהָ. Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ 'Α. πάντας ἅ-
 τοὺς κατοικοῦντας.⁹

CAP. XXXVI.

1. 'Α. Σ. καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει.¹
 2. 'ΙΩ. ἐλκιδὸν κεφαλίδας.²
 וְהָ. Ο'. ἀφ' ἧς ἡμέρας λαλή-
 σαντός μου πρὸς σέ. 'Α. Σ. ἀφ' ἧς ἡμέρας
 ἐλάλησα πρὸς σέ.³
 7. וְהָ. Ο'. ἔλεος αὐτῶν. 'Α. ὁ ἐλείψας
 αὐτῶν.⁴
 9. וְהָ. Σ. παρήγγειλαν. 'Α. ἐκάλεσαν.⁵
 12. וְהָ. Ο'. υἱὸς Σελεμίου. 'ΙΩ. υἱὸς
 Σμερίου.⁶
 18. וְהָ. 'Α. πρὸς αὐτούς.⁷
 23. וְהָ. Ο'. καὶ ἔρριπεν. Οἱ Γ'. καὶ ἔρρι-
 πει.⁸
 25. וְהָ. Ο'. καὶ ('Ελνάθαν). Σ. μέντοιγε.⁹
 32. וְהָ. Ο'. αὐτῷ. 'Α. ἐπ' αὐτούς.¹⁰

CAP. XXXVII.

8. וְהָ. Ο'. καὶ πολέμησονσιν. 'Α. καὶ οἱ
 πολεμοῦντες.¹
 11, 12. 'ΙΩ. σπηνίκα δὲ ἀνεχώρησαν οἱ Χαλδαῖοι ἐξ
 'Ιερουσαλὴμ διὰ τὴν δύναμιν Φαραῶ, ἐξῆλθεν
 'Ιερεμίας τῆς πόλεως ἀπὼν ἐπὶ τὴν (fort. γῆν)
 Βενιαμὴν εἰς τὸ νείμασθαι τὸν κληρὸν ἐν ὄψει

quissima Flavii Josephi De Bello Jud. Lib. VI, qui est
 extremus liber Codicis Ambros. Peschito V. T., B. 21 Inf.,
 saeculi VI; in qua versione וְהָ est pro χώματα ii, 7;
 necnon in plurali וְהָ i, 1, 2 (bis). ii, 8. viii, 4.
² Cod. 86. ³ Cod. 88. ⁴ Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 5.
 Zach. vi. 12. CAP. XXXIV. ¹ Codd. 86, 88.
² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88, qui pergunt: ἄκουσον τὸν
 λόγον κυρίου. Σεδεκία, ut LXX. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd.
 86, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Idem
 (cum διῆλον, non, ut Parsons., διῆλθον). ⁹ Codd. 86, 88
 (cum μὲν pro μέρη). CAP. XXXV. ¹ Codd. 86 (cum

'Ρηχαβητῶν), 88. ² Idem. ³ Cod. 86. ⁴ Codd.
 86, 88. ⁵ Cod. 86 (cum ἀλλὰ σκ.). Cod. 88: Σ. ἀλλ' ἐν.
⁶ Codd. 86, 88 (utroque cum παροικεῖται, non, ut Parsons.,
 οἰκεῖται). ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem in marg.:
 'Α. πάντας. CAP. XXXVI. ¹ Cod. 86. ² Codd.
 86 (cum ἐλεκιδόν), 88 (cum ἐλεκτοκεφαλίδας). ³ Codd. 86
 (cum Σ.), 88. ⁴ Idem. Cf. Hex. ad Cap. xxxviii. 26.
 Μοκ 'Α. Σ. ἅ λαλήσεν idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem.
⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 88.
 CAP. XXXVII. ¹ Codd. 86, 88.

τοῦ λαοῦ.² Schol. Καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως ἐξέδωκαν.³

13. יְרֵמְיָהוּ. Ο'. Σαρουΐα. Σ. 'Ιωραίας.⁴

15. יְהוֹשֻׁעַ. Ο'. καὶ ἐπάταξαν (Σ. ἔτυψαν⁵) αὐτόν. 'ΙΩ. καὶ ἥκισαντο αὐτόν.⁶

16. 'Α. ὅτι εἰσῆλθεν 'Ιερεμίας εἰς οἶκον τοῦ λάκκου. ' Σ. καὶ εἰσῆλθεν 'Ιερεμίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὸν συγκλεισμόν. Θ. τότε ἦλθεν 'Ιερεμίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου. ' Σ. 'Α. εἰς τὰ ἐργαστήρια.⁹

21. כְּכַרְכְּרִי. 'Α. περίμετρον ἄρτου.¹⁰

יְחִיָּהוּ. Ο'. ἔξωθεν οὐ πέσσουσιν. 'Α. ἔξωθεν τῶν πεσσόντων.¹¹ 'ΙΩ. ἐκτὸς ὄψου.¹²

CAP. XXXVIII.

5. Σ. ἔχετε αὐτὸν ἐν χερσὶν ὑμῶν.¹

6. מְלִיכִי. Ο'. Μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως. 'ΙΩ. 'Ελχίου τοῦ υἱοῦ τοῦ 'Εμμελέχ.² 'Α. Σ. πηλός.³

7. מְלִיכִי. Ο'. καὶ αὐτὸς ἐν οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως. Σ. ὃν αὐτὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως.⁴

10. 'Α. λάβε ἐν τῇ χειρί σου. Θ. λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου.⁵ 'Α. πρὶν ἀποθανεῖν αὐτόν.⁶

12. Σ. ὑπὸ τὰ σχοινία.⁷

13. יְחִיָּהוּ. Ο'. καὶ εἴλκυσαν. Σ. καὶ ἀνελκύσαντες.⁸

יְחִיָּהוּ. Ο'. καὶ ἐκάθισεν. Σ. καὶ ἔμεινεν.⁹

14. יְחִיָּהוּ. Ο'. ἐρωτήσω σε λόγον. 'Α. ἐρωτῶ σε ἐγὼ ῥῆμα.¹⁰

16. מְלִיכִי. Ο'. ὅς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν ταύτην. 'ΙΩ. ὁ τῶν ἔστω (fort. ἔσω) κύριος.¹¹

17. יְחִיָּהוּ. Ο'. καὶ ἡ οἰκία σου. 'Α. Σ. καὶ ὁ οἶκος σου.¹²

20. 'Α. Σ. τῆς φωνῆς κυρίου.¹³

22. יְחִיָּהוּ. Ο'. ἄνδρες εἰρηνικοὶ σου. Σ. ἄνδρες εἰρήνης πρὸς σέ.¹⁴

CAP. XXXIX.

5. (Σ.) τῆς πεδιάδος τῆς ἐρήμου τῆς κατὰ 'Ιεριχώ.¹ יְחִיָּהוּ. Ο'. καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ κρίματα (Σ. κρίσεις²). 'ΙΩ. καὶ ὀνειδίσας αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐλέγξας ἀπιστίαν.³

9. Σ. καὶ τοὺς ἐμπεσόντας οἱ ἐνέπεσαν αὐτῷ. (Σ.).. αὐτομολήσαντας οἱ ἡτομόλησαν πρὸς αὐτόν.⁴

12. Σ. καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σου ἔστω.⁵

Σ. καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σου ἔστω.⁵

Σ. καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σου ἔστω.⁵

13. 'Α. Ο'. Νηργέλ. Σ. Νηριγέλ. Θ. Ναργέλ.⁷ 'Α. 'Ρεβωμά. Σ. 'Ραβομόγ. Θ. 'Ροβογμά.⁸ Σ. ὁι μεγιστάνες. 'Α. Θ. οἱ ἡγεμόνες.⁹ Σ. οἱ ἐπιστάται.¹⁰

CAP. XL.

1. יְחִיָּהוּ. Ο'. τὸν ἐκ 'Ραμᾶ. 'Α. ἀπὸ τῆς 'Ραμᾶ. Θ. ἐκ Δαμαῖ.¹

2. 'Α. Σ. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν 'Ιερεμίαν.²

² Codd. 86, 88. ³ Cod. 88. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Iidem. ⁶ Codd. 86 (cum αἰκίσαντο), 88 (cum αἰκίσαντο). ⁷ Codd. 86, 88 (cum ἔτε). ⁸ Iidem. ⁹ Euseb. in Onomastico, p. 16: 'Αενιῶθ, ἐν 'Ιερεμιά. 'Ακύλας: τὰ ἐργαστήρια. ¹⁰ Syro-hex. Cf. Hex. ad 1 Reg. x. 3. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Iidem. Hieron.: exscripto pulmento. CAP. XXXVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86, 88 (cum 'Εμελέχ). ³ Iidem. ⁴ Codd. 86 (om. αὐτὸς), 88. ⁵ Iidem. ⁶ Cod. 88 (non θανεῖν, ut Parsons.). ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Codd. 86

(cum ἀνελκύσαν), 88. ⁹ Iidem. ¹⁰ Iidem. ¹¹ Codd. 86 (cum ὁ κύριος), 88. ¹² Codd. 86, 88 (cum Σ.). ¹³ Codd. 86, 88 (cum Σ.). ¹⁴ Codd. 86, 88 (cum ἄν. οἱ εἰρ.). CAP. XXXIX. ¹ Cod. 86 in marg. sine nom. Lectio non differt a Syro-hex. ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88 (cum ὁ Βαβυλώνιος pro ὁ β, B., et αὐτὸν pro ἀπιστίαν). ⁴ Idem in marg. sine nom. (cum αὐτομολήσαντες). ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Codd. 86 (cum εἴποι), 88. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Codd. 86, 88. CAP. XL. ¹ Codd. 86 (cum ὑπὸ pro ἀπὸ), 88. ² Codd. 86,

6. הַמַּשְׁפָּה. Ο'. εἰς Μασσηφά. 'Α. Σ. εἰς Μασφανάθ.³

8. תְּנִיחָה. Ο'. Θαναεμέθ. 'Α. Θαναμάθ. Σ. Θενεεμάν.⁴

הַמַּנְתִּי. Ο'. τοῦ Μωχαθί. 'Α. τοῦ Μαχαθίου.⁵

10. וְשִׁמּוּ בְּלִיכָה. Ο'. καὶ βάλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν. 'Α. καὶ θέτε ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν. Θ. (καὶ ἔλαιον) ἐμβάλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν. Σ. καὶ ἀπόθεσθε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν.⁶

11. לִיהוּדָה. Ο'. τῷ 'Ιουδα. 'Α. ἐν τῇ 'Ιουδαίᾳ.⁷

14. וְשִׁמְעָה אֶת-חֶלְשִׁי. Ο'. ἀπέστειλε πρὸς σὲ τὸν 'Ισμαήλ. Σ. ἀπέστειλε τὸν 'Ισμαήλ. Θ. ἀπέστειλε πρὸς τὸν 'Ισμαήλ.⁸

CAP. XLI.

1. וְשִׁמְעָה. Ο'. 'Ελεασά. Πάντες 'Ελισαμά.¹

5. מִשְׁכָּם מִשְׁכָּם. Ο'. ἀπὸ Συχέμ καὶ ἀπὸ Σαλήμ. 'Α. Σ. ἐκ Συχέμ ἐκ Σηλώ.²

'Α. καὶ θυσία καὶ λιβανωτὸς ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν.³

8. Σ. δέκα δὲ ἄνδρες.⁴

וְשִׁמְעָה וְשִׁמְעָה. Ο'. πυροὶ καὶ κριθαί, μέλι καὶ ἔλαιον. 'Α. πυρὸς καὶ κριθῇ καὶ ἔλαιον καὶ μέλι. Σ. πυροῦ καὶ κριθῶν καὶ ἔλαιου καὶ μέλιτος.⁵

10. ✕ 'Α. καὶ πάντα τὸν λαὸν τοὺς ὑπολειφθέντας εἰς Μασσηφά.⁶

11. הַחִילִים. Ο'. τῆς δυνάμεως. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.⁷

וְשִׁמְעָה אֶת-חֶלְשִׁי. Ο'. πάντα τὰ κακά. 'Α. πᾶσαν τὴν κακίαν. Σ. πᾶν τὸ κακόν.⁸

12. Σ. καὶ ἐπορεύθησαν πολέμῃσαι πρὸς τὸν 'Ισραήλ.⁹

וְשִׁמְעָה. Ο'. ἐπὶ ὕδατος πολλοῦ ('Α. 'Ραββίμ¹⁰).

17. Σ. Χαρωάμ. Θ. ἐν Γαβηρώθ.¹¹ Aliter: 'Α. Σ. τοῖς ἐχόμενα Βηθλεέμ.¹²

CAP. XLII.

1, 8. וְשִׁמְעָה. Ο'. τῆς δυνάμεως. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.¹

5. וְשִׁמְעָה. Ο'. Θ. τῷ 'Ιερεμίᾳ. 'Α. Σ. πρὸς 'Ιερεμίαν.²

8. וְשִׁמְעָה. Ο'. ἀπὸ μικροῦ. 'Α. εἰς ἀπὸ μικροῦ.³

11. וְשִׁמְעָה. 'Α. ἀπ' αὐτοῦ.⁴

15, 17. וְשִׁמְעָה. 'Α. Σ. παροικεῖν.⁵

CAP. XLIII.

3. וְשִׁמְעָה. Ο'. ἀλλ' ἢ ('Α. ὅτι¹) Βαρούχ. 'Α. Σ. ἐπισείει σε ἡμῖν.²

9. וְשִׁמְעָה. Οἱ 'Ι. ὅ ἐστιν.³

10. 'Α. Σ. κατέκρυψα.⁴

12. 'Α. θεῶν Αἰγύπτου.⁵

13. 'Α. Σ. τὰς στήλας οἴκου ἡλίου τὰς ἐν γῇ Αἰγύπτου.⁶

CAP. XLIV.

1. 'Α. Σ. πρὸς πάντας τοὺς 'Ιουδαίους τοὺς κατοικοῦντας. Θ. πᾶσι τοῖς 'Ιουδαίοις.¹

2. 'Α. Θ. τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.²

3. וְשִׁמְעָה. Ο'. ἀπὸ προσώπου. Σ. διά.³

4. 'Α. τὰ ῥήματα τοῦ βδελύγματος τούτου ὃ ἐμίσησα.⁴

88 (om. δ). ³ Idem. ⁴ Cod. 88. Cod. 86 vero: 'Α. Θαναεμάν. Σ. Θαναμέθ. ⁶ Codd. 86, 88 (cum Μαχοθίου). ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86. CAP. XLI. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Codd. 86 (cum λιβανωτὸς), 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88 (cum κριθῶν). ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86 (cum 'Α. pro 'Α. Σ.), 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Codd. 86 (cum Ταβηρώθ), 88. Euseb. in Onomastico, p. 158: Γηβαρώθ. 'Ακύλας' ἐν φραγμαῖς. Σύμμαχος' Γαρημώθ. ¹² Cod. 86 (non, ut Parsons, τοῖς ἐχ. πρὸς Β.). Lectio non est in AUCT.

Cod. 88. CAP. XLII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Mox v. 16 ἀκολουθῶν pro ἀκολουθῶν male scribunt iidem. CAP. XLIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88. Cod. 86 vero: 'Α. Σ. ἐπίσεισεν (sic) ἡμῖν. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem (non ἐν τῇ γῇ). CAP. XLIV. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 86. (In lectione Symmachi dele ἔρημοι.) ³ Cod. 88. Cf. Hex. ad Cap. xlv. 22. ⁴ Codd. 86, 88.

9. 'Α. Σ. τὰ κακά.⁵
 יִשְׁרָאֵל. Σ. (τῶν γυναικῶν) ἐκάστου αὐτῶν.⁶
 12. Θ. ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἀποθανοῦνται.⁷
 19. Ο'. καὶ ὅτι ἡμεῖς. Σ. εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς. Θ. καὶ
 ὅτε ἡμεῖς.⁸
 'Α. χαυνῶνας αὐτῆς ἀσιβά. Σ. χαυνῶνας τῶν
 γλυπτῶν αὐτῆς.⁹ Schol. 'Ασαβεῖμ τὰ γλυπτὰ
 λέγεται παρὰ τοῖς 'Εβραίοις.¹⁰
 20. זָכָר. Ο'. λόγους. 'Α. ῥῆμα. Σ. λόγον.¹¹
 22. Θ. παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐνοικον.¹² Σ. . . κατοικ-
 οῦντα.¹³
 24. Σ. καὶ πρὸς πάσας τὰς γυναῖκας.¹⁴
 26. Ο'. 'Ιούδα. Σ. 'Ιουδαίου.¹⁵
 29. ✕ Θ. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅπως γνῶτε—εἰς
 κακά.¹⁶ Σ. ἵνα γνῶτε ὅτι ὄντως . . .¹⁷
 30. 'Α. τὸν Φαραῶ Οὐάφρῃ. Σ. τὸν Φαραῶ ἔκ-
 δοτον. Θ. τὸν Φαραῶ 'Οφρῃ.¹⁸

CAP. XLV.

3. בְּצָרָה. Ο'. ἐν στεναγμοῖς. 'Α. ἐν στεναγμῷ
 μου. Θ. ἐν στεναγμοῖς μου.¹
 4. 'Α. ἰδοὺ οὐδ' ὑποδόμησα.²
 יִשְׁרָאֵל. Ο'. ἐγὼ ἐφύτευσα. 'Α. Σ. κατεφύ-
 τευσα.³

CAP. XLVI.

6. בְּשִׁלְיָהּ. Ο'. ἡσθένησεν ✕ Οἱ Γ'. καὶ 4
 πεπτώκασιν.¹
 10. Θ. τῷ δεσπότην κυρίῳ τῶν δυνάμεων ἐν γῇ
 βορρά.²
 12. 'Α. Θ. τὴν φωνὴν σου. Σ. τὴν ἀτιμίαν σου.³
 יִשְׁרָאֵל. Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ὁμοῦ.⁴

17. 'Α. σαὼν παρήγαγεν ὁ καιρός. 'ΙΩ. τάραχον
 ἡγειρεν ὁ καιρός.⁵
 18. 'Α. Σ. Θ. φησὶν (Θ. λέγει) ὁ βασιλεὺς κύριος
 τῶν δυνάμεων.⁶
 19. 'Α. καὶ ἐκκαθήσεται.⁷
 יִשְׁרָאֵל. Ο'. παρὰ (Οἱ Γ'. διὰ⁸) τὸ μὴ ὑπάρ-
 χειν.
 21. בְּמִשְׁתָּוִי. Ο'. καὶ οἱ
 μισθωτοὶ αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὥσπερ μύσχοι σιτευ-
 τοί. Σ. οἱ δὲ μισθωτοὶ αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς
 ὡς μύσχοι σιτιστοί.⁹
 22. 'Α. Θ. ὅτι ἐν ἰσχύϊ πορεύσονται. Σ. ὅτι μετὰ
 ἰσχύος ἐλεύσεται.¹⁰
 25. מִן הָאֲמֻנִים. Ο'. ἐκδικῶ τὸν 'Αμμών ('Α.
 ἐπ' 'Αμμών. Σ. κατ' 'Αμμών¹¹). 'ΙΩ. ἐπισκέ-
 ψομαι τὴν πολυπληθύνουσαν.¹²
 28. מִן הָאֲמֻנִים. Ο'. καὶ παιδεύσω σε εἰς
 κρίμα. Σ. ἀλλὰ παιδεύσω σε κρίσει.¹³

CAP. XLVII.

1. Σ. περὶ τῆς Φιλιστίας.¹
 2. יִשְׁרָאֵל. Ο'. καὶ ἔσται. 'Α. καὶ ἔσονται.²
 יִשְׁרָאֵל. Ο'. καὶ κατακλύσει. 'Α. καὶ κυκλώ-
 σουσιν.³
 3. Ο'. ἀπὸ φωνῆς ὀρμῆς αὐτοῦ. 'ΙΩ. (ἀπὸ) προσώ-
 που ὀργῆς θυμοῦ . . .⁴
 לְרִבְבָּו. Ο'. τῶν ἀρμάτων ('ΙΩ. τεθρίππων⁵)
 αὐτοῦ.
 5. Ο'. καὶ οἱ κατάλοιποι 'Ενακίμ. 'ΙΩ. τὰ λείψανα
 τῶν νήσων.⁶
 7. Ἄλλος συνετάξατο.⁷

⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Codd. 86, 88 (cum ὑμῶν pro αὐτῶν).
⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Paulo aliter Cod. 88:
 'Α. χ. αὐτῆς ἰσχυροῦ. Σ. χ. αὐτῆς τῶν γλυπτῶν. ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Cod. 86. ¹³ Codd. 86, 88.
¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Idem. Mox v. 27 Σ. Θ. (πᾶς) ἀνὴρ idem.
¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Codd. 86, 88 (cum οὐτως). ¹⁸ Codd.
 86, 88. CAP. XLV. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88.
³ Cod. 88. CAP. XLVI. ¹ Cod. 86. Copula deest
 in Comp. (cum ἡσθένησαν), Codd. III (idem), XII, 22 (ut

Comp.), 23, aliis, et Syro-hex. (ut Comp.). ² Codd.
 86, 88. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Mox
 Cod. 86: 'ΙΩ. θαβάρ. Cod. 88: Οἱ Γ'. θαβάρ. ⁶ Cod. 86.
⁷ Codd. 86, 88 (non ἐκκαθήσεται). ⁸ Cod. 86. ⁹ Codd.
 86, 88. Mox 'Α. Σ. ἐπισκοπῆς αὐτῶν idem. ¹⁰ Idem.
¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Codd. 86 (cum κρίσεις), 88.
 CAP. XLVII. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88. ³ Idem.
⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Cod. 86 in marg.
 sine nom.

CAP. XLVIII.

6. 'ΙΩ. μυρίκαι.¹
 7. 'ΙΩ. θλιβοντες.²
 8. 'Α. Σ. ἡ κοιλάς.³
 הַמִּיָּסָר. Ο'. ἡ πεδινή. 'Α. ἡ μισώρ. Σ. ἡ πεδιάς.⁴
 12. 'Α. στρώτας, καὶ στρώσουσιν.⁵
 14. וְאִשְׁרֵי-חַיִּל. Ο'. καὶ ἄνθρωπος ισχύων. 'Α. Σ. καὶ ἄνδρες δυνάμειος.⁶
 15. 'Α. καὶ ἡ πόλις αὐτῆς ἀνέβη. Σ. καὶ ὁ γυμνῶν αὐτὴν ἀνέβη.⁷
 17. כְּבָשֶׁת-עֵז. Ο'. βακτηρία εὐκλεής ('Α. Σ. ισχύος⁸).
 הַרְאָה. 'ΙΩ. ἐνδοξοτάτη.⁹
 18. 'ΙΩ. Διβώ.¹⁰
 21. הַמִּיָּסָר. Ο'. Μεισώρ. 'ΙΩ. τὴν πλατυτάτην.¹¹
 מוֹפָאֵת. Ο'. Μωφάς. 'ΙΩ. Μεφάθ.¹²
 23. וְעַל-בֵּית גְּבוּל. 'Α. καὶ ἐπὶ Βαιθαγαμούλ.¹³
 'Α. Σ. καὶ ἐπὶ Βαιθμαῶν.¹⁴
 24. 'Α. καὶ ἐπὶ Βοσορά. Σ. καὶ ἐπὶ Βοσρά.¹⁵
 25. 'Α. καὶ ὁ βραχίων.¹⁶
 26. הַגְּדִיל. Ο'. ἐμεγαλύνθη. 'Α. Σ. ὁμοίως. Θ. ἐμεγάλυνεν.¹⁷
 27. וְכַמֶּצְבִּים בְּנִצְבִּים. Ο'. καὶ ἐν κλοπαῖς σου εὐρέθη. 'ΙΩ. ὥσανεὶ τειχορουχούντα ἢ κλέπτοντα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβούσα.¹⁸
 29. וְהַאֲרִיתִי. 'ΙΩ. καὶ τὴν ἀλαζόνειαν αὐτοῦ.¹⁹
 30. 'Α. ἡ μῆις αὐτοῦ, καὶ οὕτως τὰ ἐξαιρέτα αὐτοῦ.²⁰

31. 'ΙΩ. περὶ τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν τὴν τῇ ὁπτῇ πλίνθφ τετειχισμένην.²¹
 32. וְהָיָה-כִּי. Ο'. ἀποκλαύσομαί σοι. Σ. κλαύσω περὶ σοῦ.²²
 34. וְנִמְרִים. Ο'. Νεβρείν. 'Α. Σ. Νεμηρίμ.²³
 36. Θ. ἐπ' ἀνθρώπους τοίχον ὁστρακίνου.²⁴
 37. 'Α. (καὶ) πᾶς πώγων κατατετμημένος κ. τ. ἐ. Σ. καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσεται, κατὰ πασῶν χειρῶν κατατομαί.²⁵
 38. ✕ δλης κοπετός 4.²⁶

CAP. XLIX.

1. 'Α. ἡ κληρόνομος οὐκ ἔστιν αὐτῷ.¹
 3. וְהָיָה-כִּי. Ο'. ἀλάλαξον. 'Α. ὀλόλυσον. 'ΙΩ. ἀνοίμωξον.²
 'ΙΩ. κόψασθε περιπατοῦσαι.³ Σ. (καὶ) περιέλθετε διὰ τῶν τριγῶν.⁴
 וְהָיָה-כִּי. Ο'. ἄμα. 'Α. Σ. ἐπὶ τὸ αὐτό.⁵
 4. Ο'. θύγατερ Ἰταμίας ('ΙΩ. τρυφερωτάτη⁶).
 5. וְהָיָה-כִּי. Ο'. εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Σ. ἔμ-προσθεν ἑαυτοῦ.⁷
 וְהָיָה-כִּי. Σ. τοὺς ἐσκορπισμένους.⁸
 7. 'Α. μῆ. Σ. ἄρα.⁹
 וְהָיָה-כִּי. Ο'. σοφία. 'Α. σύνεσις.¹⁰
 8. וְהָיָה-כִּי. 'ΙΩ. καταδύετε εἰς χάσματα, οἰκήτορες.¹¹
 'Α. Σ. ὅτι ἀπώλειαν Ἡσαῦ. . Θ. ὅτι ἀπώλεσαν Ἡσαῦ. .¹²
 9. וְהָיָה-כִּי. 'ΙΩ. καταδύετε εἰς χάσματα, οἰκήτορες.¹³

CAP. XLVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum μεσώρ). ⁵ Idem. Mox 'ΙΩ. κέρατα idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Codd. 86, 88 (cum -τος). ¹⁰ Codd. 86 (cum Δεβώ), 88. ¹¹ Cod. 86. ¹² Codd. 86, 88 (cum μεθώφ). ¹³ Idem. ¹⁴ Codd. 86 (cum Βηθμ.), 88 (cum Σ. pro 'Α. Σ.). ¹⁵ Codd. 86, 88 (cum Βοσορά pro Βοσρά). ¹⁶ Idem. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Cod. 86 in marg. sine nom.: ἐξαιρέτα αὐτοῦ οὐχ οὕτως, unde ἐξαιρέτα pro ἐλεεκτὰ rescribo, hic et Cap. l. 36. Cf. Hex. ad i Reg. ii. 18.

Ezech. ix. 2. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Idem. ²³ Cod. 86. ²⁴ Idem. ²⁵ Codd. 86 (cum κατατομαί), 88. ²⁶ Codd. 86 (in marg.), 88 (in textu). CAP. XLIX. ¹ Codd. 86, 88 (uterque cum αὐτῶν). ² Idem (cum ὀλόλυσον). ³ Idem. ⁴ Cod. 88 (cum τριγῶν). Mox Euseb. in Onomastico, p. 158: Γηβαρώθ (non Γημαρώθ) κ. τ. ἐ. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem. Hierou. delicat. ⁷ Codd. 86, 88 (cum αὐτοῦ bis). ⁸ Idem. ⁹ Idem (cum ἄρα). ¹⁰ Idem. ¹¹ Codd. 86 (cum καταδύετε), 88. ¹² Codd. 86 (cum ἀπώλειαν bis), 88. ¹³ Codd. 86, 88 (cum οἱ pro

10. גַּלְיָתִי. Ο' ἀνεκάλυψα. 'Α. ἀπεκάλυψα. Σ. ἀπεστέγασα.¹⁴
11. 'ΙΩ. ἔασον τοὺς ὀρφανοὺς τοὺς ἐν σοὶ, ἐγὼ γὰρ αὐτοὺς διασώσω.¹⁵
13. כִּי בִי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה. Ο' ὅτι κατ' ἐμαν-
τοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος. Σ. ἐπ' αὐτὸν γὰρ
ὤμοσα, φησὶ κύριος.¹⁶
- לְחַרְבוֹת עוֹלָם. Ο' ἔρημοι εἰς αἰῶνα. 'Α.
Σ. εἰς ἐρημίας αἰωνίου.¹⁷
18. וַיִּשְׁנֶנִּיהָ. Ο' καὶ αἱ πάροικοι ('Α. γείτονες¹⁸)
αὐτῆς.
19. כְּמִנְאָן. 'Α. Σ. ἀπὸ τῆς δόξης.¹⁹
'ΙΩ. ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τὸ ὀχυρώτατον.²⁰
20. וַיִּמְחֲשׁוּבֹתָיו. Ο' καὶ λογισμὸν αὐτοῦ. 'Α. Σ.
καὶ τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ.²¹
- יִסְחָבוּם. Ο' συμψηθῶσιν. Σ. συμψησώσιν
αὐτούς.²²
- קִנְיָן. Σ. τῶν ποιμένων.²³
26. בַּחֲנוּכָה. Ο' νεανίσκοι (X) 'Α. Σ. αὐτῆς (4).²⁴
27. בֶּן־יֶרֶךְ. Ο' υἱοῦ Ἰάδερ (Οἱ Γ' Ἀδάδ²⁵).
28. 'ΙΩ. τῇ Κηδάρ, καὶ πρὸς τὰς βασιλείας Ἀσάρ.²⁶
קָדְךָ. Οἱ Γ' τῶν ἀνατολῶν.²⁷
30. 'Α. κινήθητε σφδρα, βαθύνετε κατοικήσαι.²⁸
'ΙΩ. Ἀσώρ. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.²⁹
31. 'Α. Σ. ἀνάστητε, ἀνάβητε.³⁰
שָׁלִי. 'Α. εὐσηνοῦν. Σ. εὐσταθοῦν.³¹
32. 'Α. καὶ ὅχλος ὑπάρξῃς αὐτῶν.³²
לְכָל־רוּחַ. Ο' παντὶ πνεύματι. Οἱ Γ' εἰς
πάντα ἀνεμον.³³

CAP. L.

5. צִיּוֹן. Ο' ἔως Σιών. 'Α. Σ. εἰς Σιών.¹
בְּרִית עוֹלָם. Ο' διαθήκη γὰρ αἰώνιος. Σ. δια-
θήκη αἰωνίῳ.²
9. 'Α. τὰ βέλη κ. τ. ἐ. Σ. τὰ βέλη αὐτοῦ ὡς βέλη
δυνατοῦ συνετοῦ.³
16. 'Α. Σ. σπεύροντα.⁴ 'ΙΩ. σπορέα.⁵
'Α. τῆς περιστερᾶς. Σ. τῆς οἰνωμένης.⁶
18. פֶּקֶד. 'Α. ἐπισκέπτομαι.⁷
19. הַכְּרֹמֶל. Ο' ἐν τῷ Καρμήλῳ. 'Α. τὸν Κάρ-
μηλον.⁸
21. עַל־הָאָרֶץ. Ο' ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει κύριος.
'ΙΩ. ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.⁹
- וְאֵשׁ יִיחִידִית. Ο' ὅσα ἐντέλλομαί σοι. 'Α.
ὅσα ἐνετειλάμην σοι.¹⁰
23. וַיִּשְׁבֹּר וַיִּנְדֹּעַ וַיִּרְבֵּץ. Ο' πῶς ἐκλάσθη καὶ συνε-
τρίβη. 'Α. Σ. πῶς συνεκόπη καὶ συνετρίβη.¹¹
24. 'Α. Θ. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως.¹² 'Α. Σ. ἤρισας.¹³
26. 'Α. ἦλθον αὐτῇ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. Σ. εἰσήλ-
θατε εἰς αὐτὴν σύμπαντες.¹⁴
Σ. ὡς γλωσσόκομον. Aliter: Σ. ὡς σωρόν.¹⁵
32. רִבְבֵיתָי. Ο' τὰ κύκλω αὐτῆς. 'Α. Σ. τὰ
περικύκλω αὐτῆς.¹⁶
34. וַיִּהְיֶינָה. 'Α. (καὶ) ταράξαι. Σ. καὶ σείσαι.¹⁷
36. 'Α. . πρὸς τοὺς ἐξαιρέτους κ. τ. ἐ.¹⁸
37. נְשִׁים. Ο' ὥσεὶ γυναῖκες. 'Α. Σ. εἰς γυναῖ-
κας.¹⁹
39. 'Α. Σ. ἔως γενεᾶς καὶ γενεᾶς.²⁰
40. בָּהָ. Ο' ἐκεῖ. 'Α. Σ. ἐν αὐτῇ.²¹

ei, et ἀπέλεπον). ¹⁴ Iidem. Mox Οἱ Γ' καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
καὶ γείτονες αὐτοῦ iidem. ¹⁵ Iidem. ¹⁶ Iidem.
¹⁷ Iidem. ¹⁸ Iidem. ¹⁹ Iidem. ²⁰ Iidem. ²¹ Ii-
dem. Mox 'Α. Σ. Θ. Θεμάν iidem. ²² Iidem. ²³ Iidem.
²⁴ Codd. 86 (in marg. sine nom.), 88. ²⁵ Iidem.
²⁶ Iidem. ²⁷ Iidem. ²⁸ Codd. 86 (cum βαθύνετε), 88
(cum ταχύνετε). ²⁹ Iidem. ³⁰ Iidem. ³¹ Iidem
(cum ἡσυχάζον in textu). ³² Syriacum ܥܠܝܢ ὅχλος
potius quam συναγωγή sonare observavimus in Hex. ad
Joel. iii. 14. ³³ Codd. 86, 88. CAP. L. ¹ Codd.

86, 88. ² Codd. 86, 88 (cum αἰωνία). ³ Iidem.
⁴ Iidem. ⁵ Codd. 86 (cum σποραία), 88. Mox 'ΙΩ. θειριστὴν
iidem. ⁶ Iidem. ⁷ Cod. 86. ⁸ Codd. 86, 88 (cum
εἰς τόν). ⁹ Codd. 86 (add. λέγει κ.), 88. ¹⁰ Iidem.
¹¹ Iidem. ¹² Iidem. ¹³ Iidem. ¹⁴ Iidem, deterius
quam e Syro-hex. editum. ¹⁵ Iidem. ¹⁶ Codd. 86
(cum τὰ περὶ αὐτῆς), 88. ¹⁷ Iidem. ¹⁸ Cf. ad Cap.
xlviii. 30 in Auctionario. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Iidem.
²¹ Codd. 86, 88.

42. 'Α. Σ. (τόξον καὶ) θυρέον.²²

יִרְכְּבוּ. Ο'. ἰππάσονται. 'Α. Σ. ἐπιβήσονται.²³

43. הִתְחַזְקוּתָּהוּ. Ο'. κατεκράτησεν αὐτοῦ. 'Α. Σ. κατέσχευεν αὐτόν.²⁴

44. Ο'. εἰς Γαιθάν. 'ΙΩ. κατὰ τῆς ὀχυρωτάτης εὐ-
πρεπείας.²⁵

45. Σ. κατὰ γῆς Χαλδαίων.²⁶

CAP. LI.

1. רִיחַ מִשְׁחִית. Ο'. ἄνεμον καύσωνα διαφθείροντα.
'ΙΩ. πνεῦμα διαφθορᾶς καὶ λοιμῶν.¹

2. 'Α. ὅτι ἐγένετο ἐπ' αὐτὴν κυκλόθεν. Σ. γενή-
σονται.²

5. מִקְדוֹשׁ. Ο'. ἀπὸ τῶν ἁγίων. 'Α. ἀπὸ τοῦ
ἀγίου.³

6. הִיא לַיהוָה. Ο'. ἐστὶ παρὰ κυρίου. 'Α. Σ.
ἐστὶ τῷ κυρίῳ.⁴

10. הוֹצִיא. Ο'. ἐξήνεγκε. 'ΙΩ. ἐφάνερωσε.⁵

11. הָעֵצִר יִהְיֶה אֶת־רוּחַ מַלְכֵי מִדְיָן. Ο'. ἤγειρε
(‘Α. ἐξήγειρε⁶) κύριος τὸ πνεῦμα βασιλέως
Μήδων. 'ΙΩ. ἐνέπνευσε κύριος προθυμίαν τοῖς
βασιλεῦσιν τῶν Μήδων.⁷

13. 'Α. πολλοστή ἐν θησαυροῖς. Σ. πληθύνουσα
ἐν θησαυροῖς.⁸

16. לִקְוֹל תִּתֵּן. Ο'. εἰς φωνὴν ἔθετο. 'Α. εἰς
φωνὴν δόντος αὐτοῦ. Σ. πρὸς τὴν φωνὴν
αὐτοῦ θταν διδῶ.⁹

17. Ο'. ἐματαιώθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως.
'ΙΩ. πρὸς δν ἐξεταζόμενος ἄνθρωπος ἄφρων,
καὶ σοφώτατος ἦ.¹⁰

נִסְכּוֹ. Ο'. ἐχώνευσαν. 'Α. Σ. τὸ χώνευμα
αὐτοῦ.¹¹

19. לֹא-נִחַלְתָּהּ חֶלֶק יַעֲקֹב. Ο'. οὐ τοιαύτη μερὶς
τῷ 'Ιακώβ. 'Α. οὐχ ὥσπερ ταῦτα μερὶς 'Ια-
κώβ.¹²

24. כִּשְׂדִים אֶת-כָּל-רַעְתָּהֶם. Ο'. Χαλδαίοις πάσας
τὰς κακίας αὐτῶν. 'Α. Χαλδαίων τὴν πᾶσαν
κακίαν αὐτῶν. Σ. τὴν Χαλδαίαν πᾶσαν τὴν
κακίαν αὐτῶν.¹³

25. וַיִּתֵּן יְהוָה לְהָר שְׂרָפָה. Ο'. καὶ δώσω ('Α.
θήσω¹⁴) σε ὡς ὄρος ἐμπεπυρισμένον ('Α. Σ.
κατακακαυμένον¹⁵).

26. 'Α. ὅτι ἀφανισμοί. Σ. ἀλλὰ ἀφανισμοί.¹⁶

27. טַבַּרְךְ. 'Α. † βαψάρτης ἀφθάρ. Σ. λογάδας.¹⁷

28. ❖ Οἱ Γ'. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς ἐξουσίας αὐ-
τοῦ. καί γε.¹⁸

29. מֵאֵין יוֹשֵׁב. Ο'. καὶ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτὴν.
'Α. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐνοικον.¹⁹

30. 'Α. ἐν περιοχαῖς.²⁰

40. אֹרִידִם. Ο'. καὶ καταβίβασον αὐτούς. 'Α. Σ.
κατάξω αὐτούς.²¹

43. 'Α. Σ. ἐγένοντο αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν.²²

44. בְּבִבְלָה. 'ΙΩ. μέντοι ἐν Βαβυλῶνι.²³

49. 'Α. καί γε Βαβυλῶνι.²⁴

53. הַשָּׁמַיִם. Ο'. ὡς ὁ οὐρανός. Οἱ Γ'. εἰς τὸν
οὐρανόν.²⁵

54. מִן-רַעְיָה. Ο'. ἐν γῇ ('Α. Σ. ἀπὸ γῆς²⁶)
Χαλδαίων.

58. יִצְתִּי. Ο'. ἐμπυρισθήσονται. 'Α. Σ. ἀναφθί-
σονται.²⁷

59. 'Α. ὁ λόγος δν ἐνετείλατο 'Ιερειάας ὁ προφῆτης
πρὸς Σαραίαν υἱὸν Νηρίου υἱοῦ 'Αμασίου, ('Α.
Σ.) πορευομένου αὐτοῦ μετὰ Σεδεκία.²⁸ 'ΙΩ.
ὅτε συνεξήει Σεδεκία.²⁹

²² Codd. 86 (cum θυραῖον), 88. ²³ Ibidem. ²⁴ Ibidem (cum αὐτῶν). ²⁵ Ibidem. Hieron.: ad pulcritudinem robusti-
tatem. ²⁶ Ibidem. CAP. LI. ¹ Codd. 86, 88. ² Ibidem.

³ Ibidem. ⁴ Ibidem. ⁵ Ibidem. ⁶ Ibidem. ⁷ Ibidem.

⁸ Codd. 86 (cum πληθύνουσα), 88. ⁹ Ibidem. ¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem. ¹² Codd. 86 (cum ἡ μερὶς), 88. ¹³ Codd. 86 (cum Χαλδαίαν pro Χαλδαίων), 88. ¹⁴ Ibidem. ¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem. ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Cod. 86, ¹⁹ Codd. 86, 88 (cum τοῦ pro τό). Cf. Hex. ad v. 37. ²⁰ Ibidem.

²¹ Codd. 86, 88 (cum κατέξω). ²² Ibidem. ²³ Cod. 88. Fortasse pertinet ad v. 49. ²⁴ Cod. 86 (cum Βαβυλῶν).

²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Codd. 86, 88.

²⁸ Ibidem. ²⁹ Codd. 86 (cum συνεξήει), 88 (cum συν-
έξεισε).

59. ἸΩ. ἦν δὲ Σαραίας προεστὼς τῆς προφητείας.³⁰
 61. וְיִרְאֵת וְקָרָאת. Ο'. καὶ ὄψη καὶ ἀναγνώσῃ.
 Σ. καὶ ἰδὼν ἀναγνώσῃ.³¹
 62. לְבִלְתִּי. Ο'. καὶ τοῦ μή. 'Α. Σ. ὥστε μή.³²

CAP. LII.

1. מְלִכָּה. Ο'. ἐκ Λοβενά. 'Α. Σ. ἐκ Λαβανά.¹
 3. מְלִיךָ. Θ. τῷ βασιλεῖ. Σ. τοῦ βασιλέως.²
 4. הוּא. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. καὶ αὐτός.³
 9. רַב־לֶחָד. Ο'. εἰς Δεβλαθά ('Α. 'Ρεβλαθά.
 Σ. 'Ροβλαθά').
 מִשְׁפָּטִים. Ο'. μετὰ κρίσεως. 'Α. κρίματα.⁵
 12. לְפָנַי. Ο'. κατὰ πρόσωπον. 'Α. ἐνώπιον.⁶
 14. וְאֵת-כָּל-חַיֹּת. Ο'. καὶ πᾶν ('Α. Σ. ὅλον⁷)
 τεῖχος.
 16. וְלִיגְבִים. Ο'. εἰς ἀμπελοουργοὺς καὶ
 εἰς γεωργοὺς. 'Α. (εἰς) †φιανστὰς καὶ εἰς
 ἰβαγείν.⁸
 18. Σ. τοὺς λέβητας, καὶ τὰς ἀγκύρας, καὶ τὰ ψαλ-
 τήρια.⁹
 19. 'Α. καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰ θυμιατήρια... Σ...
 καὶ τὰ θυμιατήρια καὶ τὰ σπονδεῖα.¹⁰
 וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל. Ο'. ἃ ἦν
 χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ. 'Α.
 καὶ τὰ χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ.
 Σ. ὅσα χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ὅσα ἀργυρᾶ ἀρ-
 γυρᾶ.¹¹

20. 'Α. (οἱ ἦσαν) ὑπὸ τὰς χελώνας. Σ. οἱ ὄντες
 ὑποκάτω τῶν βάσεων.¹²
 'Α. πάντα τὰ σκεύη (ταῦτα). Σ. πάντων τῶν
 σκευῶν τούτων.¹³
 21. 'Α. Εἰ ἴμην δώδεκα πῆχεων ἐκύκλου αὐτόν.¹⁴
 22. 'Α. καὶ χωθαρὼθ ἐπ' αὐτοῖς χαλκαῖ. Σ. καὶ
 κεφαλῖς ἐφ' ἑκατέρου χαλκῇ.¹⁵
 Σ. Θ. (καὶ τὸ ὕψος) τῆς κεφαλίδος τῆς μιᾶς.¹⁶
 וְיִשְׂרָאֵל. Ο'. καὶ δίκτυον. 'Α. καὶ σαβαχά.¹⁷
 23. וְיִרְאֵת. 'Α. Σ. ἀνημμέναι. Θ. τὸ ἐν μέρος.¹⁸
 25. וְיִשְׂרָאֵל. Σ. ἀρχοντα. 'Α. Σ. τῆς δυνά-
 μews.¹⁹
 31. 'Α. ἐπῆρεν Εὐλιμαρωδάχ. Σ. ἐπῆρεν Αὐλημα-
 ρωδά.²⁰

T H R E N I.

CAP. I.

1. Σ. ξμινε.¹
 Σ. πληθύνουσα λαόν.²
 2. Σ. καὶ οὐχ ὑπῆρχεν κ.τ.έ.³
 וְיִשְׂרָאֵל. Πάντες· οἱ ἑταῖροι αὐτῆς.⁴
 3. Σ. ἐντὸς τῶν θλιβόντων.⁵
 5. 'Αλλος· εἰς ἀρχοντας.⁶
 6. 'Αλλος· καὶ ἐξῆλθεν.⁷
 7. Σ. κατεγέλασαν τῆς καταργήσεως αὐτῆς.⁸
 8. וְיִשְׂרָאֵל. Σ. σίκχος ἀνάστατον.⁹

³⁰ Idem. Hieron.: *princeps prophetiae* (וְיִרְאֵת, pr. *demis-*
sionis. Cf. Zach. ix. 1). ³¹ Codd. 86, 88 (uterque cum
 ἰδὼν). ³² Idem. CAP. LII. ¹ Codd. 86, 88.
² Cod. 86. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem.
⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86, 88 (cum *εἰσιβαλεῖν*).
 Pro *φιανστὰς* nescio an rescribendum *θριαστὰς*, *ficuim* *cul-*
tores, *vinetores*. Cf. Jul. Pollux VII, 140. ⁹ Cod. 86
 (cum *λόβητας*). ¹⁰ Idem. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Codd.
 86 (cum *χελώνας* et *βασιλέων*), 88 (cum *χελώνας*). Hesych.:
Χελώνη τὸ ὑποπόδιον. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Idem (cum *ἐκύ-*
κλον). ¹⁵ Cod. 86 (cum *ἐπ'* αὐτοὺς, *κεφαλῆς* et *χαλκῆς*).
 Cod. 88 scribit: 'Α. καὶ *χωρωθεες* (sic) ἐπ' αὐτοῖς *λευκαῖ*. Σ.
κεφαλῆς ἐφ' ἑκάστου χαλκῇ. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem.
¹⁸ Idem (cum *ἀνεμμέναι*). Epitheton *ἀνημμέναι*, *appensa*,
 imitatus esse videtur Hieron. vertens, *dependentia*. Paulo

liberius, ni fallor, Syro-hex. *سبحان*, h.e. *apposita*, trans-
 tulit. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Idem.
 CAP. I. ¹ Cod. 86. ² Sic tacite correxit Montef. In
 codice est *λαὼν*, teste V.D. Josepho Cozza, qui ad Threnos
 nostram Hexaplorum editionem cum celeberrimo Cod.
 Jes. (hodie Vat. 2025) humanissime contulit, mense Feb-
 ruario 1869. ³ Cod. Jes.: Σ. καὶ οὐχ ὑπῆρχεν, minus
 bene. ⁴ Cod. 86. ⁵ Cod. Jes. *Vox αὐτῇ* (sic) non
 pertinet ad hanc lectionem, sed alio sub indice sine nom.
 margini appingitur. ⁶ Idem in marg. sine nom. Mox
 idem in marg.: *ὅτι κύριος ἐπίγαγεν* (sic) διὰ τὸ *πλήθος τῶν*
ἀσυνθεσιῶν αὐτῆς. ⁷ Idem in marg. sine nom., ut videtur,
 in loco male mutilato. ⁸ Idem, teste Cozza, consentientem
 Syro-hex. ⁹ Idem (cum *σίγχος*), teste eodem. Etiam
 in schedis Bodleianis ex eodem exscriptum: Σ. *σιγχοσαν*

CAP. II.

5. 'Α. θρήνους καὶ θρηγήματα.¹20. 'Α. βρέφη παλαιστής (s. παλαιστιάς²) κ. τ. έ.

CAP. III.

20. נָבִיר. Ο'. Vacat. Alia exempl. μνεία.¹40. נָבִיר. "Αλλος" τὰ διαβήματά μου.²45. Σ. κοπρίαν καὶ κιβδηλείαν.³66. Ο'. τοῦ οὐρανοῦ — σου.⁴

CAP. IV.

11. Ο'. ✕ τὸν 4 θυμὸν αὐτοῦ.¹16. Ο'. — ἀκαθάρτος.²

CAP. V.

4. ÷ ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν.¹13. Alia exempl. ἐν λόγοις ἐσταυρώθη.²

EZECHIEL.

CAP. I.

4. [Aliter: 'Α. ἄνεμος πρηστῆρος κ. τ. έ.]¹8. 'Α. Σ. οὐ μετετρέποντο. Θ. (οὐκ) ἀντρέποντο.²

✕

δοστων (sic), quam lectionem, propter turbas Montefalconianas in primis notabilem, utinam nobis non invidisset Parsonsius! Est duplex, ut videtur, Symmachi versio, eis σίκχος (cf. Hex. ad Ezech. vii. 19) et eis ἀνάστανον. CAP. II. ¹ Vox Syriaca ܠܝܢ (sic) commutatur cum θρήνημα Ezech. xxvii. 32, nusquam, quod sciam, cum ὄδυρμος. Aquilam autem ex proposito θρήνους καὶ θρηγήματα propter similitudinem vocum Hebraearum posuisse valde probabile est. ² Cf. Hex. ad Jud. iii. 16. Mox not. 47

Cod. Jes. in textu: ἐπὶ κρατῆρα; in marg. autem: ἔλαιον. CAP. III. ¹ Cod. Jes. in marg. sine aster. Idem dictum sit de vocula γάρ v. 19. ² Idem in marg. ad ἡ ὁδὸς ἡμῶν, non ad ἡγάσθη. Mox v. 41, ubi Ο'. ἐπὶ χειρῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανῷ, Cod. Jes. tantum in marg. χεῖρας pro χειρῶν, et ἡμεῖς post οὐρανῷ habet. ³ Vox Syriaca ܠܝܢ ponitur pro (τὸ) κίβδηλον Sap. Salom. ii. 16 in Syro-hex. ⁴ Cod. Jes. in marg.: — σου.

CAP. IV. ¹ Cod. Jes. in marg.: ✕ τόν. ² Idem in marg. CAP. V. ¹ Idem in marg.: ÷ ἐξ ἡμερῶν—ἡμῶν (sic). ² Idem in marg. (non ἐσταυρώθησαν, ut Parsons, exscripsit). Sic Cod. 22 (cum ἐσταυρώθησαν).

CAP. II.

10. Σ. μέλος πενθικόν.¹

CAP. III.

9. 'Α. δέδωκα τὸ νίκος σου.¹14. Σ. πεπικραμμένος θυμῷ.²

CAP. IV.

9. מִיָּמִינִי. Ο'. καὶ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν. Alia exempl. κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν.¹ Σ. ὡς ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι.²13. Ο'. οὐ διασκορπίσω (s. —πῶ) αὐτοὺς ἐκεῖ. 'Α. Σ. Θ. οὕτως.³17. נִבְּקִי. Ο'. καὶ ἐντακῆσονται ('Α. ἐκτακῆσονται⁴).

CAP. V.

2. מִיָּמִינִי. Ο'. ὀπίσω αὐτῶν. Aliter: Ο'. ἐν μέσῳ αὐτῶν. 'Α. Σ. Λοιποί' ὀπίσω αὐτῶν.¹16. לִי. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ὑμῖν. ✕ Σ. ὑμῶν.²

CAP. VI.

10. מִיָּמִינִי. Σ. εἰκῇ.¹

✕

CAP. I. ¹ Has lectiones, a nobis in suspicionem vocatas, e Cod. Barb. [Parsons. 86] exscripsisse proficitur Bern. Stephanopoli, cujus schedas, dum scribimus, ante oculos habemus. In contrariam partem Josephus Cozza nostro rogatu codicem denuo inspexit, cujus notulam hic subiungimus: "Cod. Barb. V, 45, fol. 223, ad πνεῦμα ἐξαίρον: ἀνὸ πᾶν καταγίς. σὺ πνοὴ κατεγίμνη. θέ πᾶν κατεγίδος. Cod. Chis. R. VII, 45 non habet notas hexaplares. Cod. Chis. R. VII, 46 [Parsons. 88], sive apographum praecedentis codicis, quod sua manu fecit Leo Allatius, appictis notis hexaplaribus e Cod. Barb. exscriptis, ad hunc locum habet: 'Α. πνεῦμα καταγίς. Σ. πνοὴ κατεγίμνη. Θ. πνεῦμα καταγίδος." ² Cod. 86 pingit: AKY, μετετρε (sic). ΘΕ. ἀντρέπον (sic). ΣΥ. οὐ μετετρέποντο, CAP. II. ¹ Codd. 86, 88 (non, ut Parsons, falso exscripsit, Σ. μέλος μουσικόν). CAP. III. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88 (non π. χαφ, ut a nobis oscitanter editum est). CAP. IV. ¹ Cod. 86 in textu, teste Cozza. ² Idem in marg. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86. CAP. V. ¹ Cod. 86 (cum 'Α. Σ. λ). ² Cod. 86. CAP. VI. ¹ Codd. 86, 88.

CAP. VII.

7. 'Α. συστολή. Σ. προσκόπησις.¹
 8. עֲתָה. Ο'. νῦν. Σ. παραχρήμα.²
 12. הִגִּיעַ. 'Α. κατήντησεν.³

CAP. X.

16. וּבִשְׂאָתָא. Σ. (καί) ἐπαίροντων.¹

CAP. XI.

23. מִקְרָם. 'Α. Σ. (ἀπὸ) ἀνατολῶν.¹

CAP. XIII.

6. לֹא שָׁלַחַם. Ο'. οὐκ ἀπέσταλκεν (Πάντες· οὐκ ἀπέστειλεν¹) αὐτούς.
 19. לִהְיֶיִת. Ο'. τοῦ (Σ. ὥστε²) ἀποκτείναι.

CAP. XVI.

34. לֹא וּזְנָה. 'Α. Θ. οὐ πόρνη. Σ. οὐ πορνευθή-
 σονται.¹

CAP. XVII.

7. Θ. ἐκ φιαλῶν.¹

CAP. XVIII.

2. מִהֲלֹכִים אֲתָם מְשַׁלֵּם אֶת־הַמִּשְׁפָּל. Ο'. τί ὑμῖν
 ἡ παραβολή ('Α. ἡ παροιμία¹). Θ. (τί) ὑμεῖς
 ἑαυτοῖς ἐλέγετε τὴν (παραβολήν).²

CAP. XX.

13. לֹא־הִלְכִי. Ο'. ✕ Σ. καὶ 4 οὐκ ἐπορεύθησαν.¹

34. אֶשֶׁר. Ο'. οὐ. 'Α. Σ. θπον.²

41. לְעֵינַי. Ο'. κατ' ὀφθαλμούς. 'Α. Σ. ἐνώπιον.³

CAP. XXI.

13. בָּחַן. Θ. ἀπεδοκίμασεν.¹
 מִאֲחֶרֶת. Ο'. ἀποσθῆ. 'Α. ἀποδώσω (fort.
 ἀπώσω).²
 26. וְאַתָּה לֹא־זֹאת. Σ. οὔτε τοῦτο οὔτε τοῦτο.³
 27. וְגַם־זֹאת. Θ. καίγε. ⁴

CAP. XXII.

28. Ο'. ἀλείφοντες αὐτοὺς (aliud exempl. add. ἀναρ-
 τύτω¹) πεσοῦνται.

CAP. XXIII.

20. אֶשֶׁר בֶּשֶׂר. Ο'. ὦν ✕ Οἱ Γ'. αἱ σάρκες ⁴.

CAP. XXVI.

17. 'Α. Θ. ✕ ἀπώλου ⁴.
 21. עוֹר. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. οὐκέτι.²

CAP. XXVII.

9. גָּבַל. Ο'. Βιβλίον. Τὸ 'Εβραϊκόν Γοβέλ.¹
 11. וְגִמְדִים. ✕ 'Α. Θ. καὶ ⁴.²
 24. 'Α. Σ. ἐν Μαγώζοις συγκειμένοις.³

CAP. XXVIII.

- 2, 8. בָּלָב יָמִים. Ο'. ἐν καρδίᾳ θαλάσσης (Οἱ Γ'.
 θαλασσῶν¹).

CAP. VII. ¹ Cod. 88. ² Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xvi. 11. ³ Idem, teste Stephanopoli (non κατέστησεν, ut alter codex). Cf. Hex. ad Psal. xxxi. 6. lxxvii. 4.

CAP. X. ¹ Cod. 86 in marg. sine nom.: ἐπαίρειν. Cod. 88: Σ. ἐπαίρειν ἐπαίροντων. CAP. XI. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 256: Κεδέμ, ἐν 'Ιεζεκιήλ. 'Ακύλας, Σύμμαχος· ἀνατολῶν.

CAP. XIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. Mox v. 22 'Α. τοῦ (ζησαι). Σ. ὥστε (ζησαι) Cod. 86.

CAP. XVI. ¹ Cod. 87*. CAP. XVII. ¹ Codd. 86 (cum φοιᾶλον vel φοιλλῶν), 88 (cum φυᾶδων). CAP.

XVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86, 88 vitiose scribunt: Θ. οἱ πατέρες ὑμεῖς ἑαυτοῖς (αὐτοῖς 88) ἐλέγετε (εἰ λέγετε 88) τὴν.

CAP. XX. ¹ Cod. 86. Copula deest in Ald., Codd. III, 22, 23, 36, aliis. ² Codd. 86, 88. ³ Idem.

CAP. XXI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Codd. 86, 88 (cum οὔτε τοῦτο semel). ⁴ Idem. CAP. XXII.

¹ Sic Cod. Ambros. D. 96 Sup. et E. 3 Inf. (partes unius cod.), appicto in marg. 'ΑΡΓΥΡΙΟ. CAP. XXIII.

¹ Cod. 86 (cum ἄκαρκες?). CAP. XXVI. ¹ Cod. 88. Pronomen σὺ (σοι) pertinet ad lectionem praecedentem καὶ ἐροῦσι, ad quam Codd. 86, 88 (sine aster.) pingunt: 'Α. Θ.

✕ σὺ. ² Codd. 86, 88 (cum 'Α.). CAP. XXVII.

¹ Euseb. in Onomastico, p. 126: Βύβλος, πόλις Φοινίκης ἐν 'Ιεζεκιήλ, ἀπὸ τὸ 'Εβραϊκόν ἔχει Γοβέλ. ² Cod. 86.

³ Codd. 86, 88 (non ἐγκειμένοις, ut De Reg.). Mox not. 80 in schedis Bodleianis pro ἐπίσκεψιν invenimus ἐπισκεβήν in Cod. 86, et ἐπισκευήν (corr. ex ἐπίσκεβήν) in Cod. 88.

CAP. XXVIII. ¹ Cod. 86.

17. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. ἐπὶ ('Α. ἐν²) τῷ κάλλει σου.
 26. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. ἐπ' αὐτῆς ἐν ἐλπίδι. 'Α.
 Σ. ἐπ' αὐτὴν ἐπ' ἐλπίδι.³

CAP. XXIX.

16. Σ. προσφενύγοντων αὐτῶν ἀκολουθεῖν αὐτοῖς.¹

CAP. XXXI.

4. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. ὕδωρ. 'Α. ἐν τῷ ὕδατι.¹
 10. 'Α. Θ. καὶ ὑψώθη ἡ καρδιά αὐτοῦ.²

CAP. XXXII.

5. (Σ.) καὶ πληρώσω τὰς φάραγγας τῶν σκολήκων σου.¹
 23. 'Ωριγένους. 'Ο 'Εβραῖος, ἐν μήκει λάκκου, ἔχει τὸ γὰρ ἱαρχ κατὰ τὴν 'Εβραίων φωνὴν δασέως προφερόμενον καὶ μηρὸν καὶ μήκος σημαίνει τὸ δέ, αὐτῆς, πρὸς τὴν συναγωγὴν ἔχει τὴν ἐπίδοσιν. Λάκκον οὖν καλεῖ τῆς ταφῆς τὸ βάθος· μήκος δέ, τῆς ταφῆς τὴν ἔκτασιν.²
 27. Οἱ Γ'. δυνατῶν ἀπὸ ἀκροβύστων.³

CAP. XXXIII.

4. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. ἐπὶ (Σ. κατὰ¹) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.
 5. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. ἐπ' αὐτοῦ. Σ. κατ' αὐτοῦ.²

CAP. XXXIV.

8. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. τὰ πρόβατά μου. Σ. τὰ ποίμνιά μου.¹

CAP. XXXVI.

14. Θ. οὐδὲ (s. καὶ οὐκ) ἀσθενήσει.¹

CAP. XL.

6. Ο'. τὸ θεέ. ('Α. Θ.) τὸ πρόθυρον. (Σ.) τὸν οὐδόν.¹
 9. $\eta\gamma\gamma\eta$. 'Ο Σύρος· τὴν κυγκλίδα.²
 11. $\eta\gamma\gamma\eta$. Ο'. καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος. Aliter: Ο'. μήκος τῆς πύλης. Σ. τῆς πύλης.³
 16. $\eta\gamma\gamma\eta$. Σ. καὶ καθ' ἐκάστην περίστασιν.⁴
 21. Ο'. καὶ τὸ θεέ (Σ. τὰς παραστάδας) τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ τὰ αἰλεύ (Σ. ὑπέρθυρα) καὶ τὰ αἰλαμῶν ((Σ.) ὑποχωρήματα).⁵
 24. Σ. εἰς λίβα.⁶
 43. 'Α. ἐπιστάσεις. Σ. χεῖλος.⁷
 48. Σ. πρόπυλον. 'Α. προστάδα.⁸

CAP. XLII.

3. "Άλλος" ἔκθετον κ.τ.έ.¹

CAP. XLIII.

26. Ο'. καὶ πληρώσουσι¹ (alia exempl. τελειώσουσι²).

CAP. XLVII.

1. Σ. Θ. ὑποκάτωθεν κ.τ.έ.¹

D A N I E L.

CAP. II.

29. Ο'. κατακλιθεῖς.¹

CAP. IV.

12. Σ. κοιτασθήσεται. Θ. αὐλισθήσεται.¹

² Cod. 86. ³ Idem. CAP. XXIX. ¹ Cod. 86 (non ἀκ. αὐτοῖς, ut nos incaute edidimus). CAP. XXXI. ¹ Cod. 86. ² Idem. CAP. XXXII.

¹ Cod. Ambros. in textu: καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἵματός σου τὰ πεδία; in marg. autem sine nom.: καὶ πληρώσω κ.τ.έ., emaculatus quam e Cod. 86 edidimus. ² Mai N.P.P.B. T. VII, P. II, p. v. ³ Cod. 86 (non ἀπὸ τῶν ἀκρ., qui noster text error). CAP. XXXIII. ¹ Cod. 86.

² Idem. CAP. XXXIV. ¹ Cod. 86. CAP. XXXVI. ¹ Syro-hex. CAP. XL. ¹ Cod. Ambros. in marg. sine nom. ² Cod. XII. Cf. Hex. ad Cap. viii. 16. ³ Cod. 87*. ⁴ Idem. ⁵ Cod. Ambros. (cum scripturis παστάδας, ἐλεῦ et ἐλαμῶν).

⁶ Euseb. in AUCT.

Onomastico, p. 168: Δαρῶμ. Σύμμαχος· λίβα, ἐν 'Ιεζεκιήλ.

⁷ Cod. 87*. ⁸ Idem. CAP. XLII. ¹ Etym. M.

p. 229, 41: Γελοῖσους· τὸ τῆς γῆς (στέγης) ἔκθετον. CAP.

XLIII. ¹ Sic Comp., Codd. 62, Ambros. ² Sic Codd.

22, 23, 48, alii (inter quos Ambros. in marg.). CAP.

XLVII. ¹ Cf. Hex. ad Deut. xxxiii. 27.

CAP. II. ¹ Syro-hex. $\eta\gamma\gamma\eta$. Tentamen nostrum de

Graeca hujus vocis commutatione confirmat locus Num.

xxiv. 9, ubi pro κατακλιθεῖς Syro-hex. posuit $\eta\gamma\gamma\eta$.

CAP. IV. ¹ Cod. XII in textu, teste Cozza, qui pauculas

notas hexaplares nostri operis in gratiam excerptit: $\eta\gamma\gamma\eta$

σθησεται (sic); in marg. autem Θ. αὐλισθήσεται.

MICHAS.

CAP. II.

12. 'A. (ὥς) ποίμνιον κ.τ. ε'.¹

CAP. III.

4. O'. — ἐπ' αὐτούς 4.¹

ZACHARIAS.

CAP. VI.

13. O'. Vacat.¹

MALACHIAS.

CAP. II.

3. "Alia exempl. ἐορτῆς."¹

CAP. III.

1. 'A. ἀποσκενύσει. Σ. σχολάσει.¹

CAP. II. ¹ Eadem Syriaca sine ulla mutatione leguntur in Cod. Mus. Brit. Addit. MSS. 14,688, qui mox (not. 17) habet: ✠ ܐܠܗ ܐܝܬܐ ܕܡܪܝܡ ܕܡܪܝܡ ܕܡܪܝܡ ܕܡܪܝܡ ܕܡܪܝܡ. CAP.

III. ¹ Sic codex modo memoratus, cum scholio: "Hic obelus (✠) non erat in Hexaplis." Statim idem: 'A. ἐγὼ κακώσω κ.τ. ε'.

CAP. VI. ¹ "Clausula desideratur in versione Pesch. in Polyglottis Londin., sed reperitur in edd. Lee et

Urumiae, necnon in Cod. Ambros. B. 21 Inf."—A. C^eriani.

CAP. II. ¹ "Sic Codd. III, VII, XII etc." Cod. VII hic non est Ambrosianus uncialis, qui hoc numero vulgo designatur, sed folium alius codicis XI fere saeculi cum celebriore illo casu compactum.

CAP. III. ¹ Sic, alternatis interpretum nominibus, hodie pingendum duximus, coll. Hex. ad 2 Paral. xxxi. 11. Jesai. lvii. 14.

O M I S S A .

Gen. xxi. 12. Ο'. νῦν γὰρ ἔγνω. 'Ο Σύρος' νῦν ἔγνωρισας.¹

Lev. viii. 27. וְהָיָה. Ο'. καὶ ἀνήνεγκεν. Σ. καὶ ἐθυμίασεν.²

xiii. 4. וְהָיָה. Ο'. καὶ ἀφοριεῖ αὐτόν. Σ. Et detinebit eum. Θ. καὶ συγκλείσει αὐτόν.³

xvi. 8. לְעֵנָיו. Ο'. τῷ ἀποπομπαίῳ. Σ. εἰς τράγον ἀπερχόμενον.⁴

xix. 27. וְקָרְבָּנוֹתָם... תִּקְרְבוּ לָהּ. Σ. οὐ περιξυρήσετε κύκλῳ... τὴν πρόσσυντον τοῦ παγώνος σου.⁵

Psal. xxxvii. 3. Ο'. ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι ἢ καθίκεται μοι, κατὰ τὸν Σύμμαχον.⁶

4. 'Α. Σ. ἀπὸ προσώπου ἐμβριμήσεώς μου.⁷

7. Σ. σκύθρωπος περιεπάτουν.⁸

8. 'Α. ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ λαγόνες ἀτιμίας. Σ. ὅτι αἱ ψῆλαι μου ἐπλήσθησαν ἀτιμίας.⁹

9. 'Α. ἐβρυχόμεν ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρδίας μου.¹⁰

¹ S. Chrysost. Opp. T. X, p. 450 B. ² Bar Hebraeus in *Horreo Mysteriorum* ad Levit. (Mus. Brit. Addit. MSS. 21,580, fol. 48a-51a): **הַיָּה וְהָיָה**. ³ Idem ibid.: **הַיָּה וְהָיָה**. Cf. Hex. ad Lev. xiii. 5, 26. ⁴ Idem ibid.: **הַיָּה וְהָיָה**. Gesen. *Theos. Ling. Hebr.* p. 1013: "Reddit is [LXX] **לְעֵנָיו** (v. 8) τῷ Ἀποπομπαίῳ, i. e. τῷ Ἀποτροπαίῳ, Ἀλεξικάκῳ, *Averrunco*; et (v. 10) εἰς τὴν ἀποπομπήν, i. e. ἀποτροπήν, i. e. *ad averruncationem* (malorum, poenarum divinarum)." Immo ὁ ἀποπομπαῖος h. l. est *aper ipse* ὁ ἀποπεμπόμενος, et ἀποπομπή est *dimissio* sive

emissio (unde Hieron. suum *aper emissarius* sumpsit) non *averruncatio*, ut vel e v. 26, a Gesenio prorsus praeterito, probari potest; nam ibi pro **לְעֵנָיו** idem interpres dedit τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφρονες. Epitheto ἀποπομπαῖος hunc sensum recte tribuerunt S. Cyrillus et Theodoretus; quibus nunc addo interpretem Syro-hex., vertentem **הַיָּה וְהָיָה** ὁ ἀποπεμπόμενος. ⁵ Idem ibid.: **הַיָּה וְהָיָה**. ⁶ Locus S. Basilii (vel potius Pseudo-Basilii) est Opp. T. I, p. 365 A. ⁷ Ibid. p. 365 D. ⁸ Ibid. p. 366 E. ⁹ Ibid. p. 367 A. ¹⁰ Ibid. p. 367 C.

INDEX HEBRAEUS.

אַמָּה, ὑδραγωγίον, ex Hebraismo recentiori 2 Reg. (Sam.) viii. 1.

בֶּדֶק 4 (2) Reg. xii. 5.

בָּתָּר, μαλάθρον Cant. Cant. ii. 17, et in *Auctario*.

נָלִים, testudines, ex Hebraismo seriori Hos. xii. 11 (12).

נָלַע, הַתְּנַלְעַ, Prov. xx. 3 in *Auctario*.

הַנִּנְיָה, locus secessionis (?) Ezech. xlii. 12.

הִיטִיב seq. infinitivo Gen. iv. 7 in *Addendis* (T. I, p. 74).

הַיָּמִים, aquae calidae Gen. xxxvi. 24.

זַעַף Gen. xl. 6.

חָלִי, aerugo Prov. xxv. 12.

חָרִי Gen. xl. 16.

חָרַף Lev. xix. 20 in *Addendis* (T. I, p. 219).

כֶּרֶטֶל Lev. ii. 14. xxiii. 14.

לֶשֶׁד, placenta Num. xi. 8.

מִזְמָה (pro מִזְמוֹנָה ?) vel minimum Deut. xxxii. 5.

מִכָּל vox incertae significationis 2 Reg. (Sam.) xvii. 20.

פּוֹקָה, singultus 1 Reg. (Sam.) xxv. 31.

צֹהַר Gen. vi. 17 (16) in *Addendis* (T. I, p. 74).

קִלְקַל Ezech. xxi. 21.

קִיָּיִן Jon. iv. 6.

קֶרֶן, asilus Jerem. xlvi. 20.

שְׁחִיתָה (Chald.) Dan. vi. 4.

שָׁפִי, σπόμενος Num. xxiii. 3.

שָׁפִיפִן Gen. xlix. 17.

שָׂרָף (Talmud.), sorpsit Jesai. xxx. 6.

שָׁחַח, texuit Jesai. xix. 10.

INDEX SYRIACUS.

. / .

ܕܒܥܠܝܫܟܝܢ, ὀβελίσκος (—) Hos. i. 8. *Proleg.* p. lv.

ܕܒܠܐ, γῆ πυρρὰ Exod. xx. 24.

ܕܒܠܐ, Psal. viii. 3.

ܕܒܠܐ, falsa scriptura Job. xxii. 8.

ܕܒܠܐ, ἀπηνεγμένοι, de forma Ezech. xxvii. 19.

ܕܒܠܐ, δορύκιον Jerem. ii. 22 in *Auctario*.

ܕܒܠܐ, aggeres (ὄχθαι ?) ejus Jos. iii. 15.

ܕܒܠܐ, pala (ἄμνη) 4 Reg. xxv. 14. Jerem. lii. 19.

ܕܒܠܐ, ἐγκρίς Num. xi. 8.

ܕܒܠܐ, σιλιβόν (?) Exod. xxv. 5.

ܕܒܠܐ, vox bene Syriaca T. II, p. 1036.

ܕܒܠܐ, ἀστερίσκος *Proleg.* p. lv.

ܕܒܠܐ, ἐπέρθυρον, φλιά Ezech. xl. 6.

ܕܒܠܐ. Vid. ܕܒܠܐ.

ܕܒܠܐ. Vid. ܕܒܠܐ.

. . .

ܕܒܠܐ, ἐπίπλαστον Jerem. xiv. 14.

ܕܒܠܐ, εἰσέτι Job. xvi. 8.

ܕܒܠܐ, vox incertae significationis Psal.

xxxiv. 16.

ܕܒܠܐ, κατάργησις Psal. xlv. 9. Thren. i. 7 in *Auctario*.

ܕܒܠܐ, χερσεία (?) Jerem. xlix. 13.

ܕܒܠܐ, ἐσπαράχθη Jerem. xxv. 16.

ܕܒܠܐ, ἐξάλλα Dan. xi. 36.

ܕܒܠܐ seq. infinitivo ponitur pro participio futuro: e. g.

ܕܒܠܐ, pro Graeco δήσονται.

ܕܒܠܐ, περκάσει Amos ix. 13.

ܕܒܠܐ, αὐτόχθων Jos. viii. 33. Psal. xxxvi. 35.

ܕܒܠܐ, μύστις Sap. Salom. viii. 4 in versione

Pesch. (ubi in Syro-hex. est ܕܒܠܐ).

ܕܒܠܐ, χερμάδες v. χερμάδια Job. xxxviii. 38.

ܕܒܠܐ, ἐφαγεδαίνωσε Psal. xvii. 15.

. . .

ܕܒܠܐ, conf. Jerem. xix. 1.

ܕܒܠܐ, σκύφος, non sollicitandum Jerem. xxxv. 5. [Sed

in forma plurali ܕܒܠܐ recte offenditur Payne Smith in *Thes. Syr.* p. 683.]

ܕܒܠܐ, σκύλα Jerem. xxxviii. 2. [Pro ܕܒܠܐ Payne Smith in *Thes. Syr.* pp. 719, 731 prorsus absonum ܕܒܠܐ tentat.]

ܕܒܠܐ, κατεκλήθη Dan. ii. 29 in *Auctario*.

. ? .

ܕܒܠܐ, ἀπορρέων Deut. xxv. 18. xxxii. 21.

ܕܒܠܐ, κυρῆ (oestrus) Jerem. xli. 20.

ܕܒܠܐ, ἀπεσκοράκισεν Psal. xxvi. 9. [Cf. *Thes. Syr.* p. 335.]

ܕܒܠܐ, διδραχμα Deut. xxii. 29, not. 35. Jos. vii. 21.

ܕܒܠܐ, nomen Tigridis Aramaeum Dan. x. 4.

. . .

ܕܒܠܐ, αὐτόματος Psal. xxxvi. 35.

ܕܒܠܐ, αὐτόχθων Exod. xii. 48 in Syro-hex.

ܕܒܠܐ, τεμενίτης Zeph. i. 4. [Ad formam cf. ܕܒܠܐ, ἐσχαρίτης.]

ܕܒܠܐ, cum derivativis Psal. xxii. 2. xxv. 4.

ܕܒܠܐ, cogitabant (?) Mich. iii. 5.

. ! .

ܕܒܠܐ, effusus est Psal. lxix. 6. [Cf. *Thes. Syr.* p. 1128.]

ܕܒܠܐ, contemptibilis Jerem. xv. 19. ܕܒܠܐ, mollis, impudicus Jessi. iii. 23. ܕܒܠܐ, ἀσελγῶς Hos. vii. 14.

ܕܒܠܐ, ἀπέσυρε Jesai. xxx. 14.

ܕܒܠܐ, Psal. xxix. 13.

ܕܒܠܐ, ἐκβράσσεται Amos ix. 9.

ܕܒܠܐ, Job. xxvii. 23. [Ponitur pro Graeco ἀπέθλιψε (τὸν πόδα) Num. xx. 25.]

. . .

ܕܒܠܐ, κατάδυσσις, τρώγλη Exod. xxxiii. 22.

ܕܒܠܐ, ἔγραψαν; ܕܒܠܐ, συνέγραψαν Job. xvi. 15.

ܕܒܠܐ, mixtura (non musca) Psal. lxxvii. 45.

ܕܒܠܐ, ἄγνος Job. xl. 17.

ܕܒܠܐ, nocens Jerem. xxix. 26.

- ܡܒܝܠ Psal. cxix. 4.
 ܡܒܝܠ vox incertae significationis 3 Reg.
 xiv. 28.
 ܡܒܝܠ, *ἐνώπιον*. Rarior scriptura ܡܒܝܠ Jud. viii. 25.
 ܡܒܝܠ, *ἑτοιμασμένοι* Psal. cxix. 4.
 ܡܒܝܠ Psal. cxviii. 143. ܡܒܝܠ? *ibid*.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ* Hos. xiii. 3.
 ܡܒܝܠ vox nulla Exod. xxxiii. 22.
 ܡܒܝܠ, *βῶλος* Jerem. xliii. 12.
 ܡܒܝܠ, *πήρα*, vox non Syriaca 4 Reg. iv. 42.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ* conf. Psal. iii. 7.
 ܡܒܝܠ, *ἰγνῖα* 3 Reg. xviii. 21. Joel. i. 17 (?).
 ܡܒܝܠ vox incertae Graecitatis 4 Reg. ii. 1. Jerem. xxiii. 19.
 xxx. 23. Hos. viii. 7.
 ܡܒܝܠ Ezech. xxi. 21.

- ܡܒܝܠ, *moles quadrata* (fort. *σῶρος*) Psal. lxxvii. 13.
 ܡܒܝܠ, *στρωτήρες* (?) Cant. Cant. i. 17.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ*? Jerem. xlv. 22.
 ܡܒܝܠ, *φλυαρεῖ* Jerem. xx. 7. ܡܒܝܠ, *vana loqua-*
citas, *ἀδολεσχία* 4 Reg. ix. 11.
 ܡܒܝܠ, *βόσκημα* (?) Psal. cxviii. 176.
 ܡܒܝܠ, *tundit* Exod. xxv. 17. ܡܒܝܠ, *κεκομμένος* *ibid*.

- ܡܒܝܠ, *ἐκολάκευσεν* Job. xix. 7 in Syro-hex. ܡܒܝܠ,
βελγομένη Hos. vii. 11.
 ܡܒܝܠ, *parvimentum* Ezech. xl. 17.
 ܡܒܝܠ, *insedit* (de avibus) Psal. liv. 7, 8.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ* Ezech. xvi. 30.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ*, *editio*, *ἑκδοσις* Job. vii. 11 (ubi male
 versum *exemplar*).
 ܡܒܝܠ, *πατήριον* Jerem. xxx. 16.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ*, *ἔλεξεν* 3 Reg. xii. 7.
 ܡܒܝܠ, *ܡܒܝܠ*, *ῥινητόν* Jerem. x. 5.
 ܡܒܝܠ vox incertae significationis Job. xxi. 32.
 ܡܒܝܠ, *ἔξοδος* Thren. iv. 14. [Adde Obad. 14, ubi
 pro *διεκβολή* in Cod. Ambros. est ܡܒܝܠ, non
 ܡܒܝܠ.]
 ܡܒܝܠ, *ἰνδάμματα* Jerem. l. 39 in Syro-hex. *ἀνταρξία*
 Job. xviii. 11.
 ܡܒܝܠ, ܡܒܝܠ, ܡܒܝܠ triplex forma Jesai. xxiii. 13.

- ܡܒܝܠ, *ἀνέκυψε* Dan. [xiii.] 35 in *Auctario*.
 ܡܒܝܠ, *ἔξετιλε* Job. xix. 20.
 ܡܒܝܠ, *adepts*. ܡܒܝܠ, ܡܒܝܠ, *ἑστειρώθη* Jerem. v. 28.
 ܡܒܝܠ (Hieron. THORETH) *beta* Jesai. li. 20.
 ܡܒܝܠ (ܡܒܝܠ?) *διακοπή* 3 Reg. xi. 27.

INDEX GRAECUS.

A.

ἀγανυῖαν, γανυῖαν Psal. xxvii. 7. ἀγανυρίαμα, γανυρίαμα Jerem. xlvi. 2.
 ἄγγιστρα, *vascula*, vox nulla 3 Reg. vii. 40.
 ἀγγρίζειν Prov. xv. 18 in *Addendis* (T. II, p. 376).
 ἀγροτέκτων, *urpura* Lev. xi. 19.
 ἄδεια, *libertas* Jesai. lxi. 1. Jerem. xxxiv. 8.
 ἀδικασία vox nulla Psal. liv. 10.
 ἀέριος Esth. i. 6 in *Auctario*.
 ἀθεία, ἀθεσία conf. Psal. xviii. 14. [Exemplis adde Dan. ix. 7 juxta Theod., ubi pro ἀθεσία, ἀθεία est in Ald., Codd. 33, 228.]
 αἶγαρος Deut. xiv. 5. Job. xxxix. 1.
 αἰγῶν, ἀγίων conf. 2 Paral. xxxi. 6.
 αἰθάλη ex emend. pro αἰθμη Jesai. xxxiii. 11.
 αἰωδιᾶν Ezech. xviii. 2.
 αἰνέσις. αἰνέσις (subaud. θυσία) 2 Paral. xxix. 31.
 αἰρεῖσθαι τιμὴ (!) 2 Reg. xx. 11.
 ἀκαθαίρετος Psal. cl. 1.
 ἄκαν (δ) 4 Reg. xiv. 9. Job. xxxi. 40. Cant. Cant. ii. 2. Jesai. xxxiv. 13. 2 Paral. xxv. 18 (ubi ἀκάν).
 ἄκανος Job. xxxi. 40.
 ἄκαπνον ξύλον (ΠΨΨ) Jesai. xli. 19 in *Auctario*.
 ἄκαρπον ξύλον (ΠΨΨ) Jesai. xli. 19. (ΥΨΥ) Jerem. xvii. 6.
 ἀκμονευτής Jesai. xli. 7.
 ἀκρισία, ἀκρίθεια prob. conf. Mich. vii. 11.
 ἀκροβυστίζειν Lev. xix. 23.
 ἀκτῆ, *acta* Gen. ii. 15. xiv. 3. [Exemplis adde Philonem Jud. Opp. T. II, p. 141 (de commemoratione versionis Alexandrinae in insula Pharo quotannis habita): Μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐχαριστίας, οἱ μὲν πηξάμενοι σκληρὰ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς αἰγιαλίτιδος ψαμμοῦ κατακλίναντες ἐν ὑπαίθρῳ, μετ' οἰκείων καὶ φίλων ἐσιτῶνται, πολυτελεστοῦσαν τῆς ἐν βασιλείῳ κατασκευῆς τότε τὴν 'AKTHN νομίζοντες.]
 ἀλαλάζειν in malam partem Jerem. xxv. 34.
 ἀλαλαί Mich. vii. 1.
 ἀλαλώω, ἀλαλώω Psal. xxx. 19 in *Auctario*.
 ἀλεωτὸς (ab ἀλεια, *solis calor*) ex conject. Jud. xvi. 7.

ἀλίζειν Jesai. li. 6.
 ἀλίσγειν, ἀλισγεῖν, ἀλισγᾶν Neh. xiii. 29.
 † ἀλιωτὸς Jud. xvi. 7.
 ἀλοᾶν, ἀλοῆσαι ex emend. pro ἐλεῆσαι Jesai. liii. 10.
 ἄλση vox nulla Gen. ii. 15.
 ἄλσωμα, ἄλσωνα conf. 4 Reg. xvii. 16. xxiii. 7.
 ἀλφή, ἀλφημένος voces nullae Jesai. liii. 4.
 ἀλφός Lev. xiii. 39.
 ἀμπλάκημα, ἀμβλάκημα Dan. vi. 4.
 ἀμύλιον Exod. xvi. 31.
 ἀμυρίτης (fort. ἀμορίτης) 2 Reg. vi. 19.
 ἀμφεβόλω 3 Reg. xviii. 21. Psal. x. 4.
 ἀναβαίνειν. ἀνίβη (= ἐξυμῶθη) Exod. xii. 39.
 ἀναβλύσσειν Prov. xviii. 4 in *Auctario*.
 ἀναβολείσθαι. ἀνεβολέιστο Jesai. lix. 17.
 ἀναβράζειν Ezech. xxi. 21.
 ἀναθυμίασις Gen. xix. 28.
 ἀναξυρίδες, *caligae altiores* Dan. iii. 21.
 ἀναπεπταμένα χωρία Neh. iv. 13.
 ἀναπηδύνει (falsa scriptura pro ἀναπιδύνει, monente Lagarde in *Proverbien* p. 58) Prov. xviii. 4.
 ἀναπνεύσεις non Graecum Gen. xix. 28.
 ἀναπολεῖν, *recordari* Psal. xxxviii. 4. xli. 5.
 ἀναρρηθήσεται (= ἀνακηρυχθήσεται) Jesai. liii. 2.
 ἀνασκαφαί ex emend. Gen. xlix. 5.
 ἀνάστημα 3 Reg. vi. 10. Jesai. xxxvii. 24. Ezech. xl. 5.
 ἀνατλάν, ἀντλεῖν, ἀνατλεῖν conf. Job. xix. 26.
 ἀναφθῆσιν (sic) compend. scripturae pro ἀναφθίσουσιν Jesai. i. 31.
 ἀναφυῆ Zach. vi. 12.
 ἀνάφους, *regenerationis* Job. xiv. 14.
 ἀνέησ, ἀναίδην conf. Job. xv. 4.
 ἀνέντροπος, *irreverens* Ezech. vii. 24.
 ἀνεῖσις, ἀνείναι Ezech. xli. 9.
 ἀνηλεΐα Psal. cviii. 24.
 ἀνίσσις Ezech. xxiii. 33.
 ἀνιμᾶσθαι. ἀνιμῶ ex emend. pro ἀναμῆσω Psal. xxix. 2.
 ἀντάραι Num. xiv. 9.
 ἀνταρσις Amos vii. 10.
 ἀντίβλησις, *collatio* Ezech. ii. 10.

ἀντιφωνέσθαι Gen. xliii. 9.
 ἀνίπαρκτος, ἀνπαρξία Job. xxiv. 17. Jesai. lxx. 23.
 ἀνπόστατος (λέων), cuius impetus sustineri nequit (non, ut Semlerus, fictus, verbis describi solitus) Job. iv. 11. (ἔδωρ) Psal. cxliii. 5. ἀνπόστατα (insubistentia) ῥήματα Psal. xxxvii. 13. ἀνπόστατος, ἀνπόστατος prob. conf. Prov. xvi. 27.
 ἀζιέρastos Mal. iii. 12.
 ἀζιοπιστία (ἐν) locutio sequioris Graecitatis Ezech. xvi. 31.
 ἀπαδικεῖν non Graecum Deut. xxiv. 16.
 ἀπαράκλητον, indeprecabile Dan. iii. 22.
 ἀπειρημένον (τὸ), interdictum Lev. xviii. 23.
 ἀπεμφαῖνον (τὸ), incongruentia Jesai. xxiv. 23.
 ἀπένοια Psal. cxxxviii. 20.
 ἀπέραντος (ῆ), pelagus Jon. ii. 6.
 ἀπέχειν, distare. ἀπεσχηκώς Jesai. xlii. 19.
 ἀποβάλλεσθαι, respirare Jon. ii. 9.
 ἀποβλέπτεις 3 Reg. vii. 4.
 ἀποδιδοῦσθαι, apodosim continere Psal. ii. 2.
 ἀπολέγειν duplici sensu Psal. cxviii. 118. ἀπέλεξας, ἀπήλεξας conf. ibid.
 ἀπόλυτος vox dubiae significationis Jos. xx. 4-6.
 ἀπομυκνίζειν vox ignota Lev. xxvi. 11.
 ἀποπομπαῖος (= ἀποπεμπόμενος) Lev. xvi. 8 in *Auctario*, p. 60.
 ἀπορρεῖν, ἀπρρρενκώς forma insolens Ezech. xxix. 18.
 ἀπορρέων (לָרָר) 1 Reg. xxv. 25.
 ἀπόρρητος (= ἀνέλεπτος?) Ezech. ii. 6.
 ἀπόρροια 1 Reg. xiv. 27.
 ἀπορύπτειν vocab. suspectum Psal. lxx. 24.
 ἀποσιρωτὼν, -σιρωτὼν, -σειρωτὼν 1 Paral. xliii. 29.
 ἀποσκαρίζειν, ἀσκαρίζειν Jud. iv. 21. Jon. iv. 8.
 ἀποσμήχειν (κακίαν) Prov. xx. 30.
 ἀποστολή Jerem. xxxii. 36.
 ἀποστρέφειν (τὴν καρδίαν) locutio suspecta Deut. xv. 7.
 ἀποτελεστής (= γενεθλιακός) Gen. xli. 8 in Graeco-Ven.
 ἀποτίναγμα Jud. xvi. 9. Jesai. i. 31.
 ἀποτομή, instrumentum secans (?) Jud. v. 26.
 ἀποφώλιος Jesai. lix. 7.
 ἄπραγος forma vix obvia Jud. ix. 4.
 ἀπωθεῖν, ἀπάθιστα forma rarior Prov. iii. 11.
 ἄπωθεν, ἀπωθεν Ezech. xxvii. 28.
 ἀραῖος (τενυῖος), ἀραίος (divis devotus) conf. Jerem. xxxix. 10.
 ἀρεταλογία Psal. xxxix. 6.
 ἀρκαδικὸν, ἀρκαδικόν Gen. xxxviii. 14. 1 Reg. iv. 12. 2 Reg. x. 4.
 ἀρπάζειν. Fut. med. ἀρπῶνται Jerem. xx. 5.
 ἀρτός. τὰ ἀρτὰ δὲ αὐτῶν Num. iv. 27.
 ἀρχοντικός Eccles. x. 4.
 ἀσπιδωτὼν vox nulla 1 Reg. xvii. 5.
 ἀστερίζειν. ἡστέριται, ἰστέριται conf. Psal. xxxiv. 20 (in *Auctario*). Ezech. vii. 27.

ἀστραγάλιος (= ἀστραγαλῶς) vox nulla Gen. xxxvii. 3.
 ἀσυνθεῖν. ἡσυνθέηκας, ἡσυνθέηκας conf. Psal. lxxii. 15.
 ἀσυνθροῦντες vitiosa scriptura Jesai. lxiii. 8.
 ἀτέλαβος Nah. iii. 17.
 αἰγασμα Lev. xiii. 2.
 αὐτὴ Jerem. xlviii. 4.
 αἰγῆς vox proba Prov. iv. 9. xix. 11. Jesai. lii. 1.
 ἀφανισθήσεται, ἀφιασθήσεται prob. conf. Ezech. vii. 27.
 ἀφάρπαξ, vesperilio Lev. xi. 19.
 ἀφή, lepra; inde ἀφάομαι, lepra afficiōr Jesai. liii. 4.
 ἀφιέναι, ἀφεωμένος Ezech. xli. 11.
 ἀφόδευμα Jesai. xxxvi. 12. ἀφουδεντήριον 4 Reg. x. 27.
 ἀφοσιούσθαι Lev. xxvi. 43.
 ἀφρονεῖσθαι (non ἀφρονεῖσθαι) 1 Reg. xxvi. 21.
 ἀφυλακτεῖν 2 Reg. iii. 27.
 ἄχνη Dan. ii. 35.
 ἀχρειον, perdere Jud. v. 26. 1 Reg. viii. 3.

B.

βαβυλώνιος, -νικός Jos. vii. 21.
 βαῖνα (κανὴ) Gen. xl. 16.
 βαλαύστιον Cant. Cant. iv. 3.
 βάλλειν. ἔβαλα Jos. xxiii. 4.
 βανανσία, mollities Job. xli. 26.
 βάρις (pro Hebr. בָּרִי?) Jerem. ix. 21.
 βανρκάρδιος, βαρυμωροκάρδιος (?) Prov. xiv. 14.
 βατραγὴ Num. iv. 19.
 βελτύνειν, βελτιοῦν Jerem. xxxv. 15.
 βῆμα, βοήθημα conf. Prov. xiv. 15. Jesai. xxvi. 6.
 βηματίζειν Zach. x. 11.
 βιβλαιο (oi), Gebalidae 3 Reg. v. 18. Ezech. xxvii. 9.
 βιρώτια, βιρότια (plaustra) Num. vii. 3.
 βλαῖσος Lev. xxi. 18.
 βοή, βοήθεια conf. Psal. xxi. 1. [Adde Jerem. xlvii. 4 in Cod. 106.]
 βοηθεῖν. ἐβοήθησαν, ἐβόησαν conf. 1 Paral. v. 20.
 βόρατον Psal. ciii. 17. Cant. Cant. i. 17. Jesai. lx. 13.
 βραθὺ (בְּרָא) Jesai. xxxvii. 24. xli. 19.
 βρακία (ἐν τῇ συνηθείᾳ pro ἀναγυρίδες) Dan. iii. 21.
 βραχιμόριον 2 Reg. i. 10. viii. 7. Jesai. iii. 20.
 βραχιλία, -άλια Exod. xxxv. 22. 2 Reg. i. 10. Jesai. iii. 20.
 βρωτήρ, βρωστήρ (בֹּר) Jesai. l. 9. Hos. v. 12.
 βωβός Exod. iv. 11.
 βωμός de altari *Jovae* Num. iii. 10, not. 34. [Cf. Jos. xxii. 10 in LXX, ubi vox recte ponitur de altari non-sacrificiali.]

Γ.

γάφα (in uno libro γάνφα) Esdr. v. 17.
 γαλαθνής 1 Reg. xxviii. 24. 2 Reg. xvii. 29.
 γαμβρός sonat πενθερός Exod. iii. 1.
 γανοζαῖ vox Hebraea 2 Paral. xxxvi. 8.

γανούν. γεγανωμένον, *stannatum* Ainos vii. 7. γάνωσις, *stannatura* ibid.
 γείσις 3 Reg. vii. 9. Ezech. xl. 43.
 γένημα, γέννημα Ezech. xxxvi. 30.
 γῆ. τὰς γαίαις (cum scriptura γαίς) Lev. xxvi. 39. 4 Reg. xix. 11 (Cod. Vat.). Jesai. xxxvii. 11.
 γίγαρον (*purgamentum argenti*), γιγαρῶδες Prov. xxv. 4. Jesai. i. 25. Ezech. xxii. 18.
 γνωσιμαχεῖν 2 Paral. xii. 7.
 γνώσις, *ars magica* Jesai. xlvii. 10. γνώστης, *hariosus* 4 Reg. x. 11. Dan. iii. 2.
 γόβα (Chald. ܝܒܐ), *locusta* Lev. xi. 22.
 γομῶρ, γόμος conf. 1 Reg. xvi. 20. 4 Reg. v. 17.
 γοργός, γοργότης Ezech. xxxix. 18.
 γυρίς Gen. xl. 16.

Δ.

δαμίλης (δ) 3 Reg. xviii. 25. Psal. xxi. 13 in *Auctario*.
 δαφιδεύεσθαι, *largos sumptus facere* 1 Reg. x. 2.
 δεισαλία, *impuritas* Jesai. xxviii. 8, 13. xxx. 22. δεισαλία, δισαλία, *disalia* conf. ibid. [In posteriore loco Cod. 86 scribit δισαλία, non δισαλία.]
 δεκάζειν (non δέκειν), *corrumpere* Thren. iii. 45.
 δενδροτομέειν, δένδρα (*arbores fructiferas*). Cf. Hex. ad Jesai. xxxvii. 30) τέμνειν in re bellica 4 Reg. iii. 25.
 δένδρωμα, δενδρώνα conf. Gen. xxi. 33. 1 Reg. xxii. 6. xxxi. 13.
 δευτερογονεῖν (!) Psal. lxiv. 14.
 δυνέρωσις, *traditio* 2 Paral. xxxiv. 22.
 διά. διὰ δέκα ἡμερῶν Neh. v. 18.
 διαβόλος Jerem. vi. 28.
 διαγωγίζεσθαι (!) Job. xl. 25.
 διαδηματίζεσθαι Psal. xxi. 13.
 διάζεσθαι Psal. ii. 6. cxxxviii. 13. Prov. viii. 23. Jesai. xxviii. 20. xxx. 1. διαζόμενοι, διαλογιζόμενοι, ἐργαζόμενοι conf. Jesai. xix. 10, et in *Addendis* (T. II, p. 567).
 διαζώνη (!) Exod. xxix. 9.
 διαίρειν. διηρμέναι (πόλεις) Deut. iii. 5. Jesai. xxxvi. 1 in *Auctario*. διηρμένος, διηρημένος prob. conf. Jerem. vi. 27.
 διαπελάζειν Psal. lxxxix. 10.
 διαπνέειν Ezech. xii. 22.
 διαρμα Jesai. xxxiv. 13. ex emend. 2 Reg. xxiv. 7.
 διαρτᾶσθαι, *decipi* Num. xxiii. 19.
 διάσις Jesai. xxviii. 20.
 διαστᾶλιν. διασταλμένα, *frontalia* (!) Deut. vi. 8.
 διασύρειν 2 Reg. xii. 14.
 διατείνεσθαι Mich. iv. 10.
 διατρέπειν, *rudore afficere* Jud. xviii. 7. Jesai. xxix. 22.
 διατραπήναι 1 Reg. i. 18.

δαίτροχοι (fort. δίτροχοι) ἀμαξα Num. vii. 3.
 διαφανής, *fenestra* Gen. vi. 17, vertente Hieron. [Sed fortasse supplendum, *διαφανής ποιήσεις* (τὸ διαστήριον).]
 διαφορεῖν (= παίζειν), διαφύρημα (= παιγνίον) Jerem. xxx. 16.
 διαφώνειν, *desiderari* 2 Reg. ii. 30. Jesai. xxxiv. 16. Jerem. xxiii. 4. *exspirare, obmutescere* (!) Jud. xix. 26.
 διγομία Jud. v. 16.
 δινοποιεῖν, *δεινοποιεῖν* Jesai. li. 9.
 δισκάριον Prov. xxv. 11 in *Addendis* (T. II, p. 376).
 διψάν. διψήσουσι, διψάσανσι conf. Jesai. xlix. 10.
 διώκεται, διώκται conf. Hos. vi. 8.
 δοκεῖν. ἐδόκει, ἐδόκει conf. Esth. vi. 11.
 δομέστικος 2 Reg. viii. 18. [Cf. *Thes. Syr.* p. 841.]
 δοχεῖον (τὸ) (= τὸ λογεῖον) Lev. viii. 8.
 δυσωπειν. δεινωσπημένος Job. xxii. 8 (!). *δυνωπήθην* activo sensu Gen. xix. 21. [Sed passivo in loco S. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 751: καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου, ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς δυσωπήθωσιν.]

E.

εἶν. Constructio per εἶν μὲν . . . εἶν δὲ μή . . . Gen. iv. 7 in *Addendis* (T. I, p. 74).
 ἐβδομαῖος, in septima generatione Gen. iv. 24.
 ἐβδομαῖος, ἐβδόμωσ, vocab. vix Gracca Gen. iv. 15, 24.
 ἐγγυᾶσθαι. ἐνεγυῆσαστο scriptura proba Gen. xlv. 32. Prov. xxvii. 13.
 ἐγγυῶν. ἐνεγυῶσε 4 Reg. iv. 34.
 ἐγκατάσκενος Ezech. xxiii. 12. xxvii. 24.
 ἐγκρίς Num. xi. 8.
 ἐδράζειν. ἤδρασεν, ἔδρασεν conf. 2 Paral. xxxv. 20.
 εἰδέα, ἰδέα Ezech. i. 13. Dan. i. 14.
 εἰκασμός Gen. xxvi. 12.
 εἶρ (τὸ) Dan. iv. 10 (T. II, pp. 904, 918).
 ἐκβράσσειν, ἐμβράσσειν conf. Jesai. lvii. 20.
 ἐκδοτος Jesai. xli. 1. Jerem. xlv. 30.
 ἐκδοχή, ἐκδοσις conf. Gen. iv. 8. Thren. i. 17.
 ἐκθεμα Ezech. xvi. 24.
 ἐκθέτης, ἐκθετον 3 Reg. vi. 4. Ezech. xlii. 3.
 ἐκκλησιάζειν, ἐξεκκλησιάζειν Exod. xxxii. 1. Jud. xx. 1.
 ἐκκίπτοντα, ἐγκίπτοντα, ἐκπίπτοντα prob. conf. 3 Reg. vi. 18, 29.
 ἐκμάσσειν Psal. xvii. 46.
 ἐκπετάνυσθαι, *avolare* Psal. lxxxix. 10.
 ἐκπίπτειν, *excedere modum et fines* Lev. xxvii. 8.
 ἐκπρηστής, ἐμπρηστής conf. Jesai. xxx. 6.
 ἐκροφῶν ex emend. Jesai. xxx. 6, et in *Auctario*.
 ἐκρούειν Ezech. xl. 38, 39.
 ἐκσκέπτορες Jos. i. 10.

ἔκτασις, ἔκστασις conf. Jud. xvi. 13, 14.
 ἐκτάσειν, *extra ordinem aliquid facere* (!) 4 Reg. iv. 13.
 ἔκταξις, ἔκστασις conf. ibid.
 ἐκτός (pro Hebr. עַל) ex usu Aquilae 3 Reg. xiv. 8.
 ἐλαφίτης, *hinnyulus* Psal. xvii. 34. ἐλάφιον, *ceruus* Prov. v. 19 in *Auctario*.
 ἐλεηρός, ἐλεεινός conf. Dan. ix. 23.
 ἐλεισμός Jerem. xxxvi. 7 (in *Auctario*). xxxviii. 26.
 ἐλεξ, *auricula* Lev. viii. 23.
 ἐμβόλισμα Ezech. xvi. 16.
 ἐμπαγή Prov. xi. 15.
 ἐμποδοστατεῖν Jud. xi. 35. —τάτης 1 Paral. ii. 7.
 ἐμπρόθεσμος Ezech. xxi. 25. ex emend. Ezech. xxxv. 5.
 ἐμψυοῦσθαι. ἐμπεψυσιωμένος vox Pythagorica Ezech. xlvii. 12.
 ἐναιλακτικός Deut. xxii. 14.
 ἔναρα Jos. xiii. 21.
 ἐνδεδικός (τό) Lev. xiv. 56.
 ἐνδιλλαγή, *meretrix* Gen. xxxviii. 21. Lev. xxi. 7. Deut. xxiii. 17. Hos. iv. 14.
 ἐνδύμιος (!) Prov. xxvi. 22, et in *Auctario*.
 ἐνεχυράζειν (non —ζεσθαι) Job. xxxiv. 31.
 ἐνθήκη Gen. xli. 36. Jesai. xxiii. 18.
 ἐνικός. εἰς ἐνικά Ezech. xxxvii. 17.
 ἐντόπιος (= αὐτόθων) Exod. xii. 48.
 ἐξαποστολή Exod. xviii. 2. Jesai. xxvii. 8.
 ἔξαρσις, *exarvisio* Ezech. xxv. 10.
 ἐξεικονίζειν Psal. cxxxviii. 15.
 ἐξέραν, *vomere* Lev. xviii. 28. ἐξήρασεν, ἐξήρην conf. ibid.
 ἐξέρπειν. ἐξέρψην, ἐξήρψην utraque forma proba Exod. i. 7.
 ἐξέρχεσθαι. ἐξελεύσεσθαι, ἐξελεῖσθαι (τὸν βίον) conf. 1 Reg. xxviii. 19.
 ἐξιλάσεως, ἐξ ἰώσεως conf. Habac. iii. 17.
 ἐξιλείεται forma insolentior Deut. xxxii. 43, not. 72.
 ἔξω (Hebr. עַל, *cadaver*) Jud. xiv. 9.
 ἐξοδία Ezech. xxvi. 18.
 ἐξοδιαῖεν 4 Reg. xii. 11.
 ἔξωδος. ἐξόδον, ἐξοδίον conf. Psal. xxviii. 1.
 ἐξοστειλεῖν Jerem. I. 17.
 ἐξοστρακίζειν, *testis ejicere* (!) Thren. iii. 16.
 ἐξουσιάζειν transitivo sensu Psal. viii. 7.
 ἔξω, in *marginē* Psal. cxxxvi. 1. Vid. ἔσω.
 ἔξωμος Jesai. xv. 4.
 ἑορταστήριον (!) Jesai. xxxiii. 20.
 ἐπάγειν (subaud. κακόν) Thren. i. 5. iii. 32. ἐπαγαγέσθαι, *allicere* Gen. iii. 14.
 ἐπαξονοῦν, ἐπαξονεῖν Num. i. 18.
 ἐπαστῆς Psal. lvii. 6.
 ἐπεξέρχεσθαι, *vindicare* Habac. i. 7.
 ἐπήχουσε vox nulla Dan. vi. 21 juxta LXX.
 ἐπιβάλλειν (τοὺς ὀφθαλμούς) Gen. xxxix. 7.

ἐπίβλημα in architectura 3 Reg. vi. 5.
 ἐπίγονος (ῆ), *concupiscentia sexualis* (!) Eccles. xii. 5.
 ἐπιδέννομαι forma rarior Jesai. i. 6.
 ἐπιδεντήρωσις vox suspecta Psal. lxxvi. 11.
 ἐπιδύτης, ἐπενδύτης 1 Reg. ii. 19. Jesai. lix. 17. Ezech. xxvi. 16.
 ἐπιεικῶς, ἐπιεικάως, *benigne* Jud. xix. 6. 1 Reg. xii. 22. 4 Reg. v. 23. vi. 3.
 ἐπίεμα Hos. x. 7.
 ἐπίθεμα (עֲרֵמָה) 3 Reg. vii. 17.
 ἐπικλήτος, in *auxilium vocatus* (!) Jud. xv. 19.
 ἐπικλίνεσθαι Gen. iv. 4. Jesai. xli. 10 in *Auctario*.
 ἐπικροτεῖν, ἐπικροτεῖν Jerem. v. 31 in *Auctario*.
 ἐπικρίναι ἐπικρίσιν Lev. xxiv. 12.
 ἐπινύσταξις Prov. vi. 4.
 ἐπίπνος, ἐπίγονος conf. Eccles. xii. 5.
 ἐπιπρέπειν Jerem. x. 7.
 ἐπιρριψίς, ἐπιρριψίς conf. Habac. ii. 15.
 ἐπύρρυντος 1 Reg. xiv. 5.
 ἐπισκενῆ, *instauratio* 4 Reg. xii. 5. [Cf. Aristaeae Epist. p. vii ed. Hody: καὶ εἰς ἐπισκενᾶς ὡς ἂν δέηται τὸ ἱερόν.]
 ἐπιστημοῦσθαι Psal. xciii. 8.
 ἐπίσχεσις, ἐπισύσχεσις Lev. xxiii. 36. Num. xxix. 35. Deut. xvi. 8.
 ἐπιτροπή, ἐντροπή prob. conf. Jerem. x. 17.
 ἐπιφάνης (s. ἐπιφάνης) glossa vocis Hebr. מִנְיָן Jud. vii. 1.
 ἐπιφθέγγεσθαι τινι Psal. xxi. 8. lviii. 9.
 ἐπιφάβερτος vitiosa scriptura Psal. xlv. 5.
 ἐποιωνίστρια vox ficta Jesai. lvii. 3.
 ἐπονομίζειν, *denominare* Lev. xxiv. 16.
 ἐπωρέσθαι Zach. xi. 8.
 ἐρημίζειν forma proba Jerem. xli. 19.
 ἐριθεύεσθαι, ἐριθεία Ezech. xxiii. 5.
 ἐρμηνευταί (οἱ ἄλλοι), *enarratores* 4 Reg. ii. 14.
 ἔσω, in *textu* 1 Reg. xxv. 1, 31. Cant. Cant. i. 4, not. 8.
 ἑτεροκλινεῖν, ἑτεροκλήης Psal. xvi. 11 in *Auctario*.
 εὐθνεῖν, εὐσθενεῖν, εὐθνεῖν conf. Mich. i. 11.
 εὐθυμία, εὐθυρία conf. Psal. xlii. 4.
 εὐφόρος γίνεσθαι, εὐφόρος ἔχειν, *euphoria* de aegrotō 1 Reg. xvi. 23.
 εὐχαρις Prov. xi. 16.
 ἐφαπτίς, *sagum* Ezech. xxvi. 16.
 ἐφέλκεσθαι, *diutius commorari* Num. ix. 19.

Z.

ζέμα (potius ζέμμα) Jud. xx. 6 (ubi Syro-hex. זָמַמָּה, *lascivia*).
 ζυγώσταθρος (!) Psal. lxxvii. 31.

H.

ἡκονῆς vox nulla Psal. cxxvi. 4.

ἡμέρευσιν Psal. i. 2.

ἡμερόλεγον, ἡμερόδεκτον conf. Lev. xxv. 29.

Θ.

θέναρ, θέναρον Prov. xxx. 4.

θέριστρον, θεριστήριον 1 Reg. xiii. 20.

θῆξιν. ἐν θῆξει, in momento Num. xvi. 45. [Adde ἐπὶ

θῆξιν (حج) Wright *Apocrypha*, p. 53.]

βολοῦν. τεθολωμένη Jerem. xxv. 38 in *Auctario*.

θορυβεῖν. ἐθορυβήσαν, ἐθορυβήθησαν Psal. ii. 1.

θριαστής, viniſtor, ex emend. Jerem. lii. 16 in *Auctario*.

θρίναξ Jesai. xxx. 24 in *Auctario*.

θυμοπετεῖν (?) Psal. cv. 38.

θυσιάων αἰνέσεις, σωτηρίων 2 Paral. xxix. 31.

Ι.

ιά Jerem. xlviii. 33. ex emend. Ezech. xxvii. 32. ἱασμός
Jerem. xxv. 30.

ἱάσασθαι, ἰάσασθαι conf. 2 Paral. vi. 30. Jesai. lv. 7. ἰά-
θητε, ἰάσθητε Psal. xlv. 11.

ἰδέα. Vid. εἰδέα.

† ἰθαροτόφω Ezech. vi. 13.

ἱλασμοὶ Neh. ix. 17.

ἱλαστήριον (pro Hebr. חַטָּאת) Sym. Gen. vi. 16.

ἴξος nomen avis Deut. xiv. 13.

ἰχθυόκης, ἰχθυός, ἰχθυάκης 2 Paral. xxxiii. 14. Zeph. i. 10.

Κ.

καί, σ̄ (Symmachus) conf. Jud. viii. 7. 1 Reg. iii. 8.

καί, σ' (Sexta ed.) conf. Psal. lxxxviii. 20. [In opusculo
S. Epiphani (Opp. T. IV, p. viii ed. Dindorf.) pro
καὶ ἄνδρας κατὰ φυλὴν corrigo ἐξ ἄνδρας κ. φ.]

καίριος, καίριμος, κερεῖνος conf. Deut. xxxii. 14. Psal.
lxv. 15. Jerem. l. 8.

καιρός (= συμφορά) Jerem. xxv. 31. Thren. i. 15, not. 52.

κακογνωμονεῖν Psal. xxx. 14.

κακοφρονίζειν 2 Reg. xv. 31.

καλλιερῶν (pro Hebr. חֲסִידִים) Psal. cxl. 7. [Cf. حَسَب, *agricola*.]

καλλιοῦσθαι Psal. xlv. 3. Jerem. xlv. 20.

καλπάζειν Jerem. viii. 6.

καλύκωσις Jesai. xxxv. 1.

καμνύειν. καμνύσαι, καμβύσαι, κάμφαι conf. Thren. iii. 45.

καυθαῖς vox incertae significationis Hos. xiii. 3.

καρούχα, καρούχιον Exod. xiv. 6. Jesai. lxxvi. 20.

καρπωτός (χιτών) 2 Reg. xiii. 18.

κατά. τὸ κατ' ἐμέ, latrina (?) Esdr. vi. 11.

κατάβοι, descendat 2 Reg. i. 21.

κατάκλιτα (θέριστρα) Jesai. xiii. 23.

κατάκοπος. κατακόπων, κατακοπών Jud. v. 26. κατακόπτῃς
vox nulla ibid.

κατάκορος Gen. xlix. 12. ex emend. Prov. xxiii. 29.

καταλαλεῖν. καταλαλήσῃ, καταλαλάῃ conf. Psal. xl. 12.

κατάλειψιν, praescinere Hos. ii. 15. κατάλεγμα, carmen
lugubre Jerem. xxv. 30.

κατάλληλόν τι (non τινος) Gen. xlvii. 12.

κατάλυμα, κατάλειμμα conf. Jerem. xxv. 38.

κατανίκημα Jesai. lxiii. 3.

καταπητή (potius καταπατή) Jerem. xxix. 26.

καταπροφασίζεσθαι τινος Jerem. xxxviii. 19.

καταπτύρειν. καταπτύρη Gen. xli. 8.

καταράκτης, foramen per quod fumus egreditur Hos.
xiii. 3.

κατάργησις Psal. xlv. 9. Thren. i. 7 in *Auctario*.

κατασθήειν, cribrare. κατέστησεν, κατέσεισεν, κατέστησεν conf.
Dan. [xiv]. 13. [Apud Aretaeum Περί θεραπειᾶς

κ. τ. ε. I, 1, pro ἐνείσασα legendum e Cod. Harl.
ἐνίσσασα.]

καταστρωννύειν. κατέστρωνσεν Num. xiv. 16 (= 1 Cor. x. 5).

κατασύρειν. κατασυρέι, κατασυρεῖ conf. Dan. xi. 26.

κατατέμνεσθαι Deut. xiv. 1.

καταφλυαρεῖν τινος Jerem. xx. 7.

κατελαύνειν. κατηλασμένος forma proba Jesai. xxviii. 1.

κατεπίθεσις Psal. xxxi. 2. cxix. 3.

κατεργάεσθαι, conficere Jud. xvi. 16. κατεργάσθη, sub-
acta est (terra) Jos. xviii. 1.

κατηγοῦντες vox nulla Jud. v. 7.

κατίσχει, κατισταί (=*καταχρεῖ*?) conf. Prov. xii. 25, et in
Auctario.

κατοικιστής Jerem. l. 7.

κατορύττειν, ἀπορύττειν conf. Psal. lxx. 24.

κατούλωσις Jesai. lviii. 8 in *Auctario*.

κατοχέις (= στρόφιγγες) Exod. xxvi. 17.

καυκίον Gen. xlv. 2. Exod. xxvii. 1.

κελεύειν, κλέυσμα Exod. xxxii. 18. Jerem. xlviii. 33.

κελλάριον Gen. xliii. 30.

κεραμύλλιον (καὶ εἰραμύλιον Cod. 86) Jesai. lxiii. 3.

κέρας. κέρατα, κέρασματα conf. Jerem. xlviii. 12.

κηδιάν, κηδίασις voces nullae Jesai. xxviii. 20.

κιβδηλεία (?) Thren. iii. 45 in *Auctario*.

κιβώριον Amos ix. 1.

κικεών vox Hebraea Jon. iv. 6.

κιρρὸν (χρυσίον) Prov. viii. 19. Jesai. xliii. 12. Thren. iv. 2.

κλάνιον 2 Reg. i. 10.

κληροδοτηθήσονται (non κληροδοθήσονται) Prov. xxviii. 10.

Jesai. lvii. 13 (ubi vera scriptura est in Cod. 86).

κληρουργία Ruth iv. 7.

κνίδα, κνίδες Jesai. xxxiv. 13. κνίδης, κνίδος Jesai. lv. 13
in *Auctario*.

κνίζειν, vexare Psal. xxxiv. 19.

κοιλόσταθμος Hag. i. 4.

κοίμητρον (pro κοιμητήριον) et similes formae Jud. iv. 18.

κολαβρίζεσθαι Job. v. 4.

κολάζειν, reprimere 2 Reg. viii. 1. κολάζεσθαι activo sensu
Prov. xxii. 23.

κολιάνθρον Exod. xvi. 31. Num. xi. 7.
 κολοβάτης Exod. vi. 9.
 κόμβος, *nodus* Gen. xlii. 35.
 κονδοποτήριον Jesai. li. 17. [Sed vide *Auctarium* ad loc.]
 κοῦδος, *brevis*; inde κονδοκέρατος Lev. xxii. 23.
 κοινέω, *κεκοιμένος, κεκοιμαμένος* conf. 2 Reg. i. 2.
 κοντάριον Psal. xxxiv. 2.
 κόρυζα (non κοινή) Jesai. lv. 13.
 κοπάειν, *ἐκόπασε, ἐκοψε* conf. Thren. iii. 45. [Exemplis adde Num. xi. 2. 2 Reg. xiii. 39.]
 κοσκινισμός Jerem. xv. 4.
 κόστος, s. κόστου, *casia* Exod. xxx. 24. [Cf. Diod. Sic. II, 49: τοῦ δὲ κόστου καὶ κασίας, ἔτι δὲ καὶ κιννάμωμου κ. τ. ἔ.]
 ἡ κράτειλος Psal. xxviii. 1.
 κροκύφαντος, *κροκυφάντωτος* Jerem. lii. 22.
 κρύβειν, *ἀποκρύβειν* Deut. xxxi. 18.
 κρύφιος Ruth iv. 1.
 κρύφειν non sollicitandum Job. xxii. 29. Jesai. lx. 14.
 κώλυμα, *κοίλωμα* conf. Job. xiii. 27.
 κωμόπολις Jos. xviii. 28.

Λ.

λαϊκός vox an Symmacho et Theodotioni abjudicanda 1 Reg. xxi. 4, 5.
 λαϊκῶσαι Deut. xx. 6. *λελαϊκωμένους* Ruth i. 12.
 λαϊλαπίσει, *λαϊλαπήσει* Psal. lvii. 10.
 λεπιδωτός (θώραξ) 1 Reg. xvii. 5.
 λιθέα Cant. Cant. v. 11. *λιθιδιον* s. *λιθάριον* ibid.
 λιθολογέισθαι Mich. iii. 12.
 λιθολογία Psal. lxxviii. 1. Jerem. xxvi. 18. Mich. iii. 12.
 λιμβισθεῖς Jos. vii. 21.
 λίμμα, *κατάλιμμα* scriptura proba Lev. xviii. 6. Jos. xiii. 12. Jesai. xxxvii. 4 (in *Auctario*). Jerem. viii. 3. xxvii. 19. xlvii. 5.
 λιμώττεσθαι forma media (?) Jesai. lxx. 13.
 λιχάς, *λιχανός* Jesai. xl. 12.
 λόγη (= κοτίλη) Lev. xiv. 10.
 λοιμοὶ quinam sint Jesai. v. 14.
 λυγμός, *νυγμός* conf. 1 Reg. xxv. 31.
 λυτρῶν, *λουτρῶν* 4 Reg. x. 27.

Μ.

μαγκίπισσα, *piatrix* 1 Reg. viii. 13.
 μαζιον 2 Reg. xiii. 6.
 μαμάσσειν quid significet ignorabat Hieron. Jerem. iv. 19.
 μάλαθρον, *μαλάβαθρον* conf. Cant. Cant. ii. 17, et in *Auctario*.
 μανὰ, *μάννα* conf. Jerem. xvii. 26. xli. 5.
 μανδύα 1 Reg. iv. 12. *μαντίον* ibid.

μανιακός forma insolentior Jud. viii. 21.
 μεληδὼν Exod. xxix. 17.
 μελλητικός, *μελετητικός* conf. Ezech. vii. 16.
 μεταχμίων, *μετεχομένων* conf. Jud. v. 16.
 μετακλίειν 1 Reg. viii. 3. Psal. xliii. 19.
 μεταμελεῖν, *penitentiam agere* Psal. cix. 4 (?). Hos. xiv. 1.
 μετεωρῶν, *μεταίρων* conf. Eccles. x. 9.
 μετριάζειν (= ἀρρωστεῖν) Neh. ii. 2.
 μῆνιν, *μνήμην* conf. Amos i. 11. *μηνιάζειν* Psal. liv. 4.
 μητροπόρη Exod. xxxv. 22 in Graeco-Ven.
 μοναχή, *μονομάχη* conf. Psal. xxi. 21. xxxiv. 17.
 μονὸς (ἄγριος) Psal. lxxix. 14.
 μονογενής (add. ἀγαπητός) Jud. xi. 34.
 μονόζωος, *μονόζωνος* conf. Psal. lxxvii. 7.
 μότον, *μοτοῖν, μότωσις* Jesai. i. 6. Hos. vi. 1.
 μυζήτης Psal. lxxvii. 46.
 μυσάζειν, *μυσῶσαι* voces dubiae 1 Reg. xxv. 26, 33.
 μυσαρὸς, *μυσερὸς* Lev. xxvi. 30.

Ν.

ναζιραία, *ναφαραία, vitis non putata* Lev. xxv. 5, 11.
 ναζιραϊότης (?) Jerem. vii. 29.
 νακτὰ (τὰ), *frontalia* Exod. xiii. 16. Deut. vi. 8.
 νεανικότης Psal. ix. 1. cix. 3.
 νυκτοπότιον 1 Reg. xxvi. 11.
 νυμφόδεσμος Exod. xxxv. 22 in Graeco-Ven.

Ξ.

ξυλόκοκκον Num. iii. 47, 48.

Ο.

ὁ. ὁ τὰς πτέρυγας (subaud. ἔχων) Eccles. x. 20.
 ὀβελίσκος, vox *obelus jugulata* Joel i. 14. *Proleg.* p. lxvi.
 ὀγκινος, *ὀγκινάρα* voces Graeco-barbarae Jerem. lii. 18.
 ὄδε (pro ὀἴῃ) Jud. ix. 31.
 ὁδὸς (ὁ), *limen*, forma rejectitia Jerem. xxxv. 4.
 οἰνάνθη Cant. Cant. ii. 5.
 οἰνοφλογίσμεν prava scriptura Jesai. lvi. 12.
 οἶος (ἀποδιδράσκειν) Neh. vi. 11.
 ὀκνηρέων Num. xxxii. 9.
 ὀλιούσθαι, *ὀλιώθησαν* Jerem. xiv. 2.
 ὀστελὴς Lev. vi. 23. Psal. l. 21.
 ὀμόγνωμος Gen. xlix. 5.
 ὀμότροπος, *ὁμοῖοτροπος* conf. Psal. liv. 14.
 ὀξυνθμία, *παροξυσμός* differunt 4 Reg. iii. 27.
 ὀπωρισμός Jesai. xxiv. 7.
 ὀσία, *fas* Deut. xxix. 19.
 ὀσσεῖν, *ossa arrodere* Jerem. l. 17.
 ὀστέσις Job. xxi. 23. Jesai. xl. 29. xli. 21.
 ὀστέινος, *ὀστέινος* Exod. i. 9. Deut. vii. 1. ix. 1.
 οὐδαμινός Num. xxi. 5. Neh. iv. 2.

П.

πύλινδρομοῖν Jesai. xxxviii. 8 in *Auctario*.
 παμμία vox ficta Exod. viii. 21. Psal. lxxvii. 45.
 παντοδαπῶν, παντοδαπὸν Psal. xlix. 11. lxxix. 14. Jesai.
 lvi. 11.
 παπυρέων Exod. ii. 3.
 παρὰ εἶναι obscure dictum *Proleg.* p. lviii.
 παραβάλλειν, *brutis pabulum objicere* Jud. xix. 21.
 παραδοκᾶν vix Graecum Psal. xxii. 20.
 παραώγῃ, *rugio* (!) 2 Reg. xxi. 16. 4 Reg. iii. 21.
 παρακλίνεσθαι in malam partem 2 Reg. xiv. 1.
 παραφθίς, *capulus* Jud. iii. 22. *sica* Mich. v. 6.
 παραπρολέγειν Jerem. xxix. 26.
 παράρμμα Exod. xxv. 11.
 παραστᾶς, *pastas* conf. Jesai. lvii. 8 in *Auctario*.
 παραινυχνᾶν, *forte interesse* Eccles. xi. 3.
 παρείμαι (= παραλέλναι). *παρείσο ex emend.* Jesai. xli. 10
 in *Auctario*.
 παρελκυσθήσεται, *παροικισθήσεται* prob. conf. Ezech. xii. 25.
 παριστᾶν, *appendere* 2 Reg. xviii. 12. Esdr. viii. 26. Esth.
 iii. 9.
 παροργίζειν τινί (!) 2 Reg. xii. 14.
 παρορμίζειν (τοῖς ὁρίοις) Hos. v. 10 in *Auctario*.
 πάταχα (Syr. ܡܬܬܚܐ), *idola* Jesai. viii. 21.
 πάταρχος Jesai. viii. 21.
 πείθεσθαι. *ἐπειποιήσαν, ἐπεποιήσαν* (α *πεποιθέω*) Jud.
 ix. 26.
 πέμπειν (τὰ βέλη) 1 Reg. xx. 20.
 πεμπταίζειν, *quinto die aliquid facere* Exod. xiii. 18.
 πενθενός, *παθενός* prob. conf. Jesai. lxi. 2 in *Auctario*.
 πένθιμος, *πενθρός* conf. Jerem. ix. 19.
 περαιτῆς (ὁ) de Abrahamo Gen. xxi. 13.
 πέρας (τὸ) usu rariori Ezech. xliii. 13.
 περιαμαρτίζειν Exod. xxix. 36. Lev. vi. 26. Ezech. xliii. 20.
 περιαμαρτίσαι, *περί μαρτίας* conf. Lev. xiv. 49.
 περιγενέσθαι τιῶν Psal. cxviii. 56. Eccles. ii. 22.
 περιγνώσις, *περιγονίσιος* Jesai. xlv. 13.
 περιδειπνίζειν, *celebrare parentalia* (περιδειπτα) 2 Reg. iii.
 35. Jerem. xvi. 5 in *Auctario*.
 περιέχειν, *obsidere* Deut. xx. 12.
 περικάρημα Prov. xxi. 18.
 περιλύνειν, *περιλύεσθαι* 1 Reg. v. 9. Psal. xxix. 12.
 περίμετρον Jerem. xxxvii. 21 in *Auctario*. *περίμετρα*,
περίκαρτα conf. 1 Reg. x. 3.
 περιπιλεῖν, *circumcirca constipare* 3 Reg. vi. 20. *περι-*
πλησεν, *περιεπλήσεν*, *περιεπείλησεν* conf. *ibid.*
περισσεύειν, *περιεσσεύθησαν*, *περισπώθησαν* conf. Jud. i. 23.
περιστεριδεῖν Lev. i. 14.
περιτραχίλιον, *περί τράχληον* conf. Jud. v. 30.
περιφλευρσμός Deut. xxviii. 22.
περίχολος (!) Ezech. xli. 3.

περίφνκτος, *valde amatus* Jud. xi. 34.
 περκάζειν, *nigrescere*, de uvis Amos ix. 13. [Adde Sirac.
 li. 15: ἐξ ἄνθους ὥς περκάζουσιν σταφυλῆς.]
 πέσσαν, *pesān* conf. Gen. xl. 5. Hos. vii. 4, 6.
 πηλιον Exod. xxviii. 4. Lev. viii. 13.
 πικραμμοί Job. iii. 5.
 πῖνα (cum simplici π) Prov. xxv. 12. [rina Cie. de
 Nat. Deor. II, 48.] πίνως Esth. i. 6.
 πίνος, *robigo* Prov. xxv. 12. πίνωσις, *robiginatio* ibid.
 ΠΙΠΙ Psal. xxv. 1. Jesai. i. 2.
 πλείων, πῶν conf. i Paral. iv. 40. Psal. lxxvii. 31.
 πλυνθῖον in re militari 2 Reg. xx. 23.
 πῶα Jerem. ii. 22 in *Auctario*.
 ποθεινός, παθεινός conf. Jesai. lvii. 18.
 ποίειν. Locutio τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται (= *δημειυθήσεται*)
 Esdr. vi. 11.
 πολυνάνδιον Jerem. xix. 6. Ezech. xxxix. 16.
 πολυνερεῖν. ἐπολυνήσας Psal. xi. 9 in LXX. [Vulg.
multiplicasti. Syro-hex. ܩܬܝܢܐ ܕܥܝܢܐ. Rec-
 ticius Hieron. ad Jesai. lii. 7 exponit: πολλῆς ὥρας,
 ταυτέστι, φροντιστός, ἡξιώσας. Hinc *emaculandus*
 Gesen. *Thes. Ling. Hebr.* p. 417.]
 πομπή, *spectaculum* Psal. xliii. 14.
 πονεῖν. ὁ τόπος ὁ πονῶν 2 Reg. xi. 16.
 πόνηρος (προπαροξυνώης) Job. ii. 7.
 πορεία, πόρια Gen. xlv. 17. Esth. viii. 14.
 πορφυροῦσθαι Jesai. lxi. 6.
 ποταμοῦσθαι Jerem. li. 44. Mich. iv. 1.
 πότος, τόπος conf. Dan. v. 1.
 ποὺς (ῆνός), *gubernaculum* Prov. i. 5. πρὸς ποδῶν, *prò*
podōn conf. Thren. i. 9. τὰ πρὸς ποδῶν, *laciniae*
 Exod. xxviii. 33. Jesai. vi. 1. Jerem. xiii. 22.
 πρᾶγμα, πρόσταγμα *confusio* notissima Prov. xxv. 2.
 Jerem. xxxv. 15. Dan. viii. 16.
 πρασιά, πρασιάζεσθαι, πρασινοῦσθαι Psal. xli. 2.
 πρινεῶν Gen. xiv. 3.
 προαγωγή, *provenctio ad honores* Dan. iii. 30 (97).
 προβάλλειν, προβάλλεσθαι (πρόβλημα) Jud. xiv. 12, 13.
 Prov. xli. 21. [Hesych.: Προβαλλομένους· ἐρω-
 τῶσιν.]
 προδιδάνα, προδίδωκαν, προσδοκᾶν conf. Jerem. xii. 6.
 προζύμα (= *φυράματα*) Exod. xii. 39.
 προζύματα Exod. xxiv. 6.
 προποιεῖν τι τινί Psal. cxxxvi. 8.
 πρὸς, *insuper* Eccles. i. 17. vii. 23. ix. 1.
 προσβολῆσις (α προσβολή, *acies*) 1 Reg. xiii. 21.
 προσδύκμων, *quod expectatur* Job. xvii. 12.
 προσεκηπάτησε, πρὸς ἐπὶ ἡπάτῃσε Job. xxxvi. 16.
 προσεριθείεσθαι Ezech. xxiii. 19.
 προσεριστής Ezech. xii. 2.
 πρόσκλισις Psal. xxxix. 5. Ezech. vii. 11.
 προσπατεῖν, προσπατεῖν conf. Psal. xc. 12.

πρόσρηξις (!) 2 Reg. v. 24.
 προσφύρεσθαι, *vesci* Prov. vi. 8.
 προσφιλίας, πρὸς φιλίας conf. Psal. xlv. 1.
 πτήνους, πτηνοῦ conf. Job. v. 7.
 πτῖλος, πτῖλός Lev. xxi. 20.
 πτόησις, πτώσις conf. Psal. xc. 5.
 πυγμαῖος Ezech. xxvii. 11.
 πυκνοκνέφεια (!) Psal. lxiv. 12.
 πυρίνιον vox nulla Num. xxv. 8.
 πυρὸν, s. πύρον (Πῦρ) Exod. xxix. 18. Lev. ii. 3, 9. iii. 16.
 x. 12. Deut. xviii. 1. Jos. xiii. 14.
 πυρρὰ (γῆ) Exod. xx. 24. 4 Reg. v. 17.
 πυρφόρος Obad. 18.
 πύρωσις, πώρωσις prob. conf. Jerem. xxx. 13.

P.

ρέμβεσθαι. ἐρέμβοντο, ἐρεμέοντο conf. 1 Reg. xxiii. 13.
 ῥέον (= γονορρίης) Lev. xv. 2, 4, 6. xxii. 4. Num. v. 2.
 ῥήγνυμι. ἐρρηγμένους Ezech. xxvi. 10.
 ῥιγοπύρετος glossa 1 Reg. xxi. 7.
 ῥίξις. τοῖς ῥίξιν 1 Reg. xiii. 21.
 ῥίπος, *crates*, forma rarior 2 Reg. xvii. 19.
 ῥοίζειν (sagittam) 4 Reg. xiii. 17. ῥοῖζος ibid.
 ῥύπος, *excrementum* (!) Deut. xxiii. 13.
 ῥυτιδῶσαι Job. xvi. 8.
 ῥύψαι (= σμῆσαι) Ezech. xxi. 21.
 ῥώθωνες, *nares* Gen. vii. 22.
 ῥωποπώλης, *scrutarius* 3 Reg. x. 15. Ezech. xxvii. 8.
 Neh. iii. 31.

Σ.

σαλαΐζειν, *ejulare* Psal. iii. 5.
 σαπρίζειν 4 Reg. viii. 11. sensu transitivo Exod. v. 21.
 Eccles. x. 1.
 σαρὰβαρα (τὰ), *saraballa* Dan. iii. 21.
 σειροῦν (= ἀποκενοῦν) Jerem. xlviii. 12.
 σεμνοπρεπῶς ex emend. pro σεμνοτέρως Jesai. xlviii. 1.
 σήκωμα Ezech. xlv. 11.
 σικχαίνειν Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5. Prov. iii. 11 (in *Auctario*). Jesai. vii. 16. σικχαίνεσθαι τινα Exod. i. 12.
 σίχχος, *navisea* Thren. i. 8 (in *Auctario*). Ezech. vii. 19, 20. xi. 18. xx. 7.
 σισθή Lev. xix. 27.
 σιτοδεία Psal. xxxvi. 19. σιτοδεία, σιτοδοτία, σιτοδοσία conf. Neh. ix. 15.
 σκάλιστρον, *sarculus*, forma proba Jerem. xliii. 10.
 σκαμβός Psal. c. 4.
 σκελισμός Jerem. xiv. 14.
 σκεπαστὰ (τὰ) Jesai. lxvi. 20.
 σκενάζειν, σκενασία, de *confectione ciborum* Exod. xxiii. 19.
 Num. xi. 8. Ezech. xxiv. 10.

σκόπελος, σκόπελον Jerem. xxxi. 21 in *Auctario*.
 σκοπός, *ficus praecox* (!) Hos. ix. 10. Nah. iii. 12.
 σκοτομήνη (= ἀσέλγητος νύξ) Psal. x. 2.
 σκουτάριον Psal. xxxiv. 2.
 σκῶλον 1 Reg. xxiii. 3.
 σμίλαξ Jerem. xli. 14.
 σούχνα, *succina* 3 Reg. x. 11.
 σπαθαρίσκος, σπαθαρίκων Gen. xxxviii. 14. Jesai. iii. 23.
 σταθίζειν quid significet Lev. xiii. 51.
 σπαίρειν, ἐπαίρειν conf. Job. xxvi. 11. [In Hesychii glossa: Ἀπασκαρίζειν σπαίρειν, olim edebatur: Ἀπαπαρίζειν ἐπαίρειν.]
 σπάλαξ, ἀσπάλαξ, ἀσφάλαξ Lev. xi. 30.
 σπανίζουσα non sollicitandum Lev. xiii. 51.
 σπάνις ex usu Aquilae pro Hebr. מְרִירָה, *maledictio* Deut. xxviii. 20. Mal. ii. 2.
 σπάρτος Jesai. xxviii. 17.
 σπέρμα. ἔλαιον ἐκ σπερμάτων Exod. xxvii. 20.
 σπλωμα Jesai. xiii. 12.
 σταυράκια 4 Reg. v. 22.
 στίζειν. στιχθέντα (τὰ), *distincta, descripta* Gen. ii. 8.
 στίμμαι, στίμμι, στίβει conf. Jesai. liv. 11.
 στοίβασις (!), *structio* Lev. xxiv. 6.
 στομαχάρια, στομαχία, στομαχάλια Jesai. iii. 20 in *Ad-dendis* (T. II, p. 566).
 στραγγύεσθαι, στραγεύεσθαι, στρατεύεσθαι conf. Gen. xix. 16.
 Jud. xix. 8. 2 Reg. xv. 28. Prov. xxiv. 10. Habac. ii. 3.
 στρηνιάν Jesai. lxi. 6.
 † στρήξις Lev. xxvi. 9.
 στρωματίζειν. ἐστρωματίσθη ex conject. Hos. xi. 6.
 στρωτήρες Cant. Cant. i. 17.
 συγκλείων (ὁ), *claustrarius* 4 Reg. xxiv. 16. Jerem. xxix. 2.
 συγκυροῦντα (τὰ) Deut. ii. 37.
 συγχράσθαι. συνεχρήσαστο obscure dictum 1 Reg. xxx. 19.
 συλλαβεῖν, *conspicere* Ruth i. 12.
 συνεπάσασθαι. συνεπάσαστο ex conject. 4 Reg. xiv. 7.
 σύμφυτος (κῆπος) Esth. i. 5. vii. 7, 8.
 συναθροιστής Eccles. i. 1. [Cf. Hex. ad Num. xvi. 42.]
 συναλοῖαν. συνηλοῖσε Dan. ii. 45.
 συνάπτειν Mich. ii. 8. συνάπτισμα Deut. xxiii. 10.
 συνδιατούμενα (potius συνδιατόμενα) Psal. liv. 15.
 συνετίζειν. συνέτισεν, συνήτησεν conf. Jesai. xl. 14.
 συνίστασθαι. συντήσασθαι (δύναμις) 1 Reg. xiv. 48. συνεστώσα (generatio), *adhus superstes* (!) Gen. iv. 18.
 συνούλοισις Jesai. lviii. 8 in *Auctario*.
 συσκευάζειν (usitatus συσκευάζεσθαι), *fraudare* Exod. iii. 22.
 συσσίρειν 1 Reg. xii. 25. xv. 6.
 συστάς, locus in quo consistit aqua, *cisterna* Job. xxxviii. 28 in *Auctario*.

σύστημα 4 Reg. iii. 16.
 σφαδάζειν, σφάζειν Jesai. lxxi. 3.
 σφαιρωτήρ, σφυρωτήρ Gen. xiv. 23.
 σφάκτες, σφαγῆς (Syr. ܣܦܚܐ) 4 Reg. xxv. 8. Jerem.
 xxxix. 11. Dan. ii. 14.
 σφιγξ, σφιγγίον 2 Paral. ix. 21.
 σφυρεὺς 3 Reg. vii. 14.
 σχετιάζειν, *quiritari* Ezech. vi. 11.
 σχολάζοντες, *literis vacantes* (?) 2 Reg. viii. 18. σχόλα-
 σαι (ἐξέδρας), *vacuas reddere, praeprare* 2 Paral.
 xxxi. 11.
 σωλὴν, *ludus* Job. xl. 13 in *Auctario*.

T.

τελεῖν, *initiare*, in malam partem 3 Reg. xiii. 33.
 τελετή. αἱ τελεταὶ 3 Reg. xv. 12. 4 Reg. xxiii. 7.
 τεμενίτης Zeph. i. 4.
 τέμνειν (κρίμα, δίκας) 3 Reg. xx. 40.
 τένδα (= σκηπή) Num. xxv. 8.
 Τηβήθ mensis Esth. ii. 16.
 τηγανιστὸν 1 Paral. ix. 31. xxiii. 29.
 τηλαυγής Lev. xiii. 2.
 τημελεῖν Psal. xxii. 2. Jesai. xl. 11.
 τηρεὺς (avis) Lev. xi. 17.
 τιθίσεσθαι, τιθίξασθαι, τιθηνίσεσθαι Jesai. liii. 2.
 τιμοῦσθαι Psal. lxxi. 14.
 τίς. τί sine interrogatione Eccles. i. 9.
 τίτλος, τοῖχος prob. conf. Jerem. xxi. 4.
 τῆμα, κτήμα prob. conf. Jerem. li. 13.
 τολύπη ἀγρία 4 Reg. iv. 39.
 τοξικαὶ (θυρίδες) Ezech. xl. 16.
 τοπαρχία 2 Paral. xiii. 19. Thren. i. 1.
 τρισκέλις 1 Reg. xiii. 21.
 τραχύτης Psal. xxx. 21 in *Auctario*.
 τρισσόν, *triental* Psal. lxxix. 6. Jesai. xl. 12.
 τριώμων vox nulla Jesai. xl. 12.
 τριχίων (non τριχίων) Jesai. xiii. 21.
 τρυπητήριον Exod. xxi. 6.
 τρυφαλὶς 1 Reg. xvii. 18.
 Τρωαδότης, Τρωγλοδότης 2 Paral. xii. 3.
 τυροῦσθαι cum glossis Psal. cxviii. 70.
 τύφωνες inter bestias deserti (?) Jesai. xiii. 21.

Τ.

† ὑδροκελία Hos. v. 10.
 ὕπαρ contrarium τῷ ὄναρ Psal. cxxv. 1.
 ὑπαυχένα, ἔπαυχ. Ezech. xiii. 18.
 ὑπενέγκω Jesai. liii. 11.
 ὑπὲρ αἰνέσεως (subaud. ὁδῶρα) Jerem. xxxiii. 11.
 ὑπερπέσκειν Cant. Cant. i. 3 in *Auctario*.
 ὑπερδικάζειν. ὑπερεδικάσας, ὑπερεδικῆσας prob. conf. Psal.
 ix. 5.

ὑπερρηφανεῖν forma insolentior Deut. i. 43. Neh. ix. 10.
 ὑπερκρίνεσθαι. ὑπερκριθῆς suspectum Psal. l. 6.
 ὑπερσπουδαζεσθαι Prov. xiii. 11.
 ὑποδῆσαι, ὑποδύσαι conf. Ezech. xvi. 10.
 ὑποπίπτειν. ὑποπίπτουσα (ἀπόκρισις) Prov. xv. 1. ὑπο-
 πτεῖν sensu obsceno Lev. xviii. 23.
 ὑποστέλλεσθαι Psal. xxxii. 8.
 ὑπόστημα, ὑπόστημα 1 Reg. xiii. 3.
 ὑποθύφειν. ὑποθύφει Prov. vi. 27.
 ὑποχόνδρια (τὰ) 1 Reg. xxxi. 3.
 ὑπόχυμα Lev. xxi. 20.
 ὑπώρεια (ἡρῶς) Jos. xv. 33. Jerem. xvii. 26.

Φ.

φαγεδαινίζειν 1 Reg. v. 6. vii. 10.
 φαγεδαινοῦν Deut. vii. 23. 1 Reg. vii. 10. Psal. xvii. 15.
 φαῖς Gen. xxx. 32.
 φακωτός (= ἔφηλος, *lentiginosus*) Lev. xxi. 20.
 φείσις vix Graecum Lev. xx. 17.
 φέρεσθαι (οὐ), *non superesse* (de libris) T. II, p. 744
not.
 φθειρίζειν Jerem. xlili. 12.
 Φυλίππειον numisma ex auro purissimo cusum Prov.
 viii. 19 in *Auctario*.
 φιλοπονία, φιλοπονεῖν Jerem. ix. 5. Ezech. xxiv. 12.
 φιλοτροφεῖσθαι 1 Reg. xxviii. 24.
 φοιβᾶν Deut. xiv. 1.
 φονῶν, φωνῶν prob. conf. Zach. xi. 8.
 φοσσάτοιν, φοσσατεύειν Gen. xlix. 19. 1 Reg. xx. 20.
 φουρκίζω Num. xxv. 4.
 φρούρησις 2 Reg. v. 24.
 φρυκτὰ, *spicae tostae* Ruth ii. 14. 1 Reg. xxv. 18. [Cf.
 Hex. ad Jerem. xxix. 22.]
 Φυλιστιαία, Φυλισταία Psal. lxxxii. 8.
 Φυλιστιαῖος, Φυλισταῖος Psal. lv. 1. Jerem. xlvii. 1, 4.

X.

χαβραθὰ (τῆς γῆς) Gen. xxxv. 16. 4 Reg. v. 19.
 χαλαστὰ (τὰ) Exod. xxviii. 14. Jesai. iii. 19.
 χάριν (*propter*) praepos. nomini 3 Reg. xiv. 16. Mich.
 iii. 12. χάριν τίνος 2 Paral. vii. 21.
 χαροπός Gen. xlix. 12.
 χεῖν. χεῖσθαι, *diffundi* Exod. i. 7. 1 Paral. iv. 38.
 2 Paral. xi. 23. χυθήση, λυθήση conf. Jesai. liv. 3
 in *Auctario*.
 χειράλυστις Jerem. xl. 1, 4.
 χειρονομεῖν 1 Reg. xix. 9. Ezech. xxii. 5.
 χελώνη, *carina navis* Eccles. xii. 6 in *Auctario*. *scabel-
 lum* Jerem. lii. 20 in *Auctario*.
 χελώνια (potior scriptura χελύνια) Deut. xxxiv. 7.
 * K

χερμάς, χερμάδιον Job. xxxviii. 38.
 χερσεία Jerem. xlix. 13.
 χίδρα Lev. ii. 14.
 χλιδών 2 Reg. i. 10. viii. 7.
 χλωροβοτάνη 4 Reg. xix. 26.
 χόλος, ὄχλος conf. Psal. vi. 2.
 χόριον, κέριον conf. Deut. xxviii. 57. χόριον, χωρίον conf.
 Psal. lvii. 9.
 χορτασθῆναι τι Psal. cxxii. 3. Prov. xviii. 20.
 χυδαίος Exod. i. 7. χυδαιούσθαι, vilis fieri Jesai. xxxiii. 9
 in *Addendis* (T. II, p. 567) et *Auctario*.
 κυτρώπους, κυθρόπους Lev. xi. 35.
 χάρος Jos. i. 9.

Ψ.

ψαθυρός, ψαθυροῦσθαι Jos. ix. 5. Psal. ci. 4.
 ψαμμοδύτης, ἀμμοδύτης Psal. xc. 13.

Ω.

ὠμία 3 Reg. vi. 8.
 ὦρα. εἰς ὦρας locutio optime Graeca 1 Reg. xxv. 6.
 ὠράριον Gen. xxxviii. 18. Jesai. iii. 20 in *Addendis* (T. II,
 p. 566).
 ὦς ἔτι eleganter pro ἕως ἔτι Psal. cxviii. 147.
 Ὠφεῖρ (Ο΄ Σουφεῖρ) Aq. 3 Reg. xxii. 49. Psal. xlv. 10.
 Jesai. xiii. 12.

INDEX AUCTORUM.

- Agellius (Anton.) II, 84, 118.
 Alter (F. C.) I, 6, 231, 241.
 Anger (Rud.) I, xvii, 208, 219. II, 566. *Auct.* 3, 5.
 Bahrdt (C. F.) I, iv, 190, 194, 214, 408. II, 187, 392.
 Bensly (R. L.) II, 42, 141, 476, 604, 620, 624, 806, 824.
 Bernstein (G. H.) I, 659. II, 363, 432, 609, 621, 633, 723, 999.
 Bickell (Gust.) II, 331, 584, 700, 824.
 Blanchini (Joseph.) II, 905.
 Bochart (S.) I, 294. II, 362.
 Bos (Lamb.) I, iv, 37. II, 430.
 Bruns (P. J.) I, 649, 658, 687. II, 146.
 Bugatus (Caj.) II, 85, 143, 186, 191, 258, 273, 906.
 Calmet (Aug.) II, 1019.
 Castell (Edm.) I, lxxxiii.
 Cave (Gul.) I, lxxi.
 Ceriani (A. M.) I, lvi, lxvii, lxxxviii, xcii, 6, 57, 79, 123, 126, 131, 143, 153, 154, 162, 163, 224, 334, 398, 650. II, 3, 42, 43, 279, 328, 413, 415, 429, 431, 487, 584, 594, 608, 676, 690, 732, 749, 759, 805. *Auct.* 5, 27, 46, 58.
 Chrysostomus (S. Joan.) emend. II, 712. Syriace loquens II, 353. in Catena Ghislerii latens II, 708.
 Complutensis Edit. I, 27, 294, 572, 607, 610, 618, 642. II, 34, 422, 467, 572, 574, 575, 599, 662, 692, 921, 923, 997, 1017, 1027.
 Conon (Jo.) II, 986.
 Cozza (Joseph.) I, 398. II, 940. *Auct.* 54, 55.
 Credner (C. A.) I, xviii, xx.
 Curterius (J.) I, lix, xcv.
 Cyrillus Alex. (S.) II, 940. emend. II, 989.
 Dathe (J. A.) II, 943.
 De Dieu (L.) I, 74, 774.
 De Magistris (Simon) II, 905, 925, 934, 935.
 De Regibus (Vincent.) II, 905.
 Doederlein (J. C.) I, lxxix.
 Drach (P. L. B.) I, xcvii. II, 322, 340, 430, 432, 437.
 Drusius (J.) I, iv, 30. II, 1, 323, 485, 542, 963.
 Eichhorn (J. G.) I, iv, lxxvi, lxxxii, lxxxiv, xc.
 Epiphanius explic. I, lviii. emend. *Auct.* 69.
 Ernesti (J. C. G.) II, 201.
 Eusebius explic. I, xliv. emend. I, 587.
 Euthymius Zigab. II, 85, 305.
 Fischer (J. F.) I, 80. II, 118.
 Fritzsche (F. V.) I, 569.
 Fritzsche (O. F.) I, 399.
 Fuller (N.) II, 350.
 Gaisford (T.) II, 152, 153, 163, 445.
 Geiger (Abr.) I, xxix, xxxiv, 11, 83, 121, 579. II, 110, 403, 584, 704, 758, 960. *Auct.* 24.
 Gesenius (Gul.) I, 145, 257, 411. II, 926. *Auct.* 10, 60, 71.
 Grabe (J. E.) I, 13, 46, 70, 602, 624, 689. *Auct.* 5.
 Hahn (H. A.) II, 906, 909, 911, 920, 934.
 Harethi versio Arab. I, lxx, 27.
 Harmer (T.) I, 736.
 Heidenheim (M.) II, 184.
 Hesychius Presb. Hieros. I, 167-218.
 Hieronymus (S.) emend. I, 30, 35, 41, 54. II, 510, 524, 528, 547, 581.
 Hody (H.) I, xliii, 668. II, 650, 744. *Auct.* 45.
 Hoffmann (J. G. E.) II, 886.
 Holmes (R.) I, 15, 47, 109, 152, 211, 246, 262, 275, 278, 286, 296, 325, 326. II, 912.
 Homerus II, 311.
 Huet (P. D.) I, 1.
 Jacobus (Mar) II, 420.
 Jaeger (J. G.) II, 312, 314.

Josephus Christianus I, xciii. *Auct.* 19.

Kohn (S.) I, 329.

Kreyssig (Jh. Gli.) II, 21, 27, 39, 74.

Lagarde (P. A. de) I, lviii, 6, 13, 31, 36, 54, 299, 661.

II, 311, 320, 352. *Auct.* 65.

Letronne (A. J.) II, 362.

Mai (Card. A.) II, 200.

Masius (A.) I, lix, lxvii, 272, 282, 297-328.

Masora II, 1028.

Michaelis (J. D.) II, 580, 582, 597, 707.

Middeldorpf (H.) I, 650. II, 30, 46, 54, 58, 70, 326,

333, 398, 440, 476, 492, 515, 941, 946, 951, 962,
964, 966, 980, 989, 997, 999.

Migne (J. P.) II, 409.

Miller (Em.) II, 85.

Montefalconio (B. de) I, iv, ix—ci, 8, 10, 11, 30, 44, 81,

103, 116, 187, 247, 294, 321, 391, 402, 422, 496,

521, 525, 531, 538, 558. II, 26, 61, 106, 121,

161, 180, 219, 249, 256, 258, 271, 311, 332,

345, 357, 400, 431, 452, 496, 549, 558, 562,

644, 944, 1014.

Morinus (P.) I, iv.

Nolte (H.) II, 914.

Norberg. (M.) II, 572.

Origenes emend. I, 105. II, 787.

Parsons (J.) I, xciii, 558. II, 150. *Auct.* 10.

Paulus Telensis I, lxviii.

Perles (Jos.) I, lxxv, lxxix.

Phelippaeus (J.) I, lxxxv.

Philostratus II, 980.

Plüschke (J. T.) II, 105.

Pusey (P. E.) II, 940.

Rördam (T. Skat) I, lix, lxix, 398, 414, 415, 416, 452.
II, 596, 980.

Rosenmueller (E. F. C.) I, 52. II, 947, 981.

Rossi (J. B. de) II, 86.

Scharfenberg (J. G.) I, 18, 23, 28, 65, 67, 134, 145, 194,
197, 265, 535, 542.

Schleusner (J. F.) I, 25, 61, 233, 415, 480, 499, 531, 533,
765. II, 39, 60, 70, 126, 150, 154, 166, 181, 213,

217, 219, 225, 243, 278, 280, 508, 538, 926, 975.

Scholiasta Pindari emend. II, 311.

Schroeter (R.) I, 272, 398.

Schultens (A.) I, 74. II, 708.

Semler (J. S.) I, lxxvi, lxxix, xcvi, 511. II, 154, 181,

247 (dele). *Auct.* 21, 22, 24, 29.

Smith (R. Payne) I, 237, 299, 699. II, 984, 1036.

Auct. 62.

Spohn (G. L.) II, 572, 595, 597, 611, 686. *Auct.* 25.

Suidas emend. II, 1025.

Thenius (O.) I, 553.

Thieme (C. A.) I, xxviii, xxx, 42, 277.

Tischendorf (Const. de) I, liii, liv, lvi, 424, 425, 624.

II, 756, 906, 919, 934, 935. *Auct.* 22.

Valckenaer (L. G.) I, 170. II, 22.

Vallars (Dom.) I, 36.

White (Joseph.) II, 1020.

Wigram (G. V.) I, 387.

Winer (G. B.) I, 329, 330.

Wright (Gul.) I, v, 130, 429, 486, 792.

CORRIGENDA

AD TOM. I.

Gen. xxxi. 52 pro *σῶρος* pingē *σωρός*—Gen. xxxvii. 3, not. 7 pro *ἀστραγάλων* pingē *ἀστραγαλῶν*—Gen. xlix. 4, not. 6 pro “Zeph. iv. 3” lege “Zeph. iii. 4”—Lev. xxv. 5, not. 8 pro “Cap. xxiii. 29” lege “Cap. xxiii. 39”—Lev. xxv. 15, not. 29 pro *ἀποδώσει* lege *ἀποδώσεται*—Lev. xxvii. 1, not. 1 pro “Psal. cxxxi. 1” lege “Psal. cxxx. 1”—Deut. xxxiii. 2 (in textu et not. 4) pro *πυρινός* pingē *πύρινος*—Deut. xxxiii. 19, not. 34 pro *حَمَل* lege *حَمَل*—Pag. 330, lin. 3 (a fine) pro “Lev. xiii. 7, 31” lege “Lev. xiii. 7, 51”—Jos. vii. 26, not. 57 pro “p. 118” lege “p. 128”—Jos. xiii. 27, not. 52 pro “p. 168” lege “p. 128”—Jud. v. 4, not. 14 pro “alii” lege “alii, Syro-hex.”—Jud. xvi. 26,

not. 83 dele “IV” in posteriore loco, et pro “alii” lege “alii, Syro-hex.”—Jud. xx. 28 pro *ἐπίσχωμεν* pingē *ἐπισχω-*
μεν—1 Reg. vi. 20, not. 37 pro “Psal. lxxv. 5” lege “Psal. lxxv. 8”—1 Reg. viii. 3, not. 2 pro “Psal. xliii. 9” lege “Psal. xliii. 19”—1 Reg. x. 24 (in lectione Theodotionis) pro *θεὸν* lege *λαὸν*—2 Reg. xxii. 8 pro *ἐφώνησαν* lege *ἐφώ-*
νησεν—3 Reg. xiii. 26, 27, not. 25 pro “Codd. 19” lege “Codd. III, 19”—4 Reg. ii. 24, not. 32 pro “Cap. xv. 15” lege “Cap. xv. 5”—4 Reg. ix. 28 pro *Λοιποί* lege *Λ*.—4 Reg. x. 10 pro *ἡ* lege *ἡ*—4 Reg. xxii. 10, lin. 4 pro *Θεφδὸφ* lege *Θεφδὸφ*.

AD TOM. II.

Job. i. 16, not. 32 pro “Jerem. xxviii. 19” lege “Jesai. xxviii. 19”—Job. xxi. 18 pro *λαίλαψ* pingē *λαίλαψ*—Job. xxii. 30 pro “Ο. καὶ διασωθήσῃ” lege “✕ Θ. καὶ διασωθήσῃ”—Job. xxvii. 23 pro “Ο. καὶ σπυρί” lege “✕ Θ. καὶ σπυρί”—Job. xxxvi. 21, not. 24 pro “Gen. xxii. 7” lege “Gen. xxxiii. 7”—Job. xxxviii. 38, not. 45, lin. 19 pro *χειροπλήθης* pingē *χειροπληθής*—Pag. 86, lin. 15 pro “xvi. 29” lege “xxi. 29”—Ibid. not. *, lin. 6 pro *حَسْبَحَال* lege *حَسْبَحَال*—Psal. i. 1, not. 5 pro *قَصَصِمَل* ? lege *قَصَصِمَل* ?—Psal. xxxiv. 18 pro *δοτεινῶ* pingē *δοτεινῶ*—Psal. xl. 5, not. 8 pro “p. 446” lege “p. 466”—Psal. xlvii. 3, not. 6 pro “Norberg.” lege “Middeld.”—Psal. lxiv. 12, 13 (in textu et notis) pro *ὀμυχλωθήσονται* pingē *ὀμυχλωθήσονται*—Psal. lxvii. 32, not. 69 pro *تَبَل* lege *تَبَل*—Prov. i. 19, not. 28 pro “Cod. 268” lege “Cod. 248”—Prov. ii. 17, not. 17 pro *حَمَحَحَل* lege *حَمَحَحَل*—Prov. ii. 18, not. 20 pro *فَلَب* lege *فَلَب*—Prov. iv. 5, not. 8 pro “Cod. 101” lege “Cod. 161”—Prov. vi. 25, not. 52 dele “quae desunt in Codd. 23, 252”—Prov. ix. 18 (in fine Cap.) pro “—ἐτη 4” lege “—ἐτη ζωῆς 4”—Prov. xxi. 18, not. 21 pro *سَدَحَل* lege *سَدَحَل*—Prov. xxi. 19, not. 24 pro *حَفَل* lege *حَفَل*—Prov. xxiv. 22 pro “—✕” lege “✕ —”—Prov. xxiv. 27, not. 43 pro “✕ —” lege “—✕”—Prov. xxx. 15, not. 28 pro *ἐνεπίμ-*

πλασαν lege *οὐκ ἐνεπίμπλασαν*—Eccles. vii. 1, not. 1, lin. 6 pro *حَدَحَل* lege *حَدَحَل*—Cant. Cant. iv. 14, not. 33 pro 61 lege 161—Pag. 429, lin. 31 pro “utique” lege “ubique,” et mox pro “Directori” lege “Directore”—Jesai. vi. 6 (in lectione Theodotionis) pro *ὃν ἔλαβεν* lege *ἣν ἔλαβεν*—Jesai. vi. 7 (in lectione Aquilae) pro *οὗτος* lege *αὕτη*—Jesai. xiii. 12 (in textu et notis) pro *κίρρον* pingē *κιρρόν*—Jerem. viii. 2, not. 5 pro *حَدَحَل* lege *حَدَحَل*—Jerem. x. 6, 7, not. 6, 7 pro 243 lege 233—Jerem. xix. 2 pro *ἀρσειθ* pingē *ἀρσειθ*—Jerem. xxvi. 18 pro *σῶρος* pingē *σωρός*—Jerem. xxxii. 44 pro “Α. Σ. (τῆς) νότου” lege “Α. Σ. (τοῦ) νότου”—Jerem. xlvii. 4 pro *Caphtor* lege *Chaphtor*—Jerem. xlix. 3, not. 15 pro *γημαρῶθ* lege *γηβαρῶθ*—Jerem. l. 8 (in textu et notis) pro *κερασταί* pingē *κεράσται*—Thren. i. 17, not. 24 pro *سَح* lege *سَح*—Thren. iii. 9, not. 9 pro “ad v. 5” lege “ad v. 7”—Ezech. xiii. 18 pro *Vae iis qui* lege *Vae iis quae*—Ezech. xxxvi. 14 pro “Θ. οὐκ ἀσθενήσει” lege “Θ. καὶ οὐκ ἀσθενήσει”—Joel. i. 14, not. 16 pro *ὀβελισκός* pingē *ὀβελίσκος*—Jon. iv. 1, not. 1 pro “ad v. 9” lege “ad v. 4”—Mich. iii. 4, not. 6 pro *حَدَحَل* lege *حَدَحَل*—Mich. iv. 3, not. 8 pro *حَدَحَل* lege *حَدَحَل*—Zach. ix. 6, not. 10 pro “Deut. xxiii. 10” lege “Deut. xxiii. 2”—Auct. ad Eccles. ix. 11, not. 7 pro *فَدَحَل* lege *فَدَحَل*.

95003

125

+

11/11/11

